Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

Quarta pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtrícz sua latina
interpreta-
tione.

Biblia Complut.ſ Tom. 4.

Ab Ieſaia uſque ad Machab.

U 5889

U_13-15
U.
8774
USOZ
5889

C

1

ru

Ad sanctissimum ac clementissimum dominum nostrū

.D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D.F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. In libros veteris ac noui testa. multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc iprimis. Q; cū vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborū proprietates: quarū totā vim nō possit quantūlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: p quam os domini locutum est. Cuius litteraq̄uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui uiuificat) quia tamen Christus uerborum figuris uelatus intra eius uterum manet inclusus: nō dubiū: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tā exuberanti mysteriorū copia cumulata: ut cū plena semp sit & redundās: flumina de uentre eius fluāt aquæ uiuæ: unde hi quibus datū est reuelata facie gloriā dñi speculari: ut in eandē imaginē trāsformētur possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cū nulla dictio nulla litterarum cōnexio esse possit: ex qua non emergāt & ueluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cū non possit eruditissim⁹ quisq; interpres nisi unicū explicare: necesse est ut post interp̄tationē maneat adhuc scriptura grauida: uariisq; ac sublimibus intelligētiis plena: quæ nequeant aliūde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; ubicunq; latinorū codicū uarietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū impitia simul & negligentia frequentissime accidere uidimus) ad primæ scripturæ originē recurrēdum est: sicut beatus Hieronym⁹ & Augustin⁹ ac cæteri ecclesiastici tractatores admonēt: ita ut librorū veteris testamēti synceritas ex Hebraica ueritate: Noui aūt ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in prōptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: possetq; nō solis riuulis eē contētus: sed ex ipso fonte saliētis aquæ in ultā æternam sitim pectoris extinguere: iussim⁹ archetypas sacræ scripturæ linguas cū adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mādari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendū curauimus simul cum Lexico græcarum omniū dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: ut his quoq; qui nō integrā linguæ cognitionem adepti sunt p uiribus consuleremus. Deinde uero anteq̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionariū p̄missimus Hebraicorum Chaldaicorūq; totius Veteris instrumēti vocabulorū. Vbi nō tantum multiplex significatio cuiusq; dictiōis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credim⁹) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cū nō solus litteræ occidentis cortex: sed introrsus latitans spūs viuificantis nucleus maxie sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus: atq; huius præcipua pars ex propriorū noīm interpretatione depēdeat: quorū ab æterno p̄uisa impositio icredibilē opē affert ad ꝓpalandos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: q̄ sub ipso litteralis textus umbraculo spiritus sanct⁹ velauit. Idcirco interp̄tationes ꝓpriorum noīm a viris linguarum p̄itia p̄cellētibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secundum alphabeticā seriem dispositas Dictionario adiūgi. Quibus succedit legēdorū hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex plurib⁹ receptæ fidei Hebræis autorib⁹ collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti pro p̄ludio ita pactis: ad excussionem diuersarum ueteris testamēti linguarū nos conuertimus: adiicientes etiā singulis earum suam latinam translationem. Qua ī re aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximā laboris nostri partē in eo p̄cipue fuisse uersatā: ut & uiroru; in linguarū cognitione eminentissimorū opera uteremur & castigatissima oñi ex parte uetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberem⁹: quorūquidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā uariis ex locis nō sine sūmo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē græca Sāctitati tuæ debem⁹: qui ex ista apostolica bibliotheca antiquissimos tū veteris tum noui testamēti codices perq̄ humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerūt adiumento. Cōsumata itaq; excussione Nouitestamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grāmatica cum nominum propriorū interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos p uiros linguarum peritissimos multis in locis addi fecim⁹. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuā mittimus. Nā cui potius vniuersæ uigiliæ nostræ dicādæ fūt q̄ apostolicæ isti sedi: cui oñia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi uicarius? Accipiat igitur Sāctitas tua læta frōte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: ut incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus aūt beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nūc se sacris istis uestigiis supplices aduoluūt examines: & ad seueriss̄imi iudicii tui cēsurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbūtur: editionis beneficium a sanctitate tua recipiāt. Nam eos nos hucusq; cōtinuimus: sacrū istum apostolici fastigii oraculum cōsulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nunc ad instruendum de operis artificio lectorem cōuertimur.

BIBLIOTECA NACIONAL

Prologus.

Ad lectorem de his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primũ impressi: sunt prænotanda.

Tintelligas studiose lector modũ & ordinẽ: quẽ in hac veteris testamẽti impressiõe seruauim9: ac inde possis hoc libro facile uti: nõnullorũ te admonitũ prius eẽ oportet. Imprimis igitur id est p̃mittendu3: q cũ uetus testamentũ a sacris doctoribus trifariã diuidatur: hoc est in legẽ: quã Pentateuchũ appellãt: & i libros deinde agiographos: ac demũ in eos qui dicuntur ꝓphetales: in his oibus non est idẽ numerus linguarũ. Sed Pentateuchus quidẽ triplicẽ linguã habet: Hebraicã videlicet Chaldaicã & Græcã: q̃s imprimẽdas iussimus cũ aliis tribus latinis interp̃tatiõibus iuxta correspõdentibus: ita ut Hebraicæ ueritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ uero alia latina fere de uerbo ad uerbũ a uiris ei9 linguæ peritissimis elaborata. Græcæ ãt septuaginta interp̃tu3 editioni: interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudũtur: hoc est Hebræa & Græca cũ aliis duab9 latinis trãslatiõibus illis correspondentibus. Nã Chaldaica in cæteris libris p̃terq̃ in Pẽtateucho corrupta est aliquibus in locis & fabulis merisq̃ Thalmudistarũ nugis cõsparsa: ĩdigna prorsus quæ sacris codicibus inferatur. Verum quia quibusdam in locis ubi integra est littera & icorrupta: mirũ in modũ fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros toti9 ueteris testamẽti e Chaldaica lingua in latinã uerti fecimus: & diligẽtissime cũ sua latina traductiõe cõscriptos in publica Complutẽsis nostræ vniuersitatis Bibliotheca reponi. At uero libri extra canonẽ: quos ecclesia potius ad edificationẽ populi: q̃ ad auctoritatẽ ecclesiasticorũ dogmatũ confirmandã recipit: Græcã tm̃ hñt scripturã: sed cũ duplici latina interp̃tatione: altera beati Hieronymi: altera ĩterlineari de verbo ad verbũ: eo modo quo in cæteris. Hæc autẽ de numero linguarum huius libri oportuit in uniuersum p̃libasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso dispositimus: breuib9 agendũ est. Primum itaq̃ aperto codice duæ se tibi chartarũ facies hinc & inde offerẽt: quarũ unaquæq̃ tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginẽ exteriore3 sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interp̃tum editio: cui supponitur latina interlinearis traductio de uerbo ad uerbum. Mediam aũt inter has latinã beati Hieronymi translationẽ uelut inter synagogam & Orientalẽ ecclesiam posuim9: tanq̃ duos hĩc & inde latrões mediũ aũt Iesu3 hoc est Romanã siue latinã Ecclesiã collocãtes. Hæc enim sola supra firmã petrã ædificata (reliquis a recta scripturæ intelligẽtia q̃q̃ deuiãtibus) imobilis semper in veritate p̃mansit. Disponuntur vero colũnæ ipsæ hoc modo: ut singulis lineis Hebraicis correspõdeãt binæ lineæ latinæ e regiõe: hoc tamen semp obseruato. ut omnes colũnæ tã in principio q̃ in fine cõsentiant: nisi ubi loci angustia non patitur: quod rarissime deprehẽdes.

Deinde quia institutũ nr̃m est: non solũ his cõsulere: qui absolutã linguarũ peritiã sunt assecuti: sed his etia3 opem ferre qui parũ in eis ꝓfecerunt: utriq̃ enim debitores sumus: neminẽq̃ esse cupimus: quẽ pegrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorũ librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiões facile possit quicũq̃ distinguere: & suã latinã interp̃tationẽ cuiq̃ assignare: inter singulas dictiões Hebraicas superponũtur minutæ litterulæ latinæ alphabetico ordine ꝓcedẽtes: quibus cõsimiles aliæ in latina ꝓxima colũna correspõdent: ut p similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quã Hebraicã sit referẽda. Quãdo uero interpres p circũlocutionem pluribus dictionibus unicam interp̃tatur: aut e diuerso unica dictiõe plures amplectitur: tũc una litterula toti circũlocutioni uel etiã compendio deseruiet. Ex his p̃terea litterulis nõnullas repies: quib9 tenue punctũ subscribitur hoc modo. ̣ Quod quidẽ punctũ designat: uel dictionẽ hebraicã subiacentẽ multiplicẽ esse & æquiuocã: ac ꝓinde reconditũ aliquod secretæ intelligẽtiæ mysterium claudere: quod possit facile cõsulto Dictionario a pspicacibus mẽtibus ĩuestigari: uel denotat saltẽ: ipsam eius significationem in latina colũna positã potius translatitiã esse & soli sensui subseruientẽ: q̃ ꝓpriã omnino & litterale3. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicaru3 & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est p quam necessaria ad reperiẽda in Dictionario uocabula: sed tantæ difficultatis: ut hoies eius linguæ peritissimi frequẽter in ea titubent: ac nõnunq̃ etiã labantur: artificium excogitauimus q̃ vtilissimum: quo possit quispiã uel primis dũtaxat Hebraicis rudimẽtis imbutus radicẽ cuiusq̃ dictionis in promptu habere: ut iã his adminiculis adiuti: Hebræorũ (ut ait beatus Hieronymus) nauseam & ructum fastidiẽtes: p̃ceptores eorum consulere nõ egeamus. Aduertendũ itaq̃ est: q cũ dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriq̃ dictiõi imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querẽda est in vocabulario. Ille enim sunt primæ litteræ substãtiales primitiui. Reliquæ uero dictiões Hebraici text9: quib9 nulla dictio primitiua respõdet in margine: ex primis earũ tribus aut q̃q̃ etiã solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Præterq̃ ubi p̃cesserit aliqua ex his quĩq̃ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̃ apice subiecto: dum modo sit apice desuper notata hoc modo ּ ֵ ֶ ַ ָ Tunc enim talis littera ꝓ articulo seu p̃positione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferẽda est: & proximæ tres uel quãdoq̃ etiã solæ duæ litteræ sequentes erũt primæ litteræ primitiui: ex quib9 dictio ipsa in uocabulario repietur. Quod eodẽ modo intelligendũ est de ו vau littera etia3 si nunq̃ tali signo notetur. Vbicunq̃ enim alicui dictioni p̃ponitur: semp pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eã oportebit. Atq̃ hæc quidẽ succincte dicta sunt: ut legentibus Hebraicã litterã statim absq̃ arte seu consideratõe vlla pateat dictionis primitiuũ. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artẽ reperiendarũ radicũ nosse desiderat: legat vltimum capitulum nostræ Hebraicæ Grãmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen ut absq̃ librorum reuolutiõe facile occurreret: in pricipio

Prologus.

Pētateuchi duxim⁹ apponendū. Illud ē etiā cōsiderādū q̄ in hebraicis characterib⁹ sciēter omisim⁹ apices illos quibus nunc vtuntur Hebræi pro accentibus. Nā hi cuꝫ ad nullam vel significati vel ꝓnunciationis differentiaꝫ ptineant: sed ad solam cantus ipsorum modulationem: merito a veteribus Hebreis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verum ne locus accentus cuiusq; dictionis ignoraretur: hoc modo ꝓuidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimum in vltima habent accentū: oēs huiusmōi dictiōes nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero non habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo ׳. Cæterum in distinctione clausularum colo etiam vtuntur Hebræi & commate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Comma vero tale signū ⁄ Quod autem ad Græcam scripturam attinet: illud te nō latere volumus: non vulgaria seu temere oblata exemplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emendatissima: quæ sanctissim⁹ dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiam adiunximus alia non pauca: quorum partem ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptam Illustris Venetorum Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laboribus & expensis undiq; cōquisiuimus: vt copia emendatorum codicum abunde superesset. Latinam itidem Beati Hieroymi translationem contulimus cum q̄plurimis exemplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutesi. nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimum ab hinc annum litteris Gotthicis cōscripta ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit deprehendi. Aliqua tamen nomina ꝓpria vitio scriptorum aliter scripta q̄ in originalibus vtriusq; testamēti habentur intacta dimisimus: atq; id quidem consulto. Nam si nunc in eis litteram aliquam mutassem⁹: nequaq̄ possent reperiri in tractatu interpretationum: quem iuxta vulgatam horum nominum scripturam alphabetico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus eadem nomina ꝓpria non solum ponentes ea sicut communiter scribuntur: sed etiam ꝓut habentur ad litteram in suis originalibus. Demum in libro psalmorum illud est admonendum: communem translationem latinam: qua vtimur: positam esse ꝓ interlineari supra græcam septuaginta interp̄tū editionē: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eam autem quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā transtulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit ꝓlogus in Esaiam ꝓphetam.

EMO CVM ꝓphetas versibus viderit esse descriptos: metro eos estimet apud hebreos ligari. & aliquid simile habere de psalmis uel operib⁹ Salomonis. Sed quod in demosthene & tullio solet fieri ut p cola scribantur & cōmata: quivtiq; ipsa & non uersibus conscripserunt. Nos quoq; utilitati legentium ꝓuidentes: interpretationem nouam nouo scribendi gñe distinximus. At primum de esaia sciendū q̄ in sermone suo disertus sit: quippe ut uir nobilis & urbanæ elegantiæ: nec habens quicq̄ in eloquio rusticitatis admixtum. Vñ accidit ut p̄ cæteris florem sermonis eius: trāslatio non potuerit conseruare. Deinde etiā hoc adiiciendum q̄ nō tam ꝓpheta dicendus sit q̄ euangelista. Ita enī vniuersa xp̄i ecclesiæq; mysteria ad liquidum ꝓsecutus est: ut non putes eum de futuro uaticinari sed de p̄teritis historiā texere. Vñ conīicio noluisse tunc tpis septuaginta interp̄tes fidei suæ sacramenta pspicue ethnicis ꝓdere: ne sanctuꝫ canibus & margaritas porcis darent. quæ cū hanc editionem legeritis ab illis aiaduertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit ꝓphetas intelligere: nec facile quēpiam posse iudicare de interp̄tatione: nisi intellexerit ante q̄ legerit. Nos quoq; patere morsibus plurimorum: q stimulante inuidia quod cō sequi non ualent despiciunt. Sciens ergo & prudens in flammam mitto manū. & nihilominus hoc a fastidiosis lectoribus p̄cor: vt quō græci post septuaginta translatores: aquilā & symmachū & theodotionē legūt: uel ob studiū doctrinæ suæ: uel ut septuagita magis ex collatione eorum intelligant: sic & isti saltem vnum post priores habere dignentur interp̄tem. Legant prius & postea despiciant: ne uideantur non ex iudicio sed ex odii p̄sumptione ignorata damnare. Prophetauit autem Esaias in hierusalem & in iudæa: necdū decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroq; regno nunc cōmixtim nūc separatim texit oraculum. Et cum interdum ad p̄sentes respiciat historiam & post babyloniæ captiuitatem reditum populi significet in iudæam: tamen oīs eius cura de uocatione gentiū & de aduentu xp̄i est. Quem quanto plus amatis o paula & eustochium tāto magis ab eo petite: ut ꝓbtrectatiōe p̄senti qua me indesinēter æmuli laniāt: ipse mihi mercedē restituat in futuro: qui scit me ob hoc in peregrinæ linguæ eruditiōe sudasse: ne iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diuti⁹ insultarēt.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

ESAIAS in hierusalem nobili genere ortus ē: ibiq; ꝓphetauit. Sub manasse rege sectus in duas partes: occubuit. Sepultusq; est sub quercu rogel: iuxta transitum aquarum quas olim ezechias rex iacto obstruxerat puluere.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. Trãsla.B.Hie. Ter.be.Esa.j. Pũtiua.heb.

ESAIAS. ΗΣΑΙΑΣ.

Incipit Esaías propheta.

Capitulum primum.

Visio quã vidit esaias filius amos: quã vidit contra iudeam & cõtra ierusalẽ in diebus oziæ & ioatham achaz & ezechiæ regum iuda. Audite celi & auribus percipe terra: quia dñs locutus est. filios genui & exaltaui: ipsi aũt me spreuerũt. cognouit bos possessorẽ: & asinus præsepe dñi sui: israel aũt me nõ cognouit: & populus meus nõ intellexit. Ve genti peccatrici: populo graui iniquitate: semini nequã: filiis sceleratis. Dereliquerunt dominũ: blasphemauerũt sanctũ israel: abalienati sunt retrorsum. Super quo percutiãmini addẽtes iniquitatẽ? Omne caput languidum & oẽ cor merens. A plãta pedis vsq; ad verticẽ nõ est in eo sanitas. Vulnus & liuor & plaga tumens: nõ est circũligata nec curata medicamine neq; fota oleo. Terra vra deserta: ciuitates vre succẽse igni: regionẽ vrã coram vobis alieni deuorant: & desolabitur sicut i vastitate hostili. Et derelinq̃tur filia sion vt vmbraculũ in vinea: & sicut tugurium in cucumerario: sicut ciuitas q̃ vastatur. Nisi dñs exercituum reliquisset nobis semen: quasi sodoma fuissemus & q̃si gomorra similes essemus. Audite verbũ dñi principes sodomorũ: attendite legẽ dei nri populus gomorre. Quo mihi multitudo victimarũ vrarũ dicit dñs? Plenus sum. Holocausta arietũ & adipẽ pinguiũ & sanguinẽ vitulorum & agnorum & hircorum nolui. Cum venerit is ante cõspectũ meũ: quis quesiuit hec de manibus vris vt ambuletis in atriis meis? Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. Incẽsum abominatio est mihi. Neomenias & sabbatũ & festuitates alias nõ ferã. Iniquitates vras & solẽnitates vras odiuit aia mea. Facta sũt mihi molesta. Laboraui sustinens. Et cũ extenderitis

Visio quã vidit esaias filius amos: quã vidit contra iudeam & cõtra ierusalẽ in diebus oziæ & ioatham achaz & ezechiæ regum iuda. Audite celi & auribus percipe terra: quia dñs locutus est. filios genui & exaltaui: ipsi aũt me spreuerũt. cognouit bos possessorẽ: & asinus præsepe dñi sui: israel aũt me nõ cognouit: & populus meus nõ intellexit. Ve genti peccatrici: populo graui iniquitate: semini nequã: filiis sceleratis. Dereliquerunt dominũ: blasphemauerũt sanctũ israel: abalienati sunt retrorsum. Super quo percutiãmini addẽtes iniquitatẽ? Omne caput languidum & oẽ cor merens. A plãta pedis vsq; ad verticẽ nõ est in eo sanitas. Vulnus & liuor & plaga tumens: nõ est circũligata nec curata medicamine neq; fota oleo. Terra vra deserta: ciuitates vre succẽse igni: regionẽ vrã coram vobis alieni deuorant: & desolabitur sicut i vastitate hostili. Et derelinq̃tur filia sion vt vmbraculũ in vinea: & sicut tugurium in cucumerario: sicut ciuitas q̃ vastatur. Nisi dñs exercituum reliquisset nobis semen: q̃si sodoma fuissem & q̃si gomorra similes essem. Audite verbũ dñi principes sodomorũ: pcipite auribus legẽ dei nri populus gomorre. Quo mihi multitudo victimarũ vrarũ dicit dñs? Plenus sum. Holocausta arietũ & adipẽ pinguiũ & sanguinẽ vitulorum & agnorum & hircorum nolui. Cum venerit is ante cõspectũ meũ: quis quesiuit hec de manibus vris vt ambuletis in atriis meis? Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. Incẽsum abominatio est mihi. Neomenias & sabbatũ & festuitates alias nõ ferã. Iniquitates vras & solẽnitates vras odiuit aia mea. Facta sũt mihi molesta. Laborauit sustinens. Et cũ extenderitis

חָזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר
חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם בִּימֵי
עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה׃ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר בָּנִים גִּדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי
וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי׃ יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ
וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל
לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן׃ הוֹי גּוֹי
חֹטֵא עַם כָּבֵד עָוֹן זֶרַע מְרֵעִים
בָּנִים מַשְׁחִיתִים עָזְבוּ אֶת יְהוָה
נִאֲצוּ אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזֹרוּ
אָחוֹר׃ עַל מֶה תֻכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה
כָּל רֹאשׁ לַחֲלִי וְכָל לֵבָב דָּוֶי׃ מִכַּף
רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתֹם פָּצַע
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה לֹא זֹרוּ וְלֹא
חֻבָּשׁוּ וְלֹא רֻכְּכָה בַּשָּׁמֶן׃ אַרְצְכֶם
שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרֻפוֹת אֵשׁ אַדְמַתְכֶם
לְנֶגְדְּכֶם זָרִים אֹכְלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה
כְּמַהְפֵּכַת זָרִים׃ וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן
כְּסֻכָּה בְּמִלּוּנָה כְּמִקְשָׁה
כְּעִיר נְצוּרָה׃ לוּלֵי יְהוָה צְבָאוֹת
הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כִּסְדֹם
הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ׃ שִׁמְעוּ דְבַר
יְהוָה קְצִינֵי סְדֹם הַאֲזִינוּ תּוֹרַת
אֱלֹהֵינוּ עַם עֲמֹרָה׃ לָמָּה לִי רֹב
זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת
אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים
וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי׃ כִּי
תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת
מִיֶּדְכֶם רְמֹס חֲצֵרָי׃ לֹא תוֹסִיפוּ
הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה
הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת קְרֹא מִקְרָא
לֹא אוּכַל אָוֶן וַעֲצָרָה׃ חָדְשֵׁיכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי הָיוּ עָלַי
לָטֹרַח נִלְאֵיתִי נְשֹׂא׃ וּבְפָרִשְׂכֶם

Pūtíua.heb. Tex.he.Esa.j. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lext.cū interp̄.latina.

כַּפֵּיכֶם מִנֶּגֶד עֵינָי מִכֶּם גַּם יַעֲלִים
כִּי תַרְבּוּ תְפִלָּה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ יְדֵיכֶם דָּמִים מָלֵאוּ
רַחֲצוּ הִזַּכּוּ הָסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִנֶּגֶד עֵינָי
חִדְלוּ הָרַע לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ מְשׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ
שִׁפְטוּ יָתוֹם רִיבוּ אַלְמָנָה וְנוֹכְחָה יאמַר
יְהוָה אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ
אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ אִם תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם
טוּב הָאָרֶץ תֹּאכֵלוּ וְאִם תְּמָאֲנוּ וּמְרִיתֶם חֶרֶב תְּאֻכְּלוּ
כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה
נֶאֱמָנָה מְלֵאתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין
וְעַתָּה מְרַצְּחִים כַּסְפֵּךְ הָיָה סִגִים
סָבָאֵךְ מָהוּל בַּמַּיִם שָׂרַיִךְ סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַנָּבִים
כֻּלּוֹ אֹהֵב שֹׁחַד וְרֹדֵף שִׁלְמֹנִים יָתוֹם לֹא
יִשְׁפֹּטוּ וְרִיב אַלְמָנָה לֹא יָבוֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם
לָכֵן הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוֹי
אֶנָּחֵם מִצָּרַי וְאִנָּקְמָה מֵאוֹיְבָי וְאָשִׁיבָה
יָדִי עָלַיִךְ וְאֶצְרוֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ וְאָסִירָה
כָּל בְּדִילַיִךְ וְאָשִׁיבָה שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה
וְיֹעֲצַיִךְ כְּבַתְּחִלָּה אַחֲרֵי כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר
הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה
וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה וְשֶׁבֶר פֹּשְׁעִים וְחַטָּאִים יַחְדָּו
וְעֹזְבֵי יְהוָה יִכְלּוּ כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר
חִמַּדְתֶּם וְתַחְפְּרוּ מֵהַגַּנּוֹת אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם כִּי
תִהְיוּ כְּאֵלָה נֹבֶלֶת עָלֶהָ וּכְגַנָּה אֲשֶׁר מַיִם אֵין
לָהּ וְהָיָה הֶחָסֹן לְנִעֹרֶת וּפֹעֲלוֹ לְנִיצוֹץ וּבָעֲרוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וְאֵין מְכַבֶּה׃

manus veſtras: auertam oculos meos a vobis: & cū multiplicaueritis ora tionem: non exaudiā. Manꝰ eni vſe ſanguine plene ſunt. Lauamini: mūdi eſtote: auferte malū cogitationū vrārū ab oculis meis. Quieſcite agere puerſe: diſcite benefacere. Querite iudiciū. Subuenite oppreſſo iudicate pupillo: defendite viduā: & venite & arguite me dicit dñs. Si fuerint pctā vra vt coccinū q̄ſi nix dealbabūtur: & ſi fuerint rubra q̄ſi vermiculus: velut lana erūt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod ſi noluerit & me ad iracūdiā puocaueritis: gladꝰ deuorabit vos: qa os dñi locutū ē. Quō facta eſt meretrix ciuitas fidelis plena iudicii? Iuſtitia habitauit in ea: nunc aūt homicide. Argentū tuū verſum eſt in ſcoriam: vinū tuū mixtum eſt aqua. Principes tui infideles: ſocii furū. Omnes diligunt munera: ſequūtur retributiones. Pupillo non iudicant: & cauſa vidue non ingreditur ad illos. Propter hoc ait dominus deus exercituū fortis iſrael. Heu ego conſolabor & ſup hoſtib⁹ meis: & vindicabor de inimicis meis. Et cōuertā manū meā ad te & excoquā ad pur: & ſcoriam tuā: & auferā omne ſtannum tuū: & reſtituā iudices tuos vt fuerūt prius: & conſiliarios tuos ſicut antiquitus. Poſt hec vocaberis ciuitas iuſti: vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur: & reducēt eā in iuſticia. Et conteret ſceleſtos & peccatores ſimul & dereliq̄rūt dñm cōſumentur. Confundē tur enim abidolis ſuis q̄bus ſacrificauerūt. Et erubeſcetis ſuper hortis quos elegeratis cū fueritis ve lut quercus defluentib⁹ folis: & velut hortus abſq; aqua. Et erit fortitudo vra vt fauilla ſtuppe: & opus veſtrum quaſi ſcintilla & accendetur vtrunq; ſimul & non erit qui extinguat. 2.

manus: auertā oculos meos a vobis. τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. τ ſi multiplicaueritis oratione: nō exaudiā vos: καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν, nā manus vre ſanguine plene. lauamini: mūdi eſtote: auferte nequitiaꝰ ab oculis meis. ceſſate a ἀνὰ μὲν χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις· λούσασθε, καθα- Infra. 59.a. ροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν E ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου. παύσασθε ἀπὸ nequitiaꝰ vre: diſcite bonū facere: querite τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε iudiciū: liberate iniuriā oppreſſū. iudicate pupillo: τὸ δι- καίωμα, ῥύσασθε ἀδικούμενον· κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δι ſtificate viduā. τ venite τ diſceptem dicit do κατώσατε χήραν· καὶ δεῦτε καὶ διελεγχθῶμεν λέγει κύ minus. τ ſi fuerint peccata vra ſicut rubellū: q̄ſi ριος· καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς niuē dealbabo. ſi aūt fuerit ſicut coccinū: velut lanā deal χίονα λευκανῶ· ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον, ὡσεὶ ἔριον λευ babo. τ ſi volueritis τ eraudieritis me: bona καθῶ· καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ terre comedetis. ſi aūt nō volueritis neq; audieritis τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ me: gladius vos deuorabit: nā os dñi lo μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται, τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλ- cutū eſt iſta. quomō facta ē meretrix ciuitas fidelis ſiō λάλησεν ταῦτα. πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ σιών plena iudicio? in q̄ iuſticia dormiuit in ea: nūc aūt F πλήρης κρίσεως; ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμᾶτο ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ homicide. argentū vſm reprobū: caupones tui mi φονεῖται· τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον, οἱ κάπηλοί σου μίσ ſcēt vinū aque: principes tui nō obediūt: ꝑticipes γουσι τὸν οἶνον ὕδατι, οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ fur: diligēteꝰ munera: ſequenteꝰ retributionē. pu κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀπαμοιβάς. ὀρ pillo nō iudicāteꝰ: τ iudiciū viduaꝝ nō attendēteꝰ. ꝓpḗ hoc φανοῦ οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν χήρας οὐ προσέχοντες· διὰ τοῦτο Hiere. 5.a. hec dicit dñator dñs ſabaoth ve forteꝰ iſ τὸ τάδε λέγει ὁ κύριος παντοκράτωρ· ὅτι οὐ μὴ ἰσχύσητε ἰσ rael nō ceſſabit eſt me furoꝰ mea aduerſarios: ραήλ, οὐ παύσεται γάρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις, τ iudiciū ve inimicis meis faciā: τ inducā ma καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖ- nū meā in te: τ igne examinabo te ad pur: at inobedie ρά μου ἐπὶ σέ, καὶ πυρώσω σε εἰς καθαρόν, τὸ δὲ ἀπειθοῦν teꝰ pdam. τ auferā oēs iniquos a te et oēs τας ἐκπολίσω. καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἐκ σοῦ καὶ πάν supbos. τ inſtituā iudiceꝰ tuos ſicut primo τας ὑπερηφάνους· καὶ ἐπιστήσω τοὺς κριτάς σου ὡς τὸ πρότερον τ cōſiliarios tuos ſicut abinitio. τ poſt hec G καὶ τοὺς συμβούλους σου ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς. καὶ μετὰ ταῦτα vocaueris ciuitas iuſticie metropolis fidelis ſiō. cū κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης μητρόπολις πιστὴ σιών. μετὰ cōi iudicio ſaluabit captiuitaſ eius τ cū cle- τοῦ κρίματος σωθήσεται ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς καὶ μετὰ ἐλεη moſyna: τ cōterent iniqui τ peccatoreꝰ ſimul μοσύνης, καὶ συντριβήσεται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ὁμοῦ τ. q̄ dereliquerūt dñm cōſumentᵉ: quia con- Ro. 6. d. καὶ οἱ ἐγκαταλιπόντες τὸν κύριον συντελισθήσονται, διότι ἰσχυ fundent ab idolis ſuis q̄ ipſi voluerūt: τ ἐνισχυθήσεται ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν ἃ αὐτοὶ ἠβούλοντο, καὶ erubuerūt in hortis que deſideraūerūt. erūt enī ſicut te ἐπαισχυνθήσεσθε ἐν κήποις ἃ ἐπεθύμησαν. ἔσονται γὰρ ὡς τε rebinth⁹ q̄ depoſuit folia: τ ſicut hortus ρέβινθος ἐκπεπτωκυῖα τὰ φύλλα, καὶ ὡς παράδεισος aquā nō hēns. τ erit fortitudo coꝝ ſicut ſtipula ſuppe: ὕδωρ μὴ ἔχων. καὶ ἔσται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ὡς καλάμη ἐκπεπωμένου, et opa coꝝ q̄ſi ſcintille ignis. τ ſuccēdēn καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς σπινθῆρες πυρός· καὶ κατακαυθή tur iniqui τ peccatoreꝰ ſimul: τ nō erit q̄ extiguet σονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ὁμοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων

A

Verbū qđ factū est ad esaiā filiū amos de
λόγος ὁ ἡνίξατο πρὸς ἡσαΐαν υἱὸν ἀμὼς περὶ τῆς
iudea ⁊ de hierlm. qz erit in nouissimis die
Ἰουδαίας καὶ περὶ Ἰερουσαλήμ. ὅτι ἔσται ταῖς ἐσχάταις ἡμέ
b manifest mons dñi. ⁊ dom dei in su-
ρραις ἔμφανὴς ὁ ὄρος τοῦ κυρίου. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐπ' ἄ
mitatib mōtiū. ⁊ eleuabit sup colles. ⁊
κρων τῶν ὀρέων. καὶ ὑψωθήσεται ἐπάνω τῶν βουνῶν. καὶ
veniēt ad eū oēs gētes ⁊ ibūt gētes:
ἥξουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα τὰ ἔθνη καὶ πορεύσονται ἔθνη,
multe ⁊ dicēt: venite ⁊ ascēdam ad montē dñi:
πολλὰ καὶ ἐροῦσι, δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου,
⁊ ad domū dei iacob. ⁊ annūciabit nobis
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὰς
viā suā: ⁊ ābulabimus in ea. ex eni lex
ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ. ἐκ γὰρ σιὼν ἐξελεύ
bit lex: ⁊ verbū dñi de hierlm. ⁊ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ Ἰερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ
inter gētes. ⁊ arguet pplm multū. ⁊ cōtri-
ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐλέγξει λαοὺς πολλούς. καὶ συγκό
B dent gladios suos in aratra ⁊ lanceas
ψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς λιβύας
suas in falces. ⁊ nō accipiet gēs cōtra gētē gla
αὐτῶν εἰς δρέπανα. καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος μάχαι
diū: ⁊ nō discēt vltra pliari. ⁊ nūc domꝰ
ραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν. καὶ νῦν ὁ οἶκος τοῦ
iacob venite ⁊ ambulemꝰ in lumine dñi. derelict
Ἰακὼβ δεῦτε καὶ περιπατῶμεν τῷ φωτὶ κυρίου. ἀπῆκεν
enī pplā suū domū iacob. quia repleta
γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰακώβ. ὅτι ἐπλή
est vt ab initio regio eoꝝ augurijs: vt
σθησαν ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν κλήδοσι μόνων, ὡς ἡ τῶν
alienigenaꝝ: ⁊ filij multi alienigene nati sunt eis.
ἀλλοφύλων, καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγενήθη αὐτοῖς.
repleta est enī regio eoꝝ argēto ⁊ auro. ⁊
ἐπλήσθη γὰρ ἡ χώρα αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου. καὶ
nō fuit nūer thesauroꝝ eoꝝ. ⁊ repleta est terra e-
οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν θησαυρῶν αὐτῶν. καὶ ἐπλήσθη γῆ ἵπ
quis: ⁊ nō fuit nūer curruū eoꝝ. ⁊ repleta
πων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. καὶ ἐπλή
est terra abominationib opꝝ manuū eoꝝ. ⁊
σθη γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
C adorauerūt quos fecerūt digiti eoꝝ. ⁊ icuruauit se
προσκύνησαν οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν. καὶ ἔκυψεν
homo: ⁊ humiliat est vir. ⁊ nō dimittā eos. ⁊
ἄνθρωπος καὶ ἐταπεινώθη ἀνήρ. καὶ οὐμὴ ἀφῶ αὐτούς. καὶ
nūc ingredimini in petras ⁊ abscōdimini in terrā:
νῦν εἰσέλθατε εἰς τὰς πέτρας καὶ κρύβητε εἰς τὴν γῆν,
a facie timoris dñi: ⁊ a gñā fortitudinis
ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυ, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
ei: gñ surrexerit frāgere terrā. nā oculi dñi
αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κυ
sublimes: at homo humilis. ⁊ humiliabit altitudo
ὑψηλοί, οἱδὲ ἀνὴρ ταπεινός. καὶ ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος
hoim. ⁊ exaltabit dñs sol in die illa.
τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κς μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
dies enī dñi sabaoth: sup oēm arrogātē ⁊ sup-
ἡμέρα γὰρ κυρίου σαβαώθ, ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν καὶ ὑπε
bum: ⁊ sup oēm excelsū ⁊ sublimē. ⁊ hūilia
ρήφανον, καὶ ἐπὶ πάντα ὑψηλὸν καὶ μετέωρον. καὶ πᾶσι
bunt. ⁊ sup oēm cedrū libani excel
τωθήσεται. καὶ ἐπὶ πᾶσαν κέδρον τοῦ λιβάνου τῶν ὑψη
sā ⁊ sublimē. ⁊ sup oēm arborē glādio basan.
λῶν καὶ μετεώρων. καὶ ἐπὶ πᾶσαν δρῦν βαλάνου βασάν.
⁊ sup mōtē excelsū: ⁊ sup oēm collē excelsū: ⁊
καὶ ἐπὶ ὄρος ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ
sup oēm turrim excelsā: ⁊ sup oēm mur excelsū.
ἐπὶ πάντα πύργον ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πᾶν τεῖχος ὑψηλόν.
⁊ sup oē nauigiū maris. ⁊ sup oēm aspectū nau
καὶ ἐπὶ πᾶν πλοῖον θαλάσσης. καὶ ἐπὶ πᾶσαν θέαν πλοί
um pulchritudinis. ⁊ hūiliabit ōis homo
D ων κάλλους. καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρωπος ⁊⁊⁊

Verbum quod vidit
esaias filius
amos super iudeam &
hierusalem. Et erit
in nouissimis die
b manifestus mons domus
dñi in vertice montiū:
& eleuabitur sup colles.
Et fluēt ad eū oēs gen-
tes: & ibunt populi
multi & dicent. Venite
ascendamus ad montē
domini: & ad domum
dei iacob & docebit nos
vias suas & ambulabimꝰ
in semitis eius: quia
de siō exibit lex: & ver
bum domini
de hierusalem. Et iudi-
cabit gentes:
& arguet populos mul
tos. Et conflabunt
gladios suos in vome-
res: & lanceas suas
in falces. Non leuabit
gēs cōtra gentē gladiū:
nec exercebuntur vltra
ad preliū. Domus iacob
venite & ambulemꝰ in
lumine dñi. Proiecisti eī
pplm tuū domū iacob:
qz repleti sunt vt olim:
& augures hūerūt vt phi
listim: & pueris alienis
adheserūt. Repletaē ter
ra eius argento & auro:
et nō est finis thesauro-
rū eiꝰ. Et repleta ē terra
eius equis & innumera-
biles quadrige eius.
Et repleta est terra eius
idolis. Opus
manuū suarꝫ adorauerūt:
qđ fecerūt digiti eorū.
Et incuruauit se homo
& hūiliat ē vir. Ne ergo
dimittas eis. Ingredere
in petrā & abscōdere in
fossa humo a facie timo
ris dñi: & a gloria maie
statis eiꝰ. Oculi sublimis
hois hūiliati sunt: & in
curuabitur altitudo viro
rū. Exaltabitur aūt dñs
solus in die illa: quia dies
dñi exercituum super
oēm supbū & excelsum:
& sup oēm arrogātem:
& humiliabitur: & sup
oēs cedros libani sublimes & erectas: & super
omnes quercus basan:
& super omnes mōtes
excelsos: & super oēs
colles eleuatos: & super
omnem turrem
excelsam: & sup oēm
murum munitū: & sup
omnes naues tharsis:
& super oē quod visu
pulchrū est. Et icurua bi
tur ois sublimitas hoim:

Cap. ij.

הַדָּבָר אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶן
אָמוֹץ עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ וְהָיָה
יום כון בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית
הוה יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת
ונהרו וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם׃ וְהָלְכוּ עַמִּים
רבים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר
עלה יְהוָה אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי
נצא מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלִָם׃ וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם
והוכיח וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכִתְּתוּ
חרבותם חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם
נשא לְמַזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גוי אֶל גּוֹי חָרֶב
ולא וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה׃ בֵּית יַעֲקֹב
לכו לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה׃ כִּי נָטַשְׁתָּה
עמך עַמְּךָ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקֶּדֶם
ועננים וְעוֹנְנִים כַּפְּלִשְׁתִּים וּבְיַלְדֵי נֵכָר
ישפיקו יַשְׂפִּיקוּ׃ וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב
ואין וְאֵין קֵצֶה לְאֹצְרֹתָיו וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ
סוסים סוּסִים וְאֵין קֵצֶה לְמַרְכְּבֹתָיו׃
ותמלא וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה
ידיו יִשְׁתַּחֲווּ לַאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו׃
וישח וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל אִישׁ וְאַל תִּשָּׂא
להם לָהֶם׃ בּוא בַצּוּר וְטָמֵן בֶּעָפָר
מפני מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ׃ עֵינֵי
גבהות גַּבְהוּת אָדָם שָׁפֵל וְשַׁח רוּם
אנשים אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם
ההוא׃ כִּי יוֹם לַיהוָה צְבָאוֹת עַל
כל כָּל גַּאֶה וָרָם וְעַל כָּל נִשָּׂא וְשָׁפֵל׃
ועל וְעַל כָּל אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים
והנשאים וְהַנִּשָּׂאִים וְעַל כָּל אַלּוֹנֵי הַבָּשָׁן׃
ועל וְעַל כָּל הָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל
הגבעות הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת׃ וְעַל כָּל מִגְדַּל
נבה נָבֹהַּ וְעַל כָּל חוֹמָה בְּצוּרָה׃ וְעַל
כל כָּל אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ וְעַל כָּל שְׂכִיּוֹת
החמדה׃ וְשַׁח גַּבְהוּת הָאָדָם

Pñtiua.heb.	Text.heb.Esa.iij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs·Gre.lxx.cũ iter.latina.
שָׁפַל	וְשָׁפַל רוּם אֲנָשִׁים	[a]et humiliabitur [a]altitudo [a]virorꝝ. [b]et eleuabitur [c]dñs [a]solus [c]in die [a]illa: [a]& ido= [a]la [a]penitus [a]cõterẽtur. [a] Et introibũt [c]in spelũcas [a]petrarũ & in voragines [a]terre [a]a facie [c]formidinis [c]dñi: [a]& a gl̃ia [b]maiestatis eius: [c]cum surrexerit [b]percutere [c]terrã. [c] In die [a]illa [b]proiiciet [c]ho= mo [c]idola [a]argenti sui [a]& [a]simula= chra [a]auri sui [a]que [a]fecerat [a]sibi: [c]vt adoraret [a]talpas [c]& vespertiliones. Et [c]in= gredietur [a]scissuras [b]petra rũ [c]& in cauernas [b]saxorũ [c]a facie [c]formidinis [a]dñi: [b]& a gloria [c]maiestatis ei? [b]cũ surrexerit [c]percutere [a]terrã. [a] Quiescite ergo [c]ab [a]homine cuius [a]spũs in narib? eius ẽ: [a]qa [c]excelsus reputat? ẽ ipse.	τ cadet altitudo hoim. τ exaltabit dñs	καὶ ταπεινωθήσεται ὁ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύριος
לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְהָאֱלִילִים כָּלִיל	[a]solus [c]in die [a]illa: [a]& ido= [a]la [a]penitus [a]cõterẽtur.	[a]solus in die illa. τ manufacta ola	ος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα
חָלַף בּוא	[c] Et introibũt [c]in spelũcas [a]petrarũ & in voragines [a]terre [a]a facie [c]formidinis [c]dñi: [a]& a gl̃ia [b]maiestatis eius: [c]cum surrexerit [b]percutere [c]terrã.	abscõdent inferẽtes in spelũcas τ in	κατακρύψουσιν εἰσπορευόμενοι εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς
צוּר חָלַל	[a] In die [a]illa [b]proiiciet [c]ho= mo [c]idola [a]argenti sui [a]& [a]simula= chra [a]auri sui [a]que [a]fecerat [a]sibi: [c]vt adoraret [a]talpas [c]& vespertiliones. Et [c]in= gredietur [a]scissuras [b]petra rũ [c]& in cauernas [b]saxorũ [c]a facie [c]formidinis [a]dñi: [b]& a gloria [c]maiestatis ei? [b]cũ surrexerit [c]percutere [a]terrã.	scissuras petrarũ τ in foramina terre: a fa	Ru.15.
פָּנָה	[a] Quiescite ergo [c]ab [a]homine cuius [a]spũs in narib? eius ẽ: [a]qa [c]excelsus reputat? ẽ ipse.	cie timoris dñi: τ a gl̃ia fortitudinis e=	χισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ
נָאוֹן		σώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ	
נָאָה		τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ	
שָׁלַג		βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ	
כֶּסֶף וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר		χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς νυ	
עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחְפֹּר פְּרוֹת		κτερίοις. Τ εἰσελεύσεται εἰς τὰς τρώγλας τῆς πέτρας	
וְלַעֲטַלֵּפִים לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים		τ scissuras petrarũ a facie timo	
וּבְסַעִפֵּי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה		καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό=	
וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ		βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα=	
הָאָרֶץ׃ חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר		στῇ κόψασθαι τὴν γῆν. παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπου, ὧν	
נְשָׁמָה בְאַפּוֹ כִּי בַמָּה נֶחְשָׁב הוּא׃		piratio in naribꝰ eius qñ in quo reputat? ẽt.	πνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι λογίζεται.
חָשַׁב			
Cap. iiij. כִּי הִנֵּה הָאָדוֹן		Ecce tñ dñator dñs sabaoth auferet de	Ca.3.
יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַם		hierusalẽ τ de iudea validũ τ validã.	Ἰδοὺ δὲ ὁ δυνάστης κύριος σαβαὼθ ἀφιεῖ ἀπὸ
סוּר			ἰερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἰσχυοντα καὶ ἰσχύοντας.
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֲנָה כָּל		robur panis τ robur aque: gigãtẽ τ fortẽ τ ho	
שָׁעֵן		ἰσχὺν ἄρτου καὶ ἰσχὺν ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄν	
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכָל מִשְׁעַן מָיִם׃ גִּבּוֹר		minẽ bellatorẽ τ iudicẽ τ pphetã: τ cõiecto	
גֶּבֶר			ῥωπον πολιμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ σοφὸν
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֶסֶם		rẽ τ ꝓsyteꝝ: τ principẽ sup ꝺquaginta: τ admirabilẽ	
זָקֵן׃ שַׂר חֲמִשִּׁים וְנִשׂוּא פָּנִים		cõsiliarũ: τ sapiẽtẽ architectũ: τ prudentẽ audito	σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκροα=
וְיוֹעֵץ וְחָכָם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ׃		rẽ. τ institũã iuuenes ꝓncipes eoꝝ: τ illuso=	τήν. καὶ ἐπιστήσω νεανίσκους ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαῖ
וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵימוֹ וְתַעֲלוּלִים		rio dñabunt	ζειν
יִמְשְׁלוּ בָם׃ וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ		eis: τ corruet ꝓplus:	αὐτοῖς. καὶ συμπεσεῖται λαός,
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן		homo ad ꝓximũ	ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד׃ כִּי יִתְפֹּשׂ אִישׁ		suũ. offendet puer cõtra senẽ: igno	αὐτοῦ. προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, τὸ ἄτι
בְּאָחִיהוּ בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין		bilis cõtra nobilẽ: q: apprehẽdet homo fra=	τιμος πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τοῦ ἀδελ
תִּהְיֶה לָּנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת		trẽ suũ: vel domestícũ patrie sui dicẽs: vesti	φοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμά
יָדֶךָ׃ יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא		mẽtũ habes ꝓncipe esto nr: τ cibus meꝰ sub=	τιον ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπὸ
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין		te sit. τ respõdẽs in die illa dicet: nõ ero	σὶ ἔσω. καὶ ἀποκριθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, οὐκ ἔσομαι
שִׂמְלָה אַל תְּשִׂימֵנִי קְצִין עָם׃ כִּי		tu? ꝓncipe: nõ ẽm in domo mea est panis neq; vestimẽtũ:	σὺ ἄρχων· καὶ οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ μου ἔστιν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,
מָטָה יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה נָפָל כִּי		nõ ero ꝓncipe populi hui?: q: corruit hierusa	οὐκ ἔσομαι ἄρχων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅτι ἀπέβη Ἱερουσα
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה		lẽ: τ iudea cõcidit: τ lingue eoꝝ cũ	λὴμ, καὶ Ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με
לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ׃ הַכָּרַת פְּנֵיהֶם		iniquitate q̃ erga ꝺñm nõ credentes. quarenũc humilia	τὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. διότι νῦν ἐταπεί
עָנְתָה בָם וְחַטָּאתָם כִּסְדֹם הִגִּידוּ		ta est gloria eoꝝ: τ cõfusio vult? eoꝝ resistit	ταται ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέσ
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ		eis. at peccatũ suũ quasi sodomoꝝ ñũciauerũt	τη εἰς. ἁμαρτίαν δὲ αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀνήγγειλαν
לָהֶם רָעָה׃ אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב		eis. τ manifestauerũt. ve anime eoꝝ: qñ ꝓsuluerũt cõsi	τ manifestauerũt. οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλευται βου
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ׃ אוֹי		lia malũ cõtra se dicẽtes: alligem? iustũ: qñ	λὴ πονηρὰ κατ' ἑαυτῶν λέγοντες, δήσωμεν γὰρ δίκαιον, ὅτι
		inutilis nobis ẽ. igit fructꝰ operꝫ suoꝝ co	δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι· τοίνυν τὰ βρώματα τῶν ἔργων αὐτῶν φά

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.Esa.iiij. Pūctūa.heb.

medēt. ve iniquo mala scōm opera manuū ei⁹
γενεσθαι τῷ ἀνόμῳ, ποιῆσαι κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτ
accidēt ei. ppīo me⁹: exactores vestri devorant
C συμβήσεται αὐτῷ· λαός μου, οἱ πράκτορες ὑμῶν καταμώ⁹
vos: ꝛ exactores dñantur vri. ppīo me⁹:
νος· ꝛ ἐξολεθρευταὶ ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπαιτοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν· λαός μου,
Luce. beatificāteo vos decipiunt vos. ꝛ semitas
12.d. οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς· καὶ τὰς τρίβους
pedū vrōrū conturbant. sed nūc cōstituetur
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐκταράσσουσιν· ἀλλὰ νῦν καταστήσεται
ad iudiciū dñi⁹. ꝛ stabuet ad iudiciū pplm suū. ipse dño ad
εἰς κρίσιν κῦ· καὶ στήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐτ· αὐτὸς κῦ εἰς
iudiciū veniet cū seniorib⁹ ppli ꝛ cū pn
κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρ
cipibus ei⁹. vos āt dā incēdistis vineā meā: ꝛ
χόντων αὐτ· ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ
rapina pauperis i domib⁹ vrīs? dā voo iniuria afficitis
ἁρπαγὴ τ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν; τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε
pplm meū: ꝛ faciem mēdicor⁹ cōfunditis?
τὸν λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καταισχύνετε;
dicit dñator⁹ dño exercituū. hec dicit dño: p eo qō exaltate sūt
φησὶν κύριος κῦ σραπιῶν· τάδε λέγει κῦς, ἀνθ' ὧν ὑψώσαν
filie sion ꝛ ambulauerūt excelso collo ꝛ in
αἱ θυγατέρες σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ ἐν
nutib⁹ oculorū ꝛ itinere pedū simꝫ trahē
D νεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρου
teo tunicas ꝛ pedib⁹ simꝫ ludentes. ꝛ hu
σαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι· καὶ τα
miliabit dño dñatrices filias sion. ꝛ dño nudabit
πεινώσει κῦ ἀρχούσας θυγατέρας σιών· καὶ κῦς ἀποκαλύψει
turpitudinē ipārū in die illa: ꝛ auferet dño
τὸ ἀχύρωμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κῦς τὴν
glōriā vestimēti earū. ꝛ tunicas frōtatas: ꝛ tor
δόξαν ἱματισμοῦ αὐτῶν· καὶ τὰς κεσύμβους, καὶ τοὺς μη
ques: ꝛ bullam: ꝛ ornatū facieī earum.
νίσκους, καὶ τὸ κάλυμμα, καὶ τὸν κόσμον τ προσώπου αὐτῶν.
ꝛ cōpositionē ornatus glie. ꝛ olfactoriola ꝛ
καὶ τὴν σύνθεσιν τ κόσμου τῆς δόξης· καὶ τὰς χλιδῶνας καὶ
armillas ꝛ discrīminalia ꝛ ānulos ꝛ dextra
τὰ φίλια καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τὰς δακτυλίους καὶ τὰ περιδε
lia ꝛ tnureos: ꝛ circūpurpurea ꝛ clauatā purpurā:
ξιὰ καὶ τὰ ἑνώτια, καὶ τὰ περιπόρφυρα καὶ τὰ μισοπόρφυρα,
ꝛ vestimenta per domū: ꝛ pēpicua laconica: ꝛ
καὶ τὰ ἐπιβλήματα κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ διαφανῆ λακωνικά, καὶ τὰ
byssina ꝛ hyacinthina ꝛ coccinea: ꝛ byssum cū auro ꝛ
βύσσινα καὶ τὰ ὑακίνθινα καὶ κόκκινα, καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ
hyacintho contextam: ꝛ palliola clausa. ꝛ crit ꝓ
ὑακίνθῳ συγκαλυφασμένην, καὶ ἱμάτια κατάκλειστα· καὶ ἔσαι ἀντὶ
odore suauī puluis: ꝛ ꝓ zona: funiculo cingetur: ꝛ ꝓ ornatu
ὀσμῆς ὀδύας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης, χαλασμός, καὶ ἀντὶ τ κόσμου
capitis aureo: caluiciū hēdis ppē opera tua. ꝛ ꝓ
τῆς κεφαλῆς τ χρυσίου, φαλάκρωμα ἕξεις διὰ τὰ ἔργα σου· καὶ ἀντὶ
tunica clauate purpure: ꝓcingeris cilicio. ꝛ filius tu⁹ pul
τ χιτῶνος τ μισοπορφύρου, περιζώσῃ σάκκον· καὶ οὗτος σου ὁ κάλ
cherrim⁹ quē diligis: gladio cadet. ꝛ fortes vri gladio
λιστος ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρᾳ πεσεῖται· καὶ οἱ ἰσχυροί σου μαχαίρᾳ
cadent. ꝛ humiliabuntur. ꝛ lugebūt thece ornatus
πεσοῦνται· καὶ ταπεινωθήσονται· καὶ πενθήσουσιν αἱ θῆκαι τ κόσμου
vestri. ꝛ derelinqueris sola ꝛ ad terrā pōsternēris.
ὑμῶν· καὶ καταλειφθήσῃ μόνη καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ.

Ca.4.

ΘΤ apprehēdēt sept̄ mulieres hoiem vnū. in illa die
Καὶ ἐπιλήψεται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνδρὸς ἑνός· ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
dicentes: panē nr̄m comedem⁹ ꝛ vestimēta nra induc
ρᾳ λέγουσαι, τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν ποιησό
mur: verūtā nomē tuū vocetur sup nos. aufer oppro
λυμθα, πλὴν τὸ ὄνομά σου κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς· ἄφελε τὸν ὀνει
briū nr̄m. in die illa illucebit de⁹ in cōsilio cū
δισμὸν ἡμῶν· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ θεὸς ἐν βουλῇ με
gloria sup terrā vteraltet ꝛ glorificet qō reliquum
τὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταλειφθὲ
est israel. ꝛ erit quod relictū est
ὲν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ ἔσαι τὸ ὑπολειφθὲν

impio in⁹ malū. Retribu
tio eni⁹ manuū eius⁹ fiet
ei. Populū meū exacto
res sui⁹ spoliauerūt: & mu
lieres⁹ dñate sunt⁹ eis. Po
pule me⁹ q te bēm dicunt
ipsi te⁹ decipiūt: & viam
⁹ gressuū tuoꝝ⁹ dissipant.
Stat⁹ ad iudicādū⁹ dñs: & ⁹
stat⁹ ad iudicādos⁹ pplos.
Dñs⁹ ad iudicium⁹ veniet
⁹ cum⁹ senibus⁹ ppli sui & ⁹
principib⁹ eius. Vos eni
⁹ depauti estis⁹ vineā: & ⁹ ra
pina⁹ pauperis⁹ in domo
vra. Quare⁹ atteritis⁹ po
pulū meū & facies⁹ pau
peꝝ⁹ cōmolitis? dicit⁹ dñs
⁹ exercituū. Et dixit⁹ dñs
⁹ deus. Pro eo⁹ q⁹ eleuate
sunt⁹ filie⁹ sion & ambula
uerūt⁹ extēto⁹ collo: & nu
tibus⁹ oculorū⁹ ibant: & ⁹
plaudebāt & ⁹ ambulabāt
⁹ & pedibus suis⁹ cōposito
gradu icedebāt: decalca
bit⁹ dñs⁹ vertice⁹ filiarum
⁹ sion: & dñs⁹ crinē earū
⁹ nudabit. In die⁹ illa⁹ au
feret⁹ dominus ooooooooo
⁹ ornamentū⁹ calciamen
torum⁹ & lunulas ooooo
⁹ & torques & ⁹ monilia & ⁹
armillas ooooooooooooo
⁹ & mitras & ⁹ discriminalia
⁹ & periscelides ooooooo
⁹ & murenulas & olfacto
riola⁹ & inaures & oooooo
⁹ ānulos & gēmas in⁹ frō
te pendētes & ⁹ mutatoria
⁹ & palliola⁹ & linteami⁹
na⁹ & acus oooooooooooo
⁹ & specula⁹ & syndones⁹ &
vittas ooooooooooooooo
⁹ et theristra. Et erit⁹ pro
⁹ suaui odore⁹ fetor ooooo
⁹ & pro⁹ zona⁹ funiculus
⁹ & pro oooooooooooooo
⁹ crispanti⁹ crine⁹ caluiciū
⁹ & pro⁹ fascia pectorali oo
⁹ cilicium. Pulcherrimi
quoq⁹ viri tui ooooooooo
⁹ gladio⁹ cadent & fortes
tui⁹ in prelio. ooooooooo
Et merebunt⁹ atq⁹ luge
bunt⁹ porte eius: & deso
lata⁹ in terra⁹ sedebit.

4.

ΘT apprehēdēt⁹ septē
⁹ mulieres⁹ virū⁹ vnū
⁹ in die⁹ illa⁹ dicentes. ooo
⁹ Panē nr̄m⁹ comedemus
⁹ & vestimētis nr̄is⁹ operie
mur: ⁹ tm̄ modo⁹ inocetur
⁹ nomē tuū⁹ sup nos⁹ aufer
⁹ opprobriū nr̄m. In die
⁹ illa⁹ erit⁹ germē⁹ dñi⁹ i ma
gnificētia⁹ et gloria⁹ fructꝰ
⁹ fre⁹ sublimis! & exaltatio
⁹ his q saluati fuerit d⁹ isrl.
⁹ Et erit⁹ ois⁹ q relict⁹ fuerit

נָמַל עָשָׂה לְרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה
עָלָל נָשָׂה לוֹ עַמִּי נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מְשָׁלּוּ
אָשַׁר תֹּעֶה בֹּו עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ
נְצֻרוֹתֶיךָ בִּלָּעוּ נִצָּב לָרִיב יְהוָה
דִּין עָמַד לַדִּין עַמִּים יְהוָה בְּמִשְׁפָּט
בּוֹא שׁוּר יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם
עָנָה בָּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הָעָנִי בָּתֵּיכֶם
מָה לָכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים
נְאֻם תִּטְחָנוּ אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
אָמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְנוֹת צִיּוֹן
וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְרוֹת
גָּלַל עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה
הָלַךְ וּבְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה וְשִׁפַּח אֲדֹנָי
עָכַס קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן יְהוָה יְפַתֶּנָּה
פְּתָה יְהוָה יָסִיר אֲדֹנָי אֶת
תִּפְאֶרֶת הַעֲכָסִים וְהַשְּׁבִסִים
וְהַשַּׂהֲרֹנִים הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת
וְהָרְעָלוֹת הַפְּאֵרִים וְהַצָּעָדוֹת
וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים
הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאַף הַמַּחֲלָצוֹת
וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהַחֲרִיטִים
טַפַּח גִּלָּה הַגִּלְיוֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת
סֹדֶן גַּנָּף הָרְדִידִים וְהָיָה תַּחַת בֹּשֶׂם מַק
יִהְיֶה וְתַחַת חֲגֹרָה נִקְפָּה וְתַחַת
מַעֲשֶׂה מִקְשָׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל
מַחֲגֹרֶת שָׂק כִּי תַחַת יֹפִי
בַּחֶרֶב יִפְּלוּ גִבּוֹרָתֵךְ מִלְחָמָה
וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקְּתָה
לָאָרֶץ תֵּשֵׁב

Cap.iiij.

וְהֶחֱזִיקוּ שִׁבְעָה נָשִׁים בָּאִישׁ אֶחָד
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכַל
וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ
עָלֵינוּ אֱסֹף חֶרְפָּתֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לְצֶבִי וּלְכָבוֹד
וּפְרִי הָאָרֶץ לִגְאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל וְהָיָה הַנִּשְׁאָר

Pagnin. Pitiua. heb.

יְתֵר קָדֵשׁ
בְּתַב אֲשֶׁר
חָיָה
בָּנָה
דּוֹחַ שָׁבַט
כּוֹן
קָבָא
עָבַד
סוּךְ
רָמַס
שׁוּת בָּת
זָמַר עָדַר
שָׁמַר
צוָּה מָטָר
עָשָׂה
שָׁעַשׁ קָוָה
שָׁבַט סָפָה
קוּם יָשַׁב
בָּרַד
יָצַע

Cap. v.
שׁוּר יָרַד

Text. heb. Esa. v.

יְתֵר קָדֵשׁ
בְּתַב אֲשֶׁר
חָיָה
בָּנָה
דּוֹחַ שָׁבַט
כּוֹן
קָבָא
עָבַד
סוּךְ
רָמַס
שׁוּת בָּת
זָמַר עָדַר
שָׁמַר
צוָּה מָטָר
עָשָׂה
שָׁעַשׁ קָוָה
שָׁבַט סָפָה
קוּם יָשַׁב
בָּרַד
יָצַע

Cap. v.
שׁוּר יָרַד

Trasla. B. Vie.

יְתֵר קָדֵשׁ
בְּתַב אֲשֶׁר
חָיָה
בָּנָה
דּוֹחַ שָׁבַט
כּוֹן
קָבָא
עָבַד
סוּךְ
רָמַס
שׁוּת בָּת
זָמַר עָדַר
שָׁמַר
צוָּה מָטָר
עָשָׂה
שָׁעַשׁ קָוָה
שָׁבַט סָפָה
קוּם יָשַׁב
בָּרַד
יָצַע

Cap. v.
שׁוּר יָרַד

Trās. Gre. lxx. cū iter. latina.

יְתֵר קָדֵשׁ
בְּתַב אֲשֶׁר
חָיָה
בָּנָה
דּוֹחַ שָׁבַט
כּוֹן
קָבָא
עָבַד
סוּךְ
רָמַס
שׁוּת בָּת
זָמַר עָדַר
שָׁמַר
צוָּה מָטָר
עָשָׂה
שָׁעַשׁ קָוָה
שָׁבַט סָפָה
קוּם יָשַׁב
בָּרַד
יָצַע

Cap. v.
שׁוּר יָרַד

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Mie.	Tex.heb.Esa. v.	Pritiua.heb.
lagunculā vnā. τ ꝺ seminat artabas sex: faciet mēsuras	lagūculi vnā & triginta	בַּת אֶחָת וְזֶרַע חֹמֶר יַעֲשֶׂה אֵיפָה׃	
treas. ve ꝺ surgitis mane τ sicerā seq̄n=	modii sementis facient	הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ	שָׁכַם
tes: expectantes vesperā. nā vinū succendet eos:	modios tres. Ve q̄ surgitis mane ad ebrietatē	אַחַר דָּלַק	
cū cithara τ psalterio τ tympanio τ ti=	sectandā & potādū vsq;	כִּנּוֹר וָנֵבֶל תּוֹף וְחָלִיל וְיַיִן מִשְׁתֵּיהֶם	
bijs vinū bibunt. at opa dñi nō respi=	ad vespā vt vino estuetis.	וְאֶת פֹּעַל יְהוָה לֹא יַבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה	
ciunt: τ opa manuū eius nō considerāt.	Cithara et lyra & tym	יָדָיו לֹא רָאוּ לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי	
igitur captiuus ppls me⁹ fact⁹ est. q; nō cognouerit	panū et tibia & vinū in	דָּעַת וְכִבּוּדוֹ הֹמְתֵי רָעָב וַהֲמוֹנוֹ	
τεῖνων ἀχμαλωτος ὁ λαός μου ἐφ' ὑβρει, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι	cōuiuijs vris et op⁹ dñi	צָחֶה צָמָא׃ לָכֵן רִחֲבָה שְׁאוֹל	
ipsū dñm: τ multitudo facta ē mortuor: ppter sa	nō respicitis: nec opa	נַפְשָׁהּ וּפָעֲרָה פִיהָ לִבְלִי חק	
αὐτοὺς τὸν κύριον, καὶ πλῆθος ἐφθάνη νεκρῶν, διὰ λι=	manuū ei⁹ cōsideratis.	וְיָרַד הֲדָרָהּ וַהֲמוֹנָהּ וּשְׁאוֹנָהּ וְעָלַז	
mē τ sitim aque. τ dilatauit iferus ani	Propterea captiu⁹ duct⁹	בָּהּ יָשַׁח אָדָם וַיִּשַּׁפַּל אִישׁ	
mā suā: τ aperuit os suū vt nō cef=	est pplus me⁹: qa nō ha=	וְעֵינֵי גְבֹהִים תִּשְׁפָּלְנָה׃ וַיִּגְבַּהּ	
χὴ αὐτοῦ, καὶ διέστειλε τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλι=	buit scientiā: & nobiles	יְהוָה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל	
sci. τ descēdent inclyti τ magni τ	eius interierūt fame: et	הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה׃ וְרָעוּ	
πεῖν. καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ μεγάλοι καὶ	multitudo eius siti exa=	כְבָשִׂים כִּדְבָרָם וְחָרְבוֹת מְחִים	
diuites τ exultans in ea τ humilia	ruit. Propterea dilatauit	גָּרִים יֹאכֵלוּ׃ הוֹי מֹשְׁכֵי הָעָוֹן	
bitur homo τ inhonorabitur vir: τ ocu=	ifernū aiam suā: et aperuit	בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה	
lijs sublimes humiliabūtur: τ exaltabit dñs	os suū absq; vllo termi=	חַטָּאָה׃ הָאֹמְרִים יְמַהֵר יָחִישָׁה	
E sabaoth in iudicio: τ deꝰ sctūs glificabit	no. Et descēdēt fortes eius	מַעֲשֵׂהוּ לְמַעַן נִרְאֶה וְתִקְרַב וְתָבוֹאָה	
ες σαβαὼθ ἐν κρίματι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος δεδοξάσθησεται	et pplis eius & sublimes	עֲצַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְנֵדָעָה׃ הוֹי	
in iustitia τ pascētur direpti q̄si tau	gnosiq; ei⁹ ad eū. Et in=	הָאֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע	
ἐν δικαιοσύνη καὶ βοσκηθήσονται οἱ διαρπασθέντες ὡς ταῦ=	curuabitur hō & hūilia=	שָׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ	
ri. τ deserta eoꝝ q̄si capti sunt agni comedēt.	bitur vir: et oculi subli=	שָׂמִים מַר לְמָתוֹק וּמָתוֹק לְמַר׃	
ροι. καὶ τοὺς ἐρήμους τῶν ἀπωλειμμένων ἄρνες φάγονται.	miū deprimētur. Et ex=	הוֹי חַכְמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנֶגֶד פְּנֵיהֶם	
ve ꝺ trahitis pctā q̄si funiculo lōgo: τ q̄si	altabitur dñs exercituū	נְבֹנִים׃ הוֹי גִּבּוֹרִים לִשְׁתּוֹת יָיִן	
ἐναι οἱ ἑλκύσαντες τὰς ἁμαρτίας ὡς σχοινίῳ μακρῷ, καὶ ὡς	in iudicio: et deus sctūs	וְאַנְשֵׁי חַיִל לִמְסֹךְ שֵׁכָר׃ מַצְדִּיקֵי	
tugi corrigia vitule iniquitates: ꝺ dicitis ci=	sanctificabitur in iustitia.	רָשָׁע עֵקֶב שֹׁחַד וְצִדְקַת צַדִּיקִים	
ζυγοῦ ἰμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας, οἱ λέγοντες τὸ τά=	Et pascētur agni iuxta	יָסִירוּ׃ מָמָּנוּ לָכֵן כָּאֲכָל קַשׁ	סור
to appropiquēt q̄ faciet vt videam⁹. τ veniat cōsilium	ordinē suū: et deserta in	לְשׁוֹן אֵשׁ חֲשַׁשׁ לֶהָבָה יִרְפָּה	
χος ἐγγισάτω ἃ ποιήσει ἵνα ἴδωμεν· καὶ ἐλθέτω ἡ βουλὴ	vbertatē versa aduene	שָׁרְשָׁם כַּמַּק יִהְיֶה וּפִרְחָם כָּאָבָק	
sancti israel vt sciam⁹. ve ꝺ dicitis malū bo=	comedēt. Ve q trahitis	יַעֲלֶה כִּי מָאֲסוּ אֶת תּוֹרַת יְהוָה	
τ ἁγίου Ἰσραὴλ ἵνα γνῶμεν. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ ποιηρὸν κα=	iniqtatē in funiculis vani	צְבָאוֹת וְאֵת אִמְרַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל	
nū: τ bonū: malū ponētes tenebras lucē: τ	tatis: et q̄si vinculū plau	נִאָצוּ׃ עַל כֵּן חָרָה אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ	
λόν, καὶ τὸ καλὸν ποιηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς, καὶ	stri peccatū. Qui dici=	וַיֵּט יָדוֹ עָלָיו וַיַּכֵּהוּ וַיִּרְגְּזוּ הֶהָרִים	
Ι lucē tenebras: ponētes amarū dulce: τ dulce	tis festinet: et cito veniat	וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסּוּחָה בְּקֶרֶב חוּצוֹת	חוץ
τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ	opus eius vt videam⁹:	בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ	
amarū. ve sapiētes i ipso τ coꝝ sciplis scien=	& appropiet et veniat		
πικρόν· οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστή=	consilium sancti israel:		
tes. ve potētes vestrū: bibētes vinū: τ po	et sciemus illud. Ve q̄		
μενοι· οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν, οἱ πίνοντες τὸν οἶνον, καὶ οἱ δυ=	qui dicitis malum bo=		
tentes miscentes sicerā: iustificātes impiū	num: & bonū malum:		
πάσαι οἱ κραταιοῦντες τὸ σίκερα, οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ	ponentes tenebras lu=		
F ꝓpter munera τ iustā iusti tollētes. ꝓpter hoc	cem & lucem tenebras.		
ἕνεκεν δώρων καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου ἄραντες· διὰ τοῦτο	Ve q̄ sapientes estis i ocu		
quēadmodū cōburetur stipula a carbone ignis τ	lis vris: & corā vobismet		
ἐν τρόπῳ καυθήσεται καλάμη ὑπὸ ἄνθρακος πυρὸς καὶ	ipsis prudētes. Ve q̄ po=		
cōburetur a flāma resoluta: radix eorū q̄si	tentes estis ad bibendū vi=		
συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνθεμίτης, ῥίζα αὐτῶν ὡς	nū: & viri fortes ad mi=		
puluis erit: τ flos eoꝝ sicut puluis ascendet. nō	scendā ebrietatē. Qui iu=		
χνοῦς ἔσται, καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν ὡς κονιορτὸς ἀναβήσεται· ὅτι	stificatis ipiū p muneri		
eis voluerūt lege dñi sabaoth: sed oraculū sancti	bus & iusticiā iusti auser=		
ἀπώλεσαν τὸν νόμον κυ σαβαὼθ, ἀλλὰ τὸ λόγιον τοῦ ἁγίου	tis ab eo. Propter hoc		
israel exacerbauerūt. τ irat⁹ est furore dñi sabaoth cōtra	sicut deuorat stipulam		
Ἰσραὴλ παρώξυναν· καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κυ σαβαὼθ ἐπὶ τὸν	lingua ignis & calor flā=		
ꝓplm suū. τ iniecit manū suā sup eos:	me exurit: sic radix eorū		
λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἐπέβαλεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς,	sicut faulla erit: et ger=		
τ percussit eos τ exacerbati sūt mōtes: τ facta sūt	men eoꝝ vt puluis ascen=		
καὶ ἐπάταξεν αὐτούς καὶ παρώξυνθη τὰ ὄρη, καὶ ἐγένοντο τὰ	det. Abiecerūt eni legē		
mortticinia eorū q̄si sterc⁹ in medio vie: τ in oīb⁹ his	dñi exercituum: et eloquiū		
ἐνεπλήσθησαν αὐτῶν ὡς κοπρία ἐν μέσῳ ὁδοῦ, καὶ ἐν πᾶσι τού=	scti israel blasphemauerūt.		
isa.9. nō est auersus furor eius: sed adhuc manꝰ eius	Ideo irat⁹ est furor dñi		
τοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ	in pplm suū: & extēdit		
	manū suā sup eum: &		
	percussit eū. Et cō		
	turbati sūt mōtes et facta		
	sūt mortticinia eoꝝ q̄si ster		
	cus i medio platearū. In		
	his oīb⁹ nō est auersus		
	furor ei⁹: sed adhuc ma		
	nus eius		

Pñtiua.heb.	Tex.heb.Esa.vj.	Trãsla.B.Mie.	Trãs·Gre.lxx.cũ iter.latina.
נְטוּיָה׃	׃ וְנָשָׂא נֵס ׀ לַגּוֹיִם ׀ מֵרָחוֹק	extenta. Et eleuabit signũ in nationibus pcul:	excelsa. ergo eleuabit signũ in gẽtib p
וְשָׁרַק ׀ לוֹ ׀ מִקְצֵה ׀ הָאָרֶץ ׀ וְהִנֵּה		& sibilabit ad eum de finibus terre: & ecce	ὑψηλά· τοίγαροῦν ἀρεῖ σύσσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μα
מְהֵרָה ׀ קַל ׀ יָבוֹא׃ ׀ אֵין ׀ עָיֵף ׀ וְאֵין		festinus velociter veniet. Non est deficiẽs neq; laborãs in eo: nõ dormitabit neq; dormiet neq;	cul: τ sibilabit eos ab extremo terre. τ ecce
כּוֹשֵׁל בּוֹ ׀ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן ׀ וְלֹא			κράξει, καὶ συριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς· καὶ ἰδοὺ
נִפְתַּח אֵזוֹר חֲלָצָיו ׀ וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ			cito leuiter veniunt. nõ esurient neq; laborabũt neq; dormitabũt neq; dormient neq; soluent
נַעֲלָיו׃ אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים ׀ וְכָל		soluetur cingulũ renũ eius: neq; rũpetur corrigia calciamenti eius. Sagitte eius acute: & omnes arcus eius extenti. Vngule equorum eius vt silex: & rote eius q̃si impetus tempestatis. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonum. Et frendet & tenebit predã & ãplexabitur: & non erit qui eruat: & sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris. Aspiciemus in terrã: et ecce tenebre tribulationis: et lux obtenebrata ẽ in caligine eius. 6.	σιν οὐδὲ ὑποδήσονται ἐν δὲ καιμακίσουσιν ἐν δὲ λύσουσι τὰς
קַשְׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת ׀ פַּרְסוֹת ׀ סוּסָיו			cigula eorũ a lumbis suis: neq; rumpẽ
כַּצָּר ׀ נֶחְשָׁבוּ ׀ וְגַלְגָּלָיו ׀ כַּסּוּפָה׃			ζώνας αὐτῶν ἕως τῶν ἰσφύων αὐτῶν, οὐδ' ὑμὰ ῥαγώ
שְׁאָגָתָהּ לוֹ כַלָּבִיא יִשְׁאַג ׀ כַּכְּפִירִים			tur corrigie calciamentoꝝ eoꝝ: quoꝝ sagitte
וְיִנְהֹם ׀ וְיֹאחֵז ׀ טָרֶף ׀ וְיַפְלִיט ׀ וְאֵין			σιν οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, ὧν τὰ βέλη
מַצִּיל׃ ׀ וְיִנְהֹם ׀ עָלָיו ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא			acute sũt: τ arcus eorũ extenti. pedes
כִּנְהַמַת ׀ יָם ׀ וְנִבַּט ׀ לָאָרֶץ ׀ וְהִנֵּה			ξεῖαί εἰσι, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα· οἱ πόδες τῶν
חֹשֶׁךְ ׀ צַר ׀ וָאוֹר ׀ חָשַׁךְ ׀ בַּעֲרִיפֶיהָ׃			equorũ eoꝝ vt solida petra reputati sũt. rote
Cap.vi. נְּשָׂגַת ׀ מוֹת ׀ הַמֶּלֶךְ			ἵπποων αὐτῶν ὡς σφοδρὰ θύελλα ἐλογίσθησαν· οἱ τροχοὶ
עֻזִּיָּהוּ ׀ וָאֶרְאֶה ׀ אֶת ׀ אֲדֹנָי ׀ יוֹשֵׁב			currũ eoꝝ q̃si tẽpestãs ipetũ facient vt leones τ
עַל ׀ כִּסֵּא רָם ׀ וְנִשָּׂא ׀ וְשׁוּלָיו ׀ מְלֵאִים			τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταιγὶς ὁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ
אֶת ׀ הַהֵיכָל׃ ׀ שְׂרָפִים ׀ עֹמְדִים			assilient sicut catuli leonis. τ apprehẽdet τ clama
מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם			βοῶσιν ὡς σκύμνοι λέοντος· καὶ ἐπιλήψονται καὶ βοή
לְאֶחָד ׀ בִּשְׁתַּיִם ׀ יְכַסֶּה ׀ פָּנָיו ׀ וּבִשְׁתַּיִם			bit q̃si fera τ eiciet: τ nõ erit liberans e
יְעוֹפֵף׃ וְקָרָא ׀ זֶה ׀ אֶל ׀ זֶה ׀ וְאָמַר ׀			σται ὡς ἅρπαγμα καὶ ἐκβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔσται ἐρυόμενος ἀπ'
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀			oo. τ clamabit ppl̃i poo die illa: sicut vox
מְלֹא כָל ׀ הָאָרֶץ ׀ כְּבוֹדוֹ׃ וַיָּנֻעוּ ׀ אַמּוֹת			τούς· καὶ βοήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὡς φωνὴ
הַסִּפִּים ׀ מִקּוֹל ׀ הַקּוֹרֵא ׀ וְהַבַּיִת ׀			maris inundantis. τ inspicient in ce
יִמָּלֵא עָשָׁן׃ ׀ וָאֹמַר ׀ אוֹי ׀ לִי ׀ כִּי			θαλάσσης κυμαινούσης· καὶ ἐμβλέψονται εἰς γῆν ἄνυδρα
נִדְמֵיתִי ׀ כִּי ׀ אִישׁ ׀ טְמֵא ׀ שְׂפָתַיִם ׀			lã supra τ infra. τ ecce tenebre dure in indi
אָנֹכִי ׀ יוֹשֵׁב ׀ כִּי ׀ אֶת ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ יְהוָה			τὸν ἄνω καὶ κάτω· καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἐπι
צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ ׀ וַיָּעָף ׀ אֵלַי ׀ אֶחָד			gẽtia eorũ.
מִן ׀ הַשְּׂרָפִים ׀ וּבְיָדוֹ ׀ רְצָפָה ׀ בְּמֶלְקָחַיִם			ρίᾳ αὐτῶν.
לָקַח ׀ מֵעַל ׀ הַמִּזְבֵּחַ׃ ׀ וַיִּגַּע ׀ עַל ׀ פִּי			Ca.6.
וַיֹּאמֶר ׀ הִנֵּה ׀ נָגַע ׀ זֶה ׀ עַל ׀ שְׂפָתֶיךָ ׀			ΘΕ factũ est anno quo mortuus est rex A
וְסַר ׀ שֶׁלֶךָ ׀ וְחַטָּאתְךָ ׀ תְּכֻפָּר׃ ׀ וָאֶשְׁמַע			Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς
אֶת ׀ קוֹל ׀ אֲדֹנָי ׀ אֹמֵר ׀ אֶת ׀ מִי ׀ אֶשְׁלַח			oziae: vidi dñm sedentẽ sup soliũ excelsum τ
וּמִי ׀ יֵלֵךְ ׀ לָנוּ׃ ׀ וָאֹמַר ׀ הִנֵּנִי ׀ שְׁלָחֵנִי׃			ὀξίας, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ
וַיֹּאמֶר ׀ לֵךְ ׀ וְאָמַרְתָּ ׀ לָעָם ׀ הַזֶּה ׀			elevatũ: τ plena dom gloria eius: τ se
			ραφὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ
			τ sex ale vni: τ quidẽ duab velabant
			καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυ
			faciem: at duab velabant
			πτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς
			pedes: τ duab volabant. τ clamabãt B
			πόδας, καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγον ἕ
			alter ad alterũ: τ dicebãt: scñs scñs scñs
			τερος πρὸς τὸ ἕτερον, καὶ ἔλεγον, ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύ
			rius sabaoth: plena ois terra gloria eius. τ elevatũ
			ριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἐπήρ
			est suplimnare a voce qua clamauerũt. τ dom i
			θη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ὧν ἐκέκραγον. καὶ οἶκος ἐπλή
			plet est fumo τ dixi: o miser ego qr cõpunctus
			σθη καπνοῦ καὶ εἶπα, ὦ τάλας ἐγώ ὅτι κατανένυγ
			sum. qr hō existẽs τ imũda labia hñs: in medio ppli
			μαι· ὅτι ἀνὴρ ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ
			polluta labia hñtis ego habito: τ regẽ dñm sa
			ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κύ σα
			baoth vidi oculis meis. τ missus est ad me
			βαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἀπεστάλη πρός με
			vn de seraphim: τ in manu hẽbat carbũculũ: quẽ forci
			ἓν τῶν σεραφίμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβί
			pe tulit de altari: τ tetigit os meũ:
			δι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου,
			τ ait: ecce tetigit hoc labia tua: τ auferet C
			καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς
			iniqtates tuas: pctã tua mũdabit. τ audi
			ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ· καὶ ἤκου
			σα τῆς φωνῆς κυ λέγοντος, τίνα ἀποστελῶ, καὶ τίς πορεύ
			ad ppl̃m istũ: τ dixi: ecce ego sum: mit
			σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀπόστει
			te me. τ dixit: vade: τ dic ppl̃o huic:
			λόν με· καὶ εἶπεν, πορεύου, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ,

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Vie. | Ter.be.Esa.vij. Pritiua.heb.

auditu audietis: t nō itelligetis. t videtes
ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐμὴ συνῆτε. καὶ βλέποντες
videbitis: t nō videbitis.icrassatū est enī cor
βλέψετε, καὶ οὐμὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
ppli huius: t auribꝰ suis grauiter audie
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκου
rūt: t oculos suos clauserūt: ne forte
σαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήπο-
te videāt oculis t auribꝰ audiāt
τε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι
t corde itelligāt: t cōuertātur t sanē
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι
eos. t dixi vbi quo dñe: t ait: donec
αὐτούς. καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν, ἕως ἂν
desolētur ciuitates vt nō habitent: t
ἐρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι, καὶ
dom vt nō sint hoies: t terra relin
οἶκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους, καὶ ἡ γῆ κατα-
quetur deserta. t post hec lōge faciet de-
λειφθήσεται ἔρημος. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θς
us hoies: t multiplicabūt dere-
ἐς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πλεονάσουσιν οἱ ἐγκατα-
lictꝰ sup terrā. t adhuc in ea est
λειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔτι ἐν αὐτοῖς ἐστι τὸ
decimatio. t rursum erit in depdatiōne: sicut terebi
ἐπιδέκατον. καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομήν, ὡς τερέβιν-
thus t sicut glādo qñ exciderit ex theca sua.
θος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς.
semē stirpis collina fundatiōis ei⁹.
σπέρμα ἅγιον τὸ ἐπίλοιπον αὐτῆς. Ca.7.

A 4.Re. 16.a. ET factū est in dieb⁹ achaz filii ioa
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἄχαζ υἱοῦ ἰωά-
thā filii ozie regis iuda: ascēdit rasin
θαμ τοῦ υἱοῦ ὀζίου βασιλέως ἰούδα, ἀνέβη ῥασὶν
rex arā: t phacee filiꝰ romelie rex
βασιλεὺς ἀράμ, καὶ φακεὲ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς
israel in hierūm ad bellādū cōtra eā: t nō
Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ πολεμῆσαι αὐτήν, καὶ οὐκ
potuerūt debellare eā: t nūciatū ē in
ἐδυνήθησαν πολιορκῆσαι αὐτήν, καὶ ἀπηγγέλη εἰς τὸν
domū dauid a dicentib⁹. cōsensit arā ad ephra-
οἶκον δαυὶδ λεγόντων· συνεφώνησεν ἀρὰμ πρὸς τὸν Ἐφρα-
im: t cōmota est aia ei⁹ t aia ppli ei⁹:
ὶμ, καὶ ἐξέστη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐ-
quēadmodū in syluā ligna a vēto mo-
τοῦ, ὃν τρόπον δὲ δρυμῶ ξύλον ὑπὸ πνεύματος σα-
uētur. t dixit dñs ad esaiam: egredere tū in occur
λευθήσεται ἔρημος. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἡσαΐαν, ἔξελθε δὴ εἰς συνά-
sum achaz tu t relictus iasub filiꝰ tu⁹: ad
ντησιν ἄχαζ σὺ καὶ ὁ καταλειφθεὶς Ἰασοὺβ ὁ υἱός σου, πρὸς
natatoriā fullonis vie agri fullonis:
τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κναφέως,
t dices ei: obserua et sileas t ne timeas: neq;
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, φύλαξαι καὶ ἡσυχάσαι καὶ μὴ φοβοῦ, μηδὲ
ala tua cōsternet a duob⁹ lignis titionū
ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν
fumigātiū istoꝝ. qñ est ira furoris mei
τῶν καπνιζομένων τούτων· ὅταν γὰρ ἐργὴ τοῦ θυμοῦ μου
fuerit: iterū sanabo. t filiꝰ arā t filiꝰ
ἔσται, πάλιν ἰάσομαι· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀράμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
romelie qz cōsuluerūt consiliū malū: ephraim
ῥομελίου ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν, ἐφραὶμ
t filiꝰ romelie de te dicētes: ascendam⁹ ad
καὶ ὁ υἱὸς ῥομελίου περὶ σοῦ λέγοντες, ἀναβησώμεθα εἰς
B iudeā. t colloquētes eis reducam⁹
τὴν Ἰουδαίαν· καὶ συλλαλήσαντες αὐτοῖς ἀποστρέψωμεν
eos ad nos: t regnare faciam⁹ eis filiū
αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, καὶ βασιλεύσωμεν αὐτοῖς τὸν υἱὸ-
um tabel. hec dicit dñs sabaoth: nō manebit
ν Ταβεήλ. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, οὐμὴ μενεῖ
cōsiliū hoc neq; erit:
ἡ βουλὴ αὕτη οὐδ' οὐμὴ ἔσται, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Luce. 1.a.

Mat. 13.b. Marci 4.d. Luce. 8.b. Actuū. 28.f. Ro.11. b.

D

Audite audientes & no lite intelligere: & videte visionē & nolite cognoscere. Exceca cor popli huius & aures eius aggraua & oculos eius claude: ne forte videat oculis suis & auribus suis audiat: & corde suo intelligat & conuertatur & sanem eū. Et dixi. Vsquequo dñe: Et dixit. Donec ∞∞∞∞∞ desolētur ciuitates absq; habitatore: ∞∞∞∞∞∞∞ & domus sine homine: et terra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ relinquetur deserta: & longe faciet dominus ∞ hoies: et multiplicabitur q derelicta fuerat in medio terre: & adhuc in ea deciatio. Et cōuertetur & erit in ostēsionē sicut terebinthus & sicut quercus que expandit ramos suos. Semen ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ sanctum erit id quod fuerit in ea. 7.

ET factum est in diebus achaz ∞∞∞∞∞∞∞ filii ioathā filii ozie regis iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ascendit rasin rex syrie: & facee filius ∞∞∞∞ romelie rex israel in hierusalem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ad pliandū cōtra eā: & non potuerūt debellare eam. Et nūciauerūt domui dauid dicentes. ∞∞ Requieuit syria super ephraim: & commotum est cor eius & cor populi eius sicut mouētur ligna siluarū a facie venti. Et dixit dominus ad esaiā. Egredere in occursum achaz tu & q derelictus est iasub filius tuus: ad extremum aqueductus piscine superioris in via agri ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ fullonis: & dices ad eū. Vide vt sileas. ∞∞∞∞∞∞∞ Noli timere & cor tuū ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium istorum ∞∞∞∞ in ira furoris rasin regis syrie & filii romelie: ∞ eo q cōsiliū inierit contra te syria in malum & effraim & filius romelie dicentes. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Ascēdam ad iudā & fuscitemus eū & auellamus eum ad nos: & ponam regem in medio eius ∞ filium tabeel. Hec dicit dominus deus. ∞∞∞ Non stabit & non erit istud: sed caput ∞∞∞∞∞∞

וּבֵן רְאֵה שְׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל תָּבִינוּ וּרְאוּ
יָדַע שָׁמֵן רְאוּ וְאַל תֵּדָעוּ׃ הַשְׁמֵן לֵב הָעָם
כְּבַד שָׁעָה הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע
רָאָה פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע
וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ׃
וָאֹמַר עַד מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד
אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב
וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה
תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה׃ וְרִחַק יְהוָה אֶת
הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ׃ וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂירִיָּה וְשָׁבָה
וְהָיְתָה לְבָעֵר כְּאֵלָה וְכַאלָה וְכַאֲלֹן
אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצֶּבֶת בָּם זֶרַע
קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ׃

Cap. vij.

וַיְהִי בִּימֵי אָחָז
בֶּן יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
עָלָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן
רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם
לְמִלְחָמָה עָלֶיהָ וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֶם
עָלֶיהָ׃ וַיֻּגַּד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר
נָחָה אֲרָם עַל אֶפְרָיִם וַיָּנַע
לְבָבוֹ וְלֵב עַמּוֹ נְטֹעַ עֲצֵי יַעַר
מִפְּנֵי רוּחַ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ
צֵא נָא לִקְרַאת אָחָז אַתָּה וּשְׁאָר
יָשׁוּב בְּנֶךָ אֶל קְצֵה תְּעָלַת
הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֶל מְסִלַּת שְׂדֵה
כוֹבֵס׃ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִשָּׁמֶר וְהַשְׁקֵט
אַל תִּירָא וּלְבָבְךָ אַל יֵרַךְ מִשְּׁנֵי
זַנְבוֹת הָאוּדִים הָעֲשֵׁנִים הָאֵלֶּה
בַּחֲרִי אַף רְצִין וַאֲרָם וּבֶן רְמַלְיָהוּ׃
יַעַן כִּי יָעַץ עָלֶיךָ אֲרָם רָעָה
אֶפְרַיִם וּבֶן רְמַלְיָהוּ לֵאמֹר׃
נַעֲלֶה בִיהוּדָה וְנַקִּיצֶנָּה וְנַבְקִיעֶנָּה
אֵלֵינוּ וְנַמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ
אֶת בֶּן טָבְאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה׃ כִּי רֹאשׁ

b

Pūctūa.heb.	Tex.he.Esa.vij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
אֲרָם	דַּמֶּשֶׂק	'syrie'damascus'	sed caput arā damasc': τ caput dama
רְצִין	וְרֹאשׁ	& caput 'damasci	ἀλλὰ κεφαλὴ ἀρὰμ δ'αμασκὸς, καὶ ἡ κεφαλὴ δ'αμα
וְנֶעוד	דַּמֶּשֶׂק	oooooooooooooo	sci rasin. sed in sexagita τ quinq; ānis deficiet
שִׁשִּׁים	וְחָמֵשׁ	'rasin. 'Et adhuc 'sexagin	σκοῦ ῥασίν. ἀλλ'ἐφ'ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει
שָׁנָה	יֵחַת	ta' & quinq; 'anni & ooo	regnū ephraim a pplo: τ caput ephraim:
אֶפְרַיִם	מֵעָם	'desinet' effraim esse' po=	βασιλεία ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραὶμ,
וְרֹאשׁ	אֶפְרַיִם	pulus: 'm & caput' effraim	samarie. τ caput samarie: filī' rome
שֹׁמְרוֹן	וְרֹאשׁ	'samaria: 'p & caput 'sama=	σαμάρων. καὶ ἡ κεφαλὴ σαμάρων, υἱὸς τοῦ ῥομε=
וְרַמַלְיָהוּ	אִם	rie' filius ooo: ooooooooooo	lie. τ sī nō crediderit'is: neq; itelligitis. τ ad=
לֹא	תַּאֲמִינוּ	'romelie.' Si' non' credi=	λίου, καὶ εἰ μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. καὶ πρό
כִּי	לֹא	deritis' non ooooooooooo	secit dño loqui achaz: dicēs: pete ti
תַאֲמִינוּ	כִּי	'permanebitis. ' Et adie=	σθετο κύριος λαλῆσαι τῷ ἄχαζ, λέγων, αἴτησαι σε
אִם	לֹא	cit' dominus' loqui' ad oo	bi signū a dño deo tuo: in pfundū aut ī
תַּאֲמִינוּ	כִּי	'achaz' dicens. ' Pete' tibi	αυτῶ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς
לֵאמֹר	שְׁאַל	'signum' a oooooooooooo	excelsū. τ dixit achaz: nō petā neq; tenta=
לְךָ	אוֹת	'domno' deo tuo' in p=	ὕψος. καὶ εἶπεν ἄχαζ, οὐ μὴ αἰτήσω οὐδὲ μὴ πειρά
מֵעִם	יְהוָה	fundum' inferni' siue ooo	bo dñm. τ dixit: audite ītā dom' iuda.
אֱלֹהֶיךָ	הַעְמֵק	'in excelsum' supra.' Et	σω κύριον. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε δὴ ὁ οἶκος Ἰούδα.
שְׁאָלָה	אוֹ	dixit' achaz.' Non oooo	nūqd parū vobis agone exhibere hoīb': τ quomō
הַגְבֵּהַ	לְמַעְלָה	'petam: ' & non' tentabo	μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς
וַיֹּאמֶר	אָחָז	'domīnum. ooooooooooo	dño exhibebis agonē: ppter hoc dabit dño ip=
לֹא	אֶשְׁאַל	'et dixit.' Audite' ergo' do	κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐ=
וְלֹא	אֲנַסֶּה	mus' daud.' Nunqd parū	se vobis signū. ecce virgo in vtero accipi
אֶת	יְהוָה	'vobis est' molestos esse	ἀὐτὸς ὑμῖν σημεῖον. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψε=
וַיֹּאמֶר	שִׁמְעוּ	'hoībus: 'qa' molesti estis	et τ pariet filiū. τ vocabīs nomē eius
נָא	בֵּית	'et' deo meo! ' Propter	καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
דָּוִד	הַמְעַט	hoc' dabit' dominus' ipse	emmanuel. butyrū τ mel comedet: antequ sciat
מִכֶּם	הַלְאוֹת	'vobis' signum. ' Ecce' vir	ἐμμανουήλ. βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι
כִּי	תַלְאוּ	go' concipiet ooooooooo	ipse preponere mala vel eligere bonū. ideo
אֱלֹהָי	גַּם	' & pariet' filiū' & vocabi=	αὐτὸν προελίσθαι πονηρὰ ἢ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. διότι
לָכֵן	יִתֵּן	tur' nomen ei' emanuel.	antequ sciat puer bonū aut malū: dissuadet ma
אֲדֹנָי	הוּא	'Butyrum' & mel' come=	πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πο
לָכֶם	אוֹת	det: 'm vt sciat oooooooooo	licia eligere bonū. τ derelinquet
הָרָה	הָעַלְמָה	'reprobare' malum' & eli	γρία ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ καταλειφθήσεται ἡ
וְיֹלֶדֶת	בֵּן	gere' bonum. ' Quia ooo	terra ꝑ tu timeo a facie duoꝝ regū.
וְקָרָאת	שְׁמוֹ	'anteq̄ 'sciat' puer' repro	γῆ ἣν σὺ φοβῆ ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων.
עִמָּנוּאֵל	חֶמְאָה	bare' malum oooooooooo	sed adducet sup te de' τ sup ppīm tuū
וּדְבַשׁ	יֹאכֵל	'et eligere' bonum: ' dere	ἀλλὰ ἐπάξει ἐπὶ σὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου
לְדַעְתּוֹ	מָאֹס	linquetur' terra' quam oo	τ sup domū patris tui dies: q̄ nōdū
בְּרָע	בָּחוֹר	'tu' detestaris' a facie' duo	καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὐ πε
בַּטּוֹב	וּבָחוֹר	rū' regū suorū. ' Adducet	venerūt ex qua die abstulit ephraī a iuda
תֵּעָזֵב	הָאֲדָמָה	'dñs' super te' & sup' po=	ἥκασιν ἀφ'ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραὶμ ἀπὸ Ἰούδα τὸν
אֲשֶׁר	אַתָּה	pulum tuū' & sup' domū	regē assyrioꝝ. τ erit in die illa sibi=
קָץ	מִפְּנֵי	'patris tui: ' dies' qui' nō	βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συ
שְׁנֵי	מְלָכֶיהָ	'venerunt oooooooooo	labit dño musco: q̄ dñabūt parti fluminis egyp
יָבִיא	יְהוָה	'a diebus ' separationis	ρίει κύριος μυίαις, αἳ κυριεύσουσι μέρος ποταμοῦ αἰγύ
עָלֶיךָ	וְעַל	'effraim' a' iuda oooooooo	ti: τ api q̄ est in regiōe assyrioꝝ: τ veni
עַמֶּךָ	וְעַל	'cum' rege' assyriorum.	σίου, καὶ τῇ μελίσσῃ ἣ ἐστὶ ἐν χώρᾳ Ἀσσυρίων, καὶ ἐλεύ
בֵּית	אָבִיךָ	' Et erit' in die' illa: ooooo	cent τ requiescent oēs in vallib'
יָמִים	אֲשֶׁר	'sibilabit' domin' mūsce	σονται καὶ ἀναπαύσονται πᾶσαι ἐν ταῖς φάραγξι τῆς
לֹא	בָּאוּ	'que est' in extremo ooo	regiōis τ in foraminib' petrar τ in
לְמִיּוֹם	סוּר	'fluminum' egypti: ' &	χώρας καὶ ἐν ταῖς τρώγλαις τῶν πετρῶν καὶ ἐπὶ τὰ
אֶפְרַיִם	מֵעַל	api' que est oooooooooo	spelūcas τ in omnē scissurā τ in oi ligno.
יְהוּדָה	אֵת	'in terra' assur: ' & veniēt	σκόλαπα καὶ ἐπὶ πᾶσαν ἐραγάδα καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ.
מֶלֶךְ	אַשּׁוּר	' & requiescent' omnes oo	in die illa radet dño in nouacula iebia
וְנָחוּ	כֻלָּם	'in torrētibus' valliū: ' &	ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μισθω
בְּנַחֲלֵי	הַבְּתוּלֹת	in cauernis' petrarum oo	ta urano flumē regis assyrioꝝ:
וּבְנֻקְּיקֵי	הַסְּלָעִים	' & in oībus' fruiectis' & in	ἐν τοῖς μισθωτοῖς τοῦ ποταμοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων,
וּבְכָל	הַנַּהֲלוֹלִים	vniuersis' foraminibus.	caput τ pilos pedīs τ
בַּיּוֹם	הַהוּא	' In die' illa' radet' domī=	τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν καὶ γὰρ
יְגַלַּח	אֲדֹנָי	nus' in nouacula ooooooo	barbā auferet. τ erit in die illa nu=
בְּתַעַר	הַשְּׂכִירָה	'cōducta' in his qui trans	πώγωνα ἀφελεῖ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τρέ=
בְּעֲבֵרִי	נָהָר	'flumen sunt' in rege ooo	trier homo vitulā boū τ duas oues τ
מֶלֶךְ	אַשּׁוּר	'assyriorum' caput' & pi=	φει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν καὶ δύο πρόβατα καὶ
אֶת	רֹאשׁ	los' pedum: oooooooooo	erit a ꝓmultū facere lac: comedet butyrū:
וְשַׂעַר	הַרַגְלַיִם	' & ' barbam ' vniuersam.	ἔσται ἀπὸ τοῦ πλεῖστον ποιεῖν γάλα, φάγεται βούτυρον,
וְגַם	אֶת	' Et erit oooooooooooo	
הַזָּקָן	תִּסְפֶּה	'in die' illa. ' Nutriet' ho=	
וְהָיָה	בַּיּוֹם	mo' vaccam oooooooooo	
הַהוּא	יְחַיֶּה	'boum' & duas' oues: ' &	
אִישׁ	עֶגְלַת	' pre vbertate oooooooo	
בָּקָר	וּשְׁתֵּי	'lactis' comedet' butyrū.	
צֹאן	וְהָיָה	oooooooooooooooooo	
מֵרֹב	עֲשׂוֹת		
חָלָב	יֹאכַל		
חֶמְאָה			

C mat.1. d. Lu.1.c

D

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.latl.	Trãsla.B.Vie.	Ter.he.Esa.viij.	Pũtúa.heb.
q: butyrũ t lac comedet oĩs relict ὅτι βούτυρον καὶ γάλα φάγεσθαι πᾶς ὁ καταλειφθεὶς	[a]Butyrũ [t]eni [r]& mel [r]man ducabit [t]omnis [a]q relictus	[c]חֶמְאָה [d]וּדְבַשׁ [c]יֹאכַל [c]כָּל [d]הַנּוֹתָר	[c]כִּי
sup terrã.t erit in die illa erit oĩs loc ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς τόπος	fuerit [b]in medio [c]terre. [b]Et erit [c]in die illa: ooooooooo	[d]בְּקֶרֶב [d]הָאָרֶץ׃ [c]וְהָיָה [d]בַּיּוֹם [d]הַהוּא	
vbicũq fuerit mille vites mille siclis: i solitudinẽ οὗ ἐὰν ὦσι χίλιαι ἄμπελοι χιλίων σικλῶν, εἰς χέρσον	[a]omnis [t]locus [m]vbi [t]fuerint oooooooooooooooooo	[c]יִהְיֶה [c]כָּל [d]מָקוֹם [c]אֲשֶׁר [c]יִהְיֶה [m]שָׁם	[c]הָיָה [d]קוּם
erunt t i spinã. cũ sagitta t arcu ἔσονται καὶ εἰς ἀκανθας· μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος	[m]mille [v]vites: [r]mille [t]argenteis: [r]in spinas ooooooooo	[c]אֶלֶף [d]גֶּפֶן [d]בְּאֶלֶף [d]כֶּסֶף [c]לַשָּׁמִיר	[c]שָׁמַר
ingredietur illuc: q: terra iculta t vepreo erit vni εἰσελεύσονται ἐκεῖ, ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσται πᾶ	[o]et in vepres [e]erũt. [o]Cum sagittis [t]& arcu ooooooooo	[c]וְלַשִּׁית [c]יִהְיֶה׃ [d]בַּחִצִּים [c]וּבַקֶּשֶׁת	
uersa terra.t oĩs mõs aratus arabit: nõ σα ἡ γῆ. καὶ πᾶν ὄρος ἀροτριώμενον ἀροτριωθήσεται, οὐ	[r]ingredientur [t]illuc. [p]Vepres [e]eni [r]& spine [e]erũt in	[c]יָבֹא [c]שָׁמָּה [c]כִּי [c]שָׁמִיר [c]וָשַׁיִת [c]תִּהְיֶה	[c]בָּא
veniet illuc terror. erit em a solitudine t μὴ ἐπέλθῃ ἐκεῖ φόβος. ἔσται γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ	[z]vniuersa [r]terra. [s]Et omnes [b]montes [t]qui ooooooooo	[c]כָּל [d]הָאָרֶץ׃ [c]וְכֹל [d]הָהָרִים [c]אֲשֶׁר	
spina in pascua ouis t cõculcatione bouis. ἀκάνθης εἰς βόσκημα προβάτου καὶ κατατάτημα βοός.	[a]in farculo [t]farrigetur [m]nõ [v]veniet [o]illuc ooooooooo	[c]בַּמַּעְדֵּר [c]יֵעָדֵרוּן ׀ [c]לֹא [c]תָבוֹא [c]שָׁמָּה	[c]עָדַר [c]בוא
Ca.8. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, λάβε σεαυτῷ τόμον	[r]terror [q]spinarum [r]& vesprium: [o]& erit [t]in pascua	[c]יִרְאַת [c]שָׁמִיר [c]וָשַׁיִת׃ [c]וְהָיָה [c]לִמְשֹׁלַח	[c]שָׁלַח
nouũ magnũ: t scribe in eo stilo hoio: καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου,	[b]bouis [t]& in conculcationem [r]pecoris. 8.	[c]שׁוֹר [c]וּלְמִרְמַס [c]שֶׂה׃	[c]רָמַס
A vt velociter vẽpdationẽ faciat spolioꝝ. adest em τοῦ ὀξέως προνομὴν ποιῆσαι σκύλων· παρεστι γὰρ	[e]T dixit [d]dñs [c]ad me. [s]Sume [c]tibi ooooooo	[c]וַיֹּאמֶר [c]יְהוָה [c]אֵלַי [c]קַח [c]לְךָ	Cap. viij.
t testes mihi fac fideles hoieo: καὶ μάρτυράς μοι ποίησον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν οὐ	[r]librũ [t]grandẽ: [s]& scribe [t]in eo [s]stilo ooooooooo	[c]גִּלָּיוֹן [c]גָּדוֹל ׀ [c]וּכְתֹב [c]עָלָיו [c]בְּחֶרֶט	[c]אֲשֶׁר [c]לַמַּהֵר
vuã sacerdotes t zacharią filiũ barachie. t acces ρίαν τὸν ἱερέα καὶ Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου. καὶ προσῆλ	[t]homis: [m]velociter [s]spolia detrahe [c]cito: [p]predare. [q]Et adhibui [r]mihi [t]testes [r]fideles [t]vriam ooooo	[c]אֱנוֹשׁ [c]לְמַהֵר [c]שָׁלָל [c]חָשׁ [c]בַּז׃ [c]וְאֵעִידָה	[c]אֱנֹשׁ [c]חוּשׁ
σ ad pphetissam: t in vtero accepit: t pepe θεν πρὸς τὴν προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτε	[r]sacerdotem [t]& [a]zachariã [b]filium [c]barachie. ooooo	[c]לִי [c]עֵדִים [c]נֶאֱמָנִים ׀ [c]אֵת [c]אוּרִיָּה	
rit filiũ: t dixit dñs mihi: voca nomẽ ei κεν υἱόν, καὶ εἶπεν κύριός μοι, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·	[b]Et accessi [c]ad [p]phetissam [s]& cõcepit [b]& pepit [r]filiũ.	[c]הַכֹּהֵן [c]וְאֵת [c]זְכַרְיָהוּ [c]בֶן [c]יְבֶרֶכְיָהוּ׃	[c]כֹּהֵן [c]בֶּרֶכְיָה
cito spolia: velociter ꝑdare. q: anteq̃ ταχέως σκύλευσον, ἐξέως προνόμευσον. διότι πρὶν	[a]Et dixit [d]dñs [m]ad me. [v]Voca [o]nomẽ eius: [p]accelera.	[c]וָאֶקְרַב [c]אֶל [c]הַנְּבִיאָה [c]וַתַּהַר [c]וַתֵּלֶד [c]בֵּן ׀	[c]קָרַב [c]נָבָא
sciat puer vocare patrẽ vel matrẽ accĩ ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λή	[q]spolia detrahe: [r]festina [o]ꝑdari: [q]a [a]ãtec̃ [s]sciat [p]puer [v]vocare [e]patrẽ suũ [b]& matrẽ suã: [c]auferetur [c]fortitudo [d]damasci [t]& [b]spolia [s]samarie [c]coram [r]rege ooooo [m]assyriorum. [n]Et adiecit [d]dñs [r]loqui [q]ad me [c]adhuc [d]dicens. [c]Pro eo [o]q [p]abiecit [r]populus [t]iste ooooooo [b]aquas [c]syloe [o]que vadunt [c]cum silentio ooooooooooo [r]& assumpsit magis [b]rasin [t]et filium [r]romelie: ooooo [t]propter hoc [m]ecce [n]dominus [o]adducet [p]super eos [r]aquas [s]fluminis [t]fortes [u]& multas: ooooooooooo [r]regem [a]assyriorũ [d]& [o]oẽm [c]gloriã eius. [o]Et ascendet [r]super [o]omnes [r]riuos eius [b]& fluet [t]super [a]vniuersas [t]ripas eius: [m]& ibit [n]per iudam [o]inundãs [r]& trãsiens [q]vsq; ad [r]collum [o]veniet. [r]Et erit [o]extẽsio [t]alarũ ei? [r]implens [a]latitudinem [t]terre tue [o]Emanuel. ooooo [p]Cõgregamini [r]popli [r]& vincemini [n]& audite [o]vniuerse [t]pcul [a]terre. [t]Cõfortamini [m]& vincemini: [n]ac cingite vos [o]& vincemini: [p]inite [q]cõsiliũ [r]& diffipabitur: [s]loquimini [t]verbũ [o]& nõ [r]fiet: [r]qa [a]nobiscũ [t]deꝰ. [c]Hec [b]enim [o]ait [r]dñs [t]ad me. [f]Sicut in [b]manu [f]forti	[c]וַיֹּאמֶר [c]יְהוָה [c]אֵלַי [c]מַחְבֶּרֶת [c]הַיָּד ׀	[c]לְךָ
ρὸς τὴν προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτε			
rit filiũ: t dixit dñs mihi: voca nomẽ ei κεν υἱόν, καὶ εἶπεν κύριός μοι, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·			
cito spolia: velociter ꝑdare. q: anteq̃ ταχέως σκύλευσον, ἐξέως προνόμευσον. διότι πρὶν			
sciat puer vocare patrẽ vel matrẽ accĩ ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λή			
piet fortitudinẽ damasci t spolia samarie ψεται δύναμιν Δαμασκοῦ καὶ τὰ σκῦλα Σαμαρείας			
coꝝ rege assyrioꝝ. t adiecit dñs loqui ἔναντι βασιλέως Ἀσσυρίων· καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαί			
mihi adhuc dicẽs: eo q: nõ vult ꝑdo ille μοι ἔτι λέγων, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ			
B aquã siloã q̃ vadit quiete: sed vult ὕδωρ τοῦ σιλωὰμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλε			
habere raasin t filiũ romelie regẽ σθαι ἔχειν τὸν Ῥασσὶν καὶ τὸν υἱὸν Ῥομελίου βασιλέα			
sup vos: ꝑpe hoc ecce dñs adducit sup eos aquã ἐφ' ὑμᾶς, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀνάγει ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ			
fluminis fortẽ t multã: regẽ τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν			
assyrioꝝ t gloriã eius. t ascendet sup om Ἀσσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶ			
nẽ vallẽ vestrã: t veãbulabit sup oẽm murũ σαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ περιπατήσει ἐπὶ πᾶν τεῖχος			
vestrũ: t auferet a iudea hoiem: q̃ po ὑμῶν, καὶ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἄνθρωπον, ὃς ὑ			
terit caput leuare. aut fortẽ ꝑcere alicui. πάρξει κεφαλὴν ἆραι. ἢ δυνηθὶ συντελέσαι τι.			
t erũt castra eius: vt ipleãt καὶ ἔσται ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὡς τι πληρῶσαι τὸ			
latitudinẽ regionis tue. nobiscũ deꝰ: scitote gẽtes πλάτος τῆς χώρας σου. μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, γνῶτε ἔθνη			
vincimini: crauditę vsq; ad extremũ terre: potẽtes ἡττᾶσθε, καὶ ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, ἰσχύοντες			
victmini. si em iterũ ꝑualueritis: iterũ vincemi ἡττᾶσθε. ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσε			
C ni. t qcũq; cõsiliũ cõsultaueritis: dissipabit deꝰ. σθε. καὶ ἂν ἄρα βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδασθήσεται ὑπ'			
min. t verbũ qcũq; locutifueritis: nõ manebit in ἐμοῦ· καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ ἐν			
vobis: q: nobiscũ deꝰ. sic dicit dñs fortẽ manu: ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. οὕτως λέγει κς τῇ ἰσχυρᾷ χειρί,			

וַיְסָרֵנִי בְּלֶכְתִּי בְּדֶרֶךְ הָעָם הַזֶּה יְלֵג
לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכֹל אֲשֶׁר
אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר
וְאֶת מוֹרָאוֹ לֹא תִירְאוּ וְלֹא
תַעֲרִיצוּ׃ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ עֵץ
תַקְדִּישׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא יָגוֹר
מִקְדָּשׁ וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן
נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל לִשְׁנֵי בָתֵּי כָּשַׁל לָשַׁח
יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב פּוּחַ
יְרוּשָׁלִָם׃ וְנִכְשְׁלוּ בָם רַבִּים רָבַב
וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ שָׁבַר יָקֹשׁ
צוּר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻּדָי׃ עוּד תָּמַם
וְחִכִּיתִי לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו חָבָא
מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוֵּיתִי לוֹ׃ הִנֵּה סָתַר נָבָה
אֲנִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה
לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל אוֹת נָפַת
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן׃
וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל אָבַר
הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים אוֹב צָפְצַף
וְהַמְהְגִים הֲלֹא עַם אֶל אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ דָּרַשׁ
בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים׃ לְתוֹרָה מוּת יָבָה
וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר
הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שַׁחַר׃ וְעָבַר בָּהּ
נִקְשֶׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף קָשָׁה רָעַב
וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה קָצַף
לְמַעְלָה׃ וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה נָגַט
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוּף צוֹקָה וַאֲפֵלָה צוּר עוּף
מְנֻדָּח׃ כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר
מוֹצָק לָהּ׃ צוּק
Cap.ix. כַּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה קָלַל
זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן
הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן גְּלִיל כָּבַד גָּלַל
הַגּוֹיִם׃ הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ
רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת רָאָה גָּדַל
אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם׃ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי
לֹא הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ גָּדַל גָּמָה

'eruditiuit me 'ne irem 'in via 'populi 'huius ccccc 'dicens. 'Non 'dicatis 'cō iuratio. 'Omnia enim cc 'que 'loquitur 'populus 'iſte: 'coniuratio eſt: cccc 'et 'timore eius 'ne 'timeatis 'neq; ccccccccccccc 'paueatis. 'Dominum 'ex ercituum 'ipſum cccccc 'ſanctificate: 'ipſe 'pauor veſter 'et ipſe cccccccccc 'terror vē: 'et erit vobis 'i ſanctificationē: 'in lapidē autē 'offenſionis 'et petrā 'ſcandali 'duabus 'domib' 'iſrael: et 'in laqueum 'et in ruinam 'habitantibus 'hieruſalem. 'Et offendēt 'ex eis 'plurimi: cccccccc 'et cadent 'et conterētur 'et irretiētur 'et capiētur. 'Liga 'teſtimoniū: 'ſigna 'lege 'in diſcipulis meis: 'expectabo 'dominū 'qui abſcondit 'faciem ſuam 'a domo 'iacob 'et preſto labor 'eum. 'Ecce cccccc 'ego 'et pueri mei 'quos 'dedit 'mihi 'dominus cc 'in ſignum 'et in portentum 'iſrael ccccccccccccc 'a 'dño 'exercituum 'qui habitat 'in monte 'ſion. 'Et cum 'dixerint 'ad vos: 'querite 'a ccccccccccccc 'phytonibus 'et a 'diuinis 'qui ſtrident in cccccccc 'incitationib' ſuis: 'nūqd nō 'ppls 'a 'deo ſuo 'reqret viſionē 'p 'vius 'ac 'mortuis? 'Ad legem magis cc 'et ad teſtimoniū. Quod 'ſi 'nō 'dixerint 'iuxta ver bū 'hoc: 'nō erit 'eis 'matutina lux. 'Et trāſibit 'p eam et 'corruet 'et eſuriet: 'et 'cū 'eſurierit 'iraſcetur: 'et maledicet 'regi ſuo 'et deo ſuo. 'Et ſuſpiciet ccc 'ſurſum: 'et 'ad 'terram 'intuebitur: 'et ecce cccccccc 'tribulatio 'et tenebre et 'diſſolutio et 'anguſtia 'et caligo 'perſequens: et 'nō 'poterit auolare de cccc 'anguſtia 'ſua. 9.

PRimo 'tempore 'alleuiata eſt 'terra ccccc 'zabulon 'et terra 'nephtalim: 'et nouiſſimo ccccc 'aggrauata eſt 'via 'maris 'trans 'iordanē 'galilee 'gentium. 'Populus 'qui ambulabat 'in tenebris 'vidit 'lucē 'magnā: 'habitātib' 'in regione 'vmbre mortis: 'lux 'orta eſt 'cis. 'Multiplicaſti 'gentem cc 'non 'magnificaſti 'leticiā. 'Letabuntur 'coram te

receſſerit ab itinere vie populi huiꝰ vi ἀποστῆσαι τῆ πορείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου λέ
centeo: ne forte dicāt vrū: oē cui q̄cūq; vixerit γοντες, μήποτε εἴπωσι σκληρόν, πᾶν ὃ ἂν εἴπῃ ὁ
ppls hic vrū eſt. at timorē eiꝰ ne timu λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐ μὴ φο
eritis: neq; cōturbemini. dñm virtu βηθῆτε, οὐδ' οὐμὴ ταραχθῆτε· τὸν κύριον τῶν δυνάμε
tū ipm ſtificate: et ipe erit tuꝰ timor: et ſi in ipo ων αὐτὸν ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος, καὶ ἐ' αὐ
cōſiſtus fueris: erit tibi in ſtificationē: et nō vt lapi τῷ πεποιθώς ἦς, ἔσται σοι εἰς ἁγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λί
dis offenſioni occurretis: neq; vt petre rui θου προσκόμματι συναντήσεσθε, οὐδ' ὡς πέτρας πτῶ
ne. at vom' iacob in laqueo et in cōualle ματι. οἶκῳ δὲ Ἰακὼβ εἰς παγίδι καὶ εἰς σκωλεύματι
ſedēteo in hieruſalē. ppter. hoc ipotēteo erūt ἐγκαθήμενοι ἐν Ἰερουσαλήμ. διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν
in ipſo multi: et ruent et cōterentur ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται
et appropiq̄būt: et capient holeo in ſecuritate exiſtē καὶ ἐγγιοῦσι, καὶ ἁλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὄν
teo. tūc manifeſti erūt ſigillāteo lege τες. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι νόμον ἐν D
tis. tūc φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι νόμον ἐν heb.ac
ne diſcant. et dicet expectabo. dñō q̄ auertit μὴ μαθεῖν. καὶ ἐρεῖ μενῶ τὸν θεὸν τὸν ἀπωσάμενον τὰ
faciē ſuā a domo iacob: et cōſi τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ πε
deno ero in eo. ecce ego et pueri ποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία
quos dedit mihi dñs: et erūt ſigna et portēta i ἃ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα ἐ
domo iſrael a dño ſabaoth. q̄ habi τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κατοι
tat in mōte ſion. et ſi dixerint ad vos: que κεῖ ἐν τῷ ὄρει Σιών· καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, ἐ
rite vates et de terra πήσατε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς
loq̄ntes et vana loq̄ntes q̄ de ventre lo φωνοῦντας καὶ τοὺς κενολογοῦντας, οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φω
quentur: nōne gēs ad dēū ſuū requiret: q̄d re νήσουσιν, ἆρα ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκ
quirent de viuis mortuos: legē ēſt in adtu ζητήσουσι περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βε
torū ſui dedit: vt dicāt nō ſicut verbū hoc: βαίωσιν ἔδωκεν, ἵνα ἔπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο,
pro quo nō eſt munera dare de ipſo. et veniet ſup περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ· καὶ ἥξει ἐφ' ὑ
vos fortis fameo: et erit vt eſurieritis: cōtriſtabi μᾶς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθή
mini et male dicetis principi et q̄ patrie: σεσθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ πάτρια.
et ſuſpiciēt in celū ſurſum et in καὶ ἀναβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν
terrā deorſū inſpicient. et ecce tenebre tribulatio et γῆν κάτω ἐμβλέψονται. καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ
anguſtia et tenebre vt nō videre. vſq; ad ipſo. στενοχωρία καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν. ἕως κυρίου.
Hoc primū velociter bibe: velociter fac. regio Τοῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει. χώρα A
zabulon: terra neptalim et reliqui maritimā Ζαβουλών, καὶ γῆ νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν Mat.
et trans iordanē galilea gētiū ppls καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς 5.6.
sedēs in tenebris: vidit lucē magnā: q̄ habitat ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες
in regione et vmbra mortis: lux orta eſt ſup vos. ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς. τὸ
plurimā gtē ppli vedurtiſti in letitia: et πλεῖον τοῦ λαοῦ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ
letabūtur in cōſpectu tuo: εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου, ccccccccccccccccc

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Tex.be.Esa.ix.	Pũctiua.heb.
sicut q letãtur in messe. τ quẽadmodũ diuidẽteo ὡς εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ· καὶ ὡς τρέποντες διαιρούμενοι spolia: q: ablatũ est iugũ qꝰ supra ipoꝰ positũ: τ σκύλα, ὅτι ἀφῃρέθη ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ virga q̄ sup collũ eoꝝ. nã virgã ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν. τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν exactorũ dissipauit sicut i die madiam: q: ἀπαιτούντων διέσχισεν ὡς τὴν ἡμέραν τὴν ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι oẽm sholã cõgregatã dolo: τ vestimẽtũ cũ cõ πᾶσαν σολὴν ἐπισυναγμένην δόλῳ, καὶ ἱμάτιον μετὰ κα mutatiõe relinquẽt. τ volent eã igne cõbusti ταλλαγῆς ἐκκοπήσονται· καὶ ἐκλείψουσιν εἶναι πυρίκαυσις,	msicut q letãtur nin messe: osicut p exultãt victores ca pta r p̄da q qñ diuidũt r spo= lia. s Iugũ t eni u oneris eius r & t virgã s humeri eius: & b sceptrũ c exactoris e eius c superasti r sicut in die s ma dian. b Quia t oĩs u violenta t predatio m cum tumultu: v & vestimentum o mixtũ p sanguine q erit r in cõbu= stionem & e cibus ooooooo r ignis. s Paruul u eni r nat q est t nobis & s filius b datus ẽ c nobis: b & fact q est r princi patus r sup p humerũ ei q: b & vocabitur t nomẽ eius s ad mirabilis t cõsiliari q: m deus n fortis: o pẽ p futuri seculi: q princeps pacis. e Multipli cabitur ei q iperiũ: e & pa= cis s nõ erit finis s sup t soliũ b dauid & sup p regnũ eius: c vt cõfirmet r illud t & cor= roboret b in iudicio t & iu= stícia s ammodo t & vsq; in m sempiternũ. " Zelus c do mini t exercituum q faciet r hoc. e Verbum r misit s do minus s iacob: ooooooooo r et cecidit t in israel. s Et sciet c omnis p populus oo b effraim c & habitãtes r sa= mariam s in superbia ooo b et magnitudine t cordis b dicentes. t Lateres ooooo m ceciderũt: n sed q̄dris lapi dib o edificabimus: p syco moros q succiderũt r sed ce dros s imutabim q. r Et ele uabit n dñs r hostes s rasin s sup eũ: b & c inimicos eius c in tumultũ vertet: c syriã r ab oriente s & philistiim b ab occidente: t & deuora= bant t israel ooooooooooo m toto n ore. o In omnibus p his q non r est auersus ooo s furor ei q: r sed adhuc s ma nus ei q r extẽta: r & p pl̃s t nõ s est reuersus b ad c pcutien= tem se: b & c dñm r exercituũ s non b inquisierunt. t Et dísperdet s dñs t ab israel oo m caput n & caudã o incuruã tem p & deprauantem q die r vna. s Longeuus r & ho= norabilis t ipse est ooooooo r caput: t & propheta s do= cens b mendacium: c ipe est c cauda. r Et erunt r qui bea tificent s populum b istum t seducẽtes b & qui beatificã tur t precipitati. m Propter n hoc o super p adolescẽtulis eius q nõ r letabitur s dñs: r & n pupillorũ ei q & t viduarũ t non s miserebitur. b Quia c oĩs b hypocrita ẽ c & neq̄:	פָּקַד ע גול כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ נַחֲלֹקֶם שָׁלָל׃ כִּי אֶת עֹל סִבְלוֹ וְאֶת מַטֵּה שִׁכְמוֹ שֵׁבֶט הַנֹּגֵשׂ בּוֹ רַחְתָּ כְּיוֹם מִדְיָן׃ כִּי כָל יְאוֹן סַאן בְּרַעַשׁ וְשִׂמְלָה מְגוֹלָלָה בְּדָמִים וְהָיְתָה לִשְׂרֵפָה מַאֲכֶלֶת אֵשׁ׃ כִּי יֶלֶד יֻלַּד לָנוּ בֵּן נִתַּן לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שַׂר שָׁלוֹם׃ לְמַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה וּלְשָׁלוֹם אֵין קֵץ עַל כִּסֵּא דָוִד וְעַל מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹאת׃ דָּבָר שָׁלַח אֲדֹנָי בְּיַעֲקֹב וְנָפַל בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְיָדְעוּ כָּל הָעָם כָּל אֶפְרַיִם וְיוֹשֵׁב שֹׁמְרוֹן בְּגַאֲוָה וּבְגֹדֶל לֵבָב לֵאמֹר׃ לְבֵנִים נָפָלוּ וְגָזִית נִבְנֶה שִׁקְמִים גְּדָעוּ וַאֲרָזִים נַחֲלִיף׃ וַיְשַׂגֵּב יְהוָה אֶת צָרֵי רְצִין עָלָיו וְאֶת אֹיְבָיו יְסַכְסֵךְ׃ אֲרָם מִקֶּדֶם וּפְלִשְׁתִּים מֵאָחוֹר וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃ וְהָעָם לֹא שָׁב עַד הַמַּכֵּהוּ וְאֶת יְהוָה צְבָאוֹת לֹא דָרָשׁוּ׃ וַיְקַצֵּץ יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה וְאַגְמוֹן יוֹם אֶחָד׃ זָקֵן וְנָשׂוּא פָּנִים הוּא הָרֹאשׁ וְנָבִיא מוֹרֶה שֶׁקֶר הוּא הַזָּנָב׃ וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי הָעָם הַזֶּה מַתְעִים וּמְאֻשָּׁרָיו מְבֻלָּעִים׃ עַל כֵּן עַל בַּחוּרָיו לֹא יִשְׂמַח אֲדֹנָי וְאֶת יְתוֹמָיו וְאֶת אַלְמְנוֹתָיו לֹא יְרַחֵם כִּי כֻלּוֹ חָנֵף וּמְרַע וְכָל פֶּה דֹּבֶרֶת נְבָלָה בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃	קָצַר ע גול נָחַל כון שָׂבַע נָאָה חָלַף שָׁנַן צוּר סָכַךְ אָחַר אָבַל שׁוּב נָטָה נָכָה כָּרַת כָּפַף עָשָׂא פָּנָה נָבָא נָרָה הָיָה אָשַׁר תָּעָה כָּלַע נָחַם שָׁמַח רָחַם רוּץ

sicut q letãtur in messe. τ quẽadmodũ diuidẽteo ὡς εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ· καὶ ὡς τρέποντες διαιρούμενοι spolia: q: ablatũ est iugũ qꝰ supra ipoꝰ positũ: τ σκύλα, ὅτι ἀφῃρέθη ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ virga q̄ sup collũ eoꝝ. nã virgã ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν. τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν exactorũ dissipauit sicut i die madiam: q: ἀπαιτούντων διέσχισεν ὡς τὴν ἡμέραν τὴν ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι oẽm sholã cõgregatã dolo: τ vestimẽtũ cũ cõ πᾶσαν σολὴν ἐπισυναγμένην δόλῳ, καὶ ἱμάτιον μετὰ κα mutatiõe relinquẽt. τ volent eã igne cõbusti ταλλαγῆς ἐκκοπήσονται· καὶ ἐκλείψουσιν εἶναι πυρίκαυσις,	B
q: puer nat est nobis: filiꝰ dat ẽ nobis. cuiꝰ pncipat fa ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγένε ct est sup hũero eiꝰ: τ vocat nomẽ eiꝰ ma το ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ με gni cõsilii nũcii: admirabilis cõsiliariꝰ: deꝰ fortis: γάλης βουλῆς, ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρός,	
potẽs: pnceps pacis: pater futuri seculi. ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.	
adducã. n. pacẽ sup pncipeꝰ τ sanitatẽ eiꝰ: τ ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγίειαν αὐτοῦ, καὶ	
magꝰ pncipat illiꝰ: τ pacis eiꝰ nõ erit finis μεγάλην ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος	
sup thronũ dauid τ regnũ eiꝰ vt corro= ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶ= bat illud τ auxiliet in iudicio τ in iusticia σαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ	
et nũc τ in seculũ: zelus dñi sabaoth faci= ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ ποιεῖ	
et hec. mittẽ misit dñs sup iacob: τ venit σει ταῦτα. ἐξαπέστειλε κύριος ἐπὶ Ἰακώβ, καὶ ἔλθει	
sup israel: τ scient oĩa pplꝰ ephraim: τ ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ γνώσεται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἐφραίμ, καὶ οἱ	C
sedẽtes in samaria in supbia τ excelso corde dicen κατοικοῦντες ἐν σαμαρείᾳ ἐφ' ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγον= tes: latereꝰ ecciderũt: sed venite poliam⁹ lapides τες, πλίνθοι ἐπεπτώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους	
τ icidam⁹ sycomoros τ cedros: τ edificabim⁹: καὶ κόψωμεν συκαμίνους καὶ κέδρους, καὶ οἰκοδομήσωμεν	
nobis turri. τ allidet deꝰ insurgẽtes cõtra ἑαυτοῖς πύργον· καὶ ῥήξει ὁ θεὸς τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ'	
mẽtẽ filiõ sup eũ: τ simicos eiꝰ vilipabit. ὄρος σιὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐλασκυδάσει.	
friam a solis ortu τ grecos a solis oc συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυ	
casu: devoratẽs israel toto ore. in σμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι· ἐπὶ	
oĩb⁹ his nõ est auersus furoꝝ meꝰ: sed est manꝰ excel πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός μου, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψη	
sa: τ pplꝰ nõ est cõuersus: nec pcussꝰ ẽ. τ dñm λή· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐπεστράφη, ἕως ἐπλήγη. καὶ τὸν κύριον	
exercituũ nõ q̄siuit. τ abstulit dñs ab τῶν δυνάμεων οὐκ ἐζήτησεν· καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ	
israel caput τ caudã: magnũ τ paruus in vna Ἰσραὴλ κεφαλὴν καὶ οὐρά, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡ=	
die: senem τ honoꝝ facies admirant: μέρᾳ, πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας,	
hoc caput. τ pphetã docentẽ iniqua: hic οὗτος ἡ ἀρχή· καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄδικα, οὗτος	
cauda. τ erũt btificãtes pplm istũ ἡ οὐρά· καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον	
seducẽtes: τ seducũt: et absorbeãt eos. πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὅπως καταπίωσιν αὐτούς.	
ppẽ hoc sup adolescẽtulis eoꝝ nõ letabit dñs. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται κς̄·	D
τ pupillos eoꝝ τ viduas eoꝝ nõ miserebit: q: καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει, ὅτι	
oẽs iniqui τ pravi τ oẽ os loquit iusta. in πάντες ἄνομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ὀσίᾳ· ἐπὶ	
oĩb⁹ his nõ est auersus furoꝝ eiꝰ: sed adhuc manꝰ est extẽta. πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.	

Pūtiua.heb.	Tex.he.Esa.x.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
כִּי בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָה שָׁמִיר	שָׁמַר	Succensa est enim quasi ignis impietas: veprem	τ succēdet sicut ignis iniqtas: τ sicut gramē aridū vorabit
וְשַׁית תֹּאכֵל וַתִּצַּת בְּסִבְכֵי הַיָּעַר	אָבַל צִית	& spinā vorabit. Et succēdetur in dēsitate salt:	καὶ καυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία, καὶ ὡς ἄγρωστις ἔκφλεχθή
וַיִּתְאַבְּכוּ גְּאוּת עָשָׁן וַיִּבְעֲרַת	אָבַךְ גֵּאֶה	et succēdetur in dēsitate salt: et conuoluetur in super	bitur ab igne. τ succēdetur in dēsitatib καυθήσεται ὑπὸ πυρός· καὶ καυθήσεται ἐν τοῖς δάσεσι τ
יְהוָה צְבָאוֹת נֶעְתַּם אָרֶץ וַיְהִי	יָתַם הָיָה	bia fumi. In ira dñi exercituū cōturbata est terra: et erit	sylue. τ deuorabit que i circuitu colliū δρυμοῦ· καὶ συγκαταφάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν
הָעָם כְּמַאֲכֶלֶת אֵשׁ אִישׁ אֶל	אָכַל	populꝰ quasi esca ignis. Vir	oia. in ira furoris dñi succensa est tra oios πάντα. διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου συγκέκαυται ἡ γῆ ὅλη,
אָחִיו לֹא יַחְמֹלוּ וַיְנַזֵּר עַל יָמִין	חָמַל נָזַר	fratri suo nō parcet: & declinabit ad dexteram	τ erit ppla ḡsi succensus ab igne. homo καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος
וְרָעֵב וַיֹּאכַל עַל שְׂמֹאול וְלֹא	יָמִן אָכַל שְׂמֹאל	et esuriet: & comedet ad sinistrā: & nō	fratris sui nō miserebit: sed declinabit ad de
שָׂבֵעוּ אִישׁ בְּשַׂר זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ		saturabit homo comedēs carnes bra	xterā: q esuriet. τ comedet ad sinistrā: τ nō
מְנַשֶּׁה אֶת אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם אֶת		chii sui. comedet esit manasses ephrai: &	ξεται, ὅτι φαγέται· καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ οὐ
מְנַשֶּׁה יַחְדָּו הֵמָּה עַל יְהוּדָה		ephrai manasse: q simul obsidebunt iu	saturabit homo comedēs carnes bra
בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ	שׁוּב עוֹד	dam. in hiis oibus nō est auersus furor:	chii sui. comedet esit manasses ephrai: &
נְטוּיָה׃	נָטָה	sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa.	χίονος αὐτοῦ. φάγεται γὰρ μανασσὴς τὸν ἐφραίμ, καὶ
הוֹי הַחֹקְקִים חֹקְקֵי אָוֶן וּמַכְתְּבִים	Cap. x.	Ca. 10.	ephrai manasse: q simul obsidebunt iu
עָמֵל כָּתָבוּ׃ לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים	עָתַב עָנָה	Ve qui cōdunt leges iniqs: & scribentes iniustitiā scripserunt: vt	dam. in hiis oibus nō est auersus furor:
וְלִגְזֹל מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי עַמִּי לִהְיוֹת	דִּין שָׁפַט	opprimerēt in iudicio pau	sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa.
אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם וְאֶת יְתוֹמִים	עָנָה	peres: & vim facerēt cau	ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. Ca. 10.
יָבֹזּוּ׃ וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה	פָּזַז עָשָׂה	se humilitū popli mei: vt	Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες ἀφ, πο
וּלְשׁוֹאָה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל מִי	שָׁאָה רָחַק בּוֹא	essent vidue preda eorū & pupillos diriperent. Quid facie	ίᾳτε πονηρίαν γράφουσιν· ἐκκλίνοντες κρίσιν πλωχῶν, ἁρπά
תָנוּסוּ לְעֶזְרָה וְאָנָה תַּעַזְבוּ	נוּס עָזַב	tis in die visitationis & calamitatis de longe	tes iudiciū pauper ppli mei: vt ἦσιν τοῖς πτωχοῖς κρίμα πιστὸν τοῦ λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χή
כְּבוֹדְכֶם׃ בְּלִתִּי כָּרַע תַּחַת אֲסִיר	כָּבַד אָסַר	venientis: ad cuius cōfugietis auxilium et vbi derelinquetis gloriā vestrā: vt nō	dua in otreptionē: τ pupill in predā· τὰ δὲ φα
וְתַחַת הֲרוּגִים יִפֹּלוּ בְּכָל זֹאת	הָרַג נָפַל	corruatio in deductionē: τ sub interfectis ca	ρανγὶς διαρπαγὴν καὶ ὀρφανὰ εἰς πρόνομήν· καὶ τί ποιή
לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃ הוֹי		dent. τ sup oib hiis nō est auersus furor eius:	cient in die visitatōis: nā tribulatio
אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם	נָסָה	sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa. ve assyrio virga	ποιοῦσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἐγὼ ἀλίψις
זַעְמִי׃ גּוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ וְעַל	שָׁלַח	furoris mei: & ira est in manib eoꝝ. trā	νῦν πορεύεται ἔξει. καὶ πρὸς τίνα καταφεύξονται τὸν
עַם עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ לְשְׁלֹל שָׁלָל	צָוָה	in gentē iniquā mittā: & meo ppło precipiā	ὑμῶν πόρρωθεν ἔξει· καὶ πρὸς τίνα καταφεύξονται τοῦ
וְלָבֹז בַּז וּלְשׂוּמוֹ מִרְמָס כְּחֹמֶר	בָּזַז שׂוּם	vt faciat spolia & predā: & cōculcet eui	vt adiuuētur: & vbi derelinquetis gloriā vestrā: vt nō
חוּצוֹת׃ וְהוּא לֹא כֵן יְדָמֶה וּלְבָבוֹ	חוּץ דָּמָה	tates: & ponat eas in pulueré. ipe aūt nō sic co	βοηθῆναι, καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; τοῦ μὴ
לֹא כֵן יַחְשֹׁב כִּי לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ	חָשַׁב שָׁמַד	gitauit: & aio nō sic arbitrat est: sed discedet	corruatio in deductionē: τ sub interfectis ca
וְלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מְעָטוֹ׃ כִּי יֹאמַר	כָּרַת אָמַר	mens eiꝰ: & vt disperdat gētes nō paucas. &	dent. τ sup oib hiis nō est auersus furor eius:
הֲלֹא שָׂרַי יַחְדָּו מְלָכִים׃ הֲלֹא	שׂוּר	si dixerint ei: tu solꝰ es princeps. & dicet: nō tu	σοῦνται· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ἡ ὀργὴ αὐτ,
כְּכַרְכְּמִישׁ כַּלְנוֹ אִם לֹא כְאַרְפַּד		ēst ēgressus eius, sū mōtes ēt archa· & ibi, nūc ēst	sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa. ve assyrio virga
חֲמָת אִם לֹא כְּדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן׃		li regione que supra babylonē & chalanē: vbi	ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. οὐαὶ Ἀσσυρίοις ῥάβδος τοῦ
כַּאֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי לַמַּמְלְכוֹת	פָּסַל עָשָׂה	habet tēt χώραι τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος καὶ χαλάνης, ὃν	furoris mei: & ira est in manib eoꝝ. trā
הָאֱלִיל וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלַ͏ִם		turris edificata est. & tuli arabiā & damascū	in gentē iniquā mittā: & meo ppło precipiā
וּמִשֹּׁמְרוֹן׃ הֲלֹא כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי		ὁ πύργος ὠκοδόμητο. καὶ ἔλαβον ἀραβίαν καὶ δαμασκόν	vt faciat spolia & predā: & cōculcet eui
לְשֹׁמְרוֹן וְלַאֲלִילֶיהָ כֵּן אֶעֱשֶׂה		& samariā. sicut tuli hos: oēs	tates: & ponat eas in pulueré. ipe aūt nō sic co
		καὶ σαμάρειαν· οὕτω τρόπον ἔλαβον ταύτας, πάσας τὰς	gitauit: & aio nō sic arbitrat est: sed discedet
		pricipat capitā. vlulate sculptilia in hieruſa	mens eiꝰ: & vt disperdat gētes nō paucas. &
		ἀρχὰς λήψομαι· ἐλελύξατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσα	si dixerint ei: tu solꝰ es princeps. & dicet: nō tu
		lem & in samaria. quēadmodū. n. feci sama	ēst ēgressus eius, sū mōtes ēt archa· & ibi, nūc ēst
		λὴμ καὶ ἐν σαμαρείᾳ· οὕτω τρόπον ποιήσω σαμαρ	li regione que supra babylonē & chalanē: vbi
		ric & manufactio eius: sic faciam	habet tēt χώραι τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος καὶ χαλάνης, ὃν
		ρείᾳ καὶ τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς, οὕτως ποιήσω	turris edificata est. & tuli arabiā & damascū
			ὁ πύργος ὠκοδόμητο. καὶ ἔλαβον ἀραβίαν καὶ δαμασκόν
			& samariā. sicut tuli hos: oēs
			καὶ σαμάρειαν· οὕτω τρόπον ἔλαβον ταύτας, πάσας τὰς
			pricipat capitā. vlulate sculptilia in hieruſa
			ἀρχὰς λήψομαι· ἐλελύξατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσα
			lem & in samaria. quēadmodū. n. feci sama
			λὴμ καὶ ἐν σαμαρείᾳ· οὕτω τρόπον ποιήσω σαμαρ
			ric & manufactio eius: sic faciam
			ρείᾳ καὶ τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς, οὕτως ποιήσω

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa. x.	Pītīua.heb.
¶ hierusalē ¶ simulachra eius: ¶ erit καὶ τῆ ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς· καὶ ἔσται cū impleuerit dñs cūcta facīe in mōte sion ὅτ' ἂν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν ¶ hierlm: ¶ inducet sup mētē magnā sup καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπάξει ἐπὶ τὴν γνώμην τὴν μέγαν ἐπὶ τὴν principē assyrioꝝ ¶ sup celsitudinē glīe o- ἀρχοντα τῶν ἀσυρίων καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφ culoꝝ ei⁹. dixit enī in fortitudie facta: ¶ sa θαλμῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ τῇ σο pīētia intellect⁹ auferā terīos gētiū: ¶ fortitudinē, cor φίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν depdabor. ¶ ḡsuadebo ciuitatco habitatas: ¶ προνομεύσω. καὶ πείσω πόλεις καταοικουμένας, καὶ τὴν orbē hitatū totū cōprehendā manu vt nidū: ¶ οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρί ὡς νοσσιάν, καὶ D sicut derelicta oua tollā. ¶ nō est q̄ fugi- ὡς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξε- et me aut resistat mihi⁹ aperiēs os garrīēs. nūqd ται μέ ἢ ἀντείπῃ μοι καὶ ἀνοίγων στόμα καὶ φρυαττόμε- glorīabitur securis sine incidēte cū ea: aut exalta- νον ἐξαδικήσειεν ἄξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἢ αὐτῇ, ἢ ὑψώσε- bitur serra sine trahēte eā: similiter si quis ται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐάν τις leuauerit virgā vel lignū exaltabit lignū. ¶ nō sic: sed ἄρῃ ῥάβδος ἢ ξύλον ὑψώσειεν ξύλα· καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ mittet dñs sabaoth in tuā honorē ignominiā: in ἀποστελεῖ κύριος σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς τὴν tuā glorīā ignē ardentē incēdet. ¶ erit lumē σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται· καὶ ἔσται τὸ φῶς τοῦ ifrl in ignē: ¶ sctificabit eā in igne ardēti: ¶ come- Ἰσραὴλ εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε- det sicut fenū silua. die illa. extinguētur ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἐξαρβιδήσεται mōtes ¶ colles ¶ saltus: ¶ deuorabit τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοί καὶ οἱ δρυμοί, καὶ καταφάγεται ab aia vsq; ad carnes. ¶ erit fugiens q̄si fugi- ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν· καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ- ens a flāma ardēte. ¶ relicti γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης· καὶ οἱ καταλειφθέντες eoꝝ numer⁹ erunt: ¶ puer paru⁹ scribet e- αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον μικρὸν γράψει αὐ- os. ¶ erit in die illa nō ap[p]li⁹ adiiciet τούς· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκέτι προστεθήσεται E residuū israel. ¶ hi q̄ saluati fuerīt de iacob τὸ καταλειφθὲν Ἰσραὴλ· καὶ οἱ σωζόμενοι τοῦ Ἰακὼβ nō ap[p]li⁹ cōfidentes eſt sup īmiātes οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας eos: sed erūt cōfidētes sup dñm sctm αὐτούς, ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν κύριον τὸν ἅγιον τοῦ ifrael in veritate. ¶ erit residuū ia- Ἰσραὴλ τῇ ἀληθείᾳ. καὶ ἔσται τὸ καταλειφθὲν τοῦ Ια- cob sup dñm fortē. ¶ si fuerit ppls ifrael κὼβ ἐπὶ τὸν ἰσχυρόν. καὶ εἰ ἦν ὁ λαὸς Ἰσραὴλ Ro.9.f sicut arena mario: reliquie eoꝝ sal- F ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα αὐτῶν σω Infra. uabūtur. verbū cōsumēs ¶ abbreuiās in iusti 10.f. θήσεται. λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιο- cia. q̄ verbū abbreuiatū dñator dñs exerci- σύνῃ. ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος κύριος δυνάμεως tuū faciet in orbe tre vniuerso. ppt̄ hoc hec di- ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ· διὰ τοῦτο τάδε λέ- cit dñs sabaoth: ne timeas pplo me⁹ habitan γει κύριος σαβαώθ, μὴ φοβοῦ λαός μου οἱ κατοικοῦν- tes in sion ab assyrijs: q̄ i virga ꝑcutiet. te- τες ἐν σιὼν ἀπὸ ἀσσυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε.	hierusalē & simulachris eius: Et erit cum impleuerit dñs cūcta opera sua in monte sion & in hierusalem: visitabo super fructum magnificī cordis regis assur: & super gloriam altitudinis oculorum eius. Dixit enim. In fortitudine manus meę feci: & i sapiētia mea intellexi. Et abstuli terminos populorum et principes eorum depredatus sum: & detraxi q̄si potēs in sublimi resi dētes. Et iuenit q̄si nidū manus mea fortitudinē populoꝝ: & sicut colligūtur ouа q̄ derelicta fūt: sic vniuersam terrā ego cōgregaui: & nō fuit q moueret pennā & apiret os & gānīret. Nunqd gl̄iabitur securis cōtra eum qui secat in ea: aut exaltabitur serra cōtra cū a quo trahitur? Quō si eleuetur virga cōtra eleuātē se: & exaltetur bacul⁹ q vtiq; lignū est. Propter hoc mittet dñator dñs exercituū in pinguib⁹ eius tenuitatē: & subt gloriā ei⁹ succēsa ardebit q̄si cōbustio ignis: & erit lumē israel in ignē & sctūs ei⁹ in flāmā: & succēdetur & deuorabit spina eius & vepres i die vna: & gl̄ia saltus eius & carmeli ei⁹ ab anīa vsq; ad carnem cōsumetur. Et erit terrore⁹ profugus: & reliqe ligni salt⁹ eius pre pauci tate numerabūtur: & puer scribet eos. Et erit in die illa: non adiiciet ꝏ residuū israel: & hi qui fugerint de domo ꝏꝏ iacob inniti sup eo qui percutit eos sed initetur super dominū sanctum israel in veritate. ꝏꝏ Reliquie cōuertētur: reliqe inquā iacob ad deū fortem. Si enim fuerit populus tuus israel ꝏ quasi arena maris reliqe cōuertētur ex eo. Cōsumatio abbreuiata inūdabit iusticiā. Consumatione enī & abbreuiationē dñs de exercituū faciet in medio oīs terre. Propter hoc: hec dicit dñs deus exercituū. Noli timere ppls meus habitor sion ab assur. In virga enim percutiet te ꝏꝏ	לִירוּשָׁלַ֖͏ִם׃ וְלַעֲצָבֶ֑יהָ׃ וְהָיָה֙ כִּי	
		יְבַצַּ֤ע אֲדֹנָי֙ אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂ֔הוּ בְּהַר	בָּצַע עָשָׂה
		צִיּ֖וֹן וּבִירוּשָׁלָ֑͏ִם אֶפְקֹד֙ עַל־	פָּקַד
		פְּרִי֙ גֹּ֣דֶל לְבַ֔ב מֶ֖לֶךְ אַשּׁ֑וּר וְעַל	פָּרָה
		תִּפְאֶ֖רֶת רוֹם־עֵינָֽיו׃ כִּי֙ אָמַ֔ר	פָּאַר
		בְּכֹ֥חַ יָדִ֖י עָשִׂ֑יתִי וּבְחָכְמָתִ֖י כִּי	נָטַח
		נְבַנֹ֔תִי וְאָסִ֖יר גְּבוּל֣וֹת עַמִּ֑ים	בִּין סוּר
		וַעֲתוּדֹתֵיהֶ֖ם שֹׁשֵׁ֑תִי וְאוֹרִ֖יד	גָּזַל עָתַד
		כַּאֲבִ֖יר יוֹשְׁבִֽים׃ וַתִּמְצָ֤א כַקֵּן֙ יָדִ֔י	שָׁסָה נָדַד
		לְחֵ֖יל הָעַמִּ֑ים וְכֶאֱסֹ֥ף בֵּיצִ֖ים	אָסַף עָצָא
		עֲזֻבֽוֹת כָּל־הָאָ֖רֶץ אֲנִ֣י אָסָ֑פְתִּי	קָנַן
		וְלֹא־הָיָ֣ה נוֹדֵ֔ד כֹּנֵ֖ף וּפֹצֶ֥ה	עָזַב
		וּמְצַפְצֵֽף׃ הֲיִתְפָּאֵ֤ר הַגַּרְזֶן֙ עַל־	נָדַד
		חֹצֵ֣ב בּ֔וֹ אִם־יִתְגַּדֵּ֥ל הַמַּשּׂ֖וֹר	צָפְצַף פָּאַר
		כְּהָרִ֥ים מַטֵּ֖הוּ לֹא־עֵ֑ץ׃ לָכֵן֙ יִשְׁלַ֣ח	נָדַל נָשַׂד
		הָאָד֔וֹן יְהוִ֥ה צְבָאוֹת֖ בְּמִשְׁמַנָּ֑יו	רוֹם נָטָה
		רָזוֹן֙ וְתַחַ֣ת כְּבֹד֔וֹ יֻקַּ֖ד יְקֹ֥ד	שָׁלַח אָדוֹן
		אֵֽשׁ׃ וְהָיָ֤ה אוֹר֙ יִשְׂרָאֵ֔ל לְאֵ֖שׁ	צָמַן רָזָה
		וּקְדוֹשׁ֔וֹ לְלֶהָבָ֑ה וּבָעֲרָ֥ה וְאָכְלָ֖ה	יָקַד
		שִׁיתֹ֔ו וּשְׁמִירֹ֖ו בְּי֣וֹם אֶחָֽד׃ וּכְבוֹד	שָׁמַר כָּבַד
		יַעְרֹ֔ו וְכַרְמְלֹ֖ו מִנֶּ֣פֶשׁ וְעַד־בָּשָׂ֑ר	
		יִכְלֶ֔ה וְהָיָ֖ה כְּמָסַ֥ס נֹסֵֽס׃ וּשְׁאָ֣ר	כָּלָה נָסַס
		עֵ֣ץ יַעְרֹ֔ו מִסְפַּ֖ר יִהְיוּ֑ וְנַעַר֙ יִכְתְּבֵֽם׃	סָפַר כָּתַב
		וְהָיָ֣ה ׀ בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא לֹא־יֹסִ֤יף עוֹד	יָסַף
		שְׁאָ֣ר יִשְׂרָאֵ֔ל וּפְלֵיטַ֖ת בֵּ֣ית	שָׁאַר פָּלַט
		יַעֲקֹ֑ב לְהִשָּׁעֵ֣ן עַל־מַכֵּ֔הוּ וְנִשְׁעַן	שָׁעַן נָכָה
		עַל־יְהוָ֥ה קְד֖וֹשׁ יִשְׂרָאֵ֑ל בֶּאֱמֶֽת׃	קָדַשׁ
		שְׁאָ֤ר יָשׁוּב֙ שְׁאָ֣ר יַעֲקֹ֔ב אֶל־אֵ֖ל	שׁוּב
		גִּבּֽור׃ כִּי֩ אִם־יִהְיֶ֨ה עַמְּךָ֜ יִשְׂרָאֵ֗ל	גָּבַר הָיָה
		כְּח֣וֹל הַיָּ֔ם שְׁאָ֥ר יָשׁ֖וּב בּ֑וֹ כְּלָיוֹן	כָּלָה
		חָר֥וּץ שׁוֹטֵ֖ף צְדָקָֽה׃ כִּי֩ כָלָ֨ה	חָרַץ שָׁטַף
		וְנֶחֱרָצָ֜ה אֲדֹנָ֧י יְהוִ֛ה צְבָא֖וֹת עֹשָׂ֑ה בְּקֶ֖רֶב	
		כָּל־הָאָֽרֶץ׃ לָכֵן֙ כֹּ֣ה אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙	
		יְהוִ֣ה צְבָא֔וֹת אַל־תִּירְאִ֥י עַמִּ֖י יֹשֵׁ֣ב	יָרֵא
		צִיּ֑וֹן מֵאַשּׁ֔וּר בַּשֵּׁ֥בֶט יַכֶּ֖נָּה	יָכָה

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.xi.	Trásla.B.Hie.	Trás·Gre.lxx.cũ iter.latina.
ומטהו ישא עליך בדרך מצרים : נטה נשא	et baculũ suum leuabit super te in via egypti.	plagã eiꝰ inducit sup te: vt videas viã egrpti.	
כי עוד מעט מזער וכלה זעם זער	Adhuc enī paululũ modicũq; & consumabitur indignatio mea & furor me sup scelus eorꝝ. Et	ετι γαρ μικρόν, και παύσεται ὁ ὀργή. και ἐγερεῖ ἐπ' αὐ	
ואפי על תבליתם: ועורר עליו נכה		cos vlio de exercituũ ſcõm plagã ma	F
יהוה צבאות שוט כמכת מדין נכה		τους κυριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν πλαγὴν μα	
בצור עורב ומטהו על הים		diam in loco tribulatõis. et furor eiꝰ in via q̃ q	
ונשאו נדרך מצרים: והיה ביום		διὰμ ἐν τόπῳ θλίψεως. και ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ ὁδῷ τῇ κα	
ההוא יסור סבלו מעל שכמך		mare in viã q̃ ad egrptũ. et erit in	
ועלו מעל צואר וחבל על צואר		τὴν θάλασσαν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ' αἴγυπτον. και ἔσται ἐν τῇ	
מפני שמן : בא על עית עבר		die illa auferet iugũ eiꝰ a te: et cor	
נמנה בוא		ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφαιρεθήσεται ὁ ζυγὸς αὐτ' ἀπὸ σοῦ, και κα	
מגרון לממס יפקיד כליו: עברו		rũpetur iugũ ab hũerio vrio. veniet.n.i	
פגה בלה עברו מעברה גבע מלון לנו		ταφακρήσεται ὁ ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν. ἥξει γὰρ εἰς τὴν	
חרדה הרמה גבעת שאול נסה: צהלי		ciuitatẽ aggai: et transibit i magedo: et in mach	
קולך בת גלים הקשיבי לישה		πόλιν ἀγγαί, και παρελεύσεται εἰς μαγγιδώ, και ἐν μαχ	
עניה ענתות : נדדה מדמנה ישבי		mas ponet vasa sua: et ptransibit vallẽ	
הגבים העיזו: עוד היום בנב		μὰς θήσει τὰ σκεύη αὐτοῦ, και παρελεύσεται φάραγγα	
ינעז הנפו יד הר בת ציון גבעת		et veniet in aggai: timor apphẽdet rama: ciuitatẽ saul	G
ירושלם: הנה האדון יהוה		και ἥξει εἰς ἀγγαί, φόβος λαβέτω ῥαμά, πόλιν σαούλ	
צבאות מסעף פארה במערצה		fugiet: hinni vocẽ tuã filia gallim: au	
ורמי הקומה גדועים והגבהים		φυξάτω. χρημάτισον φωνὴν σου θύγατερ γαλλίμ, ἴσα	
ישפלו: ונקף סבכי היער בברזל		di laisa audiet i anathoth. obstupuit medebena et	
והלבנון באדיר יפול:		habitãtes gebi. cõsolamini hodie in via	
ויצא חטר מגזע ישי		οἱ κατοικοῦντες γιβίμ. παρακαλεῖτε σήμερον ἐν ὁδῷ	
ונצר משרשיו יפרה : ונחה עליו		vt mancat. cõsolamini i mõte filiã sion:	
רוח יהוה רוח חכמה ובינה		τοῦ μεῖναι. παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών,	
רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת		et colles in hierlm. ecce dñator dñs sabaoth	
יצץ נבר יהוה: והריחו ביראת יהוה		και οἱ βουνοὶ ἐν ἰλὰμ'. ἰδοὺ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ	
ולא למראה עיניו ישפוט ולא		cõturbat gloriosos cũ fortitudine: et excelsi	
למשמע אזניו יוכיח : ושפט		συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, και οἱ ὑψηλοὶ τῇ	
בצדק דלים והוכיח במישור		superbia cõterẽtur: et sublimes humiliabũtur.	
לענוי ארץ והכה ארץ בשבט		ὕβρει συντριβήσονται, και οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται.	
פיו וברוח שפתיו ימית רשע :		et cadent excelsi gladio: at liban cũ	
והיה צדק אזור מתניו והאמונה		και πεσοῦνται ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς	
אזור חלציו: וגר זאב עם כבש		excelsis cadet.	
ונמר עם גדי ירבץ ועגל וכפיר		ὑψηλοῖς πεσεῖται.	Ca. 11.
ומריא יחדו ונער קטן נהג בם :		ET egredietur virga de radice ieſſe: et	
ופרה ודב תרעינה ירבצו		Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ιωσαί, και	
		flos de radice eiꝰ ascẽdet: et requieſcet	
		ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἀναβήσεται, και ἀναπαύσεται	
		sup eũ spũs dñi: spũs sapiẽtie et intelle	A
		ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, πνεῦμα σοφίας και συνέσε	
		ctus: spũs cõsilii et fortitudinis: spũs sciẽtie	
		ως, πνεῦμα βουλῆς και ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως	
		et pietatis replebit eũ. spũs timoris dei	
		και εὐσεβείας ἐμπλήσει αὐτόν. πνεῦμα φόβου θεοῦ	
		nõ secũdũ gloriã iudicabit: neq; iuxta sermonẽ	
		οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν	
		arguet: sed iudicabit humili iudicio: et arguet	
		ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν, και ἐλέγξει	
		humiles terre: et percutiet terra ver	
		τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς, και πατάξει γῆν τῷ λόγῳ	
		bo oris sui. et in spũ p la	
		γῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ. και ἐν πνεύματι διχο	
		bia ipiũ iterficiet. et erit iustícia cinctus	
		λίων ἀσεβῶν ἀνελεῖ. και ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος	
		lũbos suos: et veritate involuꝰ late	
		τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, και ἀληθείᾳ ἐλειγμένος τὰς πλευ	
		ra sua. et simul pascet lupꝰ cũ agno:	.2.the.
		ρὰς αὐτοῦ. και συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνοῦ,	2.1
		et pardus simul accubabit cũ hedo: et vitu	
		και πάρδαλις συναναπαήσεται ἐρίφῳ, και μοσχάρι	B
		lus et leo et taurꝰ simul pascẽtur. et pu	Infra.
		ον και λέων και ταῦρος ἅμα βοσκηθήσονται. και παι	65.b.
		er paruꝰ ducet eos. et bos et vitulus pas	
		δίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. και βοῦς και ἄρκτος βο	
		centur simul: et simul erũt.	
		σκηθήσονται ἅμα, και ἅμα ἔσονται	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb.Esa. xij. Ptītiua.heb.

catuli eorū. τ leo sicut bos comedet palcae:
τὰ παιδία αὐτῶν· καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα,
τ puer paruul⁹ in foramē aspidū. τ in cubu-
καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων. καὶ ἐπὶ κοί-
lem pagationū aspidū manū imittet. τ nō ma-
την ἐγγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ· καὶ οὐμὴ κα
lefacient: neq; potentū perdere ullū in
κοποιήσουσιν, οὐδὲ οὐμὴ ὀλοθρεῦσαι ἀνδρείαν ἐπὶ
mōte ſcto meo. q; repleta eſt olo terra
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. ὅτι ἐπλήσθη συμπασα γῆ τοῦ
C cognoſcēdi dñm ſicut aqua multa operiet ma
γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θαλάσ-
ria. τ erit in die illa radix ieſſe: τ
σας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ
Ro.15. q cōſurgit vt principe ſit gētiū. in ipō gēres ſperabūt. τ
ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι· καὶ
erit requies eī honor. τ erit in die il-
ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la apponet dñs oñdere manū ſuā: vt ꝛeliet
νῃ προσθήσει κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ῥῦσα
reliquū populi: q̄s derelinquet ab
σαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ, ὃ ἂν καταλειφθῇ ἀπὸ
aſſyrijs τ ab egypto τ a babylone τ
τῶν Ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου καὶ ἀπὸ Βαβυλῶνος καὶ
ab ethiopia τ ab elamitis τ a ſolis ori-
ἀπὸ Αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ Ἐλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατο-
tu: τex arabia. τ leuabit ſignū in gētes. τ cōgrega
λῶν, καὶ ἐξ Ἀραβίας· καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη· καὶ συνά-
D bit q̄ perierāt ex iſrael. τ diſperſos iu
ξει τοὺς ἀπολομένους Ἰσραὴλ· καὶ τοὺς διεσπαρμένους Ἰού-
da cōgregabit ex quatuor alis terre. τ auferē
δα συνάξει ἐκ τῶν τεσσάρων πτερύγων τῆς γῆς· καὶ ἀφαιρε
tur zelus ephraī. τ inimici iuda peribūt.
θήσεται ὁ ζῆλος Ἐφραίμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ Ἰούδα ἀπολοῦνται·
ephraim nō emulabit iudā: τ iudas nō tribulabit
Ἐφραὶμ οὐ ζηλώσει τὸν Ἰούδαν, καὶ Ἰούδας οὐ θλίψει τὸν
ephraim. τ volabūt in nauib⁹ philiſtiī. ma
Ἐφραίμ· καὶ πετασθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων· θάλασ
re ſimul p̄dabūtur: τ eos q̄ a ſolis ortu τ
σαν ἅμα προνομεύσουσι, καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ
idumeā: τ in moab primū manꝰ inici-
Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ Μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦ
ent. at filii ammō primū obedient. τ deſola-
σιν. οἱ δὲ υἱοὶ Ἀμμὼν πρῶτοι ὑπακούσονται· καὶ ἐρημώ
bit dñs mare egypti: τ iniiciet
σει κύριος τὸν θάλασσαν Αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν
manū ſuā ſup flumen ſpū violēto: τ
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ, καὶ
percutiet ſeptē valles: ita vt trāſire eū
πατάξει ἑπτὰ φάραγγας· ὥστε περιὐδῶσαι αὐτὸν
in calciamētis. τ erit via reſiduo
ἐν ὑποδήμασι· καὶ ἔσται δίοδος τῷ καταλειφθέντι
ppło meo q̄ derelict⁹ eſt ab aſſyrio. τ
λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων· καὶ
erit iſrael ſicut die q̄n egreſſus ē de terra
ἔσται τῷ Ἰσραὴλ ὡς τὴ ἡμέρᾳ ὅτι ἐξῆλθεν ἐκ γῆς
A egypti.
Αἰγύπτου. Ca.12.

ET dices in die illa: cōfitebor tibi dñe
Καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξομολογήσω σοι κύριε,
q̄m iratus es: τ auertiſti furorē tuū τ
Exo. ὅτι ὠργίσθης, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ κα-
15.4. miſerē⁹ es mei. ecce de⁹ meꝰ ſaluator meꝰ cōfidēs es
ps.117 λέσας με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο
ro in eo τ nō timebo. q̄m fortitudo mea
μαι ἐπ' αὐτῷ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου
τ laus mea dñs: τ factꝰ ē mihi in ſalutē.
καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
τ hauritis aquā cū gaudio de fontib⁹
καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν
ſaluationis. τ dices
τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐρεῖς

catuli eorū: & leo quaſi
bos comedet paleas. ooo
Et delectabitur infans
ab vbere ſup foramina
aſpidis: & in cauerna re
guli q̄ ablactat⁹ fuerit ma
nū ſuā mittet. Non noce
būt & nō occidēt in vni-
uerſo monte ſctō meo:
q̄a repleta eſt terra ſcia
domini ſicut aque ma-
ris operientes. ooooooooo
In die illa radix ieſſe q
ooooooooooooo ooo ooo oooo
ſtat in ſignū populorū:
nōm gētes deprecabūtur:
& erit ſepulchrum eius
glorioſum. Et erit i die
illa: adiiciet dominus
ſecundo manum ſuam
ad poſſidendum reſiduū
populi ſui: quod ooooo
relinq̄tur ab aſſyriis et
ab egypto & a phetros
& ab ethiopia & ab elam
& a ſennaar & ab emath
& ab inſulis maris. Et le
uabit ſignū in nationes:
& cōgregabit profugos
iſrael. Et diſperſos ooo
iuda colliget a quattu-
or plagis terre: ooooooo
& auferetur zelus effra
im & hoſtes oooooooooo
iuda peribunt. Effraim
non emulabitur ooooooo
iudam: & iudas non pu
gnabit contra ooooooooo
effraim. Et volabūt in
humeros philiſtiim oooo
per mare ſimul preda-
buntur filios orientis.
Idumea & moab precep
tum manus eorū & filii
ammon obedientes erūt.
Et deſolabit dominus
linguam maris egypti:
& leuabit oooooooooooo
manū ſuam ſup flumē
in fortitudine ſpiritꝰ ſui:
& percutiet eum in ſeptē
rius ita vt tranſeant per
eum calciati. Et erit via
reſiduo oooooooooooooo
populo meo qui relin-
quetur ab aſſyriis: ſicut
fuit iſraeli in die illa qua
aſcendit de terra ooooooo
egypti. 12.

ET dices in die illa.
Cōfitebor tibi dñe
qui iratus es mihi: cōuer
ſus eſt furor tuꝰ & cōſola
tus es me. Ecce de ſalu-
ator meus: fiduciaIiter
agā & nō timebo. Quia
fortitudo mea & laus mea
dñs deus: & factus es mihi
in ſalutē. Hauritis aqs
in gaudio de fontibus
ſaluatoris: & dicetis oo

וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל תֶּבֶן׃ יֹנֵק
וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חוּר פָּתֶן וְעַל
אוֹר נָמֵל מְאוּרַת צִפְעוֹנִי גָּמוּל יָדוֹ הָדָה׃
רוּעַ שָׁחֵת לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר
יָדַע קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת
כִּסָּה יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר
עָמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ
וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי שֵׁנִית יָדוֹ
לִקְנוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ אֲשֶׁר
יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפַּתְרוֹס
וּמִכּוּשׁ וּמֵעֵילָם וּמִשִּׁנְעָר וּמֵחֲמָת
וּמֵאִיֵּי הַיָּם׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם
וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת
יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם וְצֹרְרֵי
יְהוּדָה יִכָּרֵתוּ אֶפְרַיִם לֹא יְקַנֵּא
אֶת יְהוּדָה וְיהוּדָה לֹא יָצַר אֶת
אֶפְרָיִם׃ וְעָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים
יָמָּה יַחְדָּו יָבֹזּוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם
אֱדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלוֹחַ יָדָם וּבְנֵי
עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם׃ וְהֶחֱרִים יְהוָה
אֵת לְשׁוֹן יָם מִצְרַיִם וְהֵנִיף
יָדוֹ עַל הַנָּהָר בַּעְיָם רוּחוֹ
וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהַדְרִיךְ
בַּנְּעָלִים׃ וְהָיְתָה מְסִלָּה לִשְׁאָר
עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר כַּאֲשֶׁר
הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ Cap.xij.
וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ יְהוָה
כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשָׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי׃
הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא
אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה
וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם

Pūtiua.heb. Tex.heb.Esa.xiij. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cūiter.latina.

בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ זַמְּרוּ יְהוָה כִּי גְאוּת עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ צַהֲלִי וְרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

Cap.xiij.

מַשָּׂא בָּבֶל אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ׃ עַל הַר נָשֵׂא שְׁפָּה הָנִיפוּ יָד וְיָבֹאוּ פִּתְחֵי נְדִיבִים׃ אֲנִי צִוִּיתִי לִמְקֻדָּשָׁי גַּם קָרָאתִי גִבּוֹרַי לְאַפִּי עַלִּיזֵי גַאֲוָתִי׃ קוֹל הָמוֹן בֶּהָרִים דְּמוּת עַם רָב קוֹל שְׁאוֹן מַמְלְכוֹת גּוֹיִם נֶאֱסָפִים יְהוָה צְבָאוֹת מְפַקֵּד צְבָא מִלְחָמָה׃ בָּאִים מֵאֶרֶץ מֶרְחָק מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם יְהוָה וּכְלֵי זַעְמוֹ לְחַבֵּל כָּל הָאָרֶץ׃ הֵילִילוּ כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה כְּשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא׃ עַל כֵּן כָּל יְדַיִם תִּרְפֶּינָה וְכָל לֵבָב אֱנוֹשׁ יִמָּסּוּ׃ וְנִבְהָלוּ צִירִים וַחֲבָלִים יֹאחֵזוּן כְּיוֹלֵדָה יִתְחִילוּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ יִתְמָהוּ פְּנֵי לֶהָבִים פְּנֵיהֶם׃ הִנֵּה יוֹם יְהוָה בָּא אַכְזָרִי וְעֶבְרָה וַחֲרוֹן אָף לָשׂוּם הָאָרֶץ לְשַׁמָּה וְחַטָּאֶיהָ יְשַׁמִּיד מִמֶּנָּה׃ כִּי כוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם לֹא יָהֵלּוּ אוֹרָם חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ וְיָרֵחַ לֹא יַגִּיהַּ אוֹרוֹ׃ וּפָקַדְתִּי עַל תֵּבֵל רָעָה וְעַל רְשָׁעִים עֲוֹנָם וְהִשְׁבַּתִּי גְּאוֹן זֵדִים וְגַאֲוַת עָרִיצִים אַשְׁפִּיל׃ אָקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וְאָדָם מִכֶּתֶם אוֹפִיר׃ עַל כֵּן שָׁמַיִם אַרְגִּיז וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ מִמְּקוֹמָהּ בְּעֶבְרַת יְהוָה צְבָאוֹת וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ וְהָיָה כִּצְבִי מְרֻדָּח

in die illa. Confitemini domino & inuocate eo nomē eius. Notas facite in pplis adinuctiões eius: memētote qm excelsū est nomē eius. Cantate dño qm magnifice fecit: annūciate hoc in vniuersa terra. Exulta & lauda habitatio sion: quia magn? in medio tui sanctus israel. 13.

ONus babylonis: qd vidit esaias filius amos. Super montem caliginosum leuate signum: exaltate vocem leuate manū: & ingrediantur portas duces. Ego mandaui sanctificatis meis: & vocaui fortes meos in ira mea exultātes in gloria mea. Vox multitudinis in montibus q̄si pplox frequētiū: vox sonitus regnum gentium congregatarū. Dominus exercituum precepit militie belli venientibus de terra procul. A summitate celi dominus & vasa furoris eius vt disperdat omnem terram. Vlulate quia prope est dies domini: quasi vastitas a domino veniet. Propter hoc omnes manus dissoluentur: & omne cor hois tabescet & contere tur. Torsiões & dolores tenebunt: quasi parturiens dolebūt. Vnusquisq; ad proximū suum stupebit: facies combuste vultus eorū. Ecce dies domini veniet crudelis & indignatōis plenus & ire furoris q̄ ad ponendā terrā in solitudinem: & pctōres eius de ea: quoniā stelle celi & splendor earum non expādēt lumē suū. Obtenebrat? est sol in ortu suo: & luna nō splēdebit in lumie suo. Et visitabo super orbis mala: & cōtra impios iniqtatē eoꝝ. Et requiescere faciā supbiā infideliū: & arrogantiā fortiū humiliabo. Precios?or erit vir auro: & homo mundo obrizo. Super hoc celum turbabo: & mouebitur terra de loco suo: ppter indignationē dñi exercituū: & ppt̄ diē ire furoris ei?. Et erit q̄si damula fugiēs

in die illa: cōfitemini dño: clamate no men ei?: ānūciate in gētib? gloria ei?: memorate q? exaltatū ē nomē ei?: laudate nomē dō mīnū: qm excelsa fecit. ānūciate hec in omni terra. exultate & letamini habitātes sion q? exaltat? ē sctūs israel in medio ei?. Ca.13.

Visio cōtra babylonē quā vidit esaias filius amos sup mōtē cāpestrē. exaltate signū: eleuate vocē: ne timeatis: applaudite manu: aperite principes: ego precipio: & ego adduco eos. gigantes veniūt ipsi re furoris mei: gaudētes simul & superbientes. vox gētiū multarū sup mōtes: similis gētiū multarū: vox regū & gētiū cōgregatarū dñs sabaoth recepit gētē bellicose. venite de terra procul: a summitate fūdamēti celi: dñs & vasa furoris ei? vt disperdat totā orbē terre. vlulate: ppe q? prope est dies dñi: & cōtritio a deo veniet. ppt̄ hoc omnes manꝰ dissoluent & oia cor hois tabescet: & turbabūtur legati: & dolores ipsos hebūt sicut mulieris parientis. & cōdolebūt alter ad alterū: & stupebūt: & facies eoꝝ sicut flāma mutabūt. ecce dies dñi venit insanabilis & indignatōis furoris & ire ad ponendā orbē terre desertū & pctōres gētis ex eo. & stelle celi & orion & oia ornat? celi lumē suū nō dabūt. & obtenebrabit sol oriēte: & luna nō dabit lumē suū. & mādabo orbi tre vniuerso mala: & ipiis ipietatē eoꝝ: & gētā supbiā iniquoꝝ. & liuriā fuperborū humiliabo: & erūt reliqui honorati magis quā aurū obrizū. & homo magis honorabilis erit q̄ lapis de ex ophir. & cōturbabo celū: & mouebit? terra a fundamēto ei?: ppter furorē ire dñi sabaoth: in die qua venerit furor eius. & erūt relicti quasi damula fugiens:

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ quasi ouis errāo: τ nō est cōgregāo:ita
καὶ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, καὶ οὐκ ἔστι ὁ συνάγων, ὡς
vt hō in pp̄m suū cōuertat: τ ho
τι ἄνθρωποι εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστραφῆται, καὶ ἄπιέω
mo in regionē suā ipellet. q̄ cūq̄ capt⁹ fuerit erit
πρὸς εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ ἐλεύσεται· ὃς ἐὰν ἁλῷ πεσεῖ=
victus:τ q̄cūq̄ cōgregati sūt cadēt in gladio.
σεται, καὶ οἱ τινες συναγωθέντες εἰσὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ.
τ filios eoꝝ allidēt coꝝ eis: τ do
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ῥήξουσιν ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὰς οἰκί
mos eoꝝ diripiēt: τ vxores eoꝝ habe
ας αὐτῶν ἁρπασθήσονται, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐξου=
būt.ecce suscitabo vobis medos: q̄ argentū nō repu
σι. ἰδοὺ ἐπεγείρω ὑμῖν τοὺς Μήδους, οἳ ἀργύριον οὐ λογί
tant: neq; aurū indigētiā habent: arc⁹ adolef
ζονται, οὐδὲ χρυσίου χρείαν ἔχουσι, τοξεύματα παι=
cētiū cōterēt: τ filioꝝ vteꝝ nō miserebūt:
σὶν συντρίψουσι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν οὐμὴ ἐλεήσουσιν,
neq; sup filios tuos parcēt oculi eoꝝ.
οὐδ' ἐπὶ τοῖς τέκνοις σου φείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.
τ erit babylon q̄ vocat incyta a regib⁹
καὶ ἔσται Βαβυλὼν ἡ καλουμένη ἔνδοξος ἀπὸ βασιλέων
chaldeoꝝ quēadmodū subuertit deꝰ sodomā τ go=
Χαλδαίων, ὃν τρόπον κατέστρεψεν ὁ θεὸς Σόδομα καὶ Γό=
morrā:nō habitabitur in eternū neq; igrediē
μορρα, οὐ κατοικισθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα οὐδ' οὐμὴ εἰσελεύ=
tur in eā p multas gñatiōes: neq; igrediētur
σεται εἰς αὐτὴν διὰ πολλῶν γενεῶν, οὐδ' οὐμὴ εἰσελεύσεται
in eā arabes: neq; pastores requiescēt in
ἐν αὐτῇ Ἄραψ, οὐδὲ ποιμένες οὐμὴ ἀναπαύσονται ἐν
ea: τ requiescent in ea bestie: τ iplebū
αὐτῇ, καὶ ἀναπαύσονται ἐν αὐτῇ θηρία, καὶ ἐμπλησθή=
tur dom⁹ sonitu. τ accubabūt ibi sirenes
σονται αἱ οἰκίαι ἤχου· καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ σειρῆνες
τ demones saltabūt ibi: τ onocentauri illic habita
καὶ δαιμόνια ὀρχήσονται ἐκεῖ, καὶ ὀνοκένταυροι ἐκεῖ οἰκη=
bunt. τ nidificabūt ericii in domib⁹ eoꝝ.
σουσι· καὶ τραγοπανήσονται ἐχῖνοι ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

D

A

Ecce venit τ nō tardabit: τ dies eoꝝ nō
Ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ, καὶ ἡμέραι αὐτῶν οὐμὴ
prorahētur: τ miserebit dñs iacob: τ eliget
μακρυνθῶσι, καὶ ἐλεήσει κύριος τὸν Ἰακώβ, καὶ ἐκλέξεται
adhuc israel: τ requiescet sup terrā eoꝝ τ
ἔτι τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἀναπαύσεται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ
aduena apponet ad eos: τ adiūget
προσήλυτος προστεθήσεται πρὸς αὐτούς, καὶ προστεθήσεται
ad domū iacob: τ accipiēt eos gētes: τ inda
πρὸς τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ λήψονται αὐτοὺς ἔθνη, καὶ εἰσα=
gent in locū suū τ possidebūt: τ
ξουσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ
multiplicabunt sup terrā dei in seruos τ ancil
πληθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ θεοῦ εἰς δούλους καὶ δού
las: τ erūt captiui captiuātes e=
λας, καὶ ἔσονται αἰχμάλωτοι οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐ
os: τ subiicietur dñantes eis. τ erit
τοὺς, καὶ κυριευθήσονται οἱ κυριεύσαντες αὐτούς. καὶ ἔσται
die illa relcuabit dñs te a dolore τ
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναπαύσει κύριός σε ἀπὸ τῆς ὀδύνης καὶ
ira tua τ seruitute tua dura qua ser=
τοῦ θυμοῦ σου καὶ τῆς δουλείας σου τῆς σκληρᾶς ἣ ἐδού
uiuisti eis. τ sumes pālctū hūc sup regē

B

λευσας αὐτοῖς. καὶ λήψῃ τὸν ἱερὸν τοῦτον ἐπὶ βασιλέα
babylonis. τ dices in die illa: quomō cessa
Βαβυλῶνος. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πῶς ἀνεπαύ=
uit exactor τ cessauit. sollicita
σατο ὁ ἀπαιτῶν καὶ ἀνεπαύσατο ὁ ἐπιστυγνάζων
tor. cōtriuit dñs iugū peccatorū:
ος. συνέτριψε κύριος τὸν ζυγὸν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν
iugū principū: percutiēs gētē furore:plaga insanabili
ζυγὸν τῶν ἀρχόντων, πατάξας ἔθνος ἐν θυμῷ πληγὴν ἀνιάτου

Trāsla.B.Vie.

m et q̄si ouis: n & nō erit q cōgreget. p Vnusquisq; q ad
r populū suū s cōuertetur:
t & singuli u ad x terrā suā y fu
giēt: z ois a q inuētus fuerit
b occidetur: c & ois q supuenerit c cadet d in gladio.
e Infantes eorū f allidētur
g in oculis eoꝝ: h diripiētur
i domus eorū: m & vxores
corū n violabuntur. o Ecce
ego p suscitabo q super eos
r medos s qui t argentum
u non x querant ooooooooo
y nec z aurum a velint: b sed
sagittis ooooooooooooooo
c paruulos d interficiēt: e &
lactantibus f vteris g non
h miserebūtur: & i sup k fili=
os l nō m parcat n ocul⁹ eoꝝ.
q Et erit r babylon illa ciui
tas s gl̄iosa in t regnis u icly=
ta in x superbia y chaldeo=
rum: z sicut subuertit a deus
c sodomam b & c gomorrā.
d Non e habitabitur vsq;
f in finē: g & nō h fundabitur
i vsq; ad k gñationē l & ge=
nerationem. m Nec n ponet
o ibi p tentoria q arabs r: nec
s pastores t req̄escent u ibi:
x sed reqescent y ibi z bestie:
a & replebūtur b dom⁹ eoꝝ
c draconib⁹. d Et habitabūt
e ibi f struthiones: g & pilosi
h saltabunt i ibi: ooooooooo
k & respondebūt ibi l viule
m in edibus eius n & sirenes
o in delubris p voluptatis.

14.

Q Rope est b vt veniat
c tēpus ei⁹: d & dies ei⁹
e non f elongabuntur. g Mi
serebitur h enim dominus
i iacob k & eliget l adhuc
m de isr̄l: n & reqescere eos
faciet o sup p humū suā. q Ad
iungetur r aduena s ad eos:
t & adherebit u domui x ia=
cob. y Et tenebunt eos oo
z populi a & adducent eos
b in c locum suum. ooooooo
d Et possidebit eos e dom⁹
f isr̄l g super terram ooo
h domini i in seruos k &
ancillas: l & erunt ooooooo
m capiētes n eos q se ceperāt
o & subiicient p exactores
q suos. r Et erit s in die illa cū
t requiē dederit u tibi x dñs
y a labore tuo z & a cōfusio
ne tua a & a b seruitute c dura
d qua ante e seruisti: f sumes
g parabolam ooooooooooo
h istam i contra k regē l ba=
bylonis m & dices. n Quō
o cessauit p exactor: q quie=
uit r tributum. s Contriuit
t dominus u baculū x impio
rum: y virgā z dominātium
a cedentē b populos c in digna
tione: d plaga e insanabili:

Tex.heb.Esa.xiiij.Trītiua.heb.

קִבֵּץ	מ וּכְצֹאן	מְקַבֵּץ אֵין אִישׁ אֶל עַמּוֹ
פָּנָה נוס	יִפְנוּ	וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוּסוּ כָּל
מָצָא דָּקַר	הַנִּמְצָא	יִדָּקֵר וְכָל הַנִּסְפֶּה
סָפָה נָפַל	יִפּוֹל	בֶּחָרֶב וְעוֹלְלֵיהֶם יְרֻטָּשׁוּ
עָלַל רָטַשׁ	לְעֵינֵיהֶם	יְשֻׁסּוּ בָּתֵּיהֶם ס וְנָשֵׁיהֶם
שָׁסַס בַּיִת	תְּשֻׁכָּבְנָה	הִנְנִי מֵעִיר עֲלֵיהֶם
שָׁגַב עור	אֶת מָדַי	אֲשֶׁר כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ
חָשַׁב	וְזָהָב	לֹא יַחְפְּצוּ בּוֹ וְקַשָּׁתוֹת
רָטַשׁ פָּרָה	נְעָרִים	תְּרַטַּשְׁנָה וּפְרִי בֶטֶן לֹא
רָחַם חוס	יְרַחֵמוּ	עַל בָּנִים לֹא תָחוֹס עֵינָם
הָיָה צָבָה	וְהָיְתָה	בָבֶל צְבִי מַמְלָכוֹת תִּפְאֶרֶת
מָלַךְ גָּאַר	גְּאוֹן	כַּשְׂדִּים כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים
נָצַח הָפַךְ	אֶת סְדֹם	וְאֶת עֲמֹרָה לֹא תֵשֵׁב
יָשַׁב	לָנֶצַח	וְלֹא תִשָּׁכֵן עַד דּוֹר וָדוֹר
אָהַל רָעָה	וְלֹא יֶהֱלֶ֫ם	שָׁם עֲרָבִי וְרֹעִים לֹא
רָבַץ צָיָה	יַרְבְּצוּ	שָׁם צִיִּים
בַּיִת אוֹחַ	וּמָלְאוּ	בָתֵּיהֶם אֹחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם
בַּת יַעֲנָה	בְּנוֹת	יַעֲנָה וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם
שָׁעַר רָקַד	וְעָנָה	אִיִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו וְתַנִּים
אִי תָּנִין	בְּהֵיכְלֵי	עֹנֶג
הֵיכָל		
Cap.xiiij	וְרָחַם	עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם
כָּרַב עוֹת	לֹא	יִמָּשֵׁכוּ כִּי יְרַחֵם יְהוָה אֶת
יוֹם מָשַׁךְ	יַעֲקֹב	וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם
רָתַם תָּוַךְ	עַל	אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם
לָוָה גּוּר	וְנִסְפְּחוּ	עַל בֵּית יַעֲקֹב וְלָקְחוּם
סָפַח	עַמִּים	וְהֵבִיאוּם אֶל מְקוֹמָם
בּוֹא קוּם	וְהִתְנַחֲלוּם	בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמַת
נָחַל	וְלִשְׁפָחוֹת	יְהוָה לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת
הָיָה	שֹׁבִים	לְשׁוֹבֵיהֶם וְרָדוּ בְנוֹגְשֵׂיהֶם
נָגַשׂ נוּם	וְהָיָה	בַּיּוֹם הָנִיחַ יְהוָה לְךָ
	מֵעֲצֹבְךָ	וּמֵרַגְזֶךָ וּמִן הָעֲבֹדָה
	הַקָּשָׁה	אֲשֶׁר עֻבַּד בָּךְ וְנָשָׂאתָ
	הַמָּשָׁל	הַזֶּה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמַרְתָּ
	אֵיךְ	שָׁבַת נוֹגֵשׂ שָׁבְתָה מַדְהֵבָה
דָּהַב	שָׁבַר	יְהוָה מַטֵּה רְשָׁעִים שֵׁבֶט
מָשַׁל	מֹשְׁלִים	מַכֵּה עַמִּים בְּעֶבְרָה מַכַּת
נָכָה	בִּלְתִּי	

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Esa.xiiij.	Trāsla.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.
סוּר רָגַז	סָרָה רֹדָה בָּאַף גּוֹיִם מְרַדְדָף בְּלִי	subiicientē in furore gē	gentiēs gentē plaga furoris q nō pepercit: requie-
נוּחַ	חָשַׂךְ נָחָה שָׁקְטָה כָּל הָאָרֶץ	tes: persequentē crudeli	παίων ἔθνος πληγῇ θυμοῦ ἃ ἐυκ ἐφείσατο, ἀνεπαύσα
פָּרַץ	פָּצְחוּ רִנָּה גַּם בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ	ter. Conquieuit & siluit	uit cōfidēs. ois terra clamat cū leticia: τ
	לְךָ אֲרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ לֹא	omnis terra: gauisa	το πεπoιθώς· πᾶσα ἡ γῆ βοᾷ μετ' ἐυφροσύνης, καὶ τὰ
עָלָה שָׁכַב	יַעֲלֶה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ עָלָה מְתַתָּת	est & exultauit: abietes	ligna libani gauisa sunt sup te: τ cedri
	רָגְזָה לְךָ לְקָרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר	quoq; letate sūt super	ξύλα τοῦ λιβάνου ἐυφράνθησαν ἐπὶ σοί, καὶ ἡ κέδρος
עוֹרֵר	לְךָ רְפָאִים כָּל שַׂעִירֵי אָרֶץ	te: & cedri libani.	libani ex quo tu dormiuisti: nō ascēdit q succidat nos.
קוּם	הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כֹּל מַלְכֵי גוֹיִם	Exquo dormisti non	λιβάνου ἀφοῦ σὺ κεκοίμησαι, ἐυκ ἀνέβη ὁ κόπτων ἡμᾶς.
עָנָה אַתָּה	כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם אַתָּה	ascēdit qui succidat nos.	iferni subter irricat est occurrēs tibi: cōturbate
חָלָה	חֻלֵּיתָ כָּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ	Infernus subter te	ὁ ἅδης κάτωθεν ἐπαρώνθη συναντήσας σοι, συνεγείρε
מָשַׁל יָרַד	הוּרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֲמִית נְבָלֶיךָ	cōturbatus est in occur	rūt tibi oēs gigāteo q vñati sunt terre: q suscita
שָׁאוֹל הָמָה	תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלָעָה	sum aductus tui: suscita	σάν σοι πάντες οἱ γίγαντες οἱ ἄρξαντες τῆς γῆς, οἱ ἐγεί
נִבְלָה תָּלַע	אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן	uit tibi gigantes. Om	uerūt ve sedib suis oēs reges gentiū.
הֵלֵל	שָׁחַת נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל	nes principes terre	ρχοντες ἐκ τῶν ἐδρώνων αὐτῶν πάντας βασιλεῖς ἐθνῶν.
נָגַע חָלַשׁ	גּוֹיִם וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ	surrexerūt de soliis suis:	vniuersi rndebūt τ dicēt tibi: τ tu ea
	הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי	oēs principes nationū.	πάντες ἀποκριθήσονταί σοι καὶ ἐροῦσί σοι, καὶ σὺ ἐά=
עָלָה כּוֹכָב רוּם	אֵל אָרִים כִּסְאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר	Vniuersi respondebunt	ptus eo sicut τ nos. in nobis aūt reputat eo: des
יָשַׁב צָפוֹן	מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן אֶעֱלֶה עַל	& dicent tibi. Et tu eo	λως ὡς καὶ ἡμεῖς. ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης, κα=
	בָּמֳתֵי עָב אִדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן אַךְ	vulneratus es sicut &	cendit aūt ad iferos gña tua: multa leticia tua.
עָרַר	רָגְזָה לְךָ לְקָרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר	nos: nūq filis effectus es.	τίβη δὲ εἰς ἅδου ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ ἐυφροσύνη σου.
עָמַד	לְךָ רְפָאִים כָּל שַׂעִירֵי אָרֶץ	Detracta est ad inferos	subter te sternēt tinea. τ operimentū tuū
קוּם	הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כֹּל מַלְכֵי גוֹיִם	supbia tua: cōcidit cada	ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν. καὶ τὸ κατάλυμμά σου
עָנָה אָמַר	כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם אַתָּה	uer tuū. Subter te ster	vermis. quomō cecidit ve celo lucifer mane
חָלָה	חֻלֵּיתָ כָּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ	nitur tinea: & opimētū tuū	σκώληξ. πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρωΐ
מָשַׁל יָרַד	הוּרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֲמִית נְבָלֶיךָ	erunt vermes. Quō ce	crotieno. cōtrit eo in terrā q mittebas
שְׁאוֹל הָמָה	תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלָעָה	cidisti de celo lucifer qui	ἀπατίλλων. συντρίβης εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστίλλων
נִבְלָה תָּלַע	אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן	mane oriebaris. Corrui	ad oēs gēteo. tu aūt dixisti in corde tuo:
הֵלֵל	שָׁחַת נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל	sti in terrā q vulnerabas	πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
נָגַע חָלַשׁ	גּוֹיִם וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ	gentes: qui dicebas in	in celū ascendā: sup astra
	הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי	corde tuo: in celum ascendam: supra	εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ὑπάνω τῶν ἄστρων τοῦ
עָלָה כּוֹכָב רוּם	אֵל אָרִים כִּסְאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר	astra dei exaltabo solium me	celi ponā soliū meū. sedebo in mōte sublimi sup
יָשַׁב צָפוֹן	מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן אֶעֱלֶה עַל	um: & sedebo in monte	ὀρεινοῦ ἅσω τὸν θρόνον μου. καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ ἐπὶ
	בָּמֳתֵי עָב אִדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן אַךְ	testamēti i latericq aqui	mōtes excelsos qui ad aglonē. ascendā su
בָּמָה דָּמָה	אֶל שְׁאוֹל תּוּרַד אֶל יַרְכְּתֵי בוֹר	lonis: ascendam super	τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν. ἀναβήσομαι ἐπὶ
עָלָה יָרַד	רֹאַיִךְ אֵלַיִךְ יְשַׁגִּיחוּ אֵלַיִךְ יִתְבּוֹנָנוּ	altitudinē nubū: similis	per nubes: ero similis altissimo. nūc
רָאָה שָׁגַח	הֲזֶה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָאָרֶץ	ero altissimo. Veruntn	νῶν τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. νῦν
גּוּן רָגַז	מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר	ad infernum detraheris	aūt in ifernū descēdes τ in fundamēta terre.
רָעַשׁ מָלַה	וְעָרָיו הָרַס אֲסִירָיו לֹא פָּתַח	in profundum laci.	δὲ εἰς ἅδου καταβήσῃ καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
שׁוּם רִבֵּר	בֵּיתֵהוּ כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ	Quī te viderint ad te in	videntes te admirabunt sup te: τ dicēt. hic
עִיר אָסַר	בְּכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ וְאַתָּה	clinabūtur tecū pspiciēt.	οἱ ἰδόντες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοί, καὶ ἐροῦσιν. οὗτος
כָּבַד	הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ נְצַר נִתְעָב	Nunquid iste est vir qui	ὁ ἀνὴρ ὁ παροξύνων τὴν γῆν, ὁ σείων βασιλείς,
שָׁלַךְ נָצַב	לְבֻשׁ הֲרוּגִים מְטוֹעֲנֵי חָרֶב יוֹרְדֵי	turbauit terram: quī	q posuit orbē terre desertū τ ciuitates eius de=
טָמֵא יָרַד	אֶל אַבְנֵי בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס	concussit regna: qui	ὁ θεὶς τὴν οἰκουμένην ἔρημον καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ κα
בּוּס	לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ	posuit orbem desertum	struxit. exites i viculo nō soluit. oēs re=
יָחַד קָבַר	שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא יִקָּרֵא	& vrbes eius destruxit:	πίλιν. τοὺς ἐν ἀπαγωγῇ οὐκ ἔλυσεν. πάντες οἱ βα
זֶרַע	לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הָכִינוּ לְבָנָיו	vinctis eius nō aperuit	geo gēriū dormierūt in honore: hō in
טָבַח קוּם	מַטְבֵּחַ נַשָּׂן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ	carcerē. Oēs reges gē	σιλείς τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, ἄνθρωπος ἐν
	וְיִרְשׁוּ אָרֶץ וְמִלְאוּ פְנֵי תֵבֵל	tiū vniuersi dormierunt	domo sua. tu aūt piect eris in mōtib sicut
עִיר קוּם	עָרִים וַאֲמַתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	in gloria vir i domo sua:	τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. σὺ δὲ ἐρίφθης ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς τὸ
כָּרַת	צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם	tu autem piectus es de sepulchro	mortuū abominabilis cū multo mortuo con
	לָא תַחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ	tuo quasi stirps inutilis	κρὸς βδελυγμένος μετὰ πολλῶν τετρωμένων ἐκκεν
יָחַד קָבַר	שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא יִקָּרֵא	pollut & obuolutus cū	fossis gladio descēdentiū ad iferos. quēadmodū
זֶרַע	לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הָכִינוּ לְבָנָיו	his q interfecti sūt gladio &	τιθέντων μαχαίρα καταβαινόντων εἰς ἅδου. ὃν τρόπον
טָבַח קוּם	מַטְבֵּחַ נַשָּׂן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ	descēdent ad fundamēta	vestimētū i sanguie mixtū nō erit mūdū: sic
	וְיִרְשׁוּ אָרֶץ וְמִלְאוּ פְנֵי תֵבֵל	laci. Quasi cadauer pu	ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρόν, οὕ=
עִיר קוּם	עָרִים וַאֲמַתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	tridū nō hēbis cōsortiū	neq tu eris mūdus. q terrā meā pdidi
כָּרַת	צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם	neq cū eis in sepultura.	τως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρός. διότι τὴν γῆν μου ἀπώλε
	לָא תַחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ	Tu eni terrā tuā disperdi	sti τ ppīm meū occidisti. nō manebis in
יָחַד קָבַר	שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא יִקָּרֵא	sti: tu ppīm tuū occidisti.	σας καὶ γὴν λαόν μου ἀπέκτεινας. οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν
זֶרַע	לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הָכִינוּ לְבָנָיו	Nō vocabitur in eternū	eternū tēo: semē malū ꝑpara filios
טָבַח קוּם	מַטְבֵּחַ נַשָּׂן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ	semē pessimorū. Prepa	αἰῶνα χρόνον, ἑτοίμασον τὰ τέκνα
	וְיִרְשׁוּ אָרֶץ וְמִלְאוּ פְנֵי תֵבֵל	rate filios ei occisioni in	tuos vt occidātur ꝓpctio pfio eoꝝ: vt
עִיר קוּם	עָרִים וַאֲמַתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	iniqtate patrū eoꝝ. Nō	σου σφαγῆναι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἵνα
כָּרַת	צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם	cōsurgent nec hereditabūt	nō ꝓresurgāt τ hereditēt terrā: τ iple=
		terrā: neq iplebūt	μὴ ἀναστῶσι καὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν, καὶ μεστω=
		facie orbis ciuitatū. Et	ant terrā bellio. τ insurgā eis
		cōsurgā sup eos dicit dñs	σωσι τὴν γῆν πολέμων. καὶ ἐπαναστήσομαι αὐτοῖς
		exercituum: ōi perdam	dicit dñs sabaoth: τ ꝑdā eoꝝ nomē
		babylonis nomen	λέγει κύριος σαβαώθ, καὶ ἐξολίσω αὐτῶν ὄνομα

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla:B.Vie.	Tex.be.Esa.xv.	Pũtíua.heb.
τ reliquias τ semẽ hec dicit dñs: τ po	ᵍ& reliquias ʳ& germen	וּשְׁאָר׃ וְנִין ᵍ וְנֶכֶד ᵖ נְאֻם ׀ יְהוָה׃	
καὶ κατάλειμμα καὶ σπέρμα τάδε λέγει κύριος, καὶ ἐπὶ	ᵍ& progeniem ᵖdicit ʳdñs.		
nam babylonẽ delertã: ita vt habitent crimi	ˢEt ponã eã ᵗin possessio		
σεσμαι τὴν βαβυλῶνα ἔρημον, ὥστε κατοικεῖν ἐχίνους,	nem ᵐ ericii: ᵒ& in paludes		
τ crit in nihilũ. τ ponã eã luti baratrũ in	ᵒaquarum: ᵖ& scopabo	שׁוֹם יֵרֹשׁ	
καὶ ἔσται εἰς οὐδέν. καὶ θήσω αὐτὴν πηλοῦ βάραθρον εἰς	eam ᵍin scopa ʳterens: oo		
ditionẽ. hec dicit dñs sabaoth.quẽadmodũ dixi:	ᵗdicit ᵘ dominus ˣ exer=	טָאטָא	
ἀπώλειαν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. ὃν τρόπον εἶπα,	cituum. ʳ Iurauit ᵘdominus		
sic erit. τ quẽadmodũ deliberaui sic manebit vt	ʸexercituum ᶻ dicens . ᵃ Si	שַׁמֵּד שָׁבַע	
οὕτως ἔσται. καὶ ὃν τρόπον βεβούλευμαι οὕτως μενεῖ τοῦ	ʳnon ᵒvt oooooooooooooo		
perdã assyrioo sup terrã meã τ sup	ʳputaui ʳita ᶻerit : ᵃ& quo=		
ἀπολέσαι τοὺς ἀσσυρίους ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς καὶ ἐπὶ	modo ᵗmente tractaui: oo		
mẽteo meoo:τ erũt in cõculcatione: τ aufe	ᵇfic ᶜ eueniet : ᵐvt conterã		
τῶν ὀρέων μου, καὶ ἔσονται εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαι	ⁿassyrium ooooooooooooo		
retur ab eis iugũ eoꝝ: τ glozia eoꝝ	ᵒin terra mea: ᵖ& in ᵍmon		
ρεισθήσεται ἀπ' αὐτῶν ὁ ζυγὸς αὐτῶν, καὶ τὸ κῦδος αὐτῶν	tibus meis ʳ cõculcõ eũ ˢ et		
ab humerto eoꝝ auferet. hoc cõsiliũ qd	auferetur ʳab eis ᵗiugũ eoꝝ:		
ἀπὸ τῶν ὤμων αὐτῶν ἀφαιρεθήσεται. αὕτη ἡ βουλὴ ἣν	ˣ& onus illi ʸ ab ᶻ humero		
cogitauit dñs sup vniuersũ orbẽ. τ hec	eorũ ᵃtolletur. ᵇ Hoc ᶜ cõsi		
βεβούλευται κύριος ἐπὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ αὕτη	liũ ᵈqd cogitaui ᵉsup ᶠ oẽm		
man ᵍ excelsa sup oẽo gẽteo. q̃ cõsi dᵒ scitõ	ᵍterrã : ʰ& hec est ⁱmanus		
ἡ χεὶρ ἡ ὑψηλὴ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἃ γὰρ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος	ʲextenta ᵏ super oooooooo		
decreuit: dꝺ dissipabit: τ manũ eiᵒ	ˡvniuersas ᵐgentes. ⁿ Dñs		
βεβούλευται, τίς διασκεδάσει; καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ	ᵒexercituum ᵖ decreuit: oo		
excelsam dꝺ auertet: ãno quo mozuᵐ est	ᵍ& qs ʳ poterit infirmare ˢ		
τὴν ὑψηλὴν τίς ἀποστρέψει; τοῦ ἔτους οὗ ἀπέθανεν	ᵗEt manᵍ eius ᵘextẽte: ʸ &		
ozias rex: factũ est verbũ hoc. ne lete	qs ᵛauertet eã ? ʷ In anno qᵈ		
ἄχαζ ὁ βασιλεύς, ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο. μὴ εὐφραί=	ᵇmortuus est ᶜ rex ᵈachaz:		
mini philistiim oẽo: cõtritũ est cẽs iugũ	ᵉfactũ est ᶠonus ᵍistud. ʰ Ne		
εὐφράνθητε οἱ ἀλλόφυλοι πάντες, συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς	ʲleteris ᵏ philistea ˡomis tu:		
pcutiẽtis vos. cr cẽs semine serpẽtũ egre	ᵐqmã ⁿcõminuta est ᵒvirga		
τοῦ παίοντος ὑμᾶς· ἐκ γὰρ σπέρματος ὄφεων ἐξελεύ=	ᵖcufforis tui. ᵠ De radice		
dietur genimina aspidũ. τ genimina eoꝝ egre	ʳeniᵖ colubri ˢ egredietur		
σονται ἔκγονα ἀσπίδων. καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν ἐξε=	ᵗregulus: ᵘ& semẽ eius ᵛab		
dietur serpẽteo pẽnatu: τ pascẽtur mẽdi	ʷforbẽs ˣvolucrẽ. ʸ Et pascẽ		
λιόσονται ὄφεις πετώμενοι, καὶ βοσκήσονται οἱ πο	tur ᶻpriogenita ᵃ pauperũ:		
ci pipin. mẽdici aũt hoico in pace requi	ᵇ& paupes ᶜfiducialiter ᵈ re		
χοὶ δὲ αὐτοῦ. οἱ πονηροὶ δὲ ἀπέρισσοι ἐπ' εἰρήνης ἀπο=	qescent: ᵉ& interire faciã		
escent. interficiet aũt in fame semẽ tuũ: τ	ᶠin fame ᵍradicẽ tuã ʰ& re		
φανίσονται· ἀπολεῖ δὲ ἐν λιμῷ τὸ σπέρμα σου, καὶ	liquas tuas ⁱ iterficiã. ʲ Vlu		
relicqas tuas iterficiet.vlulate porte ciuitatũ	laᵏ porta : ˡclama ᵐciuitas		
τὸ κατάλειμμά σου ἀπολεῖ· ὀλολύξατε πύλαι πόλεων·	ⁿpstrata est ᵒphilistea ᵖois.		
clament ciuitateo cõturbate philistij om=	ᵠAb aglone ʳeniˢ fum ᵗ ve		
κεκραγέτωσαν πόλεις τεταραγμέναι οἱ ἀλλόφυλοι πάν	niet : ᵘ& nõ est ᵛq effugiat		
neo:qz ab aglone fumus venit: τ nõ est vt sit.	ʷagmen eius. ˣ Et quidᵛ re		
τες, ὅτι ἀπὸ βορρᾶ καπνὸς ἥξει ταχύ, καὶ οὐκ ἔστι τὸ εἶναι.	spõdebitur ʸnũcijs ᶻ gẽtis ?		
τ dd rndebũt regeo gẽtiũ:qz dño fida	ᵃQuia ᵇdomin ᶜ fundauit		
καὶ τί ἀποκριθήσονται βασιλεῖς ἐθνῶν; ὅτι κς ἐθεμελίω	ᵈsion: ᵉ& in ipsa ᶠsperabũt		
nit sion. τ pipm saluabunt ppli multi.	ᵍpauperes ʰ populi eius .		
σε σιών· καὶ ἐν αὐτῷ σωθήσονται λαοὶ πολλοί. Ca. 15.	15.		
A Verbũ cõtra moab. nocte peribit moa	Onus ᵇ moab. ᶜ Quia		
Ρῆμα κατὰ τοῦ μωάβ. νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ μωα	ᵈnocte oooooooooooo		
bites: nocte cẽs vastabit mur ᵍ moabi	ᵉvastata est ᶠar ᵍmoab ʰcon		
Dicre. 48.f. Eyc. 7. c. βίτης, νυκτὸς γὰρ ἀπολεῖται τὸ τεῖχος τῆς μωαβί	ticuit: ⁱquia ʲnocte ooooo		
tidis. cõtriſhanmint in nobilisplo.peribit cẽs τ debon:vbi	ᵏvastatus est ˡmurus ᵐmo		
τιδος. λυπεῖσθε ἐφ' αὐτοῖς· ἀπολεῖται γὰρ καὶ δίβών, ἐν	ab: ⁿcõticuit. ᵒ Ascẽdit ᵖdo		
ora vſa. illuc aſcẽdetis ad plozãdũ:sup nabau mo=	mus ᵍ& dybon adʰ excelsa		
ὄρεσιν ὑμῶν· ἐπὶ ἀναβήσεσθε κλαίειν, ἐπὶ ναβαῦ τῆς μω	ʲin planctũ ᵏ sup ˡ nabo ᵍ &		
bitidis vlulate: sup oẽ caput calniciũ	sup ᵐmedaba ⁿmoab ᵒvlula		
μβίτιδος ὀλολύξατε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς φαλάκρωμα	bit. ᵖ In cũctis ᵠ capitibus		
oia brachia cõcisa: in plateio	eius ʳcaluiciũ: ˢ& ois ᵗ bar=		
πᾶσιν βραχίοσιν κατατετμημένοι, ἐν ταῖς πλατείαις	baᵘ radetur. ᵛ In triuiis eiᵠ		
eoꝝ pcingite saccoo: τ plãgite sup te	ʷaccincti sunt ˣsacco: ʸ sup		
αὐτῶν περιζώσατε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἐπὶ τῶν δωμά	ᶻtecta eius ᵃ& in plateis eiᵠ		
ctio eiˢ: τ in vicis eius oẽo vlulate cũ	ᵇomnis ᶜvlulatus ᵈ descen		
B των αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς πάντες ὀλολύζετε μετὰ	detᵉ in fletum. ᶠClamabit		
fletu. qz clamauit esebon. τ eleale vsqꝫ tasla audita	ᵍesebon ʰ& eleale : ⁱvsqꝫ ia		
κλαυθμοῦ. ὅτι κέκραχεν Ἐσεβών· καὶ Ἐλελεὶ ἕως Ἰασὰ ἠκού	ʲsa ᵏ audita est oooooooooo		
est vor eoꝝ. ꝓpter hoc lumbi moabitidis	ˡvox eorũ. ᵐ Supᵏ hoc ⁿ exᵉ		
σθη ἡ φωνὴ αὐτῶν. διὰ τοῦτο ἠσφύς τῆς μωαβίτιδος	pediti ᵖ moab ᵠ vlulabunt		
clamãtaia eiᵒ cognoscet. coꝝ moabitidis	ʳanima eius ˢvlulabit ᵗ sibi.		
βοᾷ, ἡ ψυχὴ αὐτῆς γνώσεται. ἡ καρδία τῆς μωαβίτιδος	ᵘCor meum ᵛad moab oo		

C

Pūtina.heb. Text.he.Esa.xvj. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

יזעק בריחיה עד צער עגלת
שלישיה בכה
עלה
ישבר יעערו כי נמרים משמות
עור שמם
יהיו כי יבש חציר כלה דשא
ירק לא היה על כן יתרה
עשה עשו על נחל הערבים
ישאום כי הקיפה זעקה את
נשא נפש
גבול מואב עד אגלים יללתה
נבל
ובאר אילים יללתה כי מי דימון
שות יסף
מלאו דם כי אשית על דימון
נוספות לפליטת מואב ארריה
פלט ארה
ולשאירית אדמה׃

Cap. xvj. שלחו כר משל ארץ
משל דבר
סלע מדבר אל הר בת ציון׃
והיה נעוף קן משלח נוד
תהיינה בנות מואב מעברת
שלח היה
ארנון׃ הביאי עצה עשי פלילה
בנה עבר
שיתי כלילך צהרים בתוך
צהר יום
סתרי נדחים נוד אל תגלי׃
גלה
יגרו בך נדחי מואב היו כתר
נור היה
למו מפני שודד כי אפס יער
פנה שדד
כלה שד תמו רמס מן הארץ׃
מין תמס
והונן בחסד כסא ויושב עליו
כון
באמת באהל דויד שופט ודורש
שפט
משפט ומהר צדק׃ שמענו גאון
נאה
מואב גא מאד נאותו ועאונו
ועברתו לא כן בדיו׃ לכן יילל
יר ילל
מואב ליללמואב כלה יילול
לאשישי קיר חרשת תהגו אך
אך שש תנה
נכאים׃ כי שדמות חשבון אמלל
נבה
גפן שבמה בעלי גוים הלמו
שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
שרם תעה
מדבר שלוחתיה נטשו עברו ים׃
דבר שלח
על כן אבכה בכי יעזר גפן שבמה
נבה
ארוך דמעתי חשבון ואלעלה
רוה

clamabit: vectes eiꝰ vſq; segor vitulam
conſternantē: perascen
ſum enim luith flens co
ſcendet: & in via oro
naim clamorem
cōtritionis leuabūt. Aq̄
enim nemrim deſerte
erunt: quia aruit her
ba: defecit germen: eco
viror omnis interiit. Se
cundum magnitudinem
operis & viſitatio eorū.
Ad torrentem falicum
ducent eos: quoniā cir
cuibit clamor
terminū moab. Vſq;
ad gallim vlulatus eius:
& vſq; ad puteū helim
clamor eiuſ: qa aque dy
bon replete ſunt ſangui
ne. Ponā enī ſup dybon
additamenta: his qui fu
gerint de moab leonē:
& reliquiis terre. 16.

Mitte agnum domi
ne: dñatorem terre
de petra deſerti ad mō
tem filie ſion.
Et erit ſicut auis fugiēs:
& pulli de nido euolātes:
ſic erunt filie moab in
tranſcenſu
arnon. Ini conſilium:
coge concilium:
pone quaſi noctem vm
bram tuam in meridie.
Abſconde fugientes: &
vagos ne prodas.
Habitabūt apud te pfu
gi mei. Moab eſto la ti
bulū eorū a facie vaſtato
ris. Finit eſt eni puluis:
cōſumatus eſt miſer: de
fecit q cōculcabat terrā.
Et preparabitur in mia
ſolitū: & ſedebit ſup eum
in veritate in taberna
culo dauid iudicās & q̄
rens iudiciū & velociter
reddēs qd iuſtū eſt. Audi
uimus ſuperbiā moab: ſup
bus eſt valde. Superbia ei
& arrogātia ei & idigna
tio eius: pluſq; fortitudo
ei. Idcirco vlulabit mo
ab ad moab: vniuerſus
vlulabit. His q letātur ſu
p muros cocti lateris lo
qmini plagas ſuas: qm̄
ſuburbana eſebon deſer
ta ſunt. Et vineā ſabama
dñi gentū exciderunt.
Flagella ei vſq; ad iazer
puenerūt: errauerūt in
deſto: ppagines ei re
licte ſunt trāſierūt mare.
Sup hoc plorabis in fle
tu iazer: & vineā ſabama.
Inebriabo te lachryma
mea eſebon & eleale:

clamat in ipſa vſq; segor: vitula eſt trima:
βοᾶ ἐν ἑαυτῇ ἕως σηγώρ, δάμαλις γὰρ ἐστι τριετής,
sup aūt requiē latib. ad te flen
ἐπὶ δὲ τῆς ἀπαιωσίως τῆς λευείμ· πρὸς σὲ κλαίων
tes ascēdēt via oronaim. clamat cōtritio
τις ἀναβήσεσθαι τὴ ὁδῶ ἀρωνείμ· βοᾷ συντριμμα καὶ
cōcussio: aqua nebrim deserta erit: quia
σεισμός, τὸ ὕδωρ τῆς νεβρείμ ἔρημον ἔσται, καὶ ὁ χόρ
ba eī deficiet. herba eſt viridis nō erit. nūqd
τος αὐτῆς ἐκλείψει· χέρσος γὰρ χλωρὸς οὐκ ἔσται· μὴ
ſic debet ſaluari? iducā eſt ſup val
καὶ οὕτως μέλλει σωθῆναι; ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φά
lem arabes: quia capient eā. attigit eſt
ραγγα ἄραβας, καὶ λήψονται αὐτήν· συντέλεια γὰρ ἦ
clamor terminū moabitidis. agallim: quia
βοὴ τὸ ὅριον τῆς μωαβίτιδος· τῆς ἀγαλλείμ, καὶ
vlulatus eī vſq; ad puteū elim: vlula
ὀλολυγμὸς αὐτῆς ἕως τοῦ φρέατος τοῦ ἐλείμ, ὀλο
tus eī. nā aqua dibon replebit
λυγμὸς αὐτῆς. τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ διβὼν πλησθήσεται
ſanguine. inducā eſt ſup dibon additamēta. quia tollā ſe
αἵματος· ἐπάξω γὰρ ἐπὶ διβὼν πρόσθηκας· καὶ ἀρῶ τὸ σπέρ
mē moab quia ariel quia reliquiā adama.
μα μωάβ καὶ ἀριὴλ καὶ τὸ κατάλοιπον ἀδάμα. Ca. 16.

Mittam agnū dñantem ſup terrā. nūqd pe
Ἀποστελῶ ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν. μὴ πέ
tra deſerta eſt mōs filie ſion? eris eſt
τρα ἔρημος ἐστι τὸ ὄρος τῆς θυγατρὸς σιών; ἔσται γὰρ
ſicut auis volātis pullus ablatꝰ filia
ὡς πτερυγὸν ἀποπταμένου νεοσσὸς ἀφηρημένος θύγατερ
moab. vcide aūt arnon plura cōſule. facite
μωάβ. ἴδετε δὲ ἀρνὼν πλείονα βουλεύου. ποιεῖ
tegmē plāctus ipi ſemp. in meridianis
τε σκέπην πλήκτους αὐτῇ διαπαντός· ἐν μεσημβρινῇ
tenebris fugiūt obſtupuerūt. ne vocaris: hitabūt iuxta
σκοτίᾳ φύγουσιν ἐξέστησαι· μὴ ἀχθῇς, παροικήσου
te fugitiui moab. erūt ptectio vobis a
σί σου οἱ φυγάδες μωάβ· ἔσονται σκέπη ὑμῖν ἀπὸ
facie pſequētis. q: ſublatū eſt auxiliū tuū
προσώπου διώκοντος· ὅτι ἦρεν ἡ συμμαχία σου καὶ
pcepso perit cōculcāo a terra.
ὁ ἄρχων ἀπώλετο ὁ καταπατῶν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ
virtutē cū mia ſoliū. et ſedebit ſup illū
διορθώσεται μετ' ἐλέους θρόνος· καὶ καθιεῖται ἐπ' αὐτὸ
cū veritate in tabernaculo dauid: iudicāo et reqrēs iudiciū
μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ δαυίδ, κρίνων καὶ ἐκδητῶν κρίμα
et feſtinās iuſticiā. audiuim superbiā moab.
καὶ ταχύδικα δικαιοσύνην. ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν μωάβ.
cōtumelioſā valde ſuperbiā. et iuriā e
ὑβριστὴν σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ τὴν ὕβριν αὐ
tius et idignatio eī nō ſic. diuinatio tua. diu
τοῦ καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ οὐχ οὕτως. μαντεία σου. ἐλο
labit moabitis eſt moabitide oēs vlula
λιξει μωάβ, ἐν γὰρ τῇ μωαβίτιδι πᾶσιν ὀλολύ
būt. in habitātib aūt ſeth: meditaberis: et
ξουσι· ἐν τοῖς κατοικοῦσι δὲ σίθ, μελετήσεις, καὶ
nō cōfunderis. cāpi eſebon lugebūt: et
οὐκ ἐντραπήσῃ. τὰ πεδία ἐσιβὼν πενθήσει, ἄμ
nea ſabama. abſorbētes gētes: cōcul
πελος σιβαμά· καταπίνοντες τὰ ἔθνη, καταπατή
cātes vites eius: vſq; iazer nō cōti
σαντες τὰς ἀμπέλους αὐτῆς, ἕως ἰαζὴρ οὐ μὴ συνα
gatio. errate p deſertū: miſſi abea
χθητι· πλανᾶσθε τὴν ἔρημον, οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπ' αὐτῆς
relicti ſunt. trāſierūt eſt mare. ppter hoc
κατελείφθησαν. διέβησαν γὰρ τὴν θάλασσαν. διὰ τοῦτο
plorabo in fletu iazer vineā ſabama.
κλαύσομαι ἐγὼ κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἄμπελον σιβαμά·
arbores tuas deiecit eſebō et eleale
τὰ δένδρα σου κατέβαλεν ἐσιβὼν καὶ ἐλεάλη ccc

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

q: sup messe τ sup vindemia tua con
ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ τῷ τρυγητῷ σου κατα=
culcabo τ olea cadẽt. τ auferet lętitia
πατήσω καὶ πάντα πισεύσεται. καὶ ἀφέσεται ὑφρεσύ
hie.48 τ exultatio de vineis τ in vi=
νῃ καὶ ἀγαλλίαμα ἐκ τῶν ἀμπέλων καὶ ἐν τοῖς ἀμπε
neis tuis nõ letabunt: τ nõ calcabũt
λῶσί σου οὐ μὴ ὑφρανθήσονται, καὶ οὐ μὴ πατήσωσιν
vinũ in torcularib⁹: cessauit enĩ. ꝓpter hoc vẽ
D οἶνον ἐκ τῶν ὑπολήνια, πέπαυται γάρ. διὰ τοῦτο καὶ
ter me⁹ ad moab sicut cithara sonabit: τ iteriora mea
λία μου ἐπὶ μωὰβ ὡς κιθάρα ἠχήσει, καὶ τὰ ἐντός μου
sicut murũ renouasti: τ erit vt cõfundaris tu.
ὡσὶ τεῖχος ἐκαίνισας, καὶ ἔσαι εἰς τὸ ἐντραπῆναί σε,
q: ladorauit moab sup altarib⁹. τ ingredie=
ὅτι ἐκοπίασε μωὰβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς. καὶ εἰσελεύσε
tur ad manufacta sua: vt ꝺozet τ
ται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς, ὥστε προσεύχεσθαι καὶ
nõ valebit liberare eã. hoc verbũ locut⁹
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτήν. τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐλάλη=
est dñs ad moab. τ nũc locut⁹ est dñs dicẽs:
σε κύριος ἐπὶ μωάβ. καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων,
in trib⁹ annis annox mercenarii ignominia afficiet gl̃a
ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα
moab: in olib⁹ diuitię multę. τ relin
μωάβ, ἐν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ. καὶ κατα=
quetur paucissim⁹ τ nõ honorabilis.
λειφθήσεται ὀλιγοστὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. Ca.17.

A Verbũ hoc cõtra damascũ. ecce damascus
Τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ δαμασκοῦ. ἰδοὺ δαμασκὸς
auferet a ciuitatib⁹: τ erit in ruinã derelic=
ἀρεῖται ἀπὸ πόλεων, καὶ ἔσαι εἰς πτῶσιν κατάλει=
ta in seculũ. in cubile gregũ τ requi=
λειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα. εἰς κοίτην ποιμνίων καὶ ἀνάπαυ
em: τ nõ erit ꝓsequẽs. τ nõ ãpli⁹ erit munita
σιν, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ διώκων. καὶ οὐκέτι ἔσαι ὀχυρὰ τοῦ
ad cõfugiendũ illuc ephraim. τ nõ ãpli⁹ erit re=
καταφυγεῖν ἐκεῖ τὸν ἐφραΐμ. καὶ οὐκέτι ἔσαι βασι=
gnũ in damasco τ reliquũ ſyroꝝ. nõ
λεία ἐν δαμασκῷ καὶ τὸ κατάλειπτον τῶν συρίων. ὅν
eni in melior⁹ eo filios ifrael τ gl̃a e=
γὰρ σὺ βελτίων ἢ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῆς δόξης αὐ
orũ. hec dicit dñs sabaoth: erit in die il=
τῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la defectio gl̃e iacob: τ pinguia gl̃e
νη ἐκλειψις τῆς δόξης ἰακὼβ, καὶ τὰ πίονα τῆς δόξης
eius cõmouebũt. τ erit quẽadmodũ si cõ cõgregauẽ
αὐτοῦ σεισθήσεται. καὶ ἔσαι ὡς τρύγοντες ἐάν τις συναγά=
B rit messem q̃ metit τ semẽ spicaꝝ metet: τ erit quẽ
γῃ ἀμητὸν ἰσκιὰς καὶ στάχυα ἀμήσῃ, καὶ ἔσαι ὡς
admodũ si cõ cõgregauerit spicã in valle dura τ relicta
συναγάγῃ στάχυα ἐν φάραγγι σειρὰ καὶ κατα
fuerit in ea stipula. aut sicut grana oliue duo vel tria
λειφθῶν ἐν αὐτῇ καλάμη. ἢ ὡς ῥῶγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς
in summitate sublimi: vel q̃tuor aut quinq; in ramis
ἐν ἄκρου μετεώρου, ἢ τέσσαρες ἢ πέντε ἐπὶ τῶν κλάδων
coꝝ derelinquent. hec dicit dñs de⁹ ifrael:
αὐτῶν καταλειφθῶσι. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
die illa cõfidet⁹ erit hõ sup eo
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσαι ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποι
q̃fecit eũ. at oculi eius in sanctũ
ήσαντι αὐτόν. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τ
ifrael respicięt: τ nõ cõfidẽtes erit in
ἰσραὴλ ἐμβλέψονται, καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ
C altaribꝰ: neq; in operib⁹ manuũ eo
τοῖς βωμοῖς, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ
rũ q̃ fecerũt digiti coꝝ: τ nõ uide
τῶν ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ὄψον
bũt arbores: neq; abominatiões coꝝ.
ται τὰ δένδρα, οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν. τῇ
die illa erũt ciuitates
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις

Trãsla.B.Hie.

⁹qñ ⁷sup⁷ videmiã tuã⁸ & sup⁹messem tuã¹vox cal=cantiũ ⁵irruit.¹ Et auferet=tur ᵐ leticia ⁿ & exultatio ᵒde⁸carmelo:ᵍ& in vineis ʳnon⁸exultabit⁷ neq; oo ⁿiubilabit.ᵗVinum⁷in tor culari⁷non⁸calcabit oooo ᵇqui calcare cõsueuerat: ᶜvocẽ calcantiũ ᴰ abstuli. ᴱSup⁷ hoc⁶ventet me⁸⁷ad moab¹ q̃si cithara⁴ sona=bit:¹& viscera mea ᵐad mu rum cocti⁸lateris.ᵉEt erit ᴾcũ⁸apparuerit⁷qđ⁶ labo rauit⁷moab⁸ sup⁷excelsis suis:⁷ingredietur⁷ad⁸sctã sua⁹vt obsecret:ᶜ& nõ⁹va lebit.ᶜ Hoc⁷verbũ⁶quod ᵗlocutus est¹dominus oo ᵃad¹moab ᵐex tunc:ⁿ & nunc⁶locutus est oooooo ᵍdicens.ᶠIn tribus⁶annis ᶠquasi anni oooooooooo ⁿmercennarii ˢ auferetur ᶠgloria ¹moab⁸ sup omni ᵇpopulo⁶ multo:ᴰ& relin quetur in eo⁶paru⁹ &¹mo dicus⁸ nequaq; ᵇmultus.

17.

ONus⁵ damasci.ᶜ Ecce oooooooooooooooooo ᴰdamascus⁶ desinet esse⁷ci uitas:⁶& erit sicut⁵aceru⁹ lapidum in¹ ruina.ᵏ Dere licte¹ciuitates ᵐaroer ooo ⁿgregibus⁶erunt:ᴾ& re=quiescent ibiᵍ &non erit ʳqui exterreat.ˢ Et cessa=bit⁷adiutoriũ ᵗab effraim ᵘ& regnum⁷ a damasco: ¹& reliquiæ⁸syrie oooooooo ᵇsicut gloria⁶ filio⁹⁵israel ᶜerunt⁷dicit⁸dominus oo ᴰexercituum.ᶠ Et erit⁵ in die¹illa ᵐattenuabitur oo ⁿgloria⁶iacob:ᴾ& pingue do⁸carnis ei⁹⁷emarsceſcet ᵘ& erit⁵ sicut cõgregãs in ⁿmesse⁶qđ restiterit⁷& bra chium eius⁸ spicas⁵ leget. ᵇEt erit⁶sicut querens oo ᴰspicas⁶in valle⁷raphaim: ⁵& reliquetur⁵ in eo sicut ⁷racem⁹:& ⁵sicut excussio ¹olee ᵐduarum velⁿ trium ᵒoliuarum⁹ in summitate ᵍrami: siue⁷quattuor aut ⁿquinq;.ᶠ In cacumínib⁹ eius⁸fructus ei⁹⁷dicit⁷dñs ⁵deus⁸ ifrael.ᵇ In die⁶ illa ᴰinclinabitur oooooooooo ⁷homo¹ad⁸factorem suũ: ᵇ& oculi eius¹ad⁸sanctum ¹ifrael ᵐrespicient:ⁿ& non ᵍinclinabitur⁸ad oooooooo ᵍaltaria⁷que fecerunt⁸ ma nus eius:¹& que oooooooo ⁿoperati sunt⁸digiti eius: ⁷non⁹respicient⁸ lucos oo ᵇ& delubra .ᶜ In die⁶ illa: ⁷erunt⁷ ciuitates oooooooo

Tex.be.Esa.xvij. Pritiua.heb.

קוץ קָצִיר כִּי עַל קִיצֵךְ וְעַל קְצִירֵךְ הֵידַד
הדד אָסֵף נָפָל וְנֶאֱסַף שִׂמְחָה וְגִיל מִן
גיל כַּרְמֶל וּבַכְּרָמִים לֹא יָרֹנּוּ לֹא
רוע דָּרַע יַיִן בַּיְקָבִים לֹא יִדְרֹךְ
שבת הַדֹּרֵךְ הֵידַד הִשְׁבַּתִּי עַל כֵּן
משא כְּנוֹר מֵעַי לְמוֹאָב כַּכִּנּוֹר יֶהֱמוּ וְקִרְבָּי
חמה לְקִיר חָרֶשׂ וְהָיָה כִּי נִרְאָה כִּי
לאה נִלְאָה מוֹאָב עַל הַבָּמָה וּבָא
קדש אֶל מִקְדָּשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא יוּכָל
כל
זה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אל מוֹאָב מֵאָז וְעַתָּה דִּבֶּר
שנה יְהוָה לֵאמֹר בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים כִּשְׁנֵי
שבר מְלֵאָה שֹׂכִיר וְנִקְלָה כְּבוֹד מוֹאָב כָּל
כבד הֶמְיוֹן הָרָב וּשְׁאָר מְעַט מִזְעָר
רבב זָעִר לוֹא כַבִּיר׃
כבר

Cap.xvij.

משא דַּמֶּשֶׂק הִנֵּה
נשא סור דַּמֶּשֶׂק מוּסָר מֵעִיר וְהָיְתָה מְעִי
תה עָיִה עֲזֻבוֹת עָרֵי עֲרוֹעֵר
נפל לַעֲדָרִים תִּהְיֶינָה וְרָבְצוּ וְאֵין
עיר תה מַחֲרִיד׃ וְנִשְׁבַּת מִבְצָר מֵאֶפְרַיִם
תרד שבת וּמַמְלָכָה מִדַּמֶּשֶׂק וּשְׁאָר אֲרָם
בצר מלך כְּבוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נְאֻם יְהוָה
בבד תה צְבָאוֹת׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵרֵל
רזה כְּבוֹד יַעֲקֹב וּמִשְׁמַן בְּשָׂרוֹ יֵרָזֶה׃
קצר אָסַף קָצִיר קָמָה וּזְרֹעַ
קום לָקַט שִׁבֳּלִים יְקָצוֹר וְהָיָה כְּמַלֵּקֵט
שאר שִׁבֳּלִים בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וְנִשְׁאַר בּוֹ
עלל שנה עוֹלְלוֹת כְּנֹקֶף זַיִת שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה
אמר רבע נִרְגָּרִים בְּרֹאשׁ אָמִיר אַרְבָּעָה
סעף פרה חֲמִשָּׁה בְּסָעִיפֶיהָ פֹּרִיָּה נְאֻם יְהוָה
עשה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעֶה
קדש הָאָדָם אֶל עֹשֵׂהוּ וְעֵינָיו אֶל קְדוֹשׁ
ראה יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה׃ וְלֹא יִשְׁעֶה אֶל
זבח עשה הַמִּזְבְּחוֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו וַאֲשֶׁר
צבא ראה עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים
עיר וְהַחַמָּנִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ עָרֵי

Pſalma.heb.	Text.he.Eſa.xviij.	Trāſla.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.
עֻזּוֹ בְּנֵב	מָעֻזּוֹ בַּעֲזוּבַת הַחֹרֶשׁ וְהָאֲמִיר	fortitudinis ei derelicte ficut aratra. & segetes eo	tue derelicte quēadmodū reliq̄rūt amoe
אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	que derelicte sunt a facie filiorum israel: eoo	σου ἐγκαταλιλειμμένοι ἐν τρίβοις κατείλιποι οἱ ἀμερ
וְהָיְתָה שְׁמָמָה כִּי שָׁכַחְתְּ אֱלֹהֵי	וְהָיְתָה שְׁמָמָה כִּי שָׁכַחְתְּ אֱלֹהֵי	et erit deserta. qa obli ta es dei eooooooooooooo	ρεῖοι καὶ οἱ ἐναῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
יִשְׁעֶךָ וְצוּר מָעֻזֶּךָ לֹא זָכָרְתְּ עַל	יִשְׁעֶךָ וְצוּר מָעֻזֶּךָ לֹא זָכָרְתְּ עַל	saluatoris tui & fortis ad iutoris tui nō es recorda ta. Propterea plantabis	ἔσονται ἔρημοι, διότι κατέλιπες τὸν θεὸν τὸν σωτῆρά
כֵּן תִּטְּעִי נִטְּעֵי נַעֲמָנִים וּזְמֹרַת	כֵּן תִּטְּעִי נִטְּעֵי נַעֲמָנִים וּזְמֹרַת	plātationē fidelē: & ger mē alienū seminabis. In	τοῦ σου, καὶ κυρίου τοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης· διὰ τοῦτο φυ
זָר תְּזָרְעֶנּוּ וּבְיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׁגְשְׁגִי	זָר תְּזָרְעֶנּוּ וּבְיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׁגְשְׁגִי	die plātationis tue labru sca: & mane semē tuū flo rebit. Ablata est messis	τεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον· τῇ δὲ
וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי נֶד הַקָּצִיר	וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי נֶד הַקָּצִיר	in die hereditatis: & do lebit grauiter. Ve eoooo	ἡμέρᾳ ᾗ ἂν φυτεύσῃς πλαγιάσει· τὸ δὲ πρωῒ ἐὰν σπείρῃς
בְּיוֹם נַחֲלָה וּכְאֵב אָנוּשׁ הוֹי	בְּיוֹם נַחֲלָה וּכְאֵב אָנוּשׁ הוֹי	multitudini pploꝝ mul torū vt multitudo maris	ἐξανθήσει εἰς ἀμητὸν ἐν ἡμέρᾳ κληρονομίας, καὶ ὡς πα
הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים	הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים	sonātis: & tumultus tur barum sicut sonitus eoooo	τὴρ ὅλος κληρονομήσει τοὺς υἱούς σου· ὑμεῖς δὲ πλῆθος ἐθ
יְהֻמָּיוּן וְשָׁאוֹן לְאֻמִּים כְּשָׁאוֹן	יְהֻמָּיוּן וְשָׁאוֹן לְאֻמִּים כְּשָׁאוֹן	aquarum multarū. So nabunt populi eoooooooo	πλῶν πολλῶν, ὡς θάλασσα κυμαίνουσα οὕτως ταραχ
מַיִם כַּבִּירִים יִשָּׁאוּן לְאֻמִּים	מַיִם כַּבִּירִים יִשָּׁאוּן לְאֻמִּים	sicut sonitus aquaꝝ in undātum: & increpabit eū & fugiet pcul. Et ra	θήσεται. καὶ ἦχος ἐθνῶν πολλῶν ὡς ὕδωρ ἠχήσει ὡς ὕ
וְגָעַר בּוֹ וְנָס מֶרָחֹק וְרֻדַּף כְּמֹץ	וְגָעַר בּוֹ וְנָס מֶרָחֹק וְרֻדַּף כְּמֹץ	pietur sicut pulus mon tiū a facie venti: & sicut	δωρ πολὺ ἔθνη πολλά, ὡς ὕδατος πολλοῦ βίᾳ φυ
לִפְנֵי רוּחַ וְכַגַּלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה	לִפְנֵי רוּחַ וְכַגַּלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה	turbo coram tēpestate.	σήσεται. καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτούς, καὶ πόρρω ἀπο
לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה בַלָּהָה נְטָרֶם	לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה בַלָּהָה נְטָרֶם	In tempore vespere: & ecce turbatio: in eooeoo	οῦσι διώξεται, ὡς χοῦν ὀρέων λελικμωμένον ἀπείναν
בֹּקֶר אֵינֶנּוּ זֶה חֵלֶק שׁוֹסֵינוּ	בֹּקֶר אֵינֶנּוּ זֶה חֵלֶק שׁוֹסֵינוּ	matutino & non subsi stet. Hec est pars eorum	σιν ἀνέμου, καὶ ὡς κονιορτὸν τροχοῦ καταιγίδος φε
וְגוֹרָל לְבֹזְזֵינוּ׃	וְגוֹרָל לְבֹזְזֵינוּ׃	qui vastauerunt nos: & fors diripientiū nos. 18.	ρομένου πρὸς ἑσπέραν ἔσται πρὶν ἢ πρωῒ καὶ οὐκ
Cap.xviij הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל			crit. hec pars prædantiū nos. here
כְּנָפָיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לִנְהָרֵי כוּשׁ׃			ἔσται. αὕτη ἡ μερὶς τῶν προνομευσάντων ἡμᾶς· κλη
הַשֹּׁלֵחַ בַּיָּם צִירִים וּבִנְלִי נֹמֶא			ditas hereditātib nos.
עַל פְּנֵי מַיִם לְכוּ מַלְאָכִים			ρονομίαν τοῖς κληρονομήσασιν ἡμᾶς. Ca.18.
קַלִּים אֶל גּוֹי מְמֻשָׁךְ וּמוֹרָט			Uᴱ terre nauiū alarū trans flumi
אֶל עַם נוֹרָא מִן הוּא וָהָלְאָה			Οὐαὶ γῆς πλοίων πτερύγων ἐπέκεινα ποτα
גּוֹי קַו קַו וּמְבוּסָה אֲשֶׁר בָּזְזוּ			na ethiopie. q̄ mittit in mari obsides &
נְהָרִים אַרְצוֹ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל			μῶν ἀπιστίας· ὁ ἐκπορεύλλων ἐν θαλάσσῃ ὁμηρα καὶ
וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ תִּשְׂאוּ נֵס הָרִים			epistolas papyraceas sup aquā. ibunt
תִּרְאוּ וְנִתְקַע שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ׃ כִּי			ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορεύσον
כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי אֶשְׁקוֹטָה			ται ἡῦ ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον· καὶ ξέ
וְאַבִּיטָה בִּמְכוֹנִי כְּחֹם צַח עַל			γρινῆ ppῆν τ υαρᾶ. ḡo est vltra? gens sine
אוֹר כְּעַב טַל בְּחֹם קָצִיר כִּי			νοι λαὸν καὶ χαλεπόν· τίς ἐστιν ἐπέκεινα; ἔθνος ἀνέλ
לִפְנֵי קָצִיר פֶּתֶם פֶּרַח וּבֹסֶר			πιδα τ cōculcata. nāc flumina terre
נֹמֶל יִהְיֶה נְצָה וְכָרַת הַזַּלְזַלִּים			πίσαι καὶ καταπεπατημένοι· νῦν δὲ ποταμοὶ τῆς γῆς
בַּמַּזְמֵרוֹת וְאֶת הַנְּטִישׁוֹת הֵסִיר			οἱ sicut regio habitata habitabit. re
תֻּתָּז יֵעָזְבוּ יַחְדָּו לְעֵיט הָרִים			πάτις ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται· ἢ χώ
וְלַבְּהֵמַת הָאָרֶץ וְקַיִץ עָלָיו הָעֵיט וְכָל			gio eoꝝ q̄si in signū a mōte leuabit sicut tu
בְּהֵמַת הָאָרֶץ עָלָיו תָּחֹרֶף׃ בָּעֵת			ρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρεῖ ὡς σάλ
			be vox audibile. q̄ sic dixit dñs mihi.
			πιγγος φωνὴ ἀκουσθήσεται. διότι οὕτως εἶπε κύριος μοι·
			securitas erit in mea ciuitate. sicut lux ardo
			ἀσφάλεια ἔσται ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. ὡς φῶς καύμα
			rio in meridie: & sicut nubes rozis diei mes
			τος μεσημβρίας, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμη
			sio erit. ante messē q̄s cōsumat fuerit flos
			σοῦ ἔσται πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος
			& acresta floruerit flosē germinās. & auferet ra
			καὶ ὄμφαξ ἀνθήσῃ ἄνθος ἐμφανίζουσα· καὶ ἀφελεῖ τὰ βο
			cemulos paruos falcib. & sarmen
			τρύδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις· καὶ τὰς κληματί
			ta auferet & abscidet. & reliquet simul
			δας ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει· καὶ καταλείψει ἅμα
			auibus celi & bestiis terre.
			τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς·
			& cōgregabūt sup eos volatilia ce
			καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα
			li: & oēs bestie terre sup eā venient.
			νοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ' αὐτὴν ἥξει.
			in tpe
			ἐν τῷ χειμῶνι

A

B

C

D

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Hie.	Tex.he.Esa.tir.	Pritiua.heb.
D illo deferētur mūera dño sabaoth de pplo tri bulato ⁊ diuulso. ⁊ a pplo magno: ex ⁊ in eternū tpo. gēs sperāsa ⁊ cōculcata: cuius diripuerūt flumina regiōis: in locū vbi nomē dñi sabaoth: in mōtē scīm.	illo deferetur munus domino exercituū a populo diuulso & dilacerato: a populo terribili post eo quē nō fuit alius: a gente expectante & cōculcata: cuius diripuerūt flumina terrā eius ad locum nominis dñi exercituū montem sion. 19.		
Ca.19 A Ονος αἰγύπτου. ἰδοὺ κύριος καθιεῖται ἐπὶ νεφέλην κούφην καὶ ἥξει εἰς αἴγυπτον, καὶ σεισθήσεται τὰ χειροποίητα αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ καρδία αὐτῶν ἐκλείψει ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐπαναστήσονται αἰγύπτιοι ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ὁ πρῶτος τὸν φίλον αὐτοῦ, πόλις ἐπὶ πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον· καὶ ταραχθήσεται τὸ πνεῦμα αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς· καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκεδάσω· καὶ ἐπερωτήσουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς ἐν τοῖς εἰδώλοις. καὶ παραδώσω τοὺς αἰγυπτίους εἰς χεῖρας ἀνδρὸς κυρίου σκληροῦ· καὶ βασιλεὺς σκληρὸς κυριεύσει αὐτῶν, λέγει κύριος σαβαώθ. καὶ ἐπιστήσεται ὕδωρ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ξηρανθήσεται. καὶ ἐκκλινοῦσιν οἱ ποταμοὶ καὶ ὀλιγοστεύσει καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγωγὴ ὑδάτων· καὶ ἐν αἰγύπτῳ καλάμου καὶ παπύρου. καὶ πᾶν χλωρὸν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ πᾶν τὸ σπαρὲν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἐκλείψει καὶ οὐκ ἔσται. καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγκιστρον εἰς τὸν ποταμόν· καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἁμφιβολεῖς στενάξουσι· καὶ ἐπιστρέψουσι τοὺς ἱστοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγαλλιάματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους. καὶ παραδώσω τὴν αἴγυπτον εἰς χεῖρας ἀνδρὸς κυρίου σκληροῦ· καὶ βασιλεὺς σκληρὸς κυριεύσει αὐτῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· καὶ ἐπιστήσεται ὕδωρ τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐκλείψει καὶ ξηρανθήσεται. καὶ ἐκκλινοῦσιν οἱ ποταμοὶ καὶ ὀλιγοστεύσει καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγωγὴ ὑδάτων· καὶ ἐν αἰγύπτῳ καλάμου καὶ παπύρου. καὶ πᾶν χλωρὸν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ πᾶν τὸ σπαρὲν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἐκλείψει καὶ οὐκ ἔσται. καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγκιστρον εἰς τὸν ποταμόν· καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἁμφιβολεῖς στενάξουσι· καὶ ἀκύρωτα λέψουσι τὰ ἐργαζόμενα λίνα· καὶ ἔσονται ἐργαζόμενοι τὸν βύσσινον· καὶ ἔσονται ἐργαζόμενοι ἐν ὀδύνῃ· καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες ἐκτήκουσαι ἀδίκως· καὶ ἐπιρωτήσουσι τοὺς ἰδίους, λυπηθήσεσθε καὶ τὰς ψυχὰς ποιήσουσι· καὶ μωροὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες Τάνεως· οἱ σοφοὶ σύμβουλοι Φαραὼ βασιλέως· συμβουλὴ αὐτῶν μωρανθήσεται· πῶς ἐρεῖτε τῷ βασιλεῖ υἱοὶ συνετῶν· ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς· ποῦ εἰσιν οὖν οἱ σοφοί σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι· καὶ ἐπιστάσθωσαν ὃ ἐβουλεύσατο κύριος σαβαὼθ ἐπ' αἰγύπτου· ἐξέλιπον οἱ ἄρχοντες Τάνεως· καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες μεμφίως· καὶ πλανήσουσι τὴν αἴγυπτον ἀπὸ φυλῆς ἕως φυλῆς· καὶ μιανοῦσιν αὐτὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν· καὶ ἐκκλινεῖ ὡς ἐκκλίνει μεθυσθεὶς ἐν τῷ ἐμέσματι αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔσται τῇ αἰγύπτῳ ἔργον ὃ ποιήσει κεφαλὴ καὶ οὐρά, ἀρχὴ καὶ ἔσχατον.	Onus egypti. Ecce dñs ascendet sup nubem leuē: & ingredietur egyptū & cōmouebūtur simulachra egypti a facie ei: & cor egypti tabescet in medio ei. Et concurrere faciā egyptios aduersus egyptios: & pugnabit vir cōtra fratrē suū: & vir cōtra amicū suū: ciuitas aduersus ciuitatē regnū aduersus regnū: & dirūpetur spūs egypti in visceribꝰ eius: & cōsiliū eius ꝓcipitabo: & iterrogabūt simulachra sua & diuinos suos: & phytones & ariolos: et tradam egyptum in manu dominorum crudelium: & rex fortis dominabitur eorum ait dominus exercituum. Et arescet aqua de mari: & fluuius desolabitur atq; siccabitur: & deficiēt flumina. Attenuabūtur & siccabūtur riui aggerū. Calamus & iuncus marcescet: nuda bitur salue rini a fonte suo. Et omnis semētis irrigua siccabitur: & arescet & non erit. Et merebunt piscatores: & lugebunt omnes mittentes in flumen hamū: & expandentes rete super facie aquaꝝ emarcescēt. Cōfundētur q opabātur linum: plectentes & texentes subtilia. Et erunt irrigua eius fulcientia: omnes qui faciebāt lacunas ad capiendos pisces. Stulti principes taneos: sapientes cōsiliarii pharaonis dederūt cōsiliū insipiēs. Quō dicetis pharaoni. Filius sapiētiū ego: filius regum antiquorū. Vbi nunc sunt sapientes tui? Annuncient eoo tibi & indicent quid cogitauerit dñs exercituū sup egyptū. Stulti facti sunt principes taneos: emarcuerūt principes mempheos: deceperūt	מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו וְלֵבַב מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ׃ וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְנִלְחֲמוּ אִישׁ בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עִיר בְּעִיר מַמְלָכָה בְּמַמְלָכָה׃ וְנִבְקָה רוּחַ מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ וַעֲצָתוֹ אַבְלַע וְדָרְשׁוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֶל הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים׃ וְסִכַּרְתִּי אֶת מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֹנִים קָשֶׁה וּמֶלֶךְ עַז יִמְשָׁל בָּם נְאֻם הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְנִשְּׁתוּ מַיִם מִיָּם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃ וְהֶאֶזְנִיחוּ נְהָרוֹת דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי מָצוֹר קָנֶה וְסוּף קָמֵלּוּ׃ עָרוֹת עַל יְאוֹר עַל פִּי יְאוֹר וְכָל מִזְרַע יְאוֹר יִבַּשׁ נִדָּף וְאֵינֶנּוּ׃ וְאָנוּ דַּיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי בַיְאוֹר חַכָּה וּפֹרְשֵׂי מִכְמֶרֶת עַל פְּנֵי מַיִם אֻמְלָלוּ׃ וּבֹשׁוּ עֹבְדֵי פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֹרְגִים חוֹרִי׃ וְהָיוּ שְׁתֹתֶיהָ מְדֻכָּאִים כָּל עֹשֵׂי שֶׂכֶר אַגְמֵי נָפֶשׁ׃ אַךְ אִוְלִים שָׂרֵי צֹעַן חַכְמֵי יֹעֲצֵי פַרְעֹה עֲצָה נִבְעָרָה אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה בֶּן חֲכָמִים אֲנִי בֶּן מַלְכֵי קֶדֶם׃ אַיֵּם אֲפוֹא חֲכָמֶיךָ וְיַגִּידוּ נָא לָךְ וְיֵדְעוּ מַה יָּעַץ יְהוָה צְבָאוֹת עַל מִצְרָיִם׃ נָטְאוּ שָׂרֵי צֹעַן נִשְּׂאוּ שָׂרֵי נֹף הִתְעוּ אֶת

מִצְרַיִם פְּנִמָּה שִׁבַּלְתָּהּ יְהוָה מָסָךְ פָּנֶה
בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים וְהִתְעוּ אֶת עָוֶה
מִצְרַיִם בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ כְּהִתָּעוֹת עָשֶׂה
שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ וְלֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב כָּפָּה וְאַגְמוֹן
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִצְרַיִם כַּנָּשִׁים וְחָרַד וּפָחַד מִפְּנֵי תְּנוּפַת יַד יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר
הוּא מֵנִיף עָלָיו וְהָיְתָה אַדְמַת יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָא כֹּל אֲשֶׁר יַזְכִּיר אֹתָהּ אֵלָיו וּפָחַד
עֵצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא יוֹעֵץ עָלָיו: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
מְדַבְּרוֹת שִׂפַת כְּנַעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיהוָה צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאָחַת: בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וּמַצֵּבָה אֵצֶל גְּבוּלָהּ לַיהוָה: וְהָיָה לְאוֹת
וּלְעֵד לַיהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי יִצְעֲקוּ אֶל יְהוָה מִפְּנֵי לֹחֲצִים וְיִשְׁלַח לָהֶם
מוֹשִׁיעַ וְרָב וְהִצִּילָם: וְנוֹדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיָדְעוּ מִצְרַיִם אֶת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
וְעָבְדוּ זֶבַח וּמִנְחָה וְנָדְרוּ נֶדֶר לַיהוָה וְשִׁלְּמוּ: וְנָגַף יְהוָה אֶת מִצְרַיִם נָגוֹף וְרָפוֹא וְשָׁבוּ עַד
יְהוָה וְנֶעְתַּר לָהֶם וּרְפָאָם: בַּיּוֹם הַהוּא תִּהְיֶה מְסִלָּה מִמִּצְרַיִם אַשּׁוּרָה וּבָא אַשּׁוּר
בְּמִצְרַיִם וּמִצְרַיִם בְּאַשּׁוּר וְעָבְדוּ מִצְרַיִם אֶת אַשּׁוּר: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל
שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר בָּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם
וּמַעֲשֵׂה יָדַי אַשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל:

egyptũ & angulũ populorũ eius. Dñs miscuit in medio ei spiritũ vertiginis. Et errare fecerunt egyptum in omni opere suo: sicut errat ebrius & vomens. Et non erit egypto opus quod faciat caput & caudam incuruantem & refrenãtem. In die illa erit egyptus sicut mulieres & stupebũt & timebũt a facie motionis manus domini exercituũ quas ipse mouebit super eas. Et erit terra iuda egypto in pauorẽ. Omnis qui illius fuerit recordatus: pauebit a facie consilii domini exercituum: quod ipse cogitauit super eam. In die illa erunt quinq; ciuitates in terra egypti loquentes lingua chanaan & iurãtes per dominum exercituum. Ciuitas solis vocabitur vna. In die illa erit altare domini in medio terre egypti & titulus domini iuxta terminum eius: & erit in signum & in testimoniũ dño exercituũ in terra egypti. Clamabũt enim ad dominum a facie tribulãtis & mittet eis saluatorem & ppugnatorẽ & liberet eos. Et cognoscetur dñs ab egypto: & cognoscẽt egyptii dñm in die illa: & colent eũ in hostiis & in muneribus: & vota vouebunt domino & soluent. Et percutiet dñs egyptũ plaga: & sanabit eam & reuertentur ad dñm: & placabitur eis & sanabit eos. In die illa erit via de egypto in assyrios: & intrabit assyrius egyptum & egyptius in assyrios & seruient egyptii assur. In die illa erit israel tertius egyptio & assyrio: benedictio in medio terre: cui benedixit dñs exercitum dicens. Benedictus populus meus egypti: & opus manuũ meaꝝ assyrio & hereditas aũt mea israel.

egyptã τ tribꝰ. dño eũ miscuit e- τὴν αἴγυπτόν καὶ τὰς φυλάς. κύριος ἐκέρασεν ἀνα
to spũ erroris. τ errare fecerũt egyptũ τοῖς πνεύμασι πλανήσεως. καὶ ἐπλάνησαν τὴν αἴγυπτόν
in olꝰ operibꝰ eius: sicut errat ebriꝰ τ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, ὡς πλανᾶται ὁ μεθύων καὶ
vomẽs simul. τ nõ erit egyptio opus qđ fa- ὁ ἐμεῖν ἅμα. καὶ οὐκ ἔσται τοῖς αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποι
ciet caput τ caudã: palmã τ finẽ. die ήσει κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, ἀρχὴν καὶ τέλος. τῇ ἡμέρᾳ
illa erũt egyptii sicut mulieres in tremore τ in ἐκείνῃ ἔσονται αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν τρόμῳ καὶ ἐν
timore a facie manꝰ dñi sabaoth: quã φόβῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαὼθ, ἣν
ipse initiciet eis: τ erit regio egyp ἀυτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς. καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν αἰγυ
tiorũ iudeis in terrorẽ. olꝰ qđ nomi- πτίων τοῖς Ἰουδαίοις εἰς φόβητρον. πᾶς ὃς ἂν ὀνομά
nerit eũ ipsis: timebũt p cõsiliũ qđ σῃ αὐτὸν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν
dño sabaoth decreuit sup illã. die il- κύριος σαβαὼθ βεβούλευται ἐπ' αὐτήν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la erũt quinq; ciuitates in terra egypti: loquẽtes νῃ ἔσονται πέντε πόλεις ἐν γῇ αἰγύπτῳ, λαλοῦσαι
in lingua chananitide. τ iurãtes per τῇ γλώσσῃ τῇ χαναανίτιδι. καὶ ὀμνύουσαι τῷ ὀνόματι
dñi sabaoth. ciuitas solis vocabit vna ciuitas. κυρίου σαβαὼθ πόλις ἡλίου κληθήσεται μία πόλις.
die illa erit altare dño in regiõe τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ
egyptioꝝ. τ titulꝰ ad terminũ ei⁹ dño. αἰγυπτίων. καὶ στήλη πρὸς τῷ ὅρῳ αὐτῆς τῷ κυρίῳ.
τ erit in signũ in seculũ dño in regiõe e- καὶ ἔσται εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰ
gypti. qꝫ clamabũt ad dñm ꝓpter tribu γυπτίου. ὅτι κεκράξονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβον
lãtes eos. τ mittet eis hoiem: q̃ sal τας αὐτούς. καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον, ὃς σώ
uabit eos. iudicãdo saluabit eos. τ notꝰ erit do- σει αὐτούς. κρίνων σώσει αὐτούς. καὶ γνωστὸς ἔσται κύ
minꝰ egyptio. τ cognoscẽt egyptii ꝓ- ριος τοῖς αἰγυπτίοις. καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύ
prios suos in die illa. τ faciẽt sacrificiũ τ vo ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ποιήσουσι θυσίαν καὶ δῶ
ra in die illa. τ vouebũt vota dño: τ reddent. ρα, καὶ εὔξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσιν.
τ percutiet dñs egyptios plaga. τ sanabit e- καὶ πατάξει κύ. τοὺς αἰγυπτίους πληγὴν. καὶ ἰάσεται ἰᾶται
os. τ cõuertentur ad dñm: τ exaudiet e- τοὺς. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύ, καὶ ἐισακούσεται αὐ
os. τ sanabit eos sanitate. die illa erit τῶν. καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἴασιν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται
via egypti ad assyrios. τ ingredietur assy ὁδὸς αἰγύπτου πρὸς ἀσσυρίους. καὶ εἰσελεύσονται ἀσσυ
rii in egyptũ: τ egyptii ibũt ad assy ρίοι εἰς αἴγυπτον, καὶ αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς ἀσσυ
rios. τ seruiẽt egyptii assyrijs. ρίους. καὶ δουλεύσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσσυρίοις. τῇ
die illa erit israel tertiꝰ inter egyptios τ inter assyrios benedictꝰ in terra cui be ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς αἰγυπτίοις καὶ ἐν τοῖς ἀσσυρίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ἣν εὐ
nedixit dñs sabaoth dicẽs. bñdictꝰ ꝓpls λόγησε κύριος σαβαὼθ λέγων. εὐλογημένος ὁ λαός
meꝰ q egypto τ q in assyrijs. τ hereditas μου ὁ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν ἀσσυρίοις. καὶ ἡ κληρονομία
mea israel. μου Ἰσραήλ.

Ca. 20.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

A Anno quo ingressus est tarthan in azotū qñ
Τοῦ ἔτους ὃν εἰσῆλθε Ταταὰκ εἰς Ἄζωτον ἐν
missus ē a sargon rege assyrioꝝ: ⁊ debel
καὶ ἀπεστάλκει ὑπὸ Σαργὼν βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ἐπο
lauit azotū ⁊ cepit eā. hīc locu
λέμησε τὴν Ἄζωτον καὶ κατελάβετο αὐτήν. τότε ἐλά
tus est dñs ad esaiam dicēs. vade ⁊ auser
λησε κύριος πρὸς Ἡσαΐαν λέγων. πορεύου καὶ ἄφελε
saccū de lūbis tuis: ⁊ calciamēta
τὸν σάκκον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου, καὶ τὰ σανδάλιά
tua solue a pedib⁹ tuis. ⁊ fecit sic:
σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου. καὶ ἐποίησεν οὕ
B vadens nudus ⁊ discalciat⁹. ⁊ dixit
τως, περιῳδίων γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος. καὶ εἶπεν
dñs quēadmodū ābulauit esaias ser⁹ me⁹ nu
κύριος ὃν τρόπον περιῴδευσεν Ἡσαΐας ὁ παῖς μου γυμ
dus ⁊ discalciat⁹. trib⁹ ānis erūt signa ⁊
νὸς καὶ ἀνυπόδητος· τρία ἔτη ἔσται σημεῖα καὶ
portēta egyptiis ⁊ ethiopib⁹: q⁹ sic
τέρατα τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ Αἰθίοψιν, ὅτι οὕτως
C aget rex assyriop captiuitatē egyp
ἄξει βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν αἰχμαλωσίαν Αἰγύ
ti ⁊ ethiopū. iuuenco ⁊ senes: nu
πτου καὶ Αἰθιόπων. νεανίσκους καὶ πρεσβύτας, γυμ
dos ⁊ discalciatos discoopertos cōfusio
νοὺς καὶ ἀνυποδύτους ἀπεκκαλυμμένους τὴν αἰσχύ
nē egypti. ⁊ cōfundent⁊ victi egyptii
D νην Αἰγύπτου. καὶ αἰσχυνθήσονται ἡττηθέντες ἐπ' Αἰγύπτῳ
in ethiopib⁹ in q̄b⁹ fuerāt cōfisi ⁊ ver
καὶ ἐπὶ τοῖς Αἰθίοψιν, ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες ἐπ' Αἰγύ
ptii: erāt enī eis gīa. ⁊ dicēt hab
πτιοι, ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα. καὶ ἐροῦσιν οἱ κατοι
tātes in ifula hac. ecce nos fuim⁹ confi
κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποι
si in eis in auxiliū: q̄ nō potuerūt sal
θότες ἐπ' αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, οἳ δὲ μὴ δύναιντο σω
uari a regib⁹ assyrioꝝ ⁊ quomō nos sal
θῆναι ἀπὸ βασιλέων Ἀσσυρίων καὶ πῶς ἡμεῖς σωθή
uabimur? Thisio deserti.
σόμεθα; ὅραμα τῆς ἐρήμου. Ca. 21.

A Sicut tēpestas p̄ deserti trāseat de deserto veni
Ὡς καταιγὶς διέρχεται ἔξ ἐρήμου ἐρχο
Zach.9. cns de terra horribilis visio ⁊ dura ānūciata est
μένη ἐκ γῆς· φοβερὸν τὸ ὅραμα καὶ σκληρὸν ἀπηγγέλθη
mihi: p̄uaricās p̄uaricatur. tniq⁹ iniq̄ agit. cōtra me cla
μοι, ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ. ὁ ἀτιμῶν ἀτιμᾷ. ἐπ' ἐμοὶ εἰ ἐλα
mite ⁊ legati persarū cōtra me ventāt.
μίτω καὶ πρέσβεις τῶν Περσῶν ἐπ' ἐμοὶ ἔρχεσθω. τοῦ
Igemisca ⁊ cōsolabor meis̄m. ꝓpter hoc repleti sūt
στενάξω καὶ παρακαλέσω ἐμαυτόν· διὰ τοῦτο ἐνεπλήσθη
lūbi mei ⁊ gustia: ⁊ dolores ap̄hēdēt me sicut
ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως, καὶ ὠδῖνες ἔλαβόν με ὡς τὴν
parientē. tniq̄ egi ne audirē. festinaui
τίκτουσαν· ἐδ' ἐκλάσθην τοῦ μὴ ἀκοῦσαι. ἐσπούδασα τὸ
ne vidērē. cor meū aberrat. ⁊ siniq̄tas
μὴ βλέπειν· ἡ καρδία μου πλανᾶται· καὶ ἡ ἀνομία
B me inundat. ⁊ aia mea instituit in timorē. pa
με καταλήξει. ἡ ψυχή μου ἐφίσταιν εἰς φόβον. στῶ
rate mensam. bibite comedite. surgēte
μάσατε τὴν τράπεζαν· πίετε, φάγετε. ἀναστάντες οἱ
principes arripite clypeos. q⁹ sic dixit dom⁹
ἄρχοντες διασκέπασατε θυρεούς· ἐτοῦτο εἶπε κύρι
nus ad me. vadens tibi statue speculatorē. ⁊ q̄d
ος πρός με. βάδισας σεαυτῷ στῆσον σκοπόν· καὶ ὃ
cūq; videris ānūcia. ⁊ vidi ascēsores eq̄tes duos.
ἐὰν ἴδῃς ἀπάγγειλον· καὶ εἶδον ἀναβάτας ἱππεῖς δύο.
ascēsorē asini: ⁊ ascēsorē cameli. audi audito
ἀναβάτην ὄνου, καὶ ἀναβάτην καμήλου. ἀκρόασαι ἀκρό
nē multā. ⁊ voca vnā in
ασιν πολλήν. καὶ κάλεσον ὑρίαν εἰς

Trāsla.B.Vie.

IN anno quo ingres
sus ē thartā in azotū
cum misisset eum sargō
rex assyriorum
& pugnasset contra azo
tum & cepisset eā: in tpe
illo locutus est dom⁹
in manu esaie
filii amos dicens. Vade
& solue saccum
de lumbis tuis: & calcia
menta tua tolle de
pedibus tuis. & fecit sic:
vadēs nud⁹ & discalciat⁹.
Et dixit dñs. Sicut am
bulauit seruus meus
esaias nudus & discalcia
tus: trium annorum
signū & portētū erit sup
egyptū & sup ethiopiā:
sic minabit rex assyrio
rum captiuitatem
egypti & trāsmigratio
nem ethiopie: iuuenē
& senē: nudi & discalcia
tam discoopertis natib⁹
ad ignominiā egypti. Et
timebūt & cōfundentur
ab ethiopia spe sua: &
ab egypto gloria sua. Et
dicet habitator insule hu
ius in die illa.
Heccine erat spes no
stra: ad quos cōfugimus
in auxiliū vt liberarent
nos a facie regis assyrio
rū. Et quō effugere po
terimus nos? 21.

ONus deserti maris.
Sicut turbines ab
africo veniūt: de deserto
vēit: de tra horribili. Vi
sio mihi dura nunciata est
mihi. Qui incredulus ē
infideliter agit: & qui de
populator ē vastat. Asce
de elam: obside mede
oēm gemitū ei cessare
feci. ꝓpterea repleti sunt
lūbi mei dolore: &
angu
stia possedit me sicut an
gustia parturiētis. Cor
rui cū audirē:
cōturbat
sum cū viderē. Emarcuit
cor meū: tenebre stupe
fecerūt me. Babylon dī
lecta mea posita est mihi
in miraculū. Pone men
sas: cōtēplare in specula.
Comedēte & bibētes:
surgite principes arripite
clypeum. Hec enim di
cit mihi dñs. Vade &
pone speculatorē: & qđ
cunq; viderit annunciet.
Et vidit currū
duorum
equitum: ascensorem
asini & ascensorē cameli
& contēplat⁹ est diligēter
multo intuitu. Et cla
mauit leo. Super

Tex.heb.Esa.xx.xxj.Pītiua.heb.

Cap. xx.

בִּשְׁנַת בֹּא תַרְתָּן אַשְׁדּוֹדָה
שָׁנָה
בוא
בְּשְׁלֹחַ אֹתוֹ סַרְגֹון מֶלֶךְ אַשּׁוּר
לָתַם
לכד
וַיִּלָּחֶם בְּאַשְׁדּוֹד וַיִּלְכְּדָהּ׃ בָּעֵת
הַהִוא דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ
בֶּן אָמוֹץ לֵאמֹר לֵךְ וּפָתַחְתָּ הַשָּׂק
חלץ
מֵעַל מָתְנֶיךָ וְנַעֲלְךָ תַּחֲלִץ מֵעַל
עשׂה עֵרם
רַגְלֶךָ וַיַּעַשׂ כֵּן הָלַךְ עָרוֹם וְיָחֵף׃
אמר
וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַבְדִּי
שנה
יְשַׁעְיָהוּ עָרוֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים
יפת
אוֹת וּמוֹפֵת עַל מִצְרַיִם וְעַל כּוּשׁ׃
נהג שבי
כֵּן יְנַהֵג מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת שִׁבְיַ
גלה
מִצְרַיִם וְאֶת גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים
בוש נגב
וְזְקֵנִים עָרוֹם וְיָחֵף וְחַשׂוּפֵי שֵׁת
ערה תחת
עֶרְוַת מִצְרָיִם׃ וְחַתּוּ וּבֻשׁוּ מִכּוּשׁ
בוש נגב
מִבְטַחָם וּמִן מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם׃ וְאָמַר
באר
יוֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא
נוס
הִנֵּה כֹה מַבָּטֵנוּ אֲשֶׁר נָסְנוּ שָׁם
נצל בוא
לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
מלט
וְאֵיךְ נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ׃

Cap. xxj.

מַשָּׂא מִדְבַּר יָם
נשא דבר
כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלוֹף מִמִּדְבָּר בָּא
חלף בוא
מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה׃ חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד
ראה חזה
לִי בֹּגֵד בּוֹגֵד וְשׁוֹדֵד שׁוֹדֵד
נגד שדד
עֲלִי עֵילָם צוּרִי מָדָי כָּל אַנְחָתָהּ
עלה
הִשְׁבַּתִּי׃ עַל כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי חֲלָחֲלָה
שבת חול
צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה
צור ילד
נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת׃
עוה
תָּעָה לְבָבִי בַּלָּצוּת בִּעַתַתְנִי אֶת
בהל נאה
נְשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם לִי לַחֲרָדָה׃
שום
עֲרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צְפֵה הַצָּפִית אָכוֹל
צפה אכל
שְׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים מְשֹׁחוּ
שור
מָגֵן׃ כִּי כֹה אָמַר אֲלַי אֲדֹנָי לֵךְ
הצב עמד
הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה אֲשֶׁר יִרְאֶה יַגִּיד׃
ראה נגד
וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב
חמר רכב
חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל וְהַקְשֵׁב קֶשֶׁב
קרא אריה על
רַב׃ וַיִּקְרָא אַרְיֵה

מִצַּפֶּה אֲדֹנָי אָנֹכִי עֹמֵד תָּמִיד יוֹמָם תְּמִד
וְעַל מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב כָּל נשמר נצב
הַלֵּילוֹת: וְהִנֵּה זֶה בָּא רֹכֵב אִישׁ מא
צֶמֶד פָּרָשִׁים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר נָפְלָה נענה אמר
נָפְלָה בָּבֶל וְכָל פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ פסל
שִׁבַּר לָאָרֶץ: מְדֻשָּׁתִי וּבֶן גָּרְנִי דוש
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם: נגד
מַשָּׂא דוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר נשא
שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה:
אָמַר שֹׁמֵר אָתָה בֹקֶר וְגַם לָיְלָה
אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֲתָיוּ: בעה שוב
אתה
מַשָּׂא בַּעֲרָב בַּיַּעַר בַּעֲרָב תָּלִינוּ לין
אָרְחוֹת דְּדָנִים: לִקְרַאת צַמֵּא
הֹתָיוּ מָיִם יֹשְׁבֵי אֶרֶץ תֵּימָא
בְּלַחְמוֹ קִדְּמוּ נֹדֵד: כִּי מִפְּנֵי פנה
חֲרָבוֹת נָדָדוּ מִפְּנֵי חֲרֶב נְטוּשָׁה נטשׁ
וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה וּמִפְּנֵי כֹּבֶד דרך כבד
מִלְחָמָה: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי אֵלַי פסל
בְּעוֹד שָׁנָה כִּשְׁנֵי שָׂכִיר וְכָלָה שנה שכר
כָּל כְּבוֹד קֵדָר וּשְׁאָר מִסְפַּר קֶשֶׁת כבד סבר
גִּבּוֹרֵי בְנֵי קֵדָר יִמְעָטוּ כִּי יְהוָה גבר בן נגר מעט
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר:

Cap.xxij. מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מה
לָךְ אַפּוֹא כִּי עֲלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת: נשא חזה
תְּשָׁאוֹת מְלֵאָה עִיר הוֹמִיָּה קִרְיָה אפה
עַלִּיזָה חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי חָרֶב עלז גא חלל
וְלֹא מֵתֵי מִלְחָמָה: כָּל קְצִינַיִךְ נדד יחד מקשת אסר
נָדְדוּ יַחַד מִקֶּשֶׁת אֻסָּרוּ כָּל
נִמְצָאַיִךְ אֻסָּרוּ יַחְדָּו מֵרָחֹק ברח
עַל כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר שעה מרר
בַּבְּכִי אַל תָּאִיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל בכה אין
שֹׁד בַּת עַמִּי כִּי יוֹם מְהוּמָה שדד בתם
וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בוס בוך
בְּגֵיא חִזָּיוֹן מְקַרְקַר קִיר וְשׁוּעַ
אֶל הָרִים: וְעֵילָם נָשָׂא אַשְׁפָּה קרר

speculam dñi ego sum stans iugiter per diem:
& super custodiam meã ego sum stans totis ooo noctibus. Ecce iste venit ascensor vir ooooooo bige equitum: & respõdit & dixit. Cecidit oooo cecidit babylon & oñia sculptilia deorum eius cõtrita sunt in terra. Tritura mea & filii aree mee que audiui a dño exercituum ooooooooooo deo israel annũciaui vobis. oooooooooooooooooo Onus duma. Ad me clamat ex seyr. ooooooo Custos quid de nocte? custos quid de nocte? Dixit custos. Venit mane & nox. ooooooooooooo Si queritis querite: cõuertimini & venite. oooo Onus in arabia. In saltu ad vesperã dormietis: in semitis dodanim. Occurrentes sitienti ooooo ferte aquam qui habitatis terram austri ooooo cum panibus occurrite fugienti. A facie enim gladiorũ fugerũt a facie gladii imminẽtis: ooooo a facie arcus extenti: a facie grauis oooooooooooo prelii: quoniam hec dicit dominus ad me. ooo Adhuc in vno anno q̃si in anno mercenarii: & auferetur eis gloria cedar: & reliquę numeri sagittariorum fortiũ de filiis cedar imminuẽtur. Dñs enim deus israel locutus est. 22.

Onus vallis visionis. Quidnam ooooooo quoq; tibi est: qa ascendisti & tu omnis in tecta clamoris plena: vrbs frequens ciuitas ooooo exultans. Interfecti tui non interfecti gladio: nec mortui in bello. Cuncti principes tui fugerunt simul: & du reꝯ ligati sunt. Omnes qui inuẽti sunt vincti pariter: procul fugerunt. Propterea dixi. Recedite a me: amare ooooooo flebo. Nolite incũbere vt cõsolemini me super vastitate filie populi mei. Dies eni interfectionis & cõculcationis & fletuũ domino deo exercituũ in valle visionis. Scrutans murũ: & magnific super monte. Et elam sumpsit pharetram: &

speculã dñi. & dixit: steti p totã di- Hbac. 2.a.
τὴν σκοπιὰν κυρίου. καὶ ἔστην, ἕως διὰ παντὸς ἐγὼ hic.so. Hpo. 4.b.
ei: & sup castra steti tota nocte.
ρας, καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἔστην ὅλην τὴν νύκτα.
& ecce ipe venit ascẽsor bige. & re
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται ἀναβάτης ξυνωρίδος. καὶ ἀπο
spõdẽs ait: cecidit cecidit babylon & om
κρινεῖς ἔστιν, πέπτωκε πέπτωκε βαβυλὼν καὶ πάν
nia simulachra eius: & manufacta e-
τα τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα αὐτ
tus cõtrita sunt in terra. audite vere
τῆς συντρίβησαι εἰς τὴν γῆν. ἀκούσατε εἰ κατα-
licti & volẽtes audite q̃ audiui a
λελειμμένοι καὶ βουλόμενοι ἀκούσατε ἃ ἤκουσα πα
dño sabaoth: de⁹ israel ñnciauit vobis.
ρὰ κυρίου σαβαώθ, ὁ θεὸς ☧ Ἰσραὴλ ἀνήγγειλεν ὑμῖν.

Verbũ idumee. ad me clama
Τὸ ῥῆμα τῆς Ἰδουμαίας. πρός μέ με καλεῖ
de seyr: custodite ppugnacula custo-
πορρὰ σεισιήρ. φυλάσσετε ἐπάλξεις φυλάσ-
dio mane & nocte. sl ñsterio ñre. &
σω τὸ πρωὶ καὶ τὴν νύκτα. ἵνα ἐκτῆς ἥτει. καὶ
apud me habita in saltu vespe dormies in
παρ' ἐμοὶ οἴκει ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμήσῃ ἐν
via dedan. in occursum sitiẽti aquã ferte
τῇ ὁδῷ δαιδάν. εἰς συνάντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε
habitãtes in regiõe theman panib⁹ occurrite fugiẽ D
οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρᾳ θεμὰ ἄρτοις συναντᾶτε φεύ
tibus ꝓpter multitudinẽ occisoꝝ: & ꝓpter
γουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν κτεινομένων, καὶ διὰ τὸ
multitudinẽ errantiũ: & ꝓpter multitudinẽ gla
πλῆθος τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μα
dii: & ꝓpter multitudinẽ arcuũ ex-
χαίρας, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων τῶν ἐκ
tentoꝝ: & ꝓpter multitudinẽ coꝝ cecidistis in
τεταμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πεπτωκότων ἐν
bello. q: sic dixit mihi dño. adhuc ãnus
τῷ πολέμῳ. ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος. ἔτι ἐνιαυτὸς
q̃si ãnus mercenarii deficiet glia cedar: &
ὡς ἐνιαυτὸς μισθωτοῦ ἐκλείψει ἡ δόξα κηδάρ, καὶ τὸ
reliquũ sagitationũ fortiũ filioꝝ cedar
κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κηδὰρ
erit parũ. q: dño locut⁹ est de⁹ israel.
ἔσται ὀλίγον. ὅτι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς Ἰσραήλ. C.22.

Verbũ vallis visiõis. qd factũ ẽ tibi nũc A
Τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιών. τί ἐβδύετό σοι τοῦν
q: ascẽdisti oẽs in tecta vana. ipleta
ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα μάταια. πλήρ-
est ciuitas clamãtiũ. vulnerati tui nõ vul-
ὂσα ἡ πόλις βεβόητυι. οἱ τραυματίαι σου οὐ τραυ
nerati gladio. neq; mortui tui mortui bello.
ματίαι μαχαίρας. οὐδὲ οἱ νεκροί σου νεκροὶ πολέμου.
oẽs primates tui migrauerũt. simul ab
πάντες οἱ ἄρχοντές σου ἐφεύγασι. ἅμα ἐκτὸς τοῦ
arcu ligati sunt. & fortes in te lõge
τόξου δεδεμένοι εἰσί. καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω
fugerũt. ꝓpter hoc dixi dimittite me. amare fle
ἔφυγασι. διὰ τοῦτο εἶπα ἄφετέ με. πικρῶς κλαύ
bo. nolite cõtendere cõsolari me sup cõ-
σομαι. μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τὸ σύν
tritione filie populi mei. q: dies tu-
τριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου. ὅτι ἡμέρα τα
mult⁹ & ꝓditiõis & cõculcatiõis. & er-
ραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλά
ror a dño sabaoth in valle visionis et B
νησις παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐν φάραγγι σιὼν πλα
rant. a paruo vsq; ad magnũ errãt sup
νῶνται. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ
mõtes. at clamite tulerũt pharetras:
ὄρη. οἱ δὲ βοᾶτε ἔλαβον φαρέτρας,

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Wie.	Tex.heb.Esa.xxij.	Pūctua.heb.
τ ascēsores boues sup equos τ cōgregatio pu=	[r]currum [s]hominis [t]equi=	[p]בֶּרֶכֶב [q]אָדָם [r]פָּרָשִׁים [s]וְקִיר [t]שָׂרָה	
καὶ ἀναβάλῃ ἄφωπα ἐφ' ἵππους καὶ συναγωγὴ πασ ων	tis: [u]& parietem [v]nudauit		
gne. τ erūt electe valles tue repleb̄	[u]clypeus. [v]Et erunt [w]electe	[u]וַיְגַל [v]אֶת [w]מָסַךְ [x]יְהוּדָה [y]וַתַּבֵּט [z]בַּיּוֹם	יְהֵה בָּחַר
τάξιως· καὶ ἵπποι αἱ ἐκλεκτοί σου πλησθή=	[w]valles tue [x]plene [y]q̄driga		
tur q̄drigio. at ecce stupabūt portas tuas	rum: [z]& equites [aa]ponent	[a]הַנֶּשֶׁק [b]בֵּית [c]הַיָּעַר: [d]וְאֶת	יֹאשִׁיָּה
σεισμῷ ἁρμάτων· διὰ ἵππεῖς ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου	sedes suas [b]in porta: [cccc]		
τ reuelabūt portas iuda: τ ispiciēt	[c]& reuelabitur [d]operimē	[e]הַהוּא [f]אֶל [g]נֶשֶׁק [h]בֵּית [i]הַיָּעַר: [j]וְאֶת	גָּלָה נָבַט
καὶ ἀνακαλύψουσι τὰς πύλας Ἰούδα, καὶ ἐμβλέψουσι τῇ	tū iude. [e]Et videbitis [f]in		
die illa in electas domos ciuitatis. τ reue	die [g]illa [h]armamētariū [i]do	[k]בְּקִיעֵי [l]עִיר [m]דָּוִד [n]רְאִיתֶם [o]כִּי [p]רַבּוּ	גָּמַע רָאָה
C labūt abscōdita domoꝝ arcis dauid. τ vide	mus [j]saltus: [k]& [l]scissuras		
καλύψουσι τὰ κρυπτὰ τῶν οἰκων τῆς ἄκρας Δαυίδ· καὶ ἴδε	[m]ciuitatis [n]dauid [o]videbitis:	[q]וַתִּקְבְּצוּ [r]אֶת [s]מֵי [t]הַבְּרֵכָה [u]הַתַּחְתּוֹנָה:	כָּבָה קָבַץ
τε quī plures sunt. τ auertēt aquā anti	[p]quia [q]multiplicate sunt.		
σατότι πλείους εἰσί· καὶ ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαί	[r]Et cōgregastis [s]aq̄s [t]pi=	[v]וְאֶת [w]בָּתֵּי [x]יְרוּשָׁלַ͏ִם [y]סַּרְתֶּם [z]וַתִּתְצוּ	בַּיִת נָתַץ
as piscine in ciuitatē. τ qui destruxēt do	scine [u]inferioris: [cccccc]		
ας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὅτι καθύλωσαν τοὺς οἴ	[v]& [w]domos [x]hierusalē [y]nu	[a]הַבָּתִּים [b]לְבַצֵּר [c]הַחוֹמָה: [d]וּמִקְוָה	חָצָה חָוָה
μους Ἱερσὶν ἀπὸ τειχέων στερεῶν εἰς τὴν πόλιν. καὶ ὕδωρ	merastis: [z]& destruxistis		
stis vobis aquā iter duos muros. in=	[a]domos [b]ad munendum	[e]עֲשִׂיתֶם [f]בֵּין [g]הַחֹמֹתַיִם [h]לְמֵי [i]הַבְּרֵכָה	עָשָׂה
σατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο τειχέων. ἰσώτε	[b]murum. [c]Et lacum [cccc]		
τα piscinā antiquā. τ nō ispexistis i	[c]fecistis [d]inter [e]duos mu=	[j]וְלֹא [k]הִבַּטְתֶּם [l]אֶל [m]עֹשֶׂיהָ	נָבַט
ρον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας· καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς	ros: [f]ad aquam [g]piscine		
eā q̄ a principio fecit eā. τ q̄ creauit illā	[f]veteris: [g]& non [h]suspexi=	[n]וְיֹצְרָהּ [o]מֵרָחוֹק [p]לֹא [q]רְאִיתֶם: [r]וַיִּקְרָא	יָצַר רָחַק
ἀπ' ἀρχῆς οὐκ ἐνεβλέψατε πρὸς αὐτήν. καὶ ὁ κτίσας αὐτὴν	stis [i]ad eū [j]qui fecerat eā:		
nō vidistis. τ vocauit dūs sabaoth in die illa	[k]& opatorē eius [l]de longe	[s]אֲדֹנָי [t]יְהוִה [u]צְבָאוֹת [v]בַּיּוֹם [w]הַהוּא	קָרָא אָדוֹן
D ἐκ ἴδητε· καὶ ἐκάλεσε κύριος σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ	[m]nō [n]vidistis. [o]Et vocauit		
flētū τ plāctū τ rasurā τ cicturā saccoꝝ. ἀπὸ	[p]dominus [q]deus [r]exercitu	[x]לִבְכִי [y]וּלְמִסְפֵּד [z]וּלְקָרְחָה [a]וְלַחֲגֹר	בָּכָה סָפַד
κλαυθμοῦ καὶ κοπετοῦ καὶ ξύρησιν καὶ ζῶσιν σάκκων. αὐτοὶ	um [s]in die [t]illa [cccccccc]		
ssit fecerūt gaudiū τ leticiā: iugulāteo ui	[u]ad fletum: [v]& ad planctū	[b]שָׂק: [c]וּרְאֵה [d]שָׂשׂוֹן [e]וְשִׂמְחָה [f]הָרֹג [g]בָּקָר	שׂוּשׂ
ἐποίησαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα, σφάζοντες μό	[w]ad planctū [x]& ad cingulū		
tulos τ sacrificāteo ouco: ita vt cōderēt carneꝝ τ bi	[y]facci: [z]& ecce [a]gaudiū [b]&	[h]וְשָׁחֹט [i]צֹאן [j]אָכֹל [k]בָּשָׂר [l]וְשָׁתוֹת	אָכַל
1.Cor. χους καὶ θύοντες πρόβατα, ὡς τι φαγεῖν κρέατα καὶ πι=	leticia: [a]occidere [b]vitulos		
15.d. bēreinū dicēteo. comedam [e] τ bibam [f]: cras enī mori	[c]& iugulare [d]arietes: [e]co=	[m]יַיִן [n]אָכוֹל [o]וְשָׁתוֹ [p]כִּי [q]מָחָר [r]נָמוּת:	שָׁתָה מוּת
εἶν ἔφασαν λέγοντες. φάγωμεν καὶ πίωμεν, ἄυριον γὰρ ἀπο	medere [f]carnes [g]& bibere		
mur. τ reuelata hec sūt in aurib [g] do	[h]vinū. [i]Comedam [j]& bi	[s]וְנִגְלָה [t]בְאָזְנַי [u]יְהוָה [v]צְבָאוֹת [w]אִם	גָּלָה
θνήσκομεν· καὶ ἀπεκαλυμμένα ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς ὠσὶ κυ	bamus: [k]cras [l]enī [m]morie=		
E mini sabaoth: qui nō dimittet [h] vobis hoc pctm donec	mur. [n]Et reuelata est [o]i au	[x]יְכֻפַּר [y]הֶעָוֹן [z]הַזֶּה [a]לָכֶם [b]עַד [c]תְּמוּתוּן	כָּפַר
ρίου σαβαώθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὕτη ἡ ἁμαρτία ἕως	ris [p]meis [q]vox dñi [r]exerci		
moriamini. hec dicit dūs sabaoth. vade in	tuū: [s]si [t]dimittetur [u]iniqtas	[d]אָמַר [e]אֲדֹנָי [f]יְהוִה [g]צְבָאוֹת: [h]כֹּה [i]אָמַר	אָמַר
ἀποθανεῖσθε. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· πορεύου εἰς τὸ	[v]hec [w]vobis: [x]donec [y]mo=		
pastophoriū ad somnā q̄storē τ dic ei: q̄d	riamini: [z]dicit [a]dominus	[k]אֲדֹנָי [l]יְהוִה [m]צְבָאוֹת [n]לֵךְ [o]בֹּא [p]אֶל	אָדוֹן בּוֹא
παροφόριον πρὸς σεμναὶ γὰρ ταμίαι καὶ εἶπον αὐτῷ, τί	[a]exercituum. [b] Hec [c]dicit		
tu hic: τ q̄d tibi est hic: q̄si excidisti tibi hic	[b]dominus [c]deus [d]exercitu	[q]הַסֹּכֵן [r]הַזֶּה [s]עַל [t]שְׁבְנָא [u]אֲשֶׁר [v]עַל	
σὺ ὧδε; καὶ τί σοι ἔστιν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε	um. [d] Vade [e]ingredere [f]ad		
sepulchrū: τ fecisti tibi in excelso sepulchrū: τ	[e]eus q habitat in taberna	[w]הַבָּיִת: [x]מַה [y]לְּךָ [z]פֹּה [a]וּמִי [b]לְךָ [c]פֹּה [d]כִּי	
μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ	culo [g]ad [h]sobnā [i]p̄positū		
scripsisti tibi in petra tabernaculū: ecce iā dño sba	[g]templi: [h]& dices ad eum.	[e]חָצַבְתָּ [f]לְךָ [g]פֹּה [h]קֶבֶר [i]חֹצְבִי [j]מָרוֹם	רוּם
ἔγραψας σεαυτῷ ἐν πέτρᾳ σκηνάς; ἰδοὺ δὲ κύριος σαβα	[i]Quid [j]tu [k]hic: [l]aut q̄si [m]qs		
oth eticiet τ cōteret virū. τ auferet stolā	[k]hic. [l]Quia [m]excidisti [n]tibi	[k]מִקְבְּרוֹ [l]חֹקְקִי [m]בַּסֶּלַע [n]מִשְׁכָּן [o]לוֹ: [p]הִנֵּה	שָׁכַן
ὡὶ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα. καὶ ἁρπάσει τὴν στολήν	[n]hic [o]sepulchrū: [p]excidisti		
tuā τ coronā tuā gliosam. τ pticiet te in regionē	in [q]excelso [r]memoriale:	[l]יְהוָה [m]מַטַּלְטֶלֶךָּ [n]טַלְטֵלָה: [o]גֶּבֶר	טוּל
σου καὶ γῆ σίφατός σου γῆ ἐξοσ. καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν	[s]q̄liter [t]in petra [u]taber		
magnā τ absq̄ mēsura: τ ibi morieris. τ ponet	naculum [v]tibi. [w]Ecce [x]dñs	[p]עֹטֶה [q]עָטֹה: [r]צָנוֹף [s]יְצַנֶּפְךָ [t]צְנָפָה	עָטָה
μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανῇ. καὶ ἐκεῖ	[y]asportari te faciet: sicut		
currū tuū pulchrū ignominiā. τ domū pricipio	[z]asportatur [a]gallus galli=	[u]כַּדּוּר [v]אֶל [w]אֶרֶץ [x]רַחֲבַת [y]יָדַיִם [z]שָׁמָּה	
ἄρμα σου τὸ καλὸν ἀτιμίαι· καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἄρχοντος	nace [b]& q̄si amictū sic sub		
tui in cōculcatiōnē: τ auferet a dispēsatōe	leuabit te. [c]Coronās [d]co=	[a]מָוֶת [b]וְשָׁמָּה [c]מַרְכְּבוֹת [d]כְּבוֹדֶךָ	מוּת רָכַב
P σου εἰς κατασπάτημα, καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας	ronabit te [e]tribulatōe [f]q̄si		
tua τ de gradu tuo. τ erit in die illa.	pilā mittet te [g]i [h]terrā [i]latā	[e]קְלוֹן [f]בֵּית [g]אֲדֹנֶיךָ: [h]וְהַדַּפְתִּיךָ [i]מִמַּצַּבֶּךָ	קָלוֹן בַּיִת
σου καὶ ἐκ τῆς στάσεως σου. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.	& spaciosam. [j]Ibi [k]morie		
vocabo puerū meū eliachim filiū helchie: τ	ris [l]& ibi erit [m]currus [n]glie	[j]וּמִמַּעֲמָדֶךָ [k]יֶהֶרָסֶךָּ: [l]וְהָיָה [m]בַּיּוֹם	נָצַב הָרַס
καλέσω τὸν παῖδά μου ἐλιακείμ τὸν τοῦ χελκίου, καὶ	tue: [o]& [p]ignominia [q]dom?		
induā illū stolā tuā. τ coronā tuā vabo	[r]dñi tui. [s]Et expellā te [t]de	[n]הַהוּא [o]וְקָרָאתִי [p]לַעֲבָדִי [q]לְאֶלְיָקִים	
ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου· καὶ τὸν σίφατόν σου δώσω	statiōe tua: [u]& de misterio		
illi. τ potēstā τ dispēsationē tuā vabo in	tuo [v]deponā te. [w]Et erit [x]in	[r]בֶּן [s]חִלְקִיָּהוּ: [t]וְהִלְבַּשְׁתִּיו [u]כֻתָּנְתֶּךָ	חִזֵּק שָׁבַל
αὐτῷ· καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς	die [y]illa: [z]vocabo [a]seruum		
man? ei?. τ erit q̄si pr̄ habitātib?	meū [b]eliachi [c]filiū [d]helchie:	[v]וְאַבְנֵטְךָ [w]אֲחַזְּקֶנּוּ [x]וּמֶמְשַׁלְתְּךָ [y]אֶתֵּן	
τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν	[e]& induā illū [f]tunica tua:		
hierlm: τ habitantib? tuda. τ vabo	[g]& cingulo tuo [h]cōfortabo	[z]בְּיָדוֹ [a]וְהָיָה [b]לְאָב [c]לְיוֹשֵׁב [d]יְרוּשָׁלַ͏ִם	נָתַן יָשַׁב
ἱερουσαλήμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν Ἰούδα. καὶ δώσω	eū [i]& potestatē tuā [j]dabo		
ei clauē dom?	[k]in manu eius: [l]& erit q̄si	[c]וּלְבֵית [d]יְהוּדָה: [e]וְנָתַתִּי [f]מַפְתֵּחַ [g]בֵּית	פָּתַח נָתַן
αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου [cccccccccccccccccc]	pater [m]habitāntib? [n]hierlm		
	[o]& domui iuda. [p]Et dabo		
	[q]clauem [r]domus [sss]		

Pxitiua.heb.Ter.heb.Esa.xxiij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

דָּוִד עַל שִׁכְמוֹ וּפָתַח וְאֵין סֹגֵר
וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ׃ וְתִקַּעְתִּיו יָתֵד
בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד
לְבֵית אָבִיו׃ וְתָלוּ עָלָיו כָּל כְּבוֹד
בֵּית אָבִיו הַצְּאָצָאִים וְהַצְּפִעוֹת
כָּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאֲגָנוֹת וְעַד
כָּל כְּלֵי הַנְּבָלִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הַיָּתֵד
הַתְּקוּעָה בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה
וְנָפְלָה וְנִכְרְתָה הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר עָלֶיהָ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃

Cap.xxiij

מַשָּׂא צֹר הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מִבַּיִת
מִבֹּוא מֵאֶרֶץ כִּתִּים נִגְלָה לָמוֹ׃
דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי סֹחֵר צִידוֹן עִבְרוּ
יָם מִלְאוּךְ וּבַמַּיִם רַבִּים זֶרַע שִׁחוֹר
קְצִיר יְאוֹר תְּבוּאָתָהּ וַתְּהִי סְחַר
גּוֹיִם׃ בּוּשִׁי צִידוֹן כִּי אָמַר יָם
מָעוֹז הַיָּם לֵאמֹר לֹא חַלְתִּי
וְלֹא יָלַדְתִּי וְלֹא גִדַּלְתִּי בָּחוּרִים
רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹתִי כַּאֲשֶׁר שֻׁמַּע
לְמִצְרַיִם יָחִילוּ מִשְּׁמוּעַ צֹר׃ עִבְרוּ
תַּרְשִׁישָׁה הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי אִי׃
הֲזֹאת לָכֶם עַלִּיזָה מִימֵי קֶדֶם
קַדְמָתָהּ יְבִילוּהָ רַגְלֶיהָ מֵרָחֹק
לָגוּר׃ מִי יָעַץ זֹאת עַל צֹר
הַמַּעְטִירָה אֲשֶׁר כְּהָרֵיהָ שָׂרִים
כְּנַעֲנֶיהָ נִכְבְּדֵי אָרֶץ׃ יְהוָה צְבָאוֹת
יְעָצָהּ לְחַלֵּל גְּאוֹן כָּל צְבִי לְהָקֵל
כָּל נִכְבְּדֵי אָרֶץ׃ עִבְרִי אַרְצֵךְ
בַּת תַּרְשִׁישׁ אֵין מָזַח
עוֹד יָדוֹ נָטָה עַל הַיָּם הִרְגִּיז
מַמְלָכוֹת יְהוָה צִוָּה אֶל כְּנַעַן
לַשְּׁמֹד מָעֻזֶּיהָ׃ וַיֹּאמֶר לֹא תוֹסִיפִי
עוֹד לַעֲלוֹז הַמְעֻשָּׁקָה בְּתוּלַת
בַּת צִידוֹן כִּתִּים קוּמִי עִבְרִי

dauid sup humerū eius: & apiet & nō erit qui aperiat. Et claudet: & nō erit qui aperiat. Et figā illū paxillum in loco fideli: & erit in solium glorie domui patris sui: & suspendā sup eū oēm gloriā domus patris eius: vasorum diuersa genera omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorū. In die illa dicit dominus exercituum: auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli: & frangetur & cadet: & peribit quod pependerat in eo: quia dñs locutus est.

23.

ONus tyri. Vlulate naues maris: qa vastata est domus vñ venire cōsueuerant: de terra cethim reuelatū est eis. Tacete habitatis in insula: negociatio sidonis. Transfretātes mare repleuerūt te in aqs multis: semē nili messis flumis fruges eius: & facta est negociatio gentiū. Erubesce sidon ait mare fortitudo maris dicēs. Non parturiui & non peperi: & non enutriui iuuenes: nec ad incrementū perduxi virgines. Cū auditū fuerit in egypto: dolebūt cum audierint de tyro. Transite maria: viulate qui habitatis in insula. Nunqd nō hec vīa est q glīabatur a diebus pristinis in antiqtate sua? Ducent eā pedes sui longe ad pegrinandum. Quis cogitauit hoc sup tyrū quondā coronatā. Cuius negociatores principes: inhitores eius inclyti terre. Dominus exercituū cogitauit hoc: vt detraheret superbiā oīs glie: & ad ignominiā deduceret vniuersos inclytos terre. Transi terrā tuā q̄si fluuiū filia maris: nō ē cingulū vltra vbi. Manū suā extēdit sup mare cōturbauit regna. Dñs mādauit aduersus chanaan: vt cōtereret fortes eius: & dixit. Non adiicies vultra vt glorieris calūniam sustinens virgo filia sidonis. In cethim consurgens transfreta:

δαυὶδ ἐπὶ τῶ ὤμω αὐτοῦ καὶ ἀνοίξει· καὶ οὐκ ἔσται
claudens. & claudet: & nō est aperiens. & dabo
ἀποκλείων· καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων· καὶ δώσω
gliam dauid et. & iperabit: & nō erit cōtradicēs.
τὴν δόξαν οἴκου αὐτῶ· καὶ ἄρξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων.
& cōstituā eū principē in loco fideli: & erit in so
καὶ στήσω αὐτὸν ἄρχοντα ἐν τόπω πιστῶ, καὶ ἔσται εἰς θρό
lio glorie domꝰ patris eius. & erit cōtor
νον δόξης τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔσται πᾶς
fidēs sup eū olꝰ glorius in domo patris
πεποιθὼς ἐπ' αὐτὸν πᾶς ἔνδοξος ἐν τῶ οἴκω τοῦ πατρὸς
sui a paruo vsq; ad magnū. oē vas par
αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου· πᾶν τὸ σκεῦος τὸ μι
uum: a vase craterarū. & pēdebūt
κρόν, ἀπὸ σκευους τῶν ἀγαιῶν· καὶ ἔσονται ἐπαρειμά
ei in die illa. hec dicit dñs ze
ιδιοι αὐτῶ ἐν τῆ ἡμέρα ἐκείνη. τάδε λέγει κύριος σα
baoth: mouebit hō stabilitꝰ in loco
βαὼθ, κινήσεται ὁ ἀτέρωπος ὁ ἐσηρεγμένος ἐν τόπω
fideli: & auferet & corruet & dissoluet glo
πιστῶ, καὶ ἀφαιρεθήσεται καὶ πεσεῖται καὶ ἐκλυθήσεται ἡ δό
ria in eū: q; dñs locutꝰ est.
ξα ἐπ' αὐτόν, ὅτι κύριος ἐλάλησεν.

Ca.23

ΤὸὍραμα τύρου. ὀλολύξατε πλοῖα καρχηδό
Vlulate tyri. Vlulate naues carthagi
nios: q; pertit: & nō vltra veniēt de terra citio
τος, ὅτι ἀπώλετο, καὶ οὐκέτι ἔρχονται ἐκ γῆς κιτιαί
rū ducta est captiua: cui similes facti sunt habi
ων ἤχθαι αἰχμάλωτος, τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν οἱ κατοι
tātes in insula. negociatores phenicie trāsfretātes
κοῦντες ἐν τῆ νήσω· μεταβολαὶ φοινίκης διαπερῶντες
mare in aqua multa semē negociatoꝝ q̄si
τὴν θάλασσαν ἐν ὕδατι πολλῶ σπέρμα μεταβολῶν ὡς
messiū filiatarū negociatores gētiū. erube
ἀμητῶν ἐκφερομένων αἱ μεταβολαὶ τῶν ἐθνῶν· αἰσχύνθη
sce sidon dixit mare. at fortitudo maris ait
τι σιδὼν εἶπεν ἡ θάλασσα· ἃ δὲ ἰσχὺς τῆς θαλάσσης ἐ
nō parturiui neq; peperi: neq; enutriui iuuenes
πεν, οὐκ ὤφελον ἐγὼ τίκτειν, οὐδὲ ἐξέθρεψα νεανίσκους
neq; exaltaui virgines. cū aūt auditū fuerit in
οὐδὲ ὕψωσα παρθένους· ὅταν δὲ ἀκουσθῆ ἠχὼ ἐν
egypto: apḗhēdet eos dolor de tyro. abi
αἰγύπτω, λύπησει αὐτοὺς ὡδὶν περὶ τύρου. ἀπὸλ
te in carthaginē. vlulate habitātes in insu
θετε εἰς καρχηδόνα· ὀλολύξατε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῆ νή
la hac. nō hec erat cōtumelia vīa q̄ ab initio:
σω ταύτη· οὐχ αὕτη ἦν ἡ ὕβρις ὑμῶν ἡ ἀπ' ἀρχῆς,
antecē traderet ipsa. q̄o hec cogita
πρὶν ἢ παραδοθῆναι αὐτήν· τίς ταῦτα ἐβουλεύ
uit sup tyrū. nūqd minor est aut nō ꝑualet negoci
σατο ἐπὶ τύρον· μὴ ἔλαττον ἐστὶν ἢ οὐκ ἰσχύει; οἱ ἔμ
atores ei chanaan principes iclyti terre. q̄o
ποροι αὐτῆς χαναὰν ἄρχοντες οἱ ἔνδοξοι τῆς γῆς· κύ
min sabaoth cogitauit dissoluere oēm in
ριος σαβαὼθ ἐβουλεύσατο καθαλῦσαι πᾶσαν τὴν ὕ
uriam gliosam: & ignominia afficere oē inclytū sup
βριν τῶν ἐνδόξων, καὶ ἀτιμάσαι πᾶν ἔνδοξον ἐπὶ
terrā. operē terrā tuā. & cū naues nō vltra
τῆς γῆς· ἐργάσου τὴν γῆν σου. καὶ μὴ πλοῖα οὐκέτι
venīēt de carthagine. at manꝰ tua nō vltra ꝑualet
ἔρχεται ἐκ καρχηδόνος· ἃ δὲ χεὶρ σου οὐκέτι ἰσχύει
per mare q̄ puocat reges. q̄o fa
κατὰ θάλασσαν ἃ παροξύνουσα βασιλεῖς· κύριος σα
baoth ꝑcepit de chanaan perdere eiꝰ fortitudinē:
βαὼθ ἐνετείλατο περὶ χαναὰν ἐκτρίψαι αὐτῆς τὴν ἰσχύν,
& dicent nō vltra adiicietis iniuriari &
καὶ ἐροῦσιν οὐκέτι οὐμὴ προσθήσετε τοῦ ὑβρίζειν καὶ
iniuria afficere filiā sion. & si abieris in cithim:
ἀδικεῖν τὴν συγκλητίκην σιών· καὶ ἐὰν ἀπέλθῃς εἰς κιτιεῖς,

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.Esa.xxiiij.Pritiua.heb.

neq illic tibi requies erit. ⁊ in terrā chaldeo
ουδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσαι· καὶ ἰδοὺ γῆ χαλδαί
rū. ⁊ ipa vesolata ē ab assyrio. neq illic tibi re
ων· καὶ αὐτὴ ἠρήμωται ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων· οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά
quies erit: q; parieo ipius cecidit. vlula-
παυσις ἔσαι, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν· ὀλολύ-
te naues carthaginis.q; perdit munitio ve
ζετε ναυς καρχηδόνιος· ὅτι ἀπόλωλε τὸ ἐχύρωμα ὑ-
stra. ⁊ erit in die illa: derelinquet ip̄y
μῶν· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται τύ-
D rus ānis septuagīta sicut dīs regis vnī: q̄si tem
ρος ἔτη ἑβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ἑνός, ὡς χρό-
pus hoīs. ⁊ post septuaginta ānos erit tyrus
νος ἀνθρώπου· καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσαι τύρος
q̄si cātica meretricis.sume cytharā.circue ciuitatē mere
ὡς ᾄσμα πόρνης. λάβε κιθάραν· ἐμβρύησον πόλιν πόρ-
trix oblitionī tradita.bñ citharisa. plurimū cāta. vt
νη ἐπιλελησμένην· καλῶς κιθάρισον· πολλὰ ᾆσον· ἵνα
tui mēoria sit. ⁊ erit post septuagīta ānos
σου μνεία ᾖ σοῦ. καὶ ἔσαι μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη
visitationē faciet dn̄s tyri. ⁊ iterū restī
ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου· καὶ πάλιν ἀποκα-
tuetur in pristinū: ⁊ erit emporiū omni
ταστήσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσαι ἐμπόριον πά-
bus regnis orbis terre. ⁊ erit eius
σαις τοῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης· καὶ ἔσαι ἀντῆς
negociatio ⁊ merces sctā dn̄o. nō ipio cō
ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιος τῷ κυρίῳ· οὐκ αὐτοῖς συ
gregabit: sed habitātib⁹ cōrā dn̄o. om
ναχισθήσεται, ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου· πᾶ
nis negociatio ei⁹: comedere ⁊ bibere ⁊ ipleri
σα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆ-
nā in symbolū: memorīa cōrā dn̄o.
ναι εἰς συμβολήν, μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. C.24.

A Ecce dn̄s dissipat orbē terre totū ⁊
Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
vesolabit eū: ⁊ reuelabit faciē eius.
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀποκαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς·
⁊ dissemiabit habitātes in eo. ⁊ erit ppls
καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσαι ὁ λαὸς
sicut sacerdos.⁊ seruꝰ sicut dn̄o. ⁊ ancilla
ὡς ὁ ἱερεύς· καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος· καὶ ἡ παιδίσκη
sicut dn̄a. erit emēs sicut vendēs. ⁊ fene
ὡς ἡ κυρία· ἔσαι ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν· καὶ ὁ δανι-
B Deut. 4.b. rans sicut fenus accipiēs. ⁊ debens sicut cui debet.
ζων ὡς ὁ δανιεσθήσεται· καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ᾧ ὀφείλει·
dissipatiōe dissipabit terra, ⁊ direptiōe deꝑdabitur
φθορᾷ φθαρήσεται ἡ γῆ. καὶ ἁρπαγῇ ἁρπαγήσεται
terra. nā oo dñt locutū est hec. luxit
ἡ γῆ· τὸ γὰρ ῥῆμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα· ἐπένθησεν
terra ⁊ corrupta⁹ est orbis. luxeſt erecti
ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη· ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς
terre. ⁊ terra inīq egit ꝓpter habitātes eā.
γῆς· καὶ ἡ γῆ ἐνόμησε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν·
q; trāsgressi sunt legē dn̄i: ⁊ dissipaue
ὅτι παρέβησαν τὸν νόμον κυρίου, καὶ διεσκέδασε
runt. mutauerūt p̄cepta testamētū etnū. ꝓpter hoc maledictio
B σαν· ἐλλαξαν τὰ πρόσταγματα διαθήκην αἰωνίαν. διὰ τοῦτο ἀρὰ
vorabit terrā. q; peccauerūt habitātes ea
κατέδεται τὴν γῆν. ὅτι ἡμάρτοσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν
am.ꝓpter hoc pauꝑes erūt habitātes in
αὐτῇ· διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ κατοικοῦντες ἐν
terra.⁊ dimittēt̄ur hoīes pauci. la
τῇ γῇ· καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι· πεν
gebit vinū. lugebit vitis. gemēt oēs
θήσει οἶνος· πενθήσει ἄμπελος· στενάξουσι πάντες
leti alia: cessauit letitia
οἱ εὐφραινόμενοι τὴν ψυχήν, πέπαυται εὐφροσύνη
tympanorū. cessauit cōtumacia ⁊ diuine ipi
τυμπάνων· πέπαυται ἀκαθαρσία καὶ πλοῦτος ἀστε
orū. cessauit
ρῶν· πέπαυται

'ibi⁹ quoq; ⁿnon⁹ erit re-
quies°tibi. ᵖ Ecce⁹terra
ʳchaldeorum⁸talis⁵popu
lus⁹non⁵ fuit:ʳassur ooo
'fundauit eā. ᵃIn captiui-
tatē⁵traduxerūt⁶robustos
eius:ᵇsuffoderūt⁶domos
ei⁹:ʳposuerūt eā⁸in ruinā.
ᵇvlulate⁴naues⁵maris:⁴qa
ᵐdeuastata est ⁿfortitudo
vestra. ᵒEt erit⁸in die⁹ illa:
ʳin obliuione eris o⁹ tyre
ʳseptuaginta⁸annis: ᵗsi-
cut dies⁷regis⁵vnius. ooo
⁸Post⁵septuagita⁶annos
⁵erit⁶tyro ooooooooooooo
ʳquasi canticū⁸meretricis.
ᵇSume tibi⁴ citharā:ᵇcircu
e⁴ciuitatē ᵐmeretrix ⁿob-
liuioni tradita.°Bñ⁸cane:
⁹frequenta⁷canticum⁸vt
⁷memoria tui sit.° Et erit
⁸post⁷septuaginta⁸annos:
⁸visitabit⁵dominus oooo
⁵tyrū⁶ & reducet eam⁷ad
merces suas:⁸& rursum
⁸fornicabitur⁵cuꝫ vniuer
sis⁵regnis ᵐsuper ⁿfaciem
°terre:ᵖ& erunt⁸negotia-
tiones ei⁹:ʳ & merces eius
⁸sanctificate⁷dn̄o.ᵘ Non
⁷cōdet̄ur⁷neq; reponētur
⁸quia⁵his qui habitaue-
runt⁶coꝝ⁵domino⁶erit
⁷negociatio eius⁸vt man-
ducent⁵in saturitatem⁷& vestiantur vsq; ad⁸ vetu-
statem. 24.

Ecce⁵dn̄s⁶dissipabit
⁵terrā⁶& nudabit eā:
⁷& affliget⁸faciē ei⁹⁷& dis-
perget⁷habitatores eius.
⁸Et erit⁸sicut ppls:ᵐsic sa
cerdos:&ⁿsicut seruus°sic
dn̄s ei⁹ &ᵖsicut ancilla⁹sic
dn̄a eius.ʳSicut emēs:ˢsic
ille q vēdit.ᵗ Sicut fenera-
tor:ᵘsic is qui mutuū acci
pit.ᵛ Sicut q repetit:ʷsic⁹q
debet.ˣ Dissipatione⁶ dissi
pabitur⁵ tra:ʸ& direptiōe
ᶻp̄dabitur.ᵃ Dn̄s⁸ei⁹locut⁹
est⁹verbū ᵐhoc.ⁿ Luxit &
°defluxit⁸terra et⁹ infirma
ta ē:ʳdefluxit⁸orbis &⁹infir
mata est ᵗaltitudo⁶populi
ʳterre:ᵘ& terra⁸infecta est
ᵛab⁶habitatoribus suis:
ʷqa⁶trāsgressi sunt⁷leges:
⁶mutauerūt⁵ius:⁴ dissipa-
uerūt⁴fedus⁵sempiternū.
ᵐPropter ⁿ hoc° maledi-
ctio⁹vorabit⁸terrā:ʳ& pec
cabūt⁸ habitatores⁷ eius:
ᵗideoq;⁹insaniēt⁸cultores
ei⁹:ᵘ& relinquētur⁶hoīes
⁵pauci.ᵛ Luxit⁷ videmia:
⁶infirmata est⁵vitis: ooooo
⁷ingemuerūt⁸oēs⁷q letabū
tur ᵐcorde.ⁿ Cessauit°gau
diū⁹tympanorū:⁸quieuit
⁷sonitus⁸letātiū:⁷ cōticuit

נַם שָׁם לֹא יָנוּחַ לָךְ׃ הֵן אֶרֶץ
כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אַשּׁוּר
יְסָדָהּ לְצִיִּים הֵקִימוּ בַּחוֹנָיו עֵרוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂמָהּ לְמַפֵּלָה׃ הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מָעֻזְּכֶן׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁכַּחַת צֹר
שִׁבְעִים שָׁנָה כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד
מִקְצֵה שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצֹר
כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה׃ קְחִי כִנּוֹר סֹבִּי
עִיר זוֹנָה נִשְׁכָּחָה הֵיטִיבִי נַגֵּן
הַרְבִּי שִׁיר לְמַעַן תִּזָּכֵרִי׃ וְהָיָה
מִקְצֵה שִׁבְעִים שָׁנָה יִפְקֹד יְהוָה
אֶת צֹר וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּה וְזָנְתָה
אֶת כָּל מַמְלְכוֹת הָאֲדָמָה עַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה׃ וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ
קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן
כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה
סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה
עָתִיק׃
Ca. xxiiij הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ
וְעִוָּה פָּנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ׃ וְהָיָה
כָּעָם כַּכֹּהֵן כָּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה
כַּגְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה
כַּלֹּוֶה כַּנֹּשֶׁה לַנֹּשֶׁה בּוֹ׃
הִבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהִבּוֹז תִּבּוֹז
כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת הַדָּבָר הַזֶּה׃
אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ אֻמְלְלוּ מָרוֹם עַם
הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ
כִּי עָבְרוּ תוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ
בְּרִית עוֹלָם׃ עַל כֵּן אָלָה אָכְלָה
אֶרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יֹשְׁבֶיהָ עַל כֵּן חָרוּ
יֹשְׁבֵי אָרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ
מִזְעָר׃ אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה נָפֶן
נָאֶנְחוּ כָּל שִׂמְחֵי לֵב׃ שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
תֻּפִּים חָדַל שְׁאוֹן עַלִּיזִים שָׁבַת

מְשׁוֹשׁ כִּנּוֹר׃ בַּיַּיִן לֹא יִשְׁתּוּ יַיִן שׁוֹר
שֵׁכָר לְשׁוֹתָיו׃ נִשְׁבְּרָה קִרְיַת תֹּהוּ שָׁתָה שָׁבָר
כָּל בָּתֵּי מָבוֹא׃ צְוָחָה עַל הַיַּיִן בַּחוּצוֹת שֹׁרָבָה כָּל
נִשְׁאַר שִׁמְמָה נֶּלָה מְשׁוֹשׁ הָאָרֶץ׃ נִשְׁאַר
שַׁעַר יִתַּת שָׁמָּה׃ וְשַׁאֲרִית בָּעִיר שַׁמָּה
כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ הָעַמִּים
עֹלֵל כְּנָקֶף זַיִת כְּעֹלְלוֹת אִם כָּלָה בָּצִיר יְרָנּוּ
בָּצָה מָשָׂא יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם עַל כֵּן
רָנַן נָאָה בְּגָאוֹן יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם׃ עַל כֵּן
אוֹר אֵי בָּאִרִים כַּבְּדוּ יְהוָה בְּאִיֵּי הַיָּם
צֶבַע צֶדֶק שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ מִכְּנַף
זְמִרַת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק הָאָרֶץ
זָזָה לִי רָזִי לִי רָזִי אוֹי לִי נָאְמְרִים רָזִי לִי
בּוֹגְדִים בָּגָדוּ וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ׃
פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ׃ פּוּחַ
נוֹס נֶפֶל וְהָיָה הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפּוֹל
עֲלֶה אֶל הַפַּחַת וְהָעֹלֶה מִתּוֹךְ הַפַּחַת
יִלָּכֵד רוּם לָכֵד בָּפָח כִּי אֲרֻבוֹת מָרוֹם
פָּתַח רָעַשׁ נִפְתָּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
יָסַד רוּעַ רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר׃
פּוּר מוֹט הִתְפּוֹרְרָה אָרֶץ מוֹט הִתְמוֹטְטָה
שָׁבַר אָרֶץ׃ נוֹעַ תָּנוּעַ אָרֶץ כַּשִּׁכּוֹר
נוּד לִלּוֹן וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְלוּנָה וְכָבַד עָלֶיהָ
יָסַף פִּשְׁעָהּ וְנָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה פָּקַד
עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל
מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה׃ וְאָסְפוּ
אָסַף אֲסִיר עַל בּוֹר וְסֻגְּרוּ עַל
מִסְגֶּר וּמֵרֹב יָמִים יִפָּקְדוּ׃ וְחָפְרָה
יום פָּקַד הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ
יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַ͏ִם
נֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד׃
יְהוָה אֱלֹהַי אַתָּה
Cap. xxv רום אֲרוֹמִמְךָ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ
עשׂה פֶּלֶא עֲצוֹת מֵרָחֹק אֹמֶנָה אֹמֶן׃

dulcedo citharę. Cum cantico non bibēt vinū: amara erit potio bibēti bus illā. Attrita ē ciuitas vanitatis: clauſa eſt ois dom? nullo introeūte. Clamor erit ſup vino in plateis: deſerta ē ois leticia: tranſlatū eſt gaudium terre. Relicta eſt in vrbe ſolitudo: & calamitas opprimet portas. Quia hec erunt in medio terre: in medio populorū. Quō ſi pauce oliue q remāſerūt excutiatur ex olea & racemi cū fuerit finita videmia. Hi leuabūt vocē ſuā at q laudabūt: cū gl̄ificat? fuerit dñs hinnict de mari. ppter hoc in doctrinis gl̄ificate dñm: in inſulis maris nomē dñi dei iſrael. A finib terre laudes audiuim? gloriā iuſti. et dixi. Secretū meū mihi: ſecretū meū mihi. Ve mihi. Preuaricātes preuaricati ſunt: & preuaricatōe tranſgreſſorū puaricati ſunt. Formido et fouea & laq̄us ſup te: q habitator es terre. Et erit qui fugerit a voce formidinis cadet in fouea: & qui ſe explicauerit de fouea. tenebitur laqueo: qa cataracte de excelſis apte ſūt & cōcutiētur fundamēta tre. Cō fractiōe cōfringetur tra. cōtritiōe cōteretur tra. Cōmotione cōmouebitur terra: agitatione agitabitur terra ſicut ebri: & auferetur q̄ſi taberna culū vni? noctis. Et grauabit eam iniqtas ſua & corruet: & nō adiciet vt reſurgat. Et erit in die illa. Viſitabit dominus ſuper militiam celi in excelſo: & ſuper reges terre qui ſunt ſup terra. Et cōgregabūtur in cōgregatione vni? faſcis in lacū: & claudētur ibi in carcere: & poſt multos dies viſitabūtur. Et erubeſcet luna & cōfundetur ſol: cū regnauerit dñs exercituū in monte ſion & in hieruſalem: & in cōſpectu ſenū ſuoꝝ fuerit glorificatus. 25.

Omine deus meus es tu & exaltabo te: confitebor nomini tuo: qm̄ feciſti mirabilia: cogitationes antiquas fideles amen.

vor citharę. erubuerūt nō bibeſt vinū. amara facta φωνὴ κιθάρας. ἠχύτησαν οὐκ ἔπιεν οἶνον. πικρὸν ἐγένετ eſt ſicera bibēti. deſerta eſt oīs ciui Τὸ γὰ σίκερα τοῖς πίνουσιν. ἠρημώθη πᾶσα πό tas. claudet domū ne igrediātur. vlulate p λις. κλεισθείη εἰκίαι τοῦ μὴ εἰσιέναι. ὀλολύξατε πᾶσ vino vbiq. ceſſauit oīs letitia. τοῦ οἴνου παρατάχη. πέπαυται πᾶσα εὐφροσύνη. abiit oē gaudiū terre. t derelīq= ἀπῆλθε πᾶσα εὐφροσύνη τῆς γῆς. καὶ καταλειφθή tur ciuitates deſerte. t dom? derelicte σονται πόλεις ἔρημοι. καὶ οἶκοι ἐγκαταλελειμμένοι peribūt. hec oīa erūt in terra in medio ἀπολοῦνται. ταῦτα πάντα ἔσται ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ gētiū. quēadmodū ſi q̄s excutiat oliuā: τῶν ἐθνῶν. ὃν τρόπον ἐάν τις καλαμήσηται ἐλαίαν, ſic excutient eos: t ſi quieuerit vide οὕτως καλαμήσουσιν αὐτούς, καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυ mia. t iſti voce clamabūt. at derelī γητός. καὶ οὗτοι φωνῇ βοήσονται. οἱ δὲ καταλειφθέν cti ſup terrā: letabunt ſimlr cū gl̄ia vo τες ἐπὶ τῆς γῆς, εὐφραν θήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυ= mini. cōturbabit aqua maris. ppt hoc ρίου. Ταραχθήσεται γὰ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. διὰ τοῦ gl̄ia dñi in inſulis erit maris. γο ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσαι τῆς θαλάσσης. nomē dñi gloſum erit dñi dei iſrael. γὸ ὄνομα κυρίου ἐνδόξου ἔσαι κυρίου τ θεοῦ Ἰσραήλ. ab alio terre pcītēa audiuim? ſpec ἀπὸ τῶν πέρατων τῆς γῆς πέρατα ἠκούσαμεν. δι inſulo. t dicēt: ve p̄uaricantib? πὶς τῷ ἀσεβεῖ. καὶ ἐροῦσιν, οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν bie.41 g. p̄uaricātes legē. timor t fouea t la= οἱ ἀθετοῦντες γὰ νόμον. φόβος καὶ βόθυνος καὶ πα= que? ſup vos habitātes in terra. t erit γὶς ἐφ ὑμᾶς τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσαι fugiens timorē cadet in foueā. at e= ὁ φεύγων γὰ φόβον ἐμπεσεῖται εἰς γὰ βόθυνον. ὁ δὲ ἐκ D gredīēs de fouea: capiet a laqueo. βαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος. q̄: fenestre de celo aperte ſunt. t cōcutiē ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνεῴχθησαν. καὶ σεισθή tur fundamēta terre. turbatiōe cōturbabit σεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ terra. t depauperatōe depaupabit terra. declinauit: t cō γῆ. καὶ ἀσθενείᾳ ἀσθενήσεται ἡ γῆ. ἔκλινεν, καὶ σεί mouebit ſicut tugurīū pomoꝝ terra. q̄ſi ebri? t cra δήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ. ὡς ὁ μεθύων καὶ κρα pulatuo. t cadet t nō poterit ſurgere. in παλῶν. καὶ πεσεῖται καὶ οὐμὴ δύνηται ἀναστῆναι. ka ualuit eſt ſup eā iniqtas. t erit in die ἰσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ illa iducet de ſup ornatū celi manū: ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ γὰ κόσμου τ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα, t ſup reges terre. t cōgregabūt t con καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς. καὶ συνάξουσι καὶ ἐκκλ cludent in munitionē t in carcerē. p mul κλείσουσιν εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον. διὰ πολ= tas gl̄iatiōes viſitato erit eos. t lūāſtet la λῶν θλιῶν ἐπισκεπὴ ἔσαι αὐτῶν. καὶ ταπήσεται ἡ πλίν ter: t cadet murus: t cōfundet ος, καὶ πεσεῖται γὸ τεῖχος, καὶ ἐντραπήσεται ἡ luna: t erubeſcet ſol. qz regnabit σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος. ὅτι βασιλεύσει dñs in ſion: t in hieruſlm: t i cōſpectu κύριος ἐν σιών, καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐναντίον τῶν ſenioꝝ gl̄ificabit. πρεσβυτέρων δοξασθήσεται. Ca.25.

Omine deꝰ meꝰ gl̄ificabo te laudabo nomē tuū: qz Κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε ὑμνήσω γὸ ὄνομά σου, ὅτι A feciſti admirabilia reꝰ: cōſiliū antiquū verū ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴ ἀρχαίαν ἀλήθειαν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Text.he.Esa.xxvj.	Pritiua.heb.
fiat. q: posuisti ciuitateo in tumultũ. ciuitateo muni	°Quia°posuisti°ciuitatem	°שׂוּם °קָרְיָה °לַגָּל °מָעִיר °כִּי °שַׂמְתָּ	°שׂוּם °קָרָה
φύσετο. ὅτι ἔθνεας πόλεις εἰς χῶμα. πόλεις ὀχυ=	ʳin tumultũ: °vrbẽ fortem	°בְּצוּרָה °בְּתוּלַת	°בְּתוּלָה °גַּל
ταο ut caderẽt eoꝝ fundamẽta ipsoꝝ ci=	°in ruinam °domum °alie	°לְמַפֵּלָה °אַרְמוֹן °זָרִים °מֵעִיר	°עִיר
φὰς τοῦ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια τῶν ἀσεβῶν πό=	norũ vt non sit ciuitas: &	°לְעוֹלָם °לֹא °יִבָּנֶה: °עַל °כֵּן °יְכַבְּדוּךָ	°בָּנָה
λεις, τὸν οὐκέτι οὐ μὴ οἰκοδομηθῇ. διὰ τοῦτο ὑμνήσει	°in sempiternũ °nõ °edifi=	°עַם °עָז °קִרְיַת °גּוֹיִם °עָרִיצִים °יִרָאוּךָ:	°עָז °עִיר
tibi ppls mendic°. q ciuitateo holm iustatẽ sustinẽ	cetur. °Sup °hoc °laudabit	°כִּי °הָיִיתָ °מָעוֹז °לַדָּל °מָעוֹז °לָאֶבְיוֹן	°דָּל
σει ὁ λαὸς ὁ σθωχός. καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικουμέ=	te °ppl°us °fortis: °ciuitas	°בַּצַּר °לוֹ °מַחְסֶה °מִזֶּרֶם °צֵל °מֵחֹרֶב	°צוּר °חָסָה
νῶν ὑμνήσουσί σε. ἐφύου γὰρ πάσῃ πόλει ταπεινῇ	°gentiũ °robustarũ °time	°כִּי °רוּחַ °עָרִיצִים °כְּזֶרֶם °קִיר:	°צִיָּה °שָׁאוֹן
auxiliator. tristib° ppter copiã ptectio: ab ho=	bit te. °Quia °fact° es° for	°כְּחֹרֶב °בְּצִיָּון °שְׁאוֹן °זָרִים °תַּכְנִיעַ	°עָנָה °עָנַע
B βουλοῦ. τοῖς ἀθυμήσασι δὲ ἔσεσθαι σκέπη, ἀπὸ ἀε=	titudo° paupi: °fortitudo	°חֹרֶב °בְּצֵל °עָב °זְמִיר °עָרִיצִים °יַעֲנֶה:	
minib° mallo liberabis eoꝝ: vmbraculũ sitientiũ. q	°egeno °i tribulatiõe °sua:	°וְעָשָׂה °יְהוָה °צְבָאוֹת °לְכָל °הָעַמִּים	
ἰσχὺν πενήτων ἔσῃ αὐτοῖς, σκέπη διψώντων. καὶ	°spes °a turbine °vmbracu	°בָּהָר °הַזֶּה °מִשְׁתֵּה °שְׁמָנִים °מִשְׁתֵּה	°שָׁתָה
ἰσχὺς πνοὴ ἐπὶ τοῖχον ἐκκλινές, ἀπὸ ἀε=	lũ °ab estu. °Spũs °eni °ro=	°שְׁמָרִים °שְׁמָנִים °מְמֻחִים °שְׁמָרִים	°מוּחַ
πνοῆς πενήτων ἔσῃ αὐτούς, σκέπη διψώντων. καὶ	bustorũ °q̃si turbo ipellẽs	°זְקֻקִים: °וּבִלַּע °בָּהָר °הַזֶּה °פְּנֵי	°זָקַק °פָּנָה
ἰσχὺς ὁλοπνοῆς πατούσῃ ἀσθενεῖ. καὶ	°parietẽ. °Sicut est° in siti:	°הַלּוֹט °הַלּוֹט °עַל °כָּל °הָעַמִּים	
πνεῦμα ἀνέρων ἀδικουμένων ὑμνήσουσί σε. ὡς ἄτ=	°tumultũ °alienorũ °hũil'a	°וְהַמַּסֵּכָה °הַנְסוּכָה °עַל °כָּל °הַגּוֹיִם:	°נָסַךְ °נָסַךְ
μενος ψυλλάνιμος διψῶντος ἐν σιὼν. ὅτι ῥύσῃ αὐτοὺς	bis: & q̃si° calore °sub °nu	°בִּלַּע °הַמָּוֶת °לָנֶצַח °וּמָחָה °אֲדֹנָי	
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς ἐλεγόψυχοι διψῶντες ἐν σιών. ὅτι ῥύσῃ αὐτοὺς	be torrẽte °ppaginẽ °for=	°יְהוִה °דִּמְעָה °מֵעַל °כָּל °פָּנִים °וְחֶרְפַּת	°פָּנָה
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	tiũ °marcescere facies. °Et	°עַמּוֹ °יָסִיר °מֵעַל °כָּל °הָאָרֶץ °כִּי	°סוּר
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	faciet °dominus °exerci=	°יְהוָה °דִּבֶּר: °וְאָמַר °בַּיּוֹם °הַהוּא °יְהוָה	
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	tuum °omnibus °populis	°אֱלֹהֵינוּ °זֶה °קִוִּינוּ °לוֹ °וְיוֹשִׁיעֵנוּ	°יָשַׁע
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°in monte °isto °conuiuiũ	°זֶה °יְהוָה °קִוִּינוּ °לוֹ °נָגִילָה °וְנִשְׂמְחָה	°גּוֹל °שָׂמַח
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°pinguiũ: °cõuiuiũ vinde	°בִּישׁוּעָתוֹ: °כִּי °תָנוּחַ °יַד °יְהוָה	°יָשַׁע °נוּחַ
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	mie: °conuiuium °pingui=	°בָּהָר °הַזֶּה °וְנָדוּשׁ °מוֹאָב °תַּחְתָּיו	°דּוּשׁ
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	um °medullatorum: °vin	°כְּהִדּוּשׁ °מַתְבֵּן °בְּמוֹ °מַדְמֵנָה:	°מָדַן °דָּשׁ
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	demie °defecate. °Et preci	°וּפָרַשׂ °יָדָיו °בְּקִרְבּוֹ °כַּאֲשֶׁר °יְפָרֵשׂ	°פָּרַשׂ
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	pitabit °in monte °isto °fa	°הַשַּׁחָה °לִשְׂחוֹת °וְהִשְׁפִּיל °גַּאֲוָתוֹ	°שָׁחָה °נָאָה
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	ciem °vinculi °colligati °su	°עִם °אַרְבּוֹת °יָדָיו: °וּמִבְצַר °מִשְׂגַּב	°בָּצַר °שָׂגַב
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	per °oñes °populos: °& te	°חֹמֹתֶיךָ: °הֵשַׁח °הִשְׁפִּיל °לָאָרֶץ °עַד °עָפָר:	°חָמָה °שָׁחָה
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	lam °quã ordit° est °sup		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°oẽs °uationes. °Precipita	°בַּיּוֹם °הַהוּא °יוּשַׁר	Cap.xxvij
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	bit °mortẽ °in sempiternũ.	°הַשִּׁיר °הַזֶּה °בְּאֶרֶץ °יְהוּדָה °עִיר °עֹז	°שִׁיר °עֹז
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°Et auferet °dñs °deus °la=	°לָנוּ °יְשׁוּעָה °יָשִׁית °חוֹמוֹת °וָחֵל: °פִּתְחוּ	°יָשַׁע °שִׁית
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	chrymã °ab °oñ °facie: °&	°שְׁעָרִים °וְיָבֹא °גּוֹי °צַדִּיק °שֹׁמֵר	°חֵיל °בּוֹא
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	opprobriũ °popli sui °au	°אֱמוּנִים: °יֵצֶר °סָמוּךְ °תִּצֹּר °שָׁלוֹם	°צַדִּיק °אֱמוּן
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	feret °de °vniuersa °fra: °qa	°שָׁלוֹם °כִּי °בְךָ °בָּטוּחַ: °בִּטְחוּ °בַיהוָה	°סָמַךְ °נָצַר
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°dominus °locutus est. °Et	°עַדֵי °עַד °כִּי °בְּיָהּ °יְהוָה °צוּר °עוֹלָמִים:	°שָׁלַם °בָּטַח
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	dicent °in die °illa. °Ecce		°עַלָם
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°deus noster °iste: °expecta		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	uim° eũ: °& saluabit nos.		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°Iste °dñs: °sustinuim° eũ:		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	ˣ exultabimus° & letabi=		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	mur °in salutari eius: °qa		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°requiescet °manus °dñi		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°in monte °isto. °Et tritu=		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	rabitur° moab ˣ sub eo:		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°sicuti teruntur° palee° in		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°plaustro. ooooooooooooo		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°Et extẽdet °manus suas		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°sub eo: °sicut °extendit oo		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°natans °ad natãdum: ° &		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	humiliabit ˢ gloriam eius		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°cũ °allisione °manuũ ei°.		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°& munimenta °sublimiũ		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°murorum tuorũ °conci=		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	dent. & ˢ humiliabũtur: &		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°detrahentur ˢ in terram		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	ʳ vsq; ad° puluerem. 26.		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς			
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	IN die° illa° cantabitur		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°cãticũ ° istud° in terra		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°iuda. °Vrbs ˢ fortitudinis		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°nẽe: ˢ saluator °ponetur		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	in ea °murus °& antemura		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	le. ᶠ Aperite °portas ᶠ & in=		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	gredietur °gens ᶠ iusta: °cu		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	stodies ˢ veritatẽ. ᶠ Vet° er=		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	ror abiit: °seruabis °pacẽ:		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°pacẽ °quia ᶠ in te ᶠ sperami=		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	mus. ᵉ Speraſtis °in dño		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	ʰ in seculis ˢ eternis: ᵐ i dño		
ὑπὸ ὑβριστῶν ἐχθρῶν, ὃν τρόπον ἐρρύσω τοὺς	°deo °forti °in perpetuũ.		

Pătîna.heb.	Text.be.Esa.xxvj.	Trâsla.B.Vie.	Trâs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
כִּי הִשַּׁח יוֹשְׁבֵי מָרוֹם קִרְיָה נִשְׂגָּבָה	שַׁח רום	qQuia incuruabit habitãtes in excelso: ciuitatẽ sublimẽ humiliabit: humiliabit eã vsq; ad terrã: detrahet eã vsq; ad puluerẽ. Cõculcabit eã pes: pes pauꝑs gressus egenorum. Semita iusti oo recta est: rectus callis iusti ad ooooooooooooooo ambulandũ: & in semita iudiciorum tuoꝝ dñe sustinuimus te: nomen tuũ & memoriale tuũ in desiderio aie. Aia mea desiderauit te in nocte: sed in spũ meo in p̃cordiis meis de mane vigilabo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iustitiã discẽt hitatores orbis. Misereamur impio: & nõ discet iustitiã facere. In terra sctõꝝ inique gessit: & non videbit gloriam domini. Domine oooo exaltetur manus tua vt nõ videãt: videãt & cõfundantur zelates populi: & ignis hostes tuos deuoret. Domine dabis pacem ooooooooooooo nobis: oia enim opera tus es nobis. Dñe deus noster possederunt nos domini absq; te: tantum in te recordemur nominis tui. Moriẽtes non viuãt: gigãtes nõ resurgãt. Propterea visitasti & contriuisti eos & pdidisti oẽs memoriã eorum. Indulsisti genti dñe: indulsisti genti. Nũ qd glorificat es? Elógasti oẽs terminos terre. Dñe in angustia rcqsierunt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Sicut q cõcepit cũ appropinquerit ad partũ: dolens clamat in dolorib? suis: sic facti sum? a facie tua dñe. Cõcepimus: & q̃si parturium? & peperim? spiritũ. Salutes non fecimus in terra: ideo nõ ceciderũt habitatores terre. Viuent mortui tui: iterfecti mei resurgẽt. Expgiscimini & laudate q hitatis i puluere: quia ros lucis ros tua & terrã gigantũ detrahes in ruinã. Vade populus meus: intra in cubicula tua: claude ostia tua sup te: abscõdere modicũ quãtulũcũq; donec p trãseat ira dñi. Ecce eni dñs egredietur de loco suo: vt visitet iniquitatem habitatoris oooo	q humiliãs deduxit habitãtes in excel ὃς ταπεινώσας κατήγαγεν τοὺς κατοικοῦντας ὑψη sio. ciuitates munitas destrues τ deduces vsq; ad λεῖς· πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ καθέξεις ἕως pauimẽtũ. τ cõculcabũt eas pedes mãsuetoꝝ ἐδάφους· καὶ πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων τ humiliũ gressus. via iustoꝝ recta facta est. καὶ ταπεινῶν βήματα· ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐγένετο· τ pparata via iustoꝝ. nã pria καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν· πλὴν ὁδὸς dñe iudiciũ. sperauim? in nõie tuo τ in κυρίου κρίσις· ἐλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ mẽoria quã desiderabat aia mea. de nocte cõsurgit τῇ μνείᾳ ἧς ἐπεθύμει ἡ ψυχή μου· ἐκ νυκτὸς ὀρθριεῖ πρὸ spũs me ad te de. qz lux pcepta πνεῦμά μου πρὸς σὲ ὁ θεός· ὅτι φῶς τὰ προστάγματά tua sup terra. iusticiã discite habitãtes in σου ἐπὶ τῆς γῆς· δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ terra. cessauit enim ipi. nõ discet iusticiã τῆς γῆς· παύσαιτο γὰρ ὁ ἀσεβής· ὃν μὰ μάθῃ δικαιοσύ- am sup terra. veritatẽ nõ faciat. auferat ipi νην ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσῃ· ἀφέλοιτο ὁ ἀσε ne vt nõ videat gloriã dñi. dne excelsum tuũ βὴς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου· κύριε ὑψηλός σου brachiũ τ nõ scierũt. scientes erũt cõfunden ὁ βραχίων καὶ οὐκ ἔδεισαν· γιόντες δὲ αἰσχυνθήσον- tur. zelus apꝑhẽdet popm̃ tuũ. τ nũc ignis τται. ζῆλος λαὸν ἀπαίδευτον· καὶ νῦν πῦρ τοὺς aduersarios cõedet. dne deus nr pacem da nobis. ὑπεναντίους ἔδεται· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν. oia .n. reddidisti nobis. dne deus nr possidẽ πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κτῆσαι nos dne extra te aliũ non scimus. nomen nos dne extra te alium non scimus. nomen ἡμᾶς κύριε ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν· τὸ ὄνομά tuũ vocam?. at mortui vitã nõ videbũt. neq; σου ὀνομάζομεν· οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ ἴδωσιν· οὐδὲ medici nõ suscitabũt. ppt̃ hoc iduxisti τ ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσωσι· διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ pdidisti τ tulisti oẽ masculinũ eoꝝ. adde eis ἀπώλεσας καὶ ἔρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν· πρόσθες αὐτοῖς mala dne. adde mala gliosis terre. dne κακὰ κύριε· πρόσθες κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς· κύ mie i tribulatiõe recordati sum? tui: i tribulatõe parua doctri rie ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου, ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παι na tua nobis. τ sicut parturiẽs cũ appinãt ad pa δεία σου ἡμῖν· καὶ ὡσεὶ ὠδίνουσα ἐγγίζειν τοῦ τι riendũ τ in dolore suo clamat: sic facti sumus κεῖν καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι αὐτῆς κράξει, οὕτως ἐφοβήθη- coram dilecto tuo. ppter timorẽ tuũ dne in mεν τῷ ἀγαπητῷ σου· διὰ γὰρ φόβον σου κύριε ἐν utero accepim? τ parturiuim? τ pepim?: spi γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν, πνεῦ ritũ salutis tue quẽ fecisti sup terrã. nõ fecimus μα σωτηρίας σου ὃ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς. οὐ πε- muo: sed cadẽt habitãtes in σούμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς terra. surgẽt mortui τ resurgent q in γῆς· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς monumẽtis. τ letabunt q in terra. nã ros μνημείοις· καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐπὶ τῆ γῆ· ἡ γὰρ δρὸ q a te sanitas ipis est. at terra ipiorum σος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἔσται· ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσε rũ cadet. vade ppls meus: ingrederein cubicula βῶν πεσεῖται· βάδιζε λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ ταμ la tua: claude hostiã tuã. absc̃dere μιεῖά σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου· ἀπόκρυβηθι modicũ quãtulũcũq; donec pitranseat ira dñi. μικρὸν ἔσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου· ecce eni dñs a loco sc̃o iducit irã ἰδοὺ γὰρ κύριος ἐκ τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν sup hitantes ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας oooooooooooooooooooooo

יוֹשְׁבֵי			
מָרוֹם			
קִרְיָה			
נִשְׂגָּבָה			
יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד אָרֶץ יַגִּיעֶנָּה	שַׁח רום		
עַד עָפָר תִּרְמָסֶנָּה רֶגֶל רַגְלַי	קֶרֶב שָׁגַב		
עֲנִי כַפַּעֲמֵי דַלִּים אֹרַח לַצַּדִּיק	נָגַע רָמַס		
מֵישָׁרִים פָּלַס תְּפַלֵּס אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה	עָנָה דָּלַל		
קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת נָפֶשׁ אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה	צָדִק		
אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי	יָשָׁר עָגֹל		
כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק	פָּלַס שָׁפַט		
לִמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל יֵחָן רָשָׁע בַּל	קָוָה אָנָה		
לָמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יַעַוֵּל בַּל	חָנַן		
יֶחֱזֶה גְּאוֹת יְהוָה יְהוָה רָמָה יָדְךָ בַּל	עָוֶל		
יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ קִנְאַת עָם אַף אֵשׁ צָרֶיךָ	נָאָה גָּאָה		
תֹּאכְלֵם יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם לָנוּ	רוּם חָזָה		
כִּי גַם כָּל מַעֲשֵׂינוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ יְהוָה	קוּם צוּר		
אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ לְבַד בְּךָ	אָכַל שָׁפַט		
נַזְכִּיר שְׁמֶךָ מֵתִים בַּל יְחְיוּ רְפָאִים בַּל	שָׁלֵם עָשָׂה		
יָקוּמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל	זָכַר מוּת		
זֵכֶר לָמוֹ יָסַפְתָּ לַגּוֹי יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי	קוּם שָׁמַד		
נִכְבַּדְתָּ רִחַקְתָּ כָּל קַצְוֵי אָרֶץ יְהוָה	אָבַד כָּבַד		
בַּצַּר פָּקְדוּךָ לָחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ כְּמוֹ	קָצָה צוּר		
הָרָה תַּמְרִיב לַלֶּדֶת תָּחִיל תִּזְעַק חֹלִי	צוּק עָקַר		
בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה יָלַדְנוּ	כָּרַע יָלַד		
כְּמוֹ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ יְשׁוּעוֹת	חוּל זָעַק		
בַּל נַעֲשֶׂה אָרֶץ וּבַל יִפְּלוּ יוֹשְׁבֵי תֵבֵל	הָיָה פָּנָה		
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן הָקִיצוּ	חוּל הָרָה		
וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ	יָשַׁע עָשָׂה		
וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל לֵךְ עַמִּי בֹּא בַּחֲדָרֶיךָ	נָפַל יָלַד		
וְסְגֹר דַּלְתְּךָ בַּעֲדֶךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע	בּוֹא עָנָה		
עַד יַעֲבָר זָעַם כִּי רִגְזָה יְהוָה	עָבַר		
יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד עֲוֹן יֹשֵׁב	קוּם		

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. | Trãsla.B.Vie. | Ter.be.Esa.xxvij.Pritina.heb.

sup terrã. ⁊ reuelabit terra sanguinẽ suũ. ⁊
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς· καὶ
nõ abscõdet iterfectos vltra.
οὐ κατακαλύψει τοὺς ἀνῃρημένους ἔτι. Ca.27.

IN die illa iducet dñs gladiũ
A Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν
sctũ ⁊ magnũ ⁊ fortẽ sup
τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν
draconẽ colubrũ fugientẽ sup draconẽ colubrũ tor
δράκοντα ὄφιν φεύγοντα ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκο
tuosũ. ⁊ occidet draconẽ dñm mari.
λιὸν· καὶ ἀνελεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ. τῇ ἡ
die illa vinea bona desiderijs cãtare scõm
μέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κα
eã. ego ciuitas munita: ciuitas oppugnata fru
τ' αὐτῆς· ἐγὼ πόλις ἰσχυρά, πόλις πολιορκουμένη μά
stra potã dabo illi. capiet eũ nocte. die aũt ca
την ποτιῶ αὐτήν· ἁλώσεται γὰρ νυκτός· ἡμέρας δὲ πε
det mur⁹ ei⁹. nõ eũ ⁊ nõ apphendit e
σεῖται τὸ τεῖχος αὐτῆς· οὐκ ἔστι ἢ οὐκ ἐπιλάβεται αὐ
am. igit ꝓpter hoc fecit dñs de⁹ oia ꝛcõꝛ
τῆς· τοίνυν διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα
cõtinuit. cõbustus sum. clamabũt oẽs habitã
συνέταξεν· κατακέκαυμαι· βοήσονται πάντες οἱ ἐνοι
tes in ea. faciam⁹ pacẽ illi: faciam⁹
κοῦντες ἐν αὐτῇ· ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν
pacẽ ꝙ veniũt filii iacob.germinabit ⁊ florebit
εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακώβ. βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει
Israel ⁊ iplebit orbẽ terre fructus ei⁹.
Ἰσραὴλ καὶ ἐμπλήσουσιν ὀρθὸν γῆς καρποῦ αὐτοῦ·
nõ sicut ipe percussit ⁊ ipe sic percutiet? ⁊
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξε καὶ αὐτὸς οὕτως πλαγήσεται; καὶ
sicut ipe occidit ⁊ ipe sic occidet? ⁊
ὡς αὐτὸς ἀπέκτεινε καὶ αὐτὸς οὕτως ἀποκτενεῖται; μαχό
rano ⁊ expobãs emittet eos. nõne tu eradꝫ
μενος καὶ ἐκβαλὼν ἐξαποστελεῖ αὐτούς· οὐ σὺ ἔξω ὁ
meditabaris spũ duro iterficere eos
μιλιτῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀπολεῖν αὐτούς
spũ furoris? ꝓpterea auferet iniqtas ia
πνεύματι θυμοῦ; διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία Ια
cob. ⁊ hoc est bñdictio ei⁹. cũ ablulero
κὼβ· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτοῦ· ὅταν ἀφέλωμαι
ei⁹ pctũ: qñ posuerit oẽs lapides
αὐτοῦ τὰς ἁμαρτίας, ὅταν ὦσι πάντες τοὺς λίθους τῶν
altariũ cõcisos vt pulueres minutũ. ⁊ nõ mane
βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν· καὶ ξύλα μὴ
bũt arbores eoꝝ ⁊ idola eoꝝ succensa
τὰ ἄλση αὐτῶν καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκαυμένα
qñ luc⁹ lõge habitãbo. grex remi
ὅταν φῶς μακρὰν τὸ κατοικούμενον· ποίμνιον ἀνὴρ
sus erit sicut grex derelict⁹. ⁊ erit mul
βόσκων ἔσται ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον· καὶ ἔσται πο
to tpe in pascua. ⁊ ibi redescent: ⁊ post
λὺ χρόνον εἰς βόσκημα· καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσεται, καὶ μετὰ
multũ tpo nõ erit in ea oẽ viride: qꝫ
πολὺν χρόνον οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρόν, διὰ τὸ
B exsiccatũ ẽ. mulieres veniẽtes ab spectaculo venite. nõ enĩ po
ξηρανθῆναι· γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας ἔλθετε· οὐ γὰρ λα
pul⁹ est hũc itellectũ. ꝓpterea nõ miserebit ꝙ fe
ὸς ἐστιν ἔχων σύνεσιν· διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἐλεήσῃ ὁ ποιή
cit eos: neq; ꝙ plasmauit eos nõ miserebit. ⁊
σας αὐτούς, οὐδὲ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ ἐλεήσῃ· καὶ
erit in die illa: cõcidet dñs a flo
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς διώ
re fluminis vsq; ad torrentẽ egypti. vos aũt cõgregate
ρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως χειμάρρου· ὑμεῖς δὲ συνάγετε
filios israel ꝓnũ vnũ. ⁊ erit in die il
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ κατὰ ἓνα ἕνα· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la clangẽt tuba magna ⁊ veniẽt ꝙ peri
νῃ σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἥξουσιν οἱ ἀπο
erũt in regiõe assyrios: ⁊ ꝙ perierũt in
λόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων, καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν

[a]terre [b]contra eum: [c]& re
uelabit [d]terra ooooooooo
[e]sanguinem suum. [f]& nõ
[g]operiet [h]vltra ooooooooo
[i]interfectos suos. 27.

IN [a]die [b]illa [c]visitabit
ooooooooooooooooooo
[d]dominus [e]in gladio suo
[f]duro & [g]grandi ooooooo
[h]& forti: [i]super [k]leuiathan
[l]serpentẽ [m]vectem: ooooo
[n]& super [o]leuiathã [p]serpen
tẽ [q]tortuosum: [r]& occidet
[s]cetum [t]qui [u]in mari est.
[a]In die [b]illa ooooooooooo
[c]vinea [d]meri [e]cantabit [f]ei.
[g]Ego [h]dominus ooooooo
[i]qui seruo eam: [k]repente
[l]propinabo ei: [m]ne forte
[n]visitetur [o]contra eam.
[p]Nocte [q]& die [r]seruo eam:
[s]indignatio [t]nõ est [u]mihi.
[a]Quis [b]dabit me [c]spinã &
[d]vẽprem [e]in prelio? [f]gra
diar [g]super eam: ooooooo
[h]succendã eã [i]pariter. [k]An
potius [l]tenebit [m]fortitudi
nem meã? [n]Faciet [o]pacem
[p]mihi: [q]pacẽ [r]faciet [s]mihi.
[a]Qui egredietur ipetu a
[b]iacob: [c]florebit [d]& germi
nabit [e]israel [f]et implebunt
[g]faciem [h]orbis [i]semine. oo
[a]Numqd iuxta plagã [b]pcu
tientis [c]eã [d]pcussit eũ? [e]Aut
[f]sicut occidit [g]interfectos
ei? sic [h]occisus est? [i]In mẽ
sura cõtra mensurã [k]cum
abiecta fuerit [l]iudicabit eã
[m]meditatus est [n]in spũ suo
[o]duro [p]die [q]est? [r]Idcirco
[s]sup hoc [t]dimittetur [u]iniq
tas domus [a]iacob: [b]& iste
[c]ois [d]fructus vt [e]auferatur
[f]pcm eius. [g]Cũ posuerit
[h]oẽs [i]lapides [k]altaris [l]sicut
lapides [m]cineris [n]allisos :
[o]non [p]stabũt [q]luci [r]& delu
bra. [s]Ciuitas [t]enĩ [u]munita
[a]desolata erit: [b]speciosa
[c]relinq̃tur: [d]& [e]dimittetur
[f]q̃si desertũ. [g]Ibi [h]pascetur
[i]vitulus [k]& ibi [l]accubabit:
[m]& consumet [n]sũmitates
eius. [o]In siccitate [p]messis
illius [q]cõterẽtur [r]mulieres
[s]veniẽtes & [t]docẽtes [u]eã.
[a]Nõ est [b]enĩ [c]ppls [d]sapiẽs:
[e]ꝓpterea [f]nõ [g]miserebitur
eius [h]qui fecit eũ & qui for
mauit eũ [i]nõ [k]pcet ei. [l]Et
erit [m]i die [n]illa [o]excutiet [p]dñs
[q]ab alueo [r]fluminis [s]vsq;
ad [t]torrentẽ [u]egypti: [a]&
vos [b]cõgregabimini [c]vn?
& [d]vn? [e]filii [f]israel. [g]Et erit
[h]in die [i]illa: ooooooooooo
[k]clãgetur [l]i tuba [m]magna:
[n]& venient [o]qui pditi fuerãt
[p]de terra [q]assyriorum: [r]&
qui electi erant [s]de terra

[a]נָלָה [b]הָאָרֶץ [c]עָלֶיו [d]וְנִלְתָה [e]הָאָרֶץ
[f]כִּסָּה [g]אֶת [h]דָּמֶיהָ [i]וְלֹא [k]תְכַסֶּה [l]עוֹד [m]עַל
[n]הֲרֻגֶיהָ׃

La.xxvij
[a]בָּקַד [b]בַּיּוֹם [c]הַהוּא [d]יְפְקֹד
[e]יְהוָה [f]בְּחַרְבּוֹ [g]הַקָּשָׁה [h]וְהַגְּדֹלָה
[i]וְהַחֲזָקָה [k]עַל [l]לִוְיָתָן [m]נָחָשׁ [n]בָּרִחַ
[o]וְעַל [p]לִוְיָתָן [q]נָחָשׁ [r]עֲקַלָּתוֹן [s]וְהָרַג [t]אֶת
[u]הַתַּנִּין [v]אֲשֶׁר [w]בַּיָּם ׃ [a]בַּיּוֹם [b]הַהוּא
[c]כֶּרֶם [d]חֶמֶר [e]עֲנוּ [f]לָהּ ׃ [g]אֲנִי [h]יְהוָה
[i]נֹצְרָהּ [k]לִרְגָעִים [l]אַשְׁקֶנָּה [m]פֶּן
[n]יִפְקֹד [o]עָלֶיהָ [p]לַיְלָה [q]וְיוֹם [r]אֶצְרֶנָּה ׃
[a]חֵמָה [b]אֵין [c]לִי [d]מִי [e]יִתְּנֵנִי [f]שָׁמִיר
[g]שַׁיִת [h]בַּמִּלְחָמָה [i]אֶפְשְׁטָה [k]בָהּ
[l]אֲצִיתֶנָּה [m]יַחַד ׃ [a]אוֹ [b]יַחֲזֵק [c]בְּמָעֻזִּי
[d]יַעֲשֶׂה [e]שָׁלוֹם [f]לִי [g]שָׁלוֹם [h]יַעֲשֶׂה [i]לִי׃
[a]הַבָּאִים [b]יַשְׁרֵשׁ [c]יַעֲקֹב [d]יָצִיץ [e]וּפָרַח
[f]יִשְׂרָאֵל [g]וּמָלְאוּ [h]פְנֵי [i]תֵבֵל [k]תְּנוּבָה ׃
[a]הַכְּמַכַּת [b]מַכֵּהוּ [c]הֻכָּה [d]אִם [e]כְּהֶרֶג [f]הֲרֻגָיו
[a]הֹרָג ׃ [b]בְּסַאסְאָה [c]בְּשַׁלְחָהּ [d]תְּרִיבֶנָּה
[e]הָנָה [f]בְרוּחוֹ [g]הַקָּשָׁה [h]בְּיוֹם [i]קָדִים ׃
[a]לָכֵן [b]בְּזֹאת [c]יְכֻפַּר [d]שֵׁן [e]יַעֲקֹב [f]וְזֶה
[a]כָּל [b]פְּרִי [c]הָסֵר [d]חַטָּאתוֹ [e]בְּשׂוּמוֹ [f]כָּל
[a]אַבְנֵי [b]מִזְבֵּחַ [c]כְּאַבְנֵי [d]גִר [e]מְנֻפָּצוֹת
[a]לֹא [b]יָקֻמוּ [c]אֲשֵׁרִים [d]וְחַמָּנִים ׃ [a]כִּי
[a]עִיר [b]בְּצוּרָה [c]בָּדָד [d]נָוֶה [e]מְשֻׁלָּח [f]וְנֶעֱזָב
[a]כַּמִּדְבָּר [b]שָׁם [c]יִרְעֶה [d]עֵגֶל [e]וְשָׁם
[a]יִרְבַּץ [b]וְכִלָּה [c]סְעִפֶּיהָ׃ [a]נִיבֵשׁ [b]קְצִירָהּ
[a]תְּשֻׁבַרְנָה [b]נָשִׁים [c]בָּאוֹת [d]מְאִירוֹת
[a]אוֹתָהּ [b]כִּי [c]לֹא [d]עַם [e]בִּינוֹת [f]הוּא [g]עַל
[a]כֵּן [b]לֹא [c]יְרַחֲמֶנּוּ [d]עֹשֵׂהוּ [e]וְיֹצְרוֹ [f]לֹא
[a]יְחֻנֶּנּוּ׃ [a]וְהָיָה [b]בַּיּוֹם [c]הַהוּא [a]יַחְבֹּט
[a]יְהוָה [b]מִשִּׁבֹּלֶת [c]הַנָּהָר [d]עַד [e]נַחַל
[a]מִצְרַיִם [b]וְאַתֶּם [c]תְּלֻקְטוּ [d]לְאַחַד
[a]אֶחָד [b]בְּנֵי [c]יִשְׂרָאֵל׃ [a]וְהָיָה [b]בַּיּוֹם [c]הַהוּא
[a]יִתָּקַע [b]בְּשׁוֹפָר [c]גָּדוֹל [d]וּבָאוּ [e]הָאֹבְדִים
[a]בְּאֶרֶץ [b]אַשּׁוּר [c]וְהַנִּדָּחִים [d]בְּאֶרֶץ

Pritiua.heb.	Tex.he.Esa.xxviij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
מִצְרָיִם ׀ וְהִשְׁתַּחֲווּ ׀ לַיהוָה ׀ בְּהַר	שָׁמָה	egypti:& adorabũt dominum in monte	egrpto. τ adorabũt dñm sup montẽ
הַקֹּדֶשׁ ׀ בִּירוּשָׁלִָם׃		sancto in hierusalem.	ἁγίου ἐν ἱερουσαλήμ.
Ca.xxviij הוֹי עַטֶּרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי אֶפְרַיִם	Ca.xxviij נָאָה צָבִי	28. UE corone superbie ebriis effraim: & flori decadenti glorie exultatiõis eius qui erãt in vertice vallis pinguis sime errantes a vino: Ecce validus & fortis dominus sicut impetus grandinis turbo cõfringẽs: sicut ipetus aquarũ multarũ inundantiũ & emissarum sup terrã spacioſã. Pedibus cõculcabitur corona superbie ebriorum effraim & erit flos decidens glorie exultatiõis eius: qui est sup vertice vallis pinguium: dñi tẽporanei ante maturitatẽ autũni. Qd cũ aspexerit vidẽs statim vt mãu tenuerit deuorabit illud. In die illa erit dominus exercituum corona glorie: & sertũ exultationis residuo populi sui: & spiritus iudicii sedenti super iudiciũ & fortitudo reuertentibus de bello ad portam. Verũ hi quoq; pre vino nescierũt: & pre ebrietate errauerũt. Sacerdos & ppheta nescierũt pre ebrietate: absorpti sunt a vino: errauerũt in ebrietate: nescierũt videntẽ ignorauerũt iudicium. Oẽs enĩ mense replete sũt vomitu sordiũq; ita vt nõ esset vltra locus. Quẽ docebit scientiã & quẽ intelligere faciet auditũ? Ablactatos a lacte: auulsos ab vberibus: qa mãda remanda: manda remãda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi. In loquela enĩ labii & lingua altera loq̃tur ad populum istum: cui dixit. Hec est reqes mea: refocite lassũ: & hoc est meũ refrigerium: & noluerũt audire. Et erit eis verbũ dñi mãda remanda: expecta reexpecta: modicũ ibi modicum ibi: vt vadãt & cadant retrorsum: & cõterãtur & illaqueẽtur & capiãtur. Propter hoc audite verbũ dñi viri illusores q dñamini sup	Ca.28. Uæ corone iturie mercenarii ephra im floo cadẽs de gloria sup vertice ĩm. ὁ ἄνθος ὁ ἐκπεσὼν τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς mõtis pinguis. ebrii sine vino. ecce τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου. ἰδοὺ fortis τ dur furor dñi sicut grãdo ꝙ defer ἰσχυρὸς καὶ σκληρὸς ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα κατα tur nõ hñs vmbraculũ violẽtia decidẽs. sicut φερομένη ὄμβρος ἔχουσα σκέπην βίᾳ καταφερομένη. ὡς aque multa multitudo trahẽs regionẽ in terra faci ὕδατος πολὺ πλῆθος σύρον χώραν. ἐν τῇ γῇ ποιῶ et requiẽ manib. τ pedib cõcul σει ἀνάπαυσιν ταῖς χερσί. καὶ τοῖς ποσὶ κατα cabitur corona iturie. mercenarii πατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως. οἱ μεθυστοὶ τοῦ ephraim τ erit floo cadẽs de spe ἐφραίμ. καὶ ἔσται τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος glie in sũmitate mõtis excelsi. sicut p τῆς δόξης ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ. ὡς πρό cox ficus: vidẽs eã: priusq; in manũ eã ὄρθρινος σῦκον, ὃ ἰδὼν αὐτό, πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτὸ capiat: volet illã deuorare. die illa λαβεῖν, βιλήσει αὐτὸ καταπιεῖν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ erit dñs sabaoth corona spei oma ἔσται κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλα ta gñs: relicto meo ppio τ de κεῖς τῆς δόξης, τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ καὶ κα relinquet in spũ iudicii sup iudicũ. τ ταλειφθήσεται ἐν πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσει. καὶ fortitudinẽ phibẽtiũ iterficere. hi enĩ vino decepti ἰσχὺ κωλυόντων ἀπειλῆ. οὗτοι γὰρ οἴνῳ πεπλανη sunt. errauerũt ppter sicerã sacerdos τ p μένοι εἰσίν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεὺς καὶ προ pheta excidẽt mẽte ppter vinũ. vacillauẽt ab φήτης ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσφάλησαν ἀπὸ τῆς ebrietate sicere: errauerũt. hoc est phalma. μέθης τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα. maledictio comedet hoc cõsiliũ. hoc enĩ cõsiliũ p ἀρὰ ἔδεται τοῦτον τὸν βουλὴν. οὗτος γὰρ ὁ βουλὴ ἐστ pter auariciã. cui ãnũciauim mala. τ cui κὴν πλεονεξίας. τίνι ἀναγγελοῦσι κακά. καὶ τίνι ãnũciauim nũciũ. ablactati a ἀναγγελοῦσι ἀγγελίαν. οἱ ἀπεγαλακτισμένοι ἀπὸ lacte. τ abstracti ab ubere.tribulatio γάλακτος. καὶ οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστῶν. θλῖ nẽ sup tribulationẽ. expecta spẽ sup spẽ ψιν ἐπὶ θλῖψει. προσδόκησον ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι adhuc parũ adhuc parũ: ppẽ irrisionẽ labio ὀλίγον ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν, διὰ φαυλισμὸν χειλέ rũ. ppẽ linguã alterã qñ loqñt ppio ων. διὰ γλώσσης ἑτέρας ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τοῦ huic dicẽtes ei. hec requies esuriẽ τω λέγοντες αὐτῷ· τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶντι ti τ hec cõtritio: τ nõ voluerũt audire. τ τι καὶ τοῦτο τὸ σύντριμμα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν· καὶ erit eis sermo dei: tribulatio sup tribulationẽ: spes ἔσται αὐτοῖς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, θλῖψις ἐπὶ θλῖψιν, ἐλπὶς sup spẽ: adhuc parũ adhuc parũ. vt vadãt τ ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν· ἵνα πορευθῶσι καὶ cadãt in retro: τ pereitent τ cõtẽ πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ συντριβήσονται καὶ συντε rantur τ capiãtur: ppter hoc audite ver βήσωνται καὶ ἁλῶσονται, διὰ τοῦτο ἀκούσατε λό bũ dñi viri tribulati. τ principes γιον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι. καὶ οἱ ἄρχοντες
עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים הַלּוּמֵי יָיִן׃	עָלָם		
הִנֵּה חָזָק וְאַמִּיץ לַאדֹנָי כְּזֶרֶם			
בָּרָד שַׂעַר מָטָר כַּבִּירִים מַיִם כַּבִּירִים			
שֹׁטְפִים הִנִּיחַ לָאָרֶץ בְּיָד׃ נִבְרַנְלִים	יָנַח		
תִּרָמַסְנָה עֲטֶרֶת גְּאוֹת שִׁכּוֹרֵי	רָמַס נָאָה		
אֶפְרָיִם׃ וְהָיְתָה צִיצַת נֹבֵל צְבִי	שָׁבַר הָיָה		
תִּפְאַרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים	פָּאַר		
כִּבְכוֹרָה בְּטֶרֶם קַיִץ אֲשֶׁר יִרְאֶה	בָּכַר קוּץ		
הָרֹאֶה אֹתָהּ בְּעוֹדָהּ בְּכַפּוֹ יִבְלָעֶנָּה׃	נָאָה כָּפַף		
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה צְבָאוֹת	בָּלַע הָיָה		
לַעֲטֶרֶת צְבִי וְלִצְפִירַת תִּפְאָרָה	צָפַר		
לִשְׁאָר עַמּוֹ׃ וְלְרוּחַ מִשְׁפָּט לַיּוֹשֵׁב	שָׁפַט יָשַׁב		
עַל הַמִּשְׁפָּט וְלִגְבוּרָה מְשִׁיבֵי	גָּבַר שׁוּב		
מִלְחָמָה שָׁעָרָה׃ וְגַם אֵלֶּה בַּיַּיִן	לָחַם		
שָׁגוּ וּבַשֵּׁכָר תָּעוּ כֹּהֵן וְנָבִיא	שָׁגָה תָּעָה		
שָׁגוּ בַּשֵּׁכָר נִבְלְעוּ מִן הַיַּיִן תָּעוּ	נָבַע בָּלַע		
מִן הַשֵּׁכָר שָׁגוּ בָּרְאָה פָּקוּ	פּוּק		
פְּלִילִיָּה׃ כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ	פָּלַל		
קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם׃ אֶת מִי	כָּל קוּם		
יוֹרֶה דֵעָה וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה	יָדַע		
גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם׃ כִּי	בִּין שָׁמַע		
צַו לָצָו צַו לָצָו קַו לָקָו קַו	נָטַל עָתַק		
לָקָו זְעִיר שָׁם זְעִיר שָׁם׃ כִּי בְּלַעֲגֵי	שָׁדַד נָזָה		
שָׂפָה וּבְלָשׁוֹן אַחֶרֶת יְדַבֵּר אֶל	כָּזָה זָעַר		
הָעָם הַזֶּה׃ אֲשֶׁר אָמַר אֲלֵיהֶם	לָשׁוֹן דָּבַר		
זֹאת הַמְּנוּחָה הָנִיחוּ לָעָיֵף וְזֹאת	נוּחַ נָחַת		
הַמַּרְגֵּעָה וְלֹא אָבוּא שְׁמוֹעַ׃ וְהָיָה	אָבָה נָגַע		
לָהֶם דְּבַר יְהוָה צַו לָצָו צַו לָצָו	שָׁמַע		
קַו לָקָו קַו לָקָו זְעִיר שָׁם זְעִיר			
שָׁם׃ לְמַעַן יֵלְכוּ וְכָשְׁלוּ אָחוֹר	אָחַר		
וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ לָכֵן	שָׁבַר נָקַשׁ		
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה אַנְשֵׁי לָצוֹן מֹשְׁלֵי	לָכַד לוּץ		

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.

ppũ hui⁹ in hieruſlm. q: dixiſtis fecimus teſtamẽtũ cũ iferno: ⁊ cũ morte pactũ· tẽpeſtas irruẽs ſi ptrãſierit: nõ veniet nobis.poſuim⁹ mẽdaciũ ſpẽ noſtrã: ⁊ mẽdacio⁹ ptecti ſumus. Idcirco⁹ hec⁶ dicit ⁹ dñs⁶ deus.⁶ Ecce ego ⁸mittã⁹ in fundamẽtis⁹ liõ ⁷lapidẽ:⁹ lapidẽ⁷ probatũ: ᵐangulare ⁿ pciosum: in ᵒfũdamẽto⁹ fũdatũ.ᑫ Qui crediderit ʳ non⁸ feſtinet. ˢEt ponã⁹ in pondere⁹ iudiciũ:ᵗ & iuſticiã⁵ in mẽſura. ᵘEt ſubuertet⁹ grãdo⁶ ſpẽ ᵛmẽdacii:⁶ & ptectionem ʷaque⁶ inũdabũt:⁹ & delebitur⁵ fedus vẽm⁹ cũ⁵ morte:ᵐ & pactũ vẽm⁹ cũ⁵ iferno⁹ nõ⁶ ſtabit.ʳ Flagellum ˣinundãs⁵ cum⁹ tranſierit: ʸeritis⁵ ei⁹ in cõculcationẽ. ᶻQficunqꝫ⁹ pertrãſierit: ᵃtollet⁹ vos:⁵ quotiã⁵ mane⁸ diluculo⁹ pertranſibit ᵇin die⁸ & in nocte:⁵ & ᶜtantummodo ſola ⁿ vexatio ᵈintellectũ dabit ʳauditui. ᵉCoangulatũ eſt⁹ eni⁹ ſtratũ:ita⁵ vt alter decidat:⁹ & palliũ ᶠ breue vtrũqꝫ⁵ operire non pót.ᵍ Sicut⁵ eni in ʰmonte⁹ diuiſionũ⁶ ſtabit ⁱdñs:⁶ ſic in valle q̃ eſt⁵ in gabaõ⁶ iraſcetur⁹ vt faciat ᵏopus ſuum :⁹ alienum eſt ˡopus eius:ᵐ vt operetur ⁿopus ſuũ.ᵒ Peregrinũ eſt ᵖopus ei⁹ ab eo.ᑫ Et nunc ʳnolite⁸ illudere⁵ ne forte ⁿcõſtringãtur⁵ vincula vra. ˢConſumationẽ⁵ enim⁸ & abbreuiationẽ ᵇaudiui⁶ a ᵇdomino⁶ deo⁹ exercituũ ᵍſup⁹ vniuerſam⁵ terram. ʰAuribus pcipite⁵ & audite ᵐvocẽ meã:ⁿ attendite ᵒ& audite⁸ eloquiũ meũ. ᑫNunqd tota⁵ die⁸ arabit ˢarans⁹ vt ſerat :ᵗ proſcindet⁵ & fartiet⁵ humũ ſuã? ᵘNonne⁹ cum⁶ adequauerit⁹ faciem eius:⁵ ſeret ꝯ ʷgit⁸ & cyminũ⁹ ſparget: ˣ& ponet⁸ triticũ⁵ pordinẽ ʸ & ordeum & ᶻ milium ᵃ& viciam in⁸ finibus ſuis. ᵇEt erudiet illũ⁵ in iudicio: ᶜdeus ſui⁹ docebit illum. ᵈNon⁸ enim⁵ in ſerris⁸ triturabitur⁸ git : ᵉnec⁶ rota plauſtri⁹ ſi⁶ cyminũ⁵ circuibit:⁸ ſi⁹ i virga⁵ excutietur ʰgit:⁵ & cyminũ⁹ i baculo: ⁱpanis aũt⁹ cõminuetur. ᵏVerũ⁹ non⁵ in perpetuũ ˡtriturãs⁵ triturabit illũ:

Trāſla.B.Hie.

ᵉpopulum meum⁵ qui eſt ᵉin hieruſalem. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜDixiſtis⁸ enim:⁹ percuſſimus⁶ fedus⁵ cum⁴ morte: ᵇ& cum³ inferno² fecimus ¹pactum.ᵐ Flagellum ꝯ ⁿinundãs⁶ cum⁵ tranſierit: ᵒnõ⁴ veniet ſup nos:⁹ quia ᵖpoſuim⁷ ᵍmẽdaciũ⁵ ſpem noſtrã:ʳ & mẽdacio³ ptecti ſumus.ᵃ Idcirco⁹ hec⁶ dicit ⁹ dñs⁵ deus.ʳ Ecce ego ˢmittã⁹ in fundamẽtis⁹ liõ ᵗlapidẽ:⁹ lapidẽ⁷ probatũ: ᵘangulare ᵛ pciosum: in ʷfũdamẽto⁹ fũdatũ.ˣ Qui crediderit ʸ non⁸ feſtinet. ᶻEt ponã⁹ in pondere⁹ iudiciũ:ᵃ & iuſticiã⁵ in mẽſura. ᵇEt ſubuertet⁹ grãdo⁶ ſpẽ ᶜmẽdacii:⁶ & ptectionem ᵈaque⁶ inũdabũt:⁹ & delebitur⁵ fedus vẽm⁹ cũ⁵ morte:ᵘ & pactũ vẽm⁹ cũ⁵ iferno⁹ nõ⁶ ſtabit.ᵉ Flagellum ᶠinundãs⁵ cum⁹ tranſierit: ᵍeritis⁵ ei⁹ in cõculcationẽ. ʰQficunqꝫ⁹ pertrãſierit: ⁱtollet⁹ vos:⁵ quotiã⁵ mane⁸ diluculo⁹ pertranſibit ᵏin die⁸ & in nocte:⁵ & ˡtantummodo ſola ⁿ vexatio ᵐintellectũ dabit ʳauditui. ⁿCoangulatũ eſt⁹ eni⁹ ſtratũ:ita⁵ vt alter decidat:⁹ & palliũ ᵒ breue vtrũqꝫ⁵ operire non pót.ᵖ Sicut⁵ eni in ᵍmonte⁹ diuiſionũ⁶ ſtabit ʳdñs:⁶ ſic in valle q̃ eſt⁵ in gabaõ⁶ iraſcetur⁹ vt faciat ˢopus ſuum :⁹ alienum eſt ᵗopus eius:ᵘ vt operetur ᵛopus ſuũ.ʷ Peregrinũ eſt ˣopus ei⁹ ab eo.ʸ Et nunc ᶻnolite⁸ illudere⁵ ne forte ᵃcõſtringãtur⁵ vincula vra. ᵇConſumationẽ⁵ enim⁸ & abbreuiationẽ ᶜaudiui⁶ a ᶜdomino⁶ deo⁹ exercituũ ᵈſup⁹ vniuerſam⁵ terram. ᵉAuribus pcipite⁵ & audite ᶠvocẽ meã:ᵉ attendite ᵍ& audite⁸ eloquiũ meũ. ʰNunqd tota⁵ die⁸ arabit ⁱarans⁹ vt ſerat :ᵏ proſcindet⁵ & fartiet⁵ humũ ſuã? ˡNonne⁹ cum⁶ adequauerit⁹ faciem eius:⁵ ſeret ꝯ ᵐgit⁸ & cyminũ⁹ ſparget: ⁿ& ponet⁸ triticũ⁵ pordinẽ ᵒ & ordeum & ᵖ milium ᑫ& viciam in⁸ finibus ſuis. ʳEt erudiet illũ⁵ in iudicio: ˢdeus ſui⁹ docebit illum. ᵗNon⁸ enim⁵ in ſerris⁸ triturabitur⁸ git : ᵘnec⁶ rota plauſtri⁹ ſi⁶ cyminũ⁵ circuibit:⁸ ſi⁹ i virga⁵ excutietur ᵛgit:⁵ & cyminũ⁹ ᵐi baculo: ʷpanis aũt⁹ cõminuetur. ˣVerũ⁹ non⁵ in perpetuũ ʸtriturãs⁵ triturabit illũ:

Ter.he.Eſa.xxviij.Pritiua.heb.

ᵉהָעָם ׳הַזֶּה ׳אֲשֶׁר ׳בִּירוּשָׁלִָם׃ ׳כִּי
׳אֲמַרְתֶּם ׳כָּרַתְנוּ ׳בְרִית ׳אֶת ׳מָוֶת
׳שָׁאל ׳עָשָׂה ׳וְעִם ׳שְׁאוֹל ׳עָשִׂינוּ ׳חֹזֶה ׳שׁוֹט
׳שָׁטַף ׳עָבַר ׳לֹא ׳יִבוֹאֵנוּ ׳כִּי
׳בוֹא ׳שׂוּם ׳שַׂמְנוּ ׳כָזָב ׳מַחְסֵנוּ ׳וּבַשֶּׁקֶר ׳נִסְתָּרְנוּ׃
׳חָסָה ׳סָתַר ׳לָכֵן ׳כֹּה ׳אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ׳הִנְנִי
׳יָסַד ׳בְּצִיּוֹן ׳אֶבֶן ׳בֹּחַן ׳פִּנַּת
׳יָסַד ׳אָבֶן ׳יְקָרַת ׳מוֹסָד ׳מוּסָּד ׳הַמַּאֲמִין ׳לֹא
׳חוּשׁ ׳יָחִישׁ׃ ׳וְשַׂמְתִּי ׳מִשְׁפָּט ׳לְקָו ׳וּצְדָקָה
׳שָׂבַט ׳שֶׂלֶג ׳לְמִשְׂכָּלֶת ׳וְיָשָׁה ׳בָּרָד ׳מַחְסֵה ׳כָּזָב
׳שָׁטַף ׳פֶּרֶת ׳וְסֹתֶר ׳מַיִם ׳יִשְׁטֹפוּ׃ ׳וְכֹפֶר ׳בְּרִיתְכֶם
׳חָזָה ׳שָׁאל ׳אֶת ׳מָוֶת ׳וְחִזּוּתְכֶם ׳אֶת ׳שְׁאוֹל
׳קוּם ׳לֹא ׳תָקוּם ׳שׁוֹט ׳שׁוֹטֵף ׳כִּי ׳יַעֲבֹר
׳הָיָה ׳רָמַס ׳וְהִיִיתֶם ׳לוֹ ׳לְמִרְמָס׃ ׳מִדֵּי ׳עָבְרוֹ
׳לָקַח ׳עָבַר ׳יִקַּח ׳אֶתְכֶם ׳כִּי ׳בַבֹּקֶר ׳בַּבֹּקֶר ׳יַעֲבֹר
׳בַּיּוֹם ׳וּבַלַּיְלָה ׳וְהָיָה ׳רַק ׳זְוָעָה
׳בִּין ׳שָׁמַע ׳הֲבִין ׳שְׁמוּעָה׃ ׳כִּי ׳קָצַר ׳הַמַּצָּע
׳יָצַע ׳שָׁבַע ׳מֵהִשְׂתָּרַע ׳וְהַמַּסֵּכָה ׳צָרָה ׳פָּרְתָּם׃
׳נָסַר ׳צוּר ׳כִּי ׳כְּהַר ׳פְּרָצִים ׳יָקוּם ׳יְהוָה
׳קָנַם ׳קוּם ׳כְּעֵמֶק ׳בְּגִבְעוֹן ׳יִרְגָּז ׳לַעֲשׂוֹת
׳עָשָׂה ׳מַעֲשֵׂהוּ ׳זָר ׳מַעֲשֵׂהוּ ׳וְלַעֲבֹד
׳עֲבֹדָתוֹ ׳נָכְרִיָה ׳עֲבֹדָתוֹ׃ ׳וְעַתָּה ׳אַל
׳לוּץ ׳חָזַק ׳תִּתְלוֹצָצוּ ׳פֶּן ׳יֶחְזְקוּ ׳מוֹסְרֵיכֶם
׳יָסַר ׳חָרַץ ׳כִּי ׳כָלָה׃ ׳וְנֶחֱרָצָה ׳שָׁמַעְתִּי ׳מֵאֵת
׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ׳צְבָאוֹת ׳עַל ׳כָּל ׳הָאָרֶץ׃
׳אָזַן ׳קָשַׁב ׳הַאֲזִינוּ ׳וְשִׁמְעוּ ׳קוֹלִי ׳הַקְשִׁיבוּ
׳חָשׁ ׳וְשִׁמְעוּ ׳אִמְרָתִי׃ ׳הַכָל ׳הַיּוֹם ׳יַחֲרֹשׁ
׳פָּתַח ׳שָׁדַד ׳הַחֹרֵשׁ ׳לִזְרֹעַ ׳יְפַתַּח ׳וִישַׁדֵּד ׳אֲדָמָתוֹ׃
׳פָּנָה ׳פּוּן ׳הֲלֹא ׳אִם ׳שִׁוָּה ׳פָּנֶיהָ ׳וְהַפִּיץ
׳זָרַק ׳קֶצַח ׳וְכַמֹּן ׳יְזָרֵק ׳וְשָׂם ׳חִטָּה ׳שׂוֹרָה
׳כָּמֶן ׳וּשְׂעֹרָה ׳נִסְמָן ׳וְכֻסֶּמֶת ׳גְּבֻלָתוֹ׃
׳שָׁפַט ׳יָרָה ׳וְיִסְּרוֹ ׳לַמִּשְׁפָּט ׳אֱלֹהָיו ׳יוֹרֶנּוּ׃ ׳כִּי
׳חָרַץ ׳דּוּשׁ ׳לֹא ׳נָחָרוּץ ׳יוּדַשׁ ׳קֶצַח ׳וְאוֹפַן
׳אָפָן ׳סָבַב ׳עֲגָלָה ׳עַל ׳כַּמֹּן ׳יוּסָב ׳כִּי ׳בַּמַּטֶּה
׳נָטָה ׳חָבַט ׳יֻחְבַּט ׳קֶצַח ׳וְכַמֹּן ׳בַּשָּׁבֶט׃ ׳לֶחֶם
׳דּוּשׁ ׳יוּדַק ׳כִּי ׳לֹא ׳לָנֶצַח ׳אָדוֹשׁ ׳יְדוֹשֶׁנּוּ

Amos 9.c.

ro.9.6

E

ō.10.f.

F

G

Pritiua.heb.	Tex.be.Esa.xxix.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
נָלַל	וְהָמָם ׀ נִלְנַל ׀ עֻנָּלָתוֹ ׀ וּפָרָשָׁיו ׀ לֹא	neq; vexabit eum rota plaustri nec vngulis suis cõminuet eum. Et hoc a dño deo exercituũ exuit vt mirabile faceret consiliũ: & magnificaret iusticiam. 29.	nec vox amaritudinis mee cõculcabit vos. τ ὀυδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. καὶ hec a dño sabaoth egressa fãt ponẽta. ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα· inite cõsiliũ. exaltate vanã cõsolationẽ. βουλεύσασθε· ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. Ca.29
נָתַק	יְדוֹקֵנוּ׃ נַם זֹאת מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת		
פָּלָא יָעַץ	יָצְאָה הַפְלִיא עֵצָה הִגְדִּיל תּוּשִׁיָּה׃		
יְשַׁעְיָה	הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל		
Cap.xxix	קִרְיַת חָנָה דָּוִד סְפוּ שָׁנָה עַל	VE ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. Addit? est annus ad annũ: solemnitates euolute sunt. Et circũuallabo ariel: & erit tristis & merens et erit mihi quasi ariel. Et circũdabo sicut sphera in circuitu tuo: & iaciã cõtra te aggerẽ & munimẽta ponã in obsidionẽ tuã. Hũiliaberis: de terra loqueris: & de humo audietur eloquiũ tuũ. Et erit sicut phytonis de terra vox tua: & de humo eloquium tuum musitabit: & erit sicut puluis tenuis multitudo vẽtilãtiũ te: & sicut faulla ptrãsiẽs multitudo eorũ q cõtra te pualuerũt. Eritq; repẽte: cõfestim a dño exercituũ visitabitur in tonitruo & cõmotione terre: & voce magna turbinis & tẽpestatis: & flãma ignis deuorãtis. Et erit sicut somnũ visionis nocturne multitudo oim gẽtiũ q dimicauerũt cõtra ariel: & oẽs q militauerũt & obsederũt eã & pualuerũt aduersus eã. Et sicut somniat esuriẽs & comedit: cũ aũt fuerit expgefactus vacua ei aia ei? Et sicut somniat sitiens & bibit: & postq̃ fuerit expgefactus adhuc sitit: & anima eius vacua est: sic erit multitudo oim gentiũ q dimicauerunt cõtra montẽ sion. Obstupescite & ammiramini: fluctuate & vacillate: inebriamini & nõ a vino: mouemini & nõ ab ebrietate: q̃m̃ miscuit vobis dñs spm̃ soporis. Claudet oculos vestros prophetas & principes vestros qui vident visiones operiet. Et erit vobis visio omniũ sicut verba libri signati: quem cum dederint licenti litteras: dicent: lege istum: & respondebit nõ possũ: signat? est eni. Et dabitur liber	nec vox amaritudinis mee cõculcabit vos. τ οὐδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. καὶ hec a dño sabaoth egressa fãt ponẽta. ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα· inite cõsiliũ. exaltate vanã cõsolationẽ. βουλεύσασθε· ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. Ca.29 VAE ciuitas ariel. quã dauid expugnauit: cõgregate germina ãnũ sup annũ. comedentes ers καγάγετε φυτήματα ἐπ' ἐνιαυτόν· φάγεσθε γὰρ cũ moab. tribulabo ers ariel. τ erit eius σὺν μωάβ. θλιβήσομαι γὰρ ἀριήλ. καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ fortitudo τ diuitie mihi. τ circũdabo sicut dauid ἰσχύς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί. καὶ κυκλώσω ὡς δαυὶδ sup te. τ circũdabo in te vallũ. τ edifica ἐπὶ σέ. καὶ κυκλώσω εἰς σὲ χάρακα. καὶ ἐκοδομήbo. ponã circa te turres τ humiliabunt σω. ἐάσω περὶ σὲ πύργους καὶ ταπεινωθήσονται ἐκ fermẽta tui in terrã. τ in terrã verba tua oc λόγοι σου εἰς τὴν γῆν. καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δὴ cidẽt. τ erit sicut loquẽtes de terra vox σεται. καὶ ἔσται ὡς ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνή tua. τ vsquad pauimẽtũ vox tua ifirmabit. τ σου. καὶ πρὸς τὸ ἔδαφος ἡ φωνή σου ἀσθενήσει. καὶ erũt sicut pulueris de rota diuitie ipso ἔσται ὡς κονιορτὸς ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀσε rũ: τ sicut faulla q rapit multitudo eos q oppũgerũt βῶν, καὶ ὡς χνοῦς φερόμενος πλῆθος τῶν ἐναντίωv te: τ erit sicut plicã repẽte a dño sa σι, καὶ ἔσται ὡς στιγμὴ παραχεῖμα παρὰ κυρίου σα baoth. visitatio erũ erit cũ tonitru τ cõmotiõe βαωθ· ἐπισκοπὴ γὰρ ἔσται μετὰ βροντῆς καὶ σεισμοῦ τ voce magna. tẽpestate valida τ flãma i καὶ φωνῆς μεγάλης· καταιγὶς φερομένη καὶ φλὲξ πυρ gnis deuorãs. τ erũt sicut ĩsomniãs in som ὃς κατεσθίουσα. καὶ ἔσται ὡς ὁ ἐνυπνιαζόμενος ἐν ὕπ nio diuitie gẽtiũ oim. q̃cũq; militauerũt νῳ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων. ὅσοι ἐπεστράτευσαν cõtra ariel. τ oẽs q pugnauerũt cõtra hic ἐπὶ ἀριήλ. καὶ πάντες οἱ στρατευσάμενοι ἐπὶ ἱε rusalẽ τ oẽs cõgregati sup eã τ tri ρουσαλὴμ καὶ πάντες οἱ συναγόμενοι ἐπ' αὐτὴν καὶ οἱ θλί bulãtes eã. τ erũt sicut in somno bibẽtes τ βοντες αὐτήν. καὶ ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ πίνοντες καὶ comedẽtes. τ cũ surrexerit: vanũ eos inſomniũ. ἔδοντες· καὶ ἐξαναστάντων, μάταιον αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον. τ quẽadmodũ ĩsomniat sitiẽs τ bibẽs: τ cũ sur καὶ ὃν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν καὶ πίνων, καὶ ἐξα rexerit adhuc sitit. at aia ei frustra sperauit: sic ναστὰς ἔτι διψᾷ· ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἐλπίσει, οὕ erũt diuitie oim gẽtiũ: quotquot milli τως ἔσται ὁ πλοῦτος πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἐπεστρά tauerũt cõtra mõtẽ sion. deficite. obstupescite τ ine τευσαν ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐκλύεσθε. ἔκστητε καὶ κρα briamini nõ a sicera nec a vino. q; potã παλάσατε δὲ ἀπὸ σίκερα οὐδὲ ἀπὸ οἴνου. ὅτι πεπό uit vos dñs spũ cõpũctionis. τ claudet τικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως. καὶ καμμύσει oculos eoꝝ τ pphetas suos τ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τῶν προφητῶν αὐτῶν καὶ τῶν principũ suoꝝ videtes abscõdita. τ erit vobis ἀρχόντων αὐτῶν οἱ ὁρῶντες τὰ κρυπτά. καὶ ἔσονται ὑμῖν ola verba hec sicut verba libri τὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ὡς οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου signati quẽ cuicũq; dederit illũ homi τοῦ ἐσφραγισμένου ταύτου ὃν ἐὰν δῶσιν αὐτῷ ἀνθρώ ni scienti litꝛas dicẽtes: lege ista. πων ἐπισταμένῳ γράμματα λέγοντες, ἀνάγνωθι ταῦτα. τ dicet. nõ possum legere signat? est eñ. τ καὶ ἐρεῖ· οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι ἐσφράγισαι γάρ. καὶ dabitur liber iste in manus hois δοθήσεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς χεῖρας ἀνθρώπου
שָׁתַח	אֲמֶרְתֶּךָ ׀ תְּצַפְצָף ׀ וְהָיָה ׀ כְּאוֹב		
צְפְצַף	מֵאֶרֶץ ׀ קוֹלֶךָ ׀ וּמֵעָפָר ׀		
דַּק	תְּשִׂיחֶךָ׃ וְהָיָה ׀ כְּאָבָק ׀ דַּק הַמוֹן זָרֶיךָ ׀		
הָמוֹן זָמַן עֹבֵר	וְהָיָה ׀ לְפֶתַע ׀ פִּתְאֹם ׀		
עָרִיצִים	עָרִיצֶיךָ׃ מֵעִם ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ תִּפָּקֵד ׀		
פָּקַד	בְּרַעַשׁ ׀ וְקוֹל ׀ גָּדוֹל ׀ סוּפָה ׀ וּסְעָרָה		
נָגַל	וְלַהַב ׀ אֵשׁ ׀ אֹכְלָה ׀ וְהָיָה ׀ כַּחֲלוֹם		
חָלַם	חֲזוֹן לַיְלָה הֲמוֹן כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים		
צָבָא צוּד	עַל ׀ אֲרִיאֵל וְכָל ׀ צְבָיָהּ ׀ וּמְצֻדָתָהּ		
צוּק	וְהַמְצִיקִים ׀ לָהּ ׀ וְהָיָה ׀ כַּאֲשֶׁר		
חָלַם אָבַל	יַחֲלֹם ׀ הָרָעֵב ׀ וְהִנֵּה ׀ אוֹכֵל ׀ וְהֵקִיץ		
קוּץ	וְרֵקָה נַפְשׁוֹ וְכַאֲשֶׁר יַחֲלֹם ׀ הַצָּמֵא		
צוּר צָצַב	וְהִנֵּה ׀ שׁוֹתֶה ׀ וְהֵקִיץ ׀ וְרִיקָה ׀ עָיֵף		
קוּם צוּר	וְנַפְשׁוֹ ׀ שׁוֹקֵקָה ׀ כֵּן ׀ יִהְיֶה הֲמוֹן ׀		
דִּבֵּר	כָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ הַצֹּבְאִים עַל ׀ הַר ׀ צִיּוֹן ׀		
שָׁתַח	הִתְמַהְמְהוּ ׀ וּתְמָהוּ ׀ הִשְׁתַּעֲשְׁעוּ		
שָׁעַשׁ שָׁעַע	וְשִׁעוּ ׀ שָׁכְרוּ ׀ וְלֹא ׀ יַיִן ׀ נָע ׀ וְלֹא		
שׁוּעַ שָׁעַע	שֵׁכָר׃ כִּי ׀ נָסַךְ ׀ עֲלֵיכֶם ׀ יְהוָה ׀ רוּחַ		
רוּם עֵצֶם	תַּרְדֵּמָה ׀ וַיַּעֲצֹם ׀ אֶת ׀ עֵינֵיכֶם ׀		
נָבִא	אֶת ׀ הַנְּבִיאִים ׀ וְאֶת ׀ רָאשֵׁיכֶם		
חָזָה חָזָה	חֹזִים ׀ נִסָּה׃ וַתְּהִי ׀ לָכֶם ׀ חָזוּת		
חָתַם	הַכֹּל ׀ כִּדְבְרֵי ׀ הַסֵּפֶר ׀ הֶחָתוּם ׀ אֲשֶׁר		
נָתַן יָדַע	יִתְּנוּ ׀ אֹתוֹ ׀ אֶל ׀ יוֹדֵעַ ׀ הַסֵּפֶר ׀ לֵאמֹר		
קָרָא לֹא אוּכַל	קְרָא ׀ נָא ׀ זֶה ׀ וְאָמַר ׀ לֹא ׀ אוּכַל		
חָתַם	כִּי ׀ חָתוּם ׀ הוּא׃ וְנִתַּן ׀ הַסֵּפֶר ׀ עַל		

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

os scientis lras: ⁊ dicet ei. lege hoc.
μὴ ἐπισταμένου γράμματα, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἀνάγνωθι τοῦτο.
⁊ dicet nõ scio lras. ⁊ ait võo.appropi
καὶ ἐρεῖ οὐκ ἐπίσταμαι γράμματα· καὶ εἶπεν κύριος· ἐγγί
ζει mihi pplo iste ore suo: labiis honorãt
ζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτοῦ, τοῖς χείλεσιν τιμῶσί
me. at cor: cor põ lõge abest a me. frustra aũt
με· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δέ
Mat. 15.a. colãt me: docẽtes ꝓcepta hoim ⁊
Ward 7.4. σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι
doctrinas. ꝓpterea ecce ego addã vt trãsferã
δασκαλίας· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μετᾶραι
A ꝓplm istũ. ⁊ trãsferã eos. ⁊ pdã
τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ μεταθήσω αὐτούς· καὶ ἀπολῶ
sapiẽtiã sapiẽtũ ⁊ itellectũ prudẽtiã labisco
τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρύ
dã. ve ꝓfundã cõsiliũ faciẽtes ⁊ nõ ꝙ võm. ve
1.Cor. 1.c. πτω· οἱ καὶ βαθεῖαν βουλὴν ποιοῦντες καὶ οὐ διὰ κυρίου· οὐ
B in abscõdito cõsiliũ faciẽtes ⁊ erũt i tenebris ope
αἱ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες καὶ ἔσται ἐν σκότει τὰ ἔρ
ra eor. ⁊ dicẽt dñs noster vidit: ⁊ dñs noster
γα αὐτῶν· καὶ ἐροῦσι τίς ἡμᾶς ἑώρακεν; καὶ τίς ἡμᾶς
cognoscet: aut q̃ nos facim⁹. nõne vt lutũ
Eccl. 13.b. γνώσεται; ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν· οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ
figuli reputabimini? nũqd dicet figmentũ fictori
κεραμέως λογισθήσεσθε; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαν
ri nõ tu me plasmasti? aut factura factori
C τι οὐ σύ με ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαντι
suo: nõ sapiẽter me fecisti? nõ adhuc parũ ⁊ transfe
D οὐ συνετῶς με ἐποίησας; οὐκέτι μικρὸν καὶ μετα
Infra. 32.c. retur liban⁹ ĩsti mõs chermel. ⁊ mõs
στραφήσεται ὁ Λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ Χερμέλ· καὶ τὸ ὄρος
chermel in sylua reputabit̃ ⁊ audiẽt
τὸ Χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται; καὶ ἀκούσονται
in die illa surdi verba libri. ⁊ q̃ in
E ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου· καὶ οἱ ἐν τῷ
tenebris ⁊ q̃ in nebula. oculi cecorũ videbũt
σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ. ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὄψονται
⁊ exultabũt mẽdici ꝓpter vim in letitia. ⁊
καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ· καὶ
spe destituti homes iplebunt leti
ἀπελπισμένοι τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύ
F tia. defecit iniqu⁹ ⁊ periit superb⁹. ⁊ exter
νης. ἐξέλιπεν ἄσεμος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος· καὶ ἐξω
minati sunt iniq̃ agẽtes ꝓ malũtia ⁊ faciẽtes
λοθρεύσασαι οἱ ἀσεμοῦντες ἐπὶ κακίᾳ καὶ οἱ ποιοῦντες
G peccare holes i verbo. oẽs aũt arguen
ἁμαρτίαν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ· πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχον
tes in porta offensionẽ ponẽt. ⁊ obliquauerũt
τας ἐν πύλαις πρόσκομμα ἐποίουσι· καὶ ἐπλανήσασαι
in iniqs iustũ. ꝓpter hoc hec dicit dñs sup
ἐπ' ἀδίκους δίκαιον. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ
domũ iacob quã separauit ce abraam. nõ mõ cõfun
τὸν οἶκον Ἰακὼβ ὃν ἀφώρισεν ἐξ Ἀβραάμ· οὐ νῦν ἀρχὴν
detur iacob: nec ꝙ nũc faciẽ mutabit fa
ἐποίησεν Ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ Ἰσ
rael. sed cũ viderit filios suos opa mea:
ραήλ. ἀλλ' ὅταν ἴδωσιν τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου,
ꝓpt̃ me sctificabũt nomẽ meũ. ⁊ sctificabũt sanc
ὅτι ἐμοὶ ἁγιάσουσι τὸ ὄνομά μου· καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγι
tũ iacob. ⁊ deũ israel timebũt. ⁊
ον Ἰακώβ· καὶ τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ φοβηθήσονται· καὶ
scient spũ errãtes intelligẽtiã. at
γνώσονται οἱ τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν· οἱ δὲ
murmuratores discent obedire. ⁊ lingue
γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν· καὶ ἄγλωσσοι οἱ
balbutiẽtes discẽt loqui pacẽ.
ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην. Ca.30.

Ve filii aposte hec dicit dñs.⁊ feci
Οὐαὶ τέκνα ἀποστάται τάδε λέγει κύριος· καὶ ἐποιήσατε
filis cõsiliũ nõ ꝙ me ⁊ pactũ nõ ꝙ spũ meũ.
τὴν βουλὴν οὐδ' ἐμοῦ καὶ συνθήκην οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου.

Trãsla.B.Vie.

[a]nescienti [b]litteras: [c]dicetur q̃ ei: [d]lege: ooooooooo
[e]& respondebit: [f]nescio [g]litteras. ooooooooooooo
[h]Et dixit[i] dominus.[k] Eo [l]q̃ appropinquat[m] pplus [n]iste[o] ore suo: [p]& labiis suis [q]glificat me: [r]cor aũt eiꝰ [s]longe est[t] a me: [u]& [v]timuerunt[w] me ooooooooooooo [x]mandato[y] hominum & [z]doctrinis: [aa]ideo[bb] ecce ego [cc]addam[dd] vt ammiratione faciam[ee] populo[ff] huic[gg] miraculo grãdi [hh]& stupẽdo. [ii]Peribit enĩ [kk]sapia[ll]a sapiẽtib⁹ eius: [mm]& itellect⁹ prudẽtiũ ei⁹ [nn]abscõdetur. [oo]Ve [pp]q̃ pfundi estis corde[qq] vt[rr] a dño[ss] abscondatis[tt] cõsiliũ [uu]quorum[xx] sunt[yy] in tenebris[zz] opera: [aaa]& dicunt. oo [bbb]Quis[ccc] videt nos[ddd] & quis [eee]nouit nos?[fff] Peruersa est hec vra cogitatio: [ggg]q̃si [hhh]si [iii]lutũ cõtra[jjj] figulũ[kkk] cogitet [lll]& dicat[mmm] op⁹[nnn] factori suo: [ooo]nõ[ppp] fecisti me: [qqq]& figmentũ[rrr] dicat[sss] fictori suo: [ttt]non [uuu]intelligis.[xxx] Nõne[yyy] adhuc [zzz]in [aaaa]modico & in[bbbb] breui [cccc]cõuertetur[dddd] [eeee]libanꝰ [ffff]in chermel: [gggg]& chermel [hhhh]in saltũ [iiii]reputabitur.' Et audient [jjjj]in die [kkkk]illa [llll]surda[mmmm] verba[nnnn] libri: ooooooooooooooooooo [oooo]& de tenebris[pppp] & caligine [qqqq]oculi[rrrr] cecorum ooooooo [ssss]videbunt. [tttt]Et addent[uuuu] mites[vvvv] in domino ooooooooo [wwww]leticiã: [xxxx]& pauperes[yyyy] homines[zzzz] in sancto ooooooo [aaaaa]israel[bbbbb] exultabũt: [ccccc]qm̃ [ddddd]defecit[eeeee] qui ꝑualebat[fffff] cõsumatus[ggggg] est illusor: [hhhhh]& succisi sunt [iiiii]oẽs[jjjjj] q vigilabãt sup⁹ [kkkkk]iniqtatẽ[lllll] q peccare faciebãt[mmmmm] holes[nnnnn] in verbo: [ooooo]& arguentẽ[ppppp] in porta[qqqqq] supplãtabit: [rrrrr]& declinauerũt[sssss] frustra a[ttttt] iusto.' Propter hoc [uuuuu]hec[vvvvv] dicit[wwwww] dñs[xxxxx] ad[yyyyy] domũ [zzzzz]iacob[aaaaaa] q̃ redemit[bbbbbb] abraã. [cccccc]Nõ[dddddd] modo[eeeeee] cõfundetur [ffffff]iacob: [gggggg]nec[hhhhhh] modo[iiiiii] vult⁹ eius[jjjjjj] erubescet: [kkkkkk]sed ooooo [llllll]cũ viderit[mmmmmm] filios suos[nnnnnn] opa [oooooo]manuũ mearꝫ [pppppp]in medio sui[qqqqqq] sanctificantes[rrrrrr] nomẽ meũ: [ssssss]& sctificabunt[tttttt] sanctum[uuuuuu] iacob' & [vvvvvv]deum[wwwwww] israel[xxxxxx] predicabunt ooooooooo [yyyyyy]& scient[zzzzzz] errantes' spiritu[aaaaaaa] intellectum: [bbbbbbb]& murmuratores[ccccccc] discent[ddddddd] legem.

30.

Ve [eeeeeee]filii[fffffff] desertores oo ooooooooooooooooooo [ggggggg]dicit[hhhhhhh] dominus[iiiiiii] vt faceret [jjjjjjj]cõsilium[kkkkkkk] & non ooo [lllllll]ex me: [mmmmmmm]& ordiremini[nnnnnnn] telã [ooooooo]& non per[ppppppp] spiritũ meũ:

Tex.heb.Esa.xxx.

אֲשֶׁר[a] לֹא[b] יָדַע[c] סֵפֶר[d] לֵאמֹר[e] קְרָא
נָא[f] זֶה[g] וְאָמַר[h] לֹא[i] יָדַעְתִּי[k] סֵפֶר[l]׃
וַיֹּאמֶר[m] אֲדֹנָי[n] יַעַן[o] כִּי[p] נִגַּשׁ[q] הָעָם
פִּיהוּ[r] וּבִשְׂפָתָיו[s] כִּבְּדוּנִי[t] וְלִבּוֹ
רִחַק[u] מֶמֶּנִּי[v] וַתְּהִי[w] יִרְאָתָם[x] אֹתִי
מִצְוַת[y] אֲנָשִׁים[z] מְלֻמָּדָה[aa]׃ לָכֵן[bb] הִנְנִי
יוֹסִיף[cc] לְהַפְלִיא[dd] אֶת[ee] הָעָם[ff] הַזֶּה[gg]
הַפְלֵא[hh] וָפֶלֶא[ii] וְאָבְדָה[jj] חָכְמַת[kk] חֲכָמָיו
וּבִינַת[ll] נְבֹנָיו[mm] תְּסַתָּתָר[nn]׃ הוֹי[oo]
הַמַּעֲמִיקִים[pp] מֵיְהוָה[qq] לַסְתִּר[rr] עֵצָה[ss]
וְהָיָה[tt] בְמַחְשָׁךְ[uu] מַעֲשֵׂיהֶם[vv] וַיֹּאמְרוּ
מִי[ww] רֹאֵנוּ[xx] וּמִי[yy] יְדָעֵנוּ[zz]׃ הַפִּכְּכֶם[aaa] אִם
חֹמֶר[bbb] הַיֹּצֵר[ccc] יֵחָשֵׁב[ddd] כִּי[eee] יֹאמַר
מַעֲשֶׂה[fff] לְעֹשֵׂהוּ[ggg] לֹא[hhh] עָשָׂנִי[iii] וְיֵצֶר
אָמַר[jjj] לְיֹצְרוֹ[kkk] לֹא[lll] הָבִין[mmm]׃ הֲלוֹא[nnn] עוֹד
מְעַט[ooo] מְזַעַר[ppp] וְשָׁב[qqq] לְבָנוֹן[rrr] לַכַּרְמֶל
וְהַכַּרְמֶל[sss] לַיַּעַר[ttt] יֵחָשֵׁב[uuu]׃ וְשָׁמְעוּ[vvv] בַּיּוֹם
הַהוּא[www] הַחֵרְשִׁים[xxx] דִּבְרֵי[yyy] סֵפֶר[zzz]
וּמֵאֹפֶל[aaaa] וּמֵחֹשֶׁךְ[bbbb] עֵינֵי[cccc] עִוְרִים
תִּרְאֶינָה[dddd]׃ וְיָסְפוּ[eeee] עֲנָוִים[ffff] בַּיהוָה
שִׂמְחָה[gggg] וְאֶבְיוֹנֵי[hhhh] אָדָם[iiii] בְּקְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל[jjjj] יָגִילוּ[kkkk]׃ כִּי[llll] אָפֵס[mmmm] עָרִיץ[nnnn] וְכָלָה
לוּץ[oooo] נִכְרְתוּ[pppp] כָּל[qqqq] שֹׁקְדֵי[rrrr] אָוֶן[ssss]׃ מַחְטִיאֵי
אָדָם[tttt] בְּדָבָר[uuuu] וְלַמּוֹכִיחַ[vvvv] בַּשַּׁעַר[wwww]
יְקֹשׁוּן[xxxx] וַיֵּטוּ[yyyy] בַּתֹּהוּ[zzzz] צַדִּיק[aaaaa]׃ לָכֵן[bbbbb] כֹּה
אָמַר[ccccc] יְהוָה[ddddd] אֶל[eeeee] בֵּית[fffff] יַעֲקֹב[ggggg] אֲשֶׁר
פָּדָה[hhhhh] אֶת[iiiii] אַבְרָהָם[jjjjj] לֹא[kkkkk] עַתָּה[lllll] יֵבוֹשׁ
יַעֲקֹב[mmmmm] וְלֹא[nnnnn] עַתָּה[ooooo] פָּנָיו[ppppp] יֶחֱוָרוּ[qqqqq]׃ כִּי
בְּרֹאתוֹ[rrrrr] יְלָדָיו[sssss] מַעֲשֵׂה[ttttt] יָדַי[uuuuu] בְּקִרְבּוֹ
יַקְדִּישׁוּ[vvvvv] שְׁמִי[wwwww] וְהִקְדִּישׁוּ[xxxxx] אֶת[yyyyy] קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב[zzzzz] וְאֶת[aaaaaa] אֱלֹהֵי[bbbbbb] יִשְׂרָאֵל[cccccc] יַשְׁרִיצוּ[dddddd]׃
וְיֹדְעוּ[eeeeee] תֹּעֵי[ffffff] רוּחַ[gggggg] בִּינָה[hhhhhh] וְרוֹגְנִים
יִלְמְדוּ[iiiiii] לֶקַח[jjjjjj]׃

Cap.xxx.

הוֹי[kkkkkk] בָּנִים[llllll] סֹרְרִים
נְאֻם[mmmmmm] יְהוָה[nnnnnn] לַעֲשׂוֹת[oooooo] עֵצָה[pppppp] וְלֹא
מְנִי[qqqqqq] וְלִנְסֹךְ[rrrrrr] מַסֵּכָה[ssssss] וְלֹא[tttttt] רוּחִי

Prãtiua.heb.

אָמַר
פֶּה שָׂפָה
הָיָה
צָוָה לָמַד
יָסַף הָלַךְ
אָמַר
גּוֹל עָרִץ
לוּץ כָּרַת
חָטָא יָכַח
קוּשׁ נָטָה
תָּהָה צָדַק
בּוֹשׁ
נָגַה תָּמַר
רָאָה עָשָׂה
קָדַשׁ
עָרַץ
נָגַן
לָמַד

Cap.xxx.

עָשָׂה יָצַע
נָסַךְ

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.xxx.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
סָבָה	לְמַעַן סְפוֹת חַטָּאת עַל חַטָּאת :	vt addatis peccatum ſuper peccatum.	addere pctã ſup pctã ſcũtes vos
יָרַד פָּה	הַהֹלְכִים לָרֶדֶת מִצְרַיִם וּפִי לֹא	Qui ambulatis vt deſcẽdatis i egyptũ: & os meũ	πρεσβεύειν ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις οἱ πορευόμενοι κα
עָזַז חָסָה	שָׁאָלוּ לַעוֹז בְּמָעוֹז פַּרְעֹה וְלַחְסוֹת	nõ interrogaſtis: ſperãtes auxiliũ in fortitudine	tabẽiai εἰς αἴγυπτον· ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν τοῦ βοη
בָּצַל מִצְרָיִם : וְהָיָה לָכֶם מָעוֹז	pharaonis & hũtes fiduciã in vmbra egypti: &	accipere ẽt a pharaone: et vt ptegerẽtur ab egyptijs.	θῆναι ὑπὸ φαραώ, καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ αἰγυπτίων.
פַּרְעֹה לְבֹשֶׁת וְחָסוּת בְּצַל מִצְרַיִם	erit vobis fortitudo pharaonis in cõfuſionẽ: &	erit eis vobis ptectio pharaõis in cõfuſionẽ: et cõfi	ἔσται εἰς ὑμῖν κατέπτη φαραὼ εἰς ἀσχύνην, καὶ πεῖς πε
לְכֻלָּמָה : כִּי הָיוּ בְצֹעַן שָׂרָיו	fiducia vmbre egypti in ignominiã. Ierãt eni in	dẽtib in egypto opprobriũ. qz ſunt in tãto pri	πεισόσι ἐπ' αἰγύπτῳ ὄνειδος· ὅτι ὄντι ἐν τάκει ἀφ
וּמַלְאָכָיו חָנֵס יַגִּיעוּ : כֹּל הַבָּאִישׁ	taphnis principes tui & nuncii tui vſq; ad thanes	cipes nũcii mali. frustra laborabãt ad pplm:	χηνοὶ ἄγγελοι πονηροί· μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαόν,
עַל עַם לֹא יוֹעִילוּ לָמוֹ לֹא לְעֶזֶר	puenerũt. Oẽs confuſi ſunt ſup pplo q eis pro deſſe nõ potuit. Nõ fuerũt in auxiliũ & in aliquã	q nõ pderit eis: neq in auxiliũ neq in	ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτούς, οὔτι εἰς βοήθειαν οὔτι εἰς
כִּי לְבֹשֶׁת וְגַם לְהוֹעִיל לֹא :	vtilitatẽ: sed in cõfuſionẽ & opprobriũ.	vtilitatẽ: sed in cõfuſionẽ & opprobriũ.	ὠφέλειαν, ἀλλ' εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος.
מַשָּׂא בַּהֲמוֹת נֶגֶב בְּאֶרֶץ	Onus quadrupedũ q in deſerto.	Onus quadrupedũ q in deſerto.	Ὅρασις τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
לְחַרְפָּה וְצוֹקָה לָבִיא וְלַיִשׁ מֵהֶם	In tribulatiõis & anguſtie: leena & leo ex eis vipera: & regulus volãs: portates ſup humeros iumẽtorũ diuitias ſuas: & ſup gibbum camelorũ the ſauros ſuos ad populũ q eis ꝓdeſſe non poterit.	In tribula	Ἐν τῇ θλί
אֶפְעֶה וְשָׂרָף מְעוֹפֵף יִשְׂאוּ עַל		tiõe & ãguſtia leo & catul leonis i	ψει καὶ τῇ στενοχωρίᾳ λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ
פְּנֵי עֲיָרִים חֵילֵיהֶם וְעַל דַּבָּשֶׁת		de & aſpides & genimina aſpidũ volantiũ: q	θεν καὶ ἀσπίδες καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετωμένων, οἳ
עַל גִּבֵּי עָם לֹא יוֹעִילוּ :		ferebãt ſup aſinos & camelos vtilitas ſua ad	φέρουσιν ἐπὶ ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦτον αὐτῶν πρὸς
וּמִצְרַיִם הֶבֶל וְרִיק יַעְזֹרוּ לָכֵן		gentẽ. q nõ pderit eis in auxiliũ ſed in	ἔθνος· ὃ οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν ἀλλ' εἰς
קָרָאתִי לָזֹאת רַהַב הֵם שָׁבֶת :		cõfuſionẽ & opprobriũ. egypti inania & vana p	ἀσχύνην καὶ ὄνειδος· ἀγύπτιοι μάταια καὶ κενὰ ὠφε
עַתָּה בּוֹא כָתְבָהּ עַל לוּחַ אִתָּם וְעַל		derũt vobis. ãnũcia eis qz vana cõſo	λήσουσιν ὑμᾶς· ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅτι μάταια ἃ πα
סֵפֶר חֻקָּהּ וּתְהִי לְיוֹם אַחֲרוֹן		latio vſa hec. nũc ergo ſedẽs ſcribe in	ράκλησις ὑμῶν αὕτη· νῦν οὖν καθίσας γράψον ἐπὶ
לָעַד עַד עוֹלָם : כִּי עַם מְרִי הוּא		buro hec & in libũ. qñ erit in diei	βυβλίου ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον· ὅτι ἔσται εἰς ἡμέρας
בָּנִים כְּחָשִׁים בָּנִים לֹא אָבוּ שְׁמוֹעַ		tpe illa & vſq in eternũ. qz ppls irre	καιρὸν ταῦτα καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα· ὅτι λαὸς ἀπει
תּוֹרַת יְהוָה : אֲשֶׁר אָמְרוּ לָרֹאִים		dul eſt filii mẽdaces. q nõ voluerũt audire le	θὴς ἐστι υἱοὶ ψευδεῖς· οἳ οὐκ ἠβούλοντο ἀκούειν τὸν νό
לֹא תִרְאוּ וְלַחוֹזִים לֹא תֶחֱזוּ לָנוּ		gem dei. dicẽtes ppbẽtis ne ãnũ	μον τοῦ θεοῦ. οἳ λέγοντες τοῖς προφήταις μὴ ἀναγ
נְכֹחוֹת דַּבְּרוּ לָנוּ חֲלָקוֹת חֲזוּ		cietis nobis. & viſiones videtib ne loq	γείλητε ἡμῖν· καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρῶσι μὴ λα
מַהֲתַלּוֹת : סוּרוּ מִנִּי דֶּרֶךְ הַטּוּ מִנִּי		gẽllẽti nõbis. & loq nobis placẽtia: vi	λεῖτε ἡμῖν· καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρῶσι μὴ λα
אֹרַח הַשְׁבִּיתוּ מִפָּנֵינוּ אֶת קְדוֹשׁ		dete nobis errores: auferte a me viã: declinate	λεῖτε ἡμῖν πλάνους, καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶς ἀπὸ
יִשְׂרָאֵל : לָכֵן כֹּה אָמַר קְדוֹשׁ		a me semitam: ceſſet a facie noſtra ſanctus	τῆς ὁδοῦ ταύτης· ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον,
יִשְׂרָאֵל יַעַן מָאָסְכֶם בַּדָּבָר הַזֶּה		iſrl. Propterea hec dicit ſanctus iſrl. Pro eo q reproba	καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸ λόγιον τοῦ Ισραήλ. διὰ τοῦ
וַתִּבְטְחוּ בְּעֹשֶׁק וְנָלוֹז וַתִּשָּׁעֲנוּ		ſtis verbum hoc & ſperaſtis in calũnia &	το δὲ λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ισραήλ, ὅτι ἀπωθεῖσθε
עָלָיו : לָכֵן יִהְיֶה לָכֶם הֶעָוֹן הַזֶּה		in tumultu: & innixi eſtis ſuper eo: ꝓpterea erit	τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ ψευδεῖ,
כְּפֶרֶץ נֹפֵל נִבְעֶה בְּחוֹמָה נִשְׂגָּבָה		vobis iniquitas hec ſicut interruptio cadẽs & reqſita in muro excel ſo Cui ſubito dum non ſperatur veniet cõtritio	καὶ ἐγόγγυσας καὶ πεποιθὼς ἦσθε ἐπὶ τῷ λό
אֲשֶׁר פִּתְאֹם לְפֶתַע יָבוֹא שִׁבְרָהּ :		eius: & cõminuetur ſicut conteritur lagena figuli cõtritione perualida &	γῳ τούτῳ, διὰ τοῦτο ἔσται ὑμῖν ἡ ἁμαρτία αὕτη ὡς
וּשְׁבָרָהּ כְּשֵׁבֶר נֵבֶל יוֹצְרִים סָתוֹת		nõ inuenietur de fragmẽtis ei teſta in q portetur ignicul de incẽdio: aut hauriatur parũ aque de	mur headẽs ſubito ciuitate munita ca
לֹא יֶחְמַל וְלֹא יִמָּצֵא בְּמַכְתָּתוֹ		fouea: quia hec dicit dñs deus ſanctus iſrael.	τεῖχος πίπτον παραχρῆμα πόλεως ἐχυρᾶς ἐαλωκυί
חֶרֶשׂ לַהֲתוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד וְלַחְשׂף		Si reuertamini	pta: cui ſubito adeſt ruina. & ruis
מַיִם מִגֶּבָא : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי			ας, ἧς παραχρῆμα πάρεισι τὸ πτῶμα· καὶ τὸ πτῶ
יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּבָה			μα ἐστι ὡς σύντριμμα ἀγγείου ὀστρακίου ἐκ κε
			ραμίου λεπτοῦ, ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὄστρακον, ἐν
			ᾧ πῦρ ἀρεῖς, καὶ ἐν ᾧ ἀντλήσεις ὕδωρ μικρόν.
			hec dicit dñs ſctus iſrael. cũ cõ
			τανῦν λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ισραήλ. ὅτ' ἂν ἀπο
			ſtreuerſus
			στραφῆς

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.xxx.
בָּטַח לוּז	וַתִּבְטְחוּ בְּעֹשֶׁק וְנָלוֹז וַתִּשָּׁעֲנוּ
שָׁעַן הָיָה	עָלָיו : לָכֵן יִהְיֶה לָכֶם הֶעָוֹן הַזֶּה
בָּצַע חָסָה	כְּפֶרֶץ נֹפֵל נִבְעֶה בְּחוֹמָה נִשְׂגָּבָה
שָׁגַב פָּתַח	אֲשֶׁר פִּתְאֹם לְפֶתַע יָבוֹא שִׁבְרָהּ :
בּוֹא	וּשְׁבָרָהּ כְּשֵׁבֶר נֵבֶל יוֹצְרִים סָתוֹת
יָצַר כָּתַת	לֹא יֶחְמַל וְלֹא יִמָּצֵא בְּמַכְתָּתוֹ
חָמַל כָּצָא	חֶרֶשׂ לַהֲתוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד וְלַחְשׂף
נָתָה יָבַד	מַיִם מִגֶּבָא : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
	יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּבָה

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.trr.	Prĩtiua.heb.
igemueris:tũc saluaberis.t scies vbi fuisti qñ cõsi	et quiescatis salui eritis.	יָנָח יְשַׁע	
ςιαχῆς, τότε σωθήσῃ· καὶ γνώσεις ποῦ ἦσθα ὅτι ἐπὶ	In silentio & in spe erit fortitudo vestra. Et	וָנַחַת תִּוָּשֵׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה	
suo eo in vanũ. vana fortitudo vra facta	noluistis: & dixistis. Nequaq̃: sed	תִּהְיֶה גְּבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם :	
πολίταις ἐπὶ τοῖς ματαίοις· ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐφ'	ad equos fugiem. Ideo	וַתֹּאמְרוּ לֹא כִּי עַל סוּס נָנוּס עַל	
εἶ. τ nõ voluistis audire. sed virilius sup equos	fugietis. Et sup veloces	אָבָה	
fugiemus. ppter hoc fugietis. τ virilius sup leue	ascendemus. Ideo	נָנוּס	
φεύξεσθε· διὰ τοῦτο φεύξεσθε· καὶ ἐπὶ κού	velociores erũt qui psequẽtur vos. Mille hoies	אָנַד	
bus ascẽdemus fugiem. ppter hoc leuco erũt	a facie terroris vnius: &	עַל קַלִּים נִרְכָּב עַל	
φοις ἀναβήσεται φεύξεσθε· διὰ τοῦτο κοῦφοι ἔσονται οἱ	a facie terroris quinq; fugietis: donec	קַלָּל	
psequẽtes vos. per vocẽ vni fugiẽt mille τ p	relinquamini q̃si malus nauis in verti	כֵּן יְקַלּוּ רֹדְפֵיכֶם : אֶלֶף	
εἷς φεύξονται ὑμᾶς· διὰ φωνῆς ἑνὸς φεύξονται χίλιοι καὶ διὰ	ce montis & quasi signũ	מִפְּנֵי נַעֲרַת אֶחָד מִפְּנֵי נַעֲרַת	
vocẽ quinq; fugiẽt multi. vonec relinquamini	sup collẽ. Propterea	חֲמִשָּׁה תָּנֻסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם	
φωνὴ πέντε φεύξονται πολλοί. ἕως ἂν καταλειφθῆτε	expectat dñs vt misereatur	כַּתֹּרֶן עַל רֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס עַל	
q̃si mal nauis sup mõtẽ: τ q̃si signũ sup collẽ.	vestri & ideo exaltabitur	חֲנֻבָּה: וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לַחֲנַנְכֶם	
ὡς ἱστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ ὡς σημεῖον φέρων ἐπὶ βουνοῦ·	parcens vobis: quia de	וְלָכֵן יָרוּם לְרַחֶמְכֶם כִּי אֱלֹהֵי	
τ rursum expectat dñs vt misereat vri. τ ppt	iudicii dominus. Beati	מִשְׁפָּט יְהוָה אַשְׁרֵי כָל חוֹכֵי	
καὶ πάλιν μενεῖ ὁ κύριος τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς· καὶ διὰ	omnes qui expectant eũ. Populus enim siõ	לוֹ: כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם	
hoc exaltabit et misereat vri. qz iudex do	habitabit in hierusalẽ.	בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל	
τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς· διότι κριτὴς κύ	Plorãs nequaq̃ plorabis miserãs miserebitur	זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ: וְנָתַן לָכֶם	
min dñs vr est. bti oẽs pseuerãtes in	tui. Advocẽ clamoris tui	יְהוָה לֶחֶם צָר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא	
ςις ὁσοι ὑμῶν ἐστε· μακάριοι πάντες οἱ ἐμμένοντες ἐν	statim vt audierit: rfidebit	יְכַנֶּף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ	
eo. qz ppls sctũs in sion hitabit. τ hieru	tibi. Et dabit vobis dñs	רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ: וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה	
αὐτῷ· διότι λαὸς ἅγιος ἐν σιὼν οἰκήσει· καὶ ἱερουσα	panẽ arctũ & aq̃s breuẽ & nõ faciet avolare a te	דָּבָר מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ	
lẽ sicu plãxit: miserere mei: miserebit tui. vo	vltra doctorẽ tuũ: & erũt	לְכוּ בוֹ כִּי תַאֲמִינוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ :	
λὴμ κλαυθμῷ ἔκλαυσεν, ἐλέησέ με, ἐλεήσει σε· τὴν φω	oculi tui videntes pcptorẽ tuũ: & aures tue audient verbũ post tergũ	וְטִמֵּאתֶם אֶת צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְפֶּךָ	
ce clamoris tui qñ vidit exaudiuit ꝑce. dabit	monẽtis. Hec est via:	וְאֵת אֲפֻדַּת מַסֵּכַת זְהָבֶךָ תְּזָרֵם	
ὴν τῆς κραυγῆς σου ἡνίκα ἐὰν ἐπακούσῃ σε· δώσει	ambulate in ea: & nõ declinetis neq; ad dexterã	כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ : וְנָתַן	
dãs vobis panẽ tribulatõis τ aquã ãguiã. τ neq̃ꝑ vitra	neq; ad sinistrã. Et conta	מָטָר זַרְעֲךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת	
κύριος ὑμῖν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενόν· καὶ οὐκέτι	miabis lamias sculptiliũ	אֲדָמָה וְלֶחֶם תְּבוּאַת הָאֲדָמָה	
appropiq̃bũt tibi decipiẽtes te. qz oculi	argenti tui & vestimẽtũ	וְהָיָה דָשֵׁן וְשָׁמֵן יִרְעֶה מִקְנֶךָ	
μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε· ὅτι οἱ ὀφθαλμοί	cõflatilis auri tui: & dispergeres ea sicut imũdicia mẽstruate. Egredere dices ei: & dabitur pluuia	בַּיּוֹם הַהוּא יִרְעֶה שֵׂה בְּרָחְבוֹת: וְהָאֲלָפִים	
tui videbũt seducẽtes te: τ aures tue	semini tuo vbicũq; semi naueris in terra: & panis frugum terre	וְהָעֲיָרִים עֹבְדֵי הָאֲדָמָה בְּלִיל	
σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς σε, καὶ τὰ ὦτά σου	erit vberrim & pinguis.	חָמִיץ יֹאכֵלוּ אֲשֶׁר זֹרֶה נָרַחַת	
audiẽt verba post te decipientũ	Pascetur in possessione tua in die illo agnus	וַבַּמִּזְרֶה: וְהָיָה עַל כָּל הַר נָבֹהַ	
ἀκούσεται τοὺς λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων·	spacios: & tauri tui & pulli asinorũ qui operantur terram: cõmixtũ	וְעַל כָּל גִּבְעָה נְשָׂאָה פְּלָגִים	
dicẽtes hec via: ãbulem in eo: siue ad dexterã	migma comedent sicut in area ventilatum est.	יִבְלֵי מָיִם בְּיוֹם הֶרֶג רָב בִּנְפֹל	
οἱ λέγοντες αὕτη ἡ ὁδός, πορευθῶμεν ἐν αὐτῇ, εἴτε δεξιὰ	Et erunt super omnem	מִגְדָּלִים: וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר	
siue ad sinistrã. τ auferes ydola deargẽtata	montem excelsum: &	חַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם	
εἴτε ἀριστερά· καὶ ἐξαιρῶ τὰ εἴδωλα πορνογυρωθέντα	omnem collem elevatum	כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים בְּיוֹם	
τ deaurata minuta facio. τ disper	ruui currentiũ aquarũ in die	חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת שֶׁבֶר עַמּוֹ	
καὶ τὰ πορνικὰ χρυσωθέντα λεπτὰ ποιήσω· καὶ λικμή	interfectionis multorũ	וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא: תִּהְיֶה שֵׁם יְהוָה	
geo sicut aquã a mẽstruata. τ sicut sterc abiecies	cũ ceciderint turres. Et		
σεις ὡς ὕδωρ ἀπὸ καθημένης· καὶ ὡς κόπρον ῥίψεις	erit lux lune sicut lux		
ea. tũc erit pluuia semini terre tue. τ	solis & lux solis erit		
αὐτά. τότε ἔσται ὑετὸς τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου· καὶ	septempliciter:		
panis germinis tui erit abũdãtia τ pin	sicut lux septem dierũ		
ὁ ἄρτος τοῦ γενήματός σου ἔσται πλησμονή· καὶ λιπα	in die qua		
guis. τ pascẽt tua tumẽta in die il	alligauerit dominus vul		
ρίς· καὶ βοσκήσονταί σου τὰ χρήματα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	nus populi sui:		
la loca pinguẽ τ spaciosum. tauri vri τ	& pcussurã plage eius sa		
νῃ τόποι πίονα καὶ εὐρύχωροι· οἱ ταῦροί σου καὶ οἱ	nauerit. Ecce nomẽ dñi		
boues operãtes terrã comedẽt palcas cõmix			
βοῦς οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν φάγονται ἄχυρα ἀπαπτισ			
tas in ordeo vẽtilato. τ erit sup oẽ mõte			
τὰ ἐν κριθῇ λελικμημένα· καὶ ἔσται ἐπὶ παντὸς ὄρους			
excelso τ sup oẽ colle eleuato aqua ꝑ			
ὑψηλοῦ καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ δια			
transiens i die illa: qñ perierit mul			
πορευόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπόλωνται πολ			
ti τ qñ ceciderit turres. τ erit: lumẽ			
λοί καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι· καὶ ἔσται τὸ φῶς τῆς			
lune sicut lumẽ solis. τ lumẽ so			
σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλί			
lis erit septuplũ: in die qñ sanauerit do			
ου ἔσται ἑπταπλάσιον, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἰάσηται κύ			
min cõtritionẽ ppũ sui: τ dolorẽ			
ριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν ἰδίαν			
plage suc curauerit. ecce nomẽ dñi			
τῆς πληγῆς σου ἰάσηται· ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου ερχο			

Prima.heb. Ter.heb. Esa.xxxi.

בָּא מְמַרְחָק כְּשֵׁר אַפּוֹ וְכֹבֶד מַשָּׂאָה רָחַק נָשֵׂא
שְׂפָתָיו מָלְאוּ זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ שָׂפָה
אֹכָלֶת: רוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד צַוָּאר יֶחְצֶה
לַהֲנָפָה גּוֹיִם בְּנַפַת חָצֵה נוּף
שָׁוְא וְרִיק תַּתְעֶה עַל לְחַיֵּי עַמִּים ׃ תְּעֶה לְמַה
הַשְׁחִיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל חִתְקַדֵּשׁ שׁוּר הָיָה
חָג וְשִׂמְחַת לֵבָב כָּהוֹלֵךְ בָּחָלִיל קָדֵשׁ הָלַל
לָבוֹא בָּהָר יְהוָה אֶל צוּר שָׁסַע
יִשְׂרָאֵל ׃ וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת הוֹד קָרֵא
קוֹלוֹ וְנַחַת זְרֹעוֹ יַרְאָה בְּזַעַף
אַף וְלַהַב אֵשׁ אֹכָלָה נָפֶץ וָזֶרֶם
וְאֶבֶן בָּרָד ׃ כִּי מִקּוֹל יְהוָה יֵחַת
אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה ׃ וְהָיָה כָּל
מַעֲבַר מַטֵּה מוֹסָדָה אֲשֶׁר תָּנִיחַ עָבַר נָסַח
יְהוָה עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְכִנֹּרוֹת לִחַם נוּף
וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחַם בָּם ׃ כִּי לָחַם
שֵׁרוֹךְ מֵאָתְמוֹל תָּפְתָּה גַּם הִיא עָרַךְ תָּפַל
׃ לַמֶּלֶךְ הוּכַן הֶעְמִיק הַרְחִב מְדוּרָתָהּ כּוּן
אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה כְּנַחַל גְּפְרִית בְּעֵרָהּ בָּהּ׃

Trāsla.B.Vie.

venit de longinquo ardēs furor ei & grauis ad portandū. Labia ei repleta sūt indignatōe: & lingua ei qsi ignis deuorās. Spūs eius velut torrēs inundās vsq; ad medīū colli: ad pdendas gentes in nihilū & frenū erroris qd erat in maxillis populorū. Canticū erit vobis sicut nox sanctificate solēnitatis: & leticia cordis sicut qui pgit cū tibia vt intret in montem dominī ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis sue: & terrorē brachii sui ostendet in cōminatione furoris: & flamma ignis deuorātis. Allidet in turbine & in lapide grādinis. A voce eius dabit pauebit assur virga percussus: & erit trānsitus virge fundatus quam requiescere faciet dominus super eum in tympanis & citharis: & in bellis precipuis expugnabit eos. Preparata est enī ab heri tophet a rege pparata pfunda & dilatata. Nutrimēta eius ignis & ligna multa flatus domini sicut torrens sulphuris succendens eam. 31.

VE qui descendunt in egyptum ad auxiliū in equis sperantes: & hñtes fiduciā sup qua drigis: qa multe sunt: & sup equbus: qa pualidi nimis: & nō sunt cōfisi super sanctum israel: & dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum: & verba sua nō abstulit. Et consurget cōtra domū pessimorū & cōtra auxiliū operātiū iniquitatē. Egyptus homo & non deus: & equi eorum caro & non spiritus. Et dominus inclinabit manū suā: & corruet auxiliator: & cadet cui prestatur auxiliū: simulq; oēs cōsumētur qa hec dicit dñs ad me. Quomodo si rugiet leo & catulus leonis sup predam suā cum occurrerit ei multitudo pastorū: a voce eorū non formidabit: & a multudine eorū nō pauebit: sic descēdet

Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

venit post tpo multū. ardēs furor cū gla.
ἔρχεται διὰ χρόνου πολλοῦ· καυμθησόμενος θυμὸς μετὰ δίκης.
cloqum labioꝝ ei cloquiū tre plenū. τ
τὸ λέγειν τῶν χειλέων αὐτοῦ, τὸ λόγιον ἐργῶν πλήρεις· καὶ
ira furozis ei qsi ignis deuorat. τ spūs ei
ὀργὴ θυμοῦ αὐτοῦ ὡς πῦρ ἔδεται· καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆ
sicut aqua i valle trahēs veniet vsq; ad collū: τ vi
ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι συρὼν ἥξει ἕως τραχήλου καὶ δια
uidet. cōturbabit gētes in erroze vano τ piscuet
ῥιπίσει· ταράξει ἔθνη ἐν πλάνῃσι ματαίᾳ καὶ διώξεται
eos erroz. τ assumet eos in cōspectu
αὐτοὺς πλάνησις· καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον
eoꝝ. nūqd semp ops vos letari τ igre
αὐτῶν· μὴ διαπαυτὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ εἰσπο
di ad festā mea iugiter qsi festa celebrātes τ
ρεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαυτὸς ὡσεὶ ἑορτάζοντας καὶ
qsi gaudētes vt igrediamini cū tibia ad mōtē
ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσιέναι μετὰ αὐλοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ
dei ad deū israel. τ auditā faciet de
θεοῦ πρὸς τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀκουστὸν ποιήσει ὁ θεὸς
glozīā vocis suc. τ furozē brachii
τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος
sui ostdet cū furoze τ ira τ flāma deuorā-
αὐτοῦ δείξει μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ φλογὸς κατεσθιού
te fulminabit vehemēter. τ sicut aqua τ grādo de-
σης κεραυνώσει βιαίως· καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ-
scēdēs vehemētia. p esu vocē dñi vicentur
καταφερομένη βίᾳ· διὰ γὰρ φωνῆς κυρίου πτοηθήσεται
assyrii plaga pcutiet eos. τ erit ei p
Ἀσσύριος τῇ πληγῇ ἣν πατάξει αὐτούς· καὶ ἔσται αὐτῷ κυ
circuitū: vñ erat ei spes auxilii: in quā ipe
κλόθεν, ὅθεν ἦν αὐτῷ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ' ἣν ἀνὴρ
cōfidebat. ipi cū tympanio τ cithara pugna-
ἐπεποίθει· αὐτοὶ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμή-
bāt cōtra eū ex cōmutatiōe. tu esi aū dices decipi
σουσιν αὐτὸν ἐκ μεταβολῆς· σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατη-
eris. nūqd τ tibi paratū est regnare: vallē pfundū:
θήσῃ. μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθη βασιλεύειν, φάραγγα βαθεῖαν,
ligna posita: ignē τ ligna multa. furoz dñi qsi vel
ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά· ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φά
lio a sulphure succēsa.
ραγξ ὑπὸ θείου καιομένη. Ca.xi.

VE q descēdūt in egyptū ad auxiliū: Οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν, A
in eqs cōfidēte qsūt τ in currib. sūt em multi ἐν ἵπποις πεποιθότες καὶ ἐφ' ἅρμασι. ἔσι γὰρ πολλὰ
τ sup eqs multitudo valde. τ nō audiēt consi- καὶ ἐφ' ἵπποις πλῆθος σφόδρα· καὶ ἰσχὺν οὐκ ἐζήτησαν πεποι-
dētes sup scīm israel: τ deū nō exquisierūt. θότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν.
τ ipe sapiēter adduxit sup eos mala. τ verbū ei καὶ αὐτὸς σοφῶς ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κακά· καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
nō frustrabit τ isurget sup domos hoim ma οὐ μὴ ἀθετηθῇ· καὶ ἀναστήσεται ἐπ' οἴκους ἀνθρώπων πο- B
lozū. τ super spē eoꝝ vanā egypti νηρῶν· καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν Αἰγυπτίους
hō τ nō deus. equi eoꝝ carnes τ nō aui ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός· ἵπποι αὐτῶν σάρκες καὶ οὐ βοή-
liū: at dño iducet manū suā super eos. τ la- θειαν, ἐπὶ κύριος ἐκτείνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς· καὶ κο
bozabūt auxiliātes τ simul oēs peribūt. πιάσουσιν οἱ βοηθοῦντες καὶ ἅμα πάντες ἀπολοῦνται·
q: sic dixit mihi dño. quēadmodū cū rugierit leo ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος· ὃν τρόπον ὅταν βρύσῃ ὁ λέων
vel catul leonis sup preda guā cepit τ clamauerit sup eā ὁ σκύμνος ἐπὶ τῇ θήρᾳ ἃ ἔλαβεν καὶ κράξωσι ἐπ' αὐ- C
tum donec ipleant mōtco voce ei τ victi τὸν ἕως ἂν ἐμπλησθῶσι τῆς ὄρνεως τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ πτοη-
sunt τ p multitudinē furoris terrefacti sunt. sic θήσαι καὶ τὸ πλῆθος τοῦ θυμοῦ ἐκπτοήσαι. οὕτως
descendet
καταβήσεται

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa.xxxij.	Pritiua.heb.
dñs sabaoth vt p̄tegat sup mōtē sion. sup κύριος σαβαὼθ ὑπερασπίσαι ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐπὶ τὰ mōtes ei⁹. sicut aues volantes: sic pteget ὄρη αὐτῆς. ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ dñs hierlm. t liberabit. t fouebit. t κύριος ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξελεῖται καὶ σκεπάσει καὶ saluabit. cōuertimini pfundū cōsiliū cōsiliātes σώσει. ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευόμενοι t iniquū filii israel. q̄ die illa negabūt καὶ ἀποπατοῦσι ἰδολ'. ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπωθήσονται holos manufacta sua argentea t ā.2.d. τοὺ εἰδωλοποιητὰ αὐτῶν τὰ ἀργύρια καὶ τὰ aurea q̄ fecerūt mani⁹ eoꝝ. t cadet assur. χρυσᾶ ἐποίησαν οἱ χεῖρες αὐτῶν. καὶ πεσεῖται ἀσσούρ. nō gladi⁹ viri: neq; gladi⁹ hois vora ἐν μαχαίρᾳ ἀνδρός, οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφά bit eū. t fugiet nō a facie gladii. γεται αὐτόν. καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας. at iuuenci eius tributales erunt: at fugiens capiet. οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται φόρου. πέτρα γὰρ περιληφθήσον tur q̄si vallo t vincent: at fugiens capiet. ται ὡς χάρακι καὶ κρατήσουσι, ὁ δὲ φεύγων ἁλώσεται. hec dicit dñs: beat⁹ q̄ hz in sion semē τάδε λέγει κύριος, μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιὼν σπέρμα t domesticos in hierlm. καὶ οἰκείους ἐν ἱερουσαλήμ. Ca.32.	ᵣdñs ᵉexercituū ᶠvt prelie tur ᵍsuper ʰmontem ⁱsion ᵏ& ˡsuper ᵐcollem eius. ᵇSi cut aues ᶜvolantes ᵈsic oo ᵉproteget ᶠdominus ᵍexer cituum ʰhierusalem: oooo ⁱptegēs ᵏ& liberās: ˡtran siens ᵐ& saluās. ᵃCōuerti mini ᵇficut ᶜin pfundū ᵈre cesseratis ᵉfilii ᶠisrael. oooo ᵍIn die ʰenim ⁱilla ᵏabiiciet ˡvir ᵐidola ooooooooooooo ᶜargenti sui: ᵈ& idola ᵉauri sui ᶠque ᵍfecerunt oooooo ʰvobis ⁱ manus vestre in ᵏpeccatū: ˡ& cadet ᵐ assur ⁿin gladio ᵒ non ᵖviri: ᵠ& gladius ʳnon ˢhominis oo ᵗvorabit eū: ᵘ& fugiet ˣnō ʸa facie ᶻgladii: ᵃ& iuuenes eius ᵇvectigales ᶜerunt: ᵈ& fortitudo ei⁹ ᵉa terrore ᶠtrā sibit: ᵍ& pauebūt ʰfugiētes ⁱprincipes ei⁹. ᵏ Dixit ˡ dñs ᵐcuius ⁿignis est ᵒin sion ᵠ& camīnus ʳeius oooooooo ˢin hierusalem. 32.	׳יְהוָה ״צְבָאוֹת ׳ לִצְבֹא ״ עַל ׳ הַר ׳ צִיּוֹן ׳וְעַל ״ גִּבְעָתָהּ׃ ״ כְּצִפֳּרִים ׳ עָפוֹת ״ כֵּן ׳יָגֵן ׳יְהוָה ״צְבָאוֹת ״ עַל ׳ יְרוּשָׁלִָם ׳נָגוֹן ׳וְהִצִּיל ״ פָּסֹחַ ״ וְהִמְלִיט ׳שׁוֹבוּ ׳ לַאֲשֶׁר ״הֶעְמִיקוּ ׳סָרָה ׳בְּנֵי ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳כִּי ׳בַיּוֹם ׳הַהוּא ׳יִמְאָסוּן ׳אִישׁ ״אֱלִילֵי ׳כַּסְפּוֹ ״ וֶאֱלִילֵי ׳ זְהָבוֹ ׳אֲשֶׁר ״ עָשׂוּ ׳לָכֶם ׳יְדֵיכֶם ״ חֵטְא׃ ׳וְנָפַל ״ אַשּׁוּר ״בְּחֶרֶב ׳לֹא ׳אִישׁ ״ וְחֶרֶב ׳ לֹא ״אָדָם ׳תְּאָכְלֵהוּ ״ וְנָס ׳לוֹ ׳מִפְּנֵי ׳חֶרֶב ״ וּבָחוּרָיו ׳לָמַס ׳יִהְיוּ׃ ׳וְסַלְעוֹ ׳מִפָּחַד ׳יַעֲבֹר ׳וְתַתּוּ ״ מְגֵס ׳ שָׂרָיו ״ נְאֻם ׳ יְהוָה ״אֲשֶׁר ״אוֹר ״לוֹ ״בְּצִיּוֹן ״ וְתַנּוּר ׳לוֹ ״בִּירוּשָׁלִָם׃	Ca.xxxij.
Ecce cīs rex iustus regnabit. t pri Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. καὶ ἄρ cipes cū iudicio iperabūt. t erit hō χοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. καὶ ἔσται ἄνθρωπος occultās fermōes suos t abscōdet vt ab aqua κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδα q̄ ferē. t apparebit in sion sicut flumē cur τος φερομένου. καὶ φανήσεται ἐν σιὼν ὡς ποταμὸς φε rens iclytū in terra sitiēti. t nequaq̄ erūt cōsiden ρόμενος ἔνδοξος ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποι tes in holis: sed aureo dabūt ad audiendū θότες ἐν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τὰ ὦτα δώσουσι ἀκούειν t cor infirmoꝝ attēdet audire. t καὶ καρδία ἀδυνάτων προσέξει τοῦ ἀκούειν. καὶ οἱ lingue balbutiētes: cito discent loqui pa γλῶσσαι ψελλίζουσαι, ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρή cē. t nō vltra dicēt stulto vt princeps sit. t nō vltra nē. καὶ οὐκέτι μὴ ἔρωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ οὐκέτι dicēt minist̄ri tui tace. nā fatu⁹ fatua lo μὴ ἔρωσι οἱ ὑπηρέται σου σίγα. ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λα quet. t cor ei⁹ vana itelliget: ad pfici λήσει. καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ματαια ποήσει, τοῦ συνιέ endū iniq̄ t loquēdū ad dñm errorē: vt disp ναι ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν, τοῦ διαφ gat alios esurientes t alios sitientes θεῖραι ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας vacuos faciat. nā cōsilia malox iniqua cogi κενὰς ποιῆσαι. κακὰ γὰρ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύε tat: interficere hūiles in sermonib⁹ iniqs: t dissi ται, καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ διά pare verba humiliū in iudicio. at pi σκεδάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει. οἱ δὲ ἐυσεβεῖς sapientia cogitauerit. mulieres diuites surgite - t συνετὰ ἐβουλεύσαντο. γυναῖκες πλούσιαι ἀνάστητε καὶ audite vocē meā. filie in spe audi ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου. θυγατέρες ἐπ' ἐλπίδι ἀκούσα te verba mea. vieb⁹ anni memoriā fa σατε τοὺς λόγους μου. ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποι cite in dolore cū spe: cōsumata est vindemia: cess ήσασθε ἐν ὀδύνῃ μετ' ἐλπίδος, ἀπέλωσαι ὁ τρυγητὸς, πε sauit semen t nō vltra veniet. obstupescite cōtrista παυσῃ ὁ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. ἔκστητε λυπούμε mini cōfidēteo: exuite vos τε οἱ πεποιθότες, ἐκδύσασθε	Ecce⁹ in iustitia ᶜ re gnabit ᵈrex: ᵉ& prici pes ᶠin iudicio ᵍ p̄rūt. ᵇ Et crit ᶜvir ᵈsicut q̄ abscondi tur ᵉa ᶠvento ᵍ& celat se a ʰtēpestate ⁱsicut rium ᵏaqua rum ˡin siti: ᵐ& ⁿ vmbra ᵒpe tre ᵖprominentis ᵠin terra ʳdeserta. ˢ Non ᵗcaligabūt ᵘoculi ˣvidentium: oooo ʸ& aures ᶻaudientiū diligē ter ᵃauscultabunt: ᵇ & cor ᶜstultorū ᵈintelliget ᵉscien tiam: ᶠ& lingua ᵍ balborū ʰ velociter ⁱ loquetur & ᵏplane. ˡ Non ᵐ vocabitur ⁿvltra is q⁹ inspiēs est ᵒprī ceps: ᵖ neq⁹ ᵠ fraudulētus ʳappellabitur ˢmaior. ᵇ stul tus ᶜenim ᵈ fatua ᵉ loq̄tur: ᶠ& cor ei⁹ ᵍfacier ʰ iniq̄tatē ⁱvt perficiat ᵏ simulationē ˡ& loq̄tur ᵐad ⁿdñm ᵒfrau dulenter ᵖ& vacuam faciat ᵠanimā ʳesurientis: ˢ& po tum ᵗsitienti ᵘauferat. ooo ᵛFraudulēti ʷvasa ˣpessima sunt. ʸIpse ei ᶻcogitatiōes ᵃcōcinnabit ᵇad perdēdos ᶜmites ᵈin sermone ᵉmēda ciū ᶠcū loq̄retur ᵍpaup̄iudi ciū. ʰ Princeps vero ⁱea q̄ digna sunt principi ᵏcogi tabit: ˡ& ipse ᵐsup ⁿduces ᵒstabit. ᵖ Mulieres ᵠ opulē te ʳ surgite: ˢ& ᵗaudite oooo ᵘvocē meā: ˣfilie ʸcōfidētes ᶻpapite auribus ᵃeloquiū meū. ᵇPost ᶜdies ᵈ& ᵉannos & vos ᶠcōturbabimini ᵍcō fidētes. ʰ Cōsumata est ⁱ ei ᵏvindemia: ˡcollectio vltra ᵐnō ⁿveniet. ᵒ Obstupescite ᵖopulente: ᵠcōturbamini ʳconfidentes: ˢexuite vos	׳כִּי ״כֹל ׳בָּצִיר ״ אֹסֶף ״בְּלִי ״ יָבוֹא׃ ׳חִרְדוּ ׳שַׁאֲנַנוֹת ׳רְגָזָה ׳בְּטוּחוֹת ׳פְּשֹׁטָה ׳וְהַעֲרוֹמָה ׳וְחִגְרוּ ׳עַל ׳מָתְנָיִם׃ ׳סְפֹדוּ ׳עַל ׳שָׁדַיִם ׳חֶמְדָּה ׳עַל ׳גֶּפֶן ׳פֹּרִי׃ ׳עַל ׳אַדְמַת ׳עַמִּי ׳קוֹץ ׳שָׁמִיר ׳תַּעֲלֶה ׳כִּי ׳אִם ׳עַל ׳כָּל ״בָּתֵּי ׳מָשׂוֹשׂ ׳קִרְיָה ׳עַלִּיזָה׃ ׳כִּי ״אַרְמוֹן ׳נִטָּשׁ ׳הֲמוֹן ׳עִיר ׳הֶעְזֵב ׳וְעֹפֶל ׳וּבָחַן ׳הָיָה ׳לִמְעָרוֹת ׳עַד ׳עוֹלָם ׳מְשׂוֹשׂ ׳פְּרָאִים ׳מִרְעֵה ׳עֲדָרִים׃ ׳עַד ״יֵעָרֶה ׳עָלֵינוּ ׳רוּחַ ׳מִמָּרוֹם ׳וְשָׂם ״מִדְבָּר ׳לַכַּרְמֶל ׳וְהַכַּרְמֶל ׳לְיַעַר ׳יֵחָשֵׁב׃ ׳וְשָׁכַן ״בַּמִּדְבָּר ׳מִשְׁפָּט ׳וְצֶדְקָה ׳בַּכַּרְמֶל ׳תָּשׁוֹן׃ ׳וְהָיָה ״מַעֲשֵׂה ׳הַצְּדָקָה ׳שָׁלוֹם ׳וְעֲבֹדַת ׳הַצְּדָקָה ׳הַשְׁקֵט ׳וּבֶטַח ׳עַד ״עוֹלָם׃ ׳וְיָשַׁב ״עַמִּי ׳בִּנְוֵה ׳שָׁלוֹם ׳וּבְמִשְׁכְּנוֹת ׳מִבְטָחוֹת ׳וּבְמִנוּחוֹת ׳שַׁלְוָה׃ ׳וּבָרָד ״בְּרֶדֶת ׳הַיָּעַר ׳וּבַשְּׁפָלָה ׳תִּשְׁפַּל ׳הָעִיר׃ ׳אַשְׁרֵיכֶם ׳זֹרְעֵי ׳עַל ׳כָּל ״מֹבְלֵי ׳שׁוֹלְחֵי ׳רֶגֶל ׳הָאֹסֵן׃	Ca.xxxij.

Pagnin. heb. Ter. heb. Esa. xxxiij.

וְעֹרָה וַחֲגֹרָה עַל חֲלָצָיִם׃ עַל שָׁדַיִם׃ עוד שָׂד
סֹפְדִים ׀ עַל ׀ שְׁדֵי ׀ חֶמֶד עַל ׀ גֶּפֶן ׀ שָׂדֶה
פֹּרִיָה׃ עַל אַדְמַת עַמִּי ׀׀ קוֹץ ׀ שָׁמִיר ׀ תַּעֲלֶה בָּרָה שָׁמֵר
תַּעֲלֶה ׀ כִּי ׀ עַל ׀ כָּל ׀ בָּתֵי ׀ מָשׂוֹשׂ עָלָה בָּת
קִרְיָה ׀ עַלִּיזָה ׀׀ כִּי ׀ אַרְמוֹן ׀ נָטֹשׁ שׁוֹשִׁים קָרָה
הָמוֹן ׀ עִיר ׀ עָזָב ׀ עֹפֶל ׀ וְבַחַן ׀ הָיָה עֹפֶל
בְּעַד ׀ מְעָרוֹת ׀ עַד ׀ עוֹלָם ׀׀ מְשׂוֹשׂ
פְּרָאִים ׀ מִרְעֵה ׀ עֲדָרִים׃ עַד ׀ יֵעָרֶה רָעָה עֵדֶר
עָלֵינוּ ׀ רוּחַ ׀ מִמָּרוֹם ׀ וְהָיָה ׀ מִדְבָּר רוּם דְּבִר
לַכַּרְמֶל ׀ וְהַכַּרְמֶל ׀ לַיַּעַר ׀ יֵחָשֵׁב ׀׀ חָשַׁב
וְשָׁכַן ׀ בַּמִּדְבָּר ׀ מִשְׁפָּט ׀׀ וּצְדָקָה שָׁפַט
בַּכַּרְמֶל ׀ תֵּשֵׁב ׀׀ וְהָיָה ׀ מַעֲשֵׂה ׀׀ הַצְּדָקָה עָשָׂה עָשָׂה
שָׁלוֹם ׀׀ וַעֲבֹדַת ׀ הַצְּדָקָה ׀ הַשְׁקֵט שָׁלַם שָׁקַט
וְבָטַח ׀ עַד ׀ עוֹלָם׃ ׀׀ וְיָשַׁב עַמִּי ׀ בִּנְוֵה
שָׁלוֹם ׀ וּבְמִשְׁכְּנוֹת ׀ מִבְטָחִים ׀׀ שָׁכַן בָּטַח
וּבְמְנוּחוֹת ׀ שַׁאֲנַנוֹת׃ וּבָרָד ׀ בְּרֶדֶת ׀׀ תַּשְׁפֵּל ׀ הָעִיר שָׁפַל
הַיְשַׁר ׀׀ וּבַשְּׁפֵלָה ׀ תִּשְׁפַּל ׀ הָעִיר׃ שָׁפַל
אַשְׁרֵיכֶם ׀׀ זֹרְעֵי ׀ עַל ׀ כָּל ׀ מָיִם ׀׀
מְשַׁלְּחֵי ׀ רֶגֶל ׀ הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר׃ שָׁלַח
Ca. xxxiij הוי ׀ שֹׁדֵד ׀ וְאַתָּה
לֹא ׀ שָׁדוּד ׀׀ וּבָגַדְתָּ ׀ וְלֹא ׀ בָּגְדוּ ׀ בּוֹ
כַּהֲתַמְּךָ ׀ שׁוֹדֵד ׀׀ תּוּשָׁד ׀׀ כַּנְּלֹתְךָ ׀ תַּמָּם שָׁדַד
לְבִגְדוֹ ׀ יִבְגְּדוּ ׀ בָּךְ ׀ יְהוָה ׀ חָנֵנוּ ׀ לְךָ חָנַן
קִוִּינוּ ׀ הָיֵה ׀ זְרוֹעָם ׀ לַבְּקָרִים ׀ אַף קָוָה
יְשׁוּעָתֵנוּ ׀ בְּעֵת ׀ צָרָה ׀ מִקּוֹל יֶשַׁע צוּר
הָמוֹן ׀ נָדְדוּ ׀ עַמִּים ׀ ׀׀ מֵרוֹמְמָתֶךָ נוּד
נְפֹצוּ ׀ גּוֹיִם׃ ׀׀ וְאִסַּפְתֶּם ׀ שְׁלָלְכֶם ׀ אֹסֶף
הֶחָסִיל ׀ מְמַשַּׁק ׀ גֵּבִים ׀ שׁוֹקֵק בּוֹ ׀ חָסַל שָׁקַק
נִשְׂגָּב ׀ יְהוָה ׀ כִּי ׀ שָׁכֵן ׀ מָרוֹם ׀ מָלֵא שָׂגַב רוּם
צִיּוֹן ׀ מִשְׁפָּט ׀ וּצְדָקָה׃ ׀׀ וְהָיָה ׀ אֱמוּנַת שָׁפַט אָמַן
עִתֵּיךְ ׀ חֹסֶן ׀ יְשׁוּעֹת ׀ חָכְמַת ׀׀ וְדַעַת ׀ יִרְאַת עֵת
יְהוָה ׀ הִיא ׀ אוֹצָרוֹ ׀ הֵן יָרֵא
אֲרִאֵלָם ׀ צָעֲקוּ ׀ חוּצָה ׀ מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם אֲרִיאֵל
שָׁלוֹם ׀ מָר ׀ יִבְכָיוּן׃ ׀ נָשַׁמּוּ ׀ מְסִלּוֹת שָׁבַת בָּרָה
שָׁבַת ׀ עֵבֶר ׀ אֵרַח ׀ הֵפֵר ׀ בְּרִית ׀ מָאַס שָׁמַם סָלַל
עָרִים ׀ לֹא ׀׀ חָשַׁב ׀ אֱנוֹשׁ ׀ אָבַל פּוּר בְּרִית
אִיר אָנַשׁ

Trãsla. B. Vie.

'& cõfundemini: 'accĩgite 'lũbos vros.' Sup' vbera 'plangite: 'sup' regione 'desiderabili: 'super' vinea 'fertili. 'Super' humũ 'populi mei' spine & 'vepres 'ascendent: 'quãtomagis 'sup' oẽs' domos' gaudii 'ciuitatis' exultantis.' Domus' enim' dimissa est: oo 'multitudo' vrbis' relicta est: 'tenebre' & palpatio 'facte sunt' sup' spelũcas 'vsq; in' eternũ.' Gaudiũ 'onagrorũ' pascua' gregum: 'donec' effundatur 'super nos' spiritus' de excello, 'Et erit' desertum 'in chermel: ' & chermel 'in saltum ' reputabitur: ' & habitabit' in solitudine 'iudicium: ' & iustitia oooo 'in chermel' sedebit.' Et erit' opus' iustitie oooooo 'pax: ' & cultus' iustitie' silentium oooooooo oooooooo '& securitas' vsq; in' sempiternũ.' Et sedebit' populus' meus' in pulchritudine' pacis: ' & in tabernaculis' fiducie: ' & in reqe' opulẽta. 'Grando aũt' in descẽsiõe 'saltus: ' & humilitate' humiliabitur' ciuitas. oooo 'Beati' qui seminatis' super' omnes' aquas: oooo 'immittẽtes' pedem' bouis' & asini. 55.

'& cõfundemini: 'accingimini 'lũbos vros.' Sup' vbera 'plangite: 'sup' regione 'desiderabili: 'super' vinea 'fertili. 'Super' humũ 'populi mei' spine & 'vepres 'ascendent: 'quãtomagis 'sup' oẽs' domos' gaudii 'ciuitatis' exultantis.' Domus' enim' dimissa est: oo 'multitudo' vrbis' relicta est: 'tenebre' & palpatio 'facte sunt' sup' spelũcas 'vsq; in' eternũ.' Gaudiũ 'onagrorũ' pascua' gregum: 'donec' effundatur 'super nos' spiritus' de excello, 'Et erit' desertum 'in chermel: ' & chermel 'in saltum ' reputabitur: ' & habitabit' in solitudine 'iudicium: ' & iustitia oooo 'in chermel' sedebit.' Et erit' opus' iustitie oooooo 'pax: ' & cultus' iustitie' silentium oooooooo oooooooo '& securitas' vsq; in' sempiternũ.' Et sedebit' populus' meus' in pulchritudine' pacis: ' & in tabernaculis' fiducie: ' & in reqe' opulẽta. 'Grando aũt' in descẽsiõe 'saltus: ' & humilitate' humiliabitur' ciuitas. oooo 'Beati' qui seminatis' super' omnes' aquas: oooo 'immittẽtes' pedem' bouis' & asini. 55.

'Ve' qui predaris. ooo 'None' & ipse' preda beris!' Et q spernis: 'nõne & 'ipse' sperneris!' Cũ cõsumaueris 'depdationẽ: 'depdaberis: ' cum fatigatus desieris' cõtẽnere: ' cõtẽneris.' Dñe' miserere nr̃i: 'te eni' expectamus: ' esto 'brachiũ nr̃m' in mane: ' & ' salus nr̃a' in tpe' tribulatiõis. ' A voce' angeli' fugerũt' populi & ' ab exaltatiõe tua' diſperse sunt' gẽtes.' Et congregabũtur 'spolia vr̃a sicut' colligitur 'bruc' velut cũ' fosse' plene fuerit de' eo. ' Magnificatus est' dñs' qm̃' habitat in' excelso: ' ipleuit' siõ 'iudicio' & iustitia: ' & erit 'fides in' tribus suis. ' Diuitie' salutis' sapia' & scietia 'timor' domini' ipse est 'thesaurus eius.' Ecce oo 'videntes' clamabunt' foris: ' angeli oooooooooo 'pacis' amare' flebũt. ' Dissipate sunt' vie: oooooooo 'cessauit' trãsiens p' semitã: ' irritũ factũ est' pactũ: 'piect' ciuitates' nõ' reputaut' homines. ' Luxit &

Trãs. Gre. lxx. cũ iter. latina.

nude estote. accingimini saccis lũbos vros. τ γυμνοὶ γίνεσθε. περιζώσασθε σάκκους ἐσφύας ὑμῶν. καὶ sup vbera plangite: ve agro cõcupiscẽtie τ ἐπὶ τῶν μαστῶν κόπτεσθε, περὶ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ vite geniminis. in terra ppli mei spina τ herba ἀμπέλου γεωργήματος. ἐν γῇ τοῦ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος ascendet τ ex oi domo letitia auferet. dom ἀναβήσεται καὶ ἐκ πάσης οἰκίας ἐυφροσύνη ἀρεῖται. ὅτι relicte vbertas ciuitatis dimittẽt τ domos ἐγκαταλελειμμένα πλοῦτοι πόλεως ἀφήσουσι καὶ ὄικους desiderabiles. τ erũt ville spelũce vsq; in eter ἐπιθυμητούς. καὶ ἔσονται αὐλῶνες ὄνων ποιμνία ἕως τοῦ αἰῶ nũ gaudiũ onagror. pascua pastor: donec D τος ἐυφροσύνη ὄνων ἀγρίων. βοσκήματα ποιμνίων, ἕως ἂν adueniat sup vos spũs de excelso. τ erit desertũ cher ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ' ὑψηλοῦ. καὶ ἔσται Ἔρημος ὁ χερ mel τ chermel in syluã reputabit. τ requiescet μὴλ καὶ ὁ χερμὴλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται. καὶ ἀναπαύσει in deserto iudiciũ: τ iusticia i carmelo ha βεται ἐν τῇ ἐρήμῳ κρῖμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοι bitabit. τ erũt opa iusticie pax. τ κήσει. καὶ ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη. καὶ obtinebit iusticia requiẽ. τ cõsiden κατακήσει ἡ δικαιοσύνη ἀναπαυσιν. καὶ πεποιθὼς ἔ teo erũt vsq; in eternũ: τ habitabit ppls e- στεο ἔσονται ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐ tuus in ciuitate pacis. τ hitabit cõfidẽs: τ re- τοῦ ἐν πόλει εἰρήνης. καὶ ἐποικήσει πεποιθὼς, καὶ ἀνα- desceret cũ diuitiis. at grando si descenderit: nõ παύσεται μετὰ πλούτου. ἡ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῇ, ἐπὶ sup vos veniet. τ erũt inhabitãtes in syluis cõfi ἐφ' ὑμᾶς ἥξει. καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πε dẽtes sicut ds in cãpestri. beati seminãtes sup πεδίοις ὡς οἱ ἐν τῷ πεδίῳ. μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ oẽm aqua: vbi bos τ asin' calcat. πᾶν ὕδωρ, ἔνθα βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ. Ca. 55.

Ue ds miseros facit vos. vos aũt nemo fa- A
Οὐαὶ τοῖς πλανῶσιν ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς ποι cit miseros. τ reprobãs vos: nõ reprobat. capient εῖ πλανῶντας. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, οὐκ ἀθετεῖ. ἁλώσονται reprobãtes τ tradent. τ ds si tinea in vestimẽ ἐξαθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται. καὶ ὡς σὴς ἐπὶ ἱματί to: sic superabunt. dñe miserere nr̃i: in te est cõ ου, οὕτως κτισθήσονται. κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πε fidim'. facti est semẽ incredulos in pditione. ποίησιν. ἐβράδυνε γὰρ τὸ ῥῆμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν· at salus nr̃a in tpe tribulatõis. ppt vocẽ timoris tui ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως. διὰ φωνὴν τοῦ φόβου σου obstupuerũt ppli'a timore tuo τ dispersi sunt gẽtes. ἐξέστησαν λαοὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη. nũc aũt cõgregabunt spolia vra parui τ magni. νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκῦλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου. quẽadmodũ si ds cõgregauerit locustas: sic illudẽt ὃν τρόπον ἐὰν τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως ἐμπαίξουσιν vobis. sanct' ds q habitat in celis. repleta est sĩõ ὑμῖν. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν ὑψηλοῖς· ἐπλήσθη σιὼ iudicio τ iusticia in lege tradent. in thesau κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν νόμῳ παραδοθήσεται. ἐν θησαυ rio salue nr̃a. illic sapia τ scientia τ pietas ροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν· ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια ad dñm hi sũt thesauri iusticie. ecce tũ in timo πρὸς κύριον· οὗτοί εἰσιν θησαυροὶ δικαιοσύνης· ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φό re eo ipi timebunt. ds timuistis: timebunt βῳ ὑμῶν ἐντεῦθεν φοβηθήσονται. οὓς ἐφοβεῖσθε, φοβηθήσονται a vobis. angeli .n. mittentur loquentes pacem. B ἀφ' ὑμῶν· ἄγγελοι γὰρ ἐκποτε λεύσονται λαλοῦντες εἰρήνην. amare flentes aduocantes pacem. desolabuntur πικρῶς κλαίοντες καὶ παρακαλοῦντες εἰρήνην· ἠρημωθήσονται eni hoiũ vie. cessauit timor gẽtiũ. τ testa αἱ γὰρ ὁδοὶ τῶν ἀνθρώπων· πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν. καὶ ἡ διαθή mẽtũ tollit. τ nõ reputauit ipos holeo. luxit κη ἀθέτηται. καὶ οὐ μὴ λογίσωνται ἔτι ἄνθρωπους. ἐπένθησε

terra.cōfusus ē lib an⁹. paludes facī⁹ ē sarō.manifesta erit
ἡ γῆ. ἠχύθη ὁ λίβας. εἶλε ἰφθίνησε ὁ σαρών. φασιρὲ ἴσαι
gallica ꝛ carmelus. nūc cōsurgā dicit dñs.
ἡ γαλιλαία καὶ καρμηλος. νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος.
nūc gliabor: nūc exaltabor: nūc videbitis: nūc eru
νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι, νῦν ὀφθεῖτε, νῦν ἀν=
belcetis: vana erit fortitudo spūs vr̄i. ignis
χυθήσεσθε, ματαία ἔσται ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. πῦρ
vos deuorabit. ꝛ erūt gētes cōbuste sicut spi=
ὑμᾶς κατέδεται. καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα ὡς ἄκαν
na in agro piecta ꝛ cōbusta. audiēt q̄
θα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμένα καὶ κατακεκαυμένα. ἀκούσονται οἱ
lōge fuit q̄ feci: ꝛ sciēt q̄ appropiquāt fortitudinē
μακρὰν ἃ ἐποίησα, καὶ γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν
meā. recesserit q̄ in sion inich. apphēdet tremor
μου. ἀπέστησαν οἱ ἐν σιὼν ἁμαρτωλοί. λαβέτω τρόμος τοὺς
iniquos. q̄ ānūciabit vobis: q: ignis ardet: q̄ ānūcia
ἀσεβεῖς. τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀνα
bit vobis locū eternū? ābulans in iusticia:
γγελεῖ ὑμῖν ὁδὸν τόπου ἀώνιον; πορευόμενος ἐν δικαιοσύνῃ,
loquēs rectā viā: q̄ odit iniquitatē ꝛ iusticiā: ꝛ
λαλῶν εὐθεῖαν ὁδόν; μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ τοὺς
manꝰ excutiēs a muneribꝰ. obturās aures: ne
χεῖρας ἐκτινάσσων ἀπὸ δώρων. βαρύνων τὰ ὦτα, ἵνα
nō audiat iudiciū sanguinis: claudēs oculos:
μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς,
vt nō videat iniquitatē. hic hītabit in excelsa spelūca pe
ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέ
tre fortis. panis ei⁹ dabit ꝛ aqua ei⁹ fi=
τρας ἰσχυρᾶς. ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πι
delis. regē cū gla videbitis. ꝛ oculi vr̄i
στόν. βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν
videbūt terrā de lōge. alia vra meditabit timorē.
ὄψονται γῆν πόρρωθεν. ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον.
vbi sunt litterati? vbi sūt cōsiliatores?
ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλεύοντες;
vbi est numerās nutrientes paruū ꝛ magnū
ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμῶν τοὺς συντρεφομένους μικροὺς καὶ μέγαν
ppls: cui nō dederūt cōsiliū: neq; sciebat psalmā vocē. ita vt
λαὸν; οὗ συνεβουλεύσαντο, οὐδὲ ᾔδει βαθύφωνον. ὥστε
1.Cor. 14.d. nō audiret ppls cōceptibilia. ꝛ nō est audie=
μὴ ἀκοῦσαι λαὸς πεφαυλισμένος. καὶ ἐγκ ἔστι τῷ ἀκούειν
ti intelligēria. ecce sion ciuitas salutare nr̄m ocu
τι συνίσις. ἰδοὺ σιὼν ἡ πόλις τὸ σωτήριον ἡμῶν ἐπόφθαλ
li tui videbūt hierlm ciuitas diues. tabernacula q̄ nō ꝓmo
μοί σου ὄψονται Ἰερουσαλὴμ πόλις πλουσία. σκηναὶ αἱ οὐμὴ σθεῖ
D uebunt: neq; mouebunt paxilli tabernaculi ei⁹ in
σιν οὐδὲ μὴ κινήσωσιν οἱ πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς
eternū tp̄s. neq; funiculi ei⁹ nō dirūpent.
τὸν αἰῶνα χρόνον. οὐδὲ τὰ σχοινία αὐτῆς ἐνμὴ διαῤῥαγῶσιν.
q̄ nomē dñi magnū vobis erit. fluuia ꝛ fossę
ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν ἔσται. ποταμοὶ καὶ διώρυγες
late ꝛ spaciose. nō ābulabit hāc vīā.
πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι. οὐ πορεύσεται ταύτην τὴν ὁδόν.
neq; trāsibit nauis agitata remigio. nā de⁹ me⁹ magn⁹
οὐδὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαύνον. ὁ γὰρ θεός μου μέγας
est. nō ptrāsibit me dñs. dñs iudex nr̄:
ἐστί. οὐ παρελεύσεταί με κύριος. κύριος κριτὴς ἡμῶν,
dñs pcepo nr̄: dñs rex nr̄: dñs ip
κύριος ἄρχων ἡμῶν, κύριος βασιλεὺς ἡμῶν, κύριος αὐ=
se nos saluabit. diruptī sūt funiculi tui: q: nō ꝓua
τὸς ἡμᾶς σώσει. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου, ὅτι οὐκ ἐνί
luerūt. mal⁹ tu⁹ iclinat⁹ ē. nō demittet vela. nō
σχυσιν. ὀθόνες σου οὐκ ἔκλινεν. οὐ χαλάσει τὰ ἱστία. οὐκ
elevabit signū: donec tradat in vastationē. igit
ἀρὴ σημεῖον, ἕως οὗ παραδοθῇ εἰς πρόνομήν. τοίνυν
multi claudi ꝓdā facīēt. ꝛ nō dicat
πολλοὶ χωλοὶ προνομὴν ποιήσουσιν. καὶ οὐ μὴ εἴπῃ ὁ
ppls ihabitās I ea: laborabo. dimissū ē erit cio
λαὸς ὁ ἐνοικῶν ἐν αὐτῇ, κεκπιῶ. ἀφεῖται γὰρ αὐτοῖς ἡ
delicti.
ἁμαρτία.

Ca.34.

Pelanguit⁹ terra: ꝛ cōfusus
est⁹ libanus & ꝛ obsorduit.
⁹Et factus est ꝛ saron' sicut
desertū: & cōcussa est⁹ ba
san⁹ & carmelus. ᶜ Nunc
⁹cōsurgā ᵈ dicit dominus:
ᵍ nunc ʰ exaltabor: & ⁱ nunc
ʰ sublimabor. ⁱ Cōcipietis
ᵐ ardorē & ⁿ parietis ᵒ spu
lam: ᵖ spūs vester vt ᵍ ignis
ʳ vorabit vos: ˢ & erunt ᵗ po
puli quasi ᵘ de incendio oo
ˣ cinis: ʸ spine ᶻ congregate
ᵃ igni ᵇ cōburentur. ooooo
ᶜ Audite ᵇ qui longe estis
ᵈ que ᵉ feceri3: ᶠ & cognosci
te ᵍ vicini ʰ fortitudine meā.
ᵇ Conterriti sunt ⁱ in sion
ᵐ peccatores: ⁿ possedit ᵒ ti
mor ᵖ hypocritas. ᵍ Quis
poterit ʳ habitare de ˢ vo=
bis cū ᵗ igne ᵘ deuorāte: aut
ˣ qs ʸ habitabit ex ᶻ vobis cū
ᵃ ardoribus ᵇ sempiternis?
ᶜ Qui ambulat in ᵈ iusticiis
ᵉ & loqtur ᶠ veritatē: ᵍ q̄ pī=
cit ʰ auaricię & ⁱ calūniā: &
ʰ excutit ⁱ manus suas ᵐ ab
omi ⁿ munere. ᵒ Qui obtu
rat ᵖ aures suas ᵍ ne audiat
ʳ sanguinē: ˢ & claudit ᵗ ocu
los suos ᵘ ne videat ˣ malū.
ʸ Iste in ᶻ excelsis ᵃ hītabit:
ᵇ munimēta ᶜ saxorū ᵈ subli
mitas eius. ᵉ Panis ei ᶠ dat⁹
est: ᵍ aque ei ʰ fideles sunt.
ⁱ Regē ʲ in decore suo ⁱ vide
būt ᵐ oculi ei⁹: ⁿ cernēt ᵒ ter
rā ᵖ de longe. ᵍ Cor tuū ʳ me
ditabitur ˢ timorē. ᵗ Vbi est
ᵘ litterat⁹: ˣ vbi legis verba
ʸ pōderās: ᶻ vbi est ᵃ doctor
ᵇ parulorū: ᶜ Populū ᵈ ipu
dentē ᵉ nō ᶠ videbis ᵍ ppm
ʰ alti ⁱ sermonis: ita ᵐ vt ⁿ nō
possis ᵐ itelligere ⁿ diffitu=
dinē ᵒ ligue ei⁹ in q̄ ᵖ nulla ē
ᵍ sapia. ʳ Respice ˢ siō ᵗ ciuita
tē ᵘ solēnitatis nr̄e. ˣ Oculi
tui ʸ videbūt ᶻ hierlm ᵃ hītati
onē ᵇ opulentā ᶜ tabernacl;
q̄ ᵈ nequaq̄ ᵉ trāsferri po=
terit: ᶠ nec ᵍ auferētur ʰ claui
eius ⁱ in sempiternū ʲ & oēs
ᵏ funiculi ei ˡ nō ᵐ rūpētur:
ⁿ qa solūmodo ᵒ ibi ᵖ magni
ficus est ᵍ dñs ʳ nr̄. ˢ Loc ᵗ flu
uiorū ᵘ riui ᵛ latissimi & pa=
tentes: ʷ nō ˣ trāsibit ʸ sup eū
ᶻ nauis ᵃ remigū ᵇ neq; ᶜ trire
mis ᵈ magna ᵉ trāsgredie=
tur eū. ᶠ Dñs ᵍ ei ʰ iudex nr̄:
ⁱ dñs ʲ legifer nr̄: ᵏ dñs ˡ rex
nr̄. ᵐ Ipe ⁿ saluabit nos. ᵒ La
xati sunt ᵖ funiculi tui: sed
ᵍ nō ʳ preualebūt. ˢ Sic erit
ᵗ malus tu ᵘ: vt ᵛ dilatare ˣ si
gnū ʸ nō q̄as. ᶻ Tūc ᵃ diuidē
tur ᵇ spolia ᶜ p̄da ᵈ multaꝝ:
ᵉ claudi ᶠ diripiēt ᵍ rapinā:
ʰ nec ⁱ dicet ʲ vicin ᵏ elāgui.
ˡ Pplṡ ᵐ q̄ hitat ⁿ in ea ᵒ anfe
retur ab eo ᵖ iniqtas. 34.

ʼתַּפ	ʼאֻמְלְלָה ʼאֶרֶץ ʼרָחְפִיר ʼלְבָנוֹן ʼכָּמַל	
ʼשָׂרֹה	ʼוְהָיָה ʼהַשָּׁרוֹן ʼכַּעֲרָבָה ʼוְנִשְׂא ʼבָּשָׁן	
ʼקום ʼאָמַר	ʼוְכַרְמֶל ׃ ʼעַתָּה ʼאָקוּם ʼיֹאמַר ʼיְהוָה	
ʼרום ʼנָשָׂא	ʼעַתָּה ʼאֵרוֹמָם ʼעַתָּה ʼאֲנַשֵּׂא ׃ ʼתַּהֲרוּ	
ʼהָרָה ʼיָלַד	ʼחֲשַׁשׁ ʼתֹּלִידוּ ʼקַשׁ ʼרוּחֲכֶם ʼאֵשׁ	
ʼאָכַל ʼהָיָה	ʼתאכַלְכֶם ׃ ʼוְהָיוּ ʼעַמִּים ʼמִשְׂרְפוֹת	
ʼשָׂרַף ʼשׂוּד	ʼשִׂיד ʼקוֹצִים ʼנִסּוּחִים ʼבָּאֵשׁ ʼיִצָּתוּ ׃	
ʼכַּסַּח ʼקָרַב	ʼשִׁמְעוּ ʼרְחוֹקִים ʼאֲשֶׁר ʼעָשִׂיתִי ʼוְדָעוּ	
ʼעָשָׂה ʼיָד	ʼקְרוֹבִים ʼגְּבֻרָתִי ׃ ʼפָּחֲדוּ ʼבְּצִיּוֹן	
ʼפָּחַד ʼחָנֵף	ʼחַטָּאִים ʼאֲחָזָה ʼרְעָדָה ʼחֲנֵפִים ʼמִי	
ʼגּוּר	ʼיָגוּר ʼלָנוּ ʼאֵשׁ ʼאֹכְלָה ʼמִי ʼיָגוּר ʼלָנוּ	
ʼיָסַד ʼעֹלָם	ʼמוֹקְדֵי ʼעוֹלָם ׃ ʼהֹלֵךְ ʼצְדָקוֹת ʼוְדֹבֵר	
ʼיָשַׁר ʼמָאַס	ʼמֵישָׁרִים ʼמוֹאֵס ʼבֶּצַע ʼמַעֲשֹׁקוֹת	
ʼעָשַׁק ʼנָעַר	ʼנֹעֵר ʼכַּפָּיו ׃ ʼמִתְּמוֹךְ ʼבַּשֹּׁחַד ʼאָטֵם	
ʼסָגַר	ʼאָזְנוֹ ʼמִשְּׁמֹעַ ʼדָּמִים ʼוְעֹצֵם ʼעֵינָיו	
ʼרָאָה ʼרוּעַ	ʼמֵרְאוֹת ʼבְּרָע ׃ הוּא ʼמְרוֹמִים ʼיִשְׁכֹּן	
ʼרום ʼשָׂגַב	ʼמְצָדוֹת ʼסְלָעִים ʼמִשְׂגַּבּוֹ ʼלַחְמוֹ ʼנִתַּן	
ʼצוּר ʼשָׂגַב	ʼמֵימָיו ʼנֶאֱמָנִים ׃ מֶלֶךְ ʼבְּיָפְיוֹ ʼתֶּחֱזֶינָה	
ʼאָמַן ʼנָפָה	ʼעֵינֶיךָ ʼתִּרְאֶינָה ʼאֶרֶץ ʼמֵרְחַקִּים ׃	
ʼחָזָה ʼרָאָה	ʼלִבְּךָ ʼיֶהְגֶּה ʼאֵימָה ʼאַיֵּה ʼסוֹפֵר ʼאַיֵּה	
ʼנָתַק ʼנָבָה	ʼשׁוֹקֵל ʼאַיֵּה ʼסוֹפֵר ʼאֶת ʼהַמִּגְדָּלִים ׃ אֶת	
ʼסָפַר ʼשָׁקַל	ʼעַם ʼנוֹעַז ׀ לֹא ʼתִרְאֶה ʼעַם ʼעִמְקֵי ʼשָׂפָה	
ʼגָּדַל ʼעָזַז	ʼמִשְּׁמֹעַ ʼנִלְעֵג ʼלָשׁוֹן ʼאֵין ʼבִּינָה ׃ חָזֶה	
ʼרָאָה	ʼצִיּוֹן ʼקִרְיַת ʼמוֹעֲדֵינוּ ʼעֵינֶיךָ ʼתִּרְאֶינָה	
ʼלָעַג ʼלָשׁוֹן	ʼיְרוּשָׁלַ ʼם ʼנָוֶה ʼשַׁאֲנָן ʼאֹהֶל ʼבַּל ʼיִצָּעֵן	
ʼקָרָה ʼיָצַד	ʼבַּל ʼיִסַּע ʼיְתֵדֹתָיו ʼלָנֶצַח ʼוְכָל ʼחֲבָלָיו	
ʼרָאָה ʼצָנַן	ʼבַּל ʼיִנָּתֵקוּ ׃ כִּי ʼאִם ʼשָׁם ʼאַדִּיר ʼיְהוָה	
ʼנָסַע	ʼלָנוּ ʼמְקוֹם ʼנְהָרִים ʼיְאֹרִים ʼרְחָבֵי	
ʼנָתַק ʼאָבַד	ʼיָדִים ʼבַּל ʼיְלֶכְךָ ʼבּוֹ ʼאֳנִי ʼשַׁיִט ʼוְצִי	
ʼשׁוּט ʼצָיָה	ʼאַדִּיר ׀ לֹא ʼיַעֲבָרֶנּוּ ׃ כִּי ʼיְהוָה ʼשׁפְטֵנוּ	
ʼעָבַר ʼחָקַק	ʼיְהוָה ׃ מְחֹקְקֵנוּ ʼיְהוָה ʼמַלְכֵּנוּ ʼהוּא	
ʼיָשַׁע ʼחָזַק	ʼיוֹשִׁיעֵנוּ ׃ נִטְּשׁוּ ʼחֲבָלֶיךָ ʼבַּל ʼיְחַזְּקוּ	
ʼנָתַק	ʼכֵּן ʼתֹּרֶם ʼבַּל ʼפָּרְשׂוּ ʼנֵס ʼאָז ʼחֻלַּק	
ʼרָבָה	ʼעַד ׀ שָׁלָל ʼמְרֻבָּה ʼפִּסְחִים ʼבָּזְזוּ	
ʼאָשַׁר ʼחָלָה	ʼבָּזוּז ʼוּבַל ʼיֹאמַר ʼשָׁכֵן ʼחָלִיתִי ʼהָעָם	
ʼיָשַׁב	ʼהַיּוֹשֵׁב ʼבָּהּ ׃ נְשָׂא ʼעָוֹן	

ℭ

Pūtiua.heb.	Tex.he.Esa.xxxiiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
C.xxxiiij.	קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ	HAccedite gētes & audite: & ppli attēdite:	Προσάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες · ἀκουσάτω
מִשֶּׁב	תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל	audiat terra & plenitudo eius: orbis & omne eo	ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες · ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ
שָׁמַע	צֶאֱצָאֶיהָ: כִּי קֶצֶף לַיהוָה עַל כָּל	germen eius: quia indignatio dñi super omnes	ἐν αὐτῇ · ὅτι ὀργὴ κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη · καὶ θυμὸς
יָצָא	גּוֹיִם וְחֵמָה עַל כָּל צְבָאָם הֶחֱרִימָם	gentes: & furor sup omnī	κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη · καὶ ὀργὴ
חָרַם	נְתָנָם לַטֶּבַח: וְחַלְלֵיהֶם יִשְׁלָכוּ	uniuersam militiā eorū. Interfecit eos & dedit eos	ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς καὶ παραδοῦ
שָׁלַג	וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים	in occisionē. Interfecti eorū pūcītur: & de cada	ναι αὐτοὺς εἰς σφαγήν. οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται
עָלָה מַסַּס	מִדָּמָם: וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמָיִם	ueribꝰ eorꝝ ascēdet fetor. Tabescent mōtes a sanguine eorū & tabescet ois	καὶ τὸ νεκρὸν αὐτῶν ἀναβήσεται εἰς ὄσμην καὶ βραχήσεται
נָמַק	וְנָגְלוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם וְכָל צְבָאָם	militia celorū: & cōpli cabūtur sicut liber cell:	τὰ ὄρη ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῶν · καὶ ἐλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς
נָבֵל	יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה מִגָּפֶן וּכְנֹבֶלֶת	& ois militia eorū defluet sicut defluit folīū de	βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέ
נָבַל	מִתְאֵנָה: כִּי רָוְתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי	uinea & de ficu: qm̄ ine	λου, καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς · ὅτι μεμέθυσται μά
רָוָה	הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל עַם חֶרְמִי	briatus est in celo gladi meus. Ecce super idu	χαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ. ἰδοὺ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν κατα
יָרַד	לְמִשְׁפָּט: חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם	meā descendet & sup populū interfectionis mee	βήσεται, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μου εἰς κρίσιν.
שָׁפַט	הִדַּשְׁנָה מֵחֶלֶב כְּלִיוֹת אֵילִים כִּי	ad iudiciū. Gladius dñi replet & sanguine	μάχαιρα κυρίου ἐνεπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἀπὸ στέα
דוּשׁ	זֶבַח לַיהוָה בָּצְרָה וְטֶבַח גָּדוֹל	inebriatus est in celo gladi meus. Ecce super idu	δινε ἀρνῶν καὶ τράγων ἀπὸ νεφρῶν κριῶν, ὅτι θυσία
גָּבֶל	בְּאֶרֶץ אֱדוֹם: וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם	meā descendet & sup populū interfectionis mee	θεοῦ ἐν Βοσόρ · καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ.
רְאֵם	וּפָרִים עִם אַבִּירִים וְרִוְּתָה אַרְצָם	ad iudiciū. Gladius dñi replet & sanguine	καὶ συμπεσοῦνται οἱ ἀδροὶ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ
אֶבֶר	מִדָּם וַעֲפָרָם מֵחֶלֶב יִדְשָׁן: כִּי יוֹם	& craſſatus est adipe de sanguine agnorū & hircoꝝ	ταῦροι, καὶ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ τὸ
דָּשֵׁן	נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלּוּמִים לָרִיב	& de sanguine medullato rū arietū. Victima ei dñi	πίων αὐτῶν. καὶ ἀπὸ τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσε
שָׁנָה שָׁלֵם	צִיּוֹן: וְנֶהְפְּכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ	in bosra: & interfectio magna in terra edom.	ται. ὅτι ἡμέρα κρίσεως κυρίου καὶ ἐνιαυτὸς ἀνταποδό
רוֹב בֹּעֵר	לִגְפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת	Et descendēt vnicornes cū eis: & tauri cū potē	σεως ἐνιαυτὸς σιὼν ταῖς. καὶ στραφήσονται οἱ φάραγ
הָיָה	בֹּעֵרָה: לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה	tibus. Inebriabitur terra eorū sanguine: & hum eorū adipe pinguiū: qa	γες εἰς πίσσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον · καὶ ἔσται
כָּבָה	לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לָדוֹר	dies vltionis domini annus retributionū iudicii	terra εἰς πίσσαν ἀπτομένην καιομένη · νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ
עָלָה עָלַם	תֶּחֱרָב לָנֶצַח נְצָחִים אֵין עֹבֵר	sion. Et cōuertētur torrētes eius ī picē: & hum eius in sulphur: & erit	οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνου · καὶ ἀναβήσεται ὁ
חָרַב	בָּהּ: וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְיַנְשׁוּף	terra eius in picem ardentem nocte & die: non extinguetur in sempiternū ascendet fum eius: a gnatione in gnationē desolabitur in	fumος εἰς γενεὰν γενεῶν ἐρημωθήσεται καὶ εἰς χρό
קָאַת קִפּוֹד נָשַׁף	וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו	secula seculoꝝ. Non erit	πους πολὺν ἐρημωθήσεται. καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ὀρία
שָׁכַן	תֹּהוּ וְאַבְנֵי בְהוּ: חֹרֶיהָ וְאֵין שָׁם	transiēs peam: & possi debūt illā onocrotalus &	καὶ ἐριοῦνται καὶ ἔβεις καὶ κόρακες · καὶ ἐπιβλεθήσεται
תֹּהוּ בֹּהוּ	מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל שָׂרֶיהָ יִהְיוּ	erica & ibis & coruꝰ habitabūt in ea. Et extēdetur sup eā mensura vt re	sup cā funicul geometrie deserti. onocēntauri
אֶפֶס	אָפֵס: וְעָלְתָה אַרְמְנֹתֶיהָ סִירִים	digatur ad nihilū: & per	habitabūt in ea. principes eiꝰ nō erūt.
קִמּוֹשׁ חָרוֹחַ	קִמּוֹשׁ וְחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה	pēdiculū in desolationē. Nobiles eiꝰ nō erūt ibi:	οἰκήσουσιν ἐν αὐτῇ. οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται ἐ
חָיָה עֳלָה	תַנִּים חֲצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה: וּפָגְשׁוּ	regē potiꝰ & iuocabūt & oēs principes eiꝰ erūt in	κεῖ βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐ
קִפּוֹז עֳלָה	צִיִּים אֶת אִיִּים וְשָׂעִיר עַל רֵעֵהוּ	nihilū. Et oriētur in domib eius spine & vrtice & paliur in munitionib eiꝰ: & erit cubile draco	τῆς οὐκ ἔσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ. καὶ ἀναφύσει ἐν ταῖς πόλεσι
קָרָא	יִקְרָא אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִילִית	nū & pascua struthionū & occurrēt demōia onocētauris: & pilosus	αὐτῆς ἀκάνθινα ξύλα καὶ ἐν τοῖς ὀχυρώμασι αὐτῆς · καὶ ἔσ
רָגַע	וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ: שָׁמָּה קִנְּנָה	clamabit alter ad alterū. Ibi cubauit lamia: & iuenit sibi requiē. Ibi habuit	ται οἰκήσεις σειρήνων καὶ αὐλὴ στρουθῶν, καὶ συναντή
נוּחַ	קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה	foueā erici: & enutriuit catulos: & circūfodit: &	σονται δαιμόνια ὀνοκενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς
קִפּוֹז טָלַט	בְּצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת	fouit in vmbra eiꝰ. Illuc congregati sunt milui	ἕτερον · ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι · εὗρον γὰρ ἀυ
צֵל			τοῖς ἀνάπαυσιν. ἐκεῖ ἐνοίκευσιν ἔχιος, καὶ ἔσωσεν ἡ γῆ
			filios eiꝰ cū securitate. illic cerui occurrent
			τὰ παιδία αὐτῆς μετὰ ἀσφαλείας · ἐκεῖ ἔλαφοι συνήντησαν

ᵃאִישׁ ᵇטָעָה ᶜאְשֶׁה ᵈרְעוֹתָהּ ᵉדִּרְשׁוּ ᶠמֵעַל ᵍסֵפֶר
ʰיְהוָה ⁱוּקְרָאוּ ᵏאַתֵּת ˡמִהֵנָּה ᵐלֹא
ⁿעָדַד ᵒנֶעְדְּרָה ᵖאִשָּׁה ᵠרְעוֹתָהּ ʳלֹא ˢפָּקָדוּ ᵗכִּי
ᵘפָּה ᵛפִּי ʷהוּא ˣצִוָּה ʸורוּחוֹ ᶻהוּא ᵃקִבְּצָן׃ ᵇוְרוּא
ᶜגָּבַל ᵈהֵפִיל ᵉלָהֶן ᶠגּוֹרָל ᵍוְיָדוֹ ʰחִלְּקָתָה ⁱלָהֶם
ᵏעֲלָם ˡיָרַשׁ ׃בַּקָּו ᵐעַד ᵑעוֹלָם ᵒיִירָשׁוּהָ ᵖלְדוֹר
ᵠשָׁכֵן ʳדּוֹר ˢיִשְׁכְּנוּ ᵗבָהּ׃

Ca.xxxv.

ᵘשׂוּשׂ ᵛדֶּבֶר ᵃישְׂשׂוֹם ᵇמִדְבָּר ᶜוְצִיָּה ᵈוְתָגֵל ᵉעֲרָבָה
ᵍנגל ᵍפָּרַח ᵍוְתִפְרַח ᵍכַּחֲבַצֶּלֶת׃ ᵍפָּרֹחַ ᵍתִּפְרַח ᵍוְתָגֵל
ᵍכָּבוד ᵍאַף ᵍגִּילַת ᵍוְרַנֵּן ᵍכְּבוד ᵍהַלְּבָנוֹן ᵍנִתַּן
ᵍשָׁבָה ᵍלָהּ ᵍהֲדַר ᵍהַכַּרְמֶל ᵍוְהַשָּׁרוֹן ᵍהֵמָּה
ᵍרָאָה ᵍיִרְאוּ ᵍכְּבוד ᵍיְהוָה ᵍהֲדַר ᵍאֱלֹהֵינוּ ׃
ᵍרָפָה ᵍחַזְקוּ ᵍיָדַיִם ᵍרָפוֹת ᵍוּבִרְכַּיִם ᵍכּוֹשְׁלוֹת
ᵍתָּהַר ᵍאִמְצוּ׃ ᵍאִמְרוּ ᵍלִנְמַהֲרֵי ᵍלֵב ᵍחִזְקוּ
ᵍיָרֵא ᵍאַל ᵍתִּירָאוּ ᵍהִנֵּה ᵍאֱלֹהֵיכֶם ᵍנָקָם
ᵍבוא ᵍגָּמוּל ᵍאֱלֹהִים ᵍהוּא ᵍיָבוֹא
ᵍיֵשַׁע ᵍוְיוֹשִׁיעֲכֶם ׃ ᵍאָז ᵍתִּפָּקַחְנָה ᵍעֵינֵי
ᵍפָּתַח ᵍעִוְרִים ᵍוְאָזְנֵי ᵍחֵרְשִׁים ᵍתִּפָּתַחְנָה ׃
ᵍדָּלַג ᵍרָזֹן ᵍאָז ᵍיְדַלֵּג ᵍכָּאַיָּל ᵍפִּסֵּחַ ᵍוְתָרֹן ᵍלְשׁוֹן
ᵍלָשׁוֹן ᵍבָּמָא ᵍאִלֵּם ᵍכִּי ᵍנִבְקְעוּ ᵍבַמִּדְבָּר ᵍמַיִם
ᵍוְנְחָלִים ᵍבָּעֲרָבָה ׃ ᵍוְהָיָה ᵍהַשָּׁרָב
ᵍלָבָא ᵍלַאֲגַם ᵍוְצִמָּאון ᵍלְמַבּוּעֵי ᵍמָיִם ᵍנְוֵה
ᵍתָּנִין ᵍחָצִיר ᵍתַּנִּים ᵍרִבְצָהּ ᵍלְקָנֶה ᵍוְנָמָא׃
ᵍסָלַל ᵍוְהָיָה ᵍשָּׁם ᵍמַסְלוּל ᵍוְדֶרֶךְ ᵍוְדֶרֶךְ
ᵍקָרָא ᵍיִקָּרֵא ᵍלָהּ ᵍלֹא ᵍיַעַבְרֶנּוּ
ᵍאָוִל ᵍטָמֵא ᵍוְהוּא ׃ ᵍלָמוֹ ᵍהֹלֵךְ ᵍדֶּרֶךְ ᵍוֶאֱוִילִים
ᵍתָּעָה ᵍלָהּ ᵍלֹא ᵍיִתְעוּ׃ ᵍלֹא ᵍיִהְיֶה ᵍשָּׁם ᵍאַרְיֵה
ᵍאָרַב ᵍפָּרִיץ ᵍחַיּות ᵍכֹּל ᵍיַעֲלֶנָּה ᵍלֹא
ᵍתָּיָה ᵍעָלָה ᵍתִמָּצֶא ᵍשָּׁם ᵍוְהָלְכוּ ᵍגְּאוּלִים׃ ᵍוּפְדוּיֵי
ᵍנָצָא ᵍנָאַל ᵍיְהוָה ᵍיְשׁוּבוּן ᵍוּבָאוּ ᵍצִיּון ׃ ᵍבְּרִנָּה
ᵍרָנַן ᵍשׂוּשׂ ᵍוְשִׂמְחַת ᵍעוֹלָם ᵍעַל ᵍרֹאשָׁם
ᵍנָסַג ᵍשׂוּשׂ ᵍוְשִׂמְחָה ᵍיַשִּׂיגוּ ᵍוְנָסוּ
ᵍתָּה ᵍיָגוֹן ᵍוַאֲנָחָה׃

E.xxxvj.

ᵍנָגַע ᵍוַיְהִי ᵍבְּאַרְבַּע ᵍעֶשְׂרֵה
ᵍתָּיָה ᵍשָׁנָה ᵍלַמֶּלֶךְ ᵍחִזְקִיָּהוּ ᵍעָלָה
ᵍעִיר ᵍסַנְחֵרִיב ᵍמֶלֶךְ ᵍאַשּׁוּר ᵍעַל ᵍכָּל ᵍעָרֵי

c ij

ᵃa viro ᵇerrante ᶜin ea ᵈnon ᵉquerite ᶠde libro ᵍdomini ʰet legite: ⁱunum
ᵏex eis ˡnon ᵐdefuit: ⁿalter ᵒalterum ᵖnon ᵠquesiuit: ʳquia quod ex
ˢore meo ᵗprecepit: ᵘille ᵛmihi dauit: ʷet ipse ˣcongregauit ea: ʸet ipse
ᶻmisit ᵃeis sortem: ᵇet manus ᶜeius ᵈdiuisit eam ᵉillis ᶠin mensura. ᵍVsque
ʰin ⁱeternum ᵏpossidebunt eam: ˡin generatione ᵐet generationem
ⁿhabitabunt ᵒin ea. 35.
ᵖEtabitur ᵠdeserta ʳet ˢinuia: ᵗet exultabit ᵘsolitudo ᵛet florebit ʷsicut lilium.
ˣGerminans ʸgerminabit ᶻet exultabit ᵃsetabunda ᵇet laudans. ᶜGloria ᵈLibani ᵉdata
est ᶠei ᵍdecor ʰcarmeli ⁱet saron. ᵏIpsi ˡvidebunt ᵐgloriam ⁿdomini et
ᵒdecorem ᵖdei nostri. 36
ᵠConfortate ʳmanus ˢdissolutas ᵗet genua ᵘdebilia
ᵛroborate. ʷDicite ˣpusillanimis confortamini et
ʸnolite ᶻtimere: ᵃecce ᵇdeus ᶜvester ᵈvltionem
ᵉadducet ᶠretributionis:
ᵍdeus ʰipse veniet
ⁱet saluabit nos. ʲTunc
ᵏaperientur ˡoculi
ᵐcecorum: ⁿet aures ᵒsurdorum ᵖpatebunt.
ᵠTunc ʳsaliet sicut ˢceruus ᵗclaudus: ᵘet aperta erit ᵛlingua
ʷmutorum: ˣquia scisse sunt ʸin deserto aque
ᶻet torrentes ᵃin solitudine: ᵇet que erat ᶜarida
ᵈin stagnum: ᵉet sitis ᶠin fontes ᵍaquarum. ʰIn cubilibus
ⁱin quibus prius ʲdracones ᵏhitabat: orietur ˡviror calami
ᵐet iunci: ⁿet erit ᵒibi ᵖsemita: ᵠet via
ʳsancta vocabitur. ˢNon
ᵗtransibit per eam
ᵘpollutus: ᵛet hec erit vobis ʷdirecta ˣvia: ita ʸvt stulti ᶻnon ᵃerrent per eam.
ᵇNon erit ᶜibi leo: ᵈet
ᵉmala ᶠbestia ᵍnon ascendet per eam: ʰnec
ⁱinuenietur ʲibi. ᵏEt ambulabunt ˡliberati fuerint ᵐet
redempti ⁿa domino: ᵒcouertentur ᵖet veniet in ᵠsion ʳcum
laude ˢet letitia ᵗsempiterna
ᵘsuper
ᵛcaput eorum. ʷGaudium
ˣet letitiam ʸobtinebunt:
ᶻet fugiet ᵃdolor ᵇet gemitus. 36.
ᵈEt factum est ᵉin quarto decimo
ᶠanno ᵍregis ʰezechie:
ⁱascendit
ʲsennacherib ᵏrex ˡassyriorum ᵐsuper ⁿoes ᵒciuitates

ᵃvidentes facies ᵇnimice. nũero trãsierũt:
ᶜet vna ex eis nõ periit: altera alteram nõ ᵈsuperauit: ᵉet
ᶠomnes tres precepit: ᵍet spũs
ʰcongregauit eas. ⁱet ipse mittet eis
ᵏsortes. ˡet manus ᵐeius diuisit eis vt pascerent.
ⁿin eternũ ᵒpossidebit eis. ᵖin generatione
ᵠet generationem habitabũt ʳin ea. 35.
ˢExultet ᵗdesertũ sitiẽs. ᵘexultet solitudo ᵛet
florebit ʷsicut lilium. ˣet florebũt ʸet exultabũt deser
ᶻta iordanis. ᵃet gloria libani data est ei:
ᵇet bonor carmeli. ᶜet ppls meus videbit glo
riã dei nr̃i. 36
ᵈConfortate ᵉmanus ᶠdissolutas ᵍet genua ʰdebilia
ⁱroborate. ʲDicite ᵏpusillanimes confortamini et
ˡnolite ᵐtimere: ⁿecce deus vester ᵒvltionem
ᵖadducet ᵠretributionis:
ʳdeus ˢipse veniet
ᵗet saluabit nos. ᵘTunc
ᵛaperientur ʷoculi
ˣcecorũ: ʸet aures ᶻsurdorum ᵃpatebũt.
ᵇTũc ᶜsaliet sicut ceruus ᵈclaudus: ᵉet aperta erit ᶠligua
ᵍmutorum: ʰquia scisse
ⁱsunt ʲin deserto aque
ᵏet torrentes ˡin solitudine: ᵐet que erat ⁿarida
ᵒin stagnũ: ᵖet sitiẽs ᵠin fontes ʳaquarum. ˢIn cubilibus
ᵗin quibus prius ᵘdracones ᵛhitabãt: orietur ʷviror calami
ˣet iunci: ʸet erit ᶻibi semita: ᵃet via
ᵇsancta vocabitur. ᶜNon
ᵈtransibit per eam
ᵉpollutus: ᶠet hec erit vobis ᵍdirecta ʰvia: ita ⁱvt stulti ʲnon ᵏerrent per eam.
ˡNon erit ᵐibi leo: ⁿet
ᵒmala ᵖbestia ᵠnon ascendet per eam: ʳnec
ˢinuenietur ᵗibi. ᵘEt ambulabunt ᵛliberati fuerint ʷet redempti ˣa domino: ʸcouertentur ᶻet veniet in ᵃsion ᵇcum
laude ᶜet letitia ᵈsempiterna
ᵉsuper
ᶠcaput eorum. ᵍGaudium
ʰet letitiam ⁱobtinebunt:
ʲet fugiet ᵏdolor ˡet gemitus. 36.
ᵐEt factum est ⁿin quarto decimo
ᵒanno ᵖregis ᵠezechie:
ʳascendit
ˢsennacherib ᵗrex ᵘassyriorum ᵛsuper ʷoes ˣciuitates

A 4. Re. 18. c. 2. Pa. 32. a. ᵃKαὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους βασιλεύοντος ἐζεκίου ἀνέβη σενναχηρεὶμ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις

ᵃet factum est quartodecimo anno re
gnante ezechie ascendit senacherim rex assyrios sup ciuitates
ᵇσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις

Pūtiua.heb. Tex.he.Esa.xxxvj. | Trāsla.B.Vie. | Trās.Gre.lex.cū interp.latina.

יְהוּדָה ׀ הַבְּצֻרוֹת ׀ וַיִּתְפְּשֵׂם׃ וַיִּשְׁלַח תָּפֵשׁ שָׁמָּה
מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ
יְרוּשָׁלַ͏ִם ׀ אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ
בְּחֵיל כָּבֵד ׀ וַיַּעֲמֹד בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה ׀ עֲמַד עָלָה
הָעֶלְיוֹנָה בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃ וַיֵּצֵא עָלָה סָלַל
אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר כָּבַס
עַל הַבָּיִת ׀ וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח
בֶּן אָסָף ׀ הַמַּזְכִּיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם זָכַר אָמַר
רַבְשָׁקֵה ׀ אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה
אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה גָּבַל
הַבְּטָחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ אָמַרְתִּי
אַךְ דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה שָׂפָה יָצַץ
לַמִּלְחָמָה ׀ עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי גָּבַר לָחַם
מָרַדְתָּ בִּי׃ רְאֵה בָטַחְתָּ עַל מִשְׁעֶנֶת שָׁעָן
הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם כֵּן
אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ סָמַךְ נוּא
וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל
הַבֹּטְחִים עָלָיו ׃ וְכִי תֹאמְרוּ אֵלַי אָמַר
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלֹא הוּא
אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת סוּר בָּמָה
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם זָבַח
לִפְנֵי ׀ הַמִּזְבֵּחַ ׀ הַזֶּה ׃׃ תִּשְׁתַּחֲווּ פָּנָה שָׁמָה
וְעַתָּה הִתְעָרַב נָא אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עָרַב
אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים נָתַן
אִם תּוּכַל לָתֶת לְךָ רֹכְבִים יָכֹל נָתַן
עֲלֵיהֶם ׃ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֶת פְּנֵי שוּב פָּנָה
אַחַד עַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים
וַתִּבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם לְרֶכֶב בָּטַח
וְלַפָּרָשִׁים ׃ וְעַתָּה הֲמִבַּלְעֲדֵי יָכֹל
יְהוָה עָלִיתִי עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עָלָה
לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה עָלָה
אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ ׃
וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח אֶל
רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר נָא אֶל עֲבָדֶיךָ
אֲרָמִית כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל
תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם דָּבַר

iuda munitas & cepit eas. Et misit rex assyriorū rapsacen de lachis in hierusalem ad regem ezechiam in manu graui: & stetit in aqueductu piscine superioris in via agri fullonis. Et egressus est ad eum eliachim filius helchie qui erat super domū: & sobna scriba: & ioahe filius asaph a commentariis. Et dixit ad eos rapsaces: dicite ezechie. Hec dicit rex magnus rex assyriorū. Que est ista fiducia qua confidis: aut quo cōsilio vel fortitudine rebellare disponis? Super quem habes fiduciam: quia recessisti a me? Ecce cōfidis super baculum arundineum confractū istum sup egyptū: cui si inixus fuerit homo: intrabit in manum eius: & perforabit eā: sic pharao rex egypti omnib? qui cōfidunt in eo. Quod si respōderis mihi: deo nostro cōfidimus: nonne ipse est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria: & dixit iude & hierusalem: coram altari isto adorabitis: & nunc trade te domino meo regi assyriorum & dabo tibi duo milia equorum: nec poteris ex te prebere ascensores eorum: & quomodo fugabis faciem iudicis vnius loci ex seruis dñi mei minoribus? Quod si cōfidis in egypto in quadriga & in equitibus: & nunc nunquid sine domino ascendi ad terram istam vt disperderē eam? Dñs dixit ad me. Ascende super terram istam: & disperde eam. Et dixit eliachim & sobna & ioahe ad rapsacen. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligim? enim: ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi

munitas: τ cepit eas. τ misit rex τὰς ὀχυράς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς· καὶ ἀπέστειλεν βασιλεὺς assyrios rapsacē ex lachis in hierlm ad λαὸς ἀσσυρίων ὁ ῥαψάκης ἐκ λαχὶς εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς regē ezechiā cū virtute multa. τ stetit in τὸν βασιλέα ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἔστη ἐν aḡductu piscine superioris i via τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ agri fullonis. τ egressus ē ad eū eliachim fi ἀγροῦ τοῦ κναφέως· καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ ὁ lius helchie magḳ aule τ somnas scriba: τοῦ χιλκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς ὁ γραμματεύς, τ ioath filꝰ asaph a cōmentariis: τ dixit ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος, καὶ εἶπεν eis rapsace: vicite ad ezechiā: hec dicit αὐτοῖς ῥαψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει rex magnꝰ: rex assyrios. qđ cōfi ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσσυρίων· τί πέποι deus eo? in cōsilio aut in sermonib? labioꝝ prelii ὃς ἐπὶ τίνι ἐν βουλῇ ἢ ἐν λόγοις χειλέων παράταξις fit? τ nūc in qua cōfidis: q? recedis γίνεται; καὶ νῦν ἐπὶ τίνα πέποιθας, ὅτι ἀπειθεῖς a me? ecce cōfidens es. τ sup virgā μοι; ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ· καὶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν arundinē cōfractā hanc sup egyptū cui si καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ' Αἴγυπτον ἐὰν innixus fuerit vir sup eā. intrabit in ma ἐπισκοπὴν ἀνὴρ ἐπ' αὐτήν. εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖ nū eius τ pforabit eā. sic est pharao ρα αὐτοῦ καὶ τρώσει αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βα rex egypti: τ oēs cōfidētes in eo. σιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐ fiauit dicitis in dño deo nro confi τῷ· εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποί dim? nōne ipe est cui abstulit ezechias excelsa θαμεν. οὐκ αὐτός ἐστιν ᾧ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ ei? τ altaria ei?: τ dixit iude τ αὐτῷ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ καὶ hierusalē coā facie altaris hu τῇ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τού tus adorabitis nūc: tradite vos dño meo του προσκυνήσετε νῦν, μίχθητι δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ regi assyrios: τ dabo vobis duo milia equoꝝ βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίους ἵππους si poteritis dare ascensores sup eos. τ quomō εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ' αὐτούς· καὶ πῶς δύ potestis stare in facie ducū loci vni? seruū νασθε ἀνθστῆναι ἐν πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν ἑνὸς fūt q cōfidūt in egyptio in equū τ τῶν ἐστὶν οἱ πεποιθότες ἐπ' Αἰγυπτίοις εἰς ἵππον καὶ ascensorē. τ nūc nō sine dño ascēdim? ad ἀναβάτην· καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν regionē hāc oppugnare eā. dño dixit ad χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν· κύριος εἶπεν πρὸς me ascēde sup eā: τ disperde eā. τ dixit με ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν, καὶ διάφθειρον αὐτήν· καὶ εἶπεν ad eū eliachim τ somna τ ioas ad ra πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ καὶ σομνᾶς καὶ ἰωὰς πρὸς ῥα pface. loḡre iā ad seruos tuos syria φάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου συρι ce. audim? eū nos: τ nō loḡris ad nos iu στί. ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰου daice: τ quare loḡris in aures holm δαϊστί, καὶ ἵνατί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ſtantiũ ſup murũ. τ ait ad e
τῶν ἑστώτων ἐπὶ τῷ τείχει· καὶ ἔπεσεν πρὸς ἀυ
eos rapſaces:nũqd ad dñm tuũ an ad vos
τοὺς ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρὸς ὑμᾶς
miſit me dño me⁹ verba hec lo
ἀπέσταλέ με ὁ κύριός μου τοὺς λόγους τούτους λα
qui: nõne ad holeos ſedẽtes
λῆσαι, οὐχὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθημένους
ſup murũ vt comedãt ſtercora ſuã τ
ἐπὶ τῷ τείχει ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ
bibãt vrinã ſuã vobiſcũ ſimul? τ ſtetit rapſa
πίωσι τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔστη ῥαψά
ces τ clamauit voce magna iudaice: τ ait
κης καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστί, καὶ ἔπεσεν
audite ĩa verba regis aſſyrioꝝ.
ἀκούσατε δὴ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων.
hec dicit rex: nõ decipiat vos ezechias
τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας
verbis: q̃b⁹ nõ poterit liberare vos: τ nõ di
λόγοις, ὃς οὐ μὴ δύνηται ῥύσασθαι ὑμᾶς, καὶ μὴ λι
cat vobis ezechias q: liberabit vos de⁹ τ nõ
γέτω ὑμῖν ἐζεκίας ὅτι ῥύσεται ὑμᾶς ὁ θεὸς καὶ οὐ μὴ
tradet ciuitas iſta in manu regis aſſyrioꝝ.
παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων.
nõ audiatis ezechiã hec dicit rex aſſyrioꝝ.
μὴ ἀκούετε ἐζεκίου τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων.
ſi vultis bẽdici: egredimini ad me: τ co
εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι, ἐκπορεύεσθε πρός με, καὶ φά
medite vnuſq̃ſq; vitẽ ſuã τ ficus: τ
γεσθε ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὰς συκᾶς, καὶ
bibite aquã ciſterne ſue. donec veniã τ acci
πίεσθε ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ. ἕως ἂν ἔλθω καὶ λά
piã vos in terrã:ſicut terra vſa terra frumẽti τ vi
βω ὑμᾶς εἰς γῆν, ὡς ἡ γῆ ὑμῶν γῆ σίτου καὶ οἴνου
ni τ panũ τ vineartũ. nõ ſeducat vos
του καὶ ἄρτων καὶ ἀμπελώνων. μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς
ezechias dicẽs: de⁹ liberabit nos.nũqd liberauerũt
ἐζεκίας λέγων, ὁ θεὸς ῥύσεται ὑμᾶς. μὴ ἐῤῥύσαντο οἱ
dii gentiũ vnuſq̃ſq; ſuã regionẽ de manu
θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς
regis aſſyrioꝝ? vbi eſt de⁹ emath τ arphath?
βασιλέως ἀσσυρίων; ποῦ ἐστι ὁ θεὸς Ἐμὰθ καὶ Ἀρφάθ;
τ vbi de⁹ ciuitatis ſepharuaim? nũqd poruerit
καὶ ποῦ ὁ θεὸς τῆς πόλεως Σεπφαρουάιμ; μὴ ἐδύνατο
liberare ſamariã de manu mea? q̃
τι ῥύσασθαι τὴν Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; τίς τῶν
deoꝝ oim gentiũ haꝝ: q̃ libe
θεῶν πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων, ὅστις ἐῤῥύ
rauit terrã ſuã de manu mea:vt liberet dñs
σατο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ἵνα ῥύσηται κύριος
hieruſm de manu mea? τ ſiluerũt τ nemo
Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐδεὶς
ei rndit verbũ: q; ꝓceperat rex
αὐτῷ ἀποκρίνῃ λόγον, διὰ τὸ προστάξαι τὸν βασιλέα
nihil rndeꝛi. τ ingreſſus ẽ eliachim filꝰ hel
μηδὲν ἀποκριθῆναι. καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακὶμ ὁ τοῦ Χελ
chie magiſter aule τ ſomna ſcriba τ ioas filꝰ
κίου ὁ οἰκονόμος καὶ ὁ σαμνᾶ γραμματεὺς καὶ Ἰωὰς ὁ τοῦ
aſaph a cõmentariis ad ezechiã ſciſſi
ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος πρὸς Ἐζεκίαν πεφραγμένοι
tunicas: τ nũciauerũt ei verba
τοὺς χιτῶνας, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους
rapſacis.
ῥαψάκου.

Ca.37.

Trãſla.B.Vie.

mqui eſt ſup murũ. ℣ Et
dixit ad eos rapſaces. oo
Nunqd ad dñm tuũ & ad te miſit me dñs meus:
vt loquerer omnia verba iſta:& non potius oo
ad viros qui ſedent in muro ooooooooooooooo
vt comedãt ſtercora ſua: & bibant ooooooooooo
vrinam pedum ſuorum vobiſcũ? Et ſtetit rapſaces:& clamauit voce magna iudaice:& dixit. ooo
Audite verba regis magni ooooooooooooooooo
regis aſſyriorum. Hec dicit rex. Non vos ooo
ſeducat ezechias :quia non poterit ooooooo:ooo
eruere vos:& non vobis tribuat fiduciam ooo
ezechias ſuper domino dicens. Eruens oooooo
liberabit nos dominus: non dabitur ciuitas ooo
iſta in manu regis aſſyriorum. Nolite ooooooo
audire ezechiam. Hec enim dicit ooooooooooo
rex aſſyriorum. Facite mecum benedictionem: & egredimini ad me:& comedite vnuſq̃ſq; vineã ſuã:& vnuſq̃ſq; ficũ ſuã: & bibite vnuſquiſq; aquã ciſterne ſue:donec veniam & tollã vos ad terram: que eſt vt terra veſtra:terrã frumenti & vini terram panũ & vinearum. Nec conturbet oo
vos ezechias :dicens. Domin⁹ liberabit nos. Nunqd liberauerunt dii gentiũ vnuſquiſq; terrã ſuã de manu regis aſſyriorũ? Vbi eſt deus emath & arphat.? Vbi eſt deus ſepharuaim? oooo
Nũqd liberauerũt ſamariã de manu mea? Quis eſt ex omnibus dis terrarum iſtarum qui ooo
eruerit terram ſuam de manu mea:vt eruat ooo
dominus hieruſalẽ de manu mea? Et ſiluerunt: & non rñderunt ei verbum. Mandauerat enim rex dicens: ne reſpondeatis ei. oooooooooooooo
Et igreſſus eſt eliachim filius helchie qui erat oo
ſuper domum & ſobna ſcriba & ioahe oooooooo
filius aſaph a commentariis:ad ezechiam oooo
ſciſſis veſtibus: & nunciauerunt ei oooooooooo
verbum rapſacis. 37.

Tex.be.Eſa.xxxvj. Pũtiua.heb.

פ פַּח "אֲשֶׁר "עַל °הַחוֹמָה:וַיֹּאמֶר °רַבְשָׁקֵה
הַאֶל °אֲדֹנֶיךָ ׳ וְאֵלֶיךָ "שְׁלָחַנִי ׳ אֲדֹנִי
׳לְדַבֵּר ׳אֶת °הַדְּבָרִים °הָאֵלֶּה ׳ הֲלֹא
°עַל ׳הָאֲנָשִׁים ׳הַיֹּשְׁבִים °עַל °הַחוֹמָה
שתה "לֶאֱכֹל ׳ אֶת ׳חָרְיָם "וְלִשְׁתּוֹת" אֶת
עמד °שֵׁינֵיהֶם °עִמָּכֶם : °וַיַּעֲמֹד ׳רַבְשָׁקֵה
קרא °וַיִּקְרָא ׳בְּקוֹל "גָּדוֹל ׳יְהוּדִית °וַיֹּאמֶר
נגל °שִׁמְעוּ ׳ אֶת ׳ דִּבְרֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ° הַגָּדוֹל
׳מֶלֶךְ׳אַשּׁוּר : °כֹּה °אָמַר ׳ הַמֶּלֶךְ °אַל
נשא °יִנָּשֵׂא ׳יַשִּׁיא "לָכֶם "חִזְקִיָּהוּ °כִּי °לֹא° יוּכַל
׳לְהַצִּיל °אֶתְכֶם: ׳וְאַל °יַבְטַח °אֶתְכֶם
׳חִזְקִיָּהוּ ׳אֶל ׳ יְהוָה °לֵאמֹר °הַצֵּל
נתן °יַצִּילֵנוּ ׳ יְהוָה °לֹא ׳ תִנָּתֵן ° הָעִיר
׳הַזֹּאת ׳בְּיַד ׳ מֶלֶךְ "אַשּׁוּר : °אַל
שמע °תִּשְׁמְעוּ °אֶל °חִזְקִיָּהוּ °כִּי °כֹה °אָמַר
עשׂה °הַמֶּלֶךְ ׳אַשּׁוּר ׳עֲשׂוּ ׳ אִתִּי ׳ בְּרָכָה
יצא °וְצֵאוּ °אֵלַי °וְאִכְלוּ ׳אִישׁ : גַּפְנוֹ
שתה °וְאִישׁ °תְּאֵנָתוֹ °וְשְׁתוּ ° אִישׁ ׳מֵי
בוא °בּוֹרוֹ:"עַד °בֹּאִי °וְלָקַחְתִּי °אֶתְכֶם °אֶל
ירשׁ °אֶרֶץ ׳כְּאַרְצְכֶם "אֶרֶץ׳דָּגָן׳וְתִירוֹשׁ
°אֶרֶץ ° לֶחֶם ° וְכְרָמִים : °בֶּן ° יִפְתַּח
°אֶתְכֶם׳חִזְקִיָּהוּ׳לֵאמֹר °יְהוָה׳יַצִּילֵנוּ
°הַהִצִּילוּ ׳אֱלֹהֵי "הַגּוֹיִם "אִישׁ °אֶת
°אַרְצוֹ °מִיַּד °מֶלֶךְ׳אַשּׁוּר:׳אַיֵּה °אֱלֹהֵי
°חֲמָת׳וְאַרְפָּד °אַיֵּה °אֱלֹהֵי °סְפַרְוַיִם
°וְכִי °הִצִּילוּ °אֶת ׳ שֹׁמְרוֹן °מִיָּדִי: °מִי
׳כָּל °אֱלֹהֵי ׳הָאֲרָצוֹת "הָאֵלֶּה °אֲשֶׁר
°הִצִּילוּ ׳אֶת °אַרְצָם ׳מִיָּדִי °כִּי °יַצִּיל
°יְהוָה °אֶת׳יְרוּשָׁלַ ם׳מִיָּדִי:°וַיַּחֲרִישׁוּ
°וְלֹא ׳עָנוּ °אֹתוֹ ׳דָּבָר ׳כִּי °מִצְוַת
°הַמֶּלֶךְ ׳הִיא °לֵאמֹר°לֹא "תַעֲנֵהוּ :
°וַיָּבֹא °אֶלְיָקִים °בֶּן °חִלְקִיָּהוּ ׳אֲשֶׁר
°עַל ׳הַבַּיִת "וְשֶׁבְנָא ׳הַסֹּפֵר ׳ וְיוֹאָח
בֶּן ׳אָסָף : הַמַּזְכִּיר ׳ אֶל ° חִזְקִיָּהוּ
קרע °קְרוּעֵי ׳ בְגָדִים ׳וַיַּגִּידוּ °לוֹ °אֵת
׳דִּבְרֵי ׳רַבְשָׁקֵה׃

C.xxxvij.

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע
אֶת בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס שָׂק וַיָּבֹא בֵּית
יְהוָה וַיְשַׁלַּח אֶת אֶלְיָקִים אֲשֶׁר
עַל הַבַּיִת וְאֵת שֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְאֶת
זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתְכַּסִּים שַׂקִּים
אֶל יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ
יוֹם צָרָה וְתוֹכֵחָה וּנְאָצָה הַיּוֹם
הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ
אַיִן לְלֵדָה׃ אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר
שְׁלָחוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֲדֹנָיו לֶחָרֵף
אֱלֹהִים חָי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְפִלָּה
בְּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן
אֶל אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל
תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ
אֲשֶׁר גִּדְפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר אוֹתִי׃
הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
וְשָׁב אֶל אַרְצוֹ וְהִפַּלְתִּיו בַּחָרֶב
בְּאַרְצוֹ׃ וַיָּשָׁב רַבְשָׁקֵה וַיִּמְצָא
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל לִבְנָה
כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע
עַל תִּרְהָקָה מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר יָצָא
לְהִלָּחֶם אִתָּךְ וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׁמַע
מַלְאָכִים אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה
תֹאמְרוּן אֶל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
לֵאמֹר אַל יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן
יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ הִנֵּה
אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי
אַשּׁוּר לְכָל הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם
וְאַתָּה תִנָּצֵל׃ הַהִצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֲבוֹתַי אֶת

ET factū eſt cū audiſſet rex ezechias ſcidit veſtimenta ſua: & obuoluit ſe ſacco: & intrauit in domū dñi. Et miſit eliachim qui erat ſuper domum: & ſobnā ſcribam: & ſeniores de ſacerdotib⁹ opertos ſaccis: ad eſaiam filium amos prophetam: & dixerunt ad eū. Hec dicit ezechias. Dies tribulatiōis & correptionis & blaſphemie dies hec: quia venerūt filii vſq; ad partū: & vires non eſt pariendi. Si quomodo audiat dñs deus tuus verba rapſacis quem miſit rex aſſyriorū dñs ſuus ad blaſphemādum deū viuentē: & exprobrandū ſermonib⁹ quos audiuit dñs deus tuus. Leua ergo orationem pro reliquiis que reperte ſunt. Et venerunt ſerui regis ezechie ad eſaiam: & dixit ad eos eſaias. Hec dicetis domino veſtro. Hec dicit dominus. Ne timeas a facie verborū que audiſti: quibus blaſphemauerūt pueri regis aſſyriorum me. Ecce ego dabo ei ſpiritū & audiet nūciū: & reuertetur ad terram ſuā: & corruere eū faciā gladio in terra ſua. Reuerſus eſt aūt rapſaces: & inuenit regem aſſyriorū preliantē aduerſus lobnam. Audierat enim qa pfectus eſſet de lachis: & audiuit de taracha rege ethiopie dicentes: egreſſus eſt vt pugnet cōtra te. Quod cū audiſſet miſſit nuncios ad ezechiam: dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquentes. Non te decipiat deus tuus in quo tu confidis dicens: nō dabitur hierusalem in manu regis aſſyriorum. Ecce tu audiſti omnia que fecerunt reges aſſyriorū omnibus terris quas ſubuerterunt: & tu poteris liberari? Numqd eruerūt eos dii gentium: quos ſubuerterunt patres mei

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἐζεκίας. ſcidit veſtimenta ſua τ idutus eſt ſacco τ ἔρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ ascēdit in domū dñi. τ miſit eliachim magiſtrū ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀπέστειλε τὸν ἐλιακεὶμ τὸν ἐπὶ aule τ ſomnā ſcribā τ ſenio τῆς οἰκονόμου καὶ σομναν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυ reo ſacerdotū idutos ſaccio ad eſaiā τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἡσαΐ am filiū amoz ꝓphetā: τ dixerūt ei. hec di- αν υἱὸν ἀμώς τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ. Τάδε λέ cit ezechias. dies tribulatōis τ opprobrii τ redargu γει ἐζεκίας. ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐπιτιμήσεως καὶ ἐλεγ- tiōis τ ire hodierna dies. q; venit dolor iparien μοῦ καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα. ὅτι ἥκει ἡ ὠδὶν τῷ τικτού ti. virtutē aūt nō hȝ ad pariēdū. ſi quo mō audiat σῃ. ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τικεῖν. εἴπως ἐισακούσαι dñs deꝰ tuꝰ verba rapſaci q̄ mi- κύριος ὁ θεός σου τοὺς λόγους ῥαψάκου. οὓς ἀπέστει ſit rex aſſyriop dñs eius ad exprobrādū deo vi λεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπιτρίψαι τὸν θεὸν uēti: iproperat verba q̄ audiuit dñs deꝰ tuꝰ. τ ζῶντα, ἐπιτρίψει λόγους οὓς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου. καὶ deꝓcaberis ad dñm deū tuū p derelic ἐπιστήσῃ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλειφθέν tis hijs. τ venerūt ſerui ezechie ad eſaiā. των τούτων. καὶ ἦλθον οἱ παῖδες ἐζεκίου πρὸς ἡσαΐαν. τ ait illis eſaias: ſic dicetis ad dñm καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύ- nū vrm. hec dicit dñs ne timueris a ριον ὑμῶν. τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν verbis q̄ audiſti: q̄b⁹ iproperauerūt me legari re λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ἀπέστειλάν με οἱ παῖδες βα gis aſſyrioꝝ. ecce ego imittā ſup eū ſpiritū: τ σιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα, καὶ audiēs nunciū reuertet in regionē ſuā τ ἀκούσας ἀγγελίαν ἀποστρέψει εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ cadet gladio in terra ſua. τ reuerſus ē ra πεσοῦται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἐπιστρέψει ῥα pſaces τ inuenit regē aſſyrioꝝ ob φάκης καὶ καταλαβὼν τὸν βασιλέα ἀσσυρίων πο- ſidentē lobnā. τ audiuit q: diſceſſit a la- λιορκοῦντα λόβναν. καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λα chis. τ egreſſus ē tharra rex ethiopū: vt obſide χις. καὶ ἐξῆλθεν θαρὰ βασιλεὺς Αἰθιόπων, τοῦ πολιορ ret eū. τ audiēs reuerſus eſt τ mi- κῆσαι αὐτόν. καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψε καὶ ἀπέστει- ſit nūcios ad ezechiā dicēs. ſic dicetis eze λεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων. οὕτως ἐρεῖτε ἐζε chie regi iudee. nō decipiat te deꝰ κίᾳ βασιλεῖ τῆς Ἰουδαίας. μὴ ἀπατάτω σε ὁ θεός tuꝰ in quo tu cōfiſus es in eo dicēs: nō trade- σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων, οὐ μὴ παρα tur hierſm in manu regis aſſyrioꝝ. ecce δοθῇ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ tu nō audiſti q̄ fecerūt reges aſſyrioꝝ om σὺ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πᾶ ni terre quā deſtruxerūt τ tu liberaberis: nūqd σαις τὴν γῆν οἱ ἀπώλεσαν καὶ σὺ ῥυσθήσῃ; μὴ ἐῤ- liberauerūt eos dii gētiū quos. pdiderūt ῥύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς ἀπώλεσαν οἱ patres mei. τ πατέρες μου. τὸν τε

C

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

gozan ⁊ charran ⁊ rase in regiõe thecmath:
γωζαν καὶ χαρραν καὶ ῥασιμαασὶν ἐν χώρᾳ θεμάθ,
vbi sunt reges emath:⁊ vbi
ποῦ εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ἐμάθ, καὶ ποῦ ἀρφάθ, καὶ ποῦ
ciuitatis sepharnaim: ana ⁊ aua: ⁊ accepit eze
πόλεως σεφφαρουέμ, ἀναιτεῦ καὶ γαυσά; καὶ ἔλαβεν ἐζε
chias libros a nũcio: ⁊ legit il-
κίας τὰ βιβλία παρὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω αὐ-
lo. ⁊ ascẽdit in domũ dñi ⁊ aperuit illũ: cozã
τό. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἤνοιξεν αὐτό, ἐναντίον
dñe: ⁊ orauit ezechias ad dñm dicẽs. do
κυρίου, καὶ προσηύξατο ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων· κύ
mine sabaoth de⁹ israel q sedes sup cheru
ριε σαβαὼθ ὁ θεὸς Ισραηλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου-
bim: tu es de⁹ sol⁹ oim regni orbis
βιμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς οἰκου-
terre. tu fecisti celũ ⁊ terrã. iclina
μένης· σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· κλίνον
dñe aurẽ tuã. exaudi dñe. aperi dñe
κύριε τὸ ὖς σου· εἰσάκουσον κύριε· ἄνοιξον κύριε
oculos tuos. inspice dñe ⁊ vide. ⁊
τοὺς ὀφθαλμούς σου· ἔμβλεψον κύριε καὶ ἴδε· καὶ
audi oia verba senacherib: q mi-
ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους σενναχειρὶμ, ὃς ἀπέ-
sit ad exprobãdũ deũ viuẽtẽ. in veritate eñ dñe
στειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. ἐπ' ἀληθείας γὰρ κύριε,
desolauerũt reges assyrioꝝ orbẽ terre totũ ⁊
ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
regionẽ eoꝝ. ⁊ iecerũt idola eoꝝ
τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα αὐτῶν
in ignẽ. nõ eñ dii erãt: sed opa manuũ ho
εἰς τὸ πῦρ· οὐ γὰρ θεοί ἦσαν, ἀλλ' ἔργα χειρῶν ἀν-
minũ: ligna ⁊ lapides ⁊ destruxerũt eos. nu
θρώπων, ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς· σὺ
dñe de⁹ nr̃ salua nos de manu eoꝝ. vt cogno
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν· ἵνα
scat oẽs regnũ terre: qr tu es de⁹ so-
γνῶ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μό-
lus. ⁊ missus ẽ esaias filꝰ amos ad ezechiã ⁊ dixit
νος. ⁊ ἀπέστειλεν Ησαίας υἱὸς Αμως πρὸς ἐζεκίαν καὶ εἶπεν
ei. hec dicit dñs de⁹ israel. audiui q̃ ora
αὐτῷ· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ισραήλ· ἤκουσα ἃ προ-
sti ad me de senacherib rege assyrioꝝ.
σήυξω πρός με περὶ σενναχειρὶμ βασιλέως ἀσσυρίων.
hoc verbũ q̃ locut⁹ est de eo de⁹. despe
οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ ὁ θεός· ἐφαύλι-
xit te ⁊ subsannauit te virgo filia sion
σέ σε καὶ ἐξεμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιὼν
sup te caput mouit filia hierlm cui
ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ Ιερουσαλὴμ ὀπίσω τίνα
exprobrasti ⁊ irritasti. aut ad quẽ exaltasti
ὠνείδισας καὶ παρώξυνας· ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν
vocẽ tuã ⁊ leuasti in excelsum oculos tuos in
φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς
sanctũ israel. qr p nũcios exprobrasti
τὸν ἅγιον τοῦ Ισραήλ· ὅτι διὰ ἀγγέλων ὠνείδισας
dño. tu eñ viristi multitudinẽ curruũ ego
κύριον· σὺ γὰρ ἔφησας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ
ascẽdi in altitudinẽ mõtiũ ⁊ in extrema liba-
ἐνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά-
ni: ⁊ succidi altitudinẽ cedri ei⁹ ⁊ pulchri
νου, καὶ ἔκοψα τὸ ὕψος κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλ-
tudinẽ cupressi. ⁊ intraui in altitudinẽ ptio
λος τῆς κυπαρίσσου· καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους
rine
τοῦ δρυμοῦ

Trāsla.B.Vie.

gozan & aran: & re-
seph & filios eden q erãt
in thalassar. Vbi est rex
emath & rex
arfath & rex vrbis se-
pharuaim ana
& aua? Et tulit ezechias
libros
de manu nunciorũ: & legit eos & ascendit in
domum domini: & expandit eos coram
domino. Et orauit ad
dominum
dicens. Domine exercituum deus
israel qui sedes sup cherubim tu es
deus solus omnium regnorum
terre: tu fecisti celum
& terram. Inclina domine aurem tuam
& audi aperi dñe oculos tuos & vide:
& audi omnia verba senacherib que
misit ad blasphemandũ
deũ viuentẽ. Vere enim
domine desertas fecerũt
reges assyriorum
terras: & regiones eaꝝ:
& dederunt
deos earum igni non
enim erant dii:
sed opera manuum ho
minum: lignum & lapis:
& cõminuerunt eos. Et
nunc dñe deus noster
salua nos de manu eius
& cognoscãt oia regna
terre: quia tu es dominus solus. Et misit
esaias filius amos ad
ezechiam
dicens. Hec dicit dominus deus
israel. Pro quibus rogasti me de
sennacherib rege assyriorum: hoc est verbum
qd locutus est dñs super eum. Despexit te &
subsannauit te virgo filia sion: post te caput
mouit filia hierusalẽ.
Cui exprobrasti: & quẽ
blasphemasti: & super
quẽ exaltasti vocẽ: & leuasti altitudinẽ oculorũ
tuorũ ad sanctũ israel.
In manu seruorũ tuorũ
exprobrasti dño: & dixisti. In multitudine
garũ mearũ ego ascendi
in altitudinẽ montiũ in
ga libani & succidam ex
celsa cedrorũ eius: electas
abietes illius: & introibo
altitudinẽ culmitatis eius:
saltũ carmeli eius: ego

Tex.heb.Esa.xxxvij.Pritiua.heb.

גֹּזָן וְאֶת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֵדֶן אֲשֶׁר
בְּתֶלַשָּׂר׃ אַיֵּה מֶלֶךְ חֲמָת וּמֶלֶךְ
אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוַיִם הֵנַע
וְעִוָּה׃ וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת הַסְּפָרִים
מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵהוּ וַיַּעַל
בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי
יְהוָה׃ וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה
לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה הוּא
בָּדַד לְכָל מַמְלְכוֹת
הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ׃ הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ
וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה
וּשְׁמַע אֶת כָּל דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃ אָמְנָם
יְהוָה הֶחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת
כָּל הָאֲרָצוֹת וְאֶת אַרְצָם׃ וְנָתַן אֶת
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה
כִּי אִם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאָבֶן
וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל מַמְלְכוֹת
הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה לְבַדֶּךָ׃ וַיִּשְׁלַח
יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֶל חִזְקִיָּהוּ
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ זֶה הַדָּבָר
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ
לָעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ
רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלִַם׃ אֶת
מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי הֵרַמְתָּה
קוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ אֶל קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד עֲבָדֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
וַתֹּאמֶר בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי
מָרוֹם הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וָאֶכְרֹת
קוֹמַת אַרְזֵיו מִבְחַר בְּרֹשָׁיו וָאָבוֹא
מְרוֹם קִצּוֹ יַעַר כַּרְמְלוֹ׃ אֲנִי

Pritiua.heb.	Ter.heb.	Esa.xxxvii.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū iter.latina.
קָרָה	שָׁתָה	קַרְתִּי	foda & bibi aquam: &	τ posui pontē: τ desolaui aquas τ oēs
חָרַב	צוּר	וָאֶחְרַב	siccaui vestigio ooooooo	καὶ ἔπιον γίφυραν, καὶ ἐρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν
כַּף	מָצוֹר	כַּפֹּתִי	pedis mei oīes riuos	cōgregationē aque. nō hec audisti olim q̄ ego
יְאֹר	הֲלוֹא	יְאֹרֵי	aggerū. Nūqd nō audi	συναγωγὴν ὕδατος. οὐ ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ
שָׁמַע	מֵרָחוֹק	שָׁמָעְתָּ	stu que olim fecerim ei!	feci: a diebꝰ antiqis decreui. nūc aūt esse
כָּלָא	אוֹתָהּ	עָשִׂיתִי	Ex diebus antiquis ego	πτίσας; ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα. νῦν δὲ ἔρη
יָצַר	קֶדֶם	יְמֵי	plasmaui illud: & nunc	dit: vt desolare gētes munitiōibꝰ: τ habitātes in ci
עָתָה	יוֹם	עַתָּה	adduxi: & factum est oo	δέξα, ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυραῖς, καὶ οἰκοῦντας ἐπ'
בּוֹא	הָיָה	הֲבֵאתִיהָ	in erradicationē colliū	uitatibꝰ munitis. remisi manꝰ τ exaruerūt τ
שָׁאָה	גָּלַל	וְתִהְיִי	cōpugnantiū & ciuitatū	λισιν ὀχυραῖς· ἀΐνκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ
נָצָה	עִיר	בְּצוּרוֹת	munitarū. Habitatores	fuerūt q̄si fenū aridū in tectis τ vt gramē.
חָתַת	בּוּשׁ	וְיוֹשְׁבֵיהֶן	earū breuiata manu cō	ἐξηράνθησαν ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων καὶ ὡς ἄγρωσις.
נָבָה	חָצִיר	קְצַר	tremuerūt: & cōfusi sunt:	nūc aūt ociū tuū τ exitū tuū τ
קוּם	יָשַׁב	יָדָעְתִּי	facti sunt sicut fenū agri	νῦν δὲ τὴν ἀπαυσίν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν
יָצָא	בּוֹא	וְצֵאתְךָ	& gramen pascue & her	introitū tuū ego scio. at furor tuꝰ q̄ tratus es
רָגַז		וּבֹאֲךָ	ba tectorū q̄ exaruit an	εἴσοδόν σου ἐγὼ ἐπίσταμαι. ὁ δὲ θυμός σου ὃν ἐθυμώθης
שׂוּם		וְאֵת	teq̄ matureīceret. Habi	τ amaritudo tua ascēdit ad me. τ iponā circulū
חַי	שָׁפָה	חִתִּי	tationē tuā & egressum	καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρός με. καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν
שׁוּב	עָשָׂה	וְתִרְגָּזְךָ	tuū: & introitū tuū ego	in nasum tuū τ frenū in labia tua. τ
שָׁלַשׁ	שָׁלִשִׁים	וְנָטַעוּ	cognou: & insaniā tuā	εἰς τὴν ῥῖνά σου καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. καὶ
פָּרָה	כֶּרֶם	כְּרָמִים	cōtra me. Cum fureres	reuerti faciā te via q̄ venisti in ea. hoc aūt tibi
פָּלַט	יָרַק	וְאִכְלוּ	aduersum me supbia tua	ἀποστρέψω σε τὴν ὁδὸν ἣν ἦλθες ἐν αὐτῇ. τοῦτο δέ σοι τὸ
שָׂאַר	בַּיִת	פְּרִי	ascendit in aures meas.	signū. comede hoc āno q̄ seminasti: at
עָלָה	פָּרָה	לְמָטָּה	Ponā ergo circulū in na	σημεῖον. φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας, τῷ δὲ
יָצָא	עָשָׂה	וּמֵרוֹשָׁלַם	ribus tuis: & frenū in la	anno secūdo relicias. at tertio
עָשָׂה	זֹאת	פְּלֵיטָה	bīs tuis: & reducā te in	ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ κατάλειμμα· τῷ δὲ τρίτῳ
בּוֹא	אַשּׁוּר	לֹא	via per quā veniſti. Tibi	seminātes metite τ plātate vineā τ
יָרָה	שָׁם	וְלֹא	aūt hoc erit signū. Co	σπείραντες ἀμήσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνα καὶ
מָגֵן	וְלֹא	יְשַׁפֵּךְ	mede hoc anno q̄ sponte	comedite fructū eoꝝ. τ erūt vereli
שָׁפַךְ	סוֹלְלָה	עָלֶיהָ	nascūtur: & in āno sēdo	φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν· καὶ ἔσονται οἱ καταλειφθέν
בּוֹא	שׁוּב	בַּדֶּרֶךְ	pomis vescere. In anno	cti in iudea: mittēt radicē deorsum τ faci
		אֲשֶׁר	aūtē tertio seminate &	μβόοι ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φυτεύσουσι ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσου
		בָּא	metite: & plātate vineas:	ent semē sursū. qz de hierūn exibūt reli
		יָשׁוּב	& comedite fructū earū.	σι σπέρμα ἄνω. ὅτι ἐξελεύσεται ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξειλεῦσον τοὶ καταλειφθέν
		וְאֶל	Et emittet id qđ saluatū	cti: τ saluari de mōte sion. zelus dñi sabaoth
		הָעִיר	fuerit de domo iuda &	μβόοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιών· ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ
		הַזֹּאת	qđ reliquū est radicē de	fecit hec. ꝓpterea sic dicit dñs ad regē
		לֹא	orsum: & faciet fructum	ἐποίησε ταῦτα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κς̄ ἐπὶ βασιλέα
		יָבוֹא	sursum: qa de hierusalē	assyrios: nō itrabit in ciuitatē hāc neq;
		אֶל	exibūt reliqe: & saluatio	ἀσσυρίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ
		הָעִיר	de monte sion. Zelus	mittet in eā sagittā: neq; mittet in eā scutū.
		הַזֹּאת	domini exercituū faciet	βάλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν ἀσπίδα,
		נְאֻם	istud. Propterea hec dī	neq; circūdabit sup eā vallū. sed via q̄
		יְהוָה	cit dominus de rege oo	οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ
		וְגַנּוֹתִי	assyrios. Non intrabit	venit in ea reuertet: τ in ciuitatē hāc
		עַל	ciuitatem hanc oooooo	ἦλθεν ἐπ' αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύ
		הָעִיר	& non iaciet ibi sagittā:	nō itrabit. hec dicit dñs: ꝓptēa
		לְהוֹשִׁיעָהּ	& non occupabit eam	την οὐ μὴ εἰσέλθῃ. τάδε λέγει κύριος, ὑπεραστιῶ
		לְמַעֲנִי	clypeus: & non mittet	sup ciuitatē istā vt saluē eā: ꝓpter
		וּלְמַעַן	in circuitu ei aggerē.	ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, διά
		דָּוִד	In via qua venit: p eā	me τ ꝓpter dauid	seruū meū. τ egressus ē ange
		עַבְדִּי	reuertetur: oooooooooo	μὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ ἐξῆλθεν ἄγγε
		וַיֵּצֵא	& ciuitatem hanc non	lus dñi τ occidit de castris assy
		מַלְאַךְ	ingredietur dicit oooooo	λος κυρίου καὶ ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυ
		יְהוָה	dominus. Et protegam	rios centū octogita τ quīq; milia. τ
		וַיַּךְ	ciuitatem istam oooooo	ρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ
		בְּמַחֲנֵה	vt saluem eam propter	surgētes mane inuenerūt corpora mortua. τ
		אַשּׁוּר	me & propter dauid oo	ἀναστάντες τὸ πρωῒ εὗρον τὰ σώματα νεκρά. καὶ
		מֵאָה	seruū meū. Egressus est	abiit reuersus τ reuersus est sennacherim
		וּשְׁמֹנִים	autē angelus dñi: & per	ἀπῆλθεν ἀποστραφείς. καὶ ἀπέστρεψεν σενναχιηρείμ
		אֶלֶף	cussit in castris assyrio	rex assyrios: τ habitauit in ninive. τ cū
		וַיַּשְׁכִּימוּ	rum centum octoginta	βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν νινευή. καὶ ἐν τῷ
		בַּבֹּקֶר	quīq; milia. Et surrexe	ipe adorauit in domo assarach dei sui: adra
		וְהִנֵּה	runt mane: & ecce oēs	αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ Ἀσαρὰχ θεοῦ αὐτοῦ, Ἀδρα
		כֻלָּם	cadauera mortuoꝝ. Et	melech τ narasar filii eī:
		פִּגְרֵי	egressus est & abiit: et re	μελὲχ καὶ Ναασαρὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
		מֵתִים	uersus ē sēnacherib rex	
		וַיִּסַּע	assyrioꝝ: & habitauit in	
		וַיֵּלֶךְ	ninīue. Et factū est cum	
		וַיָּשָׁב	adoraret in templo nes	
		סַנְחֵרִיב	rach deum suum: adra	
		מֶלֶךְ	melech & sarasar filii ei	
		אַשּׁוּר		
		וַיֵּשֶׁב		
		וַיְהִי		
		הוּא		
		מִשְׁתַּחֲוֶה		
		בֵּית		
		נִסְרֹךְ		
		אֱלֹהָיו		
		וְאַדְרַמֶּלֶךְ		
		וְשַׂרְאֶצֶר		
		בָּנָיו		

4.Re. 19.d. Esa. 48.g

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

percusserūt eū gladiio. ipi aūt saluati sūt in
ἐπάταξαν ἀυτὸν μαχαίρας. αὐτοὶ δὲ διεσώσησαν ἰς
armentā. ⁊ regnauit asaradan filiꝰ eius
ἀριθμόν. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
p eo.
ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.38.

A Egrotū est aūt in
Ἐθέρπη δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμαλακίσθη ἐζεκίας
vsq; ad mortē. ⁊ venit ad eū esaias filiꝰ amos
ἕως ἀποθανάτου· καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἡσαίας υἱὸς ἀμὼς ὁ
4.Re. 10.a. 1.Pa. 32.f. pphetaꝰ ⁊ dixit ad eū. hec dicit dñs: dispone
προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει κύριος, τάξαι
de domo tua. morieris tu ⁊ nō viues. ⁊
περὶ τοῦ οἴκου σου· ἀποθνήσκεις σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. καὶ
cōuertit ezechiā faciē suā ad parietē.
ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον,
⁊ orauit ad dñm dicēs.o dñe: memēto do-
καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων. δέομαι κύριε, μνήσθητι κύ-
mine quomō ambulaui i cōspectu tuo cū veritate in corde
ριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ
vero ⁊ placita in cōspectu tuo feci. ⁊ flē
ἀληθινῇ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυ
uit ezechias fletu magno. ⁊ factū est verbū dñi
σεν ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad esaiam dicēs. vade ⁊ dic ezechie. hec
πρὸς ἡσαίαν λέγων· πορεύθητι καὶ εἰπὸν ἐζεκίᾳ· τάδε
dicit dñs deꝰ dauid patris tui: audiui
λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἤκουσα τῆς
1.Reg. 1.g. Isa.1.c orationē tuā ⁊ vidi lachrymas tuas. ecce adiicio
προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου. ἰδοὺ προσίεμαι
B Eccl. 48.d. ad tps tuū quindecī ānos. ⁊ de manu re
τῇς σῆς χειρὸς σου πανταπασῖ κατα ⁊ ἐκ χειρὸς βα
gis assyrioꝝ liberabo te ⁊ ciuitatē hāc: ⁊
σιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
protegā sup ciuitatē hāc. hoc aūt tibi
ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης. τοῦτο δέ σοι τὸ
signū a dño qꝫ faciet deꝰ verbū hoc
σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει ὁ θεὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο
qꝫ locutꝰ est. ecce ego verto vmbrā graduū
ὃ ἐλάλησεν. ἰδοὺ ἐγὼ στρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν
quos descēdit decē gradus dom⁹ pa
οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πα-
tris tui sol. auertā solē decē gra-
τρός σου ὁ ἥλιος· ἐπιστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα-
dus quos descēdit vmbra. oratio ezechie re
βαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. προσευχὴ ἐζεκίου βα-
gis iudee qū elanguit ⁊ surrexit de
σιλέως τῆς ἰουδαίας ὅτε ἐμαλακίσθη καὶ ἀνέστη ἐκ
infirmitate sua. Ego dixi in excelso
τῆς μαλακίας αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν
dieꝝ meoꝝ vadā ad portas inferi. relin-
ἡμερῶν μου πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου· καταλεί-
quā ānos residuos: dixi nō vltra videbo
ψω τὰ ἔτη τὰ ὑπόλοιπα, εἶπα οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἴδω
salutare dei in terra viuentiū. nec vltra
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ζώντων· οὐκ ἔτι οὐ μὴ
videbo hoiem cū habitantib⁹: defeci a cognatio
ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων, ἐξέλιπον συγγενεί-
ne mea: derelinqui reliquū vite mee. erūit ⁊
ας μου, κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου· ἐξῆλθεν καὶ
recessit a me sicut tabernaculū q̄ fixerat
ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν ποίμνης.
spūs meꝰ apud me faciēs est sicut tela texētis ap-
τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς ἐκλείου ἐγγι
propiquātis ad succidēdū. in die illa tradit⁹ sum. vsq;
ζούσης ἐκτῆσαι· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παραδόθην ἕως
mane q̄si leo sic cōtriuit oia
πρωὶ ὡς λέων οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ ὀστᾶ μου

Trāsla.B.Vie.

ᵇpercussertūt eum ᶜgladio:
ᶜfugerūtq; in ᶜterram oꝭ
ᵈararath ᵇ& regnauit ᶜasa-
raddon ᵇfilius eiꝰ ᶜpro eo.

38.

IN ᵈiebus ᵇillis ᶜegro-
tauit ᵇ ezechias vsq;
ᶜad mortē: ᶜ& introuit ᵈad
eum ᵇ esaias ᶜ filius ᵇ amos
ᶜpropheta ᵐ& dixit ᵇei. oo
ᵇHec ᵖdicit ᵍdñs. ᶜ Dispo-
ne ᵈdomui tue ᶜqa ᵘmorie
ris ᶜtu ᶜ& non ᶜviues. ᵈ Et
conuertit ᵇ ezechias oooo
ᶜfaciem suā ᵇad ᶜparietē:
ᶜ& orauit ᵈad ᵇ dominum
ᶜ& dixit. ᵇ Obsecro ᶜdñe
ᵐmemento ᵘ quesō ᵒ quō
ᵠambulauerim ᶜcoram te
ᵈin veritate: oooooooooo
ᶜ& in corde ᵘperfecto: ᶜ&
quod bonū est ᶜin oculis
tuis ᶜfecerim. ᵈ Et fleuit
ᵇezechias ᶜ fletu ᵇ magno.
ᶜ Et factum est ᶜ verbum
ᵈdomini ᵇad esaiam: ᵇdi-
cens. ᶜ Vade ᵐ& dic ᵇeze-
chie. ᶜ Hec ᵖdicit oooooooo
ᶜdomin ᵈdeus ᶜ dauid ᵇ pa
tris tuis. ᶜ Audiui oooooooo
ᶜorationem tuam: ᵈ vidi
ᶜlachrymas tuas. oooooooo
ᵇEcce ego ᶜ adiicia ᶠ super
ᵈdies tuos ᵇquindecim oo
ᵇannos: ᶠ& de manu ᵐre-
gis ᵘ assyriorū ᵒ ertiam te:
ᵖ& ᵠciuitatē ᶠistam ᵒ& pro
tegam ooooooooooo
ᶜeam. ᶜHoc autē ᵇ tibi erit
ᵈsignum oooooooooo
ᵇa ᶜdomino: ᵖquia ᶜ faciet
ᶠdominus oooooooooo
ᵇverbum ᶠhoc quod ᵇlocu
tus est. ᵇ Ecce ego oooooo
ᶠreuerti faciam ᵇ vmbram
ᵒlinearum per ᶠquas oooo
ᵠdescēderat ᶠin horologio
ᵒachaz ᶠin sole ᵒretrorsum
ᵈdecem ᶠlineis. ᶠEt reuer-
sus est ᵈsol ᵇdecem oooooo
ᶠlineis ᵒ per gradus ᶜ quos
ᶠdescenderat. oooooooo
ᵈScriptura ᵇezechie ᶠregis
ᵇiuda ᶠcum egrotasset oo
ᵐ& cōualuisset ᵘde infirmi
tate sua. ᵒ Ego ᵖ dixi ᵠ in di-
midio ᶠdierū meorū ᵒvadā
ᶠad portas ᵒiferi. ᶠQuesiui
ᶠresiduum ᶠannorū meo
rum. ᵈ Dixi ᵇnon ᶜ videbo
ᵒdominū ᶜ deum ᶠ in terra
ᵉviuentium: ᵇnon ᶠaspiciā
ᵇhominē ᵉvltra ᵐ& ⁿ habita
torē ᵒ qetis. ᵖ Gñatio mea
ᵠablata est: ᶠ& cōuoluta est
ᵒa me ᶠq̄si tabernaculū ᵒpa
storꝭ. ᶠ Precisa ē ᶠvelut a te
xēte ᶠvita mea: ᵈdū adhuc
ordirer ᵇsuccidit me. ᶜ De
māe ᵇvsq; ad ᶜvespā ᶠfinies
me: ᵈsperabā ᵇvsq; ᶠmane.
ᵇq̄si leo; ᶠsic ᵐ cōtriuit ᵘoia

Tex.heb.Esa.xxxviij.Pritiua.heb.

נָכָה מָלַט	הִכָּהוּ בַחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ	
מָלַךְ נָגַד	אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַרְחַדֹּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃	
	בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה	C.xxxviij
יום	חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבוֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ	
בוא	בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו	
נָבָא אָמַר	כֹּה אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת	
צָוָה מוּת	אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ	
חָיָה סָבַב	פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃	
פָּנָה פָּלַל	וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא אֵת	
הָלַךְ פָּנָה	אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת	
עָשָׂה	וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי	
בָּכָה	וַיִּבְךְ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָּדוֹל׃ וַיְהִי דְּבַר	
גָּדַל הָיָה	יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ	
הָלַךְ	וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר	
	יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי	
רָאָה	אֶת תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ	
יָסַף יום	הִנְנִי יוֹסִף עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה	
	שָׁנָה׃ וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַצִּילְךָ	
נָצַל	וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל	
	הָעִיר הַזֹּאת׃ וְזֶה לְךָ הָאוֹת	
עָשָׂה	מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה	
	אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר׃ הִנְנִי	
שׁוּב עָלָה	מֵשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר	
	יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אֲחֹרַנִּית	
יָשַׁב	עֶשֶׂר מַעֲלוֹת וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר	
	מַעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה׃	
כָּתַב חָלָה	מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֳלֹתוֹ	
חָיָה חָלָה	וַיְחִי מֵחָלְיוֹ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי בִּדְמִי	
דָּמָה יום	יָמַי אֵלְכָה בִּשְׁעָרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי	
יָתַר שָׁאַל	יֶתֶר שְׁנוֹתָי׃ אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאָה	
רָאָה שָׁנָה	יָהּ יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט	
נָבַט	אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל׃ דּוֹרִי	
יָשַׁב	נִסַּע וְנִגְלָה מִנִּי כְּאֹהֶל רֹעִי קִפַּדְתִּי	
גָּלָה מִן	כָאָרֵג חַיַּי מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם	
רָצָה תָּמַם	עַד לָיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃ שִׁוִּיתִי	
צָפָה	עַד בֹּקֶר כָּאֲרִי כֵּן יְשַׁבֵּר כָּל	
שָׁלַם שָׁנָה	עַצְמוֹתָי מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃	
אָרָה שָׁאַר		

Pritiua.heb.Ter.heb.Esa.xxxix. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

עַצְמוֹתַי׃ מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
כְּסוּס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַּיּוֹנָה
דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה
לִי עָרְבֵנִי׃ מַה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי
וְהוּא עָשָׂה אֶחֱדֶה כָּל שְׁנוֹתַי עַל
מַר נַפְשִׁי׃ אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ
וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי
וְהַחֲיֵנִי׃ הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר
וְאַתָּה חָשַׂקְתָּ נַפְשִׁי מִבְּלִי
כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֶי גֵּוְךָ כָּל חַטָּאַי׃
כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדְךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ
לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃
חַי חַי הוּא יוֹדְךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב
לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶת אֲמִתֶּךָ׃ יְהוָה
לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגִינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי
חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ
יִשְׂאוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ
עַל הַשְּׁחִין וְיֶחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
מַה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃

Ca.xxxix

בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח
מְרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ
בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזָק׃ וַיִּשְׂמַח
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית
נְכֹתוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת
הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֶת
כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא
בְּאֹצְרֹתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל
מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל
הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה
אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ
אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה
בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ
בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל
אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר

ossa mea. De mane vsq; ad vesperã finies me. Sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor vt colũba. Attenuati sũt oculi mei suspiciẽtes in excelsũ. Dñe vim patior: spõde pro me. Quid dicã aut qd rñdebit mihi: cũ ipse fecerit. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine anie mee. Dñe si sic viuitur: & in talib vita spũs mei. Corripies me & viuificabis me ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Tu ãt eruisti aiam meã vt nõ periret: piecisti post tergum tuum oia petã mea. Quia nõ infernus cõfitebitur tibi neq; mors laudabit te: nõ expectabũt qui descendũt in lacũ veritatẽ tuã. Viuens viuẽs ipse cõfitebitur tibi sicut & ego hodie. Pater filiis notã faciet veritatẽ tuã. Dñe saluũ me fac & psalmos nros cãtabimus cũctis diebus vite nre in domo dñi. Et iussit esaias vt tollerent massam de ficis & cataplasmarẽt eo sup vulnꝰ & sanaretur. Et dixit ezechias. Quod erit signũ: quia ascendam in domũ dñi!

39.

IN tempore illo misit merodach baladan filius baladan rex babylonis libros & munera ad ezechiam. Audierat enim qꝰ egrotasset & cõualuisset. Letatus est aũt sup eis ezechias: & ostẽdit eis cellam aromatum: & argenti & auri & odoramentorum & vnguenti optimi: & oẽs apothecas & supellectilis sue & vniuersa qꝫ inuẽta sunt in thesauris eius. Non fuit verbũ qđ non ostenderet eis ezechias in domo sua: & in oi potestate sua. Introiuit ãt esaias pphetа ad ezechiam regẽ: & dixit ei. Quid dixerunt viri isti: & vnde venerunt ad te! Et dixit ezechias. De terra longinqua venerũt ad me de baby lone. Et dixit. Quid vidĕrũt in domo tua! Et dixit ezechias. Omnia que in domo mea sunt viderũt. Non fuit res

ossa mea. ab esi die vsq; ad noctẽ tradit sum. ꝗſi ὀστᾶ μου. ἀπὸ ἡμέρας ἕως νυκτὸς παραδόσεώς μου hirũdo sic clamabo. t ꝗſi colũba sic medita bor. defecerũt esi mei oculi vt aspicerẽ ego in excelsum celi ad dñm: q eruit me t absti ſtuit a me volorẽ aie t ipe fecit. vo lentẽ mine de ipa esi ãnũciatũ ẽ tibi. t suscitasti meã ris pfi t cõsolat vir. ecce in pace amaritudo mea. amariſſima. t tu ãt eruisti aiam meã vt nõ percat. t piecisti ἐρρύσω γάρ μου τὴν ψυχὴν ἵνα μὴ ἀπόλωμαι. καὶ ἀπέρ sti post me oia petã mea. nõ esi ριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. οὐ γὰρ q in iferno laudabũt te: neq; morietes be ὅτι ἐν ᾅδου ἀνήσουσί σε, οὐδὲ οἱ ἀπο nedicẽt tibi: neq; sperabũt q in iferno misericor θνήσκοντες εὐλογήσουσί σε, οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾅδου τὸν ἐλεημοσύ diã tuã: viuẽtes bñdicẽt tibi quẽadmodũ ego. νην σου, ἀλλ ζῶντες εὐλογήσουσί σε ὃν τρόπον κἀγώ. ab esi hodierno die filios factã: q ãnũcia ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον ποιήσω, ἃ ἀναγγελοῦ bũt iusticiã tuã die salutis mee. t σι τὴν δικαιοσύνην σου κύριε τῆς σωτηρίας μου. καὶ nõ requiescã bñdicẽo tibi cũ psalterio oib ἐν ψαλμοῖσιν εὐλογῶ σε μετὰ ψαλτηρίου πᾶσας τὰς die vite mee in cõspectu dom dei. ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. t dixit esaias ad ezechiã: accipe massam ficuũ καὶ εἶπεν Ησαΐας πρὸς ἐζεκίαν, λάβετε παλάθην σύκων t tere t cataplasma t sanꝰ eris. t di καὶ τρίψατε καὶ καταπλάσαι καὶ ὑγιὴς ἔσῃ. καὶ εἶ xit ezechias. qđ signũ qz ascendã in domũ πεν ἐζεκίας. τί τὸ σημεῖον ὅτι ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον dei! τοῦ θεοῦ;

Ca.39.

IN tpe illo misit meodoch filꝰ bala Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε μαιωδὲχ υἱὸς λαα adan rex babylonie epistolas t lega δὰν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας ἐπιστολὰς καὶ πρέσ tos t munera ezechie. audiuit esi qz egrotauit vsq; βεις καὶ δῶρα ἐζεκίᾳ. ἤκουσε γὰρ ὅτι ἐμαλακίσθη νῖὼς monẽ: t surrexit t gauisus ẽ sup eo ezechias gau θανάτου, καὶ ἀνέστη καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας χα dio magno. t ostẽdit eis domũ aroma ρὰν μεγάλην. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχω tũ t stacte t thymiamatũ t vnguẽ στῆ καὶ τῆς σακτῆς καὶ τῶν θυμιαμάτων καὶ τοῦ μύ ti t argẽti t auri: t oẽ ρου καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ πᾶσας rũ domos vasoꝝ gaze: t oia ꝗcũq; erãt τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς γάζης, καὶ πάντα ὅσα ἦν in thesauris ei: t nõ fuit aliqđ qđ nõ ostẽdit ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν οὐδὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν ei ezechias in domo sua. t venit esaias ἐν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν Ησαΐας pphẽta ad ezechiã: t ait ad eũ: qđ vi pphẽta πρὸς ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τί λέ cunt homines isti: t vnde venerũt ad te. γουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκασι πρὸς σέ. t ait ezechias: de terra de longe venerũt de baby t εἶπεν ἐζεκίας, ἐκ γῆς πόρρωθεν ἥκασιν ἐκ Βαβυ lone ad me. t dixit esaias: qđ viderũt in lῶνος πρός με. καὶ εἶπεν Ησαΐας, τί εἶδοσαν ἐν τῷ domo tua! t ait ezechias: oia q in do οἴκῳ σου, καὶ εἶπεν ἐζεκίας, πάντα τὰ ἐν τῷ οἴ mo mea viderũt: t nõ est in domo mea κῳ μου εἶδοσαν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου οὐδ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa.xl.	Pūctúa.heb.
qđ nō viderūt sed t q̄ tm thesauris meis. t ὃ οὐκ εἶδοσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου · καὶ	quam non ostenderim eis in thesauris meis. oo Et dixit esaias ad ezechiam. Audi oooooooo verbum domini exercituum. Ecce dies venīt:	אֲשֶׁר לֹא הֶרְאִיתִים בְּאֹצְרֹתָי׃	רָאָה
ait illi esaias: audi verbū dñi sabaoth. εἶπεν αὐτῷ Ἡσαΐας, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σαβαώθ.		וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע	
ecce dies venīt dicit dñs t auferent om ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ λήψονται πάν-	& auferētur oia que in domo tua sunt: & que thesaurizauerūt pres tui vsq; ad diē hanc in babylone venīet. Non relinq̄tur hoc dicit dñs. Et de filiis	דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים	יוֹם בּוֹא
nia q i domo tua t q̄cūq; cōgregauerūt pa- τα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέ-		וְנִשָּׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר	
tres tui vsq; ad diē hāc in babylonē venīet. t ρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα ἥξει · καὶ		אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶל	
nihil relinquēt. dixit aūt dñs q: t a οὐδὲν ὑμῖν καταλείψουσιν · ἔτι δὲ ὁ υἱὸς ὅτι καὶ ἀπὸ	filiis tuis q̄s genuisti accipiēt t faciēt	לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ	יִוָּתֵר דָּבָר
τῶν τέκνων σου ὧν ἐγέννησας λήψονται καὶ ποιήσουσι	eunuchos in domo regis babyloni εὐνούχους ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί-	אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד	מִן יָלַד
εὐνούχους ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί- ων. t ait esaie ezechiae: bonū verbū dñi q̄	ous. t ait esaie ezechiae: bonū verbū dñi q̄ locut es: fiat pax t iusticia in die	לָקַח וְהָיָה יוּקָחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ	לָקַח הָיָה
ων · καὶ εἶπεν Ἡσαΐα Ἐζεκίᾳ, ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν	locut es: fiat pax t iusticia in die	בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ	סָרִיס הָכָל
λελάλησας, γενέσθω δὴ εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέ	dus meis.	טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר	
ραις μου.	Ca. 40.	כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמָי׃	הָיָה שָׁלַם
A Consolamini cōsolamini ppls me dicit Παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε λαός μου λέγει ὁ	Consolamini consolamini populē meū: dicit deus vester. Loquimini ad cor hierusalem & aduocate	נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי	יוֹם
θεὸς ὑμῶν. ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσαλ-	eam: quoniā cōpleta ē malitia eius dimissa est	יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם׃ דַּבְּרוּ עַל לֵב	Cap. xl.
lem cōsolamini eā. q: repleta est humili λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν · ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνω	iniquitas illius. Suscepit de manu dñi duplicia p omnibus peccatis suis.	יְרוּשָׁלַ͏ִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה	אָמַר
σις αὐτῆς · λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία · ὅτι δι' ἐδέξατο	Vox clamantis in deserto. Parate viam domini: rectas facite in	צְבָאָה כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה	רָצָה
de manu dñi duplicia pcā sua. vox ἐκ χειρὸς κυρίου διπλᾶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ	solitudine semitas dei nri. Omnis vallis exaltabitur: & omnis mons & collis humiliabitur: & erunt praua in directa & aspera in vias planas. Et revelabitur gloria domini: & videbit omnis caro pariter quia os dñi locutum est. Vox dicentis. Clama: & dixi. Quid clamabo? Omnis caro fenum: & omnis gloria eius quasi flos agri. Exsiccatum est fenum & cecidit flos: quia spiritus domini	מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ׃	
Mat. 3. a. Marci 1. a. Luc. 3. c Ioā. 1. c	clamāntis in deserto parate viā dñi: re βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεί	קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ	קוֹל קָרָא דָּבָר
ας facite semitas eius. ois vallis iple ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ · πᾶσα φάραγξ πλη-		יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה	פָּנָה סָלַל
bitur t ois mōs t collis humiliabit. t σθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται · καὶ		לֵאלֹהֵינוּ׃ כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא וְכָל	נָשָׂא
erāt praua in directa t aspera in cāpos planos: ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,		הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב	שָׁפַל
t apparebit glia dñi t videbit: ois caro καὶ ἐφάνησεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ		לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה׃ וְנִגְלָה	יָשַׁר גָּלָה
A salutare dei: q: dño locut est. vox dicē- σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον-		כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו	כָּבוֹד רָאָה
B tis: clama. t dixi: qđ clamabo? ois caro fenū τος· βόησον · καὶ ἔφην, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος		כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר׃ קוֹל אֹמֵר קְרָא	כִּי פֶּה
Eccl. 40. c. Baruc. 1. c. t ois gla hois ālī flos feni: aruit fe καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ		וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר	קָרָא חָצַר
nū t flos cecidit q: spūs dei īsufflauit τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνέφυσησεν		וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ יָבֵשׁ	
in eo vere fenū est pplus: exsiccatū est fenū ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος		חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה	חָצִיר נָבֵל צִיץ
flos cecidit: at verbū dei nri manet in eter ἄνθος ἐξέπεσεν, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ		נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם׃ יָבֵשׁ	
nū. sup mōtē excelsū ascēde q euangelizas sion. ῶνα. ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος σιών.	exalta in fortitudie voce tuā q euāgelizas ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύι τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος	חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם	קוּם
hierlm exalta noli timere. dic ciuitatib ἱερουσαλὴμ ὕψωσον μὴ φοβοῦ. εἶπον ταῖς πόλεσιν	qui euangelizas sion: exalta in fortitudine voce tuā qui euangelizas hierusalem. Exalta: noli timere. Dic ciuitatibus iude. Ecce deus vester. Ecce dominus deus in fortitudine veniet: & brachiū eius dñabitur. Ecce merces eius cum eo: & opus illi coram illo. Sicut pastor gregē suū pascet in brachio suo congregabit agnos: in sinu suo	לְעוֹלָם׃ עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ	עוֹלָם
iuda. ecce dñs vt ecce dñs cū virtute ve Ἰούδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε-		מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ	עָלָה בָּשַׂר
Infra. 62. d. nit: t brachiū cū vrīatōe. ecce merces eī ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίου. ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ		מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם הָרִימִי אַל	רוּם נָטַח
C cū eo t opus in cōspectu illī sicut pastor μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν		תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה	יָרֵא עִיר
pascet gregē suū t brachio suo ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ		אֱלֹהֵיכֶם׃ הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק	
D congregabit agnos. συνάξει ἀρνίας οοοο

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.xl.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
יְשָׁא עָלוֹת יָנָהל׃ מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ יָנָהַל		qleuabit:rfetas ipſe sporta	τ pregnãtes cõſolabit. ḋo menſuo eſt
מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן וְכָל	כול	bit.sQuis tmẽſus eſt upugillo vaq̃s:w&celos xpalmo	καὶ ἐν γαστρὶ ἴσχουσας παρακαλέσει. τίς ἐμέτρησε
בַּשְּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפְּלָס שָׁלֵשׁ	שלש	yponderauit: Quis zappẽ	manu aquã τ celũ palmo τ οẽm
הָרִים בְּמֹאזְנָיִם וּגְבָעוֹת כְּמֹאזְנָיִם׃ מִי תִכֵּן	אזן	dit btribus digitis cmolem	τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν
אֶת רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ׃ אֵצֶל יָצַע	יצע	dre:d& libraut bin põdere	terrã pugillo:ḋo statuit mõtes põdere τ rupes state
אֶת מִי יָעַץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח יָצַר בִּין	יצר	emontes h& colles cin state	τὴν γῆν δρακί;τίς ἔγνωκε τὸν ὄρη σταθμῷ καὶ τοὺς βουνοὺς
מִשְׁפָּט וַיְלַמְּדֵהוּ דַּעַת וְדֶרֶךְ לְמַד		tera!:mQuis nadiuuit eoo	ra! ḋo cognouit mẽtẽ dñi:aut ḋo cõſiliari ei fa
תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ׃ הֵן גּוֹיִם כְּמַר נוֹם		pſpũ qdñi:aut qs cõſiliarius eius fuit:& oñdit illi!	γῶ;τίς ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐβίω
וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל׃	אי	Cũ quo inùt cõſilũ: &	it! ḋ inſtruet eũ: aut quẽ cõſuluit τ Sa.3.
וְלְבָנוֹן אֵין בָּעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה׃ כָּל		inſtruxit eũ a & docuit eum	τὸ;ὃς συμβιβάσει αὐτόν, ἢ τίνα συνεβουλεύσατο καὶ c.
הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאַפֶס וָתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ׃	תהה	bſemitã iuſticie: b& erudiuit eum cſcientia d& viam	inſtruxit eũ: aut ḋo oſtẽdit ei iudiciũ! aut viã Rom. d.
וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמָה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ׃	דמה	eprudentie b oſtendit illi!	συνεβίβασεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ ὁδὸν
הַפֶּסֶל נָסַךְ הֶחָרָשׁ וְצוֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וְרֹתֵקוֹת	רקע	'Ecce gentes quaſi ſtilla	ſtelligẽtie:ḋo oſtẽdit ei ſi oẽs gẽtes ſicut ſtil
כֶּסֶף צֹרֵף תְּרוּמָה עֵץ לֹא		mſitule: n& quaſi momen	συνέσεως;τίς ἔδειξεν αὐτῷ εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν
יִרְקַב יִבְחַר חָרָשׁ חָכָם יְבַקֶּשׁ	בחר	tũ ostatere preputate ſunt.	la a ſitula τ ſicut momẽtũ ſtatere reputate ſũt τ q̃ſi
לוֹ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט׃ הֲלוֹא		qEcce riſule quaſi puluis	γὼν ἀπὸ καδου καὶ ὡς ῥοφημα ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς
תֵּדְעוּ הֲלוֹא תִשְׁמְעוּ הֲלוֹא הִגַּד		exiguus :s& libanus tnon	ſaliua reputabunt? at liban nõ ſufficit ad cõburẽdũ
מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֲבִינֹתֶם מוֹסְדוֹת		ſufficiet ad uſuccẽdendũ:	σιτὸς ἐλογίσθησαν;ὁ δὲ λίβανος οὐκ ἱκανὸς εἰς καῦσιν
הָאָרֶץ׃ הַיֹּשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ		v& aialia ei bnõ c ſufficiẽt	τ οἱα ḋrupedia nõ ſufficiũt ad holocau-
וְיֹשְׁבֶיהָ כַּחֲגָבִים הַנּוֹטֶה כַּדֹּק שָׁמַיִם		ad holocauſtũ. cOẽs gen	καὶ πάντα τὰ τετράποδα οὐκ ἱκανὰ εἰς ὁλοκάρπω
וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת׃ הַנֹּתֵן		tes qs̃i nõ ſint: ſic ſunt co	ſũ: τ οẽs gẽtes q̃ſi nihil ſũt τ in nihilũ
רוֹזְנִים לְאַיִן שֹׁפְטֵי אֶרֶץ כְּתֹהוּ עָשָׂה אַף בַּל	תהה	rã eo:& q̃ſi nihilũ & ina	σιν, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδὲν εἰσὶ καὶ εἰς οὐδὲν
נִטָּע אַף בַּל זָרַע אַף בַּל שָׁרַשׁ בָּאָרֶץ גִּזְעָם		ne reputate ſunt mei.o Cui	reputate ſũt ei. cui aſſimilaſtis dñm: τ cui
וְגַם נָשַׁף בָּהֶם וַיִּבָשׁוּ וְסוּפָה כַּקַּשׁ		ergo pſimilẽ feciſtis qdeum	ἐλογίσθησαν αὐτῷ τίνι ὡμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι
תִּשָּׂאֵם וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר	שוה	raut quã imaginẽ ponẽ	imagini aſſimilaſtis eũ! nũqd imaginẽ fecit fa
קָדוֹשׁ׃ שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה	ברא	tis ei! Nũqd ſculptile cõ	ὁμοιώματι ὡμοιώσατι αὐτόν; μὴ ξύλινα ἐποίησε τὶς
הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא		flabit faber: aut aurifex	ber aurifex cõflão aurũ circũdeaura-
מֵרֹב אוֹנִים וַאֲמִיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר׃		bauro figurabit illud c& la	χρυσῶν ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιχρύσω
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וְתֹאמַר יִשְׂרָאֵל נִסְתָּרָה		minis argẽteis argẽtari?.	uit eũ: imaginẽ fabricauit eũ! lignũ eſt ipſa
דַּרְכִּי מֵיְהוָה וּמִשְׁפָּטִי מֵאֱלֹהַי יַעֲבוֹר׃		eForte lignũ & iputribile elegit artifex ſapiẽs:	σις αὐτόν, ὁμοίωμα κατασκευάσεως αὐτόν;ξύλον ἐκλε-
הֲלוֹא יָדַעְתָּ אִם לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם		fqrit quõ statuat simula	tribile eligit faber τ ſapiẽter q̃rit quomõ ſtatuet e-
יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא יִיעַף וְלֹא יִגַע		chrũ qp non moueatur.	ξον ἐκλίγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει ἀ
אֵין חֵקֶר׃ נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמַת		hNunqd nõ scietis! Nun	ius ſimulachrũ vt nõ moueat. nõne ſcietis? nõne audi
יַרְבֶּה׃ וְנְעָרִים יִיעֲפוּ וְיָגֵעוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל	כשל	qd nõ audietis Nũqd nõ	τοῦ ἑκάστα ἵνα μὴ σαλεύσῃ. οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκού
יִכָּשֵׁלוּ׃ וְקוֹיֵ יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר	אבר	annũciatũ eſt a vobis ab	ετε οὐκ ἀπαγγέλει ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν; οὐκ ἔγνωτε τὰ
כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ׃		initio! kNũqd nõ intellexi	fundamẽta terre! q tenet gyrũ terre: τ
		stis lfundamẽta tre! Qui	ἐμέλια τῆς γῆς; ὁ κατέχων γὰρ γύρον τῆς γῆς, καὶ οἱ
		sedet super gyrũ terre:	inhabitãtes in ea q̃ſi locuſte q ſtatuit q̃ſi camerã
		oEt hitatores eius ſunt q̃ſi	ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες ὁ στήσας ὡς κομάραν
		locuſte. qQui extẽdit ve	ceſũ τ extendit q̃ſi tabernaculũ ad hitandũ:q
		lut nihili celos: s& expan	γὰρ οὐρανὸν καὶ διατείνας ὡς σκηνὴ κατοικεῖν, ὁ δὲ
		dit eos sicut tabernaculũ	dat principes in nihilũ regere: at terrã q̃ſi nihil
		tad inhabitãdũ. uQui dat	ἄρχοντας εἰς οὐδὲν ἄρχειν, τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν
		vsecretorũ ſcrutatores q̃ſi	fecit. nõ eſt plantabunt neq; ſerent: neq;
		nõ ſint: wiudices xterre yve	ἐποίησεν. οὐ γὰρ μὴ φυτεύσωσιν οὐδὲ σπερῶσιν, οὐδὲ μὴ
		lut inane zfecit. Et quidẽ	radicabit in terra radix eoq̃: flauit ſup eos τ are
		aneq; bplãtato cneq; dſato	ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ῥίζα αὐτῶν ἐμπνεύσει ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξη
		eneq; radicato fin terra	facti ſũt τ tẽpeſtas q̃ſi ſtipulas aſſumet eos.
		gtrũco eorũ.Repente a	ράνθησαν καὶ καταιγὶς ὡς φρύγανα ἀναλήψεται αὐτούς,
		uit in eos :s& aruerũt: t&	nũc ergo cui me aſſimilaſtis τ exequabor eio
		turbo q̃ſi ſtipulã auferet	νῦν οὖν τίνι μι ὡμοιώσατε καὶ ἐξισωθήσομαι αὐτοῖς
		eos. a Et cui c aſſimilaſtis	dixit ſanct. elevate ſurſũ ioculos
		me s& adequaſtis cdicit q̃ſi	ἐπάρατε ἄγιος. ἀναβλέψατε τὸ ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς
		ctus. a Leuate in excelſus	veſtros τ videte: ḋo oſtẽdit hec oia ḋeus
		oculos vẽros: s& videte qs	ὑμῶν καὶ ἴδετε, τίς κατέδειξε ταῦτα πάντα ὁ ἐκ
		mcreauit hec. oQui edu	cit iuxta nũerũ ornatũ ſuũ oẽs in no
		cit pin numero qmilitiã eo	φέρων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ πάντας ἐπ' ὀνό
		rũ: s& ocs ex noie vocat.	mine vocabit a multa gſia τ froboꝛe fortitudinis Jerm.
		pPre multitudie fortitudi	ματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς δόξης καὶ ἰσχύος κρά- 48. b.
		nis s& roboris virtutiſq;	τεος ἰσχύος οὐθὲν ἀπόκρυφόν σε ἀπ' ἐμοῦ, ἰσραήλ· mac.17
		eius: qneq; vnũ reliquum	b.
		fuit. oQuare cdicis iacob:	
		s& loq̃ris qiſrael !fabſcon	
		dita eſt via mea a domio:	
		m& a deo meo iudicium	
		meũ transibit! rNũquid	
		sneſcis: raut non audiſti!	
		qDeus sempiternus	G

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

deus q̃ fabricauit terios terre: nõ esuriet ne-
ἰὸς ἑκατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς, οὐ πεινάσει οὐ
q̃ laborabit: neq̃ est lectio prudẽtie ei⁹
δὲ κοπιάσει, οὐδὲ ἔστιν ἐξεύρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ,
q̃ dat esurientib⁹ fortitudinẽ: ꝛ nõ volentib⁹
δίδους τοῖς πεινῶσιν ἰσχύν, καὶ τοῖς μὴ ὀρεγομένοις
meroꝛ. esurient eĩ iuniores ꝛ laborabũt ado-
λέσχαι. πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιάσουσι νεα-
lescẽtes: electi ifirmi erũt. at expectãtes
νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀσθενεῖς ἔσονται. οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν
deũ mutabũt fortitudinẽ: assumẽt alas q̃si aq-
θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦν-
le: ꝛ nõ laborabũt. gradient ꝛ nõ esuriẽt.
ται, καὶ οὐ κοπιάσουσι. βαδιοῦνται, καὶ οὐ πεινάσουσι.

C.41 A

Inouamini ad me insule: nã pricipes mu
Ἐγκαινίζετε πρός με νῆσοι, οἱ δὲ ἄρχοντες ἀλ-
tent fortitudinẽ: appropinquẽt ꝛ loquant simul.
λάττουσι ἰσχύν, ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα.
tunc iudiciũ ãudient. q̃o suscitauit de ori
τότε κρίσιν ἀπαγγελάτωσαν. τίς ἐξήγειρεν ἀπ' ἀνα-
ente iusticiã: vocauit eã ad pedes suos:
τολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ,
ꝛ vadet. dabit ĩ cõspectu gẽtiũ: ꝛ reges ĩstu-
καὶ πορεύσεται. δώσει ἔναντι ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκ-
pore mittet: dabit in terra gladios eoꝝ: ꝛ sicut
βάσει καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς
stipulas pectas arcꝰ eoꝝ. ꝛ psequet e-
φρύαγμα ἐξωσμένα τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐ-
os: ꝛ ptrãsibit in pace viã pedũ e-
τούς, καὶ διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδὸν τῶν ποδῶν αὐ-
ius: q̃o operat⁹ ẽ ꝛ fecit hec? vocauit e-
τοῦ, τίς ἐνήργησεν καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐ-
os q̃ creat ea a ghatiõnũ pricipio. ego dñs pri⁹:
B τοὺς ὁλοὺς αὐτὸν ἐκεῖ ἡνίκα ἀρχὴς ἐγώ ὁ θεὸς πρῶτος,
ꝛ in ventura ego sũ. viderũt gẽtes ꝛ timu
infra. 44.6.ꝛ 48.b. καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγώ εἰμι. ἴδοσαν ἔθνη καὶ ἐφο-
erũt termini terre obstupuerũt. appropinquerũt ꝛ vene
βήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἤγγισαν καὶ ἦλθο-
rũt simul iudicio vnusquisq̃ p̃ximo suo: ꝛ fratri
σαν ἅμα κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ
auxiliatur⁹. ꝛ dicet: pualuit vir faber lignari⁹ ꝛ erarius
βοήθησεν. καὶ ἐρεῖ, ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς
pcutiẽs malleo simul pducẽs. aliq̃ q̃dẽ dicet solida
τύπτων σφύρᾳ ἅμα ἐλαύνων. ᾧστε μὴ ἐρεῖ ἄμβλυ-
tio bona est: cõfortauerũt cã ĩ clauis ponẽt e-
μα καλόν ἐστιν, ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις ἵνα σουσιν αὐ-
am ꝛ nõ mouebit. tuabit israel puer me⁹ iacob
τά, καὶ οὐ κινήσουσιν. σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου Ἰακὼβ
quẽ elegi semẽ abraam quẽ dilexi: quẽ assum-
ὃν ἐξελεξάμην σπέρμα Ἀβραὰμ ὃν ἠγάπησα, ὃν ἀπειλα-
psi ab extremo terre ꝛ a sũmitatib⁹ ei⁹ vo
βόμενος ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκά-
cauite: ꝛ dixi tibi puer me⁹ es: elegi te ꝛ
λεσάσε, καὶ εἶπα σὺ παῖς μου εἶ, ἐξελεξάμην σε καὶ
nõ dereliqui te: ne timeas: tecũ eĩ sum.
C οὐκ ἐγκατέλιπόν σε, μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι·
ne erreas: ego eĩ sum deꝰ tuꝰ q̃ cõfortaui te: ꝛ
μὴ πλανῶ, ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἰσχύσας σε, καὶ
auxiliat⁹ sũ tibi: ꝛ roborauĩ te dextera iusta
ἐβοήθησά σοι, καὶ ἐσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ
mea. ecce cõfundent ꝛ erubescent oẽs
μου. ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες
aduersantes tibi. erũt eĩ q̃si nõ existentes
οἱ ἀντικείμενοί σοι. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὑπάρχοντες·
ꝛ peribũt oẽs aduersarii tui. q̃reꝛ e-
καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντίδικοί σου. ζητήσεις αὐ-
os: ꝛ nõ inuenies hoies q̃ insanient
τούς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἳ παροινήσουσιν
in te. erũt eĩ q̃si nõ exitꝰ: ꝛ nõ erũt
εἰς σέ. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ
pugnãtes cõtra te: q: ego
ἀντιπολεμοῦντές σε, ὅτι ἐγὼ ὁ θεὸς ὁ θεραπεύων σε

Trãsla.B.Vie.

dominus qui creauit ter
minos terre & non de-
ficiet neq̃ laborabit:
nec est inuestigatio sapie
eius: q dat lasso virtutẽ:
& his q nõ sunt fortitu-
dinẽ & robur multipli-
cat. Deficient pueri &
& laborabunt: & iuue-
nes in ifirmitate cadent.
Qui aũt sperant in dño
mutabũt fortitudinem:
assumẽt pẽnas sicut aq-
le: curret & non labora-
bunt: ambulabũt & nõ
deficient. 41.

Taceant ad me insu-
le: & gentes
mutent fortitudinẽ. Ac
cedant & tunc loquẽtur:
simul ad iudiciũ ꝓpinq̃
mus. Quis suscitauit ab
oriente iustũ: vocauit eũ
vt seq̃retur se. Dabit in
cõspectu ei⁹ gentes: & re
ges obtinebit. Dabit q̃si
puluerẽ gladio ei⁹: sicut
stipulã vento rapta arcui
ei⁹. Persequetur eos trãsi-
bit in pace: semita i pedi
b⁹ ei⁹ nõ appebit. Quis
hec opatus est & fecit vo
cans gñationes ab exor
dio. Ego dñs primus &
nouissim⁹ ego sum. Vi
derũt insule & timuerũt:
extrema terre obstupue
rũt: appropinquerũt & accesserũt. Vnusq̃sq̃ p
ximo suo auxiliatur: & fratri suo dicet cõfortare.
Cõfortauit faber erari⁹ percutiens malleo eum
qui cudebat tunc tpis:
dicens glutino bonum
est: & confortauit eum
clauis vt non mouea-
tur. Et tu israel
serue meus iacob quẽ
elegi: semen
abraã amici mei: in quo
apprehendi te:
ab extremis terre & a
longinquis ei⁹ vocaui te:
& dixi tibi. Seruus meus
es tu: elegi te & non
abieci te. Ne timeas qa
ego tecũ sum: ne decli
nes quia ego deus tuus.
Confortaui te & auxilia
tus sum tibi: & suscepi-
te dextera iusti mei. Ecce
cõfundẽtur & erubescẽt
oẽs pugnãt aduersum
te. Erunt q̃si nõ sint: &
peribũt viri q cõtradicũt
tibi. Queres eos & non
inuenies viros rebelles
tuos & erunt q̃si nõ sint
& veluti consũptio hoies
bellantes aduersum te:
quia ego dominus

Tex.be.Esa.xlj.

יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא
יִיעַף וְלֹא יִיגָע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ׃
נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וְלָאֵין אוֹנִים
עֲצָמָה יַרְבֶּה׃ וְיִעֲפוּ נְעָרִים
וְיָגָעוּ וּבָחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשֵׁלוּ׃
וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר
כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ יֵלְכוּ
וְלֹא יִיעָפוּ׃

Cap. xlj.

הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים
יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחְדָּו
לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה׃ מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח
צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו
גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדֶּה יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ
כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ׃ יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר
שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבֹא׃ מִי
פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ
אֲנִי יְהוָה רִאשׁוֹן וְאֶת אַחֲרֹנִים
אֲנִי הוּא׃ רָאוּ אִיִּים וְיִירָאוּ
קְצוֹת הָאָרֶץ יֶחֱרָדוּ קָרְבוּ וַיֶּאֱתָיוּן׃
אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וּלְאָחִיו
יֹאמַר חֲזָק׃ וַיְחַזֵּק חָרָשׁ אֶת צֹרֵף
מַחֲלִיק פַּטִּישׁ אֶת הוֹלֶם פָּעַם
אֹמֵר לַדֶּבֶק טוֹב הוּא וַיְחַזְּקֵהוּ
בְּמַסְמְרִים לֹא יִמּוֹט׃ וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל
עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךְ זֶרַע
אַבְרָהָם אֹהֲבִי׃ אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ
מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ
וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא
מְאַסְתִּיךָ׃ אַל תִּירָא כִּי עִמְּךָ
אֲנִי אַל תִּשְׁתָּע כִּי אֲנִי אֱלֹהֶיךָ
אַמַּצְתִּיךָ אַף עֲזַרְתִּיךָ אַף תְּמַכְתִּיךָ
בִּימִין צִדְקִי׃ הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל
הַנֶּחֱרִים בָּךְ יִהְיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ
אַנְשֵׁי רִיבֶךָ׃ תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם
אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס
אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֶּךָ׃ כִּי אֲנִי יְהוָה

f

Pătiua.heb. Tex.be.Esa.xli.

אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ
יָסַד
אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ׃ אַל
יָרָא
תּוֹלַעַת יַעֲקֹב מְתֵי יִשְׂרָאֵל
תלע מתה
אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם יְהוָה וְגֹאֲלֵךְ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה שַׂמְתִּיךָ
קדש שום
לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת
מרג חרץ
תָּדוֹשׁ הָרִים וְתָרֹק וּגְבָעוֹת כַּמֹּץ
פה דוש
תַּשִּׂים׃ תְּזָרֵם וְרוּחַ תִּשָּׂאֵם וְסוּפָה
דק
תָּפִיץ אֹתָם וְאַתָּה תָּגִיל בַּיהוָה
שום זרה
בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּלוּ׃ הָעֲנִיִּים
נשא פוץ
וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וָאַיִן
גול
לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשְׁתָּה אֲנִי יְהוָה
הלל ענה
אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֱזֹבֵם׃
אבה בקש
אֶפְתַּח עַל שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ
לשן
בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר
עזב שום
לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי
דבר יצא
מַיִם׃ אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֹרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס
נתן שום
וְעֵץ שָׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ
ברש
תִּדְהָר וְתַאֲשׁוּר יַחְדָּו׃ לְמַעַן
דהר אשר
יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו
שום שכל
כִּי יַד יְהוָה עָשְׂתָה זֹאת וּקְדוֹשׁ
עשה
יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ׃ הָרִיבוּ רִיבְכֶם יֹאמַר
רוב אמר
יְהוָה הַגִּישׁוּ עַצְמוֹתֵיכֶם יֹאמַר
נגש
מֶלֶךְ יַעֲקֹב׃ יַגִּישׁוּ וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת
נגד
אֲשֶׁר תְּקֹרֶינָה הָרִאשֹׁנוֹת מָה
קרב
הַנָּה הַגִּידוּ וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ וְנֵדְעָה
שום ידע
אַחֲרִיתָן הַשְׁמִיעוּנוּ׃ אוֹ הַבָּאוֹת
בוא שמע
הַגִּידוּ הָאוֹתִיּוֹת לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי
נגד אמר
אֱלֹהִים אַתֶּם אַף תֵּיטִיבוּ וְתָרֵעוּ
יטב רוע
וְנִשְׁתָּעֶה וְנִרְאֶה יַחְדָּו׃ הֵן אַתֶּם מֵאַיִן
שעה נכה
וּפָעֳלְכֶם מֵאָפַע תּוֹעֵבָה יִבְחַר בָּכֶם׃
תעב בחר
הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאֶת מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ
עור צפן
יִקְרָא בִשְׁמִי וַיָּבֹא סְגָנִים כְּמוֹ
זרח בוא
חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס טִיט׃ מִי
יצר רמס
הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה וּמִלְּפָנִים
נגד ידע
וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין מַגִּיד אַף אֵין
אמר נגד
מַשְׁמִיעַ אַף אֵין שֹׁמֵעַ אֲמָרֵיכֶם׃
שמע

Trãsla.B.Vie.

deus tuus apprehẽdens manũ tuã: dicensq; tibi. Ne timeas: ego adiuui te. Noli cccccccc ccccccc timere vermis iacob: qui mortui estis ex israel. Ego auxiliatus sum tibi dicit dñs: & redemptor tuus sanctus israel. Ego posui te cccccc cccccccc quasi plaustrũ triturans nouũ: habẽs rostra ferrantia. Triturabis mon tes & cõminues: & colles quasi puluerẽ pones. Ventilabis eos: & vẽtus tollet: & turbo dispergetur eos: & tu exultabis in domino: in sancto israel letaberis. Egeni cccccc & pauperes querunt aquas & non sunt: cccccc lingua eorum siti aruit. Ego dominus cccccccc exaudiam eos: deus israel: non derelinquã eos. Aperiã in supinis collibus flumina & in medio camporum fontes. Ponam desertum cccccccc in stagna aquarũ & terram inuiam in riuos cc aquarũ. Dabo insolitu dine cedrũ & spinam & myrtũ & lignũ oliue. Ponam in deserto abietem vlmum & buxum simul vt cccccccccccccccccccc videant & sciant & recogitent & intelligant pariter: quia manus dñi fecit hec: & sanctus cccc israel creauit illud. Prope facite iudiciũ vĩm dicit dominus afferte si qd forte habetis dixit cccc rex iacob. Accedant & nuncient nobis cccccccc quecunq; ventura sunt. priora que cccccccccc fuerũt nũciate: & ponemus cor nĩm: & sciemꝰ nouissima eorũ: & que vẽtura sunt indicate nobis. Annũciate que ventura sunt in futurũ: & sciemꝰ quia dii estis vos. Bene quoq; aut male si potestis facite & loq̃mur & videamꝰ simul. Ecce vos estis ex nihilo: & opus vestrũ ex eo qd nõ est. Abominatio est q elegit vos. Suscitaui ab aquilone & veniet ab ortu solis. Vocabit nomẽ meũ: & adducet magistratus q̃si lutũ: & velut plastes cõculcãs humũ. Quis ãnũciauit ab exordio vt sciamꝰ: & a pricipio vt dicamꝰ iustꝰ es. Nõ est annũciãs neq;

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

dextio tui tenẽs dexterã tuã: dicẽs tibi ne ti
ὁ θεός σου ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου, ὁ λέγων σοι μὴ φο
meas iacob paruule israel: ego auxiliator tui tibi: dicit
βοῦ Ἰακὼβ ὀλιγοστὸς Ἰσραήλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι, λέγει
deus tuꝰ redimẽs te israel: ecce feci te q̃si
ὁ θεός σου λυτρούμενός σε Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς
rotas plaustri nouas serrarũ modũ. & triturabis
τροχοὺς ἁμάξης καινοὺς πριστῆρας ὀδόντας. καὶ ἀλοήσεις
mõtes: & cõminues colles: & q̃si puluerẽ pones: &
ὄρη, καὶ λεπτυνεῖς βουνούς, καὶ ὡς χοῦν ἐκθεῖς, καὶ
ventilabis & ventꝰ auferet eos: & tẽpestas dis
λικμήσεις καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτούς, καὶ καταιγὶς δια
get illos. tu aũt letaberis in sanctis
σπερεῖ αὐτούς. σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς ἁγίοις
israel: & exultabũt pauperes & ino
Ἰσραήλ, καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐν
pes. quere eũ aquã & nõ erit: lingua eo
δείᾳ. ζητήσει ὑπὲρ ὕδωρ καὶ οὐκ ἔσται, ἡ γλῶσσα αὐ
oꝝ pre siti exaruit. ego dñs exaudi
τῶν ἀπὸ τῆς δίψης ἐξηράνθη. ἐγὼ κύριος ἐπακούσο
am eos israel: & nõ derelinquã eos: sed
μαι ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, ἀλ
aperiã in mõtib flumina: & in medio cã
λ' ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὀρέων ποταμούς, καὶ ἐν μέσῳ πε
pis fontes: & faciã desertũ in paludes: &
δίων πηγάς, καὶ ποιήσω τὴν ἔρημον εἰς ἕλη, καὶ τὴν
sitientẽ terrã in aq̃ductib. ponã in tnaquosã terrã
διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς. φύσῳ εἰς τὴν ἄνυδρον γῆν
cedrũ & buxũ & myrtũ & cupressum &
κέδρον καὶ πύξον καὶ μυρσίνην καὶ κυπάρισσον καὶ
populũ. vt videãt & cognoscãt & cogitẽt & nouẽ
λεύκην. ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι καὶ ἐπιστήσωσι καὶ ἐπιγνῶ
rint simul: q̃ manꝰ dñi fecit hec: & sanctꝰ
σι ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα, καὶ ὁ ἅγιος
israel ordit appropiquat iudiciũ vĩm. dicit
τοῦ Ἰσραὴλ κατέδειξεν. ἐγγιζέτω κρίσις ὑμῶν. λέγει
dñs deꝰ appropiquauerũt cõsilia vra dicit rex
κς ὁ θεὸς ἤγγισαν αἱ βουλαὶ ὑμῶν λέγει ὁ βασιλεὺς Ἰακώβ.
appropinquẽt & annũcient vobis q̃ vẽtura
ἐγγισάτωσαν καὶ ἀπαγγειλάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσε
sunt: aut priora q̃ erãt dicite. & appone
ται, ἢ τὰ πρότερα τίνα ἦν λέγατε. καὶ ἐπιστή
mus sensũ: & sciemus q̃ nouissima: & vẽtu
σω νοῦν, καὶ γνωσόμεθα τὰ ἔσχατα, καὶ ἐπιφέ
ra dicite nobis: ãnũciate futura
ρετε λόγον ὑμῖν, ἀπαγγείλατε τὰ ἐπερχόμενα
in nouissimo: & sciemus q̃m dii estis. bñfa
ἐπ' ἔσχατον, καὶ γνωσόμεθα ὅτι θεοί ἐστε. εὖ ποιή
cite & malefacite admirabimur & videbimꝰ si
σατε καὶ κακώσατε θαυμασόμεθα καὶ ὀψόμεθα ἂν
mul: q̃ vnde estis vos. & vñ opus
μα, ὅτι πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ πόθεν ἡ ἐργασία
vĩm: de terra abominationũ elegerũt vos. ego
ὑμῶν, ἐκ γῆς βδελυγμάτων ἐξελέξαντο ὑμᾶς. ἐγὼ
aũt suscitaui eũ q̃ ab aq̃lone & q̃ a solis or
δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸν ἀφ' ἡλίου ἀνατο
tu: vocabunt nomine meo. venãt pdi
λῶν, καλέσονται τῷ ὀνόματί μου. ἐρχέσθωσαν ἄρχο
pes: & sicut lutũ figuli & sicut figul cõ
τες, καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως καὶ ὡς κεραμεὺς κα
culcano lutũ: sic cõculcabimini. q̃
τασκατῶν τὸν πηλόν, οὕτω κατασκηνώσεσθε. τίς
cui ãnũciabit q̃ a pricipio vt cognoscam & q̃ an
ἀπ' ἀπαγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα γνῶμεν καὶ τὰ ἔμ
tea. dicemꝰ q: vera sunt. nõ est
προσθεν. ἐροῦμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστι. οὐκ ἔστιν

pdicẽs: neq audiẽs vos sermones. pcipiũ sion
ἀπολέγων, ὁυδὲ ὁ ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους. ἀρχὴ σιὼν
dabo: ⁊ hierm cõsolabor in via. de cũ
δώσω, καὶ ἱερουσαλὴμ παρακαλέσω ἐις ὁδόν. ἐτὶ γὰρ
gẽtib⁹ ecce nulla. ⁊ a simulachris eox nõ
τῶν ἐθνῶν ὁδοὺ ἐυθεῖ. καὶ ἐτὶ τῶν διδώλων αὐτῶν ἐουκ
erat q̃ nũciaret. ⁊ si interrogauero eos vnde cũis: nõ
ἦν ὁ ἀναγγέλων. καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς πόθεν ἐσί; οὐ μὴ
rãdebũt mihi. sunt cũ q̃ factũ vos ⁊ frustra
ἀποκριθῶσί μοι. ἐισὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς καὶ μάτην
seducẽtes vos.
πλανῶντες ὑμᾶς. Ca.42.

A Mat. 12.d. IAcob puer me⁹ assumã eũ. Israel
Ιακὼβ ὁ παῖς μου ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. Ἰσραὴλ ὁ
electꝰ me⁹ suscepit eũ alia mea. dedi
ἐκλεκτός μου προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. ἔδωκα τὸ
spm meũ sup eũ. iudiciũ gẽtib⁹ educet. nõ
πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. οὐ
clamabit: neq audiet: neq audiẽt foras vox ei⁹
κεκράξεται, οὐδὲ ἀκούσεται, οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἡ φωνὴ αὐτοῦ
ius. calamũ fractũ nõ cõteret: ⁊ linũ
τοῦ. κάλαμον συντεθλασμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον
fumigans nõ extinguet: sed in veritate educet iudi
κατεσβεσμένον οὐ σβέσει, ἀλλὰ εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρί-
ciũ. splẽdebit ⁊ nõ cõteret donec ponat sup
σιν. ἀναλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται ἕως ἂν θῇ ἐπὶ τῆς
terrã iudiciũ. ⁊ in nois eiꝰ gẽtes sperabũt. sic
γῆς κρίσιν. καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. οὕ-
dicit dñs deꝰ q̃ fecit celũ ⁊ dextrit
τως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας
illud q̃ firmauit terrã ⁊ q̃ in ea: ⁊ q̃ dedit flatũ
αὐτὸν στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ διδοὺς πνοὴν
ppło q̃ sup eã: ⁊ spm calcantibꝰ eã.
τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν.
ego dñs deꝰ vocaui te in iusticia ⁊ apphẽdã
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω
manũ tuã: ⁊ cõfortabo te: ⁊ dedi te in fe
τῆς χειρός σου, καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθή-
Infra. dus generis israel in lucẽ gẽtiũ: vt apires oculoꝰ ce-
42.b. κην ἔθνους Ἰσραὴλ εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυ-
cos: ⁊ educeres de viculoꝰ ligatoꝰ: de domo car
φλῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους, ἐκ οἴκου φυ-
B ceris sedẽtes in tenebris. ego dñs deꝰ hoc meũ
λακῆς καθημένους ἐν σκότει. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς τοῦτό μου
est nomẽ. gloriã meã alteri nõ dabo: neq
ἐστὶ τὸ ὄνομα. τὴν δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω, οὔτε τὰς
virtutes meas simulachris. q̃ a pncipio ecce venerũt: ⁊
ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς. τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἰδοὺ ἥκασι, καὶ
noua q̃ ego ãnũciabo. ⁊ antecq̃ ãnũcientur manifesta
καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγελῶ. καὶ πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐγὼ
fãt vobis. cãtate dño cãticũ nouũ: glificate no
ὑμῖν. ὑμνήσατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν, δοξάζετε τὸ ὄνο-
mẽ eiꝰ i terminis terre. q̃ descendãt in
μα αὐτοῦ ἐπ' ἄκρου τῆς γῆς. οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν
mare ⁊ nauigãt in eo ⁊ ĩsule ⁊ hitantes
θάλασσαν καὶ πλέοντες αὐτὴν καὶ νῆσοι καὶ κατοικοῦντες
eas. letare desertũ ⁊ vici eiꝰ: vil-
αὐτάς. εὐφράνθητι ἔρημος καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἐπαύ-
le ⁊ q̃ hitant cedar. letabunt ha
λεις καὶ οἱ κατοικοῦντες κηδάρ. εὐφρανθήσονται οἱ κα-
bitãtes petrã. de sũmitate mõtiũ clamabũt
τοικοῦντες πέτραν. ἀπ' ἄκρου τῶν ὀρέων βοήσουσι
dabũt deo gloriã. virtutes eiꝰ in insulis
δώσουσι τῷ θεῷ δόξαν. τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις
nũciabũt. dñs deꝰ virtutũ egredie
ἀπαγγελοῦσιν. κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελεύ-
tur ⁊ cõteret bellũ: suscitabit zelũ ⁊
σεται καὶ συντρίψει πόλεμον, ἐπεγερεῖ ζῆλον καὶ
C clamabit sup inimicos suos cũ fortitudine. ta
βοήσεται ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ μετὰ ἰσχύος. ἐσιω
cui a seculo
πάσα ἀπ' αἰῶνος

*predicens ᶜneq; ᵇaudiens
ᶜsermones vestros. ooooo
ᶠPrimus ᵉad sion dicet: ᵇecce ᵉadsunt: ᵇ& hierusalem
ᵍeuãgeliſtam ʰᵐ dabo. ᵃ Et vidi ᵇ& non erat ooooooo
ᵍexiſtis ᶠquiſq; ᵉqui iniret cõsiliũ: ᶜ& iterogat ᵈʳ rñderet ᶠverbũ. ᶜ Ecce ᶜoẽs ᵃinſiuſti ᵇ& ᵇvana ᶜ opera eorũ
ᵇventus ᶜ& inane ᶠ simulachra eorum. 42.
ᵃCce ᵇ ſeruus meus: ᶜ ſuſcipiam ooooooo
ᵇeum ᶜ electus me⁹ ᶠcõplacuit ſibi in illo ᵍania mea.
ᵇDedi ᶠſpm meũ ᵃſup eum ʲiudiciũ ʰᵐgentib⁹ ⁿ pferet.
ᵇNon ᶠclamabit ᵍneq; ᶠaccipiet perſonam: ᵉnec ᵒ
ᶠaudietur ᶠvox eius ⁿforis.
ᶠ Calamum ᵗ quaſſatum
ᵉnon ᵇconteret: ᶜ & linum
ᵇfumigans ᶜnon ooooooo
ᶠextinguet. ᵍ In veritate
ᵇeducet ᵗiudicium: ʲ non
ᵗerit triſtis ʰᵐneq; ⁿ turbulẽtus ᶜdonec ᶜponat ᵃin terra
ᶠiudiciũ: ᵒ& legẽ eius ᵗ inſule ᵉexpectabunt. ᵗ Hec
ᶠdicit ᵗdominus ᵗdeus ᵇcreans ᶜcelos ooooooooooooo
ᵇ& extendẽs eos: ᶜ firmãs
ᶠterrã ᵍ& que germinãt ex ea: ᵇdans ᵗflatum ᵉpopulo qui eſt ᵗ ſup terrã: ʰᵐ& ſpm
ᵉcalcantibus ᵒeam. ᵖ Ego
ᵍdominus ᶠvocaui te ooooo
ᵉin iuſticia: ᶠ& apprehendi
ᵉmanũ tuã: ᵗ& ſeruaui te.
ᶠEt dedi te ᵗ in fedus ᵉpopuli ᵇin lucem ᶠgentiũ: ᵇ vt
aperires ᶜoculos ᵍ ceecorũ ᵗ& educeres ʰ de cõclusione
ᵗvinctũ: ʰ de domo ᵗ carceris ʰᵐ ſedentes in ⁿtenebris.
ᵒEgo ᵖdñs: ᵍhoc eſt ᵏnomẽ meum. ᵉGloriã meã ᶠalteri
ᵘnon ᵗdabo: ᶠ& laudẽ meã
ᶠſculptilib⁹: ᵍq̃ prima fuerunt ᵇecce ᶜvenerunt: ᵇno
ua quoq; ᶜego ᶠannuncio: ᵍantecq̃ ᵍ oriantur ᵗaudita
ʰvobis ᵗfaciam. ooooooooo
ᵗCantate ʰᵐdomino ⁿ canti
cum ᵒnouum: ᵖ laus eius
ᵍab extremis ᵗterre. ᵉ Qui
deſcẽditis in ᶠmare ᵇ& plenitudo eius: ᶠinſule ᵗ& habitatores earũ. ᵗ Letetur
ᵉdeſertũ ᵇ & ciuitates eius
in ᶜdomibus ᵇhabitabit ᶠcedar. ᶠ Laudate ᶠ hitatores
ᵇpetre: ᵗde vertice ᵃ mõtiũ
ᵗclamabũt. ʰᵐ Ponẽt ⁿdño
ᵒgloriã ᵖ& laudẽ eiᵠ in inſulis ᶠnũciabũt. ᵃ Dñs ᶠſicut fortis ᵉegredietur ᵗſicut vir
ᶠpreliator ᵗſuſcitabit ᵃzelũ.
ᵇVociferabitur ᶜ& ᵇclamabit ᵉſup ᶠinimicos ſuos ᵍcõ
fortabitur. ᵇ Tacui: ᵗ ſemp

ᵖמַשְׁמִיעַ ׀ אַף ׀ אֵין ׀ שָׁמַע ׀ אִמְרֵיכֶם׃ ׀ שָׁמַע
ᵍרִאשׁוֹן ׀ לְצִיּוֹן ׀ הִנֵּה ׀ הֵמָּה ׀ וְלִירוּשָׁלַ͏ִם ׀ אֶתֵּן ׀ מְבַשֵּׂר ׀ נָתָן ׀ וְאֵין ׀ אִישׁ ׀ וָאֵרֶא ׀ וְאֵין ׀ יוֹעֵץ ׀ וְאֶשְׁאָלֵם ׀ וְיָשִׁיבוּ
ᵍדָּבָר׃ ׀ הֵן ׀ כֻּלָּם ׀ אָוֶן ׀ אֶפֶס ׀ מַעֲשֵׂיהֶם ׀ עָשָׂה
ᵍרוּחַ ׀ וְתֹהוּ ׀ נְסָכֵיהֶם׃ תָּהָה

Cap. xlij.
ᵍהֵן ׀ עַבְדִּי ׀ אֶתְמָךְ ׀ בּוֹ ׀ בְּחִירִי ׀ רָצְתָה ׀ נַפְשִׁי ׀ נָתַתִּי ׀ רוּחִי ׀ עָלָיו ׀ מִשְׁפָּט ׀ לַגּוֹיִם ׀ יוֹצִיא׃ ׀ לֹא ׀ יִצְעַק ׀ וְלֹא ׀ יִשָּׂא ׀ וְלֹא ׀ יַשְׁמִיעַ ׀ בַּחוּץ ׀ קוֹלוֹ׃ ׀ קָנֶה ׀ רָצוּץ
ᵍלֹא ׀ יִשְׁבּוֹר ׀ וּפִשְׁתָּה ׀ כֵּהָה ׀ לֹא ׀ יְכַבֶּנָּה ׀ לֶאֱמֶת ׀ יוֹצִיא ׀ מִשְׁפָּט׃ לֹא ׀ יִכְהֶה ׀ וְלֹא ׀ יָרוּץ ׀ עַד ׀ יָשִׂים ׀ בָּאָרֶץ ׀ מִשְׁפָּט ׀ וְלִתּוֹרָתוֹ ׀ אִיִּים ׀ יְיַחֵלוּ׃ כֹּה
ᵍאָמַר ׀ הָאֵל ׀ יְהוָה ׀ בּוֹרֵא ׀ הַשָּׁמַיִם ׀ וְנוֹטֵיהֶם ׀ רֹקַע ׀ הָאָרֶץ ׀ וְצֶאֱצָאֶיהָ ׀ נֹתֵן ׀ נְשָׁמָה ׀ לָעָם ׀ עָלֶיהָ ׀ וְרוּחַ
ᵍלַהֹלְכִים ׀ בָּהּ׃ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ קְרָאתִיךָ ׀ בְצֶדֶק ׀ וְאַחֲזֵק ׀ בְּיָדֶךָ ׀ וְאֶצָּרְךָ ׀ וְאֶתְּנְךָ ׀ לִבְרִית ׀ עָם ׀ לְאוֹר ׀ גּוֹיִם׃ ׀ לִפְקֹחַ
ᵍעֵינַיִם ׀ עִוְרוֹת ׀ לְהוֹצִיא ׀ מַמַּסְגֵּר ׀ אָסִיר ׀ מִבֵּית ׀ כֶּלֶא ׀ יֹשְׁבֵי ׀ חֹשֶׁךְ׃ ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ הוּא ׀ שְׁמִי ׀ וּכְבוֹדִי ׀ לְאַחֵר ׀ לֹא
ᵍאֶתֵּן ׀ וּתְהִלָּתִי ׀ לַפְּסִילִים׃ הָרִאשֹׁנוֹת ׀ הִנֵּה ׀ בָאוּ ׀ וַחֲדָשׁוֹת ׀ אֲנִי ׀ מַגִּיד ׀ בְּטֶרֶם ׀ תִּצְמַחְנָה ׀ אַשְׁמִיעַ ׀ אֶתְכֶם׃ ׀ שִׁירוּ ׀ לַיהוָה ׀ שִׁיר ׀ חָדָשׁ ׀ תְּהִלָּתוֹ
ᵍמִקְצֵה ׀ הָאָרֶץ ׀ יוֹרְדֵי ׀ הַיָּם ׀ וּמְלֹאוֹ ׀ אִיִּים ׀ וְיוֹשְׁבֵיהֶם׃ ׀ יִשְׂאוּ ׀ מִדְבָּר ׀ וְעָרָיו ׀ חַצֵּרִים ׀ תֵּשֵׁב ׀ קֵדָר ׀ יָרֹנּוּ ׀ יוֹשְׁבֵי
ᵍסֶלַע ׀ מֵרֹאשׁ ׀ הָרִים ׀ יְצַוָּחוּ׃ ׀ יָשִׂימוּ ׀ לַיהוָה ׀ כָּבוֹד ׀ וּתְהִלָּתוֹ ׀ בָּאִיִּים ׀ יַגִּידוּ׃
ᵍיְהוָה ׀ כַּגִּבּוֹר ׀ יֵצֵא ׀ כְּאִישׁ ׀ מִלְחָמוֹת ׀ יָעִיר ׀ קִנְאָה ׀ יָרִיעַ ׀ אַף ׀ יַצְרִיחַ ׀ עַל ׀ אוֹיְבָיו ׀ יִתְגַּבָּר׃ ׀ הֶחֱשֵׁיתִי ׀ מֵעוֹלָם

Pñtíua.heb. Tex.be.Esa.xliij.

אַל־תִּירָא כִּי־גְאַלְתִּיךָ קָרָאתִי בְשִׁמְךָ לִי־אָתָּה׃
כִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יְשׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר־בָּךְ׃
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ׃
מֵאָז יָקָרְתָּ בְעֵינַי נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ׃
אַל־תִּירָא כִּי אִתְּךָ אָנִי מִמִּזְרָח אָבִיא זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבֶּצֶךָּ׃
אֹמַר לַצָּפוֹן תֵּנִי וְלַתֵּימָן אַל־תִּכְלָאִי הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ׃
כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף־עָשִׂיתִיו׃
הוֹצִיא עַם־עִוֵּר וְלָהֶם עֵינַיִם וְחֵרְשִׁים וְלָהֶם אָזְנָיִם׃
כָּל־הַגּוֹיִם נִקְבְּצוּ יָחַד וְהֵאָסְפוּ לְאֻמִּים מִי בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְיַשְׁמִיעֵנוּ רִאשֹׁנוֹת יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ וְיֹאמְרוּ אֱמֶת׃
אַתֶּם עֵדַי נְאֻם־יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי לְמַעַן תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא־נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה׃
אֲנִי אֲנִי יְהוָה וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ׃
אֲנִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהַשְׁמַעְתִּי וְאֵין בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם־יְהוָה וַאֲנִי־אֵל׃
גַּם מִיּוֹם אֲנִי הוּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעַל וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃
כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאַלְכֶם קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִחִים כֻּלָּם וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם׃
אֲנִי יְהוָה קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם׃
כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה׃
הַמּוֹצִיא רֶכֶב וְסוּס חַיִל וְעִזּוּז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ בַל־יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כְּפִשְׁתָּה יִכְבּוּ׃
זִכְרוּ רִאשֹׁנוֹת מֵעוֹלָם כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים וְאֵין כָּמוֹנִי׃
מַגִּיד מֵרֵאשִׁית בְּעוֹד לֹא נֶחְיָתָה וּמֵאָז לֹא נִגְלָתָה וְאֹמַר סוֹדִי תָקוּם וְכָל־חֶפְצִי אֶעֱשֶׂה׃
קֹרֵא מִמִּזְרַח עַיִט מֵאֶרֶץ מֶרְחָק אִישׁ עֲצָתִי וְאִישׁ פַּלְגִּי מֵאֶרֶץ מֶרְחָק אַף דִּבַּרְתִּי אַף אֲבִיאֶנָּה יָצַרְתִּי אַף אֶעֱשֶׂנָּה׃
שִׁמְעוּ אֵלַי אַבִּירֵי לֵב הָרְחוֹקִים מִצְּדָקָה׃
הִקְרַבְתִּי צִדְקִי לֹא רָחֹק וּתְשׁוּעָתִי לֹא תְאַחֵר וְנָתַתִּי בְצִיּוֹן תְּשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל תִּפְאַרְתִּי׃

Cap.xliij.

וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה בֹּרַאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל אַל־תִּירָא כִּי־גְאַלְתִּיךָ קָרָאתִי בְשִׁמְךָ לִי־אָתָּה׃
כִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יְשׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר־בָּךְ׃

Trãsla.B.Vic.

[a]filui: [b]patiens [c]fui: [d]sicut parturiens [e]loquar. oooo [f]Dissipabo [g]& absorbebo [h]simul: [i] desertos faciam [k]montes [l] & colles [m] & oẽ [n]germen eorũ [o] exiccabo. [p]Ponam [q]flumina [r]in insulas [s]& stagna oooooooooooo [t]arefaciam. [u] Et ducam [v]cecos [w]in viam quam oo [x]nesciũt: & [y] in semitis q̃s [z]ignorauerunt [aa]ambulare eos faciam. [bb]Ponam [cc]tenebras [dd]coram eis [ee] in lucem [ff]& praua [gg] in recta. [hh] Hec [ii]verba oooooooooooooooo [kk]feci eis: [ll] & nõ [mm] dereliqui eos. [nn]Cõuersi sunt [oo]retrorsum. [pp] Cõfundãtur [qq]cõfusione [rr]qui cõfidũt [ss]in sculptili: [tt]qui dicunt [uu]conflatili [vv]vos [ww]dii nostri. oooooo [xx]Surdi [yy]audite: [zz]& ceci [aaa]intuemini oooooooooooooo [bbb]ad videndũ: [ccc]qs [ddd]cecus [eee]nisi [fff]seruus meus: [ggg] & furdus [hhh]nisi ad quẽ nũcios meos [iii]misi? [jjj] Quis [kkk]cecus [lll]nisi q venũdatus est? [mmm] Et qs cecꝰ [nnn]nisi seruꝰ dñi? Qui [ooo]vides [ppp]multa: [qqq] nõne [rrr]custodies? Qui [sss]aptas habes [ttt]aures: [uuu]nõne [vvv]audies. Et [www]dñs [xxx]voluit [yyy]vt [zzz]sanctificaret eum: [aaaa]magnificaret [bbbb]legẽ [cccc]& extolleret: [dddd]ipse aũt [eeee]popul⁹ [ffff]direptus [gggg] & vastat⁹. [hhhh] Laqueus [iiii]inuentũ [jjjj] oẽs: [kkkk] & in domib⁹ [llll]carcerũ [mmmm]abscondíti sunt. [nnnn] Facti sunt [oooo] in rapinã: [pppp]nec est [qqqq] q eruat: in [rrrr]direptionẽ: [ssss] nec est [tttt] qui dicat: [uuuu]redde. [vvvv] Quis est [wwww] in vobis q [xxxx]audiat [yyyy] hoc: [zzzz] attẽdat [aaaaa] & auscultet [bbbbb] futura? [ccccc] Quis [ddddd]dedit [eeeee] in direptionẽ [fffff]iacob [ggggg] & israel [hhhhh]vastantibus. [iiiii] Nõne [jjjjj] dñs [kkkkk] ipse [lllll]cui [mmmmm]peccauim⁹? [nnnnn] Et noluerũt [ooooo]in viis eius [ppppp] ambulare: [qqqqq] & non [rrrrr]audierunt [sssss]legem eius. [ttttt] Et effudit [uuuuu] sup eum [vvvvv]indignationẽ [wwwww]furoris sui [xxxxx] & forte [yyyyy] bellũ: [zzzzz] & cõbussit eum [aaaaaa]in circuitu [bbbbbb] & non [cccccc] cognouit [dddddd] & succendit [eeeeee]eum: & non [ffffff] intellexit.

43.

[gggggg] Et nunc [hhhhhh] hec oooooo oooooooooooooooooo [iiiiii]dicit [jjjjjj]dñs [kkkkkk]creans te [llllll]iacob [mmmmmm] & formans te oooooo [nnnnnn]israel. [oooooo] Noli [pppppp] timere: [qqqqqq] quia [rrrrrr]redemi te: & oooooooo [ssssss]vocaui te [tttttt] nomine tuo. [uuuuuu] Meus es [vvvvvv]tu. [wwwwww] Cum oooo [xxxxxx]transieris [yyyyyy]per aquas [zzzzzz]tecum: [aaaaaaa]ero [bbbbbbb] & flumina ooo [ccccccc]non [ddddddd]operient te. [eeeeeee] Cum [fffffff]ambulaueris [ggggggg]in [hhhhhhh]igne oo [iiiiiii]non [jjjjjjj]cõbureris: [kkkkkkk] & flamma [lllllll]non [mmmmmmm]ardebit [nnnnnnn]in te oo

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

nũqd & semp tacebo & sustinebo. sicut parturiẽs μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι. ὡς ἡ τίκτουσα patiẽter egi erũpã & arefactã simul: vastabo mõtes: & ὑπομείνασα ἐκρύσω καὶ ξηράνω ἅμα ἐρημώσω ὄρη, καὶ colles: & oẽ fenũ eoꝝ arefactã: & ponã βουνούς, καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηράνω, καὶ θήσω flumina in ĩsulas: & paludes siccabo: & adducã cecos πεταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηρανῶ, καὶ ἄξω τυφλοὺς p viã quã nescierunt: & semitas q̃s ignorauerũt fa- ἐν ὁδῷ ᾗ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρίβους ἃς οὐκ ἤδεισαν πο- ciã calcare eos: faciã eis tenebras in luce: ήσω πατῆσαι αὐτούς, ποιήσω αὐτοῖς σκότος εἰς φῶς, & praua in directa. hec verba faciã il- καὶ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν. ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω αὐ- lis & nõ derelinquã eos: ipi aũt cõuersi τοῖς καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, αὐτοὶ δὲ ἀπιστρέφη- sunt retrorsũ: cõfundimini cõfusione q̃ cõfiditis in σαν εἰς τὰ ὀπίσω, αἰσχύνῃ αἰσχύνει οἱ πεποιθότες ἐπὶ sculptilib⁹ vicẽtes cõflatilib⁹, vos estis τοῖς γλυπτοῖς οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς. ὑμεῖς ἐστε dii nr̃i. surdi audite: & ceci respicite οἱ θεοὶ ἡμῶν. οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέ- te ut videatis. & qs cecus nisi pueri mei: & ψατε ἰδεῖν. καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ παῖδές μου, καὶ surdi nisi vsiantes eoꝝ? qs cecus sicut q̃ re- κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἄγγε cessit & excecati sunt serui dei. vidistis λος; καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. ἴδετε sepe & nõ custodistis: aperte aures & πολλάκις. καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε, ἀνεῳγμένα τὰ ὦτα καὶ nõ audistis. dñs de⁹ voluit vt iustificaret & οὐκ ἠκούσατε. κύριος ὁ θεὸς ἐβούλετο ἵνα δικαιωθῇ καὶ magnificaret laudẽ: & vidi: & fuit ppõ ea μεγαλύνῃ αἶνον, καὶ εἶδον, καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς πε- status & direptꝰ: nã laqueꝰ in διεσπασμένος καὶ διαρπασμός, ἐν γὰρ παγὶς ἐν τοῖς cubilibꝰ vbiq; & in domibꝰ simul vbi abscõdẽt τεμένεσι παρεπέχου καὶ ἐν οἴκοις ἅμα ὅπου ἔκρυψαν eos facti sũt in direptionẽ: & nõ erat q̃ erue αὐτούς· ἐγένοντο εἰς προνομήν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμε- ret predã: & nõ erat dicẽs. redde. q̃s in vobis νος ἁρπαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων. ἀπόδος. τίς ἐν ὑμῖν q̃ hec exaudiet: & in futura cognoscat: ὃς ταῦτα ἐισακούσεται, καὶ εἰς τὰ ἐπιερχόμενα γνώσε- q̃s dedit in vastationẽ iacob & israel vasta- ται τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν Ιακὼβ καὶ Ισραὴλ τοῖς πο- tibus? nõne de⁹ cui peccauerũt? & nõ volu- λεμοῦσιν; οὐχὶ ὁ θεὸς ᾧ ἡμάρτοσαν; καὶ οὐκ ἐβού- erũt in viis eius ambulare: neq; audire λοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀκοῦσαι legẽ eius: & indurit sup eos irã fu- τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴν θυ- roris sui: & pugnauit cõtra eũ bellũ: & μοῦ αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν κατ' αὐτοῦ πόλεμος, καὶ cõburẽtes eos q̃ circuitũ: & nõ cognouerũt q̃ συμφλέγοντες αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕκα- dños eos: neq; posuerũt sup aiam. στος αὐτῶν, οὐδὲ ἔθετο ἐπὶ ψυχήν. Ca.43.

Καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε A
iacob: & q̃ plasmauit te israel. ne timeas q̃a Ιακώβ, καὶ ὁ πλάσας σε Ισραήλ· μὴ φοβοῦ ὅτι
redemi te: vocaui te nõie tuo. meꝰ ἐλυτρωσάμην σε, ἐκάλεσά σε τῷ ὀνόματί σου· ἐμὸς
es tu. & si trãsieris p aquã tecũ sũ: εἶ σύ. καὶ ἐὰν διαβαίνῃς διὰ ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμί,
& flumina nõ cooperiẽt te. & si trãsieris p ig- καὶ ποταμοί σου συγκλείσουσί σε· καὶ ἐὰν διέλθῃς διὰ πυ
nẽ nõ cõbureris. flãma nõ ardebit te: ρὸς οὐ μὴ κατακαυθῇς· φλὸξ οὐ καπήσεταί σε,

qz ego dño de⁹ tu⁹ sanct⁹ israel saluãs te
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ ὁ σώζων σε
feci cõmutationẽ tuã egyptũ ⁊ ethiopiã ⁊ sye=
ἐποίησα ἀλλαγμά σου Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν καὶ σου
nẽ ꝓ te. ex quo honorabilis fact⁹ es ⁊ cõspectu meo. glõ
νεν ὑπὲρ σοῦ, ἀφ' οὗ ἔντιμος ἐγένου ἐναντίον μου· ἐδό=
ficat⁹ es ⁊ ego dilexi te. ⁊ dabo homes
ξασάς σε καὶ ἐγὼ ἠγάπησά σε· καὶ δώσω ἀνθρώπους ὑ
ꝓ te: ⁊ pcipes ꝓ capite tuo. ne time
πὲρ σοῦ, καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς σου· μὴ φο
as: qz ecce ego sum. ab oriẽte adducã semẽ
βοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι· ἀπὸ ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα
tuũ ⁊ ab occidẽte cõgregabo te. dicã aqloni adduc:
σου καὶ ἀπὸ δύσεως συνάξω σε· ἐρῶ τῷ βορρᾷ ἄγε,
⁊ africo ne ꝓhibeas. adduc filios meos a terra
καὶ τῷ λιβί, μὴ κώλυε· ἄγε τοὺς υἱούς μου ἀπὸ γῆς
B
de lõge: ⁊ filias meas a termio terre:
πόρρωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς,
oẽs q̃ inuocãt nomẽ meũ: in eũ gña
πάντες οἱ ἐπικαλοῦσι τῷ ὀνόματί μου, εἰς δόξαν μου
mea creaui illã ⁊ plasmaui eũ ⁊ fe
μου κατεσκεύασα αὐτὸν καὶ ἔπλασα αὐτὸν καὶ ἐποίη
ci illã. ⁊ eduxi ꝓplm cecũ: ⁊ oculi
σα αὐτόν· καὶ ἐξήγαγον λαὸν τυφλόν, καὶ ὀφθαλμοὶ
sũt similr ceci: ⁊ surdas aures hãtes. om
ἐσιν αὐτοῖς τυφλοί, καὶ κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες· πάν=
nes gẽtes cõgregate sũt simul: ⁊ cõuenert pcipes
τα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συνήχθησαν ἄρχοντες
ex eis. qs cõicabit hec aut q̃ a pcipio qs ãnũcia
ἐξ αὐτῶν· τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα, ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγεί=
bit: adducãt testes suos ⁊ iustificent
λει; ἀναγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιούτωσαν
⁊ dicãt vera. audiãt et dicant vera. cistote mihi testes ⁊ ego te
καὶ ἐπάτωσαν ἀληθῆ. γίνεσθέ μοι μάρτυρες κἀγὼ μάρ
stis dicit dñs de⁹ ⁊ seruus me⁹ quẽ elegi
τυς λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ ὁ παῖς μου ὃν ἐξελεξάμην
vt sciatis ⁊ credatis ⁊ intelligatis: qz ego sũ.
ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε, ὅτι ἐγώ εἰμι·
ante me nõ fuit alius de⁹: ⁊ post me nõ
ἔμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ
erit: ego de⁹. ⁊ nõ est ꝓter me saluãs. ego
ἔσται, ἐγὼ θεός· καὶ οὐκ ἔστι παρεξ ἐμοῦ σώζων. ἐγὼ
Dice. 13.b. ãnũciaui ⁊ saluaui ⁊ nõ erat in vobis alien⁹.
ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος·
vos mihi testes ⁊ ego dñs de⁹ ab initio: ⁊
ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς, καὶ
nõ est q̃ de manib⁹ meis eruat: faciã ⁊
οὐκ ἔστι ὃς ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος, ποιήσω καὶ
q̃ auertet illud: sic dicit dñs de⁹ redi
τίς ἀποστρέψει αὐτό; οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ λυτρού
mẽs vos sanct⁹ israel. ꝓpter vos mittã
μενος ὑμᾶς ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ· ἕνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ
C
in babylonẽ ⁊ suscitabo fugiẽtes vniuersos: ⁊ chal
εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐπιγελῶ φεύγοντας πάντας, καὶ χαλ
dei in nauib⁹ vincient: ego dñs de⁹ sctus vr q̃ osti
δαίους ἐν πλοίοις δι' εὐχῆς ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν ὁ κα
di israel rex vr̃m. qz hec dicit do
τακτίσας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν, ὅτι τάδε λέγει κύ=
min⁹ q̃ dat in mari viã ⁊ in aqua vehemẽti se
ριος ὁ διδοὺς ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρί
mitẽte educi: curr⁹ ⁊ equũ ⁊ multitudinẽ robustã
βον, ἐξαγαγὼν ἅρματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον ἰσχυρόν·
sed dormierũt ⁊ nõ resurgent. extincti sũt q̃si
ἀλλ' ἐκοιμήσαντο καὶ οὐκ ἀναστήσονται, ἐσβέσθησαν ὡς
linũ extinctũ. ne memineritis ꝓior⁹ ⁊
λίνον ἐσβεσμένον. μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα καὶ
ãtiqua
τὰ ἀρχαῖα

כָּדַשׁ	"quia" ego° dominus[p] de⁹ tuus[q] sanctus [r]israel oooo	"כִּי "אֲנִי יְהוָה °אֱלֹהֶיךָ °קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל	"כִּי "אֲנִי יְהוָה °אֱלֹהֶיךָ °קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
יֶשַׁע	°saluator tuus. [t]Dedi "pro piciationẽ tuã [r]egyptũ & [r]ethiopiã' & saba' pro te.	"מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי "כָּפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ	"מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי "כָּפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ
	[b]Exquo [c] honorabilis fa=ctus es [b] in oculis meis & [c]glonosus: [c]ego [d]dilexi te.	וְסְבָא תַּחְתֶּיךָ: "מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ "בְּעֵינַי	וְסְבָא תַּחְתֶּיךָ: "מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ "בְּעֵינַי
נָגִיד נָתַן	[b]Et dabo [b]homes [b]pro te: [b]& pplos[m] pro "aia tua. [c]Noli	נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי "אֲהַבְתִּיךָ "וְאֶתֵּן אָדָם	נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי "אֲהַבְתִּיךָ "וְאֶתֵּן אָדָם
	[r]timere [b]quia "ego [r]tecum sum. [t] Ab oriente "adducã [r]semen tuũ: [r] & ab occidẽ te [r]congregabo te. [a] Dicã	תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים "תַּחַת נַפְשֶׁךָ: אַל	תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים "תַּחַת נַפְשֶׁךָ: אַל
יָרֵא אָזַר	[b]aquiloni [c]da: [c] & austro [c]noli [r] prohibere. [f] Affer	תִּירָא "כִּי אִתְּךָ אָנִי מִמִּזְרָח "אָבִיא	תִּירָא "כִּי אִתְּךָ אָנִי מִמִּזְרָח "אָבִיא
נוּא עָרַב	[f]filios meos [r]de lõginquo: [f] & filias meas: [f]ab extre=mis[m] terre. Et "oẽm [o]qui	זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ: "אֹמַר	זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ: "אֹמַר
קָבַץ צָפוֹן	inuocat[p] nomen meũ: [q]in gloriã meã [r]creaui eum:	לַצָּפוֹן תֵּנִי וְלִתֵימָן אַל תְּכַלְאִי	לַצָּפוֹן תֵּנִי וְלִתֵימָן אַל תְּכַלְאִי
נָתַן יָמִן	[r]formaui eum [r]& "feci eum. [r]Educ foras [r]populũ [r]ce=cum [r]& oculos [b] habentẽ:	הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנֹתַי מִקְצֵה	הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנֹתַי מִקְצֵה
כָּלָא בּוֹא	[r]surdum [r]& aures [r]ei sunt	הָאָרֶץ: "כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי	הָאָרֶץ: "כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי
רָחַק גָּוֶה	[r]Omnes [g] gentes oooooo [b]cõgregate sunt [r]simul: [b]& collecte sunt [r]tribus: "quis	בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו:	בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו:
קָבַץ כָּבֵד	"in vobis [o]annũciet [p]istud: [q]& q̃ prima sunt [r] audire nos faciet? [o] Dẽi [r]testes eoꝝ	הוֹצִיא עַם עִוֵּר וְעֵינַיִם יֵשׁ	הוֹצִיא עַם עִוֵּר וְעֵינַיִם יֵשׁ
עָשָׂה יָצָא	[r]& iustificẽtur: [x] & audiãt [r]& dicant. [s] Vere [s]vos [b] te=stes mei [c] dicit oooooooooo	וְחֵרְשִׁים וְאָזְנַיִם לָמוֹ: כָּל הַגּוֹיִם	וְחֵרְשִׁים וְאָזְנַיִם לָמוֹ: כָּל הַגּוֹיִם
קָבַץ יָחַד	[b]dominus: [c] & seruus me⁹ [r]quem [g]elegi [b] vt oooooooo	נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ לְאֻמִּים "מִי	נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ לְאֻמִּים "מִי
נָגַד שָׁמַע	[r]sciatis [s] & credatis [r] mihi: [m] & intelligatis: quia oooo	בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְרִאשֹׁנוֹת יַשְׁמִיעֻנוּ	בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְרִאשֹׁנוֹת יַשְׁמִיעֻנוּ
תֵּן עֵד	[b]ego [b]ipse sum. [q] Ante me [r] non [o]est formatus [r]deus:	יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם "וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ	יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם "וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ
צָדַק שָׁמַע	[o]& post me [r]nõ [r]erit. [r] Ego sum: [o] ego fuꝝ [b] dominus:	וְיֹאמְרוּ אֱמֶת: אַתֶּם עֵדַי נְאֻם	וְיֹאמְרוּ אֱמֶת: אַתֶּם עֵדַי נְאֻם
אָפַר	[c] & non est [b] absq̃ me [r] sal=uator. [r] Ego oooooooooo	יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי "לְמַעַן	יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי "לְמַעַן
יָדַע אָמַן	[f]annũciaui [b] & saluaui: [f] au ditum feci: [s] & non fuit oo	תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי "וְתָבִינוּ "כִּי	תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי "וְתָבִינוּ "כִּי
"בִּין בָּנָה	[f]in vobis "alienus. [a] Vos [o]testes mei [p] dicit [q] domin⁹ [r] & ego [q] deus. [r] Et [a] ab ini=tio [r] ego [r] ipse: oooooooooo	אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל	אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל
יָצַר	[s] & nõ est q̃ de manu mea [b] eruat. [c] Operabor [b] & qs [c] auertet illud? [r] Hec [q] dicit	וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה: אֲנֹכִי אֲנֹכִי יְהוָה	וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה: אֲנֹכִי אֲנֹכִי יְהוָה
הָיָה	[b] dñs [r] redemptor vester oo [s] sanctus [r] israel. "Propter vos "emisi oooooooooooo	וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ:	וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ:
כָּל יָשַׁע	[b] babylonem: [r] & detraxi [q] vectes [r] vniuersos ooooo	אֲנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין	אֲנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין
נָגַד שָׁמַע	[r] & chaldeos [r] in nauib⁹ suis "gloriãtes. [r] Ego [r] domin⁹ [s] sanctus vester: [a] creans	בָּכֶם "זָר "וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם יְהוָה	בָּכֶם "זָר "וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם יְהוָה
זָרָה	[b] israel: [r] rex vester. oooooo [b] Hec [c] dicit [r] dominus [q] qui dedit [b] in mari [r] viam: oooo	וְאָנִי אֵל: גַּם מִיּוֹם אֲנִי הוּא	וְאָנִי אֵל: גַּם מִיּוֹם אֲנִי הוּא
נָצַל כָּפַל	[s] & in aqs [r] torrẽtib⁹ [m] semi tam. "Qui eduxit [o] q̃ drigã [p] & equũ: [q] agmen [r] & robu stum. [a] Simul [r] obdormie=runt "nec [r] resurgẽt: & [r] con triti sunt [s] quasi linũ & [a] ex tincti sunt. [b] Ne [c] memine=ritis [b] priorum [r] & antiqua	וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעַל וּמִי	וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעַל וּמִי
שׁוּב		יְשִׁיבֶנָּה: כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלְכֶם	יְשִׁיבֶנָּה: כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלְכֶם
קָדַשׁ		קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל "לְמַעַנְכֶם "שִׁלַּחְתִּי	קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל "לְמַעַנְכֶם "שִׁלַּחְתִּי
יָרַד בָּרַח		בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כֻּלָּם	בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כֻּלָּם
אֳנִי רֶנֶן		וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם: אֲנִי יְהוָה	וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם: אֲנִי יְהוָה
קָדַשׁ בָּרָא		קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם:	קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם:
נָתַן		כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ	כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ
עֻז "נָתַן		וּבְמַיִם עַזִּים "נְתִיבָה: הַמּוֹצִיא "רֶכֶב	וּבְמַיִם עַזִּים "נְתִיבָה: הַמּוֹצִיא "רֶכֶב
יָצָא עָזַז		וְסוּס חֵיל וְעִזּוּז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ	וְסוּס חֵיל וְעִזּוּז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ
שָׁכַב קוּם		בַּל יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כַּפְשָׁתָה כָּבוּ:	בַּל יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כַּפְשָׁתָה כָּבוּ:
כָּבָה		אַל תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת	אַל תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת
זָכַר			

Pñtiua.heb. Tex.he.Esa.xliiij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אַל תִּתְבֹּנָנוּ׃ הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִצְמָח הֲלֹא תֵדָעוּהָ אַף אָשִׂים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישִׁימוֹן נְהָרוֹת׃ תְּכַבְּדַנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה כִּי נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת בִּישִׁימוֹן לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בְחִירִי׃ עַם זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ׃ וְלֹא אֹתִי קָרָאת יַעֲקֹב כִּי יָגַעְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל׃ לֹא הֵבֵיאתָ לִּי שֵׂה עולותיך וְזִבְחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא הַעֲבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ בִּלְבוֹנָה׃ לֹא קָנִיתָ לִי בַכֶּסֶף קָנֶה וְחֶלֶב זִבְחֶיךָ לֹא הִרְוִיתָנִי אַךְ הַעֲבַדְתַּנִי בְּחַטֹּאותֶיךָ הוֹגַעְתַּנִי בַּעֲוֹנֹתֶיךָ׃ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאותֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר׃ הַזְכִּירֵנִי נִשְׁפְּטָה יָחַד סַפֵּר אַתָּה לְמַעַן תִּצְדָּק׃ אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן וּמְלִיצֶיךָ פָּשְׁעוּ בִי׃ וָאֲחַלֵּל חָטָא שָׂרֶיךָ קֹדֶשׁ וָאֶתֵּן לַחֵרֶם יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לִגְדוּפִים׃

Ca. xliiij. וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בָּחַרְתִּי בוֹ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עֹשְׂךָ וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן יַעְזְרֶךָ אַל תִּירָא עַבְדִּי יְשֻׁרוּן וּבָחַרְתִּי בוֹ׃ כִּי אֶצֹק מַיִם עַל צָמֵא וְנוֹזְלִים עַל יַבָּשָׁה אֶצֹק רוּחִי עַל זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל צֶאֱצָאֶיךָ׃ וְצָמְחוּ בֵּין חָצִיר כַּעֲרָבִים עַל יִבְלֵי מָיִם׃ זֶה יֹאמַר לַיהוָה אָנִי וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים׃ וּמִי כָמוֹנִי יִקְרָא וְיַגִּידָהּ וְיַעַרְכָהּ לִי מִשּׂוּמִי

ne[e] itueamini.[b] Ecce ego
facio[b] noua & ooooooooo
nunc[m] orientur : [n] vtiq;
[o] cognoscetis ea.[q] Ponam
[r] in deserto[o] viam : & [r] in
inuio[o] flumina. Et oooooo
[s] glificabit me[t] bestia[u] agri:
[o] dracones[b] & struthiões:
[o] qua[c] dedi[r] in deserto[s] a[o]
quas: & [b] flumina oooooo
[r] in inuio:[b] vt darem potũ
[t] popło meo[m] electo meo.
[b] Populũ[o] istum [r] formaui
[q] mihi:[r] laudẽ meã[s] narra
bit. [r] Non[m] me[t] inuocasti
[r] iacob:[r] nec[t] laborasti ooo
[b] in me[c] israel.[b] Non[r] obtu
listi[r] mihi[s] arietem oooooo
[t] holocausti tui :[t] & victis
tuis[b] non [r] glorificasti me.
[m] Non[n] te seruire feci[o] i ob
latione :[q] nec[q] laborẽ tibi
p̃bui[r] in thure.[s] Non[r] emi
sti[n] mihi[s] argẽto[r] calamũ:
[r] & adipe[s] victimarũ tuarũ
[b] nõ[c] inebriasti me.[b] Verũ
tñ[c] fuire me feci sti[r] ĩ pctis
tuis:[s] p̃bui:sti mihi laborẽ
[b] in iniqtatibus tuis.[r] Ego
sum[b] ego sum[r] ipse[m] qui de
leo[n] iniqtates tuas[o] ppter
me:[p] & pctorũ tuorũ[s] nõ
[r] recordabor.[s] Reduc me
in mẽoriã: & [r] iudicemur
[n] simul:[r] narra si qd hẽs[b] vt
[s] iustificeris.[b] Pater tu[o] pri
mus[b] peccauit:[r] & interp̃
tes tui[r] p̃uaricati sunt[s] in
me.[b] Et cõtaminaui[r] prin
cipes[s] sctõs:[r] & dedi[m] ad in
ternitionẽ[n] iacob[o] & israel
[p] in blasphemiam. 44.

ne recogitetis. ecce ego facio noua q̃ nũc ort
μὴ συλλογίζησθε. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀναται- t. Cor.
ntur & cognoscetis ea & faciã in deserto viã ε.b.
λεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτὰ καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν Apo.
& in iaquoso flumina: bũdicẽt mihi bestiæ n.
καὶ ἐν τῇ ἀυδρῳ ποταμούς. εὐλογήσει μὲ τὰ θηρία τοῦ
agri: sirenes & filiæ struthionũ: q̃ dedi in
ἀγροῦ, σειρῆνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν
deserto aquã & flumina in iaquoso vt bibere faciã
τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν τῇ ἀυδρῳ ποτίσαι
gen̄ meũ electũ ppũm meũ quẽ acq̃siui
γένος μου τὸ ἐκλεκτὸν λαόν μου ὃν περιεποιησάμην
virtutes meas vt narret nõ mõ vocaui te iacob:
τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι ἐν νῦν ἐκάλεσά σε Ἰακώβ, D
neq̃ laborare te feci israel. nõ obtulisti mihi o-
οὐδὲ κεκοπίακάς σε ἐποίησα Ἰσραήλ. οὐκ ἤνεγκάς μοι πρό-
ues holocaustũ tui: neq̃ in victi
βατα τῆς ὁλοκαρπώσεώς σου, οὐδὲ ἐν ταῖς θυσί-
mis tuis glificasti me: nõ seruiuisti in hostiis: ne
αις σου ἐδόξασάς με, οὐκ ἐδούλωσας ἐν θυσίαις, οὐ-
q̃ laborẽ fecisti in thure: neq̃ emisti mihi thy
δὲ ἔγκοπον ἐποίησας ἐν λιβάνῳ, οὐδὲ ἐκτήσω μοι θυ-
miama argẽto: neq̃ adipẽ hostiarũ tuarũ cõ-
μίαμα ἀργυρίου, οὐδὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύ-
cupiui. sed in pctis tuis defendi te: & in
μησα· ἀλλ' ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου ὑπερηφάνησά σε, καὶ ἐν
iniqtatib⁹ tuis. ego sum. ego sum ipe q̃ deleo
ταῖς ἀδικίαις σου. ἐγώ εἰμι· ἐγώ εἰμι ἀνὴρ ὁ ἐξαλείφων
iniqtates tuas ppter me & pctõꝝ tuoꝝ nõ
τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τὰς ἁμαρτίας σου οὐ
recordabor. tu aũt memẽto & iudicemur simul dic
μνησθήσομαι. σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κριθῶμεν ἅμα λέγε
tu iniqtates tuas prim⁹ vt iustificeris. pec⁹
σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος ἵνα δικαιωθῇς· οἱ πατέρες
vri primi peccauerũt: & principes vri iniq̃ egerũt
ὑμῶν πρῶτοι ἥμαρτον, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ἐπόνησαν
in me. & cõtaminauerũt principes sctã meã: & de
εἰς ἐμέ· καὶ ἐμίανάν οἱ ἄρχοντες τὰ ἅγιά μου, καὶ ἔδω
di vt pderẽt iacob & israel in opprobriũ.
κα ἐκπολίσαι Ἰακὼβ καὶ Ἰσραὴλ εἰς ὀνειδισμόν. Ca. 44.

Nunc audi iacob puer me⁹ & israel Νῦν δὲ ἄκουσον Ἰακὼβ ὁ παῖς μου καὶ Ἰσραὴλ A
quẽ elegi sic dicit dñs dẽ q̃ creauit te & ὃν ἐξελεξάμην οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε καὶ Dieit. 50. & 46. g.
plasmauit te de ventre. adhuc hẽbis auxiliũ. ne timeas puer
πλάσας σε ἐκ κοιλίας· ἔτι βοηθόν. μὴ φοβοῦ παῖς
me⁹ iacob & dilect⁹ israel quẽ elegi.
μου Ἰακὼβ καὶ ὁ ἠγαπημένος Ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην·
q̃ ego dabo aquã in siti ãbulãtib⁹ in ia-
ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν δίψει τοῖς πορευομένοις ἐν ἀυ-
so. ponã spũm meũ sup semẽ tuũ &
τῷ. ἐπιθήσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ
bdictiões meas sup filios tuos: & orient
τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ τοὺς υἱούς σου, καὶ ἀνατελοῦσιν
vt i medio aque fenũ & sicut salix iuxta oẽs fin
ὡς ἀναμέσον ὕδατος χόρτος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παρὰ
entẽ aquã. hic dicet dei sum & ille clamabit
ον ὕδωρ. οὗτος ἐρεῖ τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ οὗτος βοήσεται
in nõie iacob. & alꝰ scribet manu
ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰακώβ. καὶ ἕτερος ἐπιγράψει χειρὶ
sua: dei sum & in nõie israel clama
αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσραὴλ βοήσε-
bit. sic dicit dñs de⁹ rex israel & q̃re
ται· οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ ῥύ-
demit eũ de⁹ sabaoth. ego primꝰ & ego
σάμενος αὐτὸν θεὸς σαβαώθ. ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ
post hec ꝑter me nõ est de⁹ q̃ sicut ego
μετὰ ταῦτα πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι θεὸς τίς ὥσπερ ἐγὼ
stet vocet & ãnũciet & paret
στὼ καλεσάτω καὶ ἀναγγειλάτω καὶ ἑτοιμασάτω 8.41.b
mihi ex quo feci hoiem & ifra.
μοι ἀφ' οὗ ἐποίησα ἄνθρωπον ooooooooooooooooo 48.b.

Bpo.2. 4.esd. 6 B

in seculũ: ꝛ vẽtura anteꝙ veniãt ãnũci
ent vobis.ne formidetis neq; cõturbemini nõ ab
initio aurib⁹ pcepistis ꝛ ãnũciaui vobis:testes vos
estis: si est deꝰ pter me: ꝛ nõ erãt tãc plasmãtes:
ꝛ sculpẽtes oẽs vani faciẽtes desideria
eoꝝ q̃nõ pderũt eis. ꝛ testes eoꝝ nõ vi
debũt ꝛ nõ cognoscẽt vt cõfundant. qs formabit fo:
tem: ꝛ sculptile cõflabit ad nihil vtile:ecce oẽs parti
cipes eiꝰ cõfundent plasmãtes deũ ꝛ scul
ptile⁹ cõflauit:ad ni
hil vtile:ecce oẽs parti
cipes eius cõfundentur.
Fabri enĩ sunt ex hoĩb⁹.
Conueniẽt enĩ oẽs: sta
bũt & pauebũt: & cõfun
dentur simul. Faber fer
rarius lima operatus est:
in prunis & in malleis
formauit illud: & opat⁹
est i brachio fortitudinis
sue. Esuriet & deficiet:
nõ bibet aquã & lasse
scet. Artifex lignari ex
tendit normã: formauit
illud in runcina. Fecit il
lud in angularib⁹: & in
circino tornauit illud: oo
& fecit imaginem viri
quasi speciosum oooooo
hominẽ habitantẽ in
domo. Succidit cedros:
tulit ilicem & quercum
que steterat inter ligna
silue. Plãtauit pinũ quã
pluuia nutriuit & facta ẽ
hoĩbus in focũ. Sũpsit
ex eis & calefactus est:
& succendit & coxit pa
nes: de reliquo aũt opat⁹
est deũ & adorauit: fecit
sculptile: & curuatus est
ante illud. Mediũ eiꝰ cõ
bussit igni: & de medio
eius carnes coxit & come
dit: coxit pulmentũ & sa
turat⁹ est: & calefact⁹ est:
& dixit. Vah: calefact⁹
sum: vidi focũ. Reliquũ
autẽ eius deũ fecit & scul
ptile sibi. Curuatur ante
illud: & adorat illud & ob
secrat: dicẽs. Libera me:
qa deꝰ meꝰ es tu. Nescie
runt neq; intellexerũt.
Obliti enĩ sũt ne videãt
oculi eorum: ne intelli
gant in corde suo. Non
recogitãt in mente sua:
neq; cognoscũt neq; cõ
sentiũt vt dicãt. Medie
tatem eius cõbusi igni:
& coxi super carbones
eius panes: coxi oooooo
carnes & comedi: & de
reliquo eius idolũ faciã.

Sap. 13.c.

C

A

D

ἐις τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀπαγγειλάτωσαν ὑμῖν· μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πλαγιάζεσθε ἐνώπιον αὐτῶν· ἀπ' ἀρχῆς ἀνυπόστατοι καὶ ἀπόκρυφα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς ἐστε· εἰ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὃ οὐκ ἔγνω. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσιν, τίς πλάσει θεὸν καὶ γλύψει γλυπτὸν εἰς ὠφέλειαν; ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοὶ αὐτοῦ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσαντες ταῦτα καὶ γλύψαντες οὐδὲν ὠφελήσουσιν αὐτούς. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσιν, τίς πλάσει θεὸν καὶ γλύψει γλυπτὸν εἰς ὠφέλειαν; ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοὶ αὐτοῦ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσαντες ταῦτα καὶ γλύψαντες οὐδὲν ὠφελήσουσιν αὐτούς. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσιν, τίς πλάσει θεὸν καὶ γλύψει γλυπτὸν εἰς ὠφέλειαν; ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοὶ αὐτοῦ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσαντες ταῦτα καὶ γλύψαντες οὐδὲν ὠφελήσουσιν αὐτούς.

ab initio aurib⁹ pcepistis ꝛ ãnũciaui vobis:testes vos
estis: si est deꝰ pter me: ꝛ nõ erãt tãc plasmãteꝰ:
ꝛ sculpẽteꝰ oẽs vani faciẽteꝰ desideria
eoꝝ q̃nõ pderũt eis. ꝛ testes eoꝝ nõ vi
debũt ꝛ nõ cognoscẽt vt cõfundant. qs formabit fo:
tem: ꝛ sculptile cõflabit ad nihil vtile:ecce oẽs parti
cipes eiꝰ cõfundent plasmãteꝰ deũ ꝛ scul
ptileꝰ cõflauit:ad ni
hil vtile:ecce oẽs parti
cipes eius cõfundentur.
Fabri enĩ sunt ex hoĩb⁹.
Conueniẽt enĩ oẽs: sta
bũt & pauebũt: & cõfun
dentur simul. Faber fer
rarius lima operatus est:
in prunis & in malleis
formauit illud: & opat⁹
est i brachio fortitudinis
sue. Esuriet & deficiet:
nõ bibet aquã & lasse
scet. Artifex lignari ex
tendit normã: formauit
illud in runcina. Fecit il
lud in angularib⁹: & in
circino tornauit illud: oo
& fecit imaginem viri
quasi speciosum oooooo
hominẽ habitantẽ in
domo. Succidit cedros:
tulit ilicem & quercum
que steterat inter ligna
silue. Plãtauit pinũ quã
pluuia nutriuit & facta ẽ
hoĩbus in focũ. Sũpsit
ex eis & calefactus est:
& succendit & coxit pa
nes: de reliquo aũt opat⁹
est deũ & adorauit: fecit
sculptile: & curuatus est
ante illud. Mediũ eiꝰ cõ
bussit igni: & de medio
eius carnes coxit & come
dit: coxit pulmentũ & sa
turat⁹ est: & calefact⁹ est:
& dixit. Vah: calefact⁹
sum: vidi focũ. Reliquũ
autẽ eius deũ fecit & scul
ptile sibi. Curuatur ante
illud: & adorat illud & ob
secrat: dicẽs. Libera me:
qa deꝰ meꝰ es tu. Nescie
runt neq; intellexerũt.
Obliti enĩ sũt ne videãt
oculi eorum: ne intelli
gant in corde suo. Non
recogitãt in mente sua:
neq; cognoscũt neq; cõ
sentiũt vt dicãt. Medie
tatem eius cõbusi igni:
& coxi super carbones
eius panes: coxi oooooo
carnes & comedi: & de
reliquo eius idolũ faciã.

ἐις τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀπαγγειλάτωσαν ὑμῖν· μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πλαγιάζεσθε ἐνώπιον αὐτῶν· ἀπ' ἀρχῆς ἀνυπόστατοι καὶ ἀπόκρυφα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς ἐστε· εἰ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὃ οὐκ ἔγνω. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσιν, τίς πλάσει θεὸν καὶ γλύψει γλυπτὸν εἰς ὠφέλειαν; ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοὶ αὐτοῦ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσαντες ταῦτα καὶ γλύψαντες οὐδὲν ὠφελήσουσιν αὐτούς. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσιν, τίς πλάσει θεὸν καὶ γλύψει γλυπτὸν εἰς ὠφέλειαν; ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοὶ αὐτοῦ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσαντες ταῦτα καὶ γλύψαντες οὐδὲν ὠφελήσουσιν αὐτούς. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσιν, τίς πλάσει θεὸν καὶ γλύψει γλυπτὸν εἰς ὠφέλειαν; ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοὶ αὐτοῦ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσαντες ταῦτα καὶ γλύψαντες οὐδὲν ὠφελήσουσιν αὐτούς.

populũ antiquũ. Ventura & q̃ futura sunt an nũciẽt eis. Nolite time re: neq; conturbemini. Ex tũc audire te feci: & annunciaui. oooooooooo Vos estis testes mei. Nũ quid est deus abscq; me: & formator quẽ ego nõ nouerimus? Plaste idoli oẽs nihil sunt: & amantissima eorũ nõ pderunt eis. Ipsi sunt testes eoꝝ: qa nõ vidẽt neq; intelligunt: vt confundantur. Quis formauit deũ: & sculptile cõflauit: ad nihil vtile? Ecce oẽs partipes eius cõfundentur. Conueniẽt enĩ oẽs: stabũt & pauebũt: & cõfundentur simul. Faber ferrarius lima operatus est: in prunis & in malleis formauit illud: & opat⁹ est i brachio fortitudinis sue. Esuriet & deficiet: nõ bibet aquã & lassescet. Artifex lignari extendit normã: formauit illud in runcina. Fecit illud in angularib⁹: & in circino tornauit illud: & fecit imaginem viri quasi speciosum hominẽ habitantẽ in domo. Succidit cedros: tulit ilicem & quercum que steterat inter ligna silue. Plãtauit pinũ quã pluuia nutriuit & facta ẽ hoĩbus in focũ. Sũpsit ex eis & calefactus est: & succendit & coxit panes: de reliquo aũt opat⁹ est deũ & adorauit: fecit sculptile: & curuatus est ante illud. Mediũ eiꝰ cõbussit igni: & de medio eius carnes coxit & comedit: & saturat⁹ est: & calefact⁹ est: & dixit. Vah: calefactus sum: vidi focũ. Reliquũ autẽ eius deũ fecit & sculptile sibi. Curuatur ante illud: & adorat illud & obsecrat: dicẽs. Libera me: qa deus meus es tu. Nescierunt neq; intellexerũt. Oblitieni sũt ne videãt oculi eorum: ne intelligant in corde suo. Non recogitãt in mente sua: neq; cognoscũt neq; cõsentiũt vt dicãt. Medietatem eius cõbusi igni: & coxi super carbones eius panes: coxi oooooo carnes & comedi: & de reliquo eius idolũ faciã.

עַם־עוֹלָם וְאוֹתִיּוֹת וַאֲשֶׁר תָּבֹאנָה
יָגִידוּ לָמוֹ׃ אַל תִּפְחֲדוּ וְאַל תִּרְהוּ
הֲלֹא מֵאָז הִשְׁמַעְתִּיךָ וְהַגַּדְתִּי
וְאַתֶּם עֵדַי הֲיֵשׁ אֱלוֹהַ מִבַּלְעָדָי
וְאֵין צוּר בַּל יָדָעְתִּי׃ יֹצְרֵי פֶּסֶל
כֻּלָּם תֹּהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל יוֹעִילוּ
וְעֵדֵיהֶם הֵמָּה בַּל יִרְאוּ וּבַל יֵדָעוּ
לְמַעַן יֵבֹשׁוּ׃ מִי יָצַר אֵל וּפֶסֶל
נָסָךְ לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃ הֵן כָּל חֲבֵרָיו
יֵבֹשׁוּ וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם
יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם יַעַמְדוּ יִפְחֲדוּ יֵבֹשׁוּ
יָחַד׃ חָרַשׁ בַּרְזֶל מַעֲצָד וּפָעַל
בַּפֶּחָם וּבַמַּקָּבוֹת יְצָרֵהוּ וַיִּפְעָלֵהוּ
בְּזְרוֹעַ כֹּחוֹ גַּם רָעֵב וְאֵין כֹּחַ לֹא
שָׁתָה מַיִם וַיֵּעָף׃ חָרַשׁ עֵצִים נָטָה
קָו יְתָאֲרֵהוּ בַּשָּׂרָד יַעֲשֵׂהוּ
בַּמַּקְצֻעוֹת וּבַמְחוּגָה יְתָאֲרֵהוּ
וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּתַבְנִית אִישׁ כְּתִפְאֶרֶת
אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת׃ לִכְרֹת לוֹ אֲרָזִים
וַיִּקַּח תִּרְזָה וְאַלּוֹן וַיֵּאְמֵץ לוֹ בַּעֲצֵי
יַעַר נָטַע אֹרֶן וְגֶשֶׁם יְנַדֵּל׃ וְהָיָה
לְאָדָם לְבָע�ֵר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיֶּחֱם
אַף יָשִׁיק וְאָפָה לֶחֶם אַף יִפְעַל
אֵל וַיִּשְׁתַּחוּ עָשָׂהוּ פֶסֶל וַיִּסְגָּד
לָמוֹ׃ חֲצִיוֹ שָׂרַף בְּמוֹ אֵשׁ עַל חֲצִיוֹ
בָּשָׂר יֹאכֵל יִצְלֶה צָלִי וְיִשְׂבָּע אַף
יָחֹם וֹיאמַר הֶאָח חַמּוֹתִי רָאִיתִי
אוֹר׃ וְשְׁאֵרִיתוֹ לְאֵל עָשָׂה לְפִסְלוֹ
יִסְגָּד לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּתְפַּלֶּל אֵלָיו
וַיֹּאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלִי אָתָּה׃ לֹא
יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת
עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבָּם׃ וְלֹא
יָשִׁיב אֶל לִבּוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה
לֵאמֹר חֶצְיוֹ שָׂרַפְתִּי בְמוֹ אֵשׁ
וְאַף אֲפִיתִי עַל גֶּחָלָיו לֶחֶם אָצְלָה
בָשָׂר וְאֹכֵל וְיִתְרוֹ לְתוֹעֵבָה אֶעֱשֶׂה

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.xlv.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
סָגַד	לִבּוֹל ׀ עֵץ ׀ אָסְנוֹד׃ רֹעֶה ׀ אֵפֶר ׀ לֵב	Ante truncũ ligni pcí dam: Pars eius cinis est.	τ adorāt ci. scito q; cinis cor e.
הָתַל נָטָה	הוּתַל ׀ הִטָּהוּ ׀ וְלֹא ׀ יַצִּיל ׀ אֶת ׀ נַפְשׁוֹ	Cor infipiēs adorabit illud: & nō liberabit ani mā suā: neq; dicet: forte mendaciū est in dextera mea.	καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. γνῶτι ὅτι ἀπατὴς ἡ καρδία αὐ οῦσι τ errant τ nemo pōt liberare
נָצַל	וְלֹא ׀ יֹאמַר ׀ הֲלוֹא ״שֶׁקֶר ׀ בִּימִינִי׃	Memento horum iacob & israel: quoniā seruꝰ meꝰ es tu. Forma ui te: seruus meus es tu	τῶν καὶ πλανῶνται καὶ ἐνδεῖς δύνασθαι ἐξιλάσασθαι τὴν
אָמַר נָגַן	זְכָר ׀ אֵלֶּה ׀ יַעֲקֹב ׀ וְיִשְׂרָאֵל ׀ כִּי	israel: non obliuiscaris mei. Deleui vt nubem oꝰ	aiam suā. videte nō dicetis q; mēdaciū in dex
	עַבְדִּי ׀ אָתָּה ׀ יְצַרְתִּיךָ ׀ עֶבֶד ׀ לִי ׀ אָתָּה ׀	iniqtates tuas: & q̄si ne bulā pctā tua. Reuerte re ad me qm redemi te.	tera mea: memēto hoꝰ iacob τ israel: q; ξιά μου, μνήσθητι ταῦτα Ἰακὼβ καὶ Ἰσραήλ, ὅτι
נָשָׁה נָשָׁה	יִשְׂרָאֵל ׀ לֹא ׀ תִנָּשֵׁנִי׃ מָחִיתִי ׀ כָעָב	Laudate celi quoniam fecit dñs: iubilate extre ma terre. ooooooooooooo	puer meꝰ es tu. formaui te puerū meū τ tu
פֶּשַׁע ׀ עָבִיתִי ׀ וְכָעָנָן ׀ חַטֹּאתֶיךָ ׀ שׁוּבָה	Resonate montes laudatione: saltus & oē lignū eius. Quoniā redemit	παῖς μου εἶ σύ. ἴσθλασά σε παιδά μου καὶ σὺ	
אֵלַי ״כִּי ״נְאַלְתִּיךָ׃ רָנּוּ ׀ שָׁמַיִם ׀ כִּי	dominus iacob: & israel gloriabitur. Hec dicit	israel ne obliuiscaris mei. ecce deleui sicut nu	
עָשָׂה ׀ יְהוָה ׀ הָרִיעוּ ׀ תַּחְתִּיּוֹת ׀ אָרֶץ ׀	dñs redemptor tuus: oo & formator tui ex vtero.	bē iniqtates tuas: τ sicut caliginē pctā tua.	
פִּצְחוּ ׀ הָרִים ׀ רִנָּה ׀ יַעַר ׀ וְכָל ׀ עֵץ ׀ בּוֹ	Ego sum dñs faciēs oia: extendens celos solus:	reuertere ad me τ redimā te. letamini	
כִּי ׀ גָאַל ׀ יְהוָה ׀ יַעֲקֹב ׀ וּבְיִשְׂרָאֵל	stabiliens terram & ooo nullus mecū. Irrita fa ciens signa diuinoꝝ: &	οὐρανοί ὅτι ἐλέησεν ὁ θεὸς τὸν Ἰσραήλ, σαλπίσατε τὰ	
יִתְפָּאָר׃ כֹּה ״אָמַר ׀ יְהוָה ׀ גֹּאֲלֶךָ	ariolos in furorē vertēs. Conuertēs sapiētes re trorsum: & scientiā eorū	fundamēta terre. clamate mōtes letitiā colles τ	
וְיֹצֶרְךָ ׀ מִבֶּטֶן ׀ אָנֹכִי ׀ יְהוָה ׀ עֹשֶׂה ׀ כֹּל ׀	stultā faciens. Suscitans verbū serui sui: & cōsiliū nūciorū suoꝝ cōplens.	ὄρεα τὴν ἐμιλίαν τῆς γῆς. βούσατε ὄρη ἀγαλλίασιν εἰ βουνοὶ καὶ	
נֹטֶה ׀ שָׁמַיִם ׀ לְבַדִּי ׀ רֹקַע ׀ הָאָרֶץ ׀	Qui dico hierlm habita beris: & ciuitatibus iude edificabimini: & deserta eiꝰ suscitabo. Qui dico	oia ligna q̄ in eis: q; redemit dñs	
מִי ׀ אִתִּי׃ מֵפֵר ׀ אוֹתוֹת ׀ בַּדִּים ׀ וְקֹסְמִים	profundo desolare: & flumina tua arefaciam.	πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος	
יְהוֹלֵל ׀ מְשִׁיב ״ חֲכָמִים ״ אָחוֹר ׀	Qui dico cyro pastor meꝰ es: & oēm volūtatē meam cōplebis. Qui di co hierusalem edificabe ris: & templo fundabe ris. 45.	Iacob τ israel glificabit. sic dicit dñs	
וְדַעְתָּם ׀ יְסַכֵּל׃ מֵקִים ׀ דְּבַר ׀ עַבְדּוֹ ׀		ὁ λυτρούμενός σε καὶ πλάσων σε ἐκ κοιλίας. ἐγώ εἰμι	
וַעֲצַת ׀ מַלְאָכָיו ׀ יַשְׁלִים ׀ הָאֹמֵר ׀		dñs q redimit te τ formās te ex vtero. ego sum	
לִירוּשָׁלַ͏ִם ׀ תּוּשָׁב ׀ וְלָעָרֵי ׀ יְהוּדָה		ὁ λυτρούμενός σε καὶ πλάσω σε ἐκ κοιλίας. ἐγώ εἰμι	
תִּבָּנֶינָה ׀ וְחָרְבוֹתֶיהָ ׀ אֲקוֹמֵם׃ הָאֹמֵר ׀	Hec dicit dñs christo meo cyro: cuius apprehendi dexteram vt subiiciam ante faciem eius gentes: & dorsa regū vertam. Et aperiā coràm eo ianuas: & porte nō claudentur. Ego ante te ibo: & gloriosos terre humi liabo. Portas ereas ooo cōteram: & vectes ferreos cōfringam. Et dabo tibi thesauros abscōditos: & arcana secretoꝝ: vt scias quia ego dominus qui voco oooooooo nomen tuū deus israel: propter ooooooooooooo seruū meū iacob: & israel electū meū. Et vocaui te noie tuo: affimilaui te: & nō cognouisti me.	dñs christo meo cyro cuiꝰ	
לַצּוֹלָה ׀ חָרְבִי ׀ וְנָהַרְתַּיִךְ ׀ אוֹבִישׁ׃			
״ הָאֹמֵר ״ לְכוֹרֶשׁ ׀ רֹעִי ׀ וְכָל ׀ חֶפְצִי			
יַשְׁלֵם ׀ וְלֵאמֹר ׀ לִירוּשָׁלַ͏ִם ״ תִּבָּנֶה ׀			
וְהֵיכָל ׀ תִּוָּסֵד׃			
כֹּה ״אָמַר ׀ יְהוָה ״ לִמְשִׁיחוֹ			
לְכוֹרֶשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ הֶחֱזַקְתִּי ״ בִּימִינוֹ ׀ לְרַד			
״ לְפָנָיו ׀ גּוֹיִם ״ וּמָתְנֵי ״ מְלָכִים ״ אֲפַתֵּחַ			
״ לְפָתֹחַ ״ לְפָנָיו ׀ דְּלָתַיִם ״ וּשְׁעָרִים			
״ לֹא ״ יִסָּגֵרוּ׃ אֲנִי ׀ לְפָנֶיךָ ׀ אֵלֵךְ ״			
וְהֹדוּרִים ״ אֲיַשֵּׁר ״ דַּלְתוֹת ״ נְחוּשָׁה			
אֲשַׁבֵּר ״ וּבְרִיחֵי ״ בַרְזֶל ״ אְגַדַּע׃ וְנָתַתִּי			
לְךָ ״ אוֹצְרוֹת ״ חֹשֶׁךְ ״ וּמַטְמֻנֵי ״ מִסְתָרִים ״			
לְמַעַן ״ תֵּדַע ׀ כִּי ״ אֲנִי ׀ יְהוָה ״ הַקֹּרֵא			
בִּשְׁמֶךָ ׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל׃ ״ לְמַעַן			
עַבְדִּי ׀ יַעֲקֹב ״ וְיִשְׂרָאֵל ״ בְּחִירִי ׀ וָאֶקְרָא			
לְךָ ״ בִּשְׁמֶךָ ׀ אֲכַנֶּךָ ׀ וְלֹא ׀ יְדַעְתָּנִי׃			

Cap. xlv.

מָשַׁח ״ חָזַק			
יָתַן רָדָה			
פָּנָה ״ פָּתַח			
סָגַר			
יָצַר בָּרָא			
פּוּר ״ עָשָׂה			
הֹלֵל ׀ שׁוּב			
אַחַר ״ סָבַל			
קוּם ׀ יָצַע			
יָצַר ״ שָׁלֵם			
יָשַׁב ״ צִיר			
קוּם ״ נָצָה			
יָבֵשׁ			
יָצָה			
שָׁלֵם ״ בָּנָה			
הֵיכָל ׀ יָסַד			
כּוֹר ״ עָבַר			
יָתַן			
אָצַר ״ טָמַן			
סָתַר ״ יָדַע			
קָרָא ״ עָבַר			
יָדַע			

Trāsla.gre.lex.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.xlv.	Pritiua.heb.
q: ego dñs deꝰ t nō est ālꝰ: extra me nō est	mEgo°dñs:°non est ᵖamplius: ᑫextra me'non est	זלת	
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστι ἔτι, πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι	°deus.ˢAccinxi te:ᵗ & nō	אזר	
deꝰ.cōfortaui te t nō cognouisti me:et sciāt q ab	ᵗcognouisti me: ooooooooo		
θεός. ἐνίσχυσά σε καὶ οὐκ ἔγνως με, ἵνα γνῶσιν οἱ ἀπὸ	ʳvtꝰsciant hi ᵃqui ab ortu	זרח ערב	
ortu solis t q ab occasu: qm̄ nō est ꝑter	ᵇsolisᶜ& qui ab occidente:		
ἀνατολῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι πλὴν	ᵈquoniāᶠabsq; meᶜnō est		
me. ego dñs deꝰ t nō est ālꝰ. ego q fa=	deus.ᵍEgoʰdñsᶦ& non est		
ἐμοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστι ἔτι · ἐγὼ ὁ κατα= Gmos 1.	ᵏalter :ˡformansᵐlucē ⁿ &		
duicaui lucē: t q fecī tenebras: faciēs pacē	creansᵒtenebras :ᵖfaciēs	יצר ברא	
σκευάσας φῶς, καὶ ποιήσας σκότος, ὁ ποιῶν εἰρήνην	ᑫpacemʳ& creansˢ malū.	שלם	
t creans mala. ego dñs deꝰ faciēs oīa. le=	ᵗEgoᵘ dominus ᵛfaciens	רוץ רעף	
καὶ κτίζων κακά. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν πάντα. ἵν= D	ʷomnia'hec.ˣ Rorate ʸceli	עלה גזל	
tetur celi desup: t nubes spargāt	ᶻdesuper: ooooooooooooo		
φραγήτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, καὶ αἱ νεφέλαι ῥαιάτωσαν	ᵃ& nubes ᵇpluantᶜiustum:	פתח	
iustīciā: germinet terra:t oriatur mia : t B	ᵈaperiaturᵉterra ooooooo		
δικαιοσύνην, βλαστησάτω ἡ γῆ καὶ ἀνατειλάτω ἅλιος, καὶ	ᶠ& germinetᵍ saluatorem	פרה צמח	
iustīciā. germinet simul.ego sū dñs q creaui	ʰ& iusticiaᵐoriaturⁿ simul.		
δικαιοσύνην βλαστησάτω ἅμα. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ κτίσας	ᵒEgo ᵖdñs ᑫcreaui eum.	ברא	
te: q fecī melioꝰ lutū figuli: nūq d arā	ʳVeᵘqui contradicit oooo		
σε, τί ποιήσω βελτίων πηλὸν κεραμεύς; μὴ ὁ ἀροτρι=	ˢfictori suo :ᵗtestaʳde' sa=		
tota die arabit terrā:nūq d dicet lu=	miis°terre. ooooooooooo		
ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει τὴν γῆν; μὴ ἐρεῖ ὁ πη= Rom. 9.	ᵛNunquid dicetᶜ lutū ʷfi=	יצר	
gulꝰ figulꝰ q facis q: nō operaꝰ neq; habeo	ˣgulo suo :ʸquid ᶻfacis :ᵃ&		
λὸς τῷ κεραμεῖ; τί ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζῃ; οὐδὲ ἔχεις Luce. 15. c.	opus tuum ᵇabsq; 'manī=	אמר עשה	
manus! te dicēs patri q generabis t	busᵉestꝰ! Veᵐqui dicit oo		
χεῖρας; οὐδὲ ὁ λέγων τῷ πατρί Τί ἐννήσεις καὶ τῇ	ⁿpatriᵒquid ᵖgeneras :ᑫ&		
matri q parturiꝰ!q: sic dicit dñs deꝰ	mulieri ʳquid oooooooooo	יצר	
μητρί Τί ὠδίνεις; ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ	ˢparturisᵗ! Hecᵘdicitᵛdo=		
fctōr israel q fecit ventura: interrogate	minusʷsanctus ooooooooo		
ἅγιος Ἰσραὴλ ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, ἐρωτήσατέ	ˣisraelʸplastes eius.ᶻVen=		
me de filiis meis:t de operibꝰ ma	turaᵃinterrogate me: oo		
με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ τῶν ἔργων τῶν χει=	ᵇsupᶜ filios meos'& super		
nūmeaq; mādate mihi.ego feci terrā t hoiez	ᵈopusᵉmanuū mearūᶠmā		
ρῶν μου ἐντελεῖσθέ μοι, ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνθρω=	date mihi.ᵍEgoʰfeciⁱterꝛ=		
sup ea. ego manu mea firmaui ce	ram:ᵏ& hoiemˡ sup eam	עשה	
πους ἐν ἀνάγκῃ. ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρα=	ᵐcreaui.ⁿ Ego et ᵒmanus		
lō. ego oībus stellis mādaui. ego suscitabo	meeᵖ tetēderūtᑫ celos:ʳet	עשה	
νόν. ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐνετειλάμην. ἐγὼ ἐγερῶ	oiˢ milītie eorū ᵗmādaui.		
eū cū iusticia: regē t oēs vie	ᵘEgoᵛ suscitaui eūʷ ad iusti=	צוה עור	
αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης, βασιλέα, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ	cīā:ˣet oēsʸ vias eiᶻ dirigā.	יסר בנה	
eius recte. ipe edificabit ciuitatē meā: t	ᵃIpseᵇ edificabit ᶜ ciuitatē		
αὐτοῦ εὐθεῖαι. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ	meā:ᵈ& captiuitatē meā	גלה שלח	
C captiuitatē ppli mei cōuertet. nō cū pre	ᵉdimittetᶠ:nōᵍ in p̄cioʰ ne		
τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. οὐ μετὰ λύ=	cqᵏ i muneribꝰ:ˡdicitᵐdo=	קסם	
cio: neq; cū muneribus.dixit dñs sabaoth. sic	minusⁿ exercituuꝫ.ᵒHec		
τρων, οὐδὲ μετὰ δώρων. εἶπεν κύριος σαβαώθ. οὕ=	ᵖdicitᑫdñs.ʳ Laborˢ egy=		
dicit dñs sabaoth: laborauit egyptus:	ptiᵗet negociatioᵘ ethio=	יגע	
τως λέγει κύριος σαβαώθ, ἐκοπίασεν Αἴγυπτος, καὶ	pieᵛ& sabaimʷ viriˣ sub li=	סחר עבר	
negociatio ethiopū: t sabain viri excelsi ad	mesʸad te'ᶻ transibunt: oo		
ἐμπορία Αἰθιόπων, καὶ οἱ σαβαεὶν ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ	ᵃet tuiᵇ erunt.ᶜPost teᵈam		
te trāsibūt: t tibi erūt serui: t post	bulabūt:ᵉ vinctiᶠ manicis	היה עמק	
σὲ διαβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὀπίσω A	ᵍpergent :ʰet ⁱadorabūt:		
te sequentur vincti manicis: t trāsi	ʲteq; ooooooooooooooooo	שגה	
σου ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ διαβή=	ᵏdeprecabūtur.ˡTantūᵐ in		
bunt ad te: t adorabūt te: t in te ora=	te estⁿ deus :ᵒ& non est oo		
σονται πρὸς σέ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ ἐν σοὶ προ=	ᵖdeus'absq; te. ᑫ Vereʳ tu		
bunt: q in te deus est: t nō est deus ꝑter	esˢ deus oooooooooooooo		
σευξονται, ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν	ᵗabsconditus:ᵘdeusᵛ israel		
te. tu es dñs deus t nescīuimus.deus israel	ʷsaluator. ooooooooooooo		
σοῦ. σὺ γὰρ εἶ θεὸς καὶ οὐκ ἤδειμεν. θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ	ˣConfusi suntʸ et ᶻerubue		
saluator:cōfundenī t erubescēt oēs ad	runtᵃ oēsᵇ simulᶜ abierūt:		
σωτήρ. αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀν=	ᵈin confusioneᵉ fabricato		
uersātes ei: t ābulabūt in cōfusione.inouamini	resᑫ errorum.ʳ Israel oooo		
τικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορεύσονται ἐν αἰσχύνῃ. ἐγκαινίζεσθε	ˢsaluatus estᵗ in domino		
ad me ifule israel: saluamini a dño salute eter	ᵘsaluteᵛ eterna. oooooooo		
πρός με νῆσοι Ἰσραήλ, σωζεσθε ὑπὸ κυρίου σωτηρίαν αἰώνι= D	ʷNonˣ cōfundeminiʸ & nō		
na. nō cofundēnī neq; erubescēt vsq; in	ᶻerubescetisᵃ vsq; iᵇ seculū		
ον. οὐκ αἰσχυνθήσονται ἕως τοῦ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ	ᶜseculi:ᵈquiaᵉ hecᶠ dicitᵍ do		
eternū eltra: q sic dicit dñs deꝰ q fecit ce=	munusʰ creansⁱ celos. ooo		
λεύσεις ἔτι, ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρα=	ᵏIpseˡ deusᵐ formansⁿ ter		
lū: ipse deus q oīdēdit terrā:	ram: oooooooooooooooo		
νόν, οὗτος ὁ θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν, ooooooooooo			

Pñtiua.heb.	Ter.heb.Esa.xlvi.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
עָשָׂה	וְעַשָּׂהוּ הוּא כּוֹנְנָהּ לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד׃	q& faciens eã: r ipe s plastes eã. t Non u in vanũ x creauit eã r vt habitetur s formauit eam. a Ego b dñs c & non est d alius. e Non f in abscõdito g locut? sum: h in loco terre i tenebroso. l Non m dixi n semini o iacob ooooooooooo p frustra q querite me.	τ d fecit eã: ipe vtuiflt eã. nõ in va κὰι ποιήσας αὐτήν, αὐλὰς διώρισεν αὐτήν. οὐκ εἰς κε nũ fecit eã: sed vt habitaret plasmauit e- τὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐ am. ego sũ dñs: τ nõ est vltra. nõ in abscõ τήν. ἐγώ εἰμι κύριος, κὰι οὐκ ἔστιν ἔτι. οὐκ ἐν κρυ dito locut? sum: neq; in loco terre tenebroso: nõ di- φῇ λελάληκα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῇ, οὐκ εἶ xi semini iacob i vanũ q̃rite: ego sũ πα τῷ σπέρματι ἰακὼβ μάταιον ζητήσατε, ἐγώ εἰ dns loquns iusticiã: annũcians veritatẽ. μι κύριος λαλῶν δικαιοσύνην, ἀπαγγέλλων ἀλήθειαν.
הִתְנַגְּשׁוּ יַחְדָּו פְּלִיטֵי הַגּוֹיִם לֹא יָדְעוּ הַנֹּשְׂאִים אֶת עֵץ פָּסְלָם וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ׃	cõgregamini a & venite & b accedite c simul d qui saluati estis ex e gentibus. oo f Nescierunt g qui leuant h lignum i sculpture sue: ooo k & rogant l deum m non n saluantem. oooooooooooo	cõgregamini τ venite. cõsulite simul d̃ saluamini συνάχθητε καὶ ἥκετε. βουλεύσασθε ἅμα οἱ σωζόμενοι de gẽtib⁹. nõ cognouerũt d̃ portãt lignũ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον sculpturã suã: τ orãtes ad deos d̃ nõ γλύμμα αὐτῶν, καὶ προσευχόμενοι πρὸς θεοὺς οἳ οὐ saluant: si ãnũcient appropiquẽt vt sciãt σώζουσιν, εἰ ἀπαγγέλλουσιν ἐγγυσάτωσαν ἵνα γνῶσιν simul: d̃ audibilia fecit hec. ab initio ex tũc ἅμα, τίς ἀκουστὰ ἐποίησεν ταῦτα. ἀπ' ἀρχῆς ἐκ τότε
הַגִּידוּ וְהַגִּישׁוּ אַף יִוָּעֲצוּ יַחְדָּו מִי הִשְׁמִיעַ זֹאת מִקֶּדֶם מֵאָז הִגִּידָהּ הֲלוֹא אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד אֵל צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אֵין זוּלָתִי׃	ãnũciabit vobis. nõne ego dns deꝰ nõ est a- τι ἀπαγγελεῖ ὑμῖν. οὐχὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄλ lius pter me: iustus τ saluator nõ est pter λος πλὴν ἐμοῦ, δίκαιος κὰι σωτὴρ οὐκ ἔστιν παρεξ me. cõuertimini ad me τ salui eritis d̃ i extre- ἐμοῦ. ἐπιστράφητε ἐπ' ἐμὲ καὶ σωθήσεσθε οἱ ἐπ' ἐσχά mo terre. ego sũ deꝰ τ nõ est alius. μ του τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος. κα Ro.14 d. memetipm iuro nisi egredietꝰ de ore meo iusti memetipsum ὀμνύω ἐμαὶ ἐξελεύσεται ἐκ στόματός μου δικαι cia: fermões mei nõ auertent. qz mihi curuabit osύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται. ὅτι ἐμοὶ κάμψει οẽ genu: τ iurabit oĩs lingua deũ: dicẽs in πᾶν γόνυ, καὶ ὀμεῖται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεόν, λέγων δι stitia τ gllia ad eũ veniet: τ cõfundent κιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται oẽs separãtes semetipos: a dño iustificabũ- πάντες οἱ διαιρίζοντες ἑαυτούς, ἀπὸ κυρίου δικαιωθήσον tur. τ in deo gllabitur oẽ semen tai. καὶ ἐν τῷ θεῷ δοξασθήσεται πᾶν τὸ σπέρμα filioꝝ israhel. τῶν υἱῶν ἰσραήλ. Ca.46.
כָּרַע נָבוֹ לְחַיָּה וְלִבְהֵמָה הָיוּ עֲצַבֵּיכֶם נְשֻׂאתֵיכֶם מַשָּׂא לַעֲיֵפָה׃ כָּרְסוּ יָחְדָּו לֹא יָכְלוּ מַלֵּט וְנַפְשָׁם בַּשֶּׁבִי הָלָכָה׃	Onfractus est b bel: c contritus est d nabo: e facta sunt f simulachra eorum g bestiis h & iumentis. i Onera vestra k graui l pondere vsq; m ad lassitudinẽ n cõtabuerũt & o cõtrita sũt p simul: q Non r potuerunt s saluare t portantẽ: u & aĩa eorũ x in captiuitatẽ y ibit.	Onfractus est b bel: c contritus est d nabo: e facta sunt f simulachra eo rum g bestiis h & iumentis. i Onera vestra k graui l pon dere vsq; m ad lassitudinẽ n cõtabuerũt & o cõtrita sũt p simul: q Non r potuerunt s saluare t portantẽ: u & aĩa eorũ x in captiuitatẽ y ibit.	Ecidit bel cõtrit⁹ est dagõ. facta sunt Ἔπεσεν βὴλ συντετρῖβαι δαγών. ἐγένετο τὰ sculptilia eoꝝ in bestiao: τ iumẽta portatio ea col γλυπτὰ αὐτῶν εἰς ἀνρία, καὶ κτήνη ἄιρεται αὐτὰ κα ligata quasi onus laborãti deficiẽti τ ea ταδεδεμένα ὡς φορτίον κοπιῶντι ἐκλελυμένα καὶ πε ricnti nõ ꝓualẽti simul. d̃ nõ poterũt saluari de bel τῶντι οὐκ ἰσχύοντι ἅμα δὲ δυνήσονται σωθῆναι ἀπὸ πο lo: ipi aũt captiui ducti sũt. audite me λέμου, αὐτοὶ δὲ αἰχμάλωτοι ἤχθησαν. ἀκούσατέ μου dom⁹ iacob: τ oẽs reliquie israel. d̃ portamini δίκος ἰακὼβ, καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον οἴκου ἰσραήλ. οἱ αἰρόμενοι de vtero: τ ĩcrudi abinfantia vsq; ad senectutẽ. ἐκ κοιλίας, καὶ παιδιόθεν ἐκ παιδίας ἕως γήρους.
אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט׃	ego sum τ donec senescatio ego sum: ego fulti ἐγώ εἰμι καὶ ὡς ἂν κατα γηράσητε ἐγώ εἰμι, ἐγὼ ἀεί neo vos ego feci: τ ego viminã: ego B χεμαι ὑμᾶς ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνήσω, ἐγὼ suscipiã τ saluabo vos. cui me assimilastis ἀναλήψομαι, καὶ σώσω ὑμᾶς. τίνι με ὡμοιώσατε videte excogitate d̃ erratis: τ d̃ cõfer- ἴδετε τεχνάσασθε οἱ πλανώμενοι, καὶ εἰ συμβαλ- B.40 of Bara 6.6.
לְמִי תְתִּימוּנִי וְתַמְשִׁילוּנִי וְנִדְמֶה׃ הַזָּהָב מִכִּיס יְזָרֵקוּ וְכֶסֶף בַּמֹּאזְנַיִם יְשָׁקֹלוּ סַרְבֵּי זָהָב יְשַׂכֵּרוּ וְיַעֲשֵׂהוּ אֵל יִסְגֹּדוּ	tio aurũ de sacculo: argentũ in statera λόσθαι χρυσίον ἐκ μαρσυπίου, ἀργύριον ἐν ζυγῷ στα appẽditio. mercede cõducẽtes aurificez fecerũt manu ἐμίσητε. μισθωσάμενοι χρυσοφόροι ἐποίησαν χεῖρο facta: τ ĩcuruati ποίητα, καὶ κύψαντες

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

adorant illud: ponāt illud in humero: t
προσκυνοῦσιν αὐτῶ, ἄρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ
C vadunt. si aūt posuerit illud in loco: ibi
τοποτήσει· ἐὰν δὲ θῆσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου, αὐτοῦ
manet nō mouebit. t ḡclām clamauerit ad illud nō
μενεῖ· οὐ μὴ κινηθῆ. καὶ ὃς ἐὰν βοήσῃ πρὸς αὐτὸ οὐ μὴ
exaudiet: de malo nō saluabit eū. memētote ho
εἰσακούσῃ, ἐκ τῶν κακῶν οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν. μνήσθητε ταῦ
rū t īgemiscite. penitentiā agite. reuertimini cor
τα καὶ στενάξατε. μετανοήσατε. ἐπιστρέψατε τῇ καρ
de: memētote priorū a seculo: qz
δίᾳ, μνήσθητε τὰ πρότερα ἐκ τοῦ αἰῶνος· ὅτι
ego sū de: t nō est alt' p̄ter me: ānū
ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, ἀπαγ
D cians post nouissima: antequā ipa fiant: t cō
γέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα, πρὶν αὐτὰ γενέσθαι, καὶ συ
pleta sūt. t dixi oē cōsiliū meū stabit t
τελέσω. καὶ εἶπα πᾶσα ἡ βουλή μου στήσεται καὶ
cūcta ḡcunq; cogitaui factā ḡuoco ab ortē
πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω καλῶν ἐκ
te aue: t de terra alōge de ḡb' co
τόλων πετεινόν, καὶ ἐκ γῆς πόρρωθεν πεζὸν ὃν βε
gitaui. t ḡdē locut' sum: t adducī creaui
βούλευμαι. καὶ γε ἐλάλησα, καὶ γε ἤγαγον ἔκτισα
t fec. audite me ḡ pdidistis
καὶ ἐποίησα. ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες
cor: ḡ longe a iusticia estis: ppe duri
τὴν καρδίαν, οἱ μακρὰν ἐκ τῆς δικαιοσύνης, ἤγγισα
corde iusticiā meā: nō elongabit: t salutē
τὴν δικαιοσύνην μου, οὐ μὴ μακρυνῶ, καὶ τὴν σωτηρίαν
ḡ ex me nō tardabo. dedi in sion salutē
μου οὐ βραδύνω. δίδωκα ἐν σιὼν σωτηρίαν
israeli in gloriā.
τῷ Ισραὴλ εἰς δόξασμα. Ca.47.

A OEscende sede sup terrā. virgo fi
Κατάβηθι κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν· παρθένος θυ
lia babylonis sede in terrā. nō est so
γατερ Βαβυλῶνος κάθισον εἰς τὴν γῆν. οὐκ ἔστι θρό
liū filia chaldeoꝝ: qz nō vltra addeo voca
νος θυγατερ Χαλδαίων, ὅτι οὐκ ἔτι προσθήσουσι κληθῆ
ri mollis t tenera. tolle molā: mole farinā.
ναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά. λάβε μύλον, ἄλεσον ἄλευρον.
reuela operimētū tuū: denuda canos:
ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά σου, ἀπόδυσαι τὰς πολιάς,
discooperi tibias. trāsi flumina. reue
ἀποκάλυψαι τὰς κνήμας. διάβηθι ποταμούς· ὀφθή
labitur ignominia tua. apparebūt opprobria tua.
λυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου. ὀφθήσονται οἱ ἐνθυμήσεί σου.
naū. 3. qđ tutū est de te auferā: nō vltra tradā ho
b. τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψεται, οὐκ ἔτι μὴ παραδῶ ἀν
minib'. ḡ cruēt te ds sabaoth: nomē illi
θρώπῳ· ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαώθ, ὄνομα αὐτῷ
sanct' israel: sede cōpūcta: igredere in
ἅγιος Ισραήλ, κάθισον κατανυγμένη, ἔισιθι εἰς τὸ
tenebras filia chaldeoꝝ. nō vltra vocaberis fortitudo
σκότος θύγατερ Χαλδαίων· οὐκ ἔτι μὴ κληθῇς ἰσχὺς
regni: irat' sum cōtra ppūm meū: cōtaminaui
βασιλείας, παρῳξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανα τὴν
hereditatē meā. ego dedi eos in manu
κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρά
tua: tu aūt nō dedisti eis miam. sc
σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος. τοῦ πρεσβύ
B nio aggrauasti iugū valde: t dixisti in
του ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα, καὶ εἶπας εἰς τὸν
eternū ero dña. nō intellexisti hec in
αἰῶνα ἔσεσθαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ
corde tuo: neq; recordata es nouissimoꝝ. nūc audi
καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα. νῦν δὲ ἄκουε
hec delicata: sedēs: cōfidēs: dicens.
ταῦτα τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα.

Trāsla.B.Hie.

r&adorant. a Portant illū
b in humeris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
b gestantes: c & ponentes
r in loco suo: d & stabit: ac
b de loco suo nō b mouebi-
tur. r Sed & cū a clamauerit
a ad eū r nō b audiet: q de tri
bulatiōe r nō b saluabit eos.
r Mementote a istud d & cō-
fundamini: r redite ∞∞∞∞
r preuaricatores a ad b cor.
c Recordamini b prioris ∞∞
c seculi: r quoniā e ego sum
b deus: d & non est a vltra ∞∞
r deus: m nec est a similis mei
e annuncians ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r ab exordio q nouissimū:
r & abinitio e que ∞∞∞∞∞∞∞
r necdū a facta sunt: r dicēs.
r Cōsilium meū r stabit: q &
omnis b volūtas mea c fiet.
b Vocās c ab oriente r auē: &
d de terra b longinqua r virū
b voluntatis mee. r Et ∞∞∞∞
m locutus sum a & e adducā
illud: f creaui q & ∞∞∞∞∞∞∞
r faciam illud. e Audite c me
a duri c corde: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r qui longe estis b a iusticia.
a Prope feci b iustitiā meā
c non b elongabitur: c & sa-
lus mea c non a morabitur.
b Dabo r in sion a salutē: &
r in israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
m gloriam meam. 47.

OEscēde: b sede c in b pul
uere c virgo ∞∞∞∞∞∞∞
r filia a babylō: b sede c in ter
ra. a Non est r solium ∞∞∞
m filie a chaldeorum: e quia
q vltra r non c vocaberis ∞
r mollis a & tenera. a Tolle
r moli b & mole ∞∞∞∞∞∞∞
a farinā: b denuda c turpitu
dinē tuā. e Discooperi c hu
merū: r reuela a crura: b tran
si r flumina. a Reuelabitur
r ignominia tua: m & a vide-
bitur e opprobriū tuum.
e Vltionē a capiā: r & nō a re-
sistet mihi r hō. a Redēptor
noster a dñs r exercituū: r no
men illius a sanctus b israel.
c Sede e tacens c & intra r in
tenebras a filia b chaldeorū:
r quia b non m vocaberis r vl-
tra e domina ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
p regnoꝝ. q Iratus sum r sup
e populū meū: c cōtamina
ui a hereditatē meā: r & de-
di eos r in manu tua. r Nō
e posuisti a eis c misericordias.
e Sup c senē a aggrauasti a iu-
gum tuū b valde: r & dixisti.
e In sempiternū r ero m dña.
e Non b posuisti q hec r super
e cor tuum: r neq; ∞∞∞∞∞∞
a recordata es r nouissimi
tui. r Et nunc r audi a hec ∞
b delicata: & c habitans e cō
fidenter: c que dicis ∞∞∞∞

Text.heb.Esa.xlvij.Pūctūa.heb.

עֲשָׂה	עֲלֵי	אַף יִשְׁתַּחֲוּוּ : יִשָּׂאוּהוּ עַל כָּתֵף
סָבַל	בְּהֵמָה	יִסְבְּלֻהוּ וְיִנִּיחֻהוּ תַּחְתָּיו וְיַעֲמֹד
עָמַד קום	מִמְּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ אַף יִצְעַק אֵלָיו	
סוּשׁ צָעַק	וְלֹא יַעֲנֶה מִצָּרָתוֹ לֹא יוֹשִׁיעֶנּוּ :	
נָשָׂא שָׂשׂ	זָכְרוּ זֹאת וְהִתְאַשָּׁשׁוּ הָשִׁיבוּ	
שׁוּב	פֹּשְׁעִים עַל לֵב : זִכְרוּ רִאשֹׁנוֹת	
עוֹלָם	מֵעוֹלָם כִּי אָנֹכִי אֵל וְאֵין עוֹד	
נָגַד	אֱלֹהִים וְאֶפֶס כָּמוֹנִי : מַגִּיד	
	מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית וּמִקֶּדֶם אֲשֶׁר	
עָשָׂה עָצַן	לֹא נַעֲשׂוּ אֹמֵר עֲצָתִי תָקוּם וְכָל	
קום עָשָׂה	חֶפְצִי אֶעֱשֶׂה : קֹרֵא מִמִּזְרַח עַיִט	
זָרַח רָחַק	מֵאֶרֶץ מֶרְחָק אִישׁ עֲצָתִי אַף	
דָּבַר יָצָא	דִּבַּרְתִּי אַף אֲבִיאֶנָּה יְצַרְתִּי אַף	
עָשָׂה אָבַר	אֶעֱשֶׂנָּה : שִׁמְעוּ אֵלַי אַבִּירֵי לֵב	
רָחַק	הָרְחוֹקִים מִצְדָּקָה : קִרַּבְתִּי צִדְקָתִי	
רָחַק יָשַׁע	לֹא תֵרָחֵק וּתְשׁוּעָתִי לֹא תְאַחֵר	
נָתַן שִׁית	וְנָתַתִּי בְּצִיּוֹן תְּשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל	
יָשַׁע פְּאֵר	תִּפְאַרְתִּי :	
Ca.xlvij.	רְדִי וְשִׁבִי עַל עָפָר בְּתוּלַת	
יָרַד יָשַׁב	בַּת בָּבֶל שְׁבִי לָאָרֶץ אֵין כִּסֵּא	
בָּתַל	בַּת כַּשְׂדִּים כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ	
יָסַף קָרָא	לָךְ רַכָּה וַעֲנֻגָּה : קְחִי רֵחַיִם וְטַחֲנִי	
רָכַךְ לָכַח	קָמַח גַּלִּי צַמָּתֵךְ חֶשְׂפִי שׁוֹבֶל	
רִיחַ	גַּלִּי שׁוֹק עִבְרִי נְהָרוֹת : תִּנָּל עֶרְוָתֵךְ	
גָּלָה	גַּם תֵּרָאֶה חֶרְפָּתֵךְ נָקָם אֶקָּח	
עָרָה	וְלֹא אֶפְגַּע אָדָם : גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה	
רָאָה לָכַח	צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : שְׁבִי	
פָּגַע	דוּמָם וּבוֹאִי בַחֹשֶׁךְ בַּת כַּשְׂדִּים	
יָשַׁב	כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ לָךְ גְּבֶרֶת	
אָבַר	מַמְלָכוֹת : קָצַפְתִּי עַל עַמִּי חִלַּלְתִּי	
חָלַל	נַחֲלָתִי וָאֶתְּנֵם בְּיָדֵךְ לֹא שַׂמְתְּ	
נָתַן שׂוּם	לָהֶם רַחֲמִים עַל זָקֵן הִכְבַּדְתְּ עֻלֵּךְ	
כָּבַד עָלַל	מְאֹד : וַתֹּאמְרִי לְשֶׁלֶם אֶהְיֶה גְּבֶרֶת	
אָמַר עָלַם	עַד לֹא שַׂמְתְּ אֵלֶּה עַל לִבֵּךְ לֹא	
	זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ : וְעַתָּה שִׁמְעִי זֹאת	
עָנַג	עֲדִינָה הַיּוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמְרָה	

Pritiua.heb.Tex.heb.Esa.xlviij.

בְּלִבָּבָה אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד לֹא אֵשֵׁב שני
אַלְמָנָה וְלֹא אֵדַע שְׁכוֹל וְתִבָּאנָה יבע שבל
לָךְ שְׁתֵּי אֵלֶּה רָגַע בְּיוֹם אֶחָד שְׁכוֹל בוא
וְאַלְמֹן כְּתָמָּם בָּאוּ עָלַיִךְ בְּרֹב בוא
כְּשָׁפַיִךְ בְּעֻצְמַת חַבָּרַיִךְ מְאֹד׃
וַתִּבְטְחִי בְּרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ אֵין רָאָנִי בטח רוע
חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ הִיא שׁוֹבְבָתֵךְ כאה ידע
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד׃ אמר לבב
וּבָא עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחְרָהּ בוא ידע
וְתִפֹּל עָלַיִךְ הַוָּה לֹא תוּכְלִי כַּפְרָהּ נפל יכל
וְתָבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם שׁוֹאָה לֹא בוא שאה
תֵדָעִי׃ עִמְדִי נָא בַּחֲבָרַיִךְ וּבְרֹב עמד
כְּשָׁפַיִךְ בַּאֲשֶׁר יָגַעַתְּ מִנְּעוּרָיִךְ נגש
אוּלַי תּוּכְלִי הוֹעִיל אוּלַי תַּעֲרוֹצִי׃ יעץ עמד
נִלְאֵית בְּרֹב עֲצָתָיִךְ יַעַמְדוּ נָא יעץ חזה
וְיוֹשִׁיעֻךְ הֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים כוכב ידע
בַּכּוֹכָבִים מוֹדִיעִים לְחֳדָשִׁים׃
מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עָלָיִךְ׃ הִנֵּה הָיוּ כְקַשׁ נצל
אֵשׁ שָׂרָפַתַם לֹא יַצִּילוּ אֶת נַפְשָׁם נפשם
לֹא מָיִם לְהָבָה אין נָחֶלֶת לַחְמָם אור
לֹשְׁבָת נָגְדּוֹ כֵּן הָיוּ לָךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ ישב
סֹחֲרַיִךְ מִנְּעוּרַיִךְ אִישׁ לְעִבְרוֹ
תָּעוּ אַיִן מוֹשִׁיעֵךְ׃ תעה
Ca. xlviij שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית
יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל קרא
וּמִמֵּי יְהוּדָה יָצָאוּ הַנִּשְׁבָּעִים
בְּשֵׁם יְהוָה וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֹא בֶּאֱמֶת וְלֹא בִצְדָקָה׃ זכר
כִּי מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ וְעַל אֱלֹהֵי קרא
יִשְׂרָאֵל נִסְמָכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ סמך
הָרִאשֹׁנוֹת מֵאָז הִגַּדְתִּי וּמִפִּי נגד פה
יָצְאוּ וַאַשְׁמִיעֵם פִּתְאֹם עָשִׂיתִי עשה
וַתָּבֹאנָה׃ מִדַּעְתִּי כִּי קָשֶׁה אַתָּה ידע
וְגִיד בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ וּמִצֹּחַךְ נְחוּשָׁה׃
וָאַגִּיד לְךָ מֵאָז בְּטֶרֶם תָּבוֹא נגד בוא
הַשְׁמַעְתִּיךָ פֶּן תֹּאמַר עָצְבִּי עָשָׂם עשה
פסל יצק אמר

Trãsla.B.Vie.

in corde tuo: ego sum: & nõ est pter me amplius. Non sedebo vidua & ignorabo sterilitatẽ. Venit tibi duo hec subito in die vna: sterilitas & viduitas. Vniuersa ve nerũt sup te ppter multitudinẽ maleficiorũ tuorũ vehementẽ. Et fiduciã habuisti in malicia tua: & dixisti. Non est qui videat me. Sapiẽtia tua & scientia tua hec decepit te. Et dixisti in corde tuo. Ego sum & pter me nõ est altera. Veniet sup te malũ: & nescies ortum eius: & irruet sup te calamitas quã nõ poteris expiare. Veniet sup te repẽte miseria quã nescies. Stacum incantatoribus tuis: & cum multitudine maleficiorũ tuorũ in qb laborasti ab adolescẽtia tua: si forte qd prosit tibi: aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorũ tuorũ. Stent & saluent te augures celi qui contemplabantur sidera: & supputabãt mẽses vt ex eis annũciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula: ignis cõbussit eos. Non liberabunt animã suam de manu flãme: nõ sũt prune qbus calefiãt: nec focus vt sedeant ad eũ. Sic facta sunt tibi in q buscũq laboraueras. Negociatores tui ab adolescentia tua: vnusquisq in via sua errauerunt. Non est qui saluet te. 48.

Vdite hec domus iacob qui vocamini nomine israel: & de aquis iuda existis: qui iuratis in nomine domini: & deũ israel recordamini: non in veritate neq in iusticia. De ciuitate enim sancta vocati sunt: & sup deũ israel constabiliti sunt. Dñs exercituũ nomen eius. Priora extunc annunciaui: & ex ore meo exierũt & audita feci ea: repente operatus sum & venerunt. Sciui enim quia durus es tu: & neruus ferreus ceruix tua: & frons tua erea. Predixi tibi extunc: an tequam venirent indicaui tibi: ne forte diceres. Idola mea fecerũt hec:

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

in corde tuo: ego sũ: & nõ est alia. nõ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα. ἐν
sedebo vidua: neq scia sterilitatẽ. hec aũt veniẽt κατίσω χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν· τοῦτο δὲ ἥξει
sup te duo hec subito in die vna: sterilitas ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία
& viduitas veniet subito sup te. in veneficio tuo καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ. ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου
in fortitudie icantatoꝝ tuoꝝ vehemẽter in spe ἐν τῇ ἰσχύι τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς
nequitie tue. tu em dixisti: ego sum: & nõ est sa- πονηρίας σου· σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἕ-
lia. sciao qm prudẽtia hoꝝ & fornicatio tua tibi τερα· γνῶναι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ
erit oppꝛobriũ. & dixisti in corde tuo: ego sum: & ἔσται ὀνείδιον. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ Dicr 49.
nõ est alia. & veniet sup te pditio & nescies οὐκ ἔστιν ἑτέρα· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῶς
fouea & incides in eã. & veniet sup te calami- βόθυνον καὶ ἐμπεσῇ εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ πλάσμα
tas & nõ poteris mũda fieri. & veniet sup σὸν καὶ οὐ δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι· καὶ ἥξει ἐπὶ
te vehemẽs pditio: & nõ cognosces. sta nũc in te vehemẽs ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι νῦν ἐν ταῖς
incantatoĩb tuis & multis veneficiis tuis: q vidisti ἐπαοιδαῖς σου καὶ τοῖς πολλοῖς φαρμακείοις σου, ἃ ἐμά-
fili ab adolescẽtia tua: si poteris iuuari: labora θησας ἐκ νεότητός σου, εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι, κακοπά-
sti in cõsilijs tuis. stent tibi & saluẽt te θησις ἐν συμβουλαῖς σου. στήτωσάν σοι καὶ σωσάτωσάν σε
astrologi celi: q cõtẽplant stellas: an- οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀπαγ
nũcient tibi: qd venturũ sit sup te. ecce oẽ γελάτωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν-
ign stipule in igne cõburent: & nõ τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ
eruẽt aiam suã de flãma: q habeo car- ἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἔχεις ἄν-
bonco ignis: sedebis sup eos. hi erũt tibi θρακας πυρός, καθίσεις ἐπ' αὐτούς· οὗτοι ἔσονταί σοι
adiutorijs. laborasti in cõmutatõe tua: ab ado βοηθοί. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐπαλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς πό-
lescẽtia tua hõ in sẽmetipo errauit: tibi aũt τητός σου ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ
nõ erit salue. οὐκ ἔσται σωτηρία. Ca. 48.

Hꝰdite hec domꝰ iacob: vocati in Ἀκούσατε ταῦτα οἶκος Ἰακώβ, οἱ κεκλημένοι ἐπὶ
noie israel: & de aq̃ tuda exeũtes τῷ ὀνόματι Ἰσραήλ, καὶ ἐξ ὕδατος Ἰούδα ἐξελεύσεσθε
iurãtes i noie dñi dei israel recen- οἱ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ μεμνημέ-
sentes: nõ cũ veritate neq cũ iustitia: tadhe νοι· οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ
μθοι, οὐ μετὰ ἀλήθειας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ rẽtes nomini ciuitatis scte: & τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ
τυχόμθοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ in deo israel cõtra stabiliti. dño sabaoth no ἐπὶ τῷ θεῷ Ἰσραὴλ ἀντιστηριζόμθοι· κύριος σαβαὼθ ὄνο
mẽ ei. priora adhuc ãnũciaui & de o- μα αὐτῷ. τὰ πρότερα ἔτι ἀπήγγειλα καὶ ἐκ τοῦ στό
re meo egressa sũt: & auditũ factũ est. subito ματός μου ἐξῆλθεν, καὶ ἀκουστὸν ἐφάνη. ἐξέστησα
feci & venerũt. scio q: durus es tu: ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν. γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ
neruus ferre coll̃ tuũ: & frons νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν
tua enea. & ãnũciaui tibi olim anteq̃ veniret σου χαλκοῦν. καὶ ἀπήγγειλά σοι πάλαι πρὶν ἐλθεῖν
sup te. auditũ tibi feci ne forte diceres: q ἐπί σέ. ἀκουστόν σου ἐποίησα μή ποτε εἴπῃς, ὅτι
idola mea fecerũt:
τὰ εἴδωλά μου ἐποίησε,

Trāsla.gre.lxx.cūinter.lati.

τ dicebā: q: sculptilia τ cōflatilia mādauerūt mihi.
καὶ ἔιπας, ὅτι τὰ γλυπτά μου καὶ τὰ χωνευτά μου ἐνετείλατό μου
audistis oia: τ vos nō cognouistis:sed τ audi
ἀκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἔγνωτε, ἀλλὰ καὶ ἄκου
ta tibi feci noua ex nūc ā futura sunt:
σά σου ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει ἥξειν,
τ ō dixi nūc fiāt: τ nō olim: τ nō priorib⁹
καὶ οὐκ εἶπα νῦν γενέσθω, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ πρωτέρους
dicb⁹: τ nō audisti ea. ne dicas: certe nou
ἡμέρας, καὶ οὐκ ἤκουσας αὐτά· μὴ ἔιπῃς, ναὶ γινώσκω
ea: neq; noui: neq; sciebā: neq; a principio ape
αὐτά, οὔτε ἔγνως, οὔτε ἠπίστασο, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς ἤνοι
ruit tuus aures. noui enī q; puaricās puaricaberis:τ
ξά σου τὰ ὦτα· ἔγνων γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ
iniqu⁹ adhuc ex vtero vocaberis.ppter meū nomē
ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος
ostēdā tibi furorē meū: τ gloria mea iducā sup
δείξω σοι τὸν θυμόν μου, καὶ τὰ ἐνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ
te: ut nō vestruā te. ecce vēdidi te nō ppter
σέ, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσωσί· ἰδοὺ πεπράκασίν σε ἕνεκεν
argentū: crui te vc fornace pauptatis.ppter me
ἀργυρίου, ἐξελόμην σε ἐκ καμίνου πτωχείας· ἕνεκεν ἐμοῦ
faciā: q: meū nomē polluit: τ gloriam
ποιήσω, ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν
B 8.42.b meā alteri nō dabo.audi me iacob τ israel:quē ego voco:
μου ἑτέρῳ οὐδὲ ὦσω. ἄκουέ μου Ἰακὼβ καὶ Ἰσραήλ, ὃν ἐγὼ καλῶ,
ego sum primꝰ τ ego in sempiternū:τ manꝰ mea
ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἀεῶνα, καὶ ἡ χείρ μου
C fundauit terrā τ dextera mea firmauit ce
ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέωσε τὸν οὐρα-
lū. vocabo ego eos: τ stabūt simul: τ cōgre-
νόν. καλέσω ἐγὼ αὐτούς, καὶ στήσονται ἅμα, καὶ συνα-
gabunt oēs τ audiēt: dō eis ānūciauit
χθήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται, τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε
hec. diligēs te feci voluntatē tuā sup baby
ταῦτα· ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ Βαβυ-
lonē τ auferrē semē chaldeoꝝ: ego locutꝰ sum: τ ego
λῶνα ἆραι σπέρμα Χαλδαίων, ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ
vocaui: adduxi eū τ pſperaui viā ei⁹
ἐκάλεσα, ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐώδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ·
ādducite ad me: τ audite hec: nō a prīci
προσαγάγετε πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα, ἵνα ἀπ' ἀρ
pio in abscōdito locutꝰ sū: qñ fiebat ibi crā. τ
χῆς ἐν κρυφῇ ἐλάλησα, ἡνίκα ἐγένετο ἐκεῖ ὄμην· καὶ
nūc dñs deꝰ misit me: τ spūs eiꝰ.
A νῦν κύριος ὁ θεὸς ἀπέσταλέν με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.
sic dicit dñs dñs q̄ liberauit te scīlo israꝫ
οὕτως λέγει κύριος κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος Ἰσρα-
el: ego dñs deꝰ tuꝰ docui te vt iuenireo tu
ήλ, ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἐδιδαξά σε τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁ
D viā: in q̄ ābulabis in ea: τ si audisses mādata
δόν, ἐν ᾗ πορεύσῃ ἐν αὐτῇ, καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν
mea:fctā fuisset vtiq; sicut flumē pax tua: τ iusti
μου, ἐγένετο ἂν ὡς ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου, καὶ ὡς τὰ δίκαιο-
a tua q̄si vnda maris. τ fuisset vtiq;q̄si are
σύνη σου ὡς κῦμα ἁλάσσης. καὶ ἐγένετο ἂν ὡσεὶ ἄμ
na semē tuū: τ stirpes vteri tui vt
μος τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς
puluis terre:neq; nūc exterminabēris:neq; peri-
χοῦς τῆς γῆς, οὐδὲ νῦν ὀνομά ἐξολοθρευθῇς, οὐδὲ ἐκτρι-
bit nomē tuū i cōspectu meo. exi ve babylo-
βῇ τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον ἐμοῦ. ἔξελθε ἐκ Βαβυ-
lone fugiēs a chaldeis: vocē exultati
λῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν Χαλδαίων, φωνὴν ἐυφρο-
onis ānūciate: τ auditū fiat hoc. ānūcia
σύνης ἀπαγγείλατε, καὶ ἀκουστὸν ἔστω τοῦτο. ἀπαγγεί
te vsq; ad extremū terre. dicite: redemit dō
λατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· λέγετε, ἐρρύσατο κύ-
minꝰ seruū suū iacob:
ριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ Ἰακώβ,

Trāsla.B.Vie.

°et sculptilia mea⁹ & cōfla
tilia⁹ mādauerūt ista.Que
ʳaudisti⁸ vide⁶ offia.°Vos
aūt⁴ nō⁷ annūciastis.⁵Audi
ta tibi feci⁸ noua⁹ extunc:
ʳ& cōseruata sunt q̄ ° ne-
scis.ʳ Nunc⁶ creata sunt⁸ &
non¹ ex tunc⁴ & ante¹ diem
ᵐ& nō⁵ audisti ea :°ne for
te⁹ dicas. ᵠ Ecce⁷ cogno-
ui ea. ʳNeq;⁸ audisti⁷ neq;
ˢ cognouisti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳneq;⁵ extunc⁹ aperta est
ʳauris tua.ᵉ Scio⁶ enī quia
ᵇpreuaricās⁷ puaricabēris:
ᵇ& trāsgressorē¹ ex vtero
ᵐvocaui⁸ te.°Propter⁹ no
men meū⁶ longe faciā⁷ fu-
rorē meū :ᵉ & laude mea
ʳinfrenabo⁸ te⁷ ne¹ itereas.
⁵Ecce⁸ excoxi te sed⁵ non
ʳquasi argentū :°elegi te
ʳin camino⁷ paupertatis.
ᵉPropter me⁵ ppter me
ʳfaciā:⁵ vt⁷ nō⁸ blasphemer
⁸& gloriā meā⁶ alteri⁹ nō
⁶dabo.ʳ Audaᵉ me⁶ iacob:
ᵘ& israel quem ego ∞∞∞
ʳvoco. ʳ Egoᵗ ipse:ᵉ ego
ᵇprimus⁶ & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°ego⁶ nouissimꝰ.ᵉ Manus
ʳquoq⁹ meaᵇ fundaut⁸ ter
ram:⁵ & dextera mea⁷ mē-
sa ē⁸ celos.° Ego⁸ vocabo
ᵉeos : & ᵍ stabunt⁷ simul.
°Cōgregamini⁶ oēs vos:
ᵘ& audite. ʳQuis⁷ de eis
⁵annunciauit⁵ hec.ᶜ Dñs
ᵇdilexit eū:ᶜfaciet⁷ volūta
tē suā⁸ in babylone:ᵇ & bra
chiū suū in⁷ chaldeis.ᵗ Ego
ᵐlocutus sum⁸ & ∞∞∞∞∞∞
°vocaui eum :ᵖ adduxi eū
ᵍ& directa est⁶ via eius. ∞
°Accedite⁶ ad me: &⁸ audi
te⁷ hec. ʳNon⁷ a principio
⁸in abscōdito⁹ locutꝰ sum.
ᶜExtpe anteᵭ⁹ fierent⁶ ibi
ʳeram:⁸ & nunc⁹ dominus
⁷deus⁸ misit me ∞∞∞∞∞∞
⁷& spiritus eius.ᵐ Hecᵘ di-
citᵒ dñs ᵖ redemptor tuus
ᵍsanctus⁷ israel.° Egoᵗ dñs
ᵘdeus tuꝰ docēs te⁷ vtilia:
⁷gubernans te⁸ in via qua
ᵇambulas.ᶜ Vtinā ᵇ atten-
disses⁶ madata mea. Facta
ʳfuisset⁸ sicut flumen⁹ pax
tua : ⁷ & iustícia tua⁸ sicut
gurgites⁷ maris.ᵐ Et fuis-
setᵘ q̄si arena° semen tuū:
ᵖ& stirpsᵍ vteri tui⁷ vt lapil
li eius.ᵘ Non⁷ interisset:ᵇ &
nō⁸ fuisset attritū⁷ nomen
eius⁸ a facie mea.ᵉ Egredi
miniᵇ de babylone⁶ fugite
°a chaldeis :⁷ i voce⁶ exulta
tionis⁸ annūciate:ᵇ auditū
facite⁶ hoc:& ⁸ afferte illud
⁷vsq; ad ᵐ extrema ᵘ terre.
° Dicite.ᵖ Redemitᵍ domi-
nus ˢ seruū suum° iacob.

Tex.be.Esa.xlviij. Pūtiua.beb.

פ צַוָּה	° וּפְסִלַי ׀ וְנִסְכִּי ° צִוָּם ׃ שָׁמַעְתָּ ׀ חֲזֵה כֻלָּהּ	
ז נָגַד שָׁמַע	° וְאַתֶּם ׀ הֲלוֹא ׀ תַגִּידוּ ׀ הִשְׁמַעְתִּיךְ	
	° חֲדָשׁוֹת ° מֵעַתָּה ׀ וּנְצֻרוֹת ° וְלֹא ׀ יְדַעְתָּם ׃	
ק בָּרָא נָבָה	° עַתָּה ׀ נִבְרְאוּ ° וְלֹא ׀ מֵאָז ׀ וְלִפְנֵי יוֹם	
ע שָׁמַע	° וְלֹא שָׁמַעְתָּם ° פֶּן ° תֹּאמַר ° הִנֵּה יְדַעְתִּין ׃	
ב בָּגַד	° גַּם ׀ לֹא ° שָׁמַעְתָּ ׀ גַּם ׀ לֹא ׀ יָדַעְתָּ ׀ גַּם	
	° מֵאָז ׀ לֹא ° פִּתְחָה ׀ אָזְנֶךָ ׀ כִּי ° יָדַעְתִּי	
ב בָּגַד	° בָּגוֹד ׀ תִּבְגֹּדוּ ׀ וּפֶשַׁע ׀ מִבֶּטֶן ° כָּרָא ׀ לָךְ ׃	
א אָרַךְ הָלַל	° לְמַעַן ׀ שְׁמִי ° אַאֲרִיךְ ׀ אַפִּי ׀ וּתְהִלָּתִי	
כ כָּרַת חָטַם	° אֶחֱטָם ° לָךְ ׀ לְבִלְתִּי ׀ הַכְרִיתָךְ ׃ הִנֵּה	
	° צְרַפְתִּיךְ ° וְלֹא ׀ בָּחַרְתִּיךְ ° בְּכוּר ׀ עֹנִי ׃	
ע עָשָׂה	° לְמַעֲנִי ׃ לְמַעֲנִי ° אֶעֱשֶׂה	
ב חָלַל בָּגַד	° כִּי ׃ אֵיךְ ° יֵחֵל ° וְכְבוֹדִי ° לְאַחֵר ° לֹא	
נ נָתַן	° אֶתֵּן ׃ שְׁמַע ° אֵלַי ׀ יַעֲקֹב ° וְיִשְׂרָאֵל	
ק קָרָא	° מְקֹרָאִי ׀ אֲנִי ׀ הוּא ° אֲנִי ׀ רִאשׁוֹן ° אַף	
	° אֲנִי ׀ אַחֲרוֹן ׃ אַף ׀ יָדִי ° יָסְדָה ׀ אֶרֶץ	
נ יָמִין	° וִימִינִי ׃ טִפְּחָה ° שָׁמָיִם ° קֹרֵא ° אֲנִי	
ע עָמַד בָּגַד	° אֲלֵיהֶם ° יַעֲמֹדוּ ׀ יַחְדָּו ׃ הִקָּבְצוּ ׀ כֻּלְּכֶם	
נ נָגַד	° וּשְׁמָעוּ ׀ מִי ° בָהֶם ׀ הִגִּיד ° אֶת ° אֱלֹהַּ ° יְהוָה	
ע עָשָׂה	° אֹהֲבוֹ ׀ יַעֲשֶׂה ׀ חֶפְצוֹ ° בְּבָבֶל ° וּזְרֹעַ	
	° כַּשְׂדִּים ׃ ° אֲנִי ׀ אֲנִי ° דִּבַּרְתִּי ° אַף	
ש קָרָא נָגַשׁ	° קְרָאתִיו ׀ הֲבִיאֹתִיו ° וְהִצְלִיחַ ׀ דַּרְכּוֹ ׃	
	° קִרְבוּ ׀ אֵלַי ׀ שִׁמְעוּ ׀ זֹאת ׀ לֹא ׀ מֵרֹאשׁ	
ת הָיָה	° בַּסֵּתֶר ׀ דִּבַּרְתִּי ׀ מֵעֵת ° הֱיוֹתָהּ ׀ שָׁם	
	° אֲנִי ׀ וְעַתָּה ° אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ° שְׁלָחַנִי	
	° וְרוּחוֹ ׃ ° כֹּה ° אָמַר ° יְהוָה ° גֹּאֲלֵךְ	
ק קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל	° קְדוֹשׁ ׀ יִשְׂרָאֵל ° אֲנִי ׀ יְהוָה ° אֱלֹהֶיךָ	
ל לָמַד יָצַל	° מְלַמֶּדְךָ ׀ לְהוֹעִיל ׃ מַדְרִיכְךָ ° בְּדֶרֶךְ	
ה הָלַךְ יָלַךְ דָּבַר	° תֵּלֵךְ ׃ לוּא ° הִקְשַׁבְתָּ ° לְמִצְוֹתָי ׀ וַיְהִי	
ש שָׁלוֹם צָוָה	° כַּנָּהָר ° שְׁלוֹמֶךָ ׀ וְצִדְקָתְךָ ° כְּגַלֵּי	
ה הָיָה שָׁלַם	° הַיָּם ׃ וַיְהִי ° כֶחול ° זַרְעֶךָ ° וְצֶאֱצָאֵי	
ג גָּלַל יָצָא	° מֵעֶיךָ ׀ כְּמֵעָתָיו ׀ לֹא ׀ יִכָּרֵת ° וְלֹא	
מ מָחָה כָּרַת	° יִשָּׁמֵד ׀ שְׁמוֹ ׀ מִלְּפָנָי ׃ צְאוּ ° מִבָּבֶל	
נ נָגַן רָנַן	° בִּרְחוּ ° מִכַּשְׂדִּים ׀ נְקוֹל ׀ רִנָּה ׀ הַגִּידוּ	
ע שָׁמַע נָגַד	° הַשְׁמִיעוּ ׀ זֹאת ° הוֹצִיאוּהָ ׀ עַד ° קְצֵה	
ק יָצָא	° הָאָרֶץ ׀ אִמְרוּ ׀ גָּאַל ° יְהוָה ׀ עַבְדּוֹ ׀ יַעֲקֹב ׃	

Pūtūa.heb. Tex.be.Esa.xlix.

וְלֹא צָמְאוּ בַּחֳרָבוֹת הוֹלִיכָם מַיִם
מִצּוּר הַזִּיל לָמוֹ וַיִּבְקַע צוּר וַיָּזוֹבוּ מָיִם׃ אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְהוָה
לָרְשָׁעִים׃

Cap.xlix.

שִׁמְעוּ אִיִּים אֵלַי וְהַקְשִׁיבוּ לְאֻמִּים מֵרָחוֹק יְהוָה מִבֶּטֶן קְרָאָנִי
מִמְעֵי אִמִּי הִזְכִּיר שְׁמִי וַיָּשֶׂם פִּי כְּחֶרֶב חַדָּה בְּצֵל יָדוֹ הֶחְבִּיאָנִי
וַיְשִׂימֵנִי לְחֵץ בָּרוּר בְּאַשְׁפָּתוֹ הִסְתִּירָנִי׃ וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי לָרִיק יָגַעְתִּי לְתֹהוּ וְהָבֶל
כֹּחִי כִּלֵּיתִי אָכֵן מִשְׁפָּטִי אֶת יְהוָה וּפָעֳלָתִי אֶת אֱלֹהָי׃ וְעַתָּה אָמַר יְהוָה
יֹצְרִי מִבֶּטֶן לְעֶבֶד לוֹ לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְיִשְׂרָאֵל לֹא יֵאָסֵף
וְאֶכָּבֵד בְּעֵינֵי יְהוָה וֵאלֹהַי הָיָה עָזִּי׃ וַיֹּאמֶר נָקֵל מִהְיוֹתְךָ לִי עֶבֶד לְהָקִים
אֶת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב וּנְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וְנֹתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם
לִהְיוֹת יְשׁוּעָתִי עַד קְצֵה הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ
לִבְזֵה נֶפֶשׁ לְמֻתָעֵב גּוֹי לְעֶבֶד מֹשְׁלִים מְלָכִים יִרְאוּ וְקָמוּ שָׂרִים
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְמַעַן יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱמָן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרֶךָּ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה בְּעֵת רָצוֹן עֲנִיתִיךָ וּבְיוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתְּנְךָ
לִבְרִית עָם לְהָקִים אֶרֶץ לְהַנְחִיל נְחָלוֹת שֹׁמְמוֹת׃ לֵאמֹר לָאֲסוּרִים
צְאוּ לַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ עַל דְּרָכִים יִרְעוּ וּבְכָל שְׁפָיִים מַרְעִיתָם׃ לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ
וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשֶׁמֶשׁ כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם וְעַל מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם׃
וְשַׂמְתִּי כָל הָרַי לְדֶרֶךְ וּמְסִלֹתַי

Trāsla.B.Vie.

'Non sitierūt in deserto cum educeret eos.' Aquā de petra produxit eis: & scidit petram & fluxerunt aque. Non est pax impiis dicit dominus.

49.

HVdite insule & attēdite populi de longe. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre mātis mee recordat⁹ est nois mei. Et posuit os meū q̄si gladiū acutū: in vmbra manus sue protexit me: & posuit me sicut sagittā electā. In pharetra sua abscondit me: & dixit mihi. Seruus meus es tu israel: qa in te glorificabor. Et ego dixi. In vacuum laborauī: sine causa & vane & fortitudinē meā cōsumpsi. Ergo iudiciū meū cū dño: & opus meū cum deo meo. Et nūc hec dicit dñs formās me ex vtero seruū sibi vt reducam iacob ad eum: & israel non congregabitur. & glorificat⁹ sum in oculis dñi: & deus meus fact⁹ est fortitudo mea. Et dixit. Parū est vt sis mihi seruus ad suscitandas tribus iacob: & feces israel conuertendas. Dedi te in lucem gentium vt sis salus mea vsq; ad extremum terre. Hec dicit dominus redēptor israel: sanctus eius: ad contēptibilē aiam ad abominatā gētē ad seruū dñorū. Reges videbunt & cōsurgent principes: & adorabunt propter dñm: quia fidelis est: & sanctum israel qui elegit te. Hec dicit dominus. In tēpore placito exaudiui te & in die salutis auxiliat⁹ sum tui. Et seruaui te & dedi te in fedus populi vt suscitares terrā: & possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q vincti sūt exite: & his qui in tenebris reuelamini. Super vias pascentur: & in oibus planis pascue eorum. Non esurient neq; sitient: & non pcutiet eos estus & sol: qa miserator eorū reget eos & ad fontes aquarum portabit eos. Et ponam oēs montes meos in viā: & semite mee

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ si sitierit p desertū ducet eos: aquā de petra καὶ ἐὰν διψήσωσι διὰ τῆς ἐρήμου ἄξει αὐτούς, ὕδωρ ἐκ πέτρας
educet eis. scidetur petra τ fluet aqua τ bi ἐξάξει αὐτοῖς· καὶ σχισθήσεται πέτρα καὶ ῥυήσεται ὕδωρ καὶ πί
bet pplūs meus. ideō est gaudere dicit dñs ipius. Infra. 57.d.
εται ὁ λαός μου. διὰ τοῦτο εὐκτὸν καὶ ἀγαθὸν λέγει κύριος τοῖς ἀσεβέσιν.

HAudite insule τ intēdite gētes: posā tpo
Ἀκούσατε νῆσοι καὶ προσέχετε ἔθνη, διὰ χρόνου
multū habit dicit dñs. de ventre mātis mee πολλοῦ ῥήσεται λέγει κύριος· ἐκ κοιλίας μητρός μου
vocauit nomē meū: τ posuit os meū q̄si gla ἐκάλεσεν τὸ ὄνομά μου, καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα μου ὡς μά
diū acutū: τ sub protectiōe manus sue χαιραν ἐκλεκτήν, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χειρὸς αὐτοῦ
abscōdit me: posuit me q̄si sagittā electā: τ in pha ἔκρυψέ με, ἔθηκέ με ὡσεὶ βέλος ἐκλεκτόν, καὶ ἐν τῇ φα
retra tua abscōdit me. τ dixit mihi: seruus meus es retra sua ἔκρυψέ με. καὶ εἶπέ μοι, δοῦλός μου εἶ
tu israel: τ in te glorior. τ ego dixi: σὺ Ἰσραήλ, καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι. καὶ ἐγὼ εἶπα,
vane laborauī. in vanū: in nihilū dedi κενῶς ἐκοπίασα· εἰς μάταιον, τὰ εἰς οὐδὲν ἔδωκα τὴν
fortitudinē meā. ppter hoc iudiciū meū apud dñm: τ ἰσχύν μου· διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ κύριον, καὶ ὁ
labor meus cōsū deo meo. τ nūc sic dicit dñs πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν οὕτως λέ
formauit me ex vtero seruū sibi: γει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δοῦλον ἑαυτῷ, B
vt cōgregarē iacob ad eū. τ israel cōgre συναγαγεῖν τὸν Ἰακὼβ πρὸς αὐτόν· καὶ Ἰσραὴλ συναχ
gabor: τ glificabor cōsū dño: τ deus θήσομαι, καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ θεός
meus erit fortitudo mea: τ dixit: magnū tibi est vt voce μου ἔσται ἰσχύς μου. καὶ εἶπεν, μέγα σοί ἐστι τοῦ κλη
mou puer meus: vt suscites tribus iacob: τ reuer θῆναι παῖδά μου, τοῦ στῆσαι φυλὰς Ἰακώβ, καὶ τὴν διά- 1.Esd. 6.a. Bibl. 13.5.
tai παῖδά μου, τοῦ στῆσαι φυλὰς Ἰακώβ, καὶ τὴν διά
sionē israel cōuertas. ecce posui te in σπορὰν τοῦ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι. ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς
testamētū gētis in lucē gētiū: vt sis tu in sa⁹ διαθήκην ἔθνους εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρί C
lutē vsq; ad extremū terre. sic dicit dñs q cru αν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥύσά
cifixit te & deus israel: sctificate eū q despicit μενός σε καὶ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἁγιάσατε τὸν φαυλίζοντα τὴν
aiam suā q abominat⁹ a gētib⁹ seruū ψυχὴν αὐτοῦ τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ὁ δοῦ
principū. reges videbūt eū: τ cōsur λος τῶν ἀρχόντων. βασιλεῖς ὄψονται αὐτόν, καὶ ἀνα
gent principes τ adorabūt eū ppter do στήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ δι᾽ κυ
minū: q fidelis est sanct⁹ israel: τ elegit ριον, ὅτι πιστός ἐστιν ὁ ἅγιος Ἰσραήλ, καὶ ἐξελεξάμην
te. sic dicit dñs: tpe oportuno exaudiui te: τ in die σε. οὕτως λέγει κύριος, καιρῷ ἐπηκουσάσου, καὶ ἐν ἡμέ 1.Esd. 6.a.
salutis adiuuaui te: τ plasmaui te: τ dedi ρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι, καὶ ἔπλασά σε, καὶ ἔδωκά
te in testamētū gētū: vt cōstitueret eos terrā: possi- D
dere eos hereditates desertas: dicentē his q in vinculis: exi σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν, τοῦ καταστῆσαι τὴν γῆν, κληρονομῆ
sate. & his q in tenebris: reuelari. in oibus σαι κληρονομίας ἐρήμους, λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλ
θετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀποκαλυφθῆναι. ἐν πάσαις ταῖς
vijs pascent: τ in oibus semitis pascua ὁδοῖς βοσκηθήσονται, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβοις ἡ νομὴ Epo.7 d.
eor. nō esurient: neq; sitiēt: neq; pcutiet αὐτῶν· οὐ πεινάσουσιν, οὐ δὲ διψήσουσιν, οὐ δὲ πατάξει
eos estus neq; sol: sed q miserator eorū fuerit eos: ducet αὐτοὺς καύσων οὐ δὲ ἥλιος, ἀλλ᾽ ὃς ἐλεεῖ αὐτοὺς πορεύσει
labitur eos: τ p fontes aquaz ducet illos: τ καλέσει αὐτούς, καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτούς, καὶ
ponā oēm mōtē in viā: τ oēm semitā θήσω πᾶν ὄρος εἰς ὁδόν, καὶ πᾶσαν τρίβον

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in paſcua eio. ecce iſti de lõge venięt: iſti ἐις βόσκημα αὐτοῖς. ἰδοὺ οὗτοι πόρρωθεν ἥξουσιν, οὗτοι
ab aqlone τ mari: alii aũt de terra pſarũ. leuami ἀπὸ βορρᾶ καὶ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς περσῶν. εὐφράν
ni celi: τ exultet terra: erũpãt mõtes leti θητι οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, ῥηξάτω τὰ ὄρη εὐφρο
cũl: q: miſert⁹ eſt de⁹ ppli ſui: τ humileo σύνη, ὅτι ἐλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τῶν ταπεινούς τοῦ
ppli ſui cõſolat⁹ eſt. dixit ſion: dereliqt me dñs: τ λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν. εἶπεν σιών, ἐγκατέλιπέν με κς, καὶ
dñs oblit⁹ eſt mei. nũqd obliuiſcet mulier filii ſui: ὁ κς ἐπελάθετό μου. μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδὸς αὐτῆς,
vel nõ miſereri parꝰ vteri ſui? ſi aũt τ hoc μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ταῦτα
oblita fuerit mulier: ſed ego nõ obliuiſcar tui dicit dñs. ἐπιλάθοιτο γυνή, ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου λέγει κς.
ecce ſup manꝰ meas vepinxi tuos muros: τ coră ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐγεγράφησά σου τὰ τείχη, καὶ ἐνώ
me eos ſemp. τ cito edificata eos a db⁹ deſtructa πιόν μου εἰς διαπαντός. καὶ ταχὺ ἀκοδομούμενοι ὑφ' ὧν καθεί
fuĩbit: q deſolauerũt te et te egredient. leua in λησαν, καὶ ἐξερημώσαντές σε ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. ἆρον κύ
circuitu oculos tuos τ vide oẽs. ecce con κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε πάντας. ἰδοὺ συ
gregati ſunt: τ venerũt ad te. viuo ego dicit dñs: νήχθησαν, καὶ ἦλθόσαν πρὸς σέ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος,
q: oĩb⁹ hĩs q̃ſi ornamẽto veſtieris: τ circũdaberis ὅτι πάντας αὐτοὺς ὡς κόσμον ἐνδύσῃ, καὶ περιθήσῃ
eis q̃ſi ornamẽto ſpõſa: q: deſerta tua τ vaſti ταῦτα ὡς κόσμον νύμφη, ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ διαφ
tates tue: q: nũc ãguſtiaberis ab habitatorib⁹: θορά τ q̃ cozruerũt: q̃ſi nũc ãguſtiaberis ab
τ elongabũt a te qui abſorbebãt te: τ qui te deſtru ἐναντίας καὶ τὰ πτωχώσει σε. ὅτι τῶν συνοχωρήσει σοὶ
ebãt: τ elongabũt a te abſorbentes τῶν κατοικούντων, καὶ μακρυνεῖ ἀπὸ σοῦ οἱ κα
F bẽtes. dicẽt eĩs in auribꝰ tuis filii tui: quos τα πίοντες. ἐροῦσι γὰρ εἰς τὰ ὦτά σου οἱ υἱοί σου, οὓς
pdidiſti: anguſt⁹ mihi locꝰ: fac mihi locũ vt ha ἀπώλεσας, στενός μοι ὁ τόπος, ποίησόν μοι τόπον ἵνα κα
bitẽ. τ dices in corde tuo: q̃s genuit mihi iſtos? τοικήσω. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἐγέννησέν μοι τού
ego aũt ſine filiis τ vidua: aduẽta τ inclu τους; ἐγὼ δὲ ἄτεκνος καὶ χήρα, παροικος καὶ ἐγκεκλει
ſa: hos aũt q̃s enutriuit mihi? ego aũt derelicta σμένη, τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέ μοι; ἐγὼ δὲ κατελείφ
ſum ſola: iſti aũt mihi vbi erãt. ſic dicit dñs: θην μόνη, οὗτοι δέ μοι ποῦ ἦσαν. οὕτως λέγει κύριος,
ecce leuo ſup gẽtes manũ meã: τ ſup inſulas leuabo ἰδοὺ αἴρω εἰς τὰ ἔθνη τὴν χεῖρά μου, καὶ εἰς τὰς νήσους ἀρῶ
ſignũ meũ. τ adducẽt filios tuos in ſinu: σημεῖά μου. καὶ ἄξουσι τοὺς υἱούς σου ἐν κόλπῳ, τὰς
at filias tuas in hũeris portabũt. τ erũt reges θυγατέρας σου ἐπ' ὤμων ἀροῦσι. καὶ ἔσονται βασιλεῖς
nutritii tui. at pncipes ſemie eoꝝ nutrices tue. ſup fa τιθηνοί σου. οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν τροφοί σου. ἐπὶ πρό
cie terre adorabũt te: τ puluerẽ pe σωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσί σοι, καὶ χοῦν τῶν πο
G dũ tuoꝝ lingẽt. τ ſcies: q: ego dñs τ nõ cõfun δῶν σου λείξουσι. καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγώ κύριος καὶ οὐκ αἰσχυ
dẽt expectãtes eũ: nũqd accipiet ſpa a gi νθήσονται οἱ ὑπομένοντες αὐτόν, μὴ λήψεταί τις παρὰ γί
gante ſpolia: τ ſi captiuauerit ſpa iuſte ſal γαντος σκῦλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις δικαίως σω
uabit: q: ſic dicit dñs: ſi ſpa captiuauerit θήσεται; ὅτι οὕτως λέγει κύριος, ἐὰν τις αἰχμαλωτεύ
gigantẽ: accipiet ſpolia. accipieno aũt a fo σῃ γίγαντα, λήψεται σκῦλα. λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχύο
te ſaluabit. ego aũt iudiciũ tuũ iudicabo: τ ego ντος σωθήσεται. ἐγὼ δὲ τὸν κρίσιν σου κρινῶ, καὶ ἐγὼ τοὺς
filios meos ſeruã. τ comedẽt ſpa tribulauerũt te car υἱούς μου ῥύσομαι. καὶ φάγονται οἱ θλίψαντές σε τὰς σάρ
nes ſuas: τ bibẽt q̃ſi vinũ nouũ ſanguinẽ ſuũ κας αὐτῶν, καὶ πίονται ὡς οἶνον νέον τὸ αἷμα αὐτῶν

Trãſla.B.Hie.

exaltabuntur. Eccę iſti de longe venient: oooo & ecce illi ab aquilone & mari: & iſti oooooooooo de terra auſtrali. Laudate cęli: & exulta oooooo terra: iubilate montes laude: qa conſolatus eſt dñs populũ ſuũ & pauperũ ſuorũ miſerebitur. Et dixit ſion: dereliqt me dñs: & dñs oblitus ẽ mei. Nunqd obliuiſci põt mulier infantẽ ſuũ: vt nõ miſereatur filio vteri ſui. Et ſi illa oblita fuerit: ego tñ nõ obliuiſcar tui. Ecce in manibus meis deſcripſi te: muri tui coram oculis meis ſemp. Venerũt ſtructores tui: deſtruentes te & diſſipantes a te exibũt. Leua in circuitu oculos tuos & vide ſoẽs iſti cõgregati ſunt: venerũt tibi. Viuo ego dicit dñs: qa oĩbus his velut ornamento veſtieris: & circũdabis tibi eos q̃ſi ſpõſa. Quia deſerta tua & ſolitudines tue & terra ruine tue nũc anguſta erunt pre habitatoribus: & longe fugabũtur qui abſorbebãt te. Adhuc dicent in auribꝰ tuis filii ſterilitatis tue. Anguſtus eſt mihi locus: fac ſpaciũ mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi iſtos. Ego ſterilis & nõ pariẽs trãſmigrata & captiua: & iſtos qs enutriuit. ego deſtituta & ſola: & iſti vbi hic erant? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gẽtes manũ meã: & ad populos exaltabo ſignũ meum. Et afferent filios tuos in vlnis: & filias tuas ſuper humeros portabunt. Et erunt reges nutricii tui: & regine nutrices tue. Vultu in terra demiſſo adorabũt te: & puluerẽ pedũ tuorũ lingẽt. Et ſcies qa ego dñs ſup quo nõ cõfundẽtur q expectãt eũ. Nũ qd tolletur a forti preda: aut qd captũ fuerit a ro buſto ſaluũ eſſe poterit? Quia hec dicit dñs. Eqdem & captiuitas a forti tolletur: & qd ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. eos vero q iudicaue rũt te: ego iudicabo: & filios tuos ego ſaluabo. Et cibabo hoſtes tuos carnibus ſuis: & quaſi muſto ſanguine ſuo oooo

Tex.be.Eſa.xlix. Pũtiua.heb.

רום גוא	יְרֻמּוּן׃ הִנֵּה אֵלֶּה מֵרָחֹק יָבֹאוּ
צָפוֹן	וְהִנֵּה אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִיָּם וְאֵלֶּה
רָנַן שׁחל	מֵאֶרֶץ סִינִים׃ רָנּוּ שָׁמַיִם וְגִילִי
רָנַן	אֶרֶץ וּפִצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי נִחַם
עָנָה רָחַם	יְהוָה עַמּוֹ וַעֲנִיָּיו יְרַחֵם׃ וַתֹּאמֶר צִיּוֹן
אָמַר שָׁכַח	עֲזָבַנִי יְהוָה וַאדֹנָי שְׁכָחָנִי׃ הֲתִשְׁכַּח
	אִשָּׁה עוּלָהּ מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָהּ גַּם
	אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ׃
חָמַת חָמָה	הֵן עַל כַּפַּיִם חַקּוֹתִיךְ חוֹמֹתַיִךְ
גָּמַד גָּנָה	נֶגְדִּי תָּמִיד׃ מְהֵרוּ בָנַיִךְ מְהָרְסַיִךְ
חָרַס חָרַב	וּמַחֲרִיבַיִךְ מִמֵּךְ יֵצֵאוּ׃ שְׂאִי סָבִיב
נָשָׂא סָבַב	עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ
חָיָה נָפַשׁ	לָךְ חַי אָנִי נְאֻם יְהוָה כִּי כֻלָּם
עָוָה חָיָה	כָּעֲדִי תִלְבָּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כַּכַּלָּה׃ כִּי
קָשַׁר כָּלַל	חָרְבֹתַיִךְ וּשְׁמֵמֹתַיִךְ וְאֶרֶץ הֲרִיסָתֵךְ
צוּר יָשַׁב	כִּי עַתָּה תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְרָחֲקוּ
בָּלַע אָמַר	מְבַלְּעֵךְ׃ עוֹד יֹאמְרוּ בְאָזְנַיִךְ בְּנֵי
צוּר קוּם	שְׁכֻלַיִךְ צַר לִי הַמָּקוֹם גְּשָׁה
גָּנַשׁ יָשַׁב	לִי וְאֵשֵׁבָה׃ וַתֹּאמֶרְתְּ בְּלִבָּבֵךְ
שָׁכַל	מִי יָלַד לִי אֶת אֵלֶּה וַאֲנִי שְׁכוּלָה
גָּלַם גָּלָה	וּגְלוּמָה גֹּלָה וְסוּרָה וְאֵלֶּה מִי
שָׂאַר עָדַר	גִדֵּל הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי אֵלֶּה
	אַיֵּפֹה הֵם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
נָשָׂא	הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל גּוֹיִם יָדִי וְאֶל
רוּם נָסַס	עַמִּים אָרִים נִסִּי וְהֵבִיאוּ
בּוֹא	בָנַיִךְ חֵקֶן וּבְנֹתַיִךְ עַל כָּתֵף
עָשָׂא הָיָה	תִּנָּשֶׂאנָה׃ וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנַיִךְ
שׁוּר תָּקַע	וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִיקֹתָיִךְ אַפַּיִם
	אָרְצָה יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ
לָחַךְ	יְלַחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר
בּוֹשׁ קָוָה	לֹא יֵבֹשׁוּ קֹוָיו׃ הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ
נָצַל גָּבַר	וְאִם שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט׃ כִּי כֹה אָמַר
לָקַח שָׁבָה	יְהוָה גַּם שְׁבִי גִּבּוֹר יֻקָּח וּמַלְקוֹחַ
צָדַק מָלַט	עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת יְרִיבֵךְ אֲנִכִי אָרִיב
גָּבַר	וְאֶת בָּנַיִךְ אֲנֹכִי אוֹשִׁיעַ׃ וְהַאֲכַלְתִּי
עָצַר רוּשׁ	אֶת מוֹנַיִךְ אֶת בְּשָׂרָם וְכָעֲסִיס דָּמָם
יָשַׁע אָבַל	
גָּאַל עָסַס	

Pūtúa.heb.

יִשְׂרָעֵל׃ וְיֵדְעוּ כָּל בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר
יַעֲקֹב׃

Cap.1

כֹּה אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר
כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ אוֹ מִי מִנּוֹשַׁי אֲשֶׁר מָכַרְתִּי אֶתְכֶם
לוֹ הֵן בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם׃ מַדּוּעַ
בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין
עֹנֶה הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוֹת וְאִם אֵין בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי
אַחֲרִיב יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם וְתָמֹת
בַּצָּמָא׃ אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשָׂק אָשִׂים כְּסוּתָם׃ אֲדֹנָי יְהוִה
נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת לָעֵת אֶת יָעֵף דָּבָר יָעִיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
יָעִיר לִי אֹזֶן לִשְׁמֹעַ כַּלִּמּוּדִים׃ אֲדֹנָי יְהוִה פָּתַח לִי אֹזֶן וְאָנֹכִי
לֹא מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נָסוֹגְתִּי׃ גְּוִי נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים פָּנַי
לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת וְרֹק וַאדֹנָי יְהוִה יַעְזָר לִי עַל כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי
עַל כֵּן שַׂמְתִּי פָנַי כַּחַלָּמִישׁ וָאֵדַע כִּי לֹא אֵבוֹשׁ׃ קָרוֹב מַצְדִּיקִי
מִי יָרִיב אִתִּי נַעַמְדָה יָחַד מִי בַּעַל מִשְׁפָּטִי יִגַּשׁ אֵלָי׃ הֵן אֲדֹנָי
יְהוִה יַעְזָר לִי מִי הוּא יַרְשִׁיעֵנִי הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ עָשׁ יֹאכְלֵם׃
מִי בָכֶם יָרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין
נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן בֵּאלֹהָיו׃ הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי
זִיקוֹת לְכוּ בְּאוֹר אֵשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת בְּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה זֹּאת לָכֶם
לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן׃

Trāsla.B.Vic.

inebriabuntur. Et sciet omnis caro quia ego dominus saluans te: & redemptor tuus fortis iacob. 50.

HEc dicit dñs. Quis est hic liber repudii matris vestre: quo dimisi eam? aut quis est creditor meus: cui vendidi vos? Ecce enim in iniquitatibus vestris venditi estis: & in sceleribus vestris dimisi matrem vestrā: quia veni & non erat vir: vocaui & non erat qui audiret. Numqd abbreuiata & pusilla facta est manus mea vt nō possim redimere: aut nō est in me virtus ad liberandū? Ecce increpatione mea desertū faciā mare: ponā flumina in siccū. Cōputrescēt pisces sine aq̄: & morietur i siti. Induā celos tenebris: & saccū ponā opimentū eorū. Dñs dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eum qui lassus est verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiam quasi magistrū. Dominus deus aperuit mihi aurem ego autē nō cōtradico: retrorsū nō abi. Corpus meum dedi percutientibus: & genas meas vellētibus. Faciē meā nō auerti ab increpātibus & cōspuētibus in me. Dñs deus auxiliator me? & ideo nō sum confusus. Ideo posui faciem meā vt petrā durissimā: & scio q̄m nō cōfundar. Iuxta est q̄ iustificat me. Quis cōtradicet mihi? Stemus simul. Quis est aduersarius me? Accedat ad me. Ecce dñs deus auxiliator meus. Quis est q cōdēnet me? Ecce oēs q̄si vestimentū cōterētur: tinea comedet eos. Quis ex vobis timēs dñm: audiēs vocē serui sui. Quis ambulauit in tenebris: & nō est lumen ei. Speret in nomine dñi: & innitatur sup deū suū. Ecce vos oēs accendētes ignē accincti flāmis. Ambulate in lumine ignis vri: & in flāmis q̄s succendistis. de manu mea factū est hoc vobis. In doloribꝰ dormietis. 51.

Trāsl.Gre.lex.cū interp.latina.

τ inebriabunt: τ sentiet cio caro: qz
καὶ μεθυσθήσονται, καὶ διδαχθήσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι
ego dño ḡrui te: τ adiutor fortitudo
ἐγὼ κύριος ὁ ῥυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενός σου ἰσχύς
iacob.
ος Ἰακώβ. Ca.50.

SIc dicit dño: qualis hic liber
Οὕτως λέγει κύριος, ποῖον τοῦτο βιβλίον τοῦ
repudii mris vre: quo dimisi eā: aut
ἀποστασίου τῆς μητρὸς ὑμῶν, ᾧ ἐξαπέστειλα αὐτήν; ἢ
cui creditori exactor meor vēdidi vos ecce
τίνι ὑποχρέῳ τῶν πραστήρων μου πέπρακα ὑμᾶς ἀνο
ecce pcis vris venūdati estis dño: τ
τοῦ; ἰδοὺ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε, καὶ ταῖς
iniqtatib vris dimisi matrē vram: q
ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν μητέρα ὑμῶν, διότι
veni τ nō erat hō: vocaui τ nō erat
ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ
audiēs. nūqd nō poterit manꝰ mea liberare: aut
ὑπακούων. μὴ οὐκ ἰσχύι ἡ χεὶρ μου τοῦ ῥύσασθαι, ἢ
nō possum eruere? ecce cōminatiōe mea desertū fa
οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελέσθαι; ἰδοὺ τῷ ἐλέγχῳ μου ἐξερημώ
ciā mare: τ ponā flumia deserta: τ are
σω τὴν θάλασσαν, καὶ ἐάσω ποταμοὺς ἐρήμους, καὶ ξη
fient pisces eor: eo qđ nō sit aqua:
ραθήσονται οἱ ἰχθύες αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ,
τ morient in siti. induā celū tenebris:
καὶ ἀποθανοῦνται ἐν δίψει. ἐνδύσω γὰρ οὐρανὸν σκότος,
τ ḡsi ciliciū ponā operimētū eius. dño
καὶ ὡς σάκκον ἐάσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. κύριος
dño dat mihi linguā discipline: vt sciā
κύριος δέδωσί μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γινῶναι ἡ
qđ opꝑ loqui verbū. posuit mihi mane: mane: adді
ἡμέρα δεῖ λέγειν λόγον. ἡμέρα μοι πρωΐ, πρωΐ, πρωΐ
dit mihi aurē ad audiendū. τ disciplina dñi aperit
ἐστί μοι ὥτιον ἀκούειν. καὶ ἡ παιδεία κυρίου ἀνέῳγέ
meas aures: ego aūt nō renuā nō cōtradico.
μου τὰ ὦτα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐκ ἀντιλέγω.
dorsum meū dedi in flagella: at ge
τὰ νῶτά μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγό
nas meas ad alapas. ac faciē meā nō
νας μου εἰς ἐμπάσματα. τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ Mat.
auerti a cōfusione sputor: τ dño to 26.
ἀπέστρεψα ἀπὸ ἀσχύνης ἐμπτύσματα, καὶ κύριος κύ
min auxiliator me? fact ē. ppter hoc nō sū cōfusus: sed
ριος βοηθός μου ἐγήρασε διὰ τοῦτο οὐκ ἐντραπήσομαι, ἀλλ'
posui faciē meā sicut firmā petrā: τ cognoui
ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν, καὶ ἔγνων
qz nō cōfundar: qz iuxta ē q̄ iustificat me. q̄s q̄ Ie
ὅτι οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαιῶν με. τίς ὁ κρι Isa.
tigat mecū? resistat mihi simul? τ q̄s q̄ litigat mecū? 50.A
νόμενός μοι; ἀντιστήτω μοι ἅμα; καὶ τίς ὑπεναντίος μοι;
appropinqt mihi: ecce dño auxiliabit mihi. τ affliget
ἐγγισάτω μοι, ἰδοὺ κύριος βοηθήσει μοι. καὶ κακώσει
me? ecce oēs q̄si vestimētū veterascetis:
με; ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε,
τ quasi tinea comedet vos. exaudiat vo
καὶ ὡς σὴς κατεσθίων ὑμᾶς. ὑπακουσάτω τῆς φω
cē pueri eius. ābulanteo in tenebris: τ
νῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. εἰ περιεύρηθησαν ἐν σκότει, καὶ
nō est illis lux: cōfidite in nole vo
οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φῶς, πεποίθατε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυ
mini τ innitimini sup deo. ecce oēs
ρίου καὶ ἀντιστηρίχθητε ἐπὶ τῷ θεῷ. ἰδοὺ πάντες
vos ignē accēditis: τ cōfortatis flāmā. ābulate Ps.101
ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα. περιεύρεσθε
in luce ignis vri τ in flāma. q̄s succē
τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ἣν ἐξεκαύ
distis. ḡ me facta sūt hec vobis: in merore dor
σατε. διὰ μὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν, ἐν λύπῃ κειμή
mietis.
σεσθε,

C.a.51.

Cap.lj.

שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי׃

A

Hẽdite me sequtes qđ iustũ est: t q̃rẽ
Ακούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦν
eos dñm. inspicite in solidã petrã: quã
τὸν κύριον· ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν, ἣν
excidistis: t in foueã laci: quã fodi
ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὤρυξα
stis. inspicite in abraam patrẽ vrm: t in
τι· ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς
sarrã q̃ peperit vos: q: vn⁹ erat. t vocaui e-
Σάρραν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς, ὅτι εἷς ἦν· καὶ ἐκάλεσα αὐ-
um: t bẽdixi ei: t dilexi eũ: t multi-
τόν, καὶ εὐλόγησα αὐτόν, καὶ ἠγάπησα αὐτόν, καὶ ἐπλη-
plicaui eũ. t te hũc cõsolabor dñs
θυνα αὐτόν· καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω σιών, καὶ παρακλή-
sion oia deserta ei⁹: t ponã deserta ei⁹
σω πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ θήσω τὴν ἔρημον αὐτῆς
B
q̃si paradisum: t q̃ ad occidentẽ ei⁹ q̃si para-
ὡς παράδεισον, καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς αὐτῆς ὡς παρά-
disum dñi. exultationẽ t leticiã inuenient
δεισον κυρίου· ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνην εὑρήσουσιν
in ea: cõfessionẽ t vocẽ laudis. audite
ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως· ἀκούσατέ
me audite me pplo meo⁹: t regeo ad me attẽ
μου ἀκούσατέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρός με ἐνω
dite: q: lex a me egredietᵏ: t iudiciũ
τίσασθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ κρίσις
meũ in lucẽ gẽtiũ. appplãbit cito iusticia mea: t egre
μου εἰς φῶς ἐθνῶν· ἐγγίζει ταχὺ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύ-
dietᵏ q̃si lumẽ salutare meũ: t in brachiũ meũ
σεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου
sperabũt. leuate in celũ oculos vros:
ἐλπιοῦσιν· ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
t inspicite in terrã deorsũ: q̃si celũ sicut fum⁹
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω, ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς καπνὸς
firmatũ est: at tra sicut vestimẽtũ veterascet: at hĩta
ἐστερεώθη, καὶ ἡ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοι-
C
tãtes sicut hec morientᵏ. at salutare
κοῦντες ὡσαύτως ταῦτα ἐκλείψουσιν. τὸ δὲ σωτήριόν
meũ in sempiternũ erit: at iusticia mea nõ
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, καὶ τὸ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ
deficiet. audite me q̃ scitis iudiciũ: pplus
ἐκλίπῃ· ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς
cor⁹ lex mea in corde eor⁹. nõ timeatis oppro
οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· μὴ φοβεῖσθε ὀνει-
briũ hoim: t cõtẽptu eor⁹ ne vicamini. sicut
δισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ κοπιᾶσθε· ὡς
enim vestimẽtũ cõsumetᵏ a tĩne. t sicut lana comede
γὰρ ἱματίου βρωθήσεται ὑπὸ σητός· καὶ ὡς ἔρια βρωθήσε-
tur a tinea. at iusticia mea in eternũ erit:
ται ὑπὸ σκώληκος· ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, τὸ
at salutare meũ i gñatões gñationũ. exurge exurge hierlʒ:
δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν. ἐξεγείρου ἐξεγείρου ἰλὰμ,
t induere fortitudinẽ brachii tui. exurge sicut i
καὶ ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου· ἐξεγείρου ὡς ἐν
pcipio diei: sicut gñatio secuti. nõne tu eo q̃ excidisti latitu-
ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα τὴν
D
dinẽ q̃ diruptisti draconẽt nõne tu eo q̃ desolas mare:
γῆν, διαρρήξασα δράκοντας; οὐ σὺ εἶ ἡ ἐρημώσασα θάλασσαν,
aquã abyssi multã: q̃ posuisti pfunditates maris
ὕδωρ ἄβυσσον πλῆθος, ἃ ἔθου σὺ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὁδὸν
viã: trãsitus liberatis t redẽptis. ab eis dño
διαβάσεως ἐρυμένοις καὶ λελυτρωμένοις· ὑπὸ κυ-
reducent t veniẽt in sion cũ letitia
ρίου ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν εἰς σιὼν μετ' εὐφροσύνης
t exultatiõe eterna. in capite eis coꝝ
καὶ ἀγαλλιάματος αἰωνίου. ἐπὶ κεφαλῆς ἀρ αὐτῶν ἄγ
laus t letitia apphendet eos. fugit
νοια καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπῆλθε λύ-
dolor t mror: t gemit⁹: ego sum ego sum ipe
πη καὶ λύπη καὶ στεναγμός, ἐγώ εἰμι ἐγώ εἰμι αὐτὸς
cõsolans te. scito q̃
ὁ παρακαλῶν σε· γνῶθι τίς

Hẽdite[b] me[c] qui sequi
mini quod
[a]iustũ est: & [c]queritis[c] do-
minum. [g]Attendite[b] ad
[c]petrã vnde[b] excisi estis[c] &
ad [m]cauernã [n]laci: de qua
[o]precisi estis. [p] Attendite
[q]ad[r] abraã [q]patrem vestrũ:
[r]& ad [n]saram que[r] peperit
vos. [r] Quia[r] vnum
[q]vocaui eum: [b]& benedixi
ei: [c]& multiplicaui eum.
[c]Consolabitur[b] ergo[c] dñs
[g]sion: & [b] cõsolabitur[i] oẽs
[k]ruinas eius. [l] Et ponet[m] de
sertũ ei[n] q̃si delitias: [o]& so
litudinẽ eius [p] q̃si hortum
[q]dñi. [r]Gaudium[s] & leticia
[r]inuenietur[s] in ea: [r]gratiarũ
actio[r] & vox[s] laudis. [a] Attẽ
dite[b] ad me[c] populus me[o]:
[o]& trib[o] mea[c] me[r] audite.
[g]Quia[b] lex[a] a me[b] exiet: [t]&
iudicium meum
[m]in lucem [n]populorum
[o]requiescet. [p] Prope est
[q]iustus me[o]: [r]egressus est
[s]saluator me[o]: [t]& brachia
mea [n]populos[s] iudicabũt.
[r]Me[s] insule [a]expectabũt:
[b]& [c]brachium meũ [b]susti-
nebũt. [c] Leuate[r] in celum
[d]oculos vros: [b]& videte
[f]sub[b] terra[f] deorsum: [m]qa
[n]celi[o] sicut fumus [p] lique-
scent: [q]& terra
[r]sicut vestimentũ [n]attere-
tur: [r]& hitatores ei[n] sicut
[s]hec[r] interibũt. [s] Salus aũt
mea [a]in sempiternũ [b]erit:
[c]& iusticia mea [b]non [c]defi
ciet. [f] Audite[g] me[b] q̃ scitis
[h]iustũ: [b]pplus me[o] lex mea
[m]in corde eorũ. [n] Nolite
[o]timere[c] opprobriũ [q] ho-
minũ: [r]& blasphemias eo
rũ [n]ne[c] metuatis. [s] Sicut[a] ei
[r]vestimentũ sic[r] comedet
eos[s] vermis: [a]& sicut lanã:
sic[b] deuorabit eos[c] tinea.
[g]Salus aũt mea[c] in sempi
ternũ [f]erit: [b]& iusticia mea
[b]in gñationes[f] gñationũ.
[k]Cõsurge[l] cõsurge: [m]idue
re[n] fortitudinẽ [o] brachiũ
[p]dñi. [q] Cõsurge[r] sicut i die
bus[n] antiqs: i[r] gñationib[o]
[n]seculorũ. [s] Nunqd nõ[t] tu
[a]pcussisti[b] supbũ: [c]vulne-
rasti[b] draconẽ? [c]Nunqd nõ
[r]tu[b] siccasti[b] mare: [b]aquam
[l]abyssi[m] vehemẽtis? [n]Qui
posuisti[o] profundũ[p] maris
[q]viã: [r]vt transirẽt[s] liberati.
[t]Et nunc q̃[r] redẽpti sunt a
[u]dño[s] reuertẽtur[r] & veniẽt
in[t] siõ [u]laudãtes: [b]& leticia
[c]sempiterna [b] sup[c] capita
eorũ. [f]Gaudiũ[g] & leticiam
[b]tenebũt: [f]fugiet[b] dolor[f] &
gemitus. [m]Ego[n] ego[o] ipse
[p]consolabor vos: [q]quis

שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי׃

צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל
צוּר חֻצַּבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר
נֻקַּרְתֶּם׃ הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם
וְאֶל שָׂרָה תְּחוֹלְלָכֶם כִּי אֶחָד
קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ׃ כִּי
נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ
וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ
כְּגַן יְהוָה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא
בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה׃ הַקְשִׁיבוּ
אֵלַי עַמִּי וּלְאוּמִּי אֵלַי הַאֲזִינוּ
כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תֵצֵא וּמִשְׁפָּטִי
לְאוֹר עַמִּים אַרְגִּיעַ׃ קָרוֹב
צִדְקִי יָצָא יְשָׁעִי וּזְרֹעַי עַמִּים
יִשְׁפֹּטוּ אֵלַי אִיִּים וְאֶל זְרֹעִי יְיַחֵלוּן׃ שְׂאוּ
לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם וְהַבִּיטוּ אֶל הָאָרֶץ מִתָּחַת
כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ
כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה וְיֹשְׁבֶיהָ כְּמוֹ כֵן יְמוּתוּן
וִישׁוּעָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי
לֹא תֵחָתֶת׃ שִׁמְעוּ אֵלַי יוֹדְעֵי צֶדֶק
עַם תּוֹרָתִי בְּלִבָּם אַל תִּירְאוּ חֶרְפַּת
אֱנוֹשׁ וּמִנְּדֻפָתָם אַל תֵּחָתּוּ׃ כִּי
כַּבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ וְכַצֶּמֶר יֹאכְלֵם
סָס וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וִישׁוּעָתִי
לְדוֹר דּוֹרִים׃ עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֹז
זְרוֹעַ יְהוָה עוּרִי כִּימֵי קֶדֶם
דֹּרוֹת עוֹלָמִים הֲלוֹא אַתְּ הִיא
הַמַּחֲצֶבֶת רַהַב מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין׃
הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם מֵי
תְהוֹם רַבָּה הַשָּׂמָה מַעֲמַקֵּי
יָם דֶּרֶךְ לַעֲבֹר גְּאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי
יְהוָה יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּן נָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה׃
אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם מִי

Pātiua.heb. Tex.he.Esa.lij. | Trāsla.B.Vie. | Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

אַתְּ וַתִּירְאִי מֵאֱנוֹשׁ יָמוּת וּמִבֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן׃ וַתִּשְׁכְּחִי יְהוָה עֹשֵׂךְ נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אֶרֶץ וַתְּפַחֲדִי תָמִיד כָּל הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמֵּצִיק כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לְהַשְׁחִית וְאַיֵּה חֲמַת הַמֵּצִיק׃ מְהֵר צֹעֶה לְהִפָּתַח וְלֹא יָמוּת לַשַּׁחַת וְלֹא יֶחְסַר לַחְמוֹ׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ וָאָשִׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה׃ הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי קוּמִי יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת כּוֹס חֲמָתוֹ שָׁתִית קִבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית מָצִית׃ אֵין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים יָלָדָה וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל בָּנִים גִּדָּלָה׃ שְׁתַּיִם הֵנָּה קָרָאתַיִךְ מִי יָנוּד לָךְ הַשּׁוֹד וְהַשֶּׁבֶר וְהָרָעָב וְהַחֶרֶב מִי אֲנַחֲמֵךְ׃ בָּנַיִךְ עָלְפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל חֲצוֹת כְּתוֹא מְכֻמָּר חֲמַת יְהוָה גַּעֲרַת אֱלֹהָיִךְ׃ לָכֵן שִׁמְעִי נָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכֻרַת וְלֹא מִיָּיִן׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנַיִךְ יְהוָה וֵאלֹהַיִךְ יָרִיב עַמּוֹ הִנֵּה לָקַחְתִּי מִיָּדֵךְ אֶת קֻבַּעַת כּוֹס חַמָּתִי לֹא תוֹסִיפִי לְשָׁתוֹתָהּ עוֹד׃ וְשַׂמְתִּיהָ בְּיַד מוֹנַיִךְ אֲשֶׁר אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה וַתָּשִׂימִי כָעָפָר גְּוֵךְ וְכַחוּץ לָעֹבְרִים׃

Cap.lij.

עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָּךְ עוֹד עֲרֵל וְטָמֵא׃ הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַ͏ִם הִתְפַּתְּחִי מוֹסְרֵי צַוָּארֵךְ שְׁבִיַּת בַּת צִיּוֹן׃

fueris et timeas ab homine mortali: τ a filio hois: qui quasi fenū ita arescet: & oblitus es dñi factoris tui q tetendit celos & fundauit terrā: & formidasti iugiter tota die a facie furoris eius qui te tribulabat: & parauerat ad pdendū. Vbi nunc est furor tribulātis? Cito veniet gradiens ad apiendū & nō interficiet vsq; ad internitionē: nec deficiet panis eius. Ego autē sum dñs deus tuq cōturbo mare: & intumescunt fluctus eius: dñs exercatuū nomen meū. Posui verba mea in ore tuo: & in vmbra manus mee protexi te: vt plātes celos & fundes terrā & dicas ad sion pplus meus es tu. Eleuare: eleuare: cōsurge hierusalem: q bibisti de manu domini calicem ire eius. Vsq; ad fundum calicis soporis bibisti: & potasti vsq; ad feces Nō est q sustētet eā ex oībus filiis qs genuit: & nō est q apphendat manū eius ex oībus filiis qs enutrit. Duo sunt q occurrūt tibi. Quis cōtristabitur sup te? Vastitas & cōtritio & fames & gladius. Quis cōsolabitur te. Filii tui defecti sunt: dormierunt in capite oim viarū sicut orix illaqatus. plenī indignatiōe dñi: increpatione dei tui. Idcirco audi hec paupcula: & ebria non a vino. Hec dicit dominator tuus oo dñs: & deus tuq pugnauit pplo suo. Ecce tuli de manu tua calicē soporis: ooooooooooooo fundū calicis indignationis mee. Non adiicies vt bibas illum vltra. Et ponam illū in manu eoꝝ qui te humiliauerunt & dixerūt aie tue incurua re vt transeamus: & posuisti vt terrā corpus tuū: & quasi viam transeuntibus. 52.

Onsurge cōsurge: induere fortitudine tua sion. Induere vestimētis glorie tue hierlm ciuitas sancti: quia nō adiiciet vltra vt ooooooo pertranseat per te incircūcisus & imūdus. Excutere de pulnere: cōsurge sede hierusalem. Solue

fueris et timeas ab hoie mortali: τ a filio hois: q̄ sicut fenū arefacti sūt. τ oblita es dei τοῦ ἀνθρώπου, ὃς ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθησαν· καὶ ἐπελάθου τοῦ q fecit te: q fecit celū: τ fundauit terrā: τ fugθεοῦ τοῦ ποιήσαντά σε, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανόν, καὶ ἔπηξε dauit terrā: τ time cūctis diebꝰ furoris tribulātis te: quēadmodū cogitauit τὴν γῆν, καὶ φοβοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τὸ πρόσ auferre te. τ nūc vbi furor tribulātis te: cūcti es? ωπον τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβοντός σε, ὃς τρόπον ἐβουλεύσατο in corruptionē τ nō deficiet panis ei: q: ego deꝰ. σῶσαί σε. καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε; ἵνα τί πρὸ τῶν tuꝰ cōturbo mare: τ sonare faciēs fluctꝰ eius: dñs saluar fueris tu nō stabit: neq; pmanebit: τ nō occidet ἐξ διαφθορὰν καὶ οὐ μὴ ὑστερήσει ὁ ἄρτος αὐτοῦ, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός tuꝰ cōturbās mare: τ sonare faciēs fluctꝰ eius: dñs sabaoth nomē mihi. ponā verba σου ὁ ταράσσων τὴν θάλασσαν, καὶ ἠχοῦν τὰ κύματα αὐ tua: dño dño sabaoth nomē mihi. ponā verba τῆς, κύριος κύριος σαβαὼθ ὄνομά μοι. θήσω τοὺς λόγους mea in ore tuo τ sub vmbra manꝰ mee pte μου εἰς τὸ στόμα σου καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν χειρός μου σκεπά gā te: in q̄ statui celū: τ fundaui terrā. τ σω σε, ἐν ᾗ ἔπηξα τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν· καὶ dicet sion pplo meꝰ es tu: erurge erurge: eleuare ἐρεῖ σιὼν λαός μου εἶ σύ, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, ἀνάστηθι hierlm: q̄ bibisti de manu dñi calicē Ἱερουσαλήμ, ὃ πιοῦσα ἐκ χειρὸς κυρίου τὸ ποτήριον furoris ei. calicē cli ruine calicē τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ· τὸ ποτήριον τῆς συντρίψεως τὸ κενόν furoris ebibisti τ euacuasti: τ nō erat cōsolans te θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν σε ex oibꝰ filiis tuis q genuisti: τ nō erat ap ἐκ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔτεκες, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπ prehendens manū tuā: neq; ex oibꝰ τιλαμβανόμενος τῆς χειρός σου, ἐκ πάντων τῶν filiis tuis: quos exaltasti: duo hec cōtraria tibi: υἱῶν σου, ὧν ὑψωσας, δύο ταῦτα ἀντικείμενά σοι, q̄ cōtristabit. ruina τ cōtritio: fames τίς συλλυπηθήσεται σοι· σύντριμμα καὶ συντριμμα, λιμὸς τ gladiꝰ q̄ cōsolabit te filii tui ldi: καὶ μάχαιρα, τίς παρακαλέσει σε οἱ υἱοί σου οἱ ἄπο gētes: dormiētes in capite oim viarū: ρούμενοι, οἱ καθεύδοντες ἐπ' ἄκρου πασῶν ἐξόδων, sicut beta semicocta: plent furoꝛe dñi defectē ὡς σιφλιον ἡμίφθον, οἱ πλήρεις θυμοῦ κυρίου ἐκλεί tes. a dño deo. ꝓpter hoc audi humilia μένοι ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἄκουε ταπεινω ta τ ebria nō a vino: sic dicit dño de μένε καὶ μεθύουσα οὐκ ἀπὸ οἴνου, οὕτως λέγει κύριος ὁ θε us: deꝰ iudicio ꝓpm suū: ecce tuli de ma ός, ὁ θεὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἰδοὺ ἔλαβον ἐκ τῆς χεί nu tua calicē ruine: calicē furoꝛis mei τ nō ρός σου ποτήριον τῆς συντρίψεως, τὸ κενόν θυμοῦ μου καὶ οὐ adiicies bibere illuꝫ vltra: τ dabo eū in manus ποθήσῃ πιεῖν αὐτὸ ἔτι, καὶ δώσω αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας eoꝝ q̄ tribꝰ opp̄ssert te: τ humiliauerūt te: q̄ οἱ τῶν ἀδικησάντων σε, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, οἳ ἔλε xerūt aie tue icliuare: vt transeam. τ posuisti πασι τῇ ψυχῇ σου κύψον, ἵνα παρέλθωμεν. καὶ ἔθηκας cōlia terre media tua fozis transeūtib. ἴσα τῇ γῇ τὰ μέσα σου ἔξω τοῖς παραπορευομένοις, C.53. Erurge erurge sion: induere fortitudine tuā A Ἐξεγείρου ἐξεγείρου σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου ō.51.c. sion: τ tu induere gliam tuā hierlm ci σιών, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου Ἱερουσαλὴμ πό uitas scā: nō vltra adiicies vt pterāsecatur te incircū λις ἁγία, οὐκ ἔτι προσθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπε cisus τ imundꝰ. excute pulnerē τ sur ρίτμητος καὶ ἀκάθαρτος. ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνά ge: sede hierlm: solue στηθι, καθίσον Ἱερουσαλήμ, ἔκδυσαι

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

vinculis colli tui captiua filia si
ηὸν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου ἡ αἰχμάλωτος θυγάτηρ σι
on: qz hec dicit dñs: gratis venūdati estis ⁊ nō cū
ών, ὅτι τάδε λέγει κύριος, δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ με
B argēto redimemini. qz sic dicit dñs de
τὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε. ὅτι ἔντως λέγει κύριος κύ
mino de⁹ in egyptū descendit pplus me⁹ primo
ριος εἰς Αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τοπρότερον
vt peregrinarer ibi. ⁊ in assyrios violēter adducti sūt. ⁊
παροικῆσαι ἐκεῖ· καὶ εἰς ἀσσυρίους βίᾳ ἤχθησαν· καὶ
nūc qd erit hic. hec dicit dñs: qz captus est pplus
νῦν τί ἔσται ὧδε· τάδε λέγει κύριος, ὅτι ἐλήφθη ὁ λαός
me⁹ gratis admiramini ⁊ vlulate. hec dicit dñs:
μου δωρεὰν ἐθαυμάσατε καὶ ὀλολύξατε· τάδε λέγει κύριος,
ppter eos semp nomē meū blasphemat in
διὰ παντὸς διαπαντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς
Isai. b. gētib⁹. ppter hoc sciet pplus me⁹ nomē meū ppt
Ro. 10 ἔθνεσι. διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου διὰ
c. hoc in die illa: qz ego sum ipe q loqbar ad
τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ λαλῶν· πά
sum sicut hora sup mōtes: sic pedes ēuāgelizātis
ρειμι ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζόμενοι ἀκοὴν
pacis: sic euāgelizātis bona: qz auditū facā
εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζομένου ἀγαθά, ὅτι ἀκουστὴ ποιήσω
salutē tuā dicēs: sion regnabit de⁹ tu⁹: vox
τὴν σωτηρίαν σου λέγων, σιὼν βασιλεύσει ὁ θεός σου, φωνὴ
Isai. 49. d Psa. 97. 1. Cor. 6. c. custodientiū te exaltata ērt voce simul letabunt:
τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσον
qz oculi ad oculos videbūt: qñ misert⁹ fuer
F ται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν ἐλεή
rit dñs sion. erūpāt letitiā simul deserta
σῃ κύριος τὴν σιών· ῥήξατε εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα
hierusalē: qz misert⁹ est dñs ei⁹: ⁊ eruit hie
ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐλέησε κύριος αὐτήν, καὶ ἐρρύσατο Ἰε
rusalē. reuelabit dñs brachiū sctū
ρουσαλήμ. ἀπεκάλυψεν κύριος τὸν βραχίονα τὸν ἅγιον
suū ī cōspectu cūctarū gentiū: ⁊ videbūt om
αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πάντα
nes fines terre salutare qđ a deo
τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ
nro. recedite recedite egredimini inde: ⁊ imundū
ἡμῶν· ἀπόστητε ἀπόστητε ἐξέλθετε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου
ne tāgite: exite de medio eius: separamini: portā
μὴ ἅψησθε, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῆς, ἀφορίζεσθε οἱ φέρον
tes vasa dñi: qz nō cū tumultu exi
τες τὰ σκεύη τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξε
D bitis: neq cū fuga ibitis: p̄cedet enī pr
λεύσεσθε, οὐδὲ φυγῇ πορεύσεσθε, προπορεύσεται γὰρ πρὸ
os vos dñs: ⁊ cōgregāo vos deus israel.
προσώπου κύριος, καὶ ἐπισυνάγων ὑμᾶς ὁ θεὸς Ἰσρα
ecce intelliget puer me⁹ ⁊ exaltabit ⁊ glīabi
ήλ. ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθή
tur: ⁊ sublimis erit valde: quēadmodū stupe
σεται, καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα, ὃν τρόπον ἐκστήσον
bāt sup te multi. sic inglia erit ab homi
ται ἐπὶ σὲ πολλοί· οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώ
nib⁹ spēs tua: ⁊ glia tua a filio hoim. sic mira
πων ἡ ἐλπίς σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων· οὕτω θαυ
buntur gētes multe sup cū: ⁊ cōtinebūt reges
μάσεται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ συνέξουσι βασιλεῖς τὸ
os suū. qz qb⁹ nō est annūciatū de eo videbūt: ⁊
Rom. 15. c. στόμα αὐτῶν· ὅτι οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτῶν ὄψονται, καὶ
q nō audierūt itelligent.
οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν.

Ca.53.

A OOmine qs credidit auditui nro: ⁊ ibra
Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βρα
chiū dñi cui reuelatū est: annūciauim⁹ ī spūpuer
John 12. f. Ro. 10 c. χίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγείλαμεν ὡς παι
in cōspectu eius: sicut radix in terra sitiente nō
δίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ οὐκ
est spēs ei neq glia. ⁊ vidim⁹ eū
ἔστι εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα. καὶ εἴδομεν αὐτὸν οὐκ

Trāsla.B.Vie.

[c]vincula[b]colli tui [c]captiua
[f]filia[g]sion:quia ooooooooo
[h]hec [k]dicit,[l]dñs .[m]Gratis
[n]venundati estis [o]& sine
[p]argento [q]redimemini .
[r]Quia[s]hec[t]dicit[u]domin⁹
[x]deus.In[r]egyptū[t]descēdit
[a]pplus me⁹ [b]in principio
[c]vt colonus esset [b]ibi: [c]&
assur[a]absq; vlla causa[e]ca
lūniatus ē eū.[b] Et nūc qd
[b]mihi est [l]hic:[m]dicit[n]dñs:
[o]Qm[p]ablat⁹ est[q]ppls me
us[r]gratis.[s] Dñatores ei⁹
[t]iniq agunt[u]dicit[x]dñs:[r]&
iugiter [t]tota[a] die[b]nomen
meū[c]blasphematur.[b]pro
pter hoc[c]sciet[r]ppls meus
[d]nomen meū [l]in illa[k]die:
[l]qa[m]ego[n]ipse[o]qui loq̄bar
[p]ecce adsum .[q]Quā[r]pul
chri[s]super [t]mōtes[u]pedes
[x]annunciantis &[r]predi
cantis[s]pacē:[t]annūciantis
[b]bonum:[c]predicātis[b]salu
tem:[c]dicentis[r]sion ooooo
[d]regnauit[b]deus tu⁹.[l]Vox
[k]speculatorū tuoꝝ.[l]Leua
uerūt[m]vocē :[n]simul[o] lau
dabūt:[p]qa[q]oculo[r]ad ocu
lū[s]videbūt[t] cū cōuerterit
[u]dñs[x]siō.[r]Gaudete &[t] lau
date[u]simul[b]deserta[c]hieru
salē:[d]qa[c]cōsolatus est[b]dñs
[d]populū suum :[b]redemit
[l]hierusalem.[k]Parauit[l]dñs
[m]brachiū [o]sanctū suū[p]in
oculis[q]oim⁹gentiū:[r]& vi
debunt[t]omnes[u]fines[x]ter
re[r]salutare[s]dei nostri. oo
[b]Recedite[c]recedite:[d]exite
[e]inde:[f] pollutum[g]nolite
[h]tangere.[i]Exite[k]de medio
eius:[l]mūdamini[m]q fertis
[n]vasa[o]dñi.[p]Quoniā[q]non
[r]in tumultu[s]exibitis:[t]nec
[u]in fuga[x]pperabitis.[y] Pre
cedet[z]enim[a] vos ooooooo
[b]dominus:[c] &congrega
bit vos[d]deus[e]israel. ooooo
[f]Ecce[g]intelliget[h]seru⁹ me
us:[i]exaltabitur[k]& eleuabi
tur:[l]& sublimis erit[m]valde.[n] Sicut[o] obstupuerunt
[p]sup te[q]multi :[r] sic[s]inglo
rius erit[t]inter viros[u] aspe
ctus ei⁹ :[x]& forma ei⁹[r]iter
filios[s] hoim.[a] Iste[b]aspget
[c]gentes[d]multas:[e]supipm
[f]cōtinebūt[g]reges[h]os suū.
[i]Quia[k]qbus[l] nō[m]est nar
ratum de eo[n]viderūt:[o]&q
[p]non[q]audierunt[r]contem
plati sunt . 53.

QVis[b]credidit[c] auditui
nostro ? ooooooooooo
[d]& brachium[e]dñi [f]cui[g]re
uelatum est?[i]Et ascendet
[k]sicut virgultū[l]coram eo:
[m]& sicut radix[n] de terra
[o]sitiēti.[p]Nō est[q]spēs[r]ei[s]ne
q[t]decor.[u] Et vidimus eū

Tex.heb.Esa.liij.

אֲשֶׁר	[c]מוסרי [b]צְוָארֵךְ [c]שְׁבִיָּה [f] בַּת [g]צִיּוֹן׃[h]כִּי
שָׁבָה	[i]כֹה [k]אָמַר [l]יְהוָה [m]חִנָּם [n]נִמְכַּרְתֶּם [o]וְלֹא
מָבַר גָּאַל	[p]בְכֶסֶף [q]תִּגָּאֲלוּ׃ [r]כִּי [s]כֹה [t]אָמַר [u]אֲדֹנָי
	[l]יְהוָה [r]מִצְרַיִם [s]יָרַד [t]עַמִּי [u]בָּרִאשֹׁנָה
	[x]לָגוּר [y]שָׁם [z]וְאַשּׁוּר [a]בְּאֶפֶס [b]עֲשָׁקוֹ׃
	[c]וְעַתָּה [d]מַה [e]לִּי [f]פֹּה [g]נְאֻם [h]יְהוָה [i]כִּי
יָלַל	[k]לֻקַּח [l]עַמִּי [m]חִנָּם [n]מֹשְׁלָו [o]יְהֵילִילוּ
תָּמִד	[p]נְאֻם [r]יְהוָה [s]וְתָמִיד [t]כָּל [u]הַיּוֹם [x]שְׁמִי
נָאַץ	[y]מְנֻאָץ׃ [z]לָכֵן [a]יֵדַע [b]עַמִּי [c]שְׁמִי [d]לָכֵן
דָּבַר	[e]בַּיּוֹם [f]הַהוּא [g]כִּי [h]אֲנִי [i]הוּא [k]הַמְדַבֵּר
אָמַר	[l]הִנֵּנִי׃ [m]מַה [n]נָּאוּו [o]עַל [p]הָרִים [r]רַגְלֵי
בָּשַׂר שָׁלוֹם	[s]מְבַשֵּׂר [t]מַשְׁמִיעַ [u]שָׁלוֹם [x]מְבַשֵּׂר
שָׁמַע בָּשַׂר	[y]טוֹב [z]מַשְׁמִיעַ [a]יְשׁוּעָה [b]אֹמֵר [c]לְצִיּוֹן
צָפָה	[d]מָלַךְ [e]אֱלֹהָיִךְ׃ [f]קוֹל [g]צֹפַיִךְ [h]נָשְׂאוּ [i]קוֹל
רָנַן רָאָה	[k]יַחְדָּו [l]יְרַנֵּנוּ [m]כִּי [n]עַיִן [o]בְּעַיִן [p]יִרְאוּ
	[r]בְּשׁוּב [s]יְהוָה [t]צִיּוֹן׃ [u]פִּצְחוּ [x]רַנְּנוּ [y]יַחְדָּו
	[z]חָרְבוֹת [a]יְרוּשָׁלִָם [b]כִּי [c]נִחַם [d]יְהוָה
	[e]עַמּוֹ [f]גָּאַל [g]יְרוּשָׁלִָם׃ [h]חָשַׂף [i]יְהוָה [k]אֶת
זָרַע	[l]זְרוֹעַ [m]קָדְשׁוֹ [n]לְעֵינֵי [o]כָּל [p]הַגּוֹיִם [r]וְרָאוּ
	[s]כָּל [t]אַפְסֵי [u]אָרֶץ [x]אֵת [y]יְשׁוּעַת [z]אֱלֹהֵינוּ׃
יָצָא	[a]סוּרוּ [b]סוּרוּ [c]צְאוּ [d]מִשָּׁם [e]טָמֵא [f]אַל
נָגַע בָּרַר	[g]תִּגָּעוּ [h]צְאוּ [i]מִתּוֹכָהּ [k]הִבָּרוּ [l]נֹשְׂאֵי
כְּלָה יָצָא	[m]כְּלֵי [n]יְהוָה׃ [o]כִּי [p]לֹא [r]בְחִפָּזוֹן [s]תֵּצֵאוּ
הָלַךְ	[t]וּבִמְנוּסָה [u]לֹא [x]תֵלֵכוּן [y]כִּי [z]הֹלֵךְ [a]לִפְנֵיכֶם
אָסַף	[b]יְהוָה [c]וּמְאַסִּפְכֶם [d]אֱלֹהֵי [e]יִשְׂרָאֵל׃
שָׂכַל רוּם	[f]הִנֵּה [g]יַשְׂכִּיל [h]עַבְדִּי [i]יָרוּם [k]וְנִשָּׂא
	[l]וְגָבַהּ [m]מְאֹד׃ [n]כַּאֲשֶׁר [o]שָׁמְמוּ [p]עָלֶיךָ
שָׁחַת רָאָה	[r]רַבִּים [s]כֵּן [t]מִשְׁחַת [u]מֵאִישׁ [x]מַרְאֵהוּ
נָזָה	[y]וְתֹאַרוֹ׃ [z]מִבְּנֵי [a]אָדָם׃ [b]כֵּן [c]יַזֶּה [d]גּוֹיִם
סָגַר כֵּן	[e]עָלָיו [f]יִקְפְּצוּ [g]מְלָכִים [h]פִּיהֶם
פֶּה רָאָה	[i]כִּי [k]אֲשֶׁר [l]לֹא [m]סֻפַּר [n]לָהֶם [o]רָאוּ [p]וַאֲשֶׁר
	[r]לֹא [s]שָׁמְעוּ [t]הִתְבּוֹנָנוּ׃
	[u]מִי [x]הֶאֱמִין [y]לִשְׁמֻעָתֵנוּ
אָשַׁן זָרַע	[z]וּזְרוֹעַ [a]יְהוָה׃ [b]עַל [c]מִי [d]נִגְלְתָה׃ [e]וַיַּעַל
נָגַה עָלָה	[f]כַּיּוֹנֵק [g]לְפָנָיו [h]וְכַשֹּׁרֶשׁ [i]מֵאֶרֶץ
יָבֵשׁ פָּנָה	[k]צִיָּה [l]לֹא [m]תֹאַר [n]לוֹ [o]וְלֹא [p]הָדָר [r]וְנִרְאֵהוּ
רָאָה	

Cap. liij.

Pūtiua.heb.

וְלֹא־מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ׃ נִבְזֶה וַחֲדַל
אִישִׁים אִישׁ־מַכְאֹבוֹת וְיֹדֻעַ־חֹלִי
וּכְמַסְתִּר־פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא
חֲשַׁבְנֻהוּ׃ אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא
וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ
נָגוּעַ מֻכֵּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃ וְהוּא
מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ
מוּסַר שְׁלוֹמֵינוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ
נִרְפָּא־לָנוּ׃ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ
אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ
בּוֹ אֵת עֲוֹן כֻּלָּנוּ׃ נִגַּשׂ וְהוּא נֶעְנֶה
וְלֹא יִפְתַּח־פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל
וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא
יִפְתַּח פִּיו׃ מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח
וְאֶת דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר
מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃
וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת עָשִׁיר
בְּמֹתָיו עַל לֹא חָמָס עָשָׂה וְלֹא
מִרְמָה בְּפִיו׃ וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ
הֶחֱלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ
יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ
יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃ מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ
יִרְאֶה יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק
עַבְדִּי לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃
לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים
יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה
לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה
וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים
יַפְגִּיעַ׃

Cap.liiij.

רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה
וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי
שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה׃
הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת
מִשְׁכְּנֹתַיִךְ יַטּוּ אַל תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי
מֵיתָרַיִךְ וְיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ כִּי יָמִין
וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם

[1]& nõ erat[2] aſpect9:[3]& deſiderauimus eũ[4] deſpectũ [5]et nouiſſimũ[6] virorũ:[5] virũ[6] dolorũ[7]& ſcientẽ[8] infirmitatẽ.[5] Et q̃ſi abſcondit9 [7]vultus [8]eius &[7] deſpect9: [6]vnde[m] nec [m]reputauimus eũ.[6] Vere[9] lãguores nr̃os [9]ipſe[6] tulit:[9]& dolores nr̃os ipſe[6] portauit.[9] Et nos[9] putauim9 eum q̃ſi[6] le proſum:& [9]pcuſſũ [9]a deo [6]& hũiliatũ.[6] Ipſe aũt[9] vulnerat9 eſt[6] ꝓpter iniq̃tates nr̃as:[6] attrit9 eſt[9] ꝓpter ſcelera nr̃a.[5] Diſciplina[6] pacis nr̃e[5] ſup eũ:[6]& liuore eius [m]ſanati[m] ſum9.[6] Oẽs nos [9]q̃ſi oues[6] errauim9:[6] vnuſq̃[9]in viã ſuã[6] declinauit: [m]& [9]poſuit[m] dñs[6] in eo[9] iniqtatẽ[6] oim nr̃m.[6] Oblat9 eſt qa[9] ipſe[6] voluit:[9]& nõ[6] aperuit[9] os ſuũ.[6] Sicut ouis[9] ad occiſionẽ [6]ducetur:[m]& q̃ſi agn9[6] corã[9] tondẽte ſe[9] ob muteſcet:[6]& nõ[9] aperiet[6] os ſuũ.[9] De anguſtia[6]& de iudicio[9] ſublatus ẽ.[6] Generationẽ eius[6] qs[9] enarrabit: [6]Quia[9] abſciſus eſt[6] de terra [9]viuẽtiũ.[6] Propter ſcelus [9]populi mei [6]pcuſſi[9] eũ.[6] Et dabit[m] [6]ipios[m] ꝓ[9] ſepultura [9]&[6] diuitem[9] ꝓ morte ſua: [6]eo q[9][m] iniqtatẽ[6] nõ[9] fecerit: [9]neq; dolus fuerit[6] in ore ei9[9]& dñs[6] voluit[9] cõterere eũ in[6] infirmitate.[9] Si[6] poſuerit pro[9] peccato[6] aiam ſuã: [9]videbit[6] ſemen[m] longeuum:[6]& voluntas [6]dñi[9] in manu eius[6] dirigetur.[9] Pro eo q̃ laborauit [6]aia eius:[9] videbit[6]& ſatura bitur[9] ſcietia ſua [6]iuſtificabit ipſe[9] iuſtus[6] ſuos meos [9]mltos:[6]& iniqtates eor̃ [9]ipſe[6] portabit.[9] Ideo[6] diſpartiam[9] ei[6] plurimos:[9]& [m]ſortium[m] diuidet[9] ſpolia: [9]pro eo[6] q̃[9] tradidit [6]in mortẽ[9] animã ſuã:[6]& cũ[9] ſceleratis[6] reputat9 eſt. [9]Et ipſe[6] peccata[9] multorum[6] tulit:[9]& pro tranſgreſſoribus[6] rogauit.

54.

[1]Lauda[2] ſterilis que[3] nõ [2]paris:[3] decãta[1] laudẽ [1]& hynni: que[2] nõ[3] pariebas[2] quoniam[1] multi[m] filii [m]deſerte[3] magis q̃[2] eius q̃ habebat virũ[3] dicit[1] dñs. [3]Dilata[1] locũ[m] tentorii tui: [1]& pelles[3] tabernaculorũ tuor̃ extẽde:[1] ne[3] parcas, [3]Longos fac [3] funiculos tuos:[3]& clauos tuos[1] conſolida. Ad[3] dexterã[1] enim [1]& ad leuam[3] penetrabis: [1]& ſemen tuum[m] gentes

τ nõ hẽbat ſpẽm neq; decorẽ: ſed ſpẽ ei9 ſhono
καὶ οὐκ ἔιχεν εἶδος οὐ δὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτ῀ ἄτι-
rata τ deficiẽs præ filios holm: hõ in
μον καὶ ἐκλεῖπον παρὰ υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἐν
plaga exõo τ ſciẽs ferre ſirmitatẽ: qz auerſa eſt
πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ
facies ei9: deſpecta ẽ τ nõ eſt reputata. iſte
πρόσωπον αὐτ῀, ἐτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. οὗτος τὰς ἁ-
pcã nr̃a portat: τ p nobis dolet: τ nos pu
μαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλο-
tauim9 eũ eũ in dolore τ in plaga a deo τ in
γισάμεθα εἶναι αὐτὸν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐν
afflictiõe. ipe aũt vulnerat9 eſt ꝓpter pcã nr̃a: mat.1.
κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, d.
τ infirmat9 eſt ꝓpter iniqtates nr̃as: diſciplina pacis 1.Pe.
καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, παιδεία εἰρήνης 2.d.
nobis ſup eũ. liuore ei9 nos ſanati ſum9. οὗ
ἡμῖν ἐπ' αὐτόν. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες
q̃ſi oues errauim9. hõ via ſua erra
ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτ῀ ἐπλα-
uit: τ dñs tradidit eũ iniqtatib9 nr̃is. τ
νήσθη, καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. καὶ
ipe ꝓpter afflictionẽ nõ aperuit os ſuũ: ſicut ouis
αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτ῀, ὡς πρόβατον
ad occiſionẽ ducẽt9 ẽ: τ q̃ſi agn9 coram tõdente mu
ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος ἄφω-
tus: ſic nõ aperuit os ſuũ. in humilitate iudi-
νος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτ῀. ἐν ταπεινώσει κρί-
ciũ ei9 ſublatũ ẽ. ghationẽ ei9 q̃s enarrabit: q; tollit de
σις αὐτ῀ ἤρθη, τὴν γενεὰν αὐτ῀ τίς διηγήσεται, ὅτι αἴρεται ἀπὸ
terra vita ei9. ab iniqtatib9 ppũ mei duct9 ẽ ad
τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτ῀. ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦλθεν εἰς
mortẽ: τ dabo ipios ꝓ ſepultura ei9:
θάνατον, καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ,
τ diuites ꝓ morte ei9. qz iniqtatẽ nõ fe
καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τ῀ θανάτου αὐτ῀· ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποί-
cit: neq; dol9 in ore ei9: τ dñs vult mũda
ησεν, οὐδὲ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτ῀, καὶ κύριος βούλεται καθαρί- D
re eũ a plaga. ſi dederit9 ꝓ pcõ ani-
σαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. ἐὰν δῶτε περὶ ἁμαρτίας τὴν ψυ-
mã vã: videbit ſemẽ lõgeuũ. τ vult9 dñs
χὴν ὑμῶν, ὄψεται σπέρμα μακροβιον· καὶ βούλεται κύριος
in manu ei9 auferre dolorẽ aie ei9 oſtendere ei
ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀφελεῖν πόνον τ῀ ψυχ῀ς αὐτ῀ δεῖξαι αὐ-
lucẽ τ formare intelligẽtia: iuſtificare iuſtũ bñ ſer
τῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εὖ δου-
uientẽ multo: τ pcã eor̃ ipe por-
λεύοντα πολλοῖς, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνε-
tabit. ꝓpter hoc ipe poſſidebit multos: τ fortiũ
νέγκεται. διὰτοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλούς, καὶ τῶν ἰσχυρῶν
diuidet ſpolia: p eo q̃ tradita eſt in mortẽ aia ei9
μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐ-
tua. τ inter iniquos reputat9 eſt: τ ipe pecca- Mard
τοῦ· καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἁμαρ- 15.b.
ta multor̃ tulit: τ ꝓpter iniqtates eor̃ Xm.ij.
τίας πολλῶν ἀνήνεγκεν, καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
traditus eſt.
παρεδόθη.

Ca.54.

LEtare ſterilis q̃ nõ pario: erũpe τ clama A
Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον
q̃ nõ parturiẽs: qz multi filii deſerte ma- Ga.4.c.
ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ- Xan.
gis q̃ habẽtis virũ. dixit enim dñs: dila ij. Gala.4
λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εἶπεν γὰρ κύριος, πλά- d.
ta locũ tẽtorii tui τ pelles
τυνον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τὰς διφθέρας τῶν
tabernaculo9 tuo9 fige: ne parcas. ꝓtende funes
σκήνεών σου πῆξον, μὴ φείσῃ· μάκρυνον τὰ χοινίσματα
loo tuos τ clauos cõforta adhuc in dextrio
τά σου καὶ τοὺς παασάλους κατίσχυσον ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ
τ ſiniſtria dilata. τ ſemẽ tuũ gẽtes
καὶ τὰ ἀριστερὰ ἐκπετάσεις· καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

possidebit: τ ciuitates desertas hitare faciet. ne
κληρονομήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικιεῖς. μὴ
timeas: q; cõfusa es: neq; cõfundaris: q; erubescẽs: q;
φοβοῦ, ὅτι καταισχυνθεὶς, μηδὲ ἐντραπῇς, ὅτι αἰσχύνης,
q; cõfusionis eterne obliuiscẽris: τ opprobrii viduitatis tue
ὅτι ἀοχήνιαν αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὀνείδους τῆς χηρείας σου
nõ recordaberis ampli⁹: q; dño faciẽs te dño saba
οὐ μὴ μνησθήσῃ ἔτι, ὅτι κύριος ὁ ποιῶν σε κύριος σαβαω
oth nomẽ ei: τ q eruit te ipse de⁹ israel
ὠὴ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε αὐτὸς ὁ θεὸς Ἰσραὴλ
de⁹ oio terre vocabit. nõ vt mulierẽ de⁹
θεὸς πάσης τῆς γῆς κληθήσεται. οὐχ ὡς γυναῖκα κατὰ
relictã τ pusillanimẽ vocauit te dño: nõ vt
λελειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κέκληκέν σε κύριος, οὐχ ὡς
mulierẽ q̃ ab adolescẽtia odiosa es⁹ dixit de⁹ tu⁹ ipse
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην εἶπεν ὁ θεός σου χρόνον
modico reliqui te: τ cũ mia magna miserebor tui.
μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ μετ' ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε.
in furore parvo auerti faciẽ meã a te:
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,
τ in mia sẽpiterna miserebor tui: dixit q̃ eruit te do
καὶ ἐν ἐλέῳ αἰωνίῳ ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύ-
min⁹: ab aqua q̃ ipse noe hoc mihi erit. ſi
ριος, ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ Νωε τοῦτό μοι ἔσται· καθ'
cut iuraui ei in ipse illo terre: nõ ira
ὅτι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῆ γῆ, μὴ ὀργισθῆ-
ti ſupte vltra: neq; in cõminatõe tua mõteo trãſ-
σεσθαί σοι ἔτι σε ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου τὰ ὄρη μετα-
launtur: neq; colles tui transferent. ſic neq;
βήσεται: neq; colles tui μεταστήσονται. οὕτως οὐδὲ
q̃ a me tibi mia deficiet: neq; teſtamẽtũ
τὸ παρ' ἐμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς
pacis mee auferet. dixit ẽm ꝓpter⁹ tibi do-
εἰρήνης μου οὐ μὴ μεταστῇ. εἶπεν γὰρ ἐλεῶν σοι κύ-
mina⁹ humilio τ inſtabilia nõ cõſolata eo. ecce
ριος ταπεινῶν καὶ ἀκατάστατον οὐ παρακαλέσας. ἰδοὺ
ego ꝓparo tibi carbũculũ lapidẽ tuũ: τ fũda
ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ ἐμ-
mẽta tua ſapphirũ: τ ponã ꝓpugnacula tua
βόλιά σου σάπφειρον, καὶ θήσω τὰς ἐπάλξεις σου
iaſpidẽ: τ portas tuas lapideo cryſtalli: τ
ἴασπιν, καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυσάλλους, καὶ
muros tuos lapideo electos: τ oẽs
τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς, καὶ πάντας τοὺς
filios tuos diſcipulos dei: τ multa pax
υἱούς σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ πολλὴ εἰρήνη τοῖς
filiis tuis: τ in iuſticia edificaberis: rece
τέκνοις σου, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομήσῃ, ἀπέ-
de ab iniquo τ nõ timebis τ tremor nõ
χου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ καὶ τρόμος οὐκ
ꝓpropiãbit tibi: ecce ꝓſelyti accedẽt tibi ꝓ
ἐγγιεῖ σοι, ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι'
me: τ coloni erũt tui: τ ad te cõfugi-
μοῦ, καὶ παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ καταφυ-
ent. ecce ego creaui te: nõ vt erart⁹ ſuf
γοῦνται. ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτισά σε, οὐχ ὡς χαλκεὺς φυ-
ſians in igne prunas τ ꝓferẽs vas in op⁹.
σῶν ἐν πυρὶ ἄνθρακας καὶ ἐκφέρων σκεῦος εἰς ἔργον·
ego alit creaui te. nõ in pditionẽ iterficere oẽ vas
ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε. οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι πᾶν σκεῦος
factũ cõtra te: nõ ꝓſperabit: τ oĩs vox
ὃ ἐποίησεν ἐπὶ σέ, οὐκ ἐνωδήσει, καὶ πᾶς φω-
ſurget cõtra te in iudiciũ: oẽo coo vi-
νὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ εἰς κρίσιν, πάντας αὐτοὺς κατὰ
cos: at obnorti tui erũt in ea. eſt hereditas
σεως, αὕτη δὲ κληρονομία τοῖς παισὶν μου ἔσται ἐν αὐτῇ. ἰδοὺ κληρο-
tuo ſeruientib⁹ dño: τ vos eritis mihi
νομία τοῖς θεραπεύουσί μοι κύριον, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι
iuſti dicit dño.
δίκαιοι λέγει κύριος. Ca.55.

Trãsla.B.Vie.

hereditabit: & ciuitates
desertas inhabitabit. oo
Noli timere: quia non
cõfũderis neq; oooxeoo
erubesces. Non enim te
pudebit: quia cõfusionis
adolescentie tue obliui-
sceris: & opprobrii vidui
tatis tue no recordaberis
amplius. Quia dñiabi
tur tui q fecit te dñs exer
citũ nomẽ eius: & redẽ
ptor tui ſctũs israel: de⁹
omnis terre vocabitur.
Quia vt mulierẽ dereli
ctam & merentẽ ſpiritu
vocauit te dominus & vxorem ab adolescentia
abiectã. Dixit deus tu⁹.
Ad pũctum in modico
dereliqui te: & in misera
tionib⁹ magnis cõgrega
bo te. In momẽto indi-
gnationis abſcondi faciẽ
meã parũper a te: & in
mia ſempiterna miſertus
ſum tui. Dixit redẽptor
tuus dñs. Sicut in die⁹
noe iſtud mihi eſt: cui
iurani ne inducerẽ aqs
noe vltra ſupra terram:
ſic iurani vt nõ iſrascar
tibi: & nõ increpem te.
Montes eni cõmouebũ
tur: & colles cõtremiſcẽt.
miſericordia autẽ mea
non recedet a te: & fe-
dus pacis mee non oooo
mouebitur. Dixit miſe
rator tu⁹ dñs. Paupcula
tẽpeſtate cõuulſa abſq; vl
la cõſolatione: ecce ego
ſternã ꝑ ordinẽ lapides
tuos: & fundabo te i ſap
phiris. Et ponã iaſpidẽ
ꝓpugnacula tua: & por
tas tuas in lapides ſcul-
ptos: & oẽs terminos tu
os in lapides deſiderabi-
les: vniuerſos filios tu-
os doctos a dño: & mul-
titudinẽ pacis filiis tuis:
& in iuſticia fundaberis.
Recede ꝑcul a calũnia:
qa nõ timebis: & a pa-
uore: qa nõ appropinq̃
bit tibi. Ecce accola ve
niet: q nõ erat mecũ: ad-
uena quondã tuus adiun
getur tibi. Ecce ego cre
aui fabrum ſufflantẽ in
igne prunas: & ꝓferentẽ
vas in opus ſuũ: & ego
creaui interfectorem oo
ad diſperdendũ. Omne
vas qd factũ eſt cõtra te
nõ dirigetur: & oẽm lin
guã reſiſtentẽ tibi: in iu
dicio cõdẽnabis. Hec eſt
hereditas ſeruorũ dñi:
& iuſticia corũ apud me
dicit dominus. 55.

Tex.heb.Eſa.liiij.

וְיִרָשׁ זַרְעֲךָ עָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃
אַל תִּירְאִי כִּי לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל
תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת
עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ
לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃ כִּי בְעֹלָיִךְ עֹשַׂיִךְ
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקָּרָא׃
כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ
קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי
תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ בְּרֶגַע קָטֹן
עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃
בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ
וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ
יְהוָה׃ כִּי מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי נֹחַ עוֹד עַל
הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצֹף עָלַיִךְ
וּמִגְּעָר בָּךְ׃ כִּי הָרִים יָמוּשׁוּ
וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ
לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא
תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ עֲנִיָּה
סוֹעָרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אֲנֹכִי מַרְבִּיץ
בַּפּוּךְ אֲבָנַיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים׃
וְשַׂמְתִּי כַדְכֹד שִׁמְשֹׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ
לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי
חֵפֶץ׃ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה
וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ בְּצֶדֶקָה תִּכּוֹנָנִי
רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי
וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיִךְ׃ הֵן
גּוֹר גָּר אִתִּי מִי נָר
אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל הִנֵּה אָנֹכִי
הֹרֵשׁ נָפַח בְּאִישׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְלִי
לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית
לְהַבִּיל כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח
וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט
תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה
וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְהוָה׃

Pũtíua.heb.

יָרַשׁ עִיר
שָׁמֵם יָשַׁב
יָרֵא בּוּשׁ
כָּלַם חָפַר
עֲלֶם שָׁכַח
זָכַר עֶשֶׂה
קָדֵשׁ
קָרָא
אִישׁ עָזַב
עָצַר נָשַׁר
מָאַס
נָדַל קָבַץ
סָתַר פָּנָה
רֶגַע
חֶסֶד עוֹלָם רָחַם
גָּאַל
קָצַף
נָחַם
נָגַר
נָשַׁבַּע
קָצַף
גָּעַר
הָרִים
מוּשׁ
גִּבְעָה
מוּט
בְּרִית שָׁלוֹם
רָחַם
עָנָה
סָעַר
רָגַע
אֶבֶן
יָסַד
שָׁמִיר
שַׁעַר
אֶבֶן חֵפֶץ
גְּבוּל
לִמּוּד
רַב שָׁלוֹם
צְדָקָה כּוּן
רָחַק
עֹשֶׁק
מְחִתָּה
גּוּר
אִתִּי
נָפַל
נָפַח
פֶּחָם
יָצָא
כְּלִי
עָשָׂה
שָׁחַת
צָלַח
לָשׁוֹן קוּם
שָׁפַט רָשַׁע
נַחֲלָה
צְדָקָה

Pritiua.heb.	Cap.lv.	Tex.heb.Esa.lv.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
הוי		הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ	O Mnes sitientes veni	Οὐαὶ ἡ διψῶντις πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ, καὶ ὅσοι
יָלַג		לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף לְכוּ	te ad aquas: & qui non ha	nõ habetis argẽtũ: cũtes emite & comedite
שָׁבַר		שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וְלְכוּ שִׁבְרוּ	betis argentũ properate	μὴ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσατε καὶ φάγετε
בָּלוּא		בְּלוּא כֶּסֶף וּבְלוּא מְחִיר יַיִן וְחָלָב: לָמָּה	emite & comedite. Ve	& ãbulate: & emite absq; argẽto & ẽcio vinũ
כֶּסֶף		תִּשְׁקְלוּ כֶּסֶף בְּלוּא לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם	nite emite absq; ccccccc	καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον
טָחַר		שָׂבַע בְּלוּא שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי	argento & absq; vlla cõ	& adipẽ: ãre emitis argẽto nõ in panib? &
שָׂבַע		וְאִכְלוּ טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם:	mutatione vinum & lac.	καὶ σίαρ, ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου ἐπ' οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ οὐκ
עָנַג		הַטּוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ	Quare appendatis argẽ	laboratẽ vim nõ in saturitate? audite me & co
נָפַשׁ		וְתִחְיֶינָה נַפְשְׁכֶם וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית	tũ nõ in panib? & labo	μήκοτε ὑμῶν ἐπ' ἐις πλησμονήν; ἀκούσατέ μου καὶ φά
חָיָה		עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים: הֵן	rẽ vim nõ in saturitate?	medetis bona: & delectabit in bono aia vra: at
כָּרַת		עֵד לְאוּמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֵּה	Audite audientes me	γίσθε ἀγαθά, καὶ ἐντρυφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, προ
עָם		לְאֻמִּים: הֵן גּוֹי לֹא תֵדַע תִּקְרָא	& comedite bonũ & de	tẽdite auribꝰ vra: & sedmini viae
יָדַע		וְגוֹי לֹא יְדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן	lectabitur in craſſitudie	σίχετε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ ἐπακολουθήσατε ταῖς ὁδοῖς
קָרָא		יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי	ania vra. Inclinate aurẽ	meae. audite me: & viuet in bono aia vra:
קָדַשׁ		פֵּאֲרֶךָ: דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ	vestram & venite ad me:	μου· ἐισακούσατέ μου, καὶ φάγεσθε ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
מָצָא		קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: יַעֲזֹב רָשָׁע	audite & viuet aia vra:	& disponã vobis testamẽtũ eternũ. sctã dauid fidelia
קָרַב		דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשָׁב	& feriã vobiscũ pactum	καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον· τὰ ὅσια δαυὶδ τὰ πιστὰ
שׁוּב		אֶל יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ	sempiternũ: misericor	ecce testimoniũ gẽtib?: dedi eũ principẽ & pce
רָחַם		כִּי יַרְבֶּה לִסְלֹחַ: כִּי לֹא מַחְשְׁבֹתַי	dias dauid fideles. Ecce	ἰδοὺ μαρτύριον ἔθνεσιν, ἰδοὺ δέδωκα αὐτὸν ἄρχοντα καὶ προ
רָבָה		מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דְרָכַיִם דְּרָכָי	teſtẽ populus dedi eum	picntẽ gẽtib?. ecce gẽtes q̃ nõ sciũt te invoca
מַחְשָׁבָה		נְאֻם יְהוָה: כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם אֶרֶץ	ducem ac preceptorem	σονται ἔθνεσιν· ἰδοὺ ἔθνη ἃ οὐκ οἴδασί σε ἐπικαλέσ
דֶּרֶךְ		כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי	gentibus. Ecce gentẽ	bunt te: & ppũ q̃ nõ cognouerũt te: ad te
מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם: כִּי כַּאֲשֶׁר יֵרֵד		הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה	quã nescies vocabis: &	σονται σε, καὶ λαοὶ οὐκ ἐπίσανταί σε, ἐπὶ σὲ
לֹא יָשׁוּב כִּי אִם רִוָּה		לֹא יָשׁוּב כִּי אִם רִוָּה אֶת	gentes q̃ nõ cognoue	cõfugient: ppter dñm deũ tuũ & sctũ
הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן		יֶלֶד צֶמַח לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל: כֵּן	runt te: ad te curret pro	καταφυξονται, ἕνεκεν κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου
יִהְיֶה		דְּבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא יָשׁוּב	pter dominũ deum tuũ	israel: q: glificauit te. ẽrite dñm &
פֶּה		אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר	& sanctum israel: quia	ἰσραήλ, ὅτι ἐδόξασέ σε. ζητήσατε τὸν κύριον καὶ
חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו:		כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן	glorificauit te. Querite	eũ inueneritto eũ inuocate. q̃n adt appropũquerit
הָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם		רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף	dñm dum inueniri põt	ἐν τῷ ἐυρίσκειν ἀυτὸν ἐπικαλέσασθε· κἀκα ὁ ἀσεβὴς
בָּרוֹשׁ תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְּרוֹשׁ		וְתַחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה	inuocate eũ dum prope	vobis relinquat ipius vias suas: & vir
הַסֶּלַע וְהַנְּתִיבוֹת בַּמַּיִם נוֹזְלִים		לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת:	est. Derelinquat impi?	ὑμῖν ἐκλειπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ
			via suã: & vir iniqu? co	iniqu cogitatiões suas. & cõuertat ad dñm: &
			gitatiões suas: & reuerta	ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρεφέτω πρὸς κύριον, καὶ
			tur ad dñm & miserebi	miam cõsequẽt. & ad deũ nr̃m: q: multũ dimittet
			tur eius: & ad deũ nostrũ	ἐλεήσει αὐτὸν· καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι ἐπιπολὺ ἀφήσει
			qm̃ multus est ad igno	pctã vra. nõ em sũt cogitatiões mee sicut cogitati
			scendũ. Non enim cogita	τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν· οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὡσεὶ αἱ βου
			tiones mee cogitationes	ones vre: neq; sicut vie vre vie mee: dicit dñs:
			vre neq; vie vre vie mee:	λαὶ ὑμῶν, οὐδὲ ὡσεὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου, λέγει κ?,
			dicit dñs. Quia sicut	sed sicut distat cẽli a terra: sic distat
			exaltantur cẽli a terra:	ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει
			sic exaltate sunt vie mee	via mea a viis vris: & cogitatiões
			a viis vris & cogitatiões	ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ διαλογισμοὶ ὑμῶν ἀπὸ
			mee a cogitationibus ve	cogitatiõe mea· sicut em descẽdat pluuia aut nix de
			stris. Et quõ descendit	τῶν διανοιῶν μου. ὡς γὰρ ἂν καταβῇ ὁ ὑετὸς ἢ χιὼν ἐκ τοῦ
			imber & nix de celo: &	celo: & nõ reuertat donec lebriet terrã: &
			illuc vltra cccccccccccc	οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψῃ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ
			nõ reuertetur: sed ine	generet & germinet & det semẽ seminãti
			briat ccc:ccccccccc	ἐκτίκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπείροντι
			terrã & ifundit eã: & ger	& panẽ ad comedẽdũ: sic erit verbũ meũ:
			minare eam facit: & dat	καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, οὕτως ἔσται τὸ ῥῆμά μου,
			semen serenti: & panẽ	q̃cũq; exierit de ore meo: nõ reuertet ad
			comedenti: sic erit ccc	ὃ ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός μου, οὐ μὴ ἀποστραφῇ πρός
			verbũ meũ qd egredie	me vacuũ donec cõpleat q̃cũq; volui & pspe
			tur de ore meo. Non re	μὲ κενὸν ἕως ἂν συντελέσῃ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐοδώ=
			uertetur ad me vacuũ:	rabo vias tuas & pcepta mea. in eũ leticia
			sed faciet quecunq; ccccc	σω τὰς ὁδούς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου· ἐν γὰρ εὐφροσύ
			volui: & pspe rabitur in	egrediemini: & in gaudio deducemini. mõtes &
			his ad que misi illud. cc	ης ἐξελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ ἀχθήσεσθε· τὰ γὰρ ὄρη καὶ
			Quia in leticia egredie	colles exultẽt expectãtes vos in gaudio &
			mini: & i pace ducemini.	οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδιχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ
			Montes & colles canta	ola ligna agri applaudẽt ramis
			bunt coram vobis ccccc	πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις
			laudem: & omnia ligna	& p stipite vili ascẽdet cyparissus: p ort
			regionis plaudẽt manu.	καὶ ἀντὶ συβῆς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς
			Pro saliuncula ascendet	conyza ascendet myrt?. & erit dño in nomẽ
			abies: & pro ccccccccc	κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη. καὶ ἔσται κύριος εἰς ὄνομα
			vrtica crescet myrtus.	& in signũ sempitnũ & nõ deficiet.
			Et erit dominus nomi	καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει. Ca.56.
			natus in signũ ete rnum	
			qd non auferetur. 56.	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Hec dicit dñs: custodite iudiciū: t fa
Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν, καὶ ποι
cite iusticiā. appropiquit salutare meū vt veni
εῖτε δικαιοσύνην· ἐγγικεν τὸ σωτήριόν μου τοῦ ἐλθεῖν
at: t mīa mea vt reueleť. beat⁹ vir
καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι· μακάριος ἀνὴρ
facīēs hec: t hō retinēs ista: t
ὁ ποιῶν ταῦτα, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἐπιλαμβανόμενος αὐτῶν, καὶ
custodiēs sabbata nō pfanare ea: t ser
φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ φυλάσ-
uāb⁹ manꝰ suas ne faciat iniquā. nō dicat alie
σων τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα· μὴ λεγέτω ὁ ἀλ-
nigena q̄ appositꝰ est ad dñm dicēs: separatiōe sepa
λογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον λέγων, ἀφορισμῷ ἀφο
bit me etiꝫ dñs a pplo suo: t nō dicat
ριεῖ με ἆρα κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ λεγέτω ὁ
eunuchꝰ: q̄ ego sum lignū aridū: q̄ hec dicit dō
εὐνοῦχος, ὅτι ἐγώ εἰμι ξύλον ξηρόν, ὅτι τάδε λέγει κύ-
mīs⁹ eunuchis: q̄ custodierit sabbata
ριος τοῖς εὐνούχοις, ὅσοι ἂν φυλάξωσι τὰ σάββατά
mea: t elegerit q̄ ego volo: t tenuerint testa
μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχωνται τῆς διa
mēnī meū: dabo eis in domo mea t in mu
θήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τεί-
ro eo locū nobiliꝰ melioꝫ filiis t filiab⁹:
χει μου τόπον εὐσημότερον κρείττων υἱῶν καὶ θυγατέρων,
nomē sempiternū dabo eis: t nō deficiet t
ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς
ē.5.d. alienigenis additio dñi seruire ei:
ἀλλογενέσι τοῖς προσκειμένοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ,
t diligere nomē eiꝰ vt sint ei in seruos
C καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους
t ancillas: t oēs custodientes sab
C καὶ δούλας, καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάβ
bata mea vt nō violent ea: t tenētes testa
βατά μου μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ ἀντεχομένους τῆς διa
mēnī meū idueā illos in mōtē scīm meū:
ē.29. θήκης μου ἐπάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου,
t letificabo eos in domo orationis mee
καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου
holocausta eoꝝ t victime eoꝝ ac
τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσον
rūt acceptabilēs sup altare meū. nā dom⁹ mea
ται δεκταὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου· ὁ γὰρ οἶκός μου δι
Mat. dom⁹ oōnīs vocabit cūctis gētib⁹ dixit
21.b. κος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἔτι τοῦ
Marc dñs dñs cōgregāo dispersos israel
11.c. κύριος κύριος ὁ συνάγων τοὺς διασπαρμένους Ἰσραήλ,
Luc. q̄ cōgregabo ad eū cōgregationē. oēs bestie
19.g. ὅτι συνάξω ἐπ' αὐτὸν συναγωγήν· πάντα τὰ θηρία τὰ
D agrestes venite comedite oēs bestie silue
D κτήνη δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
vidēte q̄m excecati sūt oēs nō cognouerūt
ἴδετε ὅτι ἐκπεπτώφλωνται πάντες οὐκ ἔγνωσαν·
vniuersi canes muti nō poterūt latrare: somniāt
πάντες κύνες ἄφωνοι οὐ δυνήσονται ὑλακτῆσαι, ἐνυπνια
tes lectū amātes ad dormiēdū: t canes ipudē
ζόμενοι κοίτην φιλοῦντες ὑπνῶσαι, καὶ εἰσὶ κύνες ἀναι
tes aia nō scientes saturitatē: t sūt malt
σχυντοι ψυχῆ οὐκ εἰδότες πλησμονήν, καὶ εἰσὶ ποιμένες
nō scientes intelligētiā oēs vias suas secu
οὐκ εἰδότες σύνεσιν· πάντες τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἐξέ
ti sunt vnūsq̄sq; sūm suā auaritiā si
κλιναν ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον πλεονέκτημα ἀπ'
mul a summitate ei⁹ venite sumam⁹ vinū t ine
Dicit ἄκρου αὐτοῦ δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ μεθυ
6.c. briemur ebrietate: t erit cras dies cras tina
ē.10.b σθησόμεθα μέθῃ, καὶ ἔσται τσαυτὴ ἡμέρα ἄφιον
magna āplius nimis.
μεγάλη μᾶλλον σφόδρα. Ca.57.

Trāsla.B.Hie.

Hec dicit dominus.
Custodite iudicium & facite iusticiam: quia iuxta est
salus mea vt veniat & iusticia mea vt reueletur.
Beat vir qui facit hoc:
& filius hominis qui
apphendet istud. Custodiens sabbatū ne polluat
illud: custodiēs manꝰ suas: ne faciat oē malū. Et
non dicat filius aduene
qui adheret domino: dicens. Separatione dividet me dominus a
populo suo. Et non dicat eunuchus: ecce ego
lignum aridum. Quia
hec dicit dominus
eunuchis: qui custodierint sabbata mea: & elegerint que ego volui
& tenuerint fedus meū:
dabo eis
in domo mea & in muris meis locū & nomē melius filiis & filiabus. Nomen sempiternū dabo eis:
quod nō peribit. Et filios aduene qui adherēt
domino vt colant eum:
et diligant nomen eius:
vt sint ei in seruos: oēm
custodientē sabbatū ne
polluat illud: & tenētem
fedus meū: adducam eos
in montē sanctū meū:
& letificabo eos in domo
orōnis mee. Holocausta
& victime eorū placebūt
mihi sup altari meo: quia
domus mea domꝰ oōnis vocabitur cūctis populis ait domin⁹ deus
qui cōgregat dispersos
israel. Adhuc cōgregabo ad eū cōgregatos eiꝰ.
Oēs bestie agri veni
te ad deuorandū vniuer
se bestie saltus. Speculatores eius ceci
omnes: nescierunt vniuersi canes
muti non valentes latrare: videntes vana: dormientes & amantes
somnia: & canes
impudentissimi nescierunt saturitatem. Ipsi
pastores ignorauerunt
intelligentiam. Omnes
in viā suā declinauerūt:
vnusq̄sq; ad auaricia suā:
a summo vsq; ad nouissimū. Venite sumamus
vinū: & ipleamur ebrietate: & erit sicut hodie:
sic & cras & multo amplius. 57.

Tex.heb.Esa.lvj.

Cap.lvj.

כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ
מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה
קָרֵב יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת׃
אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם
אֱנוֹשׁ יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ
וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע׃ וְאַל
יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל יְהוָה
לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל
עַמּוֹ וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי
עֵץ יָבֵשׁ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
שַׁבְּתֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי
וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי׃ וְנָתַתִּי לָהֶם
בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים
וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ אֲשֶׁר
לֹא יִכָּרֵת׃ וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל
יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם
יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל
שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ וּמַחֲזִיקִים
בִּבְרִיתִי׃ וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם
וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי
בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים׃
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃
כֹּל חַיְתוֹ שָׂדַי אֵתָיוּ לֶאֱכֹל
כֹּל חַיְתוֹ בַּיָּעַר׃ צֹפָיו עִוְרִים
כֻּלָּם לֹא יָדָעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים
אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ הֹזִים
שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָטוּם׃ וְהַכְּלָבִים
עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה
רֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם
פָּנוּ לְדַרְכָּם אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקְּצֵהוּ׃
אֵתָיוּ אֶקְחָה יַיִן וְנִסְבְּאָה שֵׁכָר
וְהָיָה כַּזֶּה יוֹם מָחָר גָּדוֹל
יֶתֶר מְאֹד׃

Pritiua.heb.

BIBLIOTECA CENTRAL UNAM

Pri.	Tex.heb. Esa.lvij.	Trá.	Trá.	Trá.Gre.lxx.cū iter.latina.

Cap. lvij.

הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם
צַדִּיק שׁוֹם
עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין
אֲסַף בִּין
מִבְּנֵי כִי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף
פָּנָה לוּץ
הֹלֵךְ נְכֹחוֹ יָנוּחוּ עַל
מוּא טַח
מִשְׁכְּבוֹתָם הֹלֵךְ נְכֹחוֹ וְאַתֶּם קִרְבוּ
שָׁכַב
הֵנָּה בְּנֵי עוֹנֵן זֶרַע מְנָאֵף וַתִּזְנֶה׃
עִין נָאַף
עַל מִי תִתְעַנָּגוּ עַל מִי תַרְחִיבוּ
זָנָה עָנַג
פֶּה תַּאֲרִיכוּ לָשׁוֹן הֲלוֹא אַתֶּם
רָחַב אֲנַג
יִלְדֵי פֶּשַׁע זֶרַע שָׁקֶר׃ הַנֶּחָמִים
לָשׁוֹן
בָּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שֹׁחֲטֵי
חָמַם
הַיְלָדִים בַּנְּחָלִים תַּחַת סְעִפֵי
אָבַל
הַסְּלָעִים בְּחַלְקֵי נַחַל חֶלְקֵךְ הֵם
עָלָה נָחַם
הֵם גּוֹרָלֵךְ גַּם לָהֶם שָׁפַכְתְּ נָסֶךְ
שׁוֹם שָׁכַב
הָעֲלִית מִטָּתָה הַעַל אֵילָה אֲנָחֵם׃
עָלָה נָחַם
עַל הַר גָּבֹהַּ וְנִשָּׂא שַׂמְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ
שׁוֹם שָׁכַב
גַּם שָׁם עָלִית לִזְבֹּחַ זָבַח׃ וְאַחַר
עָלָה
הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שַׂמְתְּ זִכְרוֹנֵךְ
זוּז
כִי מֵאִתִּי גָּלִית וַתַּעֲלִי רִחַבְתְּ
עָלָה עָלָה
מִשְׁכָּבֵךְ יָדַעְתְּ מֵהֶם אָהַבְתְּ
כָּבַת
מִשְׁכָּבָם יָד חָזִית׃ וַתְּשַׁרִי לַמֶּלֶךְ
שָׁכַב חָזָה
בַּשְּׂמָן וַתַּרְבִּי רִקָּחֵיךְ וַתְּשַׁלְּחִי
שׁוּר רָבָה
צִרַיִךְ עַד מֵרָחֹק וַתַּשְׁפִּילִי עַד
רָחַק שָׁלַח
שְׁאוֹל׃ נִרְבֵּב דַּרְכֵּךְ יָגַעַתְּ לֹא אָמַרְתְּ
צִיר שָׁפַל
נוֹאָשׁ חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת עַל כֵּן
שָׁאַל
לֹא חָלִית׃ וְאֶת מִי דָאַגְתְּ וַתִּירְאִי
אָשָׁה חָלָה יָרֵא
כִי תְכַזְּבִי וְאוֹתִי לֹא זָכַרְתְּ לֹא
כָּזַב אֶת
שַׂמְתְּ עַל לִבֵּךְ הֲלֹא אֲנִי מַחְשֶׁה
שׁוּם חָשָׁה
וּמֵעֹלָם וְאוֹתִי לֹא תִירָאִי׃ אֲנִי
יָרֵא
אַגִּיד צִדְקָתֵךְ וְאֶת מַעֲשַׂיִךְ וְלֹא
עָזַר עָשָׂה
יוֹעִילוּךְ׃ בְּזַעֲקֵךְ יַצִּילֵךְ קִבּוּצַיִךְ
נָצַל
וְאֶת כֻּלָּם יִשָּׂא רוּחַ יִקַּח הָבֶל
נָשָׂא
וְהַחוֹסֶה בִי יִנְחַל אֶרֶץ וְיִירַשׁ הַר
נָחַל יָרַשׁ
קָדְשִׁי׃ וְאָמַר סֹלּוּ סֹלּוּ פַּנּוּ דָּרֶךְ
סָלַל פָּנָה
רָמוּ מִכְשׁוֹל מִדָּרֶךְ עַמִּי׃ כִּי כֹה
רוּם כָּשַׁל
אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ
רוּם קָדַשׁ
שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֹּן וְאֶת
רוּם שָׁכַן

IVstus perit: & non est qui recogitet corde in corde suo: & viri misericordie colligūtur: qa nō est qui intelligat. A facie enī malicie collectus est iustus. Veniat pax: requiescat in cubili suo: q ambulauit in directiōe sua. Vos aūt accedite huc filii augu ratricis: semē adulteri & fornicarie. Sup quē lusi stis? Sup quē dilatastis os: & eiecistis linguam? Nunquid non vos filii sceleſti: semen mendax? Qui consolamini in dis subter oē lignū frondosum immolātes parulos in torrētibus subter eminentes petras. In partibus tor rentis pars tua: hec est sors tua. Et ipsis effudisti libamen: obtulisti sacrificiū. Nūqd sup his nō indignabor? Sup montē excelsum & sublimē posuisti cubile tuū: & illuc ascendisti vt immolares hostias. Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuū qa iuxta me discooperuisti & fuscepisti adulterū. Dilatasti cubile tuū: & pepigisti cū eis fedus. Dilexisti stratum eorum manu opta: & ornasti te regi vnguento: & multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos procul & humiliata es vsq; ad inferos. In multitudine vie tue laborasti: nec dixisti: quiescā. Vitā manu tue inuenisti. Propterea non rogasti. Pro quo sollicita timuisti: quia mentita es: & mei non es recordata: neq; cogitasti in corde tuo: quia ego tacens & quasi non videns: & mei oblita es. Ego autē annunciabo iusticiam tuam: & opera tua non pderūt tibi: cū clamaueris liberent te cōgregati tui. Et omnes eos auferet ventus: tollet aura. Qui aūt fiducia hēt mei: hereditabit terrā & possi debit montē scīm meū: & dicā. Viā facite: pbete iter: declinate de semita auferte offendicula de via ppli mei. Quia hec dicit excelsus & sublimis habitās eternitatē: & scīm nomē eius in excelso & in sancto habitās: & cuꝫ

ΑΠόλλυται ὁ δίκαιος καὶ οὐδεὶς ἀνὴρ λαμβάνει καρδίᾳ· καὶ ἄνδρες ἔλεους συνάγονται, καὶ οὐδεὶς συνίησιν ὅτι ἀπὸ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος. ἔσται ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ μέσου· ὑμεῖς δὲ πλησιάσατε ὧδε υἱοὶ ἀνόμου, σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης· ἐπὶ τίνι ἐντρυφᾶτε; καὶ ἐπὶ τίνα ἀνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν; καὶ ἐπὶ τίνα χαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχὶ ὑμεῖς ἐστε τέκνα ἀπωλείας, σπέρμα ἀπάτορον; οἱ παρακαλοῦντες εἰς τὰ εἴδωλα ὑπὸ δρῦν δασεῖαν, σφάζοντες τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν φάραγξιν ὑπὸ πέτρας. ἐκείνη σου ἡ μερίς, οὗτός σου ὁ κλῆρος, καὶ εἰς ἐκείνους ἐξέχεας σπονδάς, καὶ ἀνήνεγκας θυσίαν. ἐπὶ τούτοις οὐ μὴ χρασθῶ λέγει κύριος· ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ καὶ μετεώρου ἐκεῖ σου ἡ κοίτη καὶ ἐκεῖ ἀνεβίβασας θύσαι θυσίας σου· καὶ ὀπίσω τῶν σταθμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας μνημόσυνά σου· ἐλαγίσθης, ὅτι ἐκδέδυσαι ἀπ' ἐμοῦ πλοῦτόν τινα· ἐκοιμήθης καὶ ἐπλάτυνας τὴν κοίτην σου καὶ ἐποίησας σεαυτῇ διαθήκας ἐκ τούτων καὶ ἠγάπησας τὴν κοίτην αὐτῶν καὶ ἐπέβλεψας χεῖρα καὶ ἐπολλαπλασίασας τὰ γλυπτά σου καὶ ἐμίανας τὸ μύρον σου καὶ ἀπέστειλας τοὺς ἀγγέλους σου μακρὰν ἀπὸ σοῦ καὶ ἐταπεινώθης ἕως ἅδου τῇ πολλῇ ὁδῷ σου· ἐκοπίασας καὶ οὐκ ἔστη σοι· ἐγκρατὴς ἐγενήθης τῆς ἰσχύος σου διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἀσθενήσῃς οὐδὲ μὴ ἐκλείπῃς· ἐνόμισας ἐν ἐμοὶ ἐπιθήσεσθαι καὶ ἐμνήσθης ἐμοῦ καὶ ἐνεκρύβης ἐν καρδίᾳ σου καὶ ἐγὼ σιωπῶν καὶ ἐγὼ ἀνέχομαι καὶ ἐμοὶ οὐ φοβῇ· ἐγὼ ἀπαγγελῶ τὴν δικαιοσύνην σου καὶ τὰ ἔργα σου οὐκ ὠφελήσουσί σε· ὅταν βοήσῃς ἐξελίσθωσάν σε οἱ ἐν τῇ ἐκλογῇ σου· τούτους πάντας ἄνεμος λήψεται καὶ ἀταλαιπωρησία καταιρεῖ· ὁ δὲ ἐλπίζων ἐπ' ἐμὲ κατακληρονομήσει γῆν καὶ κληρονομήσει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου· καὶ ἐροῦσι, καθαρίσατε ἀπὸ προσώπου λαοῦ μου τὸν δρόμον καὶ ἀφέλατε σκῶλα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ μου· τάδε λέγει κύριος ὁ ὑψώσας καὶ ἐπαρθεὶς ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἅγιος ἐν ἁγίοις ἄτεμα αὐτῷ, κύριος ὕψωσεν ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, καὶ

Vdet e quomō iustus periit: & nullꝰ vir suscipit corde: & viri iusti tollunt: & nemo considerat. a facie enī malicie ablatꝰ ē iustus. erit in pace sepultura eiꝰ: ablata ē de medio. vos aūt accedite huc filii inimici semē adulteri & meretricis. in quo insultastis? & sup quē aquistis os vestrū? & sup quē eiecistis linguā vestrā? nōne vos estis filii pditionis? semē vile? aduocantes ad idola subter arboreo frōdosa: iugulātes filios in vallibꝰ? p mediū petraꝝ. illa tua paro: hec tua sors: & illis effudisti libamen: hec tua sors: & illis ascēdisti vt imolares hostias. sup his nō indignabor? sup montē excelsum & sublimē posuisti cubile tuū: & illic ascēdisti vt imolares hostias. sup his nō indignabor? Sup montē excelsum & sublimē posuisti cubile tuū: & illuc ascendisti vt imolares hostias. Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuū qa iuxta me discooperuisti & fuscepisti adulterū. Dilatasti cubile tuū: & pepigisti cū eis fedus. Dilexisti stratum eorum manu opta: & ornasti te regi vnguento: & multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos procul & humiliata es vsq; ad inferos. In multitudine vie tue laborasti: nec dixisti: quiescā. Vitā manu tue inuenisti. Propterea non rogasti. Pro quo sollicita timuisti: quia mentita es: & mei non es recordata: neq; cogitasti in corde tuo: quia ego tacens & quasi non videns: & mei oblita es. Ego autē annunciabo iusticiam tuam: & opera tua non pderūt tibi: cū clamaueris liberent te cōgregati tui. Et omnes eos auferet ventus: tollet aura. Qui aūt fiducia hēt mei: hereditabit terrā & possidebit montē scīm meū: & dicā. Viā facite: pbete iter: declinate de semita auferte offendicula de via ppli mei. Quia hec dicit excelsus & sublimis habitās eternitatē: & scīm nomē eius in excelso & in sancto habitās: & cuꝫ

ἁγίοις ἀναπαυόμενος, καὶ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

pusillanimio vão patientiã: ↄ vão vitã
ὀλιγοψύχοις δὲ δοὺς μακροθυμίαν, καὶ δοὺς ζωὴν τοῖς
cõtritio corde. nõ in eternũ vlcis
συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ. οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκδι-
car vos: neq; semp iraſcar vobis. ſpirit
κήσω ὑμᾶς, οὐδὲ διαπαντὸς ὀργισθήσομαι ὑμῖν. πνεῦ-
us cõ a me egrediet: ↄ flatũ oẽm ego fe
μα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποί-
ci. ppt pctũ modicũ ꝺd triſtitia affeci eũ: ↄ ꝓcuſ
σα. διὰ ἁμαρτίαν βραχύ τι ἐλύπησα αὐτόν, καὶ ἔπα-
ſi cũ. ↄ auerti faciẽ meã ab eo: ↄ
τξα αὐτόν. καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ,
cõtriſtat' ſũ: ↄ abiit triſtis in vito ſuo.
καὶ ἐλυπήθη, καὶ ἐπορεύθη συγκεῖ ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
vias ei' vidi: ↄ ſanaui eũ: ↄ cõſolat'
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἑώρακα, καὶ ἰασάμην αὐτόν, καὶ πάρε-
ſam eũ: ↄ dedi ei cõſolationẽ verã
κάλεσα αὐτόν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ παράκλησιν ἀληθινήν
pacẽ ſup pacẽ hiꝺ lõge ↄ hiꝺ ꝓpe ſũt. ↄ
εἰρήνην ἐπ' εἰρήνῃ τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς δοὺς εἶπε. καὶ
dixit vão: ſanabo eos: at tniꝺ ſic fluctu
ἴαται κύριος, ἰάσομαι αὐτούς, οἱ δὲ ἄδικοι οὕτως κλυ-
abant: ↄ ꝺeſcere nõ poterũt. nõ
ζωσθήσονται, καὶ ἀκαπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. οὐκ
ſ.48.d eſt gaꝺere iptio dixit vão ꝺo'.
ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν εἶπεν κύριος ὁ θεός. Ca.58.

A Καλαβόησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ ὡς σάλπιγγα
exalta voce tuã: ↄ ãnũcia ꝑplo meo
ὕψωσον τὴν φωνήν σου, καὶ ἀνάγγειλον τῷ λαῷ μου τὰ
pctã ieoꝝ: ↄ ꝺomui iacob iniqtates
ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ τὰς ἀνομίας
eoꝝ. me ꝺie. ꝺe ꝺie querẽt: ↄ ſcire meas
αὐτῶν· ἐμὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ζητήσουσι, καὶ γνῶσαι μου
C vias ꝺeſiꝺerãt: q̃ſi ꝑplo iuſticiã faciẽs:
τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν, ὡς λαὸς δικαιοσύνην πεποιηκώς,
ↄ iuꝺiciũ ꝺei ſui nõ ꝺereliquẽs. pctũt me
καὶ κρίσιν θεοῦ αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλελοιπώς· αἰτοῦσί με
nũc iuꝺiciã iuſtũ: ↄ ap,ꝑpiquare ꝺeo cupiũt vicen
νῦν κρίσιν δικαίαν, καὶ ἐγγίζειν θεῷ ἐπιθυμοῦσι λέγον-
tes: q̃re ieiunauim' ↄ nõ vidiſti: humiliaui
τες, Διὰ τί ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες, ἐταπεινώσα-
m' alas nras ↄ nõ cognouiſti. in cõi ꝺie
μεν ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως· ἐν ταῖς ἡμέ-
bus ieiunioꝝ vroꝝ iucnditio volũtates vras: ↄ
ραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν, καὶ
oẽs ſubiectos vros affligitis in iuꝺiciũ ↄ
πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν νύσσετε εἰς κρίσιν καὶ
pugnas: ieiunatis ↄ pcutitis pugno humilẽ. q̃
μάχας, νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν· οὐκ ἔστι
re mihi ieiunatis ſicut hoꝺie vt audiat' in clamore
B τοῦ μὴ νηστεύειν ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν
vox vra. nõ hoc ieiunũ elegi: ↄ ꝺi
φωνὴν ὑμῶν· οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέ-
em humiliare holem aiam ſuã: neq; ſi icurua
ραν ταπεινοῦν ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, οὐδ' ἂν κάμ-
ueriꝺ q̃ſi circulũ collũ tuũ ↄ cilicũ ↄ cine
ψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σποδὸν
rem ſubſtrauerio. neq; ſic vocabitis ieiunũ acceptabile:
ὑπορρώσῃ. οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δεκτήν,
nõ tale ego elegi ieiunũ: ꝺicit ꝺño: ſed
ἀλλ' τοιαύτην ἐγὼ ἐξελεξάμην νηστείαν, λέγει κύριος, ἀλ-
ſolue oẽm colligaturã̃ iniqtatis ꝺiſſolue: obligatiões
λὰ λῦε πᾶσαν σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυσι ῥαγγαλιὰς
violẽtaꝝ cautionũ: ꝺimitte cõfractos in remiſſi
βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυμένους ἐν ἀφέ-
one: ↄ oẽm ſcripturã iniquã cõſcide. frãge
σει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα· διάθρυπτε
eſurienti panẽ tuũ ↄ pauperes ſine tecto ꝺuc
C πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε
in ꝺomũ tuã. ſi viꝺeri' nuꝺũ
εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν γυμνὸν

Trãsla.B.Vie.

ᵇcontrito⁽ⁱ⁾ & humili⁽ᵐ⁾ ſpi-
ritu:ⁿ vt viuificet° ſpiritũ
ᶠhumilitũ⁽ᵍ⁾ & viuificet' cor
°contritorum. ooooooooo
ⁿNon'enĩ' in ſempiternũ
ˡlitigabo:ᵏneq; vſq;ᵇ ad fi-
nemᵇ iraſcar:ᵍqaᵖ ſpiritus
ᶜa facie mea ᶠegredietur:
ᵉ& flatusᵒ ego' faciã.ᵃ Pro
pter iniqtate' auaricie eiᵍ
ᵐiratus ſum:ⁿ& pcuſſi eũ.
°Abſcondiᵖ & indignatus
ſum.ᵍ Et abiit' vagus° in
via'cordis ſui.ᵃ Vias eius
ʳvidi' & ſanaui eum:ˢ& re-
duxi eumᵃ & reddidi ooo
ᵇcõſolationes'ipſiᵒ & lugẽ
tibus eius.ᶜ Greaui'fructũ
ᵍlabiorumᵒ pacem:' pacẽ
ʰei'qui longe eſt: oooooo
ˢ& qui propeᵐ dixitⁿ domi
nus° & ſanaui eum. ooooo
ᵖImpii autẽ ᵍ quaſi mare
ᶠferuens° quodˢquieſcere
ⁿnõ° poteſt:ᵗ& redundant
ˢfluctus eius inᵉ conculca
tionẽᵇ & lutum.ᶜ Non eſt
°pax oooooooooooooooooo
ᶠimpiis:ᶜdicit' deus meus.

58.

QLamaᶜ neᵒ ceſſes:ᶠ q̃-
ſi tuba ooooooooooo
ᵉexaltaᵍ vocẽ tuã:ᵇ& annũ
ciaˢ ppło meoʰ ſcelera eo-
rũ:ᵈ& domuiᵐ iacobⁿ pctã
eortũ.° Me etenim deᵖ die
inᵍ diẽʳ querũtˢ & ſciare'vi-
as meas°volũtᵗ quaſi gẽs
ᶠque' iuſticiam' fecerit° &
que iudicium' dei ſui ooo
°non'ꝺereliq̃rit.ʳ Rogant
me°iudiciaᵇ iuſticie: & oo
ˢappropinquare' deoˡ vo-
lũt.ᵐ Quareⁿ ieiunauim?
°& nõ ᵖaſpexiſti:ᵍ humilia
uim' aias nrasⁿ & neſciſti.
ⁿEcce'in ꝺie' ieiunii veſtri
ˢinuenitur'volũtas vraᵇ &
oẽsᶜ debitores vrosᵇ repe
titis.ᶜ Ecce'ad lites' & ad
cõtentiõesᵇ ieiunatis:ˡ &
percutitisᵏ pugnoˡ impie.
ᵐNoliteⁿ ieiunareᵒ ſicut vſ
q̃ ad hãc° ꝺiẽᵖ vt audiatur
ᵍin excelſo'clamor veſter.
ᵉNunqꝺ taleᶜ eſt ⁿ ieiunitũ
ᵏqꝺ elegi per'ꝺiẽ'affligere
ᵃhominẽᵇ animã ſuã.ᶜ Nũ
qꝺ contorq̃reᵒ q̃ſi circulũ
ᶜcaput ſuũ:ˡ & ſaccũᶠ & ci-
neremᵇ ſternere:ˡ Nunqꝺ
iſtuꝺᵇ vocabisˡ ieiunitũ:ᵐ&
ꝺiẽⁿ acceptabilẽᵉ ꝺño?ᵖ Nõ
neᵍ hoc eſt magisʳ ieiunitũ
qꝺ ˢ elegi.ᵗ Diſſolueᵘ colli
gatiõesˣ ipietatisʸ ſolueᶻ fa
ſciculosᵃ deprimẽtes.ᵇ Di
mitte eos qᶜ cõfracti ſunt
ᵈliberos:ᶜ& oẽ'onusᵉ ꝺarũ
pe.ᶠ Frangeᵍ eſuriẽtiʰ panẽ
tuũ:ⁱ& egenosʲ vagoſq;
°induc inᵏ ꝺomum tuam.
ˡCum'videris° nuꝺum oo

Tex.be.Eſa.lviiij. Pritiua.heb.

ᵒתָּה	דַּכָּא׀ וּשְׁפַל־ רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ	
ᵖדַּכָּא	שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים׃כִּי	
ᵍעֹלָם רוב	לֹא לָעַד אָרִיב וְלֹא לָנֶצַח	
ʰקָצַף פָּנָה	אֶקְצוֹף כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף	
ⁱעָטַף עָשָׂה׃	וּנְשָׁמוֹת אֲנִי עָשִׂיתִי׃ בַּעֲוֹן בִּצְעוֹ	
ᵏנָכָה סָתַר	קָצַפְתִּי וָאַכֵּהוּ הַסְתֵּר וָאֶקְצֹף	
ˡקָצַף שָׁבַב	וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ׃ דְּרָכָיו	
ᵐרָאָה רָפָא	רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וַאֲשַׁלֵּם	
ⁿנָחָה שָׁלַם	נִחוּמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו׃ בּוֹרֵא נִיב	
ᵒנָחַם בָּרָא	שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק	
ᵖנוּב שָׂפָה	וְלַקָּרוֹב אָמַר יְהוָה וּרְפָאתִיו׃	
ᵍשָׁלַם נָתַן	וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ כִּי הַשְׁקֵט	
ʳנָרַשׁ נָרַשׁ	שָׁקַט יָכֹל וְיִגְרְשׁוּ׃ מֵימָיו רָפֶשׁ	
ˢנָרַשׁ	לֹא יוּכַל וְיִגְרְשׁוּ׃ מֵימָיו רָפֶשׁ	

Cap.lviij	קְרָא בְגָרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ כַּשּׁוֹפָר	
ᵗגָּרוֹן חָשַׂךְ	הָרֵם קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם	
ᵘשָׁפָר רוּם	וְלְבֵית יַעֲקֹב חַטֹּאתָם׃ וְאוֹתִי יוֹם יוֹם	
ˣגֶּדֶ אֶת	יִדְרֹשׁוּן וְדַעַת דְּרָכַי יֶחְפָּצוּן כְּגוֹי	
ʸחָפֵץ	אֲשֶׁר צְדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפַּט אֱלֹהָיו	
ᶻשָׁפַט	לֹא עָזָב יִשְׁאָלוּנִי מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק	
ᵃשָׁאַל	קִרְבַת אֱלֹהִים יֶחְפָּצוּן׃ לָמָּה צַמְנוּ	
ᵇצוּם	וְלֹא רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תֵדָע	
ᶜנָאָה עָנָה	הֵן בְּיוֹם צֹמְכֶם תִּמְצְאוּ חֵפֶץ וְכָל	
ᵈיָדַע צוּם	עַצְּבֵיכֶם תִּנְגֹּשׂוּ׃ הֵן לְרִיב וּמַצָּה	
ᵉעָנָשׁ רוּב	תַּצּוּמוּ וְלַהַכּוֹת בְּאֶגְרֹף רֶשַׁע לֹא	
ᶠנָבָה עָרַף	תָצוּמוּ כַּיּוֹם לְהַשְׁמִיעַ בַּמָּרוֹם	
ᵍשָׁמַע רוּם	קוֹלְכֶם׃ הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ יוֹם	
ʰבָּחַר עָנָה כָּפַף	עַנּוֹת אָדָם נַפְשׁוֹ הֲלֹכֵף כְּאַגְמֹן	
ⁱנָצַע קָבָא	רֹאשׁוֹ וְשַׂק וָאֵפֶר יַצִּיעַ הֲלָזֶה תִּקְרָא	
ʲרָצָה	צוֹם וְיוֹם רָצוֹן לַיהוָה׃ הֲלוֹא זֶה	
	צוֹם אֶבְחָרֵהוּ פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע	
ᵏנָתַר רָצַץ	הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח רְצוּצִים	
ˡנָתַק	חָפְשִׁים וְכָל מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ׃ הֲלוֹא	
ᵐעָנָה	פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים	
ⁿמָרַד רוּשׁ	מְרוּדִים תָּבִיא בָּיִת כִּי תִרְאֶה עָרֹם	
ᵒנָאָה		

Pritiua.heb.	Tex.he.Esa.lix.	Trãsla.B.Mie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina
כִּסֵּה עָלַם	וְכִסִּיתוֹ ׀ וּמִבְשָׂרְךָ ׀ לֹא ׀ תִתְעַלָּם׃	operi eum: & carnem tuam ne deſpexeris. ooooo	operi: τ a domeſticis ſeminis tui ne περιβαλῃ, καὶ ἐκ τῶν ἰδίων τοῦ σπέρματός σου οὐκ
בֹּקֶר	אָז ׀ יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ ׀ וַאֲרֻכָתְךָ	Tunc erũpet q̃si mane lumen tuũ & ſanitas tua	deſpexeris. τότε ἐρρήγνυται τὸ πρωΐμον τὸ φῶς σου, καὶ
צֶמַח כָּנָה	מְהֵרָה תִצְמָח ׀ וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ ׀	citi orietur. Et anteibit faciem tuã iuſticia tua &	ſanitates tue cito orient. τ preibit ante
כָּבֹד אָסַף	כְּבוֹד יְהוָה ׀ יַאַסְפֶךָ׃ אָז ׀ תִּקְרָא	gloria domini colliget te. Tunc inuocabis: ooo	τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. καὶ προπορεύσεταί σε
קָרָא עָנָה	יְיְהוָה ׀ יַעֲנֶה ׀ תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר ׀ הִנֵּנִי ׀	& dñs exaudiet: clamabis & dicet ecce adſum.	te iuſticia tua τ gña dei circũda
שׁוּעַ אָמַר	אִם ׀ תָּסִיר ׀ מִתּוֹכְךָ ׀ מוֹטָה ׀ שְׁלַח	Si abſtuleris de medio tui cathenã: & deſieris ex	te. τότε καλέσεις καὶ κύριος εἰσακούσεταί σου, ἔτι λα
סוּר	אֶצְבַּע ׀ וְדַבַּר ׀ אָוֶן׃ וְתָפֵק ׀ לָרָעֵב	tẽdere digitũ: & loqui qđ nõ ꝓdeſt. Cuꝫ effuderis	quẽte te dicet: ecce adſum. ſi abſtuleris a te
צֶבַע פּוּק	נַפְשֶׁךָ ׀ וְנֶפֶשׁ ׀ נִעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ ׀ וְזָרַח	eſurienti animã tuã: & animam afflictã repleueris:	λοῦντός σου ἐρεῖ, ἰδοὺ παρέσομαι. ἐὰν ἀφέλῃς ἐκ σοῦ
עָנָה שָׁבַע	בַּחֶשֶׁךְ ׀ אוֹרֶךָ ׀ וַאֲפֵלָתְךָ ׀ כַּצָּהֳרָיִם׃	orietur in tenebris lux	colligationẽ τ ordinationẽ τ verbũ murmurationis: τ
נָחָה תָּמִיד	וְנָחֲךָ ׀ יְהוָה ׀ תָּמִיד ׀ וְהִשְׂבִּיעַ ׀	tua: & tenebre tue erunt ſicut meridies Et requiẽ	σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγισμοῦ, καὶ
צָחָה	נְפָשֶׁךָ צִחוֹת ׀ וְעַצְמֹתֶיךָ ׀ יַחֲלִיץ׃	tibi dabit dñs ſemp: &	δῶς πεινῶντι ἡ ψυχή σου, καὶ ψυχὴν τεταπει
חָלַץ הָיָה	וְהָיִיתָ ׀ כְּגַן ׀ רָוֶה ׀ וּכְמוֹצָא ׀ מַיִם	iplebit ſplẽdoribus aiam tuã: & oſſa tua liberabit.	νωμένην ἐμπλήσεις, τότε ἀνατελεῖ ἐν σκότει τὸ φῶς
יָצָא כָּזַב	אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ יְכַזְּבוּ ׀ מֵימָיו ׃ וּבָנוּ ׀	Et eris q̃ſi hortus irriguus: & ſicut fons aquarũ	σου καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσαι ὁ θεός
מִן בָּנָה	מִמְּךָ ׀ חָרְבוֹת ׀ עוֹלָם ׀ מוֹסְדֵי ׀ דוֹר	cui nõ deficient aque. Et edificabuntur ooooo	σου μετὰ σοῦ διαπαντός. καὶ ἐμπλησθήσῃ κατάπτω
עַד קוּם	וָדוֹר ׀ תְּקוֹמֵם ׀ וְקֹרָא ׀ לְךָ ׀ גֹּדֵר ׀	in te deſerta ſeculorum	deſiderat aia tua: τ oſſa tua pinguescẽt.
שׁוּב נָתִב	פֶּרֶץ ׀ מְשׁוֹבֵב נְתִיבוֹת ׀ לָשָׁבֶת׃ אִם	fundamenta generatiõis ſuſcitabis.	ἰσωθήσῃ ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθήσεται.
יָשַׁב שׁוּב	תָּשִׁיב ׀ מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ ׀ עֲשׂוֹת ׀ חֲפָצֶיךָ	Et vocaberis edificator ſepiũ: auertẽs ſemitas	τ ἔσῃ ὡς κῆπος μεθύων. καὶ ὡς πηγή, ἧς μὴ ἐξέλι
עָשָׂה	בְּיוֹם ׀ קָדְשִׁי ׀ וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת ׀ עֹנֶג ׀	in quietem. Si ooooooo	πωσιν ὕδωρ καὶ οἰκοδομηθήσονταί σοι αἱ ἔρημοι αἰώνιοι,
קֹדֶשׁ כָּבֵד	לִקְדוֹשׁ ׀ יְהוָה ׀ מְכֻבָּד ׀ וְכִבַּדְתּוֹ ׀	auerteris a ſabbato pedem tuũ facere volũtatẽ	τ ἔσῃ πηγὴ ἧς μὴ ἐκλείπωσιν ὕδατα. καὶ οἰκοδομήσουσιν
מָצָא	מֵעֲשׂוֹת ׀ דְּרָכֶיךָ ׀ מִמְּצוֹא ׀ חֶפְצְךָ ׀	tuã in die ſctõ meo: & vocaueris ſabbatũ delicatũ	ἐν σοὶ τὰ ἀπὸ αἰῶνος ἔρημα, θεμελίους γενεῶν καὶ γενε
עֹנֶג	וְדַבֶּר דָּבָר׃ אָז ׀ תִּתְעַנַּג עַל ׀ יְהוָה ׀	& ſanctũ domini glorioſum: & glorificaueris eũ	ὰς κτίσεως ἐγερεῖς, καὶ κληθήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἀπαμεί
נָכַב גָּבַהּ	וְהִרְכַּבְתִּיךָ ׀ עַל ׀ בָּמֳתֵי ׀ אָרֶץ ׀	dum nõ facis vias tuas: & nõ inuenitur volũtas	διο ſemitας deſcere facies. ſi auerteris pedẽ
אָבַל פֶּה	וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת ׀ יַעֲקֹב ׀ אָבִיךָ ׀ כִּי ׀ פִּי ׀	tua vt loqris fmonẽ tũc delectaberis ſuper dñm:	σου τῶν τρίβων ποιήσεις. ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα
יְהוָה דִּבֵּר׃	הַן לֹא	& ſuſtollam te ſuper altitudines terre: ooooooooo	τῶ a ſabbatis vt nõ facias volũtates
Cap. lix.	קָצְרָה ׀ יַד ׀ יְהוָה ׀ מֵהוֹשִׁיעַ ׀ וְלֹא ׀ כָּבְדָה	& cibabo te hereditate iacob patris tui. Os ei	σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά
יָשַׁע	אָזְנוֹ ׀ מִשְּׁמוֹעַ׃ כִּי ׀ אִם ׀ עֲוֹנוֹתֵיכֶם	dñi locutũ eſt. 59.	σου ἐν τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσεις τὰ σάββατα τρυ
שָׁמַע	הָיוּ ׀ מַבְדִּילִים ׀ בֵּינֵכֶם ׀ לְבֵין ׀ אֱלֹהֵיכֶם ׀	Ecce non eſt abbreuiata manus dñi vt ſaluare neq̃at:	φερὰ ἁγία τῷ θεῷ σου, οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου ἐπ'
בָּדַל	וַחֲטֹאותֵיכֶם ׀ הִסְתִּירוּ ׀ פָּנִים ׀ מִכֶּם ׀	neq̃ aggrauata ẽ auris eius vt nõ exaudiat: ſed	puo: neq̃ loq̃ris verbũ in ira de ore tuo:
סָתַר פָּנָה	מִשְּׁמוֹעַ׃ כִּי ׀ כַפֵּיכֶם ׀ נְגֹאֲלוּ ׀ בַּדָּם ׀	iniqtates vre diuiſerunt inter vos & deũ veſtrũ:	γω, ὃν δὲ λαλήσεις λόγον ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου,
כָּפַף נָגַל	וְאֶצְבְּעֹותֵיכֶם ׀ בָּעָוֹן ׀ שִׂפְתוֹתֵיכֶם ׀	& peccata vra abſconderunt faciem eius a vobis	τ cris cõfidens ſup dñm: τ elevabit te ſup
צָבַע שָׂפָה	דִּבְּרוּ ׀ שֶׁקֶר ׀ לְשׁוֹנְכֶם ׀ עַוְלָה ׀ תָּהְגֶה׃	ne exaudiret. Manus ei vre pollute ſunt ſanguine: & digiti veſtri iniquitate. Labia veſtra ooooo	ἀναβιβάσει ἐπὶ κύριον, καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ
לָשׁוֹן הָגָה	אֵין ׀ קֹרֵא ׀ בְּצֶדֶק ׀ וְאֵין ׀ נִשְׁפָּט	locuta ſunt mendaciũ: & lingua vra iniqtatẽ fatur.	bona terre: τ cibabit te hereditate iacob
שָׁפַט	בֶּאֱמוּנָה ׀ בָּטוּחַ עַל ׀ תֹּהוּ ׀ וְדַבֶּר ׀ שָׁוְא ׀	Non eſt qui inuocet iuſticiã: neq̃ eſt qui iudicet	ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ φωμιῶ σε τὴν κληρονομίαν ἰακὼβ τ
אָמַן בָּטַח	הָרָה ׀ עָמָל ׀ וְהוֹלִיד ׀ אָוֶן ׃ בֵּיצֵי ׀	vere: ſed cõfidũt in nihili: & loquũtur vanitates.	pris tui. τὰ γὰρ στόματα τοῦ κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα.
תָּרָה הָרָה	צִפְעֹנִי ׀ בָּקָעוּ ׀ וְקוּרֵי ׀ עַכָּבִישׁ ׀ יֶאֱרֹגוּ	Conceperunt laborẽ & peperunt iniqtatẽ. Ova aſpidũ fregerũt: & telas aranee texuerunt. Qui	C.59. Ὢ μὴ ἐγγύθεν ἐχύθη χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι, ἢ βάρυ
יָלַד	הָאֹכֵל ׀ מִבֵּיצֵיהֶם ׀ יָמוּת ׀ וְהַזּוּרֶה ׀	comederit de ous eorũ morietur: & qđ cõfotũ	uata ẽ auris eius vt nõ exaudiat: ſed peccata
אָרַג	מָּוּת יֵצֵא		ἀπὸ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι; ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα
			vra ſeparãt inter vos & deũ: & ꝓpter peccata
			ὑμῶν διέστηκεν ἀνὰ μέσον ὑμῶν καὶ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ
			ta vra auertit faciẽ ſuã a vobis: vt nõ
			τίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, τοῦ μὴ
			miſereat. nã man vre pollute ſanguine: &
			ἐλεῆσαι. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ
			digiti vri pctio: et labia vra loquuta
			οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἁμαρτίας, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλη
			ſũt iniqtatẽ: & lingua vra iuſticiã meditabat. nulla
			σαν ἀνομίαν, καὶ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν ἐμελέτα. οὐδεὶς
			loquit iuſta: neq̃ eſt iudicia verũ. cõfidũt in
			λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστι κρίσις ἀληθινή. πεποίθασιν ἐπὶ
			vanio & loquũt vana: q̃ parturiũt dolorẽ & gene-	Gob.15 d.
			ματαίοις καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι φόνον καὶ τίκτου
			rãt iniqtatẽ. oua aſpidũ fregẽt & telã aranee te-
			σιν ἀνομίαν. ᾠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαί
			xunt. & ꝙ voluerit de ouis eor̃ comedere: frangẽ
			τευσιν. καὶ ὃ μέλλων τῶν ᾠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας
			ooo ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

B

pcto. 14.

ētilatũ:repperit τ in ipo regulũ. tela eoꝝ nõ
ὕφανεν, ὑφανεῖ καὶ ἐν αὐτῷ βασιλείσκοιδ·ἰσὸς αὐτῶν ὄυκ
erit in eſtimẽtũ: neqꝫ operient ab operi-
ἔσται εἰς ἱμάτιον, οὐδὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔρ-
bus ſuis. nã opa eoꝝ opa iniqtatis: at pe-
γων αὐτῶν. τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας, ὁδὸς δὲ
des eoꝝ ad malicĩã currũt velocꝫ ad effũdẽdũ
ὁδὸς αὐτῶν ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσιν ταχινοὶ ἐκχέαι
ſanguinẽ:τ cogitatiõeꝫ eoꝝ cogitatiõeꝫ ſtultoꝝ.
αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων.
cõtritio τ miſeria in vtio eoꝝ: τ
σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ
viã pacis nõ cognouerũt:τ nõ eſt iudiciũ in
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν, καὶ οὐκ ἔστι κρίσις ἐν ταῖς
vtio eoꝝ. nã ſemite eoꝝ puerſe: q̃o tran
ὁδοῖς αὐτῶν·αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, ἃς διοδεύ-
ſẽt: τ neſciũt pacẽ. ꝓpter hoc receſſit iudi
ουσι, καὶ οὐκ ἔγνωσαν εἰρήνην· διὰ τοῦτο ἀπέστη κρί-
ciũ ab eis: τ nõ apphẽdit eos iuſticia.
σις ἀπ'αὐτῶν,καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη.
expectantib⁹ tilio lucẽ facta eſt eis tenebra: ꝓſto-
ὑπομένουσιν φῶς ἐβράσθη αὐτοῖς σκότος, μει-
lãtes lucẽ in tenebris ãbulauerũt. palpa-
ναντες ἀνῆλθεν ἐν σκότει περιεπάτησαν. ψηλαφήσου-
bãt ſicut ceci pariẽtẽ:τ q̃ſi nõ exiũtib⁹ oculis
σιν ὡς τυφλοὶ τοῖχον,καὶ ὡς οὐχ ὑγιᾶς χόντων ὀφθαλμῶν
attrectabũt caſẽt in meridie: q̃ſi in nocte media
ψηλαφήσουσι·πεσοῦνται ἐν μεσοῦντι, ὡς ἐν μεσονυκτίῳ
q̃ſi mortẽtes gemẽt: q̃ſi vrſus τ q̃ſi colũba pariẽ
ὡς ἐσπουδακότες στενάξουσιν,ὡς ἄρκος καὶ ὡς πρηστὴρ ἁλόμενοι
ãbulabũt. expectauim⁹ iudiciũ τ nõ erit ſalus. longe
περιόσονται·ἀνεμείναμεν κρίσιν,καὶ οὐκ ἔστι σῴζων·μακρὰν
receſſit a nobis:multa enĩ nr̃a iniqtas i cõſpectu tuo:
ἀφέστηκεν ἀφ'ἡμῶν,πολλὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἀνομία ἐναντίον σου,
C τ pcta nr̃a reſtiterũt nobis. nã iniqtates
καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν· αἱ γὰρ ἀνομίαι
nr̃e in nobis:τ iuſticias nr̃as cognouim⁹. ipie
ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἔγνωμεν· ἀσεβῆ
egim⁹ τ mẽtiti ſum⁹ τ receſſim⁹ a deo no
σαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπέστημεν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡ-
ſtro: loquuti ſum⁹ iniqua: τ iobediẽtes fuim⁹:pepim⁹:
μῶν, ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ὑπεστήσαμεν, ἐκύσαμεν,
τ meditati ſum⁹ de corde nr̃o verba iniqua:
καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους,
τ receſſim⁹ a iudicio:τ iuſticia lõge
καὶ ἀπεστήσαμεν ἀπὸ τῆς κρίσεως,καὶ δικαιοσύνη μακρὰν
ſtetit: q̃ cõſumpta ẽ in vitis eoꝝ veri
ἀφέστηκεν, ὅτι καταπαλαίων ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλή-
tas: τ p rectũ iter nõ potuerũt trãſire τ veritas
θεια, καὶ ἐνδείας οὐκ ἠδυνάσθησαν διελθεῖν καὶ ἡ ἀλήθεια
ſublata ẽ:τ trãſtulerũt mentẽ ſuã vt intelligerẽt.
ἤρθη, καὶ μιτίσησαν τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ συνιέναι·
τ vidit dñs: τ nõ placuit ei: q̃ſi nõ erat iudiciũ.
καὶ εἶδεν κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ,ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.
τ vidit: τ nõ erat vir: τ cõſiderauit τ nõ erat
καὶ εἶδεν, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν
defenſor: τ vltuo eſt eos brachio ſuo:
ὁ ἀντιλαμβανόμενος, καὶ ἐμύσαρον αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτ̃,
τ mia ſuſtẽtauit. τ indut⁹ eſt iuſti
καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐνισχύσατο. καὶ ἐνεδύσατο δικαιο-
ciã q̃ſi loricã: τ circũpoſuit galeã ſalu
D σύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σω-
tis in capite: τ circũdet⁹ eſt veſtimẽto vi-
Epheſ. 6 περίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ περιβάλεται ἱμάτιον ἐκ-
c. dicte: τ pallio q̃ſi reddit⁹ retri
1. Theſſ. 5. δικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον ὡς ἀνταποδώσων ἀντα-
butionẽ oppreobriũ aduerſariis. τ time
πόδοσιν ὀργῆς τοῖς ὑπεναντίοις· καὶ φοβηθήσον-
bũt q̃ ab occidẽte nomẽ
ται ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα ooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.B.Vic.

Perumpet in regulum. Telæ eorum non erunt in veſtimentum: neqꝫ operientur operib⁹ ſuis. Opera eorũ opera inutilia: & opus iniquitatis in manibus eorũ. Pedes eorum ad malũ currunt & feſtinãt vt effundat ſãguinẽ innocentẽ. Cogitationes eorũ cogitatiões inutiles. Vaſtitas & cõtritio in viis eorũ. Viam pacis neſcierũt. & nõ eſt iudiciũ in greſſib⁹ eorũ. Semite eorũ incuruate ſunt eis: omnis qui calcat in eis ignorat pacẽ. Propter hoc elongatũ eſt iudiciũ a nobis: & nõ apprehẽdet nos iuſtitia. Expectauimus lucem & ecce tenebre: ſplendorem: & in tenebris ambulauimus. Palpauimus ſicut cecꝫ parietẽ: & q̃ſi abſq; oculis attrectauimus. Impegim⁹ meridie q̃ſi in tenebris: in caliginoſis q̃ſi mortui. Rugiem⁹ q̃ſi vrſi oẽs: & q̃ſi colũbe meditates gememus. Expectauim⁹ iudicium: & nõ eſt: ſalutẽ: & elõgata eſt a nobis. Multiplicate ſunt eni iniqtates nr̃e coram te & pcta nr̃a reſpõderunt nobis. Quia ſcelera nr̃a nobiſcum & iniqtates nr̃as cognouimus: peccare & mentiri cõtra dñm: & auerſi ſumus ne irem⁹ poſt tergũ dei nr̃i vt loq̃remur calumniã & trãſgreſſionẽ. Cõcepim⁹ & locuti ſum⁹ de corde verba mẽdacii: & cõuerſum ẽ retrorſũ iudiciũ: & iuſticia lõge ſtetit. Quia corruit in platea veritas: & eqtas non potuit ingredi. Et facta eſt veritas in oblitione: & q receſſit a malo: & pdepatuit. Et vidit dñs: & malũ apparuit in oculis ei: & qa nõ eſt iudiciũ. Et vidit quia non eſt vir: & aporiat⁹ eſt: & qa nõ eſt q occurrat. Et ſaluauit ſibi brachiũ ſuũ: & iuſticia ei⁹ ipſa cõfirmauit eũ. Indut⁹ eſt iuſticia vt lorica: & galea ſalutis in capite eius. Indut⁹ ẽ veſtimẽtis vltiõis: & opt⁹ ẽ q̃ſi pallio zeli: ſicut ad vindictã q̃ſi ad retributionẽ indignatõis hoſtib⁹ ſuis: & viciſſitudinẽ inimicis ſuis. In ſulis vicẽ reddet. Et time bũt q̃ ab occidẽte nomẽ

Tex.he.Eſa.lix. Pritiua.heb.

תִּפְתָּח פֶּתֶן תַּבָּקַע אֶפְעֶה׃ קוּרֵיהֶם לֹא יִהְיוּ
לְבֻשׁ חָרַג לִבְגָד וְלֹא יִתְכַּסּוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם
עָשָׂה מַעֲשֵׂיהֶם מַעֲשֵׂי אָוֶן וּפְעַל חָמָס
רוּץ בְּכַפֵּיהֶם׃ רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרֻצוּ
נָקָה חָשַׁב וְיִמָּהֲרוּ לִשְׁפֹּךְ דָּם נָקִי מַחְשְׁבֹתֵיהֶם
שֹׁד וְשֶׁבֶר בְּמִסְלֹתָם׃ מַחְשָׁבוֹת אָוֶן
שָׁלַם שָׁבָם דֶּרֶךְ שָׁלוֹם לֹא יָדָעוּ וְאֵין מִשְׁפָּט
עָקַל נָתִיב בְּמַעְגְּלֹתָם נָתִיבוֹתֵיהֶם עִקְּשׁוּ
לֹא יָדַע שָׁלוֹם׃ כָּל דֹּרֵךְ בָּהּ לָהֶם
עַל כֵּן רָחַק מִשְׁפָּט מִמֶּנּוּ וְלֹא
נגשׁ קָרָה תַשִּׂיגֵנוּ צְדָקָה נִגָּהּ לָאוֹר
עָשַׁשׁ כֻּשָּׂה נְגַשָּׁה כָּעִוְרִים קִיר וְכְאֵין
עֵינַיִם נְגַשָּׁה כָּשַׁלְנוּ בַּנְּשֵׁפִים
עָשָׂה מַעֲשֵׂי כַּמֵּתִים בַּמְּרִיעִים
שָׁמֵן שׁוּאָה כָּאֲשְׁמַנִּים נָהָמָה׃ כַּדֻּבִּים כֻּלָּנוּ
הָמָה דוּג וְכַיּוֹנִים הָגֹה נֶהְגֶּה
הָגָה שָׁוְא נְקָוָה לַמִּשְׁפָּט וְאֵין לִישׁוּעָה
שָׁפַט רָחֲקָה מִמֶּנּוּ כִּי רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ נֶגְדֶּךָ
רָבָה וְחַטֹּאתֵינוּ עָנְתָה בָּנוּ כִּי פְשָׁעֵינוּ
עָנָה אִתָּנוּ וַעֲוֹנֹתֵינוּ יְדַעֲנוּם׃ פָּשֹׁעַ
נָסַג וְנָסוֹג מֵאַחַר אֱלֹהֵינוּ וְכַחֵשׁ בַּיהוָה
סָרַר הָרָה דַּבֶּר עֹשֶׁק וְסָרָה הָרוּ וְהָגוּ מִלֵּב
הָגָה נָסַג דִּבְרֵי שֶׁקֶר׃ וְהַנָּגַע אָחוֹר מִשְׁפָּט
אָחַר שָׁפַט וּצְדָקָה מֵרָחוֹק תַּעֲמֹד כִּי כָשְׁלָה
רָחַק עָמַד בָּרְחוֹב אֱמֶת וְנֹכַחַה לֹא תוּכָל לָבֹא׃
רָתַךְ נָכַל וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדָּרֶת וְסָר מֵרַע
בוז שָׁלַל מִשְׁתּוֹלֵל וַיַּרְא יְהוָה וַיֵּרַע בְּעֵינָיו
עָדַר סוּר כִּי אֵין מִשְׁפָּט׃ וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ
רוּץ שָׁלַל וַיִּתְאוֹמֵם כִּי אֵין מַפְגִּיעַ וַתּוֹשַׁע
רָאָה רוּעַ לוֹ זְרֹעוֹ וְצִדְקָתוֹ הִיא סְמָכָתְהוּ׃
שָׁפַט פָּגַע וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיָן וְכוֹבַע
יָשַׁע לָבַשׁ יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם
שָׁרַה כָּסָה תְּלִבֻּשֹׁת וַיַּעַט כַּמְעִיל קִנְאָה׃
יָשַׁע לָבַשׁ כְּעַל גְּמֻלוֹת כַּעַל יְשַׁלֵּם חֵמָה
עָטָה שָׁלַם חֵמָה לְצָרָיו גְּמוּל לְאֹיְבָיו לָאִיִּים גְּמוּל
יָרֵא עָרַב יְשַׁלֵּם׃ וְיִרְאוּ מִמַּעֲרָב אֶת שֵׁם

Pritina.heb.	Tex.be.Esa.lx.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.
יְהוָה׃ וּמִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ֔ אֵ֖ת כְּבוֹד֑וֹ		dñi: & qui ab ortu	dñi: τὰ ἀπ ortu solis nomẽ inclytũ. veniet
כִּֽי־יָבֹא֙ כַּנָּהָר֔ צָ֖ר רוּחַ־יְהוָ֥ה נֹוסָֽסָה׃		solis gloriam eius. Cum venerit qsi fluuius violentus quẽ spũs dñi cogit: & venerit sion re	κυρίου, καὶ ἐκ ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον. ἥξει
וּבָ֣א לְצִיּ֔וֹן וְלִשָׁבֵ֥י פֶ֖שַׁע בְּיַעֲקֹ֑ב נְאֻם־יְהוָֽה׃		demptor: & eis q redeũt ab iniquitate in iacob dicit dominus. Hoc fedus meũ cum eis dicit dñs. Spũs me qui est in te: & verba mea que posui in ore tuo non recedẽt de ore tuo: & de ore seminis tui & de ore semis seminis tui: dicit dñs amodo & vsq; in sempiternum 60.	ἐὰν ἔλθῃ ὡς ποταμὸς βιαῖος ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ τὸ
וְאֹתִ֖י זֹ֣את בְּרִיתִ֑י אָמַ֣ר יְהוָ֔ה רוּחִ֨י אֲשֶׁר־			re: τ veniet de sion liberãs: τ auertet ipietates
עָלֶ֔יךָ וּדְבָרַ֕י אֲשֶׁר־שַׂ֥מְתִּי בְּפִ֖יךָ			μοῦ, καὶ ἥξει ἕνεκεν σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
לֹא־יָמ֣וּשׁוּ מִפִּ֔יךָ וּמִפִּ֖י זַרְעֲךָ֑ וּמִפִּי֙			a iacob. τ hoc eis a me testamẽtũ dixit do
זֶ֣רַע זַרְעֲךָ֔ אָמַ֖ר יְהוָ֑ה מֵעַתָּ֥ה וְעַד			ἕνεκεν ἰακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ ἐμοῦ διαθήκη ὅταν ἀφέλωμαι
עוֹלָֽם׃			min. spũs me qui est in te: τ verba mea:
קוּמִי֙ אוֹרִי֙ כִּֽי־בָ֣א אוֹרֵ֔ךְ וּכְבוֹד֙ יְהוָ֔ה	Cap.lx.	Surge illuminare qa venit lumen tuũ: & gloria dñi super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram: & caligo populos: sup te aũt orietur dñs: & gloria eius in te videbitur. Et ambulabũt gẽtes in lumine tuo: & reges in splendore ortꝰ tui. Leua in circuitu oculos tuos & vide: omnes isti cõgregati sunt venerũt tibi. Filii tui de lõge venient: & filie tue in latere suggent. Tunc videbis et affluues & mirabitur & dilatabitur cor tuum qñ cõuersa fuerit ad te mul titudo maris: fortitudo gẽtiũ venerit tibi. In nũ datio camelorũ operiet te: dromedarii madian & effa. Omnes de saba venient: aurum & thus deferentes: & laudem dño annũciantes. Oẽ pecus cedar cõgregabi tur tibi: arietes nabaioth ministrabũt tibi. Offe rẽtur sup placabili altari meo: & domũ maiesta tis mee glorificabo. Qui sunt isti q vt nubes volãt: & quasi colũbe ad fenestras suas? Me enim insule expectabũt & naues maris in pricipio: vt adducã filios tuos de lõge. Argentũ eorũ & aurũ eoꝝ cum eis nois dñi dei tui & sancto israel: qa glorificauit te. Et edificabũt filii peregrinoꝝ muros tuos: & reges eorũ mini strabũt tibi. In indignatione mea percussi te: & in reconciliatõe mea miserti tui. Et aperietur porte tue iugiter: die ac nocte nõ claudẽtur vt afferatur ad te fortitudo gentiũ: & reges eorũ adducãtur. Gens enim	φωτίζου φωτίζου ἱερουσαλήμ, ἥκει γάρ σου τὸ φῶς
וְכָב֥וֹד יְהוָ֖ה עָלַ֥יִךְ זָרָֽח׃ כִּֽי־הִנֵּ֤ה			τ gloria dñi sup te orta est. ecce tenebre operi
הַחֹ֙שֶׁךְ֙ יְכַסֶּ֣ה אֶ֔רֶץ וַֽעֲרָפֶ֖ל לְאֻמִּ֑ים			ent terrã τ caligo sup gẽtes: sup te aũt apparebit dñs.
וְעָלַ֥יִךְ יִזְרַ֖ח יְהוָ֑ה וּכְבוֹד֖וֹ עָלַ֥יִךְ יֵרָאֶֽה׃			καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέλλει. ἰδοὺ σκότος καλύ
וְהָלְכ֥וּ גוֹיִ֖ם לְאוֹרֵ֑ךְ וּמְלָכִ֖ים לְנֹ֥גַהּ זָרְחֵֽךְ׃			circuitu oculos tuos τ vide cõgregatos oẽs
שְׂאִי־סָבִ֥יב עֵינַ֖יִךְ וּרְאִי֑ כֻּלָּ֣ם			κλω τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε συνηγμένα πάντα τὰ
נִקְבְּצ֥וּ בָ֛אוּ לָ֖ךְ בָּנַ֣יִךְ מֵרָח֑וֹק וּבְנֹתַ֖יִךְ			filios tuos: ecce venẽt oẽs filii tui de lõge: τ
עַל־צַ֥ד תֵּאָמַ֖נָה אָ֥ז תִּרְאִ֛י			τέκνα σου, ἰδοὺ ἥκασι πάντες οἱ υἱοί σου μακρόθεν, καὶ
וְנָהַרְתְּ֙ וּפָחַ֣ד וְרָחַ֔ב לְבָבֵ֑ךְ כִּֽי־יֵהָפֵ֤ךְ			filie tue sup humerio portabũt. tũc videbis τ ti
עָלַ֙יִךְ֙ הֲמ֣וֹן יָ֔ם חֵ֥יל גּוֹיִ֖ם יָבֹ֥אוּ לָֽךְ׃			ὰι ὑγατέρες σου ἐπ ὤμων ἀρθήσονται. τότε ὄψει καὶ φο
שִׁפְעַ֤ת גְּמַלִּים֙ תְּכַסֵּ֔ךְ בִּכְרֵ֥י מִדְיָ֖ן וְעֵיפָ֑ה			mebis τ stupebis corde: qñ transferent in te
כֻּלָּ֣ם מִשְּׁבָ֤א יָבֹ֙אוּ֙ זָהָ֣ב וּלְבוֹנָ֔ה וְתִהִלֹּ֖ת			βυθὸς καὶ ἐκστήσῃ τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ ἐπὶ σὲ
יְהוָ֥ה יְבַשֵּֽׂרוּ׃ כָּל־צֹ֣אן קֵדָ֔ר יִקָּבְצ֥וּ			diuitie maris τ gẽtũ τ pplor. τ veniẽt tibi
לָ֖ךְ אֵילֵ֣י נְבָיוֹת֑ יְשָׁרְתוּנֵ֔ךְ יַעֲל֨וּ			πλοῦτος ἰαλάσσης καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν. καὶ ἥξουσί σοι
עַל־רָצ֤וֹן מִזְבְּחִי֙ וּבֵ֣ית תִּפְאַרְתִּ֔י			gregeo camelor: τ operiẽt te cameli madiam
אַפְאִֽירוּ׃ מִי־אֵ֥לֶּה כָעָ֖ב תָּעוּפֶ֑ינָה			ἀγέλαι καμήλων, καὶ καλύψουσί σε κάμηλοι μαδιὰμ
וְכַיּוֹנִ֖ים אֶל־אֲרֻבֹּתֵיהֶֽם׃ כִּֽי־לִ֥י אִיִּ֖ים			τ gephath: oẽs de saba veniẽt ferẽtes aurũ
יְקַוּ֑וּ וַאֳנִיּ֣וֹת תַּרְשִׁ֔ישׁ בָּרִאשֹׁנָ֔ה			καὶ γαιφάθ, πάντες ἐκ σαβᾶ ἥξουσι φέροντες χρυσίον
לְהָבִ֤יא בָנַ֙יִךְ֙ מֵרָח֔וֹק כַּסְפָּ֥ם וְזָהָבָ֖ם			τ thus: τ salutare dñi ãnũciabũt. τ
אִתָּ֑ם לְשֵׁ֤ם יְהוָה֙ אֱלֹהָ֔יִךְ וְלִקְד֖וֹשׁ			καὶ λίβανον, καὶ τὸ σωτήριον κυρίου εὐαγγελιοῦνται. καὶ
יִשְׂרָאֵ֔ל כִּֽי־פֵאֲרֵ֖ךְ וּבָנוּ֙ בְּנֵ֣י נֵכָ֔ר			oẽs oues cedar cõgregabunt tibi: τ arietes
חֹמֹתַ֑יִךְ וּמַלְכֵיהֶ֣ם יְשָׁרְתוּנֵ֔ךְ כִּֽי			πάντα τὰ πρόβατα κηδὰρ συναχθήσονταί σοι, καὶ κριοὶ
בְקִצְפִּ֤י הִכִּיתִיךְ֙ וּבְרִצוֹנִ֣י רִחַמְתִּיךְ׃			nabaioth venient tibi: τ offerent acceptabilia sup al
וּפָתְח֥וּ שְׁעָרַ֖יִךְ תָּמִ֑יד יוֹמָם֙ וָלַ֔יְלָה			taꝛ meũ: τ domus oꝺnis mee glꝺifica
לֹ֥א יִסָּגֵ֖רוּ לְהָבִ֣יא אֵלַ֗יִךְ חֵ֚יל גּוֹיִ֔ם			σιαστήριόν μου, καὶ οἶκος τῆς προσευχῆς μου δοξασθή
וּמַלְכֵיהֶ֖ם נְהוּגִֽים׃ כִּֽי־הַגּ֣וֹי			bitur. q isti vt nubes volãt τ q̃si colũ
			be cũ pullis: me insule expectauerũt τ naues thar
			sis in primis vt adducãt filios tuos de lõge: τ
			argentũ τ aurũ eoꝝ cũ eis: ꝓpter no
			mẽ dñi sancti τ ꝓpter sctũ israel vt glo
			rificet. τ edificabũt alienigene muros
			tuos: τ reges eoꝝ assistent tibi. ꝓpꝫ
			eam iram meã percussi te: τ ꝓpter miam dilexi
			te: τ aperient porte tue semp die
			ac nocte nõ claudent: ꝓt introducãt ad te por
			tas τ reges q ducunt: eoꝝ eam gẽtes
			ἐρημωθήσεται, καὶ βασιλεῖς ἀγομένους, τὰ αὐτῶν ἕνεκα ἔθνη

Trásla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ regeo ꝙ nõ seruiẽt tibi: peri
καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν οἱ ὑπηρετοῦντές σοι, ἐρημωθήσονται
bũt: τ gẽtes solitudie desolabunt: τ gña liba
ται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημία ἐρημωθήσονται, καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβά
ni ad te veniet. in cyparisso τ pino τ cedro
νου πρὸς σὲ ἥξει· ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ
simul et glificẽt locũ scisi mei τ locũ pedũ eo
ἅμα δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἁγιόν μου καὶ τόπον ποδῶν μου
rũ glificabo. τ ibũt ad te timẽtes filii
τῶν δοξάσω. καὶ πορεύσονται πρός σε δεδιότες υἱοὶ
eor ꝙ humiliauerũt te: τ adorant vestigia
τῶν ταπεινωσάντων σε, καὶ προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη τῶν
pedũ tuor oẽs ꝙ irritauerũt te: τ vocabunt ci
ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντές σε, καὶ καλέσουσι σὲ
uitatẽ dñi sion scti israel: p eo qꝺ fuisti tu de
λις κυρίου σιὼν ἁγίου ἰσραήλ, διὰ τὸ γεγενῆσθαί σε ἐγ
relicta τ odio habita: τ nõ erat auxiliãs:
καταλελειμμένην καὶ μεμισημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
τ ponãte exultationẽ eternã gaudiũ gñationũ i gña
καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον εὐφροσύνην γενεῶν εἰς γε
tiõis. sugges lac gẽtiũ: τ diuitias regũ co
νεάς. καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν, καὶ πλοῦτον βασιλέων φά
medes: τ scies: qꝛ ego dñs saluãs te τ eru
γεσαι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ σώζων σε καὶ ἐξαι
ens te ꝺ' iacob. τ p ere afferã tibi au
ρούμενός σε θεὸς ἰακώβ. καὶ ἀντὶ χαλκοῦ οἴσω σοι χρυ
rũ. p aũt ferro: ferã tibi argẽtũ. p aũt ligno fe
σίον. ἀντὶ δὲ σιδήρου, οἴσω σοι ἀργύριον. ἀντὶ δὲ ξύλων ὀι
rã tibi eo: p aũt lapidib' ferrũ. τ dabo princi
σω σοι χαλκόν, ἀντὶ δὲ λίθων σίδηρον. καὶ δώσω τὰς ἀρχὰς
pes tuos in pace: τ episcopos tuos in iusti
τας σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιο
tia τ nõ audiet vltra iniqtas in terra tua: ne
σύνῃ, καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου, οὐ
qꝫ cõtritio neqꝫ miseria in finib' tuis sed
δὲ σύντριμμα οὐδὲ ταλαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου ἀλ
vocabunt salutare muri tui: τ porte
λὰ καλέσεις σωτήριον τὸ τεῖχος σου, καὶ αἱ πύλαι
tue sculptura. τ nõ erit tibi ãplꝰ sol in luce
σου γλύμμα. καὶ οὐκ ἔσται σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς
Apo.21. diei: neqꝫ ostuo lune illuminabit tibi nocte
ἡμέρας, οὐδὲ ἀπατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα,
sed erit tibi dño lux eterna: τ deꝰ glia tua.
ἀλλ' ἔσται σοι κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ ὁ θεὸς δόξα σου.
nõ ẽs occidet sol tibi: τ luna tibi nõ defi
οὐ μὴ δύσεταί σοι ὁ ἥλιός σου, καὶ ἡ σελήνη σου οὐκ ἐκλεί
cit. erit ẽs tibi dño lux sẽpiterna. τ cõple
Apo.21. ψει. ἔσται γάρ σοι κύριος φῶς αἰώνιον. καὶ ἀναπλη
buntur dies luctꝰ tui: τ ppls
ρωθήσονται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου, καὶ ὁ λαός
tuꝰ oĩs iustus: τ i ppetuũ hereditabũt
σου πᾶς δίκαιος, καὶ δικαίως κληρονομήσουσι τὴν
terrã: custodiẽs plãtationẽ opa manuũ suar in
γῆν, φυλάσων τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς
glam. pauciꝭ ẽ erit in milia: τ minim
δόξαν. ὁ ὀλιγοστὸς ἔσται εἰς χιλιάδας, καὶ ὁ ἐλάχιστος
in gentẽ magnã: ego dño in tpe cõgregabo
εἰς ἔθνος μέγα, ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω
eos.
αὐτούς. Ca. 61.

A Spiritus dñi sup me: cuꝰ cã vnxit me
Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέν με
euangelizare pauperibꝰ: misit me: sanare
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι
cõtritos corde: ꝓdicare captiuis
Luce. 4. τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ, κηρύξαι αἰχμαλώ
tis remissionẽ τ cecis visus aptionẽ: τ vocare
τοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καὶ καλέσαι
annũ dñi acceptabilẽ:
ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν, ooooooooooooooooooooooo

ooocooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trásla.B.Vie.

ᵇ& regnum ᶜquod ᵈ nõ ᵉser
uierit tibi ᵇ peribit: ooooo
ᶠ& gentes ᵏ solitudine ᶦ vaſ
ſtabuntur. ᵐ Gloria oooo
ⁿ libani ᵒ ad te ᵖ veniet: ᵠ abi
es &ʳ buxus ooooooooooo
ˢ& pinus ᵗ simul ᵘ ad ornan
dum ˣ locum oooooooooo
ʸ ſctificatiõis mee: ᶻ & locũ
ᵃ pedũ meorᵇ glorificabo
ᶜ& veniẽtᵈ ad teᵉ curui ᶠ filii
eorũ ᵍ q hũiliauerũt te: ʰ&
adorabũtⁱ vestigia ʲ pedum
tuorũ ᵐ oẽs ⁿ q detrahebãt
tibi: ᵒ& vocabunt ᵖ teᵠ ciui
tatẽ ʳ domini ˢ sion ᵗ sancti
ᵘ israel. ˣ Pro eo qꝺ ʸ fuisti ᶻ de
relictaᵃ & odio habita oo
ᵇ& nõ eratᶜ q per teᵈ transi
ret: ᵉ ponã teᶠ in ſupbiaᵍ ſe
culorũ ʰ gaudiũ inⁱ gñatio
neʲ & gñationẽ. ᵏ et lugges
ˡ lacᵐ gentiũ: ⁿ & mamilla
ᵒ regũ ᵖ lactaberis. ᵠ Et ſcies
ʳ quia ˢ ego ᵗ dñs ᵘ saluãs te:
ˣ& redẽptor tuus ʸ fortis
ᶻ iacob. ᵃ Pro ᵇ ere ᶜ afferam
ᵈ aurum : oooooooooooo
ᵉ& pro ᶠ ferro ᵍ afferam ʰ ar
gentum: ⁱ & pro ooooooo
ʲ lignis ᵏ es: ˡ & pro ᵐ lapidi
bus oooooooooooooooo
ⁿ ferrũ. ᵒ Et ponã ᵖ visitatio
nẽ tuã ᵠ pacẽ ʳ & ꝓpositos
tuos ˢ iusticiã. ᵗ Non ᵘ audie
tur ˣ vltra ʸ iniqtas ᶻ in terra tua ᵃ iniqtas
ᵇ vastitas ᶜ & cõtritio ᵈ in ter
minis tuis: ᵉ & occupabit
ᶠ salus ᵍ muros tuos: ʰ & por
tas tuas ⁱ laudatio. oooooo
ʲ Non ᵏ erit ˡ tibi ᵐ amplius
ⁿ sol ᵒ ad lucendum per oo
ᵖ diem: ᵠ nec ʳ splendor ˢ lu
neᵗ illuminabit ᵘ te: ooooo
ˣ sed erit ʸ tibi ᶻ dñs ᵃ in lucẽ
ᵇ sempiternã ᶜ & deus tuus
ᵈ in gloriam tuum. ᵉ Non
ᶠ occidet ᵍ vltra ʰ sol tuus oo
ⁱ & luna tua ʲ non ᵏ minue
tur: ˡ quia ᵐ dominus oooo
ⁿ erit ᵒ tibi ᵖ in luce ᵠ sempi
ternã: ʳ & cõplebũtur ˢ dies
ᵗ luctus tui. ᵘ Popul ᵛ aũt tu
us ʷ ocs ˣ iusti: ʸ in perpetuũ
ᶻ hereditabũt ᵃ terram ᵇ ger
men ᶜ plãtatõis mee ᵈ opus
ᵉ manus mee ᶠ ad glorificã
dum. ᵍ Minimus ʰ erit oooo
ⁱ in ˡ mille: ᵐ & paruulus ⁿ in
gentem ᵒ fortissimã. ᵖ Ego
ᵠ dñs ʳ in tpe eius ˢ subito fa
ciam istud. 61.

Spiritus domini oooo
ᵃ sup me: ᵇ eo qꝺ ᶜ vnxe
rit ᵈ me. ᵉ Ad annũciãdum
ᶠ manſuetis ᵍ misit me: ʰ vt
mederer ⁱ cõtritis ʲ corde:
ᵏ & predicarẽ ˡ captiuis ᵐ in
dulgentiam: ⁿ & clausis oo
ᵒ apertionem: ᵖ vt predica
rem ᵠ annum ʳ placabilem

Ter.be.Esa.lxj.

כָּלוּ עָבַד וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא יַעַבְדוּךָ יֹאבֵדוּ
אָבַד חָרֵב וְהַגּוֹיִם חָרֹב יֶחֳרָבוּ׃ כְּבוֹד
כָּבַד בּוֹא הַלְּבָנוֹן אֵלַיִךְ יָבוֹא בְּרוֹשׁ תִּדְהָר
בְּרוֹשׁ דָּהַר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו לְפָאֵר מְקוֹם
אָשַׁר מָקוֹם מִקְדָּשִׁי וּמְקוֹם רַגְלַי אֲכַבֵּד׃ וְהָלְכוּ
כָּבַד הָלַךְ אֵלַיִךְ שְׁחוֹחֵי בְנֵי מְעַנַּיִךְ וְהִשְׁתַּחֲווּ
שָׁחָה עָנָה עַל כַּפּוֹת רַגְלַיִךְ כָּל מְנַאֲצַיִךְ
שָׁחָה כָּפַף נָאַץ וְקָרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ
קָדַשׁ הָיָה עָזַב יִשְׂרָאֵל׃ תַּחַת הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה וּשְׂנוּאָה
שָׂנֵא עָבַר וְאֵין עֹבֵר וְשַׂמְתִּיךְ לִגְאוֹן עוֹלָם
שׂוּם גָּאָה מְשׂוֹשׂ דּוֹר וָדוֹר׃ וְיָנַקְתְּ חֲלֵב גּוֹיִם
עָלַם שׂוּשׂ וְשַׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי
שָׁדַד יָנַק אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר
יָשַׁע גָּאַל יַעֲקֹב׃ תַּחַת הַנְחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב
יַעֲקֹב וְתַחַת הַבַּרְזֶל אָבִיא כָּסֶף וְתַחַת
בַּרְזֶל כָּסַף הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים
עֵץ נְחֹשֶׁת אֲבָנִים בַּרְזֶל וְשַׂמְתִּי פְקֻדָּתֵךְ שָׁלוֹם וְנֹגְשַׂיִךְ
פָּקַד שָׁלוֹם נָגַשׂ צְדָקָה׃ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד חָמָס בְּאַרְצֵךְ
שָׁמַע חָמָס אֶרֶץ שֹׁד וְשֶׁבֶר בִּגְבוּלָיִךְ וְקָרָאת
שָׁדַד שֶׁבֶר גְּבוּל קָרָא יְשׁוּעָה חוֹמֹתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ תְּהִלָּה׃
יֶשַׁע חוֹמָה שַׁעַר הָלַל תְּהִלָּה לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר
אוֹר יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר לָךְ
וְהָיָה לָךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וֵאלֹהַיִךְ
עוֹלָם בּוֹא לְתִפְאַרְתֵּךְ׃ לֹא יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ
וְיָרֵחַ לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה
יוֹם יִהְיֶה לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי
צָדַק אֶבְלֵךְ׃ וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
יָרַשׁ נָטַע אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה
פָּאַר יָדַי לְהִתְפָּאֵר׃ הַקָּטֹן יִהְיֶה
הָיָה לָאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי
צָעַר עָצַם יְהוָה בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה׃
עֵת חוּשׁ

Cap.lxj.

רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה
אוֹת עָלַי יַעַן מָשַׁח יְהוָה אֹתִי לְבַשֵּׂר
עָנָה בָּשַׂר עֲנָוִים שְׁלָחַנִי לַחֲבֹשׁ לִנְשְׁבְּרֵי לֵב
שָׁבַר דְּרוֹר לִקְרֹא לַשְּׁבוּיִם וְלַאֲסוּרִים
אָסַר פְּקַחקוֹחַ׃ לִקְרֹא שְׁנַת רָצוֹן
רָצָה

לַיהוָה ׀ וְיוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ ׀ לְנַחֵם
כָּל ׀ אֲבֵלִים׃ לָשׂוּם ׀ לַאֲבֵלֵי ׀ צִיּוֹן
לָתֵת לָהֶם ׀ פְּאֵר ׀ תַּחַת אֵפֶר ׀ שֶׁמֶן
שָׂשׂוֹן ׀ תַּחַת ׀ אֵבֶל ׀ מַעֲטֵה ׀ תְהִלָּה ׀ תַּחַת
רוּחַ ׀ כֵּהָה ׀ וְקָרְאוּ ׀ לָהֶם ׀ אֵילֵי ׀ הַצֶּדֶק
מַטַּע ׀ יְהוָה ׀ לְהִתְפָּאֵר׃ ׀ וּבָנוּ ׀ חָרְבוֹת
עוֹלָם ׀ שֹׁמְמוֹת ׀ רִאשֹׁנִים ׀ יְקוֹמֵמוּ ׀
וְחִדְּשׁוּ ׀ עָרֵי ׀ חָרְבוֹת ׀ שֹׁמְמוֹת ׀ דּוֹר ׀ וָדוֹר׃
וְעָמְדוּ ׀ זָרִים ׀ וְרָעוּ ׀ צֹאנְכֶם ׀ וּבְנֵי
נֵכָר ׀ אִכָּרֵיכֶם ׀ וְכֹרְמֵיכֶם ׀׃ וְאַתֶּם
כֹּהֲנֵי ׀ יְהוָה ׀ תִּקָּרֵאוּ ׀ מְשָׁרְתֵי ׀ אֱלֹהֵינוּ
תֹּאכְלוּ ׀ חֵיל ׀ גּוֹיִם ׀ תֹּאבֵלוּ ׀
וּבְכִבוֹדָם ׀׃ תִּתְיַמָּרוּ ׀ תַּחַת ׀ בָּשְׁתְּכֶם
מִשְׁנֶה ׀ וְכִלְמָה ׀ יֵרֹנּוּ ׀ חֶלְקָם ׀ לָכֵן
בְּאַרְצָם ׀ מִשְׁנֶה ׀ יִירָשׁוּ ׀ שִׂמְחַת
עוֹלָם ׀ תִּהְיֶה ׀ לָהֶם׃ ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה
אֹהֵב ׀ מִשְׁפָּט ׀ שֹׂנֵא ׀ גָזֵל ׀ בְּעוֹלָה ׀
וְנָתַתִּי ׀ פְּעֻלָּתָם ׀ בֶּאֱמֶת ׀ ׀ וּבְרִית
עוֹלָם ׀ אֶכְרֹת ׀ לָהֶם׃ ׀ וְנוֹדַע ׀ בַּגּוֹיִם
זַרְעָם ׀ וְצֶאֱצָאֵיהֶם ׀ בְּתוֹךְ ׀ הָעַמִּים ׀
כָּל ׀ רֹאֵיהֶם ׀ יַכִּירוּם ׀ כִּי ׀ הֵם ׀ זֶרַע
בֵּרַךְ ׀ יְהוָה ׀׃ שׂוֹשׂ ׀ אָשִׂישׂ ׀ בַּיהוָה
תָּגֵל ׀ נַפְשִׁי ׀ בֵּאלֹהַי ׀ כִּי ׀ הִלְבִּישַׁנִי
בִּגְדֵי ׀ יֶשַׁע ׀ מְעִיל ׀ צְדָקָה ׀ יְעָטָנִי ׀
כֶּחָתָן ׀׃ יְכַהֵן ׀ פְּאֵר ׀ וְכַכַּלָּה ׀ תַּעֲדֶה
כִּלָּיהָ׃ ׀ כִּי ׀ כָאָרֶץ ׀ תּוֹצִיא ׀ צִמְחָהּ ׀
וְכַגַּנָּה ׀ זֵרוּעֶיהָ ׀ תַּצְמִיחַ ׀ כֵּן ׀ אֲדֹנָי
יְהוִה ׀ יַצְמִיחַ ׀ צְדָקָה ׀ וּתְהִלָּה ׀ נֶגֶד
כָּל ׀ הַגּוֹיִם׃

Cap.lxij.

לְמַעַן ׀ צִיּוֹן ׀ לֹא ׀ אֶחֱשֶׁה ׀
וּלְמַעַן ׀ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׀ לֹא ׀ אֶשְׁקוֹט ׀ עַד
יֵצֵא ׀ כַּנֹּגַהּ ׀ צִדְקָהּ ׀ וְישׁוּעָתָהּ ׀
כְּלַפִּיד ׀ יִבְעָר׃ ׀ וְרָאוּ ׀ גוֹיִם ׀ צִדְקֵךְ ׀ וְכָל
מְלָכִים ׀ כְּבוֹדֵךְ ׀ ׀ וְקָרָא ׀ לָךְ ׀ שֵׁם
חָדָשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ פִּי ׀ יְהוָה ׀ יִקְּבָנּוּ׃ ׀ וְהָיִית
עֲטֶרֶת ׀ תִּפְאֶרֶת ׀ בְּיַד ׀ יְהוָה ׀ ׀ וְצָנִיף

'domino:'& die 'vltionis 'deo nostro:'vt cōsolarer 'oēs 'lugētes:'vt ponerē fortitudinē 'lugētib' sio: & 'darem 'eis' coronam 'pro 'cinere:'oleum ooo 'gaudii 'pro 'luctu:'palliū 'laudis 'pro ooooooooooo 'spū 'meroris.' Et voca' būtur 'i ea 'fortes 'iusticie: 'plātatio 'dñi 'ad glorificā dū. 'Et edificabūt 'deserta a 'seculo:& 'ruinas 'antiquas 'erigent: ooooooooo '& instaurabūt 'ciuitates 'desertas & 'dissipatas in 'generatiōe' & gnationē. 'Et stabūt 'alieni' & pascēt 'pecora vra:' & filii 'pegri norū 'agricole' & vinitores vestri erūt. 'Vos aūt 'sacerdotes 'dñi 'vocabimini 'ministri 'dei nri 'dicetur 'vobis.' Fortitudinē 'gentiū 'comedetis:'& in gloria eorū 'supbietis.' Pro 'cōfusione vra 'duplici' & rubore 'laudabūt 'partem eorū. 'Propter hoc 'in tra sua 'duplicia 'possidebunt: 'leticia 'sempiterna 'erit 'eis. 'Quia 'ego 'dñs 'diligens 'iudiciū:& 'odio habens 'rapinā 'in holocaustum.' Et dabo 'opus eoꝝ 'in veritate:' & fedus ooo 'perpetuum 'feriam 'eis. 'Et scietur 'in gentibus 'semen eorū:' & germen eorū in medio 'populoꝝ. 'Oēs 'qui viderint eos 'cognoscēt illos: 'qa 'isti sunt 'semen cui' bñdixit 'dñs. 'Gaudēs 'gaudebo 'in dño & 'exultabit 'ania mea 'in deo meo.' Quia 'induit me 'vestimētis 'salutis: & 'indumēto 'iusticie 'circūdedit me: 'q̄si sponsum 'decoratū 'corona:' & quasi spōsam 'ornatā 'monilib' suis. 'Sicut 'eni 'terra 'profert 'germē suū: '& sicut hortus 'semen suū 'germinat: 'sic 'dñs 'deus 'germinabit 'iusticiam' & laudem 'coram 'vniuersis 'gentibus. 62.

'Propter 'sion 'non 'tacebo ooooooooooooo '& propter 'hierusalē 'nō 'quiescam: 'donec ooooo 'egrediatur 'vt splendor 'iustus ei?:' & saluator ei? 'vt lāpas 'accendatur.' Et 'videbūt 'gētes 'iustū tuū: '& cuncti 'reges 'inclytū tuum.' Et vocabitur 'tibi 'nomen 'nouū 'qd 'os 'domini 'nominabit.' Et eris 'corona 'glorie 'in manu 'domini;' & diadema oo

τ die retributiōis. cōsolari oēs κὰι ἡμέρας ἀνταποδόσεως · παρακαλέσαι πάντας πενθοῦντας lugentes vari lugentib' sion gliam τοὺς πενθοῦντας Σιὼν δόξαν τοῖς πενθοῦσι Σιών δόξαν p cinere. vnctionē letitie lugentib': ho ἀντὶ σποδοῦ · ἔλεημα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, κα bitū glie p spū meroris. τ vocabun ταξελεῖ δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας · κὰι κληθήσετ tur ghatiōes iusticie plātatio dñi in gliam τ edi κὰι ἡγεῖται δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν κὰι ἐο ficabūt deserta sēpiterna desolata pri? κοδομήσουσιν ἐρήμους ἀωνίας ἐξερημωθείας πρότερον excitabūt. τ inouabūt ciuitates desertas desola ἐξαναστήσουσι · κὰι καινιοῦσι πόλεις ἐρήμους ἐξερημω tas in ghatiōes: τ venīēt alienigene pascētes μένας εἰς ἡγιάς · κὰι ἔξουσιν ἀλλοφύλοι ποιμαίνοντες τὰ oues tuas: τ alieni gētiū aratores τ vinito πρόβατά σου, κὰι ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες κὰι ἀμπελουρ res: vos aūt sacerdotes dñi vocabimini: ministri dei nri γοί, ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κυ κληθήσεσθε, λειτουργοὶ θεοῦ ἡμῶν dicet vobis. fortitudinē gētiū comedetis: τ in diui ἐρεῖσίν ὑμῖν · ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, κὰι ἐν τῷ πλεύ tiis coꝝ eritis admirabiles sic secūdo posside τῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε οὕτως ἐκ δευτέρας κληρο bunt terrā: τ leticia sempitna sup caput μήσουσι τὴν γῆν, κὰι εὐφροσύνη ἀώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς coꝝ. ego eni sū dño diligens iusticiā αὐτῶν. ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνη τ odio hbns rapinā in iniq̄tate. τ dabo labo κὰι μισῶν ἁρπαγμα ἐξ ἀδικίας. κὰι δώσω τὸν μόχ rē coꝝ tustis: τ testamentū eternū ponā ei θον αὐτῶν δικαίως, κὰι διαθήκην ἀώνιον διαθήσομαι αὐ to: τ scīck in gētib' semē coꝝ: τοῖς, κὰι γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν, τ nepotes coꝝ in medio pplox. oīs videbūt eos κὰι τὰ ἔγγονα αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν · πᾶς ὁρῶν αὐτὸ cognoscet illos: q? isti sunt semē bādi ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι οὗτοί εἰσι σπέρμα εὐλογημέ etū a deo: τ gaudio letabunt in do νον ὑπὸ θεοῦ, κὰι εὐφροσύνη εὐφρανθήσονται ἐπὶ κύ mino: exultet aīa mea in dño: idu ριῳ, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, ἐνέδυ it eni me vestimētū salutis τ tunicā leticie: σεν γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου κὰι χιτῶνα εὐφροσύνης, sicut spōso circūdedit mihi mitrā: τ q̄si spōsā ex ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν, κὰι ὡς νύμφη κα nauit me mōdo: τ sicut terrā afferentē florē τκόσμησέ με κόσμῳ, κὰι ὡς γῆν ἄνθουσαν τὸ ἄνθος suū τ sicut hortꝰ semina sua germinat: αὐτῆς κὰι ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκβλαστάσει, sic pferet dño iusticiā τ laudē coram οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην κὰι ἀγαλλίαμα ἐνώ oībus gētibus.
πίον πάντων τῶν ἐθνῶν. Ca.26.

PRopter sion nō tacebo: τ ppter hierlm Διὰ σιὼν οὐ σιωπήσομαι, κὰι διὰ ἱερουσαλὴμ nō relinquā: donec egrediat sicut lumē iusticia mea: ut οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθῃ ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, ὁ δὲ saluator illi? sicut lāpas accendet. τ videbūt gētes σωτὴρ ἐκείνου ὡς λαμπὰς καυθήσεται, κὰι ὄψονται ἔθνη iusticiā tuā: τ oēs reges glo τὴν δικαιοσύνην σου, κὰι πάντες βασιλεῖς τὴν δό riā tuā: τ vocabit te nomē suū nouū qđ ξαν σου, κὰι καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ oo dñi nōiabit illud: τ cris corona oooo τὸ στόμα κυρίου ὀνομάσει αὐτό. κὰι ἔσῃ στέφανος κάλ ria in manu dñi τ diadema λους ἐν χειρὶ κυρίου κὰι διάδημα ooooooooooooo

ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

B regni in manu dei tui: τ nõ vltra vocaberis de βασιλείας ἐν χειρὶ σοῦ σου. καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ κα relicta τ terra tua nõ vocabit deserta. tibi ταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ σου οὐ κληθήσεται ἔρημος. σοὶ ent vocabit voluntas mea τ terra tua hitata: q: γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη, ὅτι cõplacuit dño in te τ terra tua hinabit. τ sicut εὐδόκησεν κύριος ἐν σοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη ἔσται. καὶ ὡς habitãs iuuenis cũ virgine: sic habitabũt συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτω κατοικήσουσιν οἱ filii tui tecũ. τ erit quẽadmodũ letabi υἱοί σου μετὰ σοῦ. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφραν θή tur sponsus sup sponsa: sic letabi σεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσε ται dño sup te. τ sup muros tuos hieru ται κύριος ἐπὶ σοί. καὶ ἐπὶ τῶν τειχίων σου Ἱερου salẽ cõstitui custodes tota die τ σαλὴμ κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ C tota nocte: q nũq tacebũt re ὅλην τὴν νύκτα, οἱ διὰ τέλους οὐ σιωπήσονται μι cordãtes dñi. nõ est cũi vobis similis: si contre μνησκόμενοι κυρίου. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος, ἐὰν διαφο reris hierim τ facies gaudiũ sup terrã. τερῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ποιήσεις ἀγαλλίαμα ἐπὶ τῆς γῆς turaui dño p dextrã suã τ p fortitudi ὤμοσεν κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύ nẽ brachii sui: si vltra dedero triticũ tuũ ος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου τ cibos tuos inimicis tuis: τ si vltra bi ὡς βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ εἰ ἔτι πί bent filii alieni vinũ tuũ i quo laborasti: sed σονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ᾽ ᾧ ἐμόχθησας, ἀλ cõgregãtes cõedent ea τ laudabũt domi D λὰ οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ καὶ αἰνέσουσι τὸν κύρι nũ: τ cõgregantes bibent ea in atriis ον, καὶ οἱ συνάγοντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαύλεσι sanctio mei. ite p portas meas τ vi ταῖς ἁγίαις μου. πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδὸν ε amfacite pplo meo: τ lapides de via ποιήσατε τῷ λαῷ μου, καὶ τοὺς λίθους ἆρατε ἐκ τῆς ὁδοῦ proiicite: leuate signũ in gẽtes.eccc.n.domi προβάλετε, ἐπάρατε σύσκημα εἰς τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γὰρ κύ nus fecit auditũ vsq ad extremũ terre. dicite ριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. εἴπατε sach.9 filie sion: ecce tibi saluator aduenit hño c. Mat. θυγατρὶ σιών, ἰδοὺ σοι σωτὴρ παραγίνεται ἔχων 11.a. suam mercedẽ secum τ opus suum ad τὸν ἑαυτοῦ μισθὸν μετ᾽ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ facies suam. τ vocabit eũ pplm scm re προσώπου αὐτοῦ. καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυ demptũ a dño. tu ũt vocaberis requisita ci τρωμένον ὑπὸ κυρίου. σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπισκεπτομένη πόλις uitas τ nõ derelicta. λις καὶ οὐκ ἐγκαταλελειμμένη. Ca.63.

A QUis iste q̃ venit de edõ: fuluos vesti Τίς οὗτος ὁ παραβρώδης ἐξ ἐδώμ, ἐρυθρὰ ἱμα um de bosra sic formosus in stola sua uiolẽtia cũ τίων ἐκ Βοσὺρ οὕτως ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ βία με fortitudine? ego loquor iustitiã τ iudicii sa τὰ ἰσχύος; ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σω lutario. ẽre tua rubra vestimẽta? τ idumẽ τηρίου. διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια; καὶ τὰ ἐνδύμα ta tua sicut calcati torculario pleni cõcul τά σου ὡς πεπατημένου ληνοῦ πλήρους καταπεπατη cati? τ gentiũ nõ est vir mecũ? τ cõculca μένης; καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ᾽ ἐμοῦ; καὶ κατεπάτη ui eos in furore meo τ cõfregi eos q̃si terrã: τ vedu σα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν, καὶ κατη xi sanguinẽ eoꝝ in terrã. τ ola vestimẽta mea iqui γαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτια μου ἐμία naui. dies enĩ retributiõis venit eis: τ annus τὴν ἡμέραν γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐνιαυτὸς

Trãsla.B.Vie.

regni °in manu ᵖdei tui. ᵍNon ʳvocaberis ∞∞∞∞ ˢvltra ᵗderelicta: ᵘ & terra tua ʳnõ ˢvocabitur ᵗãplius ᵇdesolata. ᶜSed ᵈvocaberis ʳvoluntas mea ᵘin ea: ∞ ᵇ& terra tua ˢ inhabitata. ᵃQuia ᵗcõplacuit ᵐdño ᵒin te: ᵒ& terra tua ᵖinhabita bitur. ʳHabitabit ˢeni ᵗiu uenis ʳcũ ᵘvirgine: & ᵛ habi tabũt i te ʷfilii tui. ˣ Et gau debit ʸsponsus ᶻsup ᵇsponsam: & ᶜgaudebit ᵈsuper te ᵉdeus tuus. ˣ Sup ᶠ muros tuos ᵇhierusalem ᵍ cõstituí ʰcustodes: ᵍtota ᵐdie ᵒ & to ta ᵖnocte in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖperpetuũ ᵍnon ʳtacebũt. ᵒQui remiscimini ᵖ dñi: ᵍne ʳ taceatis ˢ & ne ᵗ detis ʳsilentium ᵘei: ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳdonec ˢ stabiliat ᵗ & donec ᵇponat ʰ hierusalem ∞∞∞ ᵍlaudem ᵐ in terra. ᵖ Iura uit ᵒ dñs ʳ in dextera sua: ᵍ& i brachio ʳ fortitudinis sue. ᵖ Si ʳ dedero ʳ triticũ tuũ ʳvltra ˢ cibum ᵗ inimicis tu is: ᵇ& si ᶜ biberint ∞∞∞∞∞ ᵖfilii ᵗ alieni ʳ vinum tuũ ᵗ in quo ᵇ laboraſti. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇQuia ᵗ qui cõgregabũt il lud ᵐ comedẽt ᵒ & laudabũt ᵖ dominũ: ᵍ & qui cõpor tant illud ʳ bibent ᵉ in atriis ʳsanctis meis. ᵘ Transite: ʳtrãsite ʳ p portas ˢ prepate ᵗviam ᵇ populo. ᶜ Planum facite ᶜiter: & ᵉ elegite ∞∞∞ ᵍlapides: & ᵇ eleuate ᵗ signũ ʰad ᵗ populos. ᵐ Ecce ∞∞∞ ⁿdominus ᵒauditum fecit ᵖin ᵍextremis ʳ terre. ∞∞∞ ᵒDicite ʳ filie ᵘ sion. ˣ Ecce ʳsaluator tuus ˢvenit: ∞∞ ᵗecce ᵇ mercs eius ᶜ cum eo: ᵇ& opus eiꝰ ᶜ corã illo. ʳEt vocabũt ᵗeos ᵇpopulꝰ ʳsanctus: ʰ redẽpti a ᵗ dño. ᵘTu autẽ ᵘvocaberis ᵒque sita ᵖciuitas: & ᵍnon ∞∞∞∞ ʳrelicta. 63.

QVis est ʰiste quí ᶜvenit ᵈde edom ᵉ tinctis ᶠve stibus ᵍde bosra? ʰ Iste ᶦ for mosus ᵏi stola sua: ˡgradiẽs ᵐin multitudine ⁿfortitudi nis sue. ᵉ Ego quí ᶠloquor ᵍiustitiã: & ʰ ppugnator sũ ᵒad saluandũ. ᶠQuare ergo ᵍrubrũ est ʰ idumentũ tuũ ᶠ& vestimẽta tua ᶠ sicut cal cantiũ ᵍin torculari? ʰ Tor cular ᶠcalcaui ᵍsolus: ᶠ& de gentib ᵍ nõ est ʰ vir ᵇmecũ. ᶠCalcaui eos ᵏ in furore meo: ˡ& cõculcaui eos ᵐ in ira mea. ⁿ Et aspsus est ᵒ san guis eorũ ᵖ sup ᵍ vestimẽta mea ʳ & omnia ˢ indumẽta mea ᵗ inqnaui. ᵘ Dies ᵛ ei ʷ vl tiõis ˣ in corde meo: ʸ annꝰ

Tex.heb.Esa.lxiij.

מָלֹא כָּבֵד מְלוּכָה נְכַח אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא יֵאָמֵר לָךְ
אָסַר עָזוּב עוֹד עֲזוּבָה וְלֶאֱרַצֵךְ לֹא יֵאָמֵר עוֹד
קָרָא שְׁמָמָה כִּי לָךְ יִקְרְאוּ חֶפְצִי בָהּ
בָּעַל וְלַאַרְצֵךְ בְּעוּלָה כִּי חָפֵץ יְהוָה בָּךְ
בָּעַל וְאַרְצֵךְ תִּבָּעֵל כִּי יִבְעַל בָּחוּר
בְּתוּלָה יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ וּמְשׂוֹשׂ חָתָן
כָּלָל שׂוּשׂ עַל כַּלָּה יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלֹהָיִךְ עַל
חָפַד חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי
שֹׁמְרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה
תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּירִים אֶת יְהוָה
זָכַר דֳּמִי לָכֶם וְאַל תִּתְּנוּ דֳּמִי לוֹ
שׁוּם הֲלֵל תְּהִלָּה בָּאָרֶץ נְשַׁבַּע יְהוָה בִּימִינוֹ
שָׁבַע עֻזּוֹ אִם אֶתֵּן אֶת דְּגָנֵךְ
זָרַע עֻזֵּךְ עוֹד מַאֲכָל לְאֹיְבָיִךְ וְאִם יִשְׁתּוּ
נָתַן אָכַל בְּנֵי נֵכָר תִּירוֹשֵׁךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ׃
חָלַל אָסַף כִּי מְאַסְפָיו יֹאכְלֻהוּ וְהִלְלוּ אֶת
קָבַץ שָׁתָה יְהוָה וּמְקַבְּצָיו יִשְׁתֻּהוּ בְּחַצְרוֹת
פָּנָה קָדְשִׁי עִבְרוּ עִבְרוּ בַּשְּׁעָרִים פַּנּוּ
סָלַל סֹלּוּ מְסִלָּה סַקְּלוּ מֵאֶבֶן הָרִימוּ נֵס עַל הָעַמִּים׃
רוּם יְהוָה הִשְׁמִיעַ אֶל קְצֵה הָאָרֶץ
שָׁמַע אִמְרוּ לְבַת צִיּוֹן הִנֵּה יְשׁוּעָתֵךְ בָּא
הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃
פָּעַל וְקָרְאוּ לָהֶם עַם הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵי יְהוָה
נָאַל וְלָךְ יִקָּרֵא דְּרוּשָׁה עִיר לֹא
קָרָא עָזַב נֶעֱזָבָה׃

Cap.lxiij.

מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים
פּוּץ מֻפְעָר זֶה הָדוּר בִּלְבֻשׁוֹ צֹעֶה
רַב בְּרֹב כֹּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדָּקָה
רַב לְהוֹשִׁיעַ מַדּוּעַ אָדוֹם לִלְבוּשֶׁךָ
דּוּךְ גַּת דָּרַכְתִּי בָּדָד וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי
דָּרַךְ אָף וָאֶדְרְכֵם בְּאַפִּי וָאֶרְמְסֵם בַּחֲמָתִי
רָצַח נֶזַּח עַל בִּגְדִי וְכָל מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי׃
נָקָם לֵב יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת

Pñtiua.heb.

Pritua.heb. Ter.heb.Esa.lxiij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

גֹּאֲוֹלִי בָּאָה׃ וְאַבִּיט וְאֵין עֵזֵר וְאִין סוֹמֵךְ וַתּוֹשַׁע לִי
וְאֶשְׁתּוֹמֵם וְאֵין סוֹמֵךְ וַתּוֹשַׁע לִי
זְרוֹעִי וַחֲמָתִי הִיא סְמָכַתְנִי׃ וְאָבוּס
עַמִּים בְּאַפִּי וָאַשְׁכְּרֵם בַּחֲמָתִי
וְאוֹרִיד לָאָרֶץ נִצְחָם׃ חַסְדֵי יְהוָה
אַזְכִּיר תְּהִלֹּת יְהוָה כְּעַל כֹּל
אֲשֶׁר גְּמָלָנוּ יְהוָה וְרַב טוּב לְבֵית
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גְּמָלָם כְּרַחֲמָיו וּכְרֹב
חֲסָדָיו׃ וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים
לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ׃
בְּכָל צָרָתָם לֹא צַר וּמַלְאַךְ פָּנָיו
הוֹשִׁיעָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא
נָאָלָם וַיְנַטְּלֵם וַיְנַשְּׂאֵם כָּל יְמֵי
עוֹלָם׃ וְהֵמָּה מָרוּ וְעִצְּבוּ אֶת רוּחַ
קָדְשׁוֹ וַיֵּהָפֵךְ לָהֶם לְאוֹיֵב הוּא
נִלְחַם בָּם׃ וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה
עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלָם מִים אֶת רֹעֵי
צֹאנוֹ אַיֵּה הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ אֶת
רוּחַ קָדְשׁוֹ׃ מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה
זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם
לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם׃ מוֹלִיכָם
בַּתְּהֹמוֹת כַּסּוּס בַּמִּדְבָּר לֹא
יִכָּשְׁלוּ׃ כַּבְּהֵמָה בַּבִּקְעָה תֵּרֵד רוּחַ
יְהוָה תְּנִיחֶנּוּ כֵּן נָהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת
לְךָ שֵׁם תִּפְאָרֶת׃ הַבֵּט מִשָּׁמַיִם
וּרְאֵה מִזְּבוּל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ
אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ הֲמוֹן
מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ׃ כִּי
אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ
וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה
יְהוָה אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם
שִׁמְךָ לָמָּה תַתְעֵנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ
תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ שׁוּב
לְמַעַן עַבְדֶּיךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ׃
לְמַצַּר יָרְשׁוּ עַם קָדְשֶׁךָ צָרֵינוּ
בּוֹסְסוּ מִקְדָּשֶׁךָ׃ הָיִינוּ מֵעוֹלָם

redemptiōis mee venit. Circūſpexi & non erat auxiliator: ſuſtinui & nō fuit qui adiuuaret. Et ſaluauit mihi brachiū meū: & indignatio mea ipſa auxiliata ē mihi: & coculcaui populos in furore meo: & inebriaui eos in indignatione mea: & detraxi in terrā virtutē eorū. Miſerationū dñi recordabor: laudē dñi ſup oībus q reddidit nobis dñs: & ſuper multitudinē bonoꝝ domui iſrael q largitus eſt eis ſm indulgētiā ſuā: & ſm multitudinē miſericordiarū ſuaꝝ. Et dixit. Verūtñ populus meus eſt: filii nō negātes. Et factus eſt eis ſaluator in oī tribulatione eorū. Non eſt tribulat?: & angelus faciei eius ſaluauit eos. In dilectiōe ſua & indulgētia ſua ipſe redemit eos: & portauit eos: & eleuauit eos cūctis diebus ſcli. Ipſi aūt ad iracūdiā puocauerūt: & afflixerūt ſpm ſcti eius. Et cōuerſus ē eis in inimicū: & ipe debellauit eos. Et recordat eſt die rū ſecli moyſi & ppli ſui. Vbi ē qui eduxit eos de mari cū paſtorib gregis ſui? Vbi eſt q poſuit in medio ei ſpm ſcti ſui? Qui duxit ad dexterā moyſen brachio maieſtatis ſue: ſcidit aq ante eos vt faceret ſibi nomē ſempiternū: q eduxit eos p abyſſos aq ſi equū in deſerto nō impingentē: aq ſi animal in campo. Deſcēdes ſpūs dñi ductor eius fuit. Sic adduxiſti pplm tuū vt faceres tibi nomē glorie. Attende de celo: & vide de hitaculo ſctō tuo & glie tue. Vbi ē zelus tuus & fortitudo tua: multitudo viſcerū tuorū & miſerationū tuaꝝ. Sup me cōtinuerūt ſe. Tu ei pater nr: & abraā neſciuit nos: & iſrael ignoraut nos. Tu dñe pater noſter: redemptor noſter: a ſeculo nomē tuū. Quare errare nos feciſti dñe de viis tuis: induraſti cor noſtrū ne timeremus te? Cōuertere ppter ſeruos tuos tribus hereditatis tue. Quaſi nihilū poſſederūt pplm ſanctū tuū: hoſtes nri cōculcauerūt ſanctificationē tuā. Facti ſumus q a principio cū

redēptionis adſit: & inſperi & nō erat auxiliator: & ſuſtinui & nō fuit qui adiuuaret: & ſaluauit mihi brachiū meū: & indignatio mea ipſa auxiliata ē mihi: & coculcaui eos in furore meo: & inebriaui eos in indignatione mea: & detraxi in terrā virtutē eorū. Miſerationū dñi recordabor: laudē dñi ſuper oīb q nobis reddit. dñs tuder bonū domui iſrael iduxit nobis ſcdm miſeratōnes ſuas & ſcdm multitudinē iuſticie ſue. & dixit pplo meo: filii nequaq̄ repbrabūt. & factus eſt eis in ſalutē ex omni tribulatiōe eoꝝ. nō legatus neq̄ āgelus ſed ipe dñs ſaluauit eos: eo q̄ diligeret eos & parceret eis. ipe redemit eos & ſuſcepit eos: & exaltauit eos oīb diebus ſeculi. ipſi aūt ſunt eius inimicicias: & ipe expugnauit eos. & recordat ē dieꝝ ātiquoꝝ q deduxit de mari paſtores ouiū. vbi eſt q poſuit in eis ſpm ſctm: q deduxit dextera moyſen brachium glie ſue: ſic adduxit pplm ſuū & fecit ſibi nomē ſempiternū. adduxit eos p abyſſum ſicut equū p ſolitudinē: & non laborauerūt. & ſicut iumēta p campū deſcendit ſpūs a dño: & duxit eos. ſic adduxiſti pplm tuū vt faceres tibi nomē glie. cōuertere de celo & vide de domo ſcta tua & glia tua: vbi eſt zelus tuus & fortitudo tua: multitudo mie tue & miſerationū tuaꝝ: quia ſuſtinuiſti nos: tu enī es pr nr & abraam nō cognouit nos & iſrael nō cognouit nos: ſed tu dñe pater noſter libera nos: a principio nomē tuū ſup nos erit. quare ſeduriſti no dñe de via tua? induraſti coꝛda nra ne timerem te. cōuertere ppter ſeruos tuos: ppter tribus hereditatis tue: vt modicū poſſideam? mōtis ſcti tui: aduerſarii nri cōculcauerūt ſanctuariū tuū. facti ſumus q̄ſi a principio

ἀπολύτρωσις ἀδήλη: καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, καὶ ἐθαύμασα καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιλαμβανόμενος· καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐστήριξεν αὐτούς· καὶ κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον εἰς τὴν γῆν αὐτῶν τὸ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην. τὰς ἀρετὰς κυρίου ἐν πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταπέδωκεν κύριος τὸν οἶκον Ισραηλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. καὶ εἶπεν λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσιν· καὶ ἐγένετο αὐτὸς σωτὴρ αὐτῶν ἐν πάσῃ θλίψει αὐτῶν· οὐ πρεσβὺς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς, διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν· αὐτὸς λυτρούμενος αὐτοὺς καὶ ἀναλαβὼν αὐτοὺς, καὶ ὑψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐπίστευσαν καὶ παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ· καὶ ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἔχθραν, καὶ αὐτὸς ἐπολέμησεν αὐτούς. καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰωνίων ὁ διαβιβάσας ἐκ γῆς ποιμένα τῶν προβάτων. ποῦ ἐστιν ὁ θεὶς ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀγαγὼν τῇ δεξιᾷ μωυσῆν βραχίονι δόξης αὐτοῦ; οὕτως ἤγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν ὄνομα αἰώνιον. κύριος ὁδήγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ ὡς ἵππον ἐν πεδίῳ καὶ οὐκ ἐκπίασαν. καὶ ὡς κτῆνος εἰς τὸ πεδίον κατέβη πνεῦμα παρὰ κυρίου, καὶ ὡδήγησεν αὐτούς· οὕτως ἐποίησας τὸν λαόν σου τοῦ ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα δόξης· ἐπίσκεψαι ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε ἐξ οἴκου ἁγίου σου καὶ δόξης σου, ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου, πλῆθος κοιλίας σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου; ὅτι σὺ κύριε πατὴρ ἡμῶν καὶ Ισραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πατὴρ ἡμῶν λυτρούμενος ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἐστιν· ἵνα τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἐκ τῆς ὁδοῦ σου; ἐσκλήρυνας καρδίας ἡμῶν τοῦ μὴ φοβεῖσθαί σε. ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δούλους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου, ἵνα μικρὸν κληρονομήσωσιν τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν καθεῖλον τὰ ἁγιάσματά σου. ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς

qñ nō dñarerīs nñr: neq; inuocatū est nomē tuū sup
ὅτι οὐκ ἔξεις ἡμῶν, οὐδὲ ἐπικλήσει τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡ-
nos.
μᾶς.

Ca.64.

A Sy aperueris celū tremor apḟhēdet: t mōtes li-
Ἐὰν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν τρόμος λήψεται, καὶ ὄρη τα
q̄fiēt: sicut cera ab igne liq̄fit: t cōbu-
κάσονται, ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται, καὶ καταναύ-
ret ignis aduersarios: t manifestū erit nomē
σει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσται τὸ ὄνομά
tuū in aduersariis. a facie tua gētes tur
σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις. ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη τα-
babunt: cū feceris gliosa: tremor apḟhēdet mōtes.
ραχήσονται, ὅτ' ἂν ποιῇς τὰ ἔνδοξα, τρόμος λήψεται ὄρη.
B a seculo nō audiuim⁹: neq; oculi nri
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
viderūt deū ꝑter te: t opa tua q̄ facies
1. Cor. 2.b. ἴδοσαν θεὸν πλὴν σοῦ, καὶ τὰ ἔργα σου ἃ ποιήσεις τοῖς
expectātib⁹ miam. occurret eis iustitiātib⁹
ὑπομένουσιν ἔλεον. συναντήσεται γὰρ τοῖς ὑπομένουσι
iusticiā: t viaꝝ tuaꝝ recordabūt. ecce tu ira
τὸ δίκαιον, καὶ τῶν ὁδῶν σου μνησθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργί-
tus es: t nos peccauim⁹. ideirco errauim⁹ t
σθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν· διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ
facti sum⁹ q̄si imūdi oēs nos: vt pānⁿ sordē
ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἀπόκα
tis oia iusticia nra. t defluxim⁹ q̄si
θαρτα πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν· καὶ ἐξερρυήμεν ὡς
C folia ꝓpter iniq̄tates nras. sic vētus auferet nos.
φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· οὕτως ἄνεμος ἀροῦσιν ἡμᾶς.
t nō est q̄ inuocet nomē tuū: t recordat⁹
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθή-
sēꝑ tui: q: auertisti faciē tuā
σεται τοῦ ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου
a nobis: t tradidisti nos ꝓpter pcta no
ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡ-
stra. t nūc dñe pr nr tu: nos aūt lutū: ope
μῶν· καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔρ-
ra manuū tuaꝝ oēs nos. ne irascaris nobis ni
ꝑα. 78. γα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς· μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφό-
D mis: t ne in tēꝑ memineris pcōrū nrorꝝ. t nūc
δρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν· καὶ νῦν
respice dñe: q̄si ꝑplus tuus oēs nos. ciuitas
ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς· πόλις ἁ-
sci tui facta est desertatiō q̄si solitudo. facta est hieruſa
γίου σου ἐγενήθη ἔρημος σιὼν ὡς ἔρημος· ἐγενήθη Ἱερουσα-
lem in maledictionē: dom⁹ scūficatio nra t gl̄ia cui be
λὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν ἠν-
nedixerūt ꝑres nri: facta est igne cōbusta: t om-
λόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη πυρίκαυστος, καὶ πάν-
nia gliosa nra cōciderūt. t sup oīb⁹ hīo
τα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν· καὶ ἐπὶ πᾶσι τού-
sustinebim⁹ dñe: t tacuisti t humiliasti
τοις οὐκ ἔσχες κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας
nos valde.
ἡμᾶς σφόδρα.

Ca.65.

A Hpparui me nō q̄rentib⁹: inuen⁹ sū
Ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, εὑρέθην
me nō interrogātib⁹. dixi: ecce ego gēti q̄
Isa.10. b. τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν· εἶπα, ἰδοὺ ἐγὼ τῷ ἔθνει οἳ
nō vocauit meū nomē expandi man⁹ meas
οὐκ ἐκάλεσάν μου τὸ ὄνομα ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
tota die: ad ꝑplm icredulū t cōtradicē
ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγον-
tē q̄ nō ābulauerūt via bona: sed post
τα οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ, ἀλλ' ἐπίσω τῶν
pcā sua ꝑplo hic exacerbās me icōspectu
ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὁ λαὸς ὑπῆρξεν ὁ παροξύνων με ἐναντίον
meo semp: tūi imolant in hortis
ἐμοῦ διαπαντός, θύοντες ἐν τοῖς κήποις ccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc ccccc

r nō⁹ dominareris r nostri: r nec⁹ inuocaretur⁹ nomē tuum⁹ super nos. 64.

U Tinā ᵇ dirūperes ᶜ ce-
los & ᵉ descēderes. ᶠ A
facie tua ᶠ mōtes ᵍ defluerēt
ʰ sicut exustio ⁱ ignis ᵏ tabe-
scerēt: ˡ aque ᵐ arderēt ⁿ igni
ᵒ vt notū fieret ᵖ nomē tuū
q inimicis tuis: ʳ a facie tua
ˢ gentes ᵗ turbarentur. oo
ᵘ Cū feceris ᵛ mirabilia ʷ nō
ˣ sustinebim⁹. ʸ Descēdisti:
& ᶻ a facie tua ᶜ mōtes ᵉ de-
fluxerunt. ᶜ A seculo ᶠ non
ᵍ audierūt ʰ nec ⁱ auribꝰ ꝑce
perūt. ᵏ Oculus ˡ nō ᵐ vidit
ⁿ deus ᵒ absq; te que ᵖ prepa
rasti q expectantibus ʳ te.
ˢ Occurristi ᵗ letanti ᵘ & fa-
cienti ᵛ iusticiā: ʷ in viis tuis
ˣ recordabūtur tui. ʸ Ecce
ᶻ tu ᵃ irat⁹ es ᵇ & peccauimus
ᶜ in ipsis fuimus ᵈ semp ᵉ &
saluabimur. ᶠ Et facti sum⁹
ᵍ vt imūd⁹ ʰ oēs nos: ⁱ & q̄si
pānus ᵏ mēstruate ˡ vniuer
se ᵐ iusticie nre. ⁿ Et cecidi-
mus ᵒ q̄si folia ᵖ vniuersi: ᵠ &
iniq̄tates nre ʳ q̄si ventus
ˢ abstulerūt nos. ᵗ Nō est ᵘ q
inuocet ᵛ nomē tuū ʷ q con
surgat ˣ & teneat ʸ te. ᶻ Ab-
scōdisti ᵃ facie tuā ᵇ a nobis:
ᶜ & allisisti nos ᵈ i mānᵘ iniq
tatis nre. ᵉ Et nunc ᶠ dñe
ᵍ pater nr es ʰ tu: ⁱ nos vero
ᵏ lutū: ˡ & ᵐ fictor noster ⁿ tu:
ᵒ & opera ᵖ manuū tuarū
ᵠ omnes nos. ʳ Ne ˢ irascaris
ᵗ domine ᵘ satis: ooooo
ᵛ & ne ʷ vltra ˣ memineris
ʸ iniq̄tatis nre. ᶻ Ecce ᵃ respi
ce: ᵇ pplus tuus ᶜ oēs nos.
ᵈ Ciuitas ᵉ sancti tui ᶠ facta ē
ᵍ deserta: ʰ sion ⁱ deserta ᵏ fa-
cta est: ˡ hierusalem ooooo
ᵐ desolata: ⁿ domus ᵒ sctifica
tiōis nostre ᵖ & glorie nre:
ᵠ vbi ʳ laudauerūt te ˢ pres
nri: ᵗ facta est ᵘ in exustionē
ᵛ ignis: ʷ & oia ˣ desiderabi-
lia nra versa ʸ sūt ᶻ in ruinas.
ᵃ Nunquid super ᵇ his ᶜ con
tinebis te ᵈ dñe: ᵉ tacebis
ᶠ & affliges nos ᵍ vehemē
ter! 65.

Q Vesierūt me q̄ ii ante
ᵃ non ᵇ interrogabāt:
ᶜ inuenerūt qui ᵈ non ᵉ que
sierunt me. ᶠ Dixi. oooooo
ᵍ Ecce ego ʰ ecce ego ⁱ ad gē
tem q̄ nesciebat me: & q̄
ᵏ non ˡ inuocabat ᵐ nome
meū. ⁿ Expādi ᵒ man⁹ me-
as ᵖ tota ᵠ die ʳ ad ˢ pplm ᵗ in-
credulū: ᵘ q graditur ᵛ i via
ʷ nō ˣ bōa ʸ post ᶻ cogitatōes
suas. ᵃ Pplus ᵇ q ad iracūdiā
puocat ᶜ me ᵈ añ ᵉ facie meā
ᶠ semp: ᵍ q imolāt ʰ i hortis

Cap. lxiiij

בָּרָא
יְשַׁעְיָה
לֹא מָשַׁלְתָּ גַּם לֹא נִקְרָא שִׁמְךָ
עֲלֵיהֶם
Cap. lxiiij
לוּא קָרַעְתָּ שָׁמַיִם יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ
הָרִים נָזֹלוּ: מְקֹחַ אֵשׁ רַתֵּחַ מָיִם
בָּעָה יָדַע
תִּבְעָה אֵשׁ לְהוֹדִיעַ שִׁמְךָ
צוּר פָּנָה
לְצָרֶיךָ מִפָּנֶיךָ גּוֹיִם יִרְגָּזוּ:
רָנַן עָשָׂה
בַּעֲשֹׂתְךָ נוֹרָאוֹת לֹא נְקַוֶּה יָרַדְתָּ
יָרֵא קָוָה
מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלוּ: וּמֵעוֹלָם לֹא
עָלַם
שָׁמְעוּ לֹא הֶאֱזִינוּ עַיִן לֹא רָאָתָה
אוֹן רָאָה
אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ:
זָלַת רָאָה
פָּגַעְתָּ אֶת שָׂשׂ וְעֹשֵׂה צֶדֶק בִּדְרָכֶיךָ
שוּשׂ
יִזְכְּרוּךָ הֵן אַתָּה קָצַפְתָּ וַנֶּחֱטָא
זָכַר חָטָא
בָּהֶם עוֹלָם וְנִוָּשֵׁעַ: וַנְּהִי כֻּלָּנוּ
עָלַם יָשַׁע
כְּטָמֵא וְכִבֶגֶד עֲדִים כָּל צִדְקֹתֵינוּ
הָיָה עֵד
וְנָבֵל כֶּעָלֶה כֻּלָּנוּ וַעֲוֹנֵנוּ כָּרוּחַ
נָשָׂא קָרָא
יִשָּׂאֻנוּ: וְאֵין קוֹרֵא בְּשִׁמְךָ
עוּר חָזַק
מִתְעוֹרֵר לְהַחֲזִיק בָּךְ כִּי הִסְתַּרְתָּ
סָתַר פָּנָה
פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וַתְּמוֹגְגֵנוּ בְּיַד עֲוֹנֵנוּ:
מוּג
וְעַתָּה יְהוָה אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ
חָתַם עָשָׂה
הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ
כָּצַף
כֻּלָּנוּ: אַל תִּקְצֹף יְהוָה עַד מְאֹד
זָכַר נָבַט
וְאַל לָעַד תִּזְכֹּר עָוֹן הֵן הַבֵּט נָא
עִיר הָיָה
עַמְּךָ כֻּלָּנוּ: עָרֵי קָדְשְׁךָ הָיוּ מִדְבָּר
דִּבֶּר הָיָה
צִיּוֹן מִדְבָּר הָיָתָה יְרוּשָׁלִַם
בָּזָה
שְׁמָמָה: בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ
אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת
חָמַד
אֵשׁ וְכָל מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה:
הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְהוָה תֶּחֱשֶׁה
אָפַק חָשָׂה
וְתַעֲנֵנוּ עַד מְאֹד:
עָנָה

Cap. lxv

נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאֲלוּ
דָּרַשׁ בָּקַשׁ
נִמְצֵאתִי לְלֹא בִקְשׁוּנִי אָמַרְתִּי
הִנֵּנִי הִנֵּנִי אֶל גּוֹי לֹא קֹרָא בִּשְׁמִי:
פָּרַשְׂתִּי יָדַי כָּל הַיּוֹם אֶל עַם
סוֹרֵר הַהֹלְכִים הַדֶּרֶךְ לֹא טוֹב
אַחַר מַחְשְׁבֹתֵיהֶם: הָעָם הַמַּכְעִסִים
חָנֵף תָּמִיד אוֹתִי עַל פָּנַי תָּמִיד זֹבְחִים בַּגַּנּוֹת

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.lxv.	Trāsla.B.Hie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.
וּמְקַטְּרִים עַל הַלְּבֵנִים׃ הַיֹּשְׁבִים	מְקַטֵּר	[a]& sacrificant[b] super[c] lateres:[d] qui habitant ooo:oo [e]in sepulchris [f]& in delubris idolorū [g]dormiūt:[h] q comedūt [i]carnē [k]suillam: [l]& ius [m]pphantū in [n]vasis eorū:[o] qui dicūt [p]recede [q]a me :[r]non [s]appropinques [t]mihi:[u] quia [x]imundus es. [y]Ish [z]fumus erūt [aa]in furore meo:[bb] ignis [cc]ardens [dd]tota [ee]die. [ff]Ecce [gg]scriptum est [hh]coram me. [ii] Non [kk]tacebo:[ll] sed [mm]reddam ooo:ooo [nn]& retribuam [oo]in [pp] sinu eorum [qq]iniquitates vestras: [rr]& iniquitates [ss]patrū vestrorum [tt] simul [uu]dicit [xx]dñs [yy] qui [zz]sacrificauerunt [aaa]super [bbb]montes [ccc]& super ooo [ddd]colles [eee] exprobrauerunt mihi:[fff] & remetiar [ggg] opus eorum [hhh]primum [iii] in [kkk] sinu eorū. [lll]Hec [mmm]dicit [nnn]dñs. [ooo]Quomodo si [ppp]inuenias [qqq]granum [rrr]in botro: oo [sss]& dicatur :[ttt] ne [uuu]dissipes illud:[xxx] qm [yyy]benedictio [zzz]est: [aaaa]sic [bbbb]faciam [cccc] propter [dddd]seruos meos [eeee]vt non oooooo [ffff]disperdam [gggg] totum. [hhhh] Et educam [iiii]de iacob oooooo [kkkk]semen:[llll] & de iuda [mmmm]possidentē [nnnn]montes meos. [oooo]Et hereditabūt eā [pppp]electi mei [qqqq]& serui mei [rrrr] habitabūt [ssss]ibi: [tttt]& erūt [uuuu]cāpestria [xxxx] in caulas [yyyy]gregū: [zzzz]& vallis [aaaaa]achor [bbbbb]in cubile [ccccc]armētorū [ddddd]populo meo:[eeeee] q [fffff]requisierūt me. [ggggg]Et vos [hhhhh]qui dereliquistis [iiiii]dñm :[jjjjj]qui obliti estis [kkkkk]montē [lllll]sanctū meū:[mmmmm] qui ponitis [nnnnn]fortune [ooooo]mēsam [ppppp]& libatis super eam :[qqqqq]numerabo oooooooooooooo [rrrrr]vos [sssss]in gladio [ttttt]& omnes [uuuuu]in cede [vvvvv]corruetis: ooooo [wwwww]pro eo q [xxxxx]vocaui [yyyyy]& non [zzzzz]respōdistis :[aaaaaa]locutus sum [bbbbbb]et non [cccccc]audistis:[dddddd] & facietis [eeeeee]malū [ffffff]in oculis meis: [gggggg]& que [hhhhhh]noluī [iiiiii]elegistis . oooooooooooooo ooooooo [jjjjjj]Propter hoc [kkkkkk]hec [llllll]dicit [mmmmmm]dominus [nnnnnn]deus. [oooooo]Ecce oo [pppppp]serui mei [qqqqqq]comedent:[rrrrrr] & vos [ssssss]esurietis.[tttttt] Ecce oooo [uuuuuu]serui mei [vvvvvv]bibent:[wwwwww] & vos [xxxxxx]sitietis.[yyyyyy] Ecce oooooooooo [zzzzzz]serui mei [aaaaaaa]letabuntur:[bbbbbbb] & vos [ccccccc]cōfundemini.[ddddddd] Ecce [eeeeeee]serui mei [fffffff]laudabūt [ggggggg]pre exaltatiōe [hhhhhhh]cordis:[iiiiiii] & vos [jjjjjjj]clamabitis [kkkkkkk]p̄ dolore [lllllll]cordis:[mmmmmmm] & pre cōtritiōe [nnnnnnn]spūs [ooooooo]vlulabitis:[ppppppp] & dimittetis [qqqqqqq]nomē vēm [rrrrrrr]in iuramentū [sssssss]electis meis. [ttttttt] Et interficiet te [uuuuuuu]dominus [vvvvvvv]deus: oo [xxxxxxx]& seruos suos [yyyyyyy]vocabit [zzzzzzz]nomine [aaaaaaaa]alio. In [bbbbbbbb]quo	τ incensant sup [a]lateribꝰ demonis q̄ nō sunt. τ i [b]sepulchris in [c]specubꝰ dormiūt ppt ὄψι. καὶ ἐν τοῖς μνήμασι ἐν τοῖς αὐλαίοις κοιμῶνται δι' somnia: comedēteo carneo suillam τ ius hostiaꝝ ppa ἐνύπνια, οἱ ἔσθοντες κρέα ὕεια καὶ ζωμὸν θυσιῶν, μιμελισmata oia vasa eoꝝ. dicēteo lōge a μθία πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν· οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐ me ne appropiqꝫ mihi: qm mūdꝰ sum. iste fumus μοῦ μὴ ἐγγίσῃς μοι, ὅτι καθαρός εἰμι· οὗτος καπνὸς furoꝛis mei. ignis ardet in eo cūctis diebꝰ. ἐμοῦ μου· πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας. ecce scriptū est in cōspectu meo: nō tacebo donec reddā ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου, οὐ σιωπήσω ἕως ἂν ἀποδῶ τ retribuā in sinu eoꝝ pcīā καὶ ἀνταποδώσω εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας eoꝝ τ patrū suoꝝ dicit dñs. q̄ adolebāt ic̄ αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν λέγει κύριος· οἳ ἐθυμία sum sup mōtes: τ sup colles exprobrauerūt mihi: ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν ὠνείδισάν με, reddā opa eoꝝ in sinū suū: sic ἀποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν, οὕτως dicit dñs: quēadmodū inueniꝫ acinꝰ in botro: λέγει κύριος, ὃν τρόπον εὑρίσκεται ὄρυξ ἐν τῷ βότρυϊ, τ dicaꝫ ne dissipes illud qz̄ benedictio est in eo: καὶ εἰρήσω μὴ λυμήνῃ αὐτὸν ὅτι εὐλογία ἔστιν ἐν αὐτῷ, sic faciā ppter seruētē mihi: huc oīa οὕτως ποιήσω ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι, τοῦτου ὅλα fa nō perdā oēs: τ educā qd̄ de iacob se κτν δυνήσομαι ἀπολέσω πάντας, καὶ ἐξάξω τὸ ἐξ Ἰακὼβ σπέρμα mē τ ex iuda: τ hereditabit mōtē scōrū meū. μα καὶ τὸ ἐξ Ἰούδα, καὶ κληρονομήσει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου· τ hereditabūt electi mei τ serui mei: καὶ κληρονομήσουσιν οἱ ἐκλεκτοί μου καὶ οἱ δοῦλοί μου, τ habitabūt ibi. τ erūt in syrtis oīa καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ· καὶ ἔσονται εἰς τὸ δρυμὸν ἵππαlia gregū τ vallis achor in requiē armētoꝝ λεῖς προβάτων καὶ φάραγξ Ἀχὼρ εἰς ἀνάπαυσιν βουκολίων ppło meo: q̄ requisierūt me. vos aūt relinq̄n τῷ λαῷ μου, οἳ ἐξήτησάν με. ὑμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόtes me: τ obliti mōtis scī mei: τ τες με, καὶ ἐπιλαθόμενοι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ parātes demoni mensam: τ spōdas ἑτοιμάζοντες τῷ δαίμονι τράπεζαν, καὶ πληροῦντες fortune potionē ego tradā vos in gladiū. τῇ τύχῃ κέρασμα, ἐγὼ παραδώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν· oēs incede cadetis: qz̄ vocaui vos: τ πάντες ἐν σφαγῇ πεσεῖσθε, ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς, καὶ nō audistis: locutꝰ sū τ cōtēpsistis: τ οὐκ ὑπηκούσατε, ἐλαλησα καὶ παρηκούσατε, καὶ fecistis malū in cōspectu meo: τ q̄ nō vole ἐποιήσατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ οὐκ ἐβουbā elegistis: ppter hoc hec dicit dñs: ecce λόμην ἐξελέξασθε, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ seruētes mihi comedēt: vos aūt esurietis. ecce οἱ δοῦλεύοντές μοι φάγονται, ὑμεῖς δὲ πεινάσετε. ἰδοὺ seruētes mihi bibēt: vos aūt sitietis. ecce οἱ δοῦλεύοντές μοι πίονται, ὑμεῖς δὲ διψήσετε. ἰδοὺ seruētes mihi gaudebūt: vos aūt cōfūde οἱ δοῦλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται, ὑμεῖς δὲ αἰσχυνθή mini. ecce seruētes mihi exultabūt in gau σεσθε. ἰδοὺ οἱ δοῦλεύοντές μοι ἀγαλλιάσονται ἐν εὐφρο dio: vos aūt clamabitis ppter dolorē cordis συνῃ, ὑμεῖς δὲ κεκράξεσθε διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας vēt τ a cōtritione spūs vēt vlulabis ὑμῶν καὶ ἐκ συντριβῆς πνεύματος ὑμῶν ὀλολύξε tis. relinquetis eīs nomē vēm in saturitatē τε. καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμονὴν electis meis. vos aūt interficiet dñs: at τοῖς ἐκλεκτοῖς μου. ὑμᾶς δὲ ἀποκτενεῖ κύριος, τοῖς δὲ seruientibꝰ mihi vocabit nomē nouū: δουλεύουσί μοι καλέσει ὄνομα καινόν, ooooooo.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.lxvi.	Pritiua.heb.
qđ bñdicet sup terrā. bñdicēt eñ deū ὃ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. εὐλογήσουσι μὲν γὰρ οἱ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῶν τὸν ἀληθινὸν καὶ ὀμνύοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ.	qui bñdictus est sup terram benedicetur in deo: amen. Et qui iurat in terra: iurabit in deo amen. Quia oblitioni tradite sūt angustie prio res: & qa abscōdite sunt ab oculis meis. Ecce ei ego creo celos nouos & terrā nouam: & non erunt in memoria prio ra: & non ascendent sup corde: sed gaudebitis & exultabitis vsq; i sempiternum in his que ego creo: qa ecce ego creo hierusalem exulta tionem: & populū eius gaudiū: & exultabo in hierusalem: & gaudebo in populo meo: & nō audietur in ea vltra vox fletus & vox clamoris. Non erit ibi amplius infans dierum & senex qui non impleat dies suos: quoniam puer centum annorum morietur: & peccator centū annorū maledict erit. Et edificabūt domos & habitabūt: & plātabūt vineas & comedēt fructū earū. Non edificabūt: & alius habitabit: nō plātabūt: & alius comedet. Scdm ei dies ligni erūt dies pplī mei: & opa manuū suarū inueterabūt. Electi mei nō laborabūt frustra: neq; gñabūt in cōturbatiōe: qa semen bñdictorū dñi est: & nepotes eorū cū eis. Eritq; ātequ clamēt ego exaudiam: adhuc illis loquētibus ego audiam. Lupus & agnus pascentur simul: & leo vt bos comedet paleas: & serpenti puluis panis eius. Non nocebūt neq; occident in oñi monte sancto meo: dicit dñs.	ἐὰν εὐλογηθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ ὀμνύων ἐπὶ τῆς γῆς ὀμεῖται ἐπὶ θεοῦ ἀληθινοῦ· ὅτι ἐπιλήσονται μὲν τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινή, καὶ ἐν μὲ μνησθῶσι τῶν πρότερον, οὐδ' οὐ μὴ ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν· ἔσται γὰρ ὑμῖν εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίαμα ἐφ' οἷς ἐγὼ ποιῶ ἀγαλλίαμα εὐφρόσυνα ἐν αὐτῇ· ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλλίαμα ἰερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην. καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ ἰερουσαλήμ, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ λαῷ μου· καὶ οὐκ ἔτι μὴ ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυθμοῦ καὶ φωνὴ κραυγῆς, οὐδ' οὐ μὴ θρηνήσει ἔτι ἄωρος καὶ γέρων ὃς οὐ πλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ· ἔσται γὰρ ὁ νεώτερος ἑκατὸν ἐτῶν, ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς ἑκατὸν ἐτῶν κατάρατος ἔσται· καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ αὐτοὶ κατοικήσουσιν καὶ καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται γενήματα αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἵνα ἄλλος οἰκοδομήσῃ καὶ ἄλλος κατοικήσῃ, καὶ οὐ μὴ φυτεύσωσιν καὶ ἄλλος φάγεται· ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέραι τοῦ λαοῦ μου· ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν παλαιώσουσιν· οἱ δὲ ἐκλεκτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενόν, οὐδὲ μὴ τέκνα εἰς κατάραν· ὅτι σπέρμα εὐλογημένον ὑπὸ θεοῦ ἐστι, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν. καὶ ἔσται πρὶν ἢ κεκράξαι αὐτούς, ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν, ἔτι λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ, τί ἐστι; τότε λύκοι καὶ ἄρνες βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα καὶ ὄφις γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν, οὐδὲ μὴ λυμανοῦνται ἐν ὄρει ἁγίῳ μου, λέγει κύριος.	ἐὰν εὐλογηθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ ὀμνύων ἐπὶ τῆς γῆς ὀμεῖται ἐπὶ θεοῦ ἀληθινοῦ· ὅτι ἐπιλήσονται μὲν τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινή, καὶ ἐν μὲ μνησθῶσι τῶν πρότερον, οὐδ' οὐ μὴ ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν· ἔσται γὰρ ὑμῖν εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίαμα ἐφ' οἷς ἐγὼ ποιῶ ἀγαλλίαμα εὐφρόσυνα ἐν αὐτῇ· ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλλίαμα ἰερουσαλήμ, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ ἰερουσαλήμ, καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ τῷ λαῷ μου· καὶ οὐκ ἔτι μὴ ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυθμοῦ καὶ φωνὴ κραυγῆς, οὐδ' οὐ μὴ θρηνήσει ἔτι ἄωρος καὶ γέρων ὃς οὐ πλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ· ἔσται γὰρ ὁ νεώτερος ἑκατὸν ἐτῶν, ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς ἑκατὸν ἐτῶν κατάρατος ἔσται· καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ αὐτοὶ κατοικήσουσιν καὶ καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται γενήματα αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἵνα ἄλλος οἰκοδομήσῃ καὶ ἄλλος κατοικήσῃ, καὶ οὐ μὴ φυτεύσωσιν καὶ ἄλλος φάγεται· ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέραι τοῦ λαοῦ μου· ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν παλαιώσουσιν· οἱ δὲ ἐκλεκτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενόν, οὐδὲ μὴ τέκνα εἰς κατάραν· ὅτι σπέρμα εὐλογημένον ὑπὸ θεοῦ ἐστι, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν. καὶ ἔσται πρὶν ἢ κεκράξαι αὐτούς, ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν, ἔτι λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ, τί ἐστι; τότε λύκοι καὶ ἄρνες βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα καὶ ὄφις γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν, οὐδὲ μὴ λυμανοῦνται ἐν ὄρει ἁγίῳ μου, λέγει κύριος.	בָּרוּךְ	הַמִּתְבָּרֵךְ בָּאָרֶץ יִתְבָּרֵךְ בֵּאלֹהֵי
		עָבַע	אָמֵן וְהַנִּשְׁבָּע בָּאָרֶץ יִשָּׁבַע בֵּאלֹהֵי
שָׁכַח צוּר	אָמֵן כִּי נִשְׁכְּחוּ הַצָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת	
סָתַר בָּרָא	וְכִי נִסְתְּרוּ מֵעֵינָי׃ כִּי הִנְנִי בוֹרֵא	
	שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא	
זָכַר עָלָה	תִזָּכַרְנָה הָרִאשֹׁנוֹת וְלֹא תַעֲלֶנָה	
שׂוּשׂ גִּיל	עַל לֵב׃ כִּי אִם שִׂישׂוּ וְגִילוּ עַדֵי	
גִּיל	עַד אֲשֶׁר אֲנִי בוֹרֵא כִּי הִנְנִי	
בָּרָא	בוֹרֵא אֶת יְרוּשָׁלַם גִּילָה וְעַמָּהּ	
גִּיל שׂוּשׂ	מָשׂוֹשׂ׃ וְגַלְתִּי בִּירוּשָׁלַם וְשַׂשְׂתִּי	
שָׁמַע	בְעַמִּי לֹא יִשָּׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל	
בָּכָה הָיָה	בְּכִי וְקוֹל זְעָקָה׃ לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם	
יוֹם	עוֹד עוֹל יָמִים וְזָקֵן אֲשֶׁר לֹא	
מָלֵא יוֹם	יְמַלֵּא אֶת יָמָיו כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה שָׁנָה	
מוּת חָטָא	יְקֻלָּל׃ וּבָנוּ בָתִּים וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ	
כָּלָה מָנָה	כְּרָמִים וְאָכְלוּ פִּרְיָם׃ לֹא יִבְנוּ וְאַחֵר	
בָּנָה נָטַע	יֵשֵׁב לֹא יִטְּעוּ וְאַחֵר יֹאכֵל כִּי	
אָכַל	כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי וּמַעֲשֵׂה	
יום עָשָׂה	יְדֵיהֶם יְבַלּוּ בְחִירַי׃ לֹא יִגְעוּ לָרִיק	
בָּלָה בָּחַר	וְלֹא יָלְדוּ לַבֶּהָלָה כִּי זֶרַע בְּרוּכֵי	
בָּרַךְ	יְהוָה הֵמָּה וְצֶאֱצָאֵיהֶם אִתָּם׃	
יָצָא	וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד	
קָרָא עָנָה	הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע׃ זְאֵב	
דִּבֶּר שָׁמַע	וְטָלֶה יִרְעוּ יַחַד וְאַרְיֵה כַּבָּקָר	
רָעָה אָרָה	יֹאכַל תֶּבֶן וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ לֹא	
אָכַל	יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי	
רוּעַ שָׁחַת	אָמַר יְהוָה׃	
	כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם	Cap.lxvj.
הָדם	כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי	
זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה		
מָקוֹם מְנוּחָתִי׃ וְאֶת כָּל אֵלֶּה יָדִי		
עָשְׂתָה וַיִּרְיוּ כָל אֵלֶּה נְאֻם יְהוָה		
נָבַט עָנָה	וְאֶל זֶה אַבִּיט אֶל עָנִי וּנְכֵה רוּחַ	
חָתַם	וְחָרֵד עַל דְּבָרִי׃ שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר	
נָכָה זָבַח	מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב	

Ca.66.

Sic dicit dñs celū mihi sedes: at terra scabellū pedū meoꝝ. q̄lē domū edificabitis mihi: aut q̄lis locꝰ requi mee: oia enī hec fecit manꝰ mea: & sunt mea oia ista dicit dñs. & sup quē respiciā: nisi ad humilē & quietū & trementē sermones meos: at iniquꝰ imolās mihi vitulū q̄si qui occidat canē. & sacrificans grege: q̄si occidēs canē.

Actū. 7.

Οὕτως λέγει κύριος ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιόν μου τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι καὶ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; πάντα ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔστι ἐμὰ πάντα ταῦτα λέγει κύριος. καὶ ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λόγους μου; ὁ δὲ ἄνομος ὁ θύων μοι μόσχον ὡς ὁ τίνων ἄνδρα ἢ ἱερατεύων ἀρνὸς ἢ θυσιάζων ἐκ πεπιμένου, ὡς ἐκτυφλίων κύνα.

Ca.66.

Hec dicit dominus. Celum sedes mea: terra aūt scabellū pedū meorū. Que est ista domus quā edificabitis mihi: & quis iste locus requietionis mee? Omnia hec manus mea fecit: & facta sūt vniuersa ista dicit dñs. Ad quē autē respiciā nisi ad pauperculum & cōtritū spū: & trementē sermones meos? Qui immolat bouē q̄si q̄ interficiat virum. Qui mactat pecus: quasi qui excerebret canem.

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם
כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי
זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה
מָקוֹם מְנוּחָתִי׃ וְאֶת כָּל אֵלֶּה יָדִי
עָשְׂתָה וַיִּרְיוּ כָל אֵלֶּה נְאֻם יְהוָה
וְאֶל זֶה אַבִּיט אֶל עָנִי וּנְכֵה רוּחַ
וְחָרֵד עַל דְּבָרִי׃ שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר
מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב

Pagina.heb.	Ter.heb.Esa.lxvi.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
מעלה מנחה דם חזיר מזכיר לבונה ברך און גם המה בחרו בדרכיהם	מַעֲלֵה מִנְחָה דָּם חֲזִיר מַזְכִּיר לְבוֹנָה מְבָרֵךְ אָוֶן גַּם הֵמָּה בָּחֲרוּ בִּדְרָכֵיהֶם	Qui offert oblationẽ q̃si qui sanguinẽ porcũ: qui recordatur thuris: q̃si qui benedicat idolo. Hec oia elegerũt in viis suis: & in abominationibꝰ suis aia eorũ delectata ẽ.	at offerens similã q̃si sanguinẽ suillũ: qui recordatur thuris: q̃si qui blasphemat idolũ. hec oia elegerũt in viis suis: & in abominationibus suis aia eorũ delectata ẽ.
נבר שקוציהם נפשם חפצה גם אני אבחר בתעלליהם ומנורתם בא	וּבִשִּׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵצָה: גַּם אֲנִי אֶבְחַר בְּתַעֲלֻלֵיהֶם וּמְגוּרֹתָם	Vnde & ego eligã illusiones eorũ: & timebãt adducã eis: quia vocaui & nõ erat q̃ rñderet: locutus sũ & nõ audierũt.	τ ego eligã illusiones eorũ: τ pcã eorũ retribuã eis: q: vocaui & non erat qui responderet: locutus sum & non audierũt me: locutus sum τ nõ audierũt: τ fecerũt malũ i cõspectu meo: τ q̃	καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν, τ pcã eorũ retribuã eis: q: vocaui & non erat qui responderet: locutus sum τ nõ audierũt me: locutus sum τ nõ audierũt: τ fecerũt malũ i cõspectu meo: τ q̃
אביא להם יען קראתי ואין עניה דברתי ולא שמעו ויעשו הרע	אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאֵין עֹנֶה דִּבַּרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע	& q̃ timebãt adducã eis: quia vocaui & nõ erat q̃ rñderet: locutus sũ & nõ audierũt. Fecerũt q̃ malũ in oculis meis: & q̃ nolui elegerũt.	ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν, τ pcã eorũ retribuã eis: q: vocaui & non erat qui responderet: locutus sum τ nõ audierũt me: locutus sum τ nõ audierũt: τ fecerũt malũ i cõspectu meo: τ q̃ nõ volebã elegerũt.
בעיני ואשר לא חפצתי בחרו	בְּעֵינָי וַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי בָּחָרוּ	Audite verbũ domini qui tremitis ad verbũ eius. Dixerũt fratres vestri odientes vos & abiicientes propter nomẽ meum. Glorificetur dñs et videbimus in leticia vestra: ipi aũt cõfundẽtur.	audite verbũ dñi tremẽtes ad verbũ eius. dixerũt fratres vestri odientes vos & abiicientes propter nomẽ meum. glorificetur dñs et videbimus in leticia vestra: ipi aũt cõfundẽtur.
שמעו דבר יהוה החרדים אל דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד יהוה ונראה בשמחתכם והם יבשו	שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְהוָה וְנִרְאֶה בְשִׂמְחָתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ	Vox populi de ciuitate: vox de templo: vox dñi reddentis retributionem inimicis suis. Antequã parturiret peperit: antequã veniret partus eius peperit masculũ. Quis audiuit vnquã tale: et quis vidit huic simile: Nunqd parturiet terra in die vna: aut parietur gens simul: quia parturiuit et peperit sion filios suos. Nunqd ego q alios parere facio: ipse non pariã dicit dñs? Si ego q gñationẽ ceteris tribuo sterilis ero? ait dñs deus tuus.	vox populi de ciuitate: vox de templo: vox dñi reddentis retributionem inimicis suis. antequã parturiret peperit: antequã veniret partus eius peperit masculũ. quis audiuit vnquã tale: et quis vidit huic simile: nunqd parturiet terra in die vna: aut parietur gens simul: quia parturiuit et peperit sion filios suos: ego aũt vedi
קול עיר היכל קול יהוה משלם לאיביו	קוֹל עִיר קוֹל מֵהֵיכָל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו	Letamini cũ hierusalẽ: & exultate in ea oẽs qui diligitis eam. Gaudete cum ea gaudio vniuersi qui lugetis super eam: vt suggatis & repleamini ab vbere consolationis eius: vt mulgeatis & delitiis affluatis ab oi moda gloria eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo sup eã q̃si fluuiũ pacis: & q̃si torrentẽ inũdantẽ gloriã gentiũ suggetis. Ad vbera porta bimini: & sup genua blãdiẽtur vobis. Quo modo si cui mater	expectationẽ hãc: παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν ταύτ τ nõ recordat eo mei: dixit dñs. τ ecce τὴν, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, λέγει κύριος. καὶ ἐδοὺ ego generãt τ sterilẽ feci: dixit tu? dñe de ἐγὼ γεννῶσαν καὶ στείραν ἐποίησα, λέγει σου ὁ θεὸς ἐυ
יולידיאמר יהוה אם אני המוליד אמר אלהיך	יוֹלִיד אָמַר יְהוָה אִם אֲנִי הַמּוֹלִיד אָמַר אֱלֹהָיִךְ		
ועצרתי אמר אלהיך שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה	וְעָצַרְתִּי אָמַר אֱלֹהָיִךְ: שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֹהֲבֶיהָ		
שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה	שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ		
למען תינקו ושבעתם לשד תנחמיה למען תמצו והתענגתם מזיז כבודה כי כה אמר יהוה הנני נטה אליה כנהר שלום וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם על צד תנשאו ועל ברכים תשעשעו	לְמַעַן תִּינְקוּ וְשִׂבַעְתֶּם לְשַׁד תַּנְחֻמֶיהָ לְמַעַן תָּמְצוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וִינַקְתֶּם עַל צַד תִּנָּשֵׂאוּ וְעַל בִּרְכַּיִם תְּשָׁעֲשָׁעוּ	Gaudete cum ea gaudio vniuersi qui lugetis super eam: vt suggatis & repleamini ab vbere consolationis eius: vt mulgeatis & delitiis affluatis ab oi moda gloria eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo sup eã q̃si fluuiũ pacis: & q̃si torrentẽ inũdantẽ gloriã gentiũ suggetis. Ad vbera portabimini: & sup genua blãdiẽtur vobis. Quo modo si cui mater	ἐκλαύσατε λόγον κυρίου οἱ τρέμοντες λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς odientib? vos τ abominãtib?: vt nomẽ dñi μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου glificet τ appareat in leticia eor: τ illi δοξασθῇ καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι αἰ cõfundent. vox clamoris de ciuitate: vox de templo: φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ, vox dñi retribuẽtis aduersariis: αὕη φωνὴ κυρίου ἀνταποδιδόντος τοῖς ἀντικειμένοις, πρὶν
כאשה חבל ילדה זכר מי שמע כזאת מי ראה כאלה היחול ארץ ביום אחד אם יולד גוי פעם אחת כי חלה גם ילדה ציון את בניה האני משביר ולא אמר יולד אמר יהוה אם אני המוליד אעצר אמר אלהיך	כְּאִשָּׁה חֶבְלָה יָלְדָה זָכָר מִי שָׁמַע כָּזֹאת מִי רָאָה כָּאֵלֶּה הֲיוּחַל אָרֶץ בְּיוֹם אֶחָד אִם יוּלַד גּוֹי פַּעַם אַחַת כִּי חָלָה גַם יָלְדָה צִיּוֹן אֶת בָּנֶיהָ: הַאֲנִי מַשְׁבִּיר וְלֹא אוֹלִיד אָמַר יְהוָה אִם אֲנִי הַמּוֹלִיד וְעָצַרְתִּי אָמַר אֱלֹהָיִךְ:	parturiẽte pariat: anteq̃ veniret partus eius peperit masculũ. Quis audiuit vnq̃ tale: et q̃s vidit huic simile: Nunqd parturiet terra in die vna: aut parietur gens simul: quia parturiuit et peperit sion filios suos. Nunqd ego q alios parere facio: ipse non pariã dicit dñs? Si ego q gñationẽ ceteris tribuo sterilis ero? ait dñs deus tuus.	parturiẽte pariat: anteq̃ veniret dolor parturiẽtis: effugit τ pepit masculũ. quis audiuit tale τ quis vidit sic: si parturiunt fra in vna die: si τ nata est gẽs simul: q: parturiunt τ pepit sion filios suos: ego aũt vedi expectationẽ hãc: dixit dñs. τ ecce
ירושלם וגילו בה כל אהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען תמצו והתענגתם מזיז כבודה כי כה אמר יהוה הנני נטה אליה כנחל שוטף כבוד גוים וינקתם על צד תנשאו ועל ברכים תשעשעו	וּבִירוּשָׁלַ͏ִם תְּנֻחָמוּ: וּרְאִיתֶם וְשָׂשׂ לִבְּכֶם וַעֲצָמוֹתֵיכֶם כַּדֶּשֶׁא תִּפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד יְהוָה אֶת עֲבָדָיו וְחָעַם אֶת אֹיְבָיו: כִּי הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבוֹא וְכַסּוּפָה מַרְכְּבֹתָיו לְהָשִׁיב	Letamini cũ hierusalẽ: & exultate in ea oẽs qui diligitis eam. Gaudete cum ea gaudio vniuersi qui lugetis super eam: vt suggatis & repleamini ab vbere consolationis eius: vt mulgeatis & delitiis affluatis ab oi moda gloria eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo sup eã q̃si fluuiũ pacis: & q̃si torrentẽ inũdantẽ gloriã gentiũ suggetis. Ad vbera portabimini: & sup genua blãdiẽtur vobis. Quo modo si cui mater consolabor vos: & in hierusalẽ cõsolabimini. Videbitis: & gaudebit cor vestrũ: & ossa vra q̃si herba germiabũt: & cognoscetur manus dñi seruis ei?: & indignabitur inimicis suis. Quia ecce dominus in igne veniet: & quasi turbo quadrige eius: reddere	καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε καὶ ὄψεσθε, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βοτάνη βλαστήσουσιν. τ cognita erit manꝰ dñi co τῶν ἀπειθούντων. καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σε lentib? eũ: τ minabit incredulis. ecce βδελυγμοῖς αὐτόν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν. ἰδοὺ eũ dñs q̃si ignis veniet τ q̃si tẽpestas curr? παρ κύριος ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα eius: reddere ἀυτοῦ, ἀποδοῦναι

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in furore vltionẽ ꝛ increpationẽ in flãma ig
ἐν θυμῷ ἐκδικήσεως καὶ ἐπιτιμήσεως ἐν φλογὶ πυ
gnis.in eñ igne dñi iudicabit oĩs terra:ꝛ in
ρὸς. ἐν γὰρ τῷ πυρὶ κυρίου κρινεῖται πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν τῇ
gladio illi⁹ vniuersa caro. multi vulnerati eſt
ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σάρξ· πολλοὶ τραυματίαι ἔσον
a dño: ſctificati ꝛ purificati in
ται ὑπὸ κυρίου, ἁγνιζόμενοι καὶ καθαιρόμενοι εἰς τοὺς
hortis ꝛ in liminib⁹: comedẽtes carnẽ porcinã ꝛ
κήπους καὶ ἐν τοῖς προθύροις, ἐσθίοντες κρέας ὑείων καὶ
abominationes ꝛ murẽ: simul cõſumen
τὰ βδελύγματα καὶ ἡ μῦς, ἅμα τὸ αὐτὸ ἀπολωλότες
tur: dicit dñs. ego opa eox ꝛ cogitatio
ται, λέγει κύριος· κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὴν λογισ
nẽ eox ſcio: ꝛ ego venio cõgregare
μὸν αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι συναγαγεῖν
oĩs gẽtes ꝛ linguas. ꝛ veniẽt ꝛ vide
πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας. καὶ ἥξουσι καὶ ὄψο
bũt gliam meã: ꝛ dimittã ſup eos ſignũ.
ται τὴν δόξαν μου, καὶ καταλείψω ἐπ' αὐτῶν σημεῖον.
ꝛ emittã ex eis ſaluatos in gẽtes thar
καὶ ἐξαποστελῶ ἐξ αὐτῶν σεσωσμένους εἰς τὰ ἔθνη Θαρ
ſis ꝛ phud ꝛ lud ꝛ moſoch ꝛ thobel ꝛ
σεῖς καὶ φοὺδ καὶ λουδ καὶ μοσὲχ καὶ θοβὲλ καὶ
in greciã ꝛ in inſulas lõge: q nõ
εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς μακρὰν, οἵτινες οὐκ
audierũt meũ nomẽ: neq; viderũt gliam meã.
ἀκηκόασί μου τὸ ὄνομα, οὐδὲ ἑωράκασι τὴν δόξαν μου.
ꝛ annũciabũt gliam meã in gẽtib⁹: ꝛ
καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν δόξαν μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
adducẽt fratres vros de cũctis gẽtib⁹: do
ἄξουσι τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, δῶ
nũ dño cũ equis ꝛ rhedis in curribꝰ
ρον κυρίῳ μετ' ἵππων καὶ ἁρμάτων ἐν λαμπήναις ἡ
muloꝝ cũ vmbraculis in ſanctã ciuitatẽ hieruſa
μιόνων μετὰ σκιαδίων εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσα
lem. ꝛ dixit dñs: quomõdo ſi offerãt filii
λήμ· καὶ εἶπεν κύριος, ὡς ἂν ἐνέγκωσιν οἱ υἱοὶ τοῦ
iſrael victimas ſuas mihi cũ pſalmis in
Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ἐμοὶ μετὰ ψαλμῶν εἰς τὸν
domũ dñi: ꝛ ex eis ſumã mihi ſacerdotes ꝛ
οἶκον κυρίου, καὶ ἀπ' αὐτῶν λήψομαι ἐμοὶ ἱερεῖς καὶ
leuitas dixit dñs. ſicut enim celũ nouũ
λευίτας εἶπεν κύριος· ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς
ꝛ terrã nouã: q̃ ego facio gmanere i cõſpectu meo di
καὶ ἡ γῆ καινή, ἃ ἐγὼ ποιῶ μένειν ἐνώπιόν μου λέ
cit dñs: ſic ſtabit ſemen vrm ꝛ no
γει κύριος, οὕτως στήσεται τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τὸ ὄνο
mẽ vrm: ꝛ erit mẽſis ex mẽſe ꝛ ſabbatũ ex
μα ὑμῶν, καὶ ἔσται μὴν ἐκ μηνὸς καὶ σάββατον ἐκ
ſabbato.
σαββάτου· καὶ ἥξει πᾶσα σὰρξ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν
ꝛ veniet oĩs caro vt adoret i cõſpectu
μου ἐν Ἱερουσαλήμ, εἶπεν κύριος· καὶ ἐξελεύσονται, καὶ
meo in hieruſlm: dixit dñs. ꝛ egredient: ꝛ
ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκό
videbũt cadauera hoim q̃ trãſgreſſi ſũt
των ἐν ἐμοί. ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ
in me. nã vermis eox nõ extinguet: ꝛ
πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν
erũt in viſionẽ
πάσῃ σαρκί.

Mat. 9.g.

Trãsla.B.Hie.

in indignatione furorẽ ſuũ: & increpationẽ ſuã
in flãma ignis: quia in
igne dñs diiudicabit & in
gladio ſuo ad oẽm carnem: & multiplicabũtur
interfecti a dño. Qui
ſctificabãtur & mũdos ſe
putabãt in hortis poſt
ianuã itrinſecus q comedebãt carnẽ ſuillã & abo
minationem & murem:
ſimul cõſumentur dicit
dominus. Ego autem
opera eorum & cogita
tiones eorum venio ꝛ
vt congregem cum oĩs
bus gentibus & linguis:
et venient & videbunt
gloriam meã. Et ponã
in eis ſignũ: & mittam
ex eis qui ſaluati fuerint
ad gentes in mare: in
africam: in lydiam ꝛꝛ
tenẽtes ſagittã: in italiã
& greciam ad inſulas
longe: ad eos qui non
audierunt de ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
me & non viderunt gloriam meã. ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
Et annũciabũt gloriam
meã gẽtibus: & adducẽt
offies fratres veſtros de
cunctis gentibus ꝛꝛꝛ
donũ domino in equis
& in quadrigis ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
& in lecticis & in mulis
& in carrucis: ad ꝛꝛꝛ
montem ſanctum meũ
hieruſalẽ dicit domin⁹:
quomodo ſi inferant fi
lii iſrael ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
munus in vaſe mundo
in domum domini. ꝛꝛ
Et aſſumam ex eis in
ſacerdotes & leuitas ꝛꝛ
dicit dominus: quia ſi
cut celi ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
noui & terra noua que
ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ego facio ſtare coram
me dicit ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
dñs deus: ſic ſtabit ſemẽ
veſtrum & nomẽ veſtrũ.
Et erit menſis ex men
ſe: & ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ſabbatum ex ſabbato:
veniet omnis caro: ꝛꝛ
vt adoret coram facie mea
dicit dominus. ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
Et egredientur & vide
bunt cadauera virorum
qui p̃uaricati ſunt i me.
Vermis eorum non ꝛꝛ
morietur: & ignis eorũ
nõ extinguetur: & erũt
viſq; ad ſatietatẽ viſionis
omni carni.

Explicit Eſaias.

Tex.be.Eſa.lxvi. Pũtina.heb.

יָם ׀ בְּחֵמָה ׀ אַפּוֹ וְנַעֲרָתוֹ ׀ בְּלַהֲבֵי ׀ אֵשׁ ׃
עַפַּע ׀ כִּי ׀ בָאֵשׁ ׀ יְהוָה ׀ נִשְׁפָּט ׀ וּבַחַרְבּוֹ
רַבָּה ׀ אֶת־כָּל־בָּשָׂר ׀ וְרַבּוּ ׀ חַלְלֵי ׀ יְהוָה ׃
קדשׁ טָהֵר ׀ הַמִּתְקַדְּשִׁים ׀ וְהַמִּטַּהֲרִים ׀ אֶל
גַּן ׀ הַגַּנּוֹת ׀ אַחַר ׀ אַחַד ׀ בַּתָּוֶךְ ׀ אֹכְלֵי
חֲזִר ׀ בְּשַׂר ׀ הַחֲזִיר ׀ הַשֶּׁקֶץ ׀ וְהָעַכְבָּר ׀
סוף יַחְדָּו ׀ יָסוֹפוּ ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׃ ׀ וְאָנֹכִי
עשׂה חשׁב ׀ מַעֲשֵׂיהֶם ׀ וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם ׀ בָּאָה
בוא לשׁן ׀ לְקַבֵּץ ׀ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם ׀ וְהַלְּשׁוֹנוֹת
ראה רָאָה ׀ וּבָאוּ ׀ וְרָאוּ ׀ אֶת־כְּבוֹדִי ׃ ׀ וְשַׂמְתִּי
כבד שׂוּם ׀ בָהֶם ׀ אוֹת ׀ וְשִׁלַּחְתִּי ׀ מֵהֶם ׀ פְּלֵטִים
אֶל ׀ הַגּוֹיִם ׀ תַּרְשִׁישׁ ׀ פּוּל ׀ וְלוּד
מְשְׁכֵי ׀ קֶשֶׁת ׀ תּוּבַל ׀ וְיָוָן ׀ הָאִיִּים
הרחק רְחוֹקִים ׀ אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ שָׁמְעוּ ׀ אֶת
שׁמע שִׁמְעִי ׀ וְלֹא ׀ רָאוּ ׀ אֶת ׀ כְּבוֹדִי
נגד וְהִגִּידוּ ׀ אֶת־כְּבוֹדִי ׀ בַּגּוֹיִם ׃ ׀ וְהֵבִיאוּ
אֶת ׀ כָּל ׀ אֲחֵיכֶם ׀ מִכָּל ׀ הַגּוֹיִם
מִנְחָה ׀ לַיהוָה ׀ בַּסּוּסִים ׀ וּבָרֶכֶב
וּבַצַּבִּים ׀ וּבַפְּרָדִים ׀ וּבַכַּרְכָּרוֹת ׀ עַל
צוה רַר קָדְשִׁי ׀ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׀ אָמַר ׀ יְהוָה
כַּאֲשֶׁר ׀ יָבִיאוּ ׀ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ אֶת
כָּלָה טָהוֹר ׀ בְּכְלִי ׀ טָהוֹר ׀ בֵּית ׀ יְהוָה ׃
לקח וְגַם ׀ מֵהֶם ׀ אֶקַּח ׀ לַכֹּהֲנִים ׀ לַלְוִיִּם
אָמַר ׀ יְהוָה ׃ ׀ כִּי ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ הַשָּׁמַיִם
הַחֲדָשִׁים ׀ וְהָאָרֶץ ׀ הַחֲדָשָׁה ׀ אֲשֶׁר
פנה אֲנִי ׀ עֹשֶׂה ׀ עֹמְדִים ׀ לְפָנַי ׀ נְאֻם
שׂים יְהוָה ׀ כֵּן ׀ יַעֲמֹד ׀ זַרְעֲכֶם ׀ וְשִׁמְכֶם ׃
וְהָיָה ׀ מִדֵּי ׀ חֹדֶשׁ ׀ בְּחָדְשׁוֹ ׀ וּמִדֵּי
נוא יָבֹא ׀ כָל ׀ בָּשָׂר
שחה לְהִשְׁתַּחֲוֹת ׀ לְפָנַי ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׃
יצא וְיָצְאוּ ׀ וְרָאוּ ׀ בְּפִגְרֵי ׀ הָאֲנָשִׁים
תלעמות הַפֹּשְׁעִים ׀ בִּי ׀ כִּי ׀ תוֹלַעְתָּם ׀ לֹא
אש תָמוּת ׀ וְאִשָּׁם ׀ לֹא ׀ תִכְבֶּה ׀ וְהָיוּ
דָּרָאון ׀ לְכָל ׀ בָּשָׂר ׃

Incipit prefatio in hieremiam prophetam

Ec interpretatio hieronymi est. Si quid in ea nouī erit: secūdum hebræos codices exploretur. Alia est septuaginta interpretū ecclesiis vsitata. Quæ quamuis nonnulli aliter habeat q̄ in hebræis codicibus inuenitur: tamen vtraq; idest secundum septuaginta: & secūdum hebræam apostolica auctoritate firmata est: non errore neq; reprehensione superiori: sed certo cōsilio Septuaginta nonnulli aliter dixisse vel contexuisse intelliguntur. Quod ideo præmonemus: ne quisq; alteram ex altera velit emendare. Quod singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Ieremias propheta cui hic prologus scribitur sermone quidē apud hebræos esaie & osee & quibusdam aliis prophetis videtur esse rusticior: sed sensibus par est: quippe qui eodem spiritu prophetauerit Porro simplicitas eloquii de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotites qui est vsq; hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus: sacerdos ex sacerdotibus & in matris vtero sanctificatus virginitate sua euangelicum virū christi ecclesie dedicans. Hic vaticinari exorsus est puer: & captiuitatē vrbis atq; iudæe non solum spiritu: sed & oculis carnis intuitus est. Iam decem tribus israel assyrii in medos trāstulerant: iam terras earum coloni gentium possidebant. Vnde in iuda tantum & in beniamin prophetauit: & ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto: qđ nos mensure metri versibusq; reddidimus. Preterea ordinē visionū qui apud græcos & latinos oīno confusus est: ad pristinā fidē correximus. Librum autē baruch notarii eius qui apud hebræos nec legitur nec habetur p̄termisimus. pro his oībus maledicta ab emulis p̄stolantes: qbus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos cogitis. Cæterum ad compendium mali rectius fuerat modum furori eorum silētio meo ponere: q̄ quotidie nouī aliquid scriptitātē inimicorum insaniam prouocare.

Oachim filius iosie: cui⁹ tertiodecimo anno p̄phetare orsus est hieremias sub quo & olda mulier prophetauit ipse ē qui alio nomine appellatur eliachin & regnauit sup tribū iuda & hierusalem annis vndecī Cui successit in regnū filius ioachim cognomento iechonias qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonē: & in loco eius constitutus est sedechias filius iosie patruus ei⁹. Cuius anno vndecimo hierusalem capta atq; subuersa est. Nemo igitur putet eundem in danielis principio ioachin qui i ezechielis exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet: ille chin. Et ob hāc causam in euangelium secundū matheum vna videtur deesse gña tio: quia secunda thesseredecas in ioachim desinit filium iosie: & tertia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignorans porphyrius calūniam instruit ecclesie: suam ostendēs imperitiā: dū euangelistā mattheū arguere nititur falsitatis. Quodq; traditū scribitur ioachim mōstrat: nō aduersariorū fortitudinis fuisse victoriā: sed dñi voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

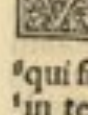

Ieremias anathothites: qui est viculus tribus a hierosolymis distās milib⁹ apud taphnas in ægypto a populo lapidib⁹ obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepult⁹ quo dudum pharao rex habitauerat. Et q̄m postulatiōe sua defugatis ab eodem loco serpentibus ægyptios a tactu aspidū facit esse securos: magna eum ibi religione ægyptii venerantur.

Explicit argumentum.

Pritiua.heb. Tex.he.Hiere.j. Trāsla.B.Hie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina

Incipit Hieremias propheta. Cap̄.i.

ERBA HIEREmie filii helchie: de sacerdotibus qui fuerunt in anathot in terra beniamin. Quod factū est verbū dñi ad eū in diebus Iosie filii amon regis iuda in tertiodecimo anno regni ei⁹: & factū est in diebus ioachim filii iosie regis iuda vsq; ad consūmationem vndecimi anni sedechie filii iosie regis iuda: vsq; ad transmigrationem hierusalē in mense quinto. Et factum est verbum domini ad me dicens. Priusq; te formarē in vtero noui te: & anteq; exires de vulua sanctificaui te: prophetam in gētibus

HIEREMIAS.

IEPEMIAΣ. Ca.i.

Cap.j. דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶן חִלְקִיָּהוּ מִן הַכֹּהֲנִים

אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן אֲשֶׁר

הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָיו בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ יום

בֶּן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה

שָׁנָה לְמָלְכוֹ וַיְהִי בִּימֵי יְהוֹיָקִים חַיִת

בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד תֹּם תמם

עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ

בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד גְּלוֹת גלה

יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי וַיְהִי חמש

דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר

אֲצַרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא יצר יצא

מֵרֶחֶם הִקְדַּשְׁתִּיךָ נָבִיא לַגּוֹיִם קדש נבא

Ερημα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο ἐπὶ Ιερεμίαν filiū helchie ex sacerdotib⁹: q̄ habitabat in anathoth i terra bēiamin. qō factū est verbū

Τὰκει ἐν ἀναθὼθ ἐν γῇ βενιαμείν. ὃς ἐγένετο λόγος τοῦ dei ad eū in dieb⁹ iosie filii amō re-

θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις Ιωσίου υἱοῦ ἀμὼν βασι gis iuda: āno tertiodecimo in regno e-

λέως Ιούδα, ἔτους τρισκαιδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐ ius. ⁊ factū est in dieb⁹ ioachim filii iosie

τοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ιωακείμ υἱοῦ Ιωσίου regis iuda: vsq; ad vndecimū annū sedechie filii iosi

βασιλέως Ιούδα, ἕως ἐνδεκάτους σεδεκίου υἱοῦ Ιω regis iuda: vsq; ad captiuitatē hierūm

σίου βασιλέως Ιούδα, ἕως τῆς ἀιχμαλωσίας Ιερουσαλὴμ in q̄nto mēse. ⁊ factū est verbū dñi ad me di

ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέ cēs: ant̄q; formarē te in vtero noui te

γων, πρὶ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε ⁊ antecēp̄ tu exires de vulua sctificaui te: pro

καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγίακά σε, προ phetā in gētes

φήτην εἰς ἔθνη

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.be.hiere.ij.	Pritiua.heb.
posui te. ⁊ dixi dñs mihi: ecce nõ scio	dedi te. Et dixi. A.a.a.	נְתַתִּיךָ׃	נָתַן
τίθεκά σε. καὶ εἶπα ὦ δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπί	domine deus. ooooooooo	וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה	
loqui: qz iuuenis sum ego. ⁊ dixit dñs	Ecce nescio loqui: quia	הִנֵּה לֹא יָדַעְתִּי דַבֵּר כִּי נַעַר אָנֹכִי׃	
ad me: ne dicas qz iuuenis sum ego: qz ad om	puer ego sum. ooooooo	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל תֹּאמַר נַעַר	אָמַר
nẽs quos mittã te ibis: ⁊ scõm oia	Et dixit dominus ad me.	אָנֹכִי כִּי עַל כָּל אֲשֶׁר אֲשַׁלְּחֵךְ	שָׁלַח
quæcũq; præcepero tibi loquẽris. ne timueris a	Noli dicere quia puer	תֵּלֵךְ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ תְּדַבֵּר׃	הָלַךְ צָוָה
facie eorũ: qz tecũ sum vt liberẽ te	sum: quoniam ad oia	תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי אִתְּךָ אֲנִי	יָרֵא דָּבַר
dicit dñs. Et extẽdit dñs manũ suã ad	que mittam te ooooooo	לְהַצִּילֶךָ נְאֻם יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה	הָיָה
me: ⁊ tetigit os meũ. ⁊ dixit dñs ad	ibis: & vniuersa quẽcũq;	אֶת יָדוֹ וַיִּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה	נָגַע פֶּה
me: ecce dedi verba mea in os tuũ. ecce cõ	mandauero tibi: loqris.	אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיךָ׃ רְאֵה	נָתַן
stitui te hodie sup gẽtes ⁊ sup regna: ere	Ne timeas a facie eorũ:	הִפְקַדְתִּיךָ הַיּוֹם הַזֶּה עַל הַגּוֹיִם	פָּקַד
dicare ⁊ destruere ⁊ pdere ⁊ reedifica	quia tecum ego sum oo	וְעַל הַמַּמְלָכוֹת לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ	מָלַךְ נָתַשׁ
re ⁊ plantare. ⁊ factũ est verbũ dñi ad	vt eruam te dicit domi	וּלְהַאֲבִיד וְלַהֲרוֹס לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ׃	נָתַץ אָבַד
me dicẽs: qd tu vides hieremia? ⁊ dixi: bacu	nus. Et misit dominus	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לָמָּה אַתָּה	רָסַס נָטָה
lũ vigilãtẽ. ⁊ dixit dñs ad me: bñ vidisti:	manum suam & tetigit	רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי	רָאָה
qz vigilaui ego sup verba mea facere	os meum: & dixit ooooo	רֹאֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֵיטַבְתָּ	יָטַב
C ea. ⁊ factũ est verbũ dñi ex secũdo ad me	ad me. Ecce dedi verba	לִרְאוֹת כִּי שֹׁקֵד אֲנִי עַל דְּבָרִי	רָאָה
dicẽs: qd tu vides? ⁊ dixi: ollam succensam:	mea in ore tuo: ecce oo	לַעֲשׂתוֹ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי	עָשָׂה הָיָה
qz tecũ ego sum vt liberẽ te dicit	constitui te hodie super	שֵׁנִית לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה	שָׁנָה
dñs. Et extẽdit dñs manũ suã ad	gentes oooooooooooooo	וָאֹמַר סִיר נָפוּחַ אֲנִי רֹאֶה וּפָנָיו	נָפַח פָּנָה
me: ⁊ tetigit os meũ. ⁊ dixit dñs ad	& sup regna: vt euellas	מִפְּנִי צָפוֹנָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי	צָפוֹן
me: ecce dedi verba mea in ore tuo. ecce cõ	& destruas oooooooooo	מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה עַל כָּל יֹשְׁבֵי	פָּתַח רוּעַ
stitui te hodie sup gẽtes ⁊ sup regna: ere	& dissipes: & edifices & plantes. oo	הָאָרֶץ׃ כִּי הִנְנִי קֹרֵא לְכָל	
dicare ⁊ destruere ⁊ pdere ⁊ reedifica	Et factũ est verbum dñi	מִשְׁפְּחוֹת מַמְלְכוֹת צָפוֹנָה נְאֻם	שָׁפְחָה מָלַךְ
re ⁊ plantare. ⁊ factũ est verbũ dñi ad	ad me dicens. Quid tu	יְהוָה וּבָאוּ וְנָתְנוּ אִישׁ כִּסְאוֹ	בּוֹא
me dicẽs: qd tu vides hieremia? ⁊ dixi: bacu	vides hieremia? Et dixi.	פֶּתַח שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם וְעַל כָּל	
lũ vigilãtẽ. ⁊ dixit dñs ad me: bñ vidisti:	Virgam vigilantẽ ego	חוֹמֹתֶיהָ סָבִיב וְעַל כָּל עָרֵי	חוֹמָה סָבַב
qz vigilaui ego sup verba mea facere	videō. Et dixit domin?	יְהוּדָה׃ וְדִבַּרְתִּי מִשְׁפָּטַי אִתָּם עַל	עִיד שָׁפַט
C ea. ⁊ factũ est verbũ dñi ex secũdo ad me	ad me. Bene ooooooooo	כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עָזְבוּנִי וַיְקַטְּרוּ	קָטַר
dicẽs: qd tu vides? ⁊ dixi: ollam succensam:	vidisti: qa vigilabo ego	לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַעֲשֵׂי	שָׁחָה עָשָׂה
qz tecũ ego sum vt liberẽ te dicit	super verbo meo ooooo	יָדֵיהֶם׃ וְאַתָּה תְאַזֹּר מָתְנֶיךָ	אָזַר
dñs. Et extẽdit dñs manũ suã ad	vt faciam illud. Et factũ	וְקַמְתָּ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר	קוּם
Infra. 24.d. mala sup oẽs habitãtes terrã:	est verbum domini oooo	אָנֹכִי אֲצַוֶּךָּ אַל תֵּחַת מִפְּנֵיהֶם	צָוָה חָתַת
⁊ ecce ego ẽuocabo oia regna ab	secundo ad me dicens.	פֶּן אַחֲתְּךָ לִפְנֵיהֶם׃ וַאֲנִי הִנֵּה	פָּנָה
aquilone dicit dñs. ⁊ veniẽt ⁊ ponẽt vnusquisq;	Quid tu vides? oooooooo	נְתַתִּיךָ הַיּוֹם לְעִיר מִבְצָר וּלְעַמּוּד	נָתַן בָּצַר
thronũ suũ sup vestibula portaꝝ hieruſa	Et dixi. Ollam succen	בַּרְזֶל וּלְחוֹמֹת נְחֹשֶׁת עַל כָּל הָאָרֶץ	עַמּוּד חָמָה
lem: ⁊ sup oẽs muros ẽꝰ circuitus eius: ⁊	sam ego video: & faciem	לְמַלְכֵי יְהוּדָה לְשָׂרֶיהָ לְכֹהֲנֶיהָ	שׁוּר
sup oẽs ciuitates iuda. ⁊ loquar ad illos	eius a facie aquilonis. Et		
A iudicia de oi malicia eoꝝ: quomõ dere	dixit dominus ad me.		
liquerũt me: ⁊ sacrificauerũt dijs alienis. ⁊ adorauẽ	Ab aquilone pandetur		
runt opera manuũ suarũ. ⁊ tu ps̃cinge	malũ sup oẽs hitatores		
D re lũbos tuos ⁊ surge: ⁊ loquere ad eos	terre. Quia ecce ego cõ		
oia qcũq; ps̃cpero tibi. ne timueris a	uocabo omnes ooooooo		
facie eorũ: ne ego terrere te faciã coram e	cognationes regnorum		
Infra. 24.d. oꝝ: qz ecce ego dedi te hodie in ciuitatẽ	aquilonis: ait ooooooo		
munitã ⁊ in columnã ferream: ⁊ in murum	dñs: & veniẽt & ponẽt		
æreum super oẽm terrã regibus iuda: ⁊ principi	vnusquisq; soliũ suũ in		
bus eius & sacerdotibus:	introitu portarum hie		
	rusalem & super omnes		
	muros eius in circuitu:		
	& sup vniuersas vrbes		
	iuda. Et loquar iudicia		
	mea cum eis super oooo		
	oẽm malicia eoꝝ qui de		
	reliquerunt me & libaue		
	runt dijs alienis: & ado		
	rauerunt opus oooooooo		
	manuũ suarũ. Tu ergo		
	accinge lumbos tuos oo		
	& surge: & loquere ad		
	eos omnia que oooooooo		
	ego precipio tibi. Ne		
	formides a facie eorum:		
	nec eni timere te faciam		
	vultũ eorũ. Ego quippe		
	dedi te hodie in ciuitatẽ		
	munitã & in colũnam		
	ferream: & in murum		
	æreum super oẽm terrã		
	regibus iuda: principi		
	bus eius & sacerdotibus:		

Prītiua.heb.

וּלְעַם הָאָרֶץ׃ וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא יָכְלוּ לָךְ כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה לְהַצִּילֶךָ׃

Cap.ij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה׃ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ כָּל אֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבוֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בֵּית יַעֲקֹב וְכֹל מִשְׁפְּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה מָה מָצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלָי וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ׃ וְלֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמּוֹלִיךְ אֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצַלְמָוֶת בְּאֶרֶץ לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלֹא יָשַׁב אָדָם שָׁם׃ וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הַכַּרְמֶל לֶאֱכֹל פִּרְיָהּ וְטוּבָהּ וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה׃ הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה וְתֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעֻנִי וְהָרֹעִים פָּשְׁעוּ בִי וְהַנְּבִיאִים נִבְּאוּ בַּבַּעַל וְאַחֲרֵי לֹא יוֹעִילוּ הָלָכוּ׃ לָכֵן עוֹד אָרִיב אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה וְאֶת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב׃ כִּי עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים וּרְאוּ וְקֵדָר שִׁלְחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מְאֹד וּרְאוּ הֲכָן הָיְתָה כָּזֹאת׃ הֲהֵמִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל׃ שֹׁמּוּ שָׁמַיִם עַל זֹאת וְשֹׁעֲרוּ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם יְהוָה׃ כִּי שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר

Trāsla.B.Vic.

& populo terre. Et bellabūt aduersum te & nō preualebunt: quia ego tecum sum ait dominus vt liberem te. 2.

ET factum est verbū dñi ad me dicens. Vade & clama in auribus hierusalem: dicens. Hec dicit dñs. Recordat sum tui miserās adolescentiā tuā & charitatē despōsatiōis tue: qñ secuta es me in deserto: in terra q̄ nō seminatur. Sanctus israel dñō primitie frugū ei9. Oēs qui deuorant eum delinquūt: mala venīēt super eos dicit dominus. Audite verbum dñi domus iacob: & omnes cognationes domus israel. Hec dicit domin9. Quid inuenerunt patres vestri in me iniqtatis: qa elongauerūt a me: & ambulauerūt post vanitatē: & vani facti sunt. Et nō dixerunt: vbi est dñs qui ascēdere nos fecit de tra egypti qui traduxit nos per desertum: per terrā inhabitabilem & inuiam per terrā sitis: & imaginē mortis: & per terrā in q̄ nō ambulauit vir neq habitauit homo. Et induxi vos in terrā carmeli: vt comederetis fructum eius & bona illi9. Et ingressi cōtaminastis terrā meā: & hereditatē meā posuistis in abominationē. Sacerdotes non dixerunt vbi est dñs: & tenentes legem nescierunt me: & pastores puaricati sunt in me. Et prophete pphetarūt in baal: & idola secuti sunt. Propterea adhuc iudicio cōtendam vobiscū: ait dñs & cum filiis patris discepta bo. Transite ad insulas cethim & videte: & in cedar mittite & considerate vehemēter: & videte si facta est huiuscemodi: si mutauit gens deos suos: & certe ipsi non sunt dii. Populus vero me mutauit gloriā suā in idolū. Obstupescite celi super hoc: & porte ei9 desolamini vehemēter dicit dominus. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt fontem

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

τ pplo terre: τ debellabūt te: τ nō καὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς, καὶ πολεμήσουσί σε, καὶ οὐ potērūt aduersus te: q: tecū sum ego libe μὴ δύνωνται πρός σε, διότι μετὰ σοῦ εἰμι ἐγὼ ἐξαιρεῖσ rare te: dicit dñs. θαί σε, λέγει κύριος. C.2.

ET factū est verbū dñi ad me dicēs: vade Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγον, πορεύου τ clama in aures hierū dicēs: hec dicit do καὶ βόα εἰς τὰ ὦτα ἰερουσαλὴμ λέγων, τάδε λέγει κύ min9: recordat9 sū mie adolescētie tue τ dilectiōis pfectio ριος, ἐμνήσθη ἐλέους νεότητός σου καὶ ἀγάπης τελει nis tue: vt sequereris tu sctm israel. ώσεώς σου, τοῦ ἐξακολουθῆσαί σε τῷ ἁγίῳ ἰσραὴλ dicit dñs. sctūs israel dño. ꝑmitte fru λέγει κύριος. ἅγιος ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ. ἀρχὴ ϕρυγμά gū ei9 oēs comedētes eū delinquent: των αὐτοῦ πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσιν, mala venīēt sup eos dicit dñs. audite verbū κακὰ ἥξει ἐπ' αὐτοὺς ϕησὶν κύριος. ἀκούσατε λόγου dñi dom9 iacob τ oīa familia dom9 israel κυρίου οἶκος ἰακὼβ καὶ πᾶσα πατριὰ οἴκου ἰσραήλ. hec dicit dñs: q̄d inuenerūt ꝑres vri in τάδε λέγει κύριος, τί εὗρόσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν me delictū: q: recesserūt lōge a me: ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, τ ābulauerūt post vanitates: τ vani facti καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώ sunt. τ nō dixerūt vbi est dñs q̄ eduxit nos θησαν. καὶ οὐκ εἶπον ποῦ ἐστι κύριος ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς de terra egypti: q̄ duxit nos in deserto ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ in terra ierpta τ inīa τ in terra sine aqua τ in ἐν γῇ ἀπείρῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ ἀν fructuosa: in terra in q̄ nō ābulauit in ea vir: τ κάρπῳ, ἐν γῇ ἐν ᾗ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῇ ἀνήρ, καὶ nō habitauit illic filī9 hoīs. τ introduxi vos οὐ κατῴκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. καὶ εἰσήγαγον ὑμᾶς in carmelū: vt māducaretis fructū ei9 τ εἰς γῆν καρμήλου, τοῦ φαγεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ καὶ bona ei9. τ ingressi estis τ cōtaminastis terrā τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. καὶ εἰσήλθετε καὶ ἐμιάνατε τὴν γῆν meā: τ hereditatē meā posuistis in abominatione. μου, καὶ τὴν κληρονομίαν μου ἔθεσθε εἰς βδέλυγμα. sacerdotes nō dixerūt vbi est dñs: τ ꝑscītes ol ἱερεῖς οὐκ εἶπον ποῦ ἐστι κύριος, καὶ οἱ ἀντιχόμενοι legē nō cognouerūt me: τ pastores ipie agebāt τοῦ νόμου οὐκ ἐπίσαντό μι, καὶ οἱ ποιμένες ἠσέβουν in me: τ ꝑphete ꝑphetabāt baal: τ εἰς ἐμέ, καὶ οἱ προφῆται προεφήτευον τῇ βάαλ, καὶ post iutile abierūt. ꝑpt hoc adhuc cōtē ὀπίσω ἀωφελοῦς ἐπορεύθησαν. διὰ τοῦτο ἔτι κρί dam vobiscū ait dñs. τ cū filiis σομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος. καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς filios vros discēptabo. q: trāsite insulas cet τῶν υἱῶν ὑμῶν κρινοῦμαι. ὅτι διέλθετε νήσους χιτ him τ videte τ in cedar mittite: τ cōsi γίεμ καὶ ἴδετε καὶ εἰς κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ νοή derate vehemēter: τ videte si facta sūt talia: si mu σατε σφόδρα, καὶ ἴδετε εἰ γέγονεν τοιαῦτα, εἰ ἀλ tabūt gēteo deos suos: τ hi nō sūt dii. λάξονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. ὁ at ꝑplus me mutauit gllam eop: de q̄ nō ꝑde δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτῶν, ἐξ ἧς οὐκ ὠφε rit eis. obstupuit celū sup hoc: τ ihorruit extra λήσονται. ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔφριξεν ἐπὶ modū vehemēter dicit dñs. q: duo mala fe πλεῖον σφόδρα λέγει κύριος. ὅτι δύο πονηρὰ ἐποί cit ꝑplus me. me dereliquerūt fontē κησεν ὁ λαός μου. ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν

aque viuētio: t foderūt sibi lacus contri-
ὕδατος ζώντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς ἀκκους συντετριμ
D too q̄ nō poterūt aquā cōtinere. nūq̄d seruꝰ est
μένους οἳ οὐ συνέσουται ὕδωρ συνέχειν· μὴ δοῦλός ἐστιν
Israel: aut verna est? q̄re in direptionē factꝰ est? sup
Ἰσραήλ, ἢ οἰκογενής ἐστιν; διατί εἰς προνομὴν ἐγένετο; ἐπ'
cū rugierūt leones: t dederūt vocē suā q̄
αὐτὸν ὠρύοντο λέοντες, καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν ὅτι
ordinauerūt terrā ei⁹ in vestructiōem: t ciuitates
ἔταξαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν, καὶ πόλεις
ejus vestructe sūt vt nō habitent. t
αὐτοῦ κατεσκάφησαν τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι· καὶ
filii mēpheos t taphneos agnouerūt te t illuserūt
υἱοὶ μέμφεως καὶ ταφνης ἔγνωσάν σε καὶ κατέπαιζόν
te. nōne istā fecerūt tibi q̄ dereliqsti tu me
σου. οὐχὶ ταῦτα ἐποίησάν σοι ἃ καταλιπεῖν σε ἐμὲ
dicit dñs deꝰ tuꝰ? t nūc q̄d tibi t vie egy-
λέγει κύριος ὁ θεός σου; καὶ νῦν τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ αἰγύ
pti vt bibas aquā geon? t q̄d tibi cū via assyri
που τοῦ πιεῖν ὕδωρ γιών; καὶ τί σοι τῇ ὁδῷ ἀσυρίε
os vt bibas aquā fluminū? corripiet te auer
ων τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν; παιδεύσει σε ἡ ἀσεβεί
sio tua: t malicia tua arguet te: t scito t vide
α σή σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε, καὶ γνῶθι καὶ ἴδε
q̄ amarū tibi relinqre te me dicit dñs de-
ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ λέγει κύριος ὁ θε
us tuꝰ. t nō cōplacui in te dicit dñs deꝰ tuꝰ:
ός σου. καὶ οὐκ εὐδόκησα ἐν σοὶ λέγει κύριος ὁ θεός σου,
q̄ a seculo cōfregisti iugū tuū: t diruptisti
ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, καὶ διέρρηξας
vincula tua: t dixisti: nō seruiā: sed i-
τοὺς δεσμούς σου, καὶ εἶπας, οὐ δουλεύσω, ἀλλὰ πο-
bo in oēm collē sublimē: t sub om-
ρεύσομαι ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ὑποκάτω παν
Eſai. ni ligno vmbroso tu illic diffundar in fornicatiōe
3.d. τὸ ξύλου κατασκίου ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ
mea. ego aūt plātaui te vitē fructiferā oēm
E μου. ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν
verā. quomō cōuersa es i amaritudinē vitis altena.
ἀληθινήν. πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν ἡ ἄμπελος ἡ ἀλλοτρία.
si laueris in nitro: t multiplicaueris tibi herbā:
ἐὰν ἀποπλύνῃς ἐν νίτρῳ, καὶ πλυνῖνς σεαυτῇ πόαν,
maculata es i iniqtatib⁹ tuis coā me dicit
κεκηλίδωσαι ἐν ταῖς ἀνομίαις σου ἐναντίον ἐμοῦ λέγει
dñs. quomō dices nō sū polluta: t post baal
κύριος· πῶς ἐρεῖς οὐκ ἐμιάνθην, καὶ ὀπίσω τῆς βααλ
nō ābulaui? vide vias tuas in sepulchro multitudie:
οὐκ ἐπορεύθην; ἴδε τὰς ὁδούς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ,
t scito q̄d feceris. ad vesperū vox vlulantis: vias
καὶ γνῶθι τί ἐποίησας· ὀλολύζει, τὰς ὁδοὺς
tuas dilatauit sup aquas solitudinis. in desiderio ani
αὐτῆς ἐπλάτυνεν ὑφ' ὕδατα ἐρήμου. ἐν ἐπιθυμίᾳ ψυ
me sue spūs portabat. tradita est: dō cōuer
χῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο. παροιδέν, τίς ἐπιστρέ
ct eā. oēs q̄rentes eā nō laborabūt.
ψει αὐτήν· πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιάσουσιν·
in humilitate illius reperiēt eā. auer-
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὑρήσουσιν αὐτήν· ἀπόστρε-
te pedē tuū a via aspera: t gut
ψον τὸν πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας, καὶ τὸν φά-
tur tuū a siti. illa aūt dixit viriliter agā q̄
ρυγγά σου ἀπὸ δίψους. ἡ δὲ εἶπεν ἀπελπίζομαι ὅτι
diligā alienos t post eos ābulabo.
ἠγάπησα ἀλλοτρίους καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο·
sicut cōfusio furis cū captꝰ fuerit: sic cōfundent⁹ si
ὡς αἰσχύνη κλέπτου ὅταν ἁλῷ, οὕτως αἰσχυνθήσονται οἶ-
kī israel ipi t reges eoꝝ t princi
κοι Ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχον
pes eoꝝ
τες αὐτῶν

"aque° viue: &ᵖ foderunt
ᵍsibiʳ cisternas: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉcisternasˢ dissipatasᵗ que
ʳcontinere ˢ non ʳ valent
ᵗaquas. ᵃNunqd seruus
est ᵇIsrael ᶜ aut ᵈvernacul⁹?
ᵍQuare ergo ᵇ factus est
ʰin predam? ᵏ Super eum
ˡrugierunt ᵐleones &ⁿ de
derunt ° vocem suam: ꝯ
ᵖposuerūtᵍterrā eiʳ in soli
tudinē. ˢCiuitates eiʳ exu
ste sunt: &ⁿ nō est ᵗ q̄ habi
tet in eis. ᵘFiliʳ quoqᵍ mē
pheosᵖ & taphneosᵗ cōstu
praueṙt te vsq; ad° verticē.
ᵛNunqd nō ʷillud ˣfactū est
ʸtibi: quia ᶻdereliqstiᵃ dñm
ᵇdeū tuū eo ᶜtpe quo ᵈduce-
bat teᵉ p viā. ᶠEt nūc ᵍqd
ʰtibi vis ⁱin via ᵏegypti: ˡvt
bibas ᵐaquam ⁿ turbidam?
°Et quidᵖ tibiʳ cū via ˢassy-
riorum ᵗ vt bibas ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘaquāᵛ fluminis. ʷ Arguet
teˣ malicia tua: ʸ& auersio
tua ᶻ increpabit te. ᵃ Scito
ᵇ& videᶜ quia ᵈ malum ꝯ
ᵉ& amarū estᶠ reliquisse te
ᵍdñm ʰdeū tuū: ⁱ & nō esse
ʲtimorem eius ᵏapud te ˡdi
citᵐ dñs ⁿ deus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
°exercituū. ᵖA seculo ᵍ cō-
fregistiʰ iugum meum ꝯ
ⁱrupistiʲ vincula meaⁱ & di
xistiˡ. ᵐNon ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿseruiam. ᵖ In ᵍ omni ° eni
ʳcolle ˢ sublimi: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ& subᵘ omniᵛ ligno ʷfrondo
soˣ tuᵞ pſternebaris ᶻmere
trix. ᵃEgo aūtᵇ plantaui te
ᶜvineā electā: ᵈomneᵉ semē
ᶠverū. ᵍQuō ergoʰ cōuer
saⁱ es ʲ mihi in ᵏ prauū ˡ vi-
neaᵐ aliena? ⁿSiᵒ laueris te
ᵖnitro ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠ& multiplicaueris ʳ tibi
herbāˢ borith: ᵗmaculata
es in ᵘiniqtate tuaᵛ coram
meʷ dicitˣ dñsʸ deᶻ? ᵃ Quō
ᵇdicis: ᶜnonᵈ sum polluta:
ᵉpostᶠ baalimᵍ non ꝯꝯꝯꝯ
ʰambulaui? ⁱ Videᵏ vias tu
as ˡin cōualle: ᵐscito ⁿ quid
°feceris. ᵖCursor ᵠ leuis ʳ ex
plicans ˢ vias suas: ꝯꝯꝯꝯ
ᵗonager ᵘ assuetᵛ in ʷ solitu
dine: ˣin desiderio ʸ aīe sue
ᶻattraxitᵃ ventum ᵇ amoris
sui. ᶜNullus ᵈauertet eam.
ᵉOēsᶠ qui q̄runt eāᵍ non
ʰdeficiēt: ⁱin mēstruis eiʲ
ᵏinueniēt eā. ˡProhibeᵐ pe
dē tuū ⁿ a nuditate: °& gut
turᵖ tuū ᵠ a siti. ʳ Et dixisti.
ˢDespaui: ᵗnequaq̄ faciā.
ᵘAdamaui ᵛqppe ʷalienos:
ˣ& post eos ʸ ambulabo.
ᶻQuō cōfunditurᵃ furᵇ qñ
ᶜdeprehēditur: ᵈsicᵉ cōfusi
suntᶠ domus ᵍ israelʰ ipsi
&ⁱ reges eoꝝ ʲ principes &

פְּרֵיהֶם וּנְבִיאֵיהֶם׃ אֹמְרִים לָעֵץ נָבָא
אָבִי אָתָּה וְלָאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתָּנוּ כִּי
פָנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָּנִים וּבְעֵת פָּנָה
רָעָתָם יֹאמְרוּ קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃ וְאַיֵּה
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָּךְ יְקוּמוּ אִם
יוֹשִׁיעוּךָ בְּעֵת רָעָתֶךָ כִּי מִסְפַּר
עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה׃ לַמָּה
תָּרִיבוּ אֵלַי כֻּלְּכֶם פְּשַׁעְתֶּם בִּי נְאֻם
יְהוָה׃ לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם
מוּסָר לֹא לָקָחוּ אָכְלָה חַרְבְּכֶם
נְבִיאֵיכֶם כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית׃ הַדּוֹר
אַתֶּם רְאוּ דְּבַר יְהוָה הֲמִדְבָּר הָיִיתִי
לְיִשְׂרָאֵל אִם אֶרֶץ מַאְפֵלָיָה
מַדּוּעַ אָמְרוּ עַמִּי רַדְנוּ לוֹא נָבוֹא
עוֹד אֵלֶיךָ׃ הֲתִשְׁכַּח בְּתוּלָה עֶדְיָהּ
כַּלָּה קִשְׁרֶיהָ וְעַמִּי שְׁכֵחוּנִי יָמִים
אֵין מִסְפָּר׃ מָה תֵּיטִיבִי דַרְכֵּךְ
לְבַקֵּשׁ אַהֲבָה לָכֵן גַּם אֶת רָעוֹת
לִמַּדְתִּי אֶת דְּרָכָיִךְ׃ גַּם בְּכַנָּפַיִךְ
נִמְצְאוּ דַם נַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים נְקִיִּם
לֹא בַמַּחְתֶּרֶת מְצָאתִים כִּי עַל
כָּל אֵלֶּה׃ וַתֹּאמְרִי כִּי נִקֵּיתִי אַךְ
שָׁב אַפּוֹ מִמֶּנִּי הִנְנִי נִשְׁפָּט
אוֹתָךְ עַל אָמְרֵךְ לֹא חָטָאתִי׃ מַה
תְּזַלִּי מְאֹד לְשַׁנּוֹת אֶת דַּרְכֵּךְ
גַּם מִמִּצְרַיִם תֵּבוֹשִׁי כַּאֲשֶׁר בּוֹשְׁתְּ
מֵאַשּׁוּר׃ גַּם מֵאת זֶה תֵּצְאִי וְיָדַיִךְ
עַל רֹאשֵׁךְ כִּי מָאַס יְהוָה בְּמִבְטָחַיִךְ
וְלֹא תַצְלִיחִי לָהֶם׃

Cap.iij. לֵאמֹר הֵן יְשַׁלַּח
אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָלְכָה מֵאִתּוֹ
וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר הֲיָשׁוּב אֵלֶיהָ
עוֹד הֲלוֹא חָנוֹף תֶּחֱנַף הָאָרֶץ
הַהִיא וְאַתְּ זָנִית רֵעִים רַבִּים
וְשׁוּב אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃ שְׂאִי עֵינַיִךְ
עַל שְׁפָיִים וּרְאִי אֵיפֹה לֹא שֻׁגַּלְתְּ

נבא
אבי אתה ואבן את ילדתנו כי
פנה פנה
רעתם יאמרו קומה והושיענו׃ ואיה
ישע עשה
קום ישע
יושיעוך בעת רעתך כי מספר
רוע ספר
עריך היו אלהיך יהודה׃ למה
עיר היה
תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם
רוב
יהוה׃ לשוא הכיתי את בניכם
נבה
מוסר לא לקחו אכלה חרבכם
נביאיכם כאריה משחית׃ הדור
נבא אבה
אתם ראו דבר יהוה המדבר הייתי
שמת ערפה
לישראל אם ארץ מאפליה
דבר היה
מדוע אמרו עמי רדנו לוא נבוא
אפל שחר
עוד אליך׃ התשכח בתולה עדיה
רוד בוא
כלה קשריה ועמי שכחוני ימים
שכח נתך
אין מספר׃ מה תיטיבי דרכך
עדה יום
לבקש אהבה לכן גם את רעות
סבר יטב
למדתי את דרכיך׃ גם בכנפיך
רוע
נמצאו דם נפשות אביונים נקיים
מצא אבה
לא במחתרת מצאתים כי על
נקה חתר
כל אלה׃ ותאמרי כי נקיתי אך
אמר נקה
שב אפו ממני הנני נשפט
שוב שפט
אותך על אמרך לא חטאתי׃ מה
את
תזלי מאד לשנות את דרכך
אתי שנה
גם ממצרים תבושי כאשר בושת
בוש
מאשור׃ גם מאת זה תצאי וידיך
יצא
על ראשך כי מאס יהוה במבטחיך
בטח
ולא תצליחי להם׃

Cap.iij. לאמר הן ישלח
איש את אשתו והלכה מאתו
איש
והיתה לאיש אחר הישוב אליה
היה שוב
עוד הלוא חנוף תחנף הארץ
חנף
ההיא ואת זנית רעים רבים
זנה רעה
ושוב אלי נאם יהוה׃ שאי עיניך
רבב נשא
על שפיים וראי איפה לא שגלת
שפה נאף

sacerdotes & prophete eorum: dicentes ligno: pater meus es tu: & lapidi tu me genuisti. Verterunt ad me tergū & non facie: & in tēpore afflictiōis sue: dicēt: surge & libera nos. Vbi sūt dii tui quos feciſti tibi? Surgant & liberēt te: in tpe afflictionis tue. Scām nūerū qp ciuitatū tuarū erant dii tui iuda. Quid vultis mecū iudicio cōtendere? Oēs dereliqſtis me dicit dominꝰ. Frustra percuſſi filios veſtros: diſciplinā nō receperūt. Deuorauit gladi veſter pphetas vros: quaſi leo vaſtator generatio eo vra. Videte verbū dñi. Nungd ſolitudo factus ſum iſraeli: aut terra ſerotina? Quare ergo dixit pplus meus receſſimus: nō veniemus vltra ad te? Nunqd obliuiſcetur virgo ornamēti ſui: aut ſponſa fascie pectoralis ſue? Pplus vero me obliti ſunt mei diebus inumeris. Quid niteris bonā oīdere viā tuā: ad q̄rendā dilectionē: q̄ inſup & malicias tuas docuiſti vias tuas: & in alis tuis inuctus eſt ſāguis animaꝝ pauperū & innocētum. Non in foſſis inueni eos: ſed in oibus q̄ ſupra memorati. Et dixiſti. Abſq; pctō & innocēs ego ſum: & q̄ pterea auertatur furor tuus a me. Ecce ego iudicio cōtendā tecū: eo q̄ dixeris: non peccaui. q̄ vilis facta es nimis: iterans vias tuas. Et ab egypto cōfunderis: ſicut cōfuſa es ab aſſur. Nā & ab iſta egredieris: & manꝰ tue erūt ſup caput tuū: q̄m obtriuit dñs cō fidentiā tuā: & nihil habebis proſperum. 3.

Vlgo dicitur. Si dimiſerit vir vxorem ſuam & recedens ab eo duxerit virū alterū: nūq̄d reuertetur ad eam vltra. Nunqd nō polluta erit & cōtaminata mulier illa? Tu aūt fornicata es cū amatoribꝰ multis: tñ reuertere ad me dicit dñs. Leua oculos tuos in directum: & vide vbi non proſtrata ſis? coo

τ ꝓphete eoꝝ ligno dixerūt: qꝛ pr me καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν τῷ ξύλῳ εἶπον, ὅτι πατήρ μου es tu: τ lapidi tu genuiſti me. τ verterūt ad me εἶ σύ, καὶ τῷ λίθῳ σὺ ἐγέννησάς με. καὶ ἔστρεψαν τὸ terga τ nō facies eoꝝ. τ in tpe malo νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν κα rū eoꝝ dicēt: surge: τ ſalua nos. τ vbi κῶν αὐτῶν ἐροῦσιν, ἀνάστα, καὶ σῶσον ἡμᾶς. καὶ ποῦ ſunt dii tui q̄s feciſti tibi: ſi surgēt εἰσιν οἱ θεοί σου οὓς ἐποίησας σεαυτῷ; εἰ ἀναστήσονται Ps. xxxi. τ ſaluabūt te in tpe afflictiōis tue. qz ſecm καὶ σώσουσί σε ἐν καιρῷ τῆς κακώσεώς σου. ὅτι κατὰ Deu. xxxii numerū ciuitatū tuaꝝ erāt dii tui iuda: τ ſecū ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν θεοί σου Ἰούδα, καὶ κα dū numerū viarū hierlim imolabāt baal. vt dā τὸν ἀριθμὸν ὁδῶν τῆς Ἰερουσαλὴμ ἔθυον τῷ Βάαλ· ἵνα τί lochmini ad me: oēs vos ipſe egiſtis: τ oēs λαλεῖτε πρός μι; πάντες ὑμεῖς ἠσεβήσατε, καὶ πάντες vos ipſe egiſtis n me dicit dñs dē. frustra ὑμεῖς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ λέγει κύριος ὁ θεός. μάτην percuſſi filios vros. diſciplinā nō recepiſtis. gla ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν· παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε· μά dius deuorauit ꝓphetas vros q̄ſi leo va χαιρα κατέφαγε τοὺς προφήτας ὑμῶν ὡς λέων ὁ ὀλε ſtator τ nō timuiſtis. audite verbū dñi hoc θρεύων καὶ οὐκ ἐφοβήθητε. ἀκούσατε λόγον κυρίου τὸ dicit dñs: nūq̄d ſolitudo factꝰ ſū iſraeli aut terra οἱ λέγει κύριος, μὴ ἔρημος ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ ἢ γῆ plena ſentiū. qz dixit ꝓplus me: nō ſeruiē πυκνερωμένη. διότι εἶπεν ὁ λαός μου, οὐ κυριευσό mus: τ nō veniem ad te ampliꝰ. nūq̄d obliuiſcet μεθα, καὶ οὐκ ἥξομεν πρὸς σέ ἔτι. μὴ ἐπιλήσεται ſponſa ornamēti ſui τ virgo faſcie pectora νύμφη τὸν κόσμον αὐτῆς καὶ παρθένος τὸν στολισ lis ſue: at ꝓplus me obliꝰ eſt mei dies quos μὸν αὐτῆς; ὁ δὲ λαός μου ἐπελάθετό μου ἡμέρας ἃς nō eſt numer. q̄d adhuc bonū ererebis in οὐκ ἔστιν ἀριθμός. τί ἔτι καλὴν ἐπιτηδεύσεις ἐν τῇ vita tua vt q̄ras dilectionē: nō ſic: ſed τ ὁδοῖς σου τοῦ ζητεῖν ἀγάπησιν; οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καὶ tu iniq egiſti vt polluereꝰ vias tuas: τ in σὺ ἐπονηρεύσω τοῦ μιᾶναι τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐν ταῖς manib tuis inuēti ſūt ſanguines aiarū inocētū nō in χερσί σου εὑρέθησαν αἵματα ψυχῶν ἀθώων οὐκ ἐν foſſis inueni eos: ſed in oi quercu. τ διορύγμασιν εὗρον αὐτούς, ἀλλ' ἐπὶ πάσῃ δρυΐ. καὶ dixiſti innocēs ſum: ſed auertat furor eiꝰ εἶπας ἀθῷος εἰμί, ἀλλὰ ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς αὐτοῦ a me. ecce ego litigo tecū: in eo qđ dixi ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ κρίνομαι πρὸς σέ, ἐν τῷ λέγειν tu nō peccaui. qz deſperaſti vehemēter vi σε, οὐχ ἥμαρτον· ὅτι κατεφρόνησας σφόδρα τοῦ iterareꝰ vias tuas. τ ab egypto con ἐξυτιμῶσαι τὰς ὁδούς σου. καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου κα fuderis: ſicut ab aſſur. qz τ hinc egredieris. τ θαιχυνθήσῃ, ὡς ἀπὸ Ἀσσούρ. ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἐξελεύσῃ. καὶ manus tue ſup caput tuū: qz repulit dñs αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ὅτι ἀπώσατο κς ſpē tuā τ nō proſperaberis in ea. τὴν ἐλπίδα σου καὶ οὐκ εὐοδωθήσῃ ἐν αὐτῇ. Ca.5.

Si dimiſerit vir vxorē ſuā: τ recelſe Ἐὰν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀπέλ rit ab eo: τ fuerit viro alteri: nūq̄d reuer ἐκ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ ἀποκάμπτουσα tēo reuertet ad eū vltra: nōne cōtaminata cōtaminabit σα ἀποκάμψει πρὸς αὐτὸν ἔτι; οὐ μεμολυσμένη μιανθήσεται mulier illa: τ fornicata eo in paſtoribꝰ mul γυνὴ ἐκείνη, καὶ συνεξεπόρευσας ἐν ποιμέσι πολ tis: τ reuertebaris ad me: dicit dñs. leua λοῖς; καὶ ἀπέκαμψάς πρός με, λέγει κύριος. ἆρον τοὺς oculos tuos in directū: τ vide vbi nō proſtrata ſis ὀφθαλμούς σου εἰς εὐθεῖαν, καὶ ἴδε ποῦ οὐχὶ ἐξεφύρης

in viis sedisti et' q̃si cornix deser
ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς ἐκάθισας αὐτῇς ὡσεὶ κορώνη ἔρημω=
ta: ꝛ polluisti terrã in fornicationib⁹ tuis
μένη, καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις σου
ꝛ in malicijs tuis. ꝛ habuisti pastorem mul=
καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου. καὶ ἔχεις ποιμένα πολ
tos in offensionẽ tuã. facies meretricis fcã est tibi:
λοὺς εἰς πρόσκομμά σου. ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι,
B sine rubore facta es ad oẽs: nõne vsq; nũc me voca
ἀναισχύντησας πρὸς πάντας οὐχ ἵως νῦν μοι ἐκά
sti ꝛ patrẽ ꝛ ducẽ virginitatis tuæ:
λεσας καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς παρθενίας σου;
nũqd manebit in seculũ: aut custodiet in victo
μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ διαφυλαχθήσεται εἰς τέ=
riã? ecce loquuta es ꝛ fecisti mala hec
λος; ἰδοὺ ἐλάλησας καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦ
tis; ꝛ potuisti. ꝛ dirit dñs ad me in
τα καὶ ἐδυνήθης. καὶ εἶπεν κύριος πρός με ἐν ταῖς
diebꝰ regis iosie vidisti q̃ fecit mihi
ἡμέραις τοῦ βασιλέως Ἰωσίου ἑώρακάς ἃ ἐποίησεν μοι ἡ
habitatio israel: abiit sup oẽm mõtẽ excelsum ꝛ
ã.1.b. κατοικία τοῦ Ἰσραήλ; ἐπορεύθη ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν καὶ
sub oi ligno frõdoso ꝛ fornicata est ibi
ὑπὸκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους καὶ ἐπόρνευσεν ἐκεῖ
C ꝛ dixi postq̃ fornicata est tpa hec oia:
καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορνεῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα,
ad me cõuertere ꝛ nõ est reuersus. ꝛ vidit
πρός με ἀναστρέψαι καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν. καὶ εἶδεν τὴν
defomitatẽ ei⁹ p̃uaricatrix iuda: ꝛ vidi q:
ἀσυνθεσίαν αὐτῆς ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα καὶ εἶδον ὅτι
p oibus p q̃⁹ relicta est in his mechata ẽ
περὶ πάντων ὧνπερ κατελείφθη ἐν αὐτοῖς ἐμοιχᾶτο
habitatio israel. ꝛ dimisi eã: ꝛ
ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτήν, καὶ
dedi ei libellũ repudii in manꝰ ei⁹
ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐ=
tus: ꝛ nõ timuit p̃uaricatrix iuda. ꝛ abiit
τῆς, καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη
ꝛ fornicata est ꝛ ipa ꝛ fetã est in nichilũ forni
καὶ ἐπόρνευσεν καὶ αὐτὴ καὶ ἐβεβήλωσε τὴν ἐπόρνευσιν
catio ei⁹: ꝛ mechata est in lignũ ꝛ lapi
αὐτῆς, καὶ ἐμοίχευσεν εἰς τὸ ξύλον καὶ εἰς λί
dẽ. ꝛ in oibus his nõ reuersa est ad me
θον. ꝛ in πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπεστράφη πρός με ἡ
D p̃uaricatrix iuda ex toto corde suo sed in
ἀσύνθετος Ἰούδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς ἀλλ' ἐν
mẽdacio. ꝛ dirit dñs ad me: iustificauit ani
ψεύδει. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἐδικαίωσεν τὴν ψυ=
mã suã israel ab p̃uaricatrice iuda. vade
χὴν αὐτῆς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀσυνθέτου Ἰούδα. πορεύου
ꝛ lege sermones istos ad aqlonẽ: ꝛ dices:
καὶ ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους πρὸς βορρᾶ, καὶ ἐρεῖς,
cõuertere ad me dicit dñs: ꝛ nõ
ἐπίστρεφε πρός με λέγει κύριος, καὶ οὐ μὴ
firmabo faciẽ meã sup vos:
ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς,
q: misericors ego sũ dicit dñs: ꝛ nõ irascar vobis
ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος, καὶ οὐ μηνῶ ὑμῖν
in seculũ. verũtñ scito iniqtatẽ tuã: q: in vo
εἰς τὸν αἰῶνα. πλὴν γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου, ὅτι εἰς κύ
A minũ deũ tuũ ipse egisti: ꝛ effudisti vias
ριόν τὸν θεόν σου ἐπίβασας, καὶ διήχιας τὰς ὁδούς
tuas in alienos sub oi ligno frõdoso:
σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους,
at vocẽ meã nõ audisti dicit dñs. cõ
B τῆς δὲ φωνῆς μου οὐχ ὑπήκουσας λέγει κύριος. ἐπι
vertimini filii aposlate dicit dñs: q:
στράφητε υἱοὶ ἀφισταμένοις λέγει κύριος, διότι

"In °viis ᵖ sedebas expe=
ctans ᵍ eos ʳ quasi latro ꝏ
° in solitudine: ˢ & polluisti
"terrã ˢ in fornicationibus
tuis ʳ & malicijs tuis. Quã
obrẽ ˢ phibite sunt ᵃ stille
pluuiarũ: ᵇ & serotin⁹ iber
ˢ nõ ° fuit. ᶜ Frons ʳ mulieris
ᵍ meretricis ᵇ facta est ˢ tibi:
ᵇ noluisti ˢ erubescere. ᵐ Er
go saltem ᵃ amodo ° voca
ᵛ me ᵍ pr̃ meus : ᶜ dux ᵇ virgi
nitatis mee ˢ tu es. ᵃ Nũqd
irascetis ˢ in ꝑpetuũ ʳ aut ᵖ
seuerabis ᵃ in finẽ ! ᵇ Ecce
ᶜ locuta es ᵍ & fecisti ᶜ mala:
ᶠ & potuisti. ᵃ Et dixit ᵇ dñs
ˢ ad me: ᵃ in diebus ˢ iosie
ᵐ regis. " Nunquid vidisti
° que ʳ fecerit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ auersatrix ˢ israel: ᵃ Abiit
ʳ sibimet ᵃ super ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢ omnẽ ʳ montem ᵗ excel=
sum: ᵃ & ᵇ sub ᶜ omni ᵇ ligno
ᶜ frondoso: ᵗ & fornicata est
ᵃ ibi. ᵇ Et dixi: ˢ cum ꝏꝏꝏꝏ
ᵃ fecisset ᵃ hec ᵐ omnia: ° ad
me ʳ reuertere: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ & nõ ° est reuersa. ᵃ Et vidit
ᶜ preuaricatrix ᵃ soror eius
ˢ iuda: ᵗ quia ᵃ pro ʳ eo ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ q: ᶜ mechata esset ᶠ auersa
trix ᵈ israel ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ dimisissem eam: ᶜ & dedi
sem ᵉ i ˢ libellum ᵐ repudii:
° & non ʳ timuit ᵗ preuarica
trix ʳ iuda ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖ soror eius: ʳ sed abiit ᵃ &
fornicata est ᶜ etiã ᵗ ipsa: ᵗ &
ᵃ facilitate ᵇ fornicationis
sue ᶜ cõtamínauit ᶠ terram:
ʳ & mechata est ᵍ cum ˢ lapi
de ᶜ & ᵇ ligno. ᵗ Et ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ in oibus ᵃ his ° non ᶠ est re
uersa ᵍ ad me ʳ p̃uaricatrix
ᵖ soror eius ᵗ iuda ᵃ in toto
ᶜ corde suo: ʳ sed ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃ in mendacio ᵇ ait ᶜ domi=
nus: ° & dixit ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ dñs ʳ ad me. ᵃ Iustificauit
ᵇ animã suam ᵗ auersatrix
ᵇ israel ᶜ comparatione pre
uaricatricis ᵐ iuda. " Vade
ᶜ & clama ᵍ sermones ʳ istos
ᵖ contra aquilonem: ꝏꝏ
ʳ & dices. ᵃ Reuertere ᵗ auer
satrix ᵈ israel: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗ ait ᵃ dñs: & ᵇ non ᶜ auertam
ᵗ faciem meam ᶜ a vobis :
ʳ quia ᵍ sanctus ᵇ ego sum
ᵗ dicit ᵃ dñs: & ᵗ nõ ᵐ irascar
ᵐ in perpetuũ. ° Verũtamẽ
ᵖ scito ᵍ iniqtatẽ tuã: ʳ qa ᵐ in
dñm ʳ deũ tuũ ᵐ p̃uaricata
es. ʳ Et dispersisti ᵗ vias tuas
ᵃ alienis ᵇ sub ᶜ omni ᵖ ligno
ᶜ frondoso: ʳ & vocẽ meam
ᵍ non ᵇ audisti: ᵗ ait ᵃ domi=
nus. ᵗ Conuertimini ꝏꝏ
ᵐ filii ᵐ reuertentes ° dicit
ᵖ dominus: ᵍ quia ꝏꝏꝏꝏꝏ

	ᵃ עַל ° דְּרָכִים ᵖ יָשַׁבְתְּ ᵍ לָהֶם ׃ כַּשַּׂרְבִּי	
ᵃ דֹּר ᵗ תָּנָף	ᵃ בְּמִדְבָּר ᵍ וַתַּחֲנִיפִי ° אֶרֶץ ᵗ בְּזְנוּתַיִךְ	
ᵗ זָנָה ʳ רַע	ᵗ וּבְרָעָתֵךְ ׃ וַיִּמָּנְעוּ ° רְבִבִים ° וּמַלְקוֹשׁ	
ᵗ מָטָר ʳ לֶקֶשׁ	ᵗ לֹא ° הָיָה ᵍ וּמַצַּח ᵗ אִשָּׁה ᵗ זוֹנָה ᵗ הָיָה	
ᵗ אִישׁ ʳ כָּלַם	ᵗ לָךְ ᵃ מֵאַנְתְּ ᵗ הָכָלֵם ׃ ᵐ הֲלוֹא ᵃ מֵעַתָּה	
ᵃ אָלַף ° נַעַר	° קָרָאתִי ᵖ לִי ᵃ אָבִי ᵗ אַלּוּף ᵗ נְעוּרַי ᵗ אָתָּה ׃	
° נָטַר ᵗ עֶלֶם	° הֲיִנטֹר ᵗ לְעוֹלָם ᵗ אִם ׃ יִשְׁמֹר ° לָנֶצַח	
ᵗ עָשָׂה ° עָשָׂה	° הִנֵּה ᵗ דִּבַּרְתְּ ° וַתַּעֲשִׂי ° הָרָעוֹת ᵗ וַתּוּכָלִי ׃	
ᵗ יָכַל		
° אָמַר ᵗ יוֹם	ᵗ וַיֹּאמֶר ° יְהוָה ᵗ אֵלַי ° בְּיֹמֵי ᵗ יֹאשִׁיָּהוּ	
° רָאָה	ᵐ הֲרָאִיתְ ° אֲשֶׁר ° עָשְׂתָה	
ᵖ שׁוּב	ᵖ מְשֻׁבָה ᵗ יִשְׂרָאֵל ° הֹלְכָה ׃ הִיא ° עַל	
ᵗ גָּבַהּ	ᵗ כָּל ᵗ הַר ᵗ גָּבוֹהַּ ° וְאֶל ׃ תַּחַת ° כָּל ° עֵץ	
ᵗ זָנָה	ᵗ רַעֲנָן ᵗ וַתִּזְנִי ° שָׁם ׃ ° וָאֹמַר ׃ אַחֲרֵי	
ᵖ שׁוּב	ᵗ עֲשׂוֹתַהּ ᵗ אֶת ᵐ כָּל ° אֵלֶּה ° אֵלַי ᵖ תָּשׁוּב	
ᵖ רָאָה ᵗ בָּגַד	ᵖ וְלֹא ׃ שָׁבָה ᵗ וַתֵּרֶא ᵗ בֹּגְדָה ᵗ אֲחוֹתָהּ	
ᵗ יְהוּדָה	ᵗ יְהוּדָה ׃ וָאֵרֶא ᵗ כִּי ° עַל ׃ כָּל ° אדות	
ᵗ אִישׁ ᵗ כָּלַם	° אֲשֶׁר ᵗ נָאֲפָה ᵗ מְשֻׁבָה ° יִשְׂרָאֵל	
ᵗ נָתַן ᵐ כְּרִיתֻת	° שִׁלַּחְתִּיהָ ᵗ וָאֶתֵּן ° אֶת ᵗ סֵפֶר ᵐ כְּרִיתֻתֶיהָ	
° אֵלָיו ° וְלֹא ° יָרְאָה ° בֹּגֵדָה ᵗ יְהוּדָה		
° אָח ᵗ יָלַךְ	° אֲחוֹתָהּ ׃ וַתֵּלֶךְ ᵗ וַתִּזֶן ᵗ גַּם ׃ הִיא ᵗ וְהָיָה	
° זָנָה ° קוֹל	° מִקֹּל ° זְנוּתָהּ ᵗ וַתֶּחֱנֵף ° אֶת ᵗ הָאָרֶץ	
° זָנָה ° חָנֵף	ᵗ וַתְּנָאֵף ° אֶת ° הָאֶבֶן ᵗ וְאֶת ° הָעֵץ ׃ וְגַם	
° נָאַף	ᵐ בְּכָל ° זֹאת ° לֹא ׃ שָׁבָה ° אֵלַי ᵗ בֹּגְדָה	
° שׁוּב	° מְשֻׁבָה ᵗ יִשְׂרָאֵל ° הֹלְכָה ׃ הִיא ° עַל	
° לֵבָב	° אֲחוֹתָהּ ᵗ יְהוּדָה ° בְּכָל ᵗ לִבָּהּ ׃ כִּי	
° אָמַר	° אִם ° בְּשֶׁקֶר ᵐ נְאֻם ° יְהוָה ׃ ° וַיֹּאמֶר	
	° יְהוָה ׃ אֵלַי ° צְדָקָה ° נַפְשָׁהּ ° מְשֻׁבָה	
	° יִשְׂרָאֵל ׃ מִבֹּגְדָה ° יְהוּדָה ׃ ° הָלֹךְ	
	° וְקָרָאתָ ° אֶת ° הַדְּבָרִים ° הָאֵלֶּה ° צָפוֹנָה	
	° וְאָמַרְתָּ ° שׁוּבָה ׃ מְשׁוּבָה ׃ יִשְׂרָאֵל	
° נְאֻם ° יְהוָה ׃ ° לוֹא ׃ אַפִּיל ° פָּנַי ׃ בָּכֶם		
° חָסִיד ᵐ נְטֹר	׃ כִּי ׃ חָסִיד ° אֲנִי ׃ נְאֻם ׃ יְהוָה ׃ לֹא ᵐ אֶטּוֹר	
° יָצַר	° לְעוֹלָם ׃ אַךְ ° דְּעִי ° עֲוֹנֵךְ ׃ כִּי ° בַּיהוָה	
° פָּזַר	° אֱלֹהַיִךְ ° פָּשַׁעַתְּ ׃ וַתְּפַזְּרִי ׃ אֶת ׃ דְּרָכַיִךְ	
	° לַזָּרִים ׃ תַּחַת ׃ כָּל ° עֵץ ׃ רַעֲנָן ׃ וּבְקוֹלִי	
	° לֹא ° שְׁמַעְתֶּם ׃ נְאֻם ° יְהוָה ׃ שׁוּבוּ	
	ᵐ בָנִים ° שׁוֹבָבִים ° נְאֻם ° יְהוָה ׃ כִּי	

Pritiua.heb.	Ter.heb.hiere.iij.	Trãsla.B.Vie.	Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.
אָנֹכִי בַּעַלְתִּי בָכֶם וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם		ego vir vester. Et assu	ego dñabor vobis & assumã vos vnũ de ciuitate
אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה שְׁנֵהשְׁפָחָה		mam vos: ooooooooooo	ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως
וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן וְנָתַתִּי לָכֶם נוא נתן		vnum de ciuitate: & du	& duos de cognatione: & itroducã vos in sion &
רֹעִים כִּלְבָבִי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה רעע בעה		os de cognatione ooooo	καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν καὶ
וְהִשְׁכִּילוּ וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם שכל כבה		& introducam vos in si	dabo vobis pastores scdm cor meũ
בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם יְהוָה פרה יום		on. Et dabo vobis ooooo	δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אמר ארן		pastores iuxta cor meũ:	& pascent vos pastores cũ scientia. &
וְלֹא יַעֲלֶה עַל לֵב וְלֹא יִזְכְּרוּ בו פרת עלה		& pascent vos scientia	καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης. καὶ
וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יֵעָשֶׂה עוֹד זכר פקד		& doctrina. Cũq multi	eritq si multiplicati fueritis & creueritis sup terrã dicit do
עשה		plicati fueritis & creueri	ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
בָּעֵת הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כסא		tis in terra in diebus illis	ριος. in diebus illo nõ dicẽt vltra: arca
הַוָּה וְנִקְווּ אֵלֶיהָ כָל הַגּוֹיִם לְשֵׁם		ait dominus: oooooooo	ρίος· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
יְהוָה לִירוּשָׁלַם וְלֹא יֵלְכוּ עוד		non dicent vltra arca te	testamẽti scti israel nõ ascẽdet in cor: nes
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָעוּ בַּיָּמִים		stamenti domini: ooooo	διαθήκης ἁγίου Ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
הָהֵמָּה יֵלְכוּ בֵית יְהוּדָה עַל בֵּית		neq ascendet sup cor	οὐ noiabit neq visitabit: & nõ fiet
יִשְׂרָאֵל וְיָבְאוּ יַחְדָּו מֵאֶרֶץ צָפוֹן צפן בוא		neq recordabũtur illi?	ἐπισκεφθήσεται οὐδ' ἐπισκοφήσεται, καὶ οὐ ποιήσεται
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת נחל		nec visitabitur: neq fi	vltra. in dieb illo & in tpe illo ve
אֲבוֹתֵיכֶם וְאָנֹכִי אָמַרְתִּי איך		et vltra. In tempore ooo	ὅτι· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κα
אָשִׁיתֵךְ בַּבָּנִים וְאֶתֶּן לָךְ אֶרֶץ שית נתן		illo vocabunt hierusalẽ	cabũt hierlm throno dñi: & cõgregabũ
חֶמְדַּת נַחֲלַת צְבִי צְבָאוֹת גּוֹיִם צבא		solium ooooooooooooo	λέσουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνος κυρίου, καὶ συναχθήσον
וָאֹמַר אָבִי תִּקְרְאִי לִי וּמֵאַחֲרַי לֹא תָשׁוּבִי שוב איש		dñi: & cõgregabũtur ad	tur ad eã oẽs gẽtes: & nõ ãbulabũt vltra
כֵּן בָּגַדְתֶּם בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם		eam oẽs gentes in noie	ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι
יְהוָה קוֹל עַל שְׁפָיִים נִשְׁמָע שפה שמע		domini in hierusalẽ: &	post cogitatiões cordis sui mali.
בְּכִי תַחֲנוּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הִעְוּוּ		non ambulabunt ooooo	ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
אֶת דַּרְכָּם שָׁכְחוּ אֶת יְהוָה		posit prauitatem cordis	in dieb illis cõuenιẽt dom iuda
אֱלֹהֵיהֶם שׁוּבוּ בָנִים שובב בנה		sui pessimi. In diebus oo	ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συναλεύσονται ὁ οἶκος Ἰούδα
אַחֲרֵי מְשׁוּבֹתֵיכֶם אֶרְפָּה רפא שוב		illis ibit domus iuda ad	in domũ israel: & veniẽt simul a terra
הִנֵּנוּ בָאִים אֵלֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אתה		domum ooooooooooooo	ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς
לַשֶּׁקֶר מִגְבָעוֹת הַמּוֹן הָרִים אֱכֵן נתן		israel: & venient simul	aqlonis & ab oib regionib ad terrã quã he
בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל ישע		de terra aquilonis oooo	βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
וְהַבֹּשֶׁת אָכְלָה אֶת יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ בוש יגע		ad terram quam dedi	reditare feci pres eoꝝ. & ego dixi: fiat
מִנְּעוּרֵינוּ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם		patribus vestris. Ego au	τικληρονόμησα τοὺς πατέρας αὐτῶν· κἀγὼ εἶπα, γένοι
אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם נְשֻׁכְנָה בנה שכן		tem dixi. Quomodo oo	dñe: q; ordiabo te in filios & dabo tibi terrã
בָּשְׁתֵּנוּ תְכַסֵּנוּ כְלִמָּתֵנוּ כִּי לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ		ponam te in filios & tri	ὁ κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
וַאֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם		buam tibi terram ooooo	electã hereditatẽ dei olpotẽtis gẽtiũ: &
		desiderabilẽ hereditatẽ	ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
		pclarã exercituũ gẽtiũ:	si patrẽ inuocatis me & a me nõ auerte
		Et dixi. Patrem vocabis	εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθέ με καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστρα
		me & post me ooooooo	φήσεσθε, πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ ἐξ ἧς ἂν συνοίκῃ αὐτῇ,
		ingredi nõ cessabis. Sed	sic cõtẽpsit in me dom israel dicit dñs. vox
		quo si contẽnat mulier	οὕτως ἀθέτησεν ἐξ ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ λέγει κύριος· φω
		amatorẽ suũ: sic cõtẽ	ex labijs audita ẽ ploratꝰ & deprcatiõis filioꝝ
		psit me dom israel dí	νὴ ἐκ χειλέων ἀκούσθη κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
		cit domin. Vox in viis	israel. q; iniqꝰ egefit in vijs eoꝝ: obliti sũt
		audita est: ooooooooooo	Ἰσραήλ. ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ἐπελάθοντο
		ploratus & vlulatus filio	dei scti eoꝝ. cõuertimini filii reuertẽtes: &
		rum israel: qm iniquã fe	θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. ἐπιστράφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ
		cerunt viam suam: obliti	sanabo cõtritiones vias. ecce hi noe eri
		sunt domini ooooooooo	ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν. ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσό
		dei sui. Conuertimini	mus tibi: q; tu dñs de nr es. vere in mẽda
		filii reuertentes: & oo	μεθά σοι, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ· ὄντως εἰς ψευ
		sanabo & auersiones ves	ciũ erãt colles & fortitudo mõtiũ: verũtñ
		tras. Ecce nos venimus	δος ἦσαν οἱ βουνοὶ καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν ἐπὶ
		ad te. Tu enim es dñs	dñm deũ nrm sal israel. at cõfu
		deus noster. Vere ooooo	κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ Ἰσραήλ. ἀλλ ἀσχύ
		mẽdaces erant colles &	sio cõsũpsit labores pfm nroꝝ ab
		multitudo montiũ. Ve	ια κατηνάλωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκεῖ
		re in domino deo nostro	adolescẽtia coꝝ: oues coꝝ & vitulos
		salus israel. ooooooooo	νους αὐτῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς μόχθους
		Confusio comedit labo	coꝝ: filios coꝝ & filias coꝝ.
		rem patrum nostrorum	αὐτῶν, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν·
		ab adolescentia nostra:	dominum in cõfusione nra: & cooperuit nos
		greges eorũ & armenta	ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ ἀσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
		eorum: filios eorũ & fi	ignominia nra: q; cotã deo nro pecca
		lias eorum. Dormiemus	ἡ ἀτιμία ἡμῶν, διότι ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρ
		in cõfusione nra: & ope	τομεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκ νεότητος ἡ
		riet nos ignominia nra:	στρα νῦν ἕως τῆς
		quoniã domino deo no	ἡμέρας
		stro peccauimus nos oo	
		& patres nostri ab adole	
		scentia nra vsq; ad diem	

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

hanc: ꝛ nõ audiuim⁹ vocẽ dñi
ταύτης, καὶ οὐχ ὑπακούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
dei nri.
θεοῦ ἡμῶν.

Ca.4.

A Sᾳ cõuersus fuerit ysrael dicit dñs ad me: con-
Ἐὰν ἐπιστραφῇ Ισραὴλ λέγει κύριος πρός μι, ἐπι-
uertetur ꝛ si abstulerit abominatiões ei⁹ ab
στραφήσεται. καὶ ἐὰν περιέλῃ τὰ βδελύγματα αὐτοῦ ἀπὸ
ore eius: ꝛ a facie mea timue
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου ἐυλα-
rit ꝛ iurauerit: viuit dñs cũ veritate: ꝛ in iudicio
βεῖται καὶ ὀμεῖται, ζῇ κύριος μετὰ ἀληθείας, καὶ ἐν κρίσει
ꝛ in iustitia: ꝛ bñdicẽt in ipo gẽtes: ꝛ
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐυλογήσουσιν ἐν αὐτῷ ἔθνη, καὶ
in ipo laudabũt deũ in hierlm. q⁹ hec di-
ἐν αὐτῷ αἰνέσουσιν τῷ θεῷ ἐν Ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέ-
cit dñs viris iuda ꝛ hieratoubꝰ hic
γει κύριος τοῖς ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν
rusalẽ: inouate vobis noualia: ꝛ nõ semine
Ierem. 1.d. Ἰερουσαλήμ, νιώσατε ἑαυτοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπείρε-
tis sup spinas. circũcidimini deo vr̃o: ꝛ circũci
τε ἐπ' ἀκάνθας. περιτμήκητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ περιτέ-
dite duriciã cordis vr̃i viri iuda ꝛ ha
μητε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κα-
bitãtes in hierlm: ne egrediat q̃si ignis furor meꝰ:
B τοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ, μὴ ἐξέλθῃ ὡς πῦρ ὁ θυμός μου,
ꝛ succendat: ꝛ nõ erit q̃ extinguat a fa
καὶ ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων ἀπὸ προσώ-
cie malicie adinuentionũ vr̃arũ. An
που πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν. ἀναγγείλατε ἐν
nũciate in iuda & in hierlm: & canite tuba in ter-
Ιουδα καὶ ἀκουσθήτω ἐν Ἱερουσαλήμ. εἴπατε σημά-
ra: clamate fortiter: & dicite: Cõgregamini &
τε σάλπιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κεκράξατε μέγα. εἴπατε
in grediamur ciuitates munitas: leuate signum in
cõgregamini: ꝛ ingrediamur in ciuitates mu-
συνάχθητε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς πόλεις τὰς τειχή-
sion. Cõfortamini: noli
τας. assumẽtes fugite ne stetis: festinate: nõ re-
te stare: qa malum ego adduco ab aquilone & cõtritionẽ magnã.
ῥεῖς. ἀναλαβόντες φύγετε μὴ στῆτε· σπεύσατε, μὴ στῆ-
Ascẽdit leo de cubili suo: & predo gentiũ se leuauit.
τε· q⁹ κακὰ ἐγὼ ἐπάγω ἀπὸ βορρᾶ καὶ συντριβὴν με-
Egressus est de loco suo vt ponat terrã tuã in so-
γάλην. ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ, καὶ ἐξανέστη
litudinẽ. Ciuitates tue habitãtur remanẽtes absq; habitatore.
πόλεσιν ἐξῆρεν, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, τοῦ θεῖ-
Sup hoc accigite vos cilitiis: plãgite & vlulate: qa nõ est
C nai terrã σου εἰς ἐρήμωσιν· καὶ αἱ πόλεις σου κα-
auersa ira furoris dñi a nobis. Et erit in die illa dicit dominus:
θεδοῦνται· vt nõ habitẽt ipe. sup
peribit cor regis & cor principũ: & obstupescent sacerdotes & pphete consternabũtur: & dixi. Heu: heu:
hoc accingimini cilicio: ꝛ plangite ꝛ vlu-
heu dñe deus. Ergo ne decepisti populum istũ & hierusalem: dicens: pax erit vobis.
τούτοις περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε καὶ ὀλο-
Ecce peruenit gladius vsq; ad animã. In tempore illo dicetur populo hnic & hierusalem: ventus vrens in
late: q⁹ nõ est auersa ira furoris dñi a no-
viis que sunt in deserto vie filie populi mei non ad vẽtilandũ & ad purgãdum. Spũs plenus ex his
bis. ꝛ erit in illa die dicit dñs: peribit
D ad purã neq; ad sctũ. spũs plenitudinis veniet mihi. nũc
μῶν· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἀπολεῖται
et ego loquar iudicia mea ad illos: ecce q̃si nubes
cor regis ꝛ cor principũ:
ἡ καρδία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων,
ꝛ sacerdotes extra se fiẽt: ꝛ pphete admirabunt.
καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκστήσονται, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται.
ꝛ dixi o dñator dñs ergo decipiẽs decepisti
καὶ εἶπα ὦ δέσποτα κύριος ἄρα ἀπατῶν ἀπάτησας τὸν
pplm hũc ꝛ hierlm vicẽs: pax erit vobis:
λαὸν τοῦτον καὶ τὸν Ἱερουσαλὴμ λέγων, εἰρήνη ἔσται ὑμῖν,
ꝛ pueniet gladi⁹ vsq; ad aiam eoꝝ. in tẽpo
καὶ ἄφιξεται ἡ μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν. ἐν τῷ καιρῷ
illo dicẽt pplo huic ꝛ hierlm. spũ
ἐκείνῳ ἐροῦσι τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ Ἰλὴμ· πνεύματι
erroris: in solitudie via filie ppli mei nõ
πλανήσεως, ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου οὐκ
ad purũ neq; ad sctũ. spũs plenitudinis veniet mihi. nũc
εἰς καθαρὸν οὐδὲ εἰς ἅγιον· πλήρωσις ἥξει μοι· νῦν
& ego loquar iudicia mea ad illos: ecce q̃si nubes
κἀγὼ λαλήσω κρίματά μου πρὸς αὐτούς, ἰδοὺ ὡς νεφέλη

Trãsla.B.Vie.

hanc & non audiuimus vocem domini dei nostri. 4.

SI reuerteris israel ait dñs: ad me conuertere. Si abstuleris abominationes tuas a facie mea & non offendicula tua a facie mea nõ cõmoueberis. Et iurabis viuit dñs in veritate & in iudicio & in iustitia & bñdicent eum gentes: ipsumq; laudabunt. Hec enim dicit dominꝰ viro iuda & hierusalẽ. Nouate vobis nouale: & nolite ꝛ serere sup spinas. Circumcidimini domino: & auferte preputia cordium vestrorũ viri iuda & habitatores hierusalẽ: ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea & succẽdatur: & nõ sit q̃ extinguat: propter malicias cogitationũ vr̃arũ. An nũciate in iuda & in hierusalẽ: & auditũ facite: loquimini & canite tuba i terra: clamate fortiter: & dicite. Cõgregamini & ingrediamur ciuitates munitas: leuate signum in sion. Cõfortamini: noli te stare: qa malum ego adduco ab aquilone & cõtritionẽ magnã. Ascẽdit leo de cubili suo: & predo gentiũ se leuauit. Egressus est de loco suo vt ponat terrã tuã in solitudinẽ. Ciuitates tue vastabũtur remanẽtes absq; habitatore. Sup hoc accigite vos cilitiis: plãgite & vlulate: qa nõ est auersa ira furoris dñi a nobis. Et erit in die illa dicit dominus: peribit cor regis & cor principũ: & obstupescent sacerdotes & pphete consternabũtur: & dixi. Heu: heu: heu dñe deus. Ergo ne decepisti populum istũ & hierusalem: dicens: pax erit vobis. Ecce peruenit gladius vsq; ad animã. In tempore illo dicetur populo hnic & hierusalem: ventus vrens in viis que sunt in deserto vie filie populi mei non ad vẽtilandũ & ad purgãdum. Spũs plenus ex his vẽiet mihi. Et nũc ego loquar iudicia mea cum eis. Ecce quasi nubes

Tex.heb.Viere.iiij. Pritiua.heb.

הַזֶּה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ׃

Cap.iiij.

אִם תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם
יְהוָה אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם תָּסִיר
שִׁקּוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תָנוּד׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ
חַי יְהוָה בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה
וְהִתְבָּרְכוּ בוֹ גוֹיִם וּבוֹ יִתְהַלָּלוּ׃
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ יְהוּדָה
וְלִירוּשָׁלִַם נִירוּ לָכֶם נִיר וְאַל
תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים׃ הִמֹּלוּ לַיהוָה
וְהָסִרוּ עָרְלוֹת לְבַבְכֶם אִישׁ יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ
חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין מְכַבֶּה מִפְּנֵי
רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם׃ הַגִּידוּ בִיהוּדָה
וּבִירוּשָׁלִַם תַּשְׁמִיעוּ וְאִמְרוּ וּתְקָעוּ
שׁוֹפָר בָּאָרֶץ קִרְאוּ מָלֹא וְאִמְרוּ
הֵאָסְפוּ וְנָבוֹאָה אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃
שְׂאוּ נֵס צִיּוֹנָה הָעִזּוּ אַל תַּעֲמֹדוּ
כִּי רָעָה אָנֹכִי מֵבִיא מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר
גָּדוֹל׃ עָלָה אַרְיֵה מִסְּבֻכּוֹ וּמַשְׁחִית
גּוֹיִם נָסָע יָצָא מִמְּקוֹמוֹ לָשׂוּם
אַרְצֵךְ לְשַׁמָּה עָרַיִךְ תִּצֶּינָה מֵאֵין
יוֹשֵׁב׃ עַל זֹאת חִגְרוּ שַׂקִּים סִפְדוּ
וְהֵילִילוּ כִּי לֹא שָׁב חֲרוֹן אַף
יְהוָה מִמֶּנּוּ׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם
יְהוָה יֹאבַד לֵב הַמֶּלֶךְ וְלֵב הַשָּׂרִים
וְנָשַׁמּוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים יִתְמָהוּ׃
וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה אָכֵן הִנְשֵׂא
הִנְשֵׂאתָ לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלִַם
לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְנָגְעָה
חֶרֶב עַד הַנָּפֶשׁ׃ בָּעֵת הַהִיא יֵאָמֵר
לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלִַם רוּחַ צַח
שְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בַּת עַמִּי לוֹא
זָרָה וָבָר לוֹא לְזָרוֹת וְלוֹא לְהָבֵר׃ רוּחַ מָלֵא מֵאֵלֶּה
יָבוֹא לִי עַתָּה גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר
מִשְׁפָּטִים אוֹתָם׃ הִנֵּה כַּעֲנָנִים

Text.heb.Viere.iiij. Pritiua.heb.

הַזֶּה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ׃

Cap.iiij.

אִם תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם
יְהוָה אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם תָּסִיר
שִׁקּוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תָנוּד׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ
חַי יְהוָה בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה
וְהִתְבָּרְכוּ בוֹ גוֹיִם וּבוֹ יִתְהַלָּלוּ׃
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ יְהוּדָה
וְלִירוּשָׁלִַם נִירוּ לָכֶם נִיר וְאַל
תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים׃ הִמֹּלוּ לַיהוָה
וְהָסִרוּ עָרְלוֹת לְבַבְכֶם אִישׁ יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ
חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין מְכַבֶּה מִפְּנֵי
רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם׃ הַגִּידוּ בִיהוּדָה
וּבִירוּשָׁלִַם תַּשְׁמִיעוּ וְאִמְרוּ וּתְקָעוּ
שׁוֹפָר בָּאָרֶץ קִרְאוּ מָלֹא וְאִמְרוּ
הֵאָסְפוּ וְנָבוֹאָה אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃
שְׂאוּ נֵס צִיּוֹנָה הָעִזּוּ אַל תַּעֲמֹדוּ
כִּי רָעָה אָנֹכִי מֵבִיא מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר
גָּדוֹל׃ עָלָה אַרְיֵה מִסְּבֻכּוֹ וּמַשְׁחִית
גּוֹיִם נָסָע יָצָא מִמְּקוֹמוֹ לָשׂוּם
אַרְצֵךְ לְשַׁמָּה עָרַיִךְ תִּצֶּינָה מֵאֵין
יוֹשֵׁב׃ עַל זֹאת חִגְרוּ שַׂקִּים סִפְדוּ
וְהֵילִילוּ כִּי לֹא שָׁב חֲרוֹן אַף
יְהוָה מִמֶּנּוּ׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם
יְהוָה יֹאבַד לֵב הַמֶּלֶךְ וְלֵב הַשָּׂרִים
וְנָשַׁמּוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים יִתְמָהוּ׃
וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה אָכֵן הִנְשֵׂא
הִנְשֵׂאתָ לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלִַם
לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְנָגְעָה
חֶרֶב עַד הַנָּפֶשׁ׃ בָּעֵת הַהִיא יֵאָמֵר
לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלִַם רוּחַ צַח
שְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בַּת עַמִּי לוֹא
זָרָה וָבָר לוֹא לְזָרוֹת וְלוֹא לְהָבֵר׃ רוּחַ מָלֵא מֵאֵלֶּה
יָבוֹא לִי עַתָּה גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר
מִשְׁפָּטִים אוֹתָם׃ הִנֵּה כַּעֲנָנִים

Pri.	Ter.heb.hiere.iiij.	Trā. B.	Trā. Gre. lxx. cū iter. latina.
יַעֲלֶה	ᵍascendet: ᵗ& q̄si tēpestas	ascendet: ᵗ & sicut tēpestas	ascendet: τ sicut tēpestas currus ei⁹. veloci
כְּמוֹ	ʰ currus eius. ⁱ Velociores	currus eius. Velociores	ἀναβήσεται, καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα αὐτοῦ. κουφό
נְשָׁרִים	ʲaquilis ᵏequi illi⁹. ˡ Ve no	aquilis equi illi? Ve no	oteos aglio equi ei⁹. ve nobis q̄ſi miſeri facti ſu
סוּסָיו	bis ᵐquoniā ⁿvaſtati ſum⁹.	bis quoniā vaſtati ſum?.	τερει αὐτῶν ὑπερσει αὐτοῦ. ἐναι ἡμῖν ὅτι ταλαιπωρεῖσ
אוֹי־לָנוּ	ᵒLaua ᵖa malicia ᵍcor tuū	Laua a malicia cor tuū	mus. laua a malicia cor tuū hieruſa
כִּי שֻׁדָּדְנוּ	ʳhierusalem: ˢyt ooooooooo	hierusalem: yt oooooooo	λημ. ἀπόπλυνε ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου Ἰερουσα
כַּבְּסִי	ᵗsalua fias. ᵘ Vſquequo	salua fias . Vſquequo	lem: vt ſaluerio. vſq; quo erūt in te cogitatio
מֵרָעָה	ˣmorabuntur ʸin te oooo	morabuntur in te oooo	λήμ, ἵνα σωθῇς. ἕως πότε ὑπάρξουσιν ἐν σοὶ διαλογι
לִבֵּךְ	ᶻcogitatiōes ᵃᵃnoxde? ᵃᵇ Vox	cogitatiōes noxde? Vox	nes dolor tuor? q; vox ānūciantis ex dan veniet
יְרוּשָׁלִַם	ᵃᶜpeniz ᵃᵈannūciantis ᵃᵉa dan:	peniz annūciantis a dan:	σμοὶ πόνων σου; ὅτι φωνὴ ἀπαγγέλλοντος ἐκ Δὰν ἧκ
תִּוָּשֵׁעִי	ᵃᶠ& notū faciētis ᵃᵍidolū ᵃʰde	& notū faciētis idolū de	τ audiet volor de mōte ephraim. recordamini gēte
עַד־מָתַי	monte ⁱ effraim . ʲ Dicite	monte effraim . Dicite	καὶ ἀκουσθήσεται πόνος ἐξ ὄρους Ἐφραίμ. ἀναμνήσθητε ἔθν
תָּלִין	ᵏgētibus. ˡEcce ᵐ audatum	gētibus. Ecce audatum	ecce ānūciate in hierlm: cuſtodes venīt de
בְּקִרְבֵּךְ	eſt ⁿin ᵒhierusalem ooooooo	eſt in hierusalem oooooo	Δὰν ἀπαγγείλατε ἐν Ἰερουσαλήμ, συσφραὶ ἔρχονται ἐκ
מַחְשְׁבוֹת	ᵖcuſtodes ᵍvenire ʳde terra	custodes venire de terra	terra alōge: τ dederūt sup ciuitates iuda vo
אוֹנֶךָ	ˢlonginqua : oooooooooooo	longinqua : oooooooooooo	γῆς μακρόθεν, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα φω
כִּי קוֹל	ᵗet dare ᵘ ſuper ˣ ciuitates	et dare super ciuitates	ces ſuas. q̄ſi cuſtodiētes agrū facti ſūt ſup eā i cir
מַגִּיד	ʸinda ᶻvocem ſuam . oooo	inda vocem ſuam . oooo	κλῳ αὐτῶν. ὡς φυλάσσοντες ἀγρὸν ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύ
מֵהַר	ᵃᵃQ uaſi cuſtodes ᵃᵇagrorū	Quaſi cuſtodes agrorū	cuitu. q; me negleriſti dicit dñs: vie tue τ
אֶפְרָיִם	ᵃᶜfacti ſunt ᵃᵈſup eā ⁱn gyro:	facti ſunt ſup eā in gyro:	κλω. ὅτι ἐμοῦ ἠμέλησας λέγει κύριος, ἀνόδοί σου καὶ
וְהַזְכִּירוּ	ᵃᵉquia ᵃᶠme ad iracundiā ᵃᵍp	quia me ad iracundiā p	adinuētiōes tue fecerūt hec tibi. iſta ma
לַגּוֹיִם	uocauit ʰ dicit ⁱ dñs. ʲ Vie	uocauit ' dicit a dñs. b Vie	τὰ ἐπιτηδεύματά σου ἐποίησαν ταῦτά σοι. αὕτη κα
הַשְׁמִיעוּ	tue ᵏ& cogitatōes tue ˡfece	tue c& cogitatōes tue b fece	licia tua: q; amara: q; tetigit vſq; ad cor tuū.
עַל־יְרוּשָׁלִַם	rūt ᵐhec ⁿ iba. ᵒ Iſta ᵖmalicia	rūt c hec ' iba. d Iſta b malicia	κία σου, ὅτι πικρά, ὅτι ἥψατο ἕως τῆς καρδίας σου. τὴν
נֹצְרִים	tua: ᵠquia ʳamara: ˢqa ᵗteti	tua: quia amara: qa teti	ventrē meū vētrē meū doleo: τ ſenſus
בָּאִים	git ᵘcor tuū. ᵛ Ventrē meū	git cor tuū. Ventrē meū	κοιλίας μου τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ, καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς
מֵאֶרֶץ	ʷvētrē meū ˣdoleo: ʸ ſenſuſ	vētrē meū doleo: ſenſuſ	coadio mei. me ꝑmit aia mea: lacerabit τ cor
הַמֶּרְחָק	ᶻcordis mei ᵃᵃ turbati ſunt	cordis mei turbati ſunt	καρδίας μου, μὲ μάσθη ψυχή μου, ταραχθήσεται καὶ ἡ καρ
וַיִּתֵּן	ᵃᵇin me. ᵃᶜ Nō ᵃᵈtacebo. ᵃᵉ Q uñ	in me. Nō tacebo. Q uñ	meū: nō tacebo q; vocē tube audiuit
קוֹלָם	ᵃᶠvocem ᵃᵍ buccine ʰ audiuit	vocem buccine audiuit	δία μου, οὐ σιωπήσομαί τι φωνὴ σάλπιγγος ἤκουσεν ἡ
עָרֵי	ⁱanima mea : ʲ clamorem	anima mea : clamorē ſilii	aia mea: clamorē ſilii τ miſerie cōtritionē
יְהוּדָה	ᵏprelii. ˡ Contritio ᵐ ſuper	prelii. Contritio ſuper	ψυχή μου, κραυγὴν πολέμου καὶ ταλαιπωρίας συντριμμὸν
קוֹלֵם	ⁿcontritionē ᵒ vocata eſt:	contritionē vocata eſt:	inuocat: q̄ſi fatigate eſt oio terra repēte: τε
הַמָּה	ᵖ& ᵠvaſtata eſt ʳois ˢterra.	& vaſtata eſt ois terra.	ἐπικαλεῖται, ὅτι ταλαιπώρηκεν πᾶσα ἡ γῆ ἄφνω, τι
עָרֵינוּ	ᵗRepente ᵘvaſtata ſunt ˣ ta	Repente vaſtata ſunt ta	ſtanū eſt tabernaculū: vilaniate ſūt pelles mee. q; vſq
מוֹשְׁבוֹת	bernacula mea : ʸ ſubito	bernacula mea : ſubito	ταλαιπώρηκεν ἡ σκηνή, διεσπάσθησαν αἱ δέρρεις μου. ἕως
אָהֳלַי	ᶻpelles mee. ᵃᵃ Vſquequo	pelles mee. Vſquequo	quo videbo fugientes: audio vocē tubarū: q;
רָגַע	ᵃᵇvidebo ᵃᶜfugientē: ᵃᵈ audiā	videbo fugientē: audiā	πότε ὄψομαι φεύγοντας; ἀκούω φωνὴ σάλπιγγος, ὃ
יְרִיעֹתָי	ᵃᵉvocem ᵃᶠ buccine! ᵃᵍ Quia	vocem buccine! Quia	pricipes ppli mei me nō cognouerūt. filii
עַד־מָתַי	ʰflultus ⁱpopulus me ʲ me	flultus populus me me	τι οἱ ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ μου ἐμὲ οὐκ ἔγνωσαν. υἱοὶ ἄ
אֶרְאֶה	ᵏnon ˡcognouit. ᵐ Filii ⁿ in	non cognouit. Filii in	ſipiētes ſunt τ nō itelligētes: ſapiētes ſūt vt male faciāt:
נֵס	ᵒſipientes ᵖſunt ᵠ&	ſipientes ſunt &	φρονίς ἐισι καὶ οὐ συνετοί, σοφοὶ ἐισι τοῦ κακοποιῆσαι,
שָׁמְעָה	ʳvecordes. ˢ Sapientes ᵗ ſunt	vecordes. Sapientes ſunt	at bñ facere nō ſcierūt. aſpexi ad
קוֹל	ᵘvt faciant mala :	vt faciant mala :	τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπίγνωσαν. ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν
שׁוֹפָר	ᵛbene autem facere ʷ ne	bene autem facere ne	terrā: τ ecce nihil: τ in celā: τ nō erāt
הַגִּידוּ	ˣſcierunt. ʸ Aſpexi	ſcierunt. Aſpexi	γῆν, καὶ ἰδοὺ οὐδέν, καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἦν τὸ
וְאֶל־אֹת	ᶻterrā ᵃᵃ& ecce ᵃᵇvacua erat	terrā & ecce vacua erat	lumina ei⁹. vidi mōtes: τ erāt tremētes: τ om
שְׂאוּ	ᵃᶜ& nihil: ᵃᵈ&	& nihil: &	φῶτα αὐτοῦ. ἐθεώρουν τὰ ὄρη, καὶ ἦν τρόμος τὰ, καὶ πά
נוּסוּ	ᵃᵉcelos ᵃᶠ& non erat ᵃᵍ lux in	celos & non erat lux in	nes colles cōturbatos. aſperi: τ ec
אַל־תַּעֲמֹדוּ	eis. ʰ Vidi ⁱ montes:	eis. Vidi montes:	τὰς τοὺς βουνοὺς ταραχθέντας. ἐπέβλεψα, καὶ ἰδοὺ
כִּי־רָעָה	ʲ& ecce ᵏ mouebantur ˡ &	& ecce mouebantur &	ce nō erat hō τ ola volatilia
אָנֹכִי	ᵐomnes ⁿcolles	omnes colles	θρώπου οὐκ ὑπῆρχεν ἄνθρωπος καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τ
מֵבִיא	ᵒconturbati ſunt. ᵖ Intui	conturbati ſunt. Intui	celi terrefacta ſūt. vidi τ ecce carmel⁹ deſert⁹ τ om
וְשֶׁבֶר	ᵠtus ſum ʳ& ˢnon erat ᵗ hō:	tus ſum & non erat hō:	ἐθεώρουν καὶ ἰδοὺ ὁ κάρμηλος ἔρημος καὶ πᾶ
גָּדוֹל	ᵘ& omne ᵛvolatile ʷceli ˣ re	& omne volatile celi re	neo ciuitateo incenſe igni: a fa
הַזֶּה	ʸceſſit. ᶻ Aſpexi :	ceſſit. Aſpexi :	σαι αἱ πόλεις ἐμπεπυρισθήσαι πυρί, ἀπὸ προσώ
וְהִנֵּה	ᵃᵃet ecce ᵃᵇ carmelus ᵃᶜ deſer	et ecce carmelus deſer	cie dñi τ a facie ire furoris ei⁹ deſtructe
הַכַּרְמֶל	tus: ᵃᵈ& omnes ᵃᵉvrbes eius	tus: & omnes vrbes eius	του κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ ἐφαν
הַמִּדְבָּר	ᵃᶠdeſtructe ſunt: ᵃᵍa facie ʰdo	deſtructe ſunt: a facie do	ſunt. hec dicit dñs: deſerta erit oio terra:
וְכָל	mini : ⁱ & a facie ʲ furoris	mini : & a facie furoris	δῆσαι. τάδε λέγει κύριος, ἔρημος ἔσται πᾶσα ἡ γῆ,
עָרָיו	eius. ᵏHec ˡeni ᵐdicit ⁿdñs.	eius. Hec eni dicit dñs.	cōſumatione aūt nō facia. ſup hio lugeat
נִתָּצוּ	ᵒDeſerta ᵖerit ᵠomnis	Deſerta erit omnis	συντέλειαν δὲ οὐ μὴ ποιήσω. ἐπὶ τούτοις πενθήσει ἡ
מִפְּנֵי	ʳterra: ˢſed ᵗ tamen conſu	terra: ſed tamen conſu	terra: τ cōtenebreſcat celā deſup: eo; q̄ locut⁹ ſū:
יְהוָה	ᵘmationem ᵛnon ʷ faciam.	mationem non faciam.	γῆ, καὶ συσκοτασάτω οὐρανὸς ἄνωθεν, διότι ἐλάλησα,
כִּי־כֹה	ˣLugebit ʸterra: ᶻ& mere	Lugebit terra: & mere	τ nō penitebit me: aggreſſus ſū: τ nō auertar ab e⁹
אָמַר	ᵃᵃbunt ᵃᵇcelī	bunt celi	καὶ οὐ μεταμεληθήσομαι, ὡρμησα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἀπ' αὐ
יְהוָה	ᵃᶜdeſuper : ᵃᵈeo q ᵐ locutus	deſuper : eo q̄ locutus	α. a voce eqtis τ exēti arc recch
שְׁמָמָה	ſum . ᵃᵉ Cogitaui ᵃᶠ& non	ſum . Cogitaui & non	τῆς · ἀπὸ φωνῆς ἱππέως καὶ ἐκτιταμένου τόξου ἀπέχω
תִּהְיֶה	ᵃᵍpenituit me : ʰnec ⁱauer	penituit me : nec auer	ſit oio regio
כָּל	ſus ſum ʲ ab eo. ᵏ A voce oo	ſus ſum ab eo. A voce oo	ρισται πᾶσα ἡ χώρα ooooooooooooooooooooooooooo
הָאָרֶץ	ˡequitis ᵐ& mittentis ⁿ fugit	equitis & mittentis fugit	
וְאֵבֶל	ᵒtam ᵖfugit ᵠomnis ʳciuitas.	tam fugit omnis ciuitas.	
מִמַּעַל			
עַל־כֵּן			
זֹאת			
אָמַרְתִּי			
וְלֹא			
נִחַמְתִּי			
וְלֹא			
אָשׁוּב			
מִמֶּנָּה			
מִקּוֹל			
פָּרָשׁ			
וְרֹמֵה			
קֶשֶׁת			
כָּל־הָעִיר			

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ingressi sũt in spelũcas: ⁊ in nemora abscõsi sunt:
εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν,
⁊ sup petras ascenderũt. vniuerse vrbes de-
καὶ ἐπὶ τὰς πέτρας ἀνέβησαν· πᾶσαι πόλεις ἐγ-
relicte sũt: nõ habitat in eis hõ. ⁊ tu qd
κατελείφησαν, οὐ κατοικεῖ ἐν αὐταῖς ἄνθρωπος. καὶ σὺ τί
facies si vestieris coccina ⁊ ornata fueris ornamẽto au-
ποιήσεις ἐὰν περιβάλῃ κόκκινα καὶ κοσμήσῃ κόσμῳ χρυ-
reo ⁊ si vnguento stibio oculos tuos in va-
σῷ καὶ ἐὰν ἐγχρίσῃς τιμῇ τοὺς ὀφθαλμούς σου, εἰς μά-
nũ pulchritudo tua. piecerũt te amatores tui ani-
την ὁ ὡραϊσμός σου. ἀπώσαντό σε οἱ ἐρασταί σου τὴν ψυ-
mã tuã ꝗrunt. qz vocẽ q̃si parturiẽtis audiui
χήν σου ζητοῦσιν. ὅτι φωνὴ ὡς ὠδινούσης ἤκουσα τοῦ
gemitũ tui. vt primipare vox filie sion
στεναγμοῦ σου. ὡς πρωτοτεκούσης φωνὴ θυγατρὸς σιὼν
deficiet ⁊ dimittet manꝰ suas. heu me
ἐκλυθήσεται καὶ διαπετάσει τὰς χεῖρας αὐτῆς· οἴμοι ἐγὼ
qz deficit aia mea sup interfectos.
ὅτι ἐκλέλοιπεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις. Ca. 5.

Circũcurrite in vias hierlm ⁊ vide-
Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἴδετε
te ⁊ cognoscite ⁊ q̃rite in plateis eius
τε καὶ γνῶτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς
si ꝺ inueniatis virũ si cũ facietẽ iudiciũ ⁊ q̃rẽtem fi-
ἐὰν εὕρητε ἄνδρα εἰ ἔστι ποιῶν κρίμα καὶ ζητῶν πί-
dẽ ⁊ ꝓpicꝰ ero eis dicit dñs. vtinã dñs vi
στιν καὶ ἵλεως ἔσομαι αὐτοῖς λέγει κύριος. ζῇ κύριος λί
cant: ꝓpter hoc nihilominꝰ i mẽdacio iurãt.
γουσα, διὰ τοῦτο ἐπὶ ψεύδεσιν ὀμνύουσι.
dñe oculi tui in fidẽ. flagellasti eos
κύριε οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς πίστιν· ἐμαστίγωσας αὐ-
eos ⁊ nõ doluerũt. cõsumpsisti eos ⁊ nõ
τοὺς καὶ οὐκ ἐπόνεσαν· συνετέλεσας αὐτοὺς καὶ οὐκ
voluerũt accipere disciplinã. firmauerũt facies
ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν. ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα
suas sup petrã ⁊ nõ voluerũt cõuerti.
αὐτῶν ὑπὲρ πέτραν καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐπιστραφῆναι·
⁊ ego dixi: forsitã pauperes sũt qõ nõ ualuerũt
καὶ ἐγὼ εἶπα, ἴσως πτωχοί εἰσιν διότι οὐκ ἐδυνήθησαν
qz nõ cognouerũt viã dñi ⁊ iudiciũ dei.
γνῶναι ὁδὸν κυρίου καὶ κρίσιν θεοῦ· πορεύσο
ibo ad optimates ⁊ loquar eis qz ipi cogno-
μαι πρὸς τοὺς ἀρχοντας καὶ λαλήσω αὐτοῖς ὅτι αὐτοὶ ἔγνω-
uerũt viã dñi ⁊ iudiciũ dei: ⁊ ecce vnanimiter cõfre-
σαν ὁδὸν κυ καὶ κρίσιν θεοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁμοθυμαδὸν συνέ-
gerũt iugũ diruperũt vincula. idcirco percussit
τριψαν ζυγὸν διέρρηξαν δεσμούς· διὰ τοῦτο ἔπαισεν
eos leo de silua ⁊ lupus vesp ad domos
αὐτοὺς λέων ἐκ τοῦ δρυμοῦ καὶ λύκος ἐπὶ τῶν οἰκιῶν
vastauit eos: ⁊ pard vigilauit sup
ἐλυμήνατο αὐτούς, καὶ παρδάλεις ἐγρηγόρασιν ἐπὶ τὰς
ciuitates eoꝝ. oẽs egrediẽtes ex eis ca-
πόλεις αὐτῶν· πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἀπ' αὐτῶν ἁρ-
pientur qz multiplicate sũt impietates eoꝝ. cõfortati sũt
πασθήσεται ὅτι ἐπληθύνθησαν ἀσεβεῖς αὐτῶν· ἴσχυσαν
in auersionibꝰ suis. ꝙ hoc ꝓpicꝰ ero
ἐν ταῖς ἀποστροφαῖς αὐτῶν. τοιούτων ἵλεως ἔσομαί
tibi. filii tui dereliquerũt me ⁊ iurãt in his q̃ nõ
σοι. υἱοί σου ἐγκατέλιπόν με καὶ ὤμοσαν ἐν τοῖς οὐκ
sunt dei ⁊ saturaui eos ⁊ mechati sũt ⁊ in
οὖσι θεοῖς καὶ ἐχόρτασα αὐτοὺς καὶ ἐμοιχῶντο καὶ ἐν
domibꝰ meretricũ cõuersati sũt. ed amatores facti
οἴκοις πορνῶν κατελύσαντο· ἵπποι ἐκλυόμενοι ἐφρύαξαν
sũt emissãrii ad vxorẽ ꝓximi sui hinni
σαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρε-
ebat. nũqd sup his nõ visitabo dicit dñs
μέτιζον. μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύ-
aut gẽti talꝰ nõ vlciscet aia mea? ascen-
ριος, ἢ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἀνά-
dite sup ꝓpugnacula eiꝰ ⁊ dissipate
βητε ἐπὶ τοὺς προμαχῶνας αὐτῆς καὶ κατασκάψατε

Trãsla.B.Vie.

Ingressi sunt ardua: & ascenderũt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sũt: & nõ habitat in eis hõ. Tu aũt vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris stibio oculos tuos frustra cõponeris. Cõtẽpserũt te amatores tui: animã tuã q̃rent. Vocẽ ei quasi parturiẽtis audiui anguistias vt puerpere. Vox filie sion inter morientes expandẽtis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5.

Circuite vias hierusalẽ & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ppicius ero ei. Q̃ si etiam viuit dñs dixerint: & hoc falso iurabũt. Domine oculi tui respiciunt fidẽ. Percussisti eos & nõ doluerũt attriuisti eos & renuerũt accipere disciplinã. Indurauerũt facies suas supra petrã: noluerũt reuerti. Ego autẽ dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viã dñi & iudiciũ dei sut. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enĩs cognouerunt viam dñi & iudiciũ dei sui. Et ecce magis hi simul cõfregerũt iugum: ruperũt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorũ. Ois qui egressus fuerit ex eis capietur: quia multe sunt pũaricatões eorꝝ: cõfortate sunt auersiones eorꝝ. Sup quo ppicus tibi esse potero? Filii tui dereliq̃rũt me: & iurant in his q̃ non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabãtur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisq; ad vxorẽ proximi sui hinniebat. Nunqd sup his non visitabo dicit dñs: & in gente tali nõ vlciscetur aia mea? Ascendite muros eius & dissipate

Tex.heb.biere.v. Pũctua.heb.

בָּאוּ בְּיף בָּעִים וּבַכְּפִים עָלוּ כָּל הָעִיר
עֲזוּבָה וְאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן אִישׁ וְאַתְּי
שָׁדוֹד מַה תַּעֲשִׂי כִּי תִלְבְּשִׁי שָׁנִי
עֲשֶׂה לָבָשׁ כִּי תַעְדִּי עֲדִי זָהָב כִּי תִקְרְעִי בַּפּוּךְ
עֵינַיִךְ לַשָּׁוְא תִּתְיַפִּי מַאֲסוּ בָךְ
עֹגְבִים נַפְשֵׁךְ יְבַקֵּשׁוּ כִּי קוֹל
חוֹלָה שָׁמַעְתִּי צָרָה כְּמְבַכִּירָה קוֹל
בַּת צִיּוֹן תִּתְיַפַּח תִּפְרֹשׂ כַּפֶּיהָ אוֹי
נָא לִי כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים:
שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת Cap. v.
יְרוּשָׁלַם וּרְאוּ נָא וְדָעוּ וּבַקְּשׁוּ
בִּרְחֹבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ
אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֵּשׁ אֱמוּנָה
וְאֶסְלַח לָהּ וְאִם חַי יְהוָה יֹאמֵרוּ
לָכֵן לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּ יְהוָה עֵינֶיךָ
הִלּוֹא לֶאֱמוּנָה הִכִּיתָה אוֹתָם
חָלוּ וְלֹא הָלוּ כִּלִּיתָם מֵאֲנוּ קַחַת מוּסָר
חִזְקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מֵאֲנוּ לָשׁוּב
וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נוֹאֲלוּ
כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט
אֶלֹהֵיהֶם אֵלְכָה לִי אֶל הַגְּדֹלִים
וַאֲדַבְּרָה אוֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ
דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם אַךְ
הֵמָּה יַחְדּוּ שָׁבְרוּ עֹל נִתְקוּ מוֹסֵרוֹת
עַל כֵּן הִכָּם אַרְיֵה מִיַּעַר זְאֵב
עֲרָבוֹת יְשָׁדְדֵם נָמֵר שֹׁקֵד עַל
עָרֵיהֶם כָּל הַיֹּצֵא מֵהֶנָּה יִטָּרֵף
כִּי רַבּוּ פִּשְׁעֵיהֶם עָצְמוּ מְשֻׁבֹתֵיהֶם
אֵי לְזֹאת אֶסְלַח לָךְ בָּנַיִךְ עֲזָבוּנִי
וַיִּשָּׁבְעוּ בְּלֹא אֱלֹהִים וָאַשְׂבַּע
אוֹתָם וַיְנָאֲפוּ וּבֵית זוֹנָה יִתְגּוֹדָדוּ:
סוּסִים מְיוּזָנִים מַשְׁכִּים הָיוּ
אִישׁ אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ יְצַהֵלוּ:
הֲעַל אֵלֶּה לוֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה
וְאִם בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם
עֲלוּ שׁוּרֹתֶיהָ וְשַׁחֵתוּ

Pritiua.heb.	Ter.heb.hiere.v.	Trāsla.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.
וְכִלָּה אַל תַּעֲשׂוּ הַסִּירוּ נְטִישׁוֹתֶיהָ עָשָׂה סור	consumationē aūt nolite facere. Auferte ppagines eius: quia nō sunt dñi.	cōsumationē aūt ne feceritis. auferetis ſuſcepta	συντέλειαν δὲ μὴ ποιήσητε· ἀπολεῖτε τὰ ὑπεῤῥοίγ
כִּי לוֹא לַיהוָה הֵמָּה׃ כִּי בָגֹד בָּגְדוּ נָשׂא	Preuaricatiōe eni puari cata est in me domus israel & domus iuda: ait dñs. Negauerunt dominum & dixerūt. Non est	cula eius: quia dñi nō ſūt: qz ꝓuaricāo ꝓuari	ματα αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου οὐκ ἐστίν, ὅτι ἀθετῶν ἀθέτη
כִּי בֵית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה נְאֻם		cata eſt in me dom israel & dom iuda mētite ſūt	σιν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶκος Ἰούδα ψεύσασι
יְהוָה׃ כִּחֲשׁוּ בַּיהוָה וַיֹּאמְרוּ לוֹא הוּא וְלֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה וְחֶרֶב	ipse: nec veniet super nos malum gladium: nec famem nō videbimus. Prophete fuerunt in ventū locuti: & respōsum nō fuit in eis. Hec ergo eueniēt illis. Hec dicit dominus deus exercituum. Quia locuti estis verbum istud. Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem & populū istū in ligna: & vorabit eos. Ecce ego adducā super vos gentem de longinquo dom israel: ait dominus: gentem robustam: gentem antiquam: gentem cuius ignorabis linguam nec intelliges quid loquatur. Pharetra eius qsi sepulchrū patēs vniuersi fortes. Et comedet segetes tuas: & panē tuū deuorabit: filios tuos & filias tuas comedet: gregē tuū & armenta tua: & comedet vineā tuā & ficū tuā: & cōteret vrbes munitas tuas in qbus tu habes fiduciam gladio. Verumtamen in diebus illis: ait dñs: non faciam vos in cōsumationem. Quod si dixeritis quare fecit dominus deus noster nobis hec omnia: dices eis sicut dereliquistis me & seruistis deo alieno in terra vestra: sic seruietis dis alienis in terra nō vra. Annūciate hec domui iacob: & auditum facite in iuda dicentes. Audi populе stulte qui nō habes cor: q habetes oculos non videtis: & aures & non auditis. Me ergo non timebitis ait dñs: & a facie mea nō dolebitis? qui posui arenam terminū mari: preceptū sempiternū qd nō ptеribit: & cōmoue būtur & nō poterūt: & intumescēt fluctus eius: & nō tranſibūt illud. Populo autem huic factum est	σιν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶκος Ἰούδα ἐψεύσαντο	
רוּחַ לְרוּחַ וְהַדִּבֵּר אֵין בָּהֶם כֹּה יֵעָשֶׂה לָהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת יַעַן דַּבֶּרְכֶם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה הִנְנִי נֹתֵן דְּבָרַי בְּפִיךָ לְאֵשׁ וְהָעָם הַזֶּה עֲצִים וַאֲכָלָתַם׃ הִנְנִי מֵבִיא עֲלֵיכֶם גּוֹי מִמֶּרְחָק בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה גּוֹי אֵיתָן הוּא גּוֹי מֵעוֹלָם הוּא גּוֹי לֹא תֵדַע לְשׁוֹנוֹ וְלֹא תִשְׁמַע מַה יְדַבֵּר׃ אַשְׁפָּתוֹ כְּקֶבֶר פָּתוּחַ כֻּלָּם גִּבּוֹרִים׃ וְאָכַל קְצִירֵךְ וְלַחְמֵךְ יֹאכְלוּ בָּנַיִךְ וּבְנוֹתָיִךְ יֹאכַל צֹאנֵךְ וּבְקָרֵךְ יֹאכַל נַפְנֵךְ וְתֵאנָתֵךְ יְרֹשֵׁשׁ עָרֵי מִבְצָרֵיךְ אֲשֶׁר אַתְּה בֹטֵחַ בָּהֶנָּה עִיר בָּצֵר בָּהֶם כֹּה יֵעָשֶׂה יום בָּהֶם וְגַם בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם יְהוָה לֹא אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם כָּלָה׃ וְהָיָה כִּי תֹאמְרוּ עַל מָה עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָנוּ אֵת כָּל אֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדוּ אֱלֹהֵי נֵכָר בְּאַרְצְכֶם כֵּן תַּעַבְדוּ זָרִים בְּאֶרֶץ לֹא לָכֶם׃ הַגִּידוּ זֹאת בְּבֵית יַעֲקֹב וְהַשְׁמִיעוּהָ בִּיהוּדָה וַתֹּאמְרוּ שִׁמְעוּ נָא זֹאת עַם סָכָל וְאֵין לֵב עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ׃ הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם יְהוָה אִם מִפָּנַי לֹא תָחִילוּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם חָק עוֹלָם וְלֹא יַעַבְרֻנְהוּ וַיִּתְנַעֲשׁוּ וְלֹא יוֹכָלוּ וְהָמוּ גַלָּיו וְלֹא יַעַבְרֻנְהוּ וְלָעָם הַזֶּה הָיָה			

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

cor nõ audiẽs ꝛ icredulũ. declinauerũt ꝛ obierũt: καρδία ἀπίστους καὶ ἀπειθεῖς· ἐξέκλιναν καὶ ἀπῆλθοσαν, ꝛ nõ vterẽtur in corde suo: timeam9 tũ dñm καὶ οὐκ ἔστραν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, φοβηθῶμεν δὴ κύριον deũ vrm q̃ dat nobis pluuiã matutinã ꝛ sero- ὃν δίδοτα ἡμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιον tinã scõm tpa plenitudis ꝓcepti messis ꝛ μετὰ καιρὸν πληρώσεως πρόσταγμας θερισμοῦ καὶ custodiuit nobis. iniqtates vre declinauerũt hec ꝛ φυλάξει ἡμῖν· αἱ ἀνομίαι ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα καὶ ἁ ꝓcã vra recedere fecerũt bona a vobis: q̃ inuẽti ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν, ὅτι εὑρέ- sunt in ꝓpto meo ipii: ꝛ laqueũ statuerũt θησαν ἐν τῷ λαῷ μου ἀσεβεῖς, καὶ παγίδα ἔστησαν ꝛ trucidabũt viros ꝛ ceperũt ãs decipula ex ἀποκτεῖναι ἄνδρας· καὶ συνελαμβάνοσαν ὡς παγὶς ἱπτα- plenã plena volatiliũ. sic dom9 eoꝝ plene ναμένη πλήρης πτερυγῶν· οὕτως οἱ οἶκοι αὐτῶν πλήρεις dolo. ideo magnificati sũt ꝛ ditati sunt: icraſ δόλου· διὰ τοῦτο ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἐπλουτήσαν, ἐπα- sati sunt ꝛ trasgressi sũt iudiciũ. nõ iudicauerũt iudiciũ χύνθησαν καὶ παρέβησαν κρίσιν· οὐκ ἔκριναν κρίσιν pupilli ꝛ iudiciũ vidue nõ iudicauerũt. nũqd sup hiis Esa. i.f. ὀρφανοῦ καὶ κρίσιν χήρας οὐκ ἐκρίναν· μὴ ἐπὶ τού- ẽ.co.in tra.9.c nõ visitabo dicit dñs: aut i gẽte hmõi τοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος, ἢ ἐν ἔθνει τοιούτῳ nõ vlciscẽ aĩa mea: stupor ꝛ horribilia actã sũt οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἔκστασις καὶ φρικτὰ ἐγένε- in terra. ꝓphete ꝓphetant iniqua: ꝛ το ἐπὶ τῆς γῆς· οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἄδικα, καὶ οἱ sacerdotes plauserũt manib9 suis. ꝓpto meo ἱερεῖς ἐπικρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· ὁ λαός μου ἠ- dilexit sic: ꝛ dd facies ꝓsũ hec. γάπησεν οὕτως, καὶ τί ποιήσετε εἰς τὰ μετὰ ταῦτα.

Ca.6. A Confortamini filii bẽiamin de medio hieruſa- Ἐνισχύσατε υἱοὶ βενιαμεὶν ἐκ μέσου τῆς Ἱερουσα- lem ꝛ de thecue ſignificate tuba. ꝛ ſup de λὴμ καὶ ἐκ θεκουὲ σημάσατε σάλπιγγι. καὶ ὑπὲρ βη thachare leuate ſignũ: q̃ mala imminẽt ab aq̃lo θαχαρὲμ ἄρατε σημεῖον, ὅτι κακὰ ἐκκέκυφεν ἐκεῖ βορ ne: ꝛ cõtritio magna erit: ꝛ auferet ρᾶ, καὶ συντριβὴ μεγάλη ἔσται· καὶ ἀφαιρήσεται τὸ celſitudo tua filia ſion. ad eã veniẽt paſtores ὕψος σου θύγατερ σιών· εἰς αὐτὴν ἥξουσιν ποιμένες ꝛ greges eoꝝ: ꝛ figent in ea tento καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν, καὶ πήξουσιν ἐπ' αὐτὴν σκη- ria i circuitu: ꝛ paſcent vnuſq̃q; manu ſua. νὰς κύκλῳ, καὶ ποιμανοῦσιν ἕκαστος τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ꝓparate ſup eã bellũ. cõſurgite ꝛ aſcẽ παρασκευάσασθε ἐπ' αὐτὴν πόλεμον· ἀνάστητε καὶ ἀνα dam9 ad eã i meridie. ve vobis q̃ declinauit βῶμεν ἐπ' αὐτὴν μεσημβρίας. οὐαὶ ὑμῖν ὅτι κέκλικεν ἡ dies q̃ deficiunt vmbre veſperi: ſurgite ἡμέρα ὅτι ἐκλείπουσιν αἱ σκιαὶ τῆς ἑσπέρας, ἀνάστητε ꝛ aſcendam9 in nocte ꝛ diſſipemus fundamẽta καὶ ἀναβῶμεν ἐν νυκτὶ καὶ διαφθείρωμεν τὰ θεμέλια eius. q̃ hec dicit dñs virtutum: excidi- αὐτῆς· ὅτι ταδὶ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἐκκόψατε te fũdamẽta eius effunde ſup hieruſalem exercitũ. B τὰ θεμέλια αὐτῆς ἔκχυτον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ δύναμιν· ὁ ciuitas mendax tota q̃ calumnia ẽ in ea. ſicut ifri- ᾧ πόλις ψευδὴς ὅλη κατασυναγωγὴ ἐν αὐτῇ· ὡς ψύ gidat ciſterna aquã ſuam: ſic ifrigidat malitia ea χει λάκκος ὕδωρ αὐτοῦ, οὕτως ψύχει κακίαν αὐτ- ius. impietas ꝛ miſeria audietur in ea τῆς· ἀσέβεια καὶ ταλαιπωρία ἀκουσθήσεται ἐν αὐ- q̃ cõtra faciem ei9 ſemp. uolore ꝛ flagello τῇ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς διαπαντός· πόνῳ καὶ μάστιγι

Trãsla.B.Hie.

1 cor m incredulũ n & exaſperans. o Receſſerũt p & abierũt: q & nõ r dixerũt s in cor de ſuo. t Metuamus u dñm v deũ nr̃m: w qui dat nobis x pluuiã y tẽporaneã z & ſerotinã a in tpe ſuo: b plenitudi nẽ c annue d meſſis e cuſtodiẽtem f nobis. g Iniqtates noſtre h declinauerunt i hec: k & peccata nr̃a l prohibuerunt m bonũ n a nobis: o quia p inuẽti ſunt q in ꝓpto meo r ipii: s iſidiãtes t quaſi aucupes: u laqueos v ponẽtes & w pedicas ad xxxxxxxxxx y capiẽdos z viros. a Sicut de cipula b plena c auibus: d ſic e dom9 eorũ f plene g dolo. h Ideo i magnificati ſũt k & ditati: l incraſſati ſunt & m ipinguati: n & o preterierũt p ſermões meos q peſſime. r Cauſam s nõ t iudicauerũt: u cãm v pupilli nõ w direxerũt: x & iudiciũ y pauperũ z nõ a iudicauerũt. b Nunqd ſup c his d nõ e viſitabo f dicit g dñs h aut i ſup gentẽ k huiuſcemodi l nõ m vlciſcetur n aĩa mea? o Stupor p & mirabilia q facta ſunt r in terra. s Prophete t ꝓphetabant u mendaciũ: v & ſacerdotes w applaudebãt x manib9 ſuis: y & populus meus z dilexit a talia: b quid igitur c fiet d in nouiſſimo eius? 6.

Confortamini b filii c beniamin xxxxxxxx d in medio e hieruſalem: f & in thecua g clangite xxxxx h buccina: i & ſuper k betha carem l leuate xxxxxxxxxx m vexillum: n quia o malũ p vi ſum eſt q ab aquilone xxxx r & cõtritio s magna. t Speciose u & delicate v aſſimilauit filiã w ſion: x ad eam y venient z paſtores xxxxxxxx a & greges eorum. b Fixerunt c in ea d tentoria xxxx e circuitu: f paſcet g vnuſquiſq; h eos qui ſub i manu ſua ſunt. k Sanctificate l ſup eã m bellũ: n cõſurgite: o & aſcẽdam9 p in meridie. q Ve r nobis s qa t declinauit u dies: v qa w ſõgiores facte ſunt x vmbre y veſpi. z Surgite a & aſcẽdamus b in nocte: c & diſſipem9 d domus ei9: e qa f hec g dicit h dñs i exercituũ. k Cedite l lignũ ei9. m Et fundite n circa o hieruſalẽ p aggerẽ. q Hec ẽ r ciuitas s viſitatiõis: t oĩs u calũnia v in medio ei9. w Sic̃ frigidã facit x ciſterna y aquã ſuã: z ſic a frigidã fecit b maliciã ſuã. c Iniqtas d & vaſtitas e audietur f in ea g corã me h ſp: i infirmitas k & plaga

Tex.be.biere.vj.

מָרַר מָרָה לֵב סוּר וּמוֹרָה סָרוּ וַיֵּלֵכוּ וְלוֹא
סוּר יָרֵא אָמְרוּ נִלְבָּבָם נִירָא נָא אֶת יְהוָה
יָרֵא לָקַשׁ אֱלֹהֵינוּ הַנֹּתֵן גֶּשֶׁם וְיוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ
חָמַק קָצַר בְּעִתּוֹ שָׁבֻעֹת חֻקּוֹת קָצִיר יִשְׁמָר
שָׁמַר נָטָה לָנוּ׃ שְׁגוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה
וְחַטֹּאותֵיכֶם מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם׃ כִּי
נִמְצְאוּ בְעַמִּי רְשָׁעִים יָשׁוּר נְשַׁךְ
יָקוּשׁ הָצִיבוּ מַשְׁחִית אֲנָשִׁים
יְלַכְּדוּ כְּלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן בָּתֵּיהֶם
מְלֵאִים מִרְמָה עַל כֵּן נַדְּלוּ וַיַּעֲשִׁירוּ׃
עָשְׁתָה עָשְׁתוּ גַּם עָבְרוּ דִּבְרֵי רָע
דִּין יָתוֹם לֹא דָנוּ דִּין וַיַּצְלִיחוּ
וּמִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים לֹא שָׁפָטוּ עַל
אִם לֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה אִם
בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃
שַׁמָּה וְשַׁעֲרוּרָה נִהְיְתָה בָּאָרֶץ׃
הַנְּבִאִים נִבְּאוּ בַּשֶּׁקֶר וְהַכֹּהֲנִים
יִרְדּוּ עַל יָדֵיהֶם וְעַמִּי אָהֲבוּ כֵּן
תַּעֲשׂוּ לְאַחֲרִיתָהּ׃

Cap. vi.

הָעֻזּוּ בְנֵי בִנְיָמִן
מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלַ͏ִם וּבִתְקוֹעַ תִּקְעוּ
שׁוֹפָר וְעַל בֵּית הַכֶּרֶם שְׂאוּ
מַשָּׂאת כִּי רָעָה נִשְׁקְפָה מִצָּפוֹן
וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ הַנָּוָה וְהַמְעֻנָּגָה דִּמִּיתִי
בַּת צִיּוֹן׃ אֵלֶיהָ יָבֹאוּ רֹעִים
וְעֶדְרֵיהֶם תָּקְעוּ עָלֶיהָ אֹהָלִים
סָבִיב רָעוּ אִישׁ אֶת יָדוֹ׃
עָלֶיהָ מִלְחָמָה קוּמוּ וְנַעֲלֶה
בַּצָּהֳרַיִם אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי
יִנְטוּ צִלְלֵי עֶרֶב׃ קוּמוּ וְנַעֲלֶה בַלָּיְלָה
וְנַשְׁחִיתָה אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת כְּרֻתוּ עֵצָהּ וְשִׁפְכוּ עַל
יְרוּשָׁלַ͏ִם סֹלְלָה הִיא הָעִיר הָפְקֹד
כָּלָה עָשָׁק בְּקִרְבָּהּ׃ כְּקָרַת בּוֹר
מֵימֶיהָ כֵּן הִקְרָה רָעָתָהּ חָמָס וָשֹׁד
יִשָּׁמַע בָּהּ עַל פָּנַי תָּמִיד חֳלִי וּמַכָּה׃

k

Ptitiua.heb.

Prītiua.heb. Tex.he.Biere.vj.

הוֹסְרִי יְרוּשָׁלַ͏ִם פֶּן תֵּקַע נַפְשִׁי
מִמֵּךְ פֶּן אֲשִׁימֵךְ שְׁמָמָה אֶרֶץ לוֹא
נוֹשָׁבָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ כַגֶּפֶן שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל
הָשֵׁב יָדְךָ כְּבוֹצֵר עַל סַלְסִלוֹת׃
עַל מִי אֲדַבְּרָה וְאָעִידָה וְיִשְׁמָעוּ
הִנֵּה עֲרֵלָה אָזְנָם וְלֹא יוּכָלוּ
לְהַקְשִׁיב הִנֵּה דְבַר יְהוָה הָיָה לָהֶם
לְחֶרְפָּה לֹא יַחְפְּצוּ בּוֹ׃ וְאֶת
חֲמַת יְהוָה מָלֵאתִי נִלְאֵיתִי הָכִיל
שְׁפֹךְ עַל עוֹלָל בַּחוּץ וְעַל סוֹד
בַּחוּרִים יַחְדָּו כִּי גַם אִישׁ עִם אִשָּׁה
יִלָּכֵדוּ זָקֵן עִם מְלֵא יָמִים׃ וְנָסַבּוּ
בָתֵּיהֶם לַאֲחֵרִים שָׂדוֹת וְנָשִׁים
יַחְדָּו כִּי אַטֶּה אֶת יָדִי עַל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי מִקְטַנָּם וְעַד
גְּדוֹלָם כֻּלּוֹ בֹצֵעַ בָּצַע וּמִנָּבִיא
וְעַד כֹּהֵן כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שָׁקֶר׃ וַיְרַפְּאוּ
אֶת שֶׁבֶר עַמִּי עַל נְקַלָּה לֵאמֹר
שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃ הֹבִישׁוּ
כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בוֹשׁ לֹא יֵבוֹשׁוּ
גַּם הַכְלִים לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ
בַּנֹּפְלִים בְּעֵת פָּקְדָתִים יִכָּשְׁלוּ
אָמַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עִמְדוּ
עַל דְּרָכִים וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִבוֹת
עוֹלָם אַי זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וְלְכוּ
בָהּ וּמְצָאוּ מַרְגוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם וַיֹּאמְרוּ
לֹא נֵלֵךְ׃ וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם
צֹפִים הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוֹפָר
וַיֹּאמְרוּ לֹא נַקְשִׁיב׃ לָכֵן שִׁמְעוּ
הַגּוֹיִם וּדְעִי עֵדָה אֵת אֲשֶׁר בָּם׃
שִׁמְעִי הָאָרֶץ הִנֵּה אָנֹכִי מֵבִיא רָעָה
אֶל הָעָם הַזֶּה פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם כִּי
עַל דְּבָרַי לֹא הִקְשִׁיבוּ וְתוֹרָתִי
וַיִּמְאֲסוּ בָהּ׃ לָמָּה זֶּה לִי לְבוֹנָה מִשְּׁבָא
תָּבוֹא וְקָנֶה הַטּוֹב מֵאֶרֶץ מֶרְחָק
לָכֵן

Trásla.B.Wie.

"Erudire" hieruſalem" ne
forte" recedat" anima mea
ᵇa te:ᶜ ne forte ᵈ ponā te
ᵉdeſertā:ᶠterrāᵍ inhabitabi
lem.ʰHecⁱ dicitᵏ dñsˡ mexer
cituū. Yſqᵑ ad ᵒracemum
ᵖcolligentᵠ quaſi in vinea
ʳreliquiasˢ iſrael. ooooooo
ᵗCōuerteᵘ manū tuā ᵛqſi
vindemiatorʷ adˣ cartallū.
ʸCuiᶻ loquar:ᵃ & quēᵇ cō
teſtaborᶜ vt audiar. ooooo
ᵈEcceᵉ incircunciſeᶠ aures
eorumᵍ& oooooooooooooo
ʰaudireⁱ nōᵏ poſſunt.ˡEcce
ᵐverbūⁿ dñiᵒ factū eſt ᵖeis
ᵠin opprobriumːᵣ& non
ˢſuſcipientᵗ illud.ᵘIdcirco
ˣfurore" dñi" plenus ſum:
ʸlaborauiᶻ ſuſtinens. ooo
ᵃEffundeᵇ ſuperᶜ parulū
ᵈforisᵉ& ſuperᶠ concilium
ᵍiuenunʰ ſimul.ⁱVirᵏ eni
ˡcumᵐ muliere ooooooooo
ⁿcapietur:ᵒ ſenexᵖ cuꝫᵠ ple
noʳ dierum.ˢEt tranſibūt
ᵗdomus eorum ᵘad alte
rosᵛ agriʷ& vxores ooooo
ˣpariter:ʸqaᶻ extendīᵃ ma
num meāᵇ ſupᶜ habitātes
ᵈterramᵉ dicitᶠ dñs.ᵍA mi
noreʰ quippeⁱ vſqᵏ ad ooo
ˡmaioreᵐ omnesⁿ auaricie
ſtudent:ᵒ& a propheta oo
ᵖvſqᵠ adʳ ſacerdotēˢ cuncti
ᵗfaciuntᵘ dolum.ᵛEt cura
bantʷ cōtritionē filieˣ ppli
meiʸ cūᶻ ignominiaᵃ dicen
tes:ᵇ paxᶜ pax:ᵈ& nō erat
ᵉpax.ᶠ Confuſi ſunt oooo
ᵍqaʰ abomiationēⁱ fecerūt
ʲqn potiusᵏ cōfuſioneˡ nō
ᵐſūt cōfuſi:ⁿ&ᵒ erubeſcere
ᵖneſcierūt.ᵠQuāobrēʳ ca
dentˢ inter ruētes:ᵗin tpe
ᵘviſitationis ſueᵛ corruēt:
ʷdicitˣ dominus.ʸHecᶻ dí
citᵃ dñs.ᵇ State oooooooooo
ᶜſuperᵈ viasᵉ & videte :ᶠ&
interrogateᵍ de ſemitis oo
ʰantiquasⁱ queʲ ſitᵏ viaˡ bo
na:ᵐ& ambulate oooooooo
ⁿin ea:ᵒ& inueniētisᵖ refri
gerium ᵠanimabus vīs .
ʳEt dixerūt.ˢ Nōᵗ ambula
bimᵘ.ᵛEt cōſtituiʷ ˣſup vos
ʸſpeculatores.ᶻ Audite
ᵃvocem ᵇtube. oooooooo
ᶜEt dixerūt.ᵈ Nonᵉ audie
mus.ᶠIdeoᵍ audite ooooo
ʰgentesⁱ& cognoſciteʲ cō
gregatio:ᵏquata ego facia
ˡeis.ᵐ Audiᵑ terra.ᵒ Ecce
ᵖego ᵠadducamʳ mala ooo
ˢſupᵗ populūᵘ iſtū:ᵛ fructū
ʷcogitationū eius :ˣquia
ʸverba meaᶻ non ᵃ audie
runt:ᵇ& legem meam oo
ᶜproiecerunt.ᵈ Vtᵉ quid
ᶠmihiᵍ thusʰ de ſaba oooo
ⁱaffertis:ʲ& calamūᵏ ſuaue
olentēˡ de terraᵐ logiqua.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

erudieris hierlm ne recedat aia mea a
παιδευθήσῃ ἱερουσαλὴμ μὴ ἀποστῇ ἡ ψυχή μου ἀπὸ
te ne factā te inuā terrā q nō hitabitur.
σοῦ. μὴ ποιήσω σε ἄβατον γῆν ἥτις οὐ κατοικήσεται.
q: hec vicit dñs virtutū: racemate race- F
ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, καλαμᾶσθε καλα
mate q̄si vineā reliquas iſrael. reuer
μᾶσθε ὡς ἄμπελον τὰ καταλοιπα τοῦ ἰσραήλ. ἐπι-
timini q̄si vindemiator in cartallū ſuū. ad quē
στράψατε ὡς τρυγῶν ἐπὶ τὸν καρτάλον αὐτοῦ. πρὸς τί
loquar ↄ cōteſtor ↄ audiet: ecce icir
τα λαλήσω καὶ διαμαρτύρομαι καὶ ἀκουσθήσεται; ἰδοὺ ἀπε-
cūciſe aures eoꝝ ↄ nō poſſunt audire. ecce
ρίτμητα τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ οὐ δύανται ἀκούειν. ἰδοὺ
verbū dñi factū eſt eis i opprobriū: nō ve
τὸ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ὀνειδισμόν, οὐ μὴ βού
lent illō audire ↄ furorē meū ipleui ↄ
λωνται αὐτὸ ἀκοῦσαι καὶ τὸν θυμόν μου ἔπλησα καὶ
ſuſtinui ↄ nō cōſumpſi eos. effundā ſup parulos
ἐπήχθην καὶ οὐ συνετέλεσα αὐτούς. ἐκχεῶ ἐπὶ νήπια Eſa.
deforis ↄ ſup cōgregationē iuuenū ſimul: q: vir ↄ 14. G
ἔξωθεν καὶ ἐπὶ συναγωγὴν νεανίσκων ἅμα, ὅτι ἀνὴρ καὶ
mulier capient. ſenex cū pleno die-
γυνὴ συλληφθήσονται. πρεσβύτερος μετὰ πλήρους ἡμε
rū. ↄ tranſferent dom eoꝝ ad alteros.
ρῶν. καὶ μεταστραφήσονται αἱ οἰκίαι αὐτῶν εἰς ἑτέρους.
agri ↄ vxores eoꝝ pariter: q: extēdā
ἀγροὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ὁμοῦ, ὅτι ἐκτενῶ
manū meā ſup hitantes terrā hāc
τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύ-
dicit dñs: q: a paruo eoꝝ ↄſq; ad magnū
την λέγει κύριος, ὅτι ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγά-
oēs cōſumauerūt iniqua a ſacerdote ↄ vſq; ad
λου πάντες συντετελέσαντο ἄνομα ἀπὸ ἱερέως καὶ ἕως
pſeudoppheta oēs fecerūt mēdacia. ↄ curabāt Eſa.
ψευδοπροφήτου πάντες ἐποίησαν ψεῦδη. καὶ ἴαντο τὸ 54.
cōtritionē ppli mei paruipēdēteo ↄ dicētes: D
σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου ἐξουδενοῦντες καὶ λέγοντες,
pax ↄ vbi eſt pax. cōfuſi ſunt q: defecit
εἰρήνη καὶ ποῦ ἐστιν εἰρήνη. κατῃσχύνησαν ὅτι ἐξέλιπεν
ↄ neq; ſicut cōfuſi erubuerūt: ↄ ignominiā
σαν καὶ οὐδ' ὡς καταισχυνόμενοι ᾐσχύνθησαν, καὶ τὴν ἀτιμίαν
ſuā nō cognouerūt. ppter hoc cadent in ruina
αὐτῶν οὐκ ἐγνωσαν. διὰ τοῦτο πεσοῦνται ἐν τῇ πτώσει
ſua: ↄ in tpe viſitatiōis ſue peribūt di-
αὐτῶν, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται εἶ-
xit dñs. hec dicit dñs: ſtate ſup vias
πεν κύριος. τάδε λέγει κύριος, στῆτε ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς
ↄ videte: ↄ interrogate ſemitas dñi eternas. Ier.
καὶ ἴδετε, καὶ ἐρωτήσατε τρίβους κυρίου ἀναίους. 6.
ↄ videte q̄ſto eſt via bona: ↄ ābulate A
καὶ ἴδετε ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθή, καὶ βαδίζετε
in ea: ↄ inuenietis purificationē aiab⁹ vſis.
ἐν αὐτῇ, καὶ εὑρήσετε ἁγνισμὸν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.
ↄ dixerūt: nō ibim⁹. cōſtitui ſup vos ſpeculatores: E
καὶ εἶπαν, οὐ πορευσόμεθα. καθίσας ἐφ' ὑμᾶς σκοπούς,
audite vocē tube. ↄ dixerūt: nō
ἀκούσατε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος. καὶ εἶπαν, οὐκ
audiem⁹. ppter hoc audierūt gētes ↄ paſcē
ἀκουσόμεθα. διὰ τοῦτο ἤκουσαν τὰ ἔθνη καὶ οἱ ποιμαίνον
tes greges ſuos. audit terra: ecce ego iduco
τες τὰς ποίμνια αὐτῶν. ἄκουε γῆ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
ſup ppūm hūc mala: fructū auerſionis
ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον κακά, τὸν καρπὸν ἀποστροφῆς
eoꝝ: q: verbo meo nō attēderūt ↄ legē
αὐτῶν, ὅτι τῷ λόγῳ μου οὐ προσέχετε καὶ τὸν νόμον
meā piecerūt. vt q̄d mihi thus de ſaba affertis
μου ἀπώσαστο. ἵνατί μοι λίβανον ἐκ σαβὰ φέρετε Eſai.
ↄ cinnamomū de terra de lōge 43.
καὶ κιννάμωμον ἐκ γῆς μακρόθεν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

holocausta vra nõ sũt accepta: τ victime τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ ἡδεῖά ἐστι δεκτά, καὶ οὐ θυσίαι vre nõ placuerũt mihi. ꝓpter hoc hec dicit dñs: ecce ὑμῶν οὐχ ἥδυνάσί μοι. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ego do in ꝓpsin illã infirmitatẽ: q infir- ἐγὼ δίδωμι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον ἀδυναμίαν, καὶ ἀδυ- mabunt in ea pres τ filii simul: vicin⁹ τ νήσουσιν ἐν αὐτῇ πατέρες καὶ υἱοὶ ἅμα, γείτων καὶ ὁ ꝓxim⁹ ei⁹ peribũt. hec dicit dñs: ecce πλησίον αὐτοῦ ἀπολοῦνται. τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ꝓpe venit ab aqlone τ gẽtes cõsurgẽt ad ex ἐγγὺς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνη ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχά tremo terre. arcũ τ zibynã tenebũt. ipudẽs του τῆς γῆς. τόξον καὶ ῥομφαίαν κρατήσουσιν. ἀνομός εἰσι τ nõ miserebit: vox ei⁹ sicut mare imun ἐστι καὶ οὐκ ἐλεήσει, φωνὴ αὐτοῦ ὡς θάλασσα κυμαί- dabo. sup equos τ currus ꝓparabit: q̃si ignis νουσι. ἐφ' ἵπποις καὶ ἅρμασιν παρασκευάσει, ὡς πῦρ ad filiã aduersũ te filia sion. audiuim⁹ fa- εἰς θύλιμον πρὸς σὲ θυγάτηρ σιών. ἠκούσαμεν τὴν ἀ- mã eox: dissolute sũt ✠man⁹ nre. tribulatiões ap κοὴν αὐτῶν, παρελύθησαν αἱ χεῖρες ἡμῶν· θλῖψις κα ꝓhẽdẽt nos: dolores ϕθάσει nos: dolores q̃si parturiẽtis: ne exieritis τέξει ἡμᾶς, ὡδῖνες ὡς τικτούσης. μὴ ἐκπορεύεσθε ad agrũ τ in vitã ne ãbulẽtis: q: gladi ἐις ἀγρὸν καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ βαδίζητε, ὅτι ῥομ- us inimicox hitat in circuitu. filia ꝓpũi φαία τῶν ἐχθρῶν παροικεῖ κυκλόθεν. θυγάτηρ λαοῦ mei accingere cilicio: τ cõspergere cinere. μου περίζωσαι σάκκον, καὶ κατάπασαι σποδόν. luctũ dilecti fac tibi plãctũ miserabilẽ: πένθος ἀγαπητοῦ ποίησαι σεαυτῇ κοπετὸν ἐπίκρον, q: repẽte veniet miseria sup eos. ꝓbatorẽ ὅτι ἐξαίφνης ἥξει ταλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς. δοκιμαστὴν dedi te in ꝓpsis ꝓbatio. τ scies cã δέδωκά σε ἐν λαοῖς δοκιμασμένοις. καὶ γνώσῃ ἐν ꝓbauero ego viã eox oẽs iobedientes τῷ δοκιμάσαι με τὴν ὁδὸν αὐτῶν πότερα ἀνήκουσι ãbulantes ꝓne: eos τ ferrũ oẽs πορευόμενοι σκολιῶς, χαλκὸς καὶ σίδηρος πάντες corrupti sũt. defecit sufflatoriũ ab igne: defe ἐφθαρμένοι εἰσίν. ἐξέλιπεν φυσητὴρ ἀπὸ πυρός, ἐξέ cit plũbũ. frustra argẽtari⁹ argẽtũ cõflat. λιπεν μόλυβδος. εἰς κενὸν ἀργυρεύσεται ἀργυρεύσεως· malicie eox nõ sũt liq̃facte: argentũ repro μοχθηρίαι αὐτῶν οὐκ ἐτάκησαν, ἀργύριον ἀπόδεκτοι batum vocate eos: q: reprobauit βασμὸν καλέσατε αὐτούς, ὅτι ἀπεδοκίμασεν eos dñs.
αὐτοὺς κύριος,

Ca.7.

A Erbũ q̃ factũ ẽ ad hieremiã a dño di ῥῆμα ὃ ἐγένετο πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέ- ces: sta in porta dom⁹ dñi: τ le- γων, Ἔστα ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἀνά- ge illic verbũ hoc. τ dic: audite ver γνωθι ἐκεῖ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἐρεῖς, ἀκούσατε λό bũ dñi oĩs iudea: hec dicit dñs γον κυρίου πᾶσα Ἰουδαία, τάδε λέγει κύριος τῶν virtutũ de⁹ israel: dirigite vias vras δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, διορθώσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τ adinuẽtiones vras: τ hitare faciã vos καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς in loco isto. nõ cõfidite vobis in ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. μὴ πεποίθατε ἑαυτοῖς ἐπὶ Infra. 26.d. verbis mẽdacib⁹: q: dicẽtes: ῥήμασι ψευδέσι, ὅτι ναὸς κυρίου οὐκ ὠφελήσου- sũt vobis dicẽtes:
σιν ὑμᾶς λέγοντες,

Trãsla.B.Vie.

Holocaustomata vra nõ sunt accepta: & victime vre nõ placuerũt mihi. Propterea hec dicit dñs: Ecce ego dabo in populũ istum ruinas: & ruent in eis patres & filii simul: vicinus & proximus peribunt. Hec dicit dñs. Ecce populus venit de terra aquilonis: & gens magna consurget a finibus terre. Sagittam & scutum arripiet: crudelis est & non miserebitur. Vox ei⁹ q̃si mare sonabit: & super equos ascendent: parati quasi vir ad prelium aduersum te filia sion. Audiuimus famã eius dissolute sunt manus nre. Tribulatio apphẽdit nos: dolores vt parturientem. Nolite exire ad agros & in via ne ambuletis: quoniã gladius inimici pauor in circuitu. Filia populi mei accingere cilitio: & cõspge cinere. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum: quia repente veniet vastator super nos. Probatorẽ dedi te in populo meo robustum: & scies & pbabis vias eorũ. Oẽs isti principes declinãtes ambulãtes fraudulẽter. Es & ferrũ vniuersi corrupti sunt. Defecit sufflatorium: in igne consumptũ est plumbũ. Frustra cõflauit cõflator: malicie enĩ eorũ nõ sunt cõsumpte. Argentũ reprobum vocate eos: quia dñs proiecit illos.

7.

Erbum quod factum est ad hieremiam a domino: dicens. Sta in porta domus domini & predica ibi verbum istud: & dic. Audite verbum domini omnis iuda qui igredimini per portas has: vt adoretis dñm. Hec dicit dominus exercituũ deus israel. Bonas facite vias vras & studia vra: & habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere in verbis mendacii: dicentes

Tex.he.biere.vij. Pritiua.heb.

עֹלֹתֵיכֶם לֹא לְרָצוֹן וְזִבְחֵיכֶם
לֹא עָרְבוּ לִי׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי נֹתֵן אֶל הָעָם הַזֶּה מִכְשֹׁלִים
וְכָשְׁלוּ בָם אָבוֹת וּבָנִים יַחְדָּו
שָׁכֵן וְרֵעַ וְאָבָדוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנֵּה עַם בָּא מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְגוֹי
גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ׃ קֶשֶׁת
וְכִידוֹן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי הוּא וְלֹא
יְרַחֵמוּ קוֹלָם כַּיָּם יֶהֱמָה וְעַל
סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ כְּאִישׁ
לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת צִיּוֹן׃ שָׁמַעְנוּ
אֶת שָׁמְעוֹ רָפוּ יָדֵינוּ צָרָה
חָזְקָתְנוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃ אַל
תֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה וּבַדֶּרֶךְ אַל תְּלֵכוּ
כִּי חֶרֶב לְאוֹיֵב מָגוֹר מִסָּבִיב׃ בַּת
עַמִּי חְגְרִי שָׂק וְהִתְפַּלְשִׁי בָּאֵפֶר אֵבֶל
יָחִיד עֲשִׂי לָךְ מִסְפֵּד תַּמְרוּרִים
כִּי פִתְאֹם יָבֹא הַשֹּׁדֵד עָלֵינוּ׃
בָּחוֹן נְתַתִּיךָ בְּעַמִּי מִבְצָר וְתֵדַע
וּבָחַנְתָּ אֶת דַּרְכָּם׃ כֻּלָּם סָרֵי סוֹרְרִים
הֹלְכֵי רָכִיל נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל כֻּלָּם
מַשְׁחִיתִם הֵמָּה׃ נָחַר מַפָּחַ מַאֵשׁ
תֻּם עָפְרֶת לַשָּׁוְא צָרַף צָרוּף
וְרָעִים לֹא נִתָּקוּ׃ כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ
לָהֶם כִּי מָאַס יְהוָה בָּהֶם׃

Cap.vij.

הַדָּבָר אֲשֶׁר
הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר׃ עֲמֹד בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה
וְקָרָאתָ שָׁם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל
יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאַשְׁכִּנָה
אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ אַל תִּבְטְחוּ
לָכֶם אֶל דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר

Pritiua.heb. Tex.he.Viere.vij. Trásla.B.Vie. Trás.Gre.lex.cũ interp̃.latina.

הַיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵמָּה׃ כִּי אִם הֵיטֵיב תֵּיטִיבוּ אֶת
דַּרְכֵיכֶם וְאֶת מַעַלְלֵיכֶם אִם עָשׂוֹ תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ׃
גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ וְדָם נָקִי אַל תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם
הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תֵלְכוּ לְרָע לָכֶם׃ וְשָׁכַנְתִּי אִתְּכֶם
בַּמָּקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃
הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים לָכֶם עַל דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃ הַגָּנֹב
רָצֹחַ וְנָאֹף וְהִשָּׁבֵעַ לַשֶּׁקֶר וְקַטֵּר לַבָּעַל וְהָלוֹךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם׃ וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם לְפָנַי בַּבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא
שְׁמִי עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם נִצַּלְנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה׃
הַמְעָרַת פָּרִצִים הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו בְּעֵינֵיכֶם
גַּם אָנֹכִי הִנֵּה רָאִיתִי נְאֻם יְהוָה׃ כִּי לְכוּ נָא אֶל מְקוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילוֹ
אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה וּרְאוּ אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי
רָעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה יַעַן עֲשׂוֹתְכֶם אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה
נְאֻם יְהוָה וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּם וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וָאֶקְרָא אֶתְכֶם
וְלֹא עֲנִיתֶם׃ וְעָשִׂיתִי לַבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אַתֶּם
בֹּטְחִים בּוֹ וְלַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי
לְשִׁלוֹ׃ וְהִשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל מְפָנָי כָּל אֲחֵיכֶם
כָּל זֶרַע אֶפְרָיִם׃ וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא

templum dñi: templuz dñi: templum domini eſt. Quoniam ſi bene direxeritis vias veſtras & ſtudia veſtra: ſi feceritis iudiciũ inter virum & proximum eius: aduene & pupillo & vidue non feceritis calumniam nec ſanguinẽ innocentẽ effuderitis in loco hoc: & poſt deos alienos non ambulaueritis in malũ vobiſmetipſis: habitabo vobiſcũ in loco iſto in terra quam dedi patribus veſtris a ſeculo vſq; in ſeculum. Ecce vos confiditis vobis in fermonibus mendacii qui non prodeſſunt vobis: furari: occidere: adulterari: iurare mendaciter: libare baalim: & ire poſt deos alienos quos ignoratis. Et veniſtis & ſtetiſtis coram me in domo hac in qua inuocatum eſt nomen meũ: & dixiſtis: liberati ſumus: eo q̃ fecerimus omnes abominationes iſtas. Nunqd ergo ſpelũca latronũ facta eſt domus iſta in qua inuocatũ eſt nomen meũ in oculis vr̃is? Ego ego ſum: ego vidi dicit dominus. Ite ad locum meum in ſylo vbi habitauit nomẽ meum a principio: & videte que fecerim ei propter malitiam populi mei iſrael. Et nunc quia feciſtis omnia opera hec dicit dñs: & locut? ſum ad vos mane cõſurgens & loquens: & non audiſtis: et vocaui vos & non reſpondiſtis: faciam domui huic in qua inuocatũ eſt nomen meũ: & in qua vos habetis fiduciam: & in loco quem dedi vobis & patribꝰ veſtris: ſicut feci ſylo. Et proiiciam vos a facie mea: ſicut proieci omnes fratres veſtros vniuerſum ſemen effraim. Tu ergo noli orare pro populo hoc nec aſſumas

τὸ ἱερὸν τοῦ κυρίου ἐστίν. ὅτι ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε τὰς
ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ ποιῆσαι
τὸ κρῖμα ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον
πλησίον αὐτοῦ, καὶ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
χήραν μὴ καταδυναστεύσητε, καὶ αἷμα ἀθῷον μὴ ἐκ
χύσητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων
μὴ πορεύεσθε εἰς κακὸν ὑμῖν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ
τόπῳ τούτῳ ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος, ἰδοὺ δὲ ὑμεῖς πεποίθατε ἐπὶ λόγοις
μάταιοις καὶ ἕως ἀνόμου, εἰ δὲ ὑμεῖς κλέπτοντες φονεύσετε καὶ
γονεῖς μοιχεύσατε, καὶ ὀμνύετε ἐπ' ἀδίκῳ,
καὶ θυμιᾶτε τῇ Βααλ, καὶ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλ
λοτρίων ἃ οὐκ ἐπίστασθε καὶ ἔστητε ἐνώπιόν μου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ
ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἴπατε
ἀπειλήσαμεν τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα
ταῦτα. μὴ σπήλαιον λῃστῶν ὁ οἶκός μου, ᾧ ἐπικέκλη
ται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ εἶδον λέγει κύριος, ὅτι πορεύεσθε εἰς τὸν
τόπον μου τὸν ἐν σηλὼμ, οὗ κατεσκήνωσα τὸ ὄνομά
μου ἐν αὐτῷ ἐκεῖ ἔμπροσθεν
μου μου, καθὼς ἀπῴκισα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν πᾶ
σαν τὴν σηλὼμ. καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἀπὸ προσώ
που μου, καθὼς ἀπῴκισα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν πᾶ
σαν τὴν σπέρμα ἐφραίμ. καὶ σὺ μὴ προσεύχου περὶ τοῦ
λαοῦ τούτου, καὶ μὴ αἴρου

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

vt miſeꝛ cõſcẽdã tẽi: ⁊ ne orem: ⁊ ne accedas
τοῦ ἐλεῆσαι αὐτούς, καὶ μὴ ἴνχου, καὶ μὴ προσέλθῃς
mihi p eos: q: nõ exaudiã. aut nõ video: dd
μοι περὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι. ἢ οὐχ ὁρᾷς, τί
tẽi faciũt in ciuitatib⁹ iuda: ⁊ in ' vi
αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν ταῖς ὁ=
ie hierlim: filii eoꝝ colligũt ligna: ⁊
δοῖς ἱερουσαλήμ; υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουσιν ξύλα, καὶ οἱ
pres eoꝝ succẽdũt ignẽ: ⁊ mulieres eoꝝ
πατέρες αὐτῶν καίουσι πῦρ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν
cõmiſcẽt ſimilagine: vt faciãt placẽtas militie celi.
τρίβουσιν ζύμην, ⁊ ποιῆσαι χαυῶνας τῇ στρατιᾷ ⁊ οὐρανοῦ·
⁊ libauerũt libamia dijs alienis: vt ad iracũdiã
καὶ ἐσπεῖσαι σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργί=
puocẽt me. nũqd me tẽi ad iracũdiã puocãt dicit dñs?
σωσίν με· μὴ ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσιν λέγει κύριος;
nõne semetipos: vt cõfundant facies eoꝝ?
οὐχὶ ἑαυτούς, ὅπως καταισχυνῶσι τὰ πρόσωπα αὐτῶν;
Infra. 44. c. ꝓpter hoc hec dicit dñs: ecce ira ⁊ furor meꝰ
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου
fũdit ſup locũ iſtũ ⁊ ſup boies:
χεῖται ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους,
⁊ ſup iumẽta: ⁊ ſup oẽ lignũ agri: ⁊
καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶν ξύλον τοῦ ἀγροῦ, καὶ
ſup oẽa fruges terre: ⁊ ſuccendet ⁊
ἐπὶ πάντα τὰ φυτὰ τῆς γῆς, καὶ ἐκκαυθήσεται καὶ
nõ extinguet. hec dicit dñs: holocauſta
οὐ σβεσθήσεται. τάδε λέγει κύριος, τὰ ὁλοκαυ=
E mata vra cõgregate cũ ſacrificijs vris: ⁊
τώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν, καὶ
comedite carnes: q: nõ ſũ locut⁹ ad pres
φάγετε κρέα, ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας
eoꝝ: ⁊ nõ ꝓcepi eis in q̃ die eduxi
ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀνήγαγον
eos de terra egypti de holocauſtomatib⁹ ⁊ victimis:
αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου περὶ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν,
ſed verbũ hoc ꝓcepi eis dicẽs: au
ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς λέγων, ἀκού=
dite vocẽ meã ⁊ ero vobis in deũ: ⁊ vos
σατε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, καὶ ὑμεῖς
eritis mihi in ꝓpm: ⁊ ībulate in oībus
ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ περιεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς
vijs meis: q̃s mandauero vobis: vt bñ ſit vobis.
ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν ἐν ᾗ ὑμῖν.
⁊ nõ audierũt me: neq; attẽderũt aure ſua:
καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου, οὐδὲ προσέσχον τὸ οὖς αὐτῶν,
ſed abierũt in deſideriis cordis eo
ἀλλὰ ἐπορεύθησαν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς καρδίας αὐ=
rũ mali: ⁊ factiſũt i retrorſuꝫ ⁊ non
τῶν τῆς κακῆς, καὶ ἐγένοντο εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ
in ante: ex q̃ die egreſſi ſũt pres
εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθον οἱ πατέρες
eoꝝ de terra egypti: ⁊ vſq; ad diẽ hãc.
αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
⁊ miſi ad vos oẽs ſeruos meos
καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου
ꝓphetas die ⁊ diluculo: ⁊ miſi ⁊;
τοὺς προφήτας ἡμέρας καὶ ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ
nõ exaudiẽſt me: ⁊ nõ attẽdit auris eoꝝ:
οὐκ εἰσήκουσέ μου, καὶ οὐ προσέσχεν τὸ οὖς αὐτῶν,
⁊ idurauerũt ceruicẽ ſuã ſup pa
καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πα
F tres eoꝝ. ⁊ dices eis verbũ hoc:
τέρας αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον,
⁊ nõ audiẽt te. ⁊ vocabis
καὶ οὐκ ἀκούσονταί σε. καὶ καλέσεις

Infra. 16. c.

Trãſla.B.Vie.

ſpro eis blaudẽ & oratiõnẽ
& non obſiſtas mihi:
quia non exaudiã te.
Nonne vides
quid iſti faciunt in ciui=
tatibus iuda
& in plateis hieruſalem?
Filii colligunt
ligna: & patres ſuccen=
dunt ignem: coquũt
& mulieres conſpergũt
adipem: vt faciant
placentas regine celi & li=
bent
diis alienis: & me
me ad iracũdiã puocẽt.
Nunqd me ad iracundiã
puocãt? dicit dñs. Non
ne ſemetipſos in cõfuſio
nẽ vultus ſui? Ideo hec
dicit dominus deus.
Ecce furor meꝰ & indi=
gnatio mea cõflatur ſup
locũ iſtum: ſup viros &
ſuper iumenta: & ſuper
lignum regionis & ſup
fruges terre:
& ſuccẽdetur & nõ extin
guetur. Hec dicit dñs
exercituum deus iſrael.
Holocauſtomata veſtra
addite victimis veſtris:
& comedite carnes:
quia nõ ſum locutus cũ
patribus veſtris: & non
precepi eis in die qua
eduxi eos de terra
egypti de verbo holo=
cauſtomatũ & victimaꝝ.
ſed hoc verbum precepi
eis:
dicens. Audite vocem
meam: & ero vobis
deus: & vos eritis mihi
populus:
& ambulate in oĩi via
quam mandaui
vobiſ: vt bene ſit vobiſ.
Et non
audierũt nec inclinauer=
runt aurẽ ſuã: ſed abierũt
in voluptatib⁹ & in pra=
uitate cordis ſui mali:
factiq; ſunt retrorſum
& non in ante: a
die qua egreſſi ſunt pa
tres eorum de terra
egypti vſq; ad diẽ hanc.
Et miſi
ad vos oĩes ſeruos me
os prophetas per
diẽ: cõſurgens diluculo:
& mittẽs: & nõ audierũt
me nec inclinauerũt au
rem ſuã: ſed indurauerũt
ceruicẽ ſuã: & pe⁹ ope
rati ſunt q̃ patres eorũ.
Et loqueris ad eos oĩa
verba hec
& non audient te: & vo
cabis

Tex.be.biere.vij. Pritiua.beb.

בָּנָן בָּנַע תִּפְגַּע־בִּי וְאַל־תִּתְפַּלֵּל וְאַל־תִּפְגַּע־בִּי
כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ׃ הֲאֵינְךָ רֹאֶה
עָשָׂה עִיד מָה־הַמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי יְהוּדָה
כָּנָה לָמַט וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ הַבָּנִים מְלַקְּטִים
בָּעַר עֵצִים וְהָאָבוֹת מְבַעֲרִים אֶת־הָאֵשׁ
נָשָׂה לוּשׁ וְהַנָּשִׁים לָשׁוֹת בָּצֵק לַעֲשׂוֹת
עָשָׂה לָאָךְ כַּוָּנִים לְמַלְאֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ
נָסַךְ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
כָּעַס הַכְעִיסֵנִי הַאֹתִי הֵם מַכְעִיסִים
נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא אֹתָם לְמַעַן בֹּשֶׁת
פָּנִים׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה אַפִּי וַחֲמָתִי נִתָּכֶת אֶל־הַמָּקוֹם
הַזֶּה עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל
פָּרָה עֵץ הַשָּׂדֶה וְעַל־פְּרִי הָאֲדָמָה
בָּעַר וּבָעֲרָה וְלֹא תִכְבֶּה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עָלָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹלוֹתֵיכֶם
סָפָה סְפוּ עַל זִבְחֵיכֶם וְאִכְלוּ בָּשָׂר׃
כִּי לֹא דִבַּרְתִּי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא
צָוָה צִוִּיתִים בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ
עָלָה מִצְרַיִם עַל דִּבְרֵי עוֹלָה וְזָבַח׃ כִּי
אִם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אֹתָם
לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְקוֹלִי וְהָיִיתִי לָכֶם
לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם
וְהָלַכְתֶּם בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲצַוֶּה
אֶתְכֶם לְמַעַן יִיטַב לָכֶם׃ וְלֹא
שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת־אָזְנָם וַיֵּלְכוּ
פְּנִיָּה בְּמֹעֲצוֹת שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע
יָצַע שָׁכַב וַיִּהְיוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים׃ לְמִן
אָסַף יוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
שָׁלַח מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶשְׁלַח
נָבָא אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עַבְדַי הַנְּבִיאִים
יוֹם הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ׃ וְלוֹא שָׁמְעוּ
אֵלַי וְלוֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיְקַשּׁוּ
עָרַף אֶת עָרְפָּם הֵרֵעוּ מֵאֲבוֹתָם׃ וְדִבַּרְתָּ
אֲלֵהֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
שָׁמַע וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וְקָרָאתָ

Pritina.heb. Tex.be.Iere.viij. Trāsla.B.Ie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּךָ׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עָנָה
זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהָיו וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר אָבְדָה
הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם׃ גֹּזִי
נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וְשְׂאִי עַל שְׁפָיִם
כִּי מָאַס יְהוָה וַיִּטֹּשׁ אֶת דּוֹר
עֶבְרָתוֹ׃ כִּי עָשׂוּ בְנֵי יְהוּדָה הָרַע
בְּעֵינַי נְאֻם יְהוָה שָׂמוּ שִׁקּוּצֵיהֶם
בַּבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו
לְטַמְּאוֹ׃ וּבָנוּ בָּמוֹת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר
בְּגֵיא בֶן הִנֹּם לִשְׂרֹף אֶת בְּנֵיהֶם
וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִי וְלֹא עָלְתָה עַל לִבִּי׃ לָכֵן
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא
יֵאָמֵר עוֹד הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי
אִם גֵּיא הַהֲרֵגָה וְקָבְרוּ בְתֹפֶת
מֵאֵין מָקוֹם׃ וְהָיְתָה נִבְלַת הָעָם
הַזֶּה לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת
הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃ וְהִשְׁבַּתִּי
מֵעָרֵי יְהוּדָה וּמֵחוּצוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם
קוֹל שָ�asון וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן
וְקוֹל כַּלָּה כִּי לְחָרְבָּה תִּהְיֶה הָאָרֶץ׃
Cap. viij. בָּעֵת הַהִיא נְאֻם
יְהוָה וְיוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי
יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת
עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת
הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַ͏ִם מִקִּבְרֵיהֶם׃ וְשָׁטְחוּם
לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר אֲהֵבוּם וַאֲשֶׁר עֲבָדוּם וַאֲשֶׁר
הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם
וַאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ
וְלֹא יִקָּבֵרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
יִהְיוּ׃ וְנִבְחַר מָוֶת מֵחַיִּים לְכֹל
הַשְּׁאֵרִית הַנִּשְׁאָרִים מִן הַמִּשְׁפָּחָה
הָרָעָה הַזֹּאת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת

eos & non respondebūt tibi. Et dices ad eos. Hec est gens que non audiuit vocem domini dei sui: nec recepit disciplinam. Periit fides & ablata est de ore eorū. Tonde capillū tuū & proice & sume in directum planctū qa piecit dñs & reliquit generationē furoris sui: quia fecerūt filii iuda malum in oculis meis dicit dñs. Posuerūt offedicula sua in domo in qua inuocatum est nomen meum vt polluerēt eā: & edificauerūt excelsa tophet: q̄ est in valle filii ennō: vt incenderent filios suos: & filias suas igni: que non precepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies venient dicit dominus: & non dicetur amplius tophet & vallis filii ennon: sed vallis interfectionis: & sepelientur in tophet eo q̄ non sit locus. Et erit mortic̄inū populi huius in cibos volucrib⁹ celi & bestiis terre & non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbibus iuda & de plateis hierusalem vocem gaudii & vocem leticie vocem sponsi & vocē sponse. In desolatione eni erit terra. 8.

IN illo tempore ait dñs: eicient ossa regum iuda & ossa principum eius: & ossa sacerdotū: & ossa prophetarū: & ossa eorum qui habitauerunt hierusalē de sepulchris suis: & expandent ea ad solem & lunā & omnem milic̄iam celi que dilexerūt & quibus seruierunt: & post que ambulauerunt: & que quesierunt & adorauerunt. Non colligentur & nō sepelientur in sterquilinū sup facie terre erunt. Et eligent magis mortem q̄ vitam omnes qui residui fuerint de cognatione hac pessima: in vniuersis locis

εος & οὐκ ἀποκριθήσονταί σοι. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀποκριθήσεταί σοι. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, τοῦτο τὸ ἔθνος ὃ οὐκ ἤκουσεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν. ἐξέλιπεν ἡ πίστις ἐκ στόματος αὐτῶν. κεῖρε τὴν κεφαλήν σου, καὶ ῥῖψον: καὶ λαβὲ εἰς χεῖλος ἱμάτιον. ὅτι ἀπώσατο κύριος, καὶ ἀπώλεσε τὴν γενεὰν τὴν πικρίαν ταύτην. ὅτι ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα τὸ πονηρὸν ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος. ἔταξαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τῷ οἴκῳ, ὃν ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ τοῦ μιᾶναι αὐτόν. καὶ ᾠκοδόμησαν βωμὸν τοῦ Ταφὲθ, ὃς ἐστιν ἐν φάραγγι υἱοῦ Ἐννόμ, τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρί, ἃ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς καὶ οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος. καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι, βωμὸς τοῦ Ταφὲθ καὶ φάραγξ υἱοῦ Ἐννόμ: ἀλλ' ἢ φάραγξ τῶν ἀνῃρημένων. καὶ θάψουσιν ἐν Ταφέθ: διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον. καὶ ἔσται ὁ θάνατος τοῦ λαοῦ τούτου εἰς βρῶσιν τοῖς θηρίοις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς κτήνεσιν τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποσοβῶν. καὶ καταλύσω ἐκ πόλεως Ἰούδα καὶ ἐξ ἔξω Ἰερουσαλὴμ φωνὴν εὐφροσυνισμῶν καὶ φωνὴν χαρᾶς, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης, ὅτι εἰς ἐρήμωσιν ἔσται πᾶσα ἡ γῆ.

Ca.8.

ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγει κύριος, ἐξοίσουσι τὰ ὀστᾶ τῶν βασιλέων Ἰούδα, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἱερέων, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἀφορισμένων τῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, καὶ ἐκχεοῦσιν αὐτὰ πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πρὸς τὴν σελήνην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ πρὸς πᾶσαν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ἠγάπησαν καὶ ἃ ἐδούλευσαν, καὶ ἃ ἐξεζήτησαν καὶ ἃ προσεκύνησαν αὐτοῖς: καὶ οὐ μὴ συναχθῶσιν καὶ οὐ μὴ θαφῶσιν εἰς κοπρίαν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται, ὅτι ἐλάττονα ἡγήσατο ὁ θάνατος τῆς ζωῆς. καὶ πᾶσι τοῖς καταλοίποις τοῖς κατα-

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

gno expellā eos illuc. q: hec dicit dñs: nūdd
ὃν ἀπ ἐξώσω αὐτοὺς ἐκεῖ. ὅτι τάδε λέγει κύριος, μὴ
cadēo nō resurgit: aut auertēo nō reuertet? q̄re
ἐπιστρέψω ἐπιστρέφων οὐκ ἐπιστρέψω; διὰ
auersus ē ppls iste auersione ipudēti: t cōfor
τί ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς οὗτος ἀποστροφὴν ἀσεβῆ, καὶ κατι
tati sūt electōe sua t nō voluerūt
κρατήσασαν τῆ προαιρέσει αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν τοῦ
reuerti: aurib⁹ percipite: iā t audite: nō recte
ἐπιστρέψαι; ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε, οὐκ ὀρθῶς
loquent. nō est hō penitētiā agēs ve ma
λαλήσουσιν. οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος μεταμέλων ἐπὶ τῆς κα
licia sua dicēo: dd feci: defecit currēs ve
κίας αὐτοῦ λέγων, τί ἐποίησα; ἐλίλιπεν ὁ τρέχων ἵπ
cursu suo q̄si equꝰ feruidus in hinnitu
τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὡς ἵππος καθ' ὁρᾶς ἐν χρεμετισμῷ
suo t crodilus in celo cognouit tpa suū.
αὐτοῦ καὶ ἀσπίδα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς.
turtur a hirūdo agri: passereꝰ custodierūt tpa
τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν καιροὺς
aductus sui. at ppls me⁹ nō cognouit iudicia sua.
ἀσπάζωνται. ὁ δὲ λαός μου οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα αὐ
quomō dicetis q: sapiētes sum⁹ nos: t lex do
τοῦ. πῶς ἐρεῖτε ὅτι σοφοὶ ἐσμεν ἡμεῖς, καὶ νόμος κυ
mini nobiscū est. frustra fact⁹ est stilus
ρίου μεθ' ἡμῶν ἐστιν. εἰς μάτην ἐνεργὸν ποιοῦσιν γραμ
bis. erubuerūt sapiēteꝰ: pterriti sūt t capti sunt:
ματεῖς. ἠσχύνθησαν σοφοί, ἐπτοήθησαν καὶ ἐάλωσαν,
q: verbū dñi reprobauerūt: sapia q̄ est in
ὅτι τὸν λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν, σοφία τίς ἐστιν ἐν
ipis: ppter hoc dabo vxores eoꝝ alijs:
αὐτοῖς; διὰ τοῦτο δώσω τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἑτέροις,
t agros eoꝝ hereditō: q̄a a minimo
καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις, ὅτι ἀπὸ μικροῦ
vsq; ad maḡū oēs auaritiā sequunt. t a
ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν ἀποδιώκουσι. καὶ ἐκ
D
ppheta vsq; ad sacerdotē vniuersi faciūt mēdaciū. t me
ζ.6.c. προφήτου ἕως ἱερέως πάντες ποιοῦσι ψεῦδος. καὶ ἰα
Esai. dicabant cōtritionē filie ppli mei ad ignoꝝ
56.d. τρίψονται σύντριμμα θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου κακὸς ἀτι
miniā dicētes: pax pax: t nō erat pax. cōfusi
μίαν λέγοντες, εἰρήνη εἰρήνη, καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη. ἠσχύν
sūt: q̄n abominatiōnē fecerūt: t cōfusione nō sunt cōfu
θησαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν, καὶ αἰσχύνην οὐκ ᾐσχύν
si: t erubescere nescierūt. ideo cadēt
θησαν, καὶ αἰσχυνθῆναι οὐκ οἴδασιν. διὰ τοῦτο πεσοῦν
in medio cadēteꝰ: in tpe visitatiōis sue
ται ἀναμέσον πεσοῦνται, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτοῦ
corruēt: dicit dñs: t cōgregabō frugeꝰ
πεσοῦνται, λέγει κύριος, καὶ συναξοῦσι τὰ ἑρπύματα
E
suas dicit dñs. nō est vua in vine
αὐτῶν λέγει κύριος. οὐκ ἔστι σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπε
leis: t nō sūt ficꝰ in ficis: t fo
λοις, καὶ οὐκ ἔστι σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς, καὶ τὰ φύλ
lia defluxerūt. q̄re nos sedemus? cōgregamini t
λα κατερρύηκεν. ἵνα τί ἡμεῖς καθήμεθα; συνάχθητε καὶ
intrem⁹ in ciuitateꝰ munitas: t ꝑiti
εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς, καὶ σιωπῶ
amur ibi: q: ds⁹ abiecit nos: t potā
μεν ἐκεῖ, ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς, καὶ ἐπό
uit nos aqua fellis: q: peccauim⁹ ī cōspe
τισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντί
tu ei⁹. cōgregati sum⁹ in pace: t nō fuerūt bona.
ον αὐτοῦ. συνάχθημεν εἰς εἰρήνην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθά.
in tpe medele: t ecce festinatio. a dan audie
εἰς καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ σπουδή. ἐκ Δὰν ἀκουσ
mus voce fremitus
σίμεθα φωνὴ ἐξύπνου ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pūtiua.heb.	Ter.heb.biere.ir.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רַעֲשָׁה צָבַל אָרֶץ	equorū eius: a voce hinnituū pugnatorū eiꝰ cōmota eſtꝰ oīs terra. Et venerūtᵇ & deuorauerūtᵗ terram: & plenitudinē eius vrbēᵐ & habitatoresⁿ eiꝰ.	equoꝝ eiꝰ: a voce ḥinnitus eqtatus equoꝝ eiꝰ: mota eſt oīs terra. venlet & deuorabit terrā & plenitudinē eiꝰ: vrbē & habitatores eiꝰ.	ἵππων αὐτοῦ, ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἵππασίας ἵππων αὐτοῦ, ἐσείσθη πᾶσα ἡ γῆ· καὶ ἦξει καὶ κατα φάγεται γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πόλιν καὶ τοὺς κα βιτάτες in ea. qz ecce ego ímitto in vos τοκεύοντας ἐν αὐτῇ· διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς serpētes mortiferos: a qb nō eſt euellere: & mordebūt ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν ἐκκαῦσαι, καὶ δήξονται vos ſanabilit cū dolore cordis vſq; deflictōis. ὑμᾶς ἀνίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἐκπορευομένης.
יְהוָה: מְבֻלְבָּלוֹתִי עָלַי יָגוֹן עָלַי לִבִּי נָבֵג בִּי			
דַּוָּי: הִנֵּה קוֹל שַׁוְעַת בַּת עַמִּי			
מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הֲיהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ			
בִּפְסִלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר: עָבַר קָצִיר כָּלָה קַיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ:			
שֹׁבָר בַּת עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזָקָתְנִי:			
אֵין בְּגִלְעָד אִם רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרוּכַת בַּת עַמִּי:			
Cap. ir.			
מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם			
וְלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת עַמִּי: מִי יִתְּנֵנִי			
בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים			
עֲצֶרֶת בֹּגְדִים: וַיִּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ			
בָּאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל רָעָה יָצָאוּ וְאוֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם יְהוָה: אִישׁ			
מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל כָּל אָח אַל תִּבְטָחוּ כִּי כָל אָח עָקוֹב יַעְקֹב			
וְכָל רֵעַ רָכִיל יַהֲלֹךְ: וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהֹתֵלוּ וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ			
לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר שֶׁקֶר הַעֲוֹה נִלְאוּ:			
שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מָאֲנוּ דַעַת אוֹתִי נְאֻם יְהוָה: לָכֵן כֹּה אָמַר			
יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צֹרְפָם וּבְחַנְתִּים כִּי אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת עַמִּי: חֵץ			
שְׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ			
יָשִׂים אָרְבּוֹ: הַעַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד			

'equorū eius: a voce bhinnituū cpugnatorū eiꝰ cōmota eſtꝰ oīs terra. Et venerūtᵇ & deuorauerūtᵗ terram: & plenitudinē eius vrbēᵐ & habitatoresⁿ eiꝰ. Quia ecce ego mittā vobisꝰ serpētesꝰ regulosꝰ quibusꝰ non eſtꝰ incantatio: & mordebuntᵇ vos: ᶜait ᵈdñs. ᶜDolor meusᶠ superᵍ dolorē: ʰ in meⁱ cor meū merens. Ecceᵐ voxⁿ clamoris ° filieᵖ populi mei ᑫde terraʳ longinqua. ˢNūquid dñsᵗ nō eſtᵘ in sion: ˣautʸ rex eius ᶻnō eſtᵃ in eaᵇ? ᶜQuare ergoᶜ me ad iracūdiā cōcitauerūtᵈ in sculptilibus suis & in vanitatibᵉ ᶠalienis? Transitᵍ messis: ʰfinita eſtʰ estas: & nosⁱ salvatiᵐ nōⁿ sumus. °Supᵖ cōtritioneᑫ filieʳ ppli meiˢ cōtritus sum & cōtristatus: ᵗstuporᵘ obtinuit me. Nūqd resinaˣ nō eſtʸ in galaad: ᶻautᵃ medicusᵇ nō eſtᶜ ibi? ᵈQuare igitur nō eſtᵉ obductaᶠ cicatrixᵍ filieʰ populi mei. 9.

QVisᵇ dabitᶜ capiti meo aquā: ᶜ & oculis meis ᵈfontemᵉ lachrymarū. ᵇEt plorabo ᶠdieᵍ ac nocteʰ in terfectosⁱ filieᵏ popli mei. ᴾQuisᵍ dabit meʳ in solitudieˢ diuersoriūᵗ viatoꝝ. ᵘEt dereliquāᵛ ppłm meū ʷ& recedā ˣab eis: ʸqa ᶻoēs ᵃadulteri sunt & ᵇcetusᶜ p uaricatoꝝ: ᵈ & extendentᵉ ᶠlinguā suā q̄si ᵍarcū ʰmendacii ⁱ& nō veritatis. ᶜCōfortati sunt ᵖin terra: ᑫqa ʳde malo ˢad ᵗ malū ᵘegreſſi sunt: ˣ & me ʸnō ᶻcognouerūt: ᵃdicit ᵇdñs. ᶜVnusq; q̄ ᵈse ᵉa ꝑximo suo ᶠcustodiat: ᵍ & in ʰomni ⁱfratre suo ᵏnō habeat fiduciā: ˡquia ᵐois ⁿfr ᵒsupplātans ᵖsupplantabit: ᑫ & ois ʳ amicus ˢfraudulēter ᵗ incedet: ᵘ & vir ˣfratrē suū ʸderidebit: ᶻ & veritatē ᵃnō ᵇloquētur. ᶜDocuerūt eni ᵈlinguā suā ᵉloqⁿ mēdaciū: vtᵍ iniq̄ agerent ʰlaborauerūt. ⁱHabitatio tua ʲin medio ᵏdoli: ˡin dolo ᵐrenuerūtⁿ scire ᵒmeᵖ dicit ᑫdñs. ʳ Propterea ˢhec ᵗdicit ᵘdñs ˣexercituū. ʸEcce ego ᶻconflabo ᵃ& ꝑbabo eos. ᵇQuidᶜ ei alid ᵈfaciā ᵉa facie ᶠfilieᵍ ppli mei? ʰSagitta ⁱvulnerās ʲlingua eoꝝ ᵏdolū ˡlocuta eſt. ᵐIn ore suoⁿ pacē ᵒcū ᵖamico suo ᑫloqtur: ʳ & occulte ˢponit ᵗei insidias. ᵘNunqd sup ˣ his ʸnon ᶻvisitabo

equoꝝ eiꝰ: a voce ḥinnitus eqtatus equoꝝ eiꝰ: mota eſt oīs terra. venlet & devorabit terrā & plenitudinē eiꝰ: vrbē & habitatores eiꝰ. ᶜvenit & ꝑcutiet terrā & oēs habitatores eius: & ascendet vt fluuius vniuersa & operiet & demerget. ᵈ Et conuertā festiuitates vestras in luctū: & omnes cantationes vestras in lamentationē: & inducā super omnes lumbos vestros saccū: & in omne caput calui. ᵉ Et ponā eum quasi luctum vnigeniti: & nouissima eius quasi diem amarū. ᶠ Ecce dies venient dicit dñs deus: & mittā famē in terrā: non famē panis neq; sitim aquæ: sed audiendi verbum dei. ᵍ Et mouebuntur de mari vsq; ad mare: & ab aquilone vsq; ad orientē circuibunt quærentes verbum dñi: & non inuenient. ʰ In die illa deficient virgines pulchræ & adolescentes in sitiendo. ⁱ Qui iurant in delicto samariæ: & dicunt viuit deus tuus dan: & viuit deus tuus bersabee: & cadent & non adijciet vltra vt surgat. Cap. ix. ʲ Vidi dominum stantem super altare: & dixit percute cardines & commouebuntur superliminaria: & dissipa omnes in capite: & residuos eorum in gladio interficiam. non fugiet ex eis fugiens: & non saluabitur ex eis effugiens. ᵏ Si descenderint vsq; ad infernum: inde manus mea educet eos: & si ascenderint in cælum: inde deducam eos. ˡ Si latuerint in vertice carmeli: inde scrutans auferam eos: & si absconderint a conspectu meo in profundo maris: ibi præcipiam serpenti: & mordebit eos. ᵐ Et si abierint in captiuitatem coram inimicis suis: ibi præcipiam gladio: & occidet eos. ⁿ Et ponam oculos meos super eos in malum & non in bonum. ᵒ Et dñs deus exercituum qui tangit terram & tabescere eam facit: & lugebunt omnes habitatores eius: & ascendet vt fluuius vniuersa & operiet quasi fluuius Aegypti. ᵖ Qui ædificat in cælo ascensionem suam: & fundamentum suum super terram: qui vocat aquas maris & effundit eas super faciem terræ: dñs nomen eius. ᑫ Quasi filios æthiopum vos estis mihi filii israel: dicit dñs. ʳ Nunquid non ˢ filios israel ᵗ de terra ᵘ ægypti ˣ eduxi: & ʸ philistiim de ᶻ cappadocia & ᵃ syros de ᵇ cir? ᶜ Ecce oculi dñi dei super regnum peccatrix: & ᵈ disperdam eam ᵉ de superficie ᶠ terræ: ᵍ verumtamen non ʰ perditione perdam ⁱ domum iacob: dicit dñs. ᵏ Quia ecce ego ˡ præcipiam & ᵐ commouebo in ⁿ omnibus gentibus domum israel: sicut commouetur triticum in cribro: & non cadet lapis super terram. ᵒ In gladio morientur omnes peccatores populi mei: qui dicunt non adprehendet neque anticipabit nos malum. ᵖ In die illa suscitabo tabernaculum dauid quod cecidit: & reædificabo ruinas eius: & destructa eius instaurabo: & reædificabo eam sicut dies antiqui. ᑫ Vt possideant reliquiæ idumææ & omnes gentes super quas inuocatum est nomen meum super eos: dicit dñs faciens hæc. ʳ Ecce dies venient dicit dñs: & comprehendet arator messorem & calcator uue mittentem semen: & stillabunt montes dulcedinem: & omnes colles lugebunt. ˢ Et reuertar ad captiuitatem populi mei israel: & ædificabunt ciuitates desertas & habitabunt: & plantabunt vineas & bibent vinum earum: & facient hortos & comedent fructum eorum. ᵗ Et plantabo eos super humum suam: & non evellam eos amplius de terra sua quam dedi eis: dicit dñs omnipotens.

Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

ἵππων αὐτοῦ, ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἵππασίας ἵππων αὐτοῦ, ἐσείσθη πᾶσα ἡ γῆ· καὶ ἦξει καὶ κατα φάγεται γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πόλιν καὶ τοὺς κα βιτάτες in ea. qz ecce ego ímitto in vos τοκεύοντας ἐν αὐτῇ· διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς serpētes mortiferos: a qb nō eſt euellere: & mordebūt ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν ἐκκαῦσαι, καὶ δήξονται vos ſanabilit cū dolore cordis vſq; deflictōis. ὑμᾶς ἀνίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἐκπορευομένης. ecce vox clamoris filie ppli mei a terra delon ἰδοὺ φωνὴ κραυγῆς θυγατρὸς λαοῦ μου ἀπὸ γῆς μα ge. nūqd rō nō eſt in sion: aut medicꝰ nō eſt ibi? κρόσει· μὴ κύριος οὐκ ἔστιν ἐν σιών, ἢ ἰατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; qz ad iracūdiā puocauerūt me in ſculptilibꝰ suis & in va διότι παρῳργισάν με ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐν μα nitatibꝰ alienis. trāſiit eſtas: pterit meſſis: . ταίοις ἀλλοτρίοις· διῆλθεν θέρος, παρῆλθεν ἀμητός, & nos nō ſum? ſaluati. sup cōtritionē filie καὶ ἡμεῖς οὐ σωζόμεθα· ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς ppli mei cōtenebraꝰ ſū afflictiōe. obtinuerūt me dolores ᾗ λαοῦ μου ἐσκοτώθη ἀπορία· κατέσχυσάν με ὠδῖνες ὡς parietis. nūqd resina nō eſt in galaad: aut medicꝰ παιδούσης· μὴ ῥητίνη οὐκ ἔστιν ἐν γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς nō eſt ibi? ergo nō aucta ē sanitas filie ppli mei? οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; διατί οὐκ ἀνέβη ἴασις θυγατρὸς λαοῦ μου; Cap.

QVis dabit capiti meo aquā & oculis meis Τίς δώσει κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ ἐφθαλμοῖς μου fontē lachrymaꝝ: & plorabo ppłm hūc die πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας & nocte vulneratos filie ppli mei. καὶ νυκτὸς τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου. qs dabit mihi solitudinē māsionē nouissimā: & derelinquā τίς δώσει μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ καλιὰν ἔσχατον, καὶ καταλείψω ppłm meū: & recedā ab eis. qz oēs τὸν λαόν μου, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπ' αὐτῶν· ὅτι πάντες adulterant: cet? ꝑuaricātiū: & extēderūt lignā μοιχῶνται, σύνοδος ἀσεβούντων, καὶ ἐντέτακται τὴν γλῶσ suā q̄si arcū. mēdaciū & nō fides ꝑualuit i σαν αὐτῶν ὡς τόξον· ψεῦδος καὶ οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ terra: qz de malo in mala egressi sūt & me nō τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξέλθοσαν καὶ ἐμὲ οὐκ cognouerūt dicit dñs. vnusq; a ꝑximo suo ἔγνωσαν φησὶν κύριος· ἕκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτ custodimini. & sup fratrē? vlis nō cōfidatis: qz φυλάσσεσθε· καὶ ἐπ' ἀδελφοῖς αὐτῶν μὴ πεποίθετε, ὅτι ois frater supplātiōe supplātabit: & ois amicꝰ dolose πᾶς ἀδελφὸς πτέρνῃ πτέρνιεῖ, καὶ πᾶς φίλος δόλιος ābulabit. vnusq; cōtra amicū suū illu- περιπατήσεται· ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ κατακαί det: veritatē nō loquent: didicit lingua ξεται, ἀλήθειαν οὐ μὴ λαλήσωσιν, μεμελέτηκεν γλῶσσα eoꝝ loqui mēdacia. iniq egerūt & nō defecerūt αὐτῶν λαλεῖν ψεῦδος. ἠδίκησαν καὶ οὐ διέλιπεν τοῦ vt cōuerterent. vsura sup vsurā: dolus sup dolū: nō ἐπιστρέψαι· τόκος ἐπὶ τόκῳ, δόλος ἐπὶ δόλῳ, οὐκ voluerūt scire me dicit dñs. ꝑpter hoc hec βέλησαν εἰδέναι με φησὶν κύριος· διὰ τοῦτο τάδε dicit dñs virtutū: ecce ego igne examinabo λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ ἐγὼ πυρώσω αὐ eos & ꝑbabo eos. q̄d faciā a fa τοὺς καὶ δοκιμάσω αὐτούς· τί ποιήσω ἀπὸ προσώ cie malicie filie ppli mei? sagitta vulnerās που πονηρίας θυγατρὸς λαοῦ μου; βολὶς τιτρώσκουσα lingua eoꝝ: dolosa verba ois eoꝝ γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐ ꝓ.12 rū. ꝓxio suo loqtur pacifica: & in scipo hꝫ τῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει in imicitiā. nūqd sup his nō visitabo τὸν ἔχθραν· μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι ὁ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.hiere.it.	Pritiua.heb.
dicit dñs: aut in pplo tali nō vlciscet aīa	dicit dominus: aut in	כִּי אִם נְאֻם יְהוָה אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר	
λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή	gente ooooooo oooooooooo	לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי עַל הָרֵרִים	נָקַם
mea: sup mōtes assumite plāctū: t sup semi	huiuscemodi nō vlciscetur aia mea: Sup mōtes	אֶשָּׂא בְכִי וִנְהִי וְעַל נְאוֹת מִדְבָּר	נָשָׂא בָּכָה
μου; ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετόν, καὶ ἐπὶ τοὺς τρί	assumā fletū ac lamen	קִינָה כִּי נִצְתוּ מִבְּלִי אִישׁ עֹבֵר	נָהָה קִין
tao deserti lamētū: qm̄ defecerūt eo q nō sint	tū: & sup speciosa dēsti	וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֵה מִעוֹף	דָּבַר קוֹל
βους τῆς ἐρήμου ἕνεκεν, ὅτι ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι	planctū: qm̄ incensa sūt	הַשָּׁמַיִם וְעַד בְּהֵמָה נָדְדוּ הָלָכוּ:	עוֹף נָדַד
holeo. nō audiēt vocē subiūgāte a volucri	eo q nō sit vir ptransiēs	וְנָתַתִּי אֶת יְרוּשָׁלַם לְגַלִּים מְעוֹן	נָתַן גַּל
ἀληθινούς. οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑποζυγίου ἀπὸ πετε	& non audierunt vocem	תַּנִּים וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה	תַּן עִיר
huo celi t vsq; ad iumēta: obstupuēt: defecēt. t	possidentis. A volucre	מִבְּלִי יוֹשֵׁב: מִי הָאִישׁ הֶחָכָם	בִּין
τῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἕως κτηνῶν, ἐξέστησαν, ὤχοντο· καὶ	celi vsq; ad pecora tranſ	וְיָבֶן אֶת זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבַּר פִּי	בִּין פֶּה
dabo hierūm in trāsgressionē t in habita	migrauerūt & recesserūt.	יְהוָה אֵלָיו וְיַגֶּדָהּ עַל מָה אָבְדָה	נָגַד
δώσω τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικη	Et dabo hierusalem in	הָאָרֶץ נִצְתָּה כַּמִּדְבָּר מִבְּלִי עֹבֵר:	יָצַת דָּבַר
culā draconū t ciuitates iuda in desolationē	aceruos arene: & cubilia	וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי	אָמַר
τέκνων δρακόντων καὶ τὰς πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν	draconum: & ciuitates	אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ	יָרָה נָתַן
ponā: vt nō habitet. ḍo hō sa	iuda dabo in desolationē	בְּקוֹלִי וְלֹא הָלְכוּ בָהּ: וַיֵּלְכוּ	פָּנָה
ἱσεται, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι· τίς ὁ σοφὸς	eo q non sit habitator.	אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי	לִבָּב
Hier. 4.d.	Quis est vir sapiēs qui	הַבְּעָלִים אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם:	
φὸς καὶ συνήτω τοῦτο, καὶ ὁ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐ	intelligat hoc: & ad quē	לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי	
um īsiciet vobis: q̄re periit terra: ex	verbum oris ooooooo	יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַאֲכִילָם אֶת הָעָם	אָכַל
γειλάτω ὑμῖν, ἕνεκεν τίνος ἀπώλετο ἡ γῆ, ἀφ	domini fiat vt annūciet	הַזֶּה לַעֲנָה וְהִשְׁקִיתִים מֵי רֹאשׁ:	שָׁקָה רֹאשׁ
ασλε q̄si desertū: eo q nō sit q ptrāseat cā. t	istud: quare perierit ooo	וַהֲפִצֹתִים בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ	פּוּץ
πόριν ὡς ἔρημος, παρὰ τὸ μὴ διοδεύεσθαι αὐτήν. καὶ	terra & exusta sit q̄si de	הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם	
dixit dñs ad me: q: dereliquēt ipi	sertū: eo q nō sit q ptran	אֶת הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם: כֹּה	כָּלָה
ἶπεν κύριος πρός με, διατὸ ἐγκατελιπεῖν αὐτοὺς τὸν	seat: Et dixit dñs. Quia	אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִתְבוֹנָנוּ	בִּין
legē meā quā dedi añ facie eoꝝ: t nō audie	dereliquerūt legē meā	וְקִרְאוּ לַמְקוֹנְנוֹת וְתָבוֹאֶינָה וְאֶל	קוֹן בּוֹא
rūt vocē meā: sed ābulauerūt post vesa	quam dedi eis: & non	הַחֲכָמוֹת שִׁלְחוּ וְתָבוֹאנָה: וְתַמְהֵרְנָה	מָהַר
σαν τῆς φωνῆς μου, ἀλλὰ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀ	audierunt ooooooooooo	וְתִשֶּׂנָה עָלֵינוּ נֶהִי וְתֵרַדְנָה עֵינֵינוּ	נָשָׂא נָהָה
derta cordis eox mali: t post	vocē meā: & nō ambu	דִּמְעָה וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְלוּ מָיִם: כִּי	יָרַד נָזַל
ριτῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν	lauerūt in ea: & abierūt	קוֹל נְהִי נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ שֻׁדָּדְנוּ	שָׁמַע
ἰδόλων, ἃ ἐδίδαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτούς, διὰ	post prauitatem cordis	בֹּשְׁנוּ מְאֹד כִּי עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי	בּוּשׁ
hoc hec dicit dñs virtutū de⁹ israel:	sui: & post ooooooooooo	הִשְׁלִיכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ: כִּי שָׁמְעָה	שָׁלַךְ שָׁכַן
τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς ἰσραήλ,	baalim quod dicerunt	נָשִׁים דְּבַר יְהוָה וְתִקַּח אָזְנְכֶם	לָקַח
ecce ego cibo eos ἀψινθίτιδι τ poto eos	a patribus suis: ooooooo	פִּי דְּבָרוֹ וְלַמֵּדְנָה בְנוֹתֵיכֶם נֶהִי	פֶּה נָגַה
Infra. 4.c. ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ἄσηπας καὶ ποτίζω αὐτοὺς	idcirco hec dicit dñs ex	וְאִשָּׁה רֵעוּתָהּ קִינָה: כִּי עָלָה	אִישׁ רֵעַ
aqua fellis: t dispergā eos in gētib⁹	erituū deus ooooooooo	מָוֶת בְּחַלוֹנֵינוּ בָּא בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ	מָוֶת חָלַל
ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν	Israel. Ecce ego cibabo	לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים	בֵּן כָּרַת
ḍo nō cognouēt ipi t pres eox: t imit	populum ooooooooooo		עוֹלָל נַעַר
ους οὓς οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτοὺς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἀπαγω	istum absinthio: & po		
gā in eos gladiū donec cōsumā eos	tum dabo eis aquā fellis.		
γὴν ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως οὗ ἐξαφανίσω αὐ	Et dispergā eos in genti		
os in ea. hec dicit dñs: vocate lamē	bus quas non nouerunt		
τοὺς ἐν αὐτῇ. τάδε λέγει κύριος, καλέσατε τὰς θρη	ipsi & patres eorum: &		
tatrices t veniāt: t ad eas q̄ sapiētes sūt mitti	mittam post eos ooooooo		
νῳδοὺς καὶ ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀποστεί	gladium donec cōsumā		
te: t loquant: t assumāt sup nos	tur. Hec ooooooooooooo		
λατε, καὶ φθεγξάσθωσαν, καὶ λαβέτωσαν ἐφ' ὑμᾶς	dicit dominus exercitu		
lamētū. t deducāt oculi vri la	um. Contemplamini oo		
δάκρυον. καὶ καταγαγέτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δά	& vocate lamentatrices		
chrymas: t palpebre vre fluāt aquā. q: vox	vt veniant: & ad eas que		
κρια, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ. ὅτι φω	sapientes sunt mittite &		
miserie audita est in sion. quomō vastati sum⁹	properent: & festinent		
νὴ θρήνου ἀκούεται ἐν σιών. πῶς ἐταλαιπωρήσαμεν	& assumāt sup nos lamē		
cōfusi sum⁹ valde: q: dereliquim⁹ terrā:	tum. deducant oculi nri		
καταχύσεως σφόδρα, ὅτι ἐγκατελίπομεν τὴν γῆν,	lachrymas: & palpebre		
t abiecim⁹ tabernacula nra. audite iā	nre defluant aquas: quia		
καὶ ἀπερρίφαμεν τὰ σκηνώματα ἡμῶν. ἀκούσατε δὴ	vox lamētatiois audita		
mulieres verbū dei: t suscipiāt aures vre verba	est de sion. Quō vastati		
γυναῖκες λόγον θεοῦ, καὶ διδάξατε τὰ ὦτα ὑμῶν λόγους	fumus & cōfusi vehemē		
oris ei⁹: t docete filias vras	ter! Quia dereliqm⁹ ter		
στόματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε ταῖς θυγατέρας ὑμῶν	rā: qm̄ deiecta sūt taber		
milam: t mulier proximā suā lamētū: q: ascen	nacula nra. Audite ergo		
δικὴν, καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς ἑκάστη, ὅτι ἀνέ	mulieres verbū dñi &		
dit mors p fenestras vras: t ingressa est in	assumant aures vestre		
βη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς	sermonē oris ei⁹: & do		
terrā vram disperdere paruulos de foris t iuuenes	cete filias vras lamētum:		
τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους	& vnaquęq; proximā suā		
	planctū: quia ascendit		
	mors pfenestras vestras:		
	ingressa est domos vras:		
	disperdere paruulos de		
	foris: iuuenes ooooooo		

Pñtiua.heb.	Ter.heb.hiere.r.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
	מִדְּחֹבוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם יְהוָה וְנָפְלָה	de plateis: c loquere hec dicit dominus: & cadet	de plateis: τ erũt mortui homi
	נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה	morticinũ hois quasi	ἀπὸ τῶν πλατειῶν, καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώ
פנה	וּכְעֹמֶיר מֵאַחֲרֵי הַקּוֹצֵר וְאֵין	stercus sup facie regiõis & quasi fenũ post tergũ	πων εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου
עבר קצר	מְאַסֵּף׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אַל יִתְהַלֵּל	metentis & non est qui colligat. Hec dicit	terre vñc. τ ὡσὶ fenũ post metentẽ: τ
אסף הלל	חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר	dñs. Non glorietur sapiens in sapientia sua:	τῆς γῆς ὑμῶν. καὶ ὡς χέρτος ὀπίσω θερίζοντος, καὶ
גבר	בִּגְבוּרָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר	& non glorietur fortis in fortitudine sua: & nõ	οὐκ ἔσται ὁ συναγων. Τάδε λέγει κύριος, μὴ καυχάσθω
עשר	בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל	glorietur diues in diuitiis suis: sed in	σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυ 1.Co
הלל	הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי	hoc glorietur qui gloriatur: scire &	ρὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ 1.Co
שכל את	אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה	nosse me: quia ego sum dñs qui facio misericordiã & iudiciũ & iustitiã in terra. Hec enim	πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμε 10.C
חסד	בָּאָרֶץ כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם	placent mihi: ait dominus. Ecce dies	atur: intelligere & cognoscere me: q ego sũ dñs faci
פקד	יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה	venient dicit dominus: &	entes misericordiã & iudiciũ & iustitiã in terra: q
יום בוא	וּפָקַדְתִּי עַל כָּל מוּל בְּעָרְלָה׃ עַל	visitabo sup oẽm qui circũcisum habet ppu	ἐν τούτοις γὰρ θέλημά μου λέγει κύριος. Ἰδοὺ ἡμέραι
	מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל	ciũ: sup egyptũ & sup iudam: & sup edom: & sup	ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τοὺς
	בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל כָּל קְצוּצֵי	filios ãmon: sup moab: & sup oẽs q attonsi sunt	circũcisos ῥπutia eoꝝ sup egyptũ τ sup
קצץ	פֵּאָה הַיֹּשְׁבִים בַּמִּדְבָּר כִּי כָל	in comam habitãtes in deserto: quia omnes	τετμημένους ἀκροβυστίας αὐτῶν ἐπάνω τοῦ λαοῦ τοῦτου καὶ ἐπὶ
רעי	הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל	gentes habẽt preputiũ: omnis aũt domus israel	iudã: τ sup edom: τ sup filios ammon:
	עֲרֵלֵי לֵב׃	incircuncisi sunt corde.	τὴν Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἰδοὺμ, καὶ ἐπὶ υἱοὺς ἀμμῶν,
	שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	10.	τ sup filios moab: τ sup oẽ attonsum cir
Cap.x.	יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר	HAudite verbũ quod locutus est dominus super vos domus israel. Hec dicit	καὶ ἐπὶ υἱοὺς μωάβ, καὶ ἐπὶ πᾶν περιεῤῥιμμένον κα
	יְהוָה אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלָּמָדוּ	dominus. Iuxta vias gentium nolite discere:	ca facie suã habitantes in deserto:
למד	וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחַתּוּ כִּי	et a signis celi nolite timere quẽ	τὰ πρόσωπον αὐτοῦ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,
חתת	יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה׃ כִּי חֻקּוֹת	gentes: quia leges populorum vane sunt.	q οὗτος gẽtes circũcise carne: τ οἶκος dom
חקק	הָעַמִּים הֶבֶל הוּא כִּי עֵץ מִיַּעַר	Quia lignũ de saltu precidit opus manus	ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίτμητοι σαρκί, καὶ πᾶς οἶκος
	כָּרָתוּ מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ בַּמַּעֲצָד׃	artificis in ascia. Argento & auro decorauit illud: clauis & malleis cõpegit vt nõ dissoluatur. In similitudinẽ palme fabricate sũt: & nõ loquẽtur: portata tolliẽtur: qa icedere nõ valẽt. Nolite ergo time re ea: qa nec male possunt facere nec bene.	Ισραὴλ ἀπερίτμητοι καρδίας αὐτῶν. Cα.10.
עשׂה עצד	כֶּסֶף וּבְזָהָב הֵיטִיבוּ יְיַפֵּהוּ		ΑΚούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ
נסר	בְּמַסְמְרוֹת וּבְמַקָּבוֹת יְחַזְּקוּם וְלֹא		vos dom israel. hec dicit dñs: scõm vias
נקב חזק	יָפִיקוּ׃ תְּמֻרָה הֵמָּה וְלֹא יְדַבֵּרוּ		ὑμᾶς οἶκος Ἰσραήλ. Τάδε λέγει κύριος, κατὰ τὰς ὁδοὺς
	נָשׂוֹא נָשׂוֹא כִּי לֹא יִצְעָדוּ אַל תִּירְאוּ		gẽtiũ ne discatis: τ a signis
	מֵהֶם כִּי לֹא יָרֵעוּ וְגַם הֵיטִב אֵין		τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε, καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ
צעד ירא	אוֹתָם׃ מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל אַתָּה		celi ne timeatis: q timẽt ea gẽtes: q
רוע יטב	וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה׃ מִי לֹא יִרָאֲךָ		οὐρανοῦ μὴ φοβεῖσθε, ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ ἔθνη, ὅτι
את גדל	מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יֵאָתָה כִּי בְּכָל		legitima gẽtiũ vana. lignũ est de sil
גבר	חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין		τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν μάταια. ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυ
	כָּמוֹךָ׃ וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִוָּסְרוּ מוּסַר		ua excisum op fabri lignarii: τ cõflatio argẽ
אחד בער	הֲבָלִים עֵץ הוּא׃ כֶּסֶף מְרֻקָּע		μοῦ ἐκκεκομμένον ἔργον τέκτονος, καὶ χώνευμα ἀργύ
יסר	מִתַּרְשִׁישׁ יוּבָא וְזָהָב מֵאוּפָז		ro τ auro decorata sunt. in malleis
כסל יסר			ρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστίν. ἐν σφύραις
רקע מוא			τ clauis firmauerũt ea τ nõ mouebunt: argentũ
			καὶ ἥλοις ἐστερέωσαν αὐτὰ καὶ οὐ κινήσουσιν, ἀργύριον
			tornatile sũt: nõ loquũt: portata tollunt: q nõ
			τορευτόν ἐστιν, οὐ λαλοῦσιν, αἰρόμενα αἰρήσουσιν, ὅτι οὐκ
			infcendẽt. ne timeatis ea: q nõ male
			ἐπιβήσονται. μὴ φοβεῖσθε αὐτά, ὅτι οὐ μὴ κακὸ
			facient: τ bonũ nõ est in eis. nõ est
			ποιήσουσι, καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. οὐκ ἔστιν
			similio tui dñe: magn es tu: τ magnũ nomẽ tuũ
			ὅμοιός σοι κύριε, μέγας εἶ σύ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου
			in fortitudie: q nõ timebit te rex gẽtiũ: inde enĩ
			ἐν τῇ ἰσχύι, τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν; σοὶ γὰρ
			decet: qñ in oĩb sapientib gẽtiũ: τ i
			πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν
			vniuersa regnia eoꝝ nõ est similis tibi.
			πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι.
			partter insipiẽtes τ fatui sunt: doctrina vanitatũ
			ἅμα ἄφρονες καὶ ἀσύνετοί εἰσι, διδασκαλία ματαίων
			eoꝝ lignũ est: argentũ pductũ ex tharsis:
			αὐτῶν ξύλον ἐστίν, ἀργύριον προσβλητὸν ἀπὸ Ταρσοῦ,
			veniet aurũ mophaz:
			ἥξει χρυσίον μοφάζ, ccc
			ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc ccc

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.biere.t.	Prĩtiua.heb.
¶ manꝰ aurificũ. opa artificũ oĩa. hyacin=	ᵐopus ⁿartificis ᵒ& manus	ᵐמַעֲשֵׂה ᵑחָרָשׁ וְיָדֵי ᵒ צוֹרֵף ᵖתְּכֵלֶת	ᵐמַעֲשֵׂה ᵑצָרָף
thũ ¶ purpurã induẽt ea. sic dice=	ᵖerarii: ᵍhyacinthus ꝏ	וְאַרְגָּמָן ׀ לִבּוּשָׁם ׀ מַעֲשֵׂה ׀ חֲכָמִים	ᵖלָבָשׁ ׀ מַעֲשֶׂה
bat ¶ purpurã induẽt ea. sic dice=	ʳ& purpura ˢ indumentũ	כֻּלָּם ׀ וַיהוָה ׀ אֱלֹהִים ׀ אֱמֶת ᵗהוּא	
tis eis: dñs q̃ celũ ¶ terrã nõ fecerũt	eorum. ᵗOpus ᵘartificum	׀ אֱלֹהִים ׀ חַיִּים ׀ וּמֶלֶךְ ׀ עוֹלָם ׀ מִמִּקְצֹפוֹ	׀עוֹלָם
ti αὐτοῖς, διὰ δὲ ἀμαρτὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν	ᵛvniuersa hec: ʷdñs autem	׀תִּרְעַשׁ ׀ הָאָרֶץ ׀ וְלֹא ׀ יָכְלוּ ᵐ גּוֹיִם	׀כָּל ׀רָעַשׁ
disperdant de terra: ¶ de sub ce	ˣdeus ʸverus est. ᶻIpse ꝏ	׀ זָעֲמוֹ ׀ כִּדְנָה ׀ תֵּאמְרוּן ᵖ לְהוֹם ׀ אֱלָהַיָּא	׀אֲמַרְלָהֵם
lo isto. dñs q̃ fecit terrã fortitudie sua.	ᵃdeus ᵇviuẽs ᶜ& rex ᵈsempi	׀ דִּי שְׁמַיָּא ᵐ וְאַרְקָא ׀ לָא ׀ עֲבַדוּ ׀ יֵאבַדוּ	׀אֲבַד
ρατοῦ τούτου. κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ.	ternꝰ. ᵉAb indignatõe eiꝰ	׀ מִן ׀ תְּחוֹת ᵖ שְׁמַיָּא ׀ אִלֶּה ׀	
q̃ direxit orbẽ terre in sapia sua. ¶ in	ᵇcõmouebitur ᵗterra: ʰ&	׀עֹשֵׂה ׀אֶרֶץ ׀ בְּכֹחוֹ ׀ מְכִין ׀ תֵּבֵל ׀ בְּחָכְמָתוֹ	׀כּוֹן
ἀπερίσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ	nonʲ sustinebunt ᵐ gentes	׀ וּנְטָתָם ׀ שָׁמַיִם ׀ בִּתְבוּנָתוֹ ׀	ᵐנְטָיָן ׀נָטָה
prudẽtia sua extẽdit celũ ¶ multitudinẽ a=	ⁿcõmonationem eius. ᵒSic	׀ לְקוֹל ׀ תִּתּוֹ ׀ הֲמוֹן ׀ מַיִם ׀ בַּשָּׁמָיִם ׀ וַיַּעַל	׀הַמוֹן ׀מַיִם ׀בַּשָּׁמַיִם ׀וַיַּעַל
φρονήσει αὐτοῦ ἐξέτεινε τὸν οὐρανὸν καὶ πλῆθος ὕδα	ergoᵖ dicetisᵍ eis. ʳDii ꝏ	׀ מְקַצֵּה ׀הָאָרֶץ ׀ בְּרָקִים ׀לַמָּטָר ׀עָשָׂה	׀נָשָׂא
que in celo. ¶ eduxit nebulas ab extremo	ˢqui ᵗcelos ᵘ& terram ˣ nõ	׀ וַיּוֹצֵא ׀רוּחַ ׀ מֵאוֹצְרֹתָיו ׀	׀יָצָא ׀אָצַר
τος ἐν οὐρανῷ. καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς	ʸfecerunt: ᶻpereant ꝏꝏ	׀ נִבְעַר ׀כָּל ׀ אָדָם ׀ מִדַּעַת ׀ הֹבִישׁ ᵐ כָּל ׀ צוֹרֵף	׀יָדַע ׀בּוּשׁ ׀צָרַף
terre. fulgura in pluuiã fecit. ¶ eduxit ven	ᵃde terra ᵇ& de ᶜhis q̃ ᵈ sub	׀ מִפֶּסֶל ׀ כִּי ׀ שֶׁקֶר ׀ נִסְכּוֹ ׀ וְלֹא ׀רוּחַ	
γῆς. ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν. καὶ ἐξήγαγεν ἀνέ=	ᵇcelo sunt. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	׀בָּם׃ הֶבֶל ׀הֵמָּה ׀מַעֲשֵׂה ׀ תַּעְתֻּעִים	׀עָשָׂה
Supra. tos de thesauris suis: ¶ stulꝰ factꝰ ẽ oĩs hõ	ᶠQui fecitᵉ terrãᵇ in fortis=	׀ בְּעֵת ׀פְּקֻדָּתָם ׀ יֹאבֵדוּ׃ לֹא ׀ כָּאֵלֶּה	׀אָבַד
fo.b. μους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος	tudine sua: ᵍp̃parat ʰorbẽ	׀ חֵלֶק ׀ יַעֲקֹב ׀ כִּי ׀ יוֹצֵר ׀ הַכֹּל ᵐ הוּא	׀יָצַר
a scientia. cõfusus est oĩs aurifex in	ⁱin sapia sua: ᵐ& prudẽtia	׀ וְיִשְׂרָאֵל ׀שֵׁבֶט ׀נַחֲלָתוֹ ׀יְהוָה ׀צְבָאוֹת	
ἀπὸ γνώσεως. κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς	sua ⁿextẽdit ᵒcelos: ᵖad vo	׀שְׁמוֹ׃ אִסְפִי ׀ מֵאָרֶץ ׀ נִעֲתָךְ ׀יֹשֶׁבֶת	
sculptilibꝰ suis: q̃ falsa cõflauerũt: nõ est spi	cem suã ᵠdatᵗ multitudinẽ	׀ בַּמָּצוֹר׃ כִּי ׀כֹה ׀אָמַר ׀יְהוָה ׀הִנְנִי	׀צוּר
γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ ἔστι πνεῦ=	ʳaquaʳ in celo: ˢ& eleuat	׀קוֹלֵעַ ׀ אֶת ׀ יֹשְׁבֵי ׀ הָאָרֶץ ׀ בַּפָּעַם	׀קָלַע
ριτὸν ἐν αὐτοῖς. ματαῖα ἐστιν ἔργα ἐμπαιγμάτια. ἐν καιρῷ	ᵗnebulas ᵘab extremitati=	׀ הַזֹּאת ᵐ וְהַצֵרֹתִי ׀לָהֶם ׀ לְמַעַן ׀יִמְצְאוּ׃	ᵐצוּר ׀מָצָא
ῥε 145 re visitatiõis eoꝝ peribũt: nõ est talis paro	ᵛbus ʷterre. ˣFulgura ʸ ĩ plu=	׀ אוֹיְלִי ׀ עַל ׀ שִׁבְרִי ׀ נָחְלָה ׀ מַכָּתִי	׀חָלָה ׀נָגַב
χῶ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται, οὐκ ἔστι τοιαύτη μι=	uiã ᶻfacit: ᵃ& eduxit ᵇventũ	׀ וַאֲנִי ׀ אָמַרְתִּי ׀אַךְ ׀זֶה ׀חֳלִי ׀ וְאֶשָּׂאֶנּוּ׃	׀נָשָׂא ׀חָלָה
iacob: q̃ ꝺ plasmauit oĩa ipe est: ¶	ᶜde thesauris suis. ᵈ Stultꝰ	׀ אָהֳלִי ׀שֻׁדַּד ׀וְכָל ׀ מֵיתָרַי ׀נִתָּקוּ ׀ בָּנַי	׀נָתַר
C ρὶς τῷ Ἰακώβ, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτός ἐστι, καὶ	factus est ᵉoĩs ᶠ hõ ᵍa scientia	׀יְצָאֻנִי ׀וְאֵינָם ׀ אֵין ׀נֹטֶה ׀עוֹד ׀ אָהֳלִי	
israel virga hereditatꝰ eiꝰ dñs exercituũ no	sua ʰcõfusus ẽ ⁱartifex ᵐoĩs	׀וּמַקִּים ׀יְרִישָׁתִי׃ כִּי ׀נִבְעֲרוּ ׀הָרֹעִים	׀קוּם ׀יָרַע
Ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ κύριος σαβαὼθ ὄνο=	ᵒin sculptili: ᵖqm̃ ᵠfalsum	׀וְאֶת ׀יְהוָה ׀לֹא ׀דָרָשׁוּ ׀ עַל ׀כֵּן ׀לֹא	׀בָּעַר ׀רָעָה
me illi. cõgregauit de forte substantiã suã q̃ ha	est ʳqđ cõflauit: ˢ & nõ est	׀הִשְׂכִּילוּ ׀ וְכָל ׀ מַרְעִיתָם ׀ נָפוֹצָה׃	׀שָׂכַל ׀רָעָה
μα αὐτῷ. συνάγαγεν ἔξωθεν τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ κατοι	ʳspũsˢ in eis. ᵗ Vanaᵗ sunt	׀קוֹל ׀שְׁמוּעָה ׀הִנֵּה ׀בָאָה ׀וְרַעַשׁ ׀גָּדוֹל	׀נָבַץ ׀שָׁמַע
bitat in munitiõe: q̃ hec dicit dñs. ecce	ᵘopusᵛ risu dignum. ꝏꝏ	׀מֵאֶרֶץ ׀צָפוֹן ׀ לָשׂוּם ׀אֶת ׀עָרֵי ׀יְהוּדָה	׀בּוֹא ׀נָבַל
κοῦσα ἐν τυχίσματι, ὅτι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ	ʷIn tpe ˣvisitatiõis sue ʸ pe	׀שְׁמָמָה ׀מְעוֹן ׀תַּנִּים׃ יְדַעְתִּי ׀ יְהוָה	׀צִיּוֹן ׀עִיר
ego supplãtabo hitantes terrã hãc. ¶	ribũt. ᶻNon est ᵃhis simlis	׀כִּי ׀לֹא ׀לָאָדָם ׀דַּרְכּוֹ ׀לֹא ׀לְאִישׁ	׀עֹון ׀תָּנָן
ἐγὼ σκιλίσω τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην. καὶ	ᵇpars ᶜiacob. ᵈQui eniꝰ for	׀הֲלֵךְ ׀וְהָכִין ᵐ אֶת ׀צַעֲדוֹ ׀׃ יַסְּרֵנִי	
tribulabo eos vt inueniant.ve sup cõtritione	mauit ᵉomnia : ᵐipse est:	׀יְהוָה ׀אַךְ ׀בְּמִשְׁפָּט ׀אַל ׀בְּאַפְּךָ ׀פֶּן	׀כּוֹן ׀שָׁפַט
ἐπάξω αὐτοὺς ὅπως εὑρεῖν. οὐαὶ ἐπὶ συντρίμματί	ⁿ& israel ᵒvirga ᵖhereditatis eius: ᵠdñs ʳexercituum		
tua: dolorosa plaga tua. ¶ ego dixi: vere	ˢnomẽ illi. ᵗ Cõgregaᵘ de		
σου, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου. καὶ ἐγὼ εἶπα, ὄντως	terraᵛ cõfusionẽ tuã ʷq̃ ha		
hoc vulnus meũ: ¶ appẽdit me. tabernaculũ meũ	bitasˣ in obsidione: ʸ quia		
τοῦτο τὸ τραῦμά μου, καὶ κατέλαβέν με. ἡ σκηνή μου	ᶻhecᵃ dicitᵇ dñs. ᶜEcce ego		
miseria affectũ ẽ: periit. ¶ oẽs pelles mee dis=	ᵈlonge proiiciamᵉ habita		
διεσπάσθησαν, ἐλείφθη. καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις μου δι=	tores ᶠterre ᵍin ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ		
sipate sũt. filiꝭ mei ¶ pecora mea nõ sunt.	ʰhac ⁱ vice : ᵐ& tribulabo		
σπάδησαν. οἱ υἱοί μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν.	ⁿeos: ita ᵒvt ᵖ inueniantur.		
nõ est vltra locꝰ tẽtorii mei: locꝰ pel	ᵠVe ʳmihi ˢsupᵗ cõtritione		
οὐκ ἔστι ἔτι τόπος τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέ=	mea ᵘpessima ᵛplaga mea.		
ρρεῶν μου. οἱ γὰρ ποιμένες ἠφρενώθησαν, καὶ τὸν κύ=	ʷEgo aũtˣ dixi: ʸplane ᶻhec		
rion nõ ꝙsierũt. ꝓpter hoc nõ intellexit oĩa grex:	ᵃinfirmitas mea ẽ: ᵇ& por		
ριον οὐκ ἐζήτησαν. διὰτοῦτο οὐκ ἐνόησεν πᾶσα ἡ νο	tabo illam. ᶜTabernaculũ		
¶ dispersi sũt. vox auditiõis ecce venit:	meũ ᵈvastatũ est: ᵉoẽs ᶠfuni		
μή, καὶ διεσκορπίσθησαν. φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται,	culi mei ᵍdirupti sũt. ʰ Filii		
¶ terremotꝰ magnꝰ de terra aq̃lonio: ponẽtis	mei ⁱexierũt a me: ᵐ& nõ		
D καὶ σεισμὸς μέγας ἐκ γῆς βορρᾶ, τοῦ τάξαι τὰς	subsistũt. ⁿ Nõ est ᵒ q extẽ=		
ciuitates iuda in solitudinẽ ¶ cubile passerũ. scio	datᵖ vltra ᵠtẽtoriũ meũ: ʳ&		
πόλεις Ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν καὶ κοίτην στρουθῶν. οἶδα	erigat ˢpelles meas : ᵗquia		
dñe q̃ nõ hois via eius: ne	ᵘstulte egerũt ᵛpastores: ʷ&		
ὅτι οὐκ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐ	ˣdñm ʸnõ ᶻq̃sierunt: ᵃ ppte		
q̃ vir ãbulabit ¶ diriget gressum suũ.	rea ᵇnõ ᶜitellexerũt: ᵈ& ois		
ἐστὶν ἀνὴρ περιπατήσει καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ.	ᵉgrex corũ ᶠdíspersus est.		
corripe nos dñe: verũm in iudicio ¶ nõ in fu	ᵍVox ʰauditiõis ⁱecce ʲve		
παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐν ὀρ=	nit ᵏ& cõmotio ˡ magna		
γῇ: vt nõ	ᵐde fra ⁿaqlonis: ᵒvt ponat		
με, ἵνα μὴ οοοο

Pūtiua.heb.	Tex.heb.hiere.xi.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.
ס	תַּמְעַטֵנִי׃ שִׁפְכְךָ חֲמָתְךָ עַל הַגּוֹיִם	f ad nihilum redigas me. f Effunde idignationē tuā	panco nos faciaſ. effunde trā tuā ſup gētes q
ע	אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת	ſup gentes q nō cogno	ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσῃς· ἔκχεον τὸν θυμόν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ
ש	אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ כִּי אָכְלוּ	uerūt te: f & ſup puincias que nomen tuū nō in	nō cognouerūt te: τ ſup regna ἃ nomē τοῦ
ס	אֶת יַעֲקֹב וַאֲכָלֻהוּ וַיְכַלֻּהוּ וְאֶת	uocauerūt: m quia n comederunt o iacob: q & deuora	μὴ ἐπεκάλεσαντο· ὅτι κατέφαγον τὸν Ιακώβ,
כ	נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃	uerūt eū r & cōſumpſerūt illum: s & t decus eius u diſſi	τ cōſumpſerūt iſrael: τ paſcua eius
ם		pauerunt.	ἠρήμωσαν.
Cap. xi.	הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל	11.	Ca. 11.
	יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃ שִׁמְעוּ	U Erbum b quod c factū eſt a domino b ad eos	Λόγος ὃ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
ת	אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְדִבַּרְתֶּם	c hieremiam: b dicens. c Au dite verba m pacti n huius: o & lo	dicēo: audite verba teſtamēti huiꝰ: τ
ר	אֶל אִישׁ יְהוּדָה וְעַל יֹשְׁבֵי	quimini p ad q viros r iuda s & ad t ha	λάλησεις πρὸς ἄνδρας Ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ק	יְרוּשָׁלִַם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר	bitatores u hieruſalem: x & dices y ad eos. z Hec a dicit b	ruſalē: τ dices ad eos: hec dicit dñs
ר	יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָרוּר הָאִישׁ	dominus c deus d iſrael. e Maledictus f vir g qui h non i audierit j verba	θεὸς ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος
א	אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	k pacti l huiꝰ: m quod n precepi o pa	deꝰ iſrael. maledictus hō q nō au
ש	הַזֹּאת׃ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם	tribus veſtris p in die qua q eduxi r eos s de	ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκούσ
ב	בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	terra t egypti u de fornace v ferrea w dicēs.	diet verba teſtamēti huiꝰ: qō māda
צ	מִכּוּר הַבַּרְזֶל לֵאמֹר שִׁמְעוּ	x Audite y vocem meam: z & facite a omnia b que c precepi d vobis: e & eritis	σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἃς ἐνετειλάμη
ע	בְקוֹלִי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם כְּכֹל אֲשֶׁר	f mihi g in populum: h & i ego k ero l vobis m in deū: n vt	ui pribus vſtꝛis: in ᾗ die eduxi eos
ש	אֲצַוֶּה אֶתְכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם	o ſuſcitem p iuramentum q quod r iuraui ſ patribus veſtris t daturū	μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς
ה	וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ לְמַעַן	me u eis v terram w fluentem x lacte y & melle z ſicut eſt a dies b hec. c Et d rñdi e & dixi.	de terra egypti de fornace ferrea dicēs: au
ק	הָקִים אֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי	f Amen g domine. h Et dixit i dominus k ad me. l Vociferare m omnia n ver	dite vocē meā: τ facite oia ἃ
ת	לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת	ba o hec p in ciuitatibus q iuda r & foris s hieruſalez:	κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα
ב	חָלָב וּדְבָשׁ כַּיּוֹם הַזֶּה וָאַעַן וָאֹמַר	t dicens. u Audite v verba w pacti x hu ius y et facite z illa: a quia b con	ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ
ע	אָמֵן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי	teſtatus c conteſtatus ſum d patres veſtros e in die f qua g eduxi h eos i de terra k egypti l de fornace m ferrea n dicēs.	ego ero vobis in deū: vt ſtatuā iuramētū meū ᾧ
ק	קְרָא אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי	o Audite p vocē meā: q & facite r omnia s que t precepi u vobis: v & eritis	ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν
ע	יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר	w mihi x in populum: y & z ego a ero b vobis c in deū: d vt	ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν
ש	שִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת	e ſuſcitem f iuramentum g quod h iuraui i patribus veſtris k daturū	fluentē lacte τ melle: ſicut dico hec. τ reſpō
ע	וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ כִּי הָעֵד הֵעַדְתִּי	me l eis m terram n fluentem o lacte p & melle q ſicut eſt r dies hec. s Et rñdi t & dixi.	ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπε
ב	בַּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי אוֹתָם	u Amen v domine. w Et dixit x dominus y ad me. z Inuenta eſt a coniuratio b in viris c iuda	κρίθην καὶ εἶπα, ἠμήν κύριε· καὶ εἶπεν κύριος πρός
ע	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה	d & in habitatoribus e hierlm. f Reuerſi ſunt g ad h iniqtates i patrū ſuorum	me: lege oia verba hec in ciui
ה	הַשְׁכֵּם וְהָעֵד לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְקוֹלִי׃		tatib d iuda τ foris hierlm dicēo: audite
ק	וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם		verba teſtamēti huiꝰ. τ facite eis:
ש	וַיֵּלְכוּ אִישׁ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם הָרָע		qñ cōteſtāo cōteſtatꝰ ſum pa
ב	וָאָבִיא עֲלֵיהֶם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַבְּרִית		tres vſꝛos in die q eduxi eos de terra egyp
ז	הַזֹּאת אֲשֶׁר צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא		ti vſq in diē hāc. mane cōſurgēo cōteſtatꝰ ſū
ע	עָשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי נִמְצָא		dicēo: audite vocē meā. τ nō audieſt: ne
א	קֶשֶׁר בְּאִישׁ יְהוּדָה וּבְיֹשְׁבֵי		ſi iclinauerꝰ aurē ſuā: ſed abierūt vnuſqſq in
ש	יְרוּשָׁלִַם׃ שָׁבוּ עַל עֲוֹנֹת אֲבוֹתָם		prauitate cordis ſui mali. τ in
ב			duxi ſup eos oia verba pacti
			huius qō ꝓcepi vt facerēt: τ nō fece
			runt. τ dixit dñs ad me: inuēta eſt colligatio
			in viris iuda τ in habitantib hieruſa
			lem. reuerſi ſūt ad iniqtates patrū
			ſuorū

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

ptioñ: q nō voluerūt exaudire verba mea.
πρωτέρων, οἱ οὐκ ἠθέλησαν ἰσακοῦσαι τῶν λόγων μου.
t ecce vadūt post deos alienos: vt seruiā
καὶ ἰδοὺ βαδίζουσιν ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, τοῦ δουλεύειν
ant eis. t dissipauerūt dom⁹ israel t do
λεύειν αὐτοῖς. καὶ διεσκέδασαν ὁ οἶκος ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶκος
mus iuda testamētū meū qđ pepigi cū patri
κος ἰούδα τὴν διαθήκην μου ἣν διεθέμην πρὸς τοὺς πα-
bus eoꝝ. ppter hoc hec dicit dñs: ecce ido
τέρας αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
co sup eos mala ne qb⁹ nō poterūt exire ex eis.
γω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐξ ὧν οὐ δυνήσονται ἐξελθεῖν ἐξ αὐτῶν.
t clamabūt ad me: t nō exaudiā eos.
καὶ κεκράξονται πρός με, καὶ οὐκ ἐισακούσομαι αὐτῶν.
t ibūt ciuitates iuda t habitato hie
καὶ πορεύσονται πόλεις ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν
ruſalē: t clamabūt ad deos suos: qb⁹
ρουσαλήμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, οἷς
ipſi adolēt eis. nō ſaluabūt eos in tpe
αὐτοὶ ἐθυμίασαν αὐτοῖς. οὐ μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ
malo⁹ suo⁹. q: ſcōm numerū ciuitatū tuaꝝ erāt
τῶν κακῶν αὐτῶν. ὅτι κατὰ ἀριθμὸν πόλεών σου ἦσαν
di tui iuda: t ſcōm nūerū viarū hieruſa-
οἱ σου ἰούδα, καὶ κατὰ ἀριθμὸν ἐξόδων τῆς ἱερουσα-
lem poſuiſtis aras ad adolēdū baal. t tu ne
λὴμ ἐτάξατε βωμοὺς τοῦ θυμιᾶν τῇ Βαάλ. καὶ σὺ μὴ
ores p pplo iſto: t ne petas p
προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀφῇς περὶ
eis in deprecatiōe t oſone: q: nō exaudiā
αὐτῶν ἐν δεήσει καὶ προσευχῇ, ὅτι οὐκ ἐισακούσομαι
in tpe q⁹ inuocant me in tpe afflictiōis eo
ἐν τῷ καιρῷ ὡ ἐπικαλοῦνταί με ἐν καιρῷ κακώσεως αὐ
rū. qđ dilecta in domo mea fecit abomina
τῶν. τί ἠγάπηκεν ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησεν βδέλυγ
tiones multđ oſonco t carneꝝ ſctē auferēt a te
μα; μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἅγια ἀφελοῦσιν ἀπὸ σοῦ τὰς
malicias tuas aut hic fugies? oluā vmbroſā pulchrā
κακίας σου ἢ τούτοις σκιερὰν ἐλαίαν ὑσκιοι ὡραίαν
ſpecie vocauit dñs nomē tuū: i uocē circūciſio
τῷ εἴδει ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου, εἰς φωνὴν περι-
nis ei⁹. incēſus ē ignis in eā: iuuenes facti ſūt
τομῆς αὐτῆς. ἀνέφλεν πῦρ ἐπ' αὐτήν, ἐκρεθέλωσαν οἱ
rami ei⁹. t dñs exercituū q planta
κλάδοι αὐτῆς. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων ὁ καταφυ
uit te: loquut⁹ eſt ſup te mala p ma-
τεύσας σε, ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακὰ ἀντὶ τῆς κα-
litia dom⁹ israel t dom⁹ iuda. q: fecerūt
κίας οἴκου ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰούδα. ὅτι ἐποίησαν
ſibi ad irritandū me cū icēſū offerūt ipi
ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσαί με ἐν τῷ θυμιᾶν αὐτοὺς τῇ
baal. dñe notū fac mihi: t cognoſcā. tūc vidi
Βαάλ. κύριε γνώρισόν μοι, καὶ γνώσομαι. τότε εἶδον
ſtudia eoꝝ. ego q⁹ eſt agn⁹ inoc⁹ addu
τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. ἐγὼ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγό
cus vt ſacrificet: nō cognoui. ſup me cogitauerūt cogi-
μενον τοῦ θυθῆναι, οὐκ ἔγνων. ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λο
tationē dicētes: venite t mittam⁹ lignū in
γισμὸν λέγοντες, δεῦτε καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς γὰρ
panē ei⁹: t cōteram⁹ cū de terra viuē-
τὸν ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς ζώ-
tiū: t nomē ei⁹ nō memoret⁹ vltra. dñe
των, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῇ ἔτι. κύριε τῶν
exercituū iudicās iuſta: probās renes t corda:
δυνάμεων κρίνων δίκαια, δοκιμάζων νεφροὺς καὶ καρδίας,
videā vltionē tuā a te vltionē in eis: q: ad te
ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὸς σὲ
reuelaui cauſam tuā. tuſtificationē meā.
ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου.

Trāsla.B.Vie.

priores: qui noluerunt
audire
verba mea. Et hi ergo
abierunt post deos
alienos vt seruirent eis.
Irritū fecerūt dom⁹ isrl
& domus iuda pactum
meum: quod pepigi
cū patribus eorū. Qui
obrē hec dicit dominus.
Ecce ego inducā sup eos
mala:
de qbus exire nō pote
runt: & clamabūt ad me
et non exaudiam eos.
Et ibunt ciuitates
iuda & habitatores hie
rusalē: & clamabunt ad
deos quibus libant:
& nō saluabūt eos in tē
pore afflictionis eorū. Se
cundū numerū eni ciui
tatū tuarū erāt dii tui
da: & ſm numerū viarū
tuarū hierusalē posuisti
aras cōfusiōis: aras ad
libandum
baalim. Tu ergo noli
orare pro populo
hoc: & ne assumas pro
eis laudem & orationē:
quia non exaudiam in
tempore clamoris eorum
ad me: in tpe afflictiōis
eorū. Quid est q⁹ dilect⁹
meus in domo mea fecit
scelera multa! Nunquid
carnes sancte auferent
a te
malicias tuas in quibus
gloriata es! Oluā vberē
pulchrā: fructiferā: spe
ciosam vocauit dñs no
men tuū. Ad vocē loque
le grandis exarsit ignis
in ea: & combusta sunt
fructeta eius. Et dñs
exercituum qui planta
uit te: locutus est sup
te malū: pro malis do
mus israel
& domus iuda que fece
runt sibi
ad irritandum me: libā-
tes baalim. Tu autē dñe
demonstrasti mihi: & co
gnoui. tūc ondisti mihi
studia eorū: & ego q̄si
agnus māsuetus q⁹ porta
tur ad victimā. Et nō co
gnoui qa cogitauerūt sup
me cōsilia: dicētes. mitta
mus lignū in panē eius:
& eradamus eū de terra
viuentiū: & nomē ei⁹ nō
mēoretur amplius. Tu ātē
dñe sabaoth q iudicas iu
ste: & pbas renes & cor
da: videā vltionē tuam
ex eis. Tibi enim reue
laui causam meam.

Tex.be.biere.xj. Pītīua.heb.

הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמֹעַ אֶת
דְּבָרַי וְהִמָּה הָלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים
אֲחֵרִים לְעָבְדָם הֵפֵרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל פּוּר
וּבֵית יְהוּדָה אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי בְּרִת
אֶת אֲבוֹתָם לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא בוא רוע
יוּכְלוּ לָצֵאת מִמֶּנָּה וְזָעֲקוּ אֵלַי יָכל יָצָא
וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהָלְכוּ עָרֵי שָׁמַע עִיר
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְזָעֲקוּ אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם כָּתַר
וְהוֹשֵׁעַ לֹא יוֹשִׁיעַ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם׃ יָשַׁע
כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה סָפַר עִיר
וּמִסְפַּר חֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם שַׂמְתֶּם הָיָה חוּץ
מִזְבְּחוֹת לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת לְקַטֵּר שׂוּם זָנַח
לַבָּעַל׃ וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד בּוּשׁ
הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַּעֲדָם רִנָּה פָּלַל
וּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ בְּעֵת קָרְאָם נָשָׂא
אֵלַי בְּעֵת רָעָתָם׃ מָה לִידִידִי רוּץ יָדַד
בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְזִמָּתָהּ הָרַבִּים עָשָׂה זָמַם
וּבְשַׂר קֹדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ כִּי רָנַן עָבַר
תַּעְלֹזִי אָז תַּעֲלֹזִי׃ זַיִת רַעֲנָן רוּץ עָלַז
יְפֵה פְרִי תֹאַר קָרָא יְהוָה שְׁמֵךְ פָּרָה
לְקוֹל הֲמוּלָה גְּדוֹלָה הִצִּית אֵשׁ לָהַל גָּדַל
עָלֶיהָ וְרָעוּ דָּלִיּוֹתָיו׃ וַיהוָה צָבָא נָטַע רָעָה
הַנּוֹטֵעַ אֹתָךְ דִּבֶּר עָלַיִךְ רָעָה בֵּית יִשְׂרָאֵל רוּץ
וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם לְהַכְעִיסֵנִי לְקַטֵּר לַבַּעַל׃ וַיהוָה עָשָׂה כָּעַס
הוֹדִיעֵנִי וָאֵדָעָה אָז הֶרְאִיתָנִי יָדַע רָאָה
מַעַלְלֵיהֶם׃ וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל אָלַף
לִטְבוֹחַ וְלֹא יָדַעְתִּי כִּי עָלַי חָשְׁבוּ יָבַל טָבַח
מַחֲשָׁבוֹת נַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ חָשַׁב שָׁחַת
וְנִכְרִיתֵנוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים וְשִׁמּוֹ לֹא כָּרַת
יִזָּכֵר עוֹד׃ וַיהוָה צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק זָכַר
בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאָה נִקְמָתְךָ כָּלָה רָאָה
מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי׃ גָּלָה רוב

Pritiua.heb. Tex.he.Viere.xij. Trãsla.B.Vie. Trãſl.Gre.lex.cũ interp̃.latina.

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת
הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ לֵאמֹר לֹא תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא
תָמוּת בְּיָדֵנוּ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיהֶם
יָמֻתוּ בַּחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם יָמֻתוּ בָרָעָב וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה
לָהֶם כִּי אָבִיא רָעָה אֶל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת שְׁנַת פְּקֻדָּתָם׃

Cap. xij.
צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אִתָּךְ
מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלְחָה שָׁלְוֹ כָּל בֹּגְדֵי בֶגֶד
נָטַעְתָּם גַּם שָׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם עָשׂוּ פֶּרִי קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק
מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃ וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתַּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ
כַּתְּזֹם לְטִבְחָה וְהַקְדִּישֵׁם לְיוֹם
תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב כָּל הַשָּׂדֶה יִבָּשׁ מֵרָעַת יֹשְׁבֵי בָהּ
סָפְתָה בְהֵמוֹת וָעוֹף כִּי אָמְרוּ לֹא יִרְאֶה אֶת אַחֲרִיתֵנוּ׃ כִּי אֶת רַגְלִים
רַצְתָּה וַיְלָאוּךָ וְאֵיךְ תְּתַחֲרֶה אֶת סוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ
וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה בִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כִּי גַם אַחֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ גַּם הֵמָּה בָּגְדוּ
בָךְ גַּם הֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא אַל תַּאֲמֵן בָּם כִּי יְדַבְּרוּ אֵלֶיךָ
טוֹבוֹת׃ עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי אֶת יְדוּתִי
אֶת נַחֲלָתִי נָתַתִּי אֶת יְדִידוּת נַפְשִׁי בְּכַף אוֹיְבֶיהָ׃ הָיְתָה לִי נַחֲלָתִי
כַּאֲרִיֵה בַּיָּעַר נָתְנָה עָלַי בְּקוֹלָהּ עַל כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃ הֲעַיִט
צָבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הֲעַיִט סָבִיב עָלֶיהָ לְכוּ אִסְפוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
הַתָּיוּ לֶאֱכָלָה׃ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ כַּרְמִי בֹּסְסוּ אֶת חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת

Propterea hec dicit dñs ad viros anathoth: qui querunt animam tuam: & dicunt. Non prophetabis in nomine domini: & non morieris in manibus nris. Propterea hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego visitabo sup eos. Iuuenes morientur in gladio: filii eorum & filie eorum morientur in fame: & reliquie non erunt ex eis. Inducam enim malum super viros anathoth: annum visitationis eorum. 12.

IVstus quidẽ tu es domine si disputẽ tecũ: veruntñ iudicia loquar ad te. Quare via ipioꝝ ꝓsperatur: bñ est oĩbus q̃ p̃uaricãtur & iniq̃ agunt? Plantasti eos & radicẽ miserũt: profi ciũt & facũt fructũ: ꝓpe es tu ori eoꝝ: & lõge a renibus eorũ. & tu dómine nosti me: vidisti me: & ꝓbasti cor meũ tecũ. Cõgrega eos quasi gregẽ ad victimã: & sanctifica eos in diẽ occisionis. Vsq̃quo lugebit terra: & herba oĩs regionis siccabitur ꝓpter malicĩã habitantũ in ea. Cõsumptũ est aial & volucre: qñ dixerũt non videbit nouissima nostra. Si cũ peditibus currens laborasti: quõ cõtendere poteris cum equis? Cum aũt in terra pacis securus fueris: quid facies in superbia iordanis? Nam & frẽs tui & domus pris tui: etiã ipsi pugnauerũt aduersum te: & clamauerũt post te plena voce. Ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona. Reliqui domum meam: dimisi hereditatem meam. De dilectam aiam meã in manu inimicorũ eius: facta ẽ mihi hereditas mea quasi leo in silua. Dedit cõtra me vocem: ideo odiui eam. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi? Nunquid auis tincta ꝑ totũ? Venite cõgregamini oēs bestie terre: ꝓperate ad deuorandũ. Pastores multi demoliti sunt vineã meã: cõculcauerũt partẽ meã. Dederũt

ꝓpter hoc hec dicit dñs ad viros anathoth Ier. 10.
διὰ τοῦτο τάδι λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἀναθώθ τοὺς
ζητοῦντας τὴν ψυχήν μου, τοὺς λέγοντας, οὐ μὴ προφη-
τεύσῃς ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου· ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν ταῖς
manib nr̃is. ꝓpter hoc hec dicit dñs exerci
χερσὶν ἡμῶν· διὰ τοῦτο τάδι λέγει κύριος τῶν δυνά-
tuũ: ecce ego visitabo sup eos. iuuenes
μεων, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέπτομαι ἐπ' αὐτούς· οἱ νεανίσκοι
eoꝝ in gladio morient: filii eoꝝ & fi
αὐτῶν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται, υἱοὶ αὐτῶν καὶ θυ-
lie eoꝝ morient in fame: & re
γατέρες αὐτῶν τελευτήσουσιν ἐν λιμῷ, καὶ ἔγκατά-
liquie nõ erũt eoꝝ: qz inducã mala sup ho
λειμμα οὐκ ἔσται αὐτῶν· ὅτι ἐπάξω κακὰ ἐπὶ τοὺς κα
bitantes in anathoth in ãno visitationis eoꝝ.
τοικοῦντας ἐν ἀναθὼθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν.

IVstus es dñe: qz rõdebo ad te Cap. i
Δίκαιος εἶ κύριε, ὅτι ἀντιλογίσομαι πρὸς σέ
verũm iudicia loquar ad te: qz via ipioꝝ D
πλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σέ, ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν
ꝓsperat: abũdãtes scti sũt oẽs ꝓuaricãtes ꝓuaricãtes. Ioel
εὐοδοῦται, ἐνίκησαν πάντες οἱ ἀθετοῦντες ἀθετήματα. 1. 4
plantasti eos: & radicẽ fecerũt. filios ḡnauerũt:
ἐφύτευσας αὐτούς, καὶ ἐρριζώσησαν· ἐτέκνωποίησαν,
& fecerũt fructũ. ꝓpe es tu ori eoꝝ &
καὶ ἐποίησαν καρπόν· ἐγγὺς εἶ σὺ τοῦ στόματος αὐ-
orũ: & lõge a renib eoꝝ: & tu dñe o
τῶν, καὶ μακρὰν ἀπὸ τῶν νεφρῶν αὐτῶν, καὶ σὺ κύριε γι
gnoscis me: ꝓbasti cor meũ coã te.
νώσκεις με, δοκιμάσας τὴν καρδίαν μου ἐναντίον σου·
cõgrega eos vt gregẽ ad victimã: & sancti
συνάγαγε αὐτοὺς ὡς πρόβατα εἰς θυσίαν, καὶ ἁγί
fica eos in diẽ occisionis. vsq̃quo lugebit
σον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς· ἕως πότε πενθήσει
terra: & oĩs herba agri siccabit
γῆ, καὶ πᾶς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἕνε
malicia habitantũ i ea: ad nihilũ redacta sũt animã
κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ, ἐφανίσθησαν κτήνη
& volatilia: qz dixerũt: nõ videbit deꝰ vias nras.
καὶ πετεινά, ὅτι εἶπαν, οὐκ ὄψεται ὁ θεὸς ὁδοὺς ἡμῶν.
tui pedes currũt: & dissoluũt te. quomõ ꝓ
σοῦ οἱ πόδες τρέχουσιν, καὶ ἐκλύουσίν σε· πῶς σε
rario in eqo: & in terra pacis tu cõfidis
ῥᾳθυμήσῃ ἐφ' ἵπποις, καὶ ἐν γῇ εἰρήνης σὺ πέποι
sti. quomõ faciẽs in fremitu iordanis: qz &
θας· πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι καὶ
fratres tui & dom pris tui & ipi iobedi
οἱ ἀδελφοί σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου καὶ αὐτοὶ ἀπει-
entes fuerũt tibi. ttibi clamauerũt ex posteriorib tui cõgre
θησάν σοι· καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυ
gati sũt. ne credas in eis: qñ loquent ad
νήχθησαν· μὴ πιστεύσῃς ἐν αὐτοῖς, ἐὰν λαλήσουσιν πρὸς
te bona. dereliqui domũ meã: ꝓmisi here
σὲ καλά· ἐγκατέλιπον τὸν οἶκόν μου, ἀφῆκα τὴν κλη
ditatẽ meã: dedi dilectã aiam meã in man
ρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν ἀγαπητὴν ψυχήν μου εἰς χεῖρας
inimicoꝝ eius. facta est hereditas mea mihi ḡsi leo in sil
ἐχθρῶν αὐτῆς· ἐγενήθη ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν δρυ
ua. dedit cõtra me vocẽ suã: ideo odiui
μῷ· ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἐμίση
eã. nũqd spelũca hyene hereditas mea mihi. C
σα αὐτήν· μὴ σπήλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου ἐμοί,
aut spelũca i circuitu eius sup eã? pergite cõgre
ἢ σπήλαιον κύκλῳ αὐτῆς ἐπ' αὐτήν; βαδίσατε συνα
gate oẽs bestiae agri & venite ad
γάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐλάτωσαν τοῦ
deuorãdũ eã. pastores multi corruperũt vine
φαγεῖν αὐτήν· ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπε-
am meã: & polluerũt partẽ meã: dederũt
λῶνά μου, καὶ ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου, ἔδωκαν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

partẽ desiderabilẽ meã in desertũ inutilẽ. facta est in
μερίδα ἐπιθυμητήν μου εἰς ἔρημον ἄβατον. ἐδόθη εἰς
dissipatiõẽs pditiõis. ꝓpter me dissipatiõe dissipata ẽ om
ἀφανισμὸν ἀπωλείας. δι' ἐμὲ ἀφανισμῷ ἀφανίδη πᾶ
nis terra: q nõ est vir ponẽs in corde. sup
σα ἡ γῆ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνὴρ τιθέμενος ἐν καρδίᾳ. ἐπὶ
oẽm exitũ in deserto venerũt vastantes:
πᾶσαν ἔκβολὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦλθον ταλαιπωροῦντες,
q gladius oñi devorabit ab extremo
ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου κατεσθίει ἀπὸ ἄκρου τῆς
terre vsq; ad extremũ terre. nõ est pax oi car
γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρ-
ni. seminastis triticũ ꝛ spinas messuistis. hȝ
κί. ἐσπείρατε πυρὸν καὶ ἀκάνθας ἐθερίσατε. οἱ κλῆ
tes eos nõ pderũt eis. cõfundimini a
ρoι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. αἰσχύνεσθε ἀπὸ
fructibꝰ vrīs ꝓpter
καυχήσεως ὑμῶν ἀπὸ θυσιασμοῦ ἐναντίον κυρίου.
q hec dicit dñs de oĩb⁹ vicinis
ὅτι τάδε λέγει κύριος πρὸς πάντων τῶν γειτόνων
malis tãgentib⁹ hereditatẽ meã: quã
τῶν πονηρῶν τῶν ἁπτομένων τῆς κληρονομίας μου, ἧς
divisi ꝓpło meo israel. ecce ego evello e
ἐμέρισα τῷ λαῷ μου Ισραηλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασπῶ αὐ-
os a terra eoꝝ: ꝛ iudã evellã
τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ τὸν Ιούδαν ἐκβαλῶ
de medio eoꝝ. ꝛ erit postq̃ evulsero eos
ἐκ μέσου αὐτῶν. καὶ ἔσται μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με αὐ
eos cõuertar: ꝛ miserebor eoꝝ: ꝛ hĩtare faciã
τοὺς ἐπιστρέψω, καὶ ἐλεήσω αὐτούς, καὶ κατοικιῶ
eos vnũquẽq; in hereditatẽ suã: ꝛ vnũquẽq;
αὐτοὺς ἕκαστον εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον
in terrã suã. ꝛ erit si discẽtes didicerint
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐὰν μαθόντες μάθωσιν
viã ꝓpli mei: vt iurẽt in nole
τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ ὀμνύειν ἐν τῷ ὀνόματί
meo. viuit dñs: sicut docuerũt ꝓplm meũ iurare
μου· ζῇ κύριος, καθὼς ἐδίδαξαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν
in baal: ꝛ edificabunt in medio ꝓpli
ἐν τῇ Βααλ, καὶ ἐκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
mei. si aũt nõ cõuersi fuerit: ꝛ evellã gẽtẽ illã
μου. ἐὰν δὲ μὴ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἐξαρῶ ἔθνος ἐκεῖνο
evulsione ꝛ pditione dicit dñs.
ἐξάρσει καὶ ἀπωλείᾳ λέγει κύριος. **Ca.13.**

HEc dicit dñs: vade: ꝛ posside tibi
Τάδε λέγει κύριος, βάδισαι, καὶ κτῆσαι σεαυτῷ
cinctoriũ lineũ: ꝛ pone circũ lũbos tuos: ꝛ
περίζωμα λινοῦν, καὶ περίθου περὶ ὀσφύν σου, καὶ
in aqua nõ ptrãsibit. ꝛ possedi cinctoriũ
ἐν ὕδατι οὐ διελεύσεσθε. καὶ ἐκτησάμην τὸ περίζωμα
secm verbũ dñi: ꝛ circũposui circũ lũbos meos.
κατὰ τὸν λόγον κυρίου. καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου.
ꝛ factũ ẽ verbũ dñi ad me sẽdo dicẽs: accipe
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐκ δευτέρου λέγων, λάβε τὸ
cinctoriũ qđ circa lũbos tuos: ꝛ surge ꝛ vade ad
περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύν σου, καὶ ἀναστὰς βάδισον ἐπὶ
euphratem: ꝛ absconde illud illic in foramie
τὸν Εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυμαλιᾷ
petre. ꝛ abii ꝛ abscõdi illud in
τῆς πέτρας. καὶ ἐπορεύθην καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ
euphrate sicut ꝑcepit mihi dñs. ꝛ factũ est post
Εὐφράτῃ καθὼς ἐνετείλατό μοι κύριος. καὶ ἐγένετο μετὰ
dies multos: ꝛ dixit dñs ad me: sur
τὰς ἡμέρας πολλάς, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἀνάστη
ge vade ad euphratẽ ꝛ accipe illinc cin
θι βάδισον ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ λαβὲ ἐκεῖθεν τὸ πε
ctoriũ qđ ꝑcepi tibi vt abscõderes illud ibi.
ριζωμα ὃ ἐνετειλάμην σοι τοῦ κατακρύψαι αὐτὸ ἐκεῖ.
ꝛ abii ad euphratẽ ꝛ fodi ꝛ accepi
καὶ ἐπορεύθην ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ ὤρυξα καὶ ἔλαβον
cinctoriũ de
τὸ περίζωμα ἐκ τοῦ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

Trãsla.B.Vie.

[a]portionẽ meã [f]desidera-
bilẽ [m]in desertũ [n]solitudĩs:
[o]posuerũt eã [p]in dissipatio
nẽ: [q]luxitq; [r]sup me. [s]Deso
latiõe [t]desolata ẽ [u]ois [x]tra:
[r]qa [y]nullus est q [z]recogitet
[o]corde. [c]Super [d]omnes [e]vi
as [b]deserti [f] venerunt oẽs
[a]vastatores terre: [l]qa [m]gla
dius [n] domini [o] devorabit
[p]ab extremo [q] terre [r]vsq;
ad [s]extremũ [t]eius. [u]Nõ est
[x]pax [y]vniuerse [z]carni. [a]Se-
minauerunt [b]triticum: oo
[c]&spinas [d]messuerũt: [e]he
reditatẽ acceperũt: &[f]nõ
eis [g]pderit. [h] Cõfundemi
ni [i]a fructibus vrĩs [k]ppter
irã [l]furoris [m]dñi. [n]Hec [o]di-
cit [p]dñs [q]aduersum [r]oẽs [s]vi
cinos meos [t] pessimos: [u]q
tangũt [x]hereditatẽ [y]quam
[z]distribui [a]populo meo [b]is
rael. oooooooooooooooo
[c]Ecce ego [d]euellaz eos [e]de
[f]terra sua: [g]& oooooooooo
[h]domum [i]iuda [m] euellam
[n]de medio eorum. [o]Et cũ
[p]euulsero [r] eos [s]cõuertar
[t]&miserebor eorum: ooo
[u]& reducã eos: [x]virum [y]ad
hereditatẽ suam: [z]& virũ
[a]in terram suam. [b] Et erit
[c]si [d]eruditi [e]didicerint ooo
[f]vias [g] populi mei [h]vt iu-
rent [i] nomine meo: oooo
[k]viuit [l]dñs: [m]sicut [n]docue-
runt [o]populum meum oo
[p]iurare [q]in baal: [r]edificabũ
tur [s]i medio [t]populi mei.
Quod [u]si [x]non [y]audierint:
[z]euellam oooooooooooooo
[a]gentẽ [b]illã [c]euulsione [d]&
pditione [e]ait [f]dñs. 15.

HEc [b]dicit [c]dominus oo
[d]ad me. [e]Vade [f]&pos
side [g]tibi [h]lũbare [i]lineum:
[k]&pones illud [l]sup [m]lũbos
tuos: [n]& in aquam [o]non
[p]inferes illud. [q]Et possedi
[r]lumbare [s]iuxta verbum
[t]dñi: [u]&posui [x]circa [y]lũbos
meos. [z]Et fact [a]est [b]sermo
[c]domini [d]ad me [e]secundo
[f]dicens. [g]Tolle oooooooooo
[h]lumbare [i]quod [k]possedi-
sti: [l]quod est [m]circa ooooo
[n]lũbos tuos: [o]& surgens
[p]vade [q]ad euphratẽ: [r]&ab
scõde [s]ibi [t]illud [u]in forami
ne [x]petre. [y]Et abii [z]&abscõ
di illud [a]in euphrate [b]sicut
[c]preceperat [d]mihi [e]dñs.
[f]Et factum est [g]post [h]dies
[i]plurimos: [k]dixit [l]domin?
[m]ad me. [n] Surge &[o]vade
[p]ad euphratẽ [q]&tolle [r]ide
[s]lũbare [t]qđ [u]precepi tibi:
[x]vt absconderes illud [y]ibi.
[z]Et abii [a]ad euphratẽ [b]fo-
di [c]& tuli oooooooooooooo

Ter.be.biere.xiij. Pritiua.heb.

[m]הִגֵּר [n]שׁוּם [o]הָלְכַת חֲמֻדָתִי [m]לְמִדְבָּר [n]שְׁמָמָה׃ שָׁמָּה
[o]שָׁמֵם [p]לְשִׁמָּמָה [q]אֲבֵלָה [r]עָלַי [s]שְׁמֵמָה [t]נְשַׁמָּה
[o]שׁוּם [p]כָּל [q]הָאָרֶץ [r]כִּי [s]אֵין [t]אִישׁ׃ שָׂם [u]עַל
[v]שָׁפָה [w]בוא [x]לֵבָב׃ [y]עַל [z]כָּל׃ שְׁפָיִם [a] בַּמִּדְבָּר [b]בָּאוּ
[c]שׁדְדִים [d] כִּי [m]חֶרֶב [n] לַיהוָה [o] אֹכְלָה
[p]מִקְצֵה [q]אֶרֶץ [r]וְעַד [s]קְצֵהּ׃ הָאָרֶץ [t]אֵין
[u]שָׁלוֹם [v]לְכָל [w] בָּשָׂר׃ [x]זָרְעוּ [y] חִטִּים
[z]קוץ [a]קָצִים [b] קָצָרוּ [c] נֶחֱלוּ [d]לֹא [e]יוֹעִלוּ
[f]יָגַל [g]בוש [h]וּבֹשׁוּ [i] מִתְּבוּאֹתֵיכֶם [k] מֵחֲרוֹן [l] אַף
[m]בוא [n]תָּרָה [m]יְהוָה׃ [n]כֹּה [o]אָמַר [p]יְהוָה [q]עַל [r]כָּל [s]שְׁכֵנַי
[t]רוּץ [u]הָרָעִים [x] הַנֹּגְעִים [y] בְּנַחֲלָה [z] אֲשֶׁר
[a]נָתַל [b]הִנְחַלְתִּי [c]אֶת [d]עַמִּי [e] אֶת [f] יִשְׂרָאֵל
[g]הִנְנִי [h]נֹתְשָׁם [i]מֵעַל [k]אַדְמָתָם [l] וְאֶת
[m]בֵּית [n]יְהוּדָה [o]אֶתּוֹשׁ [p] מִתּוֹכָם׃ [q]וְהָיָה
[r]שוב [s]אַחֲרֵי [t]נָתְשִׁי [u]אוֹתָם [x]אָשׁוּב [y]וְרִחַמְתִּים
[z]וַהֲשִׁבֹתִים [a] אִישׁ [b]לְנַחֲלָתוֹ [c] וְאִישׁ
[d]לְאַרְצוֹ׃ [e]וְהָיָה [f]אִם [g]לָמֹד [h] יִלְמְדוּ
[i]שבע [k]אֶת [l]דַּרְכֵי [m] עַמִּי [n] לְהִשָּׁבֵעַ [o] בִּשְׁמִי
[p]חי [q]יְהוָה [r] כַּאֲשֶׁר [s]לִמְּדוּ [t]אֶת [u]עַמִּי
[x]לְהִשָּׁבֵעַ [y] בַּבָּעַל [z]וְנִבְנוּ [a] בְּתוֹךְ [b]עַמִּי׃
[c]נָצָה [d]וְאִם [e]לֹא [f] יִשְׁמָעוּ [g] וְנָתַשְׁתִּי [h] אֶת
[i]נָתַשׁ [k]הַגּוֹי [l]הַהוּא [m]נָתוֹשׁ [n]וְאָבֹד [o]נְאֻם [p]יְהוָה׃
[q]כֹּה [r]אָמַר [s]יְהוָה **Cap.xiij.**
[t]כָּלַל [u]הָלוֹךְ [x]וְקָנִיתָ [y]לְךָ [z]אֵזוֹר [a]פִּשְׁתִּים
[b]אזר [c]שׂוּם [d]וְשַׂמְתּוֹ [e]עַל [f] מָתְנֶיךָ [g] וּבַמַּיִם [h]לֹא
[i]בוא [k]תְבִאֵהוּ׃ [l]וָאֶקְנֶה [m]אֶת [n]הָאֵזוֹר [o]כִּדְבַר
[p]שׂוּם [q]יְהוָה [r]וָאָשִׂם [s]עַל [t]מָתְנָי׃ [u]וַיְהִי [x]דְּבַר
[y]שנה [z]יְהוָה [a]אֵלַי [b]שֵׁנִית [c]לֵאמֹר׃ [d]קַח [e]אֶת
[f]הָאֵזוֹר [g]אֲשֶׁר [h]קָנִיתָ [i] אֲשֶׁר [k] עַל
[l]מָתְנֶיךָ [m]וְקוּם [n]לֵךְ [o]פְּרָתָה [p]וְטָמְנֵהוּ [q]שָׁם
[r]נקק [s]בְּנִקֶּק [t]הַסָּלַע׃ [u]וָאֵלֵךְ [x] וָאֲטַמְנֵהוּ
[y]טמן [z]בְּפְרָת [a] כַּאֲשֶׁר [b]צִוָּה [c]יְהוָה [d]אוֹתִי׃
[e]היה [f]וַיְהִי [g]מִקֵּץ [h]יָמִים [i]רַבִּים [k] וַיֹּאמֶר [l]יְהוָה
[m]רבב [n]אֵלַי [o]קוּם [p]לֵךְ [q]פְּרָתָה [r]וְקַח [s]מִשָּׁם [t]אֶת
[u]לכד [x]לָקַח [y] הָאֵזוֹר [z]אֲשֶׁר [a]צִוִּיתִיךָ [b]לְטָמְנוֹ׃ [c]שָׁם
[d]ילך [e]וָאֵלֵךְ [f]פְּרָתָה [g] וָאֶחְפֹּר [h] וָאֶקַּח [i] אֶת
[k]לָקַח

קום ׳הָאֵזוֹר ׳מִן ׳הַמָּקוֹם ׳אֲשֶׁר ׳טָמַנְתִּיו
שָׁמָּה ׳וְהִנֵּה ׳נִשְׁחַת ׳הָאֵזוֹר ׳לֹא שָׁמַת
יצלח ׳לַכֹּל ׳וַיְהִי ׳דְּבַר ׳יְהוָה ׳אֵלַי צָלַח הָיָה
לֵאמֹר ׳כֹּה ׳אָמַר ׳יְהוָה ׳כָּכָה ׳אַשְׁחִית שָׁמַת
׳אֶת ׳גְּאוֹן ׳יְהוּדָה ׳וְאֶת ׳גְּאוֹן ׳יְרוּשָׁלִַם נְאָה
׳הָרָב׃ ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳הָרָע ׳הַמְּאֲנִים רוּץ
׳לִשְׁמֹעַ ׳אֶת ׳דְּבָרַי ׳הַהֹלְכִים
׳בִּשְׁרִירוּת ׳לִבָּם ׳וַיֵּלְכוּ ׳אַחֲרֵי שָׁרַר
׳אֱלֹהִים ׳אֲחֵרִים ׳לְעָבְדָם ׳וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמַה
׳לָהֶם ׳וְיִהְיוּ ׳כָּאֵזוֹר ׳הַזֶּה ׳אֲשֶׁר ׳לֹא הָיָה
׳יִצְלַח ׳׳ לַכֹּל ׃ ׳כִּי ׳כַּאֲשֶׁר ׳יִדְבַּק דָּבַק
׳הָאֵזוֹר ׳אֶל ׳מָתְנֵי ׳אִישׁ ׳כֵּן ׳הִדְבַּקְתִּי אָזַר
׳אֵלַי ׳אֶת ׳כָּל ׳בֵּית ׳יִשְׂרָאֵל ׳וְאֶת ׳כָּל
׳בֵּית ׳יְהוּדָה ׳נְאֻם ׳יְהוָה ׳לִהְיוֹת ׳לִי לִי הָיָה
׳׳ לְעָם ׳וּלְשֵׁם ׳וְלִתְהִלָּה ׳וּלְתִפְאָרֶת ׳וְלֹא הַלֵּל פָּאַר
׳שָׁמָעוּ ׃ ׳וָאֹמַרְתָּ ׳אֲלֵיהֶם ׳אֶת
׳הַדָּבָר ׳הַזֶּה ׳כֹּה ׳אָמַר ׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵי
׳יִשְׂרָאֵל ׳כָּל ׳נֵבֶל ׳יִמָּלֵא ׳יַיִן ׳וְאָמְרוּ מָלֵא
׳אֵלֶיךָ ׳הֲיָדֹעַ ׳׳ לֹא ׳נֵדַע ׳כִּי ׳כָל ׳נֵבֶל יָדַע
׳יִמָּלֵא ׳יַיִן׃ ׳וְאָמַרְתָּ ׳אֲלֵיהֶם ׳כֹּה ׳אָמַר
׳יְהוָה ׳הִנְנִי ׳מְמַלֵּא ׳אֶת ׳כָּל ׳יֹשְׁבֵי מָלֵא
׳הָאָרֶץ ׳הַזֹּאת ׳וְאֶת ׳הַמְּלָכִים ׳הַיֹּשְׁבִים
׳לְדָוִד ׳׳ עַל ׳כִּסְאוֹ ׳וְאֶת ׳הַכֹּהֲנִים ׳וְאֶת
׳הַנְּבִיאִים ׳וְאֶת ׳כָּל ׳׳ יֹשְׁבֵי ׳יְרוּשָׁלִַם נָבָא
׳שִׁכָּרוֹן ׃ ׳וְנִפַּצְתִּים ׳אִישׁ ׳אֶל ׳אָחִיו
׳וְהָאָבוֹת ׳וְהַבָּנִים ׳יַחְדָּו ׳נְאֻם נָבָא
׳יְהוָה ׳לֹא ׳אֶחְמוֹל ׳וְלֹא ׳׳ אָחוֹס ׳וְלֹא חָמַל ׳׳ חוס
׳אֲרַחֵם ׳מֵהַשְׁחִיתָם ׃ ׳שִׁמְעוּ ׳וְהַאֲזִינוּ רָחַם שָׁחַת
׳אַל ׳תִּנָּבְהוּ ׳כִּי ׳יְהוָה ׳דִּבֶּר ׃ ׳תְּנוּ נָבַהּ אָזַן גָּבַהּ
׳לַיהוָה ׳אֱלֹהֵיכֶם ׳כָּבוֹד ׳וּבְטֶרֶם ׳יַחְשִׁיךְ ׳וּבְטֶרֶם ׳יִתְנַגְּפוּ ׳רַגְלֵיכֶם ׳עַל נָתַן כָּבֵד חָשַׁךְ נָגַף
׳הָרֵי ׳נָשֶׁף ׳׳ וְקִוִּיתֶם ׳׳ לָאוֹר ׳וְשָׂמָהּ קָוָה שׂוּם
׳לְצַלְמָוֶת ׃ ׳וְשִׁית ׳לְעַרְפֶּל ׃ ׳וְאִם צַלְמָוֶת שׁוּת
׳לֹא ׳תִשְׁמָעוּהָ ׳בְּמִסְתָּרִים ׳תִּבְכֶּה שָׁמַע סָתַר
׳נַפְשִׁי ׳מִפְּנֵי ׳גֵּוֶה ׳וְדָמֹעַ ׳תִּדְמַע ׳וְתָרֵד בָּכָה פָּנֶה
׳עֵינִי ׳דִּמְעָה ׳כִּי ׳נִשְׁבָּה ׳עֶדֶר ׳יְהוָה ׃ דָּמַע יָרַד
שָׁבָה

׳Inumbare[e] de[b] loco[c] vbi[d] ab
sconderam illud. ooooooo
׳׳Et ecce[h] cōputruerat[c] lū
bare: ita vt[g] nulli vsui oooo
[q]aptum esset.[e] Et factum
est[f] verbum[n] dñi[t] ad me oō
[r]dicens.[s] Hec[a] dicit[b] dñs.
[c]Sic[e] putrescere faciam oo
[r]superbiam[f] iuda[b] &[t] supe
biam[h] hierusalem oooooo
[l]multam:[m] populum[n] istū
[o]pessimum[r] qui nolunt
[q]audire[e] verba mea:&[t] am
bulant oooooooooooooo
[u]in prauitate[c] cordis sui:
[r]abieruntq;[p] post oooooo
[o]deos[b] alienos[c] vt seruirēt
eis[b] et adorarent oooooooo
[c]eos.[r] Et erunt[f] sicut lūba
re[b] istud [l]quod[n] nulli vsui
[l]aptum est.[o] Sicut[n] enim
[p]adheret oooooooooooooo
[q]lumbare[c] ad[n] lumbos[v] vi
ri:[u] sic[c] agglutinaui oooo
[r]mihi[e] omnem[b] domum
[c]israel:[b] &[c] omnem oooo
[r]domum[f] iuda[b] dicit[t] do
minus:[h] vt essent[l] mihi oo
[m]in populū[n] & in nomen
[o]& in laudē[r] & in glorīā:
[q]& non[r] audierūt.[o] Dices
ergo[c] ad eos oooooooooo
[r]sermonem[r] istum.[s] Hec
[a]dicit[b] dominus[c] deus oo
[b]israel.[c] Ois[s] lagūcula[a] im
plebitur[b] vino.[t] Et dicent
[a]ad te.[l] Nunquid ignora=
mus:[o] quia[p] ois[q] lagūcula
[r]implebitur[e] vino?[r] Et di=
ces[a] ad eos.[c] Hec[b] dicit oo
[b]dominus.[a] Ecce ego[b] im
plebo[o] omes[c] habitatores
[r]terre[e] huius:[b] &[r] reges
[h]qui sedent oooxooxoooo
[l]de stirpe[l] dauid[m] sup[n] thro
nū eius[o] &[r] sacerdotes[q] &
[r]prophetas:[e] &[r] omes[e] ha
bitatores[r] hierusalem oo
[r]ebrietate:[t] & dispergam
eos[e] virum[b] a[c] fratre suo:
[e]& patres[c] & filios[r] pari=
ter[e] ait oooxooxoxoooooo
[b]dominus.[l] Non[h] parcam
[l]& non[m] concedam:[n] neq;
[o]miserebor[r] vt nō dispers=
dā eos.[q] Audite[c] & auri[b]
percipite:[e] nolite[c] eleuari
[b][q]a[l] dñs[r] locutus est.[l] Date
[e]domino[b] deo vestro[c] glo
riam[b] anteq;[h] oooooooooo
[c]cōtenebrescat:[r] & anteq;[p]
[e]offendāt[b] pedes vestri[l] ad
[h]mōtes[l] caliginosos.[m] Ex
pectabitis[n] lucē:[o] & ponet
eam[r] in vmbrā mortis[q] &
[r]in caliginem. Q d[e] si hoc
[r]non[n] audieritis:[r] in abscō
dito[r] plorabit oooooooo
[l]ania mea[a] a facie[b] supbie.
[c]Plorās[e] plorabit[r] & dedu
cet[r] oculus me[o] lachrymā:
[e][q]a[l] captus est[b] grex[l] dñi.

loco vbi abscōdi illud ibi. τ ecce corruptū
τόπου οὗ ἔκρυψα αὐτὸ ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ διεφθαρμένη
erat qđ nō esset vsui in nihil. τ factū est verbū dñi
ἦν ὃ οὐ μὰ χρηστὸν εἰς οὐδέν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicēs: hec dicit dñs. sic corrūpā
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος· οὕτως φθερῶ
iturią iuda τ iturią hierūm: mul
τὴν ὕβριν ἰούδα καὶ τὴν ὕβριν ἱερουσαλήμ, τὴν πολ
tā hāc iturią: nō volentes audire
λὴν ταύτην ὕβριν, τοὺς μὴ βουλομένους ὑπακούειν
verba mea ābulantes in directiōe cordis
τῶν λόγων μου πορευομένους ἐν εὐθύτητι τῆς καρδίας
eoꝝ prauī: τ ābulātes post deos
αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ πορευθέντας ὀπίσω θεῶν
alienos vt seruīāt τ adorāt eos.
ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς.
τ erūt sicut cinctoriū istud: qđ nō erit vsui
καὶ ἔσονται ὥσπερ τὸ περίζωμα τοῦτο, ὃ οὐ χρηστόν
vllo in nihil. sicut enī adhęret cinctoriū
ἐστιν ἔτι εἰς οὐδέν· καθάπερ γὰρ κολλᾶται τὸ περίζωμα
circa lūboꝝ hoīs: sic agglutinaui ad
περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ ἀνθρώπου, οὕτως ἐκόλλησα πρὸς
meipm domū israel: τ oēm domū
ἐμαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πᾶντα τὸν οἶκον
iuda dicit dñs vt sit mihi in pplm nois
Ἰούδα λέγει κύριος τοῦ γενέσθαι μοι εἰς λαὸν ὀνόμα
tū: τ in laudē τ in gliam: τ nō audie
τός, καὶ εἰς καύχημα καὶ εἰς δόξαν, καὶ ἵνα ὑπακούσω
rūt me. τ dices ad pplm sermonē istū: hec
σού μου. καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τὸν λόγον τοῦτον, τάδε
dicit dñs dō israel: olꝝ vter iplebi
λέγει κύριος ὁθεὸς Ἰσραήλ, πᾶς ἀσκὸς πλησθήσε
tur vino. τ erit si dixerit ad te: nūqđ cognoscēs nō
ται οἴνου. καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ, μὴ γινώσκεις οὐ
cognoscem[n]: qz olꝝ vter iplebit vino? τ
γνωσόμεθα, ὅτι πᾶς ἀσκὸς πλησθήσεται οἴνου; καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs: ecce ego iple
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλη
o oēs hitantes terrā hāc: τ
ρῶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην, καὶ
reges eoꝝ sedētes filios dauid
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους υἱοὺς δαυὶδ
sup throno eī: τ sacerdotes τ ꝓphetas
ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφήτας
τ iudā: τ oēs hitantes hie
καὶ τοὺς Ἰούδαν, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας Ἰε
rusalē ebrietate. τ dispergā illos virū
ρουσαλὴμ μεθύσματι. καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἄνδρα
τ fratrē eī τ pres eoꝝ τ
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ
filios eoꝝ in idipm. nō deīderabo eō
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπὶ τῷ αὐτῷ. οὐκ ἐπιποθήσω λέ
cit dñs τ nō parcā τ nō miserebor: a
γει κύριος καὶ οὐ φείσομαι καὶ οὐκ ἐλεήσω ἀπὸ
corruptiōe eoꝝ. audite τ auribꝰ pcipite τ nō
διαφθορᾶς αὐτῶν. ἀκούσατε καὶ ἐνωτίσασθε καὶ μὴ
eleuamini: qz dñs loquut[r] est. date dño deo
ὑψηλοφρονεῖτε, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. δότε τῷ κυρίῳ τῷ
vře gliam añq; cōtenebrescāt τ añq; offen
ὑμῶν δόξαν πρὸ τοῦ συσκοτάσαι καὶ πρὸ τοῦ προσκό
dant pedes vři in mōtes tenebrosos. τ expecta
ψαι τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπ' ὄρη σκοτεινά. καὶ ἀναμε
bitis in lucē τ illāc vmbra mortis τ ponent
νεῖτε εἰς φῶς καὶ ἐκεῖ σκιὰ θανάτου καὶ τιθήσουσιν
in tenebras si nō audieritis: absc̄ōdite plorabit
εἰς σκότος ἐὰν μὴ ἀκούσητε, κρυφμοδίως κλαύσεται ἡ
ania vřa a facie superbie. τ deducēt
ψυχὴ ὑμῶν ἀπὸ προσώπου ὕβρεως· καὶ καταξουσι
oculi vři lachrymas: qz cōtrit[a] est grex
οἱ ὀφθαλμοί ὑμῶν δάκρυα, ὅτι συντρίβη τὸ ποί
dñi.
μνιον κυρίου· ooooooooooooooooooooooooooooooo

Infra 31.c. Ebrei 1.a.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

dicite regi ⁊ potentib⁹: humilia
εἴπατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσιν, ταπει-
mini ⁊ sedete: qz sublata ẽ a capite
νώσατε καὶ καθίσατε, ὅτι καθῄρηται ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
vro corona glie vre. ciuitates q̃ ad austrũ: con
ὑμῶν στέφανος δόξης ὑμῶν. πόλεις αἱ πρὸς νότον, συ-
cluse sunt: ⁊ nõ fuit aperiẽs. trãsmigrat⁹ ẽ iudas
κλείσθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων. ἀπῳκίσθη Ἰούδας
cõpleta est in ea transmigratio pfecta. leua
συντέλειαν ἐν αὐτῇ ἀπῳκία τελεία. ἀνάλαβε τοὺς
D oculos tuos hierlim: ⁊ vide venientes
ὀφθαλμούς σου Ἰερουσαλήμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους
ab aq̃lone. vbi est grex: q̃ dat⁹ est tibi oues
ἀπὸ βορρᾶ. ποῦ ἐστὶν τὸ ποίμνιον, ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα
glie tue: q̃d dices q̃n visitauerint te: ⁊ tu
δόξης σου; τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέψωνταί σε; καὶ σὺ
docuisti eos cõtra te disciplinas in principatũ. nõne do
ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχήν. οὐχὶ ὠ-
loces apphendẽt te sicut mulierẽ parturientẽ: ⁊ si
δῖνες καθέξουσίν σε καθὼς γυναῖκα τίκτουσαν; καὶ ἐὰν
Jefra. dixeris in corde tuo: q̃re obuiauerũt mihi hec:
ja.f. εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, διατί ἀπῆντησέν μοι ταῦτα;
accidit ꝓpter multitudinẽ iniqtatis tue reuelata sũt
συνέβη διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀπεκαλύφθη τὰ
posteriora tua vehonestata sunt calcanea tua. si
ὀπίσθιά σου ἠσχημάτισται οἱ πτέρναι σου. εἰ
mutabit ethiops pellẽ suã ⁊ pardus
ἀλλάξεται αἰθίοψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ πάρδαλις τὰ
varietates suas: ⁊ vos poteritis bñfacere
ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι
cũ didiceritis mala. ⁊ dissemin aui eos q̃si stipa
μεμαθήκοτες τὰ κακά. καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ὡς φρύγα
las q̃ ferunt a vẽto in desertũ. sic sors tua
τὰ φερόμενα ἀπὸ ἀνέμου εἰς ἔρημον. οὕτως ὁ κλῆρός σου
pars obedientie vre aduersũ me dicit dns. sicut obli
μερὶς τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοὶ λέγει κύριος. ὡς ἐπι-
tacs mei ⁊ sperasti in mẽdacio: ⁊ ego reue
λάθου μου καὶ ἤλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀποκα
labo posteriora tua cõtra facies tuã: ⁊ videbũt
λύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου, καὶ ὀφθή-
tur ignominia tua. adulteriũ tuũ ⁊ hinnitus
σεται ἡ ἀτιμία σου. μοιχεία σου καὶ ὁ χρεμετισμός
tu⁹: ⁊ alienatio fornicatiõis tue: in
σου, καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις πορνείας σου, ἐπὶ τῶν
collib⁹ ⁊ in agris vidi abominatiões
βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδελύγματά
tuas. ve tibi hierlim: q̃ nõ mũdata es post
σου. οὐαί σοι Ἰερουσαλήμ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω
me vsq̃ quo adhuc.
μου ἕως τίνος ἔτι. Ca.14.

C

ΕΓΕΝΗΘΗ ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἰερεμίαν περὶ τῆς
A Factũ ẽ verbũ dñi ad hieremiã de
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰερεμίαν περὶ τῆς
siccitate. luxit iudea: ⁊ porte ei⁹ vacue
ἀβροχίας. ἐπένθησεν Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκι
facte sũt: ⁊ cõtenebrate sũt in terra: ⁊ clamor
πώθησαν, καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ
hierlim ascẽdit. ⁊ magnates ei⁹ mise-
τῆς Ἰερουσαλὴμ ἀνέβη. καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστει
runt tunicas suos ad aquã: venerũt ad
λαν τοὺς νιωτῆρας αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ, ἦλθοσαν ἐπὶ τὰ
puteos ⁊ nõ inuenerũt aquã. reportauerũt vasa
φρέατα καὶ οὐχ ηὗρόσαν ὕδωρ· ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα
sua vacua. cõfusi sũt ⁊ erubuerũt: ⁊ operuerũt
αὐτῶν κενά. ἠχύνθησαν καὶ ἐνετράπησαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς
capita sua. ⁊ opa terre defecerũt: qz nõ
κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν, ὅτι οὐκ
erat pluuia: cõfusi sũt agricole: cooperuerũt caput
ἦν ὑετός, ἠχύνθησαν γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν
suũ. ⁊ cerue in agro peperũt ⁊ reliquerũt: qz nõ
αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ
erat herba. onagri steterũt in rupib⁹: traxerũt ventũ
ἦν βοτάνη. ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ πέτρας, εἵλκυσαν ἄνεμον

Trãsla.B.Vie.

[m]Dic[n]regi[o]& dominatrici.
[p]Humiliamini ∞∞∞∞∞∞∞
[q]sedete in terra[r]qm[o]descẽ
det[t]de capite vr̃o[o]corona
[s]glorie vr̃e.[r]Ciuitates[r]au
stri[t]clause sunt[b] & non est
[c]qui aperiat.[b]Trãslata est
[r]ois[c]iuda[g]transmigratiõe
[b]perfecta.[r]Leuate[s] ocu-
los vestros[r]& videte: ∞∞∞
[m]q uiuenitis[n]ab aquilõe.
[o]Vbi est[p]grex qui[c]datus ẽ
[r]tibi:[n] pecus[s] inclytum tu
um:[m]Quid[c]dices ∞∞∞∞∞
[r]cum[r]visitauerit[o]te:[b]Tu
enim[c]docuisti[o]eos ∞∞∞∞
[c]aduersum te: &[r] erudisti
[g]in caput tuũ.[n]Nunqd nõ
[c]dolores[s]apprehendẽt te
[r]q̃si[m] muliere[n] pturientẽ:
[o]Quodsi[p]dixeris[q] in cor
de tuo:[r]q̃re[e] venerũt mihi
[r]hec:[n] Propt[c] multitudinẽ
[s]iniqtatis tue[r]reuelata sũt
[r]verecũdiora tua:[c]pollu-
te sunt[b]plãte tue.[c]Si muta
re põt[o]ethiops[c]pellẽ suã
[r]aut pard[d]varietates suas
[v]&[v]vos[p]poteritis[r]bñfacere
re cũ[m]didiceritis[n]malũ.
[o]Et dissemin abo eos[r]q̃si
stipulã[q]q̃[v]vento[q]raptatur
in[d]deserto.[r]Hec[n]sors tua
[s]pars[q]mẽsure tue[a]a me:
[d]dicit[d]domin⁹:[r]quia[b]obli
ta es[r]mei[r]& confisa es ∞
[e]in mẽdacio. Vnde[d]&[r]ego
[n]nudaui[r]femora tua ∞∞∞
[m]cõtra[n]faciẽ tuã:[o]& appa
ruit[r]ignominia tua[q]adul-
teria tua:[r]& hinnitus tu⁹:
[s]scelus[r]fornicationis tue.
[s]Super[r]colles[r]in agro[r]vi
di[a] abominationes tuas.
[b]Ve[c]tibi[b]hierusalẽ.[r]Non
[r]mundaberis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]post me.[b]Vsquequo[r]ad
huc. 14.

OVod[p]factũ est[v]verbũ
[o]dñi[v]ad[r]hieremiam
[d]de[s]sermonibus[r]siccita-
tis.[b]Luxit[r]iudea ∞∞∞∞∞
[m]& porte eius[n]corruerũt
[o]et obscurate sunt[p]i terra:
[q]& clamor[r]hierusalẽ[a]ascẽ
dit.[r]Maiores ∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]miserunt[r]minores suos
[r]ad aquã:[r]venerũt[a]ad hau
riendũ.[c]Non[n]inuenerũt
[r]aquã:[r]reportauerũt[r]vasa
sua[n]vacua.[r]Confusi sunt
[b]& afflicti:[r]& opuerũt[m]ca
pita sua[n]ꝓpter[p]vastitatẽ
[o]terre:[q]quia[r]non[o]venit
[r]pluuia[a]in terrã.[r]Confusi
sunt[r]agricole:[r]operuerũt
[c]capita sua.[b]Nam[c]&[o]cer-
ua[r]in agro[r]peperit ∞∞∞∞
[r]& reliquit:[q]quia[r]nõ[o]erat
[r]herba.[m] Et onagri ∞∞∞
[n]steterunt[o]in[p]rupibus:
[q]traxerunt[r]ventum ∞∞∞

Tex.be.biere.xiiij.Pritiua.beb.

נְגַר שָׁפַל אָמַר לַמֶּלֶךְ וְלַגְּבִירָה הַשְׁפִּילוּ
יָשַׁב שְׁבוּ כִּי יָרַד מֵרֹאשׁוֹתֵיכֶם עֲטֶרֶת
פְּאֵר עִיר תִּפְאַרְתְּכֶם׃ עָרֵי הַנֶּגֶב סֻגְּרוּ וְאֵין
נָגַלָה פֹּתֵחַ גָּלְתָה יְהוּדָה כֻּלָּהּ הָגְלַת
שָׁלוֹם עָשָׂא׃ שְׂאוּ עֵינֵיכֶם וּרְאוּ
רָאָה הַבָּאִים מִצָּפוֹן אַיֵּה הָעֵדֶר נִתַּן
צָבִי לָךְ צֹאן תִּפְאַרְתֶּךָ׃ מַה תֹּאמְרִי
אָמַר כִּי יִפְקֹד עָלַיִךְ וְאַתְּ לִמַּדְתְּ אֹתָם
עָלַיִךְ אֵלְפִים לְרֹאשׁ הֲלֹא
אָחַז אִישׁ תַּחֲלִים יֹאחֲזוּךְ כְּמוֹ אֵשֶׁת לֵדָה׃
יָלַד אָמַר וְכִי תֹּאמְרִי בִּלְבָבֵךְ מַדּוּעַ קָרָאֻנִי
מָצָא אֵלֶּה גֹּדֶל עֲוֹנֵךְ נִגְלוּ שׁוֹלַיִךְ
חָמַס הָפַךְ נְחְמְסוּ עֲקֵבָיִךְ׃ הֲיַהֲפֹךְ כּוּשִׁי
עוֹר וְנָמֵר חַבַּרְבֻּרָתָיו גַּם אַתֶּם
לָמַד הֵיטִיב תּוּכְלוּ לְהֵיטִיב לִמְּדֵי הָרָע׃
נָשַׁב פּוּץ וַאֲפִיצֵם כְּקַשׁ עֹבֵר לְרוּחַ מִדְבָּר׃
נָגַר דָּבָר זֶה גּוֹרָלֵךְ מְנָת מִדָּיִךְ מֵאִתִּי נְאֻם
גָּרַל מָנָה יְהוָה אֲשֶׁר שָׁכַחַתְּ אֹתִי וַתִּבְטְחִי
בָּטַח בָּהַּ בַּשֶּׁקֶר וְגַם אֲנִי חָשַׂפְתִּי שׁוֹלַיִךְ
רָאָה עַל פָּנַיִךְ וְנִרְאָה קְלוֹנֵךְ נְאַפַּיִךְ
גַּלָּל עָהַל וּמְצַהֲלוֹתַיִךְ זִמַּת זְנוּתֵךְ עַל
זָמָם גְּבָעוֹת בַּשָּׂדֶה רָאִיתִי שִׁקּוּצַיִךְ
זָנָה רָאָה אוֹי לָךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם לֹא תִטְהָרִי
טָהַר עוֹד אַחֲרֵי מָתַי

Cap.xiiij. אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ
עַל דִּבְרֵי הַבַּצָּרוֹת אָבְלָה יְהוּדָה
וּשְׁעָרֶיהָ אָמְלוּ קָדְרוּ לָאָרֶץ
עָלָה וְצִוְחַת יְרוּשָׁלַ͏ִם עָלָתָה וַאֲדִירֵיהֶם
צָעַר שָׁלְחוּ צְעִירֵיהֶם לַמָּיִם בָּאוּ עַל
שׁוּב גֻּבִּים לֹא מָצְאוּ מַיִם שָׁבוּ כְּלֵיהֶם
בּוֹשׁ כָּלַם רִיקָם בֹּשׁוּ וְהָבְלְמוּ וְחָפוּ רֹאשָׁם׃
חָפָה עָפָר עַל הָאֲדָמָה חָתָה כִּי לֹא הָיָה
חָתַת בּוֹשׁ גֶּשֶׁם בָּאָרֶץ בֹּשׁוּ אִכָּרִים חָפוּ
רֹאשָׁם׃ כִּי גַם אַיֶּלֶת בַּשָּׂדֶה יָלְדָה
עָזַב כִּי לֹא הָיָה דֶּשֶׁא וּפְרָאִים
עָמַד עַל שְׁפָיִם שָׁאֲפוּ רוּחַ

כַּתַּנִּים כָּלוּ עֵינֵיהֶם כִּי אֵין עֵשֶׂב׃ תֵּגֶן כָּלָה
אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְהוָה עֲשֵׂה עָנָה
לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי רַבּוּ מְשֻׁבֹתֵינוּ לְךָ חָטָאנוּ׃ רָבָה שׁוּב
חָטָאנוּ׃ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ עָנָה יָשַׁע
בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִּהְיֶה כְּגֵר בָּאָרֶץ צור הָיָה
וְכְאֹרֵחַ נָטָה לָלוּן׃ לָמָּה תִּהְיֶה גור
כְּאִישׁ נִדְהָם גִּבּוֹר לֹא יוּכַל דָּהַם נָבַר
לְהוֹשִׁיעַ וְאַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ יְהוָה יָכַל יָשַׁע
וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּיחֵנוּ׃ קָרָא נָחַת
כֹּה אָמַר יְהוָה לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ
לָנוּעַ רַגְלֵיהֶם לֹא חָשָׂכוּ וַיהוָה
לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד רָצָה זָכַר
חַטֹּאתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל פָּקַד חָטָא
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה׃ פָּלַל
כִּי יָצֹמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל רִנָּתָם צום רָנַן
וְכִי יַעֲלוּ עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצֶם עָלָה רָצָה
כִּי בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אָנֹכִי מְכַלֶּה כָּלָה
אֹתָם׃ וַאֲמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
הַנְּבִיאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא תִרְאוּ רָאָה
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה לָכֶם כִּי שָׁלוֹם הֵנָּה שָׁלַם
אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ נָתַן מקום
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שֶׁקֶר הַנְּבִאִים נָבָא
נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
צִוִּיתִים וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן צָוָה חָזָה
שֶׁקֶר וּקְסֶם וֶאֱלִיל וְתַרְמִית לִבָּם נָבָא
הַמַּה מִתְנַבְּאִים לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר נָבָא
יְהוָה עַל הַנְּבִאִים הַמִּתְנַבְּאִים בִּשְׁמִי
וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת הָיָה
בַּחֶרֶב וְרָעָב יִתַּמּוּ הַנְּבִאִים נָבָא
הָהֵמָּה׃ וְהָעָם אֲשֶׁר הֵמָּה נִבְּאִים
לָהֶם יִהְיוּ מֻשְׁלָכִים נָחַל שָׁלַךְ
יְרוּשָׁלַ͏ִם מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין חוץ פָּנָה
מְקַבֵּר לָהֵמָּה הֵמָּה נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם קָבַר נָשָׁה
וּבְנֹתֵיהֶם וְשָׁפַכְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת
רָעָתָם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת הַדָּבָר יצק

quasi dracones: defecerũt oculi eorũ qa nõ erat herba. Si iniqtates nře rñderint nobis: dñe fac ppter nomen tuũ: qm̃ multe sũt auersiões nře. Tibi peccauim9 expectatio israel: saluator nr̃ in tpe tribulationis. Quare qsi colonus futurus es in terra & qsi viator declinãs ad manẽdum: Quare futurus es velut vir vagus: & fortis q non potest saluare: Tu autẽ in nobis es domine & nomẽ tuũ inuocatũ ẽ sup nos: ne dereliquas nos. Hec dicit dñs populo huic qui dilexit mouere pedes suos & non quieuit: & domino nõ placuit. Nunc recordabitur iniquitatũ eorũ: & visitabit pcta eorũ. Et dixit dñs ad me. Noli orare pro populo isto in bonum. Cum ieiunauerint non exaudiam preces eorũ: & si obtulerint holocaustomata & victimas non suscipiã ea: qm̃ gladio & fame & pestẽ ego cõsumam eos. Et dixi. A. a. domine deus. Prophete dicunt eis. Non videbitis gladium: & fames non erit in vobis: sed pacẽ veram dabit vobis in loco isto. Et dixit domin ad me: falso prophete vaticinãtur in nomine meo. Nõ misi eos: & nõ precepi eis: neq locut sum ad eos. Visionem mendacẽ & diuinationẽ fraudulentã & seductionẽ cordis sui pphetant vobis. Idcirco hec dicit dñs de pphetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi: discentes: gladius & fames nõ erit in terra hac. In gladio & fame consumentur prophete illi: & populi quibus pphetant erunt proiecti in viis hierusalem pre fame & gladio: & non erit qui sepeliat eos ipsi & vxores eorum: filii & filie eorum: & effundam super eos malum suum. Et dices ad eos verbum

ὡς δράκοντες· ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν herba si pcta nra reliquerũt nobis: dñe fac χόρτος διὰ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν, κύριε σὺ nobis ppter nomẽ tuũ: qm̃ multa κατὰ τὰς ἀνομίας τοῦ ἐνέματός σου, ὅτι πολλαὶ αἱ ἀν pcta nra i cõspectu tuo: tibi peccauim9: expectatio μαρτίαι ἡμῶν ἐνώπιόν σου, σοὶ ἡμάρτομεν, ὑπομονὴ israel dñe: & saluũ in tpe malop. ẽre fac ἰσραὴλ κύριε, καὶ σῶσον ἐν καιρῷ κακῶν· ἵνατί γέγονε eo sicut aduena in terra: & qsi ĺdigena via ὡσεὶ πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκ uertẽs ad diuersoriũ. nũqd erit & qsi hõ dormiẽs κλίνων εἰς κατάλυμα· μὴ ἔσται ὡσεὶ ἄνθρωπος ὑπνῶν aut qsi vir dnõ põt saluari. & tu in nobis es do & ὡς ἀνὴρ ὁ μὴ δυνάμενος σῶσαι· καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύ mine: & nomẽ tuũ inuocatũ est sup nos: ne obliuiscã ρι, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς, μὴ ἐπιλά ris nfi. sic dicit dñs pplo huic. dilexe ρῃ. οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ· ἠγάπη runt mouere pedes suos & nõ pepercerũt: & dñs σαν κινεῖν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο, καὶ ὁ θεὸς nõ cõplacuit sibi in eis. nũc recordabit iniqta τὰς ἀνομίας αὐτῶν καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς· νῦν μνησθήσεται τῶν ἀδι tatũ eorũ: & visitauit pcta eorũ. & 8.74.
κιῶν αὐτῶν, καὶ ἐπισκέψατο τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ dixit dñs ad me: ne ores pro pplo εἶπεν κύριος πρός με, μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ illo in bonũ: qz si ieiunauerit: nõ exau τούτου εἰς ἀγαθόν, ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσα diam deprecationẽ eorũ. & si obtulerint κούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν holocaustã & sacrificia: nõ cõplacebo in eis: qñ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐκ εὐδοκῶ ἐν αὐτοῖς, ὅτι in gladio & in fame & in morte ego cõsumabo 8.13.b.
ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω eos: & dixi. q ea dñs: ecce pphete pphe C
αὐτούς, καὶ εἶπα· ὦ κύριε, ἰδοὺ οἱ προφῆται προφη tant & dicũt: nõ videbitis gladiũ: τεύουσιν καὶ λέγουσιν, οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν, & fames nõ erit in vobis: qz veritatẽ & pa καὶ λιμὸς οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρή cẽ dabo in terra & in loco isto. & dix- Jerem. 23.d.
νην δώσω ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· καὶ εἶ xit dñs ad me: falsa pphete pphetizãt πεν κύριος πρός με, ψευδῆ οἱ προφῆται προφητεύουσιν in noie meo: nõ misi eos: & nõ pre ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς, καὶ οὐκ ἐν pi cio: nõ loquut sũ ad eos. qz visi τειλάμην αὐτοῖς, οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι ὅρα onem mẽdaces & diuinatões & auguria & seductio σεις ψευδεῖς καὶ μαντίας καὶ οἰωνίσματα καὶ πλάνας nes cordis sui ipi pphetizant vobis. ppter σεις καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν· διὰ hoc hec dicit dñs de pphetis q τοῦτο τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν τῶν προ phetantib in noie meo falsa: & ego nõ φητευόντων ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ, καὶ ἐγὼ οὐκ misi eos: q dicũt gladio & fames nõ ἀπέστειλα αὐτούς, οἱ λέγουσιν μάχαιρα καὶ λιμὸς οὐκ erit in terra hac. in morte morbosa morient ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης· ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀποθανοῦνται & in fame cõsumabunt pphete & pplo qui ip καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται οἱ προφῆται καὶ ὁ λαὸς οἳς ἂν si pphetant eis. & erũt iacti in τοῖ προφητεύουσιν αὐτοῖς· καὶ ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς ὁ uia hierlm a facie gladii & fames: & δοῖς ἱλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ λιμοῦ, καὶ nõ erit q sepeliat eos: & vxores eos & filii eos οὐκ ἔσται ὁ θάπτων αὐτούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν & filie eos: & effundã sup eos mala eor. καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ ἐκχεῶ ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακὰ αὐτῶν·

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.biere.xv. Pritiua.heb.
t dicco ad eos verbū hoc: deducite in	ᵃistud. ᵇ Deducant ᶜ oculi	יָרַד ᵃ הַזֶּה ᵃ תֹּרַדְנָה ᶜ עֵינִי ᵇ דִמְעָה ᶜ לַיְלָה
oculos vros lachymas die t nocte: t	mei ᵇ lachrymā per ᶜ noctē	וְיוֹמָם ᶜ וְאַל ᵇ תִּדֳּמְנָה ᶜ כִּי ᵃ שֶׁבֶר ᶜ נָדוֹל
τοὺς ὀφθαλμούς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ	ᶜ & diem ᵃ & non ᵇ taceant:	ᵃ בְּתוּלַת ᵇ בַּת ᵃ עַמִּי ᵃ מַכָּה ᵃ נַחְלָה
μὴ σιωπάτωσαν. ὅτι συντρίμματι μεγάλῳ συνε=	ᶜ qm ᵃ contritione ᶜ magna	ᵃ נִשְׁבְּרָה ᵃ בְּתוּלַת ᵃ בַּת ᵃ עַמִּי ᵃ מַכָּה ᵃ נַחְלָה
τρίβη θυγάτηρ λαοῦ μου καὶ πληγὴ ἰδύνῃ σφόδρα.	ᵃ contrita est ᵃ virgo ᵃ filia	ᵃ מְאֹד: ᵃ אִם ᵃ יָצָאתִי ᵃ הַשָּׂדֶה ᵃ וְהִנֵּה
si egressꝰ fuero ad agrū: t ecce vulnerati gla	ᵃ ppli mei: ᵃ plaga ᵃ pessima	ᵃ חַלְלֵי ᵃ חָרֶב ᵃ וְאִם ᵃ בָּאתִי ᵃ הָעִיר ᵃ וְהִנֵּה
διὰ ἐξέλθω εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ τραυματίαι μαχαί	ᵃ vehemēter. ᵃ Si ᵃ egressus	ᵃ תַּחֲלוּאֵי ᵃ רָעָב ᵃ כִּי ᵃ גַם ᵃ נָבִיא ᵃ גַם ᵃ כֹּהֵן
dio: t si ingressus fuero i ciuitatē: t ecce labor fa=	fuero ad ᵃ agros: ᵃ ecce oo	ᵃ סָחֲרוּ ᵃ אֶל ᵃ אֶרֶץ ᵃ וְלֹא ᵃ יָדָעוּ: ᵃ הֲמָאֹס
ρας, καὶ ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ πόνος λι	ᵃ occisi ᵃ gladio. ᵇ Et si ᶜ in=	ᵃ מָאַסְתָּ ᵃ אֶת ᵃ יְהוּדָה ᵃ אִם ᵃ בְּצִיּוֹן ᵃ נִגְעֲלָה
mio: q sacerdos t pphēta abierūt in terrā quā	troiero in ᵃ ciuitatē ᶜ ecce	ᵃ נַפְשֶׁךָ ᵃ מָאַסָה ᵃ וְאֵין ᵃ לָנוּ
μοῦ, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐπορεύθησαν εἰς γῆν ἣν	ᵃ attenuati ᶜ fame. ᵃ Prophe	ᵃ מַרְפֵּא ᵃ כִּי ᵃ הִכִּיתָנוּ ᵃ וְאֵין ᵃ לָנוּ
οὐκ ἤδεισαν. μὴ ἀπωθούμενος ἀπώθησας ἢ ἠθέτησας	ta ᵃ quoq ᵃ & ᵃ sacerdos oo	ᵃ שָׁלוֹם ᵃ וְאֵין ᵃ טוֹב
δὲ τὴν ψυχήν σου; ἵνατί ἔπαισας	ᵃ abierūt ᵃ in ᵃ terram quā	ᵃ לְעֵת ᵃ מַרְפֵּא ᵃ וְהִנֵּה ᵃ בְעָתָה ᵃ יָדָעְנוּ
ἡμᾶς καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν εἰς εἰρή	ignorabant. ᵃ Numqd pti	ᵃ יְהוָה ᵃ רְשָׁעֵנוּ ᵃ עֲוֹן ᵃ אֲבוֹתֵינוּ ᵃ כִּי
νὴν: t nō erat bonū tpo sanitatis: t ecce turba	ciens ᵃ abiecisti ᵃ iudā ᵃ aut	ᵃ חָטָאנוּ ᵃ לָךְ: ᵃ אַל ᵃ תְּנַאֵץ ᵃ לְמַעַן ᵃ שִׁמְךָ
tio, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθόν. χρυσὸν ἴασις, καὶ ἰδοὺ ταρα	ᵃ sion ᵃ abominata est oooo	ᵃ נְבַל ᵃ כְּבוֹד ᵃ כִּסְאֶ ᵃ כְּבוֹדֶךָ ᵃ זְכֹר ᵃ אַל
tio. cognouimꝰ dñe pctā nfa: iniqtates patrū	ᵇ aia tua! ᶜ Quare ergo ᵃ pe=	ᵃ תֵּפֶר ᵃ בְּרִיתְךָ ᵃ אִתָּנוּ: ᵃ הֲיֵשׁ ᵃ בַּהֲבְלֵי
χέ. ἐγνώμεθα κύριε ἁμαρτίας ὑμῶν, ἀδικίας πατέρων	cussisti nos ita ᶜ vt nulla sit	ᵃ הַגּוֹיִם ᵃ מַגְשִׁמִים ᵃ וְאִם ᵃ הַשָּׁמַיִם
nfoꝝ: q peccauimꝰ coꝝ te. cessa ppter no	ᵃ sanitas! ᵇ Expectauimus	ᵃ יִתְּנוּ ᵃ רְבִבִים ᵃ הֲלֹא ᵃ אַתָּה ᵃ הוּא
ὑμᾶς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντίον σου. κάτασον διὰ τὸ ὄνο	ᶜ pacē ᵇ & non est ᵃ bonū: &	ᵃ יְהוָה ᵃ אֱלֹהֵינוּ ᵃ וְנְקַוֶּה ᵃ לָךְ ᵃ כִּי ᵃ אַתָּה
μά σου, μὴ ἀσχημόνησον θρόνον, δόξης σου, μνήσθητι μὴ διά	ᵃ tēpus ᵃ curatiōis: ᵇ & ecce	ᵃ עָשִׂיתָ ᵃ אֶת ᵃ כָּל ᵃ אֵלֶּה:
pes testamētū tuū qꝫ nobiscū. nūqd est in ido	ᵇ turbatio. ᵃ Cognouimus	Cap. xiv. ᵃ וַיֹּאמֶר ᵃ יְהוָה ᵃ אֵלַי
σχυδόσῃς τὴν διαθήκην σου τὴν μεθ' ἡμῶν. μὴ ἴσχυε ἐν εἰ=	ᶜ dñe ᵃ impietates nras: ᶜ ini	ᵃ אַל ᵃ יִתְפַּלֵּל ᵃ בְּעַד ᵃ הָעָם ᵃ הַזֶּה ᵃ לְטוֹבָה
dio gentiū pluēo: t si celū dabit satie=	qtates ᵃ patrū nrorū: ᶜ qa	ᵃ כִּי ᵃ אָצוּם ᵃ בְּעוֹלָה ᵃ וּמִנְחָה ᵃ אֵינֶנִּי
δώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίσων; καὶ ἐὰν δυναστεύσῃ ὁ ἀσεβὴς	ᶜ peccauimꝰ tibi. ᵃ Ne ᵇ des	ᵃ רוֹצֶה ᵃ וְכִלָּה ᵃ אָנֹכִי ᵃ בַּחֶרֶב ᵃ וּבָרָעָב
tatē fuā: nōne tu eo ipe dñe deꝰ nr? t expe	nos in opprobriū ᶜ ppter	ᵃ וּבַדֶּבֶר: ᵃ וְהָעָם ᵃ הַזֶּה ᵃ אֲשֶׁר ᵃ נִבָּא
τὴν αὐτοῦ, οὐχὶ σὺ εἶ ἀνὴρ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν; καὶ ὑπο	ᵃ nomen tuū: ᶜ neq ᵃ facias	ᵃ אֹתָם ᵃ עַל ᵃ כֵּן ᵃ כֹּה ᵃ אָמַר ᵃ יְהוָה ᵃ אֶל
cabim ꝰ te: q tu fecisti hec oia.	nobis cōtumeliam. ᵃ Solii	ᵃ הָעָם ᵃ הַזֶּה ᵃ לֵאמֹר ᵃ כֹּה ᵃ אָמַר ᵃ יְהוָה
μενοῦμέν σε, ὅτι σὺ ἐποίησας ταῦτα πάντα. Cap.15.	ᵇ glie tue ᵃ recordare: ᶜ ne	ᵃ צֹאנוֹ ᵃ וְהַכֻּהוּ ᵃ וְלֹא ᵃ יָדָעוּ ᵃ אֹתוֹ
A ΘΕ dixit dñs ad me. si steterit moyses t sa	ᵇ irritū facias ᵃ fedus tuum	ᵃ שְׁאוּ ᵃ יָדָיו ᵃ וְלֹא ᵃ יָדָעוּ
Καὶ εἶπεν κύριος πρός με. ἐὰν στῇ μωυσῆς καὶ σα	ᵃ nobiscū. ᵃ Nūqd sunt ᵇ in	ᵃ נְבִיאֵי ᵃ שֶׁקֶר ᵃ נִבְּאִים ᵃ בְּשִׁמְיִ ᵃ שֶׁקֶר
muel ad faciē meā: nō est ala mea cū	sculptilib ꝰ gētiū ᶜ q pluāt	ᵃ שְׁלַחְתִּים ᵃ וְלֹא ᵃ צִוִּיתִים ᵃ וְלֹא ᵃ דִבַּרְתִּי
μωυλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς	ᵃ aut ᶜ celi possūt ᵃ dare ᶜ im	ᵃ אֲלֵהֶם ᵃ חֲזוֹן ᵃ וְקֶסֶם ᵃ וֶאֱלִיל ᵃ וְתַרְמוּת
eos. eiice pplm istū a facie	bres! ᶜ Nonne ᵃ tu ᵃ es oooo	ᵃ לִבָּם ᵃ הֵם ᵃ נִבְּאִים ᵃ לָכֶם
αὐτούς. ἐξαποστείλατον τὸν λαὸν τοῦτον ἀπὸ προσώπου	ᵇ dñs ᶜ deus nostꝰ ᶜ quē ᵇ ex	ᵃ לָכֵן ᵃ כֹּה ᵃ אָמַר ᵃ יְהוָה ᵃ עַל ᵃ הַנְּבִיאִים
mea: t egrediant. t erit si dixerint ad te:	pectauimus! ᵃ Tu ᵃ enim oo	ᵃ הַנִּבָּאִים ᵃ בְּשִׁמְיִ ᵃ וַאֲנִי ᵃ לֹא ᵃ שְׁלַחְתִּים
μου, καὶ ἐξελθάτωσαν. καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ,	ᵇ feciſti ᵃ omia ᵃ hec. 15.	ᵃ וְהֵם ᵃ אֹמְרִים ᵃ חֶרֶב ᵃ וְרָעָב ᵃ לֹא ᵃ יִהְיֶה
quo egrediemur: t dices ad eos: hec dī=		ᵃ בָּאָרֶץ ᵃ הַזֹּאת ᵃ בַּחֶרֶב ᵃ וּבָרָעָב ᵃ יִתַּם
πάντα ἐξελευσόμεθα; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέ	Θ T dixit ᵇ dominus ᶜ ad	ᵃ הַנָּבִיא ᵃ הַהוּא ᵃ וְהָעָם ᵃ אֲשֶׁר ᵃ נִבָּא
cit dñs. dcūs ad mortē: ad mortē. t dcūs ad	me. oooooooooooo	ᵃ לָהֶם ᵃ יִהְיוּ ᵃ מְשֻׁלְכִים ᵃ בַּחוּצוֹת
γει κύριος· ὅσοι εἰς θάνατον, εἰς θάνατον. καὶ ὅσοι εἰς	ᵃ Si ᶜ fleterint ᶜ moyses ᵃ & sa	ᵃ יְרוּשָׁלַ ᵃ מִפְּנֵי ᵃ רָעָב ᵃ וְחֶרֶב ᵃ וְאֵין
gladiū: ad gladiū. t dcūs ad famē: ad fa	muel ᵇ coram me: oooxoooo	ᵃ מְקַבֵּר ᵃ לָהֶם ᵃ הֵמָּה ᵃ נְשֵׁיהֶם ᵃ וּבְנֵיהֶם
μάχαιραν, εἰς μάχαιραν· καὶ ὅσοι εἰς λιμόν, εἰς λι=	ᶜ non est ᵃ ania mea ᶜ ad ᵃ po	ᵃ וּבְנוֹתֵיהֶם ᵃ וְשָׁפַכְתִּי ᵃ עֲלֵיהֶם ᵃ אֶת ᵃ רָעָתָם
μόν. t dcūs ad captiuitatē: ad captiuitatē. t	pulum ᵃ istum. ᵃ Eiice illos	ᵃ כָּה ᵃ אָמַר ᵃ יְהוָה ᵃ אֲשֶׁר ᵃ לַמָּוֶת ᵃ לַמָּוֶת
μόν. καὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν· καὶ	ᵃ a ᵃ facie mea ᶜ & egrediā	ᵃ וַאֲשֶׁר ᵃ לַחֶרֶב ᵃ לַחֶרֶב ᵃ וַאֲשֶׁר ᵃ לָרָעָב
vidicabo sup eos quattuor spēs dicit dñs: gla	tur. ᶜ Quodsi ᵃ dixerint oo	ᵃ לָרָעָב ᵃ וַאֲשֶׁר ᵃ לַשֶּׁבִי ᵃ לַשֶּׁבִי:
διδικήσω ἐπ' αὐτοὺς τέσσαρα εἶδη λέγει κύριος, τὴν μά	ᵃ ad te: ᶜ quo ᵃ egrediemur!	ᵃ וּפָקַדְתִּי ᵃ עֲלֵיהֶם ᵃ אַרְבָּעָה ᵃ מִשְׁפָּחוֹת
χαιραν εἰς σφαγήν, καὶ τοὺς κύνας εἰς διασπασμόν,	ᵃ dices ᵇ ad eos. oooooooooo	ᵃ נְאֻם ᵃ יְהוָה ᵃ אֶת ᵃ הַחֶרֶב ᵃ לַהֲרֹג ᵃ וְאֶת
t bestias terre t volucres celi: in	ᶜ Hec ᵃ dicit ᶜ dñs. ᶜ Qui ᵃ ad	ᵃ הַכְּלָבִים ᵃ לְסָחֵב ᵃ וְאֶת ᵃ עוֹף ᵃ הַשָּׁמַיִם
καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἰς	mortē: ᵇ ad mortem: ooo	ᵃ וְאֶת ᵃ בֶּהֱמַת ᵃ הָאָרֶץ ᵃ לֶאֱכֹל ᵃ וּלְהַשְׁחִית:
cibū t corruptionē. t tradā eos in an	ᵃ & qui ᵃ ad gladium ᵃ ad gla	ᵃ וּנְתַתִּים: ᵃ לְזַעֲוָה ᵃ לְכֹל ᵃ מַמְלְכוֹת
βρῶσιν καὶ διαφθοράν· καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς ἀ	dium: ᵐ & qui ᵃ ad famen	ᵃ הָאָרֶץ ᵃ בְּנַלַּל ᵃ מְנַשֶּׁה ᵃ בֶּן ᵃ יְחִזְקִיָּהוּ
gustias oibus regnis terre ppē manas=	ᵃ ad famē: ᵖ & qui ᵃ ad capti	ᵃ מֶלֶךְ ᵃ יְהוּדָה ᵃ עַל ᵃ אֲשֶׁר ᵃ עָשָׂה
σήνης πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς διὰ μανασ	uitatem ᶠ ad captiuitatem.	ᵃ בִּירוּשָׁלָ ם: ᵃ כִּי ᵃ מִי ᵃ יַחְמל ᵃ עָלַיִךְ
sen filiū ezechie regis iuda p oib ꝫ fe	ᵃ Et visitabo ᵃ super eos	ᵃ יְרוּשָׁלַ ם ᵐ וּמִי ᵃ יָנוּד ᵃ לָךְ ᵃ וּמִי ᵃ יָסוּר
cit in hierlm. dō parcet sup te hierlm?	ᵐ quattuor ᶠ species oooo	
κσεν ὑὸς ἰεχονίου βασιλέως ἰούδα πρὸ πάντων ὧν ἐποί	ᶠ dicit ᵈ dñs. ᵇ Gladium ᶜ ad	
σε ἐν ἰερουσαλήμ. τίς φείσεται ἐπὶ σοὶ ἰερουσαλήμ;	occisionem: ᵇ & oooooooo	
t dō miserebit sup te! aut dō flectet genua	ᶜ canes ᶠ ad lacerandum: ᵍ &	
καὶ τίς ἐλεήσει ἐπὶ σοί; ἢ τίς ἀπαρνήσεται oooooooo	ᵇ volatilia ᶠ celi oooooooooo	
	ᵍ & ᵈ bestias ᵐ terre ᵉ ad deuo	
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	randum ᵒ & dissipandum:	
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	ᵖ et dabo eos ᵠ in feruorem	
	ᶠ vniuersis ᵒ regnis oooooo	
	ᶠ terre ᵉ propter ᶠ manassen	
	ᶠ filium ᵗ ezechie oooooooo	
	ᵃ regis ᵇ iuda ᶜ super omni=	
	bus ᵒ que ᶜ fecit oooooooooo	
	ᶠ in hierusalē. ᵍ Quis ᵍ enī	
	ᶠ miserebitur ᵉ tui oooooooo	
	ᶠ hierlm: ᵐ Aut qs ᵉ cōtrista	
	bitur ᵒ p te. ᵖ Aut qs ᵠ ibit	

Pritiua.heb.	Tex.heb.biere.xv.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
לְשָׁאל	לְשָׁלוֹם לָךְ׃ אַתְּ נָטַשְׁתְּ	rad rogandum pro pace tua. Tu reliquisti	in pacē tibi? tu dereliqsti me dicit dñs. retror
אֹתִי נְאֻם יְהוָה אָחוֹר תֵּלְכִי וָאַט	אֹתִי נְאֻם יְהוָה אָחוֹר תֵּלְכִי וָאַט	me dicit domin: retror sum abisti. Et extendam	ἐις εἰρήνην σοι; σὺ ἀπεστράφης μι λέγει κύριος · ἐπὶ-
אֶת יָדִי עָלַיִךְ וַאֲשְׁחִיתֵךְ נִלְאֵיתִי	אֶת יָדִי עָלַיִךְ וַאֲשְׁחִיתֵךְ נִלְאֵיתִי	manum meā sup te: & interficiam te. Laborauī	σω τοιγύσω καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου καὶ διαφθερῶ
רֻנַּחֵם׃ וָאֲזָרֵם בְּמִזְרֶה בִּשְׁעָרֵי	רֻנַּחֵם׃ וָאֲזָרֵם בְּמִזְרֶה בִּשְׁעָרֵי	rogans. Et dispergā eos ventilabro in portis	te τ nō vltra vimintā eos. τ dispergā eos in
הָאָרֶץ שִׁכַּלְתִּי אִבַּדְתִּי אֶת עַמִּי	הָאָרֶץ שִׁכַּלְתִּי אִבַּדְתִּי אֶת עַמִּי	terre. Interfeci & dispdidi populū meū: & tamē	σι καὶ ἐκ ἔτι ἀνήσω αὐτούς · καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν
מִדַּרְכֵיהֶם לוֹא שָׁבוּ׃ עָצְמוּ לִי	מִדַּרְכֵיהֶם לוֹא שָׁבוּ׃ עָצְמוּ לִי	a viis suis nō sunt reuersi. Multiplicate sūt mihi	dispersiōe in portis ppli mei. sine liberis feci sūt pdidit ā.
אַלְמְנוֹתָו מֵחוֹל יַמִּים הֵבֵאתִי לָהֶם	אַלְמְנוֹתָו מֵחוֹל יַמִּים הֵבֵאתִי לָהֶם	vidue eius sup arenam maris. Induxi eis	διαστροφὴ ἐν πύλαις λαοῦ μου. ἐπληθύνασαν ἀπώλεσαν
עַל אֵם בַּחוּר שֹׁדֵד בַּצָּהֳרָיִם	עַל אֵם בַּחוּר שֹׁדֵד בַּצָּהֳרָיִם	super matrē adolescentis vastatorem meridie	ppli? meū ppter malicias suas: multiplicate sūt
הִפַּלְתִּי עָלֶיהָ פִּתְאֹם עִיר וּבֶהָלוֹת׃	הִפַּלְתִּי עָלֶיהָ פִּתְאֹם עִיר וּבֶהָלוֹת׃	musi super ciuitates repente terrorem.	vidue eor magisq arena maris. induxi
אֻמְלְלָה יָלְדָה הַשִּׁבְעָה נָפְחָה	אֻמְלְלָה יָלְדָה הַשִּׁבְעָה נָפְחָה	Infirmata est que peperit septem: defecit	χήρας αὐτῶν ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης · ἐπήγαγον
נַפְשָׁהּ בָּאָה שִׁמְשָׁהּ בְּעֹד יוֹמָם	נַפְשָׁהּ בָּאָה שִׁמְשָׁהּ בְּעֹד יוֹמָם	anima eius. Occidit ei sol cum adhuc esset dies:	sup matrem iuuenis miserā in meridie. lic-
בּוֹשָׁה וְחָפְרָה וּשְׁאֵרִיתָם לַחֶרֶב	בּוֹשָׁה וְחָפְרָה וּשְׁאֵרִיתָם לַחֶרֶב	cōfusa est & erubuit. Et	ἐπὶ μητέρα νεανίσκου ταλαιπωρίαν ἐν μεσημβρίᾳ · ἐπέ-
אֶתֵּן לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ אוי	אֶתֵּן לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ אוי	reliquos eius in gladium dabo in cōspectu inimi	ci sup eā repēte tremorē τ festinationē eacua feā ἐφ-
לִי אִמִּי כִּי יְלִדְתְּנִי אִישׁ רִיב	לִי אִמִּי כִּי יְלִדְתְּנִי אִישׁ רִיב	corum eorū: ait dñs. Ve mihi mater mea. Qua	ρισα ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμον καὶ σπουδὴν ἐκτενῆ τὴ
וְאִישׁ מָדוֹן לְכָל הָאָרֶץ לֹא נָשִׁיתִי	וְאִישׁ מָדוֹן לְכָל הָאָרֶץ לֹא נָשִׁיתִי	re genuisti me virū rixe: virū discordie in vniuer	pepit septē. defecit aia ei: occidit
וְלֹא נָשׁוּ בִי כֻּלָּה מְקַלְלוֹנִי׃ אָמַר	וְלֹא נָשׁוּ בִי כֻּלָּה מְקַלְלוֹנִי׃ אָמַר	sa terra. Non feneraui: nec fenerauit mihi qsq̄.	χήρουσα ἐπ' αὐτήν · ἀπεκάκησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἐπ' ἐν
יְהוָה אִם לֹא שֵׁרִותְךָ לְטוֹב אִם	יְהוָה אִם לֹא שֵׁרִותְךָ לְטוֹב אִם	Oēs maledicūt mihi dicit dñs. Si non reliquie	sol ei adhuc mediata die cōfusa est τ ipsore
לוֹא הִפְגַּעְתִּי בְךָ בְּעֵת רָעָה וּבְעֵת	לוֹא הִפְגַּעְתִּי בְךָ בְּעֵת רָעָה וּבְעֵת	tue in bonum si non occurri tibi in tpe	λος αὐτὴ ἔτι μεσούσης τῆς ἡμέρας κατηχύνθη καὶ ἐξέ-
צָרָה אֶת הָאוֹיֵב׃ הֲיֵרֹעַ בַּרְזֶל בַּרְזֶל	צָרָה אֶת הָאוֹיֵב׃ הֲיֵרֹעַ בַּרְזֶל בַּרְזֶל	afflictionis & in tēpore tribulationis aduersum	rataiesī. reliquos eor in gladiū dabo
מִצָּפוֹן וּנְחֹשֶׁת׃ חֵילְךָ וְאוֹצְרֹתֶיךָ	מִצָּפוֹן וּנְחֹשֶׁת׃ חֵילְךָ וְאוֹצְרֹתֶיךָ	inimicū. Numqd federabitur ferrū ferro ab aq-	δίδω · τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς μάχαιραν δώσω
לָבַז אֶתֵּן לֹא בִמְחִיר וּבְכָל	לָבַז אֶתֵּן לֹא בִמְחִיר וּבְכָל	lone & es? Diuitias tuas & thesauros tuos in dire	cōspectu inimicor suor dicit dñs. ve mihi mr
חַטֹּאותֶיךָ וּבְכָל גְּבוּלֶיךָ׃ וְהַעֲבַרְתִּי	חַטֹּאותֶיךָ וּבְכָל גְּבוּלֶיךָ׃ וְהַעֲבַרְתִּי	ptionē dabo gratis in oibus petis tuis: & in oib	ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν φησὶν κύριος · εἰ μοι μῆτερ
וְעָבַרְתִּי אֶת אֹיְבֶיךָ בְּאֶרֶץ לֹא יָדַעְתָּ כִּי	וְעָבַרְתִּי אֶת אֹיְבֶיךָ בְּאֶרֶץ לֹא יָדַעְתָּ כִּי	terminis tuis. Et adducam inimicos tuos de ter	ad que me genuisti virū rixantē τ discordiae mouētē
אֵשׁ קָדְחָה בְּאַפִּי עֲלֵיכֶם תּוּקָד׃	אֵשׁ קָדְחָה בְּאַפִּי עֲלֵיכֶם תּוּקָד׃	ra quam nescis: quia ignis	ὡς τίνα μι ἔτικτες ἄνδρα δικαζόμενον καὶ διακρινόμενον
אַתָּה יָדַעְתָּ יְהוָה זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי	אַתָּה יָדַעְתָּ יְהוָה זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי	succēsus est in furore meo & sup vos ardebit.	in oi terra. nō pfui neq pfuit mihi dīquā.
וְהִנָּקֵם לִי מִרֹדְפַי אַל לְאֶרֶךְ	וְהִנָּקֵם לִי מִרֹדְפַי אַל לְאֶרֶךְ	Tu scis dñe: recordare mei & visita me: &	ἐν πάσῃ τῇ γῇ · οὐκ ὠφέλησα οὔτε ὠφελήσει μι οὐδείς.
אַפְּךָ תִּקָּחֵנִי דַּע שָׂאתִי עָלֶיךָ	אַפְּךָ תִּקָּחֵנִי דַּע שָׂאתִי עָלֶיךָ	tuere me ab his qui pse quūtur me. Noli in patiē	fortitudo mea defecit in maledicēnb mihi. fiat
חָרְפָּה׃ נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וָאֹכְלֵם וַיְהִי	חָרְפָּה׃ נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וָאֹכְלֵם וַיְהִי	tia tua suscipe me. Scito quoniam sustinui pro te	ἡ ἰσχύς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με. ἤκουσε
דְבָרְךָ לִי לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחַת לִבִּי	דְבָרְךָ לִי לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחַת לִבִּי	opprobriū. Inuēti sunt sermones tui & comedi	dñe dñator virgentib eis τ in tpe tribulat
כִּי נִקְרָא שִׁמְךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי	כִּי נִקְרָא שִׁמְךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי	eos: & factū est mihi verbum tuū in gaudiū & in	κύριε δίωστα κατευθυνόντων αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψι
צְבָאוֹת׃ לֹא יָשַׁבְתִּי בְּסוֹד מְשַׂחֲקִים	צְבָאוֹת׃ לֹא יָשַׁבְתִּי בְּסוֹד מְשַׂחֲקִים	leticiā cordis mei: qm̄ invocatū est nomen tuū	onis eor in bona erga inimicū. ſi cognoscēt fer-
וְאָעֵלֹז מִפְּנֵי יָדְךָ בָּדָד יָשַׁבְתִּי	וְאָעֵלֹז מִפְּנֵי יָדְךָ בָּדָד יָשַׁבְתִּי	sup me: dñe deus exercituū. Non sedi in cōcilio	ὡς αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἐχθρόν. εἰ γνωδήσεσθέ
כִּי זַעַם מִלֵּאתָנִי׃ לָמָּה הָיָה כְּאֵבִי	כִּי זַעַם מִלֵּאתָנִי׃ לָמָּה הָיָה כְּאֵבִי	ludentiū: & gloriatus sū a facie manꝰ tue. Solus	σῦ γνῶσις καὶ πεῖραν ἰσχύος σου ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ. εἰ γνωδήσεσθέ
נֶצַח וּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה מֵאֲנָה הֵרָפֵא	נֶצַח וּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה מֵאֲנָה הֵרָפֵא	sedebā: qm̄ amaritudie repleſti me. Quare factus	σῦ γνῶσις καὶ πεῖραν ἰσχύος σου ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ. εἰ γνωδήσεσθέ
הָיוֹ תִּהְיֶה לִי כְּמוֹ אַכְזָב מַיִם לֹא	הָיוֹ תִּהְיֶה לִי כְּמוֹ אַכְזָב מַיִם לֹא	ē dolor meꝰ ppetuꝰ & plaga mea desperabilis	σῦ γνῶσις καὶ πεῖραν ἰσχύος σου ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ. εἰ γνωδήσεσθέ
נֶאֱמָנוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אִם	נֶאֱמָנוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אִם	renuit curari? Facta est mihi qſi mēdacū aqrū	σῦ γνῶσις καὶ πεῖραν ἰσχύος σου ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ. εἰ γνωδήσεσθέ
		infideliū. Propter hoc hec dicit dominus. Si	σῦ γνῶσις καὶ πεῖραν ἰσχύος σου ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ. εἰ γνωδήσεσθέ

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

cõuerteris τ reſtituã te: aũ facie meã ſtabis
ἐπιστρέψας κὰι ἀποκαταστήσω σε, πρὸ προσώπου μου στήσῃ
τ ſi eduxeris pciosũ a vili: ẽris os meũ eris.
κὰι ἐὰν ἐξαγαγὴς τίμιον ἐξ ἀναξίου, ὡς στόμα μου ἔσῃ.
τ cõuertent ipſi ad te. τ tu nõ cõuer
κὰι ἀποστρέψουσιν αὐτοί πρὸς σέ. κὰι σὺ οὐκ ἀποστρέ
teris ad eos: τ dabo te pplo huic ẽris
φῃς πρὸς αὐτούς, κὰι δώσω σε τῷ λαῷ τούτῳ ὡς
murũ munitũ ereũ: τ bellabũt aduerſũ te: τ
τεῖχος ὀχυρὸν χαλκοῦν, κὰι πολεμήσουσιν πρὸς σὲ κὰι
nõ poterũt cõtra te: q: tecũ ſũ vt ſal
οὐ δυνήσονται πρός σέ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σώ
uẽ te: τ liberẽ te dicit dñs: τ liberabo te
σαί σε, κὰι ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει κύριος, κὰι σώσω σε
de manu maloꝝ: τ eruã te de manu
ἐκ χειρὸς πονηρῶν, κὰι λυτρώσομαί σε ἐκ χειρὸς
peſſimorũ. λειμῶν.

Ca.16.

ΚΑΙ factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: nõ acci
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, μὴ λάμ
pias vxorẽ τ nõ naſcẽt tibi filiꝰ neq; filia
βης γυναῖκα κὰι οὐ γενήσεταί σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ
in loco iſto. q: hec dicit dñs de
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν
filiis τ filiabꝰ genitis in loco i
υἱῶν κὰι τῶν θυγατέρων τῶν γεγενημένων ἐν τῷ τόπῳ τού
ſto: τ de matribꝰ eoꝝ q̃ pepererũt
τῳ, κὰι περὶ τῶν μητέρων αὐτῶν τῶν τετοκυιῶν
eos τ de pribꝰ eoꝝ q̃ genue
αὐτούς κὰι περὶ τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν γεγεννηκό
rũt eos in terra hac: in morte morboſa mo
των αὐτούς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀπο
rientur. nõ plãgent τ nõ ſepelient in eum
θανοῦνται. οὐ κοπήσονται κὰι οὐ ταφήσονται εἰς πρό
plã ſup faciẽ terre erũt in gladio
βλημα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται ἐν μαχαίρᾳ
τ fame cõſument: τ erũt cadaue
κὰι λιμῷ συντελεσθήσονται, κὰι ἔσονται τὰ σώμα
ra eoꝝ in eſcã beſtiis terre τ
τα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς θηρίοις τῆς γῆς κὰι τοῖς
volatilibꝰ celi. hec dicit dñs: ne
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. τάδε λέγει κύριος, μὴ
ingrediaris in chorꝺ eoꝝ: τ nõ vadas
εἰσέλθῃς εἰς οἶκον αὐτῶν, κὰι μὴ πορευθῇς
ad plãgendũ: τ ne lugeas eos: q: abſtu
τοῦ κόψασθαι, κὰι μὴ στενάξῃς αὐτούς, ὅτι ἀφῄρη
li pacẽ meã a pplo hoc dicit dñs:
κα τὴν εἰρήνην μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου φησὶν κύριος,
miam τ miſerationes: τ morient magni
ἔλεος κὰι ἐλεημοσύνας, κὰι ἀποθανοῦνται μεγάλοι
τ parui in terra iſta: nõ ſepelient τ nõ plã
κὰι μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οὐ ταφήσονται κὰι οὐ κό
gent: nõ icidẽt ſe neq; latiſſoneꝝ faci
ψονται, οὐδὲ κόψονται αὐτοὺς οὐδὲ ἐντεμοῦσας ποι
ent: τ nõ radent τ nõ frangẽt panꝭ in
ήσουσιν κὰι οὐ ξυρήσονται κὰι οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν
luctu eoꝝ in cõſolationẽ ſup mortuo. nõ pota
πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τετελευτηκότι. ἐνπο
bũt eos poculo cõſolationẽ ſup pfe ſuo
τιοῦσιν αὐτοὺς ποτήριον εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ αὐ
tũ ſup mſe ſua. in domũ cõuiuii nõ igredi
τοῦ ἢ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ. εἰς οἶκον πότου οὐκ εἰσι
eris vt ſedeas cũ eis ad comedẽdũ τ bibẽdũ.
λεύσῃ συγκαθῆσαι μετ' αὐτῶν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν.
ppter hoc hec dicit dñs de iſrael: ecce ego
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ
diſſoluo de loco iſto coꝝ ocu
καταλύω ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἐναντίον τῶν ὀφθαλ
lis vſis tn dieb⁹ vſis. vocẽ gaudii τ vo
μῶν ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν. φωνὴ χαρᾶς καὶ φω
cẽ leticie: vocẽ ſpõſi
νὴ εὐφροσύνης, φωνὴ νυμφίου

Trásla.B.Vie.

ꝯuerteris cõuertã te &
ante facie meã ſtabis: & ſi ſeparaueris pciosum
a vili: quaſi os meũ eris.
Conuertẽtur ipſi ad te:
& tu non
conuerteris ad eos. Et
dabo te populo huic
in murum ereum fortẽ:
& bellabunt
aduerſum te: & nõ
lebunt qa ego tecũ ſum
vt ſaluem te: & eruaꝫ te
dicit dominus.
Et liberabo te de manu
peſſimorũ: & redimã te
de manu fortium. 16.

FACTum eſt verbũ
domini ad me
dicẽs. Non accipies
rem: & non
erunt tibi filiꝰ & filieꝰ in
loco iſto.
Quia hec dicit domin?
ſuper filios & ſuper
filias qui generantur in
loco iſto: & ſuper
matres eorũ q genuerũt
eos & ſup pres eorũ de
quorũ ſtirpe ſunt nati in
terra hac.
Mortibus egrotationũ
moriẽtur: nõ plangẽtur
& nõ ſepeliẽtur: in ſterq
linium ſup faciem terre
erunt. Et gladio & fa
me conſumentur: & erit
cadauer eorũ in eſcam
volatilibus celi
& beſtiis terre. Hec di
cit dominus.
Ne ingrediaris domum
conuiuii: neq; vadas
ad plangendũ neq; con
ſoleris eos: quia abſtuli
pacem meam a populo
iſto dicit
dominus misericordiã
& miſerationes.
Et morientur grandes
& parui in terra iſta: no
non ſepelientur neq;
plangentur: & non
ſe incidẽt: neq; calutiũ
fiet p eis. Et nõ frangent
inter eos lugẽti panꝭ ad
cõſolandũ ſup mortuo:
& non dabũt eis potum
calicis ad conſolandum
ſuper patre ſuo & ma
tre. Et domum conuiuii
non ingrediaris vt ſede
as cum eis & comedas
& bibas: quia hec dicit
dominus exercituum
deus iſrael. Ecce ego au
feram de
loco iſto in oculis vris
& in diebus veſtris
vocem gaudii & vocem
leticie vocem ſponſi

Tex.heb.biere.tvj. Pritiua.heb.

שׁוּב פָּנָה תָּשׁוּב וַאֲשִׁיבֵךְ לְפָנַי תַּעֲמֹד וְאִם
עָמַד נָצָא תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כְּפִי תִּהְיֶה
זָלַל פָּה יָשֻׁבוּ הֵמָּה אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא
הָיָה תָּשׁוּב אֲלֵיהֶם וּנְתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה
נָתַן חֹמָה נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה וְנִלְחֲמוּ
לָחַם כֹּל אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ לָךְ כִּי אִתְּךָ אֲנִי
יָשַׁע נְאֻם יְהוָה לְהוֹשִׁיעֲךָ וְהַצִּילְךָ נְאֻם יְהוָה
רוּץ וְהִצַּלְתִּיךָ מִיַּד רָעִים וּפְדִיתִיךָ
פָּדָה עָרִץ מִכַּף עָרִיצִים׃

Cap.xvj. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
הָיָה לֵאמֹר׃ לֹא תִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא
לָקַח אִישׁ יִהְיוּ לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
בָּנָה כִּי כֹה אָמַר יְהוָה עַל הַבָּנִים וְעַל
מָקוֹם הַיֹּלְדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל
יָלַד אִמֹּתָם הַיֹּלְדוֹת אוֹתָם וְעַל אֲבוֹתָם
אֵת הַמּוֹלִדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃
מוּת מֹתֵי תַחֲלָאִים יָמֻתוּ לֹא יִסָּפְדוּ
סָפַד וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
הָיָה וְנִכְרְתוּ בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וְהָיְתָה
כָּלָה נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וְלִבְהֲמַת הָאָרֶץ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
בּוֹא אַל תָּבוֹא בֵּית מַרְזֵחַ וְאַל תֵּלֵךְ
יָלַל סָפַד לִסְפּוֹד וְאַל תָּנֹד לָהֶם כִּי אָסַפְתִּי
נוּד שָׁלוֹמִי אֶת הָעָם הַזֶּה נְאֻם
יְהוָה אֶת הַחֶסֶד וְאֶת הָרַחֲמִים׃
מוּת וּמֵתוּ גְדֹלִים וּקְטַנִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת
סָפַד לֹא יִקָּבְרוּ וְלֹא יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא
גָדַד בָּרַח יִתְגֹּדַד וְלֹא יַקְרִחַ לָהֶם׃ וְלֹא יִפְרְסוּ
פָּרַס מוּת לָהֶם עַל אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל מֵת
שָׁתָה לֹא יַשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תַּנְחוּמִים
שָׁתָה עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ׃ וּבֵית מִשְׁתֶּה
בּוֹא יָשַׁב לֹא תָבוֹא לָשֶׁבֶת אִתָּם לֶאֱכֹל
שָׁתָה וְלִשְׁתּוֹת׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שָׁבַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַשְׁבִּית מִן
קוֹם הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבְיֹמֵיכֶם
שׂוּשׂ קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן

Pritiua.heb.	Tex.heb.biere.xvj.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū iter.latina.
וְקוֹל כַּלָּה׃ וְהָיָה כִּי תַגִּיד לָעָם כָּל נָגַד		'& vocem 'sponse. 'Et cū annunciaueris populo	τ vocē sp̄sē. τ erit cū ānūciaueris ppło
הַזֶּה אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה		huic omnia verba hec	ου καὶ φωνὴν νύμφης· καὶ ἔσται ὅταν ἀπαγγείλῃς τῷ λαῷ
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ עַל מֶה דִבֶּר יְהוָה		& dixerint tibi: quare	huic oia verba hec: τ dixerint ad
עָלֵינוּ אֵת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת כָּל		locutus est dominus super nos omne malu grande istud: Que iniquitas nra aut	τούτῳ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐροῦσιν πρὸς
וּמָה עֲוֹנֵנוּ וּמָה חַטָּאתֵנוּ אֲשֶׁר		quod peccatū nr̄m qđ	te: ὅτι λελάληκεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦ
חָטָאנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְאָמַרְתָּ		peccauimus dño deo nostro: & dices	q̄ iniqtas nra τ qđ pctm nrm qđ ἁμ
אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר עֲזָבוּ אֲבוֹתֵיכֶם		ad eos. Quia reliquerunt me patres vestri	τα, τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν καὶ τίς ἡ ἁμαρτία ἡμῶν ἣν ἁ
אוֹתִי נְאֻם יְהוָה וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי		ait dominus: & abierūt	peccauim cōā dño deo nro: τ dices il
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם וַיִּשְׁתַּחֲווּ עָבַד שָׁחָה		post deos alienos: & seruierunt eis: & adorauerunt	μάρτομεν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν; καὶ ἐρεῖς αὐ
לָהֶם וְאוֹתִי עָזָבוּ וְאֶת תּוֹרָתִי לֹא יָרָה		eos: & me dereliquerūt & legem meam non	lio: eo qđ dereliq̄rūt me pfco vſi dicit
שָׁמָרוּ׃ וְאַתֶּם הֲרֵעֹתֶם לַעֲשׂוֹת עָשָׂה		custodierūt. Sed & vos peius operati estis	τοῖς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν μι οἱ πατέρες ὑμῶν λέγει
מֵאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנְּכֶם הֹלְכִים אִישׁ הָלַךְ		ecce enī ambulat vnusquisq̄ post prauitatem cordis	dño: τ abieſt post deos alienos: τ ſerui
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע לְבִלְתִּי שָׁמְעַ		sui mali: vt me non	κύριος, καὶ ὤχοντο ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἐδου
אֵלָי׃ וְהִטַלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל		audiat. Et eiciam vos	erūt eis: τ adorauerūt eos. τ me de
הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר		de terra hac in terrā	λιυσαν αὐτούς, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς. καὶ ἐμέ οὐ
לֹא יְדַעְתֶּם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם		ignoratis vos & patres vestri: & seruietis	reliquerūt τ legē meā nō custodierūt. τ
שָׁם אֶת אֱלֹהִים אֲחֵרִים יוֹמָם		ibi dis alienis die	κατέλιπον καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαντο. καὶ ὑ
וְלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא אֶתֵּן לָכֶם חֲנִינָה׃ נָתַן חֵנֶן		ac nocte qui non dabū vobis requiem.	μεῖς ἐπεποιήσατε ὑπὲρ τοὺς πατέρας ὑμῶν. καὶ
לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יוֹם בּוֹא		Propterea ecce dies venient dicit dominus:	ecce vos ābulatis vnusq̄sq̄ post placita
וְלֹא יֵאָמֵר עוֹד חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אָמַר עָלָה		& non dicetur vltra: vivit dominus qui eduxit	coꝛdis vſi mali ne obediatis mihi.
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃		filios israel de terra egypti.	καρδίας ὑμῶν τῆς πονηρᾶς τοῦ μὴ ὑπακούειν μου.
כִּי אִם חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת		Sed viuit dominus qui eduxit	τ ꝓiciā vos a terra hac in terrā q̄
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכֹּל		filios israel de terra aq lonis: & de vniuersis	καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς γῆν ἣ
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחָם שָׁמָּה וַהֲשִׁיבוֹתִים עַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי		terris ad quas eieci eos: & reducam eos in terrā	nō sciuistis vos τ pfco vſi. τ ſerui
לַאֲבוֹתָם׃ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לְדַיָּגִים רַבִּים נְאֻם יְהוָה וְדָגוּם וְאַחֲרֵי כֵן אֶשְׁלַח רָבָה שָׁלַח		suam quam dedi patribus eoꝝ. Ecce ego mittā piſcatores multos	δουλεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἀλλοτρίοις ἡμέρας καὶ νυκτός, οἵτι
לְרַבִּים צַיָּדִים וְצָדוּם מֵעַל כָּל צוּד		dicit dñs: & piſcabūtur	dabūt vobis miam. ꝓpter hoc ecce dies ven
הַר וּמֵעַל כָּל גִּבְעָה וּמִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים׃ כִּי עֵינַי עַל כָּל דַּרְכֵיהֶם		eos. Et poſt hec mittam	δώσουσιν ὑμῖν ἔλεος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον
לֹא נִסְתְּרוּ מִפָּנָי וְלֹא נִצְפַּן עֲוֹנָם		eis multos venatores & venabūtur eos de omni	unt dicit dño. τ nō dicēt vltra viuit dño q̄ ed
מִנֶּגֶד עֵינָי׃ וְאֶשְׁלַם רִאשׁוֹנָה		monte & de omni colle	ξαν λέγει κύριος. καὶ ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος ὁ ἀνα
מִשְׁנֶה עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם עַל חִלְלָם בְּשִׁקּוּצֵיהֶם		& de cauernis petrarū: quia oculi mei	xit filios israel de terra egypti: sed etiā
אֶת אַרְצִי נִבְלַת תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם מִלְאוּ אֶת נַחֲלָתִי׃		super omnes vias eorū.	γαγὼν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἀλλὰ ζῇ
יְהוָה עָזִּי וּמָעֻזִּי וּמְנוֹסִי בְּיוֹם צָרָה		Non sunt abscondite a facie mea: & nō fuit oc	dño q̄ eduxit domū israel de terra aq lonis
		cultata iniqtas eorū ab oculis meis. Et reddam	κύριος ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ
		primū duplices iniqtates & pctā eorū: qa cōta	τ ab olb regionib q̄ eiecti fuerāt illuc. τ
		minauerūt terrā meā in morticinis idoloꝝ suoꝝ:	καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξέβαλεν ἐκεῖ. καὶ
		& abominatiōib suis impleuerūt hereditatē meā.	restituā eos in terrā eoꝝ quā dedi
		Dñe fortitudo mea & robur meū & refugium meū in die tribulationis.	patrib eoꝝ. ecce ego mitto piſcatores
			τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ἁλιεῖς
			multos dicit dño. τ piſcabunt eos. τ
			πολλοὺς λέγει κύριος. καὶ ἁλιεύσουσιν αὐτούς. καὶ
			post hec mittā multos venatores τ venabū
			μετὰ ταῦτα ἀποστελῶ πολλοὺς θηρευτὰς καὶ θηρεύ
			tur eos sup oēm mōtē τ sup oēm
			σουσιν αὐτοὺς ἐπάνω παντὸς ὄρους καὶ ἐπάνω παν
			collē: τ de fozaminib petrarū. q
			τὸς βουνοῦ, καὶ ἐκ τῶν τρυμαλιῶν τῶν πετρῶν. ὅτι
			oculi mei sup oēs vias eoꝝ τ
			οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ
			nō fūt abscōdite iniqtates eoꝝ ab ocu
			ἐκρύβη τὰ ἀδικήματα αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ὀφ
			lio meo. τ reddā duplices iniqta
			θαλμῶν μου. καὶ ἀνταποδώσω διπλᾶς τὰς ἀδικί
			tes eoꝝ τ pctā eoꝝ in db ꝓfanauer
			ας αὐτῶν καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐφ' οἷς ἐβεβήλω
			rūt terrā meā in morticinio abominatio
			σαν τὴν γῆν μου ἐν τοῖς ἐνσιμαίοις τῶν βδελυγμά
			nū eoꝝ. τ in iniqtatib eoꝝ in db ꝓfane
			των αὐτῶν. καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἐν αἷς ἐβλα
			rūt hereditatē meā. dñe fortitudo mea τ aux
			σαν τὴν κληρονομίαν μου. κύριε ἰσχύς μου καὶ βοή
			liū meū τ refugiū meū in die malo	
			θειά μου καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ κακῶν	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ad te gētes veniēt ab extremis terre: ⁊ dicēt: quō falsa possedēt pres nri idola ⁊ nō est in eis vtilitas si faciet sibi hō deos ⁊ hi nō sūt dii. ꝓpter hoc ecce ego manifestabo eis in tpe hoc ⁊ notā faciā eis manū meā ⁊ virtutē meā ⁊ scient q̄ ego dñs.

Dic dñs: pctō iuda ꝟscriptū est in stilo ferreo: i vngue adamātino sculptū sup tabula cordis eoꝝ: ⁊ sup cornibus ararū eoꝝ. cū recordati fuerit filii eorū aras eoꝝ ⁊ lucos eoꝝ sup lignis frondosis: sup colliboꝝ excelsis. o mōtane in agro: fortitudinē tuā ⁊ oēs thesauros tuos in direptiōnē dabo: excelsa tua ꝓpter pctā in vniuersis finib⁹ tuis. ⁊ relinq̄ris sola ab hereditate tua quā dedi tibi. ⁊ seruire te faciam inimicis tuis in terra quā nō scio: qm̄ ignē succēdistis in furore meo: vsq; in seculū ardebit.

Hec dicit dñs: maledictus hō q̄ spē hīs in homine ⁊ firmabit carnē brachij sui ⁊ a dño recesserit cor eius. ⁊ erit q̄si syricus in deserto: nō videbit cū venerit bonum. ⁊ habitabit in salsugine in deserto terra salsa q̄ nō habitat. ⁊ benedictus hō q̄ cōfidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia eius. ⁊ erit q̄si lignū q̄d transplātatur sup aquas q̄d ad humorē mittit radices suas: ⁊ nō timebit cū venerit estus. ⁊ erit folium eius viride ⁊ in tpe siccitatis nō erit sollicitū nec aliq̄n desinet facere fructū.

Prauum est cor hominis ⁊ inscrutabile. Quis cognoscet illd? Ego dñs scrutans cor ⁊ ꝓbans renes qui do vnicuiq; iuxta viā suā: ⁊ iuxta fructū adinuētionū suarū.

Perdix fouit q̄ nō peperit. Fecit diuitias ⁊ nō in iudicio. In dimidio dierū suorū derelinq̄t eas: ⁊ in nouissimo suo erit insipiens.

Solium glorie exaltatū a principio

Trāsla.B.Hie.

Ad te gentes venient ab extremis terre: et dicent: Vere mendacium possederūt patres nri vanitatē que eis nō profuit. Nunquid faciet sibi homo deos! Et ipsi nō sunt dii. Idcirco ecce ego ostendā eis per vicē hāc: ostendā eis manū meam & virtutem meam & scient quia nomē mihi dominus. 17.

Peccatum iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantino: exaratum super latitudinē cordis eorū: & in cornibus ararū eorū. Cum recordati fuerint filii eorū ararū suarū & lucorū suorū: lignorū frondentiū in mōtib⁹ excelsis: sacrificantes in agro: fortitudinē tuā & oēs thesauros tuos in direptionē dabo: excelsa tua ꝓpter pctā in vniuersis finib⁹ tuis. Et relinqris sola ab hereditate tua quā dedi tibi: & seruire te faciam inimicis tuis in terra quā ignoras. Quia ignē succēdistis in furore meo vsq; in eternū ardebit. Hec dicit dñs. Maledictus homo qui confidit in hoie & ponit carnē brachiū suū: & a dño recedit cor eius. Erit enim quasi miryce in deserto & nō videbit cum venerit bonum sed hitabit in siccitate in deserto in terra salsugis & inhabitabili. Benedictus vir qui cōfidit in domino & erit dñs fiducia eius. Et erit q̄si lignū qd transplātatur sup aquas qd ad humorē mittit radices suas: & nō timebit cū venerit estus. Et erit foliū eius viride & in tpe siccitatis nō erit sollicitū nec aliq̄n desinet facere fructū. Prauum est cor hominis & inscrutabile. Quis cognoscet illd? Ego dñs scrutans cor & ꝓbans renes qui do vnicuiq; iuxta viā suā: & iuxta fructū adinuētionū suarū. Perdix fouit q̄ nō peperit. Fecit diuitias & nō in iudicio. In dimidio dierū suorū derelinq̄t eas: & in nouissimo suo erit insipiens. Solium glorie exaltatū a principio: locus

Tex.heb.hiere.xvij.Pritiua.heb.

בוא	אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי אָרֶץ	
אמר	וְיֹאמְרוּ אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ	
עשׂה עשׂה	הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל׃ הֲיַעֲשֶׂה לוֹ	
	אָדָם אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים׃	
ידע	לָכֵן הִנְנִי מוֹדִיעָם	הַזֹּאת
גבר	אוֹדִיעֵם אֶת יָדִי וְאֶת גְּבוּרָתִי	
	וְיָדְעוּ כִּי שְׁמִי יְהוָה׃	
	חַטַּאת יְהוּדָה	Cap.xvij.
כתב	בְּעֵט בַּרְזֶל בִּצִפָּרֶן שָׁמִיר חֲרוּשָׁה	
שמר חרשׁ	עַל לוּחַ לִבָּם וְלִקַּרְנוֹת	מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃
זכר	זִכְרֹנָם מִזְבְּחוֹתָם וַאֲשֵׁרִיהֶם	
	עַל עֵץ רַעֲנָן עַל גְּבָעוֹת הַגְּבֹהוֹת׃	
	הָרַרִי בַּשָּׂדֶה חֵילֵךְ כָּל אֹצְרוֹתַיִךְ	
נתן	לָבַז אֶתֵּן בָּמָתַיִךְ בְּחַטָּאת בְּכָל	
גבל	גְּבוּלַיִךְ וְשָׁמַטְתָּה וְבָךְ מִנַּחֲלָתֵךְ	
נתן עבד	אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךְ אֶת	
	אֹיְבַיִךְ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָדָעְתְּ כִּי	
עלם יקד	אֵשׁ קְדַחְתֶּם בְּאַפִּי עַד עוֹלָם תּוּקָד׃	
אמר	כֹּה אָמַר יְהוָה אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר	
בטח	יִבְטַח בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ וּמִן	
סור לבב	יְהוָה יָסוּר לִבּוֹ׃ וְהָיָה כְּעַרְעָר	
בוא	בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבוֹא טוֹב	
דבר	וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה	
ישׁב גבר	וְלֹא תֵשֵׁב׃ בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח	
בטח	בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְטָחוֹ׃ וְהָיָה	
שׁתל יבל	כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל	
שׁלח ראה	יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא	
בוא חמם	חֹם וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבְשְׁנַת בַּצֹּרֶת	
שׁנה	לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי׃	
עשׂה פרה	עָקֹב הַלֵּב מִכֹּל וְאָנֻשׁ הוּא מִי	
לבב	יֵדָעֶנּוּ׃ אֲנִי יְהוָה חֹקֵר לֵב בֹּחֵן	
כלה נתן	כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ כִּפְרִי	
פרה עלל	מַעֲלָלָיו׃ קֹרֵא דָגַר וְלֹא יָלַד עֹשֶׂה	
שׁפט חצי	עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט בַּחֲצִי יָמָיו	
יום עזב	יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל׃	
הית	כִּסֵּא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם	
כבד רום		
מקום		

Pritiua.heb. Ter.heb.biere.xvij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

מְקַדֵּשְׁנוּ׃ מִקְוֵה יְהוָה כָּל יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל
עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ סוּרֵי בָאָרֶץ יִכָּתֵבוּ
כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת יְהוָה׃
רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי
וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה ׃ הֵנָּה
הַמָּה אֹמְרִים אַיֵּה דְבַר יְהוָה
יָבוֹא נָא׃ וַאֲנִי לֹא אָצְתִּי מֵרָעָה
אַחֲרֶיךָ וְיוֹם אָנוֹשׁ לֹא הִתְאַוֵּיתִי
אַתָּה יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ
הָיָה׃ אַל תִּהְיֶה לִּי לְמַחְתָּה מַחְסִי
אָתָּה בְּיוֹם רָעָה׃ יֵבֹשׁוּ רֹדְפַי וְאַל
אֵבֹשָׁה אֲנִי יֵחַתּוּ הֵמָּה וְאַל אֵחַתָּה
אֲנִי הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֶה
שִׁבָּרוֹן שָׁבְרֵם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי
הָלֹךְ וְעָמַדְתָּ בְּשַׁעַר בְּנֵי הָעָם אֲשֶׁר
יָבֹאוּ בוֹ מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר יֵצְאוּ
בוֹ וּבְכֹל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה מַלְכֵי
יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה וְכֹל יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃
כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם
וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וְהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְלֹא
תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיְקַשּׁוּ אֶת
עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ וּלְבִלְתִּי קַחַת
מוּסָר׃ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן
אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא
בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וּלְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי
עֲשׂוֹת בּוֹ כָּל מְלָאכָה׃ וּבָאוּ בְּשַׁעֲרֵי
הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יֹשְׁבִים
עַל כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים

sanctificationis nīe expectatio israel. dñe oēs qui te derelinquūt cōfundentur: recedētes a te in terra scribētur: qm derelīquerunt venā aquaꝝ viuentium dñm. Sana me dñe & sanabor: saluū me fac & saluus ero: qm laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me. Vbi est verbum domini? veniat: ego aūt nō laboraui sequens te. & diē hoīs nō desideraui. tu scis. Quod egressum est de labiis meis: rectū in conspectu tuo fuit. Non sis mihi tu formido mea tu in die affectionis. Cōfundātur qui me psequūtur & nō cōfundar ego: paueant illi & nō pauebo ego. Induc sup eos diē affectionis & duplici cōtritione contere eos. Hec dicit dñs ad me. Vade & sta in porta filiorū populi per quā ingrediūtur reges iuda & egrediūtur: & in cunctis portis hierusalem: & dices ad eos. Audite verbum domini reges iuda: & omnis iuda: cūctiq habitatores hierusalem qui ingredimini per portas istas. Hec dicit dñs. Custodite animas vestras: & nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis per portas hierusalem: & nolite eicere onera de domibus vestris in die sabbati: & omne opus non facietis. Sanctificate diem sabbati sicut precepi patribus vestris. Et non audierunt nec inclinauerunt aurem suā: sed indurauerūt ceruicem suam ne audirent me & ne acciperent disciplinam. Et erit: si audieritis me dicit dñs: vt non inferatis onera per portas ciuitatis huius in die sabbati & si sanctificaueritis diē sabbati: ne faciatis in eo opus: ingredīctur per portas ciuitatis huius reges & principes sedentes sup soliū dauid: & ascendētes in curribꝰ & equis

ἁγίασμα ἡμῶν ὑπομονὴ Ἰσραήλ· κύριε πάντες οἱ κατα
qerūt te cōfundant. recedēteo in
λιποῦντές σε καταισχυνθήτωσαν· ἀφιστάμενοι ἐπὶ τῆς
terra scribant qz dereliquērūt fontē vite dñe
γῆς γραφήτωσαν ὅτι ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς τὸν κύ
minū. sana me dñe & sanabor. salua me & salua
ριον. Ἴασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι· σῶσόν με καὶ σωθή
bor: qz gl'ia mea tu es. ecce ipī dicūt ad
σομαι, ὅτι καύχημά μου σὺ εἶ. ἰδοὺ αὐτοὶ λέγουσι πρός
me: vbi est verbū dñi? veniat: ego aūt nō laboraui
με, ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος κυρίου; ἐλθάτω, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασα
ut sequēs post te. & diē hoīs
σε κατακολουθῶν ὀπίσω σου· καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου
nō desideraui. tu scis q egressa sūt p
οὐκ ἐπεθύμησα· σὺ ἐπίστασαι τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν
labia mea aīt facie tuā sunt. ne fias mihi
χειλέων μου πρὸ προσώπου σου ἐστίν· μὴ φοβοῦ με
in alienationē pareēo mihi in die mala. con
εἰς ἀλλοτρίωσιν φεισθήσομαί μου ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ· κα
fundant psecūtores me: & nō cōfundar ego.
ταισχυνθήτωσαν οἱ διώκοντές με, καὶ μὴ καταισχυνθείην ἐγώ.
paueant illi: & nō pauebo ego. induc
φοβηθήτωσαν αὐτοί, καὶ μὴ φοβηθείην ἐγώ· ἐπάγαγε
sup eos diē malā: duplici cōtritione cōte
ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηράν, διπλοῦν σύντριμμα σύντρι
re eos. hec dicit dñs ad me: vade &
ψον αὐτούς. τάδε λέγει κύριος πρός με, βάδισον καὶ
sta in portis filiorū pplī in qbꝰ ingrediunt re
στῆθι ἐν πύλαις υἱῶν λαοῦ ἐν οἷς εἰσπορεύονται βασι
ges iuda & in qbꝰ egrediunt in eis. & in
λεῖς Ἰούδα καὶ ἐν οἷς ἐκπορεύονται ἐν αὐταῖς· καὶ ἐν
oibus portis hierūm: & dicēs ad eos
πάσαις ταῖς πύλαις Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ
audite verbū dñi reges iuda &
τούς, ἀκούσατε λόγον κυρίου βασιλεῖς Ἰούδα καὶ
oia iudea & oes hierūm ingredīcēs in
πᾶσα Ἰουδαία καὶ πᾶσα Ἱερουσαλὴμ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν
portis his: hec dicit dñs: custodi
ταῖς πύλαις ταύταις, τάδε λέγει κύριος, φυλάσσε
te aīas vras. & ne portetis onera in
σθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν· καὶ μὴ αἴρητε βαστάγματα ἐν
die sabbatoꝝ. & ne inducatis p
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων· καὶ μὴ εἰσφέρητε διὰ τῶν
portas hierūm. & ne efferatis onera de
πυλῶν Ἱερουσαλήμ· καὶ μὴ ἐκφέρητε βαστάγματα ἐξ
domibꝰ vrīs in die sabbatoꝝ: & oē op⁹
οἰκιῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ πᾶν ἔργον
nō facietis. sctificate diē sabbatoꝝ &
οὐ ποιήσετε· ἁγιάσατε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων κα
cut precpi patribꝰ vrīs: & nō audi
ὡς ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἤκου
erūt & nō inclinauerūt aurē suā. & indurauerūt
σαν καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν
ceruicē suā sup pceo suos ne
τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν τοῦ μὴ
audirēt me: & ne acciperēt disciplinā. & erit
ἀκοῦσαί μου, καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν. καὶ ἔσται
si auditu audieritis me dicit dñs: ne inferatis
ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητέ μου λέγει κύριος, τοῦ μὴ εἰσφέρειν
onera p portas ciuitatis huius
βαστάγματα διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν
die sabbatoꝝ: & sctificaueritis diē
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν
sabbatoꝝ: ne faciatis in ea oē opus: & in-
σαββάτων, τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, καὶ εἰ
gredient p portas ciuitatis huius re
σελεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης βασι
ges & principes sedētes sup soliū dauid & ascē
λεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ καὶ ἐπι
dentes in curribꝰ & equis suis
βιβάκοτες ἐφ' ἅρμασιν καὶ ἵπποις αὐτῶν οοοοοοο

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ipſe: τ principes eoꝝ: viri iuda τ
αὐτοί, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ
habitantes in hieruſalem: τ habitabit ciui
κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ κατοικισθήσεται εἰς τὸ
tas hec in eternũ: τ veniẽt de ciuitatib⁹
αἰῶνα, καὶ ἥξουσιν ἐκ τῶν πόλεων
iuda: τ de circuitu hieruſalem: τ de tra benia-
Ἰούδα, καὶ κυκλόθεν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐκ γῆς Βενια-
min: τ de cãpeſtri: τ de mõte: τ de
μείν, καὶ ἐκ τῆς πεδινῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐκ
ea q̃ ad auſtrũ: ferentes holocauſta τ ſacrificia
τῆς πρὸς νότου, φέροντες ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας
τ thymiamata τ mun⁹ τ thus: ferentes lau
καὶ θυμιάματα καὶ μαγιὰ καὶ λίβανον, φέροντες αἴ
dem in domũ dñi. τ erit ſi nõ audieritis
νεσιν εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ ἐισακούσητέ
me vt ſanctificetis diem ſabbatoꝝ: ne
μου τοῦ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, τοῦ μὴ
portetis onera τ ingrediamini p portas
αἴρειν βαστάγματα καὶ εἰσπορεύεσθαι διὰ τῶν πυλῶν
hieruſalem in die ſabbatoꝝ: τ incẽ-
Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἀνά-
dã ignẽ in portis eius: τ deuorabit
ψω πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, καὶ καταφάγεται
turritas domoꝝ hieruſalẽ.
ἄκρωθεν Ἰερουσαλήμ. Ca.18.

A Verbum qđ factũ eſt ad hieremiã a dño
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicens: ſurge τ deſcende in domũ figuli:
λέγων, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως,
τ illic audiẽ verba mea. τ deſcendi in
καὶ ἐκεῖ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου. καὶ κατέβην εἰς
domũ figuli: τ ecce ipe faciebat opus
τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον
ſup lapideos: τ diſſipatũ e vas qđ ipe facie
ἐπὶ τῶν λίθων, καὶ διέστησεν τὸ ἀγγεῖον ὃ αὐτὸς ἐποί-
bat manib⁹ ſuis: τ rurſũ fecit illud
ει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐποίησεν αὐτὸ
vas alterum ſicut placuit i cõſpectu eius vt faceret.
ἀγγεῖον ἕτερον καλὼς ἔναντίον αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι-
τ factũ e verbũ dñi ad me dicẽs: ſi
Βοφ.c καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰ καλῶς ὁ κερα
mus ille nõ potero facere vob⁹ dom⁹ iſ-
μεὺς οὗτος οὐ δυνήσομαι τοῦ ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος Ἰσ
rael dicit dñs. ecce ſicut lutum in manu
ραὴλ λέγει κύριος. ἰδοὺ ὡς ὁ πηλὸς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ
figuli vos eſtis in manib⁹ meis dom⁹ iſ
κεραμέως ὑμεῖς ἐστὲ ἐν ταῖς χερσίν μου οἶκος Ἰσ
rael. ad ſtimã loquar aduerſꝰ gẽtẽ: aduerſus regnũ
ραήλ. πέρας λαλήσω ἐπ᾽ ἔθνους, ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
tt auferã eoꝝ: τ diſperdam: ſi reuerſa fuerit
ἐξᾶραι αὐτούς, καὶ τοῦ ἐκτρίψαι, εἰ ἐπιστρέψῃ τὸ
B gens illa a malo ſuo: τ penitẽtiã agã
ἔθνος ἐκεῖνο ἐκ τῶν κακῶν αὐτῶν, καὶ μετανοήσω
ſuper malo q̃ cogitaui facere illis:
περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς,
τ ad ſtimã loquar ſup gẽtẽ τ ſup regnum
καὶ πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt reedificetur τ plantetur: τ facꝛ
ἀνοικοδομῆσαι καὶ τοῦ καταφυτεύσαι, καὶ ποιή-
ent mala coꝝ me ne audiãt vo-
σωσιν τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cẽ meã: τ pniam agã ſup bonis q̃ locut⁹ ſum
νῆς μου, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα τοῦ
vt facerẽ eis. τ nũc vic ad viros iuda: τ
ποιῆσαι αὐτοῖς. καὶ νῦν εἶπον πρὸς ἄνδρας Ἰούδα, καὶ
ad habitantes hieruſalem ſic dicit do
πρὸς τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ ὅντως λέγει κύ
Jerẽ ριος: ecce ego fingo ſup vos mala
:1.b.τ ἰδοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ᾽ ὑμᾶς κακά, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ſra.35 c.
∞∞∞∞∞∞∞∞∞

וְחִשַּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא
אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיטִיבוּ
דַּרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם׃ וְאָמְרוּ נוֹאָשׁ
כִּי אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ וְאִישׁ
שְׁרִירוּת לִבּוֹ הָרָע נַעֲשֶׂה׃ לָכֵן כֹּה
אִמַּר יְהוָה שַׁאֲלוּ נָא בַגּוֹיִם מִי
שָׁמַע כָּאֵלֶּה שַׁעֲרוּרִיָּה עָשְׂתָה מְאֹד
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל׃ הֲיַעֲזֹב מִצּוּר שָׂדַי
שֶׂלֶג לְבָנוֹן אִם יִנָּתְשׁוּ מַיִם זָרִים
קָרִים נֹזְלִים׃ כִּי שְׁכֵחַנִי עַמִּי לַשָּׁוְא
יְקַטֵּרוּ וַיַּכְשְׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי
עוֹלָם לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דֶּרֶךְ לֹא
סְלוּלָה׃ לָשׂוּם אַרְצָם לְשַׁמָּה
שְׁרוּקַת עוֹלָם כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם
וְיָנֵיד בְּרֹאשׁוֹ׃ כְּרוּחַ קָדִים אֲפִיצֵם
לִפְנֵי אוֹיֵב עֹרֶף וְלֹא פָנִים אַרְאֵם
בְּיוֹם אֵידָם׃ וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַחְשְׁבָה
עַל יִרְמְיָהוּ מַחֲשָׁבוֹת כִּי לֹא תֹאבַד
תּוֹרָה מִכֹּהֵן וְעֵצָה מֵחָכָם וְדָבָר
מִנָּבִיא לְכוּ וְנַכֵּהוּ בַלָּשׁוֹן וְאַל
נַקְשִׁיבָה אֶל כָּל דְּבָרָיו׃ הַקְשִׁיבָה
יְהוָה אֵלָי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי׃
הֻיְשַׁלַּם תַּחַת טוֹבָה רָעָה כִּי כָרוּ
שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְפָנֶיךָ
לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהָשִׁיב אֶת
חֲמָתְךָ מֵהֶם׃ לָכֵן תֵּן אֶת בְּנֵיהֶם
לָרָעָב וְהַגִּרֵם עַל יְדֵי חָרֶב
וְתִהְיֶינָה נְשֵׁיהֶם שַׁכֻּלוֹת וְאַלְמָנוֹת
וְאַנְשֵׁיהֶם יְהִיוּ הֲרֻגֵי מָוֶת בַּחוּרֵיהֶם
מַכֵּי חֶרֶב בַּמִּלְחָמָה׃ תִּשְׁמַע זְעָקָה
מִבָּתֵּיהֶם כִּי תָבִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּד
פִּתְאֹם כִּי כָרוּ שׁוּחָה לִלְכְּדֵנִי
וּפַחִים טָמְנוּ לְרַגְלָי׃ וְאַתָּה יְהוָה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל עֲצָתָם עָלַי
לַמָּוֶת אַל תְּכַפֵּר עַל עֲוֹנָם
וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל תִּמָּחִי וְיִהְיוּ

"& cogito ocontra vos pco
gitationem. q Reuertatur
vnuſquiſq; a via ſua ma
la: & dirigite
vias veſtras & ſtudia vra.
Qui dixerũt. Deſperaui
mus. Poſt cogitationes
eni nras ibim: & vnuſ
quiſq; prauitatẽ cordis
ſui mali faciemus. m Ideo
hec dicit dns. q Interro
gate gentes. Quis
audiuit talia horribilia:
que fecit nimis
virgo iſrael! Nunquid
deficiet de petra agri
nix libani: aut euelli poſ
ſunt aque erumpentes
frigide & defluentes!
Quia oblit eſt mei po
pul me: frustra libãtes
& ĩpingẽtes in viis ſuis
& in ſemitis ſeculi: vt am
bularẽt per eas in itinere
nõ trito: vt fieret terra
eorum in deſolationẽ &
ĩ ſibilũ ſempiternũ. Oĩs
qui ptерierit per eã: ob
ſtupeſcet: & mouebit ca
put ſuũ. Sicut vẽtus vrẽs
diſpergã eos coram inimi
co: dorſum & nõ faciem
oſtendã eis in die pditio
nis eorũ. Et dixerũt. Ve
nite & cogitemus cõtra
hieremiam cogitatiões.
Non eni peribit lex a
ſacerdote: neq; cõſiliũ a
ſapiẽte nec ſermo a pro
pheta. Venite & pcutia
mus eũ lingua: & nõ attẽ
damus ad vniuerſos ſer
mones ei. Attende dñe
ad me: & audi vocẽ ad
uerſariorũ meorũ. Nũqd
reddetur pro bono ma
lũ: qa foderũt foueã aĩe
mee! Recordare q ſtete
rim in cõſpectu tuo vt lo
querer pro eis bonũ &
auertere indignationẽ
tuã ab eis. Propterea da
filios eorũ in famẽ: & de
duc eos in man gladii.
Fiant vxores eorũ abſq;
liberis: & vidue:
& viri earum interfician
tur morte. Iuuenes eorũ
cõfodiantur gladio in
prelio: audiatur clamor
de domibus eorũ. Addu
ces eni ſup eos latronẽ
repente: quia foderũt
foueam vt caperent me:
& laqueos abſconderũt
pedib meis. Tu aũt dñe
ſcis omne conſilium eo
rum aduerſum me
in mortem. Ne propi
tieris iniquitati eorum:
& peccatũ eorum a facie
tua non deleatur. Fiant

τ cogito cogitationẽ. reuertatur ũ vnuſquiſq; a
καὶ λογίζεμαι λογισμόν. ἐπιστρεφέτω δὲ ἕκαστος ἀπὸ
via ſua mala: τ meliora facite ſtu
ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ καλλίονα ποιήσατε τὰ ἐπιτη
dia vra: τ vias vras. τ dixerũt cõſi
δεύματα ὑμῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν· καὶ εἶπαν διὰ τί
tamur q; poſt auerſionem nram ibimus
βούμεθα, ὅτι ἐπίσω τῶν ἀποστροφῶν ὑμῶν πορευσόμεθα
τ vnuſquiſq; placita cordis ſui mali fa
καὶ ἕκαστος τὰ ἀρέσκα τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ποι
ciem. ꝓpt̃ hoc hec dicit dñs: interrogate ũ
ήσομεν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐρωτήσατε δὲ
in gẽtib: q audiuit talia horribilia q fecit ni
ἐν ἔθνεσιν, τίς ἤκουσεν τοιαῦτα φρικτὰ ἃ ἐποίησεν σφό
mis virgo iſrael! nũqd deficient de petra
δρα παρθένος Ἰσραήλ; μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας ἔλ.
vbera vt nix de libano! vt declinabit aq̃ violen
μασοὶ ἢ χιὼν ἀπὸ τοῦ λιβάνου; ἢ ἐκκλίνει ὕδωρ βιαί
ter vento ſublata! q; obliti ſunt mei ꝓpl̃s meꝰ in
ως ἀπέμῳ φερόμενον; ὅτι ἐπελάθοντό μου ὁ λαός μου εἰς
vanũ adolcuerũt τ infirmabunt in vijs ſuis ſemi
κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν τρί
tio ſẽpiterno ambulãdant ſemitas nõ ĥbitas viã
βοις αἰωνίοις τοῦ ἐμβῆναι τρίβους οὐκ ἔχοντας ὁδὸν
ad iter vt ponat trã eoꝝ in ſolatiõem τ
εἰς πορείαν τοῦ τάξαι τὴν γῆν αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν καὶ
ſybillã ſempiternũ. oẽs ꝓtereuntes p eã:
συρίγμα τὸ διαπαντός· πάντες οἱ διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς,
ſtupebũt τ mouebũt capita ſua: ſicut vẽ
ἐκστήσονται καὶ κινήσουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὡς ἄνε
tũ vrentẽ. diſpgam eos coram facie inimico
μον καύσωνα. διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν
ſuoꝝ vorſũ τ nõ faciẽ oñdam illis in die
αὐτῶν τῶν καὶ μὰ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ
pditionis eoꝝ. τ direxti: venite cogitemus cõtra me
ἀπωλείας αὐτῶν· καὶ εἶπαν, δεῦτε λογισώμεθα ἐπὶ ἱε
remiã cogitationẽq; nõ peribit lex ſacerdotis τ
ρεμίαν λογισμὸν ὅτι οὐκ ἀπολεῖται νόμος ἱερέως, καὶ
cõſiliũ a prudente: τ ſermo a ꝓpheta. veni
βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ, καὶ λόγος ἀπὸ προφήτου. δεῦ
te τ pcutiam eũ in lingua τ nõ audiem
τε καὶ πατάξωμεν αὐτὸν ἐν γλώσσῃ καὶ οὐκ ἀκουσόμε
oẽs ſmões eius. crandi me dñe
θα πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ· ἐπάκουσόν μου κύριε,
τ crandi vocẽ iuſtificatiõis mee: ſi re
καὶ ἐπάκουσον τῆς φωνῆς τοῦ δικαιώματός μου, εἰ ἀν
tribuuntur ꝓ bonis mala. q; collocuti ſunt ver
ταποδίδοται ἀντὶ ἀγαθῶν κακά· ὅτι συνελάλησαν ῥῆ
ba cõtra me. recordare q ſteteri ego an
ματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου· μνήσθητι ἑστηκότος μου κα
te faciem tuã vt loquerer ꝓ eis bona:
τὰ πρόσωπόν σου τοῦ λαλῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθά, τοῦ
vt auertere idignationẽ tuã ab eis. ꝓpterea da
ἐκστρέψαι τὸν θυμόν σου ἀπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο δὸς τοὺς
filios eoꝝ in famẽ: τ cõgrega eos in manꝰ gla
υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμόν, καὶ ἄφρισον αὐτοὺς εἰς χεῖρας μα
dii. fiant vxores eoꝝ ſine filiis τ vidue
χαίρας· γενέσθωσαν αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνοι καὶ χῆραι,
τ viri eoꝝ ſint interfecti morte: τ
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν θανατωθήτωσαν θανάτῳ, καὶ οἱ
iuuenes eoꝝ cadentes gladio i prelio. fiat
νεανίσκοι αὐτῶν πεπληγότες μαχαίρᾳ ἐν πολέμῳ θανάτῳ
clamor in domib eoꝝ: induces ſup eos latrões
τῶν κραυγὴ ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, ἐπαξεις ἐπ' αὐτοὺς λῃστὰς
repẽte q; acceperũt verbũ in captionẽ mei: τ laqueꝰ
ἀφνω ὅτι ἐνεχείρησαν λόγοις συλλαβεῖν μου, καὶ παγί
os abſcõdert ẽ me τ tu dñe ſcis omne cõſiliũ eoꝝ
δας ἔκρυψαν ἐπ' ἐμοί καὶ σὺ κύριε ἔγνως ἅπασαν τὴν βουλὴν αὐτῶν
aduerſũ me i morte: ne mundes ficta tes eoꝝ: τ pcatũ
ἐπ' ἐμοὶ εἰς θάνατον, μὴ ἀπίδωσης τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας
pfm eoꝝ a facie ma ne deleas. fiat
τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξαλείψῃς· γενέ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

infirmitas eoꝝ coram te in tpe furoris tui fac
ἡ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου ἐν καιρῷ θυμοῦ σου ποίη
in eis.
σον ἐν αὐτοῖς.

Ca.19.

Hec dixit dñs ad me: vade & posside
Τάδε εἶπεν κύριος πρός μι, βάδισον καὶ κτῆσαι
A volũ fictile testeum a senioribus
βικὸν πεπλασμένον ὀστράκινον ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ppũ & a sacerdotib⁹: & egredieris i po
τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πο
lyandriũ filioꝝ ennõ qđ est in vestibulis porte
λυάνδριον υἱῶν ἐννὰ ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν προθύρων πύλης
fictilis. & lege illic omnia verba
τῆς χαρσεί. καὶ ἀπαγγελεῖς ἐκεῖ πάντας τοὺς λόγους
q̃s ego locut⁹ fuero ad te. & dices eis. audite
οὓς ἂν λαλήσω πρός σε. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. ἀκούσατε δὴ τὸ
verbũ dñi reges iuda & habitantes hieru
λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερου
salem. hec dicit dñs exercituũ deus israel:
σαλήμ. τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ,
ecce ego adduco sup locũ istum mala ita q̃ cũ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ ὥστε πᾶσαν
ē.6.c. audierint ea: tinniẽt ambe aures eius. p eo qđ
ἀκούοντος αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. ἀνθ' ὧν
dereliquerũt me: & abalienauerunt locum is
ἐγκατέλιπόν μι, καὶ ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦτο
stũ: & adoleuerũt in eo dño alteris q̃ nõ scie
τον, καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις οὓς οὐκ ἔγ
runt ipi & pres eoꝝ. & reges
νωσαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. καὶ οἱ βασιλεῖς
iuda replenerũt locũ istũ sãguinib⁹ inocẽtiũ. &
Ἰούδα ἐπλησαν τὸν τόπον τοῦτον αἱμάτων ἀθῴων. καὶ
edificauerũt excelsa baal ad cõburendũ filii
ᾠκοδόμησαν ὑψηλὰ τῇ Βααλ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱ
os suos in igne. q̃ nõ precepi neq; locut⁹ sũ & q̃
B οὺς αὐτῶν ἐν πυρί. ἃ οὐκ ἐνετειλάμην οὐδὲ ἐλάλησα καὶ
nõ cogitaui i corde meo: ppterea dies veniunt dicit
οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰ τοῦτο ἡμέραι ἔρχονται λέγει
dñs. & non vocabit loco huic vltra ruina &
κύ. καὶ οὐ κληθήσεται τῷ τόπῳ τούτῳ ἔτι διασπορὰ καὶ
polyandriũ filii ennõ: sed polyandriũ occisionis.
πολυάνδριον υἱοῦ ἐννώμ, ἀλλ' ἢ πολυάνδριον τῆς σφαγῆς.
& dissipabo cõsiliũ iuda & cõsiliũ hie
καὶ διασκεδῶ τὴν βουλὴν ἰούδα καὶ τὴν βουλὴν ἱε
rusalem in loco isto: & destruam eos
ρουσαλὴμ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς
in gladio ĩcõspectu inimicoꝝ suoꝝ & in manibus
ἐν μαχαίρᾳ ἔναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἐν χερσὶν τῶν
q̃rentium aias eoꝝ. & dabo mortuos
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς
eoꝝ ĩ escam volatilib⁹ celi &
αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
bestiis tre: & ponã ciuitatẽ hanc ĩ demoli
θηρίοις τῆς γῆς, καὶ θήσω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανι
onẽ & in sibilum. oꝝ q̃ pterierit in ea cõ
σμὸν καὶ εἰς συρισμόν· πᾶς ὁ παριὼν διὰ αὐτῆς σκυ
C trifabit & sibilabit sup omni plaga eius:
λεῖ καὶ συριεῖ ὑπὲρ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς,
& cõedẽt carneo filioꝝ suoꝝ & car
καὶ ἔδεται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τὰς σάρ
neo filiaꝝ suaꝝ: & vnusq̃sq; carneo
κας τῶν ἐγγατέρων αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ
primi sui cõedẽt in munitiõe & in obsi
πλησίον αὐτοῦ ἔδεται ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ἐν τῇ πολι
dione q̃ obsidebunt eos inimici eoꝝ: &
ορκίᾳ ἣ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ
q̃ querunt aiam eoꝝ: & cõteres eos
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ συντρίψεις αὐτοὺς
in conspectu eorum.
ἐν βολίδι ἐνώπιον αὐτῶν.

Trãsla.B.Vie.

ruentes in cõspectu tuo: in tempore furoris tui abutere eis. 19.

Hec dicit dñs. Va
de & accipe lagunculã figu
li testeam a senioribus & a
populi & a senioribus sa
cerdotũ: & egredere ad
vallẽ filiorũ ennon que
est iuxta introitũ porte
fictilis: & predicabis ibi
verba que ego loquor ad te:
& dices. Audite
verbum domini reges
iuda & habitatores
hierusalem. Hec dicit
dominus exercituum
deus israel. Ecce ego in
ducam afflictionẽ super
locũ istum ita vt omnis qui
audierit illam: tinniant
aures eius: eo q̃ dereliq̃
rint me: & alienũ fecerint
locum istum: & libaue
rint in eo dis
alienis quos nescierunt
ipsi & patres eorũ & reges
iuda: & repleuerunt
locũ istũ sanguine inno
centum: & edificauerunt
excelsa baalim ad com
burendos
filios suos in holocau
stum baalim: que non
precepi: nec locut sum:
nec ascenderunt in
cor meum. Propterea
ecce dies venient dicit
dominus: & non vocabitur amplius locus iste
tophet & vallis filii en
non: sed vallis
occisionis. Et dissipabo
consilium iuda
& hierusalẽ in loco isto
& subuertam eos
gladio in cõspectu inimi
corum suoꝝ & in manu
q̃rentiũ aias eorũ: & da
bo cadauera eorũ escam
volatilibus celi & bestiis
terre.
& ponam ciuitatẽ hanc
in stuporem
& in sibilũ. Omis qui pre
terierit per eam obstupe
scet: & sibilabit sup vni
uersa plaga eius. Et ciba
bo eos carnibus filiorũ
suorum: & carnibus
filiarũ suarũ: & vnusq̃sq;
carnes amici sui comede
bo in obsidione & in an
gustia in qua concludẽt
eos inimici eorũ & qui
querunt animas eorum.
Et conteres lagunculã
in oculis virorum

Ter.be.biere.xix. Pritiua.beb.

כָּשַׁל מְכַשְּׁלִים לְפָנֶיךָ בְּעֵת אַפְּךָ
עֲשֵׂה בָהֶם׃

Cap.xix.

כֹּה אָמַר יְהוָה הָלוֹךְ
הַלֹּךְ קָנִיתָ בַּקְבַּק יוֹצֵר חָרֶשׂ וּמִזִּקְנֵי
וְקִנְיַת בַּקְבַּק יוֹצֵר חָרֶשׂ וּמִזִּקְנֵי
הָעָם וּמִזִּקְנֵי הַכֹּהֲנִים׃ וְיָצָאתָ אֶל
גֵּיא בֶן הִנֹּם אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר
הַחֲרְסוּת וְקָרָאתָ שָׁם אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ׃ וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ
דְּבַר יְהוָה מַלְכֵי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִָם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל
הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעָהּ תְּצַלֶּלְנָה
אָזְנָיו יַעַן אֲשֶׁר עֲזָבֻנִי וַיְנַכְּרוּ אֶת
הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְקַטְּרוּ בוֹ לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם הֵמָּה
וַאֲבוֹתֵיהֶם וּמַלְכֵי יְהוּדָה וּמָלְאוּ
אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה דַּם נְקִיִּם׃ וּבָנוּ
אֶת בָּמוֹת הַבַּעַל לִשְׂרֹף אֶת
בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ עֹלוֹת לַבַּעַל אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִי וְלֹא דִבַּרְתִּי וְלֹא עָלְתָה עַל
לִבִּי׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
יְהוָה וְלֹא יִקָּרֵא לַמָּקוֹם הַזֶּה עוֹד
הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי אִם גֵּיא
הַהֲרֵגָה׃ וּבַקֹּתִי אֶת עֲצַת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלִַם בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהִפַּלְתִּים
בַּחֶרֶב לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי
נַפְשָׁם וְנָתַתִּי אֶת נִבְלָתָם לְמַאֲכָל
לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ׃
וְשַׂמְתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת לְשַׁמָּה
וְלִשְׁרֵקָה כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם
וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכֹּתֶיהָ׃ וְהַאֲכַלְתִּים
אֶת בְּשַׂר בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּשַׂר
בְּנֹתֵיהֶם וְאִישׁ בְּשַׂר רֵעֵהוּ יֹאכֵלוּ
בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יְצִיקוּ לָהֶם
אֹיְבֵיהֶם וּמְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם׃ וְשָׁבַרְתָּ
הַבַּקְבֻּק לְעֵינֵי הָאֲנָשִׁים

Pñtiua.heb.	Ter.be.Biere.xx.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	׳הַהֹלְכִים ׳אוֹתָךְ׃ ׳וְאָמַרְתָּ ׳אֲלֵיהֶם	°qui ibunt°tecum:°& dí-ces'adeos.	egredientiũ tecũ: τ dices ad eos.
שָׁבַר	°כֹּה׳אָמַר׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ׳כָּכָה׳ אֶשְׁבֹּר	°Hec'dicit°dñs'exercitu um.'Sic'conteram	τῶν ἐκπορευομένων μετὰ σοῦ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. hec dicit dñs: sic conterã pplm istã τ
עַם	׳אֶת°הָעָם ׳הַזֶּה °וְאֶת ׳הָעִיר ׳הַזֹּאת	°populum'istum°&'ciu-tatem'istam:	τάδε λέγει κύριος, οὕτως συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον καὶ
כְּלִי	°כַּאֲשֶׁר׳יִשְׁבַּר׳אֶת׳כְּלִי׳הַיּוֹצֵר °אֲשֶׁר	°ficut°cõteritur'vas'figu-li'quod	ciuitatẽ hãc: sicut cõfringit vas testaceũ
יָכֹל	°לֹא׳ יוּכַל °לְהֵרָפֵא °עוֹד ׳וּבְתֹפֶת	°non°potest°vltra°instau-rari.'Et'in tophet	τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον
קָבַר	°יִקְבְּרוּ׳מֵאֵין׳מָקוֹם׳לִקְבֹּר׃כֹּה׳אֶעֱשֶׂה	°sepelíctur:'eo q̃ non sit	qd̃ nõ poterit sanari vltra: τ in ruina sepelíẽt
קוּם	°לַמָּקוֹם °הַזֶּה׳נְאֻם׳יְהוָה ׳וְלִיוֹשְׁבָיו	°ali?°locus'ad sepeliendũ.	ὃ οὐ δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι, καὶ ἐν τῷ τυφὶ θάψουσι
יָשַׁב	׳לָשׂוּם׳אֶת °הָעִיר ׳הַזֹּאת °כְּתֹפֶת׃	'Sic'facã °loco°huic:'ait	eo q̃ nõ est locus vt sepeliant. sic facã dicit
עָתָן	׳וְהָיוּ ״ בָּתֵּי ״ יְרוּשָׁלַ֫ם °וּבָתֵּי ׳מַלְכֵי	°dñs:'&hĩtatoribus eius:	ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ταφῆναι. οὕτως ποιήσω λέγει
הַ״בַּיִת	׳הַ״בָּתִּים °הַטְּמֵאִים ׳כְּמָקוֹם	'& ponam°ciuitatẽ'istam	κύριος τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ,
קוּם	°יְהוּדָה ׳כְּמָקוֹם °הַתֹּפֶת ׳הַטְּמֵאִים	°sicut tophet.	vt vẽ ciuitatẽ istã sicut q̃ ruinã patit.
גַּג	°לְכֹל׳הַבָּתִּים׳אֲשֶׁר׳קִטְּרוּ׳עַל׳גַּגֹּתָם	'Et erunt°domus°hieru salem° & domus'regum	τοῦ δοθῆναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν διαπεπτωκυῖαν.
נָסַךְ	°לְכָל׳צְבָא׳הַשָּׁמָיִם ׳וְהַסֵּךְ °נְסָכִים	°iuda'sicut locus°tophet	τ ersũt dom° hierim τ dom° regũ iuda sicut
אַחֵר	°לֵאלֹהִים׳אֲחֵרִים׃ ׳וַיֵּבֵא ׳יִרְמְיָהוּ	°immunde:	καὶ ἔσονται οἶκοι Ἰλὶμ καὶ οἱ οἶκοι βασιλέων Ἰούδα καθὼς
נבא	°מֵהַתֹּפֶת °אֲשֶׁר °שְׁלָחוֹ °יְהוָה °שָׁם	°oẽs'domus°in°quaꝝ do matibus 'sacrificauerunt	locus q̃ ruit imũditiaꝝ in oĩbus domi-
נָבָא	׳לְהִתְנַבֵּא ׳וַיַּעֲמֹד׳בַּחֲצַר׳בֵּית׳יְהוָה	°omni°militie°celi:'& líba	ὁ τόπος ὁ διαπεπτωκὼς τῶν ἀκαθαρσιῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκί-
אָמַר	׳וַיֹּאמֶר׳אֶל׳כָּל׳הָעָם׃כֹּה °אָמַר °יְהוָה	uerunt°líbamina	buo in qb° adolcuerũt in tectio oĩ milicie
צבא	°צְבָאוֹת °אֱלֹהֵי °יִשְׂרָאֵל ׳הֵנְנִי °מֵבִיא	°dñs'alienis.	αις ἐν αἷς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων πάσῃ τῇ στρατιᾷ
יעד	°אֶל ״ הָעִיר° הַזֹּאת ׳וְעַל °כָּל °עָרֶיהָ	°Venit autẽ	celi: τ libauerũt libamina dijs alienis. τ
רוּץ	׳אֵת׳כָּל׳הָרָעָה׳אֲשֶׁר ׳דִּבַּרְתִּי ׳עֲלֵיהֶ֫ן	°hieremias	εὐφράνθη, καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ
קָשָׁה	׳כִּי׳הִקְשׁוּ׳אֶת ׳עָרְפָּם °לְבִלְתִּי ׳שְׁמֹעַ	°de tophet°quo°miserat	venit hieremias de ruina quo misit eũ
	׳אֶת׳דְּבָרָי׃	eum°dominus	ἔλαθεν Ἱερεμίας ἀπὸ τῆς διαπτώσεως οὗ ἀπέστειλεν αὐτὸν
Cap. xx.	׳וַיִּשְׁמַע °פַּשְׁחוּר	°ad pphetandũ° & ſtetit	um dñs illuc pphetare. τ ſtetit in atrio
שָׁמַע	°בֶּן׳אִמֵּר ׳הַכֹּהֵן׳ וְהוּא °פָּקִיד °נָגִיד	°in atrio°domus°domini:	τοῦ κύριος ἐκεῖ τοῦ προφητεῦσαι· καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ
נגד	׳בְּבֵית׳יְהוָה׳ אֶת ״יִרְמְיָהוּ״נִבֵּא°אֶת	'&dixit°ad°ornnẽ°popu-lum.'Hec°dicit°dominus	dñi: τ dixit ad oẽm pplm. hec dicit
	°הַדְּבָרִים °הָאֵלֶּה ׃ ׳וַיַּךְ °פַּשְׁחוּר	°exercituum °deus°ifrael.	κυρίου, καὶ ἔστιν πρὸς πάντα τὸν λαόν. τάδε λέγει
נָבָא	׳אֶת °יִרְמְיָהוּ ׳הַנָּבִיא ׳וַיִּתֵּן ׳אֹתוֹ	'Ecce ego°inducam	dñs: exercituũ dei ifrael. ecce ego iduco
עַל	°עַל׳הַמַּהְפֶּכֶת °אֲשֶׁר °בְּשַׁעַר °בִּנְיָמִין	°ſuper°ciuitatẽ °hanc° &	κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
עָלָה	°הָעֶלְיוֹן °אֲשֶׁר ° בְּבֵית׳ יְהוָה׃ ׳וַיְהִי	ſuper°vrbes°oẽs eius oo	ſup hierlm: τ ſup oẽs ciuitates τ ſup
	׳מִמָּחֳרָת ״וַיֹּצֵא°פַּשְׁחוּר°אֶת׳יִרְמְיָהוּ	°vniuerſa'mala°que°lo-cutus ſum'aduerſum eã	ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις καὶ ἐπὶ
	°מִן׳הַמַּהְפֶּכֶת ״וַיֹּאמֶר °אֵלָיו°יִרְמְיָהוּ	'quoniam ' induraue-runt 'cerucem ſuam°vt	vicos ei° oĩa mala q̃ loquar° ill ſup-
	׳לֹא °פַּשְׁחוּר ׳קָרָא °יְהוָה °שְׁמֶךָ ׳כִּי	non'audirent°ſermones	τὰς κώμας αὐτῆς πᾶσαν τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐ
גּוּר	°אִם׳מָגוֹר׳ מִסָּבִיב׃כִּי°כֹה׳אָמַר׳יְהוָה	meos. 20.	am τ ſup ciuitates eius.qñ idurabeſt ceruicẽ
	׳הִנְנִי ״ נֹתֶנְךָ °לְמָגוֹר °לְךָ ׳וּלְכָל		τὴν καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆς. ὅτι ἐσκλήρυναν ἀυχένα
	°אֹהֲבֶיךָ ׳וְנָפְלוּ °בְּחֶרֶב ׳אוֹיְבֵיהֶם		ſuã ne audirẽt verba mea.
רָאָה	°וְעֵינֶךָ׳רֹאוֹת׳וְאֶת׳כָּל׳יְהוּדָה °אֶתֵּן		αὐτῶν τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι τῶν λόγων μου. Ca.20.
גָּלָה	׳בְּיַד°מֶלֶךְ׳בָּבֶל ׳וְהִגְלָם °בָּבֶלָה °וְהִכָּם		Θ Et audiuit paſchor filꝰ emmor ſacerdos τ hic
			Καὶ ἤκουσεν Παχὼρ ὁ υἱὸς Ἐμμὴρ ὁ ἱερεὺς καὶ οὗ
			erat cõſtitutus princeps dom° dñi hieremia
			ἦν ἡγούμενος ἡγούμενος οἴκου κυρίου τοῦ Ἱερεμίου
			pphetãte ſermones iſtos. τ ipcuſſit e-
			προφητεύοντος τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐπάταξεν αὐ
			um τ miſerũt eũ in carcerẽ q̃ erat in por- Jerem.
			τὸν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν κατάδεσμον ὃς ἦν ἐν τῇ 37.c.
			ta dom° bẽiamin ſuperiorio q̃ erat in domo dñi. τ
			τῷ οἴκου Βενιαμὶν ὑψηλοῦ ὃς ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ
			factũ eſt in craſtino τ eduxit paſchor hieremiã
			ἐγένετο τῇ αὔριον καὶ ἐξήγαγεν Παχὼρ τὸν Ἱερεμίαν
			de carcere: τ ait illi hieremias: nõ
			ἐκ τοῦ καταδέσμου, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας, οὐκ
			paſchar vocauit dñs nomẽ tuũ ſed mi
			χὶ Παχὼρ ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου ἀλλὰ μέ-
			grantẽ. qr hec dicit dñs. ecce ego do
			τοικον. διότι τάδε λέγει κύριος. Ἰδοὺ ἐγὼ δίδω
			tibi in trãſmigrationẽ cũ oĩb° amicis tuis.
			μί σοι εἰς μετοικεσίαν σὺ πᾶσι τοῖς φίλοις σου·
			τ cadẽt in gladio ĩimicoꝝ ſuoꝝ: τ oculi
			καὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί
			tui videbũt: τ te τ oẽm iudã dabo in ma
			σου ὄψονται, καὶ σὲ καὶ πάντα Ἰούδα δώσω εἰς χεῖ
			nus regis babylonis: τ trãſmigrare faciẽt eos:
			ρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ μετοικιοῦσιν αὐτοὺς
			τ pcutient eos
			καὶ κατακολεύσουσιν αὐτοὺς

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in gladiũ. τ dabo oẽm fortitudinẽ ciuſ
ἐν μαχαίρᾳ. καὶ δώσω τὴν πᾶσαν ἰσχὺν τῆς πό-
tatis hui⁹ τ oẽo laboreo ei⁹ τ om
λεως ταύτης καὶ πάντας τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ πά-
neo theſauros regio iuda in man⁹ ini-
τας τοὺς θησαυροὺς βασιλέως ἰούδα εἰς χεῖρας ἐχ
micoꝝ ei⁹: τ dabẽt eos in babylonẽ. τ tu
θρῶν αὐτοῦ, καὶ ἄξουσιν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. καὶ σὺ
τ oẽo habitãteo in domo tua ibi-
καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου πορεύ-
tis in captiuitate: τ in babylone morieris: τ
σῃ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν βαβυλῶνι ἀποθανῇ, καὶ
ibi ſepelieris tu τ oẽo amici tui q̃bꝰ pphe-
ἐκεῖ ταφήσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ φίλοι σου οἷς προεφή-
taſti illis mendacia. deceptiſti me dñe: τ deceptꝰ
τευσας αὐτοῖς ψευδῆ. ἀπάτησάς με κύριε, καὶ ἀπατη-
es. obtinuiſti τ potuiſti. factꝰ ſũ in riſum
θείς. ἐκράτησας καὶ ἠδυνάσθης. ἐγενόμην εἰς γέλωτα
tota die ꝓſeueraui ſubſannat⁹: qz amaro
πᾶσαν ἡμέραν διετέλεσα μυκτηριζόμενος, ὅτι πικρῶς
verbo meo ridebo: ꝓuaricatiõnẽ τ miſeriã ſuo
λόγῳ μου γελάσομαι, ἀπωλείαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπι-
cabo. qz factũ eſt verbũ dñi in oppꝛobriũ mihi
καλέσομαι. ὅτι ἐγενήθη ὁ λόγος κυρίου εἰς ὀνειδισμὸν ἐμοὶ
τ in riſum tota die. τ dixi nõ no-
καὶ εἰς χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν. καὶ εἶπα οὐ μὴ ὀνο-
minabo vltra nomẽ dñi: τ nõ loquar vltra
μάσω ἔτι τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι
C in noie eiꝰ. τ factꝰ eſt q̃ſi ignis ardẽs
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον
cõburẽs in oſſibꝰ meis τ diſſolutꝰ ſũ vndiq; τ nõ
φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου καὶ ἐκοπίασα ἐκ τοῦ μὴ
poſſum ferre: qz audiui vituperiũ multoꝝ cõgregato
δύνασθαι φέρειν, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναγω-
ꝓe.ro. rũ vndiq;. reſiſtite: τ reſiſtam⁹ ei
γὴν κυκλόθεν. ἐπισυνίστητε, καὶ ἐπισυνάγωμεν αὐτῷ
oẽs viri amici eiꝰ: cuſtodite opinionẽ
πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ, προσέχετε τὴν ἐπιτείαν
eius ſi decipiet: τ ꝓualebim⁹ ei τ ſu
αὐτοῦ εἰ ἀπατηθήσεται, καὶ δυνησόμεθα αὐτῷ καὶ λη
memus vltionẽ nr̃az ex eo. τ dño mecũ
φόμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ. καὶ κύριος μετ' ἐ
ſicut bellator fortis: ꝓpter hoc ꝓſequuti ſũt τ itelli
μοῦ καθὼς μαχητὴς ἰσχύων, διὰ τοῦτο ἐδίωξαν καὶ οὐ
gere nõ poterũt. cõfuſi ſũt valde: qz nõ cognouerũt
σαι δυνάμενοι. ἠσχύνησαν σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐνόησαν
ignominiã ſuã q̃ in eternũ nõ tradent oblitioni. dñe
ἀτιμίαν αὐτῶν ἣ οὐ λήσεται οὐκ ἐπιλανθάνεσθαι. κύριε
ꝓbane iuſta itelligẽs renes τ corda: eide
δοκιμάζων δίκαια συνιὼν νεφροὺς καὶ καρδίας, ἴδοιμι
Ier.11. am q̃ a te vltionẽ ex eo: qñ ad te
μὴ τὴν παρά σου ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν, ὅτι πρὸς σὲ
D reuelaui cauſam meã. cãtate dño. lau-
ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου. ᾄσατε τῷ κυρίῳ. αἰ-
date eũ: qz liberauit aiam pauperis de ma
νέσατε αὐτῷ, ὅτι ἐξείλετο ψυχὴν πτωχοῦ ἐκ χει
na fortiũ eo. maledictus dies in q̃ na
Job.3. ρὸς ἰσχυροτέρων αὐτοῦ. ἐπικατάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐ-
a. tus ſũ in ea: dies in q̃ peperit me mr mea
τέχθην ἐν αὐτῇ, ἡμέρα ἐν ᾗ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου
nõ ſit deſiderabilis: maledictꝰ hõ q̃ ãnũ-
μὴ ἔστω ἐπιευκτή, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγ
ciauit pri meo dicẽs: natꝰ eſt tibi maſcu-
γελισάμενος τῷ πατρί μου λέγων, ἐτέχθη σοι ἄρ-
lus: letificatꝰ eſt. ſit hõ ille vt
σεν, εὐφρανθήτω ἐκεῖνος ὡς ἀ
ciuitates q̃s ſubuertit dñs in furore τ nõ penituit
πόλεις ἃς κατέστρεψεν κύριος ἐν θυμῷ καὶ οὐ μετεμε
eũ. audiat clamorẽ mane: τ vlulatũ
λήθη. ἀκουσάτω κραυγῆς πρωΐ, καὶ ἀλαλαγμοῦ
meridie:
μεσημβρίας, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãſla.B.Hie.

'gladio. 'Et dabo ᵐ vniuer
ſam ⁿ ſubſtantiã ° ciuitatis
ᵖ huius: ᑫ & omnem ʳ labo-
rem eius ˢ omneꝝ ∞∞∞∞∞
ᵗ precium ᵘ & ᵛ cunctos ˣ the
ſauros ʸ regum ᶻ iuda ∞∞∞
ᵃ dabo ᵇ in manu ᶜ inimicoꝝ
eorũ ᵈ & diripiẽt eos ᵉ & tol
lent: ᶠ & ducent ᵍ in babylo
nem. ʰ Tu aũt ⁱ phaſſur ᵏ &
oẽs ˡ habitatores ᵐ domus
tue ⁿ ibitis ᵒ in captiuitatẽ:
ᵖ & in babylonẽ ᑫ venies ʳ &
ibi ˢ morieris ᵗ ibiq; ᵘ ſepelie
ris ˣ tu ʸ & omnes ᶻ amici tui
ᵃ quibus ᵇ prophetaſti ∞∞∞
ᶜ mendaciũ. ᵈ Seduxiſti me
ᵉ domine: ᶠ & ſeductus ſum
ᵍ fortior me fuiſti ʰ & inua
luiſti. ⁱ Factus ſum ᵏ in deri
ſum ˡ tota ᵐ die. ⁿ Oẽs ᵒ ſub-
ſannãt me: ᵖ qa ᑫ iam olim
ʳ loquor ˢ vociferãs ᵗ iniqta
tem ᵘ & vaſtitatẽ ˣ clamito.
ʸ Et factꝰ ᶻ eſt ᵃ mihi ᵇ ſermo
ᶜ dñi ᵈ in opprobriũ: ᵉ & in
deriſuꝫ ᶠ tota ᵍ die. ʰ Et dixi.
ⁱ Non ᵏ recordabor eiꝰ ˡ neq;
ᵐ loquar ⁿ vltra ᵒ in noie
illius. ᵖ Et factꝰ eſt ᑫ in corde
meo ʳ quaſi ignis ˢ exeſtuãs
ᵗ clauſuſq; ᵘ in oſſibus meis:
ˣ & defeci: ʸ ferre ᶻ non ᵃ ſuſti
nens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ Audiui ᶜ eni ᵈ cõtumelias
ᵉ multorũ & ᶠ terrorem ᵍ in
circuitu: ʰ pſequimini ⁱ & pſe
quamur eũ: ab ᵏ oibus ˡ vi-
ris q erant ᵐ pacifici mei &
ⁿ cuſtodiẽtes ᵒ latus meũ:
ᵖ ſiquõ ᑫ decipiatur ʳ & ꝑua
leamus ˢ aduerſus eum: ᵗ &
cõſeq̃mur ᵘ vltionẽ ˣ ex eo.
ʸ Dñs aũt ᶻ mecũ eſt ᵃ tanq̃
bellator ᵇ fortis: ᶜ idcirco ᵈ q
pſequũtur me ᵉ cadent ᶠ &
infirmi erũt ᵒ cõfundẽ-
tur ᵍ vehemẽter: ʰ qa ⁱ nõ ᵏ in
tellexerũt: ˡ opprobriũ ᵐ ſẽ
piternũ qd ⁿ nunq̃ ᵒ delebi
tur. ᵖ Et tu ᑫ dñe ʳ exercituũ
ˢ pbator ᵗ iuſtꝰ ᵘ q vides ˣ re-
nes ʸ & cor: ᶻ videã q̃ſo ᵃ vlti
onẽ tuã ᵇ ex eis. ᶜ Tibi ᵈ enim
ᵉ reuelaui ᶠ cãm meã. ᵍ Can
tate ʰ dño: ⁱ laudate ᵏ dñm:
ˡ qa ᵐ liberauit aiam ⁿ paupe
ris ᵒ de manu ᵖ malorum.
ᑫ Maledicta ʳ dies ˢ in ᵗ qua
ᵘ natus ſum: ˣ dies in ʸ qua
ᶻ peperit me ᵃ mater mea
ᵇ non ᶜ ſit ᵈ benedicta. ∞∞
ᵉ Maledictus ᶠ vir ᵍ qui ʰ an-
nunciauit ⁱ patri meo: ∞∞
ʲ dicẽs. ᵏ natus ẽ ˡ tibi ᵐ puer
ⁿ maſculus: & q̃ſi ᵒ gaudio
ᵖ letificauit eũ. ᑫ Sit ʳ homo
ˢ ille ᵗ vt ſunt ᵘ ciuitates ∞∞∞
ˣ quas ʸ ſubuertit ᶻ dñs ᵃ & ᵇ
nõ ᶜ penituit eũ. ᵈ Audiat
ᵉ clamorẽ ᶠ mane: ᵍ & vlula
tũ ʰ in tẽpore ⁱ meridiano:

Tex.be.biere.xx. Pritiua.heb.

׳תן	׳וְהָרַבִּ֔ו	׳וְנָתַתִּי ׳אֶת ״כָּל ׳חֵ֖ן ׳הָעִ֥יר
׳נתע	׳הַזֹּ֑את ׳וְאֶת ׳כָּל ׳יְגִיעָ֣הּ ׳וְאֶת ״כָּל	
	׳יְקָרָ֗הּ ׳וְאֶת־כָּל ׳אֲצְר֤וֹת ׳מַלְכֵי־יְהוּדָה׳	
׳תן	׳אֶתֵּ֞ן בְּיַ֣ד ׳אֹיְבֵיהֶ֗ם ׳וּבְיַד֙ ׳מְבַקְשֵׁ֣י וּלְקָחוּם	
׳בוא	׳וְהֵבִיאוּם ׳בָּבֶ֔לָה ׳וְאַתָּ֣ה ״פַּשְׁח֔וּר ״וְכָל	
׳ילך ׳שבה	׳יֹשְׁבֵ֣י ׳בֵיתֶ֑ךָ ׳תֵּלְכ֣וּ ׳בַּשֶּׁ֔בִי ׳וּבָבֶ֖ל	
׳בוא ׳מות	׳תָּבוֹא֙ ׳וְשָׁ֣ם ׳תָּמ֔וּת ׳וְשָׁ֖ם ׳תִּקָּבֵ֑ר	
׳נבא	׳אַתָּ֣ה ׳וְכָל ׳אֹהֲבֶ֗יךָ ׳אֲשֶׁ֤ר ׳נִבֵּ֙את	
׳פתה	׳לָהֶ֔ם ׳נִשָּׁקֶ֖ר ׳פִּתִּיתַ֣נִי ׳יְהוָ֑ה ׳וָאֶפָּ֔ת	
״כל ״היה	׳חֲזַקְתַּ֣נִי ״וַתּוּכָ֔ל ׳הָיִ֥יתִי ׳לִשְׂחֹ֖ק ״כָּל	
׳זעק ׳שדד	׳דָּבָר ׳יְהוָ֥ה ״לִי ׳לְחֶרְפָּ֛ה ׳וּלְקֶ֥לֶס כָּל	
׳קרא	״הַיּ֑וֹם ׳וָאֹמַ֕רְתִּי ׳לֹ֥א ׳אַזְכִּ֖ירָה ׳וְלֹא	
׳לבב	׳אֲדַבֵּ֥ר ׳עוֹד ׳בִּשְׁמ֑וֹ ׳וְהָיָ֣ה ׳בְלִבִּ֗י	
	׳כְּאֵ֣שׁ ׳בֹּעֶ֔רֶת ׳עָצֻ֖ר ׳בְּעַצְמֹתָ֑י	
׳לאה ׳יכל	׳וְנִלְאֵ֖יתִי ׳כַּלְכֵּ֑ל ׳וְלֹ֥א ׳אוּכָֽל׃ ׳כִּי	
׳דבב ׳נוד	׳שָׁמַ֣עְתִּי ׳דִּבַּ֤ת ׳רַבִּים֙ ׳מָג֣וֹר ״מִסָּבִ֔יב	
״סבב ״נגד	׳הַגִּ֣ידוּ ׳וְנַגִּידֵ֔הוּ ׳כֹּ֖ל ׳אַנְשֵׁ֣י ׳שְׁלֹמִ֑י	
׳אנש	׳שֹׁמְרֵ֣י ׳צַלְעִ֗י ״אוּלַ֤י ׳יְפֻתֶּה֙ ׳וְנוּכְלָ֣ה	
׳פתה ׳יכל	׳לוֹ֔ ׳וְנִקְחָ֥ה ׳נְקָמָתֵ֖נוּ ׳מִמֶּֽנּוּ׃ ׳וַיהוָ֞ה	
׳לחם	׳אִתִּ֣י ׳כְּגִבּ֤וֹר ׳עָרִיץ֙ ׳עַל־כֵּ֣ן ׳רֹדְפַ֔י	
׳עבר ׳עצם	׳יִכָּשְׁל֖וּ ״וְלֹ֣א ״יוּכָ֑לוּ ׳בֹּ֥שׁוּ ׳מְאֹ֛ד	
׳בוש ׳שכל	׳כִּ֥י ׳לֹא ״הִשְׂכִּ֖ילוּ ׳כְּלִמַּ֥ת ״עוֹלָ֖ם ׳לֹא	
׳עלם	׳תִשָּׁכֵֽחַ׃ ׳וַיהוָ֣ה ׳צְבָאוֹת ׳בֹּחֵ֣ן ׳צַדִּ֔יק	
׳שמח ׳צדק	׳רֹאֵ֥ה ׳כְּלָיוֹת֙ ׳וְלֵ֔ב ׳אֶרְאֶ֥ה ׳נִקְמָתְךָ֖	
׳גלה ׳ראה	׳מֵהֶ֑ם ׳כִּ֥י ׳אֵלֶ֖יךָ ״גָּלִ֥יתִי ״אֶת־רִיבִֽי׃	
״גלה ׳רוב	׳שִׁ֣ירוּ ׳לַיהוָ֔ה ׳הַלְל֖וּ ׳אֶת־יְהוָ֑ה ״כִּי	
׳שוב	׳הִצִּ֣יל ׳אֶת־נֶ֔פֶשׁ ׳אֶבְי֖וֹן ׳מִיַּד־מְרֵעִֽים׃	
׳נצל ׳אנה	׳אָר֣וּר ׳הַיּ֔וֹם ׳אֲשֶׁ֥ר ׳יְלַדְתִּ֖נִי ׳בַּל־יְהִ֥י	
׳רוץ ׳ארר	׳אֲשֶׁ֥ר ׳יְלָדַ֖תְנִי ״אִמִּ֑י ״אַל ׳יְהִי־בָר֖וּךְ׃	
׳היה ׳ברך	׳אָר֣וּר ׳הָאִ֔ישׁ ׳אֲשֶׁר ׳בִּשַּׂ֖ר ׳אֶת־אָבִ֑י	
	׳לֵאמֹ֣ר ׳יֻלַּד־ ׳לְךָ֥ ׳בֵּן ׳זָכָ֖ר ׳שַׂמֵּ֥חַ	
׳עיר	׳שִׂמְּח֛וּ׃ ׳וְיִהְי֣וּ ׳הָאִ֔ישׁ ׳כֶּֽעָרִים	
	׳אֲשֶׁ֥ר ׳הָפַ֖ךְ ״יְהוָ֑ה ״וְלֹא ׳נִחָ֔ם ׳וְיִשְׁמַ֤ע	
׳רוע	׳זְעָקָה֙ ׳בַּבֹּ֔קֶר ׳וּתְרוּעָ֖ה ׳בְּעֵ֥ת ׳צָהֳרָֽיִם׃

Pritiua.heb.

אֲשֶׁר לֹא מוֹתָתַנִי מֵרֶחֶם וַתְּהִי לִי הָיָה
אִמִּי קִבְרִי וְרַחְמָהּ הֵרַת עוֹלָם וּלְמָה הָרָה עָלַם
זֶה מֵרֶחֶם יָצָאתִי לִרְאוֹת עָמָל רָאָה
וְיָגוֹן וַיִּכְלוּ בּוּשֶׁת יָמָי׃ תָּם כָּלָה
הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה יוֹם
Cap.xxi.
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשָׁלַח אֵלָיו
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת פַּשְׁחוּר בֶּן
מַלְכִּיָּה וְאֶת צְפַנְיָה בֶן מַעַשֵׂיָה
הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃ דְּרָשׁ נָא בַעֲדֵנוּ אֶת
יְהוָה כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
נִלְחָם עָלֵינוּ אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה כָּל עָלָם
אוֹתָנוּ כְּכָל נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה אֶלַי עָשָׂה
מֵעָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם אֵת בָּא
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל צִדְקִיָּהוּ׃ כֹּה אָמַר עָלָה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵסֵב אֶת סָבַב
כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיֶדְכֶם אֲשֶׁר כָּלָה
אַתֶּם נִלְחָמִים בָּם אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֶת הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם צוּר
מְחוּץ לַחוֹמָה וְאָסַפְתִּי אֹתָם אֶל חָמָה
תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃ וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי לָחֶם
אֶתְכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ חֲזָקָה עָזָּה זָרַע
וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃ וְהִכֵּיתִי נָתַם נָבַל
אֶת יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת הָאָדָם נָגַף
וְאֶת הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר גָּדוֹל יָמֻתוּ׃ מוּת
וְאַחֲרֵי כֵן נְאֻם יְהוָה אֶתֵּן אֶת נָתַן
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת עֲבָדָיו
וְאֶת הָעָם וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר שָׁאַר
הַזֹּאת מִן הַדֶּבֶר מִן הַחֶרֶב וּמִן הָרָעָב
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם נָקַשׁ
וְהִכָּם לְפִי חָרֶב לֹא יָחוֹס עֲלֵיהֶם נָגַף
וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ וְאֶל הָעָם חוס
הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָחַם
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְאֶת נָתַן
דֶּרֶךְ הַמָּוֶת׃ הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת יָשַׁב
יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר וְהַיּוֹצֵא יָצָא

Trãsla.B.Vie.

[s]quia[t] non[u] me interfecit
[a]a vulua [b]vt fieret [c] mihi
[d]mater mea [e]sepulchrũ: &
vulua eius [f]cõceptus [b]eter
nus. [i]Quare [k]de vulua [m]e
gressus sũ [n]vt viderẽ [o]labo
rẽ [r]& dolorẽ [q] & cõsumerẽ
tur [t]in cõfusiõe [d]dies mei.

21.

[1]Erbum [a]qđ [b]factũ est
[b]ad [d]hieremiam [c]a [b]do
mino [b]qñ misit [c] ad eum
[e]rex [f] sedechias [b] phassur
[f]filium ooooooooo xxxxxxxx
[b]melchie [i]& [m] sophoniam
[n]filium [o]maasie ooooooooo
[p]sacerdotem: [q]dicens. [r] In
terroga [s]pro nobis ooooo
[x]dñm [t]quia [u] nabuchodo
nosor [a]rex [b]babylonis ooo
[c]preliatur [b]aduersus nos:
[c]si forte [f] faciat [g]dominus
[b]nobiscum [t]fm oñia [u]mi
rabilia sua [i]& recedat oooo
[m]a nobis. [n]Et dixit [o] hiere
mias [r]ad eos. ooooooooo
[q]Sic [c]dicetis [s]sedechie. [u]hec
[x]dicit ooooooooooooooooo
[t]dominus [u] deus [a] israel.
[b]Ecce ego [c]conuertam oo
[e]vasa [f]belli [g]que [b]in manis
bus vestris sunt & [m] quib9
[b]vos [i]pugnatis [n]aduersum
[o]regem [r]babylonis ooooo
[q]& [s]chaldeos [o] qui obsidet
[t]vos ooooooooooooooooo
[u]in circuitu [x]murorum:
[t]& congregabo [e]a [a]in ooo
[b]medio [c]ciuitatis [o] huius:
[c]& debellabo [f]ego ooooo
[f]vos [b]in manu [i]extenta [b]&
in brachio [i]forti ooooooo
[m]& in furore [n]& indigna
tione [o]& in ira [r]grandi: [i]&
percutiam [a]habitatores [c]ci
uitatis [u]huius. [i]Homines
[d]& [b]bestie [p]pestilentia [c]ma
gna [o]morientur. oooooo
[r]Et post [c]hoc [a]ait [b]domin9:
[d]dabo ooooooooooooooo
[i]sedechiam [m] regem [o]iuda
[n]& [r]seruos eius ooooooooo
[q]& [c]populũ eius [s]& [q]qui de
relicti sunt [t]in ciuitate oo
[x]hac [a]a pestẽ & [b]gladio [c] &
[b]fame ooooooooooooooo
[c]in manu [f]nabuchodono
sor [a]regis [b]babylonis [i]& in
manu [n]inimicorũ eorum
[i]& i manu [m]q̃rentiũ [n]aiam
eorũ: [o]& percutiet eos [n]in
ore [a]gladii [s]& nõ [f]flectetur
[n]nec [g]parcet [r]nec [c]misere
bitur. [a] Et ad [b]populum
[c]hunc [b]dices. [c] Hec [c]dicit
[d]dominus. [b]Ecce ego oo
[i]do [k] coram vobis [m] viam
[n]vite [o]& oooooooooooooo
[p]viã [q]mortis. [r]Qui habitaue
rit [s]in vrbe [t] hac: [n]morie
tur [s]gladio & [r]fame [s]& pe
ste: [q]autẽ egressus fuerit

Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

qz nõ interfecit me in vulua mris: τ fuit
ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέν με ἐν μήτρᾳ μητρός, καὶ ἐγένετό Ier.
mihi mr mea sepulchrũ mihi τ vulua cõceptiõis 20.
μοι ἡ μήτηρ μου τάφος μοι καὶ μήτρα συλλήψεως
eterne. ḡre ad hoc egressus sũ de vulua vt viderẽ la
ἀϊδιότητος. ἕνατί τοῦτο ἐξῆλθον ἐκ μήτρας ἵ βλέπειν κό
bores τ erũnas: τ cõsumpti sũt in cõfusione dies
πους καὶ πόνους, καὶ διατέλεσαι ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι
mei.
μου.

Cap. 21.

[1]Erbũ qđ factũ est ad hieremiã a dño
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
qñ misit ad eũ rex sedechias pa
ὅτι ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν πα
schur filiũ melchie τ sophonias filiũ maasei
χὼρ υἱὸν μελχίου καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν
sacerdotẽ dicẽs. interroga p nobis dñm: qz
ἱερέα λέγων. ἐπερώτησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον, ὅτι βα
rex babylonis isurrexit cõtra nos: si faciat dñs
σιλεὺς βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ' ἡμᾶς, εἰ ποιήσει κύριος
scũm oĩa mirabilia sua: τ recedet
κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ ἀποστήσεται
a nobis. τ dixit ad eos hieremias: sic dice
ἀφ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἱερεμίας, οὕτως ἐρεῖ
tis ad sedechiã. hec dicit dñs dñs israel:
τε πρὸς σεδεκίαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
ecce ego cõuerto arma bellica q̃ in
ἰδοὺ ἐγὼ μεταστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ ἃ ἐν
manib9 vris: τ in dñb9 vos pugnatis in e
ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐ
is: aduersũ chaldeos q̃ obsederũt
τοῖς, πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεισμένους ἐν
vos extra murũ. τ cõgregabo eos in
μᾶς ἔξωθεν τοῦ τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὸ
mediũ ciuitatis hui9. τ debellabo vos ego
μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμήσω ὑμᾶς ἐγὼ
in manu mea extenta τ in brachio forti cũ
ἐν χειρί μου ἐκτεταμένῃ καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μι
furore τ ira τ idignatiõe magna. τ per
τὸ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου. καὶ πα
cutiã oẽs habitãtes in ciuitate ista
τάξω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
homines τ iumẽta in morte magna τ mo
ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀπο
rientur. τ post hec sic dicit dñs: ta
θανοῦνται. καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος, παρα
dã sedechiã regẽ iuda τ ser
δώσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα καὶ τοὺς παῖ
uos ei9 τ pplm q̃ derelictus est in ciui
δας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλελειμμένον ἐν τῇ πό
tate hac a morte τ a fame
λει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ
τ a gladio: in manus inimicor9 suor9
καὶ ἀπὸ τῆς μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν τῶν
ꝗrentiũ aiãs eor9. τ trucidabũt e
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ κατακόψουσιν αὐ
os in ore gladii. nõ parcã in eis τ
τοὺς ἐν στόματι μαχαίρας. οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ
nõ miserebor eor9. τ ad pplm hũc
οὐκ ἐλεήσω αὐτούς. καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον
dices: hec dicit dñs: ecce ego do9 vã
ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πρὸ προσ
em vĩam vite τ viã mor
που ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θα
tis. q̃ habitat i ciuitate hac: morie9 in
νάτου. ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανοῦμαι ἐν Ier.
fame τ in gladio: τ q̃ egredietur
λιμῷ καὶ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ὁ ἐκπορευόμενος 38.2

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.

vt tranſeat ad chaldeos q̄ obſede-
πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικό-
rāt vos. viuet ꝛ erit aia eius in ſpolia.
τας ὑμᾶς. ζήσεται καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς σκῦλα.
viuet: q̄ firmauī faciem meā ſup ciui-
ζήσεται, ὅτι ἐστήριξα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν πό-
tatē iſtam in mala ꝛ nō in bona dicit dñs: in
λιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά λέγει κύριος, εἰς
manus regis babylonis tradetur: ꝛ cō
χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος παραδοθήσεται, καὶ κα
buret eam in igne. dom⁹ regio iuda
τακαύσει αὐτὴν ἐν πυρί. ὁ οἶκος βασιλέως ἰούδα
audite verbū dñi dom⁹ dauid. hec dicit do
ἀκούσατε λόγον κυρίου οἶκος δαυίδ. τάδε λέγει κύ
min⁹. iudicate mane iudiciū ꝛ dirigite ꝛ libe
ριος. κρίνατε πρωΐ κρίμα καὶ κατευθύνατε καὶ ἐξέ
rate direptum de manu calūniātis eum. ne
λεσθε ἡρπασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. ἵνα μὴ
nō accēdat ſicut ignis ira mea ꝛ ſuccendetur: ꝛ nō
μὴ ἀναφθῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργή μου καὶ καυθήσεται, καὶ οὐκ
est q̄ extinguat. ecce ego ad te hītantem val
ἔσται σβέσων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπί σὲ τὴν κατοικοῦσαν τὴν κοι
lem ſor cāpeſtrē dicentes: dō terrebit
λάδα σὲ τὴν πεδινὴν τοὺς λέγοντας, τίς πλήσει
nos: aut dō ingrediet in habitaculā nr̄m:
ἡμᾶς; ἢ τίς εἰσελεύσεται εἰς τὸ κατοικητήριον ἡμῶν;
ꝛ visitabo ſup vos ꝛ ſuccendā ignem in ſil-
καὶ σκέψομαι ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυ-
ua eius. ꝛ deuorabit olo q̄ ī circuitu eius.
μῷ αὐτῆς. καὶ κατέσθιει πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς. Ca. 22

Hec dicit dñs: vade ꝛ deſcende in
Τάδε λέγει κύριος, πορεύου καὶ καταβήθι εἰς
domū regis iuda: ꝛ loqrīs illic ver
οἶκον τοῦ βασιλέως ἰούδα, καὶ λαλήσεις ἐκεῖ τὸν λό
bum hoc ꝛ dices. audi verbū dñi rex
γον τοῦτον καὶ ἐρεῖς. ἄκουε τὸν λόγον κυρίου βα-
iuda q̄ ſedes ſup thronū dauid tu ꝛ
σιλεὺς ἰούδα ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ σὺ καὶ οἱ
ſerui tui ꝛ pplūs tuus ꝛ q̄ ingrediuntur
παῖδές σου καὶ ὁ λαός σου καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι τὰς
Jnd. q̄ portas has. hec dicit dñs. facite iudiciū
πύλας ταύτας. τάδε λέγει κύριος. ποιεῖτε κρίμα
ꝛ iuſticiam. ꝛ liberate direptum de ma-
καὶ δικαιοσύνην. καὶ ἐξαιρεῖσθε ἡρπασμένον ἐκ χεῖ
nu calumniātis eum. ꝛ aduenam ꝛ pupillū ꝛ
ρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. καὶ πρόσηλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
viduā ne vi oppimatis ꝛ ne ſpie agatis. ꝛ ſā-
χήραν μὴ καταδυναστεύητε καὶ μὴ ἀσεβεῖτε. καὶ αἷ
guinē inocētē ne effūdatis ī loco iſto: q̄ ſi
μα ἀθῷον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι ἐὰν
facietes feceritis verbū iſtud: ꝛ ingredi-
ποιοῦντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον, καὶ εἰσελεύ-
entur q̄ portas dom⁹ huius regēs
σονται ἐν ταῖς πύλαις τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς
ſedentes ſup thronū dauid ꝛ aſcendentes ī currib⁹
καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἁρμά
ꝛ equis ipi ꝛ ſerui eor̄ ꝛ
των καὶ ἵπποις αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ ὁ
pplūs eor̄. ſi aūt nō feceritis verba hec:
λαὸς αὐτῶν. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε τοὺς λόγους τούτους,
ipmetipm iurauī dicit dñs. q̄ in ſolitudinē
κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα λέγει κύριος. ὅτι εἰς ἐρήμωσιν
erit dom⁹ hec. q̄ hec dicit dñs cōtra
ἔσται ὁ οἶκος οὗτος. ὅτι τάδε λέγει κύριος κατὰ τοῦ
domū regis iuda. galaad tu mihi ꝓncipiū li-
οἴκου βασιλέως ἰούδα. γαλαὰδ σύ μοι ἀρχὴ τοῦ λι
bani. ſi nō poſuero te deſertū ciuitates nō habitā
βάνου. ἐὰν μὴ θῶ σε ἔρημον πόλεις μὴ κατοικήσιμοι
das: ꝛ iducā ſup te vir interficientē
σας, καὶ ἐπάξω ἐπὶ σὲ ἄνδρα ὀλοθρεύοντα

Trāsla. B. Vie.

[b]& tranſfugerit [c]ad [d]chal-
deos [e]qui obſident [f]vos:
[g]viuet: [h]& erit [i]ei [k]anima
ſua [l]quaſi ſpolium. ∞∞∞
[m]Poſui [n]ei [o]facie meā [p]ſup
ciuitatē [q]hanc [r]in malum
[s]& nō [t]in bonum: [u]ait [x]do-
minus. [y] In manu [z]regis
[a]babylonis [b]dabitur: [c]&
exuret eā [d]igni. [e]Et domu
[f]regis [g]iuda. [h]Audite [i]ver-
bum [k]domini [l]domus ∞∞
[m]dauid. [n]Hec [o]dicit [p]dñs.
[q]Iudicate [r]mane ∞∞∞∞∞
[s]iudiciū: [t]& eruite [u]vi op-
preſſum [x]de manu [y]calūniā
tis: [z]ne forte [a]egrediatur
[b]vt ignis [c]indignatio mea
[d]& ſuccēdatur: [e]& nō ſit [f]q
extinguat [g]ꝓpter [h]malicia
[i]ſtudiorū vr̄or̄. [k]Ecce ego
[l]ad te [m]hītatricē [n]vallis [o]ſo
lide atq; [p]cāpeſtris: [q]ait do
min⁹: [r]q dicitis [s]qs [t]pcutiet
[u]nos [x]& qs [y]ingredietur [z]do
mus noſtras? [a]Et viſitabo
[b]ſup vos [c]iuxta fructū [d]ſtu
diorū vr̄or̄um: [e]dicit [f]dñs:
[g]& ſuccendam [h]ignem [i]in
ſaltu ei⁹ & deuorabit [k]oia
[l]in circuitu eius. 22.

Hec [a]dicit [b]dñs. [c]Deſcē
de in [d]domum [e]regis
[f]iuda: [g]& loqueris [h]ibi [i]ver
bum [k]hoc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[l]& dices. [m]Audi [n]verbum
[o]domini [p]rex [q]iuda ∞∞∞∞
[r]qui ſedes [s]ſup [t]ſolium [u]da
uid [x]tu [y]& ſerui tui ∞∞∞∞
[z]& popl⁹ tuus [a]qui ingre
dimini [b]per portas [c]iſtas.
[d]Hec [e]dicit [f]dñs. [g]Facite [h]iu
dicium [i]& iuſticiam ∞∞∞∞
[k]& liberate [l]vi oppreſſū
[m]de manu [n]calūniatoris [o]&
aduenā & [p]pupillū & viduā
[q]nolite [r]contriſtare [s]neq;
[t]opprimatis iniq̄ [u]& ſāgui
nē [x]inocentē [y]ne [z]effunda
tis [a]in loco [b]iſto. [c]Si [d]eni [e]fa
cietes [f]feceritis [g]verbū [h]iſtū
[i]ingrediēt [k]per portas
[l]domus [m]huius [n]reges ∞∞
[o]ſedētes [p]de genere [q]dauid
[r]ſup [s]thronū eius & [t]aſcē-
dentes [u]currus [x]& equos
[y]ipſi [z]& ſerui [a]& ppl⁹ eor̄.
Quod [b]ſi [c]non [d]audieritis
[e]verba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]hec [g]in memetipſo [h]iura
ui [i]dicit [k]dñs: quia ∞∞∞∞
[l]in ſolitudinem [m]erit [n]do-
mus [o]hec. [p]Quia [q]hec ∞∞
[r]dicit [s]dominus [t]ſuper [u]do
mum [x]regis [y]iuda. ∞∞∞∞
[z]Galaad [a]tu [b]mihi [c]caput
[d]libani. [e]Si ∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]nō [g]poſuero te [h]ſolitudi
nē: [i]vrbes [k]inhabitabiles.
[l]Et ſanctificabo [m]ſuper te
[n]interficientem ∞∞∞∞∞

Text. heb. biere. xxij. Pritiua. heb.

צור צוּר וְנָפַל עַל הַבַּשְׁדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם
הָיָה וְחָיְתָה לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל: כִּי
שום פָּנָה שָׂמְתִּי פָנַי בָּעִיר הַזֹּאת לְרָעָה
דרך וְלֹא לְטוֹבָה נְאֻם יְהוָה בְּיַד מֶלֶךְ
נתן בָּבֶל תִּנָּתֵן וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ: וּלְבֵית
מֶלֶךְ יְהוּדָה שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה:
דין דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה דִּינוּ לַבֹּקֶר
שפט נצל מְשַׁפָּט וְהַצִּילוּ גָּזוּל מִיַּד עֹשֵׁק
גזל עשק פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין
יצא יתם מְכַבֶּה מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם: הִנְנִי
כבה פנה אֵלַיִךְ יֹשֶׁבֶת הָעֵמֶק צוּר הַמִּישׁוֹר
ירש עלל נְאֻם יְהוָה הָאֹמְרִים מִי יֵרֵת עָלֵינוּ
ישר נתת וּמִי יָבֹא מְעוֹנוֹתֵינוּ: וּפָקַדְתִּי
בוא עון עֲלֵיכֶם כְּפִרְי מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה
פרה עלל וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּיַעְרָהּ וְאָכְלָה כָּל
נית סְבִיבֹתֶיהָ:
סבב Cap. xxij. כֹּה אָמַר יְהוָה רֵד בֵּית מֶלֶךְ
ירד יְהוּדָה וְדַבֶּרְתָּ שָׁם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה:
וְאָמַרְתָּ שְׁמַע דְּבַר יְהוָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
הַיֹּשֵׁב עַל כִּסֵּא דָּוִד אַתָּה וַעֲבָדֶיךָ
בוא וְעַמְּךָ הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה:
עשה שפט כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשׂוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
גזל נצל וְהַצִּילוּ גָזוּל מִיַּד עָשׁוּק וְגֵר יָתוֹם
עשק גור וְאַלְמָנָה אַל תּוֹנוּ אַל תַּחְמְסוּ וְדָם
יתם נקי נָקִי אַל תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה: כִּי
חמס נכה אִם עָשֹׂה תַּעֲשׂוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
שפך קום וּבָאוּ בְשַׁעֲרֵי הַבַּיִת הַזֶּה מְלָכִים
עשה בוא יֹשְׁבִים לְדָוִד עַל כִּסְאוֹ רֹכְבִים
רכב בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים הוּא וַעֲבָדָו וְעַמּוֹ:
שבע וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶת הַדְּבָרִים
שבע הָאֵלֶּה בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְהוָה כִּי
היה לְחָרְבָּה יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה: כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה עַל בֵּית מֶלֶךְ יְהוּדָה
גִּלְעָד אַתָּה לִי רֹאשׁ הַלְּבָנוֹן אִם
שית דבר לֹא אֲשִׂיתְךָ מִדְבָּר עָרִים לוֹא
עיר יָשַׁב נוֹשָׁבָה: וְקִדַּשְׁתִּי עָלֶיךָ מַשְׁחִתִים
שחת

Pritiua.heb. Ter.heb.biere.xxij. Trâsla.B.Vie. Trâs.Gre.lxx.cũ iter⁹latina.

אִישׁ	ᵃvirũ'& arma eius:'& succidẽt'electas'cedros tuas:	τ securim eius. τ succidẽt electas	
וְכֵלָיו	ᵇ& precipitabũt'in'ignẽ:	καὶ τὸν πέλεκυν αὐτοῦ· καὶ ἐκκόψουσιν τὰς ἐκλεκτάς	
וְזָרְתּוֹ	ᶜ& ptransibũt'gẽtes'multe'per'ciuitatem'hãc: '&	cedros tuas τ inficiẽt in ignẽ: τ ptrans	
מִבְחַר	ᵈdicet'vnusquisq; ooooooo	κέδρους σου καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς τὸ πῦρ, καὶ διελεύσον	
וְהִפִּילוּ	ᵉproximo suo.'Quare'fecit'dominus'sic ooooooo	bũt gẽtes multe p ciuitatẽ hãc: τ dicẽt vn⁹	
עַל	ᶠciuitati'huic'grandi?' Et	ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, διατί ἐποίησεν κύ	
הָאֵשׁ	ᵍrespondebunt.'Eo q̃ oo	min⁹ sic ciuitati huic magne! τ dicẽt:	Deut. 29.d. 3.Re. 9.d.
וְעָבְרוּ	ʰdereliquerint'pactum	ριος οὕτως τῇ πόλει ταύτῃ τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐροῦσιν,	
גּוֹיִם	ⁱdomini'dei sui: ooooooo	eo q̃ reliquẽt testamẽtũ dñi dei sui	
רַבִּים	ᵏ& adorauerint'deos'alienos:'& seruierint eis. ooo	ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν	
עַל	ˡNolite'flere'mortuum	τ adorauerũt deos alienos τ seruierũt eis	
הָעִיר	ᵐnec'lugeatis'sup eũ'flet	καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλοτρίοις καὶ ἐδούλευσαν αὐ	
הַזֹּאת	ⁿu.ᵒPlangite eũ ᵖq egredi	τοῖς. ne flcatis mortuũ: neq; lugeatis eũ.	
וְאָמְרוּ	tur.'qa'nõ'reuertetur'vl	τοῖς· μὴ κλαίετε τὸν τεθνηκότα, μὴ δὲ ὀρηνεῖτε αὐτόν.	
אִישׁ	tra:ᵖnec videbitᵇterrãᵍnatiuitatis sue.'qa'hecᵇdicit	plangite fletu egredientẽ: q̃ nõ reuerte	
אֶל	ʳdñs'ad'sellũ'filiũ'iosie	κλαύσατε κλαυθμῷ τὸν ἐκπορευόμενον, ὅτι οὐκ ἐπιστρέ	
רֵעֵהוּ	ˢregem'iuda ooooooooooo	tur vltra τ nõ videbit terrã patrie sue: q̃	
וְעַל	ᵗqui regnauit'pro'iosia	φει ἔτι καὶ οὐ μὴ ἴδῃ τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ, διότι	
כָּכָה	ᵘpatre suo:ᵛqui ooooooo	hec dicit dño ad sellũ filiũ iosie regẽ	
אָמַר	ʷegressus estˣde'loco'isto.	τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σελλὴμ υἱὸν ἰωσίαν βασιλέα τῆς	
יְהוָה	ʸNon'reuertetur ooooooo	iuda: q̃ regnauit p iosia pfe e	
אֶל	ᶻhuc'amplius:'sed'in loco ad'quem'transtuli ooo	ἰουδαίας, ὃς ἐβασίλευσεν ὑπὲρ ἰωσίαν τοῦ πατρὸς αὐ	
שַׁלֻּם	ᵃᵃeum'ibi'morietur:'&	tuo:q̃ egressus ẽt de loco isto. nõ reuertet	
בֶּן	ᵃᵇterram'istam ooooooooo	τοῦ, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου τούτου· οὐκ ἀποστρέψει	
יֹאשִׁיָּהוּ	ᵃᶜnon'videbit'amplius.	illuc vltra: sed in loco vbi trãsmigrare fecerũt	
מֶלֶךְ	ᵃᵈVe'q edificat'domũ suã	ἐκεῖ ἔτι, ὅτι ἀλλὰ ἐν τῷ τόπῳ οὗ μετῴκισαν αὐτὸν	
יְהוּדָה	ᵃᵉin iniusticia:'& cenacula	illic morietꝫ. τ terrã ultrã nõ videbit ãplius.	
תַּחַת	ᵃᶠsua'nõ'iudicio.'Amicũ	ἐκεῖ ἀποθανοῦνται. καὶ τὴν γῆν ταύτην οὐκ ὄψεται ἔτι.	
יֹאשִׁיָּהוּ	ᵃᵍsuũ'opprimet'frustra:'&	o q̃ edificas domũ tuã nõ cũ iusticia τ	
אָבִיו	ᵃʰmercedem'nõ'reddet'ei.	ὦ ὁ οἰκοδομῶν οἰκίαν σου οὐ μετὰ δικαιοσύνης καὶ τὰ	
אֲשֶׁר	'Qui dicit:'edificabo'mihi'domũ'latã'& cenacula'spacioſa: q̃ aperit'ſibi	cenacula tua nõ in iudicio: apud cũ ꝓxim⁹ ego	
יָצָא	ᵃⁱfenestras:'& facit'laqͣaria	ὑπερῶά σου οὐκ ἐν κρίματι, παρ' αὐτῷ ὁ πλησίον ἐρ	
מִן	ᵃʲcedrina:'pingitꝫ'sinopide.ᵇNunquid regnabis	tur gratis τ mercedẽ eꝰ nõ reddet ei:	
הַמָּקוֹם	ᵃᵏquoniam'confers'te'cedro?'Pater tuus ooooooo	γαῖαν δωρεὰν καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἀποδώσει αὐ	
הַזֶּה	ᵃˡnunquid non'comedit	edificasti tibi domũ parmulã. cenacula ꝓce	
לֹא	ᵃᵐ& bibit'& fecit'iudiciũ	τῷ, ὡκοδόμησας σεαυτῷ οἶκον συμμέτρου· ὑπερῷα κεί	
יָשׁוּב	ᵃⁿ& iusticiã:'tunc cũ'bene	tilia distincta fenestris: τ cõgnata in cedro τ	
עוֹד	ᵃᵒerat'ei.'Iudicauit'causaꝫ	πύρινα διηλαμβία ὑρίσιν, καὶ ἐξυλωμβία ἐν κέδρῳ καὶ	
וְרָאָה	ᵃᵖpaupis'& egeni in'bonũ	linita sinopide.nũqd regnabis: q̃ tu cõcitas	
אֶת	ᵃᵠsuũ.' Nunqd nõ ideo q̃	κιχρισμένα μίλτῳ· μὴ βασιλεύσεις, ὅτι σὺ παροξύ	
אֶרֶץ	ᵃʳcognouit'me'dicit'dñs?	in achaz pfem tuã: nõ comedẽt τ nõ bibẽt.	
מוֹלַדְתּוֹ	ᵃˢTui'vero'oculi ooooooo	ὃς ἐν ἀχὰζ τῷ πατρί σου; οὐ φάγονται καὶ οὐ πίονται.	
כִּי	ᵃᵗ& cor'ad'auaritiam'&	melius erat te facere iudiciũ τ iusticiã bonã. nõ	
כֹה	ᵃᵘad'sanguinem ooooooooo	βέλτιον ἦν σοι ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην καλήν. οὐκ	
אָמַר	ᵃᵛinnocẽtem'fundendum	cognouerit nõ iudicauerit iudiciũ humili: neq; indi	
יְהוָה	ᵃʷ& ad'calumniam'& ad	ἔγνωσαν οὐκ ἔκριναν κρίσιν ταπεινῷ, οὐ δὲ κρί	
אַל	ᵃˣcursuꝫ mali'operis.' Pro	cũ pauperis.nõne hoc est ignorare te me dicit	
שַׁלֻּם	ᵃʸpterea'hec'dicit'domin?	σιν πενήτος. οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ μὲ γινῶναί σε ἐμὲ λέγει	
בֶּן	ᵃᶻad'ioachim'filium'iosie	dño: ecce nõ sunt oculi tui recti: neq; cor	
יֹאשִׁיָּהוּ	ᵇᵃregem'iuda. ooooooooooo	κύριος; ἰδοὺ οὐκ εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοί σου εὐθεῖς, οὐδὲ ἡ καρ	
מֶלֶךְ	ᵇᵇNon'plangent'eum'ne	tuũ bonũ. sed ad auaritiã tuã τ ut effũ	
יְהוּדָה	ᵇᶜfrater'& ve'soror: ooooo	δία σου καλή. ἀλλ' εἰς τὴν πλεονεξίαν σου καὶ ὡς τὸ αἷ	
לֹא	ᵇᵈnon'cõcrepabunt'ei ve	nẽ inocẽtẽ effundas τ ad inicitateꝫ τ ad homicidiũ:	
יִסְפְּדוּ	ᵇᵉdomine'& ve'inclyte. oo	μα τοῦ ἐκχέαι καὶ εἰς ἀδικήματα καὶ εἰς φόνον, τοῦ	
לוֹ	ᵇᶠSepultura'asini'sepelie	vtfaciaꝫ ea. ꝓpter hoc hec dicit dño ad ioachim filiũ io	
הוֹי	ᵇᵍtur:'putrefactus'& proie	ποιεῖν ταῦτα. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κς ἐπὶ ἰωακεὶμ υἱὸν ἰω	Ezec. 34.f.
אָחִי	ᵇʰctus'extra'portas'hieru	sie regẽ iuda: ve sup holem hũc. nõ	
וְהוֹי	ᵇⁱsalem.' Ascende ooooooo	σίαν βασιλέα ἰούδα, οὐαὶ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον· οὐ	
אָחוֹת	ᵇʲlibanum'& clama:'& in	plãgent eũ o frater. neq; flebunt	
סְפֹד	ᵇᵏbasan'da'vocem tuam:	μὰ κόψονται αὐτὸν ὦ ἀδελφέ, οὐ δὲ μὴ κλαύσονται	
לוֹ	ᵇˡ& clama'ad tranſeũtes:	eũ: ve mihi dñe τ ve mihi frater sepultura asini ſepe	
הוֹי	ᵇᵐquia'cõtriti ſunt'omnes	αὐτόν, οἵ μοι κύριε καὶ οἵ μοι ἀδελφὲ ταφὴν ὄνου ταφή	
אֲדוֹן		liek: putrefact⁹ ꝓiicict vltra portã hieruſa	
הוֹד		σεται, συντριβεὶς ἐρρύσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης Ἰερου	
כְּבוֹרַת		salem. ascẽde in libanũ τ clama. τ in	
חֲמוֹר		σαλὴμ· ἀνάβηθι εἰς τὸν λίβανον καὶ κέκραξον· καὶ εἰς	
יִקָּבֵר		basan da vocẽ tuã τ clama trans	
סָחוֹב		τὴν βασὰν δὸς τὴν φωνήν σου καὶ βόησον εἰς τὸ πέρα	
וְהֻשְׁלַךְ		mare: q̃ cõtriti sunt oẽs	
מֵהֲלְאָה		τῆς θαλάσσης, ὅτι συντρίβησαν πάντες	
לְשַׁעֲרֵי			
יְרוּשָׁלִָם			
עֲלִי			
הֲלְבָנוֹן			
וְצַעֲקִי			
וּבַבָּשָׁן			
תְּנִי			
קוֹלֵךְ			
וְצַעֲקִי			
מֵעֲבָרִים			
כִּי			
נִשְׁבְּרוּ			
כָּל			

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

amatores tui loquuti sũt ad te in ruina
οἱ ἐρασαί σου ἐλάλησαν πρὸς σὲ ἐν τῇ ταραχῇ σου
tua: ꝛ viristi: nõ audiã. hec via tua ab ado
σου, καὶ ἔφυγας, οὐκ ἀκουσομαι. αὕτη ἡ ὁδός σου ἐκ νε
lescẽtia tua. nõ audisti vocẽ meã. oẽs
ότητός σου. οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου. πάντας τοὺς
pastores tuos pascet ventus: ꝛ amatores tui in cap
ποιμένας σου ποιμανεῖ ἄνεμος. καὶ οἱ ἐρασταί σου ἐν αἰχ
tiuitatẽ egredient. q: tũc cõfunderis ꝛ ihonora
μαλωσίᾳ ἐξελεύσονται. ὅτι τότε αἰσχυνθήσῃ καὶ ἀτιμω
beris ab oĩbus amãtib⁹ te: q̃ hitas in
θήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν φιλούντων σε, κατοικοῦσα ἐν τῷ
libano nidificãs in cedris. igemisces cũ
λιβάνῳ ἐννοσσεύουσα ἐν ταῖς κέδροις · καταστενάξεις ἐν
venerint tibi dolores: dolores q̃si parturiẽtis. viuo ego di
τῷ ἐλθεῖν σοι ὀδύνας, ὡδῖνας ὡς τικτούσης. ζῶ ἐγὼ λέ
cit dñs. si exẽplo fuerit iechoniae filij ioachim
γει κύριος. ἐὰν ὑπόδειγμα γένηται ἰεχονίας υἱὸς ἰωακὶμ
rex iuda sigillũ in manu dex
βασιλεὺς ἰούδα ἀποσφράγισμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δε
tera mea. inde euellã te ꝛ tradã te in
ξιᾶς μου, ἐκεῖθεν ἐκσπάσω σε καὶ παραδώσω σε εἰς
manꝰ q̃rentiũ aiam tuã quos tu times a
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχήν σου ὧν σὺ ἐυλαβῇ ἀπὸ
facie eoꝝ: ꝛ in manus nabuchodonosor re
προσώπου αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ναβουχοδονοσὸρ βα
gis babylonie: ꝛ in manꝰ chaldeoꝝ.
σιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας τῶν χαλδαίων.
ꝛ plectam te ꝛ matrẽ tuã q̃ peperit
καὶ ἐκπερῶ σε καὶ τὴν μητέρα σου τὴν τεκοῦσάν
te in terrã ubi nõ natꝰ es ibi. ibi moriemini. in
σε εἰς γῆν οὐ οὐκ ἐτέχθης ἐκεῖ · ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε. εἰς
aũ terrã quã ip̃i desiderãt alabus suis illuc
δὲ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐυχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐκεῖ
nõ reuertent. ihonoratus ẽ iechonias q̃si vas cui⁹
οὐ μὴ ἐπιστρέψουσιν. ἀτιμώτατος ἰεχονίας ὡς σκεῦος οὗ
nõ ẽ vsus eius: q: piectꝰ est ꝛ eiectus est in terrã
οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ, ὅτι ἐξερρίφη καὶ ἐξεβλήθη εἰς γῆν
quã nesciebat. terra tra tra audi verbũ dñi. hec di
ἣν οὐκ ἤδει. γῆ γῆ γῆ ἄκουε λόγον κυρίου. τάδε λέ
cit dñs: scribe virũ istũ abdicatũ ho
γει κύριος, γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυστον ἄ
minẽ: q: nõ crescet de semine ei⁹
παιπον, ὅτι οὐ μὴ ἀνήσῃ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ
vir sedẽs sup thronũ dauid ꝛperũ vltra in
ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ ἄρχων ἔτι ἐν τῷ
iuda.
Ἰούδᾳ.

Ca.23.

Oὐαὶ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύον
tes oues pascue mee. ꝓpter hoc hec dicit
τες πρόβατα τῆς νομῆς μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει
dñs de⁹ israel ad pastores pascẽ
κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοὺς ποιμαί
tes ꝓpin meũ. ecce dispersistis oues
νοντας τὸν λαόν μου. ἰδοὺ διεσκορπίσατε τὰ πρόβα
meas ꝛ expulistis eas ꝛ nõ visitastis e=
τά μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐ
as: ecce ego vidicabo sup vos scẽm mala stu
τά, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐφ' ὑμᾶς κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπι=
dia ora. ꝛ ego suscipiã relis
τηδεύματα ὑμῶν. καὶ ἐγὼ ἐισδέξομαι τοὺς καταλει
ctos ꝓpũ mei ab oĩ
πους τοῦ λαοῦ μου ἐκ πασῶν

Trãsla.B.Vie.

amatores tui. Locutꝰ sũ
ad te in abundantia tua:
dixistiꝰ nonꝛ audiã. Hec
estꝛ via tua
ab adolescẽtia tua: quia
nonꝛ audistiꝰ vocẽ meam.
Oẽsᵐ pastores tuosⁿ pa=
scetᵒ ventus: & amatores
tuiᵖ in captiuitatẽꝙ ibunt.
Etꝛ tunc confunderisˢ &
erubescesꝛ ab oĩ malicia
tuaᵗ q̃ sedes in libanoᵛ &
nidificasʷ in cedris. Quõ
cõgemuistiˣ cũ veniẽssent
tibiʸ doloresᶻ q̃siᵃ doloresᵇ
parturiẽtis. Viuoᵉ ego
dicitᵈ dñsᵉ qaᶠ siᵍ fueritʰ iec=
chonias filiusᶦ ioachim
regisʲ iudaᵏ annulusˡ in
manuᵐ dextera mea: ooo
indeⁿ euellam eum. Et
dabo te in manum ooooo
ᵒqnerentiumᵖ animã tuã:
ᵐ& in manuᵍ quorumʳ tu
ˢformidas ᵗ faciem :ᵘ& in
manuᵛ nabuchodonosor
regisʷ babylõis:ˣ & in ma
nuʸ chaldeorũ. Et mittãᶻ
teᵃ &ᵇ matrem tuamᶜ que
genuit teᵈ in ooooooooooo
ᵉterramᶠ alienamᵍ in qua
natiʰ nonⁱ estis: ooooooo
ʲibiqꝫ moriemini. Et in
ᵏterram ooooooooooooo
ˡad quamᵐ ipsiⁿ leuantᵒ ani
mam suam ooooooooooo
ᵖvt reuertãturᑫ illuc: ʳnon
ˢreuertẽtur. Nunqd vas
fictile atqꝫ cõtritũᵗ virᵘ iste
iechonias. Nunquid oo
vasʷ absqꝫ oiˣ voluptate.
Quareʸ abiecti suntᶻ ipsi
ᵃ& semen eiusᵇ & proiecti
inᶜ terramᵈ quam ooooo
ignorauerũt. Terraᵉ ter
raᶠ terraᵍ audi ooooooooo
ʰsermonẽ ⁱ domini. Hec
dicitʲ dominus. Scribe
virumᵏ istumˡ sterilẽᵐ virũ q
ⁿin diebus suisᵒ nóᵖ prospe
rabitur. Necᑫ enimʳ eritˢ
de semine eiusᵗ virᵘ ooooo
ᵛqui sedeatʷ superˣ solium
ʸdauid: ᶻ & potestatem ha
beatᵃ vltraᵇ in iuda. 23.

VEᶜ pastoribusᵈ qui di
sperdũtᵉ & dilacerant
ᶠgregemᵍ pascue meeʰ di=
citⁱ dominus. Ideo oooo
ʲhecᵏ dicitˡ dominusᵐ deⁿ
ᵒisraelᵖ ad ooooooooooooo
ᑫpastoresʳ qui pascũtˢ po
populum meum. Vos oo
ᵗdisperſistisᵘ gregem meũ
ᵛ& eecistis eosʷ & non oo
ˣvisitastisʸ eos. Ecce ego
ᶻvisitaboᵃ super vos oooo
ᵇmaliciamᶜ studioꝝ vestro
rũ :ᵈ aitᵉ dominꝰ. Et ego
ᶠ congregabo ᵍ reliquias
ʰgregis meiⁱ de omnibus

Tex.heb.biere.xxiij.Pritiua.heb.

אָהַב שָׁלַה	מְאַהֲבַיִךְ דִּבַּרְתִּי אֵלַיִךְ בְּשַׁלְוָתַיִךְ	amatores tui. Locutꝰ sũ ad te in abundantia tua:
שָׁמַע	אָמַרְתְּ לֹא אֶשְׁמָע זֶה דַרְכֵּךְ	dixistiꝰ nonꝛ audiã. Hec estꝛ via tua
נָעַר	מִנְּעוּרַיִךְ כִּי לֹא שָׁמַעַתְּ בְּקוֹלִי כָּל	ooooooooooooo ꝛab adolescẽtia tua: quia nonꝛ audistiꝰ vocẽ meam.
רָעָה אָהַב	רֹעַיִךְ תִּרְעֶה רוּחַ וּמְאַהֲבַיִךְ בַּשֶּׁבִי	Oẽsᵐ pastores tuosⁿ pa= scetᵒ ventus: & amatores
שָׁבָה בּוּשׁ	יֵלֵכוּ כִּי אָז תֵּבוֹשִׁי וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל	tuiᵖ in captiuitatẽꝙ ibunt. Etꝛ tunc confunderisˢ &
כָּלַם רוּעַ	רָעָתֵךְ יוֹשֶׁבְתִּי בַּלְּבָנוֹן מְקֻנַּנְתִּי	erubescesꝛ ab oĩ malicia tuaᵗ q̃ sedes ᵘin libanoᵛ &
מָה	בַּאֲרִזִים מַה נַּחֲנַתְּ בְּבוֹא לָךְ	nidificasʷ in cedris. Quõ ˣcõgemuistiʸ cũ veniẽssent
חול יָלַד	חֲבָלִים חִיל כַּיּוֹלֵדָה חַי אֲנִי נְאֻם	ᶻtibiᵃ doloresᵇ q̃siᶜ doloresᵈ
יְהוָה כִּי אִם יִהְיֶה כָּנְיָהוּ בֶן יְהוֹיָקִים		ᵉparturiẽtis. Viuoᶠ ego
מֶלֶךְ יְהוּדָה חוֹתָם עַל יַד יְמִינִי כִּי		ᵍdicitʰ dñsⁱ qaʲ siᵏ fueritˡ ie=
מִשָּׁם אֶתְּקָנֵךְ וְנָתַתִּיךְ בְּיַד		chonias filiusᵐ ioachim
מְבַקְשֵׁי נַפְשֶׁךְ וּבְיַד אֲשֶׁר אַתָּה		ⁿregisᵒ iudaᵖ annulusᑫ in
יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם וּבְיַד בּוּכַדְרֶאצַּר		ʳmanuˢ dextera mea: ooo
מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד הַכַּשְׂדִּים וְהִטַּלְתִּי		ᵗinde euellam eum. Et
אֹתְךָ וְאֶת אִמְּךָ אֲשֶׁר יְלָדַתְךָ עַל		dabo teᵘ in manum ooooo
הָאָרֶץ אַחֶרֶת אֲשֶׁר לֹא יְלַדְתֶּם שָׁם		ᵛqnerentiumʷ animã tuã:
וְשָׁם תָּמוּתוּ וְעַל הָאָרֶץ		ˣ& in manuʸ quorumᶻ tu
אֲשֶׁר הֵם מְנַשְּׂאִים אֶת נַפְשָׁם		ᵃformidas ᵇ faciem :ᶜ& in
לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה לֹא יָשׁוּבוּ הֲעָצַב		manuᵈ nabuchodonosor
נִבְזֶה נֶפֶץ הָאִישׁ הַזֶּה כָּנְיָהוּ אִם		ᵉregisᶠ babylõis:ᵍ & in ma
כְּלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ מַדּוּעַ הוּטְלוּ הוּא		nuʰ chaldeorũ.ⁱ Et mittãʲ
וְזַרְעוֹ וְהָשְׁלְכוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר		teᵏ &ˡ matrem tuamᵐ que
לֹא יְדָעוּ אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ שְׁמְעִי		ⁿgenuit teᵒ in ooooooooooo
דְּבַר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה כְּתֻבוּ אֶת		ᵖterramᑫ alienamʳ in qua
הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי גֶּבֶר לֹא יִצְלַח		ˢnatiᵗ nonᵘ estis: ooooooo
בְּיָמָיו כִּי לֹא יִצְלַח מִזַּרְעוֹ אִישׁ		ᵛibiqꝫ moriemini. Et in
יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד וּמֹשֵׁל עוֹד		ʷterram ooooooooooooo
בִּיהוּדָה		ˣad quamʸ ipsiᶻ leuantᵃ ani
הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִצִים	Cap.xxiij	mam suam ooooooooooo
אֶת צֹאן מַרְעִיתִי נְאֻם יְהוָה לָכֵן		ᵇvt reuertãturᶜ illuc: ᵈnon
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל		ᵉreuertẽtur. Nunqd vas
הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת עַמִּי אַתֶּם		fictile atqꝫ cõtritũᶠ virᵍ iste
הֲפִצֹתֶם אֶת צֹאנִי וַתַּדִּחוֹם וְלֹא		ʰiechonias. Nunquid oo
פְקַדְתֶּם אֹתָם הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם		vasⁱ absqꝫ oiʲ voluptate.
אֶת רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה וַאֲנִי		ᵏQuareˡ abiecti suntᵐ ipsi
אֲקַבֵּץ אֶת שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל		ⁿ& semen eiusᵒ & proiecti
		inᵖ terramᑫ quam ooooo
		ʳignorauerũt. Terraˢ ter
		raᵗ terraᵘ audi ooooooooo
		ᵛsermonẽ ʷ domini. Hec
		dicitˣ dominus. Scribe
		virumʸ istumᶻ sterilẽᵃ virũ q
		ᵇin diebus suisᶜ nóᵈ prospe
		rabitur. Necᵉ enimᶠ eritᵍ
		de semine eiusʰ virⁱ ooooo
		ʲqui sedeatᵏ superˡ solium
		ᵐdauid: ⁿ & potestatem ha
		beatᵒ vltraᵖ in iuda. 23.
		Eᵍ pastoribusʳ qui di
		sperdũtˢ & dilacerant
		ᵗgregemᵘ pascue meeᵛ di=
		citʷ dominus. Ideo oooo
		ˣhecʸ dicitᶻ dominusᵃ deᵇ
		ᶜisraelᵈ ad ooooooooooooo
		ᵉpastoresᶠ qui pascũtᵍ po
		populum meum. Vos oo
		ʰdisperſistisⁱ gregem meũ
		ʲ& eecistis eosᵏ & non oo
		ˡvisitastisᵐ eos. Ecce ego
		ⁿvisitaboᵒ super vos oooo
		ᵖmaliciamᑫ studioꝝ vestro
		rũ :ʳ aitˢ dominꝰ. Et ego
		ᵗ congregabo ᵘ reliquias
		ᵛgregis meiʷ de omnibus

Pritiua.heb.	Tex.heb.biere.xxiij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū iter.latina.
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם		terris ad aquas eiecero eos illuc: & conuertā eos ad rura sua: & crescēt & multiplicabūtur: & suscitabo sup eos pastores: & pascent eos. Non formidabunt vltra: & non pauebūt: & nullus qretur ex numero dicit dñs. Ecce dies veniūt dicit dñs: & suscitabo dauid germē iustum: & regnabit rex: & sapiens erit: & faciet iudiciū & iusticiā in terra. In diebꝰ illis saluabitur iuda: & israel habitabit cōfidenter. Et hoc est nomē qd vocabūt eū: dñs iustus nr. Propter hoc ecce dies veniunt dicit dñs: & non dicent ultra viuit dominꝰ qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit dominus qui eduxit & adduxit semen domus israel de terra aquilonis: & de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc: & habitabūt in terra sua. Ad prophetas Contritū est cor meū in medio mei: cōtremuerūt oia ossa mea. Factus sū quasi vir ebrius: & qsi hō madidus a vino: a facie dñi & a facie verborum sanctorū eius: qa adulteris repleta est terra: qa a facie maledictionis luxit terra: arefacta sunt arua deserti. Factus est cursus eorum malus: & fortitudo eorum dissimulis. Propheta & sacerdos polluti sūt: & in domo mea iueni malū eorū: ait dñs. Idcirco via eorum erit qsi lubricū in tenebris: impellētur ei & corruēt in ea. Afferā enim sup eos mala: annum visitationis eorū ait dominus. Et in prophetis famarie vidi fatuitatē: & prophetabāt in baalim & decipiebāt ppm meū israel. Et in prophetis hierusalem vidi similitudinem adulterantium & iter mēdacii. Et cōfortauerūt manus pessimorū: vt non cōuerteretur vnusqsq; a malicia sua. Facti sūt mihi oēs vt sodoma: & hitatores ei qsi gomorra. Propēa hec dicit dñs exercituum ad	terrā ἡ erpuli eos illuc: τ restituam eos in τῆς γῆς ἐξωσα αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ κατασήσω αὐτοὺς ἐις pascua sua. τ crescent τ multiplicabunt: τὴν νομὴν αὐτῶν. καὶ αὐξηθήσονται καὶ πληυνθήσονται, τ suscitabo eis pastores ἡ pascent eos: καὶ ἀναςήσω αὐτοῖς ποιμένας οἳ ποιμανοῦσιν αὐτούς, τ nō formidabunt vltra neq; pauebunt neq; requi καὶ οὐ φοβηθήσονται ἔτι οὐδὲ πτοηθήσονται οὐδὲ ἐκλεί rent dicit dñs. ecce dies veniunt dicit dñs θήσονται λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ minꝰ: τ suscitabo dauid orientem iustū: τ re ριος, καὶ ἀναςήσω τῷ δαυὶδ ἀνατολὴν δικαίαν, καὶ βα gnabit rex τ intelliget τ faciet iudiciū τ σιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρῖμα καὶ iusticiam in tra. in diebus eius saluabi δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθή bitur iuda: τ israel habitabit cōfidēter: τ ἔσε σεται Ἰούδας, καὶ Ἰσραὴλ κατασκηνώσει πεποιθώς, καὶ hoc nomē eius ἡ vocabit eum dñs iosedech. τοῦτο γὰ ὄνομα αὐτοῦ ὁ καλέσει αὐτὸν κύριος Ἰωσεδέκ. ppt hoc ecce dies venīt dicit dñs: τ nō διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ οὐκ dicent vltra viuit dñs: ἡ eduxit dominꝰ israel de tra ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος, ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ γῆς egypti. sed viuit dñs ἡ adduxit τ cōgregauit ἀιγύπτου. ἀλλὰ ζῇ κύριος ὃς ἀνήγαγεν καὶ συνήγαγεν omne semen israel de tra aquilonis: τ de cun ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ, καὶ ἀπὸ πα ctis regionibꝰ ἡ erpulī sunt illuc: τ restituit σῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξώσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποκατέστησεν eos in locum suum. in ppheta cōtinuꝰ αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. ἐν τοῖς προφήταις συντε est cor meū: in me cōmota sūt oia ossa mea: θραύ ἡ καρδία μου, ἐν ἐμοὶ ἐσαλεύθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου, factꝰ sus ἡ ὡσεὶ vir cōtritus τ ὡσὶ homo ca ἐθρύλλει ὡς ἀνὴρ συντετριμμένος καὶ ὡσεὶ ἄπειρος συ ptus τ vino a facie dñi τ a fa πτόμενος ἀπὸ οἴνου ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προ cie eccl̄ie eius: qz adulterio repleta ē σώπου ὑπερηφανίας δόξης αὐτοῦ, ὅτι μοιχῶν ἐπλήσθη terra: qz a facie hoꝝ luxit terra: arefacta ἡ γῆ, ὅτι ἀπὸ προσώπου τούτων ἐπένθησεν ἡ γῆ, ἐξηράνθη sunt pascua deserti: τ factꝰ ē cursus eoꝝ ma σαν αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐγένετο ὁ δρόμος αὐτῶν πο lus: τ fortitudo eoꝝ nō sic: qz sacerdos τ ꝓphe νηρός, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν οὐχ οὕτως, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφή ta polluti sunt: τ in domo mea vidi malitiā eo τες ἐμολύνησαν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον πονηρίας αὐ rū dicit dñs. ꝓpter fiat via illoꝝ ipso τῶν λέγει κύριος. διὰ τοῦτο γενήθω ἡ ὁδὸς αὐτῶν αὐτοῖς in lubricū in caligie: τ supplantabūtur τ cor εἰς ὀλίσθημα ἐν γνόφῳ, καὶ ὑποσκελισθήσονται καὶ πε ruent in ea: qz iferam sup eos mala in anno σοῦνται ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐν ἐνιαυ visitatiōis eoꝝ dicit dñs. τ in ꝓphe τῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν λέγει κύριος, καὶ ἐν τοῖς προφή tis samarie vidi inīqtatē ꝓphetauerunt in ba tais σαμαρείας εἶδον ἀσεμήματα προεφήτευσαν ἐπὶ βα al: τ decepērunt ꝓplm meū israel. τ in ἀλ, καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἐν τοῖς ꝓphetis hierusalem vidi horribilia adulterātes τ προφήταις ἱερουσαλὴμ εἶδα φρικτὰ μοιχωμένους καὶ ambulantes in mēdacio: τ apphendentes ma πορευομένους ἐν ψεύδεσιν, καὶ ἀντιλαμβανομένους χεί nus malog: ne cōuerteretur vnusqsq; a ma ρῶν πονηρῶν, τοῦ μὴ ἐπιστραφῆναι ἕκαστον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ a sua mala. facti sunt mihi oēs qsi so αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. ἐγενήθησάν μοι πάντες ὡς σό doma τ hitantes eam qsi gomorra. ꝓpter δομα καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ὡσεὶ γόμορρα. διὰ τοῦ rea hec dicit dñs exercituum ad	
שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים רְפָה מְשׁוּבֹתֵיכֶם רְאוּ בָאנוּ אֵלֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ			
אָכֵן מִן הַגְּבָעוֹת שָׁקֶר הֲמוֹן הֶהָרִים אָכֵן בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ לִתְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל			
הַבֹּשֶׁת אָכְלָה אֶת יְגִיעֵי אֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם			
נִשְׁכְּבָה בְּבָשְׁתֵּנוּ וְתְכַסֵּנוּ כְלִמָּתֵנוּ כִּי לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ			
מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ			
אִם תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם תָּסִיר שִׁקּוּצֶיךָ מִלְּפָנַי וְלֹא תָנוּד			
וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי יְהוָה בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה וְהִתְבָּרְכוּ בוֹ גּוֹיִם וּבוֹ יִתְהַלָּלוּ			
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם נָכְרוּ לָכֶם נִיר וְאַל תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים			
הִמֹּלוּ לַיהוָה וְהָסִירוּ עָרְלוֹת לְבַבְכֶם אִישׁ יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ חֲמָתִי			
וּבָעֲרָה וְאֵין מְכַבֶּה מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם הַגִּידוּ בִיהוּדָה וְהַשְׁמִיעוּ בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְאִמְרוּ			
תִּקְעוּ שׁוֹפָר בָּאָרֶץ קִרְאוּ מָלֵא קְרָאוּ וְהַאֲסִפוּ וְנָבוֹאָה אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר			
שְׂאוּ נֵס צִיּוֹנָה הָעֻזּוּ אַל תַּעֲמֹדוּ כִּי רָעָה מֵבִיא מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר גָּדוֹל			
עָלָה אֲרִי מִסֻּבְכּוֹ וְנוֹשֵׁא גּוֹיִם נָסָע מִמְּקוֹמוֹ לָשׂוּם אַרְצְךָ לְשַׁמָּה עָרֶיךָ תִּהֶרַסְנָה			
מֵאֵין יוֹשֵׁב עַל כֵּן חִגְרוּ שַׂקִּים סִפְדוּ וְהֵילִילוּ כִּי לֹא שָׁב חֲרוֹן אַף יְהוָה מִמֶּנּוּ			
וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה יֹאבַד לֵב הַמֶּלֶךְ וְלֵב הַשָּׂרִים וְנָשַׁמּוּ הַכֹּהֲנִים			
וְהַנְּבִיאִים יִתְמָהוּ וְאָמַרְתִּי אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה אָכֵן הִנָּשֵׂא נָשָׂאתָ לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם			
לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְהִנִּיעַ חֶרֶב עַד הַנָּפֶשׁ בָּעֵת הַהִיא יֵאָמֵר לָעָם הַזֶּה			
וְלִירוּשָׁלַ͏ִם רוּחַ צַחָה שְׁפָיִים בַּדֶּרֶךְ בַּת עַמִּי לֹא לְזָרֶה וְלֹא לְבָרָה			
רוּחַ מָלְאָה מִמֶּנִּי עַתָּה גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר מִשְׁפָּטִים אִתָּם הִנֵּה כֶּעָנָנִים יַעֲלֶה			
וּכְסוּפָה מַרְכְּבֹתָיו קַלּוּ מִנְּשָׁרִים סוּסָיו אוֹי לָנוּ כִּי שֻׁדָּדְנוּ כַּסִּי רָעָה מֵרָע			
כַּבְּסִי מִלֵּךְ לִבֵּךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם לְמַעַן תִּוָּשֵׁעִי עַד מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ מַחְשְׁבוֹת אוֹנֶךָ			
כִּי קוֹל מַגִּיד מִדָּן וּמַשְׁמִיעַ אָוֶן מֵהַר אֶפְרָיִם הַזְכִּירוּ לַגּוֹיִם הִנֵּה הַשְׁמִיעוּ עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם			
נֹצְרִים בָּאִים מֵאֶרֶץ מֶרְחָק וְיִתְּנוּ עַל עָרֵי יְהוּדָה קוֹלָם כְּשֹׁמְרֵי שָׂדֶה סָבִיב הָיוּ עָלֶיהָ			
כִּי מָרְתָה הָיָה וְאַתָּה וְעַלִילוֹתַיִךְ עָשׂוּ לָךְ כָּזֹאת הִיא רָעָתֵךְ כִּי מָרָה כִּי נָגְעָה			
אֶל לִבֶּךָ מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי הֹמֶה לִי לֹא אַחֲרִישׁ כִּי קוֹל שׁוֹפָר נַפְשִׁי שָׁמַעַת			
הָרִיעָה מִלְחָמָה קָרְאוּ שֹׁבֶר עַל שֹׁבֶר נִקְרָאָה כִּי שֻׁדְּדָה כָל הָאָרֶץ פִּתְאֹם שֻׁדְּדוּ יְרִיעוֹתַי			
רָגַע קְלָעָי אֶרְאֶה עַד מָתַי אֶרְאֶה נֵס אֶשְׁמְעָה קוֹל שׁוֹפָר כִּי עַמִּי אִוֶּלֶת לִי אֹתִי			
לֹא יָדָעוּ בָּנִים סְכָלִים הֵמָּה וְלֹא נְבוֹנִים חֲכָמִים הֵמָּה לְהָרַע וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ			
רָאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה תֹהוּ וָבֹהוּ וְאֶל הַשָּׁמַיִם וְאֵין אוֹרָם			
רָאִיתִי אֶת הֶהָרִים וְהִנָּם רֹעֲשִׁים וְכָל הַגְּבָעוֹת הִתְקַלָּטוּ			
רָאִיתִי וְהִנֵּה אֵין הָאָדָם וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם נָדָדוּ			
רָאִיתִי וְהִנֵּה הַכַּרְמֶל מִדְבָּר וְכָל עָרָיו נִתָּצוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי חֲרוֹן אַפּוֹ			
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה שְׁמָמָה כָּל הָאָרֶץ וְכָלָה עֲשֶׂה לֹא אֲכַלֶּה			
עַל זֹאת תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְקָדְרוּ שָׁמַיִם מִמָּעַל יַעַן דִּבַּרְתִּי זָמַמְתִּי וְלֹא נִחַמְתִּי			
וְלֹא שַׁב מִפָּנֶיהָ מִקּוֹל פָּרָשׁ וְרוֹמֵה קֶשֶׁת כָּל הָעִיר נָסָה כָּל הָעִיר נָסָה			
בַּסְּבָכִים וּבְנֹקְרוֹת הַסְּלָעִים עָלוּ כָל הָעִיר עֲזוּבָה וְאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶם			
וְאַתְּ שְׁדוּדָה מָה תַּעֲשִׂי כִּי תַלְבְּשִׁי שָׁנִי כִּי תַעְדִּי עֲדִי זָהָב כִּי תִקְרְעִי בַפּוּךְ עֵינַיִךְ			
שָׁוְא הִתְיַפָּה מָאֲסוּ בָךְ מְבַקְשֵׁי נַפְשֵׁךְ			
כִּי קוֹל כְּחוֹלָה שָׁמַעְתִּי צָרָה כְּמַבְכֶּרֶת בַּת צִיּוֹן תִּפְרֹשׂ כַּפֶּיהָ הוֹי נָא לִי כִּי נָעָה נַפְשִׁי			
לַהֲרֹגִים			
שׁוּטוּ וְסִבְבוּ רְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלָ͏ִם וּרְאוּ נָא וְדִעוּ וּבַקְשׁוּ בִּרְחֹבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ			
אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֶּשׁ אֱמוּנָה וְאֶסְלַח לָהּ			
וְאִם חַי יְהוָה אִם לָכֵן לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּ			
יְהוָה הֲלֹא עֵינֶיךָ לֶאֱמוּנָה הִכִּיתָם וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם וְלֹא מָאֲנוּ קַבֵּל מוּסָר			
הֶחֱזִקוּ פְנֵיהֶם מִצּוּר מָאֲנוּ לָשׁוּב			
וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ רָשִׁים הֵמָּה נוֹאֲלוּ כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם			
אֵלְכָה לִּי אֶל הַגְּדֹלִים וַאֲדַבְּרָה אֲלֵיהֶם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם			
אַךְ הֵמָּה יַחְדָּו שָׁבְרוּ עֹל נִתְּקוּ מוֹסֵרוֹת			
עַל כֵּן הִכָּה אֲרִי מִיַּעַר יְאֹבְדֵם זְאֵב עַרְבוֹת יְשָׁדְדֵם נָמֵר שֹׁקֵד עַל עָרֵיהֶם			
כָּל הַיֹּצֵא מֵהֵנָּה יִטָּרֵף כִּי רַבּוּ פִשְׁעֵיהֶם עָצְמוּ מְשׁוּבוֹתֵיהֶם			
עַל מָה אסלח לָךְ בָּנַיִךְ עֲזָבוּנִי וַיִּשָּׁבְעוּ בְּלֹא אֵל הִשְׂבַּעְתִּים וַיִּנְאָפוּ וּבְבֵית זוֹנָה יָגוֹרוּ			
סוּסִים מְשֻׁבָּחִים הָיוּ זֹלְלִים בַּבֹּקֶר אִישׁ אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ צָהָלוּ			
עַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה וְאִם בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי			
עֲלוּ בְשֻׁרֹתֶיהָ וְשַׁחֲתוּ אַךְ כָּלָה לֹא תַעֲשׂוּ הָסִירוּ נְטִישֹׁתֶיהָ כִּי לֹא לַיהוָה הֵמָּה			
כִּי בָגְדוּ בִי בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה נְאֻם יְהוָה			
כִּחֲשׁוּ בַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֹא הוּא וְלֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה וְחֶרֶב וְרָעָב לֹא נִרְאֶה			
וְהַנְּבִיאִים יִהְיוּ לָרוּחַ וְהַדִּבֶּר אֵין בָּם כֹּה יֵעָשֶׂה לָמוֹ			
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוִה צְבָאוֹת יַעַן דִּבַּרְכֶם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה הִנֵּה נֹתֵן דְּבָרַי בְּפִיךָ			

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

pphetas ecce ego cibo eos absinthio: τ
τοὺς προφήτας ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ἀψίνθιον, καὶ
potabo eos aq amara: q; a pphetis ie
ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ πικρόν, ὅτι ἀπὸ τῶν προφητῶν ἐξ
rusalē egressa ē pollutio oi terre. sic dicit
ἐρουσαλὴμ ἐξῆλθεν μολυσμὸς πάσῃ τῇ γῇ. οὕτως λέγει
dñs omīp: ne audiatis verba p=
κύριος παντοκράτωρ, μὴ ἀκούετε τοὺς λόγους τῶν προ
phetaꝝ pphetantiū vobis. q; vanā faciūt ipi
φητῶν τῶν προφητευόντων ὑμῖν· ὅτι ματαιοῦσιν αὐτοὶ
uisionē a corde coꝝ. loquūt τ nō de ore
ὅρασιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν λαλοῦσιν καὶ οὐκ ἀπὸ στόματος
dñi dicūt abiicientib⁹ verbū
τοῦ κυρίου λέγουσιν τοῖς ἀπωθουμένοις λόγον
dñi. pax erit vobis: τ oībus ābulanti=
κυρίου· εἰρήνη ἔσται ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομέ
bus voluntatib⁹ suis. omni ābulanti in erro=
νοις τοῖς θελήμασιν αὐτῶν· παντὶ πορευομένῳ ἐν πλάνῃ
re cordis sui nō veniēt sup te mala: qui dixerit
τῆς καρδίας αὐτοῦ οὐχ ἥξει ἐπ' σὲ κακά, ὅτι τίς ἔστη
in substātia dñi τ vidit τ audiuit sermonē e=
ἐν ὑποστάσει κυρίου καὶ ἴδοι καὶ ἄκουσεν τὸν λόγον αὐ
ius? q⁹ auribꝰ percipit τ audiuit? ecce cōmotio a
τοῦ; τίς ἐνωτίσατο καὶ ἄκουσεν; ἰδοὺ σεισμὸς παρὰ
dñi τ ira egreditur in cōmotionē. cōuer=
κυρίου καὶ ὀργὴ ἐκπορεύεται εἰς συσσεισμόν· συστρέφε=
sa in impios veniet: τ nō reuertetur fu
μένη ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἥξει, καὶ οὐκ ἀποστρέψει ὀργὴ θυ=
ror dñi donec faciat illud τ donec suscitet il=
μὸς κυρίου ἕως ἂν ποιήσῃ αὐτὸ καὶ ἕως ἂν ἀναστήσῃ αὐ
lud a conatu cordis sui. i nouissimis
τὸ ἀπὸ ἐγχειρήματος καρδίας αὐτοῦ. ἐν ἐσχάταις
3.14.c. Jerēie. 23.c. ἡμέραις νοήσουσιν αὐτά· ἐγὼ ἀπέστειλον τοὺς
dieb⁹ itelligēt ea. nō mittebam
προφήτας, καὶ αὐτοὶ ἔτρεχον· ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς
pphetas: τ ipi currebant. nō loquut⁹ sū ad
eos: τ ipi pphetabant. τ si stetiss
αὐτούς, καὶ αὐτοὶ προεφήτευον· καὶ εἰ ἔστη
sent in substātia mea τ audissent verba mea: τ
σαν ἐν ὑποστάσει μου καὶ ἤκουσαν τῶν λόγων μου, καὶ
pplm meū auertissent a malis studi=
ἂν λαὸς μου ἂν ἀπέστρεφον ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτη=
is suis. deus appropīquo ego sum dicit dñs:
δευμάτων αὐτῶν· θεὸς ἐγγίζων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος,
τ nō deꝰ de longe. si abscondet homo in ab=
καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν· ἐὰν κρυβήσεται ἄνθρωπος ἐν κρυ
scōditis τ ego nō videbo eum: dicit dñs. nūqd nō
φαίοις καὶ ἐγὼ οὐκ ὄψομαι αὐτόν, λέγει κύριος· μὴ οὐ=
celum τ trā ego ipleo: dicit dñs.
χὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πλήρω, λέγει κύριος·
audiui q̄ loquūtur pphetę q̄ pphetant in
ἤκουσα ἃ λαλοῦσιν οἱ προφῆται ἃ προφητεύουσιν ἐπὶ
nole meo mēdacia dicētes: somniaui somi=
τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ λέγοντες, ἐνυπνιασάμην ἐνυ
nū: vsquequo erit in corde pphetaꝝ
πνιον, ἕως ποτὲ ἔσται ἐν καρδίᾳ τῶν προφητῶν τῶν
pphetantiū mēdacia: τ cū pphetant ip=
προφητευόντων ψευδῆ, καὶ ἐν τῷ προφητεύειν αὐ=
si voluntatem cordis eoꝝ cogi=
τοὺς τὰ ἐνυπνιασμὰ τῆς καρδίας αὐτῶν τῶν λογίζε=
tantiū vt obliuiscāt nominis mei in
σθαι τοῦ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ὀνόματός μου ἐν τοῖς
somnijs suis q̄ narrabant vnusquisq; ad pri=
ἐνυπνίοις αὐτῶν ἃ διηγοῦντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλη=
mū suū. sicut obliti sunt pres eoꝝ
σίον αὐτοῦ. καθότι ἐπελάθοντο οἱ πατέρες αὐτῶν
nominis mei in baal. pphēta in quo
τοῦ ὀνόματός μου ἐν τῇ βααλ. ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ
somniū est: narret somniū suū: τ in q̄
ἐνύπνιόν ἐστι, διηγησάσθω τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ, καὶ ἐν ᾧ

Trāsla.B.Vie.

prophetas. b Ecce ego ci
babo eos absintio: cccc
& potabo eos felle. q A
ccccccccccccccccccccccc
pphetis eni hierusalem
egressa est pollutio sup
oem terram. s Hec dicit
dñs exercituū. p Nolite
audire verba pphetarū
qui prophetant cccccccc
vobis & decipiunt vos.
Visionem ccccccccccc
cordis sui loquūtur nō
de ore dñi. c Dicunt cccc
his qui blasphemāt me:
locutus est dñs: b pax cc
erit vobis: c & oibus qui
ambulant in prauitate
cordis sui dixerunt: nō
veniet super vos malū.
f Quis enim affuit in cō
silio domini & vidit ccc
& audiuit sermonē eius?
Quis cōsiderauit verbū
illius & audiuit? e Ecce tur
bo dñice indignationis
egredietur & tempestas
erumpens super caput
impiorū veniet. f Non
reuertetur furor dñi
vsq; dum faciat & vsq;
duz cōpleat cogitatione
cordis sui. b In nouissi=
mis dieb⁹ intelligetis cō
silium eius. s Non mitte=
bam prophetas & ipsi ccc
currebant: non loque
bar ad eos: & ipsi cccc
pphetabāt. s Si stetissent
in cōsilio meo & nota fe
cissent verba mea popło
meo b auertissent vtiq; eos
a via sua mala & cogita
tionib⁹ suis pessimis. Pu=
tas ne de⁹ e vicino ego
sum dicit dñs: m & nō de⁹
de longe? f Si occultabi=
tur vir in absconditis: cc
& ego non videbo eum
dicit dñs? Nunquid cco
non celum & terrā ego
implebo cccccccccccccc
dicit dominus? Audiui
que cccccccccccccccccc
dixerunt prophete pro
phetantes in nomie meo
mēdaciū atq; dicentes.
Sōniaui somniaui. V sq;
quo istud est in corde p
phetarum vaticinantiū
mendaciū & pphetantiū
seductiones cordis sui?
Qui volunt facere vt ob
liuiscatur pplus me nois
mei ppter somnia eorū
que narrāt vnusquisq;
ad proximū suum sicut
obliti sunt patres eorū
nois mei propter baal.
Propheta qui habet cc
somnium narret somi=
nium: & qui ccccccccccc

Ter.heb.biere.xxiij.Pritiua.heb.

נְאֻם יְהוָה הִנְנִי מַאֲכִיל אֹתָם לַעֲנָה
וְהִשְׁקִתִּים מֵי רֹאשׁ כִּי מֵאֵת
נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַם יָצְאָה חֹנְפָה לְכָל
הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֶל
תִּשְׁמְעוּ עַל דִּבְרֵי הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים
לָכֶם מַהְבְלִים הֵמָּה אֹתָכֶם חִזּוֹן
דִּבֶּר פִּיהוָה׃ אָמוֹר לְמְנַאֲצַי דָּבָר יְהוָה שָׁלוֹם
יִהְיֶה לָכֶם וְכָל הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת
לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה׃
כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וַיִּרְא
וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרוֹ מִי הִקְשִׁיב דְּבָרִי
וַיִּשְׁמָע׃ רִגְזַת סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה
יֹצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ
חֹל שׁוּב דְּשָׁעִים יָחוּל׃ לֹא יָשׁוּב אַף יְהוָה
עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת לִבּוֹ
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה׃
לֹא שְׁלַחְתִּי אֶת הַנְּבִיאִים וְהֵם
רָצוּ לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם
נִבָּאוּ׃ וְאִם עָמְדוּ בְּסוֹדִי וְיַשְׁמִיעוּ
דְבָרַי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם
רָעָה וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם׃ הָאֵל
מְקָרֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי
מֶרָחֹק׃ אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים
וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא
נְאֻם יְהוָה׃ שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר
אָמְרוּ הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי
שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלָמְתִּי׃ עַד
מָתַי הֲיֵשׁ בְּלֶב הַנְּבִאִים נִבְּאֵי
הַשֶּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַרְמִית לִבָּם׃
הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי שְׁמִי
בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ
לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת
שְׁמִי בַּבַּעַל׃ הַנָּבִיא אֲשֶׁר אִתּוֹ
חֲלוֹם יְסַפֵּר חֲלוֹם וַאֲשֶׁר דְּבָרִי

Pritiua.heb. Ter.heb.biere.xxiij. Trāsla.B.Vie. Trāſl.Gre.lxx.cū iter.latina.

אִתּוֹ דִּבַּר דְּבָרִי אֶמֶת מַה לַּתֶּבֶן דַּבַּר
אֶת הַדָּבָר נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא כֹה דְּבָרִי
כָּאֵשׁ נְאֻם יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע
סְלַעִים לָכֵן הִנְנִי עַל הַנְּבִיאִם נְאֻם
יְהוָה מְנַנְּבֵי דְּבָרַי אִישׁ מֵאֵת נֹגֵב
רֵעֵהוּ הִנְנִי עַל הַנְּבִיאִים נְאֻם
יְהוָה הַלֹּקְחִים לְשׁוֹנָם וְיִנְאֻמוּ נְאֻם לָשׁוֹן נָאַם
הִנְנִי עַל נִבְּאֵי חַלְמוֹת שָׁקֶר נְאֻם
יְהוָה וַיְסַפְּרוּם וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי סַפֵּר תַּעַה
בְּשַׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם וְאָנֹכִי לֹא
שְׁלַחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים וְהוֹעֵיל לֹא צָוָה כָּזֹל
יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה וְכִי
יִשְׁאָלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ הַנָּבִיא אוֹ שָׁאַל נָבָא
כֹהֵן לֵאמֹר מַה מַּשָּׂא יְהוָה וְאָמַרְתָּ נָשָׂא
אֲלֵיהֶם אֵת מַה מַּשָּׂא וְנָטַשְׁתִּי
אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה וְהַנָּבִיא וְהַכֹּהֵן
וְהָעָם אֲשֶׁר יֹאמַר מַשָּׂא יְהוָה
וּפָקַדְתִּי עַל הָאִישׁ הַהוּא וְעַל
בֵּיתוֹ כֹּה תֹאמְרוּ אִישׁ עַל פָּקַד
רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶל אָחִיו מָה עָנָה
יְהוָה וּמָה דִּבֶּר יְהוָה וּמַשָּׂא
יְהוָה לֹא תִזְכְּרוּ עוֹד כִּי הַמַּשָּׂא זָכַר
יִהְיֶה לְאִישׁ דְּבָרוֹ וַהֲפַכְתֶּם אֵת
דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵינוּ כֹּה תֹאמַר אֶל הַנָּבִיא
מָה עָנְךָ יְהוָה וּמָה דִּבֶּר יְהוָה עָנָה
וְאִם מַשָּׂא יְהוָה תֹּאמֵרוּ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן אֲמַרְתֶּם אֵת
הַדָּבָר הַזֶּה מַשָּׂא יְהוָה וָאֶשְׁלַח שָׁלַח
אֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ
מַשָּׂא יְהוָה לָכֵן הִנְנִי נָשֹׁא נָשָׂה
אֶתְכֶם נָשֹׂא וְנָטַשְׁתִּי אֶתְכֶם
וְאֶת הָעִיר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
וְלַאֲבוֹתֵיכֶם מֵעַל פָּנָי וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם פָּנָה נָתַן
חֶרְפַּת עוֹלָם וּכְלִמּוֹת עוֹלָם אֲשֶׁר עָלַם כָּלַם
לֹא תִשָּׁכַחְנָה שָׁכַח

habet sermonē meū: lo qtur sermonē meū vere. Quid paleis ad triticū dicit dñs? Nūqd nō verba mea sunt q̄si ignis dicit dñs? et q̄si malleus cōterens petrā? Propterea ecce ego ad prophetas ait domin' qui furantur verba mea vnuſquiſq; proximo ſuo. Ecce ego ad prophetas ait oooo dñs q aſſumunt linguas ſuas & aiunt dicit dñs. Ecce ego ad prophetas ſomniātes mēdaciū dicit dñs: qui narrauerunt ea & ſeduxerūt pplm meū in mēdacio ſuo & in miraculis ſuis: cū ego non miſiſſem eos: nec mandaſſem eis qui nihil oooo profuerunt populo dicit dominus. Si igitur interrogauerit te' pplus iſte: vel' propheta aut ſacerdos dicens: quod eſt onus domini? dices ad eos. Vos eſtis onus. Proiiciam quippe oooo vos' dicit dominus. Et propheta & ſacerdos ooo & populus qui' dicit onus domini oooooooooo viſitabo ſuper virum illum & ſuper oooooooooo domum eius. Hec dicetis vnuſquiſq; ad oooooo proximū & ad fratrem ſuum. Quid reſpondit dominus: & quid locutus eſt dñs? Et onus oooo dñi vltra non' memorabitur: quia onus oooooo erit vnicuiq; ſermo ſuus. Et peruertiſtis oooooooo verba dei viuentis dominī exercituum oooooo dei noſtri. Hec dices ad prophetam. oooooooooo Quid' reſpōdit tibi dñs: & quid locutus eſt dñs? Si autem onus dñi' dixeritis: propter hoc ooo hec dicit' dominus. Quia dixiſtis oooooooooooooo ſermonem iſtum onus dñi: & miſi oooooooooo ad vos dicens: nolite dicere oooooooooooooooooo onus domini: propterea ecce ego tollam oooo vos portans: & derelinquam vos oooooooooooo & ciuitatem quam dedi vobis oooooooooooooo & patribus veſtris a facie mea: & dabo vos in ooo opprobriū ſempiternū & in ignominiā eternā quę nunq̄ obliuione delebitur. 24.

ſermo me' ad eū: narret ſmonē meū ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν, διηγησάσθω τὸν λόγον μου in veritate. q̄d palea ad triticū? ſic ἐπ' ἀληθείας. τί τὸ ἄχυρον πρὸς τὸν σῖτον; οὕτως οἱ verba mea nonne verba mea ſicut ignis cōburēs dicit λόγοι μου-οὐχ οἱ λόγοι μου ὡσεὶ πῦρ φλέγον λέγει dñs: & ſicut ſecuris icidēs petram? ꝓpterea ecce κύριος, καὶ ὡς πέλεκυς κόπτων πέτραν; διὰ τοῦτο ἰδοὺ ego ad ꝓphetas dicit dñs de' q̄ fu ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος ὁ θεὸς τοὺς κλέ rātur verba mea vnuſq̄q a primo πτοντας τοὺς λόγους μου ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον ſuo. ecce ego ad ꝓphetas dicit dñs: αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος, emittentes ꝓphetiae linguę: & dormitā τοὺς ἐκβαλλοντας προφητείας γλώσσης, καὶ νυσταγ tes dormitationē ſuā. ecce ego ad ꝓphetas μοὺς αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας ꝓphetantes ſomnia mēdacia: & enarrabāt ea: τοὺς προφητεύοντας ἐνύπνια ψευδῆ, καὶ διηγοῦνται αὐτά, & ſeduxerunt ꝓplm meū in mēdaciis ſuis: καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν, & in erroribꝰ ſuis: & ego nō miſi eos καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐτῶν, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐ neq; mandaui eis: & vtilitate nō τοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ ὠφέλειαν οὐκ ꝓderunt ꝓplo huic dicit dñs: & ſi ὠφελήσουσιν τὸν λαὸν τοῦτον λέγει κύριος, καὶ ἐὰν interrogauerit te ꝓplo ille: vel' ſacerdos aut ꝓpheta di ἐρωτήσῃ σε ὁ λαὸς οὗτος, ἢ ἱερεὺς ἢ προφήτης λέ cens: q̄ aſſumptio dñi: & dices eis: quę γων, τί τὸ λῆμμα κυρίου; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ὑμεῖς eſtis aſſumptio: & alibi dñs dicit dñs: & ἐστὶ γὰρ λῆμμα, καὶ ἐρεῖ ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ ἐὰν ꝓpheta & ſacerdos & ꝓplo q̄ dixerit aſſump προφήτης καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λαὸς ὃς ἂν εἴπωσιν λῆμ tio dñi: & viciſcar hoīem illum & μα κυρίου, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ domū eius. q̄ ſic dicetis vnuſquiſq; ad τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὅτι οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ꝓximū ſuū: & vnuſquiſq; ad fratrē ſuū. q̄d locu πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· τί ἀπε tus eſt dñs? & quid locutus eſt dñs? Et onus κρίθη κύριος: & τί ἐλάλησεν κύριος, καὶ λῆμμα κυρίου non nominabit vltra: q̄ aſſūptio dñi erit οὐ μὴ ὀνομάσητε ἔτι, ὅτι τὸ λῆμμα κυρίου ἔσται τῷ homini ſermo eius: & peruertiſtis verba dei ἀνθρώπῳ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους τοῦ viuentis. ſic dicetis ad ꝓphetam: q̄d locutus ζῶντος· οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν προφήτην, τί ἐλάλη eſt dñs deus ni? ꝓpterea hec dicit dñs: σεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, eo q̄ dixiſtis ſmonē iſtum aſſumptio dñi: & ἀνθ' ὧν εἴπατε τὸν λόγον τοῦτον λῆμμα κυρίου, καὶ ἀ miſi ad vos dicēs: nō dicetis aſſūptio dñi. ꝓpterea ecce ego aſſumo & alibi πέστειλα πρὸς ὑμᾶς λέγων, οὐκ ἐρεῖτε λῆμμα κυ mini. ꝓpterea ecce ego aſſumo & alibi ρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ ἐάσω vos: & ciuitatē quā dedi vobis & pa ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ἣν δέδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πα tribus veſtris & dabo vos in opprobriū ſēpiternū: τράσιν ὑμῶν καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον, & ignominiā eternā: q̄ non obliuioni tradet. καὶ ἀτιμίαν αἰώνιον, ἥτις οὐκ ἐπιλησθήσεται. Ca.24.

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.

A Ostendit mihi dñs duos calathos ficuū po-
Ἔδειξέν μοι κύριος δύο καλάθους σύκων κεί-
sitos ante faciem tẽpli dñi: poſtq̃ trāſmi-
μένους κατὰ πρόσωπον ναοῦ κυρίου, μετὰ τὸ ἐκστῆ-
gre fecit nabuchodonoſor rex babylonis ie
σαι ναβουχοδονόσορ βασιλέα βαβυλῶνος τὸν Ἰε-
choniã filiũ ioachi regem iuda: t pri
χονίαν υἱὸν Ἰωακὶμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρ-
cipes t artifices t vinctos
χοντας καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς δεσμώτας
de hieruſalem. t adduxit eos in babylonem:
ἐξ Ἰερουσαλήμ· καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς Βαβυλῶνα,
calathus vnus ficuū bonaꝝ valde: ſicut fi-
ὁ κάλαθος ὁ εἷς σύκων χρηστῶν σφόδρα, ὡς τὰ σῦ-
cus tẽpeſtatis: t calathus alter ficuum
κα τὰ πρώϊμα, καὶ ὁ κάλαθος ὁ ἕτερος σύκων
malaꝝ valde: q̃ non comedẽtur pre malitia
πονηρῶν σφόδρα, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας
earum. t dixit dñs ad me: qd tu vides hiere
αὐτῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, Τί σὺ ὁρᾷς Ἱερε-
mia? t dixi: ficus: ficus bonas bonas
μία; καὶ εἶπα, σῦκα, τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ χρηστὰ
B valde. t malas: malas valde: q̃ nõ comedẽ-
λίαν. καὶ τὰ πονηρά, πονηρὰ λίαν, ἃ οὐ βρωθήσε-
tur pre malitia eaꝝ. t factũ ẽ verbũ dñi
ται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicens: hec dicit dñs dñs israel:
πρός με λέγων, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
ſicut ficus bone iſte: ſic cognoſcam
ὡς τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ ταῦτα, οὕτως ἐπιγνώσομαι
trãſmigratos iudeos: q̃s emiſi de
τοὺς ἀποικισθέντας Ἰουδαίους, οὓς ἐξαπέστειλα ἐκ
loco iſto in trã chaldeoꝝ in bona.
τοῦ τόπου τούτου εἰς γῆν Χαλδαίων εἰς ἀγαθά.
t firmabo oculos meos ſup eos in bo-
καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγα-
na: t reducam eos in trã hanc.
θά, καὶ ἀποκατασήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην.
t reedificabo eos t non deſtruã t planta-
καὶ ἀοικοδομήσω αὐτούς καὶ οὐ μὴ καθελῶ καὶ καταφυ-
bo eos t nõ euellã. t dabo eis cor
τεύσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω. καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν
C vt ſciant tẽi me: q̃ ego ſum dñs. t e-
εἰς τοῦ εἰδέναι αὐτούς ἐμέ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ ἔσον-
Infra. tũt mihi in pplm: t ego ero illis in deũ. q̃
31.b. ται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· ὅτι
cõuertentur ad me ex toto corde ſuo. t
ἐπιστραφήσονται ἐπ' ἐμὲ ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν· καὶ
ſicut ficus male q̃ nõ comedent̃ p ma
ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πο-
litia eaꝝ: hec dicit dñs: ſic tradam
νηρίας αὐτῶν, τάδε λέγει κύριος, οὕτω παραδώ-
ſedechiã regẽ iuda t pnci-
σω τὸν σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα καὶ τοὺς μεγι-
pes eius t reliquũ hierusalem
στᾶνας αὐτοῦ καὶ τὸ κατάλειπον Ἱερουσαλὴμ τοὺς
q̃ derelicti ſunt in trã iſta t habitã-
ὑπολελειμμένους ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοι-
tes in egypto: t dabo eos in diſperſio-
κοῦντας ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπι-
nem oibus regnis tre. t erunt
σμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς· καὶ ἔσον-
in opprobriũ t in parabolam t in odiuꝫ
D ται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος
t in maledictionẽ i omni loco q̃ expellã eos
καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐξώσω αὐτοὺς
illuc. t mittam in eos famẽ t
ἐκεῖ· καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸν λιμὸν καὶ τὸν
Infra. 29.d. mortẽ t gladium
θάνατον καὶ τὴν μάχαιραν

Trāſla.B.Vie.

Ostendit mihi [b]dom[i]-
nus: [c]& ecce
[d]duo [e]calathi plẽi [f]ficis [g]po
ſiti [h]ante
[i]templũ [k]dñi: [l]poſtq̃ [m]trã
ſtulit [n]nabuchodonoſor
[o]rex [p]babylonis [q]iechoniã
[r]filium [s]ioachim
[t]regem [u]iuda [v]& principes
eius [w]& [x]fabrum [y]& [z]incluſorẽ [a]de
hieruſalem: [b]& adduxit eos [c]in baby-
lonẽ. [d]Calathus [e]vn' [f]ficus
[g]bonas habebat [h]nimis:
[i]vt ſolẽt [k]ficus eſſe [l]primi
tẽporis. [m]Et calathus [n]vn'
[o]ficus hẽbat [p]malas [q]nimis
[r]que [s]comedi [t]nõ poterãt
[u]eo q̃ eſſent male. [v]Et di-
xit [w]dñs [x]ad me. [y]Quid [z]tu
[a]vides [b]hieremia? [c]
[d]Et dixi. [e]Ficus: [f]ficus [g]bo
nas: [h]
[i]bonas [k]valde: [l]& malas:
[m]malas [n]valde: [o]
[p]que [q]comedi [r]nõ poſſunt
[s]eo q̃ ſint male. [t]Et factũ
eſt [u]verbum [v]dñi [w]ad me [x]di
cens. [y]Hec [z]dicit [a]
[b]dñs [c]deus [d]iſrael. [e]Sicut fi
cus [f]he [g]
[h]bone: [i]ſic [k]cognoſcam
[l]tranſmigrationem [m]
[n]iuda [o]quẽ [p]emiſi [q]de [r]loco
[s]iſto in [t]terram [u]chaldeoꝝ
[v]in bonum: [w]
[x]& ponam [y]oculos meos
[z]ſuper eos [a]ad placandũ.
[b]Et reducam eos [c]in [d]terrã
[e]hanc: [f]
[g]& edificabo eos [h]& non
[i]deſtruã: [k]& plãtabo eos
[l]& non [m]euellam: [n]& dabo
[o]eis [p]cor [q]vt ſciant [r]
[s]me: [t]quia [u]ego ſum [v]dñs.
[w]Et erunt [x]mihi [y]in pplm:
[z]& ego [a]ero [b]eis [c]in deum:
[d]quia [e]
[f]reuertẽtur [g]ad me [h]in toto
[i]corde ſuo. [k]Et ſicut ficus
[l]peſſime [m]que [n]comedi [o]nõ
poſſunt [p]eo q̃ ſint male:
[q]hec [r]dicit [s]dominus: [t]ſic
[u]dabo [v]
[w]ſedechiam [x]regem [y]iuda
[z]& [a]principes eius [b]
[c]& [d]reliquos de [e]hieruſalẽ
[f]qui remãſerunt [g]
[h]in vrbe [i]hac: [k]& qui ha-
bitant [l]interra [m]
[n]egypti [o]Et dabo eos [p]i ve
xationẽ [q]afflictionẽq̃ [r]o
nibus [s]regnis [t]terre: [u]in op-
probriũ: [v]& in parabolã:
[w]& in prouerbiũ [x]& in ma
ledictionẽ [y]in vniuerſis [z]lo
cis [a]ad [b]que [c]eieci eos: [d]&
mittam [e]in eis [f]
[g]gladium [h]& [i]famem [k]&
[l]peſtem: [m]

Tex.be.biere.xxiiij.Pñtiua.heb.

	Ca.xxiiij.
הֶרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה	
רָאָה שְׁנֵי דוּדָאֵי תְאֵנִים מוּעָדִים לִפְנֵי	
פֶּתַח הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר	
הַבָּל גָּלָה מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים	
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת	שור
הֶחָרָשׁ וְאֶת הַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִַם	סנר
וַיְבִיאֵם בָּבֶל׃ הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים	בוא
טוֹבוֹת מְאֹד כִּתְאֵנֵי הַבִּכּוּרוֹת	בכר
וְהַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד	רוע
אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וַיֹּאמֶר	אכל
יְהוָה אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ	
וָאֹמַר תְּאֵנִים הַתְּאֵנִים הַטּוֹבוֹת	
טוֹבוֹת מְאֹד וְהָרָעוֹת רָעוֹת מְאֹד	
אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃	היה
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר	
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּתְּאֵנִים	
הַטּוֹבוֹת הָאֵלֶּה כֵּן אַכִּיר אֶת גָּלוּת	טוב נכר
יְהוּדָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִן הַמָּקוֹם	גלה קום
הַזֶּה אַרְצָה כַּשְׂדִּים לְטוֹבָה׃	
וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה	שום
וַהֲשִׁבֹתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת	שוב
וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֱרֹס וְנִטַּעְתִּים	נטה הרס
וְלֹא אֶתּוֹשׁ׃ וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב לָדַעַת	נתש נתן
אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה וְהָיוּ לִי לְעָם	ידע היה
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים כִּי	
יָשֻׁבוּ אֵלַי בְּכָל לִבָּם׃ וְכַתְּאֵנִים	שוב לבב
הָרָעוֹת אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ	רוע אכל
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה כֵּן אֶתֵּן	נתן
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרָיו	שור
וְאֵת שְׁאֵרִית יְרוּשָׁלִַם הַנִּשְׁאָרִים	שאר
בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ	
מִצְרָיִם׃ וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְרָעָה לְכֹל	רוע
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְחֶרְפָּה וְלִמָּשָׁל	משל
לְשְׁנִינָה וְלִקְלָלָה בְּכָל הַמְּקֹמוֹת	שנן קום
אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וְשִׁלַּחְתִּי בָם	נדח
אֶת הַחֶרֶב אֶת הָרָעָב וְאֶת הַדָּבֶר	

Prima. heb. Ter. he. Viere. xxv.

עַד תֻּמָּם מַּעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

Cap. xxv.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה עַל יִרְמְיָהוּ עַל כָּל עַם יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית נָבַץ
לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשִׁנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ נָבָא
הַנָּבִיא עַל כָּל עַם יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר׃ מִן שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיֹאשִׁיָהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שָׁלֹשׁ
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָי
וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם מַשְׁכֵּים וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם׃ וְלֹא
שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם יְהוָה
לְמַעַן הַכְעִסֵנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרָעַ לָכֶם׃ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם יְהוָה
כִּי אִם לְמַעַן הַכְעִסוּנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרָעַ לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת יַעַן אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם
אֶת דְּבָרָי׃ הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי
אֶת כָּל מִשְׁפְּחוֹת צָפוֹן נְאֻם יְהוָה
וְאֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי
וְהֵבֵאתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת
וְעַל יֹשְׁבֶיהָ וְעַל כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשַׂמְתִּים
לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה וּלְחָרְבוֹת עוֹלָם׃
וְהַאֲבַדְתִּי מֵהֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל

עד תמם מעל האדמה אשר נתתי
להם ולאבותיהם׃

Cap. xxv.

הדבר אשר היה על ירמיהו על
כל עם יהודה בשנה הרביעית
ליהויקים בן יאשיהו מלך יהודה
היא השנה הראשנית לנבוכדרצר
מלך בבל׃ אשר דבר ירמיהו נבא
הנביא על כל עם יהודה ואל כל
ישבי ירושלם לאמר׃ משלש
עשרה שנה ליאשיהו בן אמון
מלך יהודה ועד היום הזה זה שלש
ועשרים שנה היה דבר יהוה אלי
ואדבר אליכם משכים ודבר ולא
שמעתם׃ ולא
שמעתם אלי נאם יהוה
למען הכעסני במעשה ידיכם לרע לכם׃ ולא שמעתם אלי נאם יהוה
כי אם למען הכעסוני במעשה ידיכם לרע לכם׃ לכן כה אמר יהוה
צבאות יען אשר לא שמעתם
את דברי׃ הנני שלח ולקחתי
את כל משפחות צפון נאם יהוה
ואל נבוכדרצאר מלך בבל עבדי
והבאתים על הארץ הזאת
ועל יושביה ועל כל הגוים האלה
סביב והחרמתים ושמתים
לשמה ולשרקה ולחרבות עולם׃
והאבדתי מהם קול ששון וקול

Trâsla. B. Vie.

donec consumantur de terra quam dedi eis & patribus eorum.

25.

VErbum quod factū est ad hieremiam de omni populo iude in anno quarto coccccccccccc ioachim filii iosie regis iuda: cccccccccccccc ipse est annus primus nabuchodonosor cccccc regis babylonis. Et locutus est hieremias cccccc propheta ad omnē populum iuda & ad vniuersos habitatores hierusalem: dicens. A tertio cc decimo anno iosie filii ammon cccccccccccccc regis iuda vsq; ad diem hanc: ipse est tertius cc & vicesimus annus: fa ctū est verbū dñi ad me & locutus sum ad vos de nocte consurgens & loquēs: & nō audistis. Et misit dñs ad vos cccccc oēs seruos suos prophetas consurgens diluculo mittēsq; & nō audistis neq; inclinastis cccccccc aures vras: vt audiretis: cum diceret. Reuertimini vnusquisq; a via sua mala: & a pessimis cccc cogitationibus vestris: & habitabitis in terra cccc quaz dedit dominus vobis & patribus vestris cc a seculo & vsq; in seculum. Et nolite ire cccccc post deos alienos vt seruiatis eis: cccccccccccccc adoretisq; eos: neq; me ad iracundiā prouocetis in operibus manuū vestrarū: & non affligam vos. Et nō audistis me dicit dominus: cccccccc vt me ad iracūdiā prouocaretis in opibus manuum vestrarū in malū vestrū. Propterea hec dicit dñs exercituum. Pro eo q̄ non audistis cccccccc verba mea ecce ego mittam & assumam cccccccc vniuersas cognationes aquilonis: ait domin?: & nabuchodonosor rege babylonis seruū meū: et adducam eos super terram istam cccccccc & sup habitatores eius: & sup oēs nationes q̄ in circuitu illius sunt: & interficiā eos: & ponā eos in stupore & in sibilū & & in solitudines sempiternas. Perdāq; ex eis vocem gaudij & vocem ccc

Trâsl. Gre. lxx. cū interp. latina.

donec deficiant de terra quā dedi e ἕως ἂν ἐκλίπωσιν ἀπὸ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα ἀυ eis: & pribus eoꝝ. τοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Cα. 25.

VErbum q factū est ad hieremiā sup om. Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν ἐπὶ πά nē ppm iude in āno quarto τα τὸν λαὸν Ἰούδα ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ioachim filij iosie regis iuda. ipe an Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα. αὐτὸς ἐνιαυ nus primus nabuchodonosor regi baby τὸς πρῶτος τῷ ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ βαβυ lonis quē locut est hieremias ppheta ad om λῶνος ὃν ἐλάλησεν Ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς πά nē ppm iuda τ ad hitantes τα τὸν λαὸν Ἰούδα καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας hierusalem dicens: in tertiodecimo āno io Ἱερουσαλὴμ λέγων, ἐν τρισκαιδεκάτῳ ἔτει Ἰω sie filij ammon regis iuda τ vsq; ad di σίου υἱοῦ Ἀμμὼν βασιλέως Ἰούδα καὶ ἕως τῆς ἡμέ em hanc: vigili τ tres ānt: τ factū est ver ρας ταύτης, ἔτη εἴκοσι καὶ τρία ἔτη. καὶ ἐγένετο ῥῆ bū dñi ad me τ loquut sū ad vos māni μα κυρίου πρός με καὶ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐκπο cās τ loquēs τ nō audistis: mittens zων καὶ λέγων καὶ οὐκ ἠκούσατε, ἀποστέλλων ad vos seruos meos pphetas di πρὸς ὑμᾶς τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὄρ luculo mittens τ nō audistis: τ nō θρου ἀποστέλλων καὶ οὐκ ἠσκούσατε, καὶ οὐ ettēdistis auribꝰ vrīs dicens: reuertimini προσείχετε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν λέγων, ἀποστράφητι ūs vnusquisq; a via sua mala ὃς ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς τ a malis studijs vrīs: καὶ ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν, τ habitate in tra quā dedi vobis τ καὶ κατοικήσατε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ pribus vrīs a seculo τ vsq; i sclm. nē am τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀπ' αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος. μὴ πο buletis post deos alienos vt seruiatis eis τ βουλεύσῃ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς καὶ adoretis eos: vt nō ad iracūdiā puocetis me in προσκυνεῖν αὐτοῖς, ὅπως μὴ παροργίσητέ με ἐν operibꝰ manuū vrāꝝ vt afflīgā vos τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς τ nō audistis me. ppterea hec dicit do καὶ οὐκ ἠσκούσατέ μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ min⁹: qñ non credidistis verbis meis: ριος, ἐπειδὴ οὐκ ἐπιστεύσατε τοῖς λόγοις μου, ecce ego mitto τ assumā cognatione ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ λήψομαι τὴν πατριὰν aq̄lonis: τ adducā eos sup trā istam τ τοῦ βορρᾶ, καὶ ἄξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην καὶ sup hitantes eā τ sup omnes ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ gētes q̄ i circuitu eius: τ desolabo eos: ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἐξερημώσω αὐτούς, τ dabo eos in desolationē: τ in si καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συ bilum τ in opprobriū sēpiternū: τ perdā ex ρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν αἰώνιον, καὶ ἀπολῶ ἀπ' eis vocē gaudij τ vocē ἐκείνων φωνὴν χαρᾶς καὶ φωνὴν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

letície: vocẽ ſponſi & vocem ſponſe odorẽ
ὑφροσύνης, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης ὀσμὴν
unguẽti & lumẽ lucerne. & erit vniuerſa tra in deſo-
μύρου καὶ φῶς λύχνου. καὶ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφα-
lationẽ & ſeruient gẽtes iſte regi
πωμὲν καὶ δουλεύσουσιν τὰ ἔθνη ταῦτα τῷ βασιλεῖ
babylonis ſeptuaginta ãnis. & cũ cõple
τῶν βαβυλῶνος ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἐν τῷ συμ-
ti fuerit ſeptuaginta ãni: vindicabo ſup
πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν
regem babylonis & ſup gentẽ illam iniq
βασιλέα βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὰς ἀδι-
tatẽ eoꝝ dicit dñs: & ſup trã chaldeoꝝ:
κίας αὐτῶν φησὶν ὁ κύριος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν χαλδαίων
& ponam eos in deſolationẽ ſẽpiternã. & adducã
καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον. καὶ ἐπάξω
ſup trã illam oĩa verba mea q̃ locu
ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην πάντας τοὺς λόγους μου οὓς ἐλά-
tus ſum cõ me omnia q̃ ſcripta ſunt in libro
λησα κατ' αὐτῆς πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ
iſto. & q̃cũq; pphetauit hieremias cõ oẽs gen
τούτῳ. ὅσα προεφήτευσεν ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθ-
tes: q̃s ſeruierunt eis cũ eſſent gẽtes multe &
νη, ὅτι ἐδούλευσαν αὐτοῖς ὅτι ἦσαν ἔθνη πολλὰ καὶ
reges magni. & reddam eis ſcõm ope
βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ ἀποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔρ-
ra ſua & ſcõm facta manũ ſuaꝝ.
γα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ πεποιήματα τῶν χειρῶν αὐτῶν.
hec dixit dñs deꝰ iſrael: ſume calicem
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, λάβε τὸ ποτήριον
vini meri huius de manu mea: & po
τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρός μου, καὶ πο-
tabis cẽs gẽtes ad q̃s mittam te ad eos:
τιεῖς πάντα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἐξαποστελῶ σε ἐπ' αὐτούς,
& bibent & vomẽt & inſanient a fa-
καὶ πίονται καὶ ἐξεμοῦνται καὶ ἐκμανήσονται ἀπὸ προ-
cie gladij quẽ ego mitto inter eos.
σώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἐξαποστέλλω ἀναμέσον αὐτῶν.
& accepi calicem de manu dñi & potaui om
καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου καὶ ἐπότισα πάν-
nes gẽtes ad q̃s miſit me dñs ad eos: hieru
τα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέν με ὁ κύριος ἐπ' αὐτά, τὴν ἱερου-
ſalem: & ciuitates iuda & reges iuda
σαλήμ, καὶ τὰς πόλεις ἰούδα καὶ βασιλεῖς ἰούδα
& principes eius: vt ponerẽ eas in ſolitudinẽ
καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν
& in deſolationẽ & in ſibilum & in maledictionẽ
καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμὸν καὶ εἰς κατάραν
ſicut dies iſta: & pharaonẽ regẽ egypti
ὡς ἡμέρα αὕτη, καὶ τὸν φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου
& ſeruos eius: & principes eius
καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ
& oẽz pplm eius: & omnes mixti
καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς συμ-
dos eius: & omnes reges terre
μίκτους αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
hus: & omnes reges philiſtinoꝝ aſca-
Ὑς, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων τὴν Ἀσκα-
lonẽ & gazam: & accarõem & reli-
λῶνα καὶ τὴν γάζαν, καὶ τὴν Ἀκκαρῶνα καὶ τὸ ἐπίλοι-
quũ azoti & idumeam & moabitem &
πον Ἀζώτου καὶ τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τὴν Μωαβίτιν καὶ
filios ammon: & oẽs reges tyri: &
τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ πάντας βασιλεῖς Τύρου, καὶ
reges ſidonis & reges q̃ in
βασιλεῖς Σιδῶνος καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ ꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯ

Pritiua.heb.Tex.be.Biere.xxv.

בְּעֵבֶר הַיָּם׃ אֶת דְּדָן וְאֶת תֵּימָא וְאֶת
בּוּז וְאֶת כָּל קְצוּצֵי פֵּאָה׃ וְאֶת
כָּל מַלְכֵי עֲרַב וְאֶת כָּל מַלְכֵי הָעֶרֶב
הַשֹּׁכְנִים בַּמִּדְבָּר׃ וְאֶת כָּל מַלְכֵי
זִמְרִי וְאֶת כָּל מַלְכֵי עֵילָם וְאֶת כָּל
מַלְכֵי מָדָי׃ וְאֶת כָּל מַלְכֵי הַצָּפוֹן
הַקְּרֹבִים וְהָרְחֹקִים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְאֶת כָּל הַמַּמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמֶלֶךְ שֵׁשַׁךְ יִשְׁתֶּה
אַחֲרֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתוּ
וְשִׁכְרוּ וְקִיאוּ וְנִפְלוּ וְלֹא תָקוּמוּ מִפְּנֵי
הַחֶרֶב אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁלֵחַ בֵּינֵיכֶם׃
וְהָיָה כִּי יְמָאֲנוּ לַקַּחַת הַכּוֹס מִיָּדְךָ
לִשְׁתּוֹת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שָׁתוֹ תִשְׁתּוּ׃ כִּי
הִנֵּה בָּעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ
אָנֹכִי מַחֵל לְהָרֵעַ וְאַתֶּם הִנָּקֹה
תִּנָּקוּ לֹא תִנָּקוּ כִּי חֶרֶב אֲנִי קֹרֵא
עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת׃ וְאַתָּה תִּנָּבֵא אֲלֵיהֶם אֵת
כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
יְהוָה מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ
יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ
הֵידָד כְּדֹרְכִים יַעֲנֶה אֶל כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ בָּא שָׁאוֹן עַד קְצֵה הָאָרֶץ
כִּי רִיב לַיהוָה לַגּוֹיִם נִשְׁפָּט
הוּא לְכָל בָּשָׂר הָרְשָׁעִים נְתָנָם
לַחֶרֶב נְאֻם יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת הִנֵּה רָעָה יֹצֵאת מִגּוֹי
אֶל גּוֹי וְסַעַר גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי
אָרֶץ׃ וְהָיוּ חַלְלֵי יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ
לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקָּבֵרוּ
לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ׃ הֵילִילוּ
הָרֹעִים וְזַעֲקוּ וְהִתְפַּלָּשׁוּ אַדִּירֵי
עֵדֶר כִּי מְלְאוּ יְמֵיכֶם לִטְבְחָה
וּמְפֻצֹתֵיכֶם וְנָפַלְתֶּם כִּכְלִי חֶמְדָּה׃
וְאָבַד מָנוֹס מֵרֹעִים וּפָלֵט מֵאַדִּירֵי
עֵדֶר׃ קוֹל צְעָקַת רֹעִים וִילֵל אַדִּירֵי
עֵדֶר כִּי שֹׁדֵד יְהוָה אֶת מִרְעֵיתָם׃
וְנָדְמוּ נְאוֹת הַשָּׁלוֹם מִפְּנֵי חֲרוֹן
אַף יְהוָה׃ עָזַב כַּכְּפִיר סֻכּוֹ כִּי הָיְתָה
אַרְצָם לְשַׁמָּה מִפְּנֵי חֲרוֹן הַיּוֹנָה
וּמִפְּנֵי חֲרוֹן אַפּוֹ׃

Trãsla.B.Wie.

trans mare: & dedan & theman & buz & vniuersis qui attonsi sunt in comam & cunctis regibus arabie: & cunctis regib occidentis qui habitant in deserto: & cunctis regibus zambri: & cunctis regibus elam: & cunctis regibus medorũ: & cunctis quoq regibus aquilonis de prope & de longe: vnicuiq cõtra fratrẽ suũ & omnibus regnis terre que super faciem eius sunt. Et rex sesach bibet post eos. Et dices ad eos hec dicit dominus exercituũ de israel. Bibite & inebriamini & vomite & cadite: neq surgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos. Cunq noluerint accipere calicem de manu tua vt bibant: dices ad eos. Hec dicit dñs exercituũ. Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuitate inqua in uocatũ est nomẽ meum ego incipio affligere: & vos quasi innocentes & imunes eritis? Non eritis imunes. Gladiũ eni ego voco sup oẽs habitatores terre dicit dñs exercituum. Et tu prophetabis ad eos omnia verba hec: & dices ad illos · Dñs de excelso rugiet: & de habitaculo sancto suo dabit vocẽ suã. Rugiens rugiet sup decorẽ suũ. Celeuma q si calcantiũ concinetur aduersus oẽs habitatores terre. Peruenit sonitus vsq ad extrema terre: quia iudicium dño cũ gentibus. Iudicatur ipse cũ omni carne. Impios tradidit gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituũ. Ecce afflictio egredietur de gente in gentem & turbo magnus egredietur a fũmitatibus terre: & erũt interfecti dñi in die illa a summo terre vsq ad summum eius. Nõ plangẽtur & nõ colligentur: neq sepeliẽtur in sterquilinio sup faciẽ tre iacebũt. Vlulate pastores & clamate: & aspgite vos cinere optimates

Trãſ.Gre.lẽx.cũ interp̃.latina.

trano mare τ oldam τ ihemã τ
πέραν τῆς θαλάσσης καὶ τὸν δαιδὰν καὶ θαιμὰν καὶ
buz τ oẽm circũtonsum in facie
βουζ καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον
sua: τ omneo regeo arabie τ
αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας τῆς ἀραβίας, καὶ
omneo mixticios hitantes in
πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ
deserto: τ omneo regeo zamri: τ om
ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πάν
neo regeo helã: τ omneo regeo medoꝝ:
τας βασιλεῖς ἐλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων
τ oẽo regeo a subsolano eoo q longe
καὶ πάντας βασιλεῖς ἀπὸ ἀνατολιώτου τοὺς πέρυσι,
τ q ꝑpe vnusquisq aduersꝰ fratrem suum: τ
καὶ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
omnia regna q sup faciem terre:
πάσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς,
τ rex sesach bibet post eos: τ dices
καὶ βασιλεὺς σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς
eis sic dixit dñs omnipo: bibite &
αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ, πίετε
τ inebriamini τ cuomite τ cadetis τ nõ
καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμεῖσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ
surgatis a facie gladij quẽ ego
μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ
mitto inter vos: τ erit qñ nõ volue
ἀποστέλλω ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅταν μὴ βούλων
rint accipere poculum de manu tua vt bi
ται δέξασθαι τὸ ποτήριον ἐκ τῆς χειρός σου ἵνα πι
bãt τ dices: sic dixit dñs exercituũ: bi
εῖν καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων, πι
bẽtes bibetis q: in ciuitate in q̃ noiatũ est nomẽ
όντες πίεσθε ὅτι ἐν πόλει ἐφ' ᾗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά
meũ sup eam ego incipio affligere: τ eos mã
μου ἐπ' αὐτὴν ἐγὼ ἄρχομαι κακοῦσαι, καὶ ὑμεῖς κα
dicia nõ mũdabimini nõ mũdabimini q: gladi
θαρισμῷ ἐν μὴ καθαρισθῆτε ἐν καθαρισθήσεσθε ὅτι μάχαι
um ego voco sup oẽs sedẽtes sup trã di
ραν ἐγὼ καλῶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς λέ
cit dñs exercituũ. τ tu ꝑphetabis ad eos
γει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ σὺ προφητεύσεις ἐπ' αὐτοὺς
omnia verba hec: τ dices dñs ab
πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐρεῖς κύριος ἀφ'
excelso rũsus dabit a loco sctõ suo
ὑψηλοῦ χρηματιεῖ ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ
dabit vocem suam verbũ rũdebit sup locum
δώσει φωνὴν αὐτοῦ λόγον χρηματιεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου
suum: τ illi q̃si vindemiãtes respondebũt
αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ τρυγῶντες ἀποκριθήσονται
τ sup hitantes in tra veniet iteritꝰ sup
καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τὴν γῆν ἥξει ἔλατρος ἐπὶ
ptem tre: q: iudiciũ dño in gentib.
μέρος τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
iudicat ipe aduersꝰ oẽm carnẽ: at impios dñi
κρίνεται αὐτὸς πρὸς πᾶσαν σάρκα, ἀσεβεῖς δὲ
sunt in gladiũ dicit dño. sic dixit domi
εἰσαν εἰς μάχαιραν λέγει κύριος· οὕτως εἶπεν κύρι
nus exercituũ: ecce mala egrediũt a gente
ος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ κακὰ ἔρχεται ἀπὸ ἔθνους
in gentẽ: τ turbo magnus egredietur ab extremo
εἰς ἔθνος, καὶ λαῖλαψ μεγάλη ἐκπορεύεται ἀπ' ἐσχάτου
tre: τ erũt vulnerati a dño in die
τῆς γῆς, καὶ ἔσονται τραυματίαι ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέ
illa ex gte tre: τ vsq ad gtem
ρᾳ ἐκείνῃ ἐκ μέρους τῆς γῆς, καὶ ἕως εἰς μέρος τῆς
tre non plangentur τ non cõgregabunt τ non
γῆς οὐ μὴ ἐρικοπῶσιν καὶ οὐ μὴ συναχθήσονται καὶ οὐ μὴ
sepelientur in sterquilinũ sup faciem tre erunt:
κατορυγῶσιν εἰς κόπρια ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται,
iubilate pastores τ clamate τ plãgite arietes
ἀλαλάξατε ποιμένες καὶ κεκράξατε καὶ κόψασθε ἀκριὶ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ouium: q; completi sunt dies vñi in
τῶν προβάτων, ὅτι ἐπλησώθησαν αἱ ἡμέραι ὑμῶν εἰς
occisionẽ: & cadetis sicut arietes electi: &
σφαγάς, καὶ πεσεῖσθε ὡσεὶ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοί, καὶ
peribit fuga a pastoribus: & saltus ab
ἀπολεῖται φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ σωτηρία ἀπὸ
arietib⁹ ouium. vox clamozio pasto-
τῶν κριῶν τῶν προβάτων. φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμέ=
rum & iubilum arietũ: q; deuastauit dñs
νων καὶ ἀλαλαγμὸς τῶν κριῶν, ὅτι ἀλοήσουσιν κύριος
pascua eoꝝ: & desecent speciosa
τὰ βοσκήματα αὐτῶν, καὶ παύσουσιν τὰ καλὰ τῆς
pacis a facie ire furoris dñi. dereli-
εἰρήνης ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ἐγκατέλιπ=
quit sñi leo cubile suum: q; facta est ter
σεν σὡσεὶ λέων κατάλυμα αὐτοῦ, ὅτι ἐγένετο ἡ γῆ
eoꝝ in inuiũ a facie gladij
αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ προσώπου μαχαίρας τῆς
magni.
μεγάλης. Ca.26.

A IN principio regis ioachim filii iosie: factũ
ΕΝ ἀρχῇ βασιλέως ἰωακεῖμ υἱοῦ ἰωσίου, ἐγένε=
est verbũ istud a dño. sic dixit dñs:
το λόγος οὗτος παρὰ κυρίου. οὕτως εἶπεν κύριος,
sta in atrio domꝰ dñi & rẽsum dabis oi in-
στὰ ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου καὶ χρηματιεῖς παντὶ ἰοὺ=
da venientib⁹ adorare in domo dñi: vni
δα τοῖς ἐρχομένοις προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, ἅπ=
uersos mones ꝙcepi tibi ꝙ rẽso da
παντας τοὺς λόγους οὓς συνέταξά σοι χρηματίσαι
eis: ne auferas verbũ: forte audient: & con-
αὐτοῖς, μὴ ἀφελῇς ῥῆμα, ἴσως ἀκούσονται, καὶ ἐπι=
uertentur vnusq̃sq; a via sua ma-
στραφήσονται ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονη=
la: & quiescam a malio q̃ ego cogi-
ρᾶς, καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζο=
to facere eis ꝓpter mala stu-
μαι τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευ=
dia eoꝝ. & dices: sic dixit dñs: si nõ
μάτων αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, ἐὰν μὴ
audieritis me vt ãbuletis in legitimis meis q̃
ἀκούσητέ μου τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς νομίμοις μου οἷς
dedi ãte faciem vram: vt audiatis ſmõs
ἔδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, ἐισακούειν τῶν λόγων
B seruoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ q̃s ego mitto
τῶν παίδων μου τῶν προφητῶν οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω
ad vos vilaculos: & misi & nõ audistis
πρὸς ὑμᾶς ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ οὐκ ἐισηκούσατέ
me: dabo domũ istam sicut silo: &
μου, δώσω τὸν οἶκον τοῦτον ὡσεὶ σηλώ, καὶ τὴν
vrbẽ hanc dabo in maledictionẽ oĩb⁹ gentib⁹
πόλιν ταύτην δώσω εἰς κατάραν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσι
terre: & audierũt sacerdotes & pseudo ꝓphete
τῆς γῆς, καὶ ἤκουσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται
& oĩs ꝓplũs hieremiã loquentem verba
καὶ πᾶς ὁλαὸς τοῦ ἱερεμίου λαλοῦντος τοὺς λόγους
hec in domo dñi. & factũ est hieremia cessan-
τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐγένετο ἱερεμίου παυσα
C te loqui omnia q̃cũq; ꝓcepit ei dñs
μένου λαλοῦντος πάντα ἅσα συνέταξεν αὐτῷ κύριος
loqui omni ꝓplo: apphendefit eũ sacer-
λαλῆσαι παντὶ τῷ λαῷ, συνέλαβον αὐτὸν οἱ ἱε=
dotes & pseudoꝓphete & oĩs ꝓplũs dicẽs: mor-
ρεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁλαὸς λέγων, θα=
te moriaris: q; ꝓphetasti
νάτῳ ἀποθάνῃ, ὅτι προεφήτευσας

Trãsla.B.Vie.

gregis: quia cõpleti sũt
dies vñi vt iterficiamini:
& dissipationes vie: & ca
detis quasi vasa preciosa.
Et peribit fuga a pasto
ribus & saluatio
ab optimatibus gregis.
Vox clamoris pastorũ
& vlulatus optimatum
gregis: quia vastauit dñs
dominus pascua eorũ:
& conticuerunt arua
pacis a facie ire furoris
domini.
Dereliquit quasi leo ta-
bernaculũ suum: facta est
terra eorum
in desolationem: a facie
ire columbe: & a facie
ire furoris dñi. 26.

IN principio regni ioachim filii iosie re
gis iuda:
factum est verbum istud
a domino: dicens.
Hec dicit dominus. Sta
in atrio domus
dñi: & loqueris ad oẽs
ciuitates iuda: de quib⁹
veniunt vt adorent in
domo dñi
vniuersos sermones qs
ego mandaui tibi vt lo-
quaris ad eos. Noli sub
trahere verbum: si forte
audiant & cõuertantur
vnusq̃sq; a via sua mala:
& peniteat me mali qd
cogitaui
facere eis propter mali-
ciam studiorum eorum.
Et dices ad eos. Hec
dicit dominus.
Si non audieritis me vt
ambuletis in lege mea
quam dedi vobis vt au-
diatis
sermonẽ seruorũ meoꝝ
pphetarum quos ego
misi ad vos de nocte cõ
surgens & dirigẽs & nõ
audistis: dabo domum
istam
sicut silo: & vrbem hãc
dabo
in maledictionẽ cunctis
gẽtibus terre. Et audie
runt sacerdotes & pphe
te & omnis populus
hieremiam loquẽtẽ ver
ba hec
in domo dñi. Cunq; cõ
plesset hieremias
loquẽs omnia que pre-
ceperat ei dominus
vt loqueretur ad vniuer
sum populũ apprehẽde
rũt eum sacerdotes & p-
phete & omnis populus
dicens. Morte moria-
tur. Quare prophetauit

Tex.be.biere.lxvj. Pũtiua.beb.

יוֹם טָבַח — הַצֹּאן כִּי מָלְאוּ יְמֵיכֶם לְטִבְחָה
פּוּץ בָּלָה — וְתָפוּצוֹתֵיכֶם וּנְפַלְתֶּם כִּכְלִי חֶמְדָּה׃
נוּס — וְאָבַד מָנוֹס מִן הָרֹעִים וּפְלֵיטָה
מֵאַדִּירֵי הַצֹּאן׃ קוֹל צַעֲקַת הָרֹעִים
שָׁדַד — וִילֶלֶת אַדִּירֵי הַצֹּאן כִּי שָׁדַד
רָעָה חָמָס — יְהוָה אֶת מִרְעֵיתָם׃ וְנָדְמוּ נְאוֹת
גָּוָה פָּנָה — הַשָּׁלוֹם מִפְּנֵי חֲרוֹן אַף יְהוָה׃
תָּרָה כָּפִיר — עָזַב כְּנִפְיר סֻכּוֹ כִּי הָיְתָה אַרְצָם
סָבַב הָיָה — לְשַׁמָּה מִפְּנֵי חֲרוֹן הַיּוֹנָה וּמִפְּנֵי
שָׁמַם — חֲרוֹן אַפּוֹ׃

Ca.xxvj. — בְּרֵאשִׁית מַמְלְכוּת
מָלַךְ — יְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה עֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית
עִיר — יְהוָה וְדִבַּרְתָּ עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה
בּוֹא שָׁמַה — הַבָּאִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בֵּית יְהוָה אֵת
צָוָה — כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְדַבֵּר
צָרַע — אֲלֵיהֶם אַל תִּגְרַע דָּבָר׃ אוּלַי
שָׁמַע רָעַ — יִשְׁמְעוּ וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
נָחַם אָנְכִי חֹשֵׁב — וְנִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי
עָשָׂה פָּנָה — לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִפְּנֵי רָעַ מַעַלְלֵיהֶם׃
עָלַל — וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
שָׁמַע הָלַךְ — אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לָלֶכֶת בְּתוֹרָתִי
יָרָה נָתַן — אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם׃ לִשְׁמֹעַ עַל
נָבָא עָבַד — דִּבְרֵי עֲבָדַי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר אָנֹכִי
שָׁכַם — שֹׁלֵחַ אֲלֵיכֶם וְהַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא
שָׁמַע — שְׁמַעְתֶּם׃ וְנָתַתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
נָתַן — כְּשִׁלֹה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן
שָׁמַע — לִקְלָלָה לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ וַיִּשְׁמְעוּ
נָבָא — הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם אֶת
דָּבַר — יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הָיָה כָּלָה — בְּבֵית יְהוָה׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִרְמְיָהוּ
לְדַבֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם וַיִּתְפְּשׂוּ אֹתוֹ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם
לֵאמֹר מוֹת תָּמוּת׃ מַדּוּעַ נִבֵּיתָ

Pritiua.heb.Tex.he.Iere.xxvi.

בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר בְּשִׁלּוֹ יִהְיֶה הַיּ
הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תֶּחֱרַב תֵּ
מֵאֵין יוֹשֵׁב וַיִּקָּהֵל כָּל הָעָם אֶל יָ
יִרְמְיָהוּ בְּבֵית יְהוָה וַיִּשְׁמְעוּ שָׂרֵי שׁ
יְהוּדָה אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ עֵ
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ
נִפְתַּח שַׁעַר יְהוָה הֶחָדָשׁ וַיֹּאמְרוּ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים אֶל הַשָּׂרִים
וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר מִשְׁפַּט מָ
לָאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבָּא אֶל הָעִיר
הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם׃
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הַשָּׂרִים וְאֶל אָמַ
כָּל הָעָם לֵאמֹר יְהוָה שְׁלָחַנִי
לְהִנָּבֵא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל הָעִיר נָבָא
הַזֹּאת אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
שְׁמַעְתֶּם׃ וְעַתָּה הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם יָטַב
וּמַעַלְלֵיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה יָנָם
אֱלֹהֵיכֶם וְיִנָּחֶם יְהוָה אֶל הָרָעָה נָחַם
אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם׃ וַאֲנִי הִנְנִי עָשָׂה
בְּיֶדְכֶם עֲשׂוּ לִי כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר יָטַב
בְּעֵינֵיכֶם׃ אַךְ יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי אִם יָדַע
מְמִתִים אַתֶּם אֹתִי כִּי דָם נָקִי
אַתֶּם נֹתְנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל הָעִיר
הַזֹּאת וְאֶל יוֹשְׁבֶיהָ כִּי בֶאֱמֶת
שְׁלָחַנִי יְהוָה עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנֵיכֶם
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ
הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל
הַנְּבִיאִים אֵין לָאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפַּט
מָוֶת כִּי בְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר
אֵלֵינוּ׃ וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ קוּם
וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל קְהַל הָעָם לֵאמֹר׃
מִיכָיָה הַמּוֹרַשְׁתִּי הָיָה נָבָא בִּימֵי יום
חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל כָּל
עַם יְהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וְיְרוּשָׁלַיִם חָרַשׁ
עִיִּים תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר׃ עֵיה הָמָה
בָּמָה

Trásla.B.Vie.

in nomine domini dicens: sicut silo erit
domus hec: & vrbs ista
desolabitur
eo q non sit habitator.
Et cõgregat⁹ est ois populus aduersus heremiã
in domo dñi. Et audierunt principes iuda ver
ba hec: & ascenderunt
de domo regis in domũ
domini & sederunt
in introitu porte dom⁹
dñi noue. Et locuti sunt
sacerdotes & prophete
ad principes
& ad oẽm populũ dicẽ
tes. Iudicium mortis est
viro huic: qwa prophe
tauit aduersus ciuitatem
istam sicut audistis auri
bus vestris.
Et ait hieremias ad om
nes principes & ad
vniuersum populũ dicens. Dñs misit me
vt prophetarẽ ad domũ
istam & ad ciuitatem
hanc omnia verba que
audistis. Nunc ergo bo
nas facite vias vestras: &
studia vestra: & audite
vocem domini
dei vestri: & penitebit
dominum mali
quod locutus est aduer
sum vos. Ego autem
ecce in manib vris sum
facite mihi qđ bonũ &
rectum est in oculis vris.
Verũtñ scitote & cogno
scite: quia si occideritis
me: sanguinẽ innocentẽ
tradetis cõtra vosmetip
sos & contra ciuitatem
istam & habitatores ei⁹.
In veritate enim
misit me dñs ad vos: vt
loquerer in auribus vris
omnia verba hec. Et
dixerunt
principes & omnis po
pulus ad sacerdotes & ad
prophetas. Non est viro
huic iudicium
mortis quia in noie dñi
dei nostri locutus est
ad nos. Surrexerũt ergo
viri de seniorib terre:
& dixerunt ad omnem
cetum populi loquẽtes.
Micheas de morasth fu
it propheta in diebus
ezechie regis iuda & ait
ad omnem
populũ iude: dicẽs. Hec
dicit dñs exercituũ. Si
on quasi ager arabitur:
& hierusalem in aceruũ
lapidũ erit: & mons do
mus in excelsa siluarũ.

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

nole vñi dicere: sicut silo erit dom
τῷ ὀνόματι κυρίου λέγων, ὡσαυτῶς σιλὼ ἔσται ὁ οἶκος τοῦ
sta: τ vrbs ista desolabitur ab habitantibus.
τος, καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐρημωθήσεται ἐκ τοῦ κατοικεῖσθαι.
τ cõgregatus est ois pplo ad hieremiã in domo do
καὶ ἐξεκλησιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ κυ
mini. τ audierũt principes iuda verba hec:
ρίου. καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες Ἰούδα τῶν λόγων τούτ
τ ascenderũt de domo regio in domũ
των, καὶ ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον
vñi τ federunt in vestibulio porte vñi no
κυρίου καὶ ἐκάθισαν ἐν προσώπῳ πύλης κυρίου τῆς και
ue: τ dixerũt sacerdotes τ pseudoprophete ad
νῆς, καὶ εἶπαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς
principes τ omni pplo: iudiciũ mortis
τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ, κρίσις θανάτου τῷ
homini huic: qz pphetauit aduersus ciuitatẽ
ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι προεφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως
istam sicut audistis in auribꝰ vrĩs: τ ait
ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ εἶπεν
hieremias ad omnes principes τ omni pplo
Ἱερεμίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ
dicens: dñs misit me pphetare sup domũ
λέγων, κύριος ἀπέστειλέ με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον
istam τ super ciuitatẽ hanc omnia ver
τοῦτον καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λό
ba q audistis. τ nũc meliorate facite vi
γους οὓς ἠκούσατε. καὶ νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁ
as vras τ opera vra: τ audite voces
δοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς
dñi dei vri: τ cessabit dñs a
κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν
malo q̃ locutus est ꝫ vos: τ ecce ego in manib
κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν
vris: facite mihi vt expedit vobis: τ vt meli
ὑμῶν, ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει ὑμῖν, καὶ ὡς βέλ
us vobis: verũtñ scientes scitis: qz si occiditis me.
τιον ὑμῖν, ἀλλὰ γινώσκοντες γινώσεσθε, ὅτι ἐὰν ἀποκτείνητέ με,
sguinẽ innocẽtẽ vos tradituꝝ ꝫ vos: τ ꝫ ciuitatẽ
αἷμα ἀθῷον ὑμεῖς δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν
istam: τ cõtra habitantes ei ea: qz in veritate
ταύτην, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ
misit me dñs ad vos vt loqrer in auribꝰ
ἀπέσταλκέ με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα
vras ois verba hec: τ vtrũq;
ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἔστιν ἐν
pncipes τ ois pplo ad sacerdotes τ ad
ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς
pseudopphetas: nõ est homini huic
τοὺς ψευδοπροφήτας, οὐκ ἔστι τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
iudiciũ mortis: qz in nole vñi dei
κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ἠ
ri locut est ad nos: τ surrexerũt viri
κούσαμεν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες
de seniorib terre τ dixerũt omni co
τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς καὶ εἶπαν πάσῃ τῇ συνα
tui pplo dicentes. micheas marasthites fuit
γωγῇ τοῦ λαοῦ λέγοντες. μιχαίας ὁ μωραθίτης ἦν
ppheta in diebus ezechie regis iuda:
προφήτης ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα,
τ dixit omni pplo iuda dicens: sic dixit
καὶ εἶπεν παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituum sion: ꝫsi ager arabitur
κύριος τῶν δυνάμεων σιών, ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται
τ hierusalem in pomoꝝ custodiã erit: τ mons
καὶ Ἱερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον ἔσται, καὶ τὸ ὄρος
dom erit in nem siluę.
τοῦ οἴκου ἔσται εἰς ἄλσος δρυμοῦ.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

nūqd interficiēs interfecit eū ezechias rex iuda t
μὴ ἀναιρῶν ἀνεῖλεν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα καὶ
omis iuda: nūqd nō timuerūt dūm: t deprecati sunt
πᾶς ἰούδα, οὐχὶ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἐξιλάσαντο
faciem dñi: t cessauit dño a
τοῦ πρόσωπου κυρίου, καὶ ἐπαύσατο κύριος ἀπὸ τῶν
malis q̄ locut' est cōtra eos: t nos facimus ma-
κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν κα
la magna ℥ alas nras: t homo fuit pro
κὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ ἄνθρωπος ἓν προ-
phetans in noie dñi vrias filꝰ samaie de caria
φητεύων ἐνόματι κυρίου οὐρίας υἱὸς σαμαίου ἐκ καρια
thiarī: t pphetauit de ciuitate ista:
θιαρίμ, καὶ προεφήτευσεν περὶ τῆς πόλεως ταύτης,
t de ra ista iuxta oia verba
καὶ περὶ τῆς γῆς ταύτης κατὰ πάντας τοὺς λόγους
hieremie. t audiuit rex ioachim t oēs
ἱερεμίου· καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἰωακεὶμ καὶ πάντες
principes oia verba ei⁹ t queſie-
οἱ ἄρχοντες πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐζήτη-
runt interficere eum: t audiuit vrias t ti-
σαν ἀποκτεῖναι αὐτόν, καὶ ἤκουσεν οὐρίας καὶ ἐφο-
muit t fugit t intrauit in egyptū: t mi-
βήθη καὶ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξαπο-
sit rex viros in egyptū ciachim filiū
στεῖλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρας εἰς αἴγυπτον ἐλιακὶμ υἱὸν
achobor: t viros cū eo in egyptum: t
ἀχοβώρ καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν αἴγυπτον, καὶ
eduxerūt cū inde: t adduxerūt cū ad
ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
regem t pcussit cum in gladio: t proiecit
βασιλέα καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔρριψεν
eum in monumētū filioꝝ pplī ei⁹. verūtū man⁹ achi
αὐτὸν εἰς τὸ μνῆμα υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ. πλὴν χεὶρ ἀχι
cam filii saphan erat cū hieremia ne traderent ipm
καμ υἱοῦ σαφὰν ἦν μετὰ ἱερεμίου τοῦ μὴ παραδοῦναι αὐτὸν
in manno pplī ne interficerēt eum.
εἰς χεῖρας λαοῦ τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτόν. Ca.27.

IN pncipio regni ioachim filij iosie re-
Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βα-
gis iuda factū ē verbum hoc ad hieremiā
σιλέως ἰούδα ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς ἱερεμίαν
a dño dicens: sic dixit dño: fac ti-
παρὰ κυρίου λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποίησον σε
bi vincula t torques: et circūpone circū col-
αὐτῷ δεσμοὺς καὶ κλοιούς, καὶ περιθὲς περὶ τὸν τρά
lum tuū: t mittes eos ad regem
χηλόν σου, καὶ ἐξαποστελεῖς αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα
idumee: t ad regem moab: t ad
Ἰδουμαίας, καὶ πρὸς βασιλέα μωάβ, καὶ πρὸς τὸν
regem filioꝝ ammō: t ad regem tyri: t
βασιλέα υἱῶν ἀμμών, καὶ πρὸς βασιλέα Τύρου, καὶ
ad regē sidonis in manib⁹ nūcioꝝ suoꝝ
πρὸς τὸν βασιλέα σιδῶνος ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν
q̄ venerunt in hierusalem ad sedechiam re-
τῶν ἐρχομένων εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς σεδεκίαν βασι-
gem iuda: t pcipies eis ad dños
λέα Ἰούδα, καὶ συντάξεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους
suos dicere. sic dixit dño exercituū
αὐτῶν λέγειν. οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel: sic dicetis ad dños vros.
θεὸς Ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν.
ego feci terrā t homes t iumē-
ἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτή-
ta q̄ sup faciem tre in fortitudie mea
ν τὰ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τῇ ἰσχύι μου

Trāsla.B.Vie.

bNunqd morte condēna
uit eum ezechias rex iu-
da & omnis iuda? Nun-
quid nō timuerūt dūm
& deprecati sunt faciem
dñi: & penituit dominū
mali q̄ locutus fuerat
aduersum eos. Itaq; nos
facim⁹ malū grande cō
tra aias nras. Fuit quoq;
vir prophetans in nomi
ne domini
vrias filꝰ semei de cha-
riathiarim:
& prophetauit aduersus
ciuitatē istā & aduersus
terrā hanc iuxta oia ver
ba hieremie. Et audiuit
rex ioachim & omnes
potentes & principes eiꝰ verba hec:
& quesiuit rex
interficere eum. Et au-
diuit vrias & timuit fugit
q̄ & igressus est egyptū.
Et misit rex
ioachim viros in egy-
ptum
helnathan filium acho-
bor & viros cum eo in
egyptum. Et eduxerūt
vriam de egypto:
& adduxerūt eū ad regē
ioachim & percussit eū
gladio: & proiecit cada-
uer eius in sepulchris
vulgi ignobilis. Igitur
manus aicham filii sa-
phan fuit cum hieremia
vt non traderetur
in manus populi & in-
terficerent eum. 26.

IN principio regni
ioachim filii iosie re-
gis iuda
factum est verbum istud
ad hieremiam a
domino dicens. Hec di
cit dominus ad me.
Fac tibi vincula & cathe
nas: & pones eas
in collo tuo: & mittes
eas ad regem
edom: & ad regem mo
ab: & ad regem
filiorum ammon: & ad
regem tyri: & ad regem
sidonis in manu nun-
ciorum qui venerunt
hierusalem ad sedechiā
regem iuda:
& precipies eis vt ad
minos suos loquantur.
Hec dicit dominus ex
ercituum deus israel.
Hec dicetis ad domios
vestros. Ego
feci terram & homines
& iumēta q̄ sunt sup faciē
terre in fortitudine mea

Tex.heb.biere.xxvij.Pritiua.heb.

מות הָרָמָתָ֗ה מָחַ֤תָה וְחִזְקִיָּהוּ֙ מֶ֣לֶךְ יְהוּדָ֔ה
וְכָל יְהוּדָה֙ הֲלֹא יָרֵ֣א אֶת יְהוָ֔ה
חלה פְּנֵי יְהוָ֖ה וַיִּנָּחֵ֣ם יְהוָ֑ה אֶל
נתם הָרָעָ֣ה אֲשֶׁר דִּבֶּ֣ר עֲלֵיהֶ֔ם וַאֲנַ֥חְנוּ
עשׂה גָדֵ֛ל עֹשִׂ֥ים רָעָ֖ה גְּדוֹלָ֑ה עַל נַפְשׁוֹתֵ֖ינוּ׃
נבא וְגַם אִ֣ישׁ הָיָ֗ה מִתְנַבֵּא֙ בְּשֵׁ֣ם יְהוָ֔ה
אוריהו בֶּן שְׁמַעְיָ֖הוּ מִקִּרְיַ֣ת הַיְעָרִ֑ים
ויכּא וַיִּנָּבֵ֗א עַל הָעִיר֙ הַזֹּ֣את וְעַל הָאָ֔רֶץ
שׁמע כְּכָל דִּבְרֵ֖י יִרְמְיָהוּ׃ וַיִּשְׁמַ֣ע
הַמֶּ֣לֶךְ יְהוֹיָקִ֗ים וְכָל גִּבֹּרָיו֙ וְכָל
שור בְּקֵ֣שׁ הַמֶּ֔לֶךְ לַהֲמִיתֹ֑ו וַיִּשְׁמַ֤ע אוּרִיָּה֙
מות שָׁמַ֔ע וַיִּירָ֖א וַיִּבְרַ֣ח
יצא וַיָּבֹ֥א מִצְרָ֖יִם׃ וַיְשַׁלַּ֣ח הַמֶּ֔לֶךְ
בוא שלח יְהוֹיָקִ֗ים אֲנָשִׁים֙ מִצְרַ֔יְמָה אֶת אֶלְנָתָ֖ן
בן עַכְבּ֑וֹר וַאֲנָשִׁ֥ים אִתּ֛וֹ אֶל מִצְרָ֖יִם׃
יצא וַיֹּצִ֨יאוּ אֶת אוּרִיָּ֤הוּ מִמִּצְרַ֙יִם֙
ויבא וַיְבִיאֻ֣הוּ אֶל הַמֶּ֔לֶךְ יְהוֹיָקִ֖ים וַיַּכֵּ֣הוּ
שלה בֶּחָ֑רֶב וַיַּשְׁלֵךְ֙ אֶת נִבְלָתֹ֔ו אֶל קִבְרֵ֖י
בני בְּנֵ֥י הָעָֽם׃ אַךְ יַד אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן
היתה הָיְתָ֗ה אֶת יִרְמְיָהוּ֙ לְבִלְתִּ֣י תֵּת
מות אֹתֹ֔ו בְּיַד הָעָ֖ם לַהֲמִיתֹֽו׃
Ca.xxvij. בְּרֵאשִׁית מַמְלֶ֣כֶת
יהויקם בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ֙ מֶ֣לֶךְ יְהוּדָ֔ה
היה הַדָּבָ֥ר הַזֶּ֛ה אֶל יִרְמְיָ֖ה מֵאֵ֣ת
יהוה יְהוָ֑ה לֵאמֹ֖ר׃ כֹּ֣ה אָמַ֤ר יְהוָה֙ אֵלַ֔י
עשׂה עֲשֵׂה־לְךָ֥ מֹוסֵר֖וֹת וּמֹטֹ֑ות וְנָתַתָּ֖ם
נתן עַל צַוָּארֶֽךָ׃ וְשִׁלַּחְתָּ֖ם אֶל מֶ֣לֶךְ
אדום וְאֶל מֶ֣לֶךְ מֹואָ֔ב וְאֶל מֶ֖לֶךְ
בני בְּנֵ֣י עַמֹּ֑ון וְאֶל מֶ֣לֶךְ צֹ֔ר וְאֶל מֶ֖לֶךְ
צידון צִידֹ֑ון בְּיַד֙ מַלְאֲכִ֣ים הַבָּאִ֔ים
ירושלם יְרוּשָׁלַ֖͏ִם אֶל צִדְקִיָּ֣הוּ מֶ֣לֶךְ יְהוּדָ֑ה׃
צוה וְצִוִּיתָ֣ אֹתָ֔ם אֶל אֲדֹנֵיהֶ֖ם לֵאמֹֽר
כה כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֣ה צְבָאֹ֔ות אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל
אמר כֹּ֥ה תֹאמְר֖וּ אֶל אֲדֹנֵיכֶֽם׃ אָנֹכִ֗י
עשׂה עָשִׂ֤יתִי אֶת הָאָ֙רֶץ֙ אֶת הָאָדָ֣ם וְאֶת
נתן הַבְּהֵמָה֙ אֲשֶׁ֣ר עַל פְּנֵ֣י הָאָ֔רֶץ בְּכֹחִ֥י

n iiij

Pritiua.heb.Ter.heb.hiere.xxvij.

הַגָּדוֹל וּבִזְרוֹעִי הַנְּטוּיָה וְאֶתֵּתִיהָ נָדַל זֵרַע
לַאֲשֶׁר יָשַׁר בְּעֵינָי: וְעַתָּה אֲנִכִי נָתַתִּי אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה בְּיַד
נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי וְגַם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ לְעָבְדוֹ:
וְעָבְדוּ אֹתוֹ כָּל הַגּוֹיִם וְאֶת בְּנוֹ וְאֶת בֶּן בְּנוֹ עַד בֹּא אֶת אַרְצוֹ גַּם הוּא
וְעָבְדוּ בוֹ גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים גְּדוֹלִים: וְהָיָה הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר
לֹא יַעַבְדוּ אֹתוֹ אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶת אֲשֶׁר לֹא יִתֵּן אֶת
צַוָּארוֹ בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר אֶפְקֹד עַל הַגּוֹי הַהוּא נְאֻם
יְהוָה עַד תַּמִּי אֹתָם בְּיָדוֹ: וְאַתֶּם אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל נְבִיאֵיכֶם וְאֶל קֹסְמֵיכֶם
וְאֶל חֲלֹמֹתֵיכֶם וְאֶל עֹנְנֵיכֶם וְאֶל כַּשָּׁפֵיכֶם אֲשֶׁר הֵם אֹמְרִים אֲלֵיכֶם
לֵאמֹר לֹא תַעַבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל: כִּי שֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם לְמַעַן
הַרְחִיק אֶתְכֶם מֵעַל אַדְמַתְכֶם וַהֲדַחְתִּי אֶתְכֶם וַאֲבַדְתֶּם: וְהַגּוֹי
אֲשֶׁר יָבִיא אֶת צַוָּארוֹ בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל וַעֲבָדוֹ וְהִנַּחְתִּיו עַל אַדְמָתוֹ
נְאֻם יְהוָה וַעֲבָדָהּ וְיָשַׁב בָּהּ: וְאֶל צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה דִּבַּרְתִּי כְּכָל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר הָבִיאוּ צַוְּארֵיכֶם בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל וְעִבְדוּ
אֹתוֹ וְעַמּוֹ וִחְיוּ: לָמָּה תָמוּתוּ אַתָּה וְעַמְּךָ בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה אֶל הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי
הַנְּבִיאִים הָאֹמְרִים אֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תַעַבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל כִּי שֶׁקֶר
הֵם נִבְּאִים לָכֶם: כִּי לֹא שְׁלַחְתִּים
נְאֻם יְהוָה וְהֵם נִבְּאִים בִּשְׁמִי
לַשָּׁקֶר לְמַעַן הַדִּיחִי אֶתְכֶם

Trãsla.B.Hie.

magna: & in brachio meo extẽto: & dedi eaꝫ ei qui placuit in oculis meis. Et nunc itaqꝫ ego dedi omnes terras illas in manu nabuchodonosor regis babylonis ſerui mei. In ſup & beſtias agri dedi ei: vt ſeruiant illi. Et ſeruient ei oẽs gentes: & filio eius & filio filii eius donec veniat tẽpus terre eius & ipſius. Et ſeruiẽt ei gentes multe & reges magni. Gens autem & regnum quod non ſeruierit nabuchodonosor regi babylonis & quicũ qꝫ non curuauerit collũ ſuũ ſub iugo regis babylonis: in gladio & in fame & in peſte viſitabo ſup gentẽ illam: ait dñs: donec cõſumã eos in manu eius. Vos ergo nolite audire prophetas veſtros & diuinos & ſomniatores & augures & maleficos qui dicũt vobis: non ſeruietis regi babylonis: quia mendaciũ prophetant vobis vt longe faciant vos de terra veſtra: & eiciant vos & pereatis. Porro gens que ſubiecerit ceruicẽ ſuam ſub iugo regis babylonis & ſeruierit ei: dimittã eam in terra ſua dicit dñs: & colet eam & habitabit in ea. Et ad ſedechiam regem iuda locutus ſum omnia verba hec dicẽs: Subiicite colla veſtra ſub iugo regis babylonis: & ſeruite ei & populo eius & viuetis. Quare moriemini tu & populus tu gladio & fame & peſte: ſicut locutus eſt dñs ad gentẽ que ſeruire noluerit regi babylonis. Nolite audire verba prophetarum dicentiũ vobis: non ſeruietis regi babylonis: quia mendaciũ ipſi loquuntur vobis. Quia non miſi eos dicit dñs: & ipſi prophetant in nomine meo mendaciter: vt eiiciant vos

Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

magna τ brachio meo excelſo: τ dabo τῇ μεγάλῃ καὶ τῷ βραχίονί μου τῷ ὑψηλῷ, καὶ δώσω
eam cui placuerit i oculis meis. τ nũc ego dedi αὐτὴν ᾧ ἂν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου. καὶ νῦν ἐγὼ ἔδω-
omnẽ terrã regi nabuchodonoſor re- κα πᾶσαν τὴν γῆν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ βα-
gi babylonis vt ſeruiat ei: τ beſtias σιλεῖ βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ, καὶ τὰ θηρία τοῦ
agri vt ſeruiant illi τ filio eius τ filio ἀγροῦ δεδόσθαι αὐτῷ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ τῷ υἱῷ
filii eius donec veniat tẽpus terre eius: τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἕως τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν τῆς γῆς αὐτοῦ,
etiam ipſius. τ ſeruient ei gẽtes multe τ καί γε αὐτοῦ. καὶ δουλεύσουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ
regeq magni. τ gẽs τ regnũ q̃cũq; βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία ὅσοι
nõ ſeruierunt nabuchodonoſor regi ba- ἂν μὴ δουλεύσωσιν ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ τῆς βα-
bylonis τ q̃cũq; non ſubmiſerint collum co- βυλῶνος καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσιν τὸν τράχηλον αὐ-
rum ſub iugo regis babylonis: in gla- τῶν ὑπὸ ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, ἐν μαχαί-
dio τ in peſte τ fame viſitabo eos ait ρᾳ καὶ ἐν λοιμῷ καὶ λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἔπος
dñs: donec cõſumant in manu eius. τ vos κύριος, ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
ne audiatis pſeudoprophetas veſtros τ diuinato- μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομέ-
res veſtros: τ ſomniantes veſtros: τ au- νων ὑμῖν, καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖν, καὶ τῶν ἐπαοι-
gures veſtros: τ maleficos veſtros dicentes: nõ δῶν ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακείων ὑμῶν λεγόντων, ἵνα μὴ
ſeruietis regi babylonis: q̃ mẽdacia ipſi pro- δουλεύσητε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ψευδῆ αὐτοὶ προ-
phetant vobis vt lõge faciãt vos de φητεύουσιν ὑμῖν πρὸς τὸ μακρύναι ὑμᾶς ἀπὸ
tra veſtra: τ vt eiiciam vos: τ peribitis. τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε.
τ gentẽ q̃ induxerit ceruicem ſuã ſub καὶ τὸ ἔθνος ὃ ἂν εἰσαγάγῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ
iugo regis babylonis: τ ſeruierit ei: ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ δουλεύσῃ αὐτῷ,
relinquã eam in tra ſua dicit dñs: καταλείψω αὐτὸ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ λέγει κύριος,
τ opabit eã τ inhitabit in ea. τ ad ſe καὶ ἐργᾶται αὐτὴν καὶ κατοικήσει ἐν αὐτῇ. καὶ πρὸς σε
dechiam regem iuda locut ſũ ſcõm omnia δικαίας βασιλέα ἰούδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς
verba hec dicẽs: inducite collum λόγους τούτους λέγων, εἰσαγάγετε τὸν τράχηλον
vſm ſub iugo regis babylonis: τ ſer ὑμῶν ὑπὸ ζυγὸν τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ δου-
uietis ei τ pplo eius: τ viuite: vtqd λεύσατε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζῆτε, ἱνατί
moriemini tu τ pplo tuo in gladio τ in fa- ἀποθνήσκετε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λι
me τ in peſte: ſicut locut eſt dñs cõtra gentem: μῷ καὶ ἐν λοιμῷ, ὡς ἐλάλησε κύριος κατὰ ἔθνους,
q̃ nõ ſeruiuit regi babylonis. ne audiatis ὃ οὐκ ἐδούλευσεν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. μὴ ἀκούσητε
verba pphetaꝝ: vicẽtiũ vobis: nõ ſer- τὰ ῥήματα τῶν προφητῶν, λεγόντων ὑμῖν, μὴ δου-
uiatis regi babylonis: q̃ mẽdacia ipſi pro- λεύσητε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ψευδῆ αὐτοὶ προ- Jerã.
phetant vobis. nõ miſi eos dicit dñs: φητεύουσιν ὑμῖν. οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς φησὶ κύριος, 3.14.
τ pphetant in nõe meo mẽdaciter: vt eiiciam vos τ perdant vos: καὶ προφητεύουσιν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ πρὸς τὸ 19.3.
ἐξωλείσαι ὑμᾶς,

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ pertibitis vos τ pphete vri pphe-
καὶ ἀποκλείσει ὑμᾶς καὶ οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφη
tantes vobis iniuste mēdacia. τ sacerdotib⁹ τ
τεύοντες ὑμῖν ἐψευσμένα. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ
pplo hec locut⁹ sum dicēs: hec dicit dñs: ne
τῷ λαῷ τούτῳ ἐλάλησα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ
audiatis verba pphetaꝝ pphetārū
ἀκούετε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν προφητευόν-
um vobis dicentiū: ecce vasa dñi reuerteni de
των ὑμῖν λεγόντων, ἰδοὺ σκεύη κυρίου ἐπιστρέφει ἐκ
babylone nūc cito: q: iniusta ipi pphe-
βαβυλῶνος νῦν ταχέως, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύ-
tant vobis.ne audiatis eos sed seruite re
ουσιν ὑμῖν· μὴ ἀκούετε αὐτῶν ἀλλὰ δουλεύετε τῷ βα
gi babylonis τ viuite. quare erit hec
σιλεῖ τῆς βαβυλῶνος καὶ ζῆτε. ἵνατί ἔσται αὕτη ἡ
ciuitas in solitudinē: si pphete sunt τ si est ver
πόλις εἰς ἐρήμωσιν; εἰ προφῆται εἰσὶν καὶ εἰ ἔστιν λό-
bū dñi in eis: occurant mihi: et nō
γος κυρίου ἐν αὐτοῖς, ἀπαντησάτωσάν μοι, ἵνα μὴ
inferantur vasa relicta in domo
εἰσενεχθήσωσιν τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ
dñi τ in domo regis iuda τ hierusalem
κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ τ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
in babylonē: q: sic dixit dñs: de colūnis
εἰς βαβυλῶνα, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, περὶ τῶν στύλων
τ de mari τ de basib⁹: τ adhuc
καὶ περὶ τῆς θαλάσσης καὶ περὶ τῶν μοχωτῶν, καὶ περὶς τὰ
reliqua vasa relicta in ciuitate hac
ἐπίλοιπα σκευῶν τὰ καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
q nō tulit rex babylonis: qñ trāsmigrare fecit
ἃ οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος, ὅτι ἀπῴκισεν τὸν
iechoniā filiū ioachi regis iuda de hierusalem in
Ιεχονιαν υἱὸν Ιωακιμ βασιλέως Ιούδα ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς
babylonem: τ omnes principes iuda τ
4.Re. βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας Ιούδα καὶ
25.c. hierusalem. qñ hec dicit dñs exercituū
Ιερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus israel: de vasis relictis
ὁ θεὸς Ἰσραήλ, περὶ τῶν σκευῶν τῶν καταλειφθέντων
in domo dñi τ in domo regis iuda τ hier
ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως Ιούδα καὶ ἱερου
salem: in babylonē inferentur τ ibi erunt
σαλήμ, εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσονται καὶ ἐκεῖ ἔσον-
vsq; in diem visitationis eop: τ re-
ται ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, καὶ ἀνα-
ducā ea τ cōuertam ea in locum hunc.
γῶ αὐτὰ καὶ ἀποστρέψω αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

A ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει βασιλεύσα-
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει βασιλεύσα-
te sedechia rege iuda. in mēse quin-
τος σεδεκίου βασιλέως Ιούδα. ἐν μηνὶ τῷ πέμ-
te. dixit mihi ananias filius azor pseudopropheta
πτῳ. εἶπέν μοι ἀνανίας υἱὸς ἀζὼρ ὁ ψευδοπροφήτης
q de gabaon in domo dñi ante oculos
ὁ ἀπὸ γαβαὼν ἐν οἴκῳ κυρίου κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν
sacerdotū τ totius pplī dicens: sic dixit
ἱερέων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituū deus israel: τ contriui
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ συνέτριψα
iugū regis babylonis. adhuc duo anni
τὸν ζυγὸν βασιλέως Βαβυλῶνος. ἔτι δύο ἔτη ἡμέ-
rum ego reuerti faciā
ρων ἐγὼ ἐπιστρέψω

Trāsla.B.Vie.

[5]et pereatis tam[c] vos[f] q̄p
prophete
[q]q vaticinātur[h] vobis.[i] Et
ad[k] sacerdotes[l] & ad[m] popu
lū[n] istum[o] locutus sum[p] dā-
cens:[r] hec[s] dicit[t] domin[v].
[u]Nolite[x] audire[y] verba[z] p-
phetarum vestrorum qui
[b]qui prophetant[c] vobis
[d]dicētes:[e] ecce[f] vasa[g] dom⁹
[h]domini[i] reuertentur[k] de
babylone[l] nunc[m] cito. qui
[n]Mendaciū[o] enim[p] pphe
tant[q] vobis.[r] Nolite ergo
[s]audire[t] eos: sed[u] seruite
[x]regi[y] babylonis
[z]vt viuatis.[a]Quare[b] datur
hec[c] ciuitas in
[d]solitudinem?[e] Et si[f] pro-
phete[g] sunt:[h] &[i] est
[k]verbum[l] domini[m] in eis:
[n]occurrant[o] domino
[p]exercituum[q] vt non[r] ve-
niant[s] vasa
[t]que derelicta fuerant[u] in
domo[x] dñi[y] & in domo[z] re
gis[a] iuda[b] & in hierusalē:
[c]in babylonē.[d] Quia[e] hec
[f]dicit[g] dominus[h] exercitu
um[i] ad[k] columnas[l] & ad
[m]mare:[n] & ad[o] bases:[p] & ad
[q]reliqua[r] vasorum
[s]que remanserunt[t] in ciui
tate[u] hac:[x] que[y] non
[z]tulit[a] nabuchodonosor
[b]rex[c] babylonis[d] cū trāsfer
ret[e] iechoniam[f] filiū[g] ioa-
chim[h] regem[i] iuda
[k]de hierusalem[l] in baby-
lonem[m] & [n]oēs[o] optimates
[p]iuda[q] & hierusalē.[r] Quia
[s]hec[t] dicit[u] dominus
[x]exercituum[y] deus[z] israel
[a]ad[b] vasa
[c]que derelicta sunt in[d] do
mo[e] dñi[f] & ī domo[g] regis
[h]iuda[i] & hierusalē.[k] In ba
bylonem[l] transferentur:
[m]& ibi[n] erūt[o] vsq; ad[p] diem
[q]visitationis[r] sue
[s]dicit[t] dñs.[u] Et afferri faciā
ea[x] & restituā
[y]in[z] loco[a] isto. 28.

ΕΤ factum est[b] in an-
no[c] illo
[d]in principio[e] regni[f] sede-
chie[g] regis
[h]iuda:[i] in anno[k] quarto[l] in
mense
[m]quito:[n] dixit[o] ad me[p] ana
nias[q] filius[r] azur
[s]propheta[t] de gabaon[u] in
domo[x] domini
[y]coram[z] facerdotibus[a] &
omni[b] populo[c] dicens.
[d]Hec[e] dicit[f] dominus[g] exer
cituum[h] deus[i] israel.
[k]Contriui[l] iugum[m] regis
[n]babylonis.
[o]Adhuc[p] duo anni[q] dierū:
& [r]ego[s] referri faciam

Tex.heb.biere.xxviij.Pritiua.heb.

נָבָא וַאֲבַדְתֶּם אַתֶּם וְהַנְּבִיאִים הַנְּבָאִים
לָכֶם וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל כָּל הָעָם
חֲזֶה דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
שָׁמַע אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי נְבִיאֵיכֶם
הַנִּבְּאִים לָכֶם לֵאמֹר הִנֵּה כְלֵי בֵית
שוב יְהוָה מוּשָׁבִים מִבָּבֶל עַתָּה מְהֵרָה
כִּי שֶׁקֶר הַמָּה נִבְּאִים לָכֶם אֵל
תִּשְׁמְעוּ אֲלֵיהֶם עִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
חיה וְחְיוּ לָמָּה תִהְיֶה הָעִיר הַזֹּאת
חָרְבָּה וְאִם נְבִאִים הֵם וְאִם יֵשׁ
דָּבַר יְהוָה אִתָּם יִפְגְּעוּ נָא בַּיהוָה
צְבָאוֹת לְבִלְתִּי בֹאוּ הַכֵּלִים
יתר הַנּוֹתָרִים בְּבֵית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בַּבָּלָה כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֶל הָעַמּוּדִים וְעַל
כון הַיָּם וְעַל הַמְּכֹנוֹת וְעַל יֶתֶר הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בָּעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר לא
לָקַח נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּגְלוֹתוֹ
אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל חֹרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה יוּבָאוּ
וְהָיוּ שָׁמָּה עַד יוֹם פָּקְדִי אוֹתָם
נְאֻם יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וַהֲשִׁבֹתִים
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה
Ca.xxviij וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַהִיא
בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ
יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ
שָׁנָה רְבִיעִי הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן עַזּוּר
הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה
לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל
בְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב
שוב

Pritiua.heb.Ter.heb.biere.xxviij.

אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת כָּל כְּלֵי בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר לָקַח נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְבִיאֵם בָּבֶל׃ מקום טוא
וְאֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת כָּל גָּלוּת יְהוּדָה הַבָּאִים בָּבֶלָה גלה בוא
אֲנִי מֵשִׁיב אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה נְאֻם
יְהוָה כִּי אֶשְׁבֹּר אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ שבר עלל
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה אמר
הַנָּבִיא לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וּלְעֵינֵי כָּל
הָעָם הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אָמֵן כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה עשה
יָקֵם יְהוָה אֶת דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר נִבֵּאתָ קום
לְהָשִׁיב כְּלֵי בֵית יְהוָה וְכָל הַגּוֹלָה שוב
מִבָּבֶל אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ אַךְ שְׁמַע גלה
נָא הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
דֹבֵר בְּאָזְנֶיךָ וּבְאָזְנֵי כָּל הָעָם׃
הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנַי וּלְפָנֶיךָ הוה נבא
מִן הָעוֹלָם וַיִּנָּבְאוּ אֶל אֲרָצוֹת עלם נבא
רַבּוֹת וְעַל מַמְלָכוֹת גְּדוֹלוֹת לְמִלְחָמָה רבב מלך
וְלָרָעָב וְלַדָּבֶר׃ הַנָּבִיא אֲשֶׁר יִנָּבֵא רעב נבא
לְשָׁלוֹם בְּבֹא דְבַר הַנָּבִיא יִוָּדַע שלם בוא
הַנָּבִיא אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה בֶּאֱמֶת׃ ידע
וַיִּקַּח חֲנַנְיָה הַנָּבִיא אֶת הַמּוֹטָה מַעַל לקח
צַוָּאר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיְשַׁבְּרֵהוּ׃ צוה שבר
וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינֵי כָל הָעָם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה כָּזֹאת אֶשְׁבֹּר
אֶת עֹל נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל נָעוֹד
שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צַוָּאר כָּל הַגּוֹיִם שנה יום
וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לְדַרְכּוֹ׃ וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׁבֹר
חֲנַנְיָה הַנָּבִיא אֶת הַמּוֹטָה מֵעַל
צַוָּאר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ הלך
וְאָמַרְתָּ אֶל חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה מוֹטוֹת עֵץ שָׁבָרְתָּ וְעָשִׂיתָ עשה
תַחְתֵּיהֶן מוֹטוֹת בַּרְזֶל׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל על

Trãsla.B.Vie.

ad locum istum omnia
vasa domus domini que tulit nabu-
chodonosor rex babylonis de loco isto
& trãstulit ea in babylo-
nem. Et iechoniã filium
ioachim regem iuda &
& oẽm trãsmigrationẽ
iude qui ingressi sunt in
babylonẽ ego cõuertam
ad locum istum ait
dñs. Conteram enim
iugum regis babylonis.
Et dixit hieremias pro-
pheta ad ananiam
prophetam in oculis sa
cerdotũ & in oculis ois
populi qui stabat in do-
mo domini: & ait
hieremias propheta.
Amen. Sic faciat dñs.
Suscitet dñs verba tua
qui prophetasti
vt referantur vasa in do
mũ dñi: & ois trãsmigra
tio de babylone ad locũ
istum. Verũtamen audi
verbum hoc quod ego
loquor in auribus tuis: &
in auribus vniuersi pp̃li.
Prophete qui fuerunt
ante me & ante te
ab initio: & pphetaue-
runt super terras
multas & super regna
magna de prelio
& de afflictione: & de fa-
me: ppheta q vaticinat
est pacem: cum venerit
verbum eius tũc scietur
propheta quem misit
dominus in veritate.
Et tulit ananias pphe
tã cathenam de
collo hieremie prophe
te: & confregit eam.
Et ait ananias in cõspe
ctu omnis populi
dicens. Hec dicit domi
nus. Sic confringam
iugũ nabuchodonosor
regis babylonis post
duos annos dierum de
collo omnium gentiũ.
Et abiit hieremias pro-
pheta in viã suã. Et factũ
est verbum dñi ad hiere
miam post
confregit
ananias propheta cate-
nam de
collo hieremie prophe
te dicens. Vade
dices ananie. Hec dicit
dñs. Catenas ligneas
contruisti: & facies
pro eis catenas ferreas:
quia hec dicit
dominus exercituum de
us israel. Iugum

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

in locum istum ois vasa domꝰ dñi τ
εἰς γὰρ τόπον τοῦτον πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου καὶ
iechoniã τ trãsmigrationẽ iuda: qt cõteram
Ἰεχονίαν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα, ὅτι συντρίψω τὸν
iugũ regis babylonis. τ dixit hieremias pro
ζυγὸν βασιλέως Βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν Ἱερεμίας ὁ πρ
pheta ad ananiã añ oculos sacerdotũ τ an
φήτης πρὸς ἀνανίαν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἱερέων καὶ κα
te oculos totius ppli stantiũ in do
τ' ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἑστώτων ἐν οἴκ
mo dñi: τ ait hieremias: vere sic fac-
κῳ κυρίου, καὶ εἶπεν Ἱερεμίας, ἀληθῶς οὕτως ποι
at dñs suscitet dñs verbũ tuũ qd tu pro-
σαι κύριος στήσαι κύριος τὸν λόγον σου ὃν σὺ πρ
phetasti vt referantur vasa domꝰ dñi
φητεύεις τοῦ ἀποστρέψαι τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
τ oia trãsmigratio babylonis in locum
καὶ πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν Βαβυλῶνος εἰς τὸν τόπον
istum. verũtñ audite verbũ hoc qd ego dico
τοῦτον. πλὴν ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐγὼ λέγω
in auribꝰ vris: τ in auribꝰ totius ppli: ppbe
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν, καὶ εἰς τὰ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ, ἃ προ
te q fuerunt priores me τ posteri vobis a
φῆται οἱ γενόμενοι πρότεροί μου καὶ οἱ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ
seculo: τ pphetauerunt sup tras multas τ
τοῦ αἰῶνος, καὶ προεφήτευσαν ἐπὶ γᾶς πολλὰς καὶ
sup regna magna de prelio τ de afflictiõe
ἐπὶ βασιλείας μεγάλας περὶ πολέμου καὶ περὶ ἀλλίψεως
τ de pestẽ. pphetа q vaticinat est in pacem:
καὶ περὶ λοιμοῦ. ὁ προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην,
veniente verbo eius: cognoscent pphetã
ἐλθόντος τοῦ λόγου αὐτοῦ, γνώσεται ὁ προφήτης
quẽ misit eos dñs in fide. τ tulit
ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. καὶ ἔλαβεν
ananias catenas de collo hieremie
ἀνανίας τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου Ἱερεμίου
τ contruit eas. τ ait ananias añ oc-
καὶ συνέτριψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν ἀνανίας κατ' ὀφ
los totius ppli dicens: sic dixit dn̄s
θαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν κύ
min: sic cõteram iugũ regis babylo-
ριος, οὕτως συντρίψω τὸν ζυγὸν βασιλέως Βαβυ
nis dnob̄ ãnis diebꝰ a ceruicibꝰ oĩm
λῶνος δυὸ ἔτη ἡμερῶν ἀπὸ τῶν τραχήλων πάντων
gẽtiũ: τ abiit hieremias in viam suam.
τῶν ἐθνῶν, καὶ ὤχετο Ἱερεμίας εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã post
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν μετὰ τὸ συν
fregit ananias catenas de collo
τρῖψαι ἀνανίαν τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου
eius dicẽs: vade τ dic ad ananiam dñi
αὐτοῦ λέγων, βάδισον καὶ εἶπον πρὸς ἀνανίαν λέ-
cẽs: sic dixit dn̄s: catenas ligneas con
γων, οὕτως εἶπεν κύριος, κλοιοὺς ξυλίνους συνέ
triuisti: τ faciam p his catenas ferr
τριψας, καὶ ποιήσω ἀντὶ τούτων κλοιοὺς σι
reas: q: sic dixit dn̄s exercituũ de
δηροῦς, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε
us israel: iugũ
ὸς Ἰσραήλ, ζυγὸν

Trãsla.gre.ltr.cũ iter.latina.

ferreum posui sup collum cũctar
σιδηροῦν τίθεται ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν
gentiũ vt seruiant regi babylonis ut ser
ἐθνῶν ἐργάζεσθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος τοῦ δου
uiant ei. ⁊ iumẽta tre dedi e
λεύειν αὐτῷ· καί γε τὰ κτήνη τῆς γῆς ἔδωκα αὐ
i. ⁊ dixit hieremias ananie audi anania.
τῷ· καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ ἀνανίᾳ ἄκουε ἀνανία.
nõ misit te dñs: ⁊ tu cõfidere feci
οὐκ ἀπέσταλκέν σε κύριος, καὶ σὺ πεποίθαι ἐποί
sti pplm istũ in iniquitate. iccirco sic
ησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπ' ἀδίκῳ· διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: ecce ego eiũcio te a fa
εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ἀπὸ προ
cie terre: hoc ãno morieris qñ cõ
σώπου τῆς γῆς, τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἀποθνήσκει ὅτι κα
tra dñm locut'es. ⁊ mortu'est mẽse
τὰ τοῦ κυρίου ἐλάλησας· καὶ ἀπέθανεν τῷ μηνὶ
septimo.
τῷ ἑβδόμῳ. Ca.29.

Hec verba libri que misit
Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου ἃς ἀπέστει
hieremias ꝓpheta de hierusalem ad
λεν ἱερεμίας ἀποφθέγματος ἐξ ἱερουσαλὴμ πρὸς τοὺς
seniores trãsmigrõis ⁊ ad sacerdotes
πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς
⁊ ad pseudoprophetas ⁊ ad omnẽ
καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ πρὸς πάντα τὸν
ꝓplm quẽ tradurit nabuchodonosor de hierusalem
λαὸν ὃν ἀπῴκισεν ναβουχοδονόσορ ἐξ ἱερουσαλὴμ
in babylonem. postq̃ egressus ẽ iechonia rex
εἰς βαβυλῶνα. ὑστερον ἐξελεύσεως ἰεχονίου τοῦ βα
⁊ regina ⁊ eunuchi
σιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν εὐνούχων
⁊ omnis liber ⁊ artifex ⁊ ligator
καὶ παντὸς ἐλευθέρου καὶ τεχνίτου καὶ δεσμεύ
ex hierusalem in manu eleasa filii saphan ⁊ ga
ων ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ ἐλάσα υἱοῦ σαφὰν καὶ γα
marie filii helchie quẽ misit sedechias rex
μαρίου υἱοῦ χελκίου ὃν ἀπέστειλεν σεδεκίας βασι
iuda ad regem babylonis in babp
λεὺς ἰούδα πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος εἰς βαβυ
lonez dicens: sic dixit dñs exercituum
λῶνα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
deus ifrael ad trãsmigrationẽ quã trãstulit de
θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν ἀπῴκισεν ἀπὸ
hierusalem in babylonẽ. edificate domos
ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα· οἰκοδομήσατε οἰκίας
⁊ habitate ⁊ plantate hortos ⁊
καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε παραδείσους καὶ
comedite fructus eor. ⁊ accipite vro
φάγεσθε τοὺς καρποὺς αὐτῶν· καὶ λάβετε γυναῖ
res ⁊ generate filios ⁊ filias. ⁊
κας καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ
accipite filiis vris vxores. ⁊ filias
λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν γυναῖκας· καὶ τὰς θυγα
eo vras date viris ⁊ partẽt filios ⁊
τέρας ὑμῶν δότε ἀνδράσιν καὶ τέξουσιν υἱοὺς καὶ
filias. ⁊ multiplicamini ⁊ nõ pauci sitis:
θυγατέρας· καὶ πληθύνεσθε καὶ μὴ σμικρυνθῆτε,
⁊ querite pacẽ tre in ã̃m trãstuli vos
καὶ ζητήσατε εἰρήνην τῆς γῆς εἰς ἣν ἀπῴκισα ὑμᾶς
illuc. ⁊ orate pro eis ad dñm: qz
ἐκεῖ· καὶ προσεύξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον, ὅτι
in pace eoz erit pax vobis. qz hec
ἐν τῇ εἰρήνῃ αὐτῶν ἔσται εἰρήνη ὑμῖν. ὅτι οὕτως
dixit dñs exercituũ deus ifrael: ne se
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, μὴ ἀπα
ducant vos pseudoprophete q̃ in vobis.
πατήτωσαν ὑμᾶς ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν.

Trãsla.B.Hie.

ferreũ posui super colum cunctarum gentiũ istarum vt seruiant nabuchodonosor regi babylonis: & seruient ei: insup & bestias terre dedi ei. Et dixit hieremias ad ananiam propheta: Audi ooo anania. Non misit te dominus: & tu cõfidere fecisti populum istũ in mendacio. Idcirco hec dicit dominus. Ecce ego mittam te a facie terre. Hoc anno morieris: aduersum ei dominũ locutus es. Et mortuus est ananias ooo propheta in anno illo: mense septimo. 29.

Et hec sunt verba ooo libri que misit hieremias propheta ooooo de hierusalẽ ad reliquias seniorũ trãsmigratiõis & ad sacerdotes & ad pphetas & ad ooooooooo oĩm populũ quẽ tradu xerat nabuchodonosor de hierusalẽ in babylonẽ postq̃ egressus ẽ iechonias rex & domina & eunuchi & principes oooo iuda & hierusalem: & faber & inclusor ooooooo de hierusalem in manu elasa filii saphan ooooo & gamalie filii helchie quos misit oooooooooo Sedechias rex iuda ad nabuchodonosor ooooo regem babylonis in babylonẽ dicens. Hec dicit dominus exercituũ deus ifrael omni ooooooo transmigrationi quam transtuli de hierusalem in babylonẽ. Edificate domos & habitate: & plãtate hortos & comedite fructũ eorum. Accipite vxores & generate filios & filias: & date filiis vris vxores & filias vestras date viris: & pariant ooo filios & filias: & multiplicabimini ibi: & nolite eẽ pauci numero: & querite pacẽ ciuitatis ad quã trãsmigrare vos feci: & orate ooooooooooooooo pea ad dominũ: quia in pace illius erit ooooo vobis pax. Hec dicit dominus ooooooooooooooo exercituum deus ifrael. Non ooooooooooooooo vos seducãt pphete vri qui sunt in medio vestrũ

Tex.heb.biere.ctit.Pũctúa.heb.

עֻתָּן צור	2 בַּרְזֶל נָתַתִּי עַל צַוָּאר כָּל גּוֹיִם
	הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר
חַיָּה	מֶלֶךְ בָּבֶל וַעֲבָדוּהוּ וְגַם אֶת חַיַּת
עָנָן	3 הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה
	אֶל חֲנַנְיָה הַנָּבִיא שְׁמַע נָא
	חֲנַנְיָה לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה וְאַתָּה
כָּסַח	הִבְטַחְתָּ אֶת הָעָם הַזֶּה עַל שָׁקֶר: לָכֵן
שָׁלַח	4 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מְשַׁלֵּחֲךָ מֵעַל
פָּנָה מות	פְּנֵי הָאֲדָמָה הַשָּׁנָה אַתָּה מֵת כִּי
סוּר	סָרָה דְבַרְתָּ אֶל יְהוָה: וַיָּמָת חֲנַנְיָה
נָבָא שָׁבַע	5 הַנָּבִיא בַּשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי:
	וְאֵלֶּה דִּבְרֵי
Cap.xxix	
	הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא
גָּלָה	מִירוּשָׁלַ͏ִם אֶל יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה
	וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים וְאֶל
	כָּל הָעָם אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
יָצָא	מִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה: אַחֲרֵי צֵאת יְכָנְיָה
נְגַר סָרִיס	הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים שָׂרֵי
שׁוּר חָרָשׁ	יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר
	מִירוּשָׁלַ͏ִם: בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן שָׁפָן
	וּגְמַרְיָה בֶּן חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח
	צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל נְבוּכַדְנֶאצַּר
	מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר: כֹּה אָמַר
	יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל
	הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי מִירוּשָׁלַ͏ִם
בָּנָה בַּיִת	בָּבֶלָה: בְּנוּ בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ גַּנּוֹת
יָשַׁב כָּרָה	וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָן: קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ
לָקַח נָשָׁה	בָנִים וּבָנוֹת וְקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים
יָלַד בֵּן בַּת	וְאֶת בְּנֹתֵיכֶם תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה
נָתַן יָלַד	בָנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ שָׁם וְאַל תְּמֵעָטוּ:
רָבָה מָעַט	וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר
שָׁלֵם	הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ
פָּלַל תָּפַל	בַּעֲדָהּ אֶל יְהוָה כִּי בִשְׁלוֹמָהּ יִהְיֶה
הָיָה	לָכֶם שָׁלוֹם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
	צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל יַשִּׁיאוּ
נָשָׂא	לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם

Pritiua.heb.Tex.heb.biere.xrir.

וְקֹסְמֵיכֶם ׀ וְאַל ׀ תִּשְׁמְעוּ " אֶל שָׁסַע
"חַלֹּמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַחֲלְמִים: כִּי חלם
°נְשָׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי ׀ לֹא
°שְׁלַחְתִּים נְאֻם ׀ יְהוָה: כִּי ׀ כֹה אָמַר
°יְהוָה כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל " שִׁבְעִים פקד
°שָׁנָה אֶפְקֹד °אֶתְכֶם ׀ וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם °דָּבָר קום
°אֶת דְּבָרִי הַטּוֹב ׀ לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל שוב
°הַמָּקוֹם הַזֶּה: כִּי ׀ אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת קום
°הַמַּחֲשָׁבֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם חשב
"נְאֻם יְהוָה מַחְשְׁבוֹת שָׁלוֹם ולא שלם
: לְרָעָה לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה:
וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם
אֵלַי ׀ וְשָׁמַעְתִּי אֲלֵיכֶם: וּבִקַּשְׁתֶּם
אֹתִי וּמְצָאתֶם ׀ כִּי תִדְרְשֻׁנִי בְּכָל
"לְבַבְכֶם: "וְנִמְצֵאתִי לָכֶם נְאֻם יְהוָה שוב שבת
וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם
מִכָּל הַגּוֹיִם וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר קום
הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם נְאֻם יְהוָה דחה
וְהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם אֶל " הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שוב
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם: כִּי אִמַּרְתֶּם גלה
הֵקִים לָנוּ יְהוָה נְבִאִים בָּבֶלָה: כִּי קום
כֹה אָמַר יְהוָה אֶל הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל ישב
כִּסֵּא דָוִד וְאֶל " כָּל הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא " יָצְאוּ
אִתְּכֶם בַּגּוֹלָה: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת גלה
הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּם אֶת הַחֶרֶב אֶת שלח
הָרָעָב וְאֶת " הַדָּבֶר וְנָתַתִּי אֹתָם שום
כַּתְּאֵנִים הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר " לֹא
תֵאָכַלְנָה " מֵרֹעַ: וְרָדַפְתִּי אַחֲרֵיהֶם אכל רוע
בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה עזה
לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְאָלָה וּלְשַׁמָּה שמם
וּלְשִׁרְקָה וּלְחֶרְפָּה " בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּים שָׁם: תַּחַת אֲשֶׁר לֹא דחה
שָׁמְעוּ אֶל דִּבְרַי נְאֻם יְהוָה אֲשֶׁר
שִׁלַּחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת עֲבָדַי הַנְּבִאִים
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם " נְאֻם שכם

Trãsla.B.Vie.

& diuini vestri: & ne attẽ
datis" ad
somnia vestra que vos
somniatis: quia
falso ipsi prophetãt vo
bis in nomine meo: non
misi eos dicit dominus.
Quia hec dicit
domin. Cum ceperint
impleri in babylone" se
ptuaginta anni: visitabo
vos & suscitabo sup vos
verbum meum bonum:
vt reducam vos ad
locum istum. Ego enim
scio
cogitationes quas co
gito super vos
dicit dominus: cogita
tiones pacis & non
afflictionis: vt dem vo
bis finem & patientiam:
& inuocabitis me: & ibi
tis: & orabitis
me & ego exaudiã vos:
queretis
me & inuenietis. Cum
quesieritis me in toto co
corde vestro: inueniar
a vobis ait dominus. co
Et reducam captiuitatẽ
vestrã: & cõgregabo vos
de vniuersis gentibus &
de cunctis locis ad que
expuli vos dicit dñs.
Et reuerti vos faciã de
loco ad quem
transmigrare vos feci:
quia dixistis: co
suscitabit nobis dñs p
phetas in babylõe. Quia
hec dicit domin ad re
gem qui sedet super co
solitũ dauid: & ad omnẽ
pplm habitatorẽ vrbis
huius: ad fratres vestros
qui non sunt egressi co
vobiscũ in trãsmigratio
nẽ. Hec dicit dñs exerci
tuum. Ecce mittam in
eos gladium & co
famẽ & pestem: & po
nam eos co
quasi ficus malas que
comedi non possunt co
eo q pessime sint: & per
sequar eos co
in gladio: & in fame: &
in pestilẽtia. Et dabo eos
in vexationẽ vniuersis
regnis terre: in maledi
ctionẽ & in stuporẽ & in
sibilũ & in opprobriũ cũ
ctis gentib ad quas ego
eieci eos: eo q non co
audierint verba mea dí
cit dñs: que co
misi ad eos per seruos
meos pphetas de nocte
consurgens & mittens:
& non audistis dicit co

Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.

τ ne seducant vos diuini vri: τ
καὶ μὴ ἀναπεθήτωσαν ὑμᾶς οἱ μάντεις ὑμῶν, καὶ
ne attẽdite in somnia vra q vos somnia-
μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν ἃ ὑμεῖς ἐνυπνιάζε
tis. q iniqua ipi pphetant vobis in
σθε· ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ
nomine meo: τ nõ misi eos dicit dñs:
ὀνόματί μου, καὶ οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς λέγει κύριος,
q: sic dixit dñs: cũ fuerit impleti
ὅτι οὕτως ἔσται κύριος, ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι
i babylone septuaginta ãni: visitabo vos
ἐν Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς 8.14.c
τ suscitabo verba mea sup eos: vt re- 1.pa.
καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς, τοῦ ἐπι- 36.d.
ducam pplm meũ in locum istum. τ co 1.Esdr.
στρέψαι τὸν λαόν μου εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ λο 1.d. 8.15.c
gitabo sup vos cogitationẽ pacis: τ nõ mala: vt
γιοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης, καὶ οὐ κακά, τοῦ
dem vobis hec. τ erate ad me: τ
δοῦναι ὑμῖν ταῦτα. καὶ πορευθέντες πρός με, καὶ
exaudiam vos. τ quereris me: τ inuenie
εἰσακούσομαι ὑμῶν. καὶ ἐκζητήσετέ με, καὶ εὑρήσε
tis me. q: qñ quæritis me in toto corde
τέ με· ὅτι ὅταν ἐκζητήσητέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
vro: τ apparebo vobis. q: dixistis cõ
ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν· ὅτι εἴπατε κα
stituit dñs sup vos pphetas in babylone.
τίσηται κύριος ἐφ' ὑμᾶς προφήτας ἐν Βαβυλῶνι.
sic dicit dñs ad regẽ sedentem
οὕτω λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθήμενον
in throno dauid: τ ad oẽm pplm habi-
ἐπὶ θρόνου Δαυίδ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοι
tantem in ciuitate hac: τ ad fratres D
κοῦντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
vros: q nõ egressi sunt vobiscũ in capti-
ὑμῶν, οἳ οὐκ ἐξεπορεύθησαν μεθ' ὑμῶν εἰς αἰχμα
uitatem. sic dicit dñs exercituũ: ecce
λωσίαν· οὕτω λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ
ego mittam in eos gladium τ famẽ τ
ἐγὼ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μάχαιραν καὶ λιμὸν καὶ
pestẽ: τ ponã eos q̃si ficus malas q̃ nõ
λοιμόν, καὶ ἐάσω αὐτοὺς ὡς σῦκα πονηρὰ ἃ οὐκ
comedi possunt p̃ malitia. τ pſequ
ἔσθιεται δύναται ὑπὸ τῆς πονηρίας. καὶ διώξω
eos in gladio τ fame τ pestẽ: τ
αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ καὶ λιμῷ καὶ λοιμῷ, καὶ
dabo eos in ꝓmotionẽ in omnib regi-
δώσω αὐτοὺς εἰς κίνησιν ἐν πάσαις ταῖς βα
gnis tre: τ in maledictionẽ τ in penuri-
σιλείαις τῆς γῆς, καὶ εἰς κατάραν καὶ εἰς ἀπορί
am τ in sibilum τ in opprobriũ oib
αν καὶ εἰς συρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν πᾶσι τοῖς
gẽtibus: ad q̃s ego eiecio eos: qñ nõ
ἔθνεσι, πρὸς οὓς ἐγὼ ἐκβάλλω αὐτούς, ὅτι οὐκ
audierũt verba mea dicit dñs: q̃ misi
ἤκουσαν τὰ ῥήματά μου λέγει κύριος, ἃ ἀπέστελ
ad eos p seruos meos pro
κα πρὸς αὐτοὺς διὰ τοὺς δούλους μου τοὺς προ
phetas: mane surgẽs τ mittens: τ nõ audi-
φήτας, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἠκού- 8.14.d
stis dicit
σατε λέγει

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

dño: vos ergo audite verba dñi oio
κύριος, ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τῶν λόγων κυρίου πᾶσα
trãsmigratio: quã misi a hierlm in ba=
ν μετοικισία, ἣν ἀπέστειλα ἐκ Ἰερουσαλὴμ εἰς Βα=
bylonẽ. sic dixit dño ad achab filiũ colia:
βυλῶνα. οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ ἀχαὰβ υἱὸν κωλιά,
τ ad sedechiam filiũ maasia q̃ pphetant vo
καὶ ἐπὶ σεδεκίαν υἱὸν μαασία τοὺς προφητεύοντας ὑ=
bis in nomine meo mẽdacit. ecce ego do e=
μῖν ἐν ὀνόματί μου ψευδῶς. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἀυ=
os in manus regis babylonis: τ percutiet
τοὺς εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ πατάξει
eos ante oculos vros: τ accipient ab eis
αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ λήψονται ἀπ' αὐτῶν
maledictionẽ i oi trãsmigratiõe tuda in babylone di=
κατάραν ἐν πάσῃ τῇ ἀποικίᾳ Ἰούδα ἐν Βαβυλῶνι λέ
centes. faciat tibi dño vt sedechie fecit τ
γοντες. ποιήσαι σε κύριος ὡς σεδεκίαν ἐπόησεν καὶ
vt achab q̃s frixit rex babylonis in
ὡς ἀχαὰβ οὓς ἀπεπυρίσεν βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν
igne ppłm fecerunt iniqtatẽ in hierusalem τ mechati
πυρὶ διότι ἐπόησαν ἀνομίαν ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ μοι
sunt vrores ciuiũ suoꝝ: τ χ̃bũ
χῶνται τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν, καὶ λόγον
locuti sunt in noie meo qđ nõ mandaui
ἐλάλησαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ὃν οὐ συνέταξα
eis: τ ego testis dicit dño. τ ad sa=
αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ μάρτυς φησὶν κύριος. καὶ πρὸς σα=
maiam neelamitẽ dices sic dicit dño de
μαίαν τὸν νεελαμίτην ἐρεῖς οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς
exercituũ deus israel: eo q̃ misisti in no
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἀνθ' ὧν ἀπέστειλας ἐν ὀνό
mine tuo libros ad omnẽ pplm q̃ i hieru
ματί σου βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἰερου
salem non misi te in nomine meo. τ ad
σαλὴμ οὐκ ἀπέστειλάσε τῷ ὀνόματί μου. καὶ πρὸς
sophoniã filiũ maasie sacerdotẽ dicere. dño de
σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν ἱερέα λέγων. κύριος δέδω
dit te sacerdotẽ p̃ iojade sacerdote vt sis p̃fec=
κέν σε ἱερέα ἀντὶ Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως ἡγεῖσθαι ἐπισκό
tus in domo dñi omnt hoi pphetanti τ
που ἐν οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεύοντι καὶ
omni hoi infanienti: τ dabis eũ in car=
παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ, καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς ἀπό
cerem τ in cataractẽ. τ nũc ãre nõ
κλυσμα καὶ εἰς τὸν καταράσῃ. καὶ νῦν διατί οὐκ
increpasti hieremiã q̃ ex anathoth pphetantem
ἐπετιμήσατε Ἱερεμίᾳ τῷ ἐξ Ἀναθὼθ τῷ προφητεύοντι
vobis. qz ppterea misit ad nos in babylo
ὑμῖν. ὅτι διὰ τοῦτο ἀπέστειλεν πρὸς ἡμᾶς ἐν Βαβυ=
nẽ dicẽs longe est: edificate domos τ ha
λῶνι λέγων μακρὰν ἐστι, οἰκοδομήσατε οἰκίας καὶ κα
bitate: τ plantate hortos τ comedite
τοικήσατε, καὶ φυτεύσατε κήπους καὶ φάγεσθε τῶν
de fructib⁹ eoꝝ. τ legit sophonias libũ in
καρπῶν αὐτῶν. καὶ ἀνέγνω σοφονίας τὸ βιβλίον εἰς
aures hieremie pphete. τ factũ est verbũ do
τὰ ὦτα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ=
mini ad hieremiã dicẽs: mitte ad oẽm
ρίου πρὸς Ἱερεμίαν λέγων, ἀπόστειλον πρὸς πᾶσαν τὴν
trãsmigrationẽ dicẽs: qñ dixit dño ad samaiam
ἀποικίαν λέγων, ὅτι εἶπεν κύριος ἐπὶ σαμαίαν τὸν
neelamitem: qñ pphetauit vobis samaias:
νεελαμίτην, ἐπειδὴ προεφήτευσεν ὑμῖν σαμαίας,
τ ego nõ misi eũ
καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτὸν ooooooooooo oooooooooo

ooooooooo oooooooooooooooooooooooooooo ooooooo oooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

Trãsla.B.Vie.

dominus. Vos ergo audite verbum domini ooo
os transmigratio quã
emisi de hierusalem ooo
in babylonem. Hec dicit dominus exercituũ
deus israel ad achab filium ooooooooooooooooooo
chullie & ad sedechiam
filium maasie oooooooooo
qui prophetãt vobis in
nomine meo mẽdaciter.
Ecce ego tradam eos in
manu nabuchodonosor
regis babylonis: & per
cutiet eos in oculis vris.
Et assumetur ex eis ma
ledictio omni trãsmigra
tioni iude q̃ est in baby=
lone dicentiũ. Ponat te
dñs sicut sedechiã & sic
achab qs frixit rex baby
lonis in igne: pro eo q
fecerint stultitiam ooo
in israel: & mechati sunt
in uxores amicoꝝ suoꝝ:
& locuti sunt verbũ in
nomie meo mẽdaciter:
qđ nõ mãdaui eis. Ego
sum iudex & testis dicit
dominus. Et ad semeiã
neelamitem dices. ooo
Hec dicit dominus ex=
ercituum ooooooooooooo
deus israel. Pro eo q
ooooooooooooooooooooooo
misisti in nomine tuo li
bros ad ooooooooooooo
omnem populum qui
est in hierusalem & ad oo
sophoniã filium maasie
sacerdotẽ: & ad vniuer=
sos sacerdotes dicẽs: do
minus dedit te sacerdotẽ
pro ioiade sacerdote vt
sis dux oooooooooooooo
in domo domini super
oẽm virum arreptician
& prophetantem vt mit
tas eum in neruum ooo
& in carcerem. Et nunc
quare non increpasti oo
hieremiam anathotitẽ
qui prophetat vobis. oo
Quia sup hoc misit in
babylonẽ ad nos dicẽs:
Longũ est: edificate do
mos & habitate: & plan=
tate hortos & comedite
fructus eoꝝ. Legit ergo
sophonias sacerdos li=
brum istum ooooooooo
in auribꝰ hieremie pro
phete. Et factũ est verbũ
domini ad hieremiam
dicens. Mitte ad oooooo
omnẽ transmigrationẽ
dicens. Hec dicit dñs
ad semeiam neelamitẽ.
Pro eo q prophetauit
vobis semeas: & ego
non misi eum: ooooooo

Tex.be.biere.krit. Pritiua.heb.

יְהוָה׃ וְאַתֶּם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה
כָּל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִירוּשָׁלַ͏ִם גְּלָה
בָּבֶלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אַחְאָב בֶּן
קוֹלָיָה וְאֶל צִדְקִיָּהוּ בֶּן מַעֲשֵׂיָה
הַנִּבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי שָׁקֶר הִנְנִי שֵׁם
נֹתֵן אֹתָם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וְהִכָּם לְעֵינֵיכֶם׃ וְלָקַח מֵהֶם נְכָה
קְלָלָה לְכֹל גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר גְּלָה
בְּבָבֶל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ יְהוָה כְּצִדְקִיָּהוּ שׁוּם
וְכְאָחָב אֲשֶׁר קָלָם מֶלֶךְ בָּבֶל
בָּאֵשׁ׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ נְבָלָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנָאֲפוּ אֶת נְשֵׁי רֵעֵיהֶם
וַיְדַבְּרוּ דָבָר בִּשְׁמִי שָׁקֶר אֲשֶׁר
לֹא צִוִּיתִים וְאָנֹכִי הַיּוֹדֵעַ וְעֵד נְאֻם
יְהוָה׃ וְאֶל שְׁמַעְיָהוּ הַנֶּחֱלָמִי תֹּאמַר
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַעַן אֲשֶׁר
אַתָּה שָׁלַחְתָּ בִּשְׁמְךָ סְפָרִים אֶל
כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְאֶל
צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן וְאֶל כָּל
הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר׃ יְהוָה נְתָנְךָ כֹהֵן
תַּחַת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לִהְיוֹת פְּקִדִים
בֵּית יְהוָה לְכָל אִישׁ מְשֻׁגָּע
וּמִתְנַבֵּא וְנָתַתָּה אֹתוֹ אֶל הַמַּהְפֶּכֶת
וְאֶל הַצִּינָק׃ וְעַתָּה לָמָּה לֹא גָעַרְתָּ
בִּירְמְיָהוּ הָעֲנָתוֹתִי הַמִּתְנַבֵּא לָכֶם׃
כִּי עַל כֵּן שָׁלַח אֵלֵינוּ בָּבֶל לֵאמֹר
אֲרֻכָּה הִיא בְּנוּ בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ
גַּנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָהֶן׃ וַיִּקְרָא
צְפַנְיָה הַכֹּהֵן אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
בְּאָזְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיְהִי דְּבַר
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ שְׁלַח עַל
כָּל הַגּוֹלָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
אֶל שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי יַעַן אֲשֶׁר נִבָּא
לָכֶם שְׁמַעְיָה וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּיו

Pūtiua.heb.Tex.be.Biere.xxx.

וַיַּבְטַח אֶתְכֶם עַל שֶׁקֶר לָכֵן כֹּה בטח
אָמַר יְהוָה הִנְנִי פֹקֵד עַל שְׁמַעְיָה
הַנֶּחְלָמִי וְעַל זַרְעוֹ לֹא יִהְיֶה לוֹ יהי
אִישׁ יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָעָם הַזֶּה וְלֹא
יִרְאֶה בַּטּוֹב אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לְעַמִּי ראה
נְאֻם יְהוָה כִּי סָרָה דִבֶּר עַל יְהוָה סור

Cap.xxx.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כְּתָב לְךָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר כִּי
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשַׁבְתִּי יום נוא
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה שוב שבה
אָמַר יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וִירֵשׁוּהָ וְאֶלָּה נתן
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל
יִשְׂרָאֵל וְאֶל יְהוּדָה כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין
שָׁלוֹם שָׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד שלם ראה
זָכָר מַדּוּעַ רָאִיתִי כָל גֶּבֶר יָדָיו עַל ילד
חֲלָצָיו כַּיּוֹלֵדָה וְנֶהְפְּכוּ כָּל פָּנִים ראה ילד
לְיֵרָקוֹן הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם הַהוּא נפה
מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת צָרָה הִוא לְיַעֲקֹב גדל כמו
וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא צור
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר עֻלּוֹ ישע
מֵעַל צַוָּארֶךָ וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנַתֵּק שבר עלל
וְלֹא יַעַבְדוּ בוֹ עוֹד זָרִים וְעָבְדוּ צור יסר
אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד נתק עבד
מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם וַאֲתָה קום
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה ירא
וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ חתת ישע
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם רחק שבה
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין שוב
מַחֲרִיד כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה חרד
לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל עשה
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפִצוֹתִיךָ שָּׁם אַךְ אֹתְךָ פוץ

Trāsla.B.Vie.

& fecit vos cōfidere in mendacio: idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo sup semeiam noelamitem & sup semen eius. Non erit ei vir sedens in medio populi huius: & non videbit bonū quod ego faciam populo meo dicit dñs: quia preuaricationē locuta est aduersus dominum. 30.

Hoc verbū qđ factū est ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus de israel: dicens. Scribe tibi oia verba que locutus sum ad te in libro. Ecce enim dies veniūt dicit dñs: & conuertam conuersionē populi mei israel & iuda dicit dominus: & cōuertā eos ad terram quā dedi patribus eorū & possidebunt eā. Et hec verba que locutus est dominus ad israel & ad iudam. Quoniam hec dicit dominus. Vocem terroris audiuimus formido: & nō est pax. Interrogate & videte si generat masculus. Quare ergo vidi oīs viri manū sup lumbū suū qsi parturientis: & cōuerse sūt vniuerse facies in auruginem. Ve qa magna dies illa: nec est similis ei: tēpus qa tribulatiōis est iacob: & ex ipsa saluabitur. Et erit in die illa dicit dominus exercituū: conteram iugum eius de collo tuo: & vincula eius dirumpam. Et non dominabūtur ei ampli alieni: sed seruiēt domino deo suo: & dauid regi suo quē fuscitabo eis. Tu ergo ne timeas serue mee iacob ait dominus: nec paueas israel: qa ecce ego saluabo te de terra lōginq & semē tuū de terra captiuitatis eorū. Et reuertetur iacob & qescet: & cūctis affluet bonis: & nō erit quē formidet: qrū tecū ego sum ait dñs vt saluē te. Faciā eni cōsumationē in cūctis gentibus in quibus dispersi te: te autem

Trās.Gre.lēt.cū interp.latina.

& cōfidere fecit vos sup iniquo. ꝓpterea καὶ πεπεισθέναι ἐποίησεν ὑμᾶς ἐπ' ἀδίκῳ. διὰ τοῦτο
sic dixit dñs: ecce ego visitabo sup se οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπὶ σε
maiam & sup genus eius: & nō erit ei homo μαίαν καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτ. καὶ οὐκ ἔσται αὐτῷ ἄνθρωπος
in medio vri ut videat bona q̄ ego facia vobis ἐν μέσῳ ὑμῶν τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ ποιήσω ὑμῖν
ait dñs. q: ꝓuaricat locuta est aduersū dñm. λέγει κύριος. ὅτι ἐστασίαζεν ἐλάλησεν κατὰ τοῦ κυρίου.

Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño vt λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου ἵ C
diceret. sic dixit dñs deꝰ israel dicēs: scribe εἶπεν. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ λέγων· γράψ
oia verba q̄ loquutus sum ad te πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐχρημάτισα πρὸς σὲ
in libro q: ecce dies veniunt dicit dñs: ἐν βιβλίῳ, ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος,
& reuerti faciā trāsmigrationē ꝓpli mei israel & iu- καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀποικίαν λαοῦ μου ἰσραὴλ καὶ ἰου
da ait dñs: & reuerti faciā eos in trā δα εἶπεν κύριος, καὶ ἐπιστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
quā dedi ꝓfribus eoꝝ & dñabuntur ei. ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ κυριεύσουσιν αὐ
& hec verba q̄ locut est dñs sup is- τῶν. καὶ οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ ἰσ-
rael & iudam. sic dixit dñs: voce timori ραὴλ καὶ ἰούδαν. οὕτως εἶπεν κύριος, φωνὴ φόβου
audictio. formido & nō est pax. interrogate ἀκούσεσθε. φόβος καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη. ἐρωτήσατε
& videte si pepit mascul: q: vidi oēm ho- καὶ ἴδετε εἰ τίκτει ἄρσεν; διότι ἑώρακα πάντα ἄν-
minem & manus eius sup lumbū eius θρωπον καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτοῦ
q̄si parientis: & cōuerse sunt. facies in aurugini ὡς τικτούσης; καὶ ἐστράφησαν. πρόσωπα εἰς ἔντρεμα
veh q: magna dies illa & nō est talis ouai ὅτι μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ οὐκ ἔστα τοιαύ-
& tēpus angustū est iacob: & ex illo τη καὶ χρόνος συνοχῆς ἐστιν τῷ ἰακώβ, καὶ ἐκ τούτου
saluabitur. in die illa ait dñs ex- σωθήσεται. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος τῶν δυ
cutiā cōteram iugū de collo eoꝝ: & νάμεων συντρίψω ζυγὸν ἀπὸ τραχήλου αὐτῶν, καὶ
vincula eoꝝ dirūpam: & nō opabūt ip τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διαρρήξω, καὶ οὐκ ἐργῶσιν ἐν B
si vltra alienis: & opabūt dño deo su- τοῖ ἔτι ἀλλοτρίοις, καὶ ἐργῶσιν τῷ κυρίῳ θεῷ αὐ-
o: & dauid regem suum suscitabo eis: τῶν, καὶ τὸν δαυὶδ βασιλέα αὐτῶν ἀναστήσω αὐτοῖς,
tu āt ne timeas serue me iacob ait dñs: ne σὺ δὲ μὴ φοβοῦ δοῦλέ μου ἰακὼβ λέγει κύριος, μὴ
ꝙs paueas israel. qm̄ ecce ego saluabo te de tra δὲ πτοηθῇς ἰσραήλ· ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ σώσω σε ἐκ γῆς Ezech.
lōginqua & semē tuū de tra captiuitatis eoꝝ μακρόθεν καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ τῆς γῆς τῆς ἀχμαλωσίας αὐ 44.b
rū. & reuertetur iacob: & requiescet τῶν· καὶ ἐπιστραφήσεται ἰακώβ, καὶ ἀναπαύσε
& affluet olbus bonis. & nō erit q̄ται καὶ πλουτήσει πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς· καὶ οὐκ ἔσται ὁ
timeat: qm̄ tecū ego sū dicit dñs vt sal φοβούμενος, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι λέγει κύριος τοῦ σώ
uem te. faciam .n. cōsumationē in eis ꝙ ego σαι σε· ποιήσω γὰρ συντέλειαν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνε
bi indꝺ dispsi te: te aūt σι οἷς διεσπειρά σε, σὲ δὲ

οο οοοο

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

nõ factã in cõsumatione: sed erudiã te in
ἐν μὴ ποιήσω σε εἰς συντέλειαν, ἀλλὰ παιδεύσω σε ἐν
iudicio: ⁊ mãdans nõ mãdabo te. sic vtrit do-
κρίσει, καὶ καθαρίζων οὐ καθαριῶ σε. οὕτως εἶπεν κύ
C mi⁹: fuscitauit cõtritionẽ: doloroſa plaga tua: nõ eſt
ριος, ἀνέστησα σύντριμμα, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου, ἰωσις
iudicio iudicũ tuũ in dolorẽ. curata eo: vtilitas nõ
κρίσιν κρίσει σου εἰς ἀλγηρόν. ἰατρεύθης, ἀφέλεια οὐκ
eſt tibi. oẽs amici tui obliti ſũt tui te nõ
ἔστι σοι. πάντες οἱ φίλοι σου ἐπιλάθοντό σου σὲ οὐ μὴ
interrogabũt: ⁊ plaga inimici pcuſſi te caſtiga
ἐπιζητήσουσιν, ὅτι πληγὴ ἐχθροῦ ἐπάισά σε παι-
tione fort ſup oẽm iniqtatẽ tuã: multiplicata
δείαν σκληρὰν ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου, ἐπιπλοῦν
ſunt pcta tua. dd clamas in cõtritione
σας αἱ ἁμαρτίαι σου. τί βοᾷς ἐπὶ συντρίμματί
tua! iſanabilis dolor tuus⁹ ppter multitudinẽ iniqtatis
σου; ἀίατος ὁ πόνος σου διὰ τοῦ πλήθους τῆς ἀδικίας
tue: ⁊ ppter peccata tua dura feci
σου, καὶ διὰ τῶν ἁμαρτιῶν σου τῶν σκληρῶν ἐποίησά
tibi hec. ppterea oẽs comedẽtes te devora
σοι ταῦτα. διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἐσθίοντές σε βρω-
bunt: ⁊ oẽs hoſtes tui: in captiuita-
θήσονται, καὶ πάντες οἱ ἐχθροί σου, εἰς αἰχμαλω-
tem venient. ⁊ erũt q irridẽt te in deri
σίαν ἥξουσιν. καὶ ἔσονται οἱ διαφορεύοντές σε εἰς διαφό
ſionẽ: ⁊ oẽs deprædantes te dabo in præ
ρημα, καὶ πάντας τοὺς προνομεύοντάς σε δώσω εἰς προ
dam: q⁹ obducã ſanitatẽ tuã a plaga doloro
νομήν, ὅτι ἀνάξω τὸ ἴαμά σου ἐπὶ πληγὴν ὀδύνης
D ſa: ſanabo te dicit dñs⁹: q⁹ diſperſa vocata
σας, ἰατρεύσω σε φησὶν κύριος, ὅτι ἐπωνομάσθη ἐκλε-
es ſion: q⁹ derelicta nõ eſt eam. ſic dixit do-
ῆς σιών, ὅτι ἐστὶν οὐκ ἔστιν αὐτή. οὕτως εἶπεν κύ-
minꝰ: ecce ego cõuerto tẽtũ miẽtionẽ iacob: ⁊
ριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέφω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰακώβ, καὶ
captiuitatis eius miserebor: ⁊ edificabitur
τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω, καὶ οἰκοδομηθήσεται
ciuitas in excelſo ſuo: ⁊ templũ ſcõm iuditiũ
πόλις ἐπὶ τὸν ὕψος αὐτῆς, καὶ ὁ ναὸς κατὰ τὸ κρίμα
ſuum ſedebit: ⁊ egredientur ab eis canẽ
αὐτοῦ καθεδεῖται, καὶ ἐξελεύσονται ἀπ' αὐτῶν ᾠδὴ
tes: ⁊ vox ludentiũ. ⁊ multiplicabo eos: ⁊
τις, καὶ φωνὴ παιζόντων· καὶ πλεονάσω αὐτούς, καὶ
non minuentur. ⁊ ingredientur filii eius ſicut
οὐ μὴ ὀλαττωθῶσιν· καὶ εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὡς
B pius: ⁊ teſtimonia eoꝝ aũ faciem
πρότερον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν
meã dirigẽtur: ⁊ viſitabo ſup oẽs
μου διρθώσεται, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τοὺς
tribulãtes eos: ⁊ erunt fortiores eis. ſup
θλίβοντας αὐτούς, καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι αὐτῶν. ἐπ' αὐ
eos ⁊ p̃cipio eius ex eo egredietur. ⁊ cõgre
τοὺς καὶ ὁ ἄρχων αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ συ
gabo eos: ⁊ cõuertentur ad me: q⁹ do eſt
ναξῶ αὐτούς, καὶ ἐπιστρέψουσιν πρός με, ὅτι τίς ἐστιν
ille q dedit eo⁹ ſuum vt ꝓuertat ad
οὗτος ὃς ἔδωκεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπιστρέψαι πρός
me dicit dñs: ⁊ critio mihi in pplm: ⁊ ego cro
με λέγει κύριος; καὶ ἔσται δή μοι εἰς λαόν, κἀγὼ ἔσομαι
vobis I dñs: q⁹ ira vãt egreſſa ẽ cũ furore egreſſa ẽ ira
ὑμῖν εἰς κῦ, ὅτι ὀργὴ κυρίου ἐξῆλθεν θυμώδης· ἐξῆλθεν ὀργὴ
ruens ad impios venict. nõ auertetur ira furoꝝ
στρεφομένη ἐπὶ ἀσεβεῖς οὐκ ἐξέσται· οὐ μὴ ἀποστραφῇ ὀργὴ θυμοῦ
dñi: donec faciat ⁊ donec ꝓstituat conatum cordis
κυρίου, ἕως ποιήσῃ καὶ ἕως καταστήσῃ ἐγχείρημα καρδί
ſui. in nouiſſimo dierũ cognoſcetis ea.
ας αὐτοῦ· ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν γνώσεσθε αὐτά. Ca.31.
A IN tẽpe illo ait dñs: ero in
ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπεν κύριος, ἔσομαι εἰς
deũ generi iſrael: ⁊ ipſi erunt mihi in pplm.
θεὸν γένει Ἰσραήλ, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.

Trãsla.B.Hie.

"non"faciam in ᶜcõſumatione: ᵖſed caſtigabo te ᶜin
iudicio⁹ vt ᵖnibi ᶠnõ ᵛvidearis innoxius: ᶜqa ᵃhec ᵈdicit
ᵐdñs. ⁿ Inſanabilis ᵒfractura tua: ᶠpeſſima ᵍplaga tua
ᶠNõ eſt ᵍq iudicet ᵗiudiciũ
tuũ: ᵘad alligãdã ᵗcuratio
nẽ tuã ᶠvtilitas ᵛnõ eſt ᵗtibi.
ᵇOẽs ᶜamatores tui ᵖoblí
ti ſũt tui: ᶜtecꝫ ᶠnõ ᵍqrunt.
ᵗPlaga ᵇei ᵗinimici ᵍpcuſſit
te: ᵐcaſtigatione ⁿcrudeli.
ᵒppter ᵖmultitudinẽ ᵍiniq
tatis tue ᶠdura facta ſunt
ᵒpctã tua. ᵗ Quid ᵒclamas
ᵗſup cõtritione tua? ⁿ Inſa
nabilis eſt ᵃdolor tuus: ᵇp
pter ᶜmultitudinẽ ᵖiniqui
tatis tue & propter ᶜdura
ᶠpeccata tua ᶠfeci ᵖhec ᵗtibi.
ᵇPropterea ᵗoẽs ᵐq come
dũt te ⁿdenorabũtur: ᵒ & vniuerſi ᵖhoſtes tui ᶠi capti
uitatẽ ᵒducẽtur. ᵗEt oẽs ᵍq te vaſtãt ᵛvaſtabũtur: ᶠcun
ctoſꝫ ᵖdatores tuos ᵈdabo ᵇin predã. ᵒ Obducã ᶜei
ᶜcicatricẽ ᶠtibi: ᵍ& a vulneribus tuis ᵇſanabo te ᵗdicit
ᵇdñs. ᵗQuia ᵐeiectã ⁿvocauerũt ᵗte ᶠſion ᵍhec eſt que
ⁿnon ᵗhabebat ᶜreqrentẽ.
ᵘHec ᵗdicit ᶜdñs. ᵗecce ego
ᶜcõuertã ᵇcõuerſionẽ ᶜtabernaculorũ ᵖiacob: ᶜ& tectis eius ᶠmiserebor. ᵍ Et
edificabitur ᵇciuitas ᵗi ᵗex
celſo ſuo: ᵗ& tẽplũ ᵐiuxta
ⁿordinẽ ſuũ ᵒfundabitur.
ᶠEt egredietur ᵍde eis ᶠlaꝰ
ᵒvoxꝫ ᵍludentiũ: ᵒ & multiplicabo eos ᵗ& nõ ᶠminuentur: ᵗ& glorificabo eos
ᵍ& nõ ᵇattenuabũtur: ᶜ&
erũt ᵇfilii eiꝰ ᶜſicut a principio: ᶠ& cetus eius ᵍcorã me
ᵇpermanebit. ᵗEt viſitabo
ᵇaduerſum ᵗoẽs ᵐq tribulãt
eũ: ⁿ& erit ᵒ dux eiꝰ ᵖex eo:
ᵍ& pricipes ᶠde medio eiꝰ
ᵒpducẽtur. ᵗEt applicabo
eum ᵒ & accedet ᵗad me.
ᵍQuis ᵗei ᵇiſte ᵉeſt q ᶜapplicet ᶜcor ſuũ ᶠvt appropinquet ᵉmihi: ᵇait ᵗdñs? ᵐEt eri
tis ᵗmihi ᵐin pplm: ⁿ& ego
ᵉero ᶠvobis ᵍin deũ. ᶠ Ecce
ᵉturbo ᶠdñi: ᵉfuror ᶠegre
diẽs ᶠpcella ᵗruẽs: ᵉin ᵇcapite ᶜimpiorum ᵇcõquieſcet.
ᶜNon ᶠauertet ᵉiram ∞∞∞
ᵍindignationis ᶜdominus:
ᵃdonec ᶜfaciat ᵐ& ⁿcõpleat
ᵒcogitationẽ ᵖcordis ſui.
ᵍIn nouiſſimo ᶠdierum ∞∞
ᵉintelligetis ᶠea. 31.
IN ᵇillo ᵉtempore ∞∞∞
ᶜdicit ᵇdñs. ᶜEro ᶠdeus
ᵍvniuerſis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇcognationib⁹ ᶜiſrael: ᵃ & ipſi ᶠerũt ᵐmihi ⁿin pplm.

Tet.be.biere.trti. Pũtiua.heb.

עָשֹׂה שָׁבָט	לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט
נָקֹה	וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אָנַשׁ מַכָּה	אָנוּשׁ לְשִׁבְרֵךְ נַחְלָה מַכָּתֵךְ אֵין
דִּין דִּין	דִּינֵךְ לְמָזוֹר רְפֻאוֹת תַּעֲלֶה
זוּר עָלָה	אֵין לָךְ כָּל מְאַהֲבַיִךְ שְׁכֵחוּךְ אֹתָךְ
אָהַב דָּרַשׁ	לֹא יִדְרֹשׁוּ כִּי מַכַּת אוֹיֵב הִכִּיתִיךְ
נָכָה אַיֵב	מוּסַר אַכְזָרִי עַל רֹב עֲוֹנֵךְ עָצְמוּ
נָכָה יָסַר	חַטֹּאתָיִךְ מָה תִּזְעַק עַל שִׁבְרֵךְ
כָּזַר עָצַב	אָנוּשׁ מַכְאֹבֵךְ עַל רֹב עֲוֹנֵךְ
עָשָׂה	עָצְמוּ חַטֹּאתָיִךְ עָשִׂיתִי אֵלֶּה
אָכַל	לָךְ לָכֵן כָּל אֹכְלַיִךְ יֵאָכֵלוּ וְכָל
צוּר שָׁבָה	צָרַיִךְ כֻּלָּם בַּשְׁבִי יֵלֵכוּ וְהָיוּ שֹׁסַיִךְ
הָיָה שָׁסָה	לְמִשְׁסָּה וְכָל בְּזָזַיִךְ אֶתֵּן לָבַז
נָתַן בָּזַז	כִּי אַעֲלֶה אֲרוּכָה לָךְ וּמִמַּכֹּתַיִךְ
עָלָה אָרָה	אֲרָפֵאךְ נְאֻם יְהוָה כִּי נִדָּחָה קָרְאוּ
נָבָה רָפָא	לָךְ צִיּוֹן הִיא דֹרֵשׁ אֵין לָהּ כֹּה
דָּמָה	אָמַר יְהוָה הִנְנִי שָׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי
שׁוּב שָׁבָה	יַעֲקֹב וּמִשְׁכְּנֹתָיו אֲרַחֵם וְנִבְנְתָה
שָׁבַן רָחַם	עִיר עַל תִּלָּהּ וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ
בָּנָה תָּלַל	יֵשֵׁב וְיָצָא מֵהֶם תּוֹדָה וְקוֹל
שָׂחַק רָבָה	מְשַׂחֲקִים וְהִרְבֵּיתִם וְלֹא יִמְעָטוּ
כָּבַד כָּבַד	וְהִכְבַּדְתִּים וְלֹא יִצְעָרוּ וְהָיוּ בָּנָיו
צָעַר הָיָה	כְּקָדֶם וַעֲדָתוֹ לְפָנַי תִּכּוֹן וּפָקַדְתִּי
יָצַד פָּנָה	עַל כָּל לֹחֲצָיו וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנּוּ
כּוּן אָדַר	וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו
קָרַב	וְנִגַּשׁ אֵלַי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב
	אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי נְאֻם יְהוָה
נָגַשׁ	וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה
הָיָה	לָכֶם לֵאלֹהִים הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה
יָצָא סַעַר	חֵמָה יָצְאָה סַעַר מִתְגּוֹרֵר עַל רֹאשׁ
חוּל שׁוּב	רְשָׁעִים יָחוּל לֹא יָשׁוּב חֲרוֹן
עָשָׂה עָשָׂה	אַף יְהוָה עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ
קוּם זָמַם	מְזִמּוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
יוֹם בִּין	תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ: Ca.xxxj. בָּעֵת הַהִיא
הָיָה	נְאֻם יְהוָה אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל
מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם:	

כה אמר יהוה מצא חן במדבר
עם שרידי הלך להרגיעו
ישראל: ממרחוק יהוה נראה לי
ואהבת עולם אהבתיך על כן
משכתיך חסד: עוד אבנך
ונבנית בתולת ישראל עוד
תעדי תפיך ויצאת במחול
משחקים: עוד תטעי כרמים
בהרי שמרון נטעו
נטעים וחללו: כי יש יום
קראו נצרים בהר אפרים קומו
ונעלה ציון אל יהוה אלהינו: כי כה
אמר יהוה רנו ליעקב שמחה
וצהלו בראש הגוים השמיעו
הללו ואמרו הושע יהוה את
עמך את שארית ישראל: הנני
מביא אתם מארץ צפון וקבצתים
מירכתי ארץ בם עור ופסח הרה
וילדת יחדו קהל גדול ישובו
הנה: בבכי יבאו ובתחנונים אובילם
אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר
לא יכשלו בה כי הייתי לישראל
לאב ואפרים בכרי הוא: שמעו
דבר יהוה גוים והגידו באיים
ואמרו מזרה ישראל
יקבצנו ושמרו כרעה עדרו: כי
פדה יהוה את יעקב וגאלו מיד חזק
ממנו: ובאו ורננו במרום ציון
ונהרו אל טוב יהוה על דגן ועל
תירש ועל יצהר ועל בני צאן
ובקר והיתה נפשם כגן רוה
ולא יוסיפו ללאבה עוד: אז תשמח
בתולה במחול ובחורים וזקנים
יחדו והפכתי אבלם לששון
ונחמתים ושמחתים מיגונם:
ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את
טובי ישבעו נאם יהוה: כה אמר

Hec dicit dñs. Inuenit gratiam in deserto
populus qui remāserat
gladio. Vadet ad requiē
suam Israel. Longe dñs
apparuit mihi. ooooooo
Et in charitate ppetua
dilexi te: ideo oooooooo
attraxi te miserās. Rur
sumq; edificabo te: &
edificaberis virgo israel.
Adhuc ornaberis tym
panis tuis & egredieris in
choro ludentiū. Adhuc
plantabis vineas in mō
tibus samarie. Plantabūt
plantātes: & donec tpus
veniat non vindemiabūt:
qa erit dies in qua cla
mabūt custodes in mōte
effraim. Surgite & asce
dam⁹ in siō ad dñm deū
nostrū: qa hec dicit dñs.
Exultate in leticia iacob
& hinnite contra caput
gentium: personate &
canite & dicite. Salua
domine ooooooooooooo
populū tuum reliquias
israel. Ecce ego ooooooo
adducā eos de terra aqui
lonis: & congregabo eos
ab extremis terre: iter
quos erunt cecus & clau
dus & pregnās & pariēs
simul cetus magnus re
uertentiū huc. In fletu
veniēt & in misericordia
reducā eos. Et adducam
eos per torrētes aquarū
in via recta & nō impin
gent in ea: qa factus sum
israeli pater: & effraim
primogenitus meus est.
Audite verbū dñi gen
tes: & annūciate in insu
lis que procul sunt: & di
cite. Qui dispersit israel
cōgregabit eū: & custo
diet eū sicut pastor gregē
suū. Redemit enim dñs
iacob & liberauit eū de
manu potētioris. Et ve
nient & laudabūt in mō
te sion & confluent ad
bona dñi sup frumēto:
vino & oleo & fetu pe
corum ooooooooooooooo
& armentorū: eritq; aia
eor quasi hortus irriguus:
& vltra non esurient.
Tunc letabitur ooooooo
virgo in choro: iuuenes
& senes oooooooooooooo
simul. Et conuertam luc
tum eorum in gaudium
& consolabor eos: & le
tificabo a dolore suo. oo
Et inebriabo aiam sacer
dotū pinguedine: & pplus
meus bonis adimplebi
tur ait dñs. Hec dicit

Hec dicit dñs. Inuenit gratiam in deserto populus qui remāserat gladio. Vadet ad requiē suam Israel. Longe dñs apparuit mihi. Et in charitate ppetua dilexi te: ideo attraxi te miserās. Rursumq; edificabo te: & edificaberis virgo israel. Adhuc ornaberis tympanis tuis & egredieris in choro ludentiū. Adhuc plantabis vineas in mōtibus samarie. Plantabūt plantātes: & donec tpus veniat non vindemiabūt: qa erit dies in qua clamabūt custodes in mōte effraim. Surgite & ascendam⁹ in siō ad dñm deū nostrū: qa hec dicit dñs. Exultate in leticia iacob & hinnite contra caput gentium: personate & canite & dicite. Salua domine populū tuum reliquias israel. Ecce ego adducā eos de terra aquilonis: & congregabo eos ab extremis terre: iter quos erunt cecus & claudus & pregnās & pariēs simul cetus magnus reuertentiū huc. In fletu veniēt & in misericordia reducā eos. Et adducam eos per torrētes aquarū in via recta & nō impingent in ea: qa factus sum israeli pater: & effraim primogenitus meus est. Audite verbū dñi gentes: & annūciate in insulis que procul sunt: & dicite. Qui dispersit israel cōgregabit eū: & custodiet eū sicut pastor gregē suū. Redemit enim dñs iacob & liberauit eū de manu potētioris. Et venient & laudabūt in mōte sion & confluent ad bona dñi sup frumēto: vino & oleo & fetu pecorum ooooooooooooooo & armentorū: eritq; aia eor quasi hortus irriguus: & vltra non esurient. Tunc letabitur ooooooo virgo in choro: iuuenes & senes oooooooooooooo simul. Et conuertam luctum eorum in gaudium & consolabor eos: & letificabo a dolore suo. oo Et inebriabo aiam sacerdotū pinguedine: & pplus meus bonis adimplebitur ait dñs. Hec dicit

sic dixit dñs: Inueni caliḋ in deserto cū populo q̄ pau
οὕτως εἶπεν κύριος, Εὗρον χάριν ἐν ἐρήμῳ μετὰ λαοῦ
rāt in gladio. ite & nō pdatio is
των ἐν μαχαίρᾳ. βαδίσατε καὶ μὴ ὀλίσκητε γὰρ Is
rael: dñs de longe apparebit ei dilectiōe ppe
ραήλ, κύριος πόρρωθεν ὀφθήσεται αὐτῷ ἀγάπην αἰωνί
tua dilexi te: ideo attraxi te in miserationē
αἱ ἠγάπησά σε· διὰ τοῦτο εἵλκυσά σε ἐλεῶν
adhuc edificabo te: & edificaberis virgo isra
ἔτι οἰκοδομήσω σε, καὶ οἰκοδομηθήσῃ παρθένος Ισρα
el: adhuc assumes tympanū tuū: & egredieris cū
ήλ, ἔτι λήψῃ τύμπανόν σου, καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ σου
tu ludentium. adhuc plantate vineas i mō
παιγνίας παιζόντων. ἔτι φυτεύσατε ἀμπελῶνας ἐν ὄρε
tib⁹ samarie: plantantes plantate: & lau
σιν σαμαρείας, φυτεύσαντες φυτεύσατε, καὶ οὐ
dantes laudate: qz cū dies vocatiōis respon
σαντες αἰνέσατε, ὅτι ἔσται ἡμέρα κλήσεως ἐκλεγο
tium in mōtib⁹ effraim. surgite & ascendite in sion
μένων ἐν ὄρεσιν Ἐφραίμ· ἀνάστητε καὶ ἀνάβητε ἐν σιὼν
ad dñm deū vrm: qz sic dixit dñs ip
πρὸς κύριον θεὸν ὑμῶν, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῷ Ια
cob: exultate & hinnite in caput
κώβ, εὐφράνθητε καὶ χρεμετίσατε ἐπὶ κεφαλὴν
gentiū: audita facite & laudate dicite saluum
ἐθνῶν, ἀκουσθὲν ποιήσατε καὶ αἰνέσατε εἴπατε Σῶσον
dñs pplm suum reliquias israel. ecce
κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸ κατάλειπον Ισραήλ. ἰδοὺ
ego adduco eos ad aquilone & congregabo eos ab
ἐγὼ ἄγω αὐτοὺς ἀπὸ βορρᾶ καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπ'
extremo tre in solēnitate pasche. & generabit ex
ἄκρου τῆς γῆς ἐν ἑορτῇ φασέκ· καὶ τεκνοποιήσει τίς
lios multos & reuertentur huc. in fletu egres
κια πολλὰ καὶ ἀποστρέψουσιν ὧδε. ἐν κλαυθμῷ ἐξῆλ
sum & in cōsolatione adducā eos. ducēs ad fon
θον, καὶ ἐν παρακλήσει ἄξω αὐτούς· ἀγαγῶν ἐπὶ πη
tes aquaq in via recta. & nō corruent in
γὰς ὑδάτων ἐν ὁδῷ ἐυθείᾳ· καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν ἐν
ea: qz factus sum israel in pfem: & ephraim
αὐτῇ, ὅτι ἐγενόμην τῷ Ισραὴλ εἰς πατέρα, καὶ Ἐφραὶμ
primogenit⁹ meus est. audite verbū dñi gētes: &
πρωτότοκός μου ἐστίν· ἀκούσατε λόγον κυρίου ἔθνη, καὶ
ānunciate in insulas q̄ pcul sunt. dicite q ventila
ἀναγγείλατε εἰς νήσους τὰς μακρὰν· εἴπατε ὁ διασκορ
uit israel ꝯgregabit eū: & custodiet eū q̄si
πίσας τὸν Ισραὴλ συνάξει αὐτόν, καὶ φυλάξει αὐτὸν ὡς
pascens gregem suum: qz redemit dñs
ὁ βόσκων τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος
iacob & liberauit eum de manu fortiox
τὸν Ιακὼβ καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἰσχυροτέρου
eo: & veniēt & letabuntur in mōte si
αὐτοῦ, καὶ ἥξουσιν καὶ εὐφρανθήσονται ἐν τῷ ὄρει Σι
on: & venient ad bona dñi ad tram frumēti &
ών, καὶ ἥξουσιν ἐπ' ἀγαθὰ κυρίου ἐπὶ γῆν σίτου καὶ
vini & olei & fructuū & pecoꝝ & ouiū
οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ καρπῶν καὶ κτηνῶν καὶ προβά
um: & erit aia eoꝝ quasi lignū fructife
των, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὡσεὶ ξύλον ἔγκαρ
rū: & nō esurient vltra. tūc letabuntur virgi
πον, καὶ οὐ πεινάσουσιν ἔτι. τότε χαρήσεται παρ
nes in ꝯgregatiōe iuuenū: & senes gaude
θένος ἐν συναγωγῇ νεανίσκων, καὶ πρεσβῦται χαρήσον
būt: & puerā lactū eoꝝ in gaudium & ver
ται· καὶ στρέψω τὸ πένθος αὐτῶν εἰς χαρμοσύνην καὶ
consolabo: eos: & faciam eos letan
παρακληθήσομαι αὐτούς, καὶ ποιήσω αὐτοὺς εὐφρα
tes. magnificabo & inebriabo aiam
νομένους· μεγαλυνῶ καὶ μεθύσω τὴν ψυχὴν τῶν
sacerdotū filioꝝ leui: ppls meus bonis meis im
ἱερέων υἱῶν Λευί, ὁ λαός μου τῶν ἀγαθῶν μου ἐμ
plebitur sic dixit
πλησθήσεται οὕτως εἶπεν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Ter.he.biere.xxxi. Pũctũa.heb.
dño vox in rama audita ẽ lamẽtatio ⁊ fletus ⁊	ʳdñs.ᵉVox ᶜin excelſo ᵒaudita eſt ᵖ lamẽtationis ᵍluctus & ʳfletus: ᵃrachel ᵇplorantis ᵇfilios ſuos: & ꝯꝯꝯ	רוּם שָׁמַע יְהוָה קוֹל ׀ בְּרָמָה נִשְׁמָע ׀ נְהִי בְּכִי
κύριος φωνὴ ἐν ὑψηλῷ ἠκούσθη θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ	luctus rachel plorans filios suos: ⁊	נַהֲה בָּכָה
ὀδυρμὸς ῥαχὴλ ἀποκλαιομένη τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, καὶ	ᶜnolentis ᶠconſolari ᵍ ſup	תָּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ
οὐ ἠθέλησε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν, οὕτως εἶ-	ᵇeis: ᶜquia ᵃnon ſunt. ꝯꝯꝯꝯ	מָאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ:
πεν κύριος, διακοπήτω ἡ φωνή σου ἀπὸ κλαυθμοῦ	ʰHec ᵐdicit ᵃ dñs. ᵒ Quieſcat ᵖvox tua ᵍa ploratu ꝯꝯ	כֹּה אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי
καὶ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ δακρύων, ὅτι ἔστι μισθὸς	ʳ& oculi tui ᵒ a lachrymis:	וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
tuis ogib⁹ dicit dñs: ⁊ reuertentur de	ᵍquia ᵒeſt ᵗmerces ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	לְפָעֳלָתֵךְ נְאֻם יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ
τοῖς σοῖς ἔργοις λέγει κύριος, καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐκ	ʳoperi tuo: ᵗait ᵃdñs. ᵇ Et	אוֹיֵב: וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם
τῆς γῆς ἐχθρῶν καὶ ἔσται ἐλπὶς τοῖς ἐσχάτοις σου, λέ-	reuertentur ᶜde terra ꝯꝯ	יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם:
γει dño. ⁊ reuertentur filij ad terminos ſu	ᵇinimici: ᶜ& eſt ᵈſpes ᵉ no-	שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד
os. audiẽs audiui ephraim lamẽtantẽ: caſtigaſti	uiſſimis tuis: ᵇait ꝯꝯꝯꝯꝯ	יִסַּרְתָּנִי וְאִוָּסֵר כְּעֹגֶל לֹא לָמָד
με ⁊ eruditꝰ ſũ. ego ꝙſi vitul⁹ nõ didi	ᵈdñs. ᵃ et reuertentur ᶠfilii	הֲשִׁיבֵנִי וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי:
μι καὶ ἐπαιδεύθην. ἐγὼ ὥσπερ μόχος οὐκ ἐδιδάχ	tui ᵐ ad terminos ſuos.	כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי
θη. cõuerte me ⁊ cõuertar: ꝙ tu dño	ⁿAudiens ᶜaudiui ᶠeffraim	הִוָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי
me. ἐπίστρεψόν με καὶ ἐπιστρέψω, ὅτι σὺ κύριος ὁ	ᵍtrãſmigrantẽ ᶜ Caſtigaſti	וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת
θεός μου: ꝙ poſt captiuitatẽ meã egi pniam:	me dñe: ᵒ & eruditus ſum	נְעוּרָי: הֲבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם אִם
τούς μου, ὅτι ὑστέρησάν μου μετενόησα,	ᵍſũ iuuẽculus ⁿindomitꝰ.	יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ
⁊ poſtq̃ cognoui ego igemui in die⁹ cõfuſione.	ʳCõuerte me' & cõuertar:	זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי
καὶ ὑστέρων τοῦ γνῶναί με ἐστέναξα ἐφ' ἡμέραις ἀσχύνης.	ᵃquia ᵇtu ᶜdñs ᵒdeus meus.	לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְהוָה:
⁊ oſtendi te ꝙſi accepi opprobriũ ꝛ adoleſcẽtia mea.	ʳPoſtq̃ ᶜeni ᵈcõuertiſti me	רַצִּיבִי לָךְ צִיֻּנִים שִׂימִי לָךְ תַּמְרוּרִים
καὶ ὑπῳδήξασί ὅτι ἔλαβον ἐντροπὴν καὶ ἐξουδισμὸν ἐκ νεότητός μου.	ᵉegi penitẽtiam: ᶠ& poſtq̃	שִׁתִּי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הֲלַכְתִּי
filius dilectꝰ mihi ephraim puer delicatus: ꝙ	ᵍoſtẽdiſti mihi ʰpcuſſi ⁱfe-	שׁוּבִי בְתוּלַת יִשְׂרָאֵל שׁוּבִי אֶל
υἱὸς ἀγαπητός ἐμοὶ ἐφραὶμ παιδίον ἐντερφές, ὅτι	mur meũ. ᵒ Cõfuſus ſum	עָרַיִךְ אֵלֶּה: עַד מָתַי תִּתְחַמָּקִין הַבַּת
pro ꝙ verba mea in eo memoria recordabor: ea	ᵖ& ᵍerubui: ʳquoniam ˢſu	הַשּׁוֹבָבָה כִּי בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה
ἀπὸ τοῦ λόγου μου ἐν αὐτῷ μνείᾳ μνησθήσομαι αὐ-	ſtinui ᵗ opprobrium ꝯꝯꝯꝯ	בָּאָרֶץ נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר: כֹּה אָמַר
tus: idcirco feſtinauit ſup eo miserãs miſebor eius	ᵘadoleſcentie mee. ˣSi filiꝰ	יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד
τοῦ, διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτὸν	ʸhonorabilis ᶻmihi ᵃeffraī	יֹאמְרוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ
dñs: ſtatue tibi tpi ſpeculatorꝛ fac pe-	ᵇſi ᶜpuer ᵈdelicatus ᵉqa ᶠex	יְהוּדָה וּבְעָרֶיהָ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתָם
φησὶ κύριος, θῆσαι σεαυτῇ ἐπισκόπους πείσασι τι-	quo ᵍ locutus ſum ʰde eo	יְבָרֶכְךָ יְהוָה נְוֵה צֶדֶק הַר הַקֹּדֶשׁ:
num: ꝙ cor tuũ in hũeroꝛ tuoꝛ. νῦν	ⁱadhuc ᵏrecordabor eius.	וְיָשְׁבוּ בָהּ יְהוּדָה וְכָל עָרָיו יַחְדָּו
μωλαν, ὃς καρδίας σου εἰς τοὺς ὤμους σου. ὅδὸν	ˡIdcirco ᵐcõturbata ſunt	אִכָּרִים וְנָסְעוּ בַּעֲדָר: כִּי הִרְוֵיתִי
in ᾗ ambulaſti reuertere virgo iſrael: re-	ⁿviſcera mea ᵒſup eũ ᵖmiſe	נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְכָל נֶפֶשׁ דַּאֲבָה מָלֵאתִי:
ὃν ἐπιστρέψασαι ἐπιστροφὴν θυγάτηρ ἰσραήλ, ἐπὶ	rans ᵠmiſerebor eius ʳ ait	עַל זֹאת הֲקִיצֹתִי וָאֵרֶא וְשִׁנָתִי
uertere in ciuitates tuas lugens: vſq; quo puer	ˢdñs. ᵗStatue ᵘtibi ˣſpecu-	עָרְבָה לִי: הִנֵּה יָמִים בָּאִים
σράφηθι ἐν ταῖς πόλεσί σου θρηνοῦσα, ἕως πότε ἐπὶ	lam ʸponẽ ᶻtibi ᵃamaritu-	נְאֻם יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת בֵּית
tecto filia deſperata? ꝙ creauit dño ſa-	dines. ᵇDirige ᶜcor tuũ ᵈin	יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה זֶרַע אָדָם
σράφῃς θυγάτερ ἀπιγνωσμένη; ὅτι ἔκτισεν κύριος σω	viã rectã in q̃ ᵉambulaſti.	וְזֶרַע בְּהֵמָה: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי
latem in plantationem nouã in ſalute tua cir	ᶠReuertere ᵍvirgo ʰ iſrael:	
τηρίαν εἰς καταφύτευσιν καινὴν ἐν σωτηρίᾳ σου περι	ⁱreuertere ᵏad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
cuibunt hoicos: ſic dixit dño vir	ˡciuitates tuas ᵐiſtas. ⁿ Vſq̃quo ᵒdlitis diſſolueris ᵖ fi	
ριολείσονται ἄνθρωποι, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυ-	lia ᵠvaga. ʳ Quia ˢ creauit	
tum deus iſrael: adhuc dicẽt ſmonẽ i-	ᵗdominus ᵘnouum ꝯꝯꝯꝯ	
τάριον ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἔτι ῥηθήσεται τὸν λόγον τοῦτο	ˣſup terrã: ʸfemina ᶻcircũ-	
E ſũ in tra iuda ⁊ in vrbibus eius: ꝙñ	dabit ᵃvirũ. ᵇHec ᶜdicit ᵈdñs	
γῇ ἐν γῇ Ἰούδα καὶ ἐν πόλεσιν αὐτοῦ, ὅταν	ᵉexercituum ᶠdeus ᵍiſrael.	
reduxero trãſmigrationẽ eius: benedictus do-	ʰAdhuc ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν αὐτοῦ, εὐλογημένος κύ-	ⁱdicent ᵏ verbum ˡ iſtud	
rie ſup iuſtum mõtes ſanctũ eius. ⁊ q̃ inhabi-	ᵐin terra ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
ριος ἐπὶ δίκαιον ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ. καὶ οἱ ἐνοικοῦν-	ⁿiuda ᵒ& in vrbib⁹ eius ᵖcũ	
tãt in tra iudea ⁊ in oi ciuitate eius ſimul cũ	ᵠcõuertero ʳcaptiuitatẽ eo	
τες ἐν γῇ Ἰούδαία καὶ ἐν πάσαις πόλεσιν αὐτοῦ ἅμα	rũ. ˢBñdicat tibi ᵗdñs ᵘpul	
agricola: ⁊ eleuabit in grege: ꝙ iebriaui ani	chritudo ᵛ iuſticie: ʷ mons	
γεωργῷ, καὶ ἀρθήσεται ἐν ποιμνίῳ, ὅτι ἐμέθυσα ψυ-	ˣſanct⁹. ʸ Et habitabũt ᶻin	
mã laſſam: ⁊ oẽm aiam eſurientẽ ſa-	eo ᵃiudas ᵇ& oẽs ᶜciuitates	
χὴν διαλείπουσαν, καὶ πᾶσαν ψυχὴν πεινῶσαν	eius ᵈſimul ᵉagricole ᶠ& mi	
impleui. ꝓpterea ſuſcitaꝰ ſũ ⁊ vidi: ⁊ ſomnus	nãtes ᵍgreges: ʰqa ⁱinebri	
ἐπλήσθη. διὰ τοῦτο ἐξηγέρθην καὶ ἴδον, καὶ ὕπνος	aui ʲaiam ᵏlaſſam: ˡ& oẽm	
meꝰ dulcis mihi facꝰ ẽ. ecce dies veniunt dicit do	ᵐaiam ⁿeſurientẽ ᵒſaturaui.	
μου ἡδύς μοι γέγονεν. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ-	ᵖIdeo ᵠſi de ſomno ʳ ſuſci	
rie: ⁊ ſeminabo iſrael ⁊ iudã ſemine	tatꝰ ſum: ˢ& vidi: ᵗ& ſõnus	
ριος, καὶ σπερῶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἰούδαν σπέρμα	meus ᵘdulcis ᵛmihi. ʷ Ecce	
hominis ⁊ ſemine iumẽti: ⁊ erit ſicut vigilaui	ˣdies ʸveniunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
ἀνθρώπου καὶ σπέρμα κτήνους, καὶ ἔσται ὥσπερ ἐγρηγόρουν	ᶻdicit ᵃdominus: ᵇ & ſemi-	
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Pritiua.heb.Tex.he.Viere.xxxj.

עֲלֵיהֶם ׀ לְנְתוֹשׁ ׀ וְלִנְתוֹץ ׀ וְלַהֲרֹס נְתַשׁ
וּלְהַאֲבִיד וּלְהָרַע כֵּן אֶשְׁקֹד עֲלֵיהֶם נְתַם אָבַד
לִבְנוֹת וְלִנְטֹעַ נְאֻם יְהוָה׃ בַּיָּמִים רוּעַ שָׁקַד
הָהֵם לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אָכְלוּ בֹסֶר בָּנָה יום
וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶינָה׃ כִּי אִם אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת כָּל הָאָדָם הָאֹכֵל מות
בֹּסֶר תִּקְהֶינָה שִׁנָּיו׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת בַּיִת יסף
יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חָדָשָׁה׃ לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת
אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר חזק
הֵמָּה הֵפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם נְאֻם יְהוָה׃ כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר
אֶכְרֹת אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם יְהוָה נָתַתִּי אֶת תּוֹרָתִי נתן
בְּקִרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃
וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לֵאמֹר דְּעוּ אֶת יְהוָה כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם
וְעַד גְּדוֹלָם נְאֻם יְהוָה כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכֹּר עוֹד׃ נָשָׂא
כֹּה אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקּוֹת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר
לָיְלָה רֹגַע יָם וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ אִם יָמוּשׁוּ הַחֻקִּים מוש
הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל שָׁבַת
הַיָּמִים׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אִם יִמָּדְדוּ שָׁמַיִם מִלְמָעְלָה וְיֻחְקְרוּ מוסדי
אֶרֶץ לְמָטָּה גַּם אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם עשה
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל נבנ
שַׁעַר הַפִּנָּה׃ וְיָצָא עוֹד קָוֶה

Trãsla.B.Vie.

super eos vt euellerē: & demolirer & dissiparem: & disperderē & affligerē: sic vigilabo super eos oo vt edificem & plantem: ait dominus. In diebus illis non dicēt vltra: patres comederunt oooooo vuam acerbā: & dentes filiorū obstupuerūt: sed vnusquisq; in iniqtate sua morietur. Ois hō qui comederit vuā acerbam obstupescent dentes ei. Ecce dies venient dicit dñs: & feriam domui oo israel & domui iuda fedus oooooooooooooooo nouum. Non fm pactū quod pepigi cum oooo patrib vestris in die qua apprehendi manū eorū vt educerem eos de terra egypti: pactum quod irritum fecerunt: & ego dominatus sum oooooooo eoꝝ dicit dominus: sed hoc erit pactum quod feriam cū domo israel. Post dies oooooooooooo illos dicit dominus: da bo legem meam ooooooo in visceribus eorū & in corde eorū scribā eam: & ero eis in deū: & ipsi erunt mihi in populū. Et non docebit vltra vir proximum suum: oooo & vir fratrem suum: dicens cognosce ooooooooo dñm. Oēs enim cognoscent me a minimo eorū vsq; ad maximum: ait dñs: quia propiciabor iniqtati eorū: & pcti eoꝝ nō memorabor amplius. Hec dicit dominus qui dat solem in lumine ooo diei: ordinē lune & stellarum in lumine oooooooo noctis: qui turbat mare & sonāt fluctus eius dñs exercituum nomen illi. Si defecerint leges oooo iste corā me dicit dñs: tunc & semen oooooooo israel deficiet vt non sit gens coram me cunctis diebus. Hec dicit dñs. Si mensurari poterunt celi sursum & inuestigari fundamenta oooooooo terre deorsum: & ego abiiciam vniuersum ooo semen israel ppter oia que fecerunt dicit oooo dominus. Ecce dies venient dicit dominus ooo & edificabitur ciuitas domino a turre ananehel vsq; ad portam anguli. Et exibit vltra normā

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

sup eos τ destruere τ affligere: sic vigilabo ἐπ' αὐτοὺς καὶ καθαιρεῖν καὶ κακοῦν, οὕτως γρηγορήσω labo sup eos vt edificē τ plantem ἐπ' αὐτοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν φησὶν κύριος. in diebus illis nō dicent vltra: patres comedert vuā acerbā: τ dentes filioꝝ obstupuerūt: sed vnusquisq; in suo peccato morietur: τ comedētis vuā acerbā obstupescent dentes. ecce dies veniunt dicit dñs: τ diadonta. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ierem. c. 31. ponā domui israel τ domui iuda testamētū nouū: nō scōm testamentū qō fecī patribus eoꝝ in die in q̄ apprehendi manū eoꝝ vt educerē eos de tra egypti: q; ipsi nō manserūt in testamēto meo. τ ego neglexi eos dicit dñs: q; hoc testamētū qō disponā domui israel post dies illas dicit dñs: dans legem meam in mentem eoꝝ: τ in corda eoꝝ inscribam eos: τ ero eis in deū: τ ipsi erunt mihi in ppūm: τ nō docebunt vltra vnusquisq; ꝓximū suum τ vnusquisq; fratrē suum dicēs: cognosce dñm: q; omnes scient me a puo vsq; ad magnū eoꝝ dicit dñs: q; ꝓpicius ero iniqtatib eoꝝ: τ peccatoꝝ eoꝝ nō ero mēor ampli. Hec dicit dominus qui dat solem in lumen diei: lunā τ astra in lumē noctis: τ clamorē in mari: τ resonuerūt fluctus eius dñs exercituum nomē illi: si cessauerint leges ille a facie mea dicit dñs: q; semen israel cessabit esse gens ante faciem meam oībus diebus: hec dicit dñs: si cessauerit firmamentū celum i sublime: τ si humiliatū fuerit fundamēta terre deorsū: τ ego nō reprobabo genes israel dicit dñs. ꝓ oībus q̄ fecerunt. ecce dies veniunt dicit dñs: τ edificabitur ciuitas dño a turre ananeel vsq; ad portā anguli τ exibit

ἐπ' αὐτοὺς τοῦ καθαιρεῖν καὶ κακοῦν, οὕτως γρηγορήσω ἐπ' αὐτοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν φησὶν κύριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐ μὴ ἴσπωσιν πατέρες ὄμφακα, καὶοἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἐμωδιάσαν, ἀλλ' ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται: τ comedētis vuā acerbā obstupescent dentes. ecce dies veniunt dicit dñs: τ diadonta. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ ἰούδα διαθήκην καινήν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἐπελαβόμην τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν φησὶν κύριος, ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας φησὶν κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἔτι ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων, γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες γνώσονταί με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν λέγει κύριος, ὅτι ἱλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. οὕτως λέγει κύριος ὁ δοὺς τὸν ἥλιον εἰς φῶς τῆς ἡμέρας, σελήνην καὶ ἄστρα εἰς φῶς τῆς νυκτός, καὶ κραυγὴν εἰς θάλασσαν, καὶ ἐβόμβησαν τὰ κύματα αὐτῆς κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ, ἐὰν παύσωνται οἱ νόμοι αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου μου φησὶν κύριος, καὶ τὸ σπέρμα Ισραηλ παύσεται ἔθνος κατὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας, τάδε λέγει κύριος, ἐὰν ὑψωθῇ ὁ οὐρανὸς εἰς μετέωρον, καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς κάτω, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀποδοκιμῶ τὸ σπέρμα Ισραηλ διὰ πάντα ἃ ἐποίησαν. τάδε λέγει κύριος. περὶ πάντων ὧν ἐποίησαν. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος, καὶ οἰκοδομηθήσεται ἡ πόλις τῷ κυρίῳ ἀπὸ πύργου ἀναηλ, ἕως πύλης τῆς γωνίας καὶ ἐξελεύσεται

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

norma eius coram ea vsq; ad colleo ga-
διαμέτρησις αὐτῆς ἀπέναντι αὐτῆς ἕως βουνῶν γα-
reb ⁊ circundabetur circuitu de electo lapidib⁹:
ρείβ καὶ περικυκλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων,
⁊ oẽm vallem cadauer⁊ ⁊ cineris: ⁊ om
καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρίμ καὶ ἀποδοῦ, καὶ πᾶ-
nem assaremoth: vsq; ad torrentem cedron vsq; ad angu
σαν ἀσαρημώθ, ἕως χειμάρρου κιδρὼν ἕως γωνί-
lũ equoꝝ porte orientis sanctum dñi: ⁊
ας ἵππων πύλης ἀνατολῆς ἁγίασμα τῷ κυρίῳ, καὶ
non vltra euelletur: ⁊ non destruet vsq; in eternũ.
οὐκ ἔτι ἐκριζωθήσεται, καὶ οὐ μὴ καθαιρεθῇ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Cap. xxxij. A

Verbum qđ factũ est ad hieremiã a dño
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in anno decimo sedechie regi iuda
ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δεκάτῳ σεδεκίου βασιλεῖ ἰούδα
ille ānus octauus decimus nabuchodonosor re-
οὗτος ἐνιαυτὸς ὀγδοκαιδέκατος ναβουχοδονόσορ βα-
gi babylonis ⁊ exercitus regis baby-
σιλεῖ βαβυλῶνος καὶ δύναμις βασιλέως βα-
lonis obsedit in hierusalem: ⁊ hiere-
βυλῶνος ἐπολέμουν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἱερε-
mias custodiebat in atrio carceris qđ est
μίας ἐφυλάσσετο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἣ ἐστι
in domo regis iuda: in q̄ clauserat e-
ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐ-
um rex sedechias dicens. ⁊re tu vaticinario
τὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας λέγων. διατί σὺ προφητεύεις
dicens: sic dixit dñs: ecce ego do ciui-
λέγων, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὴν πό-
tatẽ istam in manu regis babylonis: ⁊ ca-
λιν ταύτην ἐν χειρὶ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λή-
piet eam: ⁊ sedechias nõ saluabit de manu
ψεται αὐτήν, καὶ σεδεκίας οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς τῶν
chaldeoꝝ: q; traditione tradetur in ma-
χαλδαίων, ὅτι παραδόσει παραδοθήσεται εἰς χεῖ-
nus regis babylonis: ⁊ loquet⁊ os e⁹
ρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λαλήσει στόμα αὐτοῦ
ad os illius: ⁊ oculi eius ocu-
πρὸς στόμα αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
los illius videbũt: ⁊ in babylonẽ igredietur
μοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσεται
sedechias: ⁊ ibi sedebit donec visitem eum:
σεδεκίας, καὶ ἐκεῖ καθεῖται ἕως οὗ σκέψωμαι αὐτόν,
dicit dñs. si đo pugnaueritis ꝫ chalde-
λέγει κύριος. ἐὰν δὲ πολεμήσητε κατὰ τῶν χαλδαί-
os nõ ꝓsperabimini. ⁊ dixit hieremias: ⁊ factũ
ων, οὐκ εὐοδωθήσεσθε. καὶ εἶπεν ἱερεμίας, καὶ ἐγένε-
est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: ecce anamel fi
το λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἰδοὺ ἀναμεὴλ υἱὸ-
li⁹ salmon fratris ꝓtis tui: venit ad te
ς σαλμὼν ἀδελφοῦ πατρός σου, ἔρχεται πρὸς σὲ
dicens: posside tibi agrũ meũ q̄ in anathoth q;
λέγων, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ὅτι
tibi iudiciũ vt assumas in possessiõe⁹: ⁊ venit ad me
σοὶ κρίμα παραλαβεῖν εἰς κτῆσιν, καὶ ἦλθεν πρός με
anamel filius salom fratris ꝓtis mei iuxta
ἀναμὴλ υἱὸς σαλὼμ ἀδελφοῦ πατρός μου κατὰ τὸν
verbũ dñi: in atriũ carceris. ⁊ ait
λόγον κυρίου, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς. καὶ εἶπέν
mihi: possidc tibi agrũ meũ q̄ in anathoth in
μοι, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ἐν
tra beniamin: q; tibi iudiciũ vt possideas: ⁊ tu
γῇ βενιαμείν, ὅτι σοὶ κρίσις κτήσασθαι, καὶ σὺ
scis⁹: ⁊ cognoui q; verbũ dñi est: ⁊
ἐπίστῃ, καὶ ἔγνων ὅτι λόγος κυρίου ἐστίν, καὶ
possedi agrũ anameel filii fratris patris
ἐκτησάμην τὸν ἀγρὸν ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός
mei q̄ in anathoth⁊ statui ei sept̃ sicloꝝ
μου τὸν ἐν ἀναθὼθ καὶ ἔστησα αὐτῷ ἑπτὰ σίκλους

Trãsla.B.Vie.

menſure in cõſpectu ei⁹
ſup collem gareb: & cir
cuibit goatha & oẽm val
lem cadauerũ & cineres
et vniuerſam regionem
mortis ad torrentem ce
dron & vſq; ad angulũ
porte equorũ orienta-
lis. Sanctũ dñi nõ euel-
letur: & non deſtruetur
vltra in perpetuum.

32.

Verbum quod factũ
eſt ad hieremiam a
domino in anno deci-
mo ſedechie
regis iuda: ipſe eſt an-
nus octauus
decimus nabuchodono
for. Tunc
exercitus regis babylo-
nis obſidebat hieruſalẽ:
et hieremias propheta
erat clauſus in atrio
carceris q erat in domo
regis iuda. Clauſerat
enim eũ ſedechias rex
iuda
dicens. Quare vaticina
ris dicens: hec
dicit dñs: ecce ego dabo
ciuitatem
iſtam in manus regis ba
bylonis & capiet eam:
& ſedechias rex iuda
non effugiet de manu
chaldeorũ: ſed tradetur
in manus regis
babylonis: & loq̃tur os
eius cũ ore illius & oculi
eius oculos illius videbũt:
& in babylonem ducet
ſedechiã: & ibi erit do-
nec viſitem eum:
ait dñs. Si aũt dimicaue
ritis aduerſum chaldeos
nihil proſperũ hẽbitis.
Et dixit hieremias. Fa-
ctũ eſt verbũ dñi ad me
dicẽs. Ecce anamehel
filius ſellũ patruelis tu
veniet ad te dicens.
Eme tibi agrum meum
qui eſt in anathoth.
Tibi eni cõpetit ex pro
pinqtate vt emas. Et ve
nit ad me anamehel fili⁹
patrui mei ſm verbum
dñi ad veſtibulũ carce-
ris: & ait ad me. Poſſide
agrum meum qui eſt in
anathoth
in terra benſamin: quia
tibi competit hereditas
& tu ppinqu⁹ es vt poſ
ſideas. Intellexi autẽ
verbum domini eſſet.
Et emi agrum ab
anamehel filio patrui
mei qui eſt ī anathoth.
Et appendi ei argentũ
ſeptem ſtateras:

Text.heb.biere.xxxij.Pritiua.heb.

מַמְדָּה	הַמִּדָּה נָגְדּוֹ עַל גִּבְעַת גָּרֵב וְנָסַב
נְעָתָה וְכָל הָעֵמֶק הַפְּגָרִים וְהַדֶּשֶׁן	
וְכָל הַשְּׁדֵמוֹת עַד נַחַל קִדְרוֹן עַד	
פִּנַּת שַׁעַר הַסּוּסִים מִזְרָחָה קֹדֶשׁ	
לַיהוָה לֹא יִנָּתֵשׁ וְלֹא יֵהָרֵס עוֹד	
לְעוֹלָם:	
Ca.xxxij. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת	
יְהוָה בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂירִית לְצִדְקִיָּהוּ	
מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה שְׁמֹנֶה	
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לִנְבוּכַדְרֶאצַּר: וְאָז	
חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל צָרִים עַל יְרוּשָׁלִָם	
וְיִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא הָיָה כָלוּא בַּחֲצַר	
הַמַּטָּרָה אֲשֶׁר בֵּית מֶלֶךְ יְהוּדָה:	
אֲשֶׁר כְּלָאוֹ צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה	
לֵאמֹר מַדּוּעַ אַתָּה נִבָּא לֵאמֹר כֹּה	
אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת הָעִיר	
הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל וְלָכָדָהּ:	
וְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא יִמָּלֵט מִיַּד	
הַכַּשְׂדִּים כִּי הִנָּתֹן יִנָּתֵן בְּיַד מֶלֶךְ	
בָּבֶל וְדִבֶּר פִּיו עִם פִּיו וְעֵינָיו אֶת	
עֵינָיו תִּרְאֶינָה: וּבָבֶל יוֹלִיךְ אֶת	
צִדְקִיָּהוּ וְשָׁם יִהְיֶה עַד פָּקְדִי אֹתוֹ	
נְאֻם יְהוָה כִּי תִלָּחֲמוּ אֶת הַכַּשְׂדִּים	
לֹא תַצְלִיחוּ: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הָיָה	
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: הִנֵּה חֲנַמְאֵל	
בֶּן שַׁלֻּם דֹּדְךָ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר	
קְנֵה לְךָ אֶת שָׂדִי אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת כִּי	
לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה לִקְנוֹתוֹ: וַיָּבֹא	
אֵלַי חֲנַמְאֵל בֶּן דֹּדִי כִּדְבַר יְהוָה	
אֶל חֲצַר הַמַּטָּרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה	
נָא אֶת שָׂדִי אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת אֲשֶׁר	
בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַיְרֻשָּׁה	
וּלְךָ הַגְּאֻלָּה קְנֵה לָךְ וָאֵדַע כִּי דְבַר	
יְהוָה הוּא: וָאֶקְנֶה אֶת הַשָּׂדֶה מֵאֵת	
חֲנַמְאֵל בֶּן דֹּדִי אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת	
וָאֶשְׁקְלָה לוֹ אֶת הַכֶּסֶף שִׁבְעָה שְׁקָלִים	

Pritma.heb.Ter.heb.biere.rrrij.

וַעֲשָׂרָה ״ הַכֶּסֶף ׃ וָאֶכְתֹּב ׳ בַּסֵּפֶר ״כָּתַב
וָאֶחְתֹּם ״וָאָעֵד ׳עֵדִים ״וָאֶשְׁקֹל ׳הַכֶּסֶף ״חָתַם עֵד
״בְּמֹאזְנָיִם׃ וָאֶקַּח ׳אֶת ״סֵפֶר ׳הַמִּקְנָה ״אֹזֶן לָקַח
״אֵת ׳הֶחָתוּם ״הַמִּצְוָה ״וְהַחֻקִּים ׳וְאֵת ״קָנָה צִוָּה
״הַגָּלוּי׃ וָאֶתֵּן ׳אֶת ״סֵפֶר ׳הַמִּקְנָה ״אֶל חָקַק גָּלָה
״בָּרוּךְ ״בֶּן ״נֵרִיָּה ״בֶּן ׳מַחְסֵיָה ״לְעֵינֵי נָתַן
׳חֲנַמְאֵל ׳דּוֹדִי ׳וּלְעֵינֵי ׳הָעֵדִים ׳הַכֹּתְבִים
״בְּסֵפֶר ׳הַמִּקְנָה ״לְעֵינֵי ״כָּל ׳הַיְּהוּדִים
׳הַיֹּשְׁבִים ״בַּחֲצַר ״הַמַּטָּרָה׃ ׳וַאֲצַוֶּה צִוָּה
״אֶת ׳בָּרוּךְ ״לְעֵינֵיהֶם ״לֵאמֹר׃ ״כֹּה ״אָמַר
״יְהוָה ׳צְבָאוֹת ״אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ״לָקוֹחַ לָקַח
״אֶת ׳הַסְּפָרִים ׳הָאֵלֶּה ״אֵת ״סֵפֶר
׳הַמִּקְנָה ״הַזֶּה ׳וְאֵת ״הֶחָתוּם ״וְאֵת ״סֵפֶר
׳הַגָּלוּי׃ ״וְנָתַתָּם ״בִּכְלִי ״חָרֶשׂ נָתַן ״כֶּלָה
״לְמַעַן ״יַעַמְדוּ ״יָמִים ׳רַבִּים׃ ״כִּי ״כֹה יוֹם ״עָמַד
״אָמַר ״יְהוָה ״צְבָאוֹת ״אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל נָבַב
״עוֹד ״יִקָּנוּ ״בָתִּים ״וְשָׂדוֹת ״וּכְרָמִים ״בַּיִת
׳בָּאָרֶץ ״הַזֹּאת׃ ״וְאֶתְפַּלֵּל ׳אֶל ״יְהוָה שָׂרָה ״פָּלַל
׳אַחֲרֵי ״תִּתִּי ״אֶת ״סֵפֶר ״הַמִּקְנָה ״אֶל ״נָתַן
״בָּרוּךְ ״בֶּן ׳נֵרִיָּה ״לֵאמֹר׃ ׳אֲהָהּ ׳אֲדֹנָי
״יְהוִה ״הִנֵּה ״אַתָּה ״עָשִׂיתָ ״אֶת ״הַשָּׁמַיִם עָשָׂה
׳וְאֶת ״הָאָרֶץ ״בְּכֹחֲךָ ׳הַגָּדוֹל ״וּבִזְרֹעֲךָ נָטוּי
׳הַנְּטוּיָה ״לֹא ״יִפָּלֵא ״מִמְּךָ ״כָּל ״דָּבָר׃ נָטָה ״פָּלָא
״עֹשֶׂה ״חֶסֶד ׳לַאֲלָפִים ״וּמְשַׁלֵּם ״עֲוֹן ״אָבוֹת ״אֶל חֵיק ״בְּנֵיהֶם ׳אַחֲרֵיהֶם עָוָה
׳הָאֵל ׳הַגָּדֹל ׳הַגִּבּוֹר ״יְהוָה ״צְבָאוֹת גָּבַר
״שְׁמוֹ׃ ״גָּדַל ״הָעֵצָה ״וְרַב ״הָעֲלִילִיָּה ״אֲשֶׁר עָלַל
״עֵינֶיךָ ״פְּקֻחוֹת ״עַל ״כָּל ״דַּרְכֵי ״בְּנֵי ״אָדָם
׳לָתֵת ׳לְאִישׁ ׳כִּדְרָכָיו ״וְכִפְרִי נָתַן ״פְּרִי
״מַעֲלָלָיו׃ ״אֲשֶׁר ״שַׂמְתָּ ״אֹתוֹת ״וּמוֹפְתִים עָלַל ״שׂוּם
״בְּאֶרֶץ ״מִצְרַיִם ״עַד ׳הַיּוֹם ״הַזֶּה ״וּבְיִשְׂרָאֵל ״וּבָאָדָם ״וַתַּעֲשֶׂה ״לְךָ ״שֵׁם יָצָא עָשָׂה
״כַּיּוֹם ׳הַזֶּה׃ ״וַתּוֹצֵא ׳אֶת ׳עַמְּךָ ׳אֶת יָצָא
״יִשְׂרָאֵל ״מֵאֶרֶץ ״מִצְרַיִם ״בְּאֹתוֹת ״וּבְמוֹפְתִים ׳וּבְיָד ״חֲזָקָה ״וּבְאָזְרוֹעַ זָרַע
״נְטוּיָה ״וּבְמוֹרָא ׳גָּדוֹל׃ ״וַתִּתֶּן ״לָהֶם נָטָה ״יָרֵא
׳גָּדַל ״נָתַן

Trãsla.B.Vie.

'& decem[m] argenteos: [n]& scripsi[o] in libro ooooooooo [p]& signaui: [q]& adhibui[r] testes. [s]Et appẽdi [t]argentũ [u]in statere: [x]& accepi [y]librũ [z]possessionis ooooooooooo [a]signatum & [b] stipulationes [c]& rata [d]& signa ooooo [e]forinsecus. [f] Et dedi [g]librum [h]possessionis ooooo [i]baruch [k] filio [l]neri [m] filii [n]maasie [o]in oculis oooooo [p]anamehel [q]patruelis mei [r]& in oculis [s]testiũ [t] q scripti erant [u]in libro [x]emptionis & [y]in oculis [z] oĩm [a] iudeorũ [b]qui sedebãt [c] in atrio [d]carceris. [e] Et precepi oo [f]baruch [g]coram eis: [h]dicens. [i]Hec [k] dicit ooooooo [l]dominus [m]exercituũ [n]dei [o]israel. [p]Sume ooooooooo [q]libros [r]istos [s]librum oooo ooooooooooooooooooooooo [t]emptionis [u]hunc [x]signatum [y]& [z]librum ooooooo hunc [a] qui apertus est: [b]& pones illos [c] in vase [d] fictili: [e]vt [f]pmanere possint [g]die bus [h]multis. [i] Hec [k] enim [l]dicit [m]dominus [n] exercitu um [o]deus [p]israel. ooooooo [q] Adhuc [r] possidebuntur [s]domus [t] & agri [u] & vinee [x]in terra [y]ista. [z]Et orauí [a]ad [b]dominum ooooooooooo [c]postquã [d]tradidi [e] librum [f]possessionis ooooooooo [g]baruch [h] filio [i] neri: [k]dicens. [l]Heu heu heu [m]die [n]deus. [o]Ecce [p]tu [q]fecisti [r]celum ooooooooooooooooo [s]& [t]terram [u]in fortitudine tua [x]magna [y]& in brachio tuo [z]extento. [a] Non [b]erit [c]tibi [d]difficile [e] oĩ [f]verbũ: [g]qui facis [h]misericordiã [i]in millibus: [k]et reddis [l]iniquitatem [m]patrum [n]in [o] sinum [p]filiorũ eorum [q]post eos. [r]Fortissime [s]magne & [t]potens: [u]dñs [x]exercituum oo [y]nomẽ tibi [z]magnus [a]cõsilio [b] & incõprehensibilis [c]cogitatu: [d] cuius [e]oculi [f]aperti sunt [g]sup [h]oĩs [i]vias [k]filioꝝ [l]adã: [m]vt reddas [n]vnicuiq; [o]fm vias suas: [p]& fm fructũ [q]adinuẽtionũ eius. [r]Qui [s] posuisti [t] signa [u] & portenta [x] in terra [y]egypti [z]vsq; ad [a]diem [b]hanc: ooo [c]& in israel [d] & in hoibus [e]& [f]tibi [g]fecisti [h]nomen oo [i]sicut ẽ [k]dies [l]hec. [m] Et edu xisti [n]populum tuum ooo [o]israel [p]de terra [q]egypti [r]in signis ooo.ooooooo.ooooooo [s]& portentis [t]& in manu [u]robusta [x]& in brachio oo [y]extento [z]& in terrore [a]magno: [b]& dedisti [c]eis oooooo

Trãſ.Gre.lxx.cũiter.latina.

τ decẽ argenti: τ scripsi in libro τ signa
καὶ δέκα ἀργυρίου, καὶ ἔγραψα ἐις βιβλίον καὶ ἐσφρα
ui: τ adhibui testes: τ statui
γισάμην, καὶ διεμαρτυράμην μάρτυρας, καὶ ἔστησα
argentũ in statera: τ accepi librũ pos
τὸ ἀργύριον ἐν ζυγῷ, καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον τῆς κτή
ſſionis q lectus fuerat τ signillatus: τ de
σεως τὸ ἀπογεγραμμένον καὶ ἐσφραγισμένον, καὶ ἔλα
di illũ baruch filio nerie filij maaſei in
βον ἐγὼ τὸν βαρούχ υἱὸν νηρίου υἱοῦ μαασαίου κα
te oculos anameel filij fratris pris mei: τ
τ' ὀφθαλμοὺς ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου, καὶ
ante oculos ſtantium teſtium: τ q ſcri
κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἱστάντων μαρτύρων, καὶ γρά
pſerunt in libro poſſeſſionis: τ ante ocu
ψάντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς κτήσεως, καὶ κατ' ὀφθαλ
los oĩm iudeoꝝ q ſedebãt in a
μοὺς πάντων τῶν Ἰουδαίων τῶν καθημένων ἐν τῇ αὐ
trio carceris: τ precepi baruch ante
λῇ τῆς φυλακῆς, καὶ συνέταξα τῷ βαρούχ κατ' ὀ
oculos eoꝝ dicẽs: ſic dixit dñs omni
φθαλμοὺς αὐτῶν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος παν
potens deus iſrael: accipe librum poſſeſ
τοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, λάβε τὸ βιβλίον τῆς κτή
ſionis hunc: τ libri q ſigillatus eſt τ
σεως τοῦτο, καὶ τὸ βιβλίον τὸ ἐσφραγισμένον καὶ
lectus eſt: τ pones in vas teſtell: vt
ἀπεγεγραμμένον, καὶ θήσεις ἐις ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἵνα
pmaneat diebus pluribus: qz ſic dixit dñs
διαμείνῃ ἡμέρας πλείονας, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος
exercituũ deus iſrael: adhuc poſſidebũt dom
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἔτι κτηθήσονται οἰκίαι
τ agri τ vince in tra iſta. τ ora
καὶ ἀγροὶ καὶ ἀμπελῶνες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. καὶ πά
ui ad dñm poſtq̃ dedi ego librum
σεσθαμεν πρὸς κύριον μετὰ τὸ δοῦναί με τὸ βιβλίον
poſſeſſionis baruch filio nerie dicẽs: q̃ea dñe de
τῆς κτήσεως βαρούχ υἱῷ νηρίου λέγων, ὃ ὢν κύριε πά
us tu feciſti celũ τ trã fortitudie tua
ντων σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῇ ἰσχύϊ σου
magna: τ brachio tuo extẽſo τ
τῇ μεγάλῃ, καὶ τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ
ſublimi: non abſcondet a te q̃q̃ q facis miſe
μετεώρῳ, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐδὲν ποιῶν ἔλεος
ricordiã in millibus: τ q reddis peccata pris Exo.
ἐις χιλιάδας, καὶ ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων 34.a.
in ſinum filioꝝ ſuoꝝ poſt eos. deus magn
εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτούς. ὁ θεὸς ὁ μέγας D
τ fortis: dñs virtutũ nomẽ ei magn
καὶ ἰσχυρός, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ μέγας
conſilio τ potens oĩb. oculi tui ap
βουλῇ καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις. οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνε
ti ſunt ſup oĩs vias filioꝝ homi
ῳγέωσαν ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώ
nuꝫ vt deo vnicuiq; ſcõm viam ſuam: τ ſcõm
πων τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ
fructũ adinuentionũ ſuaꝝ: q feciſti
τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, ὃς ἐποίησας
ſigna τ portẽta in tra egypti vſq; ad diem
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν γῇ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας
hanc: τ in iſrael: τ in terrigenis: τ
ταύτης, καὶ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τοῖς γηγενέσιν, καὶ
feciſti tibi nomẽ ſicut dies hec: τ eduxi
ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἐξήγα
ſti pplm tuũ iſrael de tra egypti in ſi
γες τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν σημεί
gnis τ in portẽtis τ in manu forti τ in bra
οις καὶ ἐν τέρασιν καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βρα
chio excelſo: τ in viſionib magnis: τ
χίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασιν μεγάλοις, καὶ
dediſti eis
ἔδωκας αὐτοῖς

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

tram hanc ꝗm iurasti pribus eoꝝ: trã
τὴν γῆν ταύτην ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, γῆν
fluentem lac & mel: & ingressi sũt & ceperũt e-
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔλαβον αὐ
am & nõ audierũt vocẽ tuã: & in pte
τὴν καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis tuis nõ ambulauerũt omnia ꝗ mãdasti, e-
στάγμασίν σου οὐκ ἐπορεύθησαν πάντα ἃ ἐνετείλω αὐ
is nõ fecerũt: & fecerũt vt cuenirẽt eis
τοῖς οὐκ ἐποίησαν, καὶ ἐποίησαν συμβῆναι αὐτοῖς
euenerũt mala hec. ecce turba venit sup
ἀναστρ τὰ κακὰ ταῦτα. ἰδοὺ ὄχλος ἥκει ἐπὶ τὴν
ciuitatẽ hanc vt caperet eam: & vrbs data est
πόλιν ταύτην συλλαβεῖν αὐτήν, καὶ ἡ πόλις δέδο
in manus chaldeoꝝ debellantiũ eam a
ται χερὶ χαλδαίων τῶν πολεμούντων αὐτὴν ἀπὸ
facie gladiũ & famis & pestilẽtie: sicut locut⁹ es
προσώπου μαχαίρας καὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, ὡς ἐλάλησας
sic factũ est. & ecce tu vides & tu dicis
οὕτως ἐγένετο. καὶ ἰδοὺ σὺ βλέπεις καὶ σὺ λέγεις
ad me: possidẽ tibi agrũ argenti: & testifi-
πρός με, κτῆσαι σεαυτῷ ἀγρὸν ἀργυρίου, καὶ ἐπιμαρ
care testes: & ciuitas data ẽ in manus chal
τύρησαι μάρτυρας, καὶ ἡ πόλις δέδοται εἰς χεῖρας χαλ
deoꝝ. & factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: ego
δαίων. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, ἐγὼ
dñs deus vniuerse carnis nũqd a me abscõdet aliqd
κύριος ὁ θεὸς πάσης σαρκὸς μὴ ἀπ' ἐμοῦ κρυβήσεταί τι;
ꝓpterea sic dixit dñs: tradita trade-
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος, δεδόθη παραδο-
tur ciuitas ista in manus chaldeoꝝ & in ma-
θήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας χαλδαίων καὶ εἰς χεῖ
nus regis babylonis & capiet eã: & veniẽt
ρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ λήψεται αὐτήν, καὶ ἥξουσιν
chaldei pugnantes ꝟ ciuitatẽ hanc: & in
οἱ χαλδαῖοι πολεμοῦντες ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
succendent in igne. & comburent do-
καύσουσιν ἐν πυρί. καὶ κατακαύσουσιν τὰς οἰ-
mos iḡnis⁹ adolerũt in domatib⁹ eoꝝ ba-
κίας εἰς ἐνεπίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων αὐτῶν τῷ βα
al: & libauerũt libamina dijs aliis ad irritã-
ὰλ, καὶ ἐσπεῖσαν σπονδὰς θεοῖς ἑτέροις πρὸς τὸ παρα
dum me qz erant filij israel & filij iuda fa-
πικρᾶναί με ὅτι ἦσαν υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ υἱοὶ ἰούδα μό
Ezec. 34.d. ll facientes malũ ãi oculos meos ab adoles-
νοι ποιοῦντες τὸ πονηρὸν κατ' ὀφθαλμούς μου ἐκ νεότη-
D cẽtia sua: filij israel ꝺ exacerbabant me in
τος αὐτῶν, υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ παροξύνοντές με ἐν τοῖς
opib⁹ manuũ suaꝝ dicit dñs. qz in i-
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ λέγει κύριος. ὅτι ἐπὶ ἐρη-
ra mea & in furore meo erat ciuitas hec ex qua die
μίᾳ μου καὶ ἐπὶ θυμόν μου ἦν ἡ πόλις αὕτη ἀφ' ἧς ἡμέ
edificauerũt eam: & vsqꝫ ad diem istam
ρας ᾠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
transferam eam a facie mea: ꝓpt oẽs
ἀπαλλάξαι αὐτὴν ἀπὸ προσώπου μου, διὰ πάσας
malitias filiorꝝ israel & iuda: qz fecerunt
τὰς πονηρίας υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἰούδα, ὅτι ἐποίησαν
ad irritãdũ me ipi & reges eoꝝ & ꝓn
παροξῦναί με αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρ
cipes eoꝝ & sacerdotes eoꝝ & ꝓphete eo-
χοντες αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ προφῆται αὐ
rum: viri iuda & habitantes hieruſa
τῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσα-
lem: & verterũt ad me terga & nõ facies suas:
λὴμ, καὶ ἔστρεψαν πρός με νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν,

Trãsla.B.Hie.

[P]terram[q] hanc[r] quam[s] iu-
rasti ooooooooooooooooo
[t]patribus eorũ:[u] vt dares
[x]eis[r] terrã[t] fluentẽ [s] lacte
[b]& melle:[c]& ingressi sunt
[d]& possederũt[e] eã.[f] Et nõ
[g]obedierũt[b] voci tue:[i]& in
lege tua[k] non[l] ambulauer-
runt:[n] omnia[o] que[p] man-
dasti[q] eis[r] vt facerent: oooo
[s]non[t] fecerunt:[u]& euene-
runt[e] eis[r] omnia oooooooo
[x]mala[a] hec[b] Ecce[c] munitio
nes[d] extructe sunt aduer-
sum[e] ciuitatẽ:[f] vt capiatur
[g]et vrbs[h] data est[i] in man[o]
[k]chaldeorũ[l] qui prelian-
tur[m] aduersus eam[n] a facie
[o]gladii[p] & famis[q] & pestilẽ
tie:[r] & quecũq; [s] locut[o] es
[t]acciderunt[u] vt tu ipse[e] cer
nis.[f] Et tu[g] dicis[a] mihi ooo
[b]domine[c] deus[d] me[e] agrũ
[g]argento oooooooooooooo
[h]& adhibe[i] testes:[k] cũ vrbs
[l]data sit[m] in manus ooooo
[n]chaldeorũ:[o] Et factũ est
[p]verbum[q] domini[r] ad ooo
[s]hieremiam[t] dicẽs.[u] Ecce
[x]ego[y] dominus[z] deus oooo
[a]vniuerse[b] carnis.[c] Nunqd
mihi[d] difficile erit[e] omne
[f]verbũ![g] Propterea[h] hec
[i]dicit[k] dñs.[l] Ecce ego[m] tra
dam[n] ciuitatẽ[o] ista[p] in ma-
nus[q] chaldeorũ[r] & in ma-
nus[s] regis[t] babylonis[u] &
capient eam:[x] & venient
[y]chaldei[z] preliãtes[a] aduer-
sum[b] vrbem oooooooooooo
[c]hanc:[d] & succendent[e] eã
oooooooooooooooooooooo
[f]igni:[g] & comburẽt eam:
[h]& domos oooooooooooo
[i]in[k] quarũ domatibus[l] sa
crificabãt[m] baal:[n] & libabãt
[o]dijs[p] alienis[q] libamina[r] ad
oooooooooooooooooooooo
[s]irritandum me.[t] Erant
[u]enim[x] filij[y] israel[z] & filij oo
[a]iuda[b] iugiter[c] facientes[d] ma
lum[e] in oculis meis oooooo
[f]ab adolescentia sua[g] filii
[h]israel qui vsqꝫ nunc oooo
[i]exacerbãt[k] me[l] in opere
[m]manuũ suarum[n] dicit ooo
[o]dñs:[p] qa[q] in[r] furore[s] & in
[t]indignatione mea[u] facta
est[x] mihi[y] ciuitas[z] hec[a] a[b] die
[c]qua[d] edificauerunt oooo
[e]eam[f] vsqꝫ ad[g] diem[h] istam
qua[i] auferetur[k] de oooooo
[l]conspectu meo[m] propter
[n]malicia[o] filiorũ[p] israel[q] & fi
lioꝝ[r] iuda[s] quã[t] fecerũt[u] ad
iracũdiã me ꝓuocãtes[x] ipsi
[y]& reges eorũ[z] & principes
eorũ & [a] sacerdotes[b] & pro
phete eorũ[c] viri[d] iuda[e] &
hĩtatores[f] hierlm.[g] Et ver
terũt[h] ad me[i] terga[k] & nõ
[l]facies[m] cuz docerem[n] eos

Tex.heb.biere.xxxij.Pritiua.heb.

פָּעַל	אֶת׳ הָאָרֶץ׳ הַזֹּאת׳ אֲשֶׁר׳ נָשַׁבַּעְתָּ
נָתַן׳ זוג	לַאֲבוֹתָם׳ לָתֵת׳ לָהֶם׳ אֶרֶץ׳ זָבַת׳ חָלָב
בוא	וּדְבָשׁ׃ וַיָּבֹאוּ׳ וַיִּרְשׁוּ׳ אֹתָהּ׳ וְלֹא
יָרַה	שָׁמְעוּ׳ בְּקוֹלֶךָ׳ וּבְתוֹרָתְךָ׳ לֹא׳ הָלָכוּ
נָתַן׳ עָשָׂה	אֵת׳ כָּל׳ אֲשֶׁר׳ צִוִּיתָה׳ לָהֶם׳ לַעֲשׂוֹת
קָרָא	וְלֹא׳ עָשׂוּ׳ וַתִּקְרָא׳ אֹתָם׳ אֵת׳ כָּל
רוץ בוא	הָרָעָה׳ הַזֹּאת׃ הִנֵּה׳ הַסֹּלְלוֹת׳ בָּאוּ
	הָעִיר׳ לְלָכְדָהּ׳ וְהָעִיר׳ נִתְּנָה׳ בְּיַד
	הַכַּשְׂדִּים׳ הַנִּלְחָמִים׳ עָלֶיהָ׳ מִפְּנֵי
לָחַם׳ פָּנָה	הַחֶרֶב׳ וְהָרָעָב׳ וְהַדָּבֶר׳ וַאֲשֶׁר׳ דִּבַּרְתָּ
הָיָה	הָיָה׳ וְהִנְּךָ׳ רֹאֶה׃ וְאַתָּה׳ אָמַרְתָּ׳ אֵלַי
	אֲדֹנָי׳ יְהוִה׳ קְנֵה׳ לְךָ׳ הַשָּׂדֶה׳ בַּכֶּסֶף
פָּלָא	וְהָעֵד׳ עֵדִים׳ וְהָעִיר׳ נִתְּנָה׳ בְּיַד
בוא	הַכַּשְׂדִּים׃ וַיְהִי׳ דְּבַר׳ יְהוָה׳ אֶל
יָרְמְיָהוּ׳ לֵאמֹר׃ הִנֵּה׳ אֲנִי׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵי
כָּל׳ בָּשָׂר׳ הֲמִמֶּנִּי׳ יִפָּלֵא׳ כָּל׳ דָּבָר׃
לָכֵן׳ כֹּה׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ הִנְנִי׳ נֹתֵן׳ אֶת
הָעִיר׳ הַזֹּאת׳ בְּיַד׳ הַכַּשְׂדִּים׳ וּבְיַד
נְבוּכַדְרֶאצַּר׳ מֶלֶךְ׳ בָּבֶל׳ וְלָכְדָהּ׃ וּבָאוּ
הַכַּשְׂדִּים׳ הַנִּלְחָמִים׳ עַל׳ הָעִיר
הַזֹּאת׳ וְהִצִּיתוּ׳ אֶת׳ הָעִיר׳ הַזֹּאת
בָּאֵשׁ׳ וְשָׂרְפוּהָ׳ וְאֶת׳ הַבָּתִּים׳ אֲשֶׁר
קִטְּרוּ׳ עַל׳ גַּגּוֹתֵיהֶם׳ לַבַּעַל׳ וְהִסְּיכוּ
נְסָכִים׳ לֵאלֹהִים׳ אֲחֵרִים׳ לְמַעַן
הַכְעִיסֵנִי׃ כִּי׳ הֵן׳ בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ וּבְנֵי
יְהוּדָה׳ אַךְ׳ עֹשִׂים׳ הָרַע׳ בְּעֵינַי
מִנְּעוּרֵיהֶם׳ כִּי׳ בְנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ אַךְ
מַכְעִסִים׳ אֹתִי׳ בְּמַעֲשֵׂה׳ יְדֵיהֶם׳ נְאֻם
יְהוָה׃ כִּי׳ עַל׳ אַפִּי׳ וְעַל׳ חֲמָתִי׳ הָיְתָה
לִי׳ הָעִיר׳ הַזֹּאת׳ לְמִן׳ הַיּוֹם׳ אֲשֶׁר׳ בָּנוּ
אֹתָהּ׳ וְעַד׳ הַיּוֹם׳ הַזֶּה׳ לְהַסִּירָהּ׳ מֵעַל
פְּנָיו׃ עַל׳ כָּל׳ רָעַת׳ בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ וּבְנֵי
יְהוּדָה׳ אֲשֶׁר׳ עָשׂוּ׳ לְהַכְעִיסֵנִי׳ הֵמָּה
מַלְכֵיהֶם׳ שָׂרֵיהֶם׳ וְכֹהֲנֵיהֶם׳ וּנְבִיאֵיהֶם׳
וְאִישׁ׳ יְהוּדָה׳ וְיֹשְׁבֵי׳ יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּפְנוּ
אֵלַי׳ עֹרֶף׳ וְלֹא׳ פָנִים׳ וְלַמֵּד׳ אֹתָם

Pxtiua.heb.Tex.heb.biere.xxxij.

הַשְׁכֵּם וְלַמֵּד וְאֵינָם שֹׁמְעִים לָמָּה שָׁכֵם
מוֹסָר׃ וַיָּשִׂימוּ שִׁקּוּצֵיהֶם בַּבַּיִת יָסַר שׁוּם
אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו לְטַמְּאוֹ׃ שָׁקַץ
וַיִּבְנוּ אֶת בָּמוֹת הַבַּעַל אֲשֶׁר בְּגֵיא בָּנָה בָּמָה
בֶּן הִנֹּם לְהַעֲבִיר אֶת בְּנֵיהֶם עָבַר
וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם לַמֹּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִים וְלֹא עָלְתָה עַל לִבִּי צִוָּה עָלָה
לַעֲשׂוֹת הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת לְהַמְעִיל עָשָׂה תָּעַב
הַחַטִּי אֶת יְהוּדָה וְעַתָּה לָכֵן כֹּה חָטָא
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל
הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים
נִתְנָה בְיַד מֶלֶךְ בָּבֶל בַּחֶרֶב בָּרָעָב
וּבַדָּבֶר וְהִנְנִי מְקַבְּצָם מִכָּל הָאֲרָצוֹת קָבַץ
אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁם בְּאַפִּי וּבַחֲמָתִי שׁוּב
וְהֵבֵאתִים אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹשַׁבְתִּים לָבֶטַח׃ יָשַׁב
וְהָיוּ לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ הָיָה
וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְדֶרֶךְ אֶחָד נָתַן
לְיִרְאָה אוֹתִי כָּל הַיָּמִים לְטוֹב לָהֶם יוֹם
וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם
בְּרִית עוֹלָם לֹא אָשׁוּב בְּרִית עָלַם
מֵאַחֲרֵיהֶם לְהֵיטִיב אֹתָם וְאֶת שׁוּב יָטַב
יִרְאָתִי אֶתֵּן בְּלִבָּם לְבִלְתִּי סוּר נָתַן
מֵעָלָי׃ וְשָׂשְׂתִי עֲלֵיהֶם לְהֵטִיב אוֹתָם שׂוּשׂ
וּנְטַעְתִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת בֶּאֱמֶת בְּכָל
לִבִּי וּבְכָל נַפְשִׁי׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אֲשֶׁר הֵבֵאתִי אֶל הָעָם הַזֶּה אֵת
כָּל הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת כֵּן אֲנִי
מֵבִיא עֲלֵיהֶם אֵת כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
אֲנִי דֹבֵר עֲלֵיהֶם׃ וְנִקְנָה הַשָּׂדֶה קָנָה
בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים
שְׁמָמָה הִיא מֵאֵין אָדָם וּבְהֵמָה
נִתְנָה בְיַד הַכַּשְׂדִּים׃ שָׂדֶה
בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְסָתוֹם בַּסֵּפֶר׃ וְחָתוֹם כָּתַב חָתַם
וְהָעִידוּ עֵדִים בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּבְסִבִיבֹתֵי
יְרוּשָׁלַ͏ִם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר עוֹד

Trãſla.B.Vie.

et erudirem diluculo & nollent audire vt acciperent disciplinã. Et posuerunt idola sua in domo in qua inuocatũ est nomen meũ vt polluerent eam: & edificauerũt excelsa baal que sunt in valle filii ennom: vt initiarent filios suos ooooooo & filias suas moloch qđ non ooooooooooooooooooo mandaui eis: nec ascendit in cor meum ooooooo vt facerent abominationem hanc: & ooooooooo in peccatũ deducerẽt iudam. Et nunc ppter ista hec dicit dominus deus iſrael ad ooooooooooooo ciuitatem hanc: de qua vos dicitis ꝙ ooooooooo tradatur in manus regis babylonis in gladio & in fame & in peſte. Ecce ego congregabo eos de vniuersis terris ad quas eieci eos in furore meo: & in ira mea & in idigna tione grandi: & reducã eos ad locũ istũ: & habitare eos faciã cõfidẽter: & erũt mihi in populum: & ego ero eis in deum. Et dabo cis cor vnum & viam vnam ooooooooo vt timeant me vniuersis diebus & bene sit eis oo & filiis eorum post eos. Et feriam eis ooooooooo pactum sempiternũ: & non desinam ooooooooo eis benefacere: & ooooo ooooooooooooooo:ooooooooo timorẽ meũ dabo in cor de eorũ: vt non recedant a me: & letabor sup eis cum bene eis fecero. oo Et plantabo eos in terra ista in veritate in toto oo corde meo & in tota aia mea: quia hec dicit dñs Sicut adduxi super populum istum ooooooooo omne malum hoc grãde: sic ooooooooooooooo adducam sup eos omne bonum quod ooooooooo ego loquor ad eos. Et possidebuntur agri ooooo in terra ista de qua vos dicitis ꝙ ooooooooooooo deserta sit: eo ꝙ non remanserit hõ & iumentũ: & data sit in manus chaldeorum. Agri ementur pecunia & scribẽtur in libro: & iprimetur signũ & testis adhibebitur in tra bẽiamin: & i circuitu hierlm in ciuitatib iuda & in ciuitatib mõtanis

Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

τ vocaui eos diluculo τ erudiui τ nõ audierũt vt acciperẽt disciplinã: τ posuerũt fœditates suas ἐκλαβεῖν παιδείαν, καὶ ἔθηκαν τὰ μιάσματα αὐτῶν in domo vbi inuocatũ ẽ nomẽ meũ in ea in τῷ ἴδιῳ οὗ ἐπωκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐν immunditijs suis: τ edificauerũt aras ἀκαθαρσίαις αὐτῶν, καὶ ᾠκοδόμησαν τοὺς βωμοὺς τῆ baal q̃ in valle filij ennon: vt offerrent βααλ τοὺς ἐν φάραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ ἀφαιρεῖσθαι τοὺς filios suos τ filias suas moloch q̃ nõ υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τῷ μολὲχ ἃ οὐ mãdaui eis: τ nõ ascẽdit in cor meũ συνέταξα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν μου τοῦ vt facerent abominationẽ hanc vt peccare facerẽt ποιῆσαι τὸ βδέλυγμα τοῦτο πρὸς τὸ ἐφαμαρτεῖν τὸν iudam. τ nũc sic dixit dñs deꝰ iſrael ad Ἰούδαν· καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ πρὸ ciuitatẽ hanc quã tu dicis tradetur in ma- τὴν πόλιν ταύτην ἣν σὺ λέγεις παραδοθήσεται εἰς χεῖ nus regis babylonis in gladio τ in fame τ ρας βασιλέως βαβυλῶνος ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ in peſte. ecce ego congrego eos ex omni tra ἐν λοιμῷ· ἰδοὺ ἐγὼ συνάγω αὐτοὺς ἐκ πάσης τῆς γῆς vbi dispersi eos illic in ira mea τ in furore ἧ διέσπειρα αὐτοὺς ἐκεῖ ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν θυμῷ meo τ irritatiõe grandi: τ reducaꝫ eos μου καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ, καὶ ἐπιστρέψω αὐτ in locum istũ τ sedere faciã eos confi- τοὺς εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς πεποιθ denter: τ erunt mihi in ppũm τ ego ero eis τῶς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτ in deũ. τ dabo eis viã aliam τ cor τοῖς εἰς θεόν. καὶ δώσω αὐτοῖς ὁδὸν ἑτέραν καὶ καρ aliud vt timeãt me oibus diebus: τ δίαν ἑτέραν φοβεῖσθαί με πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ in bonũ eis τ filijs eoꝝ post eos εἰς ἀγαθὸν αὐτοῖς καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν μετ' αὐτ eos: τ disponã eis testamẽtũ eternũ qđ τοὺς, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην αἰώνιον ἣ non auertam post eos: τ timorẽ meũ da οὐ μὴ ἀποστρέψω ὄπισθεν αὐτῶν, καὶ τὸν φόβον μου δῶ bo in corde eoꝝ vt nõ recedant ip- σω εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς τὸ μὴ ἀποστῆναι αὐ si a me. τ visitabo eos vt bñfaciã τοὺς ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἀγαθῶσαι eis: τ plantabo eos in tra ista in fi- αὐτούς· καὶ φυτεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐν πί de τ in toto corde meo: τ in tota alia στει καὶ ἐν πάσῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ mea: q̃ sic dixit dñs: sicut induxi sup μου, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, καθὰ ἐπήγαγον ἐπὶ τὸν pplm istũ oia mala grandia ista: λαὸν τοῦτον πάντα τὰ κακὰ τὰ μεγάλα ταῦτα, sic ego inducã sup eos oia bona q̃s οὕτως ἐγὼ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ loquor sũ ad eos. τ possidebunt agricultu- λαλῶ ἐπ' αὐτούς. καὶ κτήσονται ἔτι ἀγροὺς ἐν τῇ fra q̃m tu dicis inuia est ad homine τ iume γῇ ἣν σὺ λέγεις ἄβατός ἐστιν ἄνευ ἀνθρώπου καὶ κτή to: τ traditi sunt in manus chaldeoꝝ: τ νους, καὶ παραδίδοται εἰς χεῖρας χαλδαίων, καὶ possidebũt agros in argento. τ scribeo in libro κτήσονται ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ. καὶ γράψεις εἰς βιβλίον τ signabis τ testificaberis testeo in tra beniamin καὶ σφραγῖῃ καὶ διαμαρτύρῃ μάρτυρας ἐν γῇ βενιαμὶν τ i circuitu hierusalem: τ in ciuitatib iuꝺe: τ καὶ κύκλῳ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ in ciuitatib mõtis: ἐν πόλεσιν τοῦ ὄρους,

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ in ciuitatib⁹ sephela: τ in ciuitatib⁹ nageb:
καὶ ἐν πόλεσιν τῆς σεφηλά, καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ναγέβ,
q̄ cōuertam trāsmigtiones eoꝝ dicit dñs.
ὅτι ἐπιστρέψω τὰς ἐπιστικίας αὐτῶν λέγει κς̄. Ca.33.

Θ ET factū est xbū dñi ad hieremiā secun
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐκ δευτέ
do: τ ipe erat adhuc ligatus in atrio carceris
ρου, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι συνεχόμενος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
dicens: sic dicit dñs: faciēs trā τ plasmans
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποιῶν γῆν καὶ πλάσων
eam vt dirigat eam: dñs nomē illi. cla
αὐτὴν τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν, κύριος ὄνομα αὐτῷ. κά
ma ad me τ respondebo tibi τ annūciabo
κραξον πρός με καὶ ἐπακούσομαί σου καὶ ἀπαγγελῶ
tibi grādia τ firma q̄ nō cognouisti ea: q̄ sic
σοι μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά ὅτι οὕτως
dicit dñs de⁹ israel de domib⁹ vrbis hu
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύ
ius: τ de domo regis iuda q̄ destructe sūt
της, καὶ περὶ οἰκίας βασιλέως ἰούδα τῶν καθαιρεθέν
in vallum: τ ppugnacula vt pugnēt
των χάρακα, καὶ προμαχῶσαι τοῦ μαχέσθαι πρὸς τοὺς
chaldeos: τ impleant eam cadaueri⁹ homi
χαλδαίους, καὶ πλησῶσαι αὐτὴν νεκρῶν τῶν ἀπὸ
nū de pcussi in ira mea τ in furore meo: τ
τῶν ὃν ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν θυμῷ μου, καὶ
auerti faciem meā a ciuitate hac
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς πόλεως ταύ
pp̄o oīnū malitiā eoꝝ. ecce ego ob
της περὶ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀπά
ducā ei cicatricem τ sanitatē τ curabo eā
γω αὐτῇ συνάλωσιν καὶ ἴαμα καὶ ἰατρεύσω αὐ
eos: τ reuelabo eis vt cranditā. τ facie
τούς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς ἴασιν εἰρήνης. καὶ ποιή
am illis pacē τ fidem: τ cōuertam trāmīg
σω αὐτοῖς εἰρήνην καὶ πίστιν, καὶ ἐπιστρέψω τὴν αἰχμα
tionē iuda: τ trāsmigtionē hierusalem: τ edi
λωσίαν Ἰούδα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰερουσαλήμ, καὶ οἰ
ficabo eos vt prius: τ emūdabo illos
κοδομήσω αὐτοὺς ὡς τὸ πρότερον, καὶ καθαριῶ αὐ
ab oīnib⁹ iniqtatib⁹ eoꝝ q̄ peccauerūt mihi:
τοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν μοι,
τ non recordabor pctōꝝ eoꝝ q̄ peccauerūt
καὶ οὐμὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν
mihi τ recesserūt a me: τ erit mihi in nomē in
μοι καὶ ἀφίσησάν με ἐμοί, καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα εἰς
gaudium τ in laudē τ in magnificētiā omni
εὐφροσύνην καὶ εἰς αἴνεσιν καὶ εἰς μεγαλύτητα παντὶ
ppō tre. q̄ audient oīa bona
τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἥτινες ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ
q̄ ego facio eis. τ pauebunt τ ptrisabun
ἃ ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. καὶ φοβηθήσονται καὶ πτοηθήσον
tur p oīnus bonis τ pro oī pa
ται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπὶ πάσῃ τῇ εἰ
ce q̄ ego facio eis. sic dixit dñs: adhuc
ρήνῃ ἧς ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. οὕτως εἶπεν κύριος, ἔτι
audietur in loco isto q̄ vos dicitis des
ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὃν ὑμεῖς λέγετε ἔρη
tus est ab hoīnib⁹ τ iumēto in ciuitatib⁹ iuda:
μός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν πόλεσιν Ἰούδα,
τ foris hierusalem q̄ desolate sunt vt nō sit
καὶ ἔξωθεν Ἰερουσαλὴμ ταῖς ἐρημωθείσαις ἀφ' οὗ μὴ ἦναι
homo τ iumētū. vox gaudij τ vox leti
ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. φωνὴ εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρ
cie: vox sponsi τ vox sponse: vox dicē
ᾶς, φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λε
tiā cōfitemini dño oīpotenti: q̄m bon⁹
γόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι χρηστὸς
dño q̄m in etnū mia eius: τ portabunt
κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰσοίσουσιν

Trāsla.B.Vie.

[a]& in ciuitatib⁹ [b]cāpestrib⁹
[c]& i ciuitatib⁹ q̄ ad [d]austrū
sunt: [e]qa [f]cōuertā [g]captini
tatē eoꝝ [h]ait [i]dñs. 33.

Θ T factum est [b]verbū
[c]domini [b]ad ooooooo
[c]hieremiam [f]secundo: [g]cū
[b]adhuc [c]clausus [g]esset oooo
[h]in atrio [i]carceris [m]dicens.
[n]Hec [c]dicit ooooooooo
[p]dñs: [q]q facturus est & [r]for
matur illud [s]& paturus:
[t]dñs [r]nomē eius.' Clama
[u]ad me [b]& exaudiam te: oo
[c]& annūciabo [o]tibi [r]gran
dia [r]& firma que [s]nescis.
[t]Quia [h]hec [i]dicit [m]domi
nus [n]deus ooooooooooooo
[o]israel [p]ad [q]domos [r]vrbis
[s]huius [t]& ad ooooooooooo
[u]domos [n]regis [x]iude [r]que
destructe sunt [t]ad ooooooo
[u]munitiões [b]& ad [c]gladiū
[b]venientium ooooooooooo
[c]vt dimicent [c]cū [f]chaldeis
[f]& impleāt eas [b]cadaueri
bus [i]hoim [k]quos [l]percussi
[m]in furore meo: [n]& in indi
gnatione mea [o]abscondēs
[p]facie meā [q]a ciuitate [r]hac
[s]ppter [n]oīa [m]malicia eoꝝ.
[t]Ecce ego [u]obducā [x]eis [b]ci
catricē [c]& sanitatē [b]& cura
bo eos: [c]& reuelabo [d]eis
[e]deprecationem [b]pacis [f]&
veritatis. [k]Et conuertam
[m]conuersionem [n]iuda [o]&
[p]conuersionem [q]israel: oo
[r]& edificabo eos [s]sicut a
principio: [t]& emundabo
illos [u]ab oīn [x]iniqtate sua
in [r]qua [t]peccauerūt [u]mihi.
[b]& ppitius ero [c]cūctis [b]ini
quitatib⁹ eoꝝ in [f]qbus [g]de
liq̄runt [h]mihi [i]& [k]spreuēt
[l]me. [m]Et erit [n]mihi [o]in no
mē & in [p]gaudiū & [q]in lau
dē [r]& i exultationē [s]cūctis
[t]gentibus [u]terre [x]que [b]au
dierint [c]omnia [d]bona ooo
[e]que [f]ego [g]facturus sum
[h]eis [i]& pauebūt [k]& turba
būtur [l]in [m]vniuersis [n]bonis
[o]& in [p]omni [q]pace: ooooo
[r]quam [s]ego [t]faciam [u]eis.
[x]Hec [b]dicit [c]dominus. oo
[d]Adhuc [e]audietur [f]in loco
[g]isto [h]quem [i]vos ooooooo
[k]dicitis [l]esse [m]desertum [n]eo
q̄ non sit [o]homo [p]nec ooo
[q]iumētum [r]in ciuitatibus
[s]iuda [t]& foris oooooooooo
[u]hierusalem [x]que desola
te sunt [b]absq̄ [c]homine oo
[d]& absq̄ [e]habitatore [f]&
absq̄ [g]pecore: [h]vox [i]gau
dii & [k]vox [l]leticie: [m]vox
[n]sponsi [o]& vox [p]spōse: [q]vox
[r]dicentiū. [s]Confitemini
[t]dño [u]exercituum: [x]q̄m
[b]bonus [c]dñs: [d]q̄m [e]in eter
nū [f]mia eius: & [g]portantiū

Tex.heb.biere.xxxiij.Pritiua.heb.

וּנְעָרַי חַשְׁפֵּלָה וּנְעָרַי הַנֶּגֶב כִּי
אֲשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְהוָה׃ Ca.xxxiij.
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ שֵׁנִית וְהוּא עוֹדֶנּוּ עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה עֹשֶׂה יְהוָה יוֹצֵר אֹתָהּ לְהָכִינָהּ
יְהוָה שְׁמוֹ׃ קְרָא אֵלַי וְאֶעֶנְךָ
וְאַגִּידָה לְךָ גְּדֹלוֹת וּבְצוּרוֹת לֹא
יָדַעְתָּם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עַל בָּתֵּי הָעִיר הַזֹּאת וְעַל
בָּתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה הַנְּתָצִים אֶל
הַסֹּלְלוֹת וְאֶל הֶחָרֶב׃ בָּאִים לְהִלָּחֵם
אֶת הַכַּשְׂדִּים וּלְמַלְאָם אֶת פִּגְרֵי
הָאָדָם אֲשֶׁר הִכֵּיתִי בְאַפִּי וּבַחֲמָתִי
וַאֲשֶׁר הִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהָעִיר הַזֹּאת
עַל כָּל רָעָתָם׃ הִנְנִי מַעֲלֶה לָהּ אֲרוּכָה
וּמַרְפֵּא וּרְפָאתִים וְגִלִּיתִי לָהֶם
עֶתֶר שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃ וַהֲשִׁבֹתִי אֶת
שְׁבוּת יְהוּדָה וְאֶת שְׁבוּת יִשְׂרָאֵל
וּבְנָתָם כְּבָרִאשֹׁנָה׃ וְטִהַרְתִּים
מִכָּל עֲוֹנָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי וְסָלַחְתִּי
לְכֹל עֲוֹנֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי
וַאֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִי׃ וְהָיְתָה לִי לְשֵׁם
שָׂשׂוֹן לְתִהֲלָה וּלְתִפְאֶרֶת לְכֹל גּוֹיֵי
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ אֶת כָּל הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אֹתָם וּפָחֲדוּ וְרָגְזוּ
עַל כָּל הַטּוֹבָה וְעַל כָּל הַשָּׁלוֹם
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָהּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עוֹד יִשָּׁמַע בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם
אֹמְרִים חָרֵב הוּא מֵאֵין אָדָם וּמֵאֵין
בְּהֵמָה בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלַ͏ִם הַנְשַׁמּוֹת מֵאֵין אָדָם
וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמֵאֵין בְּהֵמָה׃ קוֹל שָׂשׂוֹן
וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
טוֹב יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ מְבִיאִים

Pătíua.heb.Tex.heb.hiere.xxxiij.

יהוּדָה׃ בֵּית יְהוָה כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת שדה שוב
הָאָרֶץ כְּבָרִאשֹׁנָה אָמַר יְהוָה׃ כֹּה שָׁבָה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה בַּמָּקוֹם הָיָה קום
הַזֶּה הֶחָרֵב מֵאֵין אָדָם וְעַד בְּהֵמָה
וּבְכָל עָרָיו נְוֵה רֹעִים מַרְבְּצִים צאן׃ עִיר רָעָה
בְּעָרֵי הָהָר בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי רָבַץ
הַנֶּגֶב וּבְאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּסְבִיבֹתֵי סָבַב
יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עוֹד עֲדָה
תַּעַבְרֶנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה אָמַר עָבַר מָנָה
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יום בוא
וַהֲקִמֹתִי אֶת הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר קום
דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל בֵּית
יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא
אַצְמִיחַ לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעָשָׂה צָמַח
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ בַּיָּמִים הָהֵם שָׁפַט
תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם תִּשְׁכֹּן יָשַׁע שָׁכַן
לָבֶטַח וְזֶה אֲשֶׁר יִקְרְאָ לָהּ יְהוָה קָרָא
צִדְקֵנוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לֹא יִכָּרֵת כָּרַת
לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא בָּיִת
יִשְׂרָאֵל׃ וְלַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לֹא יִכָּרֵת
אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלֶה עֹלָה וּמַקְטִיר פָּנָה עָלָה
מִנְחָה וְעֹשֶׂה זֶבַח כָּל הַיָּמִים׃ וַיְהִי קָטַר הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה אִם תָּפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי פור
אֶת הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי הַלָּיְלָה וְלִבְלְתִּי פרת
הְיוֹת יוֹמָם וָלַיְלָה בְּעִתָּם׃ גַּם בְּרִיתִי הָיָה עָנָת
תֻּפַר אֶת דָּוִד עַבְדִּי מִהְיוֹת לוֹ בֵּן מֹלֵךְ הָיָה
עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים
מְשָׁרְתָי׃ אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר צָבָא שָׁרַת סָפַר
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמַּד חוֹל הַיָּם כֵּן מָדַד
אַרְבֶּה אֶת זֶרַע דָּוִד עַבְדִּי וְאֶת נָשָׂא
הַלְוִיִּם מְשָׁרְתַי אַתִּיו׃ וַיְהִי דְּבַר הָיָה
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ הֲלוֹא רָאִיתָ
מָה הָעָם הַזֶּה דִּבְּרוּ לֵאמֹר שָׁתַי
הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם שִׁפְחָה
וַיִּמְאָסֵם וְאֶת עַמִּי יִנְאָצוּן מִהְיוֹת נָאַץ

Trásla.B.Vie.

vota in domo dñi. Reducam enim cõuersionẽ terre sicut a pricipio dicit dominus. Hec dicit dñs exercituũ. Adhuc erit in loco isto deserto absq; homine & absq; iumento & in cunctis ciuitatibus eius: habitaculũ pastorũ accubãtiũ greges in ciuitatibus motuosis & in ciuitatibus cãpestribus: & in ciuitatibus q̃ ad austrũ sunt & in terra beniamin & in circuitu hierusalẽ: & ĩ citatibus iuda: adhuc trãsibũt greges ad manũ numerantis: ait dñs. Ecce dies venient dicit dñs: & suscitabo verbũ bonum quod locutus sum ad domum israel & ad domum iuda. In diebus illis & in tempore illo germinare faciam dauid germẽ iustitie: & faciet iudiciũ & iustitiã in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & hierusalem habitabit cõfidẽter. Et hoc est nomẽ q̃d vocabũt eũ: dñs iustus nr. Quia hec dicit dñs. Non interibit de dauid vir qui sedeat sup thronum domus israel: & de sacerdotibus & de leuitis nõ interibit vir a facie mea qui offerat holocaustõata & incẽdat sacrificiũ & cedat victimas oĩbus diebus. Et factũ est verbum dñi ad hieremiam dicens. Hec dicit dñs. Si irritũ poteſt fieri pactũ meũ cum die & pactum meũ cũ nocte vt non fit dies & nox in tempore suo: & pactum meum irritũ esse poterit cũ dauid fuo meo vt nõ sit ex eo filius q regnet in throno ei & leuite & sacerdotes mĩstri mei. Sic enumerari nõ possunt stelle celi & metiri harene maris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: & leuitas ministros meos. Et factũ est verbum dñi ad hieremiam dicens. Nũquid nõ vidisti quid populus hic locutus sit dicens: due cognationes quas elegerat dominus abiecte sũt: & pplm meũ despexerũt: eo q̃ nõ sit

Trás.Gre.lxx.cũ iter.latina.

δοναι ἐν οἴκῳ θεοῦ· ὅτι ἀποστρέψω πᾶσαν τὴν ἀποικίαν dona in domũ dñi: q; cõuertí faciã oẽm trãsmigrationes tre illi sicut primo dixit dñs: κύριος, ὃν τρόπον εἶπεν πρῶτον· καὶ καταλειφθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἔρημος ἄνευ κτήνους καὶ ἀνθρώπου, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ καταλύματα ποιμένων κατακειμένων ποίμνια ἐν πόλεσιν τῶν ὀρεινῶν καὶ ἐν πόλεσιν τῶν πεδινῶν καὶ ἐν πόλεσιν τῶν νοτίων καὶ ἐν γῇ βενιαμεὶν καὶ ἐν ταῖς κύκλῳ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα. ἔτι παρελεύσεται πρόβατα ἐπὶ χεῖρα ἀριθμοῦντος εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ ἀναστήσω τὸ ῥῆμα τὸ ἀγαθόν, ὃ ἐλάλησα ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, βλαστῆσαι ποιήσω τῷ δαυὶδ βλαστὸν δικαιοσύνης· καὶ βασιλεύσει βασιλεύς, καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ γῇ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωθήσεται ἰούδας, καὶ ἰερουσαλὴμ κατοικισθήσεται πεποιθότως· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ ὄνομα ὃ καλέσουσιν αὐτῷ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν· ὅτι οὕτως λέγει κύριος, οὐκ ἐπιλείψει τῷ δαυὶδ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου οἴκου ἰσραήλ· καὶ ἐκ τῶν ἱερέων καὶ λευιτῶν οὐκ ἐπιλείψει ἀνὴρ ἐνώπιόν μου, προσφέρων ὁλοκαύτωμα καὶ ἐκκαίων θυμίαμα καὶ ποιῶν θυσίαν πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτως λέγει κύριος· εἰ ἀθετήσετε ποιῆσαι τὴν διαθήκην μου τὴν μετὰ τῆς ἡμέρας καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν μετὰ τῆς νυκτός, ὥστε μὴ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ καιρῷ αὐτῶν, καὶ διατεθήκην μου διατεθήσεται μετὰ τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, ὥστε μὴ εἶναι ἐξ αὐτοῦ υἱὸς βασιλεύων ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν λευιτῶν καὶ ἱερέων τῶν λειτουργῶν μου. ὅστις οὐκ ἀριθμηθήσεται στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐ μετρηθήσεται ἄμμος τῆς θαλάσσης, οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ λευίτας λειτουργοὺς μου. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησεν λέγων; δύο συγγενείας ἃς ἐξελέξατο ὁ κύριος ἐξῶσεν αὐτούς, καὶ τὸν λαόν μου παροξύναι, ἵνα μὴ ὦσιν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

gẽs in cõspectu ipoꝝ. sic dicit dñs: si nõ esset
ἔθνος ἐνώπιον αὐτῶν. οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἦι
pactũ meũ die ⁊ nocte: ⁊ leges ce-
τὸ διαθήκη μου τῆ ἡμέρᾳ καὶ τῆ νυκτί, καὶ νόμους τοῦ οὐ
li ⁊ tre nõ posuissẽ: sic semen
ρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὴ εἶναι, οὕτως τὸ σπέρμα τοῦ
iacob ⁊ dauid serui mei expulissem: vt
ἰακὼβ καὶ δαυὶδ τοῦ δούλου μου ἐξωσα ἀπ', ὥστε
nõ accipere ego a semine eius principes
μὴ λαβεῖν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντας
in semine habraã ⁊ isaac ⁊
ἐν τῷ σπέρματι τοῦ ἀβραὰμ καὶ τοῦ ἰσαὰκ καὶ τοῦ
iacobaqñ quertam captiuitatem eoꝝ:
ἰακώβ, ὅτι ἀπαστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν,
⁊ miserebor eoꝝ.
καὶ ἐλεήσω αὐτούς. Cap.34.

A UErbum qõ factũ est ad hieremiã a dño:
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου,
⁊ nabuchodonosor rex babylonis ⁊ ois
καὶ ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ πᾶσ ὁ
exercitꝰ eiꝰ ⁊ vniuersa regna tre
στρατόπεδον αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς
q̃ sub ptãte manꝰ eius: omnes po
αἱ ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λα
pũ debellabãt ꝫ hierusalem ⁊ ꝫ oẽs vr
οὶ ἐπολέμουν ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πό
bes iuda. sic dixit dñs dꝰ israel: va-
λεις ἰούδα. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, βάδι
de ad sedechiam regem iuda ⁊ dices ei:
σον πρὸς σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ,
sic dixit dñs: traditiõe tradetur ciui-
οὕτως εἶπεν κύριος, παραδόσει παραδοθήσεται κατὰ
tas ista in manus regis babylonis: ⁊ capi-
λις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ συλλή
et eam ⁊ incẽdet eam in igne. ⁊ tu non
ψεται αὐτὴν καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ σὺ οὐ μὴ
saluaberis de manu eius: ⁊ ꝓhẽsione capieris:
σωθῆς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ συλλήψει συλλαφήσῃ,
⁊ in manus eius traderis. ⁊ oculi tui
καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ. καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου
oculos eius videbũt: ⁊ os eius cum
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τ
ore tuo loquet: ⁊ in babylonẽ introibis.
στόματός σου λαλήσει, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ.
sed audi verbum dñi sedechia rex iu-
ἀλλὰ ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σεδεκία βασιλεῦ ἰούδ
da: sic dicit dñs ad te: nõ morieris in gla
α, οὕτως λέγει κύριος πρὸς σέ, οὐκ ἀποθανῇ ἐν ῥομ
dio: in pace morieris. ⁊ sicut cõbusserũt pa-
φαίᾳ, ἐν εἰρήνῃ ἀποθανῇ· καὶ ὡς ἔκαυσαν τοὺς πατέ-
B tres tuos q̃ regnauerunt ante te: cõbu-
ρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου, καύσου
rẽt ⁊ te o dñe ⁊ plangent te: q̃ verbũ locutꝰ
σιν καὶ σὲ ὦ κύριε καὶ κόψονταί σε, ὅτι λόγον ἐλάλη-
sum dixit dñs. ⁊ locutꝰ est hieremias ad regem sede-
σα, εἶπε κύριος. καὶ ἐλάλησεν ἱερεμίας πρὸς βασιλέα σεδε
chiã vniuersa verba hec I hierusalem: ⁊
κίαν πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ
exercitus regis babylonis pugnabat ꝫ hieru
ἡ δύναμις βασιλέως βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ ἱερου-
salem ⁊ ꝫ ciuitates iuda q̃ relicte erant
σαλὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις ἰούδα τὰς καταλελειμμένας
ꝫ lachis ⁊ ꝫ azecha: q̃ ipse relicte sunt
ἐπὶ λαχεῖς καὶ ἐπὶ ἀζηκά, ὅτι αὗται κατελείφθησαν
in ciuitatib⁹ iuda ciuitates munite. verbũ qõ factũ
ἐν πόλεσιν ἰούδα πόλεις ὀχυραί. ὁ λόγος ὁ γενόμε-
est ad hieremiã a dño postq̃ pcussit
νος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου μετὰ τὸ συντελέσαι
rex sedechias fedus ad oẽm pplm
τὸν βασιλέα σεδεκίαν διαθήκην πρὸς πάντα τὸν λαὸν
q̃ in hierusalem:
τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, ꝯꝯꝯ

לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר לְשַׁלַּח אִישׁ דרר
אֶת עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִי
וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים לִבְלְתִּי עֲבָד
בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ וַיִּשְׁמְעוּ שמע
כָּל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בָּאוּ שור בוא
בַּבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים לִבְלְתִּי
עֲבָד בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ שמע שלח
וַיָּשׁוּבוּ אַחֲרֵי כֵן וַיָּשִׁיבוּ אֶת הָעֲבָדִים שוב
וְאֶת הַשְּׁפָחוֹת אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ חָפְשִׁים
וַיִּכְבְּשׁוּם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וַיְהִי כבש היה
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי כָּרַתִּי בְרִית אֶת
אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצִיאִי אוֹתָם יצא
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמֹר
מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ שנה שלח
אֶת אָחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמָּכֵר
לְךָ וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוֹ
חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְלֹא שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם
אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַתָּשֻׁבוּ שוב
אַתֶּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ אֶת הַיָּשָׁר
בְּעֵינַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ דרר
וַתִּכְרְתוּ בְרִית לְפָנַי בַּבַּיִת אֲשֶׁר כרת בית
נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו וַתָּשֻׁבוּ וַתְּחַלְּלוּ חלל שוב
אֶת שְׁמִי וַתָּשִׁבוּ אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ אֲשֶׁר שִׁלַּחְתֶּם
חָפְשִׁים לְנַפְשָׁם וַתִּכְבְּשׁוּ אֹתָם כבש
לִהְיוֹת לָכֶם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת היה
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא
שְׁמַעְתֶּם אֵלַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ
לְאָחִיו וְאִישׁ לְרֵעֵהוּ הִנְנִי קרא
לָכֶם דְּרוֹר נְאֻם יְהוָה אֶל הַחֶרֶב אֶל
הַדֶּבֶר וְאֶל הָרָעָב וְנָתַתִּי אֶתְכֶם נתן
לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ וְנָתַתִּי
אֶת הָאֲנָשִׁים הָעֹבְרִים אֶת בְּרִתִי

'predicans' vt dimitteret
'vnuſquiſq; ooooooooooo
'ſeruũ ſuũ:' & vnuſquiſq;
'ancillam ſuã 'hebreum
'& hebream 'liberos: &
'nequaq;' dominarentur
'eis: id eſt' in iudeo & 'fra-
tre ſuo.' Audierunt ergo
'oẽs' principes' & vniuer
ſus' populus' qui 'inierãt
'pactum 'vt dimitteret
'vnuſquiſq; 'ſeruũ ſuum
'& ancillam ſuã 'liberos:
& 'vitra' non ooooooooooo
'dominarẽtur' eis.' Audi
erunt igitur' & dimiſerũt.
'Et conuerſi ſunt 'dein-
ceps:' & retraxerũt 'ſeruos
ſuos' & 'ancillas ſuas' qs
'dimiſerunt' liberos oooo
'& ſubiugauerũt' in famu
los' & famulas.' Et factũ
eſt' verbum 'domini' ad
'hieremiam' a 'domino:
'dicens.' Hec' dicit' domi
nus' deus ooooooooooooo
'iſrael.' Ego' percuſſi 'fe-
dus' cum ooooooooooooo
'patribus veſtris:' in die
qua' eduxi' eos ooooooooo
'de terra' egypti' de domo
'ſeruitutis:' dicens. ooooo
'Cum cõpleti fuerint 'ſe
ptẽ' anni:' dimittat' vnuſ
quiſq; 'fratrem ſuum' he
breum' qui 'venditus eſt
'ei' & ſeruiet tibi 'ſex' an-
nis:' & dimittes eum oooo
'a te' liberum.' Et non' au
dierunt' patres veſtri' coo
'me' nec' inclinauerũt' au
rem ſuã.' Et conuerſi eſtis
'vos' hodie' & feciſtis' qđ
rectum eſt ooooooooooo
'in oculis meis' vt p̃dica-
retis' libertatẽ 'vnuſqſq;
'ad amicũ ſuũ:' & iniſtis
'pactũ 'in cõſpectu meo
'in domo' in qua' inuoca
tũ eſt' nomẽ meũ' ſup eã.
'Et reuerſi eſtis' & cõma-
culaſtis' nomen meũ:' &
reduxiſtis' vnuſqſq;' ſeruũ
ſuũ' & vnuſqſq;' ancillam
ſuã' quos' dimiſeratis vt
eſſent' liberi & 'ſue ptãtis
'& ſubiugaſtis' eos:' vt ſint
'vobis' ſerui' & ancille. oo
'Propterea' hec' dicit' do
minus.' Vos' non ooooo
'audiſtis' me' vt predica-
retis' libertatẽ' vnuſqſq;
'fratri ſuo' & vnuſquiſq;
'amico ſuo. Et' ego' p̃dico
'libertatẽ 'vobis' ait' dñs
'ad' gladium: 'ad ooooooo
'peſtem' & ad' famẽ:' & da
bo' vos oooooooooooo
'in cõmotionem' cunctis
'regnis' terre.' Et dabo oo
'viros' qui preuaricantur
'fedus meum; ooooooooo

vt vocarẽt iã remiſſionẽ vt emitteret vnuſqſq;
τοῦ καλέσαι δὴ ἄφεσιν τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν
ſuum ſuum τ vnuſqſq; ancillam ſuam.
παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ. τὸν
hebreũ τ hebream liberos vt nõ ſerui
Ἑβραῖον καὶ τὴν Ἑβραίαν ἐλευθέρους πρὸς τοῦ μὴ δου
ret vir ex iſrael. τ audierũt oẽs
λεύειν ἄνδρα ἐξ Ἰσραήλ. καὶ ἐπήκουσαν πάντες οἱ
optimates. τ oia ppſa q ingreſſi ſunt in fe
μεγιστᾶνες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ εἰσελεύσαντες εἰς τὴν διա
duo vt dimitteret vnuſqſq; ſeruũ ſuum τ
θήκην τοῦ ἀποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ
vnuſqſq; ancillam ſuam liberos vtnõ ſer-
ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐλευθέρους τοῦ μὴ δου
uiat vltra ĩmẽ eos: τ audierũt τ dimiſerũt. τ
λεύειν ἔτι ἐν αὐτοῖς, καὶ ἤκουσαν καὶ ἀφῆκαν. καὶ
cõuerſi ſunt poſt hec τ reduxerũt ſer-
ἐπιστράφησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἀπήγαγον τοὺς δού-
uos τ ancillas ꝙs dimiſerunt liberos
λους καὶ τὰς παιδίσκας ὓς ἀπέστειλαν ἐλευθέρους
τ ſubiugauerũt eos in ſeruos τ ancillas.
καὶ ὑπέταξαν αὐτοὺς εἰς δούλους καὶ παιδίσκας.
τ factũ eſt verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: ſic
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν λέγων, οὕτως C
dixit dñs deus iſrael: ego diſpoſui fedus ad
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐγὼ διεθέμην διαθήκην πρὸς Exo.
patres veſtros in die ꝙ eduxi eos 24.8.
τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξεκαλεσάμην αὐτοὺς Deut.
de tra egrpti de domo ſeruitutis dicens. cum 15.12
ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας λέγων, ὅταν
ꝓpleti fuerit ſeptẽ anni. mittes fratrẽ tuũ hebreum q
πληρωθῇ ἑξ ἔτη. ἀποστελεῖς τὸν ἀδελφόν σου τὸν Ἑβραῖόν
vendetur tibi τ opabit tibi ſex ãnis τ emittes
πραθήσεταί σοι καὶ ἐργάσεταί σοι ἓξ ἔτη καὶ ἐξαποστελεῖς
eum liberum: τ nõ audierũt me: τ nõ inclinauerũt A
αὐτὸν ἐλεύθερον, καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ
aurẽ ſuã: τ cõuerſi ſunt hodie vt faceret rectũ ań
οὖς αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψας σήμερον ποιῆσαι τὸ ἐνώ-
oculos meos vt vocaret remiſſionẽ vnuſqſq; pri-
πιόν μου τοῦ καλέσαι ἄφεσιν ἕκαστον τοῦ πλη
mũ ſuũ. τ plecerunt pactũ ante faci-
σίον αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσαν διαθήκην κατὰ πρόσω
em meã in domo vbi inuocatũ eſt nomẽ meũ
πόν μου ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ἐπικέκλη τὸ ὄνομά μου
in ea: τ reuerſi eſtis τ ꝓphanaſtis pa-
ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπιστράφητε καὶ ἐβεβηλώσατε τὸν πλη
ctum meũ vt reduceret vnuſqſq; ſeruũ ſuum:
σίον μου τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ,
τ vnuſqſq; ancillam ſuam ꝙs emiſiſtis libe-
καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ὓς ἐξαπεστείλατε ἐλευθέ
ros ad eos: τ ſubieciſtis eos: vt eſſent
ρους τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ ὑπετάξατε αὐτούς, τοῦ εἶναι
vobis in ſeruos τ ancillas. ꝓpterea ſic
ὑμῖν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας. διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: vos nõ audiſtis me vt reuocaretis remiſ
εἶπεν κύριος, ὑμεῖς οὐκ ἠκούσατέ μου καλέσαι ἄφε
ſionẽ vnuſqſq; ad fratrẽ ſuũ: τ vnuſqſq; ad
σιν ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον πρὸς
ꝓximum ſuũ. ecce ego voco ĩ remiſſionẽ vobis in
τὸν πλησίον αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ καλῶ ἄφεσιν ὑμῖν εἰς
gladium τ in mortem τ in famẽ: τ
μάχαιραν καὶ εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὸν λιμόν, καὶ
dabo vos in diſpſionẽ oĩbus regnis
δώσω ὑμᾶς εἰς διασπορὰν πάσαις ταῖς βασιλείαις
terre. τ dabo viros q trãſgreſſi
τῆς γῆς, καὶ δώσω τοὺς ἄνδρας τοὺς παραβεβηκότας B
ſũt teſtamentũ meũ:
τας τὴν διαθήκην μου, ooooooooooooooooooooooo D

oo ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

eoꝝ nõ ſtatuerunt pactũ meũ qõ fecerũt an
τοὺς μὴ στήσαντας τὴν διαθήκην μου ἣν ἐποίησαν κα
te faciem meã vitulũ quẽ ꝑciderũt in duas ptes :
τὰ πρόσωπόν μου τὸν μόσχον ὃν ἔκοψαν εἰς δύο μέρη,
t trãſiecſt in medio ptiũ ipſius ꝓncipes
καὶ διῆλθον ἀνὰ μέσω τῶν μερῶν αὐτοῦ ἄρχοντες
iuda t ꝓncipes hieruſalem t potentes t
Ἰούδα καὶ ἄρχοντες Ἰερουσαλὴμ καὶ δυνάσται καὶ
ſacdotes: t oẽs ꝑplus terre: t dabo eos
ἱερεῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ δώσω αὐτοὺς
inimicis eoꝝ: t in manũ q̃rentiũ aiam eo
τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐ
rum: t erũt morticinia eoꝝ eſce
τῶν, καὶ ἔσται τὰ ἐνσιμαῖα αὐτῶν βρώματα τοῖς
volatilib⁹ celi t beſtijs terre: t
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ
ſedechiã regem iudee: t ꝓnci
τὸν σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς ἄρχον
pes ei⁹ dabo in manꝰ inimicoꝝ ſuoꝝ: t in
τας αὐτοῦ δώσω εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ εἰς
manꝰ q̃rentium aiam eoꝝ: t in manus
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας
exercitus regis babylonis q̃ recedunt
δυνάμεως βασιλέως Βαβυλῶνος τοῖς ἀναστρέχουσιν
ab eis. ecce ego ꝑcipio dicit dñs: redu
ἀπ' αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ συντάσσω φησὶν κύριος, ἀπο
cam eos in ciuitatẽ hanc: t ꝓliabuntur
στρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ πολεμήσου
ꝓ eã t capient eam t incẽdent
σιν ἐπ' αὐτὴν καὶ λήμψονται αὐτὴν καὶ κατακαύσουσιν
eam in igne: t ciuitates iuda dabo eas
αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα δώσω αὐτὰς
in inuiũ ab habitantibus:
εἰς ἄβατον ἀπὸ κατοικούντων. C.35.

A Verbum qõ factũ eſt ad hieremiã a dño
Λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in diebus ioachim filij ioſie regis iuda di
ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα λέ
cẽs: vade in domũ rachabin t voca e
γων, βάδισον εἰς οἰκίαν ῥαχαβεὶν καὶ κάλεσον αὐ
os: t adduces eos in domũ dñi in vnã
τοὺς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς μίαν τῶν
aꝝ: t potabis eos vino: t abduxi iezoniã filiũ
αὐλῶν, καὶ ποτιεῖς αὐτοὺς οἶνον, καὶ ἤγαγον τὸν Ἰεζονίαν υἱὸν
hieremie filiũ chabaſin t fratres eius: t
Ἱερεμίου υἱὸν Χαβασσεὶν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ
filios eius: t vniuerſaꝝ domũ rachabin: t
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν ῥαχαβεὶν, καὶ
introduxi eos in domũ dñi in paſtophoriũ
εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς τὸ παστοφόριον
filioꝝ anamie filij godolie hoīs dei: qõ eſt
υἱῶν ἀναμελὲκ υἱοῦ γοδολίου ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστιν
ꝑpe domũ ꝓcipum ſuper domũ maaſie
ἐγγὺς οἴκου τῶν ἀρχόντων ὑπεράνω τοῦ οἴκου μαασίου
filij ſelom cuſtodientis viam. t poſui
υἱοῦ σελλὰμ τοῦ φυλάσσοντος τὴν ὁδόν· καὶ ἔθηκα
ante faciem eoꝝ lagunculã vini t pocula.
κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κεράμιον οἴνου καὶ ποτήρια.
t dixi: bibite vinũ. t dixerũt: nõ bibem⁹
καὶ εἶπα, πίετε οἶνον. καὶ εἶπαν, οὐ μὴ πίωμεν
vinũ: q: ionadab filiꝰ rechab pater nr̃ ꝑcepe
οἶνον, ὅτι Ἰωναδὰβ υἱὸς ῥεχὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐνετεί
ꝓt nobis dicens: nõ bibatis vinũ vos t filij
λατο ἡμῖν λέγων, οὐ μὴ πίητε οἶνον ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ
vr̃i vſq; in ſempiternũ: t domos non edificabitis:
ὑμῶν ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ οἰκίας οὐ μὴ οἰκοδομήσητε,
t ſementẽ nõ ſeminabitis: t vineã nõ
καὶ σπέρμα οὐ μὴ σπείρητε, καὶ ἀμπελῶν οὐκ ooo

B oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooooo

D oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo oo

Trãsla.B.Vie.

&ª nonᵇ obſeruauerũtᵈ verba ᶜfederis ooooooooooooo
ᶜquibᵉ aſſenſi ſuntᵇ in cõſpectu meo :ᶠvitulũᵍ quẽ
ᶠcõciderũtᵐ in duas ptes:
ⁿ& trãſierũtᵒ interᵖ diuiſiones eius :ᵍ principesʳ iuda
ᵉ& principesᵗ hieruſalem
ᵘeunuchiˣ & ſacerdotes:
ʳ& oisˢ ꝑplusᵗ terreᵇq trãſierũtᵘ interᵒ diuiſionesᶜ vitulí:ʳ& daboᵉ eosᵇ in manusˢ inimicorũ ſuoꝝˣ & in
manusˢ q̃rentiũᵐ aiam eorũ:ⁿ& eritᵒ morticiniũ eorũᵖ in eſcam ᵍ volatilibus
ᶜceliᵉ & beſtiisʳ terre. ᵗ Et
ˢſedechiamʳ regem ooooo
ˢiuda:ᵗ& ᵇprincipes eiᵉ daboᵒ in manusˢ inimicorũ
ſuorũ:ʳ& in manusᵍ q̃rentiũᵇ aiasᵉ eorũ:ˢ & in manꝰ
ᵇexercituũ ʳregisᵐ babylonisⁿ q recedentesᵘ a vobis.
ʳEcce egoᵍ precipioᵉ dicit
ᵈdñs:ʳ& reducam eosᵐ in
ˣciuitatẽ ʳhanc:ˢ& ꝑliabũturᵃ aduerſum eamᵇ & capient eã:ᶜ& incẽdentⁿ igni.
ᶜEt ciuitatesᶜ iuda ooooo
ᵇdabo inˢ ſolitudinẽᵉ eo q̃ non ſitʰ habitator. 35.
UErbumᵇ quodᶜ factũ eſtᵇ ad ooooooooooooo
ᶜhieremiãʳ aᵉ dominoᵇ in diebusˢ ioachim ooooooo
ᵇfiliiˢ ioſieᵐ regisⁿ iuda:ᵒ dicens:ᵖ Vade ooooooooo
ᵍad domumᵉ rechabitarũ
ʳ& loquereᵉ cis oooooooo
ˢ& introduces eos inʳ domum ᵗ domini ᵉ in ᵇ vnam
ᶜexedram theſaurotum:
ᵒ& dabisᵉ eisᵇ bibereᶜ vinũ.
ᵍEt aſſumpſiˢ iechoniam
ᵇfiliũ hieremieᵐ filiiⁿ abſanieᵒ & ᵖfratres eius ᵍ& oẽs
ᵉfilios eiusˢ & ᵗvniuerſam
ˣdomũ ʳrechabitarũ ʰ& introduxiᵍ eos iᵇ domũ ᶜdñi
ᵒad ᶠgazophylaciũ ʳfiliorumˢ ananᵇ filiiˢ iezedelie
ʰhominisˢ deiᵐ quod erat
ⁿiuxta ᵒ gazophylacium
ᵖ principumʳ superᵒ theſaurum ooooooooooooo
ʳmaaſieⁿ filiiʳ ſellũ ᵍ qui erat
ʳcuſtosˢ veſtibuli.ᵗ Et poſui ᵇcoramᶜ filiisᵒ domus
ᶜrechabitarumʳ ſcyphos
ᵍplenosᵇ vinoʳ & calices:
ˢ& dixiᵗ ad eos. ooooooooo
ᵐBibiteⁿ vinũ. Quiᵒ rideũt.ᵖ Nonᵍ bibemusʳ vinũ:
ᵉqaʳ ionadabᵗ filiᵛ rechab
ʳpater nr̃ʳ precepitᵉ nobis
ᵇdicens.ᶜ Nonᵒ bibetisᶜ vinum ʳvosᵍ & filii veſtri ooo
ᵇvſq; inʳ ſempiternũ.ʳ Et
domũᵐ nõᵒ edificabitis:ᵒ&
ſementẽᵖ nõᵍ ſeretis:ʳ& vineas ˢ non ʳ plãtabitisᵗ nec

Tex.be.biere.krkv. Pũtiua.heb.

קום ׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳הֵקִימוּ ׳אֶת ׳דִּבְרֵי ׳ הַבְּרִית
פָּנִים ׳אֲשֶׁר ׳ כָּרְתוּ ׳ לְפָנָי ׳ הָעֵגֶל ׳ אֲשֶׁר
שָׁנָה עָבַר ׳כָּרְתוּ ׳לְשְׁנַיִם ׳וַיַּעַבְרוּ ׳בֵּין ׳בְּתָרָיו׃ שָׂרֵי
שׂוּר סָרִיס ׳יְהוּדָה ׳ וְשָׂרֵי ׳ יְרוּשָׁלַ ׳ם ׳ הַסָּרִיסִים
׳וְהַכֹּהֲנִים ׳וְכָל ׳עַם ׳ הָאָרֶץ ׳ הָעֹבְרִים
אֵת ׳עֵגֶל ׳בְּתְרֵי ׳ הָעֵגֶל׃ ׳וְנָתַתִּי ׳אוֹתָם ׳ בְּיַד
כּוּשׁ ׳הָיָה ׳אֹיְבֵיהֶם ׳וּבְיַד ׳מְבַקְּשֵׁי ׳נַפְשָׁם ׳וְהָיְתָה
אָכַל ׳נִבְלָתָם ׳ לְמַאֲכָל ׳ לְעוֹף ׳ הַשָּׁמַיִם
׳וְלִבְהֵמַת ׳הָאָרֶץ׃ ׳וְאֶת ׳צִדְקִיָּהוּ ׳מֶלֶךְ
׳יְהוּדָה ׳וְאֶת ׳שָׂרָיו ׳אֶתֵּן ׳ בְּיַד ׳אֹיְבֵיהֶם
׳וּבְיַד ׳ מְבַקְּשֵׁי ׳נַפְשָׁם ׳ וּבְיַד ׳ חֵיל
׳מֶלֶךְ ׳בָּבֶל ׳ הָעֹלִים ׳ מֵעֲלֵיכֶם׃ ׳הִנְנִי
׳מְצַוֶּה ׳ נְאֻם ׳יְהוָה ׳ וַהֲשִׁבֹתִים ׳ אֶל
׳הָעִיר ׳הַזֹּאת ׳וְנִלְחֲמוּ ׳עָלֶיהָ ׳ וּלְכָדָהּ
׳וְשָׂרְפוּהָ ׳ בָּאֵשׁ ׳ וְאֶת ׳ עָרֵי ׳ יְהוּדָה
׳אֶתֵּן ׳שְׁמָמָה ׳ מֵאֵין ׳יוֹשֵׁב׃
Ca.xxxv. ׳הַדָּבָר ׳אֲשֶׁר ׳הָיָה ׳אֶל
יום ׳יִרְמְיָהוּ ׳מֵאֵת ׳יְהוָה ׳ בִּימֵי ׳יְהוֹיָקִים
׳בֶּן ׳יֹאשִׁיָּהוּ ׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳לֵאמֹר׃ ׳הָלֹךְ
אֶל ׳בֵּית ׳ הָרֵכָבִים ׳וְדִבַּרְתָּ ׳ אוֹתָם
בוא ׳וְהַבֵאוֹתָם ׳ בֵּית ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ אַחַת
עֶשְׂרֵה ׳לַחֲשָׁכוֹת ׳וְהִשְׁקִיתָ ׳אוֹתָם ׳יָיִן׃ ׳וָאֶקַּח
׳אֶת ׳יַאֲזַנְיָה ׳בֶּן ׳יִרְמְיָהוּ ׳בֶּן ׳חֲבַצִּנְיָה
׳וְאֶת ׳אֶחָיו ׳וְאֶת ׳כָּל ׳ בָּנָיו ׳וְאֶת ׳כָּל
׳בֵּית ׳הָרֵכָבִים׃ ׳וָאָבִא ׳אֹתָם ׳בֵּית ׳יְהוָה
׳אֶל ׳לִשְׁכַּת ׳בְּנֵי ׳ חֲנָן ׳ בֶּן ׳ יִגְדַּלְיָהוּ
׳אִישׁ ׳הָאֱלֹהִים ׳אֲשֶׁר ׳אֵצֶל ׳לִשְׁכַּת
שׂוּר עֲלָה ׳הַשָּׂרִים ׳ אֲשֶׁר ׳ מִמַּעַל ׳ לִלִשְׁכַּת
׳מַעֲשֵׂיָהוּ ׳בֶּן ׳שַׁלֻּם ׳שֹׁמֵר ׳הַסַּף׃ ׳וָאֶתֵּן
פָּנִים ׳לִבְנֵי ׳בְנֵי ׳ בֵּית ׳ הָרֵכָבִים ׳ גְּבִעִים
כּוס ׳מְלֵאִים ׳יָיִן ׳וְכוסות ׳ וָאֹמַר ׳ אֲלֵיהֶם
שָׁתָה ׳שְׁתוּ ׳יַיִן׃ ׳וַיֹּאמְרוּ ׳לֹא ׳נִשְׁתֶּה ׳יָיִן ׳כִּי
׳יוֹנָדָב ׳בֶּן ׳רֵכָב ׳ אָבִינוּ ׳ צִוָּה ׳ עָלֵינוּ
׳לֵאמֹר ׳לֹא ׳תִשְׁתּוּ ׳יַיִן ׳אַתֶּם ׳וּבְנֵיכֶם
עַד ׳עוֹלָם׃ ׳וּבַיִת ׳ לֹא ׳תִבְנוּ ׳ וְזֶרַע ׳
׳לֹא ׳תִזְרָעוּ ׳ וְכֶרֶם ׳לֹא ׳תִטָּעוּ ׳ וְלֹא

Pătiua.heb.Tex.he.Biere.xxxv.

יְהֹוִה׃ לָכֶם כִּי בָּאֳהָלִים תֵּשְׁבוּ כָּל
יְמֵיכֶם וְלִמְּשַׁן תִּחְיוּ יָמִים רַבִּים
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם גָּרִים
שָׁם׃ וַנִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב
אָבִינוּ לְכֹל אֲשֶׁר צִוָּנוּ לִבְלְתִּי
שְׁתוֹת יַיִן כָּל יָמֵינוּ אֲנַחְנוּ נָשֵׁינוּ
בָּנֵינוּ וּבְנֹתֵינוּ ׃ וּלְבִלְתִּי בְּנוֹת
בָּתִּים לְשָׁבְתֵּנוּ וְכֶרֶם וְשָׂדֶה וָזֶרַע
לֹא יִהְיֶה לָנוּ׃ וַנֵּשֶׁב בָּאֳהָלִים
וְנִשְׁמַע וְנַעֲשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּנוּ יוֹנָדָב
אָבִינוּ׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל הָאָרֶץ וַנֹּאמֶר בֹּאוּ
וְנָבוֹאָה יְרוּשָׁלַ ם מִפְּנֵי חֵיל הַכַּשְׂדִּים
וּמִפְּנֵי חֵיל אֲרָם וַנֵּשֶׁב בִּירוּשָׁלָ ם׃
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְאָמַרְתָּ לְאִישׁ יְהוּדָה
וְלִישְׁבֵי יְרוּשָׁלַ ם הֲלוֹא תִקְחוּ
מוּסָר לִשְׁמֹעַ אֶל דְּבָרַי נְאֻם יְהוָה׃
הוּקַם אֶת דִּבְרֵי יְהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב
אֲשֶׁר צִוָּה אֶת בָּנָיו לִבְלְתִּי שְׁתוֹת
יַיִן וְלֹא שָׁתוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה
כִּי שָׁמְעוּ אֶת מִצְוַת אֲבִיהֶם
וְאָנֹכִי דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּם
וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלָי׃ וְאֶשְׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדַי הַנְּבִיאִים
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ לֵאמֹר שׁוּבוּ נָא אִישׁ
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיטִיבוּ מַעַלְלֵיכֶם
וְאַל תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
לְעָבְדָם וְשִׁבוּ אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתִּי לָכֶם וְלַאֲבֹתֵיכֶם וְלֹא הִטִּיתֶם
אֶת אָזְנְכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלָי ׃
כִּי הֵקִימוּ בְּנֵי יְהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב אֶת
מִצְוַת אֲבִיהֶם אֲשֶׁר צִוָּם וְהָעָם
הַזֶּה לֹא שָׁמְעוּ אֵלָי׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

Trásla.B.Wie.

habetis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris: vt viuatis diebus multis
super facie terre in qua vos peregrinamini.
Obediuimus ergo voci ionadab filii rechab
patris nostri in omnibus que pcepit nobis vt
nō biberemus vinū cūctis dieb nr̄is nos & mulieres nostre filii & filie nostre: & non edificaremus domos ad habitandū:
& vineā & agrū & semētē non habuimus sed habitauim in tabernaculis
& obedientes fuimus in
ta oīa q precepit nobis
ionadab pr̄ nr̄. Cū autē
ascēdisset nabuchodonosor rex babylōis ad terram nostrā: dixim. Venite & ingrediamur hierusalem a facie exercitus
chaldeorū & a facie exercitus syrie & mānsimus in hierlm. Et factū est verbum dñi ad hieremiā dicens. Hec dicit dñs exercituum deus
israel. Vade & dic viris
iuda
& habitatoribus hierlm.
Nunquid nō recipietis
disciplinam vt obediatis
verbis meis dicit dñs:
Preualuerūt sermones
ionadab filii rechab
quos precepit filiis suis
vt non biberent
vinum: & non biberunt
vsq; ad diem hanc: quia obedierunt precepto patris sui. Ego aūt locutus sum ad
vos de mane cōsurgens
& loquens & non obedistis mihi. Misiq;
ad vos oēs seruos meos
prophetas
cōsurgens diluculo mittensq; & dicens. Cōuertimini vnusq;q; a via sua
peſſima: & bona facite
studia vestra: & nolite sequi deos alienos
neq; colatis eos: & habitabitis in terra quam
dedi vobis & patribus
vestris. Et nō inclinastis
aurem vestrā neq; audistis me. Firmauerunt
igitur filii ionadab filii
rechab
preceptū patris sui qđ
preceperat eis: populus autē iste non obediuit
mihi. Idcirco hec dicit
dñs deus exercituū
deus israel.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

erit vobis: q in tabernaculis habitabitis oibus die-
ἔσται ὑμῖν, ὅτι ἐν σκηναῖς κατοικήσετε πάσας τὰς ἡ-
bus vris vt viuatis diebus multis sup trā
μέρας ὑμῶν ὅπως ἂν ζῆτε ἡμέρας πολλὰς ἐπὶ τῆς γῆς
in q̄ pegrinamini vos in ea: τ audiuimus
ἐφ' ἧς παροικεῖτε ὑμεῖς ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐσκηνώσαμεν
voce ionadab filii rechab pris nri in
τῆς φωνῆς ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥαχὰβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐν
cūctis q̄ pcepit nobis vt nō biberemus vinū om
πᾶσιν οἷς ἐνετείλατο ἡμῖν πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον πά-
nib diebus vite nre: nos τ mu-
σας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἡμεῖς καὶ αἱ γυναῖ-
lieres nre: τ filii nri: τ filie nre: vt
κες ἡμῶν, καὶ υἱοὶ ἡμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν, πρὸς τὸ
nō edificarem domus ad hitandū ibi: τ vineā
μὴ οἰκοδομεῖν οἰκίας τοῦ κατοικεῖν ἐκεῖ, καὶ ἀμπε-
τ ager τ semētis nō fuit nobis: τ hi-
λῶνα καὶ ἀγρὸς καὶ σπέρμα οὐκ ἐκτήσατο ἡμῖν, καὶ οὐκ
tauim i tabernaclis τ obediuim τ fecimus sēm
σαμεν ἐν σκηναῖς καὶ ἐκούσαμεν καὶ ἐποιήσαμεν κατὰ
oia q̄ pcepit nobis ionadab pr̄ nr̄.
πάντα ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν ἰωναδὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν.
τ factū est q̄n ascēdit nabuchodonosor rex
καὶ ἐγένετο ὅτι ἀνέβη ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς τῆς
babylonis ad trā: τ diximus ascendētes in
βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἴπαμεν ἀναβάντες ἐι-
grediemur in hierusalem a facie exer
σελευσόμεθα εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς δυ-
citus: τ a facie exercitus alie
νάμεως, καὶ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως τῶν ἀλλο-
nor: τ hitauim illic. τ factū est verbū dñi ad me
φύλων καὶ ᾠκήσαμεν ἐκεῖ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicēs: sic dicit dñs exercituum deus isra-
λέγων, οὕτως λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσρα-
el vade τ dic hoi iuda τ hi-
ηλ, πορεύου καὶ εἰπὸν πρὸς τοὺς ἄν-
tantibus hierusalem: non accipietis disciplinā vt au
δρας ἰουδὰ καὶ τοὺς κα-
diatis verba mea dicit dñs: statuerūt filii
θημένους ἰερουσαλήμ, οὐμὴ λάβητε παιδείαν τοῦ
ionadab filij rechab qđ pcepit filijs su-
ἀκοῦσαι τοὺς λόγους μου λέγει κύριος, ἔστησαν υἱοὶ
ionadab filij rechab qđ pcepit filijs su-
ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥαχὰβ ὃ ἐνετείλατο τοῖς τέκνοις αὐ-
is vt nō biberēt vinū: τ nō biberūt vīq
τοῦ πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον, καὶ οὐκ ἔπιον ἕως τῆς
ad diē hanc: q audierūt pceptū pa
ἡμέρας ταύτης, ὅτι ἤκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ πα-
tris sui. τ ego locut sum ad vos mane: τ
τρὸς αὐτῶν. καὶ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ὀρθρου, καὶ
locut sum τ nō audistis: τ misi ad vos
ἐλάλησα καὶ οὐκ ἠκούσατε, καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς
seruos meos pphetas manicās diluculo τ
τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὀρθρίζων τοπρωὶ καὶ
mittens dicēs: conuertimini vnusq;q a
ἀποστέλλων λέγων, ἀποστράφητε ἕκαστος ἀπὸ
via sua mala: τ meliora facite
τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ βελτίονα ποιήσα
studia vra: τ nō ābulabitis
τε τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ οὐ πορεύσεσθε
post deos alteros vt seruiatis illis: τ hita
ὀπίσω θεῶν ἑτέρων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς, καὶ κατοι-
te in tra quā dedi vobis τ pribus
τε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν
vris: τ nō inclinastis aurē vram τ nō audi
ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκλίνατε τὰ ὦτα ὑμῶν καὶ οὐκ ἤκου-
stis me: τ statuerūt filij ionadab filii rechab mā
σατέ, καὶ ἔστησαν υἱοὶ ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ τὴν ἐν-
datū pris sui qđ preccpit eis: at
τολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς, ὁ δὲ
pplus iste nō audiuerūt me. pptereā sic dicit
λαὸς οὗτος οὐκ ἤκουσάν μου. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν
dñs exercituū deus israel
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ecce ego adduco ſup iudã τ ſup hitan-
ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοι-
eo hieruſalem: vniuerſa mala q̃ locut⁹ ſu
κοῦντας Ἰερουσαλήμ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα
aduerſus illos: eo q̃ locut⁹ ſum eis: τ nõ audierũt
ἐπ' αὐτούς, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν
τ vocaui illos τ nõ reſponderũt. τ
καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν. καὶ τῷ
domui rachabitaꝝ dixit hieremias: ſic dixit do
οἴκῳ τῶν Ῥηχαβεῖμ εἶπεν Ἰερεμίας, οὕτως εἶπεν κύ
minꝰ. q̃ſi audiẽs filij ionadab filij rechab
ριος. ἐπειδὴ ἠκούσατε υἱοὶ Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχαβ τὴν
mãdatũ ꝓfis eoꝝ vt facerẽt ſicut ꝓcepit
ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν φυλάσσειν καίτοι ἐντειλάμε-
eis pater eoꝝ: ꝓpterea ſic dicit
νος τοῦ πατρὸς αὐτῶν φυλάσσειν, διὰ τοῦτο οὕτως λέγει
dñs exercituũ deꝰ iſrael: nõ deficiet
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, οὐ μὴ ἐκλείπῃ
vir filioꝝ ionadab filij rechab aſtans an-
ἀνὴρ τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχαβ ἑστηκὼς κα-
te faciem meã cunctis diebus.
τὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας. Cap.36.

ET in anno quarto ioachim fi-
Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ Ἰωακεὶμ υἱοῦ
lij ioſie regis iuda factũ eſt verbũ dñi ad
Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
me dicẽs: tolle tibi volumen libri: τ ſcri
με λέγων, λάβε σεαυτῷ χάρτην βιβλίου, καὶ γρά-
be in eo oia verba q̃ locut⁹ ſũ ad
ψον ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησα πρὸς
te ſup iſrael τ ſup iudam τ ſup omneꝫ
σὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
gẽtes ex q̃ die locut⁹ ſum ad te: a diebuꝫ io-
ἔθνη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ, ἀφ' ἡμερῶν Ἰω-
ſie regis iuda: τ vſq; ad diẽ hanc.
σίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
forſaſſe audient vom⁹ iuda vniuerſa ma-
της. ἴσως ἀκούσονται οἶκος Ἰούδα πάντα τὰ κα-
la q̃ ego cogito facere eis: vt auertan-
κὰ ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρέ-
tur a via ſua mala: τ ꝓpicꝰ ero
φωσιν ἕκαστος ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἱλεως ἔσο
iniquitatib⁹ eoꝝ: τ pcto
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις
eoꝝ. τ vocauit hieremias baruch filiũ
αὐτῶν. καὶ ἐκάλεσεν Ἱερεμίας τὸν Βαρούχ υἱὸν
nerie: τ ſcripſit baruch ex ore hieremie
Νηρίου, καὶ ἔγραψεν Βαρούχ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου
omneꝫ ſmones dñi quos locut⁹ eſt ad e-
πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν πρὸς αὐ
um in volumine libri. τ precepit hieremias
τὸν ἐν χάρτῃ βιβλίου. καὶ ἐνετείλατο Ἱερεμίας
baruch dicẽs: ego cuſtodio: τ nõ poſ-
τῷ Βαρούχ λέγων, ἐγὼ φυλάσσομαι καὶ οὐ δύνα
ſum ingredi in domũ dñi: τ tu ingredier⁊ τ
μαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ καὶ
legẽs in volumine illo in aures po
ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λα
puli in domo dñi in die ieiunij: τ in aures
οῦ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ εἰς τὰ ὦτα
vniuerſi iuda q̃ veniunt de ciuitatib⁹ ſuis
πάσης Ἰούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν
legẽs eis. forſaſſe cadet mia eoꝝ an-
ἀναγνώσῃ αὐτοῖς. ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κα-
te faciem dñi:
τὰ πρόσωπα κυρίου,

Trãſla.B.Vie.

Ecce ego adducam ſup iudã: & ſup oẽs habita-
tores hieruſalem vniuerſam afflictionem quam
locut⁹ ſum aduerſum illos: eo q̃ locut⁹ ſum ad
illos: & nõ audierũt: vocaui illos: & nõ rñderũt
mihi. Domui aũt recha bitarum dixit hieremias.
Hec dicit dominus exercituum deus iſrael. eo
Pro eo q̃ obediſtis precepto ionadab patris veſtri: & cuſtodiſtis omnia
mandata eius & feciſtis vniuerſa que precepit
vobis. Propterea hec dicit dñs exercituum deus iſrael. Non defi-
ciet vir de ſtirpe ionadab filii rechab
ſtans in conſpectu meo cunctis diebus. 36.

ET factũ eſt in anno quarto ioachim
filii ioſie regis iuda: factum eſt verbum
hoc ad hieremiã a dño-
mino: dicens. Tolle volumen
libri: & ſcribes in eo omnia verba que
locutus ſum tibi aduer-
ſum iſrael & iudã: & aduerſum omnes
gentes a die qua locut⁹ ſum ad te ex diebus ioſie
vſq; ad diem hanc: ſi forte audiente
domo iuda omne malum quod ego
cogito facere eis: reuertatur
vnuſquiſq; a via ſua peſſima: & p-
pitius ero iniquitati & peccato eorum. Voca
uit ergo hieremias baruch filium nerie: &
ſcripſit baruch ex ore
hieremie omnes ſermo
nes domini quos
locutus eſt ad eum in vo
lumine libri. Et precepit
hieremias baruch dí-
cens. Ego clauſus ſum:
nec valeo ingredi do-
mũ dñi. Ingredere ergo
tu & lege de volumine
in quo ſcripſiſti
ex ore meo verba domi
ni audiente populo in
domo domini in die ie
iunii inſuper & audiente
vniuerſo iuda q̃ veniunt
de ciuitatib⁹ ſuis. Leges
eis: ſi forte cadat oratio
eorum in cõſpectu dñi:

Tex.be.biere.xxxvj. Pũtiua.heb.

הִנֵּנִי מֵבִיא אֶל יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי	בוא
יְרוּשָׁלַ͏ִם אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר	רוץ
דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם יַעַן דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם	
וְלֹא שָׁמְעוּ וָאֶקְרָא לָהֶם וְלֹא עָנוּ:	קרא עצה
וּלְבֵית הָרֵכָבִים אָמַר יִרְמְיָהוּ כֹּה	
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	
יַעַן אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם עַל מְצוַת	צוה
יְהוֹנָדָב אֲבִיכֶם וַתִּשְׁמְרוּ אֶת כָּל	
מִצְוֹתָיו וַתַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה	עשה
אֶתְכֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּרֵת אִישׁ	כרת
לִיהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב עֹמֵד לְפָנַי כָּל	פנה
הַיָּמִים:	יום
וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית לִיהוֹיָקִים	Ca. xxxvj
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר	היה
הַזֶּה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה	
לֵאמֹר: קַח לְךָ מְגִלַּת סֵפֶר וְכָתַבְתָּ	לקח גלל
אֵלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר	
דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל	
יְהוּדָה וְעַל כָּל הַגּוֹיִם מִיּוֹם דִּבַּרְתִּי	
אֵלֶיךָ מִימֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְעַד הַיּוֹם	יום
הַזֶּה: אוּלַי יִשְׁמְעוּ בֵּית יְהוּדָה אֵת	שמע
כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב	רוץ
לַעֲשׂוֹת לָהֶם לְמַעַן יָשׁוּבוּ אִישׁ	עשה שוב
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְסָלַחְתִּי לַעֲוֹנָם	
וּלְחַטָּאתָם: וַיִּקְרָא יִרְמְיָהוּ אֶל	קרא
בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה וַיִּכְתֹּב בָּרוּךְ מִפִּי	כתב פה
יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר	
דִּבֶּר אֵלָיו עַל מְגִלַּת סֵפֶר: וַיְצַוֶּה	צוה
יִרְמְיָהוּ אֶל בָּרוּךְ לֵאמֹר אֲנִי עָצוּר	עצר
לֹא אוּכַל לָבוֹא בֵּית יְהוָה: וָבָאתָ	בוא
אַתָּה וְקָרָאתָ בַּמְּגִלָּה אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ	
מִפִּי אֶת דִּבְרֵי יְהוָה בְּאָזְנֵי הָעָם	
בֵּית יְהוָה בְּיוֹם צוֹם וְגַם בְּאָזְנֵי	
כֹּל יְהוּדָה הַבָּאִים מֵעָרֵיהֶם תִּקְרָאֵם:	כוא עיר
אוּלַי תִּפֹּל תְּחִנָּתָם לִפְנֵי יְהוָה	נפל חנן

Pritiua.heb.Tex.he.Viere.xxxvi.

וַיָּשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה כִּי נָדוֹל שוב נדל
הָאַף וְהַחֵמָה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל יתם
הָעָם הַזֶּה: וַיַּעַשׂ בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה כֹּכל עשה
אֲשֶׁר צִוָּהוּ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לִקְרֹא נבא
בַּסֵּפֶר דִּבְרֵי יְהוָה בֵּית יְהוָה: וַיֹּאמֶר יתם
בַּשָּׁנָה הַחֲמִשִׁית לִיהוֹיָקִים בֶּן
יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה נִקְרְאוּ
הַתְּשִׁעִי כַּרְאוּ צוֹם לִפְנֵי יְהוָה כָּל תשע קרא
הָעָם בִּירוּשָׁלִַם וְכָל הָעָם הַבָּאִים בוא
מֵעָרֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלִַם: וַיִּקְרָא קרא
בָּרוּךְ בַּסֵּפֶר אֶת דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֵּית
יְהוָה בְּלִשְׁכַּת גְּמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן הַסֹּפֵר
בֶּחָצֵר הָעֶלְיוֹן פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה עלה
הֶחָדָשׁ בְּאָזְנֵי כָּל הָעָם: וַיִּשְׁמַע שמע
מִכָּיְהוּ בֶן גְּמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן אֶת כֹּל
דִּבְרֵי יְהוָה מֵעַל הַסֵּפֶר: וַיֵּרֶד בֵּית
הַמֶּלֶךְ עַל לִשְׁכַּת הַסֹּפֵר וְהִנֵּה שָׁם
כָּל הַשָּׂרִים יוֹשְׁבִים אֱלִישָׁמָע הַסֹּפֵר שור
וּדְלָיָהוּ בֶן שְׁמַעְיָהוּ וְאֶלְנָתָן בֶּן עַכְבּוֹר
וְגְמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן וְצִדְקִיָּהוּ בֶן חֲנַנְיָהוּ
וְכָל הַשָּׂרִים: וַיַּגֶּד לָהֶם מִיכָיְהוּ אֶת נגד
כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע בְּקְרֹא
בָּרוּךְ בַּסֵּפֶר בְּאָזְנֵי הָעָם: וַיִּשְׁלְחוּ שלח
כָּל הַשָּׂרִים אֶל בָּרוּךְ אֶת יְהוּדִי בֶן
נְתַנְיָהוּ בֶן שֶׁלֶמְיָהוּ בֶן כּוּשִׁי לֵאמֹר
הַמְּגִלָּה אֲשֶׁר קָרָאתָ בָּהּ בְּאָזְנֵי נגל
הָעָם קַחֲנָה בְיָדְךָ וְלֵךְ וַיִּקַּח בָּרוּךְ בֶּן לקח הלך
נֵרִיָּהוּ אֶת הַמְּגִלָּה בְיָדוֹ וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם: בוא
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שֵׁב נָא וּקְרָאנָה אמר ישב
בְּאָזְנֵינוּ וַיִּקְרָא בָּרוּךְ בְּאָזְנֵיהֶם: קרא
וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת כָּל הַדְּבָרִים
פָּחֲדוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ אֶל
בָּרוּךְ הַגֵּד נַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֵת כָּל נגד
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וְאֶת בָּרוּךְ שָׁאֲלוּ
לֵאמֹר הַגֶּד נָא לָנוּ אֵיךְ כָּתַבְתָּ אֶת
כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִפִּיו: וַיֹּאמֶר פה

Trãsla.B.Vie.

et reuertatur vnuſquiſq; a via ſua peſſima: qm magnus furor & idignatio eſt quã locutus eſt dñs aduerſus populũ hunc. et fecit baruch filius neriе iuxta oia q̃ precepat ei hieremias ꝓpheta: legens ex volumie ſermones dñi i domo dñi. Factum eſt autem in anno quinto ioachim filii oſie regis iuda in mẽſe nono: ꝓdicauerũt ieiunium ĩ cõſpectu dñi omĩi ꝓpło ĩ hieruſalẽ & vniuerſe multitudini q̃ confluxerat de ciuitatibus iuda in hieruſalẽ. Legitq; baruch ex volumie ſermones hieremie in domo dñi in gazophylacio gamarie filii ſaphan ſcribe in veſtibulo ſuperiori in introitu porte noue domus dñi: audiẽte oĩi populo. Cunq; audiſſet micheas filius gamarie filii ſaphan omnes ſermones dñi ex libro: deſcendit in domum regis ad gazophylaciũ ſcribe. Et ecce ibi omnes principes ſedebant eliſama ſcriba & dalaias filius ſemeie: & helnathan filius achabor & gamarias filius ſaphan: & ſedechias filius ananie & vniuerſi principes. Et nũciauit eis micheas omnia verba que audiuit legentem baruch ex volumine in auribus populi. Miſerũt itaq; omnes principes ad baruch iudi filium nathanie filii ſelemie filii chuſi dicentes. Volumen ex quo legiſti audiente populo: ſume in manu tua & veni. Tulit ergo baruch filius nerie volumẽ in manu ſua: & venit ad eos. Et dixerunt ad eũ. Sede & lege hec in auribus nr̃is. Et legit baruch in auribus eorũ. Igitur cum audiſſent oia verba obſtupuerũt vnuſquiſq; ad proximũ ſuũ: & dixerunt ad baruch. Nunciare debemus regi omnes ſermones iſtos. Et interrogauerunt eum dicentes. Indica nobis quomodo ſcripſiſti omnes ſermones iſtos ex ore eius. Dixit autẽ

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina,

και επιστρεψάτωσαν εκαστος απο της οδου αυτων της πονηρας, quia magnus furor & ira dñi q̃ locutus eſt ſup ὅτι μέγας ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου ἣν ἐλάλησεν ἐπὶ pplm iſtũ. & fecit baruch filius neriе iuxta λαὸν τοῦτον. καὶ ἐποίησεν βαρουχ υἱὸς νηρίου κατὰ oia q̃ præcepit illi hieremias: vt legeret in πάντα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ ἱερεμίας, τοῦ ἀναγινώσκειν ἐν volumine verba dñi in domo dñi. & τῷ βιβλίῳ τοὺς λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ factũ eſt in anno quinto ioachim filii ioſie re- ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει πέμπτῳ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασι- gis iuda in mẽſe nono: ꝓdicauerunt ie- λέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ, ἐκήρυξαν ἐν iunium oia pplo hierim ante faciem dñi σιαν πᾶς ὁ λαὸς ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον κυρίου & dom iuda: & legebat baruch in volu- καὶ οἴκως ἰούδα, καὶ ἀνεγίνωσκεν βαρουχ ἐν τῷ βι- mine ſmões hieremie in domo dñi in domo gamarie βλίῳ λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου filii ſaphan ſcribe in atrio ſuperiori in υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν veſtibulo porte dom dñi noue in auribꝰ eo- πρόθύρεις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶ παν nio pplꝰ: & audiuit micheas filiꝰ gamarie τοῦ λαοῦ, καὶ ἤκουσεν μιχαίας υἱὸς γαμαρίου filij ſaphan oẽs ſmones dñi ex libro υἱοῦ σαφὰν πάντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλί & deſcendit in domũ regis in domũ ου, καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς γα ζαν ſcribe. & ecce ibi oẽs ꝓncipes τοῦ γραμματέως. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες ſedebant: eliſama ſcriba: & daleas filius ἐκάθηντο, ἐλισαμὰ ὁ γραμματεύς, καὶ δαλαίας υἱὸς ſemeie: & nathan filius achobor: & gamarias filꝰ σεμεΐου, καὶ ναθὰν υἱὸς χοβάρ, καὶ γαμαρίας υἱὸς ſaphan: & ſedechias filius ananie: & vniuerſi σαφάν, καὶ σεδεκίας υἱὸς ἀναίου, καὶ πάντες οἱ ꝓncipes: & nunciauit eis micheas oia ἄρχοντες, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς μιχαίας πάντας τοὺς verba q̃ audiuit legente baruch in li- λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος τοῦ βαρουχ ἐν βι bro in aures ꝓpli. & miſerũt omnes βλίῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπέστειλαν πάντες ꝓncipes ad baruch filiũ nerie ſudin filiũ na- οἱ ἄρχοντες πρὸς βαρουχ υἱὸν νηρίου τὸν ἰουδὶ υἱὸν να thanie filii ſelemie filij chuſi dicentes: volumen i q̃ θαναὶ υἱοῦ σελεμίου υἱοῦ χουσὶ λέγοντες, τὸ βιβλίον ὃ legiſti in eo in aures ꝓpli: ſume & ἀνεγνώσκες ἐν αὐτῷ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λάβε καὶ lud in manu tua & veni. & tulit baruch τὸ εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ ἐλθέ. καὶ ἔλαβεν βαρουχ filiꝰ nerii volumen in manu ſua: & veniꝭ υἱὸς νηρίου τὸ βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κατῆ dit ad eos: & dixerũt ei. ſtem ad βε πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπαν αὐτῷ: στῆθι ἀπέ- ge in aures nr̃os. & legit baruch in γνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. καὶ ἀνέγνω βαρουχ εἰς τὰ aures eoꝝ. & factũ eſt vt audierũt oia ver ὦτα αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντες τοὺς λό ba conſiluerũt vnuſquiſq; ad ꝓximũ ſuũ γους συνεβουλεύσαντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐ um: & dixerũt ad baruch nũciantes nun- τοῦ, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βαρουχ ἀναγγέλλοντες ἀνα ciemus regi oẽs ſmones iſtos. & γείλωμεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ ὁ baruch interrogauerũt dicẽtes: vnde ſcripſiſtis oẽs βαρουχ ἐπερώτησαν λέγοντες, πῶς ἔγραψας πάντας ſmones iſtos: & dixit τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπεν

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

baruch ex ore hieremie: ānunciauit mihi oēs
βαρούχ ἐκ τοῦ στόματος ἱερεμίου, ἀνήγγειλέν μοι πάντας
simones istos: ↄ ego scripsi in libro: ↄ
τοὺς λόγους τούτους, κἀγὼ ἔγραφον ἐπὶ βιβλίου, καὶ
dixerūt precipeo baruch: vadēo absconde
εἶπαν οἱ ἄρχοντες τῷ βαρούχ, βαδίσας κατακρύ
re tu ↄ hieremias: homo nō sciat vbi voe.
βηθι σὺ καὶ ἱερεμίας, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς.
ↄ ingressi sūt ad regē in atriū: ↄ
καὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ τὸ
libros dederūt vt custodirēt in domo elisama scri
βιβλίον ἔδωκαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ ἐλισαμὰ τοῦ γραμ
be. ↄ nunciauerūt regi oēs
ματέως. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς
simones. ↄ misit rex iudi: vt sumeret
λόγους. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ιουδὶ, λαβεῖν
librum: ↄ tulit illū de domo elisama
τὸ βιβλίον, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἐκ τοῦ οἴκου ἐλισαμὰ
scribe: ↄ legit iudi in aureo
τοῦ γραμματέως, καὶ ἀνέγνω Ιουδὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ
regis: ↄ in aureo oīm principū
βασιλέως, καὶ εἰς τὰ ὦτα πάντων τῶν ἀρχόντων
ḡ stabant circa regem: ↄ rex se
τῶν ἑστηκότων περὶ τὸν βασιλέα, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκά
debet i domo hyemali in mēse nono ↄ arula i
θητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ ἐν μηνὶ ἐνάτῳ καὶ ἐχάρα πυ
gnis ante faciem eius. ↄ factū est legente
ρὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἡνίκα ἀνεγινώσκεντος
iudi tres paginas ↄ ḡttuor: abscidebat illas
Ιουδὶ τρεῖς σελίδας καὶ τέσσαρας ἀπέτεμνον αὐτὰς
nouacula scribe: ꝑiciebat in ignez q̄ sup
τῷ ξυρῷ τοῦ γραμματέως, ἔρριπτεν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ
arula: donec deficeret oē volumen in igne
τῆς ἑστίας, ἕως ἐξέλιπεν πᾶς ὁ χάρτης εἰς τὸ πῦρ
q̄ in arula. ↄ nō obstupuerūt ↄ nō dirupe
τὸ ἐπὶ τῆς ἑστίας· καὶ οὐκ ἐξέστησαν καὶ οὐ διέρρη
rūt vestimēta sua rex: ↄ oēs
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ
serui eius q̄ audierūt vniuersos simōes
παῖδες αὐτοῦ οἱ ἀκούσαντες πάντας τοὺς λόγους
ihoo. ↄ elnathan ↄ dalaias ↄ gamarias ꝯdixe
τούτους· καὶ Ελναθὰν καὶ Δελαΐας καὶ γαμαρίας ἀντεῖ
rūt regi vt nō cōbureret volumen: ↄ
παν τῷβασιλεῖ πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον, καὶ
nō audiuit eos. ↄ precepit rex hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν· καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ιερα
mel filio regis ↄ saraie filio esriel ↄ
μεὴλ υἱῷ τοῦ βασιλέως καὶ τῷ σαραία υἱῷ Εσριὴλ καὶ
selelie filio abdeel: vt cōphēderēt baruch scri
σελελία υἱῷ Αβδεὴλ, συλλαβεῖν τὸν βαρούχ τὸν γρα
bam ↄ hieremiā ꝓphetam ↄ absconli
μματέα καὶ τὸν Ιερεμίαν τὸν προφήτην καὶ κατεκρύβη
sunt. ↄ factū est verbū dñi ad hieremiā post
σαν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ιερεμίαν μετὰ τὸ
combusit rex volumen omnia
κατακαῦσαι τὸν βασιλέα τὸ χαρτίον πάντας τοὺς
verba q̄ scripsit baruch ex ore hieremie.
λόγους οὓς ἔγραψεν βαρούχ ἐκ τοῦ στόματος Ιερεμίου.
dicēs: rursum tolle tu volumen aliud: ↄ scribe
λέγων, πάλιν λάβε σὺ χαρτίον ἕτερον, καὶ γράψον
omnes simōes existēs in volumine
πάντας τοὺς λόγους τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῦ χαρτίου
q̄ cōbusit rex ioachim: ↄ ad ioachim
οὗ κατέκαυσεν ὁ βασιλεὺς Ιωακεὶμ, καὶ πρὸς Ιωακεὶμ
regem iuda
τὸν βασιλέα Ιούδα

Trāsla.B.Vie.

'eis [a]baruch. [b] Ex ore suo
[c]loquebatur quasi legens
[d]ad me [e]omnes [f] sermones
[b]istos: [g]& ego [h]scribebā [i]in
[m]volumine [n]atramento.
[o]Et dixerūt [p]principes [q]ad
[r]baruch. [s] Vade & [t]absconde
re [u] tu [x]& hieremias: [y]et
nemo [z]sciat [a]vbi [c] sitis. [b] Et
ingressi sunt [c] ad ꝯ
[d]regem [e]in atriū. [f] Porro
[g]volumē [h]cōmendauerūt
[i]i gazophylacio [m]elisame
[n]scribe [o]& nunciauerunt
[p]audiente [q] rege [r] omnes
[s]sermones. ꝯ
[t]Misitq; [u]rex [x] iudi [y]vt sume
ret ꝯ
[z]volumen: qui [a]tollens il
lud [c] de gazophylacio [d]eli
same [e]scribe [f]legit [g]audien
te [i]rege ꝯ
[k]& [l]vniuersis [m] principib9
[n]qui stabant [q]circa ꝯ
[r]regem. [s]Rex autem [t]sede
bat [u]in domo [x]hiemali ꝯ
[y]in mēse [z]nono: [a]& posita
erat [b]arula [c] corā eo plena
prunis. [d] Cunq; legisset
[e]iudi [f]tres ꝯ
[g]pagellas [h] vel quattuor:
[i]scidit illud [k]scalpello ꝯ
[l]scribe [m]& ꝓiecit [n]in [o] ignē
[p]qui erat ꝯ
[q]sup [r]arulam [s]donec [t]cōsu
meretur [u]omne [x]volumen
[y]igni [z] qui erat [a]in [c] arula.
[d]Et non [e] timuerunt ꝯ
[f]neq; [g]sciderunt [i]vestimen
ta sua [k]rex [l]& omnes ꝯ
[m]serui eius [n]qui audierunt
[o]vniuersos [p] sermones ꝯ
[q]istos. [r]Verūtamen [s]helna
than [t]& dalaias [u]& gama-
rias [x]contradixerunt [y]regi
[z]ne [a]combureret ꝯ
[b]librum: [c]& non [d]audiuit
[e]eos. [f]Et precepit ꝯ
[g]rex [h]hieremiel [i]filio [k]ame
lech [l]& ꝯ
[m]saraie [n]filio [o]ezriel [p]& sele
mie [q]filio ꝯ
[r]abdehel [s]vt comprehen-
derēt [t]baruch [u]scribam [x]&
[y]hieremiā [z]ꝓphetā. [a] Ab-
scondit aūt eos [b]dñs. [c]Et fa
ctū est [d]verbū [e]dñi [f]ad [g]hie
remiā [h] postq̄ [i] cōburserat
[k]rex [l]volumen [m]& [n]sermo-
nes ꝯ
[o]quos [p]scripserat [q] baruch
[r]ex ore [s] hieremie ꝯ
[t]dicens. [u]Rursum [x]tolle [y]vo
lumen [z]aliud: ꝯ
[a]& scribe [b]in eo [c] omnes
[d]sermones ꝯ
[e]priores [f]qui [g]erant [h]in ꝯ
ꝯ
[i]primo [k]volumine [l] quod
[m]combusit [n]ioachim [o]rex
[p]iuda. [q]Et ad [r]ioachim [s]re-
gem [t]iuda: ꝯ

Tex.heb.hiere.xxxvj.Pritiua.heb.

קרא	לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת כָּל
	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כֹתֵב עַל
שוד	הַסֵּפֶר בַּדְיוֹ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל
סתר	בָּרוּךְ לֵךְ הַסְתֵּר אַתָּה וְיִרְמְיָהוּ וְאִישׁ
נוא	אַל יֵדַע אֵיפֹה אַתֶּם וַיָּבֹאוּ אֶל
בקד	הַמֶּלֶךְ הֶחָצֵרָה וְאֵת הַמְּגִלָּה הִפְקִדוּ
נגד	בְּלִשְׁכַת אֱלִישָׁמָע וַיַּגִּידוּ
	בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל הַדְּבָרִים׃
שלח	וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת יְהוּדִי לָקַחַת אֶת
לקח	הַמְּגִלָּה וַיִּקָּחֶהָ מִלִּשְׁכַת אֱלִישָׁמָע
קרא	הַסֹּפֵר וַיִּקְרָאֶהָ יְהוּדִי בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ
	וּבְאָזְנֵי כָּל הַשָּׂרִים הָעֹמְדִים מֵעַל
	הַמֶּלֶךְ׃ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בֵּית הַחֹרֶף
ששע כנה	בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי וְאֵת הָאָח לְפָנָיו
כער הנה	מְבֹעָרֶת׃ וַיְהִי כְּקְרֹא יְהוּדִי שְׁלֹשׁ
כנע	דְּלָתוֹת וְאַרְבָּעָה יִקָּרְעֶהָ בְּתַעַר
קבע	הַסֹּפֵר וְהִשְׁלֵךְ אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר
שלך	אֶל הָאָח עַד תֹּם כָּל הַמְּגִלָּה עַל
תמם	הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הָאָח׃ וְלֹא פָחֲדוּ
	וְלֹא קָרְעוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וְכָל
	עֲבָדָיו הַשֹּׁמְעִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים
	הָאֵלֶּה׃ גַּם אֶלְנָתָן וּדְלָיָהוּ וּגְמַרְיָהוּ
כנע	הִפְגְּעוּ בַּמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי שְׂרֹף אֶת
גלל ! צוה	הַמְּגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם׃ וַיְצַוֶּה
	הַמֶּלֶךְ אֶת יְרַחְמְאֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ וְאֶת
	שְׂרָיָהוּ בֶן עַזְרִיאֵל וְאֶל שֶׁלֶמְיָהוּ בֶּן
	עַבְדְּאֵל לְקַחַת אֶת בָּרוּךְ הַסֹּפֵר וְאֶת
נבא סתר	יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיַּסְתֵּרֵם יְהוָה׃ וַיְהִי
היה	דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף
	הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּגִלָּה וְאֶת הַדְּבָרִים
פה	אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ
לקח	לֵאמֹר׃ שׁוּב קַח לְךָ מְגִלָּה אַחֶרֶת
	וּכְתֹב עָלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים
היה	הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַמְּגִלָּה
	הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
	יְהוּדָה׃ וְעַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה

תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה אַתָּה שָׂרַפְתָּ אֶת־
אֶת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת לֵאמֹר מַדּוּעַ
כָּתַבְתָּ עָלֶיהָ לֵאמֹר בוֹא יָבוֹא מֶלֶךְ
בָּבֶל וְהַשְׁחֵית אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
וְהִשְׁבִּית מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה עַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה לֹא יִהְיֶה לוֹ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא
דָּוִד וְנִבְלָתוֹ תִּהְיֶה מְשֻׁלֶּכֶת לַחֹרֶב
בַּיּוֹם וְלַקֶּרַח בַּלָּיְלָה׃ וּפָקַדְתִּי עָלָיו
וְעַל זַרְעוֹ וְעַל עֲבָדָיו אֶת עֲוֹנָם
וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם וְעַל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם
וְאֶל אִישׁ יְהוּדָה אֵת כָּל הָרָעָה
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְלֹא שָׁמֵעוּ׃
וַיִּקַּח יִרְמְיָהוּ לֶקַח מְגִלָּה אַחֶרֶת וַיִּתֶּנָהּ
אֶל בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּהוּ הַסֹּפֵר וַיִּכְתֹּב
עָלֶיהָ מִפִּי יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה בָּאֵשׁ וְעוֹד נוֹסַף עֲלֵיהֶם
דְּבָרִים רַבִּים כָּהֵמָּה׃

C.xxxvij.

וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בֶן
יאשִׁיָּהוּ תַּחַת כָּנְיָהוּ בֶן יְהוֹיָקִים
אֲשֶׁר הִמְלִיךְ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וְלֹא שָׁמַע הוּא וַעֲבָדָיו
וְעַם הָאָרֶץ אֶל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיִּשְׁלַח
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת יְהוּכָל בֶּן שֶׁלֶמְיָה
וְאֶת צְפַנְיָהוּ בֶן מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר הִתְפַּלֶּל נָא
בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְיִרְמְיָהוּ
בָּא וְיֹצֵא בְּתוֹךְ הָעָם וְלֹא נָתְנוּ
אֹתוֹ בֵּית הַכְּלוֹא׃ וְחֵיל פַּרְעֹה יָצָא
מִמִּצְרָיִם וַיִּשְׁמְעוּ הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים
עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת שְׁמֻעָם וַיַּעֲלוּ
מֵעַל יְרוּשָׁלַ͏ִם׃ וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה תֹאמְרוּ אֶל

dices.[b] Hec[c] dicit[d] dominus. [e]Tu[m] combuſſiſti eoo [n]volumen[o] iſtud:[q] dicens. [r]Quare ooooooooooooooo [s]ſcripſiſti[t] in eo[u] annuncians: feſtinus[r] veniet [s]rex [t]babylõis[b] et vaſtabit[o] terram[c] hanc: ooooooooooo [r]& ceſſare faciet [s] ex illa [t]hoiem[u]& iumentũ.[a] Propterea[r] hec[m] dicit[n] dñs de[o] [p]contra[r] ioachim[q] regem [r]iuda.[s] Nõ[t] erit ex[u] eo[r] qui ſedeat[s] ſuper[t] ſolium eoooo [u]dauid:[a] & cadauer eius[c] p [d]icietur[e] ad eſtum ooooooo [f]per die[g]& ad gelu[f] p nocte.[b] Et viſitabo[i] cõtra eũ [h]& cõtra [i]ſemen eius:[m] & cõtra[n] ſeruos eius[o] iniquitates ſuas:[q] & adducã [r]ſuper eos[s] & ſuper [t]habitatores [u]hieruſalem[r] & ſuper[s] viros[t] iuda [u]omne[c] malum [p]quod[q] locut[r]ſum[s] ad eos [t]& non [u]audierunt. eoooo [a]Hieremias aut[e] [b]tulit[c] volumẽ[d] aliud[e] & dedit illud [f]baruch[g] filio[r] nerie[e] ſcribe qui[f] ſcripſit oooooooooo [h]in eo [i]ex ore [f] hieremie [k]omnes[l] ſermones ooooo [m]libri[n] quem[o] combuſſerat [p]ioachim[q] rex oooooooooo [r]iuda[s] igni:[t] & inſuper[u] additi ſunt oooooooooooooo [a]ſermones multo[b] plures [c]q̃ antea fuerant. 37.

Et regnauit[b] rex[c] ſedechias[d] filius eoooo [e]ioſie[f] pro[g] iechonia[h] filio [i]ioachim: ooooooooooo [k]quẽ[l] cõſtituit regem[m] nabuchodonoſor[n] rex[o] babylonis[p] in terra[q] iuda:[r] & nõ [s]obediuit[t] ipſe[u] & ſerui eius[x] [y]& populus[z] terre[a] verbis [b]domini[c] que ooooooooo [d]locutus eſt[e] in manu[f] hieremie[g] pphete.[h] Et miſit [i]rex[k] ſedechias[l] iuchal[m] filium[n] ſelemie oooooooooo [o]& [p]ſophoniã[q] filium[r] maaſie[s] ſacerdotem[t] ad eooo [u]hieremiam[r] prophetam [s]dicens.[t] Ora eooooooooo [u]pro nobis[a] dñm[b] deũ noſtrũ.[c] Hieremias ãt ibere [d]ambulabat[e] ĩ medio[f] populi.[g] Non enim[h] miſerãt [i]eũ [k]in cuſtodiã[l] carceris. Igitur[m] exercitus[n] pharaonis[o] egreſſus e[p] de egypto: [q]& audiẽtes[r] chaldei[s] q ob ſidebãt[t] hieruſalẽ huiuſcemodi[u] nunciũ[x] receſſerũt [y]ab[z] hieruſalem.[a] Et factũ eſt[b] verbum[c] domini[d] ad [e]hieremiam[f] prophetam [g]dicens.[h] Hec[i] dicit eoooo [k]dominus[l] deus[m] iſrael. [n]Sic[o] dicetis ooooooooooo

dicet: ſic dixit dñs: tu combuſſiſti li-
λεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, σὺ κατέκαυσας τὸ βι-
bũ hanc dicens: ũre ſcripſiſti in eo dicens: G
βλίον τοῦτο λέγων, διατί ἔγραψας ἐπ' αὐτῷ λέγων,
intrans intrabit rex babylonis t
εἰσπορευόμενος εἰσελεύσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
uaſtabit ſrã hanc: t delebit ab illa
ἐξολοθρεύσει τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐκτρίψει ἀπ' αὐτῆς
hominẽ t iumẽta. ꝓpterea ſic dixit dñs
ἄνθρωπον καὶ κτῆνα. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
ad ioachim regem iuda: nõ erit ei ſes
ἐπὶ ἰωακὶμ βασιλέα ἰούδα, οὐκ ἔσται αὐτῷ καθίσμα
dẽs ſup ſoliũ dauid: t erit cadauer eius
τος ἐπὶ θρόνου δαυίδ, καὶ ἔσται τὸ ἐπισιμαῖον αὐτοῦ
ꝓiectum in eſtu diei t in gelu
ἐρριμμένον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ ἐν τῷ ψύχει
nocte: t viſitabo ſup eũ t ſup
τῶ τῆς νυκτός, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸ
gen̄ eius t ſup ſeruos eius iniquitates
γένος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὰς ἀνομίας
eoꝝ: t inducã ſup eos t ſup habita-
αὐτῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν
tes hieruſalem t ſup ſrã iuda: oia mala
τας ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ τὴν γῆν ἰούδα, πάντα τὰ κακὰ
q̃ locut' ſũ ad eos: t nõ audierũt. t tulit hie
ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἔλαβεν ἱε
remias volumẽ aliud t dedit illud baruch
remias volumẽ aliud t dedit illud baruch
ρεμίας χάρτιον ἕτερον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ βαρούχ
filio nerie ſcribe: t ſcripſit in eo
υἱῷ νηρίου τοῦ γραμματέως, καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ
ex ore hieremie omnes ſmones li-
ἐκ στόματος ἱερεμίου ἅπαντας τοὺς λόγους τοῦ βι
bri quẽ cõbuſſit ioachim rex iuda igne: t
βλίου οὐ κατέκαυσεν ἰωακὶμ βασιλεὺς ἰούδα πυρί, καὶ
adhuc additi ſunt ei ſmões plures vt iſti.
ἔτι προσετέθησαν αὐτῷ λόγοι πλείους ὡς οὗτοι. Ca.37
Et regnauit ſedechias filiꝰ ioſie ꝓ re A
Καὶ ἐβασίλευσεν σεδεκίας υἱὸς ἰωσίου ἀντὶ ἰε
chonia filio ioachim: quẽ regnare fecit nabuchodono-
χονίου υἱοῦ ἰωακὶμ, ὃν ἐβασίλευσεν ναβουχοδονο-
ſor rex babylonis vt regnaret in ſra iuda:
σὼρ βασιλεὺς βαβυλῶνος βασιλεύειν ἐν γῇ ἰούδα,
t nõ audiuit ipſe: t ſerui eius: t po-
καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ὁ λα
pulus ſre verba dñi q̃ locut' eſt in ma- Jer.
ὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν ἐν χει-
nu hieremie. t miſit rex ſedechias
ρὶ ἱερεμίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν
ioachal filiũ ſolemie: t ſophoniã filiũ maaſie
ἰωαχὰλ υἱὸν σελεμίου, καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαὶ
ſacerdotẽ ad hieremiã dicẽs: ora pro
ον τὸν ἱερέα πρὸς ἱερεμίαν λέγων, πρόσευξαι περὶ
nobis ad dñm deũ nr̃m. t hieremias trãſiit
ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἱερεμίας ἐξῆλθε
t venit i medio ciuitatis: t nõ dederat
καὶ ἦλθεν ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ οὐ κατέ- Jerẽ.
rũt eum in carcerem. t exercit' pharaõis egreſſus
γνωσαν αὐτὸν εἰς φυλακήν. καὶ δύναμις φαραὼ ἐξῆλ-
eſt ex egypto: t audierũt chaldei famã
θεν ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἤκουσαν οἱ χαλδαῖοι τὴν ἀκοὴν
eoꝝ: t aſcendẽrũt a hieruſalem. t factũ ẽ ver
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένετο λό
bũ dñi ad hieremiã dicẽs: ſic dixit dñs
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος
deꝰ iſrael: ſic dicetis ad
ὁ θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖς πρὸς τὸν ooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo B

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

regem iuda q̄ misit ad te vt requi
βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα πρὸς σὲ τοῦ ἐκζη-
rerent me. ecce exercit⁹ pharaōis q̄ egressus ē vobis in au
τῆσαί με. ἰδοὺ δύναμις φαραὼ ἐξελεύσεται ὑμῖν εἰς βο
xiliū reuertentur in trā egypti: ⁊ reuertentur
ήθειαν ἐπιστρέψουσιν εἰς γῆν Αἰγύπτου, καὶ διαστρέψου
tpi chaldei: ⁊ bellabunt ō ciui
σιν οἱ αὐτοὶ οἱ χαλδαῖοι, καὶ πολεμήσουσιν ἐπὶ τὴν πό
tatē hanc: ⁊ capient eam: ⁊ succendent
λιν ταύτην, καὶ συλλήψονται αὐτήν, καὶ κατακαύσου
eam in igne: q⁊ sic dixit dñs: ne extrīsi
σιν αὐτὴν πυρί, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ ὑπολά
metio inalbuo efis dicentes: recedentes
βητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν λέγοντες, ἀποστρέχοντες
abibunt a nobis chaldei: q⁊ non abi-
ἀποστήσονται ἀφ' ὑμῶν οἱ χαλδαῖοι, ὅτι οὐ μὴ ἀπέλ-
bunt. ⁊ si percussertis oēm exercitum
θωσιν. καὶ ἐὰν πατάξητε πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν
chaldeoꝝ debellantes vos: ⁊ derelicti fuerit
χαλδαίων τοὺς πολεμοῦντας ὑμᾶς, καὶ καταλειφθῶ
aliqui vulnerati vnusquisq⁹ in loco suo:
σί τινες ἐκκεκεντημένοι ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ,
isti surgent ⁊ incendent ciuitatē hāc
οὗτοι ἀναστήσονται καὶ κατακαύσουσιν τὴν πόλιν ταύ
in igne. ⁊ factū ē cū ascēdisset exercitus chal
την ἐν πυρί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβη ἡ δύναμις τῶν χαλ
deoꝝ ab hierusalem a facie exerci-
δαίων ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμε
tus pharaōis: egressꝰ ē hieremias de hierusalē vt i-
ως φαραώ, ἐξῆλθεν Ἱερεμίας ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ πορευ-
ret in trā beniamin vt emeret inde in medio
θῆναι εἰς γῆν βενιαμὶν τοῦ ἀγοράσαι ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ
ppli: ⁊ fuit ipe in porta beniamin: ⁊
τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐν πύλῃ βενιαμίν, καὶ
ibi homo apud quē diuertit iarutas filius se-
ἐκεῖ ἀνὴρ παρ' ᾧ κατέλυσεν Ἰαρουΐας υἱὸς σε-
lemie filij ananie: ⁊ cōprehendit hieremiaꝫ pi-
λεμίου υἱοῦ ἀναΐου, καὶ συνέλαβεν τὸν Ἱερεμίαν λέ-
ncē: ad chaldeos tu fugio? ⁊ dixit:
γων, πρὸς τοὺς χαλδαίους σὺ φεύγεις; καὶ εἶπεν,
mēdaciū nō ad chaldeos ego fugio: ⁊
ψεῦδος οὐχὶ πρὸς τοὺς χαλδαίους ἐγὼ φεύγω, καὶ
nō audiuit eum. ⁊ ꝓphendit iarutas hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ. καὶ συνέλαβεν Ἰαρουΐας τὸν Ἱερε-
miaꝫ: ⁊ introduxit eū ad ꝓncipes: ⁊ idi-
μίαν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπι-
gnati sunt ꝓncipes ꝫ hieremiam: ⁊ percusserūt e-
κράτησαν οἱ ἄρχοντες ἐπὶ Ἱερεμίαν, καὶ ἐπάταξαν αὐ-
um: ⁊ miserunt eū in domū carceris ionathā
τόν, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον φυλακῆς Ἰωναθὰν
scribe: q⁊ hanc fecerunt in ꝓmū
τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίησαν εἰς οἰκίαν
carceris. ⁊ venit hieremias in domū laci ⁊
φυλακῆς. καὶ ἦλθεν Ἱερεμίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου καὶ
ad vincula ⁊ sedit ibi dies multos.
εἰς τὸν συγκλεισμὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.
⁊ misit sedechias ⁊ vocauit eum: ⁊ ifrogabat e
καὶ ἀπέστειλεν σεδεκίας καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐ
um rex abscondite: si est sino a dño: ⁊
τὸν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως, εἰ ἔστιν λόγος παρὰ κυρίου, καὶ
dixit ei: est: in manus regis babylonis tra
εἶπεν αὐτῷ, ἔστιν, εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος πα
deris. ⁊ dixit hieremias regi: inq̄ iu
ραδοθήσῃ. καὶ εἶπεν Ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ, τί δὴ
ria affeci te ⁊ fuos tuos ⁊ ꝓplm hūc:
κακά σε καὶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὸν λαὸν τοῦ
q⁊ tu das me in domū carceris: ⁊ vbi sūt
τόν, ὅτι σὺ δίδως με εἰς οἰκίαν φυλακῆς; καὶ ποῦ εἰ
ꝓphete vri q̄ ꝓphetauerūt vobis dicentes:
σὶν οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφητεύσαντες ὑμῖν λέγοντες,

Trāsla.B.Hie.

regi iuda qui misit vos
ad me ooooooooooooooo
interrogandū. Ecce exercit⁹ pharaonis q egressus est vobis in auxilium
reuertetur in terrā suā in egyptū: & rediēt chaldei: & bellabunt contra
ciuitatē hanc: & capiēt eam & succendent igni.
Hec dicit dñs. Nolite decipere animas vestras dicētes. Euntes abibūt & recedent a nobis chaldei: quia non abibunt.
Sed & si percusseritis oēm exercitū chaldeorū qui pugnant aduersum vos:
& derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati: singuli de tctorio suo cōsurgēt:
& incendent ciuitatē hāc igni. Ergo cū recessisset exercitus chaldeorū ab hierusalem propter
exercitum pharaonis oo egressus ē hieremias de hierusalē: vt iret in terrā
beniamin & diuideret ibi possessionē in cōspectu ciuiū. Cūq; peruenisset ad portā beniamin erat
ibi custos porte p vices noie hierias filius selemie filii ananie: & apprehendit hieremiā pphetā dicens. Ad chaldeos fugis. oooooooooooooo
Et rīdit hieremias. Falsum est: non fugio ad oo chaldeos. Et non audiuit eum sed cōprehendit hierias hieremiam: & adduxit eum ad oooooooo
principes. Quāobrem irati principes contra hieremiam: cesum eum miserunt in oooooooooo carcerē qui erat i domo ionathā scribe. Ipse ei prepositus erat sup carcerē. Itaq; ingressus est hieremias in domū laci & in ergastulū: & sedit ibi hieremias die⁹ multis. Mittens autem oooooo sedechias rex tulit eum: & interrogauit eum ooo in domo sua abscondite: & dixat. Putas ne est ooo sermo a dño? Et dixit hieremias. oooooooooooo Est. Et ait. In manus regis babylōis traderis. Et dixit hieremias ad regem sedechiam. oooooooo Quid peccaui tibi & seruis tuis & populo tuo: quia misisti me in domum carceris? Vbi sunt pphete vestri qui pphetabant vobis: & dicebāt:

Tex.heb.biere.xxxvij.Pritīua.heb.

מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם אֵלַי
לִדְרֹשֵׁנִי הִנֵּה חֵיל פַּרְעֹה הַיֹּצֵא
לָכֶם לְעֶזְרָה שָׁב לְאַרְצוֹ מִצְרָיִם׃ שוב
וְשָׁבוּ הַכַּשְׂדִּים וְנִלְחֲמוּ עַל הָעִיר לחם
הַזֹּאת וְלָכְדָהּ וְשָׂרְפָה בָאֵשׁ׃ כה
אָמַר יְהוָה אַל תַּשִּׁאוּ נַפְשֹׁתֵיכֶם נשא
לֵאמֹר הָלוֹךְ יֵלְכוּ מֵעָלֵינוּ הַכַּשְׂדִּים
כִּי לֹא יֵלֵכוּ׃ כִּי אִם הִכִּיתֶם כָּל חֵיל נכה
כַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים אִתְּכֶם וְנִשְׁאֲרוּ שאר
בָם אֲנָשִׁים מְדֻקָּרִים אִישׁ בְּאָהֳלוֹ דקר
יָקוּמוּ וְשָׂרְפוּ אֶת הָעִיר הַזֹּאת
בָּאֵשׁ׃ וַיהוָה הִנֵּה הַחֲיָלוֹת חֵיל הַכַּשְׂדִּים עלה
עֹלִים מֵעַל יְרוּשָׁלַם מִפְּנֵי חֵיל פַּרְעֹה׃ פנה
וַיֵּצֵא יִרְמְיָהוּ מִירוּשָׁלַם לָלֶכֶת אֶרֶץ
בִּנְיָמִן לַחֲלֹק מִשָּׁם בְּתוֹךְ הָעָם׃
וַיְהִי הוּא בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן וְשָׁם בַּעַל
פְּקֻדָּת וּשְׁמוֹ יִרְאִיָּה בֶּן שֶׁלֶמְיָה בֶּן
חֲנַנְיָה וַיִּתְפֹּשׂ אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תפשׂ נבא
לֵאמֹר אֶל הַכַּשְׂדִּים אַתָּה נֹפֵל׃ נפל
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר אֵינֶנִּי נֹפֵל עַל נפל
הַכַּשְׂדִּים וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו וַיִּתְפֹּשׂ תפשׂ
יִרְאִיָּה יִרְמְיָהוּ וַיְבִאֵהוּ אֶל בוא
הַשָּׂרִים׃ וַיִּקְצְפוּ הַשָּׂרִים עַל קצף שׂור
יִרְמְיָהוּ וְהִכּוּ אֹתוֹ וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ בֵּית נתן
הָאסוּר בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר כִּי אֹתוֹ אסר
עָשׂוּ לְבֵית הַבּוֹר׃ כִּי בָא יִרְמְיָהוּ בוא
אֶל בֵּית הַבּוֹר וְאֶל הַחֲנִיוֹת וַיֵּשֶׁב
שָׁם יִרְמְיָהוּ יָמִים רַבִּים׃ וַיִּשְׁלַח
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיִּקָּחֵהוּ וַיִּשְׁאָלֵהוּ
הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ בַּסֵּתֶר וַיֹּאמֶר הֲיֵשׁ
דָּבָר מֵאֵת יְהוָה וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
יֵשׁ וַיֹּאמֶר בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל תִּנָּתֵן׃
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ
מֶה חָטָאתִי לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלָעָם הַזֶּה
כִּי נְתַתֶּם אֹתִי אֶל בֵּית הַכֶּלֶא׃ וְאַיֵּה
נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר נִבְּאוּ לָכֶם לֵאמֹר

לֹא יָבֹא מֶלֶךְ בָּבֶל עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ וְעַתָּה שְׁמַע נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ תִּפָּל נָא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ וְאַל תְּשִׁבֵנִי בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר וְלֹא אָמוּת שָׁם׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיַּפְקִדוּ אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה וְנָתוֹן לוֹ כִּכַּר לֶחֶם יוֹם מִחוּץ הָאֹפִים עַד תֹּם כָּל הַלֶּחֶם מִן הָעִיר וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה׃

Ca.xxxviij. וַיִּשְׁמַע שְׁפַטְיָה בֶן מַתָּן וּגְדַלְיָהוּ בֶן פַּשְׁחוּר וְיוּכַל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּ וּפַשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר וְהַיֹּצֵא אֶל הַכַּשְׂדִּים וְחָיָה וְהָיְתָה לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל וְחָיָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הִנָּתוֹן תִּנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל וְלָכָדָהּ׃ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל הַמֶּלֶךְ יוּמַת נָא הָאִישׁ הַזֶּה כִּי עַל כֵּן הוּא מְרַפֵּא אֶת יְדֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר הַזֹּאת וְאֶת יְדֵי כָל הָעָם לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינֶנּוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעָם הַזֶּה כִּי אִם לְרָעָתוֹ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ הִנֵּה הוּא בְיֶדְכֶם כִּי אֵין הַמֶּלֶךְ יוּכָל אֶתְכֶם דָּבָר׃ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר מַלְכִּיָּהוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה וַיַּשְׁלִחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וּבַבּוֹר אֵין מַיִם כִּי אִם טִיט וַיִּטְבַּע יִרְמְיָהוּ בַּטִּיט׃ וַיִּשְׁמַע עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אִישׁ סָרִיס וְהוּא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ כִּי נָתְנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ אֶל הַבּוֹר וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן׃ וַיֵּצֵא עֶבֶד מֶלֶךְ

non veniet rex babylonis super vos & super terram hanc. Nunc ergo audi obsecro dñe mi rex. Valeat deprecatio mea in cõspectu tuo: & ne me remittas in domum ionathe scribe ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias & tradetur hieremias in vestibulum carceris: & daretur ei torta quotidie panis: excepto pulmento: donec cõsumerẽtur oẽs panes de ciuitate: & mãsit hieremias in vestibulo carceris.38. Audiuit autẽ saphatias filius mathan & gedelias filius phassur & iuchal filius selemie & phassur filius melchie sermones quos hieremias loquebatur ad omnẽ populũ: dicens. Hec dicit dñs. Quicũq; mãserit in ciuitate hac morietur gladio & fame & peste: qui autẽ profugerit ad chaldeos viuet: & erit anima eius sospes & viuens. Hec dicit domin?. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercit? regis babylonis & capiet eam. Et dixerũt principes regi. Rogamus vt occidatur homo iste. De industria enim dissoluit manus virorum bellantiũ qui remanserunt in ciuitate hac: & manus vniuersi populi loquens ad eos vniuersa verba hec. Siquidem homo iste non querit pacem populo huic: sed malum. Et dixit rex sedechias. Ecce ipse in manibus vestris est. Nec enim fas est vobis quicq̃ negare. Tulerũt ergo hieremiam & proiecerũt eum in lacum helchie filii amelech qui erat in vestibulo carceris & submiserũt hieremiã in fumb? in lacũ in quo non erat aqua sed lutũ. Descẽdit itaq; hieremias in cenum. Audiuit autẽ abdemelech ethiops vir eunuchus qui erat in domo regis: q̃ dissent hieremiam in lacũ. Porro rex sedebat in porta beniamin. Et egressus est abdemelech

οὐ μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην. τ nũc audi iã dñe rex: cadat mia mea

καὶ νῦν ἄκουσον δή κύριε βασιλεῦ, πεσέτω ἡ ἔλεός μου

ante faciem tuã: τ non auertas me in domũ ionathan scribe: τ non moriar

κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψῃς με εἰς οἶκον

ibi: τ precepit rex: τ intecerũt ei

ἰωναθαν τοῦ γραμματέως, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνω

um in domũ carceris. τ dederũt ei panẽ

ἐκεῖ, καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐνέβαλόσαν αὐτὸν

vnũ indie defecto ẽi panis: donec defecerit

εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς. καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ἄρτον

panes de ciuitate: τ sedit hieremias in atrio

ἕνα τῆς ἡμέρας ἕως οὗ πέσωσιν, ἕως ἐξέλιπον οἱ

carceris.

ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκάθισεν Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ

τῆς φυλακῆς.

Ca.38.

Et audiuit saphan filius mathã: τ godolias filius

Καὶ ἤκουσεν σαφὰν υἱὸς ματθὰν, καὶ γοδολίας υἱὸς

us paschor: τ ioachal filius selemie τ paschor filius

πασχώρ, καὶ ἰωχὰλ υἱὸς σελεμίου καὶ πασχὼρ υἱὸς

melchie finẽ ho hieremias loq̃bat ad ppũ

μελχίου τοὺς λόγους οὓς ἱερεμίας ἐλάλει ἐπὶ τὸν λαὸν

dicens: sic dicit dñs: sedens in ciuitate

λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει

ista morietur in gladio: τ in fame τ in pe

ταύτῃ ἀποθανεῖται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν λοι

ste. τ egrediens ad chaldeos: τ

μῷ. καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς χαλδαίους, ζή

uet. τ erit aia eius in lucrũ τ viuet

σεται. καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς εὕρεμα καὶ ζήσεται,

q: sic dicit dñs: tradita tradetur ciuitas hec in manus exercitus regis ba-

ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, παραδιδομένη παραδοθήσε

ται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως Ba-

byloniꝫ: τ capiet eam. τ dixerũt prin-

βυλῶνος, καὶ συλλήψεται αὐτήν. καὶ εἶπαν οἱ ἄρχον-

cipes regi: occidatur tas homo ille:

τες τῷ βασιλεῖ, ἀποκτάνθω δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος,

q: ipe dissoluit manus holm belli-

ὅτι ἀνὴρ ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν τῶν πολε-

tium q remanserunt in ciuitate hac:

μούντων τῶν καταλειπομένων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,

τ manus vniuersi ppli loquẽs ad eos

καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ λαλῶν πρὸς αὐ-

os scõm verba ista: q: homo iste

τοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκ-

nõ diuinat pacem ppło huic: sed mala.

εῖνος οὐ χρηστολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ, ἀλλὰ πονηρά.

τ dixit rex sedechias: ecce ipe in manib?

καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας, ἰδοὺ αὐτὸς ἐν χερσὶν

vris: q: nõ potuit rex ꝫ eos: τ

ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἐδύνατο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, καὶ

tulerũt hieremiaꝫ: τ miserũt eum in la-

ἔλαβον τὸν ἱερεμίαν, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκ

cũ melchie filij regis q erat in atrio

κον μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς

carceris: τ demiserũt eũ in funib? in la-

φυλακῆς, καὶ ἐχάλασαν αὐτὸν ἐν σχοινίοις εἰς τὸν λάκ

cum: τ in lacu nõ erat aq̃ sed cenum:

κον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ αὐτὸς οὐκ ἦν ὕδωρ ἀλλ' ἢ βόρβορος,

τ erat in ceno. τ audiuit abdemelech e-

καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ. καὶ ἤκουσεν Ἀβδεμέλεχ ὁ Αἰ-

thiops vir eunuchus: τ erat ipe in atrio

θίοψ ἀνὴρ εὐνοῦχος, καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ

regis: q: intecerũt hieremiã in la-

βασιλέως, ὅτι ἐνέβαλον τὸν ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκ-

cũ. τ rex sedebat in porta beniamin:

κον. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν τῇ πύλῃ βενιαμίν.

τ egressꝰ ẽ abdemelech

καὶ ἐξῆλθεν Ἀβδεμέλεχ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.biere.xxxviij.Prĩtiua.heb.
de domo regio: ⁊ locut' est ad re=	[a]de domo [c]regis:[f]& locu=	[d]דבר [a]מִבֵּית [c]הַמֶּלֶךְ ׀ [f]וַיְדַבֵּר [d]אֶל [a]הַמֶּלֶךְ׃
gem ⁊ dixit: dñe mi rex male fecerũt	tus est [d]ad [a]regem ooooooo	[d]יצא [c]לֵאמֹר׃ [a]אֲדֹנִי [c]הַמֶּלֶךְ הֵרְעוּ [d]הָאֲנָשִׁים
viri illi oia q̃ fecerunt cõtra hieremi	[b]dicens. [c]Domine mi [a]rex [c]male fecerũt [d]viri ooooo	[d]עשה [a]אֵלֶּה [a]אֵת [d]כָּל [a]אֲשֶׁר עָשׂוּ [a]לְיִרְמְיָהוּ
am pphetam pũcientes eũ in lacum ut	[a]ista [b]oia [b]quecũq; [d]perpe trarunt [a]contra hieremiã	[d]נבא [a]הַנָּבִיא [a]אֵת [a]אֲשֶׁר [a]הִשְׁלִיכוּ [a]אֶל
moriatur in eo a facie famis: q:	[a]prophetam: [a]mittentes eum [d]in ooooooooooooooo	[d]מות [a]הַבּוֹר [a]וַיָּמָת [a]מִפְּנֵי [a]הָרָעָב
nõ sunt vitra panes i ciuitate. ⁊ precepit	[a]lacum [d]vt moriatur [a]ibi [d]fame. oooooooooooooo	[a]כִּי [a]אֵין [a]לֶחֶם [d]עוֹד [a]בָּעִיר ׃ [a]וַיֹּצְוֶה
rex abdemelech vicẽo: tolle tecũ	[a]Non sunt [a]enĩ [a]panes [c]vi= tra [a]in ciuitate. [c]Precepit	[a]הַמֶּלֶךְ [a]אֶת [a]עֶבֶד [a]מֶלֶךְ [a]הַכּוּשִׁי [d]לֵאמֹר
hinc triginta viros ⁊ educ e=	itaq; [d]rex [b]abdemelech [b]ethiopi [d]dicens. oooooooo	[a]קַח [a]בְּיָדְךָ [a]מִזֶּה [a]שְׁלֹשִׁים [a]אֲנָשִׁים
um de lacu: vt nõ moriat. ⁊ accepit	[a]Tolle [a]tecum [a]hinc [d]tri= ginta [a]viros: oooooooooooo	[d]ועלית [a]אֶת [d]יִרְמְיָהוּ [a]הַנָּבִיא [a]מִן [a]הַבּוֹר
abdemelech homines ⁊ intrauit in do=	[d]&leua [d]hieremiam [a]pro= phetam [d]de [d]lacu oooooooo	[d]לפני [a]בְּטֶרֶם [a]יָמוּת׃ [d]וַיִּקַּח [a]עֶבֶד [a]מֶלֶךְ [a]אֶת
mũ regis ad subterraneã: ⁊ tulit inde ve=	[d]antecq̃ [a]moriatur. [b]A sluũ= ptis ergo [c]abdemelech oo	[d]האנשים [a]בְּיָדוֹ [d]וַיָּבֹא [a]בַּיִת [a]הַמֶּלֶךְ
tera rudia vestimẽta ⁊ ãtiq̃s funiculos ⁊ ꝓiecit ea ad	[a]secũ [d]viris [a]ingressus est [d]domum [a]regis que erat	[a]אל [a]תַּחַת [a]הָאוֹצָר [d]וַיִּקַּח [a]מִשָּׁם [a]בְּלוֹיֵ
hieremiã in lacum: ⁊ dixit ad eum:	[a]sub [a]cellario [c]& tulit [a]ide [a]veteres pannos oooooooo	[d]שלח [a]הִסְחָבוֹת [a]וּבְלוֹיֵ [a]מְלָחִים [a]וַיְשַׁלְּחֵם
ponе hec sub funiculis: ⁊ fecit hie	[a]& antiq̃ vestimẽta [d]q̃ cõ= putruerãt: &[a]submisit ea	[a]אֶל [d]יִרְמְיָהוּ [a]אֶל [a]הַבּוֹר [a]בַּחֲבָלִים׃
remias sic. ⁊ traxerũt eũ in fumi=	[d]ad [d]hieremiam [d]in [a]lacum [a]per funiculos. oooooooo	[d]ויאמר [a]עֶבֶד [a]מֶלֶךְ [a]הַכּוּשִׁי [a]אֶל [a]יִרְמְיָהוּ
rias: ⁊ eduxerũt eũ de lacu: ⁊ se=	[c]Dixit [a]q; [a]abdemelech [c]e= thiops [a]ad [a]hieremiã pro=	[d]שום [a]שִׂים [a]נָא [a]בְלוֹאֵי [a]הַסְחָבוֹת [a]וְהַמַּלְחִים
dit hieremias in atrio carceris. ⁊	phetã. [d]Pone [d]veteres pan nos & hec [a]scissa [a]& putri	[a]תַּחַת [a]אַצִלוֹת [a]יָדֶיךָ [a]מִתַּחַת [a]לַחֲבָלִים
misit rex ⁊ vocauit eũ	da [a]sub [a]cubito [a]manuum tuarum & [d]super [a]funes.	[d]ויעש [a]יִרְמְיָהוּ [a]כֵּן [d]וַיִּמְשְׁכוּ [a]אֶת [a]יִרְמְיָהוּ
ad se in domũ tertiam q̃ in domo vo=	[d]Fecit ergo [a]hieremias [d]sic. [d]Et extraxerũt [a]hieremiã	[d]בַּחֲבָלִים [d]וַיַּעֲלוּ [a]אֹתוֹ [a]מִן [a]הַבּוֹר [d]וַיֵּשֶׁב
mini: ⁊ dixit ei rex: interrogabo te ver=	[a]funibus: [c]& eduxerũt [a]eũ [c]de [d]lacu. [a] Mansit autem	[a]יִרְמְיָהוּ [a]בַּחֲצַר [a]הַמַּטָּרָה ׃ [d]וַיִּשְׁלַח
bum: ⁊ ne abscõdas a me verbũ. ⁊ dixit hiere	[a]hieremias [d]in vestibulo [a]carceris. [d]Et misit ooooo	[a]הַמֶּלֶךְ [a]צִדְקִיָּהוּ [a]וַיִּקַּח [a]אֶת [a]יִרְמְיָהוּ
mias regi: si ãnũctauero tibi nõ morte	[a]rex [a]sedechias [c]& tulit [a]ad se [a]hieremiam oooooo	[d]הנביא [a]אֵלָיו [a]אֶל [a]הַבוא [d]הַשְּׁלִישִׁי
mies tũ Βασιλεῖ, ἐὰν ἀπαγγείλω σοι οὐχὶ θανάτῳ	[d]prophetam [d]ad [a]ostium [d]tertium oooooooooooooo	[a]אֲשֶׁר [a]בְּבֵית [a]יְהוָה [d]וַיֹּאמֶר [a]הַמֶּלֶךְ [a]אֶל
me interficies: ⁊ si cõsiliũ dedero tibi: nõ	[d]quod erat [d]in domo [a]dñi. [b]Et dixit [c]rex [a]ad oooooooo	[a]יִרְמְיָהוּ [d]שְׁאַל [a]אֲנִי [a]אֹתְךָ [a]דָּבָר [a]אַל
me tradẽs; καὶ ἐὰν συμβουλεύσω σοι, οὐ	[c]hieremiam. [d]Interrogo [a]ego [a]te [d]sermonem [a]ne oo	[a]תְּכַחֵד [a]מִמֶּנִּי [a]דָּבָר [d]וַיֹּאמֶר [a]יִרְמְיָהוּ [a]אֶל
audies me. ⁊ iurauit rex ei clã	[d]abscõdas [a]a me aliquid. [a]Dixit aũt [a]hieremias [a]ad [d]sedechiam. [a]Si [d]annuncia	[a]צִדְקִיָּהוּ [a]כִּי [a]אַגִּיד [a]לְךָ [a]הֲלוֹא [a]הָמֵת
dicẽs: viuit dñs q̃ fecit nobis aiam	uero [a]tibi: [a]numquid non [d]interficies me: [a]Et si [b]con siliũ dedero tibi: [c]non [c]me	[a]תִּשְׁמַע [a]וְכִי [a]אִיעָצְךָ [d]לֹא [a]תִשְׁמַע
ταύτην, εἰ ἀποκτενῶ σε καὶ εἰ παραδώσω σε	[a]audies. [d]Iurauit ergo [a]rex [b]sedechias oooooooooooo	[a]אֵלָי ׃ [d]וַיִּשָּׁבַע [a]הַמֶּלֶךְ [a]צִדְקִיָּהוּ [a]אֶל
in manus holm istor q̃ q̃runt	[b]hieremie [d]clam [a]dicens.	[a]יִרְמְיָהוּ [a]בַּסֵּתֶר [a]לֵאמֹר [a]חַי [a]יְהוָה [a]אֲשֶׁר
τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τούτων τῶν ζητούντων	[a]Viuit [a]dominus [a]qui oo [a]fecit [d]nobis [d]aiam [a]hanc:	[a]עָשָׂה [a]לָנוּ [a]אֶת [a]הַנֶּפֶשׁ [a]הַזֹּאת [a]אִם
aiam tuã. ⁊ dixit ei hieremias: sic	[a]si oooooooooooooooooooo	[a]אֲמִיתְךָ [a]וְאִם [a]אֶתְּנְךָ [a]בְּיַד [a]הָאֲנָשִׁים
τὴν ψυχήν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας, οὕτως	[d]occidero te [b]& si [a]tradide ro te [b]in manus [c]virorum	[a]הָאֵלֶּה [a]אֲשֶׁר [a]מְבַקְּשִׁים [a]אֶת [a]נַפְשֶׁךָ׃
dixit dñs exercituũ de⁹ israel: si egre	[b]istorum [d]qui [d]querũt [b]ani mam tuam. oooooooooo	[d]ויאמר [a]יִרְמְיָהוּ [a]אֶל [a]צִדְקִיָּהוּ [a]כֹּה [a]אָמַר
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐὰν ἐξελ	[a]Et dixit [a]hieremias [d]ad [a]se dechiam. [a]Hec [a]dicit oooo	[a]יְהוָה [a]אֱלֹהֵי [a]צְבָאוֹת [a]אֱלֹהֵי [a]יִשְׂרָאֵל
θεὸς egredi fuer] ad vocẽ regis babylonis: vi	[a]dominus [d]exercituũ [a]de= us [d]israel. oooooooooooooo	[a]אִם [a]יָצוֹא [a]תֵצֵא [a]אֶל [a]שָׂרֵי [a]מֶלֶךְ [a]בָבֶל
ὰν ἐξέλθῃς πρὸς ἡγεμόνας βασιλέως βαβυλῶνος, ζή=	[a]Si [a]profectus [d]exeris [d]ad [a]principes [b]regis [c]babylo= nis: [a]viuet [d]anima tua [d]& ci uitas [a]hec [b]non oooooooo	[a]תִּחְיֶה [a]נַפְשֶׁךָ [a]וְהָעִיר [a]הַזֹּאת [a]לֹא
σεται ἡ ψυχή σου. καὶ ἡ πόλις αὕτη οὐ μὴ ooo		
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo		
oooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo		
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo		
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo		
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo		

Pritiua.heb.Ter.heb.biere.xxxviij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cūiter.latina.

תִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ וְחָיְתָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ׃ שָׁבַף
וְאִם לֹא תֵצֵא אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל יָצָא
וְנִתְּנָה הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
וְשָׂרְפוּהָ בָאֵשׁ וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מָלַט
מִיָּדָם׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל
יִרְמְיָהוּ הִנְנִי דֵאֵג אֶת הַיְּהוּדִים יָדַע
אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל הַכַּשְׂדִּים פֶּן יִתְּנוּ נָתַן
אֹתִי בְּיָדָם וְהִתְעַלְּלוּ בִי׃ וַיֹּאמֶר עָלַל
יִרְמְיָהוּ לֹא יִתְּנוּ שְׁמַע נָא בְּקוֹל
יְהוָה אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ וְיִיטַב
לְךָ וּתְחִי נַפְשֶׁךָ׃ וְאִם מָאֵן אַתָּה מָאַן
לָצֵאת זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר הִרְאַנִי יְהוָה׃ יָצָא רָאָה
וְהִנֵּה כָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ בֵּית נָשָׂה שָׂאַר
מֶלֶךְ יְהוּדָה מוּצָאוֹת אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ יָצָא שׂוּר
בָּבֶל וְהֵנָּה אֹמְרוֹת הִסִּיתוּךָ וְיָכְלוּ סִית
לָךְ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ טָבְעוּ בַּבֹּץ טָבַע
רַגְלֶךָ נָסֹגוּ אָחוֹר׃ וְאֵת כָּל נָשֶׁיךָ אָחַר
וְאֶת בָּנֶיךָ מוֹצִאִים אֶל הַכַּשְׂדִּים יָצָא נָשָׂה
וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מִיָּדָם כִּי בְיַד מֶלֶךְ מָלַט
בָּבֶל תִּתָּפֵשׂ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת תָּפַשׂ
תִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל שָׂרַף אָמַר
יִרְמְיָהוּ אִישׁ אַל יֵדַע בַּדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְלֹא תָמוּת׃ וְכִי יִשְׁמְעוּ שָׁמַע מוּת שָׁמַע
הַשָּׂרִים כִּי דִבַּרְתִּי אִתָּךְ וּבָאוּ אֵלֶיךָ שׂוּר בּוֹא
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ הַגֶּד נָא לָנוּ מָה נָגַד
דִּבַּרְתָּ אֶל הַמֶּלֶךְ אַל תְּכַחֵד מִמֶּנּוּ כָּחַד
וְלֹא נְמִיתֶךָ וּמַה דִּבֶּר אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ׃ מוּת
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם מַפִּיל אֲנִי תְחִנָּתִי נָפַל חָנַן
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הֲשִׁיבֵנִי בֵּית שׁוּב
יְהוֹנָתָן לָמוּת שָׁם׃ וַיָּבֹאוּ כָּל הַשָּׂרִים בּוֹא
אֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתוֹ וַיַּגֶּד לָהֶם נָגַד
כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּה
הַמֶּלֶךְ וַיֶּחְרְשׁוּ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא נִשְׁמַע חָרַשׁ שָׁמַע
הַדָּבָר׃ וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה יָשַׁב נָטַר
עַד יוֹם אֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִָם וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִָם׃ לָכַד

succendetur igni & saluꝰ eris tu & domus tua. oo Si autē non exteris ad principes regis babylonis: tradetur ciuitas hec in manus chaldeorum: & succendent eam igni: & tu non effugies oooo de manu eorū. Et dixit rex sedechias ad hieremiam. Sollicitus sum propter iudeos oo quī trāsfugerūt ad chaldeos ne forte tradar ooo in manus eorum: & illudant mihi. Respondit aūt hieremias & dixit ei Nō te tradent. Audi queso vocem dñi quam ego loquor ad te: & bene oo tibi erit: & viuet anima tua: q si noluerīs oooo egredi: iste est sermo quē ostendit mihi dñs. Ecce oēs mulieres que remanserunt in domo regis iuda: educentur ad principes regis oooo babylonis & ipse dicent. Seduxerunt te: & preualuerūt aduersum te viri pacifici tui: demerserūt in ceno & in lubrico pedes tuos: & recesserūt a te. Et oēs vxores tue & filii tui educētur ad chaldeos: & nō effugies manus eoꝝ: sed in manu regis babylonis capieris: & ciuitatem hanc oooo comburet igni. Dixit ergo sedechias ad oooooo hieremiā. Nullus sciet verba oooooooooooooo hec: & non morieris. Si autem audierint oooo principes qa locutꝰ sum tecū: & venerint ad te: & dixerint tibi: indica nobis quid oooooooooo locutus sis cum rege ne celes oooooooooooooo & non te interficiemus: & qd locutꝰ est tecū rex: dices ad eos. Prostraui ego preces meas oooo coram rege ne me reduci iuberet in domum ionathā & ibi morerer. Venerūt ergo oēs principes ad hieremiā & interrogauerūt eū. Et locutꝰ est eis iuxta omnia verba que precepat ei rex. Et cessauerunt ab eo. Nihil enī fuerat auditū. Mansit vero hieremias in vestibulo carceris vsq; ad diem quo capta est hierusalē. Et factū est vt caperetur hierusalē.

59.

succendetur in igne: τ viuco tu τ domꝰ tua. τ καταικαυθήσεται ἐν πυρί, καὶ ζήσῃ σὺ καὶ ἡ οἰκία σου. καὶ
si nō exieris: tradetur ciuitas hec in manus εἐὰν μὴ ἐξέλθῃς, δοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας τῶν
chaldeoꝝ: τ succendent eam in igne: τ tu nō Χαλδαίων, καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺ οὐ
saluaberis de manibus eoꝝ. τ dixit rex μὴ σωθῇς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
hieremie: ego sollicitudinē hēo iudeoꝝ q fugerunt τῷ ἱερεμίᾳ, ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν Ἰουδαίων τῶν πεφευγότων πρὸς τοὺς
ad chaldeos ne dent me in manus eoꝝ τ illudant mihi. τ ait hieremias: Χαλδαίους μὴ δώσουσί με εἰς χεῖρας αὐτῶν καὶ καταμωκήσονταί μου. καὶ εἶπεν ἱερεμίας,
non tradent te: audi ꝙso dñī qd ego loquor ad te: τ melius erit tibi τ viuet anima οὐ μὴ παραδῶσί σε, ἄκουσον γὰρ λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλτιόν σοι ἔσται καὶ ζήσεται ἡ ψυχή
tua: τ si nō volueris tu egredi: iste sermo quē σου, καὶ ἐὰν μὴ θέλῃς σὺ ἐξελθεῖν, οὗτος ὁ λόγος ὃν
ostendit mihi dñs. ecce oēs mulieres q̄ relicte ὑπέδειξέ μοι κύριος. ἰδοὺ πᾶσαι γυναῖκες αἱ καταλειφθεῖσαι
sunt in domo regis iuda: educte sunt ad principes babylonis. τ ipse dixerūt: seduxerūt te: τ ἐν οἰκίᾳ βασιλέως Ἰούδα, ἐξήγοντο πρὸς βασιλέα
preualuerunt aduersū te viri pacifici tui: τ ꝓualebunt σιλέα Βαβυλῶνος. καὶ αὗται ἔλεγον, ἀπάτησάν σε, καὶ ἐφυ-
in lubrico pedes tuos: recessisti a te: ναλίσαντο ἀνδρες εἰρηνικοί σου, καὶ κατίσχυσαν
τ vxores tue τ filios tuos educent ἐν ἐλισθήμασιν πόδας σου, ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ,
ad chaldeos: τ tu nō saluaberis: q̄ in manu τ γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου ἐξάξουσιν
regis babylonis capieris: τ ciuitas hec πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς, ὅτι ἐν χειρὶ
comburetur. τ dixit sedechias ad hieremiā: βασιλέως Βαβυλῶνος συλληφθήσῃ, καὶ ἡ πόλις αὕτη
homo nō sciat de verbis illis: τ tu non morieris. τ si audierit ꝓcipes καταικαυθήσεται. καὶ εἶπεν ὁ σιλλεὶς πρὸς τὸν ἱερεμίαν·
μίαν, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ἐκ τῶν λόγων τούτων, τ tu non morieris. τ si audierit ꝓcipes
καὶ σὺ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. καὶ ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ ἄρχοντες
q̄ loquut sū tibi: τ venerit ad te: τ dixerint ὅτι ἐλάλησά σοι, καὶ ἔλθωσιν πρὸς σέ, καὶ εἴπωσίν
tibi: nuncia nobis qd locutꝰ es ad regem: σοι, ἀπάγγειλον ἡμῖν τί ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα,
ne celes a nobis τ non interficiemꝰ te: τ qd locutꝰ μὴ κρύψῃς ἀφ' ἡμῶν καὶ οὐ μὴ ἀπόλωμέν σε, καὶ τί ἐλά-
tus ē ad te rex. τ dices illis: ꝓstrato λησεν πρὸς σὲ ὁ βασιλεύς. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ῥίπτω
ego miam meā ante oculos regis vt ἐγὼ τὴν ἔλεόν μου κατ' ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως πρὸς
non reducat me in domū ionathan et moriar τὸ μὴ ἐπιστρέψαι με εἰς οἰκίαν Ἰωνάθαν ἐκεῖ ἀποθανεῖν
illic. τ venerūt oēs ꝓncipes ad hieremiā τ ἐκεῖ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ ἄρχοντες πρὸς Ἱερεμίαν καὶ
ifrogauerūt eum. τ nūciauit eis sicut om- ἐπηρώτησαν αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς κατὰ πάν-
nia verba illa q̄ ꝓcepit illi rex. τ tacuerūt: τα τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βα-
q̄ nō audiūt verbū. σιλεύς· καὶ ἀπεσιώπησαν, ὅτι οὐκ ἠκούσθη ὁ λόγος·
τ sedit hieremias in atrio carceris vsq; ad καὶ ἐκάθισεν Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἕως
tpo q̄ capta est hierusalem. τοῦ ἁλῶναι Ἱερουσαλήμ. Cap.39.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooooo

oooo ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo oo

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

A

Iosua
fi.a.
4.Re.
25.a.

ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ τοῦ σεδε
chie regis iuda in mẽse decimo: ve
νίου βασιλέως Ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, πα
nit nabuchodonosor rex babylonis t
ἐγένετο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
olꝰ exercitꝰ eius ꝛ hierusalem: t obsi
πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολι
debãt eã. t in vndecimo anno sede
όρκουν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ σεδε
chie in mẽse quarto nona mẽsis: diru
νίου ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἐνάτου τοῦ μηνός, ἐρρά
taq̃ ciuitas. t ingressi sũt oẽs duces re
γη ἡ πόλις· καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες βα
gis babylonis t sederũt in porta me
σιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέ
dia nergel sarasar samagar t nabusarsa
σσ νηργελ σαρασὰρ σαμαγὰρ καὶ ναβουσαρσα
chi t nabusareo t nergel: sarasar raba
χὶμ καὶ ναβουσάρης καὶ νηργέλ, σαρασὰρ ῥαβα
mag: t reliqui duces regis ba
μάγ, καὶ οἱ κατάλοιποι ἡγεμόνες βασιλέως βα
bylonis. t factũ ẽ vt vidit eos sedechias rex
βυλῶνος· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτοὺς σεδεκίας βα
iuda: t oẽs viri bellatores: t
σιλεὺς Ἰούδα, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες πολεμισταί, καὶ
fugerũt t exierũt nocte de ciuitate per
ἔφυγον καὶ ἐξῆλθεν νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὴν
viam horti regis p portã p medium
ὁδὸν κήπου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν πύλην ἀναμέσον
B muri t antemuralia. t exierũt
τοῦ τείχους καὶ τοῦ περιτειχίσματος· καὶ ἐξῆλθεν
per viã cãpestrẽ: t pſecuꝰ est exercitus chal
διὰ τὴν ὁδὸν ἀραβά, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλ
deoꝝ post eos: t ꝓhenderũt sedechiam in
δαίων ὀπίσω αὐτῶν, καὶ συνέλαβον τὸν σεδεκίαν ἐν τῷ
trãs hierichũ t dixerũt eũ ad nabuchodonosor
πέρᾳ Ἰεριχὼ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ναβουχοδονόσωρ
regem babylonis q̃ in reblatha q̃ in ꝛra emath. t
βασιλέα βαβυλῶνος εἰς ῥεβλαθὰ τὴν ἐν τῇ γῇ ἀμάθ· καὶ
locutꝰ ẽ ipi cũ iudicio. t iugulauit rex
ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως· καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς
babylonis filios sedechie in reblatha ante ocu
βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐν ῥεβλαθὰ κατ' ὀφ
los eiꝰ: t oẽs ꝓncipes iuda iugulauit:
θαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν,
t oculos sedechie excecauit. t vinxit
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσεν· καὶ ἔδησεν
eum in cõpedibꝰ: t duxit eũ in babylonẽ. t
αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα· καὶ
domũ regis t domos ꝓpli cõbusse
τοὺς οἴκους τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς οἴκους τοῦ λαοῦ ἐνέπρη
rũt chaldei in igne: t murũ hierusalẽ subuer
σαν οἱ Χαλδαῖοι πυρί, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καθεῖ
terũt t reliquũ ꝓpli t relictos in
λαν καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλοιπέντας ἐν
ciuitate t cadentes q̃ ceciderũt ad
C τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἳ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν
regem babylonis. t reliquũ ꝓpli t
βασιλέα βαβυλῶνος· καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς
relictos trãstulit nabuzardan ꝓncepꝰ coq̃
καταλοιπέντας μετῆρεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
in babyloncm. t ex pauperibus ꝓpli q̃bꝰ nõ erat q̃d
ἐκ πενήτων τοῦ λαοῦ ὧν οὐκ ἦν οὐ
q̃: reliquit nabuzardan ꝓncepꝰ coq̃ in trãsju
δέν, κατέλιπεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐν γῇ Ἰού
da: t dedit eis vineas t agros in die
δᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀμπελῶνας καὶ ἀγροὺς ἐν τῇ ἡμέ
illa. t ꝓcepit nabuchodonosor rex
ρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐνετείλατο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς
babylonis ꝓ manu hieremiaꝫ manu nabuzardan
βαβυλῶνος ὑπὲρ Ἰερεμίου ἐν χειρὶ ναβουζαρδὰν

Trãsla.B.Vie.

HAnno[b] nono[c] sede=
chie ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]regis[c] iuda[f] mense[d] deci=
mo[e] venit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[f]nabuchodonosor[h] rex
[f]babylonis[m] & ois[n] exerci
tus eius[o] ad[p] hierusalẽ [q]&
obsidebãt[r] eã.[s] Vndecimo
autẽ[a] anno[f] sedechie[f] men
se ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[f]quarto[d] nona [b]mensis :
[c]aperta est ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]ciuitas:[c] & ingressi sunt
[f]oẽs[g] principes[f] regis[f] ba=
bylonis[h] & sederũt[r] in por
ta[m] media:[n] neregel [o]sere
ser[f] semegar[q] nabu[r]sar[s] sa
chim[t] rapsaces ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[x]neregel[f] sereser[t] rebmag
[b]et omnes[c] reliqui ꝯꝯꝯꝯ
[b]principes[c] regis[f] babylo=
nis.[h] Cunq; ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[v]idisset eos[x] sedechias[f] rex
[m]iuda[n] & omnes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[o]viri[p] bellatores:[q] fugerũt
[r]et egressi sunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[q]nocte[r] de[s] ciuitate p[x] viã
[f]horti[f] regis et[g] per portã
que erat[b] inter[c] duos mu=
ros:[b] & egressi sunt ad[c] viã
[f]deserti.[g] Persecut[v] est aũt
[h]eos [b]exercit[v][f] chaldeoꝝ:
[f]et cõprehenderũt [n]sede=
chiã[o] in cãpo solitudinis
[f]hierichontine:[q] & captũ
[a]adduxerũt[f] ad[a] nabucho
donosor[f] regẽ[f] babylonis
in[f] reblata q̃ est[a] in terra
[b]emath:[c] & locutus est[b] ad
eum[c] iudicia.[f] Et occidit
[f]rex[b] babylonis[h] filios[f] se=
dechie[m] in reblata ꝯꝯꝯꝯ
[n]in oculis eius[o] et[p] omnes
[q]nobiles[r] iuda ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]occidit[r] rex[n] babylonis.
[r]Oculos[s] quoq;[r] sedechie
[e]ruit:[b] & vinxit eum[c] cõ=
pedibus[b] vt duceretur eo
in babylonẽ.[c] Domum
[g]quoq;[f] regis[s] et ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[f]domum[m] vulgi[n] succende
runt[o] chaldei[p] igni: ꝯꝯꝯꝯ
[q]et[r] murũ[n] hierusalẽ[f] sub=
uerterunt.[a] Et ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[r]reliquias[s] populi[f] que re
manserãt[f] in ciuitate:[n] et
[b]profugos[q] qui[n] transfuge
rant[f] ad eum[f] et ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[g]supfluos[b] vulgi[q] qui remã
serãt[h] trãstulit[f] nabuzardã
[m]magister[n] militũ in[o] ba=
bylonẽ:[p] & de[q] plebe[r] pau
perum[s] qui[f] nihil[t] penitus
[u]habebant:[f] dimisit ꝯꝯꝯ
[f]nabuzardã[g] magister[f] mi
litie[f] in terra[b] iuda: ꝯꝯꝯꝯ
[f]et dedit[f] eis[g] vineas[b] & ei=
sternas[f] in die ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]illa.[f] Preceperat autem
[m]nabuchodonosor[n] rex
[o]babylonis[p] de[q] hieremia:
[r]nabuzardan ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Tex.be.biere.xxxix.Pũtiua.heb.

La.xxxix.

תְּשַׁע בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְצִדְקִיָּהוּ
עֶשֶׂר בא מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּא
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וְכָל חֵילוֹ
צור אֶל יְרוּשָׁלִַם וַיָּצֻרוּ עָלֶיהָ וּבָעֲשׂתֵי
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ בַּחֹדֶשׁ
רְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ הָבְקְעָה
בא שור הָעִיר וַיָּבֹאוּ כָל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
וַיֵּשְׁבוּ בְּשַׁעַר הַתָּוֶךְ נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר
סָמְגַר נְבוּ שַׁר סְכִים רַב סָרִיס
נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר רַבְמָג וְכָל שְׁאֵרִית
שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
הָיָה רָאָם צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְכָל
בָּרַח אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּבְרְחוּ וַיֵּצְאוּ
לַיְלָה מִן הָעִיר דֶּרֶךְ גַּן הַמֶּלֶךְ בְּשַׁעַר
חָמָה בֵּין הַחֹמֹתַיִם וַיֵּצֵא דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃
רָדַף וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחֲרֵיהֶם
נָשַׂג וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ
עָלָה וַיִּקְחוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלֻהוּ אֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת
דָּבַר וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים׃ וַיִּשְׁחַט
שָׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ בְּרִבְלָה
עֵינַיִם לְעֵינָיו וְאֶת כָּל חֹרֵי יְהוּדָה
שָׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ
אָסַר בוא עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְבִיא
אֹתוֹ בָּבֶלָה׃ וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת
בַּיִת חָעָם שָׂרְפוּ הַכַּשְׂדִּים בָּאֵשׁ
חָמָה וְאֶת חמות יְרוּשָׁלִַם נָתָצוּ׃ וְאֶת
שָׁאַר יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת
הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עָלָיו וְאֶת
נָלָה יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים בָּבֶל׃ וּמִן הָעָם הַדַּלִּים
מְאֹם שָׁאַר אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מְאוּמָה הִשְׁאִיר
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
וַיִּתֵּן לָהֶם כְּרָמִים וּנְגָבִים בַּיּוֹם
צָוָה הַהוּא׃ וַיְצַו נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל עַל יִרְמְיָהוּ בְּיַד נְבוּזַרְאֲדָן

רַב טַבָּחִים לֵאמֹר׃ קָחֵנוּ וְעֵינֶיךָ לָמַח
שִׂים עָלָיו וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה שׂוּם עֲשֵׂה
רָע כִּי אִם כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלֶיךָ רוּעַ דִּבֵּר
כֵּן עָשָׂה עִמּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח נְבוּזַרְאֲדָן רַב שָׁלַח
טַבָּחִים וּנְבוּשַׁזְבָּן רַב סָרִיס וְנֵרְגַל סָרִים
שַׂרְאֶצֶר רַב מָג וְכָל רַבֵּי מַלְכּוֹ בָּבֶל׃
וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ מֵחֲצַר לָמַח
הַמַּטָּרָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ אֶל גְּדַלְיָהוּ נָתַן
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן לְהוֹצִיאֵהוּ יָצָא
אֶל הַבָּיִת וַיֵּשֶׁב בְּתוֹךְ הָעָם׃ וְאֶל
יִרְמְיָהוּ הָיָה דְבַר יְהוָה נְהִיתוֹ עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ לְעֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי מֵבִיא אֶת דְּבָרַי אֶל הָעִיר הַזֹּאת
לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה וְהָיוּ לְפָנֶיךָ
בַּיּוֹם הַהוּא׃ וְהַצַּלְתִּיךָ בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה וְלֹא תִנָּתֵן בְּיַד הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אַתָּה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם׃ כִּי מַלֵּט
אֲמַלְּטֶךָּ וּבַחֶרֶב לֹא תִפֹּל וְהָיְתָה
לְךָ נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל כִּי בָטַחְתָּ בִּי
נְאֻם יְהוָה׃

Cap.xl. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת
יְהוָה אַחַר שַׁלַּח אֹתוֹ נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים מִן הָרָמָה בְּקַחְתּוֹ אֹתוֹ
וְהוּא אָסוּר בָּאזִקִּים בְּתוֹךְ כָּל
גְּלוּת יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה הַמֻּגְלִים
בָּבֶלָה׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים לִירְמְיָהוּ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּבֶּר אֶת
הָרָעָה הַזֹּאת אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֵא
וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי חֲטָאתֶם
לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְהָיָה
לָכֶם הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְעַתָּה הִנֵּה
פִּתַּחְתִּיךָ הַיּוֹם מִן הָאזִקִּים אֲשֶׁר עַל
יָדֶיךָ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא אִתִּי
בָּבֶלָה בֹּא וְאָשִׁים אֶת עֵינִי עָלֶיךָ וְאִם שׂוּם

magistro militũ dicens.
Tolle illum: & ponę ſuper eum oculos
tuos: nihilq; ei mali facias: ſed vt voluerit
ſic facias ei. Miſit quoq; nabuzardan princeps
militie & nabu et ſeſban et rapſaces & neregel &
ſereſer & rebmag: et oēs optimates regis babylonis miſerunt & tulerunt hieremiã de veſtibulo carceris: & tradiderũt
eum godolie
filio aicham filii ſaphã:
vt intraret
in domum & habitaret
in populo. Ad
hieremiã aũt factus fuerat ſermo dñi cũ clauſus
eſſet in veſtibulo carceris dicens. Vade
et dic abdemelech ethiopi: dicens.
Hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego inducã ſermones meos ſup ciuitatem
hanc in malũ et non in
bonũ: & erunt in cõſpectu tuo in die illa: & liberabo te in die illa: dicit dominus. Et nõ tradaris in manus virorum
quos tu formidas: ſed
eruens liberabo te & gladio nõ
cades: ſed erit
tibi anima tua in ſalutẽ:
qua in me habuiſti fiduciam: ait dñs. 40.

Ermo qui factus eſt
ad hieremiam a
domino poſtq̃ dimiſſus
eſt a nabuzardan
magiſtro militie de rama: quando tulit eum
vinctum cathenis in medio omnium qui
migrabant de hieruſalẽ
et iuda: & ducebantur
in babylonẽ. Tollens ergo princeps militie hieremiã dixit ad eum. Dñs
deus tuus locutus eſt
malũ ſuper locum iſtũ:
& adduxit
& fecit dñs ſicut locutus eſt quia peccaſtis
domino & non audiſtis
vocem eius: & factus eſt
vobis ſermo hic. Nunc
ergo ecce
ſoluí te hodie de cathenis que ſunt in
manibus tuis. Si placet
tibi vt venias mecum in
babylonẽ: veni & ponã
oculos meos ſup te. Si ãt

principio coḍ vicẽs: accipe eũ & pone eum
ἀρχιμαγείρου λέγων, λάβε αὐτὸν καὶ θὲς τοὺς ὀφ
los tuos ſup ipm: & ne facias ei quicq̃
θαλμούς σου ἐπ' αὐτόν, καὶ μὴ ποιήσῃς αὐτῷ ἐγκὶ
malũ: ſed ſicut locut fuerit ad te ſic facies
κακόν, ἀλλὰ καθὼς λαλήσῃ πρὸς σὲ οὕτω ποιήσεις
ei. & miſit nabuzardam princeps coḳ
αὐτῷ. καὶ ἀπέστειλε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
& nabuſezban & rapſareo & nergel & ſara
καὶ ναβουσεζβὰν καὶ ῥαψάρης καὶ νηργὴλ καὶ σαρ
ſar & rabmag & oēs duces regis
σὰρ καὶ ῥαβμὰγ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες βασιλέ
babylonis. & miſerunt & acceperũt hic
ως βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἔλαβον ἐκεῖ
remiã de atrio carceris: & dederũt eum
ἱερεμίαν ἐξ αὐλῆς τῆς φυλακῆς, καὶ ἔδωκαν αὐτὸν
ad godoliã filiũ achicã filii ſaphan: & edu
πρὸς γοδολίαν υἱὸν ἀχικὰμ υἱοῦ σαφάν, καὶ ἐξή
xerũt eũ & ſedere feceũt in medio ppli. &
γαγον αὐτὸν καὶ ἐκάθισαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. καὶ
ad hieremiã factꝰ eſt ſermo dñi in atrio car
πρὸς ἱερεμίαν ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυ
ceris dicens: vade & dic ad abdemelech ethiopẽ dicens: hec dicit dñs
λακῆς λέγων, πορεύου καὶ εἶπον πρὸς ἀβδημέλεχ αἰθίοπα λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ
deꝰ iſrael: ecce ego iduco ſmões meos ſup
θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ φέρω τοὺς λόγους μου ἐπὶ
ciuitatẽ hanc in mala & nõ in bona:
τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά,
& erũt coram te in die illa: &
καὶ ἔσονται ἐνώπιόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
ſaluabo te in die illa ait dñs & nõ dabo
σώσω σε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ, καὶ οὐ δώσω
te in manus holm q̃s tu timeo a
σε εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ φοβῇ ἀπὸ
facie eoꝝ. q; ſaluando ſaluabo te & in gla
προσώπου αὐτῶν· ὅτι σῴζων σώσω σε καὶ ἐν ῥομ
dio nõ cadeo. & erit aia tua in in
φαίᾳ οὐ μὴ πέσῃς· καὶ ἔσται ἡ ψυχή σου εἰς ἴν
crum q; cõfidiſti in me ait dñs.
σιμά ὅτι ἐπεποίθεις ἐπ' ἐμοί φησὶν κύριος. Cap.40.

Ermo q̃ factus eſt ad hieremiã a do
λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυ A
mino poſtea poſtq̃ miſit eũ nabuzardan ρίου ὕστερον μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν ναβουζαρδὰν
princeps de rama q̃ cepit eũ in
ἀρχιμάγειρον ἐκ ῥαμᾶ ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ἐν
cõpedibus in medio trãſmigrationis iuda ve
χειροπέδαις ἐν μέσῳ ἀποικίας ἰούδα τῶν ἀγα
ctoꝝ in babylonem. & tulit eum princeps
χθέντων εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμά
coḳ: & ait illi: dñs deus tuus locutꝰ
γειρος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, κύριος ὁ θεός σου ἐλάλη
eſt mala iſta ſup locum iſtum &
σεν τὰ κακὰ ταῦτα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ
fecit dñs ſicut locutus eſt: q; peccaſtis
ἐποίησεν κύριος καθὼς ἐλάλησεν, ὅτι ἡμάρτετε
ei & nõ audiſtis etuo vocẽ. &
αὐτῷ καὶ οὐκ ἠκούσατε αὐτοῦ τῆς φωνῆς· καὶ
factũ eſt vobis ſmo hic: nũc ãt ecce ſoluí
ἐγένετο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος. νῦν δὲ ἰδοὺ ἔλυσά
te a manicis q̃ in manib
σε ἀπὸ τῶν χειροπεδῶν τῶν ἐπὶ ταῖς χερσίν
tuis. si bonũ coram te venire mecum in
σου· εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς
babylonẽ: veni & ponã oculos meos ſup te.
βαβυλῶνα, ἐλθέ καὶ θήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπί σοί.

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.ltr.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Ter.be.biere.tl.	Prĩtiua.heb.
ſtãt nõ recede. ecce oĩa tra in ꝓſpectu tuo ad	'diſplicet[x] tibi[t] venire[m] me	רַע׃ בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא ׀ אֵתִי בָּבֶל חָדַל	רוע
B ἐὰ μὴ ἀπότρεχε. ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου ἐις	cũ in[n] babylonẽ: [o]reſide.	פָּנֶה ׀ רְאֵה כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ אֶל טוֹב	פנה
bonũ ꝛ ad placitũ in oculis tuis vt vadas:	[p]Ecce[q]ois[r] terra[s]in cõſpe	וְאֶל הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת שָׁמָּה	ילך
καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου πορευθῆναι,	ctu tuo eſt. [s]Quod[t] elege	לֵךְ וְשׁוּבָה אֶל גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם	שוב
illuc perge: ꝛ reuertere ad godoliam filiũ achi	ris[s]& quo[r]placuerit[t]tibi	בֶּן שָׁפָן אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בְּעָרֵי יְהוּדָה	פקד
ἐκεῖ πορεύου, καὶ ἀπόστρεψον πρὸς γοδολίαν υἱὸν αχι	[u]vt vadas:[v]illuc ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	וְיָשַׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם אוֹ אֶל כָּל	ישב
εἀ filiũ ſaphan ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος	[w]perge:[x]& mecũ[y]noli[z]ve	יָשָׁר בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת לֵךְ וְיִתֶּן לוֹ רַב	ילך נתן
ἐν τῇ γῇ ἰούδα, καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ	nire:[a]ſed habita[b]apud ꝯꝯ	טַבָּחִים וּמִשְׂאֵת וַיֵּשַׁלַּח וַיֵּלַךְ	נשא שלח
ppli in oĩa bona ꝛ placita in oculis	[c]godoliam[d]filium[e]aicham	יִרְמְיָהוּ אֶל גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם	יצא
λαοῦ ἐις πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρεστὰ ἐν ὀφθαλμοῖς	[f]filii[g]ſaphan[h]quem ꝯꝯꝯ	צָפָה הַמִּצְפָּתָה וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם	צפה
tuis ut vadas vade. ꝛ dedit illi pñ	[i]prepoſuit[k]rex[l]babylõis	שָׁאֲרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הֵמָּה	שאר
σου τοῦ πορευθῆναι πορεύου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁδὸν	[m]ciuitatibus[n]iude. ꝯꝯꝯꝯꝯ	וַאֲנָשֵׁיהֶם כִּי הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת	פקד
cepa cocꝰ ciuaria ꝛ munera: ꝛ miſit e	[o]Habita ergo[p]cum eo[q]in	גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן אֲשֶׁר	
χιμάγειρος ἐσιατορίαν καὶ δῶρα, καὶ ἀπέστειλεν αὐ	medio[r]populi:[s]vel[t]quo	הִפְקִיד בְּגַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם עַל הָאָרֶץ	פקד
um. ꝛ venit ad godoliam in maſſephath: ꝛ	cũq[u]placuerit[v]tibi[w]vt va	וְכִי הִפְקִיד בְּיָדוֹ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטַף	פקד
τῷ. καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφάθ, καὶ	das:[x]vade.[y] Dedit quoq;	וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ מֵאֲשֶׁר לֹא הָגְלוּ בָבֶלָה׃ וַיָּבֹאוּ	גלה בוא
ſedit in medio ppli ꝺ relictus eſt in	[z]ei[a]magiſter[b]militie[c]ciba	אֶל גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה וְיִשְׁמָעֵאל	
ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν τοῦ καταλιφθέντος ἐν	ria[d]&munuſcula:[e]& dimi	בֶּן נְתַנְיָהוּ וְיוֹחָנָן וְיוֹנָתָן בְּנֵי קָרֵחַ	
tra. ꝛ audieſt oĩa ducꝭ exer	ſit eum.[f]Venit aũt[g]hiere	וּשְׂרָיָה בֶן תַּנְחֻמֶת וּבְנֵי עֵיפַי	
τῇ γῇ. καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά	mias[h]ad[i]godoliã[k]filiũ[l]ai	הַנְּטֹפָתִי יֶזַנְיָהוּ בֶן הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה	
citus ꝺ in agro ipſi ꝛ exercit[u] coꝰ: q: cõ	chã[m]in maſphat:[n]&habita	וַאֲנָשֵׁיהֶם׃ וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ	שבע
μεως τῆς ἐν ἀγρῷ αὐτοὶ καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ὅτι κα	uit[o]cũ eo[p]in medio[q]ppli	וְלַאֲנָשֵׁיהֶם בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן	
ſtituit rex babylonis godoliam in	[r]qui relictus fuerat[s]in ter	לֵאמֹר אַל תִּירְאוּ מֵעֲבוֹד הַכַּשְׂדִּים	ירא עבד
τέθεικεν βασιλεὺς βαβυλῶνος γοδολίαν ἐν τῇ	ra.[t] Cunq; audiſſent[u]oĩs	שְׁבוּ בָּאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל	שבב עבד
tra: ꝛ q: cõmendauit ei viros ꝛ mulie	[v]principes[w]exercitus[x] qui	וְיִיטַב לָכֶם׃ וַאֲנִי הִנְנִי יֹשֵׁב	ישב
γῆ, καὶ ὅτι παρακατέθετο αὐτῷ ἄνδρας καὶ γυναῖ	diſperſi fuerãt[y]p regiones	בַּמִּצְפָּה לַעֲמֹד לִפְנֵי הַכַּשְׂדִּים	צפה עמד
res coꝰ ꝛ paulos: ꝛ de pauperib⁹	[z]ipſi[a]& ſocii eorũ[b]ꝙ[c]pre	אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֵלֵינוּ וְאַתֶּם אִסְפוּ יַיִן	
καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰ νήπια, καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν	fecitſſet[d]rex[e]babylonis ꝯ	וְקַיִץ וְשֶׁמֶן וְשִׂמוּ בִּכְלֵיכֶם וְשִׁבוּ	קוץ שום
tre: ꝺo nõ migrare fecit in babylonẽ. ꝛ vene	[f]godoliam[g]filium[h]aichã	בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר תְּפַשְׂתֶּם׃ וְגַם כָּל	
τῆς γῆς, οὓς ἐκ ἀπώκισεν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἦλ	[i]terre:[k]&[l]commendaſſet	הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּמוֹאָב וּבְבְנֵי	
θεν πρὸς godoliam in maſſephath. ꝛ iſmael filius	[m]ei[n]viros[o]& mulieres[p]&	עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם וַאֲשֶׁר בְּכָל הָאֲרָצוֹת	
ἐκ πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφάθ. καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς	paruulos[q]& de paupibus	שָׁמְעוּ כִּי נָתַן מֶלֶךְ בָּבֶל שְׁאֵרִית	
nathanie: ꝛ ioanã filius carie ꝛ ionathan: ꝛ	[r]terre[s]qui[t]nõ[u]fuerãt trãſ	לִיהוּדָה וְכִי הִפְקִיד עֲלֵיהֶם אֶת	פקד
C ναθανίου, καὶ ἰωάνας υἱὸς καρὲ καὶ ἰωναθὰν, καὶ	lati[x]in babylonẽ:[y]venerũt	גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וַיָּשָׁבוּ כָּל	שוב
ſaraias filꝰ thanacmeth: ꝛ filij ophi netophati:	[z]ad[a]godoliã[b]in maſphat:	הַיְהוּדִים מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחוּ	נוח
σαραίας υἱὸς θαφαιμὶθ, καὶ υἱοὶ ὀφὶ τοῦ νετοφατὶ,	[c]&[d]iechonias[e]filiꝰ[f]macha		
ꝛ iezonias filꝰ maachathi: ipſi ꝛ viri co	ti[g]ipſi[h]& viri eorũ.[i] Et iu		
καὶ ἰεζονίας υἱὸς τοῦ μααχαθὶ, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ	rauit[k]eis[l]godolias ꝯꝯꝯꝯꝯ		
τῶ. ꝛ iurauit eis godolias ꝛ viris	[m]filius[n]aichã[o]filiꝰ[p]ſaphan		
τῶν. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδρά	[q]& comitibus eorum ꝯꝯꝯ		
coꝰ vicẽs: ne timueritis a facie	[r]dicens.[s] Nolite[t]timere		
σι αὐτῶν λέγων, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου τῶν	[u]ſeruire[v]chaldeis. ꝯꝯꝯꝯ		
ſeruoꝰ chaldeoꝰ. habitate in tra ꝛ	[w]Habitate[x]in terra[y] & ſer		
παίδων τῶν χαλδαίων. κατοικήσατε ἐν τῇ γῇ καὶ	uite[z]regi[a]babylonis:[b]&be		
operamini regi babylonis ꝛ melius erit	ne erit[c]vobis.[d] Ecce ego		
ἐργάζεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος καὶ βέλτιον ἔσται	[e]habito ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
vobis: ꝛ ecce ego ſedeo in maſſephath vt ſẽ	[f]in maſphat[g]vt reſpon		
ὑμῖν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κάθημαι ἐν μασσηφὰθ τοῦναι κα	deã precepto[h] chaldeorũ		
te facient chaldeoꝰ ꝺ venerit ad	[i]qui[k]mittuntur[l]ad nos.		
τὰ πρόσωπον τῶν χαλδαίων ὃς ἂν ἔλθωσιν ἐφ' ἡ	[m]Vos aũt[n]colligite[o]vinde		
μας. ꝛ vos colligite vinũ ꝛ fruct[s]: ꝛ	miã[p]& meſſem[q]& oleũ[r]&		
μᾶς· καὶ ὑμεῖς συναγάγετε οἶνον καὶ ὀπώρας, καὶ	cõdite[s]in valis vr̃is:[t]&ma		
colligite oleũ ꝛ mittite in vaſa vꝛa	nete[u] in vrbibus veſtris		
συναγάγετε ἔλαιον καὶ βάλλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν	[v]quas[w]tenctis.[x]Sed&[y]oĩs		
ꝛ hitate ĩ ciuitatib⁹ ꝙo tenuiſtis.	[z]iudei[a]qui erant[b]in moab		
καὶ οἰκήσατε ἐν ταῖς πόλεσιν αἷς κατεκρατήσατε.	[c]& in finibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝛ oĩa tudei ꝺ in tra moab ꝛ in filijs	[d]ammon[e]&in idumea[f]&		
καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἐν γῇ μωὰβ καὶ ἐν υἱοῖς	[g]in vniuerſis[h]regionibus:		
ammon: ꝛ ꝺ in idumea: ꝛ ꝺ in vniuerſa	[i]audito[k] ꝙ[l] deciſſet[m] rex		
ἀμμὼν, καὶ οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ	[n]babylonis[o]reliquias ꝯꝯ		
tra: audierũt: ꝙ dediſſet rex babylonis relis	[p]in iudea:[q]et ꝙ[r]prepoſuiſ		
γῇ, ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν βασιλεὺς βαβυλῶνος κατά	ſet[s]ſuper eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
quias iudee: ꝛ ꝙ cõſtituiſſet ſup eos	[t]godoliã[u] filiũ[v] aichã[w] filii		
λειμμα τῷ ἰούδα, καὶ ὅτι κατέστησεν ἐφ' αὐτοὺς γο	[x]ſaphã[y]reuerſi ſunt inquã		
godoliam filiũ achicã: ꝛ reuerſi ſunt oĩa	[z]omes[a]iudei[b]de vniuerſis		
γοδολίαν υἱὸν αχικάμ, καὶ ἐπέστρεψαν πάντες οἱ	[c]locis[d]ad ꝙ[e] profugerãt:		
iudei			
ἰουδαῖοι ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			

וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ יְהוּדָה אֶל גְּדַלְיָהוּ
הַמִּצְפָּתָה וַיֵּאָסְפוּ יַיִן קַיִץ רַב מְאֹד׃ וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי
הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בָּאוּ אֶל
גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
הֵיָדֹעַ תֵּדַע כִּי בַּעֲלִיס מֶלֶךְ בְּנֵי
עַמּוֹן שָׁלַח אֶת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
לְהַכֹּתֶךָ נֶפֶשׁ וְלֹא הָאֲמִין לָהֶם
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם׃ וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ
אָמַר אֶל גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה לֵאמֹר אֵלְכָה נָּא וְאַכֶּה אֶת
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וְאִישׁ לֹא יֵדָע
לָמָּה יַכֶּכָּה נֶפֶשׁ וְנָפֹצוּ כָּל יְהוּדָה
הַנִּקְבָּצִים אֵלֶיךָ וְאָבְדָה שְׁאֵרִית
יְהוּדָה׃ וַיֹּאמֶר גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֶל
יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ אַל תַּעַשׂ אֶת הַדָּבָר
הַזֶּה כִּי שֶׁקֶר אַתָּה דֹבֵר אֶל
יִשְׁמָעֵאל׃

Cap.xlj.

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם הַמִּצְפָּתָה וַיֹּאכְלוּ
שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִּצְפָּה׃ וַיָּקָם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת גְּדַלְיָהוּ
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֹתוֹ
אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ׃ וְאֵת
כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת
גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם אֶת אַנְשֵׁי
הַמִּלְחָמָה הִכָּה יִשְׁמָעֵאל׃ וַיְהִי בַּיּוֹם
הַשֵּׁנִי לְהָמִית אֶת גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ
לֹא יָדָע׃ וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים מִשְּׁכֶם
מִשִּׁלוֹ וּמִשֹּׁמְרוֹן שְׁמֹנִים אִישׁ
מְגֻלְּחֵי זָקָן וְקֶרַע בְּגָדִים וּמִתְגֹּדְדִים
וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה בְּיָדָם לְהָבִיא

'et venerunt in 'terram 'iuda 'ad 'godolian ooooo 'in maſphat:' & collegerũt 'vinũ' & meſſem 'multã 'nimis. 'Iohãnan autẽ 'filius 'caree '& oẽs 'principes 'exercit' qui diſperſi fuerãt 'in regionibus: 'venerunt 'ad 'godolian 'in maſphat: 'et dixerunt 'ei. 'Scito 'q' baalis 'rex 'filiorum ooooooooooooooooo 'ammon 'miſit 'hiſmael' filium 'nathanie ooooooooo 'percutere 'animã 'tuam. 'Et non 'credidit 'eis ooo 'godolias 'filius 'aicham. 'Iohãnan aũt 'filius 'caree 'dixit 'ad 'godoliam' ſeorſum' in maſphat ooooooo 'loquens. 'Ibo' & percutiam ooooooooooooooooo 'hiſmael' filium 'nathanie 'nullo 'ſciente: ooooooooo 'ne' interficiat 'aiam 'tuã '& diſſipentur 'oẽs 'iudei 'qui congregati ſunt 'ad te: 'et periſbunt 'reliquie 'iuda.' Et ait 'godolias 'filius 'aicham 'ad ooooooooo 'iohannan 'filium 'caree. 'Noli 'facere 'verbum oo 'hoc. 'Falſum 'enim 'tu 'loqueris 'de ooooooooooo 'hiſmael.

41.

ΘT factũ eſt 'in menſe 'ſeptimo: 'venit 'hiſmael' filius 'nathanie 'filii 'eliſama 'de ſemine 'regali 'et optimates 'regis: 'et decem 'viri 'cum eo 'ad oo 'godoliã' filiũ 'aicham 'in maſphat: 'et comederunt 'ibi 'panes 'ſimul 'in maſphat. 'Surrexit autem ooo 'hiſmael' filius 'nathanie 'et decem 'viri ooooooooo 'qui 'cum eo 'erant' & percuſſerunt 'godoliam oooo 'filiũ 'aicham 'filii 'ſaphan 'gladio' & interfecerũt eũ 'quẽ 'prefecerat 'rex 'babylonis 'terre. ooooooooo 'Omnes 'quoq; 'iudeos 'qui 'erant 'cum ooooooo 'godolia' in maſphat' & 'chaldeos ooooooooooooo 'qui' reperti ſunt 'ibi' & 'viros ooooooooooooooooo 'bellatores' percuſſit' hiſmael. ooooooooooooooooo 'Secundo autẽ 'die 'poſtq; occiderat 'godoliam oo 'nullo adhuc' ſciente: 'venerunt 'viri 'de ſichem & 'de ſylo' & de ſamaria & 'octoginta 'viri ooooooo 'raſi 'barba' & ſciſſis 'veſtibus' & ſqualẽtes' & munera' & thus habebãt 'in manu' vt offerrent in oo

δε οἱ | loco adq̃ diſpſi ſunt: τ vene
ἀπὸ παρῆς τόπου ἧς ὃν διεσκόρπισαν, καὶ ἦλ-
rũt ad godoliã in trã iuda in maſſephath: τ
ἦσαν πρὸς γοδολίαν εἰς γῆν Ἰούδα εἰς μασηφά, καὶ
collegerũt vinũ τ fructus multos valde: τ
συνήγαγον οἶνον καὶ ὀπώρας πολλὰν σφόδρα, καὶ
oleum. τ ioanam filius carie τ oẽs tu
ἔλαιον. καὶ Ἰωανὰν υἱὸς καρὶ καὶ πάντες οἱ ἀγι
ceo exercitus q̃ in agrio: venerũt ad
μάτις τῆς δυνάμιως οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἦλθον πρὸς
godoliam in maſſephath τ dixerũt ei: ſi cognitiõe
γοδολίαν εἰς μασηφὰ καὶ εἶπαν αὐτῷ, εἰ γνώσει
ſcio q̃ regina regio filiꝰ ſimon:
γινώσκεις ὅτι βασίλισσα βασιλέως υἱὸν ἀμμῶν,
miſit ad te iſmael filiũ nathanie ut per
ἀπέσταλκεν πρὸς σὲ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανία πατά-
xat aiam tuã: τ nõ credidit eis godoli
ξαι ψυχήν σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτοῖς γοδολί
as filius achicam: τ ioanã filius carie dixit
ας υἱὸς ἀχικάμ, καὶ Ἰωανὰν υἱὸς καρὶ εἶπεν τῷ
godolie latenter in maſſephath: ibo ẽ
γοδολίᾳ κρυφαίως ἐν μασηφά, πορεύσομαι δὴ
τ percutiam iſmael filiũ nathanie τ nullus
καὶ πατάξω τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανία καὶ μηδεὶς
ſciat: ne forte interficiat tuã aiam: τ diſpga
γνώτω, μήποτε πατάξῃ σου ψυχήν, καὶ διασκορ-
tur oes iudaei q̃ cõgregati ſũt ad te: τ peri
ρῆ πᾶς Ἰούδας οἱ συνηγμένοι πρὸς σέ, καὶ ἀπο-
bunt reliqui iuda. τ ait godolias
λοῦνται οἱ ἐπίλοιποι Ἰούδα· καὶ εἶπεν γοδολίας
ad ioanã filiũ carie: ne feceris rem hãc
πρὸς Ἰωανὰν υἱὸν καρὶ, μὴ ποιήσῃς τὸ πρᾶγμα τοῦ
q: mendacia tu dicis ſuper iſmael.
το ὅτι ψευδῆ σὺ λέγεις ὑπὲρ Ἰσμαήλ. Cap.41.

ΘΕ factũ eſt menſe ſeptimo venit iſ- Καὶ ἐγένετο τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν Ἰσ-
mael filiꝰ nathanie filiũ eliſama de genere
μαὴλ υἱὸς ναθανίου υἱοῦ ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρ-
regio: τ duces regio τ decẽ
βασιλέως, καὶ ἡγούμενοι τοῦ βασιλέως καὶ δέκα
viri cum eo: ad godoliam in maſſephath τ
ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφὰ καὶ
cõederũt illic panẽ ſimul. τ ſurrexit iſmael τ
ἔφαγον ἐκεῖ ἄρτον ἅμα· καὶ ἀνέστη Ἰσμαὴλ καὶ οἱ
decẽ viri q̃ erant cum eo: τ percuſſerunt
δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν
godoliam gladio τ interfecerũt eũ: quẽ
τὸν γοδολίαν μαχαίρᾳ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν, ὃν
cõſtituit rex babylonis ſup trã: κατέστησεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τῆς γῆς·
τ oẽs iudeos exiteos cum eo
καὶ πάντας τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ
in maſſephath: τ oẽs chaldeos
ἐν μασηφά, καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους τοὺς
q̃ reperti ſũt ibi. τ viros bellatoreꝰ pcuſ-
εὑρεθέντας ἐκεῖ· καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπά-
ſit iſmael. τ factũ eſt die ſecunda
ταξεν Ἰσμαήλ. καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ
poſtq̃ percuſſit ipſe godoliam: τ homo
μετὰ πατάξαντος αὐτοῦ τὸν γοδολίαν, καὶ ἄνθρωπος
nõ ſciuit: τ venerũt viri de ſychem de
οὐκ ἔγνω, καὶ ἦλθοσαν ἄνδρες ἀπὸ συχίμ ἀπὸ
ſyloꝫ τ de ſamaria octoginta viri ra
συλὼμ καὶ ἀπὸ σαμαρείας ὀγδοήκοντα ἄνδρες ἐξυ
ſi barba τ ſciſſis veſtibus τ
ρημένοι πώγωνας καὶ διερρηχότες τὰ ἱμάτια καὶ
plangẽtes τ mun⁹ τ thus in
κατκόπτοντες, καὶ δῶρα καὶ λίβανος ἐν ταῖς
manib⁹ ſuis vt offerrent
χερσὶν αὐτῶν τοῦ εἰσενέγκαι

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãſla.B.Hie.	Tex.be.hiere.klj.	Pritiua.heb.
in domũ dñi. ⁊ egreſſ⁹ ē in occurſum eio	ᶜdomo ᵇdñi. ᶜEgreſſus et	ᶜבֵּית ᵇיְהוָה ׃ ᶜוַיֵּצֵא ᶠיִשְׁמָעֵאל ᵍבֶּן	
ἐις ὄικον κυρίου· καὶ ἐξῆλθεν ἐις ἀπάντησιν αὐτοῖς	go ᶠhiſmael ᵍfilius ooooooo	ᵍנְתַנְיָה ᵉלִקְרָאתָם ᵈמִן ᵈהַמִּצְפָּה ᵉהֹלֵךְ	
ismael filius nathanie de maſipha: ipſi ibant	ᵍnathanie ᵉin occurſum	ᵉוְהֹלֵךְ ᵐוְהָלוֹךְ ᵏוּבָכֹה ᵐוַיְהִי ᵏלְהַכּוֹתָם ᵍאִתָּם	ᵐהָלוֹךְ ᵏהָיָה
ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου ἀπὸ μασιφά, αὐτοὶ ἐπορεύ	eorum ᵈde ᵈmaſphat: ᵉince	ᵃוַיֹּאמֶר ᵉאֲלֵיהֶם ᵉבֹּאוּ ᵉאֶל ᵉגְּדַלְיָהוּ	ᵃבוא
⁊ flebant. ⁊ ait: igredimini ad go	dens ᵐ& plorans ᵐibat.	ᵍבֶּן־אֲחִיקָם׃ ᵉוַיְהִי ᵉכְּבוֹאָם ᵉאֶל ᵉתּוֹךְ	
ετο καὶ ἔκλαιεν· καὶ εἶπεν, εἰσίλθετε πρὸς γο	ᵖCũ aũt ᵍoccurriſſet ᵍeis:	ᵍהָעִיר ᵉוַיִּשְׁחָטֵם ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍבֶּן־נְתַנְיָה	ᵍשָׁחַט
doliam. ⁊ factũ ē: cũ intraſſent illi in mediũ	ᵍdixit ᵉad eos. ᵍVenite ᵉad	ᵉאֶל־תּוֹךְ ᵐהַבּוֹר ᵏהוּא ᵉוְהָאֲנָשִׁים	
δολίαρ· καὶ ἐγένετο, εἰσιλθόντων αὐτῶν ἐις μέσον	ᵏgodoliam oooooooooooo	ᵍאֲשֶׁר ᵉנִמְצְאוּ ᵍאִתּוֹ עֲשָׂרָה ᵉאֲנָשִׁים	ᵍמָצָא
ciuitatis: iugulauit eos in puteo ipe	ᵍfiliũ ᵍaicham. Qui ᵇcum	ᵉאֶל־אֲבִיהֶם ᵉאֶל־תּוֹךְ ᵉהַבּוֹר׃ ᵉוַיֹּאמְרוּ	ᵉאָבַר
τῆς πόλεως, ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐις τὸ φρέαρ αὐτὸς	veniſſent ᶜad ᵈmedium ooo	ᵉאֵלָיו ᵉאַל־תְּמִיתֵנוּ ᵉכִּי ᵉיֶשׁ־לָנוּ ᵉמַטְמֹנִים ᵉבַּשָּׂדֶה	ᵉמות ᵉמָטָן
⁊ viri q̃ cum eo. ⁊ decẽ viri inẽ	ᶜciuitatis: ᵍinterfecit eos	ᵉחִטִּים ᵉוּשְׂעֹרִים ᵉוְשֶׁמֶן ᵉוּדְבָשׁ ᵉוַיֶּחְדַּל	ᵉחָטָה ᵉחָדַל
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἶπαν ἄνδρες ἰυρί	ᵍhiſmael ᵇfilius ᵍnathanie	ᵐוְלֹא ᵉהֵמִית ᵉבְּתוֹכָם ᵉכְּאֲחֵיהֶם׃ ᵉוְהַבּוֹר	
ti ſunt illic: ⁊ dixerũt ismaelit: nõ occidas nos:	ᵇcirca ᵍmedium ᵐlaci: ᵉipſe	ᵍאֲשֶׁר ᵉהִשְׁלִיךְ ׃ שָׁם ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍאֵת	
ὅτι εἰσὶν ἡμῖν ἐνσαυροὶ ἐν ἀγρῷ σιτοὶ καὶ κριθαὶ	ᵒ& viri oooooooooooooooo	ᵍכָּל ᵉפִּגְרֵי ᵉהָאֲנָשִׁים ᵉאֲשֶׁר ᵉהִכָּה	ᵍנכה
⁊ mel ⁊ oleũ. ⁊ ꝓcerũt ⁊ nõ interfecit eos	ᵖqui erant ᵍcum eo. ᵍDecẽ	ᵉבְּיַד ᵉגְּדַלְיָהוּ ᵉהוּא ᵉאֲשֶׁר ᵉעָשָׂה	
καὶ μέλι καὶ ἔλαιον· καὶ παρῆλθεν καὶ οὐκ ἀπέκτει	autem ᵐviri ᵍreperti ſunt	ᵍהַמֶּלֶךְ ᵉאָסָא ᵉמִפְּנֵי ᵐבַּעְשָׁא ᵉמֶלֶךְ	ᵉעָשָׂה
νεν αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὸ φρέα	ᵐinter eos: qui ᵍdixerunt	ᵉיִשְׂרָאֵל ᵉאֹתוֹ ᵉמִלֵּא ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍבֶּן	ᵉמָלֵא
ρ in quẽ ꝓiecit ismael oẽs ẽo interfecit:	ᵍad ᵍhiſmael. ᵍNoli oooooo	ᵍנְתַנְיָה ᵉחֲלָלִים׃ ᵉוַיִּשְׁבְּ ᵉיִשְׁמָעֵאל	ᵍשָׁבָה
ἀφ' οὗς ἔρριψεν ἰσμαὴλ πάντας τοὺς ἀπεκτάνειν,	ᵇoccidere nos: ᶜquia ᵇha	ᵍאֵת ᵉכָּל ᵉשְׁאֵרִית ᵉהָעָם ᵉאֲשֶׁר	ᵉשָׁאַר
puteus magn⁹. hic eſt quẽ fecit rex a	bem⁹ ᶜtheſauros ᵍin agro	ᵉהִשְׁלִיךְ ׃ שָׁם ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍאֵת	
φρέαρ μέγα. τοῦτό ἐστιν ὃ ἐποίησεν βασιλεὺς ἀ	ᵍfrumenti ᵇ& ordei ᵍ& olei	ᵍכָּל ᵉפִּגְרֵי ᵉהָאֲנָשִׁים ᵉאֲשֶׁר ᵉהִכָּה	ᵍנכה
sa a facie baasa regis ifrael. ἀφ'	ᵇ& mellis ᵍEt ceſſauit ooo	ᵉבְּיַד ᵉגְּדַלְיָהוּ ᵉהוּא ᵉאֲשֶׁר ᵉעָשָׂה	
σὰ ἀπὸ προσώπου βαασᾶ βασιλέως ἰσραὴλ, του	ᵐet non ᵐinterfecit eos ᶜcũ	ᵍהַמֶּלֶךְ ᵉאָסָא ᵉמִפְּנֵי ᵐבַּעְשָׁא ᵉמֶלֶךְ	ᵉעָשָׂה
ſas repleuit ismael filius nathanie vulneratio	ᶠfratrib⁹ ſuis. ᵍLacus aũt	ᵉיִשְׂרָאֵל ᵉאֹתוֹ ᵉמִלֵּא ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍבֶּן	ᵉמָלֵא
το ἔπλησεν ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου τραυματιῶν·	ᶜin quem ᵐproiecerat ᵐhiſ	ᵍנְתַנְיָה ᵉחֲלָלִים׃ ᵉוַיִּשְׁבְּ ᵉיִשְׁמָעֵאל	ᵍשָׁבָה
⁊ reduxit ismael oẽm ppl'm q̃ re	mael oooooooooooooooo	ᵍאֵת ᵉכָּל ᵉשְׁאֵרִית ᵉהָעָם ᵉאֲשֶׁר	ᵉשָׁאַר
καὶ ἀπέστρεψεν ἰσμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν κατα	ᶠomnia ᵍcadauera ᵍvirorũ	ᵉהִשִּׁיב ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍבֶּן־נְתַנְיָה ᵉוַיֵּלְכוּ	ᵉשוב
leictũ eſt in maſphate ⁊ filios re	ᵇquos ᶜpercuſſit oooooooo	ᵉוַיַּעַבְרוּ ᵉאֶל־בְּנֵי ᵉעַמּוֹן׃ ᵉוַיִּשְׁמַע	ᵉעָבַר ᵉשָׁמַע
λειμμένα ἐν μασιφὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βα	ᵇpropter ᶜgodoliam: ᶠipſe	ᵉיוֹחָנָן ᵉבֶּן־קָרֵחַ ᵉוְכָל־שָׂרֵי ᵉהַחֵילִים ᵉאֲשֶׁר	ᵉשׁוּר ᵉקָרֵחַ
gis ἃς παρακατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ γο	ᵍeſt ᵍquem ᵍfecit oooooooo	ᵍאִתּוֹ ᵉאֵת ᵉכָּל ᵉהָרָעָה ᵉאֲשֶׁר ᵉעָשָׂה	ᵉרוּעַ
dolie filio achicam: ⁊ abiit vt tranſiret ad fi	ᶜrex ᵇaſa ᶜpropter ᵐbaaſa	ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵉבֶּן־נְתַנְיָה ׃ ᵉוַיִּשְׂאוּ	ᵉלָקַח
δολίαν υἱῶν ἀχικαμ, καὶ ὤχετο ἐις τὸν πέραν υἱ	ᵈregem oooooooooooooo	ᵉאֶת־כָּל־ᵉאַנְשֵׁי ᵉהַמִּלְחָמָה ᵉוַיֵּלְכוּ	ᵉלָחַם
lios ămon. ⁊ audiuit ioanã filꝰ carie ⁊ om	ᵍifrael. ᶠIpſum ᵍrepleuit	ᵉלְהִלָּחֵם ᵉעִם ᵉיִשְׁמָעֵאל ᵍבֶּן־נְתַנְיָה	ᵉמָלַח
ẽs ἀμμῶν· καὶ ἤκουσεν ἰωάναν υἱὸς καρὴ καὶ πάν	ᶜhiſmael ᵇfilius ooooooooo	ᵉוַיִּמְצְאוּ ᵉאֹתוֹ ᵉעַל־ᵉמַיִם ᵉרַבִּים ᵉאֲשֶׁר	ᵉמָצָא ᵉרַב ᵉהָיָה
νες δυνάμεως ὁι μετ' αὐτοῦ, πάν	ᶜnathanie ᵍocciſis. ᶠEt ca	ᵉבְּגִבְעוֹן׃ ᵉוַיְהִי	
C nia mala q̃ fecit ismael filius nathanie	ᵖptiuas duxit ᶜhiſmael oo	ᵉכִּרְאוֹת ᵉכָּל־ᵉהָעָם ᵉאֲשֶׁר ᵉאִתּוֹ ᵉאֶת־ᵉיִשְׁמָעֵאל	
τα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου	ᵉomnes ᵇreliquias ᶜpopuli	ᵉאֵת ᵉיוֹחָנָן ᵉבֶּן־ᵉקָרֵחַ ᵉוְאֵת ᵉכָּל־ᵉשָׂרֵי	
⁊ adduxit oẽm exercitũ eoꝰ ⁊	ᵉqui erant ooooooooooooo	ᵉהַחֵילִים ᵉאֲשֶׁר ᵉאִתּוֹ ᵉוַיִּשְׁמָּחוּ׃ ᵉוַיָּסֹבּוּ	ᵉשָׂמַח ᵉסָבַב
καὶ ἤγαγεν ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καὶ ὧν	ᵉin maſphat ᵍfilias ᵇregis	ᵉכָּל־ᵉהָעָם ᵉאֲשֶׁר ᵉשָׁבָה ᵉיִשְׁמָעֵאל	
ꝓfecti ſũt vt debellarẽt eũ: ⁊ ſuenerũt eũ ad aq̃s	ᵍet ooooooooooooooooo	ᵉמִן־ᵉהַמִּצְפָּה ׃ ᵉוַיָּשֻׁבוּ ᵉוַיֵּלְכוּ ᵉאֶל	ᵉשוב
χοντο πολεμῆσαι αὐτόν, καὶ ἦλθον αὐτὸν ἐπὶ ὕδα	ᵍvniuerſum ᵍpopulũ ᵐqui	q iiij	
multam in gabaon. ⁊ factũ eſt q̃ videſt	remãſerant ᵐin maſphat:		
τος πολλοῦ ἐν γαβαών· καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδεν	ᵒquos ᵖcõmẽdauerat ᵍna		
eio ppl'm q̃ cum ismael ioanam filiũ ca	buzardan ᵍprinceps ᵐmili		
πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ ἰσμαὴλ καὶ ἰωάναν υἱὸν κα	tie ᵐgodolie ᵍfilio ᵍaicham.		
rie ⁊ vniuerſus populus exercitus q̃	ᵍEt cepit eos oooooooooo		
ρὶ καὶ πάντας τοὺς ἐγιμείους τῆς δυνάμεως τῆς	ᵐhiſmael ᵇfilius ᶜnathanie:		
cum eo: letati ſunt ⁊ reuerſi ſunt ad	ᵒ& abiit ᶠvt tranſiret oooo		
μετ' αὐτοῦ, ἐχάρησαν καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς	ᶠad ᵍfilios ᵇammon. ᶠAudi		
	uit autem ᵏiohãnan ᶠfilius		
	ᵐcarec ᵐ& omnes ᵒprinci		
	pes ᵖ bellatorũ ᵍqui erant		
	ᶠcum eo ᶠomne ᵉ malum		
	ᵍquod ᶠfecerat oooooooooo		
	ᶠhiſmael ᵍfilius ᵇnathanie:		
	ᶜ& aſſumptis oooooooooo		
	ᶠvniuerſis ᶠviris ᵍ profecti		
	ſunt ᵇvt bellarent ᶠaduerſũ		
	ᵏhiſmaelem ᶠfiliũ ᵐnatha		
	nie: ᵉ& inuenerunt ᵒeum		
	ᶠad ᵍaquas ᶠmultas ᵉque		
	ſunt ᶠin gabaon. oooooooo		
	ᵏCunq; vidiſſet ᶠois ᶠpopu		
	lus ᵍqui erat ᵇcũ ᶜ hiſmael		
	ᶜiohãnan ᶠfilium ᵍ caree ᵇ&		
	ᶠvniuerſos ᵏprincipes ooo		
	ᶠbellatorũ ᵐq erant ᵉcũ eo		
	ᵍletati ſunt. ᵍ Et reuerſus		
	eſt ᵍomnis ᶠ populus ᵉ quẽ		
	ᶜeperat ᵐhiſmael oooooo		
	ᵏin ᶠmaſphat: ᶠreuerſuſq;		
	ᵉabiit ᵇ ad oooooooooooo		

יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
נְתַלַּט בְּשִׁמְנָה אֲנָשִׁים מִפְּנֵי יוֹחָנָן ׀ פלט
וַיֵּלֶךְ אֶל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן בבה
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
אֵת כָּל שְׁאֵרִית הָעָם אֲשֶׁר הֵשִׁיב שוב
מֵאֵת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה מִן
הַמִּצְפָּה אַחַר הִכֵּה אֶת גְּדַלְיָה בֶּן גבה
אֲחִיקָם גִּבֹּרִים אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לתם
וּנְשִׁים וְטַף וְסָרִיסִים אֲשֶׁר הֵשִׁיב נשה
מִגִּבְעוֹן׃ וַיֵּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ גֵּרוּת כִּמְהָם
אֲשֶׁר אֵצֶל בֵּית לָחֶם לָלֶכֶת לָבוֹא ילך
מִצְרָיִם׃ מִפְּנֵי הַכַּשְׂדִּים כִּי יָרְאוּ
מִפְּנֵיהֶם כִּי הִכָּה יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
אֵת גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֲשֶׁר הִפְקִיד פקד
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ׃

Cap. xlij.

וַיִּגְּשׁוּ כָּל שָׂרֵי הַחֲיָלִים וְיוֹחָנָן נגש שור
בֶּן קָרֵחַ וְיֶזַנְיָהוּ בֶן הוֹשַׁעְיָה וְכָל נבל אמר
הָעָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל נבא נפל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תִּפָּל נָא תְחִנָּתֵנוּ חנן פנה
לְפָנֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה פלל
אֱלֹהֶיךָ בְּעַד כָּל הַשְּׁאֵרִית הַזֹּאת
כִּי נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵרַבָּה כַּאֲשֶׁר שאר רבה
עֵינֶיךָ רֹאוֹת אוֹתָנוּ׃ וְיַגֶּד לָנוּ יְהוָה נגד הלך
אֱלֹהֶיךָ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֵלֵךְ בָּהּ
וְאֵת הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר עשה
אֲלֵיהֶם יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא שָׁמַעְתִּי
הִנְנִי מִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
כִּדְבָרֵיכֶם וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם אַגִּיד לָכֶם לֹא נגד
אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר׃ וְהֵמָּה אָמְרוּ אֶל אמר
יִרְמְיָהוּ יְהִי יְהוָה בָּנוּ לְעֵד אֱמֶת היה עוד
וְנֶאֱמָן אִם לֹא כְּכָל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יִשְׁלַחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלֵינוּ כֵּן שלח
נַעֲשֶׂה׃ אִם טוֹב וְאִם רָע בְּקוֹל יְהוָה עשה רוע
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ שֹׁלְחִים אֵלֶיךָ
אֲלֵיהוּ נִשְׁמָע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב לָנוּ שמע טוב

'iohānan' filiū 'caree. 'Hīſ mael aūt' filius' nathanie 'fugit' cum octo 'viris' a facie' iohannan: ooooooo 'o & abiit' ad' filios' ammō. 'Tulit ergo' iohānan' filiꝰ 'caree' & omēs' principes 'bellatorū' qui erāt' cū eo 'vniuerſas' reliquias' vulgi' quas' reduxerant oooo 'ab' hiſmael' filio' natha nie' de ooooooooooooooooo 'maſphat: 'poſtq̄' percuſ ſit' godoliam' filium oooo 'aicham' fortes' viros ad 'prelium: oooooooooooo 'b & mulieres' & pueros' & eunuchos' cſs' reduxerat 'de gabaon: 'b & abierūt' & ſederunt' peregrinātes in 'chamaam' que eſt' iuxta 'bethleem' vt pergerēt & 'introirēt' egyptū' a facie 'chaldeorū. 'Timebāt' eī 'eos: 'quia' percuſſerat' hiſ mael' filius' nathanie ooo 'godoliam' filium' aichan 'quem' prepoſuerat oooo 'rex' babylonis' in terra iuda. 42.

'Et acceſſerūt' omes 'principes' bellatorꝫ '& iohānan' filiꝰ' caree' & iechonias' filiꝰ' ozie: ' & re liquū' vulgus' a paruo' vſ qꝫ ad' magnū: 'dixerūtq̄ 'ad' hieremiā' pphetam. 'Cadat' oratio noſtra ooo 'in conſpectu tuo: '& ora 'pro nobis' ad' dominū 'deum tuum' pro' vniuer ſis' reliquis' iſtis: ooooooo 'quia' derelicti ſum' paū ci' de pluribus: 'ſicut ooo 'oculi tui' nos' intuentur '& annunciet' nobis' dñs 'deus tuus' viam' per quā 'pergamus: oooooooooooo 'b & 'verbum' quod' facia mus. 'Dixit autem ooooooo 'adeos' hieremias' pphe ta. 'Audiui. oooooooooo 'Ecce ego' oro' ad' domi num' deum veſtrum oooo 'ſecundum verba veſtra 'omne' verbum oooooooo 'quodcūq̄' rñderit mihi 'indicabo' vobis: 'nec oo 'celabo' vos' quicq̄. 'b Et illi' dixerunt' ad oooooooo 'hieremiam. 'Sit' dñs' in ter nos' teſtis' veritatis oo '& fidei: 'ſi' non' iuxta om ne' verbum in' quo ooooo 'miſerit te' dñs' deus tuus 'ad nos: 'ſic oooooooooooo 'faciemus' ſiue' bonū eſt 'ſiue' malum. 'Voci' dñi 'dei noſtri' ad quem' mit timus' te oooooooooooo 'obediemus: 'vt' bene ſit 'nobis: oooooooooooooo

ioanā. at iſmael ſaluat' ē cū octo hominibus: ἰωάνα. ὁ δὲ ἰσμαὴλ ἔσωσε σὺν ἐκτῷ ἀνθρώπους, τ abūt ad filios ammō. τ tulit eos καὶ ὤχετο πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών. καὶ ἔλαβεν ἰω nam τ oēs duces exercitus q̄ cum ναν καὶ πᾶσαν τὴν ἐγκράτειαν τῆς δυνάμεως οἱ μετ' eo vniuerſos reliquos ppli q̄s redu αὐτοῦ πάντας τοὺς καταλείπους τοῦ λαοῦ οὓς ἀπή xit ab iſmael filio nathanie de maſpha poſt ρτισεν ἀπὸ ἰσμαὴλ υἱοῦ ναθανίου ἀπὸ μασηφὰ με ᾧ peuſſit ipe godoliam filiū achicā: potem τὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, δυνα teq̄ viros in bello: τ mulieres eo: τ τοὺς ἄνδρας ἐν πολέμῳ, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ reliqua: τ eunuchos q̄s reduxerat de καταλειπα, καὶ τοὺς εὐνούχους οὓς ἀπέστρεψεν ἀπὸ gabaon. τ abierūt τ ſederūt intra baroth'cha γαβαών. καὶ ὤχοντο καὶ ἐκάθισαν ἐν χωρὼθ χα maam q̄ iuxta bethleem vt trent ad intrādū in μααμ τὴν πρὸς βηθλεέμ τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν εἰς egyptū a facie chaldeoꝝ. q̄ timue αἴγυπτον ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων· ὅτι ἐφο runt a facie: q̄ percuſſit iſmael βήσαν ἀπὸ προσώπου, ὅτι ἐπάταξεν ἰσμαὴλ godoliā quē poſuit rex babylonis ὀν γοδολίαν ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος in tra. ἐν τῇ γῇ. Ca. 42.

Et acceſſerūt omnes duces exer A citus τ ioanā filiꝰ caric: τ ieꝫonias filiꝰ oſci Καὶ προσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά μεως καὶ ἰωάνας υἱὸς καρέ, καὶ ἰεζονίας υἱὸς ὡσαίου τ oia ppls a paruo τ vſq; ad magnū τ dixerūt καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ εἶπαν ad hieremiā ppheta: cadat ſā mia nſa πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην, πεσέτω δὴ ἡ δέησις ἡμῶν ante faciem tuā τ ora ad dñm deū κατὰ πρόσωπόν σου καὶ πρόσευξαι πρὸς κύριον τὸν θεόν tuū p̄ro reliquiis iſtis: q̄ relicti ſu σου περὶ τῶν καταλειφθέντων τούτων, ὅτι κατελείφθη mꝰ pauci de multis ſicut oculi tui in μεν ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν καθότι οἱ ὀφθαλμοί σου βλέ tuenť. τ annūciet nobis dñs deꝰ tuus πουσιν· καὶ ἀπαγγειλάτω ἡμῖν κύριος ὁ θεός σου τὴν viam in q̄ ambulabimꝰ in ea τ ꝟbū q̄ facie ὁδὸν ἐν ᾗ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ καὶ λόγον ὃν ποιή mus. τ dixit eis hieremias ppheta audi σομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἱερεμίας ὁ προφήτης ἤκου σα ecce orabo ad dñm deū nſm ἰδοὺ προσεύξομαι πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ſcm verba vſa. τ erit verbū q̄ cū κατὰ τοὺς λόγους ὑμῶν· καὶ ἔσται ὁ λόγος ὃν ἐὰν debit dñs ānūciabo vobis: nō abſcōdā κρυβήσεται κύριος ἀπαγγελῶ ὑμῖν, οὐ μὴ κρύψω a vobis verbū: τ illi dixerūt hieremie. ſit ἀφ' ὑμῶν ῥῆμα. καὶ αὐτοὶ εἶπαν τῷ ἱερεμίᾳ· ἔστω dñs in nobis in teſtem iuſtum τ fidele: ſi κύριος ἐν ἡμῖν εἰς μάρτυρα δίκαιον καὶ πιστόν, εἰ nō ſcm oē verbū q̄ miſerit te dꝰ μὴ κατὰ πάντα τὸν λόγον ὃν ἀποστείλῃ σε κύ nſm deꝰ tuꝰ ad nos: ſic faciemus. ριος ὁ θεός σου πρὸς ἡμᾶς, οὕτως ποιήσωμεν· ſiue bonū ſiue malum: voce dñi καὶ ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν κακόν, τῆς φωνῆς κυρίου dei nſi cui nos mittimus te ad τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὗ ἡμεῖς ἀποστέλλομέν σε πρὸς eum audiemus vt melius nobis ſit: αὐτὸν ἀκουσόμεθα ἵνα βέλτιον ἡμῖν ᾖ,

qz audiemus vocẽ dñi dei
ὅτι ἀκουσόμεθα τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ
nri. ⁊ factũ ẽ post decẽ dies: factũ ẽ ver=
ἡμῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ δέκα ἡμέρας, ἐγένετο λό=
bũ dñi ad hieremiã. ⁊ vocauit ioanam
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν. καὶ ἐκάλεσεν τὸν Ἰωάνας
filiũ carie ⁊ ducẽ exercitus ⁊
υἱὸν καρὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
oẽm ppłm a parvo vsq; ad magnũ: ⁊ a=
πάντα τὸν λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἐ
it illis: sic dixit dñs deꝰ israel:
πεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
ꝙ missistis me ad eum: vt caderet deprecatio
οὗ ἀπεστάλκατέ με πρὸς αὐτόν, εἰς πεσὸν δέησις
vra in cõspectu eius. si sedendo sederitis
ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ἐὰν καθίσαντες καθίσητε
in tra ista ⁊ edificabo vos ⁊ non
ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ οἰκοδομήσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ
destruam: ⁊ plantabo vos ⁊ nõ euellam:
καθελῶ, καὶ φυτεύσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω.
ꝙ placatus sum sup malis: ꝙ dixi fa=
ὅτι ἀκατέσαυμαι ἐπὶ τοῖς κακοῖς, οἷς ἐποίη σα
cere vobis. nc timueritis a facie
σαι ὑμῖν. μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου τοῦ
regis babylonis. quẽ vos formidatis a
βασιλέως βαβυλῶνος · οὗ ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius non timueritis ait dñs:
προσώπου αὐτοῦ οὗ μὴ φοβηθῆτε φησὶν κύριος,
C ꝙ vobiscũ ego sũ vt liberem vos ⁊
ὅτι μετ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς καὶ
saluos faciã vos de manu eius. ⁊ dabo vobis
σώζειν ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ δώσω ὑμῖν
miam ⁊ miserebor vri. ⁊ reducam vos in
ἔλεος καὶ ἐλεήσω ὑμᾶς καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς
trã vram. ⁊ si dicitis vos non sedebi=
τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ ἐὰν λέγητε ὑμεῖς οὐ μὴ καθίσω
mꝰ in tra ista ut non audiamꝰ vo
μεν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρὸς τὸ μὴ ἀκούσαι τῆς φω
cẽ dñi dei vri: dicẽtes: minime.
νῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, λέγοντες, μηδαμῶς.
ꝙ in terrã egypti ingrediemur ⁊ non
ὅτι εἰς γῆν Αἰγύπτου εἰσελευσόμεθα καὶ οὐ μὴ
videbimꝰ bellum: ⁊ vocẽ tube nõ
ἴδωμεν πόλεμον, καὶ φωνὴν σάλπιγγος οὐ μὴ
audiemus. ⁊ in panibꝰ non esuriemus: ⁊
ἀκούσωμεν · καὶ ἐν ἄρτοις οὐ μὴ πεινάσωμεν, καὶ
illic habitabimꝰ. ꝓpter hoc audite vbũ dñi.
ἐκεῖ οἰκήσωμεν. διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου.
reliqui iuda sic dixit dñs exer=
κατάλοιποι Ἰούδα οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνά
cituũ deus israel: si vos vxeritis faci=
μεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐὰν ὑμεῖς δῶτε τὸ πρόσω=
em vrã in egyptum ⁊ ingressi fueritis illuc vt habi=
πον ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον καὶ εἰσέλθητε ἐκεῖ κατοι=
tetis ibi ⁊ erit gladius quã vos formidatis a
κῆσαι καὶ ἔσται ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius: iueniet vos in egypto. ⁊
προσώπου αὐτῆς, εὑρήσει ὑμᾶς ἐν Αἰγύπτῳ · καὶ
fames cui vos curã habetis a facie e=
ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λέγετε ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐ=
ius: apphendet vos in egypto: ⁊ ibi mo=
τοῦ, καταλήψεται ὑμᾶς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐκεῖ ἀπο=
riemini. ⁊ erunt oẽs viri ꝙ posuerũt
θανεῖσθε. καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνδρες οἱ θέντες
faciem suam vt ingrediãt in trã egypti
τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν Αἰγύπτου
vt habitẽt ibi deficient in gladio ⁊ in fame
κατοικεῖν ἐκεῖ ἐκλείψουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
⁊ pestẽ: ⁊ nõ erit illoꝝ vllus saluatus
καὶ λοιμῷ, καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν οὐδεὶς σωζόμενος
a malis ꝙ ego
ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ

ꝰcumꝰaudierimusꝰvocem
ᶜdñi nriᵖdei nostri.ᵗGum aũt
ᶠcõpletiᶜessentᵈdecẽᵇdies:
ᶠfactũ estᵇverbũ ᶦdomini
ᵐadⁿ hieremiã.ᵒ Vocauit
ꝙᵍiohannanᶠfilium ooooo
ᵖcareeᵗ & ᵘcẽsˢ principes
ᶠbellatorumᵗqui erant oo
ᵒcũ eoᵇ & vniuersumᶜpo=
pulumᵖa minimoᶜvsq; ad
ᶠmagnũᵍ & dixitᵇ ad eos.
ᶦHecᵃdicitᵈdñsᵐdeus ooo
ⁿisraelᶠad quemᵖ missistis
ᵍme oooooooooooooooooo
ᵖvt ꝓsternerẽᵗpreces vras
ᵘin cõspectu eiᵍ.ᵗ Si ᶠquie
scentesᵗmãseritisᵃin terra
ᵇhac: ᶜedificaboᵇvos ᶦooo
ᶜ& nonᶠdestruam: ᵍplan=
taboᵗ& non oooooooooo
ᵉeuellam.ᶦIam enimᵐpla
catus sumⁿsupᵒmaloᵖqđ
ᵍfeciᶠvobis.ᵉ Noliteᵗtime
reᵃa facieᵉregis ooooooo
ᶠbabylonisᵗquẽᵉvos pau
diᵖformidatís.ᵒNolite oo
ᶜmetuereᶠeumᵍdicitᵇdñs:
ᶠquiaᵇvobiscum sum ooo
ᵗegoᵐvt saluosⁿvosᵐfaciã
ᵒ& eruam oooooooooooo
ᵍde manu eiᵖ:ᶠ& daboᵉvo
bisᵗmisericordiasᵃ& mise
reborᶠvestri:ᵗ& habitare
ᵗvosᶠfaciãᵃinᵇterra vestra.
ᶜSi aũt ᵒdixeritisᶜvos ᶠnõ
ᵃhabitabimusᵇin terra oo
ᵗista :ᵗnecᶜaudiemusᵐvo=
cemⁿdomini ooooooooo
ᵒdei nostri ᵖdicentes:ᵍne=
quaq̃:ᶠsed adᵉterram ooo
ᵗegypti ᵘpergemus ᶠvbi
ᶠnon ᵗvidebimus oooooooo
ᵘbellumᵇ& clangoremᶜtu
beᵉnonᶜaudiemus ooooo
ᶠ& famemᵍ nonᵇ sustinebi
mus:ᶠ& ibi ᵗhabitabimᵍ.
ᵐpropter hocᶦ nuncⁿ au
diteᵉverbũᵖ dñiᵍ reliquie
ᶠiuda.ᵃ Hecᵗ dicitᵈdñsᶜexᵇ
ercituumᶠ deus ooooooo
ᶦisrael.ᵃ Siᵉposueritis oo
ooooooooooooooooooooo
ᶠfaciẽ vestrãᵗ vt ingrediami
niᵖegyptũ:ᵇ& intraueritis
ᶠvtᵗibiᶦ habitetis:ᵐgladiꝰ
ⁿquemᵒ vos oooooooooo
ᵖformidatis:ᶠibiᵉcompre
hendetᶜvos oooooooooo
ᵘin terraᵉegypti:ᶠ& fames
ᶜpro quaᵉeritis oooooooo
ᵇsolliciti ᶜadherebitᶠvobis
in oooooooooooooooooo
ᵉegyptoᵇ& ibi ᶠmoriemiꝰ
ni. Omnesq; oooooooo
ᵐviriⁿ quiᵒ posuerunt ᵖfa
ciem suãᵍ vt ingrediatur
ᶠegyptumᵉvt habitẽtᵗibi:
ᵃmoriẽturᶜgladio & oooo
ᶠfameᵗ& pestᵉ:ᵃnullusᶜde
eisᵇremanebit: oooooooo
ᶜnec effugietᵉa facieᵗmali
ᵇquodᶠ ego oooooooooo

ᵖכִּי נִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיְהִי
ᵒיוֹם מְקֵץ עֲשֶׂרֶת יָמִים וַיְהִי דְּבַר יְהוָה
ᵖבָּא ᵐאֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּקְרָא אֶל יוֹחָנָן בֶּן
ᶜשׁוּר קָרֵחַ וְאֶל כָּל שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר
ᶠגָּדוֹל אִתּוֹ וְלִכָל הָעָם לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל׃
ᵐוַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
ᵐיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֹתִי אֲלָיו
ᵖלְהַפִּיל תְּחִנַּתְכֶם לִפְנָיו אִם שׁוֹב
ᵖתֵּשְׁבוּ בָּאָרֶץ הַזֹּאת וּבָנִיתִי אֶתְכֶם
ᵖוְלֹא אֶהֱרֹס וְנָטַעְתִּי אֶתְכֶם וְלֹא
ᵖאֶתוֹשׁ כִּי נִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר
ᵖעָשִׂיתִי לָכֶם׃ אַל תִּירְאוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ
ᵖבָּבֶל אֲשֶׁר אַתֶּם יְרֵאִים מִפָּנָיו אֶל
תִּירְאוּ מִמֶּנּוּ נְאֻם יְהוָה כִּי אִתְּכֶם
ᵐאֲנִי לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וּלְהַצִּיל אֶתְכֶם
ᵖמִיָּדוֹ׃ וְאֶתֵּן לָכֶם רַחֲמִים וְרִחַם
ᵖאֶתְכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם׃
ᵖוְאִם אָמְרִים אַתֶּם לֹא נֵשֵׁב בָּאָרֶץ
הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ לֵאמֹר לֹא כִּי אֶרֶץ
מִצְרַיִם נָבוֹא אֲשֶׁר לֹא נִרְאֶה
מִלְחָמָה וְקוֹל שׁוֹפָר לֹא נִשְׁמָע
וְלַלֶּחֶם לֹא נִרְעָב וְשָׁם נֵשֵׁב׃ וְעַתָּה
לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה שְׁאֵרִית
יְהוּדָה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אִם אַתֶּם שׂוֹם תְּשִׂמוּן
פְּנֵיכֶם לָבֹא מִצְרַיִם וּבָאתֶם לָגוּר
שָׁמּוֹ וְהָיְתָה אֲשֶׁר אַתֶּם
יְרֵאִים מִמֶּנָּה שָׁם תַּשִּׂיג אֶתְכֶם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָרָעָב אֲשֶׁר אַתֶּם
דֵּאֲגִים מִמֶּנּוּ שָׁם יִדְבַּק אַחֲרֵיכֶם
מִצְרַיִם וְשָׁם תָּמוּתוּ׃ וְהָיוּ כָּל
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶת פְּנֵיהֶם
לָבוֹא מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְיָמוּתוּ בַּחֶרֶב
בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שָׂרִיד
וּפָלִיט מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי

Pxtriua.heb.Tex.heb.biere.xliij. Trāsla.B.Vie. Trāsl.Gre.lxx.cū iter.latina.

מַבִּיא עֲלֵיהֶם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִתַּךְ
אַפִּי וְחֲמָתִי עַל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם כֵּן
תִּתַּךְ חֲמָתִי עֲלֵיכֶם בְּבֹאֲכֶם מִצְרָיִם
וְהְיִיתֶם לְאָלָה וְלִשַׁמָּה וְלִקְלָלָה
וְלֹחֶרְפָּה וְלֹא תִרְאוּ עוֹד אֶת הַמָּקוֹם
הַזֶּה׃ דְּבַר יְהוָה עֲלֵיכֶם שְׁאֵרִית
יְהוּדָה אֲל תָּבֹאוּ מִצְרַיִם יְדֹעַ תֵּדְעוּ
כִּי הַעִידֹתִי בָּכֶם הַיּוֹם׃ כִּי הִתְעִיתֶם
בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל
בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְכֹל אֲשֶׁר
יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֵּן הַגֶּד לָנוּ
וְנַעֲשֶׂה׃ וָאַגֵּד לָכֶם הַיּוֹם וְלֹא
שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְכֹל
אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה יָדֹעַ
תֵּדְעוּ כִּי בַחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר תָּמוּתוּ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר חֲפַצְתֶּם לָבוֹא לָגוּר
שָׁם׃ Cap.xliij. וַיְהִי כְּכַלּוֹת
יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם אֶת כָּל
דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲלֵיהֶם אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן
הוֹשַׁעְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל הָאֲנָשִׁים
הַזֵּדִים אֹמְרִים אֶל יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר
אַתָּה מְדַבֵּר לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לֵאמֹר לֹא תָבֹאוּ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם׃
כִּי בָרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה מַסִּית אֹתְךָ בָּנוּ
לְמַעַן תֵּת אֹתָנוּ בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
לַהֲמִית אֹתָנוּ וּלְהַגְלוֹת אֹתָנוּ בָּבֶלָה׃
וְלֹא שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי
הַחֲיָלִים וְכָל הָעָם בְּקוֹל יְהוָה
לָשֶׁבֶת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֵת כָּל
שְׁאֵרִית יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁבוּ מִכָּל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ שָׁם לָגוּר בְּאֶרֶץ

afferam super eos: quia hec dicit dominus exercituum deus israel. Sicut conflatus est furor meus & indignatio mea super habitatores hierusalē: sic cōflabitur indignatio mea super vos cū ingressi fueritis egyptū: & eritis in iusiurandū & in stupore & in maledictū & in opprobriū: & nequaq̄ vltra videbitis locū istū. Verbū dñi super vos reliquie iuda. Nolite intrare egyptū. Scientes scietis qa obtestatus sum vobis hodie: qa decepistis animas vras. Vos enim misistis me ad dominum deum vestrum: dicentes. Ora pro nobis ad dñm deū nr̄m: & iuxta oīa q̄cunq̄ dixerit tibi dñs deus noster: sic annuncia nobis & faciemus. Et annunciaui vobis hodie: & nō audistis vocem dñi dei vestri super vniuersis pro quibus misit me ad vos. nunc ergo scientes scietis: quia gladio & fame & peste moriemini in loco ad quem voluistis intrare vt habitaretis ibi. 43.

Factum est aūt cū cōplesset hieremias loquēs ad populū vniuersos sermones dñi dei eorū: pro qbus miserat eū dominus deus eorū ad illos omnia verba hec dixit azarias filius osie & iohannan filius caree & omnes viri superbi: dicentes ad hieremiam. Mendacium tu loqueris. Non misit te dñs deus noster dicēs: ne ingrediamini egyptū vt habitetis illic: sed baruch filius nerie incitat te aduersum nos vt tradat nos in manus chaldeorum: & interficiat nos & traduci faciat in babylonem. Et nō audiuit iohannā filius caree & oēs principes bellatorū: & vniuersus populus vocem dñi: vt manerēt in terra iuda sed tollēs iohānan filius caree & vniuersi principes bellatorū vniuersos reliquiarum iuda qui reuersi fuerant de cunctis gentib ad q̄s fuerāt ate dispsi: vt hitarēt in tra

induco sup eos. qz sic dixit dñs exercituū ἐπάγω ἐπ' αὐτούς. ὅτι οὕτως εἶπεν κς̄ τῶν δυνάμεων deꝰ israel: sicut stillauit furor meus sup̄ ὁ θεὸς ἰσραήλ, καθὼς ἔσταξεν ὁ θυμός μου ἐπὶ τοὺς habitantes hierusalem: sic stillabit furor meus κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ, οὕτως σταλήσεται ὁ θυμός μου sup vos: intrātibus vobis in egyptum. & erit ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς αἴγυπτον. καὶ ἔσται tis in desolationē & subiecti: & in maledictionē & ὑμῖν εἰς ἄβατον καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς opprobriū: & non videbitis vltra locum istum: ὀνειδισμόν, καὶ οὐ μὴ ἴδητε ἔτι οὐκέτι τὸν τόπον τοῦτον, qz locutus ē dñs sup vos reliquos iuda ne ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς τοὺς καταλοίπους ἰούδα μὴ ingrediamini i egyptū. & nūc scientes scietis εἰσίέναι εἰς αἴγυπτον. καὶ νῦν γινώσκοντες γνώσεσθε qz contestatus sum vobis hodie: qz male fecistis ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον, ὅτι ἐπλανήσατε in aibus vrīs mittentes me ad dñm ἐν ψυχαῖς ὑμῶν ἀπεστείλατέ με πρὸς κύριον deū nr̄m: dicentes: ora pro nobis ad τὸν θεὸν ὑμῶν, λέγοντες, προσεύξαι περὶ ἡμῶν πρὸς dñm: & scām omnia q̄ loq̄tur tibi dñs κύριον, καὶ κατὰ πάντα ἃ ἂν λαλήσῃ σοι κύριος deꝰ nr̄: sic annuncia nobis & faciem⁹. ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν καὶ ποιήσομεν. & annunciaui vobis: & nō audistis καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐισηκούσατε τῆς vocē dñi dei vr̄i scām oia q̄ mi- φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπέ- sit ad vos: & nūc in gladio & in fa στειλεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι- me & in peste deficietis in loco q̄ vos μῷ καὶ ἐν λοιμῷ ἐκλείψετε ἐν τῷ τόπῳ ὑμεῖς vultis intrare vt hitetis ibi. βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ. Ca.43

Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο ἱερεμίας λαλῶν πρὸς A
ppūm oia verba dñi dei eo- τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου τοῦ θεοῦ αὐ-
rū q̄ misit dñs deꝰ eos ad illos: τῶν οὓς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς,
& dixit azarias filius osee: & ioānā filius ca καὶ εἶπεν ἀζαρίας υἱὸς ὡσαίου, καὶ ἰωάνας υἱὸς κα-
rie: & oēs viri superbi dicen- ρεέ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὑπερήφανοι ἐλεγόν-
tes hieremie mēdacia tu loq̄ris nō misit τες τῷ ἱερεμίᾳ ψευδῆ σὺ λαλεῖς οὐκ ἀπέσταλκέν
te dñs deꝰ nr̄ ad nos dicere nō ingredia σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς εἰπεῖν μὴ εἰσέλθε-
mini i egyptū vt hitetis illic: sed baruch filius nerie τε εἰς αἴγυπτον οἰκεῖν ἐκεῖ, ἀλλὰ βαρούχ υἱὸς νηρίου
incitat te & nos ut det nos in ma- συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς ἵνα δῷς ἡμᾶς εἰς χεῖ-
nus chaldeoꝝ vt interficiat nos & ρας τῶν χαλδαίων τοῦ ἀπολέσαι ἡμᾶς καὶ
trāsmigrē faciat nos in babyloneꝫ. & ioānā filius τοῦ ἀποικίσαι ἡμᾶς εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἰωάνας υἱὸς
carie & oēs duceo exercitus & καρεὲ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ
oia ppūs nō audierunt vocem dñi vt hi- πᾶς ὁ λαὸς οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου κατοι- B
tarent in tra iuda: & tulit ioānā & om κῆσαι ἐν γῇ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἰωάνας καὶ πάν-
neꝫ duceo exercitus omnes reli τες ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως ἅπαντας τοὺς κα-
quos iuda q̄ reuersi fuerant ex oībus τελειπομένους ἰούδα τοὺς ἐπιστραφέντας ἐκ πάντων τῶν
gētib q̄ dispsi sunt illic vt hitarēt in tra ἐθνῶν ἃ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.biere.kliiij. | Prītina.heb.

iuda: potētes viros ⁊ mulieres
Ἰούδα, τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας
⁊ paulos reliqs ⁊ filias re=
καὶ νήπια λοιπὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασι=
gis: ⁊ alios qs reliquerat nabuzardan
λέως, καὶ τὰς ψυχὰς ἃς κατέλιπεν ναβουζαρδὰν
princeps cocoꝝ cum godolia filio achicam: ⁊ hieremi
ὁ ἀρχιμάγειρος μετὰ γοδολίου υἱοῦ ἀχικάμ, καὶ ἱερεμί
am pphetam: ⁊ baruch filiū nerie. ⁊ in=
αν τὸν προφήτην, καὶ βαρούχ υἱὸν νηρίου. καὶ εἰ=
greſſi ſūt in egptū: q; nō audierūt vocē
σῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς
dñi ⁊ ingreſſi ſunt in taphnas. ⁊ factū eſt ver=
κυρίου καὶ εἰσῆλθον εἰς Ταφνας. καὶ ἐγένετο λό=
bū dñi ad hieremiā in taphnis dicens:
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐν Ταφναις λέγων, λάβε
me tibi lapides grādes ⁊ abſconde eos
μοι σεαυτῷ λίθους μεγάλους καὶ κατάκρυψον αὐ
os in veſtibulis in porta domus pharaō in taph
τοὺς ἐν πλινθείοις ἐν πύλῃ τῆς οἰκίας φαραὼ ἐν Ταφ
nis ante oculos virorꝝ iuda. ⁊ dices: sic
νας κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνδρῶν Ἰούδα. καὶ ἐρεῖς, οὕ
dicit dñs exercituū deus iſrael: ecce
τως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ
ego mitto ⁊ adducā nabuchodonoſor regem
ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ ἄξω ναβουχοδονόσορ βασιλέα
babylonis ſeruū meū ⁊ ponet thronū
βαβυλῶνος τὸν δοῦλόν μου καὶ θήσει τὸν θρόνον
ſuum ſuper lapides iſtos q̄s abſcondiſti.
αὐτοῦ ἐπάνω τῶν λίθων τούτων ὧν κατέκρυψας.
⁊ eleuabit arma ſua ſup eos: ⁊ intra=
καὶ ἀρεῖ τὰ ὅπλα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, καὶ εἰσελεύ
bit ⁊ percutiet trā egpti: q̄s in mor=
σεται καὶ πατάξει γῆν Αἰγύπτου, οὓς εἰς θάνα
tem: in mortem. ⁊ quos in trāſmigra=
τον, εἰς θάνατον. καὶ οὓς εἰς ἀποικι=
tionē: in trāſmigrationē. ⁊ q̄s in gladium:
σμόν, εἰς ἀποικισμόν. καὶ οὓς εἰς ῥομφαίαν,
in gladium: ⁊ accēdet ignē in domib⁹ deoꝝ eoꝝ
εἰς ῥομφαίαν, καὶ καύσει πῦρ ἐν οἰκίαις θεῶν αὐτῶν
⁊ cōburet eas: ⁊ trāſmigrare faciet eos ⁊ ſcrutabit
καὶ ἐμπυριεῖ αὐτάς, καὶ ἀποικιεῖ αὐτοὺς καὶ φθειριεῖ
trā egpti ſicut pedicul purgat paſtor veſtimētū ſu=
γῆν Αἰγύπτου ὡς φθειρίζει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐ=
um. ⁊ egredietur in pace ⁊ conteret
τοῦ· καὶ ἐξελεύσεται ἐν εἰρήνῃ καὶ συντρίψει τοὺς
ſtatuas heliopolis q̄ in egpto: ⁊ do
στύλους ἡλιουπόλεως τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοὺς δί
mos deoꝝ egpti cōburet in igne.
κους τῶν θεῶν Αἰγύπτου κατακαύσει ἐν πυρί. Ca. 44

A UErbum q̄ factū eſt ad hieremiā oīb⁹
Ὁ λόγος ὁ φρίσθης πρὸς ἱερεμίαν πᾶσι τοῖς
iudeis hitantibus in tra egypti ⁊
Ἰουδαίοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ τοῖς
ſedentibus in magdalo ⁊ in taphnis ⁊ in
κατοικοῦσιν ἐν μαγδάλῳ καὶ ἐν Ταφναις καὶ ἐν
méphis ⁊ in tra pathure dicēs:
μέμφις καὶ ἐν γῇ παθουρῆς λέγων, οὕτως εἶπεν
hec dicit dñs exercituū deus iſrael: vos vidiſtis
τάδε κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὑμεῖς ἑωράκατε
oia mala q̄ induxi ſup hieruſa=
πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱερουσα=
lem ⁊ ſup ciuitates iuda. ⁊ ecce ſunt deſo=
λὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις Ἰούδα. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔρη=
te hodie ab inhitantib⁹ a facie ma
μοι σήμερον ἀπὸ ἐνοικούντων ἀπὸ προσώπου πο
litie eoꝝ quā fecerunt vt ad iracūdiā puocarēt me
νηρίας αὐτῶν ἧς ἐποίησαν παροργίσαι με
cuntes vt adolerēt
παρελθόντες θυμιᾶν

B

C

D

A

---

iuda: potētes viros m & n mulieres
o & p paruulos q & r filias oo
s regis t & u omnem x animā
y quam reliquerat ooooo
a nabuzardan b princeps c mi
litie d cum e godolia f filio oo
g aicham h filii i ſaphan: k &
l hieremiam m prophetam
n & o baruch p filium q nerie:
r & ingreſſi ſunt in s terram
t egypti: u quia x non y obe=
dierunt z voci a domini. oo
b Et venerūt c vſq; ad d taph
nis. e Et fact⁹ eſt f mo⁹ dñi
b ad i hieremiā k in taphnis
l dicens. m Sume tibi oooo
c lapides f grandes n in ma=
nu tua q & abſcōdes eos r in
crypta s que eſt t ſub muro
u later icio x in porta y dom⁹
z pharaonis a in taphnis
b cernētibus c viris d iudeis:
e & dices f ad eos. g Hec h di=
cit i dñs k exercituum oooo
l deus m iſrael. n Ecce ego
o mittam p & aſſumam ooo
q nabuchodonoſor r regē
s babylonis t ſeruum meū:
u & ponam x thronum eius
y ſuper z lapides a iſtos oooo
b quos c abſcōdi: d & ſtatuet
e ſolium ſuum oooooooooo
f ſup eos. g Veniens h per
cutiet i terram m egypti oo
n quos o in morte p in mor=
te: q & quos r in captiuitate
s in captiuitate: t & quos
u in gladio x in gladio. y Et
ſuccedet z ignē a in delubris
b deorū c egypti: d & cōbu=
ret ea e & captiuos ducet
illos: f & amicietur g tra h egy
pti i ſicut k amicitur l paſtor
m pallio ſuo n & egredietur
o inde p in pace. q Et cōteret
r ſtatuas s domus oooooooo
t ſolis u que ſunt x in terra
y egypti: z & a delubra oooo
b deorum c egypti d combu=
ret e igni. 44.

UErbum b qd c factū eſt
d ad e hieremiam & oo
f ad g omnes h iudeos i qui ha
bitabant k in terra oooooo
l egypti m habitantes n in
magdalo o & in taphnis oo
p & in mēphis q & in terra
r phatures: s dicens. t Hec
u dicit v domin⁹ w exercituū
x deus y iſrael. oooooooooo
b Vos c vidiſtis d omne e ma
lum iſtud f quod oooooooo
b adduxi i ſuper k hieruſalē
l & ſuper m omnes n vrbes
o iuda: p & ecce q deſerte ſūt
r hodie s & nō eſt t in eis u ha
bitator x propter y malicia
z quā a feceīt: b vt mead ira
cūdiā puocarēt: c & d irent &
e ſacrificarent & f colerent

יְהוּדָה׃ אֶת הַגְּבָרִים וְאֶת הַנָּשִׁים
וְאֶת הַטָּף וְאֶת בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת
כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר הִנִּיחַ נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם
בֶּן שָׁפָן וְאֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
וְאֶת בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּהוּ׃ וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ
מִצְרַיִם כִּי לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
וַיָּבֹאוּ עַד תַּחְפַּנְחֵס׃ וַיְהִי דְּבַר יְהוָה
אֶל יִרְמְיָהוּ בְּתַחְפַּנְחֵס לֵאמֹר׃ קַח
בְּיָדֶךָ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וּטְמַנְתָּם בַּמֶּלֶט
בַּלְבֵנִים אֲשֶׁר פֶּתַח בֵּית פַּרְעֹה
בְּתַחְפַּנְחֵס לְעֵינֵי אֲנָשִׁים יְהוּדִים׃
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי
אֶת נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי
וְשַׂמְתִּי כִסְאוֹ מִמַּעַל לָאֲבָנִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר טָמַנְתִּי וְנָטָה אֶת שֻׁפְרוֹ
עֲלֵיהֶם׃ וּבָא וְהִכָּה אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם
אֲשֶׁר לַמָּוֶת לַמָּוֶת וַאֲשֶׁר לַשִּׁבְי
לַשִּׁבְי וַאֲשֶׁר לַחֶרֶב לַחֶרֶב׃ וְהִצַּתִּי
אֵשׁ בָּתֵּי אֱלֹהֵי מִצְרַיִם וְשָׂרָפָם
וְשָׁבָם וְעָטָה אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר
יַעְטֶה הָרֹעֶה אֶת בִּגְדּוֹ וְיָצָא מִשָּׁם
בְּשָׁלוֹם׃ וְשָׁבַר אֶת מַצְּבוֹת בֵּית
שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּי
אֱלֹהֵי מִצְרַיִם יִשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃

Ca. xliiij.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ
אֶל כָּל הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם הַיֹּשְׁבִים בְּמִגְדֹּל וּבְתַחְפַּנְחֵס
וּבְנֹף וּבְאֶרֶץ פַּתְרוֹס לֵאמֹר׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אַתֶּם רְאִיתֶם אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר
הֵבֵאתִי עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם וְעַל כָּל עָרֵי
יְהוּדָה וְהִנָּם חָרְבָה הַיּוֹם הַזֶּה וְאֵין
בָּהֶם יוֹשֵׁב׃ מִפְּנֵי רָעָתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
לְהַכְעִסֵנִי לָלֶכֶת לְקַטֵּר לַעֲבֹד

לֵאלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם
הֵמָּה וַאֲבֹתֵיכֶם׃ וְאָשְׁלַח שָׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עַבְדַּי הַנְּבִיאִים נָבָא
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ לֵאמֹר אַל תַּעֲשׂוּ עָשָׂה
אֶת דְּבַר הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָטָה
שָׂנֵאתִי וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת
אָזְנָם לָשׁוּב מֵרָעָתָם לְבִלְתִּי קַטֵּר
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַתִּתַּךְ חֲמָתִי נָתַךְ
וְאַפִּי וַתִּבְעַר בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת בָּעַר חוץ
יְרוּשָׁלִַם וַתְּהִיֶינָה לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה הָיָה
כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה
אַתֶּם עֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה אֶל עָשָׂה עָבַל
נַפְשֹׁתֵיכֶם לְהַכְרִית לָכֶם אִישׁ וְאִשָּׁה כָּרַת אִישׁ
עוֹלֵל וְיוֹנֵק מִתּוֹךְ יְהוּדָה לְבִלְתִּי עָלַל יָנַק
הוֹתִיר לָכֶם שְׁאֵרִית׃ לְהַכְעִסֵנִי יתר כָּעַס
בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם לְקַטֵּר לֵאלֹהִים עָשָׂה
אֲחֵרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם בוא גָּרַת
בָּאִים שָׁם לָגוּר לְמַעַן לָכֶם וּלְמַעַן הַכְרִית
לָכֶם וּלְמַעַן הֱיוֹתְכֶם לִקְלָלָה וּלְחֶרְפָּה הָיָה
לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ הַשְׁכַּחְתֶּם אֶת
רָעוֹת אֲבֹתֵיכֶם וְאֶת רָעוֹת מַלְכֵי רוּץ
יְהוּדָה וְאֶת רָעוֹת נָשָׁיו וְאֶת רָעָתְכֶם נָשָׂה
וְאֶת רָעַת נְשֵׁיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ עָשָׂה
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם׃ לֹא
דֻכְּאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא
הָלְכוּ בְתוֹרָתִי וּבְחֻקַּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי חקק נָתַן
לִפְנֵיכֶם וְלִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי שָׂם פָּנַי בָּכֶם לָרָעָה וּלְהַכְרִית שוּם כָּרַת
אֶת כָּל יְהוּדָה׃ וְלָקַחְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׂמוּ פְנֵיהֶם לָבוֹא
אֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְתַמּוּ כל תֻּמַּם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וּבָרָעָב נָפַל
יְתַמּוּ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב גָּבַל
יָמֻתוּ וְהָיוּ לְאָלָה לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה הָיָה סוּת תֻּמַּת
שָׁמָם

deos alienos quos nesciebant & ooooooooooooo illi & vos & patres vestri. Et misi ooooooooooo ad vos oēs seruos meos prophetas de nocte ooo consurgens mittensq; & dicens. Nolite facere oo verbum abominationis huiuscemodi quam ooo odiui. Et non audierunt nec inclinauerunt oooo aurē suā vt cōuerterētur a malis suis & nō sacrificarent dijs alienis. Et cōflata est idignatio mea & furor meus: & succensa est in ciuitatib iuda & in plateis hierusalem: & verse sunt in solitudinē & vastitatē fm diem hāc. Et nunc hec dicit dñs exercituum deus israel. Quare ooooooooooooo vos facitis malum gran de hoc contra ooooooooo aias vestras: vt intereat ex vobis vir & mulier: paruulus & lactens de medio iude nec ooooooo relinquatur vobis quic q̄ residuū quocātes me in operibus manuū vestrarum sacrificando dijs alienis in terra egypti in quam ooooooooooooooo ingressi estis vt habitetis ibi: & dispereatis: ooo & sitis in maledictionē & in opprobrium oooo cunctis gentibus terre. Nunquid obliti estis ooo mala patrum vestrorū & mala regum ooooooo iuda & mala vxorū corum & mala vestra ooooo & mala vxorum vestrarq; que fecerunt in terra oo iuda & in regionib hierusalem? Non ooooooooo sunt mūdati vsq; ad dīc hanc & nō timuerūt & nō ambulauerūt in lege mea & in p̄ceptis meis q̄ dedi corā vobis & corā patribus vr̄is. Ideo hec dicit dominus exercitu um deus israel. oooooooo Ecce ego ponam facie meā in vobis in malū & dispergā oēm iudam. Et assumam reliquias ooooo iude: qui posuerunt facies suas vt ingrederētur terrā egypti: & habitarēt ibi & cōsumentur oēs in terra egypti: & cadēt in gladio & in fame. Cō sumētur a minimo vsq; ad maximū: i fame & in gladio morīetur: & erūt in iusiurādū & in miracu lum & in maledictionem

δεὸς ἀλλοτρίους οὓς οὐκ ἔγνωσαν αὐτοὶ καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν. καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς μου τοὺς προφήτας ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα λέγων, μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολύσεως ταύτης ἃς ἐμίσησα. καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ αὐτῶν ἐπιστρέψαι ἕκαστον τῶν κακῶν αὐτῶν τοῦ μὴ θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις. καὶ ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου καὶ ἡ ὀργή μου ἐξεκαύθη καὶ ἐπυρώθη ἐν πόλεσι Ἰούδα καὶ ἐν πλατείαις Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐδόθησαν εἰς ἐρήμωσιν καὶ εἰς οὐδέν καθὰ ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἵνατί ὑμεῖς ποιεῖτε κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν ἐκκόψαι ἐξ ὑμῶν ἄνδρα καὶ γυναῖκα νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐκ μέσου Ἰούδα, τοῦ μὴ καταλειφθῆναι ὑμῖν μηδέν ἐν τῷ παροργίσαι με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις ἐν γῇ Αἰγύπτου εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε κατοικῆσαι ἐκεῖ, ἵνα ἐκκοπῆτε καὶ ἵνα ἦτε εἰς κατάραν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν τῆς γῆς. μὴ ἐπιλέλησθε ὑμεῖς τῶν κακῶν τῶν πατέρων ὑμῶν καὶ τῶν κακῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν; ὧν ἐποίησαν ἐν γῇ Ἰούδα καὶ ἐξωθεν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐπαύσαντο ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν τῷ νόμῳ μου καὶ ἐν τοῖς προστάγμασίν μου ὃ ἔδωκα ἐνώπιον ὑμῶν καὶ ἐνώπιον πατέρων ὑμῶν. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐφίστημι τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακὸν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι πάντα Ἰούδα, καὶ λήψομαι τοὺς καταλοίπους Ιουδ. 9.
ἐκ Ἰούδα τοῦ θεῖναι τὸ πρόσωπόν αὐτῶν τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν Αἰγύπτου τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖ, καὶ ἀναλημφθήσονται πάντες ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐκλείψουσιν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀπώλειαν καὶ εἰς κατάραν.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Text.heb.biere.klmij.	Pītiua.heb.
ε visitabo sup sedentes in tra egy=	[b]& in opprobrium:[l]& visi	וְלַחֲרָפָה ׀ וּפָקַדְתִּי עַל הַיּוֹשְׁבִים	יָשַׁב
καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐν γῇ Αἰγύ=	tabo [k]super [l]habitatores	אֶת־בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עַל	
πτι: sicut vtlitaui sup hierusalem in gladio	[m]terre [n]egypti:[o] sicut [p]visi	יְרוּשָׁלִַם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר׃ וְלֹא	
τοῦ, ὡς ἐπεσκεψάμην ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ ἐν ῥομφαίᾳ	tauí [q]super ooooooooooo	יִהְיֶה פָּלִיט וְשָׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה	פָּלַט שָׂרַד
ε in fame ε in morte. ε nō erit salua=	[r]hierusalem [s]in gladio &	הַבָּאִים לָגוּר שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	בּוא
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ· καὶ οὐκ ἔσαι σεσωσμέ=	[t]fame [u]& peste:[v]& non oo	וְלָשׁוּב אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הֵמָּה	
tus vllus de reliquio iuda peregrinātib⁹	[r]erit[p]q effugiat:[r] & sit re=	מְנַשְּׂאִים אֶת־נַפְשָׁם לָשׁוּב לָשָׁבֶת	נָשָׂא יָשַׁב
νος ἐκ τῶν ἐπιλοίπων Ἰούδα τῶν παροικούντων	fidui [p]de reliquiis [r]iudeoꝝ	שָׁם כִּי לֹא יָשׁוּבוּ כִּי אִם פְּלֵטִים׃	שׁוּב
in tra egypti vt reuertāt in trā iuda ad quā ip	[p]qui vadunt[r]vt peregrinē	וַיַּעַשׂ יִרְמְיָהוּ לְכֹל הָאֲנָשִׁים	עָנָה
ἐν γῇ Αἰγύπτου ἐπιστρέψαι εἰς γῆν Ἰούδα ἣν αὐ	tur [s]in terra [p]egypti ooooo	וְלִכֹּל הַנָּשִׁים הַיְדֹעִים נְשֵׁיהֶם	נָשָׂה קָטַר
ſi sperant alabuo ſuis reuerti	[r]& reuertātur in [s]terram	דָּבָר לֵאמֹר׃ כָּל אִישׁ וְאִישׁ מִכָּל הָאֲנָשִׁים	
τοὶ ἐλπίζουσι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι	[r]iuda [m]ad quam [n]ipſi ooooo	הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּפַתְרוֹס	
illuc. non reuertentur niſi ſaluati.	[o]eleuant [q]animas ſuas [r]vt	לֵאמֹר׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלֵינוּ	
ἐκεῖ. ἐὰν μὴ ἐπιστρέψουσι εἰ μὴ οἱ ἀπασωζόμενοι.	reuertantur & [o] habitent	בְּשֵׁם יְהוָה אֵינֶנּוּ שֹׁמְעִים אֵלֶיךָ׃	
ε respondērūt hieremie oēs viri	[r]ibi: [s]non [r]reuertentur[t]ni	כִּי עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר	עָשָׂה
καὶ ἀπεκρίναντο τῷ Ἱερεμίᾳ ἅπαντες οἱ ἄνδρες	ſi [p]qui fugerint. ooooooo	יָצָא מִפִּינוּ לְקַטֵּר לִמְלֶאכֶת הַשָּׁמַיִם	פֶּה יָצָא
ſcientes q adolerēt vxores eoꝝ vi=	[r]Reſponderunt autē [s]hie	וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ	נָסַךְ עָשָׂה
εἰ γινώσκοντες ὅτι θυμιῶσιν αἱ γυναῖκες αὐτῶν θυ=	remie [t]omnes [s]viri ooooo	אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ מְלָכֵינוּ וְשָׂרֵינוּ	שׁוּר
σίαις ἑτέραις, καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες συναγωγὴ με	[p]ſcientes [r]q [p]ſacrificarent	בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם	חוץ
γάλη: ε οἱς ppls ſedentes in tra egypti	[r]vxores eorum ooooooooo	וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֶה טוֹבִים וְרָעָה לֹא	שָׂבַע הָיָה
γαῖα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ καθήμενοι ἐν γῇ Αἰγύπτου	in tra pathuren vicentes: [s]monē quē loquu	רָאִינוּ׃ וּמִן אָז חָדַלְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת	רוּעַ רָאָה
in tra pathures vicentes: ſimonē quē loquu	[t]mur [p]ad nos in nolē vāt: nō audie	הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים חָסַרְנוּ כֹל	לָאָה
ἐν γῇ Παθούρης λέγοντες, τὸν λόγον ὃν ἐλά=	[t]mus [p]ad nos in nole vāt: nō audie	וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב תַּמְנוּ׃ וְכִי אֲנַחְנוּ	תָּמַם
B D λησας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ ἀκου=	[t]mus ad nos in nole vāt: nō audie	מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְלַהַסֵּךְ	קָטַר
σόμεθά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσομεν πάντα	λεσας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ ἀκου=	לָהּ נְסָכִים הֲמִבַּלְעֲדֵי אֲנָשֵׁינוּ	
τὸ ῥῆμά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσομεν πάντα	σόμεθά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσομεν πάντα	עֲשֵׂיכֶם לָהּ כַּוָּנִים לְצָבְאָהּ וְהַסֵּךְ	עָשָׂה עֻגָה
καὶ ὃ ἐκπορεύσεται ποιήσομεν πᾶν	καὶ ὃ ἐκπορεύσεται ποιήσομεν πᾶν	לָהּ נְסָכִים׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל	אָמַר
dolcam [p] regine celi ε libemus illi	dolcam [p] regine celi ε libemus illi	הָעָם עַל הַגְּבָרִים וְעַל הַנָּשִׁים וְאֶל	נָשָׂה
μεῖν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ	μεῖν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ	כָּל הָעָם הָעֹנִים אֹתוֹ דָּבָר לֵאמֹר׃	עָנָה
libamina: ſicut fecimus nos ε patres	libamina: ſicut fecimus nos ε patres	הֲלֹא אֶת הַקִּטֵּר אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם	
σπονδάς, καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέ	σπονδάς, καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέ	בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם	עִיר חוּץ
nſi ε reges uſi ε principes no	nſi ε reges uſi ε principes no	אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם מַלְכֵיכֶם וְשָׂרֵיכֶם	
ſtri in ciuitatib⁹ iuda ε de foris hierusalem. ε	ſtri in ciuitatib⁹ iuda ε de foris hierusalem. ε	וְעַם הָאָרֶץ אֶתֶם זָכַר יְהוָה וַתַּעֲלֶה	
μῶν ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ. καὶ	μῶν ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ. καὶ	עַל לִבּוֹ׃ וְלֹא יוּכַל יְהוָה עוֹד לָשֵׂאת	עָלָה
ſaturati ſum⁹ panib⁹: ε facti ſum⁹ bon: ε ma	ſaturati ſum⁹ panib⁹: ε facti ſum⁹ bon: ε ma	מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת	יָכַל נָשָׂא
ἐπλήσθημεν ἄρτων, καὶ ἐγενόμεθα χρηστοί, καὶ κα	λῶν: ε nō vidim⁹ ε vt ceſſauimus adolentes	אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם פָּנֶיכֶם רֵעַ מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת	פָּנֶה רוּעַ
λὰ οὐκ εἴδομεν καὶ ὡς ἐπαυσάμεθα ἐμμένοντες	καὶ ἐγὼ εἶδομεν καὶ ὡς ἐπαυσάμεθα ἐμμένοντες	אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ עַל כֵּן הָיְתָה אַרְצְכֶם	עָלָל תֹּעֵב
E regine celi ε libantes ei	regine celi ε libantes ei		
τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδοντες αὐτῇ	τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδοντες αὐτῇ		
libamina indiguimus oēs nos. ε in gla	libamina indiguimus oēs nos. ε in gla		
σπονδὰς ἐλαττώκαμεν πάντες ἡμεῖς· καὶ ἐν ῥομ	σπονδὰς ἐλαττώκαμεν πάντες ἡμεῖς· καὶ ἐν ῥομ		
φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν, καὶ ὅτι ἐνεμείναμεν	φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν, καὶ ὅτι ἐνεμείναμεν		
21.d. nos regine celi: ε libauimus ei	nos regine celi: ε libauimus ei		
ἡμεῖς τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ	ἡμεῖς τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ		
libamina: nō ſine viris nſis fecimus	libamina: nō ſine viris nſis fecimus		
σπονδάς, μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν	σπονδάς, μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν		
ei placentes ε libauimus libamina ei: ε	ei placentes ε libauimus libamina ei: ε		
αὐτῇ χαυώνας καὶ ἐσπείσαμεν σπονδὰς ἐντῇ, καὶ	αὐτῇ χαυώνας καὶ ἐσπείσαμεν σπονδὰς ἐντῇ, καὶ		
dixit hieremias oī pplo potentib⁹ ε	dixit hieremias oī pplo potentib⁹ ε		
εἶπεν Ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ τοῖς δυνατοῖς καὶ	εἶπεν Ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ τοῖς δυνατοῖς καὶ		
mulieribꝰ ε omni pplo q̄ reſponde	mulieribꝰ ε omni pplo q̄ reſponde		
ταῖς γυναιξὶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς ἀποκρι=	ταῖς γυναιξὶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς ἀποκρι=		
runt ei verba dicēs. nōne incenſi	runt ei verba dicēs. nōne incenſi		
θεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων, οὐχὶ τοῦ θυμιάματος	θεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων, οὐχὶ τοῦ θυμιάματος		
gō adoleuiſtis in ciuitatibus iuda ε defori	gō adoleuiſtis in ciuitatibus iuda ε defori		
οὗ ἐθυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν	οὗ ἐθυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν		
hieruſalem: voꝝ ε pres vri ε	hieruſalem: voꝝ ε pres vri ε		
Ἱερουσαλήμ, ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ	Ἱερουσαλήμ, ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ		
reges vri ε ꝓncipes vri ε pplꝰ	reges vri ε ꝓncipes vri ε pplꝰ		
βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς	βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς		
tre recordat⁹ ē dñs: ε ascendit sup eoꝝ etus ε	tre recordat⁹ ē dñs: ε ascendit sup eoꝝ etus ε		
γῆς ἐμνήσθη κύριος, καὶ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ καὶ	γῆς ἐμνήσθη κύριος, καὶ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ καὶ		
8 nō potuit dñs vltra ferre a facie mali	nō potuit dñs vltra ferre a facie mali		
οὐκ ἐδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονη=	οὐκ ἐδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονη=		
tie rerum vrāꝝ: ε ab abominationib⁹	tie rerum vrāꝝ: ε ab abominationib⁹		
ρίας πραγμάτων ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων	ρίας πραγμάτων ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων		

אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם וַתְּהִי אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה עָשָׂה הָיָה
וְלִשַּׁמָּה וְלִקְלָלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כְּהַיּוֹם עָשָׂם יַעַשׂ
הַזֶּה: מִפְּנֵי אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם וַאֲשֶׁר
חֲטָאתֶם לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יהוה
יְהוָה וּבְתוֹרָתוֹ וּבְחֻקֹּתָיו וּבְעֵדְוֹתָיו יִהְיֶה הַזֶּה
לֹא הַלְכְתֶּם עַל כֵּן קָרָאת אֶתְכֶם עָנָה
הָרָעָה הַזֹּאת כַּיּוֹם הַזֶּה: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הָעָם וְאֶל כָּל הֶעָשִׂים עָשָׂה
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַתֶּם
וּנְשֵׁיכֶם וַתְּדַבֵּרְנָה בְּפִיכֶם וּבִידֵכֶם דִּבֶּר פֶּה
מִלֵּאתֶם לֵאמֹר עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת עָשָׂה
נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת לָצֵאת
הַשָּׁמַיִם וְלַהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים הָקֵם
תָּקִימְנָה אֶת נִדְרֵיכֶם וְעָשֹׂה
תַּעֲשֶׂינָה אֶת נִדְרֵיכֶם: לָכֵן שִׁמְעוּ עָשָׂה
דְּבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִשְׁמִי שָׁבַע
הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה אִם יִהְיֶה עוֹד עַד פִּי
שְׁמִי נִקְרָא בְּפִי כָּל אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר פִּי
חַי אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם:
הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא רוּץ
לְטוֹבָה וְתַמּוּ כָּל אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר תָּמַם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֶרֶב וּבָרָעָב עַד
כְּלוֹתָם: וּפְלִיטֵי חֶרֶב יְשׁוּבוּן מִן אֶרֶץ כָּלָה שׁוּב
מִצְרַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר
וְיָדְעוּ כָּל שְׁאֵרִית יְהוּדָה הַבָּאִים בָּא
לָאָרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם דְּבַר מִי
יָקוּם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם: וְזֹאת לָכֶם הָאוֹת קום
נְאֻם יְהוָה כִּי פֹקֵד אֲנִי עֲלֵיכֶם
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי קוֹם קום
יָקוֹמוּ דְבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה: כֹּה אָמַר רוּץ
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת פַּרְעֹה חָפְרַע מֶלֶךְ
מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נָפֶשׁ
נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת צִדְקִיָּהוּ

'quas'feciſtis' & facta eſt
'terra vſta' in deſolationē
'et in ſtuporē' & in male
dictū' eo q̄ nō ſit' habita
tor: 'ſic ē' dies' hec. 'Pro
pterea' q̄' ſacrificaueritis
idolis' & 'peccaueritis' dño
'& nō' audieritis' vocem
'dñi: '& in lege' & in p̄ce-
ptis' & in teſtimoniis eius
'non' ambulaueritis: 'id'
circo' euenerunt' vobis
'mala' hec' ſicut eſt' dies
'hec.' Dixit autem ooooo
'hieremias' ad' omnē' po
pulum: '& ad' vniuerſas
'mulieres. 'Audite' verbū
'dñi' omis' iuda' qui eſtis
'in terra' egypti. 'Hec' in-
quit' dominus ooooooo
'exercituum' deus' iſrael:
'dicens.' Vos ooooooooo
'et vxores vſe' locuti eſtis
'ore veſtro' & manib' ve-
ſtris' impleſtis: 'dicentes.
'Faciamus ooooooooooo
'vota noſtra' que' vouim'
'vt ſacrificemus' regine
'celi' & libemus' ei' liba-
mina. oooooooooooooo
'Impleſtis' vota veſtra: 'et
opere oooooooooooooo
'perpetraſtis ea. 'Ideo' au
dite oooooooooooooooo
'verbum' dñi' omnis' iu-
da' qui habitatis' in terra
'egypti. 'Ecce ego' iurauī
'in nomine meo oooooooo
'magno: 'ait' dominus:
'quia nequaq̄' vltra oooo
'vocabitur' nomen meū
'ex ore' eis' viri' iudei' dī-
centis: 'viuit' dñs' deus' in
omni' terra' egypti. oooo
'Ecce ego' vigilabo' ſup
eos' in malum' & non oo
'in bonū: 'et conſumētur
'omnes' viri' iuda' qui ſunt
'in terra' egypti' gladio
'et fame' donec penitus
'cōſumātur.' Et qui fuge
rint' gladiū: 'reuertentur
'de' terra' egypti in' terrā
'iuda' viri' pauci: oooooooo
'et ſcient' omnes' reliquie
'iuda' ingredientium ooo
'terram' egypti' vt habi-
tent' ibi: 'cuius' ſermo oo
'cōpleatur: 'meus' an illo
rū. 'Et hoc' vobis' ſignū
'dat' dñs' q̄' viſitem' ego
'ſuper vos oooooooooooo
'in loco' iſto: 'vt' ſciatis
'quia vere oooooooooooo
'cōplebūtur' mōes mei
'cōtra vos' in malū. 'Hec
'dicit' dñs.' Ecce ego' tra-
dam' pharaonē' ephree
'regē' egypti' in manu' ini
micorū ei': '& in manu' q̄
rentiū' animā illius: 'ſicut
'tradidi' ſedechiam oooo

quas feciſtis. & facta eſt tra vſta in deſolationē
et in ſtuporē & in maledictionē ſīc dies hec a fa-
cie eoꝝ dñi adolebatis & dñi peccaſtis do-
mino. & non audiſtis voce dñi &
in p̄ceptis eius & in lege e-
ius & in teſtimoniis eius non ābulaſtis
in hac & apprehenderūt vos mala hec ſicut dies
hec. & dixit hieremias ppls & mu-
lieribus: audite verbū dñi oīs iuda q
in tra egypti: ſic dixit dñs deꝰ iſrael:
vos & vxores vſe ore vſo loca-
ti eſtis: & manibus vſis impleuiſtis ue-
ra eſtis: & facientes faciemus vota nſa
vouimus vt adoleam' regine celi
& libemus ei libamina: manentes mānſtis
in votis vſis: & facientes feciſtis.
& ſatis ſolemnitatis vestris, & operibus ſatis-
ideo audite verbū dñi oīs iuda q
habitatis in tra egypti. ecce iurauī in nōie meo
magno dixit dñs: ſi fuerit vltra nomē
meū in ore oīs iuda dicere viuit dñs deus
in tra egypti. q: ecce ego vigilaui
super eos in malum & non in bonū. & deficient oīs iuda habitantes in tra
egypti: in gladio & in fame donec defi
ciant. & ſaluati a gladio: reuerte-
tur in tra iuda pauci nūero. & ſcient
oēs reliqui iuda peregrinantes
in tra egypti vt habitent ibi: ſmo cuius ma-
net meus an illoꝝ. & hoc vobis ſi
gnū dixit dñs: q: viſitabo ego ſup vos
in loco iſto: vt ſciatis q: manebūt ſmo
mei ſuper vos in mala. ſic dixit dñs:
ecce ego trado pharaonē ephree regem
egypti in manus ſimici eius: & in manus
aliam eius: ſicut dedi ſedechiā

A B G G A B

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. Trāsla.B.Vie. Ter.be.biere.xlv.xlvj.Prītiua.heb.

regem iuda in manus nabuchodonosor regis babylonis inimici eius & querentis animam eius. Ca.45.

Verbum qđ locut' est hieremias ppheta ad baruch filiū nerie: qñ scripsit verba hec in libro ex ore hieremie in anno quarto ioachim filij iosie regis iuda: dicēs: sic dixit dñs deus israel: in te baruch: qui dixisti vę mihi: q: addidit dñs dolorē sup dolorē meū. laboraui in gemitibus meis: requiem nō inuēni. sic ait: sic dixit dñs: ecce qđ ego edifico ego destruo: & qđ plantaui ego euello: & vniuersā terrā hanc: & tu queris tibi grandia? noli querere: quia ecce ego adducam malū sup oēm carnem: ait dominus: & dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quecunq perrexeris. 46.

Quod factū est verbū dñi ad hieremiā ppheta contra gētes: ad egyptū aduersum exercitū pharaonis nechao regis egypti: q erat iuxta fluuium euphraten in charchamis quē pcussit nabuchodonosor rex babylonis in quarto anno ioachim filii iosie regis iuda. Preparate scutū & clypeū & procedite ad bellum. Iungite equos: & ascendite equites: state in galeis: polite lanceas: induite vos loricis. Quid igitur? Vidi ipsos pauidos & terga vertentes: fortes eorū cesos. Fugerūt cōciti: nec respexerunt. Terror vndiq: ait dñs. Non fugiet velox: nec saluari se putet fortis. Ad aquilonē iuxta flumen euphratē victi sunt & ruerunt. Quis est iste qui q̄si flumē ascendit: & veluti fluuio eius tumescūt gurgites eius? Egyptus fluminis instar ascendit:

regem iuda in manus nabuchodonosor regis babylonis inimici eius & querentis animam eius. 45.

Verbum quod locutus est hieremias ad baruch filium nerie cū scripsisset verba hec in libro ex ore hieremie anno quarto ioachim filii iosie regis iuda dicens. Hec dicit dñs deus israel: ad te baruch. Dixisti. Ve mihi quia addidit dñs dolorē dolori meo. Laboraui i gemitu meo & requiem non inueni. Hec dicit dñs. Sic dices ad eum. Ecce quos edificaui ego destruo: & quos plantaui ego euello: & vniuersā terram hanc. Et tu queris tibi grandia? Noli querere: quia ecce ego adducam malū sup oēm carnem: ait dominus: & dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quecunq perrexeris. 46.

Quod factū est verbū dñi ad hieremiā ppheta contra gētes: ad egyptū aduersum exercitū pharaonis nechao regis egypti: q erat iuxta fluuium euphraten in charchamis quē pcussit nabuchodonosor rex babylonis in quarto anno ioachim filii iosie regis iuda. Preparate scutū & clypeū & procedite ad bellum. Iungite equos: & ascendite equites: state in galeis: polite lanceas: induite vos loricis. Quid igitur? Vidi ipsos pauidos & terga vertentes: fortes eorū cesos. Fugerūt cōciti: nec respexerunt. Terror vndiq: ait dñs. Non fugiet velox: nec saluari se putet fortis. Ad aquilonē iuxta flumen euphratē victi sunt & ruerunt. Quis est iste qui q̄si flumē ascendit: & veluti fluuio eius tumescūt gurgites eius? Egyptus fluminis instar ascendit:

מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ	
בָּבֶל אֹיְבוֹ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃	
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ	Cap. xlv.
הַנָּבִיא אֶל בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה בְּכָתְבוֹ אֶת	נבא
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל סֵפֶר מִפִּי	פה
יִרְמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים	נצב
בֶּן יֹאשִׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃	
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ	
בָּרוּךְ׃ אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִּי יָסַף	
יְהוָה יָגוֹן עַל מַכְאוֹבִי יָגַעְתִּי בַּאֲנָחָתִי	נגה באב
וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי׃ כֹּה תֹאמַר	יתם אמר
אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר	
בָּנִיתִי אֲנִי הֹרֵס וְאֵת אֲשֶׁר נָטַעְתִּי	נטה
אֲנִי נֹתֵשׁ וְאֶת כָּל הָאָרֶץ הִיא׃	
וְאַתָּה תְּבַקֶּשׁ לְךָ גְּדֹלוֹת אַל תְּבַקֵּשׁ	נקש
כִּי הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל כָּל בָּשָׂר	בוא פקד
נְאֻם יְהוָה וְנָתַתִּי לְךָ אֶת נַפְשְׁךָ	נתן
לְשָׁלָל עַל כָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר	קום
תֵּלֵךְ שָׁם׃	ילך
אֲשֶׁר הָיָה	
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל	Cap. xlvj
הַגּוֹיִם׃ לְמִצְרַיִם עַל חֵיל פַּרְעֹה	
נְכֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר הָיָה עַל	
נְהַר פְּרָת בְּכַרְכְּמִישׁ אֲשֶׁר הִכָּה	נגה
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת	שנה
הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָהוּ	רבע
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ עִרְכוּ מָגֵן וְצִנָּה וּגְשׁוּ	צנן עגש
לַמִּלְחָמָה׃ אִסְרוּ הַסּוּסִים וַעֲלוּ	עלם
הַפָּרָשִׁים וְהִתְיַצְּבוּ נִטְבְּעִים מִרְקוּ	יצב נצע
הָרְמָחִים לִבְשׁוּ הַסְּרִינוֹת׃ מַדּוּעַ	סרה עדי
רָאִיתִי הֵמָּה חַתִּים נֹסְגִים אָחוֹר	ראה חתת
וְגִבּוֹרֵיהֶם יֻכָּתוּ וּמָנוֹס נָסוּ וְלֹא	אתר נוס
הִפְנוּ מָגוֹר מָסָבִיב נְאֻם יְהוָה׃ אַל	נוס פנה
יָנוּס הַקַּל וְאַל יִמָּלֵט הַגִּבּוֹר צָפוֹנָה	נוס מלט
עַל יַד נְהַר פְּרָת כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ׃	כלל נגר
מִי זֶה כַּיְאֹר יַעֲלֶה וְכַנְּהָרוֹת	עלה
יִתְגַּעֲשׁוּ מֵימָיו׃ מִצְרַיִם כַּיְאֹר יַעֲלֶה	נעש

Pūtina.heb.Tex.he.Viere.xlvj. Trāsla.B.Vie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

וַ֠מַּרְהֵרוֹת יִתְנַעֲשׁוּ מַ֙יִם וַיֹּ֣אמֶר אֲעַלֶ֔ה אָמַ֖ר עָלָ֑ה
אַבְּסָ֣ה אֶ֔רֶץ אֹבִ֥ידָה עִ֖יר וְיֹשְׁבֵ֥י כְסָ֑ה אָבַ֖ר
בָּ֔הּ ׀ עֲל֣וּ ס֗ וּסִים וְהִתְהוֹלְל֣וּ הָמָּלְל֔
וְרִכְבֵ֖ו וְיֵצְא֣וּ הַגִּבֹּרִ֑ים כּ֥וּשׁ וּפ֛וּט
תֹּפְשֵׂ֥י מָגֵ֖ן וְלוּדִ֑ים תֹּפְשֵׂ֥י דֹרְכֵ֖י
קֶ֔שֶׁת וְהֵיּ֣וֹם הַה֗וּא לַאדֹנָ֤י יְהוִה֙
צְבָא֔וֹת יוֹם־נְקָמָ֖ה לְהִנָּקֵ֣ם מִצָּרָ֑יו וְאָכְלָ֤ה חֶרֶב֙ וְשָׂבְעָ֣ה וְרִוְּתָ֔ה מִדָּמָ֖ם
כִּֽי־זֶ֤בַח לַאדֹנָי֙ יְהוִ֣ה צְבָא֔וֹת בְּאֶ֖רֶץ
צָפ֑וֹן אֶל־נְהַ֖ר פְּרָֽת׃ עֲלִי־גִלְעָ֖ד וְקְחִ֣י
צֳרִי֙ בְּתוּלַ֣ת בַּת־מִצְרָ֔יִם לַשָּׁ֖וְא הִרְבִּ֣יתִי
רְפֻא֑וֹת תְּעֲלָ֖ה אֵ֥ין לָֽךְ׃ שָׁמְע֤וּ גוֹיִם֙
קְלוֹנֵ֔ךְ וְצִוְחָתֵ֖ךְ מָלְאָ֣ה הָאָ֑רֶץ כִּֽי
גִבּ֤וֹר בְּגִבּוֹר֙ כָּשְׁל֣וּ יַחְדָּ֔יו נָפְל֖וּ
שְׁנֵיהֶ֑ם ׀ הַדָּבָ֞ר אֲשֶׁר־דִּבֶּ֤ר יְהוָה֙
אֶל־יִרְמְיָ֣הוּ הַנָּבִ֔יא לָב֖וֹא נְבוּכַדְרֶאצַּ֣ר
מֶ֔לֶךְ בָּבֶ֑ל לְהַכּ֥וֹת אֶת־אֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃
הַגִּ֤ידוּ בְמִצְרַ֙יִם֙ וְהַשְׁמִ֣יעוּ בְּמִגְדּ֔וֹל
וְהַשְׁמִ֖יעוּ בְּנֹ֣ף וּבְתַחְפַּנְחֵ֑ס אִמְר֗וּ
הִתְיַצֵּ֤ב וְהָכֵן֙ לָ֔ךְ כִּ֥י אָכְלָ֖ה חֶ֥רֶב
סְבִיבֶֽיךָ׃ מַדּ֥וּעַ נִסְחַ֖ף אַבִּירֶ֑יךָ לֹ֥א
עָמַ֖ד כִּֽי־יְהוָ֥ה הַדָּפֽוֹ׃ הִרְבָּ֥ה כּוֹשֵׁ֛ל
גַּם־נָפַ֥ל אִישׁ־אֶל־רֵעֵ֖הוּ וַיֹּאמְר֑וּ
קוּמָ֗ה וְנָשׁ֛וּבָה אֶל־עַמֵּ֖נוּ וְאֶל־אֶ֥רֶץ
מוֹלַדְתֵּ֔נוּ מִפְּנֵ֖י חֶ֥רֶב הַיּוֹנָ֑ה קָרְא֣וּ
שָׁ֔ם פַּרְעֹ֥ה מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֖יִם שָׁא֥וֹן
הֶעֱבִ֖יר הַמּוֹעֵֽד׃ חַי־אָ֨נִי נְאֻם־
הַמֶּ֜לֶךְ יְהוָ֣ה צְבָא֗וֹת שְׁמ֔וֹ כִּ֚י
כְּתָבוֹר֙ בָּהָרִ֔ים וְכַכַּרְמֶ֖ל בַּיָּ֣ם יָבֹ֑וא
כְּלִי־גוֹלָ֥ה עֲשִׂי־לָ֖ךְ יוֹשֶׁ֥בֶת בַּת־
מִצְרָֽיִם׃ כִּי־נֹף לְשַׁמָּ֥ה תִֽהְיֶ֖ה
וְנִצְּתָ֣ה מֵאֵ֔ין יוֹשֵֽׁב׃ עֶגְלָ֤ה יְפֵֽהפִיָּה֙
סָ֣רֶס מִצְרַ֔יִם קֶ֖רֶץ מִצָּפ֣וֹן בָּ֑א בָּ֥א
שִׂכְרֻ֖יהָ בְּקִרְבָּ֑הּ כְּעֶגְלֵי־מַרְבֵּ֔ק כִּֽי־
גַם־הֵ֣מָּה רִפְּנ֔וּ נָס֥וּ יַחְדָּ֖יו לֹ֣א
עָמָ֑דוּ כִּי־י֥וֹם אֵידָ֖ם בָּ֣א עֲלֵיהֶ֑ם עֵ֥ת

'et velut flumina' moue
būtur' fluctus ei' & dicet.
'Aſcendēs' operiā' terrā:
'perdā' ciuitatē' & habita
tores' eius. 'Aſcendite
'equos' & exultate in co
'curribus: '& procedant
'fortes' ethiopie' & lybie
'tenētes' ſcutum:' & lydii
'arripientes & 'iacientes
'ſagittas.' Dies autem' ille
'domini' dei ooooooooooo
'exercituū' dies' vltionis:
'vt fumat vidictā' de inimi
cis ſuis.' Deuorabit' gla-
dius' & ſaturabitur:' & ine
briabitur' ſanguine eorū.
'Victima' em' dñi' exerci
tuū' in terra' aquilōis' iux
ta' flumē' euphratē.' Aſcē
de in' galaad' & tolle' reſi-
nam' virgo' filia' egypti.
'Fruſtra' multiplicas' me
dicamina: 'ſanitas' nō erit
'tibi.' Audierūt' gentes
'ignominiā tuā: '& vlulat'
tu' repleuit' terrā: 'quia
'fortis 'impegit' i fortē:
'ambo' pariter' cōciderūt.
'Verbū' qđ' locut' eſt' dñs
'ad' hieremiā' pphetā' ſup
eo q̄ vēturus eſſet' nabu-
chodonoſor' rex' babylo
nis' & percuſſurus' terrā
'egypti.' Annūciate' egy
pto' & auditū facite' i mag
dalo' & reſonet' in mēphis
'& in taphnis' dicite. oooo
'Sta' & prepara' te:' quia
'deuorabit' gladius oooooo
'ea q̄ per' circuitū tuū ſūt.
'Quare' cōputruit' fortis
tu'. Non' ſtetit' q̄m' dñs
'ſubuertit eū. 'Multipli-
cauit' ruentes:' ceciditq;
'vir' ad' pxim' ſuū. 'Et di
cent.' Surge:' & reuerta-
mur' ad' populū nr̄m' &
ad' terrā' natiuitatis nr̄e' a
facie' gladi' colūbe.' Vo-
cate' nomen' pharaonis
'regis' egypti:' tumultū
'adduxit' tempus.' Viuo
'ego' inquit oooooooooo
'rex' dñs' exercituum' no
men eius' quoniam oooo
'ſicut thabor' in montib':
'& ſicut carmelus' i mari
'veniet.' Vaſa' tranſmigra
tionis' fac' tibi' habitatrix
'filia' egypti:' qa' mēphis
'in ſolitudine' erit' & deſe
retur et' inhabitabilis erit.
'Vitula elegans atq; for-
moſa' egypt':' ſtimulator
'ab aqlone' vēiet ei.' Mer
cenarii' ei' q̄q; ei' q̄ verſabā-
tur' in medio eius' q̄ſi vitu
li' ſaginati' verſi ſunt et' fu
gerūt' ſimul' nec' ſtare po-
tuerūt:' qa' dies' iterfectiōis
eorū' venit' ſup eos:' tp̄us

τ ἵνα flumina inundant aqua. aque egypti ἵνα
καὶ ὡσεὶ ποταμοὶ κυμαίνουσιν ὕδωρ· ὕδατα ἀναβαίνων ὡς
flumen aſcendet. τ dixit aſcendam τ cooperi-
ποταμὸς ἀναβήσομαι καὶ καλύψω
am trā τ diſpdā ciuitatē τ habitantes in
λύμῃ τὴν γῆν καὶ ἐξολεθρεύσω πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ea. aſcendite ſup equos τ ꝓparate car-
αὐτῇ· ἐπίβητε ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ παρασκευάσατε ἅρμα
ros egrecimini pugnatores ethiopū τ libye arma
τα· ἐξέλθατε οἱ μαχηταὶ αἰθιόπων καὶ λιβύας καὶ ὁπλίτας
ti armio. τ lydi aſcendite: itendite arcū. τ dies
βάλλοντες τόξευμα· καὶ λυδοὶ ἀναβήτε, ἐντείνατε τόξευμα· καὶ ἡμέρα
illa dño deo exercituū. dies vindicte τ vin-
ρα ἐκείνη τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων· ἡμέρα ἐκδικήσεως τοῦ ἐκδι-
cisci inimicos ſuos τ deuorabit gladius τ ſa-
κῆσαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ· καὶ καταφάγεται ἡ μάχαιρα καὶ ἐμ-
turabitur τ inebriabit a ſanguine eor. q
πλησθήσεται καὶ μεθυσθήσεται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῶν· ὅτι
ſacrificiū dño exercituū ad trā aqlonis ſup flumē euphrat. al
θυσία κυρίῳ σαβαὼθ ἐπὶ γῆς βορρᾶ ἐπὶ ποταμοῦ Εὐφράτου·
cēde galaad: τ tolle reſinam virgini filie egypti.
βαλὲ γαλαάδ, καὶ λάβε ῥητίνην παρθένῳ θυγατρὶ Αἰγύπτου·
in vanū multiplicauit medicamia tuā. vilitas nō eſt tibi. audie
εἰς κενὸν ἐπληθύνθη ἰάματά σου· ἀφέλεια οὐκ ἔστι σοι· ἄκου-
rūt gētes vocē tuā. τ clamore tuo repleta ē tra. q
σαν ἔθνη φωνήν σου. καὶ τῆς κραυγῆς σου ἐπλήσθη ἡ γῆ· ὅτι
pugnator aduerſ' pugnatorē ifirmat' ē i idipm ceciderūt vri
μαχητὴς πρὸς μαχητὴν ἠδύνησεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔπεσον ἀμ-
q̄. q̄ locut' eſt dño in manu hieremie ꝓphe-
φότεροι· ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ Ιερεμίου τοῦ προφή-
te vt veniret nabuchodonoſor rex babylonis τ
του τοῦ ἐλθεῖν ναβουχοδονόσορ βασιλέα βαβυλῶνος τοῦ
peuteret trā egypti. annunciate in egypto: τ
κόψαι τὴν γῆν Αἰγύπτου· ἀναγγείλατε εἰς Αἴγυπτον, καὶ
auditū facite in magdalo: τ ānunciate in
ἀκουστὸν ποιήσατε εἰς μαγδώλοι, καὶ παραγγείλατε εἰς
mēphi: τ in taphnis dicite ſta τ ꝓpara
μεμφίν, καὶ ἐν τάφναις εἴπατε ἑστήκει καὶ ἑτοίμασον
q̄: devorauit gladius germē tuū: q̄ fugit
ὅτι κατέφαγεν μάχαιρα τὸν σμίλακά σου, διότι ἔφυγεν
retro vitulus electus tuus· nō expectauit q̄: dño vi
ὀπίσω ὁ μόχος ἐκλεκτός σου· οὐκ ἔμεινεν ὅτι κύριος κα
ſoluit eum. τ multitudo tua ifirmata ē τ cecidit
ἔλυσεν αὐτόν· καὶ ἡ πλῆθός σου· ἐδυνήσθη καὶ ἔπεσεν
τ vnuſquiſq; proximo ſuo loq̄bant ſurgam' τ re-
καὶ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐλάλουν ἀναστῶμεν καὶ ἀπα
uertamur ad ꝓpm nr̄m: τ in ꝓpriam nr̄as
στρέψωμεν πρὸς λαὸν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν
a facie gladū greci. vocate nō
ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς· καλέσατε τὸ ὄνο-
mē pharaōis nechao regis egypti: tumultū traduxit te-
μα φαραὼ νεχαὼ βασιλέως Αἰγύπτου, σαλὸν εἰσήγαγεν κα
p'. viuo ego dicit rex dño exercituū. q̄ſi
ρός. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων· ὅτι
ſicut thabor in mōtib' τ ſicut carmelus in ma
ὡς τὸ ἐκβαὶν ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ὡς ὁ κάρμηλος ἐν τῇ θα-
re veniet. vaſa trāſmigrātionis fac tibi habita
λάσσῃ ἥξει· σκεῦη ἀποικισμοῦ ποίησον σεαυτῇ κατοι-
trix filia egypti. q̄ mēphis in ſolitudinē erit
κοῦσα θυγάτηρ Αἰγύπτου· ὅτι μεμφὶς εἰς ἀφανισμὸν ἔσται
τ vocabitur ve eo q̄ nō ſint, habitan-
καὶ κληθήσεται ἀνεὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν κατοικοῦν-
tes in ea. vitula ornata egyptus. cul
τας ἐν αὐτῇ. δάμαλις κεκαλλωπισμένη Αἴγυπτος. ἀπὸ
tio ab aqlone venit ſup eā. τ mercenarii eius
προσώπου βορρᾶ ἥκει ἐπ' αὐτήν, καὶ οἱ μισθωτοὶ αὐτῆς
in ea q̄ſi vituli ſaginati nutriti in ea. q̄ τ ip
ἐν αὐτῇ ὡς μόσχοι σιτευτοὶ τεθραμμένοι ἐν αὐτῇ· διότι καὶ αὐ
ſi auerſi ſunt τ fugerūt vnanimiter: nō ſteterūt.
τοὶ ἀπεστράφησαν καὶ ἔφυγον ὁμοθυμαδόν, οὐκ ἔστησαν·
q̄ vies p̄ditionis venit ſup eos τ tēpus
ὅτι ἡμέρα ἀπωλείας ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ καιρὸς ὀ

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

vindicte eoꝝ. vox eius ũſi ſpentis ſibilãtis:
ἐκδικήσεως αὐτῶν. φωνὴ αὐτῆς ὡς ὄφεως συρίζοντος,
q: in arena ãbulabũt. in ſecurib⁹ ecniẽt ɔ̃ eam ũſi ce
ὅτι ἐν ἄμμῳ πορεύσονται. ἐν ἀξίναις ἔξουσιν ἐπ' αὐτὴν ὡς κό
denco ligna: excidite ſaltũ eius dicit do=
πτοντες ξύλα. ἐκκόψατε τὸν δρυμὸν αὐτῆς λέγει κύ=
min⁹ de⁹ .q: nõ ſuppurabit:q: multiplicabit ſup locuſtas
ριος ὅτι, ὅτι οὐ μὴ ἐκλείπῃ, ὅτι πλησθήσεται ὑπὲρ ἀκρίδα
ꝝ nõ eſt eis numerus. ꝯfuſa eſt filia egy=
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀριθμός. κατῃσχύνθη θυγάτηρ αἰγύ=
pti tradita eſt in manus ppſi ab aq̃lone: dicit do=
πτου παραδέδοται εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ βορρᾶ, λέγει κύ
min⁹ exercituũ de⁹ iſrael. ecce ego viciſcor
ριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ τὸν
ammõ fibũ eius ſup egyptũ: ꝝ ſup
ἀμμὼν υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐ
tos: ꝝ ſup regeo eiꝰ: ꝝ ſup pharaonẽ ꝝ
τῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ φαραὼ καὶ
ſup cõfidẽtes in eo. ꝝ dabo eos in
ἐπὶ τοὺς πεποιθότας ἐπ' αὐτῷ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς
manũ q̃rentiũ aiam eoꝝ: ꝝ in manus
χεῖρα τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρα
nabuchodonoſor regis babylonis: ꝝ in manus
ναβουχοδονοσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρα
ſeruoꝝ eius. ꝝ poſt hec habitabitur
τῶν δούλων αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα κατοικισθήσεται,
G ſicut in diebus puſtinis: ait dñs: tu
ὥσπερ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀρχαίαις, λέγει κύριος. σὺ
D 8.9.d. ne timeris ſac meus iacob neq; paueas iſrael:
μὴ φοβηθῇς δοῦλές μου Ἰακὼβ μὴ δειλιάσῃς Ἰσραήλ,
q: ecce ſaluo te de longe: ꝝ ſemen tuũ de
ὅτι ἰδοὺ σώσω σε μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ τῆς
captiuitate eoꝝ. ꝝ reuertet iacob ꝝ requie=
ἀχμαλωσίας αὐτῶν. καὶ ἀναστρέψει Ἰακὼβ καὶ ἡσυχά
ſcet ꝝ dormiet ꝝ nõ erit q̃ perturbet eũ. ꝝ
σει καὶ ὑπνώσει καὶ οὐκ ἔσται ὁ παραπτοήσων αὐτόν. καὶ
tu ne timeas ſue me⁹ iacob dicit dñs: q: te=
σὺ μὴ φοβηθῇς παῖς μου Ἰακὼβ λέγει κύριος, ὅτι μετά σου
cum ſum ego. q: facã ꝯſumationẽ in oi gẽte
ἐγώ εἰμι ἐγώ. ὅτι ποιήσω συντέλειαν ἐν παντὶ ἔθνει
in q̃s expuli te illuc: te ãt non faciam conſicere.
εἰς οὓς ἐξέωσά σε ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω ἐκλείπειν.
ꝝ caſtigabo te in iudicio ꝝ inocẽtẽ factẽs nõ inocẽtẽ faciã te.
καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίμα καὶ ἀθῷον οὐκ ἀθῳώσω σε.
C 47 A Ἐ facũ eſt ẽrbũ dñi ad hieremiã ꝓphetã
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην
ſup philiſtiim: antecq̃ pcuteret pharao gazam.
ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, πρὸ τοῦ παταξαι φαραὼ τὴν γαζαν.
hec dicit dñs: ecce aque aſcendũt ab aq̃lone: ꝝ
τάδε λέγει κύ, ἰδοὺ ὕδατα ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ, καὶ
erũt in torrentem inundantem. ꝝ inundabũt trã ꝝ
ἔσονται χειμάρρους κατακλύζοντα. καὶ κατακλύσουσιν γῆν καὶ
plenitudinẽ eiꝰ vrbem ꝝ habitanteo i ea: ꝝ
τὸ πλήρωμα αὐτῆς πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, καὶ
clamabunt homines ꝝ vlulabũt omnes habi=
κεκράξονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ὀλολύξουσιν πάντες οἱ κατα
B tatores trã a voce impetꝰ eius: ab armis
κοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὅπλων
multitudinis eoꝝ: ꝝ a ꝯmotiõe currũ eiꝰ ſo
τῶν πολλῶν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ κ
norũ rotaꝝ eiꝰ. nõ reuerſi ſunt pres ſũp filios eoꝝ.
νων τροχῶν αὐτοῦ. οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν.
a diſſolutiõe manuũ ſuaꝝ in die uentura
ἀπὸ ἐκλύσεως χειρῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ
C ut pdat eos philiſtiim. ꝝ deſolabo ip=
ἐξολοθρεῦσαι πάντας τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἀφανιῶ τὴν τύ
rũ ꝝ ſidonẽ ꝝ eos reliquos auxiliũ
ρον καὶ σιδῶνα καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους τῆς βοηθεί
eoꝝ: q: exterminauit dñs philiſtiim reliquos
ας αὐτῶν, ὅτι ἐξολοθρεύσει κς τοὺς ἀλλοφύλους τοὺς καταλοί
inſulaꝝ cappadocie. venit caluicium ſup gazã.
πους νήσου τῆς καππαδοκίας. ἦκεν φαλάκρωμα ἐπὶ γάζαν

Trãſla.B.Vie.

ꝯviſitatiõis eorũ.ᵇ Vox eiꝰ
ꝯquaſi eris ꝯſonabit: ᵍqm̃
ᵇcum exercitu ꝯpperabũt
ᵃ& cũ ſecurib⁹ veniẽt ᵐei:
ᵐquaſi cedẽtes ᵒligna ꝯſuc
ciderunt ᵗſaltum eius: ꝯait
ᵒdñs ᵍq̃ ſuppurari ᵐnõ ᵖpõt.
ᵍMultiplicati ſunt ᵐſup lo
custas: ꝯ& non eſt ᵉeis ᵒnu
merus. ᶜConfuſa eſt ꝯfilia
ᵉegypti: ᵈ& ᵇtradita ꝯin ma=
nu ᵐppſi ᵍaquilonis: ᵐdicit
ᵐdomínus ᵒ exercituum
ꝯdeus ᵍiſrael. ꝯ Ecce ego
ᵉviſitabo ꝯ ſuper ᵐ tumul=
tum ᵗalexandrie ᵉ& ſuper
ᵇegyptum ᶜ& ſuper ᵇ deos
eius: ᶜ& ſuper ꝯreges eius:
ᵍet ſup ᵇpharaonẽ: ᵍ& ſup
omnes ᵇqui cõfidũt ᵍin eo.
ᵐEt dabo eos ᵐ in manus
ᵒq̃rentiũ ᵖaiam eoꝝ: ᵍ& in
manꝰ ᵐ nabuchodonoſor
ᵉregis ᵗ babylonis: ᵉ& in
manꝰ ᵗ fuorũ eius. ᵗEt poſt
ᵇhec ᵍhitabitur ᵇſicut dieb⁹
ᵗpriſtinis: ᵇait ᶜdñs. ᶠ Et tu
ᵍne ᵇtimeas ᵗſerue me ᵉ iaco=
cob & ne ᵐpaueas ᵐ iſrael.
ᵒQuia ᶠecce ego ᵍ ſaluũ te
faciã ᶠde longinquo ᵉ& ᵗ ſe
men tuũ ᵍde terra ᵗ captiui
tatis ſue. ᶠ Et reuertetur
ᵗiacob ᵇ& requeſcet ᵗ& ꝑſpe
rabitur: ᶠ& nõ erit ᵒq exter
reat eũ. Et ᶜtu ᶠ noli ᵍtimere
ᵇſerue me ᵉ iacob ᵇait ᵗdñs:
ᵐqa ᵉtecũ ᶠ ego ſum: ᵍquia
ego ᵒconſumam ᵉcunctas
ᵗgentes ad ᶠquas ᶜ eieci te.
ᵇTe vero ᵍnõ ᵇ cõſumam:
ᵇſed caſtigabo te ᶜ in iudi=
cio: ᶠnec quaſi ᶠinnocenti
ᵇparcam tibi. 47.
Q Vod ᵇfactum eſt ᶜ ver
bum ᵒdomini ᶠad ꝯ
ᵗhieremian ᵉ prophetam
ᵇcõtra ᵗpaleſtinos: ᵇantecꝫ
ᵗpercuteret ᵐpharao ᵒga=
zam. ᶠHec ᵈdicit ꝯꝯꝯꝯ
ᵈdñs. ᶜEcce ᵉ aque ᵉdeſcen
dent ᵗab aquilõe: ᶠ& erũt
ᵇquaſi torres ᵉinũdans: ᵇ&
operiẽt ᶜterrã ᵇ& plenitu=
dinẽ eius: ᶜvrbẽ ᶜ& habita
tores ᵉei. ᵇClamabũt ᶜho
mines ᵗ & vlulabunt ᵗoẽs
ᵐhabitatores ᵉterre ᵉa ſtre
pitu ᵐpõpe armorũ &ᶠbel
latorũ eius ᵉ a cõmotione
ᵍq̃drigaꝝ eius: &ᵉmultitu
dine ᵉrotaꝝ illi⁹. ᶠNon ᵗref
pexerit ᵈ pres ᶜ filios ᶜmani
bus ᵇdiſſolutis: ᶠ p ᵇaduẽtu
ᵈdiei in quo ᵗvaſtabũtur
ᵗoẽs ᵐphiliſtim: &ᵐdiſſipa
bitur ᵐtyrus ᵖ& ſidon cum
ᵍoib⁹ ᵉreliqs ᵉ auxilijs ſuis.
ᵐDepopulatus eſt ᵉ enim
ᵈdñs ᵗpaleſtinos: ᵉ reliqas
ᵇiſule ᶜcappadocie. ᵇVenit
ᶜcaluitium ᶠſuper ᵍgazam:

Tex.be.biere.tlvij.Pritiua.heb.

פְּקֻדָתָם׃ קוֹלָהּ כַּנָּחָשׁ יֵלֵךְ כִּי
נְחַיִל יֵלֵכוּ וּבְקַרְדֻּמוֹת בָּאוּ לָהּ
כְּחֹטְבֵי עֵצִים׃ כָּרְתוּ יַעְרָהּ נְאֻם
יְהוָה כִּי לֹא יֶחָקֵר כִּי רַבּוּ מֵאַרְבֶּה
וְאֵין לָהֶם מִסְפָּר׃ הֹבִישָׁה בַת
מִצְרַיִם נִתְּנָה בְּיַד עַם צָפוֹן׃ אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
פוֹקֵד אֶל אָמוֹן מִנֹּא וְעַל פַּרְעֹה וְעַל
מִצְרַיִם וְעַל אֱלֹהֶיהָ וְעַל מְלָכֶיהָ
וְעַל פַּרְעֹה וְעַל הַבֹּטְחִים בּוֹ׃
וּנְתַתִּים בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד עֲבָדָיו
וְאַחֲרֵי כֵן תִּשְׁכֹּן כִּימֵי קֶדֶם נְאֻם
יְהוָה׃ וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם
וְשָׁב יַעֲקוֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנָן וְאֵין
מַחֲרִיד׃ אַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה כִּי אִתְּךָ אֲנִי כִּי אֶעֱשֶׂה
כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדַּחְתִּיךָ
שָּׁמָּה וְאֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה
וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ׃
Ca.xlvij. אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל פְּלִשְׁתִּים בְּטֶרֶם
יַכֵּה פַרְעֹה אֶת עַזָּה׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנֵּה מַיִם עֹלִים מִצָּפוֹן וְהָיוּ
לְנַחַל שׁוֹטֵף וְשִׁטְפוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ
עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ וְזָעֲקוּ הָאָדָם וְהֵילֵל
כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ מִקּוֹל שַׁעֲטַת
פַּרְסוֹת אַבִּירָיו מֵרַעַשׁ לִרְכְבּוֹ הֲמוֹן
גַּלְגַּלָּיו לֹא הִפְנוּ אָבוֹת אֶל בָּנִים
מֵרפְיוֹן יָדָיִם׃ עַל הַיּוֹם הַבָּא
לְשׁוֹד אֶת כָּל פְּלִשְׁתִּים לְהַכְרִית
לְצוֹר וְלִצִידוֹן כָּל שָׂרִיד עֵזֶר כִּי
שֹׁדֵד יְהוָה אֶת פְּלִשְׁתִּים שְׁאֵרִית
אִי כַּפְתּוֹר׃ בָּאָה קָרְחָה אֶל עַזָּה

Pritiua.heb.Tex.he.Iere.xlviij.	Trãsla.B.Ie.	Trãs.Gre.lex.cũ interp̃.latina.
נִדְמָתָה אַשְׁקְלוֹן שְׁאֵרִית עִמְקָם עַד־מָה	conticuit ascalon: & reli	plecta est ascalon & reliqui vallis eax: vsq;
מָתַי תִּתְנוֹדָדִי הוֹי חָרֵב לַיהוָה עַד	quie vallis earum. Vsq;	ασιρρίφη ἀσκαλῶν καὶ οἱ καταλοιποὶ ἐμακίμ, ἕως τί
אָנָה לֹא תִשְׁקֹטִי הֵאָסְפִי אֶל	quo concideris? O mu	incides gladius dñi? vsq; quo nõ desicce?
תַּעֲרֵךְ הַרְגְּעִי וְדֹמִיִּי אֵיךְ תִּשְׁקֹטִי	cro domini vsquequo oo	νας κόψεις μάχαιρα τοῦ κυρίου; ἕως τίνος οὐκ ἡσυχάσ
יְהוָה צִוָּה־לָהּ אֶל אַשְׁקְלוֹן וְאֶל	non requiesces! Ingre	restituere in vaginã tuã. quiesce
חוֹף הַיָּם שָׁם יְעָדָהּ׃	dere in oooooooooooooo	σεις ἀποκατάστηθι εἰς τὸν κολεόν σου • ἀνάπαυσα
לְמוֹאָב כֹּה־אָמַר יְהוָה	vaginã tuam refrigerare	& tolle te? quõ desicet: & dñs præ
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶל	& ille. Quõ quiescet	καὶ ἐπάρατοι; πῶς ἡσυχάσει, καὶ κύριος ἐνετείλατο
נְבוֹ כִּי שֻׁדְּדָה הֹבִישָׁה נִלְכְּדָה	cũ dñs præpit ei: aduer	ei aduersũ ascalonẽ & aduersũ maritimas
מִשְׂגָּב וַתֵּחַת הֹבִישָׁה חַמִּשְׁנָב וְתָתָּה׃	sus ascalon & aduersum	αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀσκαλῶνα καὶ ἐπὶ τὰς παραλαττίους
אֵין עוֹד תְּהִלַּת מוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן	maritimas ei regiones:	aduersũ reliquas vt insurgat.
חָשְׁבוּ עָלֶיהָ רָעָה לְכוּ וְנַכְרִיתֶנָּה	ibiq; cõdixerit illi. 48.	ἐπὶ τοὺς καταλοίπους ἐπιχειρῆσαι. C.48.
מִנּוּי גַּם־דַּמְדֵּן תִּדֹּמִי אַחֲרַיִךְ תֵּלֵךְ	H Dmoab. Hec dicit	Τῷ μωὰβ οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς
חָרֶב׃ קוֹל צְעָקָה מֵחֹרוֹנָיִם שֹׁד	dominus exercituum deus	israel: ve sup nabo qñ perũt: capta ẽ cariathaim
וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ נִשְׁבְּרָה מוֹאָב הַשְׁמִיעוּ	israel. Ve super nabo quoniã vastata est	ἰσραήλ, ἐναι ἐπὶ ναβὼ ὅτι ἠλίωτο, ἐλήφθη καταισχύμη
זְעָקָה צְעוֹרֶיהָ׃ כִּי מַעֲלֵה הַלּוּחִית	& confusa. Capta est oo	ρρωται ἡ κραταίωμα καὶ ἠσθένησεν ἔτι γαυρίαμα μω
בְּבְכִי יַעֲלֶה כִּי בְּמוֹרַד חוֹרֹנַיִם	cariathaim: confusa est	ab in esebon: cogitauerũt sup eam mala. venite &
צָרְרוּ צְעָקַת שֶׁבֶר׃ נָסוּ	fortis & tremuit oooooo	ἀπὸ ἐν ἐσεβών, ἐλογίσαντο ἐπ' αὐτὴν κακά. δεῦτε καὶ
מַלְּטוּ נַפְשָׁכֶם וִהְיִיתֶם כַּעֲרוֹעֵר	Non est vltra exultatio	exciddamus eam de gente: & detem deset.
בַּמִּדְבָּר׃ כִּי יַעַן בָּטַחַךְ בְּמַעֲשַׂיִךְ	in moab: contra esebon	ἐκκόψωμεν αὐτὴν ἀπὸ ἔθνους, καὶ παῦσαι παύσεται.
וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ גַּם אַתְּ תִּלָּכְדִי וְיָצָא	cogitauerunt malũ. Ve	post te ibit gladius: qz vox iclamanti
כְּמוֹשׁ בַּגּוֹלָה כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו יַחְדָּו׃	nite & dispersdamus eam	ὀπίσω σου βαδιεῖται μάχαιρα, ὅτι φωνὴ κεκραγό
וְיָצָא שֹׁדֵד אֶל כָּל עִיר וְעִיר לֹא	de gente. Ergo silens	um de oromal vastitas & cõtritio magna cõtritio
תִּמָּלֵט וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישׁוֹר	cõticescs sequeturq; te	των ἐξ ὀρωναὶμ ὀλέθρος καὶ συντριμμα μέγα συντριβὴ
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה׃ תְּנוּ צִיץ לְמוֹאָב כִּי	gladius. Vox clamoris	moab annunciate ad parulos qz replcta ẽ aluch in
נָצוֹא תֵצֵא וְעָרֶיהָ לְשַׁמָּה תִּהְיֶינָה	de oronaim vastitas oo	μωὰβ ἀναγγείλατε εἰς ῥόγεα ὅτι ἐπλήσθη ἀλοὴ ἐν
מֵאֵין יוֹשֵׁב בָּהֵן׃ אָרוּר עֹשֵׂה מְלֶאכֶת	& cõtritio magna. Con	fletu. ascendet plorãs in via oromaim clamoꝛ
יְהוָה רְמִיָּה וְאָרוּר מֹנֵעַ חַרְבּוֹ מִדָּם׃	trita ẽ moab: annũciate	κλαυθμῶ • ἀναβήσεται κλαίων ἐν ὁδῷ ἐρωναὶμ κραυγὴ
שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו וְשֹׁקֵט הוּא	clamorẽ paruulis eius.	cõtritionis audiuit: fugite & saluate ani
אֶל שְׁמָרָיו וְלֹא הוּרַק מִכְּלִי אֶל כֶּלִי	Per ascensum eniz luith	συντρίμματος ἤκουσα, φεύγετε καὶ σώσατε τὰς ψυ
וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ עַל כֵּן עָמַד טַעְמוֹ	plorãs ascendet in fletu	mas vras & eritis q̃si asini agrestis i deserto. qñ
בּוֹ וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים	qm in descẽsu oronaim	χὰς ὑμῶν καὶ ἔσεσθε ὥσπερ ὄνος ἄγριος ἐν ἐρήμῳ. ἐπει δὲ
בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי לוֹ צֹעִים	hostes vlulatũ cõtritiõis	ἐφάσθητι in munitionib tuis & in thesau
וְצֹעֲרוּ כֵּלָיו יְרִיקוּ וְנִבְלֵיהֶם יְנַפֵּצוּ׃	audiẽt. Fugite saluate	δὲ ἐπεποίθεις ἐν ἰσχυρώμασίν σου καὶ ἐν τοῖς θησαυ
וּבוֹשׁ מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כַּאֲשֶׁר בּוֹשׁוּ	aias vras: & eritis q̃si mi	ροῖς σου καὶ σὺ ληφθήσῃ. καὶ ἐξελεύσεται χαμὼς ἐν
בֵּית יִשְׂרָאֵל מִבֵּית אֵל מִבְטַחָם׃	rice in deserto. Pro eo ei	τρᾶσπιγῆτιδε ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα ἐκ
	qñ habuisti fiduciã i muni	veniet vastitas sup oẽm ciuitatẽ. & ciuitas non salua
	tionibus tuis & in thesau	ἥξει ὄλεθρος ἐπὶ πᾶσαν πόλιν. καὶ πόλις οὐμὴ σω
	ris tuis: tu q̃q; capieris.	bit. & peribit vallis & deuastabitur ci
	Et ibit chamos in tranſ	ἴη. καὶ ἀπολεῖται ὁ ἄυλων καὶ ἐξολοθρευθήσεται ἐπι
	migrationẽ: sacerdotes	pestris sic dixit dñs. date signa moab: qz
	ei & principes ei simul.	δὸν καιῶς εἶπεν κύριος. ὅτι σημεῖα τῇ μωὰβ, ὅτι
	Et veniet pdo ad oẽm	plaga succendet & oẽs ciuitates ei in insu
	vrbẽ: & vrbs nulla saluabitur. Et peribũt valles:	ἀφ' ἀσαφήσεται καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς ἐις ἄβατ
	& dissipabũtur cãpestria	um erũt eo qõ nõ sit hitans in ea. male
	qm dixit dñs. Date flo	τον ἔσεσθαι παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα ἐν αὐτῇ. ἐπικα
	re moab qa florẽs egre	dictus q facit opus dñi negligẽter: & maledi
	dietur: & ciuitates ei de	τάρατος ὁ ποιῶν τὸ ἔργον κυρίου ἀμελῶς, καὶ ἐπικατά
	serte erũt & inhitabiles.	ctus q aufert gladium suũ a sanguine. quie
	Maledict q facit opus	ρατος ὁ ἐξαίρων μάχαιραν αὐτοῦ ἀφ' αἵματος • ἀνεπαύ
	dñi fraudulẽter: & male	uit moab a puero: & cõsisus ẽ in glo
	dictus qui phibet gladiũ	σατο μωὰβ ἐκ παιδαρίου, καὶ πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δόξ
	suũ a sãguie. Fertilis fuit	ria sua. nõ infudit de vase in vas: & in trãsmi
	moab ab adolescẽtia sua:	ξη αὐτ • οὐκ ἐνέχεεν ἐξ ἀγγείου ἐις ἀγγεῖον, καὶ ἐις αἰχ
	& requieuit in fecib suis.	μαλωσίαν οὐ ἀπῆλθεν. ἑστηκεν γεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐ
	Nec trãsfusus est de vase	τῷ καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡ
	in vas: & in transmigra	& odor eius nõ defecit: ꝓpterea ecce dies
	tionẽ nõ abiit. Idcirco	τῶ καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ αἱ ἡ
	pmansit gustus ei in eo	ea venũt dicit dñs. & mittam ei fra
	& odor ei nõ ẽ imutat.	μέραι ἔρχονται φησὶν κύριος. καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλί
	Propterea ecce dies ve	nones & flernunt eum & vasa ei cõminuent
	niũt dicit dñs & mittã eis	νοντας καὶ κλίνουσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτ λικμίσουσιν
	ordiatores & stratores la	& comua eius cõterent. & cõfundetur
	gũcularũ & flernẽt eũ &	καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ συντρίψουσιν • καὶ καταισχυνθήσε
	vasa ei exhaurnẽt & lagũ	moab a chamos sicut cõfusa est domus israel
	culas eoꝝ collidẽt. Et cõ	ται μωὰβ ἀπὸ χαμὼς ὥσπερ κατησχύνθη οἶκος ἰσραὴλ
	fũdetur moab a chamos	a bethel spe eox cõfũ in se ipse.
	sic cõfusa ẽt domus israel a	ἀπὸ βαιθὴλ ἐλπὶς αὐτῶν πεποιθότες ἐφ' ἑαυτοῖς.
	bethel in q̃ hẽbat fiduciã.	

quō dictis fortes fum⁹: ⁊ homo potēs in pre
ῶς ἰσχυροὶ ἐσμέν, καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων εἰς πό
liū: perūt moab ciuitas eius: ⁊ electi iuuenes
λεμον; ἔλειτο μωὰβ πόλις αὐτοῦ, καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι
eius descendēt in occisionē ait rex: vomi
αὐτοῦ κατέβησαν εἰς σφαγὴν λέγει βασιλεύς, κύρι
n⁹ exercituū nomē ei: ppe vicos moab vt ve
ος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ἐγγὺς ἡμέρα μωὰβ ἐλ
niat ⁊ malitia eius velox valde. moucte eū
θεῖν καὶ πονηρία αὐτ ταχεῖα σφόδρα. κινήσατε αὐτὸν
oēs in circuitu eius vniuersi q̄ scitis nomē eius.
πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ πάντες εἰδότες ὄνομα αὐτ.
dicite quō fracta ē virga gliosa baculus ma
εἴπατε πῶς συνετρίβη βακτηρία ἐνκλεὶς ῥάβδος με
gnificētie. descende de glia ⁊ sede i humi
γαλειώματος. κατάβηθι ἐκ δόξης καὶ κάθισον ἐν ὑγρᾷ
tate sedens filia debon: q⁹ perūt moab ascē
σία καθημένη θυγάτηρ δεβῶν, ὅτι ὤλετο μωὰβ ἀνὴ=
dit in te deuastans munitionē tuā. in via sta ⁊
βη εἰς σὲ λυμαινόμενος ἰσχύρωμά σου. ἐφόδου τηρῶν καὶ
prospice sedens in aroer ⁊ interroga fugientē ⁊ sal
σκόπευε καθημένη ἐν ἀροὴρ καὶ ἐρώτησον φεύγοντα καὶ σῶ=
uatum. ⁊ dic q̄d factū ē ꝓfugus est moab: qm̄
σαν λέγοντες τί ἐγένετο κατηχύνθη μωὰβ, ὅτι
cōtritus ē. vlula ⁊ clama ānūcia in arnō.
συνετρίβη. ἐλάλησαι καὶ κέκραξον ἀπαγγείλατε ἐν ἀρνών.
D q⁹ perūt moab ⁊ iudicū venit ad trā cāpestrē
ὅτι ὤλετο μωὰβ καὶ κρίσις ἦρχεται ἐπὶ τὴν γῆν τ μισὼρ
sup chelon: ⁊ sup iasa: ⁊ sup mophath: ⁊ sup
ἐπὶ χαιλών, καὶ ἐπὶ ἰασσά, καὶ ἐπὶ μωφάθ, καὶ ἐπὶ
debon: ⁊ sup nabo: ⁊ sup domū deblathaim: ⁊
δεβῶν, καὶ ἐπὶ ναβαῦ, καὶ ἐπὶ βαιτ δεβλαθαείμ, καὶ
sup cariathaim: ⁊ sup domū gamol ⁊ sup domū maon: ⁊
ἐπὶ καριαθαείμ, καὶ ἐπὶ βαιτ γαμὰλ καὶ ἐπὶ βαιτ μαών, καὶ
sup carioth: ⁊ sup bosor: ⁊ sup oēs ciuitates mo
ἐπὶ καριώθ, καὶ ἐπὶ βοσόρ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις μω
ab q̄ longe ⁊ q̄ ppe. fractū est cornu moab
αβ τὰς πόρρω καὶ τὰς ἐγγύς. κατέαχθη κέρας μωὰβ
⁊ brachiū eius cōtritū est: dicit dñs. iebri=
καὶ ὁ βραχίων αὐτοῦ συνετρίβη, λέγει κύριος. μεθύ
ate eum q̄m ꝫ dñm magnificat ē. ⁊ applau=
σατε αὐτὸν ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐπικροτή=
det moab in manu sua: ⁊ erit in risum ⁊ ipse
σει μωὰβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ αὐτὸς
⁊ nobis in derisum fuit tibi israel: si in furtis
καὶ ἡμῖν εἰς γελοιασμὸν ἦ σοι ἰσραήλ. εἰ ἐν κλοπαῖς
tuis inuētus fūt q⁹ debellasti eū. relinq̄runt
σου εὑρέθησαν ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν. κατέλιπον τὰς
ciuitates ⁊ habitauēt in petris habitatores mo
πόλεις καὶ ᾤκησαν ἐν πέτραις οἱ κατοικοῦντες μω
ab. facti sunt q̄si columbe nidificātes in petris
άβ. ἐγένοντο ὡς περιστεραὶ τοιοῦσαι ἐν πέτραις
ore fouee. audiui superbiā moab superbijt val
στόματι βοθύνου. ἤκουσα ὕβριν μωὰβ ὑβρίσεν λίαν
de: ⁊ superbiā eius ⁊ arrogantiā eius: ⁊
σφ, καὶ ὕβριν αὐτοῦ καὶ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ
exaltatū ē cor eius. ego aūt cognoui dicit dñs
ὑψώθη καρδία αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔγνων λέγει κύριος
opa eius: nōne sufficiēs eius nō sic
E ἔργα αὐτοῦ, οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῦ οὐχ οὕτως
fecit: ꝓpterea sup moab vlulate vndi
ἐποίησεν; διὰ τοῦτο ἐπὶ μωὰβ ὀλολύξατε πάντες
Ezech. 16.d. q⁹. clamate ad viros muri fictilis siccitatio. q̄si
ἐπ. βοήσατε ἐπ' ἄνδρας κτιὲ ἀρὰς ἀσχμοῦ. ὡς
planctum iazer plorabo tibi vinea sabama
κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἀποκλαύσομαί σοι ἄμπελος σαβαμὰ

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

'Quomodo[a] dicitis:[b] fortes[c] fumus[b] & viri ooooooo
[c]robusti[f] ad p̄liandū?[g] Vastata ē[h] moab[i] & ciuitates
illi[j] ascenderūt:[l] & electi
[m]iuuenes ei[n] descenderūt
[c]in occisionem:[p] ait[q] rex
[r]dñs[s] exercituū[t] nomē ei[v].
[a]Prope est[c]interit[v] moab
[b]vt veniat[a] & malum eius
[b]velociter accurret[c] nimis.
[b]Cōsolamini[c] eū [f] oēs qui
estis in[g] circuitu ei[v]: [b]& vni
uersi[t] q scitis[b] nomen eius
[t]dicite. [m]Quō[a] cōfracta est
[o]virga[p] fortis:[q] baculus[r] glo
riosus?[s] Descēde[c] de gloria
[a]& sede[c] in siti[t] habitatio[b] filie
[a]dibō:[b] qm̄[c] vastator[b] mo
ab[c] ascēdet[c] ad te:[a] dissipa=
bit[b] munitiones tuas.[c] In
[a]via [f] sta[m] & prospice oooo
[n]hitatio[o] aroer.[p] Interro=
ga[q] fugientē[r] & ei q euasit
[a]dic[c] quid[a] accidit:[t] Confu
sus est[f] moab: [s] quoniam
[a]victus est.[b] Vlulate[c] & cla
mate:[b] annūciate[c] i arnō:
[f]quoniā[g] vastata est[b] mo
ab.[f] Et iudicium[h] venit[i] ad
[m]terram[n] campestrem[o] su
per[p] elon[q] & super[r] iasa oo
[s] & super [r] mephat.[u] & su
per[r] dibon[r] & super[s] nabo
[a]et super[b] domum[c] debla=
thaim.[d] & sup[e] cariathaim
[f]& sup[g] bethgamul[f] & su=
per[h] bethmaon.[m] & super
[b]carioth[o] & super [p] bosra:
[q]et super[r] oēs[s] ciuitates
[r]terre[b] moab[t] que longe
[r]& prope sunt. oooooooo
[s]Abscissus est[a] cornu mo
ab:[c] & brachiū ei[d] [b]cōtritū
est[f] ait[f] dñs.[g] Inebriate eū:
[b]quoniā[i] contra[a] dominū
[i]erectus ē.[m] Et allidet ma
nū[n] moab[o] in vomitu suo
[p]& erit[q] in derisū[r] etiā[s] ipe.
[r]Fuit eni in[r] derisum[r] tibi
[s]israel:[b] quasi[c] inter fures
[b]repisses eū.[f] Propter[f] ver
ba[r] ergo[o] tua q̄[q] aduersum
illū locut[a] es:[t] captiu[a] du
ceris.[x] Relinqte[t] ciuitates
[m]& habitate[n] in petra[o] ha
bitatores[p] moab:[q] & esto
te[r] quasi colūba[a] nidificās
[f]in fūmo[o] ore[r] foraminis.
[r]Audiuim[a] supbiā[a] moab:
[b]superbus ē[c] valde.[b] Sublimi
tatē ei[c] & arrogātiā[r] & sup
biā[s] & altitudinē[b] cordis ei[a]
[t]ego[a] scio:[t] ait[m] dñs.[n] Iactā
tiā ei[a] eo q[o] nō sit[p] iuxta eā
[q]vir[a] eius[r] nec[a] iuxta q̄d
poterat conata sit[r] facere.
[a]Ideo[r] sup[p] moab[a] eiulabo
[b]& ad moab[c] vniuersā[b] cla
mabo:[r] ad [f] viros[a] muri[b] fi
ctilis[f] lamētantes.[x] De plā
ctu[t] iazer[m] plorabo[n] tibi
[o]vinea [p] sabama.

אֲמַר	נָּבַר	אֵיכְ֣ךָ תֹאמְר֗וּ גִּבּוֹרִ֤ים אֲנָ֙חְנוּ֙ וְאַנְשֵׁי
לָתַם	עִיר	חַ֖יִל לַמִּלְחָמָֽה׃ שֹׁדַד֙ מוֹאָ֣ב וְעָלֶ֔יהָ
בָּחַר	בָּחַר	עָלָ֥ה וּמִבְחָר֖ בַּחוּרָ֑יו יָרְד֥וּ לַטָּ֛בַח
		נְאֻם֙ הַמֶּ֣לֶךְ יְהוָ֔ה צְבָא֖וֹת שְׁמֽוֹ׃
קָרַב	רוּץ	קָר֤וֹב אֵיד֙ מוֹאָ֣ב לָב֔וֹא וְרָעָתוֹ֙
טוּד	סָבַב	מְהִרָ֖ה מְאֹֽד׃ נֹ֣דוּ לוֹ֮ כָּל סְבִיבָיו֒ וְכָל
שָׁבַר		יֹדְעֵ֣י שְׁמ֔וֹ אִמְר֖וּ אֵיכָ֣ה נִשְׁבַּ֑ר
נָטַה	עָז	מַטֵּה־עֹ֥ז מַקֵּ֖ל תִּפְאָרָֽה׃ יָרְדִי֙ מִכָּב֣וֹד
בָּאַר	יָרַד	וּשְׁבִ֤י בַצָּמָא֙ יֹשֶׁ֣בֶת בַּת־ דִּיבֹ֔ן
נָשַׁב		כִּי֩ שֹׁדֵ֨ד מוֹאָ֜ב עָלָ֣ה בָ֗ךְ שִׁחֵ֥ת
	נָצַר	מִבְצָרֶ֛יךָ׃ אֶל־דֶּ֥רֶךְ עִמְדִי֙ וְצַפִּ֣י
נוּס	מָלַט	יוֹשֶׁ֣בֶת עֲרוֹעֵ֔ר שַׁאֲלִ֥י נָ֖ס וְנִמְלָטָ֑ה
הָיָה	טוּשׁ	אִמְרִ֥י מֶֽה־נִּהְיָ֖תָה הֹבִ֣ישׁ מוֹאָ֑ב כִּי
מָגַל	יָלַל	חַתָּ֣ה הֵילִ֔ילוּ וְזָעֲק֖וּ הַגִּ֥ידוּ בְאַרְנֹֽן
נָגַד	שָׁפַט	כִּי֩ שֹׁדַ֨ד מוֹאָ֜ב וּמִשְׁפָּ֣ט בָּ֗א אֶל
בּוֹא		אֶ֙רֶץ֙ הַמִּישׁ֔וֹר אֶל־חֹל֥וֹן וְאֶל־יַהְצָ֖ה
יָשַׁר		וְעַל־ מֵפָֽעַת׃ וְעַל־ דִּיבוֹן֙ וְעַל־ נְב֔וֹ
טוּד	סָבַב	וְעַל־ בֵּ֥ית דִּבְלָתָֽיִם׃ וְעַל־ קִרְיָתָֽיִם
		וְעַל־בֵּ֥ית גָּמ֖וּל וְעַל־ בֵּ֥ית מְעֽוֹן׃ וְעַל
עִיר		קְרִיּ֥וֹת וְעַל־ בָּצְרָ֖ה וְעַל־ כָּל־ עָרֵ֑י
		אֶ֣רֶץ מוֹאָ֔ב הָרְחֹקֹ֖ת וְהַקְּרֹבֽוֹת׃
גָּדַע	שָׁבַר	נִגְדְּעָ֥ה קֶ֖רֶן מוֹאָ֑ב וּזְרֹע֖וֹ נִשְׁבָּרָ֥ה
שָׁכַר		נְאֻם־יְהוָֽה׃ הַשְׁכִּירֻ֖הוּ כִּ֣י עַל־ יְהוָ֑ה
גָּדַל	מָאַס	הַגְדִּ֤יל וְסַפֵּק֙ מוֹאָ֔ב נְקִיאוּ֙ וְהָיָ֣ה
		לִשְׂחֹ֖ק גַּם־הוּא֑׃ וְאִם־לוֹא֙ הָיָ֣ה לְךָ֔
הָיָה	טוּשׁ	יִשְׂרָאֵ֔ל אִם־ בַּגַּנָּבִ֖ים
מָצָא	נוּד	נִמְצָאתָ֑ כִּי֩ מִדֵּ֨י דַּבֶּרְךָ־ בּ֜וֹ תִּתְנוֹדָֽד׃
עִיר		עִזְב֣וּ שָׁרִ֔ים וְשִׁכְנ֖וּ בַּסֶּ֑לַע יוֹשְׁבֵ֣י
הָיָה	גָּנַן	מוֹאָ֔ב וִֽהְיוּ֙ כְּיוֹנָ֣ה תְקַנֵּ֔ן בְּעֶבְרֵ֖י פִּי
פֶּה	נָצָה	פַּחַ֑ת׃ שָׁמַ֥עְנוּ גְאוֹן־מוֹאָ֖ב גֵּאֶ֣ה מְאֹ֑ד
רוּם		גָּבְהֹ֥ו וְגַאֲוָת֖וֹ וְגָאֹנ֥וֹ וְרֹ֖ם לִבּ֑וֹ׃ אֲנִי
כּוּן		יָדַ֣עְתִּי נְאֻם־ יְהוָ֔ה עֶבְרָתֹ֖ו וְלֹא־ כֵ֑ן
עָשָׂה	כַּד	בַּדָּ֖יו לֹא־ כֵ֥ן עָשֽׂוּ׃ עַל־ כֵּ֥ן עַל
יָלַל	זָעַק	מוֹאָ֖ב אֵילִ֣יל וּלְמוֹאָ֑ב כֻּלֹּ֖ה אֶזְעָ֔ק
נָגָה	נָבָה	אֶל־ אַנְשֵׁ֥י קִ֖יר חֶ֥רֶשׂ יֶהְגֶּֽה׃ מִבְּכִי
		יַעְזֵ֣ר ׀ אֶבְכֶּ֣ה לָּ֔ךְ גֶּ֥פֶן ׀ שִׂבְמָ֖ה

נְטִישֹׁתַיִךְ עָבְרוּ יָם עַד יָם יַעְזֵר
נָגְעוּ עַל קֵיצֵךְ וְעַל בְּצִירֵךְ שָׁדַד
נֶפֶל וְנֶאֱסַף שִׂמְחָה וְגִיל מִכַּרְמֶל
וּמֵאֶרֶץ מוֹאָב וְיַיִן מִיקְבִים הִשְׁבַּתִּי
לֹא יִדְרֹךְ הֵידָד הֵידָד לֹא הֵידָד
מִזַּעֲקַת חֶשְׁבּוֹן עַד אֶלְעָלֵה עַד יַהַץ
נָתְנוּ קוֹלָם מִצֹּעַר עַד חֹרֹנַיִם עֶגְלַת
שְׁלִשִׁיָּה כִּי גַם מֵי נִמְרִים לִמְשַׁמּוֹת
יִהְיוּ וְהִשְׁבַּתִּי לְמוֹאָב נְאֻם יְהוָה
מַעֲלֶה בָמָה וּמַקְטִיר לֵאלֹהָיו עַל כֵּן
לִבִּי לְמוֹאָב כַּחֲלִילִים יֶהֱמָה וְלִבִּי
אֶל אַנְשֵׁי קִיר חֶרֶשׂ כַּחֲלִילִים
יֶהֱמָה עַל כֵּן יִתְרַת עָשָׂה אָבָדוּ׃ כִּי
כָל רֹאשׁ קָרְחָה וְכָל זָקָן גָּרֻעָה
עַל כָּל יָדַיִם גְּדוּדֹת וְעַל מָתְנַיִם
שָׂק׃ עַל כָּל גַּגּוֹת מוֹאָב וּבְרְחֹבֹתֶיהָ
כֻּלָּה מִסְפֵּד כִּי שָׁבַרְתִּי אֶת מוֹאָב
כִּכְלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ נְאֻם יְהוָה׃ אֵיךְ
חַתָּה הֵילִילוּ אֵיךְ הֹפְנָה עֹרֶף מוֹאָב
בּוּשׁ וְהָיָה מוֹאָב לִשְׂחוֹק וְלִמְחָתָה
לְכָל סְבִיבָיו׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה
כַּנֶּשֶׁר יִדְאֶה וּפֹרֵשׂ כְּנָפָיו אֶל מוֹאָב׃
נִלְכְּדָה הַקְּרִיוֹת וְהַמְּצֻדוֹת נִתְפָּשָׂה
וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא
כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃ וְנִשְׁמַד מוֹאָב
מֵעָם כִּי עַל יְהוָה הִגְדִּיל׃ פַּחַד וָפַחַת
וָפָח עָלַיִךְ יוֹשֵׁב מוֹאָב נְאֻם יְהוָה׃
הַנָּס מִפְּנֵי הַפַּחַד יִפֹּל אֶל הַפַּחַת
וְהָעֹלֶה מִן הַפַּחַת יִלָּכֵד כִּי אָבִיא
אֵלֶיהָ אֶל מוֹאָב שְׁנַת פְּקֻדָּתָם נְאֻם
יְהוָה׃ בְּצֵל חֶשְׁבּוֹן עָמְדוּ מִכֹּחַ נָסִים
כִּי אֵשׁ יָצָא מֵחֶשְׁבּוֹן וְלֶהָבָה מִבֵּין
סִיחוֹן וַתֹּאכַל פְּאַת מוֹאָב וְקִדְקֹד
בְּנֵי שָׁאוֹן׃ אוֹי לְךָ מוֹאָב אָבַד עַם
כְּמוֹשׁ כִּי לֻקְחוּ בָנֶיךָ בַּשִּׁבִי וּבְנֹתֶיךָ
בַּשִּׁבְיָה׃ וְשַׁבְתִּי שְׁבוּת מוֹאָב

Propagines tue trāſierẽt mare: vſq; ad mare ia zer' peruenerũt. Super meſſem tuã et vindemiã tuã predo irruit. Ablata eſt leticia & exultatio de carmelo & de terra mo ab: & vinũ de torculari bus ſuſtuli. Nequaq; cal cator vue ſolitũ celeuma cãtabit. De clamore eſe bon vſq; eleale & iaſa dederũt vocẽ ſuã a ſegor vſq; ad oronaim vitulã conternantẽ: aque ve ro nemrim peſſime erũt. Et auferam de mo ab: ait dominus offerentẽ in excelſis: & ſacrificantẽ dis eius. Pro pterea cor meũ ad moab quaſi tibia reſonabit: et cor meum ad viros muri fictilis dabit ſonitũ tibiarũ: qa plus fecit q̃ potuit idcir co perierũt. Oms enim caput caluicitũ & oĩs barba raſa erit. In cunctis manib colligatio: & ſuper oms dorſum cilicitũ. Et ſup oĩa tecta moab & in plateis eius oĩs plãctus: qm̃ cõtriui moab ſicut vas inutile: ait do minus. Quomodo victa eſt & vlulaucrunt: Quõ deiecit ceruicem moab et confuſus eſt: Erit q̃ moab in deriſũ: et in exemplũ oĩbus in circuitu ſuo. Hec dicit dñs Ecce q̃ſi aquila vo labit & extẽdet alas ſuas ad moab. Capta eſt ca rioth & munitiones cõ prehẽſe ſũt. Et erit cor fortiũ moab in die illa: ſicut cor mulieris partu rientis. Et ceſſabit moab eſſe populus: qm̃ cõtra dñm ghificatus e. Pauor et fouea & laque ſuper te o habitator moab: ait dñs: qui fugerit a facie pauoris cadet in foueã: et qui cõſcenderit de fo uea capietur laq̃o. Ad ducã enim ſup moab an nũ viſitationis eorũ: ait dñs. In vmbra eſebon ſteterũt de laq̃o fugiẽ tes: qa ignis egreſſus eſt de eſebõ & flãma de me dio ſeõ: & deuorauit par tem moab & verticem oo filiorũ tumultus. Ve ti bi moab Periſti pupule chamos: qa cõprehẽſi ſunt filii tui & filie tue in captiuitatẽ. Et cõuer tam captiuitatem moab

palmites tui ptrãſierũt mare. ciuitas iazer attigerũt. κλήματά σου διῆλθεν θάλασσαν· πόλις ἰαζὴρ ἥψατο. ſup fructũ tuũ et ſup vindemiam tuam ſtrages ceci dit: cõgregatũ e gaudiũ et leticia de carmelo καὶ ἐπὶ ὀπώραν σου καὶ ἐπὶ τρυγητάς σου ὄλεθρος ἔπε σεν, συνελήφθη χαρμονὴ καὶ εὐφροσύνη ἐκ καρμήλου et de tra moabitide: et vinũ i torcularib tuis mane καὶ ἐκ γῆς μωαβίτιδος, καὶ οἶνον ἐπὶ ληνοῖς σου· οὐκ Eſa. nõ calcauerũt. neq; veſpe fecerunt celeuma a 16. ὐκ ἐπάτησαν· οὐδὲ ὀρθίας ἐκ. ἐποίησαν ἀοιδὴ ἐπὶ clamore eſebon vſq; ad eleale et vſq; iaſſa. dederũt vo κραυγὴν ἐσεβὼν ἕως ἐλεαλὴ καὶ ἕως ἰασσά· ἔδωκαν φω cem ſuam a ſegor vſq; ad oronai et vitulam tri τὴν αὐτῶν ἀπὸ σηγὼρ ἕως ὀρωναὶμ καὶ ἐγγελὰ σιλι mã. q; et aqua nembrim in cõbuſtionẽ erit. et σία· ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ νεμβρὶμ εἰς κατάκαυμα ἔσται. καὶ pdam moab aũt dñs aſcendentẽ ſup altare ἀπώλεσεν ὁ μωὰβ φησὶν κύριος ἀναβαίνοντα ἐπὶ βωμὸν et ſacrificantẽ dijs eius. ꝓpterea cor meũ καὶ θυσιάζοντα θεοῖς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καρδία τοῦ μου ab: q̃ſi tibie reſonabunt: et cor meũ ad ho ἀβ, ὡσεὶ αὐλοὶ βομβήσουσιν, καὶ καρδία μου ἐπ' ἀν minem muri fictilis q̃ſi tibia reſonabit. ideo θρώπους κεὶρ ἀρὸς ὡσεὶ αὐλὸς βομβήσει· διὰ τοῦτο q̃ acquiſiuit perierũt ab homine oẽ ca ἃ πεϖοιήκασιν ἀπώλετο ἀπὸ ἀνθρώπου πᾶσα κτῆσ Eſa. put i oi loco radent et oĩs barba rade 154. λεῖ ἐν παντὶ τόπῳ ξυρήσονται καὶ πᾶς πώγων ξυρήσε tur. et oẽs manus incidẽtur: et ſup oi lumbo ται· καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται, καὶ ἐπὶ πάσης ὀσφύ cilitiũ: et ſup oĩa tecta moab et ſup os σάκκος, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δωμάτων μωὰβ καὶ ἐπὶ plateis eius. qz cõtriui moab ait τὰς πλατείας αὐτῆς· ὅτι συνέτριψα τὸν μωὰβ φη cit dñs q̃ſi vas cui nõ eſt vſus eius. quõ pa σὶν κύριος ὡς ἄγγεῖον οὗ οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ· πῶς κα mutauit quõ vertit dorſum moab confuſa e et facta e τήλλαξεν πῶς ἔστρεψεν τὸν μωὰβ ἠχύνθη καὶ ἐθρύπτη moab in riſum et odium oibus q̃ circuiti μωὰβ εἰς γέλωτα καὶ ἐγγυτικμὸν πᾶσι τοῖς κύκλῳ eius. qz ſic dixit dñs vt aq̃la volabit: et αὐτῆς. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ὡς ἀετὸς πετάσεται, καὶ extẽdet alas ſuas in moab. capta e ciuitas ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἰς μωάβ· ἑλήφθη καρὰ et munitiones capte ſunt. et erit cor καὶ τὰ ἐχυρώματα συνελήφθη. καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν fortium moab in die illa ſicut cor mu δυνατῶν μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡσεὶ καρδία γυ lieris parturientis et peribit moab a pu ναικὸς ὠδυνούσης καὶ ἀπολεῖται μωὰβ ἀπὸ λα ba qz dñs magnificata e. lazus et pauor χλου ὅτι ἐπὶ τὸν κύριον ἐμεγαλύνθη. παγὶς καὶ φόβος et fouea ſup te habitantẽ moab dicit dñs q̃ fugi Eſa. καὶ βόθυνος ἐπὶ σὲ καθήμενον μωὰβ λέγει κύριος ὁ φεύ 24. rit a facie pauoris. incidet in fo γων ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου· ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βό uea. et cõſcẽderit de fonea. et cõprehende θυνον· καὶ ὁ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου· καὶ συλληφθήσε tur in laqueo. qz inducã hec ſup moab. in a ται ἐν τῇ παγίδι. ὅτι ἐπάξω ταῦτα ἐπὶ μωὰβ· ἐν ἐνι no viſitatiõis eius dicit dñs: in fibra hoſeb ſteto αὐτῷ ἐπισκέψεως αὐτῆς λέγει κς, ἐν σχιᾷ ἐστεβὼν ἔστη rũt ab exercitu fugientes: qz ignis egreſſꝰ e ab he σαν ἀπὸ δυνάμεως φυγόντες, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐστε ſebõ. et flãma de medio ſion: et deuorauit angulũ βὼν· καὶ φλὸξ ἀπὸ μέσου σιὼν, καὶ κατέφαγεν τὸ κλίτος moab: et verticẽ filioꝝ tumultꝰ veh tibi moab: perii μωὰβ, καὶ τὴν κορυφὴν υἱῶν σαὼν· οὐαί σοι μωὰβ, ἀπώλε ppſa camos: qz ceperũt filios tuos et filias θου ὁ λαὸς καμώς, ὅτι ἐλήφθησαν οἱ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες tuas i captiuitatẽ. et cõuertã captiuitatẽ moab σου εἰς αἰχμαλωσίαν· καὶ ἐπιστρέψω αἰχμαλωσίαν τοῦ μωὰβ

Trásla.gre.ltr.cũ iter.latina.

in nouissimis diebus: dicit dñs: huc vsq
ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει κύριος· ἕως τούτου ὁ
iudiciũ moab.
κρῖμα τοῦ μωάβ.

Ca.49.

A Γιὰμ filios ammon sic dicit dñs: nũqd filij nõ
Τοῖς υἱοῖς ἀμμὼν οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ υἱοὶ οὐκ
sicut in israel aut ḡ possideat non est ex eis. ἢ
εἰσὶν ἐν ἰσραὴλ ἢ παραληφόμενος οὐκ ἔστιν αὐτῶν· διὰ
re assumpsit molchom gad. t ppls eoꝝ in
τί παρέλαβεν μολχὸμ τὸν γάδ· καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν ἐν
ciuitatib⁹ eoꝝ habitat: ꝓpterea ecce dies veni-
πόλεσιν αὐτῶν ἐνοικεῖ, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον-
unt dicit dñs: t audituꝫ faciã sup rabbath filioꝝ ammon
ται λέγει κύριος· καὶ ἀκουστὸν ποιῶ ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμὼν
tumultũ belli. t erunt in inuisũ t in ꝓditio-
πόλεμον· καὶ ἔσονται εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀπώ-
nem: t altaria eius in igne succendẽtur t
λειαν, καὶ τὰ βωμοὶ αὐτῆς ἐν πυρὶ κατακαυθήσονται καὶ
assumet israel ꝓcipatũ suum dicit dñs: vlu
παραλήψεται ἰσραὴλ τὸν ἀρχὴν αὐτοῦ λέγει κύριος, ὠ-
la essebon qꝛ perijt gai. clamate filie
λόλαξον ἐσεβὼν ὅτι ὤλετο γαί· κεκράξατε ἐυγατέρες
rabbath accingite cilicijs: t cõtristamini t
ῥαββὰθ περιζώσασθε σάκκους, καὶ ἐπιλαμεῖσθε καὶ
plangite sup molchõ: qꝛ in trãsmigratione ipsius ducet
κόψασθε ἐπὶ μολχόμ, ὅτι ἐν ἀποικίᾳ βαδιοῦνται οἱ ἱε-
doceꝫ eiꝰ t ꝓcipes eiꝰ simul. qñ exultabis
ρεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα· ὅτι ἀγαλλιάσῃ
in vallibus filia temeritati ḡ cõfidebat in
ἐν ἐμπεδίοις ἐυγάτηρ τῆς ἰταμίας ἣ πεποιθυῖα ἐπὶ τοῖς
thesauris suis: ḡ dicebat in corde suo: ḳs
θησαυροῖς αὐτῆς, ἣ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τίς
B veniet ad me: ecce ego inducã sup te tiorẽ ait
ἐλεύσεται ἐπ' ἐμέ, ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ σὲ φόβον φησὶν
dñs exercituũ ab oi circuitu tuo t
κύριος τῶν δυνάμεων ἔξωθεν πάσης τῆς περιοίκου σου καὶ
dispergemini vnusq⁹q in faciem suam. t nõ
διασπαρήσεσθε ἕκαστος εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ
erit ḡ congreget aberrãtes: t post hec cõ-
ἔσται ὁ συνάγων τοὺς ἀλωμένους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι-
uertã captiuitatem filioꝝ ammon: dicit dñs.
στρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν υἱῶν ἀμμὼν, λέγει κύριος.

Idumee hec dicit dñs: nõ est vltra
τῇ Ἰδουμαίᾳ τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἔστι ἔτι
sapiẽtia in themã. periit ꝓsilijs a prudentib⁹ abijt
σοφία ἐν θαιμάν. ἀπώλετο βουλὴ ἐκ συνετῶν ὤχετο
sapiẽtia eoꝝ. pculcat⁹ē locus eoꝝ ꝓfũdũ facite vo
σοφία αὐτῶν. ἐπατήθη ὁ τόπος αὐτῶν βαθύνατε ἐκου-
bis in sessionẽ habitantes in dedan. qꝛ vastã
τοῖς ἐν καθέσει οἰκατοικοῦντες ἐν δαιδὰν ὅτι δύσκολα
fecit adduci eũ in tpe ꝗ visitaui sup e-
ἐποίησεν ἄγαγεν αὐτὸν ἐν χρόνῳ ᾧ ἐπεσκεψάμην ἐπ' αὐ-
uꝫ: nõ fidemiatores venerẽt tibi. nõ relinquẽt tibi reli
τούς, ἢ τρυγητὰς ἐλθόντες σοι οὐ καταλείψουσίν σοι κατα
quias. qñ fures ī nocte imponent manus
λείμματα. ὡσεὶ κλέπται ἐν νυκτὶ ἐπιθήσουσιν χεῖρας
suas: qꝛ ego attraxi eſau reuelaui abſ-
αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ κατέσυρα τὸν ἡσαῦ ἀπεκάλυψα τὰ κρυ-
C cõdita eoꝝ. abſcõdi non poterũt pierũt ꝑ ma-
πτὰ αὐτῶν· κρυβῆναι οὐ μὴ δύνωνται ὄλεσθε διὰ χεῖ-
nũ fratris eius t vicini eius: t nõ est reli
ρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ γείτονας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπο-
qui pupillũ tuũ: et viuat: t ego viuam
λειπόμενος ὀρφανόν σου, ἵνα ζήσεται, καὶ ἐγὼ ζήσομαι
t vidue tue in me sperabunt. qꝛ hec dicit do-
καὶ χῆραί σου ἐπ' ἐμὲ ἐλπιοῦσιν. ὅτι τάδε λέγει κύ-
minꝰ. ecce ḡ nõ est lex bibere calicem: bibe
ριος. ἰδοὺ οἷς οὐκ ἔστιν κρίμα πιεῖν τὸ ποτήριον, πίνων
rũt. t tu innocens non innocẽs eris: qꝛ bibẽs bi
πίεται. καὶ σὺ ἀθῳωθεὶς οὐ μὴ ἀθῳωθήσῃ, ὅτι πιὼν πί-
bes qꝛ ꝓmemetipm iurauí
εσαι ὅτι κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα ccccccccxxxx κκ.ccccc

Trãsla.B.Vie.

in nouissimis diebus: ait dominus. Hucusq⁹ ccc
iudicia moab. 49.

HAD filios ãmon. Hec dicit dñs. Nũquid
non filii sunt israel: aut heres non est ei. ccccc
Cur igitur hereditate possedit melchõ gad & populus eius in vrbibus eius hitauit? Ideo ecce dies veniũt dicit dñs: & audi tũ faciã sup rabbath filiorum ammon fremitum prelii. Et erit in tumultũ dissipata: & filiq⁹ eius igne succendentur: ccc & possidebit israel possessores suos: ait dominus. Vlula esebon quoniam vastata est hai. Clamate filie rabba: accigite vos cilitiis. Plangite ccccc & circuite per sepes: quoniam melchom cc in trãsmigratione ducetur: sacerdotes eius & principes eius simul. Quid gloriaris in vallib⁹? defluxit vallis tua filia delicata: q cõfidebas in thesauris tuis & dicebas. Quis veniet ad me? Ecce ego inducã sup te terrorẽ: ait dñs deus exercituũ ab oibus qui sunt in circuitu tuo: & dispergemini singuli a cõspectu vẽ: nec erit q cõgreget fugiẽtes. Et post hec reuerti faciã captiuos filiorum ammon: ait dñs. Ad idumeã. hec dicit dñs exercituum. Nunqd nõ vltra ẽ sapia in themã? Periit cõsilij a filiis? Inutilis facta ẽ sapiẽtia eorũ. Fugite & terga vertite: descendite in voraginẽ habitatores dedã: qñ ꝓditionẽ esau addux sup eũ tps visitatiõis ei. Si vindemiatores venissent sup te: nõ reliqssent racemũ: si fures in nocte rapuissent ꝙ sufficeret sibi. Ego vero discooperui esau: reuelaui abscondita eius & celari nõ poterit: Vastatũ est semẽ eius & frẽs eius & vicini eius & nõ erit. Relinque pupillos tuos: & ego faciã eos viuere & vidue tue in me ſpabunt: qa hec dicit dñs? Ecce qbus nõ erat iudiciũ vt biberẽt calicẽ: bibẽtes bibent? & tu quasi innocens relinq̃ris? Non eris innocẽs sed bibẽs bibes. qa ꝓmemetipm iurauí

Tex.heb.biere.klir.

יום בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם יְהוָה עַד
שפט הֲנָה מִשְׁפַּט מוֹאָב׃
Cap.klir. לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הֲבָנִים
ירש אֵין לְיִשְׂרָאֵל אִם יוֹרֵשׁ אֵין מַלְכָּם
מדע מַדּוּעַ יָרַשׁ גָּד אֶת נָד וְעַמּוֹ
עיר בְּוא בְּעָרָיו יֵשֵׁב׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים
שמע נְאֻם יְהוָה וְהִשְׁמַעְתִּי אֶל רַבַּת בְּנֵי
רוע לָחֶם עַמּוֹן תְּרוּעַת מִלְחָמָה וְהָיְתָה לְתֵל
הית תָּלָל שְׁמָמָה וּבְנֹתֶיהָ בָּאֵשׁ תִּצַּתְנָה
ישר וְיָרַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת יוֹרָשָׁיו אָמַר יְהוָה׃
ילל הֵילִילִי חֶשְׁבּוֹן כִּי שֻׁדְּדָה עַי צְעַקְנָה
רנן בְּנוֹת רַבָּה חֲגֹרְנָה שַׂקִּים סְפֹדְנָה
שוט וְרָצְנָה בַגְּדֵרוֹת כִּי מַלְכָּם
גלה שור בַּגּוֹלָה יֵלֵךְ כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו יַחְדָּיו׃ מַה
הלל זוב תִּתְהַלְלִי בָּעֲמָקִים זָב עִמְקֵךְ הַבַּת
השובבה הַבֹּטֵחָה בְּאֹצְרֹתַיִךְ מִי
בוא יָבֹא אֵלָי׃ הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ פַּחַד
נאם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת מִכָּל
סבב סְבִיבָיִךְ וְנִדַּחְתֶּם אִישׁ לְפָנָיו וְאֵין
מקבץ מְקַבֵּץ לַנּוֹדֵד׃ וְאַחֲרֵי כֵן אָשִׁיב אֶת
שבות שְׁבוּת בְּנֵי עַמּוֹן נְאֻם יְהוָה׃ לֶאֱדוֹם
כה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הַאֵין עוֹד
חכמה חָכְמָה בְּתֵימָן אָבְדָה עֵצָה מִבָּנִים
יען נִסְרְחָה חָכְמָתָם׃ נֻסוּ רָפּוּ הֶעְמִיקוּ
פנה לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי דְדָן כִּי אֵיד עֵשָׂו
בוא הֵבֵאתִי עָלָיו אֶת פְּקֻדָּתִיו׃ אִם
בוא שאר בְּצָרִים בָּאוּ לָךְ לֹא יַשְׁאִרוּ עוֹלְלוֹת
עלל שחת אִם גַּנָּבִים בַּלַּיְלָה הִשְׁחִיתוּ דַּיָּם׃ כִּי
רי אֲנִי חָשַׂפְתִּי אֶת עֵשָׂו גִּלֵּיתִי אֶת
גלה סתר מִסְתָּרָיו וְנֶחְבָּה לֹא יוּכָל שֻׁדַּד
יכל זַרְעוֹ וְאָחָיו וּשְׁכֵנָיו וְאֵינֶנּוּ׃ עָזְבָה
חיה יְתֹמֶיךָ אֲנִי אֲחַיֶּה וְאַלְמְנֹתֶיךָ עָלַי
בטח תִּבְטָחוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר
שתה אֵין מִשְׁפָּטָם לִשְׁתּוֹת הַגּוֹס שָׁתוֹ
יִשְׁתּוּ וְאַתָּה הוּא נָקֹה תִּנָּקֶה לֹא
תִּנָּקֶה כִּי שָׁתוֹ תִּשְׁתֶּה׃ כִּי בִי נִשְׁבַּעְתִּי

Pũtíua.heb.

Pūtiua.heb.	Tet.heb.	hiere.	clit.	Trāsla.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū iter.latina.
כִּי אִם יְהוָה כִּי לְשַׁמָּה לְחָרְפָּה לְחָרֵב שָׁמֵם				dicit dñs: q̄ſi ſolitudinē et in opprobriū & in deſertū & in maledictionē erit boſra: & oēs ciuitates eius erunt in ſolitudines ſempiternas. Auditum audiui a domino & legatus ad gentes miſſus ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōſurgam in plīū. Ecce enī paruulū dedi te in gētibus: cōtemptibilē iter homines. Arrogātia tua decepit te & ſupbia cordis tui qui habitas in cauernis petre & apprehēdere niteris altitudinē collis. Cū exaltaueris q̄ſi aquila nidū tuū: inde detrahā te: dicit dñs. Et erit idumea deſerta. Omis q trāſibit ea ſtupebit & ſibilabit ſup oēs plagas eius: ſicut ſubuerſa ē ſodoma & gomorra & vicine eī dicit dñs. Non habitabit ibi vir: & nō incolet eā filius hois. Ecce quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinē robuſtā: quia ſubito currere facā eum ad illā. Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor qui reſiſtat vultui meo? ꝓpterea audite cōſilīū domini quod iniit de edom & cogitationes eī quas cogitauit de habitatoribus theman. Si nō deſecerint eos paruuli gregis niſi diſſipauerint cum eis habitaculū eoꝝ. A voce ruine eorum cōmota eſt terra clamor in mari auditus eſt vocis eī. Ecce q̄ſi aquila aſcendet & euolabit: & expandet alas ſuas ſup boſrā. Et erit cor fortium idumee in die illa quaſi cor mulieris parturientis. Ad damaſcū. Confuſa ē emath & arphat: qa audierunt. Turbati ſunt in mari pre ſollicitudie qeſcere nō potuit. Diſſoluta eſt damaſcus verſa eſt in fugā: tremor appḣendit eam. Anguſtia & dolores tenuerūt eā q̄ſi pturiētē. Quō derelīq̄runt ciuitatē laudabilē vrbē leticie! Ideo cadent iuuenes eī in plateis eī: & oēs viri prelii cōticeſcent in die illa: ait	dicit dñs: qi in inuiū τ in opprobriū τ in λέγει κύριος, ὅτι εἰς ἄβατον καὶ εἰς ὀνειδισμόν, καὶ εἰς maledictionē erio i medio eī. τ oēs ciuitates eius καταράς ἔσται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς erunt deſerte in eternū. auditū auditui a domi ἔσονται ἔρημοι εἰς τὸν αἰῶνα. ἀκοὴν ἄκουσα παρὰ κυ no: τ nuncios in gētes miſit: congregamini ρίου, καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέσταλεν, συναχθητε τ venite ē eam: ſurgite in plium. καὶ παραβάλλετε εἰς αὐτήν, ἀνάστητε εἰς πόλεμον. ecce pua dedi te in gētibus: cōtemptibilem in ἰδοὺ μικρὸν δέδωκά σε ἐν ἔθνεσιν, ἐξουδενωμένον ἐν hoibus. tiluſio tua agreſſa eſt te temeritas cor ἀνθρώποις. ἡ παγγελία σου ἐπῆρέν σε ἡ τόλμα καρ dis tui habitauit foramina petrar. apḣēdit δίας σου κατέλυσεν τρυμαλιὰς πετρῶν. συνέλαβεν fortitudinē collis excelſi: qñ ſi exaltaueri q̄ſi aqla ni ἰσχὺν βουνοῦ ὑψηλοῦ, ἔτι ἐὰν ὑψώσῃς ὡσεὶ ἀετὸς τὸ dū tuū dicit dñs: inde detrahā te τ erit idu σὸν λέγει κύριος, ἐκεῖθεν καθελῶ σε καὶ ἔσται ἡ δόξα σου mea in inuiū. oſo pranſiens in eam ſtu- μαία εἰς ὄβατον. πᾶς ὁ παρεστηριγμένος ἐπ' αὐτὴν ſtupebit τ ſibilabit ſup oēm plagā eius. ſi ἐκπλήσσεται καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς. ὥσ cut ſubuerſa eſt ſodoma τ gomorra τ vicine περ κατεστράφη σόδομα καὶ γόμορρα καὶ αἱ πλησί- eī ait dñs: non ſedebit illic homo τ ον αὐτῆς εἶπεν κύριος, οὐ μὴ καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ non habitabit illic filī hoio. ecce ſicut leo aſcē οὐ μὴ οἰκήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ ὡσεὶ λέων ἀνα det de medio iordanis in locū robuſtū: qi βήσεται ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου εἰς τόπον αὐθέμ, ἔτι cito ꝓſequar eos ab ea τ iuuenes in ea ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτῆς inſtituite. qi do ſicut ego? τ do reſiſtet mihi? τ ἐπιστήσατε· ὅτι τίς ὡσαύτως ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι; καὶ do iſte paſtor q ſtabit ante faciem meā? ꝓpte- τίς ἐστὶν οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; διὰ τοῦτο rea audite conſiliū dñi qd cōſuluit ſup idume- τοῦ βουλεύσασθαι βουλὴν κυρίου ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν Ἰδουμαί am: τ cogitationē eius quā cogitauit ſup habi- αν, καὶ λογισμοὺς αὐτοῦ οὓς ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοι tantes themā: ſi nō comeſta fuerit minima κοῦντας Θαιμάν, ἐὰν μὴ συνφάγωσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν outum: ſi nō ſpinis ſit plēa ſup eos habitatio eo- προβάτων, ἐὰν μὴ βατοῦς ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ rū: a voce ruine eoꝝ cōmota ē tra: clamor τῶν, ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτῶν ἐσείσθη ἡ γῆ, κραυγὴ tui in mari auditꝰ ē. ecce ſicut aqla aſcendet σου ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη. ἰδοὺ ὡσεὶ ἀετὸς ἀναβήσεται τ videbit τ expandet alas ſup munitōes e καὶ ἴδεται καὶ ἐκπετάσει τὰς πτέρυγας ἐπ' ἐχυρώματα αὐ tuas: τ erit cor fortiū idumee in τοῦ, καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν ἐχυρῶν τῆς Ἰδουμαίας ἐν τῇ die illa q̄ſi cor mulieris parturiētis. damā ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. τῇ Δαμα ſco cōfuſa eſt emath τ arphad: qi audierū malā σκῷ κατῃσχύνθη ἐμάθ καὶ ἡ Ἀρφάδ, ὅτι ἀκοὴν πονηρὰν ἤ audieſt. obſtupueſt: irati ſunt: quieſcere non po κουσαν· ἐξέστησαν, ἐθυμώθησαν, ἀναπαύσασθαι οὐ μὴ δύ terūt. diſſoluta ē damaſc. verſa eſt in fugā. tremor νωται. ἐξέλυτο Δαμασκός. ἀπεστράφη εἰς φυγήν. τρόμος apprehēdit eam. āguſtia τ dolores tenuerūt eam ἐπελάβετο αὐτῆς· σύνωσις καὶ ὠδῖνες κατεῖχεν αὐτὴν q̄ſi pturiētē. quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē ὡσεὶ ὠδίνουσαν. πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν villā dilectā? ꝓpterea cadent iuuenes in κώμην ἠγαπημένην; διὰ τοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν plateis tuis. τ oēs viri bellatores τλατείαις σου. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί tui cadent in die illa ait σου πεσοῦνται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ φησὶν	

כִּי אִם יְהוָה כִּי לְשַׁמָּה לְחָרְפָּה לְחָרֵב שָׁמֵם					
וְלִקְלָלָה תִּהְיֶה בָצְרָה וְכָל עָרֶיהָ תִּהְיֶינָה לְחָרְבוֹת עוֹלָם׃ שָׁמוֹעַ					
שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה וְצִיר בַּגּוֹיִם					
שְׁלוֹחַ הִתְקַבְּצוּ וּבֹאוּ עָלֶיהָ וְקוּמוּ					
לַמִּלְחָמָה׃ כִּי הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךְ בַּגּוֹיִם					
בָּזוּי בָּאָדָם׃ תִּפְלַצְתְּךָ הִשִּׁיא אֹתָךְ					
זְדון לִבֶּךָ שְׁכְנִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע תֹּפְשִׂי					
מְרוֹם גִּבְעָה כִּי תַגְבִּיהַ כַּנֶּשֶׁר קִנֶּךָ					
מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה					
אֱדוֹם לְשַׁמָּה כֹּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם					
וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶהָ׃ כְּמַהְפֵּכַת					
סְדֹם וַעֲמֹרָה וּשְׁכֵנֶיהָ אָמַר יְהוָה לֹא					
יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃ הִנֵּה כְּאַרְיֵה יַעֲלֶה מִגְאוֹן					
הַיַּרְדֵּן אֶל נְוֵה אֵיתָן כִּי אַרְגִּיעָה					
אָרִיצֵנּוּ מֵעָלֶיהָ וּמִי בָחוּר אֵלֶיהָ					
אֶפְקֹד כִּי מִי כָמוֹנִי וּמִי יְיַעֲדֵנִי וּמִי					
זֶה רֹעֶה אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי׃ לָכֵן					
שִׁמְעוּ עֲצַת יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל					
אֱדוֹם וּמַחְשְׁבֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל					
יוֹשְׁבֵי תֵימָן אִם לוֹא יִסְחָבוּם צְעִירֵי					
הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם					
טְהֹם׃ מִקּוֹל נִפְלָם רָעְשָׁה הָאָרֶץ					
צְעָקָה נִיַּם סוּף נִשְׁמַע קוֹלָהּ׃ הִנֵּה					
כַּנֶּשֶׁר יַעֲלֶה וְיִדְאֶה וְיִפְרֹשׂ כְּנָפָיו					
עַל בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם					
בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃					
לְדַמֶּשֶׂק בּוֹשָׁה חֲמָת וְאַרְפָּד כִּי שָׁמְעָה					
רָעָה שָׁמְעוּ נָמֹגוּ בַּיָּם דְּאָגָה הַשְׁקֵט					
לֹא יוּכָל׃ רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק הִפְנְתָה					
לָנוּס וְרָטֶט הֶחֱזִיקָה צָרָה וְחַבָלִים					
אֲחָזָתְהָ כַּיּוֹלֵדָה׃ אֵיךְ לֹא עֻזְּבָה עִיר					
תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי׃ לָכֵן יִפְּלוּ					
בְחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל אַנְשֵׁי					
הַמִּלְחָמָה יִדְּמוּ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם					
יְהוָה צְבָאוֹת׃					

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.biere.klir.	Pritiua.heb.
dño exercituū: τ succendā ignē in muro damasci: τ deuorabit bisia filij ader. ce-	rdñs exercituum. Et succendam ignem in muro rdamasci & deuorabit mnia benadab. ooooooooo	יְצִת אֵשׁ	יָצַת תָּפַח
dar τ regine aule quā pcussit nabu-	Ad cedar & ad regna afor: que percussit ooo	בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃	
chodonosor rex babylonis. sic dixit dño:	nabuchodonosor rex babylonis. Hec dicit oooo	לְקֵדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה	נָכָה
surgite ad cedar: τ pcutite filios orienti.	dñs. Surgite & ascendite ad cedar: & vastate oo	נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר	
tabernacla eoꝝ: τ oues eoꝝ capient. vestimēta	filios orientis. Tabernacula eorū & greges eorū	יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת	עָלָה
σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πρόβατα αὐτῶν λήψονται. ἱμάτια	capiēt: pelles eoꝝ & oia vasa eorū & camelos eo	בְּנֵי קֶדֶם׃ אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ	לָקַח
eoꝝ τ oia vasa eoꝝ τ camelos eoꝝ	rum tollent sibi: & vocabunt sup eos formidinē	יְרִישׁוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם	יָרַשׁ כָּלָה
αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ καμήλους αὐτῶν	in circuitu eius. Fugite abite vehemēter: in vo	יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר	נָשָׂא נוּר
tollent sibi. τ vocate sup eos pānos	raginibus sedete qui habitatis asor ait dñs. Iniit	מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נִדּוּ מְאֹד הַעֲמִיקוּ	סָבַב נוּס
λήψονται ἑαυτοῖς. καὶ καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλειαν	eni cōtra vos nabucho donosor rex babylonis	לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי	נוּד עָמַק
in circuitu. fugite valde pfūde hitasti in sessionē se	consiliū: & cogitauit ad uersus vos cogitationes.	יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל	יָשַׁב
αν κυκλόθεν· φεύγετε λίαν ἐβαθύνατε εἰς καίσετε κα	Cōsurgite & ascendite ad gentē quietā & habi	עֵצָה וְחֶשְׁבוּ עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ	יָעַץ חָשַׁב
dentes in aula dicit dñs: q: cōsuluit ꝑ	tante cōfidēter ait dñs. Nō ostia nec vectes eis	עֲלוּ אֶל גּוֹי שַׁלְיו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם	עָלָה שָׁלַה
ὑμᾶς ἐν τῇ αὐλῇ λέγει κύριος, ὅτι ἐβουλεύσατο ἐφ'	soli habitāt. Et erūt cameli eorū in direptionē	יְהוָה לֹא דַלָּתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד	בָּרִית
ὑμᾶς nabuchodonosor rex babylonis ꝑsilium	et multitudo iumētorū in ꝑdā: & dispergā eos	יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וְהָמוֹן	שָׁכַן הָיָה
ὑμᾶς ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος βουλὴν	in oēm vētū q sūt attōsi in comā: & ex oi cōfinio	מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזָרְתִים לְכָל רוּחַ	בָּזַז הָמוֹן
τ cogitauit ꝑ vos cogitationē. ꝑsurge ascende ad	eoꝝ adducā interitū sup eos ait dñs. Et erit asor	קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא	קָצַץ פֵּאָה זָרָה
καὶ λογίσατο ἐφ' ὑμᾶς λογισμόν· ἀνάστηθι ἀνάβηθι ἐπὶ	in habitaculū draconū deserta usq in eternū.	אֶת אֵידָם נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה חָצוֹר	אָבִיא אֵידָם
gentē quietā sedentem in refrigeriū dñi nō sunt por	Non manebit ibi vir: nec incolet eam filius	לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא	עוֹן תָּנִין
ἔθνος ἡσυχάζοντα κατοικοῦντα εἰς ἀναψυχὴν εἰς ἐν ὑσὶ ἐν	hominis. Quod factū est verbū dñi ad hieremiā ꝑ	יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן	יָשַׁב שָׁם גּוּר
τεῖ· nō vectes soli hitabunt. τ erūt	phetā adversū elam: in ꝑncipio regni sedechie re	אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל	
ραι, οὐ μοχλοὶ μόνοι κατακλύσουσιν. καὶ ἔσονται αἱ	gis iuda dicēs: hec dicit dñs exercituū:	יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית	נָבָא
cameli eoꝝ in direptionē. τ multitudo pecoꝝ eoꝝ	ecce ego cōfringā arcū elam ꝑncipiū potētie eoꝝ	מַלְכוּת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃	
κάμηλοι αὐτῶν εἰς πρόνομή· καὶ πλῆθος κτηνῶν αὐτῶν	Iducā sup elam quattuor ventos a ꝑtibus	כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת	
in ꝑsitionē. τ vēnilabo eos oi vento	celi: τ dispgam in oib ventis	קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃	נָבַר רֵאשִׁית
εἰς ἀπώλειαν· καὶ λικμήσω αὐτοὺς πανὶ πνεύμα	illis τ nō erit gens q nō veniet illic expulsi e	וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת	בּוֹא
G attonitos aū faciem eoꝝ ex omni parte	rum: τ dispgam in oēm ventū illis: τ nō erit	מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמָיִם וְזֵרְתִים	קָצָה
τι κυκλόθεν καὶ οὐκ ἔσται ἔθνος ὃ οὐκ ἥξει ἐκεῖ ἐξολεθρεύσω	gens ad quam non perueniant profugi elam. Et	אֶת כָּל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה	הָיָה
eoꝝ asperā interitū eoꝝ ait dñs: τ erit	pauere faciam elam coram inimicis suis: & in cōspe	גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְּחֵי	בּוֹא נָדַח
αὐτῶν ὅσα τὴν τροπὴν αὐτῶν ἔτισε κύριος, καὶ ἔσαι	ctu q̄rentiū animā eorū: & adducā super eos ma	עֵילָם׃ וְהַחַתִּתִי אֶת עֵילָם לִפְנֵי	חָתַת פָּנָה
σὰ ꝓnuntio ſtructionū τ inuia ꝑsp in eknū non	lum: iram furoris mei dicit dominus: & mittā	אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם	פָּחַד
ἡ αὐλὴ διατριβὴ γραυῶν καὶ ἄβατος ἕως αἰῶνος οὐ μὴ	post eos gladium: donec consumam eos: & ponam	וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי	בּוֹא רוּעַ
sedebit ibi homo: τ non hitabit ibi filꝰ	thronum meum in elam: & perdam inde reges	נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת	תָּמָה
καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ κατοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς	& principes: ait dominus. In nouissimis autē	הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי	כָּלָה שׂוּם
hominis. τ factū est verbū dñi ad hieremiā ꝓ		כִּסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ	אָבַד
ἀνθρώπου· καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν ꝓ		וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית	שׂוּר
phetā aduersū elam: in ꝑncipio regni sedechie re			
φήτην κατὰ τῆς ἐλάμ, ἐν ἀρχῇ βασιλείας σεδεκίου βα			
gis iuda dicēs: hec dicit dñs exercituū:			
σιλέως ἰούδα λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,			
ecce ego cōfringā arcū elam ꝑncipiū potētie eoꝝ			
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίψω τὸ τόξον ἀιλὰμ ἀρχὴν δυνασείας αὐτῶν			
Iducā sup elam quattuor ventos a ꝑtibus			
ἐπάξω ἐπὶ ἀιλὰμ τέσσαρας ἀνέμους ἐκ τῶν τεσσάρων			
similiter celi: τ dispgam in oib ventis			
ἄκρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διασπερῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνέμοις			
illis τ nō erit gens q nō veniet illic expulsi e			
τούτοις καὶ οὐκ ἔσαι ἔθνος ὃ οὐκ ἥξει ἐκεῖ ἐξωσμένοι ἀι			
lam. τ terrebo eos in ꝑspectu inimicoꝝ suoꝝ			
λὰμ· καὶ πτοήσω αὐτοὺς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν			
quereneiū aiam eoꝝ. τ iducā sup e			
τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐ			
os malū ſcōm iram furoris mei. dicit			
τοὺς κακὰ κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου· λέγει			
dño τ immittam post eos gladiū			
κύριος καὶ ἐπαποστελῶ ὀπίσω αὐτῶν τὴν μάχαιραν			
meū. donec consumā eos: τ ponā thro			
μου· ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ θήσω τὸν θρό			
nū meū in elam τ emittam inde regem			
νον μου ἐν ἀιλὰμ καὶ ἐξαποστελῶ ἐκεῖθεν βασιλέα			
τ ꝓncipes dicit dño: τ erit in vltimis			
καὶ μεγιστᾶνας λέγει κύριος, καὶ ἔσαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν			

Pritina.heb.	Ter.heb.biere.l.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
יום שוב	יָמִים אֲשׁוּב אֶת שְׁבוּת עַמִּי נְאֻם	dieb⁹ reuerti faciã captiuos elam dicit dñs.	diebus ꝑuertã captiuitatẽ elam dicit dñs.
שָׁבָה	יְהוָה וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּתָם		ἡμερῶν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐλὰμ λέγει κύριος.
Cap.l.			
דָּבָר	הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	Verbum quod locutus est dñs de babylone & de terra chaldeorũ in manu hieremie pphete.	Verbum qđ locut⁹ ē dñs sup babylonẽ & sup trã chaldeoꝝ in manu hieremie ꝓphete:
יְהוָה	יְהוָה אֶל בָּבֶל אֶל אֶרֶץ כַּשְׂדִּים	Annũciate in gẽtib⁹ & auditũ facite. Leuate signũ: predicate: & nolite celare dicite. Capta est babylon: cõfusus est bel: victus est maro dach. Cõfusa sũt oia sculptilia eorũ: supata sunt idola eorũ. Quĩ ascẽdet cõtra eã gens ab aqlone: qđ ponet terrã ei in solitudinẽ: & nõ erit qui habitet in ea ab hoie vsq ad pecus: moti sunt et abierũt. In dieb⁹ illis & in tẽpore illo ait dñs: venient filii israel ipsi & filii iuda simul. Ambulantes & flentes ꝓperabunt & dominũ deum suum querent. In sion interrogabũt viã: huc facies eorũ ẽnt & apponẽtur ad dñm federe sempiterno: qđ nulla obliuione delebitur. Grex ꝑditus factus est pplus me: pastores eorũ seduxerũt eos: fecerũtq; vagari in mõtibus. De mõte in collẽ transierũt: oblitĩ sũt cubilis sui. Oẽs qui inuenerũt comederũt eos & hostes eorũ dixerunt. Nõ peccauim⁹ eo ꝙ peccauerũt dño decori iustitie & expectatõi patrũ eoꝝ a dño. Recedite đ medio babylõis & đ tra chaldeoꝝ egredimini & estote q̃si hedi aĩ greges. Quĩ ecce ego fuscitabo & adducã in babylonẽ cõgregationẽ gentiũ magnarũ de terra aqlonis & ꝓpabũtur aduersus eã: et inde capietur. Sagitta ei q̃si viri fortis interfectoris nõ reuertetur vacua. Et erit chaldea in pdã: oẽs vastites eã replebũtur: ait dñs. Quĩ exultatis & magna loqmini diripiẽtes hereditatẽ meã: qm̃ effusi estis sicut vitulꝰ sup herbã & mugistis sicut tauri. Cõfusa est mẽ vẽa nimis & adeqta puluerĩ q̃ gẽut vos. Ecce nouissima erũt in gẽtib⁹: & deserta inuia & arens. Abita dñi nõ hitabitur sed redigetur tota in soli tudinẽ. Oĩs q trãsibit ꝑ babylonẽ stupebit & sibilabit sup vniuersis plagis eius. Preparamini	Verbum qđ locut⁹ ē dñs sup babylonẽ & sup trã chaldeoꝝ in manu hieremie ꝓphete: annunciate in gẽtib⁹ & audita facite: leuate signũ & audite & nõ abscõdatis: dicite capta est babylon: cõfusus est bel: tradita est merodach: cõfusa sunt sculptilia eoꝝ. tradita sunt idola eoꝝ q: ascẽdit ad eã gẽs ab aqlone, ꝙ ipsa ponet trã eoꝝ in solitudinẽ & nõ habitabit in ea ab homine vsq ad iumẽtũ: moti sunt & abierunt: in diebus illis dicit dñs venient filii israel ipsi & filii iuda simul ambulantes & flentes ibunt & dñm deũ suũ ꝙrentes vsq ad sion interrogabãt viã. sic .n. faciem suã dabũt & venient & fugient ad dñm. testamẽtũ n. sempiternũ dabit. oues q̃ perierũt facti ẽ popul eoꝝ ipsi decepẽrũt eos. montes ꝙfregerũt eos de mõte in collem abierũt: obliti sunt cubilis sui. oẽs inuenientes eos cõsumebant eos. hostes eoꝝ dixerũt: nõ offendimus eos ꝙ ipsi peccauerũt dño. pascua iustitie & expectatio patrũ eoꝝ dñs. fugite de medio babylonis & de tra chaldeoꝝ. & egredimini & estote q̃si hyrci ante faciem ouium. q̃ ecce ego fuscito sup babylonẽ congregatiõem gentiũ magnarũ de tra aqlonis: & dirigent se contra eã: inde capietur q̃si iaculũ pugnatoris prudẽtis nõ reuertetur vacuũ. & erit chaldea in ꝓdam: & omnes vastantes eam replebuntur ait dñs: q̃ exultatis & q̃ lasciuitis sicut vitulꝰ in herba & comminabitis sicut tauri. cõfusa ẽ mr vẽa nimis erubuit & pudor eius sicut tauri. cõfusa ẽ mr vẽa nimis erubuit & pudor eius sicut tauri. ecce nouissima gẽtiũ deserta & inuia & inaccessibilis ab ira dñi nõ hitabitur. & erit in desolationẽ ab ira dñi nõ hitabitur. & erit in desolationẽ ab ira dñi & omnis q̃ trãsibit p babylonẽ stupebit & sibilabit sup omnem plagam eius. ꝓparate &
בָּבֶל	בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא: הַגִּידוּ בַגּוֹיִם		
נגד	וְהַשְׁמִיעוּ וְשָׂאוּ נֵס הַשְׁמִיעוּ אַל		
שמע נשא	תְּכַחֵדוּ אִמְרוּ נִלְכְּדָה בֵל הֹבִישׁ מְרֹדַךְ		
כחד לכד	חַתּוּ פְסִלֶיהָ הֹבִישׁוּ עַצַּבֶּיהָ חַתּוּ		
בוש גלל	גִּלּוּלֶיהָ: כִּי עָלָה עָלֶיהָ גּוֹי מִצָּפוֹן		
צפן שות	הוּא יָשִׁית אֶת אַרְצָהּ לְשַׁמָּה וְלֹא		
שמם	יִהְיֶה יֹשֵׁב בָּהֶן מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה נָדוּ		
היה נוד	הָלָכוּ: בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא		
יום	נְאֻם יְהוָה יָבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה		
בוא	וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ		
הלך בכה	וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יְבַקֵּשׁוּ: צִיּוֹן		
בקש	יִשְׁאֲלוּ דֶּרֶךְ הֵנָּה פְּנֵיהֶם בָּאוּ וְנִלְווּ		
שאל פנה	אֶל יְהוָה בְּרִית עוֹלָם לֹא תִשָּׁכֵחַ:		
ברת	צֹאן אֲבֵדוֹת הָיָה עַמִּי רֹעֵיהֶם הִתְעוּם		
כלם שכח	הָרִים שִׁבְּבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלָכוּ		
רעה	שָׁכְחוּ רִבְצָם: כָּל מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם		
שוב	וְצָרֵיהֶם אָמְרוּ לֹא נֶאְשָׁם תַּחַת		
מצא	אֲשֶׁר חָטְאוּ לַיהוָה נְוֵה צֶדֶק מִקְוֵה		
צור אשם	אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה: נְדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל		
קוה	וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים יִצְאוּ וְהִיוּ כְּעַתּוּדִים		
נוד	לִפְנֵי צֹאן: כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר		
יצא היה	וּמַעֲלֶה עַל בָּבֶל קְהַל גּוֹיִם גְּדוֹלִים		
עתד פנה	מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְעָרְכוּ לָהּ מִשָּׁם תִּלָּכֵד		
עור	חִצָּיו כְּגִבּוֹר מַשְׁכִּיל לֹא יָשׁוּב		
עלה	רֵיקָם: וְהָיְתָה כַשְׂדִּים לְשָׁלָל כָּל		
צפן ערך	שֹׁלְלֶיהָ יִשְׂבָּעוּ נְאֻם יְהוָה:		
לכד	כִּי תִשְׂמְחוּ כִּי תַעֲלֹזוּ שֹׁסֵי נַחֲלָתִי כִּי		
שבע	תָפוּשׁוּ כְּעֻלָה דָשָׁא וְתִצְהֲלוּ		
שסה	כַּאֲבִירִים: בּוֹשָׁה אִמְּכֶם מְאֹד הַפָּרָה		
פוש	יוֹלַדְתְּכֶם הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מִדְבָּר		
דוש צהל	צִיָּה וְעֲרָבָה: מִקְּצֶף יְהוָה לֹא תִשָּׁב		
ילד דבר	וְהָיְתָה שְׁמָמָה כֻּלָּהּ כָּל עֹבֵר עַל בָּבֶל		
ישב	יִשֹּׁם וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶיהָ: עִרְכוּ		
שמם שרק נגה			

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Wie.	Ter.heb.biere.l.	Pritiua.heb.
3 babyloncm i circuitu. oēs tendēteo arcū sagitta	[a]cōtra[l]babylonē[m]p circui	עַל בָּבֶל סָבִיב כָּל דֹּרְכֵי קָשֶׁת יְרוּ	מַשָּׂא בָּבֶל
te in eam. ne parcatis sup taculto vīo.	tū.[n]Oēs[o]qui tēdītis[p]arcū	אֶלֶיהָ אַל תַּחְמְלוּ אֶל חֵץ כִּי לַיהוָה	אֵלַי וְיֵצֵא
q: oēs peccauit t plaudite sup eam.	[q]debellate eam: & [r] non	חָטָאָה: הָרִיעוּ עָלֶיהָ סָבִיב נָתְנָה	רוּץ
vlciscimini sup eā sicut fecit facite il	[r]parcatis[s]iaculis:[t]qa[u]dño	יָדָהּ נָפְלוּ אֻשְׁיוֹתֶיהָ נֶהֶרְסוּ	אֲשִׁיָּה
li. disperdite semen ex babylone tenentes	[s]peccauit. [t] Clamate[u]ad	חוֹמֹתֶיהָ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא הִנָּקְמוּ	נָכַס נָקָם
falcem in tpe messis a facie gladij	uersus eam. [u] Vbiq; [x] dedit	בָהּ כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ לָהּ: הַכְרִתוּ	עָשָׂה קָצִיר
grecī vnusq; in pplm suum reuertentur t	[x]manū:[y]Ceciderūt[z]funda	זוֹרֵעַ מִבָּבֶל וְתֹפֵשׂ מַגָּל בְּעֵת קָצִיר	
vnusq; ad trā suam fugiet. outo errans	menta eius:[a] destructi sūt	מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה אִישׁ אֶל עַמּוֹ	
israel leones eiecerūt eū. primus comedit eū rex	[b]muri eius[c]qm[d] vltio[e]dñi	יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוֹסוּ: שֶׂה	פָּנָה נוס
assur: t sic postea ossa eius rex	[e]est.[f] Vltionem accipite	פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל אֲרָיוֹת הִדִּיחוּ	פָּזַר אֲבָה
babylonis. [g] Propterea hec dicit dñs [h] exercituū	[g]de ea.[h]Sicut[i] fecit[k]facite	רִאשׁוֹן אֲכָלוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר זֶה	
deus israel. ecce ego vlciscor sup regem baby=	[i]ei.[k] Disperdite ∞∞∞∞∞∞∞	הָאַחֲרוֹן עַצְמוֹ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ	
lonis t trā eius sicut vltus sum sup re=	[l]satorē[m]de babylone:[n]& te	בָּבֶל וְאֶל אַרְצוֹ אֲפָקֵד כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי אֶל	
gē assur: t reducam israel in pascua su	nentē[o]falcē[p]in tpe[q]messis	מֶלֶךְ אַשּׁוּר: וְאָשַׁבְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל	שׁוּב
a: t pascetur in carmelo t in basan t in mōte ephra	[r]a facie[s]gladi [t] columbe.	אֶל נָוֵהוּ וְרָעָה הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן וּבְהַר	
im t in galaad t replebitur aia eius. in	[u]Vnusq;q[x]ad[y]populū suū	אֶפְרַיִם וְהַגִּלְעָד תִּשְׂבַּע נַפְשׁוֹ:	שָׂבַע
diebus illis t in tpe illo ait dñs:	[x]cōuertetur:[y]& singuli[z]ad	בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְהוָה	יוֹם
querent iniquitatē israel t nō erit, t pecca	[z]terrā suā[a]fugient.[b] Grex	יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת	בָּקַשׁ
ta iuda t nō inuenīēt. qm̄ ppicī ero	[a]dispersus[b]israel:[c]leones	חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה כִּי	מָצָא
eis quos relinquero. super terram	[c]eiecerunt eum. ∞∞∞∞∞∞∞	אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר: עַל הָאָרֶץ	סָלַח שָׁאַר
dñantiū ascende:& sup	[d]Primus [e] comedit eum	מְרָתַיִם עֲלֵה עָלֶיהָ וְאֶל יֹשְׁבֵי פְקוֹד	מָרָה
habitatores eius visita.	[f]rex[g]assur:[h]iste ∞∞∞∞∞∞∞	חֶרֶב וְהַחֲרֵם אַחֲרֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	חָרַם
Dissipa & interfice que	[i]nouissimus[k]exossauit eū	וַעֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ: קוֹל	עָשָׂה
post eos sunt :ait dñs:	[l]nabuchodonosor[m] rex	מִלְחָמָה בָּאָרֶץ וְשֶׁבֶר גָּדוֹל: אֵיךְ	לָחַם נָגַל
et fac iuxta omnia que	[n]babylonis. [o] Propterea	נִגְדַּע וַיִּשָּׁבֵר פַּטִּישׁ כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ	נִגַּע שָׁבַר
precepi tibi. vox bel=	[p]hec[q]dicit[r]dñs[s]exercituū	הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם: יָקֹשְׁתִּי	פָּתַשׁ הָיָה
li in terra: & cōtritio ma	[t]deus[u] israel. [o] Ecce ego	לָךְ וְגַם נִלְכַּדְתְּ בָּבֶל וְאַתְּ לֹא יָדַעַתְּ	שָׁמַם לָכַד
gna. Quō cōfract ē &	[v]visitabo[x]regem ∞∞∞∞∞∞∞	נִמְצֵאת וְגַם נִתְפַּשְׂתְּ כִּי בַיהוָה	מָצָא תָּפַשׂ
cōtritus malle vniuerse	[y]babylonis[z]& terrā eius:	הִתְגָּרִית: פָּתַח יְהוָה אֶת אוֹצָרוֹ	נָרָה אָצַר
terre. Quō versa ē in de	[a]ficut[b]visitaui ∞∞∞∞∞∞∞∞	וַיּוֹצֵא אֶת כְּלֵי זַעְמוֹ כִּי מְלַאכָה הִיא	יָצָא כְּלָה
sertū babylō in gentib.	[c]regē[d]assur: [e] & reducam	לֶאֱדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים:	לָאַךְ
Illaqueaui te & captus	[f]israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	בֹּאוּ לָהּ מִקֵּץ פִּתְחוּ מַאֲבָסֶיהָ כַּלְּהוּהָ	בּוֹא אבס
es babylon & nesciebas:	[g]ad[h]habitaculū suū.[i]Et pa	כְּמוֹ עֲרֵמִים וְהַחֲרִימוּהָ אַל תְּהִי לָהּ	כָּלַל
inuenta es & apprehen	scetur[k]carmelus[l]& basan:	הַיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם: יָקֹשְׁתִּי	הָיָה
sa: qm̄ dñm pronocasti.	[m]& in mōte[n]effraim[o]& in	שְׁאֵרִית: חִרְבוּ כָּל פָּרָיהָ יֵרְדוּ לַטָּבַח	פָּרָה
Aperuit dñs thesaurus	galaad[p]saturabitur[q]anīa		
sui: & protulit vasa ire	eius.[r]In diebus[s]illis[t]& in		
sue: qm̄ opus est dño	tēpore[u]illo[x]ait[y]dominus:		
deo exercituū in terra	[z]queretur[a] iniquitas[b] isra		
chaldeoꝝ. Venite ad eā	el:[c]& non erit:[d]& ∞∞∞∞		
ab extremis finib: apite	[e]peccatū[f]iuda[g]& non[h]in=		
vt exeāt qui cōculcēt eā.	uenietur :[i] quoniam ∞∞		
Tollite de via lapides & re	[k]pitius ero[l] eis quos[m] re		
digite in acernos: & iter	liquero.[n] Super[o]terram		
ficite eā: nec sit qcq reli=	[p]dñantiū[q]ascende:[r]& sup		
quū. dissipate vniuersos	[s]habitatores eius[t] visita.		
fortes eius descēdēt in	[u] Dissipa[x] & interfice que		
occisionem. ∞∞∞∞∞∞∞∞	[y]post eos sunt :[z]ait[a] dñs:		
	[b]et fac[c] iuxta omnia[d]que		
	[e]precepi tibi.[f] Vox[g]bel=		
	li[h]in terra:[i]& cōtritio[k]ma		
	gna.[l]Quō[m]cōfract[n] ē[o]&		
	cōtritus[p]malle[q]vniuerse		
	[r]terre.[s]Quō versa[t]ē[u]in de		
	sertū[x]babylō[y]in gentib[z].		
	[a]Illaqueaui [b]te[c] & [d]capta		
	es[e]babylon[f]& [g]nesciebas:		
	[h]inuenta es[i]& [k]apprehen		
	sa:[l]qm̄[m]dñm[n] pronocasti.		
	[o]Aperuit[p]dñs[q]thesaurus		
	sui:[r]& protulit[s] vasa[t]ire		
	sue: [u] qm̄ [x] opus [y] est[z] dño		
	[a]deo[b] exercituū [c] in terra		
	[d]chaldeoꝝ.[e]Venite[f]ad eā		
	[g]ab extremis finib[h]:[i]apite		
	vt exeāt qui[k] cōculcēt eā.		
	[l]Tollite de via lapides & re		
	digite[m]in[n]acernos:[o]& iter		
	ficite eā:[p]nec[q]sit qcq[r]reli=		
	quū.[s]dissipate[t]vniuersos		
	[u]fortes eius [x] descēdēt [y]in		
	occisionem. ∞∞∞∞∞∞∞∞		

Pñtiua.heb.	Tex.heb.biere.l.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
הוי	הוֹי עֲלֵיהֶם כִּי בָא יוֹמָם עֵת פְּקֻדָתָם׃	Ve eis quia venit dies	ve eis q: venit dies eoꝝ: τ tps
קול	קוֹל נָסִים וּפְלֵטִים מֵאֶרֶץ בָּבֶל	Vox fugiẽtiũ eoꝝ q eua	vltionis eoꝝ. vox fugientiũ τ eorũ q saluant
נגד	לְהַגִּיד בְּצִיּוֹן אֵת נִקְמַת יְהוָה	serũt de terra babylonis:	de terra babylo
שמע	אֱלֹהֵינוּ נִקְמַת הֵיכָלוֹ׃ הַשְׁמִיעוּ אֶל	vt annuncient in sion	nis et annũcient i sion vltionẽ a dño deo
רבב	בָּבֶל רַבִּים כָּל דֹּרְכֵי קֶשֶׁת חֲנוּ עָלֶיהָ	vltionem domini eoꝝ	nro eoꝝ τ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὴν ἐκδίκησιν παρὰ κυ̃ θυ̃ ἡμῶν
חנה	סָבִיב אַל יְהִי לָהּ פְּלֵיטָה שַׁלְּחוּ לָהּ	dei nostri vltionẽ tẽpli	vltionẽ tẽpli eius. ãnunciate sup babylonẽ plari
סבב	כְּפָעֳלָהּ כֹּל אֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ	eius. Annunciate in eoꝝ	ἐκδίκησιν ναοῦ αὐτ. παραγγείλατε ἐπὶ βαβυλῶνα πλη
פעל	לָהּ כִּי אֶל יְהוָה זָדָה אֶל קְדוֹשׁ	babylonẽ plurimis oib9	mio omni tendenti arcũ: castrametamini ꝛ eam in
זוד	יִשְׂרָאֵל לָכֵן יִפְּלוּ בַחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ	q tendũt arcũ. Cõsisti	λοις πασι τοξεύουσι τόξον, παρεμβάλλετε ἐπ' αὐτὴν κυ
נפל	וְכָל אַנְשֵׁי מִלְחַמְתָּהּ יִדְמוּ בַּיּוֹם	te aduersus eã p gyrũ: &	circuitu. nõ sit in ea saluatio. reddite ei
דמם	הַהוּא נְאֻם יְהוָה הִנְנִי אֵלַיִךְ זָדוֹן	null9 euadat. Reddite ei	κλόσω· μὴ ἔσω ἐπ' αὐτῆς ἀπασωθήσεται· ἀτα κατὰ ὅσα
זדון	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת כִּי בָא יוֹמֵךְ	fm opus suũ iuxta om	fecim opa sua. fecim oia q̃cũq fecit faci
קום	עֵת פְּקֻדָתִיךְ׃ וְכָשַׁל זָדוֹן וְנָפַל וְאֵין	nia que fecit facite	τὴ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς. κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ποιή
עיר	לוֹ מֵקִים וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו	illi: qa contra dñm ere	σατε αὐτῇ, ὅτι πρὸς γὰρ κύριον ἀντίξηλα θεὸν ἅγιον ἠλί. διὰ τῦ
עשׁק	וְאָכְלָה כָּל סְבִיבֹתָיו׃ כֹּה אָמַר יְהוָה	cta est aduersum sanctũ	cadent iuuenes eius in plateis eius. τ
שבר	יְהוּדָה יַחְדָּו וְכָל שֹׁבֵיהֶם הֶחֱזִיקוּ	israel. Idcirco cadẽt iu	πεσοῦνται οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς· καὶ
חזק	בָּם מֵאֲנוּ שַׁלֵּחַם׃ גֹּאֲלָם חָזָק יְהוָה	uenes eius in plateis eius	omnes viri bellatores eius pñcientur in die
רוב	צְבָאוֹת שְׁמוֹ רִיב יָרִיב אֶת רִיבָם	et offies viri bellatores	πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ αὐτῆς ἐμφόβους ἐν τῇ ἡμέ
רגז	לְמַעַן הַרְגִּיעַ אֶת הָאָרֶץ וְהִרְגִּיז	eius in die illa: ait dñs:	illa dicit dñs: ecce ego ad te superbe dicit
רגע	לְיוֹשְׁבֵי בָבֶל׃ חֶרֶב עַל כַּשְׂדִּים נְאֻם	Ecce ego ad te superbe	ρα ἐκείνη λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ ὑπερήφανε λέγει
יהוה	יְהוָה וְאֶל יוֹשְׁבֵי בָבֶל וְאֶל שָׂרֶיהָ	dicit dñs deus exercitu	dño de exercitũ. qa venit dies tua τ tem
ואל	וְאֶל חַכָּמֶיהָ׃ חֶרֶב אֶל הַבַּדִּים וְנֹאָלוּ	um: quia veniet dies tua	κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· ὅτι ἥκει ἡμέρα σου καὶ ὁ κρ
ים	חֶרֶב אֶל גִּבּוֹרֶיהָ וְחַתּוּ׃ חֶרֶב אֶל	tẽpus visitatiõis tue. Et	τος ἐκδικήσεώς σου· καὶ ἀδυνατίσει ὕβρις σου καὶ πτῶσις
גבר	סוּסָיו וְאֶל רִכְבּוֹ וְאֶל כָּל הָעֶרֶב	cadet superbus: & corruet:	τ nõ erit suscitãs eam. τ incendã ignẽ in
עשׁה	אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ וְהָיוּ לְנָשִׁים חֶרֶב אֶל	& nõ erit qui suscitet eũ.	ἐκδικήσεως σου· καὶ ἀδυνατίσει ὕβρις σου καὶ πτῶσις
חרב	אֲצָרֶיהָ וּבָזָזוּ׃ חֹרֶב עַל מֵימֶיהָ	Et succendã ignẽ in vrbi	τ nõ erit suscitãs eam. τ incendã ignẽ in frau
יבשׁ	וְיָבֵשׁוּ כִּי אֶרֶץ פְּסִילִים הִיא	bus eius & deuorabit oĩa	dem eius: τ deuorabit oia q̃ i circuitu eius. hec di
אים	וּבָאֲמִים יְיֹתָהֲלֹלוּ׃ לָכֵן יֵשְׁבוּ צִיִּים	in circuitu ei9. Hec dicit	cit dño exercitũ: vim passi sunt filij israel
ציה	אֶת אִיִּים וְיָשְׁבוּ בָהּ בְּנוֹת יַעֲנָה וְלֹא	dñs exercituũ. Calũniã	τ filij iuda simul oĩa captiuantes eos ti
תשב	תֵשֵׁב עוֹד לָנֶצַח וְלֹא תִשְׁכֹּן עַד	sustinent filii israel & filii	nuerũt eos: q: nõ voluerũt dimittere eos: τ
דור	דּוֹר וָדוֹר׃ כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת סְדֹם	iuda simul. Oẽs qui ce	ὁ λυτρούμενος αὐτοὶ ἰσχυρός, κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ·
עמרה	וְאֶת עֲמֹרָה וְאֶת שְׁכֵנֶיהָ נְאֻם יְהוָה	perunt eos tenent:	iudicũ iudicabit ꝛ aduersarios eius: vt liberet trã
לא	לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ	nolũt dimittere eos. Re	κρίσιν κρινεῖ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους αὐτ, ὅπως ἐξάρῃ τὴν γῆν
בן	בֶּן אָדָם׃ הִנֵּה עַם בָּא מִצָּפוֹן וְגוֹי	demptor eorũ fortis dñs	τ cõmoueat hitantib babylonem. gladium sup
בוא	גָּדוֹל וּמְלָכִים רַבִּים יֵעֹרוּ מִיַּרְכְּתֵי	exercituũ nomen eius.	καὶ παροικοῦντας βαβυλῶνα· μάχαιραι ἐπὶ
גבר	אָרֶץ׃	Iudicio defendet causã	chaldeos dicit dñs: τ sup habitantes ba
עור		eorũ: vt exterreat terrã:	τοὺς χαλδαίους λέγει κύριος, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας βα
		& cõmoueat habitatores babylonis.	bylonem: τ sup principes eius: τ sup sapien
		Gladius ad chaldeos: ait	βυλῶνα, καὶ ἐπὶ τοὺς μαγισάνας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς σοφι
		dñs: & ad hitatores ba	tes eius. gladiũ sup diuinos: τ stulti erũt.
		bylonis: & ad principes	τοὺς αὐτῆς· μάχαιραι ἐπὶ τοὺς μάντεις, καὶ ἄφρονες ἔσο
		& ad sapiẽtes eius. Gla	gladiũ sup pugnatores ei9. τ dissoluentur.
		dius ad diuinos eius qui	ται· μάχαιραι ἐπὶ τοὺς μαχητὰς αὐτῆς, καὶ πᾶς ἀλυσιτελὲς μέγα
		stulti erũt. Gladi ad for	num sup equos eoꝝ τ sup currus eoꝝ: τ sup
		tes illius q timebũt. Gla	ρον ἐπὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὸ
		dius ad equos eius & ad	vulgus qđ in medio eius: τ erunt sicut mulieres. gladius
		currus ei9: & ad oẽ vul	συμμικτον τὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἔσονται ὡς γυναῖκες· μάχαιρα
		gus qđ est in medio eius	sup thesauros eius τ diripientur sup aqua ei9
		& erũt qsi mulieres. Gla	ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς καὶ διαρπαγήσονται ἐπὶ τοῦ ὕδατος αὐτῆς
		dius ad thesauros eius q	cõfidebat. τ ꝓfundentur: qa tra sculptilis est: τ in
		diripiẽtur. Siccitas sup	ἐποίησεν· καὶ καυχήσονται, ὅτι γῆ τῶν γλυπτῶν ἐστι, καὶ ἐν
		aqs eius erit & arescent:	insulsa gloriabantur. ꝓpterea habitabunt pdauisus
		quia terra sculptiliũ est	ταῖς ὕβρεσι κατακαυχῶντο· διὰ τοῦτο κατοικήσουσιν οἱ δαίμονες
		& in portẽtis gloriãtur.	in insulsa τ habitabunt in eis filie sirenũ.
		Propterea habitabũt dra	ἐν ταῖς ὕβρεσι καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐταῖς θυγατέρες σειρήνω
		cones cuꝝ fatuis sicariis	nõ habitabit vltra in sẽpiternũ neq̃ habitabitur vsq̃ad
		& habitabũt i ea struthio	οὐ μὴ κατοικηθῇ οὐκ ἔτι εἰς γενεὰν οὐδὲ μὴ κατασκηνώσῃ ἕως
		nes. Et nõ inhabitabitur	gñationẽ ꝛ gñationẽ: sic subuertit dñs sodomã τ gomorrã τ
		vltra vsq̃ in sẽpiternũ:	γενεᾶς καὶ γενεᾶς, καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς σοδόμα καὶ γόμορρα καὶ
		nec extruetur vsq̃ ad	vicinas eius ait dñs: non habitabit illic hõ: τ non
		generatiõeꝝ & gñationẽ	τὰς ὁμορούσας αὐταῖς εἶπεν κύριος, οὐ μὴ κατοικήσῃ ἐκεῖ ἀνὴρ, καὶ οὐ μὴ
		Sicut subuertit deus sodo	incolet illic filius hois. ecce ppls venit ab aqlone τ gens
		mam & gomorrã & vici	παροικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ λαὸς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνος
		nas eius: ait dñs. Nõ ha	magna τ reges multi cõsurgent ab extremo
		bitabit ibi vir & nõ inco	μέγα καὶ βασιλεῖς πολλοὶ ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχάτου
		let eã filius hois. Ecce	
		ppls veniet ab aqlone	
		& gens magna: & reges	
		multi cõsurgẽt a finibus	

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

tre arcum ⁊ iaculū ḥūtco: crudelis eſt ⁊ nō
τῆς γῆς τοξοι καὶ ἐγχειρίδιον ἔχοντες, ὠμός ἐστιν καὶ οὐ
miſerebit. vox eoꝝ q̄ſi mare ſonabit ſup equos equi
μὴ ἐλεήσει· φωνὴ αὐτῶν ὡς θάλασσα ἠχήσει ἐφ' ἵπποις ἵπ
tabunt pparati q̄ſi ignis ad pūlū p̄
πάσονται παρασκευασμένοι ὥσπερ πῦρ εἰς πόλεμον πρὸς
te filia babylonis. audiuit rex babylonis
σὲ θυγάτηρ βαβυλῶνος· ἤκουσεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὴν
famā eoꝝ ⁊ diſſolute ſunt manꝰ eiꝰ. tribulatiōes ob
ἀκοὴν αὐτῶν καὶ παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτ· θλῖψις κα
tinuerunt eos dolores q̄ſi parturientis. ecce q̄ſi le
τειρήσασαν αὐτοὺς ὠδῖνες ὡς τιτρώσκουσαι· ἰδοὺ ὥσπερ λέ
o ascendet a iordane in locū robuſtū. q: cito
ων ἀναβήσεται ἀπὸ τοῦ Ιορδάνου εἰς τόπον ἰσχυρόν· ὅτι ταχὺ
cūctam eos ab illa: ⁊ oēm iuuenem p̄
ως ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ πᾶσα νεανίσκου ἐπ' αὐ
am ſtatuaꝫ: q̄ſ dō ſicut ego: ⁊ dō reſiſtet mihi:
τὴν ἐπιστήσω, ὅτι τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι;
⁊ dō iſte paſtor ꝙ ſtabit cōtra faciem meā:
καὶ τίς ἐστὶν ὁ ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου;
ppterea audite cōſiliū dñi qđ cōſuluit ſup
διὰ τοῦτο ἀκούσατε τὴν βουλὴν κυρίου ἣν βεβούλευται ἐπὶ
babylonem: ⁊ cogitatiōes eius q̄s excogitauit cōtra
βαβυλῶνα, καὶ λογισμοὺς αὐτοῦ οὓς ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς
habitantes t̄rā chaldeoꝝ. ſi non conſūpant a
κατοικοῦντας γῆν τῶν χαλδαίων· ἐὰν μὴ διαφθερῇ τὰ ἀρ
gni oium eoꝝ: ſi nō deſolata fuerit ab ipſo paſ
πὸ τῶν θηρίων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἀφανισθῇ ἀπ' αὐτῶν πο
cua. q: a voce captionis babylonis ꝛmouebitur
μή· διότι ἀπὸ φωνῆς ἁλώσεως βαβυλῶνος σεισθήσεται ἡ
fra: ⁊ clamor eius in gētibus audietur.
γῆ, καὶ κραυγὴ αὐτῆς ἐν ἔθνεσιν ἀκουσθήσεται. Ca.51.

D Hec dicit dñs: ecce ego ſuſcitabo ſup baby=
Τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ἐπὶ βαβυ
lonē ⁊ ſup hȳitantes chaldeos ventū
λῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας χαλδαίους ἄνεμον
vrentem corrumpentē: ⁊ mittam ſup ba=
καύσωνα διαφθείροντα, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ βα=
bylonē fugbos ⁊ iniuria afficient eam ⁊ de
βυλῶνα ὑβριστὰς καὶ καταβρίσουσι αὐτὴν καὶ λυ
uaſtabunt terrā eius. ve ſup babylonē in=
μανοῦσιν τὴν γῆν αὐτῆς· ὅτι ἐπὶ βαβυλῶνα κυ=
circuitui die afflictionis eius: ſup eā extendat
κλόῳ ἡμέρᾳ κακώσεως αὐτῆς, ἐπ' αὐτῇ τιτάτω ὁ
extendēs arcū ſuū: ⁊ circūponat ei ſūt arma ſua.
τείνων τόξον αὐτοῦ, καὶ περιθέσθω ὃ ἔστι ὅπλα αὐτοῦ·
ne parcatis ſup iuuenes eius ⁊ demolimini
μὴ φείσασθε ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῆς καὶ ἀφανίσατε
omnem potentiā eius. ⁊ cadent vulnerati
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς· καὶ πεσοῦνται τραυματίαι
in tra chaldeos ⁊ confoſſi deforis eius. q̄ſ
ἐν γῇ χαλδαίων καὶ κατακεντημένοι ἔξωθεν αὐτῆς· διότι
nō fuit viduat⁹ iſrael ⁊ iudas a deo ſuo a
οὐκ ἐχήρευσεν Ισραὴλ καὶ Ιουδας ἀπὸ θεοῦ αὐτῶν ἀπὸ
dño omnipotente: q: tra eoꝝ repleta ē iniqta
κυρίου παντοκράτορος, ὅτι ἡ γῆ αὐτῶν ἐπλήσθη ἀδικί=
te a ſancto iſrael. fugite de medio babylo=
ας ἀπὸ τῶν ἁγίων Ισραήλ· φεύγετε ἐκ μέσου βαβυλῶ
nis ⁊ ſaluate vnuſq̄ſq; aiam ſuam. ne p̄ci
νος καὶ σώσατε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· μὴ ἀπο
amini in lȝitate eius. q: tp̄s vltionis eius
θάνητε ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς· ὅτι καιρὸς ἐκδικήσεως αὐτῇ
eſt a dño: retributionē ipſe retribuit
ἐστὶν παρὰ κυρίου, ἀνταπόδομα αὐτὸς ἀνταποδώσει
ei. calix aureus babylon in manu dñi
αὐτῇ. ποτήριον χρυσοῦν βαβυλὼν ἐν χειρὶ κυρίου με=
Eſai. li.c. Apo. 14.b. brians oēm terrā. de vino eius biberūt
μεθύσκων πᾶσαν τὴν γῆν. ἀπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς ἔπιόσαν
gētes: ideo cōmote ſunt: ⁊ ſubito cecidit baby=
τα, διὰ τοῦτο ἐσαλεύθησαν, καὶ ἄφνω ἔπεσεν βαβυ
lon ⁊ contrita eſt. vlulate eam: ſumite reſinam
λὼν καὶ συνετρίβη· ἰάσασθε αὐτήν, λάβετε ῥητίνην

Trāsla.B.Vie.

terre. Arcum & ſcutum apprehendēt: crudeles
ſunt & immiſericordes.
Vox eoꝝ q̄ſi mare ſonabit: & ſup equos aſcen
dent ſicut vir paratus ad prelium cōtra te filia
babylon. Audiuit rex
babylonis famā eoꝝ: & diſſolute ſunt manus ei.
Anguſtia apphendit eū:
dolor quaſi parturientē.
Ecce q̄ſi leo aſcēdet de
ſuperbia iordanis ad
pulchritudinē robuſtā:
qa ſubito currere faciaꝫ
eum ad illā. Et quis erit
electus quē preponā ei?
Quis enim ſimilis mei?
& qs ſuſtinebit me? Et
quis eſt iſte paſtor q̄ reſi
ſtat vultui meo? Propte
rea audite cōſiliū dñi qđ
mēte cōcepit aduerſum
babylonē & cogitatiōes
eius q̄s cogitauit ſup ter
ram chaldeorū. Niſi de=
traxerint eos paruuli eo
rū: niſi diſſipatū fue
rit cuꝫ ipſis habitaculū
eorū. A voce captiuita=
tis babylonis cōmota eſt
terra: & clamor inter
gentes auditus eſt. 51.

Hec dicit dominus.
Ecce ego ooooooooo
ſuſcitabo ſup babylonē
& ſup habitatores eius q̄
cor ſuū leuauerūt cōtra
me: q̄ſi ventū peſtilen=
tē: & mittā in babylonē
ventilatores & vētila būt
eā. Et demolientur terrā
eius: q̄ſi venerūt ſup eā
vndiq; in die afflictiōis
eius. Non tēdat qui tēdit
arcū ſuū: & no aſcendet
loricatꝰ. Nolite parcere
iuuenib⁹ eius: interficite
oēz militiā eiꝰ. Et cadēt
interfecti in terra chal=
deorū: & vulnerati in re=
gionib⁹ eius. Q̄ſi nō fu
it viduatus iſrael: & iuda
a deo ſuo domino exer=
cituum. Terra autē eorū
repleta eſt delicto a ſan
cto iſrael. Fugite ooooooo
de medio babylonis vt
ſaluet vnuſq̄ſq; aiam ſuā.
Nolite tacere ſup iniqta
tem eius: q̄ſi tp̄s vltiōis
eius eſt a dño: viciſſitu=
dinem ipſe retribuet ei.
Calix aureus babylon
in manu dñi inebrians
oēm terrā. De vino eius
biberūt gentes & ideo
commote ſunt. Subito
cecidit babylon ooooooo
& contrita eſt. Vlulate
ſup eam; tollite reſinā

Tex.be.biere.lj. Pītiua.heb.

חֻזַק עֶזֶר — אֶרֶן וּ קֶשֶׁת וְ כִידֹן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי
רָחַם הָמָה — הֵמָּה וְלֹא יְרַחֲמוּ קוֹלָם כַּיָּם יֶהֱמֶה
רָכַב עָרֵב — וְעַל סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ כְּאִישׁ
לָחַם — לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת בָּבֶל שָׁמַע מַלְכָּךְ
רָפָה צוּר — בָּבֶל אֶת שִׁמְעָם וְרָפוּ יָדָיו צָרָה
חָזַק חוּל — הֶחֱזִיקָתְהוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה
יָלַד אָרָה — סְאֲרִיָּה יַעֲלֶה מִגְאוֹן הַיַּרְדֵּן אֶל
עָלָה נָאָה — נְוֵה אֵיתָן כִּי אַרְנִיעֵם אֲרוּצֵם
רָנַע רוּץ — מֵעָלֶיהָ וּמִי בָחוּר אֵלֶיהָ אֶפְקֹד כִּי
בָּחַר פָּקַד — מִי כָמוֹנִי וּמִי יוֹעִידֵנִי וּמִי זֶה רֹעֶה
רָעָה — אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי וְלָכֵן שִׁמְעוּ
עֵצָה פָּנָה — עֲצַת יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל בָּבֶל
יָעַץ — וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל אֶרֶץ
חָשַׁב — כַּשְׂדִּים אִם לֹא יְסָחֲבוּם צְעִירֵי
סָחַב צָעַר — הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָוֵה
יָשַׁם — מְקוֹל נִתְפְּשָׂה בָבֶל נִרְעֲשָׁה
תָּפַשׂ רָעַשׁ — הָאָרֶץ וְזַעֲקָה בַגּוֹיִם נִשְׁמָעָה
שָׁמַע — כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי Cap. lj.
עוּר קוּם — מֵעִיר עַל בָּבֶל וְאֶל יֹשְׁבֵי לֵב קָמָי
שָׁחַת — רוּחַ מַשְׁחִית וְשִׁלַּחְתִּי לְבָבֶל זָרִים
בָּקַק — וְזֵרוּהָ וּבוֹקְקוּ אֶת אַרְצָהּ כִּי
הָיָה סָבַב — הָיוּ עָלֶיהָ מָסָבִיב בְּיוֹם רָעָה אֶל
רוּץ דָּבַר — יִדְרֹךְ יִדְרֹךְ הַדָּרְךְ קַשְׁתּוֹ וְאֶל יִתְעַל
עָלָה — סִרְיָנוֹ וְאַל תַּחְמְלוּ אֶל בַּחוּרֶיהָ
סָרַן חָמַל — הַחֲרִימוּ כָּל צְבָאָהּ וְנָפְלוּ חֲלָלִים
חָלָל — בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים וּמְדֻקָּרִים בְּחוּצוֹתֶיהָ
דָּקַר — כִּי לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
מַאֲלֹהָיו מֵיְהוָה צְבָאוֹת כִּי אַרְצָם
מָלֵא אָשַׁם — מָלְאָה אַשְׁמָם מִקְּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
נָסוּ — מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמַלְּטוּ אִישׁ נַפְשׁוֹ אַל
דָּמַם — תִּדְמוּ בַּעֲוֹנָהּ כִּי עֵת נְקָמָה הִיא
גָּמַל שָׁלַם — לַיהוָה נְמוֹל הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ
שָׁכַר — זָהָב בָּבֶל בְּיַד יְהוָה מְשַׁכֶּרֶת כָּל
שָׁתָה — הָאָרֶץ מְיֵינָהּ שָׁתוּ גוֹיִם עַל כֵּן
הָלַל — יִתְהוֹלְלוּ גוֹיִם פִּתְאֹם נָפְלָה בָבֶל
שָׁבַר יָלַל — וְתִשָּׁבֵר הֵילִילוּ עָלֶיהָ קְחוּ צֳרִי
לָקַח צָרָה

Prima.heb.	Tex.he.Viere.lj.	Trāsla.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
כאב	׳לְצַבָּאוֹבָה ׳אוּלַי ״תֵּרָפֵא ׃ ״רִפְאֻנוּ	ᵃad dolorem eius ᶠſi forte	corruptioni eius ſi forte ſanabit. curauimus ba-
נבא	׳אֶת׳ בָּבֶל ׳וְלֹא ׳נִרְפָּתָה ׳ עִזְבוּהָ	ᵐſanetur.ⁿCurauimus oo	τῆ διαφθορᾷ αὐτῆς ἴσως ἰαθήσεται· ἰατρεύσαμεν τὴν βα
ילל	׳וְנֵלֵךְ ״אִישׁ ׳לְאַרְצוֹ ׳ כִּי ׳ נָגַע ׳ אֶל	ᵖbabylonē:ᑫ& non ʳeſt ſa-	βυλῶνα καὶ οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλείπωμεν αὐτὴν καὶ ἀπέλ
שפט	׳הַשָּׁמַיִם ׳ מִשְׁפָּטָהּ ׳ וְנִשָּׂא ׳ עַד	nata.ˢDerelinq̄mus eam:	θωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ὅτι ἤγγικεν εἰς οὐρανὸν
יצא	׳שְׁחָקִים׃ ״הוֹצִיא ׳יְהוָה ׳אֶת׳צִדְקֹתֵינוּ	ᵗ& eam? ᵘvnuſqſq̄ in ter	iudiciū eius. elenatū ē vſq; ad astra. protulit dñs
בוא	״בֹּאוּ ״וְנִסַּפְרָה ׳בְּצִיּוֹן ׳ אֶת׳ מַעֲשֵׂה ״נקם	rā ſuā.ˣQm̄ ʸpuenit vſq̄	τὸ κρῖμα αὐτῆς· ἐξήνεγκεν κύριος
עשׂה	׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵינוּ׃ ׳הַבְּרוּ ׳ חִצִּים ׳מִלְאוּ	ᵃad ᵇcelos ᶜinducium eius:	iudicium eius. venite τ annunciemus in sion ope
ערר	׳הַשַּׁלְטִים ׳ הֵעִיר ׳יְהוָה ׳אֶת׳ רוּחַ	ᵈ& eleuatum eſt ᵉvſq̄ ad	τὸ κρῖμα αὐτοῦ· δεῦτε καὶ ἀναγγείλωμεν ἐν σιὼν τὰ ἔρ
עור	׳מָלְכֵי ׳ מָדַי ׳כִּי ׳עַל ׳ בָּבֶל ׃ מְזִמָּתוֹ	ʳnubes.ᵇ Protulit ᵍdomi-	γα κυρίου θεοῦ ἡμῶν· παρασκευάζετε τὰ τοξεύματα,
זמם	׳לְהַשְׁחִיתָהּ ׳כִּי ״נְקמַת ״יְהוָה ״הִיא ׳ שְׁנַת	nus ʲiuſtícias noſtras: oo	implete pharetras, ſuſcitauit dñs ſpm re
שנת	׳הֵכִינוּ ׳הָאַרְבִּים ׳כִּי ׳גַם ׳זָמַם ׳יְהוָה ׳	ᵐvenite ᵒ& narremus ᵒin	πλοῦτε τὰς φαρέτρας· ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα βα
עשׂה	׳גַּם׳עָשָׂה ׳אֵת ׳אֲשֶׁר ״דִּבֶּר ״אֶל ׳יֹשְׁבֵי	ſion ᵍopus oooooooooooo	βυλῶνος· ὅτι ἡ βαβυλὼν εἰς ἐμὲ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἐξολοθρεῦ
רבב	׳בָּבֶל׃ ׳שֹׁכַנְתִּי ׳עַל ׳מַיִם ׳רַבִּים ׳רַבַּת	ʳdominᵘdei noſtri.ˢ Acui	σαι αὐτήν, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ κυρίου ἐστὶν ἐκδίκησις
אוצר	׳אֻצָּרֹת ׳בָּא ׳קִצֵּךְ ׳אַמַּת ׳ בִּצְעֵךְ ׃	te ᵛſagittas & ˣimplete oo	ρρῆσι εἰσῶ. ſup muros babyloniꝭ leuate ſignum
אמה	׳נִשְׁבַּע ׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳בְּנַפְשׁוֹ ׳כִּי׳אִם	ʳpharetras .ᵗ Suſcitauit	λαοῦ αὐτοῦ· ἐπὶ τείχεων βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον
שבע	׳מִלֵּאתִיךְ ״אָדָם ׳כַּיֶּלֶק ״וְעָנוּ ״ עָלַיִךְ	ᵘdominus ᵛſpiritum oooo	ῥῶσαι φυλακάς· ἑτοιμάσατε ὅπλα, ὅτι ἐνισχύ
ענה	׳הַיְדַד ׃׳עֹשֵׂה ׳אֶרֶץ׃ ׳בֹּכְחוֹ ׳מֵכִין ׳תֵּבֵל	ʷregū ˣmedorū:ʸ & ᶻcōtra	ει καὶ ποιήσει κύριος ὅσα ἐλάλησεν ἐπὶ τοὺς κατοι
ידד	׳בְּחָכְמָתוֹ ׳ וּבִתְבוּנָתוֹ ׳נָטָה ׳שָׁמַיִם׃	ᵃbabylonē ᵇmens eius eſt	κοῦντας βαβυλῶνα· κατασκηνοῦσα ἐφ' ὕδασιν πολλοῖς
כון	׳לְקוֹל ׳תִּתּוֹ ׳הָמוֹן׳מַיִם ׳בַּשָּׁמַיִם ׳וַיַּעַל	ᶜvt perdat eam.ᵈ Quoniā	τ ſup multitudinē theſauroꝝ eiꝰ. venit finis tu re
נתן	׳נְשִׂאִים ״מִקְצֵה׳אֶרֶץ ׳בְּרָקִים׳לַמָּטָר	ᵉvltio ᶠdomini ᵍeſt: oooo	καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς· ἥκει τὸ πέρας σου ἀλ
עלה	׳יוֹצֵא ״ רוּחַ ׳ מֵאֹצְרֹתָיו ׃ ״עָשָׂה	ʰvltio ⁱtemplī ſui.ʲ Super	re in viſcera tua: qꝫ turauit dñs per
יצא	׳נִבְעַר׳כָּל׳אָדָם ׳מִדַּעַת ׳הֹבִישׁ ׳כָּל	ᵏmuros ˡbabylōis ᵐleuate	ὅπλα τῆς ἰσχύος σου, ὅτι ὤμοσεν κύριος κατὰ τοῦ
נסך	׳צוֹרֵף ׳מִפֶּסֶל ׳כִּי ׳שֶׁקֶר ׳נִסְכּוֹ ׳וְלֹא	ʳſignū:ʳaugete ˢcuſtodiā.	βραχίονος αὐτοῦ, διότι πλησθήσῃ σου ἀνθρώπων ὡσεὶ
רוח	׳רוּחַ׳בָּם׃ ׳הֶבֶל׳הֵמָּה׳מַעֲשֵׂה׳תַּעְתֻּעִים ׳	ᵗLeuate ᵘ cuſtodes : oooo	locuſtio: τ loquẽtur ſup te deſcendentes. fadēs
תעה	׳בַּת ״כְּקִדָּתָם ״ יאבֵדוּ׃ ״לֹא ״כָּאֵלֶּה	ʳpreparate ʷinſidias:ˣquia	ἀκρίδων, καὶ φιλιγχοῦσιν ἐπὶ σὲ οἱ καταβαίνοντες. ἑτοι
אבד	׳חֵלֶק ׳יַעֲקוֹב ׳כִּי ׃ יוֹצֵר ״הַכֹּל ׳הוּא	ʸcogitauit ᶻdominus ooo	μάσθω ἐν ἁρπαγῇ ἡ γῆ πᾶσα καὶ φιλιγχοῦσιν ἐπὶ σὲ οἱ
יצר	׳וְשֵׁבֶט ׳נַחֲלָתוֹ ׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ׳שְׁמוֹ׃	ᵃ& ᵇfecit ᶜ quecunq; ᵈ locu	καταβαίνοντες· ἑτοιμάσθω οἰκουμένη τῇ σοφίᾳ
	׳מַפֵּץ׳אַתָּה ׳לִי׳כְלֵי ׳מִלְחָמָה ׳וְנִפַּצְתִּי	tus eſt ᵉcontra ᶠ hitatores	αὐτοῦ· ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν ἐν φο
נפץ	׳בְּךָ ׳גּוֹיִם ״וְהִשְׁחַתִּי ״בְךָ ׳מַמְלָכוֹת ׃	ᵍbabylōis.ʰ Que habitas	βῷ καὶ ἔθετο πλῆθος ὕδατος ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἀνέγα
מלחמה	׳וְנִפַּצְתִּי ״בְךָ׳סוּס ׳וְרֹכְבוֹ ׳וְנִפַּצְתִּי	ʲſup ᵏaquas ˡmultas ᵐlocu	γεν νεφέλας ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίη
	״בְךָ ׳רֶכֶב ׳וְרֹכְבוֹ ׃ ׳וְנִפַּצְתִּי ״בְךָ ׳אִישׁ	ples in ⁿthesauris ᵒvenit ᵖfi	σεν καὶ ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ· ἐμωράνθη πᾶς
	׳וְאִשָּׁה ׳וְנִפַּצְתִּי ׳בְךָ ׳זָקֵן ׳ וָנָעַר ׳	nis tuᵠ pedalis ʳ p̄cisionis	homo a ſcientia. confuſus eſt omꝭ aurifex
	׳וְנִפַּצְתִּי׳בְךָ ׳בָּחוּר ׳וּבְתוּלָה׃ ״וְנִפַּצְתִּי	tuæ.ˢ Iurauit ᵗdñs ᵘ exerci	ἄνθρωπος ἐκ τῆς γνώσεως· κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος
	״בְךָ׳רֹעֶה ׳וְעֶדְרוֹ ׳וְנִפַּצְתִּי ׳בְךָ ׳אִכָּר	tuū ᵛper aiam ſuā ʷquoniā	ἀπὸ τῶν γλυπτῶν αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ
	׳וְצִמְדוֹ ׳וְנִפַּצְתִּי ׳בְךָ ״פַּחוֹת ׳וּסְגָנָיו׃	ˣreplebo te ʸ hominibus	ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· ματαία ἐστὶν ἔργα μεμωκημένα·
	׳וְנִפַּצְתִּי ׳בְךָ ׳לְעֵינֵיהֶם ״אֵת ׳כָּל	ᶻquaſi brucho:ᵃ& ᵇſup te	ἐν καιρῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν ἀπολοῦνται. οὐ τοιαύτη με
	׳רָעָתָם ״אֲשֶׁר ׳יַעֲשׂוּ ׳בְּצִיּוֹן ״לְעֵינֵיכֶם	ᶜceleuma] ᵈ cantabitur.	ρὶς τοῦ ἰακὼβ ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστιν κλη
	׳נְאֻם ׳יְהוָה׃ ״הִנְנִי ״אֵלֶיךָ ׳הַר ׳הַמַּשְׁחִית	ᵉQui fecitᵍterrā ʰin forti-	ρονομία αὐτοῦ κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ· δια
	׳נְאֻם ׳יְהוָה ׳הַמַּשְׁחִית ׳כָּל׳הָאָרֶץ ׳וְנָטִיתִי	tudie ſua: & ⁱprepauit ᵏ or	σκορπίζεις σύ μου σκεύη πολέμου, καὶ διασκορπιῶ ἐν
	׳יָדִי ׳עָלֶיךָ ׳וְגַלַּעְתִּיךָ ׳מִן׳הַסְּלָעִים	bē ⁿin ſapīa ſua: ᵒ & prudē	τε ἔθνεσιν τ κόψω ἐν σοὶ βασιλείας· καὶ διασκορ
	׳וְנָתַתִּיךָ ׳לְשָׂרֵפַת ׳אֵשׁ׃ ׳וְלֹא ׳יִקְחוּ	tia ſua ᵖextēdit ᵠcelos. ʳ Dā	πιῶ ἐν σοὶ ἵππον καὶ ἀναβάτην αὐτοῦ, καὶ διασκορ
	׳מִמְּךָ ׳אֶבֶן ׳לְפִנָּה ׳וְאֶבֶן ׳לְמוֹסָדוֹת	te eoˢvocē ᵗ multiplicātur	πιῶ ἐν σοὶ ἅρματα καὶ ἀναβάτας αὐτῶν, καὶ διασκορ
	׳כִּי ״שְׁמָמוֹת ׳עוֹלָם ׳תִּהְיֶה ׳נְאֻם ׳יְהוָה׃	ᵘaque ᵛin celo. Qui ʷ leuat	πιῶ ἐν σοὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ
	׳שְׂאוּ ׳נֵס ׳בָּאָרֶץ ׳תָּקְעוּ ׳שׁוֹפָר ׳בַּגּוֹיִם	ˣnubes ʸab extremo ᶻtre:	ἐν σοὶ πρεσβύτην καὶ παιδίον· καὶ διασκορπιῶ ἐν
	׳הַקְדִּישׁוּ ׳עָלָיו ׳גּוֹיִם ׳קִרְאוּ ׳עָלָיו	ᵃfulgura ᵇin pluuiā ᶜfecit:	τε iuuenem τ virginem. τ diſpgam in te agricolā
	׳מַמְלְכוֹת ׳אֲרָרָט ׳מִנִּי ׳וְאַשְׁכְּנַז ׳פְּקוּ	ᵈ& ᵉpducit ᶠventos ᵍde the	σοὶ γεωργὸν
	׳עָלָיו ׳סוּס ׳כְּמוֹ׳סְלָעִים ׳הַעֲלוּ ׳עָלָיו	ſauris ſuis.ᵍStultus factus	
	׳מַמְלְכוֹת ׳אַרְצוֹ ׳וְאֶת׳כָּל ׳מֶמְשֶׁלֶת	eſtʰ oisⁱ hōᵏ a ſciētia:ˡcōfu	
	׳הָאָרֶץ ׳וְחָלוּ ׳עָלֶיהָ ׳חֶבְלֵי ׳מָדָי	ſus ē ᵐoisⁿ cōflator ᵒin ſcul-	
	׳כָּל ׳תָּגוֹן ׳מַחְשְׁבֹתָיו ׳עַל ׳בָּבֶל	ptili:ᵖqa ᵠmēdax eſtʳcōfla	
	׳וְלֹא ׳תֵשֵׁב ׳אֵין ׳אִישׁ ׳בָּהּ ׳מִנֹּעַר	tio eiˢ nec eſtᵗ ſpūs ᵘin eis.	
	׳וְעַד ׳בְּהֵמָה ׳נָדְדוּ ׳הָלְכוּ ׳גַּם ׳עוֹף	ᵛVana ʷ ſunt ˣopa & ʸriſu di	
	׳שָׁמָיִם ׳נָעוּ׃ ׳וַתָּרֹעַשׁ ׳הָאָרֶץ ׳וַתִּרְגַּז	gna: ᶻ in tpe ᵃviſitationis	
	׳כִּי ׳קָמָה ׳עַל ׳בָּבֶל ׳מַחְשְׁבוֹת ׳יְהוָה	ſue ᵇperibūt. ᶜ Non ᵈſicut	
	׳לָשׂוּם ׳אֶת׳אֶרֶץ ׳בָּבֶל ׳לְשַׁמָּה ׳מֵאֵין	hec ᵉ pars ᶠiacob: ᵍ quia ʰq	
	׳יוֹשֵׁב׃ ׳חָדְלוּ ׳גִּבּוֹרֵי ׳בָבֶל ׳לְהִלָּחֵם	fecit ⁱomnia ʲipſe eſt: ooo	
	׳יָשְׁבוּ ׳בְּמִבְצָרֵיהֶם ׳נָשְׁתָה ׳גְבוּרָתָם	ᵏ& ˡiſrael ᵐſceptrū ⁿheredita	
	׳הָיוּ ׳לְנָשִׁים ׳הִצִּיתוּ ׳מִשְׁכְּנֹתֶיהָ	tis eiᵒ dñs ᵖexercituū ᵠ no	
	׳בְּרִיחֶיהָ ׳שָׁבָרוּ׃ ׳לִקְרַאת ׳רָץ ׳רָץ	mē eiʳ.ˢ Collidís ᵗtu ᵘmihi	
	׳וּמַגִּיד ׳לִקְרַאת ׳מַגִּיד ׳לְהַגִּיד ׳לְמֶלֶךְ	ᵛvaſa ʷbelli:ˣ & ego collidā	
	׳בָּבֶל ׳כִּי ׳נִלְכַּד ׳קְצֵה׳עִירוֹ׃ ׳וְהַמַּעְבָרוֹת	ʸin te ᶻgentes ᵃ& diſperdā	
	׳נִתָּפָשׂוּ ׳וְהָאַגַמִּים ׳שָׂרְפוּ ׳בָאֵשׁ	ᵇin te ᶜregna. oooooooo	
	׳וְאַנְשֵׁי ׳הַמִּלְחָמָה ׳נִבְהָלוּ׃ ׳כִּי ׳כֹה	ᵈEt collidā ᵉin te ᶠequū ᵍ &	
	׳אָמַר ׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל	equitem eius:ʰ& collidam	
	׳בַּת ׳בָּבֶל ׳כְּגֹרֶן ׳עֵת ׳הִדְרִיכָהּ ׳עוֹד	ⁱin te ʲcurrū ᵏ & aſcenſorē	
	׳מְעַט ׳וּבָאָה ׳עָלֶיהָ ׳עֵת ׳קָצִיר׃ ׳אֲכָלַנִי	eius.ˡ& collidā ᵐin te ⁿvirū	
	׳הֲמָגַנִי ׳נְבוּכַדְרֶאצַּר ׳מֶלֶךְ ׳בָּבֶל	ᵒ& mulierē.ᵖ Et collidam	
	׳כְּלִי ׳רִיק ׳הֶעֱלָנִי ׳כַּתַּנִּין ׳בָּלַע	ᵠin te ʳsenem ˢ & puerum:	
	׳מְעֲדָנַי ׳מִנְעָרַנִי׃ ׳חֲמָסִי ׳וּשְׁאֵרִי	ᵗ& collidā ᵘin te ᵛiumenem	
	׳עַל ׳בָּבֶל ׳תֹּאמַר ׳יוֹשֶׁבֶת ׳צִיּוֹן	ʷ& virginē. ˣ Et collidam	
	׳וְדָמִי ׳עַל ׳כַּשְׂדִּים ׳תֹּאמַר ׳יְרוּשָׁלָ͏ִם׃	ʸin te ᶻpaſtorē ᵃ& gregē eiꝰ:	
	׳לָכֵן ׳כֹּה ׳אָמַר ׳יְהוָה ׳הִנֵּה ׳אָנֹכִי	ᵇ& collidā ᶜin te ᵈagricolā	
	׳רָב ׳אֶת׳רִיבֵךְ ׳וְנָקַמְתִּי ׳נִקְמָתֵךְ		
	׳וְהוֹבַשְׁתִּי ׳אֶת׳יָמָּהּ ׳וְאֶת׳מְקוֹרָהּ		
	׳וְהָיְתָה ׳בָבֶל ׳לְגַלִּים ׳מְעוֹן ׳תַּנִּים		
	׳שַׁמָּה ׳לָכֵד ׳וְיָשְׁבָה ׳בָּהּ ׳מִבְּלִי		
	׳יוֹשֵׁב׃ ׳יַחְדָּו ׳כַּכְּפִרִים ׳יִשְׁאָגוּ		
	׳יִנְהֲמוּ ׳כְּגוּרֵי ׳אֲרָיוֹת׃ ׳בְּחַמּוֹתָם		
	׳אָשִׂים ׳מִשְׁתֵּיהֶם ׳וְהִשְׁכַּרְתִּים		
	׳לְמַעַן ׳יַעְלְזוּ ׳וְיָשְׁנוּ ׳שְׁנַת ׳עוֹלָם		
	׳וְלֹא ׳יָקִיצוּ ׳נְאֻם ׳יְהוָה׃ ׳אוֹרִידֵם		
	׳כְּכָרִים ׳לִטְבָחָה ׳כְּאֵילִים ׳עִם		
	׳עַתּוּדִים׃ ׳אֵיכָה ׳נִלְכְּדָה ׳שֵׁשַׁךְ		
	׳וַתִּתָּפֵשׂ ׳תְּהִלַּת ׳כָּל׳הָאָרֶץ		
	׳אֵיכָה ׳הָיְתָה ׳לְשַׁמָּה ׳בָּבֶל ׳לִמְשׁוֹמָה		
	׳גּוֹיִם׃ ׳עָלָה ׳עַל ׳בָּבֶל ׳הַיָּם		
	׳בְּהָמוֹן ׳גַּלָּיו ׳כָּסְתָה׃ ׳עָרֶיהָ		
	׳הָיוּ ׳לְשַׁמָּה ׳אֶרֶץ ׳צִיָּה ׳וְעֲרָבָה		
	׳אֶרֶץ ׳לֹא ׳יֵשֵׁב ׳בָּהֵן ׳אִישׁ ׳וְלֹא		
	׳יַעֲבֹר ׳בָּהֶם ׳בֶּן׳אָדָם׃ ׳וּפָקַדְתִּי		
	׳עַל ׳בֵּל ׳בְּבָבֶל ׳וְהוֹצֵאתִי ׳מִפִּיהוּ		
	׳אֵת ׳אֲשֶׁר ׳בָּלָע ׳וְלֹא ׳יִזְלְרוּ ׳עוֹד		
	׳אֵלָיו ׳גּוֹיִם ׳וְגַם ׳חוֹמַת ׳בָּבֶל		
	׳נָפָלָה׃ ׳צְאוּ ׳מִתּוֹכָהּ ׳עַמִּי		
	׳וּמַלְּטוּ ׳אִישׁ ׳אֶת׳נַפְשׁוֹ ׳מֵחֲרוֹן		
	׳אַף ׳יְהוָה׃ ׳וְאַל ׳יֵרַךְ ׳לְבַבְכֶם		
	׳וְתִירְאוּ ׳בַּשְּׁמוּעָה ׳הַנִּשְׁמַעַת		
	׳בָּאָרֶץ ׳וְהַשְּׁמוּעָה ׳בָּא ׳בַּשָּׁנָה		
	׳הַהִוא ׳וְאַחֲרֵי ׳כֵן ׳בַּשָּׁנָה		
	׳הַשֵּׁנִית ׳שְׁמוּעָה ׳בָּא ׳וְחָמָס		
	׳בָּאָרֶץ ׳וּמֹשֵׁל ׳עַל ׳מֹשֵׁל׃ ׳לָכֵן		
	׳הִנֵּה ׳יָמִים ׳בָּאִים ׳וּפָקַדְתִּי		
	׳עַל ׳פְּסִילֵי ׳בָבֶל ׳וְכָל׳חֲלָלֶיהָ		
	׳תִּפֹּל ׳בְּתוֹכָהּ׃ ׳וְרָנְנָה ׳עַל		
	׳בָּבֶל ׳שָׁמַיִם ׳וְכָל׳אֲשֶׁר ׳בָּם		
	׳כִּי ׳מִצָּפוֹן ׳יָבוֹא ׳לָהּ ׳הַשּׁוֹדְדִים		
	׳נְאֻם ׳יְהוָה׃ ׳גַּם ׳חַלְלֵי ׳בָבֶל		
	׳לִנְפֹּל ׳כַּאֲשֶׁר ׳לְבָבֶל ׳נָפְלוּ		
	׳חַלְלֵי ׳כָל׳הָאָרֶץ׃ ׳מִיַּד ׳כּוֹסָהּ		
	׳שְׁתִיתֶם ׳אֶת ׳הַתַּרְדֵּמָה׃ ׳כֹּה		
	׳אָמַר ׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ׳הָרְחָבָה		
	׳חוֹמוֹת ׳בָּבֶל ׳עָרְטֹל ׳תֵּעָרֶה		
	׳וְשַׁעֲרֶיהָ ׳הַגְּבֹהִים ׳בָּאֵשׁ		
	׳יִצָּתּוּ ׳וְיָגְעוּ ׳עַמִּים ׳בְּדֵי		
	׳רִיק ׳וּלְאֻמִּים ׳בְּדֵי ׳לָאֵשׁ		
	׳וְיִלָּאֻמוּ׃ ׳כִּי ׳הָאָרֶץ ׳תִּמָּלֵא		
	׳דַּעַת ׳כְּבוֹד ׳יְהוָה ׳כַּמַּיִם		
	׳לַיָּם ׳מְכַסִּים׃ ׳מִי ׳יָקוּם ׳עַל		
	׳בָּבֶל ׳לְמִלְחָמָה ׳אוֹ ׳מִי ׳יָקוּם		
	׳לָהּ ׳לְמָגֵן׃ ׳אֵיכָה ׳נִלְכְּדָה		
	׳בָבֶל ׳וְתִתָּפֵשׂ ׳תְּהִלַּת ׳כָּל׳הָאָרֶץ		
	׳אֵיכָה ׳הָיְתָה ׳לְשַׁמָּה ׳בָּבֶל		
	׳לִמְשׁוֹמָה ׳גּוֹיִם׃ ׳עָלָה ׳עַל ׳בָּבֶל		
	׳הַיָּם ׳בְּהָמוֹן ׳גַּלָּיו ׳כָּסְתָה׃		
	׳עָרֶיהָ ׳הָיוּ ׳לְשַׁמָּה ׳אֶרֶץ ׳צִיָּה		
	׳וַעֲרָבָה ׳אֶרֶץ ׳לֹא ׳יֵשֵׁב ׳בָּהֵן		
	׳אִישׁ ׳וְלֹא ׳יַעֲבֹר ׳בָּהֶם ׳בֶּן׳אָדָם׃		
	׳וּפָקַדְתִּי ׳עַל ׳בֵּל ׳בְּבָבֶל		
	׳וְהוֹצֵאתִי ׳מִפִּיהוּ ׳אֵת ׳אֲשֶׁר		
	׳בָּלָע ׳וְלֹא ׳יִזְלְרוּ ׳עוֹד ׳אֵלָיו		
	׳גּוֹיִם ׳וְגַם ׳חוֹמַת ׳בָּבֶל ׳נָפָלָה׃		
	׳צְאוּ ׳מִתּוֹכָהּ ׳עַמִּי ׳וּמַלְּטוּ		
	׳אִישׁ ׳אֶת׳נַפְשׁוֹ ׳מֵחֲרוֹן ׳אַף		
	׳יְהוָה׃ ׳וְאַל ׳יֵרַךְ ׳לְבַבְכֶם		
	׳וְתִירְאוּ ׳בַּשְּׁמוּעָה ׳הַנִּשְׁמַעַת		
	׳בָּאָרֶץ ׳וְהַשְּׁמוּעָה ׳בָּא ׳בַּשָּׁנָה		
	׳הַהִוא ׳וְאַחֲרֵי ׳כֵן ׳בַּשָּׁנָה		
	׳הַשֵּׁנִית ׳שְׁמוּעָה ׳בָּא ׳וְחָמָס		
	׳בָּאָרֶץ ׳וּמֹשֵׁל ׳עַל ׳מֹשֵׁל׃ ׳לָכֵן		
	׳הִנֵּה ׳יָמִים ׳בָּאִים ׳וּפָקַדְתִּי		
	׳עַל ׳פְּסִילֵי ׳בָבֶל ׳וְכָל׳חֲלָלֶיהָ		
	׳תִּפֹּל ׳בְּתוֹכָהּ׃ ׳וְרָנְנָה ׳עַל		
	׳בָּבֶל ׳שָׁמַיִם ׳וְכָל׳אֲשֶׁר ׳בָּם		
	׳כִּי ׳מִצָּפוֹן ׳יָבוֹא ׳לָהּ ׳הַשּׁוֹדְדִים		
	׳נְאֻם ׳יְהוָה׃ ׳גַּם ׳חַלְלֵי ׳בָבֶל		
	׳לִנְפֹּל ׳כַּאֲשֶׁר ׳לְבָבֶל ׳נָפְלוּ		
	׳חַלְלֵי ׳כָל׳הָאָרֶץ׃ ׳מִיַּד ׳כּוֹסָהּ		
	׳שְׁתִיתֶם ׳אֶת ׳הַתַּרְדֵּמָה׃ ׳כֹּה		
	׳אָמַר ׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ׳הָרְחָבָה		
	׳חוֹמוֹת ׳בָּבֶל ׳עָרְטֹל ׳תֵּעָרֶה		
	׳וְשַׁעֲרֶיהָ ׳הַגְּבֹהִים ׳בָּאֵשׁ		
	׳יִצָּתּוּ ׳וְיָגְעוּ ׳עַמִּים ׳בְּדֵי		
	׳רִיק ׳וּלְאֻמִּים ׳בְּדֵי ׳לָאֵשׁ		
	׳וְיִלָּאֻמוּ׃ ׳כִּי ׳הָאָרֶץ ׳תִּמָּלֵא		
	׳דַּעַת ׳כְּבוֹד ׳יְהוָה ׳כַּמַּיִם		
	׳לַיָּם ׳מְכַסִּים׃ ׳מִי ׳יָקוּם ׳עַל		
	׳בָּבֶל ׳לְמִלְחָמָה ׳אוֹ ׳מִי ׳יָקוּם		
	׳לָהּ ׳לְמָגֵן׃ ׳אֵיכָה ׳נִלְכְּדָה		
	׳בָבֶל ׳וְתִתָּפֵשׂ ׳תְּהִלַּת ׳כָּל׳הָאָרֶץ		
	׳אֵיכָה ׳הָיְתָה ׳לְשַׁמָּה ׳בָּבֶל		
	׳לִמְשׁוֹמָה ׳גּוֹיִם׃ ׳עָלָה ׳עַל ׳בָּבֶל		
	׳הַיָּם ׳בְּהָמוֹן ׳גַּלָּיו ׳כָּסְתָה׃		
	׳עָרֶיהָ ׳הָיוּ ׳לְשַׁמָּה ׳אֶרֶץ ׳צִיָּה		
	׳וַעֲרָבָה ׳אֶרֶץ ׳לֹא ׳יֵשֵׁב ׳בָּהֵן		
	׳אִישׁ ׳וְלֹא ׳יַעֲבֹר ׳בָּהֶם ׳בֶּן׳אָדָם׃		
	׳וּפָקַדְתִּי ׳עַל ׳בֵּל ׳בְּבָבֶל		
	׳וְהוֹצֵאתִי ׳מִפִּיהוּ ׳אֵת ׳אֲשֶׁר		
	׳בָּלָע ׳וְלֹא ׳יִזְלְרוּ ׳עוֹד ׳אֵלָיו		
	׳גּוֹיִם ׳וְגַם ׳חוֹמַת ׳בָּבֶל ׳נָפָלָה׃		
	׳צְאוּ ׳מִתּוֹכָהּ ׳עַמִּי ׳וּמַלְּטוּ		
	׳אִישׁ ׳אֶת׳נַפְשׁוֹ ׳מֵחֲרוֹן ׳אַף		
	׳יְהוָה׃ ׳וְאַל ׳יֵרַךְ ׳לְבַבְכֶם		
	׳וְתִירְאוּ ׳בַּשְּׁמוּעָה ׳הַנִּשְׁמַעַת		
	׳בָּאָרֶץ ׳וְהַשְּׁמוּעָה ׳בָּא ׳בַּשָּׁנָה		
	׳הַהִוא ׳וְאַחֲרֵי ׳כֵן ׳בַּשָּׁנָה		
	׳הַשֵּׁנִית ׳שְׁמוּעָה ׳בָּא ׳וְחָמָס		
	׳בָּאָרֶץ ׳וּמֹשֵׁל ׳עַל ׳מֹשֵׁל׃ ׳לָכֵן		
	׳הִנֵּה ׳יָמִים ׳בָּאִים ׳וּפָקַדְתִּי		
	׳עַל ׳פְּסִילֵי ׳בָבֶל ׳וְכָל׳חֲלָלֶיהָ		
	׳תִּפֹּל ׳בְּתוֹכָהּ׃ ׳וְרָנְנָה ׳עַל		
	׳בָּבֶל ׳שָׁמַיִם ׳וְכָל׳אֲשֶׁר ׳בָּם		
	׳כִּי ׳מִצָּפוֹן ׳יָבוֹא ׳לָהּ ׳הַשּׁוֹדְדִים		
	׳נְאֻם ׳יְהוָה׃ ׳גַּם ׳חַלְלֵי ׳בָבֶל		
	׳לִנְפֹּל ׳כַּאֲשֶׁר ׳לְבָבֶל ׳נָפְלוּ		
	׳חַלְלֵי ׳כָל׳הָאָרֶץ׃ ׳מִיַּד ׳כּוֹסָהּ		
	׳שְׁתִיתֶם ׳אֶת ׳הַתַּרְדֵּמָה׃ ׳כֹּה		
	׳אָמַר ׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ׳הָרְחָבָה		
	׳חוֹמוֹת ׳בָּבֶל ׳עָרְטֹל ׳תֵּעָרֶה		
	׳וְשַׁעֲרֶיהָ ׳הַגְּבֹהִים ׳בָּאֵשׁ		
	׳יִצָּתּוּ ׳וְיָגְעוּ ׳עַמִּים ׳בְּדֵי		
	׳רִיק ׳וּלְאֻמִּים ׳בְּדֵי ׳לָאֵשׁ		
	׳וְיִלָּאֻמוּ׃ ׳כִּי ׳הָאָרֶץ ׳תִּמָּלֵא		
	׳דַּעַת ׳כְּבוֹד ׳יְהוָה ׳כַּמַּיִם		
	׳לַיָּם ׳מְכַסִּים׃ ׳מִי ׳יָקוּם ׳עַל		
	׳בָּבֶל ׳לְמִלְחָמָה ׳אוֹ ׳מִי ׳יָקוּם		
	׳לָהּ ׳לְמָגֵן׃ ׳אֵיכָה ׳נִלְכְּדָה		
	׳בָבֶל ׳וְתִתָּפֵשׂ ׳תְּהִלַּת ׳כָּל׳הָאָרֶץ		
	׳אֵיכָה ׳הָיְתָה ׳לְשַׁמָּה ׳בָּבֶל		
	׳לִמְשׁוֹמָה ׳גּוֹיִם׃ ׳עָלָה ׳עַל ׳בָּבֶל		
	׳הַיָּם ׳בְּהָמוֹן ׳גַּלָּיו ׳כָּסְתָה׃		
	׳עָרֶיהָ ׳הָיוּ ׳לְשַׁמָּה ׳אֶרֶץ ׳צִיָּה		
	׳וַעֲרָבָה ׳אֶרֶץ ׳לֹא ׳יֵשֵׁב ׳בָּהֵן		
	׳אִישׁ ׳וְלֹא ׳יַעֲבֹר ׳בָּהֶם ׳בֶּן׳אָדָם׃		
	׳וּפָקַדְתִּי ׳עַל ׳בֵּל ׳בְּבָבֶל		
	׳וְהוֹצֵאתִי ׳מִפִּיהוּ ׳אֵת ׳אֲשֶׁר		
	׳בָּלָע ׳וְלֹא ׳יִזְלְרוּ ׳עוֹד ׳אֵלָיו		
	׳גּוֹיִם ׳וְגַם ׳חוֹ

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãſla.B.Vie.	Tex.be.biere.lí.	Pũtíua.heb.
¶ agricultorã eius: ⁊ diſpgam in te vuceo ⁊ ſpe-	'& iugales eius.ᵖ Et collidã	וְצַמְתִּי ׀ וְנִפַּצְתִּי בָךְ פַּחוֹת וּסְגָנִים:	פָּחָה
και τὸν γεώργιον αὐτῆ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἀγημένους καὶ σρα	'in te'duces'& magiſtratꝰ.	וְשִׁלַּמְתִּי לְבָבֶל וּלְכֹל יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים	
ταγοὺς σου. καὶ ἀνταποδώσω τῇ βαβυλῶνι καὶ τοῖς κατοι	ᵍEt reddã babyloni'& cũ	אֵת כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְצִיּוֹן	לעיני עָשָׂה
bos chaldeis oĩa mala coꝝ q̃ fecerunt	ctis habitatoribꝰ chaldee	לְעֵינֵיכֶם נְאֻם יְהוָה: הִנְנִי אֵלֶיךָ	
κοῦσι χαλδαίοις πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἃς ἐποίησαν	ᵍomneꝰ malum ſuum' qd	הַר הַמַּשְׁחִית נְאֻם יְהוָה הַמַּשְׁחִית	הַר
in ſion in oculis vr̃is dicit dñs. ecce ego ad	ʰfecerunt'in ſion ooooooo	אֶת כָּל הָאָרֶץ וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלֶיךָ	נָטָה
ἐν σιὼν κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς	ⁱin oculis veſtrisꝰ aitꝰ do	וְגִלַּלְתִּיךָ מִן הַסְּלָעִים וְנָתַתִּיךָ לְהַר	גָּלַל
te mõs corrupti corrũpens oẽm trã: ⁊	minus. ᵖ Ecce ego ᵍad te	שָׂרֵפָה: וְלֹא יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן לְפִנָּה	לָקַח
σὲ τὸ ὄρος τὸ διαφθεῖρον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ	ʳmons'peſtifer'aitꝰdomi	וְאֶבֶן לְמוֹסָדוֹת כִּי שְׁמָמוֹת עוֹלָם	יָסַד
extẽdã manũ meã in te ⁊ euoluo te de	nus:ʳqui corrumpis ooo	תִּהְיֶה נְאֻם יְהוָה: שְׂאוּ נֵס בָּאָרֶץ	הָיָה
ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ καὶ καταπυλίω σε ἀπὸ τῶν	ˢvniuerſam'terrã.ᵗEt ex-	תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ	שָׁפַר
petris: ⁊ dabo te q̃ſi mõte cõbuſtum: ⁊ non	tendã'manũ meã'ſup te:	גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ מַמְלְכוֹת	שָׁמַע
πετρῶν, καὶ δώσω σε ὡς ὄρος ἐμπεπυρισμένον, καὶ οὐ μὴ	ʳ& euoluam te'deᵘpetris:	אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנַז פְּקֹדוּ עָלֶיהָ	
tollent de te lapidẽ ãgulũ ⁊ lapidẽ fũdamẽtũ. q:	ˢ& dabo te'inᵗmontem oo	טִפְסַר הַעֲלוּ סוּס מִלֶּק סָמָר: קַדְּשׁוּ	עָלָה
λήψονται ἐκ σοῦ λίθον εἰς γωνίαν καὶ λίθον εἰς θεμέλιον. ὅτι	ᵘcõbuſtionis.ᵐEt nõ ⁿtol-	עָלֶיהָ גּוֹיִם אֶת מַלְכֵי מָדַי אֶת	
in deſolationẽ eternã eris ait dñs. leuate ſignũ ſup	lentᵒde teᵖlapideᵍin angu	פַּחוֹתֶיהָ וְאֶת כָּל סְגָנֶיהָ וְאֵת כָּל	
εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον ἔσῃ λέγει κς. ἄρατε σημεῖον ἐπὶ τῆς	lũ:ʳ& lapidẽ ˢin fundamẽ	אֶרֶץ ממשלתו: וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ	מֶמְשַׁל רָעַשׁ
tra clãgite in gẽtib⁹ tuba. ſctificate ſup eam	to:ᵗ ſed ᵘ pũtus ˢin eternũ	וְתָחֹל כִּי כָּמָה עַל בָּבֶל מַחְשָׁבוֹת	חוּל קוּם
γῆς σαλπίσατε ἐν ἔθνεσιν σάλπιγγι. ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὴν	ʳeris' ait'dñs.ᵇ Leuate' ſig-	יְהוָה לָשׂוּם אֶת אֶרֶץ בָּבֶל לְשַׁמָּה	חָשַׁב
gẽtes annunciate ꝫ illam regnis ararat a	gnumᵒin terra: ooooooooo	וְנִגְלְתָה מִן הַסְּלָעִים וְנִתַּתִּיךָ לְרַר	שָׁמַם
ἔθνη παραγγείλατε ἐπ' αὐτὴν βασιλείαις ἀραρὰτ παρ'	ʳclãgite'buccina'in genti	שְׂרֵפָה: וְלֹא יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן לְפִנָּה	יָשַׁב עָרַר
me ⁊ aſcanazeio. cõſtituite cõtra eã iaculatio	bus.ᵖ Sãctificate' ſup eam	וְאֶבֶן לְמוֹסָדוֹת כִּי שְׁמָמוֹת עוֹלָם	לָחַם צוּד
μοῦ καὶ τοῖς ἀσκαναζαίοις. ἑτοιμάσατε ἐπ' αὐτὴν βέλεσι	ᵏgentes:ˡannunciate'ᵐcõ-	תִּהְיֶה נְאֻם יְהוָה: שְׂאוּ נֵס בָּאָרֶץ	נָבַר הָיָה
nes: abſcẽdere facite ꝫ eam eq̃ ſi locuſtæ multitudinẽ:	tra illamⁿ regibus ooooo	תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ	נָשָׂא נָצַת
συς, ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππον ὡς ἀκρίδων πλῆθος,	ᵒararathᵖ mennᵍ & aſce-	גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ מַמְלְכוֹת	שָׁבַן שָׁבַר
abſcẽdere facite ꝫ eam gẽtco regem medoꝝ ⁊	nez:ʳ numerateˢ cõtra eã	אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנַז פְּקֹדוּ עָלֶיהָ	בָּרַח רוּץ
ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἔθνη τὴν γῆν βασιλέα τῶν μήδων καὶ	ʳtaphar.ᵘ Adducite'equũ	טִפְסַר הַעֲלוּ סוּס מִלֶּק סָמָר: קַדְּשׁוּ	נָגַד לָכַד
οἱ ἅρχοντες αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη ἀρχηγοὺς αὐτῆς, καὶ πάντας τὰς ἀρχὰς	ʳquaſi bruchũ' aculeatũ.	עָלֶיהָ גּוֹיִם אֶת מַלְכֵי מָדַי אֶת	עָרַר
tus eiᵛ. ꝓmotaᵉ fra ⁊ laborauit q: ꝓturrexit ꝫ baby-	ᵃSanctificateᵇ cõtra eam	פַּחוֹתֶיהָ וְאֵת כָּל סְגָנֶיהָ וְאֵת כָּל	
D γῆς αὐτῆς. ἰσχύσατε καὶ γὰρ ἐπόησεν διότι ἐξαπέστειλεν βαβυ	ʳgentes:ʳreges'medie: oo	אֶרֶץ ממשלתו: וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ	מֶמְשָׁל רָעַשׁ
lonẽ cogitatio dñi: ut ponat trã babyloniᵒ i deſolatio	ᵇduces eius:'& vniuerſos	וְתָחֹל כִּי כָּמָה עַל בָּבֶל מַחְשָׁבוֹת	חוּל קוּם
λῦσαι λογισμὸς κυ', τοῦ θεῖναι τὴν γῆν βαβυλῶνος εἰς ἀφανισ	ʳmagiſtratus eius"cũctãq;	יְהוָה לָשׂוּם אֶת אֶרֶץ בָּבֶל לְשַׁמָּה	חָשַׁב
μὸν ⁊ ne ḣitetur ipa. defecit pugnator babylo	ʳterrã'poteſtatis eius.ᵠEt	מֵאֵין יוֹשֵׁב: חָדְלוּ גִבּוֹרֵי בָבֶל	שָׁמַם
μάχη μὴ κατακλῖθαι αὐτόν. ἐξέλιπεν μαχητὴς βαβυλῶ	cõmouebiturʳ terra oooo	לָהֳלָחֵם יָשְׁבוּ בַּמְצָדוֹת נָשְׁתָה	יָשַׁב עָרַר
nis a ꝑlio: ſedebunt illic in mumtiõe. ꝓfracta eſt	ᵠ& cõturbabitur:ʳ qaᵃeui	גִּבּוֹרָתָם הָיוּ לְנָשִׁים הִצִּיתוּ	לָחַם צוּד
ις τοῦ πολεμεῖν, καθίσαται ἐκεῖ ἐν τοῖχοις· ἐξεράσθη ἡ	gilabit ˢ cõtra ʳ babylonẽ	מִשְׁכְּנֹתֶיהָ נִשְׁבְּרוּ בְּרִיחֶיהָ: רָץ	נָבַר הָיָה
potentia coꝝ. facti ſunt q̃ſi mulieres: iccenſa ſunt	ᵗcogitatioᵃ dñiᵇ vt ponat	לִקְרַאת רָץ יְרוּץ וּמַגִּיד לִקְרַאת	נָשָׂה נָצַת
δυνασία αὐτῶν· ἐξήνεσαν ὡσεὶ γυναῖκες, ἐνεπυρίσθη	ᵘterrãʳbabylonisʳdesertã	מַגִּיד לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בָּבֶל כִּי נִלְכְּדָה	שָׁבַן שָׁבַר
tabernacula eius ꝓfrti ſunt vectes eius: igne-	etˢinhabitabilẽ.ʳCeſſaue	עִירוֹ מִקְצֶה: וְהַמַּעְבָרוֹת נִתְפָּשׂוּ	בָּרַח רוּץ
τὰ σκοινώματα αὐτῆς συνετρίβησαν οἱ μοχλοὶ αὐτῆς, διώ	runtᵗfortesʳbabylonis oo	וְאֶת הָאֲגַמִּים שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְאַנְשֵׁי	גָּבַר הָיָה
quẽ occurſum ꝑſequẽtis ꝑſequet. ⁊ annũciano	ᵘa prelio:ᵛhabitauerũtᵘin	הַמִּלְחָמָה נִבְהָלוּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה	
καν εἰς ἀπάντησιν διώκοντος διώξεται. καὶ ἀναγγέλλων	preſidiis.ᵖ Deuoratum eſt	צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת בָּבֶל	
in occurſum ſnũciantis vt annũciet regi	ʳrobur eorum:ʳfacti ſunt	כְּעֵת תִּדְרְכָהּ גֹּרֶן עוֹד מְעַט וּבָאָה	
εἰς ἀπάντησιν ἀναγγέλοντος τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ	ᵠq̃ſi mulieres.ˢ Incẽſa ſũt	עֵת קָצִיר לָהּ: אֲכָלַנִי הַמָּמַנִי	
babyloniᵒ: qᵗ capta eſt ciuitas ei' abextremo	ᵗtabernacula eius:ʳcõtriti	נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִצִּיגָנִי	
βαβυλῶνος ὅτι ἑάλωκεν ἡ πόλις αὐτοῦ ἀπ' ἐχάτου τῶν	ſuntᵘvectes eius.ˢ Currẽs	כְּלִי רִיק בְּלָעָנִי כַּתַּנִּין מִלֵּא כְרֵשׂוֹ	
trãſituum eius capti ſunt ⁊ paludes eius icẽ	ᵛobuiamᵇcurrẽtiʳveniet:	מַעֲדָנַי הִדִּיחָנִי: חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל	
διαβάσεων αὐτοῦ ἐλήφθησαν καὶ τὰ συρίγματα αὐτῆ ἐν	ʷ& nuncius ˣ obuius oooo	בַּבֶל תֹּאמַר יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְדָמִי אֶל	
ſe ſunt in igne. ⁊ viri eiᵒ bellatores	ʸnunciiti'vt annũciet're-	יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים תֹּאמַר יְרוּשָׁלִָם:	
πυρίδησαν ἐν πυρί. καὶ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ	giᶻbabylonis'qa'capta eſt		
egrediunt. qᵗ hec dicit dñs exercituum de-	ᵃᵃciuitas eius"a fũmo vſq;		
ἐξελεύσονται. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε	ad fũmũ:ᵒ & vadaᵖ poccu		
us iſrael. domᵒ regis babylonis q̃ſi area matura	pata ſunt'& ᵖpaludes"in-		
ὸς Ἰσραήλ. ὅμοι βασιλέως βαβυλῶνος ὡς ἅλων ὥριμος	cenſe ſunt'igni:" & viri oo		
triturabiᵗ. adhuc modicũ ⁊ veniet meſſis eius. ꝯcre	ˣbellatores'ʸ conturbati		
ἁλωθήσεται. ἔτι μικρὸν καὶ ἥξει ὁ ἀμητὸς αὐτῆς· κατέ	ſunt.'Quia'ʰhec'ᵇdicit'ᶜdo		
C dit me diuiſit me nabuchodonoſor rex	minusᵇexercituumᶜdeus		
φαγέ με διεμερίσατό με ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς τῆς	ʳiſrael .ᵈ Filiaᵇbabylonis		
babyloniᵒ: cõphenderũt me tenebre tenuco: nabuchodo-	'quaſi area :ᵗtpus'triture		
βαβυλῶνος, κατέλαβέν με σκότος λεπτόν, ναβουχοδο	eius.ᵐ Adhucᵉ modicũᵍ&		
noſor rex babylonis abſorbuit me q̃ſi draco.	veniet'ᵍtp̃sᵍmeſſionis'eiᵑ.		
νόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος κατέπιέν με ὡς δράκων.	ᵉComedit me'ᶠ deuorauit		
ipleuit ventrẽ ſuum a delitijs meis. erpu	meᵉnabuchodonoſor'ʳrex		
ἔπλησεν τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρυφῆς μου. ἐξω	ʳbabylonis.' Reddidit me		
left me laboꝛes mei ⁊ miſerie mee in baby	q̃ſi'ᵍvas'ʰinane.ᶜ Abſorbuit		
σάν με οἱ μόχθοι μου καὶ αἱ ταλαιπωρίαι μου εἰς βαβυ	meᵒq̃ſi draco'ᶜrepleuit'ᶠvẽ		
lonẽ dicet hieraᵐ ſion: ⁊ ſanguis meᵒ ſup	trẽ ſuũ'ᶠtenerítudine mea:		
λῶνα ἐρεῖ κατοικοῦσα σιών, καὶ τὸ αἷμά μου ἐπὶ τοὺς	& ᵇ eiecat me.' Iniqtas ad		
habitantes chaldeos dicet hieruſalem.	uerſũ me'ʰ& caro mea'ⁱſup		
κατοικοῦντας χαλδαίους ἐρεῖ Ἰερουσαλήμ. ooooooo	ᵐᵐbabylonẽⁿ dicit'ᵒ hitatio		
	ᵖſiõ:ᵍ& ſãguis me'ʳſi'ˢhita		
	tores'ᵗchaldee"dic'ᵘ hierl'ʒ.		

Pñtiua.heb.	Tex.he.Biere.lj.	Trãsla.B.Bie.	Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָב אֶת רוב		Propterea hec dicit dñs: ecce ego iudicabo	ppterea hec dicit dñs: ecce ego iudicabo aduer-
רִיבֵךְ וְנָקַמְתִּי אֶת נְקָמָתֵךְ וְהֶחֱרַבְתִּי תכג		causam tuã: & vlciscar vl tionẽ tuã. Et desertũ fa-	διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ κρινῶ τὴν ἀντίδι κησιν σου καὶ ἐκδικήσω τὴν ἐκδίκησίν σου, καὶ ἐρημώσω
אֶת יַמָּהּ וְהוֹבַשְׁתִּי אֶת מְקוֹרָהּ וְיָבְשׁ כור		ciam mare eius: & ſicca bo venam eius. ooooooo	mare eius: τ ſiccabo fontẽ eius: τ
וְהָיְתָה בָבֶל לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים גל		Et erit babylon in tumu los habitatio draconum	τὴν ἐξάλευσιν αὐτῆς, καὶ ξηρανῶ τὴν πηγὴν αὐτῆς, καὶ erit babylon in deſolationẽ hitatio draconũ deſo-
שַׁמָּה וּשְׁרֵקָה מֵאֵין יוֹשֵׁב יהב		ſtupor & ſibilus eo q nõ ſit habitator. Simul ooo	ἔσται βαβυλὼν εἰς ἀφανισμὸν κατοίκησις δρακόντων ἀφανι latio ſibilus τ nõ hitabitur. ãſi leones exulta
כַּכְּפִירִים יִשְׁאֲגוּ נָעֲרוּ גּוּרֵי שגג		vt leones rugient: excu tient comas veluti catuli	σμὸς συριγμὸς καὶ οὐκ κατοικηθήσεται. ὡς λέοντες ἅμα ti ſunt ſimul τ ãſi catuli leonum in caloꝛe eo
אַרְיוֹת נִחַמֵּם אֶשִּׁית אֶת מִשְׁתֵּיהֶם אבה שות		leonum. In calore eorũ ponam potus eorum: oo	γέρωσαν ἅμα καὶ ὡς σκύμνοι λεόντων ἐν τῷ ἱερμασίᾳ αὐ rum dabo potum eis τ febriabo eos vt pe-
וְהִשְׁכַּרְתִּים לְמַעַן יַעְלְזוּ וְיָשְׁנוּ שתה שכר		& inebriabo eos vt ſo piantur & dormiant ooo	τῶν δώσω πόσιμα αὐτοῖς καὶ μεθύσω αὐτοὺς ὅπως κα turbẽt τ dormiant ſomnũ ſempitnũ: τ non cõſur-
שְׁנַת עוֹלָם וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם יְהוָה עזז		ſomnũ ſempiternũ: & nõ cõſurgant: dicit dñs.	ρωϑῶσιν καὶ ὑπνώσωσιν ὕπνον ἀιώνιον, καὶ οὐμὴ ἐγερϑῶ gẽt dicit dñs. deduc eos ãſi agnos ad victi
אוֹרִידֵם כְּכָרִים לִטְבוֹחַ כְּאֵילִים עלם קוץ		Deducã eos ãſi agnos ad victimam: quaſi arietes	σιν λέγει κύριος. καταβίβασον αὐτοὺς ὡς ἄρνας εἰς σφα μὰς τ ãſi arietes cũ hedis: quõ capta ẽ ſeſac τ uenata
יָרַד טֶבַח		cum hedis. Quomodo	γήν, καὶ ὡς κριοὺς μετ' ἐρίφων, πῶς ἑάλω σισὰκ καὶ ἐπρώ
עִם עַתּוּדִים אֵיךְ נִלְכְּדָה שֵׁשַׁךְ שגד לבד		capta eſt ſeſach: oooooo	εσθη glozia oio fre. quõ facta eſt babylon in
וַתִּתָּפֵשׂ תְּהִלַּת כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ תהל פשש הלל		& cõprehenſa eſt inclyta	ὃν τὸ καύχημα πάσης τῆς γῆς. πῶς ἐγένετο βαβυλὼν εἰς vaſtatione in oib gentib aſcendit ſup babylonẽ
הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם עלה שמם		vniuerſe terre! Quõ	ἀφανισμὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. ἀνέβη ἐπὶ βαβυλῶνα ἡ mare in ſonitu fluctuũ eius cooperta eſt. facte ſũt
בָּבֶל לַיָּם עָלָה בַּהֲמוֹן גַּלָּיו נִכְסָתָה שחה		facta eſt in ſtuporẽ ba bylon inter gẽtes. Aſcẽ	θάλασσα ἐν ὄγκῳ κυμάτων αὐτῆς κατεκαλύφθη, ἐγένοντο ciuitates eius in deſolationẽ. fra ſine aq̃ τ inha-
הָיוּ עָרֶיהָ לְשַׁמָּה אֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה ערב		dit ſup babylonẽ mare:	αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἀφανισμόν. γῆ ἄνυδρος καὶ ἄβατος, nõ hitabit in ea vllus: neq nõ hitabit in e
אֶרֶץ לֹא יֵשֵׁב בָּהֵן כָּל אִישׁ וְלֹא יעבר בהן בן אדם		multitudine fluctuũ eius opta c. Facte ſũt ciuita	ἐν αὐταῖς κατοικήσει ἐν αὐτῇ ἄνθρωπος, οὐδὲ μὴ κατάλυσιν ἐν a filꝰ holo. τ vlciſcar ſup babylonẽ τ eiꝯ
יַעֲבֹר בָּהֵן בֶּן אָדָם וּפָקַדְתִּי עַל עבר		tes eius in ſtuporẽ: terra	τῇ υἱοῖς ἀνθρώπου. καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ βαβυλῶνα καὶ ἐξέ am q̃ abſorbuit de ore eius: τ non cõgre
בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו יצא פה		inhabitabilis & deſerta:	σω ἃ κατέπιεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς. καὶ οὐ μὴ συναχ gabũt vltra ad eam gẽtes. eteñ murus babylonis
וְלֹא יִנָּהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם גַּם נהר		terra in qua nullus habi tet: nec trãſiet peam filius hois. Et viſitabo ſup	ἔθνη ἔτι πρὸς αὐτὸν τὰ ἔθνη. καὶ γε τεῖχος βαβυλῶνος corruet: erite de medio eius pplꝰ meꝰ: τ ſal
חוֹמַת בָּבֶל נָפָלָה צאו מִתּוֹכָהּ עַמִּי וּמַלְּטוּ אִישׁ אֶת נַפְשׁוֹ מֵחֲרוֹן תחה		bel in babylone & eiciã qd̃ obſorbuerat de ore	πεσεῖται, ἐξέλθετε ἐκεῖ μέσου αὐτοῦ λαός μου, καὶ σώ uate vnuſqſq ſuam aiam ab ira furoꝛis dñi.
אַף יְהוָה וְאַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם וְתִירְאוּ בְּשִׁמוּעָה רגז ירא		eius: & nõ cõfluẽt ad eã vltra gentes. Si quidẽ &	σατε ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐκεῖ ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ne forte emolleſcat coꝛ eſm: τ timeatis ppter au
בַּשְּׁמוּעָה הַנִּשְׁמַעַת בָּאָרֶץ וּבָא שמע בוא		mur babylõis corruet.	μὴ ποτε ἀπαλυνθῇ καρδία ὑμῶν, καὶ φοβηθῆτε διὰ τὴν ἀ ditionẽ q̃ audietur in fra. τ veniet in ipoanno auditio. τ
בַּשָּׁנָה הַשְּׁמוּעָה וְאַחֲרָיו בַּשָּׁנָה הַשְּׁמוּעָה וְחָמָס בָּאָרֶץ וּמֹשֵׁל		Egredímini de medio eius pplꝰ meus vt ſaluet	κοὴ ἐν ἀκουσθήσεται ἐν τῇ γῇ. καὶ ἥξει ἐν ἐνιαυτῷ ἀκοὴ καὶ post ipm annũ auditio miſeria τ ſimilicia in
עַל מֹשֵׁל וְכָל הִנֵּה יָמִים בָּאִים יום בוא		vnuſqſq aiam ſuã ab ira furoris dñi. Et ne forte	μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀκοὴ ταλαιπωρία καὶ ἀδικία ἐπὶ τῆς fra: τ dominãs ſup dominãtẽ. ppter hoc ecce di
וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי בָבֶל וְכָל אַרְצָהּ פסל		molleſcat cor vrm: & ti meatis auditũ qui audie	γῆς, καὶ κυριεύων ἐπὶ κυριεύοντα. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέ ce veniunt: τ vlciſcar ſup ſculptilia babylonis.
תֹּבוֹשׁ וְכָל חֲלָלֶיהָ יִפְּלוּ בְּתוֹכָהּ בוש נפל		tur in terra. Et veniet oo	ραι ἔρχονται, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ βαβυλῶνος. τ oio fra eoꝝ cõfundetur: eoꝝ vulnera
וְרָנְנוּ עַל בָבֶל שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכֹל		in anno auditio & poſt	καὶ πᾶσα ἡ γῆ αὐτῶν αἰσχυνθήσεται, πάντες τραυμα ti eius cadent in medio eius. τ exultabunt
אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי מִצָּפוֹן יָבוֹא לָהּ צפן בוא		hunc annum oooooooo	τίαι αὐτῆς πεσοῦνται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ εὐφρανθήσονται
הַשּׁוֹדְדִים נְאֻם יְהוָה גַּם בָּבֶל לִנְפֹּל שדד		auditio & iniquitas in	ſup babylonem celi τ tra τ omnia q̃ in eis.
חַלְלֵי יִשְׂרָאֵל גַּם לְבָבֶל נָפְלוּ		terra: & dominator	ἐπὶ βαβυλῶνα οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν τοῖς·
חַלְלֵי כָל הָאָרֶץ פִּלֵּטִים מַהֲרֵב		ſuper dñatorem. Pro	αἱ ab aquilõe veniũt ad eã viſpdentes: οἱ
הָלְכוּ אַל תַּעַמְדוּ זִכְרוּ מֵרָחוֹק אֶת עמד זכר רחק		pterea ecce dies venitũt	ὅτι ἐκεῖ βορρᾶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ἐξολοθρεύοντες, λέ
יְהוָה וְיִרוּשָׁלַ͏ִם תַּעֲלֶה עַל לִבְּכֶם עלה		& viſitabo ſup ſculptilia	cit dñs: eteni babylon cadere fecit vulne
בֹּשׁוּ כִּי שָׁמַעְנוּ חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה בוש כסה		babylonis: & oia que in eis	γει κύριος, καὶ γε βαβυλὼν πεσεῖν ἐποίησε τοὺς τρα ratoꝰ iſrael: τ in babylone cadent vulnerati
זְדוֹנִים עַל פְּנֵי מִקְדְּשֵׁי בֵּית יְהוָה		cõfundetur: & vni	ματίας ἰσραήλ, καὶ ἐν βαβυλῶνι πεσοῦνται τραυματί
		uerſi interfecti eius cadẽt	oio fre. ſaluari a gladio: am
		in medio eius. Et lauda	αι πᾶσαι τῆς γῆς. ἀσωθείημεν ἐκ ῥομφαίας, πε
		bunt ſup babylonẽ celi	bolate τ non ſtetis. meminẽtote q̃ de longe dñ
		& terra & oia que in eis	ρεύεσθε, καὶ μὴ ἵστασθε. μνήσθητε ἐκ μακρόθεν τοῦ κυ
		ſũt: qa ab aqlone venit	mini τ hieruſalem aſcendat in coꝛ vſm. ἐκ
		el pdones: ait dñs. Et	ρίου καὶ ἱερουσαλὴμ ἀναβήτω ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν. ὅτι
		quõ fecit babylõ vt cade	fuſi ſum qñ audiuimus ipoperiũ vſm: cooperuit
		rent occiſi in iſrael: ſic	χύθημεν ὅτι ἠκούσαμεν ὀνειδισμὸν ὑμῶν. κατεκά
		de babylone cadent	lt ignominia
		occiſi in vniuerſa terra.	λυψεν ἀτιμία τὸ
		Qui fugiſtis gladium	
		venite: nolite ſtare. Re	
		cordamini procul	
		dñi: & hieruſalẽ aſcẽdat	
		ſup cor veſtrũ. Confuſi	
		ſumus qñ audiuimꝰ op	
		probriũ. Opuit ignomia	

פָּנָה ׳טא	facies nr̄as: qa venerūt	facies nr̄as :qa venerūt	προσωπον ἡμῶν, ὅτι εἰσῆλθον ἀλλοφυλεῖς εἰς τὰ ἅγια
מְקֻדָּשׁ ׳יום	alieni sup sc̄tificationē	alieni sup sc̄tificationē	ἡμῶν εἰς οἶκον κυρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται
׳טא פָּסַל	domus dñi. Propterea	domus dñi. Propterea	λέγει κύριος, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ αὐτῆς. καὶ
אָנַק	ecce dies veniunt: ait	ecce dies veniunt : ait	in oi tra ei cadent vulnerati: qz ſi
בָּצַר ׳׳׳רום	dñs: & visitabo sup ſcul	dñs: & visitabo sup ſcul	ἐν πάσῃ τῇ γῇ αὐτῆς πεσοῦνται τραυματίαι, ὅτι ἐὰν
עֻזּ ׳בוא	ptilia babylonis: & in oi	ptilia babylonis: & in oi	aſcēderit babylō ad ciuitatē ſuā τ qz ſi muniuerit al
נָבַל	terra eius mugiet vulne	terra eius mugiet vulne	ἀναβῇ βαβυλὼν ὡς ὁ ὑψιστὴς καὶ ὅτι ἐὰν ὀχυρώσῃ ἰσ
	ratus. Si aſcenderit baby	ratus. Si aſcenderit baby	tudinē fortitudo ei: a me veniēt vaſtātes e
	lon in celum & firmaue	lon in celum & firmaue	ἐμοῦ ἥξουσιν ἐξολοθρεύοντες αὐ
	rit in excelſo robur ſuū:	rit in excelſo robur ſuū:	ton dicit dñs. vox clamoris in babylone: τ ptri
	ad me veniēt vaſtatores	ad me veniēt vaſtatores	τὴν λέγει κύριος· φωνὴ κραυγῆς ἐν βαβυλῶνι, καὶ συν
	eius: ait dñs.	eius: ait dñs.	tio magna in tra chaldeoꝝ. qz vaſtauit do
	Vox clamoris de baby	Vox clamoris de baby	τριβὴ μεγάλη ἐν γῇ χαλδαίων. ὅτι ἐξωλόθρευσεν κύ
	lone & contritio magna	lone & contritio magna	rios babylonē τ perdidit ab ea vocē ma
	de terra chaldeorū: qm̄	de terra chaldeorū: qm̄	ρως τὴν βαβυλῶνα καὶ ἀπώλεσεν ἀπ' αὐτῆς φωνὴν με
	vaſtauit dñs babylonē	vaſtauit dñs babylonē	γάλην ἠχοῦσαν ὡς ὕδατα πολλά· ἔδωκεν εἰς ὄλεθρον
	& pdidit ex ea vocē ma	& pdidit ex ea vocē ma	vocē ei: qz venit sup babylonē miſeria.
	gnā: & ſonabūt fluctus	gnā: & ſonabūt fluctus	φωνὴ αὐτῆς, ὅτι ἦλθεν ἐπὶ βαβυλῶνα ταλαιπωρία.
	eorū quaſi aque multe.	eorū quaſi aque multe.	capti ſūt pugnatores ei: ptimuit arcus eorū: qz
	Dedit ſonitū vox eorū:	Dedit ſonitū vox eorū:	ἑάλωσαν οἱ μαχηταὶ αὐτῆς, ἐπτόηται τόξον αὐτῶν, ὅτι
	quia venit ſup eā: id eſt	quia venit ſup eā: id eſt	deus retribuēs ei. dñs retribuit ei
	ſup babylonē predo. Et	ſup babylonē predo. Et	τοῖς ἀνταποδίδωσι αὐτοῖς· κύριος ἀνταποδίδωσιν αὐ
	apphenſi ſunt fortes ei?	apphenſi ſunt fortes ei?	retributionē: τ lebrabit ebrietate vu
	& emarcuit arcus eorū:	& emarcuit arcus eorū:	τῇ τὴν ἀνταπόδοσιν, καὶ μεθύσει μέλι τοὺς ἡγουμέ
	quia fortis victor domi	quia fortis victor domi	es eius τ ſapiētes ei τ magiſtrat
	nus reddens retribuet.	nus reddens retribuet.	τοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς σοφοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς στρατηγοὺς
	Et inebriabo principes	Et inebriabo principes	eius: dicit rex dñs oipotens nomē
	eius: & ſapiētes ei? duces	eius: & ſapiētes ei? duces	αὐτῆς, λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος παντοκράτωρ ὄνομα
G	eius: & magiſtratus eius:	eius: & magiſtratus eius:	illi. hec dicit dñs oipotens: mur babyl
	& fortes ei?. Et dormiēt	& fortes ei?. Et dormiēt	αὐτῷ· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, τεῖχος βαβυ
	ſomnū ſempiternū: &	ſomnū ſempiternū: &	lonis dilatat? eſt: effoſus effodietur:
	non expergiſcentur: ait	non expergiſcentur: ait	λῶνος ἐπλατύνθη, κατασκαπῇ μέγιστα κατασκαφήσεται,
	rex dñs exercituum no	rex dñs exercituum no	τ porte ei? excelſe in igne cōburē
	men eius. Hec dicit dñs	men eius. Hec dicit dñs	καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς αἱ ὑψηλαὶ ἐν πυρὶ ἐμπυρισθήσον
	exercituū. Murus babyl	exercituū. Murus babyl	tur τ laborabūt ppli in vanū: τ gētes i pncipio
	lonis ille latiſſim? ſuffoſ	lonis ille latiſſim? ſuffoſ	ται καὶ κοπιάσουσιν λαοὶ εἰς κενόν, καὶ ἔθνη ἐν ἀρχῇ
	ſione ſuffodietur: & por	ſione ſuffodietur: & por	deficient. verbū qd̄ pcepit dñs hieremie
	te eius excelſe igne cōbu	te eius excelſe igne cōbu	ἐκλείψουσιν. ὁ λόγος ὃν ἐνετείλατο κύριος Ἱερεμίᾳ τῷ
	rentur: & labores popu	rentur: & labores popu	pphete vt diceret ſarale filio neric filij maaſie qñ
	lorū ad nihilū & gentiū	lorū ad nihilū & gentiū	προφητεῦσαι τῷ σαραΐα υἱῷ νηρίου υἱοῦ μαασαίου ὅτ
	in ignē erunt: & diſperi	in ignē erunt: & diſperi	iuit a ſedechia rege iuda in ba
	būt. Verbū qd precepit	būt. Verbū qd precepit	τι ἐπορεύετο μετὰ σεδεκίου βασιλέως ἰούδα εἰς βα
	hieremias propheta ſa	hieremias propheta ſa	bylonē in anno quarto regni eius.
	raie filio nerie	raie filio nerie	βυλῶνα ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτ.
	filij maaſie cum perge	filij maaſie cum perge	τ ſaraias pncepo vonox: τ ſcripſit hieremias om
	ret cum ſedechia	ret cum ſedechia	νὴν σαραΐας ἄρχων δώρων, καὶ ἔγραψεν ἱερεμίας πάν
	rege in babylonem in	rege in babylonem in	τα τὰ κακὰ ἃ ἥξει ἐπὶ βαβυλῶνα ἐν βιβλίῳ ἑνὶ πάν
	anno quarto	anno quarto	τα τὰ ῥήματα ταῦτα ἃ γέγραπται εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο
	regni eius. Saraias autē	regni eius. Saraias autē	καὶ ἐρεῖτε ἐπὶ βαβυλῶνα ἐν βιβλίῳ ἑνὶ πάν
	erat princeps pphetie.	erat princeps pphetie.	τα τὰ κακὰ ἃ ἥξει ἐπὶ βαβυλῶνα ἐν βιβλίῳ ἑνὶ πάν
	Et ſcripſit hieremias oē	Et ſcripſit hieremias oē	verba iſta ā ſcripta ſunt ō ba
	malū qd venturum erat	malū qd venturum erat	τας τοὺς λόγους τούτους τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ βα
	ſuper babylonem in li	ſuper babylonem in li	bylonem. τ dixit hieremias ad ſaraiam: cum vene
	bro vno omnia	bro vno omnia	βυλῶνα· καὶ εἶπεν ἱερεμίας πρὸς σαραΐαν, ὅταν ἔλ
	verba hec que ſcripta	verba hec que ſcripta	θῃς εἰς βαβυλῶνα, καὶ ὄψῃ καὶ ἀναγνώσῃ πάντας τοὺς
	ſunt contra	ſunt contra	λόγους τούτους καὶ ἐρεῖς, κύριε σὺ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν
	babylonē. Et dixit hie	babylonē. Et dixit hie	τόπον τοῦτον τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν καὶ τοῦ μὴ εἶ
	remias ad ſaraiam.	remias ad ſaraiam.	nai ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους,
	Cum veneris in babylo	Cum veneris in babylo	qz deſolatio in eternū erit. τ erit cum ceſſa
	nem & videris & legeris	nem & videris & legeris	ὅτι ἀφανισμὸς εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται· καὶ ἔσται ὅταν παύ
	omnia verba hec: dices.	omnia verba hec: dices.	ſeris legere libū iſtum: τ liga
	Domine tu	Domine tu	σῃς τοῦ ἀναγινώσκειν τὸ βιβλίον τοῦτο, καὶ ἐπιδή
	locutus es contra locū	locutus es contra locū	σεις ἐπ' αὐτῷ λίθον,
	iſtum: vt diſperderes eū	iſtum: vt diſperderes eū	
	ne ſit qui in eo habitet	ne ſit qui in eo habitet	
	ab homine	ab homine	
	vſq; ad pecus: & vt	vſq; ad pecus: & vt	
	ſit perpetua ſolitudo.	ſit perpetua ſolitudo.	
	Cūq; cōpleueris legere	Cūq; cōpleueris legere	
	librum iſtum: ligabis	librum iſtum: ligabis	
	ad eum lapidem:	ad eum lapidem:	

Pritiua.heb. Ter.he.Biere.lij. Trásla.B.Vie. Trás.Gre.text.cũ interp̃.latina.

וְהִשְׁלַכְתּוֹ אֶל תּוֹךְ פְּרָת וְאָמַרְתָּ כָּכָה שְׁלַג
תִּשְׁקַע בָּבֶל וְלֹא תָקוּם מִפְּנֵי הָרָעָה קום
אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא עָלֶיהָ וְיָעֲפוּ עַד בוא
הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃

Ca. lij. בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה
צִדְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל
בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע עשה רוע
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוֹיָקִם׃ כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה היה
בִּירוּשָׁלִַם וִיהוּדָה עַד הִשְׁלִיכוֹ
אוֹתָם מֵעַל פָּנָיו׃ וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ פנה מרד
בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית תשע
לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשׂוֹר עשר
לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בוא
הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלִַם וַיַּחֲנוּ חנה
עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב׃ וַתָּבֹא בנה סבב
הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה עשר צור
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ בְּתִשְׁעָה רבע
לַחֹדֶשׁ חָזַק הָרָעָב בָּעִיר חזק
וְלֹא הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ׃ וַתִּבָּקַע בקע
הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה יִבְרְחוּ לחם
וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר לַיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין
הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל גַּן הַמֶּלֶךְ חמה
וְכַשְׂדִּים עַל הָעִיר סָבִיב וַיֵּלְכוּ
דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃ וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים רדף
אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ נשג
בְּעַרְבֹת יְרֵחוֹ וְכָל חֵילוֹ נָפְצוּ מֵעָלָיו׃ נפץ
וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל תפש עלה
מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת
וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים׃ וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ דבר שחט
בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ לְעֵינָיו וְגַם שחט
אֶת כָּל שָׂרֵי יְהוּדָה שָׁחַט בְּרִבְלָתָה׃
וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ אסר
בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה בוא
וַיִּתְּנֵהוּ בֵּית הַפְּקֻדוֹת עַד יוֹם מוֹתוֹ׃ נתן

et pisces illum in medio euphratis: & dices: Sic submergetur babylon: & non consurget a facie afflictionis quã ego adducam super eam: & dissoluetur. Hucusq; verba hieremie. 52.

Filius viginti & vni anni erat Sedechias cum regnare cepisset: & vndecim annis regnauit in hierusalem. Et nomen matris eius amital filia hieremie de lobna. Et fecit malum in oculis domini iuxta omnia que fecerat ioachim: quoniam furor domini erat in hierusalem & in iuda vsque quo proiiceret eos a facie sua. Et recessit sedechias a rege babylonis. Factum est autem in anno nono regni eius in mense decimo: decima die mensis venit nabuchodonosor rex babylonis ipse & omnis exercitus eius aduersus hierlm: & obsederunt eam: & edificauerũt contra eam munitiones in circuitu: & fuit ciuitas obsessa vsq; ad vndecimum annum regni sedechie. Mense autem quarto nona die mensis obtinuit fames ciuitatem: & non erant alimenta pplo terre. Et dirupta est ciuitas & omnes viri bellatores eius fugerunt & egressi sunt nocte per viam porte que est inter duos muros & ducit ad hortum regis: & chaldei circa ciuitatem in circuitu: & abierunt per viam deserti. Persecutus est autem chaldeorum exercitus regem: & apprehenderunt sedechiam in deserto quod est iuxta hiericho: & omnes comitates eum diffugerunt ab eo. Cumq; comprehendissent regem: adduxerunt eum ad regem babylonis in reblata que est in terra emath: & locutus est ad eum iudicia. Et iugulauit rex babylonis filios sedechie in oculis eius: sed & omnes principes iuda occidit in reblata. Et oculos sedechie eruit & vinxit eum copedibus. Et adduxit eum rex babylonis in babylonem & posuit eum in domo carceris vsq; ad diem mortis sue.

τ βίψεις αὐτὸν εἰς μέσον τοῦ εὐφράτου. καὶ ἐρεῖς, sic submergetur babylon τ non surget a facie malorũ q̃ ego induco sup eam: τ ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca. 52.

ἑξῆτε vigesimo τ vno anno sedechie cũ regnaret ipe τ vndeci annis regnauit in hieru salem. τ nomẽ matri eius amital filia hie remie de lobna. τ fecit malum i ꝓspectu do mini iuxta ola q̃ fecerat ioachi: qm furor dñi erat in hierusalem τ in iuda vsq; q̃ pũceret eos a facie sua. τ rebellauit sedechias 3 regem babylonis. τ factũ est in anno nono regni eius in mẽse decimo: decima mẽsis: venit nabuchodonosor rex baby lonis τ ois exercitus eius aduersꝰ hierusalem. τ castrametati sũt ꝑ eam τ edificauerũt ꝑ eam circũm uallo ꝑ circuitu: τ venit ciuitas in obsidionẽ vsq; ad vndecimũ annũ regi sedechie. in mẽse quarto nona mẽsis: τ obtinuit fames in ciuitate: τ nõ erant panes pplo tre. τ dirupta ẽ ciuitas: τ omnes viri bellatores fugerũt τ egressi sũt nocte p viam poste inter murum τ ante murale qd erat vers hortum regis. τ chaldei ẽrãt in circuitu ciuitatis: τ abierunt viã in cãpe stre: τ persecutus ẽ exercitus chaldeorũ post regem. τ cõprehẽderũt regem: τ adduxerũt eũ ad regem babylonis in deblatha in terra hemath: τ locutꝰ ẽ ei cum iudicio. τ iugulauit rex babylonis filios sedechie ante oculos ei⁹ & oẽs principes iuda iugulauit in deblatha: τ oculos sedechie excecauit. τ vinxit eũ in cõpedibꝰ: τ adduxit eũ rex babylonis in babylonem τ posuit eũ in domũ carceris vsq; in diem mortis sue.

Ezech. 4. a. Ezech. 24. d. Ezech. 39. d.

Trãſla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãſla.B.Vie.	Tex.heb.biere.liſ. Pñtiua.heb.	
ε in mẽſe quinto decima mẽſo venit na	[b]In menſe autem[i] quinto	חֲמֵשׁ עָשֶׂר	חָמֵשׁ
καὶ ἐν μηνὶ τῷ πέμπτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθε να	[b]decima[i] menſis ooooooo	וּבַחֹדֶשׁ	
buzardan princeps coqꝰ: q ſtabat ante faciem	[m]ipſe eſt[n] annus [o]nonus	הַחֲמִישִׁי	
βουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ὁ ἑστὼς κατὰ πρόσωπον	[p]decimus ooooooooooooooo	בֶּעָשׂוֹר	
regis babylonis in hieruſalem: ⁊ incen	[e]nabuchodonoſor[f] regis	לַחֹדֶשׁ	
τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐνέπρη	[s]babylonis:[t]venit [r]nabu=	שְׁנַת	שָׁנָה
sit domũ dñi ⁊ domũ regis: ⁊	zardã[s] princeps[h] militie q	תְּשַׁע	
σεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ	[i]ſtabat[b] corã[f] rege[e] babylo	עֶשְׂרֵה	
οἴκους domos ciuitatis: ⁊ omnẽ domũ	nis[g] in hieruſalẽ:[b]& incen	שָׁנָה	
πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, καὶ πᾶσαν οἰκίαν	dit[k] domum[l] domini ooooo	לַמֶּלֶךְ	
magnã cõbuſſit in igne. ⁊ oẽm murum hieruſa=	[m]&[n] domum[o] regis[f]&[q] oẽs	נְבוּכַדְרֶאצַּר	
μεγάλην ἐνέπρησεν ἐν πυρί. καὶ πᾶν τεῖχος Ἰερουσα=	[r]domus ooooooooooooooo	מֶלֶךְ	
lem i circuitu deſtruxit exercitus chaldeoꝝ q̃cuꝫ	[e]hieruſalẽ:[f]&[n] omnẽ [s]do=	בָּבֶל	
λὴμ κύκλῳ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ὅσοι μι=	mũ[r] magnã[s] igne[t] cõbuſſit	בָּא	
pcipe coqꝰ. ⁊ a paupibus	[b]et[c] totum[b] murum[c] hie=	נְבוּזַרְאֲדָן	
τὸν τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τοῦ	ruſalem ooooooooooooooo	רַב	
ppli ⁊ reliquũ ppli ⁊ derelictos	[r]per circuitũ[s] deſtruxit[b] cũ	טַבָּחִים	
λαοῦ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέν	ctus[t] exercitus[h] chaldeorũ	יָרַח	
in ciuitate ⁊ pfugos q̃ trãſfugerãt	[l]qui erat[m] cum [n]magiſtro	בַּחֹדֶשׁ	
τας ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπεσαν	[e]militie.[f] De paupib⁹ aũt	הָרְבִיעִי	
ad regẽ babylonis ⁊ reliquũ	[q]populi[f]& de[r] reliquo[s] vul	בְּתִשְׁעָה	
πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Βαβυλῶνος καὶ τὸ περισσὸν τοῦ	go[u] qd remãſerat[t] in ciui=	לַחֹדֶשׁ	
turbe trãſtulit pcepo coquoꝰ: ⁊ a paupibus	tate:[f]& de[r] pfugis[q] q[h] trãſ=	וְאֵת	
ὄχλου μετῆρεν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων	fugerãt[f] ad[b] regẽ[c] babylo=	יֶתֶר	
ere reliquit pcepo coqꝰ in vinito	nis:[f]&[e] ceteros de[v] multi=	הָעָם	
τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ=	tudine[t] trãſtulit[h] nabuzar	הַנִּשְׁאָרִים	
res ⁊ in agricolas. ⁊ columnas ere	dan[t] princeps[m] militie:[n] de	בָּעִיר	
γοὺς καὶ εἰς γεωργούς. καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλ	pauꝑibus vero[o] terre[p] reli=	וְאֵת	
eo q̃ in domo dñi: ⁊ baſes ⁊	quit[q] nabuzardan[n] prin=	הַנִּפְלִים	
κοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν	ceps[t] militie[s] vinitores oo	אֲשֶׁר	
mare eneũ q̃ in domo dñi cõtriuerunt	[s]& agricolas.[s] Columnas	נָפְלוּ	
θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν	[q]quoq[s] ereas[b] que erant	אֶל	
chaldei. ⁊ tulerũt ea coꝝ in baby=	[r]in domo[o] domini[t]&[r] baſ=	מֶלֶךְ	
οἱ Χαλδαῖοι· καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυ=	es[s]&[b] mare ooooooooooo	בָּבֶל	
lonẽ. ⁊ coronã ⁊ phialas ⁊ crea=	[t]eneum[b] quod erat [t]in do	וְאֵת	אָבַן
λῶνα. καὶ τὴν φιάλην καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς κρια	mo[m] dñi[n] confregerunt	יֶתֶר	
reas ⁊ oia vaſa enea: in q̃ miniſtrabãt in	[o]chaldei:[p] & tulerũt[r] oñe	הֶהָמוֹן	
γρας καὶ πάντα τὰ σκεύη χαλκᾶ, ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν	[s]es eorum ooooooooooo	הִגְלָה	
eis ⁊ thymiamatia ⁊ phialas: ⁊ pel=	[r]in babylonem.[s] Et[t] lebe=	נְבוּזַרְאֲדָן	
αὐτοῖς καὶ τὰς μαχιρώθ· καὶ τὰς μιξρακώθ, καὶ τοὺς ὑπο	tes[r]&[s] creagras ooooooo	רַב	
ces ⁊ candelabra ⁊ mortariola ⁊	[s]&[b] pſalteria[c] &[b] phialas	טַבָּחִים	
χυτρίας καὶ τὰς λυχνίας καὶ τὰς θυίσκας καὶ τοὺς	[c]et ooooooooooooooooooo	לְכַרְמִים	
cyathos. q̃ erãt aurea aurea: ⁊ q̃ erãt argẽtea argẽ	[r]mortariola[s] &[b] omnia[r] va	וְאֵת	עֶבֶד
κυάθους. ἃ ἦν χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυ	ſa[b] erea[t] que in ooooooooo	עִלּוֹנֵי	
tea tulit pcepo coquoꝰ. ⁊ colũne due ⁊ ma	[m]miniſterio fuerant[e] tule	הַטַּבָּחוֹת	
ρᾶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος· καὶ οἱ στύλοι δύο καὶ ἡ θά	runt[f]&[b] hydrias ooooooo	אֲשֶׁר	
re vnũ ⁊ vituli duodeci eneĩ ſub	[r]&[s] thymiamateria[e]&[t] vr	בְּבֵית	לְבַיִת
λασσα μία καὶ οἱ μόσχοι δώδεκα χαλκοῖ ὑποκάτω τῆς	ceos[s] & ooooooooooooooo	יְהוָה	
mare. q̃ fecit rex ſolomon in domũ do	[n]pelues[r]&[c] candelabra[r]&	וְאֵת	
θαλάσσης. ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εἰς οἶκον κυ	[s]mortaria ooooooooooooo	הַמְּכֹנוֹת	
rini. nõ erat põdus eris eoꝝ: ⁊ colũne octo	[b]&[c] cyathos.[b] Quotquot	אֲשֶׁר	
ριου· οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, καὶ στύλοι ὀκτὼ	[c]aurea:[c]aurea: ooooooooo	עָשָׂה	
⁊ decẽ cubitoꝝ altitudo colũne vnĩ· ⁊	[s]& quoq[t] argentea[r] argẽ	שְׁלֹמֹה	
καὶ δέκα πηχῶν ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός· καὶ	tea.[k] Tulit[r] magiſter[m] mili=	בְּבֵית	לְבֵית
funicul[s] duodeci cubitoꝝ circuibat eaꝫ. ⁊	tie[n] colũnas[o] duas &[p] ma=	יְהוָה	
σπαρτίον δωδεκάπηχυ περιεκύκλου αὐτόν. καὶ τὸ	re[q] vnum[r] & vitulos oooo	לֹא	
groſſitudo eius digitoꝝ quattuoꝝ ieircuitu: ⁊ capi	[s]duodeci[t] ereos[r] qui erant	הָיָה	
πάχος αὐτοῦ δακτύλων τεσσάρων κύκλῳ, καὶ χώ=	[r]ſub ooooooooooooooooo	מִשְׁקָל	
telli ſup eaꝫ erio: ⁊ quiq; cubitoꝝ lõgi	[t]baſſibus:[s] quas[b] fecerat	לָאֵלֶּה	
σις ἐπ' αὐτοῖς χαλκοῦ, καὶ πέντε πηχῶν τὸ μῆ	[r]rex[s] ſalomon oooooooo	לַנְּחֹשֶׁת	
tudo. altitudo capitelli	[r]in domo[r] dñi.[s] Non[b] erat	כָּל	
καὶ ὑπερῷον τοῦ γλωσσου τοῦ oooooooooooo ooooooo	[r]pondus[s] eris[r] omnium oo	הַכֵּלִים	
	[s]hoꝝ[m] vaſoꝝ. De[n] colũnis	הָאֵלֶּה	
	aũt:[s] decẽ &[p] octo[r] cubiti	עַמּוּדֵי	
	[s]altitudinẽ erant in[r] colũ	שְׁמֹנָה	
	na[n] vna:[s]& funiculus[r] duo	עֶשְׂרֵה	
	deci[s] cubitorũ [b]circuibat	אַמָּה	
	eã.[r] Porro groſſitudo eĩ[s]	קוֹמַת	
	[p]quattuor[r] digitorum: &	הָאֶחָד	
	intrinſecus[r] caua erat: oo	וְחוּט	
	[s]& capitella[b] ſuper vtraq;	שְׁתַּיִם	
	[r]erea.[s] Altitudo[r] capitelli	עֶשְׂרֵה	
		אַמָּה	
		יְסֻבֵּנוּ	
		וְעֲבִיו	
		אַרְבַּע	
		אֶצְבָּעוֹת	
		נָבוּב	
		וְכוֹתֶרֶת	
		עָלָיו	
		נְחֹשֶׁת	
		וְקוֹמַת	
		הַכֹּתֶרֶת	

Pritiua.heb. Tex.heb.hiere.lij. Trãsla.B.Wie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

הָאַחַת חֲמֵשׁ אַמּוֹת וְשִׁבְעָה וּרְמוֹנִים צֶמֶד לָמֶן
עַל הַכּוֹתֶרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת סָבִיב
וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד הַשֵּׁנִי וּרְמוֹנִים׃
וַיִּהְיוּ הָרִמֹּנִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה
רוּחָה כָּל הָרִמּוֹנִים מֵאָה עַל
הַשְּׁבָכָה סָבִיב וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים אֶת
שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת צְפַנְיָה כֹּהֵן
הַמִּשְׁנֶה וְאֵת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃
וּמִן הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר
הָיָה פָקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
וְשִׁבְעָה אֲנָשִׁים מַרְאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָעִיר וְאֵת סֹפֵר שַׂר
הַצָּבָא הַמַּצְבֵּא אֶת עַם הָאָרֶץ
וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצְאִים
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּקַּח אוֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים וַיֹּלֶךְ אוֹתָם אֶל מֶלֶךְ
בָּבֶל רִבְלָתָה וַיַּכֵּה אוֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל
וַיָּמֶת בָּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל
יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ זֶה הָעָם אֲשֶׁר
רָגְלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר בִּשְׁנַת שֶׁבַע
יְהוּדִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מִירוּשָׁלַם נֶפֶשׁ
שְׁמֹנָה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁנָיִם׃
בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לִנְבוּכַדְרֶאצַּר
רָגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים יְהוּדִים
נֶפֶשׁ שִׁבַּע מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה
כָּל נֶפֶשׁ אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת׃ וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה
לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּשִׁנֵּים
עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל
בִּשְׁנַת מַלְכוּתוֹ אֶת רֹאשׁ יְהוֹיָכִין
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּצֵא אֹתוֹ מִבֵּית
הַכְּלוּא׃ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן
אֶת כִּסְאוֹ מִמַּעַל לְכִסֵּא הַמְּלָכִים

vnius quinq; cubitoꝝ:
retiacula & malogranata super coronam in circuitu: omnia enea. ꝛc
Et fuerũt malogranata nonaginta sex ꝛc
dependentia: & omnia malogranata centum ꝛc
retiaculis circũdabãtur.
Et tulit magister militie faraiã sacerdotẽ primũ:
& sophoniã sacerdotem secundum: & tres custodes vestibuli.
Et de ciuitate tulit eunuchum vnum qui erat
præpositus viros bellatores
& septẽ viros de his qui videbant faciem regis
qui inuẽti sunt in ciuitate: & scribã principem militũ qui probat tyrones: ꝛc
& sexaginta viros de populo terre q inuẽti sunt
in medio ciuitatis. Tulit autem eos nabuzardan
magister militie & duxit eos ad regem
babylonis in reblata. Et percussit eos rex babylonis: & interfecit eos in reblata in terra emath.
Et transiat est iuda de
tra sua. Iste ẽ ppls quẽ
trãstulit nabuchodonosor. In anno septimo ꝛc
iudeos tria milia & viginti tres. In anno octauo decimo
nabuchodonosor transtulit de hierusalem animas
octingentas triginta
duas. In anno vigesimo tertio nabuchodonosor ꝛc
trãstulit nabuzardã magister militie aias iudeorum septingẽtas quadraginta quinq. Oẽs ergo anime quatuor milia sexcente. ꝛc
Et factum est in tricesimo septimo anno ꝛc
trãsmigratiõis ioachin regis iuda duodecimo
mense vigesima quinta ꝛc
mensis : eleuauit euil merodach rex babylõis ipso anno regni sui caput ioachin ꝛc
regis iude: & eduxit eũ de domo ꝛc
carceris : & locutus est cum eo bona. Et posuit thronum eius sup thronos regum ꝛc

ἐπὶ. τ retiaculũ τ malogñata sup capitellũ circuitu: ἑνός. καὶ σύρυγον καὶ ἑξὴ ἐπὶ τοῦ γόμφου κύκλῳ, τὰ ολα enea. scdm hec colũne secunde πάντα χαλκᾶ. κατὰ ταὐτὰ τῷ φυλῳ τῷ δευτέρῳ τ malogñata: τ erãt malogñata nonagita τ sex vna pars καὶ ἑξὴ, καὶ ἴσαν αἱ ἑξὴ ἐπτακόσια καὶ ἓξ ἐν μέ
τ erãt ola malogñata in retiaculo circ ρος, καὶ ἴσαν πᾶσαι αἱ ἑξὴ ἐπὶ τοῦ συρίγγου κύ cuitu centũ. τ tulit ꝓncepo coquoꝝ sera κλῳ ἑκατόν. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν σαραί tam sacerdotẽ primũ: τ sophoniã sacerdotẽ τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν σοφονίαν τὸν ἱερέα secundum: τ tres custodiẽtes τὸν δευτερεύοντα, καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὴν viam. τ de ciuitate tulit eunuchũ vnũ qui erat ὁδόν. καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα ὃς ἦν ꝓpositus viroꝝ bellatoꝝ: τ septẽ viros ἐπισκέπτης τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ ἑπτὰ ἄνδρας volatoꝝ q in facie regis qui ἐναντιουμένους τοὺς ἐν πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὑ ueñ sũt in ciuitate: τ scribam exerci ρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τῆς δυνά tus q scribit ꝓpło trẽ: τ sexa μεως τὸν γραμματεύοντα τῷ λαῷ τῆς γῆς, καὶ ἑξή ginta hoies de ꝓplo tre qui inuenti κοντα ἀνθρώπους ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὑρεθέ sunt in medio ciuitatꝫ. τ tulit eos nabu τας ἐν μέσῳ τῆς πόλεως· καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβου zardan ꝓncepo coqꝝ: τ adduxit eos ad re ζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς βα gem babylonis in deblatha: τ percussit e σιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθά, καὶ ἐπάταξεν αὐ os rex babylonis in deblatha in tra emath: τοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν δεβλαθὰ ἐν γῇ ἐμάθ, τ trãslat est iuda a tra sua. hic est καὶ μετετέθη ἰούδα ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ꝓplo quẽ trãstulit nabuchodonosor: in anno septi ὁ λαὸς ὃν μετέστησεν ναβουχοδονόσωρ, ἐν ἔτει ἑβδό mo iudeoꝝ tria milia τ viginti tres. in an mo ἰουδαίους τρεῖς χιλιάδας καὶ εἰκοσιτρεῖς· ἐν τῷ no octauo τ decimo nabuchodonosor trãstulit τῷ ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ ναβουχοδονόσωρ μετέστησεν a hierlm aias octingẽtas triginta ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ψυχὰς ὀκταχοσίας τριάκοντα duas. in ãno tertio τvigesimo nabuchodonosor trã δύο. ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ ναβουχοδονόσωρ μετέ stulit ꝓplo coquoꝝ iudeoꝝ aias septingẽtas ꝙdra στησεν ὁ ἀρχιμάγειρος ἰουδαίων ψυχὰς ἑπτακοσίας τεσ ginta quinq. oẽs ale quattuor mi σαρακοντατρεῖς· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τέσσαρες χι lia τ sexcente. τ factũ est in tricesimo τ λιάδες καὶ ἑξακόσιαι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ septimo ãno trãsmigrati ioachim regis ἑβδόμῳ ἔτει ἀποικισμοῦ τοῦ ἰωακὶμ βασιλέως iuda in duodecimo mẽse in quita τ vi ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ ει gesima mẽsis: accepit euilmerodach rex εἰκοστῷ τοῦ μηνός, ἔλαβεν ὐλαιμαδὰρὲχ βασιλεὺς babylonis in anno quo regnauit ca βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ᾧ ἐβασίλευσεν τὴν κε φα put ioachim regis iuda. τ eduxit eũ λὴν ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν de domo qua custodiebat: τ locus est ei bona. ἐξ οἴκου ἧς ἐφυλάσσετο, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ χρηστὰ τ vedit illi thronũ sup thronos καὶ ἔθηκεν αὐτοῦ τὸν θρόνον ὑπεράνω τῶν θρόνων τῶν regum βασιλέων

q cum eo in babylone. ꝛ mutauit veſtimētū cartῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. καὶ ἤλλαξεν τὴν στολὴν τῆς φυ
cerio eius ꝛ cōfedebat panē ſemp ante factλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἦσθιεν ἄρτον διαπαντὸς κατὰ πρόσω
em illius oībus dieb⁹ q vixit. ꝛ cōſtitut⁹ ei πον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἔζησεν. καὶ ἦ σύνταc
b⁹ ei vsbat ſemp a rege babylo- ξις αὐτῷ ἐδίδοτο διαπαντὸς παρὰ τοῦ βασιλέως βαβυλῶ
nio de die in diem vſq; in diem q̄ mortu⁹ eſt. νος ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν.

Threni hieremie.

ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ. Ca.i.

Et factū eſt poſtq̄ in captiuitatē duct⁹ eſt iſ-
x Αἰ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν ἰσ-
rael ꝛ hieruſalem deſerta eſt: ſedit hiere ραὴλ καὶ ἱερουσαλὴμ ἐρημωθῆναι, ἐκάθισεν Ἱερε
mias flens ꝛ planxit lamentatiōnē hāc ſup hierlm ꝛ dixit. μίας κλαίων καὶ ἐθρήνησε τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Ἱερ-
Bleph. Quō ſedit ſola ciuitas plena pplo⁹ λημ καὶ εἶπεν.
Λαίφ. Πῶς ἐκάθισεν μόνη πόλις πεπληθυμμένη λαῶν
facta ē q̄ſi vidua multiplicata in gentib⁹ p̄ncepſ in ἐγενήθη ὡς χήρα πεπληθυμμένη ἐν ἔθνεσιν ἄρχουσα ἐν
prouīcijs facta in tributū. Beth. ꝓplorans plorauit πλινθείᾳ facta in tributū. Beth. Κλαίουσα ἔκλαυσεν
χώρας ἐγενήθη εἰς φόρον. Βήθ. Κλαίουσα ἔκλαυσεν in nocte: ꝛ lachryme ei⁹ in maxillis eius: ἐν νυκτί, καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς,
ꝛ nō fuit cōſolans eam ex oīb⁹ καὶ οὐκ ὑπῆρχεν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἐκ πάντων
caris eius. oēs amantes eam ſpre- τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἐξ-
uerūt in ea: facti ſunt ei in inimicos: Gimel. ουθένησαν αὐτήν, ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς. Γίμελ.
Migrauit iuda ab humilitate eius. ꝛ Migrauit iuda ab humilitate eius. ꝛ
Μετῳκίσθη Ἰουδαία ἐκ τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ
a multitudine ſeruitutis eius. ſedit in gētib⁹ nō ἐκ πλήθους δουλείας αὐτῆς. ἐκάθισεν ἐν ἔθνεσιν οὐχ
inuenit requiē. oēs perſequentes eam app̄ ηὗρεν ἀνάπαυσιν. πάντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν κα
henderūt eā inter tribulantes. Daleth τέλαβον αὐτὴν ἀναμέσον τῶν θλιβόντων. Δάλεθ.
Uie ſion lugent eo qđ nō ſint venientes Ὁδοὶ σιὼν πενθοῦσιν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐρχομένους
ſolēnitate. oēs porte eius deſtructe. ſacerdotes eo- ἐν ἑορτῇ. πᾶσαι αἱ πύλαι αὐτῆς ἠφανισμέναι. οἱ ἱερεῖς αὐ
rū gemunt. virgines eius captiue ducte. ꝛ ipſa τῆς στενάζουσιν. αἱ παρθένοι αὐτῆς ἠχμάλωτευμέναι, καὶ αὐτὴ
amaritudie oppꝛſſa ē ſcipſa. He. Facti ſunt tribulantes eam in ca- πικραινομένη ἐν ἑαυτῇ. ἡ. Ἐγένοντο οἱ θλίβοντες αὐτὴν εἰς κεφα
put: ꝛ inimici eius abundant. qz dñs humiliauit eam λήν, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς εὐωδοῦσιν. ὅτι κύριος ἐταπείνωσεν αὐτὴν
ꝓ multitudine impietatū eius. paruuli ei⁹ abierunt in ἐπὶ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς. τὰ νήπια αὐτῆς ἐπορεύθησαν ἐν
captiuitate ante faciem tribulantis. Uau. Et egreſſ⁹ ē a αἰχμαλωσίᾳ κατὰ πρόσωπον θλίβοντος. Οὐαῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
filia ſion oīs decor eius: ꝛ facti ſunt p̄ncipes θυγατρὸς σιὼν πᾶσα ἡ ὑπερήφανεια αὐτῆς. καὶ ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες
eius q̄ſi arietes: nō inuenientes paſtū ꝛ abierūt i nō fortitudie αὐτῆς ὡς κριοί, οὐχ εὑρίσκοντες νομήν. καὶ ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύι
ante faciem ꝑſequentis. Zain. Recordata ē hierusalem die- ἔμπροσθεν διώκοντος. Ζάιν. Ἐμνήσθη ἱερουσαλὴμ ἡμε-
rū humilitatis eius: ꝛ expulſionū eius oīa deſidera- ρῶν ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ ἀποσκιρτήσεις αὐτῆς. πάντα τὰ ἐπιθυμήμα
bilia eius ſicut facta a diebꝰ antiqis cū caderet ꝑplꝰ e- τα αὐτῆς ἐστὶν ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν τῷ πεσεῖν τὸν λαὸν αὐ-
ius in manu tribulātis ꝛ nō fuit adiutor ei. uidentes hoſtes τῆς ἐν χειρὶ θλίβοντος καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ, εἶδόν τες αὐτὴν ἐχθροὶ
ſui riſerunt ſup trāſmutatione eius. Heth. ꝓccatū pecca ἐχλεύασαν ἐπὶ τῇ μετοικεσίᾳ αὐτῆς. Ἡτ. Ἁμαρτίαν ἥμαρ
uit hierlꝝ: ꝓpterea in ꝑmotionē facta ē. oēs glificantes eam τεν Ἱερουσαλήμ, διὰτοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο. πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτὴν
hūiliauerūt eam: uidēt .n. ignominiam eius. ἐταπείνωσαν αὐτήν, ἰδὸν γὰρ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, στε-

*qui erāt *poſtſe' in babylone: *& mutauit *veſtimēta *carceris eius: *& comedebat *panē *corā eo' ſēp *cūctis' dieb⁹ *vite ſue. *Et cibaria ei⁹ *cibaria *ppetua *dabātur *ei ' a *rege ' babylōis ' ſtatuta *p ſingulos dies: ' vſq; ad *diē ' mortis ſue *cūctis *dieb⁹ *vite eius.

Incipiūt threni: id eſt lamētiones Hieremie q̄ cinoth hebraice ſcribūtur.

ΘT factū eſt poſtq̄ in captiuitatē redactus eſt iſrael: & hieruſalē deſerta eſt: ſedit hieremias propheta flens & planxit lamentatione hac in hieruſalem: & amaro animo ſuſpirans & eiulans: dixit.

Capitu. i. Aleph.

ΘQuomodo ' ſedet ' ſola ' ciuitas ' plena ' popl'o. ' Facta eſt ' q̄ſi vidua ' dña ' gentiū ' princeps ' puinciarū ' facta ē ſub tributo. Beth. ' Plorans ' plorauit ' in nocte: ' & lachryme eius ' in ' maxillis ei⁹. ' Nō eſt ' q cō ſoletur ' eā: ' ex oīb⁹ ' caris eius. ' Oēs ' amici ei⁹ ' ſpreuerūt ' eā: ' & ' facti ſūt ' ei ' inimici. Gimel. ' Migrauit ' iudas ' pp affliction⁹ ' & multitudinē ' ſeruitutis. ' Habitauit ' iter gētes ' nec ' inuenit ' requiē. ' Oēs ' p̄ſecutores ei⁹ ' apphēderūt eā ' int' ' angustias. Daleth. ' Uie ' ſion ' lugēt: ' eo q̄ nō ſint ' qui veniāt ad ' ſolēnitatē. ' Oēs ' porte ei⁹ ' deſtructe: ' ſacerdotes ei⁹ ' gemētes. ' Virgines ei⁹ ' ſqualide: ' & ipſa oppꝛſſa ' amaritudine. He. ' Facti ſūt ' hoſtes ei⁹ ' i capite: ' inimici ei⁹ ' locupletati ſūt: ' qa ' dñs ' locut⁹ ē ' ſup eā ꝓpter ' inīquitudinē ' iniqtatū ei⁹ ' puuli ei⁹ ' ducti ſunt i ' captiuitatē ' ante facie ' tribulātis. Uau. ' Et egreſſus ē ' a ' filia ' ſiō ' oīs ' decor ei⁹. ' Facti ſūt ' prīcipes eius ' velut arietes ' nō ' inueniētes ' paſcua: ' & abierūt ' abſq; ' fortitudine ' ante faciē ' ſubſequentis. Zai. ' Recordata eſt ' hierlm ' dierū ' afflictiōis ſue: ' & ꝓuaricationis ' oīm ' deſiderabiliū ſuoꝝ ' q̄ ' habuerat ' a dieb⁹ ' antiqs ' cū caderet ' ꝑplꝰ ei⁹ ' in māu ' hoſtili: ' & nō eſſet ' auxiliator: ' viderūt eam ' hoſtes: & ' deriſerūt ' ſabbata ei⁹. Heth. ' Pctm ' peccauit ' hierlꝝ ' ꝓpterea ' inſtabilis ' facta ē. ' Oēs ' q glificabāt eā ' ſpreuerūt illā: ' qa ' viderūt ' ignominiā ei⁹.

Cap.i.

רַבָּתִי בָגוֹיִם שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לָמַס׃ בָּכוֹ
תִבְכֶּה בַלָּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ אֵין לָהּ מְנַחֵם מִכָּל אֹהֲבֶיהָ כָּל
רֵעֶיהָ בָּגְדוּ בָהּ הָיוּ לָהּ לְאוֹיְבִים׃ גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי וּמֵרֹב עֲבֹדָה הִיא
יָשְׁבָה בַגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ כָּל רֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים׃
דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד כָּל שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמֵמִין כֹּהֲנֶיהָ נֶאֱנָחִים
בְּתוּלֹתֶיהָ נוּגוֹת וְהִיא מַר לָהּ׃ הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אֹיְבֶיהָ שָׁלוּ כִּי
יְהוָה הוֹגָהּ עַל רֹב פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָלֶיהָ הָלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי צָר׃ וַיֵּצֵא מִן בַּת
צִיּוֹן כָּל הֲדָרָהּ הָיוּ שָׂרֶיהָ כְּאַיָּלִים לֹא מָצְאוּ מִרְעֶה וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ
לִפְנֵי רוֹדֵף׃ זָכְרָה יְרוּשָׁלַם יְמֵי עָנְיָהּ וּמְרוּדֶיהָ כֹּל מַחֲמַדֶּיהָ אֲשֶׁר
הָיוּ מִימֵי קֶדֶם בִּנְפֹל עַמָּהּ בְּיַד צָר וְאֵין עֵזֵר לָהּ רָאוּהָ צָרִים
שָׂחֲקוּ עַל מִשְׁבַּתָּהּ׃ חֵטְא חָטְאָה יְרוּשָׁלַם עַל כֵּן לְנִידָה הָיָתָה
כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי רָאוּ עֶרְוָתָהּ

Pritiua.heb.	Ter.heb.Thren.j.	Trãsla.B.Wie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
נַם הָיא נֶאֶנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר׃	גָּאַל שׁוּב	[a]Ipsa[a] aũt[c] gemẽs[b] & cõuer sa est[b] retrorsum. Teth. [a]Sordes ei[b] in pedib[c] eius: [c]nec[b] recordata ē[c] finis sui. [c]Depolita ē[c] vehemẽter: [b]nõ habens[c] cõsolatorẽ. [c]Vide[m] dñe[c] afflictionem meã: [b]quoniã[a] erectus est [c]inimicus. Ioth.[a] Manũ suã[c] misit[a] hostis[c] ad[c] omnia [c]desiderabilia eius: [a] quia [b]vidit [c] gentes [a] ingressas [c]sanctuariũ suum: de[c] quibus[a] precepas[b] ne[c] intrarẽt [b]in ecclesiam[c] tuã. Gaph. [m]Omis[a]ppls eius[a] gemẽs: et[b] querens[a] panem.[c] Dederunt[a] preciosa quecp̃ [c]pro cibo:[a] ad refocillan dum[c] animam.[c] Vide[c] dñe [a]& considera[b] quoniã[c] facta sum[a] vilis. Lamech. [c]O[c] vos[a] omnes[b] qui transitis per[c] viam: [b]attendite [c]& videte[m] si[a] est[b] dolor[c] si cut dolor meus. ooooooo [a]Quoniam[c] vindemiauit [a]me[c] vt[a] locutus est[c] dñs [c]in die[c] furoris sui. Mem. [b]De excelso[c] misit ooooo [b]ignem[c] in ossibus meis [c]& erudiuit me.[c] Expandit [b]rete[c] pedibus meis:[b] con uertit me[c] retrorsum. ooo [m]Posuit me[a] desolatã[a] tota [b]die[c] merore cõfectã. Nũ. [c]Vigilauit[a] iugũ[c] iniqtatũ mearũ[a] in manu ei[b] cõuo lute sunt &[c] iposite[a] collo meo.[b] Infirmata ē[c] virtus mea:[b] dedit me[c] dñs[c] in ma nu de qua[a] non[b] potero [c]surgere. Samech.[b] Abstu lit[c] oes[m] magnificos meos [a]dñs[c] de medio mei:[b] voca uit[a] aduersum me[c] tp̃s[a] vt cõtereret[c] electos meos. [c]Torcular[c] calcauit[c] dñs [c]virgini[c] filie[a] iuda. Ain. [b]Idcirco[b] ego[c] plorans: & [c]oculus meus[b] deducens [c]aquas:[b] qa[c] longe factus ē [m]a me[a] cõsolator[c] conuer tẽs[b] animã meã.[a] Facti sunt [c]filii mei[a] perditi[c] quoniã [a]inualuit[c] inimicus. Phe. [c]Expandit[c] sion[a] manus suas:[b] nõ est[c] q consoletur [b]eam.[c] Mandauit[c] dñs[a] ad uersum iacob[b] in circuitu eius[c] hostes eius.[b] Facta est [c]hierusalẽ[m] q̃si polluta mẽ struis[a] inter eos. Sade.[c] Iu stus[b] est[a] dñs:[c] qa[a] os ei[b] ad iracũdiã puocaui.[a] Audite [a]obsecro[c] vniuersi[c] ppli: [a]& videte[b] dolorẽ meum. [c]Virgies mee[c] & iuuenes mei[c] abierũt[c] in captiuitatẽ. Coph. [a]Vocaui[b] amicos meos:[c] ipi[b] decepũt me.[c] Sa cerdotes mei[m] & senes mĩi	τ ipa gemens τ cõuersa est retrorsum. Teth καὶ γε αὐτὴ στενάζουσα καὶ ἀποστρέφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τήθ. Immũditia eius ad pedes eius: nõ recordata ē nouissimoꝝ Ακαθαρσία αὐτῆς πρὸ ποδῶν αὐτῆς, οὐκ ἐμνήσθη ἐσχατα eius: τ deduxit immensa. nõ est consolans αὐτῆς, καὶ κατεβίβασεν ὑπερογκα. οὐκ ἔστιν ὁ παρακα eam. vide dñe humilitatẽ meã: qz magnifica λῶν αὐτήν. Ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσίν μου, ὅτι ἐμεγαλύ τ ē inimic[e]. Joth. Manũ suam extendit tribulis ἠ ὁ ἐχθρός. Ιώθ. Χεῖρα αὐτοῦ ἐξαπέτασεν ὁ θλίβων ad oia desiderata eius: vidit .n. gẽtes ingred ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῆς, εἶδεν γὰρ ἔθνη εἰσπο sas in sanctuariũ suũ ꝙ pcepisti nõ intrare ei ρευόμενα εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἃ ἐνετείλω μὴ εἰσπορεύεσθαι αὐ as in ecclesiam tuam. Chaph. Olis ppls eius gemẽ τὰ εἰς ἐκκλησίαν σου. Χάφ. Πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς κατε tes querentes panẽ. dederũt desiderata ei στενάζοντες ἀντεῦντες ἄρτου. ἔδωκαν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐ tus i cibo ad reducẽdũ aiam. vide dñe τ respi τῆς ἐν βρώσει τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχήν, ἴδε κύριε καὶ ἐπίσ ce qz facta ē inhonorata. Lamed. Ad vos βλεψον ὅτι ἐγενήθην ἀτιμωρία. Λάμεδ. Οὐ πρὸς ὑμᾶς oẽs ꝙ transitis viam: querimini τ videte πάντες οἱ παροδεύοντες ὁδόν, ἐπίσχετε καὶ ἴδετε si est dolor ille dolor me[e]: ꝙ fecit est. loquutus in me εἰ ἔστιν ἄλγος ὡς ἄλγος μου, ὃ ἐγενήθη. φθυγξάμενος ἐν ἐμοὶ humiliauit me dñs in die ire furoris ei[e]. Mem. ἐταπείνωσέν με κύριος ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. Μὴμ. De excelso suo misit ignẽ in ossib[a] meis: e Ἐξ ὕψους αὐτοῦ ἀπέστειλεν πῦρ ἐν τοῖς ὀστέοις μου, καὶ deduxit illum: expandit rete pedib[a] meis: κατήγαγεν αὐτό, διεπέτασεν δίκτυον τοῖς ποσίν μου, cõuertit me retrorsum: dedit me desolatam ἀπέστρεψέν με εἰς τὰ ὀπίσω, ἔδωκέν με ἠφανισμένην tota die dolentem. Nun. Vigilauit iug ἐλυπ τὴν ἡμέραν ὀδυνωμένην. Νοὺν. Ἐγρηγόρεν ἐπὶ impletateo meas in manib[a] meis cõuolute sunt. alle τὰ ἀσεβήματά μου ἐν χερσίν μου συνεπλάκησαν. ἀνέ derũt sup collum meũ: infirmata ē virtus mea: qz βησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου, ἐξέπεσεν ἡ ἰσχύς μου, ὅτι dedit dñs in manib[a] meis dolores: nõ potero stare. ἔδωκεν κύριος ἐν χερσίν μου ὀδύνας, οὐ δυνήσομαι στῆναι. Samech. Abstulit oẽs fortes meos dñs de me Σαμὶχ. Ἐξῆρεν πάντας τοὺς ἰσχυρούς μου ἐκύριος ἐκ μέ dio mei: vocauit ꝑ me tp̃s vt cõtereret electos σου μου, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμὲ καιρὸν τοῦ συντρῖψαι ἐκλεκτούς meũ: torcular calcauit dñs virgini filie iuda. μου, ληνὸν ἐπάτησεν κύριος παρθένῳ θυγατρὶ Ἰούδα. Ain. In hijs ego ploro: oculus meus deduxit aquã: qz elõgatus est a me cõsolans meus conuer ἄιν. Ἐπὶ τούτοις ἐγὼ κλαίω, ὀφθαλμός μου κατήγα γων ὕδωρ, ὅτι ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με, ἐπι nertens aiam meã: facti sunt filij mei desolati: qñ στρέφων ψυχήν μου, ἐβδελύχθησαν οἱ υἱοί μου ἠφανισμένοι, ὅτι inualuit inimicus. Phe. Expandit sion manus ἐκραταιώθη ὁ ἐχθρός. Φέ. Διεπέτασεν σιὼν χεῖρας suas: nõ est ꝙ consoletur eã. mandauit dñs αὐτῆς, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν. ἐνετείλατο κύριος Iacob in circuitu ei[e] tribulantes eum. facta ē die τῷ Ἰακὼβ κύκλῳ αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν. ἐγενήθη Ἰε rusalem in separatoꝝ inter eos. Sade. ρουσαλὴμ εἰς ἀποκαθημένην ἀνὰμέσον αὐτῶν. Σαδέ. Justus est dñs: qz os eius exacerbaui. Δίκαιός ἐστιν κύριος, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ παρεπικρανα audite ũ vniuersi ppli τ videte dolorẽ meũ. vir ἀκούσατε δὴ πάντες οἱ λαοὶ καὶ ἴδετε τὸ ἄλγος μου. παρ ginee mee τ iuuenes mei abierũt in captiuita gίνεσθε μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλω te. Coph. Vocaui amatores meos: ipi sic σίᾳ. Κώφ. Ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου, αὐτοὶ δὲ deceperunt me. sacerdotes mei τ seniores mei παρελογίσαντό μου οἱ ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Thren.íj.	Pritíua.heb.
in ciuitate defecerūt: q; ḡsumpserūt cibū sibi vt cōforterent aiaꝫ suas. Reco. Vide dne qm tribu lor: venter meꝰ cōturbatꝰ ẽ t cor meū subuersū ẽ in me: amaricans amaricauī. foris filius orba uit me gladius sicut mors in domo. Sin. Audi= erūt me ingemisco ego: nō ē ql consoletur me. oēs inimici mei audierūt mala mea t letati sunt: q; tu fecisti: adduxisti diem: vocasti ipꝫ: factū ē sim̃les mihi Thau. Ingrediat oē ma= lum eoꝝ ad faciem tuā: vindemia eos sicut vindemiauerit me p oībus peccatis meis: q; multi gemitus mei t cor meū tm̃ mou, ὅτι πολλοὶ ὁ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου cōturbatur.	in vrbe cōsumpti sunt: quia quesierūt cibū sibi vt refocilarent animas suas. Res. Vide domine qm tribulor: conturba tus ē venter meꝰ. Subuer sum est cor meū in me= metipa qm amaritudine plena sum. Foris iterfi cit gladius: & domi mors similis est. Sin. Audierūt qa ingemisco ego: & nō est q cōsoletur me. Oēs inimici mei audierūt ma lum meū: letati sunt qm tu fecisti. Adduxisti diē cōsolatōis: & fiant sīles mei. Thau. Ingrediatur omīe malū eoꝝ corā te: & vindemia eos sicut vi demiasti me ꝓpter oēs iniquitates meas. Multi eni gemitus mei & cor meū merens. 2. Aleph.	בָּעִיר נָוְעוּ כִּי נָתְנוּ אׇכֶל לָמוֹ שׁוּב וְיָשִׁיבוּ אֶת נַפְשָׁם רְאֵה יְהוָה צוּר מֵעָה כִּי צַר לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ הַהֹר לִבִּי בִּקְרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מְחוּץ תְּשַׁכְּלֶה חָרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת אָנְחָתִי שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי אֵין מְנַחֵם לִי כָּל אוֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יוֹם קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָמֹנִי: תָּבֹא כָל רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל פְּשָׁעָי כִּי	Cap.íj.
A Quomō obscurauit ira sua dñs filiam sion: iecit de celo in trā gliam israel t nō ē recordat scabelli pedū suoꝝ in die ire furoris eius. Beth. Precipitauit dñs nō parcens: omnia speciosa iacob destruxit in fu rore suo munitiones filie iuda. agglu tinauit i trā. polluit regem eius t pnci= pes eius. Gimel. Cōfregit in ira furoris sui oē cornu israel. auertit retrorsum dexterā suā a facie inimici: & succendit iacob ql ignis flamā: t deuorauit oia q in gyro. Deleth. Tetendit ar cū suū ql inimicꝰ: firmauit dexterā suā ql aduersarius & occidit omnia desideria oculoꝝ in tabernaculis filie sion: effudit ql ignē fu rorē suū. He. Factꝰ ē dñs velut inimicꝰ p cipitauit israel: precipitauit oia munitiones eius: t replcuit filie	Quomodo obtexit ca ligine in furore suo dominus filiā sion: proiecit de celo in terram inclyta tam israel: & nō est recordatus sca belli pedū suorū i die furoris sui. Beth. Precipita uit dñs nec pepercit oīa speciosa iacob destruxit in furore suo munitiōes virginis iuda: & deiecit in terrā: polluit regnū et principes eius. Gimel. Cōfregit in ira furoris sui omne cornu israel: auertit retrorsum dexte ram suā a facie inimici & succēdit in iacob ql ignē flāme deuorātis in gyro. Deleth. Tetendit arcū suū ql inimicꝰ: firmauit dexterā suā ql hostis: & occidit omīe qd pulchrū erat visu in tabernaculo filie siō: effudit ql ignē indignationē suā. He. Fa ctꝰ ē dñs velut inimicꝰ p cipitauit oia munia eius: dissipauit munitiones eius & reple uit in filia iuda humiliatū & humiliatā. Vau. Et diſſi pauit quasi hortū tento riū suū: demolitus est ta bernaculū suū. Obliuiōi tradidit dominus in sion festiuitatē & sabbatum: & in opprobrium & in indignationē furoris sui rege & sacerdotē. Zain. Repulit dñs altare suum maledixit sanctificationi sue: tradidit in manu inimici muros turrim eius. Vocem dederūt in domo domini sicut in die	אֲדֹנָי אֶת בַּת צִיּוֹן הִטְבִּיר בְּאַפּוֹ בַּת צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא זָכַר הֲדֹם רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ בִּלַּע אֲדֹנָי וְלֹא חָמַל אֶת כָּל נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ מִבְצְרֵי בַּת יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ: נָדַע בַּחֲרִי אַף כָּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לָהָבָה אָכְלָה סָבִיב: דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ כְּאוֹיֵב נִצַּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהַרֹג כֹּל מַחֲמַדֵּי עַיִן בְּאֹהֶל בַּת צִיּוֹן שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ: הָיָה אֲדֹנָי כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל בִּלַּע כָּל אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב בְּבַת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה: וַיַּחְמֹס כַּגָּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מוֹעֲדוֹ שָׁכַחַת יְהוָה בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת וַיִּנְאַץ בְּזַעַם אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן: זָנַח אֲדֹנָי מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ הִסְגִּיר בְּיַד אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית יְהוָה כְּיוֹם	Cap.

Pritiua.heb.	Ter.heb.Thren.ij.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.
מועד׃	חָשַׁב׀ יְהוָה֙ לְהַשְׁחִית֙	solẽni. Heth. Cogitauit	festiuitati. Deth Cogitauit dñs diſſipare
חומַת בַּת־צִיּ֔וֹן	נָטָ֥ה קָ֖ו לֹא־הֵשִׁ֣יב	dominus diſſipare	murũ filie ſion. tetendit mẽſurã: nõ auertit
קֹ֣ונֵהוּ שׁוב	יָדֹ֑ו מִבַּלֵּ֣עַ וַיַּאֲבֶל־	murũ filie ſion: tetẽdit	manũ ſuã a conculcatione: & luxit
חֵ֖ל וְחוֹמָ֥ה יַחְדָּ֛ו	אֵבֶל֙ וְחֹמָ֔ה	funiculũ ſuũ & nõ auertit	murale & murus vnanimiter infirmate ſũt.
אֻמְלָ֖לוּ׃ טָבְע֤וּ	בָּאָ֙רֶץ֙ שְׁעָרֶ֔יהָ	manũ ſuã a perditiõe.	Teth Defixe ſunt in trã porte eius. pdidit
אִבַּ֥ד וְשִׁבַּ֖ר בְּרִיחֶ֑יהָ	מַלְכָּ֥הּ וְשָׂרֶ֖יהָ	Luxatq; antemurale: &	& cõtriuit uectes eius regem eius & principes
בַּגֹּויִם֙ אֵ֣ין תֹּורָ֔ה	גַּם־נְבִיאֶ֖יהָ	murus pariter diſſipat	eius in gentib: nõ eſt lex & pphete eius
לֹא־מָצְא֥וּ חָזֹ֖ון	מֵיְהוָֹֽה׃ יֵשְׁב֤וּ	eſt. Teth. Defixe ſunt in	nõ vidẽt viſionẽ a dño. Ioth. Sederũt in
לָאָ֣רֶץ יִדְּמ֔וּ	זִקְנֵ֖י בַּת־צִיּ֑וֹן	terra porte eius: perdidit	trã: cõticuerũt ſeniores filie ſion: aſcendere
הֶעֱל֤וּ עָפָר֙ עַל־	רֹאשָׁ֔ם חָגְר֥וּ	& contriuit uectes eius:	fecerũt puluerẽ ſup caput eoꝝ: accincti ſunt
שַׂ֖ק כִּסְּמ֣וּ	לָאָ֑רֶץ הֹורִ֣ידוּ	regẽ ejus & principes eius	cilitiis: ſedere fecerũt in trã principes virgines
בְתוּלֹ֥ת יְרוּשָׁלִָֽם׃	כָּלוּ בַדְּמָעֹ֖ות	in gentib. Non eſt lex:	hieruſalem. Chaph. Defecerũt in lachrimis
עֵינַ֑י חֳמַרְמְרוּ	מֵעַ֔י נִשְׁפַּ֥ךְ	& prophete eius nõ in	oculi mei cõturbata ſũt viſcera mea. Effuſum eſt
לָאָ֖רֶץ כְּבֵדִ֑י עַל־	שֶׁבֶר֙ בַּת־עַמִּ֔י	uenerunt viſionem a	in terra iecur meũ ſup cõtritionẽ filie populi
עֲטֹ֤ף עֹולֵל֙ וְיֹנֵ֔ק	בִּרְחֹבֹ֖ות קִרְיָֽה׃	dño. Ioth. Sederũt in	mei: cũ deficeret paulus & lactẽs i plateis oppidi.
לְאִמֹּתָ֔ם יֹאמְר֥וּ	אַיֵּ֖ה דָּגָ֣ן וְיַ֑יִן	terra: conticuerunt	Lamech. Matribus ſuis dixerunt vbi eſt triticũ
בְּהִתְעַטְּפָ֣ם כֶּחָלֶ֔ל	בִּרְחֹבֹ֖ות עִ֑יר	ſenes filie ſion: cõſperſerunt	& vinum: cum deficerẽt quaſi vulnerati in plateis
בְּהִשְׁתַּפֵּ֖ךְ נַפְשָׁ֣ם	אֶל־חֵ֔יק אִמֹּתָֽם׃	cinere capita ſua: accincti	ciuitatis: cum exalarent animas ſuas in ſinu matrum
מָה־אָעִ֤ידֵךְ מָה־	אֲדַמֶּ֙ה לָּ֔ךְ	ſunt cilitiis. Abiecerũt in	ſuarum. Mem. Cui comparabo te: vel cui aſſimilabo te
בַּת־יְרוּשָׁלִַ֑ם מָה־	אַשְׁוֶ֥ה לָּ֛ךְ	terra capita ſua virgines	filia hieruſalem? Cui exequabor te & conſolabor te
וַאֲנַחֲמֵ֖ךְ בְּתוּלַ֣ת	בַּת־צִיֹּ֑ון כִּֽי־	hieruſalem. Caph.	virgo filia ſion. Magna eſt eni velut mare
גָּדֹ֤ול כַּיָּם֙ שִׁבְרֵ֔ךְ	מִי־יִרְפָּ֥א לָֽךְ׃	Defecerũt pre lachrymis	cõtritio tua: qs medebitur tui? Nũ. Prophete
נְבִיאַ֖יִךְ חָזּ֣וּ לָ֑ךְ	שָׁ֣וְא וְתָפֶל֔	oculi mei cõturbata ſũt	tui viderũt tibi falſa & ſtulta: nec aperiebãt
וְלֹא־גָלוּ֙ עַל־	עֲוֹנֵ֔ךְ לְהָשִׁ֥יב	viſcera mea. Effuſum eſt	iniquitatem tuam vt reuocarent. Viderũt aũt
שְׁבוּתֵ֑ךְ וַיֶּחֱזוּ־	לָ֛ךְ מַשָּׂאֹ֥ות	in terra iecur meũ ſup	tibi aſſũptiones falſas & electiões. Sa
וּמַדּוחִֽים׃ סָֽפְקוּ־	עָלַ֖יִךְ כַּפַּ֑יִם	contritionẽ filie populi	mech. Plauſerũt ſup te manib oẽs tranſeuntes
כָּל־עֹבְרֵ֣י דָ֔רֶךְ	שָׁרְק֥וּ וַיְנִיעוּ֙	mei: cũ deficeret paulus	per viã ſibilauerũt & mouerunt capita ſua ſuper
רֹאשָׁ֔ם עַל־בַּת־	יְרוּשָׁלִָ֑ם הֲזֹ֣את	& lactẽs i plateis oppidi.	filiam hieruſalem: Heccine eſt vrbs dicentes
הָעִ֤יר שֶׁיֹּאמְרוּ֙	כְּלִילַ֣ת יְפִ֔י	Lamech. Matribus ſuis	perfecti decoris gaudium vniuerſe terre? Phe.
מָשׂ֖וֹשׂ לְכָל־	הָאָֽרֶץ׃ פָּצוּ֙	dixerunt vbi eſt triticũ	Aperuerũt ſuper te os ſuũ omnes inimici tui:
עָלַ֣יִךְ פִּיהֶ֔ם כָּל־	אֹיְבַ֑יִךְ שָׁרְק֥וּ	& vinum: cum deficerẽt	ſibilauerũt & fremuerũt dentibus ſuis: & dixerũt
וַיַּחֲרְק֖וּ שֵׁ֣ן אָמְר֔וּ	בָּלַ֙עְנוּ֙ אַ֚ךְ	quaſi vulnerati in plateis	deuorabim. Ain iſta eſt dies quã expectabam:
זֶ֤ה הַיֹּום֙ שֶׁקִּוִּינָ֔הוּ	מָצָ֖אנוּ רָאִ֥ינוּ׃	ciuitatis: cum exalarent	inuenim vidimus. Ain. Fecit dominus que
עָשָׂ֣ה יְהוָ֔ה אֲשֶׁר־	זָמַ֖ם בְּצַ֣ע אִמְרָתֹ֑ו	animas ſuas in ſinu matrum	cogitauit: cõpleuit ſermonẽ ſuũ quẽ pceperat
אֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ מִימֵ֣י	קֶ֔דֶם הָרַ֥ס וְלֹ֖א	ſuarum. Mem. Cui	a diebus antiqs. Deſtruxit & non pepercit:
חָמָ֑ל וַיְשַׂמֵּ֤ח	עָלַ֙יִךְ֙ אֹויֵ֔ב	comparabo te: vel cui	
הֲרִים֙ קֶ֣רֶן צָרָ֔יִךְ		aſſimilabo te filia	
		hieruſalem? Cui exequabor	
		te virgo filia ſion.	
		Magna eſt eni velut	
		mare cõtritio tua: qs	
		medebitur tui? Nũ.	
		Prophete tui viderũt	
		tibi falſa & ſtulta: nec	
		aperiebãt iniquitatem	
		tuam vt reuocarent.	
		Viderũt aũt tibi aſſũptiones	
		falſas & electiões. Samech.	
		Plauſerũt ſup te manib	
		oẽs tranſeuntes per viã	
		ſibilauerũt & mouerunt	
		capita ſua ſuper filiam	
		hieruſalem: Heccine	
		eſt vrbs dicentes perfecti	
		decoris gaudium vniuerſe	
		terre? Phe. Aperuerũt	
		ſuper te os ſuũ omnes	
		inimici tui: ſibilauerũt	
		& fremuerũt dentibus	
		ſuis: & dixerũt deuorabim.	
		Ain iſta eſt dies quã	
		expectabam: inuenim	
		vidimus. Ain. Fecit	
		dominus que cogitauit:	
		cõpleuit ſermonẽ ſuũ quẽ	
		pceperat a diebus antiqs.	
		Deſtruxit & non pepercit:	

מועד׃	חָשַׁב יְהוָה לְהַשְׁחִית	ſolẽni. Heth. Cogitauit dominus diſſipare	feſtiuitati. Deth Cogitauit dñs diſſipare murũ
חומַת בַּת־צִיּ֔וֹן	נָטָה קָו לֹא־הֵשִׁיב	murũ filie ſion: tetẽdit	filie ſion. tetendit mẽſurã: nõ auertit manũ ſuã
יָדֹו מִבַּלֵּעַ וַיַּאֲבֶל	חֵל וְחוֹמָה	funiculũ ſuũ & nõ auertit	am a conculcatione: & luxit
יַחְדָּו אֻמְלָלוּ׃	טָבְעוּ בָּאָרֶץ	manũ ſuã a perditiõe.	murale & murus vnanimiter infirmate ſũt.
שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר	בְּרִיחֶיהָ	Luxatq; antemurale: &	Teth Defixe ſunt in trã porte eius. pdidit
מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַּגֹּויִם	אֵין תֹּורָה	murus pariter diſſipat	& cõtriuit uectes eius regem eius & principes
גַּם נְבִיאֶיהָ לֹא	מָצְאוּ חָזון	eſt. Teth. Defixe ſunt in	eius in gentib: nõ eſt lex & pphete eius
מֵיְהוָה׃ יֵשְׁבוּ	לָאָרֶץ יִדְּמוּ	terra porte eius: perdidit	nõ vidẽt viſionẽ a dño. Ioth. Sederũt in
זִקְנֵי בַּת־צִיּוֹן	הֶעֱלוּ עָפָר עַל	& contriuit uectes eius:	trã: cõticuerũt ſeniores filie ſion: aſcendere
רֹאשָׁם חָגְרוּ	שַׂק כִּסְּמוּ	regẽ ejus & principes	fecerũt puluerẽ ſup caput eoꝝ: accincti ſunt
בְתוּלֹת יְרוּשָׁלִַם׃	כָּלוּ בַדְּמָעֹות	in gentib. Non eſt lex:	cilitiis: vduxerũt in trã principes virgines in
עֵינַי חֳמַרְמְרוּ	מֵעַי נִשְׁפַּךְ	& prophete eius nõ in	hieruſalem. Chaph. Defecerũt in lachrimis oculi
לָאָרֶץ כְּבֵדִי עַל	שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי	uenerunt viſionem a	mei: cõturbatũ ẽ cor meũ: effuſa ẽ in tra gloria
עֲטֹף עֹולֵל וְיֹנֵק	בִּרְחֹבֹות קִרְיָה׃	dño. Ioth. Sederũt in	mea ſup cõtritione filie ppli mei cũ
לְאִמֹּתָם יֹאמְרוּ	אַיֵּה דָּגָן וְיַיִן	terra: conticuerũt	deficiat puul & lactans in platcio ciui
בְּהִתְעַטְּפָם כֶּחָלָל	בִּרְחֹבֹות עִיר	ſenes filie ſion: cõſperſerunt	tatis. Lamed. Matribus ſuis dixerũt: vbi tri
בְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם	אֶל חֵיק אִמֹּתָם׃	cinere capita ſua: accincti ſunt	ticũ & vinũ cũ deficerẽt ſpi ẽius vulnerati
מָה־אָעִידֵךְ מָה	אֲדַמֶּה לָּךְ	cilitiis. Abiecerũt i terra	in platcio ciuitatis: cũ effunderẽt aiaꝝ ſuas
בַּת־יְרוּשָׁלִַם מָה	אַשְׁוֶה לָּךְ	capita ſua virgines	in ſinum matrũ ſuarũ. Mem. Quid teſtificabor tibi
וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת	בַּת־צִיּוֹן כִּי	hieruſalem. Caph.	aut cui aſſimilabo tibi filia hieruſalem? cui ſalnabit te
גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ	מִי יִרְפָּא לָךְ׃	Defecerũt pre lachrymis	aũt cui aſſimilabo te virgo filia ſion? qz magnificatũ ẽ pocullũ cõtri
נְבִיאַיִךְ חָזּוּ לָךְ	שָׁוְא וְתָפֶל	oculi mei cõturbata ſũt	tionis tue: cui medebit tibi? Nun. Prophete tui
וְלֹא גָלוּ עַל	עֲוֹנֵךְ לְהָשִׁיב	viſcera mea. Effuſum eſt	viderũt tibi falſa & imprudẽtiã: & nõ detexerũt
לָךְ שְׁבוּתֵךְ וַיֶּחֱזוּ	לָךְ מַשָּׂאוֹת	in terra iecur meũ ſup	iniquitatẽ tuã ad reuertendũ captiuitatem
וּמַדּוחִים׃	סָפְקוּ עָלַיִךְ כַּפַּיִם	contritionẽ filie populi	tuã: & viderũt aſſumptiões vanas & electiones.
כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ	שָׁרְקוּ וַיְנִעוּ	mei: cũ deficeret paulus	Samech. Plauſerũt ſup te man oẽs tran
רֹאשָׁם עַל בַּת	יְרוּשָׁלִַם	& lactẽs i plateis oppidi.	ſeuntes viã: ſibilauerũt & mouerunt
הֲזֹאת הָעִיר שֶׁיֹּאמְרוּ	כְּלִילַת יְפִי	Lamech. Matribus ſuis	capita ſua ſuper filiam hieruſalem. ſi hec ci
מָשׂוֹשׂ לְכָל הָאָרֶץ׃		dixerunt vbi eſt triticũ	uitas dicent corona glie: letitia vniuerſe terre.
פָּצוּ עָלַיִךְ פִּיהֶם כָּל	אֹיְבַיִךְ	& vinum: cum deficerẽt	Phe. Aperuerũt ſup te os ſuum oẽs inimici
שָׁרְקוּ וַיַּחֲרְקוּ שֵׁן	אָמְרוּ בִּלַּעְנוּ	quaſi vulnerati in plateis	tui: ſibilauerũt & fremuerũt dentibus: dixerũt
אַךְ זֶה הַיֹּום שֶׁקִּוִּינֻהוּ	מָצָאנוּ רָאִינוּ׃	ciuitatis: cum exalarent	deuorabim: hec dies quã expectabam: inue
עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר	זָמַם בְּצַע אִמְרָתוֹ	animas ſuas in ſinu matrum	nim eam: vidim. Ain. Fecit dñs q cogitauit
אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי	קֶדֶם הָרַס וְלֹא	ſuarum. Mem. Cui	& complenit verba ſua q pcepit a die
חָמָל וַיְשַׂמֵּחַ עָלַיִךְ	אוֹיֵב	comparabo te: vel cui	bus antiquis: deſtruxit & non pepercit:
הֲרִים קֶרֶן צָרָיִךְ		aſſimilabo te filia	
		hieruſalem? Cui exequabor	
		te virgo filia ſion.	
		Magna eſt eni velut	
		mare cõtritio tua: qs	
		medebitur tui? Nũ.	
		Prophete tui viderũt	
		tibi falſa & ſtulta: nec	
		aperiebãt iniquitatem	
		tuam vt reuocarent.	
		Viderũt aũt tibi aſſũptiones	
		falſas & electiões. Samech.	
		Plauſerũt ſup te manib	
		oẽs tranſeuntes per viã	
		ſibilauerũt & mouerunt	
		capita ſua ſuper filiam	
		hieruſalem: Heccine	
		eſt vrbs dicentes perfecti	
		decoris gaudium vniuerſe	
		terre? Phe. Aperuerũt	
		ſuper te os ſuum omnes	
		inimici tui: ſibilauerũt	
		& fremuerũt dentibus	
		ſuis: & dixerũt deuorabim.	
		Ain iſta eſt dies quã	
		expectabam: inuenim	
		vidimus. Ain. Fecit	
		dominus que cogitauit:	
		cõpleuit ſermonẽ ſuũ quẽ	
		pceperat a diebus	
		antiquis: deſtruxit & non	
		pepercit:	

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ε letificauit sup te ĩimicũ:exaltauit cornu tribulantio te.
καὶ ὑψωσεν ἐπὶ σὲ ἐχθρόν, ὕψωσεν κέρας θλιβοντός σε.
Sade. Clamauit cor eoꝝ ad dñm: muri filie
Σαδέ. Ἐβόησεν καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον, τεῖχος θυγατρὸς
sion deducãt ꝙsi torrens lachrymas die ac nocte:
Σιὼν καταγαγέτω ὡς χειμάρρους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός,
ne des ĩtonẽ tibi: neq; taceat pupilla ocu-
μὴ δῷς ἄνεσιν σοι μηδὲ σιωπησάτω κόρη ὀφθαλ-
li tui. Coph: Surge ad meditandũ in nocte in pnci
μῶν σου. Κώφ. Ἀνάστηθι ἀδολεσχῆσαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρ-
pio custodie effunde ꝙsi aquã cor tuũ ante
χὰς φυλακῆς ἔχεον ὡς ὕδωρ καρδίαν σου ἀπέναντι
faciem dñi: leua ad eã manꝰ tuas ꝓ ani
προσώπου κυρίου, ἆρον πρὸς αὐτὴν χεῖράς σου περὶ ψυ
mabꝰ puloꝝ tuoꝝ q̃ deficiunt fame o pncipio om-
χῶν νηπίων σου τῶν ἐκλυομένων λιμῷ ἀπ' ἀρχῆς πα-
nĩ cõpitoꝝ. Res. Vide dñe & respice cui vide
σῶν ἐξόδων. Ρής. Ἰδὲ κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπε
G mĩsisti ita: si comedẽt mulieres fructũ ventris
φύλισας οὕτως, εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας
eoꝝ. occidentur pueri lactantes mãmas. si occi-
αὐτῶν. φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα μαστούς. εἰ ἀπο
des in sanctuario dñi sacerdotẽ & ꝓphetam? Sin.
κτενεῖς ἐν ἁγιάσματι κυρίου ἱερέα καὶ προφήτην; Σίν.
Deorsum in trã viaꝝ pueruli & senes.
Ἐκπεπόρευται εἰς γῆν ἐξόδων παιδάριον καὶ πρεσβύτης.
virgines mee & iuuenes mei abierunt in captiui-
παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμα-
tate: in gladio: in fame interfecisti in die ire
λωσίᾳ, ἐν ῥομφαίᾳ, ἐν λιμῷ ἀπέκτεινας ἐν ἡμέρᾳ ὀρ-
tue occisti: non pepcisti. Tau. Vocasti
γῆς σου ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω. Θαύ. Ἐκάλεσας
q̃si diem festũ turbe trãsmigrãtiõis mee in circuitu: & nõ
ὡσὰ ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fuit in die ire dñi saluatus & dere-
ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀπασωθήσεται καὶ κατα-
lictus sic obtinui & multiplicaui ĩimicos meos
λειμμένος ὡς ἐπικράτησα καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου
eunctos: Aleph.
πάντας. Αλίφ. Ca.3.
A Θ Go vir videns paupertatẽ in virga furoris e-
Ἐγώ εἰμι ὁ βλέπων πτωχείαν ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐ
tus: sup me assumpsit me: deduxit in tenebras &
τοῦ· ἐπ' ἐμὲ προσέλαβέν με, ἀπήγαγεν εἰς σκότος καὶ
nõ lucẽ: verũtñ in me vertit manũ suã tota die.
οὐ φῶς, πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέ
Beth. Inuetrauit carnes meas: & pelles mea
ραν. Βήθ. Ἐπαλαίωσεν σάρκας μου, καὶ δέρμα μου
ossa mea ꝯtriuit. edificauit ꝫ me & cir-
ὀστᾶ μου συνέτριψεν. ᾠκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ ἐκύ-
cũdedit caput meũ & laborauit: in tenebrosis collo
κλωσεν κεφαλήν μου καὶ ἐμόχθησα, ἐν σκοτεινοῖς ἐκάθι-
cauit me ꝙsi mortuos sẽcli. Gimel. Edificauit cõ
σέν με ὡς νεκροὺς αἰῶνος. Γίμελ. Ἀκοδόμησεν κα
B tra me & non egrediar aggrauauit eo meũ. &
τ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι ἐβάρυνεν χαλκόν μου. καὶ
q̃ vociferabor & clamabo: obturauit orationem
γε ὅτι κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέφραξεν προσευχήν
Oſee.2 meã. edificauit vias meas obturauit: semitas meas
μου. ᾠκοδόμησεν ὁδούς μου ἐνέφραξεν, τρίβους μου
cõturbauit. Daleth. Vrsus insidians ipe mihi ꝙsi
ἐτάραξεν. Δάλεθ. Ἄρκος ἐνεδρεύουσα αὐτός μοι ὡς
leo in abscõdito. persequut& recedentẽ & seda-
λέων ἐν κρυφαίοις. κατεδίωξεν ἀφεστῶτα καὶ κατέ-
cit me. posuit me desolatam. tetendit arcũ su-
παυσέν με. ἔθετό με ἠφανισμένην. ἐνέτεινεν τόξον αὐ-
um & firmauit me ꝙsi signũ ad sagittã. He. Indu-
τοῦ καὶ ἐστήλωσέν με ὡς σκοπὸν εἰς βέλος. Η. Εἰσήγα
cit renib' meis sagittas pharetre sue. fact' sus ri-
γεν τοῖς νεφροῖς μου ἰοὺς φαρέτρας αὐτοῦ. ἐγενήθην γέ-
sus omni ppło: psalmus eoꝝ tota die.
λως παντὶ λαῷ, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν.

Trãsla.B.Hie.

'et letificauit' sup te 'inimi
cũ & 'exaltauit' cornu 'ho
stiũ tuorũ. Sade. 'Clama-
uit' cor eoꝝ ad 'dñm: sup
'muros 'filie 'sion. 'Deduc
'ꝙsi torrentẽ 'lachrymas
per 'diẽ & noctẽ: 'nõ 'des
'requiẽ 'tibi: 'neq; 'taceat
'pupilla 'oculi tui. Coph.
'Cõsurge 'laude' in nocte
'in principio 'vigiliarũ:
'effunde' sicut aquaꝝ 'cor
tuũ 'ante 'conspectũ 'dñi.
'Leua' ad eũ 'manus tuas
'pro 'aĩa 'paruulorũ tuoꝝ
'qui 'fame 'pereũt 'in capi
te' oim' compitorũ. Res
'Vide' dñe & 'cõsidera' quẽ
'vindemiaris' ita.' Ergo
ne' comedent 'mulieres
'fructũ suũ: 'paruulos' ad
mensurã 'palme?' Si 'occ
ditur 'in sanctuario' dñi
'sacerdos 'b & propheta?
Sin. 'Iacuerũt' in terra 'fo
ris 'puer' & senex: 'vir-
gines mee' & iuuenes mei
'ceciderũt' in gladio. 'In-
terfeciſti 'in die 'furoris
tui: 'percuſſiſti 'nec' miſer
tus es. Thau. 'Vocasti 'ꝙsi
ad diem' solẽnem: 'qui ter
rerent me' de circuitu: '&
nõ 'fuit' in die 'furoris' dñi
'qui effugeret' & relinq̃re
tur. 'Quos 'educaui' & nu
triui: 'inimicus meus' con
sumpsit eos. 5. Aleph.
Θ Go 'vir' videns 'pau-
pertatẽ meã: 'in vir-
ga' ĩdignatõis ei?. Aleph.
'Me minauit' & 'adduxit
in 'tenebris' & nõ in 'lucẽ.
Aleph. 'Tantũ 'in me 'ver
tit: & 'cõuertit 'manũ suã
'tota 'die. Beth 'Vetustatẽ
fecit' pellẽ meã & 'carnem
meã: 'cõtriuit' ossa mea.
Beth. 'Edificauit' in gyro
meo: '& circũdedit me' fel
le' & labore. Beth. 'In te-
nebrosis 'collocauit me' ꝙ
si mortuos 'sẽpitnos. Gi-
mel. 'Circũedificauit' ad
uersũ me 'vt nõ 'egrediar
'aggrauauit 'pede meũ.
Gimel. 'Sed & 'cũ 'clama-
uero' & cũ rogauero: 'ex-
cluſit' oratiõnẽ meã. Gimel.
'Concluſit' vias meas 'la-
pidib' ꝙdris: 'semitas me
as 'subuertit. Deleth. 'Vr-
sus 'in sidiãs fact' est' mihi
'leo 'in abscõdito. Deleth.
'Semitas meas 'subuertit
' & confregit me: 'posuit
me' desolatã. Deleth. 'Te
tẽdit' arcũ suũ' & posuit
me' ꝙsi signũ' ad sagittam.
He' Misit' i renib' meis' fi
lias' pharetre sue. He'. Fa
ctus sũ in' derisũ' oi' ppło
meo' cãticũ coꝝ' tota' die.

Tex.be.Thren.iij.Pũtiua.heb.

שָׂמַח	וַיְשַׂמַּח	
אָיַב	עָלַיִךְ	
רוּם	אויֵב	
צוּר	הֵרִים	
חָפָה	קֶרֶן	
יָרַד	צָעֲקִי	
נָתַן	לִבָּם	
דִּמְעָה	אֶל־אֲדֹנָי	
יוֹמָם	חוֹמַת	
נוּחַ	בַּת־צִיּוֹן	
פֶּלֶג	הוֹרִידִי	
עֵינַיִם	כַּנַּחַל	
שָׁבַת	דִּמְעָה	
פֻּגָה	יוֹמָם	
עָלַל	וָלָיְלָה	
עֵנֶק	אַל־תִּתְּנִי	
יָלַל	פּוּגַת	
שׁוּב	לָךְ	
כָּפַף	אַל	
כָּל־הַיּוֹם	תִּדֹּם	
עֵנֶב	בַּת	
נָגַר	עֵינֵךְ	
בָּטַן	קוּמִי	
דִּמְעָה	רָנִּי	
עָשָׂה	בַּלַּיְלָה	
עָלַל	לְרֹאשׁ	
אֵלֶּה	אַשְׁמֻרוֹת	
עֵינִי	שִׁפְכִי	
בָּתוֹלַתַי	כַּמַּיִם	
בָּחוּרַי	לִבֵּךְ	
נָפַל	נֹכַח	
חֶרֶב	פְּנֵי	
הָרַגְתָּ	אֲדֹנָי	
בְּיוֹם	שְׂאִי	
אַפֶּךָ	אֵלָיו	
טָבַחְתָּ	כַּפַּיִךְ	
לֹא	עַל	
חָמַלְתָּ	נֶפֶשׁ	
תִּקְרָא	עוֹלָלַיִךְ	
כְּיוֹם	הָעֲטוּפִים	
מוֹעֵד	בְּרָעָב	
מְגוּרַי	נִרְאָשׁ	
מִסָּבִיב	כָּל	
וְלֹא	חוּצוֹת	
הָיָה	רְאֵה	
בְּיוֹם	יְהוָה	
אַף	וְהַבִּיטָה	
יְהוָה	לְמִי	
פָּלִיט	עוֹלַלְתָּ	
וְשָׂרִיד	כֹּה	
אֲשֶׁר	אִם	
טִפַּחְתִּי	תֹּאכַלְנָה	
וְרִבִּיתִי	נָשִׁים	
אֹיְבִי	פְּרִי	
כִּלָּם	עוֹלְלֵי	
Cap.iij.	טִפֻּחִים	
אֲנִי	אִם	
הַגֶּבֶר	יֵהָרֵג	
רָאָה	בְּמִקְדַּשׁ	
עֳנִי	אֲדֹנָי	
בְּשֵׁבֶט	כֹּהֵן	
עֶבְרָתוֹ	וְנָבִיא	
אֹתִי	שָׁכְבוּ	
נָהַג	לָאָרֶץ	
וַיּוֹלֵךְ	חוּצוֹת	
חֹשֶׁךְ	נַעַר	
וְלֹא	וְזָקֵן	
אַךְ	בְּתוּלֹתַי	
בִּי	וּבַחוּרַי	
יָשׁוּב	בַּחֶרֶב	
יָדוֹ	הָרַגְתָּ	
כָּל־הַיּוֹם	בְּיוֹם	
בִּלָּה	אַפֶּךָ	
בְשָׂרִי	טָבַחְתָּ	
וְעוֹרִי	לֹא	
שִׁבַּר	חָמַלְתָּ	
עַצְמָתָי	תִּקְרָא	
בָּנָה	כְיוֹם	
עָלַי	מוֹעֵד	
וַיַּקַּף	מְגוּרַי	
רֹאשׁ	מִסָּבִיב	
וּתְלָאָה	וְלֹא	
בְּמַחֲשַׁכִּים	הָיָה	
הוֹשִׁיבַנִי	בְּיוֹם	
כְּמֵתֵי	אַף	
עוֹלָם	יְהוָה	
גָּדַר	פָּלִיט	
בַּעֲדִי	וְשָׂרִיד	
וְלֹא	אֲשֶׁר	
אֵצֵא	טִפַּחְתִּי	
הִכְבִּיד	וְרִבִּיתִי	
נְחָשְׁתִּי	אֹיְבִי	
גַּם	כִּלָּם	
כִּי		
אָזַעַק		
וַאֲשַׁוֵּעַ		
שָׁתַם		
תְּפִלָּתִי		
גָּדַר		
דְּרָכַי		
בְּגָזִית		
נְתִיבֹתַי		
עִוָּה		
דֹּב		
אֹרֵב		
הוּא		
לִי		
אֲרִיֵה		
בְּמִסְתָּרִים		
דְּרָכַי		
סוֹרֵר		
וַיְפַשְּׁחֵנִי		
שָׂמַנִי		
שׁוֹמֵם		
דָּרַךְ		
קַשְׁתּוֹ		
וַיַּצִּיבֵנִי		
כַּמַּטָּרָא		
לַחֵץ		
הֵבִיא		
בְּכִלְיֹתָי		
בְּנֵי		
אַשְׁפָּתוֹ		
הָיִיתִי		
שְׂחֹק		
לְכָל		
עַמִּי		
נְגִינָתָם		
כָּל		
הַיּוֹם		

t

Pūtiua.heb.	Tex.heb.Thren.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū iter.latina.
הִשְׂבִּיעַנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃	הִשְׂבִּיעַנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃	He.Repleuit me amaritudinibus:inebriauit me absinthio. Vau. Confregit ad nūerū dentes meos: cibauit me cinere. Vau. Et repulsa est ania mea: oblit sum bonoꝝ. Vau. Et dixi periit finis meus & spes mea a dño. Zain. Recordare paupertatis & trāsgressionis mee. absinthiū & fellis. Zai Memoria mēor ero: & tabescet in me aia mea. Zain. Hec recolens in corde meo: ideo spabo. Heth. Misericordie dñi qa nō sumus cōsumpti: qa nō defecerūt miserationes eius. Heth. Nouī diluculo: multa ē fides tua. Heth. Pars mea dñs: dixit aia mea pptерea expectabo eū. Teth. Bonus est dñs sperātibus in eū aie querenti illū. Teth. Bonū est pstolari cū silētio salutare dñi. Teth. Bonū est viro cum portauerit iugū i adolescētia sua. Ioth. Sedebit solitari & tacebit: qa leuauit sup se. Ioth Ponet i puluere os suū: si forte sit spes. Ioth. Dabit pcutienti se maxillā saturabitur opprobriis. Caph. Quia nō repellet in sēpiternū dñs. Caph. Quia si abiecit & miserabitur: fm mltitudinē mia rū suaꝝ. Caph Nō ei hūiliauit ex corde suo: & abiecit filios hoiꝝ. Lamech Vt ptereret sub pedib suis oēs vinctos tre. Lamech. Vt declinaret iudiciū viri i cōspectu vultus altissimi. Lamech. Vt puerteret hoiem i iudicio suo dñs ignorauit. Mē. Quis ē iste qui dixit vt fieret dño non iubente. Mē. Ex ore altissimi nō egredientur: nec bona. Mem. Quid murmurauit hō viuēs: vir pro pctis suis. Nun. Scrutemur vias nras & qram & reuertamur ad dñm. Nun. Leuem cor da nra cū manib ad deū in celos. Nun. Nos iniq egim & ad iracūdiā puocauim: idcirco tu inexorabilis es. Samech. Operuisti in furore & pcussisti occidisti nec pepcisti. Samech. Oppositi nubē tibi: ne trāseat oratio. Samech. Eradicationē & abiectionē posuisti me in medio pplox. Phe. Aperuerūt sup nos os suū	saturauit me amaritudie: inebriauit me felle. Ιχόρτασέν με πικρίας, ἐμέθυσέν με χολῆς. Οἰαυ. Eiecit lapillo dentes meos: cibauit me cinere: Ἐξέβαλεν ψῆφῳ ὀδόντας μου. ἐψώμισέν με σποδόν, & expulit ex pace aiam meā: oblitus sum bono καὶ ἀπώσατο ἐξ εἰρήνης ψυχήν μου. ἐπελαθόμην ἀγαθῶν & dixi: perūt victoria mea & spes mea a καὶ εἶπα, ἀπώλετο τὸ νῖκός μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ domino. Zain Recordare paupertatis mee & preκυρίου. Ζάιν. Ἐμνήσθην ἐγὼ τῆς πτωχείας μου, καὶ τῆς cussionis mee absinthii & fellis: memorabor & ωμοῦ μου πικρίας μου καὶ χολῆς μου, μνησθήσομαι καὶ meditabitur in me anima mea. hanc ponā in καταδολιχήσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου. ταύτην τάξω εἰς corde meo ꝓpterea sustinebo. Heth Miseri- τὴν καρδίαν μου διὰ τοῦτο ὑπομενῶ. Ηε. Τὰ ἐλέη cordie dñi: qꝛ nō sunt cōsumpte: qꝛm non defecerūt τοῦ κυρίου, ὅτι οὐκ ἐτελειώθησαν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον οἱ miserationes eius. nouę in diluculo. multa fi- ἐλεημοσύναι αὐτοῦ. τὰ καινὰ ἐν τῷ πρωΐ. πολλὴ ἡ πί- des tua. pars mea dñs dixit aia mea: ꝓpte στις σου. τὸ μέρος μου κύριος εἶπεν ἡ ψυχή μου, διὰ hoc expectabo eū. Teth. Bonus dñs exꝑe- τοῦτο ὑπομενῶ αὐτόν. Τὰ. Ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπο- ctantib eū alia aīa illuꝫ: bonū & suffi- μένουσιν αὐτὸν ψυχὴ ἡ ζητήσει αὐτόν. ἀγαθὸν καὶ ὑπο- nebit & quiescet in salutare dñi. bonū vi- μεῖναι καὶ ἡσυχάσαι εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. ἀγαθὸν ἀν- ro cū portauerit iugū i adolescētia sua. Ioth. Sedebit δρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ. Ἰώθ. Καθίσει solitarie & tacebit: qꝛ leuauit sup se. ponet in καταμόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ. διώσει puluere os suum: si forte sit spes. dabit ꝑcu- κατορτῷ τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴ ποτε ἔστιν ἐλπίς. δώσει τῷ παί tienti se maxillam saturabitur opprobriis. Caph. οντι ἀυτὸν σιαγόνα χορτασθήσεται ἐνυβρισμῶν. Χαφ. qꝛ non in eternū repellet dñs. qꝛ humilia- Ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται κύριος. ὅτι ταπεί- ans miserebitur scdm mltitudinē mie sue. nō rel- νώσας ἐλεήσει κατὰ τὸ πλῆθος ἐλέους αὐτοῦ. οὐκαπὸ pōdit ex corde suo: & humiliauit filios ri- κρίσιν ἐκ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀν- ri. Lamed. Ad humiliandū sub pedib ꝺρός. Λαμὲδ. Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας eius omnes vinctos tre: vt declinet iudiciū vi αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς, τοῦ ἐκκλίναι κρίσιν ἀν- ri ante faciem altissimi. ad ꝺdēnandū homi- ꝺρὸς κατέναντι προσώπου ὑψίστου. καταδικάσαι ἄνθρω nē in iudicādo ipm dñs non dixit. Mem. Quis πον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν κύριος οὐκ ἔστιν. Μήμ. Τίς tste: dixit & factū ē. dñs non mandauit. De ore ἐστε; εἶπεν καὶ ἐγένετο· κύριος οὐκ ἐνετείλατο. ἐκ στόμα altissimi nō egredientur mala & scdm. ꝺd mur- τος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται κακὰ καὶ τὸ ἄγιον. Τί γογ- murabit hō viuēs vir ꝑ peccato suo. γύσει ἄνθρωπος ζῶν ἀνὴρ ποθὲν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. Nun. Scrutata ē via nra: & lucidigata & reuerta- Νουν. Ἐξερευνήσωμεν καὶ ἐδοὺς ἡμῶν, καὶ ἐταζώμεν καὶ ἐπιστρέψω mur vsq ad dñm. assumamus corda nra ad eccle- μεν ἕως κυρίου. ἀναλάβωμεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψη sum in manib nrīs in celo. peccauimus: iniqua λὸν ἐπὶ χεῖρας ἡμῶν ἐν οὐρανῷ. ἡμαρτήσαμεν, ἠσεβή egim: & ad iracūdiā ꝓvocauim: & nō ea placat. Samech. σαμεν, καὶ παρεπικράναμεν, καὶ διὰ ταῦτα. Σάμεχ. Operuisti furore & pscut cīs nos. occidisti Ἐπισκίασας θυμῷ καὶ ἀπεδίωξας ἡμᾶς. ἀπέκτεινας & non pepcisti. ꝓtexisti nubem tibi ꝓper ora καὶ οὐκ ἐφείσω. ἐπεσκίασας νεφέλην σεαυτῷ ἐπὶκλι τιōnē. claudere ocloo me & eiectū ē posuisti nos in medio σεως μὴ. καμμύσαι με καὶ ἀπωθεῖται ἔθνικας ἡμᾶς ἐν μέσῳ ꝓplox. Phe. Aperuerūt sup nos os suū οēs τῶν λαῶν. Φέ. Διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς στόμα αὐτῶν πάντες
אָשְׂבַּע לַעֲנָה׃			
רָוָה בָּעֲנָס׃			
כָּפַשׁ בַּבָּאֳרָה׃	בַּבָּאֳרָה׃		
זָנַח שָׁלַם נַפְשִׁי נָשִׁיתִי טוֹבָה׃	נָאַמַר אָבַד נִצְחִי		
עָשָׂה וְתוֹחַלְתִּי מֵיהוָה׃	זְכֹר עָנְיִי		
יָחַל עָנָה וּמְרוּדִי לַעֲנָה וָרֹאשׁ׃	זָכֹר		
שָׂבַד תִּזְכּוֹר וְתָשׁוֹחַ עָלַי נַפְשִׁי׃	זֹאת		
זָכַר שׁוּחַ אַשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל׃	שׁוּב יָחֵל		
חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא תָמְנוּ כִּי לֹא	תַּמּוּ		
כָלוּ רַחֲמָיו׃ חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים	כָּלָה		
רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃ חֶלְקִי יְהוָה אָמְרָה	נָבַע		
נַפְשִׁי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ׃ טוֹב יְהוָה	טוֹב		
לְקַוָּו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃	טוֹב		
יָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְהוָה׃			
טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל בְּנְעוּרָיו׃	נָשָׂא עָלַל		
יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו׃	נָשַׂר דָּמַם		
יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה׃	נָתַן תִּקְוָה		
יִתֵּן לַמַּכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה׃	נָסַה לַחַי		
שָׂבַע זָנַח כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃	כִּי		
עָלַם כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו׃	כִּי		
נָגָה לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיְגֶה בְּנֵי אִישׁ׃			
לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אַסִּירֵי אָרֶץ׃	אָסַר		
לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גֶּבֶר נֶגֶד פְּנֵי	נָטָה שָׁפָט		
עֶלְיוֹן׃ לְעַוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנָי	פָּנָה עָלָה		
לֹא רָאָה׃ מִי זֶה אָמַר וַתְּהִי אֲדֹנָי	רוּם נָגַה		
לֹא צִוָּה׃ מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא	פֶּה יָצָא		
הָרָעוֹת וְהַטּוֹב׃ מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם	רוּעַ אָוֹן		
חָי גֶּבֶר עַל חַטָּאָיו׃ נַחְפְּשָׂה	חָפַשׂ		
דְּרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה עַד יְהוָה׃	שׁוּב		
נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל			
בַּשָּׁמָיִם׃ נַחְנוּ פָשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ	מָרָה		
אַתָּה לֹא סָלָחְתָּ׃ סַכּוֹתָה בָאַף	סָכַךְ		
וַתִּרְדְּפֵנוּ הָרַגְתָּ לֹא חָמָלְתָּ׃	רָדַף		
סַכּוֹתָה בָעָנָן לָךְ מֵעֲבֹר תְּפִלָּה׃	פָּלַל		
סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ בְּקֶרֶב	שׂוּם		
הָעַמִּים׃ פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל	פָּצָה פֶּה		

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

inimici nr̃i: timor ꝛ stupor fact⁹ ẽ nobis elatio ꝛ
ἐ ἐχθροί ἡμῶν, φόβος καὶ ἔκμβος ἐγένετο ἡμῖν ἕτοιμος καὶ
cõtritio. emissiões aq̃ę deducet oculus meus sup
συντριβή· ἀφίσεις ὑδάτων κατάξει ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τὴ
cõtritione filie ppli mei. Ain. Oculus
σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ μου. Αἶν. Ο ὀφθαλ
meus absorpt⁹ ẽ ꝛ nõ tacebo eo qõ nõ eẽt reqes
μός μου κατεπόθη καὶ οὐ σιγήσεται τοῦ μὴ εἶναι ἀνάπαυ
donec respiciat ꝛ videat dñs de celo: oculus me⁹
σιν ἕως οὗ διακύψῃ καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ ὀφθαλμός μου
racemat in aiam meã ꝓ cunctis filiabus
ἐταπείνωσε τὴν ψυχήν μου παρὰ πάσας θυγατέρας
vrbis. Sade. Venantes venati sũt me q̃si auem
πόλεως. Σαδή. Θηρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον
inimici mei gratis. mortificauerũt in lacu vitã meã: ꝛ
ἐχθροί μου δωρεάν, ἐξαπέστωσαν ἐν λάκκῳ ζωήν μου, καὶ
iposuerũt lapidẽ sup me: supfusa est aqua sup caput
ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐμοί, ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλήν
meã: dixi repulsã sũt. Coph. Inuocaui nomẽ
μου, ἐξαπαπῶμαι. Κωφ. Ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά
tuũ dñe de lacu infimo: vocẽ meã audisti ne
σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου, φωνῆς μου ἤκουσας μὴ
abscondas aurem tuã ad depcationẽ meã: q̃ aurilũ meũ
κρύψῃς τὸ ὦτά μου εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου
appropiãsti i die q̃ invocaui te: dixisti mihi ne time
ἤγγισας ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐπεκαλεσάμην σε, εἶπας μοι μὴ φο
bo. Res. Iudicasti dñe causas aie mee:
βοῦ. Ρές. Ἐδίκασας κύριε τὰς δίκας τῆς ψυχῆς μου,
redemisti vitã meã: vidisti turbatiões meas: indicasti
ἐλυτρώσω τὴν ζωήν μου, εἶδες τὰς ταραχάς μου, ἔκρινας
G indicia mea: vidisti oẽm vltionem eor̃ ꝛ om
τὴν κρίσιν μου, εἶδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν καὶ πάν
nes cogitationes eor̃ aduersũ me. Sin. Audisti
τας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐπ' ἐμοί. Σίν. Ἤκουσας
opprobriũ eor̃ oẽs cogitationes eor̃
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν πάντας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν
cõtra me. labia insurgentium mihi ꝛ meditatiões eor̃
κατ' ἐμοῦ. χείλη ἐπανισταμένων μοι καὶ μελέτας αὐτῶν
cõtra me tota die. sessionem eor̃ ꝛ
κατ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν. καθέδραν αὐτῶν καὶ
resurrectiões eor̃ respice ego psalm⁹ eor̃. Tau.
ἀνάστασιν αὐτῶν ἐπίβλεψον ἐγὼ ψαλμὸς αὐτῶν. Ταύ.
Reddes eis retributionẽ dñe sẽm ope
Ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ τὰ ἔρ
ra manuũ suar̃. reddes eis ꝓtectionem
γα τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἀποδώσεις αὐτοῖς ὑπερασπισ
cordis mei laborẽ: tu eor̃ psequeris in ira
μὸν καρδίας μου μόχθον σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις ἐν ὀργῇ
ꝛ cõsumes eos de sub celo dñe. Aleph.
καὶ ἐξολεθρεύσεις αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τ οὐρανοῦ κύ. Αλίφ.
C.4. A Q Quomodo obscurabitur aurum mutabitur
Πῶς ἀμαυρωθήσεται τὸ χρυσίον ἀλλοιωθήσεται τὸ
argentũ bonũ. effusi sunt lapides scti ab initio oim
ἀργύριον τὸ ἀγαθόν. ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἀπ' ἀρχῆς πασῶν
viarum. Beth. filii sion inclyti elcuati in auro:
ἐξόδων. Βήθ. Υἱοὶ σιὼν οἱ τίμιοι ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ,
quõ reputati sunt in vasa testea opa manuũ figu
πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα ἔργα χειρῶν κερα
li. Gimel. Et draconcs nudauerũt mãmas
μέως. Γίμελ. Καίγε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς
lactauerũt catulos suos filie ppli mei in icu
ἐθήλασαν σκύμνους αὐτῶν θυγατέρες λαοῦ μου εἰς οἰ
rabile q̃si struthio in deserto. Daleth. Adhesit lin
κτον ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ. Δάλεθ. Ἐκολλήθη ἡ γλῶσ
gua lactentis ad guttur eius in siti. par
σα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψῃ. πτί
uuli petierũt panẽ: frangẽs nõ est eis. He.
δια ἤτησαν ἄρτον, ὁ διακλῶν οὐκ ἦν αὐτοῖς. Η.
Comedentes delitias interierunt in vijs
Οἱ ἐσθίοντες τὰς τρυφὰς ἐξηφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐξό
nutriti in croceis ãplexati sunt
δοις οἱ τεθραμμένοι ἐπὶ κόκκῳ περιελάβοντο οοοο

Trãsla.B.Vie.

inimici. Phe. Formido & laqueus facta est nobis vaticinatio & contritio. Phe. Diuisiones aquarũ deduxit oculus meus: in cõtritione filie ppli mei. Ain. Oculus meus affli ctus est nec tacuit: eo qõ nõ esset reqes. Ain. Donec respiceret & videret dñs de celis. Ai. Oculus meus depdatus est aiam meã in cũctis filiabus vrbis mee. Sade. Venatiõe ceperũt me q̃si auẽ iimici mei gratis. Sade. Lapsa est i lacũ vita mea: & posuerũt lapidẽ sup me. Sade. Inũdauerũt aque sup caput meũ: dixi perii. Coph. Inuocaui nomẽ tuũ dñe: de lacu nouissimo. Coph. Vocẽ meã audisti: ne auertas aurẽ tuã a singultu meo & clamoribus. Coph. Appropinquasti i die q̃ vocaui te: dixisti: ne timeas. Res. Iudicasti dñe causã aie mee: redẽptor vite mee. Res. Vidisti dñe iniqtatẽ illoꝝ aduersũ me: iudica iudiciũ meũ. Res. Vidisti oẽm furorẽ vniuersas cogitationes eoꝝ aduersum me. Sin. Audisti opprobriũ eorũ dñe: oẽs cogitatiões aduersũ me. Sin. Labia insurgẽtiũ mihi & meditationes eorũ: aduersum me tota die. Si. Sessionẽ eoꝝ & resurrectionẽ eorũ vide: ego sum psalmus eoꝝ. Thau. Reddes eis vicẽ dñe: iuxta opera manuũ suarũ. Thau. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ. Thau. Perseq̃ris in furore: & cõteres eos sub celis dñe.

Q Vomodo obscuratũ est aurũ: mutatus ẽ color optim⁹: dispsi sũt lapides ictũarii in capite oim platea. Beth. Filii siõ inclyti & amicti auro prio: quõ reputati sũt in vasa testea: opus manuũ figuli! Gimel. Sed & lamie nudauerũt mãmam lactauerũt catulos suos. Filia popli mei crudelis: q̃si struthio i deserto. Daleth. Adhesit lingua lactẽtis ad palatũ eius in siti: paruuli petierũt panẽ: & nõ erat qui frãgeret eis. He. Qui vescebãtur vo luptuose interierunt oco in viis q nutriebãtur in croceis amplexati sunt

Tex.be.Thren.iiij.Pũtiua.heb.

אֹיְבֵינוּ׃ פַּחַד ׀ וָפַחַת הָיָה לָנוּ
נָשָׁא יָרַד עֵינִי עַל שֶׁבֶר בַּת עַמִּי׃ פַּלְגֵי מַיִם תֹּרַד
דמה פוג עַיִן נִגְרָה וְלֹא תִדְמֶה מֵאֵין הֲפֻגוֹת׃ עַד
שקף ראה יַשְׁקִיף וְיִרְאֶה יְהוָה מִשָּׁמָיִם׃ עֵינִי
עלל עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי מִכֹּל בְּנוֹת עִירִי׃
צוד צָדוּנִי כַּצִּפּוֹר אֹיְבַי חִנָּם׃
צמת צָמְתוּ בַבּוֹר חַיַּי וַיִּדּוּ אֶבֶן בִּי׃
צוף גזר צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי אָמַרְתִּי נִגְזָרְתִּי׃
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְהוָה מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת׃
עלם קוֹלִי שָׁמָעְתָּ אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ
לְרִוָּחָתִי לְשַׁוְעָתִי קָרַבְתָּ בְּיוֹם
קרא נגא אָקְרָאֲךָ אָמַרְתָּ אַל תִּירָא׃ רַבְתָּ
רוב אֲדֹנָי רִיבֵי נַפְשִׁי נָאַלְתָּ חַיָּי׃
ראה שפט רָאִיתָה יְהוָה עַוָּתָתִי שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי׃
חשב רָאִיתָה כָּל נִקְמָתָם כָּל מַחְשְׁבֹתָם
לִי׃ שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם יְהוָה כָּל
שפה קום מַחְשְׁבֹתָם עָלַי וְהָגְיוֹנָם עָלַי כָּל הַיּוֹם׃
רנה ישב שִׁבְתָּם וְקִימָתָם הַבִּיטָה אֲנִי מַנְגִּינָתָם׃
נגן שוב תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוֹל יְהוָה כְּמַעֲשֵׂה
גמל עשה יְדֵיהֶם׃ תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת לֵב
עתו נגן תַּאֲלָתְךָ לָהֶם׃ תִּרְדֹּף בְּאַף
אלה רדף וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְהוָה׃
שמד Cap.iiij. אֵיכָה יוּעַם זָהָב
עמם יִשְׁנָא הַכֶּתֶם הַטּוֹב תִּשְׁתַּנֶּה אַבְנֵי קֹדֶשׁ
שנה שפך בְּרֹאשׁ כָּל חוץ׃
חוץ סלא בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלָּאִים
חשב בַּפָּז אֵיכָה נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי חֶרֶשׂ
יצר תנן מַעֲשֵׂה יְדֵי יוֹצֵר׃ גַּם תַּנִּין
נוק חָלְצוּ שַׁד הֵינִיקוּ גּוּרֵיהֶן בַּת
כזר דבר עַמִּי לְאַכְזָר כַּיְעֵנִים בַּמִּדְבָּר׃
ינק חוך דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל חִכּוֹ בַּצָּמָא
עלל עוֹלָלִים שָׁאֲלוּ לֶחֶם פֹּרֵשׂ אֵין לָהֶם׃
שמם עדן הָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים נָשַׁמּוּ
תלע תוך בַּחוּצוֹת הָאֲמֻנִים עַלִּי תּוֹלַע חִבְּקוּ

Pritiua.heb. Tex.heb.Thren.iiij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

אַשְׁפַּתּוֹתֶיהָ׃ וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת עַמִּי מִ֝חַטַּאת סְדֹם הַהֲפוּכָה כְּמוֹ רָגַע וְלֹא חָלוּ בָהּ יָדָיִם׃ זַכּוּ נְזִירֶיהָ מִשָּׁלֶג צָחוּ מֵחָלָב אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים סַפִּיר גִּזְרָתָם׃ חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָם לֹא נִכָּרוּ בַּחוּצוֹת צָפַד עוֹרָם עַל עַצְמָם יָבֵשׁ הָיָה כָּעֵץ׃ טוֹבִים הָיוּ חַלְלֵי חֶרֶב מֵחַלְלֵי רָעָב שֶׁהֵם יָזוֹבוּ מִדְקָרִים בְּתְנוּבַת שָׂדָי׃ יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן הָיוּ לְבָרוֹת לָמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת עַמִּי׃ כִּלָּה יְהוָה אֶת חֲמָתוֹ שָׁפַךְ חֲרוֹן אַפּוֹ וַיַּצֶת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יִסוֹדֹתֶיהָ׃ לֹא הֶאֱמִינוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְכֹל יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ מֵחַטֹּאות נְבִיאֶיהָ עֲוֹנוֹת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּהּ דַּם צַדִּיקִים׃ נָעוּ עִוְרִים בָּרְחוֹבוֹת נְגֹאֲלוּ בַדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ יִגְּעוּ בִּלְבוּשֵׁיהֶם׃ סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ סוּרוּ סוּרוּ אַל תִּגָּעוּ כִּי נָצוּ גַם נָעוּ אָמְרוּ בַגּוֹיִם לֹא יוֹסִפוּ לָגוּר׃ פְּנֵי יְהוָה חִלְּקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃ עוֹדֵינָה תִכְלֶינָה עֵינֵינוּ אֶל עֶזְרָתֵנוּ הָבֶל בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ אֶל גּוֹי לֹא יוֹשִׁעַ׃ צָדוּ צְעָדֵינוּ מִלֶּכֶת בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי בָא קִצֵּנוּ׃ קַלִּים הָיוּ רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם עַל הָרִים דְּלָקֻנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃ רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בְּשִׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם׃ שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי

'stercora. Vau. [m]Et maior effecta est [n]iniquitas [o]filie [p]populi mei [q]pctō [r]sodomoꝝ [q] subuersa ē [r]in [s]momēto [t]& nō [u]ceperūt [v]in ea [w]manꝰ. Zain. [b]Cādidiores [c]nazarei eius [d]niue: [e]nitidiores [f]lacte: [g]rubicundiores [b]ebore [c]antiquo [d]saphyro [e]pulchriores. Heth. [m]Denigrata est [n]super carbones [o]facies eorum [p]& non [q]sunt cogniti [r]in plateis. [s]Adhesit [t]cutis eorū [u]ossibus: [v]aruit & [w]facta ē [q]si lignū. Teth. [b]Melius [c]fuit [d]occisis [e]gladio [q] interfectis [f]fame: [g]qm̄ isti [b]extabuerūt [c]eōsumpti [d]a sterilitate [e]terre. Ioth. [m]Manus [n]mulierum [o]miſericordiū [p]coxerunt [q]filios suos: oo [r]facti sunt [s]cibus [t]earū [u]in cōtritione [v]filie [w]pp̄li mei. Caph. [x]Cōpleuit [y]dñs [z]furorem suū: [a]effudit [b]iram [c]indignatiōis suę. [d]Et succendit [e]ignē [f]in sion: [g]& deuorauit [h]fundamēta eius. Lamech. [m]Nō [n]crediderūt [o]reges [p]tre [q]& vniuersi [r]habitatores [s]orbis [t]qm̄ [u]igrederetur [v]hostis [w]& inimicꝰ [x]per portas [y]hierlm. Mē. [b]Propt [c]pctā [d]pphetarū [e]iꝰ [f]& [g]iniqtates [h]sacerdotū [i]eiꝰ: [k]q effuderūt [l]in medio [m]eiꝰ [n]sanguinē [o]iustorū. Nun. [p]Errauerūt [q]ceci [r]in plateis [s]polluti sūt [t]sanguine. [u]Cū [v]qꝝ nō [w]possent intrare [x]tenuerūt [y]lacinias suas. Samech. [z]Recedite [a]polluti [b]clamauerūt [c]eis: [d]recedite [e]abite [f]noli [g]tāgere. [h]Iurgati [i]quippe sūt: [k]& [l]cōmoti [m]dixerūt inter gentes [n]nō [o]addet vltra [p]vt hitet i eis. Phe. [q]Facies [r]dñi [s]diuisit eos: [t]nō [u]addet [v]vt respiciat eos. [w]Facies [x]sacerdotū [y]nō [z]erubuerūt [a]neq; [b]senū [c]miserti sunt. Ain. Cū [d]ad huc subsisterem [e]defeceſt [f]oculi nr̄i [g]ad [h]auxiliū nr̄m [i]vanū [k]cū respicerem [l]& attenti [m]ad [n]gentē q̄ [o]saluare nos [p]non poterat. Sade. [q]Lubricauerūt [r]vestigia nr̄a [s]in itinere [t]plateaꝝ nr̄arꝝ: [u]appropinquit [v]finis nr̄: [w]cōpleti sunt [x]dies nr̄i: [y]qa [z]venit [a]finis nr̄. Coph. [b]Velociores [c]fuerūt [d]psecutores nr̄i [e]aqlis [f]celi: [g]sup [h]mōtes [i]psecuti sūt nos [k]in deſto [l]insidiati sūt [m]nobis. Res. [n]Spūs [o]oris nr̄i [p]xp̄s [q]dñs [r]captꝰ est [s]in peccatis nr̄is: [t]cui [u]dixam [v]in vmbra tua [w]viuemus [x]in gentibus. Sin. [y]Gaude [z]& letare oo

στερεοματα. Ιαυ. Και ἐμεγαλύνθη ἀνομία θυγατρὸς λαοῦ μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατισχαμμένης ὥσπερ οὐ μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατισχαμμένης ὥσ solicitudo & non laborauerūt in ea manus. Zain. περ ουδὲ κόπος ἐγένετο ἐν αὐτῇ χείρες. Ζαὶν. Emundati sunt nazarei eius super niuem splenduerūt Ἐκαθαρώθησαν ναζιραῖοι αὐτῆς, ὑπὲρ χιόνα ἔλαμψαν, sup lac coagulati sūt. sup lapide sapphiro ὑπὲρ γάλα ἐτυρώθησαν. ὑπὲρ λίθου σαπφείρου ἡ succisio eoꝝ. Heth. Obscurauit sup fuligine ἀπόταξις αὐτῶν. Ηὶ. Ἐσκότασεν ὑπὲρ ἄσβόλην species eoꝝ nō sunt cogniti in vijs. adhe ἡ ὄψις αὐτῶν οὐκ ἐπιγινώσθησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς. ἐκολ sit pellis eoꝝ ad ossa eoꝝ: aruerunt: facta ἐξηράνθη τὸ δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἐξηράνθησαν, ἐγένοντο sunt sicut lignū. Teth. Boni fuerūt interfecti gla σαν ὡσεὶ ξύλον. Τὼ. Καλοὶ ἦσαν τραυματίαι ῥομ Joth. dio magis̄ interfecti fame abierunt cōfossi φαίας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ ἐπορεύθησαν ἐκκαιόμενοι 4. Re. a frugibus agroꝝ. Joth. Manus mulieꝝ μένοι ἀπὸ φρυγμάτων ἀγρῶν. Ιώθ. Χεῖρες γυναικῶν ἐλε misericordium coxerunt filios suos: facti sunt in ησαν τὰ παιδία αὐτῶν, ἐγένοντο εἰς cibum eis in cōtritione filie ppli βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ mei. Chaph. Compleuit dñs furorē suū: effudit ira in μου. Χάφ. Συνετέλεσεν κύριος τὸν θυμὸν αὐτοῦ, ἐξέχεεν θυμὸν ἐν dignatiōis suę: & succēdit ignē in sion & deuorauit ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψεν πῦρ ἐν σιὼν καὶ κατέφαγεν τὰ fūdamēta eius. Lamed. Non crediderūt reges θεμέλια αὐτῆς. Λάμεδ. Οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς fre oēs habitantes orbem: qm̄ ingredie γῆς πάσης οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύ tur hostis & tribulans p portas hierusalem. σεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλήμ. Mem. Ex pctis pphetaꝝ eius iniquitates sacerdotū eius Μὲμ. Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς ἀδικίαι ἱερέων αὐ eius q effuderūt sanguinē iustū in medio eius. Nun. τῆς τῶν ἐκχεάντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς. Νὼν Ethi. Cōmoti sunt vigilantes eius in vijs: polluti Ἐσαλεύθησαν οἱ ἐγρήγορες αὐτῆς ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐμολύ sunt in sanguie cū nō possent illi tetigerūt νθησαν ἐν αἵματι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἅψασθαι ἐν vestimenta sua. Samech. Recedite ab imūditijs: voca ἱματίοις αὐτῶν. Σάμεχ. Ἀπόστητε ἀκαθάρτου, καλεῖ te eos: recedite: recedite: nō tangatis: q; successū sunt σατε αὐτούς, ἀπόστητε, ἀπόστητε, μὴ ἅπτεσθε, ὅτι ἀνόμησαν & cōmoti sunt: dicite in gētibus non addent καὶ γε ἐσαλεύθησαν, εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ μὴ προσθῶ habitare. Phe. Facies dñi pars eoꝝ. σιν τοῦ παροικεῖν. Φέ. Πρόσωπον κυρίου μερὶς αὐτῶν. nō addet respicere eos: faciem sacerdotū nō acce D ἐπροσθήσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς, πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἐλ perūt: senū nō sūt misti. Ain. Adhuc extitiꝰ nos defecerūt oc βον, πρεσβύτας οὐκ ἐλέησαν. Αἶν. Ἔτι ὄντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφ li nr̄i in auxiliū nr̄m vana cū respiceremus nos. respe θαλμοὶ ἡμῶν εἰς βοήθειαν ἡμῶν μάταια ἐπροσκοπεύοντων ἡμῶν. ἐσκο ximus in gētē nō saluātē. Sade. Elenati sunt passus nros πεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον. Σαδέ. Ἐπερίσσευσαν οἱ μικροὶ ἡμῶν ne irent in plateis nrīs. appropīquit finis nr̄: τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν. ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, completi sunt dies nr̄i: adest finis noster. Coph. Ko πεπλήρωσαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, παρέστη τὸ πέρας ἡμῶν. Κώφ. Κού ueo fuerunt psequētes nos sup aqlas celi: sup mōtes φοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ τοὺς ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων succēsi sunt. in deſto insidiati sunt nobis. Res. Spūs ſacti ἐξεφίνησαν. ἐν ἐρήμοις ἐνεδρεύσαν ἡμᾶς. Ρής. Πνεῦμα πρόσωπου nr̄e christꝰ dño captus est in corruptiōibꝰ nr̄is. cui dixim ἡμῶν χριστὸς κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν. οὗ εἴπαμεν in ūbra ei viuemus in gētib. Sin. Gaude & letare ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Σὶν. Χαῖρε καὶ εὐφραίνου

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Tex.he.Thren.v.	Pũctua.heb.
filia idumee ꝙ habitas in tra hus. ẽt	[a]filia [b]edom [c]que habitas [d]in terra [e]hus. ooooooooo	יָשַׁב	[a]בַּת [b]אֱדוֹם [c]יוֹשֶׁבֶתִי [d]בְּאֶרֶץ [e]עוּץ
ad te pueniet poculũ dñi τ iebriaberis	[f]Ad te [g]quoꝙ [h]perueniet [i]calix: [k]inebriaberis ooo	עֹבֵר	[f]גַּם [g]עָלַיִךְ [h]תַּעֲבָר [i]כּוֹס [k]תִּשְׁכְּרִי
τ effundes. Thau. Defecit iniqtas tua filia	[l]atꝙ nudaberis. Thau. [m]Copleta est [n]iniqtas tua	שָׁכַר	[l]וְתִתְעָרִי: [m]תַּם [n]עֲוֹנֵךְ [o]בַּת
sion: nõ addet vltra trãsmigrare te. visitauit	[o]filia [p]sion: [q]nõ [r]addet vltra [s]vt transmigret te. [t]Visita	צִיּוֹן	[p]צִיּוֹן [q]לֹא [r]יוֹסִיף [s]לְהַגְלוֹתֵךְ [t]פָּקַד
iniqtatẽ tuã filia edom discooperiet pctã tua.	uit [u]iniqtatẽ tuã [v]filia [w]edõ [x]discooperiet [y]pctã tua.	עֲוֹנֵךְ	עֲוֹנֵךְ
Oratio Hieremie.	Oratio Hieremie.	בַּת	בַּת
Recordare dñe qd factũ est nobis: respice τ	[a]Recordare [b]dñe [c]qd [d]ac	אֱדוֹם	אֱדוֹם
vide opprobriũ nr̃m. hereditas nr̃a conuersa est alie	caderit [e]nobis: [f]intuere [g]& respice [h]opprobriũ	גָּלָה	גָּלָה
nis: dom nr̃e extraneis: pupilli facti sum nõ est	nr̃z. [i]Hereditas nr̃a [k]versa est [l]ad alienos [m]dom nr̃e	עַל	עַל
pater: mr̃es nr̃e q̃si vidue. aquã nr̃am in	[n]ad extraneos. [o]Pupilli facti [p]sumus [q]absq ooooooo	חַטֹּאתָיִךְ:	חַטֹּאתָיִךְ:
argẽto bibimus: ligna nr̃a pretio venerũt sup	[r]patre: [s]matres nr̃e [t]q̃si vidue. [u]Aquam nr̃am	Cap.v.	
collũ nr̃m psecutiõez passi sum laborantib non datur	[v]pecunia [w]bibimus: [x]ligna nr̃a [y]precio ooooooooo	זְכֹר	זְכֹר
requies. Egypto dedimus manũ & assyriis: vt saturemur	[z]cõparauim. [aa]Ceruicib nr̃is [ab]minabamur: oooo	יְהוָה	יְהוָה
pane. Patres nr̃i peccauerunt & non sunt: & nos	[ac]lassis [ad]non [ae]dabatur requies. [af]Egypto ooooooo	מָה	מָה
iniqtates eorũ portauimus. Serui dñati sunt nr̃i:	[ag]dedimus [ah]manũ & [ai]assyriis: [ak]vt saturemur [al]pane.	הָיָה	הָיָה
nõ fuit q redimeret de manu eorũ. In aiabus	[am]Patres nr̃i [an]peccauerunt [ao]& non sunt: [ap]& nos	לָנוּ	לָנוּ
nr̃is afferebamus panẽ nobis: a facie gladii in de	[aq]iniqtates eorũ [ar]portauimus. [as]Serui [at]dñati sunt oo	הַבִּיטָה	הַבִּיטָה
serto. Pellis nr̃a q̃si clibanus exusta est: a facie	[au]nr̃i: [av]nõ fuit [aw]q redimeret [ax]de manu eorũ. [ay]In aiabus	וּרְאֵה	וּרְאֵה
tẽpestatũ famis. Mulieres in sion humiliauerũt &	nr̃is [az]afferebamus [ba]panẽ nobis: [bb]a facie [bc]gladii in [bd]de	אֶת	אֶת
virgies in ciuitatib iuda. Principes manu suspẽsi	serto. [be]Pellis nr̃a [bf]q̃si [bg]clibanus [bh]exusta est: [bi]a facie	חֶרְפָּתֵנוּ:	חֶרְפָּתֵנוּ:
sunt: facies senũ nõ erubuerũt. Adolescentibus	[bk]tẽpestatũ [bl]famis. [bm]Mulieres [bn]in sion [bo]humiliauerũt &	נַחֲלָתֵנוּ	נַחֲלָתֵנוּ
impudice abusi sũt & pueri in ligno corruerunt.	[bp]virgies [bq]in ciuitatib [br]iuda.	נֶהְפָּכָה	נֶהְפָּכָה
Senes defecerũt de portis: iuuenes ooooooooo	[bs]Principes [bt]manu [bu]suspẽsi sunt: [bv]facies [bw]senũ [bx]nõ [by]erubuerũt. [bz]Adolescentibus	לְזָרִים	לְזָרִים
de choro psallentiũ. De	impudice [ca]abusi sũt [cb]& pueri [cc]in ligno [cd]corruerunt.	בָּתֵּינוּ	בָּתֵּינוּ
fecit gaudiũ cordis nr̃i:	[ce]Senes [cf]defecerũt [cg]de portis: [ch]iuuenes ooooooooo	לְנָכְרִים:	לְנָכְרִים:
versus est in luctum chorus noster. Cecidit	[ci]de choro psallentiũ. [cj]De	יְתוֹמִים	יְתוֹמִים
corona capitis nr̃i: ve nobis	fecit [ck]gaudiũ [cl]cordis nr̃i:	הָיִינוּ	הָיִינוּ
qa peccauimus. Propte	[cm]versus est [cn]in luctum [co]chorus noster. [cp]Cecidit	וְאֵין	וְאֵין
rea mestũ factũ est cor	[cq]corona [cr]capitis nr̃i: [cs]ve [ct]nobis	אָב	אָב
nostrũ: ideo cõtenebrati	[cu]qa [cv]peccauimus. [cw]Propte	אִמּוֹתֵינוּ	אִמּוֹתֵינוּ
sunt oculi nr̃i. Propter	rea [cx]mestũ factũ [cy]est [cz]cor	כְּאַלְמָנוֹת:	כְּאַלְמָנוֹת:
montẽ sion qa dispiit:	[da]nostrũ: [db]ideo [dc]cõtenebrati	מֵימֵינוּ	מֵימֵינוּ
vulpes ambulauerũt in	sunt [dd]oculi nr̃i. [de]Propter	בְּכֶסֶף	בְּכֶסֶף
eo. Tu aũt dñe in eternũ	[df]montẽ [dg]sion [dh]qa dispiit:	שָׁתִינוּ	שָׁתִינוּ
manebis soliũ tuũ in	[di]vulpes [dj]ambulauerũt [dk]in	עֵצֵינוּ	עֵצֵינוּ
generationẽ & gnationẽ.	eo. [dl]Tu aũt [dm]dñe [dn]in eternũ	בְּמִחִיר	בְּמִחִיר
Quare in ppetuũ oblis	[do]manebis [dp]soliũ tuũ [dq]in	יָבֹאוּ:	יָבֹאוּ:
uiscerisnr̃i: derelinques	generationẽ [dr]& gnationẽ.	עַל	עַל
nos in lõgitudinẽ dierũ.	[ds]Quare [dt]in ppetuũ [du]oblis	צַוָּארֵנוּ	צַוָּארֵנוּ
Cõuerte nos dñe ad te	uiscerisnr̃i: [dv]derelinques	נִרְדָּפְנוּ	נִרְדָּפְנוּ
& cõuertemur: innoua	nos [dw]in lõgitudinẽ [dx]dierũ.	יָגַעְנוּ	יָגַעְנוּ
dies nr̃os sicut a pricipio.	[dy]Cõuerte nos [dz]dñe [ea]ad te	וְלֹא	וְלֹא
Sed piiciẽs repulisti nos	[eb]& cõuertemur: [ec]innoua	הֻנַּח	הֻנַּח
irat es cõtra nos vehẽ	[ed]dies nr̃os [ee]sicut a pricipio.	לָנוּ:	לָנוּ:
mẽter. Explicũt threni.	[ef]Sed [eg]piiciẽs [eh]repulisti nos	מִצְרַיִם	מִצְרַיִם
lamẽtationes Hieremie.	[ei]irat es [ej]cõtra nos [ek]vehẽmẽter. Explicũt threni.	נָתַנּוּ	נָתַנּוּ
	lamẽtationes Hieremie.	יָד	יָד
		אַשּׁוּר	אַשּׁוּר
		לִשְׂבֹּעַ	לִשְׂבֹּעַ
		לָחֶם:	לָחֶם:
		אֲבוֹתֵינוּ	אֲבוֹתֵינוּ
		חָטְאוּ	חָטְאוּ
		וְאֵינָם	וְאֵינָם
		וַאֲנַחְנוּ	וַאֲנַחְנוּ
		עֲוֹנֹתֵיהֶם	עֲוֹנֹתֵיהֶם
		סָבָלְנוּ:	סָבָלְנוּ:
		עֲבָדִים	עֲבָדִים
		מָשְׁלוּ	מָשְׁלוּ
		בָּנוּ	בָּנוּ
		פֹּרֵק	פֹּרֵק
		אֵין	אֵין
		מִיָּדָם:	מִיָּדָם:
		נְבִיא	נְבִיא
		לַחְמֵנוּ	לַחְמֵנוּ
		בְּנַפְשֵׁנוּ	בְּנַפְשֵׁנוּ
		חֶרֶב	חֶרֶב
		הַמִּדְבָּר:	הַמִּדְבָּר:
		עוֹרֵנוּ	עוֹרֵנוּ
		כְּתַנּוּר	כְּתַנּוּר
		נִכְמָרוּ	נִכְמָרוּ
		מִפְּנֵי	מִפְּנֵי
		זַלְעֲפוֹת	זַלְעֲפוֹת
		רָעָב:	רָעָב:
		נָשִׁים	נָשִׁים
		בְּצִיּוֹן	בְּצִיּוֹן
		עִנּוּ	עִנּוּ
		בְתֻלֹת	בְתֻלֹת
		בְּעָרֵי	בְּעָרֵי
		יְהוּדָה:	יְהוּדָה:
		שָׂרִים	שָׂרִים
		בְּיָדָם	בְּיָדָם
		נִתְלוּ	נִתְלוּ
		פְּנֵי	פְּנֵי
		זְקֵנִים	זְקֵנִים
		לֹא	לֹא
		נֶהְדָּרוּ:	נֶהְדָּרוּ:
		בָּחוּרִים	בָּחוּרִים
		טְחוֹן	טְחוֹן
		נָשָׂאוּ	נָשָׂאוּ
		וּנְעָרִים	וּנְעָרִים
		בָּעֵץ	בָּעֵץ
		כָּשָׁלוּ:	כָּשָׁלוּ:
		זְקֵנִים	זְקֵנִים
		מִשַּׁעַר	מִשַּׁעַר
		שָׁבָתוּ	שָׁבָתוּ
		בַּחוּרִים	בַּחוּרִים
		מִנְגִּינָתָם:	מִנְגִּינָתָם:
		שָׁבַת	שָׁבַת
		מְשׂוֹשׂ	מְשׂוֹשׂ
		לִבֵּנוּ	לִבֵּנוּ
		נֶהְפַּךְ	נֶהְפַּךְ
		לְאֵבֶל	לְאֵבֶל
		מְחֹלֵנוּ:	מְחֹלֵנוּ:
		נָפְלָה	נָפְלָה
		עֲטֶרֶת	עֲטֶרֶת
		רֹאשֵׁנוּ	רֹאשֵׁנוּ
		אוֹי	אוֹי
		נָא	נָא
		לָנוּ	לָנוּ
		כִּי	כִּי
		חָטָאנוּ:	חָטָאנוּ:
		עַל	עַל
		זֶה	זֶה
		הָיָה	הָיָה
		דָוֶה	דָוֶה
		לִבֵּנוּ	לִבֵּנוּ
		עַל	עַל
		אֵלֶּה	אֵלֶּה
		חָשְׁכוּ	חָשְׁכוּ
		עֵינֵינוּ:	עֵינֵינוּ:
		עַל	עַל
		הַר	הַר
		צִיּוֹן	צִיּוֹן
		שָׁמֵם	שָׁמֵם
		שׁוּעָלִים	שׁוּעָלִים
		הָלְכוּ	הָלְכוּ
		בּוֹ:	בּוֹ:
		אַתָּה	אַתָּה
		יְהוָה	יְהוָה
		לְעוֹלָם	לְעוֹלָם
		תֵּשֵׁב	תֵּשֵׁב
		כִּסְאֲךָ	כִּסְאֲךָ
		לְדוֹר	לְדוֹר
		וָדוֹר:	וָדוֹר:
		לָמָּה	לָמָּה
		לָנֶצַח	לָנֶצַח
		תִּשְׁכָּחֵנוּ	תִּשְׁכָּחֵנוּ
		לְאֹרֶךְ	לְאֹרֶךְ
		יָמִים:	יָמִים:
		הֲשִׁיבֵנוּ	הֲשִׁיבֵנוּ
		יְהוָה	יְהוָה
		אֵלֶיךָ	אֵלֶיךָ
		וְנָשׁוּבָה	וְנָשׁוּבָה
		חַדֵּשׁ	חַדֵּשׁ
		יָמֵינוּ	יָמֵינוּ
		כְּקֶדֶם:	כְּקֶדֶם:
		כִּי	כִי
		אִם	אִם
		מָאֹס	מָאֹס
		מְאַסְתָּנוּ	מְאַסְתָּנוּ
		קָצַפְתָּ	קָצַפְתָּ
		עָלֵינוּ	עָלֵינוּ
		עַד	עַד
		מְאֹד:	מְאֹד:

Tex. Gre. cū iter. lati.

BARUCH.
ΒΑΡΟΥΧ.

Ca. 1.

Et hec verba libri
Αἱ οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ βιβλί=
q̄ scripsit baruch filio
ου οὓς ἔγραψεν βαρουχ υἱὸς
neric filij maasie filii sedechie fi=
νηρίου υἱοῦ μαασαίου υἱοῦ σεδεκίου υἱ=
lij oseduj filij helchie in babylone
οῦ ἀσωδίου υἱοῦ χελκίου ἐν βαβυλῶνι
in anno quinto septima
ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ
mēsis in tpe q̄ ceperūt chal=
μηνὸς ἐν τῷ καιρῷ ὃν ἔλαβον οἱ χαλ=
dei hierusalem t incenderūt eam
δαῖοι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν
in igne. t legit baruch verba
ἐν πυρί. καὶ ἀνέγνω βαρουχ τοὺς λόγους
libri huius in auribꝰ iechonie filij
τοῦ βιβλίου τούτου ἐν ὠσὶ ἰεχονίου υἱοῦ
ioachim regis iuda: t in auribꝰ om
ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ὠσὶ παν
nis ppli venientiū ad li=
τὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἐρχομένων πρὸς τὸ βι=
brū: t in auribꝰ potentū t fi=
βλίον· καὶ ἐν ὠσὶ τῶν δυνατῶν καὶ υἱ
lioꝝ regum. t in auribꝰ senio=
ῶν τῶν βασιλέων· καὶ ἐν ὠσὶ τῶν πρε
rum: t in auribꝰ omnis ppli
σβυτέρων, καὶ ἐν ὠσὶ παντὸς τοῦ λαοῦ
a paruo vsq; ad magnū coꝝ
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν πάντων τῶν
habitantiū in babylone ad flu
κατοικούντων ἐν βαβυλῶνι ἐπὶ τοῦ ποτα
mē sud. t fleuerūt: t ieiunauerūt t
μοῦ σούδ· καὶ ἔκλαιον, καὶ ἐνήστευον, καὶ
orabāt oriones i ꝓspectu dñi. t ꝗgrega
ἠυχοντο ἐνώπιον κυρίου· καὶ συνή
uerūt argentū sicut ꝰniuscuiꝰq; potuit manus:
γον ἀργύριον κατὰ ἑκάστου δύναμιν χειρὸς,
t miserunt ad hierusalem ad ioa=
καὶ ἀπέστειλαν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἰωα=
chi filiū helchie filij salom sacdotē:
κεὶμ υἱὸν χελκίου υἱοῦ σαλὼμ τὸν ἱερέα,
t ad sacdotes t ad omnē
καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppm q̄ inuenti sūt cum eo in hieru=
λαὸν τοὺς εὑρεθέντας μετ' αὐτοῦ ἐν ἱερου=
salem. cū acciperet ipse vasa do=
σαλήμ· ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν τὰ σκεύη οἴκ
mus dñi q̄ ablata fuerāt de tēplo vt redu=
ου κυρίου τὰ ἐξενεχθέντα ἐκ ναοῦ ἀποστρέ
ceret in trā iuda decima
ψαι εἰς γῆν ἰούδα τῇ δεκάτῃ τοῦ
siuan: vasa argētea q̄ fecit sedechias
σιουάν, σκεύη ἀργυρᾶ ἃ ἐποίησεν σεδεκίας
filiꝰ tosie rex iuda postq̄ trāsmi=
υἱὸς ἰωσία· βασιλεὺς ἰούδα μετὰ τὸ ἐκπο
gauit nabuchodonosor rex babylo=
ρεῦσαι ναβουχοδονοσορ βασιλέα βαβυλῶ
nie iechoniā t principes t
νος τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ
vinctos t potētes t
τοὺς δεσμώτας καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τὸν
ppm tre a hierusalem t idu=
λαὸν τῆς γῆς ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ ἦσά
xit eos in babylonem. t ait
γαγεν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. Καὶ εἶπεν

Trāsla. B. Vie.

Incipit prefatio in librum Baruch.

LIber iste qui baruch nomine pre=
notatur in hebreo canone non ha
betur: sed tantū in vulgata editione: si=
militer & epistola hieremie. Propter no
ticiam autē legentū hic scripta sunt:
quia multa de christo nouissimisq; tem
poribus indicant.

Incipit Baruch propheta. Capᵒ. 1.

ET hec verba libri que scri=
psit baruch filius nerie filii
maasie filii sedechie filii se=
dei filii helchie in babylonia
in anno qnto & in septimo
die mensis: in tempore quo ceperunt
chaldei hierusalē & succenderunt eam
igni. Et legit baruch verba libri huius
ad aures iechonie filii ioachim regis iu
da: & ad aures vniuersi populi venientis
ad librū: & ad aures potentū filiorū re
gum & ad aures presbyterorū & ad au
res populi a minimo vsq; ad maximū
eorum omniū habitantium in babylo
nia ad flumen sodi. Qui audientes plo
rabant & ieiunabant & orabant in con
spectu dñi. Et collegerūt pecuniam ſm
q̄ potuit vniuscuiusq; manus. Et mise
runt in hierusalē ad ioachim filium hel
chie filii salon sacerdotē & ad reliquos
sacerdotes & ad omnē populum qui in
uenti sunt cum eo in hierusalē cum ac
ciperent vasa templi dñi que ablata fue
rant de templo reuocare in terrā iuda
decima die mensi siban: vasa argentea
que fecit sedechias filius iosie rex iuda
postea quā cepisset nabuchodonosor
rex babylonis iechoniam: & principes
& cunctos potentes & populum terre
ab hierusalē & duxit eos vinctos in ba=
bylonē. Et dixerunt. Ecce misimus ad
vos pecunias de quib⁹ emite holocau
stomata & thus & facite māna: & offer
te pro peccato ad aram dñi dei nostri.
Et orate pro vita nabuchodonosor re
gis babylonis: & pro vita balthasar filii
eius vt sint dies eorum sicut dies celi su
per terram: & vt det dñs virtutē nobis:
& illuminet oculos nostros: vt viuam⁹
sub vmbra nabuchodosor regis baby
lonis: & sub vmbra balthasar filii eius:
et seruiamus eis multis diebus & inue
niamus gratiam in conspectu eorum.
Et pro nobis̄ orate ad dominū de
um nostrū: quia peccauimus dño deo
nostro & non est auersus furor eius a
nobis vsq; in hūc diem. Et legite librū
istum quem misimus ad vos recitari in
templo domini in die solemni: & in die
oportuno. Et dicetis. Domino deo no=
stro iusticia: nobis autē confusio facie
nostre sicut est dies hec omni iuda & ha
bitantibus in hierusalē regibus nostris
& principibus nostris & sacerdotibus
nostris & pphetis nostris & patribus
nostris. Peccauimus ante dominū deū
nostrum: & non credidimus diffidētes
in eum: & non fuimus subiectibiles illi
& non audiuimus vocem domini dei
nostri: vt ambularemus in mandatis
eius que dedit nobis. A die qua eduxit
patres nostros de terra egypti: vsq; ad

Baruch. Capᵒ. i.

ecce missimus ad vos argētū ꝛ
ἰδοὺ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς ἀργύριον καὶ
emite argento holocaustomata
ἀγοράσατε τοῦ ἀργυρίου ὁλοκαυτώματα
t ꝓ peccato t thus. t fa=
καὶ περὶ ἁμαρτίας καὶ λίβανον. καὶ πο
cite māna t afferte sup al=
ήσατε μάνα καὶ ἀνοίσατε ἐπὶ τὸ θυ=
tare dñi dei nr̄i t ora
σιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ πρέ
te pro vita nabuchodonosor
σβεύσατε περὶ τῆς ζωῆς ναβουχοδονόσορ
regis babylonis t in vitā bal=
βασιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ ζωὴν βαλ
tasar filij eius. vt sint dies eo=
τάσαρ υἱοῦ αὐτοῦ. ἵνα ὦσιν αἱ ἡμέραι αὐ
rum sic̄ dies celi sup ter=
τῶν ὡς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
t dabit dño fortitudinē nobis t illuminabit
καὶ δώσει κύριος ἰσχὺν ἡμῖν καὶ φωτίσει
oculos nr̄os. t viuemus sub
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. καὶ ζησόμεθα ὑπὸ
umbra nabuchodonosor regis ba=
τὴν σκιὰν ναβουχοδονόσορ βασιλέως βα
bylonis t sub vmbra balta sar
βυλῶνος καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν βαλτάσαρ
filiꝰ eius: t seruiemus illio
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δουλεύσομεν αὐτοῖς ἡ
diebꝰ multis: t inueniemus gram iconspe
μέραις πολλαῖς, καὶ εὑρήσομεν χάριν ἐναντί
ctu illoꝝ. t orate ꝓ nobis ad
ον αὐτῶν· καὶ πρεσβεύσατε περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm deū nr̄m: q̄ peccauimus
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν τῷ
dño deo nr̄o: t nō cū auersus
κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀπέστραπται
furor. t ira eius a nobis vsq; in di=
ὁ θυμὸς· καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέ
em istam. t legetis libꝝ
ρας ταύτης· καὶ ἀναγνώσεσθε τὸ βιβλίον
hunc q̄ misimus ad vos: vt reci=
τοῦτο ὃ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἐξαγο=
tarctis in domo dñi in diebus festiuis t
ρεῦσαι ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέραις ἑορτῆς καὶ
in diebus tpis. t dicetis dño
ἐν ἡμέραις καιροῦ· καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ
deo nr̄o iusticia. nobis ꝺ confu=
θεῷ ἡμῶν δικαιοσύνη· ἡμῖν δὲ ἡ ἀσχύνη τῶν
sio facierum sic̄ dies hec. homini in=
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἀνθρώπῳ Ἰού
da t habitantib⁹ hierusalem. t
δα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλήμ· καὶ
regibus nr̄is. t principi=
τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν· καὶ τοῖς ἄρχου
bus nr̄is. t sacerdotib⁹ nr̄is: t
σιν ἡμῶν· καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, καὶ
pphetis nr̄is. t patri=
τοῖς προφήταις ἡμῶν, καὶ τοῖς πατρά
bus nr̄is: coꝝ q̄ peccauim⁹ coram dño
σιν ἡμῶν, ὧν ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου
t nō credidimus ei. t nō audiuimus
καὶ ἠπειθήσαμεν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν
vocē dñi dei nr̄i ambulare
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι
i p̄ceptis eius q̄ dedit ante fa=
τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρό
cem nr̄am. a die q̄ eduxit
σωπον ἡμῶν· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγεν
dño patres nr̄os de terra egy=
κύριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύ
pti t vsq; ad dei hūc fuim⁹
που καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἠμελ

incredulī ad dñm dēū nr̄m. ⁊
ἀπειθοῦντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν. καὶ
leuo eram⁹ ad nō audiēdū vo
ἐγκείμεθα πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φω
ce⁹: ⁊ adhęserūt in nob⁹ ma
νῆς αὐτοῦ· καὶ ἐκολλήθη ἐν ἡμῖν τὰ κα
la ⁊ maledicto quā cōstituit dñs mo⁊
κὰ καὶ ἡ ἀρὰ ἣν συνέταξε κύριος τῷ μω
si ſuo ſeo in die q̄ deduxit do
σῆ παιδὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἐξήγαγεν κύ⁊
mi⁹ patres nr̄os de terra egypti:
ριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου,
vt daret nobis terrā fluẽtē lac ⁊ mel
δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
ſicut dies hec: ⁊ nō audiuim⁹
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς
vocē dñi dei nr̄i ſm oia
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ πάντας
verba pphetar̄ q̄ miſit
τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ὧν ἀπέστει⊧
ad nos. ⁊ ambulauim⁹ vnuſq̄ſq̄ in
λεν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ὠχόμεθα ἕκαστος ἐν
ſuā cordis ſui mali ope⊧
διανοίᾳ καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ἐργά
rari dño alijs facere mala
ζεσθαι τοῦς ἑτέροις ποιῆσαι τὰ κακὰ
ante oculos dñi dei nr̄i.
κατ' ὀφθαλμοὺς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. C.2.
ſtatuit dñs verbū ſuū q̄d
Καὶ ἔστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν
loquut⁹ eſt ad nos ⁊ ad iudices
ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς δικασὰς
nr̄os q̄ iudicauerūt iſrael. ⁊
ἡμῶν τοὺς δικάσαντας τὸν Ἰσραήλ. καὶ
ad reges nr̄os ⁊ ad
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς
principes nr̄os ⁊ ad hoiem iſra⊧
ἄρχοντας ἡμῶν καὶ ἐπὶ ἄνθρωπον Ἰσρα⊧
el ⁊ iuda vt adduceret ſup nos mala
ὴλ καὶ Ἰούδα τοῦ ἀγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ
magna q̄ nō ſunt facta ſub om⊧
μεγάλα ἃ οὐκ ἐποιήθη ὑποκάτω παν⊧
ni celo ſicut factū eſt in hieruſalē
τὸς τοῦ οὐρανοῦ καθὰ ἐποιήθη ἐν Ἰερουσαλὴμ
ſm ſcripta in lege moyſi
κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ
comedere nos hoiem carnes filij
τοῦ φαγεῖν ἡμᾶς ἄνθρωπον σάρκας υἱοῦ
ſui hoiem carnes filie ſue:
αὐτοῦ ἄνθρωπον σάρκας θυγατρὸς αὐτοῦ·
⁊ dedit eos mācipia oīb⁹
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὑποχειρίους πάσαις
regnis q̄ ſunt in circuitu nr̄o in
ταῖς βασιλείαις ταῖς κύκλῳ ἡμῶν εἰς
oppꝓbriū ⁊ in imutā in oīb⁹
ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἄβατον ἐν πᾶσι τοῖς
ꝓphis q̄ circuitu nr̄o quo diſperſit e⊧
ἔθνεσιν τοῖς κύκλῳ ἡμῶν οὗ διεσκόρπισεν αὐ
os dñs illic. ⁊ facti ſunt ſuper
τοὺς κύριος ἐκεῖ. καὶ ἐφωνήσαν ὑποκάτω
⁊ nō ſapuī: q̄a peccauim⁹ dño
καὶ οὐκ ἐπακούσαμεν τῆς φωνῆς
deo nr̄o ad nō audiēdā vocē
θεοῦ ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς
ei⁹. dño deo nr̄o iuſticia: nobis
αὐτοῦ· τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, ἡμῖν
aūt ⁊ patrib⁹ nr̄is cōfuſio
δὲ καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἡ αἰσχύνη τῶν
faciei ſicut dies hec q̄ locut⁹ eſt
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἃ ἐλάλησεν
dño ſup nos oīa mala iſta
κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα

diem hanc eramus incredibiles ad do⊧
minū deum noſtrum: & diſſipati receſ
ſimus ne audiremus vocem ipſius. Et
adheſerunt nobis multa mala & male⊧
dictiones que conſtituit dñs moyſi ſer
uo ſuo: qui eduxit patres nr̄os de terra
egypti dare nobis terram fluentem lac
et mel ſicut hodierna die. Et non au⊧
diuimus vocem dñi dei noſtri ſm oīa
verba prophetarū quos miſit ad nos:
& ad iudices noſtros: & abiuimus vnuſ
quiſq; in ſenſum cordis noſtri maligni:
operati diis alienis facientes mala an⊧
te oculos domini dei noſtri 2.
PROpter quod ſtatuit dominus de⁊
noſter verbum ſuū: quod locutus
eſt ad nos: & ad iudices noſtros qui iudi
cauerunt in hieruſalem: & ad reges no
ſtros & ad principes noſtros & ad oēm
iſrael & iuda vt adduceret dñs ſup nos
mala magna que non ſunt facta ſub ce
lo quemadmodū facta ſunt in hieruſa
lem ſm que ſcripta ſunt in lege moyſi:
vt manducaret homo carnes filii ſui: &
carnes filie ſue. Et dedit eos ſub manu
regum omnū qui ſunt in circuitu no
ſtro in improperium & in deſolatio⊧
nem & in omnibus populis in quibus
nos diſperſit dñs. Et facti ſum⁹ ſubtus
& nō ſupra: quia peccauimus domino
deo noſtro nō obaudiendo voci ipſius.
Domino deo noſtro iuſticia: nobis au⊧
tem & patribus noſtris confuſio faciei:
ſicut eſt dies hec. Quia locutus eſt do⊧
minus ſuper nos omnia mala hec que
venerunt ſuper nos: & non ſumus de⊧
precati faciem domini dei noſtri: vt re⊧
uerteremur vnuſquiſq; noſtrum a vijs
noſtris peſſimis. Et vigilauit dominus
in malis & adduxit ea ſuper nos: quia
iuſtus eſt dominus in omnibus opibus
ſuis que mandauit nobis: & non audi⊧
uimus vocem ipſius vt iremus in pre⊧
ceptis domini que dedit ante faciē no⊧
ſtram. Et nunc domine deus iſrael qui
eduxiſti populum tuū de terra egypti
in manu valida: & in ſignis & in prodi⊧
gijs: in virtute tua magna & in brachio
excelſo: & feciſti tibi nomen ſicut eſt di
es iſte: peccauimus: impie egimus: iniq̄
que geſſimus domine deus noſter: in
oīb⁹ iuſticijs tuis. Auertatur ira tua
a nobis: quia derelicti ſumus pauci in⊧
ter gentes vbi diſperſiſti nos. Exaudi
domine preces noſtras & orationes no
ſtras & educ nos propter te: & da nobis
inuenire gratiam ante faciem eorum
qui nos abduxerunt: vt ſciat omnis ter
ra quia tu es dñs deus noſter: & quia
nomen tuū inuocatum eſt ſup iſrael:
& ſuper genus ipſius. Reſpice domine
de domo ſancta tua in nos: & inclina au
rem tuam & exaudi nos. Aperi oculos
tuos & vide: quia non mortui qui ſunt
in inferno: quorum ſpiritus acceptus
eſt a viſceribus ſuis: dabunt honorē &
iuſtificationē dño: ſed anima que triſtis
eſt ſuper magnitudinē mali: & incedit
curua & infirma: & oculi deficientes:
& anima eſuriens dat tibi gloriam & iu
ſticiam domino: quia ooooooooooooooo

venerūt ſup nos ⁊ nō deprecati ſum⁹ fa⊧
κλειν ἐφ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐξιλασάμεθα τὸ πρόσω⊧
cie dñi vt reuerteremur vnuſq̄ſq̄ a
που κυρίου τοῦ ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ
cogitationib⁹ cordis nr̄i ma
τῶν νοημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονη⊧
lis: ⁊ vigilauit dñs ſup malis.
ρᾶς, καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ἐπὶ τοῖς κακοῖς·
⁊ induxit dñs ſup nos: q: iuſt⁹
καὶ ἐπήγαγεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς· ὅτι δίκαιος
dñs in cūb⁹ oper⁹ ſuis q̄ pre⊧
ὁ κύριος ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἃ ἐνε⊧
cepit nobis. ⁊ nō audiuim⁹ vo
τείλατο ἡμῖν· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φω⊧
cē ei⁹ vt ābularem⁹ in preceptis do
νῆς αὐτοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πρόσταγμασιν κυ
mini q̄ dedit ante faciē nr̄am.
ρίου οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν.
⁊ νῦν δέσποτα ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἐξήγαγες
q̄ eduxiſti
καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἐξήγαγες
ꝓphin nū de terra egypti in manu
τὸν λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ
forti ⁊ in ſignis ⁊ in portētis ⁊
κραταιᾷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασιν καὶ
in virtute magna ⁊ in brachio excel
ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψη⊧
ſo. ⁊ feciſti tibi nomē ſicut di⊧
λῶ· καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέ⊧
es hec peccauim⁹: impie egim⁹ iniq̄
ρα αὕτη ἡμάρτομεν, ἠσεβήσαμεν ἠδικη⊧
fecim⁹ dñe deus nr̄ ſup oīb⁹
σαμεν κύριε θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
iuſtificationib⁹ tuis: auertat̄ furor
δικαιώμασίν σου, ἀποστραφήτω ὁ θυμός
tu⁹ a nobis: q: derelicti ſumus pauci
σου ἀφ' ἡμῶν, ὅτι κατελείφθημεν ὀλίγοι
in gēnib⁹ vbi diſperſiſti nos illuc.
ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ διεσκόρπισας ἡμᾶς ἐκεῖ·
exaudi dñe oronē nr̄am
ἐπάκουσον κύριε τῆς προσευχῆς ἡμῶν
⁊ deprecationē nr̄az ⁊ libera nos
καὶ τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς
ꝓpter te: ⁊ da nobis gr̄am ante
ἕνεκέν σου, καὶ δὸς ἡμῖν χάριν κατὰ
faciē trāſmigrare faciētiū nos. vt
πρόσωπον τῶν ἐξαποικισάντων ἡμᾶς· ἵνα
ſciat oīs terra q: tu es dñs de⁊
γνῶ πᾶσα ἡ γῆ ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς
noſter: q: nomē tuū inuocatū eſt ſup iſ⊧
ἡμῶν, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη ἐπὶ Ἰσ⊧
rael ⁊ ſup genꝰ ei⁹. dñe reſpice
ραὴλ καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ. κύριε κατίδε
de domo ſancta tua: ⁊ cogita in
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου, καὶ ἐνθύμησον εἰς
nos: inclina dñe aurē tuā ⁊ audi ⁊ aperi
ἡμᾶς· κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου· καὶ ἄκουσον καὶ ἄνοι⊧
dñe oculos tuos: ⁊ vide q: nō
ξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε ὅτι οὐχ οἱ
mortui in inferno q⁹ aſſumpt⁹ ē ſpūs
τεθνεῶτες ἐν τῷ ἅδῃ ὧν ἐλήφθη τὸ πνεῦμα
eor⁹ a viſcerib⁹ ſuis. da
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων αὐτῶν, δώσουσι⊧
honorē gr̄am ⁊ iuſtificationē dño. ſed ani
σιν δόξαν καὶ δικαίωμα τῷ κυρίῳ· ἀλλ' ἡ ψυ⊧
ma triſtis ſup magnitudinē q̄ vadit
χὴ ἡ λυπουμένη ἐπὶ τῷ μεγέθει ὃ βαδίζει
curua ⁊ infirma ⁊ oculi
κύφωτον καὶ ἀδύνατον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ
deficientes ⁊ aīa eſuriēs.
ἐκλείποντες καὶ ἡ ψυχὴ ἡ πεινῶσα. δώ⊧
det tibi gr̄am ⁊ iuſticiā dñe. da
σουσίν σοι δόξαν καὶ δικαιοσύνην κύριε· ὅτι

nō sup iustificationes patrū nfox τ
οὐκ ἐπὶ τὰ δικαιώματα τῶν πρόω ἡμῶν καὶ
regū nfox noo fundi=
τῶν βασιλέων ἡμῶν ἡμεῖς κατεβάλλο=
mꝰ miam nfam ante facie tuā
μθ᾽ ὧν ἔλεειν ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου
dñe deꝰ noster.q: immisisti furorē tuū
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν.ὅτι ἐπῆκας τὸν θυμόν σου
τ irā tuā in noo sicut loqun
καὶ τὴν ὀργήν σου ἐφ᾽ ἡμᾶς καθάπερ ἐλά=
tus es in manu fuox tuox pro
λησας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προ
phetarū dicēs: sic dixit dñs: inclinate
φητῶν λέγων,οὕτως εἶπεν κύριος,κλίνατε
legē vfam τ opamini re=
τὸν νόμον ὑμῶν καὶ ἐργάσασθε τῷ βασι=
gi babylonis: τ sedete sup
λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καθίσατε ἐπὶ τῆς
terrā ḡm dedi patrib⁹ vris. τ si
γῆς ἣς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν.καὶ ἐὰν
nō audieritis vocē dñi operāri
μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου ἐργάσασθαι
regi babylonis: defectionē faciā
τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος,ἔκλειψιν ποιήσω
de ciuitate iuda τ deserta hierusalē:
ἐκ πόλεως ἰούδα καὶ ἐξολεῖ ἱερουσαλήμ,
vocē letitie τ vocē gaudij
φωνὴν εὐφροσύνης καὶ φωνὴν χαρμοσύνης
vocē sponsi τ vocē sponsē: τ erit
φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης,καὶ ἔσται
olus terra in inutilē ab inhabitātib⁹.
πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἄβατον ἀπὸ ἐπικεύντων.
τ nō audiuim⁹ vocē tuā vt opera
καὶ οὐκ ἠκούσαμθ τῆς φωνῆς σου ἐργάσα
remur regi babylonis. τ statuisti
σθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. καὶ ἔγνωσας
verba tua q̄ locuturꝰ es in manib⁹
τοὺς λόγους σου οὓς ἐλάλησας ἐν χερσὶν
fuox tuox pphetarū vt trāsferrē
τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν ἵνα ἐξενιχ
tur ossa regū nfox τ ossa
θῶσι τὰ ὀστᾶ βασιλέων ἡμῶν καὶ τὰ ὀστᾶ
patrū nfox de loco coꝝ. τ
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν.καὶ
ecce sunt pjecta calori di=
ἰδοὺ εἰσὶν ἐξερριμμένα τῷ καύματι τῆς ἡμέ
ei τ glacioi noctis. τ mor=
ρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός. καὶ ἄτει=
tui sunt in dolorib⁹ malis in fame τ
σάνοσαν ἐν πόνοις πονηροῖς ἐν λιμῷ καὶ
in gladio τ in emissione. τ posuisti
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν ἀπωλείᾳ.καὶ ἔθηκας τὸν
domū tuā vbi inuocatū est nomē tuū
οἶκόν σου οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου
in ea sicut dies hec ppt̄ malicīā do
ἐπ᾽ αὐτῷ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ πονηρίαν τοῦ
mꝰ israel τ domꝰ iuda. τ fecisti
λαοῦ ἰσραὴλ καὶ τοῦ οἴκου ἰούδα. καὶ ἐποίησας
in noo dñe deꝰ noster fm oēm
ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν
equitatē tuā: τ fm oēm misera
ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ πάντα ἐλεημο=
tionē tuā magnā: sicut loquutꝰ es in ma=
σύνην σου τὴν μεγάλην,καθὰ ἐλάλησας ἐν χει
nu fui tui moysi in die pcipiē
ρὶ παιδός σου μωυσῆ ἐν ἡμέρᾳ ἐντεῖλα
te te ei scribere legē tuā co=
μθέμενος αὐτῷ γράψαι τὸν νόμον σου ἐναν
rā filijs israel dicēs: si nō audieritis
τίον υἱῶν ἰσραὴλ λέγων,ἐὰν μὴ ἀκούσητε
vocē mei. pcero turba magna
τῆς φωνῆς μου.πλὴν ἡ βόμβησις ἡ μεγάλη

non fm iustícias patrum nostrorum
nos fundímus preces: & petímus míse
ricordiam ante conspectum tuum do=
mine deus noster: sed quia mísisti iram
tuam & furorem tuum super nos: sicut
locutus es in manu puerorum tuorū
prophetarū dicens. Sic dicit domin⁹.
Inclinate humerum vestrū & ceruicem
vestrā; & opera facite regi babylonis:
et sedebitis in terra quā dedi patribus
vestris. Quod si non feceritis nec audie
ritis vocem domini dei vestri operari
regi babylonie: defectionē vestram fa=
ciam de ciuitatibus iuda: & a foris hie=
rusalem: & auferam a vobis vocem io=
cunditatis & vocem gaudii: & vocem
sponsi & vocem sponse: & erit oīs terra
sine vestigio ab inhabitantibus eam. Et
non audierunt vocē tuā vt operarētur
regi babylonis: & statuisti verba tua q̄
locutus es in manibus puerorū tuorū
prophetarū: vt trāsferrētur ossa regū
nostrorū: & ossa patrū nostroꝝ de loco
suo. Et ecce proiecta sunt in calore so=
lis & in gelu noctis & mortui sunt in
doloribꝰ pessimis: in fame & in gladio
& in emissione. Et posuisti templū in
quo inuocatū est nomen tuū in ipso fi=
cut hec dies propter iniquitatē domus
israel & domus iuda. Et fecisti in nobis
dñe deus noster: fm omnē bonitatem
tuam & fm omnē miserationē tuā illā
magnā: sicut locutus es in manu pueri
tui moysi in die qua precepisti ei scribe
re legem tuā coram filiis israel dicens.
Si non audieritis vocem meā: multitu
do hec magna cōuertetur in minimā
gentem quoniā eos dispergā: quia scio
q̄ me non audiet populus. Populus est
enī dura ceruice. Et cōuertetur ad cor
suum in terra captiuitatis sue: & scient
qa ego sum dñs deus eorū: & dabo eis
cor & itelligēt: & aures & audiēt: & lau
dabunt me in terra captiuitatis sue: &
memores erunt nominis mei. Et auer
tent se a dorso suo duro: & a malignita
tibus suis: quia reminiscentur viam pa
trum suorum qui peccauerunt in me.
Et reuocabo illos in terram quā iurauí
patribus eorū abraam isaac & iacob: &
dominabūtur ei⁹. Et multiplicabo eos
& non minorabūtur. Et statuā illis testa
mentū alterū sempiternū: vt sim illis
in deū & ipsi erunt mihi ī populū. Et nō
mouebo amplius populum meū filios
israel a terra quam dedí eis. ȝ.

ΘT nunc dñe oipotens deus israel
anima in anguistiis & spūs anxius
clamat ad te. Audí dñe & miserere qa
deus es misericors: & miserere nostri
quia peccauim⁹ ante te. Quia tu sedes
in sempiternū: & nos peribim⁹ in eutū.
Dñe oipotens deus israel audí nūc ora
tionem mortuorū israel: & filiorū ipso
rum qui peccauerūt ante te: & non au=
dierunt vocem dñi dei sui: & agglutina
ta sunt nobis mala. Noli meminisse ini
quitatis patrū nostroꝝ: sed memento
manus tue & nominis tui in tempore
isto: quia tu es dñe deus ooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

multa hec reuertet in pua in
πολλὴ αὕτη ἀποστρέψει εἰς μικρὰν ἐν
gētib⁹ quo dispergā eos illuc.q:
γοῖς ἔθνεσιν οὗ διασπερῶ αὐτοὺς ἐκεῖ.ὅτι
cognoui q̄ nō audiēt me.q: pplo
ἔγνων ὅτι οὐ μὴ ἀκούσωσίν μου.ὅτι λαὸς
dure ceruicis est. τ cōuertent
σκληροτράχηλός ἐστιν. καὶ ἐπιστρέψουσιν
ad cor suū in terra trāsmigrationis e=
ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐν γῇ ἀποικισμοῦ αὐ
rū: τ scient q: ego dñs deꝰ eo
τῶν,καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐ
rū: τ dabo eis cor τ aurem
τῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν καὶ ὦτα
audiēteꝫ τ laudabūt me in terra trāsmi=
ἀκούοντα καὶ αἰνέσουσίν με ἐν γῇ ἀποικισ
gratiōis sue. τ recordabunt nominis
μοῦ αὐτῶν. καὶ μνησθήσονται τῶν ὀνόματός
mei: τ auertēt se a dorso suo
μου, καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ νώτου αὐτῶν
duro τ a malignitatib⁹ rex
τ σκληροῦ καὶ ἀπὸ πονηριῶν πραγμάτων
suaꝝ. q: reminiscar vie pa=
αὐτῶν.ὅτι μνησθήσομαι τῆς ὁδοῦ τῶν πα
trū suox q̄ peccant coā
τέρων αὐτῶν τῶν ἁμαρτανόντων ἔναντί
dño. τ reducā illos in terrā
κυρίου. καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
quā iurauí patrib⁹ suis abra=
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν τῷ ἀβρα
am τ isaac τ iacob: τ dñabū
ὰμ καὶ τῷ ἰσαὰκ καὶ τῷ ἰακὼβ,καὶ κυριεύ
tur ei⁹. τ multiplicabo eos τ nō
σουσιν αὐτῆς. καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς καὶ οὐ
minorabunt. τ statuā eis testamētū
μὴ σμικρυνθῶσιν.καὶ στήσω αὐτοῖς διαθήκην
eternū vt sim ego illis in deū: τ
αἰώνιον τοῦ εἶναί με αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ
ipsi erūt mihi in pplm. τ nō mouebo
αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ κινήσω
vltra pplm meū israel a trā qua
ἔτι τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς
dedi eis.
ἔδωκα αὐτοῖς. Ca.ȝ.

ΟDmine oīpo deꝰ israel:
Κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραήλ,
alia in angustiis τ spūs anxi⁹ clama
ψυχὴ ἐν στενοῖς καὶ πνεῦμα ἀκηδιῶν κέκρα
uit ad te: audi dñe τ miserere: q:
γεν πρός σε,ἄκουσον κύριε καὶ ἐλέησον,ὅτι
deꝰ misericors es τ miserere: q: peccami
θεὸς ἐλεήμων εἶ καὶ ἐλέησον, ὅτι ἡμάρτο=
mꝰ coā te: q: tu sedes ineternū
μεν ἐναντίον σου,ὅτι σὺ καθίδιος εἶ εἰ
nū: τ nos peribimus in sempiter=
να,καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμθοι εἰς τὸν αἰῶνα.
nū dñe oīpo deꝰ israel:
κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραήλ,
audi iā orationē mortuo=
ἄκουσον δὴ τῆς προσευχῆς τῶν τεθνεώ
rū israel: τ filioꝝ eox q̄ peccaue=
των ἰσραήλ, καὶ υἱῶν τῶν ἁμαρτανόντων
runt coā te q̄ nō audierūt vocē do
ἐναντίον σου οἳ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυ
mini dei sui: τ adhesertū nobis
ρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν,καὶ ἐκολλήθη ἡμῖν τὰ
mala. ne memineris iniquitatū patrū nfox:
κακά.μὴ μνησθῇς ἀδικιῶν πατέρων ἡμῶν,
sed memēto manꝰ tue τ nominis
ἀλλὰ μνήσθητι χειρός σου καὶ ὀνόματός
tui in ipe hoc. q: tu dñs deus
σου ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ.ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς

nostr & laudabim⁹ te dñe. qz ppē
ἡμῶν καὶ αἰνέσωμέν σε κύριε. ὅτι διε=
hoc dedisti timorē tuū in cor=
τοῦτο ἔδωκας τὸν φόβον σου ἐπὶ καρ=
dib⁹ nr̄is vt inuocem⁹ nomē tuū
δίας ἡμῶν ἵνα ἐπικαλεσώμεθά τὸ ὄνομά σου
& laudem⁹ te in trāsmigratiōe nr̄a: qz
καὶ αἰνέσωμέν σε ἐν τῇ ἀποικίᾳ ἡμῶν, ὅτι
auertim⁹ sup cor nr̄m oēm
ἀπεστρέψαμέν ἐπὶ καρδίαν ἡμῶν πᾶσαν
iniqtatē patrū nr̄oz q peccauerūt
ἀδικίαν πατέρων ἡμῶν τῶν ἁμαρτησάντων
coā te. ecce nos hodie in
ἐναντίον σου. ἰδοὺ ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ
trāsmigratiōe nr̄a qua dispersisti nos illic
ἀποικίᾳ ἡμῶν οὗ διεσπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ
in improperiū & in maledictionē & in debi
εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς ὄφλη
tū nr̄m oēs iniqtates pa=
μα ἐν πάσῃ τῇ ἀδικίᾳ τῶν πατέ=
trū nr̄oz q recessērūt a dño deo
ρων ἡμῶν οἱ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ
nr̄o. audi israel mādata vite: auribꝰ p
ἡμῶν. ἄκουε Ἰσραὴλ ἐντολὰς ζωῆς, ἐνωτί=
cipe vt scias prudētiā. qd est israel qz
ζου γνῶναι φρόνησιν. τί ἐστιν Ἰσραὴλ ὅτι
in terra inimicoꝝ es: inueteraſti in ſra alie
ἐν γῇ τῶν ἐχθρῶν εἶ, ἐπαλαιώθης ἐν γῇ ἀλ
na: coinquinat⁹ es cū mortuis. reputa=
λοτρίᾳ, συνεμιάνθης μετὰ νεκρῶν. λογισθε=
tus es cū his q in inferno: derelicti
ὶς μετὰ τῶν εἰς ᾅδου, ἐγκατέλιπες
ſti fontē ſapiētie via dei. ſi
τὴν πηγὴν τῆς σοφίας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. εἰ
ambulaſſes habitaſſes in pace ſempi=
ἐπορεύθης κατῴκισας ἂν εἰρήνην αἰῶνα.
tern. vbi eſt prudētia vbi eſt fortitudo.
μάθε ποῦ ἐστιν φρόνησις ποῦ ἐστιν ἰσχύς.
vbi eſt intellect⁹ vt ſcias ſimul. vbi
ποῦ ἐστι σύνεσις τοῦ γνῶναι ἅμα. ποῦ
eſt longitudo & vita. vbi eſt lumē
ἐστι μακροβίωσις καὶ ζωή. ποῦ ἐστι φῶς
oculoꝝ & pax. q̄s inuenit locū ei⁹.
ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνη. τίς εὗρεν τὸν τόπον
ei⁹ & q̄s intrauit in theſauros
αὐτῆς, καὶ τίς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θησαυροὺς
eius: vbi ſunt principes gentiū & q̄
αὐτῆς, ποῦ εἰσιν οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν καὶ
dñantes bestijs q̄ ſup terrā:
οἱ κυριεύοντες τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,
& in auib⁹ celi illudentes: &
καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ἐμπαίζοντες, καὶ
q̄ argentū theſaurizāt &
οἱ ἀργύριον θησαυρίζοντες καὶ τὸ χρυσίον ᾧ
aurū in quo cōfidūt homines: & nō ē finis
ἐπεποίθασαν ἄνθρωποι καὶ οὐκ ἔστιν τέλος
acquisitionis eorū. Qui argentū fabricāt
κτήσεως αὐτῶν. ὅτι οἱ τὸ ἀργύριον τε=
& ſolliciti ſunt nec ē inuētio operū illo
κτηνάμενοι, καὶ μεριμνῶντες, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ
rū. Exterminati ſunt & ad inferos deſcē
ὧν ἐργασία ἐξολωτῶν. ἐξηφανίσθησαν
derūt. & alii loco eoꝝ exſurrexerūt. Iu
καὶ εἰς ᾅδου κατέβησαν καὶ ἄλλοι ἀντα=
uenes viderūt lumē & habitauerūt ſup
νέστησαν. νεώτεροι εἶδον φῶς καὶ
terrā. Viā aūt diſcipline ignorauerūt ne
κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁδὸν δὲ ἐπιστήμης
q̄ itellexerūt ſemitas ei⁹: neq̄ filii eoꝝ
οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν τρίβους αὐτῆς,
ſuſceperūt eam. A facie ipſorū longe
οὐδὲ ἀντελάβοντο αὐτῆς. υἱοὶ αὐτῶν ἐγε=

nostr: & laudabimus te dñe: quia pro=
pter hoc dedisti timorem tuū in cordi
bus nr̄is: & vt inuocemus nomen tuū
& laudemus te in captiuitate nr̄a: quia
cōuertimur ab iniqtate patrū nostroꝝ
qui peccauerūt ante te. Et ecce nos in
captiuitate nr̄a sumus hodie quo nos
dispersisti in iproperiū & in maledictū
& in peccatū fm oēs iniqtates patrum
nostrorū q discesserūt a te dñe deus nr̄.
Audi israel mādata vite: auribus pcipe
vt scias prudentiā. Quid est israel q̄ in
terra inimicorū es. Inueteraſti in terra
aliena: coinqnatus es cū mortuis. De=
putatus es cū descendētib⁹ in infernū:
dereliqſti fontē sapiētie. Nā si in via dei
ambulasſes habitasſes vtiq; in pace sup
terrā. Disce vbi sit prudētia vbi sit virtus
vbi sit intellectus: vt scias simul vbi sit
longiturnitas vite & victus: vbi sit lumē
oculorū & pax. Quis inuenit locū ei⁹.
Et quis intrauit in thesauros eius? Vbi
sunt principes gentiū & qui dñantur
sup bestias q̄ sunt sup terrā. Qui in aui
bus celi ludūt: q argentū thesaurizāt &
aurū in quo cōfidūt homines: & nō ē finis
acqsitionis eorū. Qui argentū fabricāt
& solliciti sunt nec ē inuētio operū illo
rū. Exterminati sunt & ad inferos deſcē
derūt. & alii loco eoꝝ exſurrexerūt. Iu
uenes viderūt lumē & habitauerūt sup
terrā. Viā aūt diſcipline ignorauerūt ne
q̄ itellexerūt semitas ei⁹: neq̄ filii eoꝝ
ſuſceperūt eam. A facie ipſorū longe
facta est. Non ē audita in terra chanaā:
neq̄ visa est in themā. Filii quoq; agar
qui exquisierūt prudentiā que de terra
est: negociatores terre & theman: & fa=
bulatores & exquisitores prudentie &
intelligētie: viā aūt sapiētie nescierūt:
neq̄ cōmemorati sunt semitas eius. O
israel q̄ magna est domus dei: & ingēs
locus possessionis ei⁹. Magnus est & nō
habet finē: excelſus & imensus. Ibi fue
runt gigātes noiati: illi qui ab initio fue
runt statura magna scientes bellū. Nō
hos elegit dñs: neq̄ viā discipline inue
nerunt: ppterea perierūt. Et q̄m non
habuerūt sapientiā interierūt ppter suā
insipientiā. Quis ascēdit in celū & acce
pit eam & eduxit eā de nubibus? Quis
transfretauit mare & inuenit illā & attu
lit illā sup aurū electū? Non est q̄ possit
scire vias eius: neq̄ qui exqrat semitas
eius. Sed qui scit vniuersa nouit eam: &
adinuenit eā prudentia sua. Qui prepa
rauit terrā in eterno tpe: & repleuit eā
bipedibus & q̄drupedibus. Qui emit=
tit lumē & vadit: & vocauit illud: & obe
dit illi in tremore. Stelle aūt dederunt
lumen in custodiis suis: & letate sunt.
Vocate sunt & dixerunt. Adsumus. Et
luxerunt ei cum iocunditate: qui fecit
illas. Hic est deus noster & estimabitur
alius aduersum eum. Hic adinuenit
omnē viam disciplīne: & tradidit illam
iacob puero suo: & israel dilecto suo.
Post hec in terris visus est & cum homi
bus conuersatus est. 4.

via ipius lōge factus sit. neq; au
τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐφανήσαν. οὐδὲ ἐ=
dita est in chanaā neq; visa ē in themā.
κούσθη ἐν χαναὰν οὐδὲ ὤφθη ἐν θαιμάν.
nec filij agar exquirētes prudentiā q̄
οὔτε υἱοὶ ἄγαρ ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν οἱ
sup terrā: mercatores merā & the
ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἔμποροι τῆς μερὰν καὶ θαι=
mā & fabulatores & cramatores
μὰν καὶ οἱ μυθολόγοι καὶ οἱ ἐκζητηταὶ τῆς
prudētie. viā aūt sapiētie nō cognouerūt neq;
συνέσεως ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ
recordati sunt semitas ei⁹. o israel
ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς. ὦ Ἰσραὴλ
quā magna domꝰ dei: & ꝑplex⁹ lo=
ὡς μεγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιμήκης ὁ τό
cus possessionis ei⁹: magn⁹ & nō hāt
πος τῆς κτήσεως αὐτοῦ, μέγας καὶ οὐκ ἔχει
finē. excelſus & imēsus: ibi fue
τέλος. ὑψηλὸς καὶ ἀμέτρητος, ἐκεῖ ἐφθή=
runt gigātes nominati ab initio
σαν οἱ γίγαντες οἱ ὀνομαστοὶ οἱ ἀπ' ἀρχῆς
exſtes magni sciētes bellū.
ἡσυχθοι ἐπιστάμενοι πόλεμον.
nō hos elegit dꝰ: neq; viā scien=
οὐ τούτους ἐξελέξατο ὁ θεὸς, οὐδὲ τὴν ὁδὸν ἔπιστή=
tie dedit illis: & perierūt eo qđ
μης ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἀπώλοντο διὰ τὸ
nō hārēt prudētiā. perierūt ꝑpt eme
μὴ ἔχειν φρόνησιν. ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀβου=
ritatē eoꝝ. q̄s ascēdit in celū & acce
λίαν αὐτῶν. τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλα
pit eā: & deduxit eā de
βεν αὐτήν; καὶ κατεβίβασεν αὐτὴν ἐκ τῶν
nubib⁹? q̄s trāsiit trāa mare &
νεφελῶν; τίς διέβη πέραν τῆς θαλάσσης καὶ
inuenit eā: & afferet eā auro ele=
ἔυρεν αὐτήν, καὶ ἤξει αὐτὴν χρυσίου ἐκ=
ctū nō est cognoscēs viā ei⁹:
λεκτοῦ; οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων τὴν ὁδὸν αὐτῆς,
neq; q̄ cōsiderer semitā ei⁹: sed
οὐδὲ ὁ ἐνθυμούμενος τὴν τρίβον αὐτῆς, ἀλλ' ὁ
scies oia cognoscit eā: adinuenit
ἐπίστης τὰ πάντα γινώσκει αὐτὴν, ἐξεῦρεν
eā prudētia sua. q̄ ꝑparauit
αὐτὴν τῇ συνέσει αὐτοῦ. ὁ κατασκευάσας τὴν
terrā in eternū tpo ipleuit eā iumē
γῆν εἰς αἰῶνα χρόνου ἐνέπλησεν αὐτὴν κτη
tio q̄drupedib⁹. q̄ mittit lumē
νῶν τετραπόδων. ὁ ἐξαποστέλλων τὸ φῶς
& ibit. vocauit illud: & obedauit
καὶ πορεύσεται. ἐκάλεσεν αὐτό, καὶ ὑπήκου
illi timore. at stelle ſplēduerūt in
σεν αὐτῷ τρόμῳ. οἱ δὲ ἀστέρες ἔλαμψαν ἐν
custodijs suis & letate sunt.
ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν καὶ εὐφράνθησαν.
vocauit eos & dixerūt adsum⁹.
ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπαν πάρεσμεν.
ſplēduerūt cū letitia ei q̄ fecit
ἔλαμψαν μετ' εὐφροσύνης τῷ ποιήσαντι
illos. hic deꝰ nr̄ nō reputabit
αὐτούς. οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ λογισθήσεται
alij⁹ aduersus eū. inuenit oēm viā
ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν
sciētie: & dedit eā iacob ser=
ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παι
uo suo & israel dilecto suo.
δὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτοῦ.
post hoc in terra visus ē & cum
μετὰ ταῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς
holes cōuersatus est.
ἀνθρώποις συνανεστράφη. C.4.

Tex.gre.cū inter.latina.

Hic liber ꝓceptoꝝ
Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τ̄
dei: ⁊ lex exiſtẽs in eternū.
θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα.
oẽs tenentes eā in vitā: at
πάντες οἱ κρατοῦντες αὐτὴν εἰς ζωήν, οἱ δὲ
derelinquẽtes eā morientᵉ. con=
καταλείποντες αὐτὴν ἀποθανοῦνται. ἐπι=
uertere iacob ⁊ apprehẽde eā. am=
στράφου Ἰακὼβ καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς. βάδι=
bula ad ſplẽdorẽ coꝝ tuī=
σον πρὸς τὴν λάμψιν κατέναντι τ̄ φω
ne eiꝰ. ne des alteri glām tuā
τὸς αὐτῆς. μὴ δῷς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου
⁊ q̄ ſunt vtilia tibi gẽti alienę. bea
καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθνει ἀλλοτρίῳ. μα
ti ſumꝰ iſrael: q̄ placita deo
κάριοί ἐσμεν Ἰσραήλ, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ
nobis cognita ſunt. cõfidite ꝑplẽ meꝰ me=
ἡμῖν γνωστά ἐστιν. θαρσεῖτε λαοί μου μνη
mociale iſrael. venũdati eſtis gẽtibꝰ nõ
μόσυνον Ἰσραήλ. ἐπράθητε τοῖς ἔθνεσιν οὐκ
in ꝑditionẽ. ꝑpt̄q̄ āt ad iracũdiā ꝓuocaſtis vos
εἰς ἀπώλειαν. διὰ δὲ τὸ παροργίσαι ὑμᾶς
deũ traditi eſtis aduerſarijs.
τὸν θεὸν παρεδόθητε τοῖς ὑπεναντίοις.
exacerbaſtis enī eū q̄ fecit vos: ſa
παροξύναντι γὰρ τὸν ποιήσαντα ὑμᾶς, θυ
crificãtes demonijs ⁊ nõ deo. obliti eſtis
σαντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ. ἐπελάθεσθε
āt eū q̄ genuit vos deũ eternū: cõ
δὲ τὸν φύσαντα ὑμᾶς θεὸν αἰώνιον, ἐλυ=
triſtaſtis āt ⁊ eā q̄ nutrivit vos hie
πήσατε δὲ καὶ τὴν ἐκθρέψασαν ὑμᾶς ἐν
ruſalē: vidit enī aduenięmē vobis
ρουσαλήμ, εἶδεν γὰρ τὴν ἐπέλευσαν ὑμῖν
irā a deo ⁊ dixit :audite
ὀργὴν παρὰ τ̄ θεοῦ καὶ εἶπεν, ἀκούσατε
cõfines ſion: induxit mihi deꝰ lu=
αἱ πάροικοι σιών, ἐπήγαγέ μοι ὁ θεὸς πέν=
cū magnū. vidi enī captiuitatē
θος μέγα. εἶδον γὰρ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν
filioꝝ meoꝝ ⁊ filiaꝝ quā induxit e=
υἱῶν μου καὶ θυγατέρων ἣν ἐπήγαγεν αὐτοῖς
to eternꝰ: nutriui enī illos cū iucũ
ὁ αἰώνιος, ἔθρεψα γὰρ αὐτοὺς μετ' ἐυ=
ditate: dimiſi āt illos cū
φροσύνης, ἐξαπέστειλα δὲ αὐτοὺς μετὰ
fletu ⁊ luctu. nemo ſupgau=
κλαυθμοῦ καὶ πένθους. μηδείς ἐπισχά=
deat mihi vidue ⁊ derelicte a
ρίτω μοι τῇ χήρᾳ καὶ καταλελειμμένῃ ὑπὸ
multis. deſolata ſũ ꝑpt̄ peccata
πολλῶν. κρημώσατε διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν
filioꝝ meoꝝ q: declinauerũt a lege dei: iu=
τέκνων μου ὅτι ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ, οἱ δὲ
ſtificatiões āt ſuas nõ cognouerũt: neq; ãbu=
κατώμασιν δὲ αὐτ̄ οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἐπο
lauerũt viꝰ mãdatoꝝ dei. neq; ſemi=
ρεύσαντο ὁδοὺς ἐντολῶν θεοῦ, οὐδὲ τρίβοι
tis diſcipline in iuſticia ei⁹ aſcẽde
βοὰς παιδείας ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπέβη
rũt. venīãt cõfines, ſion ⁊
σαν. ἐλπίτωσαν αἱ πάροικοι σιὼν καὶ
memoraate captiuitatē filioꝝ meoꝝ
μνήσθητε τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου
⁊ filiaꝝ quā induxiſti illis
καὶ τῶν θυγατέρων ἣν ἐπήγαγες αὐτοῖς
eternꝰ. induxit enī gẽtem ſup eos de lõ
ὁ αἰώνιος. ἐπήγαγε γὰρ ἔθνος ἐπ' αὐτοὺς μα
ge gẽtē ipudẽtē ⁊ alterⁱ⁹ lingue. q:
κρότερον ἔθνος ἀναιδὲς καὶ ἀλλόγλωσσον. ὅτι

Trāſla.B.Biero.

Hic liber mandatorū dei: & lex que
eſt in eternū. Oēs qui tenent eaz:
perueniēt ad vitā: qui aūt dereliquerūt
eam in mortē. Conuertere iacob & ap
prehende eā: ambula per viā ad ſplen=
dorē eius cōtra lumen eius. Ne tradas
alteri gloriā tuā & dignitatem tuā genti
aliene. Beati ſumus iſrael: quia que deo
placēt manifeſta ſūt nobis. Animeqor
eſto populꝰ dei memorabilis iſrael. Ve
nundan eſtis gentibus: nō in ꝑditionē:
ſed ꝓpter quod in ira dei ad iracundiā
prouocaſtis dominū: traditiq; eſtis ad=
uerſariis. Exacerbaſtis enī eū qui fecit
vos deum eternū imolantes demoniis
& non deo. Obliti enī eſtis eius qui nu
triuit vos: & cōtriſtatis nutricem veſtrā
hieruſalē. Vidit enī iracundiā a deo ve=
nientē vobis: & dixit. Audite confines
ſion. Adduxit enim mihi deus luctum
magnū. Vidi enim captiuitatē populi
mei filiorū meorū: & filiarū quā ſuper=
duxit illis eternus. Nutrui enim illos
cum iocūditate: dimiſi autē illos cum
fletu & luctu. Nemo gaudeat ſuper me
viduam & deſolatā: a multis derelicta
ſum ꝓpter peccata filiorū meorū: quia
declinauerūt a lege dei. Iuſticias autē
ipſius neſcierūt: nec ambulauerūt per
vias mādatorū dei: neq; p ſemitas veri=
tatis eius cū iuſticia igreſſi ſunt. Veniāt
cōfines ſion: & memorētur captiuitatē
filiorū & filiarum mearū: quā ſuꝑduxit
illis eternus. Adduxit ei ſup illos gentē
de longinquo: gentē improbā & alteri
us lingue: qui nō ſunt reueriti ſenē: ne=
q; puerorū miſerti ſunt. Et adduxerunt
dilectos vidue: & a filiis vnicā deſolaue
runt. Ego aūt qd poſſum adiuuare vos?
Qui enim adduxit ſup vos mala: ipſe
vos eripiet de manib⁹ inimicorū vr̄oꝝ.
Ambulate filii ambulate: ego eni dere
licta ſum ſola. Exui me ſtola pacis: idui
tē me ſacco obſecrationis: & clama=
bo ad altiſſimū in dieb⁹ meis. Aiequio=
res eſtote filii: clamate ad dm̄m & eripi
et vos de manu principū inimicorum.
Ego enim ſperaui in eternū ſalutē ve=
ſtrā: & venit mihi gaudiū a ſancto ſup
miſericordia: que veniet vobis ab eter
no ſalutari noſtro. Emiſi enim vos cuz
luctu & ploratu: reducet autem vos mi
hi dñs cū gaudio & iocunditate in ſem
piternū. Sicut enim viderūt vicine ſion
captiuitatē veſtrā a deo: ſic videbunt &
in celeritate ſalutē veſtram in deo que
ſupueniet vobis cum honore magno
et ſplendore eterno. Filii pacienter ſu=
ſtinete iram que ſupueniet vobis. Per
ſecutus eſt enim te inimicus tuus: ſed
cito videbitis perditionē ipſius: & ſuper
ceruices ipſius aſcendes. Delicati mei
ambulauerunt vias aſperas. ducti ſunt
enim vt grex direptus ab inimicis. Ani
mequiores eſtote filii & proclamate ad
dominum. Erit enim memoria veſtra
ab eo qui duxit vos. Sicut enī fuit ſen=
ſus veſter vt erraretis a deo: decies tan
tum iterū cōuertentes requiretis eum.
Qui enim induxit vobis mala: ipſe rur
ſum adducet vobis ſempiternam cccoo

Baruch.Cap̄.iiii.

nō erubuerūt ſenē neq; pueri miſti
οὐκ ἐχύθησαν πρεσβύτην οὐδὲ παιδίον ἐλε
ſunt: ⁊ abduxerūt dilectos
ησαν, καὶ ἀπήγαγον τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς
vidue ⁊ a filiabꝰ vnicā deſo=
χήρας καὶ ἐκτὸς τῶν θυγατέρων τὴν μόνην κρα
lauerūt: ego āt qd poſſū ſū adiuare vos?
μωσαν, ἐγὼ δὲ τί δύναμαι βοηθῆσαι ὑμῖν; ὁ
nā q̄ induxit vobis mala: cripiet vos
γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακά, ἐξελεῖται ὑμᾶς
de manu inimicoꝝ vr̄oꝝ. ambulate filij am
ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν. βαδίζετε τέκνα βα
bulate ego āt relicta ſum deſta. exui
δίζετε ἐγὼ δὲ κατελείφθην ἔρημος. ἐξεδυσά
me ſtola pacis: indui me āt ſac
μην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης, ἐνεδυσάμην δὲ σάκ
co deprecatiõis mee: clamabo ad etꝫ
κον τῆς δεήσεώς μου, κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν
nū in dieb⁹ meis. cõfidite filij
μου ἐν ταῖς ἡμέραις μου. θαρσεῖτε τέκνα
rior ἐν τῇς ἡμέραις μου. θαρσεῖτε τέκνα
clamate ad deū: ⁊ eripiet vos
βοήσατε πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς
de poteſtatu de manu inimicoꝝ. ego enī ſū
ἐκ δυναστείας ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. ἐγὼ γὰρ ἤλπι
ſperaui in eterno ſalutē vram:
σα ἐπὶ τῷ αἰωνίῳ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν,
⁊ venit mihi gaudiū a ſancto ſup
καὶ ἦλθέν μοι χαρὰ παρὰ τ̄ ἁγίου ἐπὶ τῇ
miſericordia q̄ veniet vobis velocit ab
ἐλεημοσύνῃ ἣ ἥξει ὑμῖν ἐν τάχει παρὰ τ̄
eterno ſaluatore nr̄o: emiſi enī
αἰωνίου σωτῆρος ἡμῶν. ἐξαπέστειλα γὰρ ὑμᾶς με
cū vob⁹ cū
luctu ⁊ fletu: reddet aūt
τὰ πένθους καὶ κλαυθμοῦ, ἀποδώσει δέ
mihi deꝰ vos cū gaudio ⁊ lęti
μοι ὁ θεὸς ὑμᾶς μετὰ χαρμοσύνης καὶ εὐ=
tia in eternū. ſicut enī nūc vide
φροσύνης εἰς τὸν αἰῶνα. ὥσπερ γὰρ νῦν ἑωρά
rūt vicine ſuō vſam capti
κασιν αἱ πάροικοι σιὼν τὴν ὑμετέραν αἰχ
uitatē: ſic videbūt velociter q̄
μαλωσίαν, οὕτως ὄψονται ἐν τάχει τὴν
a deo vr̄o ſalutē: q̄ ſupeniet
παρὰ τ̄ θεοῦ ὑμῶν σωτηρίαν, ἥτις ἐπελεύσει
vobis cū gl̄a magna ⁊ ſplendo=
ται ὑμῖν μετὰ δόξης μεγάλης καὶ λαμπρότη
re eterno. filij pacienter ſuſtinete
τος τοῦ αἰωνίου. τέκνα μακροθυμήσατε τὴν
a deo ſuperueniētē vobis irā: quia
παρὰ τ̄ θεοῦ ἐπελεύσασαν ὑμῖν ὀργήν, κατὶ
mox cū te inimicꝰ tuꝰ: ⁊ videbis ei⁹
δίωξεν γάρ σε ὁ ἐχθρός σου, καὶ ὄψει αὐτοῦ
ꝑditionē velociter: ⁊ ſup col=
τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχή
la eoꝝ aſcẽdes. delicati mei ibā
λους αὐτῶν ἐπιβήσῃ τρυφεροί μου ἐπο
lauerūt vias aſperas: ſublati ſūt ſicut grex
ρεύθησαν ὁδοὺς τραχείας, ἥρθησαν ὡς ποίμ
direptꝰ ab inimicis. cõfidite
νιον ἁρπασμένον ὑπὸ ἐχθρῶν. θαρσήσατε
filij ⁊ clamate ad deū. erit cū
τέκνα καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν. ἔσται γὰρ
vra ab inducẽte: memoria: ſicut cū
ὑμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεία, ὥσπερ γὰρ
ſint cogitatio vra vt erraretis
ἐβούλετο ἡ διάνοια ὑμῶν ἐκ τοῦ πλανηθῆναι
vos a deo: decuplate cõuer
ὑμᾶς ἀπὸ τ̄ θεοῦ, δεκαπλασιάσατε ἐπι=
ſi q̄rere cū. nā q̄ induxit
στρέψαντες ζητῆσαι αὐτόν. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν
vobis mala inducet vobis eternā
ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὸν αἰώνιον

letitiā cū salute vra. cōsi= ὐφροσύνη μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν.ἀφ' de hierlʒ cōsolabit te q̄ nominauit te. σοι ἱλαμ, παρακαλίσει σε ὁ ποιήσας σε. misert te affligēto t sup gaudē= ἐλέησαι ὅτι σε κακώσαντες καὶ ἐπιχαρέν to tua ruina. misere ciuitatꝫ dñs τες τῇ σῇ πτώσει.ἐλέησαι αἱ πόλεις αἷς tuis seruierūt filij tui. misera q̄ sus= δεδούλευσαν τὰ τέκνα σου. ἐλεεῖ γὰρ ἐπὶ cepit filios tuos. sicut cū gauisa ē sup μᾶς τοὺς υἱούς σου. ὡσαυτως χαρήσεται ἐπὶ tua ruina t letata ē in ca= τῇ σῇ πτώσει καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ πτώματι lu tuo: sic cōtristabit in sua τῇ σου,οὕτως λυπηθήσεται ἐπὶ τῇ ἰδιωτῇ desolatiōe.t amputabo ei⁹ exultationē ἐρημίᾳ. καὶ περιελῶ αὐτῆς τὸ ἀγαλλίαμα multitudinis: t superbia ei⁹ τῆς πολυοχλίας, καὶ τὸ γαυρίαμα αὐτῆς erit in luctū. ignis cū supervenier il= ἔσται εἰς πένθος.πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται αὐ li ab eterno in dies lōgos: τῇ παρὰ τοῦ ἀιδίου εἰς ἡμέρας μακράς, t habitabit a demonijs mul καὶ κατασκηνώσεται ὑπὸ δαιμονίων τὸν πλεί tis tpe. circūspice ad orientē ονα χρόνον. περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς hierusalē: t vide letitiā ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τὴν εὐφροσύνην τὴν a deo tibi venientē. ecce veni= παρὰ τοῦ θεοῦ σοι ἐρχομένην.ἰδοὺ ἔρχον unt filij tui quos misisti venūt cō=ται υἱοί σου οὓς ἐξαπέστειλας ἔρχονται σου gregati ab oriēte vsq̄ ad occidētē νηγμένοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν τῷ verbo sancti gaudētes dei ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ gloria. δόξῃ.

Ca.5.

Exue te hierlʒ stola luctꝰ Ἔκδυσαι ἱερουσαλὴμ τὴν στολὴν τοῦ πένθους t vexatiōis tue t induere καὶ τῆς κακώσεώς σου καὶ ἔνδυσαι τὴν decore q̄ a deo tibi in ὡραιότητα τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δόξης εἰς eternū. amplectere diploidē q̄ τὸν αἰῶνα. περιβαλοῦ τὴν διπλοΐδα τῆς a deo iustitie. ipone mi παρὰ τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης.ἐπίθου τὴν μί= trā sup caput tuū glie τραν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου τῆς δόξης τοῦ eterne. nā deꝰ ostēdet q̄ sub celo om αἰωνίου.ὁ γὰρ θεὸς δείξει τῇ ὑπ' οὐρανὸν πά ni tuū splendorē: vocabit⁹ es ση τὴν σὴν λαμπρότητα, κληθήσεται γάρ tu nomē a deo in eternū: σου τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, pax iustitie t glia pietatis. εἰρήνη δικαιοσύνης καὶ δόξα θεοσεβείας. surge hierusalē: t sta in excel ἀνάστηθι ἱερουσαλήμ,καὶ στῆθι ἐπὶ τοῦ ὑψη so t circūspice ad orientē λοῦ καὶ περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς t vide tuos ogregatos filios a so καὶ ἴδε σου συνηγμένα τὰ τέκνα ἀπὸ δυ lis occasu vsq̄ ad ortū verbo σμῶν ἕως ἀνατολῶν τῷ ῥήματι τοῦ sancti gaudētes dei memoria. exierūt ἁγίου χαίροντας τῇ τοῦ θεοῦ μνείᾳ. ἐξῆλθον enī a te pedestres ducti ab inimicis: γὰρ παρὰ σοῦ πεζοὶ ἀγόμενοι ὑπὸ ἐχθρῶν,

fœcunditatem cum salute vestra. Animequior esto hierusalem. Exhortatur enim te qui te nominauit. Nocentes peribunt qui te vexauerunt:& qui gratulati sunt in tui ruina punientur, Ciuitates quibus seruierunt filii tui punientur & q̄ accepit filios tuos. Sicut eni gauisa est in tua ruina: & letata est in caltu tuo: sic cōtristabitur in sua desolatione. Et amputabitur exultatio multitudinis eius:& gaudimoniū eius erit in luctum. Ignis enī superueniet ei ab eterno in longiturnis diebus: & habitabitur a demoniis in multitudine tēporis. Circunspice hierusalem ad orientem: & vide fœcunditatem a deo tibi venientem. Ecce enim veniunt filii tui quos dimisisti dispersos: veniunt collecti ab oriente vsq̄ ad occidentē: in verbo sancto gaudentes in honorem dei. 5.

EXue te hierusalem stola luctus & vexationis tue:& indue te decore & honore que a deo tibi est sempiterna gloria. Circūdabit te deus diploide iustitie: & imponet mitram capiti tuo honoris eterni. Deus enī ostendet splēdorem suum in te qui sub celo est. Nominabitur enim tibi nomen tuū a deo in sempiternum: pax iustitie & honor pietatis. Exurge hierusalē & sta in excelso & circunspice ad orientem & vide collectos filios tuos ab oriente sole vsq̄ ad occidentē: in verbo sancti gaudentes dei memoria. Exierunt enim abs te pedibus ducti ab inimicis: adducet autē illos dñs ad te portatos in honorem sicut filios regni. Constituit enī deus humiliare omnē montem excelsum & rupes perennes & conualles replere in equalitate terre: vt ambulet israel diligenter in honorē dei. Obumbrauerunt autem silue & omne lignū suauitatis israel mandato dei. Adducet enim deus israel cum iocunditate in lumine maiestatis sue & cum misericordia & iustitia que ex ipso est.

Incipit exēplum epistole eiusdē quā misit hieremias ad abductos captiuos in babyloniā a rege babylonioꝝ: vt annūciaret illis ſm qd p̄ceptū ē illi a deo. 6.

PRopter peccata que peccastis ante deum abducemini babyloniam captiui a nabuchodonosor rege babyloniorū. Ingressi itaq̄ in babylonem eritis ibi annis plurimis & tēporibus longis vsq̄ ad generationes septem: post hoc autem educam vos inde cum pace. Nunc autem videbitis in babylonia deos aureos & argēteos & lapideos & ligneos in humeris portari ostentātes metum gentibus. Videte ergo ne & vos similes efficiamini factis alienis & metuatis: & metus vos capiat in ipsis. Visa itaq̄ turba de retro & ab ante: adorantes dicite in cordibus vestris. Te oportet adorari domine. Angelus autem meus vobiscum est. Ipse autem exquiram animas vestras. Nam ligna ipsorum polita a fabro: ipsa etiam inaurata & inargentata falsa sunt ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

adducit āt illeos deꝰ ad te subla εἰσάγει δὲ ἀνηνὺς ὁ θεὸς πρός σε ἀχθομέ= tos cū glia sicut filios regni. cōsti= νους μετὰ δόξης ὡς υἱοὺς βασιλείας. συνέ tuit eū deꝰ humiliari oēm mōtē τεξεν γὰρ ὁ θεὸς ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος excelsum t littora pennia t cōuallea ὑψηλὸν καὶ αἰωνίους πέτρους καὶ φάραγγας repleri in coeq̄none terre: vt πληροῦσθαι εἰς ὁμαλισμὸν τῆς γῆς, ἵνα ambulet israel secure deꝰ glo βαδίσῃ Ἰσραὴλ ἀσφαλῶς τῇ τοῦ θεοῦ δό= ria: exultauerūt āt t sylue t oē ξῃ, ἐσκίρτησαν δὲ καὶ οἱ δρυμοὶ καὶ πᾶν ligniꝰ suauitatis israel mādato ξύλον εὐωδίας τῷ Ἰσραὴλ προσάγματι τοῦ deꝰ: adducet enī ppls israel cū leti θεοῦ,ἤγαγεν γὰρ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ μετ' εὐφρο tia lumine glie eꝰ cū σύνης τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ σὺν misericordia t iustitia q̄ ab ipo ἐλεημοσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ.

EPISTOLA.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

EXēplū epistole quā misit Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλεν hieremias ad adducēdos in ba ἱερεμίας πρὸς τοὺς ἀχθησομένους εἰς βα bylonē a rege babylonio βυλῶνα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλω= rū. vt annūciaret illis sicut preceptū ē νίων·ἀναγγεῖλαι αὐτοῖς καθότι ἐπιτάγη illi a deo. ꝓpt peccata que αὐτῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ.διὰ τὰς ἁμαρτίας ἃς peccastis cora deo: adducemini ἡμαρτήκατι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἀχθήσεσθε in babyloniā captiui a nabu= εἰς βαβυλῶνα αἰχμάλωτοι ὑπὸ ναβου= chodonosor rege babyloniorꝫ. χοδονόσορ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί ingressi igit in babylonē eritis' ων.εἰσελθόντες οὖν εἰς βαβυλῶνα,ἔσεσθε illic ānis pluribꝰ t tpe longū vsq̄ad ἐκεῖ ἔτη πολλὰ καὶ χρόνον μακρὸν ἕως generatiōes septē: post āt hoc educā vos in γενεῶν ἑπτά, μετὰ δὲ τοῦτο ἐξάξω ὑμᾶς ἐν= de cū pace. nūc āt videbitis in ba= κεῖθεν μετ' εἰρήνης. νυνὶ δὲ ὄψεσθε ἐν βα' bylone deos argēteos t aureos t li βυλῶνι θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυ gneos in humeris subłatos ostēdētes me λίνους ἐπ' ὤμους αἰρομένους δεικνύοντας φό' ꝑ gētibꝰ. timete igit ne t βον τοῖς ἔθνεσιν. φυλαχθέντες οὖν μὴ καὶ voꝭ assimilati alienigenis affi ὑμεῖς ἀφομοιωθέντες τοῖς ἀλλοφύλοις ἀφ milemini: t timor voꝭ capiat in ipso ομοιωθῆτε,καὶ φόβος ὑμᾶς λάβοι ἐπ' αὐτοῖς vidētes turbā ante t post eoꝭ ἰδόντας ὄχλον ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθιον αὐτῶν adorātes ea. dicite iā in mēte προσκυνοῦντας αὐτά.εἶπατε δὲ ἐν τῇ διανοίᾳ te oportet adorare dñe. nā ange= σὲ δεῖ προσκυνεῖν δέσποτα. ὁ γὰρ ἄγγε= lus meꝰ vobiscū est: ipe q̄ exq̄reno λος μου μεθ' ὑμῶν ἐστιν, αὐτὸς τε ἐκζητῶν alas vrāꝝ: lingua eū eoꝭ est τὰς ψυχὰς ὑμῶν,γλῶσσα γὰρ αὐτῶν ἐστιν polita a fabro ipa q̄ de= κατειργασμένη ὑπὸ τέκτονος αὐτά τε πε= aurata t deargētata: falsa āt sunt ρίχρυσα καὶ περιάργυρα, ψευδῆ δέ ἐστιν

τ nō possint loqui: τ sicut virgi
καὶ οὐ δύναται λαλεῖν, καὶ ὥσπερ παρθέ
ni amāti ornatū accipientes aur
νω φιλοκόσμῳ λαμβάιντις χρυσίον κα
bent cū coronas sup capita
πασκευάζουσιν κιφαίους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
deor suor: est āt τ ex his subtrahē
τῶν θεῶν αὐτῶν, ἔστι δὲ καὶ ὅτε ὑφαιροῦσι
tes sacerdotes a deis suis aurū
νοι δὲ ἱερεῖς ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτῶν χρυσί
τ argentū in semipos expen=
ον καὶ ἀργύριον εἰς ἑαυτοὺς καπηλεύσου
dāt. dabūt āt ex eis τ his q̄ sub
σι. δώσουσι δὲ ἀφ' αὐτῶν καὶ τοῖς ἐπὶ
tecto meretricib⁹ ornāt eis
τοῦ τέγους πόρναις, κοσμοῦσί τε αὐτοὺς
q̄si hoies vestimēta deos argē=
ὡς ἀνθρώπους τοῖς ἱματίοις θεοὺς ἀργυ=
teos τ aureos τ ligneos: hi āt nō
ροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυλίνους, οὗτοι δὲ οὐ
liberant a rubigie τ tinc̄o cir
θιασώσονται ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων πε=
cūamictio. illis vestimēto purpu
ριβεβλημένων αὐτῶν ἱματισμὸν πορφυ=
reo. exterg̃tes facē ipor
ροῦν. ἐκμάσσοντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν
ppt q̄ ex domo pulverē q̄ est pluri
διὰ τὸν ἐκ τῆς οἰκίας κονιορτὸν ὃς ἐπι πλεί
mū sup eos: τ sceptrū habet vt ho
ων ἐπ' αὐτούς, καὶ σκῆπτρον ἔχει ὡσεὶ ἄν
mo index regiōis: q̄ in se pec
θρωπος κριτὴς χώρας, ὃς τὸν εἰς αὐτὸν ἁ=
cantē nō interfecit. habet āt gladio=
μαρτάσαντα οὐκ ἀπολεῖ· ἔχει δὲ ἐγχειρί=
lū in dextera τ securim: se āt de bel
διον ἐν δεξιᾷ καὶ πέλεκυν, ἑαυτὸν δὲ ἐκ πο
lo τ latronib⁹ nō liberabit: vnde no=
λέμου καὶ ληστῶν οὐκ ἐξελεῖται, ὅθεν γνῶτε
ti sunt nō exīstere deī: ne igit timueritis
μοί εἰσιν οὐκ ὄντες θεοί, μὴ οὖν φοβεῖσθε
eos. sicut enī vas hois cōfra=
αὐτούς· ὥσπερ γὰρ σκεῦος ἀνθρώπου συντρι
ctū inutile fit: tales sunt
βὲν ἀχρεῖον γίνεται, τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν
dī eor: cōstitutio illis in
οἱ θεοὶ αὐτῶν, καθίδρυμα αὐτῶν ἐν οἷς
domib⁹: oculi eor pleni sunt pu
οἴκοις, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πλήρεις εἰσὶ κο
luerio a pedib⁹ introeun
νιορτοῦ ἀπὸ τῶν ποδῶν τῶν εἰσπορευομέ
tiū. τ sicut alicui q̄ offendit regē:
νων. καὶ ὥσπέρ τινι ἀδικοῦντι βασιλέα,
circūsepta sunt atria: sic ad
περιπεφραγμένα εἰσὶν αἱ αὐλαί, ὡς ἐπὶ
mortē adducto: domos eor
θανάτῳ ἀπηγμένῳ, τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀ=
munīūt sacerdotes iānuis q̄ τ clau=
χυροῦσιν οἱ ἱερεῖς θυρώμασί τε καὶ κλεί
strīs τ seris: vt a latrōib⁹ nō spo
θροις καὶ μοχλοῖς, ὅπως ὑπὸ λῃστῶν μὴ συ
lient: lucernas accēdūt τ plures q̄m
λεύωσι, λύχνους καίουσι καὶ πλείους ἢ
sibi ipīs q̄rū nullā possunt videre est q̄d
ἑαυτοῖς ὧν οὐδένα δύνανται ἰδεῖν, ἔστι μὲν
sicut trabs ex domo: at cor=
ὡσπερ δοκὸς τῶν ἐκ τῆς οἰκίας, τὰς δὲ καρ
da eor dicūt clingi q̄ de
δίας αὐτῶν φασὶν ἐκλύχιδαι τῶν ἐπὶ
terra serpentib⁹ comedentib⁹ eos q̄ τ
γῆς ἑρπετῶν κατεσθόντων αὐτούς τε καὶ
vestimētū eor nō sentiūt: nigri
τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν οὐκ αἰσθάνεται, μιμι

et non possunt loqui. Et sicut virgini
amanti ornamēta: ita accepto auro fa
bricata sunt. Coronas certe aureas ha
bent super capita sua dii illorum: vnde
subtrahunt sacerdotes ab eis aurum &
argentum: & erogant illud in semetip=
sis. Dant autem & ex ipso prostitutis:
& meretrices ornant: & iterum cum re
ceperint illud a meretricibus: ornant
deos suos. Hi autem non liberantur ab
erugine & tinea. Opertis autem illis ve
ste purpurea extergent faciem ipsorū
propter puluerem domus qui est pluri
mus inter eos. Sceptrum autem habet
vt homo sicut iudex regionis: qui in se
peccantem non interficit. Habet etiam
in manu gladium & securim: se autem
de bello & a latronibus non liberat.
Vnde vobis notum sit quia non sunt
dii. Non' ergo reuereamini eos. Sicut
enim vas hominis confractum inutile
efficitur: tales sunt & dii illorum. Con=
stitutis illis in domo: oculi eorum pleni
sunt puluere a pedibus introeuntium:
& sicut alicui qui regem offendit circū
septe sunt ianue: aut sicut ad sepulchrū
adductum mortuum: ita tutant sacer=
dotes ostia clausuris & seris ne a latroni
bus expolientur. Lucernas accendunt
illis & quidem multas ex quibus nullā
videre possunt. Sunt autē sicut trabes
in domo. Corda vero eorū dicunt elin
gere serpentes qui de terra sunt: dum
comedunt eos & vestimentum ipsorū
et non sentiunt. Nigre fiunt facies eo=
rum a fumo qui in domo fit. Supra cor
pus eorum & supra caput eorū volant
noctue & hirundines & aues etiam si=
militer & catte. Vnde sciatis quia non
sunt dii. Ne ergo timuerītis eos. Aurū
etiam quod habēt ad specimen: nisi ali
quis exterserit eruginem: non fulge=
bunt. Neq; enim dum cōflarentur sen
tiebant. Ex omni precio empta sunt in
quibus spiritus nō est in ipsis. Sine pe
dibus in humeris portantur: ostentan
tes ignobilitatē suam hominibus. Con
fundantur etiam qui colunt ea. Propte
rea si ceciderint in terram: a semetipsis
non consurgunt: neq; si quis eum sta=
tuerit rectum per semetipsum stabit:
sed sicut mortuis humeri illis apponē
tur. Hostias illorū vendunt sacerdotes
ipsorum & abutuntur: similiter & mu=
lieres eorum decerpētes neq; infirmo
neq; mendicanti aliquid impartiunt:
de sacrificiis eorum fete & menstruate
contingunt. Scientes itaq; ex his quia
non sunt dii: ne timeatis eos. Vnde enī
vocantur dii: qa mulieres apponūt diis
argēteis & aureis & ligneis & in domib⁹
eorum sacerdotes sedent habentes tu
nicas scissas & capita & barbam rasam:
quorum capita nuda sunt. Rugiunt
autem clamantes contra deos suos si=
cut in cena mortui. Vestimenta eorū
auferunt sacerdotes: & vestiunt vxores
suas & filios suos. Neq; si quid mali pa
tiuntur ab aliquo: neq; si quid boni po
terunt ooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooo

facti sunt in facie eor a fu=
λάνωσε τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ κατ
mo q̄ ex domo sup corp eor
νοῦ τοῦ ἐκ τῆς οἰκίας. ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῶν
τ sup caput volāt noctue
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφίπτανται νυκτερίδες
hirūdines τ aues: similiter āt τ
χελιδόνες καὶ τὰ ὄρνεα, ὡσαύτως δὲ καὶ αἴ
catti. vnde cognoscetis q̄ nō sunt dii: ne
λουροι. ἔσεσθε γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, μὴ
igit timueritis eos. nā aur q̄d cir
οὖν φοβεῖσθε αὐτούς. τὸ γὰρ χρυσίον ὃ τι
cūacct ad pulchritudinē nisi q̄s exterserit
ἐὰν ἐπιθῇ εἰς κάλλος, ἐὰν μή τις ἐκμάξῃ τὸν
eruginē nō fulgebūt: neq; cūflabunt
ἰὸν οὐ μὴ στίλψωσιν, οὐδὲ γὰρ ὅτε ἐχωνεύε
sentiebāt: ex eis q̄cio empta
το καθ' αὑτοῦ, ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα
sunt in q̄bus nō est spūs: sine pedib⁹
εἰσὶν ἐν οἷς οὐκ ἔστι πνεῦμα, ἄνευ ποδῶν
in humeris portant ostēdentes eo=
ἐπῶμοι φέρονται ἐνδεικνύμενοι τὴν ἑαυ
rū ignominiā hoib⁹: cōfundunt
τῶν ἀτιμίαν τοῖς ἀνθρώποις, αἰσχυνέσθω
ūt τ colētes ea: ppt q̄d ne
δὲ καὶ οἱ θεραπεύοντες αὐτά, διὰ τὸ μὴ
fonte sup terrā cadat q̄e surge=
ποτε ἐπὶ τὴν γῆν πεσὸν ἐξ ἑαυτοῦ ἀνίσα
re neq; si q̄s eū rectū statuerit: p
σαι μήτε ἑαυτὸν ἀνορθοῦν δύναται, δὲ
se ipm mouebit: neq; si inclinat⁹ fuerit nō
ἑαυτοῦ κινήσεται, μήτε ἐὰν κλιθῇ οὐ
dirigēt. sed sicut mortuis do=
μὴ ἐρθωθῇ. ἀλλ' ὥσπερ νεκροῖς τὰ δῶ
na ipīs apponūt: ut ho=
ρα ἀνοῖς παρατιθάσι· τὰς δὲ θυσί
stias illoꝝ vēdūtes sacerdotes eis abu
ας αὐτῶν ἀποδίδωσι οἱ ἱερεῖς αὐτῶν κα
tunt. similiter āt τ mulieres
τακρώσεται. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες
ab eis cōdimentū: nihil mūdico neq;
ἀπ' αὐτῶν περιχίουσαι, οὐδὲν πτωχῷ οὐδὲ
impoēti distribuūt: sacrificia eor
δυνάτῳ μεταδιδόασι, τῶν θυσιῶν αὐτῶν
mēstruata τ fimone tāgunt. cognoscite
ἀποκαθημένα καὶ λόγω ἁπτόμενα. γνῶτε
igit ex his q̄ nō sunt dii nē timue
οὖν ἀπὸ τούτων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ μὴ φοβη
ritis eos: vnde cū vocārūt dii q̄
θῆτε αὐτούς, πόθεν γὰρ κληθήσονται θεοὶ ὅτι
mulieres apponūt diis argēteis τ
γυναῖκες παρατιθάσι θεοῖς ἀργυροῖς καὶ
aureis τ ligneis: in domib⁹ eor
χρυσοῖς καὶ ξυλίνοις, ἐν οἷς οἴκοις αὐτῶν
sacerdotes sedēt hītes tunicas
οἱ ἱερεῖς καθίζουσιν ἔχοντες χιτῶνας
scissas τ capita τ bar
διῤῥαγότας καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πώ
bas rasas quoꝝ capita discoper
γωνας ἐξυρημένους ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀκάλυ=
ta sunt. rugiebāt clamātes incōtra
πτοί εἰσιν. ὠρυγὴν δὲ βοῶντες ἐναντίον
deoꝝ suoꝝ sicut q̄dā in cena
τῶν θεῶν αὐτῶν ὥσπερ τινες ἐν περιδείπνῳ
mortui: a vestimēto eoꝝ auferē;
νεκρῶν, ἀπὸ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν ἀφαι=
tes sacerdotes: induūt vxores
ρέσι οἱ ἱερεῖς, ἐνδύουσι τὰς γυναῖκας αὐ
as τ filios. neq; si malū pati fue
τῶν καὶ τὰ παιδία· οὔτε ἐὰν κακόν τι πάθω
rint ab aliq̄ neq; si bonū: potērūt
σιν ὑπό τινος οὔτε ἐὰν ἀγαθόν, δύνησεται

retribuere: neq; cōstituere regem
ἀνταποδοῦναι, οὔτε καταστῆσαι βασιλέα
possunt: neq; auferre. similit ne=
δύνασθαι, οὔτε ἀφελεῖσθαι. ὡσαύτως οὐ=
q; vtilitas neq; ea possunt
τι πλοῦτον οὔτε χαλκὸν δυνήσεται
dare. si qs illis votū vouerit & non
ἀποδῶναι. εἴ τις αὐτοῖς εὐχὴν εὐξάμενος μὴ
reddiderit non requirent. de morte
ἀποδῶ οὐ μὴ ἐπιζητήσωσιν. ἐκ θανάτου
hoiem non liberabūt. neq; minorē
ἄνθρωπον οὐ μὴ ῥύσωνται. οὔτε κτῆσαι
a forti eripient. hoiem ce=
ἀπὸ ἰσχυροῦ οὐ μὴ ἐξέλωνται. ἄνθρωπον τυ
cum ad visionē non restituent: in neces
φλὸν εἰς ὄρασιν οὐ μὴ ἀποκαταστήσωσιν, ἐν ἀνάγ
sitate hoiem erūtē non liberabūt: vidue
κῃ ἄνθρωπον ὄντα οὐ μὴ ἐξέλωνται, χήρᾳ
non miserebunt neq; orphano benefacient
οὐ μὴ ἐλεήσωσιν οὔτε ὀρφανῷ ἀγαθοποιήσωσι
q a mōte lapidib⁹ assimilati sunt
τοῖς ἐκ τοῦ ὄρους λίθοις ὁμοιωθέντες εἰσὶν
ligned & aurea & ar
τὰ ξύλινα καὶ τὰ περίχρυσα καὶ τὰ πεφυ
gētea. at colentes ea confun=
σμένα. οἱ δὲ θεραπεύοντες αὐτὰ καταισχυν
dentur. quō ergo existimādū ē aut vocādū e=
θήσονται. πῶς οὖν νομισθήσεται ἢ κληθήσεται θε=
os esse deos? adhucāt & ipsis
οὺς εἶναι; ἔτι δὲ καὶ αὐτῶν
chaldeis inhonorātib⁹ ea. q; cum
τῶν Χαλδαίων ἀτιμαζόντων αὐτά· οἱ γὰρ ὅταν
viderit mutū nō potentē loqui: offe=
ἴδωσιν ἄνθρωπον μὴ δυνάμενον λαλῆσαι, προσ=
rentes belum petūt loqui ēfi
φέροντες βέλεσιν ἀξιοῦσι φωνῆσαι ὡς
potentē existē illos esse. & nō possūt
δυνατοῦ ὄντος αὐτοὺς εἶναι θεούς· καὶ οὐ δύνασθε
ipi intelligēteo relinquere ea: sen
ἵνα αὐτοὶ νοήσαντες καταλιπεῖν αὐτά, ἅτι
sum .n. nō habent. at mulieres cir
νους γὰρ οὐκ ἔχουσιν· αἱ δὲ γυναῖκες πε
cundate funib⁹ in viis sedent
ριέρχονται χοιρικὰ, ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκάθηνται
facemdēteo furfureo. cū aūt aliq; cap
καίοντα τὰ πίτυρα· ὅταν δέ τις αὐτῶν
tum ab aliquo grāsceūti=
ἁλισθεῖσα ὑπό τινος τῶν παροδευ
um dormierit q; prime exprobrat: q
σάντων κοιμηθῇ τὴν πλησίον ἐλεγξάσῃ, ὅτι
nō digna ē hāc fīc & ipa: neq; funis
οὐκ ἄξιος καὶ αὐτή, ἐὰν διαῤῥαγῇ
ips⁹ dirupt⁹ ē. ola q; fiūt in ti=
ὑπ' αὐτῆς ῥηθήσεται. πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐ
lis sunt mēdacia. quō igit existimādū ē aut
τοῖς ἐστι ψευδῆ· πῶς οὖν νομισθήσεται ἢ
vocandū deos illos esse?
κληθήσεται θεοὺς αὐτούς ὑπάρχειν;
a fabris & aurificibus fabri
ὑπὸ τεκτόνων καὶ χρυσοχόων κατα=
cata sunt: nihil aliud erunt
σκευασθέντα εἰσὶν, οὐδὲν ἄλλο μὴ φάσκειν
q volent aurifices ipa esse. ip
ἃ βούλονται οἱ τεχνῆται αὐτὰ φρίδαι· αὐ
si q; fabricantes ea non e=
τοί τι οἱ κατασκευάζοντες αὐτὰ οὐ μὴ γι
runt multi ipsos: quō ia debent
νώσκειν πολυχρόνιοι, πῶς γε δὴ μέλλει

retribuere: neq; regem cōstituere pos=
sunt neq; auferre. Similiter neq; dare
divitias possunt neq; malum retribue
re. Si quis illis votū vouerit & non red
diderit: neq; hoc requirunt. Hominem
a morte non liberant: neq; infirmum a
potentiori eripiunt. Hominem cecum
ad visum non restituunt: de necessitate
hominem non liberabunt. Vidue non
miserebuntur neq; orphanis benefa=
cient. Lapidibus de monte similes sunt
dii illorum ligned & lapidei & aurei &
argentei. Qui autem colunt ea cōfun=
dentur. Quomodo ergo estimandum
est aut dicēdum illos esse deos? Adhuc
enim ipsis chaldeis nō honorantibus
ea: qui cum audierint mutū non posse
loqui: offerunt illud ad bel: postulātes
ab eo loqui quasi possint sentire qui
non habent motum. Et ipsi cum intel
lexerint: relinquēt ea. Sensum enim nō
habent ipsi dii illorum. Mulieres autē
circundate fumbus in viis sedent suc=
cendentes ossa oliuarum. Cum autem
aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo tran
seunte dormierit: cum eo: proxime sue
exprobrat q; ea non sit digna habita si
cut ipsa neq; funis eius diruptus sit.
Omnia autem que illis fiunt falsa sunt.
Quomodo estimandum aut dicendū
est illos esse deos? A fabris autem & au
rificibus facta sunt. Nihil aliud erunt ni
si id quod volunt esse sacerdotes. Auri
fices etiam ipsi qui ea faciunt non sunt
multi tēporis. Nunquid ergo possunt
ea que fabricata sunt ab ipsis esse dii?
Reliquerunt aūt falsa & opprobrium
postea futuris. Nam cum superuenerit
illis prelium & mala: cogitant sacerdo
tes vbi se abscondant cum illis. Quo=
modo ergo sentiri debeant quoniā dii
sunt qui nec de bello se liberant: neq;
de malis se eripiunt? Nam cū sint ligned
& inaurata & inargentata: scietur post
ea: quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹
& regibus que manifesta sunt: quia nō
sunt dii sed opera manuum hominū
& nullum opus dei cum illis. Vnde er=
go notum est quia nō sunt dii: sed ope
ra manuū hominū & nullum dei opus
in ipsis est. Regem regioni non suscitāt
neq; pluuiam hominibus dabunt. Iudi
cium quoq; nō discernent: neq; regio=
nes liberabunt ab iniuria: quia nihil
possunt sicut cornicule inter medium
celi & terre. Eteniz cum inciderit ignis
in domum deorum ligneorū & argen=
teorum & aureorum: sacerdotes quidē
ipsorum fugient & liberabūtur: ipsi ve
ro sicut trabes in medio comburentur.
Regi autem & bello nō resistent. Quo
modo ergo estimandum est aut recipiē
dum: quia dii sunt? Non a furibus neq;
a latronibus se liberabunt dii ligned &
lapidei & inaurati & inargentati: quib⁹
iniqui fortiores sunt. Aurū & argentū
et vestimentum quo operti sunt aufe=
rent illis & abibūt: nec sibi auxilium fe
rent. Itaq; melius est esse regem osten
tantem virtutem suam: aut vas in οοοο

ab ipso fabricata esse dii?
τὰ ὑπ' αὐτῶν κατασκευασθέντα εἶναι θεοί;
relinq̄runt .n. falsa & opprobria futu
κατέλιπεν γὰρ ψευδῆ καὶ ὀνείδη τοῖς ἐπι
rio. qñ .n. venerit sup ea bel
γινομένοις· ὅτ' ἂν γὰρ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὰ πό
lum & mala: cogitant ad seipsos
λεμος καὶ κακά, βουλεύονται πρὸς αὐτοὺς
sacerdotes vbi simul abscōdēt cū illo.
οἱ ἱερεῖς ποῦ συναποκρυβῶσι μετ' αὐτῶν·
quō ergo nō est sentire q; nō sunt dii
πῶς οὖν οὐκ ἔστι ἀκοῦσαι ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί
q neq; saluant semetipsos de bello:
οἱ· οἳ οὔτε σώζουσιν αὐτοὺς ἐκ πολέμου,
neq; de malis: exēplia ligned &
οὔτε ἐκ κακῶν, ὑποδείγματα ξύλινα καὶ
aurea & argentea. cognosce=
περίχρυσα καὶ περιάργυρα· γνωσθήσε=
tur post hec q; sunt mēdacia
ται μετὰ ταῦτα ὅτι ἔστι ψευδῆ τοῖς
gentib⁹ oībus: & regibus manifesta
ἔθνεσι πᾶσι, τοῖς τε βασιλεῦσι φανερὰ
erūt q; nō sunt dii: sed opera manu
ἔσται ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, ἀλλὰ ἔργα χει=
um hoium & nullū dei opus in
ρῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδέν ἐστι θεοῦ ἔργον ἐν
illis est. cui ergo cognoscēdū ē q;
αὐτοῖς ἔστιν· τίνι οὖν γνωστόν ἐστιν ὅτι
nō sunt dii. regem .n. regiōte nō
οὐκ εἰσὶν θεοί· βασιλέα γὰρ χώρας οὐ μὴ
suscitabunt neq; pluuiā hoibus
ἀναστήσωσιν οὔτε νιφὸν ἀνθρώποις οὐ μὴ
dabunt iudiciūq; non iudicabūt neq;
δώσωσιν κρίσιν τε οὐ μὴ κρίνωσιν αὐτῶν
neq; liberabūt iniuriam ipotentes
οὔτε μὴ ῥύσωνται ἀδίκημα ἀδύνατοι
existēte. sicut .n. cornicule i medium
ὄντες· ὥσπερ γὰρ κορῶναι ἀναμέσον
celi & tre: & .n. cum
τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ γὰρ ὅταν
ceciderit i domū deor ligneor aut aurea
πέσῃ εἰς οἰκίαν θεῶν ξυλίνων ἢ πε=
rum aut argentear ignis: equidē
χρύσων ἢ περιαργύρων πῦρ, οἱ μὲν
sacdotes eor fugient & saluabun=
ἱερεῖς αὐτῶν φεύξονται καὶ διασωθήσον=
tur: ipsi aūt sicut trabes medū cōbus=
ται, αὐτοὶ δὲ ὥσπερ δοκοὶ μέσοι κατα=
rentur. regi aūt & hostib⁹
καυθήσονται· βασιλεῖ δὲ καὶ πολεμίοις
non resistent. quōigit existimādū ē aut
οὐ μὴ ἀντιστῶσιν· πῶς οὖν νομισθήσεται ἢ
recipiēdū q; sunt dii: neq; a furi
παραληφθήσεται ὅτι εἰσὶν θεοί, οὔτε ἀπὸ κλε
bus neq; a latronib⁹ saluabūt dei
πτῶν οὔτε ἀπὸ λῃστῶν οὐ μὴ διασωθῶσι θεοὶ
ligned & deargētati & deaurati. q;
ξύλινοι καὶ πεπυρωμένοι καὶ περίχρυσοι· ὧν ἐὰν
fonte auferentes aurū & argentū
ἔχοντες περιελώμεθα τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον
& vestimentū circūpositum eis:
καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν περικείμενον αὐτοῖς,
abibunt hūtes: neq; sibi ipsis
ἀπελεύσονται ἔχοντες, οὔτε ἑαυτοῖς οὐ μὴ
auxiliabunt: ita vt melio sit regem ost=
βοηθήσωσιν, ὥστε κρεῖσσον εἶναι βασιλέα ἐπι
dere suam fortitudiem aut vas in
δεικνύμενον τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρείαν ἢ σκεῦος ἐν

dom⁹ vtile in q̄ vtetur possidens
οἰκία χρήσιμον ἐφ' ᾧ χρήσεται ὁ κεκτημένος
q̄ falsi dii: aut ↄ porta in domo q̄ seruat
ἢ ψευδεῖς θεοί, ἢ καὶ θύρα ἐν οἰκίᾳ διασώζου-
q̄ in ea extīta q̄ falsi dii: ↄ
σα τὰ ἐν αὐτῇ ἔστε ἢ ψευδεῖς θεοί, καὶ
lignea colūna in regiõe. q̄ falsi
ξύλινος στῦλος ἐν βασιλείοις· ἢ οἱ ψευδεῖς
dei. sol q̄dē .n. ↄ luna ↄ stelle exīti
θεοί· ἥλιος μὲν γὰρ καὶ σελήνη καὶ ἄστρα ὄντα
teo spendide ↄ misse ad vtilitates
τὰ λαμπρὰ καὶ ἀποστελλόμενα εἰσὶ χρείας
obedientes sūt. similiter ↄ fulgur cum
ὑπήκοα εἰσιν· ὡσαύτως καὶ ἀστραπὴ ὅταν
apparuerit ꝑspicuū est. at ipe ꝑspūs
ἐπιφανῆ ἐγένετο ἐστι· τὸ δὲ ἀνὰ πνεῦμα
in oī regione spirat. ↄ nubib⁹ cum
ἐν πάσῃ χώρᾳ πνεῖ· καὶ νεφέλαις ὅταν
ipatū fuerit a deo ābulare in totū
ἐπιταγὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ποριεύεσθαι ἐφ' ὅλην
orbem ꝑficiunt q̄ ipatū ẽ.
τὴν οἰκουμένην συντελοῦσι· τὸ ταχέως·
at ignis emissus desup desolare mōtes
δὲ πῦρ ἐξαποσταλὲν ἄνωθεν ἐξερημῶσαι ὄρη
ↄ siluas. facit q̄ ꝑceptū est. hec
καὶ δρυμούς· ποιεῖ τὸ συνταχθέν· ταῦ-
aūt neq̄ spēbus neq̄ virtuti
τα δὲ οὐδὲ ταῖς ἰδέαις οὐδὲ ταῖς δυνά-
bus suis assimilata sunt. vnde neq̄
μεσιν αὐτῶν ἀφωμοιωμένα εἰσίν· ὅθεν οὔτε
existimādū neq̄ vocādū esse illos de
νομισθῆναι οὔτε κλητοὺς ὑπάρχειν αὐτοὺς ἐξ
os. nō potēti⁹ exīti⁹ ipso neq̄ iudiciū
οὐ· οὐ δυνατῶν ὄντων αὐτῶν οὔτε κρίσιν
iudicare neq̄ būfacere hoībus. scientes
κρῖναι οὔτε εὖ ποιῆσαι ἀνθρώπους· γινώσκοντες
igit̄ q̄ nō sunt dñi. ne timueritis⁹ eos:
οὖν ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί· μὴ φοβηθῆτε αὐτούς,
neq̄ .n. regibus maledicent
οὔτε γὰρ βασιλεῦσιν οὐ μὴ καταράσωνται

domo vtile in quo gloriatur q̄ possidet
illud: vel ostium in domo q̄d custodit q̄
in pace sunt: q̄ falsi dii. Sol quidē & lu-
na ac sydera cum sint splendida & emis-
sa ad vtilitates obaudiunt: similiter &
fulgur cum apparuerit perspicuū est.
Idipsum autem & spiritus in omni re-
gione spirat & nubes: quibus cum im-
peratum fuerit a deo perambulare in
vniuersum orbem: perficiunt quod im
peratum est eis. Ignis etiam missus de
super vt consumat montes & siluas fa
cit quod preceptum est ei. Hec autem
neq̄ speciebus neq̄ virtutibus vni eo-
rum similia sunt. Vnde neq̄ estimandū
est: neq̄ dicendum illos esse deos: quā
do non possunt neq̄ iudicium iudica-
re neq̄ facere hominibus. Scientes ita
q̄ quia non sunt dii: ne ergo timueri-
tis eos. Neq̄ enim regibus maledicent
neq̄ benedicent. Signa eni in celo gen
tibus non ostendunt neq̄ vt sol luce-
bunt: neq̄ illuminābūt vt luna. Bestie
meliores sunt illis q̄ possūt fugere sub
tectū: ac prodesse sibi. Nullo itaq̄ mo-
do nobis est manifestū quia sunt dii: p
pter q̄d ne timeatis eos. Nam sicut in
cucumerario formido nihil custodit: ita
sunt dii illorū lignei & argentei & inau
rati. Eodē modo & in horto spina alba:
supra quam ois auis sedet. Similiter &
mortuo proiecto in tenebris simules
sunt dii illorū lignei & inaurati & inar-
gentati. A purpura quoq̄ & murice: q̄
supra illos teneāt: scietis itaq̄ quia nō
sunt dii. Ipsi etiā postremo comedūtur:
et erit opprobrium in regione. Melior
est homo iustus qui non habet simula-
chra: nam erit longe ab opprobriis.

Explicit liber Baruch.

neq̄ bñdicent. signa q̄ in gēt̄ib⁹
ὕστε μὰ εὐλογήσωσι· σημεῖά τι ἐν ἔθνεσιν
in celo nō ostēdent neq̄ sicut sol
ἐν οὐρανῷ οὐ μὰ δείξωσιν ὕστε ὡς ὁ ἥλιος οὐ
lucebunt neq̄ illumiabūt q̄si luna.
λάμψωσιν ὕστε φωτιοῦσιν ὡς ἡ σελήνη· τὰ
bestie sunt meliores illis q̄ possunt effugi-
θηρία ἐστὶν κρείσσονα αὐτῶν ἃ δύνανται ἐκφυ-
ere in ꝑtecti⁹ sibi ipis ꝑdesse. scīm
γεῖν εἰς σκέπην ἑαυτὰ ὠφελῆσαι· κατ' ἐν
ullū igit̄ modū est nobis manifestū: quia
δέκα οὖν τρόπον ἐστὶν ἡμῖν φανερόν, ὅτι οὐ
dñi. ppt q̄ ne timeatis eos. sicut
σὶ θεοί· διὸ μὴ φοβεῖσθε αὐτούς· ὥσπερ
.n. in cucumerario terriculamēt̄ nihil custo-
γὰρ ἐν σικυηλάτῳ πρόβασκάνιον οὐδὲν φυ-
dieno: sic dñi eoq̄ sunt lignei:
λάσσει, οὕτως οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰσὶ ξύλινοι,
ↄ inaurati ↄ inargentati eodē mo
καὶ περίχρυσοι καὶ περιάργυροι· ἀπέστι τῆς
do: ↄ in horto spina supq̄ olo auis
πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου τῆς ὑπ' αὐτῆς
putrefacto scietis q̄ nō sunt dñi
σκωληκίας γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί,
ipa q̄ ex postremo comedent̄ ↄ erit oppro
αὐτάτε ἐξ ὑστέρου βρωθήσονται καὶ ἔσται ὄνει-
briū in regiõe. melior ergo homo iu
δος ἐν τῇ χώρᾳ· κρείσσων οὖν ἄνθρωπος ὁ
stus non hñs idola: erit .n. longe
κνους οὐκ ἔχων εἴδωλα, ἔσται γὰρ μακρὰν
ab opprobrio.
ἀπὸ ὀνειδισμοῦ.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

EZechiel propheta cum ioachin rege iuda captiuus ductus est in babylonem: ibiq̄ his qui cum eo captiui fuerant prophetauit penitentibus q̄ ad hieremie vaticinium se vltro aduersariis tradidissent: & viderent adhuc vrbem hie rosolymā stare quam ille casuram esse predixerat. Tricesimo autem etatis sue anno & captiuitatis quinto: exorsus est ad captiuos loqui. Et eodem tempore licet posterior hic in chaldea hieremias in iudea prophetauerunt. Sermo eius nec satis disertus nec ad modum rusticus est: sed ex vtroq̄ medie tēperatus. Sacerdos & ipse fuit sicut hieremi-as. Principia voluminis & finem magnis habens obscuritatibus inuoluta. Sed & vulgata eius editio non multum distat ab he-braico. Vnde satis miror quid cause extiterit: vt si eosdem in vniuersis libris habemus interpretes: in aliis eadē: in aliis diuersa transtulerint. Legite igitur & hunc iuxta translationē nostram quoniā per cola scriptus & cōmata manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si aut̄ amici mei: & hunc subsannauerint: dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Sed vereor ne illud eis eueniat quod grece significātius dicitur γτ vocentur fagolidori: quod est manducantes senecias.

Explicit prologus.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

EZECHIEL.

EZEKIHΛ. Ca.1.

Et factũ ẽ in tricesimo anno quarto
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει τετάρ
mense quinta mẽsio: & ego erã in
του μηνὶ πέμπτῃ μηνός, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν
medio captiuitatis sup fluui-
μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποτα
um chobar: & aperti sunt celi: & vidi visiones
μοῦ τοῦ χοβάρ, καὶ ἠνεῴχησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδον ὁράσεις
dei quinta mẽsio. hic annus quint⁹ capti-
θεοῦ πέμπτῃ τ μηνός. τοῦτο γὰρ ἔτος γὰ πέμπτον τῆς αἰχμα
uitatis regis ioachi. & factũ ẽ verbũ dñi
λωσίας τοῦ βασιλέως ἰωακεῖμ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad ezechiel filiũ buzi sacdotez i tra chaldeoꝝ sup
πρὸς ἰεζεκιὴλ γὸν υἱὸν βουζὶ γὸν ἱερέα ἐν γῇ χαλδαίων ἐπὶ
flumen chobar. & facta ẽ sup me manꝰ dñi &
τοῦ ποταμοῦ τ χοβάρ· καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ
vidi: & ecce spũs auferẽs veniebat ab aqlone &
εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαίρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ καὶ
nubes magna in eo & splendor i circuitu ei⁹ & ignis
νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ καὶ πῦρ
fulgurans. & in medio eius ᾶſi visio electri
ἐξαστράπτον· καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἠλέκτρου
in medio ignis & splendor i eo: & in me
ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν μέ-
dio ᾶſi similitudo ᾶttuor aialiũ. & hec visio eo-
σῳ ὡς ὁμοίωμα τεσάρων ζώων· καὶ αὕτη ἡ ὅρασις αὐ-
rum: similitudo hoiis in eis. & quattuor fa-
τῶν, ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς· καὶ τέσαρα πρό-
cies vni: & ᾶttuor ale vni. &
σωπα τῷ ἑνί, καὶ τέσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί· καὶ τὰ
crura eoꝝ recta: & pennati pedes eoꝝ: &
σκέλη αὐτῶν ὀρθά, καὶ πτέρωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ
scintille ᾶſi fulgurans cramẽtũ. & leuco penne
σπινῆρις ὡς ἐξαστράπτων χαλκός· καὶ ἐλαφραὶ αἱ πτέρυ
eoꝝ: & manus hoiis sub pen-
γες αὐτῶν, καὶ χεὶρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ-
nis eoꝝ in ᾶttuor ptib⁹ eoꝝ: & facies
γων αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσαρα μέρη αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα
eoꝝ & penne eoꝝ quattuor pluncte alte
αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσάρων ἐκτεῖναι ἑτέ-
ra alteri. & ale eoꝝ nõ reuertebanꝫ
ρα τῇ ἑτέρᾳ· καὶ οὐ πτέρυγες αὐτῶν ὄνκ ἐπιστρέφοντο
cũ ambularẽt ipa: vnũqdq; ante faciem
ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά, ἕκαστον κατέναντι τοῦ πρόσωπου
suam gradiebanꝫ. & similitudo facieꝝ eoꝝ: fa-
αὐτῶν ἐπορεύοντο· καὶ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν, πρό-
cies hoiis & facies leonis a dextris quat-
σωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέ
tuor: & facies vituli a sinistris quattuor:
σαρσιν, καὶ πρόσωπον μόχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσαρ-
σιν, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσαρσιν· καὶ αἱ πτέρυγες
& facies aqle quattuor. & ale
eoꝝ extente desup quattuor vnicuiq; duc cõ-
αὐτῶν ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσαρσιν ἑκάστῳ δύο συ
iuncte ad inuicẽ. & due tegebant super
νημμέναι πρὸς ἀλλήλας. καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω
corpora eoꝝ: & vnũquodq; coꝝ facie sua
τῶν σωμάτων αὐτῶν, καὶ ἑκάτερον κατὰ πρόσωπον αὐ
gradiebaꝫ. & ubiq; erat spũs ambulans ambula-
τοῦ ἐπορεύετο· οὗ ἂν ἦ τὸ πνεῦμα πορευόμενον ἐπορεύε
bãt & nõ reuertebãt. & in medio aialiũ visio ᾶſi car
το καὶ οὐκ ἐπιστρέφον· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων ὅρασις ὡς ἀν
bonũ ignis ardentiũ: ᾶſi aspect⁹ lampadaꝝ discurren
θράκων πυρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συστρέφε-
tium in medio aialiũ & splẽdor ignis: & de
σθαι ἀναμέσον τῶν ζώων καὶ φέγγος τοῦ πυρός, καὶ ἐκ
igne egrediebatur ᾶſi fulgur. & aialia curre-
τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ὡς ἀστραπή· καὶ τὰ ζῶα ἔτρε
bãt & reuertebãt ᾶſi species fulgurio.
χεν καὶ ἀνέκαμπτεν ὡς εἶδος τοῦ βλίκ· ωωωωωωωω

Trãsla.B.Vic.

Incipit Ezechiel ppheta.
Capitulum. 1.

FT factũ est in tricesimo anno: in qrto in qnta mensis: cũ essem in medio captiuorũ iuxta fluuiũ chobar aperti sunt celi & vidi visiones dei. In qnta mensis ipse est annus qꝰ quintus transmigrationis regis ioachim: factũ est verbũ domini ad ezechielem filium buzi sacerdotẽ in terra chaldeorũ secus flumẽ chobar. Et facta est sup eũ ibi manus dñi. Et vidi: & ecce ventus turbinis veniebat ab aqlone: & nubes magna & ignis inuoluens: et splendor in circuitu eius: & de medio eius quasi species electri: id est de medio ignis. Et ex medio ei⁹ similitudo ᾶttuor aialiũ: & hic aspectus eorũ. Similitudo hominis in eis. Et quattuor facies vni: & quattuor penne vni. Et pedes eorum pedes recti: & planta pedis eorũ quasi planta pedis vituli: & scintille ᾶſi aspectus eris cãdentis. Et manus hominis sub pennis eorum in qꝰ quattuor partibus: & facies & pennas per quattuor partes habebant: iunctegꝫ erant penne corũ alterius ad alterũ. Non reuertebãtur cũ incederẽt: sed vnũ qdqꝫ ante faciẽ suã gradiebatur. Similitudo aũt vultus eoꝝ: facies hois & facies leonis a dextris ipsorũ ᾶttuor: facies aũt bouis a sinistris ipsorum quattuor: & facies aqle ipsorũ ᾶttuor: & facies eorũ: & pẽne corũ extente desup. Due pẽne singulorũ iũgebãtur: & due tegebant corpora corũ. Et vnũquodqꝫ eorũ coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spũs: illuc gradiebantur nec reuertebãtur cũ ambularent. Et similitudo aialiũ & aspectus eorũ ᾶſi carbonũ ignis ardentiũ & quasi aspectus lãpadarũ. Hec erat visio discurrẽs in medio aialiũ: splẽdor ignis & de igne fulgur egrediẽs. Et aialia ibãt & reuertebãtur i similitudinẽ fulguris corruscantis.

Tex.he.Ezechi.j.

Cap.j.

וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה
בַּחֹדֶשׁ בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר
כְּבָר וַיִּפְתְּחוּ הַשָּׁמָיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת
אֱלֹהִים: בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה
הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יוֹיָכִין: הָיָה
דְבַר יְהוָה אֶל יְחִזְקֵאל בֶּן
בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר
כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה: וָאֵרְא
וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן
עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ
לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע
חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם
לָהֵנָּה: וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאַחַת
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם: וְרַגְלֵיהֶם
רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל:
וְיַד אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל
אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
לְאַרְבַּעְתָּם: חֻבֶּרֶת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ
כַּנְפֵיהֶם לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן אִישׁ
אֶל עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ: וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן:
וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה
לְאִישׁ שְׁתַּיִם חֻבְּרֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם
מְכַסּוֹת אֵת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה: וְאִישׁ אֶל
עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שָׁפָה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא
יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן: וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן
כְּמַנְחֲלֵי אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים
הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ
לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרָק:
וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק:

Pritiua.heb.

Cap.j.
יְהִי בְּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה
הָיָה דְבַר
נָהָר
פָּתַח רָאָה
חֲמִשִּׁית
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יְחִזְקֵאל בֶּן
בּוּז הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר
כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו יַד יְהוָה: וָאֵרְא
צָפוֹן וְרוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן
נָדַל לָקַח וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ
סָבִיב
תָּוֶךְ הָאֵשׁ וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע
חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם
לָהֵנָּה
פָּנָה
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם: וְרַגְלֵיהֶם
רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
נָגַל
רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל:
נוּן
וְיַד אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל
אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
אִישׁ
לְאַרְבַּעְתָּם: חֻבֶּרֶת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ
סָבַב יָלַךְ
כַּנְפֵיהֶם לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן אִישׁ
אֶל עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ: וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין
שְׂמֹאל
לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן:
עָלָה
וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה
לְאִישׁ שְׁתַּיִם חֻבְּרֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם
כָּסָה גוּ
מְכַסּוֹת אֵת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה: וְאִישׁ אֶל
הָיָה
עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
יָלַךְ
שָׁפָה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא
רָאָה
יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן: וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן
לַפִּיד
כְּמַנְחֲלֵי אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים
הָלַךְ
הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ
יָצָא
לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרָק:
רָצָה
וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק:

Pūtiua.heb.

וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפָן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃
מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן
וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃ עַל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן׃ וְגַבֵּיהֶן וְנוֹרָא לָהֶם וְיִרְאָה
לָהֶם וְגַבֹּתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ
לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃ בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
בָּאוֹפַנִּים׃ וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל
רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ
לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֶת גְּוִיָּתֵיהֶם׃
וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמָלָה
כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶם׃ וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר
עַל רָאשֵׁיהֶם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶם׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רָאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה
אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בַּיִת לָהּ סָבִיב
מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה

Tex.beb.Ezechi.j.

וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפָן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃
מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן
וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃ עַל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן׃ וְגַבֵּיהֶן וְנוֹרָא לָהֶם וְיִרְאָה
לָהֶם וְגַבֹּתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ
לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃ בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
בָּאוֹפַנִּים׃ וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל
רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ
לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֶת גְּוִיָּתֵיהֶם׃
וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמָלָה
כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶם׃ וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר
עַל רָאשֵׁיהֶם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶם׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רָאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה
אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בַּיִת לָהּ סָבִיב
מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה

Trāsla.B.Vie.

[a]Cunq; aſpicerem[b]anima
lia:[c]apparuit[d]rota[e]vna oo
[f]ſup terrā[g]iuxta[h]aialia:ha
bens[i]quattuor[k]facies.Et
[l]aſpectus[m]rotarū[n]& opus
earum[o]quaſi viſio oooooo
[p]maris:[q]et[r]vna[s]ſimilitu
do[t]ipſarum quattuor: oo
[u]et aſpectus earum[v]et ope
ra[w]quaſi[x] ſit oooooooooooo
[y]rota[z]in medio[aa]rote.[bb]Per
[cc]quattuor ooooooooooooo
[dd]partes earū [ee]euntes[ff]ibāt
et[gg]non[hh]reuertebantur oo
[ii]cū ambularent.[kk] Statura
quoq; erat rotis[ll] & altitu
do[mm]et horribilis aſpectus:
[nn]et totū corp[oo]oculis[pp]ple
nū[qq]in circuitu[rr]ipſarū q̄t-
tuor. [ss]Cunq; ambularēt
[tt]aialia[uu]ambulabāt pariter
&[vv]rote[ww]iuxta ea.[xx]& cū ele
uarentur[yy]aialia[zz]de[aaa] terra
[bbb]eleuabantur ſimul &[ccc]ro
te.[ddd]Quocunq;[eee]ibat[fff] ſpiri
tus: oooooooooooooooooo
[ggg]illuc[hhh]eunte[iii] ſpū[jjj] & rote
pariter[kkk] eleuabantur oooo
[lll]ſeqūctes eum.[mmm] Spiritus
[nnn]eum[ooo] vite erat[ppp] in rotis.
[qqq]Cum euntibus[rrr]ibāt:[sss] &
cum ſtantibus[ttt]ſtabant: oo
[uuu]& cum eleuatis[vvv]a[www] terra:
pariter[xxx]eleuabantur & oo
[yyy]rote[zzz]ſequentes ea:[aaaa]quia
[bbbb]ſpiritus[cccc]vite erat oooooo
[dddd]in rotis .[eeee] Et ſimilitudo
[ffff]ſuper[gggg]capita[hhhh] animaliū
[iiii]firmamenti[jjjj]q̄ſi aſpectus
[kkkk]cryſtalli[llll]horribilis: &[mmmm]ex
tenti[nnnn]ſup[oooo]capita eorū[pppp]de
ſup.[qqqq]Sub[rrrr]firmamēto autē
[ssss]penne eorum[tttt]recte[uuuu]alte
rius[vvvv]ad[wwww] alterum. oooooo
[xxxx]Vnūquodq;[yyyy]duab[zzzz] alis
[aaaaa]velabat[bbbbb]corpus ſuum:[ccccc]&
alterum ſimiliter[ddddd]velaba-
tur. oooooooooooooooooo
[eeeee]Et audiebam[fffff]ſonum[ggggg]ala
rum[hhhhh] quaſi ſonū[iiiii]aquarū
[jjjjj]multarū:[kkkkk]q̄ſi ſonū[lllll]ſubli
mis dei.[mmmmm]Cum ambularēt
quaſi[nnnnn]ſon[ooooo] erat[ppppp]multitu
dinis[qqqqq] vt ſonus[rrrrr] caſtrorū.
[sssss]Cūq; ſtarēt[ttttt]dimittebātur
[uuuuu]pēne eoq;.Nam[vvvvv]cū fieret
[wwwww]vox[xxxxx]ſup[yyyyy]firmamēto[zzzzz]q̄
erat[aaaaaa]ſup[bbbbbb]caput eorū[cccccc] ſta-
bant &[dddddd]ſubmittebāt[eeeeee]alas
ſuas.[ffffff]Et ſup[gggggg]firmamentū
[hhhhhh]q̄ erat[iiiiii]ſimilēs[jjjjjj]capiti eo
rum[kkkkkk]q̄ſi aſpectus[llllll]lapidis
[mmmmmm]ſapphiri:[nnnnnn]ſilitudo[oooooo]thro-
ni[pppppp]& ſup[qqqqqq]ſilitudinē[rrrrrr]throni
[ssssss]ſimilitudo[tttttt] q̄ſi aſpectus
[uuuuuu]hois[vvvvvv] deſup.[wwwwww] Et vidi[xxxxxx] q̄ſi
ſpeciē[yyyyyy]electri[zzzzzz]velut aſpe-
ctū[aaaaaaa]ignis[bbbbbbb] intrinſecus[ccccccc]per
circuitum ei?:[ddddddd]a[eeeeeee] lumbis
eius[fffffff]& deſuper:[ggggggg]& a oooo
[hhhhhhh]lūbis eius vſq;[iiiiiii]deorſum
[jjjjjjj]vidi[kkkkkkk] quaſi ſpeciem oooo

Trāſl.Gre.lxx.cū iter.latina.

τ vidi: τ ecce rota vna ſup trā adherens ani-
καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τροχὸς ἓις ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζῴ-
malib[a] quattuor. τ aſpect[b] rotaq; τ facio
ων τοῖς τέσσαρσιν· καὶ τὸ εἶδος τῶν τροχῶν καὶ ποίημα
eaq; q̄ſi ſpecieo tharſio. τ ſimilitudo in quattuor:
αὐτῶν ὡς εἶδος θαρσεῖς. καὶ ὁ μείωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν,
τ opus eaq; erat ſicut eſſet rota in rota in
καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἦν καθὼς ἂν ἦν τροχὸς ἐν τροχῷ ἐπὶ
quattuor ptes eoq; ābulabant. nō reuertebant cū
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύετο· οὐκ ἐπιστρέφον ἐν
ambularent ipa τ vorſa eoq; τ altitudo erat
τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ καὶ ὀρθὰ τοῖς αὐτῶν καὶ ὕψος ἦν
cio. τ vidi ea τ vorſa eoq; plena oc
αὐτοῖς· καὶ εἶδον αὐτὰ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτῶν πλήρεις ὀφ-
lio i circuitu quattuor. τ cū ambularēt
θαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν· καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ
aialia ābulabāt rote cōiuncte ipſe: τ cū eleua-
ζῶα ἐπορεύοντο ἁ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐπαί-
rent aialia de tra eleuabāt rote. vbicūq; erat ꝓ-
ρεσθαι τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς ἐπήροντο οἱ τροχοί· ἐπ ἂν ἐπ ης-
bea illic ſpūs ambulabat: ambulabant
φέλκε ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι, ἐπορεύοντο τὰ
aialia τ rote τ eleuabāt cū illis. q; ſpūs
ζῶα καὶ οἱ τροχοὶ καὶ ἐξαίροντο σὺν αὐτοῖς· ὅτι πνεῦμα
vite in rotis: cū ābularent ipa ambula
ζωῆς ἐν τοῖς τροχοῖς, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύ
bant. τ cū ſtarent ipſa ſtabant τ cū
οντο· καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἑστήκεισαν καὶ ἐν
eleuarent ipa a tra: eleuabant cū e-
τῷ ἐξαίρεσθαι αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξαίροντο σὺν αὐ-
to q; ſpūs vite erat in rotis: τ ſimilitudo
τοῖς ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, καὶ ὁμοίωμα
ſup caput aialiū q̄ſi firmamēti q̄ſi viſio cry-
ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν ζῴων ὡσεὶ στερέωμα ὡς ὅρασις κρυ-
ſtalli ertentum ſup alas eoq; de
στάλλου ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπά-
ſup τ ſub firmamento ale eoq;
νωθεν καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν
extenſe. volantes altera alteri vnicaq;
ἐκτεταμέναι· συνεπόμεθαι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ ἑκάσ-
due tegentes corpora eoq;. τ aialia
δυο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν· καὶ ἕκαστον
voce alaq; ipoq; cū ābularent ipa
τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ
q̄ſi voce aque multe: q̄ſi voce oipotētis cū ambu
ὡς φωνὴν ὕδατος πολλοῦ, ὡς φωνὴ ἱκανοῦ ἐν τῷ πορεύ
larēt ipa. vox xpi q̄ſi vox caſtroum.
εσθαι αὐτά· φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς·
τ cū ſtarēt ipa ceſſabant ale eo-
καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐ-
rum. τ ecce vox de ſup firmamento erāt
τῶν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος ἦν
ſup caput eoq;: cū ſtarēt ipa remittebāt
ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἀνίεντα τὰ
ale eoq;. τ ſuper firmamēto erā
πτέρυγες αὐτῶν. καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ἦν
te ſup caput eoq; q̄ſi viſio lapidis ſapphiri
ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὡς ὅρασις λίθου σαπφείρου
ſimilitudo throni ſup eum: τ ſup ſimilitudinē
ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος
throni ſimilitudo q̄ſi ſpecies hois deſup:
τοῦ θρόνου ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν,
τ vidi q̄ſi aſpectū electri q̄ſi aſpectū ignis intrin
καὶ εἶδον ὡς ὅρασιν ἠλέκτρου ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσω
ſecꝰ eius i circuitu: a viſione lumbi τ vſq; deor
θεν αὐτοῦ κύκλῳ, ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κά
ſum vidi q̄ſi viſionē
τω εἶδον ὡς ὅρασιν oooooooooooooooooooooooo

oooooooo καὶoooooooooooooooooooooooooooooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ignis ꝛ splendor: eius i circuitu: qñ visio arcus: πυρὸς καὶ ὁ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ, ὡς ὅρασις τόξου, qñ fuerit i nube in die pluuie. sic statio ὅταν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ. οὕτως ἡ ἔνδοξις τοῦ splendoris i circuitu hec visio similitudo glie φέγγους κυκλόθεν αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοίωμα τῆς δόξης domini.

κυρίου.

Ca. 2.

A Ἐγὼ εἶδον καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἤκουσα φωνῆς λαλούντος πρός με. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, στηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου καὶ λαλήσω πρὸς σε. καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα καὶ ἀνέλαβέν με καὶ ἔστησέ με ἐπὶ τοὺς πόδας μου, καὶ ἤκουσα αὐτοῦ λαλοῦντος πρός με. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, ἀποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ισραηλ τοὺς παραπικραίνοντας με. οἱ δὲ παρεπικράνθησαν με αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐλίπασάν με ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι καὶ σκληροκάρδιοι. ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος κύριος, εἰ ἄρα ἀκούσωσιν ἢ προσθῶσιν, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ γνώσονται, ὅτι προφήτης εἰ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῇς αὐτούς, μηδὲ ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν μὴ φοβηθῇς, ὅτι παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ λαλήσεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς, ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ προσθῶνται, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρός σε, μὴ γίνου παραπικραίνων καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων. χάνε τὸ στόμα σου καὶ φάγε ἃ ἐγὼ δίδωμί σοι. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἐξεσταλμένη πρός με, καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὶς βιβλίου, καὶ ἐξεπέτασεν αὐτὸν ἐνώπιόν μου. καὶ ἦν αὐτῷ γεγραμμένα ἔσω καὶ ὄπισθεν. καὶ ἐγέγραπτο ἐν αὐτῷ θρῆνος καὶ μέλος καὶ οὐαί.

Apo.5.

Ca.3.

A Καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, κατάφαγε ὃ ἐὰν εὕρῃς, φάγε τὸν κεφαλίδα ταύτην. καὶ πορεύθητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραηλ. ꝛ

ignis splendentis in circuitu velut aspectū arcus cum fuerit in nube in die pluuie: hic erat ꝛ aspectus splendoris per gyrum. 2.

B Hec visio similitudinis ꝛ glorie dñi. Et vidi & cecidi in faciem meam: & audiui vocem loquentis. Et dixit ad me. ꝛ Fili hominis sta super pedes tuos: & loquar tecū. Et igressus est in me spūs: posuitq; me super pedes meos: et audiebā eum loquentem ad me. & dicentem. Fili hominis mitto ego te ad filios israel: ꝛ ad gentes apostatrices que recesserunt a me. Patres eorū preuaricati sunt pactū meum vsq; ad diem hanc: & filii dura facie & indomabili corde sūt ad quos ego mitto te. Et dices ad eos. Hec dicit dñs deus si forte vel ipsi audiant: & si forte quiescant: quoniam ꝛ domus exasperans est: & scient qa ꝛ ppheta fuerit in medio eorū. Tu ergo fili hominis ne timeas eos: neq; sermones eorum metuas: quoniam increduli & subuersores sunt tecum: & cum scorpionibus habitas. Verba eorum ne timeas: ꝛ & vultus eorū ne formides qa domus exasperās est. Loqueris ergo verba mea ad eos si forte ꝛ audiant & quiescant: quoniam irritatores ꝛ sunt. Tu autem fili hominis audi quecunq; loquar ad te: & noli esse exasperans ꝛ sicut dom exasperatrix est. Aperi os tuū & comede quecunq; ego do tibi. Et vidi & ecce ꝛ manus missa ad me in qua erat involutus ꝛ liber: & expandit illum coram me qui erat ꝛ scriptus intus & foris: & scripte erant in eo ꝛ lamentationes & carmē & ve. 3.

A Et dixit ad me. Fili hominis ꝛ quodcūq; inueneris comede. Comede volumē istud: & vadens loquere ad filios israel. ꝛ

אֵשׁ	וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב וּמַרְאֶה הַקֶּשֶׁת	
הָיָה	אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן	
	מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב	
	הוּא מַרְאֵה דְמוּת	Cap.ij.
כְּבוֹד	כְּבוֹד יְהוָה וָאֵרֶא וָאֶפֹּל עַל פָּנָי	
פָּנָה שָׁמַע	וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלָי	
דִּבֶּר אָמַר	בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר	
בוא	אִתָּךְ וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר	
עָמַד שָׁמַע	אֵלָי וַתַּעֲמִידֵנִי עַל רַגְלַי וָאֶשְׁמַע	
	אֶת מְדַבֵּר אֵלַי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם	
שָׁלַח אֶת	שׁוֹלֵחַ אֲנִי אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
פָּרַד	אֶל גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ בִי	
	הֵמָּה וַאֲבוֹתָם פָּשְׁעוּ בִי עַד עֶצֶם	
קָשֵׁה פָּנָה	הַיּוֹם הַזֶּה וְהַבָּנִים קְשֵׁי פָנִים	
	וְחִזְקֵי לֵב אֲנִי שׁוֹלֵחַ אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם	
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	
שָׁמַע חָדַל	וְהֵמָּה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי	
בָּא נָבָא	בֵית מְרִי הֵמָּה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא הָיָה	
יָרֵא	בְתוֹכָם וְאַתָּה בֶן אָדָם אַל תִּירָא	
	מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא כִּי	
אֵזֹן אֵת	סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֶל עַקְרַבִּים	
יָשַׁב	אַתָּה יוֹשֵׁב מִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא	
פָּנָה חָתַת	וּמִפְּנֵיהֶם אַל תֵּחַת כִּי בֵית מְרִי	
	הֵמָּה וְדִבַּרְתָּ אֶת דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם	
	יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵית מְרִי	
	הֵמָּה וְאַתָּה בֶן אָדָם שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר	
דִּבֶּר הָיָה	אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל תְּהִי מָרִי	
פֶּה	כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה פִיךָ וְאָכוֹל אֵת	
אָכַל נָתַן	אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֵרֶא וְהִנֵּה	
שָׁלַח יָד	יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בוֹ מְגִלַּת	
פָּרַשׂ פָּנָה	סֵפֶר וַיִּפְרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא	
כָּתַב פָּנָה	כְתוּבָה פָּנִים וְאָחוֹר וְכָתוּב אֵלֶיהָ	
אָחַר קוֹן	קִינִים וְהֶגֶה וָוֵי	
	וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֵת	Cap.iij.
אָכַל	אֲשֶׁר תִּמְצָא אֱכוֹל אֱכוֹל אֶת הַמְּגִלָּה	
בוא	הַזֹּאת וְלֵךְ דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל	

Pūtiua.heb.	Tex.heb.Ezechi.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cūiter.latina.
פָּתַח פֶּה	וָאֶפְתַּח אֶת פִּי וַיַּאֲכִלֵנִי אֵת הַמְּגִלָּה	Et aperui os meum: &	τ aperuit os meū: τ cibauit me capitulo
אָכַל	הַזֹּאת: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם בִּטְנְךָ	cibauit me volumine	καὶ διήνοιξεν τὸ στόμα μου, καὶ ἐψώμισέν με τὸν κεφαλί
מָלָא מָלֵא	תַּאֲכֵל וּמֵעֶיךָ תְמַלֵּא אֶת הַמְּגִלָּה	illo. Et dixit ad me. Fili	illo. τ ait ad me: fili hoīs: os
	הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֹכְלָה	hominis venter tuus	δε ταύτην· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, τὸ στόμα
הָיָה פִּי	וַתְּהִי בְּפִי כִּדְבַשׁ לְמָתוֹק: וַיֹּאמֶר	comedet: & viscera tua	σου φάγεται, καὶ ἡ κοιλία σου πλησθήσεται τῆς κεφα
בּוֹא	אֵלַי בֶּן אָדָם לֵךְ בֹּא אֶל בֵּית	complebūtur volumine	τulo isto: qđ datū est ad te. τ comedi illud:
שָׁלַח	יִשְׂרָאֵל וְדִבַּרְתָּ בִדְבָרַי אֲלֵיהֶם: כִּי	isto quod ego do tibi.	λίδος ταύτης, τῆς δεδομένης εἰς σέ· καὶ ἔφαγον αὐτήν, Ezec.
לָשׁוֹן	לֹא אֶל עַם עִמְקֵי שָׂפָה וְכִבְדֵי לָשׁוֹן	Et comedi illud &	τ factū est in ore meo sīc mel dulce. τ di 10.d.
שָׁלַח	אַתָּה שָׁלוּחַ אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל: לֹא	factum est in ore meo	καὶ ἐγένετο ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκαῖον. καὶ εἶπε
כָּבֵד	אֶל עַמִּים רַבִּים עִמְקֵי שָׂפָה וּכְבְדֵי	sicut mel dulce. Et dixit	xit ad me: fili hominis: vade ingredere ad do
שָׁמַע	לָשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם	ad me. Fili hominis va	μοι πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, βάδιζε εἴσελθε πρὸς τὸν οἶ
	אִם לֹא אֲלֵיהֶם שְׁלַחְתִּיךָ הֵמָּה	de ad domum	μῶ ισραηλ: τ loquere verba mea ad e
	יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ: וּבֵית יִשְׂרָאֵל לֹא	israel: & loqueris verba	κον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ λαλήσεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐ
	יֹאבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלֶיךָ כִּי אֵינָם אֹבִים	mea ad eos. Non	os: q: nō ad pplm pfūdi labij: τ grauis lingue: B
	לִשְׁמֹעַ אֵלַי כִּי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל	Non eni ad populū p	τοίς, ὅτι οὐ πρὸς λαὸν βαθύχειλον, καὶ βαρύγλωσσ
	חָזְקֵי מֵצַח וּקְשֵׁי לֵב הֵמָּה: רְאֵה	fundi sermonis & ignote	tu mittero ad domū israel: neq; ad
	נָתַתִּי אֶת פָּנֶיךָ חֲזָקִים לְעֻמַּת	lingue tu mitteris ad do	σὺ ἐξαποστέλλῃ πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, οὐδὲ πρὸς
	פְּנֵיהֶם וְאֶת מִצְחֲךָ חָזָק לְעֻמַּת	mum israel: neq;	pplos multos alteri vocis aut alteri lingue: neq; gra
	מִצְחָם: כְּשָׁמִיר חָזָק מִצּר נָתַתִּי	ad populos multos p	λαοὺς πολλοὺς ἀλλοφώνους ἢ ἀλλογλώσσους, οὐδὲ πρὸς
	מִצְחֶךָ לֹא תִירָא אוֹתָם וְלֹא תֵחַת	fundi sermonis & ignote	uos lingua crūteo q̄ audieo fmones: τ si
	מִפְּנֵיהֶם כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה: וַיֹּאמֶר	lingue quorū non pos	βαρεῖς τῇ γλώσσῃ ἔστιν οὓς ἀκούσῃ τοὺς λόγους, καὶ ἐ
	אֵלַי בֶּן אָדָם אֵת כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר	sis audire sermones. Et	ad tales mississem te: isti audirent te.
	אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ קַח בְּלִבְּךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע:	si ad illos mittereris ipi	πρὸς τοιούτους ἐξαπέστειλάσε, οὗτοι ἂν ἐισήκουσάν σου.
	וְלֵךְ בֹּא אֶל הַגּוֹלָה אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ	audirent te. Domus au	at dom israel non volent audire te:
	וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה	tem israel nolunt	ὁ δὲ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ οὐ μὴ θελήσωσιν ἐισακοῦσαί σου,
	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם	audire te: quia nolunt	q: nō volunt audire me: q: oio dom israe
	יֶחְדָּלוּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי	audire me. O fīs quip	διότι οὐ βούλονται ἐισακοῦσαί σου, ὅτι πᾶς οἶκος Ἰσρα
	קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה	pe domus israel attrita	el cōtentiosi sunt τ duri corde. τ ecce dedi
	מִמְּקוֹמוֹ: וְקוֹל כַּנְפֵי הַחַיּוֹת מַשִּׁיקוֹת	fronte est & du	ηλ φιλόνικοί εἰσιν καὶ σκληροκάρδιοι· καὶ ἰδοὺ δέδω
	אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ וְקוֹל הָאוֹפַנִּים	ro corde. Ecce dedi	faciem mā potētes contra faci
	לְעֻמָּתָם וְקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: וְרוּחַ	faciem tuam valentiorē	κα τὸ πρόσωπόν σου δυνατὸν κατίσχυσι τῶν προσώ
	נְשָׂאַתְנִי וַתִּקָּחֵנִי וָאֵלֵךְ מָר בַּחֲמַת	faciebus eorum: &	πων αὐτῶν, καὶ τὸ ἰσχύσω κατισχύσει
	רוּחִי וְיַד יְהוָה עָלַי חָזָקָה: וָאָבוֹא	frontem tuam durios	victoriā tuā roborabo contra
	אֶל הַגּוֹלָה תֵּל אָבִיב הַיֹּשְׁבִים אֶל	rem frontibus eorum	πρωπα αὐτῶν, καὶ τὸ ἰσχύσω κατισχύσει
	נְהַר כְּבַר וַיֵּשֶׁב הֵמָּה יוֹשְׁבִים שָׁם	vt adamanté & vt filicē	victoriā cos: τ erit semp fortio petra.
	וָאֵשֵׁב שָׁם שִׁבְעַת יָמִים מַשְׁמִים	dedi faciem tuam.	τικοὺς αὐτῶν, καὶ ἔσται διαπαντὸς κραταιότερον πέτρας,
		Ne timeas eos neq;	ne timeas ab eis: neq; formideo a facie
		metuas a facie eorum:	μὴ φοβοῦ ἀπ' αὐτῶν, μηδὲ πτοοῦ ἀπὸ προσώπου
		quia domus exasperans	cos: q: dom irritans est. τ dixit ad
		est. Et dixit ad me. Fili	αὐτῶν, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί· καὶ εἶπεν πρός
		hominis: oēs fermones	me fili hoīs: omnes fmones q̄s locut' fum
		meos quos ego loquor	μι υἱὲ ἀνθρώπου, πάντας τοὺς λόγους οὓς λελάληκα
		ad te: assume in corde	tecum: assume in cor tuū: τ auribꝰ
		tuo & auribus tuis audi	μετὰ σοῦ, λάβε εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τοῖς ὠσί C
		& vade: ingredere ad	tuis audi: τ vade ingredere in captiuitatem ad
		trāmigrationē ad filios	σου ἄκουε, καὶ βάδιζε εἴσελθε εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν πρὸς
		populi tui: & loq̄ris ad	filios ppli tui: τ loquere ad eos:
		eos: & dices eis. Hec	τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς,
		dicit dominus deus: si	τ dices ad eos. hec dicit dñs dñs: si forte audi
		forte audiant &	καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει κς κς, ἐὰν ἄρα ἀκούσω
		quiescant. Et assumpsit	ant si forte desicant: τ assumpsit me spūs τ audiui post
		me spūs: & audiui post	σε ἐὰν ἄρα ἐκδῶσιν, καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤκουσα κα
		me vocē cōmotiōis ma	me vocē ꝯmotiōis magne: benedicta glo
		gne: benedicta gloria	τόπιδέν μου φωνὴν σεισμοῦ μεγάλου, εὐλογημένη δό
		dñi de loco suo: & vocē	ria dñi de loco suo: τ audiui voccm ala
		alarum alialiū percutiētiū	ξα κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ ἤκουσα φωνὴ πτε
		alterā ad alterā: & vocē	rum alialiū: pcutientium altera ad alterā.
		rotarū sequentiū aialia:	ρύγων τῶν ζώων, περιστρεφόμενα ἑτέρα πρὸς τὴν ἑτέραν.
		& vocē cōmotionis ma	τ vox rotaꝝ herēs eis: τ vox ꝯmo
		gne. Spūs quoq; leuauit	καὶ φωνὴ τῶν τροχῶν ἐχομένη αὐτῶν, καὶ φωνὴ τοῦ σεί
		me & assumpsit me: &	tiōis magne. τ spūs eleuauit me τ suscepit Eze.
		abij amarꝰ in īdignatiōe	σμοῦ μεγάλου· καὶ τὸ πνεῦμα ἐξῆρέν με καὶ ἀπέλαβέν
		spūs mei. Manꝰ enī dñi	me: τ abij sublimis i ipetu spūs mei. τ D
		erat mecū cōfortās me.	μι, καὶ ἐπορεύθην μετέωρος ὁρμῇ τοῦ πνεύματός μου· καὶ
		Et vēi ad trāsmigrationē	manꝰ dñi facta est sup me fortis. τ intrani ad
		ad aceruū nouarū frugū	χεὶρ κυρίου ἐφύετο ἐπ' ἐμὲ κραταιά· καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν
		ad eos q habitabāt iuxta	captiuitatem sublimis: τ circuini hitantes
		flumen chobar: & sedi	αἰχμαλωσίαν μετέωρος, καὶ περιῆλθον τοὺς κατοικοῦν
		vbi illi sedebāt & mansi	ad fluuium chobar ḋerāt ibi.
		ibi septē diebus merēs	τας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβὰρ τοὺς ὄντας ἐκεῖ·
			τ sedi ibi septē dieb: conuersans
			καὶ ἐκάθισα ἐκεῖ ἑπτὰ ἡμέρας, ἀναστρεφόμενος ccccc

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in medio eoꝝ. ⁊ factū ē post ſeptē dies: ⁊
ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ
factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoīs: ſpecu
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, σκο
latorē dedi te domui iſrael: ⁊ audies de ore
πὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στό-
meo verbū: ⁊ minaberis eis a me: cū
ματός μου λόγον, καὶ ἀπειλήσῃ αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ, ἐν
dicero ego ini⁊ morte morieris: ⁊ non
τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ οὐ δὴ
phibuiſti eū neq; locutus eo vt phiberes
στείλω αὐτῷ. οὐδὲ ἐλάλησας τοῦ διαστείλασθαι τῷ
iniquū: vt reuertatur a vīo ſuo impio
ἀνόμῳ, τοῦ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ ἀδίκων
et viuat ipe. iniquus ille iniq̄tate ſua mo-
τοῦ ζῆσαι αὐτόν. ὁ ἄνομος ἐκεῖνος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀπο-
rietur: ⁊ ſanguinē eius de manu tua requiram.
θανεῖται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω.
⁊ tu ſi phibuerio iniquū: ⁊ nō reuerſ⁹ fuerit ab
καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃς τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ
iniq̄tate ſua ⁊ via ſua impia int⁹
τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἀδίκου ὁ μὲν
qđ ille in iniq̄tate ſua morietur: ⁊ tu
ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν
aiam tuā liberabis: ⁊ cū q̄uerſ⁹ fuerit iuſtus a
ψυχήν σου ῥύσῃ, καὶ ἐὰν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ
iuſticia ſua: ⁊ faciet delictum:
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ ἁμάρτημα,
⁊ dabo tormentū in faciem eius: ipe mo-
καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, αὐτὸς ἀπο-
rietur: q⁹ nō phibuiſti eū. ⁊ in peccatis
θανεῖται, ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ. καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ſuis morietur: q⁹ non erūt i memoria iuſticie
αὐτοῦ ἀποθανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αἱ δικαιοσύ-
ei⁹ ꝙo fecit. ⁊ ſanguinē ei⁹ de manu
ναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός
tua requiram. tu ãt ſi phibuerio iuſtū vt nō pecet:
σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν διαστείλῃ τῷ δικαίῳ μὴ ἁμαρτεῖν,
⁊ ipe nō peccauerit iuſtus vita viuet: q⁹ phibuiſti e-
καὶ αὐτὸς μὴ ἁμάρτῃ ὁ δίκαιος ζωῇ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐ-
um: ⁊ tu tuam alaſti liberabi. ⁊ facta ē ibi ſup
τῷ, καὶ σὺ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ. καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἐπ' ἐ-
me manꝰ dñi: ⁊ dixit ad me: ſurge ⁊ egredere in
μὲ χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν πρός με, ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε εἰς
campū: ⁊ ibi loquetur ad te: ⁊ ſurrexi ⁊
τὸ πεδίον, καὶ ἐκεῖ λαλήσω πρός σε, καὶ ἀνέστην καὶ
ẽ.i.a. abij in campū. ⁊ ecce ibi gl̄ia dñi ſta-
ἀπῆλθον εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα κυρίου ἱστή-
bat quaſi gloria quā vidi ſup fluuium cho-
κει κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χο-
bar. ⁊ cadō in faciem meā. ⁊ venit ad me ſpir
βάρ. καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦ-
tus ⁊ ſtatuit me ſup pedes meos: ⁊ locut⁹ eſt ad me
μα καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου, καὶ ἐλάλησεν πρός με
⁊ dixit mihi: ingredere ⁊ includere in medio
καὶ εἶπεν μοι, εἴσελθε καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ
dom⁹ me: ⁊ tu fili hoīs: ecce data ſunt ſup te
οἴκου σου. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ δέδονται ἐπὶ σὲ
vincula: ⁊ ligabunt te in eis: ⁊ nō egredieris
δεσμοί, καὶ δήσουσίν σε ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ
medio eoꝝ. ⁊ linguā tuā colligabo guttu
μέσου αὐτῶν. καὶ τὴν γλῶσσά σου συνδήσω τῷ λάρυγ
ri tuo: ⁊ eris mutus: ⁊ nō eris illis in vi⁊
γί σου, καὶ ἔσῃ κωφὸς, καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα
obiurgantē: q⁹ dom⁹ exaſperāo eſt. ⁊ cū locut⁹
ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ ἐν τῷ λα
fuero ego ad te: aperiā os tuū ⁊ dices ad eos: hec
λῆσαί με πρός σέ, ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε
dicit dñs dñs: q audit audiat: ⁊ q̄ icredul⁹ ē icredu
λέγει κύριος κς, ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω
lꝰ ſit: q⁹ dom⁹ exaſperano eſt.
τω, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. Ca.4.

Trāsla.B.Vie.

Fin medio eoꝝ. ⁹ Cum aūt ⁷ptranſiſſent⁸ ſeptē ⁹ dies:
⁸factum eſt⁹ verbum⁷ dominī ⁷ad me⁸ dicens.ᵇ Fili
⁷hominis ᵇ ſpeculatorem
⁶dedi te⁷ domui⁸ iſrael: oꝰ
ᵇ& audies⁷ de ore meo⁸ ver
bum⁷ & annunciabis[m] eis
[n]ex me.ᶜ Si dicente me⁶ ad
ipium: ⁹ morte⁷ morieris
⁸non⁷ annūciaueris ei: ᵇ ne
q̄ᵇ locutus fueris⁷ vt auer
tatur ⁸ a via ſua ᵇ impia ᶜ &
viuat: ᵇ ipſe ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
⁷ipius⁸ in iniq̄tate ſua⁶ mo
rietur: ᶜ ſanguinē aūt eius
⁷de mānu tua⁸ requirā.[m] Si
autē⁷ tu⁸ annūciaueris ᶜ im
pio: ⁷& ille⁸ nō⁹ fuerit con
uerſus⁷ ab ipietate ſua⁸ & a
via ſua⁷ impia: ⁸ ipſe quidē
[n]in ipietate ſua⁷ morietur:
ᵇtu aūt⁸ aiam tuā⁷ liberaſti.
Sed⁶ & ſi cōuerſus ᵇ iuſtus
⁸a iuſticia ſua fuerit: ⁷ & fe-
cerit⁸ iniq̄tatē: ᵇ ponā ⁷ of-
fendiculū ᵇ corā eo.ⁱ Ipſe
[m]morietur⁸ qa⁹ nō ᶠannū
ciaſti ei.ᵍ In pctō ſuo⁷ mo
rietur: ᵇ& nō⁷ erunt in me
moria⁸ iuſticie eius⁶ q̄s⁷ fe-
cit: ⁷ ſanguinē vero eius⁸ de
manu tua ᵇ requirā. ᵇ Si aūt
⁷tu⁶ anūciaueris ⁷ iuſto⁶ vt
nō⁸ peccet⁷ iuſtus: ᵇ& ille
⁷nō[m] peccauerit: ⁸ viuens
⁹viuet: ᶠ qa⁹ annūciaſti ei:
⁷& tu⁶ animā tuā⁸ liberaſti.
⁷Et facta eſt⁸ ſup me⁶ ma-
nus⁸ dñi: ᶜ & dixit⁹ ad me.
⁷Surgē⁶ egredere⁸ in⁹ cāpū: ⁸& ibi ⁹ loq̄r⁷ tecū.[m] Et
ſurgens⁸ egreſſus ſum⁹ in
ᶠcāpū: ⁹& ecce⁷ ibi⁸ gloria
⁷domini ⁸ſtabat⁷ quaſi glo
tia⁷ quam⁷ vidi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
⁸iuxta⁷ fluuiū⁶ chobar: ⁹ &
cecidi⁷ in⁸ facie meā. ⁶Et in
greſſus eſt⁸ in me⁷ ſpūs: ⁸ &
ſtatuit me⁷ ſup[m] pedes me
os: ⁸& locut⁹ eſt⁷ mihi: ᵇ &
dixit⁸ ad me.⁷ Ingredere
&⁸ includere⁷ i medio⁸ do-
mus tue.⁷ Et tu⁷ fili⁷ hois
⁸ecce⁹ data ſunt⁶ ſuper te
⁹vincula: ⁶& ligabunt te
⁷in eis: ⁸& nō⁹ egredieris
⁷In medio eorū: ᵇ& linguā
tuā⁷ adherere faciam⁸ pala
to tuo: ⁹ & eris mutus⁸ nec
⁸quaſi vir⁷ obiurgans: ⁹ qa
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
⁸domus⁷ exaſperans⁹ eſt.
⁸Cum aūt locutus fuero
ᵇtibi: ⁶ aperiā⁷ os tuū⁸ & di-
ces⁸ ad eos. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇHec⁷ dicit⁸ dominus⁷ de⁹.
[m]Qui audit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
⁸audiat :⁹ & qui quieſcit
ᶠquieſcat: ⁹ quia⁷ domus
⁸exaſperans⁷ eſt. 4.

Tex.heb.Ezechi.iij.Pritiua.heb.

בְּתוֹכָם׃ וַיְהִי מִקְצֵה שִׁבְעַת יָמִים	בְּתוֹכָם׃ וַיְהִי מִקְצֵה שִׁבְעַת יָמִים
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן
אָדָם צֹפֶה נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל	אָדָם צֹפֶה נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָּבָר וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם	וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָּבָר וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם
מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת	מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת
וְלֹא הִזְהַרְתּוֹ וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהַזְהִיר	וְלֹא הִזְהַרְתּוֹ וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהַזְהִיר
רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הָרִשְׁעָה לְחַיֹּתוֹ הוּא	רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הָרִשְׁעָה לְחַיֹּתוֹ הוּא
רָשָׁע בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃	רָשָׁע בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃
וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּה רָשָׁע וְלוֹא שָׁב	וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּה רָשָׁע וְלוֹא שָׁב
מֵרִשְׁעוֹ וּמִדַּרְכּוֹ הָרִשְׁעָה הוּא בַּעֲוֹנוֹ	מֵרִשְׁעוֹ וּמִדַּרְכּוֹ הָרִשְׁעָה הוּא בַּעֲוֹנוֹ
יָמוּת וְאַתָּה אֶת נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃	יָמוּת וְאַתָּה אֶת נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃
וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקוֹ וְעָשָׂה עָוֶל	וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקוֹ וְעָשָׂה עָוֶל
וְנָתַתִּי מִכְשׁוֹל לְפָנָיו הוּא יָמוּת	וְנָתַתִּי מִכְשׁוֹל לְפָנָיו הוּא יָמוּת
כִּי לֹא הִזְהַרְתּוֹ בְּחַטָּאתוֹ יָמוּת וְלֹא	כִּי לֹא הִזְהַרְתּוֹ בְּחַטָּאתוֹ יָמוּת וְלֹא
תִזָּכַרְנָה צְדָקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְדָמוֹ	תִזָּכַרְנָה צְדָקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְדָמוֹ
מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ	מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ
צַדִּיק לְבִלְתִּי חֲטֹא צַדִּיק וְהוּא לֹא	צַדִּיק לְבִלְתִּי חֲטֹא צַדִּיק וְהוּא לֹא
חָטָא חָיוֹ יִחְיֶה כִּי נִזְהָר וְאַתָּה אֶת	חָטָא חָיוֹ יִחְיֶה כִּי נִזְהָר וְאַתָּה אֶת
נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃ וַתְּהִי עָלַי שָׁם יַד	נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃ וַתְּהִי עָלַי שָׁם יַד
יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קוּם צֵא אֶל	יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קוּם צֵא אֶל
הַבִּקְעָה וְשָׁם אֲדַבֵּר אוֹתָךְ׃ וָאָקוּם	הַבִּקְעָה וְשָׁם אֲדַבֵּר אוֹתָךְ׃ וָאָקוּם
וָאֵצֵא אֶל הַבִּקְעָה וְהִנֵּה שָׁם כְּבוֹד	וָאֵצֵא אֶל הַבִּקְעָה וְהִנֵּה שָׁם כְּבוֹד
יְהוָה עֹמֵד כַּכָּבוֹד אֲשֶׁר רָאִיתִי	יְהוָה עֹמֵד כַּכָּבוֹד אֲשֶׁר רָאִיתִי
עַל נְהַר כְּבָר וָאֶפֹּל עַל פָּנָי׃ וַתָּבֹא	עַל נְהַר כְּבָר וָאֶפֹּל עַל פָּנָי׃ וַתָּבֹא
בִי רוּחַ וַתַּעֲמִדֵנִי עַל רַגְלָי וַיְדַבֵּר	בִי רוּחַ וַתַּעֲמִדֵנִי עַל רַגְלָי וַיְדַבֵּר
אִתִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֹּא הִסָּגֵר בְּתוֹךְ	אִתִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֹּא הִסָּגֵר בְּתוֹךְ
בֵּיתֶךָ׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנֵּה	בֵּיתֶךָ׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנֵּה
נָתְנוּ עָלֶיךָ עֲבֹתִים וַאֲסָרוּךָ	נָתְנוּ עָלֶיךָ עֲבֹתִים וַאֲסָרוּךָ
בָּהֶם וְלֹא תֵצֵא בְּתוֹכָם׃ וְלִשׁוֹנְךָ	בָּהֶם וְלֹא תֵצֵא בְּתוֹכָם׃ וְלִשׁוֹנְךָ
אַדְבִּיק אֶל חִכֶּךָ וְנֶאֱלַמְתָּ וְלֹא	אַדְבִּיק אֶל חִכֶּךָ וְנֶאֱלַמְתָּ וְלֹא
תִהְיֶה לָהֶם לְאִישׁ מוֹכִיחַ כִּי	תִהְיֶה לָהֶם לְאִישׁ מוֹכִיחַ כִּי
בֵית מְרִי הֵמָּה׃ וּבְדַבְּרִי אוֹתָךְ	בֵית מְרִי הֵמָּה׃ וּבְדַבְּרִי אוֹתָךְ
אֶפְתַּח אֶת פִּיךָ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם	אֶפְתַּח אֶת פִּיךָ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַשֹּׁמֵעַ	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַשֹּׁמֵעַ
יִשְׁמָע וְהֶחָדֵל יֶחְדָּל כִּי בֵית	יִשְׁמָע וְהֶחָדֵל יֶחְדָּל כִּי בֵית
מְרִי הֵמָּה׃	מְרִי הֵמָּה׃

Pritina.heb. Tex.he.Ezechi.iiij.

Cap. iiij.

וְאַתָּה בֶּן־אָדָם קַח־לְךָ לְבֵנָה
וְנָתַתָּה אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ וְחָקוֹתָ עָלֶיהָ
עִיר אֶת יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וְנָתַתָּה עָלֶיהָ
מָצוֹר וּבָנִיתָ עָלֶיהָ דָּיֵק וְשַׁפֹּתָ
עָלֶיהָ סוֹלֵלָה וְנָתַתָּה עָלֶיהָ מַחֲנוֹת
וְשִׂים עָלֶיהָ כָּרִים סָבִיב׃ וְאַתָּה קַח
לְךָ מַחֲבַת בַּרְזֶל וְנָתַתָּה אוֹתָהּ קִיר
בַּרְזֶל בֵּינְךָ וּבֵין הָעִיר וְהַכִּינֹתָה אֶת
פָּנֶיךָ אֵלֶיהָ וְהָיְתָה בַּמָּצוֹר וְצַרְתָּ
עָלֶיהָ אוֹת הִיא לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה שְׁכַב עַל צִדְּךָ הַשְּׂמָאלִי
וְשַׂמְתָּ אֶת עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל עָלָיו
מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו
תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָם׃ וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ אֶת
שְׁנֵי עֲוֹנָם לְמִסְפַּר יָמִים שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם וְנָשָׂאתָ אֶת
עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְכִלִּיתָ אֶת אֵלֶּה
וְשָׁכַבְתָּ עַל צִדְּךָ הַיְמָנִי שֵׁנִית
וְנָשָׂאתָ אֶת עֲוֹן בֵּית יְהוּדָה אַרְבָּעִים
יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה נְתַתִּיו
לָךְ׃ וְאֶל מְצוֹר יְרוּשָׁלַ͏ִם תָּכִין פָּנֶיךָ
וּזְרֹעֲךָ חְשׂוּפָה וְנִבֵּאתָ עָלֶיהָ׃ וְהִנֵּה
נָתַתִּי עָלֶיךָ עֲבוֹתִים וְלֹא תֵהָפֵךְ
מִצִּדְּךָ אֶל צִדְּךָ עַד כַּלּוֹתְךָ יְמֵי
מְצוֹרֶךָ׃ וְאַתָּה קַח לְךָ חִטִּין וּשְׂעֹרִים
וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְדֹחַן וְכֻסְּמִים וְנָתַתָּה
אוֹתָם בִּכְלִי אֶחָד וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לְךָ
לֶלֶחֶם מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתָּה
שֹׁכֵב עַל צִדְּךָ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
יוֹם תְּאכְלֶנּוּ׃ וּמַאֲכָלְךָ אֲשֶׁר
תְּאכְלֶנּוּ בְּמִשְׁקוֹל עֶשְׂרִים שֶׁקֶל
לַיּוֹם מִעֵת עַד עֵת תְּאכְלֶנּוּ׃ וּמַיִם
בְּמִשּׂוּרָה תִּשְׁתֶּה שְׁשִׁית הַהִין
מִעֵת עַד עֵת תִּשְׁתֶּה׃ וְעוּגַת שְׂעֹרִים
תְּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֵלְלֵי צֵאַת הָאָדָם
תְּעֻגֶנָּה לְעֵינֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה

Trāſl.B.Vie.

Cap. iiij.

ET tu[b] fili[c] hominis:
[b]ſume[c] tibi[f] laterem
[g]& pones[b] eum[i] coram te:
[k]& deſcribes[l] in eo ooooooo
[m] ciuitatē[e] hieruſalem. [p]Et
ordinabis [q] aduerſus eam
[r] obſidionē: [o] & edificabis
[n] munitiones: [t] & cōporta
bis[s] aggerē: [u] & dabis[b] con
tra eam[c] caſtra oooooooooo
[o]& pones[r] arietes[s] in gyro:
[v]& tu[l] ſume ooooooooooooo
[x] tibi[l] ſartaginem[m] ferreā
[n]& pone[e] eam in[p] murum
[q] ferreū[f] inter te[e]& inter[i] ci
uitatem: [o] & obfirmabis
[r] faciē tuā[s] ad eam: [u] & erit
[x] in obſidionē: [c]& circunda
bis[o] eaz. [y] Signū[r] eſt[e] domui
[y] iſrael. oooooooooooooooo
[z]Et tu[v] dormies[l] ſuper[m] la
tus tuum[n] ſiniſtrum oooo
[o]& pones[q] iniquitates[r] do
mus[e] iſrael[t] ſuper eo oooo
[n] numero[r] dierum[f] quibus
[s] dormies[u] ſuper illud: &
[b] aſſumes[o] iniquitates eo
rum. [c] Ego autē[r] dedi[e] tibi
[t] annos[x] iniquitatis eorū
[l] numero[m] dierū[n] trecētos
[p]& nonagita[q] dies: [r] & por
tabis oooooooooooooooo
[s] iniquitatē[e] domus[t] iſrael.
[r]Et cum cōpleueris[u] hec:
[x] dormies[c] ſuper[o] latus tuū
[c] dextrum[l] ſecundo ooooo
[o]& aſſumes[l] iniquitatē[x] do
mus[l] iuda[m] quadraginta
[n] diebus. [o] Diē[p] pro anno:
[q] diē in[q][r] pro anno[o] dedi
[r] tibi. [u] Et ad[r] obſidionē[f] hie
ruſalē[c] cōuertes[u] facie tuā
[b]& brachiū tuū erit[c] exten
tum: [b]& pphetabis[c] aduer
ſus eā. Ecce[e] circūdedi[b] te
[l] vinculis: [o]& nō te[l] cōuer
tes[m] a latere tuo[n] in[o] latus
alind[p] donec[q] cōpleas[r] dies
[o] obſidionis tue. [r]Et tu[u] ſu
me[t] tibi[r] frumentum[f]& or
deum[e]& fabā[b]& lentē[c]&
miliū[o] & vicia: [r]& mittes
[r] ea[f] in vas[b] vnum: [l]& facies
[l] tibi oooooooooooooooo
[m] panes[n] numero[o] dierum
[p] quibus oooooooooooooo
[r] dormies[e] ſup[t] latus tuū.
[u] Trecentis[r] & nonaginta
[x] diebus[a] comedes illud.
[b] Cibus autem tuus[c] quo
[o] veſceris erit[e] in pondere
[r] viginti[f] ſtateres oooooooo
[q] in die. [l] A tpe[b] vſq; ad[l] tps
[m] comedes illud. [n] Et aquā
[o] in menſura[p] bibes[q] ſextā
partē[r] hin. [o] A tpe[t] vſq; ad
[u] tēpus[x] bibes illud. [r] Et q̄ſi
[r] ſubcinericiū[s] ordeaceū
[a] comedes illud: [b]& [c] ſterco
re qđ [o] egreditur de[e] hoie
[r] operies illud [o] in oculis
eorū. Hec[b] dicit[l] dñs. [b] Sic

Trāſl.Gre.lex.cū interp̄.latina.

ET tu fili hois: ſume tibi laterem
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλίνθον,
& ponес illū ante faciem tuam: & ſcribes
καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις
in eo ciuitatē hieruſalem: & dabis ēp eam
ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
obſidionē. & edificabis eā ꝓpugnacula: &
περιοχήν. καὶ ἐκοδεμήσεις αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ
circumponeс ēp eam vallū: & dabis ēp eam
παρεμβολὰς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
caſtra: & ordinabis arietes circuitu. &
παρεμβολάς, καὶ τάξεις τοὺς βελοστάσεις κύκλῳ. καὶ
tu ſume tibi ſartaginē ferream: & ponес ei
σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ θήσεις αὐτῷ
murū ferreum inter te & inter
τοῖχον σιδηροῦν ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς
ciuitatē: ꝓparabis faciem tuā ad eā
πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐ
am: & erit in obſidionе: & circundabis
τήν, καὶ ἔσται ἐν συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις
eam: ſignū eſt hoc filijs iſrael. & tu
αὐτήν, σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ σὺ
dormies ſup latus tuū ſiniſtrū: & ponес
κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν, καὶ θήσεις
iniquitatеs iſrael ſup eo ſcōm numerū die
τὰς ἀδικίας τοῦ ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡ
rum qđs dormies ſup illud: & aſſumes iniquitates
μερῶν ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας
eoꝝ: & ego vedi tibi duas iniquitates eoꝝ in
αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς
numerū diеꝝ trecentoꝝ nonaginta: & aſſumes in
ἀριθμὸν ἡμερῶν τριακοσίων ἐνενήκοντα, καὶ λήψῃ τὰς ἀ
diatеs domꝰ iſrael. & ꝓpletis hec &
δικίας τοῦ οἴκου ἰσραήλ. καὶ συντελέσεις ταῦτα, καὶ
dormies ſup latus tuū dextrū: & aſſumes
κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιόν, καὶ λήψῃ τὰς
iniquitatеs domꝰ iuda q̄draginta diebꝰ: diem
ἀδικίας τοῦ οἴκου ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν
in annū poſui tibi. & ad obſidionē hieru
εἰς ἐνιαυτὸν τέθεικά σοι. καὶ εἰς τὸν συγκλεισμὸν ἰερου- Mat4.
ſalem parabis faciem tuā: & bra
σαλὴμ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βρα
chiū tuū robotabis: & ꝓphetabis ſup eam.
χίονά σου στερεώσεις, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν.
& ego ecce vedi ſup te vincula: & nе poſſis
καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ἐπὶ σὲ δεσμούς, καὶ μὴ δύῃς
a latere tuo in latus tuū: donec cōple
ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως ἂν συ
antur dieꝝ obſidionis tue. & tu ſume
τελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου. καὶ σὺ λάβε
tibi triticū & ordeū: & fabam & lentem &
σεαυτῷ πυρούς καὶ κριθάς, καὶ κύαμον καὶ φακὸν καὶ
miliū & ſiliginē: immittes ea in vas vnū facti
κέγχρον καὶ ὄλυραν, ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἓν ἐργά
le: & facies ea tibi in panes. & ſcōm
ſιον, καὶ ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ εἰς ἄρτους. καὶ κατὰ
numerū diеꝝ qđs tu dormis ſup latus tuū
ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ἃς σὺ κοιμᾶσαι ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου
trecētis nonaginta diebꝰ cōedes ea: & ci
τριακοσίους ἐνενήκοντα ἡμέρας φάγεσαι αὐτά, καὶ τὸ βρῶ
bus tuꝰ q̄ veſceris in pōdere viginti ſicloꝝ in die
μά σου ὃ φάγεσαι ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν
a tpe vſq; ad tpm comedes ea: & aquā in menſura
ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτά, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ
bibes ſextū partē hyn: a tpe vſq; ad tpm bibes
πίεσαι τὸ ἕκτον τοῦ ὑίν, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι
illā: q̄li ſubcinericiū ordeaceū comedes ea. in ſimo
αὐτό, ὡς ἐγκρυφίαν κριθίνην φάγεσαι αὐτά. ἐν βολβίτῃ
ſtercoris humani abſcōdes ea ante oculos eoꝝ
κόπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ
rum. hec dicit dñs deus iſrael:
τῶν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ, οοοοοοοο

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

sic comedẽt filij ifael imunda inter gẽtes
οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in ꝺo eiciam eos: dixi nequaq̃ dñe deus
ἐις ἃ ἐκβαλῶ αὐτούς, εἶπα μηδαμῶς κύριε ὁ θεὸς τοῦ
ifrael. ſi aĩa mea nõ eſt polluta ẽ in imunditia ꝛ
Ἰσραήλ· εἰ ἡ ψυχή μου ἐν μιαίσμασιν ἐν ἀκαθαρσίᾳ καὶ
morticinũ ꝛ captũ a beſtijs nõ comedi a natiuitate mea
θνησιμαίων καὶ ἁρπαλωτὸν οὐ βέβρωκα ἀπὸ ἡμέρας μου
vſq̃ nũc: neq; ingreſſa eſt in oo meũ oĩs caro
ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας
ꝓphana. ꝛ dixit ad me: ecce dedi tibi ſtimum
βέβηλον· καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ δέδωκά σοι βόλβιτα
boũ: pro ſtercoribꝰ humanis: ꝛ facies
βοῶν, ἀντὶ τῶν βολβίτων ἀνθρωπίνων, καὶ ποιήσεις τοὺς
panem tuũ in eo. ꝛ dixit dñs ad me: fili hoĩs
ἄρτους σου ἐν αὐτῶν· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου
ecce ego cõtero firmamẽtũ panis in hieruſalem:
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου ἐν ἱερουσαλήμ,
ꝛ comedent panẽ in põdere ꝛ indigẽtia: ꝛ aquã in mẽ
καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐνδεία, καὶ ὕδωρ ἐν μέ
ſura ꝛ in interitu bibent: vt idigẽteo fiant pa-
τρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίονται, ὅπως ἐνδεεῖς γένωνται ἄρ-
ne ꝛ aqua. ꝛ interibit homo ꝛ frater
του καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς
ei⁹: ꝛ cõtabeſcent in iniqtatib⁹ ſuis.
αὐτ, καὶ ἐντακήσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Ca.5.

Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ξεμφαίαν
A ſumẽ tibi hoĩs: ſume tibi gladium
acutũ magiſtꝝ nouacula tõſorio poſſidebis eũ tibi. ꝛ
ξυρὸν ὀξὺ ξυρὸν κυρίως κτήσῃ αὐτὸν σεαυτῷ· καὶ
inducs eũ ſup caput tuũ ꝛ ſup bar-
ἐπάξεις αὐτὸν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου καὶ ἐπὶ γὸν πώγω
bã tuã. ꝛ ſumes ſtateră põderi ꝛ diuides eos.
νά σου. καὶ λήψῃ ζυγὸν σταθμίου καὶ διαιρήσεις αὐτούς· τὸ
ĩgnẽ pẽ in igne combures in media ciuitate ſcõm
τέταρτον ἐν πυρὶ ἀπανλώσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ
cõpletionẽ diez cõcluſionis. ꝛ ſumes
τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ· καὶ λήψῃ
ĩgnẽ partem ꝛ cõbures eã in medio eius: ꝛ
τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ
ĩgnẽ partẽ concides in gladio ẽ circuitu eius: ꝛ
τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
ĩgnẽ pẽ dilpergeꝭ vẽto. ꝛ gladiũ nu-
τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ πνεύματι· καὶ μάχαιραν ἐκ
dabo poſt eos. aſſumes inde paucos in nũero:
κενώσω ὀπίσω αὐτῶν. λήψῃ ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ,
ꝛ circũligabis eos pallio tuo. ꝛ ex his
καὶ συμπεριλήψῃ αὐτοὺς τῷ ἀκρωβολῇ σου· καὶ ἐκ τούτ-
tolles adhuc ꝛ pũcios eos in medũ
των λήψῃ ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτοὺς εἰς μέσον τοῦ
ignis ꝛ cõbures eos in igne: ex ea egre-
πυρός καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύ-
diet ignis: ꝛ dices omni domui iſrael. hec dicit
σεται πῦρ, καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ· τάδε λέγει
dñs dñs: iſta hieruſalem. in medio gẽtiũ po
κύριος, αὕτη Ἰερουσαλήμ· ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέ
ſui eam: ꝛ circuitu eius regiones: ꝛ dices:
θεικα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας, καὶ ἐρεῖς, τὰ
iuſtificatiões meas iniquo ex gẽtib⁹: ꝛ legitima
B δικαιώματά μου τῷ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ κρίματά
mea regionũ q̃ in circuitu eius: q̃ iuſtificatiões
μου τῶν χωρίων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, ὅτι τὰ δικαιώματά
meas repulerũt: ꝛ in legitimis meis nõ ambulauc
μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς κρίμασί μου οὐκ ἐπορεύθη-
rũt in eis. ꝓpterea hec dicit dñs dñs: ꝓ eo q̃ꝫ
σαν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐ
occiſio vſa ex gẽtib⁹ q̃ ĩ circuitu vſo: ꝛ in legi
πόρευσθε ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς νο
timis meis nõ ambulaſtis: ꝛ iuſtificatiões meas nõ
μίμοις μου οὐκ ἐπορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ
feciſtis. ſed neq; ſcom iudicia
ἐποιήσατε. ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ccco

Trãsla.B.Hie.

[1]comedent[m] filii[n] iſrael[p] pa
nem ſuum[q] pollutum ccc
[r]inter gentes[n] ad quas[t] eii-
ciam eos. [t]Et dixi ccccccc
[r]A.a.a.[s]dñe[q] deus. [b]Ecce
[c]anima mea[b] non ccccccc
[c]eſt polluta: [r]& morticiniũ
[q]& laceratũ a beſtiis [b]non
[c]comedi [b] ab infantia mea
[1]vſq̃[m] nunc: [n]& non[c] eſt in
greſſa[p] os meũ oĩs [q] caro
[i]imunda. [n]Et dixit[t] ad me.
[n]Ecce[c] dedi[r] tibi[q] ſimũ[p] boũ
[c]pro[b] ſtercoribus ccccccc
[c]humanis: [r]& facies[b] panẽ
tuum [i]in eo. ccccccccccc
[b]Et dixit[t] ad me.[m] Fili[n] ho
minis[c] ecce[r] conteram cc
[q]baculũ[r] panis[c] in hieruſa
lẽ: [r]& comedẽt[n] panẽ ſutũ
[c]in põdere[r] & in ſollicitu
dine: [r]& aquã[t] in mẽſura
[b]& in anguſtia[c] bibent: [b]vt
[c]deficientibus[r] pane cccc
[q]& aq̃ [b]corruat[i] vnuſq̃ſq̃
ad[t] frem ſuũ[r] & cõtabeſcat
[m]in iniqtatibus ſuis. 5.

Et tu[b] fili[c] hominis cc
[b]ſume[c] tibi[r] gladium
[q]acutũ [b]radẽtem[i] pilos: &
[b]aſſumes eum[m] & duces
[n]per[c] caput tuum ccccc
[r]et per[q] barbã tuã: [r]& aſſu
mes[c] tibi[r] ſtateră[n] ponde-
ris: [r]& diuides eos. [r]Tertiã
partem [i]igni[t] combures
[b]in medio[c] ciuitatis[b] iuxta
cõpletionẽ[c] dierũ obſidio
nis: [r]& aſſumes[r] tertiã par
tem: & [b]concides[r] gladio
[m]in circuitu ei⁹: [n]tertiã ve
ro aliã[c] diſperges[p] i ventũ:
[q]& gladium[r] nudabo[b] poſt
eos. [r]Et ſumes[n] inde cccc
[r]paruũ[r] numerũ[r] & ligabis
[c]eos[b] i ſũmitate[b] pallii tui.
[c]Et ex eis[b] rurſuꝫ[c] tolles:
[r]& proiicies[c] eos[b] in ccccc
[i]medio[b] ignis: [i]& combu-
res[m] eos[t] igni & cccccccc
[b]ex eis[p] egredietur[q] ignis
[r]in[n] omnem[t] domum cccc
[n]iſrael. [t]Hec[r] dicit[i] domi-
nus[q] deus. [b]Iſta eſt cccccc
[c]hieruſalem. [b]In medio
[c]gentium[r] poſui eam: cc
[q]& in circuitu eius[b] terras.
[r]Et contempſit cccccccc
[i]iudicia mea[m] vt plus eſſet
impia[n] q̃[b] gentes: [p]& ccc
[q]p̃cepta mea[r] vltra q̃[b] ter-
re[i] q̃[q] in circuitu eius ſunt.
[r]Iudicia[i] eni[r] mea[p] pieces-
rũt[q] & [b] in[q] preceptis meis
[b]non[c] ambulauerũt. [r]Id-
circo[r] hec[q] dicit[b] dñs[i] deus.
[b]Quia[i] ſuperaſtis[n] gentes
[b]que ccccccccccccccccc
[r]in circuitu vſo ſũt: et[q] in
p̃ceptis meis[r] nõ[n] ambula
ſtis: [r]et[t] iudicia mea[r] non
[r]feciſtis: [r]et iuxta iudicia

Tex.heb.Ezechi.v.

וְאָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וָאֹמַר
אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא
מְטֻמָּאָה וּנְבֵלָה וְטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי
מִנְּעֻרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי
בְּשַׂר פִּגּוּל׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאֵה נְתַתִּי
לְךָ אֶת צֹפְיעֵי הַבָּקָר תַּחַת גְּלֵלֵי
הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר
מַטֵּה לֶחֶם בִּירוּשָׁלִַם וְאָכְלוּ לֶחֶם
בְּמִשְׁקָל וּבְדָאָגָה וּמַיִם בְּמְשׂוּרָה
וּבְחֹסֶר יִשְׁתּוּ׃ לְמַעַן יֶחְסְרוּ לֶחֶם
וּמַיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו וְנָמַקּוּ
בַּעֲוֹנָם׃ וְאַתָּה בֶּן אָדָם
Cap.v.
קַח לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים
תִּקָּחֶנָּה לָךְ וְהַעֲבַרְתָּ עַל רֹאשְׁךָ
וְעַל זְקַנֶּךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל
וְחִלַּקְתָּם׃ שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר
בְּתוֹךְ הָעִיר כְּמְלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר
וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בֶחָרֶב
סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תְּזָרֶה לָרוּחַ
וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃ וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם
מְעַט בְּמִסְפָּר וְצָרַרְתָּ אֹתָם בְּכְנָפֶיךָ׃
וּמֵהֶם עוֹד תִּקַּח וְהִשְׁלַכְתָּ אֹתָם אֶל
תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ
מִמֶּנּוּ תֵּצֵא אֵשׁ אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת

Pñtiua.heb.

אָכַל
דָּמָה
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וָאֹמַר
יְהוִה אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא
טָמֵא
נָעַר בוא
פֶּה פִּגֻּל
אָבַר נָתַן
צָבָע
עָשָׂה
וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר
מַטֵּה לֶחֶם בִּירוּשָׁלִַם וְאָכְלוּ לֶחֶם
שָׁקַל שׁוּר
וּבְשִׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ׃ לְמַעַן יֶחְסְרוּ לֶחֶם
שָׁמֵם שָׁמַק
וּמַיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו וְנָמַקּוּ
Cap.v.
בַּעֲוֹנָם׃ וְאַתָּה בֶּן אָדָם
לָקַח חָדַד
קַח לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים
לָקַח עָבַר
תִּקָּחֶנָּה לָךְ וְהַעֲבַרְתָּ עַל רֹאשְׁךָ
אֹזֶן
וְעַל זְקַנֶּךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל
בָּעַר
וְחִלַּקְתָּם׃ שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר
צוּר
בְּתוֹךְ הָעִיר כְּמְלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר
נָכָה
וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בֶחָרֶב
סָבַב זָרָה
סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תְּזָרֶה לָרוּחַ
רִיק
וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃ וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם
סָפַר צוּר
מְעַט בְּמִסְפָּר וְצָרַרְתָּ אֹתָם בְּכְנָפֶיךָ׃
לָקַח שָׁלַךְ
וּמֵהֶם עוֹד תִּקַּח וְהִשְׁלַכְתָּ אֹתָם אֶל
תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ
יָצָא
מִמֶּנּוּ תֵּצֵא אֵשׁ אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת
שׁוּם
יְרוּשָׁלִַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ
סָבַב זָרָה
וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת׃ וַתָּמֶר אֶת
שָׁפַט
מִשְׁפָּטַי לְרִשְׁעָה מִן הַגּוֹיִם וְאֶת
חֻקּוֹתַי מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ
כִּי בְּמִשְׁפָּטַי מָאֲסוּ וְחֻקּוֹתַי לֹא
הָלְכוּ בָהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יַעַן הֲמֹנְכֶם מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
סְבִיבוֹתֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי לֹא הֲלַכְתֶּם
וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי
עָשָׂה

Pūtiua.heb. Tet.he.Ezechi.vj. Trāſl.B.Wie. Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina.

הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ
וְעָשִׂיתִי בְתוֹכֵךְ מִשְׁפָּטִים
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃ וְעָשִׂיתִי בָךְ אֵת אֲשֶׁר
לֹא עָשִׂיתִי וְאֵת אֲשֶׁר לֹא אֶעֱשֶׂה
כָּמֹהוּ עוֹד יַעַן כָּל תּוֹעֲבֹתַיִךְ׃ לָכֵן
אָבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכֵךְ וּבָנִים אָכְלוּ
יֹאכְלוּ אֲבוֹתָם וְעָשִׂיתִי בָךְ שְׁפָטִים
וְזֵרִיתִי אֶת כָּל שְׁאֵרִיתֵךְ לְכָל רוּחַ׃
לָכֵן חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם
לֹא יַעַן אֶת מִקְדָּשִׁי טִמֵּאת בְּכָל
שִׁקּוּצַיִךְ וּבְכָל תּוֹעֲבֹתָיִךְ וְגַם אֲנִי לֹא
אֶגְרַע וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְגַם אֲנִי לֹא
אֶחְמוֹל׃ שְׁלִשִׁתֵּךְ בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ
וְרָעָב יִכְלוּ בְתוֹכֵךְ וְהַשְּׁלִשִׁית
בַּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתַיִךְ וְהַשְּׁלִשִׁית
לְכָל רוּחַ אָזָרֶה וְחָרַב אָרִיק
אַחֲרֵיהֶם׃ וְכָלָה אַפִּי וְהַנַחְתִּי חֲמָתִי
בָּם וְרִצֵּיתִי וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי בְּקִנְאָתִי בְּכַלּוֹתִי חֲמָתִי בָּם׃
וְאֶתֵּךְ לְחָרְבָּה וּלְחֶרְפָּה בַּגּוֹיִם
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיִךְ לְעֵינֵי כָל עוֹבֵר׃
וְהָיְתָה חֶרְפָּה וּגְדוּפָה מוּסָר וּמְשַׁמָּה
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיִךְ בַּעֲשׂוֹתִי בָךְ
שְׁפָטִים בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְתוֹכָחוֹת
חֵמָה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ בְּשַׁלְּחִי אֶת
חִצֵּי הָרָעָב הָרָעִים בָּהֶם אֲשֶׁר הָיוּ
לְמַשְׁחִית אֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם
לְשַׁחֵתְכֶם וְרָעָב אֹסֵף עֲלֵיכֶם
וְשִׁבַּרְתִּי לָכֶם מַטֵּה לָחֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי
עֲלֵיכֶם רָעָב וְחַיַּה רָעָה וְשַׁכְּלֵךְ
וְדֶבֶר וְדָם יַעֲבָר בָּךְ וְחֶרֶב אָבִיא
עָלַיִךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

Cap.vj.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
וְהִנָּבֵא אֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל

gentiū que in circuitu vro sunt nō estis operati. Ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te & ipse ego faciā in medio tui iudicia in oculis gentium: & faciam in te que non feci & quibus simi lia vitra non faciam propter omnes abominationes tuas. Ideo patres comedent filios in medio tui: & filii comedent patres suos. Et faciam in te iudicia et vltabo vniuersas reliqas tuas in oēm ventū. Idcirco viuo ego dicit dominus deus nisi pro eo q̄ sanctū meum violasti in omnibus offensionibus tuis & in cunctis abominationibus tuis: ego quoq; confringā & non parcet oculus meus & nō miserebor. Tertia pars tui peste mo rietur & fame consumetur in medio tui: & tertia pars tui in gladio cadet in circuitu tuo. Tertiā vero partē tuam in oēm ventū dispergā: & gladiū euaginabo post eos. Et cōplebo furorē meū: & requescere faciā indignatio nē meā in eis: & consolabor. Et sciēt qa ego dñs locut? sum in zelo meo: cū ipleuero oēm indignationē meā in eis. Et dabo te in desertū & in oppro briū gentibus q̄ in circuitu tuo sunt in cōspectu omnis pretereūtis. Et eris opprobriū & blasphemia exēplū & stupor in gētibus q̄ in circuitu tuo sunt cū fecero in te iudicia in furore & in indignatiōe & in increpationib? ire: ego dñs locutus sū q̄ misero sagittas fames pessimas in eis q̄ erūt mortifere: & q̄s mittam vt dispergam vos. Et famē cōgregabo sup vos. & cōterā in vobis baculum panis: & immittam in vos famem & bestias pessimas vsq; ad interneciōnē. Et pestilētia & sanguis transibūt per te: & gladiū inducam sup te. Ego dñs locut? sum. 6.

ET factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis pone faciē tuam ad montes israel: & prophetabis ad eos & dices. Montes israel

γεντῶν ἃ ἐν κύκλῳ ὑμῶν οὐ πεποιήκατε. διὰ τοῦτο τάδε
dicit dñs dñs: ecce ego ad te: & faci
λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ποιή-
am in medio tui iudicia in ꝓspectu gentiū: & faciam
σω ἐν μέσῳ σου κρίματα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιήσω
in te q̄ nō feci: & nō faciam similia eis vitra
ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποίηκα, καὶ οὐ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι
ſcōm oēs abominatiōes tuas. ideo ꝓpter
κατὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου. διὰ τοῦτο πατέρες
comedēt filios in medio tui: & filij comedēt
φάγονται τὰ τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται
patres: & faciam in te iudicia: & dispergam
πατέρας, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασπερῶ
omnes reliquos tuos in oēm ventū. ꝓ-
πάντας τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον. διὰ
pterea viuo ego dicit dñs dñs. ꝓfecto eo q̄ ſcta
τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος. ὅμοι ἀφ' ὧν τὰ ἅγιά
mea maculasti in oībus offensionibus tuis & in
μου ἐμίανας ἐν πᾶσιν τοῖς προσοχθίσμασίν σου καὶ ἐν
cūctis abominationib? tuis: & ego abſcidam te: nō
πᾶσιν τοῖς βδελύγμασίν σου, καγὼ ἀπώσομαί σε, οὐ
parcet me? oculus & ego nō miſebor. quarta
φείσεται μου ὀφθαλμὸς καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλεήσω. τὸ τέταρ-
pars tui in morte expendet: & quarta pa tui
τόν σου ἐν λοιμῷ ἐκλιπάτω ἀπολωλέναι, καὶ τὸ τέταρτόν σου
in fame cōſumabitur in medio tui: & quarta
ἐν λιμῷ συντελιωθήσεται ἐν μέσῳ σου, καὶ τὸ τέταρ-
pē tui in oēm ventū diſpgam eos: & quar
τόν σου εἰς πάντα ἄνεμον σκορπιῶ αὐτούς, καὶ τὸ τέ-
ta pars tui in gladio cadent in circuitu tuo: gladi
ταρτόν σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ μάχαι
um educā poſt eos. & complebitur fu
ραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. καὶ συντελιωθήσεται ὀρ-
ror meus: & ira mea ſup eos & conſolabor
γή μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτοὺς καὶ παρακληθήσο-
& ſcieo q̄ ego dñs loquut? ſum in zelo
μαι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλῳ
meo: cū compleuero ego iram meā ſup eos. &
μου, ἐν τῷ συντελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς. καὶ
ponam te in deſertū & filias tuas i circuitu
θήσομαί σε εἰς ἔρημον καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλῳ
tuo i ꝓſpectu oīs ꝓtereuntis: & erio blaſphemia
σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος, καὶ ἔσῃ βλασφημία
gemibilis & manifeſta erit: & deſolatio in gēbus
γινομένη καὶ δῆλα ἔσται, καὶ ἀφανισμὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
i circuitu tuo: cū feccro ego in te iudicia in ira
κύκλῳ σου, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ
& in furore & in vltione furoris. ego dñs locutus
καὶ ἐν θυμῷ καὶ ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ. ἐγὼ κύριος λελάλη-
ſū q̄ misero ego ſagittas meas fames
κα ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαί με τοὺς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ
ſup eos: & erunt in defectionē & mittam eas
ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν καὶ ἀποστελῶ ἐπ'
vt diſperdā vos. & famē cōgregabo ſup vos: &
αὐτοὺς, καὶ λιμὸν συναξῶ ἐφ' ὑμᾶς, καὶ συν-
terā firmamētū panis tui. & emittam in te fa
τρίψω στήριγμα ἄρτου σου. καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ λι-
mē: & beſtias malas & cruciabo te: & mors
μόν, καὶ θηρία πονηρὰ καὶ τιμωρήσομαί σε, καὶ θάνατος
& ſanguis tranſibunt ſup te & gladiū inducā ſup
καὶ αἷμα διελεύσονται ἐπὶ σὲ καὶ μάχαιραν ἐπάξω ἐπὶ
te: ego dñs loquut? ſum.
σέ, ἐγὼ κύριος λελάληκα.

Cap.6.

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
minio firma faciem tuā ad mōtes iſra
θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ισρα-
el: & ꝓphetiza ad eos: & dices: mōtes iſrael
ηλ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτά, καὶ ἐρεῖς, τὰ ὄρη Ισραὴλ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.vj.Pũctũa.heb.
audite verbũ dñi vãl. hec dicit dñs dominꝰ mõtibꝰ τ collibus τ rupibꝰ τ vallibus. ecce ego induco supvos gladium: τ exterminabunt excelsa vra: τ cõteram, τ ἐξολοθρευθήσονται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν, καὶ συντρι βήσονται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ τὰ τιμήα ὑμῶν, καὶ deijciam vulnera tos vros in cõspectu idolorꝰ καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων vrorꝰ: τ dabo cadauera filiorꝰ israel ante ὑμῶν, καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ faciem idolorꝰ suorꝰ: τ dispergam ossa πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ τὰ ὀστᾶ vra circuitu altarium vrorꝰ omni hꝫitatione ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ vra: ciuitates deserte erunt: τ excelsa dele ὑμῶν· αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφανι buntur: vt exterminẽt altaria vra: τ ἀφανισθῇ, ὅπως ἐξολοθρευθῇ τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ cõfringantur τ cessabunt idola vra: συντριβήσονται καὶ καταπαύσονται τὰ εἴδωλα ὑμῶν, τ auferẽt delubra vra: τ delebuntur opa καὶ ἐξαρῶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ ἐξαλειφθῶσιν τὰ ἔργα vra: τ cadent vulnerati in medio vri: τ ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται τραυματίαι ἐν μέσῳ ὑμῶν· καὶ sciẽtis qꝫ ego dñs: τ relinquam cũ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑπολείψομαι ἐν τῷ fuerint ex vobis saluati ex gladio in ge φυγεῖν ἐξ ὑμῶν σεσωσμένους ἐκ ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθ tibus: τ in dispsione vra in regio νεσι, καὶ ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώ nib: τ recordabunt mei liberati ex vobis ρας, καὶ μνησθήσονταί μου οἱ σεσωσμένοι ἐξ ὑμῶν in gentib: quo captiui ducti sunt ibi: iurani ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ, ὀμώμοκα coadi eoꝝ fornicanti recedenti a me: τὴ καρδίαν αὐτῶν τὴν ἐκπορευσάσην τὴ ἀποστάσην ἀπ' ἐμοῦ, oculis eoꝝ fornicantib: post exer τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς πορευόμενοι ὀπίσω τῶν ἐπι cita eoꝝ: τ plangent ante faciem suam τηδευμάτων αὐτῶν, καὶ κόψονται κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν pro malis q̃ fecerunt in oĩbus abominatiõib: πρὸ τῶν κακῶν ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν fatis: τ scient qꝫ ego dñs nõ in frustra locutꝰ sũ αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν ἐμοὶ λελάλη vt facerẽ eis oĩa mala ista. hec dicit κα τ' αὐτοῖς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα. τάδε λέγει dñs: plaude manu τ istrepe pede: τ dic κύριος, κρότησον τῇ χειρὶ καὶ ῥόφησον τῷ ποδί, καὶ εἰπὸν cuge sup oĩbus abominationib: dom' israel: in gladio ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν οἴκου Ἰσρ', ἐν ῥομφαίᾳ τ i fame τ in morte cadent: q̃ longe in mortẽ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ πεσοῦνται, ὁ μακρὰν ἐν θανάτῳ morietur: q̃ ãt ppe in gladio cadet: τ relictus τελευτήσει, ὁ δὲ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται, καὶ ὑπολειφ τ circundatus in fame morietur. τ cõsuma θήσεται ὁ περιχώμενος ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται. καὶ συντελέ bo tram meã sup eos: τ scietis qꝫ ego dñs cũ σω τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύ. ἐν fuerit vulnerati vri in medio idolorꝰ vrorꝰ i cir τῷ ἐπιπεσεῖν τραυματίας ὑμῶν ἐν μέσῳ τῶν εἰδώλων ὑμῶν κυ cuitu altarium vrorꝰ. sup omnẽ collem excelsũ τ κλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν· ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ in cibus sũmitatib: mõtiũ: τ sub arbore vm ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων, καὶ ὑποκάτω δένδρου συ brosa: τ sub oi quercu densa: vbi dedeft illic σκίου, καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας, ὅπου ἔδωκαν ἐκεῖ odorẽ suauitatis oĩb: idolis eoꝝ. τ extendã ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· καὶ ἐκτενῶ τὴν	audite[a] verbum[a] domini[a] dei.[r] Hec[b] dicit ooooooooo dominus[b] deus[c] montib[9] [b]& collibus ooooooooooo rupibus[r] & vallib[9].[s] Ecce ego inducam ooooooooooo supvos[s] gladium[m] & dis perdam[m] excelsa vestra. oo et demoliar[p] aras vras[q] & confringẽtur[r] simulachra vra[s] & deiiciã[t] interfectos vestros[u] ante idola vestra. [r]Et dabo[a] cadauera[b] filiorꝫ [c]israel[b] ante faciem ooooo simulachrorũ vestrorũ. [r]Et dispergam[b] ossa vestra [c]circa[s] aras vestras[t] in oĩ bus[m] habitationibus vris. [u]Vrbes[e] deserte erunt[p] & excelsa[q] demolientur ooo [r]& dissipabũtur:[t] & inte ribunt[u] are vestre ooooooo [s]& confrigentur:[r] & cessa bunt [t]idola vra:[e] & cõterẽ tur[b] delubra vra[c] & delebũ tur[b] opera vra:[c] & cadet [t]interfectus[s] in medio vri [b]& scientis[s] quia[b] ego sum [d]dñs.[m] Et relinquã[a] in vo bis eos[p] qui fugerint[q] gla diũ[r] in gentibus:[c] cum dis perfero vos[t] in terris. ooo [m]Et recordabũtur[r] mei[t] li berati vri[s] i gentib[9] ad[c]qs [b]captiui ducti sunt:[b] quia [c]contriui[g] cor eorum ooo [g]fornicans & [b]recedens [t]a me:[m] & ooooooooooooooo [b]oculos eorum[c] fornican tes[p] post[q] idola sua: ooooo [r]& displicebunt [c]sibimet [t]super[m] malis[x] que ooooo [r]fecerãt[t] in vniuersis[e] abo minatiõibus illis:[b] & sciẽt [c]qa[b] ego[c] dñs[r] non[b] frustra [t]locutus sum[b] vt facerem [t]eis[m] malũ[e] hoc.[c] Hec[p] di cit[q] dominus ooooooooooo [r]deus.[e] Percute[t] manu tua[e] & allide[r] pedẽ tuũ:[r] & dic[b] heu[a] ad[b] oĉs[c] abomina tiones[b] malorum[c] domus [t]israel:[r] quia[b] gladio[t] fame [x]& peste ooooxooooooooo [t]ruituri sunt.[m] Qui longe est:[n] peste[e] morietur:[r] q ãt ppe[q] gladio[e] corruet:[e] & q relictus fuerit[r] & obsessus:[t] [n]fame[e] morietur.[r] Et com plebo[b] indignationẽ meã [n]in eis:[b] & scietis[c] qa[e] ego [c]dñs:[r] cũ fuerint[n] interfecti vestri[b] in medio[t] idolorũ vrorꝫ[x] in circuitu[r] ararũ ve strarũ[m] in[n] oi[e] colle[r] excel so:ô[n] in cũctis[r] sũmitatib[9] [e]mõtiũ:[r] & subtus[e] oẽ [x] li gnũ [r]nemorosum:[r] & sub tus[x] vniuersaꝫ q̃rcũ [c]fron dosam[e] locũ[r] vbi [r]accende rũt thura[b] redolẽtia[x] viuer sis[t]idolis suis.[m] Et extõdã	[א]שִׁמְעוּ [ד]דְּבַר [א]אֲדֹנָי [י]יְהוִה [ה]כֹּה [א]אָמַר [א]אֲדֹנָי [י]יְהוִה [ל]לֶהָרִים [ו]וְלַגְּבָעוֹת [א]אָפֵק [ב]בְּא [ל]לַאֲפִיקִים [ו]וְלַגֵּיאָיוֹת [ה]הִנְנִי [א]אֲנִי [מ]מֵבִיא [ב]בָּמָה [ע]עֲלֵיכֶם [ח]חֶרֶב [מ] [ו]וְאִבַּדְתִּי [ב]בָּמוֹתֵיכֶם: [ש]שָׁמֵם [ז]וְנָצַח [ו]וְנִשְׁבְּרוּ [ח]חַמְּנֵיכֶם [ש]שָׁבַר [ג]וְנָפַל [ו]וְהִפַּלְתִּי [ח]חַלְלֵיכֶם [ל]לִפְנֵי [ג]גִּלּוּלֵיכֶם: [פ]פָּגַר [נ]נֵבֶל [ו]וְנָתַתִּי [א]אֶת [פ]פִּגְרֵי [ב]בְנֵי [י]יִשְׂרָאֵל [ל]לִפְנֵי [נ]נִתַּן [ג]גִּלּוּלֵיהֶם [ו]וְזֵרִיתִי [א]אֶת [ע]עַצְמוֹתֵיכֶם [ז]זָרָה [ס]סָבִיב [מ]מִזְבְּחוֹתֵיכֶם: [ב]בְּכֹל [מ]מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם [י]יָשַׁב [ע]עִיר [ה]הָעָרִים [ת]תֶּחֳרַבְנָה [ו]וְהַבָּמוֹת [ת]תִּישַׁמְנָה [ח]חָרַב [ב]בָּמָה [ל]לְמַעַן [י]יֵחָרְבוּ [ו]וְיֶאְשְׁמוּ [מ]מִזְבְּחוֹתֵיכֶם [ש]שָׁמֵם [א]אֲשֻׁמִּים [נ]וְנִשְׁבְּרוּ [ג]וְנִגְדְּעוּ [ש]שָׁבַת [ח]חַמָּנֵיכֶם [ו]וְנִמְחוּ [מ]מַעֲשֵׂיכֶם: [נ]וְנָפַל [ח]חָלָל [ב]בְּתוֹכְכֶם [ו]וִידַעְתֶּם [כ]כִּי [א]אֲנִי [י]יְהוָה: [ו]וְהוֹתַרְתִּי [פ]פְלֵיטָה [ל]לָכֶם [פ]פְּלִיטֵי [ח]חָרֶב [ב]בַּגּוֹיִם [ב]בְּהִיוֹתְכֶם [ב]בָּאֲרָצוֹת: [ו]וְזָכְרוּ [פ]פְלִיטֵיכֶם [א]אוֹתִי [ב]בַּגּוֹיִם [א]אֲשֶׁר [נ]נִשְׁבּוּ [ש]שָׁם [א]אֲשֶׁר [נ]נִשְׁבַּרְתִּי [א]אֶת [ל]לִבָּם [ה]הַזֹּנָה [א]אֲשֶׁר [ס]סָר [מ]מֵעָלַי [ו]וְאֶת [ע]עֵינֵיהֶם [ה]הַזֹּנוֹת [א]אַחֲרֵי [ג]גִּלּוּלֵיהֶם [נ]וְנִקְטוּ: [ב]בְּפְנֵיהֶם [א]אֶל [ה]הָרָעוֹת [א]אֲשֶׁר [ע]עָשׂוּ [ל]לְכֹל [ת]תּוֹעֲבֹתֵיהֶם: [ו]וְיָדְעוּ [כ]כִּי [א]אֲנִי [י]יְהוָה [ל]לֹא [א]אֶל [ח]חִנָּם [ד]דִּבַּרְתִּי [ל]לַעֲשׂוֹת [ל]לָהֶם [ה]הָרָעָה [ה]הַזֹּאת: [כ]כֹּה [א]אָמַר [א]אֲדֹנָי [י]יְהוִה [ה]הַכֵּה [ב]בְכַפְּךָ [ו]וּרְקַע [ב]בְּרַגְלֶךָ [ו]וְאֱמֹר [א]אֶהָ [כ]כָּל [ת]תּוֹעֲבוֹת [ר]רָעוֹת [ב]בֵּית [י]יִשְׂרָאֵל [א]אֲשֶׁר [ב]בַּחֶרֶב [ב]בַּדֶּבֶר [ב]בָּרָעָב [ו]וּבַדָּבֶר [י]יִפּוֹלוּ: [ה]הָרָחוֹק [ב]בַּדָּבֶר [י]יָמוּת [ו]וְהַקָּרוֹב [ב]בַּחֶרֶב [י]יִפּוֹל [ו]וְהַנִּשְׁאָר [ו]וְהַנָּצוּר [ב]בָּרָעָב [ש]שָׁאַר [נ]נָצַר [י]יָמוּת [ו]וְכִלֵּיתִי [ח]חֲמָתִי [ב]בָּם: [ו]וִידַעְתֶּם [כ]כִּי [כ]כֹּה [י]יֵחָם [ה]הָיָה [א]אֲנִי [י]יְהוָה [ב]בְּהִיוֹת [ח]חַלְלֵיהֶם [ב]בְּתוֹךְ [ג]גִּלּוּלֵיהֶם [ס]סָבִיב [מ]מִזְבְּחוֹתֵיהֶם [א]אֶל [כ]כָּל [ג]גִּבְעָה [ר]רָמָה [ב]בְּכֹל [ר]רָאשֵׁי [ה]הָרִים [ו]וְתַחַת [כ]כָּל [ע]עֵץ [ר]רַעֲנָן [ו]וְתַחַת [כ]כָּל [א]אֵלָה [ע]עֲבֹתָה [מ]מְקוֹם [א]אֲשֶׁר [נ]נָתְנוּ [ש]שָׁם [ר]רֵיחַ [נ]נִיחֹחַ [ל]לְכָל [ג]גִּלּוּלֵיהֶם: [ו]וְנָטִיתִי [א]אֶת

Pătíua.heb. Tex.be.Ezechi.vij. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

יָדִי עֲלֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה נָתָן
וּמִשַּׁמָּה מִמִּדְבַּר דִּבְלָתָה בְּכֹל שָׁמַם דַּכֵּר
מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ יָשַׁב

Cap.vij. וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא
הַקֵּץ עַל אַרְבַּעַת כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ עַתָּה נָבַץ
הַקֵּץ עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָּךְ
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדַרְכָּיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֵת נָתַן
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ חוּס
וְלֹא אֶחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל נָתַן
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם הָיָה
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רָאָה
רָעָה אַחַת רָעָה הִנֵּה בָּאָה׃ קֵץ בָּא נוּץ בּוֹא
בָּא הַקֵּץ הִקִּיץ אֵלַיִךְ הִנֵּה בָּאָה׃ קוּץ
בָּאָה הַצְּפִירָה אֵלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ צָפַר יָשַׁב
בָּא הָעֵת קָרוֹב הַיּוֹם מְהוּמָה וְלֹא קָרַב הָמָה
הֵד הָרִים׃ עַתָּה מְקָרוֹב אֶשְׁפֹּךְ שָׁפַךְ
חֲמָתִי עָלַיִךְ וְכִלִּיתִי אַפִּי בָּךְ כָּלָה תַּם
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדַרְכָּיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֵת
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא חוּס
אֶחְמוֹל כִּדְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה מַכֶּה׃ הַכֵּה הַיּוֹם הִנֵּה נָגַף
בָּאָה יָצְאָה הַצְּפִירָה צֵץ הַמַּטֶּה בּוֹא צִיץ
פָּרַח הַזָּדוֹן׃ הָחָמָס קָם לְמַטֵּה רֶשַׁע זוד קוּם
לֹא מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם וְלֹא מֵרַהֲמֵהֶם הָמוֹן הֵם
וְלֹא נֹהַ בָּהֶם׃ בָּא הָעֵת הִגִּיעַ הַיּוֹם נָגַע
הַקּוֹנֶה אַל יִשְׂמַח וְהַמּוֹכֵר אַל קָנָה שָׂמַח
יִתְאַבָּל כִּי חָרוֹן אַל כָּל הֲמוֹנָהּ׃ כִּי אָבַל מָכַר
הַמּוֹכֵר אֶל הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד חָיָה
בַּחַיִּים חַיֹּתָם כִּי חָזוֹן אֶל כָּל הֲמוֹנָהּ שׁוּב
לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא חָזָה
יִתְחַזָּקוּ׃ תָּקְעוּ בַּתָּקוּעַ וְהָכִין הַכֹּל חָיָה
וְאֵין הוֹלֵךְ לַמִּלְחָמָה כִּי חֲרוֹנִי אֶל כּוּן הָלַךְ
כָּל הֲמוֹנָהּ׃ הַחֶרֶב בַּחוּץ וְהַדֶּבֶר

manū meā sup eos: & faciā terrā eorū desolatā & destitutam a deserto deblata in omnibus habitationibus eorū: & scient quia ego dñs. 7. ET factus est sermo domini ad me dicens. Et tu fili homínis: hec dicit dominus deus terre israel. Finis venit: venit finis: venit finis sup quattuor plagas terre. Nunc finis super te: & immittam furorē meum in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas. Et ponam contra te oēs abominatiōes tuas. Et nō parcet oculus mea sup te: & nō misérebor: sed vias tuas ponā sup te: & abominatiōes tuę in medio tui erūt: & scietis quia ego dñs. Hec dicit dominus deus. oo Afflictio vna afflictio ecce venit. Finis venit: venit finis. Eugilauit aduersum te: ecce venit. Venit contritio sup te qui habitas in terra. oo Venit tēpus: prope est dies occisionis & non oo glorie montium. Nunc de propinquo effundā iram meā sup te: & complebo furorē meū in te. Et iudicabo te secm vias tuas: & imponam tibi oo omnia scelera tua. Et nō parcet oculus meus nec misérebor sed vias tuas imponam tibi: oooooo & abominationes tuę in medio tui erūt: & scietis quia ego sum dñs percutiens. Ecce dies: ecce venit. Egressa est cōtritio. Floruit virga oooooo germinauit superbia: iniquitas surrexit in virga impietatis. Nō ex eis: & non ex populo: neq; ex sonitu eorū: & nō erit requies in eis. Venit tēpus appropinquauit dies. Qui emit non letetur: & qui vendit nō lugeat: qa ira sup omnē populū eius: qa qui vendit: ad id qđ vendidit nō reuertetur: & adhuc in viuētibus vita eorū. Visio ei ad oēm multitudinē eius nō regredietur: & vir in iniquitate vite sue nō cōfortabitur. Canite tuba: ppārētur oēs & nō est qui vadat ad plūm. Ira eni mea sup vniuersum populum eius. Gladius foris: pestis

manū meā sup eos: τ ponā trā in desolatiōnē τ in interitū a deserto deblatha ex oi
χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ θήσομαι τὴν γῆν εἰς ἀφανισ-
τὴν ἀπὸ ἐρήμου δι βλαθὰ ἐκ πάσης τῆς
hitatione eius: τ scietis qz ego dñs.
κατοικίας αὐτῆ, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.7
ET fact est sermo dñi ad me dicēs: τ tu
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ A
fili hoīs: hec dicit dñs dño tre israel:
υἱὲ ἀνθρώπου, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραήλ, Ezech.
finis venit finis venit sup quattuor alas eo.
πέρας ἥκει τὸ πέρας ἥκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας
tre venit finis nūc finis ad te: τ mit-
τῆς γῆς ἥκει τὸ πέρας νῦν τὸ πέρας πρός σέ, καὶ ἐκπο-
tam furorē meū ego in te: τ vlciscar te in Ezech
τελῶ τὸν θυμόν μου ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἐκδικήσω σε ἐν 9.b.
vijs tuis: τ dabo ꝫ te oēs abomi
ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδε-
nationes tuas. nō parcet oculus me sup te ne
λύγματά σου. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σὲ οὐ
qz misereboꝛ: qz vię tuā sup te dabo τ
δὲ μὴ ἐλεήσω, ὅτι τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω καὶ τὰ
abominatiōes tue in medio tui erunt: τ scieꝭ qz
βδελύγματά σου ἐν μέσῳ σου ἔσται, καὶ γνώσῃ ὅτι
ego dñs. qz hec dicit adonai dño: malitia vna
ἐγὼ κύριος· διότι τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, κακία μία
malitia ecce adest finis venit venit finis surre
κακία ἰδοὺ παρέστη τὸ πέρας ἥκει ἥκει τὸ πέρας ἐξή-
xit aduersū te: ecce venit cōplicatio sup te hīantem B
γερέν πρός σέ, ἰδοὺ ἥκει πλεκὴ ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα
trā: venit tps appropiauit dies nō cū pturbatiōe neq;
τὴν γῆν, ἥκει ὁ καιρὸς ἤγγικεν ἡ ἡμέρα οὐ μετὰ ταραχῆς ἐγγὺς
cū doloꝛib nūc de ppiā effundā
ἐπὶ μετ' ὀδύνων νῦν ἐγγὺς ἐκχεῶ τὴν ὀργήν μου ἐπὶ σὲ
ira mea sup te
τ complebo furorē meū in te: τ iudicabo te in
καὶ συντελέσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί, καὶ κρινῶ σέ ἐν ταῖς
vijs tuis: τ dabo sup te oēs abominatiōes
ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά
tuas. nō parcet oculus me neq; misereboꝛ: sed
σου. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω, κατὰ
vias tuas sup te dabo: τ abominatiōes me
τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου C G
in medio tui erunt: τ scieꝭ qz ego sum dñs
ἐν μέσῳ σου ἔσονται, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος
percutiēs. ecce dies parit: ecce finis
ὁ τυπτῶν. ἰδοὺ ἡμέρα τίκτει, ἰδοὺ τὸ πέρας
venit. egressa ē cōplexio τ floruit virga: surrexit
ἥκει. ἐξῆλθεν ἡ πλεκὴ καὶ ἐβλάστησεν ἡ ῥάβδος, ἐξανέτειλεν ἡ
supbia τ cōteret fortitudinē iniq. τ nō cū pturbatiōe
ὕβρις καὶ συντρίψει σκήπτρον ἀνόμου. καὶ οὐ μετὰ ταρα-
neq; cū festinatiōe: τ non ex ipsis sunt: ne
χοῦ οὐ δὲ μετὰ σπουδῆς, καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν ἔσται, οὐ-
qz pulchritudo ei eo. venit tps ecce dies:
δὲ ὡραϊσμὸς ἐν αὐτοῖς· ἥκει ὁ καιρός ἰδοὺ ἡ ἡμέρα, ὁ
đ emit nō letetur: τ đ vēdit nō lugeat: qz
κτώμενος μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ ἀρνείσθω, ὅτι
ira in oēm mltitudinē ei. qz đ emit ad D
ὀργὴ ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς· διότι ὁ κτώμενος πρὸς
vendentē nō reuertet: τ adhuc vita viuere ip
τὸν πωλοῦντα μὴ ἐπιστρέψῃ, καὶ ἔτι ἐν ζωῇ τὸ δὶς ἀπ-
soꝛ: qz visio ad oēm mltitudinē eoꝛ nō repe
τῶν, ὅτι ὅρασις ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἀπο-
dietur: τ homo in oculis vite sue nō obs
κάμψει, καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ οὐκερᾷ
tinebit. clangite in tuba τ iudicate oēs
τύσει. σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι καὶ κρίνατε τὸν σύμ- Ca.8.
nia: τ nō est đ vadat ad plūm: qz A
παντα, καὶ οὐκ ἔστιν περιυέμβος ἐπὶ τὸν πόλεμον, ὅτι
ira mea in oēm mltitudinē eoꝛ: gladius de fori E
ὀργή μου ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἡ ῥομφαία ἔξωθεν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ fames τ mors intrinsec⁹. q̃in agro: in gladio καὶ ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν. ὁ ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν ῥομφαίᾳ
morietur. eos ãt q̃i ciuitate fames τ mors con-
απολυτήσεται· τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συν
sumet τ salui erunt saluati ex eis: τ
τελέσει καὶ σωθήσονται ὅσοι σωθῶσιν ἐξ αὐτῶν, καὶ
erunt in mõtib⁹ q̃si colũba meditans. τ oẽs
ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων ὡς περιστερὰ μελετητή· καὶ πάντες
timentes:vnusq̃sq̃ in iniq̃tate suo. oẽs manus
ἀποπνιγῶν, ἕκαστος ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ· πᾶσαι χεῖρες
dissoluentur: τ oẽs femora polluentur humore
λυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ·
τ precingent cilitijs τ cooperiet eos formido.
καὶ περιζώσονται σάκκους καὶ καλύψει αὐτοὺς δάμβος·
τ sup oẽs faciem cõfusio sup eos: τ sup om
καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐπὶ πᾶ
ne caput caluicium. argẽtũ eor in pla-
σαν κεφαλὴν φαλακρωμα· τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐν ταῖς πλα
teis ꝓiciet: τ aurum eor in erit cõtemptui.
τείαις ῥιφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐξουθενισθήσεται·
argentũ eor τ aurum eor: nõ poterit libe
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν, οὐ δυνήσεται ἐξε
rare eos in die furoris dñi. nec eor non
λέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ
saturabuntur τ ventres eor nõ iplebuntur: q̃
ἐμπλησθῶσιν καὶ αἱ γαστέρες αὐτῶν οὐ πλησθήσονται, ὅτι
cruciatus iniq̃tatũ eor fuit. electa mũdi in su-
βάσεις τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο· ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὕ
perbiam posuerũt ea τ imagines abominationũ
περηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων
fecerunt ex eis. ꝓpt hoc dedi ea illis
ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν· ἕνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς
in imũdictam. τ tradam ea in manus alie-
εἰς ἀκαθαρσίαν· καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλο-
nor vt diripiant ea. τ pestilẽtib⁹ terre in pe
τρίων τοῦ διαρπάσαι αὐτά· καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκυ
dã τ polluent ea. τ auertam faciem
λα καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά· καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
mea ab eis τ polluẽt visitationẽ meã. τ itrod
μου ἀπ' αὐτῶν καὶ μιανοῦσιν τὴν ἐπισκοπήν μου· καὶ εἰσε-
bunt in ea sine custodia: τ cõtaminabunt ea
λεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
τ facient perturbationẽ:q̃ terra plena iudicio sãgui
καὶ ποιήσουσιν φυρμόν, ὅτι ἡ γῆ πλήρης κρίσεως αἱμά
nũ τ ciuitas plena iniq̃tate. τ adducã malos gẽtiũ τ
των καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομίας· καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν καὶ
possidebũt domos eor. τ auertam fres
κληρονομήσουσιν τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύ
mitũ fortitudiis eor: τ polluentur scta eor. ꝓ-
αγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσονται τὰ ἅγια αὐτῶν· ἐξ
piatio veniet τ q̃ret pacẽ: τ nõ erit. ve sup ve
λεημὸς ἔξει καὶ ζητήσει εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται· οὐκὶ ἐπὶ οὐ
erit. τ nunc⁹ sup nũctium erit. τ q̃retur vi-
κὶ ἔσται· καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσται· καὶ ζητήσουσιν ὅ
sio ex ꝓpheta: τ lex peribit a sacẽdote: τ
ρασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ
cõsilia ex seniorib⁹. rex lugebit: τ pticeps
βουλὴ ἐκ πρεσβυτέρων· ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων
induetur interitu: τ manus ꝓpli terre dissol
ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πλαγ
uentur: scdm vias eor faciam illis: τ
θήσονται, κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ τοῖς
iudicijs eor vlciscar eos: τ scient q̃ ego dñs.
κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κς.

Ca.8. A Καὶ factũ ẽ in anno sexto in sexto mẽse quin-
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἕκτῳ πρώτῳ ἔτει ἐν τῷ ἕκτῳ μηνὶ πέμ
ta mẽsis ego sedebam in domo mea: τ senio-
πτῃ τοῦ μηνὸς ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ οἱ πρεσβύ
res iuda sedebant coram me. τ facta est sup me
τεροι Ἰούδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ
man⁹ adonai dñi: τ vidi. τ ecce similitudo
χεὶρ κυρίου κυρίου, καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα οο

Trãsla.B.Vic.

⁹et fames ᶜintrinsecus.
ᶠQui ᵍin agro est ʰgladio
ⁱmorietur: ᵏ& qui ⁱin ciuita
te ᵐ pestilentia & ᵐ fame
ᵒdeuorabũtur: ᵖ& saluabũ
tur qui ᵍ fugerit ex eis. ʳEt
erunt ˢin montibus ᵗquasi
colũbe ᵘconualliũ omnes
ᵛtrepidi: ˣvnusq̃sq̃ ʸin ini-
quitate sua. ᶻOes ᵃmanus
ᵇdissoluentur: ᶜ& omnia
ᵈgenua ᵉfluent aquis. οο
ᶠEt accingent se ᵍcilitiis:
ʰ& operiet ⁱeos ᵏformido:
ˡ& in ᵐomñi ⁿfacie ᵒcõfusio:
ᵖ& in vniuersis ᵠcapitibus
eorũ ʳcaluitium. ˢArgen-
tum eorũ ᵗforis ᵘpiicietur:
ᵛ& aurũ eorũ ˣ in sterquili
niũ ʸerit. ᶻ Argentũ eorũ
ᵃ& aurũ eorũ ᵇ nõ ᶜvalebit
ᵈliberare eos ᵉi die ᶠfuroris
ᵍdñi. ʰ Animã suã ⁱnon ᵏsa
turabũt: ˡ& ventres eorũ
ᵐnon ⁿiplebũtur: ᵒqa ᵖscan
dalũ ᵍiniqtatis eorũ ʳfactũ
est: ˢ& ornamentũ ᵗmoni-
liũ suorũ ᵘin superbiã ˣposue
runt: ʸ& imagines ᶻabomi
nationũ suarũ & ᵃ simula-
chrorum ᵇ fecerũt ᶜ ex eo.
ᵈPropter hoc ᵉdedi ᶠeis il-
lud ᵍin imũdictã: ʰ & dabo
illud ⁱin manus ᵏalienorũ
ˡad diripiendũ: ᵐ & impiis
ⁿterre ᵒi predã: ᵖ & cõtami
nabũt illud. ᵠEt auertã ʳfa
ciẽ meã ˢab eis ᵗ & violabũt
ᵘarcanũ meũ: ˣ& introibũt
ʸin illud ᶻemissarii ᵃ& cõta-
minabũt illud. ᵇFac ᶜcõclu
sionẽ: ᵈqm̃ ᵉterra ᶠplena ẽ
ᵍiudicio ʰsanguinũ ⁱ& ciui
tas ᵏplena ˡiniqtate. ᵐEt ad
ducã ⁿpessimos deᵒgẽtib⁹:
ᵖ& possidebũt ᵍ domos co
rũ. ʳ Et qescere faciã ˢ sup
biã ᵗpotentiũ: ᵘ & possidẽ
bũt ˣsctũaria eorũ. ʸ Angu
stia ᶻ supueniẽte ᵃrequirẽt
ᵇpacẽ: ᶜ & nõ erit. ᵈ Cõtur
batio ᵉ sup ᶠ cõturbationẽ
ᵍveniet: ʰ& audit⁹ ⁱsup ᵏ au
ditũ. ˡEt q̃rent ᵐvisionẽ ⁿde
ꝓpheta: ᵒ& lex ᵖpibit ᵍa sa-
cerdote: ʳ& cõsiliũ ˢa senio
rib⁹. ᵗRex ᵘlugebit: ˣ & prĩ
ceps ʸ induetur ᶻ meroꝛe:
ᵃ& manus ᵇpplĩ ᶜterre ᵈcõ
turbabũtur. ᵉSecundũ viã
eorũ ᶠfaciã ᵍeis ʰ& fm iudi-
ciũ eorũ ⁱiudicabo eos: ᵏ&
scient ˡquia ᵐego ⁿsum ᵒdo-
minus. 8.
ΘT factũ est ᵇ in anno
ᶜsexto: ᵈin sexto οοοο
mẽse ᵉ in qnta ᶠmẽsis: ᵍego
ʰsedebã ⁱ in domo mea: ᵏ &
senes ˡiuda ᵐsedebãt ⁿcorã
me. ᵒEt cecidit ᵖibi ᵍsup me
ʳmanus ˢdñi ᵗdei. ᵘ Et vidi:
ˣ& ecce ʸ similitudo οοοοο

Tex.he.Ezechi.viij. Pũctua.heb.

וְהָרָעָב מִבַּיִת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יָמוּת אֲשֶׁר וַאֲשֶׁר בָּעִיר רָעָב וְדֶבֶר
יאכְלֶנּוּ וּפָלְטוּ פְלִיטֵיהֶם וְהָיוּ
הָיוּ נְאָה אֶל הָהָרִים כְּיוֹנֵי הַנְּאָיוֹת כֻּלָּם
הֲמוֹת אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ כָּל הַיַּדַיִם
תִּרְפֶּינָה וְכָל בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מָיִם
וְחָגְרוּ שַׂקִּים וְכִסְּתָה אֹתָם פַּלָּצוּת
וְאֶל כָּל פָּנִים בּוּשָׁה וְעַל כָּל רָאשֵׁיהֶם
קָרְחָה כֶּסֶף בַּחוּצוֹת יַשְׁלִיכוּ
וְזָהָבָם לְנִדָּה יִהְיֶה כַּסְפָּם וְזָהָבָם
לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת
יְהוָה נַפְשָׁם לֹא יְשַׂבְּעוּ וּמֵעֵיהֶם
לֹא יְמַלֵּאוּ כִּי מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם הָיָה
וְצִבְיֵ עֶדְיוֹ לְגָאוֹן שָׂמָהוּ וְצַלְמֵי
תּוֹעֲבֹתָם שִׁקּוּצֵיהֶם עָשׂוּ בּוֹ עַל
כֵּן נְתַתִּיו לָהֶם לְנִדָּה וּנְתַתִּיו בְּיַד
זָרִים לָבַז וְלִרְשַׁע הָאָרֶץ
לְשָׁלָל וְחִלַּלוּהוּ וְהַסְנֹתִי פָּנַי מֵהֶם
וְחִלְּלוּ אֶת צְפוּנִי וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים
וְחִלְּלוּהָ עֲשֵׂה הַרְתֹּק כִּי הָאָרֶץ
מָלְאָה מִשְׁפַּט דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה
חָמָס וְהֵבֵאתִי רָעֵי גוֹיִם וְיָרְשׁוּ
אֶת בָּתֵּיהֶם וְהִשְׁבַּתִּי גְּאוֹן עַזִּים
וְנֶחֱלוּ מִקְדָּשֵׁיהֶם בָּא
וּבִקְשׁוּ שָׁלוֹם וְאַיִן הוָה עַל הוָה
תָּבוֹא וּשְׁמוּעָה אֶל שְׁמוּעָה תִּהְיֶה
וּבִקְשׁוּ חָזוֹן מִנָּבִיא וְתוֹרָה תֹּאבַד
מִכֹּהֵן וְעֵצָה מִזְּקֵנִים יֹאבָדוּ
וְנָשִׂיא יִלְבַּשׁ שְׁמָמָה וְיִדֵי עַם
הָאָרֶץ תִּבָּהֲלָנָה מִדַּרְכָּם אֶעֱשֶׂה
אֹתָם וּבְמִשְׁפְּטֵיהֶם אֶשְׁפְּטֵם וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃

Cap. viij. וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית בַּשִּׁשִּׁי בַּחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי וְזִקְנֵי
יְהוּדָה יוֹשְׁבִים לְפָנַי וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם
יַד אֲדֹנָי יְהוִה וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה דְמוּת

Pritina.heb.	Ter.heb.Ezechi.viij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.lati.
רָאָה	'מִמַּרְאֵה 'אֲשֶׁר 'מִמַּרְאֵה 'מָתְנָיו 'וּלְמַטָּה	'quasi aſpect⁹ 'ignis.' Ab	virl. a lumbo eius: τ vſq; deorſũ ignis et
אֵשׁ	'אֵשׁ 'וּמִמָּתְנָיו 'וּלְמַעְלָה 'כְּמַרְאֵה	aſpectu' lũboꝝ eius' & de	ἀνδρός· ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ
זֹהַר	'זֹהַר 'כָּעֵין 'הַחַשְׁמַלָה : 'וַיִּשְׁלַח	orſum 'ignis:' & a lũbis ei⁹	a lumbo eius: τ ſup eum ꝗſi viſio
שָׁלַח	'תַּבְנִית 'יָד 'וַיִּקָּחֵנִי 'בְּצִיצִת 'רֹאשִׁי	'& ſurſum 'quaſi aſpectus	ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ὡς ὅρασις
נָשָׂא	'וַתִּשָּׂא 'אֹתִי 'רוּחַ 'בֵּין 'הָאָרֶץ 'וּבֵין	'ſplendoris: 'vt viſio' ele-	fulgoris: ꝗſi ſpẽs electri. τ extendit ſimilitu
בוא	'הַשָּׁמַיִם 'וַתָּבֵא 'אֹתִי 'יְרוּשָׁלַ͏ִם	ctri. ᵐ Et emiſſa ooooooo	φίγγους, ὡς εἶδος τοῦ ἠλέκτρου. καὶ ἐξέτεινε ὁμοίω
רָאָה	'בְּמַרְאוֹת 'אֱלֹהִים 'אֶל 'פֶּתַח 'שַׁעַר	'ſimilitudo⁹ man⁹ 'appre-	dinẽ man⁹: τ aſſumpſit me in ſimbria
צָפוֹן	'הַפְּנִימִית 'הַפּוֹנָה 'צָפוֹנָה 'אֲשֶׁר 'שָׁם	hendit me⁹ in cincinno' ca	μα χειρός, καὶ ἀνέλαβέ με ἐν τῷ κρασπέδου τῆς κε
קִנְאָה	'מוֹשַׁב 'סֵמֶל 'הַקִּנְאָה 'הַמַּקְנֵאָה : 'וְהִנֵּה	pitis mei: ᵒ & eleuauit' me	φαλῆς μου. καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ
כָּבוֹד	'שָׁם 'כְּבוֹד 'אֱלֹהֵי 'יִשְׂרָאֵל 'כַּמַּרְאָה	ᵖ ſpiritus' inter' terram' &	inter celum: τ adduxit me in hieruſalem in
זֶה	'אֲשֶׁר 'רָאִיתִי 'בַּבִּקְעָה : 'וַיֹּאמֶר 'אֵלַי	ᵍ celum: ' & adduxit' me⁹ in	ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέν με εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν
בֵּן	'בֵּן 'אָדָם 'שָׂא 'נָא 'עֵינֶיךָ 'דֶּרֶךְ 'צָפוֹנָה	hieruſalem ooooooooooo	ὁράσει θεοῦ ἐπὶ τὴν πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἰσωτέρας τῆς
נָשָׂא	'וָאֶשָּׂא 'עֵינַי 'דֶּרֶךְ 'צָפוֹנָה 'וְהִנֵּה	ʳ in viſione' dei⁹ iuxta' oſtiũ	respiciẽtis ad aqlonẽ: vbi erat ſtatua poſſidẽtis.
זֶה	'מִצָּפוֹן 'לְשַׁעַר 'הַמִּזְבֵּחַ 'סֵמֶל 'הַקִּנְאָה	ooooooooooo ooooooooooo	βλέπουσας πρὸς βορρᾶν, οὗ ἦν ἡ σκλὴ τοῦ κτωμένου.
בוא	'הַזֶּה 'בַּפֶּתַח : 'וַיֹּאמֶר 'אֵלַי 'בֶּן 'אָדָם	ˢ interius ᵗ qđ reſpiciebat	τ ecce illic erat gloria dñi dei iſrael: ſcdm viſio
עָשָׂה	'הֲרֹאֶה 'אַתָּה 'מָה 'עֹשִׂים 'תּוֹעֵבוֹת	ᵘ ad aquilonem: ᵒ vbi erat	καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἡ δόξα κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ τὴν ὅρα
גְּדֹלוֹת	'אֲשֶׁר 'בֵּית 'יִשְׂרָאֵל 'עֹשִׂים	ᵖ ſtatutũ ᵠ idolũ ' zeli ' ad ꝓ	nẽ quã vidi in campo. τ dixit ad me: fili homi
פֹּה	'לְרַחֲקָה 'מֵעַל 'מִקְדָּשַׁי 'וְעוֹד	uocandũ emulationẽ. ' Et	σεν ἣν εἶδον ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ εἶπεν πρός με· υἱὲ ἀνθρώ
שׁוּב	'תָּשׁוּב 'תִּרְאֶה 'תּוֹעֵבוֹת 'גְּדֹלוֹת 'וַיָּבֵא	ecce ʳ ibi ' gloria' dei ' iſrael	πιε: reſpice oculis tuis ad aqlonẽ. τ
בוא	'אֹתִי 'אֶל 'פֶּתַח 'הֶחָצֵר 'וָאֵרְאָה	ˢ ſecundum viſionem ooo	ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν· καὶ
חֹר	'וְהִנֵּה 'חֹר 'אֶחָד 'בַּקִּיר : 'וַיֹּאמֶר 'אֵלַי 'בֶּן	ᵗ quam ' videram ᵘ in cam⁹	ecce ad aqlone ſup portã q̃ ad orientem
חתר	'אָדָם 'חְתָר 'נָא 'בַּקִּיר 'וָאֶחְתֹּר 'בַּקִּיר	po: ' & dixit' ad me. oooo	ἰδοὺ ἐκεῖ βορρᾶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς ✝
בוא	'וְהִנֵּה 'פֶּתַח 'אֶחָד : 'וַיֹּאמֶר 'אֵלַי 'בּוֹא	ᵛ Fili ᵇ hois ' leua ' oculos tu	altario imago zeli huius in introitu
רוץ	'וּרְאֵה 'אֶת 'הַתּוֹעֵבוֹת 'הָרָעוֹת 'אֲשֶׁר	os ad ᵐ viam ᵐ aquilonis.	ἐισαγωγείου ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ ἐισαγωγείῳ
עָשָׂה	'הֵם 'עֹשִׂים ᵐ פֹּה : 'וָאָבוֹא 'וָאֵרְאָה	ᵒ Et leuaui ᵖ oculos meos	ipſius ad orientem. τ dixit ad me: fili ho
נָגַח	'וְהִנֵּה 'כָּל 'תַּבְנִית 'רֶמֶשׂ 'וּבְהֵמָה 'שֶׁקֶץ	ad ᵠ viã ' aquilonis: ᵒ & ecce	minis vidisti q̃d iſti faciunt iniquitates magnas
גֻּלּוּל	'וְכָל 'גִּלּוּלֵי 'בֵּית 'יִשְׂרָאֵל : מְחֻקָּה	ʳ ab aquilone ˢ porte ' alta-	ἐνώπιον ὑμῶν ὅρασας τί οὗτοι ποιοῦσιν ἀνομίας μεγάλας
סָבִב	'עַל 'הַקִּיר 'סָבִיב 'סָבִיב 'וְשִׁבְעִים	ris ' idolum ' zeli ooooooooo	ὃ dom⁹ iſrael faciunt hic vt recedant iſti
אִישׁ	'אִישׁ 'מַזְקִנֵי 'בֵּית 'יִשְׂרָאֵל ᵐ 'וְיַאזַנְיָהוּ	ᵇ in ipſo ᵇ introitu. ᶜ Et dixit	ἀπὸ ἁγίων μου, καὶ ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας.
בֶּן	'בֶּן 'שָׁפָן 'עֹמֵד 'בְּתוֹכָם 'עֹמְדִים	ᵈ ad me. ᶜ Fili ᶠ homis: putas	τ introduxit me in veſtibula atrii: τ vidi
פֶּה	'לִפְנֵיהֶם 'וְאִישׁ 'מִקְטַרְתּוֹ 'בְּיָדוֹ	ne ᵉ vides ᵇ tu ' quid iſti ᵇ fa-	καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἴδου
עָנָן	'וַעֲתַר 'עֲנַן 'הַקְּטֹרֶת 'עֹלֶה 'וַיֹּאמֶר 'אֵלַי	ciunt ' abominationes oo	τ ecce foramẽ vnũ in pariete. τ dixit ad me: fili
רָאָה	'הֲרָאִיתָ 'בֶּן 'אָדָם 'אֲשֶׁר 'זְקֵנֵי 'בֵּית	ᵐ magnas ᵐ quas ᵒ domus	καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
בוא	'יִשְׂרָאֵל ᵐ עֹשִׂים ᵐ בַּחֲשֶׁךְ 'אִישׁ 'בְּחַדְרֵי	ᵖ iſrael ᵍ facit ooooooooooo	hois: fode in pariete: τ fodi in pa
מַשְׁכִּיתוֹ	'כִּי 'אֹמְרִים 'אֵין 'יְהוָה 'רֹאֶה	ʳ hic: ' vt procul recedã ' a	ριετίνου, ὄρυξον δή ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοί
אֶת	'אֹתָנוּ 'עָזַב 'יְהוָה 'אֶת 'הָאָרֶץ : 'וַיֹּאמֶר	ˢ ſctũario meo? ᵗ Et adhuc	χῳ, καὶ ἰδοὺ τύρα μία, καὶ εἶπεν πρός με, εἴσελθε
		ʳ cõuerſus ' videbis ᵘ abomi	τ vide iniquitates malas q̃s iſti faciunt hic:
		nationes ᵇ maiores. ᶜ Et in	καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε
		troduxit ᵇ me ' ad ' oſtium	τ ingreſſ⁹ sũ τ vidi. τ ecce oia ſimilitudo repti
		ᵘ atrii. ᵇ Et vidi: oooooooo	lĩ, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἴδον· καὶ ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπε
		' & ecce ' foramen ' vnũ ᵐ in	τίου: τ inuẽti vane abominationes: τ vniuersa
		pariete. ⁿ Et dixit ᵒ ad me.	τοῦ καὶ κτήνους μάταια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ
		ᵖ Fili ᵠ hois ' fode ' parietẽ.	idola dom⁹ iſrael depicta in pariete
		ⁿ Et cum fodiſſem ' parietẽ	εἴδωλα οἴκου Ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ τοίχου
		' apparuit ' oſtiũ ᵘ vnũ. ᵇ Et	i circuitu p totũ: τ ſeptuaginta viri ex ſenio
		dixit ᶜ ad me. ᵒ Ingredere	κύκλῳ ὅλου· καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρε
		' & vide ᵠ abominationes	σβυτέρων οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ ἰεζονίας υἱὸς σαφὰν ἑστὼς
		ᵇ peſſimas ' quas ooooooo	ἐπὶ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὸ θυμιατήριον ἐν
		ʳ iſti ' faciunt. ˢ Et ingreſſus	um hẽbat in manu: τ vapor incenſi
		ᵒ vidi: oooooooooooooooo	τοῦ ἴχνη ἐν τῇ χειρί, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος
		ᵗ & ecce ᵍ ois ' ſimilitudo ᵒ re	aſcendebat. τ dixit ad me vidisti fili hois
		ptiliũ ' & aialiũ ᵘ abomina-	ἀνέβαινεν. καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου
		tio: ˣ & vniuerſa ' idola ' do-	ἃ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ ποιοῦσιν ἐν σκό
		mus ' iſrael ᵇ depicta erant	bilo: vnuſq;q; cor in cubiculo abſcõdito eor:
		' in ᵇ pariete: ᶜ in circuitu p	τει, ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν,
		totũ. ᵈ Et ſeptuaginta ooo	q: dixerũt: nõ videt dñs: dereliquit dom⁹
		ᵇ viri ' de ſenioribus ᵇ dom⁹	ὅτι εἶπαν, οὐχ ὁρᾷ κύριος, ἐγκαταλέλοιπεν κύρι
		' iſrael: ᵐ & iechonias oooo	n⁹ trã. τ dixit
		ⁿ filius ᵉ ſaphan ᵖ ſtabat ᵍ in	ος τὴν γῆν· καὶ εἶπεν ooooooooooooooo
		medio eorum ' ſtantium	
		ᵉ ante picturas: ' & vnuſq;	
		q̃ habebat ⁿ thuribulũ ' in	
		manu ſua: ' & vapor ' nebu	
		le de ᵉ thure ᵇ conſurgebat:	
		ᶜ & dixit ᵇ ad me. Certe ᶜ vi-	
		des ᵉ fili ᵍ hois ᵇ q̃ ' ſeniores	
		ᵇ domus ' iſrael ᵐ faciũt ⁿ in	
		tenebris: ᵒ vnuſq;q; ᵖ in ab	
		ſcõdito ᵍ cubilis ſui. ᵉ Dicũt	
		' eni. ' Non ' videt ᵉ domin⁹	
		' nos. ' Dereliquit ᵉ domin⁹	
		' terram. ᵇ Et dixit ooooo	

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ad me: adhuc videbis iniquitates maiores has istis faciunt.
πρός με, ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας ἃς ἐυτοι ποιοῦσιν.
introduxitme in vestibula porte domꝰ dñi
καὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου
respicientis ad aqlonē: et ecce illic mulieres se-
τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶ, καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες κα-
dentes plangẽtes thãmuz. et dixit ad me: vidi
θήμεναι κλαυθμυρίζουσαι τὸν θαμμούζ. καὶ εἶπεν πρός με, εἶδες
fili fili hois: et adhuc videbis abominatiões maiores
ταῦτα υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔτι ὄψει βδελυγμάτα μείζονα
his. et introduxit me in atriũ domꝰ dñi
τούτων. καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν
interius et in vestibulio templi dñi in-
ἐσωτέραν καὶ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ κυρίου ἀνα-
ter vestibulũ: et inter altare dñi vi-
μέσον τοῦ αἰλὰμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ὡς εἴ-
gili et quinq; viri. dorsa eoꝝ in tẽ
κοσι καὶ πέντε ἄνδρες. τὰ ὀπίσθια αὐτῶν εἰς τὸν ναὸν κυ-
plũ dñi: et facies eoꝝ contra ori
ρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι ἀνα-
entem: et isti adorant ad orientẽ solẽ.
τολῶν, καὶ οὗτοι προσκυνοῦσιν κατὰ ἀνατολὰς τῷ ἡλίῳ.
et dixit ad me vidisti fili hois: nũqd pau
καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ μικρὸν τῷ
domui iuda facere iniquitates ꝫs fecerunt hic
οἴκῳ Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας ἃς πεποιήκασιν ὧδε
q; replenerũt terrã iniquitate: et cõuersi sunt
ὅτι ἐπλήσαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ
ad irritandũ me. et ecce ipi extendunt ramum
παροργίσαι με. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσιν τὸ κλῆμα
siũ sabbannãteo. et ego faciam eis cũ furore.
ὡς μυκτηρίζοντες. καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ.
nõ parcet oculus meus neq; miserebor. et voca-
οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. καὶ καλέ-
bunt in auribꝰ meis voce magna: et non exau
σουσιν ἐν τοῖς ὠσίν μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ εἰσα
diam eos.
κούσω αὐτῶν.

Ca.9.

A ΚΑΙ clamauit in auribꝰ meis voce magna di-
Καὶ ἐβόησεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ λέ-
cẽs: appropiãquerũt vltio vrbis. et vnusq; ha
γων, ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως. καὶ ἕκαστος εἶ-
bebat vasa exterminatiõis in manu sua. et
χεν τὰ σκεύη τῆς ἐξολεθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ
ecce sex viri venieb̃t de via porte
ἰδοὺ ἓξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς
excelse respicientis ad aqlonē. et vnusq; vas
ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ ἑκάστου σκεῦος
exterminatiõis in manu ei9. et vir vn9 in medio
ἐξολεθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀνὴρ εἷς ἐν μέσῳ
eoꝝ vestitus veste talari: et zona sapphiri sup
αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ
lũbo eius. et ingressi sũt et steterũt adherẽteo
τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι
altari ereo. et gña dei is-
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ Ἰσ
rael ascendit de cherubim ersus sup eos in
ραὴλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν χερουβὶμ ἃ ἦσαν ἐπ' αὐτῶν εἰς
sub vio dom9. et vocauit vir ꝺ indu-
τὸ αἴθριον τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδε-
tus erat veste talari ꝺ hũit sup lumbo eius
δυκότα τὸν ποδήρη ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸν
B gemã sapphiri. et dixit dño ad eũ: trans-
γόμφον σαπφείρου. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, διέλ-
li mediã ciuitatẽ et mediã hierusalem: et
θε μέσον τῆν πόλιν καὶ μέσον τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ
da signũ sup frontes virorꝝ
δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν
gementium
καταστεναζόντων

Trãsla.B.Vie.

ad me. Adhuc cõuersus videbis abominationes maiores quas isti faciunt. Et introduxit me per ostium porte domus domini ad aqlonem. Et ecce ibi mulieres sedebant plangẽtes adonidem: & dixit ad me. Certe vidisti fili hois. Adhuc cõuersus videbis abominationes maiores his. Et introduxit me in atrium domꝰ domini interius. Et ecce in ostio templi dñi inter vestibulum & altare quasi viginti quinq; viri dorsa habentes cõtra templum domini: & facies ad orientem & adorabant ad ortum solis. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Numquid leue est hoc domui iuda, vt facerent abominationes istas quas fecerunt hic: quia replentes terram iniquitate conuersi sunt ad irritandũ me. Et ecce applicant ramum ad nares suas. Ergo & ego faciã in furore: non parcet oculus meus nec miserebor & cum clamauerint ad aures meas voce magna nõ exaudiam eos. 9.

ET clamauit i auribꝰ meis voce magna dicẽs. Appropinquerũt visitatiões vrbis: & vnusquisq; vas interfectionis habet in manu sua. Et ecce sex viri venebant de via porte superioris que respicit ad aquilonem: & vnusquisq; vas interitus in manu eius. Vir quoq; vn9 in medio eorũ vestitus erat lineis: & atramentariũ scriptoris ad renes ei9. Et ingressi sũt: & steterũt iuxta altare ereũ. Et gloria dei israel assumpta est de cherub que erat super eum ad limen domus. Et vocauit virũ qui indutus erat lineis: & atramentariũ scriptoris habebat in lũbis suis. Et dixit dñs ad eum. Transi per mediã ciuitatem in medio hierusalem: & signa thau super frontes virorum gementium

Ter.he.Ezechi.ir.

שוב אֲלֵי עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת
גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים׃ וַיָּבֵא
אֹתִי אֶל פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה
צָפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם הַנָּשִׁים
יֹשְׁבוֹת מְבַכּוֹת אֶת תַּמּוּז׃ וַיֹּאמֶר
שוב אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן אָדָם עוֹד תָּשׁוּב
תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדֹלוֹת מֵאֵלֶּה׃ וַיָּבֵא
פנה אֹתִי אֶל חֲצַר בֵּית יְהוָה הַפְּנִימִית
והנה פֶּתַח הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם
זבח וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים וְחַמְשָׁה
אִישׁ אַחֲרֵיהֶם אֶל הֵיכַל יְהוָה
פנה וּפְנֵיהֶם קֶדְמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתָם
קֶדְמָה לַשָּׁמֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי
הֲרָאִיתָ
כלל בֶּן אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית יְהוּדָה
עשה מֵעֲשׂוֹת אֶת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ
פה כִּי מָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חָמָס
שוב וַיָּשׁוּבוּ לְהַכְעִיסֵנִי וְהִנָּם שֹׁלְחִים
תנה זמר אֶת הַזְּמוֹרָה אֶל אַפָּם׃ וְגַם אֲנִי
עשה חוס אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא
נקל אֶחְמֹל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
שמע וְלֹא אֶשְׁמַע אוֹתָם׃

Cap.ix.

קרא וַיִּקְרָא בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
לֵאמֹר קִרְבוּ פְּקֻדּוֹת הָעִיר וְאִישׁ
כְּלִי מַשְׁחִתּוֹ בְּיָדוֹ׃ וְהִנֵּה שִׁשָּׁה
בוא אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן
אֲשֶׁר מָפְנָה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי
כלה מַפָּצוֹ בְיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם
נתן לָבוּשׁ בַּדִּים וְקֹמֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו
שים וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת׃
עבר וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל
עלה כְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן
פתן הַבַּיִת וַיִּקְרָא אֶל הָאִישׁ הַלָּבֻשׁ
קרא הַבַּדִּים אֲשֶׁר כְּסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָו עֲבֹר בְּתוֹךְ
תוה הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ
אנח תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים

Pũtiua.heb.

Pūtiua.heb.

וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת אָנָּךְ
בְּתוֹכָהּ׃ וּלְאֵלֶּה אָמַר בְּאָזְנָי
עִבְרוּ בָּעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ אַל תָּחֹס
עֵינֵיכֶם וְאַל תַּחְמֹלוּ׃ זָקֵן בָּחוּר
וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית
וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו הַתָּו
אַל תִּגָּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ
וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
לִפְנֵי הַבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טַמְּאוּ
אֶת הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת
חֲלָלִים צְאוּ וַיֵּצְאוּ וְהַכּוּ בָּעִיר׃
וַיְהִי בְּהַכּוֹתָם וְנֶאשְׁאַר אֲנִי וָאֶפֹּלָה
עַל פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי
יְהוִה הֲמַשְׁחִית אַתָּה אֶת כָּל
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת חֲמָתְךָ
עַל יְרוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֹן
בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בִּמְאֹד
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר
מָלְאָה מֵטֶה כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת
הָאָרֶץ וְאֵין יְהוָה רֹאֶה׃ וְגַם אֲנִי
לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל דַּרְכָּם
בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי׃ וְהִנֵּה הָאִישׁ לְבַשׁ
הַבַּדִּים אֲשֶׁר הַמָּתְנֶת בְּמָתְנָיו מֵשִׁיב
דָּבָר לֵאמֹר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוִּיתָנִי׃

Cap.x.

וָאֵרְאָה וְהִנֵּה אֶל הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֶבֶן סַפִּיר כְּמַרְאֵה
דְמוּת כִּסֵּא נִרְאָה עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר
אֶל הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים וַיֹּאמֶר
בֹּא אֶל בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב
וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת
לַכְּרוּבִים וּזְרוֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא
לְעֵינָי׃ וְהַכְּרֻבִים עֹמְדִים מִימִין
הַבַּיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא
אֶת הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃ וַיָּרָם כְּבוֹד
יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת

Tex.heb.Ezechi.r.

וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת אָנָּךְ
בְּתוֹכָהּ׃ וּלְאֵלֶּה אָמַר בְּאָזְנָי
עִבְרוּ בָּעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ אַל תָּחֹס
עֵינֵיכֶם וְאַל תַּחְמֹלוּ׃ זָקֵן בָּחוּר
וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית
וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו הַתָּו
אַל תִּגָּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ
וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
לִפְנֵי הַבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טַמְּאוּ
אֶת הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת
חֲלָלִים צְאוּ וַיֵּצְאוּ וְהַכּוּ בָּעִיר׃
וַיְהִי בְּהַכּוֹתָם וְנֶאשְׁאַר אֲנִי וָאֶפֹּלָה
עַל פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי
יְהוִה הֲמַשְׁחִית אַתָּה אֶת כָּל
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת חֲמָתְךָ
עַל יְרוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֹן
בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בִּמְאֹד
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר
מָלְאָה מֵטֶה כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת
הָאָרֶץ וְאֵין יְהוָה רֹאֶה׃ וְגַם אֲנִי
לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל דַּרְכָּם
בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי׃ וְהִנֵּה הָאִישׁ לְבַשׁ
הַבַּדִּים אֲשֶׁר הַמָּתְנֶת בְּמָתְנָיו מֵשִׁיב
דָּבָר לֵאמֹר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוִּיתָנִי׃

Cap.x.

וָאֵרְאָה וְהִנֵּה אֶל הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֶבֶן סַפִּיר כְּמַרְאֵה
דְמוּת כִּסֵּא נִרְאָה עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר
אֶל הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים וַיֹּאמֶר
בֹּא אֶל בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב
וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת
לַכְּרוּבִים וּזְרוֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא
לְעֵינָי׃ וְהַכְּרֻבִים עֹמְדִים מִימִין
הַבַּיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא
אֶת הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃ וַיָּרָם כְּבוֹד
יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת

Trāsla.B.Vie.

& dolentiū sup cunctis abominationib⁹ q̄ fiunt in medio eius. Et illis dixit audiente me. Trāsite p ciuitatē sequētes eum: & pcutite. Non parcat oculus vester neq; misereminī. Senē adolescentulū & virginē parvulū & mulieres interficite vsq; ad internitionem. Oēm aūt sup quē videritis thau ne occidatis: & a sanctuario meo incipite. Ceperunt ergo a viris senioribus qui erant ante faciē domus. Et dixit ad eos. Contaminate domum & implete atria interfectis. Egredimini Et egressi sunt: & percutiebāt eos q erant in ciuitate. Et cede cōpleta: remāsi ego ruiq; sup faciē meā & clamās aio. Heu. heu.heu. dñe deus! Ergo ne dispердas omnes reliquias israel effundēs furorem tuum super hierusalē. Et dixit ad me. Iniquitas domus israel & iuda magna est nimis valde: & repleta ē terra sanguinibus: & ciuitas repleta ē auersione. Dixerunt eni. Dereliqt dñs terram: & dñs non videt. Igitur & meus non parcet oculus neq; miserebor. Viam eorū sup caput eorū reddā. Et ecce vir qui erat indutus lineis qui habebat atramentarium in dorso suo respondit verbū dicens. Feci sicut precepisti mihi. 10.

ET vidi: & ecce in firmamēto qđ erat sup caput cherubim q̄si lapis sapphirus: & q̄si species similitudinis solii apparuit super ea. Et dixit ad virū qui indutus erat lineis & ait. Ingredere in medio rotarum q̄ sunt subtus cherubim & imple manū tuā prunis ignis q̄ sunt iter cherubim: & effunde sup ciuitatē. Ingressus q̄ ē in cōspectu meo. Cherubim aūt stabant a dextris domus cum ingrederetur vir: & nubes implebat atriū interius. Et eleuata est gloria dñi desuper cherub ad limen domus:

Trās.Gre.lxx.cū interp.lati.

& dolentiū sup cunctis iniquitatib⁹ καὶ τῶν κατωδυνομένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις ταῖς q̄ fiunt in medio eoꝝ. & illis dixit audiente γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ τούτοις εἶπεν ἀκούοντός me: ite in ciuitatem post eū & pcutite μου, πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ κόπτετε & non parcatis oculis vēs: & nō misereamini καὶ μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε senem & iuuenē & virginē & pusillos & πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ παρθένον καὶ παιδίον καὶ γύναια mulieres interficite ad delectionē: sup aūt oēm καὶ ἀποκτείνατε εἰς ἐξάλειψιν· ἐπὶ δὲ πάντας ὃν quē est signum: ne appropiētis: & a sanctis meis ἐστὶ τὸ σημεῖον, μὴ ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου incipite. & ceperūt a viris senioribus ἄρξασθε. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων q̄ erant int⁹ in domo. & dixit ad eos: cōtamina τῶν ὄντων ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μιάνατε sim domū & implete atria eius mortuis & egredi- τὸν οἶκον καὶ ἐμπλήσατε τοὺς αὐλῶνας νεκρῶν καὶ ἐκπορεύ- mini pcutite. & factū est cū pcuterēt ipi: εσθε πατάσσοντες. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν αὐτούς, & cadō sup faciem meā: & clamauī & dixi; καὶ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα καὶ εἶπα, heu me adonai dñe: deleo tu reliquos ὀίμοι δέσποτα κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους israel. cū infūdas furorem tuū sup hierusalem. τοῦ Ἰσραήλ· ἐν τῷ ἐκχέαι σὸν θυμόν σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. & dixit ad me: iniqtas dom⁹ israel & iuda καὶ εἶπεν πρός με, ἀδικία τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα magnificata ē valde valde: q̄ repleta ē terra sanguī μεμεγάλυνται σφόδρα σφόδρα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λα- libus multis. & ciuitas repleta ē iniqtate & immun- οῦ πολλοῦ. καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθα- ditia. q̄ dixerūt: dereliquit dñs terrā nō σίας. ὅτι εἶπαν, ἐγκατέλιπεν κύριος τὴν γῆν οὐκ videt dñs: & nō parcet oculus meus nec ἔφορᾷ ὁ κύριος, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐδὲ q̄s misereb or vias eoꝝ in capita eoꝝ dc. σὶ μὴ ἐλεήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέ- di. & ecce vir indutus veste talari & δωκα. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐνδεδυκὼς ποδήρη καὶ accinctus zona lūbū suum. & respondit ζωσμὸς τῇ χόᾳ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη vicēs: feci sicut mandasti mihi. τὸ λέγων, πεποίηκα καθὼς ἐνετείλω μοι. Ca.10.

ET vidi & ecce sup firmamento qđ Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ὑπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ sup caput cherubim: q̄si lapis sapphiri ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβείμ, ὡς λίθος σαπφείρου similitudo throni sup eum. & dixit ad vir ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα q̄ erat indutus stola: ingredere in mediū ὃς ἐνδεδυκὼς τὴν στολήν, εἰσελθὲ εἰς τὸ μέσον rotaꝝ q̄ sub cherubim. & im- τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβείμ· καὶ πλη ple pugnos tuos carbonib⁹ ignis de medio σον τὰς δράκας σου ἀνθράκων πυρὸς ἐκ μέσου τῶν cherubim. & disperge sup ciuitatē. & χερουβείμ· καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ ingressꝰ est i cōspectu meo & cherubim stabāt a εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου καὶ τὰ χερουβείμ εἱστήκει ἐκ dextris dom⁹ cū ingrederet vir. & δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα· καὶ nubes implebat atriū interius. & ἡ νεφέλη ἐνέπλησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν· καὶ eleuata ē gl̄a dñi a cherubim. in ἀπῆρεν ἡ δόξα κυρίου ἐκεῖ τῶν χερουβείμ· ἐπὶ τὸ sub dio domus ὕπαιθρον τοῦ οἴκου

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

e repleuit domũ nubes ⁊ atriũ repletũ ẽ
καὶ ἐπλησεν τὸν οἶκον ἡ νεφέλη καὶ ἡ αὐλὴ ἐπλήσθη τοῦ
splendore glie dñi. ⁊ vox alaꝝ
φέγγους τῆς δόξης κυρίου. καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων τῶν
cherubim audiebat vsq; ad atriũ exterius q̃si vox
χερουβὶμ ἠκούετο ἕως τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας ὡς φω
dei oipotẽtis loquentis. ⁊ factũ est cũ ꝓcepis
νὴ θεοῦ σαδδαὶ λαλοῦντος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντέλλε
set ipse viro q̃ indutus erat stola san=
σθαι αὐτὸν τὸν ἀνδρὰ τὸν ἐνδεδυκότι τὴν στολὴν τὴν ἁγί
cta dicẽs: sume ignẽ de medio rotaꝝ de me=
αν λέγων, λάβε πῦρ ἐκ μέσου τῶν τροχῶν ἐκ τοῦ με
dio cherubim: ⁊ ingressus intrauit ⁊ stetit adherẽs
σοῦ τῶν χερουβὶμ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν
rotis. ⁊ extendit cherub manũ suam in me
τροχῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ χερουβὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέ
diũ ignis exãtis in medio cherubim: ⁊
σου τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν χερουβὶμ, καὶ
accepit ⁊ dedit in manꝰ eiꝰ q̃ indutꝰ erat
ἔλαβεν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν
stolã scãz. ⁊ accepit ⁊ egressꝰ ẽ ⁊ vidi che
στολὴν τὴν ἁγίαν. καὶ ἔλαβεν καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἴδον τὰ χε
rubim similitudinẽ manũ hoim sub a=
ρουβὶμ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτε
lis eoꝝ. ⁊ vidi: ⁊ ecce quattuor rote stabant
ρύγων αὐτῶν. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρες τροχοὶ εἱστήκεισ=
adherentes cherubim. rota vna iuxta cherub
σαν ἐχόμενοι τῶν χερουβὶμ. τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ
vnũ ⁊ rota vna iuxta cherub vnũ. ⁊ aspectꝰ
εἷς καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ εἷς. καὶ ἡ ὄψις τῶν
rotaꝝ q̃si visio lapidis carbũculi. ⁊ aspectꝰ eoꝝ:
τροχῶν ὡς ὅρασις λίθου ἀνθρακος. καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν.
similitudo vna q̃tuor: quẽadmodũ cum fuerit rota in
ὁμοίωμα ἓν τοῖς τέσσαρσιν, ὃν τρόπον ὅταν ᾖ τροχὸς ἐν
medio rote. cũ ambularẽt ipa: in quattu=
μέσῳ τροχοῦ. ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, ἐπὶ τὰ τέσσα=
or eoꝝ gradiebant: nõ reuertebãt cũ ãbula=
ρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, οὐκ ἐπίστρεφον ἐν τῷ πορεύ
rent ipa. q: in quẽ locũ respexit initiũ vnũ
εσθαι αὐτά. ὅτι εἰς ὃν ἂν τόπον ἐνέβλεψεν ἡ ἀρχὴ ἡ μία
post illud ãbulabant: ⁊ nõ reuertebãt cũ ambula
ἐκόπτετο ὀπίσω αὐτῆ ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύ
rent ipi. ⁊ oia caro eoꝝ ⁊ dorsa ea=
εσθαι αὐτούς. καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐ=
rũ: ⁊ manꝰ eoꝝ ⁊ ale eoꝝ ⁊ ro=
τῶν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν καὶ οἱ τρο=
te plene oculis in circuitu quattuor ro=
χοὶ πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν τρο=
tis eoꝝ. at rotis istis cognominatũ ẽ volubilis
χοῖς αὐτῶν. τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις ἐπεκλήθη γίλγιλ
audiente me. ⁊ q̃tuor facies hẽbat vnũq̃q; aia=
ἀκούοντός μου. καὶ τέσσαρα πρόσωπα ἐἶχεν ἕκαστον τῶν ζώ
liũ. facies vna facies cherub: ⁊ facies
ων. τὸ πρόσωπον τὸ ἓν πρόσωπον χερουβὶ, καὶ τὸ πρόσω
ea secunda: facies hois: ⁊ tertia fa=
πον τὸ δεύτερον, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρίτον πρό=
cies leonis: ⁊ quarta facies aqle. ⁊
σωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ. καὶ
eleuata sũt cherubim. hoc alal q̃s vidi iuxta fluuium
ὑψώθη τὰ χερουβὶμ. τοῦτο τὸ ζῶον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
chobar: ⁊ cũ ambularẽt cherubim: ibant
τοῦ χοβὰρ, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ χερουβὶμ, ἐπορεύ
rote: ⁊ he iuxta ea: ⁊ cũ eleua=
οντο οἱ τροχοί, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί
rent cherubim alas suas vt exaltarẽt de
ρειν τὰ χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι αὐτὸ τῆς
terra: nõ reuertebãt rote eoꝝ: sed ipe iuxta illos. cũ
γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καί γε αὐτοὶ ἐχόμενα αὐτῶν. ἐν
starent ipa: stabãt ⁊ cũ eleuabantur ipa: eleua=
τῷ στῆναι αὐτά, ἐστάθησαν καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτό, ἐμετεω
bantur cũ eis: q: spũs vite erat i eis. ⁊ egressa ẽ gla
ρίζετο μετ' αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐξῆλθεν δόξα

Trãsla.B.Vie.

[a]et repleta est [m]domus [o]nu
be. [p]Et atrium ooooooo
[q]repletũ est [r]splẽdore [s]glo
rie [t]domini: [u]& sonit [v]ala=
rũ [w]cherubim [x]audiebatur
[b]vsq; ad [c]atrium [d]exterius:
[e]quasi vox [f]dei [g] oipotẽtis
[h]loq̃ntis. [i]Cũq; p̃cepisset
[m]viro qui [n]indutus erat [o]li
neis [p]dicens: ooooooooooo
[q]sume [r]ignem [s]de medio
[t]rotarum que sunt [u]inter
[x]cherubim: [r]ingressus ille
[s]stetit [t]iuxta [b] rotam. oooo
[c]Et extendit [d]cherub [b]ma=
num [g]de medio oooooooo
[h]cherubim [i]ad [k]ignẽ [l]qui
[m]inter oooooooooooooo
[n]cherubim: [o]& sumpsit [p]&
dedit [q]in [r]manus ei [s]qui [t]in
dutus erat [u] lineis qui [x]ac=
cipiẽs [r]egressus est. [s]Et ap
paruit [t]in cherubim [u]simi
litudo [b]man [c]hois [d]subt
[e]pẽnas eorũ. [f]Et vidi: [g]&
ecce [h] q̃ttuor [i]rote [k] iuxta
[l]cherubim. [m] Rota [n] vna
[o]iuxta [p]cherub oooooooooo
[q]vnum: [r]& rota [s]alia [t]iuxta
[u]cherub oooooooooo:ooooo
[x]vnũ. [r]Species autẽ [s]rota=
rũ erat [t]quasi visio [b]lapidis
[c]chrysolithi [d]& aspect [e] ea
rum [f] similitudo [g]vna oooo
[h]quattuor: [b]quasi si [i]sit [r]ro
ta oooooooooooooooooooo
[l]in medio [m] rote. [n] Cunq;
ambularẽt: [o]in [p]quattuor
[q]ptes [r]gradiebãtur: & [s] nõ
[t]reuertebãtur [u]ambulãtes:
[x]sed ad [r]locũ ad [s]quem ire
[t]declinabat q̃ [b]prima erat:
[c]seq̃bantur & cetere: [d]nec
[r]reuertebantur. [b] Et oñe
[l]corpus earum [s]& colla [t]&
manus [u]& penne oooooo
[x]& circulꝰ [r]pleni erãt [s]ocu
lis [t]in circuitu oooooooooo
[u]quattuor [x]rotarum: [r]& ro
tas oooooooooooooooooooo
[s]istas [t]vocauit [u]volubiles
[x]audiẽte me. [r] Quattuor
aũt [s]facies [t]habebat vnũ.
[u]Facies [x]vna [r]facies [s]che=
rub: [t]& facies [u]secunda [x]fa
cies [r]hois: [s]& in tertio [t]fa
cies [u]leonis: [x]& in q̃rto [r]fa
cies [s]aqle. [t]Et eleuata sũt
[u]cherubim: [x]ipsuz est [r]ani
mal [s]quod [t]videram oooo
[u]iuxta flumen [x]chobar.
[r]Cũq; ambularẽt [s]cheru
bim: [t]ibãt pariter & [u]rote
[x]iuxta ea: [r]& cũ eleuarent
[s]cherubim [t]alas suas [u]vt
exaltarẽtur [x]de [r]terra: oo
[s]non [t]residebant [u]rote [x]sed
& [r]ipse [s]iuxta erant. oooo
[t]Stantibus illis [u]stabãt: [x]&
& cũ eleuatis [r]eleuabãtur.
[s]Spũs [t]enim [u]vite erat [x]in
eis. [r]Et egressa est [s]gloria

Tex.be.Ezechi.x. Pũtiua.heb.

מָלֵא	וַיִּמָּלֵא ׀ הַבַּיִת ׀ אֶת ׀ הֶעָנָן ׀ וְהֶחָצֵר
	מָלְאָה אֶת נְגַהּ כְּבוֹד יְהוָה׃ וְקוֹל כַּנְפֵי
שָׁמַע חוץ	הַכְּרֻבִים נִשְׁמַע עַד הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה
הָיָה צָוָה	כְּקוֹל אֵל שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ׃ וַיְהִי בְּצַוֹּתוֹ
לָבַשׁ	אֶת ׀ הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים לֵאמֹר
לָקַח נָגַל	קַח אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַגַּלְגַּל מִבֵּינוֹת
בּוֹא עָמַד	לַכְּרֻבִים וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד אֵצֶל הָאוֹפָן׃
אֵשׁ שָׁלַח	וַיִּשְׁלַח הַכְּרוּב אֶת יָדוֹ מִבֵּינוֹת
	לַכְּרֻבִים אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר ׀ בֵּינוֹת
נָשָׂא נָתַן	לַכְּרֻבִים׃ וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל חָפְנֵי לְבוּשׁ
לָקַח רָאָה	הַבַּדִּים וַיִּקַּח וַיֵּצֵא׃ וַיֵּרָא לַכְּרֻבִים
	תַּבְנִית יַד אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם
רָאָה	וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבָּעָה אוֹפַנִּים אֵצֶל
	הַכְּרוּבִים ׀ אוֹפָן ׀ אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
	אֶחָד ׀ אוֹפָן ׀ אֶחָד ׀ אֵצֶל הַכְּרוּב
רָאָה	אֶחָד ׀ וּמַרְאֵה הָאוֹפַנִּים כְּעֵין ׀ אֶבֶן
דָּמָה	תַּרְשִׁישׁ ׃ וּמַרְאֵיהֶם ׀ דְּמוּת ׀ אֶחָד
הָיָה	לְאַרְבַּעְתָּם ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ יִהְיֶה הָאוֹפָן
הָלַךְ	בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃ בְּלֶכְתָּם ׀ אֶל אַרְבַּעַת
סָבַב	רִבְעֵיהֶם יֵלֵכוּ ׀ לֹא יִסַּבּוּ ׀ בְּלֶכְתָּם
קוֹם פָּנָה	כִּי ׀ הַמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר ׃ יִפְנֶה ׀ הָרֹאשׁ
	אַחֲרָיו יֵלֵכוּ ׀ לֹא יִסַּבּוּ ׀ בְּלֶכְתָּם׃ וְכָל
גֵּב	בְּשָׂרָם ׀ וְגַבֵּהֶם ׀ וִידֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
סָבַב	וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב
	לְאַרְבַּעְתָּם אוֹפַנֵּיהֶם ׃ לָאוֹפַנִּים
קָרָא	לָהֶם קוֹרָא ׀ הַגַּלְגַּל ׃ בְּאָזְנָי ׀ וָאֶרְבָּעָה
פָּנָה כָּרַב	פָּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב
שָׁנָה	וּפְנֵי הַשֵּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי
נָשָׂא רָעַם	אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי ׀ פְּנֵי נָשֶׁר ׃ וַיֵּרֹמּוּ
רָאָה	הַכְּרֻבִים הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי
יָלַךְ	בִּנְהַר כְּבָר ׃ וּבְלֶכֶת הַכְּרוּבִים יֵלְכוּ
נָשָׂא	הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּנְשֹׂאֵת הַכְּרוּבִים
	אֶת ׀ כַּנְפֵיהֶם לָרוּם ׃ מֵעַל הָאָרֶץ
	לֹא יִסַּבּוּ הָאוֹפַנִּים גַּם הֵם מֵאֲצָלָם׃
עָמַד	בְּעָמְדָם יַעֲמֹדוּ ׀ וּבְרוֹמָם יֵרוֹמּוּ אִתָּם
נָגַד	כִּי ׃ רוּחַ ׃ הַחַיָּה בָּהֶם׃ וַיֵּצֵא ׃ כְּבוֹד

יְהוָה׳ מֵעַל ׳מִפְתַּן׳ הַבַּיִת ׳וַיַּעֲמֹד ׳עַל ׳הַכְּרוּב׳
הַכְּרוּבִים׳ וַיִּשְׂאוּ ׳הַכְּרֻבִים׳ אֶת׳כַּנְפֵיהֶם ׳וַיֵּצֶא
וַיֵּרוֹמּוּ ׳מִן ׳הָאָרֶץ ׳לְעֵינָי ׳בְּצֵאתָם ׳וָאֵצֵא
׳וְהָאוֹפַנִּים׳ לְעֻמָּתָם ׳וַיַּעֲמֹד ׳פֶּתַח ׳אַפּוֹן
שַׁעַר ׳בֵּית ׳יְהוָה ׳הַקַּדְמוֹנִי ׳וּכְבוֹד
׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳עֲלֵיהֶם ׳מִלְמָעְלָה׃ ׳הִיא ׳עָלָה
׳הַחַיָּה ׳אֲשֶׁר ׳רָאִיתִי ׳תַּחַת ׳אֱלֹהֵי
׳יִשְׂרָאֵל ׳בִּנְהַר׳כְּבָר ׳וָאֵדַע׳כִּי׳כְרֻבִים ׳הֵמָּה
׳הַמָּה׃ ׳אַרְבָּעָה׳אַרְבָּעָה ׳פָּנִים ׳לְאֶחָד ׳רְבִיעִי ׳פָּנֶה
׳וְאַרְבַּע ׳כְּנָפַיִם׳לְאֶחָד ׳וּדְמוּת ׳יְדֵי ׳אָדָם
׳אָדָם ׳תַּחַת ׳כַּנְפֵיהֶם׃ ׳וּדְמוּת ׳פְּנֵיהֶם
׳הַמָּה ׳הַפָּנִים׳אֲשֶׁר ׳רָאִיתִי ׳עַל ׳נְהַר
׳כְּבָר ׳מַרְאֵיהֶם ׳וְאוֹתָם ׳אִישׁ ׳אֶל ׳רָאָה ׳אֶת
׳עֶבְרָ׳פָּנָיו ׳יֵלֵכוּ׃

Cap. xi.

׳וַתִּשָּׂאֵ׳אוֹתִי ׳רוּחַ ׳וַתָּבֵא ׳אֹתִי ׳אֶל ׳בוא ׳נָשָׂא
׳שַׁעַר ׳בֵּית ׳יְהוָה ׳הַקַּדְמוֹנִי ׳הַפּוֹנֶה ׳פְּנֵה
׳קָדִימָה ׳וְהִנֵּה ׳בְּפֶתַח ׳הַשַּׁעַר ׳עֶשְׂרִים ׳קֶדֶם
׳וַחֲמִשָּׁה ׳אִישׁ ׳וָאֵרְאֶה ׳בְּתוֹכָם ׳אֶת
׳יַאַזַנְיָה׳בֶּן׳עַזּוּר ׳וְאֶת׳פְּלַטְיָהוּ׳בֶּן׳בְּנָיָהוּ ׳שור
׳שָׂרֵי ׳הָעָם׃ ׳וַיֹּאמֶר ׳אֵלָי ׳בֶּן ׳אָדָם
׳אֵלֶּה ׳הָאֲנָשִׁים ׳הַחֹשְׁבִים ׳אָוֶן
׳וְהַיֹּעֲצִים ׳עֲצַת ׳רַע ׳בָּעִיר ׳הַזֹּאת׃ ׳נצץ ׳רוע
׳הָאֹמְרִים׳לֹא ׳נְקָרוֹב׳בְּנוֹת ׳בָּתִּים ׳קרב ׳נָבָה
׳הִיא ׳הַסִּיר׳וַאֲנַחְנוּ ׳הַבָּשָׂר׃׳לָכֵן ׳הִנָּבֵא ׳בית ׳נבא
׳עֲלֵיהֶם ׳הִנָּבֵא׳בֶן ׳אָדָם׃׳וְהִתְנַפֵּל ׳עָלָי ׳נפל
׳רוּחַ ׳יְהוָה ׳וַיֹּאמֶר ׳אֵלַי ׳אֱמֹר ׳כֹּה ׳אמר
׳אָמַר׳יְהוָה ׳כֵּן׳אֲמַרְתֶּם׳בֵּית׳יִשְׂרָאֵל
׳וּמַעֲלוֹת ׳רוּחֲכֶם ׳אֲנִי ׳יְדַעְתִּיהָ ׃ ׳עלה
׳הִרְבֵּיתֶם ׳חַלְלֵיכֶם ׳בָּעִיר ׳הַזֹּאת ׳רבה
׳וּמִלֵּאתֶם ׳חוּצוֹתֶיהָ ׳חָלָל׃ ׳לָכֵן ׳כה
׳אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ׳חַלְלֵיכֶם ׳אֲשֶׁר
׳שַׂמְתֶּם ׳בְּתוֹכָהּ ׳הֵמָּה ׳הַבָּשָׂר ׳וְהִיא שום
׳חַסִּיר ׳וְאֶתְכֶם׳הוֹצִיא׳מִתּוֹכָהּ׃׳חרב ׳יצא
׳יְרֵאתֶם ׳חֶרֶב׳אָבִיא ׳עֲלֵיכֶם ׳נְאֻם ׳נאם
׳אֲדֹנָי׳יְהוִה׃׳וְהוֹצֵאתִי׳אֶתְכֶם׳מִתּוֹכָהּ
׳וְנָתַתִּי ׳אֶתְכֶם ׳בְּיַד׳זָרִים ׳וְעָשִׂיתִי ׳בְּכֶם ׳עשה

domini a limine templi: & stetit super cherubim. Et eleuantia cherubim alas suas: & exaltata sūt a terra coram me: & illis egredientibus: rote ſimul subsecute sunt. Et stetit in introitu porte domus dñi orientalis: & gloria dei israel erat super eos. Ipsum est animal quod vidi sub deum israel iuxta fluuiū chobar: & intellexi qa cherubim essent. Quattuor quattuor vultus vni: & quattuor ale vni: & similitudo manus hoīs sub alis eorū. Et similitudo vultuū eorum ipsi vultus quos viderā iuxta fluuium chobar: & intuitus eorū & impetus singulorum ante faciem suā ingredi.

11.

ET eleuauit me spūs & introduxit me ad portam domus domini orientalem que respicit ad solis ortum. Et ecce in introitu porte vigin ti quinq viri: & vidi in medio eorum iechoniam filium azur & pheltiā filiū bananie principes populi: dixit ad me. Fili hominis hi sunt viri qui cogitāt iniquitatem: & tractant consilium pessimum in vrbe ista dicentes. Nonne dudū edificate sunt domus: hic est lebes: nos autē carnes. Idcirco vaticinare de his: vaticinare fili hominis: & irruit in me spiritus dñi: & dixit ad me. Loquere. Hec dicit dñs. Sic locuti estis domus israel & cogitatiōes cordis vestri ego noui. Plurimos occidistis in vrbe hac: & implestis vias eius interfectis. Propterea hec dicit dominus deus. Interfecti vestri quos posuistis in medio ei hi sunt carnes: & hic est lebes: & educam vos de medio eius. Gladium metuistis: & gladium inducam sup vos dicit dominus deus: & eiciā vos de medio eius. Daboq vos i manu hostium: & faciam

δñi de subdio domꝰ: τ ascēdit sup
κυρίου ἐκτὸς τοῦ αὐλείου τοῦ ἔσω, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὰ
cherubim: τ eleuauerūt cherubim alas
χερουβείμ, καὶ ἀνέλαβον τὰ χερουβείμ τὰς πτέρυγας
suas τ eleuata sunt a terra coram me:
αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἐκτὸς τῆς γῆς ἐνώπιόν μου,
cū egrederēt ipa. τ rote herentes illis. τ
ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτά. καὶοἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν. καὶ
steterūt in vestibulio porte domꝰ dñi q
ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς
in cōspectu. τ gla dei israel erat sup ea desuper
ἀπέναντι. καὶ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω.
hoc aial est qđ vidi sub deo israel iuxta
τοῦτο τὸ ζῷον ἐστὶν ὃ εἶδον ὑποκάτω θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ
fluuium chobar: τ cognoui qz cherubim sūt.
ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔγνων ὅτι χερουβείμ ἐστιν. τέσ
ot facies vni τ qttuor ale vni.
σαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί.
τ similitudo manuū hoim de sub alis
καὶ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτω τῶν πτερύ-
eox: τ similitudo facieꝝ eox. ipe
γων αὐτῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν προσώπων αὐτῶν. ταῦ
facies sūt qs vidi sub gla dei
τα τὰ πρόσωπά ἐστιν ἃ εἶδον ὑποκάτω τῆς δόξης θεοῦ
israel: iuxta fluuium chobar: visio
Ἰσραήλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, τὴν ὄψι-
nē eox. τ ipa vnūqqq ipoꝝ scām sadem
σιν αὐτῶν. καὶ αὐτὰ ἕκαστον αὐτῶν κατὰ πρόσωπον
eox ambulabāt.
αὐτῶν ἐπορεύοντο. Ca. ii.

ET assumpsit me spūs τ adduxit me ad
Καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν
portam vom dñi q respicientem
πύλην τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι τὴν βλέπουσαν
ad orientem. τ ecce in vestibulio por
κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύ-
te ianꝰ vigiti τ dnoꝝ viri: τ vidi in medio eox.
λης ὡς ἑκατὸν καὶ πέντε ἄνδρες, καὶ εἶδον ἐν μέσῳ αὐτῶν.
iechoniā filiū eser τ phaltiā filium bonie.
Ἰεχονίαν τὸν τοῦ ἔσιρ καὶ φαλτίαν τὸν τοῦ βανεία.
principes ppli. τ dixit ad me: fili
τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hoīs hi viri cogitantes vana τ cō
ἀνθρώπου οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βου
sultantes cōsiliū malum in ciuitate ista: dicentes
λευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, οἱ λέγοντες
nōne nouiter edificate sunt domus: hec est le
οὐχὶ πρόσφατος ὠκοδόμηται αἱ οἰκίαι; αὕτη ἐστὶν ὁ λέ
bes: nos aūt carnes. Iccirco vaticinare sup e
βης, ἡμεῖς δὲ τὰ κρέα. διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐ
os fili hoīs. τ irruit sup me spūs dñi
τοὺς υἱοὺ ἀνθρώπου. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρί
τ dixit ad me: hec dicit dñs: sic dixi
ου καὶ εἶπεν πρός με, τάδε λέγει κύριος, οὕτως εἶπα
stis domꝰ israel: τ cogitatiōes spiritus ve
τε οἶκος Ἰσραήλ, καὶ τὰ διαβουλία τοῦ πνεύματος ὑ
stri ego scio. multiplicastis mortuos vros in vr
μῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι. ἐπληθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν τῇ πό
be hac: τ implestis vias eius vulneratis
λει ταύτῃ, καὶ ἐνεπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν
pptera hec dicit adonai dñs: mortuos vros
διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, τοὺς νεκροὺς ὑμῶν
q̄s posuistis in medio ei: hi sunt carnes:
οὓς ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοί εἰσιν τὰ κρέα,
hec aūt est lebes. τ vos educā de medio eius.
αὕτη δέ ἐστιν ὁ λέβης. καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς.
gladium metuistis: τ gladium inducā sup vos dicit
ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς λέγει
adonai dñs. τ educā vos de medio eius: τ tra
ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ πα
dam vos in manus alienorum: τ faciam
ραδώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in vobis iudicia in gladio cadetis: in finib⁹ ἐν ὑμῖν κρίματα ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦσθε, ἐπὶ τῶν ὁρίων
ifrael iudicabo vos. ⁊ scietis q⁹ ego τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs. hec vobis nō erit⁊ lebetem. ⁊ vos non eri⸗ κύριος· αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα· καὶ ὑμεῖς ἐν μὴ ῥύσ⸗
tis in medio ei⁹ in carnes. in finib⁹ ifrael τει ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα. ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσραὴλ
iudicabo vos: ⁊ scietis q⁹ ego dñs: qñ in κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ὅτι ἐν
mandatis meis nō ambulastis ⁊ iudicia mea ταῖς ἐντολαῖς μου οὐκ ἐπορεύθητε καὶ τὰ κρίματά μου
nō fecistis: ⁊ fcbm iudicia gentiū q̄ οὐκ ἐποιήσατε, καὶ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν
in circuitu vr̄o fecistis. ⁊ factū ē cū pphe κυκλῳ ὑμῶν ἐποιήσατε· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προφη⸗
tarem ego: ⁊ phaltias filiꝰ banaie mortuus ē. ⁊ τεύειν με, καὶ φαλτίας ὁ τοῦ βαναίου ἀπέθανεν· καὶ
cado in faciem meā: ⁊ clamaui voce magna πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ μεγά⸗
⁊ dixi: heu adonai dñe in ꝓsumationē tu λῃ καὶ εἶπον, ὄιμοι δέσποτα κύριε εἰς συντέλειαν σὺ
facis reliquoo ifrael: ⁊ factū ē ver ποιεῖς τοὺς καταλείπους τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένετο λό⸗
bū dñi ad me dicēo: fili hoio fratreo tui γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ ἀδελφοί σου,
⁊ viri captiuitatis tue: ⁊ oia dom⁹ καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος
ifrael cōsumata est dc⁹ vixerūt ipso hitatores τοῦ Ἰσραὴλ συντετέλεσται εἰς τέλος αὐτοῖς οἱ κατοικοῦν⸗
hierusalem: longe recessistis a dño. nobis τες Ἰερουσαλήμ, μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ κυρίου· ἡμῖν
data est tra in hereditatē. ꝓpterea dic hec di δέδοται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν· διὰ τοῦτο εἶπον τάδε λέ
cit adonai dñs: q⁹ repellam eos in gētes: γει δέσποτα κύριος, ὅτι ἀπώσομαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη,
⁊ dispergam eos in oēm trā. ⁊ ero καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ἔσο⸗
eis in sctificatiōez gnalē in regionib⁹ q̄ μαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὗ ἐὰν
ingredīt illuc. ꝓpterea dic: hec dicit ado⸗ εἰσπορεύωνται ἐκεῖ· διὰ τοῦτο εἶπον, τάδε λέγει δέσπο⸗
nai dñs: ⁊ ꝓgregabo eos de gētib⁹: ⁊ re⸗ τα κύριος, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσ
C cipiam eos de regiōib⁹ q̄ dissemināui eos in ἄξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν
eis. ⁊ dabo eis terrā ifrael ⁊ in⸗ αὐταῖς· καὶ δώσω αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰσπο⸗
greditē illuc ⁊ auferent oēs abominationeo ρευθήσονται ἐκεῖ καὶ ἐξαροῦσιν πάντα τὰ βδελύγματα
eius ⁊ oēs iniqtates ei⁹. ⁊ dabo eis αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς, καὶ δώσω αὐ⸗
cor aliud: ⁊ spīm nouum dabo eis: ⁊ τοῖς καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω αὐτοῖς, καὶ
Jetra. auferam cor lapideū de carne eor̄ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν,
16.f. ⁊ dabo eis cor carneū: vt in pce καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην, ὅπως ἐν τοῖς πρό
ceptis meis ambulent: ⁊ iustificatiōes meas cu σταγμασίν μου πορεύωνται, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυ⸗
stodiant: ⁊ faciant ea: ⁊ erunt mihi in popu λάσσωνται, καὶ ποιῶσιν αὐτά, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λα⸗
li: ⁊ ego ero illis in deū ⁊ in cor ὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν
B abominatiōū eor̄ ⁊ iniqtatū eor̄ ipſi cor: βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὡς ἡ καρ⸗
eor̄ ambulauit vias eor̄ in capita eo⸗ δία αὐτῶν ἐπορεύετο τοῖς ὁδοῖς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐ
rū dedi dicit adonai dñs. ⁊ eleuauerūt che τῶν δέδωκα λέγει δέσποτα κύριος· καὶ ἐξῆραν τὰ χε
rubim alas suas: ρουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

Trāsla.B.Mie.

⁸in vobis ⁹iudicia. ᶜGladio ᵈcadetis. ᶜIn ᶠfinibus ⁘⁘⁘⁘
ᵉifrael ᵇiudicabo ᵍvos: ʰ& ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘
scietis ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ᶠquia ᵐego ⁿdñs. ᵒHec ᵖnō
ᵍerit ʳvobis ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ˢin lebetē ʳ& vos non ᵗeri⸗
tis ᵘin medio ei⁹ ᵛin carnes. ʷIn ˣfinibus ʸifrael ᶻiudica
bo ᵃvos: ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ᶻ& scietis ʸquia ˣego ʷdñs:
ᵛquia ᵘin preceptis meis ᵗnon ˢambulastis: ʳ& iudi
dicia mea ᵠ non ᵖ fecistis: ᵒsed iuxta iudicia ⁿ gentiū
ᵐque in ˡcircuitu vr̄o sunt: ᵏestis operati. ʲEt factū est
ⁱcum ꝓphetarē: ʰpheltias ᵍfili⁹ ᶠbananie ᵉmortu⁹ est.
ᵈEt cecidi ᶜin ᵇfacie meaꝫ ᵃclamās ⁹voce ⁸magna. ⁷Et
dixi. ⁶Heu.heu.heu. ⁵dñe ⁴deus ³consumationem
²tu ¹facis reliquarum ⁘⁘ ⁿifrael. ᵐEt factum est ˡver
bum ᵏdñi ʲad me ⁱdicens. ʰFili ᵍhominis ᶠfratres tui
ᵉfrēs tui ᵈviri ᶜpp̄inqui tui: ᵇ& omnis ᵃdomus ⁹ifrael
⁸vniuersi ⁷quibus ⁶dixerūt ⁵habitatores ⁴hierusalem:
³longe recedite ²a ⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ¹domino: ⁰nobis ⁿdata est
ᵐterra ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ˡin possessiōem: ᵏpropte
rea ʲhec ⁱdicit ʰdominus ⁘⁘ ᵍdeus. ᶠQuia ᵉlonge feci
eos ᵈin gentibus: ᶜ& quia ᵇdispersi eos ᵃin terris:
⁹ero ⁸eis ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ⁷in sanctificationē ⁶modi⸗
cam ⁵in terris ⁴ad ³quas ²ve
nerunt: ¹ꝓpterea ⁰loqre.
ⁿHec ᵐdicit ˡdominus ᵏde⁹.
ʲCongregabo ⁱvos ʰde ᵍpo
pulis: ᶠ& adunabo ⁘⁘⁘⁘
ᵉde ᵈterris ᶜin quibus ᵇdi⸗
sperſi estis: ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᵃdabo⁹ vobis ˢ humum
ʳifrael: ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᵍ& ingredientur ᶠilluc: ᵉ&
auferent ᵈomnes ᶜoffensio
nes ᵇcūctaſq; ᵃabominatio
nes eius ⁹ de illa. ⁸Et dabo
ᶠeis ᵉcor ᵈvnum: ᶜ& ſpiritū
ᵇnouum ᵃ tribuam ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
⁹in viſceribus eorum. ⁸Et
auferam ⁷cor ⁶lapideum ⁘⁘
⁵de carne eorū: ⁴& dabo
³eis ²cor ¹carneum ⁰⁰⁰⁰⁰
ᵐvt ˡin preceptis meis ᵏam
bulent: ʲ& iudicia mea ⁘⁘
ⁱcustodiant ʰ faciantq; ᵍea:
ᶠ& ſint ᵉmihi ᵈin populū:
ᶜ& ego ᵇſim ᵃeis ⁹in deum.
⁸Quorum autem ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
⁷cor poſt ⁶offendicula ⁵ &
abominatiōes ſuas ⁴ambu
lat: ³horum viā ²in capite
ſuo ¹ponā: ⁰dicit ⁿdomin⁹
ᵐdeus. ˡEt eleuauerūt ᵏche
rubim ʲalas ſuas: ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

Tex.heb.Ezechi.ti.Pritiua.heb.

נָפַל	בָּכֶם שְׁפָטִים׃ בַּחֶרֶב תִּפֹּולוּ עַל גְּבוּל
	יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם וִידַעְתֶּם
הָיָה	כִּי אֲנִי יְהוָה׃ הָיוֹא לֹא תִהְיֶה לָכֶם
	לְסִיר וְאַתֶּם תִּהְיוּ בְתוֹכָהּ לִבָּשָׂר
שָׁפַט	אֶל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם׃
חָקַק	וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחֻקַּי
עָשָׂה	לֹא הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם
סָבַב	וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם
נָבָא	עֲשִׂיתֶם׃ וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי וּפְלַטְיָהוּ בֶן
מוּת נָפַל	בְּנָיָה מֵת וָאֶפֹּל עַל פָּנַי וָאֶזְעַק
בָּנָה זָעַק	קוֹל גָּדוֹל וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
גָּמַר	כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה אֵת שְׁאֵרִית
הָיָה	יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
	בֶּן אָדָם אַחֶיךָ אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ
	וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה אֲשֶׁר אָמְרוּ
יָשַׁב	לָהֶם יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם רָחֲקוּ מֵעַל
	יְהוָה לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ
יָרַשׁ	לְמוֹרָשָׁה׃ לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
רָבַק	יְהוִה יַעַן רַחֲקֹתִים גּוֹיִם וְכִי
פָּצָה	הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם
קָדַשׁ מְעַט	לְמִקְדָּשׁ מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ
	שָׁם׃ לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
קָבַץ	וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וַאֲסַפְתִּי
	אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֹצוֹתֶם
נָתַן	בָּם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
בוא סוּר	וּבָאוּ שָׁמָּה וְהֵסִירוּ אֶת כָּל שִׁקּוּצֶיהָ
שָׁעַן	וְאֶת כָּל תּוֹעֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה׃ וְנָתַתִּי
נָתַן	לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן
	בְּקִרְבָּם וְהַסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן
	מִבְּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר׃
חָקַק שָׁפַט	לְמַעַן בְּחֻקֹּתַי יֵלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי
שָׁמַר עָשָׂה	יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם
הָיָה	וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְאֶל לֵב
	שִׁקּוּצֵיהֶם וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ
נָתַן	דַּרְכָּם נְרָאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
עָשָׂה כָּרַב	יְהוִה׃ וַיִּשָּׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם

Pūtiua.heb. Tet.be.Ezechi.xij. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

וְהָאוֹפַנִּים לְעֵמָתָם וּכְבוֹד אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה וַיַּעַל כְּבוֹד
יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲמֹד עַל
הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר וְרוּחַ
נְשָׂאַתְנִי וַתְּבִאֵנִי כַשְׂדִּימָה אֶל
הַגּוֹלָה בַּמַּרְאָה בְּרוּחַ אֱלֹהִים
וַיַּעַל מֵעָלַי הַמַּרְאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי:
וָאֲדַבֵּר אֶל הַגּוֹלָה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה
אֲשֶׁר הֶרְאָנִי:

Cap.xij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם
בְּתוֹךְ בֵּית הַמְרִי אַתָּה יוֹשֵׁב אֲשֶׁר
עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ
וְאָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי
בֵית מְרִי הֵם: וְאַתָּה בֶן אָדָם עֲשֵׂה
לְךָ כְּלִי גוֹלָה וְגֹלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם
וְגָלִיתָ מִמְּקוֹמְךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר
לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי בֵית מְרִי
הֵמָּה: וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כִּכְלִי גוֹלָה
יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא בָעֶרֶב
לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹצָאֵי גוֹלָה: לְעֵינֵיהֶם
חֲתָר לְךָ בַּקִּיר וְהוֹצֵאתָ בּוֹ לְעֵינֵיהֶם
עַל כָּתֵף תִּשָּׂא בַּעֲלָטָה תּוֹצִיא פָּנֶיךָ
תְּכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת הָאָרֶץ כִּי
מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל: וָאֶעֱשֶׂ
כֵּן כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי כֵּלַי הוֹצֵאתִי כִּכְלִי
גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב חָתַרְתִּי לִי בַּקִּיר
בְּיָד בַּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל כָּתֵף
נֶגֶד עֵינֵיהֶם: וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם הֲלֹא
אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית הַמְרִי
מָה אַתָּה עֹשֶׂה: אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנָּשִׂיא הַמַּשָּׂא
הַזֶּה בְּירוּשָׁלַם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֵמָּה נְתוֹכָם: אֱמֹר אֲנִי
מוֹפְתְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן יֵעָשֶׂה
לָהֶם בַּגּוֹלָה בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ וְהַנָּשִׂיא

& rote cuz eis: & gloria
dei ooooooooooooooooo
ifrael erat ſuper eos. Et
aſcendit gloria ooooooo
dñi de medio ciuitatis:
ſtetitq; ſuper oooooooooo
montem qui eſt ad orie
tem vrbis: & ſpiritus ooo
leuauit me adduxitq; in
chaldeam ad ooooooooooo
tranſmigrationē: in viſ
ionem in ſpiritu dei. oo
Et ſublata eſt a me viſio
quam videram. oooooo
Et locutus ſum ad tranſ
migrationē omnia verba
domini que oſtenderat
mihi. 12.

Et fact eſt ſermo dñi
ad me dicēs. Fili ho
minis: in medio domus
exaſperātis tu habitas:
qui oculos habent ad
videndum & non vidēt:
& aures ad audiendū &
non audiunt: quia oooo
domus exaſperans eſt.
Tu ergo fili homis fac
tibi vaſa trāſmigratiōis:
& trāſmigrabis per diē
corā eis. Tranſmigrabis
autē de loco tuo ad locū
alterū in cōſpectu eorū:
ſi forte aſpiciāt: qa do
mus exaſperans eſt. Et
efferes foras vaſa tua: q̄ſi
vaſa tranſmigrātis p diē
in cōſpectu eoꝝ. Tu aūt
egredieris veſpere corā
eis ſicut egredietur mi
grans ante oculos eorū.
Perfode tibi parietē: &
egredieris p eū in cōſpec
tu eoꝝ. In humeris por
taberis: in caligine effe
reris. Faciē tuam velabis
& nō videbis terrā: quia
portētū dedi te domui
iſrael. Feci ergo ſicut p
cepat mihi dñs. Vaſa mea
ptuli q̄ſi vaſa trāſmigrā
tis per diē: & veſpe pfodi
mihi parietē māu: & in
caligine egreſſus ſum: &
in hūeris portatus in cō
ſpectu eorū. Et factus ē
ſermo dñi mane ad me
dicens. Fili hois: nūqd
nō dixerūt ad te domus
iſrael: domus exaſperās
quid tu facis? Dic ad
eos. Hec oooooooooooooo
dicit dominus deus. Su
per ducem onus ooooo
iſtud: qui eſt i hieruſalē:
& ſup oēm domū iſrael
que eſt in medio eorū.
Dic. Ego oooooooooooo
portentum veſtrum.
Quomodo feci: ſic fiet
illis. In trāſmigrationē
& i captiuitatē ibūt. & dux

τ rote coꝝ adherēteo eis: τ gla
καὶ οἱ τροχοὶ αὐτῶν ἐχόμθοι ἐαυτῶν, καὶ ἡ δόξα τοῦ
dei ifrael ſup eo. τ aſcēdit gla
θεοῦ Ισραὴλ ὑπεράνω αὐτῶν. καὶ ἀνέβη ἡ δόξα
dñi de medio ciuitatis: τ ſtetit ſup mōtē q erat
κυρίου ἐκ μέσου τῆς πόλεως, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους οὗ ἦν
contra vrbē: τ ſpiritus aſſūpſit me τ addu
ἀπέναντι τῆς πόλεως, καὶ πνεῦμα ἀνέλαβέν με καὶ ἤγα
xit me in trā chaldeoꝝ in captiuitatez in ville
γέν με εἰς γῆν χαλδαίων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐν ὁρά-
me in ſpū dei. τ aſcendi a viſione quā
σει ἐν πνεύματι θεοῦ. καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἧς
vidi: τ locut ſū ad captiuitatem oia
εἶδον, καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τοὺς
verba dñi q̄ oſtdit mihi.
λόγους κυρίου οὓς ἔδειξέν μοι. Ca.12.

Et factū eſt verbū dñi ad me dicēs: fili ho
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
minis in medio fidtantiū coꝝ tu habitas:
θρώπου ἐν μέσῳ τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν συκατοικεῖς, οἵτινες
bēt oculos ad videndū τ nō vident: τ au
ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν καὶ οὐ βλέπουσιν, καὶ ὦ
res hñt ad audiendū τ non audiunt: q̄ dom⁹
τα ἔχουσιν τοῦ ἀκούειν καὶ οὐκ ἀκούουσιν, ὅτι οἶκος
exaſperans eſt. τ tu fili hois fac ti
παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου ποίησον σε
bi vaſa captiuitatis τ captiuare p diem co
αὐτῶν σκεύη ἀχμαλωσίας καὶ αἰχμαλωτεύσεις ἡμέρας ἐπ'
ram eis. τ captiu⁹ ducēris de loco tuo in
ρων αὐτῶν· καὶ αἰχμαλωτευθήσῃ ἐκ τοῦ τόπου σου εἰς
locū alterū in cōſpectu eoꝝ: vt videant: q̄ do
τόπον ἕτερον ἐνώπιον αὐτῶν, ὅπως ἴδωσιν, ὅτι οἶκος
mꝰ exaſperans eſt. τ efferes vaſa tua vaſa
παραπικραίνων ἐστίν· καὶ ἐξοίσεις τὰ σκεύη σου σκεύη
captiuitatis p diem ante oculos coꝝ τ egre
αἰχμαλωσίας ἡμέρας κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ συνε-
dieris veſpe i cōſpectu eoꝝ: ſicut egredītur capti
ξιλεύσῃ ἑσπέρας ἐνώπιον αὐτῶν, ὡς ἐκπορεύεται αἰχμά-
uus i cōſpectu coꝝ. pfode tibi in pariet
λωτος ἐνώπιον αὐτῶν· διόρυξον σεαυτῷ εἰς τὸν τοῖχον
τ transibis p eum in cōſpectu coꝝ. ſup humerꝝ por
καὶ ἐξελεύσῃ δι' αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτῶν· ἐπ' ὤμου ἀρεῖ
taberis τ abſconditus egredieris. faciem tuā
λαφεῖσα καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσῃ· τὸ πρόσωπόν σου
velabis: τ nō videbis terrā. q̄ portētū dedi
συγκαλύψεις, καὶ οὐ μὴ ἴδῃς τὴν γῆν· ὅτι τέρας δέδω-
te domui iſrael. τ feci ſic iuxta om
κά σε τῷ οἴκῳ Ισραήλ· καὶ ἐποίησα οὕτως κατὰ πάν-
nia q̄cūq; p̄cepit mihi. τ ptuli vaſa q̄ſi vaſa
τα ὅσα ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐξήνεγκα σκεύη ὡς σκεύη
captiuitatis p diem: τ veſpere pfodi mihi
αἰχμαλωσίας ἡμέρας, καὶ ἑσπέρας διώρυξα ἐμαυτῷ τὸν
parietē manu τ abſcōditus egreſſ⁹ ſū ſup humerꝝ aſſū
τοῖχον τῇ χειρί καὶ κεκρυμμένος ἐξῆλθον ἐπ' ὤμου ἀνε-
pt⁹ ſus i cōſpectu coꝝ. τ factū ē verbū dñi ad
λήφθην ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicēs: vnuculo fili hois non dixerūt ad te do
με λέγων, γραφεὶ υἱὲ ἀνθρώπου οὐκ εἶπον πρός σε οἱ οἶ
mꝰ iſrael: dom⁹ exaſperans: q̄d tu facis.
κος τοῦ Ισραήλ, οἶκος ὁ παραπικραίνων, τί σὺ ποιεῖς·
dic ad eos: hec dicit adonai dñs pnū
εἶπον πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τῷ ἄρχον
pi τ vnci in hieruſalem τ ol domui iſra
τι καὶ ἀφηγουμένῳ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ οἴκῳ Ισρα
el q̄ ſunt in medio coꝝ. dic q̄: ego portenta
ηλ οἱ εἰσὶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. εἶπον ὅτι ἐγὼ τέρατα
facio. quēadmodū.n. feci ſic erit eis in
ποιῶ· ὃν τρόπον γὰρ πεποίηκα οὕτως ἔσται αὐτοῖς ἐν
trāſmigrōe τ in captiuitate eunt. τ pliceps
μετοικεσίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσεται. καὶ ὁ ἄρχων

οοοκαὶοοο

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Wie.	Tex.heb.Ezechi.tij.Prītiua.heb.
eos in medio eoꝝ sup humeꝝ portabit ꝛ abscondituo αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ' ὦμου ἀρεῖσιν καὶ κεκρυμμένος egredietur p parietē: ꝛ pfodiet vt egrediat ip ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοίχους, καὶ διορύξει τοῦ ἐξελεῦ αὐ se p eum: faciem suam cooperiet: vt nō τὸν δι' αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει, ὅπως μὴ videat oculo: ꝛ ipe terrā nō videbit. ꝛ exten ὁρᾷ ὀφθαλμῷ, καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται· καὶ ἐκτεί dam rete meū sup eum: ꝛ cōprehendetur in νω τὸ δίκτυόν μου ἐπ' αὐτόν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῷ sagena mea. ꝛ adducā eū in babylonem in trā chal- θηρευτῷ μου· καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Χαλ deoꝝ: ꝛ ipam nō videbit: ꝛ illic morietur. ꝛ δαίων, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει· καὶ omneꝫ q circa eū auxiliatores eius: ꝛ om- πάντας τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πάν- nē ventū: ꝛ gladiū effundā post eos: ꝛ scient τας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπερῶ εἰς πάν- qꝛ ego dñs cū dispersero ego eos in τα, ἔτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ διασκεδάσαι με αὐτοὺς ἐν τοῖς gentib⁹ ꝛ disseminabo eos in regionib⁹. ꝛ relin- ἔθνεσιν καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις· καὶ ὑπολεί- quam ex eis viros numero ex gladio: ꝛ ex fa ψομαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λι- me ꝛ ex morte: vt enarrent eōs μοῦ καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται πάσας τὰς inīquitates eoꝝ in gētib⁹ q ingressi sūt illuc: scient ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ, γνώσον qꝛ ego dñs. ꝛ factū ē verbū dñi ad me di ται ὅτι ἐγὼ κύριος· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέ cēs: panē tuū cū dolore comedes ꝛ aquā tuā cū γων, καὶ ἄρτον σου μετ' ὀδύνης φάγῃ καὶ τὸ ὕδωρ σου με tremēto ꝛ angustia bibes. ꝛ dices ad popu τὰ βρασμοῦ καὶ θλίψεως πίεσαι· καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λα lum terre: hec dicit adonai dñs hitantibus ὸν τῆς γῆς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τοῖς κατοικοῦσιν hierusalem sup terra israel. panes su- Ἰερουσαλὴμ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ· τοὺς ἄρτους αὐ- os cū egestate comedent: ꝛ aquā suam cū desti- τῶν μετ' ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετὰ ἀφο natiōe bibent: vt desipiet terra cū plenitudi- δίας πίονται, ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ σὺν τῷ πλήρωμα ne eius in ipcrate omniū hitantium in ea. τι αὐτῆς ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ· ꝛ ciuitateo eoꝝ q habitantur: desolabuntur: καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι, ἐξερημωθήσονται· ꝛ terra l dissipatiōe erit ꝛ cognoscetis: qꝛ ego dō καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν ἔσται καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύ nus. ꝛ factū est verbū dñi ad me dicēs: fili hois ριος· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ q parabola ista vobis in terra israe- που τίς ἡ παραβολὴ αὕτη ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσρα el dicentes: longe dies: perūt dies visio. ηλ λέγοντες, μακρὰν αἱ ἡμέραι, ἀπώλοιτο πᾶσα ὅρασις· Ideo dic ad eos: hec dicit adonai dñs: διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ꝛ cōuertam parabolā istam. ꝛ nō vltra καὶ ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην· καὶ οὐκ ἔτι οὐ dicent parabolam istam domus israel: μὴ ἔτι εἴπωσιν τὴν παραβολὴν ταύτην οἶκος τοῦ Ἰσραήλ, qꝛ loqueris ad eos dicēs: appropiāuerūt dies ꝛ ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἤγγικασιν αἱ ἡμέραι καὶ ipe dies visionis: qꝛ nō erit vltra dies visio ὁ λόγος πάσης ὁράσεως, διότι οὐκ ἔσαι ἔτι πᾶσα ὅρασις falsa: ꝛ diuinano q ad gfam in medio ψευδὴς, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ filioꝝ israel: qꝛ ego dñs loquar ver τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, διότι ἐγὼ κύριος λαλήσω τὸν λό- ba mea ꝛ faciam ꝛ non plōgabo ūplī. qꝛ in γον μου καὶ ποιήσω καὶ οὐ μακυνῶ ἔτι· διότι ἐν ταῖς	mqui est ⁿin medio eorum °in ᵖhumeris ᑫportabitur: ʳin caligine° egredietur. ˢPariete° pfodient ᵗvt edu cant ᵘeū: ᵛfacies eius ʷopie tur: ˣvt ʸnō ᶻcat videat oculo ᵃterram. ᵇEt extendā ᶜre- te meum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈsuper eum: ᵉ & capietur ᶠin sagena mea ᵍ& adducā ʰeum ⁱin babylonē in ʲter- ram ᵏchaldeorū: ˡ& ipsam ᵐnō ⁿvidebit: ᵒibiq ᵖmorie tur: ᑫ& oēs ʳqui ˢcirca euꝫ sūt. ᵗPresidiū ei ᵘ& ᵛagmi na eius ʷdispergā ˣin oēm ʸventū: ᶻ& gladiū ᵃeuagi- nabo ᵇpost eos. ᶜEt scient ᵈquia ᵉego ᶠdñs: ᵍqñ dis- persero. ʰillos ⁱin gentib⁹: ʲ& dissemināuero ᵏeos ˡin terris. ᵐEt relinquam oo ⁿex eis ᵒviros ᵖpaucos ᑫa gladio & ʳfame ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˢ& pestilentia ᵗvt ᵘnarrent ᵛomnia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʷscelera eorū ˣin gentibus ʸad quās ᶻingredientur: ᵃ& scient ᵇquia ᶜego ᵈdñs. ᵉEt factus est ᶠsermo ᵍdñi ʰad me ⁱdicens. ʲFili ᵏhois ˡpanē tuū ᵐin cōturbatiōe ⁿcomede: sed ᵒ& aquā tuā ᵖin festinatiōe ᑫ& merore ʳbibe ˢ& dices ᵗad ᵘpplm ᵛterre: ʷhec ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˣdicit ʸdñs ᶻdeus. ᵃQuiescere faciam ᵇpronerbiū ᶜ istud: ᵈneqꝫ ᵉvulgo dicetur ᶠvltra ᑫin ʰisrael. ⁱ Et ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʲloqre ᵏad eos qꝫ ˡappro- pinquerit ᵐdies: ⁿ& sermo ᵒois ᵖvisionis. ᑫNon ʳenim ˢerit ᵗvltra ᵘois ᵛvisio ʷcassa: ˣneqꝫ diuinatio ʸambigua ᶻin medio ᵃfiliorū ᵇisrael. ᶜquia ᵈego ᵉdñs ᶠloquar & ᵍquodcūqꝫ ʰlocutus fuero ⁱverbū ʲfiet. ᵏNon ˡprolon gabitur ᵐamplius: ⁿsed ꝯ	׳נָשָׂא ״אֲשֶׁר״ בְּתוֹכָם ׳עַל ׳כָּתֵף ׳יִשָּׂא ׳בַּעֲלָטָה ׳חָתַר ׳יֵצֵא ׳וְיֵצֵא ׳בַּפֶּקַע ׳יַחְתְּרוּ ׳לְהוֹצִיא ׳בּוֹ ׳פָּנָיו ׳יְכַסֶּה ׳יַעַן ׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳יִרְאֶה ׳לַעַיִן ׳רָאָה ״הוּא ׳אֶת ׳הָאָרֶץ ׳וּפָרַשְׂתִּי ׳אֶת ״רִשְׁתִּי ׳תָּפַשׂ ״עָלָיו ׳וְנִתְפַּשׂ ׳בְּמִצוּדָתִי ׳וְהֵבֵאתִי ׳בוא ׳אֹתוֹ ׳בָּבֶלָה ׳אֶרֶץ ׳כַּשְׂדִּים ׳וְאֹתָהּ ׳לֹא ׳מות ׳יִרְאֶה ׳וְשָׁם ׳יָמוּת ׳וְכֹל ׳אֲשֶׁר ׳סְבִיבֹתָיו ׳סָבַב ׳עֶזְרָה ׳וְכָל ׳אֲגַפָּיו ׳אֲזָרֶה ׳לְכָל ״רוּחַ ׳ריק ״וְחֶרֶב ״אָרִיק ׳אַחֲרֵיהֶם ׳וְיָדְעוּ ׳כִּי ׳פוץ ׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳בַּהֲפִיצִי ״אֹתָם ׳בַּגּוֹיִם ׳זרה ׳וְזֵרִיתִי ׳אֹתָם ׳בָּאֲרָצוֹת ׳וְהוֹתַרְתִּי ׳סָפַר ׳מֵהֶם ׳אַנְשֵׁי ׳מִסְפָּר ׳מֵחֶרֶב ׳וּמֵרָעָב ׳וּמִדֶּבֶר ׳לְמַעַן ׳וְסַפְּרוּ ׳אֶת ״כָּל ׳תּוֹעֵבֹתֵיהֶם ׳בַּגּוֹיִם ״אֲשֶׁר ״בָּאוּ ׳שָׁם ׳ידע ׳וְיָדְעוּ ׳כִּי ״אֲנִי ׳יְהוָה ׳דִּבַּרְתִּי ׳בְּקִנְאָתִי ׳היה ׳אֶלַי ׳לֵאמֹר ׳בֶּן ׳אָדָם ׳לַחְמְךָ ׳בְּרַעַשׁ ׳אכל ׳תֹּאכֵל ׳וּמֵימֶיךָ ׳בְּרִגְזָה ׳וּבְדָאָגָה ׳שתה ״תִּשְׁתֶּה ׳וְאָמַרְתָּ ׳אֶל ׳עַם ׳הָאָרֶץ ׳כֹּה ׳אמר ׳אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ׳לִישְׁבֵי ׳יְרוּשָׁלַ ם ׳אל ׳אַדְמַת ׳יִשְׂרָאֵל ׳לַחְמָם ׳בְּדָאָגָה ׳אכל ׳יֹאכֵלוּ ׳וּמֵימֵיהֶם ׳בְּשָׁמָּמוֹן ׳יִשְׁתּוּ ׳ישם ׳לְמַעַן ׳תֵּשַׁם ׳אַרְצָהּ ״מְמִלֹּאָהּ ׳מֵחֲמַס ׳עיר ׳כָּל ׳הַיֹּשְׁבִים ׳בָּהּ ׳וְהֶעָרִים ׳הַנּוֹשָׁבוֹת ׳חרב ׳תֶּחֱרַבְנָה ׳וְהָאָרֶץ ׳שְׁמָמָה ׳תִּהְיֶה ׳ידע ׳וִידַעְתֶּם ׳כִּי ׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳דִּבַּרְתִּי ׳היה ׳יְהוָה ׳אֶלַי ׳לֵאמֹר ׳בֶּן ׳אָדָם ״הַמָּשָׁל ״הַזֶּה ׳לָכֶם ׳עַל ׳אַדְמַת ׳יִשְׂרָאֵל ׳אמר ׳לֵאמֹר ׳יָאָרְכוּ ״הַיָּמִים ׳וְאָבַד ׳כָּל ׳חזון ׳חָזוֹן ׳לָכֵן ׳אֱמֹר ׳אֲלֵיהֶם ׳כֹּה ׳אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳יהוה ׳יְהוִה ׳הִשְׁבַּתִּי ׳אֶת ׳הַמָּשָׁל ״הַזֶּה ״וְלֹא ׳משל ׳יִמְשְׁלוּ ׳אֹתוֹ ׳עוֹד ׳בְּיִשְׂרָאֵל ׳כִּי ׳אִם ׳דבר ״אֲלֵיהֶם ׳קָרְבוּ ׳הַיָּמִים ׳וּדְבַר ׳כָּל ׳חזון ׳חָזוֹן ׳כִּי ׳לֹא ׳יִהְיֶה ׳עוֹד ׳כָּל ׳חֲזוֹן ׳שָׁוְא ׳קסם ׳וּמְקֻסַם ׳חָלָק ״ ׳בְּתוֹךְ ׳בֵּית ׳יִשְׂרָאֵל ׳כִּי ׳דבר ׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳אֲדַבֵּר ׳אֶת ׳אֲשֶׁר ״ ׳אֲדַבֵּר ׳עשׂה ׳דָּבָר ׳וְיֵעָשֶׂה ׳לֹא ׳תִמָּשֵׁךְ ׳עוֹד ׳כִּי

Pritiua.heb. Tex.be.Ezechi.xiij.

בְּיוֹמֵיכֶם בֵּית הַמֶּרִי אֲדַבֵּר דָּבָר יוֹם עָרָה
וַעֲשִׂיתִיו נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וַיְהִי וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם הִנֵּה
בֵּית יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים הֶחָזוֹן אֲשֶׁר חָזֶה
הוּא חֹזֶה לְיָמִים רַבִּים וְלִשְׁתִּים יוֹם רָבָב
רְחוֹקוֹת הוּא נִבָּא לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם עֵת
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד נָסַח
כָּל דְּבָרִי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
Cap. xiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם
הִנָּבֵא אֶל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבָּאִים נָבָא
וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שִׁמְעוּ דְּבַר
יְהוָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַל הוֹי
הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים אֲשֶׁר הֹלְכִים
אַחַר רוּחָם וְלִבְלִתִּי רָאוּ כְּשֻׁעָלִים נָבָאוּ
בַּחֳרָבוֹת נְבִיאַיִךְ יִשְׂרָאֵל הָיוּ לֹא הָיָה
עֲלִיתֶם בַּפְּרָצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל גָּדֵר
בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בַּמִּלְחָמָה בְּיוֹם יוֹם
יְהוָה חָזוּ שָׁוְא וְקֶסֶם כָּזָב הָאֹמְרִים נְאֻם
נְאֻם יְהוָה וַיהוָה לֹא שְׁלָחָם וַיְיַחֲלוּ קוּם
לְקַיֵּם דָּבָר חֲזוּת הֲלוֹא מַחֲזֵה שָׁוְא קֶסֶם
חֲזִיתֶם וּמִקְסַם כָּזָב אֲמַרְתֶּם נְאֻם
וְאָמְרִים לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
דַּבֶּרְכֶם שָׁוְא וַחֲזִיתֶם כָּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה יָדִי אֶל הַנְּבִיאִים
חֹזֵי שָׁוְא וְהַקֹּסְמִים כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ וּבִכְתַב
בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ וְאֶל אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי נאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן וְיַעַן הִטְעוּ אֶת עַמִּי לֵאמֹר שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם וְהוּא
בֹּנֶה חַיִץ וְהִנָּם טָחִים אֹתוֹ תָּפֵל
אֱמֹר אֶל טָחֵי תָּפֵל וְיִפֹּל הָיָה גֶּשֶׁם
שׁוֹטֵף וְאַתָּנָה אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ
תִּפֹּלְנָה וְרוּחַ סְעָרוֹת תְּבַקָּעַ

Trãſl.B.Vie.

in diebus vrīs dom exasperans loquar verbū & faciam illud dicit dñs deus. Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili hominis: ecce domus iſrael dicentium. Viſio quam hic videt i dies multos: & in tempora longa iſte pphetat. Propterea dic ad eos. hec dicit dñs deus. Non prolongabitur vltra oīs ſermo meus. Verbū qđ locutus fuero cōplebitur: dicit dñs deus.

13.

ET factus eſt ſermo dñi ad me dicēs. Fili hoīs: vaticinare ad pphetas iſrael q pphetāt: & dices pphetātibus de corde ſuo. Audite verbū domini. Hec dicit dñs deus. Ve prophetis inſipientibus qui ſequuntur ſpiritum ſuū: & nihil vident. Quaſi vulpes in deſerto prophete tui iſrael erant: non aſcēdiſtis ex aduerſo nec oppoſuiſtis murū pro domo iſrael vt ſtaretis in prelio in die dñi. Vident vana et diuināt mendacū dicētes: ait dñs: cū dñs nō miſerit eos: & pleuerauerūt cōfirmare ſermonē. Nūquid non viſionē caſſam vidiſtis: & diuinatiōem mendacem locuti eſtis. Et dicitis ait dominus: cum ego nō fim locut. Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti eſtis vana & vidiſtis mendaciū: ideo ecce ego ad vos ait domin deus: & erit manus mea ſuper prophetas qui vidēt vana & diuinant mendactū. In cōſilio populi mei nō erūt: in ſcriptura domus iſrael non ſcribentur: nec in terra iſrael ingredientur: & ſcietis quia ego dominus deus. Eo q̄ deceperint populum meū dicētes: pax: pax: & nō eſt pax: & ipſe edificabat pietē: illi aūt liniebāt eū luto abſq; paleis. Dic ad eos q liniūt abſq; tēperatura: q̄ caſurus ſit. Erit ei imber inū dās & dabo lapides pgrādes & deſuper irruētes: & ventū procelle diſſipantē.

Trãſ.Gre.lex.cū interp.latina.

diebus vrīs dom iſrael exaſperans loquar
Ταῖς ἡμέραις ὑμῶν οἶκος Ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων λαλήσω
verbū & faciam dicit adonai dñs. Et factus eſt ſermo dñi
καὶ ποιήσω λέγει κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicēs: fili hoīs ecce dom iſrael
πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ οἶκος Ἰσραὴλ
exaſperans dicētes dicit: viſio quā
παραπικραίνων λέγοντες λέγουσιν, ὅρασις ἣν
ſic videt in dies multos & in tpa longa ille
τὸς ὁρᾷ, εἰς ἡμέρας πολλὰς καὶ εἰς καιροὺς μακροὺς ἐκεῖνος
pphetat. ppterea dic ad eos: hec di
τὸς προφητεύει. διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέ
cit adonai dñs. nō plōgabūt vltra oīs ſermo meus. Lo
γει κύριος. οὐμακρυνῶσιν ἔτι πάντες οἱ λόγοι μου. ὃς
locut fuero loqr verbū & faciam dicit adonai dñs.
ἐὰν λαλήσω λαλήσω λόγον καὶ ποιήσω λέγει κύριος. Cap.
ET factus eſt ſermo dñi ad me dicēs: fili hoīs A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
nis: vaticinare ſup pphetas iſrael
που, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφήτας τοῦ Ἰσραὴλ τοὺς
q pphetant: & dices pphetis pphetanti
προφητεύοντας, καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύ
bus de corde ſuo. & pphetabis & dices
ουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. καὶ προφητεύσεις καὶ ἐρεῖς
ad eos: audite verbū dñi. hec dicit adonai
πρὸς αὐτούς, ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει ἀδωναῖ
dño. ve hijs q pphetant de corde ſuo
κύριος. οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν τοῖς
ambulantib poſt ſpūs ſuum: & omni
περιπατοῦσιν ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν, καὶ τῷ παντὶ
no nō vident. q̄ſi vulpes in deſtis p
λῳ μὴ βλέπουσιν. ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις οἱ προ
phete tui iſrael nō ſteterūt in firmamēto. & nō oppo
φῆταί σου Ἰσραὴλ οὐκ ἔστησαν ἐν χαρακώματι. καὶ οὐκ ἀνέ
ſuiſtis gregē ſup domū iſrael. non ſurrexiſti ſic
στησας γαγε πεῖμον ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ. οὐκ ἀνέστησας ὡς
in prio dicentes in die dñi. videntes mēda
ἐν πολέμῳ οἱ λέγοντες ἐν ἡμέρᾳ κυρίου. βλέποντες ψευ
cia: diuinantes vana. q̄ dicūt dicit dñs: &
δῆ, μαντευόμενοι ματαια. οἱ λέγοντες λέγει κύριος, καὶ
dño nō miſit eos: & ceperūt ſuſcita
κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτούς, καὶ ἤλπισαν τοῦ ἀνα
re ſmonē. nōne viſionē falſaz vidiſtis: & diuinatiōes va
στῆσαι λόγον. οὐχ ὅρασιν ψευδῆ ἑωράκατε; καὶ μαντείας μα
nas dixiſtis: & dicitis: dicit dñs: & ego nō loquar
ταίας ἐρεῖτε; καὶ λέγετε, φησὶ κύ, καὶ ἐγὼ οὐκ λελά
ſum. ideo dic hec dicit adonai dñs: q̄ſ quia
κα. διὰ τοῦτο εἶπον τάδε λέγει ἀδωναῖ κύ, ἀνθ' ὧν ἐλά
ba vſa mēdacia: & diuinatiōes vſe vane: ecce
λησα ματαια καὶ μαντεῖαι ὑμῶν μάταιαι, διὰ τοῦτο
ego ſup vos dicit adonai dñs. & extendā ma
ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς λέγει ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖ
nū meā ſup pphetas q̄ vidēt mēdacia: & q̄
ρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ὁρῶντας ψευδῆ, καὶ τοὺς
loquūtur vana. in diſciplina pplī mei nō
λαλοῦντας ματαια. ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ
erunt. neq; i ſcriptura dom iſrael ſcribentur: &
ἔσονται. οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου Ἰσραὴλ οὐ γραφήσονται, καὶ
in trā iſrael nō intrabunt: & ſcient q
εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσεσθε ὅτι
ego adonai dñs. eoq; deceperūt pplm meū di
ἐγὼ ἀδωναῖ κύριος. ἀνθ' ὧν ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου λέ
centes pax & nō erat pax & ille edificat parietes
γοντες εἰρήνη καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη, καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοῖχον
& ipſi liniunt eū ſhultricia: cadet. dic
καὶ αὐτοὶ ἐπαλείφουσιν αὐτὸν ἀφρισμῷ, πεσεῖται. εἰπὸν
ad linientes eū: q̄ cadet & erit pluuia
πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτόν, ὅτι πεσεῖται καὶ ἔσται ὑετὸς
inundās. & dabo lapides magnos in im
κατακλυζων. καὶ δώσω λίθους μεγάλους εἰς τοὺς ἐπό
eturos coꝑ & cadent. & ſpūs auferēs veniet
μους αὐτῶν καὶ πεσοῦνται. καὶ πνεῦμα ἐξαίρον ἥξει

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ꝛ virũpet. ꝛ ecce cecidit paries: ꝛ nõ dixit ad eos vbi est litura vestra quã linistis. ꝛ propterea hec dicit adonai dñs: ꝛ rũpã spũ auferam cũ furore: ꝛ pluuia inundans in ira mea erit. ꝛ lapidẽ magnos in furore inducã in ira mea ꝛ in indignatione: ꝛ suffodiam parietẽ quẽ linistis: ꝛ cadet. ꝛ ponã eũ sup terrã: ꝛ reuelabuntur fundamenta ei: ꝛ cadet: ꝛ cõsumemini cum ipsi in medio eius: ꝛ cognoscetis qꝛ ego dñs: ꝛ cõplebo indignationẽ meã sup parietẽ: ꝛ sup eos qꝛ liniunt eum ꝓphete israel ꝓphetantes sup hierusalem. ꝛ qꝛ vidẽt eam pacem. ꝛ nõ est pax dicit adonai dñs. ꝛ tu fili hois: firma faciem tuã sup filias ꝓphetantes de corde suo: ꝛ ꝓphetabis sup eas: ꝛ dices. hec dicit adonai dñs: ve qꝛ consuunt cerulcalia sub oĩ cubito manus. ꝛ qꝛ faciunt velamina sup omne caput vniuerse etatis. vt capiant animas. ale subuerse sunt ꝓphete mei ꝛ ꝓphetabãt me ad ꝓphetã pugillũ ordei ꝛ ꝓphetabãt fragmẽta panis vt occiderẽt alias ãs nõ oportebat mori. ꝛ vt saluarẽt alias ãs nõ oportebat viuere. dũ loquuntur mihi vos ꝓphete eraudienti vanos sermones. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ecce ego sup cerulcalia vra sup qꝛ vos colligitis illic animas. ꝛ dirumpã ea ve brachijs vris. ꝛ dimittam eas ve quas vos ꝓpetãtis ad volandũ. ꝛ dirumpã ea ve brachijs vris. ꝛ liberabo ꝓplm meũ de manu vra. ꝛ non vltra erunt in manib⁹ vris in ꝓgrationẽ. ꝛ cognoscetis qꝛ ego dñs. ꝓ eo qꝛ ꝓpetastis cor iusti mẽdaciter quẽ ego nõ contristaui:

Trãsla.B.Vie.

Siquidẽ ecce cecidit paries. Nunqd nõ dicetur vobis: vbi ẽ litura quã linistis? Propterea hec dicit dñs deus. Et erumpere faciã spiritũ tẽpestatũ in indignatione mea & imbrem inũdans in furore meo erit: & lapides grandes in ira in consumptionẽ. Et destruã parietẽ quẽ linistis absqꝫ tẽperamento: & adequabo eũ terre & reuelabitur fundamẽtũ ei & cadet & cõsumemini in medio ei: & scietis qa ego sum dñs. Et cõplebo indignationẽ meã in pariete & in his qui liniũt eũ absqꝫ tẽperamẽto: dicamqꝫ vobis. Non est paries: & nõ sunt qui liniunt eũ. Prophete isrl qui ꝓphetant ad hierusalẽ & vident ei visionẽ pacis: & non est pax dicit dñs deus. Et tu fili hois pone faciẽ tuã contra filias populi tui que ꝓphetant de corde suo: & vaticinare sup eas: & dic. Hec dicit dominus deus. Ve que consuunt pulullos sub omni cubito manus: & faciunt cerualia sub capite vniuerse etatis ad capiendas animas: & cum caperẽt aias populi mei: viuificabant aias eorũ: & violabant me ad pugillum meum propter pugillum & fragmen panis: vt interficerent animas que non moriuntur: & viuificẽt animas que non viuunt: mentiẽtes populo meo credenti mẽdacijs. Propter hoc dicit dñs deus. Ecce ego ad pulullos vestros quib⁹ vos capitis animas volantes: & dirumpam eos de brachijs vestris: & dimittam animas quas vos capitis animas ad volandũ. Et dirumpam cerualia vestra & liberabo populum meum de manu vra nequ erunt vltra in manibus vris ad ꝓdandũ: & scietis qa ego dñs. Pro eo qꝛ merere fecistis cor iusti mẽdaciter quẽ ego nõ contristaui:

Tex.heb.Ezechi.xiij.Pritiua.heb.

וְהִנֵּה ׀ נָפַל ׀ הַקִּיר ׀ הֲלוֹא ׀ יֵאָמֵר
אֲלֵיכֶם ׀ אַיֵּה ׀ הַטִּיחַ ׀ אֲשֶׁר ׀ טַחְתֶּם׃
לָכֵן ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ וּבְקַעְתִּי
רוּחַ ׀ סְעָרוֹת ׀ בַּחֲמָתִי ׀ וְגֶשֶׁם ׀ שׁוֹטֵף
בְּאַפִּי ׀ יִהְיֶה ׀ וְאַבְנֵי ׀ אֶלְגָּבִישׁ ׀ בְּחֵמָה
לְכַלָּה׃ ׀ וְהָרַסְתִּי ׀ אֶת ׀ הַקִּיר ׀ אֲשֶׁר
טַחְתֶּם ׀ תָּפָל ׀ וְהִגַּעְתִּיהוּ ׀ אֶל ׀ הָאָרֶץ
וְנִגְלָה ׀ יְסוֹדוֹ ׀ וְנָפְלָה ׀ וְכִלִּיתֶם ׀ בְּתוֹכָהּ
וִידַעְתֶּם ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׃ ׀ וְכִלֵּיתִי ׀ אֶת
חֲמָתִי ׀ בַּקִּיר ׀ וּבַטָּחִים ׀ אֹתוֹ ׀ תָּפָל ׀
וְאֹמַר ׀ לָכֶם ׀ אֵין ׀ הַקִּיר ׀ וְאֵין ׀ הַטָּחִים
אֹתוֹ׃ נְבִיאֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ הַנִּבְּאִים ׀ אֶל
יְרוּשָׁלַ͏ִם ׀ וְהַחֹזִים ׀ לָהּ ׀ חָזוֹן ׀ שָׁלוֹם ׀
וְאֵין שָׁלוֹם ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה׃ ׀ וְאַתָּה
בֶּן ׀ אָדָם ׀ שִׂים ׀ פָּנֶיךָ ׀ אֶל ׀ בְּנוֹת ׀ עַמֶּךָ
הַמִּתְנַבְּאוֹת ׀ מִלִּבָּן ׀ וְהִנָּבֵא ׀ עֲלֵיהֶן׃
וְאָמַרְתָּ ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הוֹי
לְמַתְפְּרוֹת ׀ כְּסָתוֹת ׀ עַל ׀ כָּל ׀ אַצִּילֵי
יָדָי ׀ וְעֹשׂוֹת ׀ הַמִּסְפָּחוֹת ׀ עַל ׀ רֹאשׁ ׀ כָּל
קוֹמָה ׀ לְצוֹדָד ׀ נְפָשׁוֹת ׀ הַנְּפָשׁוֹת
תְּצוֹדְדְנָה ׀ לְעַמִּי ׀ וּנְפָשׁוֹת ׀ לָכֶנָּה
תְּחַיֶּינָה׃ ׀ וַתְּחַלְּלֻנָה ׀ אֹתִי ׀ אֶל ׀ עַמִּי
בְּשַׁעֲלֵי ׀ שְׂעֹרִים ׀ וּבְפִתֻּתֵי ׀ לֶחֶם
לְהָמִית ׀ נְפָשׁוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ תְמוּתֶנָה
וּלְחַיּוֹת ׀ נְפָשׁוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ תְחַיֶּינָה
בְּכַזַּבְכֶם ׀ לְעַמִּי ׀ שֹׁמְעֵי ׀ כָּזָב׃ לָכֵן ׀ כֹּה
אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי ׀ אֶל
כְּסָתוֹתֵיכֶנָה ׀ אֲשֶׁר ׀ אַתֶּנָּה ׀ מְצוֹדְדוֹת
שָׁם ׀ אֶת ׀ הַנְּפָשׁוֹת ׀ לְפָרְחוֹת ׀ וְקָרַעְתִּי
אֹתָם ׀ מֵעַל ׀ זְרוֹעֹתֵיכֶם ׀ וְשִׁלַּחְתִּי ׀ אֶת
הַנְּפָשׁוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ אַתֶּם ׀ מְצוֹדְדוֹת ׀ אֶת
נְפָשִׁים ׀ לְפָרְחוֹת ׀ וְקָרַעְתִּי ׀ אֶת
מִסְפְּחֹתֵיכֶם ׀ וְהִצַּלְתִּי ׀ אֶת ׀ עַמִּי
מִיֶּדְכֶן ׀ וְלֹא ׀ יִהְיוּ ׀ עוֹד ׀ בְּיֶדְכֶן ׀ לְמִצוֹדָה
וִידַעְתֶּן ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ יַעַן ׀ הַנְאוֹת ׀ לֵב
צַדִּיק ׀ שֶׁקֶר ׀ וַאֲנִי ׀ לֹא ׀ הִכְאַבְתִּיו ׀

Pritiua.heb. Tet.be.Ezechi.xiiij.

ᵐוּלְחַזֵּק ᵑיְדֵי ᵒרָשָׁע ᵖלְבִלְתִּי שׁוּב
ᵍמִדַּרְכּוֹ ʳהָרָע ˢלְהַחֲיֹתוֹ׃ ᵗלָכֵן שָׁוְא לֹא רוץ תָּזֶה
ᵘתֶחֱזֶינָה ᵛוְקֶסֶם ʷלֹא תְקַסֵּמְנָה ˣעוֹד חזה
ʸוְהִצַּלְתִּי ᶻאֶת עַמִּי ᵃמִיֶּדְכֶן ᵇוִידַעְתֶּן ᶜכִּי
ᵈאֲנִי ᵉיְהוָה׃ Cap.xiiij. בוא
ᶠוַיָּבוֹאוּ ᵍאֵלַי ʰאֲנָשִׁים ⁱמִזִּקְנֵי ʲיִשְׂרָאֵל ישב
ᵏוַיֵּשְׁבוּ ˡלְפָנָי׃ ᵐוַיְהִי ⁿדְּבַר ᵒיְהוָה ᵖאֵלַי לאמר
ᵠלֵאמֹר׃ ʳבֶּן ˢאָדָם ᵗהָאֲנָשִׁים ᵘהָאֵלֶּה עלה
ᵛהָעֲלוּ ʷגִלּוּלֵיהֶם ˣעַל ʸלִבָּם ᶻוּמִכְשׁוֹל
ᵃעֲוֹנָם ᵇנָתְנוּ ᶜנֶגֶד ᵈפְּנֵיהֶם ᵉהֵאָדֵרֹשׁ דרש
ᶠאִדָּרֵשׁ לָהֶם׃ ᵍלָכֵן דַּבֵּר ʰאֲלֵיהֶם ⁱוְאָמַרְתָּ
ʲאֲלֵיהֶם כֹּה ᵏאָמַר ˡאֲדֹנָי ᵐיְהוִה ⁿאִישׁ איש
ᵒאִישׁ מִבֵּית ᵖיִשְׂרָאֵל ᵠאֲשֶׁר יַעֲלֶה עלה
ʳגִלּוּלָיו ˢעַל לִבּוֹ ᵗוּמִכְשׁוֹל ᵘעֲוֹנוֹ ᵛיָשִׂים שום
ʷנֹכַח ˣפָּנָיו ʸוּבָא ᶻאֶל הַנָּבִיא ᵃאֲנִי בוא נבא
ᵇיְהוָה ᶜנֶעֱנֵיתִי ᵈלוֹ בָּהּ ᵉבְּרֹב ᶠגִּלּוּלָיו׃ ענה
ᵍלְמַעַן תְּפֹשׂ ʰאֶת בֵּית ⁱיִשְׂרָאֵל ʲבְּלִבָּם
ᵏאֲשֶׁר נָזֹרוּ ˡמֵעָלַי ᵐבְּגִלּוּלֵיהֶם כֻּלָּם׃ נזר
ⁿלָכֵן אֱמֹר ᵒאֶל בֵּית ᵖיִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
ᵠאֲדֹנָי ʳיְהוִה שׁוּבוּ ˢוְהָשִׁיבוּ ᵗמֵעַל שוב
ᵘגִּלּוּלֵיכֶם ᵛוּמֵעַל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם תעב
ʷהָשִׁיבוּ פְּנֵיכֶם׃ ˣכִּי אִישׁ אִישׁ מִבֵּית פנה
ʸיִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר ᶻאֲשֶׁר יָגוּר ᵃבְּיִשְׂרָאֵל גור
ᵇוְנָזַר ᶜמֵאַחֲרַי ᵈוְיַעַל ᵉגִּלּוּלָיו ᶠאֶל לִבּוֹ נזר עלה
ᵍוּמִכְשׁוֹל ʰעֲוֹנוֹ ⁱיָשִׂים ʲנֹכַח פָּנָיו ᵏוּבָא כשל
ˡאֶל הַנָּבִיא ᵐלִדְרשׁ לוֹ בִּי ⁿאֲנִי יְהוָה
ᵒנַעֲנֵה לוֹ בִּי׃ ᵖוְנָתַתִּי פָּנַי ᵠבָּאִישׁ הַהוּא ענה נתן
ʳוְהַשְׁמֹתִיהוּ ˢלְאוֹת ᵗוְלִמְשָׁלִים ᵘוְהִכְרַתִּיו שום
ᵛמִתּוֹךְ ʷעַמִּי ˣוְיָדַעְתֶּם ʸכִּי כרת
ᶻאֲנִי יְהוָה׃ וְהַנָּבִיא כִּי יְפַתֶּה ᵃוְדִבֶּר פתה
ᵇדָּבָר ᶜאֲנִי יְהוָה ᵈפִּתִּיתִי ᵉאֶת הַנָּבִיא
ᶠהַהוּא ᵍוְנָטִיתִי ʰאֶת יָדִי ⁱעָלָיו ʲוְהִשְׁמַדְתִּיו שמד
ᵏמִתּוֹךְ ˡעַמִּי ᵐיִשְׂרָאֵל׃ ⁿוְנָשְׂאוּ ᵒשָׁנָם
ᵖכַּעֲוֹן הַדֹּרֵשׁ כַּעֲוֹן הַנָּבִיא יִהְיֶה׃ היה
ᵠלְמַעַן לֹא יִתְעֶה ʳעוֹד בֵּית ˢיִשְׂרָאֵל תעה
ᵗמֵאַחֲרַי ᵘוְלֹא יִטַּמְּאוּ ᵛעוֹד בְּכָל טמא

Trāſl.B.Vie.

ᵐet confortaſtis ⁿ manus ᵒimpii ᵖvt non ᵍ reuertere tur ʳa via ſua ˢ mala ᵗ& viue ret :ᵘpropterea ᵛvana ʷnō ˣvidebitis ʸ& diuinationes ᶻnon ᵃdiuinabitis ᵇampliꝰ: ᶜ& eruam ᵈpopulū meum ᵉde manu veſtra: ᶠ& ſcietis ᵍqua ʰ ego ⁱ dominus.

14.

ΘT venerūt ʲad me ᵏ viri ˡ ſeniorum ᵐ iſrael: ⁿ& ſederunt ᵒ corā me. ᵖ Et factꝰ eſt ᵠ ſermo ʳ dñi ˢ ad me ᵗ dicens. ᵘ Fili ᵛ hominis ʷ viri ˣ iſti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʸ poſuerūt ᶻ immūdicias ſu as ᵃ in ᵇ cordꝰ ſuis: ᶜ& ſcan dalū ᵈ iniqtatis ſue ᵉ ſtatues rūt ᶠ contra ᵍ faciē ſuā. ʰ Nūqd interrogatus ⁱ rñdebo ʲ eis: ᵏ Propter hoc ˡ loqre ᵐ eis: ⁿ& dices ᵒ ad eos. ᵖ Hec ᵠ dicit ʳ dñs ˢ deus. ᵗ Homo ᵘ homo ᵛ de domo ʷ iſrael ˣ q ʸ poſuerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶻ imūdicias ſuas ᵃ in ᵇ corde ſuo: ᶜ& ſcandalū ᵈ iniqtatis ſue ᵉ ſtatuerit ᶠ cōtra ᵍ faciē ſuā: ʰ& veniet ⁱ ad ʲ pphetā interrogās per eum me: ᵏ ego ˡ dñs ᵐ rñdebo ⁿ ei ᵒ in multitudine ᵖ imūdiciarū ſuarū. ᵠ vt capiatur ʳ domꝰ ˢ iſrael ᵗ in corde ſuo : ᵘ quo ᵛ receſſerūt ʷ a me ˣ in ʸ cunctis ᶻ idolis ſuis. ᵃ Propſea ᵇ dic ᶜ ad ᵈ domū ᵉ iſrael. ᶠ Hec ᵍ dicit ʰ domin ⁱ deus. ʲ Cō uertimini ᵏ & recedite ˡ ab ᵐ idolis vrīs: ⁿ& ab ᵒ vniuerſis ᵖ cōtaminatiōibus vrīs ᵠ auertite ʳ facies veſtras. ˢ Quia ᵗ homo ᵘ hō ᵛ de domo ʷ iſrl ˣ & de proſelytis ʸ quicunqꝫ ᶻ aduena fuerit ᵃ in iſrael: ᵇ ſi alienat ᶜ fuerit ᵈ a me: ᵉ & poſuerit ᶠ idola ſua ᵍ in ʰ corde ſuo: ⁱ& ſcan dalū ʲ iniqtatis ſue ᵏ ſtatue rit ˡ cōtra ᵐ faciē ſuā ⁿ& vene rit ᵒ ad ᵖ pphetā: ᵠ vt interro get ʳ per eū ˢ me: ᵗ ego ᵘ dñs ᵛ rñdebo ʷ ei ˣ per me: ʸ& po nā ᶻ faciē mea ᵃ ſup hominē ᵇ illū: ᶜ& faciā eum ᵈ in exē plū ᵉ& in ꝓuerbiū: ᶠ& diſ perdā eū ᵍ de medio ʰ popli mei ⁱ& ſcietis ʲ qa ᵏ ego ˡ dñs. ᵐ Et ꝓpheta ⁿ cū ᵒ errauerit ᵖ& locutus fuerit ᵠ verbū: ʳ ego ˢ dñs ᵗ decepi ᵘ ꝓphetā ᵛ illum. ʷ Et extendā ˣ manū meā ʸ ſup illū : ᶻ & delebo eū ᵃ de medio ᵇ popli mei ᶜ iſrl ᵈ & portabit ᵉ iniqtatē ſuā. ᶠ Iuxta iniqtatē ᵍ interro gātis: ʰ ſic iniqtas ⁱ ꝓphete ʲ erit: ᵏ vt ˡ non ᵐ erret ⁿ vltra ᵒ domus ᵖ iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵠ a me: ʳ neqꝫ ˢ polluatur ᵗ in vniuerſis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāſl.Gre.lxx.cū nterp̄.latina.

τ vt cōfortetis manꝰ impii vt penitus nō ꝓuertere: καὶ τ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέψαι tur ipe a via ſua mala: τ viueret ipe: φαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν, ꝓpterea mēdacia nō videbitis τ diuinatiōes neq̄ꝫ diuina διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύ bitis vltra. τ liberabo ꝑplm meū de manu vſa: τ σασθε ἔτι· καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ ſcietis q: ego dñs. γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.14.

ΘT venerūt ad me viri de ſenioribus ΘΚαὶ ἦλθον πρός με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τ A iſrael: τ ſederūt aſi faciem meā. τ factꝰ eſt ſmo ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. καὶ ἐγένετο λόγος dñi ad me dicēs: fili hoīs: viri iſti poſuerūt κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔστησαν ἑαυτοῖς cogitatiōes ſuas in cordib̄ ſuis τ tormēti διαλογισμὸν πρὸ αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ τὸν σκάνδα ſui iniqtatū ſuaꝝ poſuerūt aſi faciem coꝝ. ſi re τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔναντι πρὸ προσώπου αὐτῶν. εἰ ἄρα ſpondeno reſpōdebo eis: ꝓpterea loqre eis: κρισθήσομαι ἀποκριθῶ αὐτοῖς; διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς, τ dices ad eos: hec dicit adonai dñs: homo καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἄνθρω homo de domo iſrael: q poſuerit cogitatiōes τος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ὃς ἂν θῇ τὰ διαλογισμὸς ſuas in corde ſuo: τ tormētū iniqtat αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν πρόσκλασιν τῆς ἀδικίας ſue poſuerit aſi faciem ſuā: τ venerit ad ꝓphetam: αὐτ ἔναντι πρὸ προσώπου αὐτ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην, ego dñs reſpondebo illi in illis in q̄b tenetur mlo ἐγὼ κύ ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν αὐτοῖς ἐν οἷς ἐνίσχυσε πολλ ei: vt auerterct domū iſrael ſcm B νοια αὐτ, ὅπως πλανήσῃ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ κατὰ τὰς corda coꝝ q̄ abalienata ſunt a me in eo καρδίας αὐτῶν τὰς ἀποπλανηθείσας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐν gitatiōib̄ coꝝ. ꝓpterea dic ad domū iſrael. ἐνθυμήμασιν αὐτῶν. διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ· hec dicit adonai dñs: cōuertimini τ recedite τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἐπιστράφητε καὶ ἀποστράφητε ab adinuentionib̄ vrīs τ ab oībus ipietā ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικι tib̄ vrīs τ cōuertite facies vras. q: hō homo ὧν ὑμῶν καὶ συστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν· διότι ἄνθρωπος ἄνθρ de domo iſrael τ de aduenis ꝓperegri ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ καὶ ἐκ τῶν προσκλύτων τῶν προσκλυ nantur in iſrael: q abalienatꝰ fuerit a me: τ τευόντων ἐν τῷ ἰσραὴλ, ὃς ἂν ἀποπλανηθῇ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ poſuerit cogitatiōes ſuas in corde ſuo: τ tor θῆται τὰ ἐνθυμήματα αὐτ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτ, καὶ τὸν κά mentū iniqtatis ſue poſuerit aſi faciem ſuā: τ venerit λασιν τῆς ἀδικίας αὐτ ἔναντι πρὸ προσώπου αὐτ, καὶ ἔλθῃ ad ꝓphetā vt interroget eū in me: ego dñs πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί, ἐγὼ κύ reſpondebo ei in q̄b tenetur in ipſis: τ obfirmabo ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνίσχυσε ἐν αὐτοῖς, καὶ στηρίω faciem meā ſup hoies illius: τ ponam eā πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ση tū: τ in exterminiū: τ auferā eū de medio ꝑpli mei: τ σ μον, καὶ εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τ λαοῦ μου, καὶ ἐπι gnoſcetis q: ego dñs. τ ꝓpheta ſi errauerit τ locut fuerit γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῇ καὶ λαλήσ verbū: ego dñs errare feci ꝓphetā illum. τ extēdā λόγον, ἐγὼ κύριος πεπλάνηκα τὸν προφήτην ἐκεῖνον· καὶ ἐκτενῶ τὴν manū meā ſup illū τ exterminabo illū de medio ꝑpli mei iſrael χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τ λαοῦ μου ἰσραὴλ, τ accipiēt iniqtatē ſuam ſcm iniqtatē interrogātis. καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀδίκημα τ ἐπερωτῶντος. ſimilit τ iniqtas ꝓphete erit vt nō erret vltra ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τ προφήτου ἔσται ὅπως μὴ πλανᾶται ἔτι domꝰ iſrael a me: τ vt nō polluantur amplius oīb ὁ οἶκος τ ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

delictio fuo: ⁊ erunt mihi in ppłm. ⁊
τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν· καὶ
ego ero illis in deũ dicit adonai dñs. ⁊ fact⁹
ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν λέγει κύριος· καὶ ἐγένε
est fmo dñi ad me dicẽs: fili hoīs: tra ĉcãq
το λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, γῆ ἐὰν
peccauerit mihi vt ꝓuaricetur ꝓuaricatione: ⁊ extẽ
ἁμάρτῃ μοι τοῦ παραπεσεῖν παράπτωμα, καὶ ἐκτεί
di manũ meã fup eam: ⁊ cõteram fup eam firmamẽ
νω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτήν, καὶ συντρίψω ἐπ' αὐτὴν στήριγ
tũ panis: ⁊ emittam fup eam famẽ: ⁊ auferã de
μα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμόν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ
ea hoīem ⁊ iumẽtũ. ⁊ ſi fuerit treo viri
αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες
ifti in medio ei⁹: noe ⁊ danıel ⁊ iob: iſti in
οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, νῶε καὶ δανιὴλ καὶ ἰώβ, οὗτοι ἐν
iuſticia ſua ſaluabũtur dicit adonai dñs. ſi
τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται λέγει κύριος. ἐὰν
⁊ beſtias malas induxero ſup trã ⁊ pestem
καὶ θηρία πονηρὰ ἐπαγάγω ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τιμωρήσομαι
eam: ⁊ erit in deſolationẽ: ⁊ nõ erit ptranſiẽs
αὐτήν, καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἵνα ἔσται ὁδοιπόρων
a facie beſtiaꝝ: ⁊ treo viri iſti
ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι
in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs: ſi filiũ eo-
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, εἰ υἱὸν ἢ υἱ-
rũ ⁊ filie ſaluabuntur: ſed ipſi ſoli ſaluа-
τῶν καὶ θυγατέρες σωθήσονται, ἀλλὰ αὐτοὶ μόνοι σωθή-
buntur: at trã erit in deſolationẽ: aut ⁊ gladiũ ſi indu
σονται, ἡ δὲ γῆ ἔσται εἰς ὄλεθρον, ἢ καὶ ῥομφαίαν ἐὰν ἐπα
xero ſup trã illam ⁊ dixero gladio tranſeat ꝑ
γάγω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ εἴπω ῥομφαία διελθέτω διὰ
trã. ⁊ auferã ex ea hoīem ⁊ iumẽtũ ⁊ treo
τῆς γῆς· καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος καὶ τρεῖς
viri iſti in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs.
ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος·
q: neq; liberabũt filios ſuos aut filias: ſed ipſi ſo-
οὐτε οἱ μὴ ῥύσωνται υἱοὺς αὐτῶν ἢ θυγατέρας, ἀλλ' αὐτοὶ μό
li liberabũt. aut ⁊ mortem ſi immiſero ſup
νοι σωθήσονται· ἢ καὶ θάνατον ἐὰν ἐπαποστείλω ἐπὶ τὴν
trã illam: ⁊ effudero furorẽ meũ ſup eã in ſanguie
γῆν ἐκείνην, καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτὴν ἐν αἵματι
ad exterminãdũ ex ea hoīem ⁊ iumẽtũ: ⁊ noe
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ νῶε
⁊ danıel ⁊ iob in medio eius: viuo ego dicit ado-
καὶ δανιὴλ καὶ ἰὼβ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδω-
nai dñs. ſi filios aut filias eoꝝ liberabũt: q:
ναὶ κύριος· ἐὰν υἱοὺς ἢ θυγατέρας αὐτῶν ἐξέλωνται, ὅτι
ipſi in iuſticia ſua liberabũt alias ſu-
αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσωνται τὰς ψυχὰς αὐ-
as: hec dicit adonai dñs. ſi ãt ⁊ q̃tu-
τῶν, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος· ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσα
or viſiones meas malas gladiũ ⁊ famẽ: ⁊
ρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηρὰς ῥομφαίαν καὶ λιμόν, καὶ
beſtias malas: ⁊ mortem emiſero ſup hieruſalem
θηρία πονηρά, καὶ θάνατον ἐξαποστελῶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ
ad exterminãdũ ex ea hoīem ⁊ iumẽtũ. ⁊
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος· καὶ
ecce ipſi derelicti in ea ſaluati
ἰδοὺ αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ διασεσωσμένοι
ex ea. qui educent ex ea filios ⁊ fili-
ἐξ αὐτῆς· οἵτινες ἐξάξουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέ-
as: ecce ipſi egrediunt ad vos: ⁊ videbitis
ρας, ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορεύονται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε
vias eoꝝ: ⁊ cogitatiões eoꝝ: ⁊
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, καὶ
penitebit uos ſup mala q̃ induxi ſup hie-
μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱε-
ruſalem in oĩbus q̃ induxi ſup eam:
ρουσαλὴμ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν, ꝯꝯ

ꝯꝯꝯ

וְנִחַמְתֶּם אֶתְכֶם כִּי תִרְאוּ אֶת דַּרְכֵּכֶם
וְאֶת עֲלִילוֹתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי לֹא חִנָּם
עָשִׂיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בָהּ נְאֻם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap. xv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם מַה הָיְתָה עֵץ הַגֶּפֶן
מִכָּל עֵץ זְמוֹרָה אֲשֶׁר הָיְתָה
בַּעֲצֵי הַיָּעַר׃ הֲיֻקַּח עֵץ לַעֲשׂוֹת
לְמְלָאכָה אִם יִקְחוּ מִמֶּנּוּ יָתֵד לָאֵת
תְּלוּת עָלָיו כָּל כְּלִי רִגָּה לָאֵשׁ
נָתַן לְאָכְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אָכְלָה
הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נָתָר הֲיִצְלַח לְמְלָאכָה׃
הֵן בְּהיוֹתוֹ תָמִים לֹא יֵעָשֶׂה
לְמְלָאכָה אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְנִיחָר
וְנֵעָשָׂה עוֹד לְמְלָאכָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כַּאֲשֶׁר עֵץ הַגֶּפֶן בְּעֵץ
הַיַּעַר אֲשֶׁר נָתַתִּיו לָאֵשׁ לְאָכְלָה
כֵּן נָתַתִּי אֶת יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בָּם מֵהָאֵשׁ יֵצֵאוּ
וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּם׃ וְנָתַתִּי
אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה עַל מָעֲלוּ
מַעַל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap. xvj.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלִָם
אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם מְכֹרֹתַיִךְ
וּמוֹלְדוֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃ וּמוֹלְדוֹתַיִךְ
בְּיוֹם הִוָּלְדֵת אוֹתָךְ לֹא כָרַת שָׁרֵךְ
וּבַמַּיִם לֹא רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי וְרָתֹל לֹא
חֻתָּלְתְּ׃ לֹא חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת לָךְ
אַחַת מֵאֵלֶּה לְחָמְלָה עָלַיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי
אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ
בְּיוֹם הֻלַּדְתֵּךְ אֹתָךְ׃ וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ

et consolabūtur vos cū videritis viam eorum & adinuentiões eorum: & cognoscetis q̄ nō frustra fecerim omnia que feci in ea: dicit dñs deus. 15.

ET factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis qd fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum: que sunt inter ligna siluarū! Num qd tolletur de ea lignū vt fiat opus: aut fabricabitur de ea paxillus vt dependeat in eo qd cunq̄ vas! Ecce igni datū est in escam: vtranq̄ pars ei? consumpsit ignis: & medietas eius redacta est in fauillā Nūqd vtile erit ad opus! Etiā cū esset integrū nō erat aptū ad opus: quātomagis cū illud ignis deuorauerit & cōbusserit: nihil ex eo fiet opis. ppterea hec dicit dñs deus. Quō lignū vitis inter ligna siluarū quod dedi igni ad deuorandum: sic tradam habitatores hierusalem: & ponā faciē meam in eos. De igne egredietur: & ignis consumet eos. Et scietis quia ego dominꝰ cum poluero faciem meā in eos: & dedero terrā inuiam & desolatam eo q̄ quaricatores extiterint dicit dominus deus. 16.

ET factus est sermo domini ad me dicēs. Fili hominis: notas fac hierusalem abominationes suas & dices. Hec dicit dominus deus hierusalem. Radix tua & generatio tua de terra chanaan: pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et q̄ndo nata es in die ortus tui non est precisus vmbilicus tui: & aqua non es lota in salutem: nec sale salita: nec inuoluta pānis. Non pepcit sup te oculus vt faceret tibi vnū de his misertus tui. sed proiecta es super faciē terre in abiectione anime tue: in die qua nata es. Transiens autem per te

καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς ὅτι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι οὐ μάτην πεποίηκα πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει adonai dñs. κύριος.

Ca. 15.

ET factꝰ est sermo dñi ad me dicēs: et tu fili Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ A
hois qd fiet ligni vitis ex oibus ἀνθρώπου τί ἔσται ξύλου τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν
lignis sarmentoꝝ exitū in ligno frūc ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυ-
si tollent de ea lignū vt factat in opus μοῦ ἐλήφονται ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι ἐξ ἐργασίαν
si tollent ex ea paxillum suspendāt sup eum ἐλήφονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν B
oē vas. ecce igni datum ē in ꝯsūptionē anni σὺ πᾶν σκεῦος· ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀπώλειαν τὴν κατ' ἐνι-
purgationē in ea. cōsumit ignis: & deficit αυτὸν κάθαρσιν ἐπ' αὐτῆς· ἀπαλίσκει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει
in finē. nūqd vtile est ad opus? neq adhuc illo ex ἐν τέλει· μὴ χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἐργασίαν; ἐνδὲ ἔτι αὐτὸ ἐν
te integro nō erit in opus nedū si ignis τε integro nō erit in opus nedū si τ ignis C
illud cōsūpserit in finē si fiet in opus. pp τοῦ ἀπαλώσαι εἰς τέλος ἐν ποιήσαι εἰς ἐργασίαν· διὰ
ptērea hec dicit adonai dñs: quēadmodū lignū τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ὃν τρόπον τὸ ξύλον
vitis in lignis silue: sic dedi ha- τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, οὕτως δέδωκα τοὺς
lud igni in ꝯsūptionē: sic dedi habitatores τῷ πυρὶ εἰς ἀπώλειαν, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦ-
in hierusalem: & dabo faciem meā in e- ντας ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐ- D
os de igne egredient. & ignis deuorabit e- τοὺς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται· καὶ πῦρ καταφάγεται αὐ-
os: & scient q̄ ego dñs cū firmauero ego τοὺς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ στρέψαι μου τὸ
faciem meā in eos: & dabo trā in deso- πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς, καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφα-
lationē p eo q̄ deliquerunt delicto dicit ado νισμὸν ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώματι λέγει ἀδω-
nai dñs. ναῖ κύριος.

Ca. 16.

ET factꝰ est sermo dñi ad me dicēs: fili homi Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ- A
nis testificare hierusalem iniquitates suas & που διαμάρτυραι τὴν ἱερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ
dices. hec dicit adonai dñs hierusalem: radix ἐρεῖς· τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος τῇ ἱερουσαλήμ, ἡ ῥίζα
tua & genitio tua de tra chanaan. pr ꝯ σου καὶ ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς χαναάν. ὁ πατήρ σου
amorreus & mater tua chetthea & genitio tua in ἀμορραῖος καὶ ἡ μήτηρ σου χετταία καὶ ἡ γένεσίς σου ἐν
q̄ die nata ea nō est ꝯcisus vmbilicus tuꝰ: & in a- ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ᾗ
qua non ea lota in salutem: neq sale salita es: ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ᾗ
& fasciis non ea fasciata: neq ꝯpepcit ἐλούθης εἰς σωτηρίαν, οὐδὲ ἁλὶ ἠλίθης,
& fasciis non es fasciata: neq ꝯpepcit καὶ σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης, οὐδὲ ἐφείσατό
sup te oculus meꝰ: vt facerem in te vnū de σου ὁ ὀφθαλμός μου, τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ σοὶ ἓν ἐκ
oibus istis vt paterer dd sup te. & ejecta τούτων τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοί. καὶ ἐπρίβη
ea sup faciem campi pravitate ani- ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυ-
me tue in q̄ die nata ea. & trāsiui sup te, χῆς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης. καὶ διῆλθον ἐπὶ σὲ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ vidi te mixtam in sanguie tuo. τ dixi tibi: καὶ ἴδον σε πεφυρμένην ἐν τῷ αἵματί σου. καὶ εἶπόν σοι, de sanguine tuo viue: dixi tibi: cũ sanguie tuo ἐκ τοῦ αἵματός σου ζῆσον, καὶ εἶπόν σοι, σὺν τῷ αἵματί σου vita multiplicare sicut ortus agri dedi te: τ βοῦν πλησίου καὶ ὡς ἀπαρτολὴ τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε, καὶ multiplicata es τ magnificata es τ ingressa es ictuitates ciuitatũ: ἐπληθύνθης καὶ ἐμεγαλύνθης καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλεων: τ ubera tua recta facta sũt: τ pilus tuꝰ ortuo est: tu es, οἱ μαστοί σου ἀνωρθώθησαν, καὶ ἡ τρίξ σου ἀνέτειλεν, σὺ δὲ ἦσθα γυμνή, καὶ ἀχημοσύνη σα, καὶ ἐπάλαιον διὰ σοῦ καὶ εἶπα di te: τ ecce tẽpus tuũ: τ tẽpus diuertentiũ. τ ἰδοὺ σε, καὶ ἰδοὺ ὁ καιρός σου, καὶ καιρὸς καταλύοντων. καὶ expandi alas meas sup te: τ operui ignoἐπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσminitam tuã: τ iuraui tibi. τ ingressꝰ sũ i testamẽto teχημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι. καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ μοῖ dixit adonai dñs. τ facta es mihi: τ laui te τὰ σοῦ λέγει ἀδωναὶ κύριος. καὶ ἐγένου μοι, καὶ ἔλουσά σε in aqua: τ laui sanguinẽ tuũ a te: τ vnxi ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἤλειψά σε te in oleo: τ indui te uarijs: τ calciaui σά σι ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ ὑπεδή σα te byacitho: τ pinxi te bysso: τ circumdedi te σάσι ὑακίνθῳ, καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε fabulis: τ ornaui te ornamẽto: τ circumdedi περιχύσει, καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα armillas circũ manus tuas: τ torquẽ circũ colφιάλας περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάλυμα περὶ τὸν τρόlum tuũ: τ dedi inaurẽ circũ nasum tuũ: χηλιόν σου, καὶ ἔδωκα ἐνώτιον περὶ τὸν μυκτῆρά σου, τ torques sup aureo tuo: τ coronã gloriatiοκαὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὦτά σου, καὶ στέφανον καυχήnis sup caput tuũ: τ ornata es auro: σεως ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ, τ argẽto. τ amictus tui byssini τ subtiκαὶ ἀργυρίῳ. καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσινα καὶ τρίχα lis τ versicoloreꝰ: similam mel τ oleũ comediſti: σα καὶ ποικίλα, σεμίδαλιν καὶ μέλι καὶ ἔλαιον ἔφαγες, τ facta es decora valde valde: τ directa es in reἐκαλλύνθης καλὰ σφόδρα σφοδρῶς, καὶ κατευθύνθης εἰς βαgnum. τ exiit tibi nomẽ in gentibꝰ i pulchritudie σιλείαν. καὶ ἐξῆλθέν σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει tua: q: cõpletum erat in decore pulchritudis ẽm σου, ὅτι συνετετέλεσθο ἐν ἐν ὑπερηφανίᾳ σου περὶ πάντος τοῦ κε posui sup te: dicit adonai dñs. τ habuisti fiduciã i pulchriἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει ἀδωναὶ κύ. καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλ tudie tua: τ fornicata es in nomine tuo: τ effudisti λει σου, καὶ ἐπόρνευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας fornicationẽ tuã sup oẽm viatorem ipsi erat: τ tulisti τὴν πορνείαν σου ἐπὶ παντὶ παριόντι αὐτῷ ἐγένετο, καὶ ἔλαβες te uestibus tuis: τ fecisti tibi idola picta: τ fornicata ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἴδωλα βαπτά, καὶ ἐπόes sup eis: τ non ingredietur neq; fiat. τ tulisti πευσας ἐπ' αὐτά, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ οὐδὲ μὴ γένηται. καὶ ἔλαβες vasa gloriosa tue ex argento meo τ ex auro meo ex τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τοῦ χρυσίου μου ἐξ ὧν ἔδωκά σοι: τ fecisti tibi imagines masculinas: τ fornicata es in eis. τ tulisti vestimẽtũ tuũ varium: τ coopeἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικάς, καὶ ἐπόρνευσας ἐν αὐταῖς. καὶ ἔλαβες τὰ ἱματισμά σου τὰ ποικίλα, καὶ περιέbuisti ea: τ oleũ meũ τ thymiama meũ posuisti ante faciem βαλες αὐτά, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔταξας πρὸ προσώeius: τ panes meos quos dedi tibi: similam τ mel που αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι τ oleũ: cibasti te: τ posuisti ea ante faciem eius in oκαὶ ἔλαιον ἔφαγες, καὶ ἔταξας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀ dore fuauitatis. τ factũ ẽ dicit adonai dñs: τ tulisti σμὴν εὐωδίας. καὶ ἐγένετο λέγει ἀδωναὶ κς, καὶ ἔλαβες τοὺς filios tuos τ filias tuas quos genuisti mihi: τ immolasti eis

Trãsla.B.Vie.

vidi te conculcari in sanguine tuo. Et dixi tibi cũ esses in sanguine tuo: vive. dixi inquã tibi in sanguine tuo: viue. Multiplicatã quasi germẽ agri dedi te: & multiplicata es: & grandis effecta: & ingressa es & peruenisti ad mundũ muliebrẽ. Vbera tua intumuerũt: & pilus tu germiauit & eras nuda & cõfusione plena: & transiui p te & vidi te: & ecce tẽpus tuũ: tẽpus amãtiũ. Et expandi amictũ meũ sup te: & operui ignominiã tuã. Et iuraui tibi & ingressus sum pactũ tecũ ait dñs deꝰ. Et facta es mihi: & lauite aqua & emũdaui sanguinẽ tuũ ex te. Et vnxi te oleo & vestiui te discoloribus: & calciaui te hyacintho. Et cinxi te byſſo: & indui te subtilibus: & ornaui te ornamẽto. Et dedi armillas in manib tuis: & torquẽ circa collũ tuũ: & dedi iaurẽ sup os tuũ: & circulos auris tuis & coronã decoris in capite tuo. Et ornata es auro & argẽto & vestita es byſſo & polymito & multis coloribꝰ. Similã & mel & oleũ comediſti: & decora facta es vehementer nimis. Et pfeciſti in regnũ: & egressum ẽ nomen tuũ in gentes pter speciẽ tuã: qa pfecta eras in decore meo quẽ posuerã super te: dicit dñs deꝰ. Et habẽs fiduciã in pulchritudine tua fornicata es in noie tuo: & exposuisti fornicationẽ tuã omi trãseunti: vt ei fieres. Et sumẽs de vestimẽtis meis feciſti tibi excelsa hinc inde cõsuta: & fornicata es sup eis: sicut nõ est factũ: neq; futurũ est. Et tuliſti vasa decoris tui de auro meo & argento meo qũ dedi tibi: & fecisti tibi imagines masculinas: & fornicata es in eis: & sumpsisti vestimenta tua multicoloria: & operuisti illas. Et oleũ meũ & thymiama meũ posuisti coram eis: & panẽ meũ quẽ dedi tibi: similã & oleũ & melqbus enutriuite posuisti i cõspectu eorum in odorẽ suauitatis. Et factũ est ait dñs deꝰ: & tuliſti filios tuos & filias tuas quas genera sti mihi & immolasti eo

Tex.be.Ezechi.xvj.Pritiua.heb.

וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וָאֹמַר
לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ
חֲיִי: רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ
וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים
שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ
עֵרם וְעֶרְיָה: וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ
וְהִנֵּה עִתֵּךְ עֵת דֹּדִים וָאֶפְרֹשׂ
כְּנָפִי עָלַיִךְ וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ וָאֶשָּׁבַע
לָךְ וָאָבֹא בִּבְרִית אוֹתָךְ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה וַתִּהְיִי לִי: וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם
וָאֶשְׁטֹף דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵךְ בַּשָּׁמֶן
וָאַלְבִּשֵׁךְ רִקְמָה וָאֶנְעֲלֵךְ תַּחַשׁ
וָאֲחַבְּשֵׁךְ בַּשֵּׁשׁ וָאַכַסֵּךְ מֶשִׁי: וָאֶעְדֵּךְ
עֶדִי וָאָתֵּן צְמִידִים עַל יָדַיִךְ
וְרָבִיד עַל גְּרוֹנֵךְ: וָאֶתֵּן נֶזֶם עַל
אַפֵּךְ וַעֲגִילִים עַל אָזְנָיִךְ וַעֲטֶרֶת
תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשֵׁךְ: וַתַּעְדִּי זָהָב וָכֶסֶף
וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשׁ וָמֶשִׁי וְרִקְמָה סֹלֶת
וּדְבַשׁ וְשֶׁמֶן אֲכָלְתִּי וַתִּיפִי בִּמְאֹד
מְאֹד וַתַּצְלְחִי לְמְלוּכָה: וַיֵּצֵא לָךְ
שֵׁם בַּגּוֹיִם בְּיָפְיֵךְ כִּי כָלִיל הוּא
בַּהֲדָרִי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי עָלַיִךְ נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה: וַתִּבְטְחִי בְּיָפַיִךְ וַתִּזְנִי
עַל שְׁמֵךְ וַתִּשְׁפְּכִי אֶת תַּזְנוּתַיִךְ עַל
כָּל עוֹבֵר לוֹ יִהְיֶה: וַתִּקְחִי מִבְּגָדַיִךְ
וַתַּעֲשִׂי לָךְ בָּמוֹת טְלֹאוֹת וַתִּזְנִי
עֲלֵיהֶם לֹא בָאוֹת וְלֹא יִהְיֶה:
וַתִּקְחִי כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ מִזְּהָבִי וּמִכַּסְפִּי
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וַתַּעֲשִׂי לָךְ צַלְמֵי
זָכָר וַתִּזְנִי בָם: וַתִּקְחִי אֶת בִּגְדֵי
רִקְמָתֵךְ וַתְּכַסִּים וַתְּשִׂמִי וְקִטֹּרְתִּי
נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם: וְלַחְמִי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לָךְ סֹלֶת וְשֶׁמֶן וּדְבַשׁ רָעַבְתִּיךְ
וַתְּתִּיהוּ לִפְנֵיהֶם לְרֵיחַ נִיחֹחַ וַיְהִי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: וַתִּקְחִי אֶת בָּנַיִךְ
וְאֶת בְּנֹתַיִךְ אֲשֶׁר יָלַדְתְּ לִי וַתִּזְבְּחִים

Pūtiua.beb.	Tex.beb.Ezechi.xvi.	Trāsla.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.lati.
זְנָה	לָהֶם ׃ לֶאֱכוֹל ׀ הַמְעַט ׀ מִתַּזְנוּתָיִךְ׃	eis ad deuorandū. Nun qd parua ē fornicatio tua:	in cōſūptionē: ἢ ſi pau fornicata ſio τ iugulaſti filios
שָׁחַט עָנָן	וַתְּשַׁחֲטִי אֶת בָּנַי ׀ וַתִּתְּנִים בְּהַעֲבִיר	Immolaſti filios meos:	εἰς ἀπώλωσιν, ὡς μικρὰ ἐξεπόρνευσας καὶ ἔσφαξας τὰ τέκ
עָבַר אֵת	אוֹתָם ׀ לָהֶם׃ וְאֵת ׀ כָּל ׀ תּוֹעֲבֹתַיִךְ	& dediſti illos cōſecrans eis. Et poſt omnes abominationes tuas	να σου τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· τ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμά
תָּעָב	וְתִזְנוּתַיִךְ ׀ לֹא ׀ זָכַרְתִּי ׀ אֶת ׀ יְמֵי נְעוּרַיִךְ	& fornicatiōes nō es recordata dierū adoleſcētie tue:	των σου, καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νεότητός σου
יוֹם נָעַר	וְהָיִית ׀ עֵרֹם ׀ וְעֶרְיָה ׀ מִתְבּוֹסֶסֶת	qñ eras nuda & cōfuſione plena: cōculcata	qñ eras nuda: τ ignominioſa: τ mixta in san
הָיָה עֵרֹם	בְּדָמַיִךְ ׀ חָיִית׃ וַיְהִי ׀ אַחֲרֵי כָל רָעָתֵךְ	in ſanguie tuo. Et accidit poſt omnē malicia tuā:	γυίνῃ σου τ ἐγένου. τ ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς ἀδικίας
בּוֹסֵס הָיָה	אוֹי אוֹי לָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְנִי	ve ve tibi: ait dominus deus. Edificaſti	tuas: ve ve tibi dicit adonai dñs. τ edificaſti tibi
רוּעַ	לָךְ גֵּב ׀ וַתַּעֲשִׂי לָךְ רָמָה ׀ בְּכָל רְחוֹב׃	tibi lupanar: & feciſti tibi proſtibuli in cūctis	σου, δυσὶ δυσί σοι λέγει κύριος· καὶ ᾠκοδόμησας σεαυ
גֵּבָה	בְּרֹאשׁ כָּל ׀ דֶּרֶךְ ׀ בָּנִית ׀ רָמָתֵךְ ׀	plateis. Ad omē caput vie edificaſti ſigni pſtitu	τῇ πόρνην ἐν παντὶ ἐργαστηρίῳ, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἔκτισμα ἐν πάσῃ
עָשָׂה רוּם	וְתִעַבְּי ׀ אֶת ׀ יָפְיֵךְ וַתְּפַשְּׁקִי ׀ אֶת רַגְלַיִךְ	tiōis tue: & abominabile feciſti decorē tuū. Et diui	πλατείᾳ, καὶ ἐπ' ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ᾠκοδόμησας τὴν
רָחַב הָיָה	לְכָל ׀ עוֹבֵר ׀ וַתַּרְבִּי ׀ אֶת ׀ תַּזְנוּתָיִךְ׃	ſiſti pedes tuos oſtii tranſeunti & multiplicaſti oēs	πορνείαν σου· τ ἐβδελύξω τὸν καλλός σου. καὶ διήγαγες τὰ
פָּשַׁק עָבַר	וַתַּזְנִי ׀ אֶל בְּנֵי מִצְרַיִם ׀ שְׁכֵנַיִךְ ׀ גְּדֵלֵי	fornicatōes tuas. Et fornicata es cū filiis egypti	σκέλη σου παντὶ παροδίτῃ, καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν
רָבָה זָנָה	בָּשָׂר ׀ וַתַּרְבִּי אֶת תַּזְנוּתֵךְ ׀ לְהַכְעִסֵנִי׃	vicinis tuis magnas carniū & multiplicaſti fornicationē tuam ad irritandū	τὰ· τ fornicata es ſup filios egypti vicinos
עָשַׂס	וְהִנֵּה ׀ נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ ׀ וָאֶגְרַע חֻקֵּךְ ׀	me. Ecce ego extendam	σου, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀγύπτου τοὺς ἐμφύτους
נָטָה גָּרַע	וָאֶתֵּנֵךְ ׀ נֶפֶשׁ ׀ שִׂנְאוֹתַיִךְ ׀ בְּנוֹת	manū meā ſup te: & auferā iuſtificationē tuā. Et dabo te in aias odientiū	tibi magnas carniū. τ multiplicit fornicata es
חָפַר	פְּלִשְׁתִּים ׀ הַנִּכְלָמוֹת ׀ מִדַּרְכֵּךְ ׀ זִמָּה׃	te filiarū paleſtinaq̄ que erubeſcūt in via tua ſcelerata. Et fornicata es tu in	καὶ σὺ τοῖς μεγαλοσάρκοις· καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρνευσας
כָּלַם זָנָה	וַתִּזְנִי ׀ אֶל בְּנֵי אַשּׁוּר ׀ מִבְּלִתִּי ׀ שָׂבְעָתֵךְ ׀	filiis aſſyriorū: eo q̄ nedū fueris expleta. Et poſt	τοῦ ἀδικῆσαί με, καὶ ἰδοὺ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ,
	וַתִּזְנִים ׀ וְגַם ׀ לֹא ׀ שָׂבַעַתְּ׃ וַתַּרְבִּי אֶת	q̄ fornicata es nec ſic es ſatiata: & multiplicaſti	τ αὐξερῶ τὴν κληρονομίαν σου, καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μι
	תַּזְנוּתֵךְ ׀ אֶל אֶרֶץ ׀ כְּנַעַן ׀ כַּשְׂדִּימָה ׀	fornicationē tuā in terra chanaan cū chaldeis: &	σούντων σε ἐναγατέρας ἀλλοφύλων τὰς ἐκκλινούσας ἐκ τῆ
	וְגַם ׀ בְּזֹאת ׀ לֹא ׀ שָׂבַעַתְּ׃ מָה ׀ אֲמַלֵּא	nec ſic ſatiata es. In q̄ mundabo cor tuū: ait	via tua. ipſe egiſti: τ fornicata es ſup filios aſ
	לִבָּתֵךְ ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ בַּעֲשׂוֹתֵךְ ׀	dñs deus: cum facias oia	τῆς ὁδοῦ σου ἐποίησας, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀσ
אִישׁ	אֶת כָּל ׀ אֵלֶּה ׀ מַעֲשֵׂה ׀ אִשָּׁה ׀ זוֹנָה	hec opa mulieris meretricis q̄ pcis: qa fabriſcaſti lupanar tuū in capite	ſυρ· τ necq̄ ſic ſatiata es. τ fornicata es τ non
כָּנָה	שַׁלָּטַת ׃ בְּבִנְתֵּךְ ׀ בְּרֹאשׁ ׀ כָּל	ois vie: & excelſū tuū feciſti in oi platea. Nec	σύρ, καὶ οὐδ' ἔντως ἐπλήσθης. καὶ ἐξεπόρνευσας καὶ οὐκ
רוּם עָשָׂה	דֶּרֶךְ ׀ וְרָמָתֵךְ ׀ עָשִׂית ׀ בְּכָל ׀ רְחוֹב ׀ וְלֹא	facta es q̄ſi meretrix faſti dio augēs pciū: ſed quaſi	ἐπλήσθης· καὶ ἐπλήθυνας τὰς πορνείας σου πρὸς γῆν χα
רָחַב הָיָה	הָיִיתִי ׀ כַּזּוֹנָה ׀ לְקַלֵּס אֶתְנָן׃ הָאִשָּׁה	mulier adultera q̄ ſuper virū ſuū inducit alienos.	ναάν, καὶ εἰς τοὺς χαλδαίους, καὶ ἐν δὲ τούτοις ἐπλή
תַּחַת אִישָׁהּ	הַמְנָאָפֶת ׀ תַּחַת ׀ אִישָׁהּ ׀ תִּקַּח אֶת	Oibus meretricib dantur mercedes: tu aūt dediſti mercedes cūctis amatoribꝰ tuis & dona donabas eis: vt intraret ad te	σθης. διὰ τί ποιήσω τὴν καρδίαν σου λέγει κύριος, ἐν τῷ σε
נָאַף לָקַח	זָרִים׃ לְכָל זוֹנוֹת יִתְּנוּ נֵדֶה ׀ וְאַתְּ נָתַתְּ	vndiq̄ ad fornicandū te cū: Factuq̄ ē in te cōtra cōſuetudine mulierū in fornicatiōibꝰ tuis: & poſt	ποιεῖν ταῦτα πάντα ἔργα γυναικὸς πόρνης ταχέως
נָתַן	אֶת נְדָנַיִךְ ׀ לְכָל מְאַהֲבַיִךְ ׀ וַתְּשַׁחֲדִי	te nō erit fornicatio. In eo ei q̄ dediſti mercedes:	τίου· τ fornicata es triplicit in filiabus tuis
אָהַב שָׁחַד	אוֹתָם ׀ לָבוֹא ׀ אֵלַיִךְ ׀ מִסָּבִיב ׀ בְּתַזְנוּתָיִךְ׃	& mercedes nō accepiſti factū eſt in te cōtrarium.	ζοιδίως· καὶ ἐξεπόρνευσας τριοσῶς ἐν ταῖς ἐναγατράσι σου
אַחַר	וַיְהִי ׀ בָּךְ ׀ הֵפֶךְ ׀ מִן ׀ הַנָּשִׁים ׀ בְּתַזְנוּתַיִךְ ׀	Propēea meretrix audi verbum dñi. Hec dicit dñs deus. Quia effuſū eſt es tuū: & reuelata eſt	q̄ edificaſti tu lupanar tuū ī principio oia vie:
הָיָה נָשָׁה	וְאַחֲרַיִךְ ׀ לֹא ׀ זוֹנָה ׀ וּבְתִתֵּךְ ׀ אֶתְנָן ׀	ignominia tua i fornicationibus tuis ſup amatores tuos: & in oēs	ἐν τῷ οἰκοδομῆσαί σε τὸ πορνεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ,
אֶתְנָן	וְאֶתְנָן ׀ לֹא ׀ נִתַּן ׀ לָךְ ׀ וַתְּהִי ׀ לְהֵפֶךְ׃	cogitationes idolatrā tuarum	τ basim tuā feciſti in oi platea: τ nō
	לָכֵן ׀ זוֹנָה ׀ שִׁמְעִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ כֹּה		ἐβδελύξω τὴν βάσιν σου ἐποίησας ἐν πάσῃ πλατείᾳ, καὶ οὐκ
אָמַר אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ יַעַן הֻשְׁפַּךְ נְחֻשְׁתֵּךְ			fuiſti q̄ſi meretrix gregatus mercedes: aut mulier adultera
יַתְנָלָה ׀ עֶרְוָתֵךְ ׀ בְּתַזְנוּתַיִךְ ׀ עַל			ἔλαθου ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα, ἢ γυνὴ μοιχωμένη
מְאַהֲבָיִךְ ׀ וְעַל כָּל ׀ גִּלּוּלֵי ׀ תּוֹעֲבֹתַיִךְ ׀			tibi a viro ſuo accipiens mercedes: τ ecce
גִּלֵּל תָּעַב			σοι ἢ παρὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα, καὶ πᾶσι
			q̄ fornicabant cū ea dans mercedes. τ tu dedi
			τοῖς ἐκπορνεύουσιν αὐτὴν πρόσοδον οὖσα μισθώματα· καὶ σὺ ἔδω
			ſti mercedes cūctis amatoribꝰ tuis: τ concrebas illos ut
			δωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασταῖς σου, καὶ ἐφορτίζου αὐτοὺς
			venirēt ad te q̄ circuitū in fornicatione tua. τ factū ē in te per
			ἔρχεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ ἀν
			uerſum ꝑter mulieres in fornicatiōe tua: τ poſt te nō
			τίπαλιν παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σὲ οὐ
			fornicabant: in eo .n. q̄ das tu mercedes: τ mercedes
			πορνεύσουσιν, ἐν τῷ γὰρ πρόσθεναί σε μισθώματα, καὶ μισθώμα
			nō fūt date tibi: factū ē in te puerſum. ꝓpter
			τα μὴ δοθήσεται σοι, γέγονεν ἐν σοὶ ἀνισοραμβῶς. διὰ τοῦτο πόρνη
			di verbū dñi. hec dicit adonai dñs. q̄ effudiſti eo tua
			κουε λόγον κυ· τάδε λέγει ἀδωναὶ κς· ἀνθ' ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκόν σου
			τ reuelabitur ignominia tua in fornicatiōe tua ad
			καὶ ἀπεκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου ἐπὶ τὴν πορνείαν σου πρὸς τοὺς
			amatores tuos: τ in oēs cogitationes inſtrā tuas:
			ἐραστάς σου, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀσεμιῶν σου,

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ in sanguinib⁹ filioꝝ tuoꝝ ꝙo dediſti eis. Ideo
καὶ ἐν τοῖς αἵμασι τῶν τέκνων σου ὧν ἔδωκας αὐτοῖς. διὰ
ecce ego ſup te cõgrego omnes amatores tuos ĩ qb⁹
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισυνάγω πάντας τοὺς ἐραστάς σου ἐν οἷς
mixta es in eis: τ oẽs ꝙo dilexiſti cũ vniuerſis
ἐπεμίγης ἐν αὐτοῖς, καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας σὺν πᾶσιν
ꝙo oderas. τ congregabo eos ſup te in circuitu. τ reuela-
τοῖς ἐμίσεις· καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν· καὶ ἀποκα
labo malitias tuas ad eos: τ videbũt cũctaꝝ
λύψω τὰς κακίας σου πρὸς αὐτούς, καὶ ὄψονται πᾶσαι τὴν
ignominiã tuã: τ vlciſcar te vltione adulteraꝝ: τ
ἀσχύνην σου, καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδίκησιν μοιχαλίδων, καὶ
effundentiũ ſanguinẽ. τ ponã te in ſanguine furoꝛ τ zeli:
ἐκχυσουσῶν αἷμα· καὶ δώσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ καὶ ζήλου,
τ tradam te in manus eoꝝ: τ ſuffodient
καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ κατασκάψουσιν
lupanar tuũ: τ deſtruent baſim tuã: τ nuda-
τὸ πορνεῖόν σου, καὶ καθελοῦσιν τὸν βάσιν σου, καὶ ἐκδύ
bunt te veſtimẽtis tuis: τ tollent vaſa gliatio
σουσίν σε τὰ ἱμάτιά σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυχή
nis tuæ: τ dimittent te nudã: τ plenã ignominia: τ
σεώς σου, καὶ ἀφήσουσίν σε γυμνήν, καὶ ἀχρεῖον σας, καὶ
adducẽt ſup te turbas: τ lapidabunt te in lapidib⁹: τ
ἄξουσιν ἐπί σε ὄχλους, καὶ λιθοβολήσουσίν σε ἐν λίθοις, καὶ
ingulabunt te in gladijs ſuis: τ ſuccen-
κατασφάξουσίν σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν, καὶ ἐμπρήσουσι
dent domos tuas in igne: τ facient in te vltiones
4.Re. 23. σὰ τοὺς οἴκους σου ἐν πυρί, καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις
coram mulieribꝰ multis. τ auertam te a fornicatio
ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν· καὶ ἀποστρέψω σε ἀπὸ πορνεί
ne: τ mercedes non dabis vltra: τ dimittam
ας, καὶ μισθὸν οὐ μὴ πρισθῇς ὡς ἔνι ἔτι, καὶ ἐπαφήσω
furoꝛ meũ ſup te: τ auferet zelus meꝰ a te: τ
τὸν θυμόν μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐξαρτισθήσεται ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ, καὶ
requieſcam: τ nõ ſollicitꝰ ero vltra: eoqꝫ nõ eo recordata
ἀναπαύσομαι, καὶ οὐ μὴ μεριμνήσω ἔτι, ἀπὸ ὧν οὐκ ἐμνήσθης
diei infantie tue τ cõtriſtabas me in oibꝰ
τῆς ἡμέρας τῆς νεότητός σου καὶ ἐλύπεις με ἐν πᾶσιν
his. τ ecce ego vias tuas in caput tuũ dedi:
τούτοις· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ τὰς ὁδούς σου εἰς κεφαλήν σου ἔδωκα
dicit adonai dñs. τ ne non feci ſcẽm omnẽ
λέγει κύριος κύριος. καὶ οὐκ οὖν ποιήσας κατὰ πᾶσαν
impietatẽ tuã ſup oẽs tuos inidiatib⁹ tuis. hec
τὴν ἀσέβειάν σου ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου. ταῦτά
ſunt eia q̃cũq; dixerit ꝓ te in parabola dicentes:
ἐστιν πάντα ὅσα ἐρεῖ περὶ σοῦ ἐν παραβολῇ λέγοντες,
ſicut mr: ſic τ filia matris tue. tu es eiꝰ q̃ reli
καὶ ὡς ἡ μήτηρ, οὕτως καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς μητρός σου. σὺ εἶ τῆς ἀπω
quit vꝛ ſuum τ filios ſuos: τ ſoꝛoꝛ
σαμένης τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἀδελφὴ
ſoꝛoꝛ tuaꝝ q̃ reliquerunt viros ſuos τ
τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἀπωσαμένων τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ
filios ſuos: mr vꝛa cethea: τ pf vr amoꝛ
τὰ τέκνα αὐτῶν, ἡ μὴτηρ ὑμῶν χετταία, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀμορ
rreus: ſoꝛoꝛ tua ſenioꝛ ſamaria hec: τ
ραῖος, καὶ ἀδελφὴ σου ἡ πρεσβυτέρα σαμάρεια αὕτη, καὶ αἱ
filie eius q̃ habitãt a ſiniſtris tuis: τ ſoꝛoꝛ
θυγατέρες αὐτῆς αἱ κατοικοῦσαι ἐξ ἀριστερῶν σου, καὶ ἀδελ
tua iunioꝛ q̃ habitat a dextris tuis: ſodoma τ
φὴ σου ἡ νεωτέρα ἡ κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, Σόδομα καὶ
filie eius: τ neq; ſic in vijs eoꝝ ambula
αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύ
ſti: neq; ſcẽm iniqtates eoꝝ egiſti paulomin⁹:
θης, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας καταμικρόν,
τ ꝓuerſa es in oibus vijs tuis: viuo
ἀλλ' ἐφθάρησαν αὐταῖς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου, ζῶ
ego dicit adonai dñs. ſi fecit ſodoma ſoꝛoꝛ
ἐγὼ λέγει κύριος κύριος· εἰ ἐποίησεν Σόδομα ἡ ἀδελ
tua ipa: τ filie eius ſicut feci-
φὴ σου αὐτή, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἐν τρόποις ἐποίη
ſti tu τ filie tue: verũtñ hec
σας σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ

Trãsla.B.Hie.

ᵇin ſanguine⁽ᵉ⁾ filiorũ tuo-
rum⁽ᵐ⁾ quos⁽ᵇ⁾ dediſti⁽ᵉ⁾ eis: oo
⁽ᵍ⁾ecce ego ⁽ᶠ⁾ congregabo
⁽ᵉ⁾oẽs ⁽ᵃ⁾amatores tuos ⁽ᵍ⁾qb⁹
⁽ᶠ⁾cõmixta es: ⁽ᵈ⁾& ⁽ᵇ⁾ omnes
⁽ᶜ⁾quos ⁽ᵇ⁾dilexiſti oooooooo
⁽ᶜ⁾cuꝫ ⁽ᶠ⁾vniuerſis ⁽ᵈ⁾ quos ⁽ᵇ⁾ode
ras. ⁽ᶠ⁾Et congregabo ⁽ᵇ⁾eos
⁽ᶠ⁾ſuper te⁽ᵐ⁾ vndiq; ⁽ᵖ⁾& nuda
bo⁽ᵖ⁾ ignominiã tuam ooo
⁽ᵖ⁾coram eis: ⁽ᵍ⁾& videbunt
⁽ᵒ⁾oẽm⁽ᶠ⁾ turpitudinẽ tuam:
⁽ᵘ⁾& iudicabo te⁽ᵗ⁾ iudiciis
⁽ᶠ⁾adulterarũ⁽ᵗ⁾ effundentiũ
⁽ᵉ⁾ſanguinẽ. ⁽ᵇ⁾Et dabo te⁽ᶠ⁾ in
ſanguinẽ⁽ᵇ⁾ furoris⁽ᶜ⁾ & zeli:
⁽ᶠ⁾& dabo⁽ᵉ⁾ te⁽ᵇ⁾ in manꝰ eoꝝ.
⁽ᶠ⁾Et deſtruẽt⁽ᵉ⁾ lupanar tuũ
⁽ᶠ⁾& demolientur⁽ᵐ⁾ pſtibulũ
tuũ.⁽ᵘ⁾ Et denudabũt⁽ᵉ⁾ te⁽ᵛ⁾ ve
ſtimẽtis tuis: ⁽ᵍ⁾& auferent
⁽ᶠ⁾vaſa⁽ᵉ⁾ decoris tui: ⁽ᵍ⁾& dere-
linquẽt te⁽ᵉ⁾ nudã ⁽ᶠ⁾plenã ig
ignominia: ⁽ᶠ⁾& adducent
⁽ᶠ⁾ſup te⁽ᵉ⁾ multitudinẽ. ⁽ᵇ⁾Et la
pidabũt⁽ᵉ⁾ te⁽ᵉ⁾ lapidib⁹⁽ᶜ⁾ & tru
cidabunt te⁽ᶠ⁾ gladijs ſuis.
⁽ᵉ⁾Et cõburẽt⁽ᵇ⁾ domos tuas
⁽ᶠ⁾igni⁽ᵗ⁾ & faciẽt⁽ᶠ⁾ in te⁽ᵐ⁾ iudi-
cia⁽ᵐ⁾ in oculis ⁽ᵒ⁾ mulierum
⁽ᶠ⁾plurimarũ. ⁽ᵍ⁾ Et deſines
⁽ᶠ⁾fornicari: ⁽ᵈ⁾ & ⁽ᶠ⁾ mercedes
⁽ᶠ⁾vltra⁽ᵉ⁾ nõ⁽ᵈ⁾ dabis. ⁽ᶠ⁾Et reqe
ſcet⁽ᵉ⁾ idignatio mea⁽ᵇ⁾ in te:
⁽ᶜ⁾& auferetur⁽ᵇ⁾ zelus me⁽ᵉ⁾ a
te⁽ᶠ⁾ & quieſcã⁽ᵍ⁾ nec⁽ᵇ⁾ iraſcar
⁽ᵃ⁾ampli⁹: ⁽ᵉ⁾eo ꝙ⁽ᵐ⁾ nõ⁽ᵉ⁾ fueris
recordata⁽ᶠ⁾ dieꝝ⁽ᵍ⁾ adoleſcẽ
tie tue: ⁽ᶠ⁾& ꝓuocaſti⁽ᵐ⁾ me⁽ᶠ⁾ in
oib⁹⁽ᵐ⁾ his. Quappter⁽ᶠ⁾ &
⁽ᶠ⁾ego⁽ᵉ⁾ vias tuas⁽ᵇ⁾ in capite
tuo⁽ᶜ⁾ dedi:⁽ᵖ⁾ ait⁽ᵉ⁾ dominꝰ
⁽ᶠ⁾deus: ⁽ᶠ⁾& non⁽ᵇ⁾ feci⁽ᶠ⁾ iuxta
⁽ᵇ⁾ſcelera tua⁽ᶠ⁾ in⁽ᵐ⁾ omnibus
⁽ᵐ⁾abomiatiõib⁹tuis. ⁽ᶜ⁾Ecce
⁽ᵖ⁾ois⁽ᵍ⁾ qui dicit vulgo puer
biũ: ⁽ᶠ⁾ i te⁽ᵉ⁾ aſſumet illud ⁽ᶠ⁾di
cẽs. ⁽ᵉ⁾Sicut mater: ita⁽ᵈ⁾ ſi-
lia eius. ⁽ᶠ⁾ Filia⁽ᵗ⁾ mis tue es
⁽ᵉ⁾tu q̃⁽ᵇ⁾ piecit ⁽ᶜ⁾virũ ſuũ⁽ᵖ⁾ &
filios ſuos⁽ᵉ⁾ & ſoror⁽ᶠ⁾ ſoroꝝ
tuarũ⁽ᵇ⁾ q̃⁽ᵗ⁾ piecerunt⁽ᵇ⁾ viros
ſuos ⁽ᵗ⁾ & filios ſuos.⁽ᵐ⁾ Ma-
ter vꝛa⁽ᵐ⁾ cethea: ⁽ᵒ⁾& pater vr
⁽ᵖ⁾amoreus. ⁽ᵍ⁾ Et ſoror tua
⁽ᶠ⁾maior⁽ᵉ⁾ ſamaria⁽ᵗ⁾ ipſa⁽ᵉ⁾ & fi
lie eius⁽ᵗ⁾ q̃ habitãt⁽ᵃ⁾ ad⁽ᵗ⁾ ſini-
ſtram tuã.⁽ᵉ⁾ Soror aũt tua
⁽ᵇ⁾minor⁽ᶠ⁾te: ⁽ᵖ⁾ que habitat
⁽ᵉ⁾a dextris tuis oooooooo
⁽ᶠ⁾ſodoma⁽ᵍ⁾ & filie eius. ⁽ᵇ⁾Sed
nec⁽ᵗ⁾ in vijs eaꝝ⁽ᵇ⁾ ambulaſti
neq; ⁽ᵗ⁾ fm ſcelera earum
⁽ᵐ⁾feciſti.⁽ᵖ⁾ Pauxallũ⁽ᵉ⁾ minus
pene⁽ᵖ⁾ ſceleratiora feciſti
⁽ᵍ⁾illis: ⁽ᶠ⁾ in oibus⁽ᵉ⁾ vijs tuis.
⁽ᶠ⁾Viuo⁽ᵉ⁾ ego⁽ᵈ⁾ dicit⁽ᵗ⁾ domin⁹
⁽ᵗ⁾deus: ⁽ᵉ⁾quia non ⁽ᵇ⁾fecit oo
⁽ᶜ⁾ſodoma⁽ᵖ⁾ ſoror tua⁽ᵉ⁾ ipſa
⁽ᶠ⁾& filie eius: ⁽ᵍ⁾ſicut oooooo
⁽ᵇ⁾feciſti⁽ᵗ⁾ tu⁽ᵇ⁾ & filie tue. ⁽ᵗ⁾Ec-
ce⁽ᵐ⁾ hec ⁽ᵖ⁾ fuit oooooooo

Tex.be.Ezechi.xvj.Pritiua.heb.

נתן	וְכָרְמִי בָּנַיִךְ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וּלְכֵן
קבץ	הִנְנִי מְקַבֵּץ אֶת כָּל מְאַהֲבַיִךְ אֲשֶׁר
	עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר אָהַבְתְּ
	עַל כָּל אֲשֶׁר שָׂנֵאת וְקִבַּצְתִּי אוֹתָם
סבב גלה	עָלַיִךְ מִסָּבִיב וְגִלֵּיתִי עֶרְוָתֵךְ
ערה ראה	אֲלֵיהֶם וְרָאוּ אֶת כָּל עֶרְוָתֵךְ:
שפט	וְשָׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי נֹאֲפוֹת וְשֹׁפְכֹת
	דָּם וְנָתַתִּיךְ דַּם חֵמָה וְקִנְאָה: וְנָתַתִּי
נתן	אוֹתָךְ בְּיָדָם וְהָרְסוּ גַּבֵּךְ וְנִתְצוּ
רום פשט	רָמוֹתַיִךְ וְהִפְשִׁיטוּ אֶתֵךְ בְּגָדַיִךְ
גלה פאר	וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ וְהִנִּיחוּךְ עֵירֹם
נתן ערה	וְעֶרְיָה: וְהָעֲלוּ עָלַיִךְ קָהָל וְרָגְמוּ
עלה	אֶתֵךְ נֶאֱבָן וּבְתָקוּךְ בְּחַרְבוֹתָם:
בית עשה	וְשָׂרְפוּ בָתַּיִךְ בָּאֵשׁ וְעָשׂוּ בָךְ שְׁפָטִים
נגד שבת	לְעֵינֵי נָשִׁים רַבּוֹת וְהִשְׁבַּתִּיךְ
זנה תנה	מִזּוֹנָה וְגַם אֶתְנָן לֹא תִתְּנִי עוֹד:
נתן טיח	וְהִנַּחְתִּי חֲמָתִי בָךְ וְסָרָה קִנְאָתִי
חסם סור	מִמֵּךְ וְשָׁקַטְתִּי וְלֹא אֶכְעַס עוֹד: יַעַן
חון כעס	אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתְּ אֶת יְמֵי נְעוּרַיִךְ
יום נער	וַתִּרְגְּזִי לִי בְּכָל אֵלֶּה וְגַם אֲנִי הֵא
נגד	דַּרְכֵּךְ בְּרֹאשׁ נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
עשה זמם	יְהוִה וְלֹא עָשִׂיתִי אֶת הַזִּמָּה עַל כָּל
תעב	תּוֹעֲבֹתָיִךְ: הִנֵּה כָּל הַמֹּשֵׁל עָלַיִךְ
משל	יִמְשֹׁל לֵאמֹר כְּאִמָּה בִּתָּהּ: בַּת
בנה	אִמֵּךְ אָתְּ נוֹעֶלֶת אִישָׁהּ וּבָנֶיהָ וַאֲחוֹת
	אַחוֹתֵךְ אַתְּ אֲשֶׁר נָעֲלוּ אֲנָשֵׁיהֶן
	וּבְנֵיהֶן אִמְּכֶן חִתִּית וֶאֱמֹרִי
גדל	וַאֲחוֹתֵךְ הַגְּדוֹלָה שֹׁמְרוֹן הִיא וּבְנוֹתֶיהָ
ישב שמל	הַיּוֹשֶׁבֶת עַל שְׂמֹאולֵךְ וַאֲחוֹתֵךְ
חון	הַקְּטַנָּה מִמֵּךְ הַיּוֹשֶׁבֶת מִימִינֵךְ
סדם	סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ: וְלֹא בְּדַרְכֵּיהֶן הָלַכְתְּ
קוט	וְלֹא עָשִׂית כְּתוֹעֲבֹתֵיהֶן כִּמְעַט קָט
שחת	הִשְׁחַתְּ מֵהֶן בְּכָל דְּרָכַיִךְ: חַי
	אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם עָשְׂתָה
סדם	סְדֹם אֲחוֹתֵךְ הִיא וּבְנוֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר
עשה	עָשִׂית אַתְּ וּבְנוֹתָיִךְ: הִנֵּה זֶה

Pñtiua.heb.	Ter.heb.Ezechi.xvj.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.
נְאֻם	עֲוֹן סְדֹם אֲחוֹתֵךְ גָּאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם	iniqtas sodome fororis	iniqtas sodomoꝝ sororis tue supbia: τ in
יְהוִה	וְשַׁלְוַת הַשְׁקֵט הָיָה לָהּ וְלִבְנוֹתֶיהָ וְיָד	tue: supbia saturitas pa-	ἀδικήματα σοδόμων τῆς ἀδελφῆς σου ὑπερηφανία, καὶ ἐν
אֶבְיוֹן	עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה: וַתִּגְבְּהֶינָה	nis & abũdantia & ocii	saturitate panis. τ i abũdãtijs & otijs affluebãt ipa τ
עָשָׂה	וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִיר	ipsius & filiarũ eius: &	πλησμονὴν ἄρτων, καὶ ἐν εὐθηνίᾳ ἦσαν αὐτὴ καὶ αἱ
תַּזְנוּת	וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִיר	manũ egeno & paupi nõ	filie eius. hoc fuit in ipa τ filiabus
עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי: וְשֹׁמְרוֹן חֲצִי	porrigebant: & eleuate	θυγατέρες αὐτῆς· τὸ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσιν
חֲטֹאתַיִךְ	חַטֹּאתַיִךְ לֹא חָטָאָה וַתַּרְבִּי אֶת	sunt & fecerũt abomina-	eius: τ manũ pauperis τ egeni nõ assumebant
רָעָה	תּוֹעֲבֹתַיִךְ מֵהֵנָּה וַתְּצַדְּקִי אֶת אֲחוֹתַיִךְ	tiones coram me: & abstuli	σὺν αὐτῆς, καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβά- Sed.
רַבָּה	כָּל תּוֹעֲבוֹתַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂית: גַּם אַתְּ	eas sicut vidisti. Et sa-	τ gliabantur: τ fecerunt injchtates i ὄψει 194.
עָשָׂה	שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ אֲשֶׁר פִּלַּלְתְּ לַאֲחוֹתֵךְ	maria dimidium peccatorũ	τοῦτο καὶ ἐμεγαλαύχουν, καὶ ἐποίησας ἀνομήματα ὑπὲρ
עָשָׂה	בְּחַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר רִשְׁעוֹת מֵהֵן	tuorum non peccauit:	eum meo: τ abstuli eas sicut videst. τ samaria sedm
צָדַק	צָדַקְתְּ אַתְּ מִמֶּנָּה וַתֵּבוֹשִׁי וְשָׂאִי	sed vicisti eas sceleribus	ὸν μου, καὶ ἐξῆρα αὐτὰς καθὼς εἶδες. καὶ σαμάρεια κατὰ τὸ
עָשָׂה	כְלִמָּתֵךְ כִּי צִדַּקְתְּ אֶת אֲחוֹתַיִךְ: גַּם	tuis & iustificasti sorores	dimidia peccatoꝝ tuoꝝ nõ peccauit: τ multiplicasti
בָּנָה	אַתְּ בֹּשִׁי וְשָׂאִי כְלִמָּתֵךְ בְּהַצְדִּיקֵךְ	tuas in oibus abominatiõibꝰ	ἁμαρτίας τῶν ἁμαρτιῶν σου οὐχ ἥμαρτεν, καὶ ἐπλήθυνας
שְׁבִיתַיִךְ	אֶת אֲחוֹתַיִךְ: בְּכָל חַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר	tuis qs opata es. Ergo	iniqtates tuas sup eas: et iustificasti sorores
שְׁבִיתַיִךְ	עָשִׂית וַתֵּשְׁבִי בְּתוֹכָהּ: לָכֵן כֹּה	& tu porta cõfusionẽ tuã	τὰς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτάς· καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς
שְׁבִיתַיִךְ	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שָׁבָה שְׁבוּתֵךְ	que vicisti sorores tuas	tuas i oibus iniqtatibꝰ tuis qꝫ fecisti. τ tu sus-
שְׁבִיתַיִךְ	שְׁבוּת סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ וְשָׁבָה שְׁבוּת	peccatis tuis sceleratius	σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας· καὶ σὺ κα-
שְׁבִיתַיִךְ	שֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ וְשָׁבוּת שְׁבִיתַיִךְ	agens abeis:	flinc tormẽtũ tuã in ẽcorrupisti sorores tuas in
שְׁבִיתַיִךְ	בְּתוֹכָהּ: וְאַתְּ לְמַעַן תִּשְׂאִי כְלִמָּתֵךְ	iustificate sunt enĩa te.	μισαι τὰς βδελυγμίας σου ἃς ἐβδελύξω ἐν
כְּלִמָּתֵךְ	מִכֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית מְנַחֵם אוֹתָן:	Ergo & tu confundere	peccatis tuis dbꝰ iniqꝰ egisti sup eas: τ iustifica-
כְּלִמָּתֵךְ	לָהֶם: וְאַחְיוֹתַיִךְ סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ	& porta ignominiã tuã	τὰς ἁμαρτίαις σου αἷς ἐποίησας ὑπὲρ αὐτάς, καὶ ἐδικαίω
כְּלִמָּתֵךְ	תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְשֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ	qꝫ iustificastũ sorores tuas.	σὰς ἐν αἷς ἐποίησας. τ tu cõfundere τ sustine
כְּלִמָּתֵךְ	תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְאַתְּ וּבְנוֹתַיִךְ	Et cõuertã restituẽs eas	σας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτῆς· καὶ σὺ ἐνίσχυσον καὶ λάβε τὴν
תָּשֹׁבְנָה	תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן: וְלוֹא הָיְתָה סְדֹם	cõuersione sodomoꝝ cũ	ignominiã tuã: eo qõ iustificauer tu sorores tuas: τ auer
שְׁמוּעָה	שָׁמוּעָה בְּפִיךְ בְּיוֹם	filiabus suis: & cõuersio	ἀτιμίαν σου, ἐν τῷ δικαιῶσαί σε τὰς ἀδελφάς σου, καὶ ἐπι-
גְּאוֹנָךְ:	גְּאוֹנָךְ: בְּטֶרֶם תִּגָּלֶה רָעָתֵךְ כְּמוֹ	ne samarie & filiarũ eius.	tam auersiõeo eaꝝ auersionẽ sodomoꝝ τ
חֶרְפַּת	עֵת חֶרְפַּת בְּנוֹת אֲרָם וְכָל סְבִיבוֹתֶיהָ	Et cõuertam reuersionẽ	στρέψω τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν τὴν ἐπιστροφὴν σοδόμων καὶ
בְּנוֹת	בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַשָּׁאטוֹת אוֹתָךְ	tuã in medio eaꝝ: vt por-	filiaꝝ eius: τ auertã auersionẽ samaꝝ
מְסָבִיב:	מְסָבִיב: אֶת זִמָּתֵךְ וְאֶת תּוֹעֲבוֹתַיִךְ	tes ignominiã tuã: & cõ-	τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἐπιστροφὴν σαμα
זִמַּת	אַתְּ נָשָׂאת אַתְּ וְאַתֶּם נְאֻם יְהוָה: כִּי כֹה	fundaris in oibꝰ qꝫ fecisti	ρὶς τ filiaꝝ suaꝝ. τ auertam auersio-
אָמַר	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂית אוֹתָךְ כַּאֲשֶׁר	consolans eos. Et soror	νείας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς· καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἐπιστρο
עָשָׂית	עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהָפֵר	tua sodoma & filie eius	φὴν τὴν in medio eaꝝ: vt porteo tormẽtũ tuũ: τ
בְּרִית:	בְּרִיתִי: וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ	reuertẽtur ad antiqtatẽ	φήν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅπως κομίσῃ τὴν βδελυγμίαν σου, καὶ
בְּרִית	בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית	suã: & samaria & filie ei	hẽb ignomiã ex oibus qꝫ fecisti cũ tu ad tracdidã ꝓuocare
עוֹלָם:	עוֹלָם: וְזָכַרְתְּ אֶת דְּרָכַיִךְ וְנִכְלַמְתְּ	reuertẽtur ad antiquita	ἀτιμωθῇς ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργίσαι
בְּקַחְתֵּךְ	בְּקַחְתֵּךְ אֶת אֲחוֹתַיִךְ הַגְּדוֹלוֹת מִמֵּךְ	tem suã: & tu & filie tue	me. τ soror tua sodoma: τ filie eius resti
אֶל	וְהַקְּטַנּוֹת מִמֵּךְ וְנָתַתִּי אוֹתָן לָךְ	reuertimini ad antiqtatẽ	tuentur sicut fuerũt a ꝓncipio: τ samaria: τ
לְבָנוֹת	לְבָנוֹת וְלוֹא מִבְּרִיתֵךְ: וַהֲקִימוֹתִי אֲנִי	vestrã. Non fuit aũt sodo	κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς· καὶ σαμάρεια, καὶ G
אֶת בְּרִיתִי	אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי	ma soror tua audita in ore	filie eius restituentur sicut erãt a ꝓncipio
יְהוָה	יְהוָה: לְמַעַן תִּזְכְּרִי וְנִבְשְׁתְּ וְלֹא יִהְיֶה	tuo in die superbie tue	αἱ θυγατέρες αὐτῆς κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς·
זְמַם	זְמַם לְךָ פִּיךְ בְּיוֹם גְּאוֹנָךְ:	antequ reuelaretur malicia	τ tu τ filie tue restituemini sicut fuistis
אֲרָם	אֲרָם וְכָל בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַסּוֹבְבוֹת	tua sicut hoc tpe in op-	καὶ σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε καθὼς ἦτε
עָשָׂה	עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהָפֵר	probriũ filiarũ syrie &	a ꝓncipio: τ nisi fuisset sodoma soror tua in auditũ in
בְּרִית:	בְּרִיתִי אִתָּךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי	cũctarũ in circuitu tuo	ἀπ' ἀρχῆς, καὶ εἰμὴν ἦν σοδόμα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ
יְהוָה:	יְהוָה לְמַעַן תִּזְכְּרִי וְנִבְשְׁתְּ וְלֹא יִהְיֶה	filiarũ palestinarum que	ore tuo in diebus superbie tue: ante ἢ
זְבַר	זְבַר עוֹד מִפְּנֵי כְּלִמָּתֵךְ בְּתִתִּי לָךְ	ambiũt te per gyrum.	σόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑπερηφανίας σου πρὸ τοῦ
הָיָה	הָיָה אֲדֹנָי יְהוִה:	Scelus tuum & ignominiã	reuelarentur malitie tue: sicut nũc opprobriũ eos
		tuam tu porta tpõ dicit dñs.	ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὀνείδη τῶν
		hec dicit adonai dñs: & faciã	θυγατέρων συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλῳ σου, καὶ θυ-
		tibi sicut despexisti iuramentum	γατέρων ἀλλεφύλων τῶν περιχουσῶν σε κύκλῳ τὰς ἀθε-
		vt irritum faceres pactum: & recordabor	τίας σου καὶ τὰς ἀτιμίας σου σὺ κέμισαι αὐτάς·
		ego pacti mei tecum in	τάς τ λέγει κύριος, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας
		diebꝰ adolescẽtie tue:	σὺ ἐξουδένωσας τὸν ὅρκον τοῦ διαθέσθαι διαθήκην, καὶ μνι-
		& suscitabo tibi pactũ	σθήσομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νεότητός σου,
		sempiternũ. Et recorda	τ suscitabo tibi testamẽtũ sẽpeternũ. τ recordaberis viaꝝ tuaꝝ:
		beris viarũ tuarꝫ & cõfun	καὶ ἀναστήσω σοι τὴν διαθήκην αἰώνιον· καὶ μνησθήσῃ τῶν ὁδῶν σου,
		deris cum receperis soro	τ despicieris cũ receperis tu sorores tuas ꝙ
		res tuas tc maiores	καὶ ἐξετιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν σε τὰς ἀδελφάς σου τὰς πρε-
		cum minoribꝰ tuis. Et	σβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου, καὶ δώσω αὐτὰς σοὶ εἰς θυ-
		dabo eas tibi filias	γατέρας σου σὺν τῇ διαθήκῃ σου· καὶ ἀναστήσω ἐγὼ τὴν διαθήκην μου
		sed non ex pacto tuo &	ἐν σοὶ καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ κύριος ὅπως μνησθῇς καὶ αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ
		suscitabo ego pactum	
		meum tecum. Et scies	
		quia ego dñs: vt recorderis	
		& cõfundaris & non sit	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

stri dixi vltra aperire os a facie ignominie
ſoi ὅτι ἀνοίξω τὸ στόμα ἐναντίον προσώπου τῆς ἀτιμίας
tue: cū ppicꝰ fuero ego tibi iuxta oia q̄cūq; feci-
ſou, ἐν τῷ ἱλάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη-
di dicit adonai dñs.
σας λέγει κύριος. Ca.17.

ET factꝰ eſt ſmo dñi ad me dicēs: fili hois: nar-
A Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
ra narrationē ꝛ dic parabolam ad domū iſr: ꝛ di
που διήγημα καὶ εἰπὸν παραβολὴν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ἐ-
ces. hec dicit adonai dñs: aqla magna magnaꝰ alaꝰ
ρεῖς. τάδε λέγει κύριος, ὁ ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπτέρυγος
longo mēbrioꝝ ductu plena vnguiū: q̄ hꝫ ductū
ὁ μακρὸς τῇ ἐκτάσει πλήρης ἐνύχων, ὃς ἔχει τὸ ἔνγημα
itrādi in libanū: ꝛ tulit electaꝝ ce-
ἐσταλμένον εἰς τὸν λίβανον, καὶ ἔλαβεν τὰ ἐπίλεκτα τῆς κέ-
dri ſūmitatē tenecritudinꝭ amouit: attulit eaꝝ
δρου τὰ ἄκρα τῆς ἁπαλότητος ἐπεκόμισεν, κόμην αὐτὰ
in trā chanaā in ciuitatē muratam poſuit illaꝝ. ꝛ
εἰς γῆν χαναὰν εἰς πόλιν τετειχισμένην ἔθετο αὐτά. καὶ
tulit de ſemine trꝝ: ꝛ dedit illud in
ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸ
campo ſemiabili vt acciperꝫ radicationē plāta i aqua multa
πεδίον σπόριμον λαβεῖν ῥίζωσιν φυτὸν ἐπὶ ὕδατι πολλῷ
vt reſpiceretur poſuit illud ꝛ ortum eſt ꝛ factū eſt in
B ἐπιβλέπεσθαι ἔταξεν αὐτὸ καὶ ἀνέτειλεν καὶ ἐγένετο εἰς
vitem infirmā ꝛ quaꝝ magnitudie et appare-
ἄμπελον ἀσθενοῦσαν καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει ⁊ ἐπιφαίνε-
ret ſarmēta eius ſup eam: ꝛ radicesꝰ eiꝰ ſubter
σθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτήν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὑπεκά-
illā erāt. ꝛ factū ē in vitꝫ ꝛ fecit ppa-
τω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον καὶ ἐποίησεν κλά-
gines: ꝛ extendit ramos ſuos. ꝛ factū ē aq̄
δους, καὶ ἐξέτεινεν τὰς κλάδους αὐτῆς· καὶ ἐγένετο αἱ
la altera grādis magnaꝝ alaꝝ: ꝛ multis vnguib⁹: ꝛ
ἄλλαι μέγας μεγαλοπτέρυγες, καὶ πολλοῖς ὄνυξι, καὶ
ecce vitis hec implicata ad eam ꝛ radices
ἰδοὺ ἄμπελος αὐτὴ περιπλεκομένη ἐπ' αὐτὴν καὶ αἱ ῥίζαι
eius ad illā: ꝛ ramos ſuos extendit et
αὐτῆς ἐπ' αὐτοῖ, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν αὐτῇ
vt potaret eā cū gleba a plātatiōe ſua:
ὥστε ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βόλῳ ἐκτὸς τῆς φυτείας αὐτῆς,
in cāpo bono ſup aq̄ multa iſta ipinguaꝫ vt face
εἰς πεδίον καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ αὐτη πιαίνεσθαι ⁊ ποι-
ret germina: ꝛ ferret fructū vt eſſet in vitē grā
ῆσαι βλαστούς, καὶ φέρειν καρπὸν ⁊ εἶναι εἰς ἄμπελον μι-
dem. ꝓpterea dic: hec dicit adonai dñs ſi dirige-
γάλην. διὰ τοῦτο εἰπόν, τάδε λέγει κύριος, εἰ κατευ-
tur nōne radices tenecritudinis ꝛ fructus illiꝰ cōpu
C θυνεῖ ἡ ῥίζα τῆς ἁπαλότητος καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σα-
trescet: ꝛ arescent oia q̄ horiuntur ex ea
πήσεται, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ φυόμενα ἐπ' αὐτῇ
ꝛ nō in brachio magno: neq; in pplo multo vt e-
ꝛ, καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῷ πολλῷ ⁊ ἐκ
euellat eam ex radicibꝰ eiꝰ: ꝛ ecce ipinguaꝫ. nūqd di
τεῖναι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ πιαίνεται· μὴ κα-
rigēt? nōne cū cōtigerit eā vent⁹ vrens exſic-
τευθυνεῖ; ἐν τῷ ἅψασθαι αὐτῆς ἄνεμον καύσωνα ξηρα-
cabit ariditate? cū gleba germis ſui aref-
νεῖ ξηρασίᾳ; σὺν τῷ βόλῳ τῆς ἀπορολῆς αὐτῆς ξηρανθή-
cet. ꝛ factū ē verbū dñi ad me dicēs: dic ꝯ ad
σεται. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰπὸν δὴ πρὸς
domū exaſperantem: nō ſcitis q̄d ſunt iſta?
τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, οὐκ ἐπίστασθε τί ἐστιν ταῦ-
dic eis: ecce venit rex babylonis
τα; εἰπὸν αὐτοῖς, ἰδοὺ ἔρχεται βασιλεὺς βαβυλῶνος
in hieruſalē ꝛ aſſumet regem eius: ꝛ
εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ
principes eius: ꝛ adducet eos ad ſemetipꝫ in
τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς
babyloniā: ꝛ tollet de ſemine
βαβυλῶνα, καὶ λήψεται ἐκ τοῦ σπέρματος ⁜⁜⁜⁜⁜⁜⁜

Trāsla.B.Vie.

tibi vitra apire os pre
confuſione tua: ⁜⁜⁜⁜⁜⁜⁜
cum placatus tibi fuero
in omnibus que feciſti:
ait dominus deus. 17.

ET factus eſt ſermo
dñi ad me dicens.
Fili hois: ppone enig-
ma & narra parabolā ad
domum iſrael & dices.
Hec dicit dominus ⁜⁜⁜
deus. Aquila grandis
magnarū alarum ⁜⁜⁜⁜
longo membrorum du
ctu plena plumis & ⁜⁜⁜
varietate: venit ad liba
num: & tulit ⁜⁜⁜⁜⁜⁜⁜⁜
medullam cedri. Sūmi-
tatem frondium eius ⁜⁜⁜
aumlſit & trāſportauit eā
in terrā chanaā: in vrbe
negociatorū poſuit illā.
Et tulit de ſemine terre
& poſuit illud in terra p
ſemine: vt firmaret radi-
cem ſup aqs multas. In
ſupficie poſuit illud. Cū
q̄ germinaſſet creuit in
vineā latiorē: hūili ſtatu
ra: reſpicientibus ramis
eius ad eā: & radices eius
ſub illa erant. Facta eſt
ergo vinea: & fructifica-
uit in palmites: & emiſit
ppagines. Et facta ē aq
la altera grādis: magnis
alis: multiſq; plumis.
Et ecce vinea iſta quaſi
mittēs radices ſuas ad eā:
palmites ſuos extendit
ad illā vt irrigaret eā de
areolis germinis ſui. In
terra bona ſup aquas
multas plantata eſt vt
faciat frondes & portet
fructum: vt ſit in vineā
grandem. Dic. Hec ⁜⁜⁜
dicit dñs deus. Ergo ne
proſperabitur? Nonne
radices eius euellet: &
fructus eius diſtringet:
& ſiccabit oēs palmites
germinis eius & areſcet:
& nō in brachio gran-
di neq; in populo multo
vt euelleret eā radicitus.
Ecce plantata eſt: ⁜⁜⁜⁜
ergo ne proſperabitur?
None cū tetigerit eam
ventus vrens ſiccabitur?
in areis germis ſui ⁜⁜⁜⁜
areſcet. Et factū eſt ver
bū dñi ad me dicens. ⁜⁜
Dic ad domū exaſperā-
tem. Neſcitis quid ſita
ſignificēt? dic. Ecce veni
et rex babylonis in hie
ruſalē: & aſſumet regē
& principes eius & adducet
eos ad ſemetipm in baby
lonē: & tollet de ſemine

Tex.heb.Ezechi.xvij.Pritina.heb.

פָּנָה	לֵךְ שֻׁד פִּתְחוֹן פֶּה מִפָּנַי כְּלִמָּתֵךְ	
עָשָׂה	נְכַפְּרִי לֵךְ לְכֹל אֲשֶׁר עָשִׂית נְאֻם	
	אֲדֹנָי יְהוִה׃	
Cap. xvij	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם	
	חוּד חִידָה וּמְשֹׁל מָשָׁל אֶל בֵּית	
	יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי	
נָשַׁל	יְהוִה הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל גְּדוֹל הַכְּנָפַיִם	
	אֹרֶךְ הָאֵבָר מָלֵא הַנּוֹצָה אֲשֶׁר לוֹ	
בוא לְבָנוֹן	הַרְקָמָה בָּא אֶל הַלְּבָנוֹן וַיִּקַּח אֶת	
נָקַק	צַמֶּרֶת הָאֶרֶז׃ אֶת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו	
בוא	קָטָף וַיְבִאֵהוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן בְּעִיר	
שום	רֹכְלִים שָׂמוֹ׃ וַיִּקַּח מִזֶּרַע הָאָרֶץ	
נָתַן	וַיִּתְּנֵהוּ בְּשָׂדֶה זֶרַע קָח עַל מַיִם	
רָבַב צָמַח	רַבִּים צַפְצָפָה שָׂמוֹ׃ וַיִּצְמַח וַיְהִי	
הָיָה גָּפֶן	לְגֶפֶן סָרַחַת שִׁפְלַת קוֹמָה לְפָנוֹת	
רָלָה	דָּלִיּוֹתָיו אֵלָיו וְשָׁרָשָׁיו תַּחְתָּיו יִהְיוּ	
עָשָׂה גָּפֶן	וַתְּהִי לְגֶפֶן וַתַּעַשׂ בַּדִּים וַתְּשַׁלַּח	
שָׁלַח	פֹּארוֹת׃ וַיְהִי נֶשֶׁר אֶחָד גָּדוֹל גְּדוֹל	
נָדַל	כְּנָפַיִם וְרַב טוָאָה וְהִנֵּה הַגֶּפֶן הַזֹּאת	
	כְּפָנָה שָׁרָשֶׁיהָ עָלָיו וְדָלִיּוֹתֶיהָ	
שָׁלַח אֵת	שִׁלְּחָה לוֹ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָהּ מֵשָׂרְגוֹת	
נָטַע רָבַב	מַטָּעָהּ׃ אֶל שָׂדֶה טוֹב אֶל מַיִם רַבִּים	
שָׁתַל עָשָׂה	הִיא שְׁתוּלָה לַעֲשׂוֹת עָנָף וְלַעֲשׂוֹת	
נָשָׂא הָיָה	פְּרִי לִהְיוֹת לְגֶפֶן אַדֶּרֶת׃ אֱמֹר כֹּה	
צָלַח	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה תִּצְלָח הֲלוֹא אֶת	
נָתַק פָּרָה	שָׁרָשֶׁיהָ תְּבַתֵּק וְאֶת פִּרְיָהּ יְקוֹסֵס	
קָסַס	וְיָבֵשׁ כָּל טַרְפֵּי צִמְחָהּ תִּיבָשׁ וְלֹא	
יָבַשׁ	בִזְרוֹעַ גְּדוֹלָה וּבְעַם רָב לְמַשְּׂאוֹת	
נָבַל נָשָׂא	אוֹתָהּ מְשָׁרָשֶׁיהָ׃ וְהִנֵּה שְׁתוּלָה	
עָלַע קָדִים	הֲתִצְלָח הֲלֹא כְּגַעַת בָּהּ רוּחַ הַקָּדִים	
	תִּיבַשׁ יֵבֵשׁ עַל עֲרֻגוֹת צִמְחָהּ	
הָיָה	תִּיבָשׁ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃	
אָמַר בָּרָה	אֱמָר נָא לְבֵית הַמֶּרִי הֲלֹא יְדַעְתֶּם	
עָשָׂה	מָה אֵלֶּה אֱמֹר הִנֵּה בָא מֶלֶךְ בָּבֶל	
שׁוּב לָקַח	יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּקַּח אֶת מַלְכָּהּ וְאֶת שָׂרֶיהָ	
בוא	וַיָּבֵא אִתָּם אֵלָיו בָּבֶלָה׃ וַיִּקַּח מִזֶּרַע	

Pūtiua.heb. Text.he.Ezechi.xvij.

הַמְלוּכָה ׀ וַיִּכְרֹת אִתּוֹ בְּרִית וַיַּבֵּא בְּאָלָה וְאֶת־אֵילֵי הָאָרֶץ לָקָח׃ אתו באלה ואת־אילי הארץ לקח׃

לִהְיוֹת מַמְלָכָה שְׁפָלָה לִבְלְתִּי הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר אֶת־בְּרִיתוֹ לְעָמְדָהּ׃ להיות ממלכה שפלה לבלתי התנשא לשמר את־בריתו לעמדה׃

וַיִּמְרֹד בּוֹ לִשְׁלֹחַ מַלְאָכָיו מִצְרַיִם לָתֶת לוֹ סוּסִים וְעָם רָב הֲיִצְלָח הֲיִמָּלֵט עֹשֵׂה אֵלֶּה וְהֵפֵר בְּרִית וְנִמְלָט׃ וימרד בו לשלח מלאכיו מצרים לתת לו סוסים ועם רב היצלח הימלט עשה אלה והפר ברית ונמלט׃

חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא בִּמְקוֹם הַמֶּלֶךְ הַמַּמְלִיךְ אֹתוֹ אֲשֶׁר בָּזָה אֶת־אָלָתוֹ וַאֲשֶׁר הֵפֵר אֶת־בְּרִיתוֹ אִתּוֹ בְּתוֹךְ בָּבֶל יָמוּת׃ חי אני נאם אדני יהוה אם לא במקום המלך הממליך אתו אשר בזה את־אלתו ואשר הפר את־בריתו אתו בתוך בבל ימות׃

וְלֹא נָחַיִל נָדוֹל וּבְקָהָל רָב יַעֲשֶׂה אִתּוֹ פַּרְעֹה בַּמִּלְחָמָה בְּשֹׁפֶךְ סוֹלְלָה וּבְבִנוֹת דֵּיק לְהַכְרִית נְפָשׁוֹת רַבּוֹת׃ ולא נחיל נדול ובקהל רב יעשה אתו פרעה במלחמה בשפך סוללה ובבנות דיק להכרית נפשות רבות׃

וּבָזָה אָלָה לְהֵפֵר בְּרִית וְהִנֵּה נָתַן יָדוֹ וְכָל־אֵלֶּה עָשָׂה לֹא יִמָּלֵט׃ ובזה אלה להפר ברית והנה נתן ידו וכל־אלה עשה לא ימלט׃

לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַי אָנִי אִם לֹא אָלָתִי אֲשֶׁר בָּזָה וּבְרִיתִי אֲשֶׁר הֵפֵר וְנָתַתִּיו בְּרֹאשׁוֹ׃ לכן כה אמר אדני יהוה חי אני אם לא אלתי אשר בזה וברתי אשר הפיר ונתתיו בראשו׃

וּפָרַשְׂתִּי עָלָיו רִשְׁתִּי וְנִתְפַּשׂ בְּמִצּוֹדָתִי וַהֲבִיאוֹתִיהוּ בָּבֶלָה וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ שָׁם מַעַלוֹ אֲשֶׁר מָעַל בִּי׃ ופרשתי עליו רשתי ונתפש במצודתי והביאותיהו בבלה ונשפטתי אתו שם מעלו אשר מעל בי׃

וְאֵת כָּל מִבְרָחָו בְּכָל אֲנָפָיו בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהַנִּשְׁאָרִים לְכָל רוּחַ יָפֹצוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ ואת כל מבחריו בכל אנפיו בחרב יפלו והנשארים לכל רוח יפצו וידעתם כי אני יהוה דברתי׃

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְלָקַחְתִּי אֲנִי מִצַּמֶּרֶת הָאֶרֶז הָרָמָה וְנָתָתִי מֹרְאשׁ יונקתיו רך אקטף ושתלתי אני על הר נבה ותלול׃ בהר נבה תמרום ישראל אשתלנו ונשא ענף ועשה פרי והיה לארז אדיר ושכנו תחתיו כל־צפור כל־כנף בצל דליותיו תשכנה׃ וידעו כל עצי השדה כי אני יהוה השפלתי עץ גבה הגבהתי עץ לח ורפרחתי עץ יבש׃ אני יהוה דברתי ועשיתי׃ מצמרת הארז הרמה ונתתי מראש יונקתיו רך אקטף ושתלתי אני על הר נבה ותלול׃ בהר נבה תמרום ישראל אשתלנו ונשא ענף ועשה פרי והיה לארז אדיר ושכנו תחתיו כל־צפור כל־כנף בצל דליותיו תשכנה׃ וידעו כל עצי השדה כי אני יהוה השפלתי עץ גבה הגבהתי עץ לח ורפרחתי עץ יבש׃ אני יהוה דברתי ועשיתי׃

Trāsl.B.Vie.

regni: ferietqꝫ cū eo fedus & ab eo accipiet iuſiurandum. Sed & fortes terre tollet: vt ſit regnum humile & non eleuetur: ſed cuſtodiat pactū eiꝰ & ſeruet illud. Qui recedens ab eo miſit nuncios ad egyptum vt daret ſibi equos & populū multū. Nunqd proſperabitur vel cōſequetur ſalutē qui fecit hec? Et qd diſſoluit pactum nunqd effugiet? Viuo ego dicit dominus deus: qm in loco regis qui cōſtituit eum regem: cuius fecit irritum iuramentum & ſoluit pactū qd habebat cū eo in medio babylōis morietur. Et nō in exercitu grandi neqꝫ in pplo multo faciet cōtra eum pharao preliū in iactu aggeris: & in extructione vallorū: vt interficiat aias multas. Spreuerat enī iuramētū vt ſolueret fedus: & ecce dedit manū ſuā & cū oia hec fecerit nō effugiet. Propter ea hec dicit dñs deus. Viuo ego: quoniā iuramentū quod ſpreuit & fedus qd preuaricatus eſt ponā in caput eius. Et expandā ſup eū rete meū: & cōprehendetur in ſagena mea & adducā eum in babylonem & iudicabo eum ibi pre uaricatiōe qua deſpexit me: & oēs pfugi eius cū vniuerſo agmine ſuo gladio cadent. Reſidui autem in omnē ventum diſpergentur: & ſcietis quia ego dñs locut' ſū. Hec dicit domin deus. Et ſumam ego de medulla cedri ſublimis: & ponam de vertice ramorū eius tenerū: & plantabo ſup montē excelſum & eminentē. In mōte ſublimi iſrael plantabo illud: & erūpet in germē & faciet fructū & erit in cedrum magnā. Et hitabūt ſub ea oēs volucres & vniuerſum volatile ſub vmbra frondiū eius nidificabit. Et ſcient oia ligna regionis: qa ego dñs hūiliaui lignū ſublime: & exaltaui lignū hūile: & ſiccaui lignū viride & frōdere feci lignū aridū. Ego dñs locutus ſum & feci. 18.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina,

regni: τ diſponet ad eum fedus: τ inde τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ ἔστα cet eū i maledictionē: τ duces terre tollet: vt ſit ξει αὐτὸν ἐν ἀρᾷ, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται, ἵ ἡμέ in regem infirmū τ olno non eleuetur: ſed αὐτοῦ εἰς βασιλείαν ἀδύνατον γὰρ καθίσαι μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ vt cuſtodiat teſtamētū eiꝰ τ ſtatuat illud: τ recedet φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἵστασθαι αὐτήν, καὶ ἐκστήσεται ab eo vt mittam nuncios in egyptum vt ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἀγγέλους εἰς Αἴγυπτον τοῦ vet illi equos τ pplm multū. ſi dirigetur ſi ſal δοῦναι αὐτῷ ἵππους καὶ λαὸν πολύν. εἰ κατευοδωθήσεται εἰ δια uabitur faciēs pcurata τ tranſgredies teſtamētū ſi ef σωθήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία καὶ πᾶς ἀβαίνων διαθήκας εἰς ἐκ fugiet. viuo ego dicit adonai dño: ſi nō in loco re φεύξεται. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βα gis q cōſtituit regem eū q̄ honorauit maledictionē mea: σιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτὸν ὃς ἐτίμησεν τὴν ἀράν μου, τ trāſgreſſꝰ ē teſtamētū meū cū eo: in medio babylonis καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ βαβυλῶνος moretur: τ nō in exercitu magno neqꝫ in turba mul τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ ta. faciet aūt ō cū pharao plīū in iactu aggeris λῷ ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν Φαραὼ πολιορκίαν ἐν χαρακεβολίαι τ in extructiōe vallor vt auferat alas multas: τ καὶ ἐν οἰκοδομαῖς βελεσάσιων τοῦ ἐξᾶραι ψυχὰς πολλάς, καὶ ſhonorauit iuramētū vt trāſgrederet fedus. τ ecce de ἐτίμησεν ὅρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην. καὶ ἰδοὺ δέ dit manū eius: τ ola hec fecit ſpi nō δωκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ ſaluabit: ꝓpłea dic: hec dicit adonai dño: viuo ego ſi σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἰπόν, τάδε λέγει κύριος, ζῶ ἐγὼ εἰ iuramentū meū qd ſhonorauit: τ fedus meū τὸν ὅρκωμοσίαν μου ἣν ἐτίμωσεν, καὶ τὴν διαθήκην μου qđtrāſgreſſꝰ ē: τ dabo illud in caput eius: τ crien ὃν παρέβη, καὶ δώσω αὐτὸν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπι dam ſup eū rete meū: τ capietur in ſage τάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου, καὶ ἁλώσεται ἐν τῇ παγί na eius: τ adducā eū in babylonē: τ iudicabo χη αὐτοῦ, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα, καὶ διακρινῶ cū eo illic de iniḋtate eiꝰ q̄ iniq̄ egit in me μαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ περὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ἧς ἐδικησεν εἰς ἐμοί in oībus pfugio eius: τ oēs electi e εἰ πάσαις ταῖς φυγάσι αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐ iꝰ cū oībus acieibus eiꝰ: in gladio ca τοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ, ἐν ῥομφαίᾳ πε dent. τ oēs reſiduos eoꝝ in oēm σοῦνται. καὶ πάντας τοὺς καταλείπους αὐτῶν εἰς πᾶσαν ventū diſpergā: τ ſcietis q: ego dño locut' ἄνεμον διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος λελά ſum. q: hec dicit adonai dño: τ aſſumā ego de ele ληκα. ὅτι τάδε λέγει κύριος, καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ὑπε cto cedri de vertice. τ dabo de capite ra λεγόντων τῆς κέδρου ἐκ καρυφῆς. καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς πα mos eius de corde verticis eius auferā: τ G ραφυάδων αὐτῆς ἐκ καρδίας καρυφῆς αὐτῆς ἀπῶ, καὶ plantabo ſup mōtē excelſū. τ ſuſpendā illud i mōte καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ. καὶ κρεμάσω αὐτὸ ἐν ὄρει ſublimi iſrl: τ plantabo illud τ emittet germē τ fac μετεωρίσω ἐπ', καὶ καταφυτεύσω αὐτὸ καὶ ἐξοίσει βλαστὸν καὶ poꝝ et fructū τ crit in cedrū magnā: τ requieſcet ſub σει καρπὸν καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην, καὶ κατασκήσει ὑπ' ea oia auis τ oē volatile ſub vmbra ramoꝝ αὐτὴν πᾶν ὄρνεον καὶ πᾶν πετηνὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν κλάδων τ eiꝰ reqeſcet. τ rami eiꝰ reſtituentur: αὐτῆς κατασκηνώσει. καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἀναπαήσεται, καὶ ſcient oia ligna campi: qꝫ ego dño humiliāo lignū γνώσεσθε πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ταπεινῶν ξύλον excelſuꝫ: τ exaltāo lignū humile: τ arefaciēo lignū viride: τ ꝓ ὑψηλόν, καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινόν, καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρόν, καὶ ἀν miare factēo lignū aridū: ego dño locutꝰ ſum τ faciam. βάλλων ξύλον ξηρόν, ἐγὼ κύριος ἐλάλησα καὶ ποιήσω. Ca.18.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Et factꝰ est ſmo dñi ad me dicēs: fili homi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
nis q̄ vobis parabola hec in tra iſrael.
που τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ.
dicentes: patres cōedēt vuā acerbā ⁊ dentes
λέγοντες, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν
filioꝝ obſtupuēt: viuo ego dicit adonai dñs: ſi fuerit
τέκνων ὡμώδησαν, ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἐὰν ἔσται
vltra vobis parabola hec in iſrael: q: oēs
ἔτι λέγοντες ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτι πᾶσαι
aie mee ſunt. quēadmodū aia ptis: ſic
αἱ ψυχαί μού εἰσιν. ὡς τὸ τοῦ πατρὸς, οὕτως
⁊ aia filij mee ſunt: ⁊ aia q̄ peccat:
καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ ἐμοί ἐστιν, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα,
ipa morietur. at homo q̄ erit iuſtus faciēs iudi
αὕτη ἀποθανεῖται. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος ποιῶν κρί
ciū ⁊ iuſticiam ſup mōtes nō comedet: ⁊ ocu
μα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται, καὶ τοὺς ὀφ
los ſuos nō leuabit ad cogitationes dom⁹ iſra
θαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσρα
el: ⁊ vxorem primi ſui nō cōtamiabit: ⁊ ad
ήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιάνῃ, καὶ πρὸς
mulierē in mēſtruo cruētē nō accedet. ⁊ hoiem nō
γυναῖκα ἐν ἀφεδρῶνι οὐ προσεγγιεῖ· καὶ ἄνθρωπον οὐ
oppriment: ⁊ pignū debitoris red
μὴ καταδυναστεύσῃ, καὶ ἐνεχύρασμὰ ὀφείλοντος ἀποδώ
det: ⁊ rapinā nō rapiet. panē ſuū eſurien
σει, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἁρπάσεται· τὸν ἄρτον αὐτοῦ πεινῶ
ti dabit: ⁊ nudū operiet veſtimēto: argentū ſu
σι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ ἱματίῳ, τὸ ἀργύριον αὐτοῦ
um ad vſurā nō dabit: ⁊ ſuperabūdātiā nō accipiet:
τῷ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται,
ab iniqtate auertet manū ſuam: ⁊ iudiciū in
ἀπὸ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κρίμα δί
ſtum faciet inter virum ⁊ primum eius:
καιον ποιήσει ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ,
⁊ in preceptis meis ābulauit: ⁊ iu
καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δι
ſtificatiōes meas cuſtodiuit vt faceret eas: iuſtus
κώματά μου πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτά, δίκαιος
hic eſt: vita viuet dicit adonai dñs. ⁊ ſi ge
ὗτός ἐστι, ζωῇ ζήσεται λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ ἐὰν γέν
nerit filiū peſtilētē effūdētē ſāguinē: ⁊ facientē peccata:
νηται υἱὸς λοιμὸς ἐκχέων αἷμα καὶ ποιῶν τι ἁμαρτήμα
in via ptis ſui tuſti nō ambula
των, ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύ
uit ⁊ hec oia nō facientē: ſed ⁊ in mō
θη καὶ ταῦτα πάντα οὐ ποιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὀ
tib⁹ comedit: ⁊ vxorē primi ſui pollu
ρέων ἔφαγεν, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμία
it: ⁊ egenū ⁊ pauperē oppreſſit: ⁊ rapi
νεν, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα κατεδυνάστευσεν, καὶ ἅρ
nam rapuit. ⁊ pignus nō reddidit: ⁊
παγμα ἥρπασεν. καὶ ἐνεχυράσατο οὐκ ἀπέδωκεν, καὶ
in idola poſuit oculos ſuos: iniqtatē
εἰς τὰ εἴδωλα ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἀνομίαν
fecit: cū vſura dedit: ⁊ ſuperabūdātiā accepit.
ἐποίησεν, μετὰ τόκου ἔδωκεν, καὶ πλεονασμὸν ἔλαβεν·
hic vita nō viuet: oēa iniqtates has fecit
οὗτος ζωῇ οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησεν
morte morietur: ſanguis ei⁹ ſup eū erit.
θανάτῳ ἀποθανεῖται, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἔσται.
ſi aūt genuerit filiū ⁊ viderit oīa peccata
ἰδὼν δὲ γενέσθαι υἱὸν καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ
patris ſui q̄ fecit. ⁊ timuerit ⁊ non fecerit
πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. καὶ φοβηθῇ καὶ μὴ ποιήσῃ
ſcdm hec: ſup mōtes nō comedit: ⁊
κατὰ ταῦτα, ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ βέβρωκεν, καὶ τοὺς
oculos ſuos non poſuit in cogitatiōes dom⁹
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἦρεν εἰς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου
iſrael: ⁊ vxorem primi ſui
Ἰσραήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐκ

Trāsla.B.Wic.

ET fact⁹ eſt ſermo dñi ad me dicēs: Quid eſt q̄ inter vos parabolā istā vertitis in prouerbium istud in terra iſrael dicētes: Patres comedērunt vuā acerbā & dētes filiorum obſtupeſcunt. Viuo ego dicit dñs deus ſi erit vltra vobis parabola hec i puerbiū in iſrael. Ecce omnes anime mee ſunt. vt anima patris: ita & anima filii mea eſt. Anima que peccauerit ipſa morietur. Et vir ſi fuerit iuſtus & fecerit iudicium & iuſticiam: in montibus non comederit: & oculos ſuos nō leuauerit ad idola domus iſrael: & vxorem proximi ſui nō violauerit: & ad mulierem mēſtruatā nō acceſſerit. Et hoiem nō cōtriſtauerit: pignus debitori reddiderit: per vim nihil rapuerit: panē ſuū eſurienti dederit: & nudum operuerit veſtimēto: ad vſurā nō cōmodauerit: & amplius nō acceperit: ab iniqtate auerterit manum ſuā: & iudiciū verū fecerit iter virū & virū: & in p̄ceptis meis ambulauerit & iudicia mea cuſtodierit vt faciat veritatē hic iuſtus eſt. Vita viuet: ait dñs deus. Quod ſi genuerit filiū latronē effundentē ſanguinē: & fecerit vnum de iſtis & oo hec quidē omnia non facientē: ſed in mōtibus comedentē & vxorē proximi ſui polluētē. egenū & pauperē cōtriſtantem rapiētē rapinas: pignꝰ non reddentē: & ad idola leuantem oculos ſuos: abominatiōnē facientem: ad vſurā dātem & amplius accipientē numqd viuet? Non viuet cū vniuerſa hec deteſtāda fecerit: morte morietur. Sanguis eius in ipſo erit. Quod ſi genuerit filiū qui videns oīa peccata patris ſui q̄ fecit: timuerit & non fecerit ſimile eis: ſup montes non comederit: & oculos ſuos non leuauerit ad idola domus iſrael: & vxorem proximi ſui

Tex.heb.Ezechi.xviij.Pītiua.heb.

Cap.xviij

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
הָיָה לֵאמֹר: מַה לָּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִים אֶת
הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
אָכַל שִׁן לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי
בָנִים תִּקְהֶיָנָה: חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוָה אִם יִהְיֶה לָכֶם עוֹד מְשֹׁל
הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל
הַנְּפָשׁוֹת לִי הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הָאָב
וְכַנֶּפֶשׁ הַבֵּן לִי הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הַחַטֹּאת
תָּמוּת הִיא: וְאִישׁ כִּי יִהְיֶה צַדִּיק
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה: אֶל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא
טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב:
וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חֲבָלְתּוֹ חוֹב יָשִׁיב
גְּזֵלָה לֹא יִגְזֹל לַחְמוֹ לָרָעֵב יִתֵּן
וְעֵרֹם יְכַסֶּה בָגֶד: בַּנֶּשֶׁךְ לֹא
יִתֵּן וְתַרְבִּית לֹא יִקָּח מֵעָוֶל יָשִׁיב
יָדוֹ וּמִשְׁפָּט אֱמֶת יַעֲשֶׂה בֵּין
אִישׁ לְאִישׁ: בְּחֻקֹּתַי יְהַלֵּךְ
וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֱמֶת צַדִּיק
הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעָשָׂה
אָח מֵאַחַד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת כָּל
אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל הֶהָרִים
אָכַל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא: עָנִי
וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֵלוֹת גָּזָל חֲבָל
לֹא יָשִׁיב אֶל הַגִּלּוּלִים נָשָׂא
עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה: בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן
וְתַרְבִּית לָקַח וָחָי לֹא יִחְיֶה אֵת כָּל
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת
דָּמָיו בּוֹ יִהְיוּ: וְהִנֵּה הוֹלִיד בֵּן וַיַּרְא
אֵת כָּל חַטֹּאת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּרְא וְלֹא יַעֲשֶׂה כָּהֵן: עַל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל
גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ

Pritiua.heb.Tex.be.Ezechi.xviij.

לֹא טִמֵּא׃ וְאִישׁ לֹא הוֹנָה חֲבֹל לֹא
חֲבָל וּגְזֵלָה לֹא גָזָל לַחְמוֹ לְרָעֵב
יִתֵּן וְעֵרֹם כִּסֶּה בָּגֶד׃ מַעֲנִי
הֵשִׁיב יָדוֹ עָשָׂךְ וְתַרְבִּית לֹא לָקָח
מִשְׁפָּטַי עָשָׂה בְּחֻקּוֹתַי הָלָךְ הוּא
לֹא יָמוּת בַּעֲוֹן אָבִיו חָיֹה יִחְיֶה׃ אָבִיו
כִּי עָשַׁק עֹשֶׁק גָּזַל גָּזֵל אָח וַאֲשֶׁר
לֹא טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמָּיו וְהִנֵּה מֵת
בַּעֲוֹנוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם מַדּוּעַ לֹא נָשָׂא
הַבֵּן בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֵּן מִשְׁפַּט
וּצְדָקָה עָשָׂה אֶת כָּל חֻקּוֹתַי שָׁמַר
וַיַּעַשׂ אֹתָם חָיֹה יִחְיֶה׃ הַנֶּפֶשׁ
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת בֵּן לֹא יִשָּׂא
בַּעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן
הַבֵּן צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה
וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע עָלָיו תִּהְיֶה׃ וְהָרָשָׁע
כִּי יָשׁוּב מִכָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה
וְשָׁמַר אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה חָיֹה יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ כָּל
פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ
בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יִחְיֶה׃ הֲחָפֹץ
אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה׃ וּבְשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כְּכֹל
הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה
וְחָי כָּל צִדְקֹתָו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא
תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּם יָמוּת׃
וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ
נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל הַדַּרְכִּי לֹא יִתָּכֵן
הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵנוּ׃ בְּשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל וָמֵת
עֲלֵיהֶם בַּעֲוֹלוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יָמוּת׃
וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא
אֶת נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה׃ וַיַּרְא וַיָּשָׁב מִכָּל

Trāſl.B.Vie.

non violauerit: & virū
nō cōtriſtauerit: pignus
nō retinuerit: & rapinā
non rapuerit: panē ſuū
eſurienti dederit: & nudū
operuerit veſtimēto: a
paupis iniuria auerterit
manū ſuā: vſurā & ſup
abūdantiā nō accepit: &
iudicia mea fecerit: &
in p̄ceptis meis ābulauerit:
hic nō morietur in iniq
tate patris ſui: ſed vita vi
uet. Pater eius qa calūnia
tus ē: & vim fecit fratri &
malū opatus ē in medio
ppli ſui: ecce mortu⁹ eſt
in iniqtate ſua. Et dicitis
q̄re nō portabit filius ini
qtatē p̄ris. Videls qa filius
iudiciū & iuſticiā opat⁹
eſt: oia precepta mea cu
ſtodiuit & fecit illa: viuet
vita. Anima
que peccauerit: ipſa mo
rietur. Filius nō portabit
iniqtatē patris: & pater
non portabit iniqtatem
filii. Iuſticia iuſti ſuper
eum erit: &
& impietas impii erit
ſuper eum.
Si aūt impius egerit penitē
tiā ab oibus pctis ſuis q̄
opatus ē: & cuſtodierit
oia p̄cepta mea: & fece-
rit iudiciū & iuſticiā: vita
viuet & non morietur.
Oim iniqtatū eius q̄s
opat ē nō recordabor.
In iuſticia ſua quā opera
tus eſt viuet. Nunquid
volūtatis mee eſt mors
impii dicit dñs deus: &
nō vt cōuertatur a viis
ſuis: & viuat? Si aūt auer
terit ſe iuſt⁹ a iuſticia ſua:
& fecerit iniquitatē ſm
oēs abominatiōes quas
opari ſolet impius: nunqd
viuet? Omnes iuſticie
eius quas fecerat non
recordabūtur. In p̄uari
catione qua preuaricat⁹
eſt & in pctō ſuo qd pec
cauit: in ipſis morietur.
Et dixiſtis. Nō eſt equa
via domini. Audite ergo
domus iſrael. Nū
qd via mea nō eſt equa: &
nō magis vie vr̄e praue
ſunt? Cū eni auerterit ſe
iuſtus a iuſticia ſua: &
fecerit iniquitatē: morie
tur i eis. In iuſticia ſua
operatus eſt morietur.
Et cū auerterit ſe impi⁹
ab impietate ſua quam
opatus ē: & fecerit iudi
ciū & iuſticiā: ipſe ſuam
viuificabit. Cōſideras
eni & auertēs ſe ab oib⁹

Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.

nō polluit: & hominē nō oppſſit: & pignus
οὐκ ἐμίανεν, καὶ ἅρπαγα οὐ κατεδυνάστευσεν, καὶ ἐνεχύρασμὸν
nō retinuit: & rapinā nō rapuit: panē ſu
οὐκ ἐνεχύρασεν, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἥρπασεν, τὸν ἄρτον αὐ
um eſurienti dedit: & nudū operuit veſtimēto: &
τοῦ πεινῶντι ἔδωκεν, καὶ γυμνὸν περιέβαλεν ἱμάτιον, καὶ
ab iniuria auertit manū ſuā: vſurā & ſup
ἀπὸ ἀδικίας ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τόκον καὶ πλε
abūdantiā nō accepit: iuſticiam fecit: & in pce
ονασμὸν οὐκ ἔλαβεν, δικαιοσύνην ἐποίησεν, καὶ ἐν τοῖς πρ
ceptis meis ābulauit: nō morietur in iniqtatibus
κάγμασίν μου ἐπορεύθη, οὗτος τελευτήσει ἐν ταῖς ἀδικίαις τ
p̄ris ſui: vita viuet. at pat⁹ eius tribulatiōe tribulauit: &
πρὸς αὐτ, ὃν τρόπον, ὃν πατὴρ αὐτ ἐπελήφθη ἐλλήφθη, καὶ
rapinam rapuit: & cōtraria fecit in medio popu
ἅρπαγμα ἥρπασεν, καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τ λα
li ſui: & mortu⁹ eſt in iniqtate ſua. & dicetis: q̄re
οὗ αὐτ, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτ· καὶ ἐρεῖτε, τί ὅτι
nō portauit filius iniqtatē p̄ris ſui: q̄ filius iudiciū
οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πρὸς αὐτ; ὅτι ὁ υἱὸς κρῖμα
& iuſticiam & mias fecit. oia legitima
καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος ποιεῖ· πάντα τὰ νόμιμά
mea cuſtodiuit & fecit ea: vita viuet. at ani
μου συνετήρησεν καὶ ἐποίησεν αὐτά, ζωῇ ζήσεται. ἡ ψυ
ma q̄ peccat ipſa morietur: at filius nō portabit
χὴ ἣ ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθανεῖται, ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήψεται
iniqtatē p̄ris: & pater nō portabit iniqtatē
τὴν ἀδικίαν τ πρός, καὶ ὁ πατὴρ οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν
filij. iuſticia iuſti ſup eū erit: & iniqtas iniq
τ υἱοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτῷ ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου
tatis ip̄ius ſup eū erit. & iniqu⁹ ſi conuerſ⁹ fuerit ex oibus iniq
ἐπ' αὐτῷ ἔσται· καὶ ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνο
tatib⁹ ei⁹ q̄s fecit: & cuſtodierit vniuerſa p̄cepta
μιῶν αὐτ ὧν ἐποίησεν, καὶ φυλάξῃται πάσας τὰς ἐντολὰς
mea: & fecerit iudiciū & iuſticiam & miam: vita viuet
μου, καὶ ποιήσῃ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος, ζωῇ ζήσε
& nō morietur. oīm delictor⁹ eius
ται καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· πάντα τὰ τῆς ἀνομίας αὐτ
q̄s fecit nō recordabit ei. i iuſticia ſua q̄
ὅσα ἐποίησεν οὐ μνησθήσεται αὐτῶν· ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτ ᾗ
fecit viuet. nūqd volūtate velim mortem iniq di
ποίησεν ζήσεται. μὴ θελήσει θελήσω ἐγὼ θάνατον ἀσεβοῦ λέ
cit adonai dñs nonne vt conuertatur ille a via ſua
γει κύριος; οὐχ ὅπως ἐπιστρέψας ἐπιστρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς
mala & viuat ille: & cū auerterit ſe iuſtus a
πονηρᾶς καὶ ζήσεται αὐτός, καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ
iuſticia ſua: vt faciat iniqtatē ſcōm oēs
τῆς δικαιοσύνης αὐτ, ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀβε
teo q̄s fecit iniqu⁹: ſi fecerit: nō viuet. oēs
λείας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄσεβος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ ζήσεται· πᾶσαι
iuſticie ei⁹ q̄s fecit nō erūt i memoria. in de
αἱ δικαιοσύναι αὐτ ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν· ἐν τῷ πα
licto ei⁹ q̄ deliquit: & in pcto
ραπτώματι αὐτοῦ ᾧ παρέπεσεν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
eius q̄ peccauit in ipſis morietur. & dixiſtis nō
αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται· καὶ εἴπατε οὐ
eſt recta via dñi. audite ītur domꝰ iſrae
κατευθύνει ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου. ἀκούσατε δὴ οἶκος Ἰσρα
el: nūqd via mea nō eſt recta? nōne vie vr̄e nō ſunt re
ηλ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ ἰθύνου
cte: cū auerterit ſe iuſtus a iuſticia
σιν, ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης
ſua: & fecerit delictum: & morietur in eo: in
αὐτ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἐν
delicto q̄ fecit: in eo morietur. & cū
τῷ παραπτώματι ᾧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται· καὶ ἐν
auerterit ſe iniqu⁹ ab iniqtate ſua q̄m fecit:
τῷ ἀποστρέψαι ἄνομον ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτ ἃς ἐποίησεν,
& fecerit iudiciū & iuſticiam: hic aiam ſuā
καὶ ποιῆσαι κρῖμα καὶ δικαιοσύνην, οὗτος τὴν ψυχὴν αὐτ
am cuſtodiuit: & vidit & auertit ſe ab oīb⁹
τοῦ ἐφυλαξεν, καὶ εἶδεν καὶ ἀπέστρεψεν ἀπὸ πασῶν

Trâsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ipietatib⁹ suis ḡa fecit. vita viuet non morie⸗
τῶν ἀσεβειῶν αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν· ζωῇ ζήσεται οὐ μὴ ἀποθά⸗
tur. ⁊ dicunt dom⁹ ifrael: nõ recta ẽ via
νῃ. καὶ λέγουσιν οἶκος τοῦ Ἰσραήλ, οὐ κατορθοῖ κύριος
oũ: nũqd via mea nõ ẽ recta dom⁹ ifrael nõne via vra nõ
κύ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατορθοῖ οἶκος Ἰσρ̃λ, ἀνὰ μέσον ὑμῶν οὐ
ẽ recta. iccirco vnũquẽq; scõm viã suã iudicabo vos do
κατορθοῖ. διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτ κρινῶ ὑμᾶς οἶ⸗
mꝰ ifrael ait adonai dñs. puertimini ⁊ reuerti⸗
κος Ἰσραὴλ λέγει κύριος ὁ θεός· ἐπιστράφητε καὶ ἀπο⸗στρέ⸗
mini ab oibus impietatib⁹ vrīs: ⁊ nõ erunt
ψατε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται
vobis i cormentũ iniqtatꝫ. pjcite a vobis oẽs
ὑμῖν εἰς κάλασιν ἀδικίας. ἐκβάλετε ἀφ' ἑαυτῶν πάσας
iprietates vrãs: ḡa ipie egiſtis i me: ⁊ facite
τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ, καὶ ποιήσατε
vobis cor nouũ: ⁊ spũ nouũ: ⁊ ḡre
ἑαυτοῖς καρδίαν καινήν, καὶ πνεῦμα καινόν, καὶ ἵνατί
mor̃ dom⁹ ifrael? qz nõ volo mor
ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ; ὅτι οὐ βούλομαι τὸν θά⸗
tem morientis dicit adonai dñs. puer
νατον τοῦ ἀποθνήσκοντος λέγει κύριος· ἐπιστρέ⸗
timini igit ⁊ viuetis
ψατε οὖν καὶ ζήσετε. Ca.19.

A Θ Kai σὺ λάβε θρῆνον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Ἰσραήλ,
⁊ dices: qd mater tua sup catulos in medio leo⸗
καὶ ἐρεῖς, τί ἡ μήτηρ σου λέαινα ἀνὰ σκύμνους ἐν μέσῳ λεόν⸗
nũ facta ẽ: in medio leonũ mltiplicauit catulos suos:
των ἐθρέψατο, ἐν μέσῳ λεόντων ἐπλεόνασεν σκύμνους αὐτῆς,
⁊ enutriuit vnũ de catulis suis: leo factꝰ est:
καὶ ἀνεθρέψατο ἓν τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέων ἐγένετο,
⁊ didicit rapere rapinas: homines cõedit
καὶ ἔμαθεν τοῦ ἁρπάζειν ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγεν
⁊ audiet de eo gẽtes: ⁊ captus est in corrup
καὶ ἤκουσαν περὶ αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφ⸗
tione eor̃: ⁊ adduxerũt eũ in camo in trã egrpti:
θορᾷ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῷ εἰς γῆν Αἰγύπτου,
⁊ vidit qz ablatꝰ ẽ ab ea: ⁊ perijt substã⸗
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπώλετο ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπώλετο ἐλπὶς αὐ⸗
tia eius: ⁊ milit alium de catulis suis: leo
τῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ⸗
nem cõstituit eum: ⁊ ppabat in medio leonũ.
οντα ἔταξεν αὐτόν, καὶ συνετρίφετο ἐν μέσῳ λεόντων·

B leo factꝰ ẽ: ⁊ didicit rapere rapinas: ⁊ ho⸗
λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀν⸗
mines comedit ⁊ pascebat in audatia sua: ⁊
θρώπους ἔφαγεν καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θράσει αὐτοῦ, καὶ πό⸗
ciuitates eor̃ deserta fecit: ⁊ vastauit trã ⁊ plenitu
λεις αὐτῶν ἐξερήμωσεν, καὶ ἐφάνησεν γῆν καὶ τὸ πλή⸗
dinẽ eius a voce rugitus eius: ⁊ irruerũt
ρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ἐρεύματος αὐτ, καὶ ἐπέστησαν
sup eũ gẽtes i circuitu de regionib⁹ ⁊ expanderunt
ἐπ' αὐτὸν ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν καὶ ἐξεπετάσαν
sup eũ rete sua: ⁊ in corruptiõe eor̃ cap⸗
ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συ⸗
tus est: ⁊ posuerũt eũ in camo ⁊ in cauea: ⁊
νελήφθη, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῷ καὶ ἐν φαλιάγρᾳ, καὶ
adduxerũt eũ ad regem babylonis: ⁊ intro
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ ἐν⸗

C duxerũt eũ in carcerẽ: vt nõ audiat vox
έγαγον αὐτὸν εἰς φυλακήν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ φωνὴ
eius vltra sup mõtes ifrael: mẽ tua q̃si vi⸗
αὐτοῦ ἔτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραήλ, ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμ
nea: q̃si flos malogranati i aqua plantati fru⸗
πελος, ὡς ἄνθος ῥοιᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένη ὁ καρ⸗
ctꝰ eius: ⁊ germẽ illi⁹ factꝰ est ex aqua
πὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος
multa: ⁊ facta ẽ ei virga fortitudinis in tribũ

G πολλοῦ, καὶ ἐγένετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν
ducum:
ἡγουμένων, ꝯꝯꝯ

Pūtiua.heb.	Tex.be.Ezechi.xx.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.
נבה	וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל בֵּין עֲבֹתִים וַיַּרְא	et exaltata eſt ſtatura eius inter frondes. Et vidit	τ exaltata ē in magnitudie ſua in medio ppaginū: τ
כאה דלה	גְּבָהּוֹ בְּרֹב דָּלִיּוֹתָיו: וַתֻּתַּשׁ וַתֻּחַם	altitudinē ſuā in multitudine palmitū ſuorū: & euulſa eſt in ira in terrā	καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ συλίχων, καὶ
נתש	לָאָרֶץ וְרוּחַ הַקָּדִים	proiecta: & vētus vrens	vidit magnitudinē ſuā i multitudie palmitū eius: τ cō
שלך קדם	הוֹבִישׁ פִּרְיָהּ הִתְבָּרְקוּ וְיָבְשׁוּ	ſiccauit fructum eius:	ἐλίθη ὁ μίγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς, καὶ κα
יבש פרה	מַטֵּה עֻזּוֹ אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ: וְעַתָּה	marcuerunt & arefacte	fracta ē in furore.ſup ęrā ꝓiecta ē: τ ventus u
פרק עזז	שְׁתוּלָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא:	ſunt virge roboris eius.	τικλάσθη ἐν θυμῷ. ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνυμος καὶ
ידד	וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פִּרְיָהּ	Ignis comedit eam. Et	reno arefcit electa eiꝰ: vidicate ſunt τ arefa
יצא נגד	אֲכָלָה וְלֹא הָיָה בָהּ מַטֵּה עֹז שֵׁבֶט	nūc trāſplantata eſt in de	σαν ἐξήρανται τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς, ἐξεδικήσασα καὶ ἐξήρα
משל קון	לִמְשׁוֹל קִינָה הָיא וַתְּהִי לְקִינָה:	ſertū in terra inuia & ſitiē	cte ſūt virge fortitudio eiꝰ. ignis cōſūpſit eam.
Cap.xx.	וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית	ti: egreſſus eſt ignis de	ἐκαυσαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς. πῦρ ἀνέλωσεν αὐτήν.
היה	בַּחֲמִשִּׁי בָּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ	virga ramorū eius: q fru	τ nūc plantaueſt eam in deſco in ſra
עשר בוא	אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ אֶת	ctus eius comedit: & nō	καὶ νῦν πεφυτεύκασιν αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ
	יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי: וַיְהִי דְבַר	fuit ea virga fortis ſce	ſine aq̄ τ ſitiēti. τ eriunt ignis ex virgis
פנה	אֵלַי יְהוָה לֵאמֹר: בֶּן אָדָם דַּבֵּר	ptrū dñantū. Plāctus ē	ἀνύδρῳ καὶ ἀφώσει. καὶ ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ τῶν ῥάβδων
	אֶל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם	& erit in planctū. 20.	electoꝝ eiꝰ τ comedit eam. τ nō erit
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי	ΘT factum eſt in anno ſeptimo: in quinto in decima mēſis: venerunt	τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ κατέφαγεν αὐτήν. καὶ ἐγενήθη
	אַתֶּם בָּאִים חַי אָנִי אִם אִדָּרֵשׁ	viri de ſenioribus iſrael	in ea virga fortitudio tribuo in parabolā lamētatiōis
נאם דרש	לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: הֲתִשְׁפֹּט	vt interrogarent dñm: & ſederūt coram	ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς ἰς παραβολὴ θρήνου
שפט	אֹתָם הֲתִשְׁפּוֹט בֶּן אָדָם אֶת תּוֹעֲבֹת	me. Et factus eſt ſermo	ἐστὶν: τ ἐστὶ εἰς θρῆνον.
	אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם	dñi ad me dicens. Fili	Ca.20.
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם בָּחֳרִי	hominis: loquere	ΘΚαὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ πέμ
נשא	בְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית	ſenioribus iſrael & dic	to mēſe decima mēſio.veneſt viri de ſenio
נשא	יַעֲקֹב וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	ces ad eos.	τῶν υἱῶν ισραηλ καὶ ἐγένοντο καθημένων μου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ
נדע	וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה	Hec dicit dñs deus. Nū	mini ad me dicēs: fili hoīs: loqre ad
	אֱלֹהֵיכֶם: בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי	quid adinterrogandū me	ρίου πρός μι λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς
	יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	vos venistis: viuo ego	seniores iſrael: τ dices ad eos:
נשא	אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת	quia nō reſpondebo vobis: ait domin deus.	πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
תור זוב	חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל	Si iudicas eos: ſi iudicas fili hominis. Abominationes	hec dicit adonai dñs. ſi ad interrogādū me vos veni
צבה	הָאֲרָצוֹת: וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ	patrum eorum oſtende	τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος. εἰ ἐπερωτῆσαί μι ὑμεῖς ἐρε
	שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וּבְגִלּוּלֵי	eis: & dices ad eos.	tis: viuo ego ſi reſpondero vobis dicit adonai do
שמן	מִצְרַיִם אַל תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה	Hec dicit dñs deus. In	χιδε, ζῶ ἐγὼ εἰ ἐκπεκριθήσομαι ὑμῖν λέγει ἀδωναὶ κύ
גלל	אֱלֹהֵיכֶם: וַיַּמְרוּ בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ	die qua elegi	ριος. εἰ νίνευ fuero eos virtione. fili hoīs
טמא	אֵלַי אִישׁ אֶת שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם	iſrael: & leuaui manum	φους. εἰ ἐκδικήσω αὐτοὺς ἐκδικήσει. υἱὲ ἀνθρώπου τὰς
	לֹא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם	meam pro ſtirpe domus	iniqtates pfm coꝝ cōteſtare eis: τ
	לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי	iacob & apparui eis in	ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς, καὶ
יתם	עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ	terra egypti: & leuaui manū meā pro	dices ad eos: hec dicit dñs deus: ecq̄ die
כלה		eis: dicens: ego dñs deus	ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος ὁθεός, ἀφ' ἧς ἡμέ
		vt interrogarent dñm: & federūt coram	elegi domū iſrael: τ noteſcēs fac
		me. Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens. Fili	ρας ἐρέτισα τὸν σπερμα τοῦ ἰσραήλ, καὶ γνωσθήσομαι τῷ
		hominis: loquere	ſemini dom iacob: τ cognit ſcēs ſū illoi fac
		ſenioribus iſrael & dic	σπέρματι οἴκου ἰακώβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ αἰ
		ces ad eos.	gypti: τ ſuſcepi manu mea eos dicēs:
		Hec dicit dñs deus. Nū	γυπτίου, καὶ ἀντιλαβόμενος τῇ χειρί μου αὐτοῖς λέγων,
		quid adinterrogandū me	ego dñs deus eſt: in die illa apphendi
		vos veniſtis: viuo ego	ἐγὼ κύριος ὁθεὸς ὑμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀντιλαβό
		ſi reſpondero vobis dicit adonai do	eos manu mea: vt educerē eos de fra
		mine. ſi vinus fuero eos virtione. fili hoīs	μην αὐτῶν τῇ χειρί μου, τ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰ
		loquere ad domū iſrael: & dices ad eos:	gypti in trā q̄m ꝓparaui eis trā fluentē mel
		Hec dicit dñs deus. In	γυπτίου εἰς τὴν γῆν ἣν κατοίμασα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαι μι
		die qua elegi	le & lacte: fauus eſt vtra oēm trā: τ τὸ
		iſrael: & leuaui manum	λι καὶ γάλα, κηρίον ἐστὶν πατρὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἔ
		meam pro ſtirpe domus	xit ad eos: vnuſqſq abominationes oculo
		iacob & apparui eis in	ρεν πρὸς αὐτούς, ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλ
		terra egypti:	rū ſuoꝝ pjiciat: τ in adinuētionibus
		& leuaui manū meā pro	μῶν αὐτοῦ ἐκτιναξάτω, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
		eis: dicens: ego dñs	egypti nō polluat ſe: ego dñs deꝰ vt. τ recef
		deus veſter. Et irritaue	αἰγυπτίου μὴ μιανθήσθω, ἐγὼ κύριος ὁθεὸς ὑμῶν. καὶ ἀπε
		runt me: noluerunt	ſerūt a me: τ non voluerūt audire me: vnuſ
		me audire. Vnuſquiſq	σησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐκ ἠθέλησαν ἐισακοῦσαί μου, ἕκα
		abominationes oculoꝝ ſuoꝝ nō proiecit:	ſος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐκ ἀπέρ
		nec idola egypti reliq	ριψαν: τ adinuentiōes egypti nō reliquer
		rūt. Et dixi vt effunderē	runt. τ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς
		idignationē meā ſup eos	λεῖψαι. καὶ ἔτσα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς
		& iplerē iram meā in eis	vt implerem iram meā in eis in medio
		in medio	τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Tex.he.Ezechi.xx.	Pũctua.heb.
tre egypti: ⁊ feci vt nomẽ meũ omnino	⁊terre⁊egypti.ᵉ Et feci ᵇp-	עָשָׂה	אֶרֶץ ׀ מִצְרָיִם׃ וָאֶעֱשֶׂ ׀ לְמַעַן ׀ שְׁמִי
nõ violaret coram gentib⁹ ĝp ipi sunt inmedio ea	pter⁊nomen meum: ∞∞∞	חָלַל	לְבִלְתִּי ׀ הֵחֵל ׀ לְעֵינֵי ׀ הַגּוֹיִם ׀ אֲשֶׁר
rũ in dĩo⁹ cognit⁹ũ ad eos coram eis vt educerẽ e-	ᵇvt nõ ⁊violaretur⁊coram	נצע	הָיוּ בְתוֹכָם אֲשֶׁר־ נוֹדַעְתִּי ׳ אֲלֵיהֶם
⁊ feci	ᵈgentib⁹ in quarũ medio	יצא	לְעֵינֵיהֶם ׳ לְהוֹצִיאָם ׳ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
eos de tra egypti. ⁊ eduxi eos de tra egypti: ⁊	⁊erant: & inter quas ᵐap-	בוא	וָאוֹצִיאֵם ׳ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם ׳ וָאֲבִאֵם
adduxi eos in deserũ: ⁊ dedi eis	parum ⁿ eis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	נתן	אֶל ׳ הַמִּדְבָּר ׃ וָאֶתֵּן ׳ לָהֶם ׳ אֶת
⁊ iustificatiões meas notas feci illis: vt	ⁱvt educerem eos⁹ de ter-	חקק	חֻקַּתַי ׳ וְאֶת מִשְׁפָּטַי ׳ הוֹדַעְתִּי ׳ אֹתָם
faciat ea homo ⁊ viuet in eis: ⁊ sabba-	ra⁊egypti. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	עשה	אֲשֶׁר ׳ יַעֲשֶׂה ׳ אֹתָם ׳׳ הָאָדָם ׳׳ וָחַי
ta mea dedi eis: vt esset in signũ inter	ᵒEiecí ergo eos⁵ de terra		בָּהֶם׃ וְגַם ׳ אֶת שַׁבְּתוֹתַי ׳ נָתַתִּי ׳ לָהֶם
me: ⁊ inter eos: vt scirent ipi: q: ego	ᵖegypti⁊& eduxi eos ∞∞∞	היה	לִהְיוֹת ׳ לְאוֹת ׳ בֵּינִי ׳ וּבֵינֵיהֶם ׳ לָדַעַת
dño scificão eos. ⁊ exacerbauerũt me dom⁹	ʳin⁹desertum:ˢ & dedi⁵ eis	קדש	כִּי ׳ אֲנִי ׳ יְהוָה ׳ מְקַדְּשָׁם׃ ׳ וַיַּמְרוּ ׳ בִּי
⁊ filii israel in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		בֵּית ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ בַּמִּדְבָּר ׳ בְּחֻקֹּתַי ׳׳ לֹא
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ᵗprecepta mea:ᵘ & ᵛiudicia		הָלָכוּ ׳ וְאֶת מִשְׁפָּטַי ׳ מָאָסוּ ׳ אֲשֶׁר
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	meaᵒostendíᵖ eis: ∞∞∞∞∞		יַעֲשֶׂה ׳אֹתָם ׳ הָאָדָם ׳ וָחַי ׳ בָּהֶם ׳ וְאֶת
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ʷque faciens⁼ homo⁼ viꝫ-		שַׁבְּתוֹתַי ׳ חִלְּלוּ ׳ מְאֹד ׳ וָאֹמַר ׳ לִשְׁפֹּךְ
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ʸin eis.ᶻ Insuper & ᵃsabba		חֲמָתִי ׳ עֲלֵיהֶם ׳ בַּמִּדְבָּר ׳ לְכַלּוֹתָם ׃
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ta mea⁼dedi⁵ eis: ∞∞∞∞∞		וָאֶעֱשֶׂה ׳לְמַעַן ׳׳ שְׁמִי ׳ לְבִלְתִּי ׳ הֵחֵל
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᵇvt esset⁼ signũ ⁼ inter me		לְעֵינֵי ׳ הַגּוֹיִם ׳ אֲשֶׁר ׃ הוֹצֵאתִים
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	⁼& eos:ᵈ & ſcient ∞∞∞∞∞∞		לְעֵינֵיהֶם׃ וְגַם ׳ אֲנִי ׳ נָשָׂאתִי ׳ יָדִי
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᵇqa⁼ego⁹dñs⁼ſanctificans		לָהֶם ׳ בַּמִּדְבָּר ׳ לְבִלְתִּי ׳ הָבִיא ׳ אוֹתָם
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	eos.ᶜ Et ſrritauerunt⁹ me		אֶל ׳ הָאָרֶץ ׳ אֲשֶׁר ׳ נָתַתִּי ׳ זָבַת חָלָב
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᵈdomus⁼ſrael⁼in deſerto:		וּדְבַשׁ ׳ צְבִי ׳ הִיא ׳ לְכָל ׳ הָאֲרָצוֹת׃
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ᵉin ꝑceptis meis⁼ non		יַעַן ׳ מִשְׁפָּטַי ׳ מָאָסוּ ׳ וְאֶת ׳ חֻקֹּתַי
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᶠambulauerunt:ᵍ & ʰiudi-		לֹא ׳הָלְכוּ ׳ בָּהֶם ׳ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי ׳ חִלֵּלוּ ׳
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	cia mea⁼proiecerunt⁼que		כִּי ׳ אַחֲרֵי ׳ גִּלּוּלֵיהֶם ׳ לִבָּם ׳ הֹלֵךְ׃
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ʰfaciens⁹homo⁼ viuet ⁱin		וַתָּחָס ׳ עֵינִי ׳׳ עֲלֵיהֶם ׳ מִשַּׁחֲתָם ׳ וְלֹא
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	eis:ʲ & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		עָשִׂיתִי ׳ אֹתָם ׳ כָּלָה ׳ בַּמִּדְבָּר׃ ׳ וָאֹמַר
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᵏsabbata mea⁹ violauerũt		אֶל ׳ בְּנֵיהֶם ׳ בַּמִּדְבָּר ׳ בְּחֻקֵּי ׳ אֲבוֹתֵיכֶם
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ˡvehemẽter.ᵐ Dixi ergo⁼vt		אַל ׳ תֵּלֵכוּ ׳ וְאֶת ׳ מִשְׁפְּטֵיהֶם ׳ אַל
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	effunderẽ⁼furorẽ meũ⁼ſu		תִּשְׁמֹרוּ ׳ וּבְגִלּוּלֵיהֶם ׳ אַל ׳ תִּטַּמָּאוּ׃
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	per eos⁹in deſerto &ᵒcõſu		אֲנִי ׳׳ יְהוָה ׳׳ אֱלֹהֵיכֶם ׳ בְּחֻקַּי ׳ לֵכוּ
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	merẽ eos.ᵖ Et feci ᵍppter		וְאֶת ׳ מִשְׁפָּטַי ׳ שִׁמְרוּ ׳ וַעֲשׂוּ ׳׳ אֹתָם׃
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ᵐnomen meũ⁼neꝰ viola⁼		וְאֶת ׳ שַׁבְּתוֹתַי ׳ קַדֵּשׁוּ ׳ וְהָיוּ ׳ לְאוֹת
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	retur⁹ corã⁹ gentib⁹ de qui		בֵּינִי ׳ וּבֵינֵיכֶם ׳ לָדַעַת ׳כִּי ׳ אֲנִי ׳ יְהוָה
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	bus⁼eieci eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞		אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ ׳בִּי ׳׳ הַבָּנִים ׳ בְּחֻקֹּתַי
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ʳin conſpectu earũ.ˢ Ego		לֹא ׳הָלָכוּ ׳ וְאֶת ׳ מִשְׁפָּטַי ׳ לֹא ׳ שָׁמְרוּ
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ᵗigitur⁼ leuaui⁼ manũ meã		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᵘsuper eos⁵in deſerto⁶ ne		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ᵛinducerem⁶ eos ∞∞∞∞∞∞		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ʷin⁼terrã⁹ quam⁼ dedi eis		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ˣfluentem⁼lacte ∞∞∞∞∞∞		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ʸ& melle⁼precipuam⁹ter		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ratum⁹omnium. ∞∞∞∞∞∞		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᶻquia⁶ iudicia mea⁶ piece		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	runt⁶&in⁶ preceptis meis		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᵃnõ⁶ambulauerũt:ᵇ & ᶜſab		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	bata mea⁶violauerũt.ᵈ Poſt		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᵈidola⁶enim⁵cor eoꝝᵉgra		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	diebatur. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᶠEt pepercit⁶oculus me⁹		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ᵍſup eos⁹vt nõ interfice		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	rem eos:ʰ nec⁵ conſumpſi		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	⁹eos⁹in deſerto.ᵗ Dixi aũt		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᵘad⁶filios eorũ⁶in ſolitudi		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ne.ᵛ In ꝑceptis⁹patrũ vĩo		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	rum⁵nolite⁶ incedere⁶nec		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ʷiudicia eorum ∞∞∞∞∞∞∞∞		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ˣcuſtodiatís:ʸ nec⁵in idolis		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	eorum⁵ polluamini. ∞∞∞		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᶻEgo⁼ dñs⁼ deus vester.		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ᵃIn ꝑceptis meis⁶ãbulate:		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᵇ& ⁶iudicia mea⁹ cuſtodite:		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ᶜ& facite⁹ ea: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ᵈ& ⁶ſabbata mea⁶ ſanctifi		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	cate:ᵉ vt ſit⁵ſignum ∞∞∞		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ᶠinter me⁹ & vos:ᵍ & ſciatis		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	ʰquia⁹ ego⁵ dñs⁶ de⁹ veſter.		
super eos in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-	ⁱEt exacerbauerunt⁶ me		
⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea	ʲfilii.& ᵏin preceptis meis		
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-	ˡnõ⁵ambulauerũt:ᵐ & ⁶iu		
ũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ	dicia mea⁹ nõ ⁶cuſtodierũt		

Exo. 12.b.t g4.

Exo. 16.f. C

tre egypti: ⁊ feci vt nomẽ meũ omnino
γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῇ
nõ violaret coram gentib⁹ ĝp ipi sunt inmedio ea
μὴ βεβηλωθῇ ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ὧν αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐ
rũ in dĩo⁹ cognit⁹ũ ad eos coram eis vt educerẽ e-
τῶν ἐν οἷς ἐγνώσθη πρὸς αὐτοὺς ἐναντίον αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐ
eos de tra egypti. ⁊ eduxi eos de tra egypti: ⁊
τοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ
adduxi eos in deserũ: ⁊ dedi eis ꝑcep-
ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ πρόσ-
ta mea: ⁊ iustificatiões meas notas feci illis: vt
ταγμά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὡς ἂν
faciat ea homo ⁊ viuet in eis: ⁊ sabba-
ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατα
ta mea dedi eis: vt esset in signũ inter
τά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον
me: ⁊ inter eos: vt scirent ipi: q: ego
ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι αὐτούς, ὅτι ἐγὼ
dño scificão eos. ⁊ exacerbauerũt me dom⁹
κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. καὶ παρεπίκραναί μοι ὁ οἶκος Ἰ
Israel in dẽsto.in ꝑceptis meis nõ ãbula-
σραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν τοῖς προσάγμασί μου οὐκ ἐπορεύ
uerũt: ⁊ iustificatiões meas ꝑceperũt: q̃ faciet ea
θησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει αὐτὰ
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ sabbata mea viola-
ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβε
uerũt: vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ
βήλωσαν σφόδρα· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου
sup eos in dẽsto vt cõſumerẽ eos: ⁊ feci

Exo. 16.f. C

ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ ἐποί
vt nomẽ meũ omnino nõ violaret
ησα ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου τοῦ μὴ βεβηλωθῆναι
coram gẽtib⁹ ĝp ipi sunt inmedio ea
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς
eos. ⁊ ego leuaui manũ meã sup eos in des
αὐτῶν· καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή
to: omnino vt nõ introducerẽ eos in trã q̃m de
μῳ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδω
di eis trã fluentẽ lacte ⁊ melle: fauo est ĩtra
κα αὐτοῖς γῆ ῥέουσα γάλα καὶ μέλι, κηρίον ἐστὶ παρὰ
oẽm trã: eo q̃ iustificatiões meas repulerũt: ⁊
πᾶσαν τὴν γῆν, ἀπώσαντο τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, καὶ
in ꝑceptis meis nõ ambulauerũt in eis:
ἐν τοῖς προσάγμασίν μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς,
⁊ sabbata mea violabãt: ⁊ post cogi-
καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν εἰδώ
tationes cordiũ suoꝝ ambulabãt: ⁊ pepcit e-
λων τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ ἐφείσατο αὐ
is oculus meus ne delerem eos: ⁊ non
τῶν ὁ ὀφθαλμός μου τοῦ μὴ ἐξαλεῖψαι αὐτούς, καὶ οὐκ
feci eos in cõſumptionẽ in deſto. ⁊ dixi
ἐποίησα αὐτοὺς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἔλεγον
ad filios eoꝝ in ſolitudie:in legitimis pa-
πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πα
trũ veſtrorũ nõ ambuletis: ⁊ iuſtificatiões eoꝝ nõ cu-
τέρων ὑμῶν μὴ πορευθῆτε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυ
ſtodiatis: ⁊ in cogitationibus eoꝝ nõ cõmiſcea-
λάξησθε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῶν μὴ συναφαμί
mini: ⁊ nõ polluamini.ego dñs deus veſter: in ꝑcep
νησθε, καὶ μὴ μιανθῆτε. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τοῖς πρό
tis meis ambulate: ⁊ iuſtificatiões meas cuſtodi-
στάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσε
te: ⁊ facite eas: ⁊ ſabbata mea ſctificate ea:
σθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά, καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάσετε αὐ
⁊ erit in ſignũ inter me ⁊ inter vos:
τά, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον ὑμῶν,
vt ſciatis q̃ ego dñs deꝰ veſ. ⁊ exacerbauerunt
τοῦ γνῶναι ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ παρεπίκραναί
me: ⁊ filii eoꝝ in ꝑceptis meis nõ
μοι, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τοῖς προστάγμασίν μου οὐκ
ambulauerũt: ⁊ iuſtificationes meas nõ cuſtodierunt
ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο

Pritiua.heb.	Ter.heb.	Ezechi.xx.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.
	לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם		vt facerent ea que cum fecerit	vt facerent eas ὃν facit homo & viuet in eis
	הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ		homo viuet in eis: & sabbata mea violauerunt.	τοῦ ποιῆσαι αὐτὰ ἃ ποιήσει ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ τὰ σάββατά μου
יָתֹם כָּלָה	וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת		Et cõminat sum vt effũderẽ furorẽ meũ sup eos: & implerẽ irã meã in eis	ἐβεβήλωσαν, καὶ εἶπον τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοῦ συντελέσαι τὴν
דִּבֶּר שׁוב	אַפִּי בָּם בַּמִּדְבָּר וְהַשְׁנֹתִי אֶת יָדַי		in defto.	ὀργήν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐπέστρεψα τὴν χεῖρά
עָשָׂה חָלַל	וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל		Auerti aũt manũ meã: & feci ppter nomen meũ vt nõ violaretur corã gentib: de quibus eieci eos	μου εἰς· καὶ ἐποίησα ἕνεκεν ἐμοῦ ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ
יָצָא	לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם		in oculis earum.	ὄνομα μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ἀφ' ὧν ἐξήγα
	לְעֵינֵיהֶם: וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת		Iterum leuaui manũ meã in eos in solitudine vt dispgerẽ illos in nationes: & ventilarẽ in terras: eo ꝙ	γαγεν αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου
פּוּץ	יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם		iudicia mea nõ fecissent: & ꝑcepta mea reprobasset: & sabbata mea violassent: & post idola	ἐν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς
זָרָה	בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אֹתָם בָּאֲרָצוֹת: יַעַן		patrũ suoꝝ fuissent: & pollui eos in muneribꝫ suis: & offerrẽt omne quod aperit vuluã ppter delicta sua: &	ἔθνεσιν, διασπεῖραι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις, ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώ
שָׁפַט	מִשְׁפָּטַי לֹא עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ		scient quia ego dñs.	ματά μου οὐκ ἐποίησαν, καὶ τὰ προστάγματά μου ἀπώ
	וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי		Quãobrem loquere ad domũ israel	σαντο, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν
נָתַן	אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם: וְגַם אֲנִי נָתַתִּי		filiꝫ hominis: & dices ad eos. Hec dicit dñs deꝰ.	ἐπιθυμιῶν τῶν πατέρων αὐτῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ
	לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים		Adhuc & in hoc blasphemauerũt me oꝰ patres vrĩ cũ spreuissent me cõtemnẽtes: & indu xissem eos in terrã sup quam leuani manũ meã vt darem eis.	ἐγὼ εἶδον ἃ ἔδωκα αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλά, καὶ
לֹא יִחְיוּ בָּהֶם: וַאֲטַמֵּא אֹתָם		Viderunt omnem collẽ excelsum: & omne lignũ nemorosum: & imolauerũt ibi victimas suas & dederũt ibi irritationẽ oblationis sue: & posuerũt ibi odorẽ suauitatis sue & libauerũt libationes suas.	δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς, καὶ μιανῶ αὐτοὺς
טָמֵא	בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רָחַם		Et dixa ad eos. Quid est excelsum: ad quod ingredimini: Et vocatũ est nomen eius excelsum vsq; ad hanc diem. Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dominus deꝰ.	ἐν τοῖς δώροις αὐτῶν ἐν τῷ διαπορεύεσθαι με πᾶν διά
נָתַן עֲבַר	לְמַעַן אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר		Certe in via patrũ vestrorũ vos polluimini: & post offendicula eorum vos fornicamini: & in oblatione donoꝝ vestrorum: cum traducitis filios vestros pignẽ: vos polluimini in oĩbus idolis vĩs vsq; hodie: & ego respondebo vobis domus israel.	ῥιζον ἐκεῖ ὀσμὴν ἐνωδίας αὐτῶν, καὶ ἔπεμψα ἐκεῖ σπονδάς
שָׁמֵם	אֲנִי יְהוָה: לָכֵן דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל			σας· καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, καὶ τί ἐστιν ἄβαμα ὅτι
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת נִדְּפוּ אֹתִי		Viuo ego dicit dominus deus: quia	ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ; καὶ ἐπικέκληται τὸ ὄνομα ἀβα
בּוֹא	אֲבוֹתֵיכֶם בְּמַעֲלָם בִּי מָעַל: וָאָבִיאֵם			μὰ ὑμῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς
	אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת			οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος, εἰ ἐν
נָתַן נָאָה	יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לָהֶם וַיִּרְאוּ כָּל			ταῖς ἀκαθαρσίαις τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαίνεσθε, καὶ
רוּם זָבַח	גִּבְעָה רָמָה וְכָל עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ שָׁם			ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ὑμεῖς ἐκπορνεύετε,
נָתַן	אֶת זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם			καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν δωμάτων ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς
שׂוּם עֵסֶק	וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיְסִיכוּ			ἀφορισμοῖς ὑμῶν ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρί,
נָסַךְ	שָׁם אֶת נִסְכֵּיהֶם: וָאֹמַר אֲלֵיהֶם			ὑμεῖς μιαίνεσθε ἐν πᾶσιν τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς
	מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר אַתֶּם הַבָּאִים			σήμερον ἡμέρας. καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν οἶκος τοῦ
בּוֹא	שָׁם וַיִּקְרָא שְׁמָהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם			Ἰσραήλ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, εἰ
קָרָא	הַזֶּה: לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל				
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַבְּדֶרֶךְ				
טָמֵא	אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמָאִים וְאַחֲרֵי				
שָׁקַץ זָנָה	שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים: וּבְשָׂאֵת				
נָשָׂא נָתַן	מַתְּנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ				
גָּלַל	אַתֶּם נִטְמָאִים לְכָל גִּלּוּלֵיכֶם				
עַד	עַד הַיּוֹם וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית				
דָּרַשׁ	יִשְׂרָאֵל חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם				

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.Ezechi.xx. Pritiua.heb.
respõdebo vobis: τ si ascendet in spũ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ ἐὰν ἀναβαίνῃ ἐπὶ τὸ πνεῦμα	non respondebo vobis: neq; cogitatio mẽtis ve	הֲ אִדָּרֵשׁ לָכֶם׃ וְהַעֲלָה עַל רוּחֲכֶם הָיוֹ
vestrũ hoc: τ nõ erit quẽadmodũ vos dicitis: ὑμῶν τοῦτο, καὶ οὐκ ἔσται ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε,	stre fiet dicentium. ooo oooooooooooooooooooooooo	לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים
erimus sic gẽtes τ sic tribus tre: vt fuia ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λα=	Erimus sicut gentes & sicut cognationes terre: vt colamus ligna & lapi	נִהְיֶה כַּגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת
mus ligno τ lapidi. ppterea viuo ego dicit ado	des. Viuo ego dicit dñs	לְשָׁרֵת עֵץ וָאָבֶן׃ חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי
τρεύειν ξύλοις καὶ λίθοις. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύ= ριος:	deus: quoniã in manu	יְהוִה אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
nat dñs: si nõ in manu forti: τ in brachio excel	forti & in brachio oooo	נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלוֹךְ
ti: τ in furore effuso regnabo sup vos: τ	extento & in furore effuso regnabo oooooooo	עֲלֵיכֶם׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים
λῶ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ	sup vos. Et educã vos	וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
educã vos de pplis: τ suscipiam vos de ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν	de populis: oooooooooo & congregabo vos de	נְפוּצוֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
regiõb in q̃bus dispersi estis in eis in manu fo=	terris in quibus oooooooo	נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃ וְהֵבֵאתִי
χυρῷ καὶ ἐν διεσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς ἐν χειρὶ κρα=	dispersi estis. In manu	אֶתְכֶם אֶל מִדְבַּר הָעַמִּים וְנִשְׁפַּטְתִּי
ti: τ in brachio excelso: τ in furore effuso: τ	valida & in brachio oo	אִתְּכֶם שָׁם פָּנִים אֶל פָּנִים׃ כַּאֲשֶׁר
ἰσχυρᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ, καὶ	extento & in furore effu	נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבַּר
adducã vos in desertũ pplor: τ ἐκδικῶ iudicio	so regnabo sup vos & ad=	אַרְצוֹת מִצְרָיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם
ἄγω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι	ducã vos in desertũ po	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהַעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם
ad vos ibi facie ad faciem. quẽadmodũ	pulorum: & iudicabor oo	תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם
κρίνω ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον. ὃν τρόπον	vobiscũ ibi facie ad fa=	בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ וּבָרוֹתִי מִכֶּם
iudicio cõtendi aduersus	ciem. Sicut oooooooooo	הַמֹּרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מֵאֶרֶץ
patres vestros in deserto	iudicio cõtendi aduersus	מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל אַדְמַת
terre egypti: sic iudica=	patres vestros in deserto	יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
bo vos oooooooooooooooo	terre egypti: sic iudica=	יְהוָה׃ וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
dicit dominus deus. Et	bo vos oooooooooooooooo	אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ
subliciam vos oooooooo	dicit dominus deus. Et	וְאַחַר אִם אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי
sceptro meo: & inducã	subliciam vos oooooooo	וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ עוֹד
vos oooooooooooooooo	sceptro meo: & inducã	בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃ כִּי
in vinculis federis. Et	vos oooooooooooooooo	בְהַר קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם
eligam de vobis oooooooo	in vinculis federis. Et	אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל בֵּית
transgressores & impios:	eligam de vobis oooooooo	יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֵם
& de terra oooooooooo	transgressores & impios:	וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת
incolatus eorum educã	& de terra oooooooooo	רֵאשִׁית מַשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל קָדְשֵׁיכֶם׃
eos: & in terram oooooo	incolatus eorum educã	בְּרֵיחַ נִיחוֹחַ אֶרְצֵם אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי
israel nõ ingredientur:	eos: & in terram oooooo	אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם
& scietis quia ego oooo	israel nõ ingredientur:	מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוֹתֶם בָּם
dominus. Et vos do=	& scietis quia ego oooo	וְנִקְדַּשְׁתִּי בָכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃
mus israel: hec dicit ooo	dominus. Et vos do=	וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם
dominus deus. Singuli	mus israel: hec dicit ooo	אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
post idola vra ambulate:	dominus deus. Singuli	
& seruite eis. Quod si &	post idola vra ambulate:	
in hoc nõ audieritis me:	& seruite eis. Quod si &	
& nomen meũ sanctum	in hoc nõ audieritis me:	
polluerit vltra oooooo	& nomen meũ sanctum	
in muneribus vestris &	polluerit vltra oooooo	
in idolis vestris in monte	in muneribus vestris &	
sancto meo in monte	in idolis vestris in monte	
excelso israel ait oooooo	sancto meo in monte	
dñs deus ibi seruiet mi	excelso israel ait oooooo	
hi omnis domus oooooo	dñs deus ibi seruiet mi	
israel: oẽs inq̃ in terra	hi omnis domus oooooo	
in qua placebunt mihi.	israel: oẽs inq̃ in terra	
Et ibi querã primitias	in qua placebunt mihi.	
vestras: & oooooooooooo	Et ibi querã primitias	
initiũ decimarũ vestrarũ	vestras: & oooooooooooo	
in oĩbus sctificationibus	initiũ decimarũ vestrarũ	
vris. In odorẽ suauitatis	in oĩbus sctificationibus	
suscipiã vos: cum eduxe	vris. In odorẽ suauitatis	
ro vos de populis: & cõ	suscipiã vos: cum eduxe	
gregauero vos oooooooo	ro vos de populis: & cõ	
de terris in quas dispersi estis: oooooooooooooo	gregauero vos oooooooo	
& sanctificabor in vobis	de terris in quas dispersi estis: oooooooooooooo	
in oculis nationum. ooo	& sanctificabor in vobis	
Et scietis quia ego dñs	in oculis nationum. ooo	
cum adduxero vos oooo	Et scietis quia ego dñs	
ad terram israel: in ter=	cum adduxero vos oooo	
ra pro qua oooooooooooo	ad terram israel: in ter=	
	ra pro qua oooooooooooo	

Pritima.heb.Tex.heb.Ezechi.xxj. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ לָהֶם׃ וְלַאֲבוֹתֵיכֶם׃ וּזְכַרְתֶּם שָׁם אֶת
דַּרְכֵיכֶם וְאֵת כָּל עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר נְטֻמְאתֶם בָּם וְנִקֹטְתֶם בִּפְנֵיכֶם
בְּכָל רָעוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי אִתְּכֶם
לְמַעַן שְׁמִי לֹא כְדַרְכֵיכֶם הָרָעִים וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים
פָּנֶיךָ דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל דָּרוֹם וְהִנָּבֵא אֶל יַעַר הַשָּׂדֶה נֶגֶב׃ וְאָמַרְתָּ
לְיַעַר הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר יְהוָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מַצִּית בְּךָ
אֵשׁ וְאָכְלָה בְךָ כָּל עֵץ לָח וְכָל עֵץ יָבֵשׁ לֹא תִכְבֶּה לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת
וְנִצְרְבוּ בָהּ כָּל פָּנִים מִנֶּגֶב צָפוֹנָה׃ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה
בִּעַרְתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה׃ וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הֵמָּה אֹמְרִים לִי
הֲלוֹא מְמַשֵּׁל מְשָׁלִים הוּא׃

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל יְרוּשָׁלַ‍ִם וְהַטֵּף אֶל מִקְדָּשִׁים
וְהִנָּבֵא אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ
לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע׃ לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ אֶל כָּל בָּשָׂר
מִנֶּגֶב צָפוֹן׃ וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי
יְהוָה הוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
לֹא תָשׁוּב עוֹד׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּבְמְרִירוּת
תֵּאָנַח לְעֵינֵיהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ
אֵלֶיךָ עַל מָה אַתָּה נֵאָנָח וְאָמַרְתָּ

ſeuauı manum meam vt darem eam ooooooooooo patribus veſtris. Et recordabimini ibi ooooooo viarũ veſtrarũ & oium ſcelerũ veſtrorũ quibus polluti eſtis in eis: & diſplicebitis vobis in cõſpectu vĩ in oĩbus malicis vris quas feciſtis: & ſcietis quia ego domin cũ benefecero vobis ooooo propter nomen meũ: & non ſm vias vras malas neq; ſecũdum ſcelera veſtra peſſima domus ooo iſrael: ait domin deus. Et factus eſt ſermo ooo domini ad me dicens. Fili hominis pone ooooo faciem tuã cõtra viã auſtri: & ſtilla ad africum oo & propheta ad ſaltum agri meridiani: & dices ſaltui meridiano. Audi verbum domini. oooooo Hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego ſuccendã in te ignem & cõburam in te oĩe lignũ viride & oẽ lignũ aridũ. Non extinguetur flãma ſuccẽſiõis: & cõburetur in ea oĩs facies ab auſtro vſq; ad aqlonem: & videbit vniuerſa caro: quia ego dñs ooo ſuccẽdi eam: nec extinguetur. Et dixi. A.a.a. domine deus. Ipſi dicunt de me. oooooooooooo per parabolas loquitur iſte. 21.

ET factus eſt ſermo domini ad me ooo dicens. Fili hominis pone faciem tuam ad ooooo hieruſalem & ſtilla ad ſanctuaria: oooooooooooo & propheta contra humum iſrael: & dices ooo terre iſrael. Hec dicit dominus deus. ooooooo Ecce ego ad te: & eiciã gladium meũ de vagina ſua: & occidam in te iuſtũ & impiũ. Pro eo aũt q occidi in te iuſtũ & impium: oooooooooooo idcirco egredietur gladius meus de vagina ſua ad oẽm carnẽ ab auſtro vſq; ad aqlonẽ: vt ſciat oĩs caro quia ego dñs eduxi gladiũ meũ de vagina ſua irreuocabile. Et tu fili hominis ooooooooo ingemiſce in contritione lũborũ: & in amaritudinibus ingemiſce coram eis. Cumq; dixerint ooooo ad te: quare tu gemis? dices. ooooooooooooo

leuaui manũ meã vt darem eam pribus vr̃is: ἐκτεῖναι τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν, & recordabimini illic viar̃ vr̃ar̃. & adinuentionũ vr̃ar̃: & polluti eſtis in καὶ μνησθήσεσθε ἐκεῖ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν, eis: & placebitis vobis in cunctis καὶ βεβηλωθήσεσθε ἐν αὐτοῖς, καὶ κακωθήσεσθε πρὸ προσώπου vr̃o in oĩbus malitijs vr̃is & cognoſcetis ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν ἃς ἐπιγνώσεσθε. quia ego dñs cũ fecero ego ſic dicit dñs: διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως vobis: vt non nomẽ meũ nõ violetur: nõ ſcdm vias ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῇ, οὐ κατὰ τὰς ὁδοὺς vr̃as malas: neq; ſcdm adinuentiones vr̃as ὑμῶν τὰς πονηράς, οὐδὲ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν corruptas dom iſrael dicit adonai dñs. τὰ διεφθαρμένα οἶκος Ισραηλ λέγει ἀδωναὶ κύριος: καὶ fact ẽ ſmo dñi ad me dicẽs: fili hois ſir- ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου στήρισον ma faciem tuã ſup themam: & reſpice ad σὸν τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ θαιμάν, καὶ ἐπιβλεψον ἐπὶ aſtrũ: & pphetiza ſup ſaltũ ducem auſtrale ἀφρόν, καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ἐγουμβαν νοτίβ, & dices ſaltui auſtrali: audi ſmonẽ dñi: hec di- καὶ ἐρεῖς τῷ δρυμῷ νοτίβ, ἄκουε λόγου κυρίου, τάδιλέ cit dñs: ecce ego ſuccendo in te ignẽ: & deuora γει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ, καὶ καταφάγε bit in te oẽ lignũ viride: & oẽ lignũ aridũ: nõ γεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον χλωρόν, καὶ πᾶν ξύλον ξηρόν, οὐ extinguet flãma ſuccenſa. & arẽbit in σβεσθήσεται φλὸξ ἐξαφθεῖσα· καὶ κατακαυθήσεται ἐν ea oĩs facies a meridie vſq; ad aqlonẽ: & co- αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀφλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ γνῶ- gnoſcet oĩs caro: q; ego dñs ſuccendi illã: σεται πᾶσα σάρξ, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα αὐτό, 24.
& nõ extinguet. & dixi nequã dñe deꝰ ip- καὶ οὐ σβεσθήσεται· καὶ ἔπραξα μηδαμῶς κύριε, ἐὰν ſi dicũt ad me: nõne parabola eſt q dici- τοὶ λέγουσιν πρός με, οὐχὶ παραβολὴ ἐστιν λεγό- tur hec. μένη αὕτη.

Ca.21.

ET factꝰ eſt ſmo dñi ad me dicẽs: idcirco A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, διὰ τοῦ
vaticinare fili hois: & firma faciem προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ στήρισον τὸ πρόσωπόν
tuã ꝫ hieruſalem: & aſpice ad ſancta eo- σου ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐ-
rũ & pphetа de tra iſrael: & dices τῶν καὶ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς Ι̃ Ισραηλ, καὶ ἐρεῖς
ad trã iſrael: hec dicit adonai dñs: πρὸς τὴν γῆν τοῦ Ισραηλ, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος,
ecce ego ad te: & educã gladiũ meũ de ἰδοὺ ἐγὼ πρός σέ, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ Ι̃
vagina ſua: & exterminabo ex te iniuſtũ & im- κουλεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνο-
quũ. eoq; exterminabo ex te iniuſtũ & impium: διον. ἀπ' ὧν ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ ἄδικον, οὕνεκεν
egredietꝰ gladius meus de vagina ſua ſup ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ
oẽm carnẽ meridiei vſq; ad aqlonẽ: & cognoſcet πᾶσαν σάρκα ἀφλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ γνώσε-
oĩs caro q; ego dñs eduxi gladium ται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα τὸ ἐγχειρίδιόν
meũ de vagina ſua: & nõ reducam vl- μου ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἔτι
tra. & tu fili hois: ingemiſce in cõtritiõe lũ- ἔτι. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, κατάσχεσον ἐν συντριβῇ ὀσ- B
borũ tuoꝝ: & in doloribꝰ gemes ante oculos eo- φύος σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν·
rũ. & erit ſi dixerit ad te: ꝓpter qd tu gemis? καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις;
& dices: καὶ ἐρεῖς,

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

sup nuncio q: venit: ꝛ frāget omne
ἐπὶ τὴ ἀγγελίαν ὅτι ἔρχεται, καὶ ἐραυδ ἰσθήσεται πᾶσα
cor: ꝛ dissoluentur vniuerse manꝰ: ꝛ exalabit
καρδία, καὶ παρακαλυφθήσεται πᾶσαι χεῖρες, καὶ ἐκλύσει
omnis caro: ꝛ ois spūs: ꝛ oia femora pollu-
πᾶσα σάρξ, καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μηροὶ μολυν
entur humore. ecce venit ꝛ erit dicit dñs de⁹.
θήσονται ὑγρασία. ἰδοὺ ἔρχεται καὶ ἔσται λέγει κύριος ὁ θεός.
ꝛ factꝫ ē mo dñi ad me dicēs: fili hois: pro-
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, πρό
pheta ꝛ dices: hec dicit adonai dñs: dic gladi
φητευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, εἶπον ῥομ-
o gladius acuere: ꝛ irascere vt iugules iugulatiōem.
φαία ῥομφαία ὀξύνου, καὶ ἐνμάθητι ὅπως σφάξης σφάγια-
acuere vt sis in splendore: parat⁹ in desolationē
ξύνου ὅπως ᾖς εἰς στίλβωσιν, ἑτοίμη εἰς παράλυσιν
ingula: ꝛcūe: repelle oē lignū. ꝛ dedit eū pa
σφαγή, ἐξουθένει, ἀπόβου παῖ ξύλον· καὶ δέδωκεν αὐτὴν ἑτοί
ratū ꝛt teneret manū eius. exacuꝫ ē gladius est para
μην τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτῆς· ἐξηκονήθη ῥομφαία ἐστὶν ἑτοί
tus: ꝛt daret ipm in manus interficientiū. clama
μη, τοῦ δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρας ἀποκτεινόντων. ἀνάκρα
vula fili hois: q: hic factꝫ ēst in pplo meo:
γε ὐλάλησον υἱὲ ἀνθρώπου, ὅτι αὐτὴ ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου,
hic in cūctis ductibus israel: q ppchi
αὐτὴ ἐν πᾶσι τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ παρα-
dūt ap̄ me in gladiū facti sunt cū pplo. idcirco
δόντες μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ· διὰ τοῦτο
plaude sup manū tuā: q: iustificatꝫ est. ꝛ ꝛdd
κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου, ὅτι δικαιώσει· καὶ τί
si ꝛ trib⁹ repulsa fuerit nō erit dicit adonai dñs. ꝛ
γε καὶ φυλὴ ἀπωθῆ οὐκ ἔσται λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ
fili hois: ppheta ꝛ plaude manū sup
υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ
manū: ꝛ duplica gladiū. tertiet gladius:
χεῖρα, καὶ διπλασίασον ῥομφαίας. τρίτην ῥομφαίαν,
interfectoꝝ est gladi⁹ interfectoꝝ magn⁹: ꝛ ob
τραυματίαι ἐστὶ ῥομφαία τραυματίαι μεγάλη, καὶ ἐκ
stupescere facies eoꝝ vt frāgat cor eoꝝ: ꝛ multipli
πλήσεις αὐτοὺς ὅπως θραυσθῇ καρδία αὐτῶν, καὶ πλείους
cent infirmi. sup oēs portas eoꝝ: ꝛ tra-
ἔσται ἀδυνοῦντες· ἐπὶ πάσαις πύλαις αὐτῶν, καὶ πα
diti sunt in iugulatiōem gladij. bene acut⁹ fuit
ραδόθησαν εἰς σφάγια ῥομφαίας· ἵνγι ἐξύνθη γίγονεν
in occisionē: bene fuit in fulgorē: sic fulgur
εἰς σφαγήν, ἵνγι γίγονεν εἰς στίλβωσιν, ὡς ἀστραπὴ
gratis: aduerte a dextris ꝛ a sinistris: q̄cūq;
εὐωνύμου, ἐξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν
facies tua excitetur: ꝛego ūt plaudā
ἡ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται, κἀγὼ δὲ κροτήσω
manu mea ad manū meā: ꝛ remittam
χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου, καὶ ἐπαφήσω τὸν
furorē meū: ego dñs locut⁹ sum. ꝛ fact⁹ est sermo
θυμόν μου, ἐγὼ κύριος λελάληκα· καὶ ἐγένετο λόγος
dñi ad me dicēs: ꝛ tu fili hois: po-
κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, θὲς
ne tibi duas vias: vt ingrediat gladius re-
σεαυτῷ δύο ὁδούς, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βα-
gis babylonis de regiōe vna egredientur
σιλέως βαβυλῶνος ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται δύο
duo iperia: vt parent manū pungentē in initio
δύο ἀρχαί, ἑτοιμάσαι χεῖρα κεντοῦσαν ἐπ' ἀρχῆς
vie vrbiscuiusq; ciuitat⁹ pūgentē ordinabit⁹: vt in-
ὁδοῦ ἑκάσης πόλεως κεντοῦσαν διατάξεις, τοῦ ει-
grediat gladius ad rabbat filioꝝ ammon: ꝛ ad
σελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμῶν, καὶ ἐπὶ
iudam: ꝛ ad hierusalem in obsidiōe: q:
τὸν Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ ἐν πολιορκίᾳ, ὅτι
stabit rex babylonis in antiquā viam:
στήσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδόν,
in initio duaꝝ viaꝝ.
ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν.

Trāsla.B.Vie.

[1]Pro[2]auditu:[m]quia[n]venit
[o]& tabescet[p]omne[q]cor oo
[r]& dissolvētur [s] vniuerse
[t]manus:[u]& infirmabitur
[x]ois[y]spūs:[z]& p cuncta [a]ge
nua[b]fluēt aq̄.[c]Ecce[d]venit
[e]& fiet[f]ait[g]dominus[h]deus.
[i]Et factus est[k]sermo oooo
[l]domini[m]ad me[n]dicens.
[o]Fili[p]hominis:[q]propheta
[r]& dices.[s]Hec[t]dicit[u]dñs
deus.[x]Loquere.[y]Gladius
[z]gladius[a]exacutus est[b]&
[c]limatus.[d]Vt oooooooooo
[e]cedat[f]victimas[g]exactus
est:[h]vt[i]splendeat oooooo
limatus est.[k]Qui moues
[l]sceptrum[m]filii mei oooo
[n]succidisti[o]orbe[p]lignū.[q]Et
dedi[r]eum[s]ad leuigandum
[t]vt teneatur[u]manu.[x]Iste
[y]exacutus[z]gladius: oooo
[a]& iste[b]limat[c]est[d]in manu
oooooooooo ooooooooooooooo
[e]interficientis.[f]Glama[g]&
vlula[h]fili[i]hominis:[k]quia
[l]hic[m]fact⁹ē[n]in pplo meo:
[o]hic[p]in cunctis[q]ductibus
[r]israel[s]qui fugerant.[t]Gla
dio traditi[u]sunt[x]cum ooo
[y]pplo meo.[z]Idcirco[a]plau
de[b]sup[c]femur:[d]qa[e]proba
tus est:[f]& hoc[g]cum[h]sce-
ptrum[i]subuerterit:[k]&[l]nō
[m]erit[n]dicit[o]dominus[p]deꝰ.
[q]Tu ergo[r]fili oooooooooo
[s]hois[t]ppheta:[u]& percute
[x]manū[y]ad[z]manū:[a]& dupli
cetur[b]gladius: ac[c]triplice
tur[d]gladius[e]interfectoꝝ.
[f]Hic est[g]gladi[h]occisionis
[i]magne[k]q obstupescere
[l]eos[m]facit &[n]corde[o]tabe-
scere:[p]& multiplicat[q]rui
nas.[r]In[s]oibus[t]portis eo-
rum[u]dedi[x]cōturbationē
[y]gladii acuti &[z]limati[a]ad
fulgēdū:[b]amicti[c]ad cedē.
[d]Exacuere[e]vade[f]ad dexte
ram siue[g]ad sinistram oo
[h]quocunq;[i]facies tue est
[k]appetitus. Quin[l]&[m]ego
[n]plaudā[o]manu[p]ad[q]manū:
[r]& implebo[s]indignationē
meā.[t]Ego[u]dñs[x]locut⁹ sū.
[y]Et factus est[z]sermo[a]dñi
[b]ad me[c]dicens.[d]Et tu[e]fili
[f]hominis[g]pone oooooooo
[h]tibi[i]duas[k]vias:[l]vt veniat
[m]gladius[n]regis oooooooo
[o]babylonis.[p]De terra[q]vna
[r]egredientur[s]ambe. oooo
[t]Et manu[u]capiet cōiectu
ram[x]i capite[y]vie[z]ciuitatis
[a]cōiiciet.[b]Viam[c]pones[d]vt
vēiat[e]gladi[f]ad[g]rabbath
[h]filiorum[i]ammon[k]& ad
[l]iudam[m]in hierusalem ooo
[n]munitissimā.[o]Stetit[p]enim
[q]rex[r]babylonis[s]in oooooo
[t]biuio[u]in capite[x]duarum
[y]viarum oooooooooooooo

Ter.be.Ezechi.xxi. Pūtiua.heb.

וּבוא בָּסַס אֶל שְׁמוֹעָה כִּי בָאָה וְנָמֵס כָּל לֵב
וְרָפּוּ כָּל יָדַיִם וְכֵהָתָה כָּל רוּחַ
וְכָל בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מַיִם הִנֵּה בָאָה
וְנִהְיְתָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנָּבֵא
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי אֱמֹר חֶרֶב
חֶרֶב הוּחַדָּה וְגַם מְרוֹטָה׃ לְמַעַן
טִבְחָה טֶבַח הוּחַדָּה לְמַעַן הְיֶה לָהּ
בָּרָק מָרָטָה אוֹ נָשִׂישׂ שֵׁבֶט בְּנִי
מֹאֶסֶת כָּל עֵץ׃ וַיִּתֵּן אֹתָהּ לְמָרְטָה
לְתָפְשׂ בַּכָּף הִיא הוּחַדָּה חֶרֶב
וְהִיא מָרָטָה לָתֵת אֹתָהּ בְּיַד
הוֹרֵג׃ חֲדַד עָשִׂית וְהֵילֵל בֶּן אָדָם כִּי
הִיא הָיְתָה בְּעַמִּי הִיא בְּכָל נְשִׂיאֵי
יִשְׂרָאֵל מְנוּרֵי אֶל חֶרֶב הָיוּ אֶת
עַמִּי לָכֵן סְפֹק אֶל יָרֵךְ׃ כִּי בֹחַן
וּמָה אִם גַּם שֵׁבֶט מֹאֶסֶת לֹא
יִהְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַתָּה בֶן
אָדָם הִנָּבֵא וְהַךְ כַּף אֶל כַּף וְתִכָּפֵל
חֶרֶב שְׁלִישִׁתָה חֶרֶב חֲלָלִים
הִיא חֶרֶב חֲלַל הַגָּדוֹל הַחֹדֶרֶת לָהֶם׃
לְמַעַן לָמוּג לֵב וְרַבֶּה הַמִּכְשֹׁלִים
עַל כָּל שַׁעֲרֵיהֶם נָתַתִּי אִבְחַת חָרֶב
אָח עֲשׂוּיָה לְבָרָק מָעֳטָה לְטֶבַח׃
הִתְאַחֲדִי הֵימִינִי הַשִּׂימִי הַשְׂמִילִי
אָנָה פָּנַיִךְ מְשֻׂבָּת׃ וְגַם אֲנִי
אַכֶּה כַּפִּי אֶל כַּפִּי וַהֲנִחֹתִי חֲמָתִי
אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם שִׂים
לְךָ שְׁנַיִם דְּרָכִים לָבוֹא חֶרֶב מֶלֶךְ
בָּבֶל מֵאֶרֶץ אֶחָד יֵצְאוּ שְׁנֵיהֶם
וְיַד בָּרָא רֹאשׁ דֶּרֶךְ עִיר בָּרָא׃
דֶּרֶךְ תָּשִׂים לָבוֹא חֶרֶב אֶת רַבַּת
בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶת יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם
בְּצוּרָה׃ כִּי עָמַד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל
אֵם הַדֶּרֶךְ רֹאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים

לְקַחַם קָסָם קִלְקֵל בַּחִצִּים שָׁאַל תְּרָפִים רָאָה בַּכָּבֵד ׃ בִּימִינוֹ יְהוּ
בַּתְּרָפִים רָאָה בַּכָּבֵד ׃ בִּימִינוֹ
הָיָה הַקֶּסֶם יְרוּשָׁלַ͏ִם לָשׂוּם כָּרִים
לִפְתֹּחַ פֶּה בְּרָצַח לָרִים קוֹל רום
בְּתְרוּעָה לָשׂוּם כָּרִים עַל שְׁעָרִים יוץ
לִשְׁפֹּךְ סֹלְלָה לִבְנוֹת דָּיֵק ׃ וְהָיָה בָּנָה
לָהֶם ׀ מִקְסָם שָׁוְא נִבְּעֵיהֶם קֶסֶם
שִׁבְעֵי שְׁבוּעֹת לָהֶם וְהוּא מַזְכִּיר זָכַר
עָוֹן לְהִתָּפֵשׂ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי תִּפָּשׂ
יְהוִה יַעַן הַזְכַּרְכֶם עֲוֹנְכֶם בְּהִנָּלוֹת זָכַר גָּלָה
בְּפִשְׁעֵיכֶם לִהֵרָאוֹת חַטֹּאותֵיכֶם רָאָה
כֹּל עֲלִילוֹתֵיכֶם יַעַן הִזָּכְרְכֶם בַּכַּף עָלַל
תִּתָּפְשׂוּ׃ וְאַתָּה חָלָל רָשָׁע נְשִׂיא נָשָׂא
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּא יוֹמוֹ בְּעֵת עָוֹן בוא
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הָסִיר סור
הַמִּצְנֶפֶת וְהָרִים הָעֲטָרָה זֹאת לֹא צָנַף רום
זֹאת הַשְּׁפָלָה הַגְבֵּהַ וְהַגָּבֹהַּ הַשְׁפִּילוּ שָׁפַל גבה
עָוֶה עָוֶה אֲשִׂימֶנָּה גַּם זֹאת לֹא שום
הָיָה עַד בָּא אֲשֶׁר לוֹ הַמִּשְׁפָּט בוא שָׁפַט
וּנְתַתִּיו ׃ וְאַתָּה בֶּן אָדָם הִנָּבֵא נָבָא
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֶל בְּנֵי
עַמּוֹן וְאֶל חָרְפָּתָם וְאָמַרְתָּ חָרֶב
חָרֶב פְּתוּחָה לְטֶבַח מְרוּטָה לְהַכְלִיל
לְמַעַן בָּרָק׃ בַּחֲזוֹת לָךְ שָׁוְא נִקְסָם כול חָזָה
לָךְ כָּזָב לָתֵת אוֹתָךְ אֶל צַוְּארֵי נָתַן אֶת
חַלְלֵי רְשָׁעִים אֲשֶׁר בָּא יוֹמָם בְּעֵת צור בוא
עֲוֹן קֵץ׃ הָשֵׁב אֶל תַּעְרָהּ בְּמָקוֹם שוב מקום
אֲשֶׁר נִבְרֵאת בְּאֶרֶץ מְכֻרוֹתַיִךְ נָבָא
אֶשְׁפֹּךְ אוֹתָךְ׃ וְשָׁפַחְתִּי עָלַיִךְ זַעְמִי
בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי אָפִיחַ עָלַיִךְ וְנִתַּתִּיךְ פּוּחַ נָתַן
בְּיַד אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים חָרָשֵׁי מַשְׁחִית׃ שָׁחַת
לָאֵשׁ תִּהְיֶה לֶאֱכָלָה דָּמֵךְ בְּתוֹךְ יִהְיֶה הָיָה
בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֹא תִזָּכְרִי כִּי אֲנִי זָכַר
יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

Cap.xxij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ וְאַתָּה הָיָה
בֶּן אָדָם הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת עִיר שָׁפַט

[a]diuinationē querēs :[b]cō miſcēs[l]ſagittas.[m] Interrogauit[n]idola :[p]exta[o]conſulut.[q] Ad dexterā ei⁹ facta [r]eſt[s]diuinatio ſup[t] hieruſalem:[u]vt ponat[x]arietes oo [r]vt aperiat[y]os[z]in cede:[b]vt eleuet[c] vocem ooooooooo [b]in vlulatu:[c]vt ponat[d]arietes[e] contra [b]portas: oooo [r]vt cōportet[f]aggerē: [l]vt edificet[m] munitiões.[e] Erit [q]p[p]quaſi conſulens[q] fruſtra[r]oraculum[r] in oculis eorum: &[s] ſabbatorum ocium immitans.[x] Ipſe autē[r]recordabitur[l] iniqtatis[a] ad capiēdū.[b] Idcirco [c]hec[c]dicit[r]dñs[s]deus.[g] Pro eo q[p]recordati eſtis[l]iniqtatis vře &[e]reuelaſtis[l]p̄uaricationes vīas: &[m]appareruīt[n]pctā vīa[r]in oibus [p]cogitatiōibus vīis.[q] Pro eo inq[p] q[r]recordati eſtis: [e]manu[r]capiemini.[e] Tu āt [s]pphane[t]ipie[u]dux[x]iſrael: [e]cuius[c] venit[b]dies[c] in tpe [r]iniqtatis[g]prefinita.[b] Hec [c]dicit[b] dñs[l] deus.[m] Auſer [n]cidarim: [o]tolle[p] coronā. [r] Nonne oooooooooooooo [e]hec eſt [r]que humilē[u] ſub leuauit:[l]& ſublimē[r]hūilia uit![l] Iniquitatē[a] iniqtatē [b]iniqtatem[c]ponā eaꝫ.[e] Et [c]hoc[n]non[g]factū eſt[b] donec [l]veniret[c]cui[q] eſt[m] iudiciū: [n]& tradam ei.[e] Et tu[p] fili [q]hominis[r] propheta oooo [e]& dic.[r] Hec[a] dicit[l] dominus[r]deus[a]ad[g] filios oooo [b]ammon[c] & ad[e] oppro briū eorū.[r]Et dices.[r] Mucro:[s] mucro[b] euagina te [l]ad occidendū:[h]lima te[l]vt interficias &[n]fulgeas:[e]cū [r]tibi[e]videretur[q]vana &[r]di uinarentur[r]mendacia:[n]vt dareris[l]ſuper[l]colla oooo [e]vulneratoꝝ[k] ipiorū[r]quo rū[e]veniet[r]dies[l] in tēpore [s]iniqtatis[b]prefinita.[l] Reuertere[a]ad[l]vaginā tuī[m]in loco in[n]quo[e] creatus es. [p]In terra[q]natiuitatis tue [r]iudicabo[e]te:[r] & effundā [n]ſup te[l]indignationē meā. [r]In igne[l]furoris mei[e]ſuffflabo[b]in te.[c] Daboꝝ oo [e]in manus[r]hoim[l]inſipientiū &[r]fabricantiū[b]interitum.[l]Igni[b]eris[l]cibus.[m] Sāguis tuus[n]erit oooooooooo [e]in medio[p]terre: &[q]oblivioni traderis:[n]quia[r]ego [n]dominus[l] locutus ſum.

22.

ET factū ē[b]verbū[r] dñi [l]ad me[c]dicens.[r]Et tu [r]fili[b]hominis[l]nonne iudicas[m]ciuitatem oooooooo

ad diuinandū diuinationē: vt ſcateat virgam: τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν, τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδον, τ interroget in ſculptilibus. τ tecur cōſul καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς. καὶ ἐκ δεξιῶν ſcitet a dextris eius: τ facta eſt diuinatio ſup hieru- σου ἐγένετο τὸ μαντεῖον ἐπὶ Ἱερου ſalem: vt ponat vallum vt aperiat os iclamore σαλήμ, τοῦ βαλεῖν χάρακα τοῦ διανοῖξαι στόμα ἐν βοῇ τ eraltet vocē cū clamore tubæ vt ponat val καὶ ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος, τοῦ βαλεῖν χώ lum ꝓtra portas eius: τ ponat aggerē: τ edifi ρακα ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ βαλεῖν χῶμα, καὶ οἰκοδο cet munitiões: τ ipe eis ẽſt diuinans μῆσαι βαλεραύσεις, καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ὡς μαντευόμενος diuinationē coꝝ eis: cōputans hebdomadas μαντείαν ἐνώπιον αὐτῶν, ἑβδομάζων τὰς ἑβδομάδας eis: τ ipe memorans iniqtatē eoꝝ: vt capiā ἀυτοῖς, καὶ αὐτὸς ἀναμιμνήσκων ἀδικίαν αὐτῶν, ἵνα συλ tur. Idcirco hec dicit adonai dñs: ꝓ eo q̄ ληφθῶσι. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' recordati eſtis iniqtatū vſaꝝ cū reuelarent ὧν ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς ipietates vſe: vt viderēt ꝓtā vſa in om ἀσεβείας ὑμῶν, τοῦ ὁρᾶσθαι τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν πά nib⁹ iniqtatib⁹ vſris: τ in oib⁹ adinuentionis σαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμα bus vſris ꝓ eo q̄ recordati eſtis i iſtis capiemini. μασιν ὑμῶν ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις ἁλώσεσθε. τ tu ꝓphane: iniq̄: dux iſrael: cui⁹ venit καὶ σὺ βέβηλε, ἄνομε, ἀρχηγὲ Ἰσραήλ, οὗ ἥκει dies in tpe iniqtatis finis: hec dicit adonai do ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύ mine⁹: auſer cidarim: τ repelle coronā tha ριος, ἀφελεῖν τὴν κίδαριν, καὶ ἀπόθου τὸ στέφανον ἀυτὸ nō talis erit: humiliaſti excelſum: τ ſublima οὐ τοιαύτη ἔσται, ταπείνωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὕψω ſti hūmile. iniqtatē iniqtatē ponam eam: neq; ipa σας τὸ ταπεινόν. ἀδικίαν ἀδικίαν ἀνήσομαι αὐτήν, οὐδὲ αὐτὴ talis erit donec veniat cui ꝓnit: τ tradam ei. τοιαύτη ἔσται ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ κατάκειται, καὶ παραδώσω αὐ τ tu fili holo ꝓpheta τ dices: hec di τῷ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέ cit adonai dñs ad filios ammō: τ ad γει ἀδωναὶ κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ πρὸς τὸν opprobriū eoꝝ: τ dices: mucro mucro euagina ὀνειδισμὸν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖς, ῥομφαία ῥομφαία ἐσπασμέ tē ad occiſiōes: τ euaginatus ad cōſumptiōes: ſurge νη εἰς σφάγια, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν, ἐγείρου vt fulgeas in viſiōe tua vana: τ in ὅπως στιλβῇς ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ diuinando te mēdacia: vt tradant te ſup colla μαντεύεσθαί σε ψευδῆ, τοῦ παραδοῦναί σε ἐπὶ τρά la interfectoꝝ iniqꝫ ꝺꝫ venit dies in tpe χήλους τραυματιῶν ἀνόμων ὧν ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ iniqtati finis. reuertere ad vaginā tuā in lo ἀδικίας πέρας. ἀπόστρεψον εἰς τὸν κολεόν σου ἐν τῷ τό co iſto ꝺ̄ natus es in tra ꝓpria tua iudicabo te: πῳ τούτῳ ᾧ γεγόνασι ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε, τ effūdā ſup te iram meā in igne ire mee: in καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ σὲ τὴν ὀργήν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, ἐμ ſuffłabo in te: τ tradam te in manus viros φυσήσω ἐπὶ σέ, καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν barbaroꝝ fabricantiū corruptionē: i igne eris ci βαρβάρων τεχνιτῶν διαφθορᾶς, ἐν πυρὶ ἔσῃ κατα bus: ſanguis tuus erit in medio tre tue. nō erit βρωμα, τὸ αἷμά σου ἔσται ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. οὐ μὴ ἦτε tui mēoria qz ego dñs locut⁹ ſum. ται σου μνεία ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα. Ca.22.

ΚΑΙ factū[c] eſt ſmo dñi ad me dicēs: τ Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ tu fili hominis: ſi iudicas ciuitatē σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἐὰν κρίνῃς τὴν πόλιν oooooooooo

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

sanguinū: ⁊ ostende ei oēs iniqtates
τῶν αἱμάτων, καὶ παραδείξει αὐτῷ πάσας τὰς ἀνομίας
eius: ⁊ dices: hec dicit dñs: o ciuitas effun
ας αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, Ὦ πόλις ἐκχέ
dens sanguinē medio ei⁹: vt veniat tps eius: ⁊
ουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς, καὶ
faciens cogitatiōes ꝑ semetipaꝛ: vt polluat semetipaꝛ
ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαίνεσθαι ἑαυτὴν
in sanguinib⁹ tuis: q̄ effudisti. deliquisti: ⁊
ἐν τοῖς αἵμασίν σου, οἷς ἐξέχεας· παρεπέσωκας, καὶ
in cogitationib⁹ tuis q̄s fecisti polluta es:⁊ ap
ἐν τοῖς ἐνθυμήμασίν σου οἷς ἐποίησας ἐμιάνθης, καὶ προ
propīare fecisti dies tuos: ⁊ adduxisti tps ānoꝝ tuoꝝ.
σήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιρὸν ἐτῶν σου.
ꝓpterea dedi te in opprobriū gentib⁹: ⁊ in
διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ εἰς
illusionē cūctis regionib⁹ appropiātib⁹ ad
ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις ταῖς ἐγγιζούσαις πρὸς
te. ⁊ q̄ pcul recedāt a te: ⁊ illu
σέ· καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐμπαί
dent te: ⁊ clamabūt in te impura nomia
ξονταί σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπί σοι ἀκαθάρτοις τὸ ὄνομα
ta: ⁊ multi in iniqtatib⁹ tuis.ecce de
σοι, καὶ πολλοὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου. ἰδοὺ οἱ ἄφηγού
ces dom⁹ ifrael vnuſqſq; ad cognatos ei⁹ ꝓmi
μενοι ἕκαστος ἰσραὴλ ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ συν
ti sunt in te: vt effundāt sanguinē. pfi ⁊ ma
πεφώρηνται ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· παρεῖρε καὶ μο
ri maledicēbāt in te: ⁊ ad aduenam auerte
χθηρίαν ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀπέστρε
bant in iniqtatib⁹ in te. pupillū ⁊ viduā oppꝛimebāt
φοντο ἐν ἀδικίαις ἐν σοί· ἁρφανὸν καὶ χήρας κατεδυνάστευον
in te: ⁊ sanctuaria mea sperneb̄t ⁊ sabbata mea polluebāt
ἐν σοί· τὰ ἅγιά μου ἐξουδένουν ἐν σοὶ καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν
in te: viri latrōes fuerūt in te: vt effunderēt sāguinē i te. ⁊
ἐν σοί· ἄνδρες λῃσταὶ ἐγένοντο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα ἐν σοί· καὶ
in te mōtes comederūt in te: ⁊ sceleſta ꝓfaciebāt i medio tui. verecū
ἐν σοὶ τὰ ὄρη κατέφαγον ἐν σοί, καὶ ἀνόσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου· ἀσχυ
dia reuelāte discooperuerūt in te: ⁊ in immūditijs mēſtruatam
μοσύνην ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἐκαθημένην
reuelāuerūt in te vnuſqſq; in vxorē ꝓximi sui inicq; agebāt:
ἐποίουν ἐν σοί, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμόχθουν,
⁊ vnuſqſq; nurum suā polluebat in ipietate: ⁊ vnuſqſq; soro
ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτοῦ ἐμίαινεν ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελ
rē suā filiam ꝓpriā sua: hūiliabāt in te: munera accipie
φὴν κατέκυπτεν ἐν σοὶ πατρὸς αὐτῆς, ἐταπείνουν ἐν σοί, δῶρα ἐλάμβα
bant: vt effunderēt sāguinē. vſurā ⁊ supabūdātiā accipiebant
νον· ἵνα ἐκχέωσιν αἷμα· τόκοις καὶ πλεονασμοῖς ἐλάμβανον
in te: ⁊ cōſumabo cōſumatiōnē malitie tue q̄ in oppreſſio
ἐν σοί, καὶ συντελέσω συντέλειαν κακίας σου τὴν ἐν καταδυνα
ne mei: ꝛc oblita es dicit adonai dñs. ſi aūt pcuſſero manū meā
στείᾳ μου· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐπιλάθου λέγει κύριος κύριος· ἰδοὺ δὲ πατάξω χεῖρά μου
ad manū meā i db⁹ cōſumata sunt q̄ fecisti: ⁊ in sangui
ἐπὶ τὴν χεῖρά μου ἐφ' ἧς συντετέλεσαι ἃς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αἵ
ne tuo factio in medio tui ſi ſuſtinebit cor
μασίν σου τοῖς γενομένοις ἐν μέσῳ σου ἐὰν ὑποστείλῃ ἡ καρδία
tuū ſi ꝓualebunt mani⁹ tue in diebus q̄s ego facio tibi:
σου ἢ κραταιώσουσιν αἱ χεῖρές σου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ
⁊ ego dño locut⁹ ſum ⁊ faciam ⁊ diſpergam te in
σοί· ἐγὼ κς̄ ἐλάλησα καὶ ποιήσω, καὶ διασκορπίσω σε ἐν τοῖς
gentib⁹: ⁊ diſſemiabo te in regionib⁹: ⁊ deficiet immūditia
ἔθνεσιν, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις, καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία
tua ex te: ⁊ hereditabo in te ante oculos gētiū:
σου ἐκ σοῦ, καὶ κατακληροδοτήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἐθνῶν
⁊ ſcietis q̄ ego dño. ⁊ factū ē ſmo dñi ad me dicēs:
σου· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς̄· καὶ ἐγένετο λόγος κῡ πρός με λέγων, υἱὲ
fili hoīs: ecce facti ſunt mihi dom⁹ iſrael cōmixta: om
ἀνθρώπου, ἰδοὺ γεγόνασίν μοι οἶκος ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένοι, πάν
nes ere ⁊ ſtāno ⁊ ferro ⁊ plūbo: in medio fur
τες εἰσὶ χαλκῶ καὶ κασσιτέρῳ καὶ σιδήρῳ καὶ μολίβδῳ, ἐν μέσῳ κα
nace argenti cōmixti ſunt. ꝓpterea dic: hec dicit
μίνου ἀργυρίου ἀναμεμιγμένοι εἰσίν. διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει

Trāsla.B.Vie.

ſanguinū: & oſtendes ei
oēs abominatiōes ſuas.
Et dices. Hec dicit dō-
minus deus. Ciuitas ooo
effundens ſanguinē in
medio ſui vt veniat tpus
eius: & q̄ fecit idola cōtra
ſemetiplam vt polluere-
tur. In ſanguine tuo qui
a te effuſus eſt deliquiſti
& in idolis tuis q̄ feciſti
polluta es. Et appropin
qre feciſti dies tuos: & ad
duxiſti tps annorū tuoꝝ:
ꝓpterea dedi te oppro-
briū gentib⁹: & irriſionē
vniuerſis terris q̄ iuxta
ſunt & q̄ pcul a te. Triū-
phabunt de te ſordida:
nobilis grādis interitu.
Ecce principes iſrael ſin
guli in brachio ſuo ooooo
fuerūt in te ad effunden
dum ſanguinē: patrē & matrē cōtumeliis affece-
runt in te. Aduenā calū
niati ſunt in medio tui:
pupillū & viduā contri
ſtauerūt apud te: ſctūaria
mea ſpreuiſtis & ſabbata
mea polluiſtis. Viri de-
tractores fuerūt in te ad
effundendū ſanguinē:
& ſuper montes come-
derūt in te: ſcelus opati
ſunt in medio tui. Vere-
cūdiora patris diſcoope
ruerunt in te: immundiciā
mēſtruate hūliauerūt in
te. Et vnuſqſq; in vxorē
ꝓximi ſui opatus ē abo
minationē: & ſocer nurū
ſuā polluit nepharie: frā
ter ſororē ſuā filiā patris
ſui oppreſſit in te. Mu-
nera accepērunt apud te ad
effundēdū ſāguinē: vſu
rā & ſupabundātiā acce-
piſti: & auare ꝓximos tu
os calūniabaris: meiq;
oblita es dicit dñs deus.
Ecce cōploſi manꝰ meas
ſup auaritiā tuā quā fe
ciſti: & ſup ſanguinē qui
effuſus eſt in medio tui.
Nūqd ſuſtinebit cor tuū:
aut ꝓualebūt man⁹ tue i
diebꝰ qs ego facia tibi:
Ego dñs locut⁹ ſuꝫ & fa
cia. Et diſpgā te i natio
nes: & vētilabo te in tras
& dficere faciā imūdiciā
tuā a te: & poſſidebo te
in cōſpectu gētiū: & ſci
es qa ego dñs. Et factū ē
verbū dñi ad me dicens.
Fili hoīs verſa eſt mihi
dom⁹ iſrl i ſcoriā. Oēs
iſti es & ſtānū & ferrū &
plumbū in medio forna
cis: ſcoria argenti facti
ſūt. Propterea hec dicit

Tex.heb.Ezechi.xxij.Pritiua.heb.

הַדָּמִים וְהוֹדַעְתָּהּ אֶת כָּל תּוֹעֲבֹתֶיהָ׃
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עִיר
שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ
וְעָשְׂתָה גִלּוּלִים עָלֶיהָ לְטָמְאָהּ׃
בְּדָמֵךְ אֲשֶׁר שָׁפַכְתְּ אָשַׁמְתְּ וּבְגִלּוּלַיִךְ
אֲשֶׁר עָשִׂית טָמֵאת וַתַּקְרִיבִי יָמַיִךְ
וּבוֹא שְׁנוֹתַיִךְ עַל כֵּן נְתַתִּיךְ
חֶרְפָּה לַגּוֹיִם וְקָלָסָה לְכָל הָאֲרָצוֹת׃
הַקְּרוֹבוֹת וְהָרְחֹקוֹת מִמֵּךְ יִתְקַלָּסוּ
בָךְ טְמֵאַת הַשֵּׁם רַבַּת הַמְהוּמָה׃
הִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרֹעוֹ
הָיוּ בָךְ לְמַעַן שָׁפְכֵי דָם וְאָב וָאֵם
קָלוּ בָךְ לַגֵּר עָשׁוּ בְתוֹכֵךְ
יָתוֹם וְאַלְמָנָה הוֹנוּ בָךְ׃ קָדָשַׁי בָּזִית
וְאֶת שַׁבְּתֹתַי חִלַּלְתְּ׃ אַנְשֵׁי רָכִיל
הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפֹךְ דָּם וְאֶל הָרִרִים
אָכְלוּ בָךְ זִמָּה עָשׂוּ בְתוֹכֵךְ׃ עֶרְוַת
אָב גִּלָּה בָךְ טְמֵאַת הַנִּדָּה עִנּוּ בָךְ׃
וְאִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ עָשָׂה תּוֹעֵבָה
וְאִישׁ אֶת כַּלָּתוֹ טִמֵּא בְּזִמָּה וְאִישׁ
אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו עִנָּה בָךְ׃ שָׁחַד
לָקְחוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפֹךְ דָּם נֶשֶׁךְ
וְתַרְבִּית לָקַחְתְּ וַתְּבַצְּעִי רֵעַיִךְ
בַּעֲשֹׁק וְאוֹתִי שָׁכַחַתְּ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ וְהִנֵּה הִכֵּיתִי כַפִּי אֶל בִּצְעֵךְ
אֲשֶׁר עָשִׂית וְעַל דָּמֵךְ אֲשֶׁר הָיוּ
בְתוֹכֵךְ׃ הֲיַעֲמֹד לִבֵּךְ אִם תֶּחֱזַקְנָה
יָדַיִךְ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתָךְ
אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ וַהֲפִיצוֹתִי
אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִיךְ בָּאֲרָצוֹת
וַהֲתַמֹּתִי טֻמְאָתֵךְ מִמֵּךְ וְנַחַלְתְּ בָךְ
לְעֵינֵי גּוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
הָיוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל לְסוּג כֻּלָּם
נְחֹשֶׁת וּבְדִיל וּבַרְזֶל וְעֹפֶרֶת בְּתוֹךְ
כּוּר סִיגִים כֶּסֶף הָיוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר

Pūtiua.heb. Tex.be.Ezechi.xxiij.

אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֱיוֹת כֻּלְּכֶם לְסִגִים סיג
לָכֵן הִנְנִי קֹבֵץ אֶתְכֶם אֶל תּוֹךְ
יְרוּשָׁלִַם: קְבֻצַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל
וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל אֶל תּוֹךְ כּוּר לַפַּחַת נפח
עָלָיו אֵשׁ לְהַנְתִּיךְ כֵּן אֶקְבֹּץ בְּאַפִּי נתך
וּבַחֲמָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם: תום
וְנָפַחְתִּי אֶתְכֶם וְנָפַחְתִּי עֲלֵיכֶם
בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי וְנִתַּכְתֶּם בְּתוֹכָהּ:
כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כּוּר כֵּן תִּתְכּוּ
בְּתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה
שָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עֲלֵיכֶם: וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם אֱמֹר
לָהּ אַתְּ אֶרֶץ לֹא מְטֹהָרָה הִיא לֹא
נִגְשָׁמָה בְּיוֹם זָעַם: קֶשֶׁר נְבִיאֶיהָ נביא
בְּתוֹכָהּ כַּאֲרִי שׁוֹאֵג טֹרֵף טָרָף נפש
נֶפֶשׁ אָכָלוּ חֹסֶן וִיקָר יִקָּחוּ נתר
אַלְמְנֹתֶיהָ הִרְבּוּ בְתוֹכָהּ: כֹּהֲנֶיהָ כהנ
חָמְסוּ תּוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי בֵּין קדש
קֹדֶשׁ לְחֹל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין בדל
הַטָּמֵא לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ טהר
וּמִשַּׁבְּתוֹתַי הָעְלִימוּ עֵינֵיהֶם וָאֵחַל עלל
בְּתוֹכָם: שָׂרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּזְאֵבִים שור
טֹרְפֵי טָרָף לִשְׁפֹּךְ דָּם לְאַבֵּד
נְפָשׁוֹת לְמַעַן בְּצַע בָּצַע: וּנְבִיאֶיהָ
טָחוּ לָהֶם תָּפֵל חֹזִים שָׁוְא וְקֹסְמִים טחה
לָהֶם כָּזָב אֹמְרִים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה וַיהוָה לֹא דִבֶּר: עַם הָאָרֶץ
עָשְׁקוּ עֹשֶׁק וְגָזְלוּ גָּזֵל וְעָנִי וְאֶבְיוֹן ענה
הוֹנוּ וְאֶת גֵּר עָשְׁקוּ בְּלֹא מִשְׁפָּט: שפט
וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ גֹּדֵר גָּדֵר וְעֹמֵד עמד
בַּפֶּרֶץ לְפָנַי בְּעַד הָאָרֶץ לְבִלְתִּי פנה
שַׁחֵתָהּ וְלֹא מָצָאתִי: וָאֶשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם שפך
זַעְמִי בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי כִּלִּיתִים דַּרְכָּם כלה
בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: נתן

Cap. xxiij

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: בֶּן אָדָם שְׁתַּיִם נָשִׁים בְּנוֹת נשה

Trāſl.B.Vie.

dominꝰ deus. Eo qver
ſiᵉ eſtis ſ omesᵐ in ſcoriam:
ⁿpropterea ᵉecce ego ᵖcon
gregaboᑫ vosʳ inˢ medio
ᵗhieruſalē ᵘcōgregatione
ˣargentiʸ & erisᶻ & ſtāniᵃ &
ferriᵇ & plumbiᶜ inᵈ medio
ᵉfornacis: ᶠ vt ſuccendam
ᵍin eaʰ ignē ⁱ ad cōflandū.
ᵏSic ˡ cōgregaboᵐ in furo
re meo ⁿ & ī ira mea: ᵒ & re
quieſcā. ᵖ Et cōflaboᑫ vos
ʳ & congregaboᵉ vos: ˢ &
ſuccendam ᵗ vos ooooooo
ᵘin igne ᵛ furoris mei: ʷ &
cōflabimini ˣ in medio ei?
ʸ vt cōflatur ᶻ argentū ᵃ in
medio ᵉfornacis: ᵇ ſic ᵉritis
ᶜin medio eius. ᵈ Et ſcietis
ᵉquia ᶠego ᵐdñs: cuiᵒ effu
derim ᵖindignationē meā
ʳſup vos. ᑫ Et factū eſt ˢ ver
bum ᵗdomini ᵘ ad me ᵛdi?
cens. ˣ Fili ʸhominis: ᶻ dic
ᵃei. ᵇ Tu es ᶜterra ᵈimmun
da: & ᵉnon ooooooooooooo
ᶠcōpluta ᵍin die ʰ furoris.
ⁱ Coniuratio ᵐ pphetarū
ⁿin medio ęius. ᵒ Sicut leo
ᵖrugiens ᑫrapiensęᵣ predā
ˢaias ᵗdeuorauerūt: ᵘopes
ˣ & precium ʸ acceperunt:
ᶻviduas eiᵛ ᵃ multiplicaue
runtᵇ in medio illius. ᶜ Sa?
cerdotes eiᵈ ᵉcontēpſerūt
ᶠlegē meā ᵍ & polluerūtʰ ſā
ctuaria mea. ⁱ Interᵏ ſāctū
ˡ & pphanū ᵐ nōⁿ habueīt
diſtantiā: ᵒ inter ᵖ pollutū
ᑫ & mundū ʳ nō ˢ intellexeᵗ
runt: ᵘ & a ſabbatis meis
ᵛauertерūt ʷ oculos ſuos:
ˣ & coinqnabar ʸ in medio
eoᶻ. ᵃ Principes eiᵇ ᶜ in me
dio illius ᵈ quaſi lupi ᵉ rapiē
tes ᶠ predā: ᵍ ad effundendū
ʰ ſaguinē & ⁱ ad perdendas
ʲaias: ᵏ & ˡ auare ᵐ ſectādo lu
cra. ⁿ Prophete autē eius
ᵒliniebāt ᵖeos ᑫ abſqꝫ tēpe
ramēto ʳ videtes ˢ vana ᵗ &
diuinātes ᵘeis ᵛ mēdaciū ʷ di
cētes: ˣ hec ʸ dicit ᶻ dñs ᵃ de?:
ᵇcum dñs ᶜnō ᵈsit locutus.
ᵉPopuli ᶠterre ᵍcalūniabā
turʰ calumniā ⁱ & rapiebāt
ʲvioleter: ᵏ egenū ˡ & pau
perē ᵐ affligebāt: ⁿ & ᵒ aduc
nam ᵖopprimebāt calūnia
ᑫabſqꝫ ʳ iudicio. ˢ Et q̄ſiui
ᵗde eis ᵘvirū ᵛqui iterpone
retʷ ſepē: ˣ & ſtaret ʸ oppo
ſitᶻ ᵃtra me ᵇ p ᶜtra ᵈ ne ᵉdiſ
ſiparē eā ᶠ & nō ᵍ inueni. ʰ Et
effudiⁱ ſup eos ʲ idignatio
nē meā: & ᵏ ī igne ˡ ire mee
ᵐcōſumpſi eos. ⁿ Viā eorū
ᵒin caput eorū ᵖ reddidi:
ᑫaitʳ dñs ˢ deus. 23.

ΘT factᵛ eſtʷ ſmoˣ dñi
ʸad me ᶻ dicēs. ᵃ Fili ᵇ ho
minis: ᶜ due ᵈ mulieres ᵉ filie

Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina,

adonai dñs: ꝓ eo qꝺ facti eſtᵗ oēs in ꝓmixtionē vnā:
ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐγένετό πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν,
idcirco ego recipiam vos in medio hieruſalem:
διὰ τοῦτο ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ,
ſicut recipitur argentū: ⁊ eo: ⁊ ferrum: ⁊
καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος, καὶ χαλκός, καὶ σίδηρος, καὶ
plumbū: ⁊ ſtannū in medio formacis ad in?
μόλυβδος, καὶ κασσίτερος ἐν μέσῳ καμίνου τοῦ ἐκφυ?
ſufflādū i eam ignē ad cōflandū: ſic recipiam
σῆσαι εἰς αὐτὴν πῦρ εἰς τὸ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι
vos in ira mea: ⁊ in furore meo: ⁊ congregabo ⁊ reſ?
ὑμᾶς ἐν τῇ ὀργῇ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ συνάξω καὶ ἐπι?
eſcā ⁊ cōflabo vos: ⁊ inſufflabo ſup vos in
φήσω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς, καὶ ἐκφυσήσω ἐφ' ὑμᾶς ἐν
igne ire mee: ⁊ ꝓflabimini in medio eius: quē
πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὃν
admodū cōflatur argentū in medio formacis: ſic
τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως
ꝓflabimini in medio eius: ⁊ ſcietis qꝫ ego dñs
χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς
effudi furorē meū ſup vos. ⁊ factū ē ῥῆμ dñi ad
ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
me dicēs: fili hoīs: die ei: tu es tra nō rigata:
με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, εἶπὸν αὐτῇ, σὺ εἶ γῆ οὐ βρεχομένη,
neq; pluuia facta ē in te in die tre: cui? duces
οὐδὲ ὑετὸς ἐβρέχετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, ὃς ἐὰν φυγεῖται
in medio eius: q̄ſi leones rugientes: rapientes rapi?
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἁρπάζοντες ἁρπά?
nas: alias deuorantes in potentatib?: diuitias ⁊
γματα, ψυχὰς κατεσθίοντες ἐν δυνασείαις, πλοῦτον καὶ
honores accipientes: ⁊ vidue tue multiplicate ſunt in
τιμὰς λαμβάνοντες, καὶ αἱ χῆραί σου ἐπληθύνθησαν ἐν
medio tui: ⁊ ſacerdotes eius ꝓfanauerūt legem meā: ⁊
μέσῳ σου, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἐβεβήλωσαν τὸν νόμον μου, καὶ
polluerūt ſancta mea: inter ſanctū ⁊ ꝓphanū nō
ἐβεβήλουν τὰ ἅγιά μου, ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ
diſtinxerūt: ⁊ inter mūdū ⁊ imūdū nō diſtin?
διέστελλον, καὶ ἀνὰ μέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστε?
xerūt: ⁊ a ſabbatis meis cooperiebant
λον, καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκαλυπτόν τοὺς
oculos ſuos: ⁊ coinqnabar in medio eor. ⁊
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐβεβηλούμην ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ
principes eiᵛ in medio eius: q̄ſi lupi rapientes
οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λύκοι ἁρπάζοντες
rapinas ad effūdēdū ſanguinē: ad pdendū alias
ἁρπάγματα τοῦ ἐκχέαι αἷμα, τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς
vt auaritia lucrarentur. ⁊ pphete eius
ὅπως πλεονεξίαν πλεονεκτῶσιν· καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς
liniētes eos: cadent videntes vana diuinantes
ἀλείφοντες αὐτοὺς, πιστοῦντα ὁρῶντες μάταια μαντευόμε?
mēdacia dicentes: hec dicit adonai dñs: ⁊ dñs nō
νοι ψευδῆ λέγοντες, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, καὶ κὺς οὐ
locutus eſt. pplm tre opprimentes iniuſtitia: ⁊
λελάληκεν· γὴν λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες ἀδικίαι, καὶ
diripientes rapinas. pauperē ⁊ egenū oppimen?
διαρπάζοντες ἁρπάγματα· πτωχὸν καὶ πένητα κατασυκοφά?
tes: ⁊ ad aduenā nō reuertentes cū iudicio:
ντες, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος,
⁊ q̄rebam ex eis virū cōuerſantem recte: ⁊ ſtantē plenā
καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἑστῶτα ἐν τῇ
ſime aī faciem meā in tpe tre me in fine vele?
ῥᾳ πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς γῆς τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖ?
rem eam: ⁊ nō inueni: ⁊ effudi ſup eam furorē meū
ψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἐξέχεα ἐπ' αὐτὴν τὸν θυμόν μου
in igne ire mee ad cōſumendū eos: viaꝫ eoꝝ in
ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελέσαι αὐτούς, τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς
capita eoꝝ dedi dicit adonai dñs. Ca.23.
κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα λέγει ἀδωναὶ κύριος. Mich. 3.d. Soph. 3.d.

ΘΤ factᵛ ē ſmo dñi ad me dicēs: fili hoīs:
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου,
due mulieres erant filie
δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες

mſio vni⁹: τ fornicate ſunt in egypto: I adoleſcētia
μητρὸς μιᾶς, καὶ ἐξεπόρνευσαν ἐν αἰγύπτῳ, ἐν τῇ νεότητι
ſua fornicate ſunt: illic cecidert vbera eap: τ illic
αὐτῶν ἐπορνεύσαν, ἐκεῖ ἔθλασεν οἱ μαστοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖ
deuirginate ſunt: τ nomia eap. oolla ſeni⸗
ἐπαρθενεύθησαν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν · ὁλλὰ ἡ πρῖσ⸗
or τ ooliba ſunio: ſoror ei⁹: τ facte⸗
βυτέρα καὶ ὁλιβὰ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ ἐφύ⸗
ſt mihi: τ peperert filios τ filias: τ nomina
τευσάν μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα
eap ſamaria oolla: τ hieruſalem ooliba: τ
αὐτῶν σαμάρεια ἡ ὁλλὰ, καὶ ἱερουσαλὴμ ὁλιβά, καὶ
fornicata eſt oolla a me. τ ρſicta ē ad
ἐξεπόρνευσεν ἡ ὁλλὰ ἀπ' ἐμοῦ · καὶ ἐμάνη ἐπὶ τοὺς
amatores ſuos ad aſſyrios appropiąntes ſi
ἐραστὰς αὐτῆς ἐπὶ τοὺς ἀσσυρίους τοὺς ἐγγίζοντας ἀφ⸗
bi: veſtitos hyacinthinis:pncipes: τ ducce
ὁ, ἐν ὑακίνθοις ὑποκίσσια, ἡγουμένους, καὶ στρατηγοὺς
iuuenes electos ođs equites equitantes in
νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας ἱππεῖς ἱππαζομένους ἐφ'
equis: τ vedit fornicationē ſuā ſup eos. ſup cle
ἵπποις, καὶ ἔδωκεν τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτὰς · ἐπὶ τοὺς ἐκ
ctos filios aſſyrioꝝ vniuerſos: τ ſup oēs ad q̄s
λεκτοὺς υἱοὺς ἀσσυρίων πάντας, καὶ ἐπὶ πάντας ἐφ' οὓς
apposita ē.in oſtuos deſiderijs ſuis polluta ē: τ
ἐπέθετο. ἐν πᾶσιν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῆς ἐμιαίνετο, καὶ
fornicationē ſuā q̄ ex egypto nō reliquebat:
τὴν πορνείαν αὐτῆς τὴν ἐξ αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλειπεν,
q̄ cū ea dormiebāt in adoleſcētia ei⁹: τ illi de⸗
ὅτι μετ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ ἐθή⸗
B virginauerūt eam: τ effuderūt fornicationē ſuā ſup
λυνάν αὐτήν, καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ'
eam. ꝓpterea tradidi eam in manꝰ ama
αὐτήν · διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας τῶν ἐρα
toꝝ ſuoꝝ in manus filioꝝ aſſyrioꝝ ad q̄s adūt: ip⸗
στῶν αὐτῆς εἰς χεῖρας υἱῶν ἀσσυρίων ἐφ' οὓς ἐπιτίθετο, ἀν
ſi diſcooperuerūt verecūdiā ei⁹: filios τ filias
τὰ ἀποκαλύψαι τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας
illius tulerūt: τ ipām in gladio occiderunt. τ
αὐτῆς ἔλαβεν, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν · καὶ
facta ē locutio in mulieres: τ vltiones fecerunt
ἐγένετο λάλημα εἰς γυναῖκας, καὶ ἐκδικήσεις ἐποίησαν
in ea: τ vidit ſoror eius ooliba: τ corru⸗
ἐν αὐτῇ, καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ὁλιβά, καὶ διέφθει⸗
pit deſiderijs ei⁹ ſup eam: τ fornicationē e⸗
ρεν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτήν, καὶ τὴν πορνείαν αὐ
ius ſup fornicatiões ſororis ſue multiplicauit
τῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπλεόνασεν
ſup filios aſſyrioꝝ. apposita ē ad duces: τ
ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀσσυρίων. ἐπιτίθετο ἡγουμένους, καὶ
magiſtratꝰ ꝓpe ſe. τ indutos ſpecioſis eq⸗
στρατηγοὺς ἐγγὺς αὐτῆς. καὶ ἐν ὑποδήμασιν ἐμβατὰ ἐπ⸗
tes equitantes in equis: iuuenes electos
βεβῆκος ἐφ' ἵπποις, νεανίσκους ἐπιλέκτους
οđs. τ vidi ego q̄ polluta eſt via vna vnaꝝ: τ
πάντας. καὶ εἶδον ἐγὼ ὅτι μεμίανται, ὁδὸς μία τῶν δύο, καὶ
C addidit ad fornicationē ſuā: τ vidit viros depi⸗
προσέθετο ἐπὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐζωγρα
ctos in pariete imagies chaldeoꝝ ſ depi⸗
φημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας χαλδαίων ἐζωγραφη⸗
ctas in colozibus in ſtilo accinctas: variegate veſtes
μένους ἐν χρίμασιν ἐν γραφίδι ἐζωσμένους, ποικίλματα
ſup lūbos eoꝝ: τ tiare tincte ſup capi⸗
ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ τιάραι βεβαπτισμέναι ἐπὶ τῶν κεφα
ta eoꝝ: aſpect⁹ triplex oīm ſilitudo filioꝝ babylonis chaldeoꝝ
λῶν αὐτῶν, ὄψις τριῶν πάντων ὁμοίωμα υἱῶν βαβυλῶνος χαλδαί
terre patrie eap: τ delectata ē ſup eos viſione ocu
ων γῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὄρασιν τῶν ὀφ
lop ſuoꝝ: τ miſit nuncios ad eos in trā chaldeo
θαλμῶν αὐτῆς, καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν χαλδαί
os: τ venerūt ad eam filij babylonis ad cubile viuentium:
ων, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν υἱοὶ βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλυόντων,

'matris ᵐvnius ⁿfuerūt ᵒ & fornicate ſunt ᵖin egypto.
ᵍIn adoleſcētia ſua ʳfornicate ſunt. ˢIbi ᵗſubacta ſūt
ᵘvbera earū: ˣ& ʸfracte ſūt
ᶻmāme ᵃpubertatis earū.
ᵇNoia aūt earū ᶜoolla ᵈmaior: ᵉ& ooliba ᶠſoror eius.
ᵍEt habui eas ʰ& pepererunt ⁱfilios ʲ& filias. ᵏᵏᵏᵏ
ˡPorro earū noia: ᵐſamaria ⁿoolla ᵒ & hieruſalem
ᵖooliba. ᵠ Fornicata eſt igi
tur ʳſup me ˢoolla ᵗ & inſa
niuit ᵘ in ˣ amatores ſuos
ʸin; ᶻaſſyrios ᵃppinquātes
ᵇveſtitos ᶜhyacintho ᵈprin
cipes ᵉ& magiſtratꝰ: ᶠiuue
nes ᵍcupidinis: ʰvniuerſos
ⁱeqtes ʲ & aſcēſores ᵏequo
rū: ˡ& dedit ᵐfornicatiões
ſuas ⁿſup eos ᵒelectos ᵖfilios
ᵠaſſyriorū ʳvniuerſos:
ˢ& in oībus in ᵗquos ᵘinſa
niuit in ˣimūdicitiis eorū
ʸpolluta eſt. Inſup ᶻ& ᵃfor
nicationes ſuas q̄s habue
rat ᵇin egypto ᶜnō reliqt.
Nam & illi ᵈdormierūt ᵉcū
ea ᶠ in adoleſcētia ſua: ᵍ & illi
ʰcōfregerūt ⁱvbera ʲ pu
bertatis eius ᵏ& effuderūt
ˡfornicationē ſuā ᵐſup eā.
ⁿPropterea ᵒtradidi eā ᵖin
manꝰ ᵠamatorū ſuoꝝ: ʳ in
manus ˢfiliorū ᵗaſſur: ᵘſup
quorū ˣinſaniuit libidine.
ʸIpſi ᶻdiſcooperuerūt ᵃignominiā eius: ᵇfilios ᶜ& filias
eius ᵈtulerūt ᵉ & ipſam ᶠoc
iderūt ᵍ gladio. ʰEt facte
ſunt ⁱfamoſe ʲmulieres ᵏ &
iudicia ˡ ꝓpetrauerūt ᵐ in ea.
Q̄d ⁿcū vidiſſet ᵒſoror ei⁹
ᵖooliba: ᵠpluſq̄ illa ʳinſani
uit libidine: ˢ& fornicatio
nē ſuā ᵗ ſup fornicationē
ᵘſororis ſue ˣad ʸ filios ᶻaſſy
riorū ᵃpbuit ipudēter: ᵇdu
cibus & magiſtratib⁹ ad ſe
ᶜvenictibus ᵈindutis ᵉveſte
varia: ᶠeqtibus ᵍq vectabā
tur ʰeqs: ᵏ& ⁱ adoleſcētibus
ʲforma ᵏcūctis ˡegregia ᵐ& vidi ⁿq ᵒ polluta eſſet ᵖ via
ᵠvna ʳambaꝝ: ˢ& auxit ᵗfornicationes ſuas. ᵘ Cūq; vi
diſſet ˣviros ʸ depictos ᶻin
ᵃpariete: ᵇimagines ᶜchal
deorū ᵈexp̄ſſas ᵉcoloríb⁹ ᶠ&
ᵍaccīctos ʰbaltheis ⁱrenes:
ᵏ& ˡ tyaras ᵐtinctas ⁿ in capi
tibus eorū ᵒformā ᵖducum
ᵠoium: ʳfilitudinē ˢfiliorū
ᵗbabylonis ᵘterreq; ˣchal
deoꝝ ʸin q̄ ᶻorti fūt: ᵃinſani
uit ᵇſup eos ᶜcōcupiſcētia
ᵈoculorū ſuoꝝ: ᵉ& emiſit
ᶠnuncios ᵍad eos ʰin chal
deam. ⁱ Cunq; veniſſent
ʲad eam ᵏfilii ˡbabylonis
ᵐad cubile ⁿ mammarum:

ᵒנְעָה	ᵍאִם־אַחַת הָיְו׃ ᵍוַתִּזְנֶינָה ᵍבְּמִצְרַיִם	
ᵖנְעַר שָׁד	ᵍבִּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ ᵍשָׁמָּה מֹעֲכוּ ᵍשְׁדֵיהֶן	
ᵍעָשָׂה דַּד	ᵍוְשָׁם עִשּׂוּ ᵍדַּדֵּי ᵍבְתוּלֵיהֶן׃ ᵍוּשְׁמוֹתָן	
ᵍפָּתַל גֹּבֶל	ᵍאָהֳלָה ᵍהַגְּדוֹלָה ᵍוְאָהֳלִיבָה ᵍאֲחוֹתָהּ	
ᵍהָיָה יָלַד	ᵍוַתִּהְיֶינָה ᵍלִי ᵍוַתֵּלַדְנָה ᵍבָּנִים ᵍוּבָנוֹת	
ᵍנָעָה	ᵍוּשְׁמוֹתָן ᵍשֹׁמְרוֹן ᵍאָהֳלָה ᵍוִירוּשָׁלַ͏ִם	
ᵍזָנָה ᵍעָנַב	ᵍאָהֳלִיבָה׃ ᵍוַתִּזֶן ᵍאָהֳלָה ᵍתַּחְתָּי ᵍוַתַּעֲנֹב	
ᵍאָהַב ᵍקָרֵב	ᵍעַל ᵍמְאַהֲבֶיהָ ᵍאֶל ᵍאַשּׁוּר ᵍקְרוֹבִים׃	
ᵍלָבַשׁ ᵍפָּתָה	ᵍלְבוּשֵׁי ᵍתְּכֵלֶת ᵍפַּחוֹת ᵍוְסָגָנִים ᵍבַּחוּרֵי	
	ᵍחֶמֶד ᵍכֻּלָּם ᵍפָּרָשִׁים ᵍרֹכְבֵי ᵍסוּסִים׃	
ᵍנָתַן ᵍבָּגַד	ᵍוַתִּתֵּן ᵍתַּזְנוּתֶיהָ ᵍעֲלֵיהֶם ᵍמִבְחַר ᵍבְּנֵי	
	ᵍאַשּׁוּר ᵍכֻּלָּם ᵍוּבְכֹל ᵍאֲשֶׁר ᵍעָנְבָה ᵍנַפְשָׁהּ	
ᵍגָּלַל ᵍטָמֵא	ᵍגִּלּוּלֵיהֶם ᵍנִטְמָאָה׃ ᵍוְאֶת ᵍתַּזְנוּתֶיהָ	
ᵍאֵת	ᵍמִמִּצְרַיִם ᵍלֹא ᵍעָזָבָה ᵍכִּי ᵍאוֹתָהּ ᵍשָׁכְבוּ	
	ᵍבִּנְעוּרֶיהָ ᵍוְהֵמָּה ᵍעִשּׂוּ ᵍדַּדֵּי ᵍבְתוּלֶיהָ	
ᵍשָׁפַךְ ᵍזְנוּת	ᵍוַיִּשְׁפְּכוּ ᵍתַּזְנוּתָם ᵍעָלֶיהָ׃ ᵍלָכֵן ᵍנָתַתִּיהָ	
ᵍנָתַן ᵍאֹהֵב	ᵍבְּיַד ᵍמְאַהֲבֶיהָ ᵍבְּיַד ᵍבְּנֵי ᵍאַשּׁוּר ᵍאֲשֶׁר	
ᵍגָּלָה ᵍעֶרְוָה	ᵍעָנְבָה ᵍעֲלֵיהֶם׃ ᵍהֵמָּה ᵍגִלּוּ ᵍעֶרְוָתָהּ	
ᵍבָּנָה	ᵍבָּנֶיהָ ᵍוּבְנוֹתֶיהָ ᵍלָקָחוּ ᵍוְאוֹתָהּ ᵍבַּחֶרֶב	
ᵍהָיָה ᵍנָּשָׁה	ᵍהָרָגוּ ᵍוַתְּהִי ᵍשֵׁם ᵍלַנָּשִׁים ᵍוּשְׁפוּטִים	
ᵍשָׁפַט ᵍעָשָׂה	ᵍעָשׂוּ ᵍבָהּ׃ ᵍוַתֵּרֶא ᵍאֲחוֹתָהּ ᵍאָהֳלִיבָה	
ᵍרָאָה ᵍשָׁחַת	ᵍוַתִּשְׁחֶת ᵍמִמֶּנָּה ᵍוְאֶת	
	ᵍתַּזְנוּתֶיהָ ᵍמִזְנוּנֶי ᵍאֲחוֹתָהּ׃ ᵍאֶל ᵍבְּנֵי	
	ᵍאַשּׁוּר ᵍעָנְבָה ᵍפַּחוֹת ᵍוְסָגָנִים ᵍקְרֹבִים	
ᵍלָבַשׁ	ᵍלְבֻשֵׁי ᵍמִכְלוֹל ᵍפָּרָשִׁים ᵍרֹכְבֵי	
ᵍסוּס ᵍרָאָה	ᵍסוּסִים ᵍבַּחוּרֵי ᵍחֶמֶד ᵍכֻּלָּם׃ ᵍוָאֵרְא ᵍכִּי	
ᵍטָמֵא ᵍיָחַד	ᵍנִטְמָאָה ᵍדֶּרֶךְ ᵍאֶחָד ᵍלִשְׁתֵּיהֶן׃ ᵍוַתֹּסֶף	
ᵍזָנָה ᵍרָאָה	ᵍאֶל ᵍתַּזְנוּתֶיהָ ᵍוַתֵּרֶא ᵍאֲנָשִׁי ᵍמְחֻקָּה	
	ᵍעַל ᵍהַקִּיר ᵍצַלְמֵי ᵍכַשְׂדִּים ᵍחֲקֻקִים	
ᵍחָגַר ᵍאֵזוֹר	ᵍבַּשָּׁשֶׁר׃ ᵍחֲגוּרֵי ᵍאֵזוֹר ᵍבְּמָתְנֵיהֶם	
ᵍטָבַל ᵍטָבוּל	ᵍסְרוּחֵי ᵍטְבוּלִים ᵍנִרְאֵיהֶם ᵍמַרְאֵה	
ᵍרָאָה ᵍרָשָׁע	ᵍשָׁלִישִׁים ᵍכֻּלָּם ᵍדְּמוּת ᵍבְּנֵי ᵍבָבֶל	
ᵍיָלַד ᵍעָנַב	ᵍכַּשְׂדִּים ᵍאֶרֶץ ᵍמוֹלַדְתָּם׃ ᵍוַתַּעֲגָב	
ᵍשָׁלַח	ᵍעֲלֵיהֶם ᵍלְמַרְאֵה ᵍעֵינֶיהָ ᵍוַתִּשְׁלַח	
ᵍלָאַךְ ᵍבּוֹא	ᵍמַלְאָכִים ᵍאֲלֵיהֶם ᵍכַּשְׂדִּימָה׃ ᵍוַיָּבֹאוּ	
ᵍשָׁכַב ᵍדּוֹד	ᵍאֵלֶיהָ ᵍבְּנֵי ᵍבָבֶל ᵍלְמִשְׁכַּב ᵍדֹּדִים	

Pritiua.heb.	Tex.he.Ezechi.xxiij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.
וַיִּטַּמְּאוּ	אֹותָהּ	polluerunt	τ polluerunt eam
בְּתַזְנוּתָם	וַתִּטְמָא	eam ſtuprīs	in fornicatiōe eoꝝ: τ polluta
אִתָּהּ	זְנוּתֶיהָ	ſuis & polluta	eſt ex
וַתִּקַּע	נַפְשָׁהּ	eſt ab	eis & ſaturata
מֵהֶם׃	וַתְּקַע	eis & ſaturata	eſt anima
נַפְשִׁי	עַל	eſt anima	eius ab illis. Denudauit
וַתְּגַל	אֶת	eius ab	quoq; fornicatiōes
עֶרְוָתָהּ	וַתַּקַע	illis. Denudauit	ſuas: &
אֶת	עֶרְוָתָהּ	quoq; fornicatiōes	diſcooperuit ignomi
וַתְּגַל	נַפְשִׁי	ſuas: &	niam ſuā. Et receſſit
מֵעֲלֶיהָ	כַּאֲשֶׁר	diſcooperuit	anima
נָקְעָה	נַפְשִׁי	ignomi	mea ab ea: ſicut
מֵעַל	אֲחוֹתָהּ	niam ſuā. Et	receſſerat anima
וַתִּרְבֶּה	אֶת	receſſit	mea a ſorore
תַּזְנוּתֶיהָ	לְזָכֹר	anima	eius. Multiplicauit
אֶת	יְמֵי	mea ab	emī fornicationes
נְעוּרֶיהָ	אֲשֶׁר	ea: ſicut	ſuas recordans
זָנְתָה	בְּאֶרֶץ	receſſerat	dies adoleſcētie ſue
מִצְרַיִם׃	וַתַּעְגַּבָה	anima	quibus
עַל	פִּלַגְשֵׁיהֶם	mea a	fornicata eſt
אֲשֶׁר	בְּשַׂר	ſorore	in terra
חֲמוֹרִים	פִּלַגְשֵׁיהֶם	eius.	egypti: &
וְזִרְמַת	סוּסִים	Multiplicauit	iſaniuit libidie
זִמָּתָם׃	וַתִּפְקְדִי	emī	ſup
אֶת	זִמַּת	fornicationes	cōcubitū eoꝝ
נְעוּרַיִךְ	בַּעֲשׂוֹת	ſuas	q̄ carnes
בְּמִצְרַיִם	לְמַעַן	recordans	ſunt vt
שַׁדֵּי	נְעוּרַיִךְ	dies	carnes
עָשָׂה	דַּדַּיִךְ	adoleſcētie ſue	aſinoruꝫ:
עַל	לָכֵן	quibus	& ſicut
אָהֳלִיבָה	כֹּה	fornicata eſt	fluxus
אָמַר	אֲדֹנָי	in terra	equorū
יְהוִה	הִנְנִי	egypti: &	fluxus eorum.
מְאַהֲבַיִךְ	אֶת	iſaniuit	Et viſitaſti
עָלַיִךְ	מֵעִיר	libidie	ſcelus
אֶת	מֵאַהֲבַיִךְ	ſup	adoleſcētie tue:
עָלַיִךְ	אֲשֶׁר	cōcubitū	qñ ſubacta
נָקְעָה	נַפְשֵׁךְ	eoꝝ	ſūt
מֵהֶם׃	וְהֵבֵאתִים	carnes	in egypto
עָלַיִךְ	מִסָּבִיב׃	ſunt vt	vbera tua &
בְּנֵי	בָבֶל	carnes	cōfracte
וְכָל	כַּשְׂדִים	aſinoruꝫ:	ſunt
פְּקוֹד	וְשׁוֹעַ	& ſicut	māme
וְקוֹעַ	וְכָל	fluxus	puber
בְּנֵי	אַשּׁוּר	equorū	tatis tue.
אִתָּם	כֻּלָּם	fluxus eorum.	Propterea
פַּחוֹת	וְסָגָנִים	Et viſitaſti	ooliba
כֻּלָּם	שַׁלִּשִׁים	ſcelus	hec
וְקָרוּאִים	רֹכְבֵי	adoleſ	dicit
סוּסִים	כֻּלָּם	ſcētie tue:	dñs
וּבָאוּ	עָלַיִךְ	qñ ſubacta	deus. eo
הֵצֶן	רֶכֶב	ſūt	Ecce ego
וְגַלְגַּל	וּבְקָהָל	in egypto	ſuſcitabo oēs
עַמִּים	צִנָּה	vbera tua &	amatores
וּמָגֵן	וְקוֹבַע	cōfracte	tuos cōtra te
יָשִׂימוּ	עָלַיִךְ	ſunt	de quibus
סָבִיב	וְנָתַתִּי	māme	ſatiata eſt
לְפָנַיִךְ	מִשְׁפָּט	puber	anima
וְשָׁפָטוּךְ	בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם	tatis tue.	tua: &
וְנָתַתִּי	קִנְאָתִי	Propterea	cōgregabo
בָּךְ	וְעָשׂוּ	ooliba	cos aduerſum
אַפֵּךְ	חֵמָה	hec	te in
וְאָזְנַיִךְ	יָסִירוּ	dicit	circuitu: filios
וְאַחֲרִיתֵךְ	נַחֲרֵב	dñs	babylonis &
תִּפּוֹל	חַלְלַיִךְ	deus.	vniuerſos
בְּנַיִךְ	וּבְנֹתַיִךְ	eo	chaldeos
יִקָּחוּ	וְאַחֲרִיתֵךְ	Ecce ego	nobiles
תֹּאכַל	בָּאֵשׁ	ſuſcitabo	tyran
וְהִפְשִׁיטוּךְ	בְּגָדַיִךְ	oēs	noſq;
וְלָקְחוּ	כְּלֵי	amatores	& principes:
תִפְאַרְתֵּךְ	וְהִשְׁבַּתִּי	tuos	oēs
זִמָּתֵךְ	מִמֵּךְ	cōtra te	filios
וְאֶת	זְנוּתֵךְ	de quibus	aſſyriorū
מֵאֶרֶץ	מִצְרַיִם	ſatiata eſt	iuuenes
וְלֹא	תִשְׂאִי	anima	forma egregia:
עֵינַיִךְ	אֲלֵיהֶם	tua:	duces
וּמִצְרַיִם	לֹא	&	& magiſtratus
תִזְכְּרִי	עוֹד׃	agent	vniuerſos
כִּי	כֹה	tecum	principes
אָמַר	אֲדֹנָי	in odio.	principū:
יְהוִה	הִנְנִי	Et tollent	& noſatos
נֹתֶנֵךְ	בְּיַד	omes	aſceſores
אֲשֶׁר	שָׂנֵאת	labores	equorū.
בְּיַד	אֲשֶׁר	tuos	Et veniēt
נַפְשֵׁךְ	מֵהֶם׃	&	ſuper te
וְעָשׂוּ	אוֹתָךְ	dimittent	in
שִׂנְאָה	וְלָקְחוּ	te	ſtructi
כָּל	יְגִיעֵךְ	nudam	curru
וְעָזְבוּךְ	עֵרֹם	&	& rota
וְעֶרְיָה	תִּגָּלֶה	ignominia	multitudo
		plenā	populoꝝ.

τ polluit eam in fornicatiōe eoꝝ: τ polluta eſt ea
καὶ ἐμίανεν αὐτὴν ἐπὶ τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐμιάνθη ἐν αὐ
τοῖς: τ receſſit alia ea ab ea: τ reuela
τοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀπεκα
uit fornicationē ſuā: τ diſcooperuit verecū
κάλυψεν τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυψεν τὴν αἰχ
diā ſuam: τ receſſit alia mea ab ea: ſicut
σύνην αὐτῆς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον
receſſit alia mea a ſorore ei⁹ τ multipli
ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, καὶ ἐπλή
caſti fornicationē tuā vt recoſdareris dieꝝ adoleſcētie
υνας τὴν πορνείαν σου τοῦ ἀναμιμνῆσαι ἡμέρας νεότητός
tue in dꝫ fornicata es in egypto: τ delectata es in
σου ἐν αἷς ἐπόρνευσας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐπόθου ἐπὶ τοὺς
chaldeos: dꝫ carnes eoꝝ vt carnes aſinoꝝ: τ
χαλδαίους, ὧν αἱ σάρκες αὐτῶν ὡς σάρκες ὄνων, καὶ
verenda equoꝝ verēda eoꝝ: τ viſitaſti iniq
ἀιδοῖαι ἵππων τὰ ἀιδοῖα αὐτῶν, καὶ ἐπεσκέψω τὴν ἀνο
tatē adoleſcētie tue dꝫ fecit in egypto in vinee
μίαν τῆς νεότητός σου ἃ ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῷ κατα
ſorio tuo: vbi vbera adoleſcētie tue ceciderūt. p
λύματί σου, οὗ οἱ μαστοὶ τῆς νεότητός σου ἔπεσον· διὰ
petrea ooliba hec dicit adonai dñs: ecce ego ſuſci
τοῦτο ὀολιβὰ τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξε
to amatores tuos ꝫ te a dꝫ recеſſit ala
γείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σὲ ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή
tua ab eis. τ adducā eos ad te in circuitu
σου ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν τοὺς
filios babylonis τ omnes chaldeos phaſeth
υἱοὺς βαβυλῶνος καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους φασηθ,
τ ſuae: τ cude: τ oēs filios aſſyrios
καὶ σουέ, καὶ κουέ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς ασσυρί
rū cū eis iuuenes electos duces: τ ma
ων μετ' αὐτῶν νεανίσκους ἐκλελεκτοὺς ἡγουμένους, καὶ σφρ
giſtratꝰ oēs triſtatos: τ nominatos equitantes in
γεῖς πάντας τριστάτας, καὶ ὀνομαστοὺς ἐπιβεβηκότας ἐφ'
equis: τ venient ſup te cuncti ab aſſione cū armis
ἵππων, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πάντες ἀπὸ βολῆς μετ' ὅπλων
τ curribus τ rotis τ multitudie ppłoꝝ: τ thoraces
καὶ ἁρμάτων καὶ τροχῶν καὶ πλήθους λαῶν, καὶ θώρακας
τ clypeos τ galeas circūponēt ꝫ te: τ
καὶ ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας περιθήσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ
mittent ſup te cuſtodiā i circuitu: τ dabo ā̄ facium
βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλῳ, καὶ δώσω πρὸ προσώ
eoꝝ iudiciū: τ iudicabunt te in iudicijs eo
που αὐτῶν κρῖμα, καὶ δικάσουσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐ
rū: τ dabo zelū meū in te: τ facient te
τῶν, καὶ δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοί, καὶ ποιήσουσιν μετὰ
cū in tra furoꝛe. naſum tuū τ aures tuas
σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ· τοὺς μυκτῆράς σου καὶ τὰ ὦτά σου
auferent: τ reliquos tuos in gladio occidē
ἀφελοῦσιν, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ κατα
ent ipſi filios tuos: τ filias
βαλοῦσιν αὐτοὶ τοὺς υἱούς σου, καὶ τὰς θυγατέρας
tollent: τ reſiduos tuos deuorabit ignis:
λήψονται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ,
τ denudabunt te veſtimento tuo: τ aſſument vaſa
καὶ ἐκδύσουσίν σε τὸν ἱματισμόν σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη
gliationis tue: τ auertam impietates tuas a
τῆς καυχήσεώς σου, καὶ ἐκτρίψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ
te: τ fornicationē tuā de tra egypti. τ non
σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ οὐ μὴ
leuabis oculos tuos ad eos: τ egypti non
ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς, καὶ αἰγύπτου οὐ μὴ
recoſdaberi āpliꝰ. qz hec dicit adonai dñs: ecce ego tra
μνησθῇς ἔτι· διότι τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πα
do te in manꝰ eoꝝ qꝫ odiſti: a dꝫ receſſit ala ma
ραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου
ab eis. τ agent in te in odio: τ tollent om
ἀπ' αὐτῶν· καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάν
nes labores tuos: τ erit nuda τ ignominiola:
τας τοὺς πόνους σου, καὶ ἔσῃ γυμνὴ καὶ ἀσχημοσύνη,

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ reuelabitur pfusio fornicatiōis tue: τ
καὶ ἐκκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη τῆς πορνείας σου, καὶ τῆς
iniquitas tue: τ fornicatio tua fecit tibi hec cū
ἀνομίας σου, καὶ ἡ πορνία σου ἐποίησέν σοι ταῦτα ἐν
fornicata fuerio post gētes: τ polluebari in
τῷ ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμιαίνου ἐν τοῖς
cogitationib⁹ eaꝝ in via fororis tue ābula-
ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύ-
sti: τ dabo calicem ei⁹ in man⁹ tuas. hec
θης, καὶ δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου. τά
dicit adonai dñs: calicem fororis tue
δε λέγει ἀδωναὶ κύριος, τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου
bibes ꝓfūdū τ latum: erit in risum: sub-
πίσαι τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατύ, ἔσται εἰς γέλωτα, καὶ μυ
sannatiōē ꝗ ẽ supabūdāo et ꝓficiat ebrietatē: τ vissolu
κτηρισμὸν τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι μέθην, καὶ ἐκλύ-
tūe repleberis. calicem pditionis: τ calicem soro-
σεως πλησθήσῃ. ποτήριον ἀφανισμοῦ, καὶ ποτήριον ἀδελ
ris tue samarie: τ bibes illū: τ expinco feces: τ
φῆς σου Σαμαρείας, καὶ πιόμενος αὐτό, καὶ ἐκπραγγεῖς, καὶ τὰ
testas eius deuorabis: τ vbera tua laceрabis:
ὄστρακα αὐτοῦ κατατρώξῃ, καὶ τοὺς μαστούς σου κατατιλεῖς
τ festiuitates tuas τ neomenias tuas auferā: q:
καὶ τὰς ἑορτάς σου καὶ τὰς νουμηνίας σου ἐκκοπῶ, ὅτι
ego locut⁹ sum dicit adonai dñs. ꝓpē hoc hec di-
ἐγὼ λελάληκα λέγει ἀδωναὶ κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέ
cit adonai dñs: q: oblita es mei τ ꝓiecisti me
γει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐπελάθου μου καὶ ἀπέῤῥιψάς με
post corpus tuū: τ tu accipe ipietatēz tuaz:
ἐπίσω τοῦ σώματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου,
τ fornicatiōnē tuā. τ ait dñs ad me: fili ho-
καὶ τὰς πορνίας σου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀν-
minis: si iudicabis oolam τ oolibam: τ annūcia
θρώπου, εἰ κρινεῖς τὴν Ὁλλὰ καὶ τὴν Ὁλλιβάμ, καὶ ἀπαγ-
bis eis iniquitates eaꝝ: q: adulterabant: τ san
γελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν, ὅτι ἐμοιχῶντο, καὶ αἱ-
guis manib⁹ eoꝝ: τ defideriis suis adul
ματι ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐμοι-
terabāt: τ filios suos ꝙs genuerāt mihi. trāsduxerāt eos
χῶντο, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐγέννησάν μοι διήγαγον αὐτὰ
eis ꝓ ignē: donec τ ista fecerūt mihi: polluebāt
αὐτοῖς διὰ πυρός, ἕως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι, ἐμίαναν τὰ
sctā mea in die illa: τ sabbata mea pollue-
ἅγιά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβή-
bant: τ cū ingularēt ipi filios suos ido-
λοις, καὶ τῷ σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώ-
lis eoꝝ: τ ingrederent ipi in sctā mea: in
λοις αὐτῶν, καὶ εἰσεπορεύθησαν αὐτοὺς εἰς τὰ ἅγιά μου, ἐν τῇ
die illa polluebāt ea: τ ecce sic faciebāt in me
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβεβήλουν αὐτά· καὶ ἰδοὺ οὕτως ἐποίουν ἐν μέ
dio domꝰ mee: τ miserūt virto venie
σῳ τοῦ οἴκου μου, καὶ ἐπεμπον τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἐρχο
tibus de longe ꝙ⁹ nūcios mittebāt ad eos: τ
μένοις μακρόθεν εἰς ἀγγέλους ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτούς, καὶ
ꝙ venirēt ipi: lauabar: τ stibio linebar: ocu
ἰδοὺ ἦρχοντο αὐτοί, λουσὰς ἔλουσαι, καὶ ἐστιβίζου τοὺς ὀφ
los tuos: τ ornabaris ornatu: sedebas ī lecto stra-
θαλμούς σου, καὶ ἐκοσμοῦ κόσμῳ, ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρω
to: τ mensa ornata ante ipam: τ
μένης, καὶ τράπεζα κεκοσμημένη ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ τὸ
thymiama meū: τ oleum meū ponebas ante eos: τ
θυμίαμά μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου ἐτίθεις ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ
letabāt in eis: τ vocē armonie resonabant
ἐχαίροντο ἐν αὐτοῖς, καὶ φωνὴ ἁρμονίας ἀνεκρούοντο
ad viros ex multitudie hoim venientes ebrios
πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἀνθρώπων ἥκοντας ἐνωμοτίους
ex deserto: τ dabant armillas in man⁹ eoꝝ:
ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐδίδοσαν ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν,
τ coronā gloriationis in capita eoꝝ. τ di-
καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν· καὶ ἐ-
cebātur ī bis mechantur:
λέγοντο ἐν τούτοις μοιχεύουσιν, οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσιν,

Trāsla.B.Vie.Tex.heb.Ezechi.xxiij.Pritiua.heb.

וְנִגְלָה	וְנִגְלָה עֶרְוָתֵךְ וְזִמָּתֵךְ וְחַפָּתֵךְ וְתַזְנוּתָיִךְ׃	"et reuelabitur ºignomi-nia ᵖfornicationū tuarū.
	עֲשׂוֹת אֵלֶּה לָךְ בְּזְנוֹתַיִךְ אַחֲרֵי גּוֹיִם	ᵍScelus tuū ʳ& fornicatio-nes tue ˢfecerūt ᵗhec ᵘtibi:
טָמֵא גִּלּוּ	עַל אֲשֶׁר נִטְמֵאת בְּגִלּוּלֵיהֶם׃	ˣqa fornicata es ʸpost ᶻgen tes ᵃinter ᵇq̄s ᶜpolluta es ᵈin
נָתַן	בְּדַרְכֵךְ אֲחוֹתֵךְ הָלָכְתְּ וְנָתַתִּי כוֹסָהּ	idolis eaꝝ. ᵉIn via ᶠsororis tue ᵍambulasti: ʰ& dabo ⁱca licem eius ʲin manu tua.
	בְּיָדֵךְ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כּוֹס	ᵏHec ˡdicit ᵐdñs ⁿdeus. ᵒCa licē ᵖsororis tue ᵠbibes ʳp⁹ fundū ʳ& latū. ˢEris ᵗin de risum ᵘ& in subsannatio⁹ nem que est ᵛcapacissima.
שָׁתָה	אֲחוֹתֵךְ תִּשְׁתִּי הָעֲמֻקָּה וְהָרְחָבָה	ʷEbrietate ˣ& dolore ʸ re pleberis: ᶻ calice ᵃ meroris
הָיָה לִצְחֹק וְלָלַעַג מְרֻבָּה׃ לְהָכִיל׃		ᵇ& tristicie: ᶜcalice ᵈsororis tue ᵉsamarie. ᶠ Et bibes oo
כּוֹל נָצָה	שִׁכָּרוֹן וְיָגוֹן תִּמָּלְאִי כּוֹס שַׁמָּה	ᵍillū ʰ& potabis vsq; ad fe ces: ⁱ& ʲfragmēta ei⁹ ᵏduo rabis: ˡ& vbera tua ᵐ lacera bis: ⁿqa ᵒego ᵖlocutus sum
מָלֵא שֹׁמֵם	וּשְׁמָמָה כּוֹס אֲחוֹתֵךְ שֹׁמְרוֹן׃ וְשָׁתִית	ᵠait ʳ dñs ˢdeus. ᵗ Propte⁹ rea ᵘhec ᵛdicit ʷdominus oo ˣdeus. ʸ Quia ᶻoblita es ᵃmei ᵇ& proiecisti oooooo
מָצָה נָרַס	אֹתָהּ וּמָצִית וְאֶת חַרְשֶׂיהָ תְּנַרֵּמִי׃	ᶜme ᵈpost ᵉcorpus tuum: ᶠtu ᵍquoq; ʰporta oooooo ⁱscelus tuū ʲ& ᵏfornicatio⁹ nes tuas. ˡEt aitᵐdominus
שַׁד נָתַק	וְשָׁדַיִךְ תְּנַתָּקִי כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם	ⁿad medicens. ᵒFili ᵖhomi⁹ nis ᵠnūqd iudicas ʳoollam ˢ& ᵗoolibam ᵘ& annūcias
אֲדֹנָי יְהוִה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי		ᵛeis oooooooooooooooooo ʷscelera earū: ˣqa ʸadulte-rate sūt ᶻ& sanguis ᵃin ma nibus earū: ᵇ & cū ᶜidolis
יְהוִה יַעַן שָׁכַחַתְּ אֹתִי וַתַּשְׁלִיכִי		suis ᵈfornicate sūt. ᵉ Insup ᶠ& filios suos ᵍqs ʰgenuerī ⁱmihi ʲ obtulerunt ᵏeis ˡad
אֹתִי גַּם אַתְּ שְׂאִי זִמָּתֵךְ וְאֶת תַּזְנוּתָיִךְ׃		deuorādū. Sed ᵐ& ⁿhoc ᵒfe cerūt ᵖ mihi. ᵠ Polluerunt ʳsanctuariū meum ˢin die
אָמַר יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בֶּן אָדָם הֲתִשְׁפּוֹט אֶת אָהֳלָה		ᵗilla: ᵘ& ᵛsabbata mea ooo ʷprophanauerūt. ˣ Cūq; immolarent ʸ filios suos ᶻidolis suis: ᵃ & ingredere
וְאֶת אָהֳלִיבָה וְהִגַּד לָהֶן אֵת		tur ᵇsanctuarium meum ᶜin die ᵈilla ᵉ vt polluerent
תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃ כִּי נָאֲפוּ וְדָם בִּידֵיהֶן		illud ᶠetiam ᵍhec ʰfecerunt ⁱin medio ʲ domus mee. ᵏ Miserunt oooooooooooo
וְאֶת גִּלּוּלֵיהֶן נָאֲפוּ וְגַם אֶת בְּנֵיהֶן		ˡad viros ᵐ venientes ⁿ de longe ᵒad quos oooooooo ᵖnuncius ᵍmiserant. Itaq;
אֲשֶׁר יָלְדוּ לִי הֶעֱבִירוּ לָהֶם לְאָכְלָה׃		ʳecce ˢvenerunt oooooooo ᵗqbus ᵘte lauisti: ᵛ& ʷcircūli nisti stibio ˣocios tuos: ʸ&
עוֹד זֹאת עָשׂוּ לִי טִמְּאוּ אֶת		ornata es ᶻmundo mulie⁹ bri. ᵃ Sedisti ᵇin ᶜlecto ᵈpul⁹ cherrimo: ᵉmēsa ᶠornata ē
מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי		ᵍante te. ʰ Thymiama meū ⁱ& vnguentū meū ʲposui sti ᵏsup eā: ˡ& voxᵐmultitu dinis ⁿexultātis erat ᵒin ea:
חִלֵּלוּ׃ וּבְשַׁחֲטָם אֶת בְּנֵיהֶם		ᵖ& in ᵠviris qui ʳde multi⁹ tudine ˢhoim ᵗadducebā tur ᵘ& ᵛveniebāt ʷde deserto:
לְגִלּוּלֵיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי		ˣposuerīt ʸ armillas ᶻin ᵃma nib⁹ eoꝝ: ᵇ& corōas ᶜ ſpō sas ᵈ ī capitib⁹ eoꝝ. ᵉ Et dixi
בַּיּוֹם הַהוּא לְחַלְּלוֹ וְהִנֵּה כֹה עָשׂוּ		ᶠei q̄ attrita ē ī ᵍ aduiteriis.
בְּתוֹךְ בֵּיתִי׃ וְאַף כִּי תִשְׁלַחְנָה		
לַאֲנָשִׁים בָּאִים מִמֶּרְחָק אֲשֶׁר		
מַלְאָךְ שָׁלוּחַ אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה בָאוּ		
לַאֲשֶׁר רָחַצְתְּ כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ וְעָדִית		
עֲדִי׃ וְיָשַׁבְתְּ עַל מִטָּה כְבוּדָה		
וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְפָנֶיהָ וְקְטֹרְתִי וְשַׁמְנִי		
שַׁמְתְּ עָלָיהָ׃ וְקוֹל הָמוֹן שָׁלֵו בָּהּ		
וְאֶל אֲנָשִׁים מֵרֹב אָדָם מוּבָאִים		
סָבָא מִדְבָּר וַיִּתְּנוּ צְמִידִים		
אֶל יְדֵיהֶן וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת עַל		
רָאשֵׁיהֶן׃ וָאֹמַר לִבְלָה נֹאֲפִים		

זְנָה זנא "עַתָּה ׀ יִזְנֶה ׀ תַּזְנוּתֶיהָ ׀ וְהִיא׃ וַיָּבוֹא
אִישׁ אֵלֶיהָ ׀ פְּבוֹא ׀ אֶל ׀ אִשָּׁה ׀ זוֹנָה ׀ כֵּן
בוא אֶל אֲהָלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה אֹשֶׁת
זמם צבק הַמָּה׃ ׀ וַאֲנָשִׁים ׀ צַדִּיקִים ׀ הֵמָּה
שפט יִשְׁפְּטוּ ׀ אוֹתָם ׀ מִשְׁפַּט ׀ נֹאֲפוֹת
שפט וּמִשְׁפַּט ׀ שֹׁפְכוֹת ׀ דָּם ׀ כִּי ׀ נֹאֲפֹת
הֵנָּה וְדָם ׀ בְּיָדֵיהֶן׃ כִּי ׀ כֹה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי
עלה יְהוִה ׀ הַעֲלֵה ׀ עֲלֵיהֶן ׀ קָהָל ׀ וְנָתֹן ׀ אֹתָן
זעה לְזַעֲוָה ׀ וְלָבָז ׃ וְרָגְמוּ ׀ עֲלֵיהֶן ׀ אֶבֶן
את קָהָל ׀ וּבָרֵא ׀ אוֹתָן ׀ בְּחַרְבוֹתָם ׀
בנה בָּנֵיהֶם ׀ וּבְנוֹתֵיהֶם ׀ יַהֲרֹגוּ ׀ וּבָתֵּיהֶן
שרף שָׂרֵף ׀ בָּאֵשׁ ׀ יִשְׂרְפוּ ׃ וְהִשְׁבַּתִּי ׀ זִמָּה ׀ מִן
יסר הָאָרֶץ ׀ וְנִוַּסְרוּ ׀ כָּל ׀ הַנָּשִׁים ׀ וְלֹא
עשה תַעֲשֶׂינָה ׀ כְּזִמַּתְכֶנָה׃ וְנָתְנוּ ׀ זִמַּתְכֶנָה
נבל עֲלֵיכֶן ׀ וְחַטֹּאֵי ׀ גִלּוּלֵיכֶן ׀ תִּשָּׂאֵינָה ׀
ידע וִידַעְתֶּם ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה׃

Ca.xxiiij. וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ אֵלַי
היה בַּשָּׁנָה ׀ הַתְּשִׁיעִית ׀ בַּחֹדֶשׁ ׀ הָעֲשִׂירִי
עשר בֶּעָשׂוֹר ׀ לַחֹדֶשׁ ׀ לֵאמֹר׃ בֶּן ׀ אָדָם
כתב כְּתָב ׀ לְךָ ׀ אֶת ׀ שֵׁם ׀ הַיּוֹם ׀ אֶת ׀ עֶצֶם
היום הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ סָמַךְ ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל ׀ אֶל
ירושלם יְרוּשָׁלִַם ׀ בְּעֶצֶם ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׃
משל וּמְשֹׁל ׀ אֶל ׀ בֵּית ׀ הַמֶּרִי ׀ מָשָׁל ׀ וְאָמַרְתָּ
אמר אֲלֵיהֶם ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ שְׁפֹת
סיר הַסִּיר ׀ שְׁפֹת ׀ וְגַם ׀ יְצֹק ׀ בּוֹ ׀ מָיִם׃
אסף אֲסֹף ׀ נְתָחֶיהָ ׀ אֵלֶיהָ ׀ כָּל ׀ נֶתַח ׀ טוֹב
ירך יָרֵךְ ׀ וְכָתֵף ׀ מִבְחַר ׀ עֲצָמִים ׀ מַלֵּא׃ בְּחַר
עצם מִבְחַר ׀ הַצֹּאן ׀ לָקוֹחַ ׀ וְגַם ׀ דּוּר ׀ הָעֲצָמִים ׀ לַשְׁפֹּת
רתח תַּחְתֶּיהָ ׀ רַתַּח ׀ רְתָחֶיהָ ׀ גַּם ׀ בָּשְׁלוּ
עצם עֲצָמֶיהָ ׀ בְּתוֹכָהּ׃ לָכֵן ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי
יהוה יְהוִה ׀ אוֹי ׀ עִיר ׀ הַדָּמִים ׀ סִיר ׀ אֲשֶׁר
חלא חֶלְאָתָהּ ׀ בָהּ ׀ וְחֶלְאָתָהּ ׀ לֹא ׀ יָצְאָה
יצא מִמֶּנָּה ׀ לִנְתָחֶיהָ ׀ לִנְתָחֶיהָ ׀ הוֹצִיאָהּ ׀
גרל לֹא ׀ נָפַל ׀ עָלֶיהָ ׀ גּוֹרָל׃ כִּי ׀ דָמָהּ ׀ בְּתוֹכָהּ
היה הָיָה ׀ עַל ׀ צְחִיחַ ׀ סָלַע ׀ שָׂמָתְהוּ ׀
צחח שום לֹא ׀ שְׁפָכַתְהוּ ׀ עַל ׀ הָאָרֶץ ׀ לְכַסּוֹת ׀
עפר עָפָר

"Nūc[c] fornicabitur in[n] for nicatione sua[o] etiā hec:[r] & ingressi sunt[e] ad eam:[r] q̄si "ad[r] mulierē[r] meretricem. [s]sic[t] ingrediebātur[b] ad[r] ool lā[o] & ad[r] oolibā[r] mulieres [e]nepharias.[b] Viri ergo[i] us[s]ti sunt:[b] hi ooooooooooo [i]udicabunt[m] eas[n] iudicio [o]adulterarum ooooooooo [p] & iudicio[q] effundentiū [r]sanguinem:[o] quia[r] adulte rate[s] sūt[t] & sanguis[r] in ma nibus ea.[e] Hec[e] enī[e] dicit [b]dñs[c] deus.[b] Adduc[c] ad eas [r]multitudinē[s] & trade[b] eas [i]in tumultū[k] & in rapinā: [l]& lapidentur[n] lapidibus [o]populorum[p] & cōfodian tur[r] gladiis eorum. ooooo [o]filios[r] & filias earū[n] inter ficient[z] & domus earum [r]igne[s] succendent:[a] & au feram[b] scelus[c] de ooooooo [o]terra:[c] & discent[r] omnes [e]mulieres[b] ne ooooooooooo [f]faciant[a] fm scelus earum. [l]Et dabunt[m] scelus vestrū [n]sup vos:[o] & peccata[r] ido lorū vestroꝝ[q] portabitis: [r]& scietis[e] quia[r] ego[e] domi nus[r] deus. 24.

ΘΤ factum est[b] verbū [c]domini[b] ad me oooo [c]in anno[r] nono[e] in mense [b]decimo: oooooooooooooo [c]decima die[e] mēsis:[l] dicēs. [m]Fili[n] hominis: oooooooo [o]scribe[r] tibi [r]nomen[e] diei ooooooooooo ooooooooooooooo [l]huius in q̄[r] cōfirmatus est [e]rex[b] babylonis[r] aduersus [o]hierusalem[l] hodie oooo ooooooooooooooooooooooo [b]& dices per ꝓuerbiū[l] ad [k]domū[r] irritatricē[m] pabo la[n] & loq̄ris[o] ad eos.[b] Hec [c]dicit[r] dñs[e] deus.[l] Pone [o]ollam:[l] pone inqua[s]:[l] & [i]mitte[n] in eam[b] aquam. oo [c]Congere[o] frusta eius[c] in eam:[r] oēm[e] partē[r] bonā: & [f]femur[k] & armum[l] electa & [m]ossibus[n] plena. oooooo [o]Pinguissimū[r] pecus[e] assu me cōpone[r] quoq̄[s] strues [o]ossiu[s] sub ea.[s] Efferbuit [r]coctio ei[o]' & [e]discocta sūt [b]ossa illius[c] in medio eius. [o]Propterea[e] hec[r] dicit[e] dñs [b]deus.[l] Ve[k] ciuitati[l] sangui num[m] olle oooooooooooo [c]cui[o] rubigo[r] in ea est:[e] ru bigo eius [r]non[e] exiuit oo [r]de ea.[e] Per partes &[r] per partes suas[r] eice eam. oo [i]Non[e] cecidit[b] sup eā[c] fors. [c]Sanguis[e] ei ei[o]' in medio eius[e] est:[b] super[l] limpidissi mam[k] petrā[r] effudit illum. [m]Non[e] effudat illum[o] sup [p]terram:[e] vt possit operiri

τ opa meretricio hec: τ ipa fornicata est. τ ἔρχεται πόρνης ταῦτα, καὶ αὐτὴ ἐξεπόρευσεν· καὶ ἦσαν viebant ad eam: quēadmodū ingrediunt ad mu πορεύονται πρὸς αὐτήν, οἱ τρόπον εἰσπορεύονται πρὸς γυ lierē meretricē: sic ingrediebant ad oolam: τ ad ναῖκα πόρνην, οὕτως εἰσεπορεύοντο πρὸς ὁλλάν, καὶ πρὸς ooliban mulieres iniquas: vt facerēt iniqtatē. ὁλιβὰν τὰς γυναῖκας τὰς ἀνόμους, τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν. τ viri insti hi: τ vicisccntur eas vitio καὶ ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι, καὶ ἐκδικήσουσιν αὐτὰς ἐκδίκη ne adulteraꝝ τ iudicio effundunt sanguinē eaꝝ: adul σεις μοιχαλίδων καὶ κρίσει ἐκχέουσιν αἷμα, ὅτι μοιχα tere sunt τ sanguis in manib⁹ eaꝝ. hec dicit ado λίδες εἰσὶν καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν. τάδε λέγει κύ nai dñs: adduc ad eas turbā: τ trade in eis ριος, ἀνάγαγε ἐπ' αὐτὰς ὄχλον, καὶ δὸς ἐν ταραχῇ tumultū τ direptionē: τ lapidēt lapidib⁹ καὶ διαρπαγήν, καὶ λιθοβολήσατωσαν λίθοις turbaꝝ: τ confodiant eas in gladiis co ὄχλου, καὶ κατακεντήσατωσαν αὐτὰς ἐν ταῖς ῥομφαίαις αὐ rū. filios eaꝝ: τ filias eaꝝ interficient τῶν. υἱοὺς αὐτῶν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν, τ domos eaꝝ incendent: τ auertam ipietas καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐμπρήσουσιν, καὶ ἀποστρέψω ἀσέβειαν tē de fra: τ crudientur oēs mulieres: ἀφ' ἑκ τῆς γῆς, καὶ παιδευθήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες, τ non facient scōm impietatem eaꝝ: τ de καὶ οὐμὴ ποιήσωσιν κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ δο bitur impietas vra sup vos: τ peccata ὑθήσεται ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν cogitationū vraꝝ accipietis: τ scietis q: ἐνθυμημάτων ὑμῶν λήψεσθε, καὶ γνώσεσθε ὅτι ego dñs. ἐγὼ κύριος. Ca.24.

ΘΤ factū ē sermo dñi ad me in anno no Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐνά no: in mēse decimo: decima mensis dicēs: fili νῳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς λέγων, υἱὲ hoīs: scribe tibi nomē diei a ἀνθρώπου, γράψαι σεαυτῷ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας ταύτῃ τῆς die hac: ex q̄ cōfirmat⁹ ē rex babylonis μέρας ταύτης, ἀφ' ἧς ἀπεκρίσατο βασιλεὺς βαβυλῶνος sup hierusalē a die hodierna. τ dic ad ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. καὶ εἰπὲ πρὸς domū exasperantem parabolam τ dices οἶκον τὸν παραπικραίνοντα παραβολήν καὶ ἐρεῖς ad eos: hec dicit adonai dñs: pone πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἐπίθες τὸν lebetem pone: τ effunde in eū aquā: τ immitte λέβητα ἐπίθες, καὶ ἔκχεε εἰς αὐτὸν ὕδωρ, καὶ ἐμβαλὲ in eam vniuersos eius oēm partem bo εἰς αὐτὸν τὰ διχοτομήματα αὐτοῦ πᾶν διχοτόμημα κα nā: crus τ hūer carnibus segata ab ossib⁹ se λόν, σκέλος καὶ ὦμον ἐκσεσαρκισμένα ἀπὸ τῶν ὀστέων lecto, scapulas τ armos electis pecorib⁹ assumptis. τ succende ossa ἐπιλέκτων κτηνῶν ἐιλημμένων. καὶ ὑπόκαυσον τὰ ὀστᾶ sub eis: ferbuit deferbuit: τ cocta sūt ossa eo ὑποκάτω αὐτῶν, ἔζεσεν ἐξέζεσεν καὶ ἥψησαν τὰ ὀστᾶ αὐ tus in medio eius. ꝓpterea hec dicit adonai τῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ dñs: o ciuitas sanguinū: lebes in q̄ est rubigo in eo κύριος, ὦ πόλις αἱμάτων, λέβης ἐν ᾧ ἰὸς ἐν αὐτῷ rub.s. τ rubigo nō est egressa ex ea ꝑ mēbra sua ꝑtes καὶ ὁ ἰὸς οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς κατὰ μέλος αὐτῆς ἐξενεγ lit: nō cecidit sup eam sors: q: sanguis eius in κεν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν κλῆρος, ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν medio ei⁹ fuit: sup lenissimā petrā posui illū. μέσῳ αὐτῆς ἐγένετο, ἐπὶ λειοτριτείας τέταχα αὐτό. nō effudi illā sup terrā vt operiret οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ καταχωσθῆναι

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

sup illã trã vt ascenderet furor in vltionẽ vt vlciscar
ἐπ' αὐτὴν γῆν τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἐκδικῶν
vedi sanguinẽ ei⁹ sup lipidissimã petrã ne ope
ται δέδωκα τὸ αἷμα αὐτῆς ἐπὶ λειοτριβίαν τοῦ μὴ κα
riret illã. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ve
λύψαι αὐτό. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐναι
ciuitas sanguinũ: ego magnificabo ꝓpin: & mltipli
πόλις τῶν αἱμάτων, κἀγὼ μεγαλυνῶ τὸν λαόν, καὶ πλη
C cabo ligna: & succendam ignẽ: vt tabescãt carnes:
ὑνῶ τὰ ξύλα, καὶ ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως τακῇ τὰ κρέα,
& minuat ius: & ossa concremabunt: & slẽt
καὶ ἐλαττωθῇ ὀζωμός, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγήσονται, καὶ ση
sup carbones suos. iccirco ẽ vt cruratur: &
ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας αὐτῆς. ἐξιλάσθη ὅπως προσκαυθῇ, καὶ
calefiat & frigatur eo ei⁹: & liquefiat medio
τακήσεται καὶ ἐκφρυγῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακήσεται μέσῳ
eius imũditia eius: & deficiat rubigo eius: & hu
αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλείψει ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ τα
mitabitur rubigo ei⁹: & non exibit ex ea multa
κοπιάσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολὺς
rubigo ei⁹: cõfundetur rubigo illi⁹: in imundi
ὁ ἰὸς αὐτῆς, καταισχυνθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, ἐν τῇ ἀκαθαρ
cia tua sceleꝰ. & ꝓ eo qꝺ pstamiata es tu & nõ es emundata
σία σου λύμα· καὶ διὰ τοῦτο ἐμιάνθη σὺ καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης
ab imũditia tua: & qꝺ erit si non fuerio mũdata
D ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, καὶ τί ἔσται ἐὰν οὐ μὴ καθαρισθῇς
vltra: donec impleam furorẽ meũ in te. ego do
ἔτι, ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί. ἐγὼ κύ
min' locut⁹ sum: & veniet & faciam: nõ differã neq; mise
ριος ἐλάλησα, καὶ ἥξει καὶ ποιήσω, οὐ διαστελῶ οὐδὲ μὴ ἐλε
rebor & non deprecabil'ero. scom vias tuas & scom
ήσω καὶ οὐ μὴ προσκλινῶ· κατὰ τὰς ὁδούς σου καὶ κατὰ
adinuẽciões tuas iudicabo te dicit adonai dñs. & fact⁹
τὰ ἐπιτηδεύματά σου κρινῶ σε λέγει κύριος. καὶ ἐγένε
est sermo dñi ad me dicẽs: fili hois:
το λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ
A aufero a te desiderabilẽ oculoꝝ tuoꝝ: in
λαμβάνω ἀπὸ σοῦ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἐν
ictu non plangeꝭ neq; fletꝰ
πληγῇ οὐ μὴ κόψῃ οὐ δὲ μὴ κλαύσῃς οὐ δὲ μὴ ἔλθῃ σοι
lachryme: gemes' tacẽs: gemitus sanguinis lumbi est:
δάκρυα, συσχὴς σιγῶν, στεναγμὸς αἵματος ἰσφύες ἔσται,
humanũ luctũ non facies. erunt crines tui colli
ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήσεις. ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμ
gati sup te: & calciamenta tua in pe
πεπλεγμένοι ἐπί σοί, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς πο
dib⁹ tuis: & non cõsolaberis in labijs eoꝝ: &
σί σου, καὶ οὐ μὴ πρασκλιθῇς ἐν χείλεσιν αὐτῶν, καὶ
panem virorꝝ non comedes. & locut⁹ sum ad ppũm
ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ φάγῃς· καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν
mane: sicut ꝑceperat mihi. & mortua ẽ vxor
πρωΐ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι· καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή
mea vesperi: & feci mane quẽadmodũ ꝑceptũ ẽ
μου ἑσπέρας, καὶ ἐποίησα πρωΐ ὃν τρόπον ἐνετάγη
mihi. & dixit ad me ppũs: nõ annunciabis nobis
μοι. καὶ εἶπεν πρός με ὁ λαός, οὐκ ἀπαγγελεῖς ἡμῖν
qꝺ sint hec qꝺ tu facis? & dixi ad eos: ser
τί ἐστι ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς; καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, λο
mo dñi fact⁹ est ad me dicẽs: dic ad do
γος κυρίου ἐβέβητο πρός με λέγων, εἶπὸν πρὸς τὸν οἶ
mũ israel: hec dicit adonai dñs: ecce ego
κον τοῦ Ἰσραὴλ, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
profanabo sanctũ meũ superbiã fortitudinis vre desiderabile qꝺ
βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν ἐπιθύμημά τι
oculoꝝ vroꝝ. & super qꝺ parcunt aie vre:
ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν,
& filij vri & filie vre qꝺ reliquistis
καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν ὃς ἐγκατελίπετε
in gladio cadent: & facietis sicut
τῇ ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον
feci: ab ore eoꝝ nõ
πεποίηκα, ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ

Trãsla.B.Vie.

*puluere: 'vt superinducere *indignationẽ meã: & 'vindicta *vlciscerer. ⁵Dedi ᵇsanguinẽ eius ᶜsup ᵉ petrã ᵉlimpidissimã: 'ne ᵍoperiretur. ᵇPropterea 'hec ᵃdicit 'dñs ᵐdeus. ⁿVe ᵉ ciuitati ᵖsanguinum cuius ʳ ego ᵉgrandem faciam ᶜpyram ᵘCongere ʳ ossa que ꝏꝏ 'igne 'succendã. ᵃCõsumẽtur ᵇcarnes: ᶜ& coquatur vniuersa ᵈcõpositio: ᶜ& ossa tabescẽt. ᵉPone quoq; eam ᵇ sup ' prunas ᵏvacuã 'vt ᵐincalescat ⁿ& liquefiat ᵉes ei⁹: 'r& cõfletur ᵈin medio eius ʳinquamentũ ei⁹: & ᵉcõsumatur ᶠrubigo ei⁹. Multo ᵉlabore ʳ fucatũ ẽ: 'r& nõ 'exiuit ᶠde ea ᵇnimia ᶜrubigo eius neq; ᵇpignẽ. 'Immũdicia tua ᵉexecrabilis: ᵇquia ᶠmũda re te volui ᵏ& nõ 'es mũdata ᵐa sordibus tuis. Sed ⁿnec ᶜmũdaberis ᵖprius: ᵍdonec 'quiescere faciã ᶠindignationẽ meã ⁱin te. ʳEgo ᵒdñs 'locutus sum. ᵃVeni ᵇ& faciã: ᶜnõ ᵈtranseã: ᵉnec ʳ parcã ⁿnec ᵇplacabor. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'Iuxta vias tuas ᵏ& iuxta adinuentiões tuas ⁱ iudicabo te ᵐ dicit ⁿdñs. ᵖEt factũ est ᵍverbũ ʳdñi ᵒ ad me ᵉ dicens. ⁿFili ᵉhominis: ʳ ecce ego 'tollo ᵃ a te ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜdesiderabile ᵇ oculorum tuorum ʳin plaga: ʳ& non ᵉplanges ᵉneq; ᶜplorabis: ᵃ neq; ᶜ fluent ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵐlachryme tue. ᵉ Ingemisce ᵉtacens: ᵖmortuos ᵍ luctũ ʳnon ᵉfacies. ʳ Corona tua ᵉcircũligata sit ᵗtibi: ʳ& calciamẽta tua ᵗerunt ᵃ in pedibus tuis ᵇnec ᶜamictu ᵉora ᶜvelabis: ᵇnec ʳ cibos lugentium ᵗcomedes. ꝏꝏ ᵇLocut⁹ sum ergo ᵗad ᵐpopulũ ⁿmane: ᵒ& mortua ẽ ᵖvxor mea ᵒvespere. ʳ Feci ᵩ ᵐmane ᵗ sicut ᵒ precepat mihi. ᵉ Et dixat ᵗad me ᵗpopulus. Quare ᵉnõ ᵇindicas ᶜnobis ᵒ qd ᵉ ista significẽt ᵉque ᵇtu ᵗfacis? ᵇEt dixi ꝏ ᵗad eos. ᵐ Sermo ᵒdñi ᵉfactus est ᵖad me ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍdicens. ʳLoquere ᵉdomui ᵗisrael. ᵃ Hec ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉdicit ᵉdominus ᵗdeus. ᵃ Ecce ego ᵇ polluam ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵒsanctuariũ meũ: ᵉ supbiã ʳiperii vri: ᵒ& ᵈdesiderabile ᵇoculorũ vestrorũ: ᵗ& sup quo ᵗpauet ᵃ aia vra: ᵗ & filii vestri ᵐ& filie vestre ⁿquas ᵉreliquistis ᵖgladio ᵒcadẽt: ʳ& facietis ᵉsicut ʳfeci. ʳOra ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Tex.be.Ezechi.xxiiij.Prima.heb.

עָלָה עָלָיו עָפָר׃ לְהַעֲלוֹת חֵמָה לְנָקֹם
עָוַן כָּכֹם נָתַתִּי אֶת דָּמָהּ עַל צְחִיחַ סָלַע
לְבִלְתִּי הֻכָּסוֹת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוָה אוֹי עִיר הַדָּמִים גַּם אֲנִי
אַגְדִּיל הַמְּדוּרָה׃ הַרְבֵּה הַעֲצִים
הַדְלֵק הָאֵשׁ הַתֵּם הַבָּשָׂר וְהַרְקַח
תָּמֵם רָפָה׃ וְהָעֲצָמוֹת יֵחָרוּ׃ וְהַעֲמִידָהּ
חַר עָפָשׁ עַל נֶחֱלֶיהָ רֵקָה לְמַעַן תֵּחַם וְתֻחַר
יְרִק תָּמֵם נְחשָׁתָהּ וְנִתְּכָה בְּתוֹכָהּ טֻמְאָתָהּ
חבר תִּתֻּם חֶלְאָתָהּ׃ תֵּאָנִים הָלְאָת וְלֹא
לָאָה יָצָא כַּמָּנָהּ רַבַּת חֶלְאָתָהּ בְּאֵשׁ
רבה חֶלְאָתָהּ׃ בְּטֻמְאָתֵךְ זִמָּה יַעַן טִהַרְתִּיךְ
זנם וְלֹא טָהַרְתְּ מִטֻּמְאָתֵךְ לֹא תִטְהֲרִי
עוד עַד הֲנִיחִי אֶת חֲמָתִי בָּךְ׃ אֲנִי
יְהוָה דִּבַּרְתִּי בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא
פרע וְחוּס וְלֹא אָחוּס וְלֹא אֶנָּחֵם
נחם כִּדְרָכַיִךְ וְכַעֲלִילוֹתַיִךְ שָׁפְטוּךְ נְאֻם
אדנ יְהוָה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לאמר בֶּן אָדָם הִנְנִי לֹקֵחַ מִמֵּךְ
עין מַחְמַד עֵינַיִךְ בְּמַגֵּפָה וְלֹא
סָפַד בכה תִסְפֹּד וְלֹא תִבְכֶּה וְלוֹא תָבוֹא
נוא תָּמֵם דִּמְעָתָךְ׃ הֵאָנֵק דֹּם מֵתִים אֵבֶל לֹא
מות תַּעֲשֶׂה פְּאֵרֵךְ הֲבוֹשׁ עָלַיִךְ וְנַעֲלֵיךְ
חבש תָּשִׂים בְּרַגְלָיִךְ וְלֹא תַעֲטֶה עַל
שום עָטָה שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃
אבל וְאִדַּבֵּר אֶל הָעָם בַּבֹּקֶר וַתָּמָת אִשְׁתִּי
דבר מות וָאַעַשׂ בַּבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי׃
איש עשה וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעָם הֲלֹא תַגִּיד לָנוּ
נגד מַה אֵלֶּה לָנוּ כִּי אַתָּה עֹשֶׂה׃ וָאֹמַר
אֲלֵיהֶם דְּבַר יְהוָה הָיָה אֵלָי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנְנִי לֹקֵחַ מִמֵּךְ
חלל אֶת מַחְמַד עֵינֵיכֶם בְּמַגֵּפָה אַל
קדש נאה תִּסְפֹּד וְלֹא תַעֲשֶׂה וּמַחֲמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם
עוז תָּפֵד אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וַעֲשִׂיתֶם
חָמֵל נָה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל שָׂפָם לֹא
נבל עָשָׂה כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל שָׂפָם לֹא

תַּעְטוּ וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵלוּ׃ עָטָה אָבַל
וּפְאֵרֵיכֶם עַל רָאשֵׁיכֶם וְנַעֲלֵיכֶם
בְּרַגְלֵיכֶם לֹא תַסְפְּדוּ וְלֹא תִבְכּוּ וְנָזְלוּ עֲוֹנֹתֵיכֶם עָפַשׁ נָבָה
וּנְמַקֹּתֵם בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם וְנֶהֱמֹתֶם אִישׁ אֶל אָחִיו׃ וְהָיָה יְחֶזְקֵאל לָכֶם
לְמוֹפֵת כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה תַּעֲשׂוּ בְּבוֹאָה וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃ נפת
וְאַתָּה בֶן אָדָם הֲלוֹא בְּיוֹם קַחְתִּי מֵהֶם אֶת מָעוֹז תִּפְאַרְתָּם עזז שוש
אֶת מַחְמַד עֵינֵיהֶם וְאֶת מַשָּׂא נַפְשָׁם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם׃ בַּיּוֹם נשא
הַהוּא יָבוֹא הַפָּלִיט אֵלֶיךָ לְהַשְׁמִיעַ אֹזְנַיִם׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִפָּתַח פִּיךָ פלט
אֶת הַפָּלִיט וְתִדַּבֵּר וְלֹא תֵאָלֵם עוֹד וְהָיִיתָ לָהֶם לְמוֹפֵת וְיָדְעוּ פתח פה דבר
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ אלם
Cap.xxv. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ היה
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל בְּנֵי עַמּוֹן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶם׃ שום פנה נבא
וְאָמַרְתָּ לִבְנֵי עַמּוֹן שִׁמְעוּ דְבַר אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה אָמַר אמר
אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אָמְרֵךְ הֶאָח אֶל מִקְדָּשִׁי כִּי נֶחֱלָל וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל חלל
כִּי נָשַׁמָּה וְאֶל בֵּית יְהוּדָה כִּי הָלְכוּ בַּגּוֹלָה׃ לָכֵן הִנְנִי נֹתֶנְךָ לִבְנֵי קֶדֶם נתן
לְמוֹרָשָׁה וְיִשְׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ הֵמָּה יאכלו נתן
וְנָתְנוּ בָךְ מִשְׁכְּנֵיהֶם הֵמָּה יֹאכְלוּ שבן
פִּרְיֵךְ וְהֵמָּה יִשְׁתּוּ חֲלָבֵךְ׃ וְנָתַתִּי פרה
אֶת רַבָּה לִנְוֵה גְמַלִּים וְאֶת בְּנֵי רבן
עַמּוֹן לְמִרְבַּץ צֹאן וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
מָחָאַךְ יָד וְרָקַעְתָּ בְּרֶגֶל וַתִּשְׂמַח בְּכָל שָׁאטֵךְ בְּנֶפֶשׁ אֶל אַדְמַת שמח
יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן הִנְנִי נָטִיתִי אֶת יָדִי עָלַיִךְ וּנְתַתִּיךְ לָבַז לַגּוֹיִם וְהִכְרַתִּיךְ נטה
מִן הָעַמִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ מִן הָאֲרָצוֹת אבד
אַשְׁמִידֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ שמד

Trāsla.B.Vie.

amictu nō velabitis: & cibos lugentiū nō comedetis. Coronas habebitis in capitib⁹ vrīs: & calciamenta in pedib⁹ vrīs. Nō plangetis neq; flebitis: sed tabescetis in iniquitatibus vestris: & vnusq; q; gemet ad fratrem suū. Eritq; ezechiel vobis oo in portentū. Iuxta oīa que fecit: facietis: cū venerit ist̄ud & scietis quia ego dñs deus. Et tu fili hominis ecce in die qua tollam ab eis fortitudinē eorū & gaudium dignitatis: & desideriū oculorū eorum sup quo requiescūt anime eorū: & filios & filias eorum: in die illa cum venerit fugiens ad te vt annunciet tibi: in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui fugit: & loqueris & non silebis vltra: eris eis in portentum: & scietis quia ego dominus.

25.

ET factus est sermo dñi ad me: dicens. Fili hois: pone faciē tuā contra filios ammon: & prophetabis de eis: & dices filiis ammon. Audite verbum dñi dei. Hec dicit dñs deus. Pro eo q̄ dixisti euge euge super sanctuariū meū: qa pollutū est & sup terrā israel: & q̄ desolata est: & sup domum iuda q̄ ducti sunt in captiuitatē: idcirco ecce ego tradā te filiis oriētalib⁹ in hereditatē: & collocabūt caulas suas in te: & ponēt in te tentoria sua. Ipsi comedent fruges tuas & ipsi bibent lac tuum. Daboq; rabbath in habitaculum camelorum: & filios ammon in cubile pecorum: & scietis quia ego dñs. Quia hec dicit dominus deus. Pro eo q̄ plausisti manu & percussisti pede: & gauisa es ex toto affectu sup terram israel. Idcirco ecce ego extendam manum meā sup te: & tradā te in direptionē gētiū & interficiā te de populis & perdam de terris & conterā: & scietis quia ego dominus.

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.lati.

φολαβιμινι: τ πανε̄ νιρος nō comedetis: τ
παρακαλυψασθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φάγεσθε, καὶ
come vfe sup caput vīm. τ calciamenta
κόμας ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα
in pedib⁹ vrīs. neq; plangetis neq; flebi-
ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, οὐτε μὴ κόψητε οὐτε μὴ κλαύσε-
tis: τ cōsumemini in iniquitatib⁹ vrīs: τ pho-
τε, καὶ ἐκτακήσεσθε ἐν ταῖς ἀδικίαις ὑμῶν, καὶ παρα
labimini vnusq; fratrē suum: τ erit vobis eze
καλέσιτε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται ὑμῖν ἰε
chiel in portētū: τ scōm oia q̄cūq; fecit facie-
κιὴλ εἰς τέρας, καὶ κατὰ πάντα ἅσα ἐποίησε ποιήσε
tis: cū venerit hec: cognoscetis q; ego dñs: τ
τε, ὅταν ἔλθῃ ταῦτα, ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ
tu fili hois nōne in die qñ abstulero
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν λαμβάνω τὴν
fortitudinē eoꝝ ab eis: leuationē gl̄lationis eo
ἰσχὺν αὐτῶν παρ' αὐτῶν τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχήσεως αὐ
rū: desiderabilia oculoꝝ eoꝝ: τ de
τῶν, τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐ
uationē ale eoꝝ: filios eoꝝ τ filias
παρσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας
eoꝝ: in die illa veniet ḡ salu⁹ fact⁹ fuerit ad te:
αὐτῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἥξει ὁ διασωζόμενος πρὸς σέ,
et annunciet tibi in auribꝰ tuis: in die illa
τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι εἰς τὰ ὦτά σου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
aperietur os tuū ad eū ḡ saluatus est: τ lo
διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν διασωζόμενον, καὶ λα
loḡris: τ non reticebis vltra: τ eris eis in
λήσεις, καὶ οὐ μὴ κωφωθῇς ἔτι, καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς
portētū τ cognoscent q; ego dñs.
τέρας καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.25.

ΚΑΙ factꝰ est sermo dñi ad me dicens: fili hoi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
nis: obfirma faciem tuā ꝑ filios ām̄on
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν
τ ꝓpheta ad eos: τ dices filijs ammon:
καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἀμμών,
audite verbū adonai dñi. hec dicit adonai dñs
ἀκούσατε λόγον κυρίου θεοῦ κύριε. Τάδε λέγει κύριος
mi⁹. q: hec dicit dñs ꝑ eo q̄ plausisti manu
θεός. διότι τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τῇ χειρί
tua: τ ifonnisti pede tuo: τ gauisa es ani
σου, καὶ ἐφόρησας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπιχάρης τῇ ψυχῇ
tua sup trā israel. idcirco ecce ego extendā
σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὴν
manū meā in te: τ dabo te in direptionē in gē
χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς διαρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθ
tib⁹: τ exterminabo te de pplis: τ perdā te de
νεσιν, καὶ ἐξολεθρεύσω σε ἐκ τῶν λαῶν, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ
regiōib⁹ pditione: τ scies q; ego adonai
τῶν χωρῶν ἀπωλείαν, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

dño. hec dicit adonai dño: p eo qđ dixit moab
κύριος τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν ὅτι εἶπεν μωὰβ
& seyr: ecce sicut oẽs gẽtes dom⁹ iuda:
καὶ σηείρ, ἰδοὺ ὡς πάντα τὰ ἔθνη οἶκος ἰούδα,
idcirco ecce ego dissoluam hũer⁹ moab de ciui
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ διασκεδάσω τὸν ὦμον μωὰβ ἀπὸ τῶ
tatib⁹ pmõtorioꝝ eius electam trã domũ bethiesimuth sup
λεων ἀκροτηρίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἴκου βεθασιμοὺθ ἐπὶ
fines erdio maritime filios orienti
τῶν πηγῶν πόλεως παραθαλασσίας τοὺς υἱοὺς κεδεμ
sup filios ammon vedi eos in hereditatem:
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν δέδωκα αὐτῆς εἰς κληρονομίαν,
et non sit memoria filioꝝ ammõ in genti-
ὅπως μὴ ᾖ μνεία τῶν υἱῶν ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνε-
bus: & in moab faciam vltionem: & cognoscent
σι, καὶ ἐν μωὰβ ποιήσω ἐκδίκησιν, καὶ ἐπιγνώσο-
q⁹ ego dño. hec dicit adonai dño: p eo qđ
μαι ἐγὼ κύριος. τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν
fecit idumea in vlciscendo eos vltionem
ἐποίησεν ἡ δδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν
in domũ iuda: & mẽoriã retinuerũt mali & vlti sunt
ἐν οἴκῳ ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκησαν καὶ ἐξεδίκη-
vltionẽ ab eis: ꝓpterea hec dicit adonai
σαν δίκην ἀπ' αὐτῶν, διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ
dño: & extendã manũ meã sup idumeam:
κύριος, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν δδουμαίαν,
& exterminabo ex ea hoiem & pecus: & po-
καὶ ἐξολεθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ ἐκδώ-
nã eam deserũ: & de thema: & de ledan fugientes in
μεν αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ θαιμὰν, καὶ ἐκλειβὰν διασπάρτοι ἐν
gladio cadent: & dabo vltionem meã sup
ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ
idumeam in manu ꝓpli mei israel: & facient
τὴν δδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου ἰσραήλ, καὶ ποιήσουσιν
in idumea iuxta iram meã: & iuxta furorẽ
ἐν τῇ δδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν μου, καὶ κατὰ τὸν θυμόν
meũ: & cognoscent vltionẽ meã dicit adonai
μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου λέγει ἀδωναὶ
dño. ꝓpterea hec dicit adonai dño: p eo qđ
κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν
fecerunt alienigene in vltione: & fuscitaue
ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικήσει, καὶ ἐξανέστη-
runt vindictã gaudentes & tota alia: & de
σαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, ὥστε ἐξο-
lerent vsq; eternũ. ꝓpterea hec dicit adonai do-
λεθρεῦσαι ἕως αἰῶνος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύ-
nus: ecce ego extendo manũ meã sup alienige-
ριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύ-
nas: & disperdam cretenses: & pdam reli-
λους, καὶ ἐξολεθρεύσω κρῆτας, καὶ ἐκτρίψω τοὺς καταλοι-
quos hitantes maritimam: & faciam in
πους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν, καὶ ποιήσω ἐν
eis vltiones magnas i redargutiõib⁹ furoris: & co
αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ, καὶ ἐπι-
gnoscent q⁹ ego adonai dño: cũ dedero vl-
γνώσονται ὅτι ἐγὼ ἀδωναὶ κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκ-
tionem meã sup eos.
δίκησίν μου ἐπ' αὐτούς. Ca.26.

C.26. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει μιᾶ τοῦ μηνός,
fact⁹ eꝫ sermo dñi ad me dicẽs: fili hoiis: p eo qđ
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνθ' ὧν
dixit soz sup hierusalem: euge ꝓtritę sũt pertrunt
εἶπεν σὲ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, εὖγε συντετρίβη πατάλωλεν
gẽtes: cõuerse sunt ad me: q̃ fuit plena vasta est: ꝓpterea
τὰ ἔθνη, ἐπεστράφη πρός με, ἡ πλήρης ἠφανίσθη, διὰ τοῦ
hec dicit adonai dño: ecce ego induco sup te sor-
τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ σόρ,
& adducã sup te gẽtes multas: sic̃ ascendit mare
καὶ ἀνάξω ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλά, ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα
fluctib⁹ suis: & destruent muros sor:
τοῖς κύμασιν αὐτῆς, καὶ καταβαλοῦσι τὰ τείχη σόρ,

Trãsla.B.Vie.

Hec dicit dñs deus. pro eo q̃ dixerunt moab oo
& seyr: ecce sicut oñes gentes domus iuda: oo
idcirco ecce ego aperiã humerum moab ooooo
de ciuitatibus: de ciuitatibus inq̃b eius & de finib⁹ eius inclytas terre beth iesimoth & beelmeon & cariathaim filiis orientis cũ filiis ãmon. Et dabo eam in hereditatẽ: vt nõ sit vltra memoria filioꝝ ammõ in gentib⁹. Et in moab faciam iudicia: & scient qa ego dñs. Hec dicit dominus deus. oo
Pro eo q̃ fecit idumea vltionẽ vt se vindicaret de filiis iuda: peccauitq; delinquẽs & vindictã ex petiuit de eis: idcirco hec dicit dñs deus. Extendã manũ meã sup idumeã: & auferã de ea homine & iumentũ: & faciã eam desertam ab austro: et qui sunt in dedã gladio cadent. Et dabo ooo vltionẽ meã sup idumeã in manu ꝓpli mei israel: & facient in edom iuxta irã meã & furorẽ meũ & scient vindictam meam dicit dominus deus. ooo
Hec dicit domin⁹ deus. Pro eo q̃ fecerunt oooo paleſtini vindictã & vlti se sunt toto oooooooooooo aio: interficientes & implentes inimicitias ooooo veteres: propterea hec dicit dñs deus. oooooooo
Ecce ego extendam manũ meã sup paleſtinos & interficiã interfectores: & perdã reliquias maritime regionis: faciãq; in eis vltiones oooooooooooo magnas arguens in furore: & scient quia oooo ego dominus: cum dedero vindictam meam oo super eos. 26.

ET factũ est in vndecimo anno prima mensis factus est oooo sermo dñi ad me: dicẽs. Fili hominis oooooooooo pro eo q̃ dixit tyrus de hierusalem: oooooooooooo euge cõfracte sunt portę populorum: oooooooo couersa est ad me: implebor: deserta est: ꝓpterea hec dicit dñs deus.
Ecce ego super te tyre: & ascendere faciam ad te gentes multas sicut ascẽdit mare fluctus suos. Et dis sipabunt muros tyri ooo

Tex.be.Ezechi.xxvi.Pritiua.heb.

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב
וְשָׂעִיר הִנֵּה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה׃
לָכֵן הִנְנִי פֹתֵחַ אֶת כֶּתֶף מוֹאָב
עִיר עָנֵי מֵהָעָרִים מִקְצֵהוּ צְבִי אֶרֶץ
בֵּית הַיְשִׁימוֹת בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיָתָיִם׃
לִבְנֵי קֶדֶם עַל בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתַתִּיהָ
וְלֹא תִזָּכֵר בְּנֵי עַמּוֹן לַמַּעַן לֹא תִזָּכֵר
עֲשֵׂה בַגּוֹיִם׃ וּבְמוֹאָב אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם נָקֹם נָקַם לְבֵית
יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ אָשׁוֹם וְנִקְמוּ בָהֶם׃
אָשֵׁם לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְנָטִתִי
נְטֹה יָדִי עַל אֱדוֹם וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אָדָם
כָּרַת וּבְהֵמָה וְנָתַתִּיהָ חָרְבָּה מִתֵּימָן
תֵּיכָן וּדְדָנָה בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת
נָפָל נִקְמָתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל
וְעָשׂוּ בֶאֱדוֹם כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ
עֲשָׂה נָקָם אֶת נִקְמָתִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת
נָקָם פְּלִשְׁתִּים בִּנְקָמָה וַיִּנְקְמוּ נָקָם
בְּנָשְׁאט בְּנֶפֶשׁ לְמַשְׁחִית אֵיבַת
עוֹלָם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי נוֹטֶה יָדִי עַל פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִּי
נָטָה אֶת כְּרֵתִים וְהַאֲבַדְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
אֲבַד חוֹף הַיָּם׃ וְעָשִׂיתִי בָם נְקָמוֹת
נְדוֹלוֹת תּוֹכָחוֹת חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי
נָתַן אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת נִקְמָתִי
Ca.xxvi. וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי
הָיָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
יַעַן אֲשֶׁר אָמְרָה צֹר עַל יְרוּשָׁלַם
הָאָח נִשְׁבְּרָה דַלְתוֹת הָעַמִּים
נָסַב עָלַי אִמְלְאָה הֶחֳרָבָה לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צֹר
וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת
עָלָה גָּל הַיָּם לְגַלָּיו׃ וְשִׁחֲתוּ חמות צֹר
תָּפָה

וְהָרְסוּ מִגְדְּלֵיהֶם וְסִתַּצְתִּי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְאֶתֵּן אֶבֶל סֶלַע
וְנָתַתִּי אֹתָהּ לְצִחְיַחַ סֶלַע מִשְׁטַח
חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה
לָבַז לַגּוֹיִם וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֶּהֳרַגְנָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
יְהוָה כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי מֵבִיא אֶל צֹר נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים
בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל
וְעַם רָב בַּחֶרֶב בְּנוֹתַיִךְ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יִתֵּן עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ סֹלְלָה וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה וּמָגֵן
סֹלְלָתוֹ יִתֵּן בְּחֹמֹתָיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ יִתֹּץ בְּחַרְבֹתָיו
מִשִּׁפְעַת סוּסָיו יְכַסֶּךָּ עֲפָרָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וָרֶכֶב
תָּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבוֹאוֹ בְּשַׁעֲרֶיךָ כִּמְבוֹא עִיר מְבֻקָּעָה
בְּסוּסָיו יִרְמֹס אֶת כָּל חֻצוֹתַיִךְ עַמֵּךְ לָאָרֶץ מַצֵּבוֹת עֻזֵּךְ תֵּרַדְנָה
בַּחֶרֶב יַהַרְגוּ וְשַׁלְלוּ הֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ
וְהָרְסוּ חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ
יִתֹּצוּ נַאֲוַיִךְ וְעֵצַיִךְ וַעֲפָרֵךְ
בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ וְהָשְׁבַּתִּי הָמוֹן שִׁירָיִךְ וְקוֹל כִּנּוֹרָיִךְ לֹא יִשָּׁמַע
וְנָתַתִּיךְ לְצִחְיַחַ סֶלַע מִשְׁטַח
חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד
כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה לְצוֹר
הֲלֹא מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ בָּאֲנָק חָלָל בְּהָרְגַ בְּתוֹכֵךְ בְּעָשְׂאוֹ
בְּגַרְגְּרֹתָיִךְ הֲלֹא מִשְׁמַע לְאִיֵּי מִרְגָּעַת יִרְעֲשׁוּ הָאִיִּים
וְיָרְדוּ מֵעַל כִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי
הַיָּם וְהֵסִירוּ אֶת מְעִילֵיהֶם וְאֶת בִּגְדֵי
רִקְמָתָם יִפְשֹׁטוּ חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ
עַל הָאָרֶץ יֵשֵׁבוּ וְחָרְדוּ לְרִגְעִים
וְשָׁמְמוּ עָלַיִךְ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה

et destruent turres eius.
Et radā puluerē eius de ea: & dabo eam in limpidissimam petrā. Siccatio sagenarū erit in medio maris: quia ego locutus sum: ait dominus deus & erit in direptionē gentibus.
Filie quoq; eius q̄ sunt in agro gladio interficientur: & scient quia ego dominus. Quia hec dicit dñs deus.
Ecce ego adducā ad tyrum nabuchodonosor regē babylonis ab aquilone regem regum: cum equis & curribus & equitibus & cetu populoq; magno.
Filias tuas q̄ sut in agro gladio interficiet: & circūdabit te munitiōib⁹: & cōportabit aggerē in gyro. Et eleuabit cōtra te clypeū.
& vēeas & arietes tēpabit in muros tuos: & turres tuas destruet i armatura sua.
Inūdatiōe equitū eius opiet te pulus eorū a sonitu eqtū & rotarū & curruū mouebūtur muri tui. Cuius ingressus fuerit portas tuas q̄si per introitū vrbis dissipate: vngulis equoꝝ suoꝝ cōculcabit omīs plateas tuas: pplm tuū gladio cedet: & statue tue nobiles in terrā corruēt.
Vastabūt opes tuas: diripiēt negociatiōes tuas: & destruet muros tuos: & domus tuas pclaras subuertēt: & lapides tuos & ligna tua & puluerē tuū in medio aquarū ponēt.
Et qescere faciam multitudinē cāticorū tuoꝝ: & sonit? citharārū tuarū nō audietur amplius.
Et dabo te in limpidissimā petrā: siccatio sagenarū eris: nec edificaberis vltra qa ego dñs locut? sum ait dñs deus.
Hec dicit dñs deus de tyro.
Nūqd nō a sonitu ruine tue & gemitu interfecto rū tuoꝝ cū occisi fuerint in medio tui:
cōmouebūtur insule & descendēt de sedibus suis oēs principes maris: & auferent exuuias suas: & vestimēta sua varia abiicīet & induēt supore.
In terra sedebūt: & attoniti sup repentino casu tuo ammirabūtur assumētes super te lamentū

τ subuertent turres tuas τ ventilabo puluerē
καὶ καθελοῦσι τοὺς πύργους σου καὶ λικμήσω τὸν χοῦν
eius ab ea: τ dabo eam nitidissimā petrā: siccatio
αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λιοπετρίαν, ψυγμὸς
sagenaꝝ erit in medio mario: qz ego locut? sum τε
σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ λελάληκα λέγει
dit adonai dñs: τ erit in direptionē gentib⁹: τ
γὰρ κύριος, καὶ ἔσται εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
filie eius in agro gladio interficien- B D
αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀναιρεθήσον-
tur τ scient qz ego dñs. ꝓpterea hec dicit
ται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος· διὰ τοῦτο τάδε λέγει
adonai dñs: ecce ego adducā sup te Nabuchodo-
κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ τὸν Ναβουχοδο-
nosor rege babylonis ab aq̄lone: rex re
νόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ βορρᾶ, βασιλεὺς βα-
gum est: cū equis τ curribꝰ τ equitibꝰ τ cō
σιλέων ἐστίν, μετ' ἵππων καὶ ἁρμάτων καὶ ἱππέων καὶ συ-
gregatiōe gētiū multaꝝ valde: iste filias
ναγωγῆς ἐθνῶν πολλῶν σφόδρα, οὗτος τὰς θυγατέρας
tuas q̄ in campo gladio interficiet: τ dabit ꝯ
σου τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ δώσει ἐπὶ
te munitiōes: τ circūedificabit te: τ circūponet
σὲ προφυλακήν, καὶ περιοικοδομήσει σοι, καὶ περιβαλεῖ
tibi fossam: τ circūedificabit tu te vallū i circuitu
σοι τάφρον, καὶ περιοικοδομήσει ἐπὶ σὲ χάρακα κύκλῳ,
τ circūstantiā armoꝝ τ lanceas eius. contra
καὶ περιστάσιν ὅπλων καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ· ἀπέναντί
te vabit muros tuos τ turres tuas destruetin
σου δώσει τὰ τείχη σου καὶ τοὺς πύργους σου καθελεῖ ἐν
armis suis a multitudine equoꝝ ci⁹ ope- A
τοῖς ὅπλοις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτοῦ, κατα-
rict te pulus eoꝝ: τ a voce equi
καλύψει σε ὁ κονιορτὸς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἱπ-
tum ci⁹ operiet te: τ a rotis cur-
πέων αὐτοῦ κατακαλύψει σε, καὶ ἀπὸ τῶν τροχῶν τῶν ἁ-
ruum eius. ꝯmouebunt muri tui ingrediente illo
μάτων αὐτοῦ σαλευθήσεται τὰ τείχη σου ἐπεισερχομένου αὐτοῦ
portas tuas q̄si ingrediens in vrbē de campo in
πὰς πύλας σου ὡς ἐπεισερχόμενος εἰς πόλιν ἐκ πεδίου ἐν
vngulis equoꝝ suoꝝ conculcabunt oēs
ταῖς ὁπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ κατα πατήσουσι πάσας
plateas tuas: pplm tuū gladio interficiet: τ
τὰς πλατείας σου, τὸν λαόν σου μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ τὸν
substantiam fortitudie tue in frā deducet: τ vespdabit
ὑπίσχυσιν τῆς ἰσχύος σου ἐπὶ τὴν γῆν καταξει, καὶ πεσεῖται
tu: potentiā tuā: τ spoliabit facultates tuas. C
σει τὴν δύναμίν σου, καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου,
τ destruet muros tuos τ domos tuas deside
καὶ καταβαλεῖ τὰ τείχη σου καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπι-
rabiles subuertet: τ lapides tuos τ ligna tua τ puluerē tu
θυμητοὺς καθελεῖ, καὶ τοὺς λίθους σου καὶ τὰ ξύλα σου καὶ τὸν χοῦν σου
in medio mario iniciet. τ destruet multitudinē mu
εἰς μέσον τῆς θαλάσσης ἐμβαλεῖ· καὶ καταλύσει τὸν πλοῦτον τῆς μα
sicoꝝ tuoꝝ: τ vox psalteriꝯ tuoꝝ nō audiet ꝯplius: τ no
σικῶν σου, καὶ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι, οὐδὲ μὴ
bo te i nitidissimā petrā. siccatio sagenaꝝ erit: nō edificaberis vltra
σω σε εἰς λιοπετρίαν. ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσῃ, οὐ μὴ οἰκοδομηθῇς ἔτι,
qz ego locut? sū dicit adonai dñs. qz hec dicit dñs deus:
ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος· διότι τάδε λέγει κύριος κύριος
a voce ruine tue cū gemuerit vulnerati in cē B
ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου ἐν τῷ στενάξαι τραυματίαν ἐν τῷ
cuaginarēt gladiū in medio tui cōmouebunt insule: τ descen-
σπασμὸν μάχαιραν ἐν μέσῳ σου σαλευθήσονται νῆσοι, καὶ κατέβαι-
dent de sedibꝰ suis oēs ꝓncipes maris: τ au-
νον ἀπὸ θρόνων αὐτῶν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφε-
ferent coronas suas. τ vestimēta suis varijs exuen
λοῦσι τοὺς μίτρας αὐτῶν. καὶ τὰ ἱματισμὰ αὐτῶν τὰ ποικίλα ἐκδύ-
tur furore insanient: sup trā sedebūt τ formidabūt
σονται ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐπὶ γῆν καθεδοῦνται καὶ φοβηθήσονται τὸ
perditionē tuā: τ gement sup te: τ assument sup te lamēta
ἀπώλειάν σου, καὶ στενάξουσιν ἐπὶ σέ, καὶ λήψονται ἐπὶ σὲ ἔρημον,

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ε dicent tibi: quõ perijsti: [ε dissipata eo in mari
καὶ ἐροῦσίτ σει, πῶς ἀπώλου, καὶ κατελύθης ἐκ θαλάσσης
vrbs laudata? q̃ fuit fortis in mari ipsa
ἡ πόλις ἡ ἐπαινετὴ, ἥτις ἐγένου ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ αὐτῆς,
ε habitantes eam: q̃ dedit timorẽ sui oibus
καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, οἳ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι
habitantib⁹ eam: ε formidabunt insule a
τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ' ἧ
die ruine tue: ε turbabunt insule in
μέρας τῆς ὠσιῶς σου, καὶ ταραχθήσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ
mari ab exitu tuo. q̃ hec dicit dñs de
θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξόδου σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύ-
min⁹cum dedero te vrbẽ desolatam sic̃ ciuitates q̃ nõ
ριος, ὅταν δῶσί πόλιν ἐρημωθήναι ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ
habitabuntur: cũ reduxero ego sup te abyssum
κατοικήσουθείας, ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον
ε cooperiet te aqua multa: ε deducet te
καὶ κατακαλύψει σε ὕδωρ πολύ, καὶ καταβιβάσει σε
ad descendentes in foueã ad ppũm seculi: ε
πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρόσλαβεῖ αὐτούς, καὶ
collocabo te i pfũda ẽre sic̃ solitudinẽ eternã cũ descen
κατοικιῶ σε εἰς βάθη τῆς γῆς ὡς ἔρημον αἰώνιον μετὰ κατα
dentibus in foueã: vt nõ hiteris sup trã vite:
βαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως μὴ κατοικῇς ἐπὶ γῆν ζωῆς,
ꝓditionẽ te dabo: ε nõ eris vltra: ε requeres
ἀπώλειάν σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι, καὶ ζητήσεις
ε nõ inuenies in eternũ dicit dñs dñs.
καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα λέγει κύριος κύριος. Ca.27.

Ε factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: ε tu fili
Θ Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ
hois: assume sup for lamẽtũ: ε dices for habitã-
ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ σὲ ἐρῆνον, καὶ ἐρεῖς τῇ σὲρ τῇ κατοι-
ti in introitu marie empostio popu
κούσῃ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης τῷ ἐμπορίῳ τῶν λα
lop ab insulis multis: hec dicit dñs dñs for:
ῶν ἐκ νήσων πολλῶν, τάδε λέγει κύριος τῇ σὲρ,
tu dixisti ego circundedi mihi decorẽ meũ in corde
σὺ εἶπας ἐγὼ περιτέθεικα ἐμαυτῇ κάλλος μου ἐν καρδίᾳ
marie fmini tui: filij tui circũdederũt tibi decorẽ cedruo
θαλάσσης τὰ ὅριά σου, υἱοί σου περιέθηκάν σοι κάλλος κέδρος
ex fanir edificabẽt: naues tabulas cupressi ex
ἐκ σανὶρ ᾠκοδομήσαντο, πῆξις σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ
libano capte sunt: vt facerent tibi malos ad iegnos:
λιβάνου ἐλήφθησαν, τοῦ ποιῆσαί σοι ἱστοὺς ἐλατίνους,
de balan fecerunt remos tuos:
ἐκ τῆς βασανίτιδος ἐποίησαν τὰς κώπας σου, τὰ
ſpla tua fecerunt ex ebore: domos fyluestres
ἱερά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος, δόκους ἀλσώδεις
de insulis chettim: byssus cũ varietate
ἐκ νήσων τῶν χεττιείμ, βύσσος μετὰ ποικιλίας
de egypto facta ẽ tibi in stratu: vt circũdaret te
ἐξ αἰγύπτου ἐβάτό σοι ἐν στρωμνῇ, τοῦ περιβῆναί σοι
gsa ε operiret te: hyacinth⁹ ε purpura ex
σέλας καὶ πορφύρα ἐκ τῶν
insulis elise. ε facta sunt opertoria tua. ε quin
νήσων ἐλισαί. καὶ ἐβάφετο περιβολαιά σου. καὶ οἱ ἄρ-
cipes tui habitantes sidonẽ ε aradij fac-
χοντές σου οἱ κατοικοῦντες σιδῶνα καὶ ἀραδίοι ἐβάνυ-
tã remiges tui. sapiẽtes tui for q̃ erant in te:
σαν κωπηλάται σου. οἱ σοφοί σου σὲρ οἱ ἦσαν ἐν σοί,
B gubernatores tui: seniores bibliop: ε
κυβερνῆται σου, οἱ πρεσβύτεροι βιβλίων, καὶ
sapientes cop q̃ erant in te: ipsi ꝓfortabãt
οἱ σοφοὶ αὐτῶν οἳ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν
ꝓtectũ tuũ: ε oẽs naues maris ε
βουλήν σου, καὶ πᾶσα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης καὶ
remiges eop. facti sunt tibi in occidentẽ occi
οἱ κωπηλάται αὐτῶν. ἐβάνετό σοι ἐπὶ δυσμὰς δυ-
dẽtis perse: ε lydi ε libyes
σμῶν πέρσαι, καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες

Trãsla.B.Vie.

⁹dicent ᶜtibi. ᵉQuomodo
ᶜperisti ᶠque habitas
ᶜin mari ᵇvrbs ⁱinclyta: ᵏq̃
ⁱfuisti
ᵐfortis ⁿin mari ᵖcũ habi-
tatoribus tuis ᵍquos
ᵉformidabant ᵗ vniuersi.
ˢNunc ᵗstupebunt
ᵘnaues ˣin die ʸpauoris tui:
ᶜ& turbabũtur ᵇinsule
ᶜin mari: ᵈeo q̃ nullꝰ egre
diatur ex te. ᵇQuia ᵍhec ᵈdi
cit ᵈdñs ᵐdeus. ⁿCum dede
ro ᵒte ᵖ vrbem ᵍ desolatam
ʳsicut ciuitates ᵉque ᵗ non
ᵘhabitãtur: & ˣaddurxero
ʳsup te ᵉabyssum: ᵇ & ope-
ruerint te ᵉaque
ᵇmulte: ᶜ & detraxero te
ʳcũ illis ᵍqui descendũt in
ʰlacũ ⁱad ᵏpopulũ ˡsẽpiter-
nũ ᵐ& collocauero ⁿin tra
ᵒnouissima ᵖ sicut solitudi
nes ᵍveteres ʳcũ his q̃ ddu
cũtur in ˢlacũ: ᵗvt nõ ᵘhabiteris. Porro ᵛcũ dedero
ʷgloriã ˣin terra ʸviuentiũ
ᶻin nihilũ ᵃredigã te ᵇ& nõ eris: ᶜ& requisita ᵈnõ ᵉinuenieris ᶠ vltra ᵍ in sempiternũ: ʰdicit ⁱdominꝰ ᵏdeus.

27.

Θ T factũ est ᵇ verbum ᶜdomini ᵈad me: ᵉᵉ ᶠdicens. ᵍTu ergo ʰfili ⁱhominis ᵏassume ˡ super ᵐᵐ ⁿtyrũ ᵒlamẽtum: ᵖ& dices ᵠtyro: ʳque habitat ˢˢ ᵗin ᵘintroitu ᵛmaris: ʷnegociationi ˣ populorum ʸad ᶻinsulas ᵃmultas. ᵇHec ᶜdicit ᵈ dominus ᵉ deus. ᶠᶠ ᵍO ʰtyre ⁱtu ᵏdixisti. ˡ Perfecti ᵐdecoris ⁿego sum: ᵒ& ᵖᵖ ᵠin corde ʳmaris sita. ˢFini timi tui ᵗq te edificauerũt ᵘimpleuerũt ᵛdecorẽ tuũ ʷabietibus ˣ de sanir ʸ extruxerũt ᶻte ᵃcũ ᵇoibus ᶜtabulatis maris: ᵈcedrũ ᵉde libano ᶠtulerũt ᵍvt facerẽt ʰtibi ⁱmalũ: ᵏ q̃rcus ˡde basan ᵐdolauerũt in ⁿ remos tuos: ᵒ& ᵖtranstra tua ᵠfecerũt tibi ex ʳebore ˢ indico: & ᵗtoriola ᵘde insulis ᵛitalic. ʷByssus ˣvaria ʸde egypto texta ᶻest ᵃ tibi in ᵇvelũ vt poneretur ᶜi malo: ᵈhyacinthus ᵉ& purpura ᶠde insulis ᵍelisa ʰfacta sunt ⁱopimentũ tuũ. ˡ Habitatores ᵐsidonis ˡ& aradii ⁿfuerunt ᵒremiges ᵖtui: ᵠsapiẽtes tui ʳtyre ˢ facti sunt ᵗguberna tores tui: ᵘsenes ᵛbiblii ʷ & prudẽtes ei ˣhabueĩt nau tas ad ministeriũ varie ʸsupellectilis tue. ᶻoẽs, ᵃnaues ᵇmaris ᶜ& naute eaꝝ ᵈfueĩt ᵉin ppto ᶠnegociatõis tue ᵍpse ʰ& lydi ⁱ& libyes ᵏerãt

Tex.be.Ezechi.xxvii.Pritiua.beb.

יָשַׁב	וְאָמְרוּ לָךְ אֵיךְ אָבַדְתְּ נוֹשֶׁבֶת
יָם הָיָה	מִיַּמִּים הָעִיר הַהֲלֻלָה אֲשֶׁר הָיְתָה
	חֲזָקָה בַּיָּם הִיא וְיוֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר נָתְנוּ
תֵּת יָשַׁב	חִתִּיתָם לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ עַתָּה יֶחֶרְדוּ
אִי כָּפַל	הָאִיִּים יוֹם מַפַּלְתֵּךְ וְנִבְהֲלוּ הָאִיִּים
בָּהַל יָצָא	אֲשֶׁר בַּיָּם מִמְּצֵאתֵךְ כִּי כֹה אָמַר
נָתַן אֵת	אֲדֹנָי יְהוִה בְּתִתִּי אוֹתָךְ עִיר נְחֻרֶבֶת
חָרַב עִיר	כֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת
יָשַׁב עָלָה	עָלַיִךְ אֶת תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם
תְּהוֹם כִּסָּה	רַבִּים וְהוֹרַדְתִּיךָ אֶת יוֹרְדֵי בוֹר
רָבַב יָרַד	אֶל עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךָ בְּאֶרֶץ
עָלַם יָשַׁב	תַּחְתִּיוֹת חֳרָבוֹת מִעוֹלָם אֶת יוֹרְדֵי
	בוֹר לְמַעַן לֹא תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי
נָתַן צְבִי	בְּאֶרֶץ חַיִּים וְיִסַּרְתִּיךְ בַּלָּהוֹת וְאֵינֵךְ
בָּקַשׁ מָצָא	וְתְבַקְשִׁי וְלֹא תִמָּצְאִי עוֹד לְעוֹלָם
	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
Ca.xxvij.	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
הָיָה	לֵאמֹר וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא עַל
נָשָׂא	צֹר קִינָה וְאָמַרְתָּ לְצוֹר הַיּוֹשֶׁבְתִּי
כָּנַן יָשַׁב	עַל מְבוֹאוֹת יָם רֹכֶלֶת הָעַמִּים אֶל
בּוֹא	אִיִּים רַבִּים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
אָמַר	צֹר אַתְּ אָמַרְתְּ אֲנִי כְלִילַת יֹפִי
כָּלַל יָפֶה	גְּבוּל יַמִּים נְבוּלַיִךְ בֹּנַיִךְ כָּלְלוּ יָפְיֵךְ
יָם גָּבַל	בְּרוֹשִׁים מִשְׂנִיר בָּנוּ לָךְ אֶת כָּל
בָּנָה בָּרַשׁ	לוּחוֹתַיִם אֹרֶז מִלְּבָנוֹן לָקְחוּ לַעֲשׂוֹת
בָּנָה לוּחַ	תֹּרֶן עָלָיִךְ אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ
עָשָׂה	מִשׁוֹטַיִךְ כַּרְשֵׁךְ עָשׂוּ שֵׁן בַּת
אֵלָן	אַשּׁוּרִים מֵאִיֵּי כִתִּיִּים שֵׁשׁ בִּרְקָמָה
שׁוּט	מִמִּצְרַיִם הָיָה מְפָרְשֵׂךְ לִהְיוֹת לָךְ
פָּרַשׂ הָיָה	לְנֵס תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה
כָּסָה יָשַׁב	הָיָה מְכַסֵּךְ יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאַרְוָד
הָיָה שׁוּט	הָיוּ שָׁטִים לָךְ חֲכָמַיִךְ צוֹר הָיוּ
	בָךְ הֵמָּה חֹבְלַיִךְ זִקְנֵי גְבַל וְחַכְמֶיהָ
חָזַק אָנָה	הָיוּ בָךְ מַחֲזִיקֵי בְרָקֵךְ כָּל אֳנִיּוֹת
	הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ בָךְ לַעֲרֹב
עָרַב	מַעֲרָבֵךְ פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ

בְּחֵילֵךְ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבַע תָּלוּ בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ הֲדָרֵךְ׃ בְּנֵי אַרְוָד תֵּלָה
וְחֵילֵךְ עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב וְגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תָּלוּ נָבֵל
בְּמְנַדְּלוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ׃ יָפָה
תַּרְשִׁישׁ סֹחֲרְתֵּךְ מֵרֹב כָּל הוֹן
בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וְעֹפֶרֶת נָתְנוּ בָּזָל
עִזְבוֹנָיִךְ יָוָן תֻּבַל וּמֶשֶׁךְ הֵמָּה רְכֻלָּיִךְ נֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ כָּלָה
מַשָּׂאֵךְ בֵּית תּוֹגַרְמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ עָבָב
עִזְבוֹנָיִךְ בְּנֵי דְדָן רְכֻלָּיִךְ אִיִּים רַבִּים סְחֹרֶת יָדֵךְ קַרְנוֹת שֵׁן וְהֹבְנִים הֵשִׁיבוּ אִשְׁכָּרֵךְ׃ בָּנָב
סֹחֲרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשָׂיִךְ בְּנֹפֶךְ וְאַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת אֲרָם
וְכַדְכֹּד נָתְנוּ בְּעִזְבוֹנָיִךְ׃ יְהוּדָה
וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רְכֻלָּיִךְ חִטֵּי מִנִּית וּפַנָּג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן וְצֳרִי נָתְנוּ סַחְרָתֵךְ׃ חֲטָה
דַּמֶּשֶׂק סֹחֲרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשָׂיִךְ בְּיֵין חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר׃ עָרָב
וְדָן וְיָוָן מְאוּזָל בְּעִזְבוֹנָיִךְ נָתָנוּ בַּרְזֶל עֲשׂוּת קִדָּה וְקָנֶה הָיָה בְּמַעֲרָבֵךְ׃ אָזָל
דְּדָן רֹכְלָתֵךְ בִּגְדֵי חֲפוֹשׁ לִרְכָבָה׃ עָשָׂת
עֲרַב וְכָל נְשִׂיאֵי קֵדָר הֵמָּה סֹחֲרֵי יָדֵךְ כָּרִים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים בָּהֶם סֹחָרָיִךְ׃ כָּר עָתּוּד
רְכֻלֵּי שְׁבָא וְרַעְמָה הֵמָּה רְכָלֵיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל בֹּשֶׂם וּלְכָל אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ חָרָן
וְכַנֵּה וְעֶדֶן רֹכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר כִּלְמַד רְכָלָיִךְ׃ כִּלְמָד
בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנָּג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן וָצֳרִי סַחְרָתֵךְ׃ כִּלָּיוֹת
דַּמֶּשֶׂק סֹחֲרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשָׂיִךְ בְּיֵין חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר׃ גָּלָם
וְדָן וְיָוָן מְאוּזָל בְּעִזְבוֹנָיִךְ נָתָנוּ בַּרְזֶל עֲשׂוּת קִדָּה וְקָנֶה הָיָה בְּמַעֲרָבֵךְ׃ בְּרִמִּים בַּחֲבָלִים חֲבָשִׁים וַאֲרָזִים
בְּמַרְכֻלְתֵּךְ אֳנִיוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ מַעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וַתִּכָּבְדִי מְאֹד רֹכַל אֳנִיּוֹת
שׁוּר גָּלַי
כָּבֵד

in exercitu tuo viri bellatores tui: clypeū & galeā fuspenderūt in te proornatu tuo. Filii aradi cū exercitu tuo fup muros tuos in circuitu: sed & pygmei q̄ erāt in turribus tuis pharetras suas fuspenderūt in muris tuis p gyrum. Ipsi cōpleuerūt pulchritudinē tuā. Carthaginēses negociatores tui a multitudie cūctarū diuitiarū: argēto: ferro: stāno: plūbo q̄ repleuerūt nūdinas tuas. Grecia & tubal & mosoch ipsi institores tui: mācipia & vasa erea adduxerūt pp̄ fo tuo de domo thogorma eqs & eqtes & mulos ad duxerūt ad forū tuū. Filii dedan negociatores tui. Insule multe negotiatio manuę tue. Dētes eburneos & hebenīnos mutauerūt in precio tuo. Syrus negociator tuus. Propter multitudinē operū tuorū guttā & purpurā & scutulata & byssum & sericū & chodchod ppofuerūt in mercatu tuo. Iuda & terra israel ipsi institores tui in frumēto primo balsamū & mel & oleū & resinā ppofuerūt in nundinis tuis. Damascenus negociator tuus in multitudine operū tuorū: in multitudine diuersarū opū: in vino pingui: in lanis coloris optimi. Dan & grecia & mozel in nūdinis tuis ppofuerūt ferrū fabrefactū stactem & calamū in negociatiōe tua. Dedan istitores tui in tapetib ad sedēdū. Arabia & vniuersi principes cedar ipsi negociatores manus tue cū agnis & arietibus & hedis venerūt ad te negociatores tui. Venditores saba & rema ipsi negociatores tui: cū vniuersis primis aromatib & lapide pciosō & auro q̄ ppofuerūt in mercatu tuo. Arā & chēne & edē negociatores tui. Saba assur & chelmach vēditores tui: ipsi negociatores tui: multipharia in volucrib hyacithi & polymitor gazarūq̄ pcio fax q̄ obuolute & astricte erant funib: cedros q̄ hēbāt in negociatiōe tuis. naues maris principes tui in negociatiōe tua: & repleta es & glificata nimis

erant in exercitu tuo viri bellatores tui pelta & galeas fuspenderūt in te: isti dederūt gloriā tuā: filij aradios: & fortitudo tua super muros tuos in circuitu. sed & medi in turribus tuis pharetras suas fuspenderūt super muros tuos in circuitu: ipsi cōpleuerūt pulchritudinē tuā. Carthaginēses negociatores tui a multitudie potētie tue: argento & ere & ferro & stanno & plūbo dederūt fortū tuū. grecia vniuersa & mirabilia dederūt negotiatores tui. insule multe negotiatores manus tue: dētes eburneos & hebenīnos mutauerūt in precio tuo. Syrus negociator tuus. Propter multitudinē operū tuorū & purpurā & scutulata & byssum & sericū & chodchod ppofuerūt in mercatu tuo. Iuda & terra israel ipsi institores tui in frumēto primo & balsamū & mel & oleū & resinā & pannū dederūt in nundinis tuis. Damascenus negociator tuus in multitudine operū tuorū: in multitudine diuersarū opū: in vino pingui: in lanis coloris optimi. Dan & grecia & mozel in nūdinis tuis ferrū fabrefactū stactem & calamū in negociatiōe tua. Dedan istitores tui in tapetib ad sedēdū. Arabia & vniuersi principes cedar ipsi negociatores manus tue cū agnis & arietibus & hedis venerūt ad te negociatores tui. Venditores saba & rema ipsi negociatores tui: cū vniuersis primis aromatib & lapide pciosō & auro q̄ ppofuerūt in mercatu tuo. Arā & chēne & edē negociatores tui. Saba assur & chelmach vēditores tui: ipsi negociatores tui: multipharia in volucrib hyacithi & polymitor gazarūq̄ pcio fax q̄ obuolute & astricte erant funib: cedros q̄ hēbāt in negociatiōe tuis. naues maris principes tui in negociatiōe tua: & repleta es & glificata nimis

εραντ ἐν σοὶ ἐν τῇ δυνάμει σου ἄνδρες πολεμισταί σου πέλτας, & galeas fuspenderūt in te: isti dederūt καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοί, οὗτοι δέδωκαν τὴν gloriam tuā: filij aradios: & fortitudo tua super mu ὄχθαν σου, υἱοὶ ἀραδίων, καὶ ἡ δύναμίς σου ἐπὶ τῶν τεί ros tuos in circuitu. sed & medi in turribus tuis pha χίων σου κύκλῳ. ἀλλὰ καὶ μῆδοι ἐν τοῖς πύργοις σου φα retras suas fuspenderūt super muros tuos in circuitu: ipsi cōpleuerūt pulchritudinē tuā. Carthaginēses negociatores tui a multitudie potētie tue: argē σαν φύλακις· τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν to & auro & ere & ferro & stanno & plūbo dederūt fortū tuū. grecia vniuersa & mirabilia dederūt negotiatores tui. insule multe negotiatores manus tue: dētes eburneos & hebenīnos mutauerūt in precio tuo. Syrus negociator tuus. Propter multitudinē operū tuorū & purpurā & scutulata & byssum & sericū & chodchod ppofuerūt in mercatu tuo. Iuda & terra israel ipsi institores tui in frumēto primo & balsamū & mel & oleū & resinā & pannū dederūt in nundinis tuis. Damascenus negociator tuus in multitudine operū tuorū: in multitudine diuersarū opū: in vino pingui: in lanis coloris optimi. Dan & grecia & mozel in nūdinis tuis ferrū fabrefactū stactem & calamū in negociatiōe tua. Dedan istitores tui in tapetib ad sedēdū. Arabia & vniuersi principes cedar ipsi negociatores manus tue cū agnis & arietibus & hedis venerūt ad te negociatores tui. Venditores saba & rema ipsi negociatores tui: cū vniuersis primis aromatib & lapide pciosō & auro q̄ ppofuerūt in mercatu tuo. Arā & chēne & edē negociatores tui. Saba assur & chelmach vēditores tui: ipsi negociatores tui: multipharia in volucrib hyacithi & polymitor gazarūq̄ pcio fax q̄ obuolute & astricte erant funib: cedros q̄ hēbāt in negociatiōe tuis. naues maris principes tui in negociatiōe tua: & repleta es & glificata nimis

τοῦ ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ ἐνεπλήσθης, καὶ ἐδοξάσθης σφόδρα

in cordibꝰ maris. in aqua multa adduxerũt te remiges tui. spūs austri cõtriuit te in corde maris. potentie tue: & merces tua & cõmixti tui: & remiges tui: & gubernatores tui & consiliarij tui: & pmixticentes pmixtionẽ tuã: & plorabũt sup te in amaritudie anime: & plangẽt te planctu fort. & ponent cinerẽ sup capita sua: & in cinere cõspergẽtur: & radẽt sup te caluitiũ: & accingẽtur cilitijs. & plorabũt te in amaritudine aie ploratu amarissimo: & assumẽt sup te carmẽ lugubre: & plãgẽt te. Que est vt tyrus q obtumuit in medio maris. Que in exitu negotiationũ tuarũ de mari ipleuisti pplos multos & multitudine diuitiarũ tuarũ & pplorũ tuoꝝ ditasti reges terre. Nũc cõtrita es a mari: in pfundis aquarũ opes tue: & omis multitudo tua q erat in medio tui ceciderũt. Vniuersi habitatores insularũ obstupuerũt sup te: & reges earũ oẽs tẽpestate pcussi mutauerũt vultus. Negociatores populorũ sibilauerũt sup te. Ad nihilũ deducta es: & nõ eris vsq; in perpetuum. 28.

ET factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis: dic principi tyri. Hec dicit ooooo dñs deus. Eo q eleuatũ est cor tuũ & dixisti: ooooo deus ego sum: & in cathedra dei sedi ooooooo in corde maris: cum sis homo & nõ deus: & dedisti cor tuum quasi cor dei. Ecce sapientior es tu daniele: omne secretum non est absconditũ a te. In sapientia & prudentia tua fecisti tibi fortitudinẽ: & acquisisti aurũ & argẽtũ in thesauris tuis: in multitudine sapientie tue & in negociatione tua

ים כבב יָגֵ֣לּוּ בְלֵ֣ב יַמִּ֔ים בְּמַ֥יִם רַבִּ֖ים רָכְלָ֑יִךְ
בוא שוט הַמַּשְׁטִ֣ים אֹתָ֔ךְ רוּחַ֙ הַקָּדִ֔ים שְׁבָרֵ֖ךְ
קדם בְּלֵ֣ב יַמִּ֔ים הוֹנֵ֖ךְ וְעִזְבוֹנַ֑יִךְ מַשְׂרַ֣בָּ֔ךְ
חזק מַלָּחַ֙יִךְ וְחֹבְלַ֔יִךְ מַחֲזִיקֵ֖י בִּדְקֵ֑ךְ וְעֹרְבֵ֣י
ערב לָ֠תֶם מַשְׂרַבֵּ֨ךְ וְכָל־אַנְשֵׁ֤י מִלְחַמְתֵּךְ֙ אֲשֶׁ֣ר
נפל בָּ֔ךְ וּבְכָל־קְהָלֵ֖ךְ אֲשֶׁר־בְּתוֹכֵ֑ךְ יִפְּל֗וּ
בְּלֵ֣ב יַמִּ֔ים בְּי֥וֹם מַפַּלְתֵּֽךְ׃ לְקוֹל
זעק נָגַ֥שׁ תִּבְל֖וּן יִרְעֲשׁ֥וּ מִגְרָשׁ֖וֹת׃
שוט וְיָרְד֣וּ מֵאֳנִיּוֹתֵיהֶ֗ם כָּל־תֹּפְשֵׁ֤י מָשׁוֹט֙
מַלָּחִ֔ים כָּל־חֹבְלֵ֥י הַיָּ֖ם אֶל־הָאָ֣רֶץ
עמד יַעֲמֹ֑דוּ׃ וְהִשְׁמִ֣יעוּ עָלַ֔יִךְ בְּקוֹלָם
זעק מָרָ֑ה וְיַעֲל֤וּ עָפָר֙ עַל־
עלה רָאשֵׁיהֶ֔ם בָּאֵ֥פֶר יִתְפַּלָּ֖שׁוּ׃ וְקָרְחָ֥ה
קרח בָּ֖ךְ אֵלַ֑יִךְ מָרָ֣ה וְחָגְר֣וּ שַׂ֔קִים וּבָכ֥וּ
סָפַד אֵלַ֖יִךְ בְּמַר־נֶ֥פֶשׁ מִסְפֵּד־מָֽר׃ וְנָשְׂא֣וּ
נהה אֵלַ֔יִךְ בִּנְיהֶ֖ם קִינָ֑ה וְקוֹנְנ֥וּ עָלַ֖יִךְ
מי כְּצ֥וֹר כְּדוּמָ֖ה בְּת֥וֹךְ יָֽם׃
יצא בְּצֵאת֤ עִזְבוֹנַ֙יִךְ֙ מִיַּמִּ֔ים הִשְׂבַּ֖עַתְּ
עשׁר עַמִּ֑ים רַבִּ֣ים הוֹנַ֔יִךְ וּמַשְׂרַבַּ֖יִךְ
עשׁר הָעֲשׁ֥וּרִית֙ כַּלְיֵ֣ךְ אֶ֔רֶץ׃ שֵׁ֥ת נִשְׁבָּ֖רַתְּ
עמק מִיַּמִּ֔ים בְּמַעֲמַקֵּ֖י מַ֑יִם מַשְׂרַבֵּ֖ךְ
נפל וְכָל־קְהָלֵ֥ךְ בְּתוֹכֵ֖ךְ נָפָֽלוּ׃ כֹּל֙ יוֹשְׁבֵ֣י
אי הָאִיִּ֔ים שָׁמְמ֖וּ עָלָ֑יִךְ וּמַלְכֵיהֶ֣ם
פנה שָׂעֲר֔וּ שַׂעַ֖ר רָעָ֥מוּ פָּנִֽים׃ סֹחֲרִ֣ים
היה בָּעַמִּ֔ים שָׁרְק֥וּ עָלַ֖יִךְ בַּלָּהוֹת֙ הָיִ֔ית
ואינך עַ֖ד עוֹלָֽם׃

Ca.xxviij

ויהי וַיְהִ֥י דְבַר־יְהוָ֖ה אֵלַ֥י לֵאמֹֽר׃
בן בֶּן־אָדָ֕ם אֱמֹר֙ לִנְגִ֣יד צ֔וֹר כֹּ֥ה אָמַ֖ר
אדני אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה יַ֚עַן גָּבַ֣הּ לִבְּךָ֔ וַתֹּ֣אמֶר
אל אֵ֖ל אָ֣נִי מוֹשַׁ֔ב בְּמוֹשַׁ֥ב אֱלֹהִ֖ים יָשַׁ֑בְתִּי
לב בְּלֵ֣ב יַמִּ֔ים וְאַתָּ֥ה אָדָ֖ם וְלֹ֣א
אל אֵ֑ל וַתִּתֵּ֥ן לִבְּךָ֖ כְּלֵ֥ב אֱלֹהִֽים׃
חכם הִנֵּ֥ה חָכָ֖ם אַתָּ֑ה מִדָּנִ֣אֵל כָּל־סָתוּם
נכן לֹ֣א עָמֻ֔מוּךָ׃ בְּחָכְמָתְךָ֥ וּבִתְבוּנָתְךָ֖
עשׂה עָשִׂ֣יתָ לְךָ֔ חַ֖יִל וַתַּ֣עַשׁ זָהָ֥ב וָכֶ֖סֶף
אצר בְּאוֹצְרוֹתֶ֑יךָ׃ בְּרֹ֥ב חָכְמָתְךָ֛ בְּרָכֻלָּתְךָ֖

in cordibꝰ maris. in aqua multa adduxerũt te remiges tui. spūs austri cõtriuit te in corde maris. potentie tue: & merces tua & cõmixti tui: & remiges tui: & gubernatores tui & consiliarij tui: & pmixticentes pmixtionẽ tuã: & plorabũt sup te in amaritudie anime: & plangẽt te planctu fort. & ponent cinerẽ sup capita sua: & in cinere cõspergẽtur: & radẽt sup te caluitiũ: & accingẽtur cilitijs. & plorabũt te in amaritudine aie ploratu amarissimo: & assumẽt sup te carmẽ lugubre: & plãgẽt te. Que est vt tyrus q obtumuit in medio maris. Que in exitu negotiationũ tuarũ de mari ipleuisti pplos multos & multitudine diuitiarũ tuarũ & pplorũ tuoꝝ ditasti reges terre. Nũc cõtrita es a mari: in pfundis aquarũ opes tue: & omis multitudo tua q erat in medio tui ceciderũt. Vniuersi habitatores insularũ obstupuerũt sup te: & reges earũ oẽs tẽpestate pcussi mutauerũt vultus. Negociatores populorũ sibilauerũt sup te. Ad nihilũ deducta es: & nõ eris vsq; in perpetuum. 28.

ET factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis: dic principi tyri. Hec dicit ooooo dñs deus. Eo q eleuatũ est cor tuũ & dixisti: ooooo deus ego sum: & in cathedra dei sedi ooooooo in corde maris: cum sis homo & nõ deus: & dedisti cor tuum quasi cor dei. Ecce sapientior es tu daniele: omne secretum non est absconditũ a te. In sapientia & prudentia tua fecisti tibi fortitudinẽ: & acquisisti aurũ & argẽtũ in thesauris tuis: in multitudine sapientie tue & in negociatione tua

Καὶ ἐγένετο λόγος κυ̃ πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθ', εἰπὸν τῷ ἡγουμένῳ τύρου: hec dicit adonai dño. p eo qõ eraltatũ ẽ cor tuũ: καρδίᾳ τύρου, τάδε λέγει κὺριος. ἀνθ' ὧν ὑψώθη ἡ καρδία σου, & dixisti deꝰ sum ego: hsitationẽ dei hsitaui in corde maris: καὶ εἶπας θεὸς ἐγώ, κατῳκίαν θεοῦ κατῴκηκα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης tu aũt es hõ & nõ deꝰ: & dedisti cor tuũ q̃si cor θεός: σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός, καὶ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρ dei: nũqd sapiẽtior: eo tu daniele? sapiẽtes nõ erudierunt δίαν θεοῦ, μὴ σοφώτερος εἶ σὺ Δ δ' ἀπάλ; σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν disciplina sua: nũqd scientia tua aut in prudẽtia tua feciτε σε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν, μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου ἢ ἐν τῇ φρονήσει σου ἐποί tibi fortitudinẽ: & acquisisti argẽtũ & aurum in ησας σεαυτῷ δύναμιν, καὶ περιεποιήσω ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐν thesauris tuis: aut i multa scientia tua & negotiatiõe tua τοῖς θησαυροῖς σου, ἢ ἐν τῇ πολλῇ ἐπιστήμῃ σου καὶ τῇ ἐμπορίᾳ σου

Prīma.heb.Tex.de.Ezechi.cxviij.	Trās.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.	
הִרְבִּיתָ חֵילֶךָ וַיִּגְבַּהּ לִבָּךְ בְּחֵילֶךָ׃ בָּגַה	multiplicasti tibi fortitudinē & eleuatū ē cor tuū in robore tuo. Propterea hec dicit dñs deus. Eo q eleuatū est cor tuum q si cor dei: idcirco ecce ego adducam sup te alienos robustissimos gentiū. Et nudabūt gladios suos sup pulchritudinē sapie tue: & polluēt decore tuū. Interficient & detrahēt te: & moreris in interitu occisoꝝ in corde maris. Nunqd dicens loq̄ris: deus ego sū corā interficientibus te: cū sis homo & nō deus! In manu occidentiū te morte incircūcisoꝝ morieris in manu alienoꝝ: quia ego locutus sum ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: leua planctum super regem tyri: & dices ei. Hec dicit dominus deus. Tu signaculum similitudinis: plen sapia: pfectus de core: in delitis paradisi dei fuisti. Omnis lapis precios operimentum tuum: sardius topazius & iaspis chrysolith & onyx & beryllus: sapphirus & carbūculus & smaragd. Aurū opus decoris tui & foramina tua in die q cōditus es prepata sunt. Tu cherub extentus & protegens: & posui te in monte sancto dei. In medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis a die cōditionis tue: donec inuēta est iniqtas in te. In multitudine negociatiōis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: & peccasti & eieci te de mōte dei: & perdidi te o cherub protegens de medio lapidū ignitorū. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. Perdidisti sapiam tuā in decore tuo in terrā proieci te: ante faciem regum dedi te vt cernerēt te. In multitudie iniqtatū tuaꝝ & iniqtate negociatōis tue polluisti sanctificationē tuā. Producā ergo ignē de medio tui q comedat te: & dabo te in cinerē sup frā in cōspectu oīm videntiū te. Oēs q nouerint te in gentib: obstupescēt	multiplicasti fortitudinē tuā: & eleuatū ē cor tuū in fortitudine tua: ppterea hec dicit adonai dñs: q dixisti cor tuū sīc cor dei: ppt hoc ecce ego adduco sup te alienos pessimos de gētib: & euaginabunt gladios suos sup te sup pulchritudinē scientie tue: & sternent pulchritudinē tuā in pelagos tēs sapientie tue, & polluent decorē tuū: & deducent te: & morieris morte vulnerator in corde maris. nūqd loquēs dices: deus sum ego in cōspectu interficientiū te: tu aūt es homo & nō deus, in manu vulnerantiū te: mortibus incircūcisoꝝ morte in manu alienoꝝ: q: ego locutus sum dixit adonai dñs: & factū ē vbū dñi ad me dicēs: fili hominis: assume plāctū sup principem tyri: & dic ei: hec dicit adonai dñs: tu es signaculū similitudinis plenus sapia & corona decoris: in deliciis paradisi dei fuisti. omnē lapidē pretiosum indut es: sardio & topazio & smaragdo & crysolitho & berillo & onychio. & auro repleti sunt thesauri tui & apothecae tuae in te. ex q die creatus es & ꝑparatus es cū cherub unctus & protegens: & posui te & habitasti in tabernaculo. & posui te in monte sctō dei. factus es in medio lapidū ignitorū: ambulasti immaculatus in viis tuis a die qua creatus es donec inuenta est iniquitas in te: ab .n. multitudie negotiatiōis tue replesti interiora tua cū decore tuo ppt multitudinē peccatorū tuorū. & peccasti & vulnerasti te de monte dei: & perdidit te o cherub protegens de medio lapidū ignitorū. & eleuatū est cor tuum in decore tuo. corrupta est sapientia tua cū decore tuo ppt multitudinē peccatorū tuorū. in terrā proiecit te: in cōspectu regum dedit te vt videantur te in gentibus ꝑistabunt	
יָפִיךְ׃ יְרִיעִי			
נוֹם וְהִדְלִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל יְפִי			
חָכְמָתֶךָ וְחִלְלוּ יִפְעָתֶךָ׃ לְשַׁחַת			
יוֹרִידוּךָ וָמַתָּה מְמוֹתֵי חֲלָל בְּלֵב			
יַמִּים׃ הֶאָמֹר תֹּאמַר אֱלֹהִים אָנִי			
לִפְנֵי הֹרְגֶךָ וְאַתָּה אָדָם וְלֹא			
אֵל בְּיַד מְחַלְלֶיךָ׃ מוֹתֵי עֲרֵלִים			
תָּמוּת בְּיַד זָרִים כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי			
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה			
אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה			
עַל מֶלֶךְ צוֹר וְאָמַרְתָּ לוֹ כֹּה אָמַר			
אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה חוֹתֵם תָּכְנִית			
מָלֵא חָכְמָה וּכְלִיל יֹפִי׃ בְּעֵדֶן גַּן			
אֱלֹהִים הָיִיתָ כָּל אֶבֶן יְקָרָה			
מְסֻכָתֶךָ אֹדֶם פִּטְדָה וְיַהֲלֹם			
תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵה סַפִּיר			
נֹפֶךְ וּבָרְקַת וְחָבֶה מָלֵאת תְּבָּיִךְ			
וּנְקָבַיִךְ בָּךְ בְּיוֹם הִבָּרְאֵךְ כּוֹנָנוּ׃			
אַתְּ כְּרוּב מְמֻשָׁח הַסּוֹכֵךְ וּנְתַתִּיךָ			
בְּהַר קָדְשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ בְּתוֹךְ			
אַבְנֵי אֵשׁ הִתְהַלָּכְתָּ׃ תָּמִים אַתָּה			
בִּדְרָכֶיךָ מִיּוֹם הִבָּרְאֲךָ עַד נִמְצְאָה			
עַוְלָתָה בָּךְ׃ בְּרֹב רְכֻלָּתְךָ מָלְאוּ תוֹכְךָ			
חָמָס וַתֶּחֱטָא וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר			
אֱלֹהִים וַאֲבַדְתִּיךָ כְּרוּב הַסּוֹכֵךְ מִתּוֹךְ			
אַבְנֵי אֵשׁ׃ נָבַהּ לִבְּךָ בְּיָפְיֵךְ			
שִׁחַתְתָּ חָכְמָתְךָ עַל יִפְעָתֶךָ עַל אֶרֶץ			
הִשְׁלַכְתִּיךָ לִפְנֵי מְלָכִים נְתַתִּיךָ			
לִרְאוֹת בָּךְ׃ מֵרֹב עֲוֹנֶיךָ בְּעֶוֶל			
רְכֻלָּתְךָ חִלַּלְתָּ מִקְדָּשֶׁיךָ וָאוֹצִא			
אֵשׁ מִתּוֹכְךָ הִיא אֲכָלַתְךָ וָאֶתֶּנְךָ			
לְאֵפֶר עַל הָאָרֶץ לְעֵינֵי כָּל			
רֹאֶיךָ׃ כָּל יוֹדְעֶיךָ בָּעַמִּים שָׁמְמוּ			

sup te. pditio fact⁹ eo: ⁊ nō eris vltra in secu
ἐπὶ σέ ἀπώλεια ἡμίου, καὶ οὐχ ὑπαρξεῖς ἔτι εἰς ἡν ἀιῶ-
B. ⁊ fact⁹ ē mo dñi ad me dicens: fili hoiꝭ:
τα. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου,
offirma faciem tuā ꝫ sidonē ⁊ ꝓpheta
στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ σιδῶνα καὶ προφήτευσον
sup eam ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: ecce ego
ἐπ' αὐτὴν καὶ εἰπόν, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ad te sidon ⁊ glificabor in te: ⁊ scies q:
ἐπὶ σὲ σιδὼν καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι
ego sum dñs: cū fecero ego in te iudicia: ⁊
ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ
sanctificabor in te: ⁊ emittam in te mortem:
ἁγιασθήσομαι ἐν σοί, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον,
⁊ sanguinē plateis tuis: ⁊ corruent vulne-
καὶ αἷμα ἐν ταῖς πλατείαις σου, καὶ πεσοῦνται τετρω-
rati in gladio in te i circuitu two: ⁊
μένοι ἐν μαχαίραις ἐν σοὶ πεφυκύλω σου, καὶ
scient q: ego sum dñs. ⁊ nō erunt vltra in
γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι ἐν τῷ
domo israel offendiculū amaritudio ⁊ spina doloris ab
οἴκῳ Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας καὶ ἄκανθα ὀδύνης ἐκεῖ
oībus q in circuitu eoꝝ q ꝓtumelia affecerit eos:
πᾶσιν τῶν πεφυκύλω αὐτῶν τῶν ἀτιμασάντων αὐτούς,
⁊ scient q: ego sum adonai dñs. hec dicit
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι ἀδωναὶ κύριος· τάδε λέγει
adonai dñs: ⁊ congregabo domū israel de gēti
ἀδωναὶ κύριος, καὶ συνάξω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθ-
bus vbi dispsi sunt illic: ⁊ sanctificabor in e-
νῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐ-
is coram pplīo ⁊ gentib⁹. ⁊ hītabunt
τοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ κατοικήσου-
in tra sua quā dedi ſcruo meo iacob:
σι ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἣν ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ,
⁊ hītabunt in ea in spe: ⁊ edifica-
καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτὴν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οἰκοδομή-
bunt domos ⁊ plantabunt vineas habita
σουσιν οἰκίας καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ κατοι-
bunt in spe: cū fecero iudiciū in oībus q
κήσουσιν ἐν ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρίμα ἐν πᾶσιν τοῖς
ꝓtumelia affecerit eos in circuitu eoꝝ. ⁊ scient
ἀτιμάσασιν αὐτοὺς ἐν τοῖς κύκλῳ αὐτῶν· καὶ γνώσον-
q: ego sum dñs deus eoꝝ ⁊ de⁹ pa-
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πα-
trum eoꝝ.
τέρων αὐτῶν.

Ca.29.

A IN anno decimo in decimo mense vna
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ
mensis: factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoi-
μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis obfirma faciem tuā sup pharaonē regē ē-
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ φαραὼ βασιλέα Αἰ-
gypti: ⁊ ꝓpheta sup eū: ⁊ sup egyptū to-
γύπτου, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον ὅ-
tam loquere ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: ecce
λην λάλησον καὶ εἰπόν, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ
ego ad te pharao rex egypti draconē
ἐγὼ ἐπὶ σὲ φαραὼ βασιλεῦ Αἰγύπτου τὸν δράκοντα τὸν
magnū sedentem in medio fluuioꝝ tuoꝝ. di-
μέγαν τὸν ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν αὐτ. τὸν λέ-
centē mea sunt flumina: ⁊ ego feci ea: ⁊
γοντα Ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοί, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς, καὶ
ego dabo frenū in maxillas tuas: ⁊ adglutina-
ἐγὼ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ προσκολλή-
bo pisces fluminis tui ad alas
σω τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου πρὸς ταῖς πτέρυγάς
tuas: ⁊ extrahā te de medio fluminis tui: ⁊
σου, καὶ ἀναξῶ σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου, καὶ
vniuersos pisces fluminis squāmis
πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ ταῖς λεπίσιν
tuis adglutinabo
σου προσκολλήσω.

⁹super te. ᵉ Nihil ᵇfactus es
⁹& non eris ᵇin ooooooooo
⁹perpetuū. ᵐ Et factus est
ᵐsermo ᵒdñi ᶠad me ᵍdicēs.
ᵉFili ᵃ hominis: ᶠpone ᵉfa-
ciem tuā ᶠcontra ᶠ sydonē:
⁹& ꝓphetabis ᵃ de ea ᵇ & di
ces. ᶜ Hec ᵇ dicit ᶜ dominus
ᶠdeus. ᵉ Ecce ego ᵇ ad te ᵉ sy-
don: ᵇ & glorificabor ooo
ᶠin medio tui. ᵐ Et scient
ᵐquia ᵉego ᵒdominus ooo
ᵍcuꝫ fecero ᶠ in ea ᵉ iudicia:
ᶠ& ſctificatus fuero ᵇin ea.
ᵉEt imittā ᶠ et ᵉpestilentiam
ᵍ& sanguinē ᵇ ī plateis eiꝰ:
ᶜet corruēt. ᵇinterfecti ᶠ in
medio eius ᶠgladio ooooo
ᵇper circuitum: ᶠ & scient
ᵇquia ᶠego ᵐdominus. ooo
ᵐEt nō ᵉerit ᵉ vltra ᵍdomui
ᶠisrael ᵉoffendiculum ooo
ᶠamaritudis: ᵉ & spina ᶠdo
lorē inferēs ᶠvndiq; ᵖ circ
cuitū eorū ᵍq aduersantur
ᵇeis : ᶜ & scient ᵒquia ᶜego
ᶠdominus ᵍdeus. ᵉHec ᶠdi-
cit ᵇdominus ᶠdeus. ooooo
ᵐQuando cōgregauero
ᵉdomū ᵖisrael ᵍde ᶠpopulis
ᵉin quibus ᵉ dispsi sunt
ᶠsanctificabor ᶠ in eis oooo
ᶠcoram ᵉgentibus: ᵇ & ha-
bitabunt ᶜ in ᵇterra sua oo
ᶜquā ᶠdedi ᵍ seruo meo ᵇia-
cob: ᶠ & habitabunt oooo
ᵇin ea ᶠsecuri. ᵐ Et edifica-
būt ᵉ domos: ᵒ & plātabūt
ᶠvineas: ᵍ & habitabūt ᶜō-
fidenter ᵉcum fecero ooo
ᶠiudicia ᵉ in omnibus ᶠ qui
aduersantur ᶠ eis oooooooo
ᵖper circuitum: ᵍ & scient
ᵇquia ᶜego ᵇ dominus ooo
ᶜdeus eorum . 29.

IN anno ᵇdecimo: ᶜ de-
cimo mense ᵇduodeci
ma die ᶠmēsis: ᵍ factum est
ᵇverbum ᶠdomini ᵇ ad me
ᶠdicēs. ᵐ Fili ᵉhominis ᵒpo
ne ᵍ faciem tuam ᵍcontra
ᶠpharaonem ᵉregem ᶠ egy
pti ᵉ& prophetabis ᵍde eo:
ᶠ& de ᶠegypto ᵍvniuersa ᵇlo
querē ᶜdices. ooooooooooo
ᵒHec ᶜdicit ᶠdominus ᵍdeꝰ.
ᵇEcce ego ᶠad te ooooooo
ᵇpharao ᶠrex ᵐegypti ᵉdra
co ᵒmagne: oooooooooooo
ᶠqui cubas ᵍin medio ᶠflu-
minum tuorum ᵉ& ᶠdicis:
ᵉmeꝰ ē ᵉfluuiꝰ ᵍ& ego ᶠfeci
memetipsum . ᵉ Et ponā
ᵇfrenum ᶜ in maxillis tuis:
ᵉ& agglutinabo ᶜpisces oo
ᶠfluminū tuorū ᵍ squamis
tuis. ᵇEt extraham te ooo
ᶠde medio ᵍflumínū tuoꝝ:
ᶠ& ᵐvniuersi ᵉpisces tui oo
ᵖsquāmis tuis ᵍadherebūt.
oooooooooooooooooooo

Cap.xxix.

בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂרִית בָּעֲשִׂרִי בִּשְׁנֵים
עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהִנָּבֵא עָלָיו
וְעַל מִצְרַיִם כֻּלָּהּ: דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלֶיךָ
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל
הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו אֲשֶׁר אָמַר
לִי יְאֹרִי וַאֲנִי עָשִׂיתִנִי: וְנָתַתִּי
חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְהִדְבַּקְתִּי דְגַת
יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ
מִתּוֹךְ יְאֹרֶיךָ וְאֵת כָּל דְּגַת
יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ תִּדְבָּק:

IN anno decimo: in decimo mense in duodecima die mensis: factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis pone faciem tuam contra pharaonem regem egypti et prophetabis de eo: et de egypto vniuersa loquere dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te pharao rex magne draco qui cubas in medio fluminum tuorum et dicis: meus est fluuius et ego feci memetipsum. Et ponam frenum in maxillis tuis: et agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis. Et extraham te de medio fluminum tuorum: et vniuersi pisces tui squamis tuis adherebunt.

Pūtiua.heb.Tex.be.Ezechi.xxix.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
וְנָטַשְׁתִּיךָ מִדְבָּרָה אוֹתְךָ וְאֵת כָּל דגי	Et proiiciam te in deser	τ deponam te velo citer: τ omneꝰ pisces
דְּגַת יְאֹרֶיךָ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל גבה נגל	tum & omnes pisces flumínis tui. Sup	καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας
לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ לַחַיַּת הָאָרֶץ אסף קבץ	faciem terre cades. ooo	τοῦ ποταμοῦ σου, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πίσε
וּלְעוף הַשָּׁמַיִם נָתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃ נתן	Non colligeris nec congregaberis. Bestiis terre	τ non ꝓgregaberis τ non colligeris. bestiis
וְיָדְעוּ כָּל יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי	& volatilibus celi dedi	καὶ ἐν μὲ συναχθῇς καὶ ἐν μὲ πεδιαλῇς · τοῖς θηρίοις
יְהוָה יַעַן הֱיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה יבש	te ad deuorandum. ooo	terre τ volatilib⁹ celi dedi te in de
לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ בְּתָפְשָׂם בְּךָ בַּכַּף	Et scient omnes habita	τῆς γῆς καὶ πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κα
תִּרּוֹץ וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל כָּתֵף רוץ	tores egypti: quia ego	uorationē τ scient oēs habitanteꝰ egy
וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ שבר עמד	dñs. Pro eo ꝙ fuisti ba	Τάβρωμα, καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες Αἴγυ
לָהֶם כָּל מָתְנָיִם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר	culus arundineus ooo	πτον ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος · ἀνθ' ὧν ἐβοήθεις ῥάβδος καλαμί
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ חרב	domui israel: quā apprehenderūt te manu: &	νεα τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπιλάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν
וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ אָדָם וּבְהֵמָה׃ כרת	confractus es & laceraſti omnem humerū eorū:	τ ῥῆξαι εοꝰ: τ ἐπὶ πλαίσει ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα
וְהָיְתָה אֶרֶץ מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה חרב	& innitētibus eis ſup te	man⁹. τ ἐπὶ ἐρείσασθε ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα
וְחָרְבָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן	cōminutus es & diſſolui	χεὶρ · καὶ ὅτι ἐπαγιῶσαι ἐπὶ σὲ συντρίβες, καὶ
אָמַר יָאֹר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי׃ לָכֵן הִנְנִי	ſti omnes renes eorum:	ῥῆξαι εοꝰ ὅλην λαμβῶ. ἀντὶ τούτου τάδε
אֵלֶיךָ וְאֶל יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ	propterea hec dicit	συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ἰσφύν · διὰ τοῦτο τάδε
מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת מ חֹרֶב שְׁמָמָה	dominus deꝰ. Ecce ego	λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν
וְחָרְבָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן	adducam super te gla	τ ἀνελῶ ἐξ σοῦ ἄνθρωπον καὶ κτῆνος · καὶ ἔσται ἡ γῆ
אָמַר יְאֹר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי׃	dium: & interficiam	Αἰγύπτου ἀπώλεια καὶ ἔρημος · καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰ
אֵלֶיךָ וְאֶל יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ	de te hoiem & iumentū.	μι κύριος, ἀντὶ τοῦ λέγειν σε ὁ ποταμός ἐμοί ἐστιν,
מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת מ חֹרֶב שְׁמָמָה	Et erit terra egypti in	τ ego feci illa. idcirco ecce ego ad
וְחָרְבָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן	desertum ooooooo ooooo	καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς · διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ
אָמַר יְאֹר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי׃ לָכֵן הִנְנִי	& in ſolitudinē: & ſcient	τε τ ad oia flumina tua: τ dabo
אֵלֶיךָ וְאֶל יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ	quia ego dñs. Pro eo ꝙ	σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω
מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת מ חֹרֶב שְׁמָמָה	dixerit: fluuius meus eſt.	τρᾶ egypti in deſtū: gladium τ pdi
מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד גְּבוּל כּוּשׁ׃ לֹא	& ego feci eum: idcirco	τὴν γῆν Αἰγύπτου εἰς ἔρημον, ῥομφαίαν καὶ ἀπώ
תַעֲבָר בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל בְּהֵמָה עבר	ecce ego ad te & ad flu	λειαν ἀπὸ μαγδώλου καὶ συήνης καὶ ἕως ὁρίων Αἰθι
לֹא תַעֲבָר בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים	mina tua. Daboꝙ terrā	πῶν. οὐ μὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ πούς ἀνθρώπου, καὶ πούς
שָׁנָה׃ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם	egypti in ſolitudinē gla	κτήνους οὐ μὴ διέλθῃ αὐτήν, καὶ οὐ κατοικηθήσεται τεσ
שְׁמָמָה בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ	dio diſſipatam a turre	ſαράκοντα ἔτη. καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀπώ
בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרָבוֹת תִּהְיֶיךָ שְׁמָמָה	ſyenes vſq; ad	λειαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημωθείσης · καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν
אַרְבָּעִים שָׁנָה וַהֲפִצֹתִי אֶת מִצְרַיִם	terminos ethiopie. Nō	μέσῳ πόλεων ἐρημωθήσονται ἔσονται ἀφανισμὸς τεσσα
בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת׃ כִּי	pertrāſibit eam pes ho	ράκοντα ἔτη · διασπερῶ Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִקֵּץ אַרְבָּעִים	minis: nec pes iumenti	ventilabo eos in regiōib⁹. hec dicit adonai
שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת מִצְרַיִם מִן הָעַמִּים	gradietur in ea: & non	λικμίσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις · τάδε λέγει ἀδωναῖ
אֲשֶׁר נָפֹצוּ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתִּי שבה	habitabitur quadragita	κύριος μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συνάξω Αἰγυπτίους ἐκεῖ
אֶת שְׁבוּת מִצְרַיִם וַהֲשִׁבֹתִי אֹתָם	annis. Daboꝙ terram	gētib⁹ vbi diſperſi ſunt illic: τ reduca
אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל אֶרֶץ מְכוּרֹתָם	egypti deſertā in medio terraꝝ	τῶν ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποστρέψω τὴν
וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה׃ שפל	deſertaꝝ: & ciuitates eiꝰ	captiuitatem egyptioꝝ: τ collocabo eos in
מִן הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שְׁפָלָה וְלֹא	in medio vrbiū ſubuer	ἀιχμαλωσίαν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν
תִתְנַשֵּׂא עוד עַל הַגּוֹיִם וְהַמְעַטְתִּים	ſarum: & erunt deſolate	γῇ Βαθωρὲς ἐν τῇ γῇ ἧσει ἐλήφθησαν, καὶ ἔσται ἀρχὴ
לִבְלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם׃ וְלֹא יִהְיֶה עוד	quadraginta annis. Et	humilis illic vltra oēs principat⁹: τ erit humili
לְבֵית יִשְׂרָאֵל מִבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן	diſpergā egyptios	ταπεινὴ ἐκεῖ παρὰ πάσας ἀρχάς, καὶ ἔσται ταπει
בִּפְנוֹתָם אַחֲרֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי	in nationes: & ventilabo	νωτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη. ὀλιγοστὸς
אֲדֹנָי יְהוִה׃	eos in terras. Quia ecce	εοꝰ faciam ne ſint ibi plures in
	hec dicit dñs deꝰ: poſt	αὐτοὺς ποιήσω τοῦ μὴ ἦναι αὐτοὺς πλείονας ἐν τοῖς
	finem quadraginta	gentib⁹: τ nō erunt vltra domui israel in ſpe
	annorum congregabo	ἔθνεσι, καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἀ
	egyptum de populis in quib⁹ diſper	recordantem iniquitatē vt
	ſi fuerant: & reducam	ποδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίαν ἐν τῷ ooooooooooo
	captiuitatem egypti: &	
	collocabo eos in terra phatures in	
	terram ooooooooooooo	
	natiuitatis ſue. Et erunt	
	ibi in regnum ooooooo	
	humile: & inter cetera	
	regna erit humillima.	
	Et non eleuabitur vltra	
	ſuper nationes: ooooooo	
	& imminuā eos ne imſ	
	perent gentibus: ooooooo	
	nec erunt vltra domui	
	israel ooooooooooooooo	
	confidentia: docentes	
	iniquitatem vt fugiant &	

Trãsla. gre. lẽr. cũ iter. latina.	Trãsla. B. Vie.	Tex. heb. Ezechi. cẽr. Pritiua. heb.	
sequantur ẽpi post eos. ⁊ scient q: ego sum adonai dñs. ⁊ factũ ẽ in anno nona mẽsis primi: factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs. fili hoio nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitũ suũ seruitute magna ꝛ tyrũ. oẽ caput decaluatũ: ⁊ oẽs humerus depilat⁹. ⁊ merces nõ fuit illi ⁊ omnis exercitus eius sup tyrum ꝓpter seruitutẽ q̃ seruierunt ꝛ eam. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ecce do nabuchodonosor regi babylonis terrã egypti: ⁊ capiet multitudinẽ eius: ⁊ spolia eius: ⁊ depdabitur depdationẽ eius: ⁊ erit merces exercitui illius ꝓ mini ed me dicẽs. hec dicit dñs: in die illa germinare faciam cornu domui israel: ⁊ tibi dabo apertum os in medio eorũ. ⁊ scient q: ego sum dñs.	sequentur eos: ꝛ & scient quia ego dominus de⁹. ꝛ Et factũ est ꝛ in vicesimo & septimo anno in primo in vna mensis ꝛ factũ est verbũ domini ꝛ me dicens. ꝛ Fili hominis nabuchodonosor ꝛ rex babylonis seruire fecit exercitũ suũ seruitute magna aduersus tyrũ. ꝛ Omne caput decaluatũ & ois humerus depilat⁹ est. ꝛ Et merces nõ est reddita ei: neq; exercitui ei? de tyro: pro seruitute qua seruiuit mihi aduersus eã. ꝛ Propterea hec dicit dñs deus. ꝛ Ecce ego dabo nabuchodosor ꝛ regem babylonis in terra egypti: & accipiet ꝛ multitudinẽ eius: & depdabitur manubias ei?: & diripiet spolia ei?: & erit merces exercitui illius: & operi quo seruiuit ad uersus eã. ꝛ Dedi ei terrã egypti pro eo q laborauerit mihi: ait dñs deus. ꝛ In die illa pullulabit cornu domui ꝛ israel: & tibi dabo aperturam os in medio eorũ: ꝛ & scient quia ego dñs.	מֵאַחֲרֵיהֶם וְיֵדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃	
		וַיְהִי בְּעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן	
		בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה	
		אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם נְבוּכַדְרֶאצַּר	
עָבַד		מֶלֶךְ בָּבֶל הֶעֱבִיד אֶת חֵילוֹ עֲבֹדָה	
קָרַח		גְּדֹלָה אֶל צֹר כָּל ראשׁ מְקֹרָח	
קָרַט		וְכָל כָּתֵף מְרוּטָה וְשָׂכָר לֹא הָיָה	
		לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל הָעֲבֹדָה	
		אֲשֶׁר עָבַד עָלֶיהָ לָכֵן כֹּה אָמַר	
		אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתֵן לִנְבוּכַדְרֶאצַּר	
		מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם וְנָשָׂא	
		הֲמֹנָהּ וְשָׁלַל שְׁלָלָהּ וּבַז בִּזָּה	
הָיָה		וְהָיְתָה שָׂכָר לְחֵילוֹ פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר	
נָתַן		עָבַד בָּהּ נָתַתִּי לוֹ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם	
עָשָׂה		אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃	
צָמַח		בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית	
נָתַן		יִשְׂרָאֵל וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן פֶּה	
		בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃	
	Cap. xxx.	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי	
נָבָא		לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ	
יָלַל		כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֵילִילוּ הָהּ	
קָרַב		לַיּוֹם׃ כִּי קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם	
		לַיהוָה יוֹם עָנָן עֵת גּוֹיִם יִהְיֶה׃	
בּוֹא הָיָה		וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חַלְחָלָה	
		בְּכוּשׁ בִּנְפֹל חֲלָלִים בְּמִצְרַיִם	
הָמוֹן נָתַן		וְלָקְחוּ הֲמוֹנָהּ וְנֶהֶרְסוּ יְסוֹדֹתֶיהָ׃	
עָשָׂה		אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃	
נָתַן		כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד וְכָל הֶעָרֶב וְכוּב	
כָּרַת		וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בַּחֶרֶב	
נָפַל		יִפֹּלוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוִה וְנָפְלוּ סֹמְכֵי	
נָאוֹן עֹז		מִצְרַיִם וְיָרַד נְאוֹן עֻזָּהּ מִמִּגְדֹּל	
נָפַל		סְוֵנֵה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ בָהּ נְאֻם אֲדֹנָי	
שָׁמֵם		יְהוִה׃ וְנָשַׁמּוּ בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת	
עִיר תָּצַב		וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים נֶחֱרָבוֹת תִּהְיֶינָה׃	
יָדַע נָתַן		וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֵשׁ	
שָׁבַר		בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבְּרוּ כָּל עֹזְרֶיהָ׃ בַּיּוֹם	
בּוֹא נָגַד		הַהוּא יֵצְאוּ מַלְאָכִים מִלְּפָנַי בַּצִּים	
יָצָא			

ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ἐπίσω αὐτῶν · καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ	
εἰμι ἀδωναῖ κύριος · καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ	
ἔτει ἐν πρώτου μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος κυρίου	
πρός με λέγων· υἱὲ ἀνθρώπου, ναβουχοδονοσὸρ βασιλεὺς	
βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δουλεί	
λίαν μεγάλην ἐπὶ τύρου · πᾶσα κεφαλὴ φαλακρά, καὶ	
πᾶς ὦμος μαδᾷ · καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καὶ	
τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ τύρῳ διὰ τὴν δουλείαν ἧς ἐδούλευ	
σεν ἐπ' αὐτήν· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος,	
ἰδοὺ δίδωμι τῷ ναβουχοδονοσὸρ βασιλεῖ βαβυλῶνος	
καὶ ἐπάρει τὸν πλοῦτον αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν	
αὐτῆς, καὶ ἔσται μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἀπὸ τῆς λει	
τουργίας αὐτοῦ ἧς ἐδούλευσεν ἐπὶ τύρῳ, καὶ δέδωκα	
αὐτῷ τὴν γῆν αἰγύπτου. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησάν μοι λέ	
γει ἀδωναῖ κύριος. ταῦτα λέγει κύριος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	
νῃ ἐξαστελῶ κέρας τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ δώσω	
σοι στόμα ἀνεῳγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν · καὶ γνώσονται ὅτι	
ἐγώ εἰμι κύριος.	
Cap. xxx.	
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ	
που, προφήτευσον καὶ εἰπέ, ταῦτα λέγει ἀδωναῖ κύριος, ὠ	
ολόλυξον· οὐαὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα τοῦ κυρίου, καὶ ἐγγίζει ἡμέρα	
νεφέλης καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται, καὶ ἥξει μάχαι	
ρα ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ αἰθιοπίᾳ, καὶ πί	
πτοντες τετραυματισμένοι ἐν αἰγύπτῳ, καὶ λήψεται τὸ	
πλῆθος αὐτῆς, καὶ συμπεσοῦνται τὰ θεμέλια αὐτῆς πέρ	
σαι καὶ κρῆτες καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες καὶ αἰθίοπες, καὶ	
οἱ ὁμοῖοι αὐτοῖς· καὶ ἐκ βίβλου διαθήκης μου μα	
χοῦνται μετ' αὐτῶν · τάδε λέγει ἀδωναῖ κς, καὶ	
πεσοῦνται στηρίγματα αἰγύπτου, καὶ καταβήσεται ὑ	
περηφανία τῆς ἰσχύος αὐτῆς· ἀπὸ μαγδάλου ἕως συήνης, μαχαί	
ρᾳ πεσοῦνται ἐν αὐτῇ λέγει ἀδωναῖ κς, καὶ ἐρημωθήσεται ἐν	
μέσῳ χωρῶν ἠφανισμένων, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πό	
λεων ἠφανισμένων ἔσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὅταν	
δῶ πῦρ ἐν αἰγύπτῳ καὶ συντρίβωσι πάντες οἱ βοηθοῦντες αὐτῇ,	
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξελεύσονται ἄγγελοι ἐκ προσώπου μου ἐν σκέμ	

לְהַחֲרִיד אֶת כּוּשׁ בָּטַח וְהָיְתָה חֲלִחָלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָּאָה וְהָיְתָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת אֶת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חֲלָלִים וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים וְהַשְׁמַתִּי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ בְּיַד זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִּלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁמַמְתִּי אֶת פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת הֲמוֹן נֹא וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוֹל תָּחוֹל סִין וְנֹא תִּהְיֶה לְהִבָּקַע וְנֹף צָרֵי יוֹמָם בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי בָסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהַנָּה בַּשְׁבִי תֵּלַכְנָה וּבִתְחַפְּנִחֵס חָשַׁךְ הַיּוֹם בְּשָׁבְרִי שָׁם אֶת מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵּלַכְנָה וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנָתְנִי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם כָּל עֹזְרֶיהָ יֵחָתּוּ וְנִתַּץ גְּאוֹן עֻזָּהּ וּמִגְדֹּל יִתֵּן בָּהּ וְעַל נֹף צָרֵי יוֹמָם וְעַל

Trãsla.gre.lec.cũ inter.lati.

fortia τ extenta τ confracta:
ἰσχυρὰς καὶ τοὺς τιταιδέους καὶ τοὺς συντριβομδίους,
τ deficiam gladiũ ei⁹ de manu eius:
καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτ,
τ diffemiabo egyptũ in gentes: τ ventilabo eos
καὶ διασπερῶ αἴγυπτίους εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς
in regiõs: τ cõfortabo brachia re-
εἰς τὰς χώρας, καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασι-
gis babylonis: τ dabo gladiũ meũ in
λέως βαβυλῶνος, καὶ δώσω τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν
manũ eius: τ inducet gladiũ sup egyptũ.=
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπάξει τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αἴγυπτίους.
τ depopulabitur ꝓdam ei⁹: τ spoliabit
καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ
spolia eius: τ cõfortabo brachia regis
σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἰσχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως
babylonis. at brachia pharaõis
βαβυλῶνος. οἱ δὲ βραχίονες φαραὼ πεσοῦνται,
τ scient qz ego sum dñs: cũ dedero gla
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ῥομ
dium meũ in manuo regis babylonis: τ ertẽ-
φαίαν μου εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐκτε-
det cũ sup terrã egypti. τ vdlemiabo egyptũ
νεῖ ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου. καὶ διασπερῶ αἴγυπτίους
in gtes: τ ventilabo eos in regiõs: τ sci-
εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας, καὶ γνώ-
ent qz ego sum dñs.
σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.

Ca.xxxi.

ΘT factũ ẽ in vndecio anno in tertio mẽſe vna
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ μιᾷ
mẽſis: factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: fili hoĩs dic ad
τ μηνὸς, ἐγένετο λόγος κυ πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὲ πρὸς
pharaonẽ regem egrpti τ mltitudini ei⁹: cui assimi
φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου καὶ τῷ πλήθει αὐτ, τίνι ὁμοί
laſti tcipm in celſitudie tua? ecce assur cupreſſus
ωσας σεσωρὰν ἐν τῷ ὕψει σου; ἰδοὺ ἀσσυρ κυπάρισσος
in libano pulcher ꝓpaginũ⁹ τ denſus in
ἐν τῷ λιβάνῳ καλὸς ταῖς παραφυάσιν καὶ πυκνὸς ἐν τοῖ
umbra: τ excelſus magnitudie: τ in medũ nubium
σκίοις. καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, καὶ ἐν μέσοις νεφελῶν
factũ ẽ initiũ eius: aqua enutrivit illũ: abyſſus
ἐγένετο ἀρχὴ αὐτοῦ, ὕδωρ ἐξέθρεψεν αὐτόν, ἄβυσσος
elevauit eũ: flumina ei⁹ vexit in circuitu
ὕψωσεν αὐτόν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγεν κύκλῳ τῶν
plantaꝝ ei⁹. τ ꝓmiſit ẽs ei⁹ emiſit ad
φυτῶν αὐτοῦ. καὶ τὰ σωλήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς
vniuerſa ligna campi. ꝓpter hoc elevata eſt
πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. διὰτοῦτο ὑψώθη τὸ
magnitudo ei⁹ vltra oĩa ligna campi: τ
μέγεθος αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ
mltiplicati ſũt rami eius: τ exaltate ſunt ꝓpagi
ἐπληθύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτῆς, καὶ ὑψώθησαν αἱ παρα
nes eius ab aqua multa. cũ extẽdiſſet ſe: in
φυάδες αὐτ ἀφ' ὕδατος πολλοῦ. ἐν τῷ ἐκτείνειν αὐτόν, ἐν
ꝓpaginibus ei⁹ nidificauerũt oĩa volatilia
ταῖς παραφυάσιν αὐτ ἐποίησαν πάντα τὰ πετεινὰ τ
celi: τ sub ramis ei⁹ genuerũt oẽs
οὐρανοῦ, καὶ ὑπὸκάτω τῶν κλάδων αὐτ ἐφύτευσαν πάντα τὰ
beſtie campi: in vmbra illi⁹ ꝑtauit oĩs multitudo gẽ-
θηρία τοῦ πεδίου, ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ κατῴκησαν πᾶν πλῆθος ἐθ-
tiũ ſub illa erat pulcher in celſitudie ſua ꝓpt multitudinẽ ramoꝝ ſu-
νῶν ὑπὸ αὐτὴν ἦν καλὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτ διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐ-
orũ: facte ſunt radices ei⁹ in aquã multã τ cupreſſi mlte
τοῦ· ἐγένηθησαν αἱ ῥίζαι αὐτ εἰς ὕδωρ πολὺ καὶ κυπαρισσοι πολλοὶ
in paradiſo dei: τ pin⁹ nõ ſimileo ꝓpaginib⁹
ἐν παραδείσῳ θεοῦ, καὶ πίτυες οὐχ ὁμοιωθήσονται ταῖς παραφυά-
ei⁹: τ abietes nõ fuerunt ſimileo ramis eius. oẽ ligñ
σιν αὐτ, καὶ ἑλάται οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτ. πᾶν ξύλον
paradiſo dei nõ aſſimilatũ ẽ ei i pulchritudie ei⁹ ꝓpt
ἐν παραδείσῳ θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτ διὰ τὸ
mltitudinẽ ramoꝝ ei⁹: pulchrũ feci eum in multitudie
πλῆθος τῶν κλάδων αὐτ, καλὸν ἐποίησα αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει τῶν

Trãsla.B.Vie.

fforte ſed confractum:
& deliciam
gladium de manu eius:
& diſpergam egyptum
in gentibus: & ventilabo
eos in terris: & cõforta-
bo brachia regis babylo
nis: dabo
gladiũ meũ in manu ei⁹:
& confringã brachium
pharaonis & gemẽt ge
mitibus interfecti coram
facie eius: & confortabo
brachia regis babylo-
nis: & brachia pharaõis
concident: & ſcient
quia ego dñs: cuꝫ dede
ro gladiũ meũ in manu
regis babylonis: & ex-
tenderit eum ſup terrã
egypti: & diſpergã egy-
ptum
in nationes: & ventila-
bo eos in terras:
& ſcient quia ego do-
minus. 31.

ΘT factum eſt in an-
no vndecimo
tertio menſe vna menſ-
ſis: factum eſt verbum
domini ad me dicens.
Fili hoĩs: dic pharaoni
regi egypti & pplo ei⁹.
Cui ſimilis factus es in
magnitudine tua? Ecce
aſſur q̃ſi cedrus in liba-
no pulcher ramis & fron
dibus nemoroſus: excel
ſuſq̃ altitudine & inter
condenſas frondes eleua
tũ eſt cacumẽ ei⁹. Aque
nutrierũt illum: abyſſus
exaltauit illũ. Flumina
eius manabãt in circuitu
radicũ ei⁹: & riuos ſuos
emiſit ad vniuerſa ligna
regionis. Propterea ele
vata eſt altitudo eius ſup
oĩa ligna regionis: &
multiplicata ſunt arbuſta
eius: & elevati ſunt rami
eius pre aqs multis. Cũ
q̃ extenduſſet vmbrã ſuã:
in ramis eius fecerũt ni-
dos oĩa volatilia celi: &
ſub frondib⁹ eius genue
rũt oẽs beſtie ſaltuũ: &
ſub vmbraculo illi⁹ habi
tabat cetus gentiũ pluri
marũ. Eratq̃ pulcherri-
mus in magnitudine ſua:
& in dilatatiõe arbuſtoꝝ
ſuorũ. Erat ei radix illi⁹
iuxta aq̃s mltas. Cedri
nõ fuerũt altiores illo in
paradiſo dei. Abietes non
adeq̃uerũt ſũmitatẽ ei⁹:
& platani nõ fuerũt eq̃
frondib⁹ illi⁹. Oẽ lignũ
paradiſi dei nõ ẽ aſſimilatũ
illi & pulchritudini eius:
q̃m ſpecioſum feci eũ: &

Tex.be.Ezechi.xxxi.Pritiua.heb.

שָׁבַר	וַאֲשַׁבְּרָה	וְזְרוֹעֹתָיו הַחֲזָקָה וְאֶת הַנִּשְׁבָּרֶת וְהִפַּלְתִּי אֶת
פּוּץ	הַחֶרֶב מִיָּדוֹ וַהֲפִצוֹתִי אֶת מִצְרַיִם	
זָרָה	בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת וְחִזַּקְתִּי	
נָתַן	אֶת זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי אֶת	
חָרְבִּי בְּיָדוֹ וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעוֹת		
פָּרְעֹה וְנָאַק נַאֲקוֹת חָלָל לְפָנָיו		
חָזַק	וְחִזַּקְתִּי אֶת זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל	
נָפַל	וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ	
נָתַן	כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי חַרְבִּי בְּיַד	
אֶת	מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָטָהּ אוֹתָהּ אֶל אֶרֶץ	
פּוּץ	מִצְרָיִם וַהֲפִצוֹתִי אֶת מִצְרַיִם	
בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת		
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃		
וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה		Ca.xxxi.
שָׁלַשׁ	בַּשְּׁלִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר	
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם אֱמֹר		
אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶל הֲמוֹנוֹ		
הָמַן	אֶל מִי דָמִיתָ בְגָדְלֶךָ׃ הִנֵּה אַשּׁוּר	
דָּמָה	אֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יְפֵה עָנָף וְחֹרֶשׁ מֵצַל	
גָּבַהּ	וּגְבַהּ קוֹמָה וּבֵין עֲבֹתִים הָיְתָה	
תָּהוֹם	צַמַּרְתּוֹ׃ מַיִם גִּדְּלוּהוּ תְּהוֹם	
רוֹמְמָתְהוּ אֶת נַהֲרֹתֶיהָ הוֹלֵךְ		
סָבִיב מַטָּעָהּ וְאֶת תְּעָלֹתֶיהָ שִׁלְּחָה		
אֶל כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה׃ עַל כֵּן נָבְהָא		
קוֹמָתוֹ מִכֹּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה וַתִּרְבֶּינָה		
סַרְעַפֹּתָיו וַתֶּאֱרַכְנָה פְּארֹתָו		
מַמַּיִם רַבִּים בְּשַׁלְחוֹ׃ בְּסַעֲפֹתָיו		
קִנְנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת		
חָיָה	פְּארֹתָיו יָלְדוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְצִלּוֹ	
יָשְׁבוּ כָּל גּוֹיִם רַבִּים׃ וַיִּיף בְּגָדְלוֹ		
בְּאָרְכּוֹ דָּלִיּוֹתָיו כִּי הָיָה שָׁרְשׁוֹ		
אֶל מַיִם רַבִּים׃ אֲרָזִים לֹא עִמָּמוּהוּ		
בְּרוֹשִׁים לֹא דָמוּ	בְּנֵן אֱלֹהִים	
אֶל סַעֲפֹתָיו וַעֲרֹמֵנִים לֹא הָיוּ		
כְּפֹארֹתָיו כָּל עֵץ בְּגַן אֱלֹהִים לֹא		
דָּמָה אֵלָיו בְּיָפְיוֹ׃ יָפֶה עָשִׂיתִיו		

בְּרֹב דְּלִיּוֹתָיו וַיְקַנְאֻהוּ כָּל עֲצֵי עֵדֶן
אֲשֶׁר בְּגַן הָאֱלֹהִים׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲשֶׁר
נָבַהּ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צַמַּרְתּוֹ אֶל
בֵּין עֲבוֹתִים וְרָם לִבָּבוֹ בְּגָבְהוֹ׃
וְאֶתְּנֵהוּ בְּיַד אֵיל גּוֹיִם עָשׂוֹ
יַעֲשֶׂה לוֹ פָּרְשׁוֹ גְּרַשְׁתְּהוּ׃
וַיְכָרְתֻהוּ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וַיִּטְּשֻׁהוּ
אֶל הָהָרִים וּבְכָל גֵּאָיוֹת נָפְלוּ
דָּלִיּוֹתָיו וַתִּשָּׁבַרְנָה פֹּארָתָיו בְּכָל
אֲפִיקֵי הָאָרֶץ וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ כָּל
עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ׃ עַל מַפַּלְתּוֹ
יִשְׁכְּנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל
פְּאָרָתָיו הָיוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ לְמַעַן
אֲשֶׁר לֹא יִגְבְּהוּ בְקוֹמָתָם כָּל עֲצֵי
מַיִם וְלֹא יִתְּנוּ אֶת צַמַּרְתָּם אֶל
בֵּין עֲבוֹתִים וְלֹא יַעַמְדוּ אֵלֵיהֶם
בְּגָבְהָם כָּל שֹׁתֵי מָיִם כִּי כֻלָּם נִתְּנוּ
לַמָּוֶת אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי
אָדָם אֶל יוֹרְדֵי בוֹר׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׁאֹלָה הֶאֱבַלְתִּי
כִּסֵּיתִי עָלָיו אֶת תְּהוֹם וָאֶמְנַע
נַהֲרוֹתֶיהָ וַיִּכָּלְאוּ מַיִם רַבִּים וַאַקְדִּר
עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה
דָּלֲה עָלָיו׃ מִקּוֹל מַפַּלְתּוֹ הִרְעַשְׁתִּי
גּוֹיִם בְּהוֹרִדִי אֹתוֹ שְׁאֹלָה אֶת
יוֹרְדֵי בוֹר וַיִּנָּחֲמוּ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית
כָּל עֲצֵי עֵדֶן מִבְחַר וְטוֹב לְבָנוֹן
כָּל שֹׁתֵי מָיִם נַם הֵם אִתּוֹ יָרְדוּ
שְׁאֹלָה אֶל חַלְלֵי חֶרֶב וְזֵרוֹעַ יָשְׁבוּ
בְּצִלּוֹ בְּתוֹךְ גּוֹיִם׃ אֶל מִי דָמִית
כָּכָה וְנִדַּמִּית בַּעֲצֵי עֵדֶן
וְהוּרַדְתָּ אֶת עֲצֵי עֵדֶן אֶל אֶרֶץ
תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרֵלִים תִּשְׁכַּב אֶת
חַלְלֵי חֶרֶב הוּא פַרְעֹה וְכָל הֲמוֹנֹה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

multis codensilq; frōdi
bus.ᶠ Et emulata sunt eū
ᵇoiaⁱ ligna ʰvoluptatisⁱ que
erant ᵐ in paradiso ⁿ dei.
ᵒPropterea ᵖ hec ᑫ dicit ʳ do
minus ˢ deus. ᵗ Pro eo ᵘ q
ˣsublimatus est ʸ in altitu
dine ᶻ & dedit ᵃᵃ fūmitatē suā
virentē atq; ᵇᵇ condensam:
ᶜᶜ & eleuatū est ᵈᵈ cor eius ᵉᵉ in
altitudine sua: ᶠᶠ tradidi eū
ᵍᵍ in manus ʰʰ fortissimi ⁱⁱ gen
tiū. ᵏᵏ Faciēs ˡˡ facies ᵐᵐ ei. ⁿⁿ Iux
ta ipietatē eius ᵒᵒ eieci eū:
ᵖᵖ & succident cū ᑫᑫ alieni &
ʳʳ crudelissimi ˢˢ nationū. ᵗᵗ Et
plicient eum ᵘᵘ sup ᵛᵛ mōtes
ʷʷ & in cūctis ˣˣ cōuallib ʸʸ cor
ruēt ᶻᶻ rami ei ᵃᵃᵃ: ᵇᵇᵇ & cōfringē
tur ᶜᶜᶜ arbusta eius ᵈᵈᵈ in vniuer
sis ᵉᵉᵉ rupib ᶠᶠᶠ terre: ᵍᵍᵍ & rece
dēt ʰʰʰ de vmbraculo eiⁱⁱⁱ oēs
ʲʲʲ populi ᵏᵏᵏ terre: ˡˡˡ & relin
quēt eum. ᵐᵐᵐ In ruina eius
ⁿⁿⁿ habitauerūt ᵒᵒᵒ oia ᵖᵖᵖ volati
lia ᑫᑫᑫ celi: ʳʳʳ & in ooooooooooo
ˢˢˢ ramis eius ᵗᵗᵗ fuerūt ᵘᵘᵘ vniuer
se ᵛᵛᵛ bestie ʷʷʷ regionis. ˣˣˣ Quā
obrē ʸʸʸ non ᶻᶻᶻ eleuabūtur ᵃᵃᵃᵃ in
altitudine sua ᵇᵇᵇᵇ oīa ᶜᶜᶜᶜ ligna
ᵈᵈᵈᵈ aquarū: ᵉᵉᵉᵉ nec ᶠᶠᶠᶠ ponēt ᵍᵍᵍᵍ sub
limitatem suam ʰʰʰʰ inter ooo
ⁱⁱⁱⁱ nemorosa atq; frōdosa:
ʲʲʲʲ nec ᵏᵏᵏᵏ stabunt ooooooooooo
ˡˡˡˡ in sublimitate sua ᵐᵐᵐᵐ oīa ⁿⁿⁿⁿ q̄
irrigantur ᵒᵒᵒᵒ aquis: ᵖᵖᵖᵖ qa ᑫᑫᑫᑫ oēs
ʳʳʳʳ traditi sunt ˢˢˢˢ in mortē ᵗᵗᵗᵗ ad
terram ᵘᵘᵘᵘ vltimā ᵛᵛᵛᵛ in medio
ʷʷʷʷ filioꝝ ˣˣˣˣ hoim ʸʸʸʸ ad eos ᶻᶻᶻᶻ qui
descendūt in ᵃᵃᵃᵃᵃ lacū. ᵇᵇᵇᵇᵇ Hec
ᶜᶜᶜᶜᶜ dicit ᵈᵈᵈᵈᵈ dūs ᵉᵉᵉᵉᵉ de. ᶠᶠᶠᶠᶠ In die qñ
ᵍᵍᵍᵍᵍ descendit ʰʰʰʰʰ ad inferos ⁱⁱⁱⁱⁱ in
duxi luctū: ʲʲʲʲʲ operui ᵏᵏᵏᵏᵏ eum.
ˡˡˡˡˡ abyssō & prohibui oooo
ᵐᵐᵐᵐᵐ flumina eius: ⁿⁿⁿⁿⁿ & coercui
ᵒᵒᵒᵒᵒ aq̄s ᵖᵖᵖᵖᵖ multas. ᑫᑫᑫᑫᑫ Cōtristatus
est ʳʳʳʳʳ sup eum ˢˢˢˢˢ libanus ᵗᵗᵗᵗᵗ &
omnia ᵘᵘᵘᵘᵘ ligna ᵛᵛᵛᵛᵛ agri oooooo
ʷʷʷʷʷ concussa sunt. ˣˣˣˣˣ A sonitu
ʸʸʸʸʸ ruine eius ᶻᶻᶻᶻᶻ commoui ooo
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ gētes: ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ cū deducerē ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ eum
ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ad infernum ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ cum his oo
ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ qui descēdebāt in ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ lacū.
ʰʰʰʰʰʰ Et cōsolata sunt ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ in terra
ʲʲʲʲʲʲ infima ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ oīa ˡˡˡˡˡˡ ligna ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ volu
ptatis ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ egregia ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ atq; p̄cla
ra in ᑫᑫᑫᑫᑫᑫ libano: ʳʳʳʳʳʳ vniuersa ˢˢˢˢˢˢ q̄
irrigātur ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ aqs. Nā ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ & ipsi
ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ cū eo ʷʷʷʷʷʷ descendēt ˣˣˣˣˣˣ ad infer
num ʸʸʸʸʸʸ ad ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ interfectos ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ gla
dio ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ & brachiū vniuscuiusq; ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ sedebit ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ sup vmbracla
ei ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ in medio ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ nationū eiꝰ.
ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ Cui ʰʰʰʰʰʰʰ assimilat ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ es ʲʲʲʲʲʲʲ in cly
te ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ atq; sublimis ˡˡˡˡˡˡˡ iter ligna
ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ voluptatis! Ecce ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ deduct
es ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ cū ᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫ lignis ʳʳʳʳʳʳʳ voluptatis
ˢˢˢˢˢˢˢ ad terrā ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ vltimā. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ In me
dio ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ incircūcisorū ʷʷʷʷʷʷʷ dormi
es ˣˣˣˣˣˣˣ cū eis ʸʸʸʸʸʸʸ qui iterfecti sūt
ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ gladio. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ Ipse est ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ pharao
ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ & ois ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ multitudo eius: ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ di
cit ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ dūs ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ deus. 32.

ramoꝝ eius: τ emulata sūt eū ligna paradi
κλάδοι αὐτοῦ, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν τὰ ξύλα τοῦ παρα
si delitiaꝝ dei. ꝓpterea hec dicit δείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει
adonai dñs: ꝓ eo qꝫ fact ᵉ eo magn ᵍ magnitudie: τ dedi κύριος, ἀνθ' ὧν ἐψώθη μέγας τῷ μεγέθει, καὶ ἔδω
sit initiū tuū in medio nubiū: τ elevata ē cor κα τὴν ἀρχήν σου ἐις μέσον νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρ
suū in celsitudie sua τ tradidi eū in δία αὐτοῦ ἐν τῷ ὕψει αὐτῆ καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς
manꝰ principio gētiū: τ fecit pitiem ei χεῖρας ἀρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησεν τὴν ἀσέβειαν αὐ
tua scēm ipietatē egypti. τ exterminaueꝛt eū τοῦ κατὰ τὴν ἀσεβείαν αὐτοῦ. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν
alieni pestilētes de gētib. τ dereliquerunt eū ἀλλότριοι λοιμοὶ ἔθνων ἐκ γῆς αὐτῶν· καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ
mōtib ᵍ in cūctis vallibus ceciderūt rami τῶν ὀρέων ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσεν οἱ κλάδοι
eius: τ cōfracti sunt stirpes eius in oi cam αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ χειλίχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πε
po terre:: τ descenderūt ab vmbraculo eiꝰ om δίῳ τῆς γῆς, καὶ κατέβησαν ἐκ τῆς σκέπης αὐτοῦ πά
nes ppli gentiū. τ strauerūt eū sup ruī τες οἱ λαοὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐδ' ἀφισαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν θῶ
nā eius requieuerūt oia volatilia cēli: σιν αὐτοῦ ἀναπαύσαιτο πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
τ sup truncoꝛ eius fuerūt vniuerse bestie καὶ ἐπὶ τὰ χειλίχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ
agri: vt nō exaltent in magnitudie eoꝝ oia ἀγροῦ, ὅπως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα
ligna q̄ in aqua: τ nō dederūt initiū τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν
suum in mediū nubiū τ nō steterūt I sublimitate ip αὐτῶν ἐις μέσον νεφελῶν καὶ οὐκ ἔστησαν ἐν τῷ ὕψει αὐ
soꝝ ad eū oēs bibentes aquā: oēs de τῶν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἐδό
ti sunt in mortē in trā pfūditatis i medio filioꝝ hoim θησαν εἰς ᾅδαττον εἰς γῆν βάθους ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων
descendentes in foueā hec dicit adonai dñs. in καταβαίνοντας εἰς βόθρον τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος· ἐν
q̄ die descendit ad iferos luxit eum abyssꝰ. ᾗ ἡμέρᾳ κατέβη εἰς ᾅδου ἐπένθησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος·
τ phibui flumina eius: τ phibui multa καὶ ἐκώλυσα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσα πλῆ
dinē aque: τ ptenebrat ᵉ sup eum libanus. oia θος ὕδατος, καὶ ἐσκότασεν ἐπ' αὐτῷ ὁ λίβανος· πάντα τὰ
ligna campi sup eū soluta sūt a voce ruine ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ' αὐτῷ ἐξελύθη, ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώ
eius. cōmote sunt gētes qñ deducebā eum in σεως αὐτοῦ. ἐσείσθησαν τὰ ἔθνη ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ᾅ
fernū cū descendentib in lacum τ consolabant δου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον· καὶ παρεκάλουν
eum in tra infima oia ligna delitiaꝝ τ αὐτὸν ἐν γῇ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς καὶ τὰ
electa τ pulcherria libani vniuersa bibentia a ἐκλεκτὰ καὶ τὰ καλλίστα τοῦ λιβάνου πάντα τὰ πίνοντα ὕ
quā: τ .n. τ ipi descenderūt cū eo in iferū in δωρ, καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ κατέβησαν μετ' αὐτοῦ εἰς ᾅδου εἰς τοὺς
vulneratio a gladio: τ semen eiꝰ habi τραυματίας ἀπὸ μαχαίρας, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ οἱ κατοι
tantes sub tabernaculo eiꝰ in medio vite eoꝝ perie κοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπώ
runt. cui assimilat ᵉ es i virtute τ in glia τ i magnitudie λοντο· τίνι ὡμοιώθης ἐν δυνάμει καὶ ἐν δόξῃ καὶ ἐν μεγέθει
inter ligna delitiaꝝ: descende cū lignis ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς, καταβᾶθι μετὰ τῶν ξύλων τῆς
delitiaꝝ in trre pfūdū. in medio incircūcisoꝝ dormies cū τρυφῆς εἰς γῆν βάθους. ἐν μέσῳ ἀπεσταλμένων κοιμηθήσῃ με
vulneratio gladio sic pharao τ oīs τὰ τραυματίαι μαχαίρας οὕτως φαραὼ καὶ πᾶς ὁ
multitudo fortitudio eius dicit adonat dñs. πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ λέγει ἀδωναὶ κύριος. Ca.32.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

Et factũ est in duodecimo anno in duodeci
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δωδεκά
mo mẽse ena mẽsis: factũ ẽ verbũ dñi ad me
τῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicens: fili hois assume lamẽtũ sup pharaonẽ regem
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου λάβε θρῆνον ἐπὶ φαραὼ βασιλέα
egypti: ⁊ dices ei: leoni gẽtiũ assimilat⁹ eris tu:
αἰγύπτου, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, λέοντι ἐθνῶν ὡμοιώθης σύ,
⁊ ẽſſ draco q̃ in mari: ⁊ vẽtilabas cornu i flu
καὶ ὡς δράκων ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐκπειρατίζεις ἐν τοῖς πο
minib⁹ tuis: ⁊ cõturbabas aquã pedib⁹ tuis ⁊
ταμοῖς σου, καὶ ἐταράσσεις ὕδωρ τοῖς ποσίν σου, καὶ
cõculcabas flumina tua. hec dicit dñs
κατεπάτεις τοὺς ποταμούς σου. τάδε λέγει κύριος
⁊ circũpomã sup te rete meũ in ecclesia
καὶ περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκτυόν μου ἐν ἐκκλησίᾳ
pplox mltox: ⁊ extrahã te in hamo meo ⁊ ex
λαῶν πολλῶν, καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου καὶ ἐκ
tẽdã te sup trã: campi replebuntur tui: ⁊ sede
τενῶ σε ἐπὶ τὴν γῆν, πεδία πλησθήσεταί σου, καὶ ἐπι
re facã sup te ola volatilia cẽli. ⁊ satu
καθῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐμ
rabo ex te oẽ bestiaꝫ tre: ⁊ dabo
πλήσω ἐκ σοῦ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς, καὶ δώσω τὰς
carnes tuas sup mõtes: ⁊ replebo valles a
σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐμπλήσω φάραγγας αἵ
sanguine tuo: ⁊ irrigabitur terra a ſeto
τοῦ αἵματός σου, καὶ ποτισθήσεται ἡ γῆ ἐκ τῶν πλη
cõbus tuis a multitudie tua sup mõtes
χωρημάτων σου ἐκ τοῦ πλήους σου ἐπὶ τῶν ὀρέων
valles implebo ex te: ⁊ cooperiam cũ
φάραγγες ἐμπλήσω ἐκ σοῦ, καὶ κατακαλύψω ἐν τῷ
extic⁹ fuer⁊ tu celũ ⁊ cõtenebrescere faciã ſtellas eius
σβεσθῆναί σε ἐν οὐρανῷ καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ,
ſolẽ in nube tegam: ⁊ luna nõ ſplẽdebit
ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ σελήνη οὐ μὴ φάνῃ τὸ
lumie suo. oia q̃ ſplendent lũine in celo
φῶς αὐτῆς. πάντα τὰ φαίοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ
cõtenebrescent sup te: ⁊ dabo tenebras sup terrã
συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν
tuã dicit dñs dñs: ⁊ irritabo cor
σου λέγει κύριος κύριος. καὶ παροργίσω καρδίαν
multoꝝ pplox: cum induxero captiuitatem tuã in
πολλῶν λαῶν, ἡνίκα ἀναγάγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς
gẽtes in terrã quã nõ cognouiſti. ⁊ cõtriſtabunt sup
τὰ ἔθνη εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνως. καὶ συγχάσουσιν ἐπὶ
te gẽtes multe: ⁊ reges eoꝝ ſtupore ſtu
σὲ ἔθνη πολλά, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκπάσει ἐκπ
pescent. cũ extendero gladiũ meũ sup faci
αγήσω. ἐν τῷ πετάσαι τὴν ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσω
es eoꝝ expectantes ruinam suam a die
πὸ αὐτῶν πτοηθείησαν τὴν πτῶσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας
ruine tue. qꝫ hec dicit dñs dñs: gla
πτώσεώς σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος, ῥομ
dius regis babylonis veniet tibi in gladiũ gl
φαία βασιλέως βαβυλῶνος ἥξει σοι ἐν μαχαίραις γι
gantũ: ⁊ deũctam fortitudinẽ tuã. peſtilẽtes de gẽtib⁹
γάντων, καὶ καταβαλῶ τὴν ἰσχύν σου. λοιμοὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν
dum ⁊ perdent iniuriã egypti: ⁊ con
πάντες καὶ ἀπολοῦσιν τὴν ὕβριν αἰγύπτου, καὶ συν
teretur ois fortitudo ei⁹: ⁊ perdã ois
τριβήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῆς, καὶ ἀπολῶ πάντα
iumẽta ei⁹ ab aqua multa: ⁊ non turba
τὰ κτήνη αὐτῆς ἀφ' ὕδατος πολλοῦ, καὶ οὐ μὴ ταράσ
bit illã pes homis vltra: ⁊ veſtigiũ iumẽtoꝝ non
ῃ ἀνὴρ πους ἀνθρώπου ἔτι, καὶ ἴχνος κτηνῶν οὐ μὴ
calcabit cum. tũc deſcent aque eoꝝ
καταπατήσῃ αὐτό. τότε ἡσυχάσει τὰ ὕδατα αὐτῶν

Trãsla.B.Vie.

ET factum est [b] duode
cimo [c] anno: [c] in [e] mense [c] duode
cimo [b] in vna [i] mensis: [k] factũ est [l] verbũ
[m] dñi [n] ad me [o] dicens.
[p] Fili [q] hois: [r] assume [s] lamẽ
tum [t] sup [u] pharaonẽ [x] regẽ
[y] egypti [z] & dices [a] ad eum.
[b] Leoni [c] gentium
[d] assimilat⁹ es: [e] & [f] draconi
qui est [g] in mari. [h] Et vẽtila
bas cornu [i] i flumib⁹ tuis:
[k] & cõturbabas [l] aqs [m] pedi
bus tuis: [n] & conculcabas
[o] flumina eoꝝ. Propterea
[p] hec [q] dicit [r] dñs [s] deus. [t] Ex
pandã [u] sup te [x] rete meum
[y] in multitudine [z] popl'orũ
[a] mltoꝝ: [b] & extrahã te [c] in
ſagena mea: [d] & piciam te
[e] in terrã. [f] Sup [g] faciẽ [h] agri
[i] abiciã te: [k] & hitare faciã
[l] sup te [m] omnia [n] volatilia
[o] celi [p] & saturabo [q] super te
[r] bestias
[s] vniuerſe [t] terre. [u] Et dabo
[x] carnes tuas [y] super
[z] montes: [a] & implebo [b] col
les tuos [c] sanie tua.
[d] Et irrigabo [e] terram [f] feto
re [g] sanguinis tui [h] super
[i] mõtes: [k] & valles [l] imple
bũtur [m] ex te:
[n] & operiam [o] cũ extinctus
fueris [p] celos: [q] & nigrescere
faciã [r] stellas eius. [s] Solẽ [t] nu
be [u] tegam:
[x] & luna [y] nõ [z] dabit [a] lumen
ſuum. [b] O mĩa [c] luminaria
[d] celi [e] merere faciã [f] super
te: [g] & dabo
[h] tenebras [i] super [k] terram
tuã [l] dicit [m] dominus [n] deus.
[o] Et irritabo [p] cor [q] populo
rũ [r] multoꝝ: [s] cũ induxero
[t] cõtritionẽ tuam [u] in genti
bus [x] sup [y] terras [z] quas
[a] neſcis: [b] & ſtupeſcere faciã
[c] super te [d] populos
[e] multos. [f] Et reges eorũ
[g] horrore nimio formida
bũt [h] sup te: [i] cũ volare ce
perit [k] gladius me [l] sup [m] fa
cies eorũ [n] & obſtupeſcent
[o] repente [p] ſinguli [q] pro aia
ſua [r] in die [s] ruine tue: [t] qua
[u] hec [x] dicit [y] dñs [z] deus. [a] Gla
dius [b] regis [c] babylonis [d] ve
niet tibi: [e] in gladiis [f] fortiũ
[g] deiciã [h] multitudinẽ tuã.
[i] Inexpugnabiles [k] oẽs [l] gẽ
tes he: [m] & vaſtabũt [n] ſupbiã
[o] egypti: [p] & diſſipabitur
[q] multitudo eius: [r] & perdã
[s] oia [t] iumẽta eius que erãt
[u] super [x] aquas [y] plurimas:
[z] & non [a] conturbabit eas
[b] pes [c] homis [d] vitra: [e] neq;
[f] vngula [g] iumentorum eo
[h] turbabit eas. [i] Tunc [k] pu
riſſimas reddã [l] aqs eorũ

Ter.be.Ezechi.xxxij.Pritiua.beb.

		La. xxxi.
בַּחֲמִשָּׁה	וַיְהִי [a] בִּשְׁתֵּי [b] עֶשְׂרֵה [c]	
עָשָׂר	שָׁנָה [d] בִּשְׁנֵי [e] עָשָׂר [f] חֹדֶשׁ [g] בְּאֶחָד	
לַחֹדֶשׁ	[h] לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר [i] יְהוָה [k] אֵלַי [l] לֵאמֹר:	
בֶּן	[m] בֶּן [n] אָדָם [o] שָׂא [p] קִינָה [q] עַל [r] פַּרְעֹה [s] מֶלֶךְ	נָשָׂא קוֹן
מִצְרַיִם	[t] מִצְרַיִם וְאָמַרְתָּ [u] אֵלָיו [x] כְּפִיר [y] גּוֹיִם	כְּפִיר
נִדְמֵיתָ	[z] נִדְמֵיתָ [a] וְאַתָּה [b] כַּתַּנִּים [c] בַּיַּמִּים [d] וַתֹּנַח	תַּנִּין
בְּנַהֲרֹתֶיךָ	[e] בְּנַהֲרֹתֶיךָ [f] וְתִדְלַח [g] מַיִם [h] נַהֲרֹתָם:	יָם נָהָר
וַתִּרְפֹּס	[i] וַתִּרְפֹּס [k] נַהֲרוֹתָם: [l] כֹּה [m] אָמַר [n] אֲדֹנָי	רָפַס
יְהוָה	[o] יְהוִה [p] וּפָרַשְׂתִּי [q] עָלֶיךָ [r] אֶת [s] רִשְׁתִּי	
עֲלַת	[t] בִּקְהַל [u] עַמִּים [x] רַבִּים [y] וְהֶעֱלוּךָ [z] בְּחֶרְמִי:	
וּנְטַשְׁתִּיךָ	[a] וּנְטַשְׁתִּיךָ [b] בָּאָרֶץ [c] עַל [d] פְּנֵי [e] הַשָּׂדֶה	פָּנָה
אַטִּילֵךְ	[f] אַטִּילֵךְ [g] וְהוֹשַׁבְתִּי [h] עָלֶיךָ [i] כָּל [k] עוֹף	מוּל
הַשָּׁמַיִם	[l] הַשָּׁמַיִם [m] וְהִשְׂבַּעְתִּי [n] מִמְּךָ [o] חַיַּת	שָׂבַע מִן
כָּל	[p] כָּל [q] הָאָרֶץ: [r] וְנָתַתִּי [s] אֶת [t] בְּשָׂרְךָ [u] עַל	נָתַן נָגַע
הֶהָרִים	[x] הֶהָרִים [y] וּמִלֵּאתִי [z] הַגָּאָיוֹת [a] רֻמָּתֶךָ:	רוּם שָׂרַר
וְהִשְׁקֵיתִי	[b] וְהִשְׁקֵיתִי [c] אֶרֶץ [d] צָפָתְךָ [e] מִדָּמְךָ אֶל	צָפָה
הָרִים	[f] הָרִים [g] וַאֲפִקִים [h] יִמָּלְאוּן [i] מִמֶּךָּ:	אָפַק מָלָא
וְכִסֵּיתִי	[k] וְכִסֵּיתִי [l] בְּכַבּוֹתְךָ [m] שָׁמַיִם [n] וְהִקְדַּרְתִּי	כָּסָה כָּבָה
אֶת	[o] אֶת [p] כּוֹכְבֵיהֶם [q] שָׁמֶשׁ [r] בֶּעָנָן [s] אֲכַסֶּנּוּ	קָדַר
וְיָרֵחַ	[t] וְיָרֵחַ [u] לֹא [x] יָאִיר [y] אוֹרוֹ: [z] כָּל [a] מְאוֹרֵי [b] אוֹר	אוֹר
בַּשָּׁמַיִם	[c] בַּשָּׁמַיִם [d] אַקְדִּירֵם [e] עָלֶיךָ [f] וְנָתַתִּי	נָתַן
חֹשֶׁךְ	[g] חֹשֶׁךְ [h] עַל [i] אַרְצֶךָ [k] נְאֻם [l] אֲדֹנָי [m] יְהוִה:	
וְהִכְעַסְתִּי	[n] וְהִכְעַסְתִּי [o] לֵב [p] עַמִּים [q] רַבִּים [r] בַּהֲבִיאִי	כָּעַס כָּעַן
שִׁבְרְךָ	[s] שִׁבְרְךָ [t] בַּגּוֹיִם [u] עַל [x] אֲרָצוֹת [y] אֲשֶׁר	בּוֹא
לֹא	[z] לֹא [a] יְדַעְתָּם: [b] וְהִשְׁמוֹתִי [c] עָלַיִךְ [d] עַמִּים	שָׁמַם
רַבִּים	[e] רַבִּים [f] וּמַלְכֵיהֶם [g] יִשְׂעֲרוּ [h] עָלַיִךְ [i] שַׂעַר	שָׂעַר
בְּנַעְפִּי	[k] בְּנַעְפִּי [l] חַרְבִּי [m] עַל [n] פָּנֶיהָם [o] וְחָרְדוּ	פָּנָה
לְרִגְעִים	[p] לְרִגְעִים [q] אִישׁ [r] לְנַפְשׁוֹ [s] בְּיוֹם	
מַפַּלְתֵּךְ	[t] מַפַּלְתֵּךְ: [u] כִּי [x] כֹה [y] אָמַר [z] אֲדֹנָי [a] יְהוִה [b] חֶרֶב	נָפַל
מֶלֶךְ	[c] מֶלֶךְ [d] בָּבֶל [e] תְּבוֹאָךְ: [f] בְּחַרְבוֹת [g] גִּבּוֹרִים	בּוֹא נָגַד
אַפִּיל	[h] אַפִּיל [i] הֲמוֹנֵךְ [k] עָרִיצֵי [l] גּוֹיִם [m] כֻּלָּם	נָפַל חָנַן
וְשָׁדְדוּ	[n] וְשָׁדְדוּ [o] אֶת [p] גְּאוֹן [q] מִצְרַיִם [r] וְנִשְׁמַד [s] כָּל	עָרַץ גָּאָה
הֲמוֹנָהּ	[t] הֲמוֹנָהּ: [u] וְהַאֲבַדְתִּי [x] אֶת [y] כָּל [z] בְּהֶמְתָּהּ	שָׁמַד אָבַד
מַעַל	[a] מַעַל [b] מַיִם [c] רַבִּים [d] וְלֹא [e] תְרַלְּחֵם	דָּלַח
רֶגֶל	[f] רֶגֶל [g] אָדָם [h] עוֹד [i] וּפַרְסוֹת [k] בְּהֵמָה	
לֹא	[l] לֹא [m] תְדַלַּחְנָה: [n] אָז [o] אַשְׁקִיעַ [p] מֵימֵיהֶם	שָׁקַע

Pūtina.heb.	Tex.heb.	Ezechi.xxxij.	Trāsla.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.lati.
		וְנַהֲרוֹתָם כַּשֶּׁמֶן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃	& flumina eorum quaſi oleū adducam: ait dñs deus cū dedero terram egypti deſolatam.	τ fluμina eoꝝ vt oleum fluent dicit dñs: καὶ οἱ ποταμοὶ αὐτῶν ὡς ἔλαιον πορεύσονται λέγει κύριος:
		בְּתִתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה וְנָתְשָׁה	Deſeretur autē terra a plenitudine ſua qñ pcuſſero oēs habitatores eiꝰ: & ſcient quia ego dñs.	ἐν τῷ δοῦναί με τὴν γῆν Αἰγύπτου ἀφανισμόν, καὶ ἐρημωθήσεται ἡ γῆ
		וּנְשַׁמְּתִי אֶרֶץ מְלוֹאָהּ בְּהַכּוֹתִי אֶת כָּל יוֹשְׁבֶיהָ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃	Planctus eſt & plangent eum filie gentium ſuper egyptum & ſuper multitudinē eius plangent eum: ait dominus deus.	καὶ ἐρημωθήσεται ἀπὸ πλήρωσιν αὐτῆς ἐν τῷ πατάξαι με πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.
קִינָה	הִיא	וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת גּוֹיִם תְּקוֹנֵנָהּ אוֹתָהּ עַל מִצְרַיִם וְעַל כָּל	Et factum eſt in duodecimo anno in quintadecima mēſis: factum eſt verbum dñi ad me dicens. Fili hois: cane carmen lugu bre ſup multitudinē egy pti: & detrahe eam ipam & filias gētium robuſta rum: ad terrā vltimam cū his q deſcendūt in lacu.	πλακτὸς ἐστὶ καὶ θρηνήσουσιν αὐτόν, καὶ αἱ ἐνγατέρες τῶν ἐθνῶν θρηνήσουσιν αὐτὸν ἐπ' Αἰγυπτίοις καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
		תְּקוֹנֵנָה אוֹתָהּ עַל מִצְרַיִם וְעַל כָּל הֲמוֹנָהּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃	Planctus eſt & plangent eum filie gentium ſuper egyptum & ſuper multitudinē eius plangent eum: ait dominus deus.	fortitudinē eiꝰ: plangent eā dicit dñs dñs. τ facti
		וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר	Et factum eſt in duodecimo anno in quintadecima mēſis: factum eſt verbum dñi ad me dicens. Fili hois: cane carmen lugu bre ſup multitudinē egypti: & detrahe eam ipam & filias gētium robuſta rum: ad terrā vltimam cū his q deſcendūt in lacu.	ἰσχὺν αὐτῆς, θρηνήσουσιν αὐτὴν λέγει κύριος. καὶ ἐγένετο
		יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם נְהֵה עַל	Quo pulchrior es: deſcende & dormi cū incircūciſis. In medio iter fectorū gladio cadēt. Gla dius dat eſt. Et attraxeſt eam & oēs populos eiꝰ.	est in duodecimo anno in quita τ decima mēſis:
		הֲמוֹן מִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת	Quo pulchrior es: deſcende & dormi cū incircūciſis. In medio iter fectorū gladio cadēt. Gla dius dat eſt. Et attraxeſt eam & oēs populos eiꝰ.	το ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν πεντεκαιδεκάτῃ μηνός,
יְרַד אֶת		נוֹיִם אַדִּרֵי אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת	Loq̄ntur ei potētiſſimi robuſtorū de medio inferni qui cū auxiliatoribꝰ eius deſcenderūt & dormierūt incircūciſi inter fectiq̄ gladio. Ibi aſſur & oīs multitudo eius in circuitu illius ſepulchra eoꝝ: oēs interfecti & qui ceciderūt gladio quorū data ſunt ſepulchra in nouiſſimis laci: & facta eſt multitudo eiꝰ per gyrū ſepulchri eiꝰ vniuerſi interfecti: cadētes q̄ gladio qui dederāt quondā formidinē ſuā in terra viuentiū. Ibi elam & oīs multitudo eius per gyrū ſepulchri ſui. Oēs hi interfecti ruentes q̄ gladio q deſcēderūt incircūciſi ad terram vltimā. Quiꝰ poſuerūt terrorē ſuum in terra viuentiū: & portauerūt ignominiā ſuā cū his q deſcēderūt in lacū. In medio interfectorū poſuerūt cubile eius in vniuerſis ppḷis eiꝰ: in circuitu eius ſepulchrū illiꝰ. Oēs hi incircūciſi interfectiq̄ gladio. Dederunt eni terrorē ſuū in terra viuētium & portauerūt ignominiā ſuā cū his q deſcendūt in lacū. In medio interfectorū poſiti ſūt. Ibi moſoch & tubal & oīs multitudo eiꝰ: incircuitu eius ſepulchra illiꝰ.	ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἐρεῖς
נָגַד		וְהָשְׁכִּבָה אֶת עֲרֵלִים בְּתוֹךְ חֲלָלֵי חָרֶב נִתְּנָה		πρὸς τοὺς δυναστεύοντας ἐν βοθρῳ ἐξ ὑδάτων ἐνσχυ
נָפַל		חָרֶב יִפְּלוּ חָרֶב נִתְּנָה מָשְׁכוּ אוֹתָהּ		ρα, καὶ οἱ καταβαίνοντες ἀπερίτμητοι ἐν γῇ βά
		וְכָל הֲמוֹנֶיהָ׃ יְדַבְּרוּ לוֹ אֵלֵי		θει, οἱ δίδωκότες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζώντων·
דִּבֶּר אֵל		גִּבּוֹרִים מִתּוֹךְ שְׁאוֹל אֶת עֹזְרָיו		τ acceperūt tormentū ſuum cū deſcenden
גָּבַר שָׁאַל		יָרְדוּ שָׁכְבוּ הֶעֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב׃		καὶ ἔλαβον τὸν βασανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαι
		שָׁם אַשּׁוּר וְכָל קְהָלָהּ סְבִיבֹתָיו		tibus in foueam in medio vulneratoꝝ ibi oēs
שָׁכַב		קִבְרֹתָיו כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים		κόντων εἰς βοθρον ἐν μέσῳ τραυματιῶν ἐκεῖ ἰδοὺ
		בַּחָרֶב׃ אֲשֶׁר נִתְּנוּ חִתִּית בְּאֶרֶץ		sunt moſoch τ thubal τ oīs fortitudo eoꝝ in
		חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת		σαν μισὲχ καὶ θοβὲλ καὶ πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῶν πε
		יוֹרְדֵי בוֹר׃ בְּתוֹךְ חֲלָלִים נִתָּנוּ		circuitu monumēti eius.
		מִשְׁכָּבוֹת לָהּ בְּכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתָיו		ρικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ·
שָׁכַב		קִבְרֹתֶיהָ כֻּלָּם עֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב		
		כִּי נִתְּנוּ חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ		
		כְלִמָּתָם אֶת יוֹרְדֵי בוֹר בְּתוֹךְ		
		חֲלָלִים נִתָּן׃ שָׁם מִשְׁכַּב תָּבַל		
		וְכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתָיו קִבְרֹתֶיהָ		

oẽs vulnerati eius: oẽs incircuncisi
πάντες οἱ τραυματίαι αὐτοῦ, πάντες ἀπερίτμητοι
vulnerati a gladio: q̃ dederunt terrore
τραυματίαι ἀπὸ μαχαίρας, οἱ διδόντες τὸν φόβον
suum sup trã vite. t nõ dormierũt cum gi-
αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς. καὶ οὐκ ἐκοιμήθησαν μετὰ τῶν γι-
gantib⁹ q̃ ceciderunt ab eterno: q̃ descenderũt in
γάντων τῶν δυνατῶν ἀπὸ αἰῶνος, οἳ κατέβησαν εἰς
infernũ i armis ẓ⁹ etebãt i bello: t posuerũt gladios suos
ἅδου ἐν ὅπλοις πολεμικοῖς, καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν
sub capitibus suis: t facte sunt iniq̃tates
ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαι
eor⁹ in ossib⁹ eor⁹: q̃ terruerunt gigan-
αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὀστῶν αὐτῶν, ὅτι ἐξεφοβήθησαν οἱ γίγαν-
tes in vita sua. t tu in medio incircuncisor⁹ con-
τες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ σὺ ἐν μέσῳ ἀπερίτμητων συν-
tereris: t dormies cum vulneratis gla-
τριβήσῃ, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τετραυματισμένων μαχαι-
dio. ibi edom t reges eius: t oẽs princi-
ρα. ἐκεῖ ἐδώμ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες ἄρχον-
pes aquilon q̃ dederũt fortitudinẽ eius in vulnus gla-
τες βορρᾶ οἳ κατέβησαν μετὰ τραυματιῶν ἐν ἰσχύι αὐτῶν ἐν τραύμα μαχαί-
dij. ibi cum vulneratis dormierunt cum descen-
ρας. ἐκεῖ μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν μετὰ κατα-
dentibus in foueã. ibi . principes aquilonis om-
βαινόντων εἰς βόθρον. ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρᾶ πάν-
nes duces assur q̃ dederũt fortitudinẽ eius in vulnus gla-
τες δοῦκες ἀσσὰρ οἳ κατέβησαν μετὰ τραυματιῶν ἐν ἰσχύι αὐτῶν ἐν τραύμα μαχαί-
dij. tibi cum vulneratis dormierunt cum descen-
ρας. οὗτοι μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν μετὰ κατα-
dentibus in foueã. ibi . principes aquilonis om-
βαινόντων εἰς βόθρον. ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρᾶ πάν-
nes duces assur: q̃ deducti sunt cum
τες οἱ κρατηγοὶ τοῦ ἀσσὰρ, οἵτινες κατέχισαν μετὰ
vulneratio cũ terrore suo. t in fortitudie sua
τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν· καὶ ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῶν
confusi dormierunt incircuncisi cum vulnera-
ἀχυρίζοντες ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι μετὰ τραυμα-
tis gladio. t abstulerunt tormẽtũ suum cũ
τιῶν μαχαίρας· καὶ ἀπενέγκαν τὸν βάσανον αὐτῶν μι-
descendentibus in foueã. illos videbit rex
τὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον· ἐκείνους ὄψεται βασι-
pharao: t cõsolationẽ accipiẽt sup oẽm fortitudinẽ
λεὺς φαραὼ, καὶ παρακληθήσεται ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν
eor⁹ vulnerati gladio pharao t oẽs exer
αὐτῶν τραυματίαι μαχαίρα φαραὼ καὶ πᾶσα ἡ δύνα-
citꝰ eius: dicit dñs dñs. q̃ dedi formi-
μις αὐτοῦ, λέγει κύριος κύριος· ὅτι ἔδωκα τὸν φό-
dinẽ eius sup trã vite. t dormiet in medio incir
βον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς· καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπε-
cumcisor⁹ cum vulneratis gladio pharao t oẽs
ριτμήτων μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας φαραὼ καὶ πᾶσα
multitudo eius dicit dñs dñs.
ὁ πλοῦτος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος. Ca.33.

ET factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου
loqre filijs ppli tui t dices ad eos: tra sup quã
λάλησον τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, γῆ ἐφ' ἣν
iduxero gladiũ t tulerit pplꝰ terre hoiez vnũ de
ἐὰν ἐπάγω ῥομφαίαν καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνδρα ἕνα ἐξ
finib⁹ eor⁹ t dederit eum sibi i speculatorẽ: t viderit gladiũ
αὐτῶν καὶ δώσιν αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπόν, καὶ ἴδῃ τὴν ῥομφαί-
venientẽ sup trã: t cecinerit tuba: t
αν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ σαλπίσῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ
significauerit pplꝰ: t audierit audiens vocẽ tu-
σημανῇ τῷ λαῷ, καὶ ἀκούσας ὁ ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς σάλ-
be t nõ obseruauerit: t venerit gladius t cõpḣẽ
πιγγος καὶ μὴ φυλάξηται, καὶ ἐπέλθῃ ῥομφαία καὶ κατα
derit eum: sanguis ei⁹ in capite eius erit:
λάβῃ αὐτόν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται,
q̃ vocẽ tube audiens non obseruauerit
ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο
sanguis ei⁹ sup eũ erit. t ille q̃ custodiuit se:
τὸ, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἔσται· καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο,
animã suã liberauit. t speculator: si viderit gladiũ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο· καὶ ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαί-
venientẽ: t nõ significauerit tuba: t ppli nõ
αν ἐρχομένην, καὶ μὴ σημανῇ τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ

"Oẽs hi 'incircũcisi' inter
fectiq̃ & cadẽtes 'gladio:
"quia 'dederũt 'formidinẽ
suã 'in tra 'viuentiũ: '& nõ
"dormiẽt 'cũ 'fortib⁹ 'cadẽ
tibusq̃ & 'incircũcisis" q̃
"descenderũt ad 'infernũ
'cũ armis suis. 'Et posue
runt 'gladios suos 'sub 'ca
pitibus suis: 'x & fuerunt
'iniquitates eorũ 'in 'ossi
bus eorum: 'quia 'terror
'fortiũ facti sunt 'in terra
'viuentiũ. 'Et tu ergo 'in
medio 'incircũciforũ 'con
tereris: 'x & dormies" cum
"interfectis" gladio. 'Ibi
"dumea & 'reges eius" &
oẽs 'duces eius "qui 'dati
sunt 'cum exercitu suo oo
'cum 'interfectis 'gladio:
& 'qui 'cum 'incircuncisis
'dormierũt: & 'cũ his 'qui
descendũt in 'lacũ. 'Ibi 'pri
cipes" aqlonis" oẽs" & vni
uersi 'venatores 'q' dedu
cti sunt 'cũ 'interfectis: "pa
uẽtes & in 'sua fortitudine
'cõfusi: quia 'dormierunt
'incircũcisi 'cũ 'interfectis
'gladio '& portauerũt 'cõ
fusionẽ suã 'cũ his 'qui de
scendũt in 'lacum. 'Vidit
'eos" pharao" & cõsolat⁹ ẽ
'sup 'vniuersa 'multitudie
sua q̃ interfecta ẽ 'gladio:
'pharao" & ois 'exercitus
eius: 'ait 'dñs 'deus: 'qa 'de
di 'terrorem meũ 'in terra
'viuentium: 'x & dormiuit
'in medio 'incircũciforũ
'cum" interfectis" gladio.
'pharao' & ois 'multitudo
eius: 'ait 'dñs 'deus. xx.

ET factum est 'verbũ
'domini 'ad me oooo
'dicens. 'Fili 'homis: 'lo
quere 'ad 'filios 'populi tui
"& dices" ad eos. 'Terra
'cum 'induxero oooooooo
'super eam 'gladiũ: 'x & tu
lerit 'populus 'terre 'virũ
'vnũ 'de nouissimis suis:
'& cõstituerit 'eum 'sup se
'speculatorẽ: 'x & ille 'vide
rit 'gladiũ 'venientẽ 'super
'terram 'x & cecinerit" buc
cina" & annunciauerit oo
'populo. 'Audiens autẽ
si quis ille est oooooooooooo
'sonitũ" buccine: 'x & non
'obseruauerit: 'veneritq̃
'gladius '& tulerit eũ 'san
guis ipsius 'sup caput ei⁹
'erit. 'Sonũ 'buccine 'audi
uit 'x & non 'se obseruauit:
"sanguis ei⁹ "in ipso 'erit.
'Si aũt 'se custodierit: 'ani
mã suã" saluabit. q" si 'spe
culator 'viderit 'gladiũ 've
nientẽ: 'x & nõ 'insonuerit
'buccina: 'x & pp'ls 'se non

חָלָל	מֻכֵּים עֲרֵלִים מְחַלְלֵי חָרֶב כִּי נָתְנוּ	"oẽs hi 'incircũcisi' inter fectiq̃ & cadẽtes 'gladio:
שָׁבַב	חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וְלֹא יִשְׁכְּבוּ	"quia 'dederũt 'formidinẽ suã 'in tra 'viuentiũ: 'x & nõ
גֶּבֶר	אֶת גִּבּוֹרִים נֹפְלִים מֵעֲרֵלִים אֲשֶׁר	"dormiẽt 'cũ 'fortib⁹ 'cadẽ
כְּלֵה לָהֶם	יָרְדוּ שְׁאוֹל בִּכְלֵי מִלְחַמְתָּם וַיִּתְנוּ	tibusq̃ & 'incircũcisis" q̃
נָתַן הָיָה	אֶת חַרְבוֹתָם תַּחַת רָאשֵׁיהֶם וַתְּהִי	"descenderũt ad 'infernũ
חָתַת	שְׁנוֹתָם עַל עַצְמוֹתָם כִּי חִתִּית	'cũ armis suis. 'Et posue
גֶּבֶר	גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים וְאַתָּה בְּתוֹךְ	runt 'gladios suos 'sub 'ca
שָׁבַר	עֲרֵלִים תִּשָּׁבֵר וְתִשְׁכַּב אֶת חַלְלֵי	pitibus suis: 'x & fuerunt
	חָרֶב הֻמָּה אֶת עֲרֵלִים	'iniquitates eorũ 'in 'ossi
נָשָׂא	יִשְׂאוּ עֲוֹנֹתָם עַל עַצְמוֹתָם כִּי חִתִּית	bus eorum: 'quia 'terror
נָבִיא	גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים וְאַתָּה בְּתוֹךְ	'fortiũ facti sunt 'in terra
שָׁבַר	עֲרֵלִים תִּשָּׁבֵר וְתִשְׁכַּב אֶת חַלְלֵי	'viuentiũ. 'Et tu ergo 'in
	חָרֶב הֻמָּה אֶת עֲרֵלִים	medio 'incircũciforũ 'con
נָשָׂא	יִשְׂאוּ עֲוֹנֹתָם עַל עַצְמוֹתָם כִּי חִתִּית	tereris: 'x & dormies" cum
נָבִיא	גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים וְאַתָּה בְּתוֹךְ	"interfectis" gladio. 'Ibi
שָׁבַר	עֲרֵלִים תִּשָּׁבֵר וְתִשְׁכַּב אֶת חַלְלֵי	"dumea & 'reges eius" &
	חָרֶב הֻמָּה אֶת עֲרֵלִים	oẽs 'duces eius "qui 'dati
נָשָׂא	יִשְׂאוּ עֲוֹנֹתָם עַל עַצְמוֹתָם כִּי חִתִּית	sunt 'cum exercitu suo oo
נָבִיא	גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים וְאַתָּה בְּתוֹךְ	'cum 'interfectis 'gladio:
שָׁבַר	עֲרֵלִים תִּשָּׁבֵר וְתִשְׁכַּב אֶת חַלְלֵי	& 'qui 'cum 'incircuncisis
	חָרֶב הֻמָּה אֶת עֲרֵלִים	'dormierũt: & 'cũ his 'qui
נָסַע	יִשְׁכְּבוּ וְאֵת יֹרְדֵי בוֹר שָׁפָה נִסְיכֵי	descendũt in 'lacũ. 'Ibi 'pri
	צָפוֹן כֻּלָּם וְכָל צִדֹנִי אֲשֶׁר יָרְדוּ	cipes" aqlonis" oẽs" & vni
	אֶת חֲלָלִים בָּשְׁתָּם מִגְּבוּרָתָם	uersi 'venatores 'q' dedu
	בּוֹשִׁים וַיִּשְׁכְּבוּ עֲרֵלִים אֶת חַלְלֵי	cti sunt 'cũ 'interfectis: "pa
נָשָׂא יָרַד	חָרֶב וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת יוֹרְדֵי	uẽtes & in 'sua fortitudine
אֶת רָאָה	בוֹר אוֹתָם יִרְאֶה פַּרְעֹה וְנִחַם עַל	'cõfusi: quia 'dormierunt
הָמוֹן	כָּל הֲמוֹנוֹ חֲלֵי חֶרֶב פַּרְעֹה וְכָל	'incircũcisi 'cũ 'interfectis
נָתַן	חֵילוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה כִּי נָתַתִּי	'gladio '& portauerũt 'cõ
שָׁכַב	אֶת חִתִּיתוֹ בְּאֶרֶץ חַיִּים וְהִשְׁכַּב	fusionẽ suã 'cũ his 'qui de
	בְּתוֹךְ עֲרֵלִים אֶת חַלְלֵי חָרֶב פַּרְעֹה	scendũt in 'lacum. 'Vidit
	וְכָל הֲמוֹנוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה	'eos" pharao" & cõsolat⁹ ẽ
Ca.xxxiij	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי	'sup 'vniuersa 'multitudie
הָיָה	לֵאמֹר בֶּן אָדָם דַּבֵּר אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ	sua q̃ interfecta ẽ 'gladio:
נבא	וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶרֶץ כִּי אָבִיא	'pharao" & ois 'exercitus
	עָלֶיהָ חֶרֶב וְלָקְחוּ עַם הָאָרֶץ אִישׁ	eius: 'ait 'dñs 'deus: 'qa 'de
	אֶחָד מִקְצֵיהֶם וְנָתְנוּ אֹתוֹ לָהֶם	di 'terrorem meũ 'in terra
	לְצֹפֶה וְרָאָה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה	'viuentium: 'x & dormiuit
שָׁפַר זָהַר	עַל הָאָרֶץ וְתָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהִזְהִיר	'in medio 'incircũciforũ
	אֶת הָעָם וְשֹׁמֵעַ אֶת	'cum" interfectis" gladio.
	קוֹל הַשּׁוֹפָר וְלֹא נִזְהָר וַתָּבוֹא חֶרֶב	'pharao' & ois 'multitudo
לָקַח	וַתִּקָּחֵהוּ דָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ יִהְיֶה אֶת	eius: 'ait 'dñs 'deus. xx.
	קוֹל הַשּׁוֹפָר שָׁמַע וְלֹא נִזְהָר דָּמוֹ	ET factum est 'verbũ
הָיָה	בּוֹ יִהְיֶה וְהוּא נִזְהַר נַפְשׁוֹ מִלֵּט	'domini 'ad me oooo
נָצָה	וְהַצֹּפֶה כִּי יִרְאֶה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה	'dicens. 'Fili 'homis: 'lo
	וְלֹא תָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהָעָם לֹא	quere 'ad 'filios 'populi tui
		"& dices" ad eos. 'Terra
		'cum 'induxero oooooooo
		'super eam 'gladiũ: 'x & tu
		lerit 'populus 'terre 'virũ
		'vnũ 'de nouissimis suis:
		'x & cõstituerit 'eum 'sup se
		'speculatorẽ: 'x & ille 'vide
		rit 'gladiũ 'venientẽ 'super
		'terram 'x & cecinerit" buc
		cina" & annunciauerit oo
		'populo. 'Audiens autẽ
		si quis ille est oooooooooooo
		'sonitũ" buccine: 'x & non
		'obseruauerit: 'veneritq̃
		'gladius '& tulerit eũ 'san
		guis ipsius 'sup caput ei⁹
		'erit. 'Sonũ 'buccine 'audi
		uit 'x & non 'se obseruauit:
		"sanguis ei⁹ "in ipso 'erit.
		'Si aũt 'se custodierit: 'ani
		mã suã" saluabit. q" si 'spe
		culator 'viderit 'gladiũ 've
		nientẽ: 'x & nõ 'insonuerit
		'buccina: 'x & pp'ls 'se non

נְזָהָר׃ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם הִנֵּה נָתַתִּי אֹתְךָ לְצֹפֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָבָר וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע רָשָׁע מוֹת תָּמוּת וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהַזְהִיר רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הוּא רָשָׁע בָּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃ וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ לָשׁוּב מִמֶּנָּה וְלֹא שָׁב מִדַּרְכּוֹ הוּא בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְאַתָּה אֶת־נַפְשְׁךָ הִצָּלְתָּ׃ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם אֱמֹר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אֲמַרְתֶּם לֵאמֹר כִּי פְשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ וּבָם אֲנַחְנוּ נְמַקִּים וְאֵיךְ נִחְיֶה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה בֶן־אָדָם אֱמֹר אֶל־בְּנֵי עַמְּךָ צְדָקַת הַצַּדִּיק לֹא תַצִּילֶנּוּ בְּיוֹם פִּשְׁעוֹ וּרְשַׁעַת הָרָשָׁע לֹא יִכָּשֶׁל בָּהּ בְּיוֹם שׁוּבוֹ מֵרִשְׁעָתוֹ וְצַדִּיק לֹא יוּכַל לִהְיוֹת בָּהּ בְּיוֹם חַטֹּאתוֹ׃ בֶּאֱמָרִי לַצַּדִּיק חָיֹה יִחְיֶה וְהוּא בָטַח עַל צִדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כָּל צִדְקֹתָיו לֹא תִזָּכַרְנָה וּבְעַוְלָתוֹ אֲשֶׁר עָוָל בָּהּ בָּהֶם יָמוּת׃ וּבֶאֱמָרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת וְהוּא שָׁב מֵחַטָּאתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃ חֲבָל יָשִׁיב רָשָׁע גְּזֵלָה יְשַׁלֵּם בְּחֻקּוֹת הַחַיִּים הָלַךְ לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עָוֶל חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ כָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לֹא תִזָּכַרְנָה לוֹ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה׃ וְאָמְרוּ בְּנֵי עַמְּךָ לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ

custodierit: b veneritq; gladius & tulerit de eis animā: ille quidē in iniqtate sua captus est: a sanguinē aut̄ eius de manu speculatoris reqrā. Et tu fili hois speculatorē dedi te domui israel. Audies ergo ex ore meo sermonē: annūciabis eis ex me. Si me dicente ad ipiū: impie morte morieris: nō fueris locut vt se custodiat impius a via sua. Ipse ipius in iniqtate sua morietur: sanguinē aut̄ eius de manu tua reqrā. Si aut̄ annūciante te ad ipiū vt a viis suis cōuertatur: non fuerit cōuersus a via sua: ipse in iniqtate sua morietur. Porro tu animā tuam liberasti. Tu ergo fili homis dic ad domū israel. Sic locuti estis dicētes. Iniqtates nre & pctā nostra sup nos sunt: & in ipsis nos tabescimus. Quō ergo viuere poterimus? Dic ad eos. Viuo ego dicit dominus deus. Nolo eo morte impii: sed vt conuertatur impius a via sua & viuat. Cōuertimini cōuertimini a viis vīs pessimis. Et quare moriemini dom israel? Tu itaq; fili hominis dic ad filios populi tui. Iustitia iusti nō liberabit eum in quacunq; die peccauerit: & impietas impii non nocebit ei eo in quacūq; die cōuersus fuerit ab ipietate sua. Et iustus nō poterit viuere in iustitia sua in quacūq; die peccauerit. Etiā si dixero iusto q vita viuat: & cōfisus in iustitia sua fecerit iniquitatem: oēs iustitie ei obliuioni tradentur: & in iniqtate sua quā operatus est in ipsa morietur. Si aut̄ dixero impio: morte morieris: & egerit penitētiā a peccato suo: fecerit q; iudiciū & iusticiā. Et pignus reslituerit ille ipius: rapinā q; reddiderit: in mādatis vite ambulauerit: nec fecerit qcq; iniustū: vita vivet: & non morietur. Oia pcta eius q; peccauit nō iputabūtur ei. Iudiciū & iustitiā fecit: vita viuet. Et dixerit filī popli tui. Nō est equi ponderis via dñi & ipsorum via iniusta est.

se custodierit: τ ἐὰν δὲ ἐλθὼν μάχαιρα λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυ
χήν: ipsa ppt̄ suam iniqtatē capta est: at sanguinē eius χήν, αὐτὴ διὰ τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἑλήφθη, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς
de manu speculatoris requirā. τ tu fili hominis ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοπεῦ ἐκζητήσω. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου
speculatorē dedi te domui israel: τ audies ex σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ
ore meo sermonē: τ annūciabis eis a me: cū στόματός μου λόγον, καὶ διαγγελεῖς αὐτοῖς ἀπ' ἐμοῦ, ἐν τῷ
dicero ego peccatori morte morieris: τ non locutus εἰπεῖν με τῷ ἁμαρτωλῷ θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ μὴ λαλήσῃ
fuerio vt custodiatur impius a via sua: ipse im- σοι φυλάξασθαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, αὐτὸς ἄν-
quus iniqtate sua morietur: at sanguinē eius ex θρωπος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς
manu tua requiram. tu āt si pnunciauerio impio χειρός σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν περιαγγείλῃς τῷ ἀσεβεῖ
viam suam vt cōuertatur ab ea: τ nō fuerit puersus τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐπιστρέψαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃ
a via sua: ille impietate sua morie ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, οὗτος τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖ-
tur: τ tu aīam tuam liberabis. τ tu fili homi ται: τ σὺ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξαιρήσῃ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ-
nis dic domui israel: sic locuti estis dicentes: που εἶπον τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες, C
errores nri τ iniqtates nre sup nos sunt: τ in αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐφ' ἡμῖν εἰσιν, καὶ ἐν
ipsis nos tabescimus τ quō viuemus dic ei: αὐταῖς ἡμεῖς τηκώμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα εἶπον αὐτοῖς;
viuo ego dicit dñs dñs: nō volo mortem ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, οὐ βούλομαι γὰρ θάνατον τοῦ F
impii: quātū vt puertat impius a via sua τ viuat ἀσεβοῦς, ὡς ἐπιστρέψαι γὰρ ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ζῇ
ipe. cōuersione cōuertimini a via vīa ἐν αὐτῇ. ἐπιστρέφατε ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς
mala: τ cur moriemini dom israel. τ tu fili πονηρᾶς, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ. καὶ σὺ υἱὲ
hois dic ad filios ppli tui: iustitia ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, δικαιοσύ-
iusti non liberabit eum: in q̄ die errauerit: τ δικαίου οὐ μὴ ἐξέλκυσαι αὐτόν, ἐν ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῇ, καὶ
iniqtas impii nō nocebit ei in q̄ die puersus ἀνομία ἀσεβοῦς οὐ μὴ κακώσῃ αὐτὸν ἐν ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ ἐπιστρέ-
rit ab iniqtate sua: τ iustus non poterit ψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ δίκαιος οὐ μὴ δύνηται
saluari in die peccati eius: cū dixero ego σωθῆναι ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ
iusto vita viuet: τ ille cōfidit in iustitia δικαίῳ ζωῇ ζήσεται, καὶ οὗτος πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δικαιοσύ-
sua τ fecerit iniqtatē: oēs iusticie eius non νῃ αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ
memorabunt: in iniqtate sua quā fecit in ipsa μὴ ἀναμνησθῶσιν, τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ᾗ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ
morietur. τ cū dixero ego impio morte morie ἀποθανεῖται καὶ ἐὰν εἴπω ἐγὼ τῷ ἀσεβεῖ θανάτῳ ἀπο-
ris: τ puersus fuerit ab iniqtate sua: τ θανῇ, καὶ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ D
fecerit iudiciū τ iusticiam: τ pignora reddat ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐνεχυράσματα ἀπο-
rit: τ rapinas reddiderit: in preceptis vite δῷ, καὶ ἁρπάγματα ἀποτίσῃ, ἐν πρόσταγματι ζωῆς
ambulauerit vt nō faciat iniustū: vita viuet τ περιπατήσῃ τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται καὶ
non morietur. oia peccata eius q̄ peccauit οὐ μὴ ἀποθάνῃ. πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν
non memorabūt: qz iudiciū τ iusticiam fecit: οὐ μὴ ἀναμνησθῶσιν, ὅτι κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν,
in ipso viuet. τ dicent filii ppli tui: nō ἐν αὐτοῖς ζήσεται. καὶ ἐροῦσιν υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου, οὐκ
recta via dñi: τ hec via eor nō recta εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα

cū reuerſ fuerit iuſt a iuſticia ſua:
ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
& fecerit iniq̃tates: morietur in eis.
καὶ ποιήσῃ ἀνομίας, ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς· καὶ ἐν τῷ
Ezech.18.c. ꝓuerſ fuerit peccator ab iniq̃tate ſua: &
ἀποστρέψαι τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ
E fecerit iudiciū & iuſticiam: in ipſo ipſe viuet.
ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ζήσεται.
& dixiſtis: nō recta via dñi: vnūquēq; in vijs
καὶ εἴπατε, οὐκ εὐθεῖα ὁδὸς κυρίου, ἕκαστον ἐν ταῖς ὁδοῖς
ſuis iudicabo vos dom⁹ iſrael. & factū ē in duo-
αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δω-
decimo anno in decimo mēſe quinta mēſis
δεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς
4.Reg. captiuitatis nr̃e: venit ſaluat⁹ ad me de hie
αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν διασωθεὶς πρός με ἀπὸ ἐν
ruſalem dicēs: capta ē ciuitas: & facta ē ſup me manꝰ
ϊερουσαλὴμ λέγων, ἑάλω ἡ πόλις, καὶ ἐγένου ἐπ' ἐμὲ χεὶρ
dñi veſpere ante q̃ veniret ipſe: & aperuit meū os
κυρίου ἑσπέρας πρὶν ἐλθεῖν αὐτόν, καὶ ἤνοιξέν μου τὸ στό-
donec venit ad me mane: & apertū os
μα ἕως ἦλθεν πρός με τοπρωΐ, καὶ ἀνοιχθὲν τὸ στόμα
meū nō ſiluit ampli⁹. & factū ē verbū dñi ad me
μου οὐ συνεχύθη ἔτι. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicēs: fili hoīs habitatores deſertoꝝ
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ κατοικοῦντες τὰς ἐρημωθείσας
in tra iſrael loquēteo aiunt. vn⁹ erat abra-
ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ λέγοντες λέγουσιν· εἷς ἦν ἀβρα-
am & poſſedit terrā: & nos plures ſum⁹: nobis da
ὰμ καὶ κατέσχεν τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείονες ἐσμέν, ἡμῖν δέ
tā eſt tra in poſſionē: ꝓpterea dic eis hec
δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν, διὰ τοῦτο εἶπον αὐτοῖς τάδε
F dicit dñs dñs: ſup ſanguinē comeditis: &
εἶπεν κύριος κύριος, ἐπὶ αἵματος τρώγετε, καὶ τοὺς
oculos vros leuatis ad abominationes vras:
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἄρατε εἰς τὰ βδελύγματα ὑμῶν,
& ſanguinē effūditis & terrā hereditabitis? & ſteti
καὶ αἷμα ἐκχεῖτε καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; καὶ ἔστη
ſtis in gladio vr̃o: feciſtis abominationē:
τε ἐν τῇ ῥομφαίᾳ ὑμῶν, ἐποιήσατε βδέλυγμα,
& vnuſq; vxorē primi ſui polluiſ-
καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμολύνατε
tis: & terrā hereditabitis? hec dicēs dic⁹:
καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; τάδε λέγεις αὐτοῖς,
hec dicit dñs dñs. vivo ego ꝓfecto q̃ in deſo
τάδε λέγει κύριος κύριος· ζῶ ἐγὼ ἐμὲ οἱ ἐν ταῖς ἐρη-
latis: gladio cadent: & q̃ in facie
μώσεσιν, μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ οἱ ἐπὶ πρόσω-
campi: beſtijs agri dabuntur
που τοῦ πεδίου, τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται
in eſcam: & eoq̃ in muratis & qui
εἰς βρῶσιν· καὶ οἱ ἐν τοῖς ἐρύμασιν καὶ οἱ
in ſpeluncis: morte interficiam. & dabo
ἐν τοῖς σπηλαίοις, θανάτῳ ἀποκτενῶ· καὶ δώσω
terrā deſertā: & peribit ſuꝑbia fortitudīs eo-
τὴν γῆν ἔρημον, καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐ-
rum: & deſolabunt mōtes iſrael eoq̃ nō ſit
τῶν, καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη ἰσραὴλ διὰ τὸ μὴ εἶναι
ptranſiens: & cognoſcēt q̃ ego ſum dñs. &
διαπορευόμενον, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ
G faciam terrā eoꝝ deſertā. & deſolabitur ꝓpt
ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον· καὶ ἐρημωθήσεται διὰ
vniuerſas abominatiões ſuas q̃s fecerunt. &
πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν· καὶ
tu fili hoīs fili⁹ ꝑpli tui loquentes
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες
de te iuxta muros & in oſtijs
περὶ σοῦ παρὰ τὰ τείχη καὶ ἐν τοῖς πυλῶσιν
domoꝝ: & loquuntur vnuſq;
τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλοῦσιν ἕκαστος

---

*Cum eni⁹ receſſerit iuſt⁹ a iuſticia ſua: feceritq; iniquitates morietur in eis. *Et cū receſſerit ipius ab ipietate ſua: feceritq; iudicium & iuſticiam: eo viuet in eis. *Et dicitis. *Non eſt recta via dñi. *Vnūquēq; iuxta vias ſuas iudicabo de vobis domus iſrael. *Et factū eſt in duodecimo anno in decimo menſe: in quinta menſis tranſmigrationis noſtre venit ad me qui fugerat de hieruſalem dicens. *Vaſtata eſt ciuitas. *Manus aūt dñi facta fuerat ad me veſpere anteq̃ veniret qui fugerat: & aperuit os meū donec veniret ad me mane: & aperto ore meo non eſt amplius. *Et factū eſt verbum domini ad me dicēs. *Fili hois: qui habitāt in ruinoſis his: ſuper humū iſrael loquentes aiunt. *Vnus erat abraā & hereditate poſſedit terram. *Nos aūt multi ſumus: nobis data eſt terra in poſſionem. *Idcirco dices ad eos *Hec dicit dominus deus. Quia in ſanguine comeditis & oculos vros leuatis ad imūdicias vras & ſanguinē funditis: nūq̃d terrā hereditate poſſidebitis? *Stetiſtis in gladiis vris: feciſtis abominatiões: & vnuſq;q; vxorem proximi ſui polluit: & terrā hereditate poſſidebitis? *Hec dices ad eos. *Sic dicit dominus deus. *Vivo ego: quia qui in ruinoſis habitant gladio cadent: & qui in agro eſt: beſtiis tradetur ad deuorādū: qui aūt in preſidiis & ſpeluncis ſunt: peſte morientur. *Et dabo terram in ſolitudinē & in deſertū: & ſiccabit ſuꝑba fortitudo eius: & deſolabūtur montes iſrael: eo q̃ nullus ſit qui per eos tranſeat. *Et ſcient qa ego dñs: cū dedero terrā eorū deſolatā & deſertā ꝓpter vniuerſas abominationes ſuas quas operati ſunt. *Et tu fili hois: filii populi tui qui loquūtur de te iuxta muros & in oſtiis domorū: & dicunt vnus

בְּשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל
וָמֵת בָּהֶם וּבְעַוְלָתוֹ אֲשֶׁר עָוָל יָמוּת עָלֶיהָ
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא עֲלֵיהֶם
יִחְיֶה וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתַּכֵּן דֶּרֶךְ שׁפט
אֲדֹנָי אִישׁ כִּדְרָכָיו אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם
בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְּשִׁתֵּי עֶשְׂרֵה הי
שָׁנָה בָּעֲשִׂרִי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ
לְגָלוּתֵנוּ בָּא אֵלַי הַפָּלִיט נגה
מִירוּשָׁלַם לֵאמֹר הֻכְּתָה הָעִיר הי
וַיְהִי יְהוָה הָיְתָה אֵלַי בָּעֶרֶב לִפְנֵי הי
בוא הַפָּלִיט וַיִּפְתַּח אֶת פִּי עַד
בוא אֵלַי בַּבֹּקֶר וַיִּפָּתַח פִּי וְלֹא
נאלמתי עוד וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם שְׁבֵי חָרְבוֹת
הָאֵלֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים
לֵאמֹר אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם וַיִּירַשׁ
אֶת הָאָרֶץ וַאֲנַחְנוּ רַבִּים לָנוּ נִתְּנָה
הָאָרֶץ לְמוֹרָשָׁה לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַל הַדָּם
תֹּאכֵלוּ וְעֵינֵיכֶם תִּשָּׂאוּ אֶל גִּלּוּלֵיכֶם
וְדָם תִּשְׁפֹּכוּ וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ
עֲמַדְתֶּם עַל חַרְבְּכֶם עֲשִׂיתֶן תּוֹעֵבָה
וְאִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּאתֶם
וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ כֹּה תֹאמַר אֲלֵהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַי אָנִי אִם
לא אֲשֶׁר בֶּחָרְבוֹת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ
וַאֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה לַחַיָּה נְתַתִּיו
לְאָכְלוֹ וַאֲשֶׁר בַּמְּצָדוֹת וּבַמְּעָרוֹת
בַּדֶּבֶר יָמֻתוּ וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ
שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה וְנִשְׁבַּת גְּאוֹן עֻזָּהּ
וְשָׁמְמוּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵין עֹבֵר
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת
הָאָרֶץ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה עַל כָּל
תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְאַתָּה בֶּן אָדָם
בְּנֵי עַמְּךָ הַנִּדְבָּרִים בְּךָ אֶצֶל
הַקִּירוֹת וּבִפְתְחֵי הַבָּתִּים וְדִבֶּר אֶחָד

Prīma.heb.Tex.be.Ezechi.xxxiiij.

אֶת אַחַד אִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר
בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא וְשִׁמְשׁ מָה הַדָּבָר הַיּוֹצֵא
מֵאֵת יְהוָה וְיִבֹאוּ אֵלֶיךָ כְּמִבוֹא
עַם וְיֵשְׁבוּ לְפָנֶיךָ עַמִּי וְשָׁמְעוּ אֶת
דְּבָרֶיךָ וְאוֹתָם לֹא יַעֲשׂוּ כִּי עֲגָבִים אֶת
בְּפִיהֶם הֵמָּה עֹשִׂים אַחֲרֵי בִצְעָם
לִבָּם הֹלֵךְ וְרִגְּךָ לָהֶם כְּשִׁיר עֲגָבִים
יְפֵה קוֹל וּמֵיטַב נָגֵן וְשָׁמְעוּ
אֶת דְּבָרֶיךָ וְעֹשִׂים אֵינָם אֹתָם׃
וּבְבֹאָהּ הִנֵּה בָאָה וְיֵדְעוּ כִּי נָבִיא
הָיָה בְתוֹכָם׃

L.xxxiiij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן
אָדָם הִנָּבֵא עַל רוֹעֵי יִשְׂרָאֵל
הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָרֹעִים כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי רֹעֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ רֹעִים אֹתָם הֲלוֹא הַצֹּאן
יִרְעוּ הָרֹעִים׃ אֶת הַחֵלֶב תֹּאכֵלוּ
וְאֶת הַצֶּמֶר תִּלְבָּשׁוּ הַבְּרִיאָה תִּזְבָּחוּ
הַצֹּאן לֹא תִרְעוּ׃ אֶת הַנַּחֲלוֹת לֹא
חִזַּקְתֶּם וְאֶת הַחוֹלָה לֹא רְפָאתֶם
וְלַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא חִבַּשְׁתֶּם וְאֶת
הַנִּדַּחַת לֹא הֲשִׁבֹתֶם וְאֶת הָאֹבֶדֶת
לֹא בִקַּשְׁתֶּם וּבְחָזְקָה רְדִיתֶם
אֹתָם וּבְפָרֶךְ׃ וַתְּפוּצֶינָה מִבְלִי
רֹעֶה וַתִּהְיֶינָה לְאָכְלָה לְכָל חַיַּת
הַשָּׂדֶה וַתְּפוּצֶינָה׃ וְיִשְׁגּוּ צֹאנִי
בְּכָל הָהָרִים וְעַל כָּל גִּבְעָה רָמָה
וְעַל כָּל פְּנֵי הָאָרֶץ נָפְצוּ צֹאנִי
וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ׃ לָכֵן רֹעִים
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃ חַי אֲנִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא יַעַן הָיוֹת
צֹאנִי לָבַז וַתִּהְיֶינָה צֹאנִי לְאָכְלָה
לְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה מֵאֵין רֹעֶה
וְלֹא דָרְשׁוּ רֹעַי אֶת צֹאנִי וַיִּרְעוּ
הָרֹעִים אֹתָם וְאֶת צֹאנִי לֹא
רָעוּ׃ לָכֵן הָרֹעִים שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃

Trāſl.B.Wie.

ad alterū vir ad proximum ſuum loquentes: venite & audiamus quis ſit ſermo egrediens & ad dñō. Et veniunt ad te quaſi ſi ingrediatur populus: & ſedent coram te populus meus: & audiūt ſermones tuos & non faciūt eos: qa in cantico cū oris ſui vertunt illos: & auariciā ſuam ſequitur cor eorū: & es eis quaſi carmen muſicum quod ſuaui dulcigz ſono cantur. Et audiunt verba tua & non faciunt ea & cū venerit qd predictū eſt ecce enim venit: tunc ſcient q prophetes fuerit inter eos. 34.

ET factum eſt verbū dñi ad me dicēs. Fili hominis: ppheta de paſtoribus iſrael: & prophetā & dices paſtoribus hec & dicit dominus deus. Ve paſtoribus iſrael: & qui paſcebant ſemetipſos. Nonne greges a paſtoribus paſcuntur. Lac comedebatis: & & lanis operiebamini: & qd craſſum erat occidebatis: gregē aūt meū nō paſcebatis. Quod infirmū fuit nō cōſolidaſtis: & qd egrotū non ſanaſtis. Quod confractū eſt non alligaſtis: & & quod abiectum eſt nō reduxiſtis: & qd perierat non queſiſtis: ſed cum auſteritate imperabatis eis & cū potētia. & diſperſe ſunt oues mee eo q nō eſſet paſtor: & facte ſunt in deuorationē oīm beſtiarū agri & diſperſe ſūt. Errauerunt greges mei in cunctis mōtibus & in vniuerſo colle & excelſo: & ſup omnē faciē terre diſperſi ſūt greges mei: & non erat qui reqreret. Nō erat inqz q reqreret. Propterea paſtores audite verbū dñi. Viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo q facti ſunt greges mei in rapinā: & oues mee in deuorationē omniū beſtiarum agri: eo q nō eſſet paſtor: neqz enī queſierūt paſtores gregē meū: ſed paſcebant paſtores ſemetipſos & greges meos non paſcebāt. Propterea paſtores audite verbū dñi.

Trāſ.Gre.lēt.cū interp.latina.

fratri ſuo τ vnuſqſq; primo ſuo dicen τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ λέγον teo: cōuenīamus τ audiamus ꝓcedentia a τις, συναλώμεν καὶ ἀκούσωμεν τὰ ἐκπορευόμενα παρὰ dño. τ veniunt ad te: quō cōuenit ppls: τ κυρίου, καὶ ἔρχονται πρὸς σέ, ὡς συμπορεύεται λαός, καὶ ſedent coram te τ audiunt verba tua: τ καθήνται ἐναντίον σου καὶ ἀκούουσι τὰ ῥήματά σου, καὶ non: facient ea: qz mēdacīū in ore ſuo οὐ μὴ ποιήσωσιν αὐτά, ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ipſi facient: τ poſt fœdera ſuaq; cor αὐτοὶ ποιοῦσιν, καὶ ὀπίσω τῶν μισθμάτων αὐτῶν ἡ καρ cor graditur: τ eo eto ᾱſi vox pſalterij δία αὐτῶν πορεύεται, καὶ γίνη αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου vulaſoni cōcini: τ audient tua verba: τ ὁ δυφώνου ἐυαρμόστου, καὶ ἀκούσονταί σου τὰ ῥήματα, καὶ non facient ea. τ cum venerit: dicent οὐ μὴ ποιήσωσιν αὐτά· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ἰδοὺ ecce venit: τ ſcient qz ꝓpheta fuit in medio ἰδοὺ ἥκει, καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ cor. αὐτῶν.

Ca.34.

ET factū eſt verbū dñi ad me dicēs: fili homi Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ nis ꝓpheta ſup paſtores iſrael: pro Diere ιη.α. που προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραήλ, προφή pheta τ dic: hec dicit dñs dñs: o paſtores τευσον καὶ εἰπόν, τάδε λέγει κύριος κύριος, ὦ ποιμένες iſrael: nūqd paſcunt paſtores ſemetipſos: nōne oues Ἰσραήλ, μὴ βόσκουσιν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, οὐ τὰ πρόβα paſcunt paſtores? ecce lac comeditis: τα βόσκουσιν οἱ ποιμένες; ἰδοὺ τὸ γάλα κατεδίετε, τ lanis operiminī: τ craſſum occidit: τ καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ τὸ παχὺ σφάττετε, καὶ oues meas nō paſcitis: qō infirmū fuit nō cōſolaſtis: τὰ πρόβατά μου οὐ βόσκετε, τὸ διεφθαρμένον οὐκ ἐνισχύσατε, τ confractū nō alligaſtis: τ errans καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ πλανώ nō reduxiſtis: τ qō perūt non queſi μενον οὐκ ἐπεστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε ſiſtis: τ forte afflixiſtis labore. τ diſperſe τε, καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατεργάσασθε μόχθῳ. καὶ διεσπά ſunt oues mee eo qō nō erāt paſtores: τ facte σθη τὰ πρόβατά μου διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας, καὶ ἐγένο ſunt devorationē oīb beſtijs agri: τ diſp θη εἰς καταβρῶμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ, καὶ διε ſe ſunt oues in oi mōte: τ ſup oēm col σπάρη τὰ πρόβατα ἐν παντὶ ὄρει, καὶ ἐπὶ πᾶντα βου lem excelſuz: τ ſup faciem oīs tre diſpſe τὸν ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς διεσπά ſūt: τ nō fuit rcqrens neqz reducēs. ꝓpterea pa σθη, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ἀναστρέφων. διὰ τοῦτο ποι ſtores audite verbū dñi: τ ego dicit dñs dō μένες ἀκούσατε λόγον κυρίου, τάδε λέγει κύριος κύ mini: ꝓfecto ꝓ eo qō facte ſunt oues mee in ριος, ἐμοὶ ἀντὶ τοῦ ἁρπάσαι τὰ πρόβατά μου εἰς predam: τ facti ſunt greges mei in deuoratio πρόνομον, καὶ ἁρπάσαι τὰ ποίμνιά μου εἰς κατάβρω nē oīb beſtijs campi: eo qō nō ſunt μα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου, παρὰ τὸ μὴ εἶ paſtores τ nō queſierunt paſtores ſe ναι ποιμένας, καὶ οὐκ ἐζήτησαν οἱ ποιμένες τὰ πρό ueo meas: τ pauerunt paſtores ſemetipſos: βατά μου, καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, τὰ at oues mee nō paſte ſunt. ꝓpterea paſtores πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκησαν. διὰ τοῦτο ποιμένες audite verbū dñi.

ἀκούσατε λόγον κυρίου.

hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: τ
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ
requiram oues meas ex manib⁹ eop: τ
ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ
auertam eos ne pascant oues meas:
ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου,
τ non pascent vltra pastores eas. τ liberabo
καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι
oues meas de ore eop: τ nō erūt
τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔσον
eis vltra in deuorationē. q: hec dicit dñs
ται αὐτοῖς ἔτι εἰς καταβρῶμα. διότι τάδε λέγει κύρι
⁸ dñs: ecce ego requiram oues meas τ visi
ος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐπι
tabo eas: sicut ḡrit pastor gregem su
σκέψομαι αὐτά, ὡσεὶ ἐπιτηδεύει ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐ
am: die qū fuerit caligo τ nubes in medio ouium
τοῦ, ἡμέρα ἐταγῇ ὁ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβά
suarū separatarū. sic requirā
των αὐτοῦ διακεχωρισμένων. οὕτως ἐκζητήσω τὰ
oues meas: τ eruam eas de oi lo
πρόβατά μου, καὶ ἀπιλάσω αὐτὰ ἐκεῖ ποιοῦ ἐταγῇς τό
o vbi dispersē sunt illic in die nebule τ caligis:
που οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου,
τ educam eos de gētib⁹: τ ꝑgregabo eos de
καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ
regiōib⁹ τ inducā eos in trā suam: τ
τῶν χωρῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ
pascam eos sup mōtes israel: τ in valli
βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραήλ, καὶ ἐν ταῖς φά
bus τ in oi habitatione terre: in pastu bono pa
ραγξι καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς, ἐν νομῇ ἀγαθῇ βο
scam eos in mōte excelso israel: τ erunt oui
σκήσω αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἔσονται αἱ μάν
les eop illic τ dormient illic: τ requiesc
δρες αὐτῶν ἐκεῖ καὶ κοιμηθήσονται ἐκεῖ, καὶ ἀναπαύ
ent in delitijs bonis. τ in pastu pigui pascentur
σονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ. καὶ ἐν νομῇ πίονι βοσκηθήσονται
sup mōtes israel. ego pascam oues meas:
ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραήλ. ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου,
τ ego recūbere faciā eas: hec dicit dñs dñs
καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, τάδε λέγει κύριος κύριος τὸ
qđ perierat requirā: τ qđ errauerat reducam: τ
ἀπολωλὸς ἐκζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω, καὶ
cōfractum alligabo: τ debilitāt cō
τὸ συντετριμμένον καταδήσω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνι
solidabo: τ forte custodiā. τ pascam illas cā
σχύσω, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω, καὶ βοσκήσω αὐτὰ με
tudicio: τ vos oues mee. hec dicit
τὰ κρίματος, καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου. τάδε λέγει
dñs dñs: ecce ego diiudicabo inter ouem τ
κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ
ouem: arietes τ hircos: τ nōne satis vobis q:
προβάτου, κριῶν καὶ τράγων, καὶ οὐχὶ ἱκανὸν ὑμῖν ὅτι
bonū pascuū pascebatis: τ reliquias pas
τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλειπτα τῆς νομῆς
ris cōculcabatis pedib⁹ vris: τ puriss.
ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν; καὶ τὸ καθηγ
mā aquā bibebatis: τ reliquā pedib⁹
μένον ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ καταλειπτὸν τοῖς ποσὶν
vris turbabatis: τ oues mee cōculcatio
ὑμῶν ἐταράσσετε, καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήμα
ne pedū vroꝝ pascebāt: τ turbatam
τα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον
aquā a pedib⁹ vris bibebāt. ꝓpterea hec
ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον. διατοῦτο τάδε
dicit dñs dñs: ecce ego iudicabo inter
λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον
ouem forte τ infirmā: in ūt lateribus
προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀδυνάτου, ἐπὶ δὲ ταῖς πλευραῖς
τ hūeris vris ipellebatis:
καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

'Hec dicit dominus de⁹.
'Ecce ego ipse super ꝯꝯꝯ
pastores: & requirā gregem meū de manu eorū:
& cessare facia: vt vltra
non pascant gregē meū:
nec pascāt amplius pastores semetipsos. Et liberabo gregem meū de ore eorū: & nō erit vltra
eis in escam: quia hec
dicit dñs de⁹. Ecce ego
ipse requiram oues meas & visitabo eas: ꝯꝯꝯꝯ
sicut visitat pastor gregem suū: in die qñ fuerit
in medio ouiū suarum
dissipatarū: sic visitabo
oues meas: & liberabo
eas de omnibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
locis in quibus dispersę
fuerant in die ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
nubis & caliginis. Et
educam eas de populis:
& cōgregabo eas de terris: & inducam eas ꝯꝯꝯꝯ
in terram suam: & pascam eas in montibus ꝯ
israel in riuis & in cunctis sedibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
terre. In pascuis vberrimis pascam eas: ꝯꝯꝯꝯꝯ
et in montibus excelsis
israel erunt pascue earū.
Ibi requiescent in herbis virentibus: & in pascuis pinguibus pascentur super montes israel.
Ego pascā oues meas:
& ego eas accubare faciā
dicit dñs deus. Quod
perierat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
requiram: & quod abiectum erat reducam: ꝯꝯ
& qđ cōfractū fuerat alligabo & qđ infirmū fuerat cōsolidabo: & quod
pingue & forte ꝯꝯꝯꝯꝯ
custodiā: & pascam illas
in iudicio. Vos autem
greges mei: hec dicit
dñs deus. Ecce ego ꝯꝯ
iudico inter pecus & pecus: arietum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
et hyrcorū. Nonne satis vobis erat pascua ꝯꝯ
bona depasci. Insup & reliqas pascua pedibus vrīs cōculcastis pedibus vrīs: & cū purissimā aquā bibere tis: reliquam pedibus vestris turbastis. ꝯꝯꝯꝯꝯ
Et oues mee his que cōculcata pedibus vrīs fuerant pascebātur: & q̄ pedes vrī turbauerāt hec bibebāt. Propterea hec dicit dñs deus ad vos. Ecce
ego ipse iudico inter pecus pingue & macilentum. Pro eo q̄ lateribus
& humeris ipingebatis:

כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי ׀ אֲנִי ׀ עַל
רֹעִים ׀ וְדָרַשְׁתִּי ׀ אֶת ׀ צֹאנִי ׀ מִיָּדָם
וְהִשְׁבַּתִּים ׀ מֵרְעוֹת ׀ צֹאן ׀ וְלֹא ׀ יִרְעוּ
עוֹד ׀ רֹעִים ׀ אֶתְהֶם ׀ וְהִצַּלְתִּי ׀ צֹאנִי
מִפִּיהֶם ׀ וְלֹא ׀ תִהְיֶינָה ׀ לָהֶם ׀ לְאָכְלָה׃
כִּי ׀ כֹה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי
אֲנִי ׀ וְדָרַשְׁתִּי ׀ אֶת ׀ צֹאנִי ׀ וּבִקַּרְתִּים׃
כְּבַקֶּרֶת ׀ רֹעֶה ׀ עֶדְרוֹ ׀ בְּיוֹם ׀ הֱיוֹתוֹ
בְּתוֹךְ ׀ צֹאנוֹ ׀ נִפְרָשׁוֹת ׀ כֵּן ׀ אֲבַקֵּר
אֶת ׀ צֹאנִי ׀ וְהִצַּלְתִּי ׀ אֹתָם ׀ מִכָּל
הַמְּקֹמוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ נָפְצוּ ׀ שָׁם ׀ בְּיוֹם
עָנָן ׀ וַעֲרָפֶל׃ וְהוֹצֵאתִים ׀ מִן ׀ הָעַמִּים
וְקִבַּצְתִּים ׀ מִן ׀ הָאֲרָצוֹת ׀ וַהֲבִיאתִים
אֶל ׀ אַדְמָתָם ׀ וּרְעִיתִים ׀ אֶל ׀ הָרֵי
יִשְׂרָאֵל ׀ בַּאֲפִיקִים ׀ וּבְכֹל ׀ מוֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ בְּמִרְעֶה ׀ טוֹב ׀ אִרְעֵם ׀ אוֹתָם
וּבְהַרְרֵי ׀ מְרוֹם ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ יִהְיֶה ׀ נָוֵהוּ
שָׁם ׀ תִּרְבַּצְנָה ׀ בְּנָוֶה ׀ טוֹב ׀ וּמִרְעֶה
שָׁמֵן ׀ תִּרְעֶינָה ׀ אֶל ׀ הָרֵי ׀ יִשְׂרָאֵל׃
אֲנִי ׀ אֶרְעֶה ׀ צֹאנִי ׀ וַאֲנִי ׀ אַרְבִּיצֵם
נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ אֶת ׀ הָאֲבֵדֶת
אֲבַקֵּשׁ ׀ וְאֶת ׀ הַנִּדַּחַת ׀ אָשִׁיב
וְלַנִּשְׁבֶּרֶת ׀ אֲחַבֵּשׁ ׀ וְאֶת ׀ הַחוֹלָה
אֲחַזֵּק ׀ וְאֶת ׀ הַשְּׁמֵנָה ׀ וְאֶת ׀ הַחֲזָקָה
אַשְׁמִיד ׀ אֶרְעֶנָּה ׀ בְּמִשְׁפָּט׃ וְאַתָּה
צֹאנִי ׀ כֹה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי
שֹׁפֵט ׀ בֵּין ׀ שֶׂה ׀ לָשֶׂה ׀ לָאֵילִים
וְלָעַתּוּדִים ׀ הַמְּעַט ׀ מִכֶּם ׀ הַמִּרְעֶה
הַטּוֹב ׀ תִּרְעוּ ׀ וְיֶתֶר ׀ מִרְעֵיכֶם ׀ תִּרְמְסוּ
בְּרַגְלֵיכֶם ׀ וּמִשְׁקַע ׀ מַיִם ׀ תִּשְׁתּוּ
וְאֶת ׀ הַנּוֹתָרִים ׀ בְּרַגְלֵיכֶם ׀ תִּרְפְּשׁוּן׃
וְצֹאנִי ׀ מְרֻמַס ׀ רַגְלֵיכֶם ׀ תִּרְעֶינָה
וּמִרְפַּשׁ ׀ רַגְלֵיכֶם ׀ תִּשְׁתֶּינָה׃ לָכֵן ׀ כֹּה
אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ אֲלֵיהֶם ׀ הִנְנִי ׀ אֲנִי
וְשָׁפַטְתִּי ׀ בֵּין ׀ שֶׂה ׀ בְּרִיָּה ׀ וּבֵין ׀ שֶׂה
צְבַד ׀ הָרָזֶה ׀ יַעַן ׀ בְּצַד ׀ וּבְכָתֵף ׀ תָּהֹדּוּ

וּנְבַקַּרְכֶם תְּנַנְּחוּ כָּל הַנַּחֲלוֹת עַד נָוֶה
אֲשֶׁר הַפִּיצוֹתֶם אוֹתָנָה אֶל הַחוּצָה׃ פּוּץ אֵת
וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עֹשַׁע הָיָה
עוֹד לָבָז וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה לֶשֶׂה׃
וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה קוּם
אֶתְהֶן אֶת עַבְדִּי דָּוִיד הוּא יִרְעֶה רָעָה
אוֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃ וַאֲנִי
יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי
דָוִד נָשִׂיא בְּתוֹכָם אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ נָגַשׂ
וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם כָּרַת שָׁלֵם
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְיִשְׁבְּנוּ שָׁבַת רוּץ
בַּמִּדְבָּר לָבֶטַח וְיָשְׁנוּ בַּיְעָרִים׃ דָּבָר
וְנָתַתִּי אוֹתָם וְסָבִיבוֹת גִּבְעָתִי בְּרָכָה נָתוֹ נָתַן
וְהוֹרַדְתִּי הַגֶּשֶׁם בְּעִתּוֹ גִּשְׁמֵי בְּרָכָה יָרַד
יִהְיוּ׃ וְנָתַן עֵץ הַשָּׂדֶה אֶת פִּרְיוֹ נָתַן פָּרָה
וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ וְיִהְיוּ עַל אַדְמָתָם נָתַן יָבֹל
לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּשַׁבְרִי
אֶת מֹטוֹת עֻלָּם וְהַצַּלְתִּים מִיַּד נָטָה עָבַל
הָעֲבָדִים בָּהֶם׃ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד בַּז נָצַל הָיָה
לַגּוֹיִם וְחַיַּת הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלֵם אָכַל
וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃ וַהֲקִמֹתִי חָרַד קוּם
לָהֶם מַטָּע לְשֵׁם וְלֹא יִהְיוּ עוֹד נָטַע
אַסְפִּי רָעָב בָּאָרֶץ וְלֹא יִשְׂאוּ עוֹד נָשָׂא
כְּלִמַּת הַגּוֹיִם׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם אִתָּם וְהֵמָּה עַמִּי בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַתֶּן
צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי נָאַם
אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Ca.xxxv. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ הָיָה שׁוֹם
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל הַר שֵׂעִיר נָבָא פָּנָה
וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ וְאָמַרְתָּ לּוֹ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר שֵׂעִיר
וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וְנָתַתִּיךָ שְׁמָמָה נָתַן שָׂם שׁוֹם
וּמְשַׁמָּה׃ עָרֶיךָ חָרְבָה אֲשִׁים וְאַתָּה
שְׁמָמָה תִּהְיֶה וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

'et cornibus vr̄is ventila batis oia infirma pecora donec dispergerentur foras: saluabo gregem meum & non erit vltra in rapinā: & iudicabo inter pecus & pecus. Et suscitabo super eā pastorem vnū qui pascat eā: seruum meū dauid: ipse pascet eā: & ipse erit eis in pastorem. Ego autem dñs ero eis in deum: & seruus meus dauid priceps in medio eorum. Ego dñs locutus sum. Et faciam cum eis pactum pacis: & cessare faciam bestias pessimas de terra: & habitāt in deserto: & securi dormient in saltibus: & ponā eos in circuitu collis mei benedictionē: & deducā imbrē in tēpore suo: & pluuie benedictionis erunt. Et dabit lignū agri fructū suum: & terra dabit germen suū: & erunt in terra sua absq; timore. Et scient quia ego dñs cū cōtriuero cathenas iugi eoꝝ: & eruero eos de manu imperantiū sibi. Et nō erūt vltra in rapinam eo in gentibus: neq; bestie terre deuorabunt eos: sed habitabūt cōfidēter absq; vllo terrore. Et suscitabo eis germen noia tum: & non erunt vltra iminuti fame in terra: neq; portabunt vltra eo opprobriū gentiū. Et scient quia ego dominꝰ deus eorū cū eis: & ipsi populus meus domus israel: ait dñs deꝰ. Vos autem greges mei greges pascue mee homies estis: & ego dñs deus vester: dicit dñs deus. 35.

ET factus est sermo dñi ad me dicens: Fili hoīs: pone faciē tuā aduersum montē seir & prophetabis de eo & dices illi. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te mons seir & extendā manū meam sup te: & dabo te desolatum atq; desertū. Vrbes tuas demoliar & tu deserta eris: & scies quia ego dominus: eo q; fueris inimicꝰ sempiternus: & cōcluseris eo

τ comibꝰ vr̄is ventilabatis: τ oἕ deficle καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκπερατίζετε, καὶ πᾶν τὸ ἀσθε eno affligebatis: donec expulistis eas foras: τ sal πον ἐξελίβετε, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, καὶ σώ uabo oues meas: τ non erūt vltra in predam: σω τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ὦσιν ἔτι εἰς προνομήν, τ iudicabo inter oues τ arietes: τ suscita καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ κριῶν, καὶ ἀναστή bo sup eos pastorē vnū: τ pascet eos ἐπ σω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ὡς seruū meū dauid: ipe pascet eos: τ τὸν δοῦλόν μου δαυίδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ erit eoꝝ pastor: τ ego dñs ero eis in de ἔσται αὐτῶν ποιμήν, καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θε um: τ seruus meꝰ dauid in medio eoꝝ princeps. εόν, καὶ ὁ δοῦλός μου ὁ δαυὶδ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄρχων. ego dñs locutꝰ sum: τ disponā eis testamētū ἐγὼ κύριος ἐλάλησα, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην pacis: τ disperdā bestias malas a terra: τ ha εἰρήνης, καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κα bitabunt in deserto τ dormient in syl τοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυ mis: τ dabo eos in circuitu mōtis mei: τ μοῖς, καὶ δώσω αὐτοὺς περικύκλῳ τοῦ ὄρους μου, καὶ dabo pluuiā in tpe suo pluuiā benedictiōis: τ δώσω ὑετὸν κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ὑετὸν εὐλογίας, καὶ ligna q̄ in campo dabūt fructū suum: τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, τ terra dabit fortitudinē suam: τ habitabunt καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, καὶ κατοικήσουσι in terra sua in spe pacis: τ scient ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης, καὶ γνώσεσθε q: ego sum dñs cū contriuero ego catenā ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ἐν τῷ συντρίψαι με τὸν σειρὸν τ iugi eoꝝ: τ liberabo eos de manu eoꝝ q̄ ser ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν κα uire fecerunt eos: τ nō erunt vltra in τασ̄ουλωσαμένων αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι ἐν preda gēnibꝰ: τ bestie terre nō vltra προνομὴ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι οὐ comedent eos: τ habitabunt in spe: μὴ φάγωσιν αὐτούς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι, τ nō erit q̄ exterreat eos: τ suscitabo eis plā καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς, καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυ tā pacis: τ nō vltra erunt pereuntes fame in τὴν εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ terra: τ non portabunt ūplī opprobriū gēnū. τ sci τῆ γῇ, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ἐνθυμήσεις ἐθνῶν. καὶ γνώ ent q: ego sum dñs deus eoꝝ cū eis: τ σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν μετ' αὐτῶν, καὶ ipi pplꝰ meꝰ domꝰ israel: dicit dñs dñs: τ αὐτοὶ λαός μου οἶκος ἰσραήλ, λέγει κύριος κύριος, καὶ vos oues mee τ oues pascue mee homes ὑμεῖς πρόβατά μου καὶ πρόβατα νομῆς μου ἄνθρωποι estis: τ ego dñs deꝰ vr̄ dicit dñs dñs.

ἐστέ, καὶ ἐγὼ κς̄ ὁ θεὸς ὑμῶν λέγει κύριος κύριος. Ca.35. A

ET factꝰ est sermo dñi ad me dicens: fili ho Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν minis cōuerte faciem tuā ad mōtē seir: ἀνθρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρος σηίρ, τ pphēta sup eos: τ dic illi: hec dr̄ καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτῶ, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, τάδε λέ cit dñs dñs: ecce ego sup te mōs seir: τ exte γει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ὄρος σηίρ, καὶ ἐκτε dam manū meā sup te: τ dabo te in desolationē τ de τῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς ἔρημον καὶ ἔρη solaberis: τ vrbibus tuis desolationē faciē: τ μωσίν, καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιῶ, καὶ tu desertus eris: τ scies q: ego sum dñs: p coꝙ σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἀνθ' ὧν fuerit inimicitia sempiterna. τ assedisti ἦσθα ἔχθραν αἰώνιον. καὶ ἐπικάθισας

B C G D A ka.

domui ifrael in volo in manu ītmicoꝝ gladio in
τῷ οἴκῳ Ισραηλ ἐν ὀλέθρῳ ἐν χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρᾳ ἐν
the iniqtatis extremitv. ppterea vino ego dicit dño dño:
καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτων. διὰ τοῦτο ἐγὼ λέγει κύριος κς̄,
B si q̄dē in sangule peccastī t sanguis psequet te: t sāguinē
εἰ μὲν ἐν αἵματι ἥμαρτες καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε, καὶ αἷμα
odibit: t sanguis psequet te. t dabo montē
μισήσας, καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε· καὶ δώσω τὸ ὄρος
seir in desertū t desolatum: t perdā ab eo
σεὶρ εἰς ἔρημον καὶ ἐρημωθήσεται, καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτοῦ
holco t tumētā: t implebo vulneratoꝝ
ἀνδρώπους καὶ κτήνη, καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν
mos collcs: valles tuos: t in cibus
σου τοὺς βουνούς, καὶ τὰς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι
campis tuis vulnerati gladio cadent
τοῖς πεδίοις σου τετραυματισμένοι μαχαίρᾳ πεσοῦν
in te. solitudinē sēpitnā ponā te: t ciuitates
C ται ἐν σοί. ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις
tue non habitabuntur vltra: t scies q̄ ego fuz
σου οὐ μὴ κατοικηθήσονται ἔτι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι
dño: eo q̄ dixeris tu duc gētes t duc regiōes
κύριος, διὰ τὸ εἰπεῖν σε τὰ δύο ἔθνη καὶ αἱ δύο χῶραι
mee erunt t hereditabo eas: t dño est
ἐμαὶ ἔσονται καὶ κληρονομήσω αὐτάς, καὶ κύριός ἐστι
ibi. ppterea vino ego dicit dño: t faciam tibi
ἐκεῖ. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, καὶ ποιήσω σοι
G sdm̄ inimicitiā tuā t sdm̄ zelū tuū quē feci-
κατὰ τὴν ἔχθραν σου καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίη-
sti cū odio hēres tu eos. t notus efficiar tibi
σας ἐν τῷ μισῆσαί σε αὐτούς· καὶ γνωσθήσομαί σοι
D q̄ iudicabo te: t scies q̄ ego sum dño. au-
ὅταν σε κρινῶ σε, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. ἄκου
dui vocē blasphemiaꝝ tuaꝝ q̄ dixisti mōtes
σε τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου ὅτι ἔλεγες τὰ ὄρη
ifrael desti nobis dati sunt in deuoratiōnē. t magni-
Ισραηλ ἔρημα ἡμῖν δέδοται εἰς κατάβρωμα. καὶ ἐμεγα
ficelocut'es sup me ore tuo t vociferati es in
λορημόνησας ἐπ' ἐμὲ τῷ στόματί σου καὶ ἐφωνήσατε κα
me. verba vra ego audiui: hec dicit do
τ' ἐμοῦ. τὰ ῥήματα ὑμῶν ἐγὼ ἤκουσα, τάδε λέγει κύ
mi⁹: in leticia oīs terre desti facia te
ριος· ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον ποιήσω σε
spitalē: sicut gauisus es hereditate dom⁹ ifrael
ἐρημίαν, καθὼς ἐπευφράνθης τῇ κληρονομίᾳ οἴκου Ισραηλ
q̄ dissipata ē: sic faciam te: in desti eris mōs
ὅτι ἠφανίσθη, οὕτως ποιήσω σε, εἰς ἔρημον ἔσῃ ὄρος
seir t oīs idumea consumetur. t scies
σεὶρ καὶ πᾶσα ἡ Ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται. καὶ γνώ-
q̄ ego sum dño deus.
σῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός. Ca.36.

A Et tu fili hoīs: ppheta sup mōtes
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη
ifrael: t dic mōtib⁹ ifrael: audite verbū
Ισραηλ, καὶ εἶπον τοῖς ὄρεσιν Ισραηλ, ἀκούσατε λόγον
44. dñi: hec dicit dño dño: p eo q̄ dixit inimic⁹
κυρίου, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπεν ὁ ἐχθρὸς
sup vos euge solitudines sēpitne in possessionē nobis facte
ἐφ' ὑμᾶς εὖγε ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἡμῖν ἐθνά-
sūt: ppterea vaticinare t dic: hec dicit do-
σθη· διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἶπον, τάδε λέγει κύ
mi⁹ dño: p eo q̄ honorati estis vos ab hiis q̄
ριος κύριος, ἀνθ' οὗ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν
circuitu vro: vt sitis vos in possessionē
κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ εἶναι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς
reliquis gentib⁹: t ascendistis loquela lingue t
λοιποῖς ἔθνεσι, καὶ ἀνέβητε λαλημα γλώσσης καὶ
opprobriū
ὀνειδισμὸς

Pritina.heb.Ter.he.Ezechi.xxxvj. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

עָם׃ לָכֵן הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְּבַר
אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת אפק גיא
וְלֶחֳרָבוֹת הַשֹּׁמֵמוֹת וְלֶעָרִים הַנֶּעֱזָבוֹת עיר עזב
אֲשֶׁר הָיוּ לָבַז וּלְלַעַג לִשְׁאֵרִית הָיָה בזז
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיב׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא בְּאֵשׁ קִנְאָתִי
דִּבַּרְתִּי עַל שְׁאֵרִית הַגּוֹיִם וְעַל אֱדוֹם
כָּלָא אֲשֶׁר נָתְנוּ אֶת אַרְצִי לָהֶם
לְמוֹרָשָׁה בְּשִׂמְחַת כָּל לֵבָב בְּשָׁאט ירש
נֶפֶשׁ לְמַעַן מִגְרָשָׁהּ לָבָז׃ לָכֵן נבש בזז נגא
הִנָּבֵא עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי בְקִנְאָתִי
וּבַחֲמָתִי דִּבַּרְתִּי יַעַן כְּלִמַּת גּוֹיִם חמם
נְשָׂאתֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת יָדִי אִם לֹא הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לָכֶם מְסָבִיב הֵמָּה כְלִמָּתָם
יִשָּׂאוּ׃ וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עֲנָפְכֶם נשא
תִּתֵּנוּ וּפִרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל נתן פרי
כִּי קָרְבוּ לָבוֹא׃ כִּי הִנְנִי אֲלֵיכֶם
וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם׃ פנה עבד
וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל בֵּית זרע רבה
יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה וְנוֹשְׁבוּ הָעָרִים ישב עיר
וְהֶחֳרָבוֹת תִּבָּנֶינָה׃ וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם בנה
אָדָם וּבְהֵמָה וְרָבוּ וּפָרוּ וְהוֹשַׁבְתִּי
אֶתְכֶם כְּקֶדְמוֹתֵיכֶם וְהֵטַבְתִּי יטב
מֵרִאשֹׁתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְהוֹלַכְתִּי עֲלֵיכֶם אָדָם אֶת עַמִּי יָלַל
יִשְׂרָאֵל וְיִרְשׁוּךָ וְהָיִיתָ לָהֶם היה
לִנְחֻלָה וְלֹא תוֹסִף עוד לְשַׁכְּלָם׃ יסף
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֹמְרִים
לָכֶם אֹכֶלֶת אָדָם אַתְּ וּמְשַׁכֶּלֶת שכל
גּוֹיֵךְ הָיִית׃ לָכֵן אָדָם לֹא תֹאכְלִי
עוד וְגוֹיֵךְ לֹא תְשַׁכְּלִי עוד נְאֻם שכל
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְלֹא אַשְׁמִיעַ אֵלַיִךְ שמע

populi.c ꝓpterea t montes d israel e audite t verbum
a domini t dei.m Hec n dicit
o dñs p deus ooooooooooooo
q montib⁹ & collibus s tor
rentibus t vallibus ooooo
u & desertis: x parietinis &
r & vrbibus y derelictis ooo
z que c depopulate b sunt o & subsannate c a reliquis oo
r gentibus d per circuitum.
t Propterea a hec dicit oooo
m dominus n deus. o Quo=
niam q in igne r zeli mei oo
e locutus sum t de n reliquis
f gentibus: r & de t idumea
o vniuersa b que c dederunt
c terram meam t sibi oooo
d in hereditatē e cum gau=
dio & f toto b corde ex oooo
m animo: & o elecerūt eam
p vt vastarent: q idcirco oo
r vaticinare e super t humū
n israel: r & dices ooooooooo
r montibus t & collibus n in
gis b & vallibus. ooooooooo
c Hec d dicit e dñs p deus. s Ec
ce ego b in zelo meo oooo
t & in furore meo b locutus
sum: t eo q m cōfusionē n gē
tium o sustinueritis. p Idcir
co c hec d dicit e dñs p deus. oo
o Ego b leuaui t manū meā
o vt c gentes ooooooooooo
b que in t circuitu c vestro
sunt d ipse b confusionē suā
t portēt: t vos aūt t montes
m israel n ramos vestros oo
o germinetis: p & fructū ve
strū q afferatis t popło meo
o israł: n ꝓpe ei c e vt veniat.
t Quia t ecce ego o ad vos:
b & cōuertar c ad vos b & ara
bimini c & accipietis semē
tē. t & multiplicabo b in vo
bis b hoies: t oēm q b domū
israel: n & habitabūtur c ci
uitates ooooooooooooooo
p & ruinosa q instaurabūtur.
t & replebo b vos ooooooo
t hoībus n & iumētis t & mul
tiplicabūtur n & crescēt. t et
habitare e vos t faciā b sicut a
principio: c bonisq; dona=
bo maiorib⁹ q habuistis
b ab initio: c & scietis t quia
e ego b dñs. t Et adducā t sup
vos t hoies n populū meū
q israel p & hereditate possi
debunt te. q Et eris t cis oo
n in hereditatē: t & non n ad
des t vltra t vt a bsq; eis sis.
t Hec d dicit b dñs c de⁹. b Pro
eo q c dicunt de oooooooo
t vobis e deuoratrix b homi
num t es s & suffocans ooo
t gentem tuā: n propterea
o homines p non q comedes
t amplius: o & gentē tuam
t non n necabis s vltra: t ait
t dominus e deus. b Nec c au
ditam faciam b in te ooooo

gētibus: ꝓpterea mōtes israel audite verbū dñi.
ἕνεκεν, διὰ τοῦτο ὄρη Ἰσραὴλ ἀκούσατε λόγου κυρίου.
hec dicit dñs montib⁹ t collibus t
τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ τοῖς
vallib⁹ t torrentibus: t desertis t
φάραγξι καὶ τοῖς χειμάρροις, καὶ τοῖς ἐρημωθεῖσι καὶ
desolatis: t vrbibus derelictis
ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμένοις
ctis: t facte sūt in ꝓdam t in cōculcationem
ταις, καὶ ἐβλήθησαν εἰς προνομὴν καὶ εἰς κατατέτημα
reliquis gētib⁹ in circuitu. ꝓpterea hec
τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσι τοῖς κυκλόθεν. διὰ τοῦτο τάδε
dicit dñs dñs: ꝓfecto i igne furoris mei locu=
δὲ λέγει κύριος κύριος, ἢ μὴν ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλά=
tus sum sup reliq̄s gētes: t sup idumeā om=
λησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν πᾶ=
nē: q: dederūt terrā meā sibi in possessio=
σαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάσχε=
nē cum leticia: despicientes animas vt subuerte
σιν μετ' εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφανί=
rent in ꝓda: ꝓpterea ꝓphetа sup terrā
σαι εἰ προνομήν, διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν
israel: t dic mōtib⁹ t collibus
τοῦ Ἰσραήλ, καὶ εἶπὸν τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς
t vallib⁹ t rupibus: hec dicit dñs:
καὶ ταῖς φάραγξι καὶ ταῖς πέτραις, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego in zelo meo t in furore meo locut⁹
ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλη=
sum ꝓ oppꝛobatio tuo qꝫ gētes inuleri tibi.
σα ἀντὶ τοῦ ἐνειδισμοῦ σου ἐν ἔθνεσι λοιγκαν ὑμῖν.
ꝓpterea hec dicit dñs dñs: ego leuabo ma=
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐγὼ ἀρῶ τὴν χεῖ
nū meā sup gētes q in circuitu vos: ille ignomi
ρά μου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ περικύκλῳ ὑμῶν, οὗτοι τὴν ἀτιμί
niā suam capient: vos aūt mōtes israel vbera
αν αὐτῶν λήψονται, ὑμῶν δὲ ὄρη Ἰσραὴλ τὰ κλήματα,
t fructū comedet ꝓplo meo: q: sperant
καὶ τὸν καρπὸν καταφαγέσθε λαός μου, ὅτι ἐλπίζουσιν
vt veniāt: qm ecce ego ad vos t respiciam sup
τοῦ ἐλθεῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑ
vos: t arabimini t semīabimini: t multiplicabo sup
μᾶς, καὶ καταργασθήσεσθε καὶ σπαρήσεσθε, καὶ πλεονῶ ἐφ'
vos homes oēm domū israel in finē: t hita
ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶν οἶκον Ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοι
buntur ciuitates t deserta edificabūtur.
κισθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἡ ἐρημωθεῖσα οἰκοδομηθήσεται.
t multiplicabo sup vos homes t iumēta t multi
καὶ πλεονῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ πλεονα=
plicabūt t crescent: t hitare facā vos sic in
σθήσεται καὶ αὐξηθήσονται, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν
ꝓncipio vos: t bñ faciam vobis sicut ab initio
ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὸ ἔμπροσθεν
vos: t scietis qꝫ ego sum dñs. t genera
ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἀνα=
bo sup vos homes ꝓ o ꝓplo meo israel: t
σω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους ἀντὶ τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ
hereditabunt vos: t crimo eis in possessio=
κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάσχε=
nē: t non addetis vltra absq; liberi fieri ab eis.
σιν, καὶ οὐκ ἀπροσθήκτι ἔτι ἀτεκνοῦν ἀπ' αὐτῶν.
hec dicit dñs dñs: ꝓ eo qꝫ dixerūt tibi fra dñs
τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν ἔφασάν σοι γῆ κατε
rano homes: t absq; liberis a gente
δίουσα ἀνθρώπους; καὶ ἀτεκνωθήσῃ ὑπὸ τῶν ἰδίων
tua fuisti. ꝓpterea homes nō ꝑgis⁹ comedes
σου ἐθνῶν. διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκ ἔτι φάγεσαι,
t gentē tuā nō absq; liberis facies vltra dic dñs dñs:
καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύ
min⁹. t nō audietur sup vos
ριος· καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐφ' ὑμᾶς οοοοοοοοοοοοοοο

οοοοοοοοοοοοοο

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

eltra ignominia gẽtiũ: τ opprobriũ ppꝓ nõ portabitis
ἔτι ἀτιμίαν ἐθνῶν, καὶ ὀνειδισμὸν λαῶν οὐ μὴ ἀπενέγκητε
eltra: τ gens tua nõ ablq; liberis erit eltra: dicit dñs dñs.
ἔτι, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει κς̄ κς̄.
τ factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois: dom⁹
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος
ifrael habitauit in terra sua τ polluerũt eam
Ισραὴλ κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν
in via sua τ immũditijs suis. τ iux-
ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν· καὶ κατὰ
B ta immũditiã menstruate facta ẽ via co
τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἐκκαθημένης ἐγενήθη ἡ ὁδὸς αὐ-
rã ã faciem meã: τ effudi furorẽ meũ sup
τῶν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ'
B eos pro sanguine quẽ fuderũt sup terrã: τ in
αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ αἵματος ὃ ἐξέχεαν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν
abominatiõib⁹ suis polluerũt eam. τ dissemi-
τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμίανναι αὐτήν. καὶ διέσπει-
nau eos in gẽtes: τ ventilaui eos in regio
ρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώ
nes; iuxta vĩa eoꝝ τ iuxta peccatũ eo-
ρας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐ-
rũ iudicaui eos: τ ingressi sũt in gẽtes q̄ introie-
τῶν ἔκρινα αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσῆλ-
rũt illuc: τ pfanauerũt nomẽ meũ sanctũ cũ
θον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ
dicerent ipi pꝓ eis: ipi τ de terra e-
λέγεσθαι αὐτοὺς λαὸς κυρίου, οὗτοι καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐ-
tus egressi sunt: τ pepercĩ eis ppt nomẽ
τοῦ ἐξελεύσεσθαι, καὶ ἐφεισάμην αὐτοῖς διὰ τὸ ὄνομά
meũ sctũ qđ pfanauerũt dom⁹ ifrael in genti
μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος Ισραὴλ ἐν τοῖς ἔθνε-
bus q̄ ingressi sunt illuc. ꝓpterea dic
C σιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο εἰπὸν τῷ οἴκῳ Ισρα-
el: hec dicit dñs dñs: nõ vobĩ ego facio dom⁹
ὴλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος
ifrael: sed ꝓpt nomẽ meũ sanctũ qđ ꝓphanastis
Ισραήλ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβηλώσατε
in gentib⁹ q̄ ingressi estis illuc: τ sctificabo
ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσήλθετε ἐκεῖ, καὶ ἁγιάσω τὸ
nomẽ meũ magnũ qđ ꝓphanatũ ẽ in gẽtib⁹ qđ ꝓpha
ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβε-
nastis in medio eaꝝ: τ scient gentes q:
C βηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι
ego sum dñs dicit dñs dñs: cũ sctificat⁹ fuero ego
ἐγώ εἰμι κύριος λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in vobis ante oculos eoꝝ: τ tollã vos de
ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ
gẽtib⁹: τ cõgregabo vos de vniuersis terris: τ
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐπισυνάξω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ
inducã vos in terrã vestrã: τ aspgã sup vos aq̃m
εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ
D mũdam: τ mũdabimini ab imũditijs ve-
καθαρόν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑ-
stris: τ ab oĩbus idolis vris mũdabo
μῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαρίσω
vos: τ dabo vobis cor nouũ τ spĩm no-
ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα και-
um dabo in vobis: τ auferã cor lapi
νὸν δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθί-
deũ de carne vra: τ dabo vobis cor carne
νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκί-
um: τ spĩm meũ dabo in vobis. τ faci-
νην· τ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν· καὶ ποιή-
am vt in iustificatiõib⁹ meis ãbuletis: τ
σω ὑμᾶς ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰς
D iudicia mea custodiatis: τ faciatis ea: τ
κρίσεις μου φυλάξητε, καὶ ποιήσητε αὐτά, καὶ
habitetis in terra q̃m dedi patri-
κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσι
bus vris:
σιν ὑμῶν, ∞∞∞

וְהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם וְהִיִּיתֶם
לֵאלֹהִים׃ וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל
טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל הַדָּגָן
וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעָב׃
וְהִרְבֵּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת
הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד
חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם׃ וְזָכַרְתֶּם אֶת
דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר
לֹא טוֹבִים וְנִקֹטְתֶם בְּפְנֵיכֶם עַל
עֲוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם׃ לֹא
לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
יוֹדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם
בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכֹּל עֲוֹנֹתֵיכֶם
וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת הֶעָרִים וְנִבְנוּ
הֶחֳרָבוֹת׃ וְהָאָרֶץ הַנְּשַׁמָּה תֵּעָבֵד
תַּחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׁמָמָה לְעֵינֵי כָּל
עוֹבֵר׃ וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַהִלָּזוּ הַנְּשַׁמָּה
הָיְתָה כְּגַן עֵדֶן וְהֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת
וְהַנְּשַׁמּוֹת וְהַנֶּהֱרָסוֹת בְּצוּרוֹת
יָשָׁבוּ׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ
סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בָּנִיתִי
הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם
כַּצֹּאן אָדָם׃ כְּצֹאן קְדָשִׁים כְּצֹאן
יְרוּשָׁלַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן תִּהְיֶינָה
הֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

C.xxxvij. הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ
יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא
מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם
סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי
הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר
אֵלַי בֶּן אָדָם הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת

'& eritis 'mihi 'in populū
'& ego 'ero 'vobis ꝯꝯꝯꝯꝯ
'in deū." Et ſaluabo 'vos
'ex vniuerſis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'inquinamentis veſtris:
'& vocabo 'frumentum
"& multiplicabo 'illud: '&
non 'imponā 'vobis 'famē
'& multiplicabo 'fructum
'ligni '& genimina ꝯꝯꝯꝯꝯ
'agri: 'vt 'non "portetis
"vltra ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'opprobriū 'famis 'in gē-
tibus: '& recordabimini
'viarum veſtrarum 'peſſi-
marum: 'ſtudiorūq; ꝯꝯꝯ
'non 'bonorum: '& diſpli
cebunt 'vobis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'iniquitates veſtre '& 'ſce-
lera veſtra. 'Non ꝯꝯꝯꝯꝯ
'propter vos 'ego 'facia3:
"ait 'dñs 'deus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'notū ſit 'vobis. 'Confun
dimini '& erubeſcite 'ſup
vijs veſtris 'domus 'iſrael.
'Hec 'dicit 'domin 'deus.
'In die q̄ 'mūdauero 'vos
'ex oibus 'iniqtatib' vr̄is:
'& inhabitare fecero 'vr-
bes '& inſtauratuero ꝯꝯꝯ
"ruinoſa: "& terra 'deſer-
ta 'fuerit exculta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'que quondam 'erat 'deſo
lata 'in oculis 'omnis ꝯꝯ
'viatoris 'dicent. 'Terra
'illa 'inculta: facta ꝯꝯꝯꝯ
'eſt 'vt hortus 'voluptatis:
'& ciuitates 'deſerte & ꝯꝯ
'deſtructe 'atq; ſuffoſſe
'munite ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
"ſederūt: " & ſcient 'gētes
'quecūq; 'derelicte fuerit
'in circuitu veſtro: 'quia
'ego 'dñs 'edificaui ꝯꝯꝯꝯ
'diſſipata: 'plātauiq; 'in-
culta: 'ego 'dominus ꝯꝯ
'locutus ſum '& fecerim.
'Hec 'dicit 'dñs ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'deus. 'Adhuc in 'hoc "in-
uenient me" domus ꝯꝯꝯ
'iſrael 'vt faciā 'eis. 'Mul
tiplicabo 'eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'ſicut gregē 'hominū 'vt
gregem 'ſanctū 'vt gregē
'hieruſalem 'in ſolemnita
tibus eius. 'Sic 'erunt ꝯꝯ
'ciuitates' deſerte 'plene
'gregibus' hominum ꝯꝯ
'& ſcient 'quia "ego" do-
minus. 37.

'Acta 'eſt 'ſup me 'ma
nus 'domini: '& edu-
xit me 'in ſpū 'dñi: '& di-
miſit me 'in medio 'cāpi 'q
erat "plenus" oſſibus: 'o &
circūduxit me 'per ea ꝯꝯ
'in gyro. Erant autē 'mul
ta 'valde 'ſuper 'faciem ꝯꝯ
'campi: 'ſiccaq; 'vehemē-
ter: 'o & dixit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'ad me. 'Fili 'hominis: 'pu
tas ne viuēt 'oſſa ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

τ eritis mihi in ppm: τ ego ero vobis in deū:
καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν,
τ ſaluabo vos ex vniuerſis immūditijs vr̄is: τ
καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ
vocabo triticū τ multiplicabo illud: τ nō dabo
καλέσω τὸν σῖτον καὶ πληθυνῶ αὐτόν, καὶ οὐ δώσω
ſup vos famē: τ multiplicabo fructū ligni τ
ἐφ' ὑμᾶς λιμόν, καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου καὶ
germina agri: vt non accipiatis vltra op-
τὰ γενήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὀνει-
pbriū famis in gentib': τ recordabimini viaꝝ
δισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ μνησθήσεσθε τὰς ὁδοὺς
vr̄as malas: τ ſtudioꝝ vr̄oꝝ nō
ὑμῶν τὰς πονηράς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ
bonoꝝ: τ abominatiōi hēbimini aīa facietū vr̄aꝝ in
ἀγαθά, καὶ προσωχθίσθητε κατὰ πρόσωπον ὑμῶν ἐν ταῖς
iniq̄tatib' vr̄is: τ in abominatiōib' vr̄is: nō ppt
ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς βδελύγμασιν ὑμῶν, ὃν δὲ
vos ego facio dicit dñs dñs. notū eſt vobis: nō
ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος κύριος. γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, αἰ
fūdimini: τ erubeſcite a vijs vr̄is dom' iſrael.
χύνεσθε, καὶ ἐντρέπεσθε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν οἶκος Ἰσραήλ.
hec dicit dñs dñs: in die q̄ mūdauero vos ex oibus
τάδε λέγει κύριος, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ καθαριῶ ὑμᾶς ἐκ πασῶν
iniq̄tatib' vr̄is τ hitari fecero ciuitates: τ edifica-
ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις, καὶ ἐκκοπ-
buntur deſerta τ terra deſolata excolet
θήσονται ἔρημοι καὶ ἡ γῆ ἡ ἠφανισμένη ἐργασθήσε-
eoq; deſolata ante oculos om-
ται, ἀνθ' ὧν ἔστι ἠφανισμένη κατ' ὀφθαλμοὺς παρ-
nio tranſeuntis τ dicent terra illa deſerta
ὸς παριόντος καὶ ἐροῦσιν ἡ γῆ ἐκείνη ἠφανισμέ-
facta eſt vt hort' voluptati τ ciuitates deſerte τ
νη ὡς κῆπος τρυφῆς καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι καὶ
deſolate τ ſuffoſſe: munite, apparuerūt
ἠφανισμέναι καὶ κατεσκαμμέναι, ἐχυραὶ ἐφάνησαν
τ ſcient gentes q̄cūq; vereliquerint cir-
καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅσα ἂν καταλειφθῶσιν κύ-
cuitu vr̄o: q: ego dñs edificaui deſer-
κλῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ κύριος ᾠκοδόμησα τὰς καθῃ-
tas: τ plantaui deſolatas: q: ego
ρημένας, καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας, ὅτι ἐγὼ
dñs locut' ſum τ feci. hec dicit dñs do-
κύριος ἐλάλησα καὶ ἐποίησα. τάδε λέγει κύριος κύ-
min': adhuc hoc querar domui iſrael vt
ριος, ἔτι τοῦτο ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τοῦ
faciam eis: multiplicabo eos ſic̄ oues ho-
ποιῆσαι αὐτοῖς, πληθυνῶ αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἀν-
mines: vt oues ſanctas: vt oues hieruſa-
θρώπους, ὡς πρόβατα ἅγια, ὡς πρόβατα Ἱερουσα-
lem in ſolēnitatib' eī: ſic erūt ciuitates
λὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς, οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις
deſerte plene ouibus hoīm: τ ſcient
ἔρημοι πλήρεις προβάτων ἀνθρώπων, καὶ γνώσονται
q: ego dñs.
ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.37.

Θ Facta eſt ſup me manꝰ dñi: τ eduxit
Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου, καὶ ἐξήγαγέν
me in ſpiritu dñi: τ poſuit me in medio
με ἐν πνεύματι κυρίου, καὶ ἔθηκέν με ἐν μέσῳ τοῦ
campi: τ hic erat plen' oſſibꝰ humanoꝝ: τ
πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστῶν ἀνθρωπίνων, καὶ
circūduxit me ſup ea q̄ gyrum I circuitu: τ ecce
περιήγαγέν με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ
multa nimio ſup faciem campi arida
πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου ξηρὰ
vehemēt: τ dixit ad me: ,fili hoīs iſ
σφόδρα, καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου εἰ
viuent oſſa
ζήσεται τὰ ὀστᾶ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

καὶ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

hec. τ dixi: dñe dñe tu nosti ea:
ταῦτα. καὶ ἔπεσα, κύριε κύριε σὺ ἐπίσασαι αὐτά,
τ dixit ad me: ppheta sup ossa hec:
καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα,
τ dicco eis: ossa arida audite verbũ dñi
καὶ ἐροῦς αὐτοῖς, τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρί
ni: hec dicit dñs dño ossib⁹ istis: ecce
ου, τάδε λέγει κύριος κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις, ἰδοὺ
ego adducã in vos spũ vite: τ dabo sup vos
ἐγὼ ἄξω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς
B neruos τ inducã sup vos carnes τ extẽdã sup vos
νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς
pellem: τ dabo spũ meũ in vos τ viuetis:
δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε,
τ cognoscetis q: ego sum dñs. τ ppheta
καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ προεφήτευσα
sicut ꝑceꝑit mihi: τ facta ẽ vox cũ ego
καθὼς ἐνετείλατό μοι, καὶ ἐλήλυθε φωνὴ ἐν τῷ ἐμὲ
ppheta rem τ ecce ꝯmotio: τ accedebãt
προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγον τὰ
ossa ad os ad ũcturam suam: τ vidi τ
ὀστᾶ πρὸς ἑαυτὰ πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, καὶ εἶδον καὶ
ecce sup ea nerui τ carnes ortebant: τ ascende
ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαι-
bãt sup ea pellis desup: τ spũs nõ erat in
νεν ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ'
eis. τ dixit ad me: ppheta sup spiri
αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦ
tũ: ppheta fili hois τ dic spiri
μα, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ ἐρεῖς τῷ πνεύμα-
tui: hec dicit dñs dño: ex quattuo: spri
τι, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐκ τῶν τεσσάρων πνευ
C tibus veni spũ τ insuffla in mortuos
μάτων ἐλθὲ πνεῦμα καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς
illos τ viuant. τ ppheta ui sicut pre
τούτους καὶ ζησάτωσαν. καὶ προεφήτευσα καθότι ἐνε
F cepit mihi: τ ingress⁹ ẽ in eos spũs τ vi-
τείλατό μοι, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζη
xerũt: τ steterũt in pedib⁹ suis ꝯgregatio
σαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγὴ
multa vehemẽter nimis. τ locut⁹ est dñs ad me
πολλὴ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρός με
dicẽs: fili hois: ossa hec oia dom⁹ isra-
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσρα-
el est: τ ipi dicunt arida facta sunt ossa nra:
ὴλ ἐστι, καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν,
perit spes nra: abscisi sum⁹. ꝓpterea
ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεθ. διὰ τοῦ
vaticinare τ dic: hec dicit dñs dño:
ꝓφητεῦσαι καὶ ἐρεῖ, τάδε λέγει κύριος κύριος,
ecce ego aperiã vra monumẽta τ reducã
ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω ὑμῶν τὰ μνήματα καὶ ἀνάξω
C vos ex monumẽtis vris: τ introducã vos in
ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς
trã israel: τ cognoscetis q: ego sum do
τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ
nus: cũ aperuero ego sepulchra vra τ edu-
ριος: ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀνα-
xero ex sepulchris vris ppls meus:
γαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν ὁ λαός μου,
τ dabo spũm meũ in vos τ viuetis: τ po
καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ κα-
nam vos sup terrã vram: τ cognoscetis q: ego
σιμεῖ ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dño locut⁹ sum τ faciam dicit dño deus: τ
κύριος ἐλάλησα καὶ ποιήσω λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ
factũ ẽ sermo dñi ad me dicẽs: τ tu fili hois
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου

---

[a]ista. [l]Et dixi. [m]Domine
[n]deus[o]tu
[p]nosti. [q]Et dixit[r]ad me.
[s]vaticinare[t]de
[u]ossib[v]istis.[w]Et dices[x]eis.
[a]Ossa[b]arida[c]audite[d]verbũ
[e]domini:
[f]hec[g]dicit[h]dñs[i]deus[k]ossi-
bus[l]his.
[m]Ecce[n]ego [o]intromitto
[p]in vos[q]spiritũ[r]& viuetis:
[s]& dabo[t]sup vos[u]neruos
[x]& succrescere faciam
[y]sup vos[z]carnes:[a]& superex
tendam[b]in vobis[c]cutem:
[d]& dabo[e]vobis[f]spiritum
[g]& viuetis:[h]& scietis[i]quia
[k]ego[l]dñs.[m]& prophetaui
[n]sicut[o]preceperat mihi.
[p]factus est aũt[q]sonitus[r]p-
phetante me:[s]& ecce[t]cõ
motio.[u]Et accessẽrt[x]ossa
[y]ad[z]ossa: vnũqdq; ad iun
cturã suã.[a]Et vidi:[b]& ecce
[c]super ea[d]nerui[e]& carnes
[f]ascenderũt:[g]& extẽta est
[h]in eis[i]cutis[k]desuper: ꝯ
[l]& spiritũ[m]nõ[n]habebant.
[o]Et dixit[p]ad me:[q]vaticina
re[r]ad[s]spiritũ:[t]vaticinare
[u]fili[x]hominis:[y]& dices[z]ad
[a]spiritum:[b]hec[c]dicit[d]dñs
[e]deus.[f]A quattuor ꝯ
[g]ventis[h]veni[i]spiritus[k]& in
suffla[l]super interfectos
[m]istos[n]& reuiuiscit.[o]Et pr-
phetaui[p]sicut[q]preceperat
mihi.[r]Et ingressus est[s]in
ea[t]spũs:[u]& reuixerũt:[x]ste
teruntq; sup[y]pedes suos
[z]exercitus[a]grãdis[b]nimis
[c]valde:[d]& dixit[e]ad me:[f]fili
[g]hominis:[h]ossa ꝯ
[i]hec[k]vniuersa[l]domus[m]is
rael est:[n]ipsi ꝯ
[o]dicunt:[p]aruerũt[q]ossa no
stra:[r]& pertit ꝯ
[s]spes nra:[t]& abscissi sum⁹
[u]propterea[x]vaticinare ꝯ
[y]& dices[z]ad eos:[a]hec[b]dicit
[c]dominus[d]deus: ꝯ
[e]ecce[f]ego[g]aperiam[h]tumu
los vestros: ꝯ
[i]& educam[k]vos[l]de sepul-
chris vr̃is[m]populus meus:
[n]& inducam[o]vos[p]in[q]terrã
[r]israel. ꝯ
[s]& scietis[t]quia[u]ego[x]do-
minus[y]cum aperuero ꝯ
[z]sepulchra vestra:[a]& edu-
xero[b]vos ꝯ
[c]de tumulis vr̃is[d]populus
me?:[e]& dedero[f]spm̃ meũ
[g]in vobis:[h]& vixeritis[i]&
requiescere[k]vos[l]faciã[m]sup
[n]humũ vestrã:[o]et scietis
[p]quia[q]ego[r]dñs[s]locutus sũ
[t]et feci:[u]ait[x]dominꝰdeus.
[y]Et factus est[z]sermo ꝯ
[a]domini[b]ad me[c]dicẽs.[d]Et
tu[e]fili[f]hominis ꝯ

	הָ֣אֱלֶה	[a]ista.
	וָאֹמַר	[l]Et dixi.
	אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה	[m]Domine [n]deus[o]tu
	אַתָּ֖ה	
	יָדָֽעְתָּ׃	[q]nosti.
נבא	וַיֹּ֨אמֶר֙ אֵלַ֔י	[r]Et dixit[s]ad me.
	הִנָּבֵ֖א	[t]vaticinare[u]de
	עַל־	
	הָעֲצָמ֣וֹת	[x]ossib[y]istis.[z]Et dices[a]eis.
	הָאֵ֑לֶּה	
	וְאָמַרְתָּ֣	[b]Ossa[c]arida[d]audite[e]verbũ
	אֲלֵהֶ֗ם	[f]domini:
	עַצְמ֤וֹת	
	הַיְבֵשׁוֹת֙	
	שִׁמְעוּ֙	
	דְּבַר־	
	יְהוָֽה׃	
	כֹּ֣ה	[g]hec[h]dicit[i]dñs[k]deus[l]ossi-
	אָמַ֤ר	bus[m]his.
	אֲדֹנָי֙	
	יְהוִ֔ה	
	לָֽעֲצָמ֖וֹת	
	הָאֵ֑לֶּה	
נבא	הִנֵּ֣ה	[n]Ecce[o]ego [p]intromitto
	אֲנִ֔י	[q]in vos[r]spiritũ[s]& viuetis:
	מֵבִ֥יא	[t]& dabo[u]sup vos[x]neruos
	בָּכֶ֖ם	[y]& succrescere faciam
	ר֑וּחַ	[z]sup vos[a]carnes:[b]& superex
	וִחְיִיתֶֽם׃	tendam[c]in vobis[d]cutem:
נתן עלה	וְנָתַתִּ֤י	[e]& dabo[f]vobis[g]spiritum
	עֲלֵיכֶם֙	[h]& viuetis:[i]& scietis[k]quia
	גִּידִ֔ים	[l]ego[m]dñs.[n]& prophetaui
	וְהַעֲלֵתִ֨י	[o]sicut[p]preceperat mihi.
	עֲלֵיכֶ֜ם	[q]factus est aũt[r]sonitus[s]p-
	בָּשָׂ֗ר	phetante me:[t]& ecce[u]cõ
	וְקָרַמְתִּ֤י	motio.[x]Et accessẽrt[y]ossa
	עֲלֵיכֶם֙	[z]ad[a]ossa: vnũqdq; ad iun
	ע֔וֹר	cturã suã.[b]Et vidi:[c]& ecce
	וְנָתַתִּ֥י	[d]super ea[e]nerui[f]& carnes
	בָכֶ֖ם	[g]ascenderũt:[h]& extẽta est
	ר֑וּחַ	[i]in eis[k]cutis[l]desuper: ꝯ
	וִחְיִיתֶ֣ם	[m]& spiritũ[n]nõ[o]habebant.
	וִידַעְתֶּ֔ם	[p]Et dixit[q]ad me:[r]vaticina
	כִּ֥י	re[s]ad[t]spiritũ:[u]vaticinare
	אֲנִ֖י	[x]fili[y]hominis:[z]& dices[a]ad
	יְהוָֽה׃	[b]spiritum:[c]hec[d]dicit[e]dñs
	וְנִבֵּ֣אתִי	[f]deus.[g]A quattuor ꝯ
	כַּאֲשֶׁ֣ר	[h]ventis[i]veni[k]spiritus[l]& in
	צִוֵּ֑יתִי	suffla[m]super interfectos
	וַיְהִי֙	[n]istos[o]& reuiuiscit.[p]Et pr-
	בִּנְבֻּאָתִ֔י	phetaui[q]sicut[r]preceperat
	וְהִנֵּ֥ה	mihi.[s]Et ingressus est[t]in
	רַעַשׁ֖	ea[u]spũs:[x]& reuixerũt:[y]ste
	וַתִּקְרְב֥וּ	teruntq;[z]sup[a]pedes suos
	עֲצָמ֖וֹת	[b]exercitus[c]grãdis[d]nimis
	עֶ֥צֶם	[e]valde:[f]& dixit[g]ad me:[h]fili
	אֶל־	[i]hominis:[k]ossa ꝯ
	עַצְמֽוֹ׃	[l]hec[m]vniuersa[n]domus[o]is
	וְרָאִ֔יתִי	rael est:[p]ipsi ꝯ
	וְהִנֵּ֥ה	[q]dicunt:[r]aruerũt[s]ossa no
	עֲלֵיהֶ֖ם	stra:[t]& pertit ꝯ
	גִּידִ֑ים	[u]spes nra:[x]& abscissi sum⁹
	וּבָשָׂ֗ר	[y]propterea[z]vaticinare ꝯ
	עָלָ֔ה	[a]& dices[b]ad eos:[c]hec[d]dicit
	וַיִּקְרַ֥ם	[e]dominus[f]deus: ꝯ
	עֲלֵיהֶ֖ם	[g]ecce[h]ego[i]aperiam[k]tumu
	ע֑וֹר	los vestros: ꝯ
	וְר֖וּחַ	[l]& educam[m]vos[n]de sepul-
	אֵ֥ין	chris vr̃is[o]populus meus:
	בָּהֶֽם׃	[p]& inducam[q]vos[r]in[s]terrã
	וַיֹּ֥אמֶר	[t]israel. ꝯ
	אֵלַ֖י	[u]& scietis[x]quia[y]ego[z]do-
	הִנָּבֵ֣א	minus[a]cum aperuero ꝯ
	אֶל־	[b]sepulchra vestra:[c]& edu-
	הָר֣וּחַ	xero[d]vos ꝯ
	הִנָּבֵ֤א	[e]de tumulis vr̃is[f]populus
	בֶּן־	me?:[g]& dedero[h]spm̃ meũ
	אָדָם֙	[i]in vobis:[k]& vixeritis[l]&
	וְאָמַרְתָּ֣	requiescere[m]vos[n]faciã[o]sup
	אֶל־	[p]humũ vestrã:[q]et scietis
	הָר֔וּחַ	[r]quia[s]ego[t]dñs[u]locutus sũ
	כֹּ֣ה	[x]et feci:[y]ait[z]dominꝰdeus.
	אָמַ֤ר	[a]Et factus est[b]sermo ꝯ
	אֲדֹנָי֙	[c]domini[d]ad me[e]dicẽs.[f]Et
	יְהוִ֔ה	tu[g]fili[h]hominis ꝯ
	מֵאַרְבָּ֥ע	
	ר֖וּחוֹת	
	בֹּ֣אִי	
	הָר֑וּחַ	
	וּפְחִ֣י	
	בַּהֲרוּגִ֗ים	
	הָאֵ֔לֶּה	
	וְיִחְי֖וּ	
	וְהִנַּבֵּ֣אתִי	
	כַּאֲשֶׁ֣ר	
	צִוָּ֑נִי	
	וַתָּבוֹא֙	
	בָּהֶ֣ם	
	הָר֔וּחַ	
	וַיִּחְי֕וּ	
	וַיַּעַמְד֖וּ	
	עַל־	
	רַגְלֵיהֶ֑ם	
	חַ֥יִל	
	גָּד֖וֹל	
	מְאֹ֥ד	
	מְאֹֽד׃	
	וַיֹּ֥אמֶר	
	אֵלַ֖י	
	בֶּן־	
	אָדָ֑ם	
	הָעֲצָמ֣וֹת	
	הָאֵ֔לֶּה	
	כָּל־	
	בֵּ֥ית	
	יִשְׂרָאֵ֖ל	
	הֵ֑מָּה	
	הִנֵּ֣ה	
	אֹמְרִ֗ים	
	יָבְשׁ֤וּ	
	עַצְמוֹתֵ֙ינוּ֙	
	וְאָבְדָ֣ה	
	תִקְוָתֵ֔נוּ	
	נִגְזַ֥רְנוּ	
	לָֽנוּ׃	
לכן נבא	לָכֵ֗ן	
	הִנָּבֵא֙	
	וְאָמַרְתָּ֣	
	אֲלֵיהֶ֔ם	
	כֹּ֣ה	
	אָמַ֤ר	
	אֲדֹנָי֙	
	יְהוִ֔ה	
	הִנֵּ֣ה	
	אֲנִ֗י	
	פֹּתֵ֤חַ	
	אֶת־	
	קִבְרוֹתֵיכֶם֙	
	וְהַעֲלֵיתִ֤י	
עלה	אֶתְכֶם֙	
	מִקִּבְרוֹתֵיכֶ֔ם	
	עַמִּ֑י	
	וְהֵבֵאתִי֙	
	אֶתְכֶ֔ם	
	אֶל־	
	אַדְמַ֖ת	
	יִשְׂרָאֵֽל׃	
	וִידַעְתֶּ֣ם	
	כִּ֣י	
	אֲנִ֔י	
	יְהוָ֑ה	
	בְּפִתְחִ֣י	
	אֶת־	
	קִבְרוֹתֵיכֶ֗ם	
	וּבְהַעֲלוֹתִ֥י	
	אֶתְכֶ֖ם	
	מִקִּבְרוֹתֵיכֶ֑ם	
נתן	עַמִּֽי׃	
	וְנָתַתִּ֤י	
	רוּחִי֙	
	בָּכֶ֔ם	
	וִחְיִיתֶ֑ם	
	וְהִנַּחְתִּ֥י	
	אֶתְכֶ֖ם	
	עַל־	
	אַדְמַתְכֶ֑ם	
	וִידַעְתֶּ֣ם	
	כִּ֣י	
	אֲנִ֔י	
	יְהוָ֔ה	
	דִּבַּ֖רְתִּי	
	וְעָשִׂ֑יתִי	
	נְאֻם־	
	יְהוָ֖ה	
	וַיְהִי֙	
	דְּבַר־	
	יְהוָ֔ה	
	אֵלַ֖י	
	לֵאמֹֽר׃	
	וְאַתָּ֣ה	
	בֶּן־	
	אָדָ֔ם	

קַח־לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו וְלָקַח עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו׃ וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לְאַחֲדִים בְּיָדֶךָ׃ וַאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא תַגִּיד לָנוּ מָה־אֵלֶּה לָךְ׃ דַּבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה וְעָשִׂיתִים לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃ וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם בְּיָדֶךָ לְעֵינֵיהֶם׃ וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל אַדְמָתָם׃ וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בֶּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד׃ וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכָל פִּשְׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְהֶם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטִהַרְתִּי אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּן וְחֻקּוֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם׃ וְיָשְׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָהּ אֲבֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם

sume tibi lignum vnū & scribe sup illud: iude & filiorum israel socijs eius. Et tolle lignum alterū & scribe sup illud ioseph lignum ephraim: & cūcte domus israel ſociorūq; eius. Et adiunge illa vnum ad alterum ti bi in lignum vnum: & erunt in vnionem in manu tua. Cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes: nōne indicas nobis qd in his velis? Loqueris ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego assumam lignū ioseph quod eſt in manu ephraim & tribus israel q̄ ſunt ei adiūcte & dabo eas pariter cum ligno iuda & faciā eas in lignū vnū: & erūt vnū in manu ea. Erunt autem ligna ſup que ſcripſeris in manu tua in oculis eorū: & dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Ecce ego assumam filios israel de medio nationum ad quas abierunt: & cōgregabo eos vndiq; & adducam eos ad humum ſuā. Et faciam eos in gentem vnam in terra in montibus israel. Et rex vnus erit omnibus imperans: & nō erunt vltra due gentes: nec diuidentur amplius in duo regna. Neq; polluentur vltra in idolis ſuis & abominatiōibus ſuis: & cunctis iniqtatib? ſuis. et ſaluos eos faciam de vniuerſis ſedibus ſuis in quibus peccauerunt: & emūdabo eos. Et erunt mihi populus: & ego ero eis deus. Et ſeruꝰ meus dauid rex ſuper eos: & paſtor vnꝰ erit omniū eorū. In iudicijs meis ambulabūt: et mādata mea cuſtodiēt et facient ea. Et habitabunt ſuper terram quā dedi ſeruo meo iacob in qua habitauerūt patres veſtri: et habitabunt ſuper eam ipſi & filii eorum et filii filiorum eorū vſq; in ſempiternū: & dauid ſeruꝰ meus princeps eorū in perpetuū. Et pactiſam illis fedus pacis:

assume tibi virgam vnā: & scribe sup eā iudam & filios israel q̄ apposīti sunt ad eum: & virgā secundā assumes tibi: & scribeo eam ioseph virgam ephraim & oēs filios israel q̄ apposīti sūt ad eam: & cōiunges eas ad inuicem tibi in virgā vnā vt copules eas: & erunt in manu tua: & erit q̄n dixerit ad te filij ppli tui loquentes nō indicabis nobis q̄d istud tibi? & dices ad eos: hec dicit dñs deus: ecce ego assumā tribū ioseph q̄ p manū ephraim: & tribꝰ israel adiacentes ad eā: & dabo eos sup tribū iuda: & erunt in virgā vnā & erunt vna in manu tua: & erunt virge in dño tu ſcripſiſti in eis in manu tua coram eis & dices eis. Hec dicit dñs deus: ecce ego assumo oēm domū israel de medio gentiū ad q̄s igressi sūt illuc: & congregabo eos ab omni latere & introducā eos in terrā israel. & dabo eos in gētē in terra mea in montib? israel: & princeps vnꝰ erit oim illoꝝ in regem: & nō erunt vltra in duas gētes neq; diuident vltra in duo regna: & nō polluent vltra in idolis ſuis & in offendicu lis ſuis: & in cibus iniquitatib? ſuis: & eruam eos ab oibus iniquitatib? eoꝝ q̄b? peccauerūt in eis: & mundabo eos: & erunt mihi in ppm: & ego ero illis in deū. & ſeruus meus dauid princeps in medio eoꝝ & erit paſtor vnꝰ oim illoꝝ: & in p̄ceptis meis ambulabūt: & iudicia mea cuſtodient & facient ea: & habitabunt in terra ſua quā dedi ſeruo meo iacob: vbi habitauerūt illic patres eoꝝ: & habitabunt in ea ipſi & filij eoꝝ: & filij filioꝝ eoꝝ vſq; in ſempiternū: & dauid ſeruus meus princeps eoꝝ in ſempiternū. & diſponā eis teſtamētū pacis

testamẽtũ sempiternũ erit cum eis: & dabo eos
διαθήκην αἰώνιος ἔσται μετ' αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοὺς
& multiplicabo eos: & ponam sanctũ meũ in medio
καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ
eor in ppetuũ: & erit tabernaculũ meũ in e-
αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσται κατασκήνωσίς μου ἐν αὐ
is & ero eis de⁹: & ipi mecũ erunt
τοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοί μου ἔσονται
ppli: & scient gẽtes q̃ ego sum dñs q̃ sctifi
λαός, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιά
co eos cũ fuerit sanctũ meũ in medio eor in
ζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς
ppetuũ.
τὸν αἰῶνα. Ca.38.

ET factꝰ est sermo dñi ad me dicẽs: fili ho-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
minis firma faciem tuã ↄ gog & terrã
θρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γὼγ καὶ τὴν γῆν
magog pncipem capitꝭ mosoch & thubal: & vati-
τοῦ μαγὼγ ἄρχοντα ῥὼς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ προ-
cinare sup eũ & dic: hec dicit dñs:
φήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ εἰπόν, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego sup te pncipem capitꝭ mosoch & thubal: &
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἄρχοντα ῥὼς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ
circũdabo te: & ponam frenũ in maxillas
περιάξω σε, καὶ θήσομαι χαλινοὺς εἰς τοὺς σιαγόνας
tuas: & cõgregabo te: & oẽm exercitũ tuũ: e-
σου, καὶ συνάξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵππ
quos & equites vestitos loricis vniuersos: cõ-
ους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συ-
gregatio multa: pelte & galee & gla-
ναγωγὴ πολλή, πέλται καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαι
dij: perse & ethiopes & libyes oẽs galeto
γαι, πέρσαι καὶ αἰθίοπες καὶ λίβυες πάντες περικει-
& pelta: gomer & oẽs q̃ circa e-
μένοι φαλαίας καὶ πέλτας, γόμερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐ-
um: dom⁹ thogarma ab extremo aquilonis & om-
τόν, οἶκος τοῦ θωγαρμὰ ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ πάν
nes q̃ circa eũ & gẽtes multe tecum.
τες οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. ἑτοιμά-
para te: & tu & oes cõgregatio
σθητι ἑτοίμασαι σαυτόν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ
tua q̃ cõgregati sũt tecum: & eris mihi in custodi-
σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλα-
am. a diebus pluribus ꝑparabitur & in nouissimo
κήν. ἀφ' ἡμερῶν πολλῶν ἑτοιμασθήσεται καὶ ἐπ' ἐσχάτου
annoꝝ venies in trã q̃ auersa est a gla
ἐτῶν ἔλευσῃ εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μα
dio cõgregatoꝝ a gẽtib⁹ multis ad terrã
χαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τὴν γῆν
Israel q̃ facta est deserta oẽs: & ec gẽtib⁹ egref
Ισραὴλ ἥτις ἐγενήθη ἔρημος διὰλου, καὶ οὗτος ἐξ ἐθνῶν ἐξε-
sa est & habitãt in pace vniuersi. & ascen-
λήλυθεν καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες· καὶ ἀναβή-
des q̃si pluuia & venies q̃si nubes vt operias terrã:
σῃ ὡς ὑετὸς καὶ ἥξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν,
& eris tu & oes q̃ circa te & gẽtes multe te
καὶ ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ καὶ ἔθνη πολλὰ μι
cum. hec dicit dñs dñs: & erit in die
τὰ σοῦ. τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέ
illa ascendent verba in cor tuũ
ρᾳ ἐκείνῃ ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου
& cogitabis cogitatiões malas & dices: ascen-
καὶ λογιῇ λογισμοὺς πονηροὺς καὶ ἐρεῖς, ἀναβήσο-
dam ad terrã abiectã: veniã ad q̃escentes
μαι ἐπὶ γῆν ἀπερριμμένην, ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας
in quiete & habitantes in pace oẽs habi-
ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοι-
tantes terrã mr̃ q̃ nõ est murus neq; ve-
κοῦντας γῆν ἐν ᾗ οὐκ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ μοχ-
ctes: & porte
λοί, καὶ θύρα

pactum sempiternũ erit
בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם
eis. Et fundabo eos
וְנָתַתִּים
& multiplicabo: & dabo
וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי
sanctificationem meam
אֶת מִקְדָּשִׁי
in medio eorũ in perpe
בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃ וְהָיָה מִשְׁכָּנִי
tuũ. Et erit tabernaculũ
עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים
meum in eis: & ero eis
וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי
deus:
אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּהְיוֹת
& ipsi erunt mihi popu
מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃
lus. Et scient gentes qa
C.xxxviij
ego dñs sanctificator il
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
rael: cum fuerit
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל גּוֹג
sctificatio mea in medio
eorũ in perpetuũ. 38.
ET factus est sermo
domini ad me
dicens. Fili hois: pone
faciẽ tuam cõtra gog &
terram magog pnci-
pem capitis mosoch
& thubal: & vaticinare
de eo & dices. Hec dicit
dominus de⁹. Ecce ego
ad te gog pncipem
capitis mosoch & thu-
bal. Et circũagam te
& ponam frenũ in ma-
xillis tuis: & educam
te & omnem exercitũ
tuum: equos
& equites vestitos lori-
cis vniuersos: multitudi-
nẽ magnã hastã & clypeũ
arripietium & gladium.
Perse ethiopes & libyes
cum eis: omnes scutati
et galeati. Gomer & vni
uersa agmina ei⁹: dom⁹
thogorma latera aqui-
lonis & totũ robur eius:
populiq; multi tecum.
Prepara & instrue te: oo
& oẽm multitudinẽ tuã
que coaceruata est ad te:
et esto eis in preceptũ.
Post dies multos
visitaberis. In nouissi-
mo annorum venies
ad terrã que reuersa est
a gladio & cõgregata est
de populis multis ad
montes israel
qui fuerunt deserti iu-
giter. Hec
de populꝰ educta est: &
habitabũt in ea cõfideter
vniuersi. Ascendẽs autẽ
q̃si tẽpestas venies: & q̃si
nubes vt opias terrã: tu
& oia agmina tua: & po
puli multi tecum. Hec
dicit dominus deus. oo
In die illa ascendent
sermones
sup cor tuũ: & cogitabis
cogitationem pessimam
& dices. Ascendã ad ter
ram absq; muro: oooo
veniã ad quietes habi
tantes q̃ secure. Hi omes
habitant sine muro: ve
ctes & porte

בֶּן אָדָם פְּנֵה אֶל גּוֹג
וְאַרְצָה הַמָּגוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
וְתֻבָל וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא
רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל׃ וְשׁוֹבַבְתִּיךָ
וְנָתַתִּי חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְהוֹצֵאתִי
אוֹתְךָ וְאֶת כָּל חֵילֶךָ סוּסִים
וּפָרָשִׁים לְבוּשֵׁי מְכוֹלוֹל כֻּלָּם קָהָל
רַב צִנָּה וּמָגֵן תֹּפְשֵׂי חֲרָבוֹת כֻּלָּם׃
פָּרָס כּוּשׁ וּפוּט אִתָּם כֻּלָּם מָגֵן
וְכוֹבָע׃ גֹּמֶר וְכָל אֲגַפֶּיהָ בֵּית
תּוֹגַרְמָה יַרְכְתֵי צָפוֹן וְאֶת כָּל אֲגַפָּיו
עַמִּים רַבִּים אִתָּךְ׃ הִכֹּן וְהָכֵן לְךָ
אַתָּה וְכָל קְהָלְךָ הַנִּקְהָלִים עָלֶיךָ
וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמָר׃ מִיָּמִים רַבִּים
תִּפָּקֵד בְּאַחֲרִית הַשָּׁנִים תָּבוֹא
אֶל אֶרֶץ מְשׁוֹבֶבֶת מֵחֶרֶב מְקֻבָּצַת
מֵעַמִּים רַבִּים עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ לְחָרְבָּה תָּמִיד וְהִיא
מֵעַמִּים הוּצָאָה וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח כֻּלָּם׃
וְעָלִיתָ כַּשּׁוֹאָה תָּבוֹא כֶּעָנָן לְכַסּוֹת
הָאָרֶץ תִּהְיֶה אַתָּה וְכָל אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים
רַבִּים אוֹתָךְ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַעֲלוּ דְבָרִים
עַל לְבָבֶךָ וְחָשַׁבְתָּ מַחֲשֶׁבֶת רָעָה׃
וְאָמַרְתָּ אֶעֱלֶה עַל אֶרֶץ פְּרָזוֹת
אָבוֹא הַשֹּׁקְטִים יוֹשְׁבֵי לָבֶטַח כֻּלָּם
יוֹשְׁבִים בְּאֵין חוֹמָה וּבְרִיחַ וּדְלָתַיִם

אֵין לָהֶם וּ לְשַׁלֵּל וְלֶבז בַּז
לְהָשִׁיב יָדְךָ עַל חָרְבוֹת נוֹשָׁבוֹת שׁוּב
וְאֶל עַם מְאֻסָּף מִגּוֹיִם עֹשֶׂה מִקְנֶה אֲסַף
וְיֹשְׁבֵי עַל טַבּוּר הָאָרֶץ: שְׁבָא טָבַר
וּדְדָן וְסֹחֲרֵי תַרְשִׁישׁ וְכָל כְּפִירֶיהָ כָּפַר
יֹאמְרוּ לְךָ הֲלְשַׁלֵּל שָׁלָל אַתָּה בָּא אָמַר
הֲלְבֹז בַּז הַקְהַלְתָּ קָהָלֶךָ לָשֵׂאת קָהַל
כֶּסֶף וְזָהָב לָקַחַת מִקְנֶה וְקִנְיָן נָשָׂא לָקַח
לְשָׁלֵל שָׁלָל גָּדוֹל: לָבֶן הִנָּבֵא בֶּן נָבָל נָבָא
אָדָם וְאָמַרְתָּ לְגוֹג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא בְּשָׁבְתַּ עַמִּי יָשַׁב
יִשְׂרָאֵל לָבֶטַח תֵּדָע: וּבָאתָ מִמְּקוֹמְךָ יָצָא
מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן אַתָּה וְעַמִּים רַבִּים יום צָפוֹן
אִתָּךְ רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם קָהָל גָּדוֹל נָבַב
וְחַיִל רָב: וְעָלִיתָ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל עָלָה
כֶּעָנָן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרִית יָמִים נָסָה
תִּהְיֶיהָ וְהֵבֵאתִיךָ עַל אַרְצִי יום הָיָה
לְמַעַן דַּעַת הַגּוֹיִם אֹתִי בְּהִתְקַדְּשִׁי בּוֹא יָדַע
בְךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי קדשׁ
יְהוִה הַאַתָּה הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
בְּיָמִים קַדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי נְבִיאֵי
יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים בַּיָּמִים הָהֵם נָבָא יום
שָׁנִים לְהָבִיא אוֹתְךָ עֲלֵיהֶם: וְהָיָה שָׁנָה בוא
בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בוֹא גוֹג עַל אֵת
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי: וּבְקִנְאָתִי בָּאֵשׁ עָלָה חָם
עָבַרְתִּי דִּבַּרְתִּי אִם לֹא בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל: הָיָה נָעַל
וְרָעֲשׁוּ מִפָּנַי דְּגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם פָּנָה
וְחַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֶשֶׂת עָלָה
עַל הָאֲדָמָה וְכֹל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הֶהָרִים וְנָפְלוּ הרס
הַמַּדְרֵגוֹת וְכָל חוֹמָה לָאָרֶץ תִּפּוֹל: תנג
וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל הָרַי חֶרֶב נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו

"non ſunt eis. P Vt diripi
as q ſpolia r & inuadas p dā
r vt inferas manū tuā r ſup
eos r qui deſerti fuerāt &
poſtea r reſtituti q & ſup p po
pulū q eſt r cōgregatus e ex
gentibus c qui poſſidere
cepit & eſſe r hitator s vm
bilici r terre. m Saba n & dedā
o & negociatores p tharſis
q & oēs r leones eius s dicent
r tibi. s Nunqd ad ſumēda
r ſpolia r tu venis? Ecce s ad
diripiendā p predā r cōgre
gaſti o multitudinē tuā: r vt
tollas r argentū r & aurū: &
p auferas r ſupellectilē r atq;
ſubſtantiā: r & diripias m ma
nubias n infinitas. o Propte
rea r vaticinare q fili r hois:
s & dices r ad gog. o Hec r dí
cit r dñs r deus. s Nunqd nō
p in die r illo o cū habitauerit
r pplis me r iſrael r cōfidēter
p r ſcies: r et venies s de loco
tuo a latere b m aqlonis n tu
c & ppli e multi q tecū: r aſcē
ſores e equorū f vniuerſi:
n cetus r magn r & exercit q
r vehemēs: r & aſcendes s ſu
per p pplm meū r iſrael o q ſi
nubes r vt opias r terrā. e In
nouiſſimis b die q r eris: s &
adducā te r ſup m terrā meā:
n vt o ſciant f gentes q me
r cum ſanctificatus fuero
n in te r in oculis eorum o
n gog. s Hec r dicit r domin q
s deus. p Tu ergo r ille es de
p quo r locutus ſum ∞∞∞
r in die b r antiqs p in manu
r ſeruorū meo s r pphetaꝝ
r iſrael: m qui prophetauer
runt n in diebus o illorum
p tēporū p vt adducerem r te
n ſuper eos. r Et erit ∞∞∞
n in die r illa: r in die r aduen
tus s gog p ſuper ∞∞∞∞∞
r terram p iſrael: r ait r dñs s deꝰ.
o Gladius r vniuſcuiuſq; q in
frēm ſuū r dirigetur. s & iu
dicabo r eū n peſte r & ſāguie

nō ſunt eis ad predandū p dam t ſpolianda ſpo
ὐκ εἰσὶν αὐτοῖς προνομεῦσαι προνομὴν καὶ σκυλεῦσαι σκῦ
lia: vt quertam manū meā in trā deſertam: q ba
λα, τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου ἐις γῆν ἐρημωθεῖσαν, κα
bitata eſt a gētib q multis q fecerunt poſſeſſiones t
τοικίζειν ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν πεποιημένων κτήσεις, καὶ
hitantib ſup vmbilicum tre. ſaba t dedan
οἰκούντων ἐπὶ γῆν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. σαβὰ καὶ δαιδὰν
t mercatores carthaginēſes t oēs ville eoꝝ q
καὶ ἔμποροι καρχηδόνιοι καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐρ
cent tibi: in predam ad p̄dandum tu venis t
ροῦσί σοι, εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἦρχε καὶ
ad ſpoliandū ſpolia cōgregaſti cōgregationē tuā vt tollas ar
σκυλεῦσαι σκῦλα συναγωγὴν συναγωγήν σου λαβεῖν ἀρ
gentū t aurum: vt auferas poſſeſſionē t ſpolies
γύριον καὶ χρυσίον, ἀπενεγκαῖσθαι κτῆσιν τοῦ σκυλεῦ
ſpolia magna. ꝓpterea ꝓpheta fili hois
σαι σκῦλα μεγάλα. διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώ
dic gog: hec dicit dñs deus: nōne in
που, εἶπον τῷ γώγ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, οὐκ ἐν
die illa cū habitauerit ꝓplus meꝰ iſra
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῷ κατοικεῖσθαι γὼγ λαόν μου Ἰσρα
el in pace cōſurges t venies de loco tuo ab extrē
ηλ ἐπ' εἰρήνης ἐγερεῖσαι καὶ ἥξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου
aqlonis t gētes mltę tecum aſcendentes equoꝝ
τοῦ βορρᾶ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ ἀναβαίνοντα ἵππων
et gregatio magna t exercit multus: t alt
πᾶσα συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή, καὶ ἀπ
deo ſup ꝓplm meū iſrael q̄ſi nubes vt operiens trā.
βάσει ἐπὶ γὴν λαόν μου Ἰσραὴλ ὡς νεφέλη καλύψαι γῆν.
in extremo diep erit t adducā te ſup tmā
ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔσται καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν
meā vt ſciant oēs gētes me cū ſcificat fuero ego
μου ἵνα γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in te in ꝓſpectu eoꝝ hec dicit dñs dñs o gog:
ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν τάδε λέγει κύριος κύριος ὁ γώγ,
tu es de q locut ſum aſi dies ꝓpheta p
σὺ εἶ περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἡμετέρων διὰ
manū ſuoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ iſrael q̄ pro
χειρὸς τῶν δούλων μου προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ οἳ προ
phetauerūt in diebus illis t annis vt adu
φητεύσαντες ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσιν τοῦ ἀγα
cerem te ſup eos: t erit in die illa in
γαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν
die qua venerit gog ſup terrā iſrael dicit
ἡμέρᾳ ἣν ἂν ἔλθῃ τὸν γὼγ ἐπὶ τὴν γῆν Ἰσραὴλ λέγει
dñs dñs: aſcendet furoꝝ meus t zel meꝰ
κύριος κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου καὶ ὁ ζῆλός μου
in igne ire mee locut ſum. ꝓfectoꝫ die illa
ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλησα. ἦ μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
erit motio magna in trā iſrael: t ꝓhi
νῃ ἔσται σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς Ἰσραήλ, καὶ σεί
uebunt a facie mea piſces maris:
σονται ἀπὸ προσώπου μου οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης,
t volucres celi t beſtie cam
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τοῦ πε
pi t ola reptilia q̄ in terra: t om
δίου καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πά
nes homines q̄ ſup faciem terre: t ſcin
ντες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ῥαγ
dent montes t cadent valles: t ola
γήσεται τὰ ὄρη καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες, καὶ πᾶς
murus in terrā corruet: t vocabo ē cōt
τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται, καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν
oēm tioꝛē dicit dñs: gladiꝰ hoīs in
πάντα φόβον λέγει κύριος, μαχαίρα ἀνθρώπου ἐπὶ
fratrē ſuum erit t iudicabo eū moꝛte: t
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσται, καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ
ſanguic.
αἵματι ∞∞∞∞∞

A

c plaula inundantes: t lapidib⁹ grādio: t ignē t
καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ
sulphur pluā sup eū t sup omnes q cū eo t
θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
sup gētes mltas cum eo: t magnificabor t
ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ
sanctificabor t glorificabor t notus ero in cō
ἁγιασθήσομαι καὶ δοξασθήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐναν
spectu mltaꝝ gētiū t scient q: ego dñs.
τῶν πολλῶν ἐθνῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ κύριος. Ca.39.

Et tu fili hoīs vaticinare sup gog t
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γὼγ καὶ
dic: hec dicit dñs dñs: ecce ego ad te gog
εἰπόν, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γὼγ
principē capitis moloch t thubal t cōgregabo te t de
ἄρχοντα ῥῶς μισὸχ καὶ θουβὰλ καὶ συνάξω σὲ καὶ κα-
ducā te t ascēdere faciā te a nouissio aqlonis t edu
τάξω σὲ καὶ ἀναβιβάσω σε ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἀνά-
cā sup mōtes israel: t perdam arcū tuū de
ξω ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραὴλ, καὶ ἐκπολῶ τὸ τόξον σου ἐκ τῆς
manu tua sinistra: t sagittarioēs tuas de
χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά σου ἐκ τῆς
manu tua dextera: t deijciam te sup
τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ
mōtes israel: t cades tu t oēs q circa te: t
ὄρη ἰσραὴλ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ, καὶ
gētes q tecū dabuntur in mltitudinē auiū oi
τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλῆθος ὀρνέων παντὶ
volatili t cibus bestijs campi dedi te
πετεινῷ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου δέδωκά σε
ad devorādū: sup faciem campi cades: q: ego
βρωθῆναι, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πεσῇ, ὅτι ἐγὼ
locut' sum dicit dñs dñs: t mittam ignē in ma
ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ μα
gog t habitabuntur insule in pace: t scient
γὼγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐν εἰρήνῃ, καὶ γνώσεσθε
q: ego sum dñs: t nomē meū sctū notū fiet
ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται
in medio ppli mei israel: t nō polluetur no-
ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνο
mē meū sanctū vltra: t scient gētes q: ego
μά μου τὸ ἅγιον ἔτι, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ
sum dñs sctus in israel. ecce venit t
εἰμι κύριος ἅγιος ἐν ἰσραὴλ. ἰδοὺ ἥκει καὶ γνώσεται ἴσα
dicit dñs: hec est dies de q locut' sum: t egre
λέγει κύριος, αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἣν ἐλάλησα, καὶ ἐξε-
dientur hitantes erbeū israel: t succē
λεύσεται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις ἰσραὴλ, καὶ κατ-
dent in armis clypeis t peltis t contis
σουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις θυρεοῖς καὶ πέλταις καὶ κόντοις
t arcubus t sagittis t baculis manuū t lan-
καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασι καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λόγ-
ceis: t succendent in eis ignē septē ānis: t nō
χαις, καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὐ
sūmēt ligna ex campo: neq; incident
μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδ' οὐ μὴ κόψωσιν
de saltib⁹: sed arma comburent igne:
ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλ' ἢ τὰ ὅπλα κατακαύσουσι πυρί,
t despdabuntur eos q despdati sunt eos: t
καὶ προνομεύσουσι τοὺς προνομεύσαντας αὐτούς, καὶ
spoliabunt spoliantes eos: dicit dñs
σκυλεύσουσι τοὺς σκυλεύσαντας αὐτούς, λέγει κύριος
empe. t erit in die illa dabo gog
παντοκράτωρ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γώγ
locū nolatū monumētū i israel: sepulchrū
τόπον ἐνημαχὸν μνημεῖον ἐν ἰσραὴλ, πολυανδρεῖον τῶν
adcientiū ad mare. t circumedifica-
ἐπιλήτων πρὸς τῇ θαλάσσῃ. καὶ περιοικοδομήσου-
būt circuitū ozio vallis: t sepelient
σιν τὸ περιέμιον τῆς φάραγγος, καὶ κατορύξουσιν
ibi gog t oēm mltitudinē eius
ἐκεῖ γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ

B

'et imbre' vehemēti' & la-
pidibus' immensis. c Ignē
b & sulphur' pluā' sup eum
e & sup' exercitū ei?: f & sup
h populos' multos' q sunt
" cū eo. o Et magnificabor
p & sanctificabor: q & not?
ero' in oculis
' multarū' gentiū: " & sciēt
' quia' ego' dñs. 39.

C

Tu autem' fili' homi-
nis' vaticinare
' aduersum' gog: ' & dices.
' Hec' dicit' dñs' deus.
" Ecce ego" super te' gog
' principē' capitis' moloch
' & thubal' & circūagam
te" & educam te
' & ascendere te faciā' de la
terib⁹' aqlonis: ' & adducā
te' sup' montes' israel: ' &
percutiam' arcum tuū' in
manu' sinistra tua: ' & sa-
gittas tuas' de manu' dex
tera tua" deiiciā: " sup' mō
tes' israel' cades' tu: " & oia
' agmina tua' & populi tui
' qui sunt' tecū. Feris:' aui
bus:' omniq; ' volatili' &
bestiis' terre' dedi te
' ad deuorandum. ' Super
' faciem' agri' cades: " quia
" ego' locutus sum' ait' do
minus' deus.
" Et imittam' ignē" in ma
gog' & in his q habitāt in
' insulis' confidenter: ' &
' scient' quia' ego' dñs. ' Et
' nomē' sanctū meū' notū
faciā' in medio' popli mei
' israel: " & nō' polluā' no-
mē' sanctū meū' ampli?.
' & scient' gentes " qa' ego
' dominus' sanctus
' israel. ' Ecce' venit' & fa-
ctum est' ait
' dñs' de'. ' Hec est' dies de
' qua' locutus sum.
" Et egredētur" habitato
res de' ciuitatib⁹' israel: ' &
succendēt' & cōburēt' ar-
ma' clypeū' & hastas' arcū
' & sagittas' & baculos' ma
nuū' & cōtos: ' & succen-
dent' ea' igni' septem' an-
nis. ' Et non' portabunt
' ligna' de" regionib⁹: " ne
q' succendent' de
' saltibus: ' qm' arma' suc-
cendent' igni
' & despdabūtur' eos qbus
prede fuerāt: ' & diripiēt
' vastatores suos: ' ait' do
minus' deus. ' Et erit
' in die' illa: ' dabo' gog" lo
cum" nominatum
' sepulchrū' in israel: ' val-
lem' viatoꝝ' ad orientem
' maris: que' obstupescere
faciet' pretereuntes:
' & sepelient' ibi' gog: ' &
' oēm' multitudinem eius:

'וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף' וְאַבְנֵי ׀ אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ
'וָגָפְרִית אַמְטִיר עָלָיו וְעַל אֲגַפָּיו וְעַל
'עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְהִתְגַּדַּלְתִּי
'וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם
'רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
Ca.xxxix
'וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא
'עַל גּוֹג וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
'הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
'וְתֻבָל׃ וְשׁוֹבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ
'וְהַעֲלִיתִיךָ מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן וְהַבֵּאתִיךָ
'עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהִכֵּיתִי קַשְׁתְּךָ מִיַּד
'שְׂמֹאולֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינְךָ אַפִּיל׃
'עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל תִּפּוֹל אַתָּה וְכָל
'אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אִתָּךְ לְעַיִט
'צִפּוֹר כָּל כָּנָף וְחַיַּת הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךָ
'לְאָכְלָה׃ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל כִּי
'אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
'וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּמָגוֹג וּבְיֹשְׁבֵי הָאִיִּים
'לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת
'שֵׁם קָדְשִׁי אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל
'וְלֹא אַחֲלֶה אֶת שֵׁם קָדְשִׁי עוֹד
'וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה קָדוֹשׁ
'בְּיִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה בָאָה וְנִהְיְתָה נְאֻם
'אֲדֹנָי יְהוִה הוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃
'וְיָצְאוּ יֹשְׁבֵי עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבָעֲרוּ
'וְהִשִּׂיקוּ בְּנֶשֶׁק וְמָגֵן וְצִנָּה בְּקֶשֶׁת
'וּבְחִצִּים וּבְמַקֵּל יָד וּבְרֹמַח וּבָעֲרוּ
'בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וְלֹא יִשְׂאוּ
'עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה וְלֹא יַחְטְבוּ מִן
'הַיְעָרִים כִּי בַנֶּשֶׁק יְבַעֲרוּ אֵשׁ
'וְשָׁלְלוּ אֶת שֹׁלְלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת
'בֹּזְזֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהָיָה
'בַּיּוֹם הַהוּא אֶתֵּן לְגוֹג מְקוֹם שָׁם
'קֶבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גֵּי הָעֹבְרִים קִדְמַת
'הַיָּם וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת הָעֹבְרִים
'וְקָבְרוּ שָׁם אֶת גּוֹג וְאֶת כָּל הֲמוֹנָה

Pūtiua.heb.Tex.he.Ezechi.xxxix.

וְקָרְאוּ גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג וּקְבָרוֹם בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן טַהֵר אֶת הָאָרֶץ
שִׁבְעָה חֳדָשִׁים וְקָבְרוּ כָּל עַם הָאָרֶץ
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם יוֹם הִכָּבְדִי נְאֻם נבד
אֲדֹנָי יְהוִה וְאַנְשֵׁי תָמִיד יַבְדִּילוּ נבל
עֹבְרִים בָּאָרֶץ מְקַבְּרִים אֶת עבר
הָעֹבְרִים אֶת הַנּוֹתָרִים עַל פְּנֵי פנה
הָאָרֶץ לְטַהֲרָהּ מִקְצֵה שִׁבְעָה
חֳדָשִׁים יֶחְקֹרוּ וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים תפר
אֶת הָאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה
אֶצְלוֹ צִיּוֹן עַד קָבְרוּ אֹתוֹ הַמְקַבְּרִים ציון
אֶל גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג וְגַם שֵׁם עִיר
הֲמוֹנָה וְטִהֲרוּ הָאָרֶץ וְאַתָּה בֶן אָדָם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֱמֹר לַצִּפּוֹר צפר
כָּל כָּנָף וּלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה הִקָּבְצוּ נתן
וָבֹאוּ הֵאָסְפוּ מִסָּבִיב עַל זִבְחִי זבח
אֲשֶׁר אֲנִי זֹבֵחַ לָכֶם זֶבַח גָּדוֹל עַל גבע
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר בשר
וּשְׁתִיתֶם דָּם גִּבּוֹרִים תֹּאכְלוּ שתה
וְדַם נְשִׂיאֵי הָאָרֶץ תִּשְׁתּוּ אֵילִים
כָּרִים וְעַתּוּדִים פָּרִים מְרִיאֵי בָשָׁן
כֻּלָּם וַאֲכַלְתֶּם חֵלֶב לְשָׂבְעָה
וּשְׁתִיתֶם דָּם לִשְׁכָּרוֹן מִזִּבְחִי
אֲשֶׁר זָבַחְתִּי לָכֶם וְשְׂבַעְתֶּם עַל
שֻׁלְחָנִי סוּס וְרֹכֵב גִּבּוֹר וְכָל אִישׁ
מִלְחָמָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְנָתַתִּי אֶת נתן
כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל הַגּוֹיִם אֶת כבד
מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאֶת יָדִי שפט עשה
אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָם וְיָדְעוּ בֵּית שום
יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם מִן
הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם
כִּי בַעֲוֹנָם גָּלוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל גלה
אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וָאַסְתִּר פָּנַי מֵהֶם אשם פנה
וָאֶתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיִּפְּלוּ נתן צור
כֻּלָּם בֶּחָרֶב כְּטֻמְאָתָם וּכְפִשְׁעֵיהֶם עָשִׂיתִי עבל עשה
אֹתָם וָאַסְתֵּר פָּנַי מֵהֶם כֹּה

Trāsl.B.Vie.

[b]et vocabitur [r]vallis [s]multitudinis [t]gog: [m]& sepelíct eos [n]dom[o] ifrael: [p]vt [q]mũdent [q]terram ooooooooooo [r]septē [s]mẽsibus. [x] Sepeliet autẽ [t]ois [u]populus [a]terre: [b]& erit [c]eis [c]noiata [d]dies in qua [f]glorificatus fum: [g]ait [h]dominus [i]deus. [k]Et viros [l]iugiter [m]conſtituent ooo [n]luſtrātes [o]terram: [p]qui ſepeliant & requirant eos [q]qui remanſerant [r]ſuper [s]facíem ooooooxoooooooooo [t]terre [u]vt emundent eam. [v]Poſt ooooooooooooooooo [c]menſes autẽ [b] ſeptẽ [b]que rere incipiẽt: [c]& circubũt [f]peragrātes [g]terrã. [b] Cũq; viderint [t]os [u]hois: [l]ſtatuct [m]iuxta illud [n]titulũ: [o]dõec [p]ſepeliãt [q]illud [r] pollincto res [o]in [t]valle [u]multitudinis [a]gog. [b]Nomen aũt [a]ciuitatis [b]amona: [c]& mũdabunt [c]terrã. [c]Tu aũt [d]fili [g]homis: [h]hec [i]dicit [k] dominus [l]deꝰ. [m] Dic ooo:ooo:ooooooooooo [o]oñi [o]volucri & vniuerſis [p]auibus [q]cunctíſq; [r]beſtiis [s]agri. [t] Cõuenite: [u]ppera te: [a]cõcurrite [b]vndiq; [b]ad [c]victimã meã [d]quã [e]ego [e]immolo [f]vobis: [f]victimã [g]grãdem [h]ſup [i] montes [k]iſrael: [l]vt comedatis [m]carnem oo [n]& bibatis [o]ſãguinẽ. [p] Carnes [q] fortium [r]comedetis: [s]& ſanguinẽ [t] principum [u]terre [a] bibetis: [b] arietũ & [c]agnorũ [d]& hircorũ [e] tauroruq; & [f]altilũ & [g]pinguium [h]omniũ. [i] Et comedetis [k]adipẽ [l]in ſaturitatem: [m]& bibetis [n]ſanguinem [o]in ebrietatẽ: [p] de victima oo [q]quã ego [r]immolaui [s]vobis: [t]& ſaturabimini [u] ſup [a]mẽſam meã de [b]equo [c]& equite [d]forti [e]& de [f]vniuerſis [g]viris [h]bellatoribus: [i]ait [k]dñs [l]deus. [m]Et ponam oo [n]gloriã meã [o]in gentibus: [p]& videbunt [q]oẽs [r] gentes [s]iudicium meũ [t]quod [u]feceriṁ [a]& [b]manum meam [c]quã [d]poſuerim [e] ſup eos. [f]Et ſcient [g]domus oooooo [h]iſrael [i]quia [k]ego [l]dñs [m]deꝰ eorum: [n]a ooooooooooooo [o]die [p]illa [q]& deinceps. [r] Et ſcient [s]gentes oooooooooo [t]qm̃ [u]in uiqtate ſua [a]capta ſit [b]domus [c] iſrael: [d]& oo [e]q̃ [f]reliq̃rit [g]me: [h] & abſcõderim [i]faciẽ meã [k]ab eis: [l]& tradıderi eos [m]in manꝰ [n]hoſtiũ: [o]& ceciderint [p]in gladio [q]vniuerſi. [r]Iuxta iſmũdiciã eorũ [s]& ſcelera [t]feci [u]eis [u]& abſcõdi [a]faciẽ meã [b]ab illis. [c] Propterea [d] hec

Trāſl.Gre.lꝛr.cũ interp̃.latina.

τ vocabitur tunc cemiterium gog: τ sepeli-
καὶ καλεῖσθαι τότε τὸ πολυάνδριον τοῦ γώγ, καὶ κατορύ-
ent eos dom[o] ifrael: vt mũdetur terra τ sepe-
ξουσιν αὐτοὺς οἶκος ἰσραήλ, ἵνα καθαρισθῇ ἡ γῆ τὸν ἑπτὰ
mẽsib[b]: τ sepelient eos oia pꝑa terre: τ
μησίν, καὶ κατορύξουσιν αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ
erit eis in nolatũ q̃ die glificat[a] ſũ dicit
ἔσται αὐτοῖς εἰς ὀνομαστὸν ἡ ἡμέρα ἐδοξάσθη λέγει
dñs dñs. τ viros ſemper ſecernent
κύριος κύριος· καὶ ἄνδρας διαπαντὸς διαστελοῦσι
lustrantes terrã ad ſepeliẽdũ derelictos
διαπορευομένους τὴν γῆν θάψαι τοὺς καταλελειμμένους
a facie terre: vt emũdent illos poſt
ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καθαρίσαι αὐτοὺς μετὰ τὸν
ſepte̅ meſes τ requirent: τ eis pertranſiens
ἑπτάμηνον καὶ ἐκζητήσουσιν, καὶ πᾶς ὁ διαπορευόμενος
terrã τ videꝰ os hois: edificabit iuxta illud
τὴν γῆν καὶ ἰδὼν ὀστοῦν ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρ' αὐτὸ
titulũ: donec ſepeliant illud ſepelientes in cemi-
σημεῖον, ἕως ἂν θάψουσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ πε-
terſũ gog: τ .n. nomẽ ciuitatis cemi
λυάνδριον τοῦ γώγ, καὶ ὄνομα τῆς πόλεως πε-
terſũ: τ mundabitur tra. τ tu fili homi
λυάνδριον, καὶ καθαρισθήσεται ἡ γῆ· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ-
nis hec dicit dñs dñs: dic omni aui vo-
που τάδε λέγει κύριος κύριος, εἶπον παντὶ ὀρνέῳ πε-
lucri τ ad oẽs beſtias campi: cõgrega-
τεινῷ καὶ πρὸς πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου, συνάχθη-
mini τ venite ab oĩbus q̃ in circuicu ad ſacri-
τι καὶ ἔρχεσθε ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ ἐπὶ τὴν θυ-
ficiũ meũ qõ ſacrificaui uobis ſacrificiũ magnũ ſup mõtes iſ-
σίαν μου ἣν τέθυκα ὑμῖν θυσίαν μεγάλην ἐπὶ τὰ ὄρη Ισ-
rael: τ comedetis carnes τ bibetis ſãguinẽ. carnes gi-
ραηλ, καὶ φάγεσθε κρέα καὶ πίεσθε αἷμα· κρέα γι-
gantũ cõedetis: τ ſãguinẽ pncipũ terre bibetis: arie
γάντων φάγεσθε, καὶ αἷμα ἀρχόντων τῆς γῆς πίεσθε, κρι-
tes τ vitulos τ hircos: τ uituli impinguati
ούς καὶ μόσχους καὶ τράγους, καὶ οἱ μόσχοι ἐσιατωμένοι
oẽs: τ cõedetis adipẽ in ſaturitatẽ: τ bibetis ſan
πάντες, καὶ φάγεσθε στέαρ εἰς πλησμονήν, καὶ πίεσθε αἷ-
guinẽ i ebrietatẽ de ſacrificio meo qõ ſacrificaui vobis: τ ſa
μα εἰς μέθην ἀπὸ τῆς θυσίας μου ἣν ἔθυσα ὑμῖν, καὶ ἐμ-
turabimini de menſa mea. equum τ aſcẽ
πλησθήσεσθε ἀπὸ τῆς τραπέζης μου. ἵππον καὶ ἀνα-
ſore τ gigantẽ τ oẽm vir bellatore de
βάτην καὶ γίγαντα καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν λέ-
cit dñs: τ dabo glã meã in vobis: τ vide-
γει κύριος, καὶ δώσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν, καὶ ὄψε-
bũt oẽs gẽtes iudiciũ meũ qõ feci: τ
ται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου ἣν ἐποίησα, καὶ τὴν
manũ meã quã induxi ſup eos: τ ſcient dom⁹
χεῖρά μου ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι
iſrael: q: ego ſum dñs deus eoꝝ a die
Ισραήλ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέ-
iſta τ deinceps. τ ſcient oẽs gẽ
ρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα. καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθ-
tes: q: ꝓpter peccata ſua captiuati ſunt do-
νη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἠχμαλωτίσθησαν οἶκος
mꝰ iſrael: eo qõ ꝓuaricati ſũt in me: τ auerti
ος Ισραήλ, ἀνθ' ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμέ, καὶ ἀπέστρεψα τὸ
faciem meã ab eis: τ tradidi eos in
πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέδωκα αὐτοὺς εἰς
manꝰ inimicoꝝ eoꝝ: τ ceciderũt vniuerſi gla
χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν πάντες μα
dio: ſcõm imunditias eoꝝ τ iniqtates
χαίρᾳ, κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν καὶ τὰ ἀνομήμα-
tes eoꝝ feci eis: τ auerti faci-
τα αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσω-
em meã ab eis. ꝓpterea hec
πόν μου ἀπ' αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε οοοοοοοοοοοοο

οοο οοο οο οοοοοοοοοοο οοοοοο οοοοοοοοοοοο

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

dicit dñs: nunc reducam captiuitatem ia-
λέγει κύριος κύριος, νῦν ἀναστρέψω αἰχμαλωσίαν Ἰα-
cob ⁊ miserebor: domus israel: ⁊ zelabo ppt
κὼβ καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ
nomẽ sanctũ meũ: ⁊ portabũt ignominiã suam
ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, καὶ ἀνοίσουσι τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν
⁊ iniustitiã quã iniuste egerũt cũ habitauerint ip-
καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικεῖσθαι αὐ-
si in tra sua in pace: ⁊ non erit ex
τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκ-
terrẽs: cũ reduxero ego eos de gẽtib⁹ ⁊
φοβῶν, ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ
cõgregauero ego eos de regiõib⁹ gentiũ. ⁊
συναγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐχθρῶν. καὶ
sanctificabor in eis: in cõspectu gẽtiũ: ⁊ scient
ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς, ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ γνώσον-
Ezech. 28. q: ego sum dñs deus eor: cũ apparuero
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί
ego eis in gentib⁹: ⁊ cũ ꝯgregauero ego e-
με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν τῷ συναξαι με αὐ
os sup tra eor: ⁊ non derelinquam vltra
τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω ἔτι
ex eis quẽpiã ibi: ⁊ non auertam vltra
αὐτῶν οὐδένα ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ ἔτι τὸ
faciem meã ab eis: eo qꝺ effudi furorẽ meũ
πρόσωπόν μου ἀφ' αὐτῶν, ἀτόν ἐξέχεια τὸν θυμόν μου
sup domũ israel dicit dñs dñs.
ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ λέγει κύριος κύριος. Ca.40.

A ΚΑΙ factũ ẽ in quinto ⁊ vigesimo anno
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς
captiuitatis nr̃e in primo mẽse decima mensis
αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς
in quarto decimo anno post ꝯ capta est
ἐν τῷ τετρακαιδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἁλῶναι τὴν
ciuitas in die illa facta ẽ sup me manꝰ dñi:
πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου,
⁊ adduxit me in visione dei in tra israel: ⁊ posuit
καὶ ἤγαγέν με ἐν ὁράσει θεοῦ εἰς γῆν Ἰσραὴλ, καὶ ἔθετό
me in mõte excelso valde: ⁊ in eo qsi edifi
με ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὡς οἰκο-
catio ciuitatis e regiõe ⁊ introduxit me illuc. ⁊
δομὴ πόλεως ἀπέναντι καὶ εἰσήγαγέν με ἐκεῖ· καὶ
ecce vir ⁊ visio ei⁹ erat qsi visio eris
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ
splendẽs: ⁊ in manu ei⁹ erat funiculus edifica
σπάρτου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδό-
tois ⁊ calamus mẽsura: ⁊ ipe stabat in
μων καὶ κάλαμος μέτρου, καὶ αὐτὸς εἱστήκει ἐπὶ τῆς
porta. ⁊ dixit ad me vir. vidisti fili homi-
πύλης· καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἀνήρ· εἶδες υἱὲ ἀνθρώ-
nis: in oculis tuis vide: ⁊ in auribꝰ tuis
που, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε, καὶ ἐν τοῖς ὠσίν σου
audi: ⁊ pone in cor tuũ oia qcũqꝫ ego
ἄκουε, καὶ θὲς εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ
ostendo tibi: qꝫ vt ostendã tibi ingrediꝰ eo
δείκνυό σοι, ὅτι ἵνα τοῦ δεῖξαί σοι εἰσεπλεύσεις
huc. ⁊ oĩa qcũqꝫ tu vides domui isra-
ὧδε. καὶ δεῖξις πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς τῷ οἴκῳ Ἰσρα-
el. ⁊ ecce murus extra domũ p gyrũ ⁊
ηλ. καὶ ἰδοὺ περίβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ καὶ
in manu viri calamus mẽsura cubitoꝝ sex i
ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος τὸ μέτρον πηχῶν ἓξ ἐν
cubito ⁊ palmo: ⁊ mensus ẽ edificiũ
πήχει καὶ σταλαισῆς, καὶ διεμέτρησεν τὸ πλατείχισμα
latitudinẽ eĩdẽ calamo. ⁊ eĩdẽ ca-
πλάτος ἴσον τῷ καλάμῳ· καὶ τὸ ὕψος ἴσον τῷ κα-
lamo lõgitudinẽ ⁊ eĩdẽ calamo altitudinẽ: ⁊ in
λάμῳ τὸ μῆκος καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ ὕψος, καὶ εἰ
gressꝰ ẽ in portam respicientẽ ad orientẽ
B σῆλθεν εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς
in scptẽ gradib⁹.
G καὶ ἐπέβη ἀναβαθμοῖς

Trãsla.B.Mie.

dicit dñs deus. ⁊ Nunc
reducam
captiuitatẽ iacob: ⁊ mi
serebor omnis domus
israel. ⁊ Et assumã zelum
pro noĩe sancto meo. ⁊
et portabũt cõfusionem
suã & oẽm iniquitatem
quã peccauerunt in
me: cũ habitauerint in ter
ra sua cõfidẽter neminẽ
formidãtes: & reduxero
eos de populis: & con-
gregauero de terris
inimicorũ suorũ: & sanc
tificatus fuero in eis in
oculis gentiũ plurimar:
& scient qa ego dñs deꝰ
eorũ: eo qꝺ trãstuleri eos
in natiões: & cõgregaue
rim eos sup terrã suã: &
non dereliquerim quem
ex eis ibi. ⁊ Et nõ abscõ
dam vltra facie meã ab
eis: eo qꝺ effuderim spiri
tum meũ sup oẽm domũ
israel: ait dominus deꝰ.
40.

IN vicesimoquinto
anno
transmigrationis nostre
in exordio anni decima
mensis quarto decimo
anno post ꝯ
percussa est ciuitas in
ipsa hac die
facta est super me manus
dñi: & adduxit me
illuc in visionibus dei.
⁊ Adduxit me in
terrã israel: & dimisit me
super montẽ excelsum
nimis: sup quẽ erat qsi
edificiũ ciuitatis vergẽtis
ad austrũ: & introduxit
me illuc. ⁊ Et ecce vir cu
ius erat species quasi spẽs
eris: & funiculus lineus
in manu eius: & calam⁹
mẽsure in manu ei⁹. ⁊ Sta
bat aũt in porta. ⁊ locu-
tus est ad me idẽ vir. ⁊ Fili
hois: vide oculis tuis: &
auribꝰ tuis audi: & pone
cor tuũ in oĩa que ego
ostendam tibi: quia eo
vt ostendantur tibi ad-
ductus es huc. ⁊ Annũcia
oĩa que tu vides do
mui israel. ⁊ Et ecce murus
forinsecus
in circuitu domus vndiq
& in manu viri calã-
mus mẽsure sex cubito
rum & palmo. ⁊ Et mẽsus
est latitudinẽ edificii ca
lamo vno: altitudinem
quoq; calamo vno. ⁊ Et
venit ad portã que respi
ciebat viam orientalẽ: &
ascendit per gradus eius.

Tex.heb.Ezechi.xl.Patina.heb.

שוב אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַתָּה אָשִׁיב אֶת
שבות יַעֲקֹב וְרִחַמְתִּי כָּל בֵּית
ישראל וְקִנֵּאתִי לְשֵׁם קָדְשִׁי׃
נשא וְנָשׂוּ אֶת כְּלִמָּתָם וְאֶת כָּל מַעֲלָם
יתב אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי בְּשִׁבְתָּם עַל אַדְמָתָם
בטח וְאֵין מַחֲרִיד׃ בְּשׁוּבִי אֹתָם
מן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מֵאַרְצוֹת
קדש אֹיְבֵיהֶם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
רבב רַבִּים׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
גלה בְּהַגְלוֹתִי אֹתָם אֶל הַגּוֹיִם וְכִנַּסְתִּים
יתר עַל אַדְמָתָם וְלֹא אוֹתִיר עוד מֵהֶם
שם׃ וְלֹא אַסְתִּיר עוד פָּנַי מֵהֶם
אשר אֲשֶׁר שָׁפַכְתִּי אֶת רוּחִי עַל בֵּית
ישראל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
Cap.xl. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
גלה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעָשׂוֹר
נכה לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר
אשר אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם
היה הַזֹּה הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיְבֵא אֹתִי
שמה שָׁמָּה׃ בְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים הֱבִיאַנִי אֶל
ארץ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּנִּיחֵנִי אֶל הַר גָּבֹהַּ
מאד מְאֹד וְעָלָיו כְּמִבְנֵה עִיר מִנֶּגֶב׃ וַיָּבֵא
אתי אֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מַרְאֵהוּ
כמראה כְּמַרְאֵה נְחֹשֶׁת וּפְתִיל פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ
וקנה וְקָנֶה הַמִּדָּה בְּיָדוֹ וְהוּא עֹמֵד בַּשָּׁעַר׃
דבר וַיְדַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ בֶּן אָדָם רְאֵה
בעינך בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע וְשִׂים לִבְּךָ
ראה אֵת לְכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתָךְ כִּי
בוא לְמַעַן רַרְאוֹתָהּ הֻבָּאתָ הֵנָּה הַגֶּד
את אֵת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְבֵית
ישראל יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה חוֹמָה מִחוּץ לַבַּיִת
סבב סָבִיב סָבִיב וּבְיַד הָאִישׁ קְנֵה הַמִּדָּה
אמה אַמּוֹת בָּאַמָּה טֹפַח וַיָּמָד אֶת
רחב רֹחַב הַבִּנְיָן קָנֶה אֶחָד וְקוֹמָה קָנֶה
אחד אֶחָד׃ וַיָּבוֹא אֶל שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו
דרך דֶּרֶךְ הַקָּדִימָה וַיַּעַל בְּמַעֲלוֹתָו

Pītiua.heb.

וַיָּמָד אֶת סַף הַשַּׁעַר קָנֶה אֶחָד רֹחַב
וְאֶת סַף אֶחָד קָנֶה אֶחָד רֹחַב וְהַחָצֵר
קָנֶה אֶחָד אֹרֶךְ וְקָנֶה אֶחָד רֹחַב
וּבֵין הַחֲדָרִים חָמֵשׁ אַמּוֹת וְסַף פ
הַשַּׁעַר מֵאֵצֶל אוּלָם הַשַּׁעַר מַהַבַּיִת
קָנֶה אֶחָד וַיָּמָד אֶת אוּלָם הַשַּׁעַר
מַהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד וַיָּמָד אֶת אוּלָם
הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת וְאֵילָיו שְׁתַּיִם
אַמּוֹת וְאוּלָם הַשַּׁעַר מַהַבַּיִת וְתָאֵי
הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַקַּדִּים שְׁלֹשָׁה מִפֹּה
וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה וּמִדָּה אַחַת לָאֵילִם מִפֹּה וּמִפֹּה
וַיָּמָד אֶת רֹחַב פֶּתַח הַשַּׁעַר עֶשֶׂר
אַמּוֹת אֹרֶךְ הַשַּׁעַר שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שלש
אַמּוֹת וּגְבוּל לִפְנֵי הַתָּאוֹת אַמָּה גבל פנה
אֶחָת וְאַמָּה אַחַת גְּבוּל מִפֹּה
וְהַתָּא שֵׁשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת
מִפֹּה וַיָּמָד אֶת הַשַּׁעַר מִגַּג הַתָּא
לְגַגּוֹ רֹחַב עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
פֶּתַח נֶגֶד פָּתַח וַיַּעַשׂ אֶת אֵילִים עשה
שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֶל אֵיל הֶחָצֵר שׁשׁה
הַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְעַל פְּנֵי הַשַּׁעַר סבב פנה
הַיְאֹתוֹן עַל פְּנֵי אוּלָם הַשַּׁעַר אית
הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַמָּה וַחֲלוֹנוֹת חלל
אֶטְמוֹת אֶל הַתָּאִים וְאֶל אֵילֵיהֶמָּה אל
לִפְנֵי הַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְכֵן
לָאֻלָמוֹת וַחֲלוֹנוֹת סָבִיב סָבִיב נוא
לִפְנֵי תְּמָרִים וְאֵל אַיִל הֶחָצֵר חוץ
וְרִצְפָּה עָשׂוּי לֶחָצֵר סָבִיב סָבִיב עשה
שְׁלֹשִׁים לָאַמּוֹת אֶל הָרִצְפָּה
וְהָרִצְפָּה אֶל כֶּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת
אֹרֶךְ הַשְּׁעָרִים הָרִצְפָּה הַתַּחְתּוֹנָה
וַיָּמָד רֹחַב מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹנָה מד
לִפְנֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִי מִחוּץ מָאָה
אַמָּה הַקָּדִים וְהַצָּפוֹן וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר קדם צפן

Trāſl.B.Vie.

Et menſus eſt limē porte calamo vno latitudinem. i. limen vnū calamo vno in latitudine: & thalamū vno calamo in lōgū: & vno calamo in latū: & inter thalamos qnq; cubitos: & limen porte iuxta veſtibulum porte intrinſecus .....
calamo vno. Et mēſus eſt veſtibulum porte .....
octo cubitorū: & frontem eius duobus .....
cubitis Veſtibulū autem porte erat intrinſecus.
Porro thalami porte ad viam orietalē: tres hinc & tres inde mēſura vna trium: .....
& menſura vna frontū exvtraq; parte. .....
Et menſus eſt latitudinē liminis porte decem .....
cubitorum: & longitudinem porte tredecim .....
cubitorum: & marginē ante thalamos cubiti .....
vnius: & cubitus vnus finis vtrinq;. .....
Thalami autem ſex cubitorum erant hinc & inde. Et menſus eſt portam a tecto thalami vſq; ad tectū eius: latitudine viginti quinq; cubitorū: oſtium contra oſtium.
Et fecit frontes per .....
ſexaginta cubitos: & ad frontem atrium .....
porte vndiq; per circuitū: & ante faciē porte q̄ pertingebat vſq; ad faciē veſtibuli porte .....
interioris quinquaginta cubitos: & feneſtras .....
obliquas in thalamis & in frontibus eoꝝ: que erant intra portā vndiq; circuitū. Similiter aūt erāt & i veſtibulis feneſtre per gyrum .....
intrinſecus & ante fron tes pictura palmarum celata. Et eduxit me ad atriū exteriꝰ: & ecce gazophylacia & pauimētū ſtratum lapide per circuitum. Triginta gazophylacia in circuitu pauimēti: & pauimentū in fronte portaꝝ ſecundum longitudinē portarum erat inferius.
Et menſus eſt latitudinē a facie porte inferioris vſq; ad frontē atrii iterū extrinſecus: centū cubitos ad orientē & aquilonem. Portam vero que

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ menſus eſt thee ſex ſex elam porte εξαε
καὶ διμέτρησεν τὸ εὖρ ἓξ ἓξ τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἴσον
calamo latitudinē: τ altitudo cēlio calamo τ
τῷ καλάμῳ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος ἴσον τῷ καλάμῳ καὶ
cēlio calamo longitudo τ elam cubitoꝝ quinq:
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ τὸ βὶς πηχέων πέντε,
τ thee tertiū cēle calamo latitudie τ
καὶ τὸ εὖρ τὸ τρίτον ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος καὶ
cēle calamo lōgitudie τ elam porte iuxta
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ τὸ εἰλ τοῦ πυλῶνος πλευ
elam porte cubitoꝝ octo. τ elam
σίον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ. καὶ τὰ αἰλὰ
cubitoꝝ duoꝝ: τ elam porte introſecus τ the
πηχῶν δύο, καὶ τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἴσωσεν καὶ τὸ εἰ
porte e regione tres hinc τ tres inde: τ
τῆς πύλης κατέναντι τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ
mēſura vna trib mēſura vna elam hinc τ hinc.
μέτρον ἓν τοῖς τρισὶ μέτρον ἓν τοῖς αἰλὰμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν.
τ menſus eſt latitudinē introit porte cubi
καὶ διμέτρησεν τὸ πλάτος τῆς εἰσόδου τοῦ πυλῶνος πη
toꝝ decem. τ latitudinē porte cubitoꝝ
χῶν δέκα. καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πηχῶν
tredecim. τ cubit vn reductus in
δεκατριῶν. καὶ πῆχυς ἓις ὑπεσυναγώμενος κατὰ
conſpectu theim τ cubiti vnꝰ hinc τ
πρόσωπον τῶ εἰσίμ καὶ πήχεως ἑνὸς ὄρος ἔνθεν καὶ
inde. τ thee cubitoꝝ ſex hinc τ cubitoꝝ ſex in
ἔνθεν. καὶ τὸ εἰσὶ πηχῶν ἓξ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἓξ ἔν
de: τ menſus eſt portā a muro
θεν, καὶ διμέτρησεν τὴν πύλην ἀπὸ τοῦ τείχους
theeſoſq; ad parietē thee latitudinē cubiti vigiti
εἰσὶ ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ εἰσὶ πλάτος πηχῶν ἑκατὸν
quinq;. hec porta ē portā: τ ſub dio
πέντε. αὕτη πύλη ἐπὶ πύλην, καὶ τὸ αἴθριον τοῦ
elam porte ſexagita cubiti τ theim por
αἰλὰμ τῆς πύλης ἑξήκοντα πήχεις καὶ εἰσίμ τῆς πύ
te atrij τ ſub dio porte extrinſecꝰ p circuitū e
λης τῆς αὐλῆς καὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης ἔξωθεν κύκλωθεν
lam porte interioris cubitoꝝ ḋnquagita: τ feneſtre obl
λὰμ τῆς πύλης ἔσωθεν πηχῶν πεντήκοντα, καὶ ὑαλίδες κεκ
cōdite ſup theim τ ſup elam intra por
ταὶ ἐπὶ τὰ εἰσίμ καὶ ἐπὶ τὰ αἰλὰμ ἔσωθεν τῆς πύ
tā atrij p circuitū. τ ſimiliter elameth
λης τῆς αὐλῆς κυκλόθεν. καὶ ὡσαύτως τῆς αἰλαμὰ
feneſtre i circuitu intrinſecꝰ. τ ſup elam palme bic
ὑαλίδες κύκλῳ ἔσωθεν. καὶ ἐπὶ τῶ αἰλὰμ φοίνικες ἐν
τ inde. τ introduxit me in atriū interius
θεν καὶ ἔνθεν. καὶεισήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν,
τ ecce thalami τ collūne atrii i circuitu
καὶ ἰδοὺ παστοφόρια καὶ περίσυλα τῆς αὐλῆς κύκλῳ
triginta thalami ni columnis: τ ponti
τριάκοντα παστοφόρια ἐν τοῖς περισύλοις, καὶ αἱ σο
ē ab auſtro portaꝝ ſcōm lōgitudinē ianua
αἱ κατὰ νότου τῶν πυλῶν κατὰ τὸ μῆκος τῶν πυ
rū collūne q̄ inferius. τ menſus eſt
λῶν τὸ περίσυλον τὸ ὑποκάτω. καὶ διμέτρησεν τὸ
latitudinē atrij a ſub dio porte
πλάτος τῆς αὐλῆς ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τῆς πύλης τῆς
exterioris vſq; interius ad ſub dio porte inte
ἐξωτέρας ἕως ἔσωθεν ἐπὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης ἔσω
rioris reſpicientis extra. cubitī centū aſpid
τέρας τῆς βλεπούσης ἔξω. πήχεις ἑκατὸν τῆς βλε
entis ad orientē. τ duxit me ad ala
πούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ βο
rē. καὶ ἰδοὺ πύλη .....
.....
.....
.....

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

respiciens ad aqlonē atrio exterioꝛi ⁊ mēsuo
βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τῇ αὐλῇ τῇ ἐξωτέρᾳ καὶ διημέ-
est eam lōgitudinē ei⁹ ⁊ latitudinē. ⁊ thee
τρησεν αὐτὴν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ τὸ πλάτος. καὶ τὸ εἰσ
reo hinc ⁊ treo inde. ⁊ eleu ⁊ elamoth
τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν. καὶ τὸ ἐλεῦ καὶ τὰ αἰλαμ-
⁊ palmas eius. ⁊ factū est scōm mē-
μῶν καὶ τοὺς φοίνικας αὐτῆς. καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέ-
surā porte respicientis ad orientem cubitoꝝ
τρα τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς πηχῶν
quīquīginta longitudo ei⁹ ⁊ cubitoꝝ viginti quīq;
πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ
latitudo ei⁹ ⁊ fenestre ei⁹ ⁊ elamoth ⁊ palme
ἔνορος αὐτῆς καὶ θυρίδες αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαμμῶν καὶ οἱ φοίνικες
eius sicut porta respicīēs ad orientem: ⁊ in
αὐτῆς κατὰ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐν
septē gradib⁹ ascendebāt ad eā ⁊ elamoth
ἑπτὰ ἀναβάσεσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν καὶ τὰ αἰλαμμῶν
eius. ⁊ porta atrio interioꝛi respicienti ad por
αὐτῶν. ⁊ πύλη τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ βλεπούσῃ κατὰ
tam aqlonis: sicut porte respicientis ad ori
βορρᾶν, τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα-
entē. ⁊ mensus est atriū a porta ad portā
τολάς. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν ἑκατὸν πῆχυς ἐπὶ πύλην
cubitis cēteum. ⁊ duxit me ad austrū ⁊ ecce porta
πήχεις ἑκατόν. καὶ ἤγαγέν με κατὰ νότον καὶ ἰδοὺ πύλη
respiciens ad austrū. ⁊ mensus est eā ⁊ thee ⁊
βλέπουσα πρὸς νότον. καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν καὶ τὰ αἰ καὶ
eleu ⁊ elamoth. ⁊ mēsure ille ⁊ fenestre
τὰ αἰλεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶν καὶ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ αἱ θυρίδες
ei⁹: ⁊ elamoth in circuitu sicut fenestre elam
αὐτῆς, καὶ τὰ αἰλαμμῶν κυκλόθεν καθὼς αἱ θυρίδες τῶν αἰλαμ,
cubitoꝝ quīquīginta longitudo ei⁹: ⁊ cubitoꝝ viginti qui
πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πηχῶν εἰκοσιπέντε
q latitudo ei⁹: ⁊ septē grad⁹ ei⁹. ⁊ ela-
τὸ ἔνορος αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ κλιμακτῆρες αὐτῆς. καὶ αἰλαμ
moth itrisec⁹ ⁊ palme eius vna hinc ⁊ vna in
μῶν ἔσωθεν καὶ φοίνικες αὐτῆς ἓις ἔνθεν καὶ ἓις ἔν
de sup eleu. ⁊ porta eregiōe porte
θεν ἐπὶ τὰ αἰλεῦ. καὶ πύλη κατέναντι τῆς πύλης τῆς
atrij interioris ad austrū: ⁊ mensus est
αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς νότον, καὶ διεμέτρησεν τὴν
atriū a porta ad portam cubitī centū lati
αὐλὴν ἑκατὸν πῆχυς ἐπὶ πύλην πήχεις ἑκατὸν τὸ ἔν
tudo ad austrū. ⁊ introduxit me in atriū
θος πρὸς νότον. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν
interius porte q̄ ad austrū ⁊ mensus est
ἐσωτέραν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν
portam scōm mensuras istas ⁊ thee: ⁊
τὴν πύλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ τὰ αἰλεῦ, καὶ
eleu ⁊ elamoth scōm mēsuras istas ⁊
τὰ αἰλαμμῶν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ
fenestre ipī: ⁊ elamoth in circuitu cubiti quinqua
θυρίδες αὐτῆ, καὶ τῶ αἰλαμμῶν κύκλω πήχεις πεντή-
ginta longitudo: ⁊ latitudo ei⁹ cubitoꝝ viginti quinq.
κοντα τὸ μῆκος, καὶ ἔνορος αὐτῆς πηχῶν εἰκοσιπέντε.
⁊ elamoth q gyrū lōgitudo vigiti quīq; cubitoꝝ ⁊
καὶ τῶ αἰλαμμῶν κύκλω μῆκος εἰκοσιπέντε πηχέων καὶ
latitudo quīq; cubitoꝝ ⁊ elamoth eius ad atri
τὸ ἔνορος πέντε πηχέων καὶ αἰλαμμῶν αὐτῆ πρὸς τὴν αὐ
um exterius: palme eleu ⁊ in octo gradi
λὴν τὴν ἐξωτέραν, φοίνικες τῶ αἰλεῦ καὶ εἰς ἐκτὰ κλιμα
bus ascendebā ad eam. ⁊ introduxit me in atri
κτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὰ. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐ
um interius q viā orientalem: ⁊ mensus est
λὴν ἐσωτέραν ἐκεῖ κατ' ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τὴν
portā scōm mēsuras istas: ⁊ thee ⁊ e-
θύραν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ τὰ αἰ καὶ τὰ αἰ-
leu ⁊ elamoth scōm mensuras istas: ⁊
λεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ
fenestre ipī ⁊ elamoth q circuitū
θυρίδες αὐτῆ καὶ τὰ αἰλαμμῶ κύκλω

Trāsla.B.Vie.

respiciebat viam aquilonis atrii exterioris
mensus est: tam in longitudine q̄ in latitudine: & thalamos ei tres hinc & tres inde: & frontē eius & vestibulū eius fm mēsuram porte prioris: quinquaginta cubitorū longitudinē eius: & latitudinē viginti qnq; cubitorū. Fenestre aūt eius & vestibulū & sculpture fm mensurā porte q̄ respiciebat ad orientē: & septē graduū erat ascēsus ei. Et vestibulum ante ea: & porta atrii interioris cōtra portam aquilonis & orientalē. Et mēsus est a porta vsq; ad portā centū cubitos. Et eduxit me ad viā australē: & ecce porta q̄ respiciebat ad austrum. Et mensus est frontē eius & vestibulū eius iuxta mēsuras superiores: & fenestras eius & vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras: quinq̄ginta cubitorum longitudine: & latitudine viginti quinq; cubitorū: & in gradibus septē ascendebatur ad eā. Et vestibulū ante fores eius: et celate palme erāt vna hinc & altera inde in frōte eius: & porta atrii interioris in via australi. Et mēsus est a porta vsq; ad portā in via australi centū cubitos. Et introduxit me in atrium interi? ad portā australem: & mensus est ad portam iuxta mensuras superiores. thalamū eius & frontē eius & vestibulū ei? hisdē mensuris: & fenestra ei? & vestibulor in circuitu qnq̄ginta cubitos longitudinis & latitudinis viginti quinq; cubitos: & vestibulum per gyrum lōgitudine viginti qnq; cubitorū: & latitudine quinq; cubitorū. Et vestibulum eius ad atrium exterius: & palmas eius in fronte: octo gradus erant q bus ascendebatur p eam. & introduxit me in atriū interi? per viā orientalē. & mēsus ē portā fm mēsuras superiores thalamū eius & frontē eius & vestibulū eius sicut supra: & fenestras eius & vestibulorū in circuitu:

Text.heb.Ezechi.xl.Pritina.heb.

פְּנֵה חוץ	פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה
תָּא	מָדַד אַרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ וְתָאָו שִׁלּשָׁה
	מִפֹּה וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה וְאֵילָו וְאֵלַמָּו
מָדַד	הָיָה מִמִּדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמֵשׁ
	וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְחַלּוֹנָו וְאֵילַמָּו
	וְתָמְרָו מִדַּת הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו
עָלָה דֶּרֶךְ	דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּמַעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ
	וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְשַׁעַר לְחָצֵר
	הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים
	וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל שַׁעַר מֵאָה אַמָּה
יָלַךְ דָּרוֹם	וַיּוֹלִכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וְהִנֵּה שַׁעַר
אֵלַם	דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֵילָו וְאֵילַמָּו
חָלַל	כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנִים לוֹ וְלְאֵילַמָּו
סָבַב	סָבִיב סָבִיב כְּהַחַלֹּנוֹת הָאֵלֶּה
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמֵשׁ
	וְעֶשְׂרִים אַמָּה וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה
עָלָה פָּנָה	עֹלוֹתָו וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְתִמְרִים
	לוֹ אֶחָד מִפֹּה וְאֶחָד מִפֹּה אֶל אֵלָו
	וְשַׁעַר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
	וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
אָמָה בוא	מֵאָה אַמּוֹת וַיְבִיאֵנִי אֶל חָצֵר
	הַפְּנִימִי נֶגֶד שַׁעַר הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת
	הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
תָּא	וְתָאָו וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וְלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב עֶשְׂרִים
	וְחֵמֶשׁ אַמּוֹת וְאֵלַמּוֹת סָבִיב
חוץ עָלָה	אֶל חָצֵר הַחִיצוֹנָה וְתִמְרִים אֶל אֵילָו
שָׁעַן בוא	וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנָה מַעֲלוֹ וַיְבִיאֵנִי אֶל
פָּנָה קָדַם	הֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיָּמָד
פָּנָה	אֶת הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְתָאָו
	וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וְלְאֵלַמָּו סָבִיב
	אַרְכּוֹ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
	חֲמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵלַמּוֹת סָבִיב
	וְתִמְרִים אֶל אֵילָו
	וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנָה מַעֲלוֹ וַיְבִיאֵנִי אֶל
	הֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיָּמָד
	אֶת הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְתָאָו
	וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וְלְאֵלַמָּו סָבִיב

Pātiua.hcb. Tex.be.Ezechi.xl.

אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב חָמֵשׁ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה : וְאֵלָּמָו לְחָצֵר
הַחִיצוֹנָה וְתֹמָרִים אֵל אֵילָו מִפֹּה
וּמִפֹּה וּשְׁמֹנָה מַעֲלוֹת מַעֲלֵהוּ וַיְבִאֵנִי
אֶל שַׁעַר הַצָּפוֹן וָמָדַד מִזְּוֹת הָאֵלֶה וְאֵילָו
סָבִיב סָבִיב אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה
וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה : וְאֵילָו
לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְתֹמָרִים אֵל אֵילָו
מִפֹּה וּמִפֹּה וּשְׁמֹנָה מַעֲלוֹת מַעֲלֵהוּ
וְלִשְׁכָּה וּפִתְחָהּ בְּאֵילִים הַשְּׁעָרִים
שָׁם יְדִיחוּ אֶת הָעֹלָה וְנִאלָם הַשַּׁעַר דרום
שְׁנַיִם שְׁלְחָנוֹת מִפֹּה וּשְׁנַיִם שְׁלְחָנוֹת שנה פה
מִפֹּה לִשְׁחוֹט אֲלֵיהֶם הָעֹלָה שתם
וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם : וְאֶל הַכָּתֵף
מְחוּצָה לַעֹלָה לְפֶתַח הַשַּׁעַר
הַצָּפוֹנָה שְׁנַיִם שְׁלְחָנוֹת וְאֶל הַכֵּתֵף
הָאַחֶרֶת אֲשֶׁר לְאֵלָם הַשַּׁעַר שְׁנַיִם
שְׁלְחָנוֹת : וְאַרְבָּעָה שְׁלְחָנוֹת מִפֹּה נתנ
וְאַרְבָּעָה שְׁלְחָנוֹת מִפֹּה לְכֶתֵף
הַשַּׁעַר שְׁמֹנָה שְׁלְחָנוֹת אֲלֵיהֶם שמן
יִשְׁחָטוּ : וְאַרְבָּעָה שְׁלְחָנוֹת לָעֹלָה
אַבְנֵי גָזִית אֹרֶךְ אַמָּה אַחַת וָחֵצִי גזז פצה
וְרֹחַב אַמָּה אַחַת וָחֵצִי וְנֹבַהּ אַמָּה
אַחַת אֲלֵיהֶם וְנִיחוּ אֶת הַכֵּלִים יתנ כלה
אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעֹלָה בָּם וְהַזָּבַח שתם
וְהַשְּׁפָתַיִם טֹפַח אֶחָד מוּבָנִים בַּבַּיִת כון
סָבִיב סָבִיב וְאֶל הַשְּׁלְחָנוֹת בְּשַׂר עגנ
הַקָּרְבָּן : וּמִחוּצָה לַשַּׁעַר הַפְּנִימִי פנה
לִשְׁכוֹת שָׁרִים בֶּחָצֵר הַפְּנִימִי אֲשֶׁר
אֶל כֶּתֶף שַׁעַר הַצָּפוֹן וּפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ צפנ
הַדָּרוֹם אֶחָד אֶל פֶּתַח שַׁעַר הַמִּזְרָח דרם
פְּנֵי דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן : וַיְדַבֵּר אֵלַי זה דבר
הַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר פָּנֶיהָ דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
לַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת

Trāsl.B.Vie.

longitudine quinq̄ginta
cubitorū: & latitudine
viginti qnq; cubitorū.
& vestibulū eius.i. atrii
exterioris & palme cela-
te in fronte eius hinc oo
& inde: & octo gradibus
ascensus eius: & introdu
xit me ad portā que respi
ciebat ad aquilonem: & mēsus est fm mēsuras su
periores thalamū ei? & frontē eius & vestibulum
eius & fenestras ei? p circuitū lōgitudine qnqua
ginta cubitorū. & latitu
dine viginti qnq; cubito
rū: & vestibulū eius respi
ciebat ad atriū exterius:
& celatura palmarū in
frōte eius hinc & inde.
Et in octo gradib? ascē
sus eius: & p singula ga-
zophylacia ostiū in fron
tibus portarū: ibi lauabāt
holocaustū. Et in vesti-
bulo porte due mēse hic
& due mēse: ide vt īmo
letur sup eas holocau-
stū: & p pctō & p delicto.
Et ad latus exterius qđ
ascendit ad ostium porte
que pergit ad aquilonem
due mense. Et ad latus
alterum ante vestibu-
lum porte due oooooooo
mense. Quattuor mense
hinc oooooooooooooo
& quattuor mense inde
per latera oooooooooooo
porte octo mense erant
super quas oooooooooooo
īmolabāt. Quattuor āt
mense ad holocaustū de
lapidib? q̄dris extructe:
longitudine cubiti vni?
& dimidii: & latitudine
cubiti vni? & dimidii: & altitudine cubiti vnius:
sup quas ponent vasa
in quibus imolatur ho-
locaustum & victima. ooo
Et labia earū palmi vnius reflexa intrinsecus oo
per circuitū. Super mē-
sas autem carnes oooooo
oblatiōis. Et extra por
tam interiorem oooooo
gazophylacia cantorū
in atrio iteriori qđ erat
in latere porte respicien
tis ad aquilonē: & facies
eorū cōtra viam australē
vna ex latere porte orie
talis q̄ respiciebat ad viā
aqlonis. Et dixit ad me.
Hoc est gazophylaciū
qđ respicit viā meridia-
nā: sacerdotū q excubāt
in custodiis tēpli. Porro
gazophylaciū quod re-
spicit ad viam aquilonis:

Trās.Gre.lēt.cū interp.latina.

cubiti quinq̄gīta lōgitudo τ latitudo ei? viginti
πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ εὖρος αὐτῆς ἴσους
qnq; cubitos τ elamoth atrij interioris:
πέντε πήχεις καὶ αἰλαμὼθ τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας,
τ palme elau hinc τ inde. τ octo gradibus
καὶ φοίνικες ἀλλαὺ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ἀνῆγέ
ascendebāt ad id. τ introduxit me in portam q̄
σεν ἐπὶ βαθμοὺς ἐπ' αὐτά. καὶ εἰσήγαγέ με εἰς πύλην τὴν
ad aqlonē. τ mēsus est scām mensuras istas.
πρὸς βορρᾶ. καὶ ἐμέτρησεν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα.
τ thee ei? τ elau: τ elamoth τ fe
nestras ei? p circuitū cubiti quinq̄ginta lōgitudo τ
καὶ τὰ αἰλὰ αὐτῆς καὶ τὰ ἀλαμώθ καὶ τὰ
εἰδὰς αὐτῆς κύκλῳ πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ
latitudo viginti quinq; τ elau atrij exterio
εὖρος εἰκοσιπέντε, καὶ τὰ αἰλαὺ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέ
rio: τ palme elau hinc τ inde: τ octo gra
ρας, καὶ φοίνικες ἀλλαὺ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὀκτὼ κλιμα
duo τ thalami ei? τ fenestre ei
τῖδες καὶ τὰ παστοφόρια αὐτῆς καὶ τὰ θυρώματα αὐ
ius τ clamma eius in porta secunda
τῆς καὶ αἰλαμμὰ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς δευτέρας
adūcat vt iugulēt in ea q̄ p pcō
ἐκρύσεις ὅπως σφάξωσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας
τ q̄ pro ignorātia. τ ad latus ritualī holo-
καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας. καὶ κατὰ τοῦτο ἡ φύλακες τῶν ἐλε
causlomatū respicientio ad aqlonē due mēse
καυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶ δύο τράπε
ad latus alterū τ clam porte due
ζαι κατὰ τοῦτο ἑτέρου καὶ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο
mense ad orientē mense q̄tuor hinc τ
τράπεζαι κατὰ ἀνατολὰς τράπεζαι τέσσαρες ἔνθεν καὶ
quattuor inde ad latus porte: sup eas ingula
τέσσαρες ἔνθεν κατὰ τοῦτο τῆς πύλης, ἐπ' αὐτὰ σφά-
bunt hostias. τ eregione octo mense
ξουσι τὰ θύματα. καὶ κατέναντι τῶν ὀκτὼ τράπε-
holocaustomatū lapidee excise cu
ζαι τῶν ὁλοκαυτωμάτων λίθιναι λελαξευμέναι πή-
biti τ dimidij latitudo τ cubitus duo τ
χεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος καὶ πήχεως δύο καὶ
dimidij lōgitudo τ cubiti altitudo. sup ea ponēt
ἡμίσους τὸ μῆκος καὶ πήχεως τὸ ὕψος. ἐπ' αὐτὰ θήσου
vasa in q̄b? iugulabūt holocaustomata illic
σι τὰ σκεύη ἐν οἷς σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐκεῖ
τ thymiamata. τ palmi hēbūt labium oo
καὶ τὰ θυμιάματα. καὶ παλαιστὴς ἔξουσι κυμάτιον λι
latum intrinsecus p circuitū τ sup mensas oc
λαξευμένον ἔσωθεν κύκλῳ καὶ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις ἐπὶ
sup tecta vt operiantur a plauia τ
τῶν στέγας τοῦ καταλυθῆναι ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ καὶ
siccitate. τ introduxit me in atriū inte
τῆς ξηρασίας. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσω
rius. τ ecce duo exedre in atrio interio
τέραν. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξαίδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω-
ri vna ad austrū porte q̄ ad aqlonē
τέρᾳ μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν
ferens ad austrū. τ vna ad austrū pos
φέρουσα κατὰ νότον. καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης
q̄ ad austrū respicientio ad aqlonē. τ dixit
τῆς πρὸς νότον τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ εἶπεν
ad me: exedra hec respiciens ad austrū
πρός με, ἡ ἐξαίδρα αὕτη ἡ βλέπουσα πρὸς νότον τοῖς
sacerdotibus custodientib? custodias domꝰ.
ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου.
τ exedra respiciens ad aqlonē
καὶ ἐξαίδρα ἡ βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τοῖς

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

sacerdotib⁹ custodientib⁹ custodiã altaris
ἱερεῦσι τοῖς φυλάσσουσι τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστη-
illi sũt filij sadoch appropiãnteo ex leui
ρίου ἐκεῖνοί εἰσιν υἱοὶ σαδδοὺχ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λευὶ
ad dñm vt ministrent ei. ⁊ mensus est atri
πρὸς κύριον τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐ
um longitudie cubitoꝝ centũ ⁊ latitudie cubitoꝝ centũ sup
λὴν μῆκος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν ἑκατὸν ἐπὶ
q̃tuor: parteo eius: ⁊ altare eregione
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τοῦ
dom⁹: ⁊ introduxit me in elam dom⁹. ⁊ mẽ
οἴκου, καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸ αἴλαμ τοῦ οἴκου. καὶ διε
sus est illud elam cubitoꝝ quinq; latitudinẽ hinc:
μέτρησεν ἀυτὸ τὸ αἴλαμ πηχῶν πέντε πλάτος ἔνθεν,
⁊ cubitoꝝ quinq; hinc: ⁊ latitudinẽ porte
καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ εὐρώματος
cubitoꝝ q̃tuordecim. ⁊ latera porte e-
πηχῶν δεκατεσσάρων. καὶ ἐπωμίδας τῆς θύρας τοῦ αἰ
lam cubitoꝝ triũ hinc ⁊ inde: ⁊ lõgitudinẽ e-
λὰμ πηχῶν τριῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ μῆκος τοῦ αἰ
lam cubitoꝝ vigiti ⁊ latitudinẽ cubitoꝝ duodeci: ꝫ in
λὰμ πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν δωδεκαπήχεα, καὶ ἐπὶ
decẽ gradibus ascendebãt ad eum. ⁊ colũne erãt
δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν. καὶ στύλοι ἦσαν
sup elam vna hinc ⁊ vna inde.
ἐπὶ τοῦ αἰλὰμ εἷς ἐντεῦθεν καὶ εἷς ἐντεῦθεν. Ca.41

A Θ Ε introduxit me i tẽplũ: ⁊ mensus est elam
καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησεν τὸ αἴλαμ
cubitoꝝ sex latitudinẽ elam hinc: ⁊ latitudinẽ cubitoꝝ
πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος πηχέων
sex inde. latitudo tabernacli latitudo porte cu-
ἓξ ἔνθεν. τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πη
bitoꝝ decẽ: ⁊ humeri . porte cubitoꝝ octo
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε
hinc ⁊ octo cubitoꝝ inde. ⁊ mensus est lõgitu-
ἔνθεν καὶ πέντε πηχέων ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆ-
dinẽ eius cubitoꝝ q̃draginta: ⁊ latitudinẽ cubitoꝝ
κος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
viginti. ⁊ ingressus ẽ in atriũ interius: ⁊ mẽ
εἴκοσι. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ διε
sus est elam porte cubitoꝝ duoꝝ: ⁊ pos-
μέτρησεν τὸ αἴλαμ τοῦ θυρώματος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύ
tũ cubitoꝝ sex. ⁊ humeros porte
ρωμα πηχῶν ἓξ. καὶ πὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώμα
cubitoꝝ septẽ hinc. ⁊ mensus est lõgitudinẽ
τος πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν
ostioꝝ cubitoꝝ vigiti: ⁊ latitudinẽ cubitoꝝ viginti ante
πυλῶν πηχῶν εἴκοσι, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ
faciem tẽpli. ⁊ virit ad me hoc sanctũ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ. καὶ εἶπεν πρός με τοῦτο τὸ ἅγιον
sctoꝝ: ⁊ mẽsus est parietẽ dom⁹ cubi
τῶν ἁγίων, καὶ διεμέτρησεν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου πη
toꝝ sex ⁊ latitudinẽ lateris cubitoꝝ quattuor i cir
χῶν ἓξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχέων τεσσάρων κυ
cuitu ⁊ latera latus ad latus triginta
κλόθεν καὶ τὰ πλευρὰ πλευρὰ ἐπὶ πλευρὰ τριάκον-
⁊ triũ: ⁊ spaciũ in pariete dom⁹ in
τα καὶ τριῶν, καὶ διάκενμα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν
lateribus i circuitu vt eãt inherentibus
τῆς πλευρᾶς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις
B ad trabẽs: vt omino nõ attingerẽt parietes
δοκούς, ὅπως παράπαν μὴ ἅπτωνται τῶν τοίχων τοῦ
dom⁹. ⁊ latitudinẽ superioris late-
οἴκου. καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ
ralis additamẽti ex pariete ad superius i circuitu
πρόσθεμα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὰ ἀνωτέρας κύκλῳ
dom⁹: vt dilatet sursum
τοῦ οἴκου, ὅπως διαπλατύνῃ παράπαν

Trãsla.B.Vie.

[a]sacerdotũ erit[b] qui excu-
bãt ad [c]ministeriũ [d]altaris.
[e]Isti sunt[m] filii [n]sadoch [o]q
accedũt[p] de filiis [q]leui [r]
[s]ad [t]dñm [u]vt ministrent ei.
[v]Et mensus est [w]atrium [x]
[y]longitudine [z]centũ [a] cubi
torũ: [b]& latitudine [c]centũ
[d]cubitorũ per [e]quadrũ [f]&
altare [g]ante faciem [h]tẽpli.
[i]Et introduxit me [k]in [l]ve-
stibulũ [m] tẽpli: [n] & mẽsus ẽ
[o]vestibulũ [p]qnq; [q] cubitis
[r]hinc: [s]& quinq; [t]
[u]cubitis [v]inde: [w] & latitudi-
nẽ [x] porte [y]trium [z]
[a]cubitorũ [b]hinc [c]& trium
[d]cubitorum [e]inde: [f]
[g]lõgititudinẽ aũt [h]vestibuli
[i]viginti [k] cubitorũ: [l]& lati
tudinẽ [m]vndecim [n]cubito
rum. [o]Et octo [p]gradibus
[q]ascendebatur [r]ad eũ. [s]Et
colũne erant [t]in [u]frontib⁹
[v]vna [w]hinc [x]& altera [y]inde.

41.

Θ T introduxit me [a] in
[b]templum: [c] [d]
[e]& mẽsus est [f]frontes [g]sex
[h]cubitos [i]latitudinis [k]
[l]hinc: [m]& sex [n]cubitos [o]la-
titudinis [p]inde: [q]latitudiné
[r]tabernaculi. [s] Et latitudo
[t]porte [u]decẽ [v]cubitoꝝ erat
[w]& latera [x]porte [y] quiq; [z]cu
bitis [a]hinc: [b] [c]
[d]& qnq; [e]inde. [f] Et mẽsus
est [g]longitudinem eius [h]
[i]q̃dragita [k]cubitos: [l]& lati
tudiné [m]viginti [n]cubitorũ.
[o]Et introgressus [p]intrin-
secus [q]mensus ẽ [r]infronte
[s]porte [t]duos [u]cubitos: [v]&
portam [w]sex [x] cubitorum:
[y]& latitudinẽ [z]porte [a]septẽ
[b]cubitorũ. [c]Et mensus est
[d]longitudinẽ eius [e]viginti
[f]cubitorũ: [g]& latitudinem
ei [h]viginti [i]cubitorũ [k]an-
te [l]faciẽ [m]tẽpli. [n]Et dixit [o]ad
me. [p]Hoc est [q]sanctũ [r]san-
ctoꝝ. [s]Et mẽsus ẽ [t]parietẽ
[u]domus [v]sex [w]cubitorum:
[x]& latitudinem [y]lateris [z]
[a]quattuor [b]cubitorũ [c]vn-
diq; [d]per circuitũ [e]domus.
[f]Latera autem [g]latus [h] ad
[i]latus bis [k]triginta [l]
[m]triũ: [n]& erãt emunẽtia q̃
[o]ingrederentur [p]per parie
tem [q] domus [r]in lateribus
[s]per circuitum [t]
[u]vt [v]continerent [w] & non
[x]attingerent [y]
[z]parietẽ [a]tẽpli. [b] Et platea
[c]erat in rotundũ [d]ascendẽs
[e]sursum p cochleã: & [f]ice-
naculũ [g]templi deferebat
[h]per gyrum. [i]
[k]Idcirco [l]latius erat [m]tem-
plum [n]in superioribus: [o]

Ter.be.Ezechi.xlj. Pritiua.heb

וגח [a]לַכֹּהֲנִים [b] שֹׁמְרֵי [c] מִשְׁמֶרֶת [d] הַמִּזְבֵּחַ
[e]הֵמָּה [f]בְּנֵי [g]צָדוֹק [h]הַקְּרֵבִים [i]מִבְּנֵי [k]לֵוִי
[l]אֶל [m]יְהוָה [n]לְשָׁרְתוֹ [o]וַיָּמָד [p]אֶת [q]הֶחָצֵר
[r]אֹרֶךְ [s]מֵאָה [t]אַמָּה [u]רֹחַב [v]מֵאָה [w]אַמָּה
[x]מְרֻבָּעַת [y]וְהַמִּזְבֵּחַ [z]לִפְנֵי [a]הַבָּיִת׃
[b]וַיְבִאֵנִי [c]אֶל [d]אֻלָם [e]הַבַּיִת [f]וַיָּמָד [g]אֶל
[h]אֵלָם [i]חָמֵשׁ [k]אַמּוֹת [l]מִפֹּה [m]וְחָמֵשׁ
[n]אַמּוֹת [o]מִפֹּה [p]רֹחַב [q]הַשַּׁעַר [r]שָׁלֹשׁ
[s]אַמּוֹת [t]מִפֹּה [u]וְשָׁלֹשׁ [v]אַמּוֹת [w]מִפֹּה׃
[x]אֹרֶךְ [y]הָאֻלָם [z]עֶשְׂרִים [a]אַמָּה [b]וְרֹחַב
[c]עֶשְׂתֵּי [d]עֶשְׂרֵה [e]אַמָּה [f]וּבַמַּעֲלוֹת [g]אֲשֶׁר
[h]יַעֲלוּ [i]אֵלָיו [k]וְעַמֻּדִים [l]אֶל [m]הָאֵילִים
[n]אֶחָד [o]מִפֹּה [p]וְאֶחָד [q]מִפֹּה׃

Cap.xlj.

[a]וַיְבִא [b]הַכָּל
[c]וַיָּמָד [d]אֶת [e]הָאֵילִים [f]שֵׁשׁ [g]אַמּוֹת [h]רֹחַב
[i]מִפֹּו [k]וְשֵׁשׁ [l]אַמּוֹת [m]רֹחַב [n]מִפֹּו [o]רֹחַב
[p]הָאֹהֶל׃ [q]וְרֹחַב [r]הַפֶּתַח [s]עֶשֶׂר [t]אַמּוֹת
[u]וְכִתְפֹת [v]הַפֶּתַח [w]חָמֵשׁ [x]אַמּוֹת [y]מִפֹּו
[z]וְחָמֵשׁ [a]אַמּוֹת [b]מִפֹּו [c]וַיָּמָד [d]אָרְכּוֹ
[e]אַרְבָּעִים [f]אַמָּה [g]וְרֹחַב [h]עֶשְׂרִים [i]אַמָּה׃
[k]וּבָא [l]לִפְנִימָה [m]וַיָּמָד [n]אֵיל [o]הַפֶּתַח
[p]שְׁתַּיִם [q]אַמּוֹת [r]וְהַפֶּתַח [s]שֵׁשׁ [t]אַמּוֹת
[u]וְרֹחַב [v]הַפֶּתַח [w]שֶׁבַע [x]אַמּוֹת׃ [y]וַיָּמָד [z]אֶת
[a]אָרְכּוֹ [b]עֶשְׂרִים [c]אַמָּה [d]וְרֹחַב [e]עֶשְׂרִים
[f]אַמָּה [g]אֶל [h]פְּנֵי [i]הַהֵיכָל [k]וַיֹּאמֶר [l]אֵלַי
[m]זֶה [n]קֹדֶשׁ [o]הַקָּדָשִׁים׃ [p]וַיָּמָד [q]קִיר
[r]הַבַּיִת [s]שֵׁשׁ [t]אַמּוֹת [u]וְרֹחַב [v]הַצֶּלַע [w]אַרְבַּע
[x]אַמּוֹת [y]סָבִיב [z]סָבִיב [a]לַבָּיִת [b]סָבִיב׃
[c]וְהַצְּלָעוֹת [d]צֶלַע [e]אֶל [f]צֶלַע [g]שָׁלוֹשׁ
[h]וּשְׁלֹשִׁים [i]פְּעָמִים [k]וּבָאוֹת [l]בַּקִּיר
[m]אֲשֶׁר [n]לַבַּיִת [o]לַצְּלָעוֹת [p]סָבִיב [q]סָבִיב
[r]לִהְיוֹת [s]אֲחוּזִים [t]וְלֹא [u]יִהְיוּ [v]אֲחוּזִים
[w]בְּקִיר [x]הַבַּיִת׃ [y]וְרֹחַב [z]הַנְּסֻבָּה׃ [a]לְמַעְלָה
[b]לְמַעְלָה׃ [c]לַצְּלָעוֹת [d]כִּי [e]מוֹסַב׃ [f]הַבַּיִת
[g]לְמַעְלָה׃ [h]לְמַעְלָה [i]סָבִיב [k]סָבִיב [l]לַבַּיִת
[m]עַל [n]בֵּן [o]רֹחַב [p]הַבַּיִת [q]לְמַעְלָה

וְכֵן ׀ הַתַּחְתּוֹנָה ׀ תֵּעָלֶה ׀ עַל ׀ הָעֶלְיוֹנָה
לְתֵימוֹנָה׃ וְרָאִיתִי ׀ לַבַּיִת ׀ נִבַּהּ סָבִיב ׀ תּוֹר־רָאשׁ
סָבִיב ׀ ״ מוֹסְדוֹת ׀ הַצְּלָעוֹת ׀ מְלוֹ ״ סַד ״ מָלֵא
הַקָּנֶה ׀ שֵׁשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ אַצִּילָה ׀ ״ רֹחַב ״ אַמָּה ׀ אָצֵל
הַקִּיר ׀ אֲשֶׁר ׀ לַצֶּלַע ׀ אֶל ׀ הַחוּץ חֲמֵשׁ
אַמּוֹת ׀ וַאֲשֶׁר ׀ מָנָח ״ בֵּית ״ צְלָעוֹת ׀ נַח
אֲשֶׁר ״ לַבָּיִת ׀ וּבֵין ״ הַלְּשָׁכוֹת ״ רֹחַב
עֶשְׂרִים ״ אַמָּה ״ סָבִיב ׀ לַבַּיִת ׀ סָבִיב
סָבִיב ׀ וּפֶתַח ׀ הַצֶּלַע ׀ לַמָּנָח ׀ פֶּתַח ׀ אֶחָד
דֶּרֶךְ ׀ הַקָּדִים ׀ וּפֶתַח ׀ אֶחָד ׀ לַדָּרוֹם ׀ נֶגֶב
וְרֹחַב ״ מְקוֹם ׀ הַמָּנָח ״ חֲמֵשׁ ׀ אַמּוֹת קוֹם אַמָּה
״ סָבִיב ״ סָבִיב ׀ וְהַבִּנְיָן ״ אֲשֶׁר ״ אֶל ׀ פְּנֵי פָּנָה
הַגְּזֵרָה ׀ פְּאַת ׀ דֶּרֶךְ ״ הַיָּם ׀ רֹחַב ׀ שִׁבְעִים פָּאָה
אַמָּה ׀ וְקִיר ׀ הַבִּנְיָן ׀ חֲמֵשׁ ״ אַמּוֹת ׀ רֹחַב
סָבִיב ׀ סָבִיב ׀ וְאָרְכּוֹ ׀ תִּשְׁעִים ״ אַמָּה׃
וּמָדַד ״ אֶת ״ הַבַּיִת ׀ אֹרֶךְ ״ מֵאָה ״ אַמָּה ׀
וְהַגְּזֵרָה ״ וְהַבִּנְיָה ׀ וְקִירוֹתֶיהָ ״ אֹרֶךְ
מֵאָה ׀ אַמָּה׃ וְרֹחַב ׀ פְּנֵי ׀ הַבַּיִת ׀ וְהַגְּזֵרָה
לַקְּדִים ׀ מֵאָה ׀ אַמָּה ׃ וּמָדַד ״ אֹרֶךְ קֶדֶם
הַבִּנְיָן ״ אֶל ׀ פְּנֵי ״ הַגְּזֵרָה ״ אֲשֶׁר ׀ עַל
אַחֲרֶיהָ ׀ וְאִתּוֹקֶיהָ ׀ מִפֹּה ׀ וּמִפֹּה ׀ מֵאָה נֶתֶק פֹּה
אַמָּה ׀ וְהַהֵיכָל ׀ הַפְּנִימִי ׀ וְאֻלָמֵי הַכֹּל פָּנָה
הֶחָצֵר׃ הַסִּפִּים ׀ וְהַחַלּוֹנִים ׀ הָאֲטֻמוֹת סֵבֶךְ תָּלַל
וְהָאַתִּיקִים ׀ סָבִיב ׀ לִשְׁלֹשְׁתָּם ׀ נֶגֶד
הַסַּף ׀ שְׁחִיף ׀ עֵץ ״ סָבִיב ״ סָבִיב ׀ וְהָאָרֶץ שָׁחַף
עַד ׀ הַחַלּוֹת ׀ וְהַחַלּוֹת ״ מְכֻסּוֹת ׃ כְּפָה
עַל ׀ מַעַל ׀ הַפֶּתַח ׀ וְעַד ׀ הַבַּיִת ״ הַפְּנִימִי
וְלַחוּץ ׀ וְאֶל ״ כָּל ״ הַקִּיר ׀ סָבִיב
סָבִיב ׀ בַּפְּנִימִי ׀ וּבַחִיצוֹן ׀ מִדּוֹת ׀ וְעָשׂוּי חוּץ עָבַד
״ כְּרוּבִים ״ וְתִמֹרִים ׀ וְתִמֹרָה ״ בֵּין עָשָׂה ״ כְּרִיב
כְּרוּב ׀ לִכְרוּב ׀ וּשְׁנֵים ״ פָּנִים ׀ לַכְּרוּב׃ שָׁנָה פָּנֶה
וּפְנֵי ׀ אָדָם ׀ אֶל ׀ הַתִּמֹרָה ״ מִפֹּה ׀
וּפְנֵי ״ כְּפִיר ׀ אֶל ׀ הַתִּמֹרָה ״ מִפֹּה ׀ כָּפִר
עָשׂוּי ׀ אֶל ׀ כָּל ׀ הַבַּיִת ״ סָבִיב ״ סָבִיב ׀
מִן־הָאָרֶץ ׀ עַד ״ מֵעַל ׀ הַפֶּתַח ׀ הַכְּרוּבִים
וְהַתִּמֹרִים ׃ עֲשׂוּיִם ׀ וְקִיר ׀ הַהֵיכָל ׀ הֵכָל

[ᵇet sic de ᶜinferioribꝰ ᵈascē debatur ᶜad ᶠsuperioria: & ᶠin mediū. ᵇEt vidi ᶦin domo ʰaltitudinē ᶦp circuitū ᵐfundata ᵒlatera ᵖadmensuram ooooooooooooooo ᵒcalami ᶠsex ᵉcubitorū ᶠspacio: & ᵉlatitudinē per ooo ᶠparietem ᶠlateris ᵇ fotinsecus ᶜquinq; ooooooooooo ᵇcubitorū. ᶜ Et erat interior ᵈdomus in ᵇ lateribus ᵇdomus. ᶠEt inter ᵐ gazophylacia ⁿlatitudinem ooo ᵒviginti ᵖcubitorū ᵍ in circuitu ᶠdomus ᵉvndiq; : ooo ᵉ & ostium ᵉ lateris ᶠ adoration em: ᶠostium ᵈ vnū ad ᵇviam ᶜaquilonis: ᵇ & ostiū ᶜvnū ᶜad viam ᶠ australem: ᵍ & latitudinē ᵇ loci ad ᵒ oronem ᵃ quinq; ᶠ cubitorum ᵐ in circuitu. ° Et edificiū ᵖquod erat ooooooooooo ᵒseparatū versūq; ad ᶠviā respicientē ad ᵈmare ᶜ latitudinis ᶠseptuaginta ᶠcubitorū: ᵈ paries autē ᵇ edificii ᶜqnq; ᵇcubitorū ᶜ latitudis ᶠper circuitū: ᵇ & lōgitudo eius ᶠnonaginta ᵇcubitoꝝ. ᶠEt mēsus est ᵈ dom ᵖ ᵒlōgitudinē ᵖ centū ᵍ cubitorū: ᶠ & qđ ſepatū erat ᵉ edificiū ᶠ & parietes ei ᵖ ᵐ longitudis ᶠcentū ᶠcubitorū.ᶠ Latitudo aūt ante ᵉ faciē ᵇ domus: ᶜ & ei ᵖ qđ erat ſeparatū ᵒ cōtra orientē ᶜ centū ᶠ cubitorū. ᶠ Et mēsus est ᵍ longitudinē ᵉ edificii ᵒ cōtra ᶠ faciem eius ᵐ qđ erat ſeparatū ᵒ ad ᵖ dorsum ᵍ hecthecas ᶠ ex vtraq; pte ᵉ cētū ᵒ cubitorū: ᶠ & tēplū ᶠ interius: ᶠ & veſtibula ᵉ atrū ᵇ limina ᶜ & feneſtras ᵇ obliq;s: ᶜ hecthecas ᶠ in circuitu ᵉ p tres partes ᵇ cōtra vniuſcuiuſq; ᶠ limē ᵉ stratūq; ᶠ ligno ᵐ p gyrum ᵐ in circuitu. ° Terra autē ᵖ vſq; ad ᵍ feneſtras: ᶠ & feneſtre ᵉ clauſe ᶠ ſup ᶠ oſtia & ᶠ vſq; ad ᶠ domū ᵉ interiorem ᵇ & forinſecus: ᶜ & ᵒ omnē ᶜ parietem ᶠ in circuitu ooo ᵇ intrinſecus ᶠ & forinſecus ad ᵉ mensurā: ᶠ & fabrefacta ᵐ cherubim ᵐ & palme: ᶜ & palma ᶠ inter oooooooooooo ᵃ cherub & ᶜ cherub. ° Duaſ q; ᶠ facies hēbat ᵃ cherub. ᶠ Facie ᶠ hominis ᶠ iuxta ᵉ palmam ᵇ ex hac parte: ooooo ᶜ & facie ᵇ leonis ᶜ iuxta ᶠ palmam ᵉ ex alia parte ooooo ᵇ expreſſam. ᶠ Per ᵇ omnem ᶠ domum ᵐ in circuitu ooo ᵒ de terra ᵖ vſq; ad ᵈ ſuperiorem ᶠ portam: ° cherubim ᶠ & palme ᵉ celate erant in ᶠ pariete oooooooooooooo

τ ex inferioribꝰ: τ aſcenderent ad ſuperiora καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν, καὶ ἀναβαίνωσι ἐπὶ τὰ ὑπερῶα τ ex medijs ad triſtega τ thraci καὶ ἐκ τῶν μέσων ἐπὶ τὰ τρίφορα καὶ τὰ ἀραὶλ τοῦ dom ᶠ altitudo i circuitu diſtãtiã latex cūit calamo ὄκου ὕψος κύκλῳ διάστημα πλινθῶν ἕξι τῷ καλάμῳ cubitoꝝ ſex diſtãtia. τ latitudinē parietis lateris πηχῶν ἓξ διάστημα. καὶ ὕψος τοῦ τοίχου τῆς πλινθείας fositec ᵒ cubitoꝝ quiq; τ reliqua in medio latex ἓξαπήχων πηχῶν πάχει καὶ τὰ λοιπὰ ἀναμέσον τῶν πλιν rū dom ᶠ τ in medio exedrax latitudo cubitoꝝ ρῶν τοῦ ὄικου καὶ ἀναμέσον τῶν ἑξαιδρῶν ὕψος πηχῶν vigiti i circūferētia domui i circuitu. τ porte ἕξι σι τὸ περιφερὲς τῶν ὄικῳ κύκλῳ. καὶ αἱ θύραι τῶν exedrax ad reliquū porte vnꝰ ἑξαιδρῶν ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς ad aqlonē: τ oſtium vnū ad auſtrū: τ lati πρὸς βορρᾶν, καὶ ἡ θύρα ἡ μία ἡ πρὸς νότον, καὶ τὸ ὕψ tudo loci reliqui cubitoꝝ quiq; latitu ος τοῦ τόπου τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν πάχει πλά do i circuitu. τ ſeparāo ante faciem reli τος κυκλόθεν. καὶ τὸ διαῤῥὶς κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπ qui qđ ad mare: cubitoꝝ ſeptuagita latus λείπου τοῦ πρὸς θάλασσαν, πηχῶν ἑβδομήκοντα πλα do parietis diuidentis: τ cubitoꝝ quiq; τος τοῦ τοίχου τοῦ διαῤῥήσσοντος, καὶ πηχῶν πέντε τὸ latitudo i circuitu: τ lōgitudo eius cubitoꝝ nonaginta: ὕψος κυκλόθεν, καὶ μῆκος αὐτοῦ πηχῶν ἐνενήκοντα, τ mēſus eſt contra domū lōgitudinē cubitoꝝ καὶ διαμέτρησεν κατέναντι τοῦ ὄικου μῆκος πηχῶν centū. τ reliqua τ ſeparātia τ parie ἑκατόν. καὶ τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διῤῥήσσοντα καὶ τὸ τεῖ tes eius lōgitudinē cubitoꝝ cētū: τ latitudinē ō χος αὐτοῦ μῆκος πηχῶν ἑκατόν, καὶ τὸ ὕψος κατὰ facies tēpli τ reliqua contra πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι cubitoꝝ centū τ mēſus eſt lōgitudinē ſeparā πηχῶν ἑκατὸν καὶ διαμέτρησεν τὸ μῆκος τοῦ διῤῥήσ tio cōtra faciem reliquoꝝ q̄ erāt poſt te τος κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπολοίπων τῶν κατόπι gū dom ᶠ illius τ reliqua q̄ hinc θεν τοῦ ὄικου ἐκείνου καὶ τὰ ἀπόλοιπα τὰ ἔνθε τ q̄ inde cubitoꝝ centū lōgitudinē. τ tēplū τ an καὶ τὰ ἔνθεν πηχῶν ἑκατὸν μῆκος. καὶ ὁ ναὸς καὶ αἱ guli τ clam exterius ſtrata ligno: τ γωνίαι καὶ τὸ ἀλαὰμ τὸ ἐξώτερον περιπατωμένη, καὶ αἱ feneſtre reticulate ad lucēdū q̄ i circuitu tri ὑρίδες ἐλεγυωταὶ ὑποφαύσεις τοῖς κύκλῳ τοῖς τρι b ᵛ vt τ ꝓſpicerēt. τ dom ᶠ τ eaq; prima σιν ὥστε καὶ διακύπτειν. καὶ ὁ ὄικος καὶ τὰ πλησίον ſtrata ligno p circuitū τ a pauimēto vſq; ad feneſ ἐξυλωμένα κύκλῳ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυ ſtras: τ feneſtre aperte tripliciter ad ꝓſpi ρίδων, καὶ αἱ θυρίδες ἀνατεῖυγόμεναι τρισσῶς εἰς ἀν ciendū τ vſq; ad domū interioꝝ τ κύπτειν καὶ ἕως τοῦ ὄικου τοῦ ἐσωτέρου καὶ τοῦ exterioꝝ τ p oēm parietē i circuitu intrinſe ἐξωτέρου καὶ ἐφ' ὅλον τὸν τοῖχον κύκλῳ τὸν ἔσωθεν τ extrinſecꝰ celata cherubim: τ palme καὶ τὸν ἔξωθεν γεγλυμμένα χερουβείμ, καὶ φοίνικες inter cherubim τ cherub duo facies ἀναμέσον χερουβείμ καὶ χεροὺβ δύο πρόσωπα τῷ cherub facies holo ad palmā hanc τ fa χερουβ πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ πρὸ ciem holo ad palmā inde celatus σωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν διαγεγλυμμέ olo pariet i circuitu ex pauimēto vſq; ἰδίως ὅλος ὁ τοῖχος κυκλόθεν ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν ad laquear cherubim τ palme celate φατνώματος χερουβείμ καὶ οἱ φοίνικες διαγεγραμμέ τ ſanctuariū μένοι καὶ ἅγιον oo ooooooooooooooooooooooooooo

A C B D

τ templũ aperiebatur p̃ q̃ttuor ãgulos p̃ faciem
καὶ ὁ ναὸς ἀνεῳγυσόμενος τετράγωνα κατὰ πρόσωπον
sctõr̃ villo sicut aspect⁹ altario ligneis: cubitor̃
τῶν ἁγίων ὅρασις ὡς ὄψις θυσιαστηρίου ξυλίνου, πηχῶν
triũ altitudo eius: τ cubitor̃ duor̃ longitudo τ
τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ πηχῶν δύο τὸ μῆκος, καὶ
latitudo cubitor̃ duor̃. τ cornua hẽbat: τ basis
πλάτος πηχῶν δύο. καὶ κέρατα εἶχεν, καὶ ἡ βάσις
eius τ parietes ei⁹ ligneι: τ dixit ad me:
αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι, καὶ εἶπεν πρός με,
hec mensa q̃ ast faciem dñi: τ duo ostia
αὕτη ἡ τράπεζα ἡ πρὸ προσώπου κυρίου, καὶ δύο θυρώ
tẽplo: τ sctõ duo ostia duob⁹
ματα τῷ ναῷ, καὶ τῶ ἁγίῳ δύο θυρώματα τοῖς δυσὶ
ostijs q̃ vertebant duo ostia vni τ duo
θυρώμασι τοῖς στροφωτοῖς δύο θυρώματα ἦν καὶ δύο
ostia porte secũde τ celatura in eis:
θυρώματα τῇ θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ γλυφὴ ἐπ' αὐτῶν,
τ ostia tẽplo cherubim τ palme sc̃m
καὶ θυρώματα τῷ ναῷ χερουβεὶμ καὶ φοίνικες κατὰ τὴν
sculpturã sctõr̃ τ sc̃m ligna ante faciem
γλυφὴν τῶν ἁγίων καὶ κατὰ τὰ ξύλα κατὰ πρόσωπον
clam foris⁹ τ fenestre abscõdite. τ mensa⁹ est
τοῦ ἀλσὶμ ἔξωθεν καὶ θυρίδες κρυπταί. καὶ ἡμιτέχνοις
hinc τ inde in laquearia clam: τ late-
ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ ὁρόφωτα τοῦ ἀλσὶμ, καὶ τὰ πλευ
ra dom⁹ coniuncta.
ρὰ τοῦ οἴκου ἐξυγωμένα. Ca.42.

A Καὶ ἐξήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν κα
ciente contra portam q̃ ad aqlonẽ: τ
τὰ ἀπέναντι κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
eduxit me: τ ecce exedre quiq̃ iuxta
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ ἐξαῖδραι πέντε ἐχόμεναι τοῦ
reliquum τ ppe separatũ ad aqlonẽ:
ἀποκλείστου καὶ ἐχόμεναι τοῦ διαστήματος πρὸς βορρᾶν,
cubitis centũ lõgitudo ad aqlonẽ: τ latitudo cubitor̃
πηχῶν ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
quinq̃ginta descripte sicut porte
πεντήκοντα διαγεγραμμέναι ἐν τρόπον αἱ πύλαι
atrij interioris: τ sicut columne
τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, καὶ ἐν τρόπον αἱ παστάδες
atrij exteriorís p̃ oadinẽ ẽ facies
τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ στίχον ἀντιπρόσωποι
portic⁹ fac: τ contra exedras deambula
ἔξω τρωσαί, καὶ κατέναντι τῶν ἐξαιδρῶν περίπατος
tio cubitor̃ decẽ latitudo per cubitos centũ lõgi
τῆς πηχῶν δέκα τὸ πλάτος ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν μῆκος
tudo ad interiorẽ viã cubiti vni⁹. τ os-
τῆς εἰς τὴν ἐσωτέραν ἐδὸν πύχους ἑνός· καὶ τὰ θυ
tia eor̃ ad aqlonẽ: τ deambulatiões
ρώματα αὐτῶν πρὸς βορρᾶν, καὶ οἱ περίπατοι οἱ
cenaculor̃ simili⁹. q̃s eminebãt collũne extra
ὑπερῷων ὡσαύτως ὅτι ἐξεῖχεν τὸ περίστυλον ἔξωθεν
collũnas inferiores τ spaciũ sic.
τῆς στύλους τοῖς κατωτέρους καὶ τὸ διάστημα ὅυτως·
triplices erant τ colũnas nõ hẽbãt sicut colũne
τριπλᾶ ἦσαν καὶ στύλους οὐκ εἶχεν καθὼς οἱ στύλοι
B exedrar̃. ppterea eminebãt ab his q̃ inferius
τῶν ἐξαιδρῶν· διὰ τοῦτο ἐξεῖχεν ἀπὸ τῶν ὑποκάτω
τ his q̃ in medio de ẽra τ limen extrisec⁹
ἐν καὶ τῶν ἐν μέσῳ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ φλιὰ ἔξωθεν ἦν
sicut exedre atrij exteriorís respiciẽ
τρόπον αἱ ἐξαίδρεαι τῆς αὐλῆς τῆς ἔξωθεν αἱ βλέπουσαι
tes contra exedras q̃ ad aqlonẽ lõgitudo
κατὰ ἀπέναντι τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν μῆκος
cubitor̃ quinq̃ginta.
πηχῶν πεντήκοντα.

C D

Trãsla.B.Vie.

tẽpli: a limen b quadrangu
lum: c & facies d sanctuarii
c aspectus c contra aspectũ.
e Altaris b lignei
trium c cubitorũ altitudo:
& longitudo eius a duor̃
c cubitorũ: f & angulf eius
f & lõgitudo eius
e & parietes eius f ligneι.
a Et locut⁹ est c ad me. f Hec
est f mensa b coram c domi-
no. d Et duo
c ostia erant f in tẽplo: g & in
sanctuario. h Et in duobus
i ostiis ex k vtraq̃ parte b bi-
na erant
n ostiola que in se inuicem
plicabantur.
f Bina enim c ostia erant ex
vtraq̃ parte ostiorũ. a Et
celata erant f in ipsis i ostiis
a templi b cherubim
c & sculptura c palmar̃ sic̃
f in parietib⁹ q̃q̃ f expressa
erant. Quiobrẽ g & gros-
siora erant b ligna i in vesti-
buli k fronte m forinsecus:
sup q̃ a fenestre c obliq̃ & si
militudo b palmarũ q hinc
f atq̃ inde i in h tũerulis e ve
stibuli fm a latera f domus:
a latitudinéq̃ parietum.

42. Θ Et eduxit me b in
c atriũ d exterius per
c viam ducentem ad
a aqlonẽ. b Et itroduxit me
i in k gazophylaciũ q̃d erat
m cõtra a separatũ edificiũ
e & f cõtra g edem vergentẽ
f ad a aqlonẽ c in a facie f lon
gitudinis i cẽtum f cubitos
e ostii a aquilonis: c & latitu-
dinis b quinquaginta
c cubitos f cõtra g viginti cu
bitos i atrii
k interioris: l & cõtra m pauí
mentũ stratũ lapide o atrii
p exterioris: vbi erat q por-
ticus iuncta b porticui
a triplici. c Et ante f gazo-
phylacia f deambulatio
d decem f cubitorũ b latitudi
nis: c ad d iteriora respiciẽs
c vie f cubiti g vni?. h Et ostia
eorũ i ad aqlonẽ vbi erant
a gazophylacia in i supe-
rioribꝫ m humiliora a quia
c supportabãt p porticus q̃
e ex illis eminebãt f de infe
rioribus g & de mediis i edi
ficii. k Triftega a eni f erant:
l & nõ a habebãt b colũnas
c sicut erant f colũne b atrio
rũ. c Propterea f eminebãt
d de inferioribus l & de me-
diis a a terra cubitis qnqua
gita. l Et pibolus a exterior
f fm g gazophylacia q̃ erãt
in h via f atrii g exterioris a ãi
a gazophylacia. k Longitu
do ei? q̃nginta a cubitoꝝ.

זוז וְהַהֵיכָל מְזוּזַת רְבָעָה וּפְנֵי הַקֹּדֶשׁ
כְּמַרְאֵה זֵבַח מַרְאֵה כַּמַּרְאָה: וְהַמִּזְבֵּחַ עֵץ
שָׁלֹשׁ אַמּוֹת גָּבְהוֹ וְאָרְכּוֹ שְׁתַּיִם
אַמָּה קֶצַע אַמּוֹת וּמִקְצֹעֹתָיו לוֹ וְאָרְכּוֹ
דבר וְקִירֹתָיו עֵץ וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה
הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה: וּשְׁתַּיִם
דְּלָתוֹת לַהֵיכָל וְלַקֹּדֶשׁ: וּשְׁתַּיִם
סבב דְּלָתוֹת לַדְּלָתוֹת שְׁתַּיִם מוּסַבוֹת
דְּלָתוֹת שְׁתַּיִם לְדֶלֶת אֶחָת
וּשְׁתֵּי דְלָתוֹת לָאַחֶרֶת: וַעֲשׂוּיָה
אֲלֵיהֶן אֶל דַּלְתוֹת הַהֵיכָל כְּרֻבִים
וְתִמֹרִים כַּאֲשֶׁר עֲשׂוּים לַקִּירוֹת
אלם וְעָב עֵץ אֶל פְּנֵי הָאוּלָם מֵחוּץ:
חלל פה וְחַלּוֹנִים אֲטֻמוֹת וְתִמֹרִים מִפֹּה
וּמִפֹּה אֶל כִּתְפוֹת הָאוּלָם וְצַלְעוֹת
הַבַּיִת וְהָעָבִים:

Cap. xlij. וַיּוֹצִיאֵנִי אֶל
יצא הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ
חזן הַצָּפוֹן וַיְבִאֵנִי אֶל הַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר
נגד פנה מול הַנֶּגֶד הַגְּזֵרָה וַאֲשֶׁר נֶגֶד הַבִּנְיָן
אל הַצָּפוֹן: אֶל פְּנֵי אֹרֶךְ אַמּוֹת
הַמֵּאָה פֶּתַח הַצָּפוֹן וְרָחַב חֲמִשִּׁים
אַמּוֹת נֶגֶד עֶשְׂרִים אֲשֶׁר לֶחָצֵר
פנה הַפְּנִימִי וְנֶגֶד רִצְפָּה אֲשֶׁר לֶחָצֵר
חזן הַחִיצוֹנָה יְאַתִּיק אֶל פְּנֵי אַתִּיק
נשל הַנִּשְׁלָשִׁים: וְלִפְנֵי הַלִּשְׁכוֹת מַהֲלַךְ
עשר עֶשֶׂר אַמּוֹת רֹחַב אֶל הַפְּנִימִית
דרך דֶּרֶךְ אַמָּה אַחַת וּפִתְחֵיהֶם לַצָּפוֹן:
צפן וְהַלִּשְׁכוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת קְצָרוֹת כִּי
עלה יוּכְלוּ הָאַתִּיקִים מֵהֵנָּה מֵהַתַּחְתּוֹנוֹת
יכל וּמֵהַתִּיכֹנוֹת בִּנְיָן: כִּי מְשֻׁלָּשׁוֹת הֵנָּה
שלש עמד וְאֵין לָהֶן עַמּוּדִים כְּעַמּוּדֵי הַחֲצֵרוֹת
אצל עַל כֵּן נֶאֱצַל מֵהַתַּחְתּוֹנוֹת וּמֵהַתִּיכֹנוֹת
מֵהָאָרֶץ: נֶגֶד אֲשֶׁר לַחוּץ לְעֻמַּת
הַלִּשְׁכוֹת דֶּרֶךְ הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל
פנה פְּנֵי הַלִּשְׁכוֹת אָרְכּוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה:

Pūtiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xlij.

כִּי אׄרֶךְ הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר לְחָצֵר
הַחִיצוֹנָה חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב עַל פְּנֵי
הַהֵיכָל מֵאָה אַמָּה וּמִתַּחַת הַלְּשָׁכוֹת
הָאֵלֶּה הַמָּבוֹא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים בְּנֹאוֹ
לְהֵנָּה וּמֵחָצֵר הַחִיצֹנָה רֹחַב גֶּדֶר
לְחָצֵר דֶּרֶךְ הַקָּדִים אֶל פְּנֵי הַגִּזְרָה
וְאֶל פְּנֵי הַבִּנְיָן לִלְשָׁכוֹת וְדֶרֶךְ
לִפְנֵיהֶם כְּמַרְאֵה הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר
דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן כְּאָרְכָּן כֵּן רָחְבָּן וְכָל
מוֹצָאֵיהֶן וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן וּכְפִתְחֵיהֶן
וּכְפִתְחֵי הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
פֶּתַח רֹאשׁ דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ גִּדֶר הַגִּזְרָת
הַהִוא כְּמָה דֶּרֶךְ הַקָּדִים נִבְנוּ וַיֹּאמֶר
אֵלַי לִלְשָׁכוֹת הַצָּפוֹן לִלְשָׁכוֹת הַדָּרוֹם אֲשֶׁר
אֲשֶׁר אֶל פְּנֵי הַגִּזְרָה הֵנָּה לִלְשָׁכוֹת
הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יֹאכְלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר קְרֹבִים לַיהוָה קָדְשֵׁי
הַקָּדָשִׁים שָׁם יַנִּיחוּ קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים
וְהַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם כִּי הַמָּקוֹם
קֹדֶשׁ הוּא בְּבֹאָם הַכֹּהֲנִים וְלֹא יֵצְאוּ
מֵהַקֹּדֶשׁ אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה שָׁם
יַנִּיחוּ בְּגָדֵיהֶם אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶן
כִּי קֹדֶשׁ הֵנָּה וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים
וְקָרְבוּ אֶל אֲשֶׁר לָעָם וְכִלָּה אֶת
מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְנִימִי וְהוֹצִיאַנִי דֶּרֶךְ
שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים
וּמְדָדוֹ סָבִיב סָבִיב מַדָּד רוּחַ הַקָּדִים
בְּנֶקְנֶה הַמִּדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים
בְּנֶקְנֶה הַמִּדָּה סָבִיב וּמָדַד רוּחַ
הַצָּפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים בְּנֶקְנֶה
הַמִּדָּה סָבִיב וְאֶת רוּחַ הַדָּרוֹם מָדָד
חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים בְּנֶקְנֶה הַמִּדָּה
סָבַב אֶל רוּחַ הַיָּם מָדַד חֲמֵשׁ
מֵאוֹת קָנִים בְּנֶקְנֶה הַמִּדָּה לְאַרְבַּע
רוּחוֹת מָדָדוֹ חוֹמָה לוֹ סָבִיב סָבִיב
אׄרֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְרֹחַב חֲמֵשׁ

Trāsla.B.Vie.

quia longitudo erat ga
zophylaciorum atrii oc
exterioris qnquaginta
cubitorū: & lōgitudo an
te facē tēpli centū cu
bitorū. Et erat subter
gazophylacia hec itroi
tus ab oriente ingrediē
tiū in ea de atrio exterio
ri in latitudine periboli
atrii qđ erat cōtra viam
orientalē in faciem edi
ficii sepati. Et erant ante
edificiū gazophylacia:
& via ante facie corū iux
ta similitudinē gazophy
lacio q erant in via aq
lonis. fm longitudinē eo
rū: sic & latitudo eorum:
& ois introitus eo & si
militudines & ostia eorū
fm ostia gazophylacio
que erant in via respicē
te in notū. Ostium in ca
pite vie quavia erat ante
vestibulū sepatū per viā
orientalē ingredientibus.
Et dixit ad me. Gazo
phylacia aglonis & gazo
phylacia austri q sunt an
te edificiū separatū: hec
sunt gazophylacia sācta:
in qbus vescūtur sacer
dotes qui appropinquāt
ad dām in sancta sctōꝝ.
Ibi ponēt sctā sanctoꝝ:
& oblationē pro pctō & pro delicto. Locus enī
sanct ē. Cū aūt ingressi
fuerint sacerdotes: non
egredientur de sanctis in
atrium exterius. Et ibi
reponēt vestimenta sua
in quibus ministrant: oō
quia sancta sunt: vestiē
turq; vestimentis aliis oō
& sic pcedent ad popu
lum. Cunq; complesset
mēsuras domus interio
ris eduxit me per viam
porte que respiciebat ad
viam orientalem: ooooo
& mēsus est eā vndiq; p
circuitū. Mensus est autē
cōtra ventū orientalē ca
lamo mēsure qngentos
calamos i calamo mēsu
re per circuitū. Et mēsus
est cōtra ventū aquilonis
quingētos calamos: in
calamo mēsure per gyꝝ.
Et ad ventū australē mē
sus est quingentos cala
mos: in calamo mēsure
p circuitū. Et ad ventū
occidētalē mēsus est qn
gētos calamos: i calamo
mēsure. Per qttuor vē
tos mēsus ē murū ei vn
diq; p circuitū lōgitudinē
qngetoꝝ cubitoꝝ: & lati
tudinē qngētoꝝ cubitoꝝ

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.lati.

ὅτι ἡ μῆκος τῶν ἐξαιδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν
exterius cubitoꝝ quinqgita & he sunt ἔξω.
τὴν ἐξωτέραν πηχῶν πεντήκοντα καὶ αὐλὴ ἰσότης
cies hic totū cubitoꝝ centū. & ostia exe
σωσεν τοίχους ἡ πᾶσι πηχῶν ἑκατόν. καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξω
dre ista itroitus q ad orientem vt ingredia
δρῶν τούτων τῆς εἰσόδου τῆς πρὸς ἀνατολὰς & ἐπορεύε
tur p eas ex atrio exteriori scām lumē hoc
ται δι' αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ τὸ φῶς ὅτι
in pncipio ambulatorij: & ad meridiem & ad faciem
ἐν ἀρχῇ & περιπάτου, καὶ κατὰ πρὸς νότον καὶ κατὰ πρόσω
austri: & ad faciem reliqui: & ad
πον & νότου, καὶ κατὰ πρόσωπον & ἀποτολαίου, καὶ κατὰ
faciem separantis: & exedre & ambulatorū ad
πρόσωπον & διορίζοντος, καὶ αἱ ἐξαίδρα καὶ ὁ περίπατος κα
facies suas iuxta mēsuras exedraꝝ q ad
τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατὰ τὰ μέτρα τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς
aglonē. & scām lōgitudinē eaꝝ: & scām latitudinē eaꝝ:
βορρᾶν. καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν,
& scām oēs exitus eaꝝ & itroitus: & scām
καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν καὶ εἰσόδους, καὶ κατὰ
lūinaria eaꝝ: & scām ostia ipaꝝ exedraꝝ
τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ θυρώματα αὐτῶν τῶν ἐξαιδρῶν
q ad meridiē. scām ostia ab initio ambulato
τῶν πρὸς νότον. κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς & περιπά
rij ad lumē spacij calami ad orientē vt iretur
του ἐπὶ φῶς διαγράμματος καλάμου κατὰ ἀνατολὰς & ἐπορεύε
per ea. & otrit ad me: exedre ad aglonē
το δι' αὐτά. καὶ ἐπιστρέφει μι, αἱ ἐξαίδρα αἱ πρὸς βορρᾶν
& exedre q ad austrū erātes ante faciem spa
καὶ αἱ ἐξαίδρα αἱ πρὸς νότον οὖσαι, κατὰ πρόσωπον τῶν ἀφ
tiorum sunt exedre sancti sanctoꝝ in qb⁹ resident
ορισμάτων εἰσὶν αἱ ἐξαίδρα & ἁγίου τῶν ἁγίων ἐν αἷς ἐδιάσου
ibi sacerdotes appropiāntes ad dām scā scāꝝ &
σιν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ
sacrificiū & q pro ignorāta.qz locus scūs est
τὴν θυσίαν καὶ τὰ περὶ ἀγνοίας. διότι τόπος ἅγιός ἐστιν
nō ingredietur illuc pter sacerdotes: & nō egredi
οὐκ εἰσελεύσεται ἐκεῖ πλὴν ἐξ τῶν ἱερέων, καὶ ἐκβλη
entur ex scīo in atriū exterius. vt ea
θήσεται ἐκ τῶν ἁγίων εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν. ὅπως ἂν
nimo scāi sint q offerunt. & nō tangant
πλησθῶσιν ἅγιοι ὅσοι οἱ προσάγοντες. καὶ μὴ ἅπτωνται τῶν
vestimēta eoꝝ in qb⁹ ministrant in eis: qz scā
σκολισμοῦ αὐτῶν ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, διότι ἅγιά
sunt: & induentur vestimēta alia qđ tangant ppīm. & ac
ἐστιν, καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα ἃ ἅψωνται τοῦ λαοῦ. καὶ συν
pleta ē mensuratio dom⁹ interioris: & eduxit me p
τελέσθη διαμέτρησις οἴκου ἔσωθεν, καὶ ἐξήγαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν
portē respicientis ad orientē. & mēsus est dom⁹
τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ διεμέτρησεν τὸν οἶκον
exemplar i circuitu in ordine. & stetit post tergū pu
τὸ ὑπόδειγμα κυκλόθεν ἐν διατάξει. καὶ ἕστηκα κατὰ τοῦτο τὸ πρό
te respicientis ad orientem: & mensus est dom⁹ exem
σωπον τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησε τὸν οἶκον κύ
plar i circuitu in ordine quingētoꝝ in calamo mēsu
κλῳ διάγραμμα κυκλόθεν ἐν διατάξει πεντακισχίλιοι ἐν τῷ καλάμῳ μέτρου
& cōuersus ē ad mare: & mensus est scām faciem
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς θάλασσαν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τῆς
mariꝝ cubitoꝝ quingētoꝝ in calamo mensure. & cō
θαλάσσης πεχῶν πεντακισχίλιοι ἐν τῷ καλάμῳ & μέτρου. καὶ ἐπέστ
uersus ē ad aglonē: & mensus est scām faciem aglonis ca
ρεψεν πρὸς βορρᾶν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον & βορρᾶ πε
bitoꝝ qngentos in calamo mensure. & cōuersus ē ad austrū:
χῶν πεντακισχίλιοι ἐν τῷ καλάμῳ & μέτρου. καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς νότον,
& mensus est scām faciem austri qngentos in cala
καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον & νότου πεντακισχίλιοι ἐν τῷ καλά
mo mēsure qttuor ptes eiꝰ: & dispositi murū ei
μῳ & μέτρου τὰ τέσσαρα μέρη αὐτ, καὶ διάταξιν περίβολον αὐτῷ
p circuitū: dngentoꝝ ad orientē. & qngētoꝝ cubitoꝝ latitudo
κύκλῳ, πεντακισχίλιοι πρὸς ἀνατολάς. καὶ πεντακισχίλιοι τὸ πλάτος

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ad diuidendũ inter sctã ꝛ inter ali-
τοῦ διαχωρίζειν ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀναμέσον ⸗ προ
murale in ordine dom⁹.
τειχίσματος ἐν διατάξει τοῦ οἴκου. Ca.43.

ET adduxit me ad portã q̃ ad orientem: ꝛ
Καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ
eduxit me: ꝛ ecce gl̃a dei ifrael ventebat p
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ δόξα τοῦ Ισραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν
viã q̃ ad orientem: ꝛ vox castroꝝ q̃si vox
ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς ὡς φω
geminãtiũ multoꝝ: ꝛ fra resplẽdebat q̃si ful-
νὴ διπλασιαζόντων πολλῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγ
gur in gl̃a p circuitũ: ꝛ visio quã vidi scõm visio-
γος ἐν τῇ δόξῃ κυκλόθεν, καὶ ἡ ὅρασις ἣν ἑώρα κατὰ τὴν ὅρα
nẽ quã viderã qñ ingrediebar vt vngerẽ ciuitatẽ: ꝛ
σιν ἣν ἑώρακα ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν, καὶ
visio curruũ quẽ vidi scõm visionẽ quã vidi sup
ὅρασις τοῦ ἅρματος οὗ ἑώρακα κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν ἑώρακα ἐπὶ
fluuium chobar: ꝛ cecidi in faciem meã: ꝛ
τοῦ ποταμοῦ χοβάρ, καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ
gl̃a dñi ingressa ẽ in domũ p viã por-
δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύ-
te respicientis ad orientẽ: ꝛ assumpsit me
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἀνέλαβέν με
spũs ꝛ introduxit me in atriũ interius: ꝛ
πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ
ecce plena gl̃a dñi dom⁹: ꝛ steti ꝛ ecce vox
ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος, καὶ ἔστη καὶ ἰδοὺ φωνὴ
de domo loquẽtis ad me. ꝛ vir stabat iux
ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρός με· καὶ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχό-
ta me: ꝛ dixit ad me: vidisti tu fili hois
μενός με, καὶ εἶπεν πρός με, ὑράκας σύ υἱὲ ἀνθρώπου τὸν
locum soliꝰ mei ꝛ locũ vestigiꝰ pe-
τόπον τοῦ θρόνου μου καὶ τὸν τόπον τοῦ ἴχνους τῶν πο-
dũ meoꝝ: in qbꝰ habitabit nomẽ meũ in medio do-
δῶν μου, ἐν οἷς κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴ-
mꝰ israel in sẽpiternũ: ꝛ non cõtaminabũt vltra dom⁹
κου Ισραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ βεβηλώσωσιν ἔτι οἶκος
israel nomẽ meũ scm̃: ipſi ꝛ duces eoꝝ in
Ισραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν
fornicatiõe sua: ꝛ in homicidiꝭ vacuũ suoꝝ in medio
τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς φονικαῖς τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ
eoꝝ: cũ posuerẽt ipſi postes meos i postib⁹ suis:
αὐτῶν, ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν,
ꝛ limina mea hereũtia liminib⁹ coꝝ: ꝛ vnde rũt parietẽ
καὶ τὰς φλιάς μου ἐχομένας τῶν φλιῶν αὐτῶν, καὶ ἦν τοῖχος
pcpe me ꝛ ipsos. ꝛ pstaminauerũt nomẽ meũ sanctũ in
ἀνὰ μέσον μου καὶ αὐτῶν· καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν
iniquitatib⁹ suis q̃s faciebãt: ꝛ cõtriui eos i furore meo
ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἃς ἐποίουν, καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου
ꝛ in occisiõe. ꝛ nũc abũciant fornicationẽ suã ꝛ homi
καὶ ἐν φόνῳ· καὶ νῦν ἀπωσάσθωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν καὶ τὰς φό
cidia vacuũ suoꝝ a me: ꝛ habitabo in medio co
νους τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐ
rũ in ẽternũ. ꝛ tu fili hois oñde domui israel do
τῶν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου δεῖξον τῷ οἴκῳ Ισραὴλ τὸν οἶ
mũ: ꝛ cõfũdãt a pctio suis: ꝛ visionẽ e-
κον, καὶ καταισχυνθήτωσαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ὅρασιν αὐ
ius ꝛ dispositionẽ illiꝰ: ꝛ ipſi accipiant tormẽtũ suum
τῶν καὶ τὴν διάταξιν αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαβόντες τὴν κόλασιν αὐτῶν
q̃ oĩbus q̃ fecerunt. ꝛ describes domũ ꝛ ꝓpa
ἃ ἐποίησαν. καὶ ἀναγράψεις τὸν οἶκον καὶ τὴν ἔτα
rationẽ eiꝰ: ꝛ exitus eius: ꝛ introitꝰ eiꝰ: substantiã
σιν αὐτῆς, καὶ τὰς διεξόδους αὐτῆς, καὶ τὰς εἰσόδους αὐτῆς, καὶ τὴν ὑπόστασιν
eius: ꝛ oĩa precepta illiꝰ ꝛ omnia legitia eiꝰ:
αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ προστάγματα αὐτῆς καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτῆς,
ꝛ omnes leges eius notas facies illis ꝛ describes
καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις αὐτοῖς καὶ διαγράψεις
eorum eis: ꝛ custodiant oẽs iustificatiões meas ꝛ om
αὐτοῖς, καὶ φυλάξουσιν πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πά
nia precepta mea: ꝛ faciant ea. ꝛ descriptionẽ domꝰ
τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσουσιν αὐτά· καὶ διαγραφὴν τοῦ οἴκου

Trãsla.B.Hie.

diuidentẽ inter sanctua
riũ & vulgi locũ. 45.

ET duxit me ad por
tam oooooooooooooo
que respiciebat ad viam
orientalẽ. Et ecce gloria
dei israel igrediebatur
per viam orientalem: oo
& vox erat ei quasi vox
aquarũ multarũ: & tra
splendebat a maiestate
eius. Et vidi visionẽ ooo
fm speciem quam vide
ram oooooooooooooooo
quãdo venit vt disperde
ret ciuitatẽ: & species oo
fm aspectũ quẽ viderã
iuxta fluuium chobar.
Et cecidi sup faciẽ meã.
Et maiestas dñi ingressa
est tẽplum per viam por
te que respiciebat ad ooo
orientẽ. Et eleuauit me
spũs: & itroduxit me in
atrium interius. Et ec-
ce repleta erat gloria oo
dñi domus. Et audiui
loquentem ad me oooo
de domo: & vir qui sta
bat iuxta me. oooooooo
Et dixit ad me. Fili ho-
minis: locus oooooooo
soliꝰ mei: & locus vesti
giorũ pedũ meorũ: vbi
habito in medio filiorũ
israel in eternum: ooooo
& non polluet vltra do
mus israel nomen oooo
sanctũ meũ: ipſi & reges
eorũ in fornicationibus
suis: & in ruinis regũ suo
rũ: & in excelsis: q fabri
cati sunt limẽ suũ iuxta
limẽ meũ: & postes suos
iuxta postes meos & mu
rus erat iter me & eos: &
polluerũt nomẽ sanctũ
meũ in aboiationib⁹ q̃s
fecerũt: ppter qđ cõsũpsi
eos i ira mea. Nũc ergo
repellãt pcul fornicatio
nẽ suã & ruinas regũ suo
rũ a me & habitabo in
medio eoꝝ semp. Tu aũt
fili hominis ostende do
mui israel oooooooooooo
tẽplũ & cõfundantur ab
iniqtatibus suis: & metiã
tur fabricam: & erube-
scant ex omnibus que
fecerũt. Figurã domus
& fabrice eius exitus oo
& introit & oẽm descri
ptionẽ eius & vniuersa
precepta eius: cunctũq;
ordinẽ eius & oẽs leges
eius ostende eis: & scri-
be in oculis eoꝝ vt custo
diant oẽs descriptiones
eius & precepta illius oo
& faciant ea. Ista est lex
domus oooooooooooooo

Ter.be.Ezechi.xliij. Pritiua.heb.

בַּיִת	מֵאוֹת׃ לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ	
	וּבֵין הַחוֹל׃	Cap.xliij.
הֵיכָל	וַיּוֹלִיכֵנִי אֶל הַשַּׁעַר שַׁעַר	
קָדִים פָּנָה	אֲשֶׁר פֹּנֶה דֶּרֶךְ הַקָּדִים׃ וְהִנֵּה כְּבוֹד	
בוא	אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים	
רַעַשׁ	וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְהָאָרֶץ	
אוֹר	הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ׃ וּמַרְאֶה הַמַּרְאֶה	
	אֲשֶׁר רָאִיתִי כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי	
בוא	בְּבוֹאִי לְשַׁחֵת אֶת הָעִיר וּמַרְאוֹת	
	כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר	
נָפַל פָּנָה	וָאֶפֹּל אֶל פָּנָי׃ וּכְבוֹד יְהוָה בָּא אֶל	
	הַבַּיִת דֶּרֶךְ שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ	
נָשָׂא בוא	הַקָּדִים׃ וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי אֶל	
פָּנָה	הֶחָצֵר הַפְּנִימִי וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד	
שָׁמַע דִּבֵּר	יְהוָה הַבָּיִת׃ וָאֶשְׁמַע מְדַבֵּר אֵלַי	
	מִן הַבַּיִת וְאִישׁ הָיָה עֹמֵד אֶצְלִי׃	
קוּם אָמַר	וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֶת מְקוֹם	
	כִּסְאִי וְאֶת מְקוֹם כַּפּוֹת רַגְלַי אֲשֶׁר	
שָׁכַן	אֶשְׁכָּן שָׁם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם	
טָמֵא	וְלֹא יְטַמְּאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם	
זנה	קָדְשִׁי הֵמָּה וּמַלְכֵיהֶם בְּזְנוּתָם	
בָּמָה פֶּגֶר	וּבְפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם בָּמוֹתָם׃ בְּתִתָּם	
סַף זוּז	סִפָּם אֶת סִפִּי וּמְזוּזָתָם אֵצֶל מְזוּזָתִי	
	וְהַקִּיר בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם וְטִמְּאוּ אֶת	
תּוֹעֵבָה עָשָׂה	שֵׁם קָדְשִׁי בְּתוֹעֲבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ	
רֻחַץ	וָאֲכַל אֹתָם בְּאַפִּי׃ עַתָּה יַרְחִקוּ	
	אֶת זְנוּתָם וּפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי	
שָׁכַן	וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃ אַתָּה בֶן	
נָגַד	אָדָם הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת	
כָּלַם	הַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנֹתֵיהֶם וּמָדְדוּ	
	אֶת תָּכְנִית׃ וְאִם נִכְלְמוּ מִכֹּל אֲשֶׁר	
עָשָׂה כּוֹן	עָשׂוּ צוּרַת הַבַּיִת וְתָכְנִתּוֹ וּמוֹצָאָיו	
יָצָא בוא	וּמוֹבָאָיו וְכָל צוּרָתוֹ וְאֵת כָּל	
חָקַק נָגַד	חֻקֹּתָיו וְכָל צוּרָתוֹ וְכָל תּוֹרֹתָיו	
כָּתַב שָׁמַר	הוֹדַע אֹתָם וְיִכְתְּבוּ לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ	
	אֶת כָּל צוּרָתוֹ וְאֵת כָּל חֻקֹּתָיו	
עָשָׂה	וְעָשׂוּ אוֹתָם׃ זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת	

Pūtiua.heb.	Tex.heb.Ezechi.xliij.	Trāsla.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp.lati.
סָבִיב	עַל רֹאשׁ הָהָר כָּל גְּבֻלוֹ סָבִיב סָבִיב	in summitate montis. Oēs fines eius in circuitu	in vertice mōtis. τ οἱ ὅροι κυκλόθεν
קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת	sanctum sanctorum est. Hec est ergo lex ccccccc	ἁγία ἁγίων. οὗτός ἐστιν ὁ νόμος τοῦ ὄρους καὶ τοῦτο
גֹּבַח	הַבַּיִת וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת	domus. Ite aūt mēsure altaris in cubito	mēsure altario in cubito cubiti τ
אַמָּה	אַמָּה אַמָּה וָטֹפַח וְחֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה	veriſſimo: q habebat cubitū & palmū. In ſinu eius erat	τὴν μέτρα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν πήχει τοῦ πήχους καὶ
גֵּבֶל	רֹחַב וּנְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת	cubitus: & cubitus in latitudine: & definitio eius	cubitus ἄμμοτ digitoꝝ: sinus illius τ mensura
	הָאֶחָד וְזֶה גֵּב הַמִּזְבֵּחַ	vſq; ad labiū eius in circuitu palmus vnuſ. Hec	πῆχυς παλαιστῆς, τὸ κάλπωμα αὐτοῦ καὶ μέτρα τὸ
	הָאָרֶץ עַד הָעֲזָרָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁתַּיִם	quoq; erat foſſa altaris. Et de ſinu terre vſq; ad	altitudo p circuitū τ cubit latitudo: τ ſinus p labi
	אַמּוֹת וְרֹחַב אַמָּה אָמָּה עַל	crepidinē nouiſſimam duo cubiti: & latitudo	ὕψος κυκλόθεν καὶ πῆχυς τὸ εὖρος, καὶ γῖσος ἐπὶ τὸ χεῖ
	הַקְּטַנָּה עַד הָעֲזָרָה הַגְּדוֹלָה אַרְבַּע	cubiti vnius. Et a crepidine maiore vſq; ad crepidi	um ſi circuitu palmi: τ altitudo altaris
גֹּבַע	אַמּוֹת וְקֶרֶן אַרְבַּע	nē maiorē qttuor cubiti: & latitudo cubiti vnius.	λος κυκλόθεν σπιθαμῆς, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου
אַרְבַּע	אַמּוֹת וּמִן הָאָרִיאֵל וּלְמַעְלָה הַקְּרָנוֹת	Ipſe aūt ariel qttuor cubitorū: & ab ariel vſq; ad	a pſtido eroꝝdū ſinus eius ad
אַמּוֹת	וּמִן הָאָרִיאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ	ſurſum cornua qttuor. Et ariel duodeci cubito	ἐκ βάσεως τῆς ἀρχῆς τοῦ κυκλώματος αὐτοῦ πρὸς τὸ
	בְּשְׁתֵּים עָשְׂרֵה רֹחַב רָבוּעַ אֶל	rū in longitudine duodecim cubitos latitudinis	ῤῥιατορίῳ qđ ſubier cubitoꝝ duo: τ latitudo ca
	אַרְבַּעְתָּן וְהָאֲרִיאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ	q̄drangulū eqs laterib⁹. Et crepido quattuordeci	ἱλαστήριον τὸ ὑπερκάτω πήχεων δύο, καὶ τὸ εὖρος τὸ
	בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רָבוּעַ אֶל	cubitorū longitudinis p qttuordeci cubitos latitu	biti: τ a ῤῥιατορίου parvo ad ῤῥια
	אַרְבַּעְתָּן וְהַגְּבוּל סָבִיב אַתָּה	dinis in qttuor angulis eius & corona in circuitu	τορίου μικροῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ μικρὸν ἐπὶ τὸ ἱλαστή
נֶגֶב	חֲצִי הָאַמָּה וְהַחֵיק לָהּ אַמָּה סָבִיב	eius dimidiū cubiti: & ſinus eius vnius cubiti p	τοπιῶν μεγάλη cubiti qttuor: τ latitudo cubiti μή. τ
מָצָה	וּמַעֲלֹתֶיהָ פְּנוֹת קָדִים וַיֹּאמֶר אֵלַי	circuitū. Gradus aūt eius verſi ad orientē. Et di	οἱ μέγα πήχεις τέσσαρα, καὶ εὖρος πῆχυς εἷς. καὶ τὸ
פָּנָה קֶדֶם	בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	xit ad me. Fili hois: hec dicit dñs deus. Hi ſunt	ariel cubitoꝝ qttuor καὶ
אָמַר	חֻקּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הֵעָשׂוֹתוֹ	ritus altaris: in quacūq; die fuerit fabricatum oō	ab ariel τ ſuperio
חָקָק	לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם	vt offeratur ſup illud holocauſtum & effundatur	ra cornuū cubitus μή. τ ariel cubitoꝝ duo
עָשָׂה עֹלָה	וְנָתַתָּה אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר	ſanguis. Et dabis ſacer dotibus & leuitis qui oō	τῶν τῶν κεράτων πῆχυς εἷς. καὶ τὸ ἀριὴλ πηχίων δώ
נָתַן	הֵם מִזֶּרַע צָדוֹק הַקְּרֵבִים אֵלַי נְאֻם	ſunt de ſemine ſadoch: qui accedunt ad me: ait	ρῶν τετράγωνα ad qttuor pteo et τ ſup ῤῥιατορίου cubitoꝝ
	אֲדֹנָי יְהוִה לְשָׁרְתֵנִי פַּר בֶּן בָּקָר	dñs deus vt offerāt mihi vitulum de armento oō	ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον πηχῶν
	לְחַטָּאת וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה עַל	pro pctō. Et aſſumens de ſanguine eius pones	qttuordecim latitudo p cubitoꝝ qttuordeκα
	אַרְבַּע קַרְנֹתָיו וְאֶל אַרְבַּע פִּנוֹת	ſup qttuor cornua eius & ſuper qttuor angulos	ων τεσσαρεκαίδεκα τὸ μῆκος ἐπὶ πήχεις τεσσαρεκαί
	הַעֲזָרָה וְאֶל הַגְּבוּל סָבִיב וְחִטֵּאתָ	crepidinis & ſuper coronā in circuitu & mūdabis illud & expiabis. Et tol	δεκα τὸ εὖρος ἐπὶ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ τὸ γῖσις ἐπὶ
	אֹתוֹ וְכִפַּרְתָּהוּ וְלָקַחְתָּ אֵת פַּר	les vitulum qui oblat fuerit p pctō: & cōbures eū in ſepato loco dom extra	τοὺς κυκλούμθεν αὐτῶ κυκλόθεν ἥμισυ πήχυος. καὶ εἰ
	הַחַטָּאת וּשְׂרָפוּ בִּמְפֻקַּד הַבַּיִת מִחוּץ	ſanctuariū. Et in die ſecūdo offeres hircū caprarū imaculatū p pctō: & expia	cuit et cubiti circuitu τ gradus αὐ
פָּקַד	לַמִּקְדָּשׁ וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תַּקְרִיב	būt altare ſicut expiauerunt in vitulo. ccccccc	κλωμα αὐτοῦ πήχυος κυκλόθεν καὶ αἱ κλιμακῆρες ἀπὸ
מָקוֹם שָׂרַף	שָׂעִיר עִזִּים תָּמִים לְחַטָּאת וְחִטְּאוּ	Cūq; cōpleueris expiās illud offeres vitulum de armēto immaculatū: &	respicientes ad orientem. τ ἐστὶ ad me ſit
שָׂעִיר עִזִּים	אֶת הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְּאוּ בַּפָּר	arietē de grege imacula tū: & offeres eos in con ſpectu dñi. Et mittēt eos	τοῦ βλέπουσαι κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἔστιν πρὸς μεσί
תָּמִים זָכָר	בְּנַקְּוֹתָךְ תְּחַטֵּא וְתַקְרִיב פַּר בֶּן	ſacerdotes ſup eos ſal: & offerent eos in ccccc	holis: hec dicit dñs deus: hec pur
כָּבַשׂ	בָּקָר תָּמִים וְאַיִל מִן הַצֹּאן תָּמִים		ἀπερώπου, τάδι λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦτα τὰ πρόσ
	וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה וְהוֹשִׁלִיכוּ		ta altario in die q factū fuerit et offe
פָּנָה שָׁלַךְ	הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהֶעֱלוּ אֹתָם		rant ſup eo holocauſta: effundatur ad
עָלָה אֹתָם			illud ſanguis et dabis ſacerdotib leuitis
			ex ſemine ſadoch appropinquantib ad me
			dicit dñs deus: vt miniſtrent mihi vitulū de bob
			pp peccato. τ tollent de ſangule eius
			τ ponent ſup qttuor cornua altaris: τ
			ſup qttuor angulos ῤῥιατορίου: τ ſup
			basim et circuitu τ mūdabunt τ expiabūt
			illud. τ tollent vitulū q pro peccato τ cremā
			tur in loco ſeparato dom extra ſanct. τ
			die ſcdo tolles hedū de capris imaculatū p peccto
			τ expiabunt altare ſicut expiabūt in vitulo. τ
			poſtq; compleuerit expiationē: offeres vitulū de bob
			culatū τ arietē de ouibus imaculatū τ offerēt eos
			dño: τ imponent ſacerdotes ſup illud ſal: τ offerent eos

holocaustū dño. septē dieb⁹ faciet hc
ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. ἑπτὰ ἡμέρας ποιήσεις ἐρι
eē pro peccato quottidie ⁊ vitulū ex bob⁹: ⁊
φιν ὑπὲρ ἁμαρτίας καθημέραν καὶ μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ
strictē de ouibus limaculatū facient septē dieb⁹ ⁊
κριὸν ἐκ προβάτων ἄμωμον ποιήσουσιν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ
expiabunt altare ⁊ mundabūt illud: ⁊ im=
ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καὶ καθαριοῦσιν αὐτό, καὶ πλη
plebunt manus eoꝝ: ⁊ consumabunt di=
σουσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέ
es: ⁊ erit a die octauo ⁊ vltra.
ρας· καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα.
⁊ facient sacerdotes sup altare holocau
καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ ὁλοκαυ
sta vra ⁊ ꝙ salutis vre: ⁊ suscī
τώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ προσ
piam vos dicit dño deus.
δέξομαι ὑμᾶς λέγει κύριος ὁ θεός. Ca.44.

ET conuertit me ad viam porte
Καὶ ἐπέστρεψέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν
sanctuarii exterioris ꝙ respicit ad orientem:
ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς,
⁊ hec erat clausa. ⁊ dixit dño ad me:
καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,
porta hec clausa erit nō aperietur. ⁊ nul
πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται οὐκ ἀνοιχθήσεται. καὶ ἐν
lus trāsibit eam: qz dño de⁹ israel ingressus
οὐς διέλθῃ διʼαὐτῆς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ εἰσελεύσε
eam ⁊ erit clausa: qz dux ille
ται διʼαὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη, ὅτι ὁ ἡγούμενος αὐτος
sedebit in ea vt cōedat panē coram dño
καθίσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐνώπιον τοῦ κυρίου
⁊ p viā vestibuli eius ingredietur: ⁊
καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αἰλὰμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ
per viā eius egredietur. ⁊ introduxit me p
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ εἰσήγαγέν με κα
viā porte ꝙ ad aqlonē ⁊ egione
τὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶ κατέναντι τοῦ
dom⁹: ⁊ vidi ⁊ ecce plena gla dñi dom⁹ dñi ⁊
οἴκου, καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης κῡ ὁ οἶκος τοῦ κυρίου καὶ
cado in faciem meā. ⁊ dixit dño ad me: fili
πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ
hois pone sup cor tuū ⁊ vide oculis
ἀνθρώπου τάξαι ἐπὶ τὴν καρδίαν σου καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλ
tuis ⁊ auribus⁹ tuis audi oia ꝙcūq; ego ad te
μοῖς σου καὶ τοῖς ὠσίν σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ πρὸς σὲ
loqr: scām oia p̄cepta dom⁹ dñi: ⁊ sectā
λαλῶ, κατὰ πάντα τὰ προστάγματα οἴκου κυρίου, καὶ κα
dñi oia iudicia ei⁹: ⁊ ponce cor
τὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τάξεις τὴν καρδίαν
tuū in viā dom⁹ p oēs exitus
σου ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ οἴκου κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους
eoꝝ in oibus sctis: ⁊ vicos ad exaspe=
αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν παρα
ratem ad domū israel: hec dicit dño
πικραίνοντα πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος
dñs: sufficiat vobis ab oibus iniqtatib⁹ vris dom⁹ is=
κύριος, ἱκανούσθω ὑμῖν ἐκ πασῶν ἀνομιῶν ὑμῶν οἶκος Ἰσ
rael: ne inducatis vos filios alienigenas incircūcisos
ραήλ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς ἀπερίτμητους
corde ⁊ incircumcisos carne: ne sint in san
καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητους σαρκί, τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς ἁγί
ctis meis ⁊ pphanēt ea cū offertis vos panes
οις μου καὶ βεβηλοῦν αὐτὰ ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους
meos ⁊ adipē ⁊ sāguinē ⁊ ꝓteriit⁹ testamētū meū i
μου καὶ στέαρ καὶ αἷμα καὶ παραβαίνειν τὴν διαθήκην μου ἐν
bus iniqtatib⁹ vris: ⁊ non custodistis ꝓcep=
οἷς πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε τὰ προστάγ
ta sanctuarii mei: ⁊ ordinabat⁹ vt nō fuaretis custodias
ματά μου ἁγιάσματός μου, καὶ διετάξατο τοῦ μὴ φυλάσσειν φυλακὰς
in oibus sctis meis vobis. ꝓpterea hec dicit dño: oīs fili⁹
ἐν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις μου ὑμῖν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, πᾶς υἱὸς

'holocaustū'dño. ᵇSeptē
ᶜdiebus⁹ facies ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'hircū'pro peccato'quot
tidie: ᵇ& vitulū'de'armēto
'& arietē ᵐde ⁿ pecoribus
ᵒimmaculatos ᵖ offerent.
ᑫSeptem ʳdiebus⁸ expia=
bunt ᵗaltare ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢ& mundabunt ʳillud: 'ˣ&
implebunt ʸ manuꝫ eius.
ᵇExpletis aūt septē ᶜdieb⁹:
ᵈin die ᵉoctaua ᵇ& vltra ꝏ
ᶠfacient ᵍsacerdotes ʰsuper
ᵐaltare ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒholocausta vestra: ᵖ& ꝙ
ᑫpro pace offerūt: ʳ& pla
catus ero ˢvobis: ᵗait ᵘdo=
minus ᵛdeus. 44.

ET conuertit ᵇ me ad
ᶜviam ᵈporte ꝏꝏꝏ
ᵉsanctuarii ᶠexterioris ᵍ ꝙ
respiciebat ad ʰorientē: ᵇ&
erat ᶦclausa. ᵏEt dixit ˡdñs
ᵐad me. ⁿPorta ᵒhec ꝏꝏꝏ
ᵖclausa ᑫcrit & ʳ non ˢ ape=
rietur: ᵗ& vir ᵘnon ᵛ trāsiet
ʷper eā: ˣqm ʸdñs ᶻdeus ᵃis=
rael ᵇingressus est ᶜper eā:
ᵈeritꝙ ᵉclausa ᶠ principi.
ᵍPrinceps ʰipse ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡsedebit ᵐin ea ⁿ vt come=
dat ᵒpanem ᵖcoram ᑫdño.
ʳPer viā ˢporte ᵗ vestibuli
ᵘigredietur: ᵛ& per viā ei⁹
ʷegredietur. ˣ Et adduxit
me per ʸviā ᶻporte ᵃaqlonis
ᵇin ᶜcōspectu ᵈdom⁹ ᵉ& vi=
di: ᶠ& ecce ᵍ ipleuit ʰgloria
ⁱdñi ʲdomū ᵏdñi. ˡ Et cecī
dī ᵐin ⁿfaciem meam . ꝏꝏ
ᵒEt dixit ᵖad me ᑫdñs.ʳ Fili
ˢhominis: ᵗ pone ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘcor tuū ᵛ& vide ʷoculis tu
ˣis: ʸ& auribus tuis ᶻaudi ꝏ
ᵃomnia ᵇque ᶜego ᵈ loquor
ᵉad te: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠde vniuersis ᵍ cerimoniis
ʰdom⁹ ⁱdñi ʲ& de cūctis ᵏle
gibus eius. ˡEt pones ᵐcor
tuū ⁿin vis ᵒ tēpli ᵖper oēs
ᑫexitus ʳsanctuarii: ˢ& dis
ces ᵗad ᵘ exasperātem me
ᵛdomū ʷ israel. ˣHec ʸ dicit
ᶻdominus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃdeus. ᵇ Sufficiat ᶜ vobis
ᵈomnia ᵉscelera vestra ꝏ
ᶠdomus ᵍisrael: ʰeo ꝙ indu
citis ⁱfilios ʲalienos ꝏꝏꝏ
ᵏincircūcisos ˡcorde ᵐ& in=
circumcisos ⁿcarne ᵒ vt sint
ᵖin sactuario meo: ᑫ& pol
luant ʳ domum meam: &
ˢoffertis ᵗpanes meos ᵘ ad
ᵛpem ʷ& sanguinem: ꝏꝏ
ˣ& dissoluitis ʸ pactū meū
ᶻin ᵃoibus ᵇ sceleribus vīs:
ᶜ& nō ᵈ seruastis ᵉprecepta
ᶠsanctuarii mei: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ& posuistis ʰcustodes ⁱob
seruationū meaꝝ ʲin sctūa
rio meo ᵏ vobismetipsis.
ˡHec ᵐdicit ⁿdñs ᵒdeus: ᵖois

עֹלָה	ᵃעֹלָה ᵇלַיהוָה׃ ᶜשִׁבְעַת ᵈיָמִים ᵉתַּעֲשֶׂה	ᵃעֹלָה ᵇיום
חַטָּאת	ᶠשְׂעִיר ᵍחַטָּאת ʰלַיּוֹם ⁱ וּפַר ʲבֶּן ᵏבָּקָר	ᶜעָשָׂה
תָּמִימִם	ˡוְאַיִל ᵐ מִן ⁿהַצֹּאן ᵒ תְּמִימִם ᵖיַעֲשׂוּ׃	
יְכַפֵּר	ᑫשִׁבְעַת ʳיָמִים ˢ יְכַפְּרוּ ᵗ אֶת ᵘ הַמִּזְבֵּחַ	ᵈכַּפֶּר
וְטִהֲרוּ	ᵛוְטִהֲרוּ ʷאֹתוֹ ˣוּמִלְאוּ ʸיָדוֹ׃ ᶻוְיִכְלוּ ᵃאֶת	ᵉכָּלָה
הַיָּמִים	ᵇהַיָּמִים ᶜוְהָיָה ᵈבַּיּוֹם ᵉהַשְּׁמִינִי ᶠוְהָלְאָה	ᶠשָׁמַן
יַעֲשׂוּ	ᵍיַעֲשׂוּ ʰהַכֹּהֲנִים ⁱ עַל ʲהַמִּזְבֵּחַ ᵏ אֶת	ᵍעָשָׂה ᵏזֶבַח
עֹלוֹתֵיכֶם	ˡעֹלוֹתֵיכֶם ᵐוְאֶת ⁿשַׁלְמֵיכֶם ᵒוְרָצִאתִי	ˡרָצָה
אֶתְכֶם	ᵖאֶתְכֶם ᑫנְאֻם ʳאֲדֹנָי ˢיְהוִה׃	
וַיָּשָׁב	ᵃוַיָּשָׁב ᵇאֹתִי ᶜדֶּרֶךְ ᵈשַׁעַר	Cap.xliiij
הַמִּקְדָּשׁ	ᵉהַמִּקְדָּשׁ ᶠהַחִיצוֹן ᵍהַפֹּנֶה ʰקֵדִים ⁱוְהוּא	ᵃשוב שָׁבַב
סָגוּר	ʲסָגוּר׃ ᵏוַיֹּאמֶר ˡאֵלַי ᵐיְהוָה ⁿהַשַּׁעַר ᵒהַזֶּה	ᵇחזק חָזַק
סָגוּר	ᵖסָגוּר ᑫיִהְיֶה ʳלֹא ˢיִפָּתֵחַ ᵗוְאִישׁ ᵘלֹא ᵛיָבֹא	ᶜסָגַר
בּוֹא	ʷבּוֹ ˣכִּי ʸיְהוָה ᶻאֱלֹהֵי ᵃיִשְׂרָאֵל ᵇבָּא בּוֹ	ᵈנָשִׂיא
וְהָיָה	ᶜוְהָיָה ᵈסָגוּר׃ ᵉאֶת ᶠהַנָּשִׂיא ᵍנָשִׂיא הוּא	ᵉאָכַל
יֵשֵׁב	ʰיֵשֵׁב ⁱבּוֹ ʲלֶאֱכָל ᵏלֶחֶם ˡלִפְנֵי ᵐיְהוָה	ᶠאוּלָם
מִדֶּרֶךְ	ⁿמִדֶּרֶךְ ᵒאוּלָם ᵖהַשַּׁעַר ᑫיָבוֹא ʳוּמִדַּרְכּוֹ	ᵍבוא בָּא
יֵצֵא	ˢיֵצֵא׃ ᵗוַיְבִיאֵנִי ᵘדֶּרֶךְ ᵛשַׁעַר ʷהַצָּפוֹן ˣאֶל	ʰצָפוֹן
פְּנֵי	ʸפְּנֵי ᶻהַבַּיִת ᵃוָאֵרֶא ᵇוְהִנֵּה ᶜמָלֵא ᵈכְּבוֹד	ⁱבָּצַר
יְהוָה	ᵉיְהוָה ᶠאֶת ᵍבֵּית ʰיְהוָה ⁱוָאֶפֹּל ʲאֶל ᵏפָּנָי׃	ʲנָפַל
וַיֹּאמֶר	ˡוַיֹּאמֶר ᵐאֵלַי ⁿיְהוָה ᵒבֶּן ᵖאָדָם ᑫשִׂים	ᵏשׂום
לִבְּךָ	ʳלִבְּךָ ˢוּרְאֵה ᵗבְּעֵינֶיךָ ᵘוּבְאָזְנֶיךָ ᵛשְׁמַע	
אֵת	ʷאֵת ˣכָּל ʸאֲשֶׁר ᶻאֲנִי ᵃמְדַבֵּר ᵇאִתָּךְ	ˡדָּבָר אֵת
חֻקּוֹת	ᶜלְכָל ᵈחֻקּוֹת ᵉבֵּית ᶠיְהוָה ᵍוּלְכָל ʰתּוֹרֹתָו	ᵐחֹק חָקַק
וְשַׂמְתָּ	ⁱוְשַׂמְתָּ ʲלִבְּךָ ᵏלְמָבוֹא ˡהַבַּיִת ᵐבְּכֹל	ⁿשוב שׁוּב
מוֹצָאֵי	ᵒמוֹצָאֵי ᵖהַמִּקְדָּשׁ ᑫוְאָמַרְתָּ ʳאֶל ˢמְרִי	ᵒיָצָא מָצָא
אֶל בֵּית	ᵗאֶל ᵘבֵּית ᵛיִשְׂרָאֵל ʷכֹּה ˣאָמַר ʸאֲדֹנָי	ᵖמָרָה
יְהוָה	ᶻיְהוִה ᵃרַב ᵇלָכֶם ᶜמִכֹּל ᵈתּוֹעֲבֹתֵיכֶם	ᵍתּוֹעֵבָה
בֵּית	ᵉבֵּית ᶠיִשְׂרָאֵל ᵍבַּהֲבִיאֲכֶם ʰבְּנֵי ⁱנֵכָר	ʰבוא
עֲרֵלֵי	ʲעֲרֵלֵי ᵏלֵב ˡוַעֲרֵלֵי ᵐבָּשָׂר ⁿלִהְיוֹת	ⁱנֵכָר
בְּמִקְדָּשִׁי	ᵒבְּמִקְדָּשִׁי ᵖלְחַלְּלוֹ ᑫאֶת ʳבֵּיתִי	ʲעָרֵל
בְּהַקְרִיבְכֶם	ˢבְּהַקְרִיבְכֶם ᵗאֶת ᵘלַחְמִי ᵛחֵלֶב ʷוָדָם	ᵏלֵב
פֵּרוּ	ˣוַיָּפֵרוּ ʸאֶת ᶻבְּרִיתִי ᵃאֶל ᵇכָּל ᶜתּוֹעֲבֹתֵיכֶם׃	ˡבָּשָׂר
וְלֹא	ᵈוְלֹא ᵉשְׁמַרְתֶּם ᶠמִשְׁמֶרֶת ᵍקָדָשַׁי	ᵐפּוּר פָּרַר
וַתְּשִׂימוּן	ʰוַתְּשִׂימוּן ⁱלִשְׁמְרֵי ʲמִשְׁמַרְתִּי ᵏבְּמִקְדָּשִׁי	ⁿשָׁמַר
לָכֶם	ˡלָכֶם׃ ᵐכֹּה ⁿאָמַר ᵒאֲדֹנָי ᵖיְהוִה ᑫכָּל בֶּן	ᵒשׂום

dd iiij

Pūtiua.heb.Tex.he.Ezechi.xliiij.

נֵכַר׳ עָרֵל־לֵב׳ וְעָרֵל׳ בָּשָׂר׳ לֹא׳ יָבוֹא׳ מוא
אֶל׳ מִקְדָּשִׁי׳ לְכָל׳ בֶּן׳ נֵכָר׳ אֲשֶׁר
׳בְּתוֹךְ׳בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׃ ׳כִּי׳אִם׳ הַלְוִיִּם
׳אֲשֶׁר׳ רָחֲקוּ׳ מֵעָלַי׳ בְּתַעוֹת׳ יִשְׂרָאֵל׳ תָּעָה
׳אֲשֶׁר׳ תָּעוּ׳ מֵעָלַי׳ אַחֲרֵי׳ גִּלּוּלֵיהֶם׳ נָּלַל
׳וְנָשְׂאוּ׳עֲוֹנָם׃׳וְהָיוּ׳לְמִקְדָּשִׁי׳מְשָׁרְתִים׳הָיָה שָׂרַת
׳פְּקֻדוֹת׳אֶל׳ שַׁעֲרֵי׳ הַבַּיִת׳וּמְשָׁרְתִים
׳אֶת׳ הַבַּיִת׳ הֵמָּה׳יִשְׁחֲטוּ׳אֶת׳ הָעוֹלָה׳ שָׁחַט
׳וְאֶת׳ הַזֶּבַח׳ לָעָם׳ ״ וְהֵמָּה ״ יַעַמְדוּ׳ עָמַד
׳לִפְנֵיהֶם׳לְשָׁרְתָם׃׳וְיָעַן׳אֲשֶׁר׳יְשָׁרְתוּ׳ שָׁרַת
׳אוֹתָם׳לִפְנֵי׳ גִּלּוּלֵיהֶם׳ וְהָיוּ׳לְבֵית
׳יִשְׂרָאֵל׳לְמִכְשׁוֹל׳עָוֹן׳עַל־כֵּן׳נָשָׂאתִי׳ נָשָׂא
׳יָדִי׳עֲלֵיהֶם׳נְאֻם׳אֲדֹנָי׳יְהוִה׳׳וְנָשְׂאוּ
׳עֲוֹנָם׃׳וְלֹא׳יִגְּשׁוּ׳ אֵלַי׳ לְכַהֵן׳ לִי נָגַשׁ
׳וְלִנְשֹׁת׳ עַל׳ כָּל׳קָדָשַׁי׳ אֶל׳קֹדֶשׁ
׳הַקָּדָשִׁים׳וְנָשְׂאוּ׳כְלִמָּתָם׳וְתוֹעֲבוֹתָם נָשָׂא
׳אֲשֶׁר׳עָשׂוּ׳׳ וְנָתַתִּי׳ אוֹתָם׳ שֹׁמְרֵי נָתַן
׳מִשְׁמֶרֶת״ הַבַּיִת׳ לְכָל׳עֲבֹדָתוֹ׳וּלְכֹל שָׁמַר
׳אֲשֶׁר׳יֵעָשֶׂה׳בּוֹ׃׳וְהַכֹּהֲנִים׳הַלְוִיִּם׳בְּנֵי
׳צָדוֹק׳אֲשֶׁר׳שָׁמְרוּ׳ אֶת׳ מִשְׁמֶרֶת
׳מִקְדָּשִׁי׳בְּתַעוֹת׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל׳מֵעָלָי׳ קָרַב
׳הֵמָּה׳יִקְרְבוּ׳אֵלַי״ לְשָׁרְתֵנִי׳ וְעָמְדוּ עָמַד
׳לְפָנַי׳ לְהַקְרִיב׳לִי׳חֵלֶב׳ וָדָם׳ נְאֻם
׳אֲדֹנָי׳יְהוִה׃׳הֵמָּה׳יָבֹאוּ׳ אֶל׳מִקְדָּשִׁי בוא
׳וְהֵמָּה׳יִקְרְבוּ׳אֶל׳שֻׁלְחָנִי׳ לְשָׁרְתֵנִי׳
׳וְשָׁמְרוּ׳אֶת׳מִשְׁמַרְתִּי׃׳וְהָיָה״ בִּבוֹאָם
״אֶל׳ שַׁעֲרֵי׳חָצֵר׳הַפְּנִימִית׳ בִּגְדֵי פָּנָה
׳פִּשְׁתִּים׳יִלְבָּשׁוּ׳וְלֹא׳יַעֲלֶה׳עֲלֵיהֶם עָלָה
׳צֶמֶר׳ בְּשָׁרְתָם׳ בְּשַׁעֲרֵי׳ חָצֵר
׳הַפְּנִימִית׳וָבָיְתָה׃׳פַּאֲרֵי׳ פִּשְׁתִּים
׳יִהְיוּ׳עַל׳רֹאשָׁם׳וּמִכְנְסֵי׳פִּשְׁתִּים הָיָה
״יִהְיוּ׳עַל׳מָתְנֵיהֶם׳לֹא׳יַחְגְּרוּ׳בַּזֵּעָה׃ זֵעָה
׳וּבְצֵאתָם״אֶל׳ חָצֵר׳ הַחִיצוֹנָה׳אֶל יצא
׳חָצֵר׳ הַחִיצוֹנָה׳אֶל׳הָעָם׳יִפְשְׁטוּ פָּשַׁט
׳אֶת׳בִּגְדֵיהֶם׳ אֲשֶׁר׳ הֵמָּה׳ מְשָׁרְתִם׳ שָׁרַת
׳בָּם׳״וְהִנִּיחוּ׳אֹתָם׳בְּלִשְׁכֹת׳הַקֹּדֶשׁ׃ נוח

Trāsl.B.Vie.

alienigena incircūcisus corde & incircūcisus carne nō ingredietur in sanctuariū meū ois filius alienus qui ē in medio filiorū israel. Sed & leuite q longe recesserūt a me in errore filiorum israel: & errauerunt a me post idola sua: & portauerūt iniqtatem suā. Et erūt in sctūario meo editui & ianitores portarum domus & ministri domus. Ipsi mactabunt holocausta & victimas populi: & ipsi stabunt in cōspectu eorū vt ministrent eis. Pro eo q ministrauerūt illis in cōspectu idolorū suorū: & facti sunt domui israel in offendiculū iniqtatis: idcirco leuaui manū meā sup eos: ait dns deus: & portauerūt iniqtatē suā. Et nō appropinqbunt ad me vt sacerdotio fungātur mihi: neq; accedēt ad oīa sanctuariū meū iuxta sancta sctōr: sed portabūt confusionē suā & scelera sua q fecerunt Et dabo eos ianitores domus: & in oīi ministerio eius: & vniuersis q fient in eo. Sacerdotes aūt leuite filii sadoch qui custodierūt cerimonias sanctuarii mei cum errarent filii israel a me: ipsi accedent ad me vt ministrēt mihi: & stabūt in cōspectu meo vt offerāt mihi adipē & sanguinē ait dns deus. Ipsi in gredīētur sanctuariū meū: & ipsi accedent ad mensam meā vt ministrēt mihi & custodiāt cerimonias meas. Cūq; ingredīētur portas atrii interioris vestibus lineis induentur: nec ascendet sup eos quicq; laneum quādo ministrāt in portis atrii interioris & intrinsecus. Vitte linee erunt in capitibus eorū: & feminalia linea erunt in lūbis eorū: & nō accingētur in sudore. Cunq; egredīētur atriū exterius ad populum: exuent se vestimentis suis in quibus ministrauerant: & reponent ea in gazophylacio sanctuarii

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

allenigena incircūcisus corde τ incircūcisus carne: ἀλλογενὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, nō ingredietur in sctā mea ab oibus alie ὃνκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἀπὸ πάντων τῶν ἀλ nigenis in medio dom israel: sed leuite q recef λογενῶν ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσραήλ, ἀλλ' οἱ λευῖται οἵτινες ἀφί serunt a me cū erraret israel a me post λαστο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ ἐπί cogitationes suas: τ accipient iniqtatē su σω τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐ am: τ erunt in sctis meis ministrantes ostia τῶν, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρω rū in portis dom τ ministrantes in ροῖ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ domo mea. isti imolabūt holocausta τ οἴκῳ μου. οὗτοι σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς victimas pplo: τ isti stabunt ante pplm θυσίας τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ vt ministrent eis: p eo qđ ministrabant eis ad fa λειτουργεῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προ ciem idolop suop: τ facti ē domui israel σώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ in tozmētū iniqtatis: ppt hoc leuaui manū meā sup εἰς πλάσιν ἀδικίας, διὰ τοῦτο ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ eos dicit dns dns: τ accipiēt iniqtatē su αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀσυμίαν αὐ am: τ nō accedent ad me vt sacdotio fūgāt mihi neq; τῶν, καὶ οὐκ ἐγγιοῦσί πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ offerant ad oīa scta sctōr: τ accipient προσάγειν πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται ignominiā suam in erroze q errauerunt. τ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἃ ἐπλανήσαντο. καὶ ponā eos vt seruent custodias dom in om τάξω αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάν nia opera eius: τ in vniuersa q̄cūq; fecerint sūp τα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιῶσιν ἐπὶ τῷ doceo leuite τ filij sadoc q custodierūt custodias ἐγὼ εἰ λευῖται καὶ υἱοὶ σαδὼκ οἱ ἐφύλαξαν φυλακὰς τῶν sctōr meop cū erraret dom israel a ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ me. isti accedent ad me vt ministrēt mihi: μοῦ· οὗτοι προσάξουσί πρός με λειτουργεῖν μοι, τ stabūt ante faciem meā vt offerant mihi καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν ἐμοὶ adipē τ sanguinē dicit dns dns: isti ingredientur στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται in sancta mea: τ isti accedent ad εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς mēsam meam vt ministrent mihi: τ obser τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλά bunt custodias meas: τ erunt cū ingrediē ξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύε tur ipi in portas atrij exteriores: σθαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, stolis lineis induentur: τ nō induentur lanis cū στολὰς λιναᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν ministrauerit ipi a porta atrij τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἐκτὸς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς interioris τ cidarej lineas hēbūt in ca τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λιναᾶς ἔξουσιν ἐπὶ τῶν κε pitib cop. τ feminalia linea hēbunt in lū φαλῶν αὐτῶν· καὶ περισκέλη λιναᾶ ἔξουσιν ἐπὶ τῆς ὀσ bis eop: τ nō accingent violent cū egredientur φῶς αὐτῶν, καὶ οὐ περιζώσονται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ipi in atriū exterius ad pplm: exuit αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύ se stolis suis in q̄bꝰ ministrant in ea σονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτ io: τ ponent eas in exedris sanctis: τοῖς, καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξέδραις τῶν ἁγίων,

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ induentur ſtolis alijs: τ nõ ſctificabũt ppũm in ſtolis ſuis: τ capita ſua nõ radent τ comas ſuas nõ tõdebũt: operientes operient capita ſua: τ uinũ nõ bibent sacerdos cũ ingreſſi fuerit ipſi in atriũ interiuo. τ uiduã τ pphanatã nõ accipient ſibi in uxores: ſed uirginẽ ex domo iſrael. τ ſi fuerit uidua ex ſacdotib⁹ accipiẽt: τ ppũm meũ docebunt: inter ſctũ τ pollutũ. τ inter mundũ τ imũdum notũ facient eis. τ in iudicũ ſtabunt: τ iudicabũt eos iudicũ ſũm: τ in cepta mea iuſtificabunt: τ in uniuſa mea ſtatuta mea in omnibus ſolẽnitatib⁹ meis cuſtodient: τ ſabbata mea ſanctificabũt. τ ad aliam hoiẽ nõ ingredientur ut polluant: ſed ſup patrem τ matrem τ filium τ filiam τ ſup fratrem τ ſup ſororem ſuã q̃ nõ fuit uiro: τ in fratrẽ ſuũ τ in ſororẽ ſuã q̃ nõ fuit uiro: τ in ſemine ſuo ſacerdos cũ ingreſſi fuerit ipſi in atriũ interiuo. τ uiduã τ pphanatã nõ accipient ſibi in uxores: ſed uirginẽ ex domo iſrael. τ ſi fuerit uidua ex ſacdotib⁹ accipiẽt: τ ppũm meũ docebunt: inter ſctũ τ pollutũ. τ inter mundũ τ imũdum notũ facient eis. τ in iudicũ ſtabunt: τ iudicabũt eos ſm iudicũ ſanguinis mei ſtabunt: τ iudicũ in ceptis meis iuſtificabunt: τ in uniuſa mea ſtatuta mea in omnibus ſolẽnitatib⁹ meis cuſtodient: τ ſabbata mea ſanctificabũt: τ ad aliam hoiẽ nõ ingredientur ut polluant: ſed ſup patrem τ matrem τ filium τ filiam τ ſup fratrem τ ſup ſororem ſuã q̃ nõ fuit uiro: τ in fratrẽ ſuũ τ in ſororẽ ſuã q̃ nõ fuit uiro: τ in ſemine ſuo ſacerdos cũ ingreſſus fuerit mũdat⁹ ſeptẽ dies nu merabũtur ei: τ die introitus ſui in ſctũariũ ad atriũ interiꝰ ut miniſtret mihi in ſanctuario: offeret pro peccato ſuo: ait dñs deus. Erit autẽ eis hereditas: ego hereditas eorum: & poſſeſſionẽ non dabitis eis in iſrael: ego eni poſſeſſio eorũ. Victimã & pro peccato & pro delicto ipſi comedent: & omne votum in iſrael ipſorũ erit. Et primitiua omnium primogenitorũ: & oia libamenta ex omnibus que offerũtur: ſacerdotum erunt. Et primitiua ciborum veſtrorũ dabitis ſacerdoti: ut reponat benedictionẽ domui tue. Omne morticiniũ & captum a beſtiis de auibus et de pecoribus: nõ comedent ſacerdotes. 45.

Trãsla.B.Vie.

& veſtient ſe veſtimentis aliis: & nõ ſanctificabũt populũ in veſtibus ſuis. Caput autem ſuum non radent: nec comã nutrient: ſed tondentes attondent capita ſua. Et vinum non bibet omnis ois ſacerdos qñ ingreſſus eſt atrium interius. Et viduam & repudiatã non accipient uxores: ſed virgines de ſemine domus iſrael. Sed & viduam que fuerit uidua a ſacerdote accipiẽt: & populũ meũ docebũt qd ſit inter ſanctũ & pollutũ: & inter mundum & imundũ oſtendẽt eis. Et cũ fuerit cõtrouerſia ſtabũt in iudiciis meis & iudicabũt. Leges meas & pcepta mea in oibus ſolẽnitatib⁹ meis cuſtodient: & ſabbata mea ſanctificabũt. Et ad mortuũ hominẽ nõ ingredietur ne polluãtur: niſi ad patrẽ & matrẽ & filiũ & filiam & fratrẽ & ſororẽ que alterũ virũ nõ habuerit: in qbus cõtamina buntur. Et poſtq̃ fuerit emũdat: ſeptẽ dies numerabuntur ei: et in die introitus ſui in ſctũariũ ad atriũ interiꝰ ut miniſtret mihi in ſanctuario: offeret pro peccato ſuo: ait dñs deus. Erit autẽ eis hereditas: ego hereditas eorum: & poſſeſſionẽ non dabitis eis in iſrael: ego eni poſſeſſio eorũ. Victimã & pro peccato & pro delicto ipſi comedent: & omne votum in iſrael ipſorũ erit. Et primitiua omnium primogenitorũ: & oia libamenta ex omnibus que offerũtur: ſacerdotum erunt. Et primitiua ciborum veſtrorũ dabitis ſacerdoti: ut reponat benedictionẽ domui tue. Omne morticiniũ & captum a beſtiis de auibus et de pecoribus: nõ comedent ſacerdotes. 45.

Tex.heb.Ezechi.xlv.Pritiua.heb.

וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא יְקַדְּשׁוּ
אֶת הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם וְרֹאשָׁם לֹא
יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם
יְכַסְּמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ
כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל חָצֵר הַפְּנִימִית
וְאַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם
לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת מִזֶּרַע
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ וְאֶת עַמִּי יורו
בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין טָמֵא לְטָהוֹר
יוֹדִעֻם וְעַל רִיב הֵמָּה יַעַמְדוּ
לְמִשְׁפָּט בְּמִשְׁפָּטַי יִשְׁפְּטֻהוּ וְאֶת
תּוֹרֹתַי וְאֶת חֻקּוֹתַי בְּכָל מוֹעֲדַי
יִשְׁמֹרוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי יְקַדֵּשׁוּ וְאֶל
מֵת אָדָם לֹא יָבֹא לְטַמֵּאָה כִּי אִם
לְאָב וּלְאֵם וְלִבֵן וְלִבַּת לְאָח וְלַאֲחוֹת
אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ יִטַּמָּאוּ
וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ
לוֹ וּבְיוֹם בֹּאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל
הֶחָצֵר הַפְּנִימִית לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
יַקְרִיב חַטָּאתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה
וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם
וַאֲחֻזָּה לֹא תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל
אֲנִי אֲחֻזָּתָם וְהַמְּנָחָה וְהַחַטָּאת
וְהָאָשָׁם הֵמָּה יֹאכֵלוּם וְכָל חֵרֶם
בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה וְרֵאשִׁית
כָּל בִּכּוּרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל מִכֹּל
תְּרוּמוֹתֵיכֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית
עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהָנִיחַ
בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ כָּל נְבֵלָה וּטְרֵפָה
מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ
הַכֹּהֲנִים

Cap. xlv.

וּבְהַפִּילְכֶם אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה
תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה קֹדֶשׁ מִן
הָאָרֶץ אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרָה אֶלֶף קֹדֶשׁ הוּא

Pătiua.heb.	Tex.be.Ezechi.xlv.	Trăſl.B.Vie.	Trăſ.Gre.lex.cũ interp.latina.
כָּל־גְּבוּלָהּ סָּבִיב׀ יִהְיֶה מִזֶּה אֶל	כָּל־גְּבוּלָהּ סָבִיב׀ יִהְיֶה מִזֶּה אֶל	in oĩ termino eius per	in oĩb⁹ ſmino eius i circuitu: ⁊ erit ex hoc
הַמִּקְדָּשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּחֹמֶשׁ מֵאוֹת	הַמִּקְדָּשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּחֹמֶשׁ מֵאוֹת	circuitũ. Et erit ex omni	ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ ἔσται ἐκ τοῦ
מִרְבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה מִגְרָשׁ	מִרְבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה מִגְרָשׁ	parte ſanctificatũ quin	ſctificatio quīgentos ⁊ quīgentos q̃drangulare
לָעִיר סָבִיב׀ וּמִן־הַמִּדָּה תַּזְרִיעַ תָּמוֹד	לָעִיר סָבִיב׀ וּמִן־הַמִּדָּה תַּזְרִיעַ תָּמוֹד	gentos per quingentos:	του ἁγίασμα πεντακόσια καὶ πεντακόσια τετράγωνα
לוֹ סָבִיב׀ וּמִן־הַמִּדָּה תַּזְרִיעַ תָּמוֹד	לוֹ סָבִיב׀ וּמִן־הַמִּדָּה תַּזְרִיעַ תָּמוֹד	quadrifariã per circuitũ	g̃circuitũ: ⁊ cubiti q̃nq̃ginta ſpatiũ cor̃ in cir
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב	אֹרֶךְ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב	& quinq̃ginta cubitis in	κυκλόθεν, καὶ πήχεις πεντήκοντα διάσημα αὐτῶν κυ
עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבוֹ יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ	עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבוֹ יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ	suburbana eius p gyrũ.	cuitu. ⁊ ex ipa cõmenſuratiõe menſurabis longi
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃ קֹדֶשׁ מִן־הָאָרֶץ הוּא	קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃ קֹדֶשׁ מִן־הָאָרֶץ הוּא	Et a mẽſura iſta menſu	κλόθεν. καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆ
לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה	לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה	rabis longitudinẽ vigin	τος χιλίους καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸ εὖρος δέκα χι
הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה וְהָיָה לָהֶם	הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה וְהָיָה לָהֶם	ti milium: & latitudi	λιάδας· ἐν αὐτῇ ἔσται τὸ ἅγιασμα τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων ἐκ
מָקוֹם לְבָתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ׃	מָקוֹם לְבָתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ׃	nem decem milium. Et	τοῦ ἁγίου· τῶν ἁγίων ἔσται τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουρ
וַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וַעֲשֶׂרֶת	וַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וַעֲשֶׂרֶת	in ipſo erit templum ꝏ	γοῦσιν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἔσται τοῖς ἐγγίζουσι λειτουρ
אֲלָפִים רֹחַב וְהָיָה לַלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי	אֲלָפִים רֹחַב וְהָיָה לַלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי	ſanctum q̃ ſanctorum:	γῆσαι τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσται αὐτοῖς τόπος εἰς οἴκους ἀφω
הַבַּיִת לָהֶם לְאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכוֹת׃	הַבַּיִת לָהֶם לְאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכוֹת׃	ſactificatũ de terra erit	ρισμένους τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδες μῆ
וְאַחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אַלְפִים	וְאַחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אַלְפִים	facerdotibus miniſtris	κος καὶ εὖρος εἴκοσι χιλιάδες ἔσται τοῖς λευίταις τοῖς
רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמֵשָׁה וְעֶשְׂרִים אָלֶף	רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמֵשָׁה וְעֶשְׂרִים אָלֶף	ſanctuarii ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	miniſtrãtibus domui dei ipſius in poſſeſio
לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל־בֵּית	לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל־בֵּית	qui accedunt ad miniſte	λειτουργοῦσι τῷ ὄκῳ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς εἰς κατάσχε
יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה׃ וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה	יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה׃ וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה	rium domini. Et erit eis	νὲ ciuitateo vt hĩcnt: ⁊ poſſeſionẽ cui
לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר	לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר	locus in domos & ſan	σιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν, καὶ τὴν κατάσχισιν τῆς πό
אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי	אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי	ctuariũ ſanctitatis. Vigi	tatio dabitur quiq̃ milia latitudinẽ: ⁊ lõgitudinẽ
אֲחֻזַּת הָעִיר מִפְּאַת יָם יָמָּה	אֲחֻזַּת הָעִיר מִפְּאַת יָם יָמָּה	ti quinq̃ autẽ milia lon	λιους δώσιτε πέντε χιλιάδας τὸ εὖρος, καὶ τὸ μῆκος
וּמִפְּאַת קֵדְמָה קֵדְמָה וְאֹרֶךְ לְעֻמַּת	וּמִפְּאַת קֵדְמָה קֵדְמָה וְאֹרֶךְ לְעֻמַּת	gitudinis & decem ꝏꝏꝏ	vigiti quiq̃ milia quẽadmodũ ꝑmitte ſab
אֶחָד גְּבוּל יָם אֶל־גְּבוּל מִגְבוֹל יָם אֶל־נְבוֹל	אֶחָד גְּבוּל יָם אֶל־גְּבוּל מִגְבוֹל יָם אֶל־נְבוֹל	milia latitudinis erunt	λικοσιπέντε χιλιάδας ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἀφω
קָדִימָה׃ לָאָרֶץ יִהְיֶה לוֹ לַאֲחֻזָּה	קָדִימָה׃ לָאָרֶץ יִהְיֶה לוֹ לַאֲחֻזָּה	leuitis qui miniſtrant	ρισμένων ὅλῳ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἔσται καὶ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ·
וְנָשִׂיאַי לֹא יוֹנוּ עוֹד וְנָשְׁאוּ אֶת	וְנָשִׂיאַי לֹא יוֹנוּ עוֹד וְנָשְׁאוּ אֶת	domui. Ipſi poſſidebũt	⁊ ab hoc in ꝑmittao ſctõ in
עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל	עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל	viginti gazophylacia.	του καὶ ἕως τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς
לִשְׁבָטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	לִשְׁבָטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	Et poſſeſionẽ ciuitatis	poſſeſionẽ ciuitatio cõtra faciem ſmitiq̃
רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וְשֹׁד	רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וְשֹׁד	dabitis quiq̃ milia lati	κατάχισιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν
הָסִירוּ מֵעַל וְצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ	הָסִירוּ מֵעַל וְצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ	tudinis: & longitudi	ſctõ: cõtra faciem poſſeſionis
גֵרְשֹׁתֵיכֶם מֵעַל עַמָּי נְאֻם אֲדֹנָי	גֵרְשֹׁתֵיכֶם מֵעַל עַמָּי נְאֻם אֲדֹנָי	nis viginti quiq̃ milia	τῶν ἁγίων, κατὰ πρόσωπον τῆς κατασχίσεως τῆς
יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק	יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק	ſm ſeparationem ſan	vrbis q̃ ad mare ⁊ ab his q̃ ad ea
וּבַת צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת	וּבַת צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת	ctuarii omni domui ꝏꝏ	πόλεως τὰς πρὸς θάλασσαν καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς λι
אֶחָד יִהְיֶה מַעֲשֵׂר	אֶחָד יִהְיֶה מַעֲשֵׂר	iſrael. Principi quoq̃	βα ad orientẽ lõgitudo q̃li ena parti:
הַחֹמֶר הַבַּת וְהָעֲשִׂרִית תַּחְמֵר הָאֵיפָה	הַחֹמֶר הַבַּת וְהָעֲשִׂרִית תַּחְמֵר הָאֵיפָה	hinc & inde ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	λασσαν πρὸς ἀνατολὰς τὸ μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων,
אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה כַּמִּתְכֻּנְתּוֹ וְהַשֶּׁקֶל	אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה כַּמִּתְכֻּנְתּוֹ וְהַשֶּׁקֶל	in ſeparationẽ ſanctuarii	a ſmino q̃ ad mare: ad ſminos q̃
עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים	עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים	& i poſſeſſionẽ ciuitatis	ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν, ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה	חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה	& contra faciẽ ſeparatio	ad orientem terre: ⁊ erit ei in poſſeſione
		nis ſanctuarii. & cõtra fa	πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς κατάσχισιν
		cẽ poſſeſionis vrbis a	in iſrael: ⁊ nõ impziment vltra ꝓnc
		latere maris vſq̃ ad mare	ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ καταδυναστεύσουσιν ἔνα ἕκαστος τὸν πλη
		& a latere orientis vſq̃	pes pplm meũ: ⁊ trã hereditabunt
		ad orientẽ. Lõgitudinis	σίον μου τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομή
		aũt iuxta vnãq̃q̃ partẽ	dom iſrael ſcõm tribus eoꝝ. hec dicit
		a termino occidetali vſ	σουσιν οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. τάδε λέγει
		q̃ ad terminũ orientalẽ:	vob⁹ deus ſufficiat vobis ꝓncipes iſra
		de terra erit et poſſeſſio	κύριος ὁ θεὸς ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ Ἰσρα
		in iſrael. Et non depo	el: iniq̃tatẽ ⁊ miſeriam auferte: ⁊ iudiciũ
		pulabũtur vltra principes	ηλ, ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀφέλεσθε, καὶ κρίμα
		populum meum: ſed ter	⁊ iuſticiam facite ſeparate oppreſſiones
		ram dabũt domui iſrael	καὶ δικαιοσύνην ποιεῖτε ἐξαίρετε τὰς καταδυναστείας
		ſecundum tribus eorũ.	a ꝓplo meo dicit dñs deus. ſtatera iu
		Hec dicit dñs deus.	ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος ὁ θεός. ζυγὸς δί
		Sufficiat vobis ꝓncipes	ſta ⁊ menſura iuſta ⁊ chenix iuſtus erit vobis
		iſrael: iniquitatẽ & rapi	καιον καὶ μέτρον δίκαιον καὶ χοῖνιξ δικαία ἔσται ὑμῖν
		nas intermittite: & iudi	menſure: ⁊ chenix ſimilr vnus erit ad
		ciũ & iuſticiã facite. Sepa	τοῦ μέτρου, καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσται τοῦ
		rate confinia veſtra a po	accipiẽdã. decima po gomoꝝ chenix ⁊ dece
		pulo meo: ait dominus	λαβεῖν· τὸ δίκαιον τοῦ γόμου, χοῖνιξ καὶ δέ
		deus. Statera iuſta &	ma po gomoꝝ ephi gomoꝝ ſit eſſic. ⁊ pẽ
		ephi iuſtum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	καιον τοῦ γόμου δίφι τὸ γόμου ἕκτον ἴσον. καὶ τὸ ἕκτ
		& batus iuſtus erit vo	duo vigiti oboli dnq̃ ſicli. ⁊ vigiti quinq̃
		bis. Ephi & batus equa	μιον εἴκοσι ὀβολοὶ πέντε σίκλοι. καὶ εἰκοσιπέν
		lia & vnus mẽſure erunt:	ſicli ⁊ quindecim
		vt capiat decimã partem	τε σίκλοι καὶ πεντεκαίδεκα ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ.
		chori batus: & decimã	
		partem chori ephi. ꝏꝏ	
		Iuxta mẽſurã chori erit	
		equa libratio eorũ. Si	
		clus autẽ viginti obolos	
		habet. Porro viginti ſicli	
		& vigiti quinq̃ ſicli &	
		quindecim ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

ſicli mna erit vſa: ⁊ hec ſūt ꝑmitte ꝺo
σίκλοι ὁ μνᾶ ἔσαι ὑμῖν, καὶ ἄυτη ἡ ἀπαρχὴ ἣν
ſeparabitis ſextā ptē mēſure a gomor
ἀφορίῦτε τὸ ἕκτον μέρος τοῦ μίτρου ἀπὸ τοῦ γόμορ
tritici. ⁊ ſextā ptē ephi a cho
τῶν πυρῶν. καὶ τὸ ἕκτον μέρος τοῦ ὄιφι ἀπὸ τοῦ κό
ro hordei ⁊ ꝑceptum olei cotyla
ρου τῶν κριθῶν καὶ τὸ πρόσαγμα τοῦ ἐλαίου κοτύλη
olei a decē cotylis: q̄ decē cotyle ſūt
ἐλαίου ἀπὸ δέκα κοτυλῶν, ἔστι αἱ δέκα κοτύλαι εἰσὶ
gomor.⁊ oues a vocētio ouibus ſepa
ἐν γόμορ. καὶ πρόβατα ἀπὸ διακοσίων προβάτων ἀφαί
ratio ex olibus familijs iſrael ſacrificia ⁊ ho
ρημα ἐκ μέσων τῶν πατριῶν Ἰσραὴλ θυσίας καὶ ὁλο
locauſta ſalutio ⁊ placare ꝓ vobis. hec
καυτώματα σωτηρίου καὶ ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν. τά
dicit dñs deꝰ. ⁊ dabit oīs ꝑplꝰ ſre
δε λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ δώσει πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς
principi iſrael ꝑmitiuo hac: ⁊
ἀφηγουμένῳ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἀπαρχὴν ταύτην, καὶ
ꝓpterea ꝓncipi erūt holocauſta ⁊
διὰ τοῦτο ἀφηγουμένῳ ἔσαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ
ſacrificia ⁊ libamina in ſolēnitatibꝰ ⁊ in
αἱ θυσίαι καὶ αἱ σπονδαὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς
neomenijs ⁊ in ſabbatis ⁊ in vniuerſis
νουμηνίαις καὶ ἐν τοῖς σάββασιν καὶ ἐν πάσαις ταῖς
ſolēnitatibꝰ domꝰ iſrael. ipe faciet q̄ ꝓ pecca
ἑορταῖς οἴκου Ἰσραήλ. αὐτὸς ποιήσει τὰ περὶ ἁμαρ
to ⁊ ſacrificiū ⁊ holocauſta ⁊
τίας καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὴν
ſalutis ad expiandū ꝓ domo iſra
τοῦ σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ οἴκου Ἰσρα
el hec dicit dñs deꝰ: in ꝓmo mēſe vna
ὴλ τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ μιᾷ
menſis accipietis vitulū ex bobꝰ imaculatū ad expi
τοῦ μηνὸς λήψεσθε μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τοῦ ἐξιλά
andū ſctū: ⁊ tollet ſacdos de ſanguie
σαι τὰ ἅγια, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος
vitulī: ⁊ dabit ſup limina domꝰ ⁊
τοῦ μόσχου, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς φλιὰς τοῦ οἴκου καὶ
ſup q̄tuoꝝ angulos tēpli: ⁊ ſup ara
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστή
re. ⁊ ſup limina porte atrij interio
ριον. ⁊ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσω
ris: q̄ ſic facies in mēſe ſeptimo vna
τέρας, καὶ οὕτως ποιήσεις ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ
mēſis ab vnoq̄q ignoāte ⁊ puulo ⁊ ad ex
τοῦ μηνὸς ἀπὸ ἑκάστου ἀγνοίστου καὶ ἀφρόνου καὶ ἐξιλά
piandū domū ⁊ in ꝓmo menſe q̄rtadeci
σασθε τὸν οἶκον καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τεσσαρεσκαι
ma mēſis: erit vobis paſcha ſolēnitas. ſeptē
δεκάτῃ τοῦ μηνός, ἔσαι ὑμῖν τὸ πάσχα ἑορτή. ἑπτὰ
diebus azyma comedetꝫ ⁊ faciet ꝓncipe in
ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε καὶ ποιήσει ὁ ἀφηγούμενος ἐν
illa die ꝓ ſe ⁊ ꝓ vniuerſo popu
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ λα
lo terre vitulū ꝓ pcto ſeptē diebꝰ ſolēni
οῦ τῆς γῆς μόσχον ὑπὲρ ἁμαρτίας ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑορ
tatis faciet holocauſta dño ſeptē vitulos
τῆς ποιήσει ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ μόσχους
⁊ ſeptē arietes imaculatos quotidie ſeptē diebus:
καὶ ἑπτὰ κριοὺς ἀμώμους καθ᾽ ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας,
⁊ ꝓ pcto hedū capriū quotidie ⁊ facri
καὶ περὶ ἁμαρτίας ἔριφον αἰγῶν καθ᾽ ἡμέραν καὶ θυ
ficiū ⁊ coctionē vitulo: ⁊ coctionē arietu
σίαν καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ, καὶ πέμμα τῷ κριῷ
faciet. ⁊ oleo hin coctioni. ⁊ in
ποιήσει. καὶ ἔλαιον τοῦ ἵν τῷ πέμματι καὶ ἵν
ſeptio mēſe quitadecima menſis
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯ

Pătiua.heb.	Tex.be.Ezechi.xlvj.	Trăſl.B.Vie.	Trăſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
יום	"בַּחֹנֵ֣ג 'יַעֲשֶׂ֣ה 'כָאֵ֣לֶּה 'שִׁבְעַ֣ת °הַיָּמִ֔ים	"in solẽnitate'faciet'sicut	in solẽnitate faciet sc̃m eadẽ septẽ diebus: ꝛ sic
	°מַחֲטָ֣את 'עֹלָ֣ה °וְכַמִּנְחָ֣ה 'וְכַשָּׁ֔מֶן ׃	supradicta sunt per'septẽ	ἐν τῇ ἑορτῇ ποιήσει κατὰ τὰ αὐτὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ κα
	Cap.xlvj. °כֹּ֣ה 'אָמַ֔ר 'אֲדֹנָ֖י °יְהוִ֑ה	°dies:ᵇtã pro pctõᶜq̃ pro	cut pro peccato: ꝛ sicut holocaustũ:
שנה	'שַׁ֣עַר °הֶחָצֵ֗ר °הַפְּנִימִית °הַפֹּנֶ֤ה 'קָדִים	holocaustoᵈ&in sacrificio	ὡς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ κατὰ τὰ ὁλοκαυτώματα,
סנר שש ה	°יִהְיֶ֔ה 'סָנ֥וּר "שֵׁ֖שֶׁת "יָמִ֑י °וְהַמַּעֲשֶׂ֕ה	ᵉ& in oleo. 46.	ꝛ sicut sacrificia: ꝛ sicut oleum.
עשה פתח	°עֹשֶׂ֣ה 'פָּתַ֔ח °וּבְי֣וֹם 'הַשַּׁבָּ֔ת °יִפָּתֵ֖חַ "וּבְי֣וֹם 'הַחֹדֶ֑שׁ	ᵃHᵇEc ᶜdicit ᵈdñs ᵉdeus.	καὶ κατὰ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ κατὰ τὰ εὐσίαι, καὶ κατὰ τὸ ἔλαιον. Cap.46.
בוא עשא	'יִפָּתֵֽחַ ׃ 'וּבָ֣א 'הַנָּשִׂ֗יא °דֶּ֚רֶךְ °אוּלָ֣ם	ᵃ'Porta'atrii'interio=	ΤΑδε λέγει κύριος ὁ θεός, πύλη ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω
אלם זות	°הַשַּׁ֣עַר °מִח֔וּץ °וְעָמַ֥ד °עַל °מְזוּזַ֖ת °הַשַּׁ֑עַר	risᵇq̃ reſpicit ad'orientẽ	rioꝛi reſpicienti ad orientẽ: erit clauſa
עלה	°וְעָשׂ֣וּ 'הַכֹּהֲנִ֗ים °אֶת 'עֹלָתוֹ "וְאֶת	ᵇerit'clauſaᵐſexⁿdiebus in	τέσσαρα τῆ βλεπούσῃ κατὰ ἀνατολάς, ἓξ αι κεκλεισμένη
שלם פתח	°שַׁלְמָ֔יו °וְהִשְׁתַּחֲוָ֕ה °עַל °מִפְתַּ֖ן °הַשַּׁ֑עַר	quibusᵒopus fit. ooooooo	ſex diebus in qᵇ operari licet: i ãt die ſabbato
	°וְיָצָ֑א °וְהַשַּׁ֣עַר "לֹ֥א °יִסָּגֵ֖ר °עַ֥ד 'הָעָֽרֶב׃	ᵖDie aũtᵍſabbatiʳaperie=	ἓξ ἡμέρας τὰς ἐργασίμους, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά=
	°וְהִשְׁתַּחֲוּ °עַם °הָאָ֖רֶץ °פֶּ֣תַח °הַשַּׁ֑עַר	tur.Sedᵍ& in dieʳcalẽdaꝛ	τῶν ἀνοιχθήσεται. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νουμηνίας ἀνοιχ=
	°בַּשַּׁבָּתוֹת °וּבַחֳדָשִׁ֔ים °לִפְנֵ֖י	ᵍaperietur: ʳ& itrabitʳpri	θήσεται: ꝛ intrabit princeps p viã
קדם	°יְהוָ֑ה: °וְהָעֹלָה "אֲשֶׁר °יַקְרִ֣ב °הַנָּשִׂ֗יא	ceps per'viam ᵍveſtibuli	εἰσιέναι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἀρχηγούμενος κατὰ τὴν ὁδὸν
	°לַיהוָ֔ה °בְּי֣וֹם °הַשַּׁבָּ֔ת °שִׁשָּׁ֥ה °כְבָשִׂ֖ים	ʰporteᶜdeforis ᵒ& ſtabit	clam porte extriſec: ꝛ ſtabit ſup veſtibu
	°תְּמִימִ֑ם °וְאַ֣יִל °תְּמִ֔ים: °וּמִנְחָ֕ה °אֵיפָ֖ה	'in'limineᵍporte. ooooooo	τοῦ αὐλάμ τῆς πύλης ἔξωθεν, καὶ στήσεται ἐπὶ τὰ πρό
תם	°לָאַ֣יִל 'וְלַכְּבָשִׂ֔ים °מִנְחָ֕ה: °מַתַּ֖ת 'יָד֑וֹ	ᵇEt facient'ſacerdotes'ho	la porte: ꝛ facient ſacerdotes holocaustũ
נתן	°וְשֶׁ֥מֶן °הִ֖ין 'לָאֵיפָ֑ה: °וּבְי֣וֹם 'הַחֹדֶ֔שׁ °פַּ֚ר	locaustum eiusᵐ& ooooo	ρα τῆς πύλης, καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁλοκαυτώ=
	°בֶּן־בָּקָ֖ר °תְּמִימִ֑ם °וְשִׁשָּׁ֣ת 'כְּבָשִׂ֔ים	ᵑpacifica eius: ᵒ& adora=	ματα αὐτοῦ καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ, καὶ πήσει
תם היה	°תְּמִימִ֖ם °יִהְיוּ: 'וְאֵיפָ֣ה 'לַפָּ֔ר	bitʳſuperᵍlimenʳporte.	bit in veſtibulo porte ꝛ egrediet: ꝛ
עשה	°וְאֵיפָ֣ה 'לָאַ֔יִל °יַעֲשֶׂ֖ה °מִנְחָ֑ה °וְלַכְּבָשִׂ֕ים	ᵖ& egredietur: ʳporta aũt	κύσει ἐπὶ τοῦ προθύρου τῆς πύλης καὶ ἐξελεύσεται, καὶ
נשא	°כַּאֲשֶׁר °תַּשִּׂ֣יג °יָד֔וֹ °וְשֶׁ֥מֶן °הִ֖ין	ᵖnõ ˢclaudetur vſq; adʳveſ	porta nõ claudet vſq; ad veſperã: ꝛ adorabit
	°לָאֵיפָ֑ה: °וּבְבֹ֣א 'הַנָּשִׂיא °דֶּ֚רֶךְ °אוּלָ֣ם °הַשַּׁ֔עַר	perã.ᵃ Et adorabitᵇ popls	ἡ πύλη οὐ μὴ κλεισθῇ ἕως ἑσπέρας, καὶ προσκυνήσει ὁ
יבוא	°יָבוֹא °וּדְרָכ֥וֹ °יֵצֵ֖א: °וּבְבֹא֙ °עַם °הָאָ֔רֶץ	ʳterre adᵒ ostiũᵍporte ʳilli?	pplς terre ad vestibula porte illius in
פנה יצר	°לִפְנֵ֣י °יְהוָ֔ה °בַּמּוֹעֲדִ֖ים °הַבָּ֣א °דֶּ֚רֶךְ	ᵍin sabbatisᵗ& i calẽdisˢco	λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης ἐν
בוא צפן	°שַׁ֣עַר °צָפ֔וֹן °לְהִשְׁתַּחֲוֹת °יֵצֵ֖א °דֶּ֣רֶךְ	rãʳdñoᵘ.ʲHolocaustũ autẽ	sabbato ꝛ in ncomeniꝛ cotã die.
שער נגב	°שַׁ֣עַר °נֶ֔גֶב °וְהַבָּ֕א °דֶּ֚רֶךְ °שַׁ֣עַר °נֶ֔גֶב	hocᵛofferetᵂpriceps'dñoˣ	τοῖς σάββασιν καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις ἐνώπιον κυρίου,
	°יֵצֵ֖א °דֶּ֣רֶךְ °שַׁ֣עַר °צָפ֑וֹנָה °לֹ֥א °יָשׁ֛וּב	ᵍi die'ſabbati'ſexʸagnos	ꝛ holocaustа offeret princepo dño
שוב	°דֶּ֚רֶךְ °הַשַּׁ֣עַר °אֲשֶׁר־°בָּ֔א °בּ֖וֹ °כִּ֥י °נִכְחוֹ	ᶻimaculatosᵃ& arietᵉ ʳim	καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀρχηγούμενος τῷ κυρίῳ
בוא	°יָבֹֽא׃ °וְהַנָּשִׂ֣יא °בְּתוֹכָ֗ם °בְּבוֹאָם֙ °יָבוֹא֔	maclatũᵇ& ſacrificiũᶜephi	in die ſabbatoꝛ: ſex agnoo imaculatoo: ꝛ
נשא יצא מצא	°וּבְצֵאתָ֖ם °יֵצֵ֑אוּ: °וּבַחַגִּ֣ים °וּבַמּוֹעֲדִ֔ים	ᵇper arietẽ.ᶜIn agnis autẽ	ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἓξ ἀμνοὺς ἀμώμους, καὶ
	°תִּהְיֶ֣ה °הַמִּנְחָ֔ה °אֵיפָ֖ה °לַפָּ֑ר °וְאֵיפָ֣ה	ᵈſacrificiũʳqd dederitʳma=	arietᵉ imaculatũ: ꝛ ſacrificiũ coctionẽ arietiᵇ ꝛ
היה	°לָאַ֣יִל °וְלַכְּבָשִׂ֔ים °מַתַּ֖ת °יָד֑וֹ °וְשֶׁ֥מֶן	nus eius'& oleiᵇhinʲ p ſin	κριὸν ἄμωμον, καὶ ὑσίαν πίμμα τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
	°הִ֖ין °לָאֵיפָֽה׃ °וְכִי־°יַעֲשֶׂ֣ה 'הַנָּשִׂ֗יא °נְדָבָ֛ה	gula'ephi.ʰIn die aũt'ca=	agnio ſacrificiũ donũ manᵒ eius ꝛ oleo hin
	°עֹלָ֥ה °אוֹ 'שְׁלָמִ֖ים °נְדָבָ֣ה °לַיהוָ֑ה	lendarũᵐvitulũⁿdeᵒarmẽ	ἀμνοῖς ὑσίαν δόμα χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἓν τῷ
	°וּפָתַ֣ח °לוֹ °אֶת °הַשַּׁ֔עַר °הַפֹּנֶ֖ה °קָדִ֑ים	toᵖimaculatũ:ᵍ& ſexʳagni	coctioni. ꝛ in die ncomenic vitulũ imacu
	°וְיָצָ֣א 'כַּאֲשֶׁר־°יֵצֵ֔א °וְהַשַּׁ֖עַר	ᵒ& aries'imaculatiᵉ erũt:	πίμματι. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νουμηνίας μόχον ἄμω
	°לֹ֥א °יִסָּגֵֽר׃	ᵍ& ephi'per vitulũ:ˢephi	latũ: ꝛ ſex agnoo: ꝛ arietẽ imaculatũ erunt: ꝛ coctio
		quoqᵗ ᵘper arietem ᵛfa=	μοι, καὶ ἓξ ἀμνούς, καὶ κριὸν ἄμωμον ἔσονται, καὶ πίμ
		cietʷſacrificiũ.ˣ De agnis	nẽ arieti ꝛ coctionẽ vitulo erit ſacrificiũ. ꝛ ὁ
		autẽʸſicutᶻinueneritᵃmaꝰ	μα τῷ κριῷ καὶ πίμμα τῷ μόχῳ ἔσται ὑσία, καὶ τοῖς ἀμ
		nus eiusᵇoleiᶜhinᵈper sin	gnio ſicut poterit manᵒ eius ꝛ oleo hin coctiõ.
		gula ephi.ᵉ Cũ aũtᶠfecerit	νοις καθὼς ἂν ἰσχύσῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἓν τῷ πίμματ.
		ᵍpriceps'ſpõtaneũʰholo=	ꝛ cũ ingrediatur ꝓncepo p viã clam
		cauſtũᵇaut'pacificaᵏvoltũ	καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἡγούμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἔξω τῆς
		taria'dñoː:ᵐ aperietur ⁿei	porte ingredietᵒ: ꝛ p viã eiᵖ egredietur. ꝛ cum
		ᵖportaᵍq̃ reſpicit adʳoriẽtẽ	πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐξελεύσεται. καὶ ὅταν
			intrauerit pplς terre coram dño in ſolẽnitatibᵍ q̃ ingredi
			ἐισπορεύηται ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐνώπιον κυ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐισπορεύ
			tur per viã q̃ porte q̃ ad aq̃lonẽ vt adoret egre
			ὁδὸς κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν προσκυνῆσαι ἐξελ
			diet ꝓ viã porte q̃ ad auſtrũ. ꝛ q̃ ingreditur
			σεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον. καὶ ὁ εἰσπορευόμε
			ꝓ viã porte q̃ ad auſtrũ: egredietur ꝓ viã
			κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν
			q̃ ad aq̃lonẽ. nõ reuertet ꝓ portã q̃ ingreſſus eſt
			τὴν πρὸς βορρᾶν. οὐκ ἀπαρεῖται κατὰ τὴν πύλην ἣ εἰσῆλθε, ἀλ
			eregione illiˢ egredietur: ꝛ ꝓncepo coꝝ in medio
			λὰ κατευθὺ αὐτῆς ἐξελεύσεται, καὶ ὁ ἀρχηγούμενος αὐτῶν ἐν μέσῳ
			coꝝ cũ ingredientur ipꝰ ingredietur ꝛ in ſolẽnitatiᵇ
			αὐτῶν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
			ꝛ in nundinis: erit ſacrificiũ coctio vitulo ꝛ co
			καὶ ἐν ταῖς παθηγύρεσι, ἔσται ἡ ὑσία πίμμα τῷ μόχῳ καὶ πίμμα
			ctio arieti: at agnis ſicut poterit manᵒ eiᵖ ꝛ olei hin coctiõt.
			τῶ κριῷ, τοῖς δὲ ἀμνοῖς καθὼς ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου ἓν τῷ πίμμα
			ſi ãt fecerit ꝓncepo cõfelliõnẽ holocauſtũ aut ſalutar
			τι· ἐὰν δὲ ποιήσῃ ὁ ἀρχηγούμενος ἑκούσιόν τι ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον
			dño: aperiet ei portã reſpicientẽ ad eaſtrem.
			τῷ κυρίῳ, ἀνοίξει αὐτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς·

Trãſla.gre.lex.cũ inter.lati. Trãſla.B.Vie. Tex.he.Ezechi.xlvj.Pũctua.heb.

	τ faciet holocauſtũ ſuũ: τ ſalutio	et faciet holocauſtũ ſuũ	וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת שְׁלָמָיו
	κὰι ποιήσει τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, κὰι τοῦ σωτηρίου	& pacifica ſua	
	quẽadmodũ faciebat in die ſabbatoꝝ. τ egre	ſicut fieri ſolet in die ſab	כַּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְיָצָא
	ἐν τρόπῳ ὑποίει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων· κὰι ἐξε	bati: & egredietur	
	dietur τ claudet portas poſtq̃ egreſſ fuerit ip	claudeturq; porta poſt	וְסָגַר אֶת הַשַּׁעַר אַחֲרֵי צֵאתוֹ׃
יֵצֵא	λυθήσει κὰι κλείσει τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐ	q̃ exierit.	
שֵׁנָה תָּמִים	ſe. q agnũ anniculũ ſmaculatũ faciet holocau	Et agnũ eiuſdẽ anni im	וְכֶבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ תְּמִימִם תַּעֲשֶׂה עֹלָה
עָשָׂה	τόν· κὰι ἀμνὸν ἐνιαυσιαῖον ἄμωμον ποιήσει ὁλοκαύτω	maculatũ faciet holocau	
	ſtũ dño: q̃tidie mane mane faciet illud.	ſtum quotidie dño. Sem	לַיּוֹם לַיהוָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר תַּעֲשֶׂה
	μα τῷ κυρίῳ, καθ' ἡμέραν πρωὶ πρωὶ ποιήσει αὐτό·	per mane faciet	אֹתוֹ׃ וּמִנְחָה תַּעֲשֶׂה עָלָיו בַּבֹּקֶר
	τ ſacrificiũ faciet ſup eo mane mane ſextã ptẽ mẽ	illud: & faciet ſacrificiũ	
	κὰι θυσίαν ποιήσει ἐπ' αὐτῷ τὸ πρωὶ πρωὶ τὸ ἕκτον τοῦ μέ	ſuper eo catamane	שִׁשָּׁה בַּבֹּקֶר שִׁשִּׁית הַהִין לָרֹס אֶת הַסֹּלֶת
	ſure τ olei tertiã ptẽ hin: ad miſcendũ	mane: ſextam partem	
	τρου κὰι ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἵν, τοῦ ἀναμίξαι τὴν	ephi: & de oleo	
	ſimilam ſacrificiũ dño: p̃ceptũ ſemper facie	tertiam partem hin: vt	שְׁלִשִׁית הַהִין לָרֹס אֶת הַסֹּלֶת
מִנְחָה לַיהוָה חֻקּוֹת עוֹלָם תָּמִיד׃	σιμίδαλιν θυσίαν τῷ κυρίῳ, πρόσαγμα διαπαντὸς ποι	miſceatur ſimule.	
	tio agnũ τ ſacrificiũ τ oleum facie	Sacrificium dño legiti	
	κόντι τὸν ἀμνὸν καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔλαιον ποιήσει	mũ: iuge atq; perpetuũ.	
	tis mane mane holocauſta ſemper. hec	Faciet agnum & ſacrifi	
	τι πρωὶ πρωὶ ὁλοκαυτώματα διαπαντός. τάδε	cium &	
	dicit dño de. ſi dederit princeps donũ ẽni de	oleum cata mane mane	
	λέγει κύριος ὁ θεός. ἐὰν δῶ ὁ ἀφηγούμενος δόμα ἑνὶ τῶν	holocauſtũ ſempiternũ.	
	filijs ſuis ex hereditate ſua: hoc poſſeſ	Hec dicit dñs deus. Si	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כִּי יִתֵּן הַנָּשִׂיא
	υῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τοῦτο κατάχει	dederit princeps	
	ſio filijs eius hereditate. τ ſi dederit donũ	donum alicui de filiis	מַתָּנָה לְאִישׁ מִבָּנָיו נַחֲלָתוֹ הִיא
	σις τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ κληρονομίας· κὰι ἐὰν δῶ δόμα	ſuis: hereditas eius	
	ẽni ſeruoꝝ ſuoꝝ: τ erit ei uſq; ad ãnũ	filiorũ ſuorũ erit: poſſi	לִבָנָיו תִּהְיֶה אֲחֻזָּתָם הִיא
	ἑνὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, κὰι ἔσται αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ	debunt eam hereditarie.	
	remiſſionis: τ reddetur principi: p̃ter	Si aũt dederit legatũ de	וְכִי יִתֵּן מַתָּנָה מִנַּחֲלָתוֹ לְאַחַד
	τῆς ἀφέσεως, κὰι ἀποδοθήσεται τῷ ἡγουμένῳ, πλὴν	hereditate ſua vni	
	hereditatem filioꝝ eius tm̃ erit: τ nõ acci	ſeruorũ ſuorũ erit illius	מֵעֲבָדָיו וְהָיְתָה לוֹ עַד שְׁנַת הַדְּרוֹר
	τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ· αὐτῷ ἔσται κὰι οὐ μὴ λά	vſq; ad annũ remiſſiõis	וְשָׁבַת לַנָּשִׂיא אַךְ נַחֲלָתוֹ בָּנָיו לָהֶם
	pict p̃ceptũ ex hereditate ppũ vt oppri	& reuertetur ad princi	
	βῃ ἡγούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ κατα	pem. Hereditas aũt eius	תִּהְיֶה׃ וְלֹא יִקַּח הַנָּשִׂיא מִנַּחֲלַת
	mat eos de poſſeſſione ſua here	filiis eius erit. Et nõ ac	
	δυναστεῦσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς καταχίσεως αὐτοῦ κατα	cipiet priceps de heredi	הָעָם לְהוֹנֹתָם מֵאֲחֻזָּתָם מֵאֲחֻזָּתוֹ
	ditatem dabit filijs ſuis: vt nõ diſpergatur	tate populi per violẽtiã &	
	κληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκεδασθῇ	de poſſeſſione eorũ: ſed	יְנַחֵל אֶת בָּנָיו לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא
	ppls meꝰ vnuſq̃q; a poſſeſſione ſua: τ	de poſſeſſione ſua here	
	ſαι ὁ λαός μου ἕκαστος ἀπὸ τῆς καταχίσεως αὐτοῦ, κὰι	ditatẽ dabit filiis ſuis vt	יָפֻצוּ עַמִּי אִישׁ מֵאֲחֻזָּתוֹ׃ וַיְבִיאֵנִי
	eduxit me in	nõ diſpergatur populꝰ	
	εἰσῆγαγέ με εἰς τὴν ἐξώτερον τὴν κατὰ τοῦτο τῆς πύλης	meꝰ vnuſq̃q; a poſſeſſio	בַּמָּבוֹא אֲשֶׁר עַל פֶּתַח הַשַּׁעַר אֶל
	in exedram ſcoꝝ ſacerdotũ reſpicien	ne ſua. Et introduxit me	
	εἰς τὴν ἐξέδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπουσα	per ingreſſum qui erat	הַלִּשְׁכוֹת הַקֹּדֶשׁ אֶל הַכֹּהֲנִים הַפְּנוֹת
	tem ad aquilonẽ. τ ecce locus illic ſepara	ex latere porte in gazo	
	σαν πρὸς βορρᾶν· κὰι ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμέ	phylacia ſanctuarii ad ſa	צָפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם מָקוֹם בַּיַּרְכָתָיִם
	nus. τ dixit ad me: iſte locus eſt vbi coquent	cerdotes: q̃ reſpiciebant	
	νος· κὰι εἶπεν πρός με, οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἑψήσουσι	ad aqlonẽ & erat ibi lo	יָמָּה וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
	illic ſacerdotes q̃ pro ignorãtia τ q̃ pro peccato:	cus vergẽs ad occidentẽ:	
	ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας,	& dixit ad me. Iſte eſt lo	יְבַשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָשָׁם
	τ coquẽt manna omnino vt nõ efferant in	cus vbi coquẽt ſacerdo	
	καὶ ἑψήσουσι τὸ μαναὰ παντάπασι τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς	tes p peccato & p delic	וְאֶת הַחַטָּאת אֲשֶׁר יאפוּ אֶת
	atriũ exterius ad ſanctificãdũ ppłm. τ ἰδου	to vbi coquent	
	τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν· καὶ ἐξή	ſacrificium: vt non effe	הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הֶחָצֵר
	γαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ περιήγαγέν	rant in atrium	
G	με p ἄντικρυ parteꝰ atriũ: τ ecce atri	exterius & ſanctificetur	הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיּוֹצִיאֵנִי
	μι ἐνὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ αὐ	populus. Et eduxit me	
	um ſcõm latera atrii p quattuor latera	in atrium exterius & cir	אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וַיַּעֲבִרֵנִי אֶל
	λὴ κατὰ κλίτη αὐλῆς ἐνὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς	cunduxit me per	
	atriũ atria parua lõgitudo cubitoꝝ quadragita τ	quattuor angulos atrii.	אַרְבַּעַת מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר וְהִנֵּה חָצֵר
	αὐλῆς αὐλαὶ μικραὶ μῆκος πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ	Et ecce atriolum erat	
	latitudo cubitoꝝ triginta mẽſura vna ipſis quattu	in angulo atrii: atriola	בְּמִקְצָע חָצֵר חָצֵר בְּמִקְצָע
	ſορες πηχῶν τριάκοντα μίτρον ἓν τοῖς τέσσαρ	ſingula per angulos	
	σι· τ exedre circuitu	atrii. In quattuor angu	חָצֵר׃ בְּאַרְבַּעַת מִקְצֹעוֹת הֶחָצֵר
	σι, καὶ ἐξέδραι κύκλῳ	lis atrii	
		atriola diſpoſita: quadra	חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת אַרְבָּעִים אֹרֶךְ
		ginta cubitorũ p longum	
		& triginta per latũ. Mẽ	וּשְׁלֹשִׁים רֹחַב מִדָּה אַחַת לְאַרְבַּעְתָּם
		ſure vnius quattuor erãt.	
		Et paries per circuitum	מְהַקְצָעוֹת׃ וְטוּר סָבִיב בָּהֶם סָבִיב
		ambiens	

Pūtiua.heb.Tex.heb.Ezechi.xlvij.

לְאַרְבַּעְתָּם ׀ וּמְבַשְּׁלוֹת עָשׂוּי מִתַּחַת נָשַׁל עָשָׂה
׃ הַטְּירוֹת סָבִיב׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה אָמַר
בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם
מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת אֶת זֶבַח הָעָם׃ שָׁנָה

Cap.xlvij

וַיְשִׁיבֵנִי אֶל פֶּתַח שוב
הַבַּיִת וְהִנֵּה מַיִם יֹצְאִים מִתַּחַת
מִפִּתַּן הַבַּיִת קִדְמָה כִּי פְנֵי הַבַּיִת פֶּתַח קדם
קֹדִים וְהַמַּיִם יֹרְדִים מִתַּחַת מִמַּתָּף פנה
הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב לַמִּזְבֵּחַ׃ וַיּוֹצִיאֵנִי יצא
דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסֹבְבֵנִי דֶּרֶךְ סבב
חוּץ אֶל שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנָה פנה
קֹדִים וְהִנֵּה מַיִם מְפַכִּים מִן הַכָּתֵף פכה
קדים וְהִנֵּה מַיִם מִן
הַיְמָנִית׃ נִצֹּאת הָאִישׁ קֶדְמָה וְקָו קנה
נָדִיד וַיָּמָד אֶלֶף בַּאַמָּה וַיַּעַבְרֵנִי עבר
מַיִם מֵי אֲפֵסִים׃ וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעַבְרֵנִי
מַיִם מֵי בִרְכַּיִם וַיָּמָד אֶלֶף
וַיַּעַבְרֵנִי מֵי מָתְנָיִם׃ וַיָּמָד אֶלֶף
נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲבֹר כִּי נָאוּ יכל
הַמַּיִם מֵי שְׂחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא שחה
יַעֲבֹר׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִית בן
אָדָם וַיּוֹלִכֵנִי וַיְשִׁבֵנִי שְׂפַת הַנָּחַל׃ ילך
בְּשׁוּבִי וְהִנֵּה אֶל שְׂפַת הַנָּחַל
עֵץ רַב מְאֹד מִזֶּה וּמִזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אמר
הַמַּיִם הָאֵלֶּה הַיּוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה גלל
הַמִּדְמוֹנָה וְיָרְדוּ עַל הָעֲרָבָה וּבָאוּ בוא
הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה הַמּוֹצָאִים וְנִרְפְּאוּ רפא
הַמָּיִם׃ וְהָיָה כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר חיה
יִשְׁרֹץ אֶל כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם רחש
נַחֲלִים יִחְיֶה וְהָיָה הַדְּגָה רַבָּה מְאֹד חיה
כִּי בָּאוּ שָׁפָה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיִרְפְּאוּ בוא
יִחְיֶה כֹּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁפָה הַנָּחַל׃
וְהָיָה יַעֲמְדוּ עָלָיו דַּיָּגִים מֵעֵין גֶּדִי
וְעַד עֵין עֶגְלַיִם מִשְׁטוֹחַ לַחֲרָמִים
יִהְיוּ לְמִינָהּ תִּהְיֶה דְגָתָם כִּדְגַת הַיָּם
הַגְּדוֹל רַבָּה מְאֹד בְּצֹאתָו וּנְבָאָיו נבל
וְלֹא יֵרָפְאוּ לְמֶלַח נִתָּנוּ׃ וְעַל הַנָּחַל

Trāsla.B.Vie.

quattuor atriola: & culine fabricate erāt subter porticus per gyrum: & dixit ad me. Hec eſt domus culinarū in qua coquent ministri domus dñi victimas populi. 47.

ET conuertit me ad portam domus: & ecce aqua egrediebatur subter limen domus ad orientē. Facies eni domꝰ respiciebat ad orientē. Aque autē descendebāt in latus tēpli dextrū ad meridiē altaris: & eduxit me per viam porte aquilonis: & conuertit me ad viam foras portā exteriorem viam que respiciebat ad orientem. Et ecce aque redundantes a latere dextro cū egrederetur vir ad orientē q habebat funiculū in manu sua: & mēsus eſt mille cubitos: & traduxit me per aquā vſq; ad talos. Rursumq; mēsus eſt mille: & traduxit me p aquā vſq; ad genua. Et mēsus eſt mille: & traduxit me p aquā vſq; ad renes. Et mēsus eſt mille torrentē quē non potui ptransire: qm̄ tumuerant aque pfundi torrentis qui nō poteſt tranſuadari: & dixit ad me: certe vidiſti fili hois: & eduxit me: & cōuertit ad ripā torrētis. Cunq; me cōuertiſſem ecce in ripa torrētis ligna multa nimis ex vtraq; parte: & ait ad me. Aque iſte q egrediūtur ad tumulos ſabuli orientalis & deſcēdunt ad plana deſerti: & trabūt mare: & exibunt & ſanabuntur aque. Et omnis anima viuens que ſerpit quocūq; venerit torrens viuet: & erunt piſces multi ſatis poſtq; venerint illuc aq̄ iſte. Et ſanabuntur & viuēt oīa ad que venerit torrens: & ſtabunt ſuper illa piſcatores. Ab engadi vſq; ad engalim ſiccatio ſagenarū erit. Plime ſpecies erūt piſciū ei ſicut piſces maris magni: multitudinis nimie. In littoribus aūt ei & in paluſtribus non ſanabūtur qa in ſalinas da būtur. Et ſup torrētem

Trās.Gre.lxx.cū interp.lati.

ipſis quatuor τ coquine facte ſubter αὐταῖς ταῖς τετράσιν καὶ μαγειρεῖα γεγενότα ὑποκάτω
exedrio i circuitu. τ dixit ad me ille dom⁹ τῶν ἐξαιδρῶν κύκλῳ. καὶ εἶπεν πρός με οὗτοι εἰσιν
cocinarū: vbi cocint illic miniſtrantes τῶν μαγειρείων, οὗ ἑψοῦσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ
domui ſacrificia ppli. οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ. Ca.47.

ET introduxit me ad veſtibula domꝰ: τ Καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ
ecce aqua egrediebat deſub dio do ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ ἀπήλιου τοῦ οἴ-
mꝰ ad orientem: q; facies domꝰ reſpi κου κατὰ ἀνατολάς, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλε-
ciebat ad orientem: τ aqua deſcendebat a πεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἐκ τοῦ
dorſo domꝰ dextro ad meridiē altaris. τ edu δεξιοῦ οἴκου ἐκ δεξιοῦ ἐπὶ νότου θυσιαστηρίου. καὶ ἐξή-
xit me q viam porte q̄ ad aquilonē τ γαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
circūduxit me q viā extrinſecꝰ ad portam a ἐκύκλωσεν με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην τὴν ἀπε-
trū reſpicientio ad orientē: τ ecce aqua λῆς τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ
deducitur a latere dextro ſicut erimꝰ καταφέρεται ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ καθὼς ἔξοδος
viri ex aduerſo. τ mēſura in manu eius. τ mē ἀνδρὸς ἐξεναντίας. καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἐμέ-
ſus eſt mille: τ trāſluit in aqua aqua ſepara τρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφαίρεσι-
tiōis: τ mēſus eſt mille: τ ptrāſluit aqua vſq; ad ge ους, καὶ διεμέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως τῶν γο-
nua: τ menſus eſt mille τ trāſilit aqua vſq; ad lūbā νατων, καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως ὀσφύος
τ menſus eſt mille τ nō potuit ptrāſire vira q: καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ ἐγένετο διαβαθρα ἐπ' αὐτῇ τοῦ
itumuerat aqua q̄ſi ipet torrentis quā nō ptranſibunt. διαβῆναι. ἐξύβρισεν τὸ ὕδωρ ὡς ποταμὸς χειμάρρους οὗ οὐ διαβήσεται.
τ dixit ad me: vidiſti fili hois! τ duxit me τ καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ ἤγαγέν με καὶ
cōuertit ad ripam fluminis. in quo cum ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ἐν τῷ ἐπιστρέ-
me me τ ecce in ripa fluminis arbo φειν με καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δύο
res multe valde hinc τ inde. τ dixit ad me: τ δένδρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπεν πρός με, τὸ
aqua hec q egreditur in galileam q̄ ad ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς
orientem τ q̄ descendit in arabiam τ venit vſq ἀνατολὰς καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἥξει ἕως
ad mare ad aquā exitus: τ ſanabūt ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς, καὶ γένται
aque: τ erit oīa aīa vniuerſum bale τὰ ὕδατα, καὶ ἔσαι πᾶσα ψυχὴ πᾶν ζῶον πᾶν ἑρπετὸν
tium ſup oīa ſup q̄cūq; abierit illuc fluuius et τῶν ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃ ἂν ἀναβλύσῃ ἐκεῖ ὁ ποταμός ζήσε-
vet. τ erit illic piſcis multꝰ valde. q; venit illuc ται. καὶ ἔσαι ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα. ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ
aqua hec: τ ſanabit τ viuet oē ſup q̄ vſq; adue ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ' ἃ ἐὰν ἐπὶ
nerit fluuius illic viuet. τ ſtabunt illic piſcatores τ ἐὰν ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται. καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς καὶ
engaddi vſq; ad engalim ſiccatio ſagenaq; erit iuxta e ἐγαδδὶ ἕως ἐν ἀγαλλείμ ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσαι κατ' αὐ-
am erit τ piſces eius mario magni τὴν ἔσαι καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
miſtitudo miſta valde. τ in erita eius τ in πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν
cōuerſione eius τ in ſupeluaniōe eius: nō τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπερφάσσει αὐτοῦ, οὐμὴ
ſanabunt in ſal dedite ſūt τ in ſtumine ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δίδονται, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

ascendet in ripa ei⁹ hinc ⁊ inde oē
ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν
lignū comestibile non veterascet sup eos neq;
ξύλον βρώσιμον οὐμὴ παλαιωθῇ ἐπ᾽ αὐτοὺς οὐδ᾽ οὐ μὴ
deficiet fructus eius: renouabūtur fue primi-
ἐκλείψει ὁ καρπὸς αὐτοῦ, τὰς νουμηνίας αὐτοῦ πρωτο-
as dabit. q; aque eor; ex sctio iste
βολήσει. ὅτι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα
egrediunt. ⁊ erit fructus eor; in cibum: ⁊ folia
ἐκπορεύονται. καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ τὰ
eius eor; ad sanitatē. hec dicit dñs
φύλλα αὐτῶν εἰς ὑγείαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦ
Terminus possidebitis terre duodeci
τα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τὴν γῆν ταῖς δώδεκα
tribus filios israel: argumētū funiculi ⁊ he
φυλαῖς τῶν υἱῶν Ισραηλ, πρόσταγμα κληρονομίας καὶ κα
reditabit eā vnusquisq; sicut frater eius:
ταληρονομήσεται αὐτὴν ἕκαστος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
in qua leuaui manū meā vt darem patribus eor;. ⁊
εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. καὶ
cadet terra hec vobis in possessionē. ⁊ iste
πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ταῦτα τὰ
finis terre q ad aquilonē: a mari ma-
ὅρια τῆς γῆς τῆς πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
gno via ethalō ingressus sedada: emath berotha
γάλης ὁδὸν ἀπαλὼθ τῆς εἰσόδου σεδάδα, ἀμὰθ βηρώθα
sabarim: q; inter finibus damasci ⁊ inter
σεβαρίμ, τὰ ἀναμέσον ὁρίων Δαμασκοῦ καὶ ἀναμέσον
finibus emath atria thicō: q; sunt sup finibus au-
ὁρίων ἀμαθ αὐλαὶ Τίχων, αἳ εἰσὶν ἐπάνω τῶν ὁρίων αὐ
D ranitidis. hi termini a mari ab
λιτίδος. ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς
atrio enam finibus damasci. ⁊ q; ad aquilonē ⁊
αὐλῆς τοῦ Αἰνὰν ὅρια Δαμασκοῦ, καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ
finibus emath q; ad aquilonē q; ad orientem in-
τὰ ὅρια ἀμαθ τὰ πρὸς βορρᾶν τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἀνα
ter auranitidem: ⁊ inter damascū ⁊ in-
μέσον τῆς Αὐρανίτιδος, καὶ ἀναμέσον Δαμασκοῦ καὶ ἀνα
ter galaaditidem: ⁊ inter terrā is-
μέσον τῆς γαλααδίτιδος, καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς τοῦ Ισ
B rael. iordanis determiat ad mare q; ad ori-
ραήλ. Ιορδάνης διορίζει ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνα
entem palmarū. hec q; ad orientē: ⁊ hec q;
τολὰς φοινίκων. ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς, καὶ ταῦτα τὰ
ad austrū ⁊ aphricū: a theman ⁊ palmis: vsq; ad a-
πρὸς νότον καὶ λίβα, ἀπὸ Θαιμὰν καὶ φοινίκων, ἕως ὕδα
quā maribothy cades extendens ad mare
τος μαριβὼθ κάδης πλατυνθήσεται ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
magnā. hec pars auster ⁊ aphric; hec pars
μεγάλην. τοῦτο τὸ μέρος νότος καὶ λίψ τοῦτο τὸ μέρος τῆς
mario magni determinat. vsq; ad cōtra ingressus
θαλάσσης τῆς μεγάλης ὁρίζει. ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου
emath vsq; ad ingressū eius. ista sunt q; ad mare
ἀμὰθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ. ταῦτά ἐστι τὰ πρὸς θάλασσαν
⁊ diuidetis terrā hanc ipso tribus
καὶ διαμεριεῖτε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ
israel. mittetis cam i sorte vobis ⁊ proselyt-
Ισραήλ. βαλεῖτε αὐτὴν κλήρῳ ὑμῖν καὶ τοῖς προσκεί
is habitantibus in medio vrm: qui genue
σαις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννη-
rūt filios in medio vrī. ⁊ erunt vri q; ip-
σαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ ἔσονται ὑμῖν ὡς
sis indigene in filijs israel vobiscū cōsor-
αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Ισραὴλ μεθ᾽ ὑμῶν κλη-
tes erunt in hereditate in medio tribuū isra-
ρονομεῖν ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ Ισρα-
el ⁊ erunt in tribu aduenaꝝ: in aduc-
ὴλ καὶ ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτων, ἐν τοῖς προση
C nis q; cū eis ibi dabitis hereditatem. e-
λύτοις τοῖς μεθ᾽ αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐ
ius dicit dñs deus.
τοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

Ca.48.

Trāsla.B.Vic.

orietur in ripis eius ex
vtraq; parte omne
lignū pomiferū. Non
defluet foliū ex eo: & nō
deficiet fructꝰ eius. Per
singulos menses afferet
primitiua: qa aque eius
de sanctuario egredien
tur. Et erunt fructꝰ eius
in cibū: q & folia eius ad
medicinā. Hec dicit dñs
deus. Hic est termin⁹ in
quo possidebitis terrā
in duodecim
tribubus israel: quia ioſ
seph duplicē funiculum
habet. Possidebitis autē
eā singuli eque vt frater
suus: sup qua leuaui ma
nū meā vt darē patrib⁹
vris. Et cadet terra hec
vobis in possessionem.
Hic est aūt terminus ter
re ad plagā septētrionalē
a mari magno via etha
lon venientibus
sedada emath berotha
sabarim: que est
inter terminū damasci
& confinium emath
domus thicon que est
iuxta terminum auram:
& erit terminus a mari
vsq; ad atrium enon
terminus damasc: & ab
aquilone ad aquilonem
terminus emath: plaga
septentrionalis. Porro
plaga orietalis de medio
aurā de medio damasci
& de medio galaad: & de
medio terre israel: ior
dānis disterminans ad
mare orietale metiemi
ni plagā orietalē. Plaga
autē australis meridiana
a thamar vsq; ad aquas
cōtradictionis cades: &
torrēs vsq; ad mare ma
gnū. Et hec est plaga ad
meridiē australis. Et pla
ga maris mare magnū
a cōfinio p directū do-
nec venias emath: hec ē
plaga maris. Et diuide-
tis terram istam
vobis per tribus israel:
& mittetis
eam in hereditatem vo
bis & aduenis
qui accesserint ad vos:
qui genuerint
filios in medio vestrū: &
erūt vobis sicut indigene
inter filios israel. Vobiſ
cum diuidēt possessionē
in medio tribuū israel.
In tribu autem
quacūq; fuerit aduena:
ibi dabitis
possessionē illi: ait do-
minus deus.

48.

Tex.he.Ezechi.xlvij.Pmitiua.heb.

עָלָה	יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל
אֹכֶל	עֵץ מַאֲכָל לֹא יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא
תָּמַם	יִתֹּם פִּרְיוֹ לְחָדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו
נָבַר	מִן הַמִּקְדָּשׁ הֹמָה יֹצְאִים וְהָיָה
רוף	פִּרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה׃
נחל	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת גְּבוּל אֲשֶׁר
	תִּתְנַחֲלוּ אֶת הָאָרֶץ לִשְׁנֵי עָשָׂר
	שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל יוֹסֵף חֲבָלִים׃
את	וְנָחַלְתֶּם אוֹתָהּ אִישׁ כְּאָחִיו אֲשֶׁר
נתן	נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת לַאֲבֹתֵיכֶם
	וְנָפְלָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם בְּנַחֲלָה׃
גבל פאה	וְזֶה גְּבוּל הָאָרֶץ לִפְאַת צָפוֹנָה מִן
צדן גבל	הַיָּם הַגָּדוֹל דֶּרֶךְ חֶתְלוֹן לְבוֹא
	צְדָדָה׃ חֲמָת בֵּרוֹתָה סִבְרַיִם אֲשֶׁר
	בֵּין גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק וּבֵין גְּבוּל חֲמָת
חצר	חָצֵר הַתִּיכוֹן אֲשֶׁר אֶל גְּבוּל חַוְרָן׃
	וְהָיָה גְּבוּל מִן הַיָּם חֲצַר עֵינוֹן
	גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק וְצָפוֹן צָפוֹנָה וּגְבוּל
חמת	חֲמָת וְאֵת פְּאַת צָפוֹן׃ וּפְאַת קֶדֶם
מבין	מִבֵּין חַוְרָן וּמִבֵּין דַּמֶּשֶׂק וּמִבֵּין
	הַגִּלְעָד וּמִבֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַיַּרְדֵּן
ים קדם	מִגְּבוּל עַל הַיָּם הַמְּזְרָחִי תָּמֹדוּ
נגב	וְאֵת פְּאַת קֶדְמָה׃ וּפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה
	מִתָּמָר עַד מֵי מְרִיבוֹת קָדֵשׁ נַחֲלָה
	אֶל הַיָּם הַגָּדוֹל וְאֵת פְּאַת תֵּימָנָה
	נֶגְבָּה׃ וּפְאַת יָם הַיָּם הַגָּדוֹל מִגְּבוּל
	עַד נֹכַח לְבוֹא חֲמָת זֹאת פְּאַת
	יָם׃ וְחִלַּקְתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
נפל	לָכֶם לִשְׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה תַּפִּילוּ
נור	אוֹתָהּ גּוֹרָל לָכֶם וְלַגֵּרִים
ילד	הַגָּרִים תְּוֹכְכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ
בנים	בָּנִים תְּוֹכְכֶם וְהָיוּ לָכֶם כְּאֶזְרָח
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְּכֶם יִפְּלוּ גוֹרָל
	בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה
נור עמן	אֲשֶׁר גֵּר הַגֵּר אִתּוֹ שָׁם תִּתְּנוּ
	נַחֲלָתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

La.xlviij. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים

מִקְצֵה צָפוֹנָה אֶל יַד דֶּרֶךְ חֶתְלֹן לְבוֹא חֲמָת חֲצַר עֵינָן גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק צָפוֹנָה אֶל יַד חֲמָת וְהָיוּ לוֹ פְּאַת קֶדֶם הַיָּם דָּן אֶחָד וְעַל גְּבוּל דָּן מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה אָשֵׁר אֶחָד וְעַל גְּבוּל אָשֵׁר מִפְּאַת קֶדֶם וְעַד פְּאַת יָמָּה נַפְתָּלִי אֶחָד וְעַל גְּבוּל נַפְתָּלִי מִפְּאַת קֶדֶם וְעַד פְּאַת יָמָּה מְנַשֶּׁה אֶחָד וְעַל גְּבוּל מְנַשֶּׁה מִפְּאַת קֶדֶם וְעַד פְּאַת יָמָּה אֶפְרַיִם אֶחָד וְעַל גְּבוּל אֶפְרַיִם מִפְּאַת קֶדֶם וְעַד פְּאַת יָמָּה רְאוּבֵן אֶחָד וְעַל גְּבוּל רְאוּבֵן מִפְּאַת קֶדֶם וְעַד פְּאַת יָמָּה יְהוּדָה אֶחָד וְעַל גְּבוּל יְהוּדָה מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה תְּהְיֶה הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֹרֶךְ כְּאַחַד מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה וְהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּתוֹכָהּ תְּהְיֶה לַכֹּהֲנִים מִפְּאַת צָפוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב עֲשָׂרֶת אֲלָפִים וְנֶגְבָּה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה תְּהְיֶה תְרוּמַת הַמִּקְדָּשׁ לַכֹּהֲנִים מִפְּאַת צָפוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב עֲשָׂרֶת אֲלָפִים וְקָדִימָה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב עֲשָׂרֶת אֲלָפִים וְלַאֲלֶה תִּהְיֶה תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לַכֹּהֲנִים מִפְּאַת צָפוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְנֶגְבָּה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה וְקָדִימָה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְלַמִּקְדָּשׁ יְהוָה מֵאָה אֲלָפִים רוּם וְרֹחַב מֵאָה אֲלָפִים רָבוּעַ תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה לַכֹּהֲנִים הַצְּדוֹקִים אֲשֶׁר שָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתִּי אֲשֶׁר לֹא תָעוּ בְּתַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר תָּעוּ הַלְוִיִּם וְהָיְתָה לָהֶם תְּרוּמָה תְּרוּמַת הָאָרֶץ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים אֶל גְּבוּל הַלְוִיִּם וְלַאֲלֶה לַנְּתִינִים לְעֻמַּת גְּבוּל הַכֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְאֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרֶת אֲלָפִים

ET hec nomina tribu um a finibus aquilonis iuxta viam ethalon pgentib⁹ emath atrium enon terminus damasci ab aquilone iuxta viam emath: & erit ei plaga orientalis mare: dan vna. Et a termino dan: a plaga orientali vsq; ad plagā maris aser vna. Et sup terminum aser: a plaga orientali vsq; ad plagā maris: neptalim vna. Et sup terminum neptalim: a plaga orientali vsq; ad plangā maris: manasse vna. Et super terminum manasse: a plaga orientali vsq; ad plagam maris: effraim vna. Et super terminū effraim: a plaga oriētali vsq; ad plagā maris: ruben vna. Et super terminum ruben: a plaga orientali vsq; ad plagā maris iuda vna. Et sup terminum iuda: a plaga orientali vsq; ad plagam maris erunt primitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis & lōgitudinis: sicuti singule partes a plaga orientali vsq; ad plagā maris. Et erit sanctuariū in medio eius. Primitie quas separabitis domino: longitudo viginti quinq; milibus & latitudo decem milibus. He autem erunt primitie sanctuarii sacerdotum ad aquilonē viginti quinq; milia: & ad mare latitudinis decem milia. Sed ad orientem latitudinis decem milia: & ad meridiē lōgitudinis viginti quinq; milia. Et erit sanctuarium dñi in medio ei⁹. Sacerdotibus sanctuariū erit de filiis sadoch: qui custodierūt cerimonias meas: & non errauerūt cū errarent filii israel: sicut errauerunt & leuite. Et erunt primitie de primitiuis terre sanctum sanctorū: iuxta terminū leuitarū. Sed & leuitis similiter iuxta fines sacerdotū viginti quinq; milia longitudinis: & latitudinis decem milia. Oo

ΚΑΙ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν. ἀπὸ τῆς initio qō ad aclonē scōm ptem descensus ἀρχῆς τῆς πρὸς βορρᾶν κατὰ μέρος τῆς καταβάσεως dimidentio ad itroitū emath atrij τοῦ παραχέοντος ἐπὶ τὴν εἴσοδον τῆς ἐμὰθ αὐλῆς τοῦ enō finiū damasci ad aclonē. iuxta ptē emath a αὐτῶν ὅρια δ' αμασκοῦ πρὸς βορρᾶ. κατὰ μέρος ἐμὰθ αὐ trij t erūt eis q ad orientem vsq; ad ma λῆς καὶ ἔσται αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἕως πρὸς θά re dan vna. t a finitio dan q ad λασσαν δὰν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τοῦ δὰν τὰ πρὸς orientem vsq; ad mare aser vna. t a ἀνατολὰς ἕως πρὸς θάλασσαν ἀσὴρ μία. καὶ ἀπὸ τῶν finitio aser ab hoc q ad orientē vsq; ad eā q ad ma ὁρίων ἀσὴρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θά re nepthalim vna. t a finitio nepthalim λασσαν, νεφθαλεὶμ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων νεφθαλεὶμ ab oriente vsq; ad eā q ad mare manasse vna ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν. μανασσῆ μία t a finitio manasse ab oriente vsq; ad eā καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων μανασσῆ ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως τῶν ad mare ephraim vna. t a finitio ephraim πρὸς θάλασσαν, ἐφραὶμ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐφραὶμ ab hoc q ad orientē vsq; ad eā q ad mare ru- ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ῥου- ben vna. t a terminio ruben ab hoc q ad βὴν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ῥουβὴν ἀπὸ τῶν πρὸς orientem vsq; ad eā q ad mare iuda vna. t a ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰούδα μία, καὶ ἀπὸ finitio iuda ab hoc q ad orientem ἀπὸ τῶν ὁρίων ἰούδα ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τῶν ἀφο- rīū separatiōis quinq; t viginti milia latitudo: t ρισμοῦ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἔυρος, καὶ lōgitudo sicut vna partiū ab hoc q ad orien- μῆκος κατὰ μίαν τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατο- tē t vsq; ad eā q ad mare. t erit scīm in λὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν. καὶ ἔσται τὸ ἅγιον ἐν medio eoꝝ: primitie ḡo separabūt dño lōgitudo. q μέσῳ αὐτῶν, ἃ πᾶς χὴ ἀφορισοῦσι τῷ κυρίῳ μῆκος κ t viginti milia t latitudo decē milia. t de καὶ κ χιλιάδες καὶ τὸ ἔυρος κ χιλιάδες. καὶ ἔσ- primitie scificationis sacerdotib⁹ ad ται ἀπαρχὴ καὶ τοῦ ἁγιάσματος τοῖς ἱερεῦσι πρὸς aclonē .cc. .milia: t ad mare latitudo βορρᾶν κ χιλιάδες, καὶ πρὸς θάλασσαν τὸ ἔυρος decē milia: t ad orientem latitudo decē mila χ χιλιάδες, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἔυρος κ χιλια t ad meridiē .cc. milia. t mōs scīa δες, καὶ πρὸς νότον κ χιλιάδες. καὶ τὸ ἅγιον ἔσται erit in medio eius sacerdotib⁹ scificatio οι ἔσαι ἐν μέσῳ αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἡγιασμένοις filiis sadoch custodientib⁹ dom⁹ custo- υἱοῖς σαδδὺχ τοῖς φυλάσσουσι τοῦ οἴκου τοῦ φυλα dias q nō errauerunt in errore filiop κὰς ὅστινες οὐκ ἐπλανήθησαν ἐν τῇ πλάνῃ τῶν israel quēadmodū errauerunt leuite. t erūt eis υἱῶν ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἀπεπλανήθησαν οἱ λευῖται. καὶ ἔσαι αὐτοῖς ꝑmitte date ex ꝑmitiis terre scīs ἀπαρχὴ δεδομένη ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τῆς γῆς ἅγια scīs a finitio leuitaꝝ. at leuitis ἁγίων ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν λευῖτῶν. τοῖς δὲ λευίταις q sunt iuxta terminos sacdotū lōgitudo .cc. mi- τὰ ἐχόμενα τῶν ὁρίων τῶν ἱερέων μῆκος κ χιλια lia: t latitudo decē milia:
δες, καὶ ἔυρος κ χιλιάδες, οοοο

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ole longitudo.25. milia: τ latitudo.20. milia
ωᾶν τὸ μῆκος .κ΄. χιλιάδες, καὶ ἔυρος .κ΄. χιλιά
nõ venũdabũt ex eo neq; mentientur neq;
δες. οὐ πραθήσονται ἐξ αὐτοῦ οὐδὲ καταμιτρηθήσεται οὐδὲ
auferentur primitie terre: q; sctis
ἀφαιρεθήσεται τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς, ὅτι ἅγιόν
est dño. at quiq; milia septima
ἐστι τῷ κυρίῳ. τὰς δὲ .ε΄. χιλιάδας τὰς πλησιαζ
in latitudie in quiq; τ vigiti milib⁹:
ούσας ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς .ε΄. καὶ .κ΄. χιλιάσιν,
antemurale erit vrbi in domũ τ in
περιτείχισμα ἔσται τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς
spacium eius: τ erit ciuitas in medio eius.
διάστημα αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
τ ille mensure eius: ab hio q̃ ad aqlo=
καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν πρὸς βορ=
nē ducenta τ q̃ttuor milia. τ ab hio q̃ ad meridiē
ρᾶν .φ΄. καὶ τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον
ducenta q̃ttuor milia: τ ab hio q̃ ad orientem
φ΄. τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς
ducenta τ 4 milia: τ ab hio q̃ ad mare
φ΄. καὶ .δ΄. χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασ
q̃ttuor milia quingenta. τ erit
σαν τετρακισχίλιους πεντακοσίους. καὶ ἔσται
spatium ciuitati ad aqlonē .250. τ ad meridiē
διάστημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν .σ΄. καὶ πρὸς νότον
250. τ ad orientem 250. τ ad mare
σ΄, καὶ πρὸς ἀνατολὰς .σ΄, καὶ πρὸς θάλασσαν
250. τ residuũ lõgitudinis q̃ tũ ta p=
σ΄. καὶ τὸ πλεονάζον τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀπο=
C mittas scdũ .10. milia ad mare.
στασίων κατὰ .ι. χιλιάδας πρὸς θάλασσαν.
τ erunt pmitie sancti: τ erũt fru
καὶ ἔσονται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσται τὰ φύμα
ges ei⁹ in panes hijs q̃operanť ciuitatẽ.
τα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν.
at operantes ciuitatẽ opabũť eam ex oĩbus
οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν
tribub⁹ israel. oēs pmitie q̃nq; τ .10.
φυλῶν τοῦ Ισραήλ. πᾶσα ἀπαρχὴ .ι΄. καὶ .κ΄.
milia per quiq; τ vigiti milia q̃drangulare
χιλιάδες ἐπὶ .ι΄. καὶ .κ΄. χιλιάδας τετράγωνον
separabũť pmitie scti a possessione
ἀφορισθήσεται ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατοχίσεως
ciuitatis. at residuũ pncipi ex hoc
ας τῆς πόλεως. τὸ δὲ πλεονάζον τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ
τ ex hoc ex pmitijs sancti: τ
του καὶ ἐκ τούτου ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ
in possessionẽ ciuitatis p quiq; τ vigiti mi
ἐν τῇ κατοχίσει τῆς πόλεως ἐπὶ .ι΄. καὶ .κ΄. χι
lia lõgitudo vsq; ad ẽminos q̃ ad orientem τ
λιάδας μῆκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ
ad mare p quiq; τ vigiti milia vsq; ad
πρὸς θάλασσαν ἐπὶ .ι΄. καὶ .κ΄. χιλιάδας ἕως τῶν
ẽminos q̃ ad mare iuxta partes
ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μεριδίων τοῦ
pncipis. τ erunt pmitie sancto⁹ τ
ἡγουμένου. καὶ ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ
sctificatio dom⁹ in medio eius. τ a
ἁγίασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ παρὰ τῶν
ciuitate a possessione ciuitatis in medio
λαοῦ τῶν ἀπὸ τῆς κατοχίσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ
pncipio erit. inter termios iuda
τοῦ ἡγουμένου ἔσται. ἀναμέσον τῶν ὁρίων ἰούδα
τ inter ẽminos beniamin: pncipi
καὶ ἀναμέσον τῶν ὁρίων βενιαμείν, τοῦ ἡγουμένου
erit. τ residuũ tribuũ ab hio q̃ ad orien=
ἔσται. καὶ τὸ πλεονάζον τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα=
tem vsq; ad eã q̃ ad mare:
τολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, οοοοοοοοοοοοοοοοο

οοοοοοοοοοοοοοοο

יָמָּה בִּנְיָמִן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל בִּנְיָמִן
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
שִׁמְשׁוֹן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל שִׁמְעוֹן
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
יִשָּׂשכָר אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל יִשָּׂשכָר
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
זְבוּלֻן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל זְבוּלֻן
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
גָּד אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל גָּד אֶל
פְּאַת נֶגְבָּה תֵּימָנָה וְהָיָה גְּבוּל יָמִן
מִתָּמָר מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ נַחֲלָה
עַל הַיָּם הַגָּדוֹל׃ זֹאת הָאָרֶץ גֹּרָל
אֲשֶׁר תַּפִּילוּ לְמַטֵּה לִשְׁבָטֵי נְפָל
יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה מַחְלְקוֹתָם נְאֻם חֶלֶק
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאֵלֶּה תּוֹצְאוֹת הָעִיר יְצִיאָה
מִפְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת צָפוֹן מֵאָה
אֲלָפִים מִדָּה׃ וְשַׁעֲרֵי הָעִיר
עַל שְׁמוֹת שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁעָרִים קָדִימָה שְׁלוֹשָׁה צָפוֹנָה שַׁעַר שָׁלֹשׁ
רְאוּבֵן אֶחָד שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד
שַׁעַר לֵוִי אֶחָד׃ וְאֶל פְּאַת קֶדְמָה מֵדָם
חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים נִגְדִּי
וּשְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף
אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר
דָּן אֶחָד׃ וּפְאַת נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מִדָּה וּשְׁעָרִים נֶגֶד
שְׁלוֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד
שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד שַׁעַר זְבוּלֻן
אֶחָד׃ פְּאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלוֹשָׁה
שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר
אֶחָד שַׁעַר נַפְתָּלִי אֶחָד׃ סָבִיב סָבִיב
שְׁמֹנָה עָשָׂר אֶלֶף וְשֵׁם הָעִיר
מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה׃

occidentalē: beniamin vna. Et cōtra terminus beniamin a plaga orientali vsq; ad plagā occidentalē: ſymeon vna. Et ſuper terminum ſymeonis a plaga orientali vsq; ad plagam occidentalē: iſachar vna. Et ſuper terminum iſachar a plaga orientali vsq; ad plagam occidentalē: zabulon vna. Et ſuper terminum zabulon a plaga orientali vsq; ad plagam maris: gad vna. Et ſuper terminum gad ad plagam auſtri in meridiem. Et erit finis de thamar vsq; ad aquas cōtradictionis cadeſ: hereditas contra mare magnum. Hec eſt terra quam mittetis in ſortē tribubus iſrael: & he partitiones earum: ait dñs deus. Et hi egreſſus ciuitatis. A plaga ſeptentrionali quingentos quattuor milia menſurabis: & porte ciuitatis nominibus tribuum iſrael. Porte tres a ſeptentrione: porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam orientalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioſeph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. Et ad plagam meridianā quingentos & quattuor milia mettetis. Et porte tres: porta ſymeonis vna: porta iſachar vna: porta zabulon vna. Et ad plagam occidentalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta gad vna: porta aſer vna: porta neptalim vna. Per circuitum decē & octo milia. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.

Explicit Ezechiel propheta.

beniamin vna. a terminis beniamin ab hiō ad orientem vſq; ad eā ad mare ſymeon vna. a terminis ſymeon ab hiō ad orientem vſq; ad eā ad mare iſachar vna. a terminis iſachar ab hiō ad orientem vſq; ad eā ad mare zabulon vna. a terminis zabulon ab hiō ad orientē vſq; ad eā ad mare gad vna. a terminis gad vſq; ad aphricū. erūt finis ei a themā aqua mariboth cades hereditatis: vſq; ad mare magnū. hec terra quā tacietis in ſorte tribub iſrael. hec diuiſiones eaꝝ dicit dñs deꝰ. hec erūt ciuitatis ſuę menſura. porte ciuitatis in nominib tribuū iſrael: porte tres ad aquilonē. porta una ben vna: porta iuda vna. porta leui vna. ad orientem q̄ngēta q̄ttuor milia: porte tres. porta ioſeph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. ad auſtrū q̄ngēta q̄ttuor milia: porte tres. porta ſymeon vna: porta iſachar vna: porta zabulō vna. ad mare q̄ngēta q̄ttuor milia: porte tres. porta gad vna: porta aſer vna. porta neptalim vna. circuitus decē octo milia. & nomē ciuitatis ex illa die dñs ibi.

beniamin vna. τ a terminis beniamin ab βενιαμὶμ μία. καὶ ἕως τῶν ὁρίων τῶν βενιαμὶν ἕως hiō q̄ ad orientem vſq; ad eā q̄ ad mare ſymeon τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμεὼν vna. τ a terminis ſymeon ab hiō q̄ ad μία. καὶ ἕως τῶν ὁρίων τῶν συμεὼν ἕως τῶν πρὸς orientem vſq; ad eā q̄ ad mare iſachar vna. τ ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰσσάχαρ μία. καὶ a terminis iſachar ab hiō q̄ ad orientem vſq; ad ἕως τῶν ὁρίων ἰσσάχαρ ἕως τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως ea q̄ ad mare zabulon vna. τ a terminis τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλῶν μία. καὶ ἕως τῶν ὁρίων zabulon ab hiō q̄ ad orientē vſq; ad ea q̄ ad ὧν τῶν ζαβουλῶν ἕως τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν mare gad vna. τ a terminis gad ad mare γὰδ μία. καὶ ἕως τῶν ὁρίων γὰδ πρὸς θάλασσαν vſq; ea q̄ ad aphricū. τ erūt finis ei a themā ἕως τῶν πρὸς λίβα. καὶ ἔσται τὰ ὅρια αὐτοῦ ἕως aqua mariboth cades hereditatis: vſq; ad ma τ ὕδατος μαριβὼθ κάδης κληρονομίας, ἕως τῆς θα re magnū. hec terra quā tacietis in ſorte λάσσης τῆς μεγάλης. αὕτη ἡ γῆ ἣν βαλεῖτε ἐν κλήρῳ tribub iſrael. τ iſte diuiſiones eaꝝ τα ῖς φυλαῖς ἰσραήλ. καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν dicit dñs deꝰ. τ iſte exitus ciuita λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ οὗται αἱ διεξοδοι τῆς πόλ tis q̄ ad aſlonē quattuor milia τ quingenti ως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι τῷ menſura. τ porte ciuitatis in nominib tribuū μέτρῳ. καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐπ' ὀνόματα φυλῶν iſrael: porte tres ad aſlonē. porta ru ἰσραήλ, πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν. πύλη ῥου ben vna: τ porta iuda vna. τ porta leui vna. βὴν μία, καὶ πύλη ἰούδα μία. καὶ πύλη λευὶ μία. τ q̄ ad orientem q̄ngēta q̄ttuor milia τ q̄ngēti τ por καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ φ'. καὶ αἱ te tres. porta ioſeph vna: τ porta beniamin λαι τρεῖς. πύλη ἰωσὴφ μία, καὶ πύλη βενιαμὶν vna: τ porta dan vna. τ q̄ ad auſtrū q̄ngēta μία, καὶ πύλη δὰτ μία. καὶ τὰ πρὸς νότον τετρα milia τ q̄ngēti menſura: porte tres. porta ſyme κισχίλιοι καὶ φ'. μέτρῳ, πύλαι τρεῖς. πύλη συμε on vna: porta iſachar vna: τ porta zabulō vna. ὼν μία, πύλη ἰσσάχαρ μία, καὶ πύλη ζαβουλῶν μία, τ q̄ ad mare q̄ngēta q̄ttuor milia quingenti καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι menſura: porte tres. porta gad vna: τ porta μέτρῳ, πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία, καὶ πύλη aſer vna. τ porta neptalim vna. circuitus decē τ octo aſὴρ μία. καὶ πύλη νεφθαλεὶμ μία. κύκλωμα δέκα milia τ nomē ciuitatis ex illa die. τὰς χιλιάδες καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας fuerit erit nomē eius. ἔσται ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Prologus.

Incipit Prologus ſancti Hieronymi in Danielem prophetam.

Danielem prophetam iuxta ſeptuaginta interpretes domini ſaluatoris eccleſiæ non legūt: vtentes theodotionis editiõe. Et hoc cur acciderit: neſcio. Siue enim quia ſermo chaldaicus eſt & quibuſdam ꝓprietatibus a noſtro eloquio diſcrepat: noluerunt ſeptuaginta interpretes eaſdem linguæ lineas in tranſlatione ſeruare. ſiue ſub nomine eorū a alio neſcio quo non ſatis chaldeā linguam ſciente editus eſt liber: ſiue aliud quid cauſæ extitit ignorans: hoc vnum affirmare poſſum ꝙ multum a veritate diſcordet: & recto iudicio repudiatus ſit. Sciẽdum quippe Danielem maxime & Eſdram hebraicis quidem litteris ſed chaldeo ſermone conſcriptos: & vnam Hieremiæ periocopen: ſob quoq; cū arabica lingua plurimā habere ſocietatem. Deniq; & ego adoleſcẽtulus poſt Quintiliani & Tullii lectionem ac flores rhetoricos: cum me in linguæ huius ſtrinum recluſiſſem: & multo ſudore multoq; tempore vix cepiſſem anhelantia ſtridentiaq; verba reſonare: & quaſi p cryptam ambulans rarum deſuper lumen aſpicerem impegi nouiſſime in Danielem. Et tanto tedio affectus ſum: vt deſperatione ſubita omnem laborem veterem voluerim cõtemnere. Verum adhortante me quodam hebreo & illud mihi crebrius ſua lingua ingerente: labor improbus omnia vincit: qui mihi videbar ſciolus inter hebreos: cepi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus. Et vt verum fatear vſq; ad preſentem diem magis poſſum ſermonem chaldaicum legere & intelligere q̄ ſonare. Hæc idcirco refero vt difficultatem vobis Danielis oſtenderem: quæ apud hebreos nec ſuſannæ habet hiſtoriam: nec hymnum trium puerorum: nec belis draconiſq; fabulas: quas nos (quia in toto orbe diſperſæ ſunt) veru antepoſito eaſq; iugulante ſubiecimus: ne viderẽtur apud imperitos magnam partem voluminis detruncaſſe. Audiui ego quendam de præceptoribus iudeorum cū ſuſannæ derideret hiſtoriam & a græco neſcio quo eam dicere eſſe confictam: illud opponere quod origeni quoq; africanus oppoſuit: etymologias has apo tu chynu chyſe & apo tu prynu pryſe de græco ſermone deſcendere. Cuius rei nos intelligentiam noſtris hanc poſſumus dare: vt verbi gratia. Dicamus continuo de arbore ilice dixiſſe eum ilico pereas. & a lentiſco in lentem te comminuat angelus: vel non lente pereas. aut lentus id eſt flexibilis ducaris ad mortem: ſiue aliud quid ad arboris nomẽ cõueniens. Deinde tantum fuiſſe ocii tribus pueris cauillabatur: vt in camino eſtuantis incendii metro luderent: & per ordinem ad laudem dei omnia elementa prouocarent. Aut quod miraculum diuinæq; aſpirationis iudicium: vel draconem interfectum offa picis: vel ſacerdotum belis machinas deprehenſas quæ magis prudentia ſolertis viri q̄ prophetali eſſent ſpiritu perpetrata. Cum vero abacuch veniret & de iudea in chaldeam raptum diſcoforum lectitaret: querebat exemplum vbi legiſſemus in toto veteri teſtamento quenq̄ ſanctorum graui uolaſſe corpore & in puncto horæ tanta terrarum ſpacia tranſiſſe. Cui cum quidam e noſtris ſatis ad loquendum promptulus ezechielem adduxiſſet in medium: & diceret eum de chaldea in iudeam fuiſſe tranſlatum: deriſit hominem: & ex ipſo uolumine demonſtrauit Ezechielem in ſpiritu ſe vidiſſe tranſpoſitum. Deniq; & apoſtolum noſtrum videlicet vt eruditum virum & qui legem ab hebreis didiciſſet nõ fuiſſe auſum affirmare ſe raptum in corpore ſed dixiſſe ſiue in corpore ſiue extra corpus: neſcio: deus ſcit. His & talibus argumentis apochryphas in libro eccleſiæ fabulas arguebat. Super qua re lectoris arbitrio iudicium derelinquens illud ammoneo non haberi Danielem apud hebreos inter prophetas: ſed inter eos qui hagiographa conſcripſerunt. In tres ſiquidem partes omnis ab eis ſcriptura diuiditur: in legem: in prophetas: & in hagiographa: id eſt in quinq; & octo & in vndecim libros: de quo nõ eſt huius temporis differere. Quæ autem ex hoc propheta immo contra hunc librum porphyrius obiiciat: teſtes ſunt methodius: euſebius: & appollinaris: qui multis verſuum milibus eius veſaniæ reſpondentes: neſcio an curioſo lectori ſatisfecerint. Vnde obſecro vos o paula & euſtochium fundatis pro me ad dominum preces vt q̄diu in hoc corpuſculo ſum ſcribam aliquid gratum vobis: vtile eccleſiæ: dignum poſteris. Præſentium quippe iudiciis obiatrantium non ſatis moueor: qui in vtranq; partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

Trãſla. gre. lxx. cũ iter. latina.

DANIEL.

ΔΑΝΙΗΛ.

A 4. Bc. Hã.

Ja ãno tertio regni ioachim re- ℣ Ν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Ἰωακὶμ βασ gis iuda: venit nabuchodonoſor rex σιλέως Ἰούδα, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βα babyloniꝰ in hieruſalem: & obſidebat eam: & dedit dñs in manu eius ioachim regem iuda & de parte vaſoꝝ domꝰ dñi: & aſportauit ea in terrã ſennaar domꝰ dei ſui: & intulit ea in theſaurum dei ſui.

σιλεὺς βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν: καὶ ἔδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν Ἰωακὶμ βασιλέα Ἰούδα καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου κυ̃, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς γῆν Σενναὰρ οἶκον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη ἐθησαύρισεν εἰς θησαυρὸν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ.

Trãſla. B. Hie.

Incipit Daniel propheta. Capitulum. 1.

ANno ᵇ tertio ᶜ regni ᵈ ioachim ooooooooo ᵉ regis ᶠ iuda ᵍ venit ʰ nabuchodonoſor ⁱ rex ooooooo ᵏ babylonis ˡ hieruſalē ᵐ & obſedit ⁿ eam: ° & tradidit ᵖ dominus ᑫ in manu eius ʳ ioachim ˢ regem ᵗ iude: oo ᵘ & partē ᵛ vaſorū ʷ domus ˣ dei ʸ & aſportauit ea in oo ᶻ terrā ᵃ ſennaar in ᵇ domū ᶜ dei ſui: ᵈ & ᵉ vaſa ooooooo ᶠ intulit in ᵍ domum ʰ theſauri ⁱ dei ſui. ᵏ Et ait ooo ˡ rex ᵐ aſſenez ⁿ ꝑpoſito ° eunuchorū: ᵖ vt itroduceret

Tex. heb. Dani. j. Pritiua. heb.

Cap. j.

שָׁנַת	בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים
בוא	מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
צור נתן	בָּבֶל יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיָּצַר עָלֶיהָ: וַיִּתֵּן
	אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
כלה	וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם
בוא	אֶרֶץ שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים
בוא אצר	הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו: וַיֹּאמֶר
אמר	הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו לְהָבִיא

Pūtiua.heb.	Tex.be.Dani.j.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן שֵׂלָה	de filiis israel & de semine regio: & tyrannorum pueros in quibus nulla esset macula: decoros forma & eruditos omni sapientia: cautos scientia & doctos disciplina: & qui possent stare in palatio regis: vt doceret eos litras & linguā chaldeorū. Et cōstituit eis rex annonā per singulos dies de cibis suis & vino vnde bibebat ipse vt enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filiis iude: daniel ananias misael & azarias. Et imposuit eis pōpositus eunuchoꝝ noia: dameli balthasar: anaie: sidrac: misaeli: misac: & azarie abdenago. Proposuit autē daniel in corde suo ne pollueretur de mensa regis: neq; de vino pot? eius: & rogauit eunuchorū pōpositū ne contaminaretur. Dedit autem deus danieli gratiam & misericordiā in cōspectu principis eunuchoꝝ. Et ait princeps eunuchorum ad danielem. Timeo ego dñm meum regem qui constituit vobis cibum & potum: qui si viderit vultus vestros macientiores cæteris adolescentibus coeuis vrīs condēnabitis caput meū regi. Et dixit daniel ad malasar quē cōstituerat princeps eunuchorū super daniel ananiam misaelem & azariā. Tenta nos obsecro seruos tuos diebus decem: & dentur nobis legumina ad vescendū: & aqua ad bibendū & contemplare vultus nostros & vultus puerorū qui vescuntur cibo regio: & sicut videris: facies cum seruis tuis. Qui audito sermone cohuiuscemodi: tēptauit eos diebus decem. Post dies aūt decē apparuerunt vultꝰ eoꝝ meliores	de filijs captiuitatis israel τ de semine regni: τ de tyrannis iuuenibus, ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰχμαλωσίας ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν φαρμμεῖν νεανίσκους οἷς οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς πᾶς μῶμος, καὶ καλοὺς τῷ ἀσπέκτω τ intelligentes in oi sapia τ scientes ὄψει καὶ συνιέντας ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ γνώσει sciām τ intelligēteo prudētiā: τ qb? est robur τῆς γνώσεως καὶ διακεουμένους φρόνησιν, καὶ οἷς ἦν ἰσχὺς εἰσ: vt starēt in domo i ꝓspectu regis: τ αὐτοῖς, ἑστάναι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ vt docerēt eos litteras τ linguā chaldeoꝝ. τ διδάξαι αὐτοὺς γράμματα καὶ γλῶσσαν χαλδαίων· καὶ cōstituit eis rex qđ vsui quotidie διέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἡμέραν a mensa regis τ a ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ τοῦ vino potus eius τ nutrire eos annos οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ καὶ τρέφαι αὐτοὺς ἔτη tres: τ post hec stare i ꝓspectu τρία, καὶ μετὰ ταῦτα στῆναι ἐνώπιον τοῦ regis. τ fuit in eis de filiis iuda βασιλέως· καὶ ἐγένετο ἐν αὐτοῖς ἐκ τῶν υἱῶν ἰούδα daniel τ ananias τ misael τ azarias. τ impo δανιὴλ καὶ ἀνανίας καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρίας· καὶ ἐτέθη fuit eis ꝓncipe eunuchoꝝ nomina: daniel δὲ αὐτοῖς ὁ ἀρχιευνοῦχος ὀνόματα, τῷ δανιὴλ βαλ tasar: τ ananie sidrach: τ misael misac τασάρ, καὶ τῷ ἀνανίᾳ σιδράχ, καὶ τῷ μισαὴλ μισάκ, τ azarie abdenago. τ posuit daniel in καὶ τῷ ἀζαρίᾳ ἀβδεναγώ· καὶ ἔθετο δανιὴλ ἐπὶ τὴν cor suum: vt non cōtamiaret? mensa re καρδίαν αὐτοῦ, ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ ἐν τραπέζῃ τοῦ βα gis τ in vino potus eius: rogauit σιλέως καὶ ἐν τῷ οἴνῳ τοῦ πότου αὐτοῦ, ἐζήτησεν γὰρ ꝓncipē eunuchoꝝ vt nō cōtamiaret. τ dedit deus ἀρχιευνοῦχον ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ· καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς γὰρ vaniel in miam τ misationē ꝓspectu ꝓncipis eunuchoꝝ. δανιὴλ εἰς ἔλεον καὶ οἰκτιρμὸν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιευνούχου. τ dixit ꝓncepo eunuchoꝝ vanieli: timeo ego τ εἶπεν ὁ ἀρχιευνοῦχος τῷ δανιὴλ, φοβοῦμαι ἐγὼ τὸν vñz meū regem q̄ cōstituit cibū vob κύριόν μου τὸν βασιλέα τὸν διατάξαντα τὰ βρώσιμα ὑμῶν τ potum vñm neq; videat facies vtos καὶ τὸν πόσιν ὑμῶν μήποτε ἴδῃ τὰ πρόσωπα ὑμῶν tristes ꝑter pueros coetaneos vtos: τ σκυθρωπὰ παρὰ τὰ παιδάρια τὰ συνήλικα ὑμῶν, καὶ cōdemnetis caput meū regi. τ dixit καταδικάσητε τὴν κεφαλήν μου τῷ βασιλεῖ· καὶ εἶπεν vaniel ad malasar quē cōstituit ꝓncepo eunuchoꝝ sup δανιὴλ πρὸς μαλσὰρ ὃν κατέστησεν ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐπὶ vaniel τ ananiā τ azariā τ misael: ꝓtenta obsecro δανιὴλ καὶ ἀνανίαν καὶ ἀζαρίαν καὶ μισαήλ, πείρασόν δὴ seruos tuos dies decē: τ dent nobis de τοὺς παῖδάς σου ἡμέρας δέκα, καὶ δόντωσαν ἡμῖν ἀπὸ feminibus terre τ comedem?: τ aquā bo σπερμάτων τῆς γῆς καὶ φαγόμεται, καὶ ὕδωρ πό bem?: τ appareant coram te vultus nri μάτα, καὶ ὀφθήτωσαν ἐνώπιόν σου αἱ ὄψεις ἡμῶν τ vultus pueroꝝ comedentiū καὶ αἱ ὄψεις τῶν παιδαρίων τῶν ἐσθιόντων τὴν mensam regis: τ sicut videris fac τραπέζαν τοῦ βασιλέως, καὶ καθὼς ἂν ὄψῃ ποίη cū seruis tuis. τ audiuit eum τ σον μετὰ τῶν παίδων σου. καὶ ἐπακούσεται αὐτοῦ καὶ tentauit eos diebus decē: τ post finem ἐπείρασεν αὐτοὺς ἡμέρας δέκα, καὶ μετὰ τὸ τέλος decē dieꝝ visi sunt vultꝰ eoꝝ boni τῶν δέκα ἡμερῶν ὤφθησαν αἱ ὄψεις αὐτῶν ἀγαθαὶ
וְנִין כָּל הַכֹּחֲמָה וְיֹדְעֵי הַדַּעַת וּמְבִינֵי מַדָּע			
וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ			
וְלִלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים וַיְמַן			
לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת			
בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיֵּין מִשְׁתָּיו וְלִנַדְּלָם			
שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ			
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי			
יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל			
וְעַזַרְיָה וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים			
שְׁמוֹת וַיָּשֶׂם לְדָנִיֵּאל בַּלְטְשַׁאצַּר			
וְלַחֲנַנְיָה שַׁדְרַךְ וְלִמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ			
וְלַעֲזַרְיָה עֲבֵדְנְגוֹ וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל			
לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאַל בְּפַת בַּג			
הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתָּיו וַיְבַקֵּשׁ מִשַּׂר			
הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאֵל וַיִּתֵּן			
הָאֱלֹהִים אֶת דָּנִיֵּאל לְחֶסֶד			
וְלְרַחֲמִים לִפְנֵי שַׂר הַסָּרִיסִים			
וַיֹּאמֶר שַׂר הַסָּרִיסִים לְדָנִיֵּאל			
יָרֵא אֲנִי אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר			
מִנָּה אֶת מַאֲכַלְכֶם וְאֶת מִשְׁתֵּיכֶם			
אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים			
מִן הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם וְחִיַּבְתֶּם			
אֶת רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל			
אֶל הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר			
הַסָּרִיסִים עַל דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל			
וַעֲזַרְיָה נַסֶּה נָא אֶת עֲבָדֶיךָ יָמִים			
עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ לָנוּ מִן הַזֵּרְעִים			
וְנֹאכְלָה וּמַיִם וְנִשְׁתֶּה וְיֵרָאוּ לְפָנֶיךָ			
מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים			
אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֶה			
עֲשֵׂה עִם עֲבָדֶיךָ וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר			
הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה וּמִקְצַת			
יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב			

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ fortes carnib⁹ sup oēs pueros
καὶ ἰσχυροὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ πάντα τὰ παιδάρια τὰ
comedētes mensam regis. τ fuit ma-
ἐσθίοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως· καὶ ἐγένετο μετὰ
lasar auferens prādiū eox τ vinū po
ταῦτα ἀναιρούμενος ὁ Μελασὰρ τὰ βρώματα αὐτῶν καὶ τὸν οἶνον τοῦ πό-
cū eox. τ -bat eis semina ētuos
σεως αὐτῶν· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς σπέρματα τοῖς πεί-
puerio. τ dedit eis deus intellectū t
νουσι παιδαρίοις· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σύνεσιν καὶ
prudētiā in oi litteratura τ sapia. τ daniel intel
φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ· καὶ Δανιὴλ συ
lectū in oi visione τ somnio. τ facū est post
νῆκεν ἐν πάσῃ ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις· καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
finē dieꝝ q̄s dixit rex vt introducerēt ip-
τέλος τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐ-
si: introduxit eos pncps eunuchox i ꝓspectū na
τούς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον Ναβου-
buchodonosoꝛ: τ locutus ē cū eis rex:
χοδονόσορ, καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς,
τ nō inuēti sunt ex oibus eis similes daniel τ
καὶ οὐχ εὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι Δανιὴλ καὶ
ananie τ misael τ azarie. τ steterūt i cōspectu
Ἀνανίας καὶ Μισαὴλ καὶ Ἀζαρίας· καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ
regis. τ in omni verbo sapientie τ scientie
βασιλέως· καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπιστήμης
ἧς ἐζήτησεν παρ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς, ἔγραψεν αὐτοὺς δε-
cuplicatos ꝑter oēs incātatoꝛes τ
καπλασίους παρὰ πάντας τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς
magos exīstes in regno eius. τ fuit
μάγους τοὺς ὄντας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
daniel vsq; ad annū ꝓmū cyri regis.
Δανιὴλ ἕως ἔτους α̅. κύρου τοῦ βασιλέως. Cap. 2.

A IN anno secundo regni nabu-
ΕΝ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας Ναβου-
chodonosoꝛ somniauit nabuchodonosoꝛ somniū τ
χοδονόσορ ἐνυπνιάσθη Ναβουχοδονόσορ ἐνύπνιον, καὶ
stupefact⁹ ē spūs eius: τ somniū eius fuit ab
ἐξέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ'
eo. τ dixit rex vt vocarēt incantatoꝛes
αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς
τ magos τ malefico⁹ τ chalde-
καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς φαρμακεῖς καὶ τοὺς Χαλδαίους
os: vt ānūciarēt regi somnia eius. τ vene
ους, τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ· καὶ ἦλ
rūt τ steterūt in ꝓspectu regis. τ dixit eis
θον καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
rex: somniauī τ stupefactus ē spūs meus
ὁ βασιλεύς, ἐνυπνιάσθην καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμά μου τοῦ
vt scirē somniū: τ locuti sunt chaldei re-
γνῶναι τὸ ἐνύπνιον, καὶ ἐλάλησαν οἱ Χαλδαῖοι τῷ βα
gi syriace τ dixerūt: rex in secula viue.
σιλεῖ συριστὶ καὶ εἶπαν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι·
tu dic somniū seruis tuis. τ cōiectura ei⁹
σὺ εἶπον τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισίν σου· καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ
ānūciabimus. τ rūdit rex τ dixit
ἀναγγελοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς
chaldeis: fmo a me recessit: si igit nō notū fece
Χαλδαίοις, ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη. ἐὰν οὖν μὴ γνωρίσητέ
ris mihi somniū τ cōiectura eius: in interi
μοι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, εἰς ἀπώ-
tum eritis. τ dom⁹ vre diripientur. si āt sōm
λειαν ἔσεσθε· καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν διαρπαγήσονται. ἐὰν δὲ τὸ ἐνύ
um τ cōiectura ei⁹ notā feceritis mihi: dona τ
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ γνωρίσητέ μοι, δόματα καὶ
3 muneꝛa τ honoꝛē multū accipietis a me. verūtī som
δωρεὰς καὶ τιμὴν πολλὴν λήψεσθε παρ' ἐμοῦ· πλὴν τὸ ἐνύ
nium τ cōiectura eius ānūciate mihi. τ rūderūt
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ ἀναγγείλατέ μοι· καὶ ἀπεκρίθη
D secundo τ dixerūt: rex dicat somniū
σαν δεύτερον καὶ εἶπαν, ὁ βασιλεὺς εἰπάτω τὸ ἐνύπνιον

Trāsla.B.Vie.

r et corpulentiores r pre
omnibus r pueris
r qui vescebantur r cibo r re
gio. Porro
malassar r tollebat r cibaria r & vinum
potus eorum: r dabatq; eis r legumina.
Pueris autem r his r dedit
r deus r scientiam r & disciplinam r in omni
libro r & sapiētia: r danieli autē r intelligentiā r omniū
r visionū r & somnioꝝ. r Cōpletis itaq; r die⁹ r post r qs
r dixerat r rex r vt introducerētur. Introduxit eos
r prepositꝰ r eunuchoꝝ r ū r in cōspectu r nabuchodonosoꝛ. r Cūq; r eis r locut⁹ fuiſſet r rex r nō r sunt inuēti tales r de vniuersis r vt daniel
r ananias r misahel r & azarias. r Et steterūt r in cōpectu r regis: r & offe r verbū
r sapietie & r intellect⁹ r qd
r scisciatus est r ab eis r rex
r inuenit in eis r decuplum
r sup r cunctos r ariolos &
r magos r qui erāt r in vniuerso r regno ei⁹. r Fuit aūt
r daniel r vsq; ad r annū r primum r cyri r regis. 2.

IN anno r secundo r regni
r nabuchodonosoꝛ: r vidit
r nabuchodonosoꝛ
r somniū r & cōterritus est
r spūs eius: r & somniū eius
r fugit r ab eo. r Precepit autem r rex r vt cōuocarētur
r arioli r & magi r & malefici
r & chaldei: r vt indicarent
r regi r somnia sua. Qui
r cum veniſſent r steterunt
r corā r rege: r & dixit
r ad eos r rex. r Vidi r somnium: r & r mente r confusus
r ignoro r quid r viderim.
r Responderuntq;
r chaldei r regi r syriace.
r Rex
r in sempiternū r viue. r Dic
r somniū r seruis tuis:
r & interp̄tationē eius r indicabim⁹. Et r rīdens r rex
r ait r chaldeis. r Sermo r recessit r a me. r Nisi
r indicaueritis mihi r somniū r & cōiectura eius: r peribitis vos: r & domus vestre r publicabuntur.
r Si aūt r somniū r & cōiectura eius r nauraueritis: r premia r & dona r & honorem
r multū r accipietis r a r me.
r Somniū r igitur r & interpretationē eius r indicate mihi. r Rīderūt r sc̄do r atq; dixerunt. r Rex r sōniū

Tex.heb.Dani.ij. Pītīua.heb.

בָּרָא ׳וּבְרִיאֵי ׳ בָּשָׂר ׳ מִן ׳ כָּל ׳ הַיְלָדִים
הָיָה ׳הָאֹכְלִים ׳אֶת ׳פַּת ׳בַּג ׳ הַמֶּלֶךְ׃ ׳ וַיְהִי
׳הַמַּלְצַר ׳ נֹשֵׂא ׳אֶת ׳פַּת ׳ בַּגָּם ׳וְיֵין
שָׁתָה ׳מִשְׁתֵּיהֶם ׳ וְנֹתֵן ״לָהֶם ״ זֵרְעֹנִים׃
רָגַע ׳וְהַיְלָדִים ׳ הָאֵלֶּה ׳ אַרְבַּעְתָּם ׳ נָתַן
׳יְדַע׳שֵׂכֶל ׳לָהֶם ׳הָאֱלֹהִים ׳מַדָּע ׳ וְהַשְׂכֵּל ׳ בְּכָל
׳סֵפֶר׳וְחָכְמָה ׳ וְדָנִיֵּאל׳הֵבִין ׳בְּכָל׳חָזוֹן
׳וַחֲלֹמוֹת׃ ׳וּלְמִקְצָת ׳ הַיָּמִים ׳ אֲשֶׁר
אָמַר׳ הַמֶּלֶךְ ״לְהָבִיאָם ׳ וַיְבִיאֵם׳שַׂר
׳הַסָּרִיסִים׳לִפְנֵי׳נְבֻכַדְנֶאצַּר׃׳וַיְדַבֵּר
׳אִתָּם ׳הַמֶּלֶךְ ׳ וְלֹא ׳ נִמְצָא ׳ מִכֻּלָּם
׳כְּדָנִיֵּאל ׳ חֲנַנְיָה ׳מִישָׁאֵל ׳וַעֲזַרְיָה ׳
׳וּבְכָל ׳מִלְּתוֹת ׳חָכְמַת ׳בִּינָה ׳אֲשֶׁר ׳בִּקֵּשׁ ׳מֵהֶם ׳הַמֶּלֶךְ ׳
׳וַיִּמְצָאֵם׳עֲשָׂר ״יָדוֹת׳עַל׳כָּל׳הַחַרְטֻמִּים
׳הָאַשָּׁפִים ׳אֲשֶׁר׳בְּכָל ׳מַלְכוּתוֹ׃׳וַיְהִי
׳דָּנִיֵּאל ׳עַד׳שְׁנַת׳אַחַת׳לְכֹרֶשׁ׳הַמֶּלֶךְ׃
׳וּבִשְׁנַת ׳שְׁתַּיִם ׳לְמַלְכוּת Cap.ij.
׳נְבֻכַדְנֶאצַּר ׃ חָלַם ׳ נְבֻכַדְנֶאצַּר
׳חֲלֹמוֹת ׳ וַתִּתְפָּעֶם ׳ רוּחוֹ ׳ וּשְׁנָתוֹ
׳נִהְיְתָה ״עָלָיו׃״וַיֹּאמֶר ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ לִקְרֹא
׳לַחַרְטֻמִּים ׳וְלָאַשָּׁפִים ׳ וְלַמְכַשְּׁפִים
׳וְלַכַּשְׂדִּים ׳ לְהַגִּיד׳לַמֶּלֶךְ׳חֲלֹמוֹתָיו
׳וַיָּבֹאוּ ׳וַיַּעַמְדוּ ׳ לִפְנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ׃׳וַיֹּאמֶר
׳לָהֶם ׳הַמֶּלֶךְ׳חֲלוֹם׳חָלַמְתִּי ׃ וַתִּפָּעֶם
׳רוּחִי ״ לָדַעַת׳אֶת׳הַחֲלוֹם׃׳וַיְדַבְּרוּ
׳הַכַּשְׂדִּים ׳לַמֶּלֶךְ ׳ אֲרָמִית ׳ מַלְכָּא
׳לְעָלְמִין׳חֵי ׳ אֱמַר ׳חֶלְמָא ׳לְעַבְדָּיִךְ
׳וּפִשְׁרָא ׳נְחַוֵּא ׃ ׳עֲנֵה ׳מַלְכָּא ׳ וְאָמַר
׳לְשַׂדְרַךְ׳מֵישַׁךְ׳וַעֲבֵדְנָא ׳הֵן׳לָא
״תְּהוֹדְעֻנַנִי ״חֶלְמָא ׳וּפִשְׁרֵהּ ׳ תְּתַבָּדוּן
׳תִּתְעֲבְדוּן ׳וּבָתַיכוֹן ׳נְוָלִי ׳ יִתְשָׂמוּן׃
׳וְהֵן׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרֵהּ ׳תְּחַוֹן ׳מַתְּנָן
׳וּנְבִזְבָּה ׳וִיקָר ׳ שַׂגִּיא ׳תְּקַבְּלוּן ׳ מִן
׳קֳדָמָי ׳לְהֵן׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרֵהּ׳חַוֹנִי׃
״עָנוּ׳תִנְיָנוּת׳וְאָמְרִין ׳מַלְכָּא ׳חֶלְמָא

Tex.heb.Dani.ij. Pītīua.heb.

בָּרָא ׳וּבְרִיאֵי ׳ בָּשָׂר ׳ מִן ׳ כָּל ׳ הַיְלָדִים
הָיָה ׳הָאֹכְלִים ׳אֶת ׳פַּת ׳בַּג ׳ הַמֶּלֶךְ׃ ׳ וַיְהִי
׳הַמַּלְצַר ׳ נֹשֵׂא ׳אֶת ׳פַּת ׳ בַּגָּם ׳וְיֵין
שָׁתָה ׳מִשְׁתֵּיהֶם ׳ וְנֹתֵן ״לָהֶם ״ זֵרְעֹנִים׃
רָגַע ׳וְהַיְלָדִים ׳ הָאֵלֶּה ׳ אַרְבַּעְתָּם ׳ נָתַן
׳יְדַע׳שֵׂכֶל ׳לָהֶם ׳הָאֱלֹהִים ׳מַדָּע ׳ וְהַשְׂכֵּל ׳ בְּכָל
׳סֵפֶר׳וְחָכְמָה ׳ וְדָנִיֵּאל׳הֵבִין ׳בְּכָל׳חָזוֹן
׳וַחֲלֹמוֹת׃ ׳וּלְמִקְצָת ׳ הַיָּמִים ׳ אֲשֶׁר
אָמַר׳ הַמֶּלֶךְ ״לְהָבִיאָם ׳ וַיְבִיאֵם׳שַׂר
׳הַסָּרִיסִים׳לִפְנֵי׳נְבֻכַדְנֶאצַּר׃׳וַיְדַבֵּר
׳אִתָּם ׳הַמֶּלֶךְ ׳ וְלֹא ׳ נִמְצָא ׳ מִכֻּלָּם
׳כְּדָנִיֵּאל ׳ חֲנַנְיָה ׳מִישָׁאֵל ׳וַעֲזַרְיָה ׳
׳וּבְכָל ׳מִלְּתוֹת ׳חָכְמַת ׳בִּינָה ׳אֲשֶׁר ׳בִּקֵּשׁ ׳מֵהֶם ׳הַמֶּלֶךְ ׳
׳וַיִּמְצָאֵם׳עֲשָׂר ״יָדוֹת׳עַל׳כָּל׳הַחַרְטֻמִּים
׳הָאַשָּׁפִים ׳אֲשֶׁר׳בְּכָל ׳מַלְכוּתוֹ׃׳וַיְהִי
׳דָּנִיֵּאל ׳עַד׳שְׁנַת׳אַחַת׳לְכֹרֶשׁ׳הַמֶּלֶךְ׃
׳וּבִשְׁנַת ׳שְׁתַּיִם ׳לְמַלְכוּת Cap.ij.
׳נְבֻכַדְנֶאצַּר ׃ חָלַם ׳ נְבֻכַדְנֶאצַּר
׳חֲלֹמוֹת ׳ וַתִּתְפָּעֶם ׳ רוּחוֹ ׳ וּשְׁנָתוֹ
׳נִהְיְתָה ״עָלָיו׃״וַיֹּאמֶר ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ לִקְרֹא
׳לַחַרְטֻמִּים ׳וְלָאַשָּׁפִים ׳ וְלַמְכַשְּׁפִים
׳וְלַכַּשְׂדִּים ׳ לְהַגִּיד׳לַמֶּלֶךְ׳חֲלֹמוֹתָיו
׳וַיָּבֹאוּ ׳וַיַּעַמְדוּ ׳ לִפְנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ׃׳וַיֹּאמֶר
׳לָהֶם ׳הַמֶּלֶךְ׳חֲלוֹם׳חָלַמְתִּי ׃ וַתִּפָּעֶם
׳רוּחִי ״ לָדַעַת׳אֶת׳הַחֲלוֹם׃׳וַיְדַבְּרוּ
׳הַכַּשְׂדִּים ׳לַמֶּלֶךְ ׳ אֲרָמִית ׳ מַלְכָּא
׳לְעָלְמִין׳חֵי ׳ אֱמַר ׳חֶלְמָא ׳לְעַבְדָּיִךְ
׳וּפִשְׁרָא ׳נְחַוֵּא ׃ ׳עֲנֵה ׳מַלְכָּא ׳ וְאָמַר
׳לְשַׂדְרַךְ׳מֵישַׁךְ׳וַעֲבֵדְנָא ׳הֵן׳לָא
״תְּהוֹדְעֻנַנִי ״חֶלְמָא ׳וּפִשְׁרֵהּ ׳ תְּתַבָּדוּן
׳תִּתְעֲבְדוּן ׳וּבָתַיכוֹן ׳נְוָלִי ׳ יִתְשָׂמוּן׃
׳וְהֵן׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרֵהּ ׳תְּחַוֹן ׳מַתְּנָן
׳וּנְבִזְבָּה ׳וִיקָר ׳ שַׂגִּיא ׳תְּקַבְּלוּן ׳ מִן
׳קֳדָמָי ׳לְהֵן׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרֵהּ׳חַוֹנִי׃
״עָנוּ׳תִנְיָנוּת׳וְאָמְרִין ׳מַלְכָּא ׳חֶלְמָא

יֵאמַר לְעַבְדוֹהִי וּפִשְׁרָה נְהַחֲוֵהוּ עֲנֵה
מַלְכָּא וְאָמַר מִן יַצִּיב יַדַּע אֲנָה דִּי
עִדָּנָא אַתּוּן זָבְנִין כָּל קֳבֵל דִּי
חֲזִיתוּן דִּי אַזְדָּא מִנִּי מִלְּתָא וְדִי הֵן
חֶלְמָא לָא תְהוֹדְעֻנַנִי חֲדָה הִיא
דָּתְכוֹן וּמְלָה כִּדְבָה וּשְׁחִיתָה
הֱזַדְמִנְתּוּן לְמֵאמַר קֳדָמַי עַד דִּי עִדָּנָא שָׁנֵא
יְשַׁתַּנֵּא לָהֵן חֶלְמָא אֲמָרוּ לִי וְאִנְדַּע
דִּי פִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֻנַנִי עָנוֹ כַּשְׂדָּיֵא
קֳדָם מַלְכָּא וְאָמְרִין לָא אִיתַי אֱנָשׁ
עַל יַבָּשְׁתָּא דִּי מִלַּת מַלְכָּא יוּכַל
לְהַחֲוָיָה כָּל קֳבֵל דִּי כָּל מֶלֶךְ רַב
וְשַׁלִּיט מִלָּה כְּדְנָה לָא שְׁאֵל לְכָל
חַרְטֹם וַאֲשָׁף וְכַשְׂדִּי וּמְלָתָא דִּי
מַלְכָּא שָׁאֵל יַקִּירָה וְאָחֳרָן לָא
אִיתַי דִּי יְחַוְיֵנָהּ קֳדָם מַלְכָּא כָּל קֳבֵל דִּי
עִדָּנָא אַתּוּן זָבְנִין כָּל קֳבֵל דִּי
חֲזִיתוּן דִּי אַזְדָּא מִנִּי מִלְּתָא וְדִי הֵן
חֶלְמָא לָא תְהוֹדְעֻנַנִי חֲדָה הִיא
דָּתְכוֹן וּמְלָה כִּדְבָה וּשְׁחִיתָה
הֱזַדְמִנְתּוּן לְמֵאמַר קֳדָמַי עַד דִּי עִדָּנָא שָׁנֵא
יְשַׁתַּנֵּא לָהֵן חֶלְמָא אֲמָרוּ לִי וְאִנְדַּע
דִּי פִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֻנַנִי עָנוֹ כַּשְׂדָּיֵא
קֳדָם מַלְכָּא וְאָמְרִין לָא אִיתַי אֱנָשׁ
עַל יַבָּשְׁתָּא דִּי מִלַּת מַלְכָּא יוּכַל
לְהַחֲוָיָה כָּל קֳבֵל דִּי כָּל מֶלֶךְ רַב
וְשַׁלִּיט מִלָּה כְּדְנָה לָא שְׁאֵל לְכָל
חַרְטֹם וַאֲשָׁף וְכַשְׂדִּי וּמְלָתָא דִּי
מַלְכָּא שָׁאֵל יַקִּירָה וְאָחֳרָן לָא
אִיתַי דִּי יְחַוְיֵנָהּ קֳדָם מַלְכָּא כָּל קֳבֵל דִּי
אֱלָהִין דִּי מְדָרְהוֹן עִם בְּשָׂרָא לָא
אִיתוֹהִי וְכָל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא בְּנַס
וּקְצַף שַׂגִּיא וַאֲמַר לְהוֹבָדָה לְכֹל
חַכִּימֵי בָבֶל וְדָתָא נְפַקַת וְחַכִּימַיָּא
יִשְׁתַּנַּא לָהֵן חֶלְמָא אֲמָרוּ לִי וְאִנְדַּע
דִּי בְּשִׁרֵהּ תְּחַוְנַנִי עָנוֹ כַּשְׂדָּיֵא
קֳדָם מַלְכָּא וְאָמְרִין לָא אִיתַי אֱנָשׁ
עַל יַבָּשְׁתָּא דִּי מִלַּת מַלְכָּא יוּכַל
לְהַחֲוָיָה כָּל קֳבֵל דִּי כָּל מֶלֶךְ רַב
וְשַׁלִּיט מִלָּה כְּדְנָה לָא שְׁאֵל לְכָל
חַרְטֹם וַאֲשָׁף וְכַשְׂדִּי וּמְלָתָא דִּי
מַלְכָּא שָׁאֵל יַקִּירָה וְאָחֳרָן לָא
אִיתַי דִּי יְחַוְיֵנָהּ קֳדָם מַלְכָּא כָּל קֳבֵל דִּי
אֱלָהִין דִּי מְדָרְהוֹן עִם בְּשָׂרָא לָא
אִיתוֹהִי וְכָל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא בְּנַס
וּקְצַף שַׂגִּיא וַאֲמַר לְהוֹבָדָה לְכֹל
חַכִּימֵי בָבֶל וְדָתָא נְפַקַת וְחַכִּימַיָּא
קְטָלִין וּבְעוֹ דָּנִיֵאל וְחַבְרוֹהִי
לְהִתְקְטָלָה וּבֵאדַיִן דָּנִיֵאל הֲתִיב
עֵטָא וּטְעֵם לְאַרְיוֹךְ רַב טַבָּחַיָּא דִּי
מַלְכָּא דִּי נְפַק לְקַטָלָא לְחַכִּימֵי
בָבֶל עָנָה וְאָמַר לְאַרְיוֹךְ שַׁלִּיטָא
מִן קֳדָם מַלְכָּא אֲדַיִן מִלְּתָא הוֹדַע
אַרְיוֹךְ לְדָנִיֵאל וְדָנִיֵאל עַל וּבְעָה
מִן מַלְכָּא דִּי זְמִן יְהַב לֵהּ וּפִשְׁרָא
לְהַחֲוָיָה לְמַלְכָּא אֲדַיִן דָּנִיֵאל
לְבַיְתֵהּ אָזַל וְלַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה חַבְרוֹהִי מִלְּתָא הוֹדַע
וְרַחֲמִין לְמִבְעָא מִן קֳדָם אֱלָהּ שְׁמַיָּא
עַל רָזָא דְנָה דִּי לָא יְהוֹבְדוּן
דָּנִיֵאל וְחַבְרוֹהִי עִם שְׁאַר חַכִּימֵי
בָבֶל אֲדַיִן לְדָנִיֵאל בְּחֶזְוָא דִּי

'dicat seruis suis: & inter
ptationē ei⁹ indicabim⁹.
Respondit⁊ rex & ait.
Certe nouī ⁊ ooooooooo
tempus redimitis: oooo
ooooooooooooooooooooooo
scientes ⁊ receſſerit a
me ſermo. Si ergo oooo
ſomniū non indicaueri
tis mihi: vna eſt de oooo
vobis ſentētia ⁊ interp̄
tationē quoq; fallacē &
deceptione plenā cōpo
ſueritis: vt loq̄mini mihi
donec tēpus ptranſeat.
Sōniū itaq; dicite mihi
vt ſciā ⁊ interp̄tationē
quoq; ei⁹ verā loq̄mini.
Rīdentes ergo chaldei
corā rege dixerūt. Non
eſt homo ſup terrā qui
ſermonē tuū rex poſſit
implere: ſed neq; regū
quiſq; magnus oooooo
& potens verbū huiuſ
cemodi ſciſcitatur ab oi
ariolo & mago & chal
deo. Sermo enim quē tu
queris rex grauis e: nec
ooooooooooooooooooooooo
repietur quiſq; q indicet
illum in cōſpectu regis:
exceptis diis quorū nō
eſt cum hoibus cōuerſa
tio. Quo audito rex in
furore oooooooooooooooo
& in ira magna p̄cepit
vt perirent omnes oooo
ſapientes babylonis. Et
egreſſa ſententia ſapiē
tes interficiebātur: q̄re
baturq; daniel & ſocii ei⁹
vt perirēt. Tunc daniel
requiſiuit de oooooooooo
lege atq; ſentētia ab ari
och principe militie oooo
regis: qui egreſſus fue
rat ad interficiēdos ſapiē
tes babylonis. Et inter
rogauit eum qui a rege
poteſtatē accepat. Quā
ob cauſam tam crudelis
ſententia a facie regis
eſſet egreſſa. Cum ergo
rem idicaſſet arioch da
nieli: daniel igreſſus ro
gauit regem vt tēpus da
ret ſibi ad ſolutionem
indicandam regi. Et in
greſſus eſt oooooooooooo
domum ſuam: ananiq; &
miſaeli oooooooooooo
& azarie ſociis ſuis indi
cauit negocium: ooooo
vt q̄rerēt miſericordiā
a facie dei celi ooooooo
ſup ſacramento iſto: &
non perirent ooooooooo
daniel & ſocii eius: cū
ceteris ſapientibus ooo
babylonis. Tunc danieli
myſteriū per viſionem

τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγει
bimꝰ. ⁊ reſpondit rex ⁊ dixit chal
λοῦμθ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς χαλ
deis: in veritate ſcio ego q̄ tēpꝰ vos redimi
δαίοις, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγορά
tis q̄ videtis q̄ diſceſſit a me verbū. ſi
ζετε καλῶς εἰδέτε ὅτι ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα. ἐὰν
igit ſomniū non renūciaueritꝭ mihi: ſcio q̄ verbū
οὖν τὸ ἐνύπνιον μὴ ἀπαγγείλητέ μοι, οἶδα ὅτι ῥῆμα
mendax ⁊ corruptū cōpoſuiſtis vt dicatis coram me
ψευδὲς καὶ διεφθαρμένον συνέθεσθε εἰπεῖν ἐναντίον μου,
donec tēpꝰ ptereat ſomniū meū dicite mihi:
ἕως οὗ ὁ καιρὸς παρέλθῃ τὸ ἐνύπνιόν μου εἰπατέ μοι,
⁊ ſciam q̄ ⁊ cōiecturā eius renūciabis
καὶ γνώσομαι ὅτι καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγεῖλαι
tis mihi. reſpondērūt iterꝙ chaldei ⁊ cōſpectu
τέ μοι. ἀπεκρίθησαν πάλιν οἱ χαλδαῖοι ἐναντίον τ
regis ⁊ dicunt: nō eſt homo in
βασιλέως καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς
arida: q̄ poſſit verbū regis noū
ξηρᾶς, ὅστις δυνήσεται τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνῶναι
facere: q̄ ois rex magnꝰ ⁊ pncepꝰ verbū
σαι, καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων, ῥῆμα
tale non iterrogat icantatorē magū chaldeum: q̄
τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον χαλδαῖον, ὅτι
ſermo quē rex iterrogat grauis: ⁊ alius
ὁ λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος
nō eſt q̄ renūciet eum coram rege:
οὐκ ἔστιν ὃς ἀπαγγελεῖ αὐτὸν ἐναντίον τοῦ βασιλέως,
q̄ niſi dij q̄r nō eſt hītatio cū oi car
ὅτι ἀλλ' ἢ θεοί ὧν οὐκ ἔστιν ἡ κατοικία μετὰ πάσης σαρ
ne. tūc rex in furore ⁊ ira multa dixit:
κός. τότε ὁ βασιλεὺς ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ πολλὰ εἶπεν,
pdere oēs ſapientes babylonis. ⁊
ἐξολέσαι πάντας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος. καὶ ἡ
ſententa egreſſa ē ⁊ ſapītes interficiebant. ⁊ ḡrebat
δίγμα ἐξῆλθεν καὶ οἱ σοφοὶ ἀπεκτείνοντο. καὶ ἐζήτει
daniel ⁊ amicos eius vt interficerēt. tūc dani
δανιὴλ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀποκτεῖναι. τότε δανιὴ
el rīdit cōſiliū ⁊ ſententiā arioch ꝓncipi
λ ἀπεκρίθη βουλὴν καὶ γνώμην τῷ ἀριὼχ τῷ ἀρχιμα
cocꝯ regis: q̄ egreſſ⁹ eſt vt interficeret ſapītes
γείρῳ τοῦ βασιλέως, ὃς ἐξῆλθεν ἀποκτεῖναι τοὺς σοφοὺς
babylonis: ⁊ interrogabat eū dicens: ꝓncpe
βαβυλῶνος, καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ λέγων, ἄρχων
regis: q̄ q̄ egreſſa eſt ſententia ipudēs
τοῦ βασιλέως, παρὰ τίνος ἐξῆλθεν ὁ γνώμων ὁ ἀναιδὴς
hec a facie regis? notū fecit ēt ver
αὕτη ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως; ἐγνώρισεν δὲ τὸ ῥῆ
bū arioch daniel: ⁊ daniel igreſſ⁹ ē ⁊ roga
μα ἀριὼχ τῷ δανιὴλ, καὶ δανιὴλ εἰσῆλθεν καὶ ἠξίω
uit regem vt tēpꝰ daret ſibi: ⁊
σεν τὸν βασιλέα ὅπως χρόνον δῶ αὐτῷ, καὶ τὴν
cōiecturā eius ēnunciaret regi. ⁊ igreſſ⁹
σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγείλῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰσῆλ
eſt daniel in domū ſuam: ⁊ ananie ⁊
θεν δανιὴλ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον αὐτοῦ; καὶ τῷ ἀναίᾳ καὶ
miſael ⁊ azarie amicis ſuis ver
τῷ μισαὴλ καὶ τῷ ἀζαρίᾳ τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὸ ῥῆ
bū notū fecit ⁊ miſationeꝰ q̄rebāt a deo
μα ἐγνώρισεν καὶ ἐκτιρμοὺς ᾐτοῦντο παρὰ τοῦ θεοῦ
cell ſup myſterio hoc: vt non
τοῦ οὐρανοῦ ὑπὲρ τοῦ μυστηρίου τούτου, ὅπως μὴ
perirent daniel ⁊ amici eius cū reli
ἀπόλωνται δανιὴλ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλ
quis ſapītibꝰ babylonis. tunc danieli in viſione
λοιπῶν σοφῶν βαβυλῶνος. τότε δανιὴλ ἐν ὁράματι

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

noctis myſterīū reuelatū eſt. τ bñdixit deū
νυκτὸς τὸ μυστήριον ἀπεκαλύφθη. καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν
celi daniel. τ dixit: ſit nomē dei be
τοῦ οὐρανοῦ δανιήλ. καὶ εἶπεν, ἔστω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐ
nedictū a ſeclo τ vſq; in ſeculū: qz
λογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ
ſapia τ intellectus τ fortitudo eius eſt τ ipe
σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστιν καὶ αὐτὸς
mutat tpa τ annos. cōſtituit regeo τ trāſ
ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους. καθίστᾳ βασιλεῖς καὶ με
fert: dano ſapiam ſapiētib⁹ τ prudentiā: ſci
τίστᾳ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν τοῖς εἰ
ētib⁹ intellectū. ipe reuelat ꝓfunda τ abſcon
δόσι σύνεσιν. αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ
dita ſcieno q̄ in tenebris: τ lumen cū eo
φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ
eſt. tibi deꝰ pſm meoꝰ cōfiteoꝛ τ lau
ἐστι. σοὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
doꝛ ſapiam τ virtutē dediſti mihi. τ nota feciſti
νῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν ἔδωκάς μοι. καὶ ἐγνώρισάς
mihi q̄ rogaui a te. τ verbū regis
μοι ἃ ἠξιώσαμέν παρά σεῦ. καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέ
notū feciſti mihi. τ venit daniel ad arioch quē cō
ως ἐγνώρισάς μοι. καὶ ἦλθεν δανιὴλ πρὸς ἀριὼχ ὃν κα
ſtituerat rex vt perderet ſapiētes babylo-
τέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς βαβυλῶ-
nis τ dixit ei: ſapientes babylonis ne per-
νος καὶ εἶπεν αὐτῷ, τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος μὴ ἀπο
das: introduc ñt me i cōſpectū regis: τ
λέσῃς, εἰσάγαγέ μέ μοι ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
cōfectura regi annūciabo. tunc arioch in
τὴν σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ ἀναγγελῶ. τότε ἀριὼχ ἐν
feſtinatiõe introduxit daniel i cōſpectu regis
σπουδῇ εἰσήγαγεν δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
τ dixit ei: inueni vir ex filijs capti
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὕρηκα ἄνδρα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς ἀχ-
uitatis iudee: qui cōfectura regi
μαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασι
annūciabit. τ rñdit rex τ dixit
λεῖ ἀναγγελεῖ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τῷ
danieli cui⁹ nomē baltaſar. ſi poteꝰ mihi renū
δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτασάρ. εἰ δύνασαί μοι ἀνα
ciare ſomniū qd̄ vidi τ cōfectura eius: τ
γεῖλαι τὸ ἐνύπνιον ὃ εἶδον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ
reſpondit danieł coꝛā rege τ ait:
ἀποκριθεὶς δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν,
myſteriū qd̄ rex interrogat: non eſt ſapiētū
τὸ μυστήριον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔστι σοφῶν
magoꝝ icantatoꝝ aruſpicū annūciare regi:
μάγων ἐπῳδῶν γαζαρηνῶν ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ,
ſed eſt deꝰ in celo reuelans myſteria. τ
ἀλλ' ἔστι θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων μυστήρια. καὶ
nota fecit regi nabuchodonoſoꝛ q̄ opꝫ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
fieri i nouiſſimis diebus. ſomniū tuū τ
γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. τὸ ἐνύπνιόν σου καὶ
viſiones capitis tui in cubili tuo
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
hoc eſt. tu rex cogitationes tue in cu-
τό ἐστι. σὺ βασιλεῦ ἐν διαλογισμοῖ σου ἐπὶ τῆς καί
bili tuo aſcenderāt: q̄d opꝫ fieri poſt hec:
της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
τ reuelans myſteria nota fecit tibi q̄ opꝫ
καὶ ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέν σοι ἃ δεῖ
fieri. τ mihi nō
γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ

Trāſla.B.Vie.

ᶜnocteᶜreuelatum eſt. Et
ᵇbenedixitᵃ danielᵃ
ᶜdeūᵇ celi: & ᶜlocutusᵃ ait.
ᵒSitᵖ nomenʳ deiᵃ benedi-
ctumʳa
ᵃſeculoʳ & vſq; inʳ ſeculū:
ᵇquiaᵃ ſapientia
ᵇ& fortitudo ᵒeius ᶜ ſunt:
ᶠ& ipſe ᵍmutat
ᵇtēporaʳ & etates. ᵃTranſ-
fertʳregna
ᵐatq; conſtituit: ᵒdat ᵖſa-
pientiam
ᵍſapiētibus: ʳ & ſcientiam
ᵉintelligentibᵛ diſciplinā.
ᵃIpſe ᵃ reuelatʳ ꝓfundaʳ &
abſcondita: & ᵉnouit
ᶜin tenebris conſtituta: ᵒ&
lux ᶜcum eo ʳeſt.
ᶜTibiᵖ deusʳ patrū noſtro
rūᵇ cōfiteor: teq; ʳlaudo:
ᵇquiaᵉ ſapientiāᶠ & fortitu
dinemᵍ dediſti
ʳmihi: ᵖ& nunc ᶠ oſtendiſti
mihiᵃ queʳ rogauimusʳte:
ʳquia ᵃ ſermonem ᵇ regis
ᶜaperuiſti nobis. ᵒPoſt eo
ʳhecᵍ danielᵇ ingreſſusʳ adᵇ
ᵃarioch ʳquē ᵐ cōſtituerat
ᵐrex ᵒvt perderetᵖ ſapien-
tesᵍ babylonis:
ᵉſicᵉi ʳ locutus eſt. ᶠ Sapiē
tesʳbabylonisʳ ne
ᵖperdas. ᵇIntroduc meᶜin
cōſpectuᵒ regis: ᵉ& ſolutio
nemʳ regiᵍ narrabo. ᵇTūc
ᵃarioch
ᵇfeſtinusʳ introduxitᵐ da-
nielemᵉ ad
ᵒregem: ᵖ& ᵍ dixitʳ ei. ᶠ In-
ueni
ᵉhominēᵉ de filiisʳ tranſmi
grationisᵃ indeᵇ qui
ᶜſolutionemᶜ regiᶠ annun
ciet. ᵉRespondit ʳ rex
ᵉ& dixit ᵖ danieli ᵇ cuius
nomen erat ʳ balthaſar.
ᵐ Putas ne vere ᵉ potes
ᵒmihi indicareᶠ ſomnium
ᵍq̄d vidi: ᵉ& interpretatio
nē eius! Et ʳrñdens ᵍdaniel
ᶜcorāʳ rege ʼait. ᵃ Myſterū
ᵇquodᶜ rexᵉ interrogat
ʳſapientesᵍ magi & ᵇarioli
& ʳaruſpices
ᶜnequeūtʳ indicareᵐ regi:
ᵐſed ᵒeſt
ᵖdeusᵍ in celoʳ reuelisᵉ my
ſteria qui ᶜ indicauit tibi
ᵐrexᶜ nabuchodonoſorʳ q̄
ᵉventura ſunt
ᵇin nouiſſimisᶜ tēporibus.
ᵒSōniū tuūᶜ & viſionesʳ ca
pitis tuiᵍ inᵇ cubili tuoʳ hu
iuſcemodiʳ ſunt. ᵏ Tuʳ rex
ᵐcogitare cepiſtiᵐ inᵒ ſtra-
tu tuoᵍ quid
ᵒeſſet futurumʳ poſtᵉ hec:
ᵍ& qui reuelatʳ myſteria
ᵇoſtendit tibiᵃ queᶜ ventu
ra ſunt. ᵇMihi quoq;

Tex.heb.Dani.ij. Pītíua.heb.

נְּבָה	ᵍלֵילְיָא ᵉרָזָא ᵈנְגֵלִי ᶜאֲדַיִן ᵇדָּנִיֵּאל ᵃבָּרִךְ
	ʳלֶאֱלָהָה ᵍשְׁמַיָּא: ᶠעָנָה ᵉדָנִיֵּאל ᵈוְאָמַר
נָּנָה נָּכַר	ᵍלָהֱוֵא ᵉשְׁמֵיהּ ᵈדִּי ᶜאֱלָהָא ᵇמְבָרַךְ ᵃמִן
	ᵍעָלְמָא ᶠוְעַד ᵉעָלְמָא ᵈדִּי ᶜחָכְמְתָא
נְּבַר שָׁנָה	ᵍוּגְבוּרְתָא ᶠדִּי ᵉלֵיהּ ᵈהִיא: ᶜוְהוּא ᵇמְהַשְׁנֵא
עָדָה	ᵍעִדָּנַיָּא ᶠוְזִמְנַיָּא ᵉמְהַעְדֵּה ᵈמַלְכִין
קוּם	ᵍוּמְהָקֵים ᵉמַלְכִין ᵈיְהַב ᶜחָכְמְתָא
יָדַע	ᵍלְחַכִּימִין ᶠוּמַנְדְּעָא ᵉלְיָדְעֵי ᵈבִינָה:
עָמַק סָתַר	ᵍהוּא ᶠגְּלֵא ᵉעֲמִיקָתָא ᵈוּמְסַתְּרָתָא ᶜיָדַע
חָשַׁךְ עֵרָ	ᵍמָה ᶠבַּחְשׁוֹכָא ᵉוּנְהוֹרָה ᵈעִמֵּהּ ᶜשְׁרֵא:
אִנ תָּדָה	ᵍלָךְ ᶠאֱלָהּ ᵉאֲבָהָתִי ᵈמְהוֹדֵא ᶜוּמְשַׁבַּח
שָׁבַח	ᵍאֲנָה ᶠדִּי ᵉחָכְמְתָא ᵈוּגְבוּרְתָא ᶜיְהַבְתְּ
עָבַר	ᵍוְהַשְׁתְּ ᶠיָדַעְתַּנִי ᵉדִּי ᵈבְעֵינָא ᶜמִנָּךְ
יָדַע בָּעָה	ᵍדִּי ᶠמִלַּת ᵉמַלְכָּא ᵈהוֹדַעְתָּנָא: ᶜכָּל קֳבֵל
שָׁאל מָנָה	ᵍדְנָה ᶠדָּנִיֵּאל ᵉעַל ᵈעַרְיוֹךְ ᶜדִּי ᵇמַנִּי
אָבַד טָעַם	ᵍמַלְכָּא ᶠלְהוֹבָדָה ᵉלְחַכִּימֵי ᵈבָבֶל ᶜאֲזַל
	ᵍוְכֵן ᶠאֲמַר ᵉלֵיהּ ᵈלְחַכִּימֵי ᶜבָבֶל ᵇאַל
שׁוּל	ᵍתְּהוֹבֵד ᶠהַעְלְנִי ᵉקֳדָם ᵈמַלְכָּא ᶜוּפִשְׁרָא
חָוָה	ᵍלְמַלְכָּא ᶠאֲחַוֵא: ᵉאֱדַיִן ᵈעַרְיוֹךְ ᶜאַרְיוֹךְ
בָּהַל שׁוּל	ᵍבְּהִתְבְּהָלָה ᶠרַגְעַל ᵉלְדָנִיֵּאל ᵈקֳדָם
שָׁבַח	ᵍמַלְכָּא ᶠוְכֵן ᵉאֲמַר ᵈלֵיהּ ᶜדִּי ᵇהַשְׁכַּחַת
גְּלָה יָדָה	ᵍגְּבַר ᶠדִּי ᵉמִבְּנֵי ᵈגָּלוּתָא ᶜדִּי יְהוּד ᵇדִּי
יָדַע	ᵍפִּשְׁרָא ᶠלְמַלְכָּא ᵉיְהוֹדַע: ᵈעָנָה ᶜמַלְכָּא
	ᵍוְאָמַר ᶠלְדָנִיֵּאל ᵈדִּי ᶜשְׁמֵיהּ ᵇבֵלְטְשַׁאצַּר
חָזָה	ᵍהַאִיתַיִךְ ᶠיָכֵל ᵉלְהוֹדָעוּתַנִי ᵈחֶלְמָא
חָזָה	ᵍדִּי ᶠחֲזֵית ᵉוּפִשְׁרֵהּ: ᵈעָנָה ᶜדָנִיֵּאל ᵇקֳדָם
	ᵍמַלְכָּא ᶠוְאָמַר ᵉרָזָא ᵈדִּי ᶜמַלְכָּא ᵇשְׁאֵל
רָזָה	ᵍלָא ᶠחַכִּימִין ᵉאָשְׁפִּין ᵈחַרְטֻמִּין ᶜגָּזְרִין
	ᵍיְכְלִין ᶠלְהַחֲוָיָה ᵉלְמַלְכָּא: ᵈבְּרַם ᶜאִיתַי
מָנָה	ᵍאֱלָהּ ᶠבִּשְׁמַיָּא ᵉגָּלֵא ᵈרָזִין ᶜוְהוֹדַע
	ᵍלְמַלְכָּא ᶠנְבוּכַדְנֶאצַּר ᵉמָה ᵈדִּי: ᶜלְהֱוֵא
אַחַר	ᵍבְּאַחֲרִית ᶠיוֹמַיָּא ᵉחֶלְמָךְ ᵈוְחֶזְוֵי ᶜרֵאשָׁךְ
חָזָה	ᵍעַל ᶠמִשְׁכְּבָךְ ᵈדְּנָה ᶜהוּא: ᵇאַנְתָּה ᵃמַלְכָּא
שָׁכַב	ᵍרַעְיוֹנָיךְ ᶠעַל ᵉמִשְׁכְּבָךְ ᵈסְלִיקוּ ᶜמָה ᵇדִּי
בָּעָה סָלַק	ᵍלֶהֱוֵא ᶠאַחֲרֵי ᵉדְנָה ᵈוְגָלֵא ᶜרָזַיָּא
יָדַע	ᵍהוֹדְעָךְ ᶠמַה ᵉדִּי ᵈלֶהֱוֵא: ᶜוַאֲנָה ᵇלָא

Pūtiua.heb.	Tex.be.Dani.ij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.
חָכְמָה	בְּחָכְמָה דִּי אִיתַי בִּי מִן כָּל חַיָּא רָזָא	in ſapiencia q̄ eſt in me	in ſapia etiã in me pter oẽs viuẽtes
גלה	דְנָה גְלִי לִי עִלָּוֵי דִּבְרַת דִּי	plus q̄ in cūctis viuẽtib⁹: ſacramentum hoc reuelatum eſt: ſed vt	ἐν σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
יְדַע	פִּשְׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדְעוּן וְרַעְיוֹנֵי	interp̄tatio regi manifeſta fieret: & cogitationes	μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἵνετικὴ τοῦ τὴν
יְדַע	לִבָּךְ תְּנַדָּע וְאַנְתְּ מַלְכָּא חֲזֵה	mentis tue ſcires. Tu rex videbas:	cōiectura regi manifeſtaret: et cogitatio
חֲזָה	הֲוֵית וַאלוּ צְלֵם חַד שַׂגִּיא צַלְמָא	& ecce quaſi ſtatua vna	σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ
רַוָּה	דְּכֵן רַב וְזִיוֵהּ יַתִּיר קָאֵם לְקָבְלָךְ	grandis. Statua illa magna & ſtatura	mos cordis tui ſcias. tu rex videbas: τ
תְּחַר קום	וְרֵוֵהּ דְּחִיל הוּא צַלְמָא רֵאשֵׁהּ דִּי	ſublimis ſtabat cōtra te: & intuitus eius erat ter	μοὺς τῆς καρδίας σου γνῶς. σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις, καὶ
דַּהַל	דַהֲבָ טָב חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסַף	ribilis. Hui⁹ ſtatue caput ex auro optimo erat:	ecce imago vna multa: imago illa magna. τ ſa
טוב חֲדָה	מְעוֹהִי וְיַרְכָתֵהּ דִּי נְחָשׁ שָׁקוֹהִי	pectus aūt & brachia de argẽto: porro venter &	ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ ἡ ὄψις
שׁוּם מְעֵה	דִּי פַרְזֶל רַגְלוֹהִי מִנְהֵין דִּי פַרְזֶל	femora ex ere: tibie aūt ferree: pedum quedam	cieo et elcuata ſtano a facie tua: τ
מִן	וּמִנְהֵין דִּי חַסַף חֲזֵה הֲוֵית עַד דִּי	pars erat ferrea quedam autem fictilia.	σοφία αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἐναντί σου, καὶ
גזר יָד	דִּי הִתְגְּזָרַת אֶבֶן דִּי לָא בִידַיִן וּמְחַת	Videbas ita donec abſciſſus eſt lapis ſine	uiſio eius terribilis. imago cui⁹ caput auri pu
טָבָא	לְצַלְמָא עַל רַגְלוֹהִי דִּי פַרְזְלָא	manibus: & percuſſit ſtatuam in pedibus eius	ἡ ὄρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα
חסף	וְחַסַפָּא וְהַדַקַת הִמּוֹן: בֵּאדַיִן דַּקוּ	ferreis & fictilibus & cōminuit eos. Tunc cōtrita ſunt	ri: man⁹ τ pectus τ brachia eius argẽ
נְחָשָׁא	כַּחֲדָה פַּרְזְלָא חַסַפָּא נְחָשָׁא כַּסַפָּא	pariter ferrū: teſta: es: argentum:	ἐκεῖ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, αἱ κνῆμαι σιδηραῖ, οἱ
וְדַהֲבָא וַהֲוו כְּעוּר מִן אִדְרֵי מַיְטָן	וְדַהֲבָא וַהֲוו כְּעוּר מִן אִדְרֵי מַיְטָן	& aurū: & redacta quaſi in fauillam eſtiue aree quę rapta ſunt vento:	pedes paro ḑdē ḑdā ferrea paro ät ḑdā fictilia: vide
וּנְשָׂא רוּחָא וְכָל אֲתַר לָא	וּנְשָׂא רוּחָא וְכָל אֲתַר לָא	nullus q̄ locus inuētus eſt eis. Lapis au	πόδες μέρος μὲν τι σιδηροῦν μέρος δέ τι ὀστράκινον, ἕως
מְחַת	הִשְׁתְּכַח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי מְחַת	tem qui percuſſerat ſtatuā factus eſt mons	has donec abſciſſus ē lapis ex mōte ſine manib⁹. τ pat
טוּר רַב	לְצַלְמָא הֲוַת לְטוּר רַב וּמְלַאת	magnus: & ipleuit vniuerſam terrā. Hoc eſt ſō	ρεῖς ἕως ἀπετμήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄνευ χειρῶν. καὶ ἐπά
כָּל	כָּל אַרְעָא: דְנָה חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ נֵאמַר	nū: interp̄tationē quoq⁹ eius dicemus coram te	ſit imaginē ſup pedes ferreos τ ſmi
אֲמַר	קֳדָם מַלְכָּא: אַנְתְּ מַלְכָּא מַלְכַיָּא	rex. Tu rex regū es: & deus celi regnum &	ταξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τῆς σιδηροῦς καὶ ὀστρα
דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּתָא	דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּתָא	fortitudinē & imperiū & gloriam dedit tibi: &	leo τ cōminuit eos oīno. tunc ꝑmixti
חָסְנָא וְתַקְפָּא וְיֵקָרָא יְהַב לָךְ: וּבְכָל	חָסְנָא וְתַקְפָּא וְיֵקָרָא יְהַב לָךְ: וּבְכָל	oīa in quibus habitant filii hoim: & beſtie agri	κίνους καὶ ἐλαιωθήσεται αὐτοὺς ἰσάπαξ. τότε ἐλαιωθήσε
דִּי דָאיְרִין בְּנֵי אֲנָשָׁא חֵיוַת בַּרָא	דִּי דָאיְרִין בְּנֵי אֲנָשָׁא חֵיוַת בַּרָא	volucres quoq⁹ celi dedit in manu tua: & ſub di	ται ὁλοτελὴς ἡ σύστασις τοῦ σιδήρου, καὶ ὁ χαλκὸς ἡ ἄργυρος ἡ
וְעוֹף שְׁמַיָּא יְהַב בִּידָךְ וְהַשְׁלְטָךְ	וְעוֹף שְׁמַיָּא יְהַב בִּידָךְ וְהַשְׁלְטָךְ	tione tua vniuerſa cōſtituit. Tu es ergo caput	aurum: τ facta ſunt quaſi puluis ab area eſtiua
רֵאשׁ	בְּכֹלְּהוֹן אַנְתְּ הוּא רֵישָׁה דִּי	aureum. Et poſtte con ſurget regnum aliud	χρυσός, καὶ ἐλήμφθησαν ὑπὸ πνεύματος πολλοῦ καὶ
קום	דַהֲבָא: וּבַתְרָךְ תְּקוֹם מַלְכוּ אָחֳרִי	minus te: & regnū ter tium aliud	τ ceſſauit ea multitudo venti: τ locus
תְּלַת	אַרְעָא מִנָּךְ וּמַלְכוּ תְלִיתָיָא אָחֳרִי	creum quod imperabit vniuerſe terre.	καὶ ἐξέκλεισεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος
דִּי נְחָשָׁא דִּי תִשְׁלַט כָּל אַרְעָא:	דִּי נְחָשָׁא דִּי תִשְׁלַט כָּל אַרְעָא:	et regnum quartū erit velut ferreum. Quomo	οὐ εὑρέθη illic. τ lapis q̄ percuſſit imaginē factę
וּמַלְכוּ רְבִיעָיָא תֶּהֱוֵה תַּקִּיפָא	וּמַלְכוּ רְבִיעָיָא תֶּהֱוֵה תַּקִּיפָא	do ferrum cōminuit & domat oia: ſic & cōminuet & cōteret oia	οὐχ ηὑρέθη αὐτοῖς. καὶ ὅλος ὁ παταξας τὴν εικονα ἐγένετο
כְּפַרְזְלָא כָּל כְּבֵל דִּי פַרְזְלָא מְהַדֵּק	כְּפַרְזְלָא כָּל כְּבֵל דִּי פַרְזְלָא מְהַדֵּק	hec. Porro qa vidiſti pedum & digitoꝝ partem teſteam & figuli: & partē ferream: regnū	in mōtē magnū: a impleuit oēm trā: hoc eſt
וְחָשֵׁל כֹּלָּא וְכַפַרְזְלָא דִּי מְרַעַע כָּל	וְחָשֵׁל כֹּלָּא וְכַפַרְזְלָא דִּי מְרַעַע כָּל	diuiſum erit quod tamē de plantarioe ferri orietur.	εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσεν πᾶσαν τὴν γῆν, τοῦτ' ἔστιν τὸ
אִלֵּין תַּדֵק וְתֵרֹעַ וְדִי חֲזַיְתָה רַגְלַיָּא	אִלֵּין תַּדֵק וְתֵרֹעַ וְדִי חֲזַיְתָה רַגְלַיָּא		ſomniū τ cōiecturā eius dicemꝰ coram
וְאֶצְבְּעָתָא מִנְהֵין חַסַף דִּי כַּחַר	וְאֶצְבְּעָתָא מִנְהֵין חַסַף דִּי כַּחַר		ἐνυπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ
וּמִנְהֵין פַּרְזְלָא מַלְכוּ פִּלִינָה תֶּהֱוֵא	וּמִנְהֵין פַּרְזְלָא מַלְכוּ פִּלִינָה תֶּהֱוֵא		rege. tu rex rex regum: cui
וּמִן נִצְבְּתָא דִּי פַרְזְלָא לָהֲוָה בַהּ	וּמִן נִצְבְּתָא דִּי פַרְזְלָא לָהֲוָה בַהּ		βασιλέως. σὺ βασιλεῦ βασιλεὺς βασιλέων, ὁ
			deus celi regnū fortc τ validum τ glo
			ριὰς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ ὅτι
			ſum vedit in oi loco in q̄ habitant fili
			μοι ἔδωκεν ἐν παντὶ τόπῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν υἱοὶ τῶν
			hoim beſtieq; agri τ volatilia celi dedit in
			ἀνθρώπων θηρία τε ἀγροῦ καὶ πετεινὰ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν
			manu tua τ cōſtituit te dñm oim. tu es
			τῇ χειρί σου καὶ κατέστησέν σε κύριον πάντων· σὺ εἶ ὁ
			caput aureum: τ poſt te ſurget regnum
			κεφαλὴ ἡ χρυσῆ, καὶ ὀπίσω σου ἀναστήσεται βασιλεία
			aliud min⁹ te q̄ eſt argentū. τ regnū tertiuꝫ
			ἑτέρα ἐλάττων σου ἢ ἔστιν ἀργυρᾶ· καὶ βασιλεία τρίτη ἣ
			eſt ea q̄ dñabit omni terre. τ regnū quar
			ἐστὶν ὁ χαλκοῦς ἣ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς· καὶ βασιλεία τε
			tum erit fortiuo q̄ſi ferrum. quēadmodū ferrū
			τάρτη ἔσται ἰσχυροτέρα ὡς ὁ σίδηρος· ὅτι τρόπον ὁ σίδηρος
			ꝯminuit τ domat oia: ſic cōminuet τ do
			λαπίζει καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως λαπιεῖ καὶ δα
			mabit. τ qz vidiſti pedes τ digitos:
			μάσει· καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους,
			partez ḑdē q̄ndā teſteā partē ät q̄ndā ferream regnū et
			μέρος μὲν τι ὀστράκινον μέρος δέ τι σιδηροῦν βασιλεία ἔσ
			uiſum erit τ a radice ferrea erit in eo
			ται μεμιγμένη ἔσται καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐ
			quēadmodū vidiſti ferrum mixtum teſte:
			τῇ ὃν τρόπον εἶδες γὰρ σίδηρον ἀνακεκραμένον τῷ ὀστρά
			τ digiti pedū paro ḑdē q̄ndā ferrea:
			κῳ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μέν τι σιδηροῦν,
			paro ät q̄ndā teſtea paro q̄ndā regni erit fir
			μέρος δέ τι ὀστράκινον μέρος τι τῆς βασιλείας ἔσται ἰσχυ
			ρὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἔσται συντριβόμενον.

q: vidisti ferrum mixtum teste: cōmixt
ὅτι εἶδες γὰρ σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμ
crunt in semine holm: ꝛ nō erunt
γῆς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔσονται
adherentes hic cum hoc: sicut ferrū nō
προσκολλώμενοι οὗτος μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ
miscetur cum testa. ꝛ in diebus
ἀναμίγνυται μετὰ τοῦ ὀστράκου· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
regum illoꝝ suscitabit deus celi regnū
βασιλέων ἐκείνων ἀναστήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασι-
quod in eternū nō corrumpetur: ꝛ re-
λείαν ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βα
gnum eius pplo alteri nō relinquetur. cōminuet
σιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται. λεπτυνεῖ
ꝛ ventilabit oīa regna: ꝛ hoc suscī-
καὶ λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὴ ἀναστή-
tabit in eternū. quēadmodū vidisti qꝛ de mōte
σεται εἰς τοὺς αἰῶνας· ἐν τρόπῳ εἶδες ὅτι ἀπὸ ὄρους
abscisꝰ e lapis sine manibꝰ: ꝛ cōminuit testam
ἐτμήθη λίθος ἄτερ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸ ὄστρακον τὸν
ferrum ee argētū aurꝫ: deꝰ magnꝰ
σίδηρον τὸν χαλκὸν τὸν ἄργυρον τὸν χρυσὸν ὁ θεὸς ὁ μέγας
nota fecit regi q̄ opꝫ fieri post hec. ꝛ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα· καὶ
verum somniū ꝛ fidelis cōiectura eius. tūc
ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ· τότε
rex nabuchodonosor cecidit in faciem
τι ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσω
ꝛ danielē adorauit: ꝛ munera ꝛ odo-
που καὶ τῷ Δανιὴλ προσεκύνησεν, καὶ μάννα καὶ ὀσμ
res ordit libare ei. ꝛ respondēs rex ꝺi
ὰς ἐκέλευσεν σπεῖσαι αὐτῷ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶ
xit daniel: in veritate deꝰ vr ipe est deꝰ
πεν τῷ Δανιήλ, ἐπ' ἀληθείας, ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτός ἐστι θεὸς
deoꝝ ꝛ dñs dñoꝝ ꝛ rex regum:
θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
ꝛ reuelans mysteria: qꝛ potuisti reuelare
καὶ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἐδυνήθης ἀποκαλύ-
mysteriū hoc. ꝛ magnificauit rex
ψαι τὸ μυστήριον τοῦτο· καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς
daniel: ꝛ dona magna ꝛ multa dedit ei:
τὸν Δανιήλ, καὶ δόματα μεγάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐ
ꝛ constituit eū sup oēs regione baby-
τῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας Βαβυ-
i. es. 41. lonis ꝛ principem satrapaꝝ sup oēs sapiēcs
λῶνος καὶ ἄρχοντα σατράπων ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς
babylonis. ꝛ daniel postulauit a re-
τῆς Βαβυλῶνος· καὶ Δανιὴλ ἠτήσατο παρὰ τοῦ βα
ge: ꝛ cōstituit sup opa regiōis baby-
σιλέως, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βα-
lonis sidrach misac abdenago. ꝛ daniel erat
βυλῶνος τὸν σιδράχ μισὰκ ἀβδεναγώ· καὶ Δανιὴλ ἦν
in atrio regis.
ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως.

Ca. 3.

A Nabuchodonosor rex fecit imaginē
Ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα
auream. altitudo eī cubitoꝝ sexaginta: latitudo eius
χρυσῆν· ὕψος αὐτῆς πηχέων ἑξήκοντα, εὖρος αὐτῆς
cubitoꝝ sex. ꝛ statuit eam in campo dura
πηχέων ἕξ· καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ Δουρᾶ

---

[a]Secundum[f] quod[d] vidisti[f]
[a]ferrum[b] mixtum
[c]teste ex[b] luto:[c] & digitos
[f]pedum
[a] ex parte[b] ferreos[f] & ex p-
te[b] fictiles:[f] ex [m] parte
[a] regnū[c] erit [f] solidū:[q] & ex
parte
[c] contritum:[a] qꝛ autem[f] vi
disti[f] ferrum
[b] mixtū[a] teste ex[b] luto:[c] cō-
miscebuntur quidem
[f] humano[c] semine:[b] sed nō
[b] adherebunt sibi:
[a] sicuti[f] ferrum[f] miscerī
[q] non[f] potest[f] teste.[a] In die
bus autem
[f] regnorum[f] illorum[a] suscī
tabit[b] deus[c] celi
[a] regnum[c] quod[f] in eternū
[a] non[b] dissipabitur:
[f] & regnum eius[b] alteri[a] po
pulo[m] non[a] tradetur.
[c] Comminuet aūt[f] & con
sumet[q] vniuersa[a] regna-
[f] hec:[f] & ipsum[a] stabit[f] in
eternū.[f] Secūdum[a] quod
[b] vidisti[f] [c] quod[b] de monte
[c] abscisus est[f] lapis
[b] sine[f] manibus:[b] & commi
nuit[a] testam & [f] ferrū & [m] es
et[c] argentum[b] & aurum:
[q] deus[f] magnus
[c] ostendit[f] regi[a] que[f] ventu
ra sunt[f] postea:
[b] & verum est[c] somniū:[b] &
fidelis[c] interpretatio eius.
[f] Tunc[a] rex[b] nabuchodo-
nosor[f] cecidit
[b] in[f] facie suam:[m] & danie-
lem[a] adorauit:[b] & hostias
[b] & incēsum[q] precepit[f] vt
sacrificarent[a] ei.[f] Loquēs
ergo[a] rex[f] ait[f] danieli.[f] Ve
re
[b] deus vester[a] deus[f] deorū
est[f] & dominus
[a] regū:[b] reuelās[f] mysteria:
[b] qm̄ tu[f] potuisti[m] aperire
[a] hoc[a] sacramentū.[b] Tunc
[q] rex[f] danielem in sublime
[a] extulit:[f] & munera[a] mul-
ta & [f] magna[f] dedit
[f] ei.[a] Et cōstituit eū princi
pem[b] sup[f] oēs[a] prouincias
[f] babylonis:[f] & prefectū &
[a] magistrū[b] sup[f] cūctos[b] sa-
pientes[f] babylonis.[m] Da-
niel aūt[a] postulauit[a] a[f] re-
ge:[q] & cōstituit[f] sup[a] opa
[a] prouincie[f] babylonis[f] si
drac[f] misac[a] & abdenago.
Ipse autem[b] daniel erat
[f] in foribus[a] regis. 3.

[a]Nabuchodonosor[b] rex
[f]fecit[a] statuam
[f] aureā[a] altitudine[b] cubito
rum[f] sexaginta[b] latitudine
[f] cubitorū[m] sex: & [a] statuit
eam[a] in campo[f] duran

Pritiua.heb. Ter.heb.Dani.iij. Trāsla.B.Vie. Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.

בְּמְדִינַת בָּבֶל׃ וּנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא
שְׁלַח לְמִכְנַשׁ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא כְּנַשׁ
סְגָנַיָּא וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדָבְרַיָּא פָּה
דְּתָבְרַיָּא תִּפְתָּיֵא וְכָל שִׁלְטֹנֵי
מְדִינָתָא לְמֵתָא לַחֲנֻכַּת צֲלֵמָא אָתָה
דִּי הֲקֵם נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ בֵּאדַיִן
מִתְכַּנְּשִׁין אַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא
וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדָבְרַיָּא דְּתָבְרַיָּא
תִּפְתָּיֵא וְכָל שִׁלְטֹנֵי מְדִינָתָא
לַחֲנֻכַּת צֲלֵמָא דִּי הֲקֵם נְבוּכַדְנֶצַּר קוּם
מַלְכָּא וְקָאיְמִין לָקֳבֶל צֲלֵמָא
דִּי הֲקֵם נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכָרוֹזָא כָּרֵז
נְחָיל לֹנ אָמַרִין עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא
וְלִשָׁנַיָּא׃ לְכוֹן אֲמַרִין עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא עֵבֶד שָׁמַע
קָל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא קַיְתְרוֹס כֹּל שָׁבַת
סַבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין סוּמְפֹנְיָא וְכָל
זְנֵי זְמָרָא תִּפְלוֹן וְתִסְגְּדוּן זוּן נָפַל
לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵם נְבוּכַדְנֶצַּר קוּם
מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֵּל וְיִסְגֻּד
בַּהּ שַׁעֲתָא יְתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא שְׁעָה
יְקִדְתָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה זְמָנָא כֹּל
דִּי שָׁמְעִין כָּל עַמְמַיָּא קַל קַרְנָא
מַשְׁרוֹקִיתָא קַיְתְרוֹס שַׁבְּכָא
פְּסַנְתֵּרִין וְכָל זְנֵי זְמָרָא נָפְלִין כָּל זוּן
עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָׁנַיָּא וְסָגְדִין
לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵם נְבוּכַדְנֶצַּר רוּם
מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה זְמָנָא קָרְבוּ קָבֵל
גְּבַרִין כַּשְׂדָּאִין וַאֲכָלוּ קַרְצֵיהוֹן
דִּי יְהוּדָיֵא׃ עָנֵט וְאָמְרִין לְנְבֻכַדְנֶצַּר עָנָה
מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אַנְתָּה
מַלְכָּא שַׂמְתְּ טְעֵם כָּל דִּי כָל אֱנָשׁ שׁוּם
דִּי יִשְׁמַע קַל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא
קַיְתְרוֹס שַׁבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין וְסוּמְפֹנְיָא
וְכָל זְנֵי זְמָרָא יִפֵּל וְיִסְגֻּד לְצֶלֶם נָפַל סָגַד
דַּהֲבָא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֵּל וְיִסְגֻּד
יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא׃

[q]puincie [r]babylonis. Itaq; [s]nabuchodonosor [t] rex [u]misit [r]ad congregandos [r]satrapas [s]magistratus [t] & iudices: [u]duces & [r]tyrānos & [s]prefectos: [r]ortes q; [t]principes [u]regionū [r]vt conuenirent [u]ad dedicationem [r]statue [u]quam [u] erexerat [s] nabuchodonosor [t] rex. [q] Tunc [r]congregati sunt [u] satrape [r]magistratus [s] & iudices: [r]duces: & [t] tyranni: & [u] optimates: [s] qui erant in potestatibus cōstituti: [u] & vniuersi [r] principes [u] regionū vt cōueniret [r] ad dedicationē [t] statue [u] quā [u] erexerat [r] nabuchodonosor [u] rex. [r] Stabāt aūt [u] in cōspectu [u] statue [s] quā [t] posuerat [q] nabuchodonosor rex: [r] & preco [s] clamabat [r] valenter. [u] Vobis [r] dicitur [r] populis: [r] tribubus: [u] & linguis. [u] in hora [r] qua [u] audieritis [r] sonitū [r] tube & [u] fistule & [u] cythare & [s] sambuce & [r] psalterii & [r] symphonie [u] & vniuersi [u] generis [u] musicorum: [r] cadentes [q] adorate [s] statuam [u] auream [r] quā cōstituit [t] nabuchodonosor [r] rex. Si quis aūt [u] nō [u] prostratus [r] adorauerit: [s] eadem hora [r] mittetur [r] in [q] fornacem [u] ignis [s] ardentis. [u] Post [u] hec igitur [u] statim [s] vt [u] audierunt [q] omnes [r] populi [q] sonitum [r] tube: [s] fistule & [r] cithare: [r] sambuce & [s] psalterii: symphonie [q] & ois [u] generis [r] musicorū [u] cadentes [r] oēs [r] populi: [q] tribus & ligue [r] adorauerūt [u] statuā [r] aureā [u] quā [u] constituerat [s] nabuchodonosor [r] rex. [q] Statimq; in ipso [u] tēpore [r] accendentes [s] viri [r] chaldei [q] accusauerūt [s] iudeos: [r] dixerūtq; [q] nabuchodonosor [s] regi. [r] Rex [s] in eternum [r] vive. [u] Tu [s] rex [q] posuisti [r] decretum: [q] vt [r] omnis [q] homo [s] qui [u] audierit [r] sonitum [r] tube [r] fistule & [s] & [q] cithare: [r] sambuce & [r] psalterii [q] & symphonie: [r] & vniuersi [r] generis [q] musicorū [r] psternat se: [r] & adoret [r] statuā [r] aureā. [u] Si quis aūt [u] nō [q] pcidens [r] adorauerit: [q] mittatur [r] in [q] fornacem [r] ignis [q] ardentis. <

in regione babylonis. τ misit vt cōgregarēt
ἐν χώρᾳ βαβυλῶνος· καὶ ἀπέστειλεν συναγαγεῖν
cōsules τ magistratꝰ τ toparchas du-
τοὺς ὑπάτους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοπάρχας ἡγου-
ces τ tyrannos τ q̄ sub ptātibus: τ omnes
μένους καὶ τυράννους καὶ τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντας
principes regionū: vt pueniret ad dedicationē
τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, εἰσιέναι εἰς τὰ ἐγκαίνια
imagīis quā statuit nabuchodonosor rex.
τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς.
τ congregati sunt cōsules toparche magistratꝰ duces
καὶ συνήχθησαν οἱ ὕπατοι τοπάρχαι στρατηγοὶ ἡγούμε-
tyranni magni in ptātibus: τ oēs q̄
νοι τύραννοι μεγάλοι ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντες οἱ ἄρ-
cipes regionū ad dedicationē imagīis q̄m
χοντες τῶν χωρῶν εἰς τὰ ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος ἧς
statuit nabuchodonosor rex. τ stabant
ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ ἐστάθησαν
i cōspectu imagīis q̄m statuit nabuchodonosor. τ
ἐναντίον τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ. καὶ ὁ
preco clamabat i fortitudine: vobis dicit gēte ppli tribus
κήρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύι, ὑμῖν λέγεται ἔθνη λαοὶ φυλαὶ
lingue: q̄dcūq; hora audieritis vocē tube.
γλῶσσαι, ἃ ἂν ὥρᾳ ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.
fistule q̄ τ cithare sambuce q̄ τ ptāte-
σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτη-
rij τ symphonie τ oīs generis musicoꝝ: ca-
ρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤθους μουσικοῦ, πί-
dentes adorate imaginē auream quā statuit na
πτοντες προσκυνεῖτε τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν ἣν ἔστησεν ναβ
buchodonosor rex. τ q̄ nō cadens
βουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ ὃς ἂν μὴ πεσὼν
adorauerit: eadē hora immittetur in fornacē
προσκυνήσῃ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεται εἰς τὸν κάμινον
ignis ardentē. τ factū est q̄m audierūt
τοῦ πυρὸς τὸν καιόμενον· καὶ ἐγένετο ὅτι ἤκουσαν
ppli vocē tube fistule q̄ τ
οἱ λαοὶ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος σύριγγός τε καὶ
cithare sambuce q̄ τ psalterij τ oīs
κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτηρίου καὶ παντὸς
gñis musicoꝝ: cadentes ppli tribus linguę
ἤθους μουσικῶν, πίπτοντες οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι
adorauerūt imaginē auream quā statuit nabuchodo-
προσεκύνουν τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν ἣν ἔστησεν ναβουχοδ
nosor rex. tunc accesserūt viri chal-
νόσωρ ὁ βασιλεύς. τότε προσῆλθον ἄνδρες χαλ-
dei τ accusauerūt iudeos. τ suscipien
δαῖοι καὶ διέβαλον τοὺς ἰουδαίους. καὶ ὑπολαβόν-
tes dixerūt nabuchodonosor regi: rex
τες εἶπον ναβουχοδονόσωρ τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ
in eternū vive: tu rex posuisti decretū:
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, σὺ βασιλεῦ ἔθηκας δόγμα,
oīs homo q̄ audierit vocē tu-
πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀκούσῃ τῆς φωνῆς τῆς σάλ-
be fistule q̄ τ cithare sambuce q̄ τ
πιγγος σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ
psalterū τ symphonie τ oīs gñis musi-
ψαλτηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤθους μουσι-
coꝝ τ nō cadens adorauerit imaginē aurēam:
κῶν καὶ μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν,
immittetur in fornacē ignis ardentē.
ἐμβληθήσεται εἰς τὸν κάμινον τοῦ πυρὸς τὸν καιόμενον.

B

C

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāſla.B.Hie.	Tex.he.Dani.iij.	Trāſlatiua.heb.
sunt viri iudei hi cōſtituiſti ſup opa	Sunt ergo viri iudei qs	אֵיתַי גֻּבְרִין יְהוּדָאִין דִּי מַנִּיתָ יָתְהוֹן	מָנָה
regiōis babylonis ſidrach miſac abdenago: vi-	conſtituiſti ſup opera regionis ba-	עַל עֲבִידַת מְדִינַת בָּבֶל שַׁדְרַךְ	עֶבֶד
ri illi nō obedierunt decreto tuo: t	babylonis ſidrac miſac & abdenago: viri	מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ לָא	אָלָה
deos tuos nō colunt: t imaginē aureā quā	iſti contempſerunt decretum tuū. Deos	עָשְׁמוּ עֲלַיִךְ מַלְכָּא טְעֵם לֶאֱלָהָיִךְ	שׂוּם
ſtatuiſti nō adorant. tunc nabuchodonoſor in fu	tuos non colunt: & ſtatuam	לָא פָּלְחִין וּלְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי	
rore t ira dixit vt adducerēt ſidrach miſac t ab-	auream quam erexiſti non adorant.	הֲקִמְתָּ לָא סָגְדִין אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר	קוּם
denago. t adducti ſūt i cōſpectū regis: t reſ-	Tunc nabuchodonoſor in furore & ira precepit	בִּנְגַז וְחֵמָא אֲמַר לְהֵיתָיָה לְשַׁדְרַךְ	יָסַף אָתָה
pōdit nabuchodonoſor t dixit eis: ſi vere ſi-	vt adducerentur ſidrac miſac & abdenago	מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ בֵּאדַיִן גְּבַרַיָּא	
cut nabuchodonoſor t dixit eis: ſi ſi vere	qui cōſtim adducti ſūt in cōſpectu regis: pnū	אִלֵךְ הַיְתִיו קֳדָם מַלְכָּא עָנֵה	
ſidrach miſac t abdenago deos meos nō colu-	ciāſq; nabuchodonoſor rex alt eis. Vere ne	נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר לְהוֹן הַצְדָּא	
ſidrach miſac t abdenago deos meos nō col-	ſidrac miſac & abdenago deos meos non	שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ לֵאלָהַי לָא	
tis nec imaginē aureā quā feci. ſi ſit nō ado	colitis & ſtatuā auream quam conſtituiſti non adoratis?	אִתַּיכוֹן פָּלְחִין וּלְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי	אִית
ratis: eadē hora imitemini in fornacē	Nunc ergo ſi eſtis parati: quacunq; hora	הַקֵמְתִּ לָא סָגְדִין הַכְעַן הֵן אִיתַיכוֹן	
ignis ardentis. t quis eſt deus q eripiet	audieritis ſonitum tube fiſtule cithare ſambuce &	עֲתִידִין דִּי בְּעִדָּנָא דִּי תִשְׁמְעוּן קָל	עֲתַד שָׁמַע
vos de manib⁹ meis? t dixit ſidrach mi-	ſalterii & ſymphonie: oiſq; generis muſicorū	קַרְנָא מַשְׂרוֹקִיתָא קַיתְרוֹס שַׁבְּכָא	קוֹל שָׁבַךְ
ſac t abdenago dicentes regi nabuchodo-	proſternite vos & adora te ſtatuam quam feci: q	פְּסַנְתֵּרִין וְסוּמְפֹנְיָה וְכָל זְנֵי זְמָרָא	
noſor: nō neceſſe hēmus nos de verbo	ſi non adoraueritis eadem hora mittemini in fornacem	תִּפְּלוֹן וְתִסְגְּדוּן לְצַלְמָא דִּי עֲבַדִת	נָפַל סָגַד
hoc reſpōdere tibi: eſt n. deꝰ nr in celo	ignis ardentis. Et quis eſt deus qui eripiet vos de	וְהֵן לָא תִסְגְּדוּן בָּהּ שַׁעֲתָא	רֵגַע
qui nos ſeruimus: poteſt eripere nos ex	manu mea? Reſpōdētes ſidrac miſac & abdenago	תִּתְרְמוּן לְגוֹא אַתוּן נוּרָא יָקְדְתָא	גֵּוָה אָתוֹן
fornace ignis ardentis: t ex manib⁹	dixerunt regi nabucho donoſor. Non	וּמַן הוּא אֱלָהּ דִּי יְשֵׁיזְבִנְכוֹן מִן	שָׁזַב
tuo rex liberabit nos. t ſi nō: notū tibi	oportet nos de hac re reſpōdere tibi. Ecce eni	יְדַי עְנוּ שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ	עָנָה
ſit rex: q deos tuos nō colimus.	deus noſter quem colimus poteſt eripere	וְאָמְרִין לְמַלְכָּא נְמוּכַדְנֶצַּר לָא	
ſtatuā aureā quā ſtatuiſti nō adoramus.	nos de camino ignis arden tis & de manibus tuis o	חַשְׁחִין אֲנַחְנָא עַל דְּנָה פִּתְגָם	
tunc nabuchodonoſor repletus é furore: t aſpectus	rex liberare. Quod ſi noluerit: notum ſit tibi rex: quia deos tuos	לְהַתָבוּתָךְ הֵן אִיתַי אֱלָהֲנָא דִּי	תּוּב
faciei illius immutatus eſt ſup ſidrach miſac t ab	non colimus: & ſtatuam auream quam erexiſti non	אֲנַחְנָא פָּלְחִין יָכֵל לְשֵׁיזָבוּתָנָא	
denago. t dixit incendere fornacē ſeptuplum	adoramus. Tunc nabu chodonoſor repletus eſt furore: & aſpectꝰ faciei	מִן אַתוּן נוּרָא יָקְדְתָא וּמִן יְדָךְ	
ſicut ſuccendi conſueuerat: t viros fortes roboꝛe	illius immutatus eſt ſup ſidrac miſac & abdenago. Et precepit	מַלְכָּא יְשֵׁיזֵב הֵן לָא יְדִיעַ לְהֵוֵא	
ſuos iuſſit ligare tibias: t mitti in fornacē ignis	vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum ſicut ſuccendi conſueuerat: & viris fortiſſimis	לָךְ מַלְכָּא דִּי לֶאֱלָהָיִךְ לָא אֲנַחְנָא	
ardentis. t viri illi ligati ſunt in medio fornacis	de exercitu ſuo iuſſit vt ligatis pedibus ſidrac miſac & abdenago mit	פָּלְחִין וּלְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי הַקֵמְתָּ לָא	קוֹם
ignis ardentis. t ſidrach miſac t abdenago	terēt eos i fornacē ignis	סָגְדִין אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר תְּתְמְלִי	נְסַגַד מְלָא
ambulabant in medio ignis laudantes deum		חֵמָא וְצֶלֶם אַנְפּוֹהִי יִשְׁתַּנֵי עַל	חֵמָא שְׁנָה
benedicentes dominum. t ſtetit azarias		שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ עְנֵה וְאָמַר	
in medio ignis: t orauit hoc modo: t aperiens		לְמֶזֵא לְאַתוּנָא חַד שִׁבְעָה עַל דִּי	מָזָה
os ſuum in medio ignis dixit		חֲזֵה לְמֶזְיַהוּ וּלְגִבְרִין נְפָרֵי חַיִל דִּי	
		נְחַיְלֵה וְאָמַר לְכַפָּתָא לְשַׁדְרַךְ	
		מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ לְמֵרְמֵא לְאַתוּן נוּרָא	

Pritiua.heb.

יְקִידְתָּאוּ בְּאַדְּרִין גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ כְּפִתוּ
בְּסַרְבַּלֵיהוֹן וּפַטְשֵׁיהוֹן וְכִרְבְּלָתְהוֹן
וּלְבֻשֵׁיהוֹן וּרְמִיוּ לְגוֹ אַתּוּן טוּרָא רָמָה
יְקִידְתָּא: כָּל קֳבֵל דְּנָה מִן דִּי מִלַּת עָלַל
מַלְכָּא מַחְצָפָה וַאֲתוּנָא אַזָה יַתִּירָה חָצַף אָתּוּן
גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ דִּי הַסִּיקוּ לְשַׁדְרַךְ עָסֵק
מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ קֳטֹל הִמּוֹן שְׁבִיבָא כְּטֹל שָׁבַב
דִּי טוּרָא: וְגַבְרַיָּא אִלֵּךְ תְּלָתֵיהוֹן
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ נְפַלוּ
לְגוֹא אַתּוּן טוּרָא יְקִידְתָּא מְכַבְּתִין: פָּתַח

Ter.heb.Dani.iij.

ardentis. Et cōfestim viri illi vincti
cum brachis suis & tiaris & calciamentis
& vestibus missi sunt in
medium fornacis ignis
ardentis. Nam iussio
regis vrgebat. Fornax
autem succesa erat nimis.
Porro viros illos qui
miserant sidrac
misac & abdenago inter
fecit flamma
ignis. Viri autem hi trés
id est
sidrac misac & abdenago cecidérunt in medio
camini ignis ardentis
colligati.
Que sequuntur in hebreis voluminibus non repperi. Et ambulabāt
in medio flāme laudantes deum & benedicentes domino. Stans autem azarias orauit sic. Aperiensq; os suū in medio ignis ait. Benedictus es dñe deus patrum nostrorū: & laudabile & glorioſum nomen tuū in secula: quia iustus es in omnibus que fecisti nobis: & vniuersa opera tua vera: & vie tue recte: & omnia iudicia tua vera. Iudicia enim vera fecisti iuxta omnia que induxisti super nos & super ciuitatem sanctam patrum nostrorū hierusalem: quia in veritate & in iudicio induxisti omnia hec propter peccata nostra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obseruauimus nec fecimus sicut precepe ras nobis vt bene nobis esset. Omnia ergo que induxisti sup nos: & vniuersa que fecisti nobis in vero iudicio feci sti: & tradidisti nos in manibus inimicorum nostrorū iniquorū & pessimorū preuaricatorūq; & regi iniusto & pessimo vltra omne terram. Et nunc nō possumus aperire os. Confusio & opprobriū facti sumus seruis tuis: & his qui colebāt te. Ne q̄sumus tradas nos in ppetuū ppter nomē tuū: & ne dissipes testamentū tuū: neq; auferas misericordiā tuā a nobis ppter abraā dilectū tuū & isaac fuū tuū & israel sanctū tuū: qb⁹ locut⁹es pollicēs q̄ multiplicares semen eor̄ sicut stellas celi: & sicut arenā q̄ est in littore maris: qa dñe imminuti sum⁹ plusq̄ oēs gentes: sumusq; hūiles in vniuersa terra hodie ppter pctā nr̄a. Et nō est in tpe hoc princeps & dux & ppheta: neq; holocaustū neq; sacrificiū neq; oblatio neq; incensū neq; locus primitiarū corā te vt possim⁹ inuenire miam tuā: sed in anio cōtrito & spū humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietū & taurorū: & sicut in milibus agnor̄ pinguiū: sic fiat sacrificiū nr̄m in cōspectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non est cōfusio cōfidentibus in te. Et nūc sequmur te in toto corde & timem⁹ te & q̄rimus faciē tuā. Ne cōfundas nos: sed fac nobiscū

Trāsla.B.Vie.

cum brachis suis & tiaris & calciamentis & vestibus missi sunt in medium fornacis ignis ardentis. Nam iussio regis vrgebat. Fornax autem succesa erat nimis. Porro viros illos qui miserant sidrac misac & abdenago inter fecit flamma ignis. Viri autē hi trés id est sidrac misac & abdenago cecidérunt in medio camini ignis ardentis colligati.
Que sequuntur in hebreis voluminibus non repperi. Et ambulabāt in medio flāme laudantes deum & benedicentes domino. Stans autem azarias orauit sic. Aperiensq; os suū in medio ignis ait. Benedictus es dñe deus patrum nostrorū: & laudabile & glorioſum nomen tuū in secula: quia iustus es in omnibus que fecisti nobis: & vniuersa opera tua vera: & vie tue recte: & omnia iudicia tua vera. Iudicia enim vera fecisti iuxta omnia que induxisti super nos & super ciuitatem sanctam patrum nostrorū hierusalem: quia in veritate & in iudicio induxisti omnia hec propter peccata nostra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obseruauimus nec fecimus sicut precepe ras nobis vt bene nobis esset. Omnia ergo que induxisti sup nos: & vniuersa que fecisti nobis in vero iudicio feci sti: & tradidisti nos in manibus inimicorum nostrorū iniquorū & pessimorū preuaricatorūq; & regi iniusto & pessimo vltra omne terram. Et nunc nō possumus aperire os. Confusio & opprobriū facti sumus seruis tuis: & his qui colebāt te. Ne q̄sumus tradas nos in ppetuū ppter nomē tuū: & ne dissipes testamentū tuū: neq; auferas misericordiā tuā a nobis ppter abraā dilectū tuū & isaac fuū tuū & israel sanctū tuū: qb⁹ locut⁹es pollicēs q̄ multiplicares semen eor̄ sicut stellas celi: & sicut arenā q̄ est in littore maris: qa dñe imminuti sum⁹ plusq̄ oēs gentes: sumusq; hūiles in vniuersa terra hodie ppter pctā nr̄a. Et nō est in tpe hoc princeps & dux & ppheta: neq; holocaustū neq; sacrificiū neq; oblatio neq; incensū neq; locus primitiarū corā te vt possim⁹ inuenire miam tuā: sed in anio cōtrito & spū humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietū & taurorū: & sicut in milibus agnor̄ pinguiū: sic fiat sacrificiū nr̄m in cōspectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non est cōfusio cōfidentibus in te. Et nūc sequmur te in toto corde & timem⁹ te & q̄rimus faciē tuā. Ne cōfundas nos: sed fac nobiscū

Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

ardentem. tunc viri illi ligati sunt cū
καιομένου. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπιδήσασα σὺν
saraballis suis & tiaris & ocreis
τοῖς σαραβάλλοις αὐτῶν καὶ τιάρας καὶ ὑποδήμα
& indumentis suis. & missi sunt in medium
σι καὶ ἐνδύμασιν αὐτῶν· καὶ ἐβλήθησαν εἰς μέσον
fornacis ignis ardētis qñ verbū re
τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐπειδὴ ῥῆμα τοῦ βα
gis ꝑualuit. & fornax incēsa ē supra mo
λέως ὑπερίσχυσε· καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερεπτα
dum septuplicter. & treo illi sidrach mi
πλασίως· καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι σιδρὰχ μι
sac & abdenago ceciderūt in medio fornacis
σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ ἔπεσον ἐν μέσῳ τῆς καμίνου
ignis ardentis colligati.
τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης πεπεδημένοι

fusio & opprobriū facti sum⁹ seruis tuis
χυσις καὶ ὀνειδος ἐγενήθημεν τοῖς δούλοις σου
& colentibus te. nc tradas
καὶ τοῖς σεβομένοις σε. μὴ δὴ παραδῷς
nos in finē ꝑpter nomē tuū: & ne dissi
ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου, καὶ μὴ διασκε
pes testamētū tuū: & ne auferas
δάσῃς τὴν διαθήκην σου, καὶ μὴ ἀποστήσῃς τὸ
miam tuā a nobis: ꝑpt abraam dile
ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν, διὰ Ἀβραὰμ τὸν ἠγαπη
ctum a te. & ꝑpt isaac seruū tuū
μένον ὑπὸ σοῦ· καὶ διὰ Ἰσαὰκ τὸν δοῦλόν σου
& israel sctōs tuos dixist⁹ eos ut
καὶ Ἰσραὴλ τοὺς ἁγίους σου εἶπας πολ
eos vicēs: vt multiplicares semen eor̄ sicut 3.Re.
λαπλάσιον σπέρμα αὐτῶν ὡς 3a.
stellas celi & sic arenā q̄ iacet
τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ
labium maris. q: dñe imminuti
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης· ὅτι ἐλάσσονα ἐσμεν
sumus vltra oēs gētes: & sum⁹ hu D
πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐσμὲν τα
miles in vniuersa tra hodie ꝑpter pecca
πεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρ
ta nr̄a. & nō est in tpe illo ꝑn
τίας ἡμῶν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρ
cipe & ꝑpheta & dux: neq; holo
χων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος, ὁλοκαύ
caustū neq; sacrificiū neq; oblatio neq; incen
τωσις θυσία θυσία προσφορὰ ὁλοκ ἐμία
sum: nō locus vt ꝓmitias offeram⁹ coram te &
μια, ἐν τόπῳ τοῦ καρπῶσαί σε καὶ εὑ
inueniam⁹ miaz tuā: sed in aia contrita
ρεῖν ἔλεός σου, ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ
& spiritu humilitatis suscipiamur
καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθείημεν
sicut in holocaustis arietū & taurorū
ὡς ἐν ὁλοκαυτώμασι κριῶν καὶ ταύρων
& sicut in milibus agnor̄ pinguiū. sic
καὶ ὡς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων. οὕτω
fiat sacrificiū nr̄m in cōspectu tuo ho
τως θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σή
die & impleat post te: q: nō
μερον καὶ ἐκτελεσθείη ὀπισθέν σου, ὅτι οὐκ
est cōfusio cōfidentib⁹ in te. & nūc
ἔστιν αἰσχύνη τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί· καὶ νῦν
sequmur te in toto corde: & time
ἐξακολουθοῦμέν σοι ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ φοβού
mus te & q̄rimus faciem tuā: ne
μεθά σε καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου· μὴ
cōfundas nos: sed fac nobiscū
καταισχύνῃς ἡμᾶς ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν

ſcōm mīſuetudinē tuā: τ ſcōm mltitu
κατὰ τὴν ἐπιείκειά σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆ
dinē mie tue. τ erue nos ſecū
θος τῶν ἐλέους σου. καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς κα
dū mirabilia tua: τ da glām
τὰ τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ
nomini tuo dñe. τ cōfundantur
ὀνόματί σου κύριε. καὶ ἐντροπιάσωσαν
oēs q̄ ostendunt ſeruis tuis
πάντας οἱ ὑποδεικνύοντες τοῖς δούλοις σου
mala τ confundantur ab oī
κακὰ καὶ καταισχυνθήσαν ἀπὸ πάσης
potentia: τ robur eoꝝ cōteratur.
δυναστείας, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβήτω.
τ ſciant q̄z tu eo dñs deꝰ ſo
καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μό
lus τ glioſus ſup oēm orbē terraꝝ. τ nō
νος καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οὐ
ceſſabāt q̄ miſerant eos miniſtri
ἐπαύοντο οἱ ἐμβάλλοντες αὐτοὺς ὑπηρέται
regis ſuccendētes fornacē naph
τοῦ βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον νάφ
tha τ pice τ ſtuppa τ malcolis
θᾳ καὶ πίσσαν καὶ στυππίον καὶ κλημάτιδα
τ effundebat flāma ſup fornacē
καὶ ἐξεχεῖτο ἡ φλὸξ ἐπάνω τῆς καμίνου
in cubitos .49. τ erupit τ incē
ἐπὶ πήχεις .μθ'. καὶ ἐξέλαυσεν καὶ ἐνε
dit q̄s reperit circa fornacē
πρῆσεν οὓς εὗρεν πλησίον τῆς καμίνου τῶν
chaldeoꝝ. at angelus dñi cōdeſcen
χαλδαίων. ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατέ
dit cū his qui circa azariam in forna
βη μετὰ τῶν περὶ τὸν ἀζαρίαν εἰς τὴν κά
cem: τ excuſſit flāmā ignis
μινον, καὶ ἐξετίναξεν τὴν φλόγα τοῦ πυ
de fornace: τ fecit
ρὸς ἐκ τῆς καμίνου, καὶ ἐποίησεν τὸ
mediū fornacis: q̄ſi ſpiritū roris
μέσον τῆς καμίνου, ὡς πνεύματα δρόσου
flabilem τ nō tetigit eos omni
βλασῤῥίζον καὶ οὐχ ἥψατο αὐτῶν τὸ καυσό
no ignis τ non cōtriſtauit neq̄s cōtur
μενον οὐδὲ ὅλως ἐνόχλησεν οὐδὲ πάλιν
bauit eos tunc tres q̄ſi ex vno
ἐνόχλησεν αὐτοὺς τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς
ore laudabāt τ bñdicebāt τ glīfica
στόματος ὕμνουν καὶ εὐλόγουν καὶ ἐδόξα
bāt deū in fornace dicētes. bñdi
ζον τὸν θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες. εὐλο
ctus es dñe deus pr̄m nr̄oꝝ:
γητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
τ laudabilis τ ſuperexaltatus in ſe
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰ
cula: τ benedictum nomē glo
ῶνας, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δό
rie tue ſcti τ ſuplaudabile τ ſup
ξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπε
exaltatum in ſecula. bñdictus
ρυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογημένος
es in tēplo ſcē glie tue τ ſup
εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου καὶ ὑπερυ
laudabil τ ſuperglioſus in ſecula.
μνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
benedictus es q̄ intueris abyſſos
εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους
ſedens ſup cherubim: τ ſup
καθήμενος ἐπὶ χερουβείμ, καὶ ὑπε
laudabilis τ ſuperexaltatus in
ραίνετος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς
ſecula. benedictus es in throno glie
αἰῶνας. εὐλογημένος εἶ ἐπὶ θρόνου δόξης

ſuxta manſuetudinem tuam: & ſecun
dum multitudinem miſericordie tue.
Et erue nos in mirabilibus tuis: & da
gloriam nomini tuo dñe: & confundā
tur omnes qui oſtendunt ſeruis tuis
mala. Confundantur in omnipotētia
tua: & robur eorū conteratur: & ſciant
quia tu es dominꝰ deus ſolus & glorio
ſus ſup orbem terrarum. Et non ceſſa
bant qui miſerant eos miniſtri regis
ſuccendere fornacem napta et ſtuppa
& pice & malleolis: & effundebatur flā
ma ſuper fornacem cubitis quadragin
ta nouē: & erupit & incendit quos rep
perit iuxta fornacē de chaldeis. Ange
lus autem dñi deſcendit cum azaria &
ſociis eius in fornacem. Et excuſſit flā
mā ignis de fornace: & fecit medium
fornacis quaſi ventum roris flantem:
& non tetigit eos omnino ignis neq̄
contriſtauit nec quicq̄ moleſtie intu
lit. Tunc hi tres quaſi ex vno ore lau
dabāt & glorificabant & benedicebāt
deum in fornace dicentes. Benedictus
es domine deus patrum noſtrorum:
& laudabilis & glorioſus & ſuperexalta
tus in ſecula. Et benedictum nomen
glorie tue ſanctum & laudabile & ſup
exaltatum in omnibus ſeculis. Benedi
ctus es in templo ſancto glorie tue:
& ſuperlaudabilis & ſuperglorioſus in
ſecula. Benedictus es in throno regni
tui: & ſuperlaudabilis & ſuperexalta
tus in ſecula. Benedictus es qui intue
ris abyſſos & ſedes ſuper cherubim: &
laudabilis & ſuperexaltatus in ſecula.
Benedictus es in firmamento celi: &
laudabilis & glorioſus in ſecula. Bene
dicite omnia opera dñi domino: lauda
te & ſeperexaltate eum in ſecula. Be
nedicite angeli domini dño: laudate
& ſuperexaltate eū in ſecula. Benedici
te celi domino: laudate &c. Benedicite
aque omnes que ſuper celos ſunt dño:
lauda. Benedicite omnes virtutes dñi
domino: lauda. Benedicite ſol & luna
domino: lauda. Benedicite ſtelle celi
domino: laudate. Benedicite imber &
ros domino: lauda. Benedicite omnis
ſpiritus dei domino: lauda. Benedicite
ignis & eſtus domino: lauda. Benedi
cite frigus & eſtas domino: laudate.
Benedicite glacies & nives dño: lauda.
Benedicite noctes & dies dño: laudate.
Benedicite lux & tenebres dño: lauda.
Benedicite fulgura & nubes domino:
laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.
Benedicat terra dominum: laudet &
ſuperexaltet eum in ſecula. Benedicite
montes & colles domino: laudate &
ſuperexaltate eum in ſecula. Benedi
cite vniuerſa germinantia in terra do
mino: laudate & ſuperexaltate eum in
ſecula.

regni tui τ laudabilis τ
τῆς βασιλείας σου καὶ ὑπερύμνητος καὶ
ſuperglioſus in ſecula. benedi
ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογη
ctus es in firmamēto celi: τ
μένος εἶ ἐν στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ſuplaudabil τ glificatus in
ὑπερύμνητος καὶ δεδοξασμένος εἰς τοὺς
ſecula. benedicite oīa opa do
αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυ
mini dñm laudate τ ſuperexaltate
ρίου τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑψερυμοῦτε
eum in ſecula. bñdicite ange
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἄγγε
li dñi dño: laudate τ ſuper
λοι κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερ
exaltate eū in ſecula. bñdicite
ρυμοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖ
te celi dño: laudate τ ſuperex
τε οὐρανοὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυ
altate eū in ſecula. bñdicite
μοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε
aque oēs q̄ ſup celū
ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ
dñm: laudate τ ſuperexaltate e
τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυμοῦτε αὐ
um in ſecula. bñdicite oēs
τὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πᾶσαι
virtutes dñi dño: laudate τ
αἱ δυνάμεις κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
ſuperexaltate eum in ſecula. bñdi
ὑπερυμοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλο
cite ſol τ luna dño: lauda
γεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον, ὑμνεῖ
te τ ſuperexaltate eum. bñdicite ſtelle
τε καὶ ὑπερυμοῦτε αὐτὸν. εὐλογεῖτε ἄστρα
celi dño. lau. τ ſup. eū.
τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐ
in. bñdicite imber τ
τὸν εἰς τοὺς. εὐλογεῖτε πᾶς ὄμβρος καὶ
ros dñm lau. τ ſup. bñdicite
δρόσος τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε
oēs ſpūs dño. lau. τ ſup.
πάντα τὰ πνεύματα τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite ignis τ eſtus dñm lau.
εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα τὸν κύριον. ὑμ.
τ ſup. eū in ſecula. bñdicite
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε
frigus τ eſtus dño. lau. τ ſup.
ψῦχος καὶ καύσων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
eū in ſecula bñdicite ros τ pru
αὐ. εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ πτῶ
ne dño. lau τ ſup. eū in ſecu.
σις τὸν κ̄ν. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ.
bñdicite noctes τ dies dño lau.
εὐλογεῖτε νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν κύριον. ὑμ.
τ ſup. eū in ſecula. bñdicite lux τ
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε φῶς καὶ
tenebre dño lau. τ ſup. eū in.
σκότος τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν. εἰς τοὺς.
bñdicite gelu frigus dño lau. τ
εὐλογεῖτε πάγος καὶ ψῦχος τὸν κ̄ν. ὑμ. καὶ
ſup. bñdi. glacies τ nives dño. lau.
ὑπ. εὐλο. πάχναι καὶ χιόνες τὸν κ̄ν. ὑμ.
τ ſup. bene. fulgura τ nubes dño.
καὶ ὑπ. εὐλο. ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν κ̄ν.
lau. τ ſup bñdicat terra dño. lau. τ
ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κ̄ν. ὑμ. καὶ
ſup. bñ. mōtes τ colles dño. lau. τ ſup.
ὑπ. εὐλο. ὄρη καὶ βουνοὶ τὸν κ̄ν. ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite. vniuerſa germinātia i terra dño.
εὐλογεῖ. πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ τὸν κ̄ν.

Pūtíua.heb.	Ter.heb.Dani.iij.	Trāſla.B.Hie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.lati.
בָּרְכוּ מַיִם כָּל מִקְוֵה יְדוָה לַיהוָה	bñdicite fontes dño: laudate ⁊ ὑλογεῖτε αἱ πηγαὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ	Benedicite fontes dño: laudate & ſup exaltate eū in ſcla. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oia	dño. lau. ⁊ ſup. eū in ſecula. κύριον· ὑμ. καὶ ὑπ· ἀυτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
בָּרְכוּ יַמִּים וּנְהָרוֹת לַיהוָה	ſuperaltate eum in ſecula. bñdicite ma	que mouentur in aquis domio: lauda.	bñdicite ſpūs ⁊ aie iuſtoꝝ
בָּרְכוּ הָרִים וְגִבְעוֹת לַיהוָה	ria ⁊ flumina dño. lau. ⁊ ſu.	Benedicite oēs volucres celi domino:	ὑλογεῖτε πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων
בָּרְכוּ כָל צְמָחִים בָּאָרֶץ לַיהוָה	perexaltate eum in ſecula. bñdicite	lauda. Benedicte oēs beſtie & pecora	dño. lau. ⁊ ſup. bñdicite ſanctꝝ ⁊
בָּרְכוּ מַעְיָנוֹת לַיהוָה	mare & flumina dño. lau. ⁊ ſu.	dño: lauda. Benedicite filii hominū do	ὑμνεῖτε καὶ ὑπ· ἀυτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
בָּרְכוּ תַנִּינִים וְכָל הַנָּזְלִים לַיהוָה	perexaltate eum in ſecula. bñdicite	mino: lauda. Benedicat iſrael dñm: lau	ὑλογεῖτε θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τοῦ
בָּרְכוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם לַיהוָה	fontes & omnia que mouentur in aquis	det & ſuperexaltet eū in ſecula. Benedite	κυρίου τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· ἀυτὸν
בָּרְכוּ כָל בְּהֵמוֹת חַיָּה וּבְהֵמָה לַיהוָה	dño. lau. ⁊ ſuperexaltate eū in ſecula.	ſacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite	εἰς τοὺς αἰῶνας. ὑλογεῖτε κήτη καὶ πάντα
בָּרְכוּ בְנֵי אָדָם לַיהוָה	bñdicite oēs volucres celi dño. lau.	ſerui dñi dño: lauda. Benedicite ſpi	τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν κύριον· ὑμ·
בָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה	⁊ ſuperexaltate eū in ſecula. bñdicite	ritus & anime iuſtorū dño: lauda. Be	⁊ ſup. eū in ſe. benedicite οἱ
בָּרְכוּ כֹהֲנֵי יְהוָה לַיהוָה	beſtie ⁊ oia pecora	nedicite ſancti & humiles corde dño.	κὰι ὑπ· ἀυτὸν εἰς τοὺς αἰ· ὑλογεῖτε πάντα
בָּרְכוּ עַבְדֵי יְהוָה לַיהוָה	ὑλογεῖτε τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τοῦ	Benedicite anania azaria miſael dño:	volucres celi dño. lau. ⁊ ſup
בָּרְכוּ אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה	dño. lau. ⁊ ſup. bñdicite filij ho	laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.	τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κ̄ῖ· ὑμνεῖ· καὶ ὑπ·
בָּרְכוּ בַּחֲצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ	mines dño. lau. ⁊ ſup eū in	Qui eruit nos de inferno: & ſaluos fe	bñdicite beſtie ⁊ oia pecora
בָּרְכוּ הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְהוָה	ſecula. bñdicite filij ho	cit de manu mortis & liberauit nos de	ὑλογεῖτε τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τοῦ
בָּרְכוּ לְשִׁמוֹ כִּי נָעִים	mines dño. lau. ⁊ ſup eū in	medio ardentis flamme: & de medio	dño. lau. ⁊ ſup. bñdicite filij ho
בָּרְכוּ כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ	ſecula. benedicite iſrael dño. lau.	ignis eruit nos. Confitemini domino	κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· ὑλογεῖτε υἱοὶ τῶν ἀν
בָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְסְגֻלָּתוֹ	⁊ ſup. eū in ſecula. benedicite ſa	quoniā bonus: quoniā in ſeculū miſe	θρώπων τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· ἀυτὸν εἰς τοὺς
בָּרְכוּ הַלְוִיִּם בְּנֵי אַהֲרֹן	cdotes dñi dño. lau. ⁊ ſup. eū in	ricordia eius. Benedicite omnes reli	ſecula. benedicite iſrael dño. lau.
בָּרְכוּ יִרְאֵי יְהוָה לַיהוָה	ſecula. bñdicite ſerui dñi	gioſi domino deo deorū: laudate & cō	⁊ ſup. eū in ſecula. benedicite οἱ
בָּרְכוּ מִמְּזְרַח שֶׁמֶשׁ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה	dño. lau. ⁊ ſup. eū in	fitemini ei quia in omnia ſecula miſe	ἱερεῖς κυρίου τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· ἀυτὸν εἰς
בָּרְכוּ עַל הַיָּם יְהוָה	ſecula. bñdicite ſerui dñi	ricordia eius. Hucuſq; in hebreo	ſecula. bñdicite ſerui dñi
בָּרְכוּ עַל נַהֲרוֹת יְהוָה		non habetur: & que poſuimus de	τοὺς αἰῶνας· ὑλογεῖτε δοῦλοι κυρίου τὸν
בָּרְכוּ עַל מַיִם רַבִּים		theodotionis editione tranſlata ſunt.	
בָּרְכוּ עַל יָם יְהוָה			
בָּרְכוּ עַל מַיִם רַבִּים			
בָּרְכוּ עַל נַהֲרוֹת יְהוָה	

regis immutaneꝛt: ꝛ tradiderunt corpo-
τοῦ βασιλέως ἠλλοίωσαν, καὶ παρέδωκαν τὰ σώμα
ra eoꝝ in ignē: vt nō ſeruirēt neqꝫ ado
τὰ αὐτῶν εἰς πῦρ, ὅπως μὴ λατρεύσωσιν μηδὲ προ-
rarent omnē deū: niſi deū ſeum. ꝛ ego
σκυνήσωσιν παρὰ θεῷ, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ αὐτῶν· κἀγὼ
expono decretū: oīs pplo tribus lingua que dixe
ἐκτίθεμαι δόγμα, πᾶς λαὸς φυλὴ γλῶσσα ἃ ἂν εἴ-
rit blaſphemiam cōtra deū ſidrach miſac ad-
πῃ βλασφημίαν κατὰ τοῦ θεοῦ σιδρὰχ μισὰκ ἀβ-
denago: in perditionē erunt. ꝛ dom' eoꝝ in di-
δεναγώ, εἰς ἀπώλειαν ἔσονται· καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς διαρ-
reptionē: qñ nō eſt deꝰ alius qui poſſit libe-
παγήν, καθότι οὐκ ἔστιν θεὸς ἕτερος ὅστις δυνήσεται ῥύ-
rare ſic. tunc rex promouit ſi-
σασθαι οὕτως. τότε ὁ βασιλεὺς κατεύθυνεν τὸν σι-
drach miſac abdenago in puincia babylonis. na-
δρὰχ μισὰκ ἀβδεναγὼ ἐν τῇ χώρᾳ βαβυλῶνος· να-
buchodonoſor rex oīb' pplīs tribuꝫ
βουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς πᾶσιν τοῖς λαοῖς φυλαῖς
linguis habitantib' in ol terra:pax vobis mlti
γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰρήνη ὑμῖν πλη-
plicetur: ſigna ꝛ portenta q̄ fecit me
θυνθείη, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ἃ ἐποίησεν μετ' ἐ-
ū deꝰ altiſſim'. placuit coram me ānūciare
μοῦ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος. κρίσιν ἐναρτίον ἐμοῦ ἀπαγγεῖλαι
vobiscū magna ſigna eius ꝛ ōm fortia
ὑμῖν, ὡς μεγάλα τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ ὡς ἰσχυρὰ τὰ
poteꝫta eius: regnum eiꝰ regnū eternū
τέρατα αὐτοῦ, ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος
ꝛ poteſtas eius in ḡnationē ꝛ ḡnationē.
καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ca.4.

A Ego nabuchodonoſor abūdans eram in domo
Ἐγὼ ναβουχοδονόσορ ἐυθηνῶν ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ
mea florens in throno meo: sōniū vidi ꝛ
μου ἐυθαλῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, ἐνύπνιον εἶδον καὶ
pterruit me ꝛ turbat' ſum in cubilī meo: ꝛ
ἐφοβήθησάν με καὶ ἐταράχθην ἐπὶ τῆς κοίτης μου, καὶ
viſiones capitis mei cōturbauerūt me. ꝛ p
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνετάραξάν με. καὶ δό-
me poſitū ē decretū vt introducerent i cōſpectu meo om
μου ἐστὶν δόγμα τοῦ εἰσαγαγεῖν ἐνώπιον ἐμοῦ πάν-
nes ſapientes babylonis: vt cōfecturaꝫ
τας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος, ὅπως τὴν σύγκρισιν
ſomniū notā facerēt mihi. ꝛ ingreſſi ſunt
τοῦ ἐνυπνίου γνωρίσωσίν μοι. καὶ εἰσεπορεύοντο οἱ
incantatores magi gazarei chaldei: ꝛ ſomniū ei
ἐπαοιδοὶ μάγοι γαζαρηνοὶ χαλδαῖοι, καὶ τὸ ἐνύπνιον εἶ-
πα ego i cōſpectu eoꝝ: ꝛ cōfectura eius nō
πα ἐγὼ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐγνω-
notā fecerūt mihi donec venit daniel cui⁹ nomen balta-
γνώρισάν μοι ἕως ἦλθεν δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτα-
ſar ſecm nomē dei mei: q̄ ſpīs dei ſcīi
σὰρ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, ὃς πνεῦμα θεοῦ ἅγιον
in ſe ꝓ hēt: ꝛ ſomniū coꝝ eo viri
ἐν ἑαυτῷ ἔχει, καὶ τὸ ἐνύπνιον ἐνώπιον αὐτοῦ εἶπα·
baltaſar ꝓncipe incātatorū quē cognoui q̄ ſpīs
βαλτάσαρ ὁ ἄρχων τῶν ἐπαοιδῶν ἐγὼ ἔγνων ὅτι πνεῦ-
dei ſcīi in te: ꝛ oē myſteriū nō ē impoſſibile tibi.
μα ἅγιον ἐν σοί, καὶ πᾶν μυστήριον οὐκ ἀδυνατεῖ σοι·
audi viſionē ſomniī mei q̄ vidi. ꝛ
ἄκουσον τὴν ὅρασιν τοῦ ἐνυπνίου μου οὗ εἶδον· καὶ τὴν
cōfectura eius dic mihi: ꝛ viſiones capitis
σύγκρισιν αὐτοῦ εἰπόν μοι, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς
mei in cubili meo. videbam: ꝛ ecce arbor
μου ἐπὶ τῆς κοίτης μου. ἐθεώρουν, καὶ ἰδοὺ δένδρον
in medio terre: ꝛ altitudo eius multa: magniſi
ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ πολύ, ἐμεγα-
cata eſt arbor ꝛ inualuit: ꝛ altitudo eius
λύνθη τὸ δένδρον καὶ ἴσχυσεν, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ

ʳregis ʳ imutauerūt ʳ & tra
diderunt ᵃ corpora ſua ᶜne
ᵒ ſeruirent ᵉ & ne ᶠ adorarēt
ᵍ omnem ʰ deum ᵗ excepto
ʰ deo ſuo. ᵏ A me ergo ᵐ po
ſitū eſt hoc ⁿ decretū: ᵒ vt
ᵖ oīs ᵠ pplus: ʳ tribus: ˢ & lin
gua ᵗ q̄cunq; ᵘ locuta fuerit
ˣ blaſphemiā ʸ cōtra ᶻ deū ᵇ ſi
drac ᶜ miſac ᵈ & abdenago
ᵉ diſpereat: ᶠ & domus eius
ᵍ vaſtetur. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰ Neq; enim ⁱ eſt ᵏ alius ˡ deꝰ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ qui ⁿ poſſit ᵒ ita ᵖ ſaluare.
ᵍ Tunc ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳ rex ˢ promouit ᵗ ſidrac ᵘ mi
ſac ˣ & abdenago ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʸ in prouincia ᶻ babylonis.
ᵃ Nabuchodonoſor ᵇ rex
ᶜ omnibus ᵈ populis ᵉ genti
bus ᶠ & linguis ᵍ qui ꝏꝏꝏ
ʰ habitāt ⁱ in vniuerſa ᵏ ter
ra: ˡ pax vobis ᵐ multiplice
tur. ⁿ Signa ᵒ & mirabilia
ᵖ que ᵠ fecit ʳ apud me ˢ deus
ᵗ excelſus. ᵘ Placuit ergo
ˣ mihi ʸ p̄dicare ᶻ ei⁹ ſigna:
ᵃ quia ᵇ magna ſunt ᶜ & mi
rabilia eius: ᵈ qa ᵉ fortia: &
ᶠ regnū eius: quia ᵍ regnū
ʰ ſempiternū: ⁱ & poteſtas
eius ᵏ in ˡ generatiōe ᵐ & ge
nerationem. 4.

A Go ᵇ nabuchodono
ſor ᵇ quietus ᶜ erā ᵈ in do
mo mea: ᵉ & floreꝫ ᶠ in pa
latio meo. ᵍ Sōniū ʰ vidi qd
ⁱ pterruit me ᵏ & cogitatio
nes mee ˡ in ᵐ ſtratu meo:
ⁿ & viſiones ᵒ capitis mei
ᵖ cōturbauerūt me. ᵠ Et p
me ʳ ppoſitū eſt ˢ decretū:
ᵗ vt introducerētur ᵘ in cō
ſpectu meo ˣ cūcti ʸ ſapiētes
ᶻ babylonis: ᵃ & ᵇ vt ᶜ ſolutio
nē ᵈ ſomnii ᵉ indicarēt mihi.
ᶠ Tūc ᵍ ingrediebātur ʰ ario
li ⁱ magi ʲ chadei ᵏ & aruſ
pices: ˡ & ſomniū ᵐ narraui
ⁿ in cōſpectu eorū: ᵒ & ſolu
tionē eiꝰ nō ᵖ indicauerūt
ᵠ mihi: ʳ donec ˢ collega ᵗ in
greſſus eſt ᵘ in conſpectu
meo ˣ daniel: ʸ cui nomen
ᶻ balthaſar ᵃ ſm nomē ᵇ dei
mei ᶜ q habet ᵈ ſpiritū ᵉ deo
rū ᶠ ſctōrū ᵍ in ſemetipſo:
ʰ & ſomniū ⁱ coram ipſo ᵏ lo
cutꝰ ſum. ˡ Balthaſar ᵐ prin
ceps ⁿ arſolorū: ᵒ qm ᵖ ego
ᵠ ſcio ʳ q ˢ ſpiritū ᵗ ſanctorū
ᵘ deorū habeas ᵛ in te: ʷ &
ois ˣ ſacramentū ʸ nō ᶻ eſt
ī poſſibile ᵃ tibi: ᵇ viſiōes ᶜ ſō
niorū meorū ᵈ q̄s ᵉ vidi: ᶠ &
ſolutionē earū ᵍ narra. ʰ Vi
ſio ⁱ capitis mei ʲ i ᵏ cubicło
meo ˡ videbā: ᵐ & ecce ⁿ arbor
ᵒ i medio ᵖ tre: ᵠ & altitudo
ei ʳ nimia. ˢ Magna ᵗ arbor
ᵘ & fortis: ˣ & ꝓceritas eiꝰ

Vulgata.heb.	Text.de.Dani.iiij.	Trāsl.B.Wic.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
יְמֵטָא׳ לִשְׁמַיָּא ׳וַחֲזוֹתֵהּ ׳ לְסוֹף ׳כָּל ׳סְטָא׳תָּה		ᶜcōtingēs ᶜcelū.ᶜ Aſpectꝰ illiꝰ erat vſqꝫ ᵍad terminos ʰvniuerſe ʰterre.ᶠ Folia eiꝰ ʰpulcherrima: ᶠ & fructus eius ᵐnimiꝰ:ᵐ & eſcaᵒ vniuerſorūᵖ in ea.ᵍ Subter eā ʳhitabantˢ aialia & beſtie: ᵗ& in ramis eius ᵘ cōuerſa bātur ʳvolucres ˢceli:ᵗ & ex eaᵇ veſcebaturᶜ ois ᵈ caro. ᵉ Videbā inᶠ viſione ᵇ capiſtis meiˢupʰ ſtratū meū:ᵉ & eccēᵐ vigil ᵐ & ſanctusᵒ de ᶜ celoᵍ deſcendit.ᶜ clamaut ᵈ fortiterᵉ & ſicᵃ ait.ᵈ Succiſdite ᶠ arborē ᵍ & preſcidite ʰ ramos eius: ʰ excutite ᶜ folia eiusᵒ & diſpergite ᶜ fructus eiꝰ:ᶠ fugiant ᵍ beſtie q̄ ʳſubter eam ſunt:ʰ & volucres ˢ de ᵐ ramis eiꝰ.ᵐ Verū tamē ᵒ germē ᵖ radicū eius ᵍ in terra ʳ ſinite: ᵗ & allige tur vinculo ᵘ ferreo: ꝯꝯꝯ ᵛ & ereo ʷ in herbis ˣ que ʸ foris ſunt:ᵇ & rore ᶜ celi ꝯꝯ ᵇ tingatur: ᶜ & cum ᶠ feris ᵍ pars eius ʰ in herba ꝯꝯꝯ ʳterre.ˢ Cor eius ᵗ abᵐ humano ᵘ cōmutetur: ꝯꝯꝯ ᵛ & corᵃ fere ʷ detur ˣ ei:ʸ & ſeptem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶻ tempora ᵃ mutētur ᵇ ſuper eum. In ſententia ᶜ vigilū ᵈ decretū eſt & ſermoᵉ ſanctorum & ᶠ petitio ꝯꝯꝯꝯ ᵍ donec ʰ cognoſcant ⁱ viuētes:ʰ quoniāᵐ dominabitur ⁿ excelſus ᵒ in regno ᵖ hominum:ᵍ & cuicunqꝫ ꝯꝯꝯꝯ ᵠ voluerit ʳ dabit illud: ᵒ & hūilimū ˢ hoiem ᵗ cōſtituerit ᵘ ſup eū. ᵃ Hoc ᵇ ſomniū ᶜ vidi ᵈ ego ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉ nabuchodonoſor ᶠ rex. ᵍ Tu ergo ʰ balthaſar ꝯꝯꝯ ⁱ interp̄tationē ᵏ narra feſtinus:ⁱ quia ᵒ oēs ᵖ ſapientes ᵠ regni mei ʳ non ˢ queunt ᵗ ſolutionē ᵘ edicere mihi. ᵛ Tu autem ʷ potes: ˣ quia ʸ ſpiritus ᶻ deorū ᵃ ſanctorū ᵇ in te eſt. ᶜ Tunc ᵈ daniel ᵉ cuius nomen ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠ balthaſar cepit intra ſe metipſum tacitus ᵍ cogitare ʰ quaſi ⁱ vna ʲ hora:ʰ & cogitationes eius ᵏ cōturbabāt eū. ˡ Rīdens aūt ᵐ rex ⁿ ait.ᵏ Balthaſar: ˡ ſomniū ᵐ et interp̄tatio eiꝰ ⁿ nō ᵒ cōturbent te.ˡ Rīdit ᵖ baltha ſar ᵍ & dixit. ʳ Dñe mi ˢ ſomniū ʳ his qui te oderūt:ᵍ & interpretatio eius ᵗ hoſtibꝰ tuis ſit. ᵘ Arborē ʳ quā ˢ vidiſti ᵗ ſublimē ᵘ atqꝫ robuſtā: ᵛ cuiꝰ altitudo ᵘ ptingit ʷ ad celū:ᵛ & aſpectꝰ illiꝰ ˣ in oēs ʸ terrā. ᶻ & ramꝰ eiꝰ ᵃ pulcherrimi:ᶻ & fructꝰ eiꝰ ᵃ nimiꝰ ᵇ & eſca ᶜ oim ᵈ in ea: ᵉ ſubter eā	puenit vſq; ad celū: ꝛ latitudo eius ad terminos terre: ꝛ folia eius pulchra ꝛ fructa nimis: ꝛ cibus oim in ea: ꝛ ſubter eam habitabāt beſtie agreſtes ꝛ in ramis eius hitabant aues celi: ꝛ ex ea nutrebaī ois caro. videbā in viſione meo ctio in cubili meo: ꝛ ecce vigil ꝛ ſanctus de celo deſcēdit ꝛ clamauit in fortitudīe ꝛ ſic dixit: ſuccidite arbore ꝛ euellite ramos eius: ꝛ excutite folia eius ꝛ diſpergite fructū eiꝰ: cōmoueant beſtie de ſubter eam ꝛ aues de ramis eius. verūtī germē radicū eiꝰ in terra ſinite ſup eum p decretum vigiliſmo ꝛ verbū ſcōꝝ interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q; dño eſt altiſſimꝰ regni. ꝛ cui videbit dabit illud: ꝛ cōtemptū hoīm elevabit ſup ipm. hoc ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſor: ꝛ tu baltaſar cōiecturā dic: q; oēs ſapientes regni mei nō poſſunt cōiectarī eius manifeſtare mihi: tu aūt daniel potes: q; ſpūs dei ſcōꝝ in te. tunc daniel cui⁹ nomē baltaſar: ſtupefactꝰ ēq̄ſi hora vna: ꝛ cogitationes eius cōturbabāt eū. ꝛ rīdit rex ꝛ ait: baltaſar ſomniū ꝛ cōiectura ne cōturbet te. rīdit baltaſar ꝛ dixit: dñe ſit ſomniū odientib⁹ te: ꝛ cōiectura eius inimicis tuis. arbor q̄ vidiſti magnificatā ꝛ fortificatā cui⁹ altitudo pueniat in celum ꝛ latitudo eius in oēm terrā: folia eiꝰ floridā: ꝛ fructus eius nimiꝰ: ꝛ cibus oibus in ea: ſubter eam	יְמֵטָא׳ לִשְׁמַיָּא ׳וַחֲזוֹתֵהּ ׳ לְסוֹף ׳כָּל ׳סְטָא׳תָּה ׳אַרְעָא׳ עָפְיֵהּ׳שַׁפִּיר ׳וְאִנְבֵּהּ׳שַׁגִּיא׳ עִבָּא ׳וּמָזוֹן ׳לְכֹלָּא ׳בֵּהּ ׳תְּחוֹתוֹהִי ׳ תַּטְלֵל ׳זוּן׳טְלֵל ׳חֵיוַת׳בָּרָא ׳וּבְעַנְפּוֹהִי׳יִדְרוֹן ׳צִפָּרֵי ׳טָיֵה׳דּוּר ׳שְׁמַיָּא ׳וּמִנֵּהּ׳יִתְזִין׳כָּל׳בִּשְׂרָא׃ ׳חֲזֵה ׳זוּן ׳חֶזְוֵי׳בְחָזוֵי׳רֵאשִׁי׳עַל׳מִשְׁכְּבִי׳וְאָלוּ ׳עִיר׳וְקַדִּישׁ׳מִן׳שְׁמַיָּא׳נָחֵת׃ ׳עִיר׳קַדִּישׁ ׳בְּחַיִל׳וְכֵן׳אָמַר׳נְדוּ׳אִילָנָא׳וְקַצּוּ ׳נוּד׳קְצִין ׳עַנְפּוֹהִי׳אַתַּרוּ׳עָפְיֵהּ׳וּבַדְּרוּ׳אִנְבֵּהּ׳ ׳אֲבַד ׳תְּנַד׳חֵיוָתָא׳מִן׳תַּחֲוֹתוֹהִי׳וְצִפָּרַיָּא ׳נוּד׳טָיֵה ׳מִן׳עַנְפּוֹהִי׃ ׳בְּרַם׳עִקַּר׳שָׁרְשׁוֹהִי ׳בְּאַרְעָא׳שְׁבָקוּ׳וּבַאסוּר׳דִּי׳פַרְזֶל ׳אֲסַר ׳וּנְחָשׁ׳בְּדִתְאָא׳דִּי׳בָרָא׳וּבְטַל׳שְׁמַיָּא ׳יִצְטַבַּע׳וְעִם׳חֵיוְתָא׳חֲלָקֵהּ׳בַּעֲשַׂב ׳צְבַע ׳אַרְעָא׃ ׳לִבְבֵיהּ׳מִן׳אֲנָשָׁא׳יְשַׁנּוֹן ׳שָׁנָה ׳וְלִבַּב׳חֵיוָה׳יִתְיְהִב׳לֵהּ׳ ׳וְשִׁבְעָה ׳יְהַב ׳עִדָּנִין׳יַחְלְפוּן׳עֲלוֹהִי׃ ׳גְּזֵרַת׳עִירִין ׳חָלַף׳עִוֵּר ׳פִּתְגָמָא׳וּמֵאמַר׳קַדִּישִׁין׳שְׁאֵלְתָא ׳אֲמַר ׳עַד׳דְּבָרַת׳דִּי׳יִנְדְּעוּן׳חַיָּא׳דִּי׳שַׁלִּיט ׳יְדַע׳חָיָה ׳עִלָּיָא׳בְּמַלְכוּת׳אֲנָשָׁא ׳וְלִמַן׳דִּי ׳שָׁלַט ׳יְצִבֵּא׳יְתִנְּהּ׳וְשַׁפַּל׳אֲנָשִׁים׳יְקִים ׳צְבָא׳נָתַן ׳עֲלַיהּ׃ ׳דָּנָה׳חֶלְמָא׳חֲזִית׳אֲנָה׳מַלְכָּא ׳קוּם׳חָזָה ׳נְבוּכַדְנֶצַּר ׳וְאַנְתְּה ׳בַּלְטְשַׁאצַּר ׳פִּשְׁרָא׳אֲמַר׳כָּל׳קֳבֵל׳דִּי׳כָּל׳חַכִּימֵי ׳יְדַע ׳מַלְכוּתִי׳לָא׳יָכְלִין׳פִּשְׁרָא׳לְהוֹדָעֻתַנִי ׳וְאַנְתְּה׳כַּהֲל׳דִּי׳רוּחַ׳אֱלָהִין׳קַדִּישִׁין ׳בָּךְ ׃ ׳אָדַיִן ׳דָּנִיֵאל ׳דִּי ׳שְׁמֵהּ ׳בַּלְטְשַׁאצַּר׳אִשְׁתּוֹמַם׳כְּשָׁעָה׳חֲדָה ׳שָׁמֵם ׳וְרַעְיוֹנֹהִי ׳יְבַהֲלִנֵּהּ ׳עֲנֵה ׳מַלְכָּא ׳בְּהַל ׳וְאָמַר ׳בַּלְטְשַׁאצַּר ׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרָא ׳אַל׳יְבַהֲלָךְ ׳עֲנֵה׳בַּלְטְשַׁאצַּר׳וְאָמַר ׳מָרְאִי ׳ חֶלְמָא ׳ לְשָׂנְאָיִךְ ׳ וּפִשְׁרֵהּ ׳לְעָרָיִךְ ׃ ׳אִילָנָא׳דִּי׳חָזֵיתָ ׳דִּי׳רְבָתָה ׳עוּר׳חָזָה ׳וְתָקְפָה ׳וְרוּמֵהּ׳יְמְטֵא׳לִשְׁמַיָּא׳וְחָזוֹתֵהּ ׳רָבַב׳טָעָא ׳לְכָל ׳אַרְעָא׃ ׳וְעָפְיֵהּ׳שַׁפִּיר׳וְאִנְבֵּהּ ׳חָזֵה׳עָנָא ׳שַׁגִּיא ׳וּמָזוֹן ׳לְכֹלָּא ׳בֵּהּ ׳תְּחוֹתוֹהִי ׳זוּן	ᵉcōtingēs ᵉcelū.ᵉ Aſpectꝰ illiꝰ erat vſqꝫ ᶠad terminos ᵍvniuerſe ᵍterre.ᶠ Folia eiꝰ ʰpulcherrima: ᶠ & fructus eius ⁱnimiꝰ:ⁱ & eſcaᵏ vniuerſorūˡ in ea.ᵍ Subter eā ᵐhitabantⁿ aialia & beſtie: ᵒ& in ramis eius ᵖ cōuerſa bātur ᵐvolucres ⁿceli:ᵒ & ex eaᵏ veſcebaturᵍ ois ʰ caro. ᵉ Videbā inᶠ viſione ᵍ capiſtis meiᵐupⁿ ſtratū meū:ᵉ & eccēᵒ vigil ᵒ & ſanctusᵏ de ᵍ celoᵍ deſcendit.ᵍ clamaut ʰfortiterᵉ & ſicᵃ ait.ʰ Succiſdite ᵍ arborē ʰ & preſcidite ⁱramos eius: ⁱ excutite ᵍ folia eius ᵏ & diſpergite ᵍ fructus eiꝰ:ᶠ fugiant ⁱ beſtie q̄ ᵐſubter eam ſunt:ⁱ & volucres ⁿde ᵒramis eiꝰ.ᵒ Verū tamē ᵏ germē ᵍradicū eius ᵍin terra ʳſinite: ʰ & allige tur vinculo ⁱ ferreo: ꝯꝯꝯ ᵐ & ereo ⁿ in herbis ᵒ que ᵖ foris ſunt:ᵏ & rore ᵍ celi ꝯꝯ ᵏ tingatur: ᵍ & cum ᵍ feris ʰ pars eius ⁱ in herba ꝯꝯꝯ ʳterre.ˢ Cor eius ᵗ abᵘ humano ᵛ cōmutetur: ꝯꝯꝯ ʷ & corᵃ fere ˣ detur ʸ ei:ʷ & ſeptem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶻ tempora ᵃ mutētur ᵇ ſuper eum. In ſententia ᶜ vigilū ᵈ decretū eſt & ſermoᵉ ſanctorum & ᶠ petitio ꝯꝯꝯꝯ ᵍ donec ʰ cognoſcant ⁱ viuētes:ʰ quoniāᵐ dominabitur ⁿ excelſus ᵒ in regno ᵖ hominum:ᵍ & cuicunqꝫ ꝯꝯꝯꝯ ᵠ voluerit ʳ dabit illud: ᵒ & hūilimū ˢ hoiem ᵗ cōſtituerit ᵘ ſup eū. ᵃ Hoc ᵇ ſomniū ᶜ vidi ᵈ ego ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉ nabuchodonoſor ᶠ rex. ᵍ Tu ergo ʰ balthaſar ꝯꝯꝯ ⁱ interp̄tationē ᵏ narra feſtinus:ⁱ quia ᵒ oēs ᵖ ſapientes ᵠ regni mei ʳ non ˢ queunt ᵗ ſolutionē ᵘ edicere mihi. ᵛ Tu autem ʷ potes: ˣ quia ʸ ſpiritus ᶻ deorū ᵃ ſanctorū ᵇ in te eſt. ᶜ Tunc ᵈ daniel ᵉ cuius nomen ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠ balthaſar cepit intra ſe metipſum tacitus ᵍ cogitare ʰ quaſi ⁱ vna ʲ hora:ʰ & cogitationes eius ᵏ cōturbabāt eū. ˡ Rīdens aūt ᵐ rex ⁿ ait.ᵏ Balthaſar: ˡ ſomniū ᵐ et interp̄tatio eiꝰ ⁿ nō ᵒ cōturbent te.ˡ Rīdit ᵖ baltha ſar ᵍ & dixit. ʳ Dñe mi ˢ ſomniū ʳ his qui te oderūt:ᵍ & interpretatio eius ᵗ hoſtibꝰ tuis ſit. ᵘ Arborē ʳ quā ˢ vidiſti ᵗ ſublimē ᵘ atqꝫ robuſtā: ᵛ cuiꝰ altitudo ᵘ ptingit ʷ ad celū:ᵛ & aſpectꝰ illiꝰ ˣ in oēs ʸ terrā. ᶻ & ramꝰ eiꝰ ᵃ pulcherrimi:ᶻ & fructꝰ eiꝰ ᵃ nimiꝰ ᵇ & eſca ᶜ oim ᵈ in ea: ᵉ ſubter eā	puenit vſq; ad celū: ꝛ latitudo eius ad terminos terre: ꝛ folia eius pulchra ꝛ fructa nimis: ꝛ cibus oim in ea: ꝛ ſubter eam habitabāt beſtie agreſtes ꝛ in ramis eius hitabant aues celi: ꝛ ex ea nutrebaī ois caro. videbā in viſione meo ctio in cubili meo: ꝛ ecce vigil ꝛ ſanctus de celo deſcēdit ꝛ clamauit in fortitudīe ꝛ ſic dixit: ſuccidite arbore ꝛ euellite ramos eius: ꝛ excutite folia eius ꝛ diſpergite fructū eiꝰ: cōmoueant beſtie de ſubter eam ꝛ aues de ramis eius. verūtī germē radicū eiꝰ in terra ſinite ſup eum p decretum vigiliſmo ꝛ verbū ſcōꝝ interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q; dño eſt altiſſimꝰ regni. ꝛ cui videbit dabit illud: ꝛ cōtemptū hoīm elevabit ſup ipm. hoc ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſor: ꝛ tu baltaſar cōiecturā dic: q; oēs ſapientes regni mei nō poſſunt cōiectarī eius manifeſtare mihi: tu aūt daniel potes: q; ſpūs dei ſcōꝝ in te. tunc daniel cui⁹ nomē baltaſar: ſtupefactꝰ ēq̄ſi hora vna: ꝛ cogitationes eius cōturbabāt eū. ꝛ rīdit rex ꝛ ait: baltaſar ſomniū ꝛ cōiectura ne cōturbet te. rīdit baltaſar ꝛ dixit: dñe ſit ſomniū odientib⁹ te: ꝛ cōiectura eius inimicis tuis. arbor q̄ vidiſti magnificatā ꝛ fortificatā cui⁹ altitudo pueniat in celum ꝛ latitudo eius in oēm terrā: folia eiꝰ floridā: ꝛ fructus eius nimiꝰ: ꝛ cibus oibus in ea: ſubter eam	יְמֵטָא׳ לִשְׁמַיָּא ׳וַחֲזוֹתֵהּ ׳ לְסוֹף ׳כָּל ׳סְטָא׳תָּה ׳אַרְעָא׳ עָפְיֵהּ׳שַׁפִּיר ׳וְאִנְבֵּהּ׳שַׁגִּיא׳ עִבָּא ׳וּמָזוֹן ׳לְכֹלָּא ׳בֵּהּ ׳תְּחוֹתוֹהִי ׳ תַּטְלֵל ׳זוּן׳טְלֵל ׳חֵיוַת׳בָּרָא ׳וּבְעַנְפּוֹהִי׳יִדְרוֹן ׳צִפָּרֵי ׳טָיֵה׳דּוּר ׳שְׁמַיָּא ׳וּמִנֵּהּ׳יִתְזִין׳כָּל׳בִּשְׂרָא׃ ׳חֲזֵה ׳זוּן ׳חֶזְוֵי׳בְחָזוֵי׳רֵאשִׁי׳עַל׳מִשְׁכְּבִי׳וְאָלוּ ׳עִיר׳וְקַדִּישׁ׳מִן׳שְׁמַיָּא׳נָחֵת׃ ׳עִיר׳קַדִּישׁ ׳בְּחַיִל׳וְכֵן׳אָמַר׳נְדוּ׳אִילָנָא׳וְקַצּוּ ׳נוּד׳קְצִין ׳עַנְפּוֹהִי׳אַתַּרוּ׳עָפְיֵהּ׳וּבַדְּרוּ׳אִנְבֵּהּ׳ ׳אֲבַד ׳תְּנַד׳חֵיוָתָא׳מִן׳תַּחֲוֹתוֹהִי׳וְצִפָּרַיָּא ׳נוּד׳טָיֵה ׳מִן׳עַנְפּוֹהִי׃ ׳בְּרַם׳עִקַּר׳שָׁרְשׁוֹהִי ׳בְּאַרְעָא׳שְׁבָקוּ׳וּבַאסוּר׳דִּי׳פַרְזֶל ׳אֲסַר ׳וּנְחָשׁ׳בְּדִתְאָא׳דִּי׳בָרָא׳וּבְטַל׳שְׁמַיָּא ׳יִצְטַבַּע׳וְעִם׳חֵיוְתָא׳חֲלָקֵהּ׳בַּעֲשַׂב ׳צְבַע ׳אַרְעָא׃ ׳לִבְבֵיהּ׳מִן׳אֲנָשָׁא׳יְשַׁנּוֹן ׳שָׁנָה ׳וְלִבַּב׳חֵיוָה׳יִתְיְהִב׳לֵהּ׳ ׳וְשִׁבְעָה ׳יְהַב ׳עִדָּנִין׳יַחְלְפוּן׳עֲלוֹהִי׃ ׳גְּזֵרַת׳עִירִין ׳חָלַף׳עִוֵּר ׳פִּתְגָמָא׳וּמֵאמַר׳קַדִּישִׁין׳שְׁאֵלְתָא ׳אֲמַר ׳עַד׳דְּבָרַת׳דִּי׳יִנְדְּעוּן׳חַיָּא׳דִּי׳שַׁלִּיט ׳יְדַע׳חָיָה ׳עִלָּיָא׳בְּמַלְכוּת׳אֲנָשָׁא ׳וְלִמַן׳דִּי ׳שָׁלַט ׳יְצִבֵּא׳יְתִנְּהּ׳וְשַׁפַּל׳אֲנָשִׁים׳יְקִים ׳צְבָא׳נָתַן ׳עֲלַיהּ׃ ׳דָּנָה׳חֶלְמָא׳חֲזִית׳אֲנָה׳מַלְכָּא ׳קוּם׳חָזָה ׳נְבוּכַדְנֶצַּר ׳וְאַנְתְּה ׳בַּלְטְשַׁאצַּר ׳פִּשְׁרָא׳אֲמַר׳כָּל׳קֳבֵל׳דִּי׳כָּל׳חַכִּימֵי ׳יְדַע ׳מַלְכוּתִי׳לָא׳יָכְלִין׳פִּשְׁרָא׳לְהוֹדָעֻתַנִי ׳וְאַנְתְּה׳כַּהֲל׳דִּי׳רוּחַ׳אֱלָהִין׳קַדִּישִׁין ׳בָּךְ ׃ ׳אָדַיִן ׳דָּנִיֵאל ׳דִּי ׳שְׁמֵהּ ׳בַּלְטְשַׁאצַּר׳אִשְׁתּוֹמַם׳כְּשָׁעָה׳חֲדָה ׳שָׁמֵם ׳וְרַעְיוֹנֹהִי ׳יְבַהֲלִנֵּהּ ׳עֲנֵה ׳מַלְכָּא ׳בְּהַל ׳וְאָמַר ׳בַּלְטְשַׁאצַּר ׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרָא ׳אַל׳יְבַהֲלָךְ ׳עֲנֵה׳בַּלְטְשַׁאצַּר׳וְאָמַר ׳מָרְאִי ׳ חֶלְמָא ׳ לְשָׂנְאָיִךְ ׳ וּפִשְׁרֵהּ ׳לְעָרָיִךְ ׃ ׳אִילָנָא׳דִּי׳חָזֵיתָ ׳דִּי׳רְבָתָה ׳עוּר׳חָזָה ׳וְתָקְפָה ׳וְרוּמֵהּ׳יְמְטֵא׳לִשְׁמַיָּא׳וְחָזוֹתֵהּ ׳רָבַב׳טָעָא ׳לְכָל ׳אַרְעָא׃ ׳וְעָפְיֵהּ׳שַׁפִּיר׳וְאִנְבֵּהּ ׳חָזֵה׳עָנָא ׳שַׁגִּיא ׳וּמָזוֹן ׳לְכֹלָּא ׳בֵּהּ ׳תְּחוֹתוֹהִי ׳זוּן	ᵉcōtingēs ᵉcelū.ᵉ Aſpectꝰ illiꝰ erat vſqꝫ ᶠad terminos ᵍvniuerſe ᵍterre.ᶠ Folia eiꝰ ʰpulcherrima: ᶠ & fructus eius ⁱnimiꝰ:ⁱ & eſcaᵏ vniuerſorūˡ in ea.ᵍ Subter eā ᵐhitabantⁿ aialia & beſtie: ᵒ& in ramis eius ᵖ cōuerſa bātur ᵐvolucres ⁿceli:ᵒ & ex eaᵏ veſcebaturᵍ ois ʰ caro. ᵉ Videbā inᶠ viſione ᵍ capiſtis meiᵐupⁿ ſtratū meū:ᵉ & eccēᵒ vigil ᵒ & ſanctusᵏ de ᵍ celoᵍ deſcendit.ᵍ clamaut ʰfortiterᵉ & ſicᵃ ait.ʰ Succiſdite ᵍ arborē ʰ & preſcidite ⁱramos eius: ⁱ excutite ᵍ folia eius ᵏ & diſpergite ᵍ fructus eiꝰ:ᶠ fugiant ⁱ beſtie q̄ ᵐſubter eam ſunt:ⁱ & volucres ⁿde ᵒramis eiꝰ.ᵒ Verū tamē ᵏ germē ᵍradicū eius ᵍin terra ʳſinite: ʰ & allige tur vinculo ⁱ ferreo: ꝯꝯꝯ ᵐ & ereo ⁿ in herbis ᵒ que ᵖ foris ſunt:ᵏ & rore ᵍ celi ꝯꝯ ᵏ tingatur: ᵍ & cum ᵍ feris ʰ pars eius ⁱ in herba ꝯꝯꝯ ʳterre.ˢ Cor eius ᵗ abᵘ humano ᵛ cōmutetur: ꝯꝯꝯ ʷ & corᵃ fere ˣ detur ʸ ei:ʷ & ſeptem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶻ tempora ᵃ mutētur ᵇ ſuper eum. In ſententia ᶜ vigilū ᵈ decretū eſt & ſermoᵉ ſanctorum & ᶠ petitio ꝯꝯꝯꝯ ᵍ donec ʰ cognoſcant ⁱ viuētes:ʰ quoniāᵐ dominabitur ⁿ excelſus ᵒ in regno ᵖ hominum:ᵍ & cuicunqꝫ ꝯꝯꝯꝯ ᵠ voluerit ʳ dabit illud: ᵒ & hūilimū ˢ hoiem ᵗ cōſtituerit ᵘ ſup eū. ᵃ Hoc ᵇ ſomniū ᶜ vidi ᵈ ego ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉ nabuchodonoſor ᶠ rex. ᵍ Tu ergo ʰ balthaſar ꝯꝯꝯ ⁱ interp̄tationē ᵏ narra feſtinus:ⁱ quia ᵒ oēs ᵖ ſapientes ᵠ regni mei ʳ non ˢ queunt ᵗ ſolutionē ᵘ edicere mihi. ᵛ Tu autem ʷ potes: ˣ quia ʸ ſpiritus ᶻ deorū ᵃ ſanctorū ᵇ in te eſt. ᶜ Tunc ᵈ daniel ᵉ cuius nomen ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠ balthaſar cepit intra ſe metipſum tacitus ᵍ cogitare ʰ quaſi ⁱ vna ʲ hora:ʰ & cogitationes eius ᵏ cōturbabāt eū. ˡ Rīdens aūt ᵐ rex ⁿ ait.ᵏ Balthaſar: ˡ ſomniū ᵐ et interp̄tatio eiꝰ ⁿ nō ᵒ cōturbent te.ˡ Rīdit ᵖ baltha ſar ᵍ & dixit. ʳ Dñe mi ˢ ſomniū ʳ his qui te oderūt:ᵍ & interpretatio eius ᵗ hoſtibꝰ tuis ſit. ᵘ Arborē ʳ quā ˢ vidiſti ᵗ ſublimē ᵘ atqꝫ robuſtā: ᵛ cuiꝰ altitudo ᵘ ptingit ʷ ad celū:ᵛ & aſpectꝰ illiꝰ ˣ in oēs ʸ terrā. ᶻ & ramꝰ eiꝰ ᵃ pulcherrimi:ᶻ & fructꝰ eiꝰ ᵃ nimiꝰ ᵇ & eſca ᶜ oim ᵈ in ea: ᵉ ſubter eā	puenit vſq; ad celū: ꝛ latitudo eius ad terminos terre: ꝛ folia eius pulchra ꝛ fructa nimis: ꝛ cibus oim in ea: ꝛ ſubter eam habitabāt beſtie agreſtes ꝛ in ramis eius hitabant aues celi: ꝛ ex ea nutrebaī ois caro. videbā in viſione meo ctio in cubili meo: ꝛ ecce vigil ꝛ ſanctus de celo deſcēdit ꝛ clamauit in fortitudīe ꝛ ſic dixit: ſuccidite arbore ꝛ euellite ramos eius: ꝛ excutite folia eius ꝛ diſpergite fructū eiꝰ: cōmoueant beſtie de ſubter eam ꝛ aues de ramis eius. verūtī germē radicū eiꝰ in terra ſinite ſup eum p decretum vigiliſmo ꝛ verbū ſcōꝝ interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q; dño eſt altiſſimꝰ regni. ꝛ cui videbit dabit illud: ꝛ cōtemptū hoīm elevabit ſup ipm. hoc ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſor: ꝛ tu baltaſar cōiecturā dic: q; oēs ſapientes regni mei nō poſſunt cōiectarī eius manifeſtare mihi: tu aūt daniel potes: q; ſpūs dei ſcōꝝ in te. tunc daniel cui⁹ nomē baltaſar: ſtupefactꝰ ēq̄ſi hora vna: ꝛ cogitationes eius cōturbabāt eū. ꝛ rīdit rex ꝛ ait: baltaſar ſomniū ꝛ cōiectura ne cōturbet te. rīdit baltaſar ꝛ dixit: dñe ſit ſomniū odientib⁹ te: ꝛ cōiectura eius inimicis tuis. arbor q̄ vidiſti magnificatā ꝛ fortificatā cui⁹ altitudo pueniat in celum ꝛ latitudo eius in oēm terrā: folia eiꝰ floridā: ꝛ fructus eius nimiꝰ: ꝛ cibus oibus in ea: ſubter eam

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Dani.iiij.	Prītiua.heb.
habitabant bestie agrestes.τ in ramis eius κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτῆ habitabant aues celi: tu es rex. κατῳκοῦν τὰ ὄρνια τοῦ οὐρανοῦ, σὺ εἶ βασιλεῦ. q magnificat' es τ inualuisti: τ magnitudo tua ma ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐμε gnificata ē τ pcenit ad celum: τ potestas tua in γαλύνθη καὶ ἰσχὺς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς terminos terre. τ q: vidit rex vigilē τ τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐγρ καὶ sancti descendentem de celo τ dixit: excidite ἅγιον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔλεγεν, ἐκτέμε arbore τ corrūpite illā: verūtn germē τε τὸ δένδρον καὶ διαφθείρατε αὐτό, πλὴν τὸν φυν radicū eius in terra sinite: τ i vinculo fer= τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδή= reo τ ere τ in herba ḡfozis τ in rore ce= ρῳ καὶ χαλκῷ καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἐξωθεν ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ li pnoctabit: τ cum bestijs agrestib⁹ paro e= ουρανοῦ ἀυλισθήσεται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐ ius donec septē tpa mutentur sup illā: hoc τοῦ ἕως ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθήσονται ἐπ' αὐτό, τοῦτο cōiectura cius rex. τ decretū altissimi est ἡ σύγκρισις αὐτοῦ βασιλεῦ. καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν q̄ pcenit sup dām meū regem: τ te ὃ ἐφῆκεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, καὶ σὲ expellent ab hoibus τ cum bestijs agrestib⁹ ἐκβληθήσεται ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς σου erit hitatio tua. τ herba q̄si bouē cibabunt ἔσται ἡ κατοίκησίς σου. καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦ= τε τ de rore celi hitatio tua erit τ σι σε καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἀυλισθήσεται καὶ septē tpa mutabuntur in te donec scias: q: ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σὲ ἕως ἂν γνῷς, ὅτι dicetur altissimus regni hoim: τ cui κυριεύει ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ean fuerit dabit ill̄m. τ q: dixit finite plā ἐὰν δόξῃ δώσει αὐτήν. καὶ ἔτι εἶπεν ἐάσατε τὴν φυ tā radicū arboris in terra: regnū tuū τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου ἐν τῇ γῇ, ἡ βασιλεία σου tibi manet ex quo cognoueris pēnem celestem. σοὶ μένει ἀφ' ἧς ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐπουράνιον. propterea rex cōsiliū meū placeat tibi: τ διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς peccata tua in elemosynis redime: τ iniq̄ ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδι tates tuas in misericordijs pauper. forsitā erit longani= κίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πτωχῶν. ἴσως ἔσται μακρόθυ= mis delictis tuis. hec oia pnenc μος τοῖς παραπτώμασίν σου. ταῦτα πάντα ἦλθε runt sup nabūchodonosor: regem post duode= σιν ἐπὶ ναβουχοδονόσορ τὸν βασιλέα μετὰ δώδε= cim mēses in aula regni eius in baby= κάμηνον ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυ= lone deambulāte. respōdit rex τ ait: nōne λῶνι περιπατοῦντι. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, οὐχ hec est babylon magna quā ego edificaui in αὕτη ἐστὶν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς domū regni in robore fortitudīs mee i honorē δόκον βασιλείας ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου εἰς τιμὴν gle mee: adhuc sermone in ore re= τῆς δόξης μου; ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βα gio exite: vor de celo facta est. tibi dicitur σιλέως ὄντος, φωνὴ ἀπ' οὐρανοῦ ἐβόησε. σοὶ λέγεται nabuchodonosor rex: regnū tuū transit τῷ ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ, ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν a te: τ ab hoibus te expellent: τ cū bestijs ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνῶν σε ἐκδιώξουσιν, καὶ μετὰ θηρίων hitatio tua τ feno q̄si bouē cibabunt te: τ septē ἀγρίων ἡ κατοίκησίς σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ tpa mutabuntur sup te: donec scias q̄ dicetur excelsus καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, ἕως ἂν γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος	habitātes bestie agri: & in ramis eius cōmorātes aues celi. Tu es rex q magnificatus es & inualuisti: & magnitudo tua creuit & pcenit vsq; ad celū: & potestas tua in terminos vniuerse tre. Q̄d autē vidit rex vigilem & sanctū descēdere de celo & dicere: succidite arborē & dissipate illā: attū germē radicū eius in tra dimittite & vinciatur ferro & ere in herbis foris: & rore celi cōspergatur: & cum feris sit pabulū eius donec septem tēpora mutentur sup eū. Hec est interp̄tatio sententie altissimi que peruenit super dñm meū regem. Eicient te ab hoibus & cū bestijs feriscq; erit habitatio tua: & fenum vt bos comedes: & rore celi cōspergatur: & infunderis. Septē quoq; tempora mutabuntur super te: donec scias q̄ dominetur excelsus super regnum hominū: & cuicunq; voluerit dabit illud. Q̄d ātē pcepit vt relinq̄retur germen radicum eius id est arboris: regnum tuum tibi manebit postq̄ cognoueris potestatē esse celestem. Quāobrē rex cōsilium meū placeat tibi: & petā tua elemosynis redime: & iniquitates tuas misericordiis pauperū: forsitan ignoscet delictis tuis. Oia hec venerunt sup nabuchodonosor rege. Post finē mensium duodecim in aula babylonis deābulabat. Respondītq; rex & ait. Nonne hec est babylon ciuitas magna quā ego edificaui in domū regni in robore fortitudinis mee: & in gloria decoris mei. Cūq; sermo adhuc esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur nabuchodonosor rex. Regnū tuū trāsibit a te: & ab hoibus eicient te: & cum bestiis & feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes & septē tēpora mutabūtur super te: donec scias q̄ dominetur excelsus	דּוּר תָּה שֵׁנָן כְּנַב סָטָא עִד

Pătíua.heb. Tex.be.Dani.v. Trăſl.B.Vie. Trăſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וּלְמַן דִּי יְצִבֵא
יִתְנִנֵהּ וַהֲשַׁעֲתָא מִלְּתָא סָפַת עַל
נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן אֱנָשָׁא טְרִיד
וְעִשְׂבָּא כְתוֹרִיו יֵאכֵל וּמִטַּל שְׁמַיָּא
גְּשְׁמֵהּ יִצְטַבַּע עַד דִּי שַׂעֲרֵה
כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטִפְרוֹהִי כְּצִפָּרִין
וְלִקְצָת יוֹמַיָּא אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר עֵינַי
לִשְׁמַיָּא נְטַלֵת וּמַנְדְּעִי עֲלַי יְתוּב
וְלְעִלָּיָא בָּרִכֵת וּלְחַי עָלְמָא שַׁבַּחֵת
וְהַדְּרַת דִּי שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטַן עָלַם
וּמַלְכוּתֵהּ עִם דָּר וְדָר וְכָל דָּאיְרֵי
אַרְעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין וּכְמִצְבְיֵהּ
עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְדָאיְרֵי אַרְעָא
וְלָא אִיתַי דִּי יְמַחֵא בִּידֵהּ וְיֵאמַר
לֵהּ מָה עָבַדְתְּ וּבְהֵּ זִמְנָא מַנְדְּעִי
יְתוּב עֲלַי וְלִיקַר מַלְכוּתִי הַדְרִי
וְזִיוִי יְתוּב עֲלַי וְלִי הַדָּבְרֵי וְרַבְרְבָנַי
יְבַעוֹן וְעַל מַלְכוּתִי תָּקְנַת וּרְבוּ
יַתִּירָא הוֹסַפַת לִי בְּעַן אֲנָה
נְבוּכַדְנֶצַּר מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם וּמְהַדַּר
לְמַלֶּךְ שְׁמַיָּא דִּי כָל מַעֲבָדוֹהִי קְשׁט
וְאָרְחָתֵה דִּין וְדִי מְהַלְכִין בְּגָוָה
יָכֵל לְהַשְׁפָּלָה׃

Cap.v.

בַּלְשַׁאצַּר מַלְכָּא עֲבַד לְחֵם רַב
לְרַבְרְבָנוֹהִי אֶלֶף וְלָקֳבֵל אַלְפָּא
חַמְרָא שָׁתֵה׃ בֵּלְשַׁאצַּר אֲמַר נְטַעֵם
חַמְרָא לְהֵיתָיָה לְמָאנֵי דַּהֲבָא
וְכַסְפָּא דִּי הַנְפֵּק נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהִי
מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וְיִשְׁתּוֹן
בֵּהּ מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי שֵׁגְלָתֵהּ
וּלְחֵנָתֵהּ׃ בֵּאדַיִן הֵיתִיו מָאנֵי דַּהֲבָא
דִּי הַנְפִּיקוּ מִן הֵיכְלָא דִּי בֵית אֱלָהָא
דִּי בִירוּשְׁלֶם וְאִשְׁתִּיו בֵּהּ מַלְכָּא
וְרַבְרְבָנוֹהִי שֵׁגְלָתֵהּ וּלְחֵנָתֵהּ׃ אִשְׁתִּיו
חַמְרָא וְשַׁבַּחוּ לֵאלָהֵי דַּהֲבָא
וְכַסְפָּא נְחָשָׁא פַּרְזְלָא אָעָא וְאַבְנָא׃

in regno hominum: & cuicunq; voluerit dabit illud. Eadē hora completus est super nabuchodonosor: & ex hominibus abiectus est: & fenum vt bos comedit: & rore celi corpus eius infectum est donec capilli eius quasi vngues auium. Igitur post finē dierū ego nabuchodonosor ad celū leuaui: & sensus meus reddatus est mihi: & altissimo benedixi: & viuentē in sempiternum laudaui & glorificaui: qa potestas eius ptās semiterna: & regnū eius in generatiōe & gnatione: & oēs habitatores terre apud eū in nihilū reputati sunt. Iuxta voluntatē ei suā facit tā in virtutibus celi & in habitatoribus terre: & nō est qui resistat manui ei & dicat ei: qre feciſti? In ipso tpe sensus me reuersus ē ad me: et ad honorē regni mei decorēq; pueni: & figura mea reuersa est ad me: et optimates mei & magistratus mei requisierūt me: et in regno meo restitutus sum: et magnificētia amplior addita est mihi. Nunc igitur ego nabuchodonosor laudo et magnifico & glorifico regē celi: qa oīa opa ei vera: & oēs vie eius iudicia: & gradētes in superbia potest humiliare.

Baltasar rex fecit grāde cōuiuiū optimatibus suis mille: & vnusq; q̄ fm̄ suā bibebat etatē. Precipit ergo iam temulentus vt afferrentur vasa aurea & argētea: q̄ asportauerat nabuchodonosor pater eius de tēplo qđ fuit in hierusalē: vt biberent in eis rex & optimates eius: vxores eius & concubine. Tunc allata sunt vasa aurea que asportauerat de tēplo quod fuerat in hierusalem: & bibebant in eis rex & optimates eius: vxores & cōcubie eius. Bibebant vinum & laudabant deos suos aureos & argenteos & ereos ferreos ligneos q̄ & lapideos.

regni hoīm: τ cui videbit dabit illud. τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἂν θέλῃ δώσει αὐτὴν lud. cadē hora fmo cōpletus est sup nabuchodo τὸ· αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐλόγος συνετελέσθη ἐπὶ ναβουχοδο nosor. τ ab hoīb⁹ expulsꝰ ē: τ fenū νόσωρ· καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεδιώχθη, καὶ χόρτον vt bos cōedit: τ a rore celi cor ὡς βοῦς ἤσθιεν, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶ pꝰ eꝰ ittictū ē: donec capilli eius q̄si leonū magni μα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως αἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμε ficati sunt τ vngues eiꝰ q̄si auium. τ post γαλώθησαν καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὀρνέων· καὶ μετὰ τὸ finem diep̄: ego nabuchodonosor: ocu τέλος τῶν ἡμερῶν, ἐγὼ ναβουχοδονόσωρ τοὺς ὀφθαλ los meos in celum leuaui: τ mens mea ad μούς μου εἰς τὸν οὐρανὸν ἐβάλετο, καὶ αἱ φρένες μου ἐπ' me reuersa est: τ altissimo bñdixi: τ ἐμοὶ ἐπεστράφησαν, καὶ τῷ ὑψίστῳ εὐλόγησα, καὶ τῷ Joha. 3.d. viuētē in secula laudaui τ glificaui: q: ptās eiꝰ ζῶντι εἰς τὸν αἰῶνα ἔνησα καὶ ἐδόξασα, ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ptās eterna: τ regnū eius in gnationē τ gnā ἐξουσία αἰώνιος, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γε tionē. τ oēs hītantes terrā: q̄si nihil repu νεάν· καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, ὡς οὐδὲν λογι tati sunt. τ scām volūtatē suam facit in virtu σθέντες· καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖ ἐν τῇ δυνάμει celi τ in hītatione fre: τ nō est qui re τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀν sistat manui eiꝰ: τ dicet ei qđ feciſti? στήσεται τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐροῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; eo tpe mens mea reuersa est ad me τ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ αἱ φρένες μου ἐπεστράφησαν ἐπ' ἐμὶ καὶ ad honorē regni mei veni: τ forma mea εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἦλθον, καὶ ἡ μορφή μου reuersa est ad me: τ tyrāni mei τ optimates ἐπέστρεψεν ἐπ' ἐμέ, καὶ οἱ τύραννοί μου καὶ οἱ μεγιστᾶνες mei q̄siert̄ me τ in regnō meō cōfortat⁹ sū: μου ἐζήτουν με καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἐκραταιώθην, τ magnitudo amplior addita est mihi. nūc ergo ego καὶ μεγαλωσύνη πλουσιωτέρα προσετέθη μοι. νῦν οὖν ἐγὼ nabuchodonosor laudo τ superalto τ glifico re ναβουχοδονόσωρ αἰνῶ καὶ ὑπερυψῶ καὶ δοξάζω τὸν βα gem celi: q̄ oīa opera eius vera: σιλέα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀλήθειαι, τ semite eius iudicia: τ oēs ambulā καὶ αἱ τρίβοι αὐτοῦ κρίσεις, καὶ πάντας τοὺς πορευομέ tes in superbia potest humiliare. νους ἐν ὑπερηφανείᾳ δύναται ταπεινῶσαι. Ca.5.

Ca.5. Baltasar rex fecit cenam magnā Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν δεῖπνον μέγα τοῖς optimatib⁹ viris millenarijs: τ coram μεγιστᾶσιν αὐτοῦ χιλιάρχοις, καὶ ἐνώπιον τῶν χιλίων ὁ vinū. bibeno baltasar dixit in gustu vini: οἴνου· πίνων Βαλτάσαρ εἶπεν ἐν τῇ γεύσει τοῦ οἴνου, τ vt afferrent vasa aurea τ argētea q̄ asportauit ne ἐνεγκεῖν τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν ἐκ buchodonosor pater eius de tēplo qđ in hieru βουχοδονόσωρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Ἰερου falem. τ bibant in eis rex τ optima σαλήμ· καὶ πίωσαν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγι tes eiꝰ: τ cōcubine eiꝰ: τ cōcubini eius: τ στᾶνες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ παράκοιτοι αὐτοῦ, καὶ allata sunt aurea vasa τ argētea q̄ asportauit de ἐνήνεγκαν τὰ χρυσᾶ σκεύη καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν ἐκ τ tēplo dei qđ i hierusalem: τ bibebāt in eis rex ναοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔπιεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τ optimates eiꝰ: τ cōcubine eiꝰ τ cōcubi καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ καὶ οἱ παράκοι ni eiꝰ bibebāt vinū: τ laudauerūt deos aureos τ τοι αὐτοῦ ἔπιον οἶνον, καὶ ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς argēteos τ ereos τ ferreos τ ligneos τ lapideos. ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σιδηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Dani.iiij.	Trāsla.heb.
in eadē hora exierūt digiti manus hoīs:	'In eadem hora apparue	בַּהּ שָׁעְתָּה נְפָקוּ אֶצְבְּעָן דִּי יַד אֱנָשׁ	בשעה בעצם
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου,	rūt digiti q̄si manus ho	וְכָתְבָן לָקֳבֵל נִבְרַשְׁתָּא עַל גִּירָא דִּי	
καὶ ἔγραφον κατέναντι τῆς λαμπάδος ἐπὶ τὸ κονί	minis scribentis contra	גִּסְפָּא בֵּית מַלְכָּא וּמַלְכָּא חָזֵה	
ε parietis regie. ε rex	candelabrum in ſupficie	כַּתַל הֵיכְלָא דִּי מַלְכָּא וּמַלְכָּא חָזֵה	
ας παρίετος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως· καὶ ὁ βα	parietis aule regie. E	פַּס יְדָא דִּי כָתְבָה׃ אֱדַיִן מַלְכָּא	
σιλεὺς ἐθεώρει τοὺς ἀγραγάλους τῆς χειρὸς τῆς γρα	rex aſpiciebat ooooooooo	זִיוֹהִי שְׁנוֹהִי וְרַעְיוֹנוֹהִי יְבַהֲלִנֵּה	בער
φούσης· τότε ὁ βασιλεὺς ἐλλοιώθη, καὶ οἱ διαλογισμοὶ	articulos manus ſcribē	וְקִטְרֵי חַרְצֵהּ מְשַׁתַּרְנִין וְאַרְכֻבָתֵהּ	
αὐτοῦ συνετάρασσον αὐτόν· καὶ οἱ σύνδεσμοι τῆς ἰσφύ	tis. Tunc facies regis oo	דָּא לְדָא נָקְשָׁן׃ קָרֵא מַלְכָּא בְּחַיִל	
ος αὐτοῦ διελύοντο, καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ συνεκρούοντο	cōmutata eſt: & cogita	עוֹל לְהַעֲלָה לְאָשַׁפַּיָּא כַּשְׂדָּיֵא וְגָזְרַיָא	
το. καὶ ἐβόησεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰσχύϊ τοῦ εἰσενεγκεῖν	tiones ei cōturbabāt eū:	עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר לְחַכִּימֵי בָבֶל דִּי	
μαγους καὶ τοὺς χαλδαίους καὶ τοὺς γα	& cōpages renū eius ſol	כָּל אֱנָשׁ דִּי יִקְרָא כְּתָבָא דְנָה	
ζαρηνούς· καὶ εἶπεν τοῖς σοφοῖς βαβυλῶνος· ὃς ἂν ἀνα	uebantur: & genua eius	וּפִשְׁרֵהּ יְחַוְנַנִי אַרְגְּוָנָא יִלְבַּשׁ	
γνῷ τὴν γραφὴν ταύτην καὶ τὴν σύγκρισιν αὐ	ad ſe inuicē collidebā	וְתַלְתִּי בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט׃ אֱדַיִן	
τοῦ ἑρμηνεύσει ἐπὶ τῆς πορφύρας περιβαλεῖται,	tur. Exclamauit itaq; rex	עַלִּלִין כָּל חַכִּימֵי מַלְכָּא וְלָא כָהִלִין	
καὶ χλιδὼν χρυσοῦς ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ, καὶ τρίτος ἐν	fortiter vt introduceret	כְּתָבָא לְמִקְרָא וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעָא	
τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει. καὶ εἰσεπορεύοντο πάντες οἱ σο	magos chaldeos & aru	לְמַלְכָּא׃ אֱדַיִן מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר	
φοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἠδύναντο τὴν γραφὴν ἀνα	ſpices. Et loquēs rex ait	שַׁגִּיא כְּהַל וְזִיוֹהִי שָׁנַיִן עָלוֹהִי	
γειν καὶ τὴν σύγκρισιν γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ· καὶ	ſapientibus babylonis.	וְרַבְרְבָנוֹהִי מְשַׁתַּבְּשִׁין׃ מַלְכְּתָא	
ὁ βασιλεὺς βαλτάσαρ ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ	Quicunq; legerit ſcri	לְקָבֵל מִלֵּי מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי לְבֵית	
ἠλλοιώθη ἐπ' αὐτῷ· καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ συνετάρασσον	pturam hanc: oooooooo	מִשְׁתְּיָא עַלֶּלֶת מַלְכְּתָא וְאָמְרַת	
τ regina ingreſſa ē in domū cōuiuii: τ	& interp̄tationē eius ma	דָּא׃ לְדָא נָקְשָׁן׃ קָרָא מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר	
ἡ βασίλισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου, καὶ	niſeſtā mihi fecerit: pur	עָנֵה וְאָמַר לְגַבְרִין חַכִּימַיָּא דִּי	
ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα καὶ εἶπεν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶ	pura veſtietur & torquē	בָּבֶל אֱנָשׁ דִּי יְקָרָא כְּתָבָא דְנָה	
νας γίνου, μὴ ταρασσέτωσάν σοι διαλογισμοί σου, καὶ ἡ	aureā habebit in collo:	וּפִשְׁרֵהּ לְהַחֲוָיָנַנִי יִלְבַּשׁ אַרְגְּוָנָא	
forma tua nō mutetur: eſt vir in regno tuo	& tertius in regno meo	וְתַלְתִּי בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט׃ אֱדַיִן	
μορφή σου μὴ ἀλλοιούσθω, ἔστι ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου	erit. Tunc oooooooooo	עַלִּלִין כָּל חַכִּימֵי מַלְכָּא וְלָא כָהִלִין	
in q̄ spūs dei ſancti eſt: τ in diebus	ingreſſi oēs ſapiētes re	כְּתָבָא לְמִקְרָא וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעָא	
ἐν ᾧ πνεῦμα θεοῦ τοῦ ἁγίου ἐστί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τ	gis non potuerūt nec	לְמַלְכָּא׃ אֱדַיִן מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר	
patris tui vigilantia τ itellectus τ ſapia vt ſapia	ſcripturā legere: nec in	שַׁגִּיא מְתַהֲלָל וְזִיוֹהִי שָׁנַיִן עָלוֹהִי	
πατρός σου γρηγόρησις καὶ σύνεσις καὶ σοφία ὡς σοφία	terp̄tationē eius indicare	וְרַבְרְבָנוֹהִי מְשַׁתַּבְּשִׁין׃ מַלְכְּתָא	
dei inuēta ſūt in eo. τ rex nabuchodonoſor	regi. Vnde rex baltha	לְקָבֵל מִלֵּי מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי לְבֵית	
θεοῦ εὑρέθη ἐν αὐτῷ· καὶ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ	ſar oooooooooooooooo	מִשְׁתְּיָא עַלֶּלֶת מַלְכְּתָא וְאָמְרַת	
pē tuus principem incantatoꝝ magoꝝ chaldeoꝝ	satis conturbatus eſt: et	עָנֵה מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי אַל יְבַהֲלוּךְ	
ὁ πατήρ σου ἄρχοντα ἐπαοιδῶν μάγων χαλδαίων	vultus illius imutatus eſt.	וְרַעְיוֹנָךְ וְזִיוָיךְ אַל יְשַׁתְּנוּ׃ אִיתַי	
aruſpicum cōſtituit eum: q̄ ſpūs amplior	Sed & optimates ei? tur	גְּבַר בְּמַלְכוּתָךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין	
γαζαρηνῶν κατέστησεν αὐτόν, ὅτι πνεῦμα περισσὸν	babantur: regina autem	קַדִּישִׁין בֵּהּ וּבְיוֹמֵי אֲבוּךְ נְהִירוּ	
in eo: τ prudētia τ itellecꝰ pjectura cognoſcēs ſōnia	pro re q̄ acciderat regi	וְשָׂכְלְתָנוּ וְחָכְמָה כְּחָכְמַת אֱלָהִין	
ἐν αὐτῷ, καὶ φρόνησις καὶ σύνεσις συγκρίνων ἐνύπνια	& optimatibus eius do	הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ וּבְיוֹמֵי נְבוּכַדְנֶצַּר	
τ ænunciano occulta τ ſoluēo ligaturas va	mum conuiuii ingreſſa	אֲבוּךְ רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִּין כַּשְׂדָּאִין	
καὶ ἀναγγέλλων κρυπτὰ ἐδείχθη καὶ λύων συνδέσμους ἃ	eſt & proloquens ait. oo	גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל	
niel: τ rex impoſuit ei nomen baltaſar.	Rex in eternū viue. Nō	דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ	
ταλ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα βαλτάσαρ.	te conturbent oooooooo	מְפַשַּׁר חָלְמִין וְאַחָוַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא	
ubi ergo vocē τ cōiecturam eius annūciabit	cogitationes tue: & neq;	קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי	
τὴν ἐν αὐτῷ κλειδοῦται καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ	facies tua imutetur. Eſt	מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר שְׁמֵהּ כְּשֻׁם	
tibi. tunc daniel introduct ē coram rege:	vir in regno tuo qui ſpi	אֱלָהִי וְעַל דִּי רוּחַ אֱלָהִין יַתִּירָה	
σὺ. τότε δανιὴλ εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,	ritū deorum oooooooooo	בֵּהּ וּמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהּ	
τ dixit rex daniel: tu es daniel de	ſanctorū habet in ſe: &	רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִּין כַּשְׂדָּאִין	
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ, σὺ εἶ δανιὴλ ὁ ἐκ τῶν	in dieb? patris tui ſciētia	גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל	
filiis captiuitatis iudee	& ſapientia oooooooooo	דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ	
τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας oooooooo	oooooooooo ooooooooooo	מְפַשַּׁר חָלְמִין וְאַחָוַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא	
oooooooo ooooo oooooooo oooooooo oooooooooo oooo	inuente ſunt in eo. Nam	קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי	
oooooooo ooooo oooooooooo oooooooo oooooooooo ooooo	& rex nabuchodonoſor	מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר שְׁמֵהּ כְּשֻׁם	
	pater tuus principē ma	אֱלָהִי וְעַל דִּי רוּחַ אֱלָהִין יַתִּירָה	
	gorū incātatoꝝ & chaldeo	בֵּהּ וּמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהּ	
	rum & aruſpicū conſti	רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִּין כַּשְׂדָּאִין	
	tuit eū. Pater inq̄ tuꝰ o	גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל	
	rex: q̄ qua ſpūs amplior	דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ	
	& prudentia intelligētia	מְפַשַּׁר חָלְמִין וְאַחָוַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא	
	q̄ & interp̄tatio ſomnioꝝ	קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי	
	& oſtenſio ſecretorū ac	מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר שְׁמֵהּ כְּשֻׁם	
	ſolutio ligatorū inuente	אֱלָהִי וְעַל דִּי רוּחַ אֱלָהִין יַתִּירָה	
	ſunt in eo: hoc eſt in da	בֵּהּ וּמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהּ	
	niele: cui rex poſuit no	רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִּין כַּשְׂדָּאִין	
	men balthaſar. Nuncita	גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל	
	q̄ daniel vocetur: & in	דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ	
	terpretationē narrabit.	מְפַשַּׁר חָלְמִין וְאַחָוַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא	
	Igitur introduct? eſt da	קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי	
	niel corā rege. oooooooo	מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר שְׁמֵהּ כְּשֻׁם	
	Ad quē prefatus rex ait.	אֱלָהִי וְעַל דִּי רוּחַ אֱלָהִין יַתִּירָה	
	Tu es oooooooooooooo	בֵּהּ וּמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהּ	
	daniel de filiis captiuita	רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִּין כַּשְׂדָּאִין	
	tis iude: oooooooooooo	גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל	
		דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ	
		מְפַשַּׁר חָלְמִין וְאַחָוַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא	
		קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי	
		מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר שְׁמֵהּ כְּשֻׁם	
		אֱלָהִי וְעַל דִּי רוּחַ אֱלָהִין יַתִּירָה	
		בֵּהּ וּמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהּ	
		רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִּין כַּשְׂדָּאִין	
		גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל	
		דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ	
		מְפַשַּׁר חָלְמִין וְאַחָוַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא	
		קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי	
		מַלְכָּא בַּלְטְשַׁאצַּר שְׁמֵהּ כְּשֻׁם	
		דָּנִיֵּאל דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד	

Pūtiua.heb.	Tex.he.Dani.v.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
דִּי הַיְתִיתִי מַלְכָּא אֲבִי בִן יְהוד וְשָׁמְעַת אָתָא עֲלַיִךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין בָּךְ וְנְהִירוּ		c quē adduxerat pater meus rex de iudea? Audiui de te: quoniā spiritum deorum habes: scientia intelligentiaq; ac sapientia ampliores inuētę sunt in te. Et nūc introgressi sunt in cōspectu meo sapientes magi vt scripturā hanc legerēt: & interp̄tationē eius indicarēt mihi: & nequerūt sensum huius sermonis edicere. Porro ego audiui de te q̄ possis obscura interpretari: & ligata dissoluere. Si ergo vales scripturam legere & interpretationem eius indicare mihi: purpura vestieris: & torquem auream circa collū tuū habebis: & tertius in regno meo princeps eris. Ad quē respondens daniel: ait coram rege. Munera tua sint tibi: & dona domus tue alteri da. scripturam autem legā tibi rex & interpretationē eius ostendā tibi. O rex: deus altissimus regnum & magnificentiā gloriā & honorem dedit nabuchodonosor patri tuo: & ppter magnificētiam quā dederat ei vniuersi populi tribus & lingue tremebant & metuebant eum. Quos volebat interficiebat: quos volebat percutiebat: quos volebat exaltabat: & quos volebat humiliabat. Q̄n aūt elcuatū est cor eius: & spūs illi ob firmat? est ad superbiā: deposit? ē de solio regni sui: & gloria eius ablata est: & a filiis hominum eiectus est. Sed & cor eius cum bestiis positū est: & cum onagris erat habitatio eius. Fenū quoq; vt bos comedebat: & rore celi corpus eius infectū est: donec cognosceret q̄ potestatem haberet altissimus in regno hominū: & quēcūq; voluerit suscitabit supillud. Tu quoq; filius eius balthasar non humiliasti cor tuū cum scires hec omnia. sed aduersum dñatorem celi eleuatus es. Et vasa domus eius allata sunt coram te: & tu	quā addurit rex pater meus? audiui de te, ὃς ἤγαγεν ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου; ἤκουσα περὶ σοῦ quia spūs dei sancti in te & vigilantia & intellectus & sapia abūdās inuēta est in te. & nūc ingressi sunt ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἁγίου ἐν σοὶ καὶ γρηγόρησις καὶ σύνεσις καὶ σοφία περισσὴ εὑρέθη ἐν σοί. καὶ νῦν εἰσῆλθον coram meo sapientes magi ut scripturā hāc ἐνώπιόν μου σοφοὶ μάγοι γαζαρηνοί, ἵνα τὴν γραφὴν ταύτην legant & cōiecturā ei notā faciant τὴν ἀναγνῶσιν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσωσί mihi: & nō potuerunt annunciare mihi. & ego audiui μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήσαντο ἀπαγγεῖλαί μοι. καὶ ἐγὼ ἤκουσα ut de te q̄ posset cōiecturas cōiectare. καὶ σὲ περὶ σοῦ ὅτι δύνασαι συγκρίματα συγκρίναι. νῦν ergo si potuerio scripturā hanc legere & δὲ ἐὰν δυνηθῇς τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι καὶ τὴν cōiecturā eius notā facere mihi: purpurā induce: & σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσαι μοι, πορφύραν ἐνδύσῃ, καὶ torquem auream erit sup collum tū: & ὁ μανιάκης ὁ χρυσοῦς ἔσται ἐπὶ τοῦ τραχήλου σου, καὶ tertius in regno meo ipabis. tūc respondit da- τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξῃ. τότε ἀπεκρίθη δα- niel & dixit cōspectu regio: dona tua νιὴλ καὶ εἶπεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τὰ δόματά σου tibi sint: & munus dom tue alteri da: σοὶ ἔσω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δός, ego aūt scripturā legam regi: & ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν cōiecturā ei notā faciā tibi rex. deū altissimū σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι βασιλεῦ. ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος regnum & magnificentiā & honorē & τὴν βασιλείαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν τιμὴν καὶ gliam dedit nabuchodonosor pēt tuo: τὴν δόξαν ἔδωκεν ναβουχοδονόσορ τῷ πατρί σου, & de magnificentia quā dedit ei deꝰ καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ θεὸς ppli tribus lingue erāt tremescō & timescō οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι eū. q̄s volebat ipe interficebat: & q̄s volebat αὐτόν. οὓς ἐβούλετο ἀνὸς ἀπέκτεινεν, καὶ οὓς ἐβούλετο ipe percutiebat: & q̄s volebat ipe exaltabat: & q̄s ἀνὸς ἔτυπτεν, καὶ οὓς ἐβούλετο ἀνὸς ὕψου, καὶ οὓς volebat ipe humiliabat. & q̄n exaltatū ē cor ἐβούλετο ἀνὸς ἐταπείνου. καὶ ὅτι ὑψώθη ἡ καρδία eius & spūs eius cōfortat? ē vt iactā- αὐτοῦ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκραταιώθη τοῦ ὑπερήφα- ret: deposit? ē a throno regni sui: νευσθαι, κατηχήθη ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐ- & honor ablatus ē ab eo. & ab hoīibus τοῦ, καὶ ἡ τιμὴ ἀφῃρέθη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων expulsꝰ est: & cor eius cum bestiis data ē: ἐξεβλήθη, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποζυγίων ἐδόθη, & cum onagris habitatio eius: & fenū q̄si bos καὶ μετὰ ὀναγρῶν κατοικία αὐτοῦ, καὶ χόρτον ὡς βοῦν cibabāt eum. & de rore celi ἐψώμιζον αὐτόν. καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ corp? eius inficiū ē: donec cognouit q: dñat altissimus σῶμα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως οὗ ἔγνω ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος regni hoim: & cui vlli fuerit dabit τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν θέλῃ δώσει illud. & tu filius eius baltasar nō humiliasti αὐτήν. καὶ σὺ ὁ υἱὸς αὐτοῦ βαλτάσαρ οὐκ ἐταπείνω cor tuū cōspectu dei. nōne ea σας τὴν καρδίαν σου κατενώπιον τοῦ θεοῦ. οὐ πάντα hec nosti? & ō dñm celi ταῦτα ἔγνως; καὶ ἐπὶ τὸν κύριον τοῦ οὐρανοῦ eraltat? ē. & vasa dom? eius attulisti co- ὑψώθης. καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἤνεγκας ἐνώ- ram te: & tu πιόν σου, καὶ σὺ

דִּי הַיְתִיתִי מַלְכָּא אֲבִי בִן יְהוד וְשָׁמְעַת אָתָא עֲלַיִךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין בָּךְ וְנְהִירוּ
וְשָׁכְלְתָנוּ וְחָכְמָה יַתִּירָה הִשְׁתְּכַחַת בָּךְ׃ וּכְעַן הַעֲלוּ קָדָמַי חַכִּימַיָּא
אָשְׁפַּיָּא דִּי כְתָבָה דְנָה יְקָרוּן וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעוּתַנִי וְלָא כָהֲלִין פִּשַׁר מִלְּתָא
לְהַחֲוָיָה׃ וְאֲנָה שְׁמַעַת עֲלָךְ דִּי תוּכְלִ פִּשְׁרִין לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין
לְמִשְׁרֵי כְּעַן הֵן תִּוכַל כְּתָבָא
לְמִקְרֵא וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדַעֲנִי אַרְגְּוָנָא תִּלְבַּשׁ וְהַמוֹנְכָא דִּי דַהֲבָא
עַל צַוְּארָךְ וְתַלְתָּא בְּמַלְכוּתָא
תִּשְׁלַט׃ בֵּאדַיִן עָנָה דָנִיֵּאל וְאָמַר
קֳדָם מַלְכָּא מַתְנָתָךְ לָךְ לֶהֱוֵין וְלָגְבָרָךְ הָב נִרְם כְּתָבָא
וְלִפְשַׁרֵהּ לְאָחֳרָן הָב אֱדַיִן כְּתָבָא אֲקְרֵא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרֵהּ אֲהוֹדְעִנֵּהּ׃
אַנְתְּ מַלְכָּא מַלְכַיָּא אֱלָהָא עִלָּיָא מַלְכוּתָא
וּרְבוּתָא וְיִקָרָא וְהַדְרָא יְהַב
לִנְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּךְ וּמִן רְבוּתָא דִּי
יְהַב לֵהּ כָּל עַמְמַיָּא אֻמַּיָא וְלִשָׁנַיָּא
דָּחֲלִין וְזָעִין מִן קֳדָמוֹהִי דִּי
הָוָא צָבֵא הָוָה קָטֵל וְדִי הָוָה צָבֵא
הָוָה מָחֵא וְדִי הָוָה צָבֵא הָוָה מְרִים
וְדִי הָוָא צָבֵא הָוָה מַשְׁפִּיל וְדִי רָם
לִבְבֵהּ וְרוּחֵהּ תְּקִפַת לַהֲזָדָה וְרָגְזַת
מִן כָּרְסֵא מַלְכוּתֵהּ וְיִקָרָה הֶעְדִּיו
מִבְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבְבֵהּ
עִם חֵיוְתָא שַׁוִּי וְעִם עֲרָדַיָּא מְדוֹרֵהּ
עִשְׂבָא כְתוֹרִין יְטַעֲמוּנֵהּ וּמִטַּל
שְׁמַיָּא נְשְׁמֵהּ יִצְטַבָּע עַד דִּי יְדַע
דִּי שַׁלִּיט אֱלָהָא עִלָּיָא בְּמַלְכוּת
אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי יְצַבֵּא יְקִימִנָּהּ
וְאַנְתְּ בְּרֵהּ בַּלְשַׁאצַּר לָא הַשְׁפֵּלְתְּ
לִבְבָךְ כֹּל קֳבֵל דִּי כָל דְּנָה יְדַעְתָּ׃
וְעַל מָרֵי שְׁמַיָּא הִתְרוֹמַמְתְּ וּלְמָאנַיָּא
דִּי בַיְתֵהּ הַיְתִיו קֳדָמָיִךְ וְאַנְתְּ

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Hie.	Ter.he.Dani.vj. Pritiua.heb.
¶ optimates tui ¶ concubine tue ¶ cōcu	¶& optiates tui &ª vxores	ᵍוְרַבְרְבָנָיִךְ ᵉשֲׁגְלָתָךְ ᵍוְלִחֲנָתָךְ ᵍחַמְרָא
bini tui vinū bibebatis in eis: ¶ deos	tue¶& cōcubine tue¶ vinū	ᵍשָׁתַיִן בְּרֹון ᵍוְלֵאלָהֵי כַסְפָּא ᵍוְדַהֲבָא
aureos ¶ argenteos ¶ ereos ¶ fer	¶bibistis¶in eis.ᵇDeos quo	ᵍנְחָשָׁא ᵍפַּרְזְלָא ᵉאָעָא ᵉוְאַבְנָא ᵍדִּי
reos ¶ ligneos ¶ lapideos: q nō vident ¶	qꝫ¶argenteos¶& aureos &	ᵉלָא ᵍחָזִין ᵉוְלָא ᵉשָׁמְעִין ᵉוְלָא ᵉיְדָעִין
audiunt ¶ nō cognoscunt: laudasti. at deū cui⁹	¶ereos¶ ferreos¶ ligneosqꝫ	ᵍשַׁבַּחְתָּ ᵍוְלֵאלָהָא ᵉדִּי ᵍנִשְׁמָתָךְ
spiritus tu⁹ in manu sua ¶ oēs	¶&lapideos¹ qui ooooooooo	ᵉבִּידֵיהּ ᵍוְכָל ᵍאָרְחָתָךְ לֵהּ ᵉלָא ᵍהַדַּרְתָּ:
uias tuas nō glificasti. Idcirco a facie eius mis	¶non¹vident¶¶neqꝫ¶auditū	ᵍבֵּאדַיִן ᵉמִן ᵍקֳדָמוֹהִי ᵍשְׁלִיחַ ᵍפַּסָּא ᵉדִּי
sus est articulus manus ¶ scripturā hanc ordinauit:	¶neqꝫ¶ sentiunt ooooooooo	ᵍיְדָא ᵉוּכְתָבָא ᵍדְנָה ᵉרְשִׁים ᵉ: ᵉוּדְנָה
¶ hec scriptura ordinata. mane:thecel: phares:	¶laudasti¹: porro¹deū¶ qui	ᵉכְּתִיב ᵍדִּי ᵉרְשִׁים ᵍמְנָא ᵍמְנָא ᵍתְּקֵל
hec cōiectura verbi. mane mēsurauit	habet¹ flatum tuum ooo	ᵍוּפַרְסִין ᵉדְּנָה ᵍפְּשַׁר ᵍמִלְּתָא ᵍמְנָא ᵍמְנָה
deus regnum tuū ¶ impleuit illud. thecel.	¶in manu sua¹& oēs¹ vias	ᵍאֱלָהָא ᵍמַלְכוּתָךְ ᵉוְהַשְׁלְמַהּ ᵉ: ᵍתְּקֵל
appēsi⁹ es statera ¶ inuēt⁹ es posterior. phares:diuisus ē	tuas:¶non¹glorificasti. oo	ᵍאִתְּקַל ᵍבְּמֹאזְנַיָּא ᵉוְהִשְׁתְּכַחְתָּ ᵍחַסִּיר:
regnū tuū ¶ datū ē medis ¶ persis. ¶	¶Idcirco¶ab¹ eo¹missus est	ᵉאִתְּפְרַס ᵍמַלְכוּתָךְ ᵍוְיִהִיבַת ᵉלְמָדַי ᵍוּפָרָס:
¶ basilia sou καὶ ἐδόθη μήδοις καὶ πέρσαις· καὶ	¶articulus oooooooooooo	ᵍבֵּאדַיִן ᵍאָמַר ᵍבֶּלְשַׁאצַּר ᵉוְהַלְבִּשׁוּ ᵉאַרְגְּוָנָא
dixit baltasar: ¶ induerūt danielē	¶manus q¹scripsit¶hoc¹qd	ᵍוְהַמּוֹנְכָא ᵍדִּי ᵍדַהֲבָא ᵉעַל ᵍצַוְּארֵיהּ
ἔπνι βαλτάσαρ, καὶ ἐνέδυσαν τὸν δανιὴλ	exaratū est.ᵐHec est autē	ᵍוְהַכְרִזוּ ᵉעָלוֹהִי ᵍדִּי ᵍלֶהֱוֵא ᵍשַׁלִּיט
purpura: ¶ torquē auream circūposuerūt	¶scriptura¹ q¶ digesta est.	ᵍתַּלְתָּא ᵍבְּמַלְכוּתָא: ᵍבְּהּ ᵍבְּלֵילְיָא
περιθέσθαι, καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν περιέθηκαν	¶Mane¹ thecel ooooooooo	ᵉקְטִיל ᵉבֶּלְשַׁאצַּר ᵍמַלְכָּא ᵍכַּשְׂדָּיָא:
circā collum eius. ¶ p̄dicauit de eo	¶phares.Et¶hec¶ interp̄ta	ᵍוְדָרְיָוֶשׁ ᵍמָדָיָא ᵍקַבֵּל ᵍמַלְכוּתָא ᵍכְּבַר
περὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ· καὶ ἐκηρύχθη περὶ αὐτοῦ	tio¹sermonis.¹Mane:¹nu	ᵍשְׁנִין ᵍשִׁתִּין ᵍוְתַרְתֵּין:
esse eū ¶ tricipem tertiū in regno suo.	merabit¹deus¶regnū tuū	ᵍשְׁפַר ᵍקֳדָם ᵍדָּרְיָוֶשׁ ᵍוְהֵקִים ᵍעַל
εἶναι αὐτὸν ἄρχοντα τρίτον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ·	¶& cōpleuit illud.¶Thecel:	ᵍמַלְכוּתָא ᵉלַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא ᵉמְאָה
in eadē nocte interfect⁹ ē baltasar rex chalde	¶appensus es¶in statera¶&	ᵍוְעֶשְׂרִין ᵍדִּי ᵍלֶהֱוֹן ᵉבְּכָל ᵉמַלְכוּתָא:
ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῃρέθη βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ὁ χαλδαῖ	inuētus es¹minus habēs.	ᵍוְעַלָּא ᵍמִנְּהוֹן ᵍסָרְכִין ᵍתְּלָתָא ᵍדִּי ᵍדָנִיֵּאל
os. ¶ darius med⁹ accepit regnū	¶Phares:¹diuisum est¶ re	ᵍחַד ᵍמִנְּהוֹן ᵍדִּי ᵍלֶהֱוֹן ᵍאַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא
os· καὶ δαρεῖος ὁ μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν	gnum tuum:¶& datum est	ᵍאִלֵּין ᵍיְהִבִין ᵍלְהוֹן ᵍטַעְמָא ᵍוּמַלְכָּא ᵉלָא
ετῶν ἐξήκοντα δύο.	¶medis¶ & persis. ᵍTunc	ᵍלֶהֱוֵה ᵍנָזִיק: ᵍאֱדַיִן ᵍדָּנִיֵּאל ᵍדְּנָה ᵍהֲוָה
ὧν ἐτῶν ἑξηκοντα δύο. Ca.6.	¶iubente rege: ooooooo	ᵍמְתַנַּצַּח ᵍעַל ᵍסָרְכַיָּא ᵍוַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא
Θ placuit i ꝓspectu dariꝰ: ¶ cōstituit sup	¶indutus est¶daniel¹pur	ᵍכָּל ᵍקֳבֵל ᵍדִּי ᵍרוּחַ ᵍיַתִּירָא ᵍבֵּהּ ᵍוּמַלְכָּא
Καὶ ἔρισεν ἐνώπιον δαρείου, καὶ κατέστησεν ἐπὶ	pura:¹& circundata est oo	ᵍעָשִׁית ᵍלְהַקָמוּתֵהּ ᵍעַל ᵍכָּל ᵍמַלְכוּתָא:
regnum satrapas centū vigiti: vt essent	¶torques¹aurea¹collo ei⁹:	ᵍאֱדַיִן ᵍסָרְכַיָּא ᵍוַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא ᵍרַוּ
τῆς βασιλείας σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ εἶναι	¶& predicatū est¶ de eo¹q¶	ᵍבָאַיִן ᵍעִלָּה ᵉלְהַשְׁפָּחָה ᵉלְדָנִיֵּאל ᵍמִבַּד
ἐπὶ in toto regno suo: ¶ sup eos	¶haberet¶ potestatem oo	ᵍשַׁבְתָּא ᵍמַלְכוּתָא ᵍוְכָל ᵍעִלָּה ᵍוּשְׁחִיתָא ᵍלָא
αὐτοὺς ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπάνω αὐ	¶tertius¹in regno.¹ Eadē	ᵍיַכְלִין ᵍלְהַשְׁכָּחָה ᵍכָּל ᵍקֳבֵל ᵍדִּי ᵍמְהֵימַן
ordinarios tres: q̄ erat daniel vn⁹ ex eis vt	¶nocte oooooooooooooo	ᵍהוּא ᵍוְכָל ᵍשָׁלוּ ᵍוּשְׁחִיתָה ᵍלָא ᵍהַשְׁתְּכַחַת
τῶν πλησίον τριῶν, ὧν ἦν δανιὴλ εἷς ἐξ αὐτῶν· ἵν	¶interfectus est¶balthasar	
redderent illis satrape rationē: et	¶rex¶chaldeus: oooooooo	
ἀποδίδοσαι αὐτοῖς τοὺς σατράπας λόγον, ὅπως ὁ	¶& darius¹medus¶ succes	
rex nō fatigaret. ¶ erat daniel sup eos:	¶sit in¹regnum oooooooo	
βασιλεὺς μὴ ἐνοχλῆται. καὶ ἦν δανιὴλ ὑπὲρ αὐτούς,	¶annos¶ natus¶ sexaginta	
q̄ spūs abundātior erat in eo: ¶ rex cō	¶duos. 6.	
ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα	PLacuit¶dario¶ & cōsti	
stituit eum sup oēs regno suo. ¶	tuit¶ super oooooooo	
τίσαι αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ οἱ	¶regnum¶satrapas¶centū	
ordinarij ¶ satrape q̄rebant occasionē inuenire	¶viginti¶ vt¹essent¶¶in toto	
ταχτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν	¶regno suo: oooooooooo	
adversꝰ danielē: ¶ oēm occasionē ¶ delictū	¶& super¶eos¶ principes	
κατὰ δανιήλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ παράπτω	tres¹ex¶ quibus¹ daniel oo	
¶ peccatum nō inuenēt	¶vnus erat:¹vt¹satrape oo	
μα καὶ ἁμπλάκημα οὐχ εὗρον oooooooooooooo	ooooooooooooooooooooo	
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	¶filis¶redderent¶ rationē:	
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	¶& rex¹non oooooooooo	
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	¶sustineret¶molestiā.¹ Igi	
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	¶tur¶daniel oooooooooo	
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo	¶superabat omnes¶ prin	
	¶cipes¶& satrapas: oooooo	
	¶quia¶ spūs dei¹ amplior	
	erat¹in illo.¹ Porro rex oo	
	¶cogitabat¶constituere eī	
	¶super¶ omne¶ regnum .	
	¶Vnde¶principes¶& satra	
	pe oooooooooooooooo	
	¶querebāt¹ occasionē¶¶vt	
	inuenirēt¶danieli ?ex late	
	re¶ regni:¹nullāq¹causam	
	¶& suspicionem¹reperire	
	¶potuerunt:¹eo¹q¶ fidelis	
	oooooooooooooooooooo	
	¶esset¶ & omnis¶culpa¹ &	
	suspitio¶ nō¶ inueniretur	

Pūctua. heb.

עֲלוֹהִי׃ אֲדַיִן גְּבְרַיָּא אִלֵּךְ אָמְרִין
דִּי לָא נְהַשְׁכַּח לְדָנִיֵּאל דְּנָה כָּל עִלָּה
לָהֶן הַשְׁכַּחְנָא עָלוֹהִי בְּדַת אֱלָהֵהּ׃
אֲדַיִן סַרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּן
דַּרְגְּשׁוּ עַל מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵיהּ
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אִתְיַעֲטוּ
כָּל סַרְכֵי מַלְכוּתָא סְגָנַיָּא
וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא
לְקַיָּמָה קְיָם מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֱסָר
דִּי כָל דִּי יִבְעֵא בָּעוּ מִן כָּל אֱלָהּ
וֶאֱנָשׁ עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֶן מִנָּךְ
מַלְכָּא יִתְרְמֵא לְגֻב אַרְיָוָתָא׃ כְּעַן
מַלְכָּא תְּקִים אֱסָרָא וְתִרְשֻׁם כְּתָבָא
דִּי לָא לְהִשְׁתַּנָיָה כְּדַת מָדַי וּפָרָס דִּי
לָא תֶעְדֵּא׃ כָּל גֶּבֶל דְּנָה מַלְכָּא
דָּרְיָוֶשׁ רְשִׁם כְּתָבָא וְאֱסָרָא׃ וְדָנִיֵּאל
כְּדִי יְדַע דִּי רְשִׁם נְתָבָא עַל
לְבָיְתֵיהּ וְכַוִּין פְּתִיחַן לֵהּ בְּעִלִּיתֵהּ
נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם וְזִמְנִין תְּלָתָא בְּיוֹמָא
הוּא בָּרֵךְ עַל בִּרְכּוֹהִי וּמְצַלֵּא וּמוֹדֵא
קֳדָם אֱלָהֵהּ כָּל קֳבֵל דִּי הֲוָא
עָבֵד מִן קַדְמַת דְּנָה׃ אֲדַיִן גְּבְרַיָּא
אִלֵּךְ הַרְגְּשׁוּ וְהַשְׁכַּחוּ לְדָנִיֵּאל
בָּעֵה וּמִתְחַנַּן קֳדָם אֱלָהּ׃ בֵּאדַיִן
קְרִבוּ וַאֲמָרִין קֳדָם מַלְכָּא עַל אֱסַר
מַלְכָּא הֲלָא אֱסָר רְשַׁמְתָּ דִּי כָל
אֱנָשׁ דִּי יִבְעָא מִן כָּל אֱלָהּ וֶאֱנָשׁ
עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֶן מִנָּךְ מַלְכָּא
יִתְרְמֵא לְגֻב אַרְיָוָתָא עֲנָה מַלְכָּא
וְאָמַר צַיִּבָא מִלְּתָא כְּדַת מָדַי
וּפָרָס דִּי לָא תֶעְדֵּא׃ בֵּאדַיִן עָנוֹ
וַאֲמָרִין קֳדָם מַלְכָּא דִּי דָנִיֵּאל
דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד לָא
שָׂם עֲלַיִךְ מַלְכָּא טְעֵם וְעַל אֱסָרָא
דִּי רְשַׁמְתָּ וְזִמְנִין תְּלָתָה בְּיוֹמָא
בָּעָא בָּעוּתֵהּ׃ אֲדַיִן מַלְכָּא

Text. heb. Dani. vi.

'in eo.' Dixerunt 'ergo 'vi
ri' illi. ooooooooooooooooo
'Non 'inuenimus 'danieli
'huic 'aliquā 'occasionem
'nisi forte 'in lege 'dei sui.
ooooooooooooooooooooooo
'Tunc 'principes '& satrape
ooooooooooooooooooooooo
'furripuerunt 'regi: '& sic
'locuti sunt' ei. ooooooo
'Dari 'rex 'in eternū 'vi-
ue. ' Consilium inierunt
'omnes 'principes 'regni
tui: 'magistratus oooooo
'& satrape ' senatores ' &
iudices: ooooooooooooo
'vt 'decretum 'imperato-
rium 'exeat ' & 'edictum:
'vt 'quicunq; 'petierit aliquā
'petitionē ' a ' q̄cūq; ' deo
'& homine 'vsq; ad ' tri-
ginta 'dies 'nisi 'a te ooooo
'rex: 'mittatur ' in lacum
'leonum. ' Nuncitaq; oo
'rex 'confirma 'sententiā:
'& scribe ' decretum oooo
'vt 'nō 'imutetur qđ 'statu
tum est a 'medis ' & persis:
'nec 'preuaricari cuiq; li-
ceat. 'Porro 'rex oooooo
'darius 'proposuit 'edictū
'& statuit. Quod oooooo
'cum 'daniel 'cōperisset. i.
'cōstitutā 'legē: 'ingressus
est 'domū suā: ' & fenestris
'apertis ' in cenaculo suo
'contra ' hierusalem 'tri-
bus ' temporibus ' in die
'flectebat ' genua sua ' &
orabat: ' confitebaturq;
'coram 'deo suo ' sicut &
ooooooooooooooooooooooo
'ante 'facere 'consuerat.
'Viri ergo oooooooooooo
'illi curiolius ' inquirētes
'inuenerunt 'danielem oo
'orantem ' & obsecrantē
'deum suum: & oooooooo
'accedētes 'locuti sunt ' re
gi 'super ' edicto. ooooooo
'Rex 'nunquid non 'con-
stituisti 'vt 'omnis oooooo
'homo 'qui ' rogaret ' quē
q̄ ' de ' dūs ' & hominibus
'vsq; ad ' dies ' triginta ' ni-
si ' te ' rex: oooooooooooo
'mitteretur ' in lacum ' leo
nū. Ad quos 'rñdens ' rex
'ait. 'Verus est ' sermo ' iux
ta decretum 'medorum oo
'atq; p̄sarū: 'qđ ' p̄uaricari
' non licet. ' Tunc ' rñden
tes 'dixerūt 'coram ' rege.
'Daniel oooooooooooooo
'de ' filiis ' captiuitatis ' iu-
de ' non oooooooooooooo
'curauit de lege tua ' & de
'edicto oooooooooooooo
'quod ' cōstituisti: sed ' tri-
bus ' temporibus ' per diē
'orat ' obsecratione sua.
Quod oooooooooooooo

Trāsla. Gre. lxx. cū interp̄. lati.

cōtra eū: q: fidelis erat. ⁊ dixerūt ordinarij: nō
κατ' αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν. καὶ εἶπαν οἱ ταυτικοί, οὐχ
inuenient cōtra daniel occasionē: nisi in legitima
εὑρήσωμεν κατὰ Δανιὴλ πρόφασιν, ἐὰν μὴ ἐν νόμῳ
dei sui. tunc ordinarij ⁊ satrape alius
θεοῦ αὐτοῦ. τότε οἱ ταυτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι παρε-
runt regi ⁊ dixerūt ei: dari
γενόμενοι τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν αὐτῷ, δόξαι βασιλεῖ
in eternū viue: ꝓcilium inierunt oēs q̄ in
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆν, συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ
regno tuo magistratꝰ ⁊ toparche ⁊ se-
τῆς βασιλείας σου στρατηγοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ σα-
trape ⁊ senatores vt statuerēt statutū regio ⁊
τράπαι καὶ ὕπαρχοι τοῦ στῆσαι στάσιν βασιλικὴν καὶ
cōfortaret definitionē vt q̄cunq; petierit petitionē ab
ἰσχύσαι ὁρισμὸν ὅπως ὃς ἐὰν αἰτήσηται αἴτημα παρὰ
omni deo ⁊ homine: vsq; ad dies
παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα,
nisi a te rex: mittetur in la-
ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκ-
cū leonū. nūc ergo rex statue definitionē
κον τῶν λεόντων. νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον τὸν ὁρισμὸν
⁊ expone scripturā: vt nō imutetur decretū pla-
καὶ ἔκθου γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα περ-
rum ⁊ medoꝝ. tunc rex darius precepit
σῶν καὶ μήδων. τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπέταξεν
scribi decretū: ⁊ daniel qñ cognouit q̄ signatū
γραφῆναι τὸ δόγμα, καὶ Δανιὴλ κύριος ἔγνω ὅτι ἐστά-
est decretū: ingressꝰ est in domū suā: ⁊ fenestre ape
γη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀνεῳγέσαν
te ipi in cenaculo suo contra hie
ωγμέναι αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι Ἱε-
rusalem: ⁊ tpib⁹ tribꝰ diei erat flectens
ρουσαλήμ, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέρας ἦν κάμπτων
sup genua sua: ⁊ orans ⁊ cōfi
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξο-
tens coram deo suo: sicut erat ad
μολογούμενος ἐναντίον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἦν πρό-
ens prius. tunc viri illi astiterunt ⁊
σθεν ἐμπροσθεν. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν καὶ
inuenerūt daniel orantem ⁊ obsecrātē coram
εὗρον τὸν Δανιὴλ ἀξιοῦντα καὶ δεόμενον ἐμπροσθεν τοῦ
deo suo. ⁊ accedentes dicunt regi:
θεοῦ αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες λέγουσι τῷ βασιλεῖ,
rex nōne definitionē posuisti vt oīs homo
βασιλεῦ οὐχ ὁρισμὸν ἔταξας ὅπως πᾶς ἄνθρωπος
q̄ petierit ab omni deo ⁊ hoīe pe-
ὃς ἂν αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἕως
titionē vsq; ad dies triginta nisi a te rex:
τημα ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασι
mittetur in lacum leonū: ⁊
λεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ
dixit rex: verus ſmo: ⁊ decretū
ἔφατο ὁ βασιλεύς, ἀληθὴς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα
medoꝝ ⁊ pſaꝝ nō transibit. tūc respon
μήδων καὶ περσῶν οὐ παραβήσεται. τότε ἀπο-
derūt ⁊ dixūt coā rege: daniel q̄
κριθέντες καὶ εἶπαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, Δανιὴλ ὁ
de filio captiuitatis iudee: nō
ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, οὐχ
est subiect⁹ decreto tuo: ⁊ tpib⁹ trib⁹
ὑπέταγη τῷ δόγματί σου, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς
diei petit a deo suo petitio-
ἡμέρας αἰτεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὰ αἰτήμα-
nes suas. tunc rex
τα αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς

vt audiuit verbū: multū contristat' ē sup eo: ⁊ p-
ὡς ἤκουσεν τὸ ῥῆμα, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ τι
daniel cōtendit vt liberaret eum: ⁊ vsq; ad
ἐπὶ τοῦ Δανιὴλ ἐμηχανᾶτο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως
occasum solis laborabat vt liberaret eum. hic
ἑσπέρας ἦν μοχθῶν τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν. τότε οἱ
viri illi dicunt regi: scito rex:
ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσι τῷ βασιλεῖ, γνῶθι βασιλεῦ,
quia decretū medio ⁊ persis non transibit:
ὅτι δόγμα μήδοις καὶ πέρσαις οὐ παρελεύσεται,
edm definitionē ⁊ statutū qđ rex statuet: nō opz im-
ὃ ἐὰν ὁρίσῃ καὶ στήσῃ ὁ βασιλεύς, οὐ δεῖ πα-
mutare. tunc rex dixit: ⁊ adduxerūt
ραλλάξαι. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν
daniel: ⁊ iniserūt eū in lacum leo
Δανιήλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόν-
tū. ⁊ dixit rex daniel: deꝰ tuus cui
των. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιήλ, ὁ θεός σου ᾧ
tu seruis cōtinue ipe liberabit te. ⁊ attu-
σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς αὐτὸς ἐξελεῖταί σε. καὶ ἕνεγ
lit lapidē vnū: ⁊ iposuerūt sup os lacꝰ:
κεν λίθον ἕνα, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου,
⁊ obsignauit rex anulo suo:
καὶ ἐσφράγισατο ὁ βασιλεὺς τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ,
⁊ in anulo optimatū suoꝝ: vt nō
καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ
mutaret res in daniel. ⁊ abiit rex
ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ Δανιήλ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασι-
in domū suam. ⁊ dormiuit icenatus: ⁊
λεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ἄσιτος, καὶ
cibos nō attulerūt ei: ⁊ somn' recessit
δίσματα οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ, καὶ ὁ ὕπνος ἀπῆλ-
ab eo. tūc rex surrexit mane in luce
θεν ἀπ' αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέστη πρωΐ ἐν τῷ φωτὶ
⁊ cū festinatiōe venit ad lacum leonū: ⁊
καὶ ἐν σπουδῇ ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ
cū appropīquret ipe lacui daniel' voce magna ⁊
ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν τῷ λάκκῳ τῷ Δανιὴλ φωνῇ μεγάλῃ καὶ
sorte clamauit: daniel serue dei viuentis:
ἐκραξε βόησεν, Δανιὴλ ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ
deꝰ tu' quē tu colis continue: si potuit libe
θεός σου ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, εἰ ἐδυνάσθη ἐξ-
rare te ex ore leonū: ⁊ dixit daniel
ελέσθαι σε ἐκ στόματος τῶν λεόντων; καὶ ἔφησε Δανιὴλ
regi: rex in secula viue: deꝰ me'
τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, ὁ θεός μου
misit angelum suum ⁊ obturauit ora
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξεν τὰ στόματα τῶν
leonū ⁊ nō nocuerūt mihi: qꝫ coram eo re
λεόντων καὶ οὐκ ἠδίκησάν με, ὅτι κατέναντι αὐτοῦ ἐυ-
ctudo iuēta ē me: ⁊ coram ūt te rex de-
θυμία εὑρέθη ἐν ἐμοί, καὶ ἐνώπιόν σου βασιλεῦ πα-
lictum nō feci. tunc rex mīlū gau-
ράπτωμα οὐκ ἐποίησα. τότε ὁ βασιλεὺς πολὺ ἐγα-
sus ē sup eo: ⁊ danielē dixit educere ex
θύνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν Δανιὴλ ἔσπευσαν ἀνελέσθαι ἐκ τοῦ
lacu. ⁊ eductꝰ ē daniel ex lacu: ⁊ om
λάκκου. καὶ ἀνελήφθη Δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ πᾶ-
nis corruptiō nō ē inuēta in eo: qꝫ credidit in
σα διαφθορὰ οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ, ὅτι ἐπίστευσεν ἐν
deo suo. ⁊ dixit rex: ⁊ adducētes
τῷ θεῷ αὐτοῦ. καὶ ἔφησεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἤγαγον
viros accusantes daniel: ⁊ in
τοὺς ἄνδρας τοὺς διαβεβλημένους τὸν Δανιὴλ, καὶ εἰς
lacum leonum
τὸν λάκκον τῶν λεόντων

ᵉverbum ᵐcum ᵗaudiſſet
ʳrexᶜ ſatisˢ cōtriſtatus eſt:
ᶜ& p ᵒdanieleᵉ poſuitᶠ cor
ᵍvt liberaret eum:
ᵇ& vſqꝫ adᶜ occaſumᵃ ſolis
ᵐlaborabat
ᵉvt erueret illum. ᵖVirᶠ autem ᵍilii ʰintelligentes
ʳregem: ᵘdixerūt ei. ᶠScito
ʳrexᵈ quia ᵃlexᶜ medorū ᵘat qꝫ perſarū eſt: ᵛtᶠ omne
ᵈecretum quodᵗ cōſtituerit ʰrex ᵐnon liceat
ᵘimutari. ᵒTuncᵖ rexᵈ precepit & adduxerunt
ᵈanielem: ᵗ& miſerunt eumᵘ in lacumᵗ leonum.
ᵇDixitqꝫ ʰrexᶜ danieli. ᵖDeus tuus
ᵇquemᶠ colisˢ ſemper: ᵗipe
ˡliberabit te. ᵐAllatuſqꝫ ē
ᵃlapisᵒ vnusᵖ & positus eſt
ᵍsup os lacī quē ᶜobſignauit ʰrexᵗ annulo suo
ʳ& annulo optimatū suorum: ᵇne quid fieret
ᵒcontra danielem. & ᶠabiit
ᵉrex
ᵇin domū suā ˡ& dormiuit
ᵗincenatꝰ: ˡcibiqꝫ ᵐnō ᵃfuit allatiᵉ coraᵈ eo: inſupᵖ & ſōnusˢ receſſit ᶠab eo. ᵒTunc
ʳrex primo ᵈiluculoᶜ consurgens
ˡfeſtinusᵃ ad lacumᵇ leonū
ᶜperrexit: ᵖappropinquāſqꝫ ᵍlacui: ᵈdanielem
ᵛvoceᵇ lachrymabili ˡclamauit:
ᵐ& affatus eſt eum. ᵒDaniel ᵖſeruе
ᵍdeiʳ viuentis: ᵉdeus tuus
ʳcuiᵘ tuᶠ ſeruis
ˢsemper: putaſneᵉ valuit
ᵗte liberare
ᶜaᵒ leonibus? Etᵈ danielᵉ regi reſpondens
ˡait. ᵇRexᶜ in eternum ᵐvіue. ⁿDeus meus
ᵉmiſitᵖ angelum ſuum ᵍ& conclusitᶠ oraᵒ leonum: ᵒo
ᵈ& nonᵉ nocuerunt mihi:
ᶠquiaᵍ coram eo
ʰiuſticiaᶠ inuēta eſtᵉ in me.
ᶜSed & ᶠcoram te
ᵍrexᵇ delictum ʳnonᵏ feci.
ⁿTunc
ⁿvehementerᵐ rexᵉ gauiſus eſtᵖ ſup eo: ᵍ & danielē
ʳprecepit ᵉeduci ᶠdeᵘ lacu.
ᶠEductuſqꝫ eſt
ʳdanielᵗ deᵉ lacu: ᵇ& ᵒnulla
ᶜleſioᶜ inuenta eſt
ᶠin eo: ᵍquiaᵇ credidit ʳdeo suo. ᵏ Iubente autem
ʳregeᵐ adducti ſuntⁿ viriᵒ illiᵖ quiᵍ accuſauerunt
ʳdanielemᵉ & in lacū ᶠleonum

Pśitúa.heb.

דְּמוֹ אִנּוּן בְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וְלָא
מְטוֹ לְאַרְעִית גֻּבָּא עַד דִּי יְשַׁלְטוּ
בְּהוֹן אַרְיְוָתָא וְכָל נַרְמֵיהוֹן הַדְּקוּ׃
בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כְּתַב לְכָל
עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשַׁנַיָּא דִּי דָאיְרִין
בְּכָל אַרְעָא שְׁלֵמְכוֹן יִשְׂגֵּא׃ מִן
קֳדָמַי שִׂים טְעֵם דִּי בְכָל שָׁלְטַן
מַלְכוּתִי לָהֵן זָאיְעִין וְדָחֲלִין מִן
קֳדָם אֱלָהֵה דִּי דָנִיֵאל דִּי הוּא
אֱלָהָא חַיָּא וְקַיָּם לְעָלְמִין וּמַלְכוּתֵה
דִּי לָא תִתְחַבַּל וְשָׁלְטָנֵה עַד סוֹפָא׃
מְשֵׁיזִב וּמַצִּיל וְעָבֵד אָתִין וְתִמְהִין
בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא דִּי שֵׁיזִב
לְדָנִיֵאל מִן יְדֵי אַרְיְוָתָא׃ וְדָנִיֵאל
דְּנָה הַצְלַח בְּמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ
וּבְמַלְכוּת כּוֹרֶשׁ פָּרְסָיָא׃

Cap. vij. בִּשְׁנַת חָדָא לְבֵלְשַׁאצַּר
מַלֶךְ בָּבֶל דָּנִיֵאל חֶלֶם חָזֵה וְחִזְוֵי
רֵאשֵׁהּ עַל מִשְׁכְּבֵהּ בֵּאדַיִן חֶלְמָא
כְתַב רֵאשׁ מִלִּין אָמַר׃ עָנֵה
דָּנִיֵאל וְאָמַר חָזֵה הֲוֵית בְּחִזְוִי עִם
לֵילְיָא וַארוּ אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמַיָּא
מְנִיחָן לְיַמָּא רַבָּא׃ וְאַרְבַּע חֵיְוָן
רַבְרְבָן סָלְקָן מִן יַמָּא שְׁנִין דִּא
מִן דָּא׃ קַדְמָיְתָא כְּאַרְיֵה וְגַפִּין דִּי
נְשֶׁר לַהּ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי מְרִיטוּ
גַפַּהּ וְנְטִילַת מִן אַרְעָא וְעַל רַגְלַיִן
כְּאֱנָשׁ הֻקִימַת וְלִבַּב אֱנָשׁ יְהִיב
לַהּ׃ וַארוּ חֵיוָה אָחֳרִי תִנְיָנָה דְּמְיָה
לִדְב וְלִשְׁטַר חַד הֻקְמַת וּתְלַת
עִלְעִין בְּפֻמַּהּ בֵּין שִׁנַיָּהּ וְכֵן אָמְרִין
לַהּ קוּמִי אֱכְלִי בְּשַׂר שַׂגִּיא׃ בָּתַר
דְּנָה חָזֵה הֲוֵית וַארוּ אָחֳרִי כְּנְמֵר
וְלַהּ גַּפִּין אַרְבַּע דִּי עוֹף עַל
גַּבַּיהָ וְאַרְבְּעָה רֵאשִׁין לְחֵיוְתָא וְשָׁלְטָן
יְהִיב לַהּ׃ בָּאתַר דְּנָה חָזֵה הֲוֵית

Trãsla.B.Vie.

missi sũt: ipsi & filii & uxores eorum: & non peruenerũt usq; ad pauimentũ laci donec arriperent eos leones: & ossa eorũ cõminuerũt. Tunc dan rex scripsit uniuersis populis: tribubus & linguis habitantibus in uniuersa terra. Pax uobis multiplicetur. A me cõstitutũ est decretũ: ut in uniuerso imperio & regno meo tremiscant & paueant deum danielis. Ipse est enim deus uiuens & eternus in secula: & regnum eius non dissipabitur: & potestas eius usq; in eternũ. Ipse liberator atq; saluator faciens signa & mirabilia in celo & in terra qui liberauit danielẽ de lacu leontũ. Porro daniel perseuerauit usq; ad regnum darii regnumq; cyri perse.

7.

In no primo baltha far regis babylonis daniel somniũ uidit. Visio aũt capitis ei in cubili suo. Et somnium scribens breui sermone cõprehendit: summatimq; perstringens ait. Videbã in uisione mea nocte: & ecce quattuor uenti celi pugnabãt in mari magno: & quattuor bestie grandes ascẽdebant de mari diuerse inter se. Prima quasi leena: & alas habebat aquile. Aspiciebam donec euulse sunt ale eius & sublata est de terra: & super pedes quasi homo stetit: & cor hominis datum est ei. Et ecce bestia alia similis ursо: in parte stetit: & tres ordines erãt in ore eius & in dentibus eius: & sic dicebãt ei. Surge come de carnes plurimas. Post hec aspiciebam & ecce alia quasi pardus: & alas habebat quasi auis quattuor super se. Et quattuor capita erãt in bestia: & potestas data ẽ ei. Post hec aspiciebam

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

Emissi sunt ipsi & filij eorũ & uxores
ἐνεβλήθησαν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες
eorũ: & nõ peruenerũt ad pauimẽtũ laci
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔφθασαν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ λάκκου,
donec uniuersi sunt eorũ leones & ossa
ἕως οὗ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ λέοντες καὶ πάντα τὰ ὀστᾶ
eorũ cõminuerũt. nunc uarius rex scripsit
αὐτῶν ἐλέπησαν. τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔγραψε
omnibus ppls tribub linguis habitantib in
πᾶσι τοῖς λαοῖς φυλαῖς γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσιν ἐν
omni terra. pax uobis multiplicet. a facie mea
πάσῃ τῇ γῇ. εἰρήνη ὑμῖν πληυνθείη. ἐκ προσώπου μου
positũ ẽ decretũ: ut in oĩ iperio regni mei
ἐτέθη δόγμα, τοῦ ἐν πάσῃ ἀρχῇ τῆς βασιλείας μου
sint trementes & timentes a facie
εἶναι τρέμοντας καὶ φοβουμένους ἀπὸ προσώπου τοῦ
dei danielis: qm ipe est deꝰ uiues & permanẽs in
θεοῦ Δανιήλ, ὅτι αὐτός ἐστι θεὸς ζῶν καὶ μένων εἰς
scla: & regnũ eius nõ corrumpet:
τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται,
& ptãs ei usq in finem. defendit: &
καὶ ἡ κυρία αὐτοῦ ἕως τέλους. ἀντιλαμβάνεται, καὶ
liberat. & facit signa & ponẽta in celo &
ῥύεται. καὶ ποιεῖ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν οὐρανῷ καὶ
in terra. qui liberauit daniel ex ore leo-
ἐπὶ γῆς. ὃς ἐξείλατο τὸν Δανιὴλ ἐκ στόματος τῶν λεόν-
nũ. & daniel psperat ẽ in regno darii:
των. καὶ Δανιὴλ κατευόδωται ἐν τῇ βασιλείᾳ Δαρείου,
& in regno cyri perse.
καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ Κύρου τοῦ Πέρσου. Ca.7.

In pmo anno baltasar regis chal-
Ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Βαλτάσαρ βασιλέως Χαλ-
deoꝝ: daniel somniũ uidit: & uisiones ca
δαίων, Δανιὴλ ἐνύπνιον εἶδεν, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κε-
pitis eius in cubili suo: & somniũ
φαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐνύπνιον
scripsit & summã uerboꝝ dixit. ego da
ἔγραψεν καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν. ἐγὼ Δα-
niel uidebã in uisione mea nocte: & ecce quat
νιὴλ ἐθεώρουν ἐν ὁράσει μου τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ οἱ τέσ
tuor uenti celi pugnabant in mare
σαρις ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ προσέβαλλον εἰς τὴν θάλασ-
magnũ: & quattuor bestie magne ascen-
σαν τὴν μεγάλην, καὶ τέσσαρα θηρία μεγάλα ἀνα-
dẽs de mari diuersę ꝺ inuicẽ: pri-
βαίνοντα ἐκ τῆς θαλάσσης διαφέροντα ἀλλήλων, τὸ πρῶ-
ma q̃si leena & ale eius ad
τον ὡσεὶ λέαινα καὶ πτέρυγες ἀετοῦ αὐτῇ, ἐθεώρουν ἕως ὅτου
eunũse sunt ale eius & sublata ẽ a terra: &
ἐτίλοντο τὰ πτέρυγες αὐτοῦ καὶ ἐξήρθη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
in pedib holo stetit: & cor holo datũ
ἐπὶ ποδῶν ἀνθρώπου ἕστη, καὶ καρδία ἀνθρώπου ἐδό-
est ei. & ecce bestia secunda similis ursо: & in
θη αὐτῇ. καὶ ἰδοὺ θηρίον δεύτερον ὅμοιον ἄρκῳ, καὶ ἐν
pte una stetit: & tria latera in ore ei in
μέρει μιᾷ ἔστη, καὶ τρία πλευρὰ ἐν τῷ στόματι αὐτῆς ἀνὰ
ter dentes eius. & sic dicebãt ei. surge
μέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς. καὶ οὕτως ἔλεγον αὐτῇ. ἀνάστα
cõede carnes multas. post ipam aspiciebã &
φάγε σάρκας πολλάς. ὀπίσω αὐτοῦ ἐθεώρουν καὶ
ecce alia bestia q̃si pardalis: & ipa ale
ἰδοὺ ἕτερον θηρίον ὡσεὶ παρδάλις, καὶ αὐτῇ πτέρυ-
q̃tuor: volucris sup eam: & q̃tuor ca-
γες τέσσαρες πετεινοῦ ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ τέσσαρες κε-
pita bestie: & pt̃as data ẽ illi. post hec
φαλαὶ τῷ θηρίῳ, καὶ ἐξουσία ἐδόθη αὐτῇ. μετὰ τοῦ
aspiciebã:
τοῦτο ἐθεώρουν,

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.

C

A

Spa. 14.

D

Dan. 14.

B

E

¶ ecce bestia quarta terribil ¶ stupenda ¶ fortis ualde: ¶ dentes eius ferrei magni: cōedebat ¶ comminuebat. ¶ reliqua pedibus suis conculcabat. ¶ ipa differebat valde a cunctis bestijs que ante eam: ¶ cornua decē illi. cōsiderabā cornua eius: ¶ ecce cornu aliud parvum ascendit in medio eorū ¶ tria cornua ex eis eradicata sūt a facie eius. ¶ ecce oculi quasi oculi hominis in cornu isto: ¶ os loquēs magna. aspiciebā donec throni positi sūt ¶ antiquus dierū sedit: ¶ vestimētū eius candidū quasi nix: ¶ capilli capitis eius quasi lana munda. thronus eius flāma ignis: rote eius ardens. fluuius ignis trahebat egrediebatur ante eū. mille milia ministrabant ei. ¶ decies centena milia astabant ante eam. iudicium sedit: ¶ libri aperti sunt. aspiciebā tūc a voce sermonū magnorū quā cornu illud loquebatur: donec interfecta ē bestia illa ¶ perijt: ¶ corpus eius datū ē in cōbustionē ignis. ¶ reliquarū bestiarū trāsmutata ē principatus: ¶ longitudo vite data ē eis usq ad tpo ¶ tpis. aspiciebā i visione noctis: ¶ ecce cū nubibus celi quasi filius hominis veniebat: ¶ usq ad antiquū dierū pervenit: ¶ in cōspectu eius allati sūt ¶ ipi ¶ honor ¶ regnū: ¶ omnes populi tribus ¶ linguę ipi seruiebant. potestas eius potestas eterna: quę non transibit: ¶ regnū eius nō corrumpet. horruit spūs meus ego daniel in hitumeo ¶ visiones capitis mei cōturbabant me: ¶ accessi ad unū astantiū ¶ expositionē ferebam ab eo discere de omnibus hijs. ¶ dixit mihi et interpretationis sermonū notā fecit mihi. ¤¤¤

Pătíua.heb.	Ter.heb.Dani.vij.	Trăsla.B.Hie.	Trăsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.
אִלֵּין	חֵיוָתָא	He quattuor bestie magne:	he bestie magne ꝟtuor.
אַרְבַּע	רַבְרְבָתָא	quattuor sunt regna q̃	ταῦτα τὰ ἐκρία τὰ μεγάλα τὰ τέσσαρα.
מַלְכִין	דִּי	consurgent de	τέσσαρες βα
יְקוּמוּן	מִן	terra. Suscipient autem	σιλεῖαι ἀναστήσονται ἐπὶ τῆς γῆς,
אַרְעָא	אַרְבְּעָה	regnum sancti dei	ἀφελοῦσι δὲ
מַלְכִין	דִּי	altissimi & obtinebunt	λάβουσι τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίστου.
יְקוּמוּן	מִן	regnũ vsq; in seculum	καὶ κατέχουσι δὲ
עָלְמָא	וְעַד	& in seculum seculorũ.	ἕως αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος τῶν αἰώνων,
וְעַד	עָלַם	Post hoc volui	καὶ ἐπέτυ
עָלְמַיָּא	וְאֵדַיִן	libenter discere de bestia	ἀκριβῶς μαθεῖν περὶ τοῦ ἐκρίου τοῦ τετάρτου
צְבִית	לְהַיְצָבָא	quarta que erat	ὅτι ἦν
עַל	חֵיוְתָא	dissimilis valde ab	διάφορον παρὰ πᾶν ἐκρίον, φοβερὸν περισσῶς,
רְבִיעָיְתָא	דִּי	ortis bus & terribilis nimis.	οὗ ὀδόν
הֲוָת	שַׁנְיָא	Dentes & vngues eius	τας σιδηροῦς, καὶ οἱ ὄνυχες
מִן	כָּל	ferrei:	αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθί
חֵיוָתָא	וְתִדְהֲלָה	comedebat & cõminue	καὶ λεανῶν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ κατε
יַתִּירָה	שַׁנְיָא	bat: & reliq̃ pedibus suis	πάτει. καὶ περὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τῶν δέκα τῶν ἐν
מִן	כָּל	cõculcabat. Et de cornibus decem q̃ habebat in	κεφαλῆς αὐτοῦ. καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἀναβάντος καὶ
דִּי	בְרֵאשֵׁהּ	capite: & de illo qđ ortũ	ἐκπεσόντος τῶν πρότερον τριῶν. καὶ τοῦ ἐκείνου ὃ
וְאָחֳרִי	דִּי	fuerat: ante qđ cecide	ὀφθαλμοὶ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ
סְלִקַת	וּנְפָלוּ	rãt tria cornua: & de cor	μείζων τῶν λοιπῶν. ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει
מִן	קֳדָמֵיהּ	nu illo qđ habebat ocu	πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυεν πρὸς αὐτούς. ἕως οὗ
וְהָא	עֵינִין	los & os loquens gran	ἦλθεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὸ κρῖμα ἔδωκεν ἁγί
כְּעֵין	אֱנָשׁ	dia: & mai? erat ceteris.	ων ὑψίστου. καὶ τὸν καιρὸν ἔφθασεν, καὶ τὴν βασιλείαν κα
וּפֻם	מְמַלֵּל	Aspiciebã & ecce cornu	τέσχον οἱ ἅγιοι. καὶ εἶπεν, τὸ ἐκρίον τὸ τέταρτον βασι
רַבְרְבָן	וְחָזְוֵהּ	illud faciebat bellum cõ	λεία τετάρτη ἔσται ἐν τῇ γῇ ἥτις ὑπερέξει πάσας τὰς
רַב	מִן	aduersus sanctos: & pre	βασιλείας, καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν καὶ συμ
חֲזֵה	הֲוָה	ualebat eis donec	πατήσει αὐτήν. καταπίεται καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐ
קַרְנָא	דְּכֵן	venit antiquus dierum:	τοῦ, δέκα βασιλεῖαι ἀναστήσονται. καὶ ὀπίσω αὐτῶν
עָבְדָא	קְרָב	& iudiciũ dedit	ἀναστήσεται ἕτερος, ὃς ὑπερέξει πάντας τοὺς ἔμπρο
עִם	קַדִּישִׁין	sanctis excelsi: & tẽpus	σθεν καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει. καὶ λόγους
וְיָכְלָה	לְהוֹן	aduenit: & regnum obtinuerunt	εἰς ὕψιστον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίστου
עַד	דִּי	sancti. Et sic ait.	πρὸς τὸν ὕψιστον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίστου
אָתָה	עַתִּיק	Bestia quarta: regnum	ἐξολεθρεύσει. καὶ ὑπονοήσει καιροὺς καὶ νό
יוֹמַיָּא	וְדִינָא	quartum	μισται παραδοθήσονται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ καιρῶν
יְהַב	לְקַדִּישֵׁי	erit in terra quod mai?	καὶ ἥμισυ καιροῦ, καὶ τὸ κριτήριον καθίσει. καὶ τὴν δὲ
עִדָּנָא	וּזְמַנָּא	erit omnibus	ἀφανισθήσεται καὶ τοῦ ἀφανίσαι καὶ τοῦ ἐκτρίψαι
וּמָטָה	עִדָּנָא	regnis & deuorabit vni	ἕως τέλους. καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγα
וּמַלְכוּתָא	וְשָׁלְטָנָא	uersam terram: & cõcul	λωσύνη τῶν βασιλειῶν τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ λα
וְרִבְוּתָא	דִּי	cabit & cõminuet eam.	οῦ: δοθήσεται τοῖς ἁγίοις ὑψίστου. καὶ ἡ βασιλεία αὐτῆ βασιλεία
תְּחוֹת	כָּל	Porro cornua decẽ ipsi?	αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσι καὶ
שְׁמַיָּא	יִתְיְהִבַת	regni decem reges erũt:	ὑπακούσονται. ἕως ὧδε τὸ πέρας τοῦ λόγου. ἐγὼ
לְעַם	קַדִּישֵׁי	& alius consurget	δανιὴλ ἐθορυβοῦ οἱ διαλογισμοί μου
עֶלְיוֹנִין	מַלְכוּתֵהּ	post eos & ipse potẽtior	
מַלְכוּת	עָלַם	erit prioribus:	
וְכָל	שָׁלְטָנַיָּא	& tres reges hũiliabit.	
לֶהֱוֹא	יִפְלְחוּן	Et sermones contra	
וְיִשְׁתַּמְּעוּן	עַד	excelsum loquetur: &	
כְּדֵה	סוֹפָא	sanctos altissimi	
מַלְכוּתָא	אֲנָא	conteret. Et putabit qđ	
דָּנִיֵּאל	שַׁגִּיא	possit mutare tẽpora &	
רַעְיוֹנַי	יְבַהֲלוּנַּנִי	leges: & tradẽtur in ma	
וְזִיו	אַפַּי	nu eius vsq; ad tẽps & tpa	
שַׁנִּין	וְעִדָּנִין	& dimidiũ tẽporis. Et	
וְדָת	יִתְיְהִבוּן	iudicium sedebit vt	
לְהַשְׁמָדָה	וּלְהוֹבָדָה	auferatur potẽtia & cõ	
עַד	סוֹפָא	teratur & dispereat vsq;	
וּמַלְכוּתָא	וְשָׁלְטָנָא	in finẽ. regnũ autẽ & po	
וּרְבוּתָא	דִּי	testas & magnitudo re	
מַלְכוּת	תְּחוֹת	gni q̃ est subter omne	
כָּל	שְׁמַיָּא	celum detur	
יִתְיְהִבַת	לְעַם	populo sanctorũ altissi	
קַדִּישֵׁי	עֶלְיוֹנִין	mi: cuius regnum	
מַלְכוּתֵהּ	מַלְכוּת	regnũ sempiternum est:	
עָלַם	וְכָל	& oẽs reges	
שָׁלְטָנַיָּא	לֶהֱוֹא	seruient ei & obediẽt.	
וּלְכָל	יִפְלְחוּן	Hucusq; finis	
וְיִשְׁתַּמְּעוּן	עַד	verbi. Ego daniel mul	
כְּדֵה	סוֹפָא	tum cogitationib? meis	
דְּנִיֵּאל	אֲנָא		
רַעְיוֹנַי	שַׁגִּיא		
יְבַהֲלוּנַּנִי	וְזִיו		
אַפַּי	עֲלַי		
וּפִתְגָמָא	שְׁמִירַת		
בְּלִבִּי	אֶטַּר		

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

cōturbauerūt me: ⁊ facieo mea mutata ē in me: ⁊
συνετάραξάν μι, καὶ ἡ μορφή μου ἐλλοιώθη ἐπ' ἐμοί, καὶ
verbū in corde meo cōseruaui.
τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Ca.8.

IN anno tertio regni baltasar re-
A ΕΝ ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας βαλτάσαρ τοῦ βα-
gis visio apparuit ad me. ego daniel post vi-
σιλέως ὅρασις ὤφθη πρός μι. ἐγὼ δανιὴλ μετὰ τὸ ἰδεῖν
sum mihi principiū ⁊ erā in susis castro quō
ἐμαυτόν μοι τὸν ἀρχὴν καὶ ἤμην ἐν σούσοις τῇ βάρει, ἥ
est in regione elam. ⁊ vidi in visione ⁊ eram sup
ἐστιν ἐν χώρᾳ ἐλαΐμ. καὶ εἶδον ἐν ὁράματι καὶ ἤμην ἐπὶ τῆς
portā atri: ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi:
πύλης ὑλαΐ, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον,
⁊ ecce aries vn⁹ stans ad vbal: ⁊ ipse cornua
καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς ἑστηκὼς πρὸ τοῦ ὕβαλ, καὶ αὐτῷ κέρατα
⁊ cornua excelsa: ⁊ vnū excelsius altero. ⁊
καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά, καὶ ὁ εἷς ὑψηλότερος τοῦ ἑτέρου. καὶ ὁ
excelsus ascendebat i extremis. ⁊ vidi arietē cornupetētē
ὑψηλὸς ἀνέβαινεν ἐπ' ἐσχάτων. καὶ εἶδον τὸν κριὸν κερατίζοντα
contra mare ⁊ aquilonē ⁊ austrū: ⁊ omnes be
πρὸς θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ πάντα τὰ θη-
stie nō stabunt i cōspectu eius: ⁊ non erat liberans
ρία οὐ στήσονται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος
de manu ei⁹: ⁊ fecit scōm voluntatē suam
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
⁊ magnificat⁹ ē. ⁊ ego eram itelligēs. ⁊ ecce hir-
καὶ ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐγὼ ἤμην συνιῶν. καὶ ἰδοὺ τράγος
B caprar⁹ veniebat ab aphrico sup faciem totī⁹ terre:
αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς,
⁊ nō erat tangens terrā: ⁊ hirco cornu insig-
καὶ οὐκ ἦν ἀπτόμενος τῆς γῆς, καὶ τῷ τράγῳ κέρας ἐπί-
gne inter oculos ei⁹. ⁊ venit vsq; ad arietē
σημον ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ κριοῦ
cornua habentē: quē vidi stantem ante vbal.
τοῦ τὰ κέρατα ἔχοντος, οὗ εἶδον ἑστῶτα ἐνώπιον τοῦ ὕβαλ.
⁊ cucurrit ad eū in ira fortitudinis ei⁹: ⁊ vidi e-
καὶ ἔδραμεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὀργῇ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ εἶδον αὐ-
tum pueniētē vsq; ad arietē: ⁊ efferat⁹ ē eū
τὸν φθάσαντα ἕως τοῦ κριοῦ, καὶ ἐξηγριώθη πρὸς αὐτὸν
⁊ percussit arietē ⁊ contriuit vtraq;
καὶ ἔπαισεν τὸν κριόν, καὶ συνέτριψεν ἀμφότερα τὰ
cornua eius: ⁊ nō erat fortitudo arieti vt staret co
κέρατα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς τῷ κριῷ τοῦ στῆναι ἐνώ-
G ram eo: ⁊ iecit eū in terrā ⁊ cōcul
πιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ συνε-
cauit eum: ⁊ nō fuit liberans arietē de
πάτησεν αὐτόν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος τὸν κριὸν ἐκ
C manu eius. ⁊ hircus caprar⁹ magnificat⁹ ē vsq;
χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἐμεγαλύνθη ἕως
nimis: ⁊ cū pualeret ipe: cōtritus ē cor
σφόδρα καὶ ἐν τῷ ἰσχύσαι αὐτόν, συνετρίβη τὸ κέ-
nu eius magnū. ⁊ ascēderūt alia cornua q̄ttuor
ρας αὐτοῦ τὸ μέγα. καὶ ἀνέβη ἕτερα κέρατα τέσσαρα
subter illud in q̄ttuor ventos ce
ὑποκάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρα-
li: ⁊ ex vno eox egressū ē cornu vnū forte:
νοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθεν κέρας ἓν ἰσχυρόν,
⁊ magnificatū ē valde ad austrū ⁊ ad orien
καὶ ἐμεγαλύνθη σφόδρα πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατο-
tem ⁊ ad occidētē. magnificatū ē vsq; ad milītiā
λὰς καὶ πρὸς τὴν δύσιν. ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς δυνάμεως
celi ⁊ cecidit in terrā de mi-
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυ-
litia celi ⁊ de stellis: ⁊ cōculca-
νάμεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀστέρων, καὶ συνεπά-
uit eos ⁊ vsq; ad principē excercit⁹ magnificatū ē
τησεν αὐτὰ καὶ ἕως τοῦ ἀρχιστρατήγου ἐμεγαλύνθη

Trāsla.B.Vie.

[a]cōturbabar: [b]& facies mea
[c]mutata est [b]in me: [c]verba
autē [c]in corde meo [g]con-
seruaui. 8.

HAnno [b] tertio [c] regni
[d]balthasar
[c]regis [f]visio [g] apparuit [b]mi
hi. [c]Ego [b]daniel
[i]post id [m] quod videram
[o]in principio [p]vidi
[q]in visione mea [c]cū essem
[s]in susis
[f]castro [f]quod est [t]in helam
[u]regione:
[b]vidi autē [c]in visione [e]esse
[b]me [f]super [g]portam
[b]vlai: [t]& leuaui [b]oculos me
os [t]& vidi. [m]Et ecce
[n]aries [o] vnus [r] stabat [d]ante
[r]paludem [e] habens
[r]cornua [r]excelsa: [r]& vnum
[r]excelsius [b]altero [c]ato [g]suc
crescens.
[r]Postea [r]vidi [b]arietem [r]cor
nibus ventilantē contra
[b]occidentē [r]& cōtra aqlo-
nē [m]& cōtra meridiem: [n]&
oēs [o]bestie [p]nō poterāt [q]re
sistere [e]ei [o]neq; [r]liberari [d]de
manu ei⁹: [s]fecitq; [r]ſm vo
lūtatē suā [r]& magnificat⁹
est. [c]Et ego [c]intelligebam.
[b]Ecce aut [c]hircus [c]caprarū
[e]veniebat [b]ab [t]occidēte [s]su
per [f]facie [m]totius [n]terre: [o]&
nō [p]tāgebat [q]terrā. Porro
[r]hircus hēbat [e]cornu [r]insi
gne [n]inter [r]oculos suos: [r]&
venit [r]vsq; ad [s]arietē illum
[b]cornutū [o]quem [c]videram
[r]stantem [e]ante [b]portam:
[r]& cucurrit [b]ad eum [r]in im
petu [m]fortitudinis sue.
[n]Cūq; [o]appropinquasset
[p]ppe [s]arietē: [r]efferat⁹ est
[e]in eum: [g]& percussit [e]arie
tem [r]& cōminuit [t]duo
[c]cornua eius: [b]& nō [c]pote
rat [c]aries [r]resistere
[o]ei. [b]Cunq; mississet eum
[r]in terrā [s]conculcauit:
[r]& nemo quibat [n]liberare
[e]arietē [r]de manu ei⁹. [q]Hir
cus aūt [c]caprarū [e]magnus
factus est [o] nimis. [s]Cunq;
creuisset [r]fractū est [r]cornu
[e]magnū: [b]& orta sunt
[b]quattuor cornua [c]subter
illud [r]per quattuor [e]vētos
[b]celi. [r]De [b]vno [r]autem [r]ex
eis [m] egressum est
[n]cornu [o]vnū [p]modicū: [q]&
factum est grande
[o]contra [r]meridiē [n]& cōtra
[s]orientē [b]& cōtra [r]fortitudi
nē. [e]Et magnificatū est [b]vſ
q; ad [c]fortitudinē [o]celi: [e]&
iecit [e]de [b]fortitudine [r]& de
[s]stellis: [r]& cōculcauit eas.
[n]Et vsq; ad [o]principē [p]for
titudinis [q]magnificatū est;

Tex.heb.Dani.viij. Pūtina.heb.

בְּהַלְוֹנָה יְבַהֲלַנְנִי וְזִיוִי יִשְׁתַּנּוֹן עָלַי וּמְלֹתָא
שָׁנָת טָלַל נְבִלְבִּי נִטְּרֵת׃
Cap. viij.
בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת בֶּלְשַׁאצַּר
שָׁנָה שָׁלֵשׁ
חָזוֹן נִרְאָה אֵלַי אֲנִי דָּנִיֵּאל
חָזֶה רָאָה
אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה וְאֶרְאֶה
חָלַל
בָּחָזוֹן וַיְהִי בִּרְאֹתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן
הָיָה
הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעֵילָם הַמְּדִינָה
וְאֶרְאֶה בָּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל אוּבַל
אֶשָּׂא
אוּלָי וְאֶשָּׂא עֵינַי וְאֶרְאֶה וְהִנֵּה
אָנָה
אַיִל אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאוּבָל וְלוֹ
קְרָנָיִם וְהַקְּרָנַיִם גְּבֹהוֹת וְהָאַחַת
צָפוֹן חָיָה
גְּבֹהָה מִן הַשֵּׁנִית וְהַגְּבֹהָה עֹלָה
עָמַד פָּנָה
בָּאַחֲרֹנָה רָאִיתִי אֶת הָאַיִל מְנַגֵּחַ
נָצַל נֶגֶב
יָמָּה וְצָפוֹנָה וְכָל חַיּוֹת לֹא
הָיָה בִּין
יַעֲמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ
עָזַר עָנָד
וְעָשָׂה כִרְצֹנוֹ וְהִגְדִּיל׃ וַאֲנִי הָיִיתִי
בִּין יָצָא
מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר הָעִזִּים בָּא מִן
עָזַר עָנָד
הַמַּעֲרָב עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְאֵין
בּוֹא עָרַב
נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קֶרֶן חָזוּת בֵּין
חָזָה
עֵינָיו׃ וַיָּבֹא עַד הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם
בּוֹא
אֲשֶׁר רָאִיתִי עֹמֵד לִפְנֵי הָאוּבָל
רָאָה
וַיָּרָץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ׃ וּרְאִיתִיו
רוּץ חָמָם
מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו
נָגַע גָּעַשׁ
וַיַּךְ אֶת הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר אֶת שְׁתֵּי
כָּרַר גָּבַה
קְרָנָיו וְלֹא הָיָה כֹחַ בָּאַיִל לַעֲמֹד
שָׁבַר
לְפָנָיו וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיִּרְמְסֵהוּ
שָׁלַךְ רָמַס
וְלֹא הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ׃ וְצְפִיר
הָעִזִּים הִגְדִּיל עַד מְאֹד וּכְעָצְמוֹ
עָצַם גָּדַל
אֶל הַנֶּגֶב וְאֶל הַמִּזְרָח וְאֶל הַצֶּבִי׃
זָרַח צָבָה
וַתִּגְדַּל עַד צְבָא הַשָּׁמָיִם וַתַּפֵּל
נָפַל
אַרְצָה מִן הַצָּבָא וּמִן הַכּוֹכָבִים
כּוֹכָב
וַתִּרְמְסֵם׃ וְעַד שַׂר הַצָּבָא הִגְדִּיל

Pūctua.heb.	Tex.be.Dani.viij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina.
וּמְמָּנּוּ תָּמִיד ׀ הַתָּמִיד וְהֻשְׁלַךְ מְכוֹן	׀ רוֹם תָּמִיד	[a]& ab eo [f]tulit [c]iuge ſacri= ficium: [f]& deiecit [b]locum [c]ſanctificationis eius. [f]Ro bur autē [f]datū eſt [a]contra	καὶ ἀφ' αὐτοῦ ἦρται θυσία ἐταράχθη, καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται,
מִקְדָּשׁוֹ׃ וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל הַתָּמִיד	כּוֹן מִקְדָּשׁ	[b]iuge ſacrificiū [c]ꝓpter pec cata: [b]& ꝓſternetur [e]veri= tas in terra: [b]& proſpera= bitur [g]& faciet. [f]Et audiui	τ factū eſt ſup sacrificiū peccatū: τ plecta ē terrā καὶ ἐφρόνει ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, καὶ ἐρρίφη χαμαὶ
בְּפִשַׁע וַתִּשְׁלַךְ אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה	נָתַן עָשָׂה	vnū de [f]ſanctis [m]loq̄ntē: [n]& dixit [e]vn [n]ſctūs [q]alteri	iuſticia: τ fecit τ ꝓſperata ē. τ audiui vnū ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἐποίησεν καὶ εὐοδώθη. καὶ ἤκουσα ἑνὸς
וְהִצְלִיחָה׃ וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד קָדוֹשׁ	צָלַח שָׁמַע	neſcio cui [f]loquenti. [e]Vſ= q̄quo [n]viſio & [c]iuge ſacri ficiū [c]& peccatū [f]deſolatio	ἁγίου λαλοῦντος, καὶ ἔπεν, ἕως ἁγίος τῷ φιλτάτῳ τῷ λα
מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ לַפְּלֹמוֹנִי	מָדַשׁ רִבֵּר	nis q̄ [a]facta eſt [b]& ſanctua= riū [c]& fortitudo [b]cōculca= bitur. [c]Et dixit [f]ei. [a]Vſq	quenti: vſq ꝙ viſio ſtabit ſacrificiū ablatū τ
הַמְדַבֵּר עַד מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד	פְּלֹא תָּמִיד	ad [b]veſperā & [f]mane dies [a]duo milia [f]trecēti: [n]& mū dabitur [e]ſanctuariū. [f]Fa	λοῦντι, ἕως πότε ἡ ὅρασις ἔσται ἡ θυσία ἡ ἀρθεῖσα καὶ
וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא	נָתַן	ctū eſt aūt [e]cū videre [f]ego [e]daniel [n]viſionē: [f]& q̄rere [f]intelligētiam [f]ecce [a]ſtetit	peccatū ꝙ deſolatiōis ꝙ datū eſt. τ ſanctū τ fortitudo ἁμαρτία ἡ ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα. καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἰσχὺς
מְרֻמָס׃ וָאֹמַר אֵלַי עַד עֶרֶב בֹּקֶר	כָּבַס אָבַר	[b]in conſpectu meo [f]quaſi ſpecies [n]viri. [f]Et audiui [f]vo cem [f]viri [f]inter [f]vlai [f]& cla mauit [f]& ait. [m]Gabriel oo	cōculcabitur? τ dixit ei: vſq ad veſperā τ mane συμπατηθήσεται; καὶ ἔπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωΐ
אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃	מַאָה צָרַק	[n]fac intelligere [e]iſtā [q]viſio= nē. [f]Et venit: & ſtetit [e]iuxta [f]vbi ego ſtabā. [n]Cunq̄ ve	vico duo mille τ trecenti: τ mundabitur ἡμέραι δισχίλιαι καὶ τριακόσιαι, καὶ καθαρισθήσεται τὸ
וַיְהִי בִּרְאֹתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל אֶת הֶחָזוֹן	הָיָה רָאָה	niſſet: [f]pauēs [f]corruī [f]in fa cie meā: [b]& ait [c]ad me. [b]In tellige [f]fili homīs q̄m [b]in	ſctū. τ factū eſt cū videre ego viſionē: τ ἔγε ἅγιον. καὶ ἐθρύπτο ἐν τῷ ἰδεῖν με τὴν ὅρασιν, καὶ ἐζή=
וַאֲבַקְשָׁה בִינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לְנֶגְדִּי	חָזָה נֶקֶשׁ	tpe finis cōplebitur [e]viſio. [f]Cūq̄ loqueretur [m]ad me [e]collapſus ſum [e]pnus [q]in	τουν σύνεσιν, καὶ ἰδοὺ ἕστη ἐνώπιόν μου ὡς ὅρασις ἀν=
כְּמַרְאֵה גָבֶר וְאֶשְׁמַע קוֹל אָדָם	רָאָה שָׁמַע	terram. [f]Et tetigit [e]me: [f]& ſtatuit me [e]in [f]gradu meo. [f]Dixitq̄ mihi. [f]Ego [e]oſtē=	ri. τ audiui vocē viri inter vlai.
בֵּין אוּלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר נַבְרִיאֵל	קְרָא	dā tibi [f]q̄ [e]futura ſunt [f]in nouiſſimo [f]maledictionis: [e]quoniā habet [e]tēpus [f]finē	ἀνδρός. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρὸς ἀναμέσον τοῦ ὑλαί.
כָּרֵן לְהָבִן אֶת הַמַּרְאֶה וַיָּבֹא אֶצֶל	בִּין בּוֹא	ſuū. [n]Aries [f]quem [m]vidiſti [n]habere [e]cornua: [f]rex [q]me dorum eſt [f]atq̄ perſarum.	τ vocauit τ dixit: gabriel fac intelligere illum καὶ ἐκάλεσεν καὶ ἔπεν, γαβριὴλ συνέτισον ἐκεῖνον
עָמְדִי וָאֵבָאוּ נִבְעַתִּי וָאֶפֹּלָה עַל פָּנָי	בָּשֵׁת נָפַל	[e]Porro hircus caprarum: [n]rex [f]grecoꝝ eſt: [f]& cornu [f]grande [e]quod erat [b]inter	visionē. τ venit τ ſtetit iuxta ſtatione καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενα τῆς στάσεώς
וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן אָדָם כִּי לְעֶת	נָגַד בָּנָה	[f]oculos eius: [b]ipſe eſt [f]rex [f]primus. [f]Quod autem fracto illo [b]furrexerunt oo	meā: τ cū veniret ipe: turbat [f]ſus τ cado in μου, καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτόν, ἐταράχθην καὶ πίπτω ἐπὶ
קֵץ יִהְיֶה חָזוֹן וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי נִרְדַּמְתִּי עַל	קֶרֶס	[f]quattuor [e]pro eo: [f]quat= tuor [m]reges [e]de gente eius [e]conſurgent: [f]ſed non [n]in	facie meā: τ dixit ad me. itellige fili hois: πρόσωπόν μου, καὶ εἶπεν πρός με· σύνες υἱὲ ἀνθρώπου,
פָּנַי אַרְצָה וַיִּגַּע בִּי וַיַּעֲמִדֵנִי עַל	נָגַע עָמַד	fortitudine eius. [f]Et poſt [e]regnum eoꝝ [f]cum creue rint [e]iniquitates [f]cōſurget	adhuc.n. in tpo finem viſio. τ cū loqret ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις· καὶ ἐν τῷ λαλεῖν
עָמְדִי׃ וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת	בֹּא	[f]rex [f]ipudens facie: [b]& in= telliges [f]ꝓpoſitiões: [e]& ro borabitur [f]fortitudo ei?:	tpe mecū: cado in faciem meā ſup ἐπ' αὐτῷ μετ' ἐμοῦ, πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν
אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַזַּעַם כִּי	הָיָה	[f]ſed nō [f]in viribus ſuis: [b]& ſupra q̄ credi pōt vniuer ſa [f]vaſtabit: [a]& ꝓſperabitur	γῆν, καὶ ἥψατό μου καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας καὶ εἶ=
לְמוֹעֵד קֵץ׃ הָאַיִל אֲשֶׁר רָאִיתָ	לְמוֹעֵד קֵץ רָאִיתָ	[f]& faciet. [m]Et iterficiet [n]ro buſtos [e]& populū [f]ſctōrū [q]ſm [f]volūtate ſui: [e]& diri=	xit: ecce ego nota facio tibi futura in extremio πιν, ἰδοὺ ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ ἐσόμενα ἐπ' ἐσχάτων τῆς
בַּעַל הַקְּרָנָיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃	בַּעַל הַקְּרָנַיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס	getur [f]dolus [e]in manu ei?: [f]& cor ſuū [f]magnificabitur [f]& in copia rerū oīm [e]occi det [b]plīmos. [f]Et cōtra [e]pri cipē [e]pricipū [f]cōſurget: [e]&	ire: adhuc.n. in tpo finē. arico quē vidiſti hōc ὀργῆς, ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας· ἀκριὲς ὃν ἐώρακας τὰ
וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן וְהַקֶּרֶן	צָפִיר שָׂעִיר	fine [b]manu cōteretur. [b]Et viſio [f]veſpere [m]& mane [q]ꝙ [e]dicta eſt: [f]vera [q]eſt. oooo	cornua: rex ꝓſarum τ medoꝝ. τ hircus κέρατα, βασιλεὺς περσῶν καὶ μήδων· καὶ ὁ τράγος τῶν
הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ	נָבָל		capraꝝ: rex grecoꝝ. τ cornu magnū qđ erat αἰγῶν, βασιλεὺς ἑλλήνων· καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα ὃ ἦν
הָרִאשׁוֹן׃ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה	שָׁבַר		inter oculos eius: ipe eſt rex ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς
אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מַמְלָכִיוֹת מִגּוֹי	רְבַע		ꝓimus. τ contriti cui ſtetert ꝙmoꝝ ὁ πρῶτος· καὶ τοῦ συντριβέντος οὗ ἔστησαν τέσσαρα
יַעֲמֹדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ׃ וּבְאַחֲרִית	טֹהַר		comua de ſubtus: ꝙtuoꝝ reges de gente κέρατα ὑποκάτωθεν, τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους
מַלְכוּתָם כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים יַעֲמֹד	תֹּם עָמַד		eius cōſurgent τ nō in fortitudie eī. τ in actre αὐτοῦ ἀναστήσονται καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῆ· καὶ ἐπ' ἐσχά
מֶלֶךְ עַז פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃ וְעָצַם	עָזַז פָּנֶה		mis regni eoꝝ cōpletio peccatiꝝ τῶν τῆς βασιλείας αὐτῶν πληρουμένων τῶν ἁμαρτι=
כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ וְנִפְלָאוֹת יַשְׁחִית	בֵּין חוּד		cōſurget rex ipudēs facie: τ itel= ὼν, ἀναστήσεται βασιλεὺς ἀναιδὴς προσώπῳ, καὶ συ
וְהִצְלִיחַ וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עַצְמִים	פָּלָא שָׁמַת		ligēs ꝓpiemata: τ forte robur eius: τ nō ιῶν προβλήματα, καὶ κραταιὰ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ οὐκ
וְעַם קְדוֹשִׁים׃ וְעַל שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ	צָלַח		in robore eius. τ mirabilia corſipet τ ꝓſpera= ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ· καὶ θαυμαστὰ διαφθερεῖ καὶ κατευο
מִרְמָה בְּיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה	רָמָה שָׁלַה		dit: τ facet: τ iterficiet fortes τ ꝓplm ſctm: τ νῦ καὶ ποιήσει, καὶ διαφθερεῖ ἰσχυροὺς καὶ λαὸν ἅγιον, καὶ
יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל שַׂר שָׂרִים יַעֲמֹד	רָבַב שׂוּר		fugū ſupplicū dirigetur: dolus in manu ei: δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐ=
וּבְאֶפֶס יָד יִשָּׁבֵר׃ וּמַרְאֵה הָעֶרֶב	שָׁבַר רָאָה		τοῦ τὸ γυγὶς τοῦ κλοιοῦ κατευθυνῦ, δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐ= tus τ in corde eius magnificabit: τ δο=
וְהַבֹּקֶר אֲשֶׁר נֶאֱמַר אֱמֶת הוּא	אָמַר		τοῦ καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ μεγαλυνθήσεται, καὶ δό= lo iterficiet multos: τ in ꝓditione multoꝝ λω διαφθερεῖ πολλούς, καὶ ἐπὶ ἀπωλείᾳ πολλῶν
	אָמַר		ſtabit: τ q̄ ona manu cōteret. τ viſio σταθήσεται, καὶ ὡς ὠὰ χειρὶ συντρίψει. καὶ ἡ ὅρασις
			veſpere τ mane q̄ dicta eſt: vera eſt. τῆς ἑσπέρας καὶ τῆς πρωΐας τῆς ῥηθείσης, ἀληθής ἐστι.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ in signa visionē: q: in dies multos.
καὶ σὺ σφράγισαι τὴν ὅρασιν, ὅτι εἰς ἡμέρας πολλάς.
τ. ego daniel dormiui τ elangui dies: τ
καὶ ἐγὼ Δανιὴλ ἐκοιμήθην καὶ ἐμαλακίσθην ἡμέρας, καὶ
surrexi τ faciebā opera regis: τ admira
ἀνέστην καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθαύμα
bar visiōez: τ nō erat intelligēs.
ζον τὴν ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν. Ca.9.

IN pmo anno sub vario filio assue=
ΕΝ τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου τοῦ υἱοῦ ἀσουή=
ri de semine medoꝝ: q regnauit sup
ρου ἐκ τοῦ σπέρματος μήδων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐπὶ
regnum chaldeoꝝ: in ānō vno regni
τὴν βασιλείαν χαλδαίων, ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας
eius: ego daniel intellexi in libris nume
αὐτοῦ, ἐγὼ Δανιὴλ συνῆκα ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀρι=
rū ānoꝝ de quo fact⁹ ē sermo vōi ad hieremiā
μὸν τῶν ἐτῶν περὶ οὗ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν
1.Esdr. pphetam vt⁹ impleretur desolatio hie=
1.ch. τὸν προφήτην εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐρημώσεως τῆς Ἱε=
Dier. 25.c.9 rusalem septuaginta ānis. τ vedi faciem
19.c. ρουσαλὴμ ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἔδωκα τὸ πρόσωπόν
meā ad dīm deū vt exquirerem orationē τ
μου πρὸς κύριον τὸν θεὸν τοῦ ἐκζητῆσαι προσευχὴν καὶ
deprecationē i ciuniis τ sacco τ cinere. τ ora=
δέησιν ἐν νηστείαις καὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ. καὶ προ=
ui ad dīm deū meū: τ confessus sum τ
σευξάμην πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ ἐξομολογησάμην καὶ
dixi. obsecro dñe deus magne τ terribilis custodiens
εἶπα· κύριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς ὁ φυλάσσων
testamētū tuū τ miam diligentib⁹ te τ
τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσίν σε καὶ τοῖς
custodientib⁹ mādata tua. peccauim⁹: iniquitatē fecim⁹:
φυλάσσουσι τὰς ἐντολάς σου· ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν,
ipie egim⁹. τ recessim⁹: τ declinauim⁹ a
ἐποιήσαμεν· καὶ ἀπέστημεν, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῶν
mādatis tuis τ a iudicijs tuis. τ nō audi
ἐντολῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν κριμάτων σου· καὶ οὐκ ἐσή=
3 uimus seruis tuis pphetis: q loq̄bant
κουσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν, οἳ ἐλάλουν
in nomine tuo ad reges nros τ pn=
ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἄρ=
cipes nros τ patres nros τ ad oēm
χοντας ἡμῶν καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ πρὸς πάντα τὸν
pplm tre. tibi dñe iusticia τ nobis cōfusio
λαὸν τῆς γῆς· σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τῇ
facies sicut die hec. viro iuda τ hitā
σήμερον ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἀνδρὶ Ἰούδα καὶ τοῖς ἐνοι=
tibus hierusalem τ oi israel hi⁹q̄ ppe τ
κοῦσιν Ἰερουσαλὴμ καὶ παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐγγὺς καὶ
hi⁹q̄ longe in omni terra vbi dissemināsti eos
τοῖς μακρὰν ἐν πάσῃ τῇ γῇ οὗ διέσπειρας αὐτοὺς
illic in p̄uaricatione eoꝝ q̄ p̄uaricati sūt i te dñe. nobis
ἐκεῖ ἐν ἀδικίαις αὐτῶν ἃς ἠδίκησαν ἐν σοὶ κύριε· ἡμῖν ἡ
cōfusio facies τ regibus nr̄is τ
αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ
p̄ncipib⁹ nr̄is τ pr̄ibus nr̄is: qui
τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ὅτινες
peccauim⁹ tibi. dño deo nro misericordiꝫ τ
ἡμάρτοσάν σοι. τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ
p̄pciationes: q: recessim⁹ a dño τ nō audi
οἱ ἱλασμοί, ὅτι ἀπέστημεν ἀπὸ κυρίου καὶ οὐκ ἐσημάν
mus voce dñi dei nri vt ambularem⁹
θημεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι τοῖς
legitimis eius q̄ dedit ante faciem nr̄am i manib⁹
νομίμοις αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χειρὶ
seruoꝝ suoꝝ pphetaꝝ. τ oīs israel p̄uari=
τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παρέ=
cati sunt legē tuā: τ declinauerūt ne audirēt
βησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐξέκλιναν τοῦ μὴ ἀκοῦσαι τῆς
voce tuā: τ venit sup nos maledictio τ iuramēti
φωνῆς σου, καὶ ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κατάρα καὶ ὁ ὅρκος

Trāsla.B.Hie.

Tu ergo visionē signa:
qa poit multos dies erit.
Et ego daniel langui & egrotaui per dies. ooooo
Cunqꝫ surrexissem face
bam opera regis ooooooo
& stupebā ad visionē & nō erat q interp̄taretur.
IN anno primo 9.
darii ooooooooooooo
filii assueri de semie me
dorum qui ooooooooooo
imperauit super regnū
chaldeorum anno oooo
vno regni eius. Ego da
niel intellexi oooooooooo
in libris numerum an=
norum de quo oooooooo
est sermo ad hiere=
miam prophetam ooooo
vt cōplerentur desolatio
nis hierusalē septuagin
ta ānis. Et posui faciem
meam ad dominum ooo
deum meum rogare &
deprecari oooooooooooo
in ieiuniis facco & cine=
re: & orauī ad dominum
deū meū: & cōfessus sū:
& dixi. Obsecro domie
deus magne & terribilis
custodiens pactum oooo
& miam diligentibus te
& custodientibus mādata
tua: peccauimus iniqtatē
fecimus: ipie egimus: &
recessimus & declinauī=
mus a mādatis tuis ac iu
dicijs. Non obediuimus
seruis tuis pphetis qui
locuti sunt in noie tuo re
gibus nr̄is: principibus
nostris: patribus nostris:
oīq̄ populo terre. Tibi
dñe iusticia: nobis autē
confusio faciei ooooooo
sicut est hodie viro iuda
& habitatoribus ooooo
hierusalē & omni israel
his qui prope sunt oooo
& his qui procul in vni=
uersis terris oooooooooo
ad quas eiecisti eos p=
pter iniqtates eoꝝ in q̄b⁹
peccauerunt in te dñe.
Nobis cōfusio faciei: re
gib⁹ nr̄is: principib⁹ nr̄is
& patribus nr̄is qui pec
cauerunt. Tibi autē dño
deo nostro misericordia
& ppitiatio: quia recessi
mus a te: & non oooooo
audiuim⁹ voce dñi dei
nostri vt ambularemus
in lege eius quaꝫ posuit
nobis per oooooooooooo
seruos suos pphetas: &
oīs israel preuaricati sunt
legem tuā: & declinaue=
runt ne audirēt voce tuā:
& stillauit sup nos male
dictio & detestatio que

Tex.heb.Dani.ix.

חזה יום	וְאַתָּה סְתֹם חֶזְיוֹן כִּי לְיָמִים רַבִּים׃
חלה חלה	וַאֲנִי דָּנִיֵּאל נִהְיֵיתִי וְנֶחְלֵתִי יָמִים
קום עשה	וָאָקוּם וָאֶעֱשֶׂה אֶת מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ
לאך שמם	וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל הַמַּרְאֶה וְאֵין מֵבִין׃
בין בראה	בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ
שנה	בֶּן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדָי אֲשֶׁר
מלך	הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים׃ בִּשְׁנַת
	אַחַת לְמָלְכּוֹ אֲנִי דָּנִיֵּאל בִּינֹתִי
ספר	בַּסְּפָרִים מִסְפַּר הַשָּׁנִים אֲשֶׁר
נבא	הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָה הַנָּבִיא
	לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלַם שִׁבְעִים
עתן פנה	שָׁנָה׃ וָאֶתְּנָה אֶת פָּנַי אֶל אֲדֹנָי
בלל תון	הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים
	בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר וָאֶתְפַּלְלָה לַיהוָה
ידה	אֱלֹהָי וָאֶתְוַדֶּה וָאֹמְרָה אָנָּה
גבל ירא	הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית
גרת צוה	וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃
עוה רשע	חָטָאנוּ וְעִוִּינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ
שבט	וְסוֹר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ׃ וְלֹא
נבא	שָׁמַעְנוּ אֶל עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
שור	דִּבְּרוּ בְשִׁמְךָ אֶל מְלָכֵינוּ שָׂרֵינוּ
	וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל עַם הָאָרֶץ׃ לְךָ
בוש פנה	אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹשֶׁת הַפָּנִים
	כַּיּוֹם הַזֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִישְׁבֵי
	יְרוּשָׁלַ͏ִם וְלכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּרֹבִים
	וְהָרְחֹקִים בְּכָל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
נדח	הִדַּחְתָּם שָׁם בְּמַעַלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ
	בָּךְ׃ יְהוָה לָנוּ בֹשֶׁת הַפָּנִים לְמַלְכֵינוּ
	לְשָׂרֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ
	לָךְ׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים
	וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ׃ וְלֹא
שמע	שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת
תור פנה	בְּתוֹרֹתָיו אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד
נבא	עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ
תור	אֶת תּוֹרָתֶךָ וְסוֹר לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקֹלֶךָ
נתן	וַתִּתֶּךְ עָלֵינוּ הָאָלָה וְהַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר

Pritiua.heb.

יום
Cap.ix.
שנה
בלג
נבא
שור
נבא
בוש פנה
נתן פנה
נבא
נתן

Pritina.heb.	Tex.he.Dani.ri.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים כָּתַב	כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים כָּתַב	p scripta est q in libro r moysi	qō scriptū est in lege moysi serui dei: g: pecca
כִּי חָטָאנוּ לוֹ׃ וַיָּקֶם אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר קוּם	כִּי חָטָאנוּ לוֹ׃ וַיָּקֶם אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר קוּם	s quia t peccauimus u ei. x Et	ὁ γεγραμμένος ἐν νόμῳ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, ὅτι ἡμάρ
דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר	דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר	statuit y sermones suos z q̄s	uιμεν ει: τ ἔστησεν τοὺς
שָׁפְטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְּדֹלָה אֲשֶׁר נוא״ת רוע	שָׁפְטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְּדֹלָה אֲשֶׁר נוא״ת רוע	a locutus est b super nos c &	λόγους αὐτοῦ οὓς ἐλάλησεν
לֹא נֶעֱשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם עָשָׂה	לֹא נֶעֱשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם עָשָׂה	super d principes nr̄os e qui	ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς κριτὰς ἡμῶν οἳ ἔκριναν ἡμᾶς ἐπ
כַּאֲשֶׁר נֶעֱשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם כַּאֲשֶׁר	כַּאֲשֶׁר נֶעֱשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם כַּאֲשֶׁר	f iudicauerūt nos: g vt sup	αγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ μεγάλα, ἃ οὐ γέγονεν ὑποκάτω
כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל הָרָעָה כָּתוּב	כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל הָרָעָה כָּתוּב	induceret h in nos i magnū	omni celo sc̄m q facta sūt in hierusalem: sι
הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא חִלִּינוּ אֶת נוא״ת חלה	הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא חִלִּינוּ אֶת נוא״ת חלה	k malū l quale m nunc̄ n fuit	παντὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν ἱερουσαλήμ, κα
פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ נוא״ת פנה	פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ נוא״ת פנה	o sub p omni q celo: r ſm q s	cut scriptum est in lege moysi. οἷα κακὰ ἥκει
וּלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ׃ וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל שָׁקַד	וּלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ׃ וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל שָׁקַד	t scriptū est u in lege x moy	ἐπὶ τοὺς γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ. πάντα κακὰ τοῦ
הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק יְהוָה נוא״ת צדק	הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק יְהוָה נוא״ת צדק	si. y Omne z malum a hoc b	venerūt sup nos: τ nō rogauimꝰ faciem dom
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה	אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה	venit c super nos. d Et	πᾶλαι ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τοῦ πρόσωπου κυ
וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃ וְעַתָּה אֲדֹנָי קול	וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃ וְעַתָּה אֲדֹנָי קול	non e rogauimus f facie	ni dei nr̄i: vt recederem g ab iniqtatib h nr̄is τ
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ יצא	אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ יצא	tuā i & cogitaremus k ve	ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐπιστῆναι ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν ἡμῶν καὶ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ עשה	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ עשה	ritatē tuam. l Et vigilauit	intelligeremus in omni veritate. τ vigilauit dñs
לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃	לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃	m dñs n sup o malicia: p &	τοῦ συνῆναι ἐν πάσαις ἀνομίαις - καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ὁ
אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶיךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ שוב	אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶיךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ שוב	addu xit eam q sup nos. r Iustus	θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὰς πονηρίας, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὰς ἐφ' ἡμᾶς,
וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר קָדְשֶׁךָ יום	וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר קָדְשֶׁךָ יום	s dñs t sup u malicia: x &	ὅτι δίκαιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πάσας τὰς πράξεις
כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ	כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ	addu xit eam y sup nos. z Iustus	suam quā fecit: τ nō audiuimus
יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל	יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל	a dñs b de c noſter d in e oībus	αὐτοῦ τῆι φωνῆι, καὶ ἐν ἑτοιμασίαις, καὶ ἐν ἐπισκοπαῖς τῆς
סְבִיבוֹתֵינוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל	סְבִיבוֹתֵינוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל	f operibus suis g que h fecit.	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פלל חנן	תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פלל חנן	i Non en j audiuimus k vo	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אור קדש	פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אור קדש	cem eius. l Et nunc m dñe	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
אֲדֹנָי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עינה	אֲדֹנָי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עינה	n deus o noſter p qui q eduxiſti	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר	עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר	r populum tuum s de terra t egypti	voce cius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל נבא	נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל נבא	u in manu v forti: w & feciſti	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ נפל	צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ נפל	x tibi y nomē z fm dīe a hanc:	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי רבב	לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי רבב	b peccauimus: c iniqtatē fe	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
שְׁמַעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה שמע סלח קשב	שְׁמַעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה שמע סלח קשב	cim b dñe c in oēm d iuſticiā	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי אתר	וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי אתר	tuā. e Auertatur f obſecro	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ וְשוד	שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ וְשוד	g ira tua h & furor tu i a ci	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי דבר פלל	אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי דבר פלל	tate tua k hieruſalem & a	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי נפל	וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי נפל	l monte m ſancto tuo. n Pro	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָי עַל הַר קָדְשׁ	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָי עַל הַר קָדְשׁ	pter o pctā p eni q nr̄a r & iniq	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
אֱלֹהָי׃ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה	אֱלֹהָי׃ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה	tates s patrū nostrorū t hie	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּחָזוֹן רָאָה תחה	וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּחָזוֹן רָאָה תחה	rusalē u & populus tu x in	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		opprobriū sunt y oībus p	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		z circuitū nr̄m. a Nūc ergo	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		b exaudi c deus nr̄ d orōnem	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		e ſerui tui: f & g p̄ces ei: h &	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		oſtende i facie tuā j ſup k ſan	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		ctuariū tuū l qđ desertū est.	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		m Propter temetipſum n in	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		clina o deus meus p aurē tuā	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		q & audi: r aperi s oculos tu	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		os t & vide u deſolationē no	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		ſtram v & ciuitatē x ſup quā	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		y inuocatū est z nomē tuū.	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		a Neq; b eni c in d iuſtificatio	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		nibus nr̄is e proſternimus	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		f preces g ante faciē tuā: h ſed	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		i in k miſationib l tuis m mul	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		tis. n Exaudi o dñe: p placare	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		q domine: r attende s & fac. t Ne	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		u moreris v pro	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		pter temetipſum w deus	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		me x: y quia z nomē tuū a in	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		uocatū est b sup c ciuitatē d &	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		sup e pplm tuū. f Cūq; ad	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		huc g loq̄rer h & orarē i & cō	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		fiterer j pctā mea k & pctā	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		l pplī mei m israel n vt pſterne	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		re o p̄ces meas p in cōſpectu	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		q dei mei: r p s mōte t ſctō	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
		u dei mei. x Adhuc y me z lo	voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
		quēte a in orōne mea ecce	λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
		b vir c gabriel d quem e vide	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι
		ram f in vīsione	ον σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσκούσαμεν τῆς
			voce eius. τ νῦν δέσποτα θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν
			λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ, καὶ ἐποίη
			σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἐνώπι

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

volame: τ tetigit me ūsq hora sacrificij vespti
περιώμενος, καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥρας θυσίας ἑσπερι
ni: τ erudiuit me τ locut⁹ est mecū τ di
νῆς, καὶ συνέτισέν με καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ εἶ=
pit: daniel nūc egress⁹ sū vt ꝓberem intelligētiā. in pin
πεν, Δανιὴλ νῦν ἐξελθεῖν συμβιβάσαι σύνεσιν. ἐν ἀρ
cipio depcationū tuaꝝ egress⁹ ē fmo: τ ego veni vt
χῇ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ
annūciare nbi q: vir desideriorū es tu: τ aiaduerte
ἀπαγγεῖλαί σοι ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ, καὶ ἐννόησον τὸ
in verbo τ intellige in vtsione. septuaginta
ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὁράσει. ἑβδομήκοντα
hebdomades concise sunt sup ppm tuū τ sup
ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ
ciuitatē scām. vt cōsumetur peccatum: τ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν. τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ
ad signandū peccata τ ad delendū iniqtates:
τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀνομίας,
τ ad ppciandū ppr̄ iustitiam: τ ad ducēdū iustictā
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύ
eternā: τ ad signandū vtsiōes τ ppheaā:
νην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ προφητείαν,
τ ad vngēdū scm scōr. τ cognosces τ intelliges ab
καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ
exitu fmonis vt respondeaꝫ τ vt ędificetur hic
ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐπὶ
G rusalem vsq ad xp̄m ducem: hebdomades septē.
ἰερουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτά.
τ hebdomades sexaginta duc rursus ędificabit
καὶ ἑβδομάδες ἑξηκονταδύο πάλιν οἰκοδομηθήσεται
D platea τ mur⁹ in angustia tpm: τ post
πλατεῖα καὶ τεῖχος ἐν συνοχῇ τῶν χρόνων, καὶ με
hebdomadas sexaginta ūnctus: τ destructur:
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκονταπέντε καὶ ἐξολεθρευθήσεται,
unctio τ iudiciū nō ēst in eo. at ciuitatē τ
χρῖσμα καὶ κρῖμα οὐκ ἔστι ἐν αὐτῷ. τὴν δὲ πόλιν καὶ
sanctū dissipabit cū duce veniente τ
τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ καὶ
faciēdentur sicut in diluuio τ vsq ad finē bel
συντέσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἕως τέλους πο=
li concisi ordinabit desolatiōib⁹ τ cōforta=
λέμου συντετμημένου τάξει ἀφανισμοῖς καὶ δυνα⁊ώ
Mar. bit testamētū multis hebdomada vna: τ in dimidio
heb. σει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει
hebdomade auferet sacrificiū τ libamē. τ in
τῆς ἑβδομάδος ἀρεῖσθαι θυσίαν καὶ σπονδήν. καὶ ἐπὶ τὸ
tēplo abominatio desolationū erit. τ vsq ad ¦ cōsum⁊a=
ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσαι. καὶ ἕως συντελεί
tionē tpis cōsumatio. dabit sup ꝓdestationē.
ας καιροῦ συνέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ca.10.
A IN anno tertio cyri regis psarum: verbū
Ἔτει τρίτῳ κύρου βασιλέως περσῶν, λόγος
revelatū est danielī cui⁹ nomē vocatū ē balta=
ἀποκαλύφθη τῷ Δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα ἐπικλήθη Βαλτα⁊ά
sar: τ verum verbū: τ fortitudo magna τ itelle
σαρ, καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνε
E ctus dar⁹ ei in vtsione. in diebus illis
σις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὁράσει. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ego daniel eram lugens trcō hebdomadaꝝ diez: pa=
ἐγὼ Δανιὴλ ἤμην πενθῶν τριῶν ἑβδομάδας ἡμερῶν, ἄρ⁊ο
nē desiderios nō comedi: τ caro τ vinū nō intra
τος ἐπιθυμιῶν οὐκ ἔφαγον, καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ εἰσῆλ
uit in os meū: τ vnguēto nō vnctus sū vsq ad
θεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ ἄλειμμα οὐκ ἠλειφάμην ἕως
plenitudinē triū hebdomadaꝝ diez. τ in die vi
πληρώσεως τριῶν ἑβδομάδων ἡμερῶν. καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἕ
gesima τ ḡrta mēsis primi: τ ego erā iuxta
κτῃ καὶ τεσσαρακοστῇ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενος
fluuiū magnū ipe est tigris: τ leuaui ocu=
τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου αὐτός ἐστιν τίγρις, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλ
los meos τ vidi: τ ecce vir vnus indutus lineis:
μοὺς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἐνδεδυμένος βαδδεῖν,

Trāsla.B.Hi.

[a] a principio cito [b] volui
[c] tetigit [c] me [d] in tempore
[d] sacrificii [e] vespertini [f] do
cuit me [g] & locut⁹ est [h] mihi.
[m] dixitq; [n] Daniel [o] nunc
[p] egressus sū [q] vt docerē te &
[r] intelligeres. [o] Ab exordio
[p] cū tuaꝝ [q] egress⁹ ē [r] fmo.
[r] Ego ūt [s] vēi [s] vt indicarē tibi:
[t] qa vir [t] desideriorū [t] es. Tu
aūt [u] aiaduerte [u] fmonē: &
intellige [v] visionē. [w] Septua
gita [x] hebdomades [x] abbre
uiate sūt [m] sup [n] ppm tuū:
[o] & sup [p] vrbē [q] sanctā tuā vt
cōsumetur [r] ꝑuaricatio &
finē accipiat [s] peccatū: [t] &
deleatur [t] iniqtas: [u] & adū
catur [u] iustitia [v] sempiterna:
[w] & ꝑpleatur [x] visio [y] & ppbe
tia [z] & vngatur [a] scēs [b] sctōꝝ.
[c] Scito ergo [d] & aiaduerte
[e] ab [m] exitu [n] fmōis [o] vt iterū
[p] edificetur [q] hierl̄z vsq; ad
[r] xp̄m [s] ducē: [t] hebdomades
[u] septē: [v] & hebdomades [w] se
xaginta [x] due erūt. Et [y] rur
sum [z] edificabitur [a] platea
[b] & muri [c] in angustia [d] tēpo
rū. [e] Et post [f] hebdomades
[g] sexaginta [h] duas [m] occide
tur [n] xps: [o] & nō erit [p] ei [q] po
pulus q eū negaturus est.
[r] Et [s] ciuitatē [t] & sanctuariū
[u] dissipabit [v] pōpls cū [w] duce
[x] venturo [y] & finis [z] vasti
tas: [a] & post [b] finē [c] belli [d] sta
tuta [e] desolatio. [f] Cōfirma
bit autē [g] pactū [h] multis [i] heb
domadā [k] vna: [l] & in dimi
dio [m] hebdomadis [n] deficiet
[o] hostia [p] & sacrificiū: [q] & erit
[r] in [s] tēplo [t] abominatio [u] de
solationis: [v] & vsq; ad [w] cō
sumationē [x] & finem [y] pse
nerabit [z] desolatio. 10.
HAnno [a] tertio regni [b] cy
ri [c] regis [d] persarum:
[e] verbum [f] reuelatū est [g] da
nieli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[h] cognomēto [i] balthasar:
[k] & [l] verbum [m] verum ∞∞∞
[n] & fortitudo [o] magna: [p] in
tellexitq; [q] fmonē. [r] Intelli
gētia eni est opus [s] in visio
ne. [t] In die [u] illis [v] ego [w] da
niel [x] lugebam [y] trium [z] heb
domadarum ∞∞∞∞∞∞∞∞
[a] diebus: [b] panē [c] desiderabi
lem [d] nō [e] comedi: [f] & caro
[g] & vinū [h] nō [i] introierūt in
[k] os meū. Sed [l] neq; vnguē
to [m] vnctus sum [n] donec [o] cō
plerētur [p] triū [q] hebdomada
rum [r] dies. [s] Die autē [t] vicesi
ma [u] & quarta [v] mensis ∞
[w] primi [x] eram [y] iuxta [z] flumē
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a] magnum [b] qui est [c] tigris:
[d] & leuaui [e] oculos meos ∞
[f] & vidi. [g] Et ecce [h] vir [i] vnus
[k] vestitus [l] lineis: ∞∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.Dani.x.

[a] תַּל [b] עוף [a] בַּתְּחִלָּה [b] מִשָּׁמְךָ [c] נִישַׁמְתָּ [d] נֹגַעַ [e] אֵלַי [f] בְּשֶׁת
[f] בין [g] מִנְחַת [h] עֶרֶב: [i] וַיָּבֶן [k] וַיְדַבֵּר [l] עִמִּי [m] וַיֹּאמַר
[m] אָמַר [n] דָּנִיֵּאל [o] עַתָּה [p] יָצָאתִי [q] לְהַשְׂכִּילְךָ [r] בִּינָה:
[q] שָׂכַל [r] מִתְּחִלַּת [s] תַּחֲנוּנֶיךָ [t] יָצָא [u] דָּבָר [v] וַאֲנִי
[s] חָנַן [t] בָּאתִי [u] לְהַגִּיד [v] כִּי [w] חֲמוּדוֹת [x] אָתָּה [y] וּבִין
[t] בוא [u] נָגַד [v] בַּדָּבָר [w] וְהָבֵן [x] בַּמַּרְאָה: [y] שָׁבֻעִים [z] שִׁבְעִים
[w] חָתַךְ [x] רָצָה [a] נְחְתַּךְ [b] עַל [c] עַמְּךָ [d] וְעַל [e] עִיר [f] קָדְשֶׁךָ
[x] תָּמַם [a] לְכַלֵּא [b] הַפֶּשַׁע [c] וּלְהָתֵם [d] חַטָּאת [e] וּלְכַפֵּר
[a] בוא [b] עָלַם [a] עָוֹן [b] וּלְהָבִיא [c] צֶדֶק [d] עוֹלָמִים [e] וְלַחְתֹּם
[c] נבא [d] נבע [e] חָזוֹן [f] וְנָבִיא [g] וְלִמְשֹׁחַ [h] קֹדֶשׁ [i] קָדָשִׁים:
[d] שָׂכַל [e] יצא [f] וְתֵדַע [g] וְתַשְׂכֵּל [h] מִן [i] מֹצָא [k] דָּבָר [l] לְהָשִׁיב
[e] שוב [f] בְּנָה [g] וְלִבְנוֹת [h] יְרוּשָׁלִַם [i] עַד [k] מָשִׁיחַ [l] נָגִיד
[f] מָשַׁח [g] נָגַד [h] שָׁבֻעִים [i] שִׁבְעָה [k] וְשָׁבֻעִים [l] שִׁשִּׁים
[g] שִׁבְעִים [h] תָּשׁוּב [i] וְנִבְנְתָה [k] רְחוֹב [l] וְחָרוּץ
[h] בָּנָה [i] חָרַב [j] וּבְצוֹק [k] הָעִתִּים: [l] וְאַחֲרֵי [m] הַשָּׁבֻעִים
[i] כָּרַת [k] שִׁשִּׁים [l] וּשְׁנַיִם [m] יִכָּרֵת [n] מָשִׁיחַ [o] וְאֵין [p] לוֹ
[j] שָׁתָה [k] וְהָעִיר [l] וְהַקֹּדֶשׁ [m] יַשְׁחִית [n] עַם [o] נָגִיד
[k] בוא [l] שָׁטַף [a] הַבָּא [b] וְקִצּוֹ [c] בַּשֶּׁטֶף [d] וְעַד [e] קֵץ [f] מִלְחָמָה
[l] נצר [a] נֶחֱרָצַת [b] שֹׁמֵמוֹת: [c] וְהִגְבִּיר [d] בְּרִית
[m] גבר [a] לָרַבִּים [b] שָׁבוּעַ [c] אֶחָד [d] וַחֲצִי [e] הַשָּׁבוּעַ
[n] שבת [a] יַשְׁבִּית [b] זֶבַח [c] וּמִנְחָה [d] וְעַל [e] כְּנַף
[o] שמם [a] שִׁקּוּצִים [b] מְשֹׁמֵם [c] וְעַד [d] כָּלָה [e] וְנֶחֱרָצָה
[f] תִּתַּךְ [g] עַל [h] שֹׁמֵם:
Cap.x. [a] בִּשְׁנַת [b] שָׁלֹשׁ [c] לְכוֹרֶשׁ [d] מֶלֶךְ [e] פָּרָס
[a] שנה [b] דָּבָר [c] נִגְלָה [d] לְדָנִיֵּאל [e] אֲשֶׁר [f] נִקְרָא
[g] שְׁמוֹ [h] בֵּלְטְשַׁאצַּר [i] וְאֱמֶת [k] הַדָּבָר
[h] צבא [i] גָּדוֹל [j] וּבִין [k] אֶת [l] הַדָּבָר [m] וּבִינָה
[i] רָאָה [j] לוֹ [a] בַּיָּמִים [b] הָהֵם [c] אֲנִי [d] דָּנִיֵּאל
[j] הָיָה [k] הָיִיתִי [l] מִתְאַבֵּל [m] שְׁלֹשָׁה [n] שָׁבֻעִים
[k] יום [l] יָמִים: [m] לֶחֶם [n] חֲמֻדוֹת [o] לֹא [p] אָכָלְתִּי [q] וּבָשָׂר
[l] בוא [m] פֶּה [a] וְיַיִן [b] לֹא [c] בָּא [d] אֶל [e] פִּי [f] וְסוּךְ [g] לֹא [h] סָכְתִּי
[n] עֵר [a] מְלֹאת [b] שְׁלֹשֶׁת [c] שָׁבֻעִים [d] יָמִים:
[o] כנע [a] וּבְיוֹם [b] עֶשְׂרִים [c] וְאַרְבָּעָה [d] לַחֹדֶשׁ
[a] רִאשׁוֹן [b] וַאֲנִי [c] הָיִיתִי [d] עַל [e] יַד [f] הַנָּהָר
[p] נשא [a] הַגָּדוֹל [b] הוּא [c] חִדֶּקֶל [d] וְאָשָׂא [e] אֶת [f] עֵינַי
[q] ראה [a] וָאֶרְא [b] וְהִנֵּה [c] אִישׁ [d] אֶחָד [e] לָבוּשׁ [f] בַּדִּים

Patrīna.heb.

[a] תַּל [b] עוף [a] בַּתְּחִלָּה [b] מִשָּׁמְךָ [c] נִישַׁמְתָּ [d] נֹגַעַ [e] אֵלַי [f] בְּשֶׁת
[f] בין [g] מִנְחַת [h] עֶרֶב: [i] וַיָּבֶן [k] וַיְדַבֵּר [l] עִמִּי [m] וַיֹּאמַר
[m] אָמַר [n] דָּנִיֵּאל [o] עַתָּה [p] יָצָאתִי [q] לְהַשְׂכִּילְךָ [r] בִּינָה:
[q] שָׂכַל [r] מִתְּחִלַּת [s] תַּחֲנוּנֶיךָ [t] יָצָא [u] דָּבָר [v] וַאֲנִי
[s] חָנַן [t] בָּאתִי [u] לְהַגִּיד [v] כִּי [w] חֲמוּדוֹת [x] אָתָּה [y] וּבִין
[t] בוא [u] נָגַד [v] בַּדָּבָר [w] וְהָבֵן [x] בַּמַּרְאָה: [y] שָׁבֻעִים [z] שִׁבְעִים
[w] חָתַךְ [x] רָצָה [a] נְחְתַּךְ [b] עַל [c] עַמְּךָ [d] וְעַל [e] עִיר [f] קָדְשֶׁךָ
[x] תָּמַם [a] לְכַלֵּא [b] הַפֶּשַׁע [c] וּלְהָתֵם [d] חַטָּאת [e] וּלְכַפֵּר
[a] בוא [b] עָלַם [a] עָוֹן [b] וּלְהָבִיא [c] צֶדֶק [d] עוֹלָמִים [e] וְלַחְתֹּם
[c] נבא [d] נבע [e] חָזוֹן [f] וְנָבִיא [g] וְלִמְשֹׁחַ [h] קֹדֶשׁ [i] קָדָשִׁים:
[d] שָׂכַל [e] יצא [f] וְתֵדַע [g] וְתַשְׂכֵּל [h] מִן [i] מֹצָא [k] דָּבָר [l] לְהָשִׁיב
[e] שוב [f] בְּנָה [g] וְלִבְנוֹת [h] יְרוּשָׁלִַם [i] עַד [k] מָשִׁיחַ [l] נָגִיד
[f] מָשַׁח [g] נָגַד [h] שָׁבֻעִים [i] שִׁבְעָה [k] וְשָׁבֻעִים [l] שִׁשִּׁים
[g] שִׁבְעִים [h] תָּשׁוּב [i] וְנִבְנְתָה [k] רְחוֹב [l] וְחָרוּץ
[h] בָּנָה [i] חָרַב [j] וּבְצוֹק [k] הָעִתִּים: [l] וְאַחֲרֵי [m] הַשָּׁבֻעִים
[i] כָּרַת [k] שִׁשִּׁים [l] וּשְׁנַיִם [m] יִכָּרֵת [n] מָשִׁיחַ [o] וְאֵין [p] לוֹ
[j] שָׁתָה [k] וְהָעִיר [l] וְהַקֹּדֶשׁ [m] יַשְׁחִית [n] עַם [o] נָגִיד
[k] בוא [l] שָׁטַף [a] הַבָּא [b] וְקִצּוֹ [c] בַּשֶּׁטֶף [d] וְעַד [e] קֵץ [f] מִלְחָמָה
[l] נצר [a] נֶחֱרָצַת [b] שֹׁמֵמוֹת: [c] וְהִגְבִּיר [d] בְּרִית
[m] גבר [a] לָרַבִּים [b] שָׁבוּעַ [c] אֶחָד [d] וַחֲצִי [e] הַשָּׁבוּעַ
[n] שבת [a] יַשְׁבִּית [b] זֶבַח [c] וּמִנְחָה [d] וְעַל [e] כְּנַף
[o] שמם [a] שִׁקּוּצִים [b] מְשֹׁמֵם [c] וְעַד [d] כָּלָה [e] וְנֶחֱרָצָה
[f] תִּתַּךְ [g] עַל [h] שֹׁמֵם:
Cap.x. [a] בִּשְׁנַת [b] שָׁלֹשׁ [c] לְכוֹרֶשׁ [d] מֶלֶךְ [e] פָּרָס
[a] שנה [b] דָּבָר [c] נִגְלָה [d] לְדָנִיֵּאל [e] אֲשֶׁר [f] נִקְרָא
[g] שְׁמוֹ [h] בֵּלְטְשַׁאצַּר [i] וְאֱמֶת [k] הַדָּבָר
[h] צבא [i] גָּדוֹל [j] וּבִין [k] אֶת [l] הַדָּבָר [m] וּבִינָה
[i] רָאָה [j] לוֹ [a] בַּיָּמִים [b] הָהֵם [c] אֲנִי [d] דָּנִיֵּאל
[j] הָיָה [k] הָיִיתִי [l] מִתְאַבֵּל [m] שְׁלֹשָׁה [n] שָׁבֻעִים
[k] יום [l] יָמִים: [m] לֶחֶם [n] חֲמֻדוֹת [o] לֹא [p] אָכָלְתִּי [q] וּבָשָׂר
[l] בוא [m] פֶּה [a] וְיַיִן [b] לֹא [c] בָּא [d] אֶל [e] פִּי [f] וְסוּךְ [g] לֹא [h] סָכְתִּי
[n] עֵר [a] מְלֹאת [b] שְׁלֹשֶׁת [c] שָׁבֻעִים [d] יָמִים:
[o] כנע [a] וּבְיוֹם [b] עֶשְׂרִים [c] וְאַרְבָּעָה [d] לַחֹדֶשׁ
[a] רִאשׁוֹן [b] וַאֲנִי [c] הָיִיתִי [d] עַל [e] יַד [f] הַנָּהָר
[p] נשא [a] הַגָּדוֹל [b] הוּא [c] חִדֶּקֶל [d] וְאָשָׂא [e] אֶת [f] עֵינַי
[q] ראה [a] וָאֶרְא [b] וְהִנֵּה [c] אִישׁ [d] אֶחָד [e] לָבוּשׁ [f] בַּדִּים

Pūtiua.heb.	Tex.he.Dani.t.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.
וּמָתְנָיו חֲגוּרִים בֶּתֶם אוֹפָז׃ וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק	וּמָתְנָיו חֲגוּרִים בֶּתֶם אוֹפָז׃ וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק	[a]& renes eius [b]accincti [c]auro [d]obrizo: [e]& corpus eius [f]quasi chrysolith: [g]& facies eius [h]velut species [i]fulguris: [k]& oculi eius [l]vt lampas [m]ardens: [n]& brachia eius: [o]& que deorsum sunt vsq; ad pedes [p]usq; species [q]eris [r]cādētis: [s]& vox [t]fmonis eius [u]vt vox [x]multitudinis. [y] Vidi aūt [z]ego [a]daniel [b]solus [c]visionē. [d]Porro viri [e]qui erant [f]mecum [g]non [h]viderunt [i]sed [k]terror [l]nimius [m]irruit [n]super eos: [o]& fugerunt [p]in absconditum. [q] Ego autem [r]relict? [s]solus [t]vidi [u]visionē [x]grandem [y]hanc: [z]& non [a]remāsit [b]in me [c]fortitudo: sed [d]& spēs mea [e]imutata est [f]in me: & [g]emarcui: [h]nec [i]habui qc [k]virium. [l]Et audiui [m]vocem [n]sermonum eius: [o]& audiens iacebam [p]& [q]cōsternatus [r]super [s]faciē meā: [t]& vultus me? herebat [u]terre. [x]Et ecce [y]manus [z]tetigit [a]me: [b]& erexit me [c]sup [d]genua mea [e]& sup [f]articulos [g]manuū mearū. [h]Et dixit [i]ad me. [k] Daniel [l]vir [m]desideriorū: [n]intellige [o]verba [p]q? [q]ego [r]loquor [s]ad te: [t]& sta [u]in [x]gradu tuo. [y]Nunc [z]ego [a]missus [b]sum ad te. [c]Cumq; dixisset [d]mihi [e]sermonem [f]istum: [g]steti [h]tremens [i]& ait [k]ad me. [l]Noli [m]metuere [n]daniel: [o]quia [p]ex [q]die [r]primo [s]quo [t]posuisti [u]cor tuum [x]ad intelligendum [y]vt te affligeres [z]in conspectu [a]dei tui: [b]exaudita sūt [c]verba tua: [d]& ego [e]veni [f]propter sermōes tuos. [g] Princeps autē [h]regni [i]persarū [k]restitit [l]mihi viginti [m]& [n]vno [o]die? [p]& ecce [q]michael [r]vnus de [s]principibus [t]primis [u]venit [x]in adiutorium meum: [y]& ego [z]remansi [a]ibi [b]iuxta [c]regem [d]persarum. [e] Veni autem [f]vt docerem te [g]que [h]ventura sunt [i]populo tuo [k]in nouissimis [l]diebus: [m]qm [n]adhuc [o]visio [p]in dies. [q] Cumq; loqueretur [r]mihi [s]huiusce modi [t]verbis [u]deieci [x]vultum meū [y]ad terrā [z]& tacui. [a]Et ecce [b]q̄si similitudo [c]filii [d]homis [e]tetigit [f]labia mea: [g]& aperiēs [h]os meū [i]locutus sum: [k]& dixi [l]ad eū [m]q stabat [n]cōtra me. [o]Die mi [p]in visione tua	[a] & lumbi eius [b] cincti [c] in auro [d] obrizo [e] & corp? eius [f] quasi tharsis: [g] & facies eius [h] velut species [i] fulguris: [k] & oculi eius [l] vt lampas [m] ardens: [n] & brachia eius: [o] & que deorsum sunt vsq; ad pedes [p] q̄si species [q] eris [r] cādētis: [s] & vox [t] fmonis eius [u] vt vox [x] multitudinis. [y] Vidi aūt [z] ego [a] daniel [b] solus [c] visionē. [d] Porro viri [e] qui erant [f] mecum [g] non [h] viderunt [i] sed [k] terror [l] nimius [m] irruit [n] super eos: [o] & fugerunt [p] in absconditum. [q] Ego autem [r] relict? [s] solus [t] vidi [u] visionē [x] grandem [y] hanc: [z] & non [a] remāsit [b] in me [c] fortitudo: sed [d] & spēs mea [e] imutata est [f] in me: & [g] emarcui: [h] nec [i] habui qc [k] virium. [l] Et audiui [m] vocem [n] sermonum eius: [o] & audiens iacebam [p] & [q] cōsternatus [r] super [s] faciē meā: [t] & vultus me? herebat [u] terre. [x] Et ecce [y] manus [z] tetigit [a] me: [b] & erexit me [c] sup [d] genua mea [e] & sup [f] articulos [g] manuū mearū. [h] Et dixit [i] ad me. [k] Daniel [l] vir [m] desideriorū: [n] intellige [o] verba [p] q? [q] ego [r] loquor [s] ad te: [t] & sta [u] in [x] gradu tuo. [y] Nunc [z] ego [a] missus [b] sum ad te. [c] Cumq; dixisset [d] mihi [e] sermonem [f] istum: [g] steti [h] tremens [i] & ait [k] ad me. [l] Noli [m] metuere [n] daniel: [o] quia [p] ex [q] die [r] primo [s] quo [t] posuisti [u] cor tuum [x] ad intelligendum [y] vt te affligeres [z] in conspectu [a] dei tui: [b] exaudita sūt [c] verba tua: [d] & ego [e] veni [f] propter sermōes tuos. [g] Princeps autē [h] regni [i] persarū [k] restitit [l] mihi viginti [m] & [n] vno [o] die? [p] & ecce [q] michael [r] vnus de [s] principibus [t] primis [u] venit [x] in adiutorium meum: [y] & ego [z] remansi [a] ibi [b] iuxta [c] regem [d] persarum. [e] Veni autem [f] vt docerem te [g] que [h] ventura sunt [i] populo tuo [k] in nouissimis [l] diebus: [m] qm [n] adhuc [o] visio [p] in dies. [q] Cumq; loqueretur [r] mihi [s] huiusce modi [t] verbis [u] deieci [x] vultum meū [y] ad terrā [z] & tacui. [a] Et ecce [b] q̄si similitudo [c] filii [d] homis [e] tetigit [f] labia mea: [g] & aperiēs [h] os meū [i] locutus sum: [k] & dixi [l] ad eū [m] q stabat [n] cōtra me. [o] Die mi [p] in visione tua	τ lumbi eius ῥincti in auro ophaz: τ corp? eius q̄si tharsis: τ facies eius q̄si visio fulguris: τ oculi eius q̄si lampas ardens: τ brachia eius τ crura q̄si visio erij fulgentis: τ vox fmonis eius q̄si vox turbe. τ vidi ego daniel solus visionē: τ viri q̄ mecum: nō videbāt visionē: sed extasis magna incidit sup eos. τ fugerūt in tloze. τ ego relictus sum solus: τ vidi visionē magnā hanc: τ nō ē relicta in me fortitudo: τ gl̄ia mea cōuersa ē in corruptionē: τ nō tenui robur: τ audiui vocē ῥmonis eius. τ cū audirē ego vocē verborū eius: eram cōpunctus τ facies mea sup terrā: τ ecce manus tangens me τ erexit me sup genua mea τ articulos manuū mearū. τ dixit ad me: daniel vir desideriorū intellige in verbis: q̄ ego loquor ad te τ sta in statione tua: q? nunc missus sum ad te: τ cū loqrer ipse ad me verbū hoc: surrexi tremens. τ dixit ad me: ne timeas daniel: q? a die primo q̄ dedisti cor tuū vt intelligeres τ vt affligerer i cōspectu dei tui: exaudita sunt verba tua: τ ego veni in ῥmonē tuo rum: τ princeps regni ῥsi stetit ex aduerso mei viginti τ vna die. τ ecce michael vn? de ῥncipibus ῥmis venit ad adiuuādū me: τ ipse ego remansi ibi cū ῥncipe regio ῥsi: reliqui ibi cū ῥncipe regio ῥsi: τ veni docere te q̄dq; occurrent ῥpli tui in nouissimis diebus: q? adhuc visio in dies. τ cū loqrer ipse mecū sedm verba hec: dedi faciem meā sup terrā τ cōpūct? sum. τ ecce q̄si similitudo filij hois tetigit labia mea: τ aperui os meū τ locuti sum τ dixi ad stantē coram me: dñe in visione tua	τ ὀσφῦς αὐτοῦ περιζωσμένοι ἐν χρυσίῳ ὀφάζ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὡς θαρσεῖς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπάδες πυρός, καὶ αἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ σιλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὄχλου. καὶ ἴδον ἐγὼ δανιὴλ μόνος τὴν ὄψιν: τ virt q̄ mecum: nō videbāt visionē: sed extasis magna incidit sup eos. τ fugerūt in tloze. τ ego relictus sum solus: τ vidi visionē magnā hanc: τ nō ē relicta in me fortitudo: τ gl̄ia mea cōuersa ē in corruptionē: τ nō tenui robur: τ audiui vocē ῥmonis eius. τ cū audirē ego vocē verborū eius: eram cōpunctus τ facies mea sup terrā: τ ecce manus tangens me τ erexit me sup genua mea τ articulos manuū mearū. τ dixit ad me: daniel vir desideriorū intellige in verbis: q̄ ego loquor ad te τ sta in statione tua: q? nunc missus sum ad te: τ cū loqrer ipse ad me verbū hoc: surrexi tremens. τ dixit ad me: ne timeas daniel: q? a die primo q̄ dedisti cor tuū vt intelligeres τ vt affligerer i cōspectu dei tui: exaudita sunt verba tua: τ ego veni in ῥmonē tuo rum: τ princeps regni ῥsi stetit ex aduerso mei viginti τ vna die. τ ecce michael vn? de ῥncipibus ῥmis venit ad adiuuādū me: τ ipse ego remansi ibi cū ῥncipe regio ῥsi: reliqui ibi cū ῥncipe regio ῥsi: τ veni docere te q̄dq; occurrent ῥpli tui in nouissimis diebus: q? adhuc visio in dies. τ cū loqrer ipse mecū sedm verba hec: dedi faciem meā sup terrā τ cōpūct? sum. τ ecce q̄si similitudo filij hois tetigit labia mea: τ aperui os meū τ locuti sum τ dixi ad stantē coram me: dñe in visione tua ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου

Ca.11 A

8.g.d. C

8

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.

ρωσία ſſit interiora mea i me: τ nō hūeſt fortitudinē: τ quō
ἰσχύσῃ τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔχει ἰσχύν, καὶ πῶς
potero ſeruus tu⁹ dñe loqui cū dño meo
δυνήσομαι ὁ παῖς σου κύ λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου
hoc. τ ego ex nūc nō ſtabit i me fortitudo:
τούτου. καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ στήσομαι ἐν ἐμοὶ ἰσχύς,
τ alitus nō ꝛelictus in me. τ addidit τ tetigit me q̄ſi viſio hois τ cōfortauit me: τ dixit mihi:
καὶ πνεῦμα οὐκ ὑπολείψει ἐν ἐμοί. καὶ πρόσεσχε καὶ ἔθιγε
μή φοβοῦ ἄνθρ ἐπιθυμιῶν, εἰρήνη σοι ἀπόλυσαι καὶ ἴσχυε.
τ cū loq̄rer ipe mecū ꝛfortat⁹ſū τ dixit: loquatur dño me⁹: q⁹ cōfortaſti me. τ dixit mihi: ſi ſcio:
τῷ κυρίῳ μου, ὅτι ἐνίσχυσάς με. καὶ εἶπέν μοι, εἰ οἶδας
ām̄re veni ad te: τ nūc reuertar vt ꝑliet
ἥκατί ἄλλοτε πρὸς σέ, καὶ νῦν ἐπιστρέψω τοῦ πο-
τ cū ꝓncipe ꝑſæ. τ ego egreſſ⁹ ſum
λεμῆσαι μετὰ ἄρχοντος Περσῶν. καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην
τ ꝓncipe grecoꝝ veniebat. verūtñ ānūciabo tibi qđ
καὶ ὁ ἄρχων τῶν Ἑλλήνων ἤρχετο. ἀλλ' ἀναγγελῶ σοι τὸ
cōſtitutū eſt in ſcriptura veritatis: τ nō eſt vn⁹ q̄ adiu-
ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς ἀντιλα-
uat ſit mecum de hoc: niſi michael ꝓncipe vr.
βόμενος μετ' ἐμοῦ πρὸ τούτου, ἀλλ' ἢ μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.

Ca.11 A

Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου ἔστην εἰς ἰσχὺν καὶ
ro⁹. τ ego in ānō ꝓmo cyri ſteti in fortitudiēꝫ τ
robur. τ nūc veritatē ānūciabo tibi. ecce adhuc tres
κράτος. καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀναγγελῶ σοι. ἰδοὺ ἔτι τρεῖς
reges ſurgent in ꝑſide: τ quartus ditabi
βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν Περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλου-
tur diuitiis magnis ſup oēs. τ poſtq̄ inualuerit
τήσει πλούτοις μεγάλοις ὑπὲρ πάντας. καὶ μετὰ τὸ κραθῆ-
rit ipe diuitiis ſuis: inſurget in oia re-
ναι ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἐξαναστήσεται πάσας βα-
gna grecoꝝ. τ cōſurget rex potēs τ dñabi
σιλείας Ἑλλήνων. καὶ ἀναστήσεται βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυ-
tur ditionib⁹ multis: τ faciet ſcōm voluntatē ſuā.
ριεύσει κυρίας πολλῆς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ.
τ cū ſteterit regnum eius cōtere⁊ τ diuide
καὶ ὡς ἂν στῇ ἡ βασιλεία αὐτοῦ συντριβήσεται καὶ διαμε-
tur in ꝓſpectu⁹ ventoꝝ celi. τ nō in
ισθήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ εἰς
extrema eius neq⁹ ſcōm ptātē eius: q̄ dñatus
ἃ ἔσχατα αὐτῆς ἐνδυναστεύσει κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευ-
eſt. q⁹ lacerabit regnum eius τ aliis ꝑ-
σεν. ὅτι ἐκτιλήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἑτέροις ἔκ-
ter illoꝝ dabit. τ cōfortabit rex au-
τοις τούτων δώσει. καὶ ἰσχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ νό-
ſtri: τ vn⁹ ꝓncipū eius ꝑualebit ſup cū τ
του, καὶ εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἰσχύσει ὑπ' αὐτὸν καὶ
dñabit dñatiōe multe in ptāte
ſua: τ poſt
κυριεύσει κυρίας πολλὰς ὑπ' ἐξουσίας αὐτοῦ, καὶ μετὰ
ānos ei⁹ cōmiſcebunt. τ filia regis
ταῦτα αὐτῷ συμμίγήσονται. καὶ ἡ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ
auſtri intrabit ad regem adionis vt faciat
νότου εἰσελεύσεται πρὸς βασιλέα τοῦ βορρᾶ τοῦ ποιῆσαι
fœdera cū eo τ nō obtinebit fortitudinē brachij: τ
συνθήκας μετ' αὐτοῦ καὶ οὐ κρατήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ
nō ſtabit ſemen eius. τ tradetur ipa τ
οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτῆ. καὶ παραδοθήσεται αὐτὴ καὶ οἱ
ferentes eā: τ adoleſcēs τ cōfortans eam in
φέροντες αὐτήν, καὶ ὁ τεκών καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τοῖς
tpib⁹. τ ſurget ex floꝛe radicis eius
καιροῖς. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς
in ꝓparatione ſua: τ veniet ad exer
ἐπὶ τῇ ἑτοιμασίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δύ-
citū: τ intrabit in munitiones re-
ναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑπερκείμενα τοῦ βασι-
gis adionis: τ faciet in eis τ ꝑualebit.
λέως τοῦ βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐτοῖς καὶ κατισχύσει.

Trāſla.B.Hie.

ꝛdiſſolute ſunt⁸compages mee⁷& nihil in me⁸ remā ſit⁷ virtū. ᵐEt quō⁸ poterit ᵒſeruus⁹ dñi mei⁷ loqui oo ᵖcum⁸ domino meo? Niꝫhil enim⁸ in me⁸ remanſit ᵍvirium: ſed⁹ & alitus me? intercluditur. ooooooooooo ʳRurſum ergo⁷ tetigit⁸ me ᵗq̄ſi viſio ᵘhois: ᵛ& cōfortauit me⁸ & dixit. ᵂNoli⁹ ti mere⁷ vir⁸ deſideriorum: ˣpax⁸ tibi: ʸconfortare⁷ & eſto robuſtus. ᶻCūq; loq̄retur⁸ mecū ᵇcōualui⁹ & dixi. ᶜ Loq̄re⁹ dñe mi: ᵈ quia ꝛconfortaſti me. ᵉ Et ait. ᶠNunquid ſcis⁷ quare oo ᵍvenerim⁷ ad te? ʰEt nunc ⁱreuertar⁸ vt prelier oooo ᵏaduerſum⁹ principē⁷ per ſaꝛ. ˡGum eni⁷ egrederer ᵐappuit⁸ princeps⁷ grecorū ⁿvenīcs. ᵒVerūtñ annūcia bo⁶ tibi⁵ qđ exp̄ſſum eſt⁴ in ſcriptura³ veritatis: ᵖ& ne mo eſt⁸ adiutor⁷ meus⁶ in oibus⁵ his⁴ niſi³ michael ꝛprinceps veſter. ii.

ϴGo aūt⁸ a⁷ primo⁶ an no⁵ darii⁴ medi³ ſtabā ²vt confortaretur ooooo ᵖ& roboraretur: ᵍet nunc ʳveritatē ˢannūciabo⁸ tibi. ᵗEcce⁷ adhuc⁶ tres ꝛ reges ᵘſtabunt oooooooooooooo ᵛin ꝑſide: ʷ& quartus⁷ ditabitur⁶ opibus⁵ nimiis oooo ˣſup oēs: ʸet cū inualuerit ᶻdiuitiis ſuis ᵃ concitabit ᵇoēs⁷ aduerſus⁶ regnū⁵ grecie. ᶜSurget vero⁸ rex⁷ fortis: ᵈet dñabitur⁸ poteſtate⁶ multa: ᵉet faciet⁵ qđ placuerit ei: ꝛ& cū ſteterit⁴ cōteretur³ regnū² eius¹ & diuidetur ᵍin quattuor⁷ vētos ʰceli: ⁱſed non ooooooooo ʲin poſteros ei⁶ neq⁵ ſm potentiā illius⁴ qua³ dñata² eſt. ᵏLacerabitur⁶ eni⁵ regnū⁴ eius³ etiā in externos ˡexceptis² his: ᵐet cōfortabitur⁶ rex⁵ auſtri: ⁿ& de⁴ principibus ei³ ᵒꝑualebit² ſup eū. ᵖ Et dñabitur¹ ditiōe. ꝛMulta eni⁷ ˢdñatio eius. ᵗEt poſt finē⁶ annoꝝ⁵ fede rabūtur. ᵘFiliaq⁵ regis⁴ auſtri³ veniet² ad regem oooo ᵛaquilonis⁴ facere³ amiciciam: ʷ & non² obtinebit ˣfortitudinē¹ brachii: ꝛnec ᶻſtabit⁴ ſemen eius. ᵃet tradetur ipſa: ꝛet q adduxerit eam⁷ adoleſcētes eius⁶ et q cōfortabāt eā⁵ i tpib⁴. ᶜEt ſtabit³ de germine² radicū ei¹ plātatio: ᵈ & veniet⁸ cū ꝛexercitu⁷: ᵉ& ingredietur ꝛpuinciā⁶ regis⁵ aqlōis: ᵍet abutetur⁴ eis³ & obtinebit.

Ter.be.Dani.xi.

הַבַּד צוד	וְרָהְבְּכוּ צִירַי עָלַי וְלֹא עָצַרְתִּי כֹחַ
כֹּחַ כָּכל	וַיְהִי יוּכַל עֶבֶד אֲדֹנִי זֶה לְדַבֵּר
עֶבֶד	עִם אֲדֹנִי זֶה וַאֲנִי מֵעַתָּה לֹא יַעֲמָד
שָׁאַר	בִּי כֹחַ וְנְשָׁמָה לֹא נִשְׁאֲרָה בִּי׃
נָגַע נָאָה	וַיֹּסֶף וַיִּגַּע בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם וַיְחַזְּקֵנִי׃
חָזַק יָרָא	וָאֹמַר אַל תִּירָא אִישׁ חֲמֻדוֹת
שָׁלוֹם	שָׁלוֹם לָךְ חֲזַק וַחֲזָק וּבְרָבְרוֹ עִמִּי
	כְּהִתְחַזְּקִי וָאֹמְרָה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כִּי
	חִזַּקְתָּנִי וַיֹּאמֶר הֲיָדַעְתָּ לָמָּה
בוא שוב	בָּאתִי אֵלֶיךָ וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם
לָחַם שׂוּר	עִם שַׂר פָּרַס וַאֲנִי יוֹצֵא וְהִנֵּה שָׂר
יָצָא בוא	יָוָן בָּא׃ אֲבָל אַגִּיד לְךָ אֶת הָרָשׁוּם
נָגַד רָשַׁם	בִּכְתָב אֱמֶת וְאֵין אֶחָד מִתְחַזֵּק עִמִּי
שׂוּר	עַל אֵלֶּה כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם׃
	וַאֲנִי בִּשְׁנַת אֲתַת Cap.xi.
שָׁנָה חָזַק	לְרַרְיָוֶשׁ הַמָּדִי עָמְדִי לְמַחֲזִיק
	וּלְמָעוֹז וְעַתָּה אֱמֶת אֶגִּיד לָךְ
	הִנֵּה עוֹד שְׁלֹשָׁה מְלָכִים עֹמְדִים
רָבַע עָשַׁר	לְפָרָס וְהַרְבִיעִי יַעְשִׁיר עֹשֶׁר גָּדוֹל
שׂוּר	מִכֹּל וּכְחָזְקָתוֹ בְּעָשְׁרוֹ יָעִיר הַכֹּל
נָבַר	אֶת מַלְכוּת יָוָן וְעָמַד מֶלֶךְ גִּבּוֹר
רָצָה	וּמָשַׁל מֶמְשָׁל רָב וְעָשָׂה כִּרְצֹנוֹ׃
שָׁבַר חָצָה	וּכְעָמְדוֹ תִּשָּׁבֵר מַלְכוּתוֹ וְתֵחַץ
	לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמָיִם וְלֹא
	לְאַחֲרִיתוֹ וְלֹא כְמֶשְׁלוֹ אֲשֶׁר מָשָׁל
נָתַשׁ נָבַד	כִּי תִנָּתֵשׁ מַלְכוּתוֹ וּלְאַחֲרִים מִלְּבַד
חָזַק שׂוּר	אֵלֶּה׃ וְיֶחֱזַק מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּמִן שָׂרָיו
	וְיִתְחַזַּק עָלָיו וּמָשָׁל מֶמְשָׁל רַב
מָשַׁל	מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וּלְקֵץ שָׁנִים יִתְחַבָּרוּ
בוא	וּבַת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב תָּבוֹא אֶל מֶלֶךְ
צָפוֹן עָשָׂה	הַצָּפוֹן לַעֲשׂוֹת מֵישָׁרִים וְלֹא תַעְצֹר
יָשַׁר עָצַר	כֹּחַ הַזְּרֹעַ וְלֹא יַעֲמֹד וּזְרֹעוֹ וְתִנָּתֵן
כֹּחַ עָמַד	הִיא וּמְבִיאֶיהָ וְהַיַּלְדָּה וּמַחֲזִקָהּ
נָתַן בוא	בָּעִתִּים׃ וְעָמַד מִנֵּצֶר שָׁרָשָׁיהָ
	יַבּוֹא וְיָבֹא אֶל חֵיל וְיָבֹא בְּמָעוֹז
כּוֹן בוא	מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְעָשָׂה בָהֶם וְהֶחֱזִיק׃
עָזַז חָזַק	

Pritiua.heb. Ter.heb.Dani.xij. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

וְגַם אֱלֹהֵיהֶם עִם נְסִכֵיהֶם עִם כְּלֵי חֶמְדָּתָם כֶּסֶף וְזָהָב בַּשְּׁבִי יָבִיא מִצְרָיִם וְהוּא שָׁנִים יַעֲמֹד מִמֶּלֶךְ צָפוֹן וּבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְשָׁב אֶל אַדְמָתוֹ וּבָנָו יִתְגָּרוּ וְאָסְפוּ הָמוֹן חֲיָלִים רַבִּים וּבוֹא יָבוֹא וְשָׁטַף וְעָבַר וְשָׁב וְיִתְגָּרֶה עַל מָעֻזּוֹ וְיִתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיֵצֵא וְנִלְחַם עִמּוֹ עִם מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רָב וְנִתַּן הָהָמוֹן בְּיָדוֹ וְנָשָׂא הֶהָמוֹן וְרוֹם לִבּוֹ וְהִפִּיל רְבָאוֹת וְלֹא יָעֹז וְשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רַב מִן הָרִאשׁוֹן וּלְמִצַּע הָעִתִּים שָׁנִים יָבוֹא בּוֹא בְּחַיִל גָּדוֹל וּבִרְכוּשׁ רָב וְעִתִּים הָרָם רַבִּים יַעֲמֹדוּ עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָרִיצֵי עַמְּךָ יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ וְיָבֹא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְיִשְׁפֹּךְ סוֹלְלָה וְלָכַד עִיר מִבְצָרוֹת וּזְרֹעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמֹדוּ וְעַם מִבְחָרָיו וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עֹמֵד לְפָנָיו וְיַעֲמֹד בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה בְיָדוֹ לָבוֹא עִם כָּל מַלְכוּתוֹ וְיָשָׁרִים עִמּוֹ עֹשָׂה וּבַת הַנָּשִׁים יִתֶּן לוֹ לְהַשְׁחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמֹד וְלוֹ לֹא תִהְיֶה וְיָשֹׁב פָּנָיו לְאִיִּים וְלָכַד רַבִּים וְהִשְׁבִּית קָצִין חֶרְפָּתוֹ לוֹ בִּלְתִּי חֶרְפָּתוֹ לוֹ יָשִׁיב לוֹ וְיָשֹׁב פָּנָיו לְמָעוֹזֵי אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנָפַל וְלֹא יִמָּצֵא וְעָמַד עַל כַּנּוֹ מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הָדָר מַלְכוּת וְיָמִים אֲחָדִים יִשָּׁבֵר וְלֹא בְאַפַּיִם וְלֹא בְמִלְחָמָה וְעָמַד עַל כַּנּוֹ נִבְזֶה וְלֹא נָתְנוּ עָלָיו הוֹד מַלְכוּת וּבָא בְשַׁלְוָה וְהֶחֱזִיק מַלְכוּת בַּחֲלַקְלַקּוֹת וּזְרֹעוֹת הַשֶּׁטֶף יִשָּׁטְפוּ

Insuper & deos eorum & sculptilia: vasa quoq; preciosa auri & argenti captiua ducet i egyptū. Ipse prevalebit aduersus regē aqlonis. Et intrabit in regnū rex austri: & reuertetur ad terram suā. Filii aūt ei⁹ puocabūtur & cōgregabūt multitudinē exercituū plimorū. Et veniet pperās & inundās: & reuertetur & cōcitabitur & cōgredietur cū robore eius. Et puocat rex austri egredietur & pugnabit aduersus regem aqlonis: & preparabit multitudinē nimiā & dabitur multitudo in manus ei⁹: & capiet multitudinem & exaltabitur cor eius: & deliciet multa milia: sed non prevalebit. Conuertetur enim rex aquilonis & preparabit multitudinē multo maiorē cū priꝰ. Et in fine tēpoꝝ annorūcꝫ veniet pperās cū exercitu magno & opibus nimis. In tpibus illis multi cōsurgēt aduersus regē austri. Filii quoq; puaricatorū populi tui extollētur vt ipleāt visionē & corruēt Et veniet rex aquilonis & cōportabit aggerem & capiet vrbes munitissimas & brachia austri nō sustinebūt. Et cōsurgēt electi eius ad resistendū: & nō erit fortitudo: & faciet veniēs sup eū iuxta placitū suū: & nō erit cōtra faciē ei⁹: & stabit in terra inclyta & cōsumet in manu ei⁹: & ponet faciē suā: & veniet ad tenēdū vniuersū regnū ei⁹: & recta faciet cū eo: & filiā seminarū dabit ei vt euertat illū & nō stabit nec illi erit: & cōuertet faciē suā ad insulas & capiet multas: & cessare faciet principē opprobrii sui: & opprobriū eius cōuertetur in eū: & cōuertet faciē suā ad iperiū terre sue: & impinget & corruet & nō inuenietur: & stabit in loco ei⁹ vilissimꝰ & indignꝰ decore regio: & in paucis diebꝰ cōterentur nō in furore nec in prelio. Et stabit in loco ei⁹ despectꝰ: & nō tribuetur ei honor regiꝰ. Et veniet clam & obtinebit regnū in fraudulētia. Et brachia pugnātis expugnabūtur

καὶ γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, τὰ τιμ
desiderabile eos argenti & auri cū captiuitate
ος ἐπιθυμητὸν αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου μετὰ αἰχμαλωσίας
ducet in egptum. & ipe stabit sup regem
ἄσει εἰς Αἴγυπτον. καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ βο
nis: & intrabit in regnum regis
ρέα, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ νότ
& reuertetur ad terrā suā. & filij eius congregabūt
καὶ ἀναχωρήσει εἰς τὴν γῆν αὐτ. καὶ υἱοὶ αὐτοῦ συναχθήσον
exercituū multos: & veniet veniens & inundans
δυνάμεων πολλῶν, καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύ
& ptransibit & sedebit & aggredietur
ζων, καὶ παρελεύσεται καὶ καθιεῖται καὶ προσπολεμήσει
vsq; ad robur eius. & irritabitur rex austri
ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. καὶ παροξυνθήσεται ὁ βασιλεὺς τοῦ νότ
& egredietur & pugnabit cū rege aqlonis:
καὶ ἐξελεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ βορρᾶ,
& statuet turbā multā: & tradetur turba in manus eius
καὶ στήσει ὄχλον πολύν, καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτ
& capiet turbā & exaltabit cor eius: & deicies
καὶ λήψεται τὸν ὄχλον καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτ, καὶ κατα
milliaria & nō ꝓualebit. & reuertet rex
λεῖ μυριάδας καὶ οὐκ ἀντισχύσει. καὶ ἐπιστρέψει βασιλεὺς τοῦ
aqlonis: & adducet turbā multā supra priores: & in fine
βορρᾶ, καὶ ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ τοὺς πρώτους, καὶ ἐπ' ἐσχά
tpm veniet strenuꝰ in virtute magna & in substātia
των καιρῶν ἐπισελεύσεται ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν ὑπάρξει
multa. & in tpib illis multi insurgent & filij
πολλῇ. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ βα
gem austri. & filij pestilētiū ppli tui extollent
σιλέα τὸν νότου. καὶ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τοῦ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται
statuāt visionē & infirmabunt. & veniet rex aqlonis
στῆσαι ὅρασιν καὶ ἀσθενήσουσιν. καὶ εἰσελεύσεται βασιλεὺς τοῦ βορρᾶ
& cōflabit aggerem: & capiet vrbes munitas. & bra
καὶ ἐκχεῖ πρόχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ἰσχυράς. καὶ οἱ βρα
chia regio austri nō stabunt. & cōsurgent de
χίονες τοῦ βασιλέως τοῦ νότου οὐ στήσονται. καὶ ἀναστήσεται ὁ ἐκλο
ctus ei⁹: & nō erit robur ad stādū. & faciet veniens adsecun
τὸς αὐτ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τοῦ στῆναι. καὶ ποιήσει ὁ ἐπανερχόμενος πρὸ
cum scom voluntatē suā. & nō est stans & faciem ei⁹
αὐτὸν κατὰ τὸ θέλημα αὐτ. καὶ οὐκ ἔστιν ἐνώπιον κατὰ πρόσωπον αὐτ.
& stabit in terra inclyta & cōsumabit in manu eius:
καὶ στήσεται ἐν τῇ γῇ τοῦ σαβὶ καὶ συντελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτ,
& ponet faciem suā vt veniat in fortitudine oīa regni
καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτ ἐπισελθεῖν ἐν ἰσχύι πάσης τῆς βασιλ
ei⁹ & recta oīa cū eo faciet. & filiam
ας αὐτ καὶ ἐυθεῖα πάντα μετ' αὐτ ποιήσει. καὶ ἐκτιεῖται τὴν
mulierē dabit ei vt corrūpat eam: & nō ꝓstabit &
γυναικῶν δώσει αὐτῷ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ ἐν μὴ παραμείνῃ καὶ
nō illi erit. & ꝓuertet faciem suā in insulas &
οὐκ αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ εἰς τὰς νήσους καὶ
capiet multas. & cessare faciet principes opprobrij sui
συλλήψεται πολλάς. καὶ κατακαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτ
& opprobriū ei⁹ cōuertet ei: & cōuertet faciem
καὶ ὀνειδισμὸς αὐτ ἐπιστρέψει αὐτῷ, καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον
suā ad fortitudinē terre sue & infirmabit & cadet & nō
αὐτ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτ, καὶ ἀσθενήσει καὶ πεσεῖται καὶ οὐχ
inueniet. & surget de radice eius plāta regni in
ὑρεθήσεται. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτ φυτὸν βασιλείας ἐπὶ
ꝓparationē eius transferens facieno gliam regni. &
τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ μεταβιβάζων πρόσωπον δόξης βασιλείας, καὶ
in diebus illis cōteretur: & nō in facie neq;
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἐν πρόσωπῳ δολ
in prelio stabit in ꝓpatiōe eius sperauit: & nō
ἐν πολέμῳ στήσεται. ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ ἐξουδενωθῇ, καὶ οὐκ
ἐνόησεν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, καὶ ἥξει ἐν ἐυδοκίᾳ καὶ κρα
tinebit regnum in blanditijs: & brachia
τήσει βασιλείας ἐν ἐλαδήμασιν, καὶ βραχίονες τοῦ κα
undantis devoluentur
τακλύζοντος καταπολεμήσουσιν

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Hie.	Tex.be.Dani.xi.	Pritiua.heb.
a facie eius τ cōterentur. τ dux fede	a facie eius & cōterētur. b Insuper & c dux d federis.	a מִלְּפָנָיו וְיִשָּׁבֵר וְגַם נָגִיד בְּרִית	נָגַד נָרַת
ris: τ a cōtritionib⁹ erga eū faciet dolū	e Et post f amicitias g cum	b וּמִן הִתְחַבְּרוּת אֵלָיו יַעֲשֶׂה מִרְמָה	חָבַר עָשָׂה
σεως, καὶ ἀπὸ τῶν συναταμίξεων πρὸς αὐτὸν πεισθήσεται δόλιε	eo b faciet i dolum: ooooooo	c וְעָלָה וְעָצַם מְבִעַט גוי׃	רָמָה
τ ascendet τ ꝑualebit sup eū in pauca gēte: τ	k & ascendet l & superabit	d בַּמְדִינָה יָבוֹא וְעָשָׂה אֲשֶׁר	שָׁמַן פְּזַז
καὶ ἀναβήσεται καὶ ὑπερισχύσει αὐτὸ ἐν ὀλίγῳ ἔθνει, καὶ	m in modico n populo: &	e לֹא עָשׂוּ אֲבֹתָיו וַאֲבוֹת אֲבֹתָיו בִּזָּה	בּוֹא בָּזַז
in abūdātia τ in plurib⁹ regiōib⁹ veniet. τ faciet q̄ nō	o abundātes p & vbres q vr-	f רֶכֶשׁ בָּזַר וְשָׁלָל וּרְכוּשׁ לָהֶם יִבְזוֹר וְעַל	רָכַשׁ בָּזַר
ἐν ἐθνεσὶν καὶ ἐν πλείοσι χώραις ἥξει· καὶ ποιήσει ἃ οὐκ	ber s ingredietur. t Et faciet	g מִבְצָרִים יַחְשֹׁב מַחְשְׁבֹתָיו וְעַד	בָּצַר חָשַׁב
fecerunt pfes eius: τ pfes pfm	u q̄ nō v fecerūt patres ei⁹:	h עֵת׃ וְיַעַר כֹּחוֹ וְלִבּוֹ עַל מֶלֶךְ	עוֹר כֹּחַ
ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες τῶν πατέ	w & patres x patrū eius. y Ra	i הַנֶּגֶב בְּחַיִל גָּדוֹל וּמֶלֶךְ הַנֶּגֶב	נֶגֶד
ρων αὐτοῦ προνομὴν καὶ σκῦλα καὶ ὑπαρξιν αὐτοῖς διασκερ	pinas z & predā a & diuitias	j יִתְגָּרֶה לַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גָּדוֹל וְעָצוּם	גָּרָה לָחַם
σει· τ sup egyptū cogitabit cogitatiōes suas vsq; ad tp̄m.	b eor c dissipabit: d & cōtra	k עַד מְאֹד וְלֹא יַעֲמֹד כִּי יַחְשְׁבוּ	עָצַם עָמַד
τοῦ, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον λογιεῖται λογισμοὺς αὐτοῦ ἕως καιροῦ·	e firmissimas f cogitatiōes	l עָלָיו מַחֲשָׁבוֹת וְאִבְלֵי פַּת בָּנוֹ	חָשַׁב
τ suscitabit fortitudo eius τ cor eius in re-	g insibit: h & hoc i vsq; ad k tē	m שָׁבְרוּהוּ וְחֵילוֹ יִשְׁטוֹף וְנָפְלוּ	שָׁבַר שָׁטַף
καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ βασι	pus. l Et cōcitabitur m for	n חֲלָלִים רַבִּים׃ וּשְׁנֵיהֶם הַמְּלָכִים	חָלַל רַב שָׁנָה
gem austri in virtute magna· τ rex	titudo eius n & cor eius o ad	o לְבָבָם לְהָרַע וְעַל שֻׁלְחָן אֶחָד כָּזָב	כָּזַב רוּץ
λέα τοῦ νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ· καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ	uersum p regē q austri r in ex	p יְדַבֵּרוּ וְלֹא תִצְלַח כִּי עוֹד מֵץ	דָּבַר צָלַח
austri mibit bellum τ in virtute magna τ forti	ercitu s magno. t Et rex u au	q לַמּוֹעֵד׃ וְיָשַׁב אַרְצוֹ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל	יָשַׁב שׁוּב
νίτου συνάψει πόλεμον καὶ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ	strī x puocabitur y ad bellū	r וְלִבּוֹ עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב	לֵבָב
valde: τ nō stabūt. q: cogitabūt cōtra eū cogita-	z mltis a auxiliis b & fortib⁹	s לְאַרְצוֹ׃ לַמּוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנֶּגֶב	בּוֹא
σφίσουσι, καὶ οὐ στήσονται. ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐτὸν λογισ-	c nimis: d & non e stabunt:	t וְלֹא תִהְיֶה כָּרִאשֹׁנָה וְלָאַחֲרֹנָה׃	הָיָה
τόσι· τ cōedent necessaria eius τ conterent e	f quia g inibunt ooooooooo	u וּבָא צִיִּים כִּתִּים וְנִכְאָה וְשָׁב	בּוֹא צִיִּים כָּאָה
μοὺς, καὶ φάγονται τὰ ὀψώνια αὐτοῦ καὶ συντρίψουσιν αὐ	h aduersus eū i cōsilia. k Et	v וְזָעַם עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב	שׁוּב זָעַם
τὸν. τ exercitus dissoluet: τ cadent vulnerati	comedentes l panē cū eo	w וְיָבֵן עַל עֹזְבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ׃ וּזְרֹעִים	בִּין
τόν. καὶ δυνάμεις καταλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί	m cōterēt illū: n exercitus q	x מִמֶּנּוּ יַעֲמֹדוּ וְחִלְּלוּ הַמִּקְדָּשׁ הַמָּעוֹז	עָמַד קֹדֶשׁ
ται· καὶ δυνάμεις καταλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί	o opprimetur: r & cadet	y וְהֵסִירוּ הַתָּמִיד וְנָתְנוּ הַשִּׁקּוּץ	עָזַז סוּר
multi. τ vtrīq; rege cor da cor	s interfecti t plurimi. u Duo	z מְשֹׁמֵם׃ וּמַרְשִׁיעֵי בְּרִית יַחֲנִיף	תָּמִד שָׁקַץ
αὐτοῖν· καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς αἱ καρδίαι αὐτῶν	rum quoq; regum oooo	a בַּחֲלַקּוֹת וְעַם יֹדְעֵי אֱלֹהָיו יַחֲזִקוּ	שָׁמֵם רָשַׁע
in malum. τ in mensa vna mēdacia loquētur	x cor erit y vt male faciant:	b וְעָשׂוּ׃ וּמַשְׂכִּילֵי עָם יָבִינוּ לָרַבִּים	חָנַף חָזַק
ἐπὶ πονηρίᾳ· καὶ ἐπὶ τραπέζης μιᾶ ψευδῆ λαλήσουσιν	z & ad a mēsam b vnā mēda-	c וְנִכְשְׁלוּ בֶּחָרֶב וּבְלֶהָבָה בִּשְׁבִי וּבְבִזָּה	עָשָׂה שָׂכַל
τ nō dirigetur: q: finis in tp̄o: τ reuertet in	ciū c loquētur d & nō e profi	d יָמִים׃ וְנֶהְכָּשְׁלָם יֵעָזְרוּ עֵזֶר מְעָט	רָבַב כָּשַׁל
καὶ οὐ κατευθυνθῇ, ὅτι πέρας εἰς καιρόν, καὶ ἐπιστρέψει εἰς	cient: f quia g adhuc h finis	e יוֹם כָּשַׁל	יוֹם כָּשַׁל
terrā suā in substātia multa: τ cor ei⁹ aduers⁹	i in aliud tēpus. k Et reuer	f עֵזֶר לָעָה	עָזַר לָעָה
τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ὑπάρξει πολλῇ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ	tetur in l terrā suā m cū opi-	g וְנִכְלְאוּ עֲלֵיהֶם רַבִּים חֲלַקְלַקּוֹת	
testamētū sctū. τ faciet τ reuertet in trā su	bus n multis: o & cor ei⁹ p ad	h וּמִן הַמַּשְׂכִּילִים יִכָּשְׁלוּ לִצְרוֹף	צָרַף
διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐ	uersum q testamētū r sanctū	i בָּהֶם וּלְבָרֵר וְלַלְבֵּן עַד עֵת קֵץ	
am: τ in tp̄o reuertetur τ veniet in austro τ nō	s & faciet t & reuertetur u in	j כִּי עוֹד לַמּוֹעֵד׃ וְעָשָׂה כִּרְצֹנוֹ	עוֹד לַמּוֹעֵד עָשָׂה כִּרְצוֹן
ἔσται, καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει καὶ ἥξει ἐν τῷ νότῳ καὶ οὐκ	terrā suā. v Statuto tp̄e w re-	k הַמֶּלֶךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְגַּדֵּל עַל כָּל	רוּם גָּדַל
erit sicut prius τ vltima. τ venient q̄ in eo	uertetur x & veniet y ad au-	l אֵל וְעַל אֵל אֵלִים יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת	אֵל רַב פָּלָא
ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη· καὶ εἰσελεύσονται ἐν αὐτῷ	strū: z & nō a erit b prior c sic		
τ egredientes eū τ vāstabunt. τ re-	nouissimū. d Et veniēt e sup		
καὶ ἐξερημώσουσιν· καὶ ἐπι-	eū f trieres & g romani h &		
uertet τ indignabit sup testamētū sctū. τ faciet τ	peutietur i & reuertetur.		
στρέψει καὶ ὀργισθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ	k Et indignabitur l cōtra m te		
reuertet τ intelliget q̄ derelinquentes testamē	stamētū n sctūarii o & faciet		
ἐπιστρέψει καὶ συνήσουσιν ἐπὶ τὰς καταλιπούσας διαθή-	p fuerteturq; r & cogitabit		
κην sctū. τ brachia ex eo surgent. τ pollu	s aduersum eos t q derelicq̄		
κην ἁγίαν· καὶ βραχίονες ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται· καὶ βεβη-	rūt u testamentū v sctūarii.		
ent sanctuariū imperij. τ trāsferent	w Et brachia x ex eo y stabūt		
λώσουσι τὸ ἁγίασμα τῆς δυνάσιας· καὶ μεταστήσουσι	z & polluēt a sctūariū b forti		
primū sacrificiū: τ dabunt abominationē desolatam	tudinis: c & auferēt d iuge sa		
τὴν ἐνδελιχισμόν, καὶ δώσουσιν βδέλυγμα ἐφημισμένον	crificiū: e & dabūt f abomi		
τ lōg agēteo in testamētū inducent in lubricitatib⁹: τ	nationē in g desolationem.		
καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπαξουσιν ἐν ἐλισσόμασιν, καὶ	h Et ipi i testamētū k simu		
ppls cognoscēteo deū suum: ꝑualebunt faci-	labūt l fraudulēter. m Pplus		
λαὸς γινώσκοντες θεὸν αὐτοῦ, κατισχύσουσι καὶ ποιή-	aūt n scīes o deū sui p obtine		
ent. τ intelligēteo ppli intelligent in multa:	bit q & faciet. r Et docti in		
σουσι· καὶ οἱ συνετοὶ τοῦ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλά,	s pplo t docebūt u plīmos:		
τ infirmabūt in gladio τ in flāma τ in captiuita	v & ruēt w in gladio x & in flā-		
καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ καὶ ἐν αἰχμαλω	ma: & y in captiuitate z & in		
te τ in direptiōe dier̄. τ cū infirmati fuerit ip̄i adiu	rapina a dierū. b Cūq; cor		
σίᾳ καὶ ἐν διαρπαγῇ ἡμερῶν· καὶ ἐν τῷ βοηθῆσαι αὐτοὺς βοη	ruerit c subleuabūtur d au-		
θοῦσι βοήθειαν μικρὰν, καὶ προσκήσονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλι	xilio e paulo: f & applicabū		
βοήθειαν· τ ab intelligēdo infirmabunt: vt igne p̄bē ip̄i τ	tur g eis h plīmi i fraudulēter.		
δύμασι, καὶ ἀπὸ τῶν συνιόντων ἀσθενήσουσι, τ πυρῶσαι αὐτοὺς καὶ	k Et de l eruditis m ruēt : n vt		
elgantur τ reuelentur vsq; ad tp̄m finē: q: adhuc ī tps	o ꝑflētur p & eligātur q & deal		
ἐκλεχθῆναι καὶ ἐκλευκανθῆναι εἰς καιρὸν πέρας, ὅτι εἴ τις καιρὸς	bētur r vsq; ad s tp̄s t p̄finitū:		
τ facet sedm volūtatē suā: τ rex exaltabit τ magni	u qa v adhuc aliud w tp̄s erit.		
ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ὁ βασιλεὺς ὑψώσει καὶ μεγα	x Et faciet y iuxta volūtatē		
ficabit sup oēm deū τ sup deū deoq; τ loquet supba	suam z rex a & leuabitur b &		
λυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ ἐπὶ τῶν θεῶν καὶ λαλήσει ὑπέρογκα	magnificabitur c aduersꝰ		
	d oēm e deū: f & aduersꝰ g deū		
	h deoq; i loq̄tur k magnifica:		

Pūtiua.heb.

וְהִצְלִיחַ עַד כָּלָה זָּעַם כִּי נֶחֱרָצָה צָלַח עָשָׂה
נֶעֱשָׂתָה׃ וְעַל אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא
יָבִין וְעַל חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל כָּל בִּין נָשָׂה
אֱלוֹהַּ לֹא יָבִין כִּי עַל כֹּל יִתְגַּדָּל׃ אֵלָה
וְלֵאלוֹהַּ מָעֻזִּים עַל כַּנּוֹ יְכַבֵּד עֵזּ כּוֹן
וְלֵאלוֹהַּ אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּהוּ אֲבֹתָיו כָּבַד
יְכַבֵּד בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה
וּבַחֲמֻדוֹת׃ וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעֻזִּים בַּצַּר
עִם אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר יַכִּיר יַדְבֶּה נֶכֶר רַבָּה
כָּבוֹד וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וַאֲדָמָה עֲשֶׂל רָבָב
יְחַלֵּק בְּמְחִיר׃ וּבְעֵת קֵץ יִתְנַגַּח חָלַק חָבַר
עִמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׁתָּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ נָגַח שָׂעַר
הַצָּפוֹן נִרְכָּב וּבְפָרָשִׁים וּבָאֳנִיּוֹת צָפַן אֳנִי
רַבּוֹת וּבָא בָּאֲרָצוֹת וְשָׁטַף וְעָבָר׃ בּוֹא
וּבָא בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ צָבָה כָּשַׁל
וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב מָלַט
וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְיִשְׁלַח יָדוֹ שָׁלַח
בָּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה הָיָה
לְפַלֵּיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמִכְמַנֵּי הַזָּהָב פָּלַט כָּמַן
וְהַכֶּסֶף וּבְכָל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם
וְלוּבִים וְכֻשִׁים בְּמִצְעֲדָיו׃ וְשִׁמְעוֹת צָעַד
יְבַהֲלוּהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיָצָא בָּהַל זָרַח
בְּחֵמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וְלַהֲחֲרִים עָתַם שָׁמַד
רַבִּים׃ וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין מָתַע
יַמִּים לְהַר צְבִי קֹדֶשׁ וּבָא עַד
קִצּוֹ וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃

Cap.xij. עָמַד
וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל שׂוּר נָבַל
הַשַּׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ וְהָיָה צוּר
וְהָיְתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה מִהְיוֹת גּוֹי עַד הָעֵת הַהִיא וּבָעֵת
הַהִיא יִמָּלֵט עַמֶּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב מָלַט
בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ
אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה חַיִּים עוֹלָם קוּץ חָיָה
לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּילִים שָׂכַל
יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי זָהַר נָצַח
הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד׃ כָּכַב

Ter.heb.Dani.xij.

'& dirigetur:'donec'compleatur'iracūdia.'Perpetrata'quippe'cē'definitio.
'Et'deū'patrū suorū'non
'reputabit:'& erit in'concupiscētiis'feminaꝝ:'nec
'quenq; 'deorū'curabit:
'qa'aduersus'vniuersa'cōsurget.'Deū aūt'maozim
'in'loco suo'venerabitur
'& deum'quē'ignorauerunt'patres eius ooooooo
'colet'auro'& argēto'& lapide'preciosō ooooooo
'rebusq; preciosis.'Et faciet'vt muniat'maozim
'cum'deo'alieno'quē'cognouit: & 'multiplicabit
'gloriā:'& dabit eis potestatē'in multis:'& terram
'diuidet'gratuito.'Et in
tpe'prefinito'preliabitur
'aduersus eū'rex'austri:
'& q̄si tēpestas veniet'cōtra illū'rex'aqlonis'in curribus'& in eqtibus'& in
classe'magna:'& igredie
tur'terras:'& conteret'&
pertransiet.'Et introibit
'in terram'gloriosam:'&
multi'corruet.'He aūt so
le'saluabūtur'de manu ei?
'edom'& moab'& princi
piū'filiorū'ammon.'Et
mittet'manū suam'in ter
ras:'& terra'egypti'non
'effugiet.'Et dominabi-
tur'thesaurorum'auri
'& argenti'& in omnibus
'preciosis'egypti. ooooooo
'Per libyā quoq;'& ethiopiam'transibit:'& fama
'turbabit eū'ab oriente
'& ab aqlone:'& veniet
'in mltitudine'magna'vt
cōterat'& interficiat ooooo
'plurimos.'Et figet'tabernaculū suū'apethno'iter
duo'maria'sup montē'in
clytū & 'sanctū:'& veniet
'vsq; ad'sūmitatē eius:'&
nemo'auxiliabitur'ei. 12.

IN tēpore autem'illo
'consurget'michael
'princeps'magnus'q stat
'pro'filiis'populi tui ooo
'& veniet'tps quale'non
'fuit'ab eo ex quo'gētes
'esse ceperunt'vsq; ad'tē
pus'illud.'Et in tempore
'illo'saluabitur'ppls tuꝰ:
'oīs'q inuētus fuerit'scriptus'in libro.'Et multi
'de his qui dormiūt in'terre'puluere:'euigilabunt:
'alii'in vitā'eternam:'alii
'in opprobriū'vt videant
'sēp.'Qui aūt docti fuerit
'fulgebūt'q̄si splēdor'firmamēti:'& q ad iusticiam
erudiūt'multos:'q̄si stelle
'in ppetuas'eternitates.

Trāsla.B.Hie.

ꝛ dirigetur donec cōpleatur ira: in .n. cōꝑ
καὶ κατευθυνεῖ μέχρις ὃυ συντελιαθῇ ὀργή, ὡς ἂν συν
mationē fit. ꝛ sup oēs deos pfm suo
τέλεια γένηται· καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐ
rū nō itelliget. ꝛ in cōcupiscētiā feminaꝝ: ꝛ sup
τοῦ οὐ συνήσει· καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ
oēm deū nō itelliget qz sup oēs magnificabi
πάντα θεὸν οὐ συνήσει ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσε
tur. ꝛ deū maozim in loco suo glificabit. ꝛ
ται· καὶ θεὸν μαωζεὶν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει· καὶ
deū q̄m nō glificauerūt pres ei? glificabit in argē
θεὸν ὃν οὐκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτοῦ δοξάσει ἐν ἀργύ
to ꝛ auro ꝛ lapide pciosō ꝛ in cōcupiscentijs: ꝛ
ρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ἐν ἐπιθυμήμασιν, καὶ
faciet munitionib⁹ ciuitatū cū deo alieno
ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πόλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο
quē cognouerit: ꝛ multiplicabit glriaꝝ ꝛ subijcet
τρίου ὃν ἔγνωγῶ, καὶ πλήθυνεῖ δόξαν καὶ ὑποτά
eis multos: ꝛ terrā diuidet in donis. ꝛ in
ξει αὐτοῖς πολλούς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις· καὶ ἐν
tpō fine confligēt cum rege
καιρῷ συμπερατισθήσεται μετὰ τοῦ βασιλέως
austri: ꝛ cōgregabit c̄ cum rege
τοῦ νότου, καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ
aqlonis in curribꝰ ꝛ in equitibus ꝛ in nauib⁹ mul
βορρᾶ ἐν ἅρμασιν καὶ ἐν ἱππεῦσιν καὶ ἐν πλοίοις πολ
tis: ꝛ ingrediēs in terrā ꝛ conteret. ꝛ
λοῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν καὶ συντρίψει· καὶ
pertransibit. ꝛ ingredieꝰ in terrā opti
παρελεύσεται· καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τὴν σα
mā ꝛ multi infirmabunt: ꝛ isti saluabuntur
βεῖ καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσιν, καὶ οὗτοι διασωθήσονται
de manu eius edom ꝛ moab ꝛ principes filioꝝ ammō:
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐδὼμ καὶ μωὰβ καὶ ἀρχὴ υἱῶν ἀμμών,
ꝛ extendet manū suam sup terrā: ꝛ terrā egy
καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ γῆ αἰγύ
pti nō erit in salutem. ꝛ dñabit in absō
πτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν· καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀπο
ditis auri ꝛ argenti ꝛ in cūctis
κρύφοις τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ ἐν πᾶσι
desiderabilib⁹ egypti ꝛ libū ꝛ ethiopū in
ἐπιθυμητοῖς αἰγύπτου καὶ λιβύων καὶ αἰθιόπων ἐν τοῖς
muntiōib⁹ eoꝝ. ꝛ auditus turbabit eū ex oīē
ὀχυρώμασιν αὐτῶν· καὶ ἀκοαὶ ταράξουσιν αὐτὸν ἐξ ἀνα
te ꝛ ab aqlone. ꝛ veniet in furore multo vt dele
τολῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ· καὶ ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ τοῦ ἀφα
at ꝛ anathematizet multos: ꝛ figet tabernā
νίσαι καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς, καὶ πήξει τὴν σκη
culū suū aphadpno inter maria sup mōtē sa
νὴν αὐτοῦ ἀφαδνὸ ἀνὰ μέσον τῶν θαλασσῶν ἐπ' ὄρει ἅ
bi sctm. ꝛ veniet vsq; ad sūmitatē eius: ꝛ nō erit
βεῖ ἅγιον· καὶ ἥξει ἕως τῆς ἄκρας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται
q̄ liberet eum.
ὁ ῥυόμενος αὐτόν.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Ca.12.

A ΚΑΙ in tpe illo cōsurget michael pnceps
Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται μιχαὴλ ὁ ἄρχων
magn⁹ q̄ stetit sup filios ppli tui. ꝛ erit tpō
ὁ μέγας ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου. καὶ ἔσται καιρὸς
tribulatiōis: q̄lis nō fuit ex q̄ facta est gēs in terra:
θλίψεως, οἵα οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς,
vsq; ad tpō illud. ꝛ in tpe illo saluabit̄ po
ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα
pls tuꝰ: oīs q̄ inuētus fuerit scriptus in libro: ꝛ mul
ός σου πᾶς, ὁ εὑρεθεὶς γεγραμμένος ἐν τῷ βίβλῳ, καὶ πολ
ti dormientium ex tre puluere exurgent hi
λοὶ τῶν καθευδόντων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι
in vitā eternā: ꝛ hi in opprobriū tēsullonē eternā.
εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ἐντροπὴν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον,
ꝛ intelligēteo fulgebunt q̄si splendor firmamenti B
καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος
ꝛ a tustio multos q̄si stelle in scla ꝛ vltra
καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāſla.B.Hie.	Tex.he.Dani.xiij.	Prītiua.heb.
¶ tu daniel claude ſmones ¶ ſigna καὶ σὺ δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ libruꝫ vſq; ad tps cōſumatiōis donec doceant mul- βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσι πολ- ti ¶ multiplicet ſcientia. ¶ vidi ego daniel: ¶ λοὶ καὶ πλεονάσῃ ἡ γνῶσις· καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ, καὶ ecce duo alij ſteterant. ex hinc labij ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν· ἐκ ἐντεῦθεν τοῦ χείλους	'Tu autem daniel claude ſermones: & ſigna librū vſq; ad tempus ſta tutū. Plurimi pertranſi būt: & multiplex erit ſcīē tia. Et vidi ego daniel: & ecce quaſi duo alii ſta bant vnus hinc ſup ripā fluminis: & alius inde ex altera ripa fluminis. Et dixit viro q erat indu tus lineis: qui ſtabat ſu per aquas fluminis. Vſq; quo finis horū mirabilium! Et audiui virū qui indutus erat lineis qui ſtabat ſuper aquas fluminis: cū eleuaſſet dextrā & ſiniſtram ſuam in celū & iuraſſet per viuentē in eternum: qa in tps & tpa & dimidiū tpis. Et cū cōpleta fuerit diſperſio manus ppli ſanctī: cōplebūtur vniuerſa hec. Et ego audiui & non intellexi. Et dixi. Domine mi quid erit poſt hec. Et ait. Vade daniel: quia clauſi ſunt ſignatiq; ſermones; vſq; ad prefinitū tempus. Eligentur & dealbabuntur & quaſi ignis pbabūtur multi. Et impie agent impii neq; intelligent omnes impii. Porro docti intelligent: & a tpe cum ablatū fuerit iuge ſacrificiū & poſita fuerit abominatio in deſolationē: dies mille ducenti nonaginta. Beatus q expectat & puenit vſq; ad dies mille trecentos triginta quinq. Tu autem daniel vade ad prefinitū: & requeſces & ſtabis in ſorte tua in fine dierum.	שׁוּט עָבַר יָדַע יָאָה שָׁנָה שָׁפָה אֲגַם לָבַשׁ גָּד עָלָה שָׁטַף רוּם יָמִין שְׂמֹל שָׂטַם תָּוָה יָצַר חָצָה כָּלָה סָאָה נוּחַ עָמַד יוֹם
¶ tu daniel claude ſmones ¶ ſigna καὶ σὺ δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ libruꝫ vſq; ad tps cōſumatiōis donec doceant mul- βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσι πολ- ti ¶ multiplicet ſcientia. ¶ vidi ego daniel: ¶ λοὶ καὶ πλεονάσῃ ἡ γνῶσις· καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ, καὶ ecce duo alij ſteterant. ex hinc labij ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν· ἐκ ἐντεῦθεν τοῦ χείλους	'Tu autem daniel claude ſermones: & ſigna librū vſq; ad tempus ſta tutū. Plurimi pertranſi būt: & multiplex erit ſcīē tia. Et vidi ego daniel: & ecce quaſi duo alii ſta bant vnus hinc ſup ripā fluminis: & alius inde ex altera ripa fluminis. Et dixit viro q erat indu tus lineis: qui ſtabat ſu per aquas fluminis. Vſq; quo finis horū mirabilium! Et audiui virū qui indutus erat lineis qui ſtabat ſuper aquas fluminis: cū eleuaſſet dextrā & ſiniſtram ſuam in celū & iuraſſet per viuentē in eternum: qa in tps & tpa & dimidiū tpis. Et cū cōpleta fuerit diſperſio manus ppli ſanctī: cōplebūtur vniuerſa hec. Et ego audiui & non intellexi. Et dixi. Domine mi quid erit poſt hec. Et ait. Vade daniel: quia clauſi ſunt ſignatiq; ſermones; vſq; ad prefinitū tempus. Eligentur & dealbabuntur & quaſi ignis pbabūtur multi. Et impie agent impii neq; intelligent omnes impii. Porro docti intelligent: & a tpe cum ablatū fuerit iuge ſacrificiū & poſita fuerit abominatio in deſolationē: dies mille ducenti nonaginta. Beatus q expectat & puenit vſq; ad dies mille trecentos triginta quinq. Tu autem daniel vade ad prefinitū: & requeſces & ſtabis in ſorte tua in fine dierum.	וְאַתָּה דָּנִיֵּאל סְתֹם הַדְּבָרִים וְחֹתֵם הַסֵּפֶר עַד עֵת קֵץ יְשֹׁטְטוּ רַבִּים וְתִרְבֶּה הַדָּעַת וָאֶרְאֶה אֲנִי דָּנִיֵּאל וְהִנֵּה שְׁנַיִם אֲחֵרִים עֹמְדִים אֶחָד הֵנָּה לִשְׂפַת הַיְאֹר וְאֶחָד הֵנָּה לִשְׂפַת הַיְאֹר וְאֹמֶר לָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמֵימֵי הַיְאֹר עַד מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת וָאֶשְׁמַע אֶת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמֵימֵי הַיְאֹר וַיָּרֶם יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ אֶל הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וְחֵצִי וּכְכַלּוֹת נַפֵּץ יַד עַם קֹדֶשׁ תִּכְלֶינָה כָּל אֵלֶּה׃ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין וָאֹמַר אֲדֹנִי מָה אַחֲרִית אֵלֶּה ׃ וַיֹּאמֶר לֵךְ דָּנִיֵּאל כִּי סְתֻמִים וַחֲתֻמִים הַדְּבָרִים עַד עֵת קֵץ ׃ יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים וְרָשְׁעוּ רְשָׁעִים וְלֹא יָבִינוּ כָּל רְשָׁעִים וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ ׃ וּמֵעֵת הוּסַר הַתָּמִיד וְלִתֵּת שִׁקּוּץ שׁוֹמֵם יָמִים אֶלֶף מָאתַיִם וְתִשְׁעִים ׃ אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה וְיַגִּיעַ לְיָמִים אֶלֶף שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה ׃ וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין׃	בִּין וָאֹמְרָה אֲדֹנִי מָה אַחֲרִית אֵלֶּה ׃ וַיֹּאמֶר יָלַךְ בָּרַר לָבַן צָרַף רָבַב רָשַׁע בִּין שָׂכַל סוּר תָּמִד נָתַן שֶׁקֶץ שָׁמֵם יוֹם מְאָה חָכָה נָגַע מְאָה נוּחַ עָמַד יוֹם

Ca.13.

A

Et erat vir habitās in babylone:
Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν βαβυλῶνι,
et nomē ei ioachim. et acce
καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωακείμ· καὶ ἔλα
pit vxorem cui nomē ſuſanna filia hel-
βεν γυναῖκα ᾗ ὄνομα σωσάννα θυγάτηρ χελ
chie: pulchrā valde et timentem domi
κίου, καλὴν σφόδρα καὶ φοβουμένην τὸν κύ
nū. et parēteo ei iuſti: et docuerūt
ριον· καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δίκαιοι, καὶ ἐδίδαξαν
filiam ſuam legem moyſi:
τὴν θυγατέρα αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ,
et erat ioachim diues valde et erat ip
καὶ ἦν ἰωακείμ πλούσιος σφόδρα καὶ ἦν αὐ
ſi hortus vicinus domui ei⁹.
τῷ παραδείσος γειτνιῶν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
et ad eū cōgregabāt iudei eo qō
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τὸ
eſſet ipe honorabilior oīb⁹.
et deſi-
ναι αὐτὸν ἐνδοξότερον πάντων· καὶ ἀπε

Hucuſq; danielē i hebraico volumie le
gim⁹: & cetera q̄ ſequūtur vſq; ad finē
libri: de theodotiōis editōe trāſlata ſūt.

ΘT erat vir habitās in babylōe: 13.
et nomē ei⁹ ioachi: & accepit vxo
rem noīe ſuſannā filiā helchie pulchrā
nimis & timētē deū. Parētes eni illi⁹ cū
eſſent iuſti erudierunt filiā ſuā ſm legē
moyſi. Erat aūt ioachim diues valde: &
erat ei pomeriū vicinū domui ſue: & ad
ipm cōfluebāt iudei: eo q eēt honorabi
lior oīm. Et cōſtituti ſūt duo ſenes iudi-
ces in illo anno: de qbus locut⁹ ē dñs: qa
egreſſa eſt iniqtas de babylōe a ſeniori
bus iudicib⁹ q videbātur regere ppl̄m.
Iſti frequētabant domū ioachim & ve-
niebant ad eum oēs qui habebant iudi
cia. Cum autē populus reuertiſſet per
meridiē ingrediebatur ſuſanna: & deā-
bulabat in pomerio viri ſui. Et videbāt

gnati ſunt duo ſenioreo et ppō iudi
δικάσαι δύο πρεσβύτεροι ἐκ τοῦ λαοῦ κρι
ceo in anno illo de qb⁹ locut⁹ ē
τοὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ περὶ ὧν ἐλάλησεν
dño. qz egreſſa ē iniqtas ex bab-
ὁ δεσπότης· ὅτι ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ βαβυ-
lone a ſenioribus iudicib⁹ q videbāt
λῶνος ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν οἳ ἐδόκουν
gubernare ppl̄m: iſti expectabant
κυβερνᾶν τὸν λαόν, οὗτοι προσκαρτέρουν
in domo ioachim et veniebāt ad e-
ἐν τῇ οἰκίᾳ ἰωακείμ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ
os oēs litigātes. et factū ē
τοὺς πάντες οἱ κρινόμενοι· καὶ ἐγένετο
qñ recedebat ppl̄s medio die:
ἡνίκα ἀποτρέχει ὁ λαὸς μέσου ἡμέρας,
ingrediebat ſuſanna et deambulabat in
εἰσεπορεύετο σωσάννα καὶ περιεπάτει ἐν
horto viri ſui. et videbā
τῷ παραδείσῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ ἐνεώρουν

eam duo seniores quotidie in=
ἀυτὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι καθημέραν εἰσ
gredientẽ ⁊ deambulantẽ. ⁊ facti sũt
πορευομένην καὶ περιπατοῦσαν. καὶ ἐθεώρουν
in cõcupiscẽtia ei⁹: ⁊ peruerterũt
τὴν ἐπιθυμίαν ἀυτῆς, καὶ διέστρεψαν τὸν
suũ sensũ. ⁊ declinauerũt ocu=
ἑαυτῶν τοῦ. καὶ ἐξέκλιναν τοὺς ὀφθαλ=
los suos vt nõ respicerẽt in ce
μοὺς ἀυτῶν τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τὸν οὐρα
lũ: neq; recordarentẽ iudicioꝝ iustoꝝ.
νόν, μηδὲ μνημονεύειν κριμάτων δικαίων.
⁊ erãt ambo cõpunct̃i circa
καὶ ἦσαν ἀμφότεροι κατανενυγμένοι περὶ
eã. ⁊ nõ ãnũciauerũt adinuicez
ἀυτῆς. καὶ οὐκ ἀπήγγειλαν ἀλλήλοις τὴν
dolorẽ suũ: q; erubescebãt ãnũciare
ὀδύνην ἀυτῶν, ὅτι ἠχύνοντο ἀπαγγεῖλαι
cõcupiscẽtiã suã: ꝙ volebãt cõmisce
τὴν ἐπιθυμίαν ἀυτῶν, ὅτι ἤθελον συγχύσι
ri ei. ⁊ obseruabãt diligẽter
ν αὐτῆ. καὶ παρετηροῦσαν φιλοτίμως
quotidie videre illã. ⁊ dixerũt alter
καθημέραν ὁρᾶν ἀυτήν. καὶ εἶπαν ἕτερος
alteri. eam⁹ in domũ:q;
τῷ ἑτέρῳ. πορευθῶμεν δὴ εἰς οἶκον, ὅτι
prãdij hora est. ⁊ egressi diuerse=
ἀρίστου ὥρα ἐστίν. καὶ ἐξελθόντες διεχωρίσθη
rũt ad inuicẽ: ⁊ reuersi venc
σαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀναβάντες ἦλ=
rũt inidipsum. ⁊ scisciteꝫ adinuicẽ
θον ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἀνακρίνοντες ἀλλήλους
causam cõfessi sunt adinuicẽ cõcu
τὴν αἰτίαν ὡμολόγησαν ἀλλήλοις τὴν ἐπι
piscentiã suã. ⁊ tũc cõstituerũt
θυμίαν ἀυτῶν. καὶ τότε κατὰ συνθήκην
tẽpꝰ qñ ipam possint inuenire solã.
καιρὸν ὅτε αὐτὴν δυνήσωνται εὑρεῖν μόνην.
⁊ factũ est cũ obseruaret ipã di
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ παρατηρεῖν αὐτοὺς ἡμέ
em aptã: ingressa est susanna sicut
ραν εὐθετον, εἰσῆλθεν ἡ σωσάννα καθὼς
heri ⁊ tertia die cũ duab⁹ solũ
χθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας μετὰ δύο μόνων
puellis: ⁊ desiderauit lauari in
παιδισκῶν, καὶ ἐπεθύμησεν λούσασθαι ἐν
horto q: estus erat. ⁊ nõ erat
τῷ παραδείσῳ ὅτι καῦμα ἦν. καὶ οὐκ ἦν
vll⁹ ibi: ꝑterꝙ duo seniores ab=
οὐδεὶς ἐκεῖ, πλὴν δύο πρεσβύτεροι ἐγκε
scõditi ⁊ obseruãtes eã. ⁊
κρυμμένοι καὶ παρατηροῦντες αὐτήν. καὶ
dixit puellis suis: afferte mi
εἶπεν τοῖς παισίοις αὐτῆς, ἐνέγκατε δή
mihi oleũ ⁊ sinigma: ⁊ ostia
μοι ἔλαιον καὶ σμίγμα, καὶ τὰς θύρας τοῦ
horti claudite vt lauer.
παραδείσου κλείσατε ὅπως λούσωμαι.
⁊ fecerũt sicut dixit: ⁊ clause=
καὶ ἐποίησαν καθὼς εἶπεν, καὶ ἀπέκλει
rũt ostia horti: ⁊ egres
σαν τὰς θύρας τοῦ παραδείσου, καὶ ἐξῆλ
se sunt ꝑ obliq̃a pórtaꝫ vt afferrẽt pue
θεν κατὰ τὰς πλαγίας θύρας ἐνέγκαι τὰ προ
cepta eis. ⁊ nõ viderũt senio
σταγμένα αὐτοῖς. καὶ οὐκ εἶδον τοὺς πρεσ
res: q: erãt abscõditi. ⁊ factũ ẽ
βυτέρους, ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι. καὶ ἐγένετο
vt egresse sũt puelle: surrexerũt duo
ὡς ἐξῆλθον τὰ παιδίσκαι, ἀνέστησαν οἱ δύο
seniores ⁊ accurrerũt ei: ⁊ dixe
πρεσβύτεροι καὶ ἐπιδράμοι αὐτῇ, καὶ εἶ=

eam senes quotidie ingredientes & de
ambulantem et exarserunt in concu=
piscentiam eius. Et euerterunt sensum
suum: et declinauerunt oculos suos vt
non viderent celum: neq; recordaren=
tur iudiciorum iustorum. Erant ergo
ambo vulnerati amore eius: nec indica
uerunt sibi viciſim dolorem suũ. Eru=
bescebant enim indicare sibi cõcupiscẽ
tiam suam volentes cõcũbere cum ea.
Et obseruabant quotidie sollicitus vi=
dere eam. Dixitq; alter ad alterum:
eamus domum: quia hora prandii est.
Et egressi recesserunt a se. Cunq; reuer
tissent venerunt in vnum: & sciscitan=
tes adinuicem causam: confessi sunt cõ
cupiscentiam suam. Et tunc in cõmu
ne statuerunt tempus: quando eas pos
sent inuenire solam. Factum est autez
cum obseruarent diem aptum: ingres=
sa est aliquãdo sicut heri & nudiustertiꝰ
cum duabus solis puellis: voluitq; laua
ri in pomerio. Estus quippe erat &
non erat ibi quisq̃ preter duos senes
absconditos: & contemplantes eam.
Dixit ergo puellis. Afferte mihi ole=
um & smigmata: & ostia pomerii clau=
dite vt lauer. Et fecerunt sicut prece=
perat: clauseruntq; ostia pomerii: &
egresse sunt per posticum vt afferrẽt q̃
sufferat. Nesciebantq; senes itus esse
absconditos. Cum autem essent egre
se puelle: surrexerũt duo senes & accur
rerunt ad eam & dixerunt. Ecce ostia
pomerii clausa sunt: & nemo nos videt
& in concupiscencia tui sumus. Quã=
obrem assentire nobis: & cõmiscere no
biscum. Quod si nolueris dicemus cõ
tra te testimonium: q̃ fuerit tecum iuue
nis & ob hanc causam emiseris puellas
a te. Ingemuit susanna & ait. Angu=
stie sunt mihi vndiq; . Si enim hoc ege=
ro mors mihi est: si autem non egero:
non effugiam manus vestras. Sed me
lius est mihi absq; opere incidere in ma
nus hominum q̃ peccare in conspectu
domini. Et exclamauit voce magna su
sanna: exclamauerunt autem & senes
aduersus eaz. Et cucurrit vnus ad ostia
pomerii: & aperuit. Cum ergo audis=
sent clamorem famuli domus in pome
rio: irruerunt per posticum vt viderent
quid nam esset. Postq̃ autem senes lo
cuti sunt: erubuerunt serui vehemen=
ter: quia nunq̃ dictus fuerat sermo hu
iusce modi de susanna. Et facta est dies
crastina. Cumq; venisset populus ad ioa
chim virum eius: venerunt & duo pres=
byteri pleni iniqua cogitatione aduer=
sus susannam vt interficerent eam. Et
dixerunt coram populo. Mittite ad su
sannam filiam helchie vxorem ioachiz
Et statim miserunt. Et venit cum pa=
rentibus & filiis & vniuersis cognatis su
is. Porro susanna erat delicata nimis
& pulchra facie. At iniqui illi iusserũt
vt discooperiretur: erat enim cooper=
ta: vt vel sic satiarentur decore eius.

rũt. ecce hostia horti clau
παρ. ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ παραδείσου κλί
sa sunt ⁊ nemo videt nos: ⁊ in cõ
κλεισται καὶ οὐδεὶς θεωρεῖ ἡμᾶς, καὶ ἐν ἐπιθυ
piscentia tui sum⁹: ideo consilium
μίᾳ σου ἐσμέν, διὸ συγκατάθου ἡμῖν καὶ
esto nobiscũ. aliocin testificabimur cõra
ἡμῶν μεθ' ἡμῶν. ἐὰν δὲ μὴ κατεμαρτυρήσωμέν
te: q; erat tecum iuuenis: ⁊ ꝓpte
σου, ὅτι ἦν μετὰ σοῦ νεανίσκος, καὶ ἐξαπέ
emisisti puellas a te. ⁊ B
στειλας τὰ κοράσια ἀπὸ σοῦ. καὶ
ingemuit susanna ⁊ ait. Angustie mihi
ἀνεστέναξεν σωσάννα καὶ εἶπεν. στενὰ μοι
vndiq;. siue cũ hoc fecero: mors
πάντοθεν. ἐάντε γὰρ τοῦτο πράξω, θάνατός
mihi est. siue nõ fecero: nõ effugiã
μοί ἐστιν· ἐάντε μὴ πράξω, οὐκ ἐκφεύξομαι
manꝰ vras. eligibili⁹ mihi est nõ fa=
τὰς χεῖρας ὑμῶν· αἱρετόν μοί ἐστι μὴ πρᾶ
ciẽtẽ incidere in manꝰ vras q̃
ξασαι ἁμαρτεῖν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνεβόησεν
peccare ĩcõspectu dñi. ⁊ exclamauit
ἁμαρτεῖν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνεβόησεν
voce magna susanna. clamauerũtq; ⁊
φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα. ἐβόησαν δὲ καὶ οἱ
duo seniores aduersus eã: ⁊ G
δύο πρεσβύτεροι κατ' ἐκείνης αὐτῆς, καὶ
curreũs vn⁹ aperuit postea hos
δραμὼν ὁ εἷς ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ πα
ti. vt ãt audierũt clamorẽ in
ραδείσου· ὡς δὲ ἤκουσαν τὴν κραυγὴν ἐν
horto q̃ ꝙ domus infide
τῷ παραδείσῳ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας, εἰσῆλ
rũt ꝑ obliquã portã vt viderẽtq̃ C
θοσαν διὰ τῆς πλαγίας θύρας ἐπεῖν τί
q̃ accideraꝫ ei. q̃ ãt dixerũt
τὸ συμβεβηκὸς αὐτῇ. ἐπεὶ δὲ εἶπαν οἱ
seniores verba suã: erubue=
πρεσβύτεροι τοὺς λόγους αὐτῶν, κατῃσχύ
rũt serui valde: q; vnq̃ nõ
θησαν οἱ δοῦλοι σφόδρα, ὅτι πώποτε οὐκ
dict⁹ ẽ simo talis re susanna. ⁊
ἐρρέθη λόγος τοιοῦτος περὶ σωσάννης. καὶ
factũ ẽ die crastina vt cõuenit ꝓpe
ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ὡς συνῆλθεν ὁ λαὸς
ad vir⁹ ei⁹ ioachim: venerũt
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς Ἰωακείμ, ἦλθον οἱ
duo seniores pleni iniqua
δύο πρεσβύτεροι πλήρεις τῆς ἀνόμου
cogitatiõe ꝑa susanna vt interficerẽt
ἐννοίας κατὰ σωσάννης τοῦ ἐπιθανατῶσαι
eam. ⁊ dixerũt coã popo
αὐτήν. καὶ εἶπαν ἔμπροσθεν τοῦ λα
lo. mittite ad susannã filiã=
οῦ. ἀποστείλατε ἐπὶ σωσάννα θυγατέ
am helchie q̃ est vxor ioachim. illi ũ:
ρα χελκίου ὃ ἐστιν γυνὴ Ἰωακείμ. οἱ δὲ
miserũt. ⁊ venit ipa ⁊ paren=
ἀπέστειλαν. καὶ ἦλθεν αὐτὴ καὶ οἱ γονεῖς αὐ D
tes ⁊ filij eiꝰ ⁊ oẽs co
τῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ πάντες οἱ συγ
gnati eiꝰ. at susanna erat delicata
γενεῖς αὐτῆς. ἡ δὲ σωσάννα ἦν τρυφερὰ
valde ⁊ pulchra specie. at iniqui
σφόδρα καὶ καλὴ τῷ εἴδει· οἱ δὲ παράνο
iusserũt discooperiri eã: erat
μοι ἐκέλευσαν ἀποκαλυφθῆναι αὐτήν, ἦν
eñ cooperta: vt satia=
γὰρ κατακεκαλυμμένη, ὅπως ἐμπλη
rentur pulchritudine eius.
σθῶσιν τοῦ κάλλους αὐτῆς. ccccccc

F

febant ãt ab ea τ oẽo viden
ξελαυν ἀπ᾽ αὐτῆς καὶ παίτις οἱ εἰδότ
teo eam. surgentes ãt duo presbyte
τις αὐτήν. ἀναστάντες δὲ οἱ δύο πρισβύτε
ri in medio ppli posuerũt manꝰ sup
ροι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ
caput eius. illa ãt flemo respexit
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. ἡ δὲ κλαίουσα ἀνέβλε
in celũ. q; erat cor eius
ψεν εἰς τὸν οὐρανόν. ὅτι ἦν ἠκαρδία αὐτῆς
cõfidens in dño. dixerũt ãt se
πεποιθυῖα ἐπὶ τῷ κυρίῳ. εἶπαν δὲ οἱ πρε
nioꝛes. deambulantibꝰ nobis in
σβύτεροι. περιπατούντων ἡμῶν ἐν τῷ
horto ꝛsotio: ingressa est hec cũ duabꝰ
παραδείσῳ μόνων, εἰσῆλθεν αὕτη μετὰ δύο
ancillis: τ clausit ostia
παιδισκῶν, καὶ ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ
horti: τ dimisit ancil
παραδείσου, καὶ ἀπέλυσεν τὰς παιδίσ
las. τ venit ad eã iuuenis q̃ erat ab
κας. καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὴν νεανίσκος ὃς ἦν ἐγ
sconditus τ cõcubuit cũ ea. nos
κεκρυμμένος καὶ ἀνέπεσεν μετ᾽ αὐτῆς. ἡμεῖς
ãt cũcos in angulo horti vi
δόντες ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παραδείσου ἐκ
dentes iniquitatẽ cucurrimꝰ ad eos.
δόντες τὴν ἀνομίαν ἐδράμομεν ἐπ᾽ αὐτούς.
τ videntes cõmixtos eos: filiuꝫ
καὶ ἰδόντες συγγινομένους αὐτούς, ἐκείνου
q̃ nõ potuimꝰ cõprehẽdere fieri eo
μὲν ἰσχυροτέρου ἡμῶν ἐγκρατεῖς ἦναι διὰ
q̃ pualuit tpe sup nos τ apertiens
τὸ ἐκείνου αὐτὸν ὑπερ ἡμᾶς καὶ ἀνοίξαντα
ostia exiluit. hanc ãt ap
τὰς θύρας ἐκπηδῆσαι. ταύτης δὲ ἐπι
ꝑhendentes interrogamꝰ q̃ erat iuuenis:
λαβόμενοι ἐπηρωτῶμεν τίς ἦν ὁ νεανίσκος,
τ nõ voluit annũciare nobis. hec
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν. ταῦ
testificamur. τ credidit eis
τα μαρτυρούμεν. καὶ ἐπίστευσεν αὐτοῖς ἡ
Mat. 18.b. multitudo q̃si senioribꝰ ppli τ iudi
συναγωγὴ ὡς πρεσβυτέροις τοῦ λαοῦ καὶ κρι
cibus: q̃dãnauerũt eam vt moreret. eccla
τὰς, καὶ κατέκριναν αὐτὴν ἀποθανεῖν. ἀνε
mauit ãt voce magna susanna τ dixit.
βόησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα καὶ εἶπεν. ὁ
deꝰ eterne abscõditoꝝ cognitor: q̃ scis
θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ οἶδας τὰ
A oia ant̃ fiant ea. tu scis
πάντα πρὶ γενέσεως αὐτῶν. σὺ ἐπίστασαι
q; mẽdacit̃ me testificati sunt: τ ecce
ὅτι ψευδῆ μου κατεμαρτύρησαν, καὶ ἰδοὺ
motior nõ faciens digñ q̃ isti ma
ἀποθνήσκω μὴ ποιήσασα μηδὲν ὧν οὗτοι ἐπε
lignati sunt cõtra me. τ exaudiuit deꝰ
νοήσαντο κατ᾽ ἐμοῦ. καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς
uocẽ eius. τ adducta ea vt peri
τῆς φωνῆς αὐτῆς. καὶ ἀπαγομένης αὐτῆς ἐκπο
ret: suscitauit deus spm sctm
ρεύεσθαι, ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
pueri iunioris cui nomẽ daniel: τ
παιδαρίου νεωτέρου ᾧ ὄνομα δανιήλ, καὶ
clamauit voce magna. mũdus ego a
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ. καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τ
sanguine huius. q̃rsus est ãt oia popu
αἵματος τούτης. ἐπέστρεψεν δὲ πᾶς ὁ λα
B ad eã τ dixerũt. q̃ sermo iste
ὸς πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπαν. τίς ὁ λόγος οὗ
q̃ tu locuꝰ es: ille ãt stãs in medio
τος ὃν σὺ λελάληκας; ὁ δὲ στὰς ἐν μέσῳ

Flebant igitur sui: & omnes qui noue
rãt eam. Consurgentes autẽ duo pres
byteri in medio populi: posuerunt ma
nus suas super caput eius. Que flens su
spexit ad celũ. Erat enim cor eius fidu
ciam habens in dño. Et dixerunt pres
byteri. Cum deambularemus in pome
rio soli: egressa est hec cũ duabus puel
lis: & clausit ostia pomerii & dimisit a
se puellas. Venitq; ad eam adolescens
qui erat absc̃ditus & cõcubuit cũ ea.
Porro nos cum essemus in angulo po
merii videntes iniquitatẽ: cucurrimus
ad eos: & vidimus eos pariter cõmisce
ri. Et illum quidem non quiuimus cõ
prehendere: quia fortior nobis erat: &
aperto ostio exiliuit. Hanc autem cum
apprehẽdissem? interrogauimus quis
nam esset adolescens: & noluit indica
re nobis. Huius rei testes sumus. Credi
dit eis multitudo quasi senibus & iudi
cibus populi. Et condemnauerũt eam
ad mortem. Exclamauit autẽ voce ma
gna susanna: & dixit. Deus eterne qui
absc̃ditorũ es cognitor: qui nosti oia
anteqũ fiant: tu scis quoniã falsum testi
monium tulerunt contra me: & ecce
C morior: cum nihil horum fecerim que
isti maliciose composuerũt aduersum
me. Exaudiuit autem dñs vocem eius.
Cumq; duceretur ad mortem: suscitauit
dominus spiritum pueri iunioris cuius
nomen daniel: & exclamauit voce ma
gna. Mundus ego sum a sanguine hu
ius. Et conuersus ois populus ad eum
dixit. Quis est iste sermo quem tu locu
tus es? Qui cum staret in medio eo
rum ait. Sic fatui filii israel non iudican
tes neq; quod verum est cognoscentes
condemnastis filiam israel? Reuerti
mini ad iudicium: quia falsum testimo
nium locuti sunt aduersus eam. Reuer
sus est ergo populus cum festinatione
& dixerunt ei senes. Veni & sede in me
dio nostrum: & indica nobis: quia tibi
deus dedit honorẽ senectutis. Et dixit
ad eos daniel. Separate illos ab inuicẽ
procul & diiudicabo eos. Cum ergo di
uisi essent alter ab altero: vocauit vnum
de eis & dixit ad eum. Inueterate dierũ
malorũ: nunc venerũt peccata tua que
operabaris prius: iudicans iudicia iniu
sta: innocẽtes opprimens: & dimittens
noxios dicente dño: innocentẽ & iustũ
non interficies. Nunc ergo si vidisti eã:
dic sub qua arbore videris eos colloq̃n
tes sibi. Qui ait. Sub schino. Dixit autẽ
daniel. Recte mentitus es in caput tuũ.
Ecce eni angelus dei accepta sniã ab eo
scindet te medium. Et amoto eo iussit
venire aliũ & dixit ei. Semẽ chanaan &
non iuda species decepit te: & concupi
scentia subuertit cor tuum. Sic facieba
tis filiabus israel: & ille timentes loque
bantur vobis: sed nõ filia iuda sustinu
it iniquitatẽ vestram. Nunc ergo dic mi
hi sub qua arbore comprehenderis eos
loquentes sibi. Qui ait. Sub prino. Di
xit autem ei daniel. Recte mentitus es
et tu in caput tuũ. Manet eni angelus

eoꝝ dixit. sic fauni filij israel
αὐτῶν εἶπεν. οὕτως μωροὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ
nõ iudicãtes neq; certã cognoscẽ
οὐκ ἀνακρίναντες οὐδὲ τὸ σαφὲς ἐπιγνῶν
tes condẽnastis filiã israel: reuer
τες κατεκρίνατε θυγατέρα Ἰσραήλ, ἀνα
timini ad iudicii: salũ enĩ isti
στρέψατε εἰς τὸ κριτήριον, ψευδῆ γὰρ οὗτοι
testificati sunt cõtra eã. τ reuersus est ois
κατεμαρτύρησαν αὐτῆς. καὶ ἀπέστρεψεν πᾶς
ppls cũ festinatiõe. τ dixerũt ei
ὁ λαὸς μετὰ σπουδῆς. καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ
seniores. veni sede in medio no
πρεσβύτεροι. δεῦρο δὸς κάθισον ἐν μέσῳ ἡ
strũ τ annũciã nobis q; tibi dedit
μῶν καὶ ἀπάγγειλον ἡμῖν ὅτι σοὶ ἔδωκεν
deus honorẽ senectutis. τ dixit ad e
ὁ θεὸς τὸ πρεσβυτέριον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os daniel. separate illos ab inui
τοὺς δανιήλ. διαχωρίσατε αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλή
cem ꝑcul τ diiudicabo eos. vt ãt
λων μακρὰν καὶ διακρινῶ αὐτούς. ὡς δὲ
separati sunt vn̄ ab vno: voca
διεχωρίσθησαν εἷς ἀπὸ τοῦ ἑνός, ἐκάλε
uit vnũ eoꝝ τ dixit ei. inuete
σεν τὸν ἕνα αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ. πεπα
rate diẽ malorũ: nũc venerũt
λαιωμένε ἡμερῶν κακῶν, νῦν ἥκασιν αἱ
peccata tua q̃ faciebas prius
ἁμαρτίαι σου ἃς ἐποίεις τὸ πρότερον
iudicio iudicia iniusta: τ diẽ inocẽtes
κρίνων κρίσεις ἀδίκους, καὶ τοὺς μὲν ἀθῴους
condẽnãs. dimittẽs ãt noxios:
κατακρίνων. ἀπολύων δὲ τοὺς αἰτίους,
dicẽte dño inocẽtẽ τ iustũ
λέγοντος τοῦ κυρίου ἀθῷον καὶ δίκαιον
nõ interficies. nũc ergo hãc si vi
οὐκ ἀποκτενεῖς. νῦν οὖν πρὸς ἣν εἶδες
disti: dic sub q̃ arbore vidisti eos cõ
λας, ἐπὶ ὑπὸ τί δένδρον εἶδες αὐτοὺς ὁμι
uersantes adinuicẽ: at ille dixit. sub schino:
λοῦντας ἀλλήλοις, ὁ δὲ εἶπεν. ὑπὸ χίνον,
dixit ãt daniel. recte mẽtit̃ es in
εἶπεν δὲ δανιήλ. ὀρθῶς ἐψεύσω εἰς τὴν
tuũ caput: iã enĩ angel̃
σεαυτοῦ κεφαλήν, ἤδη γὰρ ἄγγελος τοῦ
dei accipiẽs sentẽciã a deo scindet
θεοῦ λαβὼν φάσιν παρὰ τ θεοῦ σχίσει
te mediũ. τ amouẽs eum iussit
σε μέσον. καὶ μετακώσας αὐτὸν ἐκέλευσεν
adducere alteꝝ: τ dixit ei.
προσαγαγεῖν τὸν ἕτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ.
semen chanaan τ nõ iuda pulchri
σπέρμα χαναὰν καὶ οὐχὶ Ἰούδα τὸ κάλ
tudo decepit te τ ꝯcupiscẽtia puertit
λος ἐξαπάτησέν σε καὶ ἡ ἐπιθυμία διέφθει
cor tuũ. sic faciebatis filia
ρεν σου. οὕτως ἐποιεῖτε θυγα
bus israel: τ ille timentes ꝯuersa
τράσι Ἰσραήλ, κἀκεῖναι φοβούμεναι ὡμί
bant vobis. sed nõ filia iuda sustinu
λουν ὑμῖν. ἀλλ᾽ οὐ θυγάτηρ Ἰούδα ὑπέμει
it iniquitatẽ vram. nũc ergo dic mihi sub
νεν τὴν ἀνομίαν ὑμῶν. νῦν οὖν λέγει μοι ὑπὸ
q̃ arbore deꝓhẽdisti eos ꝯuersantes
τί δένδρον κατέλαβες αὐτοὺς ὁμιλοῦντας
adinuicẽ. ille ãt dixit sub ꝓno. dixit ãt
ἀλλήλοις. ὁ δὲ εἶπεν ὑπὸ πρῖνον. εἶπεν δὲ
et daniel: recte mẽtit̃ es τ tu in
αὐτῷ δανιήλ, ὀρθῶς ἐψεύσω καὶ σὺ εἰς τὴν
tuum caput: manet enĩ angelus
σεαυτοῦ κεφαλήν, μένει γὰρ ὁ ἄγγελος τοῦ

dei gladium habēs vt scect te medium: διεῦ τὴν ῥομφαίαν ἔχων πρίσαι σε μέσον, vt interficiat vos. ⁊ exclamauit ἵνα ἐξολεθρεύσῃ ὑμᾶς. καὶ ἀνεβόησεν oia synagoga voce magna ⁊ bene πᾶσα ἡ συναγωγὴ φωνῇ μεγάλῃ καὶ εὐλό dixerūt deo q̄ saluat sperā= γησαν τῷ θεῷ τῷ σῴζοντι τοὺς ἐλπίζον= tes in eū. ⁊ surrexerūt in duos τας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἀνέστησαν ἐπὶ τοὺς δύο seniores: q̄ cōstituerat eos da πρεσβυτέρους, ὅτι συνέστησεν αὐτοὺς δα niel ex ore suo falsū testimo νιὴλ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ψευδεμαρτυ nisi dixisse: ⁊ fecerūt eis sicut ρήσαντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὃν τρόπον malignati sunt primo vt facerēt secū ἐπονηρεύσαντο τῷ πλησίον ποιῆσαι κα dū legē moysi: ⁊ interfecerūt e= τὰ τὸν νόμον μωυσῆ, καὶ ἀπέκτειναν αὐ os: ⁊ saluat⁹ ē sāguis innoxi⁹ in die τοὺς, καὶ ἐσώθη αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ illa. helchias āt ⁊ vxor ei⁹ lau= ἐκείνῃ. χελκίας δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ αἵνε= dauerūt deū sup filia sua su σαν τὸν θεὸν περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν σω sanna eū ioachim viro suo σάννης μετὰ ἰωακεὶμ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ⁊ cognatis oibus: q: nō est inuēta καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, ὅτι οὐχ εὑρέθη in ea turpis res. ⁊ daniel fact⁹ ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα. καὶ δανιὴλ ἐβλέπε est magn⁹ in cōspectu ppli a die το μέγας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέ= illa ⁊ vltra. ⁊ rex ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ὁ βασιλεὺς assyrioꝝ appositꝰ est ad pres suos: ἀσσυρίων προσετέθη πρὸς τοὺς πρώτους αὐτοῦ, ⁊ accepit cyr⁹ pres re= καὶ παρέλαβεν κύρος ὁ πέρσης τὴν βα gnū eius. σιλείαν αὐτοῦ.

Ca.14.

ET erat daniel cōuiua re= Καὶ ἦν δανιὴλ συμβιώτης τοῦ βασι gis ⁊ gloriosus sup oēs ami λέως καὶ ἐνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φί= cos ei⁹. ⁊ erat idolū babylo= λους αὐτοῦ. καὶ ἦν εἴδωλον τοῖς βαβυλω nius cui nomē bel: ⁊ impēdebant in il= νίοις ᾧ ὄνομα βήλ, καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐ lud singulis dieb⁹ similc artabe τὸ ἑκάστης ἡμέρας σεμιδάλεως ἀρτάβαι duodecim: ⁊ oues quadraginta ⁊ δώδεκα, καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ vini metretc sex. ⁊ rex colebat οἴνου μετρηταὶ ἓξ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσέβετο illud: ⁊ ibat p singulos dies ado αὐτό, καὶ ἐπορεύετο κατ' ἡμέραν προ rare illud. daniel āt adorabat dcm σκυνεῖν αὐτό. δανιὴλ δὲ προσεκύνει τῷ ἰδίῳ suū. ⁊ dixit illi rex: q̄re θεῷ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, διατί nō adoras bel? ille āt dixit: q: nō οὐ προσκυνεῖς τῷ βήλ; ὁ δὲ εἶπεν. ὅτι οὐ colo idola manufacta: sed σέβομαι εἰδωλα χειροποίητα, ἀλλὰ τὸν viuētē deū q̄ creauit celū ⁊ ζῶντα θεὸν τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν terrā ⁊ hēntem oia carnis potestatē. ⁊ γῆν καὶ ἔχοντα πάσης σαρκὸς κυρίαν. καὶ dixit illi rex: nō videt ubi bel εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, οὐ δοκεῖ σοι ὁ βήλ

dei gladium habens vt secet te mediuꝫ & interficiat vos. Exclamauit itaq; om nis cetus voce magna: et benedixerūt deum qui saluat sperantes in se. Et cō surrexerunt aduersus duos presbyte= ros. Conuicerat enim eos daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Fece= runtq; eis sicut male egerant aduersus proximam: vt facerent secundum legē moysi: & interfecerunt eos. Et saluatus est sanguis innoxi⁹ in die illa. Helchias autem & vxor eius laudauerunt deum pro filia sua susanna cum ioachim mari to eius & cognatis omnibus: quia non est inuenta in ea res turpis. Daniel au= tem factus est magnus in conspectu po puli a die illa & deinceps. Et rex astya ges appositꝰ est ad patres suos: & susce pit cyrus perses regnum eius.

Capitulū decimū quartum.

ERat autem daniel conuiua regis & honoratus super omnes amicos eius. Erat quoq; idolum apud babylo= nios nomine bel: & impendebantur in eo per dies singulos simile artabe duo= decim: et oues quadraginta: viniq; am= phore sex. Rex quoq; colebat eum: & ibat per singulos dies adorare euꝫ: por ro daniel adorabat deum suum. Dixit= q; ei rex. Quare non adoras bel. Qui respondens: ait ei. Quia non colo ído la manufacta sed viuentem deum qui creauit celum & terram & habet pote= statem omnis carnis. Et dixit rex ad eum. Non videtur tibi esse bel uiuens deus. An non vides quanta comedat & bibat quotidie? Et ait daniel arridens. Ne erres rex. Iste est enim intrinsecus luteus: forinsecus ereus: neq; comedit aliquando. Et iratus rex vocauit sacer= dotes eius & ait eis. Nisi dixeritis mihi quis est iste qui comedat impensas has: moriemini. Si autem ostenderitis quo niā bel comedat hec: morietur daniel: quia blasphemauit in bel. Et dixit da niel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erāt autem sacerdotes bel septuaginta exce ptis vxoribus & paruulis & filiis. Et ve nit rex cum daniele in templum belis. Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: & tu rex pone escas & vinum misce: & claude ostiuꝫ & signa anulo tuo. Et cum ingressus fueris ma ne nisi inueneris omnia comesta a bel: morte moriemur: vel daniel qui menti tus est aduersum nos. Confidebant au= tem quia fecerant sub mensa abscondi tum introitum: & per illuꝫ ingrediebā= tem semp & deuorabant ea. Factum est igitur postq̄ egressi sunt illi: & rex po= suit cibos ante bel: precepit daniel pue ris suis & attulerunt cinerē & cribrauit per totum templū coram rege: & egres si clauserunt ostium: & signantes anu= lo regis: abierunt. Sacerdotes autem ingressi sunt nocte iuxta consuetudinē suam & vxores & filii eorum: & comede runt omnia & biberunt. Surrexit autez rex primo diluculo: & daniel cū eo: & ait rex. Salua ne sunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

esse viuēs vestras nō video ḡnta cōedit per εἶναι ζῶν ὑμῶν; οὐχ ὁρᾷς ὅσα ἐσθίει καθ' singlos dies: ⁊ ait daniel ridens: ἑκάστην ἡμέραν; καὶ εἶπεν δανιὴλ γελάσας, ne erres rex. iste .n. intrinsecꝰ ἐσέ μὴ πλανῶ βασιλεῦ· οὗτος γὰρ ἔσωθεν μέν est lutū: extrinsecꝰ āt eos: ⁊ nō cōedit ἐστι πηλός, ἔξωθεν δὲ χαλκός, καὶ οὐ βίβρω neq; bibit aliqñ. ⁊ tratus σκει οὐδέ ποτε πίνει πώποτε. καὶ θυμωθεὶς ὁ rex: vocauit sacēdotes eius: βασιλεύς, ἐκάλεσεν τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ⁊ ait illis: nisi dixeritis mihi q̄s καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ μὴ εἴπητέ μοι τίς comedēo ipensam hanc morie= ὁ κατεσθίων τὴν δαπάνην ταύτην ἀποθα mini: si āt ostenderitis q: bel co νεῖσθε, ἐὰν δὲ ἀποδείξητε ὅτι ὁ βὴλ κα medit ea morietur daniel: q: blas τεσθίει αὐτὰ ἀποθανεῖται δανιήλ, ὅτι ἐβλα phemauit in bel. ⁊ dixit daniel σφήμησεν εἰς τὸν βήλ. καὶ εἶπεν δανιὴλ regi: fiat scdm verbū tuū. τῷ βασιλεῖ, γενέσθω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. ⁊ erant sacerdotes bel septuaginta si= καὶ ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ βὴλ ἑβδομήκοντα χω ne mulierib⁹ ⁊ filijs. ⁊ venit rex εἰς γυναικῶν καὶ τέκνων. καὶ ἦλθεν ὁ βασι= cum daniel in domū bel: ⁊ di λεὺς μετὰ δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βήλ, καὶ εἶ xeft sacēdotes: ecce nos recedimꝰ foras: πεν οἱ ἱερεῖς, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐκστρέχομεν ἔξω, tu āt rex appone escas: ⁊ σὺ δὲ βασιλεῦ παράθες τὰ βρώματα, καὶ τὸν vinū misceꝰ pone: ⁊ claude ostiū οἶνον κεράσας θές, καὶ ἀποκλεισον τὴν θύραν ⁊ signa in anulo tuo. ⁊ ve καὶ σφράγισον ἐν τῷ δακτυλίῳ σου. καὶ ἐλ niēs mane: si nō inueneris oia comesta θὼν πρωΐ, ἐὰν μὴ εὕρῃς πάντα βεβρωμένα a bel: moriemur: vel daniel q̄ mē ὑπὸ τοῦ βήλ, ἀποθανούμεθα, ἢ δανιὴλ ὁ ψευ titus ē aduersū nos. ipi āt despiciebāt q: δόμενος κατ' ἡμῶν. αὐτοὶ δὲ κατεφρόνουν ὅτι fecerant sub mensa absco= ἐποίησαν ὑπὸ τὴν τράπεζαν κρυφὴ dita introitū ⁊ p ipam igrediebant se= μβάνον εἰσοδον καὶ δι' αὐτῆς εἰσεπορεύοντο δὶ p ⁊ destruebāt ea. ⁊ factū ē vt egressi λου καὶ ἀνήλουν αὐτά. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθο sunt illi: ⁊ rex appositꝰ σαν ἐκεῖνοι, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέθηκεν τὰ est cibos bel: ⁊ ḡcepit daniel βρώματα τῷ βήλ, καὶ ἐπέτρεψεν δανιὴλ τοῖς puerīs suis ⁊ attulerūt cinerē ⁊ stra παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν τέφραν καὶ κα uerūt totū templū i cōspectu regis. τέσφησαν ὅλον τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ ⁊ exeuntes clauserūt portas ⁊ ως. καὶ ἐξελθόντες ἔκλεισαν τὰς θύρας καὶ signauerunt in anulo regis ἐσφράγισαν ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως ⁊ abierunt. at sacēdotes ingressi sunt nocte καὶ ἀπῆλθον. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰσῆλθον τὴν νύκτα scdm ꝙsuetudinē suā ⁊ vxores ⁊ ῆ κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέ lij eoꝝ: ⁊ cōederunt oia ⁊ egressi sūt. κνα αὐτῶν, καὶ κατέφαγον πάντα καὶ ἐξῆλθον ⁊ manicauit rex mane ⁊ dani= καὶ ὠρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρωΐ καὶ δανιὴλ el cū eo. ⁊ ait rex: salua μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, σῶοι εἰ

signacula daniel. ille ūt dixit salua rex
σφραγίδες δανιήλ. ὁ δὲ εἶπεν σῶσι βασι-
τ facili ē stari cū aguisset portas inf
λεῦ. καὶ ἐφθέγξατο τῶ ἀνοῖξαι τὰς πύλας ἐπὶ
pidio rex in mēsam
βλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τραπέζαν
clamauit voce magna. magnꝰ es vel: t
βόησεν φωνῇ μεγάλῃ. μέγας εἶ βήλ, καὶ
nō est apud te dolꝰ dīcī: t ri
οὐκ ἔστιν παρὰ σοὶ δόλος οὐδὲ εἷς, καὶ ἐγέ-
sit daniel t tenuit regē
λασεν δανιὴλ καὶ ἐκράτησεν τὸν βασιλέα
ne ingrederet ipe intro: t dixit. vide
τοῦ μὴ εἰσιέναι ἐνδότερα, καὶ εἶπεν. ἴδε
pauimentū t cognosce cuꝰ vestigia hec:
τὸ ἔδαφος καὶ γνῶθι τίνος τὰ ἴχνη ταῦτα,
t dixit rex. video vestigia viroꝝ
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς. ὁρῶ τὰ ἴχνη ἀνδρῶν
t mulierꝝ t infantū. t irat⁹
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἐργισθεὶς
rex tūc: appehēdit sacerdotes
ὁ βασιλεὺς τότε, συνέλαβεν τοὺς ἱερεῖς
t vxores t filios eoꝝ. t
καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ
ostēderūt ei abscōdita ostiola p q̄
ἔδειξαν αὐτῶ τὰς κρυπτὰς θυρίδας δι' ὧν
ingrediebant t cōsumebāt q̄ in
εἰσεπορεύοντο καὶ κατεδαπάνων τὰ ἐπὶ
mēsā t occidit illos rex:
τῆ τραπέζῃ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ βα
t dedit bel abiectū da
σιλεύς, καὶ ἔδωκεν τὸν βὴλ ἐκδυνον δα-
nieli: t subuertit eū t templū eius.
νιήλ, καὶ κατέσεισεν αὐτὸν καὶ τὸν ναὸν αὐτ.

Erat draco magn⁹ in loco
Καὶ ἦν δράκων μέγας ἐν τῶ τόπῳ
t colebāt eū babylonij. t di-
καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν οἱ βαβυλώνιοι. καὶ εἶ-
xit rex danieli. nūqd t hīc
πεν ὁ βασιλεὺς τῶ δανιήλ. μὴ καὶ τοῦτον
dices q: ær⁹ est: ecce viuit t comedit
ἐρεῖς ὅτι χαλκοῦς ἐστίν; ἰδοὺ ζῆ καὶ ἐσθίει
t bibit. nō potes dicere q: nō est
καὶ πίνει. οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν
ist⁹ deus viuēs: t adora eū: t
οὗτος θεὸς ζῶν, καὶ προσκύνησον αὐτῶ, καὶ
dixit daniel. dñm ocū meū adora-
εἶπεν δανιήλ. κύριον τὸν θεόν μου προσκυ-
bo: q: ist⁹ est deꝰ viuēs. tu ūt rex
νήσω, ὅτι οὗτός ἐστιν θεὸς ζῶν. σὺ δὲ βασιλεῦ
da mihi potestatē: t interficiā draco
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκοντα
nē ablq; gladio t virga: t dixit
ἄνευ μαχαίρας καὶ ῥάβδου, καὶ εἶπεν ὁ
rex. do tibi. t accepit daniel
βασιλεύς. δίδωμί σοι. καὶ ἔλαβεν δανιὴλ
picē t adipē t pilos: t coxit imul
πίσσαν καὶ στέαρ καὶ τρίχας, καὶ ἥψησεν ἐπὶ
ignē: t fecit massas: t dixit in
τὸ πῦρ, καὶ ἐποίησεν μάζας, καὶ ἔδωκεν εἰς
os draconis: t dirupt⁹ est draco:
τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, καὶ διερράγη ὁ δράκων,
t dixit. ecce cultore vr̄e. t fa
καὶ εἶπεν. ἴδε τὰ σεβάσματα ὑμῶν. καὶ ἐγέ-
ctū est vt audierūt babylonij indignati sūt
νετο ὡς ἤκουσαν οἱ βαβυλώνιοι ἐγαλάχησαν
valde: t cōuersi sunt in regē t
λίαν, καὶ συνεστράφησαν ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ
dixerūt. inde⁹ factus est rex: bel
εἶπον. ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν βὴλ
destruxit: t draconē interfecit
κατέσπασεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν
t sacerdotes occidit. t dixerūt venit
καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. καὶ εἶπαν πλεῖ-

signacula daniel. Qui respondit. Salua
rex. Statimq; cum aperuisset ostium
intuitus rex mensam exclamauit voce
magna. Magn⁹es bel & nō est apud te
dolus quisq;. Et risit daniel. Et tenuit
regem ne ingrederetur intro & dixit.
Ecce pauimentum: animaduerte cuius
vestigia sunt hec. Et dixit rex. Video ve
stigia viroꝝ & mulierum & infantium.
Et iratus est rex. Tunc apprehēdit rex
sacerdotes & vxores & filios eorum: &
ostenderunt ei abscondita ostiola per
que ingrediebantur & consumebant
que erant super mensam. Occidit ergo
illos rex: & tradidit bel in potestatē da
nielis: qui subuertit eus & templū eius.
Et erat draco magnus in loco illo: & co
lebant eum babylonii. Et dixit rex da
niel. Ecce nunc non potes dicere: quia
iste non sit deus viuens. Adora ergo eū.
Dixitq; daniel regi. Dominum deum
meum adoro: quia ipse est deus viuens.
Iste autem non est deus viuens. Tu au
tem rex da mihi potestatem & interfi
ciam draconem absq; gladio & fuste: &
ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picem
& adipem & pillos: & coxit pariter: fe
citq; massas & dedit in os draconis &
diruptus est draco. Et dixit daniel. Ecce
quem colebatis. Quod cum audissent
babylonii indignati sunt vehementer:
& congregati aduersum regem dixe
rūt. Iudeus fact⁹ est rex. Bel destruxit:
draconem interfecit: & sacerdotes occi
dit. Et dixerunt cum venissent ad regē.
Trade nobis danielem: alioquin inter
ficiemus te & domum tuam. Vidit ergo
rex q; irruerent in eum vehementer: &
necessitate compulsus tradidit eis danie
lem. Qui miserūt eum in lacum leonū:
& erat ibi diebus sex. Porro in lacu erāt
leones septem & dabantur eis duo cor
pora quotidie & due oues: & tunc non
data sunt eis: vt deuorarent danielem.
Erat autem abacuc propheta in iudea:
& ipse coxerat pulmētum & intriuerat
panes in alueolo & ibat in campum
vt ferret messoribus. Dixitq; angelus
domini ad abacuc. Fer prādium quod
habes in babylonem danieli qui est in
lacu leonum. Et dixit abacuc. Domine
babylonē non vidi: & lacum nescio. Et
apprehendit eum angelus dñi in verti
ce eius: & portauit eum capillo capitis
sui: posuitq; eum in babylonem super
lacum in impetu spiritus sui. Et cla
mauit abacuc dicens. Daniel serue dei:
tolle prandium quod misit tibi deus.
Et ait daniel. Recordatus es mei deus:
& non dereliquisti diligentes te. Sur
gens daniel comedit. Porro angelus do
mini restituit abacuc confestim in loco
suo. Venit ergo rex die septimo vt luge
ret danielem: & venit ad lacum & intro
spexit: & ecce daniel sedēs in medio leo
num: & exclamauit voce magna rex di
cens. Magnus es dñe deus danielis. Et
extraxit eum de lacu leonū. Porro illos
qui perditionis eius causa fuerant: in
tromisit in lacū & deuorati sunt in mo
mento coram eo.

Explicit Daniel propheta.

teo ad regē. trade nobis
τις πρὸς τὸν βασιλέα. παράδος ἡμῖν τὸν
danielē: alioquin interficiem⁹ te t do
δανιήλ, εἰδὲ μὴ ἀποκτενοῦμέν σε καὶ τὸν οἶ-
mū tuā: t vidit rex q: vehē
κόν σου, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπίεζουσιν
ēt vehemēter. t coact⁹ tradidit
ἀνάγκην σφόδρα. καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν
eis danielē. illi ūt miserūt eū in
αὐτοῖς τὸν δανιήλ. οἱ δὲ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν
lacū leonū. t fuit ibi diebꝰ sex.
λάκκον τῶν λεόντων. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἕξ.
erāt ūt in lacu septē leones: t dabā
ἦσαν δὲ ἐν τῶ λάκκῳ ἑπτὰ λέοντες, καὶ ἐδί-
tur eis in die duo corpora t duo
δοτο αὐτοῖς τὴν ἡμέραν δύο σώματα καὶ δύο
oues: tūc ūt nō data fūt eis vt deuo
πρόβατα, τότε δὲ οὐκ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα κατα-
rarēt danielē. t abacuc pphēta
φάγωσιν τὸν δανιήλ. καὶ Ἀμβακοὺμ ὁ προφήτης
erat in iudea: t ipe coxit pulmētū t
ἦν ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ, καὶ αὐτὸς ἥψησεν ἔψημα καὶ
cōtriuit panes in peluim: t ibat in
ἐνέτριψεν ἄρτους εἰς σκάφην, καὶ ἐπορεύετο εἰς
campum ferre messoribꝰ: t dixit
τὸ πεδίον ἀπενεγκαι τοῖς θερισταῖς, καὶ εἶπεν
angel⁹ dñi abacuc. affer prā
ἄγγελος κυ τῶ Ἀμβακούμ. ἀπένεγκαι τὸ ἄ-
dium q̄d habes in babylonē danieli in
ριστον ὃ ἔχεις εἰς βαβυλῶνα τῶ δανιὴλ εἰς
lacū leonū: t dixit abacuc.
τὸν λάκκον τῶν λεόντ, καὶ εἶπεν Ἀμβακούμ.
dñe babylonē nō vidi: t lacū nō
κε βαβυλῶνα οὐκ εἶδα, καὶ τὸν λάκκον οὐ
scio vbi est. t apprehēdit angel⁹
γινώσκω ποῦ ἐστιν. καὶ ἐπελάβετο ὁ ἄγγελος
dñi vertic cī⁹ t portāit coma
κυ τῆς κορυφῆς αὐτ, καὶ βαστάσ᾽ τῆς κόμης
capitis ei⁹: posuit illū in babylo
τῆς κεφαλῆς αὐτ, ἔθηκεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶ
nē sup lacu in impetu spūs
να ἐπάνω τ λάκκου ἐν τῶ ῥοίζῳ τ πνεύματ⁹
sui: t clamauit abacuc dicēs. daniel
αὐτ, καὶ ἐβόησεν Ἀμβακούμ λέγων. δανιὴλ
daniel accipe prādiū q̄d misit tibi deꝰ:
δανιὴλ λάβε τὸ ἄριστον ὃ ἀπέστειλέν σοι ὁ θ̄ς,
t dixit daniel. recordat⁹ es mei deꝰ t
καὶ εἶπεν δανιὴλ. ἐμνήσθης γάρ μου ὁ θ̄ς καὶ
nō dereliquisti exquirētes te. t
οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε. καὶ
surgēs daniel comedit. at angel⁹ dei
ἀναστὰς δανιὴλ ἔφαγεν. ὁ δὲ ἄγγελος τ θεοῦ
restituit abacuc cōfestim
ἀπεκατέστησεν τ Ἀμβακοὺμ παραχρῆμα
in loco suū. at rex venit die
ἐπὶ τ τόπ᾽ αὐτ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν τῆ ἡμέ
septima vt lugeret danielē: t ve
ρα τῆ ἑβδόμῃ πενθῆσαι τὸν δανιὴλ, καὶ ἦλ
nit ad lacū t introspexit: t ecce
θεν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ ἐνέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ
daniel sedēs: t exclamāns rex
δανιὴλ καθήμενος, καὶ ἀναβοήσας ὁ βασι-
voce magna dixit. magn⁹ es dñe deꝰ
λεὺς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν. μέγας εἶ κε ὁ θ̄ς
danielis. t nō est alꝰ pter te: t
τ δανιήλ. καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν σου, καὶ
extraxit eū. at auctores pditio
ἀνέσπασεν αὐτόν. τοὺς δὲ αἰτίους τῆς ἀπωλεί
nis ei⁹ immisit in lacū: t deuora
ας αὐτ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λάκκον, καὶ κατε-
ti sunt statim coā eo.
βρώθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτ.

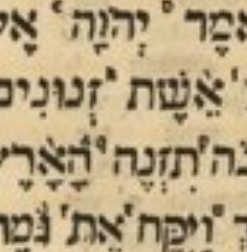
Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DVODECIM PROPHETARVM.

On idem ordo est duodecim prophetarum apud hebreos qui est apud nos. Vnde secundum id quod ibi legitur: hic quoq; dispositi sunt. Osee cōmaticus est: & quasi per sententias loquens. Iohel planus in principiis: in fine obscurior: & vsq; ad malachiam habent singuli proprietates suas: quē esdram scribā legisq; doctorē hebrei autumāt. Et quia longū est nunc de oibus dicere: hoc tantū vos o paula & eustochiū admonitas scire volo: vnū librū esse duodeciz prophetarū: & osee synchronon esaie: malachiā vero aggei & zacharie fuisse tēporib⁹. In quib⁹ autē tēp⁹ nō p̄fertur in titulo: sub illis eos regib⁹ ꝓphetasse sub q̄bus & hi q̄ ante eos habent titulos ꝓphetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he sub quibus significationibus nominū: ad quas tribus p prophetas sermo dñi dirigatur. Quotienscūq; ad decē tribus tenditur prophetia: sub his nominibus designatur. i. effraim: samaria: israel: ioseph: iezrahel: bethel: bethauem: & interdum iacob. Quādo autē ad duas loquitur trib⁹ sub his nominibus sermo profertur: idest iuda hierusalē: beniamin: domus dauid: & interdū iacob. Aliquotiēs israel ad totas duodecim tribus refertur. Duplex est apud hebreos sententia de his quattuor versibus: qui in capite sunt p̄notati. Plericq; enī dicunt q̄ ab esdra scriba in omnib⁹ prophetis sic fuerit titula tū: vt prescripto vniuscuiusq; nomine ꝓphetia cui⁹ sit sequēs noscatur: Ipse est autē esdras qui vltimus prophetarum malachie nomine scribitur. Alii vero dicunt q̄ a ipsis prophetis per spiritum sanctum vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librum Osee prophete.

TEmporibus ozie & ioathe achaz & ezechie regum iuda & hieroboaz filii iohe regis. Osee filius beeri ad prophetiā dicendā: spiritusancto repletus est. De memorato itaq; numero regum achaz rex iuda: & hieroboā rex israel dūm derelinquentes vt historie regū & palipomenō indicant: etiā istī idolatrie crimen imperio ac potestate sua admittere coegerūt Propter quod deus ad osee hec locutus est dicens. Accipe tibi vxorem fornicariā siue fornicationū & fac filios fornicatiōis Fornicariā itaq; non elocati corporis meretricem: sed gentilem deū ignorantē appellat: que dei creatoris sui amore contēpto: simulachrorum se subiecit desideriis. Sed cū dei precepto propheta in hac re paruisset: cōceptū ex ea filiū iezrael p̄cepit nominare: deo pollicente post breue tēpus sanguinem iezrael in domo iehu vindicare. Cuius promissionis hec causa est: iehu per heliseum in regem inuncto ad defendendū sanguinem naboth: cuius iezrahel quoq; tunc tēporis metropolis erat: quem iezabel acab regis israel vxor interemerat: sicut regum historia exponit. Is cum grauiter iuxta diuinum preceptum vindicandi sanguinis causam omnem memorati domum descuisset: hoc pacto dominum dereliquisse inuenitur: cuius pronepote hieroboam qui lectione comprehēsus est: originis sue facta imitante: ac cōtra dei precepta & religionem cum populo israel agēte: sanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profusus in domo iehu patris memorati hieroboe pro peccato redundaturus significatur. Hinc factum est vt ira dei in populo israel per denunciationes prophete processura diceretur: domui autem iude misericordia lectione cōprehensa ob hoc ꝓmissa est: quia ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis que tā pater eius q̄ ceteri reges cōsecrauerant: tēplū dei purgasse & purificasse mōstratur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

OSee crebro nominat effraim: samariā: ioseph: iezrael: & vxorem fornicariā: & fornicationis filios: & adulterā cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum prestolari.

Explicit argumentum.

Prītiua.beb.Tex.beb.Osee.j.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ
יום בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם
בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ תְּחִלַּת דִּבֶּר
יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
יַלַּל אֲמַר הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים
אִישׁ וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִּזְנֶה הָאָרֶץ
זנה מֵאַחֲרֵי יְהוָה ׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר
בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן׃ הבה יָלַד
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ
יִזְרְעֶאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת
דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי שבת
מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם גלג
הַהוּא וְשָׁבַרְתִּי אֶת קֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל
בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד

Trāsl.B.Vie.

Incipit liber Osee prophete. Cap. 1.

TErbum domini qđ factum est ad osee filiū beeri in diebꝰ ozie ioatham achaz ezechie regū iuda & in diebus hieroboam filii ioas regis israel. Principiū loquendi in domino in osee. Et dixit dñs ad osee. Vade sume tibi vxorem fornicationum: & filios fornicatiōis: quia fornicans fornicabitur terra a dño. Et abiit & accepit gomer filiam debelaim: & cōcepit & peperit ei filium. Et dixit dominus ad eū. Voca nomen eius iezrahel. Quoniam adhuc modicū: & visitabo sanguinē iezrahel super domū iehu: & quiescere faciam regnum domus israel. Et in illa die conteram arcum israel: in valle iezrahel. Et cōcepit adhuc & peperit

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

OSEE.

ΩΣΗΕ. Ca.1.

Verbū dñi qđ factū ē ad osee filiū
Ογος κυρίου ὃς ἐγένηθη πρὸς ὡσηὲ υἱὸν τοῦ
beeri in diebꝰ ozie: ioathan: achaz:
Βεηρί ἐν ἡμέραις ὀζίου, καὶ Ἰωαθὰν, ἄχαζ,
ezechie regum iuda. Et in diebus
ἐζεκίου βασιλέων Ἰούδα. καὶ ἐν ἡμέραις
hieroboā filij ioas regis israel: principiū verbi
ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως τοῦ Ἰσραήλ, ἀρχὴ λόγου
dñi ad osee. Et dixit dñs ad osee: vade
κυρίου πρὸς ὡσηέ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ὡσηέ, βάδισον
de tolle tibi vxorē fornicatiōis Et filios fornicationis:
λάβε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορνείας:
qz fornicāo fornicabit terra a deo.
ὅτι πορνεύουσα ἐκπορνεύσει ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
Et abiit Et accepit gomer filiam debelaim.
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὴν γόμορ θυγατέρα δεβλαΐμ.
Et concepit Et peperit filiū. Et dixit dñs
καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν υἱόν. καὶ εἶπεν κύριος
ad eū: voca nomē eius hieldrael.
πρὸς αὐτόν, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεσδραήλ.
qz adhuc modicū Et vlciscar sanguinē israel sup
ὅτι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ Eliū.
domū iudæ: Et quiescere faciā regnū domꝰ iſ. s.a.
τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου Ἰσ
rael. Et erit in illa die: Et cōteram arcum
ραήλ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ συντρίψω τὸ τόξον
cū israel in valle iezrael: Et cōcepit
τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἰεζραήλ, καὶ συνέλαβεν
adhuc Et peperit
ἔτι καὶ ἔτεκεν

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.	Trãsla. B. Hie.	Tex. heb. Osee. ij.	Pũctua. heb.
filiam. et dixit ei: voca nomẽ ei⁹ absq; misericordia: q; nequaq; addã vltra diligere domũ ifrael: sed aduersans aduersabor eis: et filios iuda miserebor: et saluabo eos in dño deo suo: et nõ saluabo eos in arcu neq; in gladio: neq; in bello: neq; in equis: neq; in equitib⁹. et ablactauit eã q; absq; mia. et pepit filiũ. et dixit dño: voca nomẽ eius nõ pplus meus: q; vos nõ pplus meus: et ego nõ sum vr et erit numer⁹ filiorũ ifrael sic arena maris que sine mensura est et non numerabit. et erit in loco vbi dictũ ẽ eis nõ pplus meus vos: vocabũt filii dei viuẽtis: et cõgregabunt filii iuda & filii israel pariter: & ponent sibimet caput vnum: & ascendent de terra qm magn⁹ dies iezrahel.	filiã. Et dixit ei. Voca nomen eius absq; misericordia: quia non addam vltra misereri domui israel: sed oblione obliuiscar eorum. Et domui iuda misereborꝛ & saluabo eos in arcu & gladio & in bello & in equis & in equitib⁹. Et ablactauit ea q erat absq; mia. Et cõcepit & peperit filiũ. Et dixit. voca nomẽ eius nõ pplus meus: qa vos nõ pplus me & ego non ero vester. Et erit numerus filiorum israel quasi arena maris que sine mensura est et non numerabitur. Et erit in loco vbi dicetur eis: non populus meus vos: dicetur eis filii dei viuentis. Et congregabũtur filii iuda & filii israel pariter: & ponent sibimet caput vnum: & ascendent de terra: quia magnus dies iezrahel. 2.	בַּת׃ וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא שְׁמָהּ לֹא רֻחָמָה כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אַרְחֵם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם׃ וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֲרַחֵם וְהוֹשַׁעְתִּים בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעֵם בְּקֶשֶׁת וּבְחֶרֶב וּבְמִלְחָמָה בְּסוּסִים וּבְפָרָשִׁים׃ וַתִּגְמֹל אֶת לֹא רֻחָמָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן׃ וַיֹּאמֶר קְרָא שְׁמוֹ לֹא עַמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה לָכֶם׃ וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי׃ וְנִקְבְּצוּ בְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם יִזְרְעֶאל׃
Cap. ij.			
Dicite fratrib⁹ vr̃is pplo meo: et sorori vr̃e miam cõsecuta. Iudicate matrẽ vr̃am iudicate: qm̃ ipsa nõ vxor mea & ego non vir eius. Auferat fornicatiões suas a facie sua: & adulteria sua de medio vberũ suorũ: ne forte expoliẽ eam nudã & statuã eam sm̃ die natiuitatis sue. Et ponam eã q̃si solitudinẽ: & statuã eã velut terrã inuiã & interficiã eã siti: & filiorũ illi⁹ nõ miserebor: qm̃ filii fornicationum sunt: qa fornicata ẽ mater eorum. Confusa est q̃ cõcepit eos: quia dixit. Vadam post amatores meos qui dant panes mihi: & aquas meas & lanã meã: & linũ meũ oleum meum & potũ meũ. Propter hoc ecce ego sepiã viã tuã spinis & sepiam eam maceria. Et semitas suas nõ inueniet. & sequetur amatores suos & nõ apprehẽdet eos: & quaret eos & non inueniet. Et dicet. Vadam & reuertar ad virum meum priorẽ: quia bene mihi erat tunc magis q̃ nũc. Et hec nesciut: qa ego dedi ei	Icite fratribus vr̃is populus me⁹ & sorori vr̃e miam cõsecuta. Iudicate matrẽ vr̃am iudicate: qm̃ ipsa nõ vxor mea & ego non vir eius. Auferat fornicatiões suas a facie sua: & aduteria sua de medio vberũ suorũ: ne forte expoliẽ eam nudã & statuã eam sm̃ die natiuitatis sue. Et ponam eã q̃si solitudinẽ: & statuã eam velut terrã inuiã & interficiã eã siti: & filiorũ illi⁹ nõ miserebor: qm̃ filii fornicationum sunt: qa fornicata ẽ mater eorum. Confusa est q̃ cõcepit eos: quia dixit. Vadam post amatores meos qui dant panes mihi: & aquas meas & lanã meã: & linũ meũ oleum meum & potũ meũ. Propter hoc ecce ego sepiã viã tuã spinis & sepiam eam maceria. Et semitas suas nõ inueniet. & sequetur amatores suos & nõ apprehẽdet eos: & quaret eos & non inueniet. Et dicet. Vadam & reuertar ad virum meum priorẽ: quia bene mihi erat tunc magis q̃ nũc. Et hec nesciut: qa ego dedi ei	רִיבוּ בְאִמְּכֶם רִיבוּ כִּי הִוא לֹא אִשְׁתִּי וְאָנֹכִי לֹא אִישָׁהּ וְתָסַר זְנוּנֶיהָ מִפָּנֶיהָ וְנַאֲפוּפֶיהָ מִבֵּין שָׁדֶיהָ׃ פֶּן אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָּה וְהַצַּגְתִּיהָ כְּיוֹם הִוָּלְדָהּ וְשַׂמְתִּיהָ כַּמִּדְבָּר וְשַׁתְּהָ כְּאֶרֶץ צִיָּה וַהֲמִתִּיהָ בַּצָּמָא׃ וְאֶת בָּנֶיהָ לֹא אֲרַחֵם כִּי בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה׃ כִּי זָנְתָה אִמָּם הוֹרָתָם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שִׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי׃ לָכֵן הִנְנִי שָׂךְ אֶת דַּרְכֵּךְ בַּסִּירִים וְגָדַרְתִּי אֶת גְּדֵרָהּ וּנְתִיבֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא׃ וְרָדְפָה אֶת מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא תַשִּׂיגֵם וּבִקְשָׁתַם וְלֹא תִמְצָא וְאָמְרָה אֵלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל אִישִׁי הָרִאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אָז מֵעַתָּה׃ וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אָנֹכִי נָתַתִּי לָהּ

Pūtiua.heb.	Tex.heb.Osee.ij.	Trāsl.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
[a]הַדָּגָן [b] וְהַתִּירוֹשׁ [c] וְהַיִּצְהָר [d] וְכֶסֶף [e] יִרְבּוּ׃ צהר		[a]frumentum[b] & vinum[c] & oleum:[d] & argentum ooo [e]multiplicauī ei[m] & aurū q[n]fecerunt[o] baal.	frumētū τ vinū τ oleū τ argentū mltipli caui ei. hec ãt argētea τ aurea fecit baal.
[a]הִרְבֵּיתִי [b]לָהּ [c]וְזָהָב [d]עָשׂוּ [e]לַבָּעַל׃ [f]לָכֵן	[g]כֹּה [h]עָשָׂה	[q]Idcirco [r]cōuertar[s] & sumā[t] frumē tum meum [u]in tempore	τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἀργύριον ἐπλή
[a]אָשׁוּב [b]וְלָקַחְתִּי [c]דְגָנִי [d]בְּעִתּוֹ [e]וְתִירוֹשִׁי	שוב	suo:[r] & vinū meū[t] in tem pore suo:[u] & liberabo[v] la	ppterea reuertar τ tollam triticū meū i the
[a]בְּמוֹעֲדוֹ [b] וְהִצַּלְתִּי [c]צַמְרִי [d] וּפִשְׁתִּי	נצל	nā meā[b] & linū meū que [c]opiebāt[w] ignominiā eius.	διὰτοῦτο ἐπιστρέψω καὶ καμιοῦμαι τὸν σῖτόν μου καθ' ὥραν
[a]לְכַסּוֹת [b]אֶת [c]עֶרְוָתָהּ׃ [d]וְעַתָּה [e]אֲגַלֶּה [f]אֶת	כסה עֶרְוָה	[x]Et nūc[y] reuelabo[z] stulticiā eius[a] in oculis[b] amatorum	fuo: τ vinū meū i the suo: τ auferā
[a]נִבְלוּתָהּ [b]לְעֵינֵי [c]מְאַהֲבֶיהָ [d] וְאִישׁ [e]לֹא	גלה	eius:[c] & vir[d] nō[e] eruet eā [f]de manu mea.[g] Et ceſſare	αὐτοῦ· καὶ τὸν οἶνόν μου ἐν χερσὶν αὐτοῦ, καὶ λήψομαι τὰ
[a]יַצִּילֶנָּה [b]מִיָּדִי׃ [c]וְהִשְׁבַּתִּי [d]כָּל [e]מְשׂוֹשָׂהּ	נצל שׁוש	faciā[h] oīe[i] gaudiū eius:[k] ſo lēnitatē eius: [l] neomeniā	vestimēta mea τ liteamia mea ne operiant ignomi
[a]חַגָּהּ [b] חָדְשָׁהּ [c] וְשַׁבַּתָּהּ [d] וְכֹל [e]מוֹעֲדָהּ׃	חג	eius:[m] sabbatū eius[n] & oīa [o]ſcſta tpa ei?.[p] Et corrūpaz	ματίᾳ μου καὶ τὰ ἑορτάς μου τοῦ μὴ καλύπτεσθαι τὴν αἰχύ
[a]וְהִשְׁמַּתִּי [b] גַּפְנָהּ [c] וּתְאֵנָתָהּ [d] אֲשֶׁר	שׁמם	[q]vineā eius[r] & ficū ei?. De [s]quibus[t] dixit.[u] Mercedes	νην αὐτῆς· καὶ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς ἐν τῷ
[a]אָמְרָה [b]אֶתְנָה [c]הֵמָּה [d]לִי [e]אֲשֶׁר [f]נָתְנוּ	תנה	[x]he[y] mee ſunt [z]qs[a] dederūt [b]mihi[c] amatores mei.[d] Et	ἐμὲ καλύψει μι ὁ ἀνήρ μου, καὶ οὐ καλέσει μι ἔτι
[a]לִי [b]מְאַהֲבָי [c]וְשִׂמְתִּים [d]לְיַעַר [e]וַאֲכָלַתְם	אהב שום	ponā eā[e] in ſaltū:[f] & come det eā[g] beſtia[h] agri.[i] Et viſi tabo[k] ſup eā [l]dies[m] baalim	baalim. τ auferā vola baalim ex ore
[a]חַיַּת [b]הַשָּׂדֶה׃ [c]וּפָקַדְתִּי [d]עָלֶיהָ [e]אֶת [f]יְמֵי	חיה יום	[n]quibus[o] accēdebat incēſus: [p]& ornabatur [q]inaure ſua [r]& monili ſuo[s] & ibat[t] poſt	θήσεμαι αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τῆς
[a]הַבְּעָלִים [b]אֲשֶׁר [c]תַּקְטִיר [d]לָהֶם [e]וַתַּעַד	קטר עדה	[u]amatores ſuos:[v] & mei[w] ob liuiſcebatur [x]dicit[y] dñs.	γῆς καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἑρπετῶν
[a]נִזְמָהּ [b]וְחֶלְיָתָהּ [c]וַתֵּלֶךְ [d]אַחֲרֵי [e]מְאַהֲבֶיהָ [f]	חלה הלך	[z]Propter hoc[a] ecce[b] ego [c]lactabo eā[d] & ducā eam in	τῆς γῆς· καὶ τόξον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον συντρίψω
[a]וְאֹתִי [b] שָׁכְחָה [c]נְאֻם [d] יְהוָה׃ [e]לָכֵן [f]הִנֵּה	אהב נאם	[e]ſolitudinē.[f] Et loquar[g] ad [h]cor eius:[i] & dabo[k] ei [l]vinitores ei?.[m] ex eodē lo	τῆς γῆς· καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι· καὶ μνη
[a]אָנֹכִי [b]מְפַתֶּיהָ [c]וְהוֹלַכְתִּיהָ [d]הַמִּדְבָּר [e]	פתה	co:[n] & [o]vallē[p] achor[q] ad ape riendā[r] ſpem.[s] Et canet[t] ibi	σεύσεμαί σε ἐμαυτῷ εἰς γῆν ἀΐδιον· καὶ μνησεύσεμαί σε
[a]וְדִבַּרְתִּי [b] עַל [c]לִבָּהּ׃ [d]וְנָתַתִּי [e]לָהּ [f]אֶת	דבר	[u]iuxta dies [v]iuuētutis ſue [w]& iuxta dies[x] aſcenſionis	ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ ἐπτερμοῖς
[a]כְּרָמֶיהָ [b]מִשָּׁם [c]וְאֶת [d]עֵמֶק [e]עָכוֹר [f]לְפֶתַח	כרם עכר	ſue[y] de terra[z] egypti. [a]Et erit[b] in die[c] illo[d] ait[e] do minus: [f]vocabit me [g]vir me?:[h] & non[i] vocabit [k]me[l] vltra [m] baali. [n]Et auferā[o] nomina[p] baa lim [q]de ore eius:[r] & nō[s] recor dabitur[t] vltra[u] nois eorū. [v]Et percutiā cum[w] eis[x] fe dus[y] in die[z] illa[a] cum [b]beſtia[c] agri[d] & cum[e] volu cre[f] celi:[g] & cum reptilico [h]terre.[i] Et arcū[k] & gladiū [l]& bellum [m]cōteram[n] de[o] terra:[p] & dor mire eos faciam [q]fiducialiter.[r] Et ſpōſabo te[s] mihi[t] in ſempiternum: [u]& ſponſabo te[v] mihi[w] in iuſticia[x] & iudicio [y]& in miſericordia[z] & miſe rationib[a].[b] Et ſpōſabo te [c]mihi[d] in fide:[e] & ſcies quia ego[f] dñs.[g] Et erit [h]in die[i] illa[k] exaudiā[l] dicit [m]dominus: & [n] exaudiam [o]celos:[p] & illi[q] exaudient [r]terram: [s]& terra[t] exaudiet[u] triticū [v]et[w] vinum [x]& oleum:[y] et hec[z] exau diēt[a] iezrahel.	frumētū τ vinū τ oleū τ argentū mltipli caui ei. hec ãt argētea τ aurea fecit baal. ppterea reuertar τ tollam triticū meū i the suo: τ vinū meū i the suo: τ auferā ἀυτοῦ· καὶ τὸν οἶνόν μου ἐν χερσὶν αὐτοῦ, καὶ λήψομαι τὰ vestimēta mea τ liteamia mea ne operiant ignomi niā eius. τ nūc reuelabo imūditiā eius ἱμάτιά μου καὶ τὰ ἐδώλιά μου τοῦ μὴ καλύπτεσθαι τὴν αἰχύ ſpectu amatoꝝ illiꝰ: τ nullꝰ eruet eā de νην αὐτῆς· καὶ νῦν ἀποκαλύψω τὴν ἀκαταφρόνησιν αὐτῆς ἐνώ manu mea: τ auertam oēs letitias eius χειρός μου, καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐφροσύνας αὐτῆς solēnitates eiꝰ: τ neomenias eiꝰ τ ſabbata e ἑορτὰς αὐτῆς, καὶ τὰς νεομηνίας αὐτῆς καὶ τὰ σάββατα αὐ ius: τ cūctas feſtiuitates eiꝰ. τ diſpdā vineā τῆς, καὶ πάσας τὰς πανηγύρεις αὐτῆς· καὶ ἀφανιῶ ἄμπελον eius τ ficus eius: ꝙcūq; dixit mercedes mee ſūt ille: αὐτῆς καθ' ἃς συνῆς αὐτῇ, ὅσα ἔπτιν μισθώματά μου ἃ ἔδωκάν ꝙ dedēt mihi amatores mei. τ ponam ea in teſtimo μοι οἱ ἐρασταί μου. καὶ θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύ nium: τ comedent ea volucres celi τ ριον, καὶ καταφάγεται αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ beſtie agri τ reptilia terre. τ vlciſcar ſup eā θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς. καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐ dies baalim in qbꝰ imolabat eis τ circū τὰς ἡμέρας τῶν βααλείμ ἐν αἷς ἐπίθυεν αὐτοῖς, καὶ περι dabat inaures ſuas τ monilia ſua: τ ibat τίθετο τὰ ἐνώτια αὐτῆς καὶ τὰ καλοφόμια αὐτῆς, καὶ ἐπο poſt amatores ſuos: mei ãt oblita eſt dicit ρεύετο ὀπίσω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, ἐμοῦ δὲ ἐπιλάθετο λέγει dñs. ideo ecce ego ſeducā eā: τ ponā illam κύριος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτήν, καὶ τάξω αὐτὴν ſili deſerti: τ loquar ad cor eius: τ dabo ὡς ἔρημον, καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ δώσω ei poſſeſſiōes ſuas inde τ vallē achor ad αὐτῇ τὰ κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν καὶ τὴν κοιλάδα ἀχὼρ δι' apiēdū itelligētiā eiꝰ. τ hūiliabit ibi iuxta τοῦ ἀνοῖξαι σύνεσιν αὐτῆς· καὶ ταπεινωθήσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς dies iuuētutis ſue: τ iuxta dies aſcenſio ἡμέρας τῆς νεότητος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβά nis ſue de tra egypti. τ erit in illa die di σεως αὐτῆς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέ cit dñs: vocabit me vir meꝰ: τ nō vocabit me γει κύριος, καλέσει με ὁ ἀνήρ μου, καὶ οὐ καλέσει μι ἔτι baalim. τ auferā vola baalim ex ore βααλείμ. καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν βααλείμ ἐκ στόματος eius: τ non recordabūr vltra nominū eoꝝ. τ diſ αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν ἔτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν. καὶ διαθή ponā eis in die illa teſtamētū cū beſtiis θήσομαι αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τῆς tre τ cū volatilibꝰ celi τ reptilib γῆς καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἑρπετῶν tre. τ arcū τ gladiū τ bellum cōteram τῆς γῆς· καὶ τόξον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον συντρίψω de terra. τ hitare faciā eos in ſpe. τ ſpō ἐκ τῆς γῆς· καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι· καὶ μνη ſabo te mihi in fēpiternū. τ ſponſabo te σεύσεμαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ μνησεύσεμαί σε mihi in iuſticia τ iudicio τ in mia τ miſerationib ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς τ ſponſabo te mihi in fide: τ ſcies q ego dom καὶ μνησεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύρι nꝰ. τ erit in illa die dicit dñs: exaudiam eo ος· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἐπακούσομαι τοῦ οὐρα illū. τ celū exaudiet terrā: τ terra exaudiet frume νοῦ· καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπακούσεται τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ ἐπακούσεται τοῦ σί tū τ vinū τ oleū. τ ipa exaudient iſtael. του καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον· καὶ αὐτὴ ἐπακούσεται τοῦ Ἰσραήλ.

Trās.gre.lex.cū inter.lati.

τ seminabo eā mihi sup terrā τ diligam
καὶ σπερῶ αὐτὴν ἐμαυτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀγαπήσω τὴν
nō dilectam: τ dicā nō ppīo meo ppīo meo es tu:
οὐκ ἠγαπημένην, καὶ ἐρῶ τῷ ἐν λαῷ μου λαός μου εἶ σύ,
τ ipe dicet dñs deꝰ meꝰ es tu.
καὶ αὐτὸς ἐρεῖ κύριός ὁ θεός μου εἶ σύ. Ca.3.

A ΘΕ dixit dñs ad me: adhuc vade τ dilige
Καὶ εἶπεν κύριός πρός με, Ἔτι πορεύθητι καὶ ἀγάπα
mulierē diligentē mala τ adulteraꝫ: ſi-
σὴν γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρὰ καὶ μοιχαλίδα, κα-
cut dilexit dñs filios iſrael: ipi at reſpiciūt
θὼς ἠγάπησε κύριος τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, αὐτοὶ δὲ ἐπιβλέπουσιν
ad deos alienos: τ amant coctiōes
ἐπὶ θεοὺς ἑτέρους, καὶ φιλοῦσι πέμματα
B cū vinaceis. τ conduri eā mihi quin
μετὰ σταφίδων. καὶ εἶπα πρὸς αὐτὴν ἐμαυτῷ πρότερον
deci argēteis: τ gomor ordei: τ nebel vini. τ diri
δέκα ἀργυρίοις, καὶ γόμορ κριθῆς, καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἶπον
ad eam: dies multos ſedebis apō me: nō fornica
πρὸς αὐτήν, ἡμέρας πολλὰς καθήσῃ ἐπ' ἐμοί, οὐ μὴ πορνεύ-
beris: neq; eris viro: τ ego apō te. q; dieb⁹ ſe-
σῃς, οὐδὲ μὴ ἔσῃ ἀνδρί, καὶ ἐγὼ ἐπὶ σοί. διότι ἡμέρας κα
C debūt multis filij iſrael: nō erūte rege: neq; pn
θήσονται πολλὰς υἱοὶ Ἰσραήλ, οὐκ ὄντος βασιλέως, οὐδὲ ἄρ
cipe: neq; erūte ſacrificio: neq; erūte altari: neq; ſa-
χοντος, οὐδὲ ἔσονται θυσίας, οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου, οὐδὲ ἱερα
docio neq; manifeſtatiōe. τ poſt hec reuertent filij
τείας οὐδὲ ἀποκάλυψις. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν υἱοὶ
D iſrael τ querent dñm deū ſuum: τ dauid
Ἰσραὴλ καὶ ἐκζήσουσι κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ Δαυὶδ
regem ſuū: τ ſtupebunt in dño τ in
τὸν βασιλέα αὐτῶν, καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπὶ
bonis eius in nouiſſimo dierū.
τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. Ca.4.

A ΗΑudite verbū dñi filij iſrael: q; iudiciū
Ἀκούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ Ἰσραήλ, ὅτι κρίσις
dño ad ● hitanteꝫ terrā: q; nō eſt
τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἔστιν
veritas neq; mia neq; ſcientia dei ſup trā. maledictio
ἀλήθεια οὐδὲ ἔλεος οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρὰ
τ mēdaciū: homicidiū τ furtū τ adulteriū effuſum eſt ſup
καὶ ψεῦδος, φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεία ἐκκέχυται ἐπὶ
terrā: τ ſaguinē ſanguie miſcent. ideo luge-
τῆς γῆς, καὶ αἵματα αἵμασι μίσγουσιν. διὰ τοῦτο πεν-
bit tra cū oibus q̄ hitant eā: cū
θήσει ἡ γῆ σὺν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, σὺν τοῖς
beſtijs agri τ cū volatilib⁹ celi.
θηρίοις τοῦ ἀγροῦ καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ.
D τ piſces maris ꝯgregabūtur: vt nulli⁹ ne-
καὶ ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν, ὅπως μηδεὶς μή-
q; iudicet neq; arguat q̄ſq;. at ppīo meo q̄ſi ſacerdoti cui
τι δικάσῃ μήτε ἐλέγξῃ μηδείς. ὡσεὶ λαός μου ὡς ἱερεὺς ἀν-
B tradicūt: τ infirmabit q̄ die infirmabit τ ppheta
τιλεγόμενος, καὶ ἀδυνατήσει ἡμέρας ἀδυνατήσει καὶ προφήτης
tecum. nocti aſſimilaui mīrem tuā: aſſimilatꝰ ē
μετὰ σοῦ. νυκτὶ ὡμοίωσα τὴν μητέρα σου, ὡμοιώθη ὁ
Oſe. 10. ppīo meo q̄ſi nō hūo ſciam. q; ſciam repulliſti.
λαός μου ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν, ὅτι ἐπέγνωσαν ἀπώσω.
τ repellā te τego ne ſacerdotio fūgaris mihi. obliti
καὶ ἀπώσωμαί σε κἀγὼ τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι. ἐπελά-
es legis dei tui: obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ τego ſcḗm
θου νόμου θεοῦ σου, ἐπιλάσομαι τέκνων σου κἀγὼ κατὰ
multitudinē eoꝝ ſic peccauerūt mihi. glām eoꝝ
τὸ πλῆθος αὐτῶν οὕτως ἥμαρτόν μοι. τὴν δόξαν αὐτῶν
in ignominiā pōnā. peccata ppli mei comedent.
εἰς ἀτιμίαν θήσομαι. ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται.
τ in iniq̄tatib⁹ eoꝝ accipiēt aias eoꝝ.
καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
τ erit ſicut ppīs: ſic τ ſacerdos. τ viſi-
καὶ ἔσται κατὰ λαός, οὕτως καὶ ὁ ἱερεύς. καὶ ἐπάξω
tabo ſup eā
σω ἐπ' αὐτὴν τὰς

Trāſla.B.Hie.

[r]Et ſeminabo eam[s] mihi
[b] in terra: [t] & miſerebor
[m]eius que fuit[t] abſq; [m]mia.
[n]Et dicā[o] non[p] ppīo meo:
[q]ppīs me⁹ es[r] tu: [s] & ipſe[s] di
cet: [n]deus meus es tu. 3.
ΘT dixit[b] dñs[c] ad me.
[b] Adhuc[c] vade & ꝯ
[r] dilige[s] mulierem[b] dilectā
[t] amico[s] & adulteram: ꝯ
[t] ſicut diligit[m] dñs[s] filios[p] iſ
rael: [q] & ipſi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[r] reſpiciunt[s] ad [r] deos[s] alie-
nos: [t] & diligunt ꝯꝯꝯꝯ
[r] vinacia[t] vuarum. [s] Et fodi
eam[b] mihi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[c] quindecim[r] argenteis: [r] &
choro[s] ordei ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b] & dimidio choro[t] ordei:
[b] & dixi[t] ad eam. [m] Dies ꝯ
[n] multos[o] expectabis[p] me.
[q] Non[r] fornicaberis: [s] & nō
[r] eris[n] viro: [t] ſed & [r] ego ex-
pectabo[t] te. [s] Quia[b] dies
[c] multos[n] ſede būt[r] filii[t] iſra
el[s] ſine[n] rege ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[t] & ſine[n] priape[t] & ſine[m] ſa
crificio[n] & ſine[o] altari[p] & ſi
ne[q] ephot[r] & ſine[r] thera-
phi. Et[n] poſt hec[t] reuertē-
tur[n] filii[t] iſrael: [r] & querent
[n] dñm[b] deum ſuum ꝯꝯꝯ
[c] & [b] dauid[r] regē ſuū: [r] & pa-
uebūt[t] ad[b] dominum ꝯꝯ
[t] & ad[t] bonū eius[t] in nouiſ-
ſimo[m] dierum. 4.
HVdite[b] verbum[c] dñi
[b] filii[t] iſrl: [r] qa[s] iudiciū
[b] dñio[t] cum[b] habitatoribus
[t] terre. [b] Non eſt[m] eni[o] veri
tas[r] & nō eſt[q] mia: [r] & non
eſt[s] ſcientia[r] dei[n] in terra.
[s] Maledictū[r] & mendaciū
[s] & homicidiū[q] & furtū[b] &
adulteriū[r] inundauerunt:
[n] & ſanguis[s] ſanguinē[r] teti
git. [q] Propter hoc[t] lugebit
[r] tra: [t] & infirmabitur[m] oīs
[n] qui hitat[t] in ea. [r] In beſtia
[q] agri[r] & i volucre[s] celi: [t] ſed
& [n] piſces[t] maris[r] cōgrega-
būtur. [t] Verūtñ [n] vnuſq;q;
[b] nō[t] iudicet[n] & nō[t] argua
tur[r] vir. [q] Ppīs eni tu[n] ſicut
hi q cōtradicūt[t] ſacerdoti:
[b] & corrues[t] hodie[m] & cor-
ruet[n] et[t] ppheta[n] tecū. [q] No
cte[r] tacere feci[t] matrē tuā.
[r] Cōticuit[n] ppīs me⁹: [t] eo q
nō habuerit[t] ſciētiā: [q] a[n] tu
[b] ſcias[r] repuliſti: [b] repellā te
[t] ne ſacerdotio fūgaris[r] mi
hi. [s] Et oblita es[b] legis[t] dei
tui: [b] obliuiſcar[t] filioꝝ tuo
rū[m] & [n] ego. [o] Secundū mul
titudinē eoꝝ[r] ſic[q] peccaue
rūt[r] mihi: [s] gloriā eorū[t] in
ignominiam[n] cōmutabo.
[r] Petā[t] ppīi mei[n] comedēt:
[s] & ad[t] iniq̄tatē eoꝝ[r] ſuble-
uabūt[b] aias eoꝝ. [c] Et erit
[r] ſicut populus: [s] ſic ſacer-
dos. [b] Et viſitabo[t] ſup eum

Tex.heb.Oſee.iij.iiij.Pītiua.heb.

וְזָרַעְתִּיהָ לִּי בָּאָרֶץ וְרִחַמְתִּי אֶת לֹא
רֻחָמָה וְאָמַרְתִּי לְלֹא עַמִּי עַמִּי
אַתָּה וְהוּא יֹאמַר אֱלֹהָי׃
Cap.iij. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי עוֹד לֵךְ
אִישׁ אֱהַב אִשָּׁה אֲהֻבַת רֵעַ וּמְנָאָפֶת
כְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵם
פֹּנִים אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאֹהֲבֵי
אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים׃ וָאֲכַרֶהָ לִי
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף וְחֹמֶר שְׂעֹרִים
וּלְתֶךְ שְׂעֹרִים׃ וָאֹמַר אֵלֶיהָ יָמִים
רַבִּים תֵּשְׁבִי לִי לֹא תִזְנִי וְלֹא תִהְיִי
לְאִישׁ וְגַם אֲנִי אֵלַיִךְ׃ כִּי יָמִים
רַבִּים יֵשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין מֶלֶךְ
וְאֵין שַׂר וְאֵין זֶבַח וְאֵין מַצֵּבָה וְאֵין
אֵפוֹד וּתְרָפִים׃ אַחַר יָשׁוּבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבִקְשׁוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְאֶת דָּוִיד מַלְכָּם וּפָחֲדוּ אֶל יְהוָה
וְאֶל טוּבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃
Cap.iiij. שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי רִיב לַיהוָה עִם יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי אֵין אֱמֶת וְאֵין חֶסֶד וְאֵין
דַּעַת אֱלֹהִים בָּאָרֶץ׃ אָלָה וְכַחֵשׁ
וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים
בְּדָמִים נָגָעוּ׃ עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ
וְאֻמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃
אַךְ אִישׁ אַל יָרֵב וְאַל יוֹכַח אִישׁ
וְעַמְּךָ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן׃ וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם
וְכָשַׁל גַּם נָבִיא עִמָּךְ לָיְלָה וְדָמִיתִי
אִמֶּךָ׃ נִדְמוּ עַמִּי מִבְּלִי דַּעַת כִּי
אַתָּה הַדַּעַת מָאַסְתָּ וְאֶמְאָסְךָ
מִכַּהֵן לִי וַתִּשְׁכַּח תּוֹרַת אֱלֹהֶיךָ
אֶשְׁכַּח בָּנֶיךָ גַּם אָנִי׃ כְּרֻבָּם כֵּן חָטְאוּ
לִי כְּבוֹדָם בְּקָלוֹן אָמִיר׃ חַטַּאת
עַמִּי יֹאכֵלוּ וְאֶל עֲוֹנָם יִשְׂאוּ נַפְשָׁם׃
וְהָיָה כָעָם כַּכֹּהֵן וּפָקַדְתִּי עָלָיו

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Osee.v.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
דרכיו ומעלליו אשיב לו ואכלו עלי ש֯ו֯ב		vias eius & cogitationes eius reddā ei. Et comedent & nō saturabūtur. fornicati sunt & nō cessauerūt: qm̄ ipsi cū meretricibus cōuersabātur: & cū effeminatis sacrificabāt. Et populus nō intelligens ruet etiā tudas cū eis. In gregibus suis & in armentis suis vadent ad querendum	vias eius. τ cogitatiōes illius reddam ei. ὁδοὺς αὐτοῦ· καὶ τὰ διαβουλία αὐτοῦ ἀποδώσω αὐτῷ. τ comedēt τ non implebunt. fornicati sūt τ nō πάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρνευσαν καὶ οὐκ
ולא ישבעו הזנו ולא יפרצו כי את יהוה עזבו לשמר׃ זנות יין ופתן			virgenī: qz dñm derelinq̄runt et nō custodiēdo. κατευνιῶσιν, διότι τὸν κύριον κατέλιπον τοῦ μὴ φυλάξαι. fornicatiōes τ vinū τ ebrietatē fuscepit cor ppūl mei. πορνίαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου.
ותירוש יקח לב׃ עמי בעצו ישאל ומקלו ינגיד לו כי רוח זנונים התעה וירעום מתחת אלהיהם׃ על			in symbolis cor interrogabāt: τ in virgis suis ἀνήκεν ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ bant ei. spū fornicatiōis seducti sunt: τ fornicati sunt a deo suo. sup vertices mōtiū γγελλον αὐτῷ· πνεύματι πορνίας ἐπλανήθησαν, καὶ ἐπόρ sacrificabāt. τ sup colles imolabāt subter quercū ἐνυσίαζον· καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς
הגבעות טוב צלה ועל כן תזנינה בנתיכם כלתיכם תנאפנה׃ לא אפקוד על			τ pplūm τ arbore vmbrosam: qz bona ūbracūlū, καὶ λεύκης καὶ τερεβίνθου σκιάζοντος, ὅτι καλὴ σκέπη. ꝓpterea fornicabunt filie vre. τ sponse vre διὰτοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν· καὶ αἱ νύμφαι ὑμ fire mechabunt. τ non visitabo sup filias μῶν μοιχεύσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ ταῖς θυγατ
בנתיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה׃ לא יבין יולבט ואם זנה אתה ישראל אל יאשם יהודה ואל			vias cum fornicate fuerit: τ sup sponsas ρας ὑμῶν ὅταν πορνεύσωσιν, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας vias cū adulterauerit: qm̄ ipsi cū meretricibus cōsuersabātur: & cū effeminatis sacrificabāt. Et populus nō intelligens ruet ergo ipse cū ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πο tricib cōmiscebant. τ cū initiatio imolabāt. τῶν συναπιφύρεται· καὶ μετὰ τῶν τετιλισμένων ἔθυσ τ pplūs nō intelligēs adherebat cū meretric. τ ὁ λαὸς οὐ συνιῶν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης· οὐ μ
תבאו הגלגל ואל תעלו בית און ואל תשבעו חי יהוה כי סרה סררה ישראל עתה ירעם כרחב׃ יהוה כבש			israel ne ignorēs: τ iuda ne ingrediamini in galgala: τ ἰσραὴλ μὴ ἀγνόει, καὶ ἰούδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς γάλγαλα, καὶ ne ascendatis in domū idōlatri: τ ne iuretis viuit dñs. μὴ ἀναβαίνετε εἰς οἶκον εἴδωλον καὶ μὴ ὀμνύετε ζῇ κύριος· qm̄ sicut vacca aſſilo petulca insaniuit israel. νῦν ὅτι ὡς δάμαλις παροινοῦσα παροίσησιν Ἰσραήλ· νῦν pascet eos dñs sicut agnū in spacioso. ꝓpterea idolor ποιμανεῖ αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ· μέτοχος εἰδώλων ephraī: posuit sibi scandala: τ amauit chananeos: ἐφραΐμ, ἔθηκεν αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ἐρίτιμος χαναναίους; fornicātes fornicati sunt τ dilexerūt ignominiā tuā. πορνεύοντες ἐξεπόρνευσαν καὶ ἠγάπησαν ἀτιμίαν σφόδρα· mitra cor. turbo spūs tui eos in alias vias ματος αὐτῶν· συγχωνεύσει πνεῦμά σου ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν
כאלה׃ עתה ירעם אלון ולבנה ואלה כי טוב צלה על כן תזנינה כלתיכם כי תנאפנה׃ לא אפקוד על			cōfundentur ex altaribus suis. καὶ καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. Ca.v.
בנתיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם עם הזנות יפרדו ועם הקדשות יזבחו׃ ועם לא יבין יולבט׃ ועם	Cap.v.	Vdite hoc sacerdotes: & attendite domus israel: & dom regis auscultate: quia vobis iudiciū. Qm laqueus facti estis speculationi: & sicut rete expansum super thabor: & victias declinastis in profundū: et ego eruditor oim eorū. Ego scio effraim: & israel nō est abscōditus a me. Quia nūc fornicatus ē effraim: cōtaminat est israel. Non dabūt cogitationes suas vt reuertantur ad deū suū: qa spiritus fornicationū in medio eorū: & dñm nō cognouerūt. Et rūdebit arrogātia israel in facie ei? & israel & effraim ruēt in iniqtate sua. Ruet etiā tudas cum eis. In gregibus suis & in armentis suis vadent ad querendum	Ακούσατε τοῦτο οἱ ἱερεῖς· καὶπροσέχετε οἶκος βασιλέως ἐνωτίζεσθε, ὅτι πρὸς ὑμᾶς ἐστι τὸ κρίμα· speculatiōi nāq laqueus facti estis. τ sicut rete expansus τὴ σκοπιὰ ὅτι παγὶς ἐξήπλωται· καὶ ὡς δ' αὐτοὶ ἐκτετραμ sup thabor ꝺ rapiūt venatiōes: timuerūt. ego τοῦ ἐπὶ τὸ ταβὼρ οἱ ἀγρεύοντες τὴν ὁδὸν κατεδίωξαν· ἐγὼ ūt eruditor: vt. ego cognoui ephraī: τ israel nō δὲ παιδευτὴς ὑμῶν· ἐγὼ ἔγνων τὸν ἐφραΐμ, καὶ ἰσραὴλ οὐκ recessit a me: qz nūc fornicatus est ephraim: τ ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, διότι νῦν ἐξεπόρνευσεν ἐφραΐμ, καὶ maculat est israel: τ nō dederūt cogitatiōes suas: vt re ἐμιάνθη Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβουλία αὐτῶν, τοῦ τοῦ uertāt ad deū suū: qz spūs fornicatiōis est in me πρέψαι πρὸς θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐστὶν ἐν μέ dio eoꝝ: at dñm nō cognouerūt. τ humiliabu σφ αὐτῶν, τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν· καὶ ταπεινωθή tur inuria israel in faciem eius. τ israel τ ephrai σεται ἡ ὕβρις τοῦ Ἰσραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐφραΐμ infirmabunt in iniqtatib suis: τ infirmabit τ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ἀσθενήσει καὶ iudas cū eis. cū ouibus τ vitulis ibunt Ἰούδας μετ' αὐτῶν· μετὰ προβάτων καὶ μόχων πορεύ vt quant
			σονται ζητῆσαι τὸν ⸗⸗⸗

dñm: ⁊ nō inuenīet eū declinauit .n. ab illis: qz
κύριον, καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτὸν ἐκκέκλικεν γὰρ ἐξ αὐτῶν, ὅτι
dñm dereliquerūt: ⁊ filii alieni nati
τὸν κύριον ἐγκατέλιπεν, καὶ τέκνα ἀλλότρια ἐβλάστησεν·
sūt. nūc deuorabit eos rubigo ⁊ cleros eo
νῦν φάγεται αὐτοὺς ἑρυσίβη καὶ τοὺς κλήρους αὐ-
rū clangite tuba ſup colleos: ſona-
τῶν σαλπίσατε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνούς, ἠχήσατε
te ſup excelſis: p̄dicate in domo lidtatis mēte cecidit
τε ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὦ ἐξέστη
beniamin. ephraim in deſolatiōē fact⁹ eſt in dieb⁹ coꝛre
βενιαμίν. ἐφραὶμ εἰς ἀφανισμὸν ἐγένετο ἐν ἡμέραις ἐλέγ-
pōſtio:i tribub⁹ iſrael oſtāt fidelia: facti ſūt p̄n
χου, ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἔδειξα πίστιν, ἐγένοντο οἱ ἄρ-
cipes iuda: q̄ſi tranſferētes tmios: ſup eos effundā
χοντες Ἰούδα, ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοὺς ἐκχεῶ
ſūr ira mea. oppreſſit ephrai
ὡς ὕδωρ τὸ θυμόν μου. κατεδυνάστευσεν ἐφραὶμ τὸν
aduerſariū ſuū: ⁊ conculcauit iudiciū: q̄ coepit
ἀντίδικον αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν κρίμα, ὅτι ἤρξατο
abire poſt vana: ⁊ ego q̄ſi cōturbatio
πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ
ephrai: ⁊ q̄ſi ſtimulus domui iuda. ⁊ vidit
τῷ Ἐφραὶμ, καὶ ὡς κίνησις τῷ οἴκῳ Ἰούδα. καὶ εἶδεν
ephraim infirmitatē ſuā: ⁊ iudas volorē ſuū: ⁊
Ἐφραὶμ τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, καὶ Ἰούδας τὴν ὀδύνην αὐτοῦ, καὶ
abiit ephraī ad aſſyrios. ⁊ miſit lega-
ἀπῆλθεν Ἐφραὶμ πρὸς Ἀσσυρίους· καὶ ἀπέστειλεν πρέσ-
tos ad regē iarib: ⁊ ipe nō potuit libe-
βεις πρὸς βασιλέα ἰαρείμ, καὶ οὐχὶ ἐνεχθήσεται διαλυ-
rare nos: ⁊ non ceſſare faciet a vobis volorē: q̄
σῶσαι ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ παύσῃ ἀφ' ὑμῶν ὀδύνην, ὅτι
ego q̄ſi pārbera ephrai: ⁊ q̄ſi leo domui iuda. ⁊
ἐγὼ ὡς πάνθηρ τῷ Ἐφραὶμ, καὶ ὡς λέων τῷ οἴκῳ Ἰούδα· καὶ
ego rapiam ⁊ vadam: ⁊ tollam: ⁊ nō eſt⁹ q̄ eruat.
ἐγὼ ἁρπάσω καὶ πορεύσομαι, καὶ λήψομαι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ
eruat. ibo ⁊ reuertar in locum meū:
ἐξαιρούμενος· πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου,
donec diſpereāt ⁊ q̄rant faciem meā.
ἕως ἂν ἐξαφανισθῶσιν καὶ ζητήσουσιν τὸ πρόσωπόν μου·
Ca.6. Ⓐ In tribulatione ſua manicabūt ad me dicentes:
Ⓐ Εἰς τὴν θλῖψιν αὐτῶν ὀρθριοῦσιν πρός με λέγοντες,
eamus ⁊ reuertamur ad dñm deū nr̄m: q̄
πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι
ipe rapuit ⁊ ſanabit nos: p̄cutiet ⁊ turbabit
αὐτὸς ἥρπακεν καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει καὶ μετώσει
nos ⁊ ſanos faciet nos poſt duos dies: in die
ἡμᾶς καὶ ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
tertia reſurgemus ⁊ viuem⁹ coꝝ eo.
τρίτῃ ἀναστησόμεθα καὶ ζησόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ·
Ⓑ ⁊ ſciemus ⁊ p̄ſequmur vt cognoſcam⁹ dñm:
Ⓑ καὶ γνωσόμεθα καὶ διώξομεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον,
q̄ſi mane paꝛū inuenient⁹ eſt. ⁊ veniet q̄ſi pluuia no
ὡς ὄρθρον εὑρήσομεν αὐτόν· καὶ ἥξει ὡς ὑετὸς ὄ-
bis t̄pōnea ⁊ ſerotina tre. q̄d tibi faciam ephraim?
ψιος καὶ ὄψιμος τῇ γῇ· τί σοι ποιήσω Ἐφραὶμ;
q̄ tibi faciā iuda? at ilā vſa q̄ſi nubes matuti
τί σοι ποιήσω Ἰούδα; τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωϊ-
na ⁊ q̄ſi ros matutin⁹ p̄tāſiens. ꝓpterea faccidi
νὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ παρερχομένη. διὰ τοῦτο ἀπωθήσει
vos ꝓphetas: occidi eos in verbo o-
Ⓒ τοὺς προφήτας, ἀπέκτεινα αὐτοὺς ἐν ῥήματι στό-
ris mei. ⁊ iudiciū tuū q̄ſi lux egrediet: q̄
ματός μου· καὶ τὸ κρίμά σου ὡς φῶς ἐξελεύσεται, διότι
miſ⁊ volo ⁊ nō ſacrificiū. ⁊ ſcientiam dei magis quā holo
ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ μᾶλλον ἢ ὁλο-
cauſta. ipſi aūt ſicut adā trāgreſſi ſunt pactū:
καυτώματα· αὐτοὶ δὲ ὥσπερ ἄνθρωπος παρέβησαν διαθή-
ibi cōtēpſerūt me. galaad ciuitas q̄ operat⁹
κην· ἐκεῖ κατεφρόνησάν μου. γαλαὰδ πόλις ἐργαζομένη
vana cōturbans aquā. ⁊ fortitudo ina viri
μάταια ταράσσουσα ὕδωρ· καὶ ἡ ἰσχύς σου ἀνδρὸς ϞϞ

dominum: & non inuenīet: Ablatus eſt ab eis.
In dño preuaricati ſunt: qa filios alienos genuerūt. Nunc deuorabit eos menſis cū partibus ſuis.
Clangite buccina in gabaa tuba in rama. ϞϞϞϞ
Vlulate in bethauē: poſt tergum tuum beniamin.
Effraim in deſolatione erit. In die correptiōis
in tribubus iſrael oſtendā fidem. Facti ſunt ϞϞϞ
principes iuda quaſi affitmētes terminū: ſup eos
effundā quaſi aquā iram meā. Calūniā patiens eſt
effraim fractus iudicio:
quoniam cepit ϞϞϞϞϞ
abire poſt iordes. Et
ego quaſi tinea effraim:
& quaſi putredo domui
iuda. Et vidit effraim ϞϞ
languorē ſuū: & iudas
vinculum ſuum. Et abiit
effraim ad aſſur: & miſit ad regem ϞϞϞϞϞϞϞϞϞ
vltorem: & ipſe non potuit ſanare vos: ϞϞϞϞϞϞ
nec ſoluere poterit a vobis viculū. Quonīā ego
quaſi leena effraim: et
quaſi catulus leonis domus iuda. Ego ego capiam & vadam: ϞϞϞϞϞ
tollā: & nō eſt qui eruat.
Vadens reuertar ϞϞϞϞϞ
ad locum meuz: donec
deficiatis ϞϞϞϞϞϞϞϞϞ
& grātis facie meā. 6.
IN tribulatione ſua ϞϞ
mane conſurgent ad
me. Venite & reuertamur ad dñm: qa ipſe cepit & ſanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos poſt duos dies:
die tertia ſuſcitabit nos:
& viuem ī cōſpectu ei:
ſciemus ſeq̄mur⁊ vt cognoſcam dñm. Quaſi diculū p̄parat eſt egreſſus eius: & veniet q̄ſi imber nobis tēporaneus & ſerotin terre. Quid facia tibi effraim: qd faciā tibi iuda: Miſericordia vra q̄ſi nubes matutina: & q̄ſi ros mane ptāſiēs. Propter hoc dolaui in prophetis: & occidi eos in verbis oris mei & iudicia tua q̄ſi lux egredietur. Quia miam volui & nō ſacrifitiū: & ſciētiā dei plus q̄ holocauſtū. Ipſi aūt ſicut adā trāgreſſi ſunt pactū: ibi p̄uaricati ſunt in me. Galaad ciuitas operātiū idolū ſupplātata ſanguine: & quaſi fauces viroꝝ

טָעָא	אֶת־יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ חָלַץ מֵהֶם׃	dominum: & non inuenīet: Ablatus eſt ab eis.
	בַּיהוָה בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ	In dño preuaricati ſunt: qa filios alienos genuerūt.
אָכַל	עַתָּה יֹאכְלֵם חֹדֶשׁ אֶת־חֶלְקֵיהֶם׃	Nunc deuorabit eos menſis cū partibus ſuis.
תָּקַע שׁוֹפָר בַּגִּבְעָה חֲצֹצְרָה בָּרָמָה	תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגִּבְעָה חֲצֹצְרָה בָּרָמָה	Clangite buccina in gabaa tuba in rama. ϞϞϞϞϞ
רוּעַ	הָרִישִׁי בֵּית אָוֶן אַחֲרֶיךָ בִּנְיָמִן׃	Vlulate in bethauē: poſt tergum tuum beniamin.
הָיָה שָׁמֵם	אֶפְרַיִם לְשַׁמָּה תִּהְיֶה בְּיוֹם תּוֹכֵחָה	Effraim in deſolatione erit. In die correptiōis
נָכַח יָדַע	בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הוֹדַעְתִּי נֶאֱמָנָה׃ הָיוּ	in tribubus iſrael oſtendā fidem.
אָוֶן שׁוּר	שָׂרֵי יְהוּדָה כְּמַסִּיגֵי גְבוּל עֲלֵיהֶם	Facti ſunt principes iuda quaſi affitmētes
נָסַךְ נָבַל	אֶשְׁפּוֹךְ כַּמַּיִם עֶבְרָתִי׃ עָשׁוּק	terminū: ſup eos effundā quaſi aquā iram meā.
שָׁפַח עָשַׁק	אֶפְרַיִם רְצוּץ מִשְׁפָּט כִּי הוֹאִיל	Calūniā patiens eſt effraim fractus iudicio:
נָצַל שָׁבַט	הָלַךְ אַחֲרֵי צָו׃ וַאֲנִי כָּעָשׁ לְאֶפְרַיִם	quoniam cepit abire poſt iordes. Et
נָאַל צָוָה		ego quaſi tinea effraim:
שָׁלַח	אֶפְרַיִם אֶל אַשּׁוּר וַיִּשְׁלַח אֶל מֶלֶךְ	& quaſi putredo domui
רוּב יָכַל	יָרֵב וְהוּא לֹא יוּכַל לִרְפֹּא לָכֶם	iuda. Et vidit effraim
נָפַח	וְלֹא יִנְהָה מִכֶּם מָזוֹר׃ כִּי אָנֹכִי	languorē ſuū: & iudas
כָּפַר	כַּשַּׁחַל לְאֶפְרַיִם וְכַכְּפִיר לְבֵית	vinculum ſuum. Et abiit
טָרַף יָלַךְ	יְהוּדָה אֲנִי אֲנִי אֶטְרֹף וְאֵלֵךְ	effraim ad aſſur: & miſit ad regem ϞϞϞϞϞϞϞϞϞ
נָשָׂא נָצַל	אֶשָּׂא וְאֵין מַצִּיל׃ אֵלֵךְ אָשׁוּבָה	vltorem: & ipſe non potuit ſanare vos: ϞϞϞϞϞϞ
שׁוּב קוּם	אֶל מְקוֹמִי עַד אֲשֶׁר יֶאְשְׁמוּ	nec ſoluere poterit a vobis viculū. Quonīā ego
אָשַׁם פָּנָה	וּבַקְשׁוּ פָנָי בַּצַּר לָהֶם	quaſi leena effraim: et
Cap.vi.		quaſi catulus leonis domus iuda. Ego ego capiam & vadam: ϞϞϞϞϞ
צוּר שָׁחַר	יְשַׁחֲרֻנְנִי׃ לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל יְהוָה	tollā: & nō eſt qui eruat.
טָרַף רָפָא	כִּי הוּא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ וְיַחְבְּשֵׁנוּ׃	Vadens reuertar ϞϞϞϞϞ
נָכָה חָבַשׁ	יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי	ad locum meuz: donec
חָיָה שָׁלַשׁ	יְקִמֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו׃ וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה	deficiatis ϞϞϞϞϞϞϞϞϞ
קוּם חָיָה	לָדַעַת אֶת יְהוָה כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ	& grātis facie meā. 6.
בָּנָה יָדַע		IN tribulatione ſua ϞϞ
רָבַךְ כּוֹן	וְיָבוֹא כַּגֶּשֶׁם לָנוּ כְּמַלְקוֹשׁ יוֹרֶה	mane conſurgent ad
יָצָא בּוֹא	אָרְצֵךְ׃ מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ אֶפְרַיִם מָה	me. Venite & reuertamur ad dñm: qa ipſe cepit & ſanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos poſt duos dies: die tertia ſuſcitabit nos: & viuem ī cōſpectu ei: ſciemus ſeq̄mur⁊ vt cognoſcam dñm. Quaſi diculū p̄parat eſt egreſſus eius: & veniet q̄ſi imber nobis tēporaneus & ſerotin terre. Quid facia tibi effraim: qd faciā tibi iuda: Miſericordia vra q̄ſi nubes matutina: & q̄ſi ros mane ptāſiēs. Propter hoc dolaui in prophetis: & occidi eos in verbis oris mei & iudicia tua q̄ſi lux egredietur. Quia miam volui & nō ſacrifitiū: & ſciētiā dei plus q̄ holocauſtū. Ipſi aūt ſicut adā trāgreſſi ſunt pactū: ibi p̄uaricati ſunt in me. Galaad ciuitas operātiū idolū ſupplātata ſanguine: & quaſi fauces viroꝝ
לָקַשׁ רָוָה	אֶעֱשֶׂה לָךְ יְהוּדָה וְחַסְדְּכֶם כַּעֲנַן	
עָשָׂה	בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ׃ עַל כֵּן	
שָׁכַם	חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים הַרַגְתִּים בְּאִמְרֵי	
נָגַהּ	פִי וּמִשְׁפָּטֶיךָ אוֹר יֵצֵא׃ כִּי חֶסֶד	
יָדַע	חָפַצְתִּי וְלֹא זֶבַח וְדַעַת אֱלֹהִים	
עָלָה נֵרֶת	מֵעֹלוֹת׃ וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית	
בָּגַד	שָׁם בָּגְדוּ בִי׃ גִּלְעָד קִרְיַת פֹּעֲלֵי	
חָמָה	אָוֶן עֲקֻבָּה מִדָּם׃ וְחַבֵּי אִישׁ	

Pūtiua.heb. Ter.heb.Osee.vij.

נְדוּדִים ׀ חָבֵר ׀ כֹּהֲנִים ׀ דֶּרֶךְ יִרְצְחוּ נָּבַד רָצַח
שְׁכֶמָה ׀ כִּי זִמָּה עָשׂוּ ׀ בְּבֵית יִשְׂרָאֵל זֶמֶם עָשָׂה
רָאִיתִי ׀ שַׁעֲרוּרִיָּה ׀ שָׁם ׀ זְנוּת רָאָה זָנָה
לְאֶפְרַיִם נִטְמָא יִשְׂרָאֵל נִגַּם יְהוּדָה טָמֵא שׁוּת
שָׁת קָצִיר ׀ לָךְ ׀ בְּשׁוּבִי שְׁבוּת עַמִּי שָׁבָה קָצַר שָׁבָה
Cap.vij. גְּרָפְאִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה שֹׁמְרוֹן גָּלָה
אֶפְרַיִם וְרָעוֹת שֹׁמְרוֹן כִּי פָּעֲלוּ שָׁקֶר רוּעַ
וְגַנָּב יָבֹא פָּשַׁט ׀ גְּדוּד בָּחוּץ וּבַל בוא
יֹאמְרוּ ׀ בְּלִבָּם כָּל רָעָתָם ׀ זָכַרְתִּי אָמַר
עַתָּה סְבָבוּם ׀ מַעֲלִילֵיהֶם ׀ נֶגֶד פָּנַי עָלַל פָּנָה
הֵמָּה ׀ בְּרָעָתָם יְשַׂמְּחוּ מֶלֶךְ וּבְכַחֲשֵׁיהֶם שָׂמַח
שָׁרִים ׀ כֻּלָּם מְנָאֲפִים כְּמוֹ תַנּוּר שׁוּר נָאַף
בּוֹעֲרָה ׀ מֵאֹפֶה ׀ יִשְׁבּוֹת ׀ מֵעִיר תֵּאר בָּעַר
מִלּוֹשׁ בָּצֵק עַד חֻמְצָתוֹ ׀ יוֹם מַלְכֵּנוּ חָלָה
הֶחֱלוּ שָׂרִים ׀ חֲמַת ׀ מְיַיִן מָשַׁךְ יָדוֹ חָלַל
אֶת לוֹצְצִים ׀ כִּי קָרְבוּ ׀ כַּתַּנּוּר לִבָּם
בְּאָרְבָּם ׀ כָּל ׀ הַלֵּילָה יָשֵׁן אֹפֵם
בֹּקֶר ׀ הוּא בֹּעֵר ׀ כְּאֵשׁ ׀ לֶהָבָה ׀ כָּלָם
יֶחֱמּוּ ׀ כַּתַּנּוּר ׀ וְאָכְלוּ ׀ אֶת שֹׁפְטֵיהֶם
כָּל מַלְכֵיהֶם ׀ נָפָלוּ ׀ אֵין ׀ קֹרֵא בָּהֶם
אֲלַיו ׀ אֶפְרַיִם ׀ בָּעַמִּים ׀ הוּא יִתְבּוֹלָל בָּלַל
אֶפְרַיִם ׀ הָיָה ׀ עֻגָה ׀ בְּלִי ׀ הָפוּכָה הָבַל
אָכְלוּ ׀ זָרִים ׀ כֹּחוֹ ׀ וְהוּא ׀ לֹא ׀ יָדָע ׀ גַּם שׂוּחַ
שֵׂיבָה ׀ זָרְקָה ׀ בּוֹ ׀ וְהוּא ׀ לֹא ׀ יָדָע ׀
וְעָנָה ׀ גְאוֹן ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ בְּפָנָיו ׀ וְלֹא פָּנָה
שָׁבוּ ׀ אֶל ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵיהֶם ׀ וְלֹא שוּב
בְּכָל ׀ זֹאת ׀ וַיְהִי ׀ אֶפְרַיִם ׀ כְּיוֹנָה ׀ פּוֹתָה ׀ אֵין ׀ לֵב מִצְרַיִם ׀ קָרָאוּ פָּתָה
אַשּׁוּר ׀ הָלָכוּ ׀ בַּאֲשֶׁר ׀ יֵלֵכוּ ׀ אָפְרוֹשׂ פָּרַשׂ
עֲלֵיהֶם ׀ רִשְׁתִּי ׀ בְּעוֹף ׀ הַשָּׁמַיִם
אוֹרִידֵם ׀ אַיְסִירֵם ׀ כְּשֵׁמַע ׀ לַעֲדָתָם יָרַד יָסַר
אוֹי ׀ לָהֶם ׀ כִּי ׀ נָדְדוּ ׀ מִמֶּנִּי ׀ שֹׁד יָצַד שָׁדַד
לָהֶם ׀ כִּי פָּשְׁעוּ ׀ בִי ׀ וְאָנֹכִי ׀ אֶפְדֵּם פָּדָה
וְהֵמָּה ׀ דִּבְּרוּ ׀ עָלַי ׀ כְּזָבִים ׀ וְלֹא
זָעֲקוּ ׀ אֵלַי ׀ בְּלִבָּם ׀ כִּי ׀ יְיֵלִילוּ יָלַל
עַל ׀ מִשְׁכְּבוֹתָם ׀ עַל ׀ דָּגָן ׀ וְתִירוֹשׁ שָׁכַב יָסַר

Trāsla.B.Vie.

latronū particeps facerdotū in via interficientū pergentes de sychen: qa scelopati sūt. In domo israel vidi horrendū: ibi fornicationes effraim: cōtaminat est israel. Sed & iuda pone messē tibi: cū quertero captiuitatē ppli mei. 7. Vm sanare vellem israel: reuelata est iniqtas effraim: & malicia samarie: qa opati sūt mēdaciū. Et fur ingressus est spolias latrūculus foris. Et ne forte dicant in cordib suis oēm malicia eorū me recordatū. Nunc circūdederūt eos adinuētiōes sue cora facie mea facte sunt. In malicia sua letificauerunt regē: & in mēdaciis suis principes. Oēs adulterātes qsi cliban succēsus a coquēte. Quieuit paululū ciuitas a cōmixtione fermēti: donec fermētaretur totū. Dies regis nostri: ceperūt principes furere a vino. Extendit manū suā cū illusoribus: qa applicauerūt qsi cliba nū cor suū cū insidiare tur eis. Tota nocte dormiuit coquēs eos: mane ipse succēsus quasi ignis flāme. Oēs calefacti sūt qsi cliban & deuorauerūt iudices suos. Oēs reges eorū ceciderūt: nō est q clamet in eis ad me. Effraim in pplis ipse cōmiscebatur. Effrai factus est subcinerici panis: q nō reuersatur. Comederūt alieni robur eius: & ipse nesciuit. Sed & cani effusi sunt in eo: & ipse ignorauit. Et hūilia bitur sup bia israel in facie ei. Nec reuersi sunt ad dñm deū suū: & non qsierūt eū in oīb his. Et factus est effraim qsi colūba seducta nō habēs cor. Egyptū inuocabāt: ad assyrios abiert. Et cū pfecti fuerīt: expādā sup eos rete meū: & qsi volucrē celi detraham eos. Cedā eos fm auditionē cetus eorū. Ve eis: qm recesserūt a me. Vastabūtur: qa preuaricati sunt in me. Ego redemi eos: & ipsi locuti sunt cōtra me mēdacia. Et non clamauerūt ad me in corde suo sed vlulabant cū in cubilibus suis. Super triticum & vinum cōcū

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

pirate. abscōdert sacdoteo viā: interfecerūt sicima: qz θεμέλιον. ἔκρυψαν ἱερεῖς ὁδόν, ἐφόνευσαν σίκιμα, ὅτι iniqtatē fecerunt in domo israel. vidi horribilia in ἀτοπίαν ἐποίησαν ἐν τῷ οἴκῳ Ισραηλ. ἑώρακα φρικώδη ἐκεῖ fornicatiōes ephrai: pcamiat ē israel ꝛ iudas: incipe πορνείαν τῷ ἐφραίμ, ἐμιάνθη Ισραηλ καὶ Ιουδας, ἄρχου videmiare tibi cū quertero ego captiuitatem τρυγᾶν σεαυτῷ ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσίαν ppli mei. τοῦ λαοῦ μου. Ca.7.

Ca.8. A

Vm sanare ego israel: ꝛ revelata est mihi Ἐν τῷ ἰᾶσθαί με τὸν Ισραηλ, καὶ ἀπεκαλύφθη ἁμαρ tas ephrai: ꝛ malitia samarie: qz operata ē mēdacia. τίαι ἐφραίμ, καὶ κακία σαμαρείας, ὅτι ἐποίησατο ψεῦδος. ꝛ fur ad eū ingressꝰ ē expoliās latro in καὶ κλέπτης πρὸς αὐτὸν εἰσῆλθεν, ἐκδιδύσκων λῃστὴς ἐν τῇ via sua. vt cōcinant qsi cātātes corde suo: ὁδῷ αὐτοῦ. ὅπως συπάδωσιν ὡς ᾄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, eōs malitias eoꝝ recordat sū. nūc circūdederūteos πάσας τὰς κακίας αὐτῶν μνησθήσεται νῦν ἐκύκλωσαν αὐτοὺς cogitatiōes eoꝝ contra faciem meā facti sūt τὰ διαβουλία αὐτῶν ἀπέναντί μου ἐγένοντο, B in malitiis suis letificauerūt regem: ꝛ in mē ἐν ταῖς κακίαις αὐτῶν ἐφρανάν βασιλέα, καὶ ἐν τοῖς ψεύ dacijs suis pncipes. oēs adulterātes qsi clibanus δεσιν αὐτῶν ἄρχοντας. πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος ardens in coctionē in deuitiua flāma. a cōmixtio καιόμενος ἐκ πυρὸς ἐπὶ τῆς καυστικῆς φλογός. ἀπὸ φορᾶς fermēti donec fermentet totū. dies regū no στως ζύμης ἕως ἂν ζυμωθῇ ὅλον· ἡμέραι τῶν βασιλέων stroꝝ. ceperūt pncipes furere a vino. extēdit μῶν. ἤρξαντο ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου. ἐξέτεινεν τὴν manū suā cū pestilētib: qz succensi sunt qsi ci χεῖρα αὐτοῦ μετὰ λαιμῶν, διότι ἀνεκαύθησαν ὡς κλί bani corda eoꝝ cū ꝑcipitarent ipi βανος αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐν τῷ κατασυκίζεσθαι αὐτοὺς tota nocte somno ephrai repletꝰ est. mane ὅλαι τὴν νύκτα. ὕπνου ἐφραὶμ ἐπλήσθη. πρωὶ incēsus ē qsi ignis flāme oēs calefacti sūt qsi clibā ἀνεκαύθη ὡς πυρὸς φλογὸς πάντες ἐθερμάνθησαν ὡς κλίβα nus. ꝛ comederūt iudices suos: oēs reges nος. καὶ κατέφαγον τοὺς κριτὰς αὐτῶν, πάντες οἱ βασιλεῖς eoꝝ ceciderūt: ꝛ nō est invocans in eis ad eorum ἔπεσον, καὶ οὐκ ἔστι ὁ ἐπικαλούμενος ἐν αὐτοῖς πρὸς me ephrai in pplis suis cōmiscebat ephrai. face⁹ με ἐφραὶμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συναναμίγνυτο ἐφραίμ· ἐγένε est subcinericiꝰ qd nō reuertat. ꝛ cōedent alieni τὸ ἐγκρυφίας οὐ μεταστρεφόμενος· καὶ ἔφαγον ἀλλότριοι D fortitudinē eoꝝ. hic aūt nō sciuit: ꝛ cani τὴν ἰσχὺν αὐτῶν· οὗτος δὲ οὐκ ἔγνω, καὶ πολιὰ floruerūt ei: ꝛ ipe nō cognouit. ꝛ humiliabitur ἐξήνθησεν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω· καὶ ταπεινωθήσεται inturia israel in faciem eius. ꝛ nō reuerti ὕβρις τοῦ Ισραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐπέστρε D sunt ad dñm deū eoꝝ. ꝛ nō qsierunt eū φαν πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν in oīb his. ꝛ erat ephrai qsi columba ilipiēs nō hās ἐν πᾶσι τούτοις· καὶ ἦν ἐφραὶμ ὡς περιστερὰ ἄνους οὐκ ἔχου cor. egyptum inuocabat: ꝛ in assyrios ibat: σα καρδίαν. Αἰγυπτίους ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰς ἀσσυρίους ἐπορεύετο, sicut ibunt: mittam sup eos rete meū sic κατὰ τὸ πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ καταξω αὐτούς· παιδεύσω αὐτοὺς ἐν cut volatilia celi detrahā eos. corripiā eos in τοῖς τῆς πτήσεως αὐτῶν· συνάξω αὐτοὺς ἐν τῇ auditu tribulatiōis eoꝝ. ve eis qm recesserūt a me. ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν. οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀπεστράφησαν ἀπ' ἐμοῦ· mitteri sunt qm ipie egerūt in me. ego redemi eos: ipi δι' ἀλλοτριοῦσθαι ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ· ἐγὼ ἐλυτρωσάμην αὐτούς, αὐτοὶ A ūt locuti sunt ꝯ me mēdacia. ꝛ nō clamauerūt ad me eoꝝ δὲ κατελάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ. καὶ οὐκ ἐβόησαν πρός με ἀπὸ κα da eoꝝ sed vlulabāt in cubilibus suis. sup triticū ꝛ vino rδίας αὐτῶν ἀλλ' ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κλίναις αὐτῶν· ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

cōfidebant eruditi sunt in me. cōfortani
κατετίμωντο ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί. κατίσχυσα τοὺς
brachia eoꝝ: ⁊ ℞ me cogitauerūt mala: cōuer
βραχίονας αὐτῶν, καὶ ἐις ἐμὲ ἐλογίσαντο πονηρά, ἐπι-
sisti in vanū: facti sūt q̄si arcus extentus. ca-
στρέψας ἐις τὸ κενόν, ἐλήφθησαν ὡς τόξον ἐντεταμμένον. πε-
dent in gladio principes eoꝝ ppt imperitiam
σοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ ἀπαιδευσίαν
lingue eoꝝ. ista subsannatio eoꝝ in tra egypti.
γλώσσης αὐτῶν. αὕτη ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ Αἰγύπτου.
Ca.8. A Sinu eoꝝ q̄si tra:q̄si aqla sup domū dni: p eo q̄ trāsgressi sunt testamētū meū ⁊ ℞ legem
Εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῆ, ὡς ἀηὸς ἐπὶ οἶκον κυρίου
meū eo q̄ trāsgressi sunt testamētū meū ⁊ ℞ legem
ου, ἀνθ' ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου
meā ipse egerit. me clamabunt dō cognouimꝰ te: q: is-
μου ἐσέβησαν. ἐμὲ κεκράξονται ὁ θεός ἐγὼ ἐγνώκαμέν σε, ὅτι ἐσ
rael piecit bona. inimicū psequuti sunt. semetipis
ραὴλ ἀπῳρέψατο ἀγαθά. ἐχθρὸν κατεδίωξαν. ἑαυτοῖς
regnauerūt ⁊ nō p me principes exstiterūt ⁊ nō idicauerūt mihi
ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἤρξαν καὶ ὄντι ἐγνώρισάν μοι
argentū suū ⁊ aurum suū fecerūt sibi
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυ-
idola: vt dispereant. proice vi
τοῖς εἰδώλοις, ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν. ἀπῴρριπται τὸ μό
tulū tuū samaria: cōcitatꝰ est furor meꝰ in eos.
σχον σου σαμάρεια, παροξύνθη ὁ θυμός μου ἐις αὐτούς.
⁊ q̄ quo non poterūt emūdari in israel: ⁊
ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι ἐν τῷ Ἰσραήλ; καὶ
hoc artifex fecit ⁊ nō deꝰ est. q: seducens
ὁ τέκτων ποίησεν καὶ οὐ θεός ἐστιν. διότι ὡλαιῶν
erit vitulꝰ tuꝰ samaria: q: corrupta vētō seminauerit: ⁊
ἔσται μόσχος σου σαμάρεια, ὅτι ἀνεμέφορα ἔσπειραν, καὶ
seducētio eoꝝ suscipiet eas. manipulꝰ nō hēbit
καταγρεφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. δράγμα οὐκ ἔχει
C tres vt faciat farinā: si ⁊ fecerit alieni come
ἵνα ποιῆσαι ἄλευρα, ἐὰν καὶ ποιήσῃ ἀλλότριοι κατα
dent eā. absorptꝰ ē israel: nūc facti sūt in
φάγονται αὐτά. κατεπόθη Ἰσραήλ, νῦν ἐγένοντο ἐν τοῖς
C gētib⁹ q̄si vas inutile. q: ipi ascenderūt ad assy
ἔθνεσιν ὡς σκεῦος ἄχρηστον. ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν ἐις Ἀσσυ
rios. germinauit p semetipꝫ ephraī: munera dilexit: ppte
ρίους. ἀπέβλαστεν καθ' ἑαυτὸν Ἐφραίμ, δῶρα ἠγάπησεν, διὰ
rea trādentur gētib⁹. nūc suscipiam e-
τοῦτο παραδοθήσονται τοῖς ἔθνεσιν. νῦν ἐισδέξομαι αὐ-
os. ⁊ desinent pau vt vngāt regem ⁊
τούς. καὶ κατπαύσουσιν μικρὸν τοῦ χρίειν βασιλέα καὶ
D principem: q: multiplicauit ephraī altaria in pec-
ἄρχοντα, ὅτι ἐπλήνυνεν Ἐφραὶμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρ
cata ⁊ facta sūt ei altaria delicta. scri
τίας καὶ ἐβδελύχθη αὐτῷ θυσιαστήρια ἐπλημμελιῶδα. γρᾴ
bā eius multitudinē: ligitima eius in aliena reputa
φω αὐτοῦ πλῆθος, τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογί
ta sunt altaria delicta: q: si imolauerit ho
σθησαν θυσιαστήρια τὰ ἐγκληθέντα, διότι ἐὰν θύσωσιν θυ
stias: ⁊ cōederit carneꝫ: dñs nō suscipiet eas.
σίας, καὶ φάγωσιν κρέα, κύριος οὐ προσδέξεται αὐτά.
nūc recordabit iqtatis eoꝝ: ⁊ vlciscet pctā
νῦν μνησθήσεται ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτί
eoꝝ ipi in egyptū cōuersi sunt. in assyrio imū
ας αὐτῶν. αὐτοὶ εἰς Αἴγυπτον ἐπιστρέψαι. ἐν Ἀσσυρίοις ἀκά
da cōedent. oblitꝰ est israel et⁹ fecit il-
θαρτα φάγονται. ἀπελάθετο Ἰσραὴλ τὸν ποιήσαντα αὐ
la: ⁊ edificauerūt delubra. ⁊ iudas mltiplicauit ci-
τὸν, καὶ ᾠκοδόμησαν τεμένη. καὶ ἐπλήθυνεν Ἰούδας ἐπὶ
bes muratas. ⁊ mittam ignē in ciui
πόλεις τετειχισμένας. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς πό
tates eius ⁊ deuorabit fūdamēta illius.
λεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ. Ca.9.
A Nē gaudeas israēl neq; leteris sicut ppli. q: for-
Μὴ χαῖρε Ἰσραὴλ μηδὲ ἐυφραίνου καθὼς τὰ λαά. ὅτι ἐπε
nicatꝰ es a deo tuo: dilexisti munera sup oēm
πόρνευσας κατὰ τοῦ θεοῦ σου, ἠγάπησας δῶρα ἐπὶ πᾶσαν

Trāsla.B.Hie.

ruminabāt & recesserūt a me. Et ego erudiui eos
et cōfortaui brachia eoꝝ:
& in me cogitauerūt ma
litiā: reuersi sunt vt essent
absqꝫ iugo: facti sūt q̄si
arcus dolosus. Cadēt in
gladio principes eorū a fu
rore ligue sue. Ista subsā
natio coꝝ in tra egypti. 8
IN gutture tuo sit tu-
ba q̄si aqla sup domū
dñi: p eo q̄ transgressi
sunt fedus meū: & legē
meā puaricati sunt. Me
inuocabūt deus meꝰ & co
gnouimus te israel. Pro
iecit israēl bonū: inimicus
persequetur eū. Ipsi re
gnauerunt & nō ex me:
principes extiterūt & nō
cognoui. Aurū suū & argentū suū fecerūt sibi
idola: vt iterirēt. Pro
iectꝰ est vitulus tuus samaria. Iratus est furor meꝰ
in eis. Vsqꝫquo nō poterūt emūdari: quia ex
israel: & ipse est. Artifex
fecit illū: & nō est deus:
quoniā in aranearum te
las erit vitulus samarie:
qa ventū semina būt & turbinē metēt. Culmus
stans nō est in eo germē:
nō faciet farinā. Q d & si
fecerit: alieni comedent
eaꝫ: deuoratus est israel.
Nunc factus es in natio
nibus q̄si vas immundū:
quia ipsi ascenderūt ad
assur. Onager solitari
sibi effraim. Munera de
derūt amatorib⁹ suis: sed
& cū mercede cōduxerit
nationes. Nūc cōgrega
bo eos & quiescēt paulū per ab onere regis & pri
cipū. Quia mltiplicauit
effraim altaria ad peccā
dū: facte sūt ei are i delī
ctū. Scribā ei mltiplices
leges meas: q̄ velut aliene
cōputate sunt. Hostias
offerēt: immolabūt, car
nes & comedent: & dñs
nō suscipiet eas. Nūc re
cordabitur iniqtatis eoꝝ
& visitabit pctā eoꝝ. Ipi
in egyptū cōuertētur. Et
oblitus est israel factoris
sui: & edificauit delubra:
& iudas multiplicauit vr
bes munitas. ooooooooo
Et mittā ignē in ciuita
tes eius: & deuorabit eo
des illius. 9.
NOli letari ooooooooo
israel: noli exultare
sicut populi qa fornica
tus es a deo tuo. Dilexasti
mercedem sup omnes

Tex.be.Osee.viij.ix.Pritiua.heb.

גור סור יִתְנַדָּרוּ יְסוֹרוּ בִי׃ וַאֲנִי יִסַּרְתִּי
זרע חשב חִזַּקְתִּי זְרוֹעָתָם וְאֵלַי יְחַשְּׁבוּ רָעָה׃
רוץ שוב יָשׁוּבוּ לֹא עַל הָיוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה
היה רמה יִפְּלוּ בַחֶרֶב שָׂרֵיהֶם מִזַּעַם לְשׁוֹנָם
נבל שור זוֹ לַעְגָם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
לשן Cap.viij. אֶל חִכְּךָ שֹׁפָר כַּנֶּשֶׁר עַל בֵּית
חיה יְהוָה יַעַן עָבְרוּ בְרִיתִי וְעַל תּוֹרָתִי
פרת יגה פָּשָׁעוּ׃ לִי יִזְעָקוּ אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ
זנח אויב יִשְׂרָאֵל׃ זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב
ירדף יִרְדְּפוֹ הֵם הִמְלִיכוּ וְלֹא מֶנִּי
שור הֵשָׂירוּ וְלֹא יָדָעְתִּי כַּסְפָּם וְזְהָבָם
עשה כרת עָשׂוּ לָהֶם עֲצַבִּים לְמַעַן יִכָּרֵת׃ זָנַח
עגל שמרון חָרָה אַפִּי בָּם עַד
מתי לא יוּכְלוּ נִקָּיוֹן׃ כִּי מִיִּשְׂרָאֵל
והוא חָרַשׁ עָשָׂהוּ וְלֹא אֱלֹהִים
הוא כִּי שְׁבָבִים יִהְיֶה עֵגֶל שֹׁמְרוֹן׃
הבה כִּי רוּחַ יִזְרָעוּ וְסוּפָתָה יִקְצֹרוּ קָמָה
זרע קצר אֵין לוֹ צֶמַח בְּלִי יַעֲשֶׂה קֶמַח אוּלַי
קום עשה יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ עַתָּה נִבְלַע יִשְׂרָאֵל
בלע כְּכְלִי אֵין חָפֵץ
היה כלה עַתָּה הָיוּ בַגּוֹיִם כִּכְלִי
עלה נבד בּוֹ כִּי הֵמָּה עָלוּ אַשּׁוּר פֶּרֶא בּוֹדֵד
לו אֶפְרַיִם הִתְנוּ אֲהָבִים׃ גַּם כִּי
יתנו בגוים עַתָּה אֲקַבְּצֵם וַיָּחֵלּוּ
משא כבד מְעַט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ שָׂרִים׃ כִּי הִרְבָּה
זנח אֶפְרַיִם מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא הָיוּ לוֹ
מזבחות לַחֲטֹא׃ אֶכְתֹּב לוֹ רִבּוֹ
חשב תּוֹרָתִי כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ׃ זִבְחֵי הַבְהָבַי
אהב יִזְבָּחוּ בָשָׂר וַיֹּאכֵלוּ יְהוָה לֹא
רצה עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד
פקד שוב חַטֹּאתָם הֵמָּה מִצְרַיִם יָשׁוּבוּ׃ וַיִּשְׁכַּח
עשה בנה יִשְׂרָאֵל אֶת עֹשֵׂהוּ וַיִּבֶן הֵיכָלוֹת
הכל כנה וִיהוּדָה הִרְבָּה עָרִים בְּצֻרוֹת
עיר וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו וְאָכְלָה
אל תשמח Cap.ix. אַרְמְנוֹתֶיהָ׃
שמח גיל יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ
נגה כפר מֵעַל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל

Pūctua.heb.	Tex.heb.Osee.ix.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
נָּרְנוֹת דָּגָן וְתִירוֹשׁ יְכַחֲשׁ בָּהּ׃ לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ יְהוָה וְשָׁב אֶפְרַיִם אֶת מִצְרַיִם וּבְאַשּׁוּר טָמֵא יֹאכֵלוּ׃ לֹא יִסְכּוּ לַיהוָה יַיִן וְלֹא יֶעַרְבוּ לוֹ זִבְחֵיהֶם כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אוֹכְלָיו יִטַּמָּאוּ כִּי לַחְמָם לְנַפְשָׁם לֹא יָבֹא בֵּית יְהוָה׃ וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם מוֹעֵד וְלִיוֹם חַג יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה הָלְכוּ מִשֹּׁד מִצְרַיִם תְּקַבְּצֵם מֹף תְּמַגְּרֵם מַחְמַד לְכַסְפָּם קִמּוֹשׁ יִירָשֵׁם חוֹחַ בְּאָהֳלֵיהֶם׃ בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה בָּאוּ יְמֵי הַשִּׁלּוּם יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל אֱוִיל יְמֵי הַשֶּׁגַע אִישׁ הָרוּחַ מְשֻׁגָּע עַל רֹב עֲוֹנְךָ וְרַבָּה מַשְׂטֵמָה׃ צֹפֶה אֶפְרַיִם עִם אֱלֹהַי נָבִיא פַּח יָקוּשׁ עַל כָּל דְּרָכָיו מַשְׂטֵמָה בְּבֵית אֱלֹהָיו׃ הֶעְמִיקוּ שִׁחֲתוּ כִּימֵי הַגִּבְעָה יִזְכֹּר עֲוֹנָם יִפְקֹד חַטֹּאתָם׃ כַּעֲנָבִים בַּמִּדְבָּר מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כְּבִכּוּרָה בִּתְאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי אֲבוֹתֵיכֶם הֵמָּה בָּאוּ בַּעַל פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים כְּאַהֲבָם׃ אֶפְרַיִם כְּצִפּוֹר יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם מִלֵּדָה וּמִבֶּטֶן וּמֵהֵרָיוֹן׃ כִּי אִם יְגַדְּלוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשַׁכַּלְתִּים מֵאָדָם כִּי גַם אוֹי לָהֶם בְּשׁוּרִי מֵהֶם׃ אֶפְרַיִם כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי לְצֹר שְׁתוּלָה בְּנָוֶה וְאֶפְרַיִם לְהוֹצִיא אֶל הָרֹצֵחַ בָּנָיו׃ תֵּן לָהֶם יְהוָה מָה תִּתֵּן תֶּן לָהֶם רֶחֶם מַשְׁכִּיל וְשָׁדַיִם צֹמְקִים׃ כָּל רָעָתָם בַּגִּלְגָּל כִּי שָׁם שְׂנֵאתִים עַל רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם מִבֵּיתִי אֲגָרְשֵׁם לֹא אוֹסִיף אַהֲבָתָם כָּל שָׂרֵיהֶם סוֹרְרִים׃ הֻכָּה אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם יָבֵשׁ פְּרִי בַלִּי יַעֲשׂוּן גַּם כִּי	areas tritici. Area & torcular non pascet eos: oo & vinum mentietur eis. Non habitabūt in terra domini. Reuersus est ef fraim in egyptum ooooo & in assyriis pollutū comedit. Non libabunt oo dño vinū: & non placebunt ei. Sacrificia eorū quasi panis lugentium. Oēs qui comedent eum cōtaminabūtur: qa panis eorū aie ipsorū: non intrabunt in domū dñi. Quid facietis in die solēnitatis in die festiuitatis dñi? Ecce enim pfecti sunt a vastitate. Egyptus cōgregabit eos: mephis sepelliet eos. Desiderabile argentū eorū vrtica heredi tabit: lapa in tabernaculis eoꝝ. Venerūt dies visitationis: venerūt dies retributionis. Scitote israel stultū pphetā: insanū virū spūalem. Propter multitudinē iniqtatis tue: & multitudinem amētie. Speculator effraim cū deo meo: pphetа laqus ruine fact est sup oēs vias ei. Infania in domo dei ei. Profunde peccauerūt sicut in diebus gabaa. Recordabitur iniquitatis eorū: & visitabit pctā eorū. Quasi vuas in deserto inueni israel: qsi prima poma ficulnee in cacumine ei vidi pres eorū. Ipsi aūt intrauerūt ad beelphegor & abalienati sunt in cōfusione: & facti sunt abominabiles sicut ea q dilexerūt. Effraī qsi auis auolauit. Gloria eorū a partu: & ab vtero & a cōceptu. Quod & si enutrierit filios suos absq; liberis eos faciā in hoibus. Sed & ve eis cū recesſero ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat fundata in pulchritudine. coo Et effraim educet ad interfectorē filios suos. coo Da eis domīe. Quid da bis eis: Da eis ooooooooo vulua sine liberis & vbera arentia. Omnes oooo nequitie eorū in galgal: quia exosos habui eos. Propter malicia adinuētionū eoꝝ: de domo mea eiciā eos. Nō addā vt diligā eos. Oēs principes eoꝝ recedēt. Percussus est effraim: radix eorum exiccata est. Fructū ne quaq; facient. Qd & si	areā tritici area & torcular nō cognouit eos: & vinū ἄλω σίτου. ἄλως καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτούς, καὶ οἶνος mentitū est illis. nō hinauerūt in ira dñi: bitauit e ἐψεύσατο αὐτοῖς. οὐ κατῴκησαν ἐν γῇ κυ, κατῴκησεν ἐφ phrai in egyptū: & in assyriis immūda comedent nō φραὶμ εἰς αἴγυπτον, καὶ εἰς ἀσσυρίους ἀκάθαρτα φάγονται. οὐκ libauerūt dño vinū & nō placuerūt ei q̄si panis lu ἐσπεισαν τῷ κῷ οἶνον καὶ οὐχ ἥδυναν αὐτῷ ὡς ἄρτος πέν ctus eis. oēs q̄ māducant ea ꝓtaminabūt q: ctus eis. οἱ ἐσθίοντες αὐτὰ μιανθήσονται ὅτι panes eorū ab eoꝝ nō intrabunt in domū ἄρτοι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυ dñi: qđ facietis in die cōuentus: & in die solēnitat cū, τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς dñi. ideo ecce ibunt de miseria egy κυ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ πορεύσονται ἐκ ταλαιπωρίας αἰγύ pti & suscipiet eos mēphis: & sepelliet eos mach pτου καὶ συλλέξει αὐτοὺς μεμφίς, καὶ θάψει αὐτοὺς μαχ mabo. argentū eoꝝ interit hereditabit. & spine μάς. τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἔλαιρες κληρονομήσει. καὶ ἄκανθαι in tabernaculis eoꝝ. venerūt dies vltionis ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν. ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἐκδικήσεως venerūt dies retributionis tue & affligetur ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεώς σου καὶ κακωθήσεται israel: sicut pphēta insanieno q habet spm ἰσραήλ, ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ πλανητικὸς ὁ πνευματοφό pie multitudie iniquitatū tuaꝝ multiplicata & amētia ρος ἐστὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικιῶν σου, ἐπλήθυναν μανία. tenebre ephraī post deū. pphēta laqueꝰ tortuoꝰ sup om σκότος ἐφραὶμ μετὰ θεόν· προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πά nes viaꝝ eius. insania in domo dei ꝓfluerūt. cor σας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ· μανία ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ κατέπηξαν. ἐφ rupti sūt sicut diebus collis. recordabit iniqtatis ἔφθασαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ· μνησθήσεται ἀδικί tis eoꝝ: & vltiscet peccata eoꝝ. sic uuam in des ας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει ἁμαρτίας αὐτῶν. ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρή to inuenī israel: sic ficū in ficu ꝓspexi patres eorū. ipsi ingressi sūt ad beelphegor: & μῳ εὗρον τὸν ἰσραήλ, ὡς σῦκον ἐν συκῇ πρωίμῳ ἐθεώρησα τὰ tres eoꝝ. ipsi ingressi sūt ad beelphegor: & τέρας αὐτῶν, αὐτοὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βεελφεγώρ, καὶ abalienati sunt in ꝓfusione. & facti sūt abominabiles ἀπηλλοτριώθησαν εἰς αἰσχύνην. καὶ ἐγένοντο ἐβδελυγμένοι sicut dilecti. ephraī q̄si auis euolauit gl̄a e ὡς οἱ ἠγαπημένοι. ἐφραὶμ ὡς ὄρνεον ἐξεπετάσθη δόξα eius ex partu & dolorib & ex cōceptionib: q: αὐτῶν ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων καὶ ἐκ συλλήψεως, διότι si & nutrierint filios suos sine filijs erunt in ἐὰν καὶ ἐκθρέψωσι τὰ τέκνα αὐτῶν ἀτεκνωθήσονται ἐν hoibus: q: & ve eis est: caro mea eis ἀνθρώποις, διότι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἐστιν, ὅταν ἐξῶ μου ἀφ' to ephraī. sicut vidi in captione ꝓdūt τῶν ἐφραὶμ, ὃν τρόπον εἶδον εἰς ἄρπαγα παραδώσειν filios suos. vt educeret ad interfectionē filios τὰ τέκνα αὐτῶν. τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς σφαγὴν τὰ τέ oꝝ suos. da eis dñe. qđ dabis eis: da κνα αὐτῶν· δός αὐτοῖς κύριε. τί δώσεις αὐτοῖς; δὸς eis vulua sine filijs & vbera arēta. oēs αὐτοῖς μήτραν ἀτεκνοῦσαν καὶ μαστοὺς ξηρούς. πᾶσα nequitie eoꝝ: in galgalio: q: ibi odi αἱ κακίαι αὐτῶν, ἐν γαλγάλοις, ὅτι ἐκεῖ ἐμίσησα eos. ꝓpt malinas adinuentionū eoꝝ: de αὐτούς. διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ἐκ domo mea eiciā eos: & non addam vt τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς, καὶ οὐ μὴ προσθῶ τοῦ diligam eos. oēs ꝓncipes eoꝝ inobe ἀγαπῆσαι αὐτούς· πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἀπει dientes. voluit ephraī. radices eius aruerūt: θοῦντες. ἐπόησεν ἐφραὶμ. τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἐξήρανεν, fructū nequā vitra ferent. q: si καρπὸν οὐκ ἔτι μὴ ἐνέγκῃ. διότι ἐὰν οοοοοοοοοοο

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

genuerint interficiã desiderabilia vteri eoꝝ.
ἡσώσω ἐκποιήσω τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν.
repellet eos deus: qꝝ nõ audierũt eũ: t
ἀπώσεται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ ἐισήκουσαν αὐτοῦ, καὶ
erunt vagi in gẽtib⁹.
ἔσονται πλανηταὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Ca. 10.
frondosa israel. fruct⁹ eius
A Ἄμπελος ἐκλελεκτυῶσα Ἰσραήλ· ὁ καρπὸς αὐτ
abundãs ꝛcõꝝ multitudinẽ fructuũ suoꝝ multiplica
ῆς ἐνείκων κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπλήθυ
uit altaria iuxta bona terre eoꝝ. edifica-
νε τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτῶν. ὠκοδό-
uit tituloꝝ diuisit corda sua: nũc peribunt
μησαν στήλας ἐμέρισαν καρδίας αὐτῶν, νῦν ἀφανισθή-
ipe suffodiet altaria eoꝝ: affligẽ
σονται, αὐτὸς κατασκάψει τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν, ταλαι
tur tituli eoꝝ. qꝝ nũc dicẽt nõ est
πωρήσουσιν οἱ στῆλαι αὐτῶν· διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστι
rex nobis. qꝝ nõ timuim⁹ dñm: qꝝ rex
βασιλεὺς ἡμῖν· ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα-
qd faciet nobis loqnẽo verba occasiõẽ mea
σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα πλοφάσεις ψευ
dacco. disponet testamẽtũ. orietur sic̃ gramen iudiciũ
δεῖς. διαθήσεται διαθήκην· ἀνατελεῖ ὡς ἄγρωστις κρίμα
sup oppũ agri apud vitulã dom⁹ licꝫtatis mozabũ
B ἐπὶ ἐρήμου ἀγροῦ πᾶς ὁ μένων τὸν μόχθον αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ
tur q habitant samariã. qꝝ lurit ppls
σωσιν οἱ κατοικοῦντες σαμαρίας· ὅτι ἐφύλαξαν ὁ λαὸς
eius sup eũ sicut irritauerũt illũ: gaude-
αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καθότι παρῳξύνθησαν αὐτὸν, ἐσκίρτη
bunt sup glã eius: qꝝ trãslata eſt ab eo:
σεν ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπῳκίσθη ἀπ' αὐτοῦ,
t ipꝫ in assyrios ligantes attulerũt munera
καὶ αὐτὸς εἰς ἀσσυρίους δήσαντες ἀπήνεγκαν ξένια τῷ
regi iarib: in domo ephraim suscipiet. cõfunde-
βασιλεῖ ἰαρίβ, ἐν δόματι ἐφραὶμ δέξεται· αἰσχυνθή-
tur israel in cõsilio suo. periit samaria
σεται Ἰσραὴλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ· ἀπόβλητε σαμάρεια
regem suũ sicut cremiũ sup faciem aque.
βασιλέα αὐτῆς ὡς φρύγανα ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος.
C t auferentur altaria iniqtat⁹ peccata
καὶ ἀφανισθήσεται βωμοὶ ὧν, ἁμαρτήματα τοῦ Ἰσραήλ·
spine t tribuli ascendent sup altaria
Luc. 23. ἄκανθα καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια
Apo. 6. coꝝ. t dicent mõtib⁹ operite nos: t
C ed. αὐτῶν· καὶ ἐροῦσιν τοῖς ὄρεσι καλύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς
collib⁹ cadite sup nos. ex q colleo peccauit ſ
βουνοῖς πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· ἀφ' ὧν ἐβουλεύσατο ἁμαρτεῖν Ἰσ
rael. ibi stetit nõ cõphendat eos in colle bel
ραήλ· ἐκεῖ ἔστη οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βουνῷ πό
li: sup filios iniqtatis venit et corripet eos:
λεμος, ἐπὶ τὰ τέκνα ἀδικίας ἦλθεν τοῦ παιδεῦσαι αὐ
t cõgregabuntur ppli sup illos cũ correpti
τούς, καὶ συναχθήσονται λαοὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ παιδεύε
facrit ipꝫ in duab⁹ iniqtatib⁹ suis. ephrai vitu
σαι αὐτοὺς ἐν ταῖς δυσὶν ἀδικίαις αὐτῶν. ἐφραὶμ δάμα
la docta diligere cõtẽtionẽ: ego aũt veniã
λις διδάσκουσα ἀγαπᾶν τεῖχος, ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι
sup pulchritudinẽ colli eius. sup ponã ephrai:
D ἐπὶ τὸ κάλλος τοῦ τραχήλου αὐτῆς· ἐπιβήσω ἐφραὶμ,
t reticebo iudam: irroborabit sibi iacob
καὶ παρασιωπήσομαι Ἰούδᾳ, ἐνισχύσει αὐτῷ Ἰακὼβ
D bene. semiate vobis in iusticia. vindemiate fructũ vi-
ca. σπείρατε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην· τρυγήσατε καρπὸν ζω
te illuminate vobis lumẽ scientie. querite do-
ῆς φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως· ἐκζητήσατε τὸν κύ
mũ donec veniãt vobis fruges iusticie. qd tacuistis
ριον, ἕως ἂν ἔλθωσιν ὑμῖν ἑήματα δικαιοσύνης· τί παρῃσιωπήσα
iperatis t iniqtates etis. vindemiastis cõfidistis fructũ
τε, ἐνεδρεύσας καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς· ἐτρυγήσατε ἐφάγετε καρπὸν
multitudie fortitudis tue in viis tuis &
πάλαιον; ἐφάγετε ἐν τῇ ἁρμάτῃ σου ἐν πλήθει δυνάμεώς σου,

Trãsla. B. Vie.

genuerint interficiam amantissima vteri eorũ.
Abiiciet eos deus meus: quia nõ audierũt eum:
& erunt vagi in nationibus. 10.

Itis frondosa israel: fructus adeqtus est ei. Secundũ multitudinẽ fructus sui multiplicant altaria: iuxta vbertatem terre sue. exuberauit si mulachris. Diuisum est cor eoꝝ: nũc interibũt. Ipse confringet simulachra eoꝝ: depopulabitur aras eorũ. Quia nũc dicent: non est rex nobis. Non est timem⁹ dñm. Et rex qd faciet nobis? Loquimini verba visionis inutilis: & ferietis fedus cũ mẽdacio: & germinabit quasi amaritudo iudicii sup sulcos agri. Vaccas bethauẽ colueit hitatores samarie. Qua luxit sup eum ppls ei? & editui ei? sup eũ exultauerũt in gloria ei?. qa migrauit ab eo. Siquidẽ & ipse in assur delatus ẽ munus regi victori. Cõfusio effraim cccccccccc caplet: & cõfundetur israel in volũtate sua. Trãsire fecit samaria regem suũ qsi spumã sup facie aque. Et dispergẽtur excelsa idoli peccatũ israel. Lapa & tribulus ascendet super aras eorum. cc Et dicent montibus operite nos: & collibus cadite sup nos. Ex diebus gabaa peccauit cccc israel. Ibi steterũt. Non cõprehendet eos cccccc in gabaa pliũ sup filios iniqtatis. Iuxta desiderii meũ corripiã eos. Cõgregabũtur sup eos populi cũ corripiẽtur ppter duas iniqtates suas. Effrai vitula docta diligere triturã & ego ccccccccc trãsiui sup pulchritudinẽ colli ei?. Ascendã sup effraim. Arabit iudas: confringet sibi sulcos iacob. Seminate vobis in iusticia & metite cccc in ore mie: innouate vobis nouale. Tẽpus autẽ requirẽdi dñm: cum venerit qui docebit vos cc iusticiã. Aratis impietatem: iniquitatem ccccccc messuisti comedistis frugem mendacii. Quia cc cõfisus es i viis tuis & in multitudine fortiũ tuoꝝ.

Tex. heb. Osee. x. Pũctua. heb.

מוּת חָמַד יְלִדוֹן וְהֵמִתִּי מַחֲמַדֵּי נִטְּעָם׃ יְמָאֲסֵם
עָמַס הָיָה אֱלֹהַי כִּי לֹא שָׁמְעוּ לוֹ וְיִהְיוּ
נֹדְדִים בַּגּוֹיִם׃

Cap. x.

בָּקַק שָׁוְא גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פֶּרִי יְשַׁוֶּה
רָבָה זָבַח לוֹ כָּרַב לְפִרְיוֹ הֵרְבָּה לַמִּזְבְּחוֹת
יָטַב יָצַב כְּטוּב לְאַרְצוֹ הֵיטִיבוּ מַצֵּבוֹת חָלַק
אָשַׁם עָרַף לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ הוּא יַעֲרֹף
שָׁדַד מִזְבְּחוֹתָם יְשׁוֹדֵד מַצֵּבוֹתָם׃ כִּי עַתָּה
אָמַר אֵין מֶלֶךְ לָנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ אֶת יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ מַה יַּעֲשֶׂה לָנוּ׃
אָלָה שָׁוְא דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת
בְּרִית וּפָרַח כָּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל
שָׁדֶה גּוֹר תַּלְמֵי שָׂדָי׃ לְעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן יְגוּרוּ
שֹׁכֵן שֹׁמְרוֹן כִּי אָבַל עָלָיו עַמּוֹ
וְכמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי
גָלָה מִמֶּנּוּ נִסְעָה לְאַשּׁוּר יוֹבָל
מְנָחָה לְמֶלֶךְ יָרֵב בָּשְׁנָה אֶפְרַיִם
יִקַּח וְיֵבוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָתוֹ׃ נִדְמָה
שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל פְּנֵי מָיִם׃
וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת יִשְׂרָאֵל
קוֹץ וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל מִזְבְּחוֹתָם
וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ וְלַגְּבָעוֹת
נִפְלוּ עָלֵינוּ מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאת
יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמָדוּ לֹא תַשִּׂיגֵם
בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל בְּנֵי עַוְלָה׃ בְּאַוָּתִי
עֲנָלָה מְלֻמָּדָה אוֹהַבְתִּי לָדוּשׁ וְאָנִי
עָבַרְתִּי עַל טוּב צַוָּארָהּ אַרְכִּיב
אֶפְרַיִם יַחֲרוֹשׁ יְהוּדָה יְשַׂדֵּד לוֹ
יַעֲקֹב׃ זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ
לְפִי חֶסֶד נִירוּ לָכֶם נִיר וְעֵת
לִדְרשׁ אֶת יְהוָה עַד יָבוֹא וְיוֹרֶה
צֶדֶק לָכֶם׃ חֲרַשְׁתֶּם רֶשַׁע עַוְלָתָה
קָצַרְתֶּם אֲכַלְתֶּם פְּרִי כָּחַשׁ כִּי
בָטַחְתָּ דַּרְכְּךָ גְּבוּרֶיךָ׃

Pūtiua.heb.Tex.heb.Osee.xi.xij.

וְקָאם שָׁאון בְּעַמֶּךָ וְכָל מִבְצָרֶיךָ יוּשַׁד כְּשׁוֹד שַׁלְמָן בֵּית אַרְבֵאל
בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה׃ כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית אֵל מִפְּנֵי
רֹעַ רַעַתְכֶם
Cap.xi. בַּשַּׁחַר נִדְמָה מָלַךְ יִשְׂרָאֵל׃ כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם
קָרָאתִי לִבְנִי׃ קָרְאוּ לָהֶם כֵּן הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם לַבְּעָלִים יְזַבֵּחוּ וְלַפְּסִלִים
יְקַטֵּרוּן׃ וְאָנֹכִי תִרְגַּלְתִּי לְאֶפְרַיִם קָחָם עַל זְרוֹעֹתָיו וְלֹא יָדְעוּ
לָמַח זָרַע כִּי רְפָאתִים׃ בְּחַבְלֵי אָדָם אֲמָשְׁכֵם בֹּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה וָאֶהְיֶה
לָהֶם כְּמֵרִימֵי עֹל עַל לְחֵיהֶם וְאַט אֵלָיו אוכיל׃ לֹא יָשׁוּב אֶל אֶרֶץ
מִצְרַיִם וְאַשּׁוּר הוּא מַלְכּוֹ כִּי מָאֲנוּ לָשׁוּב׃ וְחָלָה חֶרֶב בְּעָרָיו וְכִלְּתָה
בַדָּיו וְאָכָלָה מִמַּעֲצוֹתֵיהֶם׃ וְעַמִּי תְלוּאִים לִמְשׁוּבָתִי וְאֶל עַל יִקְרָאֻהוּ
יַחַד לֹא יְרוֹמֵם׃ אֵיךְ אֶתְּנְךָ אֶפְרַיִם אַמֲגֶנְךָ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶתְּנְךָ
כְּאַדְמָה אֲשִׂימֶךָ כִּצְבוֹאִים נֶהְפַּךְ עָלַי לִבִּי יַחַד נִכְמְרוּ נִיחוּמָי׃ לֹא
אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחֵת אֶפְרַיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא אִישׁ
בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בָּעִיר׃ אַחֲרֵי יְהוָה יֵלֵכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג כִּי
הוּא יִשְׁאַג וְיָחִרְדוּ בָנִים מִיָּם׃ יֶחֶרְדוּ כְצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה
מֵאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהוֹשַׁבְתִּים עַל בָּתֵּיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ סְבָבֻנִי בְכַחַשׁ
בֵּית אֶפְרַיִם וּבְמִרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם
קְדוֹשִׁים נֶאְמָן׃

Cap.xij. אֶפְרַיִם רֹעֶה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל הַיּוֹם כָּזָב וְשֹׁד יַרְבֶּה וּבְרִית עִם
אַשּׁוּר יִכְרֹתוּ וְשֶׁמֶן מִצְרַיִם יוּבָל׃

Trāſl.B.Vic.

'cōſurget m tumult9 n in po
pulo tuo: o & oēs p munitio
nes tue q vaſtabūtur: r ſicut
vaſtatus eſt s ſalmana a t do
mo ei? u q vindicauit baal:
x in die y prelii z matre a ſup
b filios c alliſa. d Sic e fecit f vo
bis g bethel h a facie iiiiii
i malitie k nequitiarum ve
ſtrarum. 11.

SIcut a mane b tranſit:
c pertrāſit d rex e iſrael.
f quia g puer h iſrael i & dilexi
eum: k & ex egypto iiiii
l vocau m filiū meū. n Voca
uerunt o eos p ſicut iiiiii
q abierunt r a facie eorum:
s baalim t immolabant: uu
v & ſimulachris w ſacrifica
bāt. x Et ego q̄ſ y nutricius
z effraim a portabā eos c in
b brachiis meis: d & neſcie
runt e q curarē eos. f In fu
niculis g adam h traham eos
i in vinculis k charitatis.
l Et ero m eis iiiiiiiiiiiii
n quaſi exaltās o iugū p ſup
q maxillas eor: r & declina
ui s ad eum vt t veſceretur.
u Nō x reuertetur y in z terrā
a egypti b & aſſur c ipſe d rex
eius: e quoniā f noluerunt
g cōuerti. h Cepit i gladius
k in ciuitatibus eius: l & cō
ſumet m electos eius: n & co
medet o capita eorum. p Et
populus me q pēdebit r ad
reditū meū. s Iugum t aūt
u imponetur eis x ſimul: qđ
y nō z auferetur. a Quō b da
bo te c effraim: d ptegam te
e iſrael. f Quō g dabo te hh
h ſicut adama: i ponam te
k vt ſeboi. l Conuerſum eſt
m in me n cor meū: o pariter
p cōturbata eſt q plenitudo
mea. r Non s faciā furorem
t ire mee. u Non v cōuertar
x vt diſperdā y effraim: z qa
a deus b ego c & non d homo.
e In medio tui f ſanctus g &
non h ingrediar i ciuitatē.
k Poſt l dnm m ambulabunt.
n Quaſi leo o rugiet: p quia
q ipſe r rugiet s & formida
bunt t filii. u maris. Et hhhh
v auolabūt w quaſi auis x ex
egypto: y & quaſi colūba
z de terra a aſſyriorū: b & col
locabo eos c in hhhhhhhhhh
d domibus ſuis e dicit f dñs.
g Circundedit me iiiiii
h effraim i in negatione: k &
in dolo l domus m iſrael. nn
n Iudas autē o teſtis p deſcen
dit q cum r deo s & cum hhhh
t ſanctis u fidelibus. 12.

θEffraim a paſcit b ventū
c & ſequtur d eſtū. e Tota
die f mēdaciū g & vaſtitatē
h multiplicat i & fedus k cū

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ cōſurget pditio in pplo tuo τ oia
καὶ ἐξαναστήσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ
murata tua pibunt. ſic p̄cepo ſalmana
τοχυρά σου διαπεσεῖται. ὡς ἄρχων σάλμανα
de domo hieroboā in diebus belli mſem ſup
ἐκ τοῦ οἴκου ἱεροβοὰμ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ
filios alliſerunt. ſic faciam vobis dom⁹ iſrael
τέκνοις κατάφρασαι. οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἴκῳ τοῦ Ἰσραὴλ
a facie malop vſop.
ἀπὸ προσώπου κακῶν ὑμῶν. Ca.11.

Ane plectus eo rex iſrael qz puer
Ὅτι νήπιος ἀπειρήφθω βασιλεὺς Ἰσραὴλ διότι παῖς A
iſrael: τ ego dilexi eū τ ex egypto vocaui filiū
ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ Αἰγύπτου μετεκαλεσάμην τὸν υἱόν
meū. ſicut vocaui eos:
μου. καθὼς μετεκαλεσάμην αὐτούς,
ita abierūt a facie mea. ipſi baal
οὕτως ἀπῆλθεν ἀπὸ προσώπου μου. αὐτοὶ τοῖς βααλὶμ
imolabāt τ idolis adolebāt. τ ego colligani
ἔθυον καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐθυμίων. κἀγὼ συνιτρόφευσα
ephraī: ſuſcepi eū ſup brachiū: nō cogno
τῷ ἐφραὶμ, ἀντελαβόμην αὐτῶν ἐπὶ τῶν βραχίονα, οὐκ ἔγνω
uerūt qz ſanaui eos. in corruptiōe holo extendi ea
σαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς. ἐν διαφθορᾷ ἀνθρώπου ἐξέτεινα αὐ
oo in viculis charitatis mee. τ ero illis q̄ſ
τοῖς ἐνδεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου. καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς B C
vēs alapā hoi ſup maxillas eī. τ reſpiciā
βαστάζων ἀνθρωπον ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. καὶ ἐπιβλέψ
ad eū p̄ualens ei. hītauit ephraim
ψομαι πρὸς αὐτὸν δυνάμενος αὐτῷ. κατῴκησεν ἐφραὶμ
in egypto: τ aſſur ipſe rex eius. qz nō
ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Ἀσσοὺρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ. ὅτι οὐκ
voluit cōuerti. τ infirmat⁹ ē gladi⁹ in ciui
ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. καὶ ἐδέησεν ῥομφαία ἐν ταῖς πό
tatib⁹ eius: τ requieuit in mamb⁹ illi⁹:
λεσιν αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ,
τ comedēt de cogitatiōib⁹ ſuis: τ ppſa eī
καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ ὁλκὴ αὐ
ſuſpenſus ex incolatu ſuo. τ de⁹
τοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. καὶ ὁ ὑψ
ſup honorata eius iraſcetur τ nō exaltabit eos.
ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτούς.
dđ tibi faciam ephraī: ptegam te iſrael dđ tibi fa Gen.
τί σοι ποιήσω ἐφραίμ, ὑπερασπιῶ σε Ἰσραὴλ τί σοι ποιή 9.6.
ciā: ſic adamā ponā te τ ſic ſeboim cōuerſā eſt
σω, ὡς Ἀδαμὰ θήσομαί σε καὶ ὡς Σεβοὶμ μετεστράφη
eo: meū in īdē. cōturbata ē penitētia mea:
ἡ καρδία μου ἐπ' ἐμοὶ ἅμα συνετάραχται ἡ μετάμελεά μου,
non faciā iuxta irā furoris mei. non vere
οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. οὐ μὴ ἐγκα
linquam vt deleat ephraī: ipſe de⁹ ego
ταλείψω τοῦ ἐξαλεῖψαι τὸν ἐφραίμ, ὅτι ὁ θεός ἐγώ
ſum τ nō homo in te ſctūs: τ nō ingrediar
εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος, καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι
in ciuitatē. poſt dñm ambulabo ſicut leo rugiet:
εἰς πόλιν. ὀπίσω κυρίου πορεύσομαι ὡς λέων ἐρεύξεται,
qz ipe rugiet τ ſtupebunt filij maris: τ veni
ὅτι αὐτὸς ἐρεύξεται καὶ ἐκστήσονται υἱοὶ θαλάσσης, καὶ ἥξουσι
ent q̄ſi aues ex egypto τ q̄ſi columbe ex tra aſſyrio
σιν ὡς ἔρνια ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ὡς περιστεραὶ ἐκ γῆς Ἀσσυρί
rū. τ reſtituam eos in domos ſuas dī
ων. καὶ κατασκηνώσω αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν λέ
it dñs. circūdedit me in mēdacio ephraī: τ in ſpīc
γει κύριος. ἐκύκλωσάν με ἐν ψεύδεσιν ἐφραίμ, καὶ ἐν δόσε
tate dom⁹ iſrael τ iudas. nūc cognouit eos deus:
σιν οἶκος Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας. νῦν ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεός,
τ ppla ſctūs vocabitur dei. Ca.12. A
καὶ λαὸς ἅγιος κληθήσεται τοῦ θεοῦ.

HE ephraim: malus ſpūs p̄ſequit⁹ ē eſtum
Ὁ δὲ ἐφραίμ, πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καύσωνα ὅ
tota die: inania τ vana mltiplicauit: τ teſtamētū cū
λην τὴν ἡμέραν, κενὰ καὶ μάταια ἐπλεόνασεν, καὶ διαθήκην μετὰ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.	Trãsla. B. Vie.	Tex. heb. Osee. xiij. Pritina. heb.
assyrijs pepigit τ oleũ in egypto mercabat: τ	assyrijs iniit: f & oleum	אַשּׁוּר יִכָּרֵתוּ וְשָׁמֶן לְמִצְרַיִם יוּבָל׃
ἀσυρίοις ἐδίσατο καὶ ἔλαιον εἰς αἴγυπτον ἐπεπορίζετο, κὰι	in egyptum ferebat. ooo	רוב
iudiciũ dño cũ iuda. vt visitet iacob	e Iudicium ergo dñi cum	וְרִיב לַיהוָה עִם יְהוּדָה וְלִפְקֹד
κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς ἰούδαν· τοῦ ἐπισκέψασθαι τὸν ἰακὼβ	iuda: & visitatio ooooooo	עַל יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו כְּמַעֲלָלָיו יָשִׁיב
iuxta vias eius	sup iacob. b Iuxta vias ei?	לוֹ׃ בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וּבְאוֹנוֹ
et iuxta adinuentiones	& c iuxta adinuctiones ei?	שׂוּר שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים׃ וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ
eius reddet ei. in vtero	d reddet ei. f In vtero g sup-	וַיּוּכַל בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן לוֹ בֵּית אֵל
supplantauit fratrẽ suũ:	plantauit fratrẽ suũ: h & in	יִמְצָאֵנוּ וְשָׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ׃ יְהוָה
et in labore suo	fortitudine sua i directus ẽ	דַּבֵּר אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יְהוָה זִכְרוֹ׃ וְאַתָּה
fortitudinis suę	m cũ angelo. n Et inualuit	שׁוּב בֵּאלֹהֶיךָ תַּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט
ad deũ: et	o ad angelũ & cõfortatus	וְקַוֵּה אֶל אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד׃
ualuit ad deũ:	est. p Fleuit & rogauit eũ:	כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה לַעֲשֹׁק
et ipse dominabitur	in bethel iuenit eũ: & ibi	אָמַר׃ וַיֹּאמֶר אֲפְרַיִם אַךְ עָשַׁרְתִּי
angelo. et	q locut? ẽ nobiscũ. r Et dñs	מָצָאתִי אוֹן לִי כָּל יְגִיעַי לֹא
praeualuit	s deus t exercituũ u domin?	יִמְצְאוּ לִי עָוֹן אֲשֶׁר חֵטְא׃ וְאָנֹכִי
fletu et	memoriale eius. x Et tu	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם עוֹד
precatione	y ad deum tuũ z cõuerteris.	אוֹשִׁיבְךָ בָּאֳהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד׃
sua. et	a Misericordiã b & iudiciũ	וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְאָנֹכִי חָזוֹן
in domo	c custodi: d & spera e in f deo	רִבִּיתִי וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה׃ אִם
dei	tuo g semper ooo	גִּלְעָד אָוֶן אַךְ שָׁוְא הָיוּ פָּרִים
inuenit	h Chanaan i in manu eius	שְׁוָרִים זִבְחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים
eum. et	k statera l dolosa l calũniam	עַל תַּלְמֵי שָׂדָי׃ וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה
ibi	m dilexit. n Et dixit o effraim.	אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה
locutus	p Veruntñ q diues effectus	שָׁמָר׃ וּבְנָבִיא הֶעֱלָה יְהוָה אֶת
est ad	sum r inueni s idolũ mihi.	יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר׃
nos.	t Oẽs u labores mei x non	הִכְעִיס אֶפְרַיִם תַּמְרוּרִים וְדָמָיו
	y inuenient z mihi a iniqtatẽ	עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ אֲדֹנָיו׃
	b quam c peccaui. d Et ego	Cap xiij.
	e dominus f deus tuus g ex	בְּאָשְׁמָה יִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם בְּבַעַל
	terra h egypti. i Adhuc oo	וַיָּמֹת וְעַתָּה יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ
	k sedere te faciã l in taberna	לָהֶם מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם כְּתַבוּנָם
	culis: m sicut in diebus n festi	עֲצַבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים כֻּלּוֹ לָהֶם
	uitatis. o Et locut? sum p su	הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֲגָלִים
	p q pphetas r & ego s visionẽ	יִשָּׁקוּן׃ לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן בֹּקֶר וְכַטַּל
	t multiplicaui: u & in manu	מַשְׁכִּים הֹלֵךְ כְּמֹץ יְסֹעֵר מִגֹּרֶן
	x pphetarũ y assimilat? sum.	וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
	z Si a galaad b idolũ: c ergo	מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי
	d frustra e erant f in galgal	
	g bobus h immolãtes. i Nam &	
	k altaria eorũ l quasi acerui	
	m super n sulcos o agri. p Fugit	
	q iacob in r regionem ooo	
	s syrie: t & seruiuit u israel	
	x in vxorem: y & in vxorem	
	z seruauit. a In ppheta au	
	tem b eduxit c dominus oo	
	d israel e de egypto: f & in p	
	pheta g seruatus est. ooooo	
	h Ad iracundiã me i puoca	
	uit k effraim in l amaritudi	
	nib? suis: m & sãgus ei n sup	
	eũ o vẽiet: p & opprobriũ eius	
	q restituet ei r dñs suus. 15.	
	Oquẽte b effraim c hor	
	ror d inuasit e israel: f &	
	deliquit g in baal ooooooo	
	h & mortu? est. i Et nũc k ad	
	diderũt l ad peccandũ: m fe	
	cerũtq; n sibi o cõflatile p de	
	argento suo q ẽsi similitudi	
	nem r idolorum. s Factura	
	t artificũ u totum est. x His	
	y ipsi z dicunt. a Immolate	
	b hoies c vitulos d adorãtes.	
	e Idcirco f erunt g ẽsi nubes	
	h matutina: i & sic ros k ma	
	tutinus l preteriẽs. m Sicut	
	puluis n turbine raptus o ex	
	area: p & sicut fumus q de	
	fumario. r Ego autem s do	
	minus t deus tu u ex terra	
	x egypti: y & deũ z absq; me	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.	Trãsla. B. Vie.
Ephraim pepigit τ oleũ in egypto mercabat: τ	
Ἐφραὶμ περιεσπάσατο ἄνεμον καὶ ἐδίωκε τὸν	
iudiciũ dño cũ iuda. vt visitet iacob	
κρίσιν τῷ κυρίῳ πρὸς ἰούδαν· τοῦ ἐπισκέψασθαι τὸν ἰακὼβ	
iuxta vias eius et iuxta adinuentiones eius	
κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ· καὶ κατὰ τὰς ἐπιτηδεύματα	
eius reddet ei. in vtero supplantauit	
αὐτοῦ ἀποτίσει αὐτῷ· ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισε τὸν	
fratrẽ suũ. τ in labore suo ualuit ad deũ:	
ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἐν κόπῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν πρὸς θεόν,	
τ ualuit ad angelũ τ potuit. fleuerunt τ	
τ ἐκραταίωσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἐδυνάσθη. ἔκλαυσαν καὶ	
deprecati sũt mihi i domo iudicati inuenit me ibi dictũ ẽ ad e	
ἐδεήθησάν μου ἐν τῷ οἴκῳ ὧν ἐυρέν με ἐκεῖ ἐλάλησεν πρὸς αὐ	
os. at dño deo ostipa erit memoriale e	
τούς· ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ἴσαι μνημόσυνον αὐ	
tus: τ tu in deo tuo cõuerteris. misericordiã	
τοῦ, καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις· ἔλεος καὶ κρίμα φυ	
stodi τ appropiã ad deũ tuũ semp. chanaã in ma	
λάσσου καὶ ἔγγιζε πρὸς θεόν σου διαπαντός· χαναὰν ἐν χεῖ	
nu ei statera iudicatio oppimere ꝑ potẽtiã dilexit: τ di	
ρὶ αὐτοῦ ἔνυγρος ἀδικίας κατασυκοφαντεῖν ἠγάπησεν, καὶ ἐ	
xit ephrai verũtñ diuco effect? sũ: inueni redem mihi.	
πεν Ἐφραὶμ πλὴν πέπλουτηκα, ἐύρηκα ἀναψυχὴν μαυτῷ	
oles laborẽ eius nõ inuenient ei ppter iudicatem	
πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ ἑυρεθήσονται αὐτῷ διὰ ἀδικίας	
in dño peccauit. ego ãt dño deo tuo eduxi te de tra	
ἣν ἥμαρτεν· ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς	
egypti: adhuc habitare faciã te in tabernaculis ẽ in die solẽni	
αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἐν ἡμέρᾳ ἑορ	
tano: et loquar ad pphetas. τ ego visiões multi	
τῆς, καὶ λαλήσω πρὸς προφήτας· καὶ ἐγὼ ὁράσεις πολλὰς	
plicaui et in manu pphetaꝝ assimilat? sũ ẽ si nõ galgala	
ἔσομαι καὶ ἐν χειρὶ προφητῶν ὡμοιώθην ἢ μὴ γαλγάλα	
eth: nihil τ falsi erãt in galgala pncipes immola	
ἐστί, ἆρα καὶ ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλγάλ ἄρχοντες θυσιάσ	
tes et altaria eoꝝ ẽsi tesludieo sup deserti	
οντες καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χιλῶναι ἐπὶ χέρσου	
agri. τ recessit iacob in cãpum syrie: et	
ἀγροῦ· καὶ ἀνεχώρησεν ἰακὼβ εἰς πεδίον συρίας, καὶ	
seruiuit israel in exore. τ in exore custodiuit:	
ἐδουλεύσεν ἰσραὴλ ἐν γυναικί· καὶ ἐν γυναικὶ ἐφυλάξα	
τ in ppheta eduxit dño israel de egypto:	
το, καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη· καὶ μετῳκίσθη μι ἐφραὶμ	
et in pphetã seruat? ẽ. τ ad iracũdiã pnocauit me ephrai	
καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη· καὶ παρῳκίσθη μι ἐφραὶμ	
in amaritudinib? suis o τ sãguis ei? sup eũ	
ἐν ταῖς παραπικρασμοῖς αὐτοῦ καὶ τὸ αἷμα αὐτ ἐπ' αὐτὸν	
effundet. opprobriũ illi retribuet dño.	
ἐκχυθήσεται. ἐπιδιασμὸν αὐτῷ ἀντ ἀποστρέψει κ̣ς'. Ca. 13.	
Dicta verbũ ephraim: iustificatiões accepit ip	
Κατὰ τὸν λόγον ἐφραὶμ, δικαιώματα ἔλαβεν αὐ	
se in israel. τ posuit baal τ mortuus ẽ. τ	
τὸς ἐν ἰσραὴλ· καὶ ἔθετο τῇ βααλ καὶ ἀπέθανεν· καὶ	
nũc apposuit vt peccaret. τ fecerunt sibi	
νῦν προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς	
cõflatilia ex argento suo: scõm imaginẽ idolo?	
χωνεύματα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν, κατ' εἰκόνα εἰδώλων	
ops artificũ cõflata eio. ipi dicũt	
ἔργα τεκτόνων συγκεχωνευμένα αὐτοῖς· αὐτοὶ λέγουσι	
immolate hoies: vituli defecerunt. idcirco	
οἱ θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι ἐκλελοίπασιν· διὰ τοῦτο	
erunt ẽsi nubes matutina τ sic ros matutin? ptrãsiẽs	
ἔσονται ὡς νεφέλη πρωϊνὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ διερχο?	
τ sicut puluis exsufflatus ab area: τ sicut	
μένη καὶ ὡσεὶ κονιορτὸς ἐκτεφυσωμένος ἀφ' ἅλωνος, καὶ ὡσεὶ	
fumus a loculis. ego ãt dño deo tuo eduxi	
καπνὸς ἐκ ἀποθηκῶν· ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἐγὼ ἀνήγα	
te de tra egypti: τ deũ ꝑter me	
γόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ θεὸν πλὴν ἐμοῦ ooo ooo	

Pūtiua.heb. Tex.heb. Osee. xiiij.

לֹא תֵדָע וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי׃ אָנֹכִי יָבַע יָשַׁע
יְדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת׃ דִּבֶּר לָאַב
כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבָּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם שָׁבַע רוּם
לִבָּם עַל כֵּן שְׁכֵחוּנִי ׃ וָאֶהְיֶה הָיָה
לָהֶם כְּמוֹ שָׁחַל אֶפְתֹּר עַל דֶּרֶךְ
אָשׁוּר׃ אֶפְגְּשֵׁם כְּדֹב שַׁכּוּל וְאֶקְרַע פָּגַשׁ דוב
סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא שָׁחַל כַּרַע
חַיַּת הַשָּׂדֶה תְּבַקְּעֵם ׃ שִׁחֲתֵךְ סָנַר לָנָא
יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְּעֶזְרֶךָ ׃ אֵיכִי חָיָה חָיָה
וְשׁוֹפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תְּנָה לִי מֶלֶךְ וְשָׂרִים ׃ אֶתֵּן לְךָ מֶלֶךְ בְּאַפִּי וְאֶקַּח בְּעֶבְרָתִי ׃ צָרוּר עָוֹן אֶפְרַיִם צְפוּנָה חַטָּאתוֹ ׃ חֶבְלֵי יוֹלֵדָה יָבֹאוּ לוֹ הוּא בֵן לֹא חָכָם כִּי עֵת לֹא יַעֲמֹד נִמְשַׁבַּר בָּנִים ׃ מִיַּד שְׁאוֹל אֶפְדֵּם מִמָּוֶת אֶגְאָלֵם אֵי אֵיכִי דְבָרֶיךָ מָוֶת אֵי אֵיכִי קָטָבְךָ שְׁאוֹל נֹחַם יִסָּתֵר מַעֲנַי ׃ כִּי הוּא בֵּין אַחִים
יַפְרִיא יָבֹא קָדִים רוּחַ יְהוָה מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבֹשׁ מְקוֹרוֹ וְיֶחֱרַב פָּרָא נוּא
מַעְיָנוֹ הוּא יְשִׁסֶּה אוֹצַר כָּל כְּלִי חֶמְדָּה׃ כָּבַד דָּבַר

Cap. xiiij.

תֵּאָשֵׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה אָשַׁם
בֵּאלֹהֶיהָ בַּחֶרֶב יִפְּלוּ עֹלְלֵיהֶם נָפַל
יְרֻטָּשׁוּ וְהָרִיּוֹתָיו יְבֻקָּעוּ ׃ שׁוּבָה רָטַשׁ
יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי הָרָה נָבַל
כָּשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ ׃ קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים לָקַח
וְשׁוּבוּ אֶל יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה נָשָׂא שָׁלַם
פָּרִים שִׂפְתֵינוּ ׃ אַשּׁוּר לֹא שָׁפָה
יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב רָכַב
וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה אָבַר עָשָׂה
יְדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם ׃ יָתֹם
אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה נָדַב שׁוּב

Trāſl. B. Vie.

neſcies: & ſaluator non eſt preter me. Ego cognoui te in deſerto: in terra ſolitudinis. Iuxta paſcua ſua adiplenti ſunt: & ſaturati ſūt. Et eleuauerunt cor ſuū & obliti ſunt mei. Et ego ero eis quaſi leena ſicut pardus in via aſſyriorū. Occurrā eis ſi vrſa raptis catulis & diripiam interiora iecoris eorū. Et cōſumā eos ibi ſi leo: beſtia agri ſcindet eos. Perditio tua iſrl: tantūmodo in me auxilium tuum. Vbi eſt rex tuus. Maxime nunc ſaluet te in oibus vrbibus tuis. Et iudices tuos de quibus dixiſti: da mihi regem & principes. dabo tibi regem in furore meo: & auferā in indignatiōe mea. Colligata eſt iniqtas effraim: abſconditū peccatū eius. Dolores parturiētis venient ei. Ipſe filius non ſapiens. Nūc enim nō ſtabit in cōtritione filiorū. De manu mortis liberabo eos: de morte redimā eos. ero mors tua o mors: morſus tuus ero inferne. Cōſolatio abſcondita eſt ab oculis meis: quia ipe inter fratres diuidet. Adducet vrentem ventum dominus de deſerto aſcēdentē: & ſiccabit venas eius & ſolabit fontem eius: ipſe diripiet theſaurum oīs vaſis deſiderabilis.

14. Pereat ſamaria: quā ad amaritudinē cōcidit deū ſuū. In gladio pereant: paruuli eorum elidantur: & fete eius ſcindantur. Conuertere iſrael ad dominū deum tuum: quoniam corruiſti in iniqtate tua. Tollite vobiſcum verba & conuertimini ad dominum & dicite ei. Omnē aufer iniqtatē & accipe bonū & reddemus vitulos labiorum noſtrorum. Aſſur non ſaluabit nos. Sup equū non aſcendemus: nec dicemus vltra dii noſtri opera manuū nr̄ar: qa ei q in te eſt miſereberis pupilli. Sanabo cōtriones eorū diligam eos ſpontanee:

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina,

nō cognoſces: et ſaluator nō eſt abſq me. ego paſcam γνῶσιν, καὶ σωτὴρ ἐκ ἔστι πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ ἐποίμανά
te in ſolitudie i fra ſiticulioſa: ſcōm paſcua ſua: σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀνύδρῳ κατὰ τὰς νομάς αὐτῶν,
et repleti ſunt in ſaturitate et exaltata ſunt cor: καὶ ἐνεπλήσθησαν εἰς πλησμονήν καὶ ὑψώθησαν αἱ καρδί
da eoꝝ: ꝓpt hec obliti ſunt mei. et ero eis αι αὐτῶν, διὰ τοῦτο ἐπελάθοντό μου. καὶ ἔσομαι αὐ
ſicut pāthera et ſicut pardus: ꝓ via aſſyrio τοῖς ὡς πάνθηρ καὶ ὡς παρδάλις, κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀσσυρί
rū occurram eis ſicut vrſa indigēo cibo: et vſq̄ C ων συναντήσω αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἐστερημένος, καὶ διαρ- Pro.
pā cōclusionē cordia eoꝝ. et deuorabunt eos 17b.
ξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐτῶν. καὶ καταφάγομαι αὐτ
ibi catuli ſyluaꝝ: beſtie agri diſrumpēt eos. ἐκεῖ σκύμνοι δρυμῶν, θηρία ἀγροῦ διασπάσει αὐτούς. τὰ
corruptiōi tue iſrael ꝺo auxiliabil: vbi rex tuꝰ διαφθορά σου Ἰσραὴλ τίς βοηθήσει; ποῦ βασιλεύς σου;
ſiet et ſaluū faciat te in cūctis vrbibus tuis. et σώτω, καὶ διασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ
tudicet te quē dixiſti da mihi regem et principes: et κρινάτωσαν οὓς εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα, καὶ
dedi tibi regem in ira mea: et ꝯtli in furore meo. ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔχεις ἐν τῷ θυμῷ μου. 1. Re. 8.a.
ꝯgregatio iniqtatis ephraī: abſcōditū peccti eius συναγωγὴ ἀδικίας Ἐφραίμ, ἐγκεκρυμμένη ἁμαρτία αὐτοῦ D
dolores ꝑtis parturiētis venient ei. ipſe filꝰ nꝰ ὠδῖνες ὡσεὶ τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ. οὗτος υἱὸς σοὶ
ſapiens: qꝫ nūc nō ſuſtinebit in ꝑtritiōe filiorꝫ. de φρόνιμος, διότι νῦν οὐ μὴ ὑποσχῇ ἐν συντριβῇ τέκνων. ἐκ
manu inferni liberabo eos de morte redimam eꝫ χειρὸς ᾅδου ῥύσομαι αὐτοὺς ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐ
los. vbi cauſa tua mors: vbi aculeus tuꝰ iferne: cōſo- τούς. ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ᾅδη; παρά Deus
latio abſcōdita ē ab oculis meis: qꝫ ipe inter κλησις κέκρυπται ἀπ' ὀφθαλμῶν μου, διότι αὐτὸς ἀναμέσον b.
fratres diuidet: adducet ventū vrentē dñs ex ἀδελφῶν διαιρεῖ, ἐπάξει ἄνεμον καύσωνα κύριος ἐκ τῆς
deſto ſup eos ſiccabit venas eius: deſolabit ἐρήμου ἐπ' αὐτούς, ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ, ἐξερημώσει
fontes illius. iſte arꝛripiet thā eius: et τὰς πηγὰς αὐτοῦ. οὗτος καταξηρανεῖ τὸν γηὐτοῦ, καὶ
oia vaſa deſiderabilia. πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά. Ca. 14.
Ofperdetur ſamaria: qm̄ reſiſtit cōra deū ſu Ἀφανισθήσεται σαμάρεια, ὅτι ἀπέστη τοῖς θεοῖς αὐ A
um. in gladio cadent: et lactantes eoꝝ elidē τῆς. ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ τὰ νήπιαὐτῶν ἐν
dentur: et in vtero habentes ex eis diſrumpēt. φιδήσονται, καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν διαῤῥαγήσον
cōuertere iſrael ad dñm deū tuū: ται. ἐπιστράφητι Ἰσραὴλ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου,
infirmat eos iniqtatib tuis. tollite vobiſcū ὅτι ἠσθένησας ἐν ταῖς ἀδικίαις σου. λάβετε μεθ' ἑαυτῶν
ſmones: reuertimini ad dñm: dicite ei: et λόγους, ἐπιστράφητε πρὸς κύριον, εἴπατε αὐτῷ, ὅπως B
nō tollatis iniqtatē: et aſſumatis bona et reddamus μὴ λάβητε ἀδικίαν, καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀνταποδῶ
fructū labioꝝ nroꝝ. et aſſur non ſaluabit σωμεθα καρπὸν χειλέων ἡμῶν. καὶ Ἀσσοὺρ μὲ σώσει
nos: ſup equū nō aſcendemus: nec dicemꝰ vltra ἡμᾶς, ἐφ' ἵππων οὐκ ἀναβησόμεθα, οὐκ ἔτι ἐροῦμεν
mꝰ dū nr̄i opib manuū nr̄arꝝ: qꝫ in te miſe θεοῖς ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν, ὃς ἐν σοὶ ἐλε
rio ꝑtus pupilli. ſanabo hītiōes eoꝝ diligam ηθήσεται ὀρφανός. ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀγαπήσω C
eos manifeſte
αὐτοὺς ἑκουσίως

qz auerti trã mea ab eis. ero ẽis ros
ὅτι ἀπέστρεψα ὀργήν μου ἀπ' αὐτῶν. ἔσομαι ὡς δρόσος τῷ
israel. florebit vt liliũ t mittet radices suas. ẽis
Ἰσραήλ. ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ. ὡς
libani ibunt rami eius. t erit ẽis oliua
λίβανος πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἐλαία
fructifera. t odor illi⁹ ẽis libani. cõuertent
κατάκαρπος. καὶ ἡ ὀσφρησία αὐτ̃ ὡς λιβάνου. ἐπιστρέψουσι
t sedebunt sub vmbra eius viuent. t cõfor
καὶ καθιοῦνται ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτ̃ ζήσονται. καὶ σιτι-
tabunt frumẽto t florebunt ẽis vinea. memoria
σθήσονται σῖτω καὶ ἐξανθήσουσιν ὡς ἄμπελος. τὸ μνημόσυ-
le eius ẽis vinũ libani. ephrai qd vltra t idola?
νον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου. ἐφραὶμ τί ἔτι καὶ εἰδώλοις;
ego humiliabo cũ t ego ꝓfortabo illum: ego
ἐγὼ ταπεινώσω αὐτὸν καὶ ἐγὼ κατισχύσω αὐτόν, ἐγὼ
ẽis tanquam cooperiẽs ex me fructꝰ tuꝰ inuẽt⁹ ẽ. qs
ὡς ὑπερίνεος φαινόμενος ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπός σου εὑρέθη. τίς
sapiẽs t intelliget hec t itelligẽs t cognoscet
σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; καὶ συνετὸς καὶ ἐπιγνώσεται
ea qz recte vie dñi: t iusti ambu
αὐτά; ἐστὶ γὰρ εὐθεῖαι ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορεύ-
labũt in eis. at impij infirmabũt in eis.
σονται ἐν αὐταῖς. ἀσεβεῖς δὲ ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.

quia m auersus est furor
quia m auersus est furor
meus a eis. p Ero q quasi
meus a eis. p Ero q quasi
ros r israeli: s germinabit r si
ros r israeli: s germinabit r si
cut lilium: & erumpet oo
cut lilium: & erumpet oo
r radix ei⁹ r vt libani. t Ibũt
r radix ei⁹ r vt libani. t Ibũt
u rami eius: oooooooooooo
u rami eius: oooooooooooo
v & erit r quasi oliua s gloria
v & erit r quasi oliua s gloria
ei⁹: r & odor r ei⁹ vt libani.
ei⁹: r & odor r ei⁹ vt libani.
w Conuertẽtur r sedẽtes v in
w Conuertẽtur r sedẽtes v in
vmbra ei⁹: t viuẽt m tritico.
vmbra ei⁹: t viuẽt m tritico.
n Et germinabũt r quasi vi
n Et germinabũt r quasi vi
nea: p memoriale ei⁹ sicut
nea: p memoriale ei⁹ sicut
vinũ r libani. s Effraim r qd
vinũ r libani. s Effraim r qd
mihi v vltra r idola! t Ego
mihi v vltra r idola! t Ego
x exaudiam w & dirigã eum
x exaudiam w & dirigã eum
r ego s vt abietem oooooooo
r ego s vt abietem oooooooo
r virentem. r ex me s fructus
r virentem. r ex me s fructus
eius w inuentus est. t Quis
eius w inuentus est. t Quis
r sapiẽs t & intelliget m ista!
r sapiẽs t & intelliget m ista!
n intelligens o & sciet hec!
n intelligens o & sciet hec!
p Quia q recte r vie s domi
p Quia q recte r vie s domi
ni t & iusti v ambulabunt r in
ni t & iusti v ambulabunt r in
eis: r preuaricatores vero
eis: r preuaricatores vero
t corruent s in eis.
t corruent s in eis.

Explicit Osee ꝓpheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN IOHEL PROPHETAM.

Anctus iohel apud hebreos post osee ponitur. Et sicut ibi sub nomine effraim ad decez tribus cõfertur vaticiniũ: que vel samaria vel israel sepe memorantur: sic in hunc prophetaz omne quod dicitur ad tribũ iuda & ad hierusalẽ pertinere credendũ est: & nullã omnino israelis. i. decẽ tribuum in hoc fieri mentionẽ. Tempora quoqz quibus prophetauit eadẽ debemus accipere que in osee legimus: in diebus ozie: ionathan: & achaz: & ezechie: regũ iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel. Porro factũ esse sermonem dñi ad meritum eius refertur cui fit: nõ ad conditionẽ eius qui fieri dicitur: vt alibi legim⁹. Dominus factus est mihi in salutẽ. Auditus enim in scripturis sanctis nõ est iste qui ad aures sonat: sed q in corde percipitur: iuxta illud quod dñs loqtur. Qui habet aures audiendi audiat. Quod autẽ dicitur hebraice haazinu: grece enotisasthe: latine sonat auribus percipite: proprie non aure sed corde ꝑcipitur. Qui senes sunt & celestes audiunt spũaliter: qui autẽ habitant in terra appellanturqz terreni: auribus percipiũt. Vbicũqz autem hec duo verba iuncta ponuntur: non ad simplicem tantũ verborũ sonũ: sed ad reconditã quoqz dictorũ intelligentiã pertinere intelligendum est. In genesi lamech loquitur ad vxores suas ada & sella. Audite verba mea vxores lamech: auriba ꝑcipite sermones meos. Quia virũ occidi in vulnus meũ: & iuuenem in liuorẽ meum. Et esaias. Audite celi & auribus percipe terra.

Item alius prologus in eundem.

N hoc propheta idcirco nec reges nec tempora sunt prenotata: quia eisdem temporibus ac regibus quibus osee prophetauerat & ipse prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorum hec sumuntur principia: & tres sunt argumentorũ partes: ex quibus incipere solet omnis orator. Aut enim dociles: aut beniuolos: aut attentos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis sumens principiũ: eosqz qui audituri erant volens ad penitentiã prouocare: reddit attentos admirans futurũ malum: vt considerantes venture cladis asperitatẽ: ocius arriperent penitentiã. Iohel interpretatur incipiẽs: aut domini descensus. Fatuel vero aut latitudo aut ostiũ dei. Tropologice hoc est ꝙ q ostiũ dei & sciaz habuerint aptã: recte incipit ꝓphetare.

Incipit argumentum in eundem.

Ohel filius fatuel describit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante consumptã: et post reuersionẽ prioris populi effusum iri spiritũ sanctũ super seruos dei et ancillas. i. super centum viginti credentes homines: et effusũ iri in cenaculo syon. Qui centuz viginti ab vno vsqz ad quindecim paulatim et per incrementa surgentes: quindecim graduũ numerũ efficiunt: qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentum.

IOEL.

ΙΩΗΛ. Ca.1.

Incipit Iohel propheta. Capitulum. 1.

Verbũ dñi qs factũ ẽ ad ioel filiũ bathuel.
λ Ὀγτε κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ἰωὴλ υἱὸν Βαθουήλ
audite hec senes: t auribꝰ p
ἀκούσατε ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἐνωτίσα-
dpite oẽs habitantes trã: si facta fũt talia in
σθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, εἰ ἐγένετο τοιαῦτα ἐν
diebꝰ vris: aut i diebus pris vros
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν
d ẽis: filijs vris t filijs vris
αὐτῶν, τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν

Verbum b domini c qđ
Verbum b domini c qđ
factum est r ad r iohel
factum est r ad r iohel
filiũ b fatuel. t Audite b hec
filiũ b fatuel. t Audite b hec
senes oooooooooooooooo
senes oooooooooooooooo
m & auribus percipite o oẽs
m & auribus percipite o oẽs
habitatores p tre q si factũ
habitatores p tre q si factũ
est r istud s in diebus vestris:
est r istud s in diebus vestris:
r aut s in dieb⁹ patrũ vroz.
r aut s in dieb⁹ patrũ vroz.
r Super hoc t filis vris s nar
r Super hoc t filis vris s nar
rate: b & filii vestri oooooo
rate: b & filii vestri oooooo

Tex.heb.Osee.xiiij. Pritiua..heb.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל
בֶּן פְּתוּאֵל׃ שִׁמְעוּ זֹאת הַזְּקֵנִים
וְהַאֲזִינוּ כֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֶהָיְתָה
זֹאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם׃
עָלֶיהָ לִבְנֵיכֶם סַפְּרוּ וּבְנֵיכֶם

BIBLIOTECA NACIONAL

Pagina.heb.	Tex.heb.Joel.j.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.
לְבָנֶיהָ	׳לְבָנֶיהָ ׳וּבָנֶיהֶם ׳לְדוֹר ׳אַחֵר׃ יֶתֶר	׳filiis ſuis: ᵇ& filii eorū ᶜgenerationi ᵈalteri. ᵉReſiduū	filijs ſuis: τ filij eoꝝ in ghatione alteri. reſidua
הַגָּזָם	׳הַגָּזָם ׳אָכַל ׳הָאַרְבֶּה ׳וְיֶתֶר ׳הָאַרְבֶּה יֶלֶק	ᵇeruce ᶜcomedit ᵈlocuſta:	τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ἑτερατίαν
אָכַל	׳אָכַל ׳הַיֶּלֶק ׳וְיֶתֶר ׳הַיֶּלֶק ׳אָכַל	ᵉ& reſiduum ᶠ locuſte ooo	terā. reſidua eruce comedit locuſta: τ
חָסִיל	׳הֶחָסִיל ׳הָקִיצוּ ׳שִׁכּוֹרִים ׳וּבְכוּ	ᵍcomedit ʰ bruchus: ⁱ& re	τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης κατέφαγεν ἡ ἀκρίς, καὶ
שָׁכַר	׳הֵילִילוּ כָּל ׳שֹׁתֵי ׳יָיִן ׳עַל ׳עָסִיס כִּי	ſiduum ᵏ bruchi ˡ comedit	reſidua locuſte comedit bruchꝰ: τ
יָלַל	׳נִכְרַת ׳מִפִּיכֶם׃ כִּי ׳גוֹי ׳עָלָה ׳עַל ׳אַרְצִי	ᵐrubigo. ⁿExpergiſcimini	τὰ κατάλοιπα τοῦ βρούχου κατέφαγεν ἡ ἐρυσίβη. καὶ
עָסִיס	׳עָצוּם ׳וְאֵין ׳מִסְפָּר ׳שִׁנָּיו ׳שִׁנֵּי	ᵒebrii: ᵖflete ooooooooo	reſipiſcite q ebrij eſtis et vino vꝰ: plorate τ
כֶּרֶת	׳לָבִיא ׳וּמְתַלְעוֹת׃ לַבִיא ׳לוֹ ׳שָׁם	ᵠ& vlulate ʳ oēs ˢqui bibitis	ἐκπίπτετε μεθύοντες ἐξ οἴνου αὐτῶν, κλαύσατε καὶ
פֶּה	׳גַּפְנִי ׳לְשַׁמָּה ׳וּתְאֵנָתִי ׳לִקְצָפָה חָשׂף	ᵗvinū ᵘin ᵛdulcedine: ʷqm̄	plangite oēs q bibitis vinū in ebrietate: qꝫ ablatū
גֶּפֶן	׳חִשָּׂפָהּ ׳וְהִשְׁלִיךְ ׳הִלְבִּינוּ ׳שָׂרִיגֶיהָ׃	ˣperiit ʸab ore vꝰ. ᶻGens	ἐξῃρέθησαν πάντες οἱ πίνοντες τὸν οἶνον εἰς μέθην, ὅτι ἐξῆρ
תְּאֵנָה	׳אֵילִי ׳כִּבְתוּלָה ׳חֲגֹרַת ׳שָׂק ׳עַל ׳בַּעַל	ᵃᵃenī ᵇᵇ ascendet ᶜᶜsup ᵈᵈterrā	εἶ γὰρ ἐκ στόματος ὑμῶν, ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυ
חָשַׂף	׳נְעוּרֶיהָ׃ הָכְרֵת ׳מִנְחָה ׳וָנֶסֶךְ ׳מִבֵּית	meā ᵉᵉfortis ᶠᶠ& inumerabi	τὸν καὶ ἀκατάριθμον. οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ὀδόντες λέοντος, καὶ ἀ
חָשַׂף	׳יְהוָה ׳אֲבִלוּ ׳הַכֹּהֲנִים ׳מְשָׁרְתֵי ׳יְהוָה׃	lis. ᵍᵍ Dentes eiꝰ vtꝫ dentes	molares eiꝰ vt catuli leōis. posuit vineam meā in deſi
שָׂרִיג	׳שֻׁדַּד ׳שָׂדֶה ׳אָבְלָה ׳אֲדָמָה ׳כִּי ׳שֻׁדַּד	ʰʰleonis: ⁱⁱ& molares ʲʲeius	μὸν αὐτοῦ εἰς σκύμνου. ὑπερεῖδε τὴν ἀμπελόν μου εἰς ἀφα
בָּלַע	׳דָּגָן ׳הוֹבִישׁ ׳תִּירוֹשׁ ׳אָמְלָל ׳יִצְהָר׃	vt catuli ᵏᵏleonis. ˡˡ Poſuit	patione: τ ficꝰ meos in ꝯfractionē. ſcrutās ſcrutatus
יָבֵשׁ	׳הָבִישׁוּ ׳אִכָּרִים ׳הֵילִילוּ ׳כֹּרְמִים	ᵐᵐvineā meā ⁿⁿin deſertū: ᵒᵒ&	τισμόν, καὶ τὰς συκάς μου εἰς κλασμόν· ἐρημῶν ἐξήρανεν
כֶּרֶם	׳עַל ׳חִטָּה ׳וְעַל ׳שְׂעֹרָה ׳כִּי ׳אָבַד	ficum meā ᵖᵖdecorticauit.	εἰς αὐ τ eradicauit: dealbauit ramos eius. πᾶ
אִכָּר	׳קְצִיר ׳שָׂדֶהוּ׃ הַגֶּפֶן ׳הֹבִישָׁה ׳וְהַתְּאֵנָה	ᵠᵠNudans ʳʳ ſpoliauit eā ˢˢ &	σιτε αὐτὴν καὶ ἐξηρίζωσεν, ἐλεύκανε τὰ κλήματα αὐτῆς. ἰδοὺ
כֶּרֶם	׳אִמְלָלָה ׳רִמּוֹן ׳גַּם ׳תָּמָר ׳וְתַפּוּחַ	ᵗᵗiecit: ᵘᵘalbi facti ſunt ᵛᵛra	ge ad me ſup virginē ſpinctam cilicio ſup
רִמּוֹן	׳כָּל ׳עֲצֵי ׳הַשָּׂדֶה ׳יָבְשׁוּ ׳כִּי ׳הוֹבִישׁ	mi eius. ʷʷPlange ˣˣq̄ſi virgo	τασαι ἐπ᾽ ἐμὲ ὑπὲρ παρθένου πεφιζωσθῆναι σάκκοι ἐπὶ
תָּמָר	׳שָׂשׂוֹן ׳מִבְּנֵי ׳הָאָדָם׃ חִגְרוּ ׳וְסִפְדוּ	ʸʸaccincta ᶻᶻ ſacco ᵃᵃᵃ ſup ᵇᵇᵇ virū	υἱὸν σου ὑπὲρ παρθενικῆς· ἀφῃρέθη γὰρ ἀπὸ σοῦ θυσία καὶ σπον
תַּפּוּחַ	׳הַכֹּהֲנִים ׳הֵילִילוּ ׳מְשָׁרְתֵי ׳מִזְבֵּחַ	ᶜᶜᶜpubertatis ſue. ᵈᵈᵈ Periit ᵉᵉᵉ ſa	δὴ ἐξ οἴκου κυρίου. πενθεῖτε ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ τ κυρίου,
בּוֹשׁ	׳בֹּאוּ ׳לִינוּ ׳בַּשַּׂקִּים ׳מְשָׁרְתֵי ׳אֱלֹהָי	fricīū ᶠᶠᶠ & libatio ᵍᵍᵍ de do	ὅτι ἐταλαιπωρήσασι πεδία· πενθείτω ἡ γῆ, ὅτι ἐτα
מִנְחָה	׳כִּי ׳נִמְנַע ׳מִבֵּית ׳אֱלֹהֵיכֶם ׳מִנְחָה	mo ʰʰʰ dñi: ⁱⁱⁱ luxerūt ʲʲʲ ſacerdo	λαιπωρήκασι σῖτος· ἐξήρανται ἄνες, ὀλιγάκις ἔλαιον, ἐξη
נָסַךְ	׳וָנֶסֶךְ ׳מִבֵּית ׳יְהוָה׃ קַדְּשׁוּ ׳צוֹם ׳קִרְאוּ ׳עֲצָרָה	tes ᵏᵏᵏ miniſtri ˡˡˡ domini. ooo	ρανται γεωργοί· ἐξηρανῆται κτήματα ὑπὲρ πυρῶν καὶ κρι
	׳אִסְפוּ ׳זְקֵנִים ׳כֹּל ׳יֹשְׁבֵי ׳הָאָרֶץ ׳בֵּית	ᵐᵐᵐ Depopulata ⁿⁿⁿ eſt ᵒᵒᵒ regio: ᵖᵖᵖ lu	deo: qꝫ periit vindemia ex agro. vinea aru
	׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵיכֶם ׳וְזַעֲקוּ ׳אֶל ׳יְהוָה׃	xit ᵠᵠᵠ humus ʳʳʳ qm̄ ˢˢˢ deuaſtatū	ἐξηράνθη, ὅτι ἀπώλωλεν τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ· ἡ ἄμπελος ἐξηρά
	׳אֲהָהּ ׳לַיּוֹם ׳כִּי ׳קָרוֹב ׳יוֹם ׳יְהוָה	eſt ᵗᵗᵗ triticū. ᵘᵘᵘ Confuſum eſt	νθη: τ ficus iminute ſāt. malū ġnatū τ palma τ malū τ
	׳וּכְשֹׁד ׳מִשַּׁדַּי ׳יָבוֹא׃ ׳הֲלוֹא ׳נֶגֶד	ᵛᵛᵛ vinū ʷʷʷ & ˣˣˣ elanguit ʸʸʸ oleum.	πᾶν, καὶ αἱ συκαῖ ὠλιγώκασαι· ἐπὶ καὶ φοῖνιξ καὶ μῆλον καὶ
	׳עֵינֵינוּ ׳אָכַל ׳נִכְרָת ׳מִבֵּית ׳אֱלֹהֵינוּ	ᶻᶻᶻ Cōfuſi ſunt ᵃᵃᵃᵃ agricole ᵇᵇᵇᵇ vi	πᾶν τὰ ξύλα τ ἀγροῦ ἐξηράνθη, ὅτι οὐκ ἔχυται χαρὰ ἀπὸ
	׳שִׂמְחָה ׳וָגִיל ׳עֲבָשׂוּ׃ פְּרֵדוֹת ׳תַּחַת	tū laucrunt ᶜᶜᶜᶜ vinitores ooooo	ἡμῶν. ἀγωνιάσατε καὶ κόψασθε, οἱ ἱερεῖς ἱεριτεύετε τὰ
	׳מְגֹרְפוֹתֵיהֶם ׳נָשַׁמּוּ ׳אֲצָרוֹת ׳נֶהֶרְסוּ	ᵈᵈᵈᵈ super ᵉᵉᵉᵉ frumento ᶠᶠᶠᶠ & ᵍᵍᵍᵍ or	ministratis altari: igredimini: dormite in
	׳כִּי ׳הוֹבִישׁ ׳דָּגָן׃ מַה ׳נֶּאֶנְחָה	deo: ʰʰʰʰ quia ⁱⁱⁱⁱ periit ooooooooo	λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ, εἰσίλθετε, ὑπνώσατε ἐν
	׳בְּהֵמָה ׳נֶאֶנְחוּ ׳עֶדְרֵי ׳בָקָר ׳כִּי ׳אֵין	ʲʲʲʲ meſſis ᵏᵏᵏᵏ agri. ˡˡˡˡ Vinea ᵐᵐᵐᵐ con	ſaccis miniſtrantes deo. qꝫ defecit de domo dei
	׳מִרְעֶה ׳לָהֶם ׳גַּם ׳עֶדְרֵי ׳הַצֹּאן	fuſa eſt ⁿⁿⁿⁿ & ficus ooooooooo	σακκοις λειτουργοῦντες θεῷ· ὅτι ἀπέχωκεν ἐξ οἴκου θεοῦ
	׳נָאֶשָּׁמוּ׃ אֵלֶיךָ ׳יְהוָה ׳אֶקְרָא ׳כִּי ׳אֵשׁ	ᵒᵒᵒᵒ clanguit. ᵖᵖᵖᵖ Malogranatū	vſi ſacrificiū τ libatio. ſcitificate ieiuniū: ꝓdicate cō
		ᵠᵠᵠᵠ & ʳʳʳʳ palma ˢˢˢˢ & ᵗᵗᵗᵗ malum ooo	ἡμῶν θυσία καὶ σπονδή· ἁγιάσατε νηστείαν, κηρύξατε πα
		ᵘᵘᵘᵘ & ᵛᵛᵛᵛ omnia ʷʷʷʷ ligna ˣˣˣˣ agri ʸʸʸʸ arue	ρατιλίαν. συναγάγετε πρεσβυτέρους πάντας εἰσακτὸς
		runt: ᶻᶻᶻᶻ quia ᵃᵃᵃᵃᵃ confuſum eſt	τεο terrā: in domū dñi dei vꝰ: τ clamate
		ᵇᵇᵇᵇᵇ gaudiū ᶜᶜᶜᶜᶜ a filiis ᵈᵈᵈᵈᵈ hominū.	κοῦντες τὴν γῆν, εἰς οἶκον κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ κεκράξατε
		ᵉᵉᵉᵉᵉ Accingite vos ᶠᶠᶠᶠᶠ & plangi	ad dñm vehemēt. hei mihi hei mihi hei mihi dic: qꝫ iuc
		te ᵍᵍᵍᵍᵍ ſacerdotes: ʰʰʰʰʰ vlulate ⁱⁱⁱⁱⁱ mi	τὸς κύριον ἐκτενῶς· οἴμοι οἴμοι οἴμοι εἰς ἡμέραν, ὅτι ἐγ
		niſtri ʲʲʲʲʲ altaris. ooooooooo	γὺς ἡμέρα κυρίου· καὶ ὡς ταλαιπωρία ἐκ ταλαιπωρί
		ᵏᵏᵏᵏᵏ Ingredimini: ˡˡˡˡˡ cubate ᵐᵐᵐᵐᵐ in	veniet. nōne ante oculos vꝰ eſca alimenta.
		ſacco ⁿⁿⁿⁿⁿ miniſtri ᵒᵒᵒᵒᵒ dei mei: oo	ας ἔξει· οὐχὶ κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν βρώματα.
		ᵖᵖᵖᵖᵖ quoniā ᵠᵠᵠᵠᵠ ínteriit ʳʳʳʳʳ de do	ſublata ſūt ō domo dei vꝰ leticia τ gaudiū. ſaltauc
		mo ˢˢˢˢˢ dei veſtri ᵗᵗᵗᵗᵗ ſacrificium	ἐξήρθη ἐξ οἴκου θεοῦ ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά· ἐσκίρτη
		ᵘᵘᵘᵘᵘ & libatio. ᵛᵛᵛᵛᵛ Sanctificate	rūt vitule in ꝓſepib᷒ ſuis. vaſtipati ſūt the
		ʷʷʷʷʷ ieiuniū: ˣˣˣˣˣ & vocate ʸʸʸʸʸ cetū:	σαν δαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν· ἀφῃδίσθησαν τὰ
		ᶻᶻᶻᶻᶻ cōgregate ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ſenes ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ oēs ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ha	σαυρά, κατεσκάφησαν λικνεῖ, ὅτι ἐξηράνθη σῖτος. τί ἀντα
		bitatores ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ terre in ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ domū	ponem ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ nobis: ſicuerunt ormēta bob᷒: qꝫ nō
		ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ domini ʰʰʰʰʰʰ dei veſtri: ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ & cla	θήσομεν ἑαυτοῖς; ἐκλαυσαν βουκόλια βοῶν, ὅτι οὐκ
		mate ʲʲʲʲʲʲ ad ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ dominum oooo	erant paſcua eis. τ gregꝰ oues
		ˡˡˡˡˡˡ A.a.a. ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ diei: ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ quia ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ prope	ὑπῆρχεν τομὰ αὐτοῖς. καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων
		eſt ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ dies ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ domini: oooooo	diſperierūt. ad te dñe clamabo: qm̄ ignis
		ʳʳʳʳʳʳ & quaſi vaſtitas ˢˢˢˢˢˢ a potēte	ἐφαγίδωκαν. πρός σε κύριε βοήσομαι, ὅτι πῦρ ooo
		ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ veniet. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ Nunqd nō ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ corā	
		ʷʷʷʷʷʷ oculis veſtris ˣˣˣˣˣˣ alimēta ʸʸʸʸʸʸ pe	
		rierūt ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ de domo ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ dei noſtri	
		ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ leticia ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ & exultatio. ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ Cō	
		putruerūt ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ iumenta ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ in oo	
		ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ſtercore ſuo: ʰʰʰʰʰʰʰ demolita	
		ſunt ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ horrea: ʲʲʲʲʲʲʲ diſſipate ſūt	
		ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ apothece: ˡˡˡˡˡˡˡ qm̄ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ cōfuſum	
		eſt ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ triticum. ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ Quid ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ inge	
		muit ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ aial: ʳʳʳʳʳʳʳ mugierūt ˢˢˢˢˢˢˢ gre	
		ges ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ armenti. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ Quia ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ non	
		eſt ʷʷʷʷʷʷʷ paſcua ˣˣˣˣˣˣˣ eis. Sed ʸʸʸʸʸʸʸ & ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ gre	
		ges ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ pecorum oooooooooo	
		ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ diſperierunt. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ Ad te ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ dñe	
		ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ clamabo ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ quia ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ignis ooo	

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

edūmpsit speciosa deserti. ⁊ flāma succendit om-
ἀνέλωσεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. καὶ φλὲξ κατέκαυσεν πάν-
nia ligna agri. ⁊ tumēta campi suspexe
τα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ · καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου ἀνέβλε-
rūt ad te: qm arefacte sūt emissiões aquaꝝ: ⁊ ignis
ψαν πρός σέ, ὅτι ἐξηράνθησαν ἀφέσεις ὑδάτων, καὶ πῦρ
deuorauit ꝙ speciosa deserti.
κατέφαγεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. Ca.2.

A Nite tuba in sion: ꝓdicate in
Σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι ἐν σιών, κηρύξατε ἐν
A ioēl. mōte scō meo: ⁊ conturbentur oēs hitan
ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ συνταραχθήτωσαν πάντες οἱ κατοι
tes trā: qm adsit dies dñi. qm iuxta
κοῦντες τὴν γῆν, ὅτι πάρεστιν ἡ ἡμέρα κυρίου. ὅτι ἐγγὺς
est tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies nubis
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης,
⁊ nebule: ⁊ mane fundet sup mōtes pplus mult⁹ ⁊ fortis.
ὡς ὄρθρος κεκόσμηται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολλὸς καὶ ἰσχυρός.
Similis ei nō fuit a seculo: ⁊ post eū nō
ὅμοιος αὐτῷ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ
erit vsq; ad ānos ḡnatiōis ḡnatiōnū. aū eū ignis cō-
ἔσται ἕως ἐτῶν γενεᾶς γενεῶν. ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀνα-
sumēs: ⁊ post eū succensa flāma: sīc paradisus
λίσκων, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἀποκαύσει φλόξ, ὡς παράδει-
voluptatis terra ante faciem eius: ⁊
σος τρυφῆς ἡ γῆ ἔμπροσθεν τοῦ πρόσωπου αὐτοῦ, καὶ
posteriora illius sicut campi desolationis: ⁊ salua-
τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ὡσεὶ πεδίον ἀφανισμοῦ, καὶ ἀσφα-
tus nō erit ei. sicut visio equoꝝ aspect⁹ eoꝝ.
λὲς οὐκ ἔσται αὐτῷ. ὡς ὅρασις ἵππων ἡ ὄψις αὐτῶν.
⁊ sicut equites sic ꝑsequentur: sicut vox ḡdrigaꝝ
καὶ ὡς ἱππεῖς οὕτως καταδιώξονται, ὡς φωνὴ ἁρμάτων
B sup vertices mōtiū exilient: ⁊ sicut vox flamme
ἐπικεφαλὴς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς
ignis deuorātis stipulā: ⁊ sicut pplus multus ⁊
πυρὸς κατεσθιούσης καλάμην, καὶ ὡς λαὸς πολλὸς καὶ
fortis ꝓparatus ad prliū. a facie eius
ἰσχυρὸς παρατεταγμένος εἰς πόλεμον. ἀπὸ προσώπου αὐ-
cōterent pplī: oēs vultus sicut adustio
τοῦ συντριβήσονται λαοί, πᾶν πρόσωπον ὡς πρόσκαυ-
olle: sicut pugnatores discurrent: ⁊ sicut viri
μα χύτρας, ὡς μαχηταὶ διαδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄνδρες
bellatores ascendent sup muros. ⁊ vnusq;q; in
πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη. καὶ ἕκαστος ἐν τῇ
via sua ambulabit: ⁊ nō declinabūt a semitis su
ὁδῷ αὐτοῦ πορεύσονται καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνωσιν, τὰς τρίβους αὐ-
is. ⁊ vnusq;q; a fratre suo nō recedet: ag-
τῶν. καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφίξεται, κα-
grauati in armis suis ibunt: in
ταβαρυνόμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορεύσονται, ἐν τοῖς
iaculis cadent: ⁊ nō cōsument. vrbē
C βέλεσιν πεσοῦνται. καὶ οὐ μὴ συντελεσθῶσιν, τὴν πόλιν
ascendent: ⁊ sup muros discurrent. sup do-
ἀναβήσονται, καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων διαδραμοῦνται. ἐπὶ τὰς οἰκί-
mos ascendent: ⁊ p fenestras intrabūt sīc fures. ab
D ας ἀναβήσονται, καὶ διὰ τῶν θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. ἀπὸ
facie eius cōtremuit terra ⁊ cōmouebit⁹ est cēlū. sol
προσώπου αὐτοῦ συγχυθήσεται ἡ γῆ καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανός. καὶ
⁊ luna cōtenebrabunt. ⁊ stelle mittēt i occasū lumē suum.
τὰ φωστῆρες συσκοτάσουσιν. καὶ τὰς ἄστρα δύσουσιν φέγγος αὐτῶν.
⁊ dñs dabit vocē suam ante faciem fortitudinis suę. q; multa
καὶ κύριος δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ. ὅτι πολ-
sunt nimis castra eius: qm fortia opera sermonū illius. q;
λή ἐστιν σφόδρα παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. διὸ
magna dies dñi: magna ⁊ illustris nimis: ⁊ quis erit
μεγάλη ἡ ἡμέρα κυρίου, μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἔσται
sufficiēs est ⁊ nūc dicit dñs cōuertimini ad me de toto cor-
ἱκανὸς αὐτῇ; καὶ νῦν λέγει κύριος ἐπιστράφητε πρός με ἐξ ὅλης τῆς καρ-
de vro in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite
δίας ὑμῶν ἐν νηστείᾳ καὶ κλαυθμῷ καὶ κοπετῷ, καὶ διαρρήξατε
corda vra ⁊ nō vestimēta vra: ⁊ cōuertimini ad
τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ ἐπιστράφητε πρὸς

Trāsla.B.Vie.

comedit speciosa deserti: & flamma succendit oo
omnia ligna regionis. Sed & bestie agri quasi
area sitiēs imbrē suspexerunt ad te: qm exiccati
sunt fontes aquarū: & ignis deuorauit speciosa
deserti. 2.

Anite tuba in sion: vlulate in mōte sancto meo. Conturbentur oēs habitatores terre: qa venit dies dñi: qa ppe est dies tenebrarū & caliginis: dies nubis & turbinis. Quasi mane expansum sup montes populus multus & fortis. Similis ei non fuit a principio: & post eum non erit vsq; in annos generatiōis & gnationis. Ante faciē ei ignis vorās & posteā exurens flāma. Quasi hortus voluptatis tra coram eo: & post eum solitudo deserti: oooooooooooo neq; est qui effugiat eū. Quasi aspectus equoꝝ & aspectus eorū: & q̄si eqtes sic currēt. Sicut sonitus quadrigarū sup capita montium exilient: oooo sicut sonit flāme ignis deuorātis stipulā: velut pplus fortis prepatus ad prliū. A facie eius cruciabūtur populi: oēs vultus redigētur in ollam. Sicut fortes currēt: quasi viri bellatores oooooo ascendent murum. Viri in viis suis gradientur: & nō declinabūt a semitis suis. Vnusq; fratrē suū nō coartabit: singuli i calle suo ambulabūt. Sed & per fenestras cadent: & nō demolietur. Vrbem ingredietur: in muro current. Domos cōscendēt: per fenestras intrabūt quasi fur. oooo A facie eius cōtremuit terra: moti sunt celi. oo Sol & luna obtenebrati sunt: & stelle retraxerunt splendorē suū. Et dñs dedit vocē suā ante faciē exercitus sui: quia multa sunt nimis castra eius: qa fortia & facientia verbū eius. Magnus & enarrabilis dies dñi & terribilis valde. Et qs sustinebit eum? Nūc ergo dicit dñs. Cōuertimini ad me in toto corde vro: in ieiunio & in fletu & in plāctu: & scindite corda vra & nō vestimēta vra. Et cōuertimini ad

Tex.heb.Joel..iij. Pritiua.heb.

נוה דשא	אָכְלָה נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לְהֲטָה	
	כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה: אַף בַּהֲמוֹת שָׂדָי	
ערג אפק	תַּעֲרוֹג אֵלַיִךְ כִּי יָבְשׁוּ אֲפִיקֵי מָיִם	
	וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר:	
Cap.iij.	תְּקַע שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן	
רוע רנן	וְהָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי	
בוא קרב	הָאָרֶץ כִּי בָא יוֹם יְהוָה כִּי קָרוֹב:	
	יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל	
פרש	פָּרַשׂ עַל הָרִים עַם רַב	
עצם כמו	וְעָצוּם כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן הָעוֹלָם	
היה עלם	וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסִף עַד שְׁנֵי דוֹר	
יסף שנה	דּוֹר: לְפָנָיו אֵכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו	
בער	תְּלַהֵט לֶהָבָה כִּגַּן עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו	
להט	וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם פְּלֵיטָה	
היה ראה	לֹא הָיְתָה לוֹ: כְּמַרְאֵה סוּסִים	
רוץ	מַרְאֵהוּ וְכִפָּרָשִׁים כֵּן יְרוּצוּן: כְּקוֹל	
רכב רכד	מַרְכָּבוֹת עַל רָאשֵׁי הָהָרִים יְרַקֵּדוּן	
	כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קַשׁ כְּעַם	
עצם עבה	עָצוּם עָרוּךְ מִלְחָמָה: מִפָּנָיו יָחִילוּ	
להם פנה	עַמִּים כָּל פָּנִים קִבְּצוּ פָּאֳרוּ:	
חול פרר	כַּגִּבּוֹרִים יְרוּצוּן כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה	
גבר עלה	יַעֲלוּ חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן	
חמה	וְלֹא יְעַבְּטוּן אָרְחוֹתָם: וְאִישׁ אָחִיו	
עבט	לֹא יִדְחָקוּן גֶּבֶר בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן	
דחק סלל	וּבְעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ לֹא יִבָּצֵעוּ:	
נפל בצע	בָּעִיר יָשֹׂקּוּ בַּחוֹמָה יְרוּצוּן בַּבָּתִּים	
שסק בית	יַעֲלוּ בָּעַד הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב:	
עלה בוא	לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ רָעֲשׁוּ שָׁמָיִם	
	שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ	
כהה	נָגְהָם: וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ	
חנה עצם	כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה	
גדל נכר	דְבָרוֹ כִּי גָדוֹל יוֹם יְהוָה וְנוֹרָא	
כול	מְאֹד וּמִי יְכִילֶנּוּ: וְגַם עַתָּה נְאֻם	
	יְהוָה שׁוּבוּ עָדַי בְּכָל לְבַבְכֶם	
בכה סגד	בְּצוֹם וּבְנֶכִי וּבְמִסְפֵּד: וְקִרְעוּ	
	לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל	

Pritiua.heb.	Tex.heb.Joel.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
יְהוָה	יְהוָה	dñm	dñs
אֱלֹהֵיכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	deum	deus
כִּי	כִּי	vestrū: quia	uester. qz
חַנּוּן	חַנּוּן	benign? &	misericors
וְרַחוּם	וְרַחוּם	mificors	et
הוּא	הוּא	est	misericors
אֶרֶךְ	אֶרֶךְ	patiens &	et
אַפַּיִם	אַפַּיִם	multe	multe
וְרַב	וְרַב	miser	misericordie
חֶסֶד	חֶסֶד	cordie &	et
וְנִחָם	וְנִחָם	prestabilis	penitens
עַל	עַל	sup	super
הָרָעָה	הָרָעָה	malicia. Quis	malitia. qs
וְשׁוּב	וְשׁוּב	scit si	nouit si
יָשׁוּב	יָשׁוּב	cō	reuertet
וְנִחַם	וְנִחַם	uertatur &	et
וְהִשְׁאִיר	וְהִשְׁאִיר	ignoscat	penitebit
אַחֲרָיו	אַחֲרָיו	&	et
בְּרָכָה	בְּרָכָה	relinq	dimittet
מִנְחָה	מִנְחָה	post se	post se
וָנֶסֶךְ	וָנֶסֶךְ	benedictionē	benedictionē
לַיהוָה	לַיהוָה	sacrificiū &	et
אֱלֹהֵיכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	libamen	libamen
תִּקְעוּ	תִּקְעוּ	dño deo vro.	dño deo vro.
שׁוֹפָר	שׁוֹפָר	Cante	clangite
בְּצִיּוֹן	בְּצִיּוֹן	tuba	tuba
קַדְּשׁוּ	קַדְּשׁוּ	in sion:	in
צוֹם	צוֹם	sanctificate	sion.
קִרְאוּ	קִרְאוּ	ieiu	ieiunij.
עֲצָרָה	עֲצָרָה	nium:	pdicate
אִסְפוּ	אִסְפוּ	vocate	curationē:
עָם	עָם	cetum:	congregate
קַדְּשׁוּ	קַדְּשׁוּ	cōgregate	populos
קָהָל	קָהָל	pplm:	suggentes
קִבְּצוּ	קִבְּצוּ	sactifi	ubera:
זְקֵנִים	זְקֵנִים	cate	egrediatur
אִסְפוּ	אִסְפוּ	ecclesiā:	sponsus
עוֹלָלִים	עוֹלָלִים	coadunate	de
וְיֹנְקֵי	וְיֹנְקֵי	senes:	cubili
שָׁדָיִם	שָׁדָיִם	congregate	suo:
יֵצֵא	יֵצֵא	parulos	&
חָתָן	חָתָן	&	sponsa
מֵחֶדְרוֹ	מֵחֶדְרוֹ	suggētes	de
וְכַלָּה	וְכַלָּה	ubera.	thalamo
מֵחֻפָּתָהּ	מֵחֻפָּתָהּ	Egrediatur	suo.
בֵּין	בֵּין	sponsus	Inter
הָאוּלָם	הָאוּלָם	de	uestibulū
וְלַמִּזְבֵּחַ	וְלַמִּזְבֵּחַ	cubili	&
יִבְכּוּ	יִבְכּוּ	suo:	altare
הַכֹּהֲנִים	הַכֹּהֲנִים	&	plorabunt
מְשָׁרְתֵי	מְשָׁרְתֵי	sponsa	sacerdotes
יְהוָה	יְהוָה	de	ministri
וְיֹאמְרוּ	וְיֹאמְרוּ	thalamo	dñi
חוּסָה	חוּסָה	suo.	&
יְהוָה	יְהוָה	Inter	dicent.
עַמֶּךָ	עַמֶּךָ	uestibulū	Parce
וְאַל	וְאַל	&	dñe
תִּתֵּן	תִּתֵּן	altare	populo
נַחֲלָתְךָ	נַחֲלָתְךָ	plorabunt	tuo:
לְחָרְפָּה	לְחָרְפָּה	sacerdotes	&
מָשָׁל	מָשָׁל	ministri	ne
בָּהֶם	בָּהֶם	dñi	des
נוֹדִים	נוֹדִים	&	hereditatē
לָמָּה	לָמָּה	dicent.	tuā
יֹאמְרוּ	יֹאמְרוּ	Parce	in
בָעַמִּים	בָעַמִּים	dñe	opprobriū
אַיֵּה	אַיֵּה	popło	vt
אֱלֹהֵיהֶם	אֱלֹהֵיהֶם	tuo:	dñentur
וַיְקַנֵּא	וַיְקַנֵּא	&	eis
יְהוָה	יְהוָה	ne	nationes.
לְאַרְצוֹ	לְאַרְצוֹ	des	Quare
וַיַּחְמֹל	וַיַּחְמֹל	hereditatē	dicūt
עַל	עַל	tuā	in
עַמּוֹ	עַמּוֹ	in	populis
וַיַּעַן	וַיַּעַן	opprobriū	vbi
יְהוָה	יְהוָה	vt	est
וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר	dñentur	deus
לְעַמּוֹ	לְעַמּוֹ	eis	eor?
הִנְנִי	הִנְנִי	nationes.	Zelat?
שֹׁלֵחַ	שֹׁלֵחַ	Quare	est
לָכֶם	לָכֶם	dicūt	dñs
אֶת	אֶת	in	sup
הַדָּגָן	הַדָּגָן	populis	terrā
וְהַתִּירוֹשׁ	וְהַתִּירוֹשׁ	vbi	suam:
וְהַיִּצְהָר	וְהַיִּצְהָר	est	&
וּשְׂבַעְתֶּם	וּשְׂבַעְתֶּם	deus	pepercit
אֹתוֹ	אֹתוֹ	eor?	populo
וְלֹא	וְלֹא	Zelat?	suo.
אֶתֵּן	אֶתֵּן	est	Et
אֶתְכֶם	אֶתְכֶם	dñs	respōdit
עוֹד	עוֹד	&	dñs
חֶרְפָּה	חֶרְפָּה	dixit	&
בַּגּוֹיִם	בַּגּוֹיִם	populo	dixit
וְאֶת	וְאֶת	suo.	populo
הַצְּפוֹנִי	הַצְּפוֹנִי	Ecce	suo.
אַרְחִיק	אַרְחִיק	ego	Ecce
מֵעֲלֵיכֶם	מֵעֲלֵיכֶם	mittā	ego
וְהַדַּחְתִּיו	וְהַדַּחְתִּיו	vobis	mitto
אֶל	אֶל	frumētum	vobis
אֶרֶץ	אֶרֶץ	&	frumētū
צִיָּה	צִיָּה	vinum	&
וּשְׁמָמָה	וּשְׁמָמָה	&	vinū
אֶת	אֶת	oleum: &	&
פָּנָיו	פָּנָיו	replebimini	oleum:
אֶל	אֶל	in	&
הַיָּם	הַיָּם	eis: &	iplebimini
הַקַּדְמוֹנִי	הַקַּדְמוֹנִי	non	eis:
וְסוֹפוֹ	וְסוֹפוֹ	dabo	&
אֶל	אֶל	vos	non
הַיָּם	הַיָּם	vltra	dabo
הָאַחֲרוֹן	הָאַחֲרוֹן	opprobriū	vos
וְעָלָה	וְעָלָה	in	vltra
בָאְשׁוֹ	בָאְשׁוֹ	gentibus.	opprobriū
וְתַעַל	וְתַעַל	Et	in
צַחֲנָתוֹ	צַחֲנָתוֹ	eū qui	gentibus:
כִּי	כִּי	ab	&
הִגְדִּיל	הִגְדִּיל	aglone	dabo
לַעֲשׂוֹת	לַעֲשׂוֹת	est	vos
אַל	אַל	pcul	vltra
תִּירְאִי	תִּירְאִי	faciā	opprobriū
אַדְמָה	אַדְמָה	a	in
גִּילִי	גִּילִי	vobis:	gentibus:
וְשִׂמְחִי	וְשִׂמְחִי	&	&
כִּי	כִּי	expellam	reddam
הִגְדִּיל	הִגְדִּיל	eum	vobis
יְהוָה	יְהוָה	in	annos
לַעֲשׂוֹת	לַעֲשׂוֹת	terram	quos
אַל	אַל	inuiam	comedit
תִּירְאוּ	תִּירְאוּ	&	locusta:
בַּהֲמוֹת	בַּהֲמוֹת	desertam.	bruchus:
שָׂדָי	שָׂדָי	Faciem	&
כִּי	כִּי	eius	rubigo:
דָשְׁאוּ	דָשְׁאוּ	contra	&
נְאוֹת	נְאוֹת	mare	eruca
מִדְבָּר	מִדְבָּר	orientale:	fortitudo
כִּי	כִּי	&	mea
עֵץ	עֵץ	extremū	magna
נָשָׂא	נָשָׂא	eius	quam
פִּרְיוֹ	פִּרְיוֹ	vlq	misi
תְּאֵנָה	תְּאֵנָה	ad	in
וְגֶפֶן	וְגֶפֶן	mare	vos.
נָתְנוּ	נָתְנוּ	nouissimū.	Et
חֵילָם	חֵילָם	Et	comedetis
וּבְנֵי	וּבְנֵי	ascendet	vescētes
צִיּוֹן	צִיּוֹן	fetor	
גִּילוּ	גִּילוּ	eius	
וְשִׂמְחוּ	וְשִׂמְחוּ	&	
בַּיהוָה	בַּיהוָה	ascē	
אֱלֹהֵיכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	det	
כִּי	כִּי	putredo	
נָתַן	נָתַן	ei?	
לָכֶם	לָכֶם	qa	
אֶת	אֶת	sup	
הַמּוֹרֶה	הַמּוֹרֶה	be	
לִצְדָקָה	לִצְדָקָה	egit.	
וַיּוֹרֶד	וַיּוֹרֶד	Noli	
לָכֶם	לָכֶם	timere	
גֶּשֶׁם	גֶּשֶׁם	terra:	
יוֹרֶה	יוֹרֶה	exulta	
וּמַלְקוֹשׁ	וּמַלְקוֹשׁ	&	
בָּרִאשׁוֹן	בָּרִאשׁוֹן	letare:	
וּמָלְאוּ	וּמָלְאוּ	qm	
הַגְּרָנוֹת	הַגְּרָנוֹת	magnifi	
בָּר	בָּר	cauit	
וְהֶשְׁיְקוּ	וְהֶשְׁיְקוּ	dñs	
הַיְקָבִים	הַיְקָבִים	vt	
תִּירוֹשׁ	תִּירוֹשׁ	faceret.	
וְיִצְהָר	וְיִצְהָר	No	
וְשִׁלַּמְתִּי	וְשִׁלַּמְתִּי	lite	
לָכֶם	לָכֶם	timere	
אֶת	אֶת	aialia	
הַשָּׁנִים	הַשָּׁנִים	regiōis:	
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	qa	
אָכַל	אָכַל	germinauerūt	
הָאַרְבֶּה	הָאַרְבֶּה	pecio	
הַיֶּלֶק	הַיֶּלֶק	sa	
וְהַחָסִיל	וְהַחָסִיל	deserti:	
וְהַגָּזָם	וְהַגָּזָם	quia	
חֵילִי	חֵילִי	lignum	
הַגָּדוֹל	הַגָּדוֹל	attulit	
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	fructū	
שָׁלַחְתִּי	שָׁלַחְתִּי	suū:	
בָּכֶם	בָּכֶם	ficus	
וַאֲכַלְתֶּם	וַאֲכַלְתֶּם	&	
אָכוֹל	אָכוֹל	vinea	
		dederūt	
		virtutē	
		suam.	
		Et	
		filii	
		sion	
		exulta	
		te	
		&	
		letamini	
		in	
		dño	
		deo	
		vestro:	
		qa	
		dedit	
		vobis	
		doctorē	
		iusticie:	
		&	
		descē	
		dere	
		faciet	
		ad	
		vos	
		imbrē	
		matutinū	
		&	
		sero	
		tinum	
		sicut	
		in	
		principio.	
		Et	
		implebūtur	
		aree	
		frumento:	
		&	
		redundabunt	
		torcularia	
		vino	
		&	
		oleo.	
		Et	
		reddam	
		vobis	
		annos	
		quos	
		comedit	
		locusta:	
		bruchus:	
		&	
		rubigo:	
		&	
		eruca	
		fortitudo	
		mea	
		magna	
		quam	
		misi	
		in	
		vos.	
		Et	
		comedetis	
		vescētes	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
dñs ¦ deū vrm: qz misericors ⁊ miserator ēt.
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστὶ,
patiens ⁊ multe mie ⁊ penitens sup
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ, ταῖς
malitiis. do nouit ſi reuertet ⁊ penitebit ēt
κακίαις. τίς οἶδεν ἐὰν ἐπιστρέψῃ καὶ μετανοήσῃ ἀφῇ
⁊ dimittet post se bñdictionē ⁊ sacrificiū ⁊
καὶ ὑπολείψεται ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν καὶ θυσίαν καὶ
libamen dño deo vro. clangite tuba in
σπονδὴν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν
sion. ſctificate ieiunīū. pdicate curationē: cōgre
σιών. ἁγιάσατε νηστείαν. κηρύξατε ἱερατείαν, συνα
gate pplm: ſctificate eccleſiam: cligite ſenio
γάγετε λαόν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυ
res: cōgregate pualos ſuggentes vbera: egredia
τέρους. συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαστούς, ἐξελθέ
tur ſpōſus de cubili ſuo: ⁊ ſpōſa de
τω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ νύμφη ἐκ τοῦ
thalamo ſuo. inter crepidinē ⁊ altare
παστοῦ αὐτῆς. ἀναμέσον τῆς κρηπῖδος καὶ τοῦ θυσιαστηρίου
plorabūt ſacℓotes miniſtrātes dño ⁊ dicēt.
κλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κῷ καὶ ἐροῦσι.
parce dñe pplo tuo. ⁊ ne des hereditā
φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου. καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονο
tem tuā in opprobriū vt dñent eos gētes: qz
μίαν σου εἰς ὄνειδος τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη, ἵνα
nō dicant in nationib: vbi eſt deꝰ eor.
μὴ ἔτπωσιν οἱ ἐθνεσιν, ποῦ ἐστι ὁ θεὸς αὐτῶν.
⁊ zelauit dño terrā ſuā ⁊ pepcit
καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ
pplo ſuo. ⁊ reſpōdit dño ⁊ dixit pplo
λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ
ſuo: ecce ego mitto vobis frumētū ⁊
αὐτοῦ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν τὸν σῖτον καὶ τὸν
vinū ⁊ oleum: ⁊ iplebimini eis: ⁊ nō
οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν, καὶ οὐ
dabo vos vltra in opprobriū in gētibus: ⁊
δώσω ὑμᾶς ἔτι εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ
eū ab aglone repellā a vobis. ⁊ expellā eū in
τὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐκδιώξω ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς
trā ſinoēm: ⁊ diſpdā faciem eius in
γῆν ἄυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν
mare primū: ⁊ poſteriora ei? in
θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν
mare nouiſſimū. ⁊ aſcendet putredo eius
θάλασσαν τὴν ἐσχάτην. καὶ ἀναβήσεται σαπρία αὐτ
⁊ aſcendet ſonit illiꝰ. qñ magnificauit
καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ. ὅτι ἐμεγάλυνεν τὰ
opa ei?. gñde terra: gaude ⁊ letare. qz ma
ἔργα αὐτ. ἐκφόβει γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου. ὅτι ἐμε
gnificauit dñs vt faceret. cōfidite iumēta ēt
γάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι. θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πε
pi: qñ germinauerūt campi ſolitudinis: qz lignū
δίου. ὅτι βεβλάστηκεν πόλια τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον
attulit fructū ſuū: vinea ⁊ ficus dederūt fortitudinē
ἤνεγκεν καρπὸν αὐτοῦ, ἄμπελος καὶ συκῆ ἔδωκαν ἰσχὺν
ſuam. ⁊ filij ſion gaudete ⁊ letamini in
αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα σιὼν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε ἐπὶ
dño deo vro: qñ dedit vobis eſcam
κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, ὅτι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα
in iuſticiam ⁊ pluit vobis ſbitē ꝑmā ⁊ ſerotinū ſi
εἰς δικαιοσύνην καὶ βρέξει ὑμῖν ὑετὸν πρωΐμον καὶ ὄψιμον κα
cut ante: ⁊ replebunt aree tritico: ⁊ redū
ὡς ἔμπροσθεν. καὶ πλησθήσονται οἱ ἅλωες σίτου, καὶ ὑπε
dabunt torcularia vino ⁊ oleo: ⁊ reddam
ρεκχυθήσονται οἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ ἀποτακήσο
vobis ꝑ annis q̄s cōdit locuſta ⁊ bru
ὑμῖν ἀντὶ τῶν ἐτῶν οἷς κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς καὶ ὁ βρού
chꝰ ⁊ eruca ⁊ rubigo: fortitudo mea ma
χος καὶ ἡ κάμπη καὶ ἡ ἐρυσίβη, ἡ δύναμίς μου ἡ με
gna quā miſi in vos. ⁊ comedetis comeſtiōe
γάλη ἣν ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς. καὶ φάγεσθε βρώσει

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

ⁿ saturabimini ⁿ laudabitis nomē dñi vei
καὶ ἐμπλησθήσεσθε καὶ αἰνέσετε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
vri q fecit vobiscum mirabilia: ⁿ non cōfun
ὑμῶν ὃς ἐποίησεν μεθ' ὑμῶν θαυμάσια, καὶ οὐ μὴ καῖσ
det ppls me⁹ in eternū. ⁿ scietis q: in me
χυνῇ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐν μέ
dio israel sum ego. ⁿ dirit dñs de vr:
σῳ τοῦ Ἰσραὴλ εἰμὶ ἐγώ. καὶ ἔσται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,
ⁿ non est pter me: ⁿ non cōfundet nō
καὶ οὐκ ἔστι πλὴν ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ καταισχυνθήσεται οὐκ
G vltra olo ppls me⁹ in eternū. ⁿ erit post hec
ἔτι πᾶς ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα
Sanct. effundā de spū meo sup oēm carnē:
τὰ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα,
ⁿ ppbetabunt filij vri ⁿ filie vre:
καὶ προφητεύσουσιν υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
ⁿ senioꝛes vri: somnia somniabunt: ⁿ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται, καὶ
iuuenes vri visiones videbūt: ⁿ sup ser
οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καί γε ἐπὶ τοὺς δού
uos ⁿ sup ancillas in diebus illis effū
λους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκ
dā de spū meo: ⁿ dabo ꝓdigia in
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ δώσω τέρατα ἐν
celo ⁿ sup terrā sanguinē ⁿ ignē ⁿ vaporē
τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
fumi. sol cōuertetur in tenebras ⁿ lu
καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σε
na in sanguinē ant̄ veniat dies dñi magnꝰ
λήνη εἰς αἷμα πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην
ⁿ illustris. ⁿ erit oia q̄cūq; inuocauerit nomē
καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
dñi: salu⁹ erit: q: in monte sion ⁿ in hierusalem
κυρίου, σωθήσεται, ὅτι ἐν τῷ ὄρει σιὼν καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
erit saluatus sicut dixit dñs: ⁿ annunci
ἔσται διασῳζόμενος καθότι εἶπεν ὁ κύριος, καὶ εὐαγγελι
ano q̄s dñs vocauit.
ζόμενος οὓς ὁ κύριος προσκέκληται. Ca.3,

Q Δίότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ
tpe illo: q̄n cōuertero captiuitatem iu
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰού
da ⁿ hierusalem; cōgregabo oēs gētes ⁿ de
δα καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, συνάξω πάντα τὰ ἔθνη καὶ κα
ducā eas in vallem iosaphat. ⁿ disceptabo
ταξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ. καὶ διακρινοῦσι
cū eis ibi ꝓ ppło meo ⁿ heredi
μαι πρὸς αὐτοὺς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κλη
tate mea israel: q̄s dispersi in gētib⁹: ⁿ
ρονομίας μου Ἰσραὴλ, οὓς διέσπειρα ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
terrā meā diuiserūt ⁿ sup ppłm meū mise
τὴν γῆν μου κατεδιέλαχοντο καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβα
runt sorꝛes: ⁿ pueros dederūt meretricib⁹: ⁿ
λον κλήρους, καὶ τὰ παιδάρια ἔδωκαν πόρναις, καὶ τὰ
puellas vendebāt ꝓ vino ⁿ bibebāt. ⁿ q̄d mihi
κοράσια ἐπώλουν ἀντὶ οἴνου καὶ ἔπινον. καί γε τί ἐμοὶ
ⁿ robis tyrus ⁿ sidon ⁿ oia galilea alienige
καὶ ὑμῖν Τύρος καὶ Σιδὼν καὶ πᾶσα Γαλιλαία ἀλλεφύ
B nar: nūq̄d retributionē vos retribuitis mihi: aut irā
λων; μὴ ἀνταποδόματα ὑμεῖς ἀνταποδίδοτέ μοι, ἢ μῆνιν
cōde retinet⁹ vos mihi: velocit ⁿ cito reddam
κακεῖτε ὑμεῖς ἐμοί; ἐξαίφνης καὶ ταχέως ἀνταποδώσω τὸ
retributionē vram in capitib⁹ vrīs. ꝓ eo q̄d argētū
ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. ἀνθ' ὧν τὸ ἀργύριόν
meū ⁿ aurū meū tulistis: ⁿ electa mea
μου καὶ τὸ χρυσίον μου ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐπίλεκτά μου
ⁿ bona intulistis in templa vra. filios
καὶ τὰ καλὰ εἰσηνέγκατε εἰς τοὺς ναοὺς ὑμῶν· τοὺς υἱοὺς
iuda ⁿ filios hierusalem vendidistis filijs
Ἰούδα καὶ τοὺς υἱοὺς Ἱερουσαλὴμ ἀπέδοσθε τοῖς υἱοῖς
grecoꝝ: vt eloceretis eos finib⁹ suis.
τῶν Ἑλλήνων, ὅπως ἐξώσητε ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ooo

Trāſla.B.Vie.

et ⁿ saturabimini: ⁿ & lauda
bitis ⁿ nomen ⁿ domini ooo
ⁿ dei vestri ⁿ qui ⁿ fecit ⁿ mira
bilia ⁿ vobiscum. ooooooo
ⁿ Et nō ᵇ cōfundetur ᶜ ppls
meus ᵈ in sempiternū: ᵉ &
scietis ᶠ qa ᵍ in medio ʰ israel
ⁱ ego sum. ᵏ Et ego ˡ dñs oo
ᵐ deus vr: ⁿ & nō est ᵒ āpli?:
ᵖ & nō ᵍ cōfundetur ʳ pplus
meus ˢ in eternū. ᵗ Et erit
ᵘ post ᵛ hec ʷ effundam ooo
ˣ spiritū meum ʸ sup ᶻ oēm
ᵃ carnē: ᵇ & ppheta būt ᶜ filii
vri ᵈ & filie vre. ᵉ Senes vri
ᶠ somnia ᵍ somnia bunt: &
ʰ iuuenes vestri ⁱ visiones
ᵏ videbunt. ˡ Sed & ᵐ super
ⁿ seruos ᵒ & ᵖ ancillas ᵍ in die
bus ooooooooooooooooooo
ʳ illis ˢ effundam ᵗ spiritum
meum: ᵘ & dabo ooooooo
ᵛ ꝓdigia ʷ in celo ˣ & in ter
ra ʸ sanguinem ᶻ & ignem
ᵃ & vaporē ᵇ fumi. ᶜ Sol ᵈ con
uertetur ᵉ in tenebras: oooo
ᶠ & luna ᵍ in sanguinē: ʰ an
teq̄ ⁱ veniat ᵏ dies ˡ dñi oooo
ᵐ magn ⁿ & horribilis. ᵒ Et
erit ᵖ omnis ᵍ qui ooooooo
ʳ inuocauerit ˢ nomen ᵗ dñi
ᵘ salu? erit: ᵛ quia ʷ in mon
tem ˣ sion ʸ & in hierusalem
ᶻ erit ᵃ saluatio oooooooo
ᵇ sicut ᶜ dixit ᵈ dominus: ᵉ &
in residuis ooooooooooo
ᵍ quos ʰ dominus ⁱ vocaue
rit. 3.

Q Vía ᵃ ecce ᵇ in diebus
ᶜ illis ᵈ & i tēpore ᵉ illo:
ᶠ cum ᵍ conuertero ʰ captiui
tatem ⁱ iuda ooooooooooo
ᵏ & hierusalem ˡ cōgrega
bo ᵐ omnes ⁿ gentes ooooo
ᵒ & deducam eos ᵖ in ᵍ vallē
ʳ iosaphat: oooooooooooo
ˢ & discceptabo ᵗ cū eis ᵘ ibi
ᵛ sup ʷ ppło meo ˣ & heredi
tate mea ʸ israel ᶻ qs ᵃ dispersi
serunt ᵇ in nationibus: ᶜ &
ᵈ terrā meā ᵉ diuiserūt: ᶠ & su
per ᵍ ppłm meū ʰ miserunt
ⁱ sorte. ᵏ Et ˡ posuerūt ᵐ pue
rū ⁿ i ᵒ pstibulo: ᵖ & puellā ᵍ vē
diderūt ʳ pro vino ˢ vt bibe
rēt. ᵗ Verū ᵘ qd ᵛ mihi & ʷ vo
bis ˣ tyrus ʸ & sydon ᶻ & ois
ᵃ terminus ᵇ palestinorum?
ᶜ Nunquid vltionem ᵈ vos
ᵉ reddetis ᶠ mihi? ᵍ Et si ooo
ʰ vlciscamini ⁱ vos ᵏ contra
me: ˡ cito ᵐ velociter ⁿ reddā
ᵒ vicissitudinē vobis ᵖ sup
caput vestrū. ᵍ Argentum
ʳ eni meū ˢ & aurū ᵗ tulistis:
ᵘ & desiderabilia mea &
ᵛ pulcherrima ʷ intulistis ˣ in
delubra vra. ʸ Et filios ᶻ iu
da ᵃ & filios ᵇ hierusalē ᶜ ven
didistis ᵈ filiis ᵉ grecorum oo
ᶠ vt ᵍ lōge faceretis eos ʰ de
ⁱ finibus suis. ooooooooo

Tex.heb.Joel..iij. Pritina.heb.

וְשַׁבְתֶּם וְהַלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא
וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וִידַעְתֶּם
כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי
לְעוֹלָם: וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת
רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם
וּבְנֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחְלֹמוּן
בַּחוּרֵיכֶם חָזְיוֹת יִרְאוּ: וְגַם עַל
הָעֲבָדִים וְעַל הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים
הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי: וְנָתַתִּי
מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ
וְתִמְרוֹת עָשָׁן: הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ
וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בוֹא יוֹם יְהוָה
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר
יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְּהַר
צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַ͏ִם תִּהְיֶה פְלֵיטָה
כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבַשְּׂרִידִים
אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא:

Cap iiij. כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא
יום שוב אֲשֶׁר אָשׁוּב אֶת שְׁבוּת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלָ͏ִם: וְקִבַּצְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם
וְהוֹרַדְתִּים אֶל עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט
וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל עַמִּי וְנַחֲלָתִי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת
אַרְצִי חָלָקוּ: וְאֶל עַמִּי יַדּוּ גוֹרָל
וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ
בַּיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ: וְגַם מָה אַתֶּם לִי
צֹר וְצִידוֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת
הֲגְמוֹל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים עָלָי וְאִם
גְּמַלְתֶּם אַתֶּם עָלַי קַלְקַלְכֶם מְהֵרָה אָשִׁיב
גְּמוּלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: אֲשֶׁר כַּסְפִּי
וְזְהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדַּי הַטּוֹבִים
הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵיכֶם: וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי
יְרוּשָׁלַ͏ִם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים
לְמַעַן רַחֲקָם מֵעַל גְּבוּלָם:

Pătíua.heb.

הִנְנִי ׀ מְעִירָם ׀ מִן ״ הַמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר ״עור קום
מְכַרְתֶּם ׀ אֹתָם ׀ שָׁמָּה ׀ וְהֵשֵׁבְתִּי ישוב
גְמוּלְכֶם ׀ בְּרֹאשְׁכֶם ו׳ וּמָכַרְתִּי ״ אֶת
בְּנֵיכֶם ׀ וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם ״ בְּיַד־בְּנֵי ׀ יְהוּדָה
וּמָכְרוּם ״ לִשְׁבָאִים ״ אֶל ״ גּוֹי ״ רָחוֹק
כִּי ׀ יְהוָה ״ דִּבֶּר ׃ קִרְאוּ ״ זֹאת ׀ בַּגּוֹיִם
קַדְּשׁוּ ׀ מִלְחָמָה ״ הָעִירוּ ״ הַגִּבּוֹרִים ״ יִגַּשׁ ״ עָלָה
יִגְּשׁוּ ״ יַעֲלוּ ׀ כֹּל ׀ אַנְשֵׁי ״ הַמִּלְחָמָה ׃ כָּתְתוּ ׀ אִתֵּיכֶם ׀ לַחֲרָבוֹת ׀ וּמַזְמֵרֹתֵיכֶם ״ לְרֹמָחִים ״ הַחַלָּשׁ ״ יֹאמַר ״ גִּבּוֹר ״ אֲנִי ׃ עֹשׂוּ ׀ וָבֹאוּ ׀ כָּל ״ הַגּוֹיִם ׀ מִסָּבִיב ״ נוא סָבַב
וְנִקָּבְצוּ ׀ שָׁמָּה ׀ הַנְחֵת ׀ יְהוָה ׀ גִּבּוֹרֶיךָ׃ ״ נָבַץ ״ נָתַת
יֵעֹרוּ ׀ וְיַעֲלוּ ׀ הַגּוֹיִם ״ אֶל ״ עֵמֶק ״ עור עָלָה
יְהוֹשָׁפָט ׀ כִּי ׀ שָׁם ״ אֵשֵׁב ״ לִשְׁפֹּט ״ יָשַׁב
אֶת־כָּל ״ הַגּוֹיִם ׀ מִסָּבִיב ׃ שִׁלְחוּ ׀ מַגָּל
כִּי־בָשַׁל ׀ קָצִיר ׀ בֹּאוּ ׀ רְדוּ ׀ כִּי ״ מָלְאָה ״ קָצַר ״ יָרַד
גַּת ׀ ׃ הַשִּׁיקוּ ׀ הַיְקָבִים ׀ כִּי ״ רָבָּה ״ שוק
רָעָתָם ׃ הֲמוֹנִים ׀ הֲמוֹנִים ״ בְּעֵמֶק ״ רוץ הָיָה
הֶחָרוּץ ׀ כִּי ״ קָרוֹב ״ יוֹם ״ יְהוָה ״ בְּעֵמֶק ״ חָרַץ ״ קָרַב
הֶחָרוּץ׃ ״ שֶׁמֶשׁ ״ וְיָרֵחַ ״ קָדָרוּ ׀ וְכוֹכָבִים ׀ כוכב כָּכַב
״ אָסְפוּ ״ נָגְהָם׃ ״ וַיהוָה ״ מִצִּיּוֹן ״ יִשְׁאָג ׀ שָׁאַג
״ וּמִירוּשָׁלַ͏ִם ״ יִתֵּן ״ קוֹלוֹ ׀ וְרָעֲשׁוּ ״ שָׁמַיִם ״ נָתַן
״ וְאֶרֶץ ׀ ״ וַיהוָה ״ מַחְסֶה ״ לְעַמּוֹ ׀ וּמָעוֹז ״ מָסָה
״ לִבְנֵי ״ יִשְׂרָאֵל׃ ״ וִידַעְתֶּם ״ כִּי־אֲנִי ״ יְהוָה
״ אֱלֹהֵיכֶם ׀ שֹׁכֵן ׀ בְּצִיּוֹן ״ הַר ״ קָדְשִׁי ׀
״ וְהָיְתָה ״ יְרוּשָׁלַ͏ִם ״ קֹדֶשׁ ׀ וְזָרִים ״ לֹא ״ הָיָה
״ יַעַבְרוּ ״ בָהּ ׀ עוֹד׃ ״ וְהָיָה ״ בַּיּוֹם ״ הַהוּא ״ הָיָה
״ יִטְּפוּ ״ הֶהָרִים ״ עָסִיס ״ וְהַגְּבָעוֹת ״ תֵּלַכְנָה ״ עָסַס
״ חָלָב ׀ וְכָל ״ אֲפִיקֵי ״ יְהוּדָה ״ יֵלְכוּ ״ מָיִם ״ נָבַל
״ וּמַעְיַן ״ מִבֵּית ״ יְהוָה ״ יֵצֵא ׀ וְהִשְׁקָה ״ אֶת ״ עין שָׁקָה
״ נַחַל ״ הַשִּׁטִּים ׃ ״ מִצְרַיִם ״ לְשִׁמָּמָה
״ תְּהִיֶה ״ וֶאדוֹם ״ לְמִדְבַּר ״ שְׁמָמָה ״ תִּהְיֶה ״ הָיָה ״ דְּמָה
״ מֵחֲמַס ״ בְּנֵי ״ יְהוּדָה ״ אֲשֶׁר ״ שָׁפְכוּ ״ דָּם
״ נָקִיא ״ בְּאַרְצָם׃ ״ וַיהוּדָה ״ לְעוֹלָם ״ תֵּשֵׁב ״ יָשַׁב
״ וִירוּשָׁלַ͏ִם ״ לְדוֹר ״ וָדוֹר׃ ״ וְנִקֵּיתִי ״ דָּמָם ״ נָקָה
״ לֹא ״ נִקֵּיתִי ׀ וַיהוָה ״ שֹׁכֵן ״ בְּצִיּוֹן׃

Tex.heb.Joel.iij.

Trãsla.B.Vie.

[P]Ecce ego[q] ſuſcitabo eos [r]de [s]loco in[t]quo ooooooooo [u]vendidiſtis[x]eos: [y] & conuertam ooooooooooooooooo [z]retributionẽ veſtrã[b] in caput veſtrum.[c] Et vendam [d]filios vr̃os [e]& [f]filias vr̃as [g]in manibus [h]filioꝝ [i]iuda: [k]et venundabunt eos [l][m]ſabeis [n]genti [o]longínque: [p]quia [q]dñs [r]locut[s]eſt. [t]Clamate [u]hec [x]in gẽtibus: [y]ſanctificate [z]bellum: [a]ſuſcitate [b]robuſtos. ooooooooooo [c]Aſcendant: [d]accedant [e]omnes [f]viri [g]bellatores: [h]Concidite [i]aratra vr̃a [k]in gladios: [l] & ligones vr̃os [m]in lanceas. [n]Infirmus [o]dicat: quia [p]ego [q]fortis ſum. [r]Erumpite [s]& venite [t] oẽs [u]gentes [x]de circuitu oooo [y] & cõgregamini.[z] Ibi [a]oc cũbere faciet [b]dñs [c]robuſtos tuos. [d]Conſurgãt [e] & aſcendãt [f]gentes [g]in [h]vallẽ [i]ioſaphat: [k]quia [l]ibi [m]ſedebo [n]vt iudicem ooooooooo [o]omnes [p]gentes [r]in circuitu. [s]Mittite [t]falces: ooooo [u]quia [x]maturauit [y] meſſis. [z]Venite & [a]deſcendite: [b]qa [c]plenũ eſt [d]torcular. [e]Exuberãt [f]torcularia [g]qa [h]multiplicata eſt [i]malicia eorũ. [k]Populi [l]populi [m] in valle [n]cõciſionis: [o] quia [p] iuxta eſt [q]dies [r] domini [s] in valle [t]conciſionis. [u]Sol [x] & luna [y]obtenebrati ſũt: [z] & ſtelle [a]retraxerũt [b] ſplendorem ſuũ. [c]Et dñs [d]de ſion [e]rugiet: [f] & de hieruſalem [g]dabit [h]vocẽ ſuã. [i]Et mouebũtur [k]celi [l] & terra: [m] & dñs [n]ſpes [o]populi ſui: [p] & fortitudo [q]filiorũ [r]iſrael. [s]Et ſcietis [t]quia [u]ego [x]dominus oooo [y]deus veſter [z] habitãs [a] in ſion in [b]mõte [c] ſancto meo. [d]Et erit [e]hieruſalẽ [f]ſancta [g] & alieni [h]non ooooooooo [i]tranſibũt [k] p eã [l]amplius. [m]Et erit [n] in die [o]illa [p] ſtillabũt [q]mõtes [r]dulcedinẽ: [s] & colles [t]fluent [u] lacte. [x]Et p [y]oẽs [z]riuos [a]iuda [b]ibũt [c]aq: [d] & fõs [e]de domo [f]dñi [g]egredietur: [h] & irrigabit [i]torrentẽ [k] ſpinarũ. [l]Egyptus [m] in deſolatione [n]erit: [o] & idumea [p]in deſertũ [q] pditiõis: [r]pro eo q̃ iniq̃ egerint in [s]filios [t]iuda: [u] & [x]effuderint [y]ſanguinẽ [z] innocentẽ [a] in terra ſua. [b]Et iudea [c] i eternũ [d]habitabitur [e] & hieruſalẽ [f] in generationẽ [g] & generationẽ. [h]Et mundabo [i]ſanguinem eorum quos [k]non [l]mundauerã: [m] & dñs [n]cõmorabitur [o] in ſion.
Explicit Iohel ꝓpheta.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ecce ego ſuſcito eos de loco vbi vendidiſtis ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω αὐτοὺς ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἀπέδοσθε
eos illic. & reddam retributionẽ veſtram in αὐτοὺς ἐκεῖ· καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς
capita veſtra: & vendam filios veſtros & κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἀποδώσομαι τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς
filias veſtras in manus filioꝝ iuda. & venũdabunt θυγατέρας ὑμῶν εἰς χεῖρας υἱῶν Ἰούδα. καὶ ἀποδώσουσι
eos in captiuitatẽ in gentẽ q̃ pcul: qñ do αὐτοὺς εἰς αἰχμαλωσίαν εἰς ἔθνος μακράν, ὅτι ἐκ
min[o] locutus ẽ. ꝑdicate hec in gentib[o]. ſcitificate στόματος ἐλάλησεν· κηρύξατε ταῦτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἁγιάσατε
te bellum: ſuſcitate pugnatores: adducite πόλεμον, ἐξεγείρατε τοὺς μαχητάς, προσαγάγετε
& aſcendite oẽs viri bellatores: concidite καὶ ἀναβαίνετε πάντες ἄνδρες πολεμισταί, συγκόψατε
aratra vra in gladios: & falces vras ἄροτρα ὑμῶν εἰς ῥομφαίας, καὶ τὰ δρέπανα ὑμῶν C
in lanceas· nõ fortis dicat ꝑualeo ego: cõgregamini & εἰς ἐγχειρίδια· ὁ ἀδύνατος λεγέτω Ἰσχύω ἐγώ, συναθροίσθητε καὶ
intrate oẽs gẽtes ꝑcircuitũ & cõgregamini illuc: εἰσπορεύεσθε πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν καὶ συνάχθητε ἐκεῖ,
mãſuet[o] ſit pugnator. cõſurgant & aſcendant μᾶλλον ἰσχυέτω πολεμιστής· ἐξεγειρέσθωσαν καὶ ἀναβαινέτω
gẽtes in vallẽ ioſaphat: qz ibi ſedebo ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ, ὅτι ἐκεῖ κάθημαι
vt iudicem oẽs gẽtes i circuitu. emittite κρῖναι πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν. ἐξαποστείλατε
falces qñ adeſt vindemia: introite calcate: δρέπανα ὅτι παρέστηκε τρυγητός, εἰσπορεύεσθε πα-
qz plenũ torcular: redundant tomia τεῖτε, διότι πλήρης ὁ λῆνος· ὑπερεκχεῖσθε τὰ ὑπολή-
ria: qz multiplicata ſunt mala eoꝝ. ſonte[r] audite ſunt in Rpo. 14.d.
valle iudicij qz iuxta dies dñi in τια, ὅτι ἐπλεύνθη τὰ κακὰ αὐτῶν· ἦχοι ἠχοῦσιν ἐν
valle iudicij. ſol & luna obtenebrabũt: κοιλάδι τῆς δίκης ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐν τῇ
ſtelle occidere faciẽt ſplendorẽ ſuũ. at dñs de κοιλάδι τῆς δίκης· ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συσκοτάσουσι, D
ſion clamabit & ex hieruſalem dabit vocẽ ſuã· καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν τὸ φέγγος αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος ἐκ Eſai.
ſion clamabit & ex hieruſalem dabit vocẽ ſuã· 13.b.
am: & mouebit celũ & terra: at dñs ꝑ σιὼν ἀκούσεται καὶ ἐξ Ἰερουσαλὴμ δώσει φωνὴν αὐ- Hiere.
cet ꝑplo ſuo: & cõfortabit filios ira- τοῦ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὁ δὲ κύριος φεί- 25.f.
el. & ſcietis qz ego dñs deus vr̃ habito σεται τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνισχύσει τοὺς υἱοὺς Ἰσρα- Ioel.
in ſion mõte ſcto meo. & erit hieruſalem ſancta: ηλ. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατασκη- 3.c.
& alienigene nõ tranſibunt ꝑ eam ãplius. & erit in νῶν ἐν σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου. καὶ ἔσται Ἰερουσαλὴμ ἁγία,
die illa. ſtillabunt mõtes dulcedinẽ: & καὶ ἀλλογενὴς οὐ διελεύσεται δι᾽ αὐτῆς ἔτι. καὶ ἔσται
colles fluent lacte: & oẽs emittẽtes iuda ἐν ἐκείνῃ ἡμέρᾳ· στάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ
fluent aquis. & fons de domo dñi egredietur: βουνοὶ ῥυήσονται γάλα, καὶ πᾶσαι αἱ ἀφέσεις Ἰούδα B
& irrigabit torrentem funiculoꝝ.egypt[o] in perditionẽ ῥυήσονται ὕδατα· καὶ πηγὴ ἐξ οἴκου κυρίου ἐξελεύσεται,
erit. & idumea in cãpũ deſolatiõis erit ꝑ iniq̃tatẽ καὶ ποτιεῖ τὸν χειμάρρουν τῶν ἀκανθῶν. Αἴγυπτος εἰς ἀφανι-
filioꝝ iuda. ꝑ eo qꝺ effuderũt ſanguinẽ iuſtũ in terra ſua. σμὸν ἔσται· καὶ Ἰδουμαία εἰς πεδίον ἀφανισμοῦ ἐξ ἀδικίων
at iudea in eternũ hitabit: & hieruſalem in gnãtiões & gnationẽ: & vlciſcar ſanguinẽ eoꝝ: υἱῶν Ἰούδα· ἀνθ᾽ ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.
& nõ mũdabo: & dñs hitabit in ſion. καὶ Ἰουδαία εἰς τὸν αἰῶνα κατασκηνώσει, καὶ Ἰερουσα- A
λὴμ εἰς γενεὰς καὶ γενεάς, καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα αὐτῶν, Hiere.
καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσω, καὶ κύριος κατασκηνώσει ἐν σιών· 31.f.
Ioel.
3.c.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN AMOS PROPHETAM.

Ozias rex cum religionem sollicite emularetur: nimio religionis amore prouocatus: circa preceptum legis moysi arrepto thuribulo: vt in historia libri secunda paralipomenon ostenditur sacerdotale officiū presumere conatus est. Ob eam rem terremotū in tēplo dei exortū constat: cuius etiā zaharias ppheta meminit. Ante hunc itaq; terremotus amos propheta tēporibus predicti regis: & tēporibus hieroboā filii ioas regis israel: in eas gentes que lectione cōprehense sunt iram dei ob eas causas quas memorauit affuturam denunciat. Et quia idē propheta in sequentibus ait. Super tribus impietatibus: & super quattuor non conuertam eum: tertio peccatorū indulgentias deū dare posse significat: quem quarto eadē peccata admittentibus: nec penitentiā nec indulgentiā daturum annunciat. Nā per ignis similitudinē quem in predictas gentes immittendus predixit: grauē atq; irreuocabilē dei iram ad euersionem earūdem ciuitatum processuram voluit demonstrare.

Item alius prologus.

Mos propheta pastor & rusticus & ruborum mora distringens: paucis verbis explicari nō potest. Quis enis digne exprimat tria & quattuor scelera damasci: gaze: tyri: idumee filiorū ammon: moab: & septimo octauoq; gradu iude & israel? Hic loquitur ad vaccas pingues que sunt in monte samarie: et rituram domū maiores minoresq; testatur. Ipe cernit fictores locuste: & stante dñm super murū litum: vel adamantinū: & vncinum pomorū: atrahentē supplicia peccatoribus: & fames in terra: non fames panis: neq; sitim aque: sed audiendi verbū dñi. nō dixit verba sed verbū. Amos vero interpretatur onustus. Hic amos spirituali gratia plenus: prophetauit inter ceteros pphetas. Nō enim solus ipe erat pphetes sed etiā alii. Et quippe nō poterat prophetes esse: nisi pastor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clangit per singulos dies erudiens & docens in ecclesia. In veritate enis vox omniū prophetarū tanq; tuba spiritualis est predicans in ecclesia secundū q scriptum est. Ascende in mōtem excelsum tu qui euangelizas syon: exalta vocem tuā qui predicas hierusalem.

Item alius prologus.

Icamos propheta & pastor nō fuit pater esaie prophete: quāq; & ille propheta extiterit. Nam aliis literis ille: aliis iste apud hebreos scribitur: que differentia litterarū apud latinos non habetur: & ille fortis vel robustus: hic vero auulsus interpretatur: quia loqtur contra decē tribus: que per idolatrias a cultu dei & a regno dauid erant auulse. Fuit autē cognatio eius ex oppido thecue quod sex miliaribus distat a bethleē: curā gerēs pecorū in latitudine cīporū qui sunt proximi oppido thecue in quibus humo arida atq; arenosa nihil omnino frugū gignitur sed vberrimis pascuis abūdant: & ideo cūcta sunt plena pastoribus: & sterilitas terre cōpensatur pecorū multitudine: ex hoc nūero pastorū fuit amos iperit? sermone: sed plen? scientia. Prophetauit autē etsdem tēporibus quibus iohel: naū: ionas osee: esaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare anteq; esaias. Maxime autem contra decem tribus locutus est: pauca de duabus interserens. Hunc ablatū de numero pastorū misit dominus: vt in samaria prophetaret: quem amasias sacerdos frequenter plagis affixit: tandem filius eius ozias vecte p tēpora trāsfixit. Post hec semiuiu? in terram suam euectus post aliquot dies dolore vulneris expirauit: sepultusq; est cum patribus suis.

Explicit prologus.

Trāſ. gre. lxx. cū inter. lati.

AMMOS.

AMMΩΣ. Ca. 1.

Sermōes āmos q facti sunt i accarpi ex thecue:

A λ Ογοι ἀμμὼς οἱ ἐγένοντο ἐν ἀκκαρπὶ ἐκ θεκουέ, q̄ vidit sup hierusalem: in diebus ozie

ους ὃν εἶδεν ὑπὲρ ἰερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις ὀζί regis iuda: & in diebus hieroboam filij ioas

ου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς regis israel añ duos āmos terremotus.

βασιλέως τοῦ ἰσραὴλ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. & dixit dñs de sion locutus est: & de hierusalem

Hiere. καὶ εἶπεν κύριος ἐκ σιὼν ἐφθέγξατο, καὶ ἐξ ἰερουσαλὴμ 11. Joēl. 3. dedit vocē suam & luxerunt pascua oui

δέδωκεν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐπένθησαν αἱ νομαὶ τῶν προβά um: & exiccat? ē vertex carmeli. & dixit do

των, καὶ ἐξηράνθη κεφαλὴ τοῦ καρμήλου. καὶ εἶπεν κύ min? sup tribus ipietatib? damasci: & sup

ριος ἐπὶ τρισὶν ἀσεβείαις δαμασκοῦ, καὶ ἐπὶ quattuor. nō cōuertam eum: eo q̄ se-

τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἐπ- B cauerit ferris ferreis in vtero hñtes in gala

τήλισεν πρίσεσιν σιδηραῖς τὰς ἐν γαλεὰδ ἐχούσας ἐν γαλα aad: & mittā ignē in domū azael: & deuo

αάδ· καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὸν οἶκον αὐαήλ, καὶ κατα rabit fundamēta filii ader: & cōteram vectes da-

φάγεται θεμέλια υἱοῦ ἄδερ, καὶ συντρίψω μοχλοὺς δα masci: & disperdam hñantes ex campo ido

μασκοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου εἰ- li: & cōcidam tribū ex virio voluptatis: &

δὼλου, καὶ κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν ἀδάδ, καὶ captiuabit ppls syrie inclytus dicit do-

αἰχμαλωτιεῖ λαὸς συρίας ἔνδοξος λέγει κύ min?. hec dicit dñs sup trib? ipietatib?

ριος. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις gaze: & sup

γάζης, καὶ ἐπὶ ταῖς

Trāslatio B. H. ie.

Incipit Amos propheta.

Capitulum. 1.

UErba amos qui fuit in pastoribus thecue: que vidit super israel in diebus ozie regis iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel: ante duos annos terremotus: & dixit. Dominus de sion rugiet & de hierusalem dabit vocē suā. Et luxerūt speciosa pastorū: & exiccat? est vertex carmeli. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus damasci & super quattuor non cōuertā eum: eo q̄ triturauerūt in plaustris ferreis galaad. Et mittā ignem in domū azahel: & deuorabit domos benadab. Et conteram vectem damasci: & disperdā habitatorem de cāpo idoli: & tenentē sceptrū de domo voluptatis: & trāsferetur populus syrie cyrenē dicit dñs. Hec dicit domin?. Super tribus sceleribus gaze & super

Tex. heb. Amos. j. Prīma. heb.

		Cap. j.
דִּבְרֵי עָמוֹס אֲשֶׁר הָיָה	בַּנֹּקְדִים	
מִתְּקוֹעַ אֲשֶׁר חָזָה	עַל יִשְׂרָאֵל	גקד
בִּימֵי עֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה	וּבִימֵי	יום
יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל		
שְׁנָתַיִם לִפְנֵי הָרַעַשׁ וַיֹּאמַר יְהוָה		שנה בנה
מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַם יִתֵּן		שגב נתן
קוֹלוֹ וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים וַיִּבַשׁ		יגה רעה
רֹאשׁ הַכַּרְמֶל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה		
עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי דַמֶּשֶׂק וְעַל אַרְבָּעָה		רבע
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל דּוּשָׁם בַּחֲרִצוֹת		שוב
הַבַּרְזֶל אֶת הַגִּלְעָד׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ		
בְּבֵית חֲזָאֵל וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת		
בֶּן הֲדַד׃ וְשָׁבַרְתִּי בְּרִיחַ דַּמֶּשֶׂק		ברח
וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבִּקְעַת אָוֶן וְתֹמֵךְ		ישב כרת
שֵׁבֶט מִבֵּית עֵדֶן וְגָלוּ עַם אֲרָם		שבט גלה
קִירָה אָמַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה		
עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי עַזָּה וְעַל		

ארבעה לא אשיבנו על הגלותם
נלות שלמה להסגיר לאדום ו
ושלחתי אש בחומת עזה ואכלה
ארמנתיה ו והכרתי יושב מבקעת
ותומך שבט מאשקלון והשיבותי
ידי על עקרון ואבדו שארית
פלשתים אמר אדני יהוה ו כה
אמר יהוה על שלשה פשעי צר
ועל ארבעה לא אשיבנו על
הסגירם נלות שלמה לאדום ולא
זכרו ברית אחים ו ושלחתי אש
בחומת צר ואכלה ארמנתיה ו
כה אמר יהוה על שלשה פשעי
אדום ועל ארבעה לא אשיבנו
על רדפו בחרב אחיו ושחת רחמיו
ויטרף עדו אפו ועברתו שמרה
נצחו ושלחתי אש בתימן ואכלה
ארמנות בצרה ו כה אמר יהוה על
שלשה פשעי בני עמון ועל ארבעה
לא אשיבנו על בקעם הרות
הגלעד למען הרחיב את גבולם ו
והצתי אש בחומת רבה ואכלה
ארמנותיה בתרועה ביום מלחמה
בסער ביום סופה ו והלך מלכם
בגולה הוא ושריו יחדו אמר יהוה ו

Cap.ij. כה אמר יהוה על
שלשה פשעי מואב ועל ארבעה
לא אשיבנו על שרפו עצמות
אדום לשיד ו ושלחתי אש
בתימן ואכלה ארמנות הקריות
ומת מואב בשאון בתרועה בקול
שופר ו והכרתי שפט מקרבה וכל
שריה אהרוג עמו אמר יהוה ו כה
אמר יהוה על שלשה פשעי
יהודה ועל ארבעה לא אשיבנו
על מאסם את תורת יהוה וחקיו

'quattuor' non 'conuertam eū: 'eo q' transtulerit 'captiuitatē 'pfectā 'vt cōcluderet eam 'in idumea. 'Et mittā 'ignem' in murum 'gaze: '& deuorabit 'edes eius: '& dispersam 'habitatorem' de azoto: '& tenētem 'sceptrum' de ascalone: 'q & conuertam 'manū meā 'super' acharon: '& peribunt 'reliqui 'philistinorum' dicit' dñs 'deus. 'Hec ooooooooooo 'dicit' dominus. 'Sup' tribus 'sceleribus 'tyri ooooo 'q & super' quattuor' non 'cōuertam eum: 'eo q' oo 'cōcluserint 'q captiuitatē 'pfectā' in idumea: 'r & nō 'sint recordati' federis' fratrum. 'Et mittam' ignem 'in murū 'tyri: 'p & deuorabit' edes eius. ooooooooooo 'Hec' dicit' dominus. 'Super' tribus' sceleribus oo 'edom' & super' quattuor' non 'q cōuertam eum: 'eo q' 'pfecutus sit' in gladio' fratrē suū' & violauerit' mia ei': 'r & tenuerit' vltra' furorē suū' & indignationē suā' 'seruauerit vsq; in' finem. 'Mittā' ignē' in themā' & deuorabit' edes 'bosre. 'Hec' dicit' dñs. 'Sup' tribus' sceleribꝫ' filiorū' ammō' & sup' quattuor' nō' cōuertā eum: 'eo q' 'diffecuerit' pregnates 'galaad' ad' dilatandum 'terminum suum. ooooo 'Et succendā' ignē' in muro 'rabbath. 'r & deuorabit' edes eius' in vlulatu' in die' belli: & ooooooooooo 'in turbine' in die' cōmotionis. 'Et ibit' melchom 'in captiuitatē: 'ipse' & principes ei' simꝫ: 'dicit' dñs.

2.

Hec' dicit' dñs. 'Super 'tribus' sceleribꝫ' moab' & super' quattuor oo 'non' conuertā eum: 'eo q' 'incenderit' ossa oooo 'regis' idumee vsq; 'ad cinerem. 'Et mittam' ignē 'in moab: 'r & deuorabit 'edes' carioth: oooooooooo 'r & morietur' in sonitu 'moab' in clangore ooooo 'tube: 'r & dispersā' iudicē 'de medio eius' & omnes 'principes eius' interficiā 'cum eo' dicit' dñs. 'Hec 'dicit' dominus. 'Sup' tribus' sceleribus oooooooooo 'iuda' & super' quattuor' non' conuertam eum: oo 'eo q' abiecerit' legē' dominī: 'r & mandata eius oo

quattuor nō cōuertam eos eoqꝫ captiuauerunt ipi captiuitatē salomon vt cōcluderet in idumeam. t mittam ignē in muros gaze: t devorabit fundamēta ei. t vespdam bibam de azoto. t auferet' trib' ex ascalone: t iducā manū meā sup accaronē: t peribūt reliqui philistinorum dicit dñs deus. hec dicit dñs: sup tribus ipietatib' tyri t sup quattuor. nō cōuertam eā: p eo qꝫ cōcluserūt captiuitatē salomon in idumeā. t nō recordati sūt testamēti fratrū: t mittam ignē in muros tyri: t devorabit fundamēta ei'. hec dicit dñs: sup tribus ipietatib' idumee t sup quattuor. nō cōuertam eos eoqꝫ psecutus est in gladio fratrē suū: t violauit vulvā in terra: t rapuit in testimoniū hoeroꝛē suū: t ipetū suū seruauit in ptētionē. t mittam ignē in theman: t devorabit fundamēta ei'. hec dicit dñs sup tribꝫ ipietatib' filiorꝫ emō t sup quattuor. nō cōuertam eos: eoqꝫ diffecabāt ventre hītes ex galaaditis: vt dilatarēt fines suos. t succēdā ignē in muros rabba. t devorabit fundamēta ei' cū clamore in die belli: t mouebit in die' cōturbatiōis eius: t ibit rex eoꝝ in captiuitate sacerdotes t principes eoꝝ in idipm dicit dñs.

Ca.2.

Hec dicit dñs sup tribus ipietatib' moab t sup quattuor: nō cōuertā eū. eoqꝫ cō cremauerūt ossa regis idumee in cinerē: t mittam ignē in moab. t devorabit fundamēta vrbiū: t morietꝫ in ipotentia moab: cū voce tubē, t cū clamore tube. t disperdam iudicē de eius medio t oēs principes eius occidā cū eo dicit dñs. hec dicit dñs. sup tribus ipietatib' iuda t sup quattuor: nō conuertā eā eoqꝫ abiecerit ipi legem dñi: t precepta

C 5

C

D

D

Ca.2.

A

Trāsla. Gre. lxx. cū interp̄. lati.

eū nō custodierūt: ⁊ deceperūt eos va
ταὐτ ουκ ἐφυλάξαντο, καὶ ἐπλάνησαν αὐτοὺς τὰ μά
na eoꝝ q̄ fecerunt: q̄ secuti sunt pfos eo
ματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν, οἷς ἐξεκολεύσησαν οἱ πατέρες αὐ
rū post ea. ⁊ mittam ignē in iudā: ⁊
τῶν ἐπίσω αὐτῶν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ
C 5 deuorabit fundamēta hierusalem. hec dicit dñs:
κατα φάγεται τὰ θεμέλια ἱερουσαλήμ. τάδι λέγει κύριος,
sup tribus ipietatis israel ⁊ sup q̄tuor:
ἐπὶ τρισὶν ἀσεβείαις ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τέσσαρ
non cōuertam eū eo qđ vendidēt argē
σιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ ὧν ἀπέδοντο ἀργυ
to mendicū ⁊ pauperē p calciamentis cōculcantem
ρίου πένητα καὶ πτωχὸν ἀνθ ὑποδημάτων καταπατοῦν
sup puluerē terre. ⁊ pugnis peutiebāt i capite
τα ἐπὶ τὸν χοῦν τῆς γῆς. καὶ ἐκκλίνειν εἰς κεφαλὴν
mēdicū: ⁊ uiā humilitū declinauerūt: ⁊ filiꝰ ⁊ pa
πτωχοῦ, καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν, καὶ υἱὸς καὶ πα
C ter ingressi sunt ad eandē ancillam: vt
τὴρ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην, ὅπως
violarent nomē dei sui: ⁊ vestimēta
βεβηλώσωσι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια
eoꝝ ligantes funib⁹ velamina faciebāt
αὐτῶν ἀσημώντες χοινίσις παρατεταάσματα ἐποίουν
adherētia altari. ⁊ vinū ex calumnijs bibe
ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπι
D Rus bāt in domo dei sui: ego aūt absūlt amorreū
νον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἐξῆρα τὸν ἀμορραῖ
4. a facie eoꝝ. sicut altitudo cedri altitudo e⁹
ον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καθὼς ὕψος κέδρου τὸ ὕψος αὐ
tus: ⁊ fortis erat vt quercꝰ: ⁊ absūlt fructū eiꝰ
τοῦ, καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρυς, καὶ ἐξῆρα τὸν καρπὸν αὐ
desup: ⁊ radices eiꝰ subter. ⁊
τοῦ ὑπεράνω, καὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ὑπεκάτωθεν. καὶ
ego eduxi vos de terra egypti: ⁊ circumduxi
ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον
vos in deserto q̄draginta annis: vt possideretis
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, τοῦ κατακλη
tis amorreū: ⁊ accepi de filiis vestris
ρονομῆσαι τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν
in pphetas: ⁊ de iuuenibus vestris in sanctificatos:
εἰς προφήτας, καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἁγιασμένους,
D nōne hec sūt filij israel dicit dñs: vos aūt
μὴ οὐκ ἔστι ταῦτα υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος, ὑμεῖς δὲ
potabatis sanctificatos meos vino: ⁊ pphe
ἐποτίζετε τοὺς ἁγιασμένους μου οἶνον, καὶ τοῖς προφή
tis mandabatis dicētes: nō pphetetis. pp̄
ταις ἐνετέλλεσθε λέγοντες, οὐ μὴ προφητεύσητε. διὰ
ea ecce ego deuolno subter vos: sicut de
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν, ὃν τρόπον κυ
uolubilis currus plenus stipula: ⁊ peribit fuga
λίνδεται ἅμαξα ἐγέμουσα καλάμης, καὶ ἀπολεῖται φυγὴ
A a cursore. ⁊ fortis nō obtinebit virtu
ἀφρεμέως· καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ κρατήσῃ τῆς ἰσχύ
tē suā: ⁊ pugnator non saluabit aiam su
ος αὐτοῦ, καὶ ὁ μαχητὴς οὐ μὴ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐ
am: ⁊ sagittator non subsistet: ⁊ velox pedi
τοῦ, καὶ ὁ τοξότης οὐ μὴ στῇ, καὶ ὁ ἐξὺς τοῖς πο
b⁹ suis non saluabit: neq; equeꝰ saluabit
σὶ αὐτοῦ οὐ μὴ διασωθῇ, οὐδὲ ἱππεὺς οὐ μὴ σώσῃ
aiam suam: ⁊ inueniet aiam suam in
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εὑρήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
potentatib⁹. nudus fugiet in die illa
δυναστείαις. ὁ γυμνὸς φεύξεται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί
dicit dñs.
νας λέγει κύριος. Ca. 3.

A Audite verbū hoc qđ locut⁹ est do
Ακούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν κύ
minꝰ sup vos dom⁹ israel: ⁊ p̄ oēm tri
ριος ἐφ ὑμᾶς οἶκος τοῦ ἰσραὴλ, καὶ κατὰ πᾶσαν φυ
bum quā eduxit de terra
λὴν ἣν ἀνήγαγεν ἐκ γῆς

Trāsla. B. Vie.

nō custodierit. Decepe
rūt eni eos idola sua post
que abierant patres eo
rum. Et mittam
ignē in iudam: & deuo
rabit edes
hierusalē. Hec dicit dominus. Super
tribus sceleribus israel:
& sup quattuor
nō cōuertā eum pro eo
q vendiderit pargento
iustum & pauperē pro
calciamentis.
Qui conterūt super pul
uerem terre capita
pauperum: & viam hu
milium declināt. Et filiꝰ
ac pater eius ierunt ad
puellam: vt violarent
nomē sanctū meū: & su
per vestimētis pignora
tis accubuerūt iuxta oē
altare: & vinū dānatorū
bibebant in domo dei
sui. Ego autem
exterminaui ammorreū
a facie eorum:
cuius altitudo cedrorū
altitudo ei⁹: & fortis ipe
r quasi quercus. Et con
triui fructum eius desup:
& radices eius subter.
Ego sum qui ascendere
vos feci de terra egypti:
& duxi
vos in desertum quadra
ginta annis:
vt possideretis terrā am
morre: & suscitaui
de filiis vēis in pphetas:
& de iuuenibus vestris
nazareos. Nunquid nō
ita est filia israel
dicit dominus? Et propi
nabatis nazareis
vinū & prophetis: mandabatis dicentes:
ne pphetetis. Ecce ego
stridebo
subter vos: sicut stridet
plaustrum
onustum feno. Et peri
bit fuga
a veloce: & fortis nō ob
tinebit virtutē suā: & ro
bustus nō saluabit animā
suam. Et tenens arcum
non stabit: & velox pe
dibus sus nō saluabitur.
Et ascensor equi nō sal
uabit animā suā: & robu
stus corde inter fortes nu
dus effugiet in
illa die: dicit dominus.

5.

Audite verbum quod
locutus est dñs sup vos
filii israel: super
omnē cognationē quā
eduxi de terra

Tex. heb. Amos. iij. Pritiua. heb.

ס פתח	לֹא שָׁמְרוּ וַיַּתְעֻם כִּזְבֵיהֶם אֲשֶׁר
	הָלְכוּ אֲבוֹתָם אַחֲרֵיהֶם: וְשִׁלַּחְתִּי
	אֵשׁ בִּיהוּדָה וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
	יְרוּשָׁלָ‍ִם: כה אָמַר יְהוָה עַל
	שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה
	לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל מְכָרָם בַּכֶּסֶף
צדק אמת	צַדִּיק וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם:
עבר	הַשֹּׁאֲפִים עַל עֲפַר אֶרֶץ בְּרֹאשׁ
רלל עזה	דַּלִּים וְדֶרֶךְ עֲנָוִים יַטּוּ וְאִישׁ
נטה	וְאָבִיו יֵלְכוּ אֶל הַנַּעֲרָה לְמַעַן חַלֵּל
	אֶת שֵׁם קָדְשִׁי: וְעַל נְגָדִים חֲבָלִים
זבח עגש	יַטּוּ אֶצֶל כָּל מִזְבֵּחַ וְיֵין עֲנוּשִׁים
שתה	יִשְׁתּוּ בֵּית אֱלֹהֵיהֶם: וְאָנֹכִי
שמד פנה	הִשְׁמַדְתִּי אֶת הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם
	אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גָּבְהוֹ וְחָסֹן הוּא
אלן שמד	מִמַּעַל וַאֲשַׁמִּיד פִּרְיוֹ מִמַּעַל
פרה עלה	וְשָׁרָשָׁיו מִתָּחַת: וְאָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי
עלה	אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאוֹלֵךְ
ילך	אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה
ירש קום	לָרֶשֶׁת אֶת אֶרֶץ הָאֱמֹרִי וָאָקִים
נבא נזר	מִבְּנֵיכֶם לִנְבִיאִים וּמִבַּחוּרֵיכֶם
	לִנְזִרִים הֲאַף אֵין זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שמה	נְאֻם יְהוָה: וַתַּשְׁקוּ אֶת הַנְּזִרִים
יין	יַיִן וְעַל הַנְּבִיאִים צִוִּיתֶם לֵאמֹר
עיק	לֹא תִנָּבְאוּ: הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיק
	תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה
עמר נוס	הַמְלֵאָה לָהּ עֹמִיר: וְאָבַד מָנוֹס
קלל אפץ	מִקַּל וְחָזָק לֹא יְאַמֵּץ כֹּחוֹ וְגִבּוֹר
טוח עמר	לֹא יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ: וְתֹפֵשׂ הַקָּשֶׁת
עמד קלל	לֹא יַעֲמֹד וְקַל בְּרַגְלָיו לֹא יְמַלֵּט
	וְרֹכֵב הַסּוּס לֹא יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ: וְאַמִּיץ
עזם נוס	לִבּוֹ בַּגִּבּוֹרִים עָרוֹם יָנוּס בַּיּוֹם
	הַהוּא נְאֻם יְהוָה:
Cap. iiij.	שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר
	דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל
משפחה עלה	כָּל הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתִי מֵאֶרֶץ

Prima. heb. Tex. heb. Amos. iij.

מִצְרַיִם לֵאמֹר הַ֣קְבְּצוּ עַל־הָרֵ֣י שֹׁמְרוֹן וּרְא֗וּ מְהוּמֹ֤ת רַבּוֹת֙ בְּתוֹכָ֔הּ
וְעֲשֻׁקִ֖ים בְּקִרְבָּֽהּ׃ וְלֹ֥א יָדְע֖וּ נְאֻם־יְהוָ֑ה אֹצְרִ֥ים חָמָ֛ס
וְשֹׁ֥ד בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶֽם׃ לָכֵ֞ן כֹּ֣ה אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה צַ֖ר וּסְבִ֣יב הָאָ֑רֶץ
וְהוֹרֵ֥ד מִמְּךָ֖ עֻזֶּ֑ךָ וְנָבְז֖וּ אַרְמְנוֹתָֽיִךְ׃ כֹּ֣ה ׀ אָמַ֣ר יְהוָ֗ה כַּאֲשֶׁ֨ר
יַצִּ֤יל הָרֹעֶה֙ מִפִּ֣י הָאַרְיֵ֔ה שְׁתֵּ֥י כְרָעַ֖יִם אוֹ֣ בְדַ֣ל
אֹזֶ֑ן כֵּ֚ן יִנָּצְל֣וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֣ל הַיֹּשְׁבִ֗ים
בְּשֹׁמְרוֹן֙ בְּפֵאַ֣ת מִטָּ֔ה וּבְדִמֶּ֖שֶׂק עָֽרֶשׂ׃ שִׁמְע֣וּ וְהָעִ֔ידוּ
בְּבֵ֖ית יַעֲקֹ֑ב נְאֻם֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה אֱלֹהֵ֖י הַצְּבָאֽוֹת׃
כִּ֣י בְי֗וֹם פָּקְדִ֤י פְשָׁעֵי־יִשְׂרָאֵל֙ עָלָ֔יו וּפָקַדְתִּי֙ עַל־מִזְבְּחוֹת֙ בֵּֽית־אֵ֔ל
וְנִגְדְּע֖וּ קַרְנ֣וֹת הַמִּזְבֵּ֑חַ וְנָפְל֖וּ לָאָֽרֶץ׃ וְהִכֵּיתִי֙ בֵּ֣ית הַחֹ֔רֶף עַ֖ל
בֵּ֣ית הַקַּ֑יִץ וְאָבְד֣וּ בָתֵּי־הַשֵּׁ֗ן וְסָפ֥וּ בָתִּ֛ים רַבִּ֖ים נְאֻם־יְהוָֽה׃

Trâſl. B. Vie.

egypti dicens. Tantum modo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates vestras. Nunqd ambulabūt duo pariter: nisi cōuenerit eis? Nunquid rugiet leo in saltu: nisi habuerit predā? Nūquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo: nisi aliqd apphenderit? Nunquid cadet auis in laqueū terre absq; aucupe? Nūquid auferetur laqueus de terra antequ aliqd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate & populus non expauescet? Si erit malū in ciuitate quod dñs non fecerit? Quia non faciet dominus deus verbum: nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dñs deus locutus est: quis non prophetabit? Auditum facite in edibus azoti: & in edibus terre egypti: & dicite. Congregamini super mōtes samarie & videte infanias multas in medio eius: & calūniam patiētes in penetralibus eius. Et nescierūt facere rectū: dicit dñs. Thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus suis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūuetur tra: & detrahetur exte fortitudo tua & diripiētur edes tue. Hec dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricule: sic eruentur filii israel qui habitant in samaria in plaga lectuli & in damasci grabato. Audite & contestamini in domo iacob: dicit dominus deus exercituum: quia in die cū visitare cepero puaricatiōes israel super eum visitabo: & super altaria bethel: & amputabūtur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemale cum domo estiua: & peribūt dom? eburnee: & dissipabuntur edes multe dicit dominus. 4.

Trâſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

egypti dicens: tm modo vos cognoui ex oībus tribub ἀγνῶτου λέγων, πλὴν ὑμᾶς ἔγνων ἐκ πασῶν φυλῶν
terre: ideirco vlciscar sup vos oia pecca τῆς γῆς, διὰ τοῦτο ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς πάσας τὰς ἁμαρ
ta vra. Si ābulabunt duo in idipm oino si τίας ὑμῶν. Εἰ πορεύσονται δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατόλου ἐὰν
nō notū fecerit sibi ipsis? si rugiet leo de silua μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτοῖς; εἰ ἐρεύξεται λέων ἐκ τοῦ δρυ
suo quē venari nō scient? si dabit catulus vo μοῦ αὐτοῦ θήραν ἐὰν μὴ διδῶσιν; εἰ δώσει σκύμνος φω
cē suam ex cubili suo oino nisi rapue νὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ κατόλου ἐὰν μὴ ἁρπά
rit aliqd? Si cadet auis in terrā absq; aucupe? si Job. 6.a.
σῃ τί; εἰ πεσεῖται ὄρνεον ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ ἐχέντου; εἰ
flamet laqueus in terra sine eo qđ apphēdat aliqd? Si σαλεύσεται παγὶς ἐπὶ τῆς γῆς ἄνευ τοῦ συλλαβεῖν τί; εἰ φυ
mabit tuba in ciuitate & ppls nō expauescet? si σήσει σάλπιγξ ἐν πόλει καὶ λαὸς οὐ πτοηθήσεται; εἰ B
erit malū in ciuitate qđ dñs nō fecit? qz nō ἔσται κακία ἐν πόλει ἣν κύριος οὐκ ἐποίησεν; ὅτι οὐ
faciet dñs rem: nisi reuelauerit erudito μὴ ποιήσῃ κύριος πρᾶγμα, ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ παιδεύ
nē ad seruos suos ad pphetas. Leo Εἰσ.
ται πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς προφήτας. λέ 45.
rugiet: & quis nō timebit? dñs loquet ων ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται; κύριος ἐλάλη
est: & quis non pphetabit? annūciate regio σεν, καὶ τίς οὐ μὴ προφητεύσῃ; ἀπαγγείλατε χώ
nib in assyrijs & in regiōib in tra egypti: ραις ἐν Ἀσσυρίοις καὶ ἐπὶ ταῖς χώραις ἐν γῇ Αἰγύπτου,
& dicite: cōgregamini in mōtē samarie & vide καὶ εἴπατε, συνάχθητε ἐπὶ τὸ ὄρος Σαμαρείας καὶ ἴδε C
te mirabilia multa in medio ei: & oppressio τε θαύματα πολλὰ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ καταδυναστία
in ea. & nō cognouit q̄ fūt in ea dicit dñs: ἐν αὐτῇ. καὶ οὐκ ἔγνω ἃ ἔχει ἐν αὐτῇ λέγει κύριος, οἱ θη
saurizantes iniquitates & miseriam in regio σαυρίζοντες ἀδικίας καὶ ταλαιπωρίαν ἐν ταῖς χώ
nib sua. Propter hoc hec dicit dñs: dis ter ραις αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεός· τὸ
ra & circuitu terra tua deserta erit. & detrahet ρος καὶ κυκλόθεν ἡ γῆ σου ἐρημωθήσεται. καὶ καθελεῖ
de te fortitudinē tuā: & diripient regiones tuc. ἐκ σοῦ τὴν ἰσχύν σου, καὶ ἀποπαγήσονται αἱ χῶραί σου.
hec dicit dñs: sicut auellet pastor de ore τάδε λέγει κύριος, ὃν τρόπον ἁρπάσῃ ποιμὴν ἐκ στό C
leonis duo crura aut extremū auricule: sic ματος τοῦ λέοντος δύο σκέλη ἢ λαβὴν ὠτίου, οὕτως D
euellentur filij israel q̄ hītant in samaria ἐξαρθήσονται υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν Σαμαρείᾳ
contra tribū & in damasco. Sacdotes audite κατέναντι φυλῆς καὶ ἐν Δαμασκῷ. ἱερεῖς ἀκούσατε
& cōtestamini domui iacob: dicit dñs de καὶ ἐπιμαρτύρασθε τῷ οἴκῳ Ἰακώβ, λέγει κύριος ὁ θε
us omnipotens: qz in die cū vlciscar ipse ὸς ὁ παντοκράτωρ, ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἐκδικῶ ἀπο
tare israel: sup eū vlciscar sup altaria βάσεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἐπ' αὐτὸν ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ ἐκτρι
bethel. & suffodientur cornua al τὰ κέρατα τοῦ θυ
taris & cadent sup terrā. cōfundā & pcu σιαστηρίου καὶ πεσοῦνται ἐπὶ τὴν γῆν. συγχέω καὶ πα
cutā domū pinatā sup domū estiuā: τάξω τὸν οἶκον τὸν βαρίπτιρον ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν θερινόν,
& peribunt dom? eburnee: & adficiēt do καὶ ἀπολοῦνται οἶκοι ἐλεφάντινοι, καὶ προσθήσουσι οἱ
mos alie & multe dicit dñs. Ca. 4. καὶ ἕτεροι καὶ πολλοὶ λέγει κύριος.

Audite verbũ istud: vacce ba-
A Ακούσατε τὸν λόγον τοῦτον, αἱ βοὲς τῆς βα-
san q̃ estis in monte samarie q̃ opprimitis
σὰν αἱ οὖσαι ἐν τῷ ὄρει σαμαρείας αἱ καταδυναστεύου
mendicos t conculcatis pauperes. dicen-
σαι πτωχοὺς καὶ καταπατοῦσαι πένητας· αἱ λέγου-
tes dño vño date nobis vt bibam9.
σαι τοῖς κυρίοις αὐτῶν ἐνέγκατε ἡμῖν ὅπως πίωμεν.
Iurauit dño ds sancto suo: qñ ecce dies
ὤμοσε κύριος κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι
venient sup vos. t tollent vos in armis. t
ἔρχονται ἐφ' ὑμᾶς· καὶ λήψονται ὑμᾶς ἐν ὅπλοις· καὶ
eos q̃ vobis cũ in lebetes negociatores pessilẽtes. t effere-
τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐν λέβησιν ἔμποροι λοιμοί· καὶ ἐξενε-
mini nudi cõtra inuicẽ. t pũcietemini sup
χθήσεσθε γυμνοὶ κατέναντι ἀλλήλων· καὶ ῥιφήσεσθε ἐπὶ
monte rammã dicit dño ds. venistis ad be
τὸ ὄρος τὸ ῥιμμὰν λέγει κύριος ὁ θεός. εἰσπλεύσατε εἰς βαι
thel t impie egistis t in galgala: t multiplicastis
θὴλ καὶ ἠσεβήσατε καὶ εἰς γαλγαλά, καὶ ἐπληθύνατε
et ipie ageretis. t attulistis in mane sacrificiũ vrm in
τοῦ ἀσεβῆσαι· καὶ ἐνέγκατε εἰς πρωὶ θυσίας ὑμῶν εἰς
triduum decimas vras. t legerunt
τὴν τριημέρου τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν· καὶ ἀνέγνωσαν
fermẽtũ legẽ t inuocauerũt cõfessionẽ. annũciate
B ζύμωμα καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίαν· ἀπαγγείλατε
qñ ista qñerebãt filii israel dicit dño. t ego
ὅτι ταῦτα ἠγάπησαν υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος· κἀγὼ
dabo vobis stridorẽ dentiũ in oibus ciui-
δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πό-
tatiũ vrãrũ: t indigẽtiã panũ in locis vrãrũ:
λεσιν ὑμῶν, καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν τοῖς τόποις ὑμῶν,
t nõ reuersi estis ad me dicit dño. t ablstuli
καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος· καὶ ἀπέσχον
et vobis pluuiã qñ treo mẽsibus vindemie. t
ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ· καὶ
pluã sup ciuitatẽ vnã: sup ãt ciuitatẽ vnã nõ pluã. po
βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν, ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω· μερὶς
rtio vna plactur t pars sup quã nõ pluã arescet. t
μία βραχήσεται καὶ μερὶς ἐφ' ἣν οὐ βρέξω ξηρανθήσεται· καὶ
cõgregabũt duc t tres ciuitates in ciuitatẽ vnã
συναχθήσονται δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ
bibere aquã t nõ sattiabunt: t necq sic reuer
πιεῖν ὕδωρ καὶ οὐ μὴ χορτασθῶσιν, καὶ οὐ δ' οὕτως ἐπι-
C si estis ad me dicit dño. exussi vos in cõ-
στρέψατε πρός με λέγει κύριος· ἐπύρωσα ὑμᾶς ἐν πυ
bustiõe t in icteritia. multiplicastis hortos t vineas
ρώσει καὶ ἐν ἐκτρίμῳ· ἐπληθύνατε κήπους καὶ ἀμπε-
D t ficeta t oliueta. hos deuorauit
λῶνας καὶ συκῶνας καὶ ἐλαιῶνας· τούτους κατέφα-
eruca. t necq sic reuersi estis ad me di-
γεν κάμπη· καὶ οὐδ' οὕτως ἐπεστρέψατε πρός με λέ-
cit dño. misi in vos mortem in via egy-
γει κύριος· ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὁδῷ Αἰγύ-
pti: occidi in gladio iuuenes vros cũ
πτου, ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν μετ'
captiuitate equoꝝ vroꝝ t adduxi in igne
αἰχμαλωσίας ἵππων ὑμῶν, καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ
castra vra in ira vra: t necq sic
τὰς παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν, καὶ οὐδ' οὕτως
reuersi estis ad me dicit dño. subuerti vos
ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος· κατέστρεψα ὑμᾶς
sicut subuertit dñs sodomã t gomorrã: t fa-
D καθὼς κατέστρεψε κύριος Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ ἐγε
cti estis sicut torris raptus ab incendio: t nõ
νήθητε ὡς δαλὸς ἐξηπασμένος ἀπὸ καύσεως, καὶ οὐκ
redistis

Sch. ἐπεστρέψατε
ic.

Audite verbum hoc
vacce
pingues: q̃ estis in mon
te samarie: q̃ calũniã faci
tis egenis & cõfringitis
pauperes. Que dicitis
dominis vestris: affferte
& bibemus. Iurauit
dominus deus in sancto
suo: quia ecce dies
venient super vos & le-
uabunt vos in contis: &
& reliquias vras in ollis
feruẽtibus. Et per aper
turas exibitis altera cõ
tra alteram: & pũciemini
in armon dicit domin.
Venite ad bethel: &
& ipie agite: ad galgalã
& multiplicate preuarica
tionem. Et offerte mane
victimas vestras tribus
dieb decimas vras. Et
sacrificate de fermento
laudem: & vocate volũ-
tarias oblationes & an-
nunciate. Sic enim vo
luistis filii israel dicit
dominus deus. Vnde &
ego dedi vobis
stuporẽ dentiũ in cũctis
vrbibus vris: & indigen
tiã panũ in oibus locis
vestris: & nõ estis reuersi
ad me dicit dñs. Ego
quoq; prohibui
a vobis imbrem cũ ad
huc tres
menses supereſſent vsq;
ad messem: & plui super
vnã ciuitatẽ: & super al
teram ciuitatẽ non plui.
Pars vna cõpluta est: &
pars super quam
non plui aruit. Et vene
runt
due & tres ciuitates ad
vnam ciuitatem
vt biberent aquã & nõ
sunt satiate: & non
redistis ad me dicit dñs.
Percussi vos
in vento vrẽte: & in au-
rugine multitudinẽ hor
torũ vrorũ & vinearũ vra
rũ: oliueta vra & ficeta ve
stra comedit eruca: & nõ
redistis ad me dicit dñs.
Misi in vos mortẽ in via
egypti:
percussi in gladio iuue-
nes vros vsq; ad captiui
tatẽ equorũ vestroꝝ: &
ascendere feci putredinẽ
castrorũ vrorũ in nares
vestras: et nõ redistis ad
me dicit dñs. Subuerti
vos sicut subuertit deus
sodomã & gomorrã: &
facti estis quasi torris.
raptus ab incendio: &
non redistis

	Cap.iiij.
שִׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה פָּרוֹת	A
הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּהַר שֹׁמְרוֹן הָעֹשְׁקוֹת	B
דַּלִּים הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים הָאֹמְרוֹת	
לַאדֹנֵיהֶם הָבִיאָה וְנִשְׁתֶּה׃ נִשְׁבַּע	C
אֲדֹנָי יְהוִה בְּקָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים	
בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנָשָׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת	
וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת דּוּגָה׃ וּפְרָצִים	
תֵּצֶאנָה אִשָּׁה נֶגְדָּהּ וְהָשְׁלַכְתֶּנָה	
הַרְמוֹנָה נְאֻם יְהוָה׃ בֹּאוּ בֵית־אֵל	D
וּפִשְׁעוּ הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפַשֵּׁעַ	
וְהָבִיאוּ לַבֹּקֶר זִבְחֵיכֶם לִשְׁלֹשֶׁת	
יָמִים מַעְשְׂרֹתֵיכֶם׃ וְקַטֵּר מֵחָמֵץ	
תּוֹדָה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְׁמִיעוּ	
כִּי כֵן אֲהַבְתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם	
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם	
נְקִיּוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל עָרֵיכֶם וְחֹסֶר	
לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֹתֵיכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם	
עָדַי נְאֻם יְהוָה׃ וְגַם אָנֹכִי מָנַעְתִּי	
מִכֶּם אֶת הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה	
חֳדָשִׁים לַקָּצִיר וְהִמְטַרְתִּי עַל עִיר	
אֶחָת וְעַל עִיר אַחַת לֹא אַמְטִיר	
חֶלְקָה אַחַת תִּמָּטֵר וְחֶלְקָה אֲשֶׁר	
לֹא תַמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבָשׁ׃ וְנָעוּ	
שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ עָרִים אֶל עִיר אַחַת	
לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׂבָּעוּ וְלֹא	
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם יְהוָה׃ הִכֵּיתִי אֶתְכֶם	
בַּשְׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן הַרְבּוֹת גַּנּוֹתֵיכֶם	
וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם יֹאכַל	
הַגָּזָם וְלֹא שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם יְהוָה׃	
שִׁלַּחְתִּי בָכֶם דֶּבֶר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם	
הָרַגְתִּי בַחֶרֶב בַּחוּרֵיכֶם עִם שִׁבְיַ	
סוּסֵיכֶם וָאַעֲלֶה בְאַשׁ מַחֲנֵיכֶם	
וּבְאַפְּכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם	
יְהוָה׃ הָפַכְתִּי בָכֶם כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים	
אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה וַתִּהְיוּ כְאוּד	
מֻצָּל וְלֹא שַׁבְתֶּם	

Pritiua.heb. Tex.heb.Amos.v. Trāſl.B.Vie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

עֲדֵי נֹאם יְהוָה: לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה לְךָ עָשָׂה
יִשְׂרָאֵל עֵקֶב כִּי זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ
הָכֵן לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל: כִּי כֵן
הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד יָצַר בָּרָא
לְאָדָם מַה שֵּׂחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה גָּדַשׁ שׁוֹחַ
וְדֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי עוֹף בָּמָה
צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

Cap.v. שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי קין
נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם קִינָה בֵּית יִשְׂרָאֵל: קן
נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יָסַף בָּתַל
יִשְׂרָאֵל נִטְּשָׁה עַל אַדְמָתָהּ אֵין
מְקִימָה: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה קום
הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף תַּשְׁאִיר מֵאָה שָׁאַר
וְהַיֹּצֵאת מֵאָה תַּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל דִּרְשׁוּנִי וִחְיוּ: וְאַל חָיָה
תִּדְרְשׁוּ בֵּית אֵל וְהַגִּלְגָּל לֹא תַעְבֹרוּ דָּרַשׁ בוא
וּבְאֵר שָׁבַע לֹא תַעֲבֹרוּ כִּי הַגִּלְגָּל עָבַר
גָּלֹה יִגְלֶה וּבֵית אֵל יִהְיֶה לְאָוֶן: גָּלָה בֵּית
דִּרְשׁוּ אֶת יְהוָה וִחְיוּ פֶּן יִצְלַח צָלַח
כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף וְאָכְלָה וְאֵין מְכַבֶּה כָּבָה
לְבֵית אֵל: הַהֹפְכִים לְלַעֲנָה מִשְׁפָּט שָׁפַט
וּצְדָקָה לָאָרֶץ הִנִּיחוּ: עֹשֵׂה כִימָה נָטָה
וְכְסִיל וְהֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת וְיוֹם כָּסַל
לַיְלָה הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שָׁפַךְ
שְׁמוֹ: הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל עָז וְשֹׁד בָּלַג שָׁדַד
עַל מִבְצָר יָבֹא: שָׂנְאוּ בַשַּׁעַר נָכַח בוא
מוֹכִיחַ וְדֹבֵר תָּמִים יְתָעֵבוּ: לָכֵן תָּמַם
יַעַן בּוֹשַׁסְכֶם עַל דָּל וּמַשְׂאַת בַּר בּוּס נָשָׂא
תִּקְחוּ מִמֶּנּוּ בָּתֵי גָזִית בְּנִיתֶם לָחַץ בָּנָה
וְלֹא תֵשְׁבוּ בָם כַּרְמֵי חֶמֶד נְטַעְתֶּם נָטַע
וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם: כִּי יָדַעְתִּי רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם וַעֲצֻמִים חַטֹּאתֵיכֶם צָרַר
צֹרְרֵי צַדִּיק לֹקֵחַ כֹּפֶר וְאֶבְיוֹנִים בְּשַׁעַר הָטָה
בַּשַּׁעַר הִטּוּ: לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת נָגַד

ad me dicit dñs. Quas propter hec faciam tibi iſrael. Poſtq̄ autem hec fecero tibi preparare in occurſum dei tui iſrael. Quia ecce formās montes & creans ventū & anūcians homini eloquiū ſuū: faciens matutinā nebulam & gradiens ſup excelſa terre: dominus deus exercituum nomē eius.

ς.

Audite verbum iſtud quod ego leuo ſuper vos planctū. Domus iſrael: cecidit: & non adiiciet vt reſurgat. Virgo iſrael proiecta eſt in terra ſua: non eſt qui ſuſcitet eam: quia hec dicit dñs deus. Vrbs de qua egrediebātur mille relinquētur in ea centū: & de qua egrediebātur centū relinquētur in ea decē in domo iſrael: qa hec dicit dñs domui iſrael. Querite me & viuetis: & nolite querere bethel. In galgalā nolite intrare: & in berſabee non trāſibitis: quia galgala captiua ducetur: & bethel erit inutilis. Querite dñm & viuite: ne forte cōburatur vt ignis domus ioſeph & deuorabit: & nō erit qui extinguat bethel: q cōuertitis in abſynthium iudiciū: & iuſticiā in terra relinqtis: facientē arcturū & orionē & cōuertentē in mane tenebras & diem in nocte mutantem. Qui vocat aquas maris & effundit eas ſuper facie terre: dominus nomen eſt eius. Qui arridet vaſtitatē ſup robuſtū & depopulationē ſup potentē affert. Odio habuerūt corripientē in porta: & loquentē pfecte abominati ſunt. Idcirco peo diripiebatis pauperē & predā electā tollebatis ab eo: dom̄ q̄dro lapide edificabitis & non hitabitis in eis. Vineas plātabitis amātiſſimas: & nō bibetis vinū earū: qa cognoui multa ſcelera vra & fortia pctā vra. Hoſtes iuſti accipientes munus: & paupes deprimētes i porta. Ideo prudens in tempore

ad me dicit dñs. ppterea ſic faciam tibi iſra el. verūtñ q̄ ſic faciam tibi ꝓparare ad uen tūdū deū tuū iſrael: q̄ dñs confirmās tonā truū t creans ſpūs t annuncians in homi chriſtū ſuū faciēs mane t nebulā: t aſcen dēs ſup excelſa terre dñs deus: omipo nomē illi.

Ca.ς.

Audite verbū dñi q̄s ego aſſumo ſup vos plāctū: dom̄ iſrael cecidit: nō adiḡ ciat reſurgere. virgo iſrael ꝓiectā in terrā ſuā: nō eſt q̄ ſuſcitet eam. q̄ hec dicit dñs deus: vrbe ex q̄ egrediebant mille relinquent centū. & ex q̄ egrediebant centū: relinquent decē domui iſrael. q̄ hec dicit dñs ſup domū iſrael: q̄rite me t viuetis: t nō q̄rite bethel. t in galgala nō ingrediamini: t in berſabee nō tranſeatis: q̄ galgala captiuādo captiuabit: t bethel nō erit in nichilū. q̄rite dñm t viuite: vt nō ſtemat. q̄rite dñm t viuite: vt nō ſuccēdat vt ignis dom̄ ioſeph t deuoret eā. t nō erit extinguēs domui iſrael. faciēs in excelſū iudiciū t iuſticiam in terrā: faciēs oia t fabricā: t querā in manē ſibi: t diem in nocte obſcurās: vocans aquā maris & effundēs illā ſup faciem terre: dñs nomē illi. ſuſcitans cōtritionē ſup robur: t miſeriam ſup munitionē inducēs. odio hūc habuerūt corripientē in porta: & loquentē perfecte abominati ſunt. Idcirco domos electas ſuſcepiſtis ab eo. domos politas edifi caſtis: t nō hitabitis in eis: vineas deſiderabiles plantaſtis. t non bibetis vinū earū: q̄ cognoui multas ſcelestas vras: t fortes vras peccata vra: cōculcātes iuſtum acci pientes commutatiōes: t pauperē in porta declinan tes. Iccirco intelligēs in tpe

illo. tacebit: qz tpo malũ est. querite
ἐκεῖνο σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐκζητήσατε
bonũ ⁊ nõ malum: vt viuatis ⁊ erit
τι τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρόν, ὅπως ζήσητε καὶ ἔσται
vobiscũ dñs. sic dixit dñs de⁹ ompe:
μεθ' ὑμῶν κ̅ς̅. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
sicut dixeſt: odio hũimno mala: ⁊ dile
ἀγα-
πήσατε τὸ καλὸν, μεμισήκαμεν τὰ πονηρά, καὶ ἀγα-
ximo bona: ⁊ reſtituetur in portis iudi
πήσατε τὸ καλόν, καὶ ἀποκατασήσεται ἐν πύλαις κρῖ
cũ: vt miſeat dñs de⁹ ompe
τήριον· μακάριος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοῖς
reliqᵘ toſeph. ꝓpterea hec dicit dñs
καταλείποις Ἰωσήφ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
de⁹ ompe: in olbus plateis plãctus:
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός,
⁊ in olbus vijs dicẽt ve ve. voca
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαί. κλη-
bitur agricola in luctũ ⁊ in plãctũ ⁊ in ſci
θήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ εἰς κοπετὸν καὶ εἰς ἐπι-
entes lamẽtũ: ⁊ in olbus vijs planctus: qz
στήμονας θρήνου, καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός, ὅτι
pertrãſibo ꝑ medĩũ tui dixit dñs. ve q̃ deſide
διελεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος. οὐαὶ οἱ ἐπιθυ-
ratis vidẽ dñi: vt qđ ipa dico: ⁊
μοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου, ἵνατί αὐτῇ ἡ ἡμέρα, καὶ
hec eſt tenebre ⁊ nõ lux: quẽadmodũ ſi qs fugiat
ἐστὶν σκότος καὶ οὐ φῶς, οἱ τρόποι ἵνα τις φύγῃ
a facie leonis ⁊ occurrat ei vrſ⁹: ⁊
ἀπὸ προσώπου λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἄρκος, καὶ
infligat in domũ ⁊ cõfirmat manꝰ ſu
εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπερείσηται τὰς χεῖρας ἐπὶ
as ſup mur⁹: ⁊ mordeat eũ ſpẽs. nõne tene
τοῦ τοίχου, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις. οὐχὶ σκό-
bre dies dñi ⁊ nõ lux: ⁊ caligo nõ ſplẽ
Exod. 14. Wula. 14. ἡμέρα κυρίου καὶ οὐ φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων
dor eius? odi ꝓiecī feſtiuitates veſtras: ⁊ non
φέγγος; μεμίσηκα ἀπώσομαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
odorabo in cõuentibus veſtris. qz ſi etiam
G ὀσφρανθῶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑμῶν. διότι ἐὰν ἀνενέγ-
κητέ μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας ὑμῶν, οὐ προσδέ-
ξομαι: ⁊ ſalutaris apparitiõis vre nõ reſpiciã.
ξομαι, καὶ σωτηρίου ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψο
auſer a me ſonitũ carminũ tuoꝝ ⁊ pſalmũ or
μαι· μετάστησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου καὶ ψαλμὸν ὀρ-
ganoꝝ tuoꝝ nõ audiã. ⁊ voluetur q̃ſi aqua
γάνων σου οὐκ ἀκούσομαι· καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ
iudiciũ. ⁊ iuſticia q̃ſi torrens inui⁹. nũqđ hoſtiã
κρῖμα· καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἄβατος· μὴ σφά-
as ⁊ ſacrificia q̃draginta ãnis obtuliſtis mihi do
για καὶ θυσίας τεσσαράκοντα ἔτη προσηνέγκατέ μοι οἶ
mꝰ iſrael: ⁊ portaſtis tabernaculũ moloch
κος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ
Amos. 7. ⁊ ſyd' dei vr̃i rompha. figuras qs
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφᾶ· τοὺς τύπους οὓς
feciſtis in eis. ⁊ migrare factã eos vl
Sophon. 1. ἐποιήσατε ἐν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ
tra damaſcũ dicit dñs: de⁹ ompe no
κεινα Δαμασκοῦ λέγει κύριος, ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνο
me illi.
μα αὐτῷ. Ca.6.

D Ve ſpernentib⁹ ſion⁹ ⁊ cõ
Isai. 14. Οὐαὶ τοῖς ἐξουδενοῦσιν σιών, καὶ τοῖς πε-
fidentib⁹ in monte ſamarie. vindemiaui ꝓnci
ποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας· ἀπιτρύγησα ἀρ-
pes gẽtiũ. ⁊ ingreſſi ad eos dom⁹ iſrael.
χὰς ἐθνῶν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς οἶκος τοῦ Ἰσραήλ·
tranſite oĩa ⁊ videte ⁊ ꝓtranſite inde in
διέλθατε πάντες καὶ ἴδετε καὶ διέλθετε ἐκεῖθεν εἰς
emath raba: ⁊ deſcendite in geth ꝑhiliſtiim
ἐμμὰθ ῥαβά, καὶ κατάβητε εἰς γὴν ἀλλοφύλων πρὸς

illo⁰ tacebit:ᶠ quia⁹ tem-
pus⁵ malum⁸ eſt. ∞∞∞∞∞∞∞
Querite⁴ bonum⁵ & nõ
⁵malum⁵ vt ⁴viuatis: ∞∞∞
ᵇ& eritᶜ dñsᶜ deus ⁵exerci-
tuum⁸ vobiſcum ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇſicut⁵ dixiſtis.ᵃ Odite⁵ma
lumᵐ & diligite ∞∞∞∞∞∞∞
⁴bonum:ᵒ& cõſtituite⁰ⁱ in
portaᵍ iudicium⁵ ſi forte
⁴miſereatur⁵ dñsᵗ deus⁴ex
ercituum⁵ reliquis ∞∞∞∞
⁵ioſeph.ᵃ Propterea⁰ hec
ᶜdicit⁰dominusᶜdeus ∞∞
⁵exercituũᵍ dñator.ᵇIn oi
bus⁵ plateis⁵ planctus: ∞∞
⁵& in cunctis q̃ᵐ foris ſunt
⁴dicetur⁰ ve ve.ᶠ Et voca-
būtᵍ agricolāᵗ adᵈ luctũ:ᵗ&
⁴adᵈ planctũ eosᵗ qui ſciũt
⁵plangere.ᵗEt in oibus⁸ vi
neis eritᵇ plãctus:ᶜ qa⁰ per
tranſibo⁶ in medio tui ⁵di-
citᵉ dñs.ᵍ Ve⁵deſiderantib⁹
⁵diemᵐ domini.ᵃ Ad quid
⁰eamᶠ vobis?ᵍ Dies ∞∞∞∞∞
⁵domini⁸ iſtaᵗ tenebre⁴ &
nonᵗ lux.ᵗ Quomodo ſi
⁵fugiatᵗ virᵇ a facie ᶜleonis
⁰& occurrat eiᶜ vrſus: ∞∞
ᶠ& ingrediaturᵍ domũ:ᵇ&
innitatur⁵ manu ſuaᵇ ſup
⁵parietẽ:ᵐ & mordeat eu⁹
⁴coluber.⁰ Nunqd nõᵍ te-
nebreᵍ diesᵉ dñiᵍ & nõ⁵ lux:
⁴& caligo:ᵗ& nõᵗ ſplendor
⁵in ea!ᶜ Odi &ᵇ pieaᶜ feſti-
uitates veſtras:⁰& non ∞
ᶜcapiam odorẽᶜ cetuũ ve-
ſtroꝝ.ᵍ Quodᵇ ſi⁵ obtuleri
tisᵗ mihi⁵ holocauſtomata
ᵐ& munera vr̃a ⁴nõ⁰ ſuſci
piam:ᵍ& votaᵍ pinguiũ ve
ſtroꝝ nõ⁰ reſpiciã.ᵗ Auſer
⁴a me⁵ tumultũ⁵ carminũ
tuorũ⁵ & cantica⁴ lyre tue
ᵇnon⁵ audiã.ᵇEt reuelabi-
tur⁵ quaſi aqua⁵ iudicium:
ᵍ& iuſticia ᵇ quaſi torrens
⁵fortis.ᵃ Nunquid hoſtias
⁵& ſacrificium ᵐ obtuliſtis
⁴mihi⁵ in deſerto⁸ q̃dragin
taᵍ annis⁵ domᵍ iſrael!ᵗ Et
portaſtis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁵tabernaculum⁵ moloch
deo⁵ vr̃o:ᵗ& ᵒimaginẽ ido-
lorũ vr̃oꝝ:ᶜ ſydus⁰ dei vr̃i
rẽphã:figurasᶜ q̃s⁵ feciſtis
⁴vobis adorare eas.ᵇEt mi
grareᶜ vos faciãᵗ trãs⁵ dama
ſcũ:ᵐ dicitᵃ dñs⁰ deᵍ ᵖexer-
cituũᵍ nomen eius. 6.
Ve vobisᵇ qui opulen
ti eſtisᶜ in ſion & ∞∞
ᵇconfiditisᶜ in monteᶜ ſa-
marie:ᵍ optimates ∞∞∞∞∞
ᵇcapita⁵ ꝑplorũ:ᵗ ingrediẽ
tes põpatice⁰ domũᵐ iſrl.
ᵒTranſite in⁵ calãneᵍ & vi-
dete:⁵ & iteᵉ ide in⁵ emath
⁴magnã:⁵ & deſcendite in
⁵geth⁵ paleſtinorum:& ad

Cap. vj.

Prīma.heb.Tex.heb.Amos.vij.

הַטּוֹבִים מִן הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה אִם גְּבֻלָם
רַב גְּבוּלְכֶם מְנֻבּוֹלְכֶם׃ הַמְנַדִּים לְיוֹם
רָע וַתַּגִּישׁוּן שֶׁבֶת חָמָס׃ הַשֹּׁכְבִים
עַל מִטּוֹת שֵׁן וּסְרוּחִים עַל עַרְשׂוֹתָם
וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ
מַרְבֵּק׃ הַפֹּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל
כְּדָוִיד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר׃
הַשֹּׁתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית
שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֵׁבֶר
יוֹסֵף׃ לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גָּלִים
וְסָר מְרְזַח סְרוּחִים׃ נִשְׁבַּע אֲדֹנָי
יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת מְתָאֵב אֲנִכִי אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב
וְאַרְמְנוֹתָיו שָׂנֵאתִי וְהִסְגַּרְתִּי עִיר
וּמְלוֹאָהּ׃ וְהָיָה אִם יִוָּתְרוּ עֲשָׂרָה
אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד וָמֵתוּ׃ וְנָשָׂא
דוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא עֲצָמִים
מִן הַבַּיִת וְאָמַר לַאֲשֶׁר בְּיַרְכְּתֵי
הַבַּיִת הַעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אָפֵס
וְאָמַר הָס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם
יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה
הַבַּיִת הַגָּדוֹל רְסִיסִים וְהַבַּיִת הַקָּטֹן
נְקָעִים׃ הֲיָרוּצוּן בַּסְּלָע סוּסִים
אִם יַחֲרוֹשׁ בַּבָּקָרִים כִּי הֲפַכְתֶּם
לְרֹאשׁ מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לַלַּעֲנָה׃
הַשְּׂמֵחִים לְלֹא דָבָר הָאֹמְרִים
הֲלֹא בְחָזְקֵנוּ לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנָיִם׃
כִּי הִנְנִי מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת גּוֹי
וְלַחֲצוּ אֶתְכֶם מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל
הָעֲרָבָה׃

Cap. vij.

כֹּה הִרְאַנִי יְהוִה וְהִנֵּה יוֹצֵר גֹּבַי
בְּתְחִלַּת עֲלוֹת הַלָּקֶשׁ וְהִנֵּה לֶקֶשׁ
אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה אִם כִּלָּה
לֶאֱכוֹל אֶת עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה סְלַח נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב

Trāsl.B.Vie.

optima quoq; regna horum si ... latior terminus eoꝝ termino vr̄o est. Qui separati estis in dīc malū. Et appropinq̄tis solio iniquitatis. Qui dormitis in lectis eburneis: & lasciuitis in stratis vr̄is. Qui comeditis agnū de grege: & vitulos de medio armenti: q canitis ad vocē psalterii. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici. bibētes vinum in phialis & optimo vnguēto delibuti: & nihil patiebātur sup contritione ioseph. Quapropter nūc migrabūt in capite trāsmigrantiū: et auferetur factio lasciuiētiū. Iurauit dñs deus in aīa sua: dicit dominus deus exercituū. Detestor ego superbiam iacob: & domos eius odi: & tradam ciuitatem ... cum habitatoribus suis. Quod si reliq fuerint de cem viri in domo vna & ipsi moriētur. Et tollet eum ppinquus suꝰ & cōburet eum vt efferat ossa de domo: & dicet ei qui in penetralibus ... dom est. Nunqd adhuc est penes te. Et rīdebit. Finis est. Et dicet ei. Tace & nō recorderis nois dñi. Quia ecce dominus mandauit: & percutiet domū maiorem ruinis: & domum minorem ... scissionibus. Nunqd curretit queūt in petris equi aut arari potest in bubalis. Qm conuertistis in amaritudinē iudiciū: & fructū iusticie in absinthiū: qui letamini in nihili: qui dicitis. ... Nunqd nō in fortitudine nr̄a assumpsimus nobis cornua. Ecce eni suscitabo sup vos domus isrl dicit dñs deus exercituū gentem: ... & cōteret vos ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. 7. Hec ostēdit mihi dñs deus. Et ecce fictor locuste in principio germinantium serotini imbris: & ecce serotinus ... post tonsionē regis. Et factū est cum cōsumasset comedere herbam terre dixit. Domine deus propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

optimae de regnis istis: qm̄ ipsarum ... sunt termini eoꝝ terminis vr̄is ... em. et illi appropiantes et attingentes ... falsa. dormientes in lectis eburneis: et ... in stratis suis. et ... cōedentes hedos ex gregibus: et vitulos ex armento ... organo: sicut sanctē putauerūt: et nō sicut fuerāt ... guēti uncti: et nō patiebāt ... sup cōtritione ioseph. ꝓpterea nūc captiui erunt ... ob initio potentū. et auferet hinnitus ... ex ephraim. qz iurauit dñs ꝓ semetipm: qm̄ ... abominor ego ergo superbiā iacob: et ... regiones eius odio hāt. auferā ciuitatē cū ... ea. et erit si relicti fuerit viri in domo vna et morientur et relinquent reliqui ... qui. et capient domesticos eoꝝ et cogent ... vt efferant ossa de domo. et dicet ... dom: si adhuc est apud te et ... dicet nō adhuc. et dicet: taceat: nō nolauit dīm. ... ecce dñs mādabit et percutiet domū ... magnā cōfractionib: et domū paruā fracturis. ... si persequēt in petris equi: si tacebunt ... in feminis equi. qm̄ cōuertetis in furorē iudicii: et ... fructū iusticie in amaritudinē lętantur in ... nullo verbo. q dicunt: qz nō in fortitudine ... hāim cornua: qz ecce ego suscitabo sup vos dom ... ifrael gētē et cōterent vos: ne ingrediamini ... in emath et vsq ad torrentē occidētis.

Ca.7.

Hc ostēdit mihi dñs. et ecce genitura ... locustaꝝ veniente matutino tpe. et ecce bruchus in gog ... regem. et erit si cōsumauerit comedere herbam terre: et dixi dñe ꝓpitius ... esto: qs suscitabit iacob:

Trāſ.gre.lcr.cū inter.lati.	Trāſla.B.Vie.	Tex.heb.Amos.vij. Trāſlua.heb.
q: paruul⁹ eſt. pniam age dñe ſup hoc: τ ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν · μετανόησον κύριε ἐπὶ τοῦτο, καὶ hoc nō erit dicit dñs· ſic oſtdit mihi dñs: τοῦτο οὐκ ἔσται λέγει κύριος · οὕτως ὤδειξέν μοι κύριος, τ vocauit iudiciū in igne dñs τ comedit καὶ ἐκάλεσεν τὴν δίκην ἐν πυρὶ κύριος καὶ κατέφαγεν abyſſum multā: τ comedit partē. τὴν ἄβυσσον τὴν πολλήν, καὶ κατέφαγεν τὴν μερίδα. 5 τ dixi: dñe deus quieſce: q̄s ſuſcitabit ia= καὶ εἶπα, κύριος ὁ θεός κόπασον, τίς ἀναστήσει τὸν Ια cob: q: paulus eſt: pniam age dñe ſup hoc. κώβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν, μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ· τ hoc nō erit dicit dñs. ſic oſtdit καὶ τοῦτο οὐ μὴ ἔσται λέγει κύριος. οὕτως ὤδειξέν mihi dñs: τ ecce dñs ſtans ſup murū adaman μοι κύριος, καὶ ἰδοὺ κύριος ἱστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδάμαν tinū: τ in manu eius adamas. τ dixit do= τίνου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας· καὶ εἶπεν κύ= min⁹ ad me: q̄d tu vides amos? τ dixi: adaman ριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἀμμώς; καὶ εἶπα, ἀδάμαν tem. τ dixit ad me: ecce ego ipono adamantem τα. καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ ἐγὼ ἵσταμαι ἀδάμαντα in medio ppⓘ mei iſrael. non vltra adijciā pre ἐν μέσῳ λαοῦ μου Ισραηλ. οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ τοῦ πα terire eum: τ delebuntur are riſus. ρελθεῖν αὐτόν, καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος· τ feſtiuitates iſrael deſolabunt: τ cōſurgā καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ Ισραὴλ ἐρημωθήσονται, καὶ ἀναστήσο ſup domū hieroboā in gladio. τ miſit μαι ἐπὶ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐξαποστεῖλεν amaſias ſacerdos in bethel ad hieroboā regē Αμασίας ὁ ἱερεὺς ἐν Βαιθὴλ πρὸς ἱεροβοὰμ βασι= iſrael dicens: ꝓiuratiōes facit ꝫ te um λέα Ισραὴλ λέγων, συσσείσας σείεται κατὰ σοῦ Αμ 10 mos in medio domus iſrael: non poterit terra ſuſ μὸς ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου Ισραήλ, οὐ μὴ δύνηται ἡ γῆ οὐ στε ferre oēs ſermones eius. q: hec di= γάσαι πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ· διότι τάδε λέ= cit ammos: in gladio morietur hieroboam: at iſ= γει Ἀμμώς, ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσει ἱεροβοάμ, ὁ δὲ Ισ rael captiuus ducet. τ dixit amaſias ad ραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται· καὶ εἶπεν Ἀμασίας πρὸς ammos dicēs: vidēs vade diſcede in terrā iuda: Ἀμμώς λέγων, ὁ ὁρῶν βάδιζε ἐκχώρησον εἰς γῆν Ιούδα, τ illuc deſcende τ ibi ꝓphetabis: in āt bethel καὶ ἐκεῖ κατάβαινε καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις, ἐπὶ δὲ Βαιθὴλ non vltra adijcies ꝓphetare: q: ſceptū eſt οὐκ ἔτι μὴ προσθῇς τοῦ προφητεῦσαι, ὅτι ἅγασμά ἐστι regio. τ riſit ām̄os τ dixit ad ama βασιλείως. καὶ ἀπεκρίθη Ἀμμώς καὶ εἶπεν πρὸς Ἀμα ſiam: nō eram ꝓpheta neq; filius ꝓphete: ſed σίαν, ὅτι οὐκ ἤμην προφήτης οὐδὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλὰ captari⁹ eram vellicās ſycomoros: τ aſſumpſit me do αἰπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα, καὶ ἀπέλαβέν με κύ= min⁹ ex ouibus. τ dixit dñs ad me: ea ριος ἐκ τῶν προβάτων. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βάδ de τ ꝓphetizabis ſup domū iſrael: τ nūc ιζε καὶ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ισραήλ, καὶ νῦν audi verbū dñi. tu dicis: nō ꝓphetabis ſup ἄκουε λόγον κυρίου. σὺ λέγεις, οὐ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν iſrael: τ nō turbabis ſup domū ia= Ισραήλ, καὶ οὐ μὴ ἐκλαγγήσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ια cob. ꝓpterea hec dicit dñs: vxor tua in κώβ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ γυνή σου ἐν ciuitate fornicabit: τῇ πόλει πορνεύσει, οοοο

וּבָנַיִךְ וּבְנֹתַיִךְ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְאַדְמָתֵךְ בַּחֶבֶל תֵּחָלֵק וְאַתְּ עַל אֲדָמָה טְמֵאָה תָּמוּת וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃

Cap. viij.

כֹּה הִרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה כְּלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר מָה אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס וָאֹמַר כְּלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בָּא הַקֵּץ אֶל עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ׃ וְהֵילִילוּ שִׁירוֹת הֵיכָל בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה רַב הַפֶּגֶר בְּכָל מָקוֹם הַשְׁלֵךְ הַס׃ שִׁמְעוּ זֹאת הַשֹּׁאֲפִים אֶבְיוֹן וְלַשְׁבִּית עֲנִיֵּי אָרֶץ׃ לֵאמֹר מָתַי יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁבִּירָה שֶׁבֶר וְהַשַּׁבָּת וְנִפְתְּחָה בַּר לְהַקְטִין אֵיפָה וְלַהֲגְדִּיל שֶׁקֶל וְלַעֲוֹת מֹאזְנֵי מִרְמָה׃ לִקְנוֹת בַּכֶּסֶף דַּלִּים וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלַיִם וּמַפַּל בָּר נַשְׁבִּיר׃ נִשְׁבַּע יְהוָה בְּגָאוֹן יַעֲקֹב אִם אֶשְׁכַּח לָנֶצַח כָּל מַעֲשֵׂיהֶם׃ הַעַל זֹאת לֹא תִרְגַּז הָאָרֶץ וְאָבַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ וְעָלְתָה כָאֹר כֻּלָּהּ וְנִגְרְשָׁה וְנִשְׁקָעָה כִּיאוֹר מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהֵבֵאתִי הַשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם וְהַחֲשַׁכְתִּי לָאָרֶץ בְּיוֹם אוֹר׃ וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל וְכָל שִׁירֵיכֶם לְקִינָה וְהַעֲלֵיתִי עַל כָּל מָתְנַיִם שָׂק וְעַל כָּל רֹאשׁ קָרְחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב בָּאָרֶץ לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לִשְׁמֹעַ אֶת דִּבְרֵי יְהוָה׃ וְנָעוּ מַיִם עַד יָם וּמִצָּפוֹן וְעַד מִזְרָח יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא

'et filii tui' & filie tue' in gladio' cadent:' & humus tua' funiculo' metietur. "Et tu" in' polluta' terra' morieris:' & ifrael' captiuus migrabit ooooooo xxxx 'de' terra sua. 8.

Hec' ostendit mihi' dominus' deus. ' Ecce 'vncinus' pomorū. 'Et dixit.' Quid' tu' vides oooo "amos!" Et dixi.' Vncinū 'pomorum. 'Et' dixit oo 'dñs' ad me.' Venit' finis 'sup' populū meū' ifrael. 'Non' adiiciā' vltra vt' pertranseam' eū. 'Et stridebūt 'cardines' tēpli' in die' illa 'dicit oooooooooooooooxxoo "dominus" deus.' Multi 'morietur.' in omni' loco 'proiicietur' silentiū." Audite 'hoc' qui conteritis 'pauperē:' & deficere facitis' egenos' fre:' dicētes. 'Quādo' transibit' mēsis' & venūdabim' merces: '& sabbatū:' & aperiemus "frumentū:" vt immin uamus' mēsurā' & augeam' 'siclū:' & supponam' 'fa teras' dolosas" vt possidea mus' in argento' egenos: '& pauperes' pro' calciamentis:' & quisqlias' frumenti' vendamus.' Iurauit' dñs' in supbiā' iacob: 'si' oblitus fuero vsq;" ad finē" omnia' opera eorū. 'Nunqd sup' isto' nō' cōmouebitur' terra:" & luget' ois' habitator' ei?' Et ascēdet' quasi fluuiꝰ' vniuersus:' & eiicietur' & defluet' quasi riuus' egypti. 'Et erit' in die' illa' dicit "dñs" deus' occidet ooooo 'sol' meridie:' & tenebrescere faciam" terram oooo 'in die' luminis.' Et cōuertam' festiuitates vras' in luctum:' & oia' cantica vra 'in planctū.' Et inducam 'sup' omne' dorsum vrm 'saccū:' & sup' oīe' caput "caluiciū." Et ponā eam 'quasi luctum' vnigeniti: '& nouissima eius' quasi diem' amarū.' Ecce' dies 'veniūt' dicit' dñs:' & emittam oooooooooooooooooo 'famem' in terrā:' non' famem' panis' neq; oooooo 'sitim' aque' sed' audiendi "verbum oooooooooooooo 'dñi.' Et cōmouebūtur' a mari' vsq; ad' mare:' & ab aquilone' vsq; ad' orientē 'circuibunt' querentes oo 'verbum' dñi:' & nō 'inuenient.' In die' illa oooo

τ filij tui τ filie me captiue ducent.
καὶ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀιχμάλωτοι ἀχθήσον-
τ terra tua funiculo mensurabitur. τ tu in fra
ται· καὶ ἡ γῆ σου χοινίῳ καταμετρηθήσεται· καὶ σὺ ἐν γῇ
immūda morieris. at ifraeli captiuus du-
ἀκαθάρτῳ τελευτήσεις· ὁ δὲ Ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθή-
cetur de terra sua.
σεται ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Ca.8.

Sic ostēdit mihi dñs. τ ecce vas aucu- A
Οὕτως ἔδειξέ μοι κύριος· καὶ ἰδοὺ ἄγγος ὀπω-
pis. τ dixit dñs: q̄d tu vides ammos? τ di
ρινοῦ· καὶ εἶπεν κύριος, τί σὺ βλέπεις ἀμμῶς; καὶ εἶ- 8.7.
xi: vas aucupis. τ dixit dñs ad me: venit
πα, ἄγγος ὀπωρινοῦ· καὶ εἶπεν κύριός πρός με, ἥκει τὸ
finis sup ppm meū ifrael: nō adiicīā vltra
πέρας ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ, οὐ προσθήσω ἔτι
vt pertranseam eū. τ vlulabunt laquearia
τοῦ παρελθεῖν αὐτόν. καὶ ὀλολύξει τὰ φατνώματα τοῦ
tēpli in illa die dicit dñs. multi planctus
ναοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος· πολὺς ὁ κωπετός, B
in oi loco pūctū silētiū. audite hec
ἐν παντὶ τόπῳ ῥίψω σιωπήν. ἀκούσατε δὴ ταῦτα
q̄ cōteritis pauperē. τ deficere facitis a fra me
οἱ ἐκτρίβοντες πένητα. καὶ καταλύοντες ἐκ τῆς γῆς τοὺς
dicti. dicentes q̄n transibit mensis τ ōe
πτω· οἱ λέγοντες πότε διελεύσεται ὁ μὴν καὶ συ-
gregabim' fr̄a sabbata τ apericm' thesaur:
ναξω; καὶ τὰ σάββατα καὶ ἀνοίξω θησαυρούς;
ad faciēdā pua mēsuram. τ ad magnificādā state
ποιῆσαι μικρὸν τὸ μέτρον· καὶ τοῦ μεγαλῦναι στα-
ram τ faciēdū staterā iniquā. ad possidēdū argento
θμὸν καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδικον· τ κτᾶσθαι ἀργυρίου
mendicos: τ humiles p calciamentis: τ ab
πτωχούς, καὶ ταπεινοὺς ἀνὴ ὑποδημάτων, καὶ ἀπὸ
oi appositōe negociabimur. tarat dñs p
πάσης προσθέσεως ἐμπορευσόμεθα. ὀμνύει κύριος κα- 8.6.a
superbiam iacob: si oblitiōi tradent in victoriā eius
ὑπερηφανείας Ἰακώβ, εἰ ἐπιλαθήσονται εἰς τέλος πάντα
opera eoꝝ: τ sup hoc nō turbabit terra:
τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται γῆ;
τ lugebit oia hitano in ea. τ ascendet
καὶ πενθήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ ἀναβήσεται C
q̄si flumen cōsumatio: τ descendet q̄si fluui'
ὡς ποταμὸς ἐκσυντέλεια, καὶ καταβήσεται ὡς ποτα-
egypti. τ erit in illa die dicit dñs:
μὸς Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος,
occidet sol meridiei: τ cōtenebrabit in
δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ σκοτισθήσεται ἐν Cob.1.
die luminis. τ cōuertam festiuitates vras in lu- 1.Mā.
ἡμέρᾳ φωτός· καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πέν- 1.
ctū: τ oia carmia vra in lamētatiōes: τ inducā
θος, καὶ πάσας ᾠδὰς ὑμῶν εἰς θρῆνον, καὶ ἀναβι-
sup oēm lumbū saccum. τ sup omne ca
βάσω ἐπὶ πᾶσαν ὀσφῦν σάκκον. καὶ ἐπὶ πᾶσαν κε-
put caluiciū. τ ponam eā q̄si luctū vnic
φαλὴν φαλάκρωμα. καὶ θήσομαι αὐτὴν ὡς πένθος ἀγα-
ti: τ cōq̄ eā in die q̄si dē dolorie. ecce
πητοῦ, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ὀδύνης. ἰδοὺ
dies veniunt dicit dñs: τ emittam famē
ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν
in terrā: nō famē panis. neq; sitē aque:
ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ λιμὸν ἄρτων. οὐδὲ λιμὸς ὕδατος,
sed famē audiendi verbū dñi: τ cōmouebunt D
ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγου κυρίου, καὶ σαλευθήσον-
aque vsq; ad mare: τ ab aquilone vsq; ad orie
ται ὕδατα ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ βορρᾶ ἕως ἀνατο-
tem circuibunt querētes verbū dñi: τ nō
λῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες λόγον κυρίου, καὶ οὐ
inuenīt: in die illa
μὴ εὑρήσουσιν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ oooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trās.grc.lxx.cū inter.lati.

deficient virgines pulchre: ⁊ adolescentes in
ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαί, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐν
siti ꝯ iurant p̄ ppitiationē samarie: ⁊
δίψει οἱ ὀμνύοντες κατὰ τοῦ ἰλασμοῦ σαμαρείας, καὶ
dicētes: viuit deus tu⁹ dan ⁊ de⁹ tu⁹ bersabee.
λέγοντες, ζῇ ὁ θεός σου δὰν καὶ ὁ θεός σου βηρσαβεέ·
⁊ cadent ⁊ nō resurgent vltra.
καὶ πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν ἔτι.

Ca.9.

Vidi dñm stantē sup altare ⁊
Εἶδον τὸν κύριον ἐφεστῶτα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
dixit: percute ppiciatoriū: ⁊ cōmouebūt
εἶπεν, πάταξον τὸ ἱλαστήριον, καὶ σεισθήσεται τὰ
vestibula. ⁊ dissека in capita oim.
προσώπατα, καὶ διάκοψον εἰς κεφαλὰς πάντων.
⁊ reliquos eoꝝ in gladio inter
καὶ τοὺς καταλοίπους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπο-
ficiam. ⁊ non fugiet ex eis fugiēs: neq;
κτενῶ· καὶ οὐ μὴ διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων, οὐδὲ μὴ
saluabit ex eis saluatus. si defodiant in in
διασωθῇ ἐξ αὐτῶν διασωζόμενος· ἐὰν κατορυγῶσιν εἰς ἅ-
ferū: inde manꝰ mea extrahet eos. si asce
δου, ἐκεῖθεν ἡ χείρ μου ἀπαγάγει αὐτούς. ἐὰν ἀνα-
derint in celum: inde deducā eos. si
βῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖθεν καταξω αὐτούς. ἐὰν
abscōditi fuerit in vertice carmeli: inde
κατακρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καρμήλου, ἐκεῖθεν
scrutabor ⁊ accipiā eos. si mersi fuerint ex
ἐξιχνιάσω καὶ λήψομαι αὐτούς· ἐὰν καταδύσωσιν ἐξ
oculis meis in fundamēta maris: ibi mā
ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ θεμέλια τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐν-
dabo draconi: ⁊ mordebit eos. ⁊ si abie
τελοῦμαι τῷ δράκοντι, καὶ δήξεται αὐτούς· καὶ ἐὰν πο-
rint in captiuitate añ faciem inimicoꝝ suo
ρευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐ-
rū: ibi mandabo gladio ⁊ occidet eos.
τῶν, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ καὶ ἀποκτενεῖ αὐ-
⁊ firmabo oculos meos sup eos in ma
τούς· καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς κα-
la ⁊ nō in bona: ⁊ dñs deus om̄ps
κὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά, καὶ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
q̄ tangit terrā ⁊ pmouet eā. ⁊ luge-
ὁ ἁπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτήν· καὶ πεν-
bunt oēs habitātes eā. ⁊ ascen-
θήσουσι πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν· καὶ ἀναβή-
det sicut fluuius egypti. q̄ edificat in celū
σεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου· ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρα-
ascensionē: ⁊ repsomissionē in terra fundans:
νὸν ἀνάβασιν, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπὶ γῆς θεμελιῶν,
q̄ vocat aquā maris: ⁊ effundēs e-
ὁ πρόσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐ-
am sup faciem terre dñs nomē illi. nōne vt
τὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς κύριος ὄνομα αὐτῷ· οὐχ ὡς
filij ethiopū mihi erit dom⁹ israel dicit dñs? nōne
υἱοὶ αἰθιόπων ἐμοί ἐστε υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος; οὐ γὰρ
israel eduxi ex egypto ⁊ alienigenas ex
ἰσραὴλ ἀνήγαγον ἐξ αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ
cappadocia ⁊ syros ex foueā: ecce ocu
καππαδοκίας καὶ τοὺς σύρους ἐκ βόθρου; ἰδοὺ οἱ ὀφ-
li dñi sup regnū peccano: ⁊
θαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὴν ἁμαρτωλὸν, καὶ
auferā illud a facie terre: verūm q: nō in
ἐξαρῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, πλὴν οὐκοῦν οὐκ εἰς
finē auferā domū iacob dicit dñs. q:
τέλος οὐ μὴ ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακὼβ λέγει κύριος· διό-
ecce ego mando ⁊ ostendo in oīb⁹
τι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ διασείω ἐν πᾶσι τοῖς
gētib⁹ domū israel. sicut cū cribra
ἔθνεσι τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ. ὃν τρόπον ὅταν λικμᾶ-
tur in cribro ⁊ nō cadet granū sup terrā.
ται ἐν τῷ λικμητῷ καὶ οὐ πεσεῖται σπέρμα ἐπὶ τὴν γῆν.
in gladio morientur
ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσι

Trāsla.B.Vie.

deficient virgines pulchre & adolescentes
in siti: qui iurāt in delicto samarie: et dicūt. Viuit deus tuus
dan: & viuit via
bersabee. Et cadent & non resurgēt vltra. 9.

Vidi dñm stantē sup altare. Et dixit. Percute
cardinē & cōmoueantur
supliminaria. Auaricia
eni in capite oim & nouissimum eorū in gladio
interficiā. Non erit fuga
eis: & qui fugerit
ex eis nō saluabitur. Si
descenderint vsq; ad infernū: inde manus mea
educet eos: & si ascenderint vsq; ad celū: inde
trahā eos. Et si absconditi fuerint in vertice carmeli: inde scrutans
auferam eos: & si celauerint se ab oculis meis
in profundo maris: ibi
mandabo
serpēti & mordebit eos.
Et si ablerint in captiuitatem corā inimicis suis
ibi mandabo gladio
& occidet eos. Et ponā
oculos meos sup eos in
malum & nō in bonum.
Et dñs deus exercituū
qui tangit terrā & tabescit: & lugebunt omnes
habitātes in ea. Et ascendet sicut riuus omnis:
& defluet sicut fluuius
egypti. Qui edificat
in celo ascensionē suam:
vt fasciculū suū sup terram fundauit. Qui vocat
aquas maris. & effundit
eas sup faciē terre. Dñs
nomen eius. Nunqd nō
vt filii ethiopū vos estis
mihi filii israel
ait dominus? Nunqd nō
israel ascendere feci
de terra egypti & paleſti
nos de cappadocia
& syrios de cyrene? Ecce
oculi domini
dei super regnū peccās
& conteram
illud a facie terre. Verumtamen conterens
non conteram domum
iacob
dicit domin⁹. Ecce eni
mundabo ego
& cōcutiam in omnibus
gentibus domum
israel sicut concutitur
in cribro: & nō cadet lapillus sup
terrā. In gladio morietur

Ter.heb.Amos.ix.

עֲלֹף פֶּתַח הַכַּפְתֹּרֶת הַיָּפוֹת וְהַבַּחוּרִים
יָפֶה בָּחֹר בַּצָּמָא: הַנִּשְׁבָּעִים בְּאַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן
שָׁבַע וְאָמְרוּ חַי אֱלֹהֶיךָ דָּן וְחֵי דֶּרֶךְ
קוּם בְּאֵרשָׁבַע וְנָפְלוּ וְלֹא יָקוּמוּ עוֹד:
Cap.ix. רָאִיתִי אֶת
רָאָה יָצַב אֲדֹנָי נִצָּב עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר הַךְ
זַחְ עֶבֶה בְּעַשׁ סַפִּף הַכַּפְתֹּרִים וְרִעֲשׁוּ הַסִּפִּים וּבְצַעֲם
כֻּלָּם בְּרֹאשׁ וְאַחֲרִיתָם בַּחֶרֶב אֶהֱרֹג לֹא יָנוּס לָהֶם נָס וְלֹא יִמָּלֵט
מָלַט פָּלִיטוּ לָהֶם אִם יַחְתְּרוּ בִשְׁאוֹל מִשָּׁם יָדִי תִּקָּחֵם וְאִם יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם
חָתַר שָׁאַל מִשָּׁם אוֹרִידֵם וְאִם יֶחְבָּאוּ בְּרֹאשׁ הַכַּרְמֶל מִשָּׁם אֲחַפֵּשׂ
לָקַח חָבָא וְלָקַחְתִּים מִשָּׁם וְאִם יִסָּתְרוּ מִנֶּגֶד עֵינַי בְּקַרְקַע הַיָּם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת
חָפַשׂ סָתַר הַנָּחָשׁ וְנִשָּׁכָם וְאִם יֵלְכוּ בַּשְּׁבִי לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת הַחֶרֶב
צָוָה שׁוּם וְהָרְגָתַם וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה: וַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
נָגַע מוּג הַנּוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וַתָּמוֹג וְאָבְלוּ כָּל יוֹשְׁבֵי בָהּ וְעָלְתָה כַיְאוֹר כֻּלָּהּ
יָשַׁב עָלָה וְיָאֹר מִצְרַיִם: הַבּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלֹתָו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ
בָּנָה יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ: הֲלוֹא
פָּנָה כִּבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה הֲלֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלִיתִי
מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּים מִכַּפְתֹּור וַאֲרָם מִקִּיר: הִנֵּה עֵינֵי אֲדֹנָי יְהוִה בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה
שָׁמַד וְהִשְׁמַדְתִּי אוֹתָהּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֶפֶס כִּי לֹא הַשְׁמֵד אַשְׁמִיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה וְהִנַּעְתִּי בְכָל הַגּוֹיִם אֶת בֵּית
נוּעַ יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִנּוֹעַ בַּנָּכָרָה וְלֹא יִפֹּל צְרוֹר אָרְצָה: בַּחֶרֶב יָמוּתוּ
נָפַל צָרַר כָּל

Pūtiua.heb. Ter.heb.Abdias.j. Trāsla.B.Vie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

כֹּל חַטָּאתַי עַמִּי הָאֹמְרִים לֹא תַגִּישׁ נָגַשׁ
וְתַקְדִּים בַּעֲדֵינוּ הָרָעָה׃ בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים קָדַם סֻכַּת
אֶקִים ׀ אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת ׀ וְגָדַרְתִּי אֶת בְּרִצֵיהֶן וַהֲרִסֹתָיו
אָקִים ׀ וּבְנִיתִיהָ כִּימֵי עוֹלָם׃ לְמַעַן יִרְשׁוּ אֶת שְׁאֵרִית אֱדוֹם וְכָל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם ׀ נְאֻם יְהוָה עֹשֶׂה זֹּאת׃ הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם יְהוָה ׀ וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בְּקוֹצֵר ׀ וְדֹרֵךְ עֹנָבִים בְּמֹשֵׁךְ
הַזָּרַע ׀ וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס ׀ וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה׃ וְשַׁבְתִּי
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל ׀ וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ
אֶת יֵינָם ׀ וְעָשׂוּ גַּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם׃ וְנָטַעְתִּים עַל אַדְמָתָם ׀ וְלֹא
יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם ׀ אָמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃

'oēs apctōres populi mei
q dicūt: nō apropinq̄bit
& non veniet super nos
malum.' In die illa oooo
'suscitabo tabernaculum
dauid quod cecidit oooo
& reedificabo aperturas
murorū eius: & ea q̄ cor-
ruerāt instaurabo: & re-
edificabo eū sicut in die
antiquis: vt possideant
reliquias idumee & oēs
nationes: eo q̄ invoca
tum sit nomen meū sup
eos dicit dñs faciēs hec.
Ecce dies oooooooooooo
venient dicit dñs & cō-
prehēdet arator oooooooo
messorē: & calcator vue
mittentē oooooooooooo
semē. Et stillabūt mon
tes dulcedinem: oooooo
& oēs colles culti erunt.
Et conuertam oooooooo
captiuitatē populi mei
Israel & edificabūt ciuita
tes desertas: & inhabita
būt & plantabūt vineas:
et bibēt vinū earū: & fa
cient hortos & comedēt
fructus eorū. Et planta
bo eos sup humū suā: &
nō euellam eos vltra de
terra sua quam oooooooo
dedi eis: dicit dominus
deus.

Explicit Amos ppheta.

οἱ ἁμαρτωλοὶ τοῦ λαοῦ μου, οἱ λέγοντες οὐ μὴ ἐγγίσῃ
sup nos mala: in die illa suscitabo tabernaculum
ἐφ' ἡμᾶς τὰ κακά, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν
dauid qđ cecidit: & suscitabo q̄ ceciderunt
Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ ἀναστήσω τὰ πεπτωκότα Amos.
et eius: & euersa eoꝝ suscitabo. & ix.c.
αὐτῶν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῶν ἀναστήσω. καὶ
reedificabo eū sicut dies seculi.
ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος.
vt requirant reliquie hoim. B
ὅπως ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων, Ierem.
& oēs gētes sup q̄s invocatū ē nomē 49.d.
καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά
meū sup eos dicit dñs faciens hec.
μου ἐπ' αὐτοὺς λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα.
ecce dies venīūt dicit dñs. & cōprehēdet
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ καταλήψεται
tritura vindemiā. & mutefecet vua in
τὸν ἀλοητὸν [τρυγητόν. καὶ πιφράσει ἡ σταφυλὴ ἐν τῷ
semine: & stillabunt montes dulcedine. & Joel.
σπέρμα, καὶ ἀποστάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν. καὶ 3.d.
oēs colles cōsiti erunt: & conuertam
πάντες οἱ βουνοὶ σύμφυτοι ἔσονται, καὶ ἀποστρέψω
captiuitatem ppli mei Israel: &
τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ οἰ
edificabunt ciuitates desertas: & habita-
κοδομήσουσιν πόλεις τὰς ἠφανισμένας, καὶ κατοική-
bunt: & plantabunt vineas: & bibent vinū
σουσιν, καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ πίονται τὸν οἶνον
eoꝝ. & facient hortos: & comedēt fru
αὐτῶν· καὶ ποιήσουσιν κήπους, καὶ φάγονται τὸν καρ-
ctū eoꝝ. & plantabo eos in terra eo
πὸν αὐτῶν· καὶ καταφυτεύσω αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐ-
rū: & non euellent vltra ex terra sua
τῶν, καὶ οὐ μὴ ἐκριζωθῶσιν οὐκ ἔτι ἐκ τῆς γῆς αὐτῶν
quā dedi eis dicit dñs deus.
ἧς ἔδωκα αὐτοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

INCIPIT PROLOGVS IN ABDIAM PROPHETAM.

Acob patriarcha habuit fratrem esau: q ob rubore corporis sui edō hebrea lingua appellatus est: quod latine sanguineus dicitur. Is memoratū fratrem suum: qui israel nomen acceperat: graui odio cōmotꝰ interimere conatꝰ est. Qua de causa oēs qui populū israel id est filios patriarche iacob p̄dicti esau odiū imitati persecuti sunt: esau & edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeorū per cyrum regē persarū nutu dei reuocatus in hierusalē ab alio regno grauiter afflictꝰ atq; oppressus est: ideo hoc regnū quod more esau predictum populū persecutū est: per denūciationē abdie prophete increpatur: quod non dei indignatione: sed sua virtute populū superatum gloriabatur. De quo regno olim p dauid in psalmo centesimo trigesimo sexto dictū est. Memorare dñe filiorum edō in die hierusalē. Nā reliqua lectione cōprehensa: futurum in gentes iudiciū ob causas lectione cōprehensas: regnūq; dei in populo israel significatur. Hebrei hūc dicūt esse: qui sub rege samarie achab & impiissima iezabel: pauit centuz prophetas in specubus: qui non curuauerunt genu ante baal & de septē milibꝰ erat quos helias arguitur ignorasse. Sepulchrū quoq; eius vsq; hodie cū mausoleo heliei ppphete & baptiste iohannis: in sebaste veneratione habetur: que olim samaria dicebatur. Hanc herodes rex antipatri filius in honore augusti cesaris greco nomine vocauit augustā. Hic igitur qui centū ppphetas pauerat: accepit gratiā prophetalem & de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria paruū gregem pauerat: nūc in toto orbe christi pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronam merut passionis: sic hic de seruitutis dei cū paulo apostolo noie gloriatur: qa abdias seruus dñi in nō sonat eloqo.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

ABdias qui interpretatur seruus domini personat contra edom: sanguineū terrenūq; fratrem fratris quoq; iacob semper emulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum.

Incipit Abdias ppheta.

Cap.j.

חֲזוֹן עֹבַדְיָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֶאֱדוֹם שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ מֵאֵת יְהוָה
וְצִיר בַּגּוֹיִם שֻׁלָּח קוּמוּ וְנָקוּמָה
עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה׃ הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ
בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד׃ זְדוֹן לִבְּךָ
הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְחַגְוֵי סֶלַע מְרוֹם

Capitulum. j.

Ilio abdie. Hec dicit dominus de edom. Auditū audiuimꝰ a dño: & legatū ad gentes misit. Surgite: & cōsurgamus aduersus eum in preliū. Ecce paruulū dedi te i gentibꝰ. Contēptibilis tu es valde. Superbia cordis tui extulit te: habitantē in scissuris petrarum exaltantem

Trās.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb.Abdias.j. | Trāsla.heb.

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Abdias.j.	Trāsla.heb.
ביתacrimū tuū dicentē in corde tuo: dō me de-	solīū tuū.[f]Qui dicis[m] in corde tuo:[n]quis[o]detrahet	יְשַׁבְתּוֹ ׀ אֹמֵר ״בְּלִבּוֹ ״ מִי ׀ יוֹרִדֵנִי	יֹשֵׁב בֶּטַח
καθοικίαν σου λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς μι κα-	me in[r]terrā?[s]Si[t]exaltatus	אָרֶץ׃ אִם־תַּגְבִּיהַ ׀ כַּנֶּשֶׁר ׀ וְאִם־בֵּין	בָּבֶה
ducet in terrā? si exaltar[v]fueris vt aq̃la: τ in-	fueris[s]vt aquila:[t]& si[u] iter	כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ ׀ מִשָּׁם אוֹרִידֵךְ	כֹּכָב שׂוּם
τάξῃ ἐπὶ τὸν γῆν; ἐὰν μετεωρισθῇς ὡς ἀετός, καὶ ἀνα-	ter[x]sydera[y]posueris[z]nidū tuū	נְאֻם ׀ יְהוָה׃ אִם ׀ גַּנָּבִים ׀ בָּאוּ ׀ לָךְ	קָטָן בּוֹא
ter sydera posueris nidū tuū: inde detrahā te di-	[a]inde[b]detraham te ∞∞∞∞	אִם־שׁוֹדְדֵי ׀ לַיְלָה ״ אֵיךְ ׀ נִדְמֵיתָה	שָׁדַד דָּמָה
μίσου τῶν ἄστρων ἐὰς νοσσιᾶ σου, ἐκεῖθεν καταξῶ σε λέ-	[c]dicit[d]dñs.[e]Si[f]fures[g]intro	גַּנָּבִים ׀ הֲלֹא ׀ יְגַנְּבוּ ׀ דַּיָּם ׀ אִם־בֹּצְרִים ׀ בָּאוּ	גָּנַב לַי
γει κύριος. εἰ κλέπται εἰσῆλθον πρὸς σὲ ἢ λῃσταὶ νυκτός,	issent[h]ad te : ∞∞∞∞∞∞∞	לָךְ ׀ הֲלֹא ׀ יַשְׁאִירוּ ׀ עֹלְלוֹת ׀ אֵיךְ	בּוֹא שָׂכַר
B πῶς ἠφανίσθης, οὐκ ἀνέκλιψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς;	[i]si[k]latrones per[l]noctem :	נֶחְפְּשׂוּ ׀ עֵשָׂו ׀ נִבְעוּ ׀ מַצְפֻּנָיו׃ עַד	חָפַשׂ בָּצַע
Hier. 49.d. τ εἰ τρυγηταὶ εἰσῆλθόν πρὸς σέ, οὐκ ἂν ὑπελίποσαν	[m]quomodo [n]cōticuisses!	גְּבוּל ׀ שִׁלּוּחוּךָ ׀ כֹּל ׀ אַנְשֵׁי ׀ בְּרִיתֶךָ	צָבָא נָבַל
racemū! quō pscrutat[z]ē ēsau: τ depḥensa	[o]Nōne[p]furati essent[q]sufficientia sibi?[r]Si[s]vindemiatores[t]introissent[u]ad te[v]nū quid saltem[w]racemū[x]reliquissent[y] tibi?	הִשִּׁיאוּךָ ׀ וְיָכְלוּ לָךְ ׀ אַנְשֵׁי ׀ שְׁלֹמֶךָ	נָכַר נָשָׂא
τα ἐσφηλίδα; πῶς ἐξερευνήθη ἡσαῦ, καὶ κατηλίφ-	[z]Quomō [a]scrutati sunt[b]esau? [c]Inue-	לַחְמְךָ ׀ יָשִׂימוּ ׀ מָזוֹר ״ תַּחְתֶּיךָ ׀ אֵין	שׂוּם זוּר
sunt ei[c] absc̄dita? vsq; ad ĝminos emiserūt	fugauerūt[d]absc̄dita ei?.	תְּבוּנָה׃ בּוֹ ׀ הֲלֹא ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא נְאֻם	בִּין
τὰ ἀυτοῦ τὰ κεκρυμμένα; ἕως τῶν ὁρίων ἐξαπέστειλάν-	[e]Vsq; ad[f]terminū[g]emiserunt te:[h]oēs[i]viri[k]foederis tui[l]illuserunt tibi.[m]Inua-	יְהוָה ׀ וְהַאֲבַדְתִּי ׀ חֲכָמִים ״ מֵאֱדוֹם	אָבַד
τε. οἱ ἄνδρες τῆς διαθήκης σου ἀπέτισάν σοι. ἠ-	luerunt[n]aduersum te[o]viri	וּתְבוּנָה ״ מֵהַר ׀ עֵשָׂו׃ ״ וְחַתּוּ ״ גִּבּוֹרַיִךְ	נָגַר נָשָׂא
ναλωσάν σε οἱ ἄνδρες οἱ εἰρηνικοί σου ἔθηκαν ἄρσιν ὑπὸ	[p]pacis tue.[q]Qui comedūt	תֵּימָן ׀ לְמַעַן ׀ יִכָּרֵת ׀ אִישׁ ״ מֵהַר ׀ עֵשָׂו	יָמָן כָּרַת
subter te: nō est sapia in eis: in illa die	tecū:[r]ponēt[s]insidias[t]sub	מִקָּטֶל׃ ״ מֵחָמָס ׀ אָחִיךָ ׀ יַעֲקֹב ׀ תְּכַסְּךָ	כָּסָה
C ἀπωλέσω σου, λέγει κύριος, ἐκτρίψω σοφοὺς ἐκ τῆς Ἰδουμαίας καὶ σύνεσιν	ter te.[u] Non est[v] prudētia	בּוּשָׁה ׀ וְנִכְרַתְתָּ ״ לְעוֹלָם׃ ״ בְּיוֹם ׀ עָמְדְךָ	עָלַם בּוֹשׁ
de mōte ēsau. τ pauchūt bellatores tui de themā:	[u]in eo. [x]Nunqd nō[y]in die	מְנֹגֵד ׀ בְּיוֹם ׀ שְׁבוֹת ׀ זָרִים ׀ חֵילוֹ	שָׁבָה נָגַד
ἐξ ὄρους ἡσαῦ. καὶ φοβηθήσονται οἱ πολεμιοί σου ἐκ θεμάν,	[z]illa[a]dicit[b]dñs:[c]perdam[d]sapientes[e]de idumea[f]& prudentiā[g]de mōte[h]esau.[i]Et timebūt[k]fortes tui a[l]meridie:[m]vt[n]intereat[o]vir[p]de monte[q]esau.[r]Propter interfectionē &[s]ppter iniquitatem in[t]fratrē tuū[u]iacob [v]operiet te[w]cōfusio:[x]& peribis[y]in eternū.[z]In die cū [a]stares[b]aduersus eū :[c]qñ [d]capiebāt[e]alieni[f]exercitū eius:[g]& extranei[h]igredie bātur[i]portas eius:[k]& sup [l]hierusalē[m]mittebāt[n]sortē: [o]tu[p]quoq; eras[q]q̃si vnus [r]ex eis.[s]Et non[t]despicies [u]in die[v]fratris tui: [w]in die [x]peregrinationis eius.[y]Et nō[z]letaberis[a]sup filios[b]iuda[c]in die[d]pditionis eorū: [e]& nō[f]magnificabis[g]os tuū [h]i die[i]angustie.[k]Neq; [l]ingredieris[m]portā[n]popli mei[o]in die[p]ruine eor̄:[q]neq; [r]despicies[s]& [t]tu[u]in malis ei[v]in die[w]vastitatis illi?. [x]Et nō[y]emitteris[z]aduersū exercitū ei?[a]in die[b]vastitatis illius :[c]neq; [d]stabis[e]in [f]exitib?[g]vt interficias[h]eos qui fugerit.[i]Et nō[k]cōcludes[l]reliq̄s ei?[m]in die[n]tribulatiōis:[o]qm̄[p]iuxta est[q]dies [r]dñi[s]sup oēs[t]gentes.[u]Sicut[v]fecisti:[w]fiet[x]tibi:[y]retributionē tuā[z]cōuertam[a]in caput tuū.[b]Quō[c]ei[d]bibisti[e]sup[f]montē[g]scī meū [h]bibēt[i]oēs[k]gētes[l]iugiter: [m]& bibēt:[n]& absorbebūt: [o]& erūt[p]q̃si nō[q]sit.[r]Et in mō te[s]siō[t]erit[u]saluatio[v]& erit [w]scīs.[x] Et possidebit[y]domus[z]iacob[a]eos q se possederūt.[b]Et erit[c]dom?[d]iacob [e]ignis:[f]& domus[g]ioseph	יוֹם ׀ אֵידוֹ ׀ וְאַל ׀ תִּשְׂמַח ׀ לִבְנֵי ׀ יְהוּדָה ׀ בְּיוֹם ׀ אָבְדָם ״ וְאַל	צָרָה׃ אַל ׀ תַּבּוֹא ׀ בְּשַׁעַר ״ עַמִּי ׀ בְּיוֹם ׀ אֵידָם ׀ אַל ׀ תֵּרֶא	גַּם ׀ אַתָּה ׀ בְּרָעָתוֹ ׀ בְּיוֹם ׀ אֵידוֹ ׀ וְאַל	תִּשְׂלַחְנָה ׀ בְּחֵילוֹ ׀ בְּיוֹם ׀ אֵידוֹ׃ ״ וְאַל	תַּעֲמֹד ׀ עַל ׀ הַפֶּרֶק ׀ לְהַכְרִית ׀ אֶת	פְּלִיטָיו ׀ וְאַל ׀ תַּסְגֵּר ׀ שְׂרִידָיו ׀ בְּיוֹם	צָרָה׃ כִּי ׀ קָרוֹב ׀ יוֹם־יְהוָה ׀ עַל ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם	כַּאֲשֶׁר ׀ עָשִׂיתָ ׀ יֵעָשֶׂה ׀ לָךְ ״ גְּמֻלֶךָ	יָשׁוּב ׀ בְּרֹאשֶׁךָ׃ כִּי ״ כַּאֲשֶׁר ׀ שְׁתִיתֶם	עַל ׀ הַר ׀ קָדְשִׁי ׀ יִשְׁתּוּ ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם	תָּמִיד ׀ וְשָׁתוּ ׀ וְלָעוּ ׀ וְהָיוּ ׀ כְּלוֹא ׀ הָיוּ׃	וּבְהַר ׀ צִיּוֹן ׀ תִּהְיֶה ׀ פְּלֵיטָה ׀ וְהָיָה ״ קֹדֶשׁ	יִרְשׁוּ ״ בֵּית ׀ יַעֲקֹב ׀ אֵת ׀ מוֹרָשֵׁיהֶם׃	וְהָיָה ׀ בֵּית ״ יַעֲקֹב ׀ אֵשׁ ׀ וּבֵית ׀ יוֹסֵף	יְשַׁבְתּוֹ ׀ אֹמֵר ״בְּלִבּוֹ ״ מִי ׀ יוֹרִדֵנִי	אֶרֶץ׃ אִם־תַּגְבִּיהַ ׀ כַּנֶּשֶׁר ׀ וְאִם־בֵּין	כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ ׀ מִשָּׁם אוֹרִידֵךְ	נְאֻם ׀ יְהוָה׃ אִם ׀ גַּנָּבִים ׀ בָּאוּ ׀ לָךְ	אִם־שׁוֹדְדֵי ׀ לַיְלָה ״ אֵיךְ ׀ נִדְמֵיתָה	גַּנָּבִים ׀ הֲלֹא ׀ יְגַנְּבוּ ׀ דַּיָּם ׀ אִם־בֹּצְרִים ׀ בָּאוּ	לָךְ ׀ הֲלֹא ׀ יַשְׁאִירוּ ׀ עֹלְלוֹת ׀ אֵיךְ	נֶחְפְּשׂוּ ׀ עֵשָׂו ׀ נִבְעוּ ׀ מַצְפֻּנָיו׃ עַד	גְּבוּל ׀ שִׁלּוּחוּךָ ׀ כֹּל ׀ אַנְשֵׁי ׀ בְּרִיתֶךָ	תְּבוּנָה׃ בּוֹ ׀ הֲלֹא ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא נְאֻם	יְהוָה ׀ וְהַאֲבַדְתִּי ׀ חֲכָמִים ״ מֵאֱדוֹם	וּתְבוּנָה ״ מֵהַר ׀ עֵשָׂו׃ ״ וְחַתּוּ ״ גִּבּוֹרַיִךְ	תֵּימָן ׀ לְמַעַן ׀ יִכָּרֵת ׀ אִישׁ ״ מֵהַר ׀ עֵשָׂו	מִקָּטֶל׃ ״ מֵחָמָס ׀ אָחִיךָ ׀ יַעֲקֹב ׀ תְּכַסְּךָ	בּוּשָׁה ׀ וְנִכְרַתְתָּ ״ לְעוֹלָם׃ ״ בְּיוֹם ׀ עָמְדְךָ	מְנֹגֵד ׀ בְּיוֹם ׀ שְׁבוֹת ׀ זָרִים ׀ חֵילוֹ	וְנָכְרִים ״ בָּאוּ ׀ שְׁעָרָו ׀ וְעַל ׀ יְרוּשָׁלַ͏ִם	יָדוּ ׀ גוֹרָל ׀ גַּם ׀ אַתָּה ׀ כְּאַחַד ׀ מֵהֶם׃ וְאַל	תֶּרֶא ׀ בְּיוֹם ׀ אָחִיךָ ״ בְּיוֹם ׀ נָכְרוֹ ׀ וְאַל	תִּשְׂמַח ״ לִבְנֵי ׀ יְהוּדָה ׀ בְּיוֹם ׀ אָבְדָם ״ וְאַל	תַּגְדֵּל ״ פִּיךָ ׀ בְּיוֹם ׀ צָרָה׃ אַל ׀ תָּבוֹא	בְּשַׁעַר ״ עַמִּי ׀ בְּיוֹם ׀ אֵידָם ׀ אַל ׀ תֵּרֶא	גַּם ׀ אַתָּה ׀ בְּרָעָתוֹ ׀ בְּיוֹם ׀ אֵידוֹ ׀ וְאַל	תִּשְׂלַחְנָה ׀ בְּחֵילוֹ ׀ בְּיוֹם ׀ אֵידוֹ׃ ״ וְאַל	תַּעֲמֹד ׀ עַל ׀ הַפֶּרֶק ׀ לְהַכְרִית ׀ אֶת	פְּלִיטָיו ׀ וְאַל ׀ תַּסְגֵּר ׀ שְׂרִידָיו ׀ בְּיוֹם	צָרָה׃ כִּי ׀ קָרוֹב ׀ יוֹם־יְהוָה ׀ עַל ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם	כַּאֲשֶׁר ׀ עָשִׂיתָ ׀ יֵעָשֶׂה ׀ לָךְ ״ גְּמֻלֶךָ	יָשׁוּב ׀ בְּרֹאשֶׁךָ׃ כִּי ״ כַּאֲשֶׁר ׀ שְׁתִיתֶם	עַל ׀ הַר ׀ קָדְשִׁי ׀ יִשְׁתּוּ ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם	תָּמִיד ׀ וְשָׁתוּ ׀ וְלָעוּ ׀ וְהָיוּ ׀ כְּלוֹא ׀ הָיוּ׃	וּבְהַר ׀ צִיּוֹן ׀ תִּהְיֶה ׀ פְּלֵיטָה ׀ וְהָיָה ״ קֹדֶשׁ	יִרְשׁוּ ״ בֵּית ׀ יַעֲקֹב ׀ אֵת ׀ מוֹרָשֵׁיהֶם׃	וְהָיָה ׀ בֵּית ״ יַעֲקֹב ׀ אֵשׁ ׀ וּבֵית ׀ יוֹסֵף	יָרַשׁ	יְרֻשָּׁה	יְרֵשׁ	יְרֻשָּׁה	יָרַשׁ	יְרֻשָּׁה	יָרַשׁ	יְרֻשָּׁה	יָרַ

לְהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם
וַאֲכָלוּם וְלֹא יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית
עֵשָׂו כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃ וְיָרְשׁוּ הַנֶּגֶב
אֶת הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה אֶת פְּלִשְׁתִּים
וְיִרְשׁוּ אֶת שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֶת שְׂדֵה
שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן אֶת הַגִּלְעָד׃ וְגָלַת גלה
הֶחֵל הַזֶּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חלל
כְּנַעֲנִים עַד צָרְפַת וְגָלַת יְרוּשָׁלַ͏ִם
אֲשֶׁר בִּסְפָרַד יִרְשׁוּ אֶת עָרֵי הַנֶּגֶב׃ עיר
וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת עלה
הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה׃ היה

flamma: & domus esau stipula. Et succēdētur in eis & deuorabunt eos: & nō erunt reliquie domus esau: qa dñs locut est. Et hereditabūt hi q ad austrū sunt montē esau: & qui in cāpestri philistiim: & possidebunt regionē effraim & regionē samarie. Et beniamin possidebit galaad: & trāsmigratio exercitus huius filiorum israel oia loca chananeoꝝ vsq ad sarepta: & trāsmigratio hierusalē q in bosphoro est possidebit ciuitates austri. Et ascendēt saluatores in montē sion iudicare montem esau: & erit dño regnum.

Explicit Abdias ꝓpheta.

φλόξ. ὁ δὲ ἔκος ἡσαῦ καλάμη. καὶ ἐκκαυθήσονται ἐν
eum: et deuorabunt eos: et nō erit fruméta
αὐτόις, καὶ καταφάγονται αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσται σωζόμε
ri domui esau. qz dño locut est. et possidebunt
νος τῷ οἴκῳ ἡσαῦ. ὅτι κύριος ἐλάλησεν. καὶ κατακλη
dunt q in austro mōtē esau. et q in
ρονομήσουσι οἱ ἐν νοτίῳ τὸ ὄρος τὸ ἡσαῦ. καὶ οἱ ἐν τῇ D
cāpestri: alienigenas. et possidebunt
σεφηλά, τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ κατακληρονομήσουσι
mōtē ephraim. et campū samarie et
σιν τὸ ὄρος τοῦ ἐφραίμ. καὶ τὸ πεδίον σαμαρείας καὶ
beniamin. et galaad: et trāsmigratio pugnę
βενιαμίν. καὶ τὴν λαλαάδ, καὶ τῆς μετοικεσίας ἡ ἀρχὴ
istud filijs israel ꝛra chananeoꝝ vsq ad sarepta
αὕτη τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ τῆ τῶν χαναναίων ἕως σαρεπτῶν
et trāsmigrio hierusalem vsq ad euphrata. et possi
καὶ ἡ μετοικεσία ἱερουσαλὴμ ἕως εὐφράτα. καὶ κλη
debunt austrū. et ascendent saluatores et
ρονομήσουσι τὸ ἀγίλβ. καὶ ἀναβήσονται σωσοῦντες
mōte sion: vt puniāt mōtē esau: et erit
ὄρους σιών, τοῦ ἐκδικῆσαι τὸ ὄρος τὸ ἡσαῦ, καὶ ἔσται
dño regnū.
τῷ κυρίῳ ἡ βασιλεία.

ne falsa predicare videretur: ad denunciandū interitū eiusdē ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraā de impietate sodomorū locutus est: clamor sodomorū & gomorreorū peruenit ad me. Ita & de niniue dicitur. eo ꝙ ascenderit clamor malicie eiꝰ ad deū. Et quia sentētia delide sodomis facta: minime reuocata est: ita & ionas aduersum niniuē prolatā sententiā revocari nolebat: diuine dispensationis ignarus qui salutē hominū ad se conuertentiū magis vult ꝙm interitū. Hoc illi acciderat qđ & sancto heliseo qui filiū sunamitidis mulieris mortuū ignorauit. Ideo a conspectu dei fugere se ionas putabat humanum aliquid passus: dicente dauid. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiam.

Explicit prologus:
Incipit argumentum.

IOnas columba pulcherrima naufragio suo passionem domini prefigurans mundum ad penitentiam reuocat: & sub nomine niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

INCIPIT PROLOGVS IN IONAM PROPHETAM.

Anctum Ionam hebrei affirmāt filiū fuisse mulieris vidue sareptane quē helias prophe ta mortuū suscitauit: matre postea dicēte ad eum. Nunc cognoui: quia vir dei es tu: & verbū dei in ore tuo veritas est. Ob hanc etiam causam ipm puerū sic vocauit amathi. Amathi enim in nostra lingua veritatē sonat. Et ex eo ꝙ verū helias locutus est: ille qui suscitatus est: filius esse dicitur veritatis. Ideo de veritate colūba nascitur: quia ionas colūbam sonat. In condēnationem aūt israel ionas ad gentes mittitur: ꝙ niniue agēte penitentiā illi in malitia perseuerant. Temporibꝰ quippe hieroboā regis israel qui deo derelicto cū populo suo in samaria idolis sacrificabat ionam prophetā fuisse: quartus liber regū indicat. Is cū prophetia illuminātē peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā cōsecuturos videret

Incipit Ionas propheta.
Capitulum. 1.

ET factum est verbū dñi ad ionam filiū amathi dicens. Surge & vade in niniuē ciuitatē grandem & predica in ea: quia ascendit malicia eius coram me. Et surrexit ionas vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et descendit ioppen & inuenit nauē euntē in tharsis. Et dedit naulum eius & descēdit in eam vt iret cum eis in tharsis a facie domini. Dominꝰ autem misit ventum magnū in mare: & facta est tempestas magna in mari: & nauis periclitabatur conteri. Et timuerūt nautę & clamauerunt viri ad deum suum: & miserūt vasa que erant in naui in mare: vt allenuiaretur ab eis. Et ionas descendit ad interiora nauis:

Cap.j.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה בֶן אֲמִתַּי
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר גדל
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא עָלֶיהָ כִּי עָלְתָה
רָעָתָם לְפָנָי׃ וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ רוץ
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ קום
וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָּאָה תַרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן בוא
שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ וַיהוָה הֵטִיל טול
רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סַעַר
גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר׃ שבר
וַיִּירְאוּ הַמַּלָּחִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ אֶל ירא
אֱלֹהָיו וַיְטִלוּ אֶת הַכֵּלִים אֲשֶׁר כלה
בָּאֳנִיָּה אֶל הַיָּם לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם כלל
וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה שבב

Et factū ē verbū dñi ad ionā filiū A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωνᾶν τὸν
amathi dicēs: surge et vade in
ἀμαθὶ λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς
niniuē ciuitatē magnā: et ꝓdica in ea qz ascē
νινευὶ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅτι ἀνέ
dit clamor malitie eius ad me. et surrexit ionas
βη ἡ κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρός με. καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς
vt fugeret in tharsis a facie dñi: et dese
τοῦ φυγεῖν εἰς ταρσεῖς ἀπὸ προσώπου κυρίου, καὶ κατέ
dit in ioppen et inuenit nauē euntem in tharsis:
βη εἰς ἰόππην καὶ ἔυρεν πλοῖον βαδίζον εἰς ταρσεῖς,
et dedit naulū eius et ascendit eam: vt
καὶ ἔδωκεν τὸ ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτό, τοῦ
nauigaret cū eis in tharsis a facie dñi.
πλεῦσαι μετ' αὐτῶν εἰς ταρσεῖς ἀπὸ προσώπου κυρίου.
et dñs suscitauit spm in mare: et facta ē
καὶ κύριος ἐξήγειρεν πνεῦμα εἰς τὴν θαλάσσαν, καὶ ἐγένετο
tēpestas magna in mari: et nauis periclitabat
κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν
dissolui. et timuerūt nautę et clamabāt vn⁹
διαλυθῆναι. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ καὶ ἀνεβόων ἕκα
quisq ad deū suū: et iactū fecerunt vasoꝝ B
στος πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν
q in naui in mare: vt alleuiaret ab eis.
τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦ κουφισθῆναι ἀπ' αὐτῶν
ionas aūt descēdit ad cōcauū nauis:
τῶν. ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου,

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

t dormiebat t ſtertebat. t accessit ad eũ
καὶ ὑπνώθει καὶ ἔρεγχεν· καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ
pre dux. t dixit ei: qd tu ſternis? ſurge: in
πρωρεύς· καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστα, ἐπι
uoca deũ tuũ: vt ſaluet deꝰ noꝰ t nõ
κάλεσον τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς καὶ οὐ
pereamus. t dixit vnuſquiſq; ad primũ
μὴ ἀπολώμεθα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον
ſuum: venite mittam⁹ ſortes: t ſciam⁹ cuius
αὐτοῦ, δεῦτε βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος
cauſa malũ hoc eſt nobis. t miſerũt ſortes: t cecidit
ἕνεκα ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἡμῖν· καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπε
dit ſors ſup ionã: t dixerũt ad eũ: indi
σεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἀνάγ
ca nobis cui⁹ cauſa malũ hoc nobis? qđ tũ
γειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν; τί σου
opus eſt. t vnde venis. t ex q̃ regiõe.
ἡ ἐργασία ἐστίν· καὶ πόθεν ἔρχῃ· καὶ ἐκ ποίας χώρας·
t ex q̃ pplo tu es. t dixit ad eos: ſer
καὶ ἐκ ποίου λαοῦ σὺ εἶ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, δοῦ
uus dñi ego ſum: t dñũ celi t
λος κυρίου ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
terre ego colo: q̃ fecit mare t
γῆς ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
aridã. t timuerũt viri timore magno: t di
ξηράν· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶ
xerũt ad eũ: q̃d hoc feciſti? q̃ cognouerat
παν πρὸς αὐτόν, τί τοῦτο ἐποίησας; ἔγνωσαν
viri q̃ a facie dñi erat fugiẽs q̃ nun
οἱ ἄνδρες ὅτι ἀπὸ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων ὅτι ἀπή
ciauit eis. t dixerũt ad eũ: q̃d tibi faciem⁹
γγειλεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, τί σοι ποιήσω
t deſcet mare a nobis? q̃ mare ibat
μὴ καὶ κοπάσῃ ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα ἐπο
t ſuſcitabat magis fluctũ. t dixit ionas
ρεύετο καὶ ἐξεγείρει μᾶλλον κλύδωνα· καὶ εἶπεν Ἰωνᾶς
ad eos: tollite me t mittite in mare:
πρὸς αὐτούς, ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετε εἰς τὴν θάλασσαν,
t deſcet mare a vobis: q̃ noui ego: q̃ ppt
καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν, διότι ἔγνωκα ἐγώ, ὅτι
me fluct⁹ iſte magn⁹ ℥ vos eſt· t conabã
δι' ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστίν· καὶ παρεβι
tur viri vt reuerterent ad terrã. t nõ po
άζοντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπε
tuerũt q̃ mare ibat t iſurgebat magis
κράτει ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον
℥ eos. t clamauerũt ad dñm t dixerũt: ne
ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, μὰ
quã℥ dñe ne pereamus ppt aiam
δαμῶς κύριε μὴ ἀπολλοίμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ
hoīs huius. t ne deꝰ ſup nos ſanguinẽ iuſtũ.
ἀνθρώπου τούτου· καὶ μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον·
q̃ tu dñe ſicut voluiſti feciſti. t mic
ὅτι σὺ κύριε ὃν τρόπον ἐβουλήθης πεποίηκας· καὶ ἔλα
tũt ionã t miſertũt eũ in mare. t
βον τὸν Ἰωνᾶν καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
ſteti a ꝓmotiõe ſua. t timuerunt viri tio
ἔστη ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φό
re magno dñm: t imolauerũt hoſtias dño
βῳ μεγάλῳ τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ
t vouerũt vota.
καὶ εὔξαντο εὐχάς. Ca. 2.

Et ꝓcepit dñs ceto magno: t de
Καὶ προσέταξεν κύριος κήτει μεγάλῳ, καὶ κα
uorauit ionam. t fuit ionas in ventre ce
τέπιεν τὸν Ἰωνᾶν· καὶ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κή
ti tribus dieb⁹
τους τρεῖς ἡμέρας

Trãſla. B. Vie.

[a]& dormiebat [b]ſopore gra
ui. [b]Et acceſſit [c]ad eum oo
[c]gubernator[m] & dixit[n] ei.
[d]Quid [d]tu[q] ſopore depri
meris? [f] Surge[e] inuoca[e] de
um tuum: [f]ſi forte ooooooo
[f]recogitet [f]deus[e] de nobis
[b]& non [c]pereamus. ooooo
[b]Et dixit [c]vir [c]ad [g] collegã
ſuũ. [h]Venite [i]& mittamus
[h]ſortes: [i]& ſciamus[m] quã
re[e] hoc[n] malum ſit oooooo
[p]nobis. [q]Et miſerunt [r]ſor
tes: [s]& cecidit oooooooooo
[r]ſors[s] ſuper [r]ionam. [r]Et di
xerunt [r]ad eum. oooooooo
[a]Indica [c]nobis [c]cuius cau
ſa [c]malum oooooooooooo
[e]iſtud ſit [b]nobis: [c]quod eſt
[b]opus tuum: oooooooooo
[n]q̃ [o]terra tua: [f]& quo[m] va
dis: [p]vel [q]ex quo [r]popło es
[s]tu? [t]Et dixit [u]ad eos. [x]He
breus [x]ego ſum: oooooooo
[y]& [z]dñm [b]deum [c]celi [d]ego
[x]timeo: oooooooooooooo
[x]qui [e]fecit [e]mare [b]& [a]aridam.
oooo oooooooooooooooooooo
[m]Et timuerunt [n]viri [o]timo
re [r]magno: oooooooooooo
[q]et dixerunt [r]ad eũ. [s]Quid
[s]hoc [n]feciſti? oooooooooo
[r]Cognouerunt [t]enim [v]viri
[q]a facie [c]dñi oooooooooo
[x]fugeret: [x]quia [a]indicaue
rat [b]eis ionas: [f]& dixerunt
[b]ad eũ. [i]Quid [m]faciemus
[n]tibi? [o]& ceſſabit [p]mare [q]a
nobis? [r]Quia [s]mare [t]ibat
[u]& intumeſcebat ſup eos.
[x]Et dixit [y]ad eos.[z] Tollite
me [a]& mittite [b]in [c]mare:
[d]& ceſſabit [e]mare [f]a vobis.
[g]Scio [g]enim [h]ego: [i]quoniã
[k]ppter me [l]tẽpeſtas [m]hec
[n]grandis venit [o]ſuper vos.
[p]Et remigabant [q]viri [q]vt
reuerterentur [r]ad oooooo
[s]aridam [t]& non [u]valebãt:
[x]quia [y]mare [z]ibat oooooo
[a]& intumeſcebat [b]ſup eos.
[c]Et clamauerũt [d]ad [e]dñm
[f]& dixerunt. [g]Queſumus
[h]dñe [i]ne [k]pereamus ooooo
[l]in anima [m]viri [n]iſtius: [o]&
ne [q]des oooooooooooooooo
[r]ſuper nos [s]ſanguinem [t]in
nocentem: [u]quia [x]tu [y]dñe
[z]ſicut [a]voluiſti [b]feciſti. [c]Et
tulerunt oooooooooooooooo
[c]ionã [d]& miſerunt [e]in [f]ma
re: [g]& ſtetit [h]mare oooooooo
[i]a feruore ſuo. [m]Et timue
runt [n]viri [o]timore oooooooo
[r]magno [s]dñm: [t]& immo
lauerunt [u]hoſtias [x]domio:
[z]& vouerunt [a]vota. 2.

Et [c]preparauit [d]domi
nus [e]piſcem [f]grandẽ
[g]vt deglutiret [h]ionam. [i]Et
erat [k]ionas [l]in ventre [m]pi
ſcis [n]tribus [o]diebus ooooo

Tex. heb. Jonas. iij. Prima. heb.

וַיִּשְׁכַּב	[a]& dormiebat
רָדָם	[b]ſopore gra
וַיִּקְרַב	ui. [b]Et acceſſit [c]ad eum oo
אֵלָיו	[c]gubernator[m] & dixit[n] ei.
רַב	[d]Quid [d]tu[q] ſopore depri
הַחֹבֵל	meris? [f] Surge[e] inuoca[e] de
וַיֹּאמֶר	um tuum: [f]ſi forte ooooooo
לוֹ	[f]recogitet [f]deus[e] de nobis
מַה	[b]& non [c]pereamus. ooooo
לְךָ	[b]Et dixit [c]vir [c]ad [g] collegã
נִרְדָּם	ſuũ. [h]Venite [i]& mittamus
קוּם	[h]ſortes: [i]& ſciamus[m] quã
קְרָא	re[e] hoc[n] malum ſit oooooo
אֶל	[p]nobis. [q]Et miſerunt [r]ſor
אֱלֹהֶיךָ	tes: [s]& cecidit oooooooooo
אוּלַי	[r]ſors[s] ſuper [r]ionam. [r]Et di
יִתְעַשֵּׁת	xerunt [r]ad eum. oooooooo
הָאֱלֹהִים	[a]Indica [c]nobis [c]cuius cau
לָנוּ	ſa [c]malum oooooooooooo
וְלֹא	[e]iſtud ſit [b]nobis: [c]quod eſt
נֹאבֵד	[b]opus tuum: oooooooooo
וַיֹּאמְרוּ	[n]q̃ [o]terra tua: [f]& quo[m] va
אִישׁ	dis: [p]vel [q]ex quo [r]poplo es
אֶל	[s]tu? [t]Et dixit [u]ad eos. [x]He
רֵעֵהוּ	breus [x]ego ſum: oooooooo
לְכוּ	[y]& [z]dñm [b]deum [c]celi [d]ego
וְנַפִּילָה	[x]timeo: oooooooooooooo
גּוֹרָלוֹת	[x]qui [e]fecit [e]mare [b]& [a]aridam.
וְנֵדְעָה	oooo oooooooooooooooooooo
בְּשֶׁלְמִי	[m]Et timuerunt [n]viri [o]timo
הָרָעָה	re [r]magno: oooooooooooo
הַזֹּאת	[q]et dixerunt [r]ad eũ. [s]Quid
לָנוּ	[s]hoc [n]feciſti? oooooooooo
וַיִּפֹּל	[r]Cognouerunt [t]enim [v]viri
הַגּוֹרָל	[q]a facie [c]dñi oooooooooo
עַל	[x]fugeret: [x]quia [a]indicaue
יוֹנָה	rat [b]eis ionas: [f]& dixerunt
וַיֹּאמְרוּ	[b]ad eũ. [i]Quid [m]faciemus
אֵלָיו	[n]tibi? [o]& ceſſabit [p]mare [q]a
הַגִּידָה	nobis? [r]Quia [s]mare [t]ibat
נָּא	[u]& intumeſcebat ſup eos.
לָנוּ	[x]Et dixit [y]ad eos.[z] Tollite
בַּאֲשֶׁר	me [a]& mittite [b]in [c]mare:
לְמִי	[d]& ceſſabit [e]mare [f]a vobis.
הָרָעָה	[g]Scio [g]enim [h]ego: [i]quoniã
הַזֹּאת	[k]ppter me [l]tẽpeſtas [m]hec
לָנוּ	[n]grandis venit [o]ſuper vos.
מַה	[p]Et remigabant [q]viri [q]vt
מְּלַאכְתְּךָ	reuerterentur [r]ad oooooo
וּמֵאַיִן	[s]aridam [t]& non [u]valebãt:
תָּבוֹא	[x]quia [y]mare [z]ibat oooooo
מַה	[a]& intumeſcebat [b]ſup eos.
אַרְצֶךָ	[c]Et clamauerũt [d]ad [e]dñm
וְאֵי	[f]& dixerunt. [g]Queſumus
מִזֶּה	[h]dñe [i]ne [k]pereamus ooooo
עַם	[l]in anima [m]viri [n]iſtius: [o]&
אָתָּה	ne [q]des oooooooooooooooo
וַיֹּאמֶר	[r]ſuper nos [s]ſanguinem [t]in
אֲלֵיהֶם	nocentem: [u]quia [x]tu [y]dñe
עִבְרִי	[z]ſicut [a]voluiſti [b]feciſti. [c]Et
אָנֹכִי	tulerunt oooooooooooooooo
וְאֶת	[c]ionã [d]& miſerunt [e]in [f]ma
יְהוָה	re: [g]& ſtetit [h]mare oooooooo
אֱלֹהֵי	[i]a feruore ſuo. [m]Et timue
הַשָּׁמַיִם	runt [n]viri [o]timore oooooooo
אֲנִי	[r]magno [s]dñm: [t]& immo
יָרֵא	lauerunt [u]hoſtias [x]domio:
אֲשֶׁר	[z]& vouerunt [a]vota. 2.
עָשָׂה	וַיִּדְרוּ
אֶת	נְדָרִים׃
הַיָּם	יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלַע אֶת יוֹנָה
וְאֶת	וַיְהִי יוֹנָה בְּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים
הַיַּבָּשָׁה׃	
יָרְאוּ	
הָאֲנָשִׁים	
יִרְאָה	
גְדוֹלָה	
וַיֹּאמֶר	
אֵלָיו	
מַה	
זֹּאת	
עָשִׂיתָ	
כִּי	
יָדְעוּ	
הָאֲנָשִׁים	
כִּי	
מִלִּפְנֵי	
יְהוָה	
הוּא	
בֹרֵחַ	
כִּי	
הִגִּיד	
לָהֶם׃	
וַיֹּאמְרוּ	
אֵלָיו	
מַה	
נַּעֲשֶׂה	
לָּךְ	
וְיִשְׁתֹּק	
הַיָּם	
מֵעָלֵינוּ	
כִּי	
הַיָּם	
הוֹלֵךְ	
וְסֹעֵר׃	
וַיֹּאמֶר	
אֲלֵיהֶם	
שָׂאוּנִי	
וְהַטִּילֻנִי	
אֶל	
הַיָּם	
וְיִשְׁתֹּק	
הַיָּם	
מֵעֲלֵיכֶם	
כִּי	
יוֹדֵעַ	
אָנִי	
כִּי	
בְּשֶׁלִּי	
הַסַּעַר	
הַגָּדוֹל	
הַזֶּה	
עֲלֵיכֶם׃	
וַיְחַתְּרוּ	
הָאֲנָשִׁים	
לְהָשִׁיב	
אֶל	
הַיַּבָּשָׁה	
וְלֹא	
יָכֹלוּ	
כִּי	
הַיָּם	
הוֹלֵךְ	
וְסֹעֵר	
עֲלֵיהֶם׃	
וַיִּקְרְאוּ	
אֶל	
יְהוָה	
וַיֹּאמְרוּ	
אָנָּה	
יְהוָה	
אַל	
נָא	
נֹאבְדָה	
בְּנֶפֶשׁ	
הָאִישׁ	
הַזֶּה	
וְאַל	
תִּתֵּן	
עָלֵינוּ	
דָּם	
נָקִי	
כִּי	
אַתָּה	
יְהוָה	
כַּאֲשֶׁר	
חָפַצְתָּ	
עָשִׂיתָ׃	
וַיִּשְׂאוּ	
אֶת	
יוֹנָה	
וַיְטִלֻהוּ	
אֶל	
הַיָּם	
וַיַּעֲמֹד	
הַיָּם	
מִזַּעְפּוֹ׃	
וַיִּרְאוּ	
הָאֲנָשִׁים	
יִרְאָה	
גְדוֹלָה	
אֶת	
יְהוָה	
וַיִּזְבְּחוּ	
זֶבַח	
לַיהוָה	
וַיִּדְּרוּ	
נְדָרִים׃	
Cap. ii.	
וַיְמַן	
יְהוָה	
דָּג	
גָּדוֹל	
לִבְלַע	
אֶת	
יוֹנָה	
וַיְהִי	
יוֹנָה	
בִּמְעֵי	
הַדָּג	
שְׁלֹשָׁה	
יָמִים	

Prīma.heb.Tex.heb.Jonas.iij.

וּשְׁלֹשָׁה ׀ לֵילוֹת׃ וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל
יְהוָה אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה׃ וַיֹּאמֶר
קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי צוח עתה
מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי׃ שפל
וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה ׀ בִּלְבַב יַמִּים שלך צול
וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ סבב עבר
עָלַי עָבָרוּ׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי נגל
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל נגש יסף נבט
הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃ אֲפָפוּנִי ׀ מַיִם עַד הבל
נֶפֶשׁ ׀ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי סוף חָבוּשׁ חבש
לְרֹאשִׁי׃ לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל עלם עלה
מִשַּׁחַת חַיַּי יְהוָה אֱלֹהָי׃ נָהְתְעַטֵּף עטף
עָלַי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא בוא
אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃ פלל
מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃ שמר עזב
וַאֲנִי ׀ בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה לָךְ אֲשֶׁר נדר זבח
נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה ׀ לַיהוָה׃ שלם ישע
וַיֹּאמֶר יְהוָה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה אֶל אמר קוא
הַיַּבָּשָׁה׃

Cap.iij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה שֵׁנִית היה שנה
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר ילך
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה נגד קרא
אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר אֵלֶיךָ׃ וַיָּקָם יוֹנָה קום
וַיֵּלֶךְ אֶל נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה
הָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ היה
שְׁלֹשֶׁת ׀ יָמִים׃ וַיָּחֶל יוֹנָה ׀ לָבוֹא חלל בוא
בָּעִיר ׀ מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד ׀ וַיִּקְרָא
וַיֹּאמַר ׀ עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה
נֶהְפָּכֶת׃ וַיַּאֲמִינוּ ׀ אַנְשֵׁי נִינְוֵה הפך
בֵּאלֹהִים ׀ וַיִּקְרְאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ לבש
שַׂקִּים מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם׃ וַיִּגַּע נגע
הַדָּבָר ׀ אֶל מֶלֶךְ נִינְוֵה ׀ וַיָּקָם קום
מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו וַיְכַס עבר כסה
שָׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר׃ וַיִּזְעֵק וַיֹּאמֶר זעק
בְּנִינְוֵה ׀ מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ ׀ וּגְדֹלָיו

Trāsl.B.Vie.

& tribus noctibus. Et orauit ionas ad ꝯꝯꝯꝯꝯ dñm deum suum de ventre piscis. Et dixit. ꝯꝯꝯꝯ Clamaui de tribulatione mea ad dñm & exaudiuit me. De ventre infernī clamaui & exaudisti vocem meā. Et proiecisti me in profundū in corde maris: & flumen circūdedit me. Oēs gurgites tui & fluctus tui: sup me transierūt. Et ego dixi. Abiectus sum a cōspectu oculorū tuorū. Veruntī rursus video templū sanctū tuum. Circūdederūt me aque vsq; ad animam: abyssus vallauit me: pelagus opiuit caput meū. Ad extrema montiū descendi: terre vectes cōclusерunt me in eternū: & sublenabis de corruptione vitā meā dñe deus meus. cuz angustiaretur in me aia mea dñi recordatus sum: vt veniat ad te oratio mea ad templū sanctū tuū. Qui custodiūt vanitates frustra miam suam derelinquūt. Ego autē in voce laudis imolabo tibi: quecunq; vouī reddam pro salute domino. Et dixit dominus pisci. Et euomuit ionam ꝯꝯ in aridam. 3.

ET factū est verbum dñi ad ionā secūdo dicēs. Surge & vade in niniuen ciuitatem ꝯꝯꝯ magnam & predica in ea predicationem ꝯꝯꝯꝯ quā ego loquor ad te. Et surrexit ionas & abiit in niniuen iuxta verbū domini. Et niniue ꝯꝯꝯ erat ciuitas magna: itinere ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ trium dierum. Et cepit ionas introire ꝯꝯꝯꝯꝯ ciuitatē itinere diei vnius: & clamauit ꝯꝯꝯꝯꝯ & dixit. Adhuc quadraginta dies: & niniue ꝯꝯꝯ subuertetur. Et crediderunt viri niniuite ꝯꝯꝯꝯꝯ in deo: & predicauerunt ieiunium: & vestiti sunt saccis a maiore vsq; ad minorē. Et peruenit ꝯꝯ verbum ad regem niniue. Et surrexit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ de solio suo & abiecit vestimētū suū a se: & indutus est facco & sedit in cinere: & clamauit & dixit in niniue ex ore regis & principum eius ꝯꝯꝯꝯ

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ trib noctib. τ orauit ionas ad dñm
καὶ τρεῖς νύκτας· καὶ προσηύξατο Ἰωνᾶς πρὸς κύριον τὸν
deū suū de ventre ceti τ dixit: clamaui
θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους καὶ εἶπεν, ἐβόησα
i tribulatiōe mea ad dñm deū meū τ exaudiuit me. ꝯꝯ.
ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου καὶ εἰσήκουσέν μου.
de ventre inferni audisti vocē meā. proiecisti me in
ἐκ κοιλίας ᾅδου ὑπήκουσας φωνῆς μου. ἀπέῤῥιψάς με εἰς
pfundū cordis maris: τ flumina circūdederūt me:
βάθος καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με, B
oēs elevationes me τ fluctus tui sup me trā-
πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλ-
sierūt. τ ego dixi abiectus sum ex oculis tuis: proiecto ad
θον. κἀγὼ εἶπον ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου, ἀρα πρόσ-
dam vt videam templū sctm tuū. circūfusa
θω τοῦ ἐπιβλέψαι πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. περιεχύθη
est mihi aq vsq ad aiam: abyssus vallauit me: iuxtauit
με μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με, ἑδὰ-
caput meū in scissuras mōtiū: descendi in terrā cuius re
φη κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων, κατέβην εἰς γῆν εἰς ἣν μο
ctes eius retinacula sempiterna τ ascendat de corruptiōe C
χλοὶ αὐτῆς κατέχουσί με· καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ
vita mea dñe deus meus: cū deficeret a me ani
ζωή μου κύριε θεέ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυ-
ma mea: dñi mēoraꝯ sum: τ veniat ad te ora
χήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἐλθέτω πρός σε ἡ προ-
tio mea ad templū sctū tuū: q̄ custodiūt vana
σευχή μου πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, φυλασσόμενοι μάτην
τ mēdacia: miam suā reliquerūt. ego aūt cū vo-
καὶ ψευδῆ, ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φω-
ce laudis τ cōfessionis imolabo tibi: quecūq; vouī D
νῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ἃ ἠυξάμην
reddam tibi in salutare meū dño. τ præ-
ἀποδώσω σοι ἐπὶ σωτηρίᾳ μου τῷ κυρίῳ· καὶ πρόσ-
cū est ceto τ elecit ionā sup aridā.
ταγη τῷ κήτει καὶ ἐξέβαλεν τὸν Ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

ET factū est vbū dñi ad ionā secundo Ca.3.
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν ἐκδεύτερον A
dicēs: surge τ vade in niniuē ciuitatē
λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὶ τὴν πόλιν τὴν
magnā: τ pdica in ea scām pdicationē quā
μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ μετὰ
ego loquor sum ad te. τ surrexit ionas τ abi-
σοῦ, ὃ ἐγὼ λαλῶ πρὸς σέ. καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς καὶ ἐπο-
it in niniuē sicut locut est dñs. at niniue ciuitas
ρεύθη εἰς νινευὶ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. ἡ δὲ νινευὶ πόλις
magna deo ēst itinere vie diey trū. τ ce-
μεγάλη τῷ θεῷ ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμερῶν τριῶν. καὶ ἤρ-
pit ionas ingredi in ciuitatē ēst itine-
ξατο Ἰωνᾶς τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν πόλιν ὡσεὶ πορεί-
re diei vni. τ pdicauit τ dixit. τ adhuc tres
ας ἡμέρας μιᾶς· καὶ ἐκήρυξεν καὶ εἶπεν· καὶ ἔτι τρεῖς B
dies: τ niniue subuertet. τ crediderūt
ἡμέραι, καὶ νινευὶ καταστραφήσεται. καὶ ἐπίστευσαν οἱ
viri niniue deo: τ pdicauerūt ieiunū: τ vestiti
ἄνδρες νινευὶ τῷθεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνδύ- Matt.
sunt saccis a magno eop τ vsq ad quē eo σαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν καὶ ἕως μικροῦ αὐ- 11.d.
rū. τ approp̄iquit vbū ad regem ni- Luc.
τῶν. καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς νι- 11.d.
niue. τ surrexit de throno suo: τ abstu-
νευί. καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιεῖ-
lit stolam suam a seipso: τ indut se
λετο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο
sacco τ sedit in cinere. τ pdicatū é in
σάκκον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σποδοῦ. καὶ ἐκηρύχθη ἐν τῇ
niniue a rege τ ab oībus C
νινευὶ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων τῶν
magnatū eius
μεγιστάνων αὐτοῦ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

dicens. holco τ iumẽta τ bouco τ ouco
λέγων. οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες καὶ τὰ πρό
nõ gustent: necp pascant: τ aquã nõ
βατα μὴ γευσάσθωσαν, μηδὲ νεμέσθωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ
bibant: τ cooperiũt sacco holco τ
πιέτωσαν, καὶ περιβαλέσθω σάκκους οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ
iumẽta. τ clamabũt ad deũ vehemẽt. τ reuer-
κτήνη. καὶ ἀναβοήσονται πρὸς τὸν θεὸν ἐσχυρῶς. καὶ ἐπι-
sus ẽ vnusquisq; de via sua mala: τ
στρεψάτω ἕκαστος ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ τῆς
iniqtate q̃ in manib⁹ eor̃ dicentes: quis scit sipe
ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν λέγοντες, τίς οἶδεν εἰ μετα-
mitẽtiã aget deꝰ τ reuertet ab ira furoris sui
τεθήσεται ὁ θεὸς καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ
τ non peream⁹? τ vidit deus opa
καὶ οὐ μὴ ἀπολώμεθα; καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα
eor̃: qm reuersi sunt a vĩa sua
αὐτῶν, ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν
mala: τ egit penitẽtiã deꝰ sup malitia quã locu
πονηρῶν, καὶ μετεμελήθη ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἧς ἐλάλη
tꝰ ẽt vt faceret eis τ nõ fecit.
σεν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐποίησεν. Ca. 4.

ΘΕ cõtristat⁹ ẽ ionas tribulcia grãdi: τ cõfusus
Καὶ ἐλυπήθη Ἰωνᾶς λύπην μεγάλην, καὶ συνεχύ
est. τ orauit ad dñm τ ait: o dñe. nõne
θη. καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, ὦ κύριε. οὐχ
ista mea cũ essẽt adhuc cũ ẽe in terra mea.
οὗτος ὁ λόγος μου ἔτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου.
propterea p̃uenit fugere in tharsis: q̃ cognoui
διὰ τοῦτο προέφθασα φυγεῖν εἰς θαρσεῖς, ᾔδειν γὰρ
q̃ misericors τ miserator patiens τ mũltꝰ mie
ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων μακροθυμεῖς καὶ πολυέλε
rabilis τ agens penitẽtiã sup malitijs. τ nũc do
ος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. καὶ νῦν δέ
mine tolle: obsecro aiam meã a me. q̃ bonũ
δεσποτα κύριε λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ. ὅτι καλόν
mihi me magis quã viuere. τ dixit dñs ad io
μοι με μᾶλλον ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰω
nã: si vehemẽt cõtristat⁹ ẽ tu. τ egressꝰ ẽ ionas ex
νᾶν, εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνᾶς ἐκ τῆς
ciuitate τ sedit ℞ orientẽ τ fecit sibi
πόλεως καὶ ἐκαθίσεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἐποίησεν ἑαυ
tabernaculũ. τ sedit sub eo ũbra. donec
τῷ σκηνήν. καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω αὐτῆς ἐν σκιᾷ. ἕως
videret q̃d erit ciuitati. τ p̃cepit dñs
ἂν ἀποβλέψῃ Τί ἔσται τῇ πόλει. καὶ προσέταξεν κύριος
deꝰ cucurbite: τ ascendit sup caput ione:
ὁ θεὸς κολοκύνθῃ, καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς Ἰωνᾶ, τοῦ
vt obũbraret eũ: τ p̃tegeret eũ a ma
σκιάζειν αὐτῷ, καὶ παρακαλύπτειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν κα-
lis suis. τ letat⁹ ẽ ionas sup cucurbita gaudio
κῶν αὐτοῦ. καὶ ἐχάρη Ἰωνᾶς ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ χαρὰν
magno. τ p̃cepit deꝰ vermi matutino i cras
μεγάλην. καὶ προσέταξεν ὁ θεὸς σκώληκι ὀρθρινῇ τῇ αὔ
tino. τ p̃cussit cucurbitã τ arefacta ẽ: τ
ριον. καὶ ἐπάταξεν τὴν κολόκυνθαν καὶ ἐξηράνθη. καὶ
facꝰ ẽ cũ ozirek sol: τ p̃cepit
ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ προσέταξε
deꝰ spiritui ardozio vrenti: τ p̃cussit
θεὸς πνεύματι καύσωνος συγκαίοντι, καὶ ἐπάταξεν
sol sup caput ione: τ anguistiabat τ re-
ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἰωνᾶ, καὶ ἐλιγοψύχει καὶ ἀπε
quirebat aia sua. τ dixit: bonũ mihi mo
κάθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, καλόν μοι τὸ ἀπο
ri q̃ã viuere. τ dixit dñs ad ionã: si valde
θανεῖν ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰωνᾶν, εἰ σφόδρα
cõtristat⁹ es tu sup cucurbitã? τ ait val-
λελύπησαι σὺ ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ; καὶ εἶπεν σφόδ
de cõtristat⁹ sum ego vsq; ad mortẽ. τ dixit dñs.
ρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν ὁ κύριος
tu pepcisti sup
ος. σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς

Trãsla. B. Vie.

dicens. P Homines q & iu
menta & r boues
& pecora s non u gustent
x quicq̃ y nec z pascantur: aa
b & aquam c non d bibant:
e & operiantur f saccis ggg
h homies i & iumẽta k & cla
ment l ad m deum nnnnnnnnn
o in fortitudine: p & cõuer
tatur q vir r a via sua s mala
t & ab u iniqtate v que est w in
manibus eorum. x Quis
y scit si z cõuertatur a & igno
scat b deus: c & reuertatur
d a furore e ire fue: f & non
g peribimus? h Et vidit ggg
i deus k opera eorũ: l quia
m cõuersi sunt nnnnnnnnn
n de via sua o mala: p & miser
tus est qqqqqqqqqqqqqqqq
q super r malicia s quã t locu
tus fuerat u vt faceret x eis:
y & non z fecit. 4.

ΘT afflictus est a ionas
b afflictione c magna
d & iratus est e & orauit f ad
g dñm h & dixit. i O obsecro
k dñe: l nunqd nõ m hoc est
n vbũ meũ cũ o adhuc p esse
q in r terra mea. s Propter
hoc t p̃occupani u vt fugerẽ
v in tarsis. w Scio x enĩ y qua
z tu a deus bbbbbbbbbbbbbb
b clemẽs c & misericors es:
d patiẽs e & multe f misera
tionis: g & ignoscens h sup
i malicia. k Et nũc l dñe m tol
le n queso o aiam meã p a me:
q qa r melior ẽ s mihi mors
t q̃ vita. u Et dixit v dñs. w Pu
tasne x bene y irascris zz
a tu? b Et egressus est c ionas
d de e ciuitate: f & sedit ggg
g contra orientẽ h ciuitatis.
i Et fecit k sibimet l vmbra
culum m ibi: n & sedebat o sub
ter illud p in vmbra q donec
r videret s qd t accideret u ciui
tati. v Et p̃parauit w dñs x deꝰ
y hederam z & ascẽdit a sup
caput b ione c vt esset cccc
d vmbra e sup f caput eius g &
h p̃tegeret i eũ. k Laborauer
at enĩ. l Et letatus est m io
nas n super o hedera p leticia
q magna. r Et pauit s deus
t vermem u ascensu vvvvvv
w diluculi x in crastinũ. y Et
percussit z hederam aaaa
b & exaruit. c Et d cũ ortus
fuisset e sol f precepit gggg
g deus h vẽto calido & i vrẽ
te j & percussit kkkkkkkkkk
l sol m super n caput o ione: p &
estuabat. qqqqqqqqqqqqqq
r Et petiuit s anime sue t vt
moreretur. u Et dixit. vv
x Melius est y mihi mori z q̃
viuere. a Et dixit b deus cc
d ad e ionã. f Putasne g bene
h irascris i tu k super llllll

Tex. heb. Jonas. iiij. Pritiua. heb.

יֹאמַר ׀ הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה ׀ הַבָּקָר
וְהַצֹּאן אַל יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל יִרְעוּ
וּמַיִם אַל יִשְׁתּוּ׃ וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים
וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן הֶחָמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם׃ מִי
יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב
מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נאבֵד׃ וַיַּרְא
הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים
עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לָהֶם
וְלֹא עָשָׂה׃ Cap. iiij.
וַיֵּרַע אֶל יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר
לוֹ׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה
יְהוָה הֲלוֹא זֶה דְבָרִי עַד הֱיוֹתִי עַל
אַדְמָתִי עַל כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל
חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד
וְנִחָם עַל הָרָעָה׃ וְעַתָּה יְהוָה קַח
נָא אֶת נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי
מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה
לָךְ׃ וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן הָעִיר וַיֵּשֶׁב
מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה
וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה
מַה יִהְיֶה בָּעִיר׃ וַיְמַן יְהוָה אֱלֹהִים
קִיקָיוֹן וַיַּעַל מֵעַל לְיוֹנָה לִהְיוֹת
צֵל עַל רֹאשׁוֹ לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ
וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה
גְדוֹלָה׃ וַיְמַן הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת
הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת וַתַּךְ אֶת הַקִּיקָיוֹן
וַיִּיבָשׁ׃ וַיְהִי כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיְמַן
אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ
הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף
וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר
טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
אֶל יוֹנָה הַהֵיטֵב חָרָה לְךָ עַל

Pūtúa.heb.	Tex.heb.Miche.j.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
חום	הַקִּיקָיוֹן וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה לִי	hederam. Et dixit. Bene iraſcor	cucurbita pro q̄ nō laborasti ſup ea neq̄ κολοκύντης ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐν αὐτῇ οὐδὲ
חום	עַד מָוֶת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה חָסְתָּ	vſq̄ ad mortē. Et dixit dominus. Tu doles	enutriſti eam. q̄ ſub nocte nata ē & ſub nocte perijt: ἐξέθρεψας αὐτήν. ἣ ὑπὸ νύκτα ἐβλήθη καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώ
	עַל הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ	ſuper hederam in qua non laborasti	ego ãt nō parcā ſup ninive ciuitate λετο, ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ νινευὶ τῆς πόλεως D
נחה	בֶּן וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבֶן לַיְלָה הָיָה	neq̄ fecisti vt creſceret	magna in q̄ habitant plures q̄ duodecim
חום	וּבֶן לַיְלָה אָבָד׃ וַאֲנִי לֹא אָחוּס	que ſub vna nocte nata eſt: & ſub vna nocte	milia virorū: qui nō cognouerit dexterā ſuā ne
נחל	עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר	perijt. & ego non parcam ninive ciuitati magne:	ριάδος ἀνδρῶν, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν ἢ
נחה	יֵשׁ בָּהּ רַבִּים מִשְׁתִּים עֶשְׂרֵה	in qua ſunt plus q̄ centum viginti	q̄ ſiniſtrā ↄ iumēta multa.
נחה	רִבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין	milia hominū qui nō ſciunt quid ſit inter	ἢ ἀριστερὰν καὶ κτήνη πολλά.
נחם	יְמִינוֹ לְשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה׃	dexteram & ſiniſtrā ſuā & iumenta multa.	
יון		Explicit Ionas ꝓpheta.	

INCIPIT PROLOGVS IN MICHEAM PROPHETAM.

Emporibus ioathe & achaz & ezechie regū iuda: micheā prophetam ob hanc prophetiā ſpiritu ſancto repletū fuiſſe lectio ipſa demonſtrat. Sed de ſupradicto numero regū ioathā & ezechiam deo ob religionē placuiſſe: hiſtoria libri quarti regū: & ſecūdi paralipomenō indicat. Achaz vero relicto deo: idola ſamarie quibus etiā filios ſuos in ſacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluiſſe conſtat. Quāobrem deus ſamariā que reges iſrāel & iuda ſimulachrorū ſuperſtitione fefellerat increpās indignationē ſuam in eam proceſſurā cōminatus eſt. Populo ēt iſrael preuaricatori: & principibus eius: qui eundē populū fallaci ſuaſione ad colenda idola impulerant verbis in ſequentibus captiuitatem & interitum affuturum denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MIcheas demoraſthi coheres xp̄i vaſtationem annunciatā lie latronis & obſidionem ponit contra eam: quia maxillam percuſſerit iudicis iſrael.

Explicit argumentum.

Incipit Micheas ꝓpheta.

Cap.j.	Tex.heb.Miche.j.	Trāſl.B.Vie.	MICHEAS MHXAIAΣ. Ca.i.
	דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה	Capitulum i. Verbum dñi quod factū eſt ad micheam	Et factū ē verbū dñi ad micheam no A
יום	הַמֹּרַשְׁתִּי בִּימֵי יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה	moraſthitem in diebus ioathā: achaz & ezechie	ἃ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μιχαίαν τὸν μο
	מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר חָזָה עַל שֹׁמְרוֹן	regum iuda quod vidit	ραδίτην ἐν ἡμέραις Ἰωάθαμ καὶ Ἄχαζ καὶ Ἐζε
	וִירוּשָׁלָ͏ִם׃ שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם	ſuper ſamariam & hieruſalē. Audite populi omnes: &	regū Iuda: ὃν ἑώρακεν περὶ Σαμαρείας καὶ περὶ
	הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וִיהִי אֲדֹנָי	attendat terra & plenitudo eius: & ſit dñs deus	Ἱερουσαλήμ. ἀκούσατε λαοὶ πάντες λόγους, πρόσχιτω
	יְהוִה בָּכֶם לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל	vobis in teſtem: dñs in tēplo ſancto ſuo. Quia	terra & οἱ ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσται κς̄ ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν εἰς μαρ
	קָדְשׁוֹ׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ	ecce dñs egredietur de loco ſuo: & deſcendet	monium κῡ ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ. διότι ἰδοὺ κύριος ἐκπορεύεται Mal.
	וְיָרַד וְדָרַךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ׃ וְנָמַסּוּ	& calcabit ſup excelſa terre. Et conſumentur	de loco ſuo: & deſcendet & aſcendet ſup 1.d.
	הָהָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ	montes ſubtus eum: & valles ſcindentur	ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ καταβήσεται καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὰ
	כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ כְּמַיִם מְנֻרָּים	ſicut cera a facie ignis:	ἐκκεκλασμένα τῆς γῆς, καὶ σαλευθήσεται τὰ ὄρη ὑποκάτωθεν αὐτοῦ, καὶ B
	בְּמוֹרָד׃ בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל זֹאת	ſicut aque que decurrūt in preceps. In ſcelere iacob omne iſtud:	αἱ κοιλάδες τακήσονται ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσ
	וּבְחַטֹּאת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי פֶשַׁע	& in peccatis domus iſrael. Quod ſcelus	ώπου πυρός, καὶ ὡς ὕδωρ καταφερόμενον ἐν κατα
	יַעֲקֹב הֲלוֹא שֹׁמְרוֹן וּמִי בָּמוֹת	iacob? Nonne ſamaria? Et que excelſa	βάσει· διὰ ἀσέβειαν Ἰακὼβ πάντα ταῦτα, καὶ διὰ ἁμαρ
	יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וְשַׂמְתִּי	iude. Nonne hieruſalē? Et ponam ſamariā q̄ſi	τίαν οἴκου Ἰσραήλ· τίς ἀσέβεια Ἰακώβ, οὐχὶ σὺ σαμά
	שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם	aceruū lapidū in agro cū plantatur vinea: & detra	ρεια; καὶ τίς ἁμαρτία οἴκου Ἰούδα, οὐχὶ Ἱερουσαλήμ; 8.5.a.
	וְהִגַּרְתִּי לַגַּי אַבְנֶיהָ וִיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה׃	hā in vallē lapides eius. Et fundamēta eius reuelabo:	& ponam ſamariā in pomoꝝ cuſtodiā agri. & in
	וְכָל פְּסִילֶיהָ יֻכַּתּוּ וְכָל אֶתְנַנֶּיהָ	& oia ſculptilia eius cōcidētur. Et oēs mercedes	plātationē vineę: & detrahā in vallē lapides
	יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים	eius cōburētur igne & oia idola eius ponā in pditionē: qa de mercedib meretricis cōgregata ſunt:	φυτείας ἀμπελῶνος, καὶ καταβήσομαι εἰς χάος τοὺς λίθους
	שְׁמָמָה כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה		αὐτῆς καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἀποκαλύψω. καὶ πάντα τὰ γλυ
	וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה תָּשׁוּב׃ עַל זֹאת		πτὰ αὐτῆς κατασκάψουσιν, καὶ πάντα τὰ μιδώματα αὐ
	אֲקוֹנְנָה וְאֵילִילָה אֵלְכָה שׁוֹלָל		τοῦ συγκαύσουσι πυρί, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα αὐτῆς ἐθήσομαι C
	וְעָרֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים		εἰς πρόσουσιν· ὅτι ἐκ μιδώματος πορνείας συνήγαγε,
	וַאֲבֵלָה בְּנֵי יַעֲנָה׃ כִּי אָנוּשׁ		εἰς ἀφανισμόν, διότι ἐκ μιδώματος πορνείας συνήγαγε,
	מַכָּתָהּ כִּי בָא עַד יְהוּדָה נָגַע		
	עַד שַׁעַר עַמִּי עַד יְרוּשָׁלָ͏ִם׃		

שוב וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה יָשׁוּבוּ עַל זֹאת
סָפַד יְלֵל אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה שׁוֹלָל
יָלַל שָׁלַל וְעָרֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
עָשָׂה סָפַד יַעֲנָה כִּי אֻנְּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ
חָנַן נָגַע כִּי בָאָה עַד יְהוּדָה נָגַע עַד שַׁעַר
נָגַע אָנַשׁ עַמִּי עַד יְרוּשָׁלִַם נְגַע אַל תַּגִּידוּ
נָבָא נגו בְּגַת אַל תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעָפְרָה עָפָר
נָגַד בָּכָה בָּכוּ אַל תִּתְבַּלָּשְׁתִי עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
פָּלַשׁ יָשַׁב שָׁפִיר עֶרְיָה בֹּשֶׁת לֹא יָצְאָה
שָׁפַר עָרָה יוֹשֶׁבֶת צַאֲנָן מִסְפַּד בֵּית הָאֲצֵל
יָצָא יצא יָקַח מִכֶּם עָמְדָתוֹ כִּי חָלָה לְטוֹב
סָפַד לָקַח

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. lati.

ε ex mercedib⁹ fornicarie deſtruxit. ꝓpt hoc
καὶ ἐκ μισθωμάτων πόρνης κατέσρεψεν. ἕνεκεν τούτου
planget τ lugebit: ibit diſcalciata τ nu-
κόψεται καὶ ὀλολύξει, περιύσεται ἀνυπόδητος καὶ γυμ-
da faciet planctū ſicᵗ draconum: τ luctū ſicᵗ ſi-
νὴ ποιήσεται κατὰ τοὺς δρακόντων, καὶ πτῶσις ὡς ἐν
liæ ſtrenuārū: qz obtinuit plaga eius: qz
γατέρων σιρήνων, ὅτι κατεκράτησεν ἡ πληγὴ αὐτῆς, ὅτι
venit vſq; ad iudā. tetigit aſq; ad portā ꝓpli mei hieru
ἦλθεν ἕως Ἰούδα. καὶ ἥψατο ἕως πύλης λαοῦ μου ἐν Ἱερου-
ſalē. q̄ in geth nō magnificemini: τ q̄ in bachim nō
σαλήμ. οἱ ἐν γὲθ μὴ μεγαλύνεσθε, καὶ οἱ ἐν Βακεὶν μὴ
recdificetis. de domo veriſu terrā aſpergite.
ἀνοικοδομεῖτε. ἐξ οἴκου καταγέλωτα γῆν κατάπασαι
veriſum vſm hitanteo bene ciui
ζι. καταγέλωτα ὑμῶν κατοικοῦσας καλῶς πᾶς ὁ πο-
tates eiuo: nō eſt egreſſa hitatrix ſenan. plangite
λεις αὐτῆς, οὐκ ἐξῆλθεν κατοικοῦσα σαναάν. κόψασθε
domū q̄ eſt iurta eā. accipiet ex vobis plagā doloroſo.
οἶκον ἐχόμενον αὐτῆς. λάψεται ἐξ ὑμῶν πληγὴν ὀδύνης.
do cepit in bona q̄ hitat in doloribꝰ: qz de-
τὶς ἤρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικοῦσα ἐν ὀδύναις, ὅτι κα-
ſcēderūt mala a dño in portis hieruſalem.
τέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἕως πύλαις Ἰερουσαλήμ.
ſonit⁹ currū τ equitantium hitano. lachio
ψόφος ἁρμάτων καὶ ἱππευόντων κατοικοῦσα. λαχὶς
ꝓncepo peccati eſt filie ſion. qz in te in-
ἀρχηγὸς ἁμαρτίας ἐστὶ τῇ ἐγγατρὶ σιών. ὅτι ἐν σοὶ ἐν-
uēte ſunt ipietates iſrael: ideo dabit emiſſ arti-
ρέθησαν ἀσέβειαι Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο δώσει ἐξαποστολὰ
oꝛ vſq; ad hereditatē geth. domos vanas fruſtra
λειθέων ἕως κληρονομίας γὲθ. οἴκους ματαίους εἰς κενὸν
fuerūt regibus iſrael donec heredeꝫ addu
ἐβασίλευσαν τοῖς βασιλεῦσι Ἰσραὴλ ἕως τῆς κληρονόμους ἀγα-
cant tibi hitano lachio hereditas tua. vſq; ad odo
γωσὶ σοι κατοικοῦσα λαχὶς κληρονομία σου. ἕως ὀδο-
lam veniet glia filie iſrael. decaluare τ tōdere
λὰμ ἥξει δόξα τῆς ἐγγατρὸς Ἰσραήλ. ξύρησαι καὶ κεῖραι
ſup filioꝫ delicatoꝫ tuoꝝ. dilata calui-
ἐπὶ τὰ τέκνα τὰ τρυφερά σου. ἐμπλάτυνον τὴν ξύρη-
tū tuā ſicut aq̄la: q̄ſi captiui ducti ſunt ex te.
σίν σου ὡς ἀετός, ὅτι ᾐχμαλωτεύθησαν ἀπὸ σοῦ. Ca. 2.

HEcti ſunt cogitātes labores τ operātes mala
Ἐφθόντο λογιζόμενοι κόπους καὶ ἐργαζόμενοι κακὰ
in cubilib⁹ ſuis. τ ſimul cū die cōſumabāt ea.
ὐ ταῖς κοίταις αὐτῶν. καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ συνετέλουν αὐ
q̄ nō leuauerūt ad dñm manus ſuas.
τά. διότι οὐκ ἦραν τὰς χεῖρας πρὸς κύριον τὰς χεῖρας αὐτῶν.
τ deſiderabāt agros: τ vi rapiebāt pupilloꝫ: τ do-
καὶ ἐπεθύμουν ἀγρούς, καὶ διήρπαζον ὀρφανούς, καὶ οἴ-
mos oppꝫmebant: τ viri piebāt virū τ domū
κους κατεδυνάστευον. καὶ διήρπαζον ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον
eius vir τ hereditatē eius. ꝓpterea
αὐτοῦ ἄνδρα καὶ τὸν κληρονομίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο
hec dicit dñs: ecce ego cogito ſup tribū
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ λογίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν
iſtam mala de q̄bꝰ nō auferetis colla veſtra:
ταύτην κακὰ ἐξ ὧν οὐ μὴ ἄρητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν,
τ non ambulabitis erecti: qz tps malū eſt. in
καὶ οὐ μὴ πορεύσητε ὀρθοί, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐν
die illa. ſumetur ſup vos parabola τ plā
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ληφθήσεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολὴ καὶ θρη-
getur planctꝰ in cantico dicētiū: miſeria vaſta-
νηθήσεται θρῆνος ἐν μέλει λεγόντων, ταλαιπωρίᾳ ἐτα-
ti ſumus. ꝓpli vemēſa eſt funiculo: τ nō
λαιπωρήσαμεν. μερὶς λαοῦ κατεμετρήθη χοινίῳ, καὶ οὐκ
erat q̄ phiberet eā vt auerteret illū. agri nſi
ἦν ὁ κωλύων ἀπὸ τοῦ ἀποστρέψαι αὐτό. οἱ ἀγροὶ ἡμῶν
diuiſi ſunt. ꝓpt hoc nō erit mitteno funiculū in
διεμερίσθησαν. διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται ὁ βάλλων χοινίον ἐν
hereditatem eccleſia dñi. ne fiete
κλήρῳ ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου. μὴ ὀλιγόψυχοι

Trāſla. B. Vie.

et vſq; ad⁹ mercedē⁶ me-
retricis⁷ reuertētur.⁸ Sup
⁸hoc⁷ plangam⁸ & vlulabo
⁷vadam ᵐ ſpoliatus ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ & nudus.⁶ Faciā⁹ planctū
⁹velut draconū:⁷ & luctū
⁸quaſi ſtruthionū:⁹ qa⁸ de
ſperata eſt⁷ plaga eius: ꝯꝯ
⁷ quia⁸ venit⁹ vſq; ad⁶ iudā:
⁹ tetigit⁷ portam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁸ populi mei⁹ vſq; ad⁶ hie-
ruſalē.⁹ In geth⁷ nolite ᵐ an
nunciare:⁸ lachrymis⁶ ne
⁹ ploretis.⁹ In domo⁷ pul-
ueris⁸ puluere vos⁷ cōſper
gite: & ⁸ trāſite⁷ vobis⁷ ha
bitatio⁷ pulchra:⁹ confuſa
⁸ ignominia.⁷ Nō⁸ eſt egreſ
ſa⁷ que habitat in⁷ exitu.
⁸ Planctū⁹ domus⁷ vicina
⁹ accipiet⁷ ex vobis q̄ᵐ ſtetit
ſibimet:⁹ qa⁸ infirmata eſt
⁹ in bonū⁸ q̄ habitat i⁷ ama
ritudinibus.⁸ Quia⁷ deſcē
dit⁸ malū⁷ a⁷ dño⁷ in portā
⁸ hieruſalē:⁹ tumultꝰ⁸ q̄dri
ge⁹ ſtuporis⁸ habitanti⁷ la
chis.⁸ Principium ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹ peccati⁷ eſt⁸ filie⁷ ſion:ᵐ qa
ᵐ in te⁸ inuenta ſunt ꝯꝯꝯꝯ
⁹ ſcelera⁸ iſrael.⁷ Propter-
ea⁸ dabit⁷ emiſſarios ꝯꝯꝯ
⁸ ſup⁷ hereditatē⁷ geth:⁷ do
mos⁸ mēdaci⁹ in deceptio
nem⁷ regibus⁹ iſrael.⁸ Ad
huc⁷ heredem⁸ adducam
⁹ tibi⁸ q̄⁷ habitas i⁹ mareſa:
⁷ vſq; ad⁶ odollam ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁶ veniet⁸ gloria⁹ iſrael.⁸ De
caluare⁷ & tondere ꝯꝯꝯꝯ
⁸ ſup⁷ filios⁸ deliciarū tua-
rum:⁷ dilata⁷ caluicū tuā
⁷ ſicut aquila:⁸ q̄ᵐ⁹ captui
ducti ſunt⁸ ex te. 2.

UE⁹ qui cogitatis⁸ inu-
tile⁹ & opamini⁸ malū
⁷ in⁸ cubilibus vr̄is.⁹ In lu-
ce⁸ matutina⁷ facīū illud:
⁷ q̄ᵐ⁸ cōtra deū⁶ eſt⁹ ma-
eorum.⁹ Et cōcupierunt
⁸ agros⁷ & violēter tulerūt
⁹ & ⁷ rapuerūt⁸ domos:⁹ &
calūniabantur⁷ virū⁷ & do
mū eius:⁷ virū⁸ & heredita
tē eius.⁹ Idcirco⁸ hec⁹ dicit
⁸ dñs.⁷ Ecce ego⁸ cogito⁹ ſu
per⁸ familiam⁹ iſtam⁸ malū
⁹ vnde⁸ nō⁹ auferetis⁹ colla
veſtra:⁹ & nō⁸ ambulabitis
⁹ ſupbi:⁸ q̄ᵐ⁹ tēpus⁸ peſſi-
mū⁸ eſt.⁷ In die⁸ illa⁹ ſume-
tur⁸ ſup vos⁹ parabola:⁸ &
cantabitur⁷ canticū cū ſua
uitate⁹ dicentiū.⁷ Depopu
latiōe⁹ vaſtati ſum⁸.⁷ Pars
ᵐ ꝓpli mei⁸ cōmutata eſt.
⁹ Quō⁹ recedis⁹ a me:⁸ cuꝫ
reuertatur qui⁸ regiones
noſtras⁷ diuidat.⁸ Propter
hoc⁷ nō⁸ erit⁷ tibi⁸ mittens
⁹ funiculum⁸ ſortis⁹ in ce-
tu⁸ dñi.⁷ Ne⁸ loquamini

Tex. heb. Miche. ij. Pītiua. heb.

וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה יָשׁוּבוּ עַל זֹאת
אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה שׁוֹלָל
וְעָרֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
כִּבְנוֹת יַעֲנָה כִּי אֻנְּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ
כִּי בָאָה עַד יְהוּדָה נָגַע עַד שַׁעַר
עַמִּי עַד יְרוּשָׁלִַם נְגַע אַל תַּגִּידוּ
בָּכוֹ אַל תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעָפְרָה עָפָר
לָךְ יוֹשֶׁבֶת מָרַשָׁה עַד עֲדֻלָּם
יָבֹא כָּבוֹד יִשְׂרָאֵל קָרְחִי וְגָזִי
עַל בְּנֵי תַּעֲנוּגָיִךְ הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ
כַּנֶּשֶׁר כִּי גָלוּ מִמֵּךְ
הוֹי חֹשְׁבֵי אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל Cap. ij.
מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ
כִּי יֵשׁ לָאֵל יָדָם וְחָמְדוּ שָׂדוֹת
וְנָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר
וּבֵיתוֹ וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא תָמִישׁוּ
מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא תַלְכוּ
רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא בַּיּוֹם הַהוּא
יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנָהָה נְהִי נְהָיָה
אָמַר שׁוֹד נָשַׂדְנוּ חֵלֶק עַמִּי
יָמִישׁ אֵיךְ יָמִישׁ לִי לַשּׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
יַחֲלֹק שָׂלַג לָכֵן לֹא יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ
חֶבֶל בְּגוֹרָל בִּקְהַל יְהוָה אַל תַּטִּיפוּ

יַטִּיפוּן לֹא יַטִּיפוּ לָאֵלֶּה לֹא יִסַּג נְסָג
כְּלִמּוֹת׃ הָאָמוּר בֵּית יַעֲקֹב הֲקָצַר אָמַר
רוּחַ יְהוָה אִם אֵלֶּה מַעֲלָלָיו הֲלוֹא דָּלַל
דְּבָרַי יֵיטִיבוּ עִם הַיָּשָׁר הוֹלֵךְ׃ תְּמֹל
וְאִתְמוֹל עַמִּי לְאוֹיֵב יְקוּמֵם אַיִן קוּם
מֵעַל מְשֹׁלָה שַׂלְמָה אֵדֶר תַּפְשִׁטוּן פָּשַׁט
מַעֲבְרִים בֶּטַח שׁוּבֵי מִלְחָמָה׃ נָשִׁי לָחַם נָשָׁה
עַמִּי תְנָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ מֵעַל נָרַשׁ עָנַג
עֲלִילָיהָ תְּקַחוּ הֲדָרִי לְעוֹלָם׃ קוּמוּ לָקַח עָלַם
וּלְכוּ כִּי לֹא זֹאת הַמְּנוּחָה בַּעֲבוּר יָלַךְ טָמֵא
טָמְאָה תְחַבֵּל וְחֶבֶל נִמְרָץ׃ לוֹ חָבַל מָרַץ
אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וְשֶׁקֶר כִּזֵּב צֹאפְךָ
לְךָ לַיַּיִן וְלַשֵּׁכָר וְהָיָה מַטִּיף הָעָם
הַזֶּה׃ אָסַף אָסְפְךָ יַעֲקֹב כְּלֵךְ קָבֹץ קָבַץ
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל יַחַד אֲשִׁימֶנּוּ כְּצֹאן בָּצְרָה כְּעֵדֶר שׂוּם
בְּתוֹךְ הַדְּבִרוֹ תְּהִימָנָה מֵאָדָם׃ עֲלֵה רָבַץ הוֹם
הַפֵּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ וַיַּעַבְרוּ עָבַר פָּנָה
שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם
לִפְנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם׃
וָאֹמַר שִׁמְעוּ נָא רָאשֵׁי Cap.iij.
יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא קָצִין
לָכֶם לָדַעַת אֶת הַמִּשְׁפָּט׃ שֹׂנְאֵי טוֹב נָצַע שָׁפַט
וְאֹהֲבֵי רָעָה גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם רוּץ
וּשְׁאֵרָם מֵעַל עַצְמוֹתָם׃ וַאֲשֶׁר אָכְלוּ
שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם הִפְשִׁיטוּ פָּשַׁט
וְאֶת עַצְמוֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ וּפָרְשׁוּ
כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קַלָּחַת׃
אָז יִזְעֲקוּ אֶל יְהוָה וְלֹא יַעֲנֶה אֹתָם זָעַק עָנָה
וְיַסְתֵּר פָּנָיו מֵהֶם בָּעֵת הַהִיא כַּאֲשֶׁר סָתַר פָּנָה
הֵרֵעוּ מַעַלְלֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל רוּעַ עָלַל
הַנְּבִיאִים הַמַּתְעִים אֶת עַמִּי נָבָא נָשָׁה
הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם וְקָרְאוּ שָׁלוֹם שָׁלֵם
וַאֲשֶׁר לֹא יִתֵּן עַל פִּיהֶם וְקִדְּשׁוּ נָתַן פֶּה
עָלָיו מִלְחָמָה׃ לָכֵן לַיְלָה לָכֶם מֵחָזוֹן חָזָה
וְחָשְׁכָה לָכֶם מִקֶּסֶם וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ בוֹא

loquētes. Non stillabit sup istos: nō cōprehendet cōfusio dicit domus iacob. Nunqd abbreuiatus est spūs dñi: aut tales sunt cogitatiōes eius? Nōne verba mea bona sunt cū eo qui recte graditur? Et ecōtrario pplus me in aduersariū cōsurrexit. Desuper tunicam pallū fustulistis: & eos qui transibāt simpliciter cōuertistis in bellū. Mulieres populi mei eiecistis de domo delitiarū suarū: a paruulis earū tulistis laudē meā in perpetuū. Surgite & ite: qa nō hab etis hic requiem. Propter immūdiciā eius corrūpetur putredie pessima. Vtinā non essem vir habens spiritū: & mēdaciū potius loqrer. Stillabo tibi in vinū & in ebrietate: & erit sup quē stillatur pplus iste. Cōgregatione cōgregabo iacob totum te: in vnū cōducā reliquas israel. Pariter ponā illū qsi gregē in ouili: qsi pecus in medio caularum. Tumultua būtur a multitudine hoim. Ascendet eni pandēs iter ante eos. Diuidet & transibūt porta: & egredietur p ea. Et transibit rex eorū corā eis: & dñs in capite eor.

Audite dixi. Audite principes iacob & duces domus israel. Nunquid non eoꝝ vm est scire iudiciū? q odio habetis bonum & diligitis malū qui violēter tollitis pelles eorū desup eis: & carnē eorū desup ossib eorū. Qui comederūt carnē popli mei: & pellē eorū desup excoriauerunt: & ossa eorū cōfregerūt & concid erūt sicut in lebete: & qsi carnē in medio olle. Tunc clamabūt ad dñm & non exaudiet eos: eo & abscondet faciē suā ab eis in tēpore illo: sicut neqter egerūt adinuētionib suis. Hec dicit dñs super prophetas qui seducūt populum meum: qui mordent dentibus suis & predicāt pacem. et siqs nō dederit i ore eorū quippiā: sanctificāt sup eū pliū. Propterea nox vobis p visiōe erit: & tenebre vobis p diuinatione. Et occūbet sol

lachrymis: neq plorent sup his. πδαβήσεται δ' ἀκρυσιν, μὰ δὶ δ' ἀκρυίτωσαν ἐπὶ τούτοις. ὄνκ ἀπὸ
oppzobria q̄ dicit dom iacob p̄uocauit spūs σεῖται ὀνείδη ὀλίγων ἕνεκεν ἰακὼβ πῶς ὠργίσατο τὸ πνεῦμα
dñi: si he adinuentiones eius sunt: nōne benīgne μακρὸ, εἰ ταῦτα ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐστι, ὀυχὶ εὖ λόγοι
eis boni cum eo q recti ābulauerūt: q pplus αὐτῷ καλοὶ μετ' αὐτῷ καὶ ὀρθοὶ πεπόρευνται; καὶ ὁ λαός
pplo me resistit in inimicitiā cōtra pacē eius. ὁ λαός μου κατέστη εἰς ἔχθραν κατέστητε τῆς εἰρήνης αὐτ.
pelle eis excoriauerūt vt auferrent spem cō τὴν δορὰν αὐτοῦ ἐξέδαρας τοῦ ἀφελέσθαι ἐλπίδα συν
tritionē belli. ducco ppli mei pūcientur τριμμὸν πολέμου. ἐκγούβδει λαοῦ μου ἐκπορφύσεσθε
de domib delitias suas. ppē malas admīdio ἐκ τῶν ἔκλων τρυφῆς αὐτῶν. διὰ τὰ πονηρὰ ἐπετηδεύ
nes suas eiecti sunt. ꝑpīgite mōtib eternis: sur ματα αὐτῶν ἐξώδευσας. ἐγγίσατε ὄρεσιν αἰωνίοις, ἀνά
ge q ambula: qz nō est tibi ipsi requies p ge καὶ περίπου, ὅτι οὐκ ἔστι σοι αὐτῇ ἀνάπαυσις ἐν
pter immundiciam. corrupti estis corruptiōe: fugistis ne πτ ἀκαθαρσίας. διεφθάρητε φθορᾷ, κατεδιώχθητε ὑπ
mine psequente. spūs statuit mendaciū. stillauit tibi ὀνὸς διώκοντος. πνεῦμα ἔστησε ψευδές. ἐσάλαξέν σε
in vinū q in ebrietatē. q erit tibi de stilla εἰς οἶνον καὶ εἰς μέθυσμα. καὶ ἔσται σοι ἐκ τῆς σταγόνος τοῦ
pplī huius. cōgregat cōgregabit iacob. cū λαοῦ τούτου. συναγώγιθος συναχθήσεται ἰακώβ. σὺν
olbus susciptēo susceptam ipos reliquos πᾶσιν ὑποδεχόμενος δέξομαι αὐτοὺς τοὺς καταλείπους
dom israel: in idipm ponam eos τοῦ ὄικου ἰσραήλ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ θήσομαι τὸν ἔκτη
sionē eoꝝ: sicut oues i tribulatiōe cūsi gregē inme σιονῆ αὐτῶν, ὡς πρόβατα ἐν θλίψει ὡς πρόβατα ἐν μέ
dio cubilis sui. exilient ex hoibus. ascende q σω κοίτης αὐτοῦ. ἐξαλοῦνται ἐξ ἀνθρώπων. ἀναβὰς διὰ τῆς
diuisionē añ faciem eoꝝ. diuisērūt q ꝑansierūt por διαιρέσεως πρὸ προσώπου αὐτῶν. διέκοψαν καὶ διῆλθον πύ
tā q egressi sūt p eam: q exiuit rex eoꝝ añ λην καὶ ἐξῆλθον δι' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς αὐτῶν πρὸ
faciem eoꝝ: q dñs eorū erit eoꝝ. προσώπου αὐτῶν, καὶ κύριος ἡγήσεται αὐτῶν. Ca.3.

Et dicet: audite tū pncipes iacob: q Καὶ ἐρῶ, ἀκούσατε δὴ αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἰακὼβ καὶ οἱ
reliqui dom israel. nōne vobis est scire κατάλοιποι ὄικου ἰσραήλ. ὀυχ ὑμῖν ἐστι τοῦ γνῶναι τὸ
iudiciū: exosi bona q quereteo mala: viri κρῖμα; μισοῦντες τὰ καλὰ καὶ ζητοῦντες τὰ πονηρά; ἁρ
pientes pelles eoꝝ ab eis: q carnes πάζοντες τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰς σάρκας
eoꝝ ab ossib eoꝝ. sicut deuorauerūt αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀστῶν αὐτῶν. ὃν τρόπον κατέφαγον τὰς
carneo pplī mei: q pelleo eoꝝ excorta σάρκας τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν ἐξέδε
uerūt ab eis: q ossa eoꝝ cōfregerūt: q diui ραν ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν συνέτριψαν, καὶ ἐμέ
serūt sicut carneo in lebetē q sicut carnē in ollam: sic ρισαν ὡς σάρκας ἐν λέβητι καὶ ὡς κρέας ἐν χύτρᾳ, οὕτω
clamabunt ad dñm: q nō exaudiet eos τως κεκράξονται πρὸς τὸν κύριον, καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐ
eoꝝ. q auertet faciem suam ab eis in tēpo τῶν. καὶ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ
re illo eo qđ ꝑpice egerunt in adinuentionib ἐκείνῳ ἀπὸ ὧν ἐπονηρεύσαντο ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
suis. hec dicit dñs sup ꝓphetas q seducunt αὐτῶν. τάδε λέγει κς ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς πλανῶντας
pplm meū q mordent in dentib suis: q dīs τὸν λαόν μου τοὺς δάκνοντας ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν, καὶ κη
dicant sup eos pacem: q nō dederit in ore eoꝝ: sanctifi ρύσσουσιν ἐπ' αὐτοῖς εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔδωκεν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἁγια
uerūt sup eū pliū. ꝓpterea nox vobis erit de visione q tenebre sup eū ꝑpīū. ꝓpterea nox vobis erit de visione q tenebre
σατε ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. διὰ τοῦτο νὺξ ὑμῖν ἔσται ἐξ ὁράσεως καὶ σκότος

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāſla.B.Hie.	Ter.heb.Hiche.iiij.Pritua.heb.
vobis ſont ex diuinatione. τ occubet ſol ſup pphetas: τ cōtenebreſcet ſup eos dies: τ cōfundē ſtos, καὶ συσκοτάσει ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρα, καὶ καταισχυν tur q̄ vident ſomnia: τ cōfundentur arto ſισεῖσθαι οἱ ὁρῶντες τὰ ἐνύπνια, καὶ καταισχυνέσεσθαι οἱ μάν lu: τ maledicent eis oēs. qz nō eſt τες, καὶ καταράσεσθαι αὐτῶν πάντες. διότι οὐκ ἔστιν q̄ exaudiat eos: niſi ego ipleuero fortitudinē i ſpū ἐπακούων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχὺν ἐν πνεύματι dñi τ iudicij τ potentiā: et annunciē ia κυρίου καὶ κρίμα καὶ ὑπαρξίαν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ια cob ipietatem ſuam: τ iſrael peccata ſua. κὼβ ἀσεβείας αὐτοῦ, καὶ τῷ Ισραὴλ ἁμαρτίας αὐτοῦ. audite hēc vocem dom⁹ iacob: τ reli ἀκούσατε δὴ τοῦτο οἱ ἡγούμενοι οἴκου Ιακώβ, καὶ οἱ κατά qui dom⁹ iſrael. q̄ abominamini iudiciū τ oia λειπωμα οἴκου Ισραήλ. οἱ βδελυσσόμενοι κρίμα καὶ πάντα recta peruertitis: q̄ hedificatis ſion i ſanguinib⁹: τὰ εὐθῆ διαστρέφοντες, οἱ οἰκοδομοῦντες σιὼν ἐν αἵμασιν, τ hieruſalem in iniq̄tatib⁹. vocem ei⁹ cū mūeribꝰ καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις. οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετὰ δώρων iudicauerūt: τ ſacerdotes eius cū mercede rūderunt: διεστραμμένα, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἀπεκρίναντο, τ pphetę eius cū argento diuinabant: τ ſup καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο, καὶ ἐπὶ dñm requieſcebant dicentes: nōne dñs in nobis τὸν κύριον ἐπαναπαύοντο λέγοντες, οὐχὶ κύριος ἐν ἡμῖν eſt: non venīēt ſup nos mala. ideirco ppt vos ſion ἐστι, οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά. διὰ τοῦτο δι' ὑμᾶς σιὼν q̄ſi ager arabitur τ hieruſalem vt pomoꝝ cuſto ὡς ἀγρὸς ἀροτριασθήσεται καὶ ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλά dia erit: τ mōs dom⁹ in locū ſaltus. κιον ἔσται, καὶ ὄρος τοῦ οἴκου εἰς τόπον δρυμοῦ. Ca.4.

A Θ Τ erit in nouiſſimo dieꝝ manifeſtus mons Καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔμφανὲς ὄρος dom⁹ dñi: p̄parat⁹ ſup verticē mōtiū: τ elec domus κυρίου, ἕτοιμον ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων, καὶ με tabitur ſup colles: τ feſtinabunt ταρσιδήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν, καὶ σπεύσουσιν ad cū pplī: τ ibunt gētes multe τ dicent πρὸς αὐτὸ λαοί, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν, venite aſcendam⁹ ad mōtē dñi τ ad domū δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς ὄρος κυρίου καὶ εἰς οἶκον τοῦ dei iacob: τ oſtēdet nobis viā ſuā. τ am θεοῦ Ιακώβ, καὶ δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ πο B bulabim⁹ in ſemitis eius: qz de ſion exibit πορευσόμεθα ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ, ὅτι ἐκ σιὼν ἐξελεύ lex: τ verbū dñi de hieruſalem. τ iudicabit σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ inter pplos multos: τ arguet gētes fortes vſq; i lōginquū: ἀναμέσον λαῶν πολλῶν, καὶ ἐλέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως μακράν, τ concident gladios ſuos in aratra τ καὶ κατακόψουσιν τὰς ῥομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ haſtas ſuas i falces: τ nō vltra toliet gens δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐκ ἔτι ἐν μιᾷ ἀνταρεῖ ἔθνος ἢ gēs gladiū τ neqū diſcent vltra belligerare: τ ἐπ' ἔθνος ῥομφαίαν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν, καὶ requieſcet vnuſq; ſub vite ſua: τ vnuſq; ἀναπαύσεται ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος ſub ficu ſua: τ nō erit q̄ exterreat q̄: os ὑπὸκάτω συκῆς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν ὅτι τὸ στό dñi oīpotentis locutū eſt hec. qz oēs μα κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησεν ταῦτα. ὅτι πάν ppli ibunt vnuſq; viā ſuā: nos aūt τες οἱ λαοὶ πορεύσονται ἕκαστος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ ambulabimus in nōie dñi dei nr̄i in eternū τ πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ vltra. in die illa dicit dñs: cōgregabo eā ἔτι ἐπέκεινα. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, συνάξω τὴν q̄ cōtrita eſt τ q̄ electa eſt: ſuſcipiam: συντετριμμένην καὶ τὴν ἀπωσμένην ἰσομοιῶσω, ccccccc

P ſup⁹ pphetas: r & obtene brabitur⁹ ſuper eos s dies. ⁹ Et cōfundētur q vidēt vi ſiōēs: r & cōfundētur t diuini. ⁹ Et operiēt⁹ oēs s vultus ſu os: s qa⁹ nō eſt⁹ reſponſum ⁹ dei. s Verūtamen⁹ ego t re pletus ſum ⁹ fortitudine ⁹ ſpiritus ⁹ dñi⁹ iudicio r & virtute: ⁹ vt annūciem ccc s iacob⁹ ſcelus ſuū s & iſrael r peccatum ſuum. ccccccc ⁹ Audite ⁹ hoc c principes ⁹ domus c iacob: ccccccc r & iudices⁹ domus⁹ iſrael: ⁹ qui abominamini ccccc ⁹ iudicium⁹ & ⁹ omnia⁹ re cta⁹ peruertitis. ccccccc P Qui edificatis q ſion r in ſanguinib⁹: ⁹ & hieruſalē r in iniq̄tate. ⁹ Principes ei⁹ ⁹ in mūeribꝰ iudicabit⁹ & ſacerdotes eius⁹ in merce de⁹ docebant. c Et pphete ei⁹ ⁹ in pecunia⁹ diuinabāt: r & ſup⁹ dñm ⁹ reſqeſcebāt s dicētes. ⁹ Numq̄d non⁹ dñs ⁹ in medio nr̄m⁹ ⁹ Nūquid ⁹ venient ⁹ ſup nos ⁹ mala⁹ r Propter hoc⁹ cauſa veſtri s ſion q̄ſi⁹ ager⁹ arabitur: r & hieruſalē quaſi⁹ aceru⁹ lapidū⁹ erit: ⁹ & mōs c tēpli ⁹ in excelſa⁹ ſiluarū. 4.

Θ Τ erit⁹ in nouiſſimo c dierum: ⁹ erit c mons ⁹ domus⁹ dñi⁹ parat⁹ ⁹ in ver tice⁹ montiū: ⁹ & ſublimis ⁹ ſup colles. ⁹ Et fluent⁹ ad eum⁹ populi: ccccccccccc r & pperabūt⁹ gentes⁹ mul te⁹ & dicēt. ⁹ Venite⁹ aſcen damus⁹ ad⁹ montē⁹ dñi c et ad⁹ domum c dei⁹ iacob. cc ⁹ Et docebit nos⁹ de viis ſu is: ⁹ & ibim⁹ ⁹ in ſemitis ei⁹. ⁹ Quia⁹ ⁹ de ſiō⁹ egredietur ⁹ lex: ⁹ & verbum⁹ domini r de hieruſalem. ⁹ Et iudica bit r inter⁹ populos ccccc ⁹ multos⁹ & corripiet⁹ gen tes⁹ fortes⁹ vſq; in ccccccc ⁹ longinquū. ⁹ Et cōcident ⁹ gladios ſuos ⁹ in vomeres ⁹ & haſtas ſuas⁹ in ligones. ⁹ Non⁹ ſumet ccccccccccc ⁹ gens⁹ aduerſus⁹ gentem ⁹ gladiū: ⁹ & non⁹ diſcent ⁹ vltra⁹ belligerare. ⁹ Et ſe debit⁹ vir⁹ ſubtus ccccccc ⁹ vineā ſuā⁹ & ſubtus⁹ ſicū ſuā: ⁹ & nō erit⁹ qui deter reat: ⁹ quia⁹ os⁹ dñi⁹ exerci tuū⁹ locutū eſt: ⁹ quia⁹ oēs ⁹ populi⁹ ambulabūt⁹ vnuſ quiſq; ⁹ in nomine⁹ dei ſui. ⁹ nos aūt⁹ ambulabimus ⁹ in nomine⁹ dei noſtri cc ⁹ in eternum⁹ & vltra. ⁹ In die⁹ illa⁹ dicit⁹ dominus: cc ⁹ cōgregabo⁹ claudicantē: ⁹ & eā quā eieceri⁹ colligā:

עַל׳ הַנְּבִיאִים ׳וְקָדַר ׳עֲלֵיהֶם ׳הַיּוֹם׃	
וּבֹשׁוּ ׳הַחֹזִים ׳וְחָפְרוּ ׳ הַקֹּסְמִים	טוש
וְעָטוּ ׳עַל ׳שָׂפָם ׳כֻּלָּם ׳כִּי׳ אֵין ׳מַעֲנֶה	עטה עָנָה
׳אֱלֹהִים׃ ׳וְאוּלָם ׳אָנֹכִי ׳מָלֵאתִי ׳כֹחַ ׳אֶת	אלם מ״ם כחה
׳רוּחַ ׳יְהוָה ׳וּמִשְׁפָּט ׳וּגְבוּרָה ׳לְהַגִּיד	שפט גבר
׳לְיַעֲקֹב ׳פִּשְׁעוֹ ׳וּלְיִשְׂרָאֵל ׳חַטָּאתוֹ׃	נגד
׳שִׁמְעוּ׳ נָא ׳זֹאת ׳רָאשֵׁי ׳בֵּית ׳יַעֲקֹב	
׳וְקְצִינֵי ׳בֵּית ׳יִשְׂרָאֵל ׳ הַמְתַעֲבִים	קצן תעב
׳מִשְׁפָּט ׳וְאֵת׳ כָּל ׳ הַיְשָׁרָה ׳יְעַקֵּשׁוּ׃	עקש
׳בֹּנֶה ׳צִיּוֹן ׳בְּדָמִים ׳וִירוּשָׁלַ͏ִם ׳בְּעַוְלָה׃	
׳רָאשֶׁיהָ ׳בְּשֹׁחַד ׳יִשְׁפֹּטוּ ׳ וְכֹהֲנֶיהָ	שפט
׳בְּמְחִיר ׳יורו ׳ וּנְבִיאֶיהָ ׳בַּכֶּסֶף ׳יְקַסֵּמוּ	קסם כסף
׳וְעַל׳ יְהוָה ׳יִשָּׁעֲנוּ׳ לֵאמֹר ׳הֲלוֹא׳ יְהוָה	נבא קסם
׳בְּקִרְבֵּנוּ ״ לֹא ׳תָבֹא ׳עָלֵינוּ ׳רָעָה׃	שען לוא
׳לָכֵן ׳ בִּגְלָלְכֶם ׳צִיּוֹן ׳שָׂדֶה ׳תֵּחָרֵשׁ	ירש
׳וִירוּשָׁלַ͏ִם ׳עִיִּין ׳תִּהְיֶה ׳וְהַר ׳הַבַּיִת	חרש
׳לְבָמוֹת ׳יָעַר׃	עיה היה
׳וְהָיָה ׳בְּאַחֲרִית ׳הַיָּמִים ׳יִהְיֶה ׳הַר׳ בֵּית	במה
׳יְהוָה ׳נָכוֹן ׳בְּרֹאשׁ ׳הָהָרִים ׳וְנִשָּׂא	Cap.iiij. יום כון
״הוּא ״מִגְּבָעוֹת ׳וְנָהֲרוּ ׳אֵלָיו ׳עַמִּים׃	
׳וְהָלְכוּ׳ גּוֹיִם׳ רַבִּים ״וְאָמְרוּ׳ לְכוּ ׳וְנַעֲלֶה	נהר גוי
׳אֶל ׳הַר׳ יְהוָה׳ וְאֶל ״בֵּית ׳אֱלֹהֵי׳ יַעֲקֹב	עלה
׳וְיוֹרֵנוּ ׳ מִדְּרָכָיו ׳וְנֵלְכָה ׳ בְּאֹרְחֹתָיו	ירה הלך
׳כִּי״ מִצִּיּוֹן ״תֵּצֵא ׳תּוֹרָה ׳וּדְבַר ׳יְהוָה	יצא ירה
׳מִירוּשָׁלָ͏ִם ׃ ׳וְשָׁפַט ׳ בֵּין ״עַמִּים	
׳רַבִּים ׳וְהוֹכִיחַ ׳לְגוֹיִם ׳עֲצוּמִים׳ עַד	יכח
׳רָחוֹק ׳וְכִתְּתוּ ׳חַרְבֹתֵיהֶם ׳לְאִתִּים ׳	חתך אתת
׳וַחֲנִיתֹתֵיהֶם ׳לְמַזְמֵרוֹת ׳לֹא ׳יִשְׂאוּ	זמר נשא
׳גּוֹי ״אֶל ״גּוֹי ׳חֶרֶב ׳וְלֹא ׳יִלְמְדוּן	לחם
׳עוֹד ׳מִלְחָמָה ׃ ׳וְיָשְׁבוּ ״אִישׁ ׳תַּחַת	גפן
׳גַּפְנוֹ ׳וְתַחַת ׳תְּאֵנָתוֹ ׳וְאֵין ׳מַחֲרִיד	פה
׳כִּי ׳פִי ׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳דִּבֵּר׃ ׳כִּי ׳כָּל	
׳הָעַמִּים ״יֵלְכוּ ״אִישׁ ׳בְּשֵׁם ׳אֱלֹהָיו	
׳וַאֲנַחְנוּ ׳נֵלֵךְ ׳בְּשֵׁם ׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵינוּ	
׳לְעֹלָם ׳וָעֶד׃ ׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳נְאֻם׳ יְהוָה	עלם
׳אֹסְפָה ׳הַצֹּלֵעָה ׳וְהַנִּדָּחָה ׳אֲקַבְּצָה	נפח

Pritina.heb.	Ter.heb.Miche.v.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	
וְאֲשֶׁר הַרֵעֹתִי וְשָׁמְתִּי אֹתָהּ לַהֲצַלָּשָׁה רוץ שום	[a]quā [a]afflixeram.[b] Et po[n]nam [m]claudicantem ααα [n]in reliquias:[o]& eā q̄ labo rauerat[p]in gentē[q]robustā. [r]Et regnabit[s]dñs[t]sup eos [u]in monte[x]sion οοοοοοοο [r]ex hoc nūc[c]& vsq; in[e]eter num.[b]Et tu[c] turris οοοοο [o]gregis[s]nebulosa[t]filia[e]siō [b]vsq; ad te[r] veniet: οοοοο [s]& veniet [p]potestas [m]pri[m]a [n]regnū οοοοοοοοοοο [o]filie[r]hierusalem.[q] Nunc [r]quare οοοοοοοοοοοοοοοο [u]merore cōtraheris?[r] Nū qd rex[x]nō est[t]ibi:[r]aut[c]cō filiarius tuus[e]perijt:[b]quia [c]cōprehendit te[b]dolor[c]si cut parturientē?[r] Dole[e]& satage[b]filia[t]sion[b]q̄si partu riēs:[t] qa[m] nūc[n]egredieris [o]de ciuitate:[r]& habitabis[o]in regione:[r]& venies [v]vsq; ad[r]babylonē.[o]Ibi[r]libera[s] beris:[r]ibi[s]redimet te[e]dñs de[b]mānu[i]inimicorū tuoꝝ. [v]Et nūc[c]cōgregate sūt[r]su p te[e]gētes[b]multe:[t]q̄ dicūt [l]lapidetur:[i]& aspiciat[m]in sion[o]oculus nr̄.[o]Ipsi autē [r]nō[q]cognouerūt[r] cogita tiones[e] dñi:[i]& nō[n]intelle xerūt[c]cōsiliū ei?:[r]quia[c]cō gregauit eos[e] quasi fenū [r]aree.[c]Surge[o]& tritura[t]fi lia[r]sion:[e]quia[b]cornu tuū [i]ponā[s]ferreū:[i]& vngulas tuas[m]ponā[n]ereas.[o]Et cō minues[p] populos[q] mul tos:[r]& interficies[o] domio [r]rapinas eoꝝ:[n]& fortitudi nē eoꝝ[d]dño[r]vniuerse[t]re. ΠVnc[b] vastaberis ς. [r]filia οοοοοοοοοοοοοοοο [b]latronis.[r]Obsidionē[r]po suerūt[e] sup nos.[b] In virga [r]percutient[t]maxillā[n]iudi cis[o]israel. οοοοοοοοοοοοοο [r]Et tu[q] bethleem[e]effrata [r]paruulus οοοοοοοοοοοοοο [n]es[r]in mil:bus[r] iuda.[r] Ex te[e] mihi οοοοοοοοοοοοοοο [b]egredietur[r]qui sit[o]domi nator[r]in israel: οοοοοοοο [r]& egressus eius[e]ab initio [b]a die[b]eternitatis.[s] Pro pter hoc[t] dabit eos[m] vsq; ad[e]tps in quo[o] parturiēs [p]pariet.[q] Et reliq[e] fratrū eius[e]cōuertētur[r]ad[n]filios [s]israel.[r] Et stabit[t]& pascet [e]in fortitudine[b]dñi[r]in sub limitate[o]nois[e]dñi[r]dei sui. [e]Et cōuertētur[b]quia[t]nūc [b]magnificabitur[t] vsq; ad [m]terminos[n]terre.[c]Et erit [p]iste[q]pax[r]assyriis[e]cum[t]ve nerit[n]in terrā nr̄am:[t]& qfi [r]calcauerit[r] in domib? no stris.[s] Et suscitabim?[b]sup eum[r]septem[b] pastores[r]& octo[r]primates[e]ho mines.	τὸ ἀφ repulerā. τ ponā cōritam in τοὺς ἀπωσάμενι. καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην εἰς reliquias. τ repulsam in gētē fortē. τ re C ὑπόλειμμα. καὶ τὴν ἀπερριμμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· καὶ βα Luc. gnabit dñs sup eos in mōte sion: ex nūc τ 1.c. συλεύσει κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ vsq; in seculū. τ tu turris gregis squallidi filia ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ σὺ πύργος ποιμνίου ἀυχμώδους συγ sion. ad te veniet: τ ingredietur principatus prima re- τῆς σιών· ἐπὶ σὲ ἥξει, καὶ εἰσελεύσεται ἀρχὴ ἡ πρώτη βα gnum de babylone filie hierusalem: τ nūc C σιλεία ἐκ βαβυλῶνος τῇ συγκτρεῖ ἱερουσαλήμ, καὶ νῦν quare cognouisti mala? nūqd rex nō erat tibi aut cōsilia ἵνατί ἔγνως κακά; μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν σοί; ἢ ἡ βουλὴ tuā perijt: q; obtinuerūt te dolores parturi σου ἀπώλετο, ὅτι κατειλήφασί σου ὠδῖνες τικτού tis? dole τ virgr age filia sion q̄si pariens. q; σης; ὀδύνου καὶ ἀδρίζου συγκτρεῖ σιών ὡς ἡ τίκτουσα· διότι nūc egredieris de ciuitate: τ habitabis in campo τ D νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως, καὶ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ καὶ venies vsq; ad babylonē. inde liberabit te: τ inde redi- ἥξεις ἕως βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε, καὶ ἐκεῖθεν λυτρώ met te dñs de? tu? de manu inimicoꝝ tuoꝝ. τ σεταί σε κύ? ὁ θεός σου ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου· καὶ nūc congregate sūt sup te gētes multe dicentes: exultabim? νῦν συνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ λέγοντες, ἐπισχανθήτω τ videant in sion oculi nr̄i: ipsi aūt nō καὶ ἰδέτωσαν ἐπὶ σιὼν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, αὐτοὶ δὲ οὐκ cognouerūt cogitatiōes dñi: τ nō intellexerūt cōsi ἔγνωσαν τοὺς λογισμοὺς κυρίου, καὶ οὐ συνῆκαν τὴν βου liū eius: q; cōgregauit eos vt manipulos aree. λὴν αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἅλωος. surge τ mole eos filia sion: q; cor- ἀνάστηθι καὶ ἄλισον αὐτοὺς συγκτρεῖ σιών, ὅτι τὰ κέρα nua tua ponā ferrea: τ vngulas tuas ponā τά σου θήσομαι σιδηρᾶ, καὶ τὰς ὁπλάς σου θήσο- ereas: τ minues pplos multos: τ cōse μαι χαλκᾶς, καὶ παταξεῖς λαοὺς πολλούς, καὶ ἀνα crabis dño multitudinē eoꝝ: τ robur eoꝝ θήσεις τῷ κυρίῳ τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν dño vniuerse terre. τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. Ca.5. A ΝῦνC obstruetur filia obstructiōe. angustiā Νῦν ἐμφραχθήσεται συγκτρεῖ ἐμφράγμα· συνοχὴν Job. posuit sup nos. in virga percutient sup maxillā 7.d. ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς· ἐν ῥάβδῳ παταξουσιν ἐπὶ σιαγόνα A tribus israel. τ tu dom? bethlem Mat. τὴν φυλὴν τοῦ ἰσραήλ· καὶ σὺ οἶκος τοῦ βαιθλεὲμ τοῦ 2.d. ephrata minima es vt sis in milibus iuda. ex te ἐφραθὰ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα. ἐκ σοῦ mihi egredietur vt sit in principem in israel: τ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ egressus eius ab initio ex die? seculi. ꝓpterea da- ἡ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος· διὰ τοῦτο δώ bit eos vsq; ad tps parietis pariet: τ reliqui σει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τίκτουσης τέξεται, καὶ οἱ ἐπίλοι fratrū eoꝝ reuertent ad ποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς filios israel: τ stabit τ pascet in fortitudie dñi υἱοὺς ἰσραήλ, καὶ στήσεται καὶ ποιμανεῖ ἐν ἰσχύι κυρίου, τ in gllia nois dñi dei sui καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ erunt: qz nūc magnificabit vsq; ad ?minos terre. B ὑπαρξουσιν, ὅτι νῦν μεγαλυνθήσεται ἕως ἄκρων τῆς· τ hec erit pax: qñ assyrius venerit sup καὶ αὕτη ἔσται ἡ εἰρήνη, ὅταν ὁ ἀσσύριος ἔλθῃ ἐπὶ τὴν terrā nr̄am: τ cū ascenderit sup regionē nr̄am: τ γῆν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν, καὶ consurgent sup eū septē pastores τ octo mistos ἐπιγερθήσονται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένες καὶ ὀκτὼ ἀνάστημα hoim. τα ἀνθρώπων. οοοοοοοοοοοοοοο

רָעָה וְרָעוּ אֶת־אֶרֶץ אַשּׁוּר בַּחָרֶב וְאֶת
נָצַל אֶרֶץ נִמְרוֹד בְּפִתְחֶיהָ וְהִצִּיל
נוּא מֵאַשּׁוּר כִּי־יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי־יִדְרֹךְ
גָּבַל בִּגְבוּלֵינוּ׃ וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב
רָבַב עַמִּים רַבִּים כְּטַל מֵאֵת יְהוָה
רָבַב וּכְרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא
קָוָה נִקְוֶה לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם׃
וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב
אָבָה עַמִּים רַבִּים כְּאַרְיֵה בְּבַהֲמוֹת יַעַר
כָּפַר וּכְכְפִיר בְּעֶדְרֵי צֹאן אֲשֶׁר אִם עָבַר
עָלַל רוֹם וְרָמַס וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל׃ תָּרוֹם יָדְךָ
צוּר כָּרַת עַל צָרֶיךָ וְכָל אֹיְבֶיךָ יִפָּרֵתוּ׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה וְהִכְרַתִּי סוּסֶיךָ
אָבַד רֶכֶב מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי מַרְכְּבֹתֶיךָ׃
עִיר וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֶךָ וְהָרַסְתִּי כָּל
בָּצַר מִבְצָרֶיךָ׃ וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֶךָ
עוֹנֵן וּמְעוֹנְנִים לֹא יִהְיוּ לָךְ׃ וְהִכְרַתִּי
כָּסַל פְּסִילֶיךָ וּמַצֵּבוֹתֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְלֹא
שָׁחָה עֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃
אָשֵׁר וְנָתַשְׁתִּי אֲשֵׁרֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי
עָשָׂה עָרֶיךָ׃ וְעָשִׂיתִי בְאַף וּבְחֵמָה נָקָם
אֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמֵעוּ׃

Cap. vj.

שִׁמְעוּ נָא אֵת אֲשֶׁר
רוּב יְהוָה אִמַר קוּם רִיב אֶת הָרִים
שָׁמַע וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ׃ שִׁמְעוּ
אֵיתָן הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהָאֵתָנִים
יָסַד מוֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב לַיהוָה עִם
עַמִּי וְעִם יִשְׂרָאֵל יִתְוַכָּח׃ עַמִּי מֶה
עָשָׂה לָאַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הֲלְאִיתִיךָ עֲנֵה בִי׃
עָלָה כִּי הָעֱלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית
פָּדָה עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וָאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת
מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם׃ עַמִּי זְכָר נָא
מָה יָעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמָה עָנָה
אֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשִּׁטִּים
יָדַע עַד הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יְהוָה׃
קָדַם בַּמֶּה אֲקַדֵּם יְהוָה אִכַּף לֵאלֹהֵי

[c]Et pascent[d]terram[e]assur [m]in gladio[n]& ꝯ [c]terram[p]nemroth[q]in lan ceis ei9.[r]Et liberabit ꝯ [s]ab assur[t]cum[u]venerit[x]in terrā nostrā[y]& cū[z]calcaue rit[a]in finib9 nr̄is.[b] Et erūt [c]reliquie[d]iacob[e]in medio [f]populorum[g]multorum [h]quasi ros[i]a[k]domino: ꝯ [l]& quasi stille[m]super[n]her bam[o]que[p]non ꝯꝯꝯꝯꝯ [q]expectat[r]virū:[s]& nō[t]pre stolatur[u]filios[x] hominū. [r]Et erunt[s]reliquie[a]iacob [b]in gentibus[c]in medio ꝯ [d]populorū[c]multorū[f]q̄si leo[g]in iumentis[h]siluarū: [i]& q̄si catul9 leonis[k]in gre gibus[l]pecorū.[m]Qui[n]cui3 [o]trāsierit[p]& cōculcauerit [q]& cepit:[r]nō est[s]q eruat. Et[t]exaltabitur[u]man9 tua [x]sup[y]hostes tuos:[z]& oīs [a]inimici tui[b]interibūt.[c]Et erit[d]in die[e]illa[f]dicit[g]dn̄s: [h]auferā[i]equos tuos[k]de me dio tui:[l]& disperdā[m]qua drigas tuas.[n] Et perdā[o]ci uitates[p]fre tue:[q]& destruā [r]oēs[s]munitiōes tuas.[t] Et auferā[u]maleficia[x]de manu tua:[y]& diuinationes[z] non [a]erūt[b]in te.[c] Et pire faciā [d]sculptilia tua[e]& statuas tuas[f]de medio tui:[g]& non [h]adorabis[i]vltra[k]opa[l]ma nuum tuarum: ꝯꝯꝯꝯꝯ [m]& euellam[n]lucos[o]de me dio tui:[p]& conteram ꝯ [q]ciuitates tuas[r]& faciā[s]in furore[t]& indignatiōe[u]vlti onē[x]in oīnibus[y]gentibus [z]que[a]non[b]audierunt. 6.

H[c]Vdite[d] que ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [e]dn̄s[f]loquitur.[g]Surge[h]cō tende iudicio[i]aduersum [k]montes:[l]& audiāt[m]colles [n]vocem tuam.[o] Audiant [p]montes[q]iudicium[r]dn̄i[s]& fortia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [t]fundamēta[u]terre:[x]quia [y]iudicium[z]domini[a]cum [b]populo suo:[c]& cū[d]israel [e]diiudicabitur.[f]Ppīe me9 [g]qd[h]feci[i]tibi:[k]aut qd[l]mo lestus fui tibi?[m]Rn̄de mihi. [n]Quia[o]eduxi te[p]de terra [q]egypti:[r]& de domo ꝯꝯꝯ [s]seruientiū[t]liberaui te:[u]& missi[x]ante faciem tuam ꝯ [y]moysen &[z]aaron[a]& ma riā.[b]Populе me9[c]memen to[d]q̄so[e]qd[f]cogitauerit cō tra te[g]balach[h]rex[i]moab: [k]& qd[l]rn̄derit[m]ei[n]balaam [o]filius[p]beor[q]de[r]sethim ꝯ [s]vsq3 ad[t]galgalam:[u]vt[x]co gnosceres[y]iusticias[z]dn̄i. [a]Quid dignū[b]offerā[c]do mino:[d]curuabo genu[e]deo

[c] pascent assur in gladio: & terrā ne
καὶ ποιμανοῦσιν τὴν ἀσσυρ̀ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ ν
drod in fouea eius: & liberabit de assur: cum
βρωδ ἐν τῷ τάφρῳ αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται ἐκ τοῦ ἀσσυρ̀, ὅταν
venerit sup̄ trā vram: & cum ascēderit sup̄ finios vros:
ἔλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὅρια ὑμῶν;
erūt reliquum iacob in medio pplox multox q̄si
ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακὼβ ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς
ros a dño cadens: & q̄si agni sup̄ gra
δρόσος παρὰ κυρίου ἐπιοῦσα, καὶ ὡς ἄρνες ἐπ' ἄγρο-
mē: et nō cōgregek q̄sq̄ neq; sustinebit i filijs hoim.
σιν, ὅπως μὴ συναχθῇ μηδὲ μὴ ὑπομεῖνῃ ἐν υἱοῖς ἀνθρώ-
& erūt reliquie iacob in gētibus
πων· καὶ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in medio pplox multox: q̄si leo in iumētis in saltu
ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ
& q̄si catul9 leonis i gregibus pecox. quēadmodū cū
καὶ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων· ὃν τρόπον ὅταν
trāsierit & vinidēs rapiat & nō sit q̄ eruat: elevabi
διέλθῃ καὶ διαχείλας ἁρπάσῃ καὶ μὴ ᾖ ῥύσασθαι, ὑψωθή-
tur man9 tua sup̄ eos q̄ tribulant te: & oēs
τω ἡ χείρ σου ἐπὶ τοὺς θλίβοντάς σε, καὶ πάντες οἱ
inimici tui pdentur. & erit in illa die
ἐχθροί σου ἐξολοθρευθήσονται· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
dicit dño: interficiam equos tuos de medio
λέγει κύριος, ἐξολοθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ μέσου
tui: & disperdā currus tuos: & subuertā
σου, καὶ ἐκτρίψω τὰ ἅρματά σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰς
ciuitates terre tue: & auferā oēs munitiones
πόλεις τῆς γῆς σου, καὶ ἐξαρῶ πάντα τὰ ἐχυρώματά
tuas: & auferam veneficia tua de manib9 tuis:
σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰ φάρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου,
& q̄ loquantur nō erunt tibi: & dispердam
καὶ οὐκ ἐπαφιεγγόμθοι οὐκ ἔσονταί σοι, καὶ ἐξολοθρεύσω
sculptilia tua & statuas tuas de medio tui. &
τὰ γλυπτά σου καὶ τὰς στήλας σου ἐκ μέσου σου· καὶ
nō vltra adorabis opa manuū tuaꝝ. &
οὐκ ἔτι μὴ προσκυνήσῃς τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου· καὶ
succidā lucos tuos de medio tui & demoliar ciui
ἐκκόψω τὰ ἄλση σου ἐκ μέσου σου καὶ ἀφανῶ τὰς πό
tates tuas & faciam in ira & in furore vltionē in
λεις σου καὶ ποιήσω ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ ἐκ δίκησιν ἐν
gentib9 q̄ eo q̄ nō audierunt.
τοῖς ἔθνεσιν ἀνθ' ὧν οὐκ ἐισήκουσαν. Ca. 6:

H[c]Vdite ia q̄ dño dicit: surge iudicare
Ακούσατε δὴ ἃ λέγει κύριος· ἀνάστηθι κρίνατι
apud mōtes: & audiant colles vocē tuā: audi
πρὸς τὰ ὄρη, καὶ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνήν σου, ἄκου
te ppli iudiciū dñi & valles fundamēta
σατε λαοὶ τὴν κρίσιν κυρίου καὶ φάραγγες θεμέλια τῆς
terre: q̄a iudiciū dño aduersꝰ ppl'm suum: & cū
γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ με
israel iudicabitur. ppīe me9 q̄d feci
τὸν τοῦ ἰσραὴλ διαλιχθήσεται· λαός μου τί ἐποίησα
tibi aut q̄d molestꝰ fui tibi: respōde mihi q: edurt
σοι ἢ τί παρηνώχλησά σοι; ἐξαπορίσατί μοι διότι ἀνήγα-
te de terra egypti & de domo fuitutis redemi
γόν σε ἐξ γῆς αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρω-
te: misi aū faciem tuā moysen & aaron
σάμην σε, ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου μωυσῆν καὶ
& mariam. ppīe me9 recordare rogo. q̄d cogi
ἀαρὼν καὶ μαριάμ. λαός μου μνήσθητι δέομαι· τί ἐβου
tauit aduersū te balac rex moab: & q̄d ei
λεύσατο κατὰ σοῦ βαλὰκ βασιλεὺς μωάβ; καὶ τί ἀπο-
rndit balaam filꝰ beor: de sthenis vsq; ad
3 Reg. 4 τοῦ ἀποκρίθη βαλαὰμ υἱὸς βεὼρ ἀπὸ τῶν σχοίνων ἕως
galgalꝰ vt cognoscerek iusticia dñi.
τοῦ γαλγάλ; ὅπως γνωσθῇ ἡ δικαιοσύνη τοῦ κυρίου.
in q̄ aprehendam dñm: suscipiam deū
ἐν τίνι καταλάβω τὸν κύριον, ἀντιλήψομαι θεοῦ ꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Pritiua.heb. Tet.heb.Miche.vij. Trāsla.B.Vie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

מָרוֹם׃ הַאֲקַדְּמֶנּוּ בְּעֹלוֹת בַּעֲגָלִים עֲלֵה
בְּנֵי שָׁנָה׃ הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי רָצֶה
אֵילִים בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שֶׁמֶן הַאֶתֵּן פִּרְיִ
בִּכּוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת נַפְשִׁי הַנִּיד לְךָ אָדָם מַה טּוֹב וּמָה
יְהוָה דוֹרֵשׁ מִמְּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ לֶכֶת
עִם אֱלֹהֶיךָ׃ קוֹל יְהוָה לָעִיר יִקְרָא וְתוּשִׁיָּה יִרְאֶה שִׁמְעוּ מַטֶּה
וּמִי יְעָדָהּ עוֹד הַאֵשׁ בֵּית רֶשַׁע אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת רָזוֹן זְעוּמָה׃
הַאֶזְכֶּה בְּמֹאזְנֵי רָשַׁע וּבְכִיס אַבְנֵי מִרְמָה׃ אֲשֶׁר עֲשִׁירֶיהָ מָלְאוּ חָמָס
וְיוֹשְׁבֶיהָ דִּבְּרוּ שֶׁקֶר וּלְשׁוֹנָם רְמִיָּה בְּפִיהֶם׃ וְגַם אֲנִי הֶחֱלֵיתִי
הַכּוֹתֶךָ הַשֹּׁמֵם עַל חַטֹּאתֶךָ׃ אַתָּה תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבָּע וְיִשְׁחֲךָ
בְּתוֹכֶךָ וְתַסֵּג וְלֹא תַפְלִיט וַאֲשֶׁר תְּפַלֵּט לַחֶרֶב אֶתֵּן׃ אַתָּה תִזְרַע
וְלֹא תָקְצוֹר אַתָּה תִדְרֹךְ זַיִת וְלֹא תָסוּךְ שֶׁמֶן וְתִירוֹשׁ וְלֹא
תִשְׁתֶּה יָיִן׃ וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי וְכֹל מַעֲשֵׂה בֵית אַחְאָב וַתֵּלְכוּ
בְּמוֹעֲצֹתָם לְמַעַן תִּתִּי אֹתְךָ לְשַׁמָּה וְיֹשְׁבֶיהָ לִשְׁרֵקָה וְחֶרְפַּת
עַמִּי תִּשָּׂאוּ׃ אַלְלַי לִי
Cap.vij.
כִּי הָיִיתִי כְּאָסְפֵי קַיִץ כְּעֹלְלוֹת
בָּצִיר אֵין אֶשְׁכֹּל לָאֱכוֹל בִּכּוּרָה
אָבְדָה חָסִיד מִן הָאָרֶץ
וְיָשָׁר בָּאָדָם אָיִן כֻּלָּם לְדָמִים
יָאֹרְבוּ אִישׁ אֶת אָחִיהוּ יָצוּדוּ חֵרֶם׃
עַל הָרַע כַּפַּיִם לְהֵיטִיב הַשַּׂר שׁוֹאֵל
וְהַשֹּׁפֵט בַּשִּׁלּוּם וְהַגָּדוֹל דֹּבֵר
הַוַּת נַפְשׁוֹ הוּא וַיְעַנְּתוּהָ׃ טוֹבָם
סָרְדָּךְ יָשָׁר מְמְסוֹכָה יוֹם מְצַפֶּיךָ
פְּקֻדָּתְךָ בָּאָה עַתָּה תִּהְיֶה מְבוּכָתָם׃

'excelſo.ª Nunqd offerā ei 'holocauſtomata & ᵐvitu los ⁿanniculos?ᵖ Nūquid placari poteſtᵍ dñsʳ in mili bus ˢarietū: an ᵗ in multis milibus ᵘhircoꝝ ᵛpinguiū? ʷNūqd dabo ˣ primogeni tū meū ꝓ ʸ ſcelere meo & ᶻfructū ᵃvētris mei ꝓ ᵇpctō ᶜaie mee?ᵈ Indicaboᵉ tibi o ᵇhōᶠqd ſitᵏ bonū? &ˡqdᵐ dñs ⁿreqratᵒ a te.ᵖ Vtiqᵠ facere ᵉiudiciū ˢ & dīligere ᵗ miſe ricordiāᵘ & ſollicitū ᵛābu lare ʷcum ˣ deo tuo.ʸ Vox ᶜdñi ᵒad ciuitatē ᶜ clamat: ᶠ & ſalus eritᵖ timētibᵖ no men eius.ᶠ Audite ᵇ tribus ᶠet qs ᵐ approbabit illud: ᵉ Adhuc ᵒ ignis in ᵖ domo ᵍ impiiʳ theſauri ᵖ iniqtatis ˢ & mēſuraᵗ minor: ᵘ ire ple na.ᶠ Nunqd iuſtificabo ᵒ ſta terāᵖ ipsā: ᵖ & facelliᶜ pon dera ᵈ dolosa? Inᵉ qbusᶠ diui tes eius ᵍ repleti ſunt ʰ iniq tate: ᶠ & habitātes in eaᵏ lo quebītur ˡ mēdaciū ᵐ & lin gua eorū ⁿ fraudulenta ᵒ in ore eorum.ᵖ Et ᵍ ego ergo ʳ cepi ˢ pcutere te: ᵗ perditio ne ᵘ ſuper ˣ pctis tuis.ʸ Tu ᶻ comedes ᵃ & nō ᵇ ſaturabe ris ᶜ & humiliatio tua ꝏ ᵈ in medio tui.ᵉ Et appre hendes ᶠ & nō ᵍ ſaluabis: ʰ & quos ⁱ ſaluaueris ᵏ in gladiū ˡ dabo. ᵐ Tu ⁿ ſeminabis ꝏ ᵒ & non ᵖ metes: ᵠ tu ʳ calca bis ˢ oliuam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵗ & non ᵘ vngeris ˣ oleo: ʸ & muſtum: ᶻ & non ꝏꝏꝏꝏ ᵃ bibes ᵇ vinū: ᶜ & cuſtodiſti ᵈ precepta ᵉ amri ꝏꝏꝏꝏ ᶠ & oē ᵍ opus ʰ domⁱ achab: ᵏ & ambulaſti ꝏꝏꝏꝏꝏ ˡ in voluptatibus eorum: ᵐ vt ⁿ darem ᵒ te ꝏꝏꝏꝏ ᵖ in pditionē: ᵠ & habitātes in ea ʳ in ſibilū: ˢ & oppro briū ᵗ ppli mei ᵘ portabis.

E ᵇ mihi: 7.
ᶜ qa ᵈ factus ſum ᵉ ſicut qui colligit in ᶠ autūno ᵍ ra cemos ʰ vindemie. ⁱ Nō eſt ᵏ botrus ˡ ad comedēdum: ᵐ p̄coꝫs ficus ⁿ deſideraui ᵒ aia mea.ᵖ Periit ᵠ ſctūs ʳ de ˢ terra: ᵗ & rectᵘ ᵛ in hoibus ʷ nō eſt. ˣ Oēs ʸ in ſanguine ᶻ inſidiantur: ᵃ vir ᵇ fratrem ſuū ad ᶜ mortem ᵈ venatur. ᵉ Malū ᶠ manuū ſuaꝝ dicūt ᵍ bonū. ʰ Princeps ⁱ poſtu lat: ᵏ & iudex ˡ in reddendo eſt. ᵐ Et magnⁿ ᵒ locutus eſt ᵖ deſideriū ᵠ aie ſue: ʳ & con tur bauerūt eā. Quiˢ opti mus i eis eſt ᵗ q̄ſi paliurus: ᵘ & q ˣ rectus ʸ q̄ſi ſpina ᶻ de ſe pe. ᵃ Dies ᵇ ſpeculatōis tue: ᶜ viſitatio tua ᵈ venit. ᵉ Nūc ᶠ erit ᵍ ʰ aſſitas eorum. ꝏ

meū excelſū. ſi apꝓhendam eū in holocauſtis in μου ὑψίστου. εἰ καταλήψομαι αὐτὸν ἐν ὁλοκαυτώμασιν ἐν
vitulis anniculis: ſi ſuſcipiet dñs in milibᵍ arie μόχοις ἐνιαυσιαίοις, εἰ προσδέξεται κύριος ἐν χιλιάσι κρι
tū aut i decē milibᵍ capraꝝ pinguiū ſi dedero ꝓmogēita mea ꝓ ῶν ἢ ἐν μυριάσιν χιμάρων πιότητι εἰ δῶ πρωτότοκά μου ὑπὲρ
peccato meo fructū ventris mei ꝓ ipietate aie ἁμαρτίας μου καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἀσεβείας ψυχῆς
mee. annūciatū ē tibi homo: qd bonū aut qd dñs querit μου. ἀπαγγέλλει σοι ἄνθρωπος, τί καλόν ἢ τί κύριος ἐκδητᾶ
a te? niſi vt facias iudiciū ⁊ diligas miam? παρὰ σοῦ; ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεος;
⁊ paratus ſis vt ambules cū deo tuo? ⁊ ⁊οιμος εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ τοῦ θεοῦ σου; φω
dñi ciuitati clamabit: ⁊ ſaluabit timentes νὴ κυρίου πρὸς τὴν πόλιν βοήσεται, καὶ σώσει φοβουμένους
nomē eius. audi tribꝰ: ⁊ qs omabit ciuitat? τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἄκουε φυλή, καὶ τίς κοσμήσει πόλιν;
nūqd ignis ⁊ dom ⁱ iniq theſaurizāo theſauros iniquos μὴ πῦρ καὶ οἶκος ἀνόμου θησαυρίζων θησαυροὺς ἀνόμους
⁊ cū iniuria iniq? ſi iuſtificabit in ſtatera καὶ μετὰ ὕβρεως ἄδικα; εἰ δικαιωθήσεται ἐν ζυγῷ
iniquo. ⁊ in ſaculo pōdera doli de qbꝰ diuitias ἄνομος. καὶ ἐν μαρσύπῳ σάκκια δόλου ἐξ ὧν ἐπλούτει
ipietatis impleuerſit. hitantes eā locuti ſunt ἀσεβείας ἐνέπλησαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐλάλησαν
mēdacia: ⁊ lingua eoꝝ exaltata ē i oīe coꝝ. ⁊ ψευδῆ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ὑψώθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. καὶ
ego cruciaui te pditione ppē peccata tua. ⁊ ἐγὼ ἐβασάνισά σε ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου. σὺ
comedes ⁊ non ſaturaberis: ⁊ eiciam te in me φάγεσαι καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῇς, καὶ ἐκβαλῶ σε ἐξ σου
ipam. ⁊ apꝓhendes ⁊ non ſaluabis: ⁊ q̄ſcūq; ſal τήν. καὶ καταλήψῃ καὶ οὐ μὴ διασώσεις, καὶ ὅσους ἐὰν δι
uueris in gladiū tradentur. tu ſeminabis. nō σώσῃς εἰς ῥομφαίαν παραδοθήσεται. σὺ σπερεῖς. καὶ οὐκ
meteꝫ. tu ꝓmeꝫ oleū: ⁊ non vngeris oleo. ἀμήσῃς. σὺ πιέσεις ἔλαιον, καὶ οὐ μὴ ἀλείψῃ ἐλαίῳ.
⁊ vinū ⁊ non bibes. ⁊ diſſipabunt̄ legitia ppū καὶ οἶνον καὶ οὐ μὴ πίῃ σαι. καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ
mei: ⁊ opa dom ⁱ achab: ⁊ ambulaſtis μου, καὶ πάντα τὰ ἔργα οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐπορεύθητε
in cōſiliis eoꝝ: vt traderē te in pditio ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν, ὅπως παραδῶ σε εἰς ἀφανι
nem: ⁊ hitantes eam in ſybilū: ⁊ σμόν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἐν συριγμῷ, καὶ
opꝓbria ppłoꝝ accipietis. ὀνειδισμὸν λαῶν λήψεσθε.

Ca.7.

E mihi qꝫ factꝰ ſū ſic̄ q̄ cōgregat ſtipulam in meſe: Οἰμοί ὅτι ἐγενόμην ὡς συνάγων καλάμην ἐν ἀμητῷ,
⁊ ſic̄ racemos in vindemia. cū nō ſit bo καὶ ὡς ἐπιφυλίδας ἐν τρυγητῷ. οὐκ ὑπάρχοντος βό
trus ad cōedēdū pmitiua. ve mihi aia: qꝫ perīt τρυος τοῦ φαγεῖν πρωτόγονα. οἴμοι ψυχή, ὅτι ἀπώλε
reuerens de terra: ⁊ corrigēs in hoibus λειν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις
nō eſt: oēs in ſanguineꝫ tendētes: vnuſqſq; οὐκ ὑπάρχει, πάντες εἰς αἵματα διώκοντες, ἕκαστος τὸν
primū ſuū tribulant tribulatiōe: in malū πλησίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλίψει, ἐπὶ τὸ κακὸν τὰς
manus ſuas parantes. ꝓncepo poſtulat ⁊ iudex χεῖρας αὐτῶν ἑτοιμάζοντες. ὁ ἄρχων αἰτεῖ καὶ ὁ κριτὴς
pacifica verba locutꝰ eſt: deſideriū aie ſue εἰρηνικοὺς λόγους ἐλάλησεν, κατεύθυνεν ψυχὴν αὐτοῦ
eſt: ⁊ ego auferam bona eoꝝ q̄ſi tinea cōe ἐστίν, καὶ ἐγὼ ἐξελοῦμαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὡς σὴς ἐκτρέ
dēo ⁊ ambulāo ſup regulā. ve vitioneo tue φει καὶ βοσκήσω ἐπὶ κατόνος. ἐναι ἐκδικήσεις σου
veneſt. nūc ſerunt fletus eoꝝ. ἥκασιν. νῦν ἔσονται κλαυθμοὶ αὐτῶν. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

nō credatis in amicis neq; speretis in ducibus:
μὴ κατασείετε ἐν φίλοις μηδὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένους,
q ab ea q̄ cubat tecū caue vt nō credas alicui et.
καὶ ἀπὸ τῆς συγκειτου σου φύλαξαι τοῦ μὴ ἀναπέσῃ τι ἀν
q; filiꝰ tumeliā facit pri. filia surget
τῇ. διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα. θυγάτηρ ἐπαναστήσεται
aduersꝰ mātem suam: nurꝰ ℈ socrum suam.
ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
inimici oēs viri q̄ in domo ei⁹: ego aūt ad
ἐχθροὶ πάντες ἄνδρες ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆ, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν
dñm meū aspiciam. expectabo in deo salu
κύριόν μου ἐμβλέψομαι. ὑπομενῶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ σω
tari me⁹. audiet me deꝰ meꝰ. ne insultes mihi
τῆρί μου. ἐισακούσεταί μου ὁ θεός μου. μὴ ἐπιχαίρῃ μοι ἡ
inimica mea: q; cecidi et resurgam: q; si sedeꝰ
ἐχθρά μου, ὅτι ἔπεσα καὶ ἀναστήσομαι, διότι ἐὰν κα
ro in tenebris: dñs illūinabit me. trā dñi sustinebo
θῶ ἐν τῷ σκότει, κύριος φωτιεῖ μοι. ὀργὴν κυρίου ὑποίσω
q; peccauī ei donec iudicet cām meā. educet me in
ὅτι ἥμαρτον αὐτῷ ἕως τοῦ δικάσαι αὐτὸν τὴν δίκην μου.
faciet iudiciū meū: educet me in lucē: videbo iusti
ποιήσει τὸ κρῖμά μου, ἐξάξει με εἰς τὸ φῶς, ὄψομαι τὴν δι
ciam eiꝰ. et videbit inimica mea: et operiet
καιοσύνην αὐτοῦ. καὶ ὄψεται ἡ ἐχθρά μου, καὶ περιβαλεῖται
confusione dicēs ad me: vbi dñs deꝰ tuꝰ? oculi
αἰσχύνη λέγουσα πρός με, ποῦ κς ὁ θεός σου; οἱ ὀφθαλμοί
mei videbūt eam: nūc erit in conculcationē sicut lutū
μου ὄψονται αὐτήν, νῦν ἔσται εἰς κατάπατημα ὡς πηλὸς
in viis tuis. dies liture laterio deletio tua: et
ἐν ὁδῷ σου. ἡμέρα ἀλειφῆς πλίνθου ἐξαλειφὶς σου, καὶ
depellet legitima dies illa. et vbes tue veni
ἀπορρίψεται νόμιμα ἡμέρα ἐκείνη. καὶ αἱ πόλεις σου ἥξου
et i cōclusionem et in vastitionē assyrios: et
σι εἰς συμπέρασμα καὶ εἰς διαμερισμὸν ἀσυρίων, καὶ αἱ
ciuitates tue munite in vastitionē. a tyro vsq; ad
πόλεις σου αἱ ἐχυραὶ εἰς διαμερισμόν. ἀπὸ Τύρου ἕως τοῦ
flumen: et a mari vsq; ad mare: et a mōte
ποταμοῦ, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ὄρους
vsq; ad mōtē: et erit tra in dissipationē cū eis hītantibus
ἕως ὄρους, καὶ ἔσται ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν μετ' αὐτῶν κατοικούν
eā ppē fructꝰ adinuentionū eoꝝ. pascet
των αὐτὴν διὰ τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. ποιμανεῖ
pplm tuū in virga tua oues hereditatis tue hītan
λαόν σου ἐν ῥάβδῳ σου πρόβατα κληρονομίας σου κατα
tes solitarie saltu in medio carmeli pas
σκηνοῦντας καθ' ἑαυτοὺς ἐν δρυμῷ ἐν μέσῳ καρμήλου νε
centur basanitin et galaaditin sicut dies
μήσονται τὴν βασανίτιν καὶ τὴν γαλααδίτιν καθὼς αἱ ἡμέ
seculi. et sicut dies egressionis tue de tra egypti
ρας τοῦ αἰῶνος. καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου
ostendā ei mirabilia. videbūt gētes: et cōfundent in oi
δείξω αὐτοῖς θαυμάσια. ὄψονται ἔθνη, καὶ αἰσχυνθήσονται ἐπὶ πάσῃ
mnemdle. sua ponent manus sup os suū. aures eoꝝ
δυνάμει αὐτῶν. τιθήσουσιν χεῖρας ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῶν. τὰ ὦτα αὐ
surdescent. lingēt pulueres sicut serpētes: et trahūt trā. tur
τῶν κωφωθήσονται. λείξουσιν χοῦν ὡς ὄφεις σύροντες γῆν. συγ
bantes in clausuris suis: sup dñm deū nr̄m timebūt et
κλεισμῶν αὐτῶν, ἐπὶ τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἐκστήσον
timebūt a te. quis deꝰ sicut tu? auferēs iniquitatē
ται καὶ φοβηθήσονται ἀπὸ σοῦ. τίς θεὸς ὡσπερ σύ; ἐξαίρων ἀδικίας
et transcendēs impietatē reliquiꝝ hereditatis eiꝰ.
καὶ ὑπερβαίνων ἀσεβείας τοῖς καταλοίποις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.
nō delebit in testimoniū iram suam. q; volens misericordiam est: ipe
οὐ διαβήσεται εἰς μαρτύριον ὀργὴν αὐτοῦ. ὅτι θελητὴς ἐλέους ἐστίν, αὐτὸς
reuertet et miserebit nr̄i. demerget iniquitates nr̄as:
ἐπιστρέψει καὶ ἐλεήσει ἡμᾶς. καταδύσει τὰς ἀδικίας ἡμῶν,
et proiicet in profunda maris oia peccata
καὶ ἐκριφήσεται εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πάσας τὰς ἁμαρτίας
nra. dabit veritatē iacob: misericordiam abraā: sicut iurauit
ἡμῶν. δώσει ἀλήθειαν τῷ Ἰακώβ, ἔλεος τῷ Ἀβραάμ, καθότι ὤμοσας
patribus nr̄is iuxta dies q̄s
τοῖς πατράσιν ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν.

8 Mat. 10.

C D A D

Deut. 32. Sapien. 12.

'Nolite[s] credere[t] amico: & [m]nolite[n] confidere [ccccc] [o]in duce: [p]ab ea q̄ dormit in[q] sinu tuo: [r] custodi[o] claustra[t] oris tui: [u]qa[t] filius[r] cō tumeliā facit[t] patri: & [a]filia [b]consurget[c] aduersus matrē suā: [d]nurus[e] aduersus socrū suā: & [f]inimici[g] hois [h]domestici ei⁹. [k]Ego aūt[l] ad dñm[m] aspiciā: [n]expectabo [o]deū[p] saluatorē meū. [q]Audiet me[r] deꝰ meꝰ. [s]Ne[t] letetis[u] inimica mea[x] sup me: [r]qa[y] cecidi. [a]Cōsurgā. [b] Cū [c]sedero[d] in tenebris: [e]dñs [f]lux[g] mea est. [h] Iram [i]dñi [k]portabo: [l]quoniā[m] peccaui[n] ei: [o]donec[p] causam[q] meā [q]iudicet: [r]& faciat[s] iudiciū meū. [t]Educet me[u] in lucē: [x]videbo[y] iustitiā eius. [a] Et aspiciet[b] inimica mea[c] & operietur[d] cōfusione[e] q̄ dicit[f] ad me. [g]Vbi est[h] dñs[i] deus tuꝰ? [k]Oculi mei[l] videbunt[m] in eam. [n]Nūc[o] erit[p] in cōculcationē[q] vt lutū[r] plateaꝝ. [s]Dies[t] vt edificētur[u] macerie tue. In[x] die[y] illa[z] longe fiet[a] lex. In[b] die[c] illa[d] & [e]usq; ad te[f] veniet [ooooooooo] [g]assur[h] & [i]usq; ad[k] ciuitates [l]munitas: [m]& a ciuitatibus [n]munitis[o] usq; ad[p] flumē: [q]& ad[r] mare[s] de mari: [t]& ad[u] montē[x] de monte. [y] Et [z]terra[a] erit[b] in desolationē [c]ppter[d] hītatores suos: & [e]ppter fructū[f] cogitationū eorū. [g]Pasce[h] pplm tuū [i]in virga tua: [k]gregē[l] hereditatis tue[m] habitantes[n] solos i[o] saltu. [p]In medio[q] carmeli[r] pascentur[s] basan[t] & galaad[u] iuxta dies[x] antiq̄s: [y]sm diem[z] egressionis tue [a]de terra[b] egypti [c]ostendā ei[d] mirabilia. [e]Videbūt[f] gētes[g] & cōfundētur[h] sup oi [i]fortitudine sua. [k]Ponent [l]manū[m] sup[n] os: [o]aures eoꝝ [p]surde erūt. [q]Lingēt[r] pulueres[s] sicut serpētes: [t]velut reptilia[u] terre[x] pturbabūt[y] de edibus suis. [z]Dñm [a]deū nr̄m[b] desiderabūt: [c]& timebūt[d] te. [e]Quis[f] deus [g]similis tui[h] q̄ aufers[i] iniquitatē: [k]& transfers[l] peccatū [m]reliquiꝝ [n]hereditatis tue: [o]Non[p] imittet[q] vltra[r] furorem suū: [s]qm[t] volēs[u] miaz [x]est. [y]Reuertetur & [z]miserebitur nr̄i. [a] Deponet[b] iniquitates nr̄as: [c]& proiciet[d] in pfundū[e] maris[f] oia[g] pcta nr̄a. [h]Dabis[i] veritatē[k] iacob [l]misericordiā[m] abraā: [n]que [o]iurasti [p]patrib⁹ nostris[q] a diebus[r] antiquis.

Explicit micheas ppheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN NAVM PROPHETAM.

Naum prophetam ante aduentū regis assyrio rum qui populum israel captiuum in suam re gionē transtulerat fuisse hebreoꝝ traditio cō firmat. Siquidē in fine huius lectionis predi cti regis aduentū: idem propheta annuncia re monstratur. Sed cum habitatores niniue iona interitū ciuitatis p̄dicante: ne diuina ira denunciatū interitū sustinerent: peccatoꝝ & impietatis puias egissent: accepta dei mia: grauioribus se criminibus implicue runt. Qua de causa memoratus propheta spūsancto plenus: iudiciū dei annuncians: ita locutus est. Deus zelans & vlciscēs dominus est &c. Iam enim decem tribus ab assyriis ducte fue rāt i captiuitatē sub ezechia rege iuda: sub quo etiam nunc in consolatione populi transmigrati aduersum niniuem visio cer nitur. Nec erat parua consolatio: tā his qui iā assyriis seruiebāt quā reliquis qui sub ezechia de tribu iudaſ& beniamin ab eisdē hostibus obsidebantur: vt audirēt assyrios quoqꝫ a Chaldeis eē capiendos: sicut in sequētibus libri huius demōstrabitur. Sci endum q̄ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autē hic mundus dicitur: Vnde & apud grecos: cos mos ab ornatu nomen accepit. Et qdquid nunc aduersum ni niuem dicitur: de mūdo figuraliter predicari sentiamus. Quā ob causam & assumptio quā septuaginta interp̄tes dicunt apd hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo q̄ eam aduersus quā pphetatur premat: nec sinat eleuare ceruicem. Simulqꝫ hoc attendendū: quod hec ipsa vel assumptio vel onus: vel po dus pphete visio sit. Non enim loquitur propheta in extasi: vt montanus & prisceilla: maximillaqꝫ delirant: sed quod pro phetat liber est visionis intelligentis vniuersa que loquitur: & pondus hostium facientis suo populo visionē. De consumatio ne itaqꝫ mundi secundū anagogen consolationē sctoꝝ pphe tia texitur: vt quecunqꝫ in mundo vident: quasi p̄tereuntia & caduca contēnat: & p̄parent se ad iudicii diem. Vbi vitor aduer sum vires assyriorum affuturus est dominus.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Naum consolator orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem.

Explicit argumentum

Pritiua.beb. Ter.beb. Naum.j. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Incipit Naum propheta. Capitulum. 1.

NAVM. NAOYM. Ca.1.

Cap.j.

מַשָּׂא נִינְוֵה סֵפֶר חֲזוֹן נָחוּם
הָאֶלְקֹשִׁי: אֵל קַנּוֹא וְנֹקֵם יְהוָה
נֹקֵם יְהוָה וּבַעַל חֵמָה נֹקֵם יְהוָה
לְצָרָיו וְנוֹטֵר הוּא לְאֹיְבָיו: יְהוָה
אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל כֹּחַ וְנַקֵּה לֹא
יְנַקֶּה יְהוָה בְּסוּפָה וּבְשַׂעֲרָה דַרְכּוֹ
וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו: גּוֹעֵר בַּיָּם וַיַּבְּשֵׁהוּ
וְכָל הַנְּהָרוֹת הֶחֱרִיב אָמְלָל בָּשָׁן
וְכַרְמֶל וּפֶרַח לְבָנוֹן אָמְלָל: הָרִים
רָעֲשׁוּ מִמֶּנּוּ וְהַגְּבָעוֹת רִתְּמוֹגָגוּ
וַתִּשָּׂא הָאָרֶץ מִפָּנָיו וְתֵבֵל וְכָל
יוֹשְׁבֵי בָהּ: לִפְנֵי זַעְמוֹ מִי יַעֲמוֹד
וּמִי יָקוּם בַּחֲרוֹן אַפּוֹ חֲמָתוֹ נִתְּכָה
כָּאֵשׁ וְהַצֻּרִים נִתְּצוּ מִמֶּנּוּ: טוֹב
יְהוָה לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ
חוֹסֵי בוֹ: וּבְשֶׁטֶף עֹבֵר כָּלָה יַעֲשֶׂה
מְקוֹמָהּ וְאֹיְבָיו יְרַדֵּף חֹשֶׁךְ: מַה
תְּחַשְּׁבוּן אֶל יְהוָה כָּלָה הוּא עֹשֶׂה
לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה: כִּי עַד
סִירִים סְבֻכִים וְכַסָּבָאָם סְבוּאִים
אָכְלוּ כְּקַשׁ יָבֵשׁ מָלֵא: מִמֵּךְ יָצָא

Incipit Naum propheta.
Capitulum. 1.

ONus ninsue. liber visionis naū helchesei.
De emulator & vlciscēs dns: vlciscēs dns & habēs furorē: vlciscēs dns in hostes suos & iascēs ipse inimicas suis. Dns patiens & magnus fortitudine: & mundans non faciet inocentē. Dns in tēpestate & turbine vie eius & nebule puluis pedū eius. Increpās mare & exiccās illud: & omnia flumina ad desertū deducēs. Infirmatus est basan & carmelus: & flos libani elāguit. Montes cōmoti sunt ab eo: & colles desolate sunt. Et cōtremuit terra a facie eius: & orbis & oēs habitātes in eo. Ante facie indignationis eius qs stabit: & qs resistet in ira furoris eius. Indignatio eius effusa ē vt ignis: & petre dissolute sunt ab eo. Bonus dns & cōfortās in die tribulationis & sciens sperantes in se. Et in diluuio pterreūte cōsumationem faciet loci eius: & inimicos eius psequētur tenebre. Quid cogitatis ptra dñm? Consumationē ipse faciet: nō cōsurget duplex tribulatio: qa sicut spine se iuicē cōplectūtur: sic cōuiuiū eoꝝ parit potātiū Consumētur q̄si stipula ariditate plena. Ex te ei exibit cogitās cōtra dominū malicia: mēte ptractans preuaricationem.

Ca.1.

Assumptio niniue liber visionis naum ds

Ημμα νινευὶ βιβλίον ὁράσεως ναοὺμ τοῦ ἐλκεσεί. deꝰ emulator & vlciscēs dñs cum κισαίου. ἀνὴρ ζηλωτὴς καὶ ἐκδικῶν κύριος μη furore: vlciscēs dñs aduersarios suos: & tollens τὰ θυμοῦ, ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτοῦ, καὶ ἐξαίρων ipe inimicos suos. dñs longanimis: & magna fortitudo ἀνὴρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ· κῦ μακροθύμως, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς eius: & inocētē nō inocētē faciet: dñs i ꝓsumatione & ꝓm αὐτοῦ, καὶ ἀθῶων οὐκ ἀθῳώσει, κύριος ἐν συσταλείᾳ καὶ συσ tione via eius: & nebula puluis pedū eius. ꝓmi σεισμῷ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ· καὶ νεφέλη κονιορτὸς ποδῶν αὐτοῦ· ἀπει nāo mari & exsicāo illud. & oia flumi λῶν ἀναλώσει καὶ ξηράνει αὐτήν· καὶ πάντας τοὺς ποτα na dekta faciēo. diminuta ē basanitis & carmelus: & μοὺς ἐξερημώσει· ὠλιγώθη ἡ βασανίτις καὶ ὁ κάρμηλος, καὶ q̄ floꝛebant libani defecerūt. mōtes ꝓmoti sunt τὰ ἐξανθοῦντα τοῦ λιβάνου ἐξέλιπον· τὰ ὄρη ἐσείσθησαν ab eo: & colles concussi sunt: & ꝓtracta ē tra a ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οἱ βουνοὶ ἐσαλεύθησαν, καὶ ἀπὸ προσώπου ἀπὸ facie eius: vniuersitas & q̄ habitant in ea προσώπου αὐτοῦ, οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ, aſi faciem tre sue dꝰ sustinebit. & dꝰ resi στήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ; ὁ θυμὸς αὐτοῦ τήκει ἀρχάς, καὶ stet in tra furoꝛis eius? furoꝛ eiꝰ liq̄ facit ꝓncipat: & πέτραι διερράγησαν ἀπ' αὐτοῦ· χρηστὸς κύριος τοῖς ὑπο petre ꝓtrite sunt ab eo. vtilis dñs expe ctātibꝰ eū in die tribulatiōis: & cognoscens time στάσει ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ γινώσκων τοὺς ἐλπί te eo se: & in diluuio trāseunte ꝓfa ζοντας αὐτόν, καὶ ἐν κατακλυσμῷ παροδεύοντι συν βουλίους αὐτοῦ, καὶ ἐν κατακλυσμῷ παρεύοντι συν mationē faciet: cōsurgentes & inimicos τέλειαν ποιήσεται, τοὺς ἐξεγειρομένους καὶ τοὺς ἐχθροὺς eius psequēt tenebre. qd cogitatis ꝑ dñm ꝓfa αὐτοῦ διώξεται σκότος· τί λογίζεσθε ἐπὶ τὸν κύριον; συντέ tionē ipe faciet: nō vindicabit bis in idipm tribu λειαν αὐτὸς ποιήσει, οὐκ ἐκδικήσει δὶς ἐπὶ τὸ αὐτό· ἐν ἐπι latiōe: q̄ vsq; ad fūdamēta sua i pauimētū redigēt. & q̄si sint φέι, ὅτι ἕως ἐπιπλοίων αὐτοῦ χιρσωθήσονται· καὶ ὡς σμίλ lar plāta iplicata comedent. & q̄si stipula exsica λαξ πολυπλεκόμενος βρωθήσεται· καὶ ὡς καλάμη ξηρα bitur. ex te exibit cogitatio ꝑ dñm τὸ ἐκτήσεται· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται λογισμὸς κατὰ τοῦ κυρίου mala cogitans cōtraria:

πονηρὰ βουλευόμενος ἐναντία, ccccccccccccccccc

hec dicit dñs regnans aquis multis: ⁊ sic
D dissidet. ⁊ audiet⁹ tu⁹ nõ audietur ãpli⁹.⁊
nũc cõteram virgã eius a te ⁊ vincula
tua dirumpã. ⁊ ꝑcipiet de te dñs: nõ seminabi
tur ãpli⁹ ex noie
Elisi. 1.b. Nahu. c
sculptilia ⁊ cõflatilia: ponã sepulchrũ tuũ qz veloces.
ecce sup mõtes pedes tui euangelizantis: ⁊ annun
ciantis pacẽ. celebra tuda festiuitates tuas: red-
de vota tua: qz nõ vltra apponẽt vt ptrã
seãt in vetustatem. cõpletũ ẽ: cõsumatũ est: ascendit i
A faciem tuã: eruens de tribulatiõe.
Ca.2.
Omtẽplare viã: tene lũbũ: vtrilit age: roborare
vehemẽter: qsi auertit dñs ꝓtumeliã iacob. sicut
A ꝓtumeliã israel: qz eruentes excusserũt e-
os ⁊ ꝓpagines eoꝝ demoliti sũt. arma poten-
tuꝝ ex holocaustis ignis. habene currũ eoꝝ in die ꝓparatiõis eo-
B rũ ⁊ equites eoꝝ tumultuabunt. in extrib⁹
B cõfundent⁹ currus ⁊ collidentur in
plateis. aspect⁹ eoꝝ ql lampades ignis ⁊ ql
fulgura discurrentia. ⁊ memorabũt optimates eo
C rũ ⁊ fugient in diebus: ⁊ ifirmabunt in iti-
nere suo. ⁊ festinabunt ad muros: ⁊ ꝓparabunt
ꝓpugnacula sua. porte ciuitatũ apte
sunt: ⁊ regalia ceciderũt. ⁊ substantia reuelata
est: ⁊ illa ascendebat. ⁊ ancille eius ducebãt.
C sicut columbe loquentes in cordibus suis. ⁊ nineue ql pi
scina aquaꝝ aque ei⁹: ⁊ ipi fugientes nõ stetẽrt.
⁊ cum qz respiceret. diripiebãt argentũ: diripiebãt aurũ: ⁊
non erat finis ornamẽti ei⁹. aggrauate sunt sup oia vasa
eius de ꝓpe⁹ ⁊ cosmu eius. ꝓfusio: ⁊ excussio: ⁊ ebullitio:
⁊ cordis cõfractio: ⁊ dissolutio genuũ. ⁊ dolores sup oẽm
faciem eoꝝ. ⁊ facies oim sicẽ ad⁹ustio olle. vbi est
habitaculũ leonũ ⁊ pascua eius catulo leonũ: ql
leo vt ingrederet illuc catul⁹ leonis: ⁊ nõ est ql
exterreat. leo rapuit sufficiẽtia catulis suis:

[1] hec⁽ᵃ⁾ dicit⁽ᵃ⁾ dominus.⁽ᵃ⁾ Si
[2] perfecti fuerint⁽ᵃ⁾ & ita eoꝝ
[3] plures:⁽ᵃ⁾ sic quoqꝫ⁽ᵐ⁾ attondẽtur⁽ᵃ⁾ & ptrãsibit.⁽ᵉ⁾ Afflixi
te & nõ⁽ᵍ⁾ affligã te⁽ᵉ⁾ vltra:
[4] ⁽ᵉ⁾et nũc⁽ᵉ⁾ cõterã⁽ᵉ⁾ virgã eius
⁽ᵉ⁾de dorso tuo⁽ᵉ⁾ & vincula
tua⁽ᵉ⁾ dirũpam:⁽ᵍ⁾ & precipiet
[5] ⁽ᵇ⁾sup te⁽ᵉ⁾ dñs.⁽ᵉ⁾ Nõ⁽ᵉ⁾ semina
bitur⁽ᵉ⁾ ex noie tuo⁽ᵍ⁾ ampli⁹.
[6] ⁽ᵇ⁾De domo⁽ᵉ⁾ dei tui ⁽ᵇ⁾interfi
ciã.⁽ᵉ⁾ Sculptile⁽ᵐ⁾ & cõflatile
⁽ᵐ⁾ponã⁽ᵍ⁾ sepulchrũ tuũ:⁽ᶠ⁾ qa
[7] ⁽ᵍ⁾inhonorat⁹es.⁽ᶠ⁾ Ecce⁽ᵉ⁾ sup
⁽ᶠ⁾montes⁽ᵍ⁾ pedes⁽ᵉ⁾ euangeli
zantis & ⁽ᶠ⁾annũciantis eoꝝ
⁽ᵉ⁾pacem.⁽ᵉ⁾ Celebra⁽ᵇ⁾ iuda⁽ᶠ⁾ fe
stiuitates tuas & ⁽ᵇ⁾ redde eoꝝ
⁽ᶠ⁾vota tua:⁽ᶠ⁾ quia⁽ᵉ⁾ non⁽ᵇ⁾ adii
[8] ciet⁽ᵉ⁾ vltra⁽ᵃ⁾ vt pertranseat
⁽ᵉ⁾in te⁽ᵐ⁾ belial :⁽ᵉ⁾ vniuersus
⁽ᵉ⁾interiit .
2.
[1] Ascendit⁽ᵇ⁾ qui dispgat
⁽ᶠ⁾cora te:⁽ᶠ⁾ q custodiat
⁽ᶠ⁾obsidionẽ.⁽ᵍ⁾ Cõtemplare
[2] ⁽ᵇ⁾viã:⁽ᵉ⁾cõforta⁽ᵃ⁾ lũbos:⁽ᵉ⁾robo
ra⁽ᵐ⁾ virtutẽ⁽ᵉ⁾ valde:⁽ᵒ⁾ quia si
[3] cut⁽ᵍ⁾ reddit⁽ᵍ⁾ dñs⁽ᵉ⁾ superbiã
⁽ᶠ⁾iacob:⁽ᵃ⁾ sic supbiã⁽ᵛ⁾ israel:
⁽ᶠ⁾quia⁽ᵉ⁾ vastatores⁽ᵗ⁾ dissipa-
uerũt eos⁽ᵇ⁾ & ꝓpagines eo
rũ⁽ᶠ⁾ corruperũt.⁽ᵇ⁾ Clypeus
⁽ᶠ⁾fortium eius⁽ᶠ⁾ ignitus:⁽ᵉ⁾ vi
ri⁽ᵇ⁾ exercitus in ⁽ᶠ⁾coccineis.
⁽ᵇ⁾Ignee⁽ᶠ⁾ habene⁽ᵐ⁾ currus
⁽ᵐ⁾in die⁽ᵉ⁾ preparatiõis eius:
⁽ᶠ⁾& agitatores ei⁽ᵍ⁾ cõsopiti
sunt.⁽ᶠ⁾ In itinerib⁹ cõtur-
bati sunt:⁽ᶠ⁾ q̃drige⁽ᵉ⁾ collise
sunt⁽ᶠ⁾ in plateis.⁽ᶠ⁾ Aspectus
eorũ⁽ᶠ⁾ q̃si lãpades:⁽ᶠ⁾ q̃si ful-
gura⁽ᵇ⁾ discurrẽtia.⁽ᶜ⁾ Recor
dabitur⁽ᵍ⁾ fortiũ suoꝝ:⁽ᶜ⁾ ruĉt
⁽ᶠ⁾in itinerib⁹ suis.⁽ᵍ⁾ Veloci-
ter ascendẽt⁽ᵇ⁾ muros eius:
⁽ᶠ⁾& ꝓparabit⁽ᵇ⁾ vmbracu-
lũ.⁽ᶠ⁾ Porte⁽ᵐ⁾ fluuiorũ⁽ᵉ⁾ apte
sunt⁽ᵍ⁾ & tẽplũ ad solũ⁽ᵍ⁾ diru
tũ.⁽ᵍ⁾ Et miles⁽ᶠ⁾ captiuus⁽ᵉ⁾ ad
duct⁹ est:⁽ᶠ⁾ & ancille ei⁽ᵐ⁾ mi
nabũtur gemẽtes⁽ᵇ⁾ vt⁽ᶠ⁾ colũ
be:⁽ᶠ⁾ murmurãtes⁽ᵃ⁾ in⁽ᵇ⁾ cor-
dib⁹ suis.⁽ᶜ⁾ Et ninue⁽ᵉ⁾ quasi
piscina⁽ᶠ⁾ aq̃rũ⁽ᶠ⁾ aq̃ eius:⁽ᵇ⁾ ipsi
vero⁽ᶠ⁾ fugerũt.⁽ᵃ⁾ State⁽ᶠ⁾ state
⁽ᵐ⁾& nõ est⁽ᵉ⁾ qui reuertatur.
[3] ⁽ᵉ⁾Diripite⁽ᵍ⁾ argentũ:⁽ᵍ⁾ diripi
te⁽ᶠ⁾ aurũ:⁽ᵉ⁾ & nõ est ⁽ᶠ⁾finis⁽ᵉ⁾ di
uitiarũ⁽ᶠ⁾ ex oibus⁽ᶠ⁾ vasis⁽ᵉ⁾ de
siderabilibus.⁽ᵇ⁾ Dissipata ẽ
[4] ⁽ᶜ⁾& scissa⁽ᵇ⁾ & dilacerata est
⁽ᶜ⁾cor⁽ᶠ⁾ tabescens⁽ᵍ⁾ & dissolu
tio⁽ᵇ⁾ geniculoꝝ⁽ᶜ⁾ & defectio
⁽ᵃ⁾in cũctis⁽ᶠ⁾ renibus:⁽ᵐ⁾ & fa
cies⁽ᵉ⁾ omniũ sicut nigredo
[5] ⁽ᶠ⁾olle.⁽ᵍ⁾ Vbi est⁽ᶠ⁾ habitaculũ
⁽ᵉ⁾leonũ⁽ᶠ⁾ & pascua⁽ᵉ⁾ catuloꝝ
leonum⁽ᶠ⁾? Ad quam ⁽ᶠ⁾iuit
⁽ᵉ⁾leo⁽ᵇ⁾ vt ingrederetur⁽ᶜ⁾ illuc
⁽ᵇ⁾catulus⁽ᶠ⁾ leonis:⁽ᶠ⁾ & nõ est
⁽ᵉ⁾qui exterreat.⁽ᵇ⁾ Leo⁽ᶠ⁾ cepit
⁽ᵃ⁾sufficienter⁽ᶠ⁾ catulis suis:

Cap.iij.

[1] כֹּה׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ אִם׳ שְׁלֵמִים׳ וְכֵן
[2] רַבִּים׳ וְכֵן׳ נָגֹזוּ׳ וְעָבַר׳ וְעִנִּתִךְ׳ לֹא
[3] עָנָה׳ שָׁבַר׳ אַעַנֵּךְ׳ עוֹד׃ וְעַתָּה׳ אֶשְׁבֹּר׳ מֹטֵהוּ
[4] נָסַר׳ נְתָקִ׳ מֵעָלַיִךְ׳ וּמוֹסְרוֹתַיִךְ׳ אֲנַתֵּק׃ וְצִוָּה
[5] עָלַיִךְ׳ יְהוָה׳ לֹא׳ יִזָּרַע׳ מִשִּׁמְךָ׳ עוֹד
[6] כָּרַת׳ נָסַר׳ מִבֵּית׳ אֱלֹהֶיךָ׳ אַגְרִית׳ וָפֶסֶל׳ וּמַסֵּכָה
[7] שׂוּם׳ קָלַל׳ אָשִׂים׳ קִבְרְךָ׳ כִּי׳ קַלּוֹתָ׃ הִנֵּה׳ עַל
[8] בָּשַׂר׳ שָׁמַע׳ הָרִים׳ רַגְלֵי׳ מְבַשֵּׂר׳ מַשְׁמִיעַ
[9] שָׁלַם׳ חָגַג׳ שָׁלוֹם׳ חֲגֵי׳ יְהוּדָה׳ חַגֶּיךָ׳ שַׁלְּמִי
[10] נָסַף׳ עָבַר׳ נְדָרָיִךְ׳ כִּי׳ לֹא׳ יוֹסִיף׳ עוֹד׳ לַעֲבוֹר
[11] בְּךָ׳ בְּלִיַּעַל׳ כֻּלֹּה׳ נִכְרָתָ׃

Cap.iij.

[1] עָלָה׳ מְפִיץ׳ עַל׳ פָּנֶיךָ׳ נָצוֹר
[2] מְצוּרָה׳ צְפֵה׳ דָּרֶךְ׳ חַזֵּק׳ מָתְנַיִם׳ אַמֵּץ
[3] כֹּחַ׳ מְאֹד׃ כִּי׳ שָׁב׳ יְהוָה׳ אֶת׳ גְּאוֹן
[4] יַעֲקֹב׳ כִּגְאוֹן׳ יִשְׂרָאֵל׳ כִּי׳ בְקָקִים׳ בִּקְקִים׳ וְזֹמְרֵיהֶם׳ שִׁחֵתוּ׃ מָגֵן
[5] גִּבּוֹרָיו׳ מְאָדָם׳ אַנְשֵׁי׳ חַיִל׳ מְתֻלָּעִים׳
[6] בָּאֵשׁ׳ פְּלָדוֹת׳ הָרֶכֶב׳ בְּיוֹם׳ הֵכִינוֹ
[7] וְהַבְּרֹשִׁים׳ הָרְעָלוּ׃ בַּחוּצוֹת׳ יִתְהֹלְלוּ
[8] הָרֶכֶב׳ יִשְׁתַּקְשְׁקוּן׳ בָּרְחֹבוֹת׳ מַרְאֵיהֶן
[9] כַּלַּפִּידִים׳ בָּבָרָקִים׳ יְרוּצָצוּ׃ יִזְכֹּר
[10] אַדִּירָיו׳ יִכָּשְׁלוּ׳ בַּהֲלָכָתָם׳ יְמַהֲרוּ
[11] חוֹמָתָהּ׃ וְהֻכַן׳ הַסֹּכֵךְ׃ שַׁעֲרֵי׳ הַנְּהָרוֹת
[12] נִפְתָּחוּ׳ וְהֵיכָל׳ נָמוֹג׃ וְהֻצַּב׳ גָּלְתָה
[13] הָעֲלָתָה׳ וְאַמְהֹתֶיהָ׳ מְנַהֲגוֹת׳ כְּקוֹל
[14] יוֹנִים׳ מְתָפְפוֹת׳ עַל׳ לִבְבָן׃ וְנִינְוֵה
[15] כִּבְרֵכַת׳ מַיִם׳ מֵימֶי׳ הִיא׳ וְהֵמָּה
[16] נָסִים׳ עָמְדוּ׳ עֲמֹדוּ׳ וְאֵין׳ מַפְנֶה׃ בְּזוּ
[17] כֶּסֶף׳ בְּזוּ׳ זָהָב׳ וְאֵין׳ קֵצֶה׃ לַתְּכוּנָה׳
[18] כָּבֵד׳ מִכֹּל׳ כְּלִי׳ חֶמְדָּה׃ בּוּקָה׃ וּמְבוּקָה
[19] וּמְבֻלָּקָה׳ וְלֵב׳ נָמֵס׳ וּבֶכֶךְ׳ בִּרְכַּיִם
[20] וְחַלְחָלָה׳ בְּכָל׳ מָתְנַיִם׳ וּפְנֵי׳ כֻלָּם
[21] קִבְּצוּ׳ פָּארוּר׃ אַיֵּה׳ מְעוֹן׳ אֲרָיוֹת
[22] וּמִרְעֵה׳ הוּא׳ לַגְּפִירִים׳ אֲשֶׁר׳ הָלַךְ
[23] אַרְיֵה׳ לָבִיא׳ שָׁם׳ נוֹר׳ אַרְיֵה׳ וְאֵין
[24] מַחֲרִיד׃ אַרְיֵה׳ טֶרֶף׳ נָדַי׳ נָרוֹתָיו׃

Pūtiua.heb.Tex.heb.Naum.iij.

ᵐוּמַחֲנֵק ᵖ לִלְבָאתָיו ᵒ וַיְמַלֵּא ᵖ טֶרֶף
ᵍחָרָיו׳ וּמְעוֹנֹתָיו ᵍטְרֵפָה׃ הִנֵּנִי ᵖ אֵלַיִךְ
ᵍנְאֻם׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ᵍוְהִבְעַרְתִּי ᵖ בָּעֲשָׁן
ᵍרִכְבָּהּ ᵖ וּכְפִירַיִךְ ᵖ תֹּאכַל ᵍחָרֶב ᵖ
ᵍוְהִכְרַתִּי ᵖ מֵאֶרֶץ ᵍטַרְפֵּךְ ᵖ וְלֹא יִשָּׁמַע
ᵐעוֹד ᵖקוֹל ᵖמַלְאָכֶיהָ׃

Cap.iij.

ᵖהוֹי ᵖעִיר ᵍדָּמִים ᵖכֻּלָּהּ ᵖמָלֵא ᵍפֶּרֶק
ᵖמָלְאָה ᵖלֹא ᵍיָמִישׁ ᵍטָרֶף׃ קוֹל ᵐשׁוֹט
ᵐוְקוֹל ᵖרַעַשׁ ᵖאוֹפָן ᵖ וְסוּס ᵖ דֹּהֵר
ᵖוּמֶרְכָּבָה׃ מְרַקֶּדָה׃ פָּרָשׁ ᵖמַעֲלֶה ᵍוְלַהַב
ᵖחֶרֶב ᵖוּבָרָק ᵖחֲנִית ᵖ וְרֹב ᵖחָלָל ᵍוְכֹבֶד
ᵖפֶּגֶר ᵖ וְאֵין ᵖקֵצֶה ᵖלַגְוִיָּה ᵖ וְנִכְשְׁלוּ
ᵍבִּגְוִיָּתָם׃ ᵐמֵרב ᵖזְנוּנֵי ᵍזוֹנָה ᵖטוֹבַת
ᵍחֵן ᵍבַּעֲלַת ᵖכְּשָׁפִים ᵖהַמֹּכֶרֶת ᵖגּוֹיִם
ᵍבְּזְנוּנֶיהָ ᵍוּמְשָׁפָחוֹת ᵍבְּכְשָׁפֶיהָ׃ ᵍהִנְנִי
ᵍאֵלַיִךְ ᵍנְאֻם׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ᵖ וְגִלֵּיתִי
ᵍשׁוּלַיִךְ ᵖעַל ᵍפָּנָיִךְ ᵖ וְרָאֵיתִי ᵍגוֹיִם
ᵐמַעֲרֵךְ ᵐוּמַמְלָכוֹת ᵍקְלוֹנֵךְ׃ ᵍוְהִשְׁלַכְתִּי
ᵍעָלַיִךְ ᵍשִׁקֻּצִים ᵖ וְנִבַּלְתִּיךְ ᵖ וְשַׂמְתִּיךְ
ᵍכִּרְאִי׃ ᵍוְהָיָה כָּל ᵍרֹאַיִךְ ᵍיָדוֹד ᵖמִמֵּךְ
ᵍוְאָמַר ᵖשָׁדְּדָה ᵍנִינְוֵה ᵍמִי ᵖיָנוּד ᵖלָהּ
ᵍמֵאַיִן ᵍאֲבַקֵּשׁ ᵍמְנַחֲמִים ᵐלָךְ׃ ᵐהֲטוֹבָה
ᵖמִנָּא ᵍאָמוֹן ᵖהַיּשְׁבָה ᵍבַּיְאֹרִים ᵖמָיִם
ᵍסָבִיב ᵖלָהּ ᵖאֲשֶׁר ᵍחֵיל ᵖיָם ᵖמַיִם
ᵍחוֹמָתָהּ׃ ᵍכּוּשׁ ᵖעָצְמָה ᵍוּמִצְרַיִם ᵍוְאֵין
ᵍנִּבְוֵיתָם׃ ᵐמֵרב ᵐזְנוּנֵי ᵖזוֹנָה ᵖטוֹבַת
ᵍחֵן ᵍבַּעֲלַת ᵖכְּשָׁפִים ᵖהַמֹּכֶרֶת ᵖגּוֹיִם
ᵍבְּזְנוּנֶיהָ ᵍוּמְשָׁפָחוֹת ᵍבְּכְשָׁפֶיהָ׃ ᵍהִנְנִי
ᵍאֵלַיִךְ ᵍנְאֻם׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ᵖ וְגִלֵּיתִי
ᵍשׁוּלַיִךְ ᵖעַל ᵍפָּנָיִךְ ᵖ וְרָאֵיתִי ᵍגוֹיִם
ᵐמַעֲרֵךְ ᵐוּמַמְלָכוֹת ᵍקְלוֹנֵךְ׃ ᵍוְהִשְׁלַכְתִּי
ᵍעָלַיִךְ ᵍשִׁקֻּצִים ᵖ וְנִבַּלְתִּיךְ ᵖ וְשַׂמְתִּיךְ
ᵍכִּרְאִי׃ ᵍוְהָיָה כָּל ᵍרֹאַיִךְ ᵍיָדוֹד ᵖמִמֵּךְ
ᵍוְאָמַר ᵖשָׁדְּדָה ᵍנִינְוֵה ᵍמִי ᵖיָנוּד ᵖלָהּ
ᵍמֵאַיִן ᵍאֲבַקֵּשׁ ᵍמְנַחֲמִים ᵐלָךְ׃ ᵐהֲטוֹבָה
ᵖמִנָּא ᵍאָמוֹן ᵖהַיּשְׁבָה ᵍבַּיְאֹרִים ᵖמָיִם
ᵍסָבִיב ᵖלָהּ ᵖאֲשֶׁר ᵍחֵיל ᵖיָם ᵖמַיִם
ᵍחוֹמָתָהּ׃ ᵍכּוּשׁ ᵖעָצְמָה ᵍוּמִצְרַיִם ᵍוְאֵין
ᵍקֵצֶה ᵖ פוּט׳ וְלוּבִים ᵍהָיוּ ᵍבְּעֶזְרָתֵךְ׃
ᵐגַּם ᵐהִיא ᵖלַגֹּלָה ᵖהָלְכָה ᵖבַּשִּׁבְי ᵖגַּם
ᵍעֹלָלֶיהָ ᵍיֻרְטְשׁוּ ᵖבְּרֹאשׁ ᵍכָּל ᵍחוּצוֹת
ᵍוְעַל ᵍנִכְבַּדֶּיהָ ᵍיַדּוּ ᵍגוֹרָל ᵖוְכָל ᵍגְּדוֹלֶיהָ
ᵍרֻתְקוּ ᵍבַּזְּקִים׃ ᵖגַּם ᵖאַתְּ ᵍתִּשָּׁכְרִי ᵍתִּהְיִי
ᵍנַעֲלָמָה ᵖ גַּם ᵖ אַתְּ ᵍתְּבַקְשִׁי ᵖ מָעוֹז
ᵐמִפָּנֶיךָ׃ ᵖ כָּל ᵍ מִבְצָרַיִךְ ᵍתְּאֵנִים ᵍעִם
ᵍבְּכוּרִים ᵖאִם ᵍיִנּוֹעוּ ᵍוְנָפְלוּ ᵍעַל ᵖפִּי
ᵍאוֹכֵל׃ ᵍהִנֵּה ᵍעַמֵּךְ ᵖנָשִׁים ᵍבְּקִרְבֵּךְ
ᵍלְאֹיְבַיִךְ ᵍפָּתוֹחַ ᵐנִפְתְּחוּ ᵍשַׁעֲרֵי ᵍאַרְצֵךְ
ᵖאָכְלָה ᵖאֵשׁ ᵍבְּרִיחָיִךְ׃ ᵐמֵי ᵍמָצוֹר

Trāsl.B.Vie.

ᵐet necauit ᵖleenis suis.
ᵒEt implcuit ᵖpreda ꝯ
ᵒspeluncas suas: ᵍ& cubile
suū ᵐrapina. ᵍEcce ego ᵖad
te ᵍdicit ᵍdñs ᵍexercituū: ᵖ&
succendā ᵇvsq; ad ᵇfumum
ᶜquadrigas tuas: ᵒ& leōicu
los tuos ᶜcomedet ᵍgladi?.
ᵖEt extermiabo ᵇde terra
ᵍpredā tuā: ᵇ& nō ᵍaudietur
ᵐvltra ᵐvox ᵒ nunciorum
tuorum. 5.

ᵘE ᵇciuitas ᶜ sanguinū
ᵇvniuersa ᶜmēdacii ᵈdi
laceratione ᵉ plena. ᵇ Non
ᶜrecedet a te ᵉrapina. ᶠVox
ᵐflagelli ᵖ& vox ᵒ impetus
ᵖrote ᵍ& equi ᶠ frementis
ᵖ& q̄drige ᵍfurētis &ᵒequi
tis ᵉascendentis ᶠ& micātis
ᵍgladii ᵖ& fulgurātis ᵇ haste
ᶜ& multitudinis ᵇiterfecte
ᶜ& grauis ᶠruine: ᵉnec est
ᵇfinis ᶜcadauerum. ᵇEt cor
ruent ᶠin corpibus suis ᵐp
pter multitudinē ᵐfornica
tionū ᵒmeretricis ᵖ speciо
se &ᵍgrate & ᶠhabētis ᵉma
leficia: ᶠ q̄ vendidit ᵉ gētes
ᵐin fornicationib⁹ suis ᶠ&
familias ᶠin maleficiis suis.
ᵃEcce ego ᵇad te ᶜdicit ᵈdñs
ᶜexercituum: ᶠ& reuelabo
ᵉpudēda tua ᵇin ᶠfacie tua:
ᵇ& ostendā in ᶠgentib⁹ ᵐnu
ditatē tuā ᵐ& regnis ᵒigno
minīā tuā. ᵖ Et ꝓiciā ᵍ sup
te ᶠabominatiões ᵉ & cōtu
melis te afficiā: ᶠ & ponā
te ᵉin exēplū. ᶠEt erit ᶠ ois
ᵍqui viderit te ᵉrefiliet ᵇa te:
ᶜ& dicet. ᵒ Vastata est ᶠnini
ue. ᶠQuis ᵉcōmouebit sup
te caput? ᶠ Vnde ᵉ querā ᶠcō
solatorē ᵐtibi? ᵐ Nūqd me
lior es ᵉalexandria ᵍ ppl's q;
ᵍq̄ habitat ᶠin fluminibus?
ᵒ Aq̄ ᶠin circuitu ᵉei? ᵉ cui?
ᶠdiuitie ᵉmare: ᵉaque ᵇmuri
eius: ᶜ ethiopia ᵒfortitudo
eius: ᶠ& egypt⁹: ᶠ& nō est
ᵉfinis. ᵇ Africa ᶠ& libyes ᵇfue
rūt ᶠin auxilio tuo: sed ᵐ&
ᵉipsa ᵒin ᶠtrāsmigratiõe ᵖdu
cta ē ᵍin captiuitatē. ᵒ Par
uuli eius ᶜelisi sunt ᵉin capi
te ᵉoim ᶠviarū: ᶠ& sup ᵉincly
tos eius ᵇmisertū ᶜsortē: ᵒ&
oēs ᶜ optimates ei⁹ ᶠ cōfixi
sunt ᵉin cōpedibus. ᵇ Et ᶜtu
ergo ᵇinebriaberis & ᶠeris
ᵐdespecta: ᵐ& ᵖq̄res ᵒtu ᵍau
xiliū ᶠab inimico. ᵒ Omnes
ᶠmunitões tue sicut ᵉficus
ᶠcū ᶠgroſſis suis: ᶠ si ᵉcōcul
se fuerint ᵇcadēt ᶜin ᵇos ᶜco
medētis. ᶠ Ecce ᵉppls tu⁹:
ᵇmulieres ᶠin medio tui.
ᵃInimicis tuis ad ᵉaptionē
ᵐpādetur ᵉporte ᵉ tre tue:
ᶠdeuorabit ᵍ ignis ᶠ vectes
tuos. ᵃAqui ppᶠobsidionē

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ suffocauit leonib⁹ suis: τ iplcuit venatiõe ni
καὶ ἀπέπνιξεν τοῖς λέουσιν αὐτοῦ, καὶ ἐπλησεν ἁρπ
dam suā τ habitaculā suum rapina. ecce
σιν αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἁρπαγῆς. ἰδοὺ
ego ad te dicit dñs omp̄s: τ succendā in
ἐγὼ ἐπί σε λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ ἐκκαύσω ἐν
fumo multitudinē tuā. τ leones tuos comedet
καπνῷ πλῆθός σου· καὶ τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται
gladius: τ auferam de terra predā tuā: τ
μάχαιρα, καὶ ἐξολεθρεύσω ἐκ τῆς γῆς τὴν ἁρπαγήν σου, καὶ
non audient vltra opera tua.
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι τὰ ἔργα σου. Cap.3.

Οὐ ciuitas sanguinū tota mendax iniquitate plena:
Ω πόλις αἱμάτων ὅλη ψευδὴς ἀδικίας πλήρης,
nō cōrectabit venatio. vox flagellor τ vox ꝓmotiõis
οὐ φλαφήσεται ἁρπαγή. φωνὴ μαστίγων καὶ φωνὴ σεισμοῦ
rotar⁹: equi ꝓsequentis τ currus ferentis:
τροχῶν, ἵππου διώκοντος καὶ ἅρματος ἁναβράσσοντος,
equitis ascendentis: splendentis gladij: τ fulgu
ἱππέως ἐπιβαίνοντος, στιλβούσης ῥομφαίας, καὶ ἐξαρ
rātium armor⁹: τ multitudio vulneratoꝝ: τ grauis
σμένων ὅπλων, καὶ πλήθους τραυματιῶν, καὶ βαρείας
ruine: τ nō erit finis ꝑcutientibus eū. τ
πτώσεως, καὶ οὐκ ἔσται πέρας τοῖς ἔθνεσιν ἀπῆς· καὶ
infirmabunt in corporib⁹ eoꝝ a multitudie forni
ἀσθενήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἀπὸ πλήθους πορ
catiõis. τ meretrix ꝑciosa τ grata dux maleficio
νείας· καὶ πόρνη καλὴ καὶ ἐπιχαρὴς ἡγουμένη φαρμά
rū: q̄ vendit gētes in fornicatiõe sua: τ tribus in
κων, ἣ πωλοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ φυλὰς ἐν
veneficijs suis. ecce ego ad te dicit dñs om
τοῖς φαρμάκοις αὐτῆς· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπί σε λέγει κύριος παν
potens: τ discooperta posteriora tua sup faciem
τοκράτωρ, καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσω
tuā: τ ostendam gētib⁹ turpitudinē tuā: τ re
που σου, καὶ δείξω ἔθνεσιν τὴν αἰσχύνην σου, καὶ βασι
gnio ignominiā tuā. τ ꝓiciam sup te abominatione
λείαις τὴν ἀτιμίαν σου. καὶ ἐπιρρίψω ἐπί σε βδελυγμὸν
scōm imāditias tuas: τ ponā te in exemplū.
κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου, καὶ θήσομαί σε εἰς παράδειγ
τ erit oīs videns te descendet a te. τ
μα· καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὁρῶν σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ· καὶ
dicet: misera ninive dō gemet eā: vnde querā conso
ἐρεῖ, δεινὰ πέπονθεν τί γυναῖξ αὐτή; πόθεν ζητήσω παρά
latiõē illi: apta chordā pro ammō q̄ bibit
κλησιν αὐτῇ, ἄρμοσον χορδὴν μετ' ἐμοῦ κατάπαυσα
in fluminibus.aqua i circuitu ei⁹: cui⁹ ꝓncipiū mare τ
ἐν ποταμοῖς. ὕδωρ κύκλῳ αὐτῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ θάλασσα καὶ
aqua murus eius: ethiopia fortitudo ei⁹ τ egyptus.
ὕδωρ τὸ τεῖχος αὐτῆς, αἰθιοπία ἰσχὺς αὐτῆς καὶ Αἴγυπτος·
τ nō est finis fugę tuę. τ libes facti sūt auxiliatores
καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου· καὶ λίβυες ἐβοήθουν
eius: τ ipa in captiuitate ibit captiua:
αὐτῇ, καὶ αὐτὴ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσεται ἀχμάλωτος,
τ paruuli eius allidēt in ꝓncipio viap
καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ' ἀρχῆς τῶν ὁδῶν
eius: τ sup oīa inclyta eius mittēt sortes.
αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσι κλήρους.
τ oēs optimates ei⁹ alligabunt compedib⁹: τ
καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδαις, καὶ
tu inebriaberis τ eris despecta: τ tu quares
σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔσῃ παροινοῦσα, καὶ σὺ ζητήσεις
tibi ꝙt sicq; ex inimicis. oēs munitiões tue ꝙt fi
σεαυτῇ ἵνα γένῃ ἐξ ἐχθρῶν. πάντα ὀχυρώματά σου ὡς συ
cus hñtes grossos: si cōmote fuerit cadent in os
κῆ ἔχουσαι ὀλισθοὺς, ἐὰν σαλευθῶσιν πεσοῦνται εἰς στόμα
comedētis.ecce ppls tu⁹ q̄si mulieres in te
ἐσθοντες. ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοὶ τοῖς ἐχθ
micis tuis. aperte aperientur porte tre tue.
ροῖς σου. ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου,
τ comedet ignis vectes tuos.aqua obsidiõis
καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλούς σου. ὕδωρ περιοχῆς

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.	Trãsla. B. Hie.	Tex. heb. Maum. iij. Pritiua. heb.
hauri tibi. obtine munitiones ἐπίσασαι σιωυτῇ · κατακράτησον τῶν ὀχυρωμάτων tuas: ingredere i lutũ: & cõculcare in paleis. ob σου, ἔμβαθι εἰς πηλόν, καὶ συμπατήσατε ἐν ἀχύροις · κα- tinc sup laterem: tibi comedet te ignis: τακράτησον ὑπὲρ πλίνθου, ἐκεῖ καταφάγεταί σε πῦρ, dispergent te gladi: comedet te q̃si locusta: ἐξολεθρεύσει σε ῥομφαία, καταφάγεταί σε ὡς ἀκρὶς, & aggrauaberis q̃si bruchus: multiplicare vt bruchus. mul- πλήνθευσον ὡς βροῦχος, πληθύνθητι ὡς ὁ βροῦχος · ἐπλή- tiplicasti negotiationes tuas sup̃ stellas celi. & bru- θυνας τοὺς ἐμπορίας σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ · καὶ βροῦ- chus expãsus fecit & expãsus est. cõmixtus tu- sicut locusta a- χος ἔσκωψε καὶ ἐξεπετάσθη · ἐσύμμικτός σου ὡς ἀκρὶς ἐπὶ scendens in sepe in die frigoris. sol ortus est βάβδους ἐπὶ φραγμοῦ ἐν ἡμέρᾳ πάγου. ἥλιος ἀνέτειλεν & ablatus est & nõ cognouit locum eius. ve illis. καὶ ἀφείλετο καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς. οὐαὶ αὐτοῖς, dormitauerunt pastores tui: rex assyrius cõsopti- ἐνύσταξαν οἱ ποιμένες σου, βασιλεὺς ἀσσύριος ἐκοίμησεν uerunt optimates tui: abiit ppls tuus sup mõtes & nõ τοὺς δυνάστας σου, ἀπῆλθεν ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ οὐκ erat q̃ suscitaret: & nõ est sanitas cõtritionis tue. ἦν ὁ ἐπισυνάγων, καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις τῆς συντριβῆς σου. insanabilis plaga tua. oẽs q̃ audiũt ἀφλέγματον ἡ πληγή σου. πάντες οἱ ἀκούοντες τὴν nuncũ tuũ plaudent manibus sup te: q̃ enim ἀγγελίαν σου κροτήσουσιν χεῖρας ἐπὶ σέ, διότι ἐπὶ quẽ nõ intrauit malitia tua semper. τίνα γὰρ οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διαπαντός · ooooooooo	D "hauri "tibi: "extrue "munitiones tuas. "Intra "in lutũ "& calca: subigens "tene "laterem. "Ibi ooooooooo "comedet te "ignis: "peribis "gladio: "deuorabit te "vt bruchus. "Cõgregare ergo "vt bruchus: "multiplicare "vt locusta. "Plures fecisti "negociationes tuas "q̃s stelle sint "celi. "Bruch? "expansus est "& auolauit. "Custodes tui "q̃si locuste: "& paruuli tui "quasi locuste "locustarũ: "q̃ cõsidẽt "in sepib? "i die "frigoris. "Sol "ortus est "& auolauerũt: "& nõ "cognit "locus earũ "vbi fuerit. "Dormitauerũt "pastores tui "rex "assur "sepeliẽtur "principes tui. "Latitauit "ppls tu? "in "mõtibus: "& nõ est "q cõgreget. "Nõ est "obscura "cõtritio tua: "pessima est "plaga tua. "Oẽs "qui audierunt "auditionẽ tuã: "cõpplserũt "manũ "sup te: "qa "sup "quẽ "nõ "trãsiit "malicia tua "sp̃: Explicit Naum ꝓpheta.	אוא חֲזַק לָבֵן אֲבַל בָּרַת בָּנָה כַבֵּד עוף גָּזַר חָנָה חָרַר יָרַע קוּם צֹאן נָטַע שָׁבַן אָדַר פּוּשׁ קָבַץ חֲלָה נָכֶה יִרְעָתְסָד

INCIPIT PROLOGVS IN ABACVC PROPHETAM.

Vattuor prophete in duodecim ꝓphetarum volumine continentur: e quibus tres in principio masa. i. pondus titulũ habent: naum abacuc & malachias. Porro zacharias in medio et circa finẽ duos huiuscemodi ponit titulos: e quibus vnus est: onus verbi domini in terra adrach & damasci requiei ei?. Alter in fine scs onus verbi dñi sup israel. De naum orationibus tuis iam liber vnus editus est. De zacharia & malachia: si vita comes fuerit differetur. Nunc abacuc habemus in manibus qui vel ex eo quod amabilis deo est vocatur amplexatio: vel q̃ in certamen & luctã (et vt ita dicã) amplexũ cum deo cõgreditur: amplexãtis. i. luctãtis sortitus est nomen. Nullus enim tam audaci voce ausus est deũ ad disceptationẽ iusticie ꝓuocare: & dicere ei. Cur in rebus humanis & mundi istius pompa tanta rerũ versetur iniquitas. Vociferabor ad te vim patiens & nõ saluabis. Quare ostendisti mihi iniquitatẽ & laborẽ videre? Lacerata est lex: & non peruenit vsq̃ ad finẽ iudiciũ: quia impius preualet aduersum iustum: ideo egreditur iudicium peruersum. Vides q̃ temeraria vox sit et quodãmodo blasphemãtis: creatorẽ suum ad iudiciũ prouocare: & vas fragile aduersus figulum cur tale vel tale factũ sit disputare? Necnon & hoc aia aduertendũ q̃ assumptio vel pondus que grauia iam esse diximus: ꝓphete visio est & aduersum mõstrant dogma peruersum intelligit quod videt: nec vt amens loquitur: nec more insanientiũ feminarũ dat sine mente somum. Vnde & apls iubet vt si ꝓphetantibus aliis: alii fuerit reuelatũ: taceant qui prius loquebãtur. Et statim nõ est inquit dissensionis deus sed pacis. Ex quo intelligitur cum quis ex voluntate reticet: & aliis locũ dat ad loquendũ: posse et loqui & tacere cũ velit. Qui iam in extasi. i. inuitus loquitur: nec tacere nec loqui in sua ptãte habet. Illud quoq̃ disce quia semel a me violenter exigis vt quasi quosdã gradus & scalas ad altiora nitẽti: historiã tibi interpreter: ꝓphetã esse circa babylonẽ & nabuchodonosor regem chaldeorũ: vt quõ prior ꝓpheta naum quẽ abacuc sequitur vaticiniũ habuit cõtra niniuem & assyrios qui vastauerunt decẽ tribus que vocãtur israel: ita abacuc ꝓphetiã habeat aduersus babylonẽ & nabuchodonosor: a quibus iudas & hierusalẽ templũq̃ subuersa sunt. Et vt scias eo tẽpore fuisse abacuc quo iam due tribus que vocabantur iuda ducte erant in captiuitatẽ: daniel docere te poterit: ad quẽ in lacũ leonũ abacuc cum prandio mittitur: quanq̃ apud hebreos hec ipsa nõ legatur historia. Igitur siue quis recipiat scripturã illam: siue nõ recipiat: vtrũq̃ pro nobis est. Aut enĩ recipit: & iam post factã rem liber abacuc texitur: aut nõ recipit: & quasi ꝓpheta scribit que ventura cognoscit. Interim fm litteras causatur aduersum deũ propheta: cur nabuchodosor templũ dei vastet & iudã: cur hierusalẽ quondã vrbs dñi destruatur: quare clamet populus & nõ audiatur: vociferetur ad dñm oppressus a chaldeis: & non saluetur: quare etiã ipse ꝓpheta vel populus ex cui? persona loqtur ad hoc vixerit: & hucusq̃ perductus sit: vt iniquitatẽ hostiũ & suũ laborẽ viderit: cur iniusticia p̃ualeat aduersum se. Et hec dicit pre mentis angustia nesciens aurũ in igne conflari. Et tres pueros de camino ignis puriores exisse q̃ intrauerant. Sed & hoc generaliter accipere possumus q̃ ex persona humane impatientie loquatur vt in querulam vocẽ & plenã doloris erumpat dicens. Quare respicis contẽptores: & taces cõculcante impio iustiorẽ se? Hec aũt loquitur: nesciens iudicia dei inuestigabilia. & profundũ diuitiarũ sapientie & scientie eius: q̃ non ita videat deus vt videt homo. Homo tantũ presentia respicit: deus futura & eterna cognoscit. Et quõ si egrotans & estuans febribus aquã frigidam postulet: & dicat ad medicũ: vim patior: crucior: vror: exanimor. vsq̃quo medice clamabo & nõ exaudies? & respondeat ei sapientissimus & clementissimus medicus: scio quo tẽpore dare debeã quod postulas: nõ misereor modo: quia misericordia ista crudelitas est: & volũtas tua contra te petit: ita & deus noster sciens clementie sue pondera atq̃ mensuras interdum nõ exaudit clamantẽ: vt eum probet & magis ꝓuocet eum ad rogandũ: & quasi igne excoctũ iustiorẽ & puriorẽ faciat. Quod intelligens apostolus fm id quod misericordiã cõsecutus est a dño ait. Sed nõ deficimus. Et scit q̃ qui perseuerauerit vsq̃ in finẽ hic saluꝰ erit: & gloriatur i labore & dolore. Et cum hieremia dicit. Tribulationẽ & miseriam inuocabo: & quo modo alius inuocat deum: sic sanctus vir & bellator inuictus ad exercendum se et probandum tribulationem & miseriã inuenire desiderat. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HBacuc luctator fortis & rigidus stat sup custodiã suã: & figit gradum sup munitionẽ: vt christum in cruce contemplet & dicat. Operuit celos gloria eius: & laudis ei? plena est terra. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius: ibi abscondita est fortitudo eius. Explicit argumentum.

Pritiua.heb.Tex.heb.Abacuc.j.

Cap.j.

הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר חָזָה חֲבַקּוּק הַנָּבִיא׃
עַד אָנָה יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע
אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס וְלֹא תוֹשִׁיעַ׃
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל תַּבִּיט וְשֹׁד
וְחָמָס לְנֶגְדִּי וַיְהִי רִיב וּמָדוֹן
יִשָּׂא׃ עַל כֵּן תָּפוּג תּוֹרָה וְלֹא יֵצֵא
לָנֶצַח מִשְׁפָּט כִּי רָשָׁע מַכְתִּיר
אֶת הַצַּדִּיק עַל כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט
מָעֻקָּל׃ רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְתִמְהוּ
תְּמַהּוּ כִּי פֹעֵל פֹּעַל בִּימֵיכֶם לֹא
תַאֲמִינוּ כִּי יְסֻפָּר׃ כִּי הִנְנִי מֵקִים
אֶת הַכַּשְׂדִּים הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִּמְהָר
הַהוֹלֵךְ לְמֶרְחֲבֵי אֶרֶץ לָרֶשֶׁת
מְשֻׁכָּנוֹת לֹא לוֹ אֵמּוֹ וְנוֹרָא הוּא
מִמֶּנּוּ מִשְׁפָּטוֹ וּשְׂאֵתוֹ יֵצֵא׃ וְקַלּוּ
מִנְמֵרִים סוּסָיו וְחַדּוּ מִזְאֵבֵי עֶרֶב
וּפָשׁוּ פָּרָשָׁיו וּפָרָשָׁיו מֵרָחוֹק
יָבֹאוּ יָעֻפוּ כְּנֶשֶׁר חָשׁ לֶאֱכוֹל׃
כֻּלָּה לְחָמָס יָבוֹא מְגַמַּת פְּנֵיהֶם
קָדִימָה וַיֶּאֱסֹף כַּחוֹל שֶׁבִי׃ וְהוּא
בַּמְּלָכִים יִתְקַלָּס וְרוֹזְנִים מִשְׂחָק
לוֹ הוּא לְכָל מִבְצָר וְיִשְׂחָק וַיִּצְבֹּר
עָפָר וַיִּלְכְּדֶהָ׃ אָז יַחֲלֹף רוּחַ וַיַּעֲבֹר
וְאָשֵׁם זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהוֹ׃ הֲלוֹא
אַתָּה מִקֶּדֶם יְהוָה אֱלֹהַי קְדֹשִׁי לֹא
נָמוּת יְהוָה לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ וְצוּר
לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ׃ טְהוֹר עֵינַיִם
מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֶל עָמָל לֹא
תוּכָל לָמָּה תַבִּיט בֹּגְדִים תַּחֲרִישׁ
בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ׃ וַתַּעֲשֶׂה
אָדָם כִּדְגֵי הַיָּם כְּרֶמֶשׂ לֹא מֹשֵׁל
בּוֹ׃ כֻּלּוֹ בְּחַכָּה הֶעֱלָה יְגֹרֵהוּ בְחֶרְמוֹ
וַיֶּאַסְפֵּהוּ בְּמִכְמַרְתּוֹ עַל כֵּן יִשְׂמַח
וְיָגִיל׃ עַל כֵּן יְזַבֵּחַ לְחֶרְמוֹ וִיקַטֵּר
לְמִכְמַרְתּוֹ כִּי בָהֶמָּה שָׁמֵן חֶלְקוֹ

Trāsl.B.Vie.

Incipit Abacuc ppheta.
Capitulum. j.

ONus quod vidit abacuc propheta.
Vsq quo dñe clamabo & non exaudies.
Vociferabor ad te vim patiens & non saluabis?
Quare ostēdisti mihi iniquitatē & laborē: videre predā & iniusticiā cōtra me? Et factū est iudiciū & cōtradictio & potētior.
Propter hoc lacerata est lex: & nō peruenit vsq ad finē iudiciū: qa impius prualet aduersus iustū: ppterea egredietur iudiciū puersum.
Aspicite in gentibus & videte & āmiramini & obstupescite: quia opus factū est in diebus vr̄is: qđ nemo credet cuj narrabitur.
Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentē amarā & velocē abulantē sup latitudinē tre vt possideat tabernacula nō sua.
Horribilis & terribilis ē ex semetipsa iudiciū & onus ei egredietur.
Leuiores pardis equi eius: & velociores lupis vespertinis: & diffundētur equites eius. Eqtes nāq ei de longe veniēt: volabūt qsi aqla festinans ad comedendū.
Oēs ad predā veniēt: facies eorū vēt⁹ vrens.
Et cōgregabit qsi arenā captiuitatē.
& ipse de regibus triūphabit: & tyranni ridiculi eius erūt.
Ipse sup oēm munitionē ridebit & cōportabit aggerē & capiet eā.
Tunc mutabitur spūs et pertrāsibit & corruet.
Hec est fortitudo ei dei sui.
Nunqd nō a principio dñe deus meus & non moriemur: Dñe in iudiciū posuisti eū: & fortē vt corriperes fundasti eū.
Mundi sunt oculi tui ne videas malū: & respicere ad iniqtatē nō poteris.
Quare nō respicis sup iniq agētes: et taces deuorante impio iustiorē se.
Et facis hoies qsi pisces maris: & qsi reptile nō habēs cōpricipem.
Totum in hamo subleuauit: traxit illud in sagena sua: & cōgregauit in rete suū.
Super hoc letabitur & exultabit: ppterea imolabit sagene sue & sacrificabit reti suo.
Quia in ipsis incraſſata est pars eius:

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

AMBACVC.

AMBAKOYK. Ca.i.

Assumptio quā vidit ambacuc ppheta. vsq quo dñe clamabo & non exaudies.

Ο λῆμμα ὃ εἶδεν ἀμβακοὺκ ὁ προφήτης· ἕως πότε κύριε κεκράξομαι καὶ οὐ μὴ εἰσακούσῃ

vociferabor ad te vim patiēs & nō saluabis: ostēdit mihi σῃς, βοήσομαι πρὸς σὲ ἀδικούμενος καὶ οὐ σώσεις; ἵνατί μοι

ostēdisti labores & dolores? videre miseriam ὑπόδειξάς κόπους καὶ πόνους; ἐπιβλέψειν πλεονεξίαν

& impietatē? ex aduerso mei factū ē iudiciū: & inde καὶ ἀσέβειαν; ἐξεναντίας μου γέγονε κρίσις, καὶ ἐκρίθης

accipit. ppterea dissipata ē lex: & nō deducit λαμβάνει· διὰ τοῦτο διεσκέδασαι νόμον, καὶ οὐ διήκει γάρ

in finem iudiciū: qa impius ꝓualet aduersus iustum: εἰς τέλος κρῖμα, ὅτι ἀσεβὴς κατισχύει τοῦ δικαίου,

ꝓpt hoc egredietur iudiciū puersum: videte διὰ τοῦτο ἐξελεύσεται τὸ κρῖμα διεστραμμένον. ἴδετε

cōtemptores & respicite & videte mirabilia & B Bas. 134.
εἰς καταφρονηταὶ καὶ ἐπιβλέψατε καὶ ἴδεσθε θαυμάσια καὶ

dispdimini: qa opus ego operor in diebus ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ὑμέραις

vr̄is qđ nō credetis: si đs enarrauerit. qa ecce ὑμῶν ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται. ὅτι ἰδοὺ

ego suscito chaldeos gētes amarū & ve- ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς χαλδαίους τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν καὶ τὸ τα

locē ābulantē sup latitudines tre vt possideat χὺ πορευόμενον ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς τοῦ κατακλη

tabernacula nō sua. terribil & illustris est: ρονομῆσαι σκηνώματα οὐκ αὐτῶ. φοβερὸς καὶ ἐπιφανής ἐστι,

de ipa iudiciū ei⁹ erit: & assumptio ei⁹ de se ἐξ αὐτοῦ τὸ κρῖμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λῆμμα αὐτοῦ ἐξ αὐτ C B
egredietur. & crūrent sup pardos equi ἐξελεύσεται. καὶ ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι

eius: & velociores sup lupos arabie. equi αὐτοῦ, καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς ἀραβίας. ἱππη

tabunt equites eius & ipetu venīēt de lōginq: & πάσονται οἱ ἱππεῖς αὐτοῦ καὶ ἐξορμήσουσιν μακρόθεν, καὶ

volabunt qsi aqla ꝓpta ad comedēdū. cōsuma πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος εἰς τὸ φαγεῖν. συντέ

tio in impios veniet resistentes facieb⁹ eoꝝ ex ad λεια εἰς ἀσεβεῖς ἥξει ἀντίστασις πρόσωπους αὐτῶν ἐξανα

uerso. & cōgregabit qsi arenā captiuitatem: & ipe in re- τέλλει. καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλωσίαν, καὶ αὐτὸς ἐν βα

gibus deliciabit: & tyranni ludibria ei⁹: & ip σιλεῦσιν ἐντρυφήσει, καὶ τύραννοι παίγνια αὐτ, καὶ αὐ

se in oēm munitionē illudet: & mittet aggerē & ob τὸς ἐπὶ πᾶν ἐχύρωμα ἐμπαίξεται, καὶ βαλεῖ χῶμα καὶ κρα

tinebit eā. tunc mutabit spūs & pgrauabit τήσει αὐτ. τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ διελεύσεται C
& ꝓpiciabit. hec fortitudo dei mei: nōne tu a principio καὶ ἱλασθήσεται. αὕτη ἡ ἰσχὺς τοῦ θεοῦ μου, οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς

dñe deus me⁹ sancte me⁹: non moriemur. dñe in iudi- κύριε ὁ θεός μου ὁ ἅγιός μου, οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. κύριε εἰς κρῖ D
ciū posuisti eū & plasmauit me vt arguam disciplinā μα τέταχας αὐτὸν καὶ ἔπλασέν με ἐλέγξαι παιδείαν

ei⁹. mundus oculus ne videat mala & aspicias sup ἐν. καθαρὸς ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὁρᾶν πονηρὰ καὶ ἐπιβλέψεις ἐπὶ

dolorē. cur aspicis sup cōtemptores. tacebis αὐτ. καθαρὸς ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὁρᾶν πονηρὰ καὶ ἐπιβλέψεις ἐπὶ

impio iustiorē se. & facies hoies qsi pi- πόνοις. ἵνατί ἐπιβλέψεις ἐπὶ καταφρονοῦντας, σιωπήσεται

sces maris & qsi reptilia nō hābentia ducē. cōsumas ἐν τῷ κατεσθίειν ἀσεβῆ τὸν δίκαιον, καὶ ποιήσεις τὰ ἀνθρώπους ὡς τὰ ἰχθύ

in hamo subleuauit & attraxit eū in rete ας τῆς θαλάσσης καὶ ὡς τὰ ἑρπετὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον. συντέλει

suo. & ideo lętabit & gaudebit: ꝓpter hoc immolabit sagene sue: & sacrificabit ἐν τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ· ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανεν μερίδα αὐτοῦ,

e esce eius electe. ꝓpterea iacet re-
τε τὰ βρώματα αὐτοῦ ἐκλεκτά. διὰ τοῦτο βαλεῖ ἀμε
te suã: t semper interficere gẽtes nõ p-
φίβλως τὸν αὐτοῦ, καὶ διαπαντὸς ἀποκτένει ἔθνη οὐ φεί
cet.

Ca.2

SVper custodia mea stabo t ascendam
Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι καὶ ἐπιβήσομαι
sup petram: t cõtemplabor vt videã qd loqua-
ἐπὶ πέτρας, καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλή-
tur in me: t qd respondeã ad correptionẽ meã. t
σει ἐν ἐμοί, καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ τὸν ἔλεγχόν μου. καὶ
respõdens dixit dño ad me: scribe visionẽ manifeste
ἀποκριθεὶς εἶπεν κύριος πρός με, γράψον ὅρασιν σαφῶς
in tabulã vt currat q̃ legit ea: q̃ adhuc
ἐπὶ πυξίον ὅπως διώκῃ ὁ ἀναγινώσκων αὐτά, ἐπὶ ἔτιός
visio in tpõ: t orietur in finem t nõ in va
ρασις εἰς καιρόν, καὶ ἀνατελεῖ εἰς πέρας καὶ οὐκ εἰς κε
cuã. si defecerit: sustine eum: q̃ veniẽs veniet
νόν. ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπόμεινον αὐτόν, ὅτι ἐρχόμενος ἥξει
t nõ tardabit. si retraxerit se: nõ cõplacebit aia
καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ. ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυ-
mea in eo. at iustus ex fide mea viuet: at
χή μου ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται, ὁ δὲ
arrogans t cõemptor vir supbus nihil pdu
κατάρθωτος καὶ καταφρονητὴς ἀνὴρ ὑπερήφανος οὐδέν οὐ μὴ πε
cet ad finẽ. q̃ delatauit sicut iferni aiam suã: t
ράνῃ. ὃς ἐπλάτυνεν καθὼς ὁ ᾅδης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ
ipse q̃si mors nõ adimpletus t aggregabit
αὐτὸς ὡς θάνατος οὐκ ἐμπιπλάμενος καὶ ἐπισυνάξει
ad se oẽs gẽtes t accipiet ad se om-
πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐπισυνάξει πρὸς αὐτὸν πάν
nes ppos. nõne hec vniuersa parabolam aduersũ
τας τοὺς λαούς. οὐχὶ ταῦτα πάντα μιᾶς παραβολὴ κατ' αὐ
eã sument t propositionẽ ad narrationẽ eius: t di-
τοῦ λήψονται καὶ πρόβλημα εἰς διήγημα αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖ·
cet: ve q̃ multiplicat sibi q̃ nõ sunt sua: vsq̃ q̃
οὐαὶ ὁ πληθύνων ἑαυτῷ τὰ οὐκ ὄντα αὐτοῦ, ἕως τί
quo t aggrauãs densum lutũ ꝫ se. q: su-
καὶ βαρύνων ἐπ' αὐτῷ πηλὸν καθ' ἑαυτοῦ· ὅτι ἐξαί
bito cõsurgent mordentes eũ: t vigilabunt
φνης ἐξαναστήσονται δάκνοντες αὐτόν, καὶ ἐκνήψουσιν οἱ
illudentes tui: t eris in rapinã ipse. q: tu
ἐπιβουλεύοντές σου, καὶ ἔσῃ εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς· διότι σὺ
spoliasti gẽtes multas: spoliabunt te oẽs
ἐσκύλευσας ἔθνη πολλά, σκυλεύσουσίν σε πάντες οἱ
reliqui ppli ppẽ sanguines hoim t iniqta-
καταλελειμμένοι λαοὶ διὰ αἵματα ἀνθρώπων καὶ ἀσεβή-
tes hre t ciuitatis t oĩm hitantiũ eam:
σεις γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν,
ve dmultiplicat auaritiã malã domui sue: vt
οὐαὶ ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν κακὴν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, τοῦ
ponat in excelsũ nidũ suũ. vt eruatur de ma-
θεῖναι εἰς ὕψος νοσσιὰν αὐτοῦ· τοῦ ἐκπαιδεῦσαι ἐκ χει-
nu maloꝝ. cogitasti cõfusionẽ domui tue. cõtumpsisti
ρὸς κακῶν. ἐβουλεύσω ἀισχύνην τῷ οἴκῳ σου· συνετέρησας
ppluꝫ multos: t peccauit aia tua. ppẽ qũ la
τας λαοὺς πολλούς, καὶ ἐξήμαρτεν ἡ ψυχή σου· διότι λί
pis ex pariete clamabit: t scarabeꝰ ve ligno loquet
θος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγξεται
ea. ve q̃ edificat ciuitatẽ in sanguinib⁹ t ꝑparat
αὐτά. οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασιν καὶ ἑτοιμάζων
vrbem in iniqtatib⁹: nõne hec sunt a dño | omni-
πόλιν ἐν ἀδικίαις, οὐ ταῦτά ἐστιν παρὰ κυρίου παντο
potente: t defecerint ppli multi in igne t gẽtes
κράτορος; καὶ ἐξέλιπον λαοὶ πολλοὶ ἐν πυρὶ καὶ ἔθνη
multe t coanguſtiate sunt. q: | replebitur tra: vt cogno
πολλὰ καὶ ὀλιγοψύχησαν· ὅτι πλησθήσεται γῆ, τοῦ γνῶ
scant gḷiam dñi. q̃si aquã ad operiendũ maria. ve q̃ po
ναι τὴν δόξαν κυ· ὡς ὕδωρ κατακαλύψαι θαλάσσας· ὃς πο
tat primũ suũ subuersiõe turbida t inebriano:
τίζων τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀπατρωτὴν ἐλπίζων καὶ μεθύσκων,

'& cibus eius' electꝰ. ᶜ Pro
pter hoc ergo ᵈ expandit
ᵇ sagenã suã: '& semp' inter
ficere' gentes ᵐ nõ ᵒ cessat.

SVper ᵖ custodiam 2.
meam ᵍ stabo: ꝯꝯꝯꝯ
ᵖ & figã gradũ ᵍ sup ʳ munitio-
nẽ. ˢ Et contẽplabor ᵗ vt
videam ᵘ qdˣ dicatur ʸ mihi:
ᵐ & quid ᵃ respõdeam ᵒ ad
ᵖ arguentẽ me. ᵍ Et respon
dit mihi ʳ domin ˢ & dixit.
ᵗ Scribe ᵘ visum ˣ & explana
eum ʸ sup ᶻ tabulas: ᵃ vt ꝯꝯ
ᵇ percurrat ᶜ qui legerit ᵈ eũ.
ᵉ Quia ᶠ adhuc ᵍ visus ʰ pcul:
ᶦ & apparebit ᵏ in finẽ: ˡ & nõ
ᵐ metietur. ⁿ Si ᵒ morã fece
rit ᵖ expecta ᵠ illũ: ʳ qua ˢ ve
niẽs ᵗ veniet & ᵘ nõ ˣ tarda-
bit. ʸ Ecce q̃ ᶻ incredulus ẽ:
ᵃ nõ ᵇ erit recta ᶜ aia eius ᵈ in
semetipso. ᵉ Iustus aũt ᶠ in
fide sua ᵍ viuet. ʰ Et ᶦ quõ
ᵏ vinũ potantẽ ˡ decipit:
sic erit ᵐ vir ⁿ supbus ᵒ & nõ
ᵖ decorabitur ᵠ Qui ʳ dilata
uit ˢ q̃si infernus ᵗ aiam suã:
ᵘ & ipse ˣ q̃si mors: ʸ & non
ᶻ adimpletur. ᵃ Et cõgrega
uit ᵇ ad se ᶜ oẽs ᵈ gẽtes: ᵉ & co
acernauit ᶠ ad se ᵍ oẽs ʰ po-
pulos. ᶦ Nunqd nõ ᵏ oẽs ˡ isti
ᵐ sup eũ ⁿ parabolã ᵒ sumẽt:
ᵖ & loquelam ᵠ enigmatũ
ʳ eius ˢ ? Et dicetur. ᵗ Ve ei
ᵘ qui multiplicat ˣ nõ ʸ sua.
ᶻ Vsq̃q ᵃ & aggrauat ᵇ cõ-
tra se ᶜ densum lutũ ᵈ ? Num
quid nõ ᵉ repẽte ᶠ cõsurget
ᵍ q mordeãt te ʰ ? Et ᶦ suscita
bũtur ᵏ lacerãtes te: ˡ & eris
ᵐ in rapinã ⁿ eis. ᵒ Quia ᵖ tu
ᵠ spoliasti ʳ gentes ˢ multas:
ᵗ spoliabunt te ᵘ omnes
qui ˣ reliq fuerint de ʸ popu
lis: ᶻ ppter sanguinẽ ᵃ hois
ᵇ & iniqtatẽ ᶜ tre: ᵈ ciuitatis
ᵉ & oĩs ᶠ hitantiũ ᵍ in ea. ʰ Ve
ᶦ qui congregat ᵏ auariciã
ˡ malã ᵐ domui sue ⁿ vt sit ᵒ i
excelso ᵖ nidus eius: & ᵠ libe
rari se putat ʳ de manu ˢ ma
li. ᵗ Cogitasti ᵘ cõfusionem
ˣ domui tue: ʸ cõcidisti ᶻ po
pulos ᵃ multos ᵇ & peccauit
ᶜ aia tua. ᵈ Quia ᵉ lapis ᶠ de
pariete ᵍ clamabit ʰ & ᶦ lignũ
qd inter iũcturas edifi cio
rũ est ᵏ rñdebit. ˡ Ve q̃ ᵐ edi
ficat ⁿ ciuitatẽ ᵒ in sanguini
bus ᵖ & preparat ᵠ vrbẽ ʳ in
iniqtate. ˢ Nunqd nõ sunt
ᵗ hec ᵘ a ˣ dño ʸ exercituum ᶻ ?
ᵃ Laborabũt ei ᵇ populi ᶜ in
multo ᵈ igni: ᵉ & gentes ᶠ in
ᵍ vacuũ & ʰ deficiẽt. ᶦ Quia
ᵏ replebitur ˡ tra ᵐ vt cogno
scãt ⁿ gloriã ᵒ dñi: ᵖ q̃si aque
ᵠ operiẽtes ʳ mare. ˢ Ve ᵗ qui
potũ dat ᵘ amico suo ˣ mit-
tẽs ʸ fel suum ᶻ et ᵃ inebriãs:

Cap.íj.

אָבִיל רִיק וּמַאֲבָלוֹ בְּרָאָה עַל כֵּן יָרִיק חֶרְמוֹ
וְתָמִיד הַרֹג גּוֹיִם לֹא יַחְמוֹל׃

עַל מִשְׁמַרְתִּי אֶעְמָדָה
וְאֶתְיַצְּבָה עַל מָצוֹר וַאֲצַפֶּה לִרְאוֹת
מַה יְדַבֶּר בִּי וּמָה אָשִׁיב עַל
תּוֹכַחְתִּי׃ וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר
כְּתוֹב חָזוֹן וּבָאֵר עַל הַלֻּחוֹת לְמַעַן
יָרוּץ קוֹרֵא בוֹ׃ כִּי עוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד
וְיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא יְכַזֵּב אִם יִתְמַהְמָהּ
חַכֵּה לוֹ כִּי בֹא יָבֹא לֹא יְאַחֵר׃
הִנֵּה עְפְלָה לֹא יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ
וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה׃ וְאַף כִּי
הַיַּיִן בּוֹגֵד גֶּבֶר יָהִיר וְלֹא יִנְוֶה
אֲשֶׁר הִרְחִיב כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ וְהוּא
כַּמָּוֶת וְלֹא יִשְׂבָּע וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו כָּל
הַגּוֹיִם וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל הָעַמִּים׃
הֲלוֹא אֵלֶּה כֻלָּם עָלָיו מָשָׁל יִשָּׂא
וּמְלִיצָה חִידוֹת לוֹ וְיֹאמַר הוֹי
הַמַּרְבֶּה לֹא לוֹ עַד מָתַי וּמַכְבִּיד
עָלָיו עַבְטִיט׃ הֲלוֹא פֶּתַע יָקוּמוּ
נֹשְׁכֶיךָ וְיִקְצוּ מְזַעְזְעֶיךָ וְהָיִיתָ
לְמִשִּׁסּוֹת לָמוֹ׃ כִּי אַתָּה שָׁלַלְתָּ
גּוֹיִם רַבִּים יְשָׁלּוּךָ כָּל יֶתֶר עַמִּים
מִדְּמֵי אָדָם וַחֲמַס אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל
יֹשְׁבֵי בָהּ׃ הוֹי בֹּצֵעַ בָּצַע רָע לְבֵיתוֹ
לָשׂוּם בַּמָּרוֹם קִנּוֹ לְהִנָּצֵל מִכַּף
רָע׃ יָעַצְתָּ בֹשֶׁת לְבֵיתֶךָ קְצוֹת
עַמִּים רַבִּים וְחֹטֵא נַפְשֶׁךָ׃ כִּי אֶבֶן
מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה׃
הוֹי בֹּנֶה עִיר בְּדָמִים וְכוֹנֵן קִרְיָה
בְּעַוְלָה׃ הֲלוֹא הִנֵּה מֵאֵת יְהוָה
צְבָאוֹת וְיִנְעוּ עַמִּים בְּדֵי אֵשׁ
וּלְאֻמִּים בְּדֵי רִיק יִעָפוּ׃ כִּי תִמָּלֵא
הָאָרֶץ לְדַעַת אֶת כְּבוֹד יְהוָה
כַּמַּיִם יְכַסּוּ עַל יָם׃ הוֹי מַשְׁקֵה
רֵעֵהוּ מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ וְאַף שַׁכֵּר

Pūtina.heb.Tex.heb.Abacuc.iij.

לַמְצֵ֥חַ בִּנְגִינֹתָ֖י עַל־מְעוֹנָֽיִם׃ שִׁגְיוֹנֹ֥ת
כָּלוֹן֙ מְכַבּ֣וֹד שְׁתָ֔ה גַּם־אַתָּ֖ה וְהֵֽעָרֵ֑ל
תִּסּ֣וֹב עָלֶ֔יךָ כּ֥וֹס יְמִ֖ין יְהוָ֑ה וְקִיקָל֖וֹן
עַל־כְּבוֹדֶ֔ךָ׃ כִּֽי־חֲמַ֤ס לְבָנוֹן֙ יְכַסֶּ֔ךָּ
וְשֹׁד־בְּהֵמ֖וֹת יְחִיתָ֑ן מִדְמֵ֥י אָדָ֖ם
וַחֲמַ֥ס אֶ֛רֶץ קִרְיָ֖ה וְכָל־יֹשְׁבֵ֥י בָֽהּ׃
מָֽה־הוֹעִ֤יל פֶּ֙סֶל֙ כִּֽי־פְסָל֔וֹ יְצֻרֽוֹ
מַסֵּכָ֖ה וּמוֹרֶ֣ה שָׁ֑קֶר כִּֽי־בָטַ֤ח יֹצֵר֙
יְצֻרוֹ־עָלָ֔יו לַעֲשׂ֥וֹת אֱלִילִ֖ים אִלְּמִֽים׃
הוֹי֙ אֹמֵ֣ר לָעֵ֔ץ הָקִיצָ֖ה עוּרִ֑י
לְאֶ֥בֶן דּוּמָ֖ם הוּא֙ יוֹרֶ֣ה הִנֵּ֔ה
הוּא֙ תָּפ֣וּשׂ זָהָ֔ב וְכָל־רוּחַ֙ אֵ֣ין בְּקִרְבּ֔וֹ׃
וַיהוָ֖ה בְּהֵיכַ֣ל קָדְשׁ֑וֹ הַ֥ס מִפָּנָ֖יו כָּל־הָאָֽרֶץ׃

Cap.iij. תְּפִלָּ֥ה לַחֲבַקּ֖וּק הַנָּבִ֑יא
עַל־שְׁגִיֹנֹֽת׃ יְהוָ֕ה שָׁמַ֥עְתִּי שִׁמְעֶ֖ךָ
יָרֵ֣אתִי יְהוָ֤ה פָּעָלְךָ֙ בְּקֶ֣רֶב שָׁנִ֔ים
חַיֵּ֖יהוּ בְּקֶ֣רֶב שָׁנִ֑ים תּוֹדִ֖יעַ בְּרֹ֥גֶז
רַחֵ֖ם תִּזְכֹּֽר׃ אֱלוֹהַ֙ מִתֵּימָ֣ן יָב֔וֹא
וְקָד֥וֹשׁ מֵהַר־פָּארָ֖ן סֶ֑לָה כִּסָּ֤ה
שָׁמַ֙יִם֙ הוֹדוֹ֔ וּתְהִלָּתוֹ֙ מָלְאָ֣ה הָאָ֔רֶץ׃
וְנֹ֥גַהּ כָּא֖וֹר תִּֽהְיֶ֑ה קְרָנַ֥יִם מִיָּד֖וֹ
לוֹ֔ וְשָׁ֥ם חֶבְי֖וֹן עֻזּֽוֹ׃ לְפָנָ֖יו יֵ֣לֶךְ
דָּ֑בֶר וְיֵצֵ֥א רֶ֖שֶׁף לְרַגְלָֽיו׃ עָמַ֖ד
וַיְמֹ֣דֵד אֶ֔רֶץ רָאָ֖ה וַיְתַ֣ר גּוֹיִ֑ם
וַתִּתְפֹּ֙צַצְנָה֙ הָרְרֵי־ עַ֔ד שָׁח֖וּ גִּבְעֹ֣ת
שְׁחִ֥י עוֹלָ֖ם הֲלִיכ֥וֹת עוֹלָ֖ם לֽוֹ׃ תַּחַ֤ת אָ֙וֶן֙
רָאִ֣יתִי אָהֳלֵ֣י כוּשָׁ֔ן יִרְגְּז֖וּן יְרִיעֹ֥ת
אֶ֥רֶץ מִדְיָֽן׃ הֲבַנְּהָרִ֤ים חָרָ֙ה֙ יְהוָ֔ה
אִם־בַּנְּהָרִ֖ים אַפֶּ֑ךָ אִם־בַּיָּ֣ם עֶבְרָתֶ֔ךָ
כִּֽי־תִרְכַּ֤ב עַל־סוּסֶ֙יךָ֙ מַרְכְּבֹתֶ֔יךָ
יְשׁוּעָ֖ה׃ עָרְיָ֣ה תָעוֹר֙ קַשְׁתֶּ֔ךָ
שִׁבְעוֹת֙ מַטּ֣וֹת אֹמָ֔ר סֶ֖לָה נְהָרוֹת֙
תְּבַקַּ֣ע אָ֔רֶץ רָא֥וּךָ יַחִ֖ילוּ הָרִ֑ים זֶ֣רֶם
מַ֔יִם עָבָ֙ר֙ נָתַ֣ן תְּה֔וֹם קוֹלוֹ֙ רוּם
יָדַ֥יהוּ נָשָׂ֖א שֶׁ֣מֶשׁ יָרֵ֑חַ עָמַ֤ד זְבֻלָּה֙

Trāſl.B.Vie.

vt aſpiciat nuditatē eius.
Repletus es
ignominia p gloria. Bi
be tu quoq; & cōſopire.
Circūdabit te calix dex
tere dñi: & vomit ignō
mine ſup gloriā tuam
Quia inqtas libani ope
riet te: & vaſtitas anialiū
deterrebit eos: de ſan
guinibus hoīs: & iniqta
te tre & ciuitatis: & oim
habitantiū in ea. Quid
pdeſt ſculptile: qa ſcul
pſit illud fictor ſu: cōfla
tile & imaginem falſam:
quia ſperauit in figmen
to fictor eius vt faceret ſi
mulachra muta. Ve qui
dicit ligno expergiſcere:
ſurge lapidi tacceti. Nūq
quid ipe docere poterit?
Ecce iſte cooptus eſt au
ro & argento: & ois ſpūs
nō eſt in viſceribus eius.
Dñs aūt in tēplo ſancto
ſuo: fileat a facie eius ois
terra.

Oratio abacuc pphete
pro ignorantiis. 3.
Omine audiui audi
tionē tuam: & ooooo
timui. Dñe opus tuum
in medio annorum ooo
viuifica illud. In medio
annorū notū facies: cū
iratus fueris mie recorda
beris. Deus ab austro ve
niet: et ſanctus de mōte
pharan. Operuit ooooo
celos gloria eius: & lau
dis eius plena eſt terra. oo
Splēdor eius vt lux erit:
cornua in manib eius.
Ibi abſcōdita eſt fortitu
do ei: ante faciē ei ibit
mors. Egredietur dia
bolus ante pedes ei. ſte
tit & mensus eſt terram.
Aſpexit & diſſoluit gen
tes: & cōtriti ſunt mōtes
ſecli. Incuruati ſūt col
les mundi: ab itineribus
eternitatis eius. Pro ini
qtate vidi tentoria ethio
pie: turbabuntur pelles
terre madiā. Nunqd in
fluminib irat es dñe:
aut in fluminibus furor
tu: vel in mare indigna
tio tua: Qui aſcendis ſu
per equos tuos & q̄drige
tue ſaluatio. Suſcitās ſu
ſcitabis arcū tuū: iuramē
ta tribus que locutus es.
Fluuios ſcindes terre:
viderunt te & doluerunt
mōtes: gurges aquarū
tranſiit. Dedit abyſſus
vocē ſuā: altitudo man
ſuas leuauit. Sol & luna
ſteterūt in hitaculo ſuo:

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

vt aſpiciat in ſpeliūcio ſuio: ſaturitatē igno
ὅπως ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὰ σκηνώματα αὐτῶν, πλησμονὴ ἀτι
minie de glia bibe: & cōmouere: circūdauit te ca
μίας ἐκ δόξης πίε, καὶ διασαλεύθητι, ἐκύκλωσέ σε τὸ πο
lix vertere dñi: & congregata ē ignominia ſup glo
τήριον δεξιᾶς κυρίου, καὶ συνέχυν ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν
riā tuā: q; ipietas libani operiet te: & mi
σου, διότι ἀσέβεια τοῦ λιβάνου καλύψει σε, καὶ τα
ſeria beſtiaꝝ terrebit te ꝓpt ſanguinē hoim &
λαιπωρία ἐπ᾽ αὐτοῖς τοίσσει σε αἵματα ἀνθρώπων καὶ
ipietates terre & ciuitatis & oim habitantium
ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούν
eam. q̄d ꝓdeſt ſculptili q̄ ſculpſerit illud: ſoli
των αὐτήν. τί ὠφελεῖ γλυπτὸν ὅτι ἔγλυψας αὐτό, ἢ χώ
uerit illud cōflatile imaginationē falſam. q; cōfidit
νευμα φαντασίας ψευδῆ. ὅτι πέποιθεν ὁ
fictor in figmento ſuo: vt faciat ydola mu
πλάσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι εἴδωλα κω
ta. vc q̄ dicit ligno vigila: ſurge: & a pidi
φά. οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ ἔκνηφον, ἐγείρεται, καὶ τῷ λίθῳ
elevare: & ipm eſt imaginatio & eſt ꝓductio an
ὑφάνθητι, καὶ αὐτό ἐστι φαντασία καὶ ἔστι ἔλασμα χρυσί
ri & argenti: & oio ſpūs nō eſt in eo: ac dñs in tēplo
ου καὶ ἀργυρίου, καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ, ὁ δὲ κύριος ἐν ναῷ
ſcto ſuo: reuereat a facie eius oio terra.
γίῳ αὐτοῦ, εὐλαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. C.3

Oratio ambacuc ꝓphete cū cantico. dñe au
Προσευχὴ Ἀμβακοὺκ τοῦ προφήτου μετ᾽ ὠδῆς. κύριε ἐπή
diui auditū tuū & timui: dñe cōſideraui
κοόκα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην, κύριε κατενόησα τὰ
opa tua: & obſtupui. i medio duoꝝ aialiū cognoſceris cū
ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ ἐν τῷ
approp̄quauerit ānī cognoſceris: cū aderit tps demō
ἐγγίζειν τὰ ἔτη γνωσθήσῃ, ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀνα
ſtraberis. cū cōturbata fuerit ala mea: mi
δειχθήσῃ. ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν ψυχήν μου, ἐλέους
recordaberis. de ab auſtro veniet & ſanctus de mōte ma
μνησθήσῃ. ὁ θεὸς ἀπὸ λιβὰ ἥξει καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κα
broſo pharan. Diapſalma. Operuit
τασκίου φαράν. Διάψαλμα. Ἐπεκάλυψεν τοὺς
celos virtus eius: & laude eius plena
οὐρανοὺς ἡ δύναμις αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλή
eſt tra: & ſplendor eius q̄ lux erit: & cornua
σθη ἡ γῆ, καὶ διαυγασμὸς αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται, καὶ κέρατα
in manib eius: & poſuit dilectionē robuſtā ſortitudo fue.
ἐν χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἦν ἀγάπησις ἰσχυρὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
ań faciem eius ibit verbū: & egredietur in
πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος, καὶ ἐξελεύσεται εἰς
cāpos. iuxta pedes eius erit & mota eſt terra: aſpexit
πεδία κατὰ πόδας αὐτοῦ ἦσαν καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ, κατενόη
& diſtare fecit gētes: & mōtes contriti ſunt violētia: tabu
σεν καὶ ἐξέκλασεν τὰ ἔθνη. καὶ τὰ ὄρη διεθραύσθησαν βίᾳ, ἐτάκη
eſt colles ſeculi: itinera ſēpitna eius: p labores ydi
σαν βουνοὶ τοῦ αἰῶνος, αἱ ὁδοὶ αἰώνιαι αὐτῷ, ἀντὶ πόνων εἶδον
tabernacula ethiopū: turbabunt & tabernacula
τοὺς σκηνοὺς Αἰθιόπων, ταραχθήσονται καὶ τὰ σκηνώματα τῆς
tre madiā. nūqd i fluminib irat es dñe: aut i fluminib fu
γῆς Μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε, ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυ
ror tu: aut i mari ipet tu: aſcenſus
μός σου, ἢ ἐν θαλάσσῃ ἡ ὁρμή σου; ἀναβήσεσθαι ἐπὶ τοὺς ἵπ
tuos: & equitat tu ſalua: extendēs extēdes
πους σου, καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία, ἐκτείνας ἐκτενεῖς
arcū tuū ſup ſceptra dicit dñs. diapſalma.
τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰ σκῆπτρα λέγει κύριος. Διάψαλμα. Ὁ
fluuios ſcindit tra. viderūt te: & cōdolent pp̄ti. ῥοῦ
ποταμοὺς σχίσει τὴν γῆν. εἶδόν σε, καὶ συνελεύσεται λαοί. διὰ
pdeo aquaꝝ itinerio: dedit abyſſus vo
σωρεῖς ὑδάτων τὴν πορείαν, ἔδωκεν ἄβυσσος τὴν φω
cē ſuā: altitudine viſionis eius. extulit
νὴν αὐτῆς, ὕψος τῆς φαντασίας αὐτοῦ. ὑψώθη ἥλιος
& luna ſteterūt in ordine ſuo.
καὶ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς. ooooooooo

Trāſ.gre.lec.cū inter.lati.

in luce iacula tua ibunt: τ in ſplēdore cor
ἐν φωτὶ αἱ βολίδες σου πορεύσονται, καὶ ἐν φέγγι ἀφε
ſcatiōis armoꝝ tuoꝝ: in ꝯminatiōe imminues terrā
στάσεως ὅπλων σου, ἐν ἀπειλῇ ἐλαττώσεις τὴν γῆν
τ in furore obſtrahes gētes. egreſſ⁹ es in ſalute ppli
τῆς τῶν ἐθνῶν σου. ἐξῆλθες ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ
tui vt ſalnares chriſtos tuos. miſiſti in caput
σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου· ἔπαισας ἐπὶ κεφαλὴν
impioꝝ mortem: ſuſcitaſti vincula vſq; ad collum
ἀσεβῶν θάνατον, ἤγειρας δεσμοὺς ἕως τοῦ τραχήλου
in finem: obſtupefti in ſtupore capita po-
εἰς τὸ τέλος, ἐξέστησας ἐν ἐκπλήξει τὰς κεφαλὰς τῶν ὑπο-
tentiū ꝯmouebuntur in ea aperiēt frenos ſuos
ταττῶν σαλευθήσονται ἐν αὐτῇ ἀνοίξουσι τοὺς χαλινοὺς αὐτῶν
ſic cōdens pauperē in abſcondito. τ ſuſpduxiſti in
ὡς τρώγων πτωχὸν ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ὑπερήγαγες ἐπὶ
mari equos tuos cōturbantes aquas
θαλάσσης τοὺς ἵππους σου συνταράσσοντας ὕδατα
multas. cuſtodiui τ extimuit venter meꝰ a voce
πολλά. ἐφύλαξα καὶ ἐφοβήθη ἡ κοιλία μου ἀπὸ φωνῆς
oratiōis labioꝝ meoꝝ: τ ingreſſ⁹ ē tremor in
προσευχῆς τῶν χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος ἐπὶ
D oſſa mea. τ ſubter me cōturbata ē fortitudo mea
τῶν ὀστέων μου· καὶ ὑποκάτω μου συνταράχθη ἰσχύς μου
requieſcam in die tribulatiōis mee: vt aſcēdā
καταπαύσωμαι ἐν ἡμέρᾳ τῆς θλίψεώς μου, τοῦ ἀναβῆ-
ad ppm pegrinatiōis mee: qui ſicus non
ναι πρὸς τὸν λαὸν τῆς παροικίας μου, ὅτι συκῆ οὐ μὴ
afferet fructū: τ in vineis non erūt
παράσῃ τὸν καρπόν, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσται
germia: mētietur opus oliue: a campi
φυτά, ψεύσεται τὸ ἔργον τῆς ἐλαίας, καὶ τὰ πεδία
nō facient eſcas. defecerūt: eo qđ cōdenſit o-
οὐ ποιήσουσι βρώματα· ἐξέλιπον, διότι ἐφαγον πρό-
ues: τ nō ſunt boues in ꝓſepibus. ego aūt
βατα, καὶ οὐκ εἰσὶν βόες ἐν ταῖς φάτναις· ἐγὼ δὲ
in dño exultabo: gaudebo ſup deo
ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ
ſalutari meo. dño deꝰ fortitudo mea: τ ponet
τῷ σωτῆρί μου· κύριος ὁ θεὸς ἰσχύς μου, καὶ θήσει τοὺς
pedes meos i cōſummationē: τ ſup excelſa imponet
πόδας μου εἰς συντέλειαν, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιθήσει
me vt vincā in cāntico eius.
με τοῦ νικῆσαι ἐν ᾠδῇ αὐτοῦ.

Trāſla.B.Hie.

[r]in luce [e]ſagittarū tuarum
[a]ibūt [b]in ſplendore [c]fulgurā
tis [d]haſte tue. [e] In fremitu
[f]cōculcabis [g]terram & ooo
[b]in furore [i]obſtupefacies
[k]gentes. [l] Egreſſus es [m]in
ſalutē [n]populi tui: [o]in ſalu
tē [p]cuꝫ [q]xp̄o tuo. [r]Percuſſi
ſti [s] caput [t]de domo [u]ipii:
[x]denudaſti [y] fundamentū
eius [z] vſq; ad [aa]collū [bb]ſemp.
[cc]Maledixiſti [dd]ſceptris eius
[ee]capiti [ff]bellatorū eius [gg] ve-
nientibus vt turbo [hh]ad diſp
gendū me. [ii]Exultatio eo-
rū [kk]ſicut eius [ll]qui deuorat
[mm]pauperē [nn]in abſcondito.
[oo] Viā feciſti [pp]in mari [qq]equis
tuis: in [rr] luto [ss]aquarū [tt]mul
tarū. [uu] Audiui [xx]& cōturba-
tus eſt [yy]venter meus: [zz]a vo
ce [aaa]contremuerunt [bbb] labia
mea. [ccc] Ingrediatur [ddd]putre
do [eee]in oſſib⁹ meis: [fff]& ſubt
me [ggg]ſcateat. [hhh] Vt [iii]requieſcā
[kkk]in die [lll] tribulationis [mmm] vt
aſcendā [nnn]ad populū [ooo]accin
ctum noſtrū. [ppp] Ficus [qqq] eni
[rrr]non [sss]florebit: [ttt]& non erit
[uuu]germen [xxx]in vineis:. oooo
[yyy]Mentietur [zzz]opus [aaaa] oliue:
[bbbb]& arua [cccc]non oooooooo
[dddd]afferent [eeee]cibum. [ffff]Abſcin
detur [gggg]de ouili [hhhh]pecus: ooo
[iiii]& nō erit [kkkk]armentū [llll]in p̄-
ſepibus. [mmmm]Ego aūt [nnnn]in dño
[oooo]gaudebo: [pppp] exultabo [qqqq]in
deo [rrrr]Ieſu meo. oooooooo
[ssss]Deus [tttt]domin⁹ [uuuu]fortitudo
mea: [xxxx]& ponet [yyyy]pedes me
os [zzzz]quaſi ceruorū. [aaaaa]Et ſup
[bbbbb]excelſa mea [ccccc]deducet me
[ddddd]victor [eeeee]in pſalmis canen
tem.
Explicit abacuc ꝓpheta.

Tet.beb.Abacuc.iij.Prītiua.beb.

הַלֹּךְ	[a]לְאוֹר [b]חִצֶּיךָ [c]יְהַלֵּכוּ [d]לְנֹגַהּ [e]בְּרַק
חֲנִיתְךָ׃ צעצ	[f]בְּזַעַם [g]תִּצְעַד [h]אָרֶץ [i]
דוש	[k]בְּאַף [l]תָּדוּשׁ [m]גּוֹיִם׃ [n]יָצָאתָ [o]לִישַׁע
עָמֶךָ [p]לִישַׁע [q]אֶת [r]מְשִׁיחֶךָ [s]מָחַצְתָּ	
ראשׁ [t]מִבֵּית [u]רָשָׁע [v]עֲרוֹת [w]יסוד	
עַד [x]צַוָּאר׃ סֶלָה׃ [y]נִקַּבְתָּ [z]בְּמַטָּיו	
ראשׁ [aa]פְּרָזָו [bb]יִסְעֲרוּ [cc]לְהַפִּיצֵנִי [dd]	
עֲלִיצָתָם [ee]כְּמוֹ [ff]לֶאֱכל [gg]עָנִי	
בַּמִּסְתָּר׃ [hh]דָּרַכְתָּ [ii]בַּיָּם [jj]סוּסֶיךָ [kk]	
חֹמֶר [ll]מַיִם [mm]רַבִּים׃ [nn]שָׁמַעְתִּי [oo]וַתִּרְגַּז	
[pp]בִּטְנִי [qq]לְקוֹל [rr]צָלְלוּ [ss]שְׂפָתַי [tt]	
[uu]יָבֹא [vv]רָקָב [ww]בַּעֲצָמַי [xx]וְתַחְתַּי [yy]אֶרְגַּז [zz]	
אֲשֶׁר [aaa]אָנוּחַ [bbb]לְיוֹם [ccc]צָרָה [ddd]לַעֲלוֹת	
[eee]לְעַם׃ [fff]יְגוּדֵנוּ׃ [ggg]כִּי [hhh]תְאֵנָה [iii]לֹא	
תִפְרַח [jjj]וְאֵין [kkk]יְבוּל [lll]בַּגְּפָנִים	
כִּחַשׁ [mmm]מַעֲשֵׂה [nnn]זַיִת [ooo]וּשְׁדֵמוֹת [ppp]לֹא	
עָשָׂה [qqq]אֹכֶל [rrr]גֵּזֶר [sss]מִכְלָה [ttt]צֹאן	
[uuu]וְאֵין [vvv]בָּקָר [www]בָּרְפָתִים׃ [xxx]וַאֲנִי [yyy]בַּיהוָה	
[zzz]אָעֱלֹזָה [aaaa]אָגִילָה [bbbb]בֵּאלֹהֵי [cccc]יִשְׁעִי׃	
[dddd]יְהוִה [eeee]אֲדֹנָי׃ [ffff]חֵילִי [gggg]וַיָּשֶׂם [hhhh]רַגְלַי	
[iiii]כָּאַיָּלוֹת [jjjj]וְעַל [kkkk]בָּמוֹתַי [llll]יְדַרְכֵּנִי	
[mmmm]לַמְנַצֵּחַ [nnnn]בִּנְגִינוֹתָי׃	

INCIPIT PROLOGVS IN Sophoniam prophetam.

Radūt hebrei cuiuſcūq; ꝓphete pr̄ aut au⁹ po
natur in titulo iꝑos quoq; prophetas fuiſſe.
Vnde & amos vnū de duodecim ꝓphetis: q
dixit: non ſum ꝓpheta nec filius prophete: ſed
paſtor capraꝝ vellicans ſycomoros: patris
nomē in titulo non habere. Hoc ſi verū eſt: ſo
phonias ꝓpheta: qui nomīe: vt ita dicā: ꝓphe
tico & glorioſa maiorꝝ ſuoꝝ ſtirpe generatus eſt. Habuit enim
patrē chuſi: auū godoliam: pauum amariam: attauum ezechi-
am: & talem quadrigam ipſe velut extremus auriga cōpleuit.
Nomen ſophonie: alii ſpeculā: alii archanū dñi tranſtulerunt.
Siue igitur ſpecula: ſiue abſconditū dñi interpretetur: vtrumq;
ꝓphete conuenit: Dicitur. n. ad ezechielem. Fili hominis ſpecu
latorē te poſui domui iſrael. Iſte ergo ꝓpheta q erat in ſpecula
& in ſublimibus cōſtitutus: & nouerat myſteria dñi: filius erat
chuſi: q interpretatur hūilitas. Habebat quoq; auum godoliā:
q dicitur magnitudo dñi: & pauū amariam: q & ipſe vertitur in
ſermonē dñi: attauum ezechiam: qui ſonat fortitudo domini.
De fortitudine itaq; dñi: nat⁹ eſt ſermo domini: & de ſermone
domini nata eſt magnitudo dñi: de magnitudine dñi nata eſt
hūilitas: vt cū puenerit aliquis ad perfectū: dicat: quia nō ſum
dignus vocari apoſtolus. Et illud in pſalmis. Dñe non eſt exal-
tatū cor meū: neq; elati ſunt oculi mei. Ioſiam regē Iude cuius
temporibus ſophonias ꝓphetaſſe inuenitur: deo p oībus re-
gibus iude placuiſſe hiſtoria quarti libri regū & ſecundi para
lipomenon demonſtrat. Ioſias ſimulachra q̄ pater ſuus amon
vel auus manaſſes in templo dei collocauerat deiecta cōminu
iſſe mōſtratur. In quibus etiā ſerpentē ereū a moyſe factū cui
errori inductus ꝑ⁹ ſuperſtitione idoloꝝ detēt⁹ admiſerat. Idē
cuſtodiſſe paſcha & intermiſſū tp̄ibus multis ſolus celebraſſe
monſtratur. Ideo deus p prophetam tp̄ibus memorati regis
que puentura erant oſtendens: gentibus qdē lectione compre
henſis affuturꝝ iudicium: populo vero iſrael ſalutem: & ciuitati
hieruſalem reſtaurationem: tunc temporis tribuendam textu
lectionis denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

SOphonias ſpeculator & arcanorū dei cognitor: audit clas
morem a porta piſciū. & eiulatum a ſecunda: & cōtritionē
a collib⁹. Indicit quoq; vlulatū habitatorib⁹ pile: qa cōticuit ois
ꝑ⁹ chanaan: diſperierūt vniuerſi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum.

Incipit Sophonias prophe-ta. Capitulum. 1.

SOPHONIAS.

ΣΟΦΟΝΙΑΣ. Ca.1.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל צְפַנְיָה
בֶּן כּוּשִׁי בֶּן גְּדַלְיָה בֶּן אֲמַרְיָה בֶּן
חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יום
יְהוּדָה׃ אָסֹף אָסֵף כֹּל מֵעַל פְּנֵי פנה
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ אָסֵף אָדָם
וּבְהֵמָה אָסֵף עוף הַשָּׁמַיִם וְדְגֵי תנה
הַיָּם וְהַמִּכְשֹׁלוֹת אֶת הָרְשָׁעִים כשל
וְהִכְרַתִּי אֶת הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי כרת
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ וְנָטִיתִי יָדִי עַל נטה
יְהוּדָה וְעַל כֹּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם
וְהִכְרַתִּי מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת כום
שְׁאָר הַבַּעַל אֶת שֵׁם הַכְּמָרִים עִם
הַכֹּהֲנִים׃ וְאֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל הַגַּגוֹת שמה גן
לִצְבָא הַשָּׁמָיִם וְאֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים
הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים שבע
בְּמַלְכָּם׃ וְאֶת הַנְסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה סוג
וַאֲשֶׁר לֹא בִקְשׁוּ אֶת יְהוָה וְלֹא
דְרָשֻׁהוּ׃ הַס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְהוִה כִּי פנה
קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי הֵכִין יְהוָה זָבַח קרב כון
הִקְדִּישׁ קְרָאָיו׃ וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח קדש
יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי שור
הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל הַלְבֻשִׁים מַלְבּוּשׁ לבש
נָכְרִי׃ וּפָקַדְתִּי עַל כָּל הַדּוֹלֵג עַל דלג
הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמְמַלְאִים בֵּית פתן מלא
אֲדֹנֵיהֶם חָמָס וּמִרְמָה׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא נְאֻם יְהוָה קוֹל צְעָקָה מִשַּׁעַר
הַדָּגִים וְיִלֵּלָה מִן הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר שנה
גָּדוֹל מִן הַגְּבָעוֹת׃ הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי גבע
הַמַּכְתֵּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל עַם כְּנַעַן כנע
נִכְרְתוּ כָּל נְטוּלֵי כָסֶף׃ וְהָיָה בָּעֵת כרת
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּנֵּרוֹת חפש נור
וּפָקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים הַקְפָאִים
עַל שִׁמְרֵיהֶם הָאֹמְרִים בְּלִבָּם
לֹא יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא יָרֵעַ׃ וְהָיָה יטב רוע
חֵילָם לִמְשִׁסָּה וּבָתֵּיהֶם לְשַׁמָּמָה בית שסס

SOPHONIAS. Ca.1.

Verbũ dñi qđ factũ ẽ ad sophoniã filiũ A Ογος κυρίου ὃς ἐλήλυθεν πρὸς σοφονίαν τὸν τοῦ A
chusi filij godolie filij gomorie filij ezechie in diebus iosie filij ammõ regis iuda. χουσὶ υἱοῦ γοδολίου υἱοῦ γαμαρίου τοῦ ἐζε-
χίου ἐν ἡμέραις ἰωσία υἱοῦ ἀμμὼν βασιλέως ἰούδα.
defectione deficiat a facie terre dicit dominus: deficiat homo ⁊ iumẽta: deficiant volatilia celi ⁊ pisces maris: ⁊ infirmabũtur ipſi: ⁊ auferã iniqtã a facie ire dicit dñs. ⁊ extendã manũ meã sup iudam ⁊ sup oẽs ḳ habitant hierusalem: ⁊ auferã de loco hoc nomia baal: ⁊ nomina sacdotũ cum sacdotib⁹: ⁊ eos ḳ adorant sup tecta militiam celi: ⁊ eos ḳ iurant in dño: ⁊ nõ adhe rent eỹ. timete a facie dñi dei qz iuxta dies dñi: qz ꝑparauit dñs victimã suam: sctificauit vocatos suos: ⁊ erit in die hostie dñi. ⁊ vlciscar sup ꝓcipes: ⁊ sup domũ regio: ⁊ sup oẽs induti sunt indumentis aliente. ⁊ vlciscar sup ỹdolimbolos ỹduẽtes ỹdumẽta aliena: ⁊ sup oẽs manifeste ḳ in vestibulis in illa die: ḳ cõplent domũ dñi dei sui ipse plena, ⁊ dolo. ⁊ erit in illa die dicit dominus: vox clamoris a porta cõpungentiũ: ⁊ vlulatus a secunda: ⁊ cõtritio magna a collib⁹. plangite ḳ habitatio facti⁹ est ad sophoniã filiũ chusi filii godolie filii amarie filii ezechie in diebus iosie filii ammon regis iuda. Congregans congregabo omnia a facie terre dicit dominus: cõgregans hominem & pecus: cõgregans volatilia celi & pisces maris. Et ruine impiorum erunt: & disperdam homines a facie terre dicit dñs. Et extendam manum meam sup iudam: & super omnes habitantes hierusalem: & disperdã de loco hoc reliquias baal & nomẽ edituorum cum sacerdotibus: & eos qui adorant super tecta militiã celi: & adorãt & iurant in domino & iurant in melchõ: & qui auertũtur de post tergũ dñi: & qui non quesierunt dñm: nec inuestigauerũt eum. Silete a facie dñi dei: quia iuxta est dies dñi. Quia preparauit dñs hostiã: sanctificauit vocatos suos. & erit in die hostie dñi visitabo sup principes & super filios regis: & super omnes qui induti sunt veste peregrina: & visitabo super oem qui arrogãter ingreditur sup limen in die illa: qui cõplent domũ domini sui iniquitate & dolo. Et erit in die illa dicit dominus vox clamoris a porta piscium: & vlulatus a secunda: & contritio magna a collibus. Vlulate habitatores pile. Conticuit omnis populus chanaan: disperierũt oẽs inuoluti argento. Et erit in tpe illo: scrutabor hierusalem in lucernis & visitabo sup viros defixos in fecibus suis qui dicũt in cordibus suis. Nõ faciet bñ dñs & nõ faciet male. Et erit fortitudo eorũ in direptionẽ & domus eorũ in desertũ.

B ρχονται ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐξα-
ρῶ ἐκ τοῦ τόπου τούτου τὰ ὀνόματα τῆς Βαὰλ, καὶ τὰ
ὀνόματα τῶν ἱερέων μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ τοὺς προσκυνοῦν-
τας ἐπὶ τὰ δώματα τῆς στρατιᾶς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ὀμ-
νύοντας κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ ὀμνύοντας κατὰ βασιλέως
αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ
οἵτινες οὐκ ἐζήτησαν τὸν κύριον, καὶ τοὺς μὴ ἐπι-
ζητοῦντας. φοβήθητε ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ
θεοῦ· ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου, ὅτι ἡτοίμασεν κύριος τὴν
θυσίαν αὐτοῦ, ἡγίασε τοὺς κλητοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ θυσίας κυρίου. καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας,
καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
ἐνδεδυμένους ἐνδύματα ἀλλότρια, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ
πάντας ἐμφανῶς τοὺς ἐπὶ τὰ πρόθυρα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
ρᾳ, τοὺς πλουτοῦντας τὸν οἶκον κυρίου θεοῦ αὐτῶν ἀνο-
μίᾳ· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύ-
ριος· φωνὴ κραυγῆς ἀπὸ πύλης ἀπεκτεινόντων, καὶ
ὀλολυγμὸς ἐκ τῆς δευτέρας, καὶ συντριμμὸς μέγας
ἀπὸ τῶν βουνῶν· ἀρεῖσθε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατα-
σφαγήν· ὅτι ὡμοιώθη πᾶς ὁ λαὸς χαναάν, ἐξολεθρεύ-
θησαν πάντες οἱ ἐστιγμένοι ἀργυρίῳ· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ, ἐξιχνιάσω τὴν Ἰερουσαλὴμ μετὰ λύχνου, καὶ ἐκ-
δικήσω ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καταφρονοῦντας
ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν, τοὺς λέγοντας ἐν ταῖς καρ-
δίαις αὐτῶν· οὐ μὴ ἀγαθοποιήσει κύριος οὐδὲ μὴ κακώ-
σει· καὶ ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν εἰς διαρπαγήν, καὶ οἱ δε-
μοὶ αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν. ooooooooooooooooooo

C

Amos 5.c.

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

ε edificabunt domos: ε non hitabunt. ε
καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ οὐ μὴ κατοικήσωσι· καὶ
plantabunt vineas: ε non bibēt vi=
καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ οὐ μὴ πίωσι τὸν οἶ=
nū eaꝝ. q; iuxta dies dñi magnus ε iuxta
νον αὐτῶν. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη καὶ ἐγγὺς
ε velox nimis. vox dei dñi amara ε tu=
καὶ ταχεῖα σφόδρα· φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ σκλη
ra posita est fortis dies ire dies illa: dies
ρὰ τέτακται δυνατὴ ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα
tribulatiōis ε necessitatis: dies miserie ε pditionis:
ἐλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἡμέρα ταλαιπωρίας καὶ ἀφανισμοῦ,
dies tenebraꝝ ε caliginis: dies nubis ε nebule: di=
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ἡμίχλης, ἡμέ
es tube ε clamoris: sup ciuitates muni=
ρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς, ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς καὶ
tas sup angulos excelsos. ε tribulabo homi=
ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς· καὶ ἐκθλίψω τοὺς ἀνθρώπους
nes ε ambulabūt vt ceci: q dño peccauerūt: ε
καὶ περιεύσονται ὡς τυφλοὶ ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτον, καὶ
effundet sanguinē eoꝝ sicut pulueꝛē ε carneꝰ eoꝝ
ἐκχυθήσεται τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν
sicut ſtercora dolū. argētū eoꝝ ε aurū eoꝝ
ὡς βόλβιτα· τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν
non poterit eruere eos in die ire dñi. ε
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ
in igne zeli ei⁹ cōſumetur oia terra: q;
ἐν πυρὶ ζήλου αὐτοῦ καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι
cōſumationē ε feſtinationē facies ſup oēs
τι συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς
hitantes terrā.
κατοικοῦντας τὴν γῆν. Ca.2.

A Congregamini ε colligamini gens inerudita
Συνάχθητε καὶ συνάγετε τὸ ἔθνος τὸ ἀπαίδευ=
antequā fiat dies vos ſicut flos pertranſiens
τον πρὸ τοῦ φθάσαι ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον
die: antequā veniat ſup vos ira dñi: antequā
ἡμέρα, πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ᾽ ὑμᾶς ὀργὴ κυρίου, πρὸ τοῦ
irruat ſup vos dies ire furoris dñi. querite
ἐπιστῆσαι ἐπὶ ὑμῶν ἡμέραν ὀργῆς θυμοῦ κυρίου· ζητήσατε
dñm oēs humiles terre. iudiciū ogamini ε iuſti
τὸν κύριον πάντες ταπεινοὶ γῆς· κρῖμα ἐργάζεσθε καὶ δι=
ciam q̄rite: ε rhdete ea: vt pte
καιοσύνην ζητήσατε, καὶ ἀποκρίνεσθε αὐτά, ὅπως σκε=
gamini in die ire dñi: q; gaza direpta
πασθῆτε ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου, διότι γάζα διαρπασθήσε
erit: ε aſcalon in deſolationē: ε azotus meridie
ται, καὶ ἀσκάλων εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἄζωτος μεσημβρί
B pſcietur: ε accaron eradicabit. ve q̄ hi
ας ἐκριφήσεται, καὶ ἀκκαρὼν ἐκριζωθήσεται· ἐναὶ οἱ κα
tanio funiculū maris aduene cretēſiū:
τοικοῦντες τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης παροίκει κρητῶν,
verbū dñi ſup vos canaam tra allophylo=
λόγος κυρίου ἐφ᾽ ὑμᾶς χαναὰν γῆ ἀλλοφύλων· καὶ
perdam vos ne habitatione. ε erit creta paſcua
ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας· καὶ ἔσται κρήτη νομὴ
paſtor ε ouile ouium. ε erit funiculus
ποιμένων καὶ μάνδρα προβάτων· καὶ ἔσται τὸ σχοίνισμα
maris ſpq reliqui ſunt d̄ domo iuda: ſup hos
τῆς θαλάσσης τοῖς καταλοίποις οἴκου ἰούδα, ἐπ᾽ αὐτοὺς
paſcent in domib⁹ aſcalonis: veſpere diuertent
νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις ἀσκάλωνος, ἑσπέρας καταλύσου
a facie filioꝝ iuda. q; viſitat e=
σιν ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰούδα· ὅτι ἐπισκέψεται αὐ=
os dñs deus eoꝝ: ε auertet captiui=
τοὺς κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψει τὴν αἰχμα=
tatē eoꝝ. audini opprobriū moab ε cōtumeliā
λωσίαν αὐτῶν. ἤκουσα ὀνειδισμὸν μωὰβ καὶ ὀνειδισμὸν
filioꝝ ammon: in q̄b⁹ exprobraueꝛūt pplo meo ε magnifi
υἱῶν ἀμμών, ἐν οἷς ὠνείδισαν τὸν λαόν μου καὶ ἐμεγα=
cati ſunt ſup fines meos.
λύνθησαν ἐπὶ τὰ ὅρια μου. ooooooooooooooooooo

C

Trāſla.B.Hie.

aEt edificabūt bdomos c& non habitabūt: e& plāta būt fvineas: g& nō h bibent ivinū earū. kIuxta eſt mdies ndñi omagnus: pIuxta eſt q& velox rnimis. sVox tdiei udñi vamara w tribulabi=tur xibi yfortis. zDies aire bdies cilla: d dies etribulatiōis f& angustie: gdies ooooooo hcalamitatis i & miſerie: mdies ktenebrarū l & caligi=nis: ndies onebule p& tur binis: qdies rtube s& clamo=ris: tsup uciuitates xmuni tas yet sup zangulos ooo aexcelſos. b Et tribulabo chomines: d& ambulabūt evt ceci: f qa gdño hpeccaue runt. i Et effundetur jſan guis eorū k ſicut humus: l& corpora eoꝝ mſicut ſter cora. Sed n& oargentū eoꝝ p& qaurū eorū rnō ſpoterit tliberare eos uin die vire wdñi. xIn igne yzeli ei zcdeuora=bitur aois bterra: cqa dcōſu mationē ecū festinatione gfaciet hcunctis ihabitan=tibus jterram. 2.

QOnuenite a congre=gamini bgens cnō damabilis: epriuſ q̄ fpariat guſſio hquaſi pulueꝛē itrāſeuntē kdiem: lantea q̄ mveniat nſup vos oira pfuroris qdñi: rantea q̄ ooooooooooooooooo ſveniat tſup vos udies vindignationis wdñi. xQuerite ydominū zomnes aamanſue ti bterre: cquia ddomo eſudiciū eius fecis operati: gquerite hmanſuetū: iſi quō jabſcō damini kin die lfuroris mdñi. nquia oqaza pdeſtructa qerit: r& aſcalon ſin deſertū. t Azotum u in meridie veicient: wooooooo x& acharon yeradicabitur. zVe aqui habitatis bfunicu lum cmaris: dgens epdito rum. f Verbū gdñi hſup vos ichanaan jterra kphiliſti=norum l& diſperdā te :ita mvt nō ſit nhabitator. o Et erit pfuniculus qmaris ooo rrequies ſpaſtorū t& caule upecorum. oooooooooooo vEt erit wfuniculus ei q re mānerit yde zdomo afuda. Ibi bpaſcentur cin domib⁹ daſcalonis e ad veſperam frequieſcent: gqa hviſitabit eos idñs jde keorū: l& auer tet mcaptiuitatē eorū. n Au dium oopprobriū pmoab q& blaſphemias rfiliorū s ammon: tque uexprobraueꝛit vpplo meo: w& magnifica=ti ſunt xſup yfines eoꝝ.

Tex.heb.Sopho.ij.Pritiua.heb.

בָּנָה בַּיִת וְלֹא יֵשְׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים
וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם׃ קָרוֹב יוֹם יְהוָה
הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר מְאֹד קוֹל יוֹם
יְהוָה מַר צוֹרֵחַ שָׁם גִּבּוֹר׃ יוֹם עֶבְרָה
הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם
שְׁאָה וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה
יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל׃ יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה
עַל עָרֵי הַבְּצֻרוֹת וְעַל הַפִּנּוֹת
הַגְּבֹהוֹת׃ וְהַצַּרְתִּי לָאָדָם וְהָלְכוּ
כַּעִוְרִים כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשֻׁפַּךְ דָּמָם
כֶּעָפָר וּלְחֻמָּם כַּגְּלָלִים׃ גַּם כַּסְפָּם
גַּם זְהָבָם לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם
עֶבְרַת יְהוָה וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ תֻּאָכַל כָּל
הָאָרֶץ כִּי כָלָה אַךְ נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה
אֶת כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשׁוּ Cap.ij.
חַנּוּי לֹא נִכְסָף׃ בְּטֶרֶם לֶדֶת חֹק
כְּמֹץ עָבַר יוֹם בְּטֶרֶם לֹא יָבוֹא
עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף יְהוָה בְּטֶרֶם לֹא
יָבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף יְהוָה׃ בַּקְּשׁוּ
אֶת יְהוָה כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ
עָנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף יְהוָה׃
כִּי עַזָּה עֲזוּבָה תִּהְיֶה וְאַשְׁקְלוֹן
לְשַׁמָּמָה אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגָרְשׁוּהָ
וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר׃ הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל
גּוֹיִם כְּרֵתִים דְּבַר יְהוָה עֲלֵיכֶם
כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ
מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם
נְוֹת כְּרֹת רֹעִים וְגְדֵרוֹת צֹאן׃
וְהָיָה הֶחָבֶל לִשְׁאֵרִית בֵּית יְהוּדָה
עֲלֵיהֶם יִרְעוּן בָּתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב
יִרְבָּצוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְשָׁב שְׁבוּתָם׃ שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב
וְגִדְּפֵי בְנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אֶת עַמִּי וַיִּגְדִּילוּ עַל גְּבוּלָם׃

לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי מוֹאָב כִּסְדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה מִמְשַׁק חָרוּל וּמִכְרֵה מֶלַח וּשְׁמָמָה עַד עוֹלָם שְׁאֵרִית עַמִּי יְבָזּוּם וְיֶתֶר גּוֹיִי יִנְחָלוּם׃ זֹאת לָהֶם תַּחַת גְּאוֹנָם כִּי חֵרְפוּ וַיַּגְדִּילוּ עַל עַם יְהוָה צְבָאוֹת׃ נורא יְהוָה עֲלֵיהֶם כִּי רָזָה אֶת כָּל אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כֹּל אִיֵּי הַגּוֹיִם׃ גַּם אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי חַרְבִּי הֵמָּה וְיֵט יָדוֹ עַל צָפוֹן וְיֹאבֵד אֶת אַשּׁוּר וְיָשֵׂם אֶת נִינְוֵה לִשְׁמָמָה צִיָּה כַּמִּדְבָּר׃ וְרָבְצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים כָּל חַיְתוֹ גוֹי גַּם קָאַת גַּם קִפּוֹד בַּכַּפְתֹּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל יְשׁוֹרֵר בַּחַלּוֹן חָרֵב בַּסַּף כִּי אַרְזָהּ עֻרָּה׃ זֹאת הָעִיר הָעַלִּיזָה הַיֹּשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמְרָה בְּלִבָּהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ לַחַיָּה כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק יָנִיעַ יָדוֹ׃

Cap.iij.

הוֹי מֹרָאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה׃ לֹא שָׁמְעָה בְקוֹל לֹא לָקְחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטָחָה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרָבָה׃ שָׂרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר׃ נְבִיאֶיהָ פַּחֲזִים אַנְשֵׁי בְגִדוֹת כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה׃ יְהוָה צַדִּיק בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר לֹא נֶעְדָּר וְלֹא יוֹדֵעַ עַוֶל בּוֹשֶׁת׃ הִכְרַתִּי גוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הֶחֱרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלִי עֹבֵר נִצְדּוּ עָרֵיהֶם מִבְּלִי אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ אָמַרְתִּי אַךְ תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא יִכָּרֵת מְשֻׁנָתָהּ כֹּל אֲשֶׁר פָּקַדְתִּי

[q]Propterea[r]viuo[e]ego[t]dicit[a]dñs[t]exercituum[r]deus [i]ſrael:[a]quia[b]moab[c]vt ſodoma[b]erit[c]& filii ooooo [r]ammō[e]quaſi gomorra: [b]ſiccitas[r]ſpinarꝝ[c]& acerui [i]ſalis:[m]& deſertū[n]vſq; in [e]eternū.[f]reliquie[q]populi mei[r]diripiēt eos:[e]& reſi- dui[r]gētis mee[e]poſſidebūt illos:[h]hoc[e]is euenit[r]pro [a]ſuperbia ſua:[b]qua[c]blaſphe mauerunt[b]& magnificati ſunt[c]ſup[r]pplm[e]dñi[h] exer cituū.[i]Horribilis[a]dñs[i]ſup eos: &[e]attenuabit[r]omnes [q]deos[r]tre.[e]Et adorabūt [i]eū[e]viri[r]de loco ſuo:[r]oēs [i]inſule[e]gentiū.Sed[e]&[c]vos [b]ethiopes:[c]interfecti[r]gla dio meo[e]eritis.[t]Et exten det[r]manū ſuā[e]ſup[i]aqlonē [m]& perdet[e]aſſur.[r]Et po- net[r]ſpeciosam[e]i ſolitudi- nē & in[i]inuitū:&[n]q̄ſi deſer tū.[i]Et accubabūt[r]i medio ei[r]greges[e]oēs[b]beſtie[c]gē tiū[n]&[o]onocrotalus[i]&[e]he ricius[q]in limimbus eius [m]orabūtur.[s]Vox[c]cantā- tis[m]in feneſtra:[b]coru[o]in ſupliminari:[r]qm̄[s]attenua bo[r]robur eius.[e]Hec eſt[c]ci uitas[e]gloriosa[s]hītans[r]in cōfidētia:[q]dicebat[e]i cor de ſuo.[b]ego ſum[c]& extra me nō eſt alia[o]āpli?:[c]quō [f]facta eſt[e]in deſertū[b]cubi le[e]beſtie![s] Ois[q]qui tranſit [m]per eas[e] ſibilabit: &[o]mo uebit[r]manū ſuam. 3.

VE[s]puocatrix[c]& redē pta[o]ciuitas[c]colūba. [f]Non[e]audiuit[s]voc̄[i]&[n]ō [s]ſuſcepit[i]diſciplinam.[m]In dño[n]non[o]eſt confiſa:[r]ad [q]deū ſuū[n]ō[e]appropinq̄- uit.[i]Principes eius[n]in me dio eius q̄ſi[s]leones[r]rugiē tes.[i] Iudices eius[a]lupi oo [b]veſpere:[c]nō[b]relinq̄bant [r]in mane.[f]Prophete eius [e]veſani:[b]vir[i]infideles.[s]Sa cerdotes eius[i]polluerunt [m]ſanctū:[n]iniuſte egerunt contra[o]legē.[r]Dñs[i]iuſtus [n]in medio eius[n]nō[f]faciet [e]iniquitatem.[f]Mane ooo [m]mane[i]udiciū ſuū[a]dabit [b]in luce:&[c]non ooooooo [b]abſcōdetur.[s]Neſciuit aūt [e]iniqu?[c]cōfuſionē.[i]Diſp- didi[a]gētes &[i]diſſipati ſūt [m]anguli earū.[b]deſertas fe ci[o]vias eoꝝ[r]dum nō eſt[q]q tranſeat.[f]Deſolate ſūt[e]ci uitates eoꝝ[s]nō remanēte [e]viro[e]neq; vllo[f]hītatore. [i]Dixi:[a]attñ[b]timebis[s]me: [b]ſuſcipies[c]diſciplinā.[f]Et nō[s]pibit[b]habitaculū ei?: ꝓpter[i]oia in[s]qbus[i]viſitaui

ꝓpterea viuo ego dicit dñs exercituū deꝰ Ιſ. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς τοῦ Ισ- rael: q; moab ſic̄ ſodoma erit ⁊ filij ammon q̄ſi go- ραιλ, διότι μωαβ ὡς σόδομα ἔσται, καὶ υἱοὶ ἀμμὼν ὡς γό- morra: ⁊ damaſcus derelicta ⁊ q̄ſi acerui ſalis μορρα, καὶ δαμασκὸς ἐκλελειμμένη καὶ ὡς ἀκμωνία ἁλὸς ⁊ diſſipata in ſempiternū:⁊ q̄ reliqui fuerit ppli καὶ διαφανισμένη εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ οἱ καταλειφθέντες τοῦ λαοῦ mei diripient eos: ⁊ reliqui gētis mee he- μου διαρπάσουσιν αὐτούς, καὶ οἱ καταλειφθέντες ἔθνους μου κλη reditabunt eos hoc eis pro cōtumelia ſua: ρονομήσουσιν αὐτοὺς τοῦτο αὐτοῖς ἀντὶ τῆς ὕβρεως αὐ q; exprobrauerit ⁊ magnificati ſunt ſup dñm τῶν, διότι ὠνείδισαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν ἐπὶ τὸν κύριον τῶν virtutū. manifeſtꝰ erit dñs ſup eos: ⁊ diſper- δυνάμεων. ἐπιφανὴς ἔσται κύριος ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐξολο- det oēs deos gētiū tre. ⁊ adora- θρεύσει πάντας τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. καὶ προσκυ- bunt eū singuli de loco ſuo. oēs inſu νήσουσιν αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν. πᾶσαι αἱ νῆ- le gentiū:⁊ vos ethiopes vulnerati gladio meo σοι τῶν ἐθνῶν, καὶ μεῖς Αἰθίοπες τραυματίαι ῥομφαίᾳ μου eritis ⁊ extendet manū ſuā ſup aqlonē. ⁊ ꝑdet ἔσεσθε καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ βορρᾶ. καὶ ἀπολεῖ aſſyriū: ⁊ ponet niniuē in deſolationē ſine aq̄ q̄ſi τὸν Ασσύριον, καὶ θήσει τὴν Νινευὴ εἰς ἀφανισμὸν ἄνυδρον ὡς deſertū. ⁊ paſcent in medio ei greges ⁊ oēs ἔρημον. καὶ νεμήσονται μέσῳ αὐτῆς ποίμνια καὶ πάντα beſtie terre: ⁊ leones ⁊ ericij in ſplendibus τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ λέοντες καὶ ἐχῖνοι ἐν τοῖς φατνώμα eius cubabunt: ⁊ beſtie clamabūt in fo- σιν αὐτῆς κοιταζέσονται, καὶ θηρία φωνήσει ἐν τοῖς θυ- ribus eius: ⁊ corui in portis eius: q; ρώγμασιν αὐτῆς, καὶ κόρακες ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, ὅτι cedrus coronatio eius. hec ciuitas malis dedita:q̄ bi κέδρος ὁ ἀκάτεμμα αὐτῆς. αὕτη ἡ πόλις ἡ φαυλίζουσα, ἡ κα tat in ſpe: dicens in corde ſuo: ego τοικοῦσα ἐπ' ἐλπίδι, λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτῆς, ἐγώ ſum ⁊ nō eſt poſt me vltra alia. quō facta é in deſola εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμὲ ἔτι ἄλλη. πῶς ἐφάνη εἰς ἀφανι tionē paſcua beſtiaꝝ:oīa q̄ tranſit eā ſibilabit ⁊ σμὸν τοῦ θηρίου, πᾶς ὁ διαπορευόμενος αὐτὴν συριεῖ καὶ mouebit manꝰ ſuas. κινήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ca.3.

VE illuſtris ⁊ redempta ciuitas: colū Οὐαὶ ἡ ἐπιφανὴς καὶ ἀπολελυτρωμένη πόλις, ἡ περι ba: nō audiuit vocē neq; ſuſcepit diſciplinā: in ge.ii.f ſtera: οὐκ ἤκουσε φωνῆς οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν, ἐπὶ τῷ Mich. dño nō confiſa: ⁊ ad deū ſuū nō appropinq̄uit. ꝓ- θεῷ οὐκ ἐπεποίθει, καὶ πρὸς τὸν θεὸν αὐτῆς οὐκ ἤγγισεν. οἱ ἄρ 5.b. cipes eius in ea velut leones rugientes. iudices eius χοντες αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὡς λέοντες ὠρυόμενοι οἱ κρινοῦντες αὐτῆς ſic lupi arabie: nō vimittebant in mane ꝓ- ὡς λύκοι τῆς ἀραβίας, οὐχ ὑπολείποντο εἰς τὸ πρωΐ, οἱ προ phete eius pontantes ſpūs: viri cōtemptores. ſacer φῆται αὐτῆς πνευματοφόροι, ἄνδρες καταφρονηταί. οἱ ἱε- tes eius polluūt ſcīa: ⁊ ipſe agit in legey- ρεῖς αὐτῆς βεβηλοῦσι τὰ ἅγια, καὶ ἀσεβοῦσιν εἰς τὸν νόμον. at dñs iuſtus in medio eius: ⁊ nō faciet iniquitatē:mane ὁ δὲ κς̄ δίκαιος ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ οὐμὴ ποιήσει ἄδικον, πρωΐ mane iudiciū ſuū dabit in luce ⁊ nō abſcōdit ſe:⁊ nō ſcit ini πρωΐ κρίμα αὐτοῦ δώσει εἰς φῶς, καὶ οὐκ ἐκρύφη, καὶ οὐκ ἔγνω ἀδι tatē in corruptiōe demiſi ſuperbos: diſſipati ſunt an κίαν ἐν διαφθορᾷ κατέπαυσα ὑπερηφάνους, ἠφανίσθησαν γυ guli eoꝝ: deſtrui vias eoꝝ penitus ne tran- νίαι αὐτῶν, ἐξερήμωσα τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τὸ παράπαν τ̄ μὴ διοδεύ ant.defecerūt ciuitates eoꝝ: eo q̄ nihil ſubſiſteret: neq; ha- σειν. ἐξέλιπον αἱ πόλεις αὐτῶν, διὰ τὸ μηδὲν ὑπάρχειν, μὴ βί βi taret. viri verūtñ timebit ie me: ⁊ ſuſcipiens diſciplinā. ⁊ nō ζεται. ἐξελιπον αἱ πόλεις αὐτῶν, διὰ τὸ μηδὲν ὑπάρχειν, μὴ βί peribitio de oculo eius oībus dḋ vinus ſum ſup eā ζεται. ἐγὼ πλὴν φοβηθήσεταί με, καὶ δέξεται παιδείαν. καὶ ἐν τοιαύτῃ. ἔτι πλὴν φοβηθήσεταί με, καὶ δέξεται παιδείαν. καὶ ἐν μὴ ἐξολεθρευθῇ τὸ ἐξόφθαλμῶν αὐτῆς πάντα ἐφ' οἷς ἐποίησα εἰς αὐτὴν

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

sparare cōsurge diluculo: corrupt⁹ ē olo racemus eoꝝ.
ἐτοιμάζου ὄρθρισε, διέφθαρται πᾶσα ἡ ἐπιφυλλὶς αὐτῶν.
ppiera expecta me dicit dñs in die resurrectiōis
διὰτοῦτό μοι μείνατέ μοι λέγει κύριος ἐν ἡμέρᾳ ἀναστάσεώς
mee in testimoniū. qꝝ iudiciū meū in congregatōes
μου εἰς μαρτύριον, ὅτι τὸ κρῖμά μου εἰς συναγωγὰς
gentū vt suscipiam regeꝝ: vt effundā sup eos
ἐθνῶν τοῦ λαβεῖν βασιλεῖς, τοῦ ἐκχέαι ἐπ' αὐ
os iram meā oēm irā furoꝝ mei: qꝝ
τοὺς τὴν ὀργήν μου πᾶσαν ὀργὴν θυμοῦ μου, διό-
in igne zeli mei consumetur olo terra: qꝝ
τι ἐν πυρὶ ζήλου μου κατανα λωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, διό-
tunc convertam sup pplos linguam in ghationē e-
τι τότε μεταστρέψω ἐπὶ λαοὺς γλῶσσαν εἰς γενεὰν ἑ-
tos: vt invocent oēs nomē dñi: vt serui
νας, τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ ὄνομα κυρίου, τοῦ δου-
ant ei sub iugo vno. de finibus fluminū e-
λεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἕνα. ἐκ περάτων ποταμῶν Αἰ-
thiopie suscipiā dispersos meos: afferēt
θιοπίας ὑποδέξομαι τοὺς διεσπαρμένους μου, οἴσουσι
victimas mihi in die illa. non confunderis
θυσιάσματα ἐμοὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. οὐ μὴ καταισχυνθῇς
ex omnibus adinuentionib⁹ tuis q⁹ ipse egisti in
ἐκ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων σου ὧν ἠσέβησας εἰς
me. qꝝ tūc auferā a te detractores
ἐμέ. ὅτι τότε περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα
cōsumelie tue: ꝛ vltra non adijcies vt glorieris
τῆς ὕβρεώς σου, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ προσθῇς μεγαλαυχῆ-
sup montē sanctū meū: ꝛ relinquam in te
σαι ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ ὑπολείψομαι ἐν σοὶ
pplm māsuetū ꝛ humilem. ꝛ timebunt nomē
λαὸν πρᾶον καὶ ταπεινόν. καὶ φυλαξάνσουσι τὸ ὄνομα
dñi reliqui israel: ꝛ nō facient iniq
κυρίου οἱ κατάλοιποι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ οὐ ποιήσουσι ἀδι-
tatē ꝛ nō loquent vana: ꝛ non inuenet in o-
κίαν καὶ οὐ λαλήσουσι μάταια, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν τῷ σό-
re eoꝝ lingua dolosa: qm ipi pascent ꝛ
ματι αὐτῶν γλῶσσα δολία, ὅτι αὐτοὶ νεμήσονται καὶ
accubabunt: ꝛ nō erit q̄ exterreat eos. gaude
κοιτασθήσονται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. χαῖρε
filia sion: ꝓdica hierusalem: exulta ꝛ le-
θύγατερ σιών, κήρυσσε Ἰερουσαλήμ, εὐφραίνου καὶ κα-
ctare ex toto corde tuo filia hieruſa-
τατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου θύγατερ Ἰερουσα-
lem: ablstulit dñs iniquitates tuas: redemit
λήμ, περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου, λελύτρωται
te de manu inimicoꝝ tuoꝝ rex israel. in medio tui:
σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου βασιλεὺς Ἰσραήλ. ἐν μέσῳ σου,
nō videbis mala vltra. in tpe illo dicet dñs hierlm:
οὐκ ὄψεσθε κακὰ οὐκ ἔτι. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐρεῖ κς̄ τῇ Ἰερ̄λήμ,
cōfide sion: nō dissoluantur manꝰ tue: dñs de⁹
θάρσει σιών, μὴ παρεθήσωσαν αἱ χεῖρές σου, κύριος ὁ θεός
tuus in te salnabit te: adducet sup te leticiam: ꝛ ipse
σου ἐν σοὶ σώσει σε, ἐπάξει ἐπὶ σὲ εὐφροσύνην, καὶ κα-
quiescet te in charitate sua: ꝛ letabit in te, i delectatiōe
ινιεῖ σε ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ, καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοὶ ἐν τέρ-
qñ in die solēnitatis: congregabo dispersos. vē q̄ accepit
ψει ἡμέρας ἑορτῆς, καὶ συνάξω τοὺς διεσκορπισμένους. ἐκεῖ ἔλαβεν
sup se opprobriū: ecce ego facio in te ppl̄ te in tpe
ἐπ' αὐτὴν ὀνειδισμόν, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἐν τοῖς
illo ꝛ saluabo claudicantē ꝛ repulsam suscipiam:
καιροῖς σου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὸν ἀποκλασμὸν ἐν σοὶ ἐξάξω καὶ
ꝛ ponam eos in gliam ꝛ laudē in oi terra: ꝛ cō
τὸν ἐξωσμένον εἰς καύχημα καὶ ὄνομα εἰς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κα-
fundent in tpe illo q̄s bene vobis fecero: ꝛ
ταισχυνθήσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅταν καλῶς ὑμῖν ποιήσω, καὶ
in tpe cū suscepero vos: qꝝ dabo vos nominatos ꝛ
ἐν τῷ καιρῷ ὅταν εἰσδέχωμαι ὑμᾶς, διότι δώσω ὑμᾶς ὀνόματα καὶ
in gliam cūctis pplis terre: cū cōuertero ego
εἰς καύχημα πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν
captiuitatē vestrā coram vobis dicit dñs.
ἐπιστροφὴν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν λέγει κύριος.

Trāsla.B.Vie.

mea. Verūtñ diluculo sur
gentes corruperunt oēs
cogitationes suas. Quia
ppter expecta me dicit
dñs in die resurrectionis
mee i futurū: qa iudiciū
meū vt cōgregē gentes:
& colligā regna. Et effū
dā sup eos indignationē
meā oēm iram furoris
mei. In igne zeli mei
deuorabitur oīs terra.
Quia tunc reddā pplis
labiū electū: vt inuocēt
oēs nomē dñi & ſeruiāt
ei humero vno. Vltra
flumina ethiopie: inde
supplices mei filii dispersorū meoꝝ deferent mu
nus mihi. In die illa non
cōfunderis sup cunctis
adinuētionib⁹ tuis: qbus
p̄uaricata es i me. Quia
tunc auferam de medio
tui magniloquos: supbie
tue: & nō adūcies exal
tari ampli⁹ in mōte scto
meo. Et reliquā in medio
tui pplm pauperē & ege
num & sperabūt in nomi
dñi. Reliqe israel nō fa
cient iniqtatē: nec loquē
tur mēdaciū: & nō inue
nietur in ore eoꝝ lingua
dolosa. Quia ipsi pascē
tur & accubabūt & non
erit qui exterreat. Laudā
filia sion: iubila israel.
Letare & exulta in omī
corde filia hierusalē. Ab
stulit dñs iudiciū tuum:
auertit inimicos tuos.
Rex israel dñs in medio
tui: nō timebis malum
vltra. In die illa dicetur
hierusalem. Noli time
re sion: non dissoluātur
manus tue. Dominus
deꝰ tuus in medio tui for
tis: ipse saluabit. Gaude
bit supte in leticia: silebit
in dilectione tua: & exul
tabit sup te in laude. Nu
gas qui a lege recesserāt
cōgregabo: qa ex te erāt
vt nō vltra habeas super
eis opprobriū. Ecce ego
interficiā oēs qui affli
xerūt te in tpe illo: & sal
uabo claudicantē: & eā q̄
ejecta fuerat cōgregabo.
& ponā eos i laude & in
nomē in oīi terra cōfu
sionis eorum: in tpe illo
quo adducā vos: & in tpe
quo cōgregabo vos. Da
bo enim vos in nomen
& in laude oibus popls
terre cum cōuertero ca
ptiuitatem vestrā coram
oculis vris: dicit dñs.

Explicit Sophonias
propheta.

Tex.heb.Sopho.iij.Pritiua.heb.

שֹׁבֵם	לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם
עַל	קוּמִי לָעַד כִּי מִשְׁפָּטִי
חָרָה	לֶקֶבְצִי מַמְלָכוֹת לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי
אַפִּי	כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל
הָאָרֶץ	כָּל הָאָרֶץ: כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים
בְּרוּר	שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה
לְעָבְדוֹ	שְׁכֶם אֶחָד: מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי
כּוּשׁ	כוּשׁ עֲתָרַי בַּת פּוּצַי יוֹבִלוּן
מִנְחָתִי	מִנְחָתִי: בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל
עֲלִילוֹתַיִךְ	עֲלִילוֹתַיִךְ אֲשֶׁר פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי אָז
סוּר	אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי גַאֲוָתֵךְ וְלֹא
נָשָׂא	תוֹסִיפִי לְגָבְהָה עוֹד בְּהַר קָדְשִׁי:
עָנִי	וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ
חָסָה	בְּשֵׁם יְהוָה: שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא
עָשָׂה	יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא
פָּה	יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי הֵמָּה
לָשׁוֹן	יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד: רָנִּי בַת
רָנַן	צִיּוֹן הַרִּיעִי יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי
רוּעַ	בְכָל לֵב בַּת יְרוּשָׁלָ͏ִם: הֵסִיר יְהוָה
סוּר	מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיְבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
שָׂפַט	יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא תִירְאִי רָעָ֫ה עוֹד:
רָעַע	בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלַ͏ִם אַל
אָמַר	תִּירָאִי צִיּוֹן אַל יִרְפּוּ יָדָיִךְ: יְהוָה
רָפָה	אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ
גִּיל	עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל
רָנַן	עָלַיִךְ בְּרִנָּה: נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי
יָעַד	מִמֵּךְ הָיוּ מַשָּׂאת עָלֶיהָ חֶרְפָּה: הִנְנִי
כֵּן	עֹשֶׂה אֶת כָּל מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִוא
עָנָה	וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצֹּלָעָה וְהַנִּדָּחָה
נָדַח	אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל
שׂוּם	הָאָרֶץ בָּשְׁתָּם: בָּעֵת הַהִוא אָבִיא
בּוֹא	אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן
נָתַן	אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי
הלל	הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם
שָׁבָה	לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה:

INCIPIT PROLOGVS IN AGGEVM PROPHETAM.

Ieremias ppheta ob causam perfurii sedechie regis vt historia libri secūdi Paralipomenon indicat: qui fidē pmissam nabuchodonosor regi chaldeorū non seruauerat: populū israel refert cum memorato rege hierusalem: expugnata hierusalem captiuū in babylonē fuisse perductū. Sed cum memoratus populus multis tēporibus idolis seruiendo et effusione sanguinis innocentum se grauiter impiasset volens deus generationē vniuersam eiusdem populi ob causas memoratas penitus deperire: septuaginta annorū captiuitatē eundē populū in regno chaldeoꝝ statuit sustinere: hac rōne: vt cōpleto numero annorū: nouus populus a memoratis peccatis imunis ad renouationē hierusalē peruenīret. Sexagesimo itaq; secundo anno: regno chaldeoꝝ subuerso: cui adhuc octo anni restabant ad regnādū: quod etiā sexta visio danielis ostendit cum ꝓpter causam sacrilegii: quod in eadē visione cōtinetur: fuisse extinctū: darí⁹ qui medis imperabat: vt septima visio danielis ostendit: mēorat⁹ in regno successit. Cuius primo anno regni: vt decima visio danielis manifestat: daniel supputatis annis videns appropinquare tēpus reuersionis que per hieremiā fuerat promissa: orans tam pro se q̄ pro populo eandē pmissionē a deo postulabat impleri: cui p gabrielē archangelū in eadē visione iuxta preces eiusdē vniuersa cōpleta esse: deus dixit. Nam moriente supradicto dario rege medorū: & succedente in regno cyro rege persarū: pmissio ne dei cōpleta per eundē regē populūq; israel in hierusalē reductum: historia secundi libri paralipomenon & initiū esdre ppphete confirmāt. Cumq; a populo israel & a senioribus templū dei edificari cepisset: mortuo cyro rege ac regnante dario rege persarū qui memorato cyro successerat: vicine gentes ciuitatis hierusalē: vt idē esdras refert restaurationē templi & ciuitatis resistendo impedire ceperunt. Qua ratione deterritus populus israel: reparationē supradicti tēpli dñi: necdū iuxta promissionē cōcessam esse credebat. Propter quod in secūdo anno regni memorati darii regis persarū aggeus ppheta a deo missus ad zorobabel qui de tribu erat iuda: qui potestatē regni susceptur⁹ erat: & iesum filiū iosedech summū sacerdotē animonet: vt credant cōpleto numero annorū tempus restaurationis hierusalē aduenisse. Hoc etiā addito: ne incredulitatē populi velent imitari: de quo deus per eum dixit. Populus hic dicit. Non dum venit tēpus vt edificetur domus dei. Ostēdit autē que textu huius ppphetie cōtinētur: reuersionē populi: edificationē tēpli: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: & interitū regnorum gentium exterarum significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HAggeus festiuus & letus: qui in seminauit in lachrymis vt in gaudio meteret: destructū templū reedificat: deūq; patrē inducit loquentē. Adhuc vnum modicū est: & ego cōmouebo celum & terram: mare & aridam: & mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum.

Hebraica. Hebraica. Aggeus. i. Tralata. B. Hie. Tralata. gre. lxx. cū iter. latina.

Cap. i.

בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ
בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ שׁשׁה
הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא אֶל נבא
זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה פחה
וְאֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל כהן גדל
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת
בֹּא עֵת בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת וַיְהִי בוא עת נבת
דְּבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר
הַעֵת לָכֶם אַתֶּם לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם יְשֵׁבָה בית
וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרֵב וְעַתָּה חרב ספן
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ שום
לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם זַרַעְתֶּם הַרְבֵּה זרע רבה
וְהָבֵא מְעָט אָכוֹל וְאֵין לְשָׂבְעָה בוא אכל
שָׁתוֹ וְאֵין לְשֻׁכְרָה לָבוֹשׁ וְאֵין שתה לבש
לוֹ וְהַמִּשְׂתַּכֵּר מִשְׂתַּכֵּר אֶל חמם שכר
צְרוֹר נָקוּב וְכֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת צרר נקב
שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם עלה
הַהָר וְהֲבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת בוא בנה
וְאֶרְצֶה בּוֹ וְאִכָּבְדָה אָמַר יְהוָה רצה כבד

Incipit Aggeus ppheta. Capitulum. i.

IN anno secundo darii regis in mēse sexto in die vna mensis: factū est verbum dñi in manu aggei pphete ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda: & ad iesum filium iosedech sacerdotē magnum dicens. Hec ait dñs exercituum dicens. Populus iste dicit. Nondum venit tēpus domus dñi edificande. Et factum est verbū dñi in manu aggei prophete dicens. Numqd tēpus vobis est: vt habitetis in domibus laqueatis: & domus ista deserta. Et nunc hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vra super vias vestras. Seminastis multū & intulistis parū. Comedistis & non estis satiati. Bibistis & nō estis inebriati. Operuistis vos & nō estis calefacti. Et qui mercedes cōgregauit mittit eas in sacculū ptusū. Hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vestra sup vias vestras. Ascendite in montē: parate ligna: & edificate domum: & acceptabilis mihi erit: & glificabor dicit dñs.

AGGEVS.

ΑΓΓΑΙΑΣ. Ca. i.

In secundo anno sub dario re-
Ν τῷ δευτέρῳ ἔτει τοῦ βασι-
ge in mēse sexto vna mensis: factū
λέως ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγέ-
est verbū dñi in manu aggei pphete dicens: dic
το λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ
ad zorobabel filiū salathiel de tribu iuda:
πρὸς ζοροβάβελ υἱὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα,
& ad iesum filiū iosedec sacerdotē magnū dicēs:
καὶ πρὸς ἰησοῦν υἱὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν λέ-
gens: hec dicit dñs exercituū dicens: populus
γων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων λέγων, ὁ λα-
iste dicunt: nō venit tps edificandi
ὸς οὗτος λέγουσιν, οὐχ ἥκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν
domū dñi. & factū ē verbū dñi in manu aggei
οἶκον κυρίου· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ
ppbete dicēdo: ist tps vobis est vt habitetis i domib⁹ cō-
προφήτου λέγων, εἰ καιρὸς ὑμῖν ἐστι τοῦ οἰκεῖν ὑμᾶς κα-
cauis: at dom⁹ ista deserta est. & nūc hec dicit
λοσκίμους, ὁ δὲ οἶκος οὗτος ἐρημώσει· καὶ νῦν τάδε λέ-
dñs exercituū: ponite corda vra in
γει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὰς
vias vras: seminastis multa & intulistis pauca.
ὁδοὺς ὑμῶν, ἐσπείρατε πολλὰ καὶ εἰσηνέγκατε ὀλίγα·
comedistis & nō in saturitatem: bibistis & nō in ebietatem:
ἐφάγετε καὶ οὐκ εἰς πλησμονήν, ἐπίετε καὶ οὐκ εἰς μέθην,
operti estis & nō estis calefacti in tpe: & mer
περιεβάλεσθε καὶ οὐκ ἐθερμάνθητε ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ τοὺς μι-
cedes cōgregās: cōgregauit in ligamētū pertusum.
σθοὺς συνάγων, συνήγαγεν εἰς ὀσμὴν τετρυπημένην.
hec dicit dñs oīpotens: ponite cōa
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε δὴ καρδίας
vra in vias vras: ascendite in mōtē & inci
ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, ἀνάβητε εἰς τὸ ὄρος καὶ κό-
dite ligna & edificate domū: & cōplacebo
ψατε ξύλα καὶ οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον, καὶ εὐδοκήσω
in ea & glorificabor dicit dñs.
ἐν αὐτῷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι λέγει κύριος. ∞∞∞∞∞∞∞

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. lati.

respexistis in multa: ⁊ facta sūt pauca. ⁊ intu
ἐπεβλέψατε εἰς πολλά, καὶ ἐγένετο ὀλίγα. καὶ εἰσε
listis in domū: ⁊ exsufflaui illud. quā obrē
νέγκατε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐξεφύσησα αὐτό. διὰ τοῦτο
dicit dñs exercituū. propter domū mea de
λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. ἀνθ' ὧν ὁ οἶκός μου ἔρη
serta est: vos aũt festinatis vnusquisq; ad
μός ἐστιν, ὑμεῖς δὲ διώκετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
propter hoc abstinebit celū a rore: ⁊ terra sub
διὰ τοῦτο ἀπέξει οὐρανὸς ἀπὸ δρόσου, καὶ ἡ γῆ ὑπε
trahet germina sua: ⁊ inducā gladiū sup
σχεῖν τὰ ἐκφόρια αὐτῆς, καὶ ἐπάξω ῥομφαίαν ἐπὶ
terrā: ⁊ sup mōtes. ⁊ sup triticū: ⁊ sup
τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη. καὶ ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ ἐπὶ
vinū: ⁊ sup oleum: ⁊ sup holcas:
τὸν οἶνον, καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀπερώ
⁊ sup iumēta: ⁊ sup oēs labo
πους, καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πό
res manuū eor. ⁊ audiuit zorobabel fili
νους τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ ἤκουσε ζοροβάβελ ὁ τοῦ
salathiel. ⁊ iesus filius iosedec sacdos magn⁹:
σαλαθιὴλ. καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας,
⁊ oēs reliqui ppli voce dñi
καὶ πᾶντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρί
dei sui: ⁊ verba aggei pphete si
ου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν λόγων ἀγγαίου τοῦ προφήτου κα
cut ꝓcepit eū dño de eor ad eos:
θότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐ
⁊ timuerunt a facie dñi: ⁊ di
τούς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου. καὶ εἶ
xit aggeus nunci⁹ dñi in nunciis dñi:
πεν ἀγγαῖος ἄγγελος κυρίου ἐν ἀγγελίαις τοῦ κυρίου,
dic ꝓpho: ego sum vobiscū dicit dño. ⁊
ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν λέγει κύριος. καὶ
suscitauit dño spm zorobabel filij salathi
ἤγειρε κύριος τὸ πνεῦμα τοῦ ζοροβάβελ τοῦ σαλα
el de tribu iuda: ⁊ spm iesu filij iose
θιὴλ ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσε
dec sacerdotis magni: ⁊ spm re
δὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν κα
liquor⁹ ppli: ⁊ ingressi sūt ⁊ faciebāt opa
τελείπτων τὸν λαόν, καὶ εἰσῆλθοσαν καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα
in domo dñi exercituū dei sui.
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου τῶν δυνάμεων τοῦ θεοῦ αὐτῶν. Ca. 2.

A QUarta ⁊ vicesima mensis sexti
Τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἕκτου
in secundo anno sub dario rege:
ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασιλέως, τῷ
septimo mēse vna ⁊ vigesima mensis: factū est ver
ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐγένετο λό
bū dñi in manu aggei pphete dicēs: dic
γος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ
ilū ad zorobabel filiū salathiel de tribu
πον δὴ πρὸς ζοροβάβελ υἱὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς
iuda: ⁊ ad iesum filiū iosedec sacdotē
Ἰούδα, καὶ πρὸς Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα
magnū: ⁊ ad oēs reliquos
τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ
ppli dicens: ꝺo ex vobis vidit domū istam in glo
λαοῦ λέγων, τίς ἐξ ὑμῶν εἶδε τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δό
ria sua ꝙ ante: ⁊ quō vos videtis ipam
ξῃ αὐτοῦ τὴν ὑμεῖς βλέπετε αὐτὸν
nūc sicut nō existentē in cōspectu vr̄o⁹: ⁊ nūc cōfortare
νῦν καὶ ὡς οὐκ ὑπάρχοντα ἐνώπιον ὑμῶν; καὶ νῦν κατίσχυε

Trāſla. B. Vie. Tex. heb. Aggeus. ij. Prītiua. heb.

פָּנֹה	°Respexistis ꝑ ad ᵈ amplius:
אֶל	' & ecce factū est ° minus.
רַבָּה	' Et intulistis in ᵐ domum
וְהִנֵּה	ˢ et exufflaui illud. ooooo
לִמְעָט	ᵗ Quā ᵘ ob causā ᵛ dicit ʷ dñs
וַהֲבֵאתֶם	ˣ exercituū: ʸ quia ᶻ domus
הַבַּיִת	mea ᵃ deserta ᵇ est: ᶜ & vos ᵈ fe
וְנָפַחְתִּי	stinastis ᵉ vnusquisq; ooo
בּוֹ	ᶠ in domū suam. ᵍ Propter
יַעַן	ʰ hoc ⁱ sup vos ᵏ phibiti sūt
מֶה	ˡ celi ᵐ ne darēt ⁿ rorem: ᵒ &
נְאֻם	terra ᵖ phibita est ne daret
יְהוָה	ᵍ germē suū. ʳ Et vocaui ˢ ſic
צְבָאוֹת	citatē ᵗ sup ᵘ terrā ᵛ & super
יַעַן	ʷ montes: ˣ & sup ʸ triticū:
בֵּיתִי	ᶻ & super ᵃ vinum: ooooooo
אֲשֶׁר	ᵇ & super ᶜ oleum ᵈ & ᵉ que
הוּא	cunq; ᶠ profert ooooooooo
חָרֵב	ᵍ humus: ʰ & super ⁱ homi
וְאַתֶּם	nes: ʲ super ᵏ iumenta: ooo
רָצִים	ˡ & sup ᵐ oēm ⁿ laborē ᵒ ma
אִישׁ	nuū. ᵖ Et audiuit ᵍ zoroba
לְבֵיתוֹ:	bel ʳ filius ˢ salathiel: ᵗ & ie
עַל	sus ᵘ filius ᵛ iosedech ooo
כֵּן	ʷ sacerdos ˣ magn⁹: ʸ & oēs
עֲלֵיכֶם	ᶻ reliqui ᵃ populi ooooooo
כָּלְאוּ	ᵇ vocem ᶜ domini ᵈ dei sui:
שָׁמַיִם	ᵉ & verba ooooooooooooo
מִטָּל	ᶠ aggei ᵍ pphete ʰ sicut ⁱ mi
וְהָאָרֶץ	sit eum ʲ dominus ooooo
כָּלְאָה	ᵏ de eos ˡ ad eos: ᵐ & timuit
יְבוּלָהּ:	oīs ⁿ populus ᵒ a facie ᵖ dñi.
וָאֶקְרָא	ᵍ Et dixit ʳ aggeus ˢ nuncius
חֹרֶב	ᵗ dñi ᵘ de nunciis ooooooo
עַל	ᵛ domini ʷ populo: ˣ dicēs.
הָאָרֶץ	ʸ Ego ᶻ vobiscum sum oo
וְעַל	ᵃ dicit ᵇ dominus. ʳ Et suſci
הֶהָרִים	tauit ᶜ dominus ᵈ spiritum
וְעַל	ᵉ zorobabel ᶠ filii ᵍ salathiel
הַדָּגָן	ʰ ducis ⁱ iuda: ooooooooo
וְעַל	ʲ & ᵏ spiritum ˡ iesu ᵐ filii ⁿ io
הַתִּירוֹשׁ	sedech ᵒ sacerdotis oooo
וְעַל	ᵖ magni: ᵍ & ʳ spiritum ˢ reli
הַיִּצְהָר	quorū de ᵗ omni ooooooo
וְעַל	ᵘ populo: ᵛ & ingressi sunt
אֲשֶׁר	ʷ & faciebant ˣ opus ʸ in do
תּוֹצִיא	mo ᶻ dñi ᵃ exercituū ᵇ dei sui.
הָאֲדָמָה	2.
וְעַל	ᵃ In die ᵇ vicesima ᶜ & qr
הָאָדָם	ta ooooooooooooooooo
וְעַל	ᵈ mensis ᵉ in sexto mense
הַבְּהֵמָה	ᶠ in anno ᵍ secundo ooooo
וְעַל	ʰ darii ⁱ regis ʲ in septimo
כָּל	mense ᵏ vicesima ooooooo
יְגִיעַ	ˡ & prima ᵐ mensis ⁿ factus
כַּפַּיִם:	est ᵒ verbum ᵖ dñi ᵍ in manu
וַיִּשְׁמַע	ʳ aggei ˢ prophete ᵗ dicens.
זְרֻבָּבֶל	ᵘ Loquere ᵛ ad ooooooooo
בֶּן	ʷ zorobabel ˣ filium ʸ sala
שַׁלְתִּיאֵל	thiel ᶻ ducem ᵃ iuda: ooooo
פַּחַת	ᵇ & ad ᶜ iesum ᵈ filium ᵉ iose
יְהוּדָה	dech ᶠ sacerdotem oooooo
וְאֶל	ᵍ magnū: ʰ & ad ⁱ reliquos
יְהוֹשֻׁעַ	ʲ populi ᵏ dicens. ooooooo
בֶּן	ˡ Quis ᵐ in vobis est ⁿ dere
יְהוֹצָדָק	lictus ᵒ qui ᵖ vidit ooooooo
הַכֹּהֵן	ᵍ domum ʳ istam ˢ in gloria
הַגָּדוֹל	sua ᵗ prima. ᵘ Et quid ooo
וְכֹל	ᵛ vos ʷ videtis ˣ hanc ʸ nunc:
שְׁאֵרִית	ᶻ Nunquid non ooooooo
הָעָם	ᵃ ita est ᵇ ꝙ nō sit ᶜ in oculis
וַיַּעֲשׂוּ	vīs: ᵈ Et nunc ᵉ cōfortare
מְלָאכָה	
בְּבֵית	
יְהוָה	
צְבָאוֹת	
אֱלֹהֵיהֶם:	
בְּיוֹם	Cap. ii.
עֶשְׂרִים	
לַחֹדֶשׁ	
בַּשִּׁשִּׁי	
בְּשִׁשָּׁה	
לְדָרְיָוֶשׁ	
הַמֶּלֶךְ:	
בַּשְּׁבִיעִי	
בְּעֶשְׂרִים	
וְאֶחָד	
לַחֹדֶשׁ	
הָיָה	
דְּבַר	
יְהוָה	
בְּיַד	
חַגַּי	
הַנָּבִיא	
לֵאמֹר	
אֱמֹר	
נָא	
אֶל	
זְרֻבָּבֶל	
בֶּן	
שַׁלְתִּיאֵל	
פַּחַת	
יְהוּדָה	
וְאֶל	
יְהוֹשֻׁעַ	
בֶּן	
יְהוֹצָדָק	
הַכֹּהֵן	
הַגָּדוֹל	
וְאֶל	
שְׁאֵרִית	
הָעָם	
לֵאמֹר:	
מִי	
בָכֶם	
הַנִּשְׁאָר	
אֲשֶׁר	
רָאָה	
אֶת	
הַבַּיִת	
הַזֶּה	
בִּכְבוֹדוֹ	
הָרִאשׁוֹן	
וּמָה	
אַתֶּם	
רֹאִים	
אֹתוֹ	
עַתָּה	
הֲלוֹא	
כָמֹהוּ	
כְּאַיִן	
בְּעֵינֵיכֶם:	
וְעַתָּה	
חֲזַק	

זְרֻבָּבֶל שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְחַזֵּק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְחַזֵּק כֹּל עַם
הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וַעֲשׂוּ כִּי אֲנִי עשׂם
אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ אֵת יצא
הַדָּבָר אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם
מִמִּצְרָיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם אַל תִּירָאוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יהוה יראא
צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי רעשׁ
מַרְעִישׁ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
וְאֶת הַיָּם וְאֶת הֶחָרָבָה׃ וְרִעַשְׁתִּי
אֶת כָּל הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל בוא
הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ לִי הַכֶּסֶף כבד
וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ גָּדוֹל גדל
יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן
הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם קום נתן
יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה שלם רבע
לַתְּשִׁעִי בְּשִׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ נבא
הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שְׁאַל נָא אֶת הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה ירה
לֵאמֹר׃ הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ נשׂא
בִּכְנַף בִּגְדוֹ וְנָגַע בִּכְנָפוֹ אֶל הַלֶּחֶם
וְאֶל הַנָּזִיד וְאֶל הַיַּיִן וְאֶל שֶׁמֶן נזד
וְאֶל כָּל מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ קדשׁ ענה
הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא׃ וַיֹּאמֶר חַגַּי נגע
אִם יִגַּע טְמֵא נֶפֶשׁ בְּכָל אֵלֶּה טמא
הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ
יִטְמָא׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמַר כֵּן הָעָם הַזֶּה
וְכֵן הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם יְהוָה וְכֵן פנה
כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ עשׂה קרב
שָׁם טָמֵא הוּא׃ וְעַתָּה שִׂימוּ נָא שום
לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה עלה
מְטָרֶם שׂוּם אֶבֶן אֶל אֶבֶן בְּהֵיכַל הכל
יְהוָה׃ מִהְיוֹתָם בָּא אֶל עֶרְמַת ערם בוא

zorobabel dicit dñs: ⁊ cõfortare iesu fili iosedech sacerdos magne: ⁊ cõfortare oĩs ppls terre dicit dñs exercituũ. ⁊ facite: qñ vobiscũ sum dicit dñs exercituũ: verbũ qđ pepigi vobiscũ cum egrederemini de terra egypti: ⁊ spũs meus erit in medio vĩm. Nolite timere: quia hec dicit dñs exercituũ. Adhuc vnũ modicum est: ⁊ ego commouebo celum ⁊ terram ⁊ mare ⁊ aridã: ⁊ mouebo oĩes gentes. Et veniet desideratus cunctis gentibus. Et implebo domum istam gloria dicit dñs exercituũ. Meũ est argentum ⁊ meũ est aurũ dicit dñs exercituũ. Magna erit gloria domus istius nouissime pluscꝫ prime dicit dñs exercituum. Et in loco isto dabo pacem dicit dñs exercituum. In vicesima ⁊ quarta noni mensis in anno secundo darii regis factũ est verbum dñi ad aggeum prophetam dicens. Hec dicit dñs exercituum. Interroga sacerdotes legem dicens. Si tulerit homo carnẽ sanctificatam in ora vestimẽti sui: ⁊ tetigerit de fũmitate ei⁹ panem aut pulmentũ: aut vinũ: aut oleum: aut oẽm cibũ: nunqd sanctificabitur? Rñdentes aũt sacerdotes dixerũt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his: nunqd contaminabitur? Et rñderunt sacerdotes ⁊ dixerunt. Contaminabitur. Et rñdit aggeus ⁊ dixit. Sic pplus iste: ⁊ sic gens ista ante faciẽ meã dicit dñs: ⁊ sic oẽ opus manũ corũ: ⁊ oĩa que obtulerũt ibi: cõtaminata erunt. Et nũc ponite corda vĩa a die hac & supra: antequ poneretur lapis super lapidẽ in templo dñi cum accederetis ad aceruum

ζοροβαβὲλ λέγει κύριος, καὶ κατίσχυε Ἰησοῦ ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ κατισχυέτω πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ ποιεῖτε, ὅτι μετ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, τὸ ῥῆμα ὃ διέθηκα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ τὸ πνεῦμά μου ἱστήκει ἐν μέσῳ ὑμῶν· θαρσεῖτε· ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν· καὶ σείσω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἥξει τὰ ἐκλεκτὰ πάντων τῶν ἐθνῶν· καὶ πλήσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· ἐμὸν τὸ ἀργύριον καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· μεγάλη ἔσται ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου ὁ ἔσχατος ὑπὲρ τὸν πρῶτον λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δώσω εἰρήνην λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐν τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ ἐνάτου μηνὸς ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δαρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἀγγαῖον τὸν προφήτην λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· ἐπερώτησον τοὺς ἱερεῖς νόμον λέγων, ἐὰν λάβῃ ἄνθρωπος κρέας ἅγιον ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ ἅψηται τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄρτου ἢ ἐδέσματος, ἢ οἴνου, ἢ ἐλαίου, ἢ παντὸς βρώματος εἰ ἁγιασθήσεται· καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν, οὔ. καὶ εἶπεν Ἀγγαῖος ἐὰν ἅψηται μιαμμὸς ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου ἐκ πάντων τούτων εἰ μιανθήσεται· καὶ ἀπεκρίθησαν ἱερεῖς καὶ εἶπαν, μιανθήσεται· καὶ ἀπεκρίθη Ἀγγαῖος καὶ εἶπεν, οὕτως ὁ λαὸς οὗτος καὶ οὕτως τὸ ἔθνος τοῦτο ἐναντίον μου λέγει κύριος, καὶ οὕτως πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν· καὶ ὃ ἐὰν προσενέγκωσιν ἐκεῖ μιανθήσεται· ἀπὸ προσώπου πονηρίας αὐτῶν τῶν ἐρεῖν τινα βουλομένων ἀπὸ προσώπου πονηρίας αὐτῶν, καὶ ὀδυνᾶσθαι ἕκαστα πρόσωπον πονηρίαν αὐτῶν, καὶ ὀδυνᾶσθαι ἐν πύλαις ἐλεγχομένους· καὶ νῦν θέσθε δὴ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα πρὸ τοῦ τεθῆναι λίθον ἐπὶ λίθον ἐν τῷ ναῷ κυρίου

viginti fata: t factasūt ordei decē fata. t ingressi sunt, καὶ ἐλήφθητε κριθῆς δίκα σάτα. καὶ ἐισῆλθον
diebamini in torcular vt hauriretis quinquaginta am- εἰς ὑπολήνιον ἐξαντλῆσαι πεντήκοντα με-
phoras: t facta sūt viginti. percussi vos in sterilitate: τρητὰς, καὶ ἐγένοντο εἴκοσι. ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν ἀφορίᾳ,
t in corruptione aeris: t in grādine: oia opa καὶ ἐν ἀνομοφορίᾳ, καὶ ἐν χαλάζῃ, πάντα τὰ ἔργα τῶν
manuū vestrarū: t nō reuersi estis ad me dicit do- χειρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύ-
mi⁹. ponite tā corda vra a die ριος. τάξατε δὲ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας
illa t vltra: a quarta t vicesima ταύτης καὶ ἐπέκεινα, ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος
noni mensis. a die q̄ fundatū est templū do ἐνάτου μηνός. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐθεμελιώθη ὁ ναὸς κυ-
mini: ponite in cordib⁹ vris: si vltra cognosce ρίου, πάδε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰ ἔτι ἐπιγνώσε-
sup terrā area. t si adhuc vinea t ficus ται ἐπὶ γῆς ἅλως. καὶ εἰ ἔτι ἄμπελος καὶ ἡ συκαῖ
t malogranata t ligna oliue q̄ nō ferunt fru καὶ ἡ ῥοιὰ καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρ
ctum: a die hac bñdicā. t factū ē πόν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης εὐλογήσω. καὶ ἐγένετο
verbū dñi secundo ad aggeū pphetā q̄r λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς ἀγγαίαν τὸν προφήτην τε
ta t vicesima mensis dicēs. dic ad zoro τράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς λέγων. εἶπον πρὸς ζοβο-
babel filiū salathiel: de tribu iuda: ecce ego βάβιλ τὸν τοῦ σαλαθιήλ, ἐκ φυλῆς ἰούδα, ἰδοὺ ἐγὼ
moueo celum t terrā t mare t σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
ariāl: t subuertam thronos regum: t τὸν ξηρόν, καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων, καὶ
subuertam currus t ascensores: t descendent καταστρέψω ἅρματα καὶ ἀναβάτας, καὶ καταβήσον-
equi t ascensores eoꝝ vnusq̄sq⁹ in gladio ται ἵππος καὶ ἀναβάται αὐτῶν ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ
ad fratrē suum. in die illa dicit do τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ-
mi⁹ exercituū assumā te zorobabel filiū ριος τῶν δυνάμεων λήψομαί σε ζοροβάβιλ τὸν τοῦ
salathiel seruū meū dicit dñs: t ponam salathiel τὸν δοῦλόν μου λέγει κύριος, καὶ θήσομαί
te q̄si signaculū: q̄a te elegi dicit dñs σε ὡς σφραγῖδα, ὅτι σὲ ἐξέλεξα λέγει κύριος τῶν
exercituum. δυνάμεων.

כוא	עֶשְׂרִים	וְהָיְתָה	עֲשָׂרָה	בָּא	אֶל
	הֲיֶקֶב	לַחְשׁוֹף	חֲמִשִּׁים	פּוּרָה	וְהָיְתָה
נבה	עֶשְׂרִים	הִכֵּיתִי	אֶתְכֶם	בַּשִּׁדָּפוֹן
	וּבַיֵּרָקוֹן	וּבַבָּרָד	אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה	יְדֵיכֶם
שום	וְאֵין	אֶתְכֶם	אֲלֵי	נְאֻם	יְהוָה׃	שִׂימוּ
עלה	נָא	לְבַבְכֶם	מִן	הַיּוֹם	הַזֶּה	וָמַעְלָה
רבע	מִיּוֹם	עֶשְׂרִים	וְאַרְבָּעָה	לַתְּשִׁעִי
	לְמִן	הַיּוֹם	אֲשֶׁר	יֻסַּד	הֵיכַל	יְהוָה
עור	שִׂימוּ	לְבַבְכֶם׃	הַעוֹד	הַזֶּרַע	בַּמְּנוֹרָה
רמן	וְעַד	הַתְּאֵנָה	וְהָרִמּוֹן	וְעֵץ
	הַזַּיִת	לֹא	נָשָׂא	מִן	הַיּוֹם	הַזֶּה
נבה	אֲבָרֵךְ׃	וַיְהִי	דְבַר	יְהוָה	שֵׁנִית	אֶל־חַגַּי
	בְּעֶשְׂרִים	וְאַרְבָּעָה	לַחֹדֶשׁ	לֵאמֹר׃
פתח	אֱמֹר	אֶל	זְרֻבָּבֶל	פַּחַת	יְהוּדָה
רעש	לֵאמֹר	אֲנִי	מַרְעִישׁ	אֶת	הַשָּׁמַיִם
פלג	וְאֶת	הָאָרֶץ׃	וְהָפַכְתִּי	כִּסֵּא	מַמְלָכוֹת
שסד	וְהִשְׁמַדְתִּי	חֹזֶק	מַמְלְכוֹת	הַגּוֹיִם
רכב	וְהָפַכְתִּי	מֶרְכָּבָה	וְרֹכְבֶיהָ	וְיָרְדוּ
	סוּסִים	וְרֹכְבֵיהֶם	אִישׁ	בְּחֶרֶב	אָחִיו׃
	בַּיּוֹם	הַהוּא	נְאֻם	יְהוָה	צְבָאוֹת
לקח	אֶקָּחֲךָ	זְרֻבָּבֶל	בֶּן־שַׁאַלְתִּיאֵל	עַבְדִּי
שום	נְאֻם	יְהוָה	וְשַׂמְתִּיךָ	כַּחוֹתָם	כִּי
	בְךָ	בָחַרְתִּי	נְאֻם	יְהוָה	צְבָאוֹת׃

INCIPIT PROLOGVS IN zachariam prophetam.

Ecundo anno darii regis medoꝝ aggeum & zachariam pphetasse: lectiones eorundē declarant. Sed hac de causa aggeus zacharie in ordine pphetaꝝ p̄latus esse videtur: q̄ eum duobus mensibus vt p̄dictorū lectiones ostēdunt in pphetia p̄cessisse inuenitur: & ad reparationē templi p̄cepto dei populū animasse: vt esdras refert dicens. In secundo anno darii regis pfarum pphetauerūt aggeus & zacharias filius addo pphete sup iudeos q̄ erant in iuda & hierusalem: sup israel in noīe dei israel sup eos. tūc surrexerūt zorobabel filiꝰ salathiel: & iesꝰ filiꝰ iosedech et principes eius: inchoauerūtq; edificare domū dei q̄ est in hierusalem. Quibus cū adessent pphete exhortatione sua adiuuerunt eos. Nam & populū israel ab imitatione paternoꝝ delicto⁊: p suam âmonitionē idem pphete cupiens reuocare: verbis lectione cōprehensis vsus est. Vidi nocte & ecce vir ascenderat super equū rubeū &c. Vidit pphete virum equo rubeo sedentem & stantem in medio myrteti vmbrosi. cuius visionis hec solutio est. Vir ascendens equū rubeū: licet angelus intelligatur tñ quia p̄dicti coloris equū cōscendere visus est: vidictā sanguinis in eam gentē significat afferendā: q̄ populū israel in captiuitatē redegerat. Nam & esaias pphete p ruborem vestimentoꝝ inter gentes vindictam cum sanguine a deo p̄ferēdā demonstrans: his verbis vsus est dicens. Quis est iste q venit de edom: tinctis vestibus de bosra: &c. Stantē vero in medio myrteti vmbrantis q̄ dixit: leticiam populo affuturā p myrteti significationē voluit designari. Eius ligni moyses in leuitico cū faceret mentionē ait. Accipietis die prima fructꝰ ligni speciosi: vt leticiā populi p bene olentis ligni speciosi vmbraculū demōstraret. Sed hāc visionē q̄ liberationē pp̄li & vindictā de aduersariis affuturam demōstrat: ob hoc noctu pphete se vidisse memorauit: qa populū israel in p̄ria liberatiōe de terra egypti: noctu discessisse cōstabat. Cuiꝰ exēpli qa p̄sis populꝰ aliquā p̄tē in se retinere videbatur: liberatio eiusdē ac reditus captiuitatis de terra chaldeoꝝ p noctem pphete est reuelata.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

z Acharias memor dñi fuit: multiplex in pphetia: iesum cum vestibus sordidis: & lampadem oculoꝝ septem cū delabrumq; aureum cum totidem lucernis quot oculis: duas quoq; oliuas a sinistris lampadis cernit: & a dextris. & post equos russos: varios: albos: & dissipatas quadrigas ex errauit: & equum de hierusalem pauperē regem vaticinatur: & p̄dicit regem sedentem super pullum asine filiū subiugalis.

Explicit argumentum

Pritiua.heb.

Cap.j.

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם
לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה
בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃
קָצַף יְהוָה עַל אֲבוֹתֵיכֶם קָצֶף׃
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת שׁוּבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת׃ אַל תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
קָרְאוּ אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שׁוּבוּ נָא מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים
וּמַעַלְלֵיכֶם הָרָעִים וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃
אֲבוֹתֵיכֶם אַיֵּה הֵם וְהַנְּבִאִים
הַלְעוֹלָם יִחְיוּ׃ אַךְ דְּבָרַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הֲלוֹא
הִשִּׂיגוּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיֹּאמְרוּ
כַּאֲשֶׁר זָמַם יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת
לָנוּ כְּדְרָכֵינוּ וּכְמַעַלְלֵינוּ כֵּן עָשָׂה
אִתָּנוּ׃ בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ
שְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה בֶּן בֶּרֶכְיָהוּ
בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ רָאִיתִי
הַלַּיְלָה וְהִנֵּה אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס
אָדֹם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
אֲשֶׁר בַּמְּצֻלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים
אֲדֻמִּים שְׂרֻקִּים וּלְבָנִים׃ וָאֹמַר מָה
אֵלֶּה אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי אֲנִי אַרְאֶךָּ מַה הֵמָּה
אֵלֶּה׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין
הַהֲדַסִּים וַיֹּאמַר אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח
יְהוָה לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ׃ וַיַּעֲנוּ אֶת
מַלְאַךְ יְהוָה הָעֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
וַיֹּאמְרוּ הִתְהַלַּכְנוּ בָּאָרֶץ וְהִנֵּה כָּל

Tex.heb.zacha.j.

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם
לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה
בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃
קָצַף יְהוָה עַל אֲבוֹתֵיכֶם קָצֶף׃
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת שׁוּבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת׃ אַל תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
קָרְאוּ אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שׁוּבוּ נָא מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים
וּמַעַלְלֵיכֶם הָרָעִים וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃
אֲבוֹתֵיכֶם אַיֵּה הֵם וְהַנְּבִאִים
הַלְעוֹלָם יִחְיוּ׃ אַךְ דְּבָרַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הֲלוֹא
הִשִּׂיגוּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיֹּאמְרוּ
כַּאֲשֶׁר זָמַם יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת
לָנוּ כְּדְרָכֵינוּ וּכְמַעַלְלֵינוּ כֵּן עָשָׂה
אִתָּנוּ׃ בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ
שְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה בֶּן בֶּרֶכְיָהוּ
בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ רָאִיתִי
הַלַּיְלָה וְהִנֵּה אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס
אָדֹם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
אֲשֶׁר בַּמְּצֻלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים
אֲדֻמִּים שְׂרֻקִּים וּלְבָנִים׃ וָאֹמַר מָה
אֵלֶּה אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי אֲנִי אַרְאֶךָּ מַה הֵמָּה
אֵלֶּה׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין
הַהֲדַסִּים וַיֹּאמַר אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח
יְהוָה לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ׃ וַיַּעֲנוּ אֶת
מַלְאַךְ יְהוָה הָעֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
וַיֹּאמְרוּ הִתְהַלַּכְנוּ בָּאָרֶץ וְהִנֵּה כָּל

Trāsl.B.Vie.

Incipit zacharias pphe-
ta. Capitulum. 1.

IN mense octauo in
anno secundo
darii factum est verbum
domini ad zachariam
filiū barachie filii addo
pphetam dicens.
Irat est dñs sup patres
vestros iracundia.
Et dices ad eos. Hec di
cit dominus
exercituum. Cōuertimi
ni ad me ait dominus
exercituum: et cōuertar
ad vos dicit dñs
exercituum. Ne sitis si
cut patres vestri: ad quos
clamabant pphete prio
res
dicentes. Hec dicit dñs
exercituum: cōuertimini de vijs vr̄is
malis: &
de cogitationibus vr̄is
pessimis: & nō audierūt
nec attenderunt ad me
dicit dñs.
Patres vestri vbi sunt &
prophete:
Nunquid in sempiternū
viuēt? Verūtamē verba
mea & legitima mea que
mandaui seruis meis pp
phetis: nunqd nō cōpre
henderūt patres vr̄os? Et
cōuersi sunt & dixerunt.
Sicut cogitauit dñs ex-
ercituū facere nobis fm
vias nr̄as: & fm adinuen
tiones nr̄as fecit nobis.
In die vicesima & q̄rta
vndecimi mensis
sabath in anno secun-
do darii:
factum est verbū dñi ad
zachariā filiū barachie
filii addo pphetā dicēs.
Vidi
per noctem: & ecce vir
ascendēs super equum
ruffum & ipse stabat in
ter myrteta
que erant in profundo:
& post eum equi
ruffi varii & albi. Et dixi
Qui sunt
isti dñe mi? Et dixit ad
me angelus
qui loquebatur in me.
Ego ostendā tibi qd sint
hec. Et respondit vir q
stabat inter
myrteta & dixit. Isti sūt
quos misit
dñs vt perambulent ter
ram. Et responderunt
angelo domini qui sta-
bat inter myrteta:
& dixerūt. Perambulauī
mus terram: & ecce

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

ZACHARIAS.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ. Ca.1.

In octauo mense anni secundi sub da
ΕΝ τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δα A
rio factū ē verbū dñi ad zachariā
ρείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν
filiū barachie filii addo pphetā dicēs: tra-
τὸν τοῦ Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ὅρ
t est dñs ℥ pces vros tra magna.
γισεν κύριος πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ὀργὴ μεγάλη.
et dices ad eos: hec dicit dñs exercitu
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμε-
um: et cōuertimini ad me dicit dñs virtutum:
μεων, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
et cōuertar ad vos dicit dñs virtu-
καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος τῶν δυνάμε
tū. et nolite fieri sicut patres vr̄i: ad quos argue-
ων. καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐκάλεσ-
runt eos pphete dicētes. hec di-
σαν αὐτοῖς οἱ προφῆται οἱ ἔμπροσθεν λέγοντες. τάδε λέ
cit dñs virtutū: cōuertimini a vijs
γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν
vr̄is malis: et ab adinuentionibus vr̄is
ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν
malis: et nō attendēdit ut audirent me di-
τῶν πονηρῶν, καὶ οὐ προσέχον τοῦ εἰσακοῦσαί μου λέ
cit dñs. pces vr̄i vbi sunt et pphete:
γει κύριος· οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσι καὶ οἱ προφῆται,
nūqd in eternū viuent: verūtā sermōes meos et legi-
μήτις γὰρ εἰς αἰῶνα ζήσεται; πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ δι
tima mea suscipite: q̄cūq; ego precipio in spū
καιώματά μου ἃ ἐνετειλάμην ἐν πνεύματί
meo seruis meis pphetis: q cōprehendēt
μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις, οἳ κατέλαβον τοὺς
pces vros. et rūderunt et direxit: sicut ꝓ-
πατέρας ὑμῶν· καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν, καθὼς προ
posuit dñs virtutum facere scōm
ἐτάξατο κύριος τῶν δυνάμεων ποιῆσαι κατὰ τὰς
vias nr̄as et scōm adinuentiones nr̄as: sic
ὁδούς ἡμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν, οὕτως
fecit nobis. quarta et vicesima in vndecimo
ἐποίησεν ἡμῖν· τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ
mēse: ipse mēsis sabat: in secundo anno sub da
μηνί, οὗτος ἐστὶν σαββάτ, ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δα
rio: factū ē verbū dñi ad zachariā filiū
ρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν τὸν τοῦ
barachie filii addo pphetā dicēs: vidi no-
Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ἑώρακα τὴν νύ
cte: et ecce vir ascendens sup equū ruffum: et ipe
κτα, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς ἵππου πυρροῦ, καὶ οὗτος
stabat inter mōtes vmbrosos: et post
εἱστήκει ἀναμέσον τῶν ὀρέων τῶν κατασκίων, καὶ ὀπίσω
eū equi rufi et albi et varij. et dixi: dñe mi
αὐτοῦ ἵπποι πυρροὶ καὶ λευκοὶ καὶ ποικίλοι. καὶ εἶπα, τίνες
dñe: et dixit ad me angelus dñs loqbat in me:
τοι κύριε; καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί,
ego tibi ostendā dñs sunt hec. et rūdit vir q stabat
ἐγώ σοι δείξω τί ἐστι ταῦτα. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἑστὼς
inter mōtes et dixit ad me: isti sūt
καὶ ἀναμέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπε πρός με, οὗτοί εἰ
q̄s misit dñs vt circuirent ter-
σιν οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν·
et responderunt angelo dñi q stabat in-
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἀγγέλῳ κυρίου τῷ ἑστηκότι ἀνα
ter montes et dixerūt: circuiuimus terrā:
μέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπαν, περιῳδεύκαμεν τὴν γῆν,
et ecce oīa
καὶ ἰδοὺ πᾶσα

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

terra hitatur t deſert t rndit angelus
ἐγῶ κατοικῶ καὶ ἀσυχάζει· καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος
dñi t dixit: dñe virtutū: vſq; q non
κυρίου καὶ εἶπε, κύριε τῶν δυνάμεων, ἕως τίνος οὐ μὴ
miſereberis hierusalem: t vrbiū iuda qb ira
ἐλεήσεις τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς πόλεις ἰούδα ἃις ἐθυ
mus es: iſte ſeptuageſimꝰ ānꝰ. t rndit dñs
μώθης, τοῦτο ἑβδομηκοστὸν ἔτος· καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ
angelo q loquebat in me. verba bona: ſmdeo
ἀγγέλῳ τῷ λαλοῦντι ἐν ἐμοί. ῥήματα καλά, λόγους
cōſolatorios. t dixit ad me angelus q loqbat
παρακλητικούς· καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
in me: clama dicēs. hec dicit dñs omꝑ:
ἐν ἐμοί, ἀνάκραγε λέγων· τάδε λέγει κύριος παντοκρά
zelaui hierusalem t ſion zelo magno:
τωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν,
t ira magna ego irascor ſup gētes q ſupli-
καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐγὼ ὀργίζομαι ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ συνε-
posite ſunt p eo qꝺ ego ꝺdē irat⁹ ſum modicū: ipſi vero ſup
πετέθησαν ἐγὼ μὲν ὠργίσθην ὀλίγα, αὐτοὶ δὲ συ
positi ſunt in mala. ꝓpterea hec dicit dñs:
νεπέθεντο εἰς κακά. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
reuertar ad hierusalem in mia: t dom⁹ mea
ἐπιστρέψω ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν οἰκτιρμῷ, καὶ ὁ οἶκός μου
inſtaurabit in ea dicit dñs virtutum:
ἀποδομηθήσεται ἐν αὐτῇ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
t menſura extendet ſup hierusalem. adhuc clama di-
καὶ μέτρον ἐκταθήσεται ἐπὶ ἱερουσαλήμ. ἔτι βόησον λέ
cens: hec dicit dñs virtutū: adhuc
γων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι
diffundent ciuitates in bonis: t miſebit dñs
διαχυθήσονται πόλεις ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἐλεήσει κύ-
mus adhuc ſion: t eliget adhuc hierusalem.
ριος ἔτι τὴν σιών, καὶ ἐκλέξεται ἔτι τὴν ἱερουσαλήμ.
t leuaui oculos meos t vidi: t ecce quattu
καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τέσσα
or cornua: t dixi ad angelū q loqbat
ρα κέρατα. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα
in me. ꝺd ſunt hec vñe? t dixit ad me: hec
ἐν ἐμοί, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ εἶπε πρός με, ταῦτα τὰ
cornua q diſperſerunt iudam t iſrael
κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν ἰούδαν καὶ τὸν ἰσραὴλ
t hierusalem. t oſtdit mihi dñs quattuor fa
καὶ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδειξέ μοι κύριος τέσσαρας τέ
bros. t dixi: ꝺd iſti veniunt facere: t ait
κτονας. καὶ εἶπα, τί οὗτοι ἔρχονται ποιῆσαι, καὶ εἶ-
ad me dicēs: hec cornua q diſperſe-
πε πρός με λέγων, ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπί
runt iudam t iſrael cōfregerūt: t nul-
σαντα τὸν ἰούδαν καὶ τὸν ἰσραὴλ κατῆξαν, καὶ οὐ-
lus eoꝝ leuauit caput: t egreſſi ſūt iſti vt exacuerēt
δεὶς αὐτῶν ἦρε κεφαλήν, καὶ ἐξῆλθον οὗτοι τοῦ ἐξύναι
ea in manibus ſuis q ꝺttuor cornua gētes ſunt
αὐτὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ τέσσαρα κέρατα ἔθνη εἰσὶν
q eleuant cornu ſup terrā dñi vt diſpergerēt
ἐπαιρόμενα κέρας ἐπὶ τὴν γῆν κυρίου τοῦ διασκορπί
eam.

σαι αὐτήν. C. 2.

A ΚΑΙ leuaui oculos meos t vidi: t
C Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ
ecce vir t in manu eius funiculus geometri-
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σχοινίον γεωμετρι-
cꝰ. t dixi ad eū: q vadis? t dixit ad
κόν. καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν, ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε πρός
me: vt dimetiar hierusalem: t videā
μοι, τοῦ διαμετρῆσαι τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἰδεῖν τὰ
quota latitudo eius eſt: t quanta lōgitudo.
πλάτος αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ μῆκος.

Trāſla.B.Vie.

[a]terra [a]habitatur [f]& quie-
ſcit. [g]Et reſpōdit [f]angelus
[a]dñi [f]et dixit. [a]Dñe [f]exer-
cituum [f]vſq;quo
[a]tu [b]non [c]miſereberis [c] hic
ruſalem
[f]& [g]vrbium [b]iuda [c]quibus
[b]iratus es? [f]Iſte iam
[m]ſeptuageſimus [n] annus
eſt. [o]Et reſpondit [p]dñs
[q]angelo [r]qui loquebatur
[s]in me [t]verba [u]bona
[r]verba [t]cōſolatoria. [r]Et di
xit [s]ad me
[b]angelus [c]qui loquebatur
[p]in me. [c]Clama [c]dicens. [o]
[s]Hec [b]dicit [c]dñs [b]exercitu-
um. [r]Zelatus ſum
[m]hierusalem [n]& ſion [o]zelo
[p]magno:
[q]& ira [r]magna [s]ego [t]ira-
ſcor [u]ſup [t]gentes
[r]opulentas: [r]quia [s]ego [b]ira
tus ſum
[c]paruꝫ: [b]ipſi vero [c]adiuue
runt [r]in malū. [s]Propterea
[b]hec [c]dicit [b]dñs. [r]Reuertar
[m]ad hierusalem
[n]in miſicordiis: & [o]dom⁹
mea [r]edificabitur [q]ea: [r]ait
[o]dñs [r]exercituū: [o]& perpē
diculū [r]extēdetur [r]ſup [r]hie
ruſalē. [s]Adhuc [b]clama [c]di-
cens. [b]Hec [c]dicit [b]dominus
[c]exercituum. [b]Adhuc [r]af-
fluēt [b]ciuitates mee [c]bonis.
[m]& conſolabitur [o]adhuc
[n]dñs [q]ſion: [r]& eliget
[o]adhuc [c]hierusalē. [s]Et le-
uaui [r]oculos meos
[s]& vidi: [t]& ecce [b]quattuor
[c]cornua. [b]Et dixi
[c]ad [r]angelū [s]qui loqbatur
[b]in me. [r]Quid ſunt [b]hec?
[r]& dixit [m]ad me. [n]Hec ſunt
[o]cornua [p]que
[q]ventilauerunt [p]iudam [r]&
[n]iſrael
[r]& hierusalē. [r]Et oſtendit
mihi [r]dñs [s]quattuor
[b]fabros. [c]Et dixi. [b]Quid
[c]iſti [r]veniunt
[c]facere? Qui [b]ait [r]dicens:
[b]hec ſunt
[r]cornua [m]que [n]ventilaue-
runt [p]iudam [q]per ſingulos
[r]viros: [s]& [t]nemo eorū [r]le-
uauit [t]caput ſuū. [r]Et vene
runt [r]iſti [r]deterrere [s]ea: [b]vt
deiiciant [b]cornua
[c]gentium [r]que leuauerūt
[c]cornu [b]ſuper [r]terram
[b]iuda [r]vt diſpergerent eā.

2.

ET leuaui [b]oculos me
os [c]& vidi. [b]Et ecce
[c]vir: [r]& in manu eius [s]funi
culus [b]mēſorum. [r]Et dixi.
[b]Quo [r]tu [m]vadis? [n]Et dixit
[o]ad me. [p]Vt metiar [r]hierl;
[s]& [t]videā [r]q̄ta ſit [r]lōgitudo
ei?: [r]& q̄ta ſit [n]latitudo ei?.

Tex.heb.zacha.ij.

[a]הָאָרֶץ [b]יֹשֶׁבֶת [c]וְשֹׁקָטֶת׃ [d]וַיַּעַן [e]מַלְאַךְ
[f]יְהוָה [g]וַיֹּאמַר [h]יְהוָה [i]צְבָאוֹת [j]עַד־מָתַי
[k]אַתָּה [l]לֹא [m]תְרַחֵם [n]אֶת [o]יְרוּשָׁלַ͏ִם
[p]וְאֶת־עָרֵי [q]יְהוּדָה [r]אֲשֶׁר [s]זָעַמְתָּה [t]זֶה
[u]שִׁבְעִים [v]שָׁנָה׃ [w]וַיַּעַן [x]יְהוָה [y]אֶת
[z]הַמַּלְאָךְ [a]הַדֹּבֵר [b]בִּי [c]דְּבָרִים [d]טוֹבִים
[e]דְּבָרִים [f]נִחֲמִים׃ [g]וַיֹּאמֶר [h]אֵלַי
[i]הַמַּלְאָךְ [j]הַדֹּבֵר [k]בִּי [l]קְרָא [m]לֵאמֹר
[n]כֹּה [o]אָמַר [p]יְהוָה [q]צְבָאוֹת [r]קִנֵּאתִי
[s]לִירוּשָׁלַ͏ִם [t]וּלְצִיּוֹן [u]קִנְאָה [v]גְדוֹלָה׃
[w]וְקֶצֶף [x]גָּדוֹל [y]אֲנִי [z]קֹצֵף [a]עַל [b]הַגּוֹיִם
[c]הַשַּׁאֲנַנִּים [d]אֲשֶׁר [e]אֲנִי [f]קָצַפְתִּי
[g]מְעָט [h]וְהֵמָּה [i]עָזְרוּ [j]לָרָעָה׃ [k]לָכֵן [l]כֹּה
[m]אָמַר [n]יְהוָה [o]שַׁבְתִּי [p]לִירוּשָׁלַ͏ִם
[q]בְּרַחֲמִים [r]בֵּיתִי [s]יִבָּנֶה [t]בָהּ [u]נְאֻם [v]יְהוָה
[w]צְבָאוֹת [x]וְקָו [y]יִנָּטֶה [z]עַל [a]יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
[b]עוֹד [c]קְרָא [d]לֵאמֹר [e]כֹּה [f]אָמַר [g]יְהוָה
[h]צְבָאוֹת [i]עוֹד׃ [j]תְּפֻצֶּינָה [k]עָרַי [l]מִטּוֹב
[m]וְנִחַם [n]יְהוָה [o]עוֹד [p]אֶת [q]צִיּוֹן [r]וּבָחַר
[s]עוֹד [t]בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ [u]וָאֶשָּׂא [v]אֶת [w]עֵינַי
[x]וָאֵרֶא [y]וְהִנֵּה [z]אַרְבַּע [a]קְרָנוֹת׃ [b]וָאֹמַר
[c]אֶל [d]הַמַּלְאָךְ [e]הַדֹּבֵר [f]בִּי [g]מַה [h]אֵלֶּה
[i]וַיֹּאמֶר [j]אֵלַי [k]אֵלֶּה [l]הַקְּרָנוֹת [m]אֲשֶׁר
[n]זֵרוּ [o]אֶת [p]יְהוּדָה [q]אִישׁ [r]וְלֹא [s]יִשְׂרָאֵל
[t]וְיָרוּשָׁלַ͏ִם׃ [u]וַיַּרְאֵנִי [v]יְהוָה [w]אַרְבָּעָה
[x]חָרָשִׁים׃ [y]וָאֹמַר [z]מָה [a]אֵלֶּה [b]בָּאִים
[c]לַעֲשׂוֹת [d]וַיֹּאמֶר [e]לֵאמֹר [f]אֵלֶּה
[g]הַקְּרָנוֹת [h]אֲשֶׁר [i]זֵרוּ [j]אֶת־יְהוּדָה׃ [k]כְּפִי
[l]אִישׁ [m]לֹא־נָשָׂא [n]רֹאשׁוֹ [o]וַיָּבֹאוּ [p]אֵלֶּה
[q]לְהַחֲרִיד [r]אוֹתָם [s]לְיַדּוֹת [t]אֶת־קַרְנוֹת
[u]הַגּוֹיִם [v]הַנֹּשְׂאִים [w]קֶרֶן [x]אֶל [y]אֶרֶץ
[z]יְהוּדָה [a]לְזָרוֹתָהּ׃

Cap.ij.

[b]וָאֶשָּׂא [c]עֵינַי [d]וָאֵרֶא [e]וְהִנֵּה [f]אִישׁ [g]וּבְיָדוֹ
[h]חֶבֶל [i]מִדָּה׃ [j]וָאֹמַר [k]אָנָה [l]אַתָּה [m]הוֹלֵךְ
[n]וַיֹּאמֶר [o]אֵלַי [p]לָמֹד [q]אֶת [r]יְרוּשָׁלַ͏ִם
[s]לִרְאוֹת [t]כַּמָּה [u]רָחְבָהּ [v]וְכַמָּה [w]אָרְכָּהּ׃

Pītīua.heb.

[a]הָאָרֶץ [b]יֹשֶׁבֶת [c]וְשֹׁקָטֶת׃ [d]וַיַּעַן [e]מַלְאַךְ
[f]יְהוָה [g]וַיֹּאמַר [h]יְהוָה [i]צְבָאוֹת [j]עַד־מָתַי
[k]אַתָּה [l]לֹא [m]תְרַחֵם [n]אֶת [o]יְרוּשָׁלַ͏ִם
[p]וְאֶת־עָרֵי [q]יְהוּדָה [r]אֲשֶׁר [s]זָעַמְתָּה [t]זֶה
[u]שִׁבְעִים [v]שָׁנָה׃ [w]וַיַּעַן [x]יְהוָה [y]אֶת
[z]הַמַּלְאָךְ [a]הַדֹּבֵר [b]בִּי [c]דְּבָרִים [d]טוֹבִים
[e]דְּבָרִים [f]נִחֲמִים׃ [g]וַיֹּאמֶר [h]אֵלַי
[i]הַמַּלְאָךְ [j]הַדֹּבֵר [k]בִּי [l]קְרָא [m]לֵאמֹר
[n]כֹּה [o]אָמַר [p]יְהוָה [q]צְבָאוֹת [r]קִנֵּאתִי
[s]לִירוּשָׁלַ͏ִם [t]וּלְצִיּוֹן [u]קִנְאָה [v]גְדוֹלָה׃
[w]וְקֶצֶף [x]גָּדוֹל [y]אֲנִי [z]קֹצֵף [a]עַל [b]הַגּוֹיִם
[c]הַשַּׁאֲנַנִּים [d]אֲשֶׁר [e]אֲנִי [f]קָצַפְתִּי
[g]מְעָט [h]וְהֵמָּה [i]עָזְרוּ [j]לָרָעָה׃ [k]לָכֵן [l]כֹּה
[m]אָמַר [n]יְהוָה [o]שַׁבְתִּי [p]לִירוּשָׁלַ͏ִם
[q]בְּרַחֲמִים [r]בֵּיתִי [s]יִבָּנֶה [t]בָהּ [u]נְאֻם [v]יְהוָה
[w]צְבָאוֹת [x]וְקָו [y]יִנָּטֶה [z]עַל [a]יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
[b]עוֹד [c]קְרָא [d]לֵאמֹר [e]כֹּה [f]אָמַר [g]יְהוָה
[h]צְבָאוֹת [i]עוֹד׃ [j]תְּפֻצֶּינָה [k]עָרַי [l]מִטּוֹב
[m]וְנִחַם [n]יְהוָה [o]עוֹד [p]אֶת [q]צִיּוֹן [r]וּבָחַר
[s]עוֹד [t]בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ [u]וָאֶשָּׂא [v]אֶת [w]עֵינַי
[x]וָאֵרֶא [y]וְהִנֵּה [z]אַרְבַּע [a]קְרָנוֹת׃ [b]וָאֹמַר
[c]אֶל [d]הַמַּלְאָךְ [e]הַדֹּבֵר [f]בִּי [g]מַה [h]אֵלֶּה
[i]וַיֹּאמֶר [j]אֵלַי [k]אֵלֶּה [l]הַקְּרָנוֹת [m]אֲשֶׁר
[n]זֵרוּ [o]אֶת [p]יְהוּדָה [q]אִישׁ [r]וְלֹא [s]יִשְׂרָאֵל
[t]וְיָרוּשָׁלַ͏ִם׃ [u]וַיַּרְאֵנִי [v]יְהוָה [w]אַרְבָּעָה
[x]חָרָשִׁים׃ [y]וָאֹמַר [z]מָה [a]אֵלֶּה [b]בָּאִים
[c]לַעֲשׂוֹת [d]וַיֹּאמֶר [e]לֵאמֹר [f]אֵלֶּה
[g]הַקְּרָנוֹת [h]אֲשֶׁר [i]זֵרוּ [j]אֶת־יְהוּדָה [k]כְּפִי
[l]אִישׁ [m]לֹא־נָשָׂא [n]רֹאשׁוֹ [o]וַיָּבֹאוּ [p]אֵלֶּה
[q]לְהַחֲרִיד [r]אוֹתָם [s]לְיַדּוֹת [t]אֶת־קַרְנוֹת
[u]הַגּוֹיִם [v]הַנֹּשְׂאִים [w]קֶרֶן [x]אֶל [y]אֶרֶץ
[z]יְהוּדָה [a]לְזָרוֹתָהּ׃

Cap.ij.

[b]וָאֶשָּׂא [c]עֵינַי [d]וָאֵרֶא [e]וְהִנֵּה [f]אִישׁ [g]וּבְיָדוֹ
[h]חֶבֶל [i]מִדָּה׃ [j]וָאֹמַר [k]אָנָה [l]אַתָּה [m]הוֹלֵךְ
[n]וַיֹּאמֶר [o]אֵלַי [p]לָמֹד [q]אֶת [r]יְרוּשָׁלַ͏ִם
[s]לִרְאוֹת [t]כַּמָּה [u]רָחְבָהּ [v]וְכַמָּה [w]אָרְכָּהּ׃

Pūtíua.heb.

וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא וּמַלְאָךְ אַחֵר יֹצֵא לִקְרָאתוֹ׃ וַיֹּאמֶר
אֵלֶּה רֻץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז
לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַם
מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ׃ וַאֲנִי
אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ
סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ׃ הוֹי הוֹי
וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם יְהוָה
כִּי כְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי
אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה׃ הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי
יוֹשֶׁבֶת בַּת בָּבֶל׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל
הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ
בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ׃ כִּי הִנְנִי
מֵנִיף אֶת יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל
לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי׃ רָנִּי
וְשִׂמְחִי בַּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ
נְאֻם יְהוָה׃ וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם
וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלַיִךְ׃ וְנָחַל יְהוָה
אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ
וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלִַם׃ הַס כָּל
בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר מִמְעוֹן
קָדְשׁוֹ׃

Cap.iiij.

וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד
עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן
וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבֹּחֵר בִּירוּשָׁלִַם
הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃ וִיהוֹשֻׁעַ
הָיָה מַלְבּוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים
וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ׃ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
אֶל הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר
הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו

Trāſl.B.Vie.

Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur: & angelus egrediebatur in occurſum eius: & dixit ad eum. Curre: loquere ad puerū iſtū dicens. Abſq; muro habitabitur hieruſalem præ multitudine hoīum & iumētorū in medio eius. Et ego ero ei ait dñs murus ignis in circuitu: & in gloria ero in medio eius. O. o. fugite de terra aquilonis dicit dñs: quoniā in quatuor ventos celi diſperſi vos dicit dominus. O ſion fuge que habitas apud filiam babylonis: qa hec dicit dñs exercituum. Poſt gloriā miſit me ad gentes que ſpoliauerūt vos. Qui enim tetigerit vos: tangit pupillā oculi ſui. Quia ecce ego leuo manum meam ſup eos: & erunt prede his qui ſeruiebant ſibi: & cognoſcetis qa dñs exercituum miſit me. Lauda & letare filia ſion: quia ecce ego venio & habitabo in medio tui ait dñs. Et applicabūtur gentes multe ad dominū in die illa: & erunt mihi in populum. Et habitabo in medio tui: & ſcies quia dominꝰ exercituū miſit me ad te. Et poſſidebit dñs iudam partem ſuam in terra ſanctificata: & eliget adhuc hieruſalē. Sileat omnis caro a facie domini: qa cōſurrexit de habitaculo ſancto ſuo. 3.

Et oſtendit mihi dñs ieſum ſacerdotem magnū ſtantē coram angelo dñi: & ſathan ſtabat a dextris eius vt aduerſaretur ei. Et dixit dñs ad ſathā. Increpet dñs in te ſathan: & increpet in te dñs qui elegit hieruſalem. Nunqd nō iſte torris eſt erutus de igne? Et ieſus erat indutus veſtib ſordidis: & ſtabat ante faciem angeli. Qui reſpōdit: & ait ad eos qui ſtabāt coram ſe dicens. Auferte veſtimenta ſordida ab eo.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

και ιδου ο αγγελος ο λαλων εν εμοι εξηλθε, και ετερος
και ιδου αγγελος εξεπορευετο εις απαντησιν αυτω. και ειπεν
ad eū: curre et loquere ad adoleſcētē illū di-
προς αυτον, δραμε και λαλησον προς νεανιαν λεγων
cēs: frugifera habitabitur hieruſalem a multi-
γων· κατακαρπος κατοικισθησεται ιερουσαλημ απο πλη-
tudie hoim et iumētoꝝ q in medio eius: et ego ero
θους ανθρωπων και κτηνων των εν μεσω αυτης, και εγω εσο-
illi dicit dñs murus ignis i circuitu. et in
μαι αυτη λεγει κυριος τειχος πυρος κυκλοθεν. και εις
gliam ero in medio eius. o o fugite de terra
δοξαν εσομαι εν μεσω αυτης. ω ω φευγετε απο της
aquilonis dicit dñs: qa de quatuor ventis
βορρα λεγει κυριος, οτι εκ των τεσσαρων ανεμων
celi cōgregabo vos dicit dñs: in ſion ſaluamini
ουρανου συναξω υμας λεγει κυριος, εις σιων διασωθητε
q habitatis filiam babylonis. qa hec dicit
κατοικουντες θυγατερα βαβυλωνος. οτι ταδε λεγει
dñs omipo: poſt gliam miſit me
κυριος παντοκρατωρ, επισω δοξης εξαπεστειλε με
ad gētes q ſpoliauerūt vos: qa q tangit
επι τα εθνη τα σκυλευσαντα υμας, οτι ο απτομενος
vos q̄ſi tangens pupillā oculi eius: qa
υμων ως ο απτομενος της κορης του οφθαλμου αυτου, οτι
ecce ego infero manū meā ſup eos: et erunt
ιδου εγω επιφερω την χειρα μου επ' αυτους, και εσονται
prede his q ſeruierunt eis: et cognoſcetis qa
σκυλα τοις δουλευσασιν αυτοις, και γνωσεσθε οτι
dñs ompo miſit me. letare et gau-
κυριος παντοκρατωρ εξαπεστειλε με. τερπου και ευ-
de filia ſion: qa ecce ego venio et habi
φραινου θυγατερ σιων, οτι ιδου εγω ερχομαι και κατα
tabo in medio tui dicit dñs. et cōfugient
σκηνωσω εν μεσω σου λεγει κυριος. και καταφυξονται
gētes multe ad dñm in die illa: et erūt
εθνη πολλα επι τον κυριον εν τη ημερα εκεινη, και εσον-
ei in pplm: et habitabo in medio tui: et
ται αυτω εις λαον, και κατασκηνωσω εν μεσω σου, και
ſcies qa dñs ompo miſit me
επιγνωση οτι κυριος παντοκρατωρ εξαπεστειλε με
ad te. et poſſidebit dñs iudam
προς σε. και κατακληρονομησει κυριος τον ιουδαν την
partem ſuam: ſup terrā ſanctam: et eliget adhuc
μεριδα αυτου, επι της γης της αγιας, και εκλεξεται ετι
hieruſalem. timeat oīs caro a facie
την ιερουσαλημ. ευλαβειθητω πασα σαρξ απο προσω-
dñi: qa ſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.
που κυριου, οτι εξεγηγερται εκ της αγιας αυτ. Ca.3
Θ Καὶ ὁ ἔδειξέν μοι κύριος Ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν
ſtātē ad faciem angeli dñi. et diabolus
ἑστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου. καὶ ὁ διάβολος
ſtabat a dextris eius vt aduerſaret ei. et dixit
ἑστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ. καὶ εἶπεν
dñs ad diabolū: increpet dñs in te diabo
κύριος πρὸς τὸν διάβολον, ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ διάβο-
le: et increpet dñs in te q elegit hiera
λε, καὶ ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ ὁ ἐκλεξάμενος τὴν ἱερου-
ſalem. nōne iſte torris erutus de igne? et
σαλήμ. οὐχὶ οὗτος δᾳλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός; καὶ
ieſus erat indutus veſtib ſordidis. et ſtabat ad
Ἰησοῦς ἦν ἐνδεδυμένος ἱμάτια ῥυπαρά. καὶ ἑστήκει πρὸ
facem angeli: et reſpōdit et ait ad
προσώπου τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε πρὸς
eos q̄ ſtabāt ad faciem ſuam dicēs: auferte
τοὺς ἑστηκότας πρὸ προσώπου αὐτοῦ λέγων, ἀφέλετε
veſtimēta ſordida ab eo.
τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ' αὐτοῦ. οοοο

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

B
C
D
A
B
C
D
A

ε dixit ad eū: ecce abſtuli iĝitates tuas
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἐξεκλόμην τὰς ἀδικίας σου
ε induite eū veſtes varias. ε dixit: ponite ε
καὶ ἐνέδυσατε αὐτὸν ποδήρη. καὶ εἶπεν, ἐπίθετε καὶ
cidarim mūdam ſup caput eius. ε circū-
κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ περιέ-
poſuerūt cidari mūdā ſup caput eius: ε
θεσαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
circundederūt eū veſtimētis: ε angelus dñi ſta-
περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια, καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου εἱστή-
bat: ε teſtabatur angelus dñi ad ieſum
κει, καὶ διεμαρτύρατο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Ἰησοῦν
dicēs. hec dicit dñs omīpo: ſi in
λέγων. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐὰν ἐν τῇ
C vijs meis ābulaueris ε p̄cepta mea cuſtodieris:
ὁδῷ μου πορεύσῃ καὶ τὰ πρόσταγμά μου φυλάξῃς,
tu iudicabis domū meā: ε tu cuſtodies a-
σὺ διακρινεῖς τὸν οἶκόν μου, καὶ σὺ φυλάξεις τὴν αὐλὴν
trīa meā ε dabo tibi ābulantes de his
μου καὶ δώσω σοι ἀναστρεφομένους ἀναμέσον τῶν ἑστη-
kiū iſtoꝝ. audi tū ieſu ſacdos magne tu ε
κότων τούτων. ἄκουε δὴ Ἰησοῦ ἱερεῦ μέγας σὺ καὶ
p̄imi tui q̄ ſedent aī faciem tuā: q̄
οἱ πλησίον σου οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου σου, ὅτι
D viri portētoꝝ ſpectatores ſūt: q̄ ecce ego adduco ſer
ἄνδρες τεραστοσκόποι εἰσίν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦ-
uū meū orientē: q̄ lapis quē dedi aī fac-
λόν μου ἀνατολήν, ὅτι ὁ λίθος ὃν ἔδωκα πρὸ προσώ-
em teſa ſup lapidē vnū ſeptē oculi ſunt.
που Ἰησοῦ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἑπτὰ ὀφθαλμοί εἰσιν.
ecce ego fodio foueā dicit dñs omīpo:
ἰδοὺ ἐγὼ ἐρύσω βόθρον λέγει κύριος παντοκράτωρ,
ε cōtrectabo oēm iniquitatē terre illius
καὶ ψηλαφήσω πᾶσαν τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης
in die vna. in die illa dicit dñs omīpo:
ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντο-
cōuocabit vnuſquiſq; p̄imū ſuū ſub-
κράτωρ, συγκαλέσει ἕκαστος τὸν πλησίον ἐπὶ ὑπο-
ter vitem ε ſubter ficū.
κάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς. Ca.4.
A ET reuerſus ē angelus q̄ loq̄bat in me ε
Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ
ſuſcitauit me ſicut cum ſuſcitatur homo
ἐξήγειρέ με ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγείρεται ἄνθρωπος
de ſomno ſuo. ε dixit ad me: q̄d tu vi-
ἐξ ὕπνου αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρός με, τί σὺ βλέ-
des? ε dixi: vidi: ε ecce candelabrū au-
πεις; καὶ εἶπα, εἶδον, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυ-
reū totū: ε lampas ſup illud: ε ſeptē
σῆ ὅλη, καὶ τὸ λαμπάδιον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ
lucerne ſup illud. ε ſeptē fuſoria lucernaꝝ
λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς. καὶ ἑπτὰ ἐπαρυστρίδες τοῖς
B ſeptē lucernis q̄ ſup illud: ε due oliue
ἑπτὰ λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς, καὶ δύο ἐλαῖαι
ſup illud: vna a dextris lampadis ei⁹:
ἐπάνω αὐτῆς, μία ἐκ δεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐ-
ε vna a ſiniſtris. ε iterrogaui ε di-
τῆς, καὶ μία ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐπηρώτησα καὶ εἶ-
xi ad angelū q̄ loq̄batur in me di-
πα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ λέ-
cens: q̄d sunt hec dñe? ε respondit ange-
γων, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγε-
lus q̄ loq̄bat in me ε dixit ad me: nō cogno
λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπε πρός με, οὐ γινώσ-
scis q̄d sunt hec? ε dixi: nō dñe. ε respō
κεις τί ἐστι ταῦτα; καὶ εἶπα, οὐχί κύριε. καὶ ἀπε-
dit: ε dixit ad me dicēs: iste ſmo dñs
κρίθη, καὶ εἶπε πρός με λέγων, οὗτος ὁ λόγος κυ-
mini ad zorobabel dicēs:
ρίου πρὸς Ζοροβαβὲλ λέγων, ωωω

Pătíua..beb.Ter.beb.zacha.v.

לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת מִי אַתָּה הַר הַגָּדוֹל לִפְנֵי זְרֻבָּבֶל לְמִישׁוֹר וְהוֹצִיא אֶת הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשׁוּאוֹת חֵן חֵן לָהּ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ יְדֵי זְרֻבָּבֶל יִסְדוּ הַבַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תְּבַצַּעְנָה וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ כִּי מִי בַז לְיוֹם קְטַנּוֹת וְשָׂמְחוּ וְרָאוּ אֶת הָאֶבֶן הַבְּדִיל בְּיַד זְרֻבָּבֶל שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְהוָה הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֵלָיו מַה שְׁנֵי הַזֵּיתִים הָאֵלֶּה עַל יְמִין הַמְּנוֹרָה וְעַל שְׂמֹאולָהּ׃ וַאַעַן שֵׁנִית וָאֹמַר אֵלָיו מַה שְׁתֵּי שִׁבֳּלֵי הַזֵּיתִים אֲשֶׁר בְּיַד שְׁנֵי צַנְתְּרוֹת הַזָּהָב הַמַרִיקִים מֵעֲלֵיהֶם הַזָּהָב׃ וָאֹמַר אֵלַי לֵאמֹר הֲלוֹא יָדַעְתָּ מַה הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃

Cap. v.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה מְגִלָּה עָפָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְגִלָּה עָפָה אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר בָּאַמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת הָאָלָה הַיּוֹצֵאת עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ כִּי כָל הַגֹּנֵב מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה וְכָל הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה׃ הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגַּנָּב וְאֶל בֵּית הַנִּשְׁבָּע בִּשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְלָנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכִלַּתּוּ אֶת עֵצָיו וְאֶת אֲבָנָיו׃ וַיֵּצֵא הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה הַיּוֹצֵאת הַזֹּאת׃

Trãſla.B.Vie.

'Non in exercitu nec in robore: ſed & in ſpiritu meo dicit dñs exercituũ. Quis tu mons magne corã zorobabel in planum! Et educet lapidem prĩmarium: & exequabit gratiã gratie eius. Et factũ eſt verbũ dñi ad me dicens. Manus zorobabel fundauerũt domũ iſtã: & manus eius perficient eã: et ſcietis quia dñs exercituum miſit me ad vos. Quis enim deſpexit dies paruos: & letabuntur & videbũt lapidem ſtanneum in manu zorobabel. Septẽ ſunt iſti oculi domini qui diſcurrunt in vniuerſam terram. Et reſpondi & dixi ad eũ. Quid ſunt due olive dexterã candelabri & ad ſiniſtram eius! & reſpondi ſecundo & dixi ad eum. Quid ſunt due ſpice oliuarum que ſunt iuxta duo roſtra aurea in qbꝫ ſunt ſuffuſoria ex auro. Et ait ad me dicens. Nunquid neſcis quid ſunt hec! & dixi. Non dñe mi. Et dixit. Iſti ſunt duo filii olei q aſſiſtunt dominatori vniuerſe terre.

Et conuerſus ſum: & leuaui oculos meos & vidi: & ecce volumen volans. Et dixit ad me. Quid tu vides: & dixi. Ecce ego video volumẽ volans: longitudo eius viginti cubitorũ: & latitudo eius decẽ cubitorũ: & dixit ad me. Hec eſt maledictio que egreditur ſup faciẽ terre: qa omis furabit ſicut ibi ſcriptũ eſt iudicabitur: & omis iurans ex hoc ſimiliter iudicabitur. Educam illud dicit dñs exercituum: & veniet ad domum furis & ad domũ iurantis in noie meo mẽdaciter: & cõmorabitur in medio domus eius & cõſumet eã: & ligna eius & lapides eius. Et egreſſus ẽ ãgel qui loqbatur in me: & dixit ad me. Leua oculos tuos & vide: qd eſt hoc qd egreditur.

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

nõ in fortitudie magna neq; in roboze: ſed in ſpũ meo dicit dñs ompo. ds eo tu mõs magne ante faciem zorobabel et corriges! et cãuca lapidẽ hereditatis eẽlitatẽ gre gratiã eius. et fact eſt vbũ dñi ad me dicẽs. manus zorobabel fundauerũt domũ iſtã: et manus eius cõplebunt eã: et ſcies qñ dñs omnipotens miſit me ad te: qr ds deſperte vico puos: et letabuntur et videbũt lapidẽ ſtãneũ in manu zorobabel. ſeptẽ iſti oculi dñi ſunt reſpicientes ſup oẽm terrã: et rndi: et dixi ad eũ. ds tis duo olive q ad dextris candelabri et a ſiniſtris? et interrogaui ſecundo et dixi ad eũ. ds duo rami oliuarũ q in manibꝰ duaꝝ nartũ aureaꝝ q infundunt et retrahunt ſuffuſoria aurea: et dixit ad me nõ ſcis ds ſunt hec! et dixi. nõ dñe: et ait. iſti ſunt duo filij plenitudis q aſſiſtunt dño oio terre.

Et reuerſus ſum et leuaui oculos meos et vidi: et ecce falx volans: et dixit ad me. ds tu videos! et dixi. ego video falcem volantem. et dixit ad me. hec maledictio egreditur ſup faciem oio terre: q: oio qui iurat hinc ſicut ibi ſcriptũ eſt iudicabitur: et oio qui iurat in hoc ſimiliter iudicabitur. educã illud dicit dño ompo: et ingredietur in domũ furis et in domũ iurantis in nole meo in mẽdacio: et reſcinet in medio domꝰ eius: et cõſumet eam: et lignũ eius et lapides eius. et egreſſꝰ ẽ angelus q loqbat in me: et dixit ad me. ſuſpice oculis tuis et vide ds ẽ qd egredit hoc:

Trāſ.gre.lex.cū inter.lati.

τ virit: dd eſt: τ dixit: hec menſura
καὶ εἶπα, τί ἐστιν; καὶ εἶπεν, οὗτος τὸ μέτρον τὸ
ꝙegreditur. τ dixit. hec eſt iidtao eop
ἐκπορευόμενον. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀδικία αὐτῶν
in oi terra. τ ecce talentū plumbi eleua-
ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ ἰδοὺ τάλαντον μολίβδου ἐξαιρό-
tum: τ ecce mulier vna ſedebat in medio mē-
μενον, καὶ ἰδοὺ γυνὴ μία ἐκαθέζετο ἐν μέσῳ τοῦ μέ-
ſure. τ dixit: hec eſt iniſtao eop. τ pic-
τρου. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία αὐτῶν. καὶ ἔρρι-
cit eam in mediū menſure τ plecit
ψεν αὐτὴν εἰς μέσον τοῦ μέτρου καὶ ἔρριψεν τὸν
lapidē plūbi in oꝝ eius. τ leuaui
λίθον τοῦ μολίβδου εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἦρα
oculos meos τ vidi: τ ecce due mulie
τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖ-
res egredientes: τ ſpūs in alis ea-
κες ἐκπορευόμεναι, καὶ πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐ-
rū: τ ipe hēbāt alas ſicut alas vpu
τῶν, καὶ αὗται εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἵππου
pe: τ eleuauerūt mēſurā inter terrā τ
πους, καὶ ἐπῆραν τὸ μέτρον ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ
cēlum. τ dixi ad angelū q loqbat
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα
in me: quo iſte deferunt mēſuram:
ἐν ἐμοί, ποῦ οὗτοι ἀποφέρουσιν τὸ μέτρον;
τ dixit ad me: vt edificent ei domū in tra
καὶ εἶπεν πρός με, ἵνα οἰκοδομήσωσιν αὐτῇ οἰκίαν ἐν γῇ
babylonie: τ ꝓparent: τ ponent cā ibi
Βαβυλῶνος, καὶ ἑτοιμάσαι, καὶ θήσουσιν αὐτὴ ἐκεῖ
ſup ꝓparatione ſuam.
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ. Ca.6.

A ΚΕ cōuerſ⁹ ſum τ leuaui oculos meos
Καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τ vidi: τ ecce ītuor curr⁹ egredientes
καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρα ἅρματα ἐκπορευόμενα
de medio duoꝝ mōtiū: τ mōtes erāt mōtes ereī
ἐκ μέσου δύο ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη ἦν ὄρη χαλκᾶ,
τ in curru ꝑmo equi ruffi: τ in
καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ πρώτῳ ἵπποι πυρροί, καὶ ἐν
curru ſecūdo equi nigri: τ in
τῷ ἅρματι τῷ δευτέρῳ ἵπποι μέλαγες, καὶ ἐν τῷ
curru tertio equi albi: τ in curru
ἅρματι τῷ τρίτῳ ἵπποι λευκοί, καὶ ἐν τῷ ἅρμα-
quarto equi varij τ mīti coloreo. τ
τι τῷ τετάρτῳ ἵπποι ποικίλοι καὶ φαροί, καὶ
rūdi τ dixi ad angelū q loqbat
ἀποκρίθην καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα
in me: qd ſunt hec dñe: τ reſpondit
ἐν ἐμοί, τί ἐστιν ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ
angelus q loqbat in me: τ dixit: hec ſunt
B ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν, οὗτοί ἐστιν οἱ
quattuor venti celi: q egrediunt vt aſſi-
τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ἐκπορεύονται παρα-
ſtant dño dño terre. in q erant equi
στῆναι τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. ἐν ᾧ ἦσαν ἵπποι
nigri: egrediebant ſup terrā aſſionis. τ albi:
μέλανες, ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν βορρᾶ. καὶ οἱ λευκοί,
egrediebant poſt eos. τ varij exi-
ἐξεπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν. καὶ οἱ ποικίλοι ἐξεπο-
bant ſup terrā auſtri. τ mīticoloreo egrediebāt τ
ρεύοντο ἐπὶ γῆν νότου. καὶ φαροὶ ἐξεπορεύοντο, καὶ
inſpiciebant vt circuirent terrā. τ dixit:
ἐπέβλεπον τοῦ περιελθεῖν τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ite τ circuite terrā. τ circuie-
περιέλθετε καὶ περιελθόντες τὴν γῆν. καὶ περιῆλθον
rūt terrā: τ clamauit τ locut⁹ eſt
σαν τὴν γῆν, καὶ ἀνεβόησεν καὶ ἐλάλησεν

C

Trāſla.B.Hie.

⁶et dixi.ᵇ Quid nā ᶜeſt?ᵇ& ait.ᶜHec eſt ᵐamphora oo
ⁿegrediēs:ᵒ & dixit. ᵖ Hic eſt ᵍoculus eorū ʳin vniuer
ſa ˢterra.ᵗEt ecce ᵘtalentū ˣplumbi ʸportabatur: ooo
ᶻ& ecceᵃmulierᵇvnaᶜſedēs ᵈin medio ooooooooooooo
ᵉamphore:ᶠ& dixit.ᵍ Hec eſt ʰimpietas. oooooooooo
ⁱEt proiecitᵏeamˡ inᵐme dio ⁿamphore: oooooooo
ᵒ& miſit ᵖmaſſamᵠplumbeamʳinˢos eius. ooooooo
ᵗEt leuauiᵘoculos meos ᵛ& vidi: ᶻ& eccea due oooo
ᵇmulieresᶜegrediētes:ᵈ& ſpiritusᵉin alis earum: oo
ᶠet habebantᵍalasʰquaſi alasⁱmilui oooooooooooo
ᵏEt leuauerunt ˡamphoram ᵐinter ⁿterram ooooo
ᵒet ᵖcelum.ᵠEt dixiʳadˢangelum oooooooooooooo
ᵗqui loquebaturᵘin me. ᵛQuo ᶻiſteᵃdeferunt oooo
ᵇamphoram:ᶜ & dixitᵈad me.ᵉVt edificeturᶠei oooo
ᵍdomusʰinterraⁱſennaar: ᵏ& ſtabiliatur ˡ& ponatur
ᵐibi ⁿſuper ᵒbaſem ſuam.

6.

ΘT cōuerſus ſum: ᵇ& leuaui ooooooooooo
ᶜoculos meosᵈ & vidi: ᵉ& eccef quattuorᵍ quadrige
ʰegrediētesⁱde medioʲduorumᵏmontium: ooooo
ˡ& montes: ᵐmōtesⁿ erei. ᵒIn quadriga oooooooooo
ᵖprimaᵠequiʳruffi:ˢin qua driga oooooooooooooooo
ᵗſecandaᵘequi ᵛnigri: ʷin quadriga oooooooooooo
ˣtertiaʸequiᶻalbi: ooooooo
ooooooooooooooooooooooo
ᵃ& in quadrigaᵇqrtaᶜequi ᵈvarii & oooooooooooo
ᵉfortes.ᶠEt reſpondi:ᵍ& dixiʰadⁱangelum ooooooo
ᵏqui loquebaturˡin me. ᵐQuid ſunt ⁿhecᵒdñe mi:
ᵖ& reſpondit ᵠangelus ʳ& ait ˢad me.ᵗIſti ſunt oooo
ᵘquattuorᵛventiʷceli ˣqui egrediuntur oooooooooo
ʸvt ſtentᶻcoramᵃdominatore ᵇomnis ᶜterre. oooooo
ᵈIn qua erāt ᵉequi ᶠnigri oooooooooooooooooooo
ᵍegrediēbāturʰinⁱterram ʲaquilonis:ᵏ& albi ooooo
ˡegreſſi ſuntᵐpoſt eos:ⁿ& variiᵒegreſſi ſunt oooooo
ᵖadᵠterrāʳauſtri.ˢ Qui autem erant ᵗrobuſtiſſimi:
ᵘexierunt ᵛ& querebant ʷire &ˣdiſcurrere ʸpoēm
ᶻterrā ᵃ& dixat.ᵇIte &ᶜperambulate ᵈterram: oooo
ᵉ& perābulauerūtᶠtrā.ᵍ& vocauitʰme:ⁱ & locutʲ eſt

Ter.heb.zacha.vj. Pūtiua.heb.

וָאֹמַר מַה־הִיא וַיֹּאמֶר זֹאת הָאֵיפָה
הַיּוֹצֵאת וַיֹּאמֶר זֹאת עֵינָם בְּכָל
הָאָרֶץ׃ וְהִנֵּה כִכַּר עוֹפֶרֶת נְשֵׂאת
אִישׁ יָשֵׁב׃ וְזֹאת אִשָּׁה אַחַת יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ
הָאֵיפָה וַיֹּאמֶר זֹאת הָרִשְׁעָה
וַיַּשְׁלֵךְ אוֹתָהּ אֶל תּוֹךְ הָאֵיפָה
וַיַּשְׁלֵךְ אֶת אֶבֶן הָעוֹפֶרֶת אֶל פִּיהָ׃
וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבַּע נָשִׁים
יוֹצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הָרִים
וְהָרִים הָרֵי נְחֹשֶׁת׃ בַּמֶּרְכָּבָה
הָרִאשֹׁנָה סוּסִים אֲדֻמִּים וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁנִית סוּסִים שְׁחֹרִים׃ וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁלִשִׁית סוּסִים לְבָנִים
וּבַמֶּרְכָּבָה הָרְבִעִית סוּסִים בְּרֻדִּים
אֲמֻצִּים׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי מַה אֵלֶּה אֲדֹנִי׃
וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי לְבָנוֹת לָהּ
בֵּית בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וְהֻכַן וְהֻנִּיחָה
שָׁם עַל מְכֻנָתָהּ׃

Cap.vi.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא
עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבַּע מַרְכָּבוֹת
יוֹצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הָרִים
וְהָרִים הָרֵי נְחֹשֶׁת׃ בַּמֶּרְכָּבָה
הָרִאשֹׁנָה סוּסִים אֲדֻמִּים וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁנִית סוּסִים שְׁחֹרִים׃ וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁלִשִׁית סוּסִים לְבָנִים
וּבַמֶּרְכָּבָה הָרְבִעִית סוּסִים בְּרֻדִּים
אֲמֻצִּים׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי מַה אֵלֶּה אֲדֹנִי׃
וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה
אַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹצְאוֹת
מֵהִתְיַצֵּב עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃
אֲשֶׁר בָּהֶם הַסּוּסִים הַשְּׁחֹרִים
יֹצְאִים אֶל אֶרֶץ צָפוֹן וְהַלְּבָנִים
יָצְאוּ אַחֲרֵיהֶם וְהַבְּרֻדִּים יָצְאוּ
אֶל אֶרֶץ הַתֵּימָן וְהָאֲמֻצִּים יָצְאוּ
וַיְבַקְשׁוּ לָלֶכֶת לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ
וַיֹּאמֶר לְכוּ הִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ
וַיִּתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וַיִּזְעַק אֹתִי וַיְדַבֵּר

Pritiua..heb.Tex.heb.zacha.vij.

אֵלַי ׀ לֵאמֹר ׀ רְאֵה ׀ הַיֹּצְאִים
אֶל ׀ אֶרֶץ צָפוֹן ׀ הֵנִיחוּ ׀ אֶת ׀ רוּחִי צָבָן נָחַ
בְּאֶרֶץ צָפוֹן׃ וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ אֵלַי הָיָה׃
לֵאמֹר׃ לָקוֹחַ ׀ מֵאֵת ׀ הַגּוֹלָה ׀ מֵֽחֶלְדַּי לָפַח נָלָה
וּמֵאֵת ׀ טוֹבִיָּה ׀ וּמֵאֵת ׀ יְדַעְיָה ׀ וּבָאתָ יָמוּא
אַתָּה ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא ׀ וּבָאתָ ׀ בֵּית
יֹאשִׁיָּהוּ בֶן צְפַנְיָה אֲשֶׁר ׀ בָּאוּ ׀ מִבָּבֶל׃
וְלָקַחְתָּ ׀ כֶּסֶף ׀ וְזָהָב ׀ וְעָשִׂיתָ ׀ עֲטָרוֹת ׀ עָשָׂה
וְשַׂמְתָּ ׀ בְּרֹאשׁ ׀ יְהוֹשֻׁעַ ׀ בֶּן ׀ יְהוֹצָדָק יוֹשׁ
הַכֹּהֵן ׀ הַגָּדוֹל׃ וְאָמַרְתָּ ׀ אֵלָיו ׀ לֵאמֹר ׀ נָבַל
כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ לֵאמֹר ׀
הִנֵּה ׀ אִישׁ ׀ צֶמַח ׀ שְׁמוֹ ׀ וּמִתַּחְתָּיו צָמַח
יִצְמָח ׀ וּבָנָה אֶת ׀ הֵיכַל ׀ יְהוָה׃ וְהוּא צֶמַח הַבָּל
יִבְנֶה ׀ אֶת ׀ הֵיכַל ׀ יְהוָה ׀ וְהוּא ׀ יִשָּׂא נָטָה נָשָׂא
הוֹד ׀ וְיָשַׁב ׀ וּמָשַׁל ׀ עַל ׀ כִּסְאוֹ ׀ וְהָיָה
כֹהֵן ׀ עַל ׀ כִּסְאוֹ ׀ וַעֲצַת ׀ שָׁלוֹם ׀ תִּהְיֶה יָעַץ שָׁלַם
בֵּין ׀ שְׁנֵיהֶם׃ ׀ וְהָעֲטָרֹת ׀ תִּהְיֶה כָּיָה שָׁנָה
לְחֵלֶם ׀ וּלְטוֹבִיָּה ׀ וְלִידַעְיָה ׀ וּלְחֵן ׀ בֶּן
צְפַנְיָה ׀ לְזִכָּרוֹן ׀ בְּהֵיכַל ׀ יְהוָה׃ זָכָר
וּרְחוֹקִים ׀ יָבֹאוּ ׀ וּבָנוּ ׀ בְּהֵיכַל ׀ יְהוָה ׀ בָּנָה
וִידַעְתֶּם ׀ כִּי ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ שְׁלָחַנִי
אֲלֵיכֶם ׀ וְהָיָה ׀ אִם ׀ שָׁמוֹעַ ׀ תִּשְׁמְעוּן שָׁמַע
בְּקוֹל ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵיכֶם׃

Cap. viij.

וַיְהִי ׀ בִּשְׁנַת ׀ אַרְבַּע הָיָה
לְדַרְיָוֶשׁ ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ הָיָה ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה
אֶל ׀ זְכַרְיָה ׀ בְּאַרְבָּעָה ׀ לַחֹדֶשׁ רָבַע
בְּכִסְלֵו׃ וַיִּשְׁלַח ׀ בֵּית ׀ אֵל תִּשְׁלַח
שַׂרְאֶצֶר ׀ וְרֶגֶם ׀ מֶלֶךְ ׀ וַאֲנָשָׁיו ׀ לְחַלּוֹת חָלָה
אֶת ׀ פְּנֵי ׀ יְהוָה׃ לֵאמֹר ׀ אֶל ׀ הַכֹּהֲנִים פָּנָה
אֲשֶׁר ׀ לְבֵית ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ וְאֶל
הַנְּבִיאִים ׀ לֵאמֹר ׀ הַאֶבְכֶּה ׀ בַּחֹדֶשׁ נָבָא
הַחֲמִשִּׁי ׀ הִנָּזֵר ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ עָשִׂיתִי ׀ זֶה נָזַר עָשָׂה
כַּמָּה שָׁנִים׃ וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת שָׁנָה
אֵלַי ׀ לֵאמֹר ׀ אֱמֹר ׀ אֶל ׀ כָּל ׀ עַם
הָאָרֶץ ׀ וְאֶל ׀ הַכֹּהֲנִים ׀ לֵאמֹר ׀ כִּי
צַמְתֶּם ׀ וְסָפוֹד ׀ בַּחֲמִישִׁי ׀ וּבַשְּׁבִיעִי ׀ וְזֶה צוּם צָפַד
חָמֵשׁ ׀ שָׁבַע

Trãsla.B.Vie.

ad me dicens. Ecce qui egrediuntur ooooooooooo in terrã aquilonis requescere fecerũt spiritũ meũ in terra aqlonis. Et factũ est verbũ dñi ad me dicens. Sume a transmigratione ab oldai oo & a tobia & ab idaia: & venies ooooooooooooooo tu in die illa & intrabis in domum ooooooooooo iosie filii sophonie qui venerunt de babylone: & sumes aurũ & argentum: & facies coronas & pones in capite iesu filii iosedech ooooooooo sacerdotis magni: & loqueris ad eum dicens. oo Hec ait dominus exercituum dicens. ooooooooo Ecce vir oriens nomen eius. Et subter eum oooo orietur & edificabit tẽplum domino: & ipse oo extruet templum dño: & ipse portabit ooooooo gloriã & sedebit & dñabitur sup solio suo & erit sacerdos sup solio suo: & consilium pacis erit inter illos duos. Et corone erunt oooooooooooo helem & tobie & idaie & hen filio oooooooooooo sophonie memoriale in templo dñi. ooooooooooo Et qui pcul sunt venient & edificabũt in templo dñi: & scietis quia dñs exercituũ misit me oooo ad vos. Erit autem hoc: si auditu audieritis oooo vocez domini dei vestri.

7.

ET factum est in anno quarto ooooooo darii regis factũ est verbum domini ooooooooo ad zachariam in quarta mensis ooooooooooooo noni qui est casleu. Et miserunt ad domum dei saraſar & rogomelech & viri qui erant cũ eis ad precandũ faciem dñi vt dicerent sacerdotibus oo domus domini exercitum & ooooooooooooooo pphetis loquẽtes. Nũ quid flendum est mihi in qnto mẽse: vel sanctificare me debeo sicut feci iam multis annis? Et factũ est verbũ dñi exercituũ ad me dicens. Loqre ad omnem populum terre & ad sacerdotes dicens. Cum ooooooooo ieiunaretis & plãgeretis in qnto & septio p hos

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

ad me dicẽs: ecce q egredũtur sup terrã aqlonis: redescere fecerũt furorẽ meũ sup terrã aqlonis. τ facꝫ ẽ mo dñi ad me dicẽs: accipe de ea ptinitate a pncipib τ ab vtili bus eius: τ ab his q cognouerũt eã: τ ingre dieris in die illa in domũ iosie sophonie q venit de babylone: τ accipies argẽtũ τ aurum: τ facies coronas τ impones sup caput iesu filij iosedec sacdotis magni. τ dices ad eũ: hec dicit dñs omꝑs. ecce vir: orieno nomẽ eius: τ subter eũ orietur τ edificabit domũ dñi: τ ipe accipiet virtutẽ τ sedebit τ iperabit sup thro no suo: τ erit sacerdos a dextris eius: τ cõsilium pacifici erit inter vtrosq: at corona erit expectantib τ vtilibus eius τ his q cognouerũt eã: τ in gratiã filijs sophonie memoriale: τ in psalmũ in domo dñi: τ q longe abierũt, accelerabũt τ edificabunt in domo dñi: τ scietis qꝛ dñs omꝑs misit me ad vos. τ erit si audientes audieritis vocem dñi dei vri.

Ca.7.

ET factũ est in quarto anno sub dario rege: factꝫ ẽ mo dñi ad zachariã quarta mensis noni q est chasleu. τ misit in bethel: saraſar τ rogom rex τ viri eius vt pcarentur dño dicẽs ad sacdotes q in domo dñi oipotentis τ ad pphetas dicẽs: ingressa est huc si quinto mense scificatio iuxta qđ fecerũt iam plurib ãnis. τ facꝫ est mo dñi ad me dicẽs: dic oi pplo tre τ ad sacerdotes dicẽs: si ieiunaueritis aut plãxeritis in quintis aut in septimis τ ecce

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

ad me dicẽs: ecce q egredũtur sup terrã aqlonis: requiescere fecerũt furorẽ meũ sup terrã aqlonis. τ facꝫ ẽ mo dñi ad me dicẽs: accipe de ea ptinitate a pncipib τ ab vtilibus eius: τ ab his q cognouerũt eã: τ ingredieris in die illa in domũ iosie sophonie q venit de babylone: τ accipies argẽtũ τ aurum: τ facies coronas τ impones sup caput iesu filij iosedec sacdotis magni. τ dices ad eũ: hec dicit dñs omꝑs. ecce vir: orieno nomẽ eius: τ subter eũ orietur τ edificabit domũ dñi: τ ipe accipiet virtutẽ τ sedebit τ iperabit sup throno suo: τ erit sacerdos a dextris eius: τ cõsilium pacifici erit inter vtrosq: at corona erit expectantib τ vtilibus eius τ his q cognouerũt eã: τ in gratiã filijs sophonie memoriale: τ in psalmũ in domo dñi: τ q longe abierũt, accelerabũt τ edificabunt in domo dñi: τ scietis qꝛ dñs omꝑs misit me ad vos. τ erit si audientes audieritis vocem dñi dei vri.

Ca.7.

ET factũ est in quarto anno sub dario rege: factꝫ ẽ mo dñi ad zachariã quarta mensis noni q est chasleu. τ misit in bethel: saraſar τ rogom rex τ viri eius vt pcarentur dño dicẽs ad sacdotes q in domo dñi oipotentis τ ad pphetas dicẽs: ingressa est huc si quinto mense scificatio iuxta qđ fecerũt iam plurib ãnis. τ facꝫ est mo dñi ad me dicẽs: dic oi pplo tre τ ad sacerdotes dicẽs: si ieiunaueritis aut plãxeritis in quintis aut in septimis τ ecce

ooooooooooooooo

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

septuaginta anni: mihi? τ ſi ἑβδομήκοντα ἔτη, μὴ νηστείαν ἐνηστεύκατέ μοι; καὶ ἐὰν
cōederiti aut biberitis: nōne vos cōeditis τ vos bibitis? φάγητε ἢ πίητε, οὐχ ὑμεῖς ἐσθίετε καὶ ὑμεῖς πίνετε;
nōne illa verba mea sunt q̄ locutus ē dñs in manib⁹ οὐχ οὗτοί εἰσι λόγοι μου οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐν χερσὶ
pphetaꝝ q̄ ait fuerūt qū erat hierusalem habi τῶν προφητῶν τῶν ἐμπροσθεν ὅτε ἦν ἱερουσαλὴμ κατοι
C tata τ abundans τ ciuitates eī⁹ i circuita τ κουμένη καὶ εὐπορουσα καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς κυκλόθεν καὶ
mōtana τ cāpestris hitata ē: τ fact⁹ ē imo dos ἡ ὀρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ κατώκητο; καὶ ἐγένετο λόγος κυ
mini ad zachariā dicēs: hec dicit dñs omni ρίου πρὸς ζαχαρίαν λέγων, τάδε λέγει κύριος παντο
potens dicēs: iudiciū iustū iudicate: τ miam τ κράτωρ λέγων, κρῖμα δίκαιον κρίνατε, καὶ ἔλεον καὶ
misationē facite vnusq̄sq; ad fratrē suū: τ vi οἰκτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ χή
duā τ pupillū τ aduenā τ pauperē nō oppīma ρας καὶ ὀρφανὸν καὶ πρόσκυτον καὶ πένητα μὴ καταδυ
tis. τ malitie vnusq̄sq; fratris sui ne νασιεύετε. καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ
ἐσθ. memineritis in cordib⁹ vr̄is. τ noluerūt μνησικακεῖτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. καὶ ἐπείλησαν
attendere τ dederūt dorsum cōtemnēs: τ τοῦ προσέχειν καὶ ἔδωκαν ὦτον παραφρονοῦντα, καὶ
D aureo suas agrauauerūt ne audirent: τ cor τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν, καὶ τὴν καρ
suum posuerūt inobediēs ne audirent legē δίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ ὑπακούειν τοῦ νόμου
meā τ verba q̄ misit dñs omnī μου καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος παντοκρά
pot in spū suo in manib⁹ pphetaꝝ τωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσὶ τῶν προφητῶν τῶν
priꝰ fuerūt. τ facta ē ira magna a dño om ἔμπροσθεν. καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη παρὰ κυρίου παν
nipotente. τ erit sicut dixi τ nō audie τοκράτορος. καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἔλεγον καὶ οὐκ εἰσήκου
runt eū: sic clamabunt τ non exaudiam e σαν αὐτοῦ, οὕτως κεκράξονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐ
os dicit dñs omnīpotēs. τ eiiciam eos τῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς
in oēs gētes q̄s nō cognouerūt: τ tra desolata erit εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται
A post eos a pambulante τ ia reuertente: ὀπίσω αὐτῶν ἐκ διαπορευομένου καὶ ἐπαναστρέφοντος,
τ posuerūt terrā electā in desolationē. καὶ ἔταξαν τὴν γῆν τὴν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν. Ca.8.

A Ꝛ fact⁹ est sermo dñi olpotentis dicēs: Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος λέγων,
hec dicit dñs omnīpotēs: zelat⁹ sum hieru τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερου
salem τ sion zelo magno τ furore magno ze σαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐζή
lat⁹ sum eam. hec dicit dñs omnīpotēs: reuer λωκα αὐτήν. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐπι
sus sum ad sion τ habitabo in medio hieruſa στρέψω πρὸς σιὼν καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ ἱερουσα
lem: τ vocabit hierusalem ciuitas vera: τ λὴμ, καὶ κληθήσεται ἱερουσαλὴμ πόλις ἀληθινή, καὶ τὸ
mōs dñi olpotentis mōs sc̄tus. hec dicit ὄρος κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἅγιον. τάδε λέγει
dñs omnīpotēs: adhuc sedebunt seniores τ κύριος παντοκράτωρ, ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ
B anus in platcis hierusalem vnus πρεσβύτεραι ἐν ταῖς πλατείαις ἱερουσαλὴμ ἕκα
q̄sq; virgam suam hō in manu sua pre στος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ
mītitudie dierū: τ platee ciuitatis reple πλήθους ἡμερῶν; καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλη
buntur
θήσονται ooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.B.Vie.

septuaginta annos nunqd ieiunium ieiunastis mihi: Et cum comedistis & bibistis nunquid nō vobis comedistis & vobismetipsis bibistis? Nunqd non hec sunt verba mea que locutus est dñs oōo in manu pphetaꝝ prio rum cum adhuc oooooo hierusalē habitaretur & esset opulēta: & ipsa & vrbes in circuitu eius: & ad austrū & in cāpestribus habitaretur. Et factū est verbū dñi ad zachariā dicens. Hec ait dñs exercituum dicens. oooooo Iudiciū verū iudicate: & misericordiā & miserationes facite vnusquisq; cū fratre suo. Et viduam oo & pupillū & aduenam & pauperē nolite calūniari: & malū vir fratri suo nō cogitet in corde suo. oo Et noluerunt attendere & auerterūt scapulā recedentes: & aures suas agrauauerūt ne audirent: & cor suum posuerūt vt adamantē ne audirēt legem & verba que misit dñs exercituum oooooo in spiritu suo sancto per manū pphetarū priorꝝ. Et facta est indignatio magna a dño exercituū. Et factum est sicut locutus est & non audierunt: sic clamabūt & non exaudiam dicit dominus exercituum. Et dispersi eos per omnia regna ooo que nesciūt: & terra desolata est oooooooooooooo ab eis: eo q̄ non esset trāsiens & reuertens: & posuerunt terram desiderabilem in desertum. 8.

Ꝛ factum est verbū domini exercituꝝ ad me dicens. Hec dicit dominus exercituum. Zelatus sum sion zelo magno: oooooooooooo & indignatione magna zelatus sum eam. Hec dicit dñs exercituū. Reuersus sum ad sion & habitabo in medio hierusalē. Et vocabitur hierm ciuitas veritatis: & mōs dñi exercituum: mons sanctificatus. Hec dicit dñs exercituum. oooooo Adhuc habitabūt senes & anus in plateis oooo hierusalē & viri baculus in manu eius pre multitudine dierū. Et platee ciuitatis complebuntur

Tex.heb.zacha.viij.Pūtiua.heb.

	שִׁבְעִים שָׁנָה הֲצוֹם צַמְתֶּנִי אָנִי׃
אֲבָל שְׁתֵּה	וְכִי תֹאכְלוּ וְכִי תִשְׁתּוּ הֲלוֹא אַתֶּם
	הָאֹכְלִים וְאַתֶּם הַשֹּׁתִים׃ הֲלוֹא
	אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר קָרָא יְהוָה
נְבָא הָיָה	בְּיַד הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים בְּהִוֹת
עִיר	יְרוּשָׁלַם יוֹשֶׁבֶת וּשְׁלֵוָה וְשָׂרֶיהָ
סָבַב	סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה יוֹשֵׁב׃
הָיָה	וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה לֵאמֹר׃
	כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר
שָׁפַט	מִשְׁפַּט אֱמֶת שִׁפְטוּ וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
עָשָׂה	עֲשׂוּ אִישׁ אֶת אָחִיו׃ וְאַלְמָנָה
יָתֹם גֵּר	יָתוֹם גֵּר וְעָנִי אַל תַּעֲשֹׁקוּ וְרָעַת
עָשַׂק	אִישׁ אָחִיו אַל תַּחְשְׁבוּ בִּלְבַבְכֶם׃
רוּעַ חָשַׁב	וּמַאֲנוּ לְהַקְשִׁיב וַיִּתְּנוּ כֶתֶף סֹרֶרֶת
מָאַן קָשַׁב	וְאָזְנֵיהֶם הִכְבִּידוּ מִשְּׁמֹעַ׃ וְלִבָּם שָׂמוּ
נָתַן שׂוּר	שָׁמִיר מִשְּׁמֹעַ אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת
כָּבַד שׂוּם	הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה צְבָאוֹת
שָׁגַר נָבָה	בְּרוּחוֹ בְּיַד הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים
נָבָא	וַיְהִי קֶצֶף גָּדוֹל מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת׃
הָיָה גָּדַל	וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרָא וְלֹא שָׁמְעוּ
קָרָא שָׁמַע	כֵּן יִקְרְאוּ וְלֹא אֶשְׁמַע אָמַר יְהוָה
סָעַר	צְבָאוֹת׃ וַאֲסָעֲרֵם עַל כָּל הַגּוֹיִם
שָׁמַם	אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם וְהָאָרֶץ נָשַׁמָּה
שׁוּב שׁוּם	אַחֲרֵיהֶם מֵעֹבֵר וּמָשָׁב וַיָּשִׂימוּ
	אֶרֶץ חֶמְדָּה לְשַׁמָּה׃
Cap. viij.	וַיְהִי דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵלַי
	לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
גָּבַל	קִנֵּאתִי לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה
	וְחֵמָה גְדוֹלָה קִנֵּאתִי לָהּ׃ כֹּה
שׁוּב	אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי
כָּנָא	בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְנִקְרְאָה יְרוּשָׁלַם
	עִיר הָאֱמֶת וְהַר יְהוָה צְבָאוֹת הַר
	הַקֹּדֶשׁ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
עוֹד	עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת בִּרְחֹבוֹת
שָׁעַן	יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ
יוֹם מָלֵא	מֵרֹב יָמִים׃ וּרְחֹבוֹת הָעִיר יִמָּלְאוּ

Pñtiua..heb.Tex.heb.zacha.viij. Trãsla.B.Hie. Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

וְיַלְדִּים וְיַלָּדוֹת מְשַׂחֲקִים בִּרְחֹבֹתֶיהָ׃ שָׁחַק
כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ כִּי
יִפָּלֵא ׀ בְּעֵינֵי שְׁאֵרִית ׀ הָעָם ׀ הַזֶּה ׀ גַּם
בַּיָּמִים ׀ הָהֵם ׀ נִפְלָא ׀ בְּעֵינָי ׀ יִפָּלֵא
נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׃ כֹּה ׀ אָמַר
יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ הִנְנִי ׀ מוֹשִׁיעַ ׀ אֶת יָשַׁע
עַמִּי ׀ מֵאֶרֶץ ׀ מִזְרָח ׀ וּמֵאֶרֶץ ׀ מְבוֹא זָרַח
וְהֵבֵאתִי ׀ אֹתָם ׀ וְשָׁכְנוּ בּוֹא
בְּתוֹךְ ׀ יְרוּשָׁלִַם ׀ וְהָיוּ לִי ׀ לְעָם ׀ הָיָה
וַאֲנִי ׀ אֶהְיֶה ׀ לָהֶם ׀ לֵאלֹהִים ׀ בֶּאֱמֶת
וּבְצִדְקָתָה׃ כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀
תֶּחֱזַקְנָה ׀ יְדֵיכֶם ׀ הַשֹּׁמְעִים ׀ בַּיָּמִים הָיוֹם
הָאֵלֶּה ׀ אֶת ׀ הַדְּבָרִים ׀ הָאֵלֶּה ׀
מִפִּי ׀ הַנְּבִיאִים ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּיוֹם ׀ יֻסַּד נָבָא
בֵּית ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ הַהֵיכָל ׀ לְהִבָּנוֹת׃ הֵכַל
כִּי ׀ לִפְנֵי ׀ הַיָּמִים ׀ הָהֵם ׀ שְׂכַר הָיָה
הָאָדָם ׀ לֹא ׀ נִהְיָה ׀ וּשְׂכַר ׀ הַבְּהֵמָה
אֵינֶנָּה ׀ וְלַיּוֹצֵא ׀ וְלַבָּא ׀ אֵין שָׁלוֹם
מִן ׀ הַצָּר ׀ וְאַשַּׁלַּח ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ הָאָדָם שָׁלַח
אִישׁ ׀ בְּרֵעֵהוּ ׃ וְעַתָּה ׀ לֹא ׀ כַיָּמִים
הָרִאשֹׁנִים ׀ אֲנִי ׀ לִשְׁאֵרִית ׀ הָעָם
הַזֶּה ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׃ כִּי זָרַע
הַשָּׁלוֹם ׀ הַגָּפֶן ׀ תִּתֵּן ׀ פִּרְיָהּ ׀ וְהָאָרֶץ נָתַן פְּרִי
תִּתֵּן ׀ אֶת ׀ יְבוּלָהּ ׀ וְהַשָּׁמַיִם ׀ יִתְּנוּ נָתַן
טַלָּם ׀ וְהִנְחַלְתִּי ׀ אֶת ׀ שְׁאֵרִית נָחַל
הָעָם ׀ הַזֶּה ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ אֵלֶּה ׃ וְהָיָה
כַּאֲשֶׁר ׀ הֱיִיתֶם ׀ קְלָלָה ׀ בַּגּוֹיִם קָלָל
בֵּית ׀ יְהוּדָה ׀ וּבֵית ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ כֵּן
אוֹשִׁיעַ ׀ אֶתְכֶם ׀ וְהֱיִיתֶם ׀ בְּרָכָה ׀ יָשַׁע
אַל ׀ תִּירָאוּ ׀ תֶּחֱזַקְנָה ׀ יְדֵיכֶם ׃ כִּי יָרֵא
כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ כַּאֲשֶׁר
זָמַמְתִּי ׀ לְהָרַע ׀ לָכֶם ׀ בְּהַקְצִיף זָעַף קָצַף
אֲבוֹתֵיכֶם ׀ אֹתִי ׀ אָמַר ׀ יְהוָה
צְבָאוֹת ׀ וְלֹא ׀ נִחַמְתִּי ׃ כֵּן שָׁבְתִּי שוּב
זָמַמְתִּי ׀ בַּיָּמִים ׀ הָאֵלֶּה ׀ לְהֵיטִיב יוֹם יָטַב
אֶת ׀ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׀ וְאֶת ׀ בֵּית ׀ יְהוּדָה ׀

infantibus: & puellis lu dentibus in plateis eius.
Hec dicit dominus ex erciruũ. Si videbitur difficile in oculis reliqa rum populi huius in dieb illis: nunqd in oculis meis difficile erit dicit dominus exercitu um: Hec dicit dominus exercituum. Ecce ego saluabo populũ meum de terra orientis & de terra occa sus solis: & adducã eos: & habitabunt in medio hierusa lem: & erunt mihi in populum & ego ero eis in deum in veritate & in iusticia. Hec dicit dominus exercituum. Confortẽtur manus ve stre qui auditis in his diebꝫ hys fermões istos per os prophetarũ: in die quo fundata est domus dñi exercituum: vt templũ edificaretur. Siquidem ante dies illos merces hominum nõ erat: nec merces iumentorũ erat neq; introeunti neq; ex eunti erat pax pre tribulatiõe: & dimi si omnes homines vnũquẽq; cõtra pximũ suũ. Nunc aũt nõ iuxta dies priores ego faciam reliquiis populi huius dicit dominus exercituum: sed semen pacis erit. Vinea dabit fructum suum: & terra dabit germen suum. Et celi dabunt rorem suum: & possidere faciam reliquias populi huius vniuersa hec. Et erit sicut eratis maledictio in gentibus domus iuda & domus israel: sic saluabo vos & eritis benedictio. Nolite timere. Confor tentur manus vre: quia hec dicit dñs exercituũ. Sicut cogitaui vt affligerem vos cũ ad iracundiã puo cassent patres vestri me: dicit dñs & nõ sum misertus: sic conuersus cogitaui in diebus istis vt benefaciam domui iuda & hierusa lem.

παιδαρίων καὶ κορασίων παιζόντων ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, εἰ ἀδυνατήσει ἐνώπιον τῶν καταλοίπων τοῦ λαοῦ τούτου τούτων ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, μὴ καὶ ἐνώπιόν μου ἀδυνατήσει λέγει κύριος παντοκράτωρ; τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασώσω τὸν λαόν μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν μέσῳ Ἰερουσαλήμ· καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, κατισχύτωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοὺς λόγους τούτους ἐκ στόματος τῶν προφητῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας τεθεμελίωται ὁ οἶκος κυρίου παντοκράτορος καὶ ὁ ναὸς οἰκοδομηθῆναι. ὅτι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων μισθὸς τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἦν εἰς ὄνησιν, καὶ μισθὸς κτηνῶν οὐκ ὑπῆρχεν· καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ οὐκ ἦν εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως· καὶ ἐξαποστελῶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἕκαστον ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ νῦν οὐ κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν ἐγὼ ποιῶ τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου φησὶν ἐγὼ ποιῶ τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀλλὰ διέξω εἰρήνην· ἕξει γὰρ ἡ ἄμπελος τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ ὁ οὐρανὸς δώσει τὴν δρόσον αὐτοῦ· καὶ κατακληροδοτήσω τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου ταῦτα πάντα. καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἦτε ἐν κατάρᾳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ οἶκος Ἰούδα καὶ ὁ οἶκος Ἰσραήλ· οὕτως σώσω ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε εἰς εὐλογίαν· θαρσεῖτε καὶ κατισχύετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, ὅτι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ. ὃν τρόπον διενοήθην τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς ἐν τῷ παροργίσαι με τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ οὐ μετενόησα· οὕτως πάλιν διανοοῦμαι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, τοῦ καλῶς ποιῆσαι τὴν Ἰερουσαλὴμ καὶ τὸν οἶκον Ἰούδα,

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

cōfidite: iſti ſunt ſmōes q̄s feciſtis. loquimini
ἐφοβεῖτε, οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι οὓς ἐποιήσατε· λαλεῖτε
veritatē vnuſq̄ſq; ad primū ſuum: t iudiciū pa
ἀλήθειαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ κρῖμα εἰρ
cifici t iuſtum iudicate in portis vr̄is. t
ηνικὸν καὶ δίκαιον κρίνατε ἐν ταῖς πύλαις ὑμῶν· καὶ
vnuſq̄ſq; malū primi ſui nō cogitetis in
Ephe. 4.d. ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν
B cordibus vr̄is: t iuramētū mēdax nō diligatis:
ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾶτε,
q̄ hec oia odi dicit dñs omp̄s.
ὅτι ταῦτα πάντα ἐμίσησα λέγει κύριος παντοκρά-
t fact⁹ eſt ſmo dñi oipotentis ad me
τωρ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος πρός με
dicens: hec dicit dñs omp̄s: ieiuniū quar
λέγων, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, νηστεία ἡ τε-
tum: t ieiunū quintū: t ieiunū ſeptimū t
τάρτη, καὶ νηστεία ἡ πέμπτη, καὶ νηστεία ἡ ἑβδόμη καὶ
ieiunū decimū erunt domui iuda in gaudiū t in
νηστεία ἡ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εἰς
leticiam t in feſtiuitates bonas. t letabimini
εὐφροσύνην καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθάς· καὶ εὐφραίνεσθε
t veritatē t pacē diligite. hec dicit
καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπήσατε· τάδε λέγει
dñs omp̄s: adhuc veniēt ppli multi t ha-
κύριος παντοκράτωρ, ἔτι ἔρχονται λαοὶ πολλοὶ καὶ κα
bitatores ciuitatū multarū. t congregabunt̄ q̄ habi
τοικοῦντες πόλεις πολλάς· καὶ συναγάγωσιν κατοι
tant ciuitatē in vnā ciuitatē dicentes: eamus
κοῦντες πόλεις εἰς μίαν πόλιν λέγοντες, πορευώμεθα
t deprecemur faciem dñi: t q̄ramus fa-
καὶ ἐκλιπαρῆσαι τοῦ πρόσωπου κυρίου, καὶ ἐκζητῆσαι τὸ πρό-
ciem dñi oipotentis: vadam t ego.
σωπον κυρίου παντοκράτορος, πορεύσομαι καὶ ἐγώ·
t venient ppli multi t gētes multe t querāt
καὶ ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ
faciem dñi oipotentis in hierusalem. t
πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ
et deprecentur faciem dñi. hec dicit dō
τοῦ ἐκλιπαρῆσαι τὸ πρόσωπον κυρίου· τάδε λέγει κύ-
min⁹ omp̄s: in diēb⁹ illis ſi app̄
ριος παντοκράτωρ, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἐπι-
henderint decē viri de oībus linguis gētiū.
λάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν ἐθνῶν·
t tenuerint fimbriā vni⁹ holo iudei
καὶ ἐπιλάβωνται τοῦ κρασπέδου ἑνὸς ἀνδρὸς Ἰουδαίου
dicētes: ibimus tecum: q̄ audiuim⁹ qō
λέγοντες, πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, ἠκούσαμεν γὰρ ὅτι
deus vobiſcū eſt.
ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστι. Ca.9.

A Aſſumptio verbi dñi in terra hedrach t damaſci
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐν γῇ σιδρὰχ καὶ Δαμα-
ſacrificiū eius: q̄: dñs reſpicit hoīes t
σκοῦ ἀναπαυσις αὐτοῦ, ὅτι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ
oēs tribus iſrael. t emath in finib⁹
πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ· καὶ ἐμὰθ ἐν τοῖς ὁρίοις
eius: tyrus t ſidon: q̄ſi ſapiēter fecerūt nimis:
αὐτῆς, Τύρος καὶ σιδὼν, ὅτι κατεφρόνησαν σφόδρα,
t edificauit tyrus munitionē ſibi t theſaurizauit
καὶ ᾠκοδόμησεν Τύρος ὀχύρωμα ἑαυτῇ καὶ ἐθησαύρισεν
argentū ſ̄q̄ſi puluerē: t cōgregauit aurū vt lutū
ἀργύριον ὡς χοῦν, καὶ συνήγαγεν χρυσίον ὡς πηλὸν
plateaꝝ. ꝓpterea dñs poſſidebit eam t pcuti-
πλατειῶν. διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει αὐτὴν καὶ πατά-
et in mari fortitudinē ei⁹ t ipa in igne cōſu-
ξει εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἐν πυρὶ κατα-
mabitur: videbit aſcalon
καυθήσεται, ὄψεται Ἀσκαλὼν ooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.B.Vie.

[1]Nolite [2]timere. [3]Hec ſunt
ergo [4]verba: [5]que ooooooo
[6]facietis. [7]Loquimini [8]ve
ritatem [9]vnuſquiſq; [10]cum
[11]proximo ſuo. [12]Veritatē
[13]& iudiciū [14]pacis [15]iudicate
[16]in portis veſtris: [17]& vnuſ
quiſq; [18]malum contra oo
[19]amicum ſuum [20]ne [21]cogi-
tetis [22]in cordibus veſtris:
[23]& iuramentum [24]mendax
[25]ne [26]diligatis. [27]Oia enim
[28]hec ſunt que [29]odi [30]dicit
[31]dominus. oooooooooooo
[32]Et factum eſt [33]verbū [34]do-
mini [35]exercituum [36]ad me
[37]dicens. [38]Hec [39]dicit [40]dñs
[41]exercituum. ooooooooo
[42]Ieiunium [43]quarti: [44]& ie-
iunium [45]quinti: oooooooo
[46]& ieiunium [47]ſeptimi: [48]& ie
iunium [49]decimi oooooooo
[50]erit [51]domui [52]iude [53]in gau-
dium [54]& in leticiam oooo
[55]& in ſolēnitates [56]precla-
ras. [57]Veritatē tantū [58]& pa-
cem [59]diligite. [60]Hec [61]dicit
[62]dñs [63]exercituum. oooooo
[64]Vſq; quo [65]veniant [66]popu
li [67]& habitent oooooooooo
[68]in [69]ciuitatibus [70]multis [71]&
vadant [72]habitatores [73]vnus
[74]ad [75]alterum [76]dicētes. [77]Ea
mus & oooooooooooooooo
[78]deprecemur [79]faciem [80]do
mini: [81]& queramus oooo
[82]dominū [83]exercituū. [84]Va
dam [85]etiam [86]ego. ooooooo
[87]Et venient [88]populi [89]mul
ti: [90]& gentes [91]robuſte oooo
[92]ad querendū [93]dñm [94]exer
cituū [95]in hieruſalem: oooo
[96]& deprecandam [97]faciem
[98]domini. [99]Hec [100]dicit oooo
[101]dñs [102]exercituum. [103]In die
bus [104]illis in oooooooooooo
[105]quibus [106]apprehendent
[107]decem [108]homines oooooo
[109]ex omnibus [110]linguis [111]gē
tium [112]& apprehendent oo
[113]fimbriam [114]viri [115]iudei [116]dicē
tes: [117]ibimus oooooooooo
[118]vobiſcum. [119]Audiuimus
[120]enī qm [121]deus [122]vobiſcū eſt.

9.

ONus [1]verbi [2]domini
[3]in terra [4]adrach [5]& da-
maſci [6]requiei eius: ooo
[7]qua [8]dñi eſt [9]oculus [10]ho-
minis [11]& omniū [12]tribuū
[13]iſrael. [14]Emath [15]quoq; [16]in
terminis eius & ooooooo
[17]tyrus [18]& ſydō. Aſſumpſe
rūt [19]quippe ſibi [20]ſapientiā
[21]valde. [22]Et edificauit [23]tyrus
[24]munitionē [25]ſuā: [26]& coacer
uauit [27]argentū [28]ſ̄q̄ſi humū:
[29]& aurū [30]vt lutū [31]plateaꝝ.
[32]Ecce [33]dñs [34]poſſidebit eā
[35]& pcutiet [36]i mari [37]fortitu
dinē ei [38]& hec [39]igni [40]deuo
rabitur. [41]Videbit [42]aſcalon

Tex.heb.zacha.ix.

אַל תִּירָאוּ׃ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
תַּעֲשׂוּ דַּבְּרוּ אֱמֶת אִישׁ אֶת
רֵעֵהוּ אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ
בְּשַׁעֲרֵיכֶם׃ וְאִישׁ אֶת רַעַת
רֵעֵהוּ אַל תַּחְשְׁבוּ בִּלְבַבְכֶם
וּשְׁבֻעַת שֶׁקֶר אַל תֶּאֱהָבוּ כִּי אֶת
כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׂנֵאתִי נְאֻם יְהוָה׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵלַי
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי
וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי
יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה
וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם
אֱהָבוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
עַד אֲשֶׁר יָבֹאוּ עַמִּים וְיוֹשְׁבֵי
עָרִים רַבּוֹת׃ וְהָלְכוּ יוֹשְׁבֵי אַחַת
אֶל אַחַת לֵאמֹר נֵלְכָה הָלוֹךְ
לְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה וּלְבַקֵּשׁ
אֵת יְהוָה צְבָאוֹת אֵלְכָה גַּם אָנִי׃
וּבָאוּ עַמִּים רַבִּים וְגוֹיִם עֲצוּמִים
לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת בִּירוּשָׁלִַם
וּלְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת בַּיָּמִים הָהֵמָּה
אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
מִכֹּל לְשֹׁנוֹת הַגּוֹיִם וְהֶחֱזִיקוּ
בִּכְנַף אִישׁ יְהוּדִי לֵאמֹר נֵלְכָה
עִמָּכֶם כִּי שָׁמַעְנוּ אֱלֹהִים עִמָּכֶם׃

Cap. ix.

מַשָּׂא דְּבַר יְהוָה
בְּאֶרֶץ חַדְרָךְ וְדַמֶּשֶׂק מְנוּחָתוֹ
כִּי לַיהוָה עֵין אָדָם וְכֹל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם חֲמָת תִּגְבָּל בָּהּ
צֹר וְצִידוֹן כִּי חָכְמָה מְאֹד׃ וַתִּבֶן
צֹר מָצוֹר לָהּ וַתִּצְבָּר כֶּסֶף כָּעָפָר
וְחָרוּץ כְּטִיט חוּצוֹת׃ הִנֵּה אֲדֹנָי
יוֹרִישֶׁנָּה וְהַכָּה בַיָּם חֵילָהּ וְהִיא
בָּאֵשׁ תֵּאָכֵל׃ תֵּרֶא אַשְׁקְלוֹן

Trāsla.B.Vie.

[43]fimbriam [44]viri [45]iudei [46]dicē
tes: [47]ibimus oooooooooo
[48]vobiſcum. [49]Audiuimus
[50]enī qm [51]deus [52]vobiſcū eſt.

Tex.heb.zacha.ix.

Pritiua.heb.

Prīma.heb.	Tex.heb.zacha.ix.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.
יָרֵא חול	וְתִירָא עַזָּה וְתָחִיל מְאֹד וְעֶקְרוֹן	et timebit:ō gaza & do	τ timebit: τ gaza τ dolebit nimis:
יָבֵשׁ נָבַט	כִּי הוֹבִישׁ מִבְטָחָהּ וְאָבַד מֶלֶךְ	lebit nimis: & accharon:	καὶ φοβηθήσεται, καὶ γάζα καὶ δὶ ὀδυνηθήσεται σφόδρα,
יָשַׁב	מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא תֵשֵׁב: וְיֵשֶׁב	quoniā cōfuſa eſt ſpes eius.	τ accaron: qm cōfuſa eſt de ſpe ſua. τ
מַמְזֵר בָּרַת	מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְּאוֹן	Et peribit rex de gaza & aſcalon non	καὶ ἀκκαρών, ὅτι κατηχύνθη ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς· καὶ
נָאָה סוּר	פְּלִשְׁתִּים וְהַסִרֹתִי דָּמָיו	habitabitur: & ſedebit	peribit rex de gaza: τ aſcalon nō ha
פֶּה	וְשִׁקֻּצָיו מִבֵּין שִׁנָּיו וְנִשְׁאַר גַּם	ſeparator in azoto: &	ἐκπολιόρκησε βασιλεὺς ἐκ γάζης, καὶ ἀσκαλὼν οὐ μὴ κα
שָׁאַר	הוּא לֵאלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּאֶלֶף	diſperdam ſuperbiam eo	bitabit. τ alienigene habitabit in azoto. τ de
תָּנָה	בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כִּיבוּסִי: וְחָנִיתִי	philiſtinorū: & auferam	ſtruā iurtā alienigenaꝝ. τ auferā ſanguinē eoꝝ de o
נָנַד שׁוּב	לְבֵיתִי מִצָּבָא מִעֹבֵר וּמִשָּׁב וְלֹא	ſanguinē eius de ore ei⁹:	re ſilo: τ abominatiōes eoꝝ de medio dēn
עָבַר נָגַשׂ	יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד נוֹגֵשׂ כִּי עַתָּה	& abominatiōes eius de	ματος αὐτῶν, καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου δόν
רָאָה גֹּל	רָאִיתִי בְעֵינָי: גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן	medio dentū eius: & re	eoꝝ. τ manebunt τ iſti deo noſ
רוּץ	הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִָם הִנֵּה מַלְכֵּךְ	linqtur etiā ipſe deo no	τῶν αὐτῶν. καὶ ὑπολειφθήσεται καὶ οὗτοι τῷ θεῷ ἡμῶν,
בּוֹא צָדַק	יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי	ſtro: & erit quaſi dux eo	τ erunt vt tribunus in iuda: τ accaron ſic le
יָשַׁע עָנָה	וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתֹנוֹת:	in iuda: & accharō qua	καὶ ἔσονται ὡς χιλίαρχος ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἀκκαρὼν ὡς ὁ Ἰε
רָכַב	וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס	ſi iebuſeus. & circundabo	buſeus. τ ſubſtituā domui mee elevationē:
מַמְזֵר	מֵיְרוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה	domū meā ex his q mili	βουσαΐους· καὶ ὑποστήσομαι τῷ οἴκῳ μου ἀπαίτημα τοῦ,
בָּרַת	נְאֻם סוּר	tant mihi euntes & reuer	ne pretranſeat neq; reuertat ullus. τ non
נָאָה סוּר	וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם	tentes: & nō tranſibit ſu	μὴ διεκπορεύσεται μηδεὶς· καὶ οὐ μὴ
פֶּה	עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ: גַּם	per eos vitra exactor: qa	ſupueniat ſup eos vltra ullus abigēs eos: qz
שָׁאַר	אַתְּ בִּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ	nunc vidi in oculis me	ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοὺς ἐνκ ἔτι ἐνδιὰς ἐξελαύνων αὐτούς, διό
נָתַן	מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ: שׁוּבוּ לְבִצָּרוֹן	ſis. Exulta ſatis filia ſion:	nunc vidi in oculis meis. gaude vehemēt
נָנַד	אֲסִירֵי הַתִּקְוָה גַּם הַיּוֹם מַגִּיד	iubila filia hieruſalē. Ec	τι νῦν ἑώρακα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. χαῖρε σφόδρα
שׁוּב שָׁנָה	מִשְׁנֶה אָשִׁיב לָךְ: כִּי דָרַכְתִּי לִי	ce rex tuus veniet tibi iuſtus ſalua	filia ſion: ꝑdica filia hieruſalem: ecce rex
יְהוּדָה קָשֶׁת מִלֵּאתִי אֶפְרַיִם		tor ipſe pauper: & aſcendēs ſup aſinā &	ſύγατερ σιών, κήρυσσε ſύγατερ Ἰερουσαλήμ, ἰδοὺ ὁ βα
וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ צִיּוֹן עַל בָּנַיִךְ יָוָן		ſuper pullū filium aſine.	σιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πρᾶ
וְשַׁמְתִּיךְ כְּחֶרֶב גִּבּוֹר: וַיהוָה עֲלֵיהֶם		Et diſperdam quadrigā	τος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον υἱὸν, καὶ
יֵרָאֶה וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי		ex effraim & equum de	diſperdet ḡdrigas ex ephraim: τ equū de
יְהוָה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת		hieruſalē & diſſipabi	ἐξολεθρεύσει ἅρματα ἐξ Ἐφραίμ, καὶ ἵππους ἐξ
תֵּימָן: יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם		tur arcus belli.	hieruſalem. τ diſperdet arcū pugnātiū: τ mlitia
וְאָכְלוּ וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קָלַע וְשָׁתוּ		Et loquetur pacem gen	ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξολεθρεύσει τόξον πολεμιστοῦ, καὶ πλῆ
הָמוּ כְּמוֹ יַיִן וּמָלְאוּ כַּמִּזְרָק		tibus: & poteſtas eius a	dinē τ pacem ex gētib⁹: τ dñabit ab aquis
פִּנּוֹת מִזְבֵּחַ: וְהוֹשִׁיעָם יְהוָה		mari vſq; ad mare: & a	ἕως καὶ ἐρεῖται ἐξ ἐναντίας, καὶ καταρξεῖ ἀπὸ τῶν ὑδάτων
אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּצֹאן עַמּוֹ		fluminibus vſq; ad fines	vſq; ad mare τ flumina erit⁹ terre. τ tu i ſan
כִּי אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל		terre. Tu quoq; in ſan	ἕως θαλάσσης καὶ ποταμῶν διαβολὰς γῆς· καὶ σὺ ἐν αἵ
אַדְמָתוֹ: כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָפְיוֹ		guine teſtamenti tui emi	guie teſtamēti emiſſiū vinctos tuos de lacu
דָּגָן בַּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב		ſiſti vinctos tuos de lacu	ματι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ
בְּתוּלוֹת:		in quo nō eſt aqua: cō	habet aquā: ſedebitis in munitione vincti cō
		uertimini ad munitionē	ἔχοντες ὕδωρ, καθίσατε ἐν ὀχυρώματι δέσμιοι τῆς σω
		vincti ſpe. Hodie quo	gregatiōis: τ ꝑ vna die pegrinatiōis tue duplicia
		q annūciās duplicia red	καγωγῆς, καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικισίας σου διπλᾶ
		dā tibi: quoniā extendi	reddam tibi: qm tetendi te iuda mihi.
		mihi iudam quaſi arcū:	ἀνταποδώσω σοι, διότι ἐνέτεινά σοι Ἰούδα ἐμαυτῷ·
		impleui effraim.	arcū iplcui ephraim: τ ſuſcitabo filios
		Et ſuſcitabo filios tuos	τόξον ἔπλησα ἐμοὶ Ἐφραίμ, καὶ κατεγείρω τὰ τέκνα
		ſion ſup filios tuos gre	tuos ſion ſup filios grecoꝝ. τ attrectabo
		cia: & ponā te q ſi gladiū	σου σιὼν ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων· καὶ ϕλαφύσ
		fortiū. & dñs de ſup eos	τε ὡσὶ gladiū pugnatoris. τ dñs de ſup eos
		videbitur: & exibit vt	σεται ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ· καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐπ' αὐτοὺς
		fulgur iaculū ei⁹. Et dñs	apparebit τ egredietur ſicut fulgur ſagitta ei⁹. τ
		deus in tuba canet: &	ὀφθήσεται καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολὶς αὐτοῦ· καὶ
		vadet in turbine	dñs deus in tuba clanget. τ ibit in cō
		auſtri. Dñs exercituum	κύριος ὁ θεὸς ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ· καὶ πορεύσεται ἐν σά
		proteget eos:	cōmotiōe miaꝝ ſuaꝝ. dñs omnīꝑ ꝓteget e
		& deuorabūt & ſubiicīet	λω ἀπειλῆς αὐτοῦ· κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐ
		lapidib funde. Et bibē	τοῖς. τ cōſument eos τ obtinent e
		tes inebriabūtur q̄ſi a vi	τῶν· καὶ καταναλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐ
		no: & replebūtur vt phi	τοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπίονται τὸ αἷμα αὐτῶν
		ale: & quaſi cornua altā	ſic vinū: τ implebunt phialas eoꝝ ſic altario.
		ris. Et ſaluabit eos dñs	ὡς οἶνος, καὶ πλήσουσι τὰς φιάλας αὐτῶν ὡς θυσιαστη
		deus eorū in die illa vt	τ ſaluabit eos dñs deꝰ in die illa: ſic
		gregem populi ſui	ρίου· καὶ σώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς
		quia lapides ſancti ele	oues pplm ſuum: qz lapides ſcti volumt ſup
		uabūtur ſuper	terrā ei⁹. qz ſi q̄d pulchrū illi⁹ τ ſi q̄d bonū eius: frus
		terrā eius. Quid eni⁹ bo	τῆς γῆς αὐτ. διότι εἴ τι καλὸν αὐτ καὶ εἴ τι ἀγαθὸν αὐτ, σῖ
		nū eius eſt: & quid pul	mētū iuuenib⁹: τ vinū bonū odorē ad virgines.
		chrū eius niſi frumentū	τους παρθένους, καὶ ὅτως εὐφροσύνη εἰς παρθένους. C. 10.
		electorū: & vinum ger	
		minans virgines! 10.	

Trãsla. gre. lxx. cũ iter. latina.

A Petite pluuiã a dño opportunã: matutinã
Αἰτεῖσθε ὑετὸν παρὰ κυρίου καιρὸν ὄψιμον
& serotinã. dño fecit phantasias & pluuiã
καὶ ἔαρινον. κύριος ἐποίησεν φαντασίας καὶ ὑετὸν
sibrenalem dabit eis: vnicuiq; herbam in agro.
χιονιμαῖον δώσει αὐτοῖς, ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ.
qñ hec loquebantur locuti sunt labores: & vini
διότι οἱ ἀπροφητεύοντες ἐλάλησαν κένους, καὶ οἱ μάν
ni vitiõeo falsa: & isomnia falsa loq̃bant: ea
τεις ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν, μά
ne cõsolabant. ideo sublati sũt sic̃ oues &
την παρεκάλουν. διὰ τοῦτο ἐξήρθησαν ὡς πρόβατα καὶ
afflicti sunt: q; non erat sanitas. sup pastores
ἐκακώθησαν, ὅτι οὐκ ἦν ἴασις. ἐπὶ τοὺς ποιμένας
cõcitat est furor me: & sup agnos visitabo.
παροξύνθη ὁ θυμός μου, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀμνοὺς ἐπισκέψο
& visitabit dño de ompõ
μαι. καὶ ἐπισκέψεται κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸ
gregem suum domũ iuda. & ponet eam sic̃
ποίμνιον αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα. καὶ τάξει αὐτὸν ὡς
equũ decorũ sũ in plio. & ex ipo res
ἵππον ἐνδοξον αὐτοῦ ἐν πολέμῳ. καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ
pexit eis: & ex ipo posuit arcũ in furore: &
βλαστεῖ αὐτοῖς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔταξεν τέξον ἐν θυμῷ, καὶ
ex ipo egrediet ois exactor simul. Et erũt q̃ũ fortes
ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πᾶς ὁ ἐξελαύνων ἐν τῷ αὐτῷ. καὶ
erunt q̃ũ bellatores cõculcantes lutũ in vĩs in
ἔσονται ὡς μαχηταὶ πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν
plio: & bellabunt: q; dño cũ eis. &
πολέμῳ, καὶ παρατάξονται, διότι κύριος μετ' αὐτῶν. καὶ
confundent ascensores equoꝝ: & confortabo
καταισχυνθήσονται ἀναβάται ἵππων, καὶ κατισχύσω τὸν
domũ iuda: & domũ ioseph saluabo: & hitare faciã
οἶκον Ἰούδα, καὶ τὸν οἶκον Ἰωσὴφ σώσω, καὶ κατοικιῶ
eos q; vilerã eos. & erunt quẽ
αὐτοὺς ὅτι ἐλεήσω αὐτούς. καὶ ἔσονται ὃν
admodũ q̃ũ nõ eos abiecerã: q; ego dño
τρόπον ὅτι οὐκ ἀπέρριψα, διότι ἐγὼ κύριος
deus eoꝝ exaudiam eos: & erunt q̃ũ pugna
ὁ θεὸς αὐτῶν ἐπακούσομαι αὐτούς, καὶ ἔσονται ὡς μα
tores ephrai. & letabitur cor eoꝝ
χηταὶ τῷ Ἐφραίμ, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν
q̃ũ in vino: & filij eorũ videbũt & letabuntur:
ὡς ἐν οἴνῳ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄψονται καὶ χαρήσονται,
& gaudebit cor eoꝝ in dño. signa
καὶ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. σή
bo eos: & suscipiã eos: q; redimã
μανῶ αὐτούς, καὶ ἐπισυλλέξομαι αὐτούς, διότι λυτρώσο
eos & multiplicabunt sicut erant multi:
μαι αὐτούς καὶ πληθυνθήσονται καθότι ἦσαν πολλοί,
& seminabo eos in pplis: & q̃ de longe recordabunt
καὶ σπερῶ αὐτοὺς ἐν λαοῖς, καὶ οἱ μακρὰν μνησθήσονται
mei & enutrient filios suos: & cõuertent:
μου καὶ ἐκθρέψουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψουσιν,
& cõuertam eos de tra egypti: & de assyrijs
καὶ ἐπιστρέψω αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξ Ἀσσυρίων
suscipiam illos: & in galaaditen & in li
συναγάγω αὐτούς, καὶ εἰς τὴν γαλααδῖτιν καὶ εἰς τὸν Λί
banũ introducã eos: & nõ relinquet ex eis
βανον εἰσάξω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ ὑπολειφθῇ ἐξ αὐτῶν οὐ
vllꝰ. & ptransibunt in mari angustio: & ꝓcutient
δὲ εἷς. καὶ διελεύσονται ἐν θαλάσσῃ στενῇ, καὶ πατάξουσιν
in mari fluctus: & siccabunt oia pfunda
ἐν θαλάσσῃ κύματα, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη ποτα
fluminũ: & cõfundet oia superbia assyrioꝝ. &
μῶν, καὶ καταισχυνθήσεται πᾶσα ὕβρις Ἀσσυρίων. καὶ
sceptrũ egypti tolletur: & cõfortabo eos
σκῆπτρον Αἰγύπτου περιαιρεθήσεται, καὶ κατισχύσω αὐτ
eo in dño deo suo & in nõe eius ghia
τοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καυ
bantur dicit dño.
χήσονται λέγει κύριος. Ca. ii.

Trãsla. B. Vie.

PEtite a domino pluuiam ꝓ in tempore serotino: & dominus faciet nites & pluuiam imbris: & dabit eis singulis herbam in agro. Quia simulacra locuta sunt inutile: & diuini viderũt mendacitũ: & sõniatores locuti sunt frustra: & vane cõsolabãtur. Idcirco adducti sũt q̃ũ sicut grex affligẽtur quia non est eis pastor. Super pastores iratus est furor meus: & super hircos visitabo. Quia visitauit dominus exercituũ gregem suum domum iuda: & posuit eos quasi equum gloriæ suæ in bello. Ex ipso angulus: ex ipso paxillus: ex ipso arcus prelij: & ex ipso egredietur ois exactor simul. Et erũt q̃ũ fortes conculcantes lutum viarum in prelio. & bellabunt: quia dñs cum eis: & confundẽtur ascensores equorũ. Et confortabo domum iuda: & domum ioseph saluabo. Et conuertam eos quia miserebor eorũ. & erunt sicut fuerũt q̃ũ nõ ꝓiecerã eos. Ego eni dñs deus eorũ: & exaudiam eos. Et erunt q̃ũ fortes effraim: & letabitur cor eorũ quasi a vino. & filii eorũ videbunt & letabuntur: & exultabit cor eorũ in dño. Sibilabo eis & cõgregabo illos quia redemi eos. Et multiplicabo eos sicut ante fuerant multiplicati: & seminabo eos in populis. Et de longe recordabũtur mei: & viuẽt cũ filiis suis & reuertẽtur. Et reducã eos de terra egypti: et de assyriis cõgregabo eos. Et ad terrã galaad & libani adducaꝫ eos: & nõ inuenietur eis locus. Et transiet in maris freto: & percutiet in mari fluctus: & confundẽtur oia pfunda fluminis: & humiliabitur superbia assur: & sceptrum egypti recedet. Cõfortabo eos in dño: & in nomine eiꝰ ambulabunt dicit dominus.

II.

Tex. heb. zacha. x.

Cap. x.

שְׁאֲלוּ מֵיְהוָה מָטָר
בְּעֵת מַלְקוֹשׁ יְהוָה עֹשֶׂה חֲזִיזִים
וּמְטַר נֶשֶׁם יִתֶּן לָהֶם לְאִישׁ
עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה: כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ
אָוֶן וְהַקֹּסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר וַחֲלֹמוֹת
הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן עַל
כֵּן נָסְעוּ כְמוֹ צֹאן יַעֲנוּ כִּי אֵין
רֹעֶה: עַל הָרֹעִים חָרָה אַפִּי
וְעַל הַעַתּוּדִים אֶפְקוֹד כִּי פָקַד
יְהוָה צְבָאוֹת אֶת עֲדָרוֹ אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְשָׂם אוֹתָם כְּסוּס הוֹדוֹ
בַּמִּלְחָמָה: מִמֶּנּוּ פִּנָּה מִמֶּנּוּ יָתֵד
מִמֶּנּוּ קֶשֶׁת מִלְחָמָה כָּל נוֹגֵשׂ יַחְדָּו:
וְהָיוּ כְּגִבּוֹרִים בּוֹסִים בְּטִיט חוּצוֹת בַּמִּלְחָמָה
וְנִלְחֲמוּ כִּי יְהוָה עִמָּם וְהוֹבִישׁוּ
רֹכְבֵי סוּסִים: וְגִבַּרְתִּי אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְאֶת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ
וְהוֹשְׁבוֹתִים כִּי רִחַמְתִּים וְהָיוּ
כַּאֲשֶׁר לֹא זְנַחְתִּים כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱנֵם: וְהָיוּ כְגִבּוֹר
אֶפְרַיִם וְשָׂמַח לִבָּם כְּמוֹ יָיִן
וּבְנֵיהֶם יִרְאוּ וְשָׂמֵחוּ יָגֵל לִבָּם
בַּיהוָה אֶשְׁרְקָה לָהֶם וַאֲקַבְּצֵם
כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ:
וְאֶזְרָעֵם בָּעַמִּים וּבַמֶּרְחַקִּים
יִזְכְּרוּנִי וְיִחְיוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ:
וְהוֹשְׁבוֹתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר
אֲקַבְּצֵם וְאֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וְלְבָנוֹן
אֲבִיאֵם וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם: וְעָבַר
בַּיָּם צָרָה וְהִכָּה בַיָּם גַּלִּים
וְהוֹבִישׁוּ כָּל מְצוּלוֹת יְאוֹר וְהוּרַד
גְּאוֹן אַשּׁוּר וְשֵׁבֶט מִצְרַיִם
יָסוּר: וְגִבַּרְתִּים בַּיהוָה וּבְשְׁמוֹ
יִתְהַלָּכוּ נְאֻם יְהוָה:

Punctua. heb.

Cap. x.

שְׁאֲלוּ מֵיְהוָה מָטָר
בְּעֵת מַלְקוֹשׁ יְהוָה עֹשֶׂה חֲזִיזִים
וּמְטַר נֶשֶׁם יִתֶּן לָהֶם לְאִישׁ
עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה: כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ
אָוֶן וְהַקֹּסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר וַחֲלֹמוֹת
הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן עַל
כֵּן נָסְעוּ כְמוֹ צֹאן יַעֲנוּ כִּי אֵין
רֹעֶה: עַל הָרֹעִים חָרָה אַפִּי
וְעַל הַעַתּוּדִים אֶפְקוֹד כִּי פָקַד
יְהוָה צְבָאוֹת אֶת עֲדָרוֹ אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְשָׂם אוֹתָם כְּסוּס הוֹדוֹ
בַּמִּלְחָמָה: מִמֶּנּוּ פִּנָּה מִמֶּנּוּ יָתֵד
מִמֶּנּוּ קֶשֶׁת מִלְחָמָה כָּל נוֹגֵשׂ יַחְדָּו:
וְהָיוּ כְּגִבּוֹרִים בּוֹסִים בְּטִיט חוּצוֹת בַּמִּלְחָמָה
וְנִלְחֲמוּ כִּי יְהוָה עִמָּם וְהוֹבִישׁוּ
רֹכְבֵי סוּסִים: וְגִבַּרְתִּי אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְאֶת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ
וְהוֹשְׁבוֹתִים כִּי רִחַמְתִּים וְהָיוּ
כַּאֲשֶׁר לֹא זְנַחְתִּים כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱנֵם: וְהָיוּ כְגִבּוֹר
אֶפְרַיִם וְשָׂמַח לִבָּם כְּמוֹ יָיִן
וּבְנֵיהֶם יִרְאוּ וְשָׂמֵחוּ יָגֵל לִבָּם
בַּיהוָה אֶשְׁרְקָה לָהֶם וַאֲקַבְּצֵם
כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ:
וְאֶזְרָעֵם בָּעַמִּים וּבַמֶּרְחַקִּים
יִזְכְּרוּנִי וְיִחְיוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ:
וְהוֹשְׁבוֹתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר
אֲקַבְּצֵם וְאֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וְלְבָנוֹן
אֲבִיאֵם וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם: וְעָבַר
בַּיָּם צָרָה וְהִכָּה בַיָּם גַּלִּים
וְהוֹבִישׁוּ כָּל מְצוּלוֹת יְאוֹר וְהוּרַד
גְּאוֹן אַשּׁוּר וְשֵׁבֶט מִצְרַיִם
יָסוּר: וְגִבַּרְתִּים בַּיהוָה וּבְשְׁמוֹ
יִתְהַלָּכוּ נְאֻם יְהוָה:

Pritiua.heb. Cap.ii.

פְּתַח דַּלְתֹתֶיךָ לְבָנוֹן וְתֹאכַל אֵשׁ בַּאֲרָזֶיךָ׃ הֵילֵל בְּרוֹשׁ כִּי נָפַל אֶרֶז אֲשֶׁר אַדִּירִים שֻׁדָּדוּ הֵילִילוּ אַלּוֹנֵי בָשָׁן כִּי יָרַד יַעַר הַבָּצוֹר׃ קוֹל יִלֶּלֶת רֹעִים כִּי שֻׁדְּדָה אַדַּרְתָּם קוֹל שַׁאֲנַת כְּפִירִים כִּי שֻׁדַּד גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהָי רְעֵה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה׃ אֲשֶׁר קֹנֵיהֶן יַהַרְגֵן וְלֹא יֶאְשָׁמוּ וּמֹכְרֵיהֶן יֹאמַר בָּרוּךְ יְהוָה וַאֶעְשָׁר וְרֹעֵיהֶן לֹא יַחְמוֹל עֲלֵיהֶן׃ כִּי לֹא אֶחְמוֹל עוֹד עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וְהִנֵּה אָנֹכִי מַמְצִיא אֶת הָאָדָם אִישׁ בְּיַד רֵעֵהוּ וּבְיַד מַלְכּוֹ וְכִתְתוּ אֶת הָאָרֶץ וְלֹא אַצִּיל מִיָּדָם׃ וָאֶרְעֶה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן׃ וָאֶקַּח לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נֹעַם וְלָאַחַד קָרָאתִי חֹבְלִים וָאֶרְעָה אֶת הַצֹּאן׃ וָאַכְחֵד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים בְּיָרַח אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִּי׃ וָאֹמַר לֹא אֶרְעֶה אֶתְכֶם הַמֵּתָה תָּמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת תֹּאכַלְנָה אִשָּׁה אֶת בְּשַׂר רֵעוּתָהּ׃ וָאֶקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נֹעַם וָאֲגַדֵּעַ אֹתוֹ לְהָפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת כָּל הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר בַּיּוֹם הַהוּא וַיֵּדְעוּ כֵּן עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַבּוּ שְׂכָרִי וְאִם לֹא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי

Tex.heb.zacha.ix.

Cap.xi.

פְּתַח לְבָנוֹן דְּלָתֶיךָ וְתֹאכַל אֵשׁ בַּאֲרָזֶיךָ׃ אֲבֶל בְּרוֹשׁ כִּי נָפַל אֶרֶז כִּי אַדִּירִים שֻׁדָּדוּ יִלְלוּ אַלּוֹנֵי בָשָׁן כִּי יָרַד יַעַר הַבָּצִיר׃ קוֹל יִלֶּלֶת רֹעִים כִּי שֻׁדְּדָה אַדַּרְתָּם קוֹל שַׁאֲנַת כְּפִירִים כִּי שֻׁדַּד גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהָי רְעֵה אֶת צֹאן הַטִּבְחָה׃ אֲשֶׁר קוֹנֵיהֶם יַהַרְגֵם וְלֹא יֶאְשָׁמוּ וּמֹכְרֵיהֶם יֹאמַר בָּרוּךְ יְהוָה וְאֶעְשָׁר וְרוֹעֵיהֶם לֹא יַחְמְלוּ עֲלֵיהֶם׃ כִּי לֹא אֶחְמוֹל עוֹד עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וְהִנֵּה אָנֹכִי מַמְצִיא אֶת הָאָדָם אִישׁ בְּיַד רֵעֵהוּ וּבְיַד מַלְכּוֹ וְכִתְתוּ אֶת הָאָרֶץ וְלֹא אַצִּיל מִיָּדָם׃ וָאֶרְעֶה אֶת צֹאן הַטִּבְחָה לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן׃ וָאֶקַּח לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאֶחָד קָרָאתִי נֹעַם וְלָאֶחָד קָרָאתִי חֹבְלִים וָאֶרְעָה אֶת הַצֹּאן׃ וָאַכְחֵד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים בְּיָרַח אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִּי׃ וָאֹמַר לֹא אֶרְעֶה אֶתְכֶם הַנִּמֶתֶת תָּמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת תֹּאכַלְנָה אִשָּׁה אֶת בְּשַׂר רֵעוּתָהּ׃ וָאֶקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נֹעַם וָאֲגַדֵּעַ אֹתוֹ לְהָפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת כָּל הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר בַּיּוֹם הַהוּא וַיֵּדְעוּ כֵּן עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם הָבוּ שְׂכָרִי וְאִם לָא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי

Trāſl.B.Vie.

H Peri libane portas tuas: ꝛ comedat ignis cedros tuas. Viula abies quia cecidit cedrus: quia magnifici vaſtati ſunt. Viulate quercus baſan: quoniam ſuccisus eſt ſaltus munitus. Vox viulatus paſtorū: quia vaſtata eſt magnificētia eoꝝ. Vox rugitus leonū: quoniam vaſtata eſt ſuperbia iordanis. Hec dicit dñs deus meus. Paſce pecora occiſionis que qui poſſederant occidebant & non dolebant: & vendebant ea dicētes. Benedictus dominus diuites facti ſum: et paſtores corū nō parcebant eis: & ego non parcam vltra ſuper habitantes terram dicit domin. Ecce ego tradam homines: vnuſquisq; in manu proximi ſui & in manu regis ſui: & concident terram ꝛ non eruam de manu eorum: & paſcam pecus occiſionis ꝓpter hoc o pauperes gregis. & aſſumpſi mihi duas virgas: vnam vocaui decorē: & alterā vocaui funiculum: & paui gregem: & ſuccidi tres paſtores in menſe vno & contracta eſt anima mea in eis. Siquidem & ania eorum variauit in me: & dixi. Non paſcā vos: Quod moritur moriatur: & quod ſuccidit ſuccidatur & reliq deuorēt vnuſquiſq; carnem proximi ſui: & tuli virgam meā que vocabatur decor: & abſcidi eam vt irritum facerē fedus meum: quod pcuſſi cum oibus populis & in irritū deductū eſt in die illa: & cognouerunt ſic pauperes gregis qui cuſtodiunt mihi: quia verbum dñi eſt: & dixi ad eos. Si bonū eſt in oculis veſtris afferte mercedē meā: & ſi non: quieſcite. Et appenderunt mercedē meā triginta argenteos. Et dixit dominus ad me. ꝛ

Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.

H Περὶ libane portas tuas: ꝛ comedat ignis cedros tuas. viulet pinꝰ: quia cecidit cedrus: quia miſeri facti ſunt optimates. viulate querc baſanitides: quia ſuccisꝰ eſt ſaltus cōſitus. vox lugentiū paſtor: quoniam deſtructa eſt magnificentia eoꝝ. vox rugiē tiū leonū: quia miſ factus eſt fremitus iordanis. hec dicit dñs omnipo: paſce ouem occiſionis: que q poſſederāt interficiebāt: ꝛ non agebāt pñam. ꝛ q vendebant eas dicebāt: bñ dictus dñs: diuites facti ſumus. ꝛ paſtores eaꝝ nō patiebāt q̄ſp eis: ideo nō parcam vltra ſup habitantes terrā dicit dñs. ecce ego trado homines: vnūquēq; in manū primi ſui ꝛ in manū regis ciuos: ꝛ concident terrā ꝛ non eruam de manu eoꝝ: ꝛ paſcam ouem occiſionis in chananitide. ꝛ aſſumā mihi duas virgas: vnā vocaui decorē: ꝛ alterā vocaui funiculū. ꝛ paſcam ouem ꝛ auferā tres paſtores in menſe vno: ꝛ ingraniſcet anima mea ſup eos: ꝛ .n. ale eoꝝ rugiebāt in me: & dixi: nō paſcam eos. q̄ moritur mortuꝰ: ꝛ q̄ deficit deficiat. ꝛ reliq deuorent vnuſquiſq; carnes proximi ſui. ꝛ aſſumā virgā meā pulchritudinis: ꝛ ꝓſciam eā vt diſſipem teſtamentū meū q̄ diſpoſui ad oēs pplos: ꝛ diſſipabit in die illa. ꝛ cognoſcēt chananei oues q̄ cuſtodiuntur mihi: q̄ verbū dñi eſt. ꝛ dicā ad eos: ſi bonū ſ̄pectu vro eſt: date mercedē meā aut deſcite. ꝛ ſtatuerūt mercedē meā triginta argēteos. ꝛ dixit dñs ad me: ꝛ

Περὶ λίβανε πύλας σου, καὶ κατα-
φαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου. ὀλολυξάτω πίτυς, ὅτι
πέπτωκεν κέδρος, διότι ἐταλαιπωρήσαν μεγάλοι
τες. ὀλολύξατε δρύες τῆς βασανίτιδες, ὅτι κατεσκά-
φη ἄλσος τετυλωμένον. φωνὴ ἀρχόντων ποιμένων,
ὅτι πεπόρωται ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν. φωνὴ ὠρυ-
γῆς λεόντων, ὅτι τεταλαιπώρηκεν τὸ φρύαγμα τοῦ
Ιορδάνου. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ποίμανε
πρόβατα τῆς σφαγῆς, ἃ οἱ κτησάμενοι ἔσφαζον, καὶ
οὐ μετεμελοῦντο. καὶ οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον, εὐ-
λογητὸς κύριος, πεπλουτήκαμεν. καὶ οἱ ποιμένες αὐ-
τῶν οὐκ ἐφείδοντο αὐτῶν ἐπ' αὐτοῖς, διὰ τοῦτο φείσομαι
οὐκ ἔτι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν λέγει κύριος.
ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον εἰς
χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως
αὐτοῦ, καὶ κατακόψουσιν τὴν γῆν καὶ οὐ μὴ ἐξέλωμαι
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς
εἰς τὴν χαναανῖτιν. καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβ-
δους· τὴν μίαν ἐκάλεσα κάλλος, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλε-
σα σχοινίσματα. καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα καὶ ἐξαρῶ τοὺς
τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἑνί, καὶ βαρυνθήσεται ἡ ψυχή
μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐποφύοντο
ἐπ' ἐμέ. ꝛ εἶπα· οὐ ποιμανῶ αὐτούς· τὸ ἀποθνῆσκον
ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐκλειπέτω· καὶ τὰ κατ-
τάλοιπα κατεσθιέτωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλη-
σίου αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν καλήν,
καὶ ἐκτρίψω αὐτὴν διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου ἣν
διέθεμην πρὸς πάντας τοὺς λαούς, καὶ διασκεδάσθη
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ γνώσονται οἱ χαναναῖοι τὰ πρό-
βατα φυλασσόμενά μοι, διότι λόγος κυρίου ἐστίν· καὶ
εἶπα πρὸς αὐτούς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστιν, δότε
μισθόν μου ἢ ἀπείπασθε. καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν
μου τριάκοντα ἀργυρίους. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,

Dieut. 25.d.

Trãſla.gre.lxx.cũ iter.latina.

depone eos in cõflatoriũ: ⁊ recogita ſi ꝓbatũ
καὶς αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψαι εἰ δόκιμόν
eſt: ſicut ꝓbatus ſum ꝑ eis. ⁊ tuli
ἐστι, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθη ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον
triginta argenteos: ⁊ miſi eos in
τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς, καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν
domũ dñi in cõflatorium: ⁊ abieci vir-
οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἀπέῤῥιψα τὸν ῥάβ
gã meã ſecundã q̃ appellat funicul⁹ et
δον μου τὸν δεύτερον τὸν καλούμενον τὸ σχοινίσμα τοῦ
diſſipare teſtamẽtũ qđ inter tudã ⁊ iſ-
διασκεδάσαι τὴν κατάχισιν τὴν ἀναμέσον ἰούδα καὶ τὸν
rael: ⁊ dixit dñs ad me: ⁊ adhuc ſume
Ισραηλ, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καὶ ἔτι λάβε
tibi vaſa paſtoralia paſtoris imperiti: q: ecce
σεαυτῷ σκεύη ποιμενικὰ ποιμένος ἀσυνέτου, διότι ἰδοὺ
ſuſcitabo paſtorẽ ſup terrã: q̃ derelictũ non
ἐξεγερῶ ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, ὃς τὸ ἐκλεῖπον οὐ μὴ
viſitet: ⁊ diſperſum nõ requirat: ⁊
ἐπισκέψηται, καὶ τὸ ἐσκορπισμένον οὐ μὴ ζητήσει, καὶ τὸ
fractum non ſanet: ⁊ integrũ non
συντετριμμένον οὐ μὴ ἰάσηται, καὶ τὸ ὁλόκληρον οὐ μὴ
dirigat: ⁊ carneo electoꝝ devorabit: ⁊
κατευθύνῃ, καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται, καὶ
talos eoꝝ quertet. ve q̃ paſcitis
τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν ἐκρείψει. ὦ οἱ ποιμαίνοντες
vana ⁊ q̃ dereliquiſtis oues: gladi-
τὰ μάταια καὶ ἐγκαταλείποντες τὰ πρόβατα, μάχαι
us ſup brachiũ ei⁹ ⁊ ſup oculũ eius
ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ
dextrũ: brachiũ eius ſiccatũ ſiccabitur:
δεξιόν, ὁ βραχίων αὐτοῦ ξηραινόμενος ξηρανθήσεται,
⁊ oculus eius dexter ecce tenebreſcens ecce-
καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ἐκτυφλούμενος ἐκτυ-
cabitur.

φλωθήσεται.

Ca.12.

A Hſumptio verbi dñi ſup iſrael dicit do-
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ισραηλ λέγει κύ-
lib.d. min⁹: extendẽs celũ ⁊ fundans terrã ⁊ fingẽs
ριος, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν καὶ πλάσ-
infra. 13. ſpũ hois in eo. ecce ego pono hie-
σων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν Ι
infra 14. ruſalem: ſũ ſuplimiaria q̃ movẽt oẽs⁹ ppli circ
ρουσαλήμ, ὡς πρόθυρα σαλευόμενα πᾶσι τοῖς λαοῖς κύ
uitu: ⁊ in iudea erit obſidio ſup hieruſalem.
κλῳ, καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἔσται περιοχὴ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
⁊ erit in die illo: ponam hieruſalem lapidẽ
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, θήσομαι τὴν Ἱερουσαλὴμ λίθον
q̃ conculcat cũctis gentib⁹. oẽs q̃ calcat
καταπατούμενον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. πᾶς ὁ καταπα-
eã: illudens illudet: ⁊ congregabuntur
τῶν αὐτήν, ἐμπαίζων ἐμπαίξεται, καὶ συναχθήσονται
ſup eã oẽs gẽtes tre. in die illa die-
B ἐπ' αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέ
it dñs omnẽ: pcutiam oẽm equũ in
γει κύριος παντοκράτωρ, πατάξω πᾶσα ἵππον ἐν
ſtuporẽ ⁊ aſcenſorẽ eius in amentia:
ἐκστάσει καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφρονήσει,
ſup ãt domũ iuda aperiã oculos meos:
ἐπὶ δὲ τὸν οἶκον Ἰούδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου,
⁊ oẽs equos ppl⁹ pcutiam in ceci
καὶ πάντας τοὺς ἵππους τῶν λαῶν πατάξω ἐν ἀσθέ-
tate: ⁊ dicent tribuni iuda in cor-
νειᾳ: καὶ ἐροῦσιν οἱ χιλίαρχοι Ἰούδα ἐν ταῖς καρ
dibus ſuis: fortitudo hitant hie-
δίαις αὐτῶν, ἰσχύσωσιν ἡμῖν τοὺς κατοικοῦντας Ι
ruſalem in dño omnipotẽte deo eor⁹. in die
ρουσαλὴμ ἐν κυρίῳ παντοκράτορι θεῷ αὐτῶν. ἐν τῇ ἡμέ
C illa ponã tribunos iuda: ſic torrẽ
ρᾳ ἐκείνῃ θήσονται τοὺς χιλιάρχους Ἰούδα, ὡς θαλὸν

Trãſla.B.Vie.

mProfice illud nad ſtatuas
rium. Decorum ooooooo
qprecium quo apprecia
tusſum ab eis. oooooooooo
sEt tuli triginta argente
os: & proieci ooo ooooooo
illos in domo dñi ad ſta
tuarium. ooooooooooooo
tEt precidi virgã meam
ſecundã q̃ appellabat
funiculus: vt diſſoluerẽ
ugermanitatem ooooooo
inter iudam & iſrael. yEt
dixit oooooooooooooooooo
zdomin⁹ ad me. aAdhuc
ſume tibi vaſa ooooooo
paſtoris ſtulti. cQuia ec
ce ego ſuſcitabo ooooooo
dpaſtorẽ i terra: equi dere
licta non viſitabit: oooo
diſperſum non queret
& contritum ooooooooo
non ſanabit: & id quod
ſtat non enutriet: ooooo
& carnes pinguiũ come
det: & vngulas eorum oo
diſſoluet. fO paſtor &
idolum: derelinquens
gregem. Gladius ſuper
brachium eius: & ſup
oculũ dextrũ eius. Bra
chiũ eius ariditate ſicca-
bitur: & oculus dexter eius
tenebreſcens obſcurabi
tur. 12.

ONus verbi domini
ſup iſrael. Dixit do
minus extendens ooooooo
celum & fundans terrã:
& fingens ſpiritum ooo
homis in eo. dEcce ego
ponam oooooooooooooo
hieruſalem ſuperlimina
re crapule omnibus ooo
populis in circuitu: ſed
& iuda ooooooooooooo
erit in obſidione cõtra
hieruſalem. ooooooooooo
Et erit in die illa: ponã
ooooooooooooooooooooo
hieruſalẽ lapidem one-
ris cunctis oooooooooooo
populis. Oẽs qui leva
bunt eũ cõcuſſione lacera
buntur: & colligẽtur ad-
uerſus eã oia regna ter-
re. In die illa dicit dñs.
Percutiam omnem ooo
equũ in ſtuporem: & ſ
aſcenſorẽ ei in amentiã.
Et ſuper domum iuda
aperiam oculos meos:
& omnẽ equũ populoꝝ
percutiam cecitate. ooo
Et dicent duces iude in
corde ſuo: oooooooooooo
cõfortẽtur mihi habita
tores hieruſalẽ in dño
exercituũ deo eorum.
In die illa ooooooooooo
ponã duces iuda ſicut
caminum ooooooooooo

Tex.heb.zacha.xij. Pũctua.heb.

שָׂלַח׳ צַר ׳הַשְׁלִיכָהוּ ׳ אֶל ׳ הַיּוֹצֵר ׳ אֶדֶר
׳ הַיָּקָר ׳ אֲשֶׁר ׳ יָקַרְתִּי ׳ מֵעֲלֵיהֶם ׳
׳לָקַח ׳וָאֶקַּח ׳שְׁלֹשִׁים ׳הַכֶּסֶף ׳ וָאַשְׁלִיךְ
׳אֹתוֹ ׳ בֵּית ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ הַיּוֹצֵר ׃
׳בָּרַע׳שֵׁנִי ׳וָאֶגְדַּע ׳ אֶת ׳ מַקְלִי ׳ הַשֵּׁנִי ׳ אֵת
׳אָח ׳הַחֲבָלִים ׳ לְהָפֵר ׳ אֶת ׳ הָאַחֲוָה
׳בֵּין ׳ יְהוּדָה ׳וּבֵין ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳וַיֹּאמֶר
׳כָּלָה ׳יְהוָה ׳ אֵלַי ׳ עוֹד ׳ קַח ׳ לְךָ ׳ כְּלִי
׳קוֹם ׳רֹעֶה ׳אִוִּיל ׃ ׳כִּי ׳ הִנֵּה ׳אָנֹכִי ׳ מֵקִים
׳בָּחַר׳פָּקֹד ׳רֹעֶה ׳בָּאָרֶץ ׳ הַנִּבְחָדוֹת ׳לֹא ׳יִפְקֹד
׳נִפֵּשׁ׳שָׁבָר ׃ הַנַּעַר ׳ לֹא ׳ יְבַקֵּשׁ ׳ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת
׳רָפָא׳נָצַב ׳לֹא ׳יְרַפֵּא ׳ הַנִּצָּבָה ׳לֹא ׳יְכַלְכֵּל
׳כִּלְכָּל׳בָּשָׂר ׳וּבְשַׂר ׳ הַבְּרִיאָה ׳ יֹאכַל ׳ וּפַרְסֵיהֶן
׳אָכַל׳פָּרַק ׳יְפָרֵק׃ ׳הוֹי ׳רֹעִי ׳ הָאֱלִיל ׳ עֹזְבִי
׳רָעָה ׳הַצֹּאן ׳ חֶרֶב ׳ עַל ׳׳ זְרֹעוֹ ׳ וְעַל
׳נָבַט׳זְרֹעַ ׳עֵין ׳יְמִינוֹ ׳זָרוֹעַ ׳יָבוֹשׁ ׳תִּיבָשׁ
׳יָבַשׁ ׳וְעֵין ׳יְמִינוֹ׳כָּהֹה ׳תִּכְהֶה׃

Cap.xij.

׳מַשָּׂא׳דְּבַר ׳יְהוָה
׳נָשָׂא ׳עַל ׳יִשְׂרָאֵל ׳ נְאֻם ׳ יְהוָה ׳נוֹטֶה
׳נָטָה ׳שָׁמַיִם ׳ וְיֹסֵד ׳ אָרֶץ ׳׳ וְיֹצֵר ׳ רוּחַ
׳שׂוּם ׳אָדָם ׳בְּקִרְבּוֹ ׃ ׳הִנֵּה ׳אָנֹכִי ׳ שָׂם
׳אֶת ׳ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳ סַף ׳ רַעַל ׳ לְכָל
׳סָבַב ׳הָעַמִּים ׳ סָבִיב ׳וְגַם ׳עַל ׳ יְהוּדָה
׳הָיָה׳צוּר ׳יִהְיֶה ׳ בַּמָּצוֹר ׳ עַל ׳ יְרוּשָׁלָ͏ִם ׃
׳שׂוּם ׳וְהָיָה ׳בַּיּוֹם ׳׳ הַהוּא ׳ אֶשִׂים ׳ אֶת
׳עָמַס ׳ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳ אֶבֶן ׳ מַעֲמָסָה ׳ לְכָל
׳שָׂרַט ׳הָעַמִּים ׳כָּל׳עַמְּסֶיהָ׳שָׂרוֹט׳יִשָּׂרֵטוּ
׳אָסַף ׳וְנֶאֶסְפוּ ׳עָלֶיהָ ׳כֹּל ׳גּוֹיֵי ׳הָאָרֶץ ׃
׳נָבָה ׳בַּיּוֹם׳הַהוּא׳נְאֻם ׳יְהוָה ׳ אַכֶּה ׳כָּל
׳סוּם ׳׳ בַּתְּמָהוֹן ׳וְרֹכְבוֹ ׃בַּשִּׁגָּעוֹן ׳
׳פָּקַח ׳וְעַל ׳בֵּית ׳יְהוּדָה׳אֶפְקַח ׳אֶת ׳עֵינַי ׳
׳וְכֹל ׳סוּס׳הָעַמִּים ׳אַכֶּה ׳בַּעִוָּרוֹן ׃
׳אָמַר ׳וְאָמְרוּ ׳ אַלְפֵי ׳ יְהוּדָה ׳ בְּלִבָּם
׳אָמַץ׳לִי ׳יֹשְׁבֵי׳יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳׳ בַּיהוָה
׳צְבָאוֹת ׳ אֱלֹהֵיהֶם ׃ ׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא
׳שׂוּם׳כִּיּוֹר ׳אָשִׂים ׳אֶת ׳אַלְפֵי ׳יְהוּדָה ׳כְּכִיּוֹר

אֵשׁ׳ בְּעֵצִים ׳וּכְלַפִּיד׳ אֵשׁ ׳ בְּעֳמִיר ׳לַפִּד ׳עֵצִי
וְאָכְלוּ ׳ עַל ׳ יָמִין ׳ וְעַל ׳ שְׂמֹאול ׳יָמִין׳שְׂמֹאל
׳אֶת׳ כָּל ׳ הָעַמִּים ׳ סָבִיב ׳׳וְיָשְׁבָה
׳יְרוּשָׁלַ ם׳עוֹד׳תַּחְתֶּיהָ ׳ בִּירוּשָׁלָ ִם׃
׳וְהוֹשִׁיעַ ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ אָהֳלֵי ׳ יְהוּדָה ׳יְשַׁע
׳בָּרִאשֹׁנָה ׳ לְמַעַן ׳ לֹא ׃ תִגְדַּל ׳גָּבַל
׳תִּפְאֶרֶת׳ בֵּית ׳דָּוִיד ׳וְתִפְאֶרֶת׳יֹשֵׁב ׳פָּאַר
׳יְרוּשָׁלַ ִם ׳ עַל ׳ יְהוּדָה ׃ ׳ בַּיּוֹם
׳׳ הַהוּא ׳׳ יָגֵן ׳ יְהוָה ׳ בְּעַד ׳ יוֹשֵׁב ׳גָּן ׳יָשַׁב
׳יְרוּשָׁלַ ִם ׳ וְהָיָה ׳ הַנִּכְשָׁל ׳ בָּהֶם ׳כָּשַׁל
׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳כְּדָוִיד ׳ וּבֵית׳ דָּוִיד
׳כֵּאלֹהִים ׳ כְּמַלְאַךְ ׳ יְהוָה׳ לִפְנֵיהֶם׃ ׳לָאַךְ׳פָּנָה
׳וְהָיָה׳ בַּיּוֹם׳הַהוּא ׳אֲבַקֵּשׁ׳לְהַשְׁמִיד ׳נִכֵּשׁ׳שָׁמַד
׳׳אֶת ׳ כָּל ׳ הַגּוֹיִם ׳ הַבָּאִים ׳ עַל ׳נוּא
׳יְרוּשָׁלַ ִם ׃ ׳וְשָׁפַכְתִּי ׳ עַל ׳ בֵּית
׳דָּוִיד׳ וְעַל ׳ יוֹשְׁבֵי ׳יְרוּשָׁלַ ִם׳ רוּחַ
׳חֵן ׳ וְתַחֲנוּנִים ׳ וְהִבִּיטוּ ׳אֵלַי ׳ אֵת ׳חֵן׳נָבַט
׳אֲשֶׁר ׳דָּקָרוּ ׳וְסָפְדוּ׳עָלָיו ׳׳כְּמִסְפֵּד ׳סָפַד
׳עַל ׳הַיָּחִיד ׳ וְהָמַר ׳עָלָיו ׃כְּהָמֵר ׳יָחִד׳מָרַר
׳עַל ׳הַבְּכוֹר ׃ ׳ בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳ יִגְדַּל ׳בְּכוֹר׳גָּדַל
׳הַמִּסְפֵּד ׳ בִּירוּשָׁלַ ִם ׳ כְּמִסְפַּד ׳סָפַד
׳הַדַּדְרִמּוֹן ׳ בְּבִקְעַת׳ מְגִדּוֹן׃ ׳וְסָפְדָה
׳הָאָרֶץ ׳ מִשְׁפָּחוֹת׳ מִשְׁפָּחוֹת ׳לְבָד ׳שִׁפְחָה׳בָּדַד
׳מִשְׁפַּחַת׳׳בֵּית׳דָּוִיד׳ לְבַד ׳וְנִשֵׁיהֶם ׳עָשָׂה
׳לְבָד ׳ מִשְׁפַּחַת ׳ בֵּית׳נָתָן ׳ לְבָד
׳וְנִשֵׁיהֶם ׳ לְבָד ׃ ׳ מִשְׁפַּחַת ׳ בֵּית
׳לֵוִי׳ לְבָד ׳וְנִשֵׁיהֶם׳ לְבָד ׳ מִשְׁפַּחַת
׳הַשִּׁמְעִי ׳ לְבָד ׳וְנִשֵׁיהֶם ׳לְבָד׃׳כֹּל
׳׳הַמִּשְׁפָּחוֹת ׳׳ הַנִּשְׁאָרוֹת ׳ מִשְׁפָּחוֹת ׳שָׁאַר
׳מִשְׁפָּחוֹת ׳ לְבָד ׳ וְנִשֵׁיהֶם ׳ לְבָד׃
׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳יִהְיֶה Cap.xiij.
׳מָקוֹר ׳ נִפְתָּח ׳לְבֵית׳דָּוִיד׳וּלְיוֹשְׁבֵי ׳יִהְיֶה
׳יְרוּשָׁלַ ִם ׃לְחַטָּאת ׳ וּלְנִדָּה׃ ׳׳וְהָיָה ׳קוֹר׳נִפְתָּח
׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳נְאֻם׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת
׳אַכְרִית ׳ אֶת ׳ שְׁמוֹת ׳הָעֲצַבִּים ׳מִן ׳כָּרַת
׳הָאָרֶץ ׳וְלֹא׳יִזָּכְרוּ׳עוֹד ׳׳וְגַם ׳אֶת ׳זָכַר

׳ignis׳in lignis:׳& sicut fa
ciem׳ignis׳in feno: ooo
׳& deuorabunt׳ad׳dexte
ram׳& ad׳ sinistram ooo
׳oēs׳populos׳in circuitu.
׳׳Et habitabitur ooooooo
׳hierusalē׳rursus׳in loco
suo ׳in hierusalem : ooo
׳& saluabit׳dñs׳taberna-
cula׳iuda sicut oooooooo
׳in principio:׳vt׳ nō׳ma-
gnifice oooooooooooooo
׳glorietur׳domus׳ dauid
׳& gloria׳habitantium oo
׳hierusalē׳contra׳iudam.
׳In die ooooooo ooooooooo
׳׳illa׳׳proteget׳dñs׳ habi
tatores ooooooooooooo
׳hierusalem.׳Et erit׳ qui
offenderit׳ ex eis ooooooo
׳in die׳illa׳q̄si dauid:׳& do
mus׳ dauid ooooooooooo
׳quasi dei: ׳ sicut angelus
׳dñi׳in conspectu eoꝝ. oo
׳Et erit׳in die׳ illa:׳querā
׳conterere ooooooooooooo
׳׳omnes׳ gentes׳ que ve-
niunt׳contra ooooooooo
׳hierusalez:׳ & effundam
׳super׳ domum ooooooo
׳dauid׳& super׳ habitato
res׳hierusalē׳spiritum oo
׳gratie׳& precū.׳Et aspi-
cient׳ad me oooooooooo
׳quē׳confixerūt :׳& plan
gent׳eum׳׳planctu quasi
׳׳sup׳׳vnigenitū:׳׳& dole-
bunt׳׳ sup eum׳ vt doleri
solet׳׳in morte׳׳ primoge
niti.׳׳In die׳׳illa׳׳ magnus
erit׳׳planctus׳׳in hierusalē
׳׳sicut planctus ooooooo
׳adrēmon׳׳in campo׳ma
gedon.׳ Et plangent ooo
׳׳terre׳׳ familie &׳׳familie
׳׳seorsum. ooooooooooo
׳Familie׳׳dom9׳׳dauid׳ se
orsum׳׳ & mulieres eorū
׳׳seorsum.׳ Familie׳׳dom9
׳nathan׳׳seorsum: ooooo
׳׳& mulieres eorum׳׳ seor-
sum.׳Familie׳׳domus ooo
׳׳leui׳׳ seorsū:׳׳& mulieres
eorum׳׳seorsum.׳ Familie
׳׳semei׳׳seorsum:׳׳& mulie
res corū׳׳seorsum.׳ Orfis
׳׳familie׳׳ relique:׳׳ fami-
lie & oooooooooooooooo
׳׳familie׳׳seorsum:׳׳ & mu
lieres eoꝝ׳׳seorsum. 13.

IN die׳׳illa׳׳erit ooooo
׳׳׳fons׳׳patens׳׳domui
׳׳dauid׳׳& habitantibus oo
׳hierusalē:׳׳ in ablutionē
pctōris׳& mēstruate.׳׳׳ Et
erit׳׳׳in die׳׳illa ׳׳׳dicit׳׳׳ dñs
׳exercituum. ooooooooo
׳׳׳disperdam׳׳׳nomina׳ido
lorum׳de oooooooooooo
׳terra:׳& nō ׳׳׳memorabū
tur׳׳׳vltra.׳׳׳Et pseudo ooo

ignis in ligno: τ sic facem ignis in stipula:
πυρὸς ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ,
τ deuorabunt a dextris τ a sinistris oēs
καὶ καταφάγονται ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν πάντας
ppios p circuitū. τ habitabit hierusalem adhuc ἐ
τοὺς λαοὺς κυκλόθεν· καὶ κατοικήσει ἱερουσαλὴμ ἔτι κα
semetipm. τ saluabit dñs tabernacula iuda sic
ὡσαύτως· καὶ σώσει κύριος τὰ σκηνώματα ἰούδα κα
cut a principio: et nō magnificet gla dom9
ὡς ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως μὴ μεγαλύνηται καύχημα οἴκου
dauid. τ exultationes habitantiū in hierusalem
δαυίδ· καὶ ὑπερῆφανοι τῶν κατοικούντων ἐν ἱερουσαλὴμ
sup iudā. τ erit in die illa pteget
ἐπὶ τὸν ἰούδαν· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ
dñs sup habitantes hierusalem. τ erit ꝙ
κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλήμ. καὶ ἔσται ὁ
infirm9 fuerit ī eis in illa die: q̄si dom9 dauid:
ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς οἶκος δαυίδ,
τ dom9 dauid q̄si dom9 dei: τ angelus
καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ ὡς ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ
dñi ī cōspectu eoꝝ. τ erit in die illa que-
κυρίου ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζητή-
rā auferre oēs gētes q̄ ueniūt ē hie
σω τοῦ ἐξᾶραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐρχόμενα ἐπὶ ἱε-
rusalem. τ effundā sup domū dauid τ sup
ρουσαλήμ· καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον δαυὶδ καὶ ἐπὶ
hitantes hierusalem spm gratie τ
τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ
mie: τ aspicient ad me p eos q̄s insultau-
οἰκτιρμοῦ· καὶ ἐπιβλέψονται πρός με ἀνθ' ὧν κατωρχή-
uerūt. τ plangent sup se plāctū q̄si sup ge-
σαντο· καὶ κόψονται ἐφ' ἑαυτοὺς κοπετὸν ὡς ἐπ' ἀγα
lectū:׳τ dolebunt dolore q̄si sup primogenito. in
πητῷ, καὶ ὀδυνηθήσονται ὀδύνῃ ὡς ἐπὶ πρωτοτόκῳ. ἐν Zach.
die illa magnus erit plāctus in hieru- 12.g.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν ἱερου
salem: sic planct9 maior ḡnatoꝝ i ciuitate
σαλήμ, ὡς κοπετὸς μέγας ἐν πεδίῳ Ἀδραδεμμών.
τ plangent terra p tribus tribus. tribus do
καὶ κόψεται ἡ γῆ κατὰ φυλὰς φυλάς· φυλὴ οἴκου
mꝰ dauid seorsum: τ mulieres eoꝝ se
κου δαυὶδ καθ' ἑαυτούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν κα'
orsum. tribꝰ domꝰ nathā seorsum: τ mulie-
θ' ἑαυτάς· φυλὴ οἴκου ναθὰν καθ' ἑαυτούς, καὶ αἱ γυναῖ-
res eoꝝ seorsum: tribꝰ domꝰ leui seorsum: τ
κες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς, φυλὴ οἴκου λευὶ καθ' ἑαυτούς, καὶ
mulieres eoꝝ seorsum. tribꝰ semeon seorsum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· φυλὴ συμεὼν καθ' ἑαυ-
τ mulieres eoꝝ seorsum. oēs tri-
τούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· πᾶσαι αἱ φυ
bus reliqꝫ tribꝰ tribus seorsum: τ mu-
λαὶ αἱ ὑπολελειμμέναι φυλὴ φυλὴ καθ' ἑαυτούς, καὶ αἱ γυ
lieres eoꝝ seorsum.
ναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. Ca.13.

IN die illa erit oīs locꝰ patens
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς ὁ τόπος διαφυγὴ
in domo dauid τ hitantibus hieru-
ἔθος ἐν τῷ ὄκῳ δαυὶδ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερου
salem: τ in transmutatione τ in aspersione.
σαλήμ, καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ καὶ ἐν τῇ ῥαντίσει.
τ erit in die illa dicit dñs sabaoth: pfē
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος σαβαὼθ, ἐξο
dā nōia idoloꝝ de terra: τ
λοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
nō erit vltra coꝝ mēoria: τ pseudo
ἔτι ἔσται ἔτι αὐτῶν μνεία, καὶ τοὺς ψευδο

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.

pphetas τ ſpm̃ imūdā auferā de terra.
προφήτας καὶ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρῶ ἀπὸ τῆς γῆς.
τ erit ſi pphetauerit homo vltra: τ dicet ad
καὶ ἔσται ἐὰν προφητεύσῃ ἄνθρωπος ἔτι, καὶ ἐροῦσι
eū pf ieius τ mr ei' q̃ genuerūt
αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οἱ γεννήσαντες
eum. nō viues:qm̃ mēdacia locut' eo in noīe dñi
αὐτόν. οὐ ζήσῃ, ὅτι ψευδῆ λελάληκας ἐπ' ὀνόματι κυρίου
τ cōpedient eū pf ei' τ mr e⁹
καὶ συμπεσοῦνται αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
B ipse q̃ genuerūt eū: eū pphetauerit ipe. τ
τοῦ γεννήσαντες αὐτόν, ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν. καὶ
erit in die illa cōfundentur pphete
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταισχυνθήσονται οἱ προφῆται
vnuſq̃sq; ex viſione ſua cū pphetauerit ipe: τ
ἕκαστος ἐκ τῆς ὁράσεως αὐτοῦ ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν, καὶ
induet pelle cilicina p eo q̃ mentit' eſt. τ dicet: nō
ἐνδύσεται διφθέραν τριχίνην ἀπ' ὤνου ἐψευσάμην. καὶ ἐρεῖ, οὐκ
ſum ppheta ego: q̃ homo genuit me a iuue-
εἰμὶ προφήτης ἐγώ, ὅτι ἄνθρωπος ἐκτήνισέν με ἐκ νεότη-
tute mea. τ dicā ad eū: q̃d plage iſte in me
τός μου. καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτόν, τί αἱ πληγαὶ αὗται ἀνὰ μέ-
C dio manuū tuar: τ dicet: q̃b' pcuſſ' ſum in domo
σον τῶν χειρῶν σου; καὶ ἐρεῖ, ἃς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
dilecti mei. gladius cōſurge ſup paſtorē
ἀγαπητοῦ μου. ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τὸν ποιμένα
meū τ ſup virū cuem meū: dicit dñs omp̃o.
μου καὶ ἐπ' ἄνδρα πολίτην μου, λέγει κύριος παντοκρά-
Mat. 26.31. Mar. 14.27. pcute paſtorē τ diſpergantur
τωρ. πάταξον τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήτωσαν τὰ
oues: τ inducā manū meā ſup paſto-
πρόβατα, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ποιμέ-
res. τ erit in die illa dicit dñs: due p-
νας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, τὰς δύο μο
D tes peribunt τ deficient: at tertia relinque-
ἐξολοθρευθήσεται καὶ ἐκλείψει, τὸ δὲ τρίτον ὑπολειφθή-
tur in ea. τ traducā tertiā ptēp ignem: τ urā
σεται ἐν αὐτῇ. καὶ διάξω τὸ τρίτον διὰ πυρός, καὶ πυ-
eos ſic vritur argentū: τ pbo e-
ρώσω αὐτοὺς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, καὶ δοκιμῶ αὐ-
os ſicut pbatur aurum. ipe inuocabit
τοὺς ὡς δοκιμάζεται τὸ χρυσίον. αὐτὸς ἐπικαλέσεται
nomē meū: τ ego exaudiam eū: τ dicā: pplꝰ
τὸ ὄνομά μου, κἀγὼ ἐπακούσομαι αὐτοῦ, καὶ ἐρῶ, λαός
meꝰ ille eſt. τ ipe dicet: dñs deꝰ meꝰ tu.
μου οὗτός ἐστι. καὶ αὐτὸς ἐρεῖ, κύριος ὁ θεός μου σύ. c.14.
A Ecce dies veniunt dñi: τ diuiden-
Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται τοῦ κυρίου, καὶ διαμερι-
tur ſpolia tua in te: τ cōgregabo om-
σθήσεται τὰ σκῦλά σου ἐν σοί, καὶ ἐπισυνάξω πάν-
nes gētes ſup hieruſalem in preliū. τ capie
τα τὰ ἔθνη ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ εἰς πόλεμον. καὶ ἁλω-
tur ciuitas: τ diripient dom': τ
σθήσεται ἡ πόλις, καὶ διαρπαγήσονται αἱ οἰκίαι, καὶ
mulieres polluentur: τ egredietur media pa
αἱ γυναῖκες μολυνθήσονται, καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἥμισυ τῆς
ciuitatis in captiuitate. at reliqui ppli
πόλεως ἐν αἰχμαλωσίᾳ. οἱ δὲ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ
mei nō peribunt de ciuitate: τ egre
μου οὐ μὴ ἐξολοθρευθῶσι ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἐξε-
dietur dñs τ pliabitur in gētib' illis
λεύσεται κύριος καὶ παρατάξεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις
ſicut dies cōmiſſionis eius in die belli.
καθὼς ἡμέρα παρατάξεως αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
τ ſtabunt pedes eius in die illa
καὶ στήσονται οἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ſup mōtē oliuaꝝ q̃ cōtra hieruſa-
ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τὸ κατέναντι Ἰερουσα-
lem ad orientē. τ ſcindetur mōs
λὴμ κατὰ ἀνατολῶν. καὶ σχισθήσεται τὸ ὄρος τῶν
oliuaꝝ: media pa eꝰ
ἐλαιῶν, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ

Trāſla.B.Hie.

'pphetas' &ᵇ ſpiritū 'im-
mundum
ᵇauferam' de ᵐ terra. ⁿ Et
erit° cum° prophetauerit
ᵖquiſpiam ᵍ vltra: ʳ dicent
ˢei ᵗpater eius ᵘ& mater eiꝰ
ˣqui genuerūt eum. 'Non
ʸviues: ᶻqa ᵃmēdaciū ᵇlocu
tus es ᶜin noīe ᵈdñi. 'Et cōfi
gent eū ᵉ pater eius ᶠ& mr
eius 'genitores eius ʰcū p-
phetauerit. ' Et erit ᵐ i die
ⁿilla ᵒcōfundētur ᵖpphete
ᵍvnuſq̃sq; ʳ ex viſione ſua
ᵒcum ppheteuerint: ʳ nec
ᵘoperientur ᵖpallio
ʳſaccino ˢvt ᵗ mentiantur.
ᵇSed dicet: ᶜ non
ᶜſum ᵖ propheta.' Homo
ᵍagricola ' ego ſum: ʰ qm̃
'adā ᵐ exēplū meū ⁿ abado
leſcentia mea. ᵒEt dicetur
ᵖei. ᵍQuid ſunt' plage ʳiſte
'in medio ˢ manuū tuarū:
ᵗEt dicet. ' His ' plagatus
ſum in ᵘ domo eoꝝ ᵇ qui di
ligebant me. ᶜ Framea ᵈ ſu-
ſcitare ᵉ ſup ' paſtorē meū:
ᶠ& ſup ᵇ virū ᶜ coherentē mi
hi ᵍ dicit ʰ dñs ⁱ exercituum.
ⁿ Percute ᵖ paſtorē ᵍ & diſp
gētur ʳ oues. ˢ Et cōuertā
ᵗ manū meā ᵘ ad ᵛ paruulos.
' Et erunt ' in omni ᵃ terra
ᵇdicit ᶜdñs: ᵈpartes ᵉdue in
ea ᶠdiſpergentur & ᵍ
ʰdeficient: ' & tertia pars
ᵏreliquetur ' in ea. ˡ
ᵐEt ducam ⁿ tertiam par-
tem ᵒper ignem: ᵖ
ᵍ& vram eos ʳ ſicut vritur
ˢ argentum: ᵗ
ᵘ& pbabo eos ᵛ ſicut pba-
tur ʷ aurum. ˣ Ipſe ʸ
ᶻvocabit ᵃ nomen meū: ᵇ&
ego ᶜ exaudiam ᵈ eum. Et
ᵉdicam: ᵇ populus meus
ᶜes: ᵈ& ipſe ᵉdicet: ᶠ
ᵍdñs ʰdeus meus. 14.

ECce ᵇdies ᶜdñi ᵈveniet
dicit dñs: ᵉ & diuiden
tur ᶠ ſpolia tua ᵍ in medio
tui. ʰ Et cōgregabo ⁱ oēs
'gentes ᵐ ad ⁿ hieruſalē ° in
prelium: ᵖ & capietur ᵒᵒᵒ
ᵍciuitas: ʳ & vaſtabūtur ˢ do
mus: ᵗ & mulieres ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵘviolabūtur. ˣ Et egredie
tur ' media pars ' ciuitatis
ᵃin captiuitatē: ᵇ& reliquū
ᶜpopuli ᵈnō ᵉauferetur ex
ᶠvrbe. ᵍ Et egredietur ʰ dñs
ⁱ& ᵖliabitur ᵏcōtra gentes
ˡillas ᵐ ſicut ⁿ preliat ᵒ eſt ᵖ in
die ᵍ certaminis. ʳ Et ſtabūt
ˢpedes eius ᵗin die ᵘ illa ᵛ ſup
montem ʷ oliuarum ᵒᵒᵒᵒ
ˣqui eſt ʸ contra ᶻ hieruſalē
ᵃad orientem. ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵇEt ſcindetur ʳ mōs ᵍ oliua
rum ʰ ex media parte ſui

Tex.heb.zacha.xiiij.Pritiua.heb.

נבא	הַנְּבִיאִים ׀ וְאֶת ׀ רוּחַ ׀ הַטֻּמְאָה
עבר נבא	מִן־הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי־יִנָּבֵא
	אִישׁ עוֹד וְאָמְרוּ אֵלָיו אָבִיו וְאִמּוֹ
נקה	יְלָדָיו לֹא תִחְיֶה כִּי שֶׁקֶר דִּבַּרְתָּ
	בְּשֵׁם יְהוָה וְדָקְרָהוּ אָבִיהוּ וְאִמּוֹ
	יְלָדָיו בְּהִנָּבְאוֹ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
בוש חזה	יֵבוֹשׁוּ הַנְּבִיאִים אִישׁ מֵחִזְיוֹנוֹ
לבש	בְּהִנָּבְאֹתוֹ וְלֹא יִלְבְּשׁוּ אַדֶּרֶת
	שֵׂעָר לְמַעַן כַּחֵשׁ׃ וְאָמַר לֹא נָבִיא
	אָנֹכִי אִישׁ עֹבֵד אֲדָמָה כִּי
קנה עצב	אָדָם הִקְנָנִי מִנְּעוּרָי׃ וְאָמַר אֵלָיו
רעה עמת	מָה הַמַּכּוֹת הָאֵלֶּה בֵּין יָדֶיךָ
נגה	וְאָמַר אֲשֶׁר הֻכֵּיתִי בֵּית מְאַהֲבָי׃
רעה עמת	חֶרֶב עוּרִי עַל רֹעִי וְעַל גֶּבֶר עֲמִיתִי
נגה	נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת הַךְ אֶת הָרֹעֶה
פוץ שוב	וּתְפוּצֶיןָ הַצֹּאן וַהֲשִׁבֹתִי יָדִי
	עַל הַצְּעָרִים׃ וְהָיָה בְּכָל הָאָרֶץ
פה שנה	נְאֻם יְהוָה פֶּה שְׁנַיִם בָּהּ יִכָּרֵתוּ
בטח נוע	יִגְוָעוּ וְהַשְּׁלִישִׁית יִוָּתֵר בָּהּ׃
שלש יתר	וְהֵבֵאתִי אֶת הַשְּׁלִישִׁית בָּאֵשׁ
בוא	וּצְרַפְתִּים כִּצְרוֹף אֶת הַכֶּסֶף
	וּבְחַנְתִּים כִּבְחֹן אֶת הַזָּהָב הוּא
קרא ענה	יִקְרָא בִשְׁמִי וַאֲנִי אֶעֱנֶה אוֹתוֹ
אמר אמר	אָמַרְתִּי עַמִּי הוּא וְהוּא יֹאמַר
	יְהוָה אֱלֹהָי׃
Cap.xiiij.	הִנֵּה יוֹם בָּא לַיהוָה וְחָלַק שְׁלָלֵךְ
בוא	בְּקִרְבֵּךְ׃ וְאָסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם
	אֶל יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה וְנִלְכְּדָה
	הָעִיר וְנָשַׁסּוּ הַבָּתִּים וְהַנָּשִׁים
שכב בית	תְּשָׁכַּבְנָה וְיָצָא חֲצִי הָעִיר בַּגּוֹלָה
יתר	וְיֶתֶר הָעָם לֹא יִכָּרֵת מִן הָעִיר׃
צבא	וְיָצָא יְהוָה וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם
	כְּיוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב׃ וְעָמְדוּ
	רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַזֵּיתִים
פנה	אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלַם מִקֶּדֶם
בקע	וְנִבְקַע הַר הַזֵּיתִים מַחֲצִיוֹ

וְזָבַח עֵבֶל
מוש צָפוֹן
נוס נֶגֶב
גיא
בוא
יהה
אור
גבל
אחד
יצע
ום ולא לילה והיה לעת ערב
יהיה אור והיה ביום ההוא
מי יצאו מים חיים מירושלם
תצים אל הים הקדמוני וחצים
תצה אל הים האחרון בקיץ ובחרף
יהיה והיה יהוה למלך על
כל הארץ ביום ההוא יהיה
יהוה אחד ושמו אחד יסוב כל
הארץ כערבה מגבע לרמון נגב
ירושלם והרמה ושבה תחתיה
רום לשער בנימן עד מקום שער
קום הראשון עד שער הפנים
גבל ומגדל חננאל עד יקבי המלך
ושבו בה והרם לא יהיה עוד
ושבה ירושלם לבטח והאת
נוף תהיה המגפה אשר יגוף יהוה
את כל העמים אשר צבאו על
ירושלם והמק בשרו והוא עמד
עין על רגליו ועיניו תמקנה בחריהן
פה ולשונו תמק בפיהם ביום ההוא יהיה
הים מהומת יהוה רבה בהם והחזיקו איש
נגב יד רעהו ועלתה יד על יד רעהו
יהודה תלחם בירושלם ואספ
חיל כל הגוים סביב זהב וכסף
ובגדים לרב מאד וכן תהיה מגפת

'ad orientē' & ad occiden
tem' prupto' grandi' val-
de.' Et fepabitur' mediū
'montis' ad aquilonē:' &
mediū eius' ad meridiem.
'Et fugietis ad' vallē' mō-
tium eorū: 'qm' cōiunge
tur' vallis' montiū vſq;' ad
'proximū.' Et fugietis' ſicut
'fugiſtis' a facie' terremo-
tus' in diebus' ozie' regis
'iuda.' Et veniet ooooooo
'dñs' deus meus' omneſ-
q;' ſancti' cum eo. oooooo
'Et erit' in die' illa' non
'erit ooooooooooooooooooo
'lux: ſed' frigus' & gelu.
'Et erit' dies ooooooooooo
'vna' que' nota eſt' domi
no:' non oooooooooooo
'dies' neq;' nox:' & in tē-
pore' veſperi ooooooooo
'erit' lux. 'Et erit' in die
'illa ooooooooooooooooooo
'exibunt' aque' viue' de
hieruſalem. oooooooooo
'Medium earum' ad' ma-
re' orientale: ' & medium
earum' ad mare' nouiſſi-
mum.' In eſtate' & in hye
me' erūt:' & erit' dñs' rex
'ſuper ooooooooooooooooo
'omnem' terram.' In die
'illa' erit oooooooooooooo
'dñs' vnus:' & erit' nomē
eius' vnū. Et' reuertetur
'ois' terra vſq;' ad deſertū
'de colle' remmon ad' au
ſtrum' hieruſalē.' Et exal-
tabitur' & habitabitur' in
loco ſuo' a porta' benia-
min' vſq; ad' locum' por-
te' prioris & 'vſq; ad' por-
tam' angulorum: oooooo
'& a turre' ananahel' vſq;
ad' torcularia' regis. oooo
'Et habitabunt' in ea:' &
anathema' non' erit' am
plius.' Sed ſedebit' hieru
ſalem' ſecura:' & hec oooo
'erit' plaga.' qua' percu-
tiet' dominus oooooooo
'omnes' gentes' que' pu-
gnauerūt' aduerſus oooo
'hieruſalem.' Tabeſcet' ca
ro vniuſcuiuſq;' ſtantis oo
'ſup' pedes ſuos:' & oculi
eius' cōtabeſcent' in fora
mnib' ſuis' & lingua eoꝝ
'contabeſcet' in ore ſuo.
'In die' illa' erit' tumultus
'domini' magnus oooo
'in eis:' & apprehēdet' vir
'manum' proximi ſui. oo
Sed' & oooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooo
'iudas' pugnabit' aduer-
ſus hieruſalē' & cōgrega-
būtur' diuitie' oīum' gen
tiū' in circuitu:' aurū' & ar
gentū' & veſtes' multe' ſa
tis.' Et ſic' erit' ruina oooo

ad orientē: & media pa ille' ad mare
πρὸς ἀνατολάς, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν
voraginē magnā nimio: & inclinabit media pa mōtis ad
χάος μέγα σφόδρα, καὶ κλινεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὄρους πρὸς
aquilonē: & media pa eius ad auſtrū: & obturabit
βορρᾶν, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς νότον, καὶ ἐμφραγήσε
vallis mōtiū meoꝝ & adiūget vallis
ται ἡ κοιλὰς τῶν ὀρέων μου καὶ συναφεῖται ἡ φάραγξ 1.Re.
montiū vſq; ad aſael. & obturabit ſicut obſ- 16.2.
τῶν ὀρέων ἕως ἀσακήλ. καὶ ἐμφραγήσεται ὃν τρόπον ἐπε B
turata ē a facie fremoꝝ in diebus ozie re
φράγη ἀπὸ προσώπου τοῦ σεισμοῦ ἐν ἡμέραις ὀζίου βα
gis iuda. & veniet dñs de' me' & oēs
σιλέως ἰούδα. καὶ ἥξει κύριος ὁ θεός μου καὶ πάντα
ſancti cū eo. & erit in illa die nō
τὰ ἅγια μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ
erit lux: ſed frigus & gelu erit in vna die, D
ἔσται φῶς, ἀλλ' ἢ ψύχος καὶ πάγετος ἔσται ἐν μιᾷ ἡμέ
& dies illa nota dño: neq; dies neq;
ρᾳ· καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, οὐ τὶ ἡμέρα οὐ τὶ
nox: & ad veſpam erit lux: & erit in die
νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa egredietur aqua viua de hieſm. media pa eius
ἐκείνῃ ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ ἰλαμ· τὸ ἥμισυ αὐτοῦ
in mare pmā & media pa eius in
εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν
mare nouiſſimū: in eſtate & in vere ſic erit.
θάλασσαν τὴν ἐσχάτην, ἐν θέρει καὶ ἐν ἔαρι οὕτως ἔσται.
& erit dño in regē ſup oēm terrā: in
καὶ ἔσται κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐν
die illa erit dño vn': & nomē eius vnū
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος εἷς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν
circuitū oēm terrā & vcſq; a gabaō
κυκλῶ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὴν ἕρμων ἀπὸ γαβαῶν
vſq; remmō ad auſtrū hieruſalem. rama ēt in
ἕως ῥεμμῶν κατὰ νότον ἰερουσαλήμ· ῥαμὰ δὲ ἐπὶ
loco pmanebit a porta beniamin vſq; ad lo-
τοῦ τόπου μενεῖ ἀπὸ τῆς πύλης βενιαμὶν ἕως τοῦ τό
cum portę prime: & vſq; ad portā
που τῆς πύλης τῆς πρώτης, καὶ ἕως τῆς πύλης τῶν
angulorū: & vſq; ad turrim ananeel: vſq; ad torcu-
γωνιῶν, καὶ ἕως τοῦ πύργου ἀναμεήλ, ἕως τῶν ὑπο-
laria regis: & habitabunt in ea: &
ληνίων τοῦ βασιλέως, καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ
anathemā non erit vltra. & habitabit hieruſalem eō
ἀνάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ κατοικήσει ἰερουσαλὴμ ἐπι
fidenō. & hec erit ruina q̄ percutiet dño om-
πεποιθώς. καὶ αὕτη ἔσται ἡ πληγὴ ἣν πατάξει κύριος πάν
nes pplos: q̄cūq; militauerunt in hieruſalem. C
τας τοὺς λαούς, ὅσοι ἐπολέμησαν ἐπὶ ἰερουσαλήμ.
tabeſcent carnes eoꝝ ſtantiū ſup pe-
τακήσονται αἱ σάρκες αὐτῶν ἑκάστου ἐπὶ τῶν πο
des ſuos. & oculi eoꝝ defluent de
δῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρυήσονται ἐκ τῶν
foraminib' eoꝝ: & lingua eoꝝ tabeſcet in
ἐπῶν αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν τακήσεται ἐν τῷ
ore eoꝝ: & erit in die illa ſuper dā
στόματι αὐτῶν, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκστασις κυρί
magnus ſup eos. & apphendent vnuſq;q; ma
ου μεγάλη ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐπιλήψεται ἕκαστος τῆς χει
nū primi ſui. & adiacebit manꝰ
ρὸς τοῦ πλησίον αὐτοῦ. καὶ συμπλακήσεται ἡ χεὶρ
eius ad manū primi ſui. & iu
αὐτοῦ πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ. καὶ Ἰοὺ
das pugnabit in hieruſalem. & cōgregabit
δας παρατάξεται ἐν ἰερουσαλήμ. καὶ συνάξει τὴν
robur oīm pplor p circuitū aurum &
ἰσχὺν πάντων τῶν λαῶν κυκλόθεν χρυσίον καὶ
argentū & veſtem in multitudine valde. &
ἀργύριον καὶ ἱματισμὸν εἰς πλῆθος σφόδρα. καὶ
hec erit ruina
αὕτη ἔσται ἡ πληγὴ τῶν

equos ⁊ mulos ⁊ camelos ⁊ asinos:
ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους καὶ τοὺς καμήλους καὶ τοὺς ὄνους,
⁊ oim iumētoꝝ q̄ sunt in castris
καὶ πάντα τὰ κτήνη τὰ ὄντα ἐν ταῖς παρεμβολαῖς
illis iuxta ruinā hanc. ⁊ erit
ἐκείναις κατὰ τὴν πτῶσιν ταύτην. καὶ ἔσται
q̄cūq; verticī fuerint de cūctis gētib⁹ q̄ vene-
ὅσοι ἂν καταλειφθῶσιν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐλθόν-
rint: ꝛ hierusalem: ⁊ ascendent p̄ānos singulos
των ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀναβήσονται κατ' ἐνιαυτὸν
vt adorent regem dñm deū oipotentē:
τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ θεῷ παντοκρά-
⁊ vt celebrent festiuitatē tabernaculoꝝ.
τορι, καὶ τοῦ ἑορτάζειν τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας.
⁊ erit q̄cūq; nō ascenderit de olbus
καὶ ἔσται ὅστις ἐὰν μὴ ἀναβῶσιν ἐκ πάντων τῶν τῆς
terre in hierusalem vt adorent regem dn̄m
γῆς εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυ-
sabaoth deū oipotentem: ⁊ ipſi illis apponent
ρίῳ θεῷ παντοκράτορι, καὶ οὗτοι ἐκείνοις προσθήσουσι
ſi ăt trib⁹ egypti nō ascēderit neq; venerit illuc:
ἐὰν δὲ φυλὴ Αἰγύπτου μὴ ἀναβῇ μηδὲ ἔλθῃ ἐκεῖ,
⁊ sup eos erit ruina q̄ percutiet dn̄s om
καὶ ἐπὶ τούτους ἔσται ἡ πτῶσις ἣν πατάξει κύριος πάν-
nes gētes q̄cūq; nō ascēderit vt celebrēt
τα τὰ ἔθνη ὅσα οὐ μὴ ἀναβῇ τοῦ ἑορτάσαι τὴν
solēnitatē scenophegie. hoc erit peccatū e-
ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας. αὕτη ἔσται ἡ ἁμαρτία αἰ-
gypti: ⁊ peccatū olim gentiū q̄cūq;
γύπτου, καὶ ἡ ἁμαρτία πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσοι ἐὰν
nō ascenderit celebrare festiuitatē scenophegie.
μὴ ἀναβῶσιν ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας
in die illa erit q̄s sup frenū
ἐν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται τὸ ἐπὶ τοῦ χαλινοῦ
equi sanctū dño oipotenti. ⁊ erūt
τοῦ ἵππου ἅγιον τῷ κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ ἔσον-
lebetes in domo dñi sic phiale ań
ται οἱ λέβητες ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ
faciem altaris. ⁊ erit oīs lebes in
προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἔσαι πᾶς λέβης ἐν
hierusalem ⁊ in iuda sanctus dño om-
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδα ἅγιος τῷ κυρίῳ παν-
nipotenti. ⁊ venīēt oēs q̄ immolant ⁊
τοκράτορι. καὶ ἥξουσιν πάντες οἱ θυσιάζοντες καὶ
sument ex eis: ⁊ coquent in illis ⁊ nō
λήψονται ἐξ αὐτῶν, καὶ ἑψήσουσιν ἐν αὐγαῖς καὶ οὐκ
erit vltra chanane⁹ in domo dñi oipotentis
ἔσαι ἔτι Χαναναῖος ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκράτο-
in die illa.
ρος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

[1]equi &[2]muli &[3]cameli
[4]& asini[1]& omnium
[m]iumentorum[n]que[o] fue-
rint[p]in castris
[q]illis[r]sicut ruina[s]hec.[t] Et
[u]omnes
[x]qui reliqui fuerint[y]de vni
uersis[z]gentibus[a]que vene
runt[b]contra[c] hierusalem:
[d]ascendēt[e] ab[f]anno[g] in an
nū[h]vt adorent[i]regē[k]dn̄m
[l]exercituum
[m]& celebrēt[n] festiuitatē[o]ta
bernaculorū.[q]Et erit[r] qui
[s]non[t]ascenderit[u] de[x] fami
lijs[y] terre
[z]ad[a]hierusalem[b]vt adorēt
[c]regem
[d]dominū[e]exercituū:[f] nō
[g]erit[h]super eos
[i]imber. Quod[k]& si[l]fami-
lia[m]egypti[n]non
[o]ascenderit[p] & non[q] vene
rit:[r]nec[s]super eos
[t]erit. Sed[u]erit[x]ruina[y]qua
[z]percutiet[a]dñs omnes
[b]gentes[c]que[d]non[e] ascen-
derint[f]ad celebrandam
[g]festiuitatē[h]tabernaculo-
rum.[i] Hoc[k]erit[l] peccatū
[m]egypti[n]& hoc[o]peccatum
[p]omnium[q]gentium[r] que
[s]non[t] ascenderunt[u] ad ce-
lebrandā[x]festiuitatē[y]taber
naculorū.[z] In die[a]illa[b]erit
quod[c]super[d]frenum
[e]equi est[f]sanctū[g]domino:
[h]& erunt[i]lebetes
[k]in domo[l] domini[m] quasi
phiale[n]coram[o]altari.
[p]Et erit[q] omnis[r] lebes[s]in
hierusalem[t]& in iuda
[u]sanctificatus[x]dño[y]exerci
tuum.[z] Et venīēt[a] omnes
[b]immolātes[c]& sument[d]ex
eis:[e]& coquent
[f]in eis.[g]Et non[h]erit[i] mer-
cator[k]vltra[l]in domo
[m]dñi[n]exercituū[o]in die[p]illo.

Explicit Zacharias propheta.

[a]אֵת [b]כָּל [c]הַפָּרָד [d]הַגָּמָל [e]וְהַחֲמוֹר [f]וְכָל
[g]הַבְּהֵמָה [h]אֲשֶׁר [i]יִהְיֶה [k]בַּמַּחֲנוֹת
[l]הָהֵמָּה [m]כַּמַּגֵּפָה [n]הַזֹּאת׃ [o]וְהָיָה [p]כָּל
[q]הַנּוֹתָר [r]מִכָּל [s]הַגּוֹיִם [t]הַבָּאִים [u]עַל
[x]יְרוּשָׁלִַם [y]וְעָלוּ [z]מִדֵּי [a]שָׁנָה [b]בְּשָׁנָה
[c]לְהִשְׁתַּחֲוֹת [d]לְמֶלֶךְ [e]יְהוָה [f]צְבָאוֹת
[g]וְלָחֹג [h]אֶת [i]חַג [k]הַסֻּכּוֹת׃ [l]וְהָיָה [m]אֲשֶׁר
[n]לֹא [o]יַעֲלֶה [p]מֵאֵת [q]מִשְׁפְּחוֹת [r]הָאָרֶץ
[s]אֶל [t]יְרוּשָׁלִַם [u]לְהִשְׁתַּחֲוֹת [x]לְמֶלֶךְ
[y]יְהוָה [z]צְבָאוֹת [a]וְלֹא [b]עֲלֵיהֶם [c]יִהְיֶה
[d]הַגָּשֶׁם׃ [e]וְאִם [f]מִשְׁפַּחַת [g]מִצְרַיִם [h]לֹא
[i]תַעֲלֶה [k]וְלֹא [l]בָאָה [m]וְלֹא [n]עֲלֵיהֶם
[o]תִּהְיֶה [p]הַמַּגֵּפָה [q]אֲשֶׁר [r]יִגֹּף [s]יְהוָה
[t]אֶת [u]הַגּוֹיִם [x]אֲשֶׁר [y]לֹא [z]יַעֲלוּ [a]לַחֹג
[b]אֶת [c]חַג [d]הַסֻּכּוֹת׃ [e]זֹאת [f]תִּהְיֶה [g]חַטַּאת
[h]מִצְרַיִם [i]וְחַטַּאת [k]כָּל [l]הַגּוֹיִם [m]אֲשֶׁר
[n]לֹא [o]יַעֲלוּ [p]לָחֹג [q]אֶת [r]חַג [s]הַסֻּכּוֹת׃
[t]בַּיּוֹם [u]הַהוּא [x]יִהְיֶה [y]עַל [z]מְצִלּוֹת
[a]הַסּוּס [b]קֹדֶשׁ [c]לַיהוָה [d]וְהָיָה [e]הַסִּירוֹת
[f]בְּבֵית [g]יְהוָה [h]כַּמִּזְרָקִים [i]לִפְנֵי [k]הַמִּזְבֵּחַ׃
[l]וְהָיָה [m]כָּל [n]סִיר [o]בִּירוּשָׁלִַם [p]וּבִיהוּדָה
[q]קֹדֶשׁ [r]לַיהוָה [s]צְבָאוֹת [t]וּבָאוּ [u]כָּל
[x]הַזֹּבְחִים [y]וְלָקְחוּ [z]מֵהֶם [a]וּבִשְּׁלוּ
[b]בָהֶם [c]וְלֹא [d]יִהְיֶה [e]כְנַעֲנִי [f]עוֹד [g]בְּבֵית
[h]יְהוָה [i]צְבָאוֹת [k]בַּיּוֹם [l]הַהוּא׃

INCIPIT PROLOGVS IN MALACHIAM PROPHETAM.

DEus per moysen populo israel precepe
rat sacerdotes tabernaculi sui omni cor
porali vitio liberos: hostias omni vitio
vacuas sibi offerre. Quibus legem suā
ad regendum populum ob hoc dederat
vt per sacrificiorum oblationē internū
cli dei & hominū facti: populum prece
ptis celestibus facerent obedire. Vnde
sacerdotes angelos dei esse: hoc in loco
scriptura testatur. Sed quia tanti muneris gratiam contēnen-
tes: supradictus populus ac sacerdotes sacrificia vitio deturpa-
ta: ipsi criminibus ac impietatibus maculati deo offerre ceperūt.
Ideo per malachiam prophetam deus populū suum israel in-
crepans ait. Dilexi vos dicit dominus. Et dixistis. In quo dilexi
sti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus: & dilexi
iacob: esau autem odio habui? Esau autem fratrem iacob non
iniqua aut spontanea voluntate odio habitum a deo: vel sine
meriti gratia iacob dilectum manifestū est: cum sm prescien-
tiam suam esau quidem effusionem fraterni sanguinis concu-
piscere: iacob autē in sui cognitione obseruandā legem desi-
derare cognosceret. Cuius rei gratia: supradicto vsus est exemplo
dicens. Dilexi iacob: esau autem odio habui. Quāuis ex operi
bus memoratorū: quorū liber geneseos meminit: in quo vnus
quisq; eorum futurus erat propositio manifeste cōstaret vt scri
ptum est. Creuerunt pueri: & erat esau homo agrestis sciens ve
nari: iacob autem homo simplex manens in tabernaculo. Nam
reliqua que lectione comprehensa sunt preuaricationē populi
israel in obseruandis sacrificiis dei: increpationēq; in eundem q̄
deos alienos coluerunt: significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MAlachias aperte & in fine omnium prophetarum dicit de
abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi ait vo
luntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus non suscī
piam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum ma
gnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrifica-
tur & offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit argumentum.

Pñtiua..heb.Tex.heb.Malach.j. Trãsla.B.Vie. Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

Cap.j.

מַשָּׂא דְבַר יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה אָהַבְתִּי אֶתְכֶם
וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה
אָהַבְתָּנוּ הֲלוֹא אָח עֵשָׂו לְיַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה וָאֹהַב אֶת יַעֲקֹב׃
וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי וָאָשִׂים אֶת
הָרָיו שְׁמָמָה וְאֶת נַחֲלָתוֹ לְתַנּוֹת
מִדְבָּר׃ כִּי תֹאמַר אֱדוֹם רֻשַּׁשְנוּ
וְנָשׁוּב וְנִבְנֶה חֳרָבוֹת כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת הֵמָּה יִבְנוּ וַאֲנִי
אֶהֱרוֹס וְקָרְאוּ לָהֶם גְּבוּל רִשְׁעָה
וְהָעָם אֲשֶׁר זָעַם יְהוָה עַד
עוֹלָם׃ וְעֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה וְאַתֶּם
תֹּאמְרוּ יִגְדַּל יְהוָה מֵעַל לִגְבוּל
יִשְׂרָאֵל׃ בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד
אֲדֹנָיו וְאִם אָב אֲנִי אַיֵּה כְבוֹדִי
וְאִם אֲדֹנִים אֲנִי אַיֵּה מוֹרָאִי
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לָכֶם הַכֹּהֲנִים
בּוֹזֵי שְׁמִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה בָזִינוּ
אֶת שְׁמֶךָ׃ מַגִּישִׁים עַל מִזְבְּחִי
לֶחֶם מְנֹאָל וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה
נְאַלְנוּךָ בֶּאֱמָרְכֶם שֻׁלְחַן יְהוָה
נִבְזֶה הוּא׃ וְכִי תַגִּשׁוּן עִוֵּר
לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ
וְחֹלֶה אֵין רָע הַקְרִיבֵהוּ נָא
לְפַחְתֶּךָ הֲיִרְצֶךָ אוֹ הֲיִשָּׂא
פָּנֶיךָ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְעַתָּה
חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל וְיחֻנֵּנוּ
הָיְתָה זֹאת מִיֶּדְכֶם פָּנִים
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ מִי גַם בָּכֶם
וְיִסְגֹּר דְּלָתַיִם וְלֹא תָאִירוּ
מִזְבְּחִי חִנָּם אֵין לִי חֵפֶץ בָּכֶם
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא
אֶרְצֶה מִיֶּדְכֶם׃ כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ
וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם

Incipit Malachias ꝓphe ta.Capitulum. 1.

Onus verbi domini ad israel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ in manu malachie. Dile xi vos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dicit dominus. Et dixi stis. In quo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dilexisti nos? Nonne fra ter erat esau iacob ꝯꝯꝯꝯ dicit dominus? Et dilexi iacob. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Esau autez odio habui. Et posui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ montes eius in solitudi nez: & hereditatē eius in dracones defti. Quod si dixerit idumea: destru cti sumus: sed reuertētes edificabimus que destru cta sunt: hec dicit domi nus exercituū. Isti edifi cabūt & ego destruā. Et vocabuntur termini impietatis: & populus cui iratus est dominus vsq; in eternum. Et oculi ve stri videbunt & vos ꝯꝯꝯꝯ dicetis. Magnificetur dominus super terminū israel. Filius honorat patrē: & seruus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dominū suū. Si ergo pa ter ego sum: vbi est ho nor meus? & si dñs ego sum: ybi est timor me? dicit dominus exercitu um ad vos: o sacerdotes qui despicitis nomē me um. Et dixistis. In quo despexímus nomen tuū? Offertis sup altare meū panem pollutum. Et di citis. In quo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ polluimus te? In eo qđ dicitis mensa domini ꝯꝯ despecta est. Si offera tis cecum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ad immolandū: nonne malū est? Et si offeratis claudū & languidū: nō ne malū est? Offer illud duci tuo si placuerit ei: aut si fusceperit ꝯꝯꝯꝯꝯ faciem tuam dicit dominus exercituū. Et nūc deprecamini vultū dei vt misereatur vestri: de manu enim vestra factus est hoc: si quō fuscipiet facies vestras dicit dñs exercituū. Quis in vobis qui claudat ostia: & nō incendat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus nō fuscepta de manu ve stra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētib?:

MALACHIAS QVI ET ΜΑΛΑΧΙΑΣ Ο ΚΑΙ ANGELVS. ΑΓΓΕΛΟΣ.

λ

Assūptio verbi dñi sup israel in ma nuangeli eius. dilexi vos dño

ἆρμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν χεὶ ἀγγέλου αὐτοῦ· ἠγάπησα ὑμᾶς λέγει

A

dño: & dixistis in quo dilexisti nos? nōne fra ter erat esau iacob dicit dño: & dilexi iacob at esau odio hūi: & posui montes eius in desolationē: & hereditatem eius in domos des ti. qz dicet idumea subuersa est. & reuertamur: & reedificemus deserta: hec dicit dñs exercituū. ipsi edificabunt: ego destruā. & vocabunt eos finem iustitie: & ppls sup quē pparat est dño vsq; in eternū. & oculi vestri videbūt & vos dicetis magnificat? dño super finem israel. filius honorat patrem: & seruus dñm suū: & si pr sum ego: vbi est timor meus: & si dñs sum ego: vbi est timor meus dicit dño omnipotens vos sacerdotes q despicitis nomē meū: & dixistis in quo despeximus nomē tuū: in eo qđ dicitis vos mensa dñi polluta est: & posita despexistis: qz si offe ratis cecum in sacrificiū: nō malū est: & si offeratis claudū aut languidū: nōne malū est? offer illud duci tuo: si suscipiet te: aut si suscipiet faciem tuā dicit dñs omnipotens. & nūc deprecamini faciem dei vestri: & rogate eū: in manib? vestris facta sunt hec: si suscipiā ex vobis facies vestras dicit dño omnipotens. qz & in vobis claudentur hostia & nō faccendet altare meū gratis. nō est mihi voluntas in vobis: dicit dño omnipotens. & sacrificiū nō suscipiam de manib? vestris: qz ab ortu solis vsq; ad occasum: nomē meū glificatū est in gētib?:

ἐν τοῖς ἔθνεσι,

B

A

D

Ezech. 35. b. Deut. 32. b.

fo. 49 po. 112.

ı: in oi loco incensum offeretur nomini
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί
meo. ꝛ sacrificiū mūdū: qz magnū nomē meū in
μου· καὶ θυσία καθαρά, ὅτι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς
gentib⁹ dicit dñs omipo. vos aūt cōtamina-
ἔθνεσι λέγει κύριος παντοκράτωρ· ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε
tis illud in eo qđ dicitis vos: mensa dñi polluta
τι ἀνὰ ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, τράπεζαι κυρίου κλισγή-
est. ꝛ q̄ supponunt despecti sunt cibi
ρόν ἐστιν· καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἔξουδένωται βρώματα
eius: ꝛ dixistis ecce ex afflictione sunt. ꝛ exsuf
αὐτοῦ, καὶ εἴπατε ἰδοὺ ἐκπακοπαίσης ἐστίν· καὶ ἐξέφυ
flastis ea dicit dñs omipo: ꝛ infere-
σήσατε αὐτὰ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσηνέ-
batis rapinas ꝛ claudā ꝛ debilia:
γκατε τὰ ἁρπάγματα καὶ τὰ χωλὰ καὶ ἐνοχλούμενα,
ꝛ offerebatis in sacrificiū: ſi ſuſcipiam ea de
Mal. καὶ εἰσηνέγκατε εἰς θυσίαν, εἰ προσδέξομαι αὐτὰ ἐκ τῶν
manib⁹ vr̄is dicit dñs omipo. ꝛ maledict⁹
χειρῶν ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐπικατά-
homo q̄ erat potens ꝛ fuit in gre
ρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἦν δυνατὸς καὶ ὑπῆρχεν ἐν τῷ πο-
ge ſuo masculū ꝛ votū suū ſup eo. ꝛ immolat
ιμνίῳ αὐτοῦ ἄρσεν καὶ εὐχὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ· καὶ θύει
debile dño. qz rex magn⁹ ego ſum dr̄
διεφθαρμένῳ κυρίῳ. διότι βασιλεὺς μέγας ἐγώ εἰμι λέ-
cit dñs omipo: ꝛ nomē meū illustre
γει κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανὲς
est in gentibus.
ἐστιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. C. 2.

A ¶ Καὶ νῦν ἡ ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς ὦ ἱερεῖς, ἐὰν μὴ
¶ Nūc mandatū hoc ad vos o sacdotes: ſi nō
Leui. 26. b. Deut. 28. b. audiscritis ꝛ ſi nō ꝓpoſuerit in cor vr̄m: vt
δοῦναι καὶ ἐὰν μὴ θῆτε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν, τοῦ
detis gliam nomini meo dicit dñs omipo:
δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου λέγει κύριος παντοκρά-
mittam ſup vos maledictionē: ꝛ maledicam
τωρ, ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν, καὶ ἐπικατα-
bēdictioni vre: ꝛ maledicam ei: nō
ρῶμαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ καταράσομαι αὐτήν, ὅτι οὐκ
erit in vobis: qz vos nō ponitis in cor vr̄m.
ἔστιν ἐν ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν.
ecce ego ſeparo a vobis hūer: ꝛ diſpdā vētriculū ſup
ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὦμον, καὶ σκορπιῶ ὕνυρον ἐπὶ
facies vr̄as: vētriculū ſolēnitatū vr̄arū: ꝛ ſuſciptā
τὰ πρόσωπα ὑμῶν, ὕνυρον ἑορτῶν ὑμῶν, καὶ λήψομαι
vos in idipm: ꝛ cognoſcetis qz ego miſi
ὑμᾶς ἐς τὸ αὐτό, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐξαπέσταλ
ad vos mādatū hoc: vt eſſet teſtamē
κα πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν ταύτην, τοῦ εἶναι τὴν διαθή-
tū meū ad leuitas dicit dñs omipo.
κην μου πρὸς τοὺς λευίτας λέγει κύριος παντοκράτωρ.
teſtamētū meū fuit cū eo vite ꝛ pacis: ꝛ de
B ἡ διαθήκη μου ἦν μετ' αὐτοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ ἔ-
di ei vt timore timeret me: ꝛ a facie no-
δωκα αὐτῷ φόβῳ φοβεῖσθαί με, καὶ ἀπὸ προσώπου ἐμοῦ
minis mei formidaret ipe. lex veritatis fuit in ore
ματος μου ἐφοβήθη αὐτός· νόμος ἀληθείας ἦν ἐν τῷ στόμα
eius. ꝛ iniqtas nō ēuēta ē labijs eius. in pa-
τι αὐτοῦ· καὶ ἀδικία οὐχ εὑρέθη ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ· ἐν εἰρή-
ce et dirigens ambulauit mecū. ꝛ multos auertit
νῃ καὶ εὐθύτητι ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ· καὶ πολλοὺς ἀπέστρε-
ab iniqtate: qm labia sacdotis custodient sciam:
ψεν ἀπὸ ἀδικίας, ὅτι χείλη ἱερέως φυλάξουσι γνῶσιν,
ꝛ legē requirent ex ore eius: qz ange
καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγε-
lus dñi ōipotentis ē. vos aūt declinastis de
λος κυρίου παντοκράτορός ἐστιν· ὑμεῖς δὲ ἐξεκλίνατε ἐκ
via. ꝛ firmos fecistis multos in lege: corrupistis
τῆς ὁδοῦ· καὶ ἐδιτήσατε πολλοὺς ἐν νόμῳ, διεφθείρατε τὴν

οοοοοοοοοοοοοοοοοκαὶοοοοοοοοοοοοοοοο

בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּרִית
pactū leui dicit dñs exercituum. Propter quod & ego dedi vos cōtemptibiles & humiles omnibus populis: ſicut non ſeruaſtis vias meas: & accepiſtis facie in lege. Nunquid non pater vnus omniū noſtrum? Nunqd non deus vnus creauit nos? Quare ergo deſpicit vnuſquiſq; fratrē ſuū: violans pactū patrū nrorū? Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ſanctificationē dñi quam dilexit: & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. Operiebatis lachrymis altare dñi fletu & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu deſpexiſti. Et hec pars tua & vxor federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

וְנֵם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם בְּפִי אֲשֶׁר
ecce ego dedi vos cōtemptibiles & vilſos omnibus populis ſicut ספספספספספ non ſeruaſtis vias meas: ספספספספספספספספספ & accepiſtis facie in lege. Nunquid non ספספס pater vnus omniū noſtrum? Nunqd non deus vnus creauit nos? Quare ergo deſpicit vnuſquiſq; fratrē ſuū: violans pactū patrū nrorū? Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

נְשָׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה׃ הֲלוֹא
accepiſtis facie in lege. Nunquid non ספספס pater vnus omniū noſtrum? Nunqd non deus vnus creauit nos? Quare ergo deſpicit vnuſquiſq; fratrē ſuū: violans pactū patrū nrorū? Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלוֹא אֵל
Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

אֶחָד בְּרָאָנוּ מַדּוּעַ נִבְגַּד אִישׁ
Quare ergo deſpicit vnuſquiſq; fratrē ſuū: violans pactū patrū nrorū? Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

אִישׁ בְּאָחִיו לְחַלֵּל בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ׃
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

חִלַּל יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

בְּיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלִַם כִּי חִלֵּל
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְהוָה אֲשֶׁר אָהֵב
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר וְיִכְרֹת יְהוָה
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

לְאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

מִיַּעֲקֹב עֵר וְעֹנֶה וּמַגִּישׁ מִנְחָה לַיהוָה
Tranſgreſſus eſt iuda: & abominatio facta eſt ספ in iſrael & in hieruſalē: quia cōtaminauit ספספס ſanctificationē dñi quam dilexit: ספספספס & habuit filiam dei alieni. Diſperdet dñs ספספס virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño ספספס exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

צְבָאוֹת׃ וְזֹאת שֵׁנִית תַּעֲשׂוּ
Et hoc rurſum feciſtis. ספספספספספ Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

כַּסּוֹת דִּמְעָה אֶת מִזְבַּח יְהוָה בְּכִי
Operiebatis lachrymis altare dñi fletu ספספספס & mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

וַאֲנָקָה מֵאֵין עוֹד פְּנוֹת אֶל הַמִּנְחָה
& mugitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

וְלָקַחַת רָצוֹן מִיֶּדְכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם
nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

עַל מָה עַל כִּי יְהוָה הֵעִיד בֵּינְךָ
Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

וּבֵין אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה
Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu ספספספספ deſpexiſti. Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

בָּגַדְתָּה בָּהּ וְהִיא חֲבֶרְתֶּךָ וְאֵשֶׁת
Et hec particeps tua & vxor ספספספס federis tui. Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

בְּרִיתֶךָ׃ וְלֹא אֶחָד עָשָׂה וּשְׁאָר
Nōne vnus fecit: & reſiduum ספספס ſpūs eius eſt? Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

רוּחַ לוֹ וּמָה הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ זֶרַע
Et quid vnus querit niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

אֱלֹהִים וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם וּבְאֵשֶׁת
Cuſtodite ergo ſpiritū veſtrum: ספספספספ & vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

נְעוּרֶיךָ אַל יִבְגֹּד׃ כִּי שָׂנֵא שַׁלַּח אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
& vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cum odio habueris caꝫ dimitte: dicit dñs deus ספספס iſrael. Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

יִשְׂרָאֵל וְכִסָּה חָמָס עַל לְבוּשׁוֹ
Operiet autē iniquitas veſtimētum eius: dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְנִשְׁמַרְתֶּם
dicit dñs exercitum. Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

בְּרוּחֲכֶם וְלֹא תִבְגֹּדוּ׃ הוֹנַעְתֶּם יְהוָה
Cuſtodite ספספספספספ ſpiritū vīm: & nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

בְּדִבְרֵיכֶם וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה הוֹנָעְנוּ
& nolite de ſpicere. Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

בְּאָמְרָכֶם כָּל עֹשֵׂה רָע טוֹב בְּעֵינֵי
Laborare feciſtis dñm in ſermonib⁹ vīs. Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

יְהוָה וּבָהֶם הוּא חָפֵץ אוֹ אַיֵּה
Et dixiſtis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Oīs qui facit malū bonus eſt in cōſpectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט׃
Aut certe vbi eſt deus iudicii? 3.

Cap.iij.

הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה דֶרֶךְ לְפָנָי
Ecce ego mitto angelū meū & preparabit viā ante faciē meā. Et ſtatim veniet ad templū ſuū dñator quē vos qrtis: & angelus teſtamēti

וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן אֲשֶׁר
& ſtatim veniet ad templū ſuū dñator quē vos qrtis: & angelus teſtamēti

אַתֶּם מְבַקְּשִׁים וּמַלְאַךְ הַבְּרִית
quē vos qrtis: & angelus teſtamēti

אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה בָּא אָמַר
& angelus teſtamēti

יְהוָה צְבָאוֹת׃
teſtamēti

Pſalmus..heb.Ter.heb.Malach.iiij.Trāſla.B.Vie. Trāſla.Gre.lex.cū interp̄.lati.

testamētū leui dicit dñs omnipo. & ego dedi vos cōtemptibiles & vilſos omnibus populis: ſicut non ſeruaſtis vias meas: ſed accipiebatis pſonam in lege. nōne pr̄ vn⁹ eſtis: nōne de⁹ vn⁹ creauit vos: quare reliquiſtis vnuſquiſq; fratrē ſuū vt pollueretis testamētū pr̄m vr̄oꝝ: pollute eſt iudas: & abominatio facta ē in iſrael & in hieruſalem. quia cōtaminauit iudas ſanctificationē dñi quā dilexit: & habuit filiam dei alieni. diſperdet dñs virum qui fecerit hoc: magiſtrum & diſcipulum de tabernaculis iacob: & offerentē munuſcula dño exercituum. Et hoc rurſum feciſtis. Operiebatis altare dñi lachrymis & fletu & gemitu: ita vt non reſpiciā vltra ad ſacrificiū: nec accipiā placabile de manu vra. Et dixiſtis. Quā ob cauſaꝫ Quia dñs teſtificatus eſt inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu deſpexiſti. & hec pticeps tua & vxor teſtamēti tui. Nōne vnus fecit & reliquie ſpūs ei⁹. Et quid vnus querit niſi ſemen dei. Cuſtodite ergo in ſpū veſtro: & vxorem adoleſcētie tue ne derelinquas. ſed ſi odio habuerit: dimittit dñs deus iſrael. operiet iniquitas de⁹ iſrael. operiet ſpiritus ſup cogitationes tuas dicit dñs omnipo. & cuſtodite in ſpū veſtro & nō derelinquatis qđ placitū eſt in cōſpectu dñi & in his placuit: & vbi eſt deus iudicii? Cap.ij.

Ecce ego mitto angelū meū qđ parabit viā ante faciem meā: & ſubito veniet in templū ſuum dñs quē vos qritis: & angelus teſtamēti

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

quē vos vultis: ecce venit dicit dñs omīpo.
ὃν ὑμεῖς θέλετε, ἰδοὺ ἔρχεται λέγει κύριος παντοκράτωρ.
τ dñs ſuſtinebit diē introitꝰ eius: aut dñs
τῶρ. καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ, ἢ τίς
ſuſtinebit in viſione eius: qꝛ ipe igre-
ὑποστήσεται ἐν τῇ ὀπτασίᾳ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς εἰσπο-
ditur ſñ ignis cōflatoriꝰ τ ſñ herba lauantiū. τ
ρεύεται ὡς πῦρ χωνευτηρίου καὶ ὡς πόα πλυνόντων. καὶ
ſedebit cōflans τ emundās: ſicut argentū. τ
καθιεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων, ὥσπερ τὸ ἀργύριον. καὶ
emūdabit filios leui τ effundet eos: ſicut
καθαριεῖ τοὺς υἱοὺς λευὶ καὶ ἐκχεεῖ αὐτούς, ὥσπερ τὸ
aurum τ ſicut argentū. erunt dñs offerē-
χρυσίον καὶ ὥσπερ τὸ ἀργύριον. ἔσονται τῷ κυρίῳ προσά-
tes ſacrificiū in iuſticia. τ placebit deo ſacrificiū iu
γοντες θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ· καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ θυσία Ιουδ
da τ ſacrificiū hieruſalem: ſicut dies ſeculi:
α καὶ θυσία Ἱερουσαλήμ, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος,
τ ſicut anni pristini. τ accedam ad vos
καὶ καθὼς τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν. καὶ προσελεύσομαι πρὸς ὑμᾶς
in iudicio τ ero teſtis velox ſup venefi-
ἐν κρίσει καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμα-
cos: τ ſup adulteros. τ ſup coos q̄ iurant in no
κούς, καὶ ἐπὶ τοὺς μοιχούς· καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνό-
mine meo in mēdacio. τ ſup eos q̄ ꝓnunt mer
ματί μου ἐπὶ ψευδεῖ· καὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστεροῦντας μι-
cedē mercenariū: τ q̄ oppīmūt pupillū potentiā viduas: τ q̄ pe-
σθὸν μισθωτοῦ, καὶ καταδυναστεύοντας χήρας, καὶ κατ-
cutiūt. pupillos: τ q̄ peruertunt iudiciū ad-
αλίσκοντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν προ-
uene: τ q̄ nō timent me dicit dñs omni
σώπου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με λέγει κύριος παν-
potēs. q̄m ego dñs deus vr τ nō ſū mutat⁹:
τοκράτωρ· διότι ἐγώ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἀλλοιώσομαι,
τ vos filij iacob nō receſſiſtis a peccato
καὶ ὑμεῖς υἱοὶ Ιακὼβ οὐκ ἀπέστητε ἀπὸ τῶν ἁμαρτι-
pñm vros. decimaſtis a legitimis
ῶν τῶν πατέρων ὑμῶν· ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων
meis: τ nō cuſtodiſtis. reuertimini ad me: τ re-
μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἐπιστράφητε πρός με, καὶ ἐπι-
uertar ad vos dicit dñs omīpo. τ
στραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ
dixiſtis in q̄ reuertemur: ſi ſupplantabit homo deū:
εἴπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψωμεν; εἰ πτερνιεῖ ἄνθρωπος θεόν;
q̄ vos ſupplantaſtis me: τ dixiſtis in q̄ ſupplāta-
διότι ὑμεῖς πτερνίζετέ με, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐπτερνί-
uimus te: qꝛ decime τ primitie vobiſ
καμέν σε; ὅτι τὰ δεκάτα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεθ' ὑ-
cū ſunt. τ reſpicientes vos reſpicietis:
μῶν ἐστιν. καὶ ἐπιβλέποντες ὑμεῖς ἐπιβλέψετε
τ me vos ſupplantatis. ann⁹ imple⁹ eſt. τ
με, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε· τὸ ἔτος συντελεῖται· καὶ
iniuſtis oēs fructus in theſauros:
ἐξεπίγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς,
τ rapina in domib⁹ vr̄is. reuertimini iā in
καὶ ἁρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν· ἐπιστρέψατε δὴ ἐν
hoc dicit dñs omīpo. ſi nō aperiā vo
τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ· εἰ μὴ ἀνοίξω ὑ-
bis cataractas celi τ effundā vobis
μῖν τοὺς καταῤῥύτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν
bñdictionē meā donec ſufficiat: τ vindā
εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἐκπλησθῆναι, καὶ διασεί-
vobis cibū: τ non diſperdā fructū
ὑμῖν βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ διαφθείρω ὑμῖν καρπὸν τῆς
tre vre. τ non ſterilabit vra vinea in
γῆς ὑμῶν· καὶ οὐ μὴ ἀστειρώσῃ ὑμῶν ἡ ἄμπελος ἐν τῷ
agro dicit dñs omīpo. τ beatos dicent
ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ μακαριοῦσιν
vos oēs gētes: qꝛ eritis mihi vos ꝺſi tra voluptaria
ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, διότι ἔσεσθέ μοι ὑμεῖς γῆ ἐπιθυμητὸ

Trāſla.B.Hie.

quē vos vultis. Ecce venit
dicit dñs exercituū. Et
quis poterit cogitare
diem aduentus ei⁹? Et
quis ſtabit ad vidēdū eū?
Ipſe enim quaſi ignis cōflans: & quaſi herba
fulonū. Et ſedebit cōflans & emundans
argentum: & purgabit
filios leui. Et colabit
eos quaſi aurū & quaſi
argentum: & erunt dño
offerentes ſacrificia in
iuſtícia. Et placebit
domino ſacrificiū iuda
& hieruſalem:
ſicut dies ſeculi & ſicut
anni antiqui.
Et accedā ad vos in iudi
cio: & ero
teſtis velox maleficis &
adulteris
& periuris: & qui calum
niantur mercedem
mercēnarii & humiliant
viduas & pupillos: & op
primūt peregrinū: nec
timuerunt me dicit dñs
exercituum. Ego enim
dñs & nō mutor: & vos
filii iacob non eſtis con
ſumpti. A diebus enim
patrū veſtrorū receſſiſtis
a legitimis meis & non
cuſtodiſtis. Reuertimini
ad me & reuertar
ad vos dicit dñs exercituum:
Et dixiſtis: in quo reuer
temur? Si affigit
homo deum: quia vos
configitis
me? Et dixiſtis. In quo
configimus te. In
decimis & in primitiis.
Et in penuria vos
maledicti eſtis: & me
vos configitis
gens tota. Inferte oēm
decimam
in horreum & ſit cibus
in domo mea:
& probate me ſuper hoc
dicit dominus,
Si non aperuero vobis
cataractas celi & effu-
dero
vobis benedictionē vſq
ad abundantiā. Et incre-
pabo pro vobis deuoran
tem: & non corrumpet
fructū terre veſtre: nec
erit ſterilis
vinea in agro dicit do-
minus
exercituum. Et beatos
vos dicent omnes
gentes. Eritis enim vos
terra deſiderabilis

Tex.heb.Malach.iij.Pritima.heb.

אָשֻׁר אַתֶּם חַפְּצִים הִנֵּה בָּא
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִי מְכַלְכֵּל
וְאֶת יוֹם בּוֹאוֹ וּמִי הָעֹמֵד בְּהֵרָאוֹתוֹ
כִּי הוּא כְּאֵשׁ מְצָרֵף וּכְבֹרִית
מְכַבְּסִים וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר
כֶּסֶף וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִקַּק
אֹתָם כַּזָּהָב וְכַכֶּסֶף וְהָיוּ לַיהוָה
מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה וְעָרְבָה
לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
יְמֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיוֹת
וְקָרַבְתִּי אֲלֵיכֶם לַמִּשְׁפָּט וְהָיִיתִי
עֵד מְמַהֵר בַּמְכַשְּׁפִים וּבַמְנָאֲפִים
וּבַנִּשְׁבָּעִים לַשָּׁקֶר וּבְעֹשְׁקֵי שְׂכַר
שָׂכִיר אַלְמָנָה וְיָתוֹם וּמַטֵּי גֵר
נָטָה וְלֹא יְרֵאוּנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי וְאַתֶּם
בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם לְמִימֵי
אֲבֹתֵיכֶם סַרְתֶּם מֵחֻקַּי וְלֹא
שְׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה
אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה נָשׁוּב הֲיִקְבַּע
אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קֹבְעִים
אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קְבַעֲנוּךָ
הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה בַּמְאֵרָה אַתֶּם
נָאָרִים וְאֹתִי אַתֶּם קֹבְעִים
הָבִיאוּ כָל הַמַּעֲשֵׂר
אֶל בֵּית הָאוֹצָר וִיהִי טֶרֶף בְּבֵיתִי
וּבְחָנוּנִי נָא בָּזֹאת אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם
אֶת אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם וַהֲרִיקֹתִי
לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי וְנָעַרְתִּי
לָכֶם בַּאֲכָל וְלֹא יַשְׁחִת לָכֶם
אֶת פְּרִי הָאֲדָמָה וְלֹא תְשַׁכֵּל
לָכֶם הַגֶּפֶן בַּשָּׂדֶה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וְאִשְּׁרוּ אֶתְכֶם כָּל
הַגּוֹיִם כִּי תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חֵפֶץ

אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ חָזְקוּ עָלַי
dicit dñs exercituum. Inualuerunt super me
דִּבְרֵיכֶם אָמַר יְהוָה וַאֲמַרְתֶּם מָה
verba vestra dicit dominus. Et dixistis. Quid
נִדְבַּרְנוּ עָלֶיךָ׃ אֲמַרְתֶּם שָׁוְא עָבַד אֱלֹהִים
locuti sumus contra te? Dixistis. Vanus est qui seruit deo:
וּמַה בָּצַע כִּי שָׁמַרְנוּ
et quod emolumētum: quia custodiuimus
מִשְׁמַרְתּוֹ וְכִי הָלַכְנוּ קְדֹרָנִית מִפְּנֵי
precepta eius: & quia ambulauimus tristes coram
יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְעַתָּה אֲנַחְנוּ
domino exercituū. Ergo nunc
מְאַשְּׁרִים זֵדִים גַּם נִבְנוּ עֹשֵׂי
beatos dicimus arrogantes. Siquidē edificati sūt
רִשְׁעָה גַּם בָּחֲנוּ אֱלֹהִים וַיְמַלָּטוּ׃
facientes impietates: & tentauerunt deū & salui facti sunt. Tunc locuti
אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל
sunt timentes dominum
רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְהוָה וַיִּשְׁמָע
vnusquisq; cū proximo suo. Et attendit dñs & audiuit: & scripta est liber monumenti coram eo timentibus dñm & cogitantibus nomen eius. Et erūt mihi dicit dñs exercituū in die qua
וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי
ego facio in peculium: & parcam eis sicut parcit vir filio suo
יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ׃ וְהָיוּ לִי
seruienti sibi. Et cōuertemini & videbitis quid sit inter iustū & impiū: & inter seruientem deo & non seruientem ei.
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר
4. Ecce enim dies veniet succēsa quasi caminus: & erunt oēs superbi & omnes facientes impietatem: stipula. Et inflāmabit eos dies veniēs dicit dñs exercituum:
אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם
que non derelinquet eis radicem & germen.
כַּאֲשֶׁר יַחְמֹל אִישׁ עַל בְּנוֹ
Et orietur vobis timentibus nomē meū: sol iustitie: & sanitas in pēnis eius. Et egrediemini & salietis sicut vitulus de armento: & calcabitis impios cū fuerint cinis sub planta pedum vestrorū:
הָעֹבֵד אֹתוֹ׃ וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין
in die qua ego facio dicit dñs exercituū. Memento legis moysi serui mei quā mandaui ei in oreb ad omnē israel: precepta & iudicia. Ecce ego mittam vobis heliam prophetam anteq̄ veniat dies domini magn? & horribilis. Et cōuertet cor patrū ad filios & cor filiorū ad patres eorum: ne forte veniam & percutiam terrā anathemate.

צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹהִים
וְלַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ׃
כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בֹּעֵר כַּתַּנּוּר וְהָיוּ
Cap. iiij. כָּל זֵדִים וְכָל עֹשֵׂה רִשְׁעָה קַשׁ
וְלִהַט אֹתָם הַיּוֹם הַבָּא אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב לָהֶם
שֹׁרֶשׁ וְעָנָף׃ וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי
שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ
וִיצָאתֶם וּפִשְׁתֶּם כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק׃
וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת
כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם בַּיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה
עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתוֹ בְּחֹרֵב
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים׃
הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָּה
הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל
וְהַנּוֹרָא׃ וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים
וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם פֶּן אָבוֹא
וְהִכֵּיתִי אֶת הָאָרֶץ חֵרֶם׃

הנה אנכי

---

dicit dñs omipo. ingrauastis sup me in
λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐβαρύνατε ἐπ' ἐμὲ ἐν τοῖς
verbis vris dicit dñs. Et dixistis in q̄ oblocuti
λόγοις ὑμῶν λέγει κύριος· καὶ εἴπατε ἐν τίνι κατελα
sumus ꝑ te? dixistis vanus q̄ seruit deo:
λήσαμεν κατὰ σοῦ; εἴπατε μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ,
et q̄d ꝓfit q̄ custodiuimus mandata eius:
καὶ τί πλέον ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ, D
et q̄ ābulauim⁹ supplices ante faciem dñi ei⸗
καὶ ὅτι ἐπορεύθημεν ἱκετεύοντες πρὸ προσώπου κυρίου παν
potentis. et nūc nos beatos dicim⁹ alienos:
τοκράτορος· καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν ἀλλοτρίους,
et reedificant oēs q̄ faciunt iniqua: et resti
καὶ ἀνοικοδομοῦνται πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα, καὶ ἀντε
terūt deo et salui facti sūt. hec oblocuti sunt q̄ ti⸗
στησαν θεῷ καὶ ἐσώθησαν· ταῦτα κατελάλησαν οἱ φο
ment dñm vnusq̄sq; ad ꝓximū suum. et
βούμενοι τὸν κύριον ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ
attendit dñs et audiuit: et scripsit libru⸗
προσέσχεν κύριος καὶ ἐπήκουσεν, καὶ ἐγράφη βιβλίον
monumēti i cōspectu suo his q̄ timent dñm
μνημοσύνου ἐνώπιον αὐτοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον
et q̄ reuerentur nomen eius. et erunt mihi di⸗
καὶ ἐνλαβουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔσονταί μοι λέ
cit dñs omipo in die q̄ ego facio in ac⸗
γει κύριος παντοκράτωρ εἰς ἡμέραν ἣν ἐγὼ ποιῶ εἰς περι
ꝯsitionem. et eligam eos sicut eligit ho
ποίησιν· καὶ αἱρετιῶ αὐτοὺς ὃν τρόπον αἱρετίζει ἄν⸗
mo filiū suum q̄ seruit ei. et cōuer⸗
θρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δουλεύοντα αὐτῷ· καὶ ἐπι⸗
temini et videbitis: q̄d sit inter iustum
στραφήσεσθε καὶ ὄψεσθε, τί ἀνὰ μέσον ἀναμίσου δικαίου
et iniustū: et inter seruientē deo et
καὶ ἀδίκου, καὶ ἀναμίσου τοῦ δουλεύοντος θεῷ καὶ τοῦ
nō seruientem ei.
μὴ δουλεύοντος αὐτῷ. Ca.4.

Quia ecce dico venit ardens sicut caminus
Διότι ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καιομένη ὡς κλίβανος
et cōburet eos: et erunt oēs alienigene et
καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται πάντες ἀλλόφυλοι καὶ
vniuersi q̄ faciunt iniqua stipula: et succēdet eos
πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα καλάμη, καὶ ἀναφλέξει αὐτοὺς ἡ
dico veniēs dicit dñs virtutū. et non reli⸗
ἡμέρα ἐρχομένη λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ οὐ μὴ κατ
quet oēm radix neq; ramū. vobis ãt q̄ timetis
λειφθῇ αὐτῶν ῥίζα οὐδὲ κλῆμα. ὑμῖν δὲ τοῖς φοβουμένοις
nomē meū orietur sol iusticie et sanitas in
τὸ ὄνομά μου ἀνατελεῖ ἥλιος δικαιοσύνης καὶ ἴασις ἐν ταῖς
pēnis eius. et egrediemini et salietis sicut vituli
πτέρυξιν αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεσθε καὶ σκιρτήσετε ὡς μοσχά⸗
de viculis relaxati: cōculcabitis impios. et
ρια ἐκ δεσμῶν ἀπειμένα, καὶ καταπατήσετε ἀσεβεῖς·
erunt cinis sub pedib⁹ vris in die q̄
ἔσονται σποδὸς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ
ego facio dicit dñs omipo. memēntote legis
ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος παντοκράτωρ· μνήσθητε τοῦ νόμου
moysi serui mei: sicut ꝓcepi ei in o⸗
τοῦ μωυσέως τοῦ δούλου μου, καθότι ἐνετειλάμην αὐτῷ ἐν ὄ⸗
reb ad oēm israel ꝓcepta et iudicia. ecce
ρηβ πρὸς πάντα ἰσραὴλ προστάγματα καὶ κρίματα. ἰδοὺ
ego mitto vobis heliam ꝓphetā ante q̄ veniat
ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν ἠλίαν τὸν προφήτην πρὶν ἐλθεῖν
dies dñi magna et illustris. et cōuertet
ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ· ὃς ἀποκατασ⸗
cor ꝓtis ad filiū: et cor hois
τήσει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, καὶ καρδίαν ἀνθρώπου
ad ꝓximū suū: ne forte veniēs percutiā terrā
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν πα⸗

Explicit Malachias propheta.

Incipit prologus beati hieronimi presybteri
in libros Machabeorum.

MAchabeorū libri duo prenotant prelia inter hebreornm duces gentēq; persarum: pugnam quoq; sabbatorum:& nobiles machabei ducis triumphos:ex cuius nomine et libri iidez sunt nuncupati. Hec quoq; historia continet etiam inclyta illa gesta machabeorum fratrum qui sub antiocho rege:pro sacris legibus dira tormenta perpessi sunt.Quos mater pia dum diuersis supplicijs vrgerētur:non solum non fleuit:sed & gaudens hortabatur ad gloriam passionis.

Item alius prologus.

MAchabeorum libri licet non habeantur in canone hebreorum:tamē ab ecclesia inter diuinorum voluminū annotantur historias:notant aūt prelia inter hebreorum duces gēteśq; persarū:pugnā quoq; sabbatorū & nobiles machabei triumphos:fedus quoq; amicitiarū cum romanorū ducibus atq; legationū. Machabei septem fratres ab vna matre machabea nomine geniti custodientes legem:patris traditionē:non māducantes carnē porcinam:ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrii gloria coronati sunt cū matre sua:atq; sepulti cū magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus.

Tex.Gre.cū iter.lati.

MACCABEORVM PRIMVS.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΠΡΩΤΟΣ.

Trāsla.B.Vie.

Incipit liber primus.
Machabeorum.

Maccabeo.i.Cap. i.

Ca.i.

A

ET factū est postquā percussit alexāder philippi macedo qui prim⁹ regnauit in grecia egressus de terra cethim:darium regē persarum & medorū: constituit prelia multa & obtinuit omniū munitiones: & interfecit reges terre. Et pertransiit ysq; ad fines terre:et accepit spolia multitudinis gentium: & siluit terra in conspectu eius.Et congregauit virtutē & exercitum fortem nimis: et exaltatus est & eleuatum cor eius:& obtinuit regiões gentiū et tyrannos:& facti sunt illi in tributum.Et post hec decidit in lectum & cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erāt nutriti a iuuentute sua:& dimisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnauit alexander annis duodecim: & mort⁹ est.Et obtinuerunt pueri ei⁹ regnum vnusquisq; in loco suo:& imposuerunt oēs sibi diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis:& multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati:antiochus illustris filius antiochi regis q fuerat rome obses:& regnauit in anno cēsimotricesimoseptimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filii iniqui:& persuaserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentum cū gentibus que circa nos sunt:qa exquo recessimus ab eis:inuenerunt nos multa mala:& bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo: & abierunt ad regem: & dedit illis potestatem:vt facerent iustici gentium:et edificauerunt gymnasiū in hyerosolimis secundum leges nationum:& fecerunt sibi preputia:et recesserunt a testamēto sancto:& iuncti sunt nationibus:& venundati sunt vt facerēt malū. Et paratū est regnum in conspectu antiochi: & cepit regnare in terra egypti vt regnaret super duo regna. Et intrauit in egyptū in multitudie graui in curribus & elephātis & equitibus: & copiosa nauiū multitudine. Et constituit bellū aduersus ptolemeum regem egypti:

B

C

1.Reg. 2.3

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ μετὰ τὸ πατάξαι Φίλιππον τὸν Μακεδόνα τὸν βασιλεύσαντα πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἐξελθὼν ἐκ Κιτιαίων Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Φιλίππου ὁ Μακεδών, ὃς ἐβασίλευσε μετὰ Δαρεῖον τὸν βασιλέα Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντὶ ἐκείνου πρότερον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνεστήσατο πολέμους πολλούς, καὶ ἐκράτησε παντὸς τοῦ ὀχυρώματος αὐτῶν· καὶ ἔσφαξε βασιλεῖς τῆς γῆς· καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρων τῆς γῆς, καὶ ἔλαβε σκῦλα πολλὰ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ὑψώθη καὶ ἐμεγαλύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ συνήξε δύναμιν ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἐκράτησε χωρῶν ἐθνῶν καὶ τυράννων, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς φόρον, καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην καὶ ἔγνω ὅτι ἀποθνήσκει· καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας τοὺς ἐνδόξους τοὺς συντραφέντας μετ' αὐτοῦ ἐκ νεότητος· καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἐπεκράτησαν οἱ παῖδες ἕνα ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ ἕκαστος· καὶ ἐπέθηκαν πάντες διαδήματα μετὰ τὸν ἀποθανεῖν αὐτούς, καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐπ' ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπληθύνθησαν κακὰ ἐν τῇ γῇ· καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτωλὸς Ἀντίοχος ἐπιφανής, υἱὸς Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ὅμηρος ἐν Ῥώμῃ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ βασιλείας Ἑλλήνων· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς λέγοντες· πορευθῶμεν καὶ διαθώμεθα διαθήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν· ἀφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν κακὰ πολλά· καὶ κατεύθυνε λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν· καὶ προσυμβιβάσαντο ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ποιῆσαι δικαιώματα τῶν ἐθνῶν· καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυστίας καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ διαθήκης ἁγίας· καὶ ἐζεύχθησαν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν. καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐναντίον Ἀντιόχου· καὶ ὑπέλαβε βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου, ὥστε βασιλεύσειν ἐπὶ τὰς δύο βασιλείας· καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον ἐν ὄχλῳ βαρεῖ ἐν ἅρμασι καὶ ἐλέφασι καὶ ἐν ἵπποις καὶ ἐν πλοίοις μεγάλοις· καὶ συνῆξεν

os ānos multos. & multiplicauerūt mala in terra.& exiuit ex eis radix peccatrix antioch⁹ illustris: filius antiochi regis: q fuit obses in roma. & regnauit in anno centesimo & tricesimo & septimo regni grecoꝝ. in diebus illis exierūt de israel filij iniqui: & suaserunt multis dicētes. eamꝰ & disponamꝰ pactū cū gentibꝰ q̄ i circuitu nr̄m. facta exquo recessimꝰ ab eis: inuenerūt nos mala multa. & placuit sermo in oculis eoꝝ. & pati sunt de populo: & iuerūt ad regē. & dedit eis potestatē faciēdi iusticiā gentiū. & edificauerūt gymnasiū in hierosolymis ſm leges gentiū. & fecerūt sibi preputia & recesserūt a testamēto sancto. & iuncti sunt gentibꝰ & vēdidērūt se vt facerēt malū. & paratū est regnū cōā ante faciem eius. & cepit regnare in terra egypti vt regnaret sup duo regna. & intrauit in egyptū in turba grauī in curribꝰ & elephātis & in equitibꝰ & in classe magna. & cōstituit

Ħ.

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Iero. Maccabeo.i. Cap. i.

bellū cōtra ptolemeū regē egy= πόλεμον πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα αἰγύ
pti. ⁊ veritꝰ est ptolemeꝰ a fa= πτου. καὶ ἐντρέπει πτολεμαῖος ἀπὸ πρό
cie ei⁹ ⁊ fugit. ⁊ ceciderūt vulne σώπου αὐτοῦ καὶ ἔφυγε. καὶ ἔπεσον τρω
rati multi: ⁊ ceperūt ve: ματίαι πολλοί, καὶ κατελάβοντο τὰς πό
bes munitas in terra egypti. ⁊ λεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ αἰγύπτου. καὶ
accepit spolia egypti: ⁊ re= ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς αἰγύπτου, καὶ ἐπι
uersus ē antiochus postꝫ percussit egyp= στρέψαν ἀντίοχος μετὰ τὸ πατάξαι αἴγυ
ptū in centesimo ⁊ quadragesimo ⁊ πτὸν ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ
tertio anno. ⁊ ascēdit in israel ⁊ hie τρίτῳ ἔτει. καὶ ἀνέβη ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἀ
solymā in turba grauī: ⁊ intrauit in ναβὰς εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ εἴ
sanctuariū in superbia: ⁊ accepit σελθεν εἰς τὰ ἁγίασματα ἐν ὑπερηφανίᾳ, καὶ ἔλαβε
altare aureū: ⁊ cāde τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὸν λυ=
labrū luminis: ⁊ oia vasa χνίαν τοῦ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκεύη
eius: ⁊ mēsam ppositiōis: αὐτῆς, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως,
⁊ libatoria ⁊ phialas: ⁊ καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τὰς φιάλας, καὶ
mortariola aurea: ⁊ ve= τὰς θυίσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ κατα
lum: ⁊ coronas: ⁊ ornā πέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κό
mētū aureū qđ in facie σμον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ
templi. ⁊ cōminuit oia: ⁊ accepit ναοῦ. καὶ ἐλέπισεν πάντα, καὶ ἔλαβε
argentū ⁊ aurū ⁊ vasa τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη
desiderabilia. ⁊ accepit thesau τὰ ἐπιθυμητά. καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυ
ros absconditos qđ inuenit. ⁊ acci ροὺς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε. καὶ λα
piēs oia abiit in terrā suā. βὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
⁊ fecit hoim cedē: ⁊ locutꝰ est καὶ ἐποίησε φονοτονίαν, καὶ ἐλάλησεν
superbiā magnā. ⁊ fuit lu= ὑπερηφανίαν μεγάλην. καὶ ἐγένετο πέν
ctꝰ magnꝰ in israel in oi loco θος μέγα ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ
eoꝝ. ⁊ gemuerūt principes ⁊ se= αὐτῶν. καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρε
niores: virgines ⁊ pueri infir= σβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἐξέ
mati sūt: ⁊ pulchritudo mulierū mu λιπον: ⁊ πρόσωπον γυναικῶν ἠλ
tata est. oīs sponsus accepit luctū. λοιώθη. πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον.
sedēs in thalamo fuit in luctu. ⁊ καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει. καὶ
cōcussa ē terra sup habitātes e= ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπ
um. ⁊ oīs domus iacob induerūt αὐτήν. καὶ πᾶς ὁ οἶκος ἰακὼβ ἐνεδύσαν
cōfusionē. post duos ānos diem mi= τὸ αἰσχύνην. μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπο
sit rex principē tribu= στεῖλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογί=
ti in vrbes iuda. ⁊ venit in ας εἰς τὰς πόλεις ἰούδα. καὶ ἦλθεν εἰς

Et constituit bellum aduersus ptole= meum regem egypti: & veritus est pto meus a facie eius & fugit: & ceciderunt vulnerati multi. Et comprehendit ciuitates munitas in terra egypti: & accepit spolia terre egypti. Et conuertit antiochus postq̄ percussit egyptus in centesimo & quadragesimo & tertio anno: & ascendit ad israel: & ascendit hierosolymam in multitudine graui. Et intrauit in sanctificationem cum superbia: & accepit altare aureum: & candelabrum luminis: & vniuersa vasa eius: & mensas prepositionis & libatoria & phialas: & mortariola aurea: & velus & coronas & ornamentum aureus quod in facie templi erat: & cōminuit omnia: Et accepit argentum & aurū & vasa cōcupiscibilia: et accepit thesauros occultos quos inuenit: & sublatis oibus abiit in terram suam. Et fecit cedē hominū: & locutus est in superbia magna. Et factus est planctus magnus in israel: & in omni loco eorum. Et ingemuerūt principes & seniores: & iuuenes & virgines infirmati sunt: & speciositas mulierum immutata est. Omnis maritus sumpsit lamentum: & que sedebant in thoro maritali lugebant: et cōmota est terra sup habitantes in ea: et vniuersa domus iacob induit confusionem. Et post duos annos dierum misit rex principem tributorum in ciuitates iuda: & venit hierusalem cum turba magna. Et locutus est ad eos verba pacifica in dolo: & crediderunt ei. Et irruit super ciuitates repente: et percussit eam plaga magna: & perdidit populum multus ex israel. Et accepit spolia ciuitatis: & succēdit eam igni. Et destruxit domos eius & muros ei⁹ in circuitu: & captiuas duxerūt mulieres & natos: & pecora possederunt. Et edificauerunt ciuitates dauid muro magno & firmo & turribus firmis: et facta est illis in arcem. Et posuerunt illic gentem peccatricem viros iniquos: et conualuerunt in ea. Et posuerūt arma et escas: et congregauerunt spolia hierusalem & reposuerūt illic: & facti sunt in laqueum magnum. Et factū est hoc ad insidias sanctificationi: & in diabolū malum israel: et effuderunt sanguinem innocentem per circuitū sanctificationis: & contaminauerunt sanctificationem. Et fugerūt habitatores hierusalem propter eos: & facta est habitatio exterorum: Et facta est extera semini suo: & nati eius reliquerunt eam. Sanctificatio ei⁹ desolata est sicut solitudo: dies festi eius conuersi sunt in luctum: sabbata eius in opprobrium: honores eius in nihilum. Secundum gloriam ei⁹ multiplicata est ignominia eius: et sublimitas eius conuersa est in luctum. Et scripsit rex antioch⁹ omni regno suo: vt esset omnis populus vnus: et reliquerunt vnusquisq̄

hierusalē in turba graui: ⁊ locutꝰ ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐλάλη
est eis verba pacifica in dolo: σεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ,
⁊ crediderūt ei. ⁊ irruit καὶ ἐπιστεύσαν αὐτῷ. καὶ ἐπέπεσεν
sup ciuitatē subito. ⁊ percussit ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα. καὶ ἐπάταξεν
cū plaga magna. ⁊ perdidit αὐτὴν πληγὴν μεγάλην. καὶ ἀπώλεσεν
pplm multū de israel. ⁊ accepit λαὸν πολὺν ἐξ ἰσραήλ. καὶ ἔλαβε τὰ
spolia vrbis: ⁊ cōbussit il= σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐ
lā igni: ⁊ destruxit domos il= τὴν πυρί, καὶ καθεῖλε τοὺς οἴκους αὐ
li⁹ ⁊ muros illi⁹ in circuitu. ⁊ ca= τῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κύκλῳ. καὶ ἠχ
ptiuauerūt mulieres ⁊ fi= μαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέ
lios: ⁊ iumēta possederūt. ⁊ κνα, καὶ τὰ κτήνη ἐκληρονόμησαν. καὶ
edificauerunt vrbē dauid muro ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν δαυὶδ τείχει
magno ⁊ forti turrib⁹ munitio: μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ πύργοις ὀχυροῖς,
⁊ fuit illeo in arcē. ⁊ posuc καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν. καὶ ἔπε
runt illic gētē peccatricē: viros ini σαν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλόν, ἄνδρας παρ
quos: ⁊ cōualuerūt in illa. ⁊ ανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ. καὶ
posuerunt arma ⁊ escas: ⁊ cōgre θέντο ὅπλα καὶ τροφήν, καὶ συ=
gātes spolia hierusalē repo ναγαγόντες τὰ σκῦλα ἱερουσαλὴμ ἐπὶ
suerūt illic. ⁊ facti sūt in magnū la= σαν ἐκεῖ. καὶ ἐγένοντο εἰς μεγάλην πα
queū. ⁊ fuit in insidias sanc= γίδα. καὶ ἐγένετο εἰς ἐνέδρον τῷ ἁγια
tuariō: ⁊ in calūniatorē malū σματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ
israel semp. ⁊ effuderūt sanguinē ἰσραὴλ διαπαντός. καὶ ἐξέχεαν αἷμα
innocētē circuitu sanctuariū: ⁊ polluerūt ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμί=
erūt sanctuariū. ⁊ fugerūt habi ανναν τὸ ἅγίασμα. καὶ ἔφυγον οἱ κα
tatores hierusalē ppt eos: ⁊ facta τοικοῦντες ἱερουσαλὴμ διὰ τοὺς, καὶ ἐγένε
est habitatio exteroꝝ. ⁊ facta est ex= το κατοικία ἀλλοτρίων. καὶ ἐθήκατο ἀλ
tera generationib⁹ suis: ⁊ λοτρία γοῖς γενήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ
filij sui reliquerūt eā. sanc= τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν. τὸ ἁγί
tuariū illi⁹ desolatū ē vt eremꝰ. fe= ασμα αὐτῆς κεκμώθη ὡς ἔρημος. αἱ ἑορ
sta eiꝰ versa sunt in luctū. sab= τὴ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος. τὰ σάβ Tob.2. b. Amos 8.c
bata eiꝰ in ignominiā. honor eiꝰ βατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμόν. ἡ τιμὴ αὐτῆς
in vilipēdium: iuxta gliā eiꝰ sic εἰς ἐξουδένωσιν, κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐγε
it ignominia eiꝰ. ⁊ altitudo eiꝰ νήθη ἀτιμασμὸς αὐτῆς. καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
versa est in luctū. ⁊ scripsit rex ἐστράφη εἰς πένθος. καὶ ἔγραψεν ὁ βασι
israel omni regno suo vt essent om λεὺς πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάν
nes in pplm vnū: ⁊ relinqueret qlib⁹ τας εἰς λαὸν ἕνα, καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκασ=

legos suos. τ cõsenserũt oẽs
τὰ νόμιμα αὐτοῦ. καὶ ἐπεδέξατο πάντα
gẽtes sm sm̃onẽ regis.
τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.
τ multi ab israel cõsenserũt sui
καὶ πολλοὶ ἀπ' ἰσραὴλ εὐδόκησαν τῷ λα
mti eius. τ sacrificauerũt idolis: τ
τρεῖα αὐτοῦ. καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ
polluerũt sabbatũ. τ mi=
ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. καὶ ἀπέ=
sit rex libros in manu ni
στειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγ
dos in hierusalẽ τ vbes iu=
γέλων εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις Ἰού
da vt irẽt post leges alienos
δα πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων
terre: τ phiberẽt holocausta τ
τῆς γῆς, καὶ κωλῦσαι ὁλοκαυτώματα καὶ
sacrificiũ τ libationẽ ex sanctuario:
θυσίαν καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος,
τ coinquarẽt sabbata τ festa: τ
καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτάς, καὶ
polluerẽt sanctuariũ τ sanctos: edificarẽt
μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους, οἰκοδομῆσαι
aras τ lucos: τ idola: τ sacrificarẽt
βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν
porcina τ pecora cõmunia: τ relinquerẽt
ὑεῖα καὶ κτήνη κοινά, καὶ ἀφιέναι τοὺς
filios suos incircũcisos: abominarent
υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς
alas suas in oi immundo τ
ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ
coinquatione. ita vt obliuiscerent
G legis: βεβηλώσεις. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου,
τ imutarẽt oẽs iustificationes.
καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.
τ q̃ non faceret iuxta verbũ
καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ
regis morerẽt. iuxta oia
βασιλέως ἀποθανεῖται. κατὰ πάντας
verba hec scripsit ol
τοὺς λόγους τούτους ἔγραψε πάσῃ τῇ
regno suo. τ fecit pinci
βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐπέστησεν ἐπισκό=
pos sup oẽm pplm: τ precẽ=
πους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐνετεί
pit vbib⁹ iuda sacrificare per
λατο πάσαις πόλεσιν Ἰούδα θυσιάζειν κα
vbẽ τ vbẽ. τ cõgregati sunt
τὰ πόλιν καὶ πόλιν. καὶ συνεφοιδήσαν
de pplo ad eos multi. cis
ἀπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοὺς πολλοί. πᾶς
q̃ derelinquerat legẽ. τ fecerũt
ὁ ἐγκαταλιπὼν τὸν νόμον. καὶ ἐποίησαν
mala in terra: τ posuerũt israel in
A κακὰ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν
abditis in omni refugio ipor.
κρύφοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.
τ quinta τ decima die chasleu
καὶ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ χασελεῦ
quinto τ ẋdragesimo τ cẽtesi
τῷ πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατο
mo anno edificauerũt abominationẽ deso=
στῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώ
lationis sup altare. τ in vibi
σεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν πόλε
bꝰ iuda circuitu edificauerunt aras:
σιν Ἰούδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς,
τ in ianuis domoꝝ. τ in
καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν. καὶ ἐν
plateis thura icẽdebãt. τ libros
ταῖς πλατείαις ἐνέπιον. καὶ τὰ βιβλία

legẽ suam: & consenserunt omnes gen
tes secundũ verbum regis antiochi. Et
multi ex israel consenserũt ei: & sacrifi=
cauerũt idolis & coinquauerunt sabba
tũ. Et misit rex antiochus libros p ma
nꝰ nunciorũ in hierusalẽ: & in oẽs ciui=
tates iude vt sequerẽtur leges gentiuꝫ
terre: & phiberent holocausta & sacrifi
cia: & placationes fieri in tẽplo dei: & p
hiberent celebrari sabbatũ & dies solẽ=
nes. Et iussit coinquari sancta et sanctũ
templũ israel. Et iussit edificari aras &
tẽpla & idola: & ĩmolari carnes suillas
& pecora cõmunia: & relinq̃re filios su=
os incircuncisos: & coinquinari aĩas eo
rũ in oibus immũdiciis & abominatio
nibus: ita vt obliuiscerẽtur legẽ & imu=
tarẽt oẽs iustificationes dei. Et q̃cunq;
nõ fecissent secundũ verbũ regis antio
chi: morerẽtur. Secundũ oĩa verba hec
scripsit omni regno suo: & p̃posuit pri
cipes populo q hec fieri cogerẽt. Et mꝺ
serũt ciuitatibus iude sacrificare. Et cõ
gregati sunt multi de pplo ad eos q de=
reliquerãt legẽ dñi: & fecerũt mala sup
terrã: & effugauerũt pplm israel in abdi
tis & in asconditis fugitiuorũ locis. Die
qntadecima mẽsis casleu: qnto & q̃dra=
gesimo & cẽtesimo ãno: edificauit rex
antioch⁹ abominandũ idolũ desolatio
nis sup altare dei: & p vniuersas ciuita=
tes iude in circuitu edificauerũt aras &
ante ianuas domorũ: & in plateis incen
debant thura & sacrificabãt. Et libros
legis dei cõbusserunt igni scidẽtes eos:
& apud quẽcunq; inueniebãtur libri te
stamẽti dñi: & quicũq; obseruabat legẽ
dñi secundũ edictũ regis: trucidabãt eũ.
In virtute sua faciebãt hec pplo israel q
inueniebatur in omni mẽse in ciuitati=
bus. Et quinta et vicesima die mẽsis sa
crificabãt sup arã que erat cõtra altare:
& mulieres q̃ circuncidebãt filios suos
trucidabãtur secundũ iussum regis an=
tiochi. Et suspẽdebant pueros a cerui=
cibus p vniuersas domos eorũ: & eos q
circunciderãt illos trucidabũt. Et mul
ti de populo israĺ diffinierunt apud se: vt
nõ mãducarẽt immũda: et elegerũt ma
gis mori q̃ cibis coinquari immũdis:
& noluerũt infringere legẽ dei sanctaꝫ
& trucidati sunt: & facta est ira magna
sup populũ israel valde. Ca.2.

IN diebus illis surrexit matathias fi
lius iohãnis filii symeonis sacerdos
ex filiis ioarim ab hierusalẽ: & consedit
in monte modin. Et habebat filios qn=
q̃: iobannã: qui cognominabatur gad
dis: & simonem: qui cognominabatur
thasi: & iudam: q vocabatur machabeꝰ:
& eleazarũ: qui cognominabatur aba=
rõ: & ionatham: qui cognominabatur
apphus. Hi viderunt mala que fiebant
in populo iuda et in hierusalem. Et dĩ=
xit matathias. Ve mihi. Vt quid natus
sum videre cõtritionem populi mei &
contritionem ciuitatis sancte: & sedere
illic cum datur in manibus inimicorũ!
Sancta in manu extraneorũ facta fũt!
templum eius sicut homo ignobilis.
Vasa glorie eius captiua abducta sunt:

legio q̃ inuenerãt cõbusserũt igne scinden=
τ νόμου ἃ εὗρεν ἐνεπύρισαν πυρὶ κατεχέ
teo. τ vbi inueniebat apud aliquẽ
σαντες. καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι
liber testamẽti: τ sic̃ agebat
βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ
legi edicto regis occidebãt
νόμῳ τοῦ σύγκριμα τοῦ βασιλέως ἐθανάτουν
illũ in virtute sua. faciebãt sic israel
αὐτὸν ἐν ἰσχύι αὐτῶν. ἐποίουν οὕτω τῷ εὑρε
inuẽtis in omni mẽse τ mẽse in
θέντι ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν
vrbib⁹ τ dnta et vicesima mẽ
ταῖς πόλεσι καὶ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μη
sis sacrificãtes sup arã q̃ erat in
νὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν ὃς ἦν ἐπὶ
altari. τ mulieres q̃ circũ
τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περι
cideruntfilios suos occiderũt
τετμακυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν
iuxta iussum: τ suspẽderunt ifantes
κατὰ πρόσταγμα, καὶ κρεμάσαντα τὰ βρέφη
ex collio eoꝝ τ domos
ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν καὶ τοὺς οἴκους
eoꝝ τ eos q̃ circũciderãt illos.
αὐτῶν καὶ τοὺς περιτετμακότας αὐτούς.
τ multi in israel fortificati sunt τ
καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν καὶ
offirmati in se vt nõ comederẽt cõmũia.
ὠχυρώθησαν ἐν ἀνδρὶς τοῦ μὴ φαγεῖν κοινά.
τ elegerũt mori vt nõ polluerẽ
καὶ ἐπεδέξαντο ἀποθανεῖν ἵνα μὴ μιανθῶ
tur cibis τ ne inquinarẽt testa
σι τοῖς βρώμασι καὶ μὴ βεβηλώσωσι διαθή
mẽtũ sanctũ: τ mortui sunt. τ fuit ira
κην ἁγίαν, καὶ ἀπέθανον. καὶ ἐγένετο ὀργὴ
magna sup israel valde.
μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα. Ca.2.

IN diebꝰ illis: surrexit mat=
ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη ματ=
thias filꝰ ioãnis filij symeõ sacerdos
θαίας υἱὸς ἰωαννίου τοῦ συμεὼν ἱερεὺς τῶν
filiorꝫ ioarib de hierusalẽ: τ se=
υἱῶν ἰωαρὶβ ἐκ τῆς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκά=
dit in modin. τ ei filij q̃nq;
θισεν ἐν μωδεῖν. καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε,
ioãnes cognominatꝰ gaddis: simon
Ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος Ἰαδδίς, Σίμων
vocatꝰ thasi: iudas voca
ὁ καλούμενος θασί, Ἰούδας ὁ καλού=
tus maccabeꝰ: eleazar⁹ voca=
μενος μακκαβαῖος, Ἐλιαζὰρ ὁ καλούμε=
tus auarã: ionathas vocatꝰ sapꝫ
νος Ἀβαράν, Ἰωνάθας ὁ καλούμενος σατ=
phus. τ vidit blasphemias q̃ fie
φοὺς. καὶ εἶδε τὰς βλασφημίας τὰς γι
bãt in iuda τ hierlim: τ dixit.
νομένας ἐν Ἰούδᾳ καὶ Ἱερῆμ, καὶ εἶπεν.
hei mihi: vt q̃d hoc natꝰ sum videre cõtri
οἴμοι, ἵνατί τοῦτο ἐγενήθην ἰδεῖν τὸ σύν
tionẽ pplꝰ mei: τ cõtri=
τριμμα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ συν=
tionẽ vbis sancte: τ se=
τριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ κα
dere ibi cũ datꝰ ea in manu
θίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ
inimicorũ: sanctuariũ in manu alienoꝝ.
ἐχθρῶν; τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων.
factũ ẽ tẽplũ ei⁹ vt vir ignobilis.
ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἄδοξος. τὰ
vasa glie captiua abducta sũt.
σκεύη τῆς δόξης αἰχμάλωτα ἀπῆχθη.

trucidati sunt infantes eiꝰ in pla
ἀπεσφάγη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν πλα
teis eiꝰ. pueri eiꝰ in gla
τείαις αὐτῆς. οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομ=
dio inimici. que gēs nō hereditā
φαία ἐχθροῦ. πᾶσα γένος οὐκ ἐκληρονόμη
uit regnū ꝛ nō obtinuit spo
σι βασιλείαν καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκυ
lia eiꝰ. ois ornatꝰ eiꝰ ablatꝰ ē.
λων αὐτῆς. πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφῃρέθη.
pro libera facta est in ſerua ꝛ
ἀντὶ ἐλευθέρας ἐβδύλευσε. καὶ
ecce ſancta nſa ꝛ pulchritudo nſa
ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν
ꝛ glia nſa deſolata est: ꝛ cōtamina=
καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλω
uerūt ea gētes. vt qđ nobis vltra viuere?
σαν αὐτὰ τὰ ἔθνη. ἵνα τί ἡμῖν ἔτι ζῆν;
ꝛ scidit mattathias ꝛ filij eiꝰ
καὶ διέῤῥηξε ματταθίας καὶ υἱοὶ αὐτοῦ
vestes suas: ꝛ induerūt
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλοντο
saccos. ꝛ plocauerūt valde.
τὸ σάκκους. καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.
ꝛ venerūt q̄ a rege
καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ
cogentes rebellionē in
καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς
modin vrbē vt sacrificarēt. ꝛ
μωδὶν τὴν πόλιν ἵνα θυσιάσωσι. καὶ
multi de ſirael ad eos accē
πολλοὶ ἐκ τοῦ ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσ
serūt. ꝛ mattathias ꝛ filij eius
ἦλθον. καὶ ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
cōgregati sūt. ꝛ respōderūt q̄ a
συνήχθησαν. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ
rege. ꝛ dixerūt mattathie:
τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπαν τῷ ματτα
dicētes. princeps ꝛ gloſus ꝛ
θία, λέγοντες. ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ
magnꝰ es in vrbe hac: ꝛ cor=
μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐσκ
roboratꝰ in filijs ꝛ fratrib⁹. nūc acce
ῥιγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς. νῦν πρὸ
de primꝰ ꝛ fac prece
σελθε πρῶτος καὶ ποίησον τὸ πρόσταγ
pti regis: vt fecerūt om=
μα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάν
nes gētes ꝛ viri iuda ꝛ
τα τὰ ἔθνη καὶ οἱ ἄνδρες ἰούδα καὶ
relicti in hieruſalē. ꝛ
οἱ καταλειφθέντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
eris tu ꝛ domꝰ tua amicoꝝ re=
ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βα
gis. ꝛ tu ꝛ filij tui glificabi=
σιλέως. καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθή
mini argēto ꝛ auro ꝛ mune=
σεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ δόσε=
ribꝰ multis. ꝛ respondit mattathi
σι πολλαῖς. καὶ ἀπεκρίθη ματτα
as ꝛ dixit voce magna. si cōs
θίας καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ. εἰ πάντα τὰ
gtes q̄ in familia regni regis
ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέ
obedīt ei: vt recedāt q̄libet a
ως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ
ſeruitute patrū suoꝝ: ꝛ cōſentiāt
λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ κρίτισαν
ꝓceptis eiꝰ: et ego ꝛ filij mei
τῷ ἐντολαῖς αὐτοῦ, κἀγὼ καὶ οἱ υἱοί μου
ꝛ fratres mei ambulabimꝰ in te=
καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευσόμεθα ἐν δια

truci dati sunt ſenes eius in plateis: et iu
uenes eius ceciderūt in gladio inimico=
rum. Que gens non ſhereditauit regnū
eius: et non obtinuit ſpolia eius. Om=
nis cōpoſitio eius ablata est. Que erat
libera facta est ancilla. Et eccē ſancta no
ſtra: & pulchritudo nīa: & claritas no=
ſtra deſolata est: & coinquinauerunt eā
gētes. Quo ergo nobis adhuc viuere?
Et ſcidit veſtimenta ſua matathias & fi
lii eius & operuerunt ſe cilicijs: & plan=
xerunt valde: & venerunt illuc qui miſſi
erant a rege antiocho: vt cogerent eos
qui confugerant in ciuitatem modin
immolare & accendere thura: & a lege
dei diſcedere. Et multi de populo iſrael
conſentientes acceſſerunt ad eos: ſed
matathias & filii eius conſtanter ſtete=
runt: & reſpondentes qui miſſi erāt ab
antiocho: dixerunt matathie. Princeps
et clariſſimus et magnus es in hac ciui
tate: & ornatus filiis & fratribus. Ergo
accede prior et fac iuſſum regis ſicut fe
cerunt omnes gentes & viri iuda: & qui
remanſerunt in hieruſalem. Et eris tu
& filii tui inter amicos regis: & amplifi=
catus auro et argento & muneribꝰ mul
tis. Et reſpondit matathias & dixit ma=
gna voce. Et ſi omnes gentes regi ātio
cho obediunt: vt diſcedant vnuſquiſq;
a ſeruitute legis patrū ſuorum: & con=
ſentiant mandatis eius: ego & filii mei
& fratres mei obediemus legi patrum
noſtrorum. Propitiꝰ ſit nobis deus: nō
eſt nobis vtile relinquere legem & iuſti
cias dei. Non audiemus verba regis an
tiochi: nec ſacrificabimus traſgredien=
tes legis noſtre mandata: vt eamus alte
ra via. Et vt ceſſauit loqui verba hec:
acceſſit quidam iudeus in omniꝫ ocu
lis ſacrificare idolis ſuper aram in ciui=
tate modin ſecundum iuſſum regis. Et
vidit matathias & doluit: & contremue
runt renes eius. Et accenſus est furor
eius ſecundum iudiciū legis: & inſiliēs
trucidauit eum ſuper aram. Sed & virū
quem rex antiochus miſerat qui coge
bat immolare: occidit in ipſo tempore
& aram deſtruxit: et zelatus est legē ſic
cut fecit phinees zābri filio ſalomi. Et
exclamauit matathias voce magna in
ciuitate dicens. Omnis qui zelum ha=
bet legis ſtatuens teſtamentum exeat
poſt me. Et fugit ipſe & filii eius in mon
tes: & reliquerunt quecunq; habebant
in ciuitate. Tunc deſcenderunt multi
querentes iudicium & iuſticiaꝫ in deſer
tum: & ſederūt ibi ipſi & filii eius: & mu
lieres eorum & pecora eorum: quoniā
inundauerunt ſuper eos mala. Et renū
ciatum est viris regis & exercitui q erāt
in hieruſalem ciuitate dauid: quoniam
diſceſſiſſent viri quidam qui diſſipaue=
runt mandatum regis in loca occulta
in deſerto: et abiiſſent poſt illos multi.
Et ſtatiū prexerunt ad eos & conſtitue
runt aduerſus eos prelium in die ſabba
torū: et dixerūt ad eos. Reſiſtitis & nūc
adhuc?

ſtamēto patrū nſoꝝ. ꝓpitiꝰ nobis deus
ἡμῶν πατέρων ἡμῶν. ἵλεως ἡμῖν γενή
quere legē ꝛ iuſticias. ſmouē
θητι νόμου καὶ δικαιώματα. οὐκ ἀκούσομεν τοῦ λόγου τοῦ
regis nō audiemꝰ vt ꝓtereamꝰ
βασιλέως οὐκ ἀκουσόμεθα παραβαίνειν
legē nſam dextra vel ſiniſtra.
τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.
ꝛ vt ceſſauit loq̄ verba hec:
καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τού
acceſſit vir iudeꝰ in oc
του, προσῆλθεν ἀνὴρ ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλ
lis oim ſacrificare in ara
μοῖς πάντων θυσιάσαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
in modin ſm iuſſū regis:
ἐν μωδὶν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέ
ꝛ vidit mattathias ꝛ zelauit ꝛ
ως, καὶ εἶδε ματταθίας καὶ ἐζήλωσε καὶ
cōtremuerūt renes eiꝰ: ꝛ ꝓcul
ἐτρόμωσαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκε
furore ſm iudiciū. ꝛ curſus ingula
θυμὸν κατὰ τὸ κρίμα. καὶ δραμὼν ἔσφα
uit eū ſup aram. ꝛ vi
ξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν. καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ
regis cogentē ſacrificare oci=
βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπώλε
dit in tpe illo. ꝛ ze=
σεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὸν βω
lauit legē: ſicut
μὸν καθεῖλε, καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ, καθὼς
fecit phineeſ zābri filio ſalō.
ἐποίησε φινεὲς τῷ ζαμβρὶ υἱῷ σαλώμ.
ꝛ clamauit mattathias in vrbe vo
καὶ ἀνεκραξε ματταθίας ἐν τῇ πόλει φω
ce magna dicēs. oīs q̄ zelat legē
νῇ μεγάλῃ λέγων. πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ
ꝛ ſtatuit teſtamētū: exeat poſt me.
καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου.
ꝛ fugerūt ipſe ꝛ filij eiꝰ in
καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς
mōtes: ꝛ reliquerūt q̄ habēbāt in
τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν
vrbe. tūc deſcēderūt multi que
τῇ πόλει. τότε κατέβησαν πολλοὶ ζη=
rētes iuſticiā ꝛ iudiciū in
τοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρίμα εἰς τὴν 1Mac. ii
deſertū ſedere illuc: ipſi ꝛ filij b.
ἔρημον καθίσαι ἐκεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ
eoꝝ ꝛ vxores eoꝝ ꝛ tumē
αὐτῶν καὶ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτή=
ta eoꝝ: qm̄ multiplicata erāt sup eos
νη αὐτῶν, ὅτι ἐπληθύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ
mala. ꝛ nunciatū ē viris
κακά. καὶ ἀπηγγέλη τοῖς ἀνδράσι τοῦ
regis ꝛ exercitui q̄ erāt
βασιλέως καὶ τῇ δυνάμει τῇ ὄσῃ
in hieruſalē vrbe dauid: qm̄ deſcēde
ἐν ἱερουσαλὴμ πόλει δαυίδ, ὅτι κατέ
rūt viri: q̄ diſſipauerunt
βησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὸν
mādatū regis in occul
ἐντολὴν τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς κρυ
ta in deſerto. ꝛ cucurrerūt poſt
φοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἔδραμον ὀπίσω
eos multi: ꝛ deprehēdētes eos
αὐτῶν πολλοί, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς
caſtrametati ſūt cōtra illos. ꝛ cōſtituerūt
παρενέβαλον ἐπ' αὐτούς. καὶ συνεστήσαντο
aduerſus eos ꝓlium in die ſab=
πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batoꝝ. ꝛ dixerūt ad eos. vſq̄ nūc
βάτων. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς. ἕως τοῦ

egressi facite iuxta sermonē
ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τ
regis τ viuetis. τ dixerūt nō
βασιλέως καὶ ζήσεσθε. καὶ εἶπον οὐκ
enim: neq; faciem⁹ ver
ἐξελευσόμεθα, οὐ μὴ ποιήσομεν τὸν λό
bū regis vt polluam⁹ die
γον τ βασιλέως βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν
Sabbator. τ accelerauerūt contra
τῶν σαββάτων. καὶ ἐπάχυναν ἐπ' αὐ
eos ꝓlij: τ nō respōderūt
τοὺς πόλεμον, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν
eis: neq; lapidē ecusserūt in eos:
αὐτοῖς, οὐ μὴ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς,
neq; oppilauerūt occulta dicētes:
οὐ μὴ ἐνιφράξαν τοὺς κρύφους λέγοντες,
moriamur oēs in simplicitate
ἀποθάνωμεν πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι
nra. testis est sup nos celi τ
ἡμῶν. μαρτυρεῖ ἐφ' ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
terra ꝙ iudicat cū ꝓditis
γῆ ὅτι ἀκρίτως ἀπόλλυτε ἡμᾶς, καὶ ἀνέ
reperūt cōtra illos in bello
ῳγησαν ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς
sabbatis: τ mortui sūt ꝓ τ ma
σάββασι, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυ
lieres eor⁹: τ filij eor⁹: τ
ναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ
iumēta eor⁹ vsq; ad mille alia homi
κτήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώ
nū: τ cognouit matathias τ amici
πων. καὶ ἔγνω ματταθίας καὶ οἱ φίλοι
ei⁹: τ luxerūt sup eos vsq; ad val
αὐτοῦ, καὶ ἐπένθησαν ἐπ' αὐτοὺς ἕως σφό
de. τ dixit vir ꝓpinq; suo: si
δρα. καὶ εἶπεν ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, ἐὰν
oēs fecerim⁹ vt fratres nri fe
πάντες ποιήσωμεν ὡς ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐ
cerūt: τ nō pugnauerim⁹ cōtra
ποίησαν, καὶ μὴ πολεμήσωμεν πρὸς τὰ
gētes pro ali nra τ iustifica
ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῶν δικαιω
tionib⁹ nris: nūc cit⁹ non dispar
μάτων ἡμῶν, νῦν ταχὺ ἡμᾶς ὀλοθρεύσου
dēt a terra. τ cogitauerūt die
σιν ἐκ τῆς γῆς. καὶ ἐβουλεύσαντο τῇ ἡμέ
illa dicētes. oēs homo ꝙcūq;
ρᾳ ἐκείνῃ λέγοντες· πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν
venerit ad nos in bellū die
ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν
sabbator: pugnem⁹ cōtra e⁹
σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐ
grā.xx. um. τ nō moriamur oēs sicut
c. θεῖ.35 τοῦ. καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν πάντες καθὼς
f. Ma. 15 mortui sūt fratres nri in occultis.
c. ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρυφίοις.
Iosue. tūc cōgregati sūt ad illos synagoga:
i.d. τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτοὺς συναγωγή,
Ma.14 assideor⁹ fortes potētia de israel
ἀσιδαίων ἰσχυροὶ δυνάμει ἀπὸ Ἰσραὴλ
oēs voluntari⁹ lege: τ om
πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ, καὶ πᾶν
nes fugitini ob mala addi
τες οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προ
Dan. 6 ti sunt illis: τ facti sunt eis in
c. σετέθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς
firmamētū. τ collegerūt exercitū τ p
στήριγμα. καὶ συνέλεξαν στρατὸν δύναμιν καὶ ἐ
cussērūt pcūssos in ira sua vi
πάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν ἄν
ros sine lege in furore suo. τ relicq
δρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν. καὶ οἱ λοιποὶ

Exite & facite secundum verbum re
gis antiochi et viuetis: et dixerūt. Non
exibimus: neq; faciemus verbum regis
vt polluamus diem sabbatorum. Et cō
citauerunt aduersus eos prelium: et nō
responderunt eis: nec lapidem miserūt
in eos: nec oppilauerūt loca occulta di
centes. Moriamur omnes in simplicita
te nostra: & testes erunt super nos celū
et terra ꝙ iniuste ꝓditis nos. Et intule
runt illis bellū sabbatis: & mortui sunt
ipsi & vxores eorum & filij eorum & pe
cora eorū: vsq; ad mille animas homi
num. Et cognouit matathias & amici
eius: & luctum habuerūt super eos val
de. Et dixit vir proximo suo. Si omnes
fecerimus sicut fratres nostri fecerunt:
& non pugnauerimus aduersus gentes
pro animabus nostris & iustificationi
bus nostris: citius disperdent nos a ter
ra. Et cogitauerunt in die illa dicentes.
Omnis homo quicūq; venerit ad nos
in bello die sabbatorum: pugnem⁹ ad
uersus eum: & non moriemur omnes
sicut mortui sūt fratres nostri in occul
tis. Tunc congregata est ad eos synago
ga iudeorum fortis viribus ex israel: oīs
voluntarius in lege: & omnes qui fugie
bant a malis additu sunt ad eos: & facti
sunt illis ad firmamentum. Et college
runt exercitum: & percusserunt pecca
tores in ira sua: & viros iniquos in indi
gnatione sua: & ceteri fugerūt ad natio
nes vt euaderēt. Et circuiuit matathias
& amici eius: & destruxerūt aras: et cir
cundederūt pueros incircūcisos quot
quot inuenerunt in finib⁹ israel in for
titudine. Et persecuti sunt filios super
bie: & prosperatum est opus in manib⁹
eorum. Et obtinuerunt legem de mani
bus gentium: & de manibus regum: &
non dederunt cornu peccatori. Et ap
propinquauerūt dies matathie morie
di & dixit filiis suis. Nunc cōfortata est
superbia & castigatio & tempus euersio
nis & ira indignationis. Nunc ergo filij
emulatores estote legis: & date animas
vestras pro testamento patrum: & me
mentote operum patrum que fecerunt
in generationibus suis: & accipietis glo
riam magnam & nomen eternū. Abraā
nonne in tentatione inuent⁹ est fidelis:
& reputatum est ei ad iusticiam! Ioseph
in tempore angustie sue custodiuit mā
datum: & factus est dominus egypti.
Phinees pater noster zelando zelū dei
accepit testamentum sacerdotii eterni.
Iesus dum impleuit verbum factus est
dux in israel. Caleph dux testificatur in
ecclesia accepit hereditatem. Dauid in
sua misericordia consecutus est sedem
regni in secula. Helias dum zelat zelū
legis: receptus est in celum. Ananias &
azarias & misael credētes liberati sunt
de flāma. Daniel in sua simplicitate libe
ratus est de ore leonum. Et ita cogitate
per generationem & generationem:
quia omnes

fugerūt in gētes vt liberarent⁊. ⁊ circūde
ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι. καὶ ἐκύκλω
dit mattathias ⁊ amici illi⁹: ⁊ de
σι ματταθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ κα
struxerūt aras illoꝝ. ⁊ circūcidē
θεῖλον τοὺς βωμοὺς αὐτῶν. καὶ περιέτε
runt pueros incircūcisos quos
μον τὰ παιδάρια τὰ ἀπερίτμητα ὅσα
inuenerūt i terminis israel in fortitudīe ⁊ pscu
εὗρον ἐν ὁρίοις Ἰσραὴλ ἐν ἰσχύι. καὶ ἐδίω
ti sunt filios superbie. ⁊ ꝓspe
ξαν τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανίας. καὶ κατευ
rauit est opus in manu eoꝝ. ⁊ obti
ωδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν. καὶ ἀντε
nuerūt legē de manu gētiū ⁊
λάβοντο τ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ
de manu regū. ⁊ nō dede
ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων. καὶ οὐκ ἔδω
runt cornu peccatori. ⁊ appropinq̄uerūt
καν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ. καὶ ἤγγισαν
dies mattathie vt moreret⁊: ⁊
αἱ ἡμέραι τοῦ ματταθίου ἀποθανεῖν, καὶ
dixit filijs suis. nūc firmata ē super
εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. νῦν ἰσχύει ὑπερη
bia ⁊ castigatio ⁊ tps cōfusio
φανία καὶ ἔλεγμὸς καὶ καιρὸς καταστρο
nis ⁊ ira idignatiōis. ⁊ nūc filij ꝛela
φῆς καὶ ὀργὴ θυμοῦ. καὶ νῦν τέκνα ζηλώσα
te legē: ⁊ date aiāz vrāz
τε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν
pro testamēto patrū vroꝝ memēnote
ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ὑμῶν. μνήσθητε
patrū nroꝝ opa q̄ fecerūt in
τῶν πρώτων ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν
ghationib⁹ eoꝝ. ⁊ accipite glām ma
ταῖς γενεαῖς αὐτῶν. καὶ δέξασθε δόξαν με
gnā ⁊ nomē eternū. abrāā nōne i
γάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον. Ἀβραὰμ οὐκ ἐν
tentatione inuent⁹ ē fidelis: ⁊ reputatū ē ei
πειρασμῷ εὑρέθη πιστός, καὶ ἐλογίσθη αὐ
ad iusticiā: Ioseph in tpe ūgu
τῷ εἰς δικαιοσύνην; Ἰωσὴφ ἐν καιρῷ στεν
stie suę custodiuit ꝓceptū: ⁊ fa
χωρίας αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἐντολήν, καὶ ἐγέ
ct⁹ est dūs egypti. phineeꝝ pater
νετο κύριος Αἰγύπτου. Φινεὲς ὁ πατὴρ
nostr in zelādo zelū: accepit testa
ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβε διαθή
mētū sacerdotij sēpiterni. iesus in
κην ἱερωσύνης αἰωνίας. Ἰησοῦς ἐν τῷ
adimplādo ſmonē fact⁹ est iudex in isra
πληρῶσαι λόγον ἐβλάστησε κριτὴς ἐν Ἰσρα
el. caleph in testificādo in
ήλ. Χαλὲβ ἐν τῷ ἐπιμαρτύρασθαι ἐν
ecclesia accepit terre hereditatē.
τῇ ἐκκλησίᾳ ἔλαβε γῆς κληρονομίαν.
dauid in mia sua possedit
Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρονόμησε
sedē regni ꝓpetui. elias dū ze
θρόνον βασιλείας αἰωνίας. Ἠλίας ἐν τῷ ζη
lāret zelū legis recept⁹ est vsq; ad
λῶσαι ζῆλον νόμου ἀνελήφθη εἰς τὸν
celū. ananias azarias misael credē
οὐρανόν. Ἀνανίας Ἀζαρίας Μισαὴλ πι
tes liberati sunt de flāma. daniel
στεύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός. Δανιὴλ
in simplicitate sua liberat⁹ ē de ore
ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ἐρρύσθη ἐκ στόμα
leonū. ⁊ sic cogitate per
τος λεόντων. καὶ οὕτως ἐνθυμεῖσθε κατὰ
ghationē ⁊ ghationē q̄m oēs
γενεὰν καὶ γενεάν, καὶ ὅτι πάντες

speramco in ipm: nō infirmabū=
ὶ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν, οὐκ ἀσθενήσου
tur. ꝛ a verbis viri peccato
σι. καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτω=
rio ne timeatis: qa glia eo
λοῦ μὴ φοβεῖσθε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ
in sterc⁹ ꝛ in verme. hodie
ἐις κόπρια καὶ ἐις σκώληκας. σήμερον
extollet̄ ꝛ cras nō inuenie=
ἐπαρθήσεται καὶ ἄυριον οὐ μὴ εὑρεθῇ,
qa cōuersus est in puluerē suū:
ὅτι ἐπέστρεψεν ἐις τὸν χοῦν αὐτοῦ,
ꝛ cogitatio ei⁹ perit.
καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.
ꝛ vos filij cōfortamini ꝛ viri
καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύσατε καὶ ἀνδρί
estote in lege: qa in ipa glia
ζεσθε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ δο=
cabimini. ꝛ ecce symeō fra
ξασθήσεσθε. καὶ ἰδοὺ συμεὼν ὁ ἀδελ=
ter vester: scio q⁹ vir cōsilij est:
φὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν,
cum audite eō deos. ip=
αὐτοῦ ἀκούσατε πάσας τὰς ἡμέρας. αὐ
se vobis erit in patrē: ꝛ iudas
τὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα, καὶ ἰούδας
maccabeus ipe fortis potentia a iu
μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς δυνάμει ἐκ νε
uētute sua: hic vobis erit princeps exer
ότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσται ἄρχων στρα
citꝰ: ꝛ bellabit bellū ppl̄o⁹.
τιᾶς, καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον λαῶν.
ꝛ vos adducetis ad vos oēs
καὶ ὑμεῖς προσάξετε πρὸς ὑμᾶς πάντας
factores legis: ꝛ vltionē
τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδίκησιν τ⁹
ppli vri. retribuite retributionē
λαοῦ ὑμῶν. ἀνταποδότε ἀνταπόδομα
glōꝝ. ꝛ attēdite in præce=
σιν ἕκαστοι καὶ προσέχετε ἐις τὰ προσά
pta legis. ꝛ bñdixit eos.
γματα τοῦ νόμου. καὶ ἐυλόγησεν αὐτούς.
ꝛ appositꝰ est ad patres suos:
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτ,
ꝛ mortuus est in sancto ꝛ quadrage
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ὁσίῳ καὶ τεσσαρα=
simo ꝛ centesimo anno. ꝛ sepelierūt eū
κοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει. καὶ ἔθαψαν αὐ
filij eius in sepulturis patrū suoꝝ
τὸν οἱ υἱοὶ αὐτ ἐν τάφοις πατέρων αὐτ
in modin: ꝛ luxerūt eū oēs isra
ἐν μωδεῖν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσρα
el luctu magno.
ὴλ κοπετὸν μέγαν. Ca. 3.

ET surrexit iudas vocat⁹
Καὶ ἀνέστη ἰούδας ὁ καλούμε=
maccabe⁹ filꝰ ei⁹ pro eo: ꝛ
μακκαβαῖος υἱὸς αὐτ ἀντ αὐτοῦ, καὶ
adiuuabāt eū oēs fratres eius:
ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτ,
ꝛ oēs q̄ adhesērāt patri
καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ
ei⁹: ꝛ preliabant̄ preliū isra
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον ἰσρα
el cū letitia. ꝛ dilatauit gliam
ὴλ μετ' εὐφροσύνης. καὶ ἐπλάτυνε δόξαν
pplo suo. ꝛ induit thoracē vt
τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς
gigas: ꝛ succinxit se armis bel
γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκεύη τὰ πο
licio suo. prelia cōstituit pro
λεμικὰ αὐτοῦ. πολέμους συνεστήσατο σκε

qui sperant in eum non infirmantur.
Et a verbis viri peccatoris ne timueri=
tis: quia gloria eius sterc⁹ & vermis est.
Hodie extollitur et cras non inuenie=
tur: quia conuersus est in terram suā:
et cogitatio eius perit. Vos ergo filii
confortamini & viriliter agite in lege:
quia cum feceritis que vobis precepta
sunt in lege a domino deo vro: in ipsa
glorioſi eritis. Et ecce simon frater ve
ster scio q⁹ vir consilii est. Ipsum audi=
te sēper: & ipse erit vobis pater. Et iu=
das machabeus fortis viribus a iuuētu=
te sua: sit vobis princeps militie: & ipse
aget bellū populi. Et adducetis ad vos
omnes factores legis: & vindicate vin=
dictam populi vestri. Retribuite retribu
tionem in gentibus: et intendite in pre
ceptum legis. Et benedixit eos: et appo
situs est ad patres suos. Et defunctus est
anno cētesimoquadragesimosexto: &
sepultus est a filiis suis in sepulchris pa
trum suorum in modin: & planxerunt
eum omnis israel planctu magno.

Capitulum tertium.

ET surrexit iudas q vocabatur ma=
chabeus filius eius pro eo: & adiu
uabant eum omnes fratres eius: & vni
uersi qui se coniunxerant patri eius: &
preliabantur prelium israel cuꝫ leticia:
& dilatauit gloriā populo suo: & induit
se loricam sicut gigas: & succinxit se ar
ma bellica sua in prelijs: & protegebat
castra gladio suo. Similis factus est leo=
ni in operibus suis: & sicut catulus leo=
nis rugiens in venatione. Et persecut⁹
est iniquos perscrutans eos: & qui con
turbant populum suum: eos succēdit
flāmis & repulsi sunt inimici eius pre ti
more eius. Et omnes operarii iniquita
tis conturbati sunt: & directa est salus in
manu eius. Et exacerbabat reges mul=
tos: & letificabat iacob in operib⁹ suis:
& in seculum memoria eius in benedi=
ctione. Et perambulabat ciuitates iuda
& perdidit impios ex eis: et auertit iraꝫ
ab israel. Et nominat⁹ est vsq; ad nouis
simum terre: & congregauit pereūtes
et cōgregauit apollonius gentes: et a
samaria virtutem multam & magnam
ad bellandum contra israel. Et cogno=
uit iudas & exiit obuiaꝫ illi: & percussit
& occidit illum: & ceciderunt vulnerati
multi: & reliqui fugerūt: & accepit spo=
lia eorum et gladium apollonii abstu=
lit iudas: et erat pugnans in eo omnib⁹
diebus: et audiuit seron princeps exer=
citus syrie q⁹ congregauit iudas cōgre=
gationem fidelium & ecclesiam secuꝫ:
et ait. Faciam mihi nomen & glorifica=
bor in regno: et debellabo iudā & eos
qui cum ipso sunt qui spernebant ver
bum regis: & preparauit se & ascende=
runt cum eo castra impiorum fortes au
xiliarii: vt facerent vindictam in filios
israel: &

tegēs castra in gladio. ꝛ similis
παῖων παρεμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὡμοι
factꝰ ē leoni in operib⁹ suis: ꝛ vt
ὼν λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς
catul⁹ leōis rugiēs in venatione. ꝛ perscu=
σκύμνος ὠρυγόμενος ἐις ἄγραν. καὶ ἐδίω=
t⁹ ē iniquos scrutās. ꝛ turbā
ξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν. καὶ τοὺς παράλογον
tes pp̄li sui succēdit. ꝛ cōpul
τας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε. καὶ συνε=
si sunt iniqui a timore ei⁹.
σάλπισαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτ.
ꝛ oēs operij iniqtatis cōtur
καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συν
bati sunt. ꝛ prosperata ē salvatio in
παράχθησαν. καὶ εὐοδώθη σωτηρία ἐν
manu eius. Et exacerbauit regeꝫ
χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς
multos: ꝛ letificauit iacob in
πολλούς, καὶ ἔυφρανε τὸν ἰακὼβ ἐν τοῖς
operib⁹ suis: ꝛ vsq; in seculū memo
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ εἰς τοῦ αἰῶνος τὸ μνη=
ria ei⁹ in bñdictionē. ꝛ pābulauit
μόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν. καὶ διῆλθεν
in ciuitatib⁹ iudee ꝛ delenit im=
ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἀσε
pios de ea. ꝛ auertit iraꝫ ab
βεῖς ἐξ αὐτῆς. καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ
israel. ꝛ nominat⁹ ē vsq; ad nouissimū
ἰσραήλ. καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς
terre: ꝛ cōgregauit pereūtes. ꝛ cō=
γῆς, καὶ συνήγαγεν ἀπολλυμένους. καὶ συ
gregauit appollon⁹ gētes: ꝛ a sama=
νήγαγεν ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ σαμα
ria exercitū magnū vt pugnaret
ρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι
cōtra israel. ꝛ cognouit iudas ꝛ exiit
πρὸς ἰσραήλ. καὶ ἔγνω ἰούδας καὶ ἐξῆλθεν
in occursu ei. ꝛ percussit eū
εἰς συνάντησιν αὐτῶ. καὶ ἐπάταξεν αὐ
ꝛ occidit. ꝛ ceciderūt vul
τὸν καὶ ἀπέκτεινε. καὶ ἔπεσον τραυ=
nerati multi: ꝛ reliqui fuge
matίαι πολλοί, καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἔφυ
rūt. ꝛ accepit spolia eoꝝ: ꝛ
γον. καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὴν
gladiū apollonij accepit iudas:
μάχαιραν ἀπολλωνίου ἔλαβεν ἰούδας,
ꝛ fuit pugnās cū eo oēs di=
καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέ
eb. ꝛ audiuit serō princeps exer
ρας. καὶ ἤκουσε σκήρων ὁ ἄρχων τῆς δυ
cit⁹ syrie q⁹ cōgregauit iudas cōgre
νάμεως συρίας ὅτι ἤθροισεν ἰούδας ἄθρου
gationē: ꝛ ecclesiā fideliū secū ꝛ
σμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μετ' αὐτοῦ καὶ
ceruntiū in bellū. ꝛ dixit.
ἐκπορευσθήσων εἰς πόλεμον. καὶ εἶπε
faciā mihi nomē ꝛ glorificabo:
ποιήσω ἐμαυτῷ ὄνομα καὶ δεξασθήσομαι
in regno: ꝛ debellabo iu=
ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν ἰού
dā ꝛ eos q̄ cū eo: ꝛ spre
δαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουθε
nētes verbū regis. ꝛ addi
νοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. καὶ προ
dit: ꝛ adiūcterūt cū eo castra
σέθετο, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβο=
impioꝝ fortia ad adiuuādū eū vt fa=
λὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ ποιῆ
ceret vltionē in filijs israel. ꝛ
σαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ

appropiquauerūt vsq; ad asēdum bethoro. τ
ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως βαιθωρῶν. καὶ
exiuit iudas in occursum ei cū
ἐξῆλθεν ἰούδας εἰς συναάντησιν αὐτῶ ὀλι
paucis. vt ille viderūt exercitū veniē
γοσόν. ὡς δὲ εἶδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχο
tē in occursum eiꝰ: dixerūt
μένην εἰς συναάντησιν αὐτοῖς, εἶπαν τῶ
iudæ. qd poterimꝰ pauci exīticos pu
ἰούδα. τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πο
gnare cōtra multitudinē tantā fortē. τ
λεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν. καὶ
nos fatigati sumus ieiunī exīticos hodie.
ἡμεῖς ἐκλελύμεθα ἀσιτοῦντες σήμερον.
τ dixit iudas. facile est concludi
καὶ εἶπεν ἰούδας. εὐκοπόν ἐστι συγκλεῖ
di multos in manibꝰ paucoꝝ τ
σθῆναι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων, καὶ
nō est differētia in cōspectu celi salua
οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ σώ
re in multo vel i paucis. qm nō in
ζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. ὅτι οὐκ ἐν
multitudie potēte victoria belli est:
πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστίν,
sed a celo fortitudo.ipi veniūt
ἀλλ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς. αὐτοὶ ἔρχον
cōtra nos multitudie cōtumacie τ in
ται πρὸς ἡμᾶς πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνο
q̄tatio vt dissipēt nos τ mulieres
μίας τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας
nr̄as τ filios nr̄os vt spo
ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν τοῦ σκυλεῦ
liēt nos. nos āt pugnabꝫ pro
σαι ἡμᾶς. ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ
animaꝝ nr̄arū τ legibꝫ nr̄is.
τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.
τ ipe cōfringet eos ante fa
καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώ
ciē nr̄am. vos āt nō timeatis ab
που ἡμῶν. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐ
eis. posīq; āt cessauit loqui irruit in
τῶν. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν ἐπέπεσεν εἰς
eos subito: τ cōtritꝰ est ferō τ
αὐτοὺς ἄφνω, καὶ συνετρίβη σκηνὴ καὶ ἡ
exercitꝰ eiꝰ coꝝ. τ
παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
persecuti sūt eos in descensu bethoro
ἐδίωξαν αὐτοὺς ἐν τῇ καταβάσει βαιθωρῶν
vsq; ad cāpū. τ ceciderūt ab eis
ἕως τοῦ πεδίου. καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν
q̄si viri octingēti. at reliq; fuge
ὡς ἄνδρες ὀκτακόσιοι. οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυ
rūt in terrā phyristhim. τ incepit timor
γον εἰς γῆν φυλιστιείμ. καὶ ἤρξατο φόβος
iuda a fratrū eiꝰ τ formido
ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἔκθαμ
incidere in gētes q̄ in circuitu eo
βος ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κύκλω αὐ
rū: τ appropinquāit vsq; ad regē
τῶν, καὶ ἤγγισεν ἕως τοῦ βασιλέως τὸ
nomē eius: τ de prelijs
ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων
iude narrabat oia gēs. cū āt audiuit
ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος. ὡς δὲ ἤκουσεν
antiochus rex sinones hos:
ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τού
irat⁹ est furore. τ misit τ
τους, ὠργίσθη θυμῶ. καὶ ἀπέστειλε καὶ
congregauit exercitus oēs re
συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βα
gni sui castra fortia val
σιλείας αὐτοῦ παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφό

appropinquauerūt vsq; ad bethorō: et
exiuit iudas obuiam illis cum paucis.
Vt autem viderunt exercitum venien=
tem sibi obuiam: dixerunt iude. Quo=
modo poterimus pauci pugnare con=
tra multitudinem hanc tantam & tam
fortem: et nos fatigati sum⁹ ieiunio ho
die: et ait iudas. Facile est concludi mul
tos in manu paucorum: & non est diffe
rentia in conspectu dei celi liberare in
multis et in paucis: quoniā non in mul
titudine exercitus victoria belli: sed de
celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos
in multitudine contumaci & superbia:
vt dispergant nos et vxores nostras &
filios nostros: et vt spolient nos. Nos
vero pugnabimus pro animabus nos=
tris & legibus nostris: & ipse dominus
conteret eos ante faciem nostram. Vos
autem ne timueritis eos. Vt cessauit au
tem loqui: insiluit in eos subito. Et con
tritus est seron & exercitus eius in con
spectu ipsius: & persecutus est eos in de
scensu bethoron vsq; in campum: et ce
ciderunt ex eis octingenti viri: reliqui
autem fugerunt in terram phylisthim.
Et cecidit timor iude ac fratrum ei⁹: &
formido super omnes gentes in circui
tu eorum: & peruenit ad regem nomē
eius: & de preliis iude narrabāt omnes
gentes. Vt audiuit autem rex antioch⁹
sermones istos iratus est animo: & misit
et congregauit exercitum vniuersi re=
gni sui castra fortia valde: et aperuit era
rium suum: & dedit stipendia exercitui
in annum: et mādauit illis vt essent pa=
rati ad omnia: & vidit q̄ defecit pecu=
nia de thesauris suis: & tributa regionis
modica propter dissensionem et plagā
quam fecit in terra: vt tolleret legiti=
ma que erant a primis diebus: et timuit
ne non haberet et semel & bis in sum=
ptus & donaria que dederat ante larga
manu: & abundauerat super reges qui
ante eum fuerant: & consternatus erat
animo valde: & cogitauit ire in persidē
et accipere tributa regionum et cōgre
gare argentum multum: & reliquit ly=
siam hominem nobilem de genere re=
gali sup negocia regia a flumie euphra
te vsq; ad flumen egypti: & vt nutri=
ret antiochum filium suum donec redi
ret: et tradidit ei medium exercitum et
elephantos: et mandauit ei de omnib⁹
que volebat: & de inhabitantibus iude
am & hierusalem: et vt mitteret ad eos
exercitum ad conterendam & extirpā
dam virtutem israel et reliquias hieru=
salem: et auferendam memoriam eorū
de loco: et vt constitueret habitatores
filios alienigenas in omnibus finibus
eorum: et sorte distribueret terram eo=
rum: & rex assumpsit partem exercitus
residui: et exiuit ab antiochia ciuitate
regni sui anno centesimo & quadrage=
simoseptimo: & transfretauit euphratē

de: τ aperuit gazophylacia sua τ
δρα. καὶ ἔνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτοῦ καὶ
dedit stipendia exercitui⁹ suis in
ἔδωκεν ἐφόδια τοῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ εἰς
annū. τ iussit eis in an
ἐνιαυτόν. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἰς ἐνιαυ
tū esse paratos ad oēs necessitatē. τ
τὸν εἶναι ἑτοίμους εἰς πᾶσαν χρείαν. καὶ
vidit q̄ defecit pecunia de
εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν
thesauris. τ tributoꝝ collectores regiōis
ἐσκαμμάτων. καὶ ἦν φορολόγοι τῆς χώρας
pauci. ꝓpter dissensionē τ plagā
ὀλίγοι. διὰ τὴν διχοστασίαν καὶ πληγὴν
quā fecit in terra: vt tolleret
ἣν ἐποίησεν ἐν τῇ γῇ, τοῦ ἆραι τὸ
legē q̄ erat a diebꝰ primis.
νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.
τ timuit ne nō haberet vt semel τ
καὶ ἐφοβήθη μὴ οὐκ ἔχει ὡς ἅπαξ καὶ
bis ad expēsas τ dona q̄
δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ
dederat ante larga manu. τ
ἐδίδου ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρί. καὶ
abūdauerat sup reges
ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς
ꝓtos liberali manu: τ cōsternatꝰ erat
πρώτους δαψιλεῖ χειρί, καὶ ἐπορεῖτο τῇ
anima sua valde. τ cogitauit ire
ψυχῇ αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐβουλεύσατο ἐπ' πο
in pſidē τ accipere
ρευθῆναι εἰς τὴν περσίδα καὶ λαβεῖν τὰς
tributa regionū: τ cōgregare pecu
φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργυ
niā multā. τ relict lysiā hoiem no
ρίου πολύ. καὶ κατέλιπε λυσίαν ἄνδρα ἔν
bilē τ de genere regali: sup
δοξον καὶ ἀπὸ ῥιζῶν τῆς βασιλείας, ἐπὶ
negocia regis a
τῶν πραγμάτων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ
flumio euphrate: vsq; ad terminos egy
ποταμοῦ εὐφράτου, ἕως τῶν ὁρίων αἰγύπ
pti: τ vt nutriret antiochū filiū sui
του, καὶ τρέφειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
q̄ usq; rediret ipe. τ tradi
ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν. καὶ παραδοῦ
dit ei dimidiū exercitui τ
ναι αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων καὶ
elephāto. τ iussit ei de
τοὺς ἐλέφαντας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ πε
oibus q̄ volebat. τ de
ρὶ πάντων ὧν ἐβούλετο. καὶ περὶ τῶν
inhabitāntib⁹ iudeā τ hierusalē. vt
κατοικούντων τὴν ἰουδαίαν καὶ ἱερουσαλήμ. ἀποστε
mitteret cōtra eos exercitū vt ēdestrueret τ
λεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι καὶ
deleret fortitudinē isrl. τ reliqui
ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμ
ma hierꝰ: τ tolleret memoriā eoꝝ
μα ἱερουσαλήμ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
de loco: τ cōstituere filios alieni
ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ κατοικίσαι υἱοὺς ἀλλο
genas in oibꝰ terminis eoꝝ. τ sorte
γενεῖς ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ κατα
distribuere terrā illoꝝ. τ rex
κληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ὁ βασι
accepit dimidiū exerci
λεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμε
tus reliquit. τ pfect⁹ est ab
ων τὰς καταλειφθείσας. καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ
antiochia ab vrbe regni sui.
ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτοῦ.

anno septimo ⁊ q̄dragesimo ⁊ centesimo. ⁊ trāstulit cuphatē ſu
ἔτους ἑβδόμου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ. ⁊ μετέστησε τὸν Κοφατῆ ἀπὸ
uiū ⁊ perābulabat ſuperiores re
τόπων καὶ διεπορεύετο τὰς ἀνωτέρω χώ
giones. ⁊ elegit lyſias ptolemeū filiū
ρας. ⁊ ἐπέλεξε λυσίας πτολεμαῖον τὸν
dorimini ⁊ nicanorē ⁊ gorgiā. vi
δορυμένους καὶ νικάνορα καὶ γοργίαν. ἄν
ros potētes ex amicis regis
δρας δυνατοὺς τῶν φίλων τοῦ βασιλέ
⁊ miſit cū eis q̄dragi
ως. καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῶν τεσσαράκον
ta milia uiroꝝ ⁊ ſeptē milia
τα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχιλίους
equitū: vt iret in terrā iuda ⁊ diſp
ἱππεῖς, τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα καὶ κα
derēt cā iuxta verbū re
τασφεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασι
gio. ⁊ ꝓfecti ſunt cū oi exercitu
λέως. καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
ſuo ⁊ venerūt. ⁊ caſtrametati ſunt pro
αὐτῶν καὶ ἦλθον. καὶ παρενέβαλον πλη
pe emmaꝰ in terra cāpeſtri. ⁊
σίον Ἐμμαοὺμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ. καὶ
audierūt mercatores regionis nomē
ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα
illoꝝ. ⁊ acceperūt argentū ⁊ aur
αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον
multū valde ⁊ pueros. ⁊ venerūt in
πολὺ σφόδρα καὶ παῖδας. καὶ ἦλθον εἰς
caſtra vt acciperēt filios iſr̄
τὴν παρεμβολὴν τοῦ λαβεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσρ̄λ
in ſeruos. ⁊ additi ſunt ad eos
εἰς παῖδας. καὶ προσεθήκησαν πρὸς αὐτοὺς
exercit⁹ ſyrie ⁊ terre alienigenarū. ⁊
δύναμις συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων. καὶ
vidit iudas ⁊ fratres ei⁹: q̄m
εἶδεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι
multiplicata eſſēt mala: ⁊ exercit⁹ ca
ἐπληθύνθη τὰ κακά, καὶ αἱ δυνάμεις πα
ſtrametant̄ in terminis eoꝝ. ⁊
ρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ
cognouerūt verba regis
ἐπέγνωσαν τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως
q̄ ḡcepit facere pplo in gdi
οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀπ
tionē ⁊ cōſumationē. ⁊ dixit vnuſ
ώλειαν καὶ συντέλειαν. καὶ εἶπεν ἕκα
q̄sq; ad ꝓximū ſuū: erigam⁹
στος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἀναστήσωμεν
detectionē pplī nr̄i. ⁊ pugne
τὴν κατάρισιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν. καὶ πολε
mus ꝓ pplo nr̄o ⁊ ſan
μήσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγί
cta. ⁊ cōgregata ē ſynagoga vt eſſent pa
ων. καὶ ἐσπουδάσθη ἡ συναγωγὴ τοῦ εἶναι ἑτοί
ti in bellū: ⁊ vt orarent
μους εἰς πόλεμον, καὶ τοῦ προσεύξασθαι
⁊ peterēt miaꝰ ⁊ miſerationes. ⁊ hie
καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμούς. καὶ Ἱε
ruſalē erat inhabitata vt deſertū. nō erat
ρουσαλὴμ ἦν ἀοίκητος ὡς ἔρημος. οὐκ ἦν
intrās ⁊ exiens de
ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ
natiōe eius. ⁊ ſanctū cō
τῶν ἁγιασμάτων αὐτῆς. καὶ τὸ ἁγίασμα κα
culauit: ⁊ filij alienigenarū in ar
τεπατήθη, καὶ υἱοὶ ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἄ
ce habitatio in gētib⁹. ⁊ ablata ē
κρᾳ κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐξήρη

flumen et perambulabat ſuperiores re
giones: et elegit lyſias ptolemeum filiū
dorimini: & nicanorem & gorgiam ví
ros potētes ex amicis regis: & miſit cū
eis quadraginta milia virorum & ſeptē
milia equitum: vt veniret in terram iu
da et diſperderent eam ſecundum ver
bum regis. et proceſſerunt vt irent cu⁹
vniuerſa virtute ſua: et venerūt et appli
cuerunt ammau⁹ in terra campeſtri: &
audierunt mercatores regionum no
men eorum: & acceperunt argentu⁹ &
aurum multum valde: et pueros: et ve
nerunt in caſtra vt acciperent filios iſr̄l
in ſeruos: et additi ſunt ad eos exercit⁹
ſyrie et terre alienigenarum: et vidit iu
das et fratres eius: qa multiplicata ſunt
mala: & exercitus applicabat ad fines
eorum: et cognouerūt verba regis que
mandauit populo facere in interitu⁹ &
conſumationem. & dixerunt vnuſquiſ
q; ad proximum ſuum: erigamus deie
ctionem populi noſtri et pugnemus ꝓ
populo noſtro et ſanctis noſtris: & cō
gregatus eſt conuentus: vt eſſent para
ti in prelium: et vt orarent & peterent
miſericordia⁹ et miſerationes: & hieru
ſalem non habitabatur: ſed erat ſicut
deſertum. Non erat qui ingrederetur
et egrederetur de natis eius: ſanctū cō
culcabatur: et filii alienigenarum erant
in arce ibi erat habitatio gentium. Et
ablata ē voluptas a iacob: & defecit ibi
tibia & cithara. Et congregati ſunt &
venerunt in maſphat contra hieruſalē:
quia loc⁹ orationis erat in maſphat an
te in iſrael. Et ieiunauerunt illa die: &in
duerunt ſe ciliciis: & cinerem impoſue
runt capiti ſuo: et diſſuerunt veſtimen
ta ſua. Et expanderunt libros legis de
quibus ſcrutabantur gentes ſimilitudi
nem ſimulachoru⁹ ſuorum: & attule
runt ornamenta ſacerdotalia: & primi
tias & decimas: & ſuſcitauerunt nazare
os qui impleuerant dies: et clamaue
rūt voce magna in celū dicētes. Quid
faciemus iſtis: & quo eos ducemus. Et
ſancta tua conculcata ſunt: & contami
nata ſunt: & ſacerdotes tui facti ſunt in
luctum & in humilitatem: et ecce natio
nes conuenerunt aduerſum nos vt nos
diſperdant. Tu ſcis que cogitant in nos
quomodo poterimus ſubſiſtere ante fa
ciem eorum niſi tu de⁹ adiuues nos. Et
tubis exclamauerunt voce magna. Et
poſt hec conſtituit iudas duces populi:
tribunos & centuriones: & pentacon
tarchos & decuriones. Et dixit his qui
edificabant domos: & ſponſabant vxo
res: & plantabant vineas & formidolo
ſis: vt redirent vnuſquiſq; in domu⁹ ſu
am ſecundum legem. Et mouerunt ca
ſtra & collocauerunt ad auſtrum amma
um: & ait iudas. Accingimini & eſtote
filii potētes: & eſtote parati in mane: vt
pugnetis aduerſus nationes has q̄ con
uenerunt diſperdere nos. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

cōgregatas aduersus nos vt disperdat nos τ
ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ
sancta nr̄a: qñ mcli⁹ nos mo=
τὰ ἅγια ἡμῶν, ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἐστὶ
ri in bello: q̄ videre mala
πεσεῖν ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν τὰ κακὰ
gētis nr̄e τ sanct̄or. sicut ēt fuerit
τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων· ὡς δ' ἂν ἡ
A voluntas i celo: sic fiat.
βέλημα ἐν οὐρανῷ, οὕτω ποιήσει. Ca. 4.
ΘΤ assumpsit gorgias quinq;
ΘΚαὶ παρενέλαβε γοργίας πεντακι
milia viroꝝ τ mille electos eq
χιλίους ἄνδρας καὶ χιλίαν ἵππον ἐκλε
citos: τ mouerunt castra nocte: vt
κτούς, καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ νυκτός, ὡς
applicarēt ad castra
τι ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν
iudeoꝝ τ pauerēt eos subito: τ
Ἰουδαίων καὶ πατάξαι ἀνδρὸς ἄφνω, καὶ οἱ
filij arcio erāt illi duces. τ audi
υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῶν ὁδηγοί. καὶ ἤκου
uit Iudas: τ p̄fect⁹ est ipe τ potēta
σεν Ἰούδας, καὶ ἀπῆρεν αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ
ad pugnādū exercitū regio q̄ ē
πατάξαι τὴν δύναμιν τ βασιλέως τὴν ἐν
Exo. 14. g. emmaꝰ. adhuc exercit⁹ dispersi
Ἐμμαοὺμ· ἔτι δὲ αἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέ
erāt a castris. τ venit
ναι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἦλθε
gorgias in castra iuda nocte:
γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτός,
τ nullū inuenit: q̄rebat illos in mōti
καὶ οὐδένα εὗρε, καὶ ἐζήτει αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρε
bꝰ: qñ dixit fugiūt hi a nobis. τ
σιν, ὅτι οὗτοι φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν. καὶ
B simulcū die vidit iudas in cāpo cū
ἅμα ἡμέρᾳ ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ ἐν
infra. 9. b. tribꝰ milibꝰ virorū. nec tegumēta τ
τρισχιλίοις ἀνδράσι· πλὴν καλύμματα καὶ
gladius nō habebāt sicut volebāt. τ
μάχαιραν οὐκ εἶχον κατὰ βούλησιν. καὶ
viderunt castra gētiū fortia lorica
εἶδον παρεμβολὴν ἰσχυρὰν τεθωρα
ta: τ equitatū circucunctē ipa: τ
κισμένην, καὶ ἵππον κυκλοῦσαν αὐτήν, καὶ
hi docti bello. τ dixit iudas
οὗτοι δεδαυγεὶ πολέμου. καὶ εἶπεν Ἰούδας
viris q̄ secū. nō timea
τοῖς ἀνδράσι τοῖς μεθ' αὐτοῦ· μὴ φοβεῖ=
tis multitudinē eoꝝ: τ impetū eo=
σθε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ ὅρμημα αὐ=
rū ne timueritis. memētote q̄mō liberati
τῶν μὴ δειλιάσητε· μνήσθητε ὡς ἐσώ=
sunt patres nr̄i in mari rubeo:
σαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ,
q̄n p̄secut⁹ ē eos pharao in exercitu.
ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς φαραὼ ἐν δυνάμει·
τ nunc clamem⁹ in celū si mise
καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανὸν εἰ ἐλεή
rebit nr̄m: τ recordabit testamēti pa=
σει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πα
trū τ cōfringet castra
τέρων, καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν
hoc ante faciē nr̄am hodie.
ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.
τ cognoscēt oēs gētes q̄ est
καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη ὅτι ἔστιν
redimēs τ saluās israel.
ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.
τ eleuauerūt alienigene oculos
καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς

sancta nostra: quoniam melius est nos
mori in bello q̄ videre mala gentis no
stre & sanctorum. Sicut autē fuerit vo=
luntas in celo: sic fiat.

Capitulum quartum.

ΘT assūpsit gorgias quinq; milia vi
rorum: et mille equites electos: &
mouerūt castra nocte vt applicarēt ad
castra iudeorum: & percuterent eos su
bito. Et filii qui erāt ex arce: erant illis
duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse
& potentes percutere virtutem exerci
tuum regis: qui erant in ammaum. Ad
huc enim dispersus erat exercitus a ca=
stris. Et venit gorgias in castra iude no
ctu: & neminē inuenit: & querebat eos
in montibus: quoniaꝫ dixit fugiunt hi
a nobis. Et cum dies factus esset appa=
ruit iudas in campo cum tribus milib⁹
virorūꝫ tantum: qui tegumenta & gla
dios non habebant. Et viderunt castra
gentium valida: & loricatos et equita=
tus in circuitu eorum: & hi docti ad pre
lium. Et ait iudas viris qui secum erāt.
Ne timueritis multitudinem eorum: &
impetuꝫ eorum ne formidetis. Memē
tote qualiter salui facti sunt patres no=
stri in mari rubro: cum sequeretur eos
pharao cum exercitu multo. Et nunc
clamemus in celum & miserebitur no=
stri dominus: & memor erit testamenti
patrum nostrorum & conteret exerci=
tum istum ante faciem nostram hodie:
& scient omnes gentes quia est deus q̄
redimat et liberet israel. Et eleuauerūt
alienigene oculos suos: & viderunt eos
venientes ex aduerso. Et exierūt de ca
stris in prelium & tuba cecinerunt hi q̄
erant cum iuda: & congressi sunt: & cō
trite sunt gentes & fugerunt in campū.
Nouissimi autem ceciderūt in gladio:
& persecuti sunt eos vsq; gezeron: &
vsq; in campos idumee et azoti & iam
nie: & ceciderunt ex illis vsq; tria milia
virorum. Et reuersus est iudas & exerci
tus eius sequens eum. Dixitq; ad popu
lum. Non cōcupiscatis spolia: quia bel
lum contra nos est: & gorgias & exerci
tus eius prope nos in montib⁹. Sed sta=
te nunc contra inimicos nostros & ex
pugnate eos: et sumetis postea spolia se
cure. Et adhuc loquente iuda hec: ecce
apparuit pars quedam prospiciens de
monte. Et vidit gorgias q̄ in fugam cō
uersi sunt sui: & succensa sunt castra. Fu
mus enim qui videbatur declarabat q̄d
factus est. Quibus illi conspectis timu
erunt valde aspicientes simul & iudam
& exercitum in campo paratum ad pre
lium: et fugerunt omnes in campo alie
nigenarum: & iudas reuersus est ad spo
lia castrorū. Et acceperūt aurū multuꝫ:
et argentū: & hyacinthū: & purpurā ma
rinā: & opes magnas. Et conuersi hym=
num canebant & benedicebant deum
in celum quoniam bonus est: quoniaꝫ
in seculū misericordia eius. Et facta est
salꝰ magna in israel in die illa. Quicūq;
autē alienigenarū euaserūt venerūt: &
nūciauerunt lysie vniuersa q̄ acciderāt.

suos: τ viderunt eos venientes ex ad=
αὐτῶν, καὶ εἶδον ἀσμενὶς ἐρχομένους ἐξ ἐναν
uerso. τ exierūt de castris
τίας. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς
ad pelitū. τ tuba cecinerunt q̄ iuxta iu=
εἰς πόλεμον. καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰού=
dā τ cōgressi sunt. τ cōtrite sunt gētes:
δα καὶ συνῆψαν. καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη,
τ fugerūt in planicie. at vltimi
καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον. οἱ δὲ ἔσχατοι
oēs ceciderunt in gladio. τ p̄secuti sūt
πάντες ἔπεσον ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐδιώξαν
eos vsq; ad assaremoth τ vsq; ad cam
αὐτοὺς ἕως Ἀσαρημὼθ καὶ ἕως τῶν πε
pos idumee τ azoti τ iam=
δίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμ=
nie. τ ceciderūt ex eis ad viroꝝ tria
νίας. καὶ ἔπεσον αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρι
milia. τ reuersus est iudas τ exer
χιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ δύ
citꝰ a p̄sequēdo post eos.
ναμις ἀπὸ τοῦ διώκειν ὄπισθεν αὐτῶν.
τ dixit ad pplm. nolite cōcu
καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν· μὴ ἐπιθυμή=
piscatio spolia: qm̄ bellū ex ad
σητε τῶν σκύλων, ὅτι πόλεμος ἐξ ἐναν=
uerso nostri: τ gorgias τ exercit⁹ in
τίας ἡμῶν, καὶ γοργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν
mōte prope nos. sed state nunc con
τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν· ἀλλὰ στῆτε νῦν ἐναν
tra inimicos nr̄os: τ expugna
τίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμή=
te eos. τ post hec accipite
σατε αὐτούς· καὶ μετὰ ταῦτα λάβετε
spolia cū securitate. adhuc cōplen
τὰ σκῦλα μετὰ πεποιθήσεως. ἔτι πληρούν
te iuda hec apparuit pars quedā p̄spicien=
τος Ἰούδα ταῦτα ὤφθη μέρος τι ἐκκύπτον
de mōte. τ vidit q̄ cōuersi sūt i fugā:
ἐκ τοῦ ὄρους· καὶ εἶδεν ὅτι τετρόπωνται,
τ cōburunt castra. nā
καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν παρεμβολήν. ὁ γὰρ
fumꝰ q̄ videbat demōstrabat q̄d factū erat.
καπνὸς θεωρούμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγενός. οἱ
at hec cōspicētes timuerunt valde.
δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλιάσησαν σφόδρα.
aspicētes ēt τ iuda castra
συνιδόντες δὲ καὶ τὴν Ἰούδα παρεμβολὴν
in planicie para in pūm: fuge
ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν, ἔφυ
runt oēs in terrā alienigenū. τ iudas
γον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ Ἰούδας
reuersus est ad spolia castro
ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὴν σκυλίαν τῆς παρεμβο
rum. τ acceperūt aurū multū τ argētum
λῆς. καὶ ἔλαβον χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον
τ hyacinthuꝫ τ purpurā marinā τ
καὶ ὑάκινθον καὶ πορφύραν θαλασσίαν καὶ
diuitias magnas. τ reuersi laudabāt
πλοῦτον μέγαν. καὶ ἐπιστραφέντες ὕμνουν
τ bēdicebāt in celum: qm̄ bonuꝫ: qm̄ in
καὶ εὐλόγουν εἰς οὐρανόν, ὅτι καλόν, ὅτι εἰς
seculuꝫ mia ei⁹. τ facta ē salvatio
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο σωτηρία
magna in israel in die illa. q̄cūq;
μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὅσοι
ex alienigenaꝝ salvati sunt venīē
δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησαν παρα=
tes nunciauerūt lysie om
γενόμενοι ἀπήγγειλαν τῷ Λυσίᾳ πάν=
nia q̄ acciderant.
τα τὰ συμβεβηκότα. ooooooooooooo

ille ãt audiens cōfusus ē ⁊ deficiebat.qm nō
ὁ δὲ ἀκούσας συνεχύθη καὶ ἐλύπει· ὅτι οὐχ
ꝟlia voluit talia facta sunt in israel.
ὃν τρόπον ἐβούλετο γενέσθαι τῷ Ἰσραήλ·
⁊ nō ꝟlia ꝓcepit ei rex
καὶ οὐχ ὃν ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεύς
exercitū.⁊ in sequēti anno cōgre=
ξέβη· καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ συνέλε=
gauit virōꝝ electorū sexaginta mi=
γεν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξήκοντα χιλιά=
lia ⁊ q̄nq; milia equitū vt debel=
δας καὶ πεντακισχιλίαν ἵππον ὥστε πολε=
laret eos. ⁊ venerūt in idumeā:
μῆσαι αὐτούς· καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδουμαίαν,
⁊ castrametati sunt in bethsoris. ⁊ occur=
καὶ παρενέβαλον ἐν Βαιθσούροις· καὶ συνέ=
rit eis iudas cū decē milibꝰ vi
πεσεν αὐτοῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀν=
rorū: ⁊ vidit castra fortia. ⁊
δρῶν, καὶ εἶδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυράν· καὶ
orauit ⁊ dixit. bñdict⁹ es ſlūator
προσηύξατο καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ σωτὴρ
israel q̄ cōtriuisti impetū potētis in
Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὴν ὁρμὴν τοῦ δυνάστου ἐν
manu ſrui tui dauid: ⁊ tradidisti
χειρὶ τοῦ δούλου σου Δαυίδ, καὶ παρέδωκας
castra alienigenaꝝ in manꝰ
τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖρας
ionathe filij saul ⁊ ferētio arma
Ἰωνάθου υἱοῦ Σαοὺλ καὶ τοῦ αἴροντος τὰ σκεύη
eiꝰ. cōclude exercitū hūc
αὐτοῦ· συγκλεισον τὴν παρεμβολὴν ταύτην
in manu ꝑpli tui israel. ⁊ cōfundant
ἐν χειρὶ λαοῦ σου Ἰσραήλ· καὶ αἰσχυνθήτωσαν
in exercitu ⁊ equitatu suo. da
ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῷ ἵππῳ αὐτῶν· δὸς
eis timorē: ⁊ liāfac audaciā fortitudinis e=
αὐτοῖς φιλίαν, καὶ τάξον ῥάσιος ἰσχύος αὐ=
oꝝ ⁊ cōmoueant cōeritione sua.
τῶν καὶ σαλευθήτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν·
deiice illos gladio diligētiū te:
καταβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε,
⁊ laudēt te oēs fidēles
καὶ αἰνεσάτωσάν σε πάντες οἱ εἰδότες τὸ
nomē tuū in hymnis.⁊ cōgressi sunt adinuī
ὄνομά σου ἐν ὕμνοις· καὶ συνέβαλον ἀλλή=
cē. ⁊ ceciderūt de castris lysie
λοις· καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς Λυσίου
ad quinq; milia viroꝝ. ⁊ ceciderūt ex
εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας· καὶ ἔπεσον ἐξ
aduerso eoꝝ. videns āt lysias fugā
ἐναντίας αὐτῶν. ἰδὼν δὲ Λυσίας τὴν φυγὴν
fugā sui exercit⁹: exercit⁹ āt inde
τροπὴν τῆς αὐτοῦ συνταξίως, τῆς δὲ Ἰούδα
factā audaciā: ⁊ ꝙmō pati sunt vel
γενομένην ἀρσος, καὶ ὡς ἕτοιμοι εἰσὶν ἢ
vincere vel mori generosi: ꝓplect⁹ est in antio
ζῆν ἢ τελευταῖναι φρονίως, ἀπῆρεν εἰς Ἀντι
chiā: ⁊ elegit milites: ⁊ multiplicāo
όχειαν, καὶ ἐξελέγετο, καὶ πλείονας ὧν
factū exercitū cogitabat iterꝝ ſa=
ἐβουλεύετο στρατὸν ἐπιλέγειν πάλιν φρον=
ctū venire in iudeā.
τίσαι παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
dixit āt iudas ⁊ fratres eiꝰ. ecce
εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ
cōtriti sunt inimici nri: ascēdam⁹ ad
συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν κα
purgādū sancta ⁊ renouare. ⁊ cōgregata
θαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι· καὶ συνήχ
ſūt castra oīa: ⁊ ascēderūt in
θη παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς

Quibus ille auditis: consternatus ani=
mo deficiebat: q̄ non qualia voluit: ta
lia contigerunt in israel: & qualia man
dauit rex: Et sequenti anno congrega=
uit lysias virorum electorum sexaginta
milia: et equitum quinq; milia: vt debel
laret eos: Et venerunt in iudeam: & ca=
stra posuerunt in bethoron: & occurrit
illis iudas cum decem milibus viris: &
viderunt exercitum fortem: et orauit
& dixit. Benedictus es saluator israel q̄
contriuisti impetum potētis in manu
serui tui dauid: & tradidisti castra alieni
genarū in manu ionathe filii saul et ar=
migeri eius. Conclude exercitū istum in
manu populi tui israel: & confundatur
in exercitu suo & equitibus. Da illis for
midinem & tabefac audaciam virtutis
eorū: & cōmoueantur contritione sua.
Deiice illos gladio diligentium te: & col
laudent te omnes qui nouerunt nomē
tuum in hymnis. Et cōmiserunt preliū:
& ceciderunt de exercitu lysie q̄nq; mi
lia virorum. Videns autem lysias fuorū
fugam: & iudeorum audaciam: & q̄ pa
rati sunt aut viuere aut mori fortiter:
abiit antiochiā & elegit milites: vt mul=
tiplicati rursus venirent in iudeam. Di=
xit autem iudas et fratres eius. Ecce cō
triti sunt inimici nostri: ascēdamus nūc
mundare sancta et renouare. Et cōgre
gatus est omnis exercitus: & ascende=
runt in montem syon. Et viderunt scti
ficationem desertam: et altare propha
natum: & portas exustas: et in atriis vir
gulta nata sicut in saltu vel in montib⁹
et pastophoria diruta. Et sciderunt vesti
menta sua: et planxerūt plāctu magno
et imposuerunt cinerē super caput suū:
et ceciderunt in faciem super terram: &
exclamauerunt tubis signorum: et cla=
mauerunt in celum. Tunc ordinauit iu
das viros vt pugnarēt aduersus eos q̄
erant in arce: donec emundarēt sancta.
Et elegit sacerdotes sine macula volū=
tatē habentes in lege dei: et mūdauerūt
sancta: & tulerunt lapides contamina=
tionis in locum immundum. Et cogita
uit de altari holocaustorum quod pro=
phanatum erat: quid de eo faceret. Et
incidit illi consilium bonum vt destrue
ret illud: ne forte illis esset in opprobri
um: quia contaminauerunt illud gen=
tes & demolitū sunt illud. Et reposuerūt
lapides in monte domus in loco apto:
quoadusq; veniret propheta & respon=
deret de eis. Et acceperunt lapides inte
gros; secundum legem: et edificauerūt
altare nouum secundus illud quod fuit
prius: & edificauerunt sancta: & que in=
tra domum erant intrinsecus: & edem
& atria sanctificauerunt. Et fecerunt va
sa sancta noua: & intulerunt candela=
brum & altare incensorum: & mensam
in templum. Et incensum posuerunt
super altare: & accenderunt lucernas q̄
super candelabrum erant: & lucebant
in templo. Et posuerunt super men=
sam panes et appenderunt velamina:

mōtē sion: ⁊ viderūt sanctū desolatū
ὄρος Σιών· καὶ εἶδον τὸ ἁγίασμα ἠρημωμένον
⁊ altare cōtaminatū: ⁊ por=
καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβηλωμένον, καὶ τὰς πύ=
tas cōbustas. ⁊ in aulis plāta=
λας κατακεκαυμένας· καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυ
tas vt in silua vel vt in aliq̄ mō D
τὰ ὡσφυρόπα ὡς ἐν δρυμῷ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέ=
tū. ⁊ pastophoria diruta. ⁊ scide=
ων. καὶ τὰ παστοφόρια κατακεκαυμένα. καὶ διέρρη
runt vestimēta sua: ⁊ plāxerūt plāc= 1. Re.
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κατὰ 7.f.
ctu magno. ⁊ imposuerūt cinerē sup ca 1. Re.
κὸν μέγαν· καὶ ἐπέθηκαν σποδὸν ἐπὶ τὸν κε 14.b.
put suū. ⁊ ceciderūt in facie
φαλὴν αὐτῶν· καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπα
sup terrā. ⁊ exclamauerūt tubis
ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγ
signoꝝ. ⁊ clamauerūt in celū.
σι σημασιῶν· καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.
tunc ꝓcepit iudas viris oppugnare
τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσι πολεμεῖν
eos q̄ in arce ꝙd purgaret sancta. ⁊
τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἕως καθαρίσωσι τὰ ἅγια· καὶ
elegit sacerdotes sine macula libēres i lege:
ἐπέλεξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελητὰς νόμου,
⁊ mūdauerūt sancta: ⁊ tulerūt la=
καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἦραν τοὺς λί
pides cōtaminatiōis i locū immūdū. E
θους τοῦ μιασμοῦ εἰς τόπον ἀκάθαρτον.
⁊ cogitauerūt de altari
καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς
holocausti cōtaminato ꝙd illi
ὁλοκαυτώσεως τοῦ βεβηλωθέντος τί αὐτῷ
facerēt. ⁊ incidit illis cōsilij bo=
ποιήσωσι· καὶ ἔπεσεν αὐτοῖς βουλὴ ἀγα
nū: vt destruerēt illud ne esset illis in
θή, καθελεῖν αὐτὸ μήποτε φύλον αὐτοῖς εἰς
opprobriū: ꝺa cōtaminauerūt gētes illud. ⁊ destru
ὄνειδος, ὅτι ἐμίαναν τὰ ἔθνη αὐτό· καὶ καθεῖ
xerunt altare: ⁊ reposuerunt lapides
λεν τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους
in mōte domꝰ in loco apto:
ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ,
ꝺaduſq; veniret ꝓpheta ad
μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτου τοῦ εἰπεῖν
pōdēdum de eis. ⁊ acceperūt lapides
περὶ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον λίθους
integros ſm legē. ⁊ edificaue=
ὁλοκλήρους κατὰ τὸν νόμον· καὶ ᾠκοδόμη=
runt altare nouum ſm pri=
σαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότε F
us. ⁊ edificauerunt sancta ⁊ q̄ intra
ρον. καὶ ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς
domū: ⁊ atria scificauerūt. ⁊ fece
τοῦ οἴκου, καὶ τὰς αὐλὰς ἁγίασαν· καὶ ἐποί
runt vasa sancta noua. ⁊ intule
ησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινά· καὶ εἰσήνεγ
runt candelabrū ⁊ altare
καν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν
holocaustoꝝ ⁊ incēsoꝝ ⁊
ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν
mēsam in templō. ⁊ incēderunt sup B
τράπεζαν εἰς τὸν ναόν· καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ
altare: ⁊ accēderunt lucernas
τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξέφαινον τοὺς λύχνους
q̄ in cādelabro ⁊ illuxerūt in
τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας καὶ ἐφάνησαν ἐν
templo. ⁊ iposuerunt sup mēsam
τῷ ναῷ· καὶ ἔπεσαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν
panes. ⁊ expāderunt velamina
ἄρτους· καὶ ἐξεπέτασαν τὰ καταπετάσματα

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Iero. Maccabeo.i.Cap̄.v.

τ perfecerunt oīa opa q̄ fece=
καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίη=
rūt. τ mane surrexerūt p̄maluce quinta
σαν. καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωῒ τῇ πεμπτῇ
τ vicesima mēsis noni. hic
καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου. οὗτος ὁ
mēsis chaseleu octauꝰ τ quadragesimi
μὴν χασελεῦ ὄγδοος καὶ τεσσαρακοστὸ
G τ centesimi anni. τ obtulerūt sacrificiū se
καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους. καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κα
cūdū legē sup altare holocau=
τὰ τὸν νόμον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυ
storū nouū q̄d fecerāt.
τωμάτων τὸ καινὸν ὃ ἐποίησαν. κατὰ τὸν
tp̄s sin diē in q̄ cōtaminauerūt
καιρὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν
illud gētes: i illa renouatū est in cāticis
αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐνεκαινίσθη ἐν ᾠδαῖς
τ citharis τ cynyris τ in cymbalis.
καὶ κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.
τ ceciderūt oīs ppl̄s sup faciē
καὶ ἔπεσεν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον
τ adorauerūt τ benedixerunt in ce=
καὶ προσεκύνησαν καὶ ηὐλόγησαν εἰς οὐρα
lū ei q̄ prosperauit eis. τ fecerunt
νὸν τὸν εὐοδώσαντα αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν
dedicationē altaris diebꝰ
τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἡμέρας
octo. τ obtulerūt holocausta cū
ὀκτώ. καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα με
letitia. τ sacrificauerūt sacrificiū salutatiōis
τ εὐφροσύνης. καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου
τ laudis. τ ornauerūt q̄ fm
καὶ αἰνέσεως. καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ
faciē tēpli coronis aureis τ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ στεφάνοις χρυσαῖς καὶ
scutulis. τ dedicauerūt portas
ἀσπιδίσκαις. καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύλας
A τ pastophoria τ ianuas posuerūt eis. τ
καὶ τὰ παστοφόρια καὶ ἐθύρωσαν αὐτὰ. καὶ
fuit letitia magna in ppl̄o val=
ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφό
de. τ auersum est opp̄obriū gētiū. τ sta
δρα. καὶ ἀπέστραφη ὀνειδισμὸς ἐθνῶν. καὶ ἔστη
uit iudas τ fratres eius τ om=
σεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶ
nis ecclesia israel: vt agerēt di=
σα ἐκκλησία ἰσραήλ, ἵνα ἄγωσιν αἱ ἡμέ=
es dedicatiōis altaris in tē=
ρας ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τοῖς καιρο
F poribꝰ eoꝝ annū fm annū p̄dicta
ῖς αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατὰ ἐνιαυτὸν ἡμέρας
octo a quinta τ vigesima mē
ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ μη
sis chaseleu cū letitia τ gau
νὸς χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χα=
dio. τ edificauerūt in tp̄e illo
ρᾶς. καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
mōtē siō in circuitu muros altos τ tur=
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν τείχη ὑψηλὰ καὶ πύρ
res fortes: ne forte aduenientes
γους ἰσχυρούς, μήποτε παραβαλόντα τὰ
gētes cōculcarēt eos: vt fecerunt
ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτά, ὡς ἐποίησαν
B p̄ti⁹. τ collocauerūt illic exercitū
τὸ πρότερον. καὶ ἐπέταξαν ἐκεῖ δύναμιν τη
vt fuarēt illis. τ munierunt illis adustodiādā
ρεῖν αὐτό. καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν
bethsurā vt haberet ppl̄s munitionē cō
Βαιθσοῦραν τοῦ ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κα
tra faciē idumee.
τὰ πρόσωπον τῆς ἰδουμαίας. Ca.5.

et consumauerunt omnia opera que fe
cerant. Et ante matutinum surrexerūt
quinta & vicesima die mensis noni: hoc
est mensis casleu centesimiquadragesi=
mooctaui anni: & obtulerunt sacrificiuꝫ
secundum legem super altare holocau
storum nouum quod fecerunt. Secun=
dum tēpus & secundum diē in qua con
taminauerunt illud gentes: in ipa reno
uatum est in canticis & citharis & cyna
ris & cymbalis. Et cecidit omnis popu
lus in facīe: & adorauerunt & benedixe
runt in celum eum qui prosperauit eis.
Et fecerunt dedicationē altaris diebus
octo: & obtulerunt holocausta cum le=
ticia: & salutaria laudis. Et ornauerunt
faciē templi coronis aureis & scutulis:
& dedicauerunt portas & pastophoria:
& imposuerunt eis ianuas. Et facta est
leticia in populo magna valde: & auer=
sum est opprobrium gentium. Et sta=
tuit iudas & fratres eius: & vniuersa ec=
clesia israel: vt agatur dies dedicationis
altaris in tēporibus suis ab anno in an=
num per dies octo: a quinta & vicesima
die mensis casleu cum leticia & gaudio.
Et edificauerunt in tempore illo mon=
tē sion: & per circuitum muros altos &
turres firmas: nequando venirēt gētes
& conculcarent eum sicut antea fece=
runt: et collocauit illic exercitum vt ser
uarent eum: & muniuit euꝫ ad custodiē
dum bethsurā: vt haberet populus mu
nitionē contra faciem idumee.

Capitulum quintum.

ET factum est vt audierunt gentes
in circuitu: quia edificatum est al=
tare et sanctuariū sicut prius: irate sunt
valde et cogitabāt tollere genus iacob:
qui erant inter eos: & ceperunt occide=
re de populo & psequi. Et debellabat
iudas filios esau in idumea: et eos q erāt
in arabathane: quia circūsedebāt israe
litas: & percussit eos plaga magna. Et
recordatus est maliciam filiorum bean:
qui erant populo in laqueū & in scāda=
luꝫ insidiantes ei in via: et concluſi sunt
ab eo in turribus: & applicuit ad eos: &
anathematizauit eos: & incēdit turres
eorū igni cuꝫ omnibus qui in eis erāt.
et transiuit ad filios ammon: & inuenit
manum fortem & populum copiosuꝫ:
& timotheum ducem ipsoruꝫ: et comi
sit cum eis prelia multa: & contriti sunt
in conspectu eorum: & percussit eos: &
cepit gazer ciuitatem et filias ejus: & re
uersus est in iudeaꝫ. Et congregate sūt
gētes que sunt in galaad aduersus israe
litas qui erant in finibus eorum: vt tol
lerent eos: & fugerunt in dathemā mu
nitionem: & miserant litteras ad iudaꝫ
& fratres eius dicentes. Cōgregate sūt
aduersum nos gentes per circuitum: vt
nos auferant & parant venire & occu=
pare munitionem in quam confugim⁹
& timotheus est dux exercitus eoruꝫ.
Nunc ergo veni & eripe nos de mani=
bus eorum quia cecidit multitudo de
nobis. Et omnes fratres nostri qui erāt
in locis tubin interfecti sūt: & captiuas
duxerūt vxores eorū & natos & spolia:

ΚΑΙ factū est q̄n audierūt gētes in
circuitu q̄ edificatū est altare. τ de
dicatū ē sanctuariū sicut p̄ius: τ
irate sunt valde τ cogitauerunt
tollere gen⁹ iacob q̄ erāt in medio eo
rum. τ ceperūt occidere in pp̄lo τ
persequi. καὶ ἤρξαντο διώκειν ἐν τῷ λαῷ καὶ
auferre. τ bellabat iudas cōra
ἐξαίρειν. καὶ ἐπολέμει ἰούδας πρὸς
filios esau in idumea acrabattinā
υἱοὺς ἡσαὺ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ τὴν ἀκραβαττίνην
q̄a circūsedebāt israel. τ p̄cussit
ὅτι περιεκάθηντο τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν
eos plaga magna. τ cōpressit e=
αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην. καὶ συνέσχεθεν αὐ
os: τ accepit spolia eoꝝ. τ recor=
τούς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ ἐμνή=
dat⁹ ē malitie filioꝝ beā. q̄ fuerāt p̄pl̄o
σθη τῆς κακίας υἱῶν βαιάν· οἳ ἦσαν τῷ λαῷ
in laqueū τ in scādalū in insi
εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον ἐν τῇ ὁπῇ=
diādo eos in viis: τ cōclusi
δρεύειν αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ συνελείσθη
sunt ab eo in turrib⁹. τ castra=
σαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς πύργους. καὶ ἦλθε
metat⁹ est cōtra eos: τ anathematizauit il=
νέβαλεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐ
los τ cōbussit turres eor⁹ in
τοὺς καὶ ἐνεπύρισε τοὺς πύργους αὐτῶν ἐν
igne cū oīb⁹ q̄ ibi erāt. τ trāsiuit
πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι. καὶ διεπέρασεν
ad filios ammō. τ inuenit manū fo=
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμών. καὶ εὗρε χεῖρα κρα
tē τ p̄pl̄z multū τ timotheū ducē
τεῖαν καὶ λαὸν πολὺν καὶ Τιμόθεον ἡγούμε
illoꝝ. τ cōmisit cōtra eos p̄lia
νον αὐτῶν. καὶ συνῆψε πρὸς αὐτοὺς πολέμους
multa. τ cōtriti sunt ante faciē
πολλούς. καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου
illi⁹ τ p̄cussit eos. τ cepit
αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. καὶ προκατέλα
gazer τ filias ei⁹. τ
βεν τὴν γαζηρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ
reuersus est in iudeā. τ cōgregate
ἀνέστρεψεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. καὶ ἐπισυνήχθη
sunt gētes in galaad cōtra israe=
ἔθνη τὰ ἐν τῇ γαλαὰδ ἐπὶ τὸν Ἰσρα
el q̄ erāt in finib⁹ eoꝝ vt tollerēt
ὴλ τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῖς ὁρίοις αὐτῶν τοῦ ἐξᾶραι
eos. τ fugerūt in dathema arcē.
αὐτούς. καὶ ἔφυγον εἰς δαθεμὰ τὸ ἐχύρωμα.
τ miserūt litteras ad iudā τ
καὶ ἀπέστειλαν γράμματα πρὸς ἰούδαν καὶ
fratres eius dicētes. cōgregate
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν λέγοντες· ἐπισυνήγμέ=
sunt cōtra nos gētes q̄ in circuitu nr̄o vt tol=
νά ἐστιν ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἔθνη τὰ κυκλῶ ἡμῶν τοῦ ἐξᾶ
lāt nos. τ parāt venire τ cape=
ραι ἡμᾶς. καὶ ἑτοιμάζονται ἐλθεῖν καὶ πρασα
re munitionē in q̄ cōfugi=
πελαβεῖσθαι τὸ ἐχύρωμα εἰς ὃ κατεφύγο
mus. τ timotheꝰ dux est castro=
μεν. καὶ Τιμόθεος ἡγεῖται τῆς παρεμβολῆς
rum. nūc igit̄ venīte libera nos de manu
αὐτῶν. νῦν οὖν ἐλθὼν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς
eoꝝ: q̄m ceciderunt de nobis multitudo τ
αὐτῶν, ὅτι πέπτωκεν ἐξ ἡμῶν πλῆθος καὶ

Tex. Gre. cū. iterp̄. lati.

oēs fratres nri exītes in locis
πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς
rubin interfecti sunt. τ captiuauerūt
ῥ βίου τεσσαράκοντα. καὶ ἠχμαλώτισαν
mulieres eoꝝ τ filios eoꝝ
τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
τ supellectile. τ peremerūt illic fere
καὶ τὴν ἀποσκευήν. καὶ ἀπῴλισαν ἐκεῖ ὡς
vnū milliare virorꝝ. adhuc epistо
μίαν χιλιαρχίαν ἀνδρῶν. ἔτι δὲ ἐπιστο
le legebant τ ecce nūcij alij
λαὶ ἀπεγινώσκοντο. καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἔτεροι
venerūt de galilea cōcisso
ἦλθον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας διῤῥηγμένοι
vestib⁹ nunciātes iuxta
τὰ ἱμάτια ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα
hec dicētes: cōuenisse cōtra
τὰ αὐτὰ λέγοντες, ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐτ-
eos de ptolemaide τ tyro τ sidone
ους ἀπὸ πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος
τ oēm galilēā alienigenaꝝ vt con
καὶ πᾶσαν γαλιλαίαν ἀλλοφύλων τ ἐξα-
sumā: nos. vt āt audiuit iudas τ
λεῖσαι ἡμᾶς. ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ ὁ
ppls sm̄ones hos: cōgregata est ec-
λαὸς τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκ-
clesia magna ad cogitandū qđ faciāt
κλησία μεγάλη βουλεύσασθαι τί ποιήσω
fratrib⁹ suis exītib⁹ in tribu
σι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν Ταβι-
latiōe τ ꝺ oppugnabāt ab illis. τ dixit
ηνῇ καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν. καὶ εἶπεν
iudas sm̄oni fratri suo. elige
Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπίλεξον
tibi viros τ vade τ libera
σεαυτῷ ἄνδρας καὶ πορεύου καὶ ῥῦσαι τοὺς
fratres tuos ꝺ in galilea: ego āt
ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. ἐγὼ δὲ
τ ionathan frater meꝰ ibimus
καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα
in galaaditim: τ reliquit iosē-
εἰς τὴν γαλααδῖτιν, καὶ κατέλιπεν Ἰώση-
phū filiū zacharie τ azariā duces
φον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους
ppli cū reliquis exerci-
τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνά-
tus in iudea in custodiā: τ piece
μεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν, καὶ ἐνετεί-
pit eis dicēs. precedere ppls hui⁹:
λατο αὐτοῖς λέγων. πρόσκειτε τοῦ λαοῦ τούτου,
τ nō cōmittatis bellū cōtra gētes q̄d
καὶ μὴ συνάπτετε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως
reuertamur nos. τ distributi sunt simo-
τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς. καὶ ἐμερίσθησαν Σίμω-
ni viri tres mille vt iret ad
νι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν
galilēā: iude āt viri octo mille
γαλιλαίαν, Ἰούδᾳ δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι
in galaaditim. τ pfect⁹ est simō in
εἰς τὴν γαλααδῖτιν. καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς
galilēā: τ cōmisit ꝓlia mul-
τὴν γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολ-
ta cōtra gētes: τ cōtriti sunt gētes
λοὺς πρὸς τὰ ἔθνη. καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη
a facie ei⁹. τ pfecut⁹ est eos vsq̄ ad
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως
portas ptolemaidis. τ ceciderūt de
τῶν πυλῶν Πτολεμαΐδος. καὶ ἔπεσον ἐκ
gēt⁹ ad tria milia virorꝝ. τ acceperūt
τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἀνδρ̄. καὶ ἔλαβον
spolia eoꝝ. τ assumpserūt eos de
τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ παρέλαβον αὐτοὺς ἐκ

Trāsla. B. Vie.

& peremerunt illic fere mille viros. Et adhuc epistole legebantur. Et ecce alii nuncii venerunt de galilea concissis tunicis nunciantes: secundum verba hec: dicentes conueniſſe aduersum se: a ptolomaide & tyro & sidone: & repleta est omnis galilea alienigenis vt nos consumant. Vt audiuit autem iudas & populus sermones istos: cōuenit ecclesia magna cogitare quid facerēt fratrib⁹ suis qui in tribulatione erant: & expugnabantur ab eis. Dixitq; iudas simoni fratri suo. Elige tibi viros: & vade et libera fratres tuos in galilea. Ego autem & frater meus ionathas ibimus in galaaditim. Et reliquit iosephum filium zacharie: & azariam duces populi cū residuo exercitu in iudea ad custodiam: & precepit illis dicēs. Preeſtote populo huic: & nolite bellum cōmittere aduersum gentes donec reuertamur. Et data sūt simoni virorū tria milia vt iret in galileā: iudeantem octo milia in galaaditim: et abiit simon in galileam: & commisit plia multa cum gentibus: et cōtrite sunt gentes a facie eius: & persecutus est eos vsq; ad portam ptolemaidis. Et cecide runt de gentibus fere tria milia virorū: & accepit spolia eorum. Et assumpsit eos qui erant in galilea: & in arbatis cū vxoribus & natis: et omnibus que erāt illis: & adduxit in iudeam cum leticia magna. Et iudas machabeus & ionathas frater eius transierunt iordanem: & abierunt viam trium dierum in deserti. Et occurrerunt eis nabuthei & susceperunt eos pacifice: et narrauerūt eis omnia que acciderant fratribus eorum in galaaditide: & quia multi ex eis comprehensi sunt in barasa & abosor: & in alimis: & in casphor: et mageth: & carnaim. He omnes ciuitates mūite et magne. Sed et in ceteris ciuitatibus galaaditidis tenentur comprehensi: et in crastinum constituerunt admouere exercitum ciuitatibus his: et comprehendere & tollere eos in vna die. Et conuertit iudas & exercitus eius viam in desertū bozor repente: & occupauit ciuitatem & occidit omnem masculum in ore gladii: et accepit omnia spolia eorum: & succendit eam igni: et surrexerunt inde nocte et ibant vsq; ad munitionem. Et factum est diluculo cum eleuassent oculos suos: et ecce populus multus cuius non erat numerus: portātes scalas et machinas vt comprehenderent munitionem et expugnarent eos. Et vidit iudas quia cepit bellum: et clamor belli ascendit ad celum sicut tuba: et clamor magnus de ciuitate: et dixit exercitui suo. Pugnate hodie pro fratribus vestris. Et venit tribus ordinib⁹ post eos: & exclamauerunt tubis et clamauerūt in oratione: et cognouerunt

oooooooooooooooooooooooooooooooo ooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooo oooooo

Maccabeo. i. Cap. v.

galilea τ in arbatis cū mu
τῆς γαλιλαίας καὶ ἐν ἀρβατίτοις σὺν τοῖς γυ
lieribꝰ τ filijs: τ oia q̄ erāt e-
ναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐ
is. τ duxerūt in iudeā cū leti-
τοῖς. καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφρο-
tia magna. τ iudas machabeꝰ τ
σύνης μεγάλης. καὶ Ἰούδας ὁ μακκαβαῖος καὶ
ionathā frater eiꝰ: trāsierūt iorda-
Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, διέβησαν τὸν Ἰορδά-
nē: τ abierunt viā trīū dierū in
νην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν
solitudine. τ occurrerunt nabathei:
τῇ ἐρήμῳ. καὶ συνήντησαν τοῖς ναβαταίοις,
τ obuiā fuere illis pacifice: τ enar-
καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγή-
rauerūt illis cīa q̄ cōtigerāt
σαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβάντα τοῖς
fratribꝰ eoꝝ in galaaditide: τ q̄
ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ γαλααδῖτιδι, καὶ ὅτι
multi de eis cōprehēsi sunt in
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς
bosorra. τ bosor in alimis chaſor ma
βόσορρα. καὶ βοσὸρ ἐν ἀλείμοις χασκὼ μα
ged τ carnaim. oēs vrbes he
γεδ̄ καὶ καρναΐν. πᾶσαι αἱ πόλεις ἄντει
fortes τ magne. τ in reliqs ve-
ἐχυραὶ καὶ μεγάλαι. καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πό
bib⁹ galaaditidis sunt cōprehēsi.
λεσι τῆς γαλααδίτιδος εἰσὶ συνειλημμένοι
in crastinū cōstituūt castra ponere cōtra
εἰς ἄυριον τάσσεσθαι πρὸς ἐμβαλεῖν ἐπὶ
munitiones τ cōprehēdere τ tol-
τὰ ἐχυρώματα καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξᾶ
lere eos in die vna. τ con-
ραι πάντας αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. καὶ ἀπέ-
uertit iudas τ castra eius vīa
στρεψεν Ἰούδας καὶ πᾶσα ἐμβολὴ αὐτοῦ ὁδὸν
in desertū in bosorra repēte. τ ce-
εἰς τὴν ἔρημον εἰς βόσορρα ἄφνω. καὶ κατέ-
pit vrbē: τ occidit oē mas
λαβεν τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρ-
culinū in ore gladij. τ cepit om-
σενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἔλαβε πάν-
nia spolia eoꝝ: τ cōbussit eā ig-
τα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ-
ne: τ discessit illinc nocte: τ ibat
ρί. καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτός, καὶ ἐπορεύετο
tāꝫ ad munitionē: τ factū est diluculū. τ
ὡς ἐπὶ τὸ ἐχύρωμα, καὶ ἐφάνη ἑωθινά. καὶ
eleuauerūt oculos suos: τ ecce ppls
ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ λαὸς
multꝰ cuiꝰ nō erat nūerꝰ: portātes scalas
πολὺς οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός, αἴροντες κλίμακας
τ machinas ad capiēdū munitionē.
καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ἐχύρωμα.
τ oppugnabāt eos. τ vidit iudas ꝙ
καὶ ἐπολέμουν αὐτούς. καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι
incepit ē pliū. τ clamor vrbis
ἤρξατο ὁ πόλεμος. καὶ ἀνέκραγεν τῆς πόλεως
ascēdit vsq; ad celū tubis τ voce
ἀνέβη ἕως τοῦ οὐρανοῦ, σάλπιγξι καὶ φωνῇ
magna. τ dixit viris exerci-
μεγάλῃ. καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμεως
tus. pugnate hodie pro fratri-
αὐτοῦ. πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
bus vr̄is. τ exiit in tribus ordinib⁹
φῶν ὑμῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς
post eos. τ clamauerūt tu-
ἐξόπισθεν αὐτῶν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλ
bis. τ clamauerūt i oratione. τ cognouit
πιγξι. καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ. καὶ ἐπέγνω

exercit⁹ timothei ꝙ maccabe⁹
ἡ παρεμβολὴ τιμοθέου ὅτι μακκαβαῖος
est: ⁊ fugerūt a facie illi⁹. ⁊ peus
ἐστί, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτ. καὶ ἐπά
sit illoꝝ plaga magna. ⁊ ceciderūt ex
ταξεν αὐτ πληγὴ μεγάλη. καὶ ἔπεσον ἐξ
eis in illo die ad octo milia
αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους
virorꝝ. ⁊ declinauit ad maspha: ⁊ op=
ἄνδρας. καὶ ἀπέκλινεν εἰς μασφά, καὶ ἐπο
pugnauit eā: ⁊ cepit eā:
λέμησεν αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν,
⁊ occidit oēm masculū ei⁹. ⁊ acce
καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς. καὶ ἔλα
pit spolia ei⁹: ⁊ cōbussit eā ig=
βε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ
ne. illinc abiit. ⁊ accepit
ρί. ἐκεῖθεν ἀπῆρε. καὶ προκατελάβετο τὴν
chaspho maceđ bosor ⁊ reliq̄s ur
χασφών, μακεδ βοσὸρ καὶ τὰς λοιπὰς πό
bes galaaditidis. p̄ost ā verba
λεις τῆς γαλααδίτιδος. μετὰ δὲ τὰ ῥήματα
hec cōgregauit timothe⁹ ca=
τα ταῦτα συνήγαγε Τιμόθεος παρεμβο
stra alia: ⁊ castrametat⁹ est cōtra fa
λὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσω
cie raphō vltra torrētē. ⁊ mi=
πον ῥαφὼν ἐκ πέρας τ χειμάρρου. καὶ ἀπέ
sit iudas ad cōsiderandū ca=
στειλεν Ἰούδας κατασκοπεῦσαι τὴν παρεμ
stra. ⁊ renūciauerūt ei dicētes. cōgre
βολήν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες. ἐπι
gate sunt ad eos oēs gētes
συνηγμέναι εἰσὶ πρὸς αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη
q̄ in circuitu nr̄o: exercit⁹ mult⁹ valde.
τὰ κύκλῳ ἡμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα.
⁊ arabes cōduxit in auxiliū illis.
καὶ ἄραβας μεμίσθωται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς
⁊ castrametant trans torrentē
καὶ παρεμβάλλουσι πέραν τ χειμάρρου
parati venire ad te in bellū. ⁊ a=
ἕτοιμοι ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς πόλεμον. καὶ ἐπο
bijt iudas in occursum illoꝝ. ⁊ di
ρεύθη Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ εἶπε
xit timothe⁹ principib⁹ exercitus
τοι Τιμόθεος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως
F cius. ci⁹ appīquerit iudas ⁊ castra
αὐτ. ἐν τῷ ἐγγίζειν Ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβο
Ps. 10 c. cius ad torrentē aque: si
λὴν αὐτ ἐπὶ τὸν χειμάρρουν τ ὕδατος, ἐὰν
trāsierit ad nos prior: nō poterim⁹
διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, οὐ δυνησόμεθα
sustinere ei⁹. q̄ia potens poterit
ὑποστῆναι αὐτόν. ὅτι δυνάμενος δυνήσεται
D aduersū nos. si aūt timuerit ⁊ pōsuerit ca
πρὸς ἡμᾶς. ἐὰν δὲ δειλωθῇ καὶ παρεμβά
stra vltra fluuiū: trāsibimus
λη πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσομεν
ad eū ⁊ poterim⁹ cōtra illū. vt
πρὸς αὐτὸν καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. ὡς
aūt appīquāit iudas ad torrentē
δ᾽ ἤγγισεν Ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάρρουν τ
aque: statuit scribas
ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ
pp̄li in turrite: ⁊ p̄cepit
λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάρρου, καὶ ἐνετείλατο
eis dicēs. nō dimittatis oēm hoiem
αὐτοῖς λέγων. μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον
castrametari: sed veniāt oēs
παρεμβαλεῖν, ἀλλ᾽ ἐξελθόντας πάντες
ad bellū. ⁊ trāsiuit cōtra eos
εἰς τὸν πόλεμον. καὶ διεπέρασεν ἐπ᾽ αὐτοὺς

castra timothei quia machabeus est:
& refugerūt a facie eius: & percusserūt
eos plaga magna: & ceciderunt ex eis
i die illa fere octo milia virorū. Et diuer
tit iudas in maspha: et expugnauit &
cepit eam: et occidit omnem masculū
eius: & sumpsit spolia eius et succendit
eam igni. Inde perrexit & cepit casbō:
& mageth & bosor: et reliquas ciuitates
galaaditidis. Post hec autem verba cō=
gregauit timotheus exercitum alium:
& castra posuit cōtra raphan trans tor=
rentem. Et misit iudas speculari exer=
citum: et nunciauerunt ei dicētes: quia
conuenerunt ad eum omnes gentes q̄
in circuitu nostro sunt: et exercit⁹ mul
tus nimis. Et arabas cōduxerunt in au
xilium sibi et castra posuerunt trās tor
rentem: parati ad te venire in prelium:
& abiit iudas obuiam illis. Et ait timo=
theus principibus exercitus sui. Cum
appropinquauerit iudas et exercit⁹ ei⁹
ad torrentem aque: si transierit ad nos
prior: non poterimus sustinere eum: qa
potens poterit aduersum nos. Si vero
timuerit trāsire & posuerit castra extra
flumen: trasfretemus ad eos: & poteri=
mus aduersus illum. Vt autem appropi
quauit iudas ad torrentem aque: statuit
scribas populi secus torrentem: et mā=
dauit eis dicens. Neminem hominum
reliqueritis: sed veniant omnes in pre=
lium: & transfretauit ad illos prior: &
omnis populus post eū: & contrite sūt
omnes gentes a facie eorum: et proie=
cerunt arma sua: & fugerunt ad phanū
quod erat in carnaim. Et occupauit ip=
sam ciuitatem: & phanum succēdit igni
cum omnibus que erant in ipso. Et op
pressa est carnaim: & non potuit sustine
re contra faciem iude. Et congregauit
iudas vniuersos israelitas qui erant in
galaaditide a minimo vsq; ad maxīmū:
& vxores eorum: & natos et exercitum
magnum valde: vt venirent in terram
iude. Et venerunt vsq; ad ephrō: & hec
ciuitas magna in ingressu posita muni=
ta valde. Et non erat declinare ab ea de
xtera vel sinistra: sed per medium iter
erat: & incluserunt se qui erant in ciui=
tate: & obstruxerunt portas lapidibus:
& misit ad eos iudas verbis pacificis di=
cens. Transeamus per terram vestram
vt eamus in terram nostram: & nemo
vobis nocebit: tantum pedibus transi=
bimus: & nolebant eis aperire. Et pre=
cepit iudas predicari in castris: vt appli
carent vnusquisq; in quo erat loco: &
applicuerunt se viri virtutis: & oppu=
gnauit ciuitatem illam tota die & tota
nocte: E tradita est ciuitas in manu ei⁹.
Et peremerunt omnem masculum in
ore gladii: & eradicauit eam: & accepit
spolia eius & transiuit per totam ciuita
tem super interfectos. Et transgressi
sunt iordanem in campo magno cōtra
facie bethsan. & erat

pior: ⁊ ois pp̄lus ei⁹ post eū.
πρότερος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτ ὀπισθεν αὐτ.
⁊ cōtriuerūt ūte facie ei⁹ oēs
καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτ πάν
gētes: ⁊ p̄iecerūt arma sua ⁊
τα τὰ ἔθνη, καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ
fugerūt in luctū in carnaim. ⁊ ce
ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν καρναίν. καὶ προ
perūt vsq; ad ⁊ luctū hec
κατελάβοντο τὴν πόλιν καὶ τὸ τέμενος ἐνε
cōsumpta ei⁹ oīb⁹ q̄ in il=
πύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐ
lo. ⁊ oppressa est carnaim: ⁊ nō potue
τῷ. καὶ ἐτροπώθη ἡ καρναίν, καὶ οὐκ ἐδυ
runt vltra sustinere cōtra facie
ναντο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον Ἰού
de. ⁊ cōgregauit iudas oēm israel q̄
δα. καὶ ἀπήγαγεν Ἰούδας πᾶσαν Ἰσραὴλ τοὺς
in galaaditide a parvo vsq; ad ma
ἐν τῇ γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγά=
gnū ⁊ mulieres eoꝝ. ⁊ filios
λου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα
eoꝝ ⁊ sarcinas castra ma
αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν παρεμβολὴν με
gna valde: vt venirēt i terrā iuda. ⁊
γάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ
venerūt vsq; ad ephrō. ⁊ hec vrbs ma=
ἦλθεν ἕως Ἐφρών. καὶ αὕτη ἡ πόλις με
gna in itroitu munita valde.
γάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ἐχυρὰ σφόδρα.
nō erat declinare ab ea ad dextrā vel sini
οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ᾽ αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀρι=
strā. sed p̄ mediū ei⁹ ire.
στεράν. ἀλλ᾽ ἢ διαμέσου αὐτῆς πορεύεσθαι.
⁊ incluserūt eos q̄ de ciuita
καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλε
te. ⁊ obstruxerūt portas lapidib⁹ ⁊
ως. καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις. καὶ
misit ad eos iudas sermonib⁹ pa
ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰούδας λόγοις εἰρη
cificis dicēs. transibo p̄ terrā tuā
νικοῖς λέγων. διελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου
vt ebeam⁹ in terrā nr̄am. ⁊
τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν. καὶ
nullus malefaciet vobis: sed pedibus
οὐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ
transibim⁹. ⁊ nō voluerūt apire
διελευσόμεθα. καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι
ei: ⁊ iussit iudas p̄dicare in
αὐτῷ, καὶ ἐπέταξεν Ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ
castris vt castra ponerēt vnusquisq; in
παρεμβολῇ ⁊ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ
q̄ est loco. ⁊ castrametati sunt vi
ἐστι τόπῳ. καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς
rī: ⁊ expugnauerūt vbē totā
δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ἐκεί
die illa ⁊ tota nocte. ⁊
νην ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ
tradita est vrbs in manib⁹ ei⁹. ⁊
παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτῶν. καὶ
occidit oēm masculū in ore gla=
ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομ
dii: ⁊ eradicauit eā. ⁊ acce=
φαίας, καὶ ἐξερρίζωσεν αὐτήν. καὶ ἔλαβε
pit spolia ei⁹. ⁊ trāsiuit p̄
τὰ σκῦλα αὐτῆς. καὶ διῆλθε διὰ τῆς
ciuitatē sup̄ occisos. ⁊
πόλεως ἐπὶ τῶν ἀπεσφαγμένων. καὶ
transierūt iordanē in campū
διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον
magnū cōtra faciē bethsan. ⁊ erat
τὸ μέγα κατὰ πρόσωπον Βαισάν. καὶ ἦν

iudas cõgregãs extraneos τ
Ἰούδας ἐπισυνάγων τοὺς ἐχατίζοντας καὶ
adhortãs ꝑplm per totã
παρακαλῶν ἦν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν
viã: donec venit in terrã iuda. τ ascẽdẽ
ὁδόν, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ ἀνέβη
runt in mõte siõ in letitia τ gau
σαν εἰς ὄρος σιὼν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χα
dio. τ adduxerũt holocausta: qa nõ
ρᾷ. καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ
cecidit de eis vir donec reuerti
ἔπεσεν ἐξ αὐτῶν οὐθεὶς ἕως οὗ ἐπιστρέ
sunt in pace. τ in diebꝰ illꝭ erat
ψαι ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦν
iudas τ ionathas in galaad: τ si
Ἰούδας καὶ Ἰωνάθας ἐν τῇ γαλαάδ, καὶ σί
mõ frater eiꝰ in galilea cõtra
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ κατὰ
faciẽ ptolemaidis: audiuit ioseph
πρόσωπον Πτολεμαΐδος, ἤκουσεν Ἰωσὴφ ὁ
filiꝰ zacharie τ azarias ꝓncipes exer
τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυ
citꝰ facinora τ prelia
ναμέως τῶν ἀνδραγαθιῶν καὶ τοῦ πολέμου
ꝙ fecerãt: τ dixerũt. faciamꝰ τ
ὃ ἐποίησαν, καὶ εἶπαν. ποιήσωμεν καὶ
ipi nobis nomẽ. τ eamꝰ ad pu
αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄνομα. καὶ πορευθῶμεν πο
gnãdũ cõtra gẽtes q̃ i circuitu nro.
λεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν.
τ preceperũt hijs q̃ de exercitu
καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως
q̃ cũ illis. τ abierãt in iam
τῆς μετ' αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ Ἰάμ
niã. τ exiuit gorgias de ciuitate
νιαν. καὶ ἐξῆλθε Γοργίας ἐκ τῆς πόλεως
τ viri eiꝰ in occursum eis
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς συναίτησιν αὐτοῖς
in bellũ. τ fugatꝰ est ioseph
εἰς πόλεμον. καὶ ἐτροπώθη Ἰώσηφος καὶ
azarias τ pſecutionẽ sunt passi vsq̃ ad terminos
Ἀζαρίας καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς
iudee. τ ceciderũt in die illo
Ἰουδαίας. καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
de pꝑlo israel ad duo milie viros
ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας
τ facta est fuga magna in pꝑlo ipso
καὶ ἐγένετο τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ ἐκείνῳ
rum: qm nõ audierũt iudã τ fra
ὅτι οὐκ ἤκουσαν Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελ
tres eius putãtes fortiter se facere. ipi aũt
φῶν αὐτοῦ δοκοῦντα ἀνδραγαθήσασθαι. αὐτοὶ δὲ
nõ erãt de semine viro
οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν
illoꝝ q̃bꝰ data est salus israel ꝑ manũ
ἐκείνων οἷς ἐδόθη σωτηρία Ἰσραὴλ διὰ χειρὸς
eoꝝ. τ vir iudas τ fratres eiꝰ
αὐτῶν. καὶ ὁ ἀνὴρ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
glificati sunt valde coram oi isti
ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς ἔθνους
τ gẽtibꝰ oibꝰ vbi audiebat nomẽ
καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων οὗ ἠκούετο τὸ ὄνομα
eoꝝ. τ cõuenerũt ad eos fausta
αὐτῶν. καὶ ἐπισυνήγοντο πρὸς αὐτοὺς εὐφη
dicẽtes. τ exiit iudas τ fra
μοῦντες. καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελ
tres eiꝰ: τ oppugnabãt filios esau
φοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς Ἠσαῦ
in terra q̃ ad meridiẽ. τ pauſit
ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον. καὶ ἐπάταξε τὴν
chebrõ τ filias eius. τ de
Χεβρὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ κα

iudas congregans extremos & exhor
tabatur populum per totam viam do
nec venirent in terram iuda: & ascende
runt in monten sion cum letitia & gau
dio: et obtulerunt holocausta: q̃ nemo
ex eis cecidisset donec reuerteretur in
pace. Et in diebus quibus erat Iudas &
Ionathas in terra galaad: & simon fra
ter eius in galilea contra faciem ptole
maidis audiuit Ioſephus zacharie fili
& azarias priceps virtutis res bene ge
stas: & prelia que facta sunt & dixit. Fa
ciamus & ipsi nobis nomen & eam
gnare aduersus gentes que in circuitu
nostro sunt: & precepit his qui erant in
exercitu suo: & abierunt iamniaz: & exi
uit gorgias de ciuitate: & viri eius obui
am illis in pugnam. Et fugati sunt Ioſe
phus et azarias vsq̃ in fines iudee: & ce
ciderunt illa die de populo israel ad duo
milia viri. Et facta est plaga magna in
populo: quia nõ audierunt iudaz & fra
tres eius: existimantes fortiter se factu
ros. Ipsi autem non erant de semine vi
rorum illorum: per quos salus facta est
in israel. Et viri iuda magnificati sunt
valde in conspectu omnis israel & gen
tium omnium: vbi audiebatur nomen
eorũ: & conuenerunt ad eos fausta ac
clamantes: & exiuit iudas & fratres ei
& expugnabant filios esau in terra que
ad austrum est: & percussit chebron &
filias eius: & mures eius & turres ei
cendit igni in circuitu: et mouit castra
vt iret in terram alienigenarum: & per
ambulabat samariam. In die illa ceci
derunt sacerdotes in bello dum volunt
fortiter facere: dum sine consilio exeũt
in prelium. Et declinauit iudas in azo
tum in terram alienigenarum: et diruit
aras eorum: & spolia deorum suorum
succendit igni: et cepit spolia ciuitatuz:
et reuersus est in terram iuda.

Capitulum sextum.

ET rex antiochus perambulauit su
periores regiones. Et audiuit esse
ciuitatem elimaidem in perside nobilis
simam & copiosam in argento & auro:
templumq̃ in ea locuples valde: & illic
velamina aurea & lorice & scuta: que re
liquit alexander philippi rex macedo q̃
regnauit primus in grecia. Et venit &
querebat capere ciuitatem et depreda
ri eam et non potuit: quoniam inno
tuit sermo his qui erant in ciuitate. Et
insurrexerunt in prelium & fugit inde:
& abiit cuz tristicia magna: & reuersus
est babyloniam. Et venit qui nunciaret
ei in perside: quia fugata sũt castra que
erãt in terra iuda et quia abiit lysias cũ
virtute forti in primis: et fugatus est a
facie iudeorum: & inualuerunt armis &
viribus et spoliis multis que ceperunt
de castris que exciderunt: & quia diru
erunt abominationem quam edifica
uerant super altare quod erat in hieru
salem:

struxit munitionẽ eiꝰ. τ turre
θεῖλε τὸ ἐχύρωμα αὐτῆς. καὶ τοὺς πύρ
gos eiꝰ cõbussit i circuitu. τ ꝓtecti
γους αὐτῆς ἐνέπρησε κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε
vt iret in terrã alienigenarum. τ
τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ
pambulabat samariã. in die il
περιεπάτησε τὴν σαμάρειαν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκ
la ceciderũt sacerdotes vtibꝰ volẽte
είνῃ ἔπεσον ἱερεῖς πόλεων βουλομένου
illo fortiter facere dũ ipe egre
αὐτοῦ ἀνδραγαθῆσαι ἐν τῷ αὐτὸν ἐξελ
dit in bellũ sine cõsilio. τ declina
θεῖν εἰς πόλεμον ἀβουλεύτως. καὶ ἐξέκλι
uit iudas in azotũ terrã alienigenarum.
νεν Ἰούδας εἰς Ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων.
τ destruxit aras eoꝝ: τ
καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ
sculptilia deoꝝ illoꝝ succẽdit
γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε
igne. τ spoliauit spolia vrbꝭ
πυρί. καὶ ἐσκύλευσε τὰ σκῦλα τῶν πόλε
um. τ reuersus est in terrã iuda.
ων. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν Ἰούδα. C.6.

ET rex antiochꝰ perambulabat superiores regiones. τ audiuit ꝙ
Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος διεπορεύ
ετο τὰς ἐπάνω χώρας. καὶ ἤκουσεν ὅτι
est in elymaida in pꝑside ciuitas glo
ἔστιν ἐν Ἐλυμαΐδι ἐν τῇ περσίδι πόλις ἔνδο
sa diuitijs argẽto τ auro: τ
ξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ τὸ
templũ qꝺ in ea opulẽtũ valde: τ illic
ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλούσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ
velamina aurea τ lorice τ ar
καλύμματα χρυσᾶ καὶ θώρακες καὶ ὅ
ma q̃ reliquit illic alexãder filiꝰ pꝺi
πλα ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ Ἀλέξανδρος ὁ φι
lippi rex macedo. qꝺ regnauit primꝰ in grecia. τ venit τ
λίππου βασιλεὺς ὁ μακεδών. ὃς ἐβασί
λευσε πρῶτος ἐν τοῖς Ἕλλησι. καὶ ἦλθε καὶ
querebat capere ciuitatẽ τ depre
ἐζήτει κατακλαβέσθαι τὴν πόλιν καὶ πρω
dari eã: τ nõ potuit. qm cogni
σθῆναι αὐτήν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη. ὅτι ἐγνώ
uꝰ est hmo hijs q̃ de ciuitate. τ iturꝰ A
σθη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἀπέστ
fuerãt cõtra eũ in bellũ: τ fugit τ pfectꝰ
ησαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε καὶ ἀπῆ
est illic cũ tristitia magna vt reuerte
ρεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης τοῦ ἀποστρέ
rẽt in babyloniã. τ venit nũcians ꝙ.1.4.
ψαι εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλων
ꝺđã ei in pꝑside: ꝙ fugata
τις αὐτῷ εἰς τὴν περσίδα, ὅτι τετρόπων
erãt castra q̃ iuerãt in
ται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς
terrã iuda. τ quia lysias cũ exercitu
γῆν Ἰούδα. καὶ ὅτι Λυσίας δυνάμει
forti in primis: τ fugatꝰ est a
ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνεστράφη ἀπὸ
facie eoꝝ. τ inualuerũt armis
προσώπου αὐτῶν. καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις
τ exercitu τ spoliis multis q̃ cepe
καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οἷς ἔλα
runt a castris q̃ exciderãt.
βον ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ὧν ἐξέκοψαν.
τ diruerũt abominationẽ q̃ edificauit
καὶ καθεῖλον τὸ βδέλυγμα ὃ ᾠκοδόμησεν
in altari quod in hierusalẽ.
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ.

τ ſanctuariū ſicut pri⁹ circunde
καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλω
derūt muris altis: τ bethſu=
σαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν βαιθσού=
rā ciuitatē ſuā. τ factū eſt vt audiuit
ραν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐθόρυβος ὡς ἤκουσεν ὁ
rex ſimoneo iſtos: expauit
βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεμβρόν
τ cōmoueō valde. τ cecidit in
σθη καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
B lectū: τ incidit in infirmitatē pre
κλίνην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀῤῥωστίαν, ἀπὸ τῆς
triſtitia: qm̄ nō eſt factū ei ſicut cogita
λύπης, ὅτι οὐκ ἐθόρυβος αὐτῷ καθὼς ἐνεθύ=
uerat. τ ſuit illic dies plures. qm̄ re=
μεῖτο· καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους· ὅτι ἀνε
nouata eſt in eo triſticia magna. τ arbi
καινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη· καὶ ἐλο=
trat⁹ eſt q̄ moriē. τ vocauit om=
γίσατο ὅτι ἀποθνήσκει· καὶ ἐκάλεσε πάν
nes amicos ſuos: τ dixit ad e=
τας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
eos. recedat ſomn⁹ ab ocu
τούς· ἀφίσταται ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλ=
lis meis: τ corrui corde pre
μῶν μου, καὶ ἐμπέπτωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ
ſollicitudine. τ dixi corde q̄ſad quā
τῆς μερίμνης· καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ ἕως τί
tribulationē veni τ fluctū magnū
τος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλου
in q̄ nūc ſum. qm̄ pb⁹ τ dilectus
ἐν ᾧ νῦν εἰμί· ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαπώμενος
fui in dñio meo. nūc ſit recordor
ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου. νῦν δὲ μιμνήσκο
malox q̄ feci in hieruſa=
μαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερουσα=
C lē. τ accepi ola vaſa au=
λήμ· καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea τ argētea q̄ in ea. τ mi=
σᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τὰ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐξα=
ſi auferre habitātes iuda
πέστειλα ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας Ἰούδα
ſine cauſa. cognoui q̄ cauſa hoc⁹ inuenerūt
δικαίως· ἔγνων ὅτι χάριν τούτων ἦλθον
me mala hec. τ ecce pereo tri=
μοι τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἀπόλλυμαι λύ
ſtitia magna in terra aliena. τ vocauit
πῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ· καὶ ἐκάλεσε
philippū vnū amicoꝝ ſuoꝝ: τ cōſti
φίλιππον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ κα=
tuit eū ſup oē regnū
τέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας
ſuū. τ dedit ei diadema: τ
αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα, καὶ
veſtē ſuā τ annulū vt addu
τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ τὸ δακτύλιον τοῦ ἀγα
ceret antiochū filiū ſuū: τ nutri=
γεῖν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκθρέ=
ret eū vt regnaret. τ mortu⁹ eſt
ψαι αὐτὸν τοῦ βασιλεύειν· καὶ ἀπέθανεν
illic antioch⁹ rex anno nono
ἐκεῖ Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἔτους ἐνενήκοντο
D τ q̄drageſimo τ centeſimo. τ cognouit
καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ· καὶ ἔγνω Λυ
yſias q̄ mortu⁹ eſt rex: τ cōſti=
σίας ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς, καὶ κατέ
tuit vt regnaret antioch⁹ filī⁹ eī⁹
στησε βασιλεύειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
pro eo: q̄ nutriuit iuniorē. τ vocauit
ἀντ' αὐτοῦ, ὃν ἐξεθρεψε νεώτερον· καὶ ἐκάλεσε
nomē eī⁹ eupator. τ q̄ dc ar=
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐπάτωρ· καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄ=

& ſanctificationem ſicut prius circunde
derunt muris excelſis: ſed & bethſuraꝫ
ciuitatem ſuam. Et factum eſt vt audi=
uit rex ſermões iſtos: expauit & cōmo
tus eſt valde: & decidit in lectum et inci=
dit in languorem pre triſticia: quia non
eſt factum ſicut cogitabat. Et erat illic p
dies multos: quia renouata eſt in eo tri
ſticia magna: & arbitratus eſt ſe mori.
Et vocauit omnes amicos ſuos et dixit
illis. Receſſit ſomnus ab oculis meis: &
cócidi & corrui corde pre ſollicitudine.
Et dixi in corde meo. In quantā tribu=
lacionem deueni: & in quos fluctus tri=
ſticie in qua nunc ſum qui iocund⁹ erā:
& dilectus in poteſtate mea. Nunc vero
reminiſcor malorum que feci in hieru=
ſalem: vnde et abſtuli omnia ſpolia au=
rea & argentea que erāt in ea: & miſi au
ferre habitantes iudeam ſine cauſa. Co
gnoui ergo quia propterea inuenerūt
me mala iſta: et ecce pereo triſticia ma=
gna in terra aliena. Et vocauit philippū
vnum de amicis ſuis: & prepoſuit eum
ſuper vniuerſum regnum ſuum. Et de
dit ei diadema: & ſtolam ſuam et annu=
lum: vt adduceret antiochum filiū ſuū
& nutriret eum et regnaret. Et mortu⁹
eſt illic antiochus rex anno centeſimo
quadrageſimo nono. Et cognouit ly=
ſias quoniam mortuus eſt rex: & con=
ſtituit regnare antiochum filium eius
quem nutriuit adoleſcentez: & vocauit
nomen eius eupatorem. Et hi qui erāt
in arce concluſerāt iſrael in circuitu ſan
ctorum: & querebant eis mala ſemper
ad firmamentuꝫ gentium: & cogitauit
iudas diſperdere eos: & conuocauit vni
uerſum populum vt obſiderent eos.
Et conuenerunt ſimul: & obſederunt
eos anno cēteſimoquinquageſimo: &
fecerunt baliſtas & machinas. Et exie=
runt quidam ex eis qui obſidebantur:
et adiunxerūt ſe illis aliqui impii ex iſrl
et abierunt ad regem et dixerūt. Quo=
uſq̄ non facis iudicium & vindicas fra=
tres noſtros. Nos decreuimus ſeruire
patri tuo: & ambulare in preceptis ei⁹
& obſequi edictis eius & filii populi no
ſtri propter hec alienabant ſe a nobis.
Et quicunq̄ inueniebantur ex nobis
interficiebantur et hereditates noſtre
diripiebantur. Et non ad nos tantum
extenderunt manum ſed in omnes fi=
nes noſtros. Et ecce applicuerūt hodie
ad arcem in hieruſalem occupare eam:
& munitionem in bethſurā munierūt.
Et niſi preueneris eos velocius: maio=
ra q̄ hec facient: & non poteris obtine
re eos. Et iratus eſt rex vt hec audiuit:
et conuocauit omnes amicos ſuos & &
principes exercitus ſui et eos qui ſuper
equites erant. Sed et de regnis aliis &
de inſulis maritimis venerunt ad eum
exercitus conducticius: & erat nume=
rus exercitus eius centum milia peditū:
& viginti milia equitum: & elephanti
triginta duo docti ad prelium. Et ve=
nerunt ooooooooooooooooooooooooooooo

ce erūt cōclusi: & eos
κρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύ=
circuitu ſanctoꝝ τ querēbant mala ſe=
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐζήτουν τὰ κακὰ δι⁹
per τ firmamētū gētiū· τ cogita=
λου καὶ σκύρωμα τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐλογίσα=
uit iudas diſperdere eos. τ cōgrega
το Ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἐξεκλησία
uit vniuerſuꝫ pplm vt obſideret in
σε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ'
eos. τ cōgregati ſunt ſimul. τ obſede=
αὐτούς· καὶ συνήχθησαν ἅμα· καὶ περικα=
rūt in eos anno q̄nquageſimo τ cen
θίσαν ἐπ' αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκα
teſimo. τ fecit cōtra eos baliſtas
τοστοῦ· καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτοὺς βέλος ἄσεις
τ machinas. τ exierūt de eis de
καὶ μηχανάς· καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ
loco obſeſſo: τ adhęſerūt eis q̄dā
συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινὲς
ex impijs de iſrl. τ abierūt ad
τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰσρ̄λ· καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς
regē τ dixerūt. vſq̄q̄ nō fa=
τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε οὐ ποιή=
cis iudiciū: τ vlciſceris fratres nſos.
σεις κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν·
nos decreuim⁹ fuisse patri tuo
ἡμεῖς ἐυδοκοῦμεν δουλεύειν τῷ πρὸ σου
τ ambulare in hijs q̄ ab eo dicebant τ
καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ
obedire p̄ceptis ei⁹: q̄m̄
κατακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, ὅτι
q̄ ſunt ppli hui⁹ cauſa hui⁹ aliena
οἱ τοῦ λαοῦ τούτου χάριν τούτου ἀλλότρι
bant a nobis. vez q̄ inueniebant ex no
οῦντο ἀφ' ἡμῶν· ὅλην ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡ
bis occidebant: τ poſſeſſiones nſe
μῶν ἐδιαρπάζοντο, καὶ οἱ κληρονομίαι ἡμῶν
diripiebant. τ nō cōtra nos ſolū extēderūt
διηρπάζοντο· καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν
manū: ſed τ cōtra oēs termīos no
χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐ
ſtros. τ ecce caſtrametati ſunt hodie
τῶν· καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον
cōtra arcē hieruſalē vt ca=
ἐπὶ τὴν ἄκραν Ἱερουσαλήμ, τοῦ κατα
piāt illā τ ſanctū: τ beth
βιάσαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν βαιθ
ſurā munierūt. τ ſi nō preuene
σούραν ὠχύρωσαν· καὶ ἐὰν μὴ προκατα=
ris eos velociter: maiora hijs fa=
βῇς αὐτοὺς ταχέως, μείζονα τούτων ποιή
cient: τ nō poteris obtinere eos.
σουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ κατισχύειν αὐτῶν.
τ iratꝰ eſt rex: q̄n audiuit. τ cō
καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεύς, ὅτε ἤκουσε· καὶ συ
greguit oēs amicos ſuos principes
νήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ ἄρχοντας
exercitꝰ ſui τ eos q̄ ſup eqtes.
δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἵππων. καὶ
a regib⁹ alijs τ ab inſulis ma
ἀπὸ βασιλέων ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων ἐκ
ris venerūt ad eū exercitꝰ cōdu=
λασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθω=
ctiū. τ erat nūerus exercitū ei⁹
τοί· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ
centū milia peditū: τ viginti mi
ἑκατὸν χιλιάδες τῶν πεζῶν, καὶ εἴκοσι χι
lia equitū. τ elephātes duo τ
λιάδες ἱππέων. καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ
triginta docti ad bellū. τ venerūt
τριάκοντα εἰδότες πόλεμον· καὶ ἦλθοσαν

per idumeã: ⁊ applicuerunt
διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν
ad bethsurã. ⁊ pugnauerunt ad di=
ἐπὶ Βαιτσούραν· καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέ
es multos: ⁊ fecerunt machinas: ⁊
ρας πολλάς, καὶ ἐποίησαν μηχανάς, καὶ
exierunt ⁊ cõbusserunt eas igne: ⁊
ἐξῆλθον καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρί, καὶ
pugnauerunt fortiter. ⁊ recessit in=
ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. καὶ ἀπῆρεν Ἰεύ=
das ab arce: ⁊ mouit castra in
δας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς
bethzacharia cõtra castra
Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς
regis. ⁊ surrexit rex
τοῦ βασιλέως· καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρω
mane: ⁊ cõcitauit exercitũ in impe
πρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμή
tu ciuo cõtra viã bethzacharia.
ματι ἀυτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία.
⁊ diuisi sunt exercit⁹ in pre
καὶ διεκιδάσθησαν αἱ δυνάμεις τοῦ πο
liũ: ⁊ cecinerũt tubis. ⁊
λέμου, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. καὶ
elephãtis ostãderũt sanguinẽ uue ⁊
τοῖς ἐλέφασιν ὑπέδειξαν αἷμα σταφυλῆς καὶ
moros ut acuerent eos in preliũ.
μόρων τοῦ παροξῦναι αὐτοὺς εἰς πόλεμον.
⁊ diuiserũt bestias in phalanges. ⁊
καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς φάλαγγας. καὶ
statuerũt cuilibet elephãti mille vi
παρέστησαν ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄν
ros loricatos in loricis cõcatenatis: ⁊
δρας τεθωρακισμένους ἐν ἁλυσιδωταῖς, καὶ
galee eree in capi
περικεφαλαῖαι χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κε
tibus eor⁹: ⁊ ẽnẽti equites oc=
φαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακόσια ἵππος δια
dinati: cuilibet bestie electi.
τεταγμένη, ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι.
ante tps ubi erat bestia erãt: ⁊ q̃cũq̃
πρὸ καιροῦ οὗ ἐὰν ἦ τὸ θηρίον ἦσαν, καὶ οὗ ἐὰν
ibat: ibãt simul: nõ discedebãt
ἴοι· ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσταντο
ab eo. ⁊ turres lignee sup ipos
ἀπ' αὐτοῦ. καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς
munite pregtes in qualibet bestia acci
ὀχυροῖ σκεπαζόμενοι ἑφ' ἑκάστου θηρίου ἕως
ete sup ea machinis: ⁊ sup q̃libet
ἐμένοι ἐπ' αὐτοῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου
viri duo ⁊ triginta pugnan=
ἄνδρες δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦντ=
tes in eis: ⁊ ind⁹ ei⁹. ⁊
τες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ ἐνδὸς αὐτοῦ. καὶ τὸν
residuũ hinc ⁊ inde cõstituerũt in
ὑπόλοιπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ
duas ptes castrorũ cõcutientes
δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς καταστίοντες
⁊ obeurati in vallib⁹. ut
καὶ κατακραταιόμενοι ἐν ταῖς φάραγξιν. ὡς
ũ fulsit sol in aureos cly=
δὲ ἔσιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς ἀσπί
peos resplãduerũt mõtes ab eis: ⁊ resplẽ
δας ἔσιλβεν τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν, καὶ κα=
duerũt ut lãpides ignis. ⁊ eriẽũ
τηύγαζεν ὡς λαμπάδες πυρός· καὶ ἐξεταρ=
fuit po quedã castrorũ regio
θη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέ
ad altos mõtes: ⁊ alĩq ad
ως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καί τινες ἐπὶ τὰ
humilia. ⁊ ibãt caute ⁊ ordina
ταπεινά· καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγ

per idumeam et applicuerũt ad bethsu
ram et pugnauerunt dies multos: & fe=
cerunt machinas: & exierunt & succẽde
runt eas igni: & pugnauerunt viriliter.
Et recessit iudas ab arce et mouit castra
ad bethzacharã contra castra regis: &
surrexit rex ante lucẽ: & cõcitauit exer
citus in impetum contra viam bethza=
charam. Et comparauerunt se exerci=
tus in prelium: & tubis cecinerunt. Et
elephantis ostenderunt sanguinẽ uue
et mori ad acuendos eos in prelium. Et
diuiserunt bestias per legiones: et astite
runt singulis elephantis mille viri in lo=
ricis concatenatis: & galee eree in capi=
tibus eorum: & quingenti equites ordi
nati vnicuiq; bestie electi erant. Hi ante
tempus vbicunq; erat bestia ibi erãt: &
quocunq; ibat: ibant & non discede=
bant ab ea. Sed & turres lignee sup eos
firme protegentes: super singulas be=
stias & super eas machine. Et super sin
gulas viri virtutis trigintaduo qui pu=
gnabant desuper: & intus magister be=
stie. Et residuum equitatũ hinc: & in=
de statuit in duas partes: tubis exercitũ
cõmouere et perurgere constipatos in
legionibus eius. Et vt refulsit sol in cli
peos aureos & ereos: resplenduerunt
montes ab eis: & resplenduerunt sicut
lãpades ignis. Et distincta est pars exer
citus regis per montes excellos: & alia
per loca humilia: & ibant caute et ordi=
nate. Et cõmouebantur omnes inha=
bitantes terram a voce multitudinis eo
rum: & incessu turbe & collisione armo
rum: erat enim exercitus magnus val=
de et fortis. Et appropiauit iudas &
exercitus eius in prelium: & ceciderũt
de exercitu regis sexcenti viri. Et vidit
eleazar filius saura vnam de bestiis lori
catam loricis regis: & erat eminens su=
per ceteras bestias. Et visum est ei q̃
in ea esset rex & dedit se: vt liberaret po
pulum suum & acquireret sibi nomen
eternum. Et cucurrit ad eam audacter
in medio legionis interficiens a dextris
et sinistris. Et cadebant ab eo huc latoq;
illuc: & iuit sub pedes elephantis & sup
posuit se ei: & occidit eum & cecidit in
terram super ipsum: & mortuus est illic.
Et videntes virtutem regis & impetus
exercitus eius: diuerterunt se ab eis.
Castra autem regis ascenderunt con=
tra eos in hierusalem: & applicuerunt
castra regis ad iudeam & montes sion.
Et fecit pacem cum his qui erant in be
thsura: & exierunt de ciuitate: quia
non erant eis ibi alimenta conclusis:
quia sabbata erant terre. Et compre=
hendit rex bethsuram: & constituit ibi
custodiam seruare eam: & conuertit ca
stra ad locum sanctificationis dies mul=
tos. Et statuit illic balistas & machi=
nas: & ignis iacula & tormenta ad la=
pides iactãdos & spicula & scorpios ad
mittendas sagittas & fundibula. Fece=
runt autem & ipsi machinas ooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

te. ⁊ cõmouebant⁹ oẽs audiẽs
ρθίως· καὶ ἰσαλεύοντο πάντες ἐκ ἀκοῆς
tes vocẽ multitudinis eor⁹ ⁊ tumultum
τῆς φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας
multitudinis ⁊ collisionẽ armor⁹.
τ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν ὅπλων.
crat enĩ exercit⁹ magn⁹ valde ⁊
ἦν γὰρ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα καὶ
fortis ⁊ appropiquauit iudas ⁊ castra
ἰσχυρά· καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβο
illi⁹ in p̃liũ. ⁊ ceciderũt ab
λὴ αὐτ εἰς παράταξιν. καὶ ἔπεσον ἀπὸ
exercitu regio sexcẽti
τῆς παρεμβολῆς τ βασιλέως ἑξακόσιοι
viri. ⁊ vidit eleazar⁹ fili⁹ aurã vnã
ἄνδρες. καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρος αὐαρὰν ἐν τῶν
de bestijs loricatã loricis regalib⁹:
θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς,
⁊ erat supeminẽs oẽs bestias. ⁊ visũ
καὶ ἦν ὑπερέχων πάντα τὰ θηρία. καὶ ὤφ
est ꝙ in illa esset rex: ⁊ de
θη ὅτι ἐν αὐτῷ ἦσιν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔδω
dit se vt liberaret pplm suũ ⁊
κεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ
acq̃reret sibi nomẽ eternũ. ⁊ ex=
περιποιῆσαι ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. καὶ ἐπέ
ruit in eã audacter in mediũ pha=
δραμεν αὐτῷ θράσει εἰς μέσον τῆς φά
lãgis: ⁊ interficiebat a dextra ⁊ sinistra ⁊
λαγγος, καὶ ἐπαφῶν δεξιᾷ καὶ εὐωύμοις καὶ
sicsi sunt ab eo hinc ⁊ hinc: ⁊ subijt
ἐχίζοντο ἀπ' αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ εἰσῆλθ
sub elephãtẽ: ⁊ suppossuit se ei: ⁊
ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέβαλεν αὐτῷ, καὶ
occidit eũ: ⁊ cecidit in terrã
ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν
sup ipm: ⁊ mortu⁹ est illic. ⁊ vidẽtes
ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἀπέβλεψαν ἐκεῖ. καὶ εἶδον
fortitudinẽ regni ⁊ impetũ
τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὸ ὅρμημα τῶν
exercituũ: ⁊ declinauerũt ab eis. q̃ si
δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν. οἱ δὲ
de castris regio exĩ
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἀπέ=
derũt in occursum eor⁹ in hierusa=
βαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσα
lẽ. ⁊ castrametat⁹ est rex cõtra
λήμ. καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν
iudeã ⁊ in mõte syõ: ⁊ fe=
Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος σιών, καὶ ἐποίη=
cit pacẽ cũ his q̃ de bethsura. ⁊
σεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐκ Βαιθσούρων. καὶ
exierũt de ciuitate: quĩ nõ erãt eis
ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν ἀνῶσις
illic alimẽta q̃ cõclusi erãt in ea:
ἐκεῖ διατροφὴ τοῦ συγκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ,
q⁹ sabbata erat in terra. ⁊ cepit
ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ. καὶ κατελάβετο
rex bethsurã: ⁊ cõsti=
ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσούραν, καὶ ἐπέτα
tuit ibi custodiã ad seruãdũ eã. ⁊ posuit
ξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν. καὶ παρε
castra cõtra sanctuariũ diebꝰ multis.
νέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλάς·
⁊ statuit illic balistas ⁊ machi
καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοσάσεις καὶ μηχα=
nas ⁊ iacula ignis ⁊ tormẽta ad iaciẽdos lapides: ⁊
νὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα, καὶ σκε
scorpiões ad iaciẽda iacula ⁊ fun
πίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφεν
das. ⁊ fecerunt ⁊ ipi machinas
δόνας· καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς

cõtra machinas illoꝝ: ⁊ pugnauerũt
πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν
dies multos. cibi ãt nõ erãt in
ἡμέρας πολλάς. βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς
vasis: cũ septimꝰ annꝰ erat. ⁊ q̃
ἀγγείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι. καὶ οἱ
liberati fuerãt in iudea de
ἀπασωθέντες εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐκ τῶν
gentibꝰ comederũt reliqꝫs repo
ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς πέρι
sitionis. ⁊ relicti fuerunt in sanctis
σίωσεως. καὶ ὑπελείφησαν ἐν τοῖς ἁγίοις
viri pauci: qꝫs obtinuerat eos fa
ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λι
meo. ⁊ dispersi sunt vnusqꝫq; in loc
μὸς. καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τό
cũ suũ. ⁊ audiuit lysias qꝫ philipp⁹
πον αὐτ. καὶ ἤκουσε λυσίας ὅτι φίλιππος
quẽ cõstituit rex antioch⁹ adhuc vi
ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος ἔτι ζῶν
uẽte illo nutrire antiochũ filiũ suũ
πρὸς ἀνατραφῆναι ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
vt regnaret ille: reuersus est a
εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτόν, ἀπεστράφη ἐκ τοῦ
G pside ⁊ media: ⁊ exercit⁹
G τῆς περσίδος καὶ μηδίας, καὶ ἀπὸ δυνάμεως
q̃ iuerãt regis cũ illo: ⁊
ἃ συνεπορεύετο τὸν βασιλέως μετ' αὐτοῦ, ἤρξατο
q̃ querit assumere cũ nego
ζητεῖν παραλαβεῖν μετὰ τῶν πραγμά
cia. ⁊ festinauerunt ⁊ stimulabãtur ex
των. καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο ἐκ τῆς
arce: vt irẽt ⁊ dicerẽt ad re
ἄκρας, τ' ἀπιέναι καὶ εἰπεῖν πρὸς τὸν βα
gẽ ⁊ duces exercit⁹ ⁊
σιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
viros. deficim⁹ in dies: ⁊
τοὺς ἄνδρας. ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ
cib⁹ nobis pauc⁹: ⁊ loc⁹ sup quẽ castra
τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος οὗ παρεμ
ponim⁹ est munit⁹: ⁊ incũbunt nobis
βάλλομεν ἐστὶν ἰσχυρός, καὶ ἐπίκεινται ἡμῖν
A negocia regni. nunc igit̃ dem⁹ dextras
A τὰ τῆς βασιλείας. νῦν οὖν δῶμεν δεξιὰς
hoĩb⁹ hijs: ⁊ faciam⁹ cũ
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν με
illis pacẽ ⁊ cũ oi gẽte
τ' αὐτῶν εἰρήνην καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους
eoꝝ: ⁊ cõstituam⁹ illis vt ambulẽt
αὐτῶν, καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τ' πορεύεσθαι
in legitimis suis: vt pri⁹. ꝓpter
τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς ὁ πρότερον. χάριν
eis legitima sua q̃ expulsim⁹:
ὧν τῶν νομίμων αὐτῶν ὧν ἐξεκέ́άσαμεν,
irati sunt ⁊ fecerunt hec oia. ⁊
ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα. καὶ
placuit eĩs in cõspectu regis ⁊
ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
principũ: ⁊ misit ad eos
B τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰ
B pacẽ facere, ⁊ susceperunt. ⁊ iurauit eis
ῥηνεῦσαι. καὶ ἐπιόμοσεν αὐ
rex ⁊ principes. post hec
τοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες. ἐπὶ τούτοις
exierunt de munitione. ⁊ rex
ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ὀχυρώματος. καὶ ὁ βασιλεὺς
iurauit in mõte sion: ⁊ vidit munitio
ἐνόμοσεν ἐν ὄρει σιών, καὶ εἶδε τὸ ὀχύρω
nẽ loci: ⁊ rupit iuramẽtum q̃
μα τ' τόπου, καὶ ἔλυσε τὸν ὁρκισμὸν ὃν
iurauit: ⁊ ꝓcepit ⁊ destruxit mu
ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλε τὸ τεῖ

aduersus machinas eorum: & pugnaue
runt dies multos. Esce autem non erãt
in ciuitate: eo q̃ septimus annus esset.
et qui remanserant in iudea de gentibꝰ
consumpserant reliquias eorum q̃ re=
posite fuerant. Et remanserunt in san=
ctis viris pauci: quoniam obtinuerat
eos fames: & dispersi sunt vnusquisqꝫ in
locum suum. Et audiuit lysias q̃ phi=
lippus quem cõstituerat rex antiochus
cũ adhuc viueret vt nutriret antiochuꝫ
filium suum & regnaret: reuersus est a
perside & media et exercitus qui abie=
rat cum ipso: & quia querebat suscipe=
re regni negocia. Et festinauit ire & di=
cere ad regem et ducem exercitus. De=
ficimus cotidie & esca nobis modica
est: & locus quem obsidemus est muni=
tus: & incumbit nobis ordinare de re=
gno. Nũc itaqꝫ demus dextras homini
bus istis: & faciamus cum illis paceꝫ &
cum omni gente eoruꝫ: & constituam⁹
illis vt ambulent in legitimis suis sicut
prius. Propter legitima enim ipsorum
que despeximus irati sunt: & fecerunt
omnia hec. Et placuit sermo in conspe
ctu regis & principũ: & misit ad eos pa
cem facere & ceperunt illam: & iurauit
illis rex & principes: & exierunt de mu
nitione. Et intrauit rex montem siõ &
vidit munitionem loci: & rupit citi⁹ iu=
ramentum quod iurauit: & mãdauit de
struere murum in gyro. Et discessit fe=
stinanter & reuersus est antiochiam: &
inuenit philippum dominantem ciui=
tati: & pugnauit aduersus eum & occu
pauit ciuitatem.

Capitulum septimum.

ANno cẽtesimo quinquagesimo &
primo exiit demetrius seleuci filiꝰ
ab vrbe roma: & ascendit cuꝫ paucis vi
ris in ciuitatem maritimaꝫ: & regnauit
illic. Et factuꝫ est vt ingressus est domũ
regni patrum suorum comprehendit
exercitus antiochum & lysiam: vt addu
cerent eos ad eum: & res ei innotuit &
ait. Nolite mihi ostendere faciem eorũ.
Et occidit eos exercitus. Et sedit deme
trius super sedem regni sui: & venerunt
ad eum viri iniqui & impii ex israel: & al
cimus dux eorum qui volebat fieri sa=
cerdos. Et accusauerunt populũ apud
regem dicentes. Perdidit iudas et fra=
tres eius amicos tuos & nos dispersit
de terra nostra. Nunc ergo mitte virum
cui credis: vt eat & videat exterminiũ
omne quod fecit nobis in regionibus
regis: & puniat omnes amicos eiꝰ & ad
iutores eorum. Et elegit rex amicis
suis bacchideꝫ qui dominabatur trans
flumem magnum in regno & fidelem
regi: & misit eum vt videret extermi=
niuꝫ quod fecit iudas. Sed & alcimuꝫ
impium constituit in sacerdotiuꝫ: & mã
dauit ei facere vltionem in filios israel.
Et surrexerunt & venerunt cum exer=
citu magno in terram iuda: & misertũ
nuncios: & locuti sunt ad iudam &

rũ incircuitu. ⁊ abiit cũ festinatiõe: ⁊
χος κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε κατὰ τάχος, καὶ
reuersus est in antiochiã. ⁊ inuenit philip
ἀπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν. καὶ εὗρε φίλιπ
pũ dominãtẽ vrbi: ⁊ pugnauit
πον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε
cõtra illũ. ⁊ occupauit ciuitatẽ vi.
πρὸς αὐτόν. καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βίᾳ.

Anno vno ⁊ q̃nquagesimo cẽtesimo C.7.

Egressus ⁊ demetrius filiꝰ seleuci ex roma: ⁊
ἘΕξῆλθε δημήτριος ὁ τ' σελεύκου ἐκ ῥώμης, καὶ
ascẽdit cũ viris paucis in ciuitatẽ ma=
ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα
ritimam: ⁊ regnauit illic. ⁊
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ. καὶ
facti est posti⁹ intrauit in domũ re=
ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασι=
gni patruꝫ suoꝝ: cõprehẽderunt exercit⁹
λείας πατέρων αὐτοῦ, συνέλαβον οἱ δυνάμεις
antiochũ ⁊ lysiã vt adducerẽt eos
τὸν ἀντίοχον καὶ τὸν λυσίαν ἄγειν αὐτοὺς
ei. ⁊ cognita ẽ ei res. ⁊ di
αὐτῷ. καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα. καὶ εἶ
xit: ne mihi ostẽdatis faciem eoꝝ.
πεν, μὴ μοι δῶτε τὰ πρόσωπα αὐτῶν.
⁊ occiderunt eos exercit⁹. ⁊ se=
καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις. καὶ ἐκά
dit demetrius in sede regni sui.
θισε δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτ'.
⁊ venerũt ad eum oẽs viri iniqui
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι
⁊ impij de israel: ⁊ alcimus dux erat
καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ, καὶ Ἀλκιμος ἡγεῖτο
eoꝝ volẽs esse sacerdos. ⁊ accusaue=
αὐτῶν βουλόμενος ἱερατεύειν. καὶ κατηγόρη
runt ppm apud regẽ dicẽtes:
σαν τ' λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες,
pdidit iudas ⁊ fratres eiꝰ om=
ἀπωλεσεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ' πάν
nes amicos tuos: ⁊ nos dispersidit ẽ
τας τοὺς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐξεκέρασεν
de terra nra. nunc igit̃ mitte vi
ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν. νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄν=
rũ cui credis: ⁊ vadẽ videat
δρα ὃν πεπίθεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω
destructionẽ oẽm quã fecit no
τὴν ἐξολόθρευσιν πᾶσαν ἣν ἐποίησεν ἡ=
bis ⁊ regioni regis: ⁊ puniat
μῖν καὶ χώρᾳ τοῦ βασιλέως, καὶ κολασά
eos ⁊ oẽs adiuto=
τω αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦντ=
res eoꝝ. ⁊ elegit rex
τας αὐτοῖς. καὶ ἐπιλέξεν ὁ βασιλεὺς τὸν
bacchidẽ amicũ regio do
βακχίδην τὸν φίλον τοῦ βασιλέως κυ
minãtẽ trãs flumẽ ⁊
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
magnũ in regno ⁊ fidelẽ re=
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βα
gi: ⁊ misit cũ ⁊ alcimum
σιλεῖ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκιμον τὸν
impiũ: ⁊ statuit illi sacerdotiuꝫ: ⁊
ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, καὶ
ꝓcepit ei vt faceret vltionẽ in
ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν
filijs israel. ⁊ abierunt: ⁊ venerũt cũ
τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἦλθον με
potẽtia multa in terrã iuda. ⁊
τὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ
misit nuncios ad iudã ⁊
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς

fratres ei⁹ verbis pacificis cū do
ἀδελφοὺς αὐτ̄ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δό
lo. ⁊ nō intēderūt ſmonib⁹ eoꝝ: viderūt
λου. καὶ οὐ προσέχον τοῖς λόγοις αὐτῶν, εἶδον
eſt ꝙ venerūt cū exercitu multo: ⁊
ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ
cōgregati ſunt ad alcimū ⁊ bacchi=
ἐπισυνήχθησαν πρὸς ἄλκιμον καὶ βακχί
dē ſynagoga ſcribaꝝ ad ꝯrēdū iu=
δην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δί
ſta. ⁊ primi aſſidei erāt in filiis
καια. καὶ πρῶτοι οἱ ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς
iſrael: ⁊ querebāt ab illis pacē.
Ἰσραήλ, καὶ ἐπεζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνη.
dixerūt .n. hō ſacerdos de ſemine aa
εἶπαν γὰρ ἄτος ἱερεὺς ἐκ τ̄ σπέρματος ἀα
rō venit cū exercitib⁹: ⁊ nō iniuria
ρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ οὐκ ἀδίκη
afficiet nos. ⁊ locut⁹ eſt cū eis verba
σει ἡμᾶς. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν λόγους
pacifica. ⁊ iurauit eis dicēs. nō
εἰρηνικούς. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς λέγων. οὐκ
querem⁹ vobis mala ⁊ amicis no
ἐκζητήσωμεν ὑμῖν κακὰ καὶ τοῖς φίλοις ἡ
ſtris. ⁊ crediderūt ei ⁊ acceperūt
μῶν. καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ καὶ συνέλαβον
ex eis ſexaginta viros: ⁊ occidit
ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν
eos in die vna ſm ſmōes qꝫ
αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς
ſcripſit. carnes ſanctoꝝ tuoꝝ ⁊ ſāguinē eo
ἔγραψε. σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐ
rū effuderūt in circuitu hierl̄y. ⁊ nō erat eis
τῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἱερ̄λ. καὶ οὐκ ἦν αὐ
ſepeliēs ⁊ incubuit eis
τοῖς ὁ θάπτων καὶ ἐπέπεσεν αὐτοῖς ὁ
timor ⁊ tremor in oēs pplm:
φόβος καὶ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαόν,
qui dixerūt: nō eſt in eis veritas ⁊
ὅτι εἶπαν, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ
iudiciū. trāſgreſſi ſunt enī cōſtitutū ⁊
κρίσις. παρέβησαν γὰρ τὴν ῥάσιν καὶ τὸν
iuſiurādū qđ iurauerūt. ⁊ receſſit bacchides
ὅρκον ὃν ὤμοσαν. καὶ ἀπῆρε βακχίδης
a hierlim: ⁊ caſtrametat⁹ eſt in be=
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν βη
zeth: ⁊ miſit ⁊ cōprehēdit multos
ζαίθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς
de hijs q̄ cū eo q̄ ad ſe fugerāt viros
ἀπὸ τῶν μετ' αὐτ̄ ἀνομησάντων ἀνδρῶν
⁊ q̄ſdā ex pplo. ⁊ mactauit eos in
καὶ τινὰς τοῦ λαοῦ. καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς εἰς
puteū magnū: ⁊ cōmiſit regio
τὸ φρέαρ τὸ μέγα, καὶ κατέστησε τὴν χώ=
nē alcimo: ⁊ relict⁹ cū eo exer
ραν τῷ ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δυ
citū vt auxiliarēt ei. ⁊ abūt bac=
νάμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ. καὶ ἀπῆλθε βακ
chides ad regē: ⁊ ſatagebat
χίδης πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἠγωνίσατο
alcim⁹ circa ꝓncipatū ſacerdotij. ⁊ con
ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης. καὶ συν
gregati ſūt ad cū oēs turbā=
ἠχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ παράνομοι
tes ppli illoꝝ: ⁊ obtinuerūt
τες τοῦ λαοῦ αὐτῶν, καὶ κατεκράτησαν
terrā iudā: ⁊ fecerūt plagā magnā
γῆς Ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην
in hierl̄y. ⁊ vidit iudas oē ma=
ἐν Ἱερ̄λ. καὶ εἶδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κα
lū qđ fecit alcim⁹ ⁊ q̄ cū eo
κίαν ἣν ἐποίησεν ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτ̄

ad fratres eius verbis pacificis in dolo:
non intenderunt ſermonibus eorum.
Viderunt enim quia venerunt cū exer
citu magno: et conuenerunt ad alcimū
et bacchidē congregatio ſcribarum re
quirere que iuſta ſunt. Et primi aſſidei
qui erant in filiis iſrael et exquirebant
ab eis pacem. Dixerunt enim. Homo ſa
cerdos de ſemine aaron venit: non de=
cipiet nos. Et locutus eſt cum eis verba
pacifica: et iurauit illis dicens. Non infe
remus vobis malum neq; amicis vr̄is.
Et crediderunt ei: & comprehendit ex
eis ſexaginta viros: & occidit eos in vna
die ſecundum verbum quod ſcriptum
eſt. Carnes ſanctorum tuorū & ſangui=
nem ipſorum effuderunt in circuitu hie
ruſalem: & non erat qui ſepeliret: et in
cubuit timor & tremor in omnem po=
pulum quia dixerunt. Non eſt veritas &
iudicium in eis. Tranſgreſſi ſunt enim
conſtitutum: & iuſſurandum quod iura
uerunt. Et mouit bacchides caſtra ab
hieruſalem: & applicuit in bethzecha:
& miſit & comprehendit multos ex eis
qui a ſe refugerant: et quoſdam de po=
pulo mactauit & in puteum magnum
proiecit. Et cōmiſit regionem alcimo:
& reliquit cum eo auxilium in aduto=
rium ipſi. Et abiit bacchides ad regem:
et ſatis agebat alcimus pro principa=
tu ſacerdotij ſui. Et conuenerunt ad eū
omnes qui perturbabant populum ſuū
et obtinuerunt terram iuda: & fecerūt
plagam magnam in iſrael. Et vidit iudas
omnia mala que fecit alcimus: & qui
cum eo erant filiis iſrael multo pluſq̄
gentes: & exiit in oēs fines iudee in cir
cuitu: & fecit vindictam in viros deſer=
tores: & ceſſauerūt vltra exire in regio=
nem. Vidit autem alcimus q̄ preua=
luit iudas & qui cum eo erant: & cogno
uit quia nō poteſt ſuſtinere eos: & egreſ
ſus eſt ad regem & aculauit eos multis
criminibus. Et miſit rex nicanorē vnū
ex principibus ſuis nobilioribus q erat
inimicitias exercens contra iſrael: &
mandauit ei euertere populum. Et ve=
nit nicanor in hieruſalem cum exerci=
tu magno: & miſit ad iudā & ad fratres
eius verbis pacificis cum dolo dicens.
Non ſit pugna inter me et vos. Venia3
cum viris paucis vt videam facies ve=
ſtras cum pace. Et venit ad iudam et ſa=
lutauerunt ſe inuicē pacifice: & hoſtes
parati erant rapere iudam. Et innotuit
ſermo iude quoniam cum dolo vene=
rat ad eum & cōterritus eſt ab eo: & am
plius noluit videre faciem eius. Et co=
gnouit nicanor quoniam denudatum
eſt conſilium eius: & exiuit obuiam iu=
de in pugnam iuxta capharſalama. Et
ceciderunt de nicanoris exercitu fere
quinq; milia viri: & fugerunt in ciuitatē
dauid. Et poſt hec verba aſcendit nica=
nor in montem ſion: & exierunt de ſa=
cerdotibus populi ſalutare eum in pa=
ce et demonſtrare ei holocauſtomata
que offerebantur pro rege. Et irridēs
ſpreuit ⁘⁘⁘

eos: ⁊ polluit eos ⁊ locutus est
αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐγοὺς καὶ ἐλάλησεν
superbe: ⁊ iurauit cū furore di=
ὑπερηφάνως, καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ λέ=
cēs. si nō tradit⁹ fuerit iudas ⁊ ca=
γων. ἐὰν μὴ παραδοθῇ ἰούδας καὶ ἡ παρεμ=
stra ei⁹ in manꝰ meas nūc: ⁊ erit
βολὴ αὐτοῦ ἐις χεῖράς μου τὸ νῦν, καὶ ἔσομαι
si rediero in pace: cōburā domū
ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυρίσω τὸν οἶκον
hāc. ⁊ erunt cū furore magno. ⁊
τοῦτον. καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου. καὶ
intrauerūt sacerdotes: ⁊ steterūt ante fa=
εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρό=
cē altarīs ⁊ templi: ⁊ ploꝛa
σωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυ
uerūt ⁊ dixerūt tu elegisti domū hāc
σαν καὶ εἶπαν. σὺ ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦτο
vt inuocaret nomē tuū in ea:
τον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτοῦ,
4.Re. 19.g. vt essēt domꝰ oronis ⁊ obsecrationis pplo
εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ
tuo. fac vindictā in hoīe hoc
σου. ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
⁊ in castrio eiꝰ: ⁊ cadāt
καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσέτω
in gladio. recordare blasphemiaꝝ
σαν ἐν ῥομφαίᾳ. μνήσθητι τῶν ὑσφημιῶν
G eoꝝ: ⁊ nō dēs eis mānionē. ⁊ exi=
αὐτῶν, καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν. καὶ ἐξῆλ
uit nicanoꝛ de hierusalē. ⁊ castrametat⁹
θε νικάνωρ ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ παρενέβα=
est in bethoꝛō. ⁊ occurrit ei exer
λεν ἐν βαιθωρῶν. καὶ συνήντησεν αὐτῷ δύ
citꝰ syrie. ⁊ iudas castra posuit
ναμις συρίας. καὶ ἰούδας παρενέβαλεν
in odalā cū tribꝰ milibꝰ virorꝝ. ⁊ ora
ἐν ὀδολλὰμ μετὰ τριχιλίους ἀνδρῶν. καὶ πρό
uit iudas ⁊ dixit: q̄ a re=
σωπον ἔφηκε ἰούδας καὶ εἶπεν, ὅτι παρὰ τοῦ βα
ge qñ blasphemauerūt: exiuit ange=
σιλέως ὅτι ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγε
lus tuꝰ: ⁊ percussit in eis cētū octo
λος σου, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγ
1.Mac. 15.g. ginta quinq; milia. sic cōtere
δοήκοντα πέντε χιλιάδας. οὕτω συντρῖψαι
exercitū hāc cotā nobis
τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν
hodie. ⁊ cognoscāt reliqui: q̄
σήμερον. καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι
male locuti sunt cōtra sancta tua. ⁊
κακῶς ἐλάλησαν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου. καὶ
iudica eī fm nequitiā eiꝰ. ⁊
A κρῖνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ. καὶ
cōtriuerūt exercitꝰ in pcliū
συνέτριψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ
tertiadecima mēsis adar. ⁊ cōtri=
τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἀδάρ. καὶ συνε
ta sunt castra nicanoꝛis: ⁊ cecidit
τρίβη ἡ παρεμβολὴ νικάνορος, καὶ ἔπεσεν
ipe primꝰ in prelio. vt aūt vidit
αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ. ὡς δὲ εἶδεν
exercitꝰ eiꝰ q̄ mortuꝰ est nicanoꝛ:
ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε νικάνωρ,
proiecerūt arma sua fugerūt. ⁊ pse
ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον. καὶ κα
cuti sunt eos via dei vnius de
τεδίωκον αὐτοὺς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἕως
adala vsq; quo veniat ad gazera. ⁊ cecī=
ἀδάσα ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς γαζηρα. καὶ ἐσάλ
nerūt post eos tubis
πισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν

eos et polluit: & locutus est superbe &
iurauit cuꝫ ira dicens. Nisi traditus fue
rit iudas & exercitus eiꝰ in manꝰ meas:
continuo cum regressus fuero in pace
succendam domum istā. Et exiit cum
ira magna. Et intrauerunt sacerdotes
& steterunt ante faciem altaris templi:
& flentes dixerunt. Tu domine elegisti
domum istam ad inuocandum nomen
tuum in ea: vt esset domus orationis &
obsecrationis populo tuo. Fac vindi=
ctam in homine isto: & exercitu eius &
cadāt in gladio. Memēto blasphemias
eorum: et ne dederis eis vt permaneāt.
Et exiit nicanor ab hierusalez & castra
applicuit ad bethoron: & occurrit illi
exercitꝰ syrie. Et iudas applicuit in adar
sa cum tribus milibꝰ viris. Et orauit iu
das et dixit. Qui missi erant a regeꝫ sen
nacherib: domine qa blasphemauerūt
te: exiit angelus & percussit ex eis cen=
tumoctogintaquinqꝫmilia: sic contere
exercitum istū in conspectu nostro ho
die: & sciant ceteri quia male locutꝰ est
super sancta tua: & iudica illum secun=
dum malicia3 illius. Et cōmiserūt exer
citus prelium tertiadecima die mensis
adar: & contrita sunt castra nicanoris:
et cecidit ipse primus in prelio. Vt autē
vidit exercitus eius quia cecidisset ni=
canor: proiecerūt arma sua et fugerūt:
& persecuti sunt eos via3 vnius diei ad
adazer vsqꝫquo veniatur in gazara: &
tubis cecinerunt post eos cum significa=
tionibus. Et exierunt de omnibus
castellis iudee in circuitu: & ventilabāt
eos cornibus & conuertebantur iteruꝫ
ad eos. Et ceciderunt omnes gladio: &
non est relictus ex eis nec vnus. Et acce
perunt spolia eorum in predam. Et ca
put Nicanoris amputauerunt: et dex=
teram eius quam extenderat superbe:
& attulerunt et suspenderunt cōtra hie
rusalem. Et letatus est populus valde &
egerunt diem illa3 in leticia magna. Et
constituit agi omnibus annis diem istā
tertiadecima die mensis adar. Et siluit
terra iuda dies paucos.

Capitulum octauum.

ⲐT audiuit iudas nomen romano=
rum quia sunt potentes viribus &
acquiescunt ad omnia que postulantur
ab eis: et quicunqꝫ accesserūt ad eos sta
tuerunt cum eis amicitias: & quia sunt
potentes viribus: et audierūt prelia eo
rum et virtutes bonas quas fecerūt in
galatia: quia obtinuerunt eos et duxe=
runt sub tributum: & q̄ta fecerunt in
regione hispanie: et q̄ in potestatem re
degerunt metalla argenti et auri q̄ illic
sunt: et possederunt omnem locum cō
silio suo & patientia: locaqꝫ que longe
erant valde ab eis: & reges qui superue
nerant eis ab extremis tetre contriue=
runt: & percussērūt eos plaga magna.
Ceteri autem dant eis tributum omni=
bus annis: & philippum persen ceteo=
rum regem & ceteros qui aduersus eos
arma tulerant contriuerunt in bello:

signoꝝ. ⁊ exierūt de oīb⁹ vi=
σημασιῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κω
cis iudee in circuitu: ⁊ ꝓsequebant
μῶν τῆς ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερικέρων
eos: ⁊ cōuertebant hi ad eos:
αὐγούς, καὶ ἀνέστρεφον οὗτοι πρὸς τούτους,
⁊ ceciderūt oēs gladio ⁊ nō reli
καὶ ἔπεσον πάντες ῥομφαίᾳ καὶ οὐ κα=
ctꝰ est ex illis vllus. ⁊ acceperūt
τελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδείς. καὶ ἔλαβον τὰ
spolia ⁊ predā: ⁊ caput
σκῦλα καὶ τὴν προνομήν, καὶ τὴν κεφαλὴν
nicanoris āputauerūt ⁊ dexterā eiꝰ quā
νικάνορος ἀφεῖλεν καὶ τὴν δεξιὰν αὐγοῦ ἣν
extādit superbe. ⁊ tulerūt: ⁊
ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως. καὶ ἤνεγκαν, καὶ
suspenderūt cōtra hierlim. ⁊ leta
ἐξέτεναν παρὰ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐυ=
tꝰ est pplꝰ valde: ⁊ egerūt di=
φράνθη λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέ
em illā die letitie magne.
ραν ἐκείνην ἡμέραν εὐφροσύνης μεγάλης.
⁊ statuerūt vt agerēt singulis ānis di=
καὶ ἔστησαν τοῦ ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέ
em hāc tertiadecima adar.
ραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ ἄδαρ.
⁊ siluit terra iuda dies pau
καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἰούδα ἡμέρας ὀλί=
cos.
γας.

Ca.8.

ⲐT audiuit iudas nomē ro=
Καὶ ἤκουσεν ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν ῥω
manoꝝ q̄ sint potētes fortitudie: ⁊ ipi ac=
μαίων ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύι, καὶ αὐτοὶ ἐν
quiescūt in oīb⁹ ꝓpositis si=
ὁπόσοις ἐν πᾶσι τοῖς προτιθεμένοις αὐ=
bi: ⁊ q̄cunqꝫ accesserit ad eos sta=
τοῖς, καὶ ὅσοι ἂν προσέλθωσιν αὐτοῖς ἐφ' ὧ
tuūt cū eis amicitiā: ⁊ q̄ sint potēte
σιν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ
viribꝰ. ⁊ narrauerūt ei ꝑlia
ἰσχύι. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους
illoꝝ ⁊ virtutes bonas q̄s facīt
αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιοῦσιν
in galatia: ⁊ q̄ obtinuerūt
ἐν τοῖς γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν
eos: ⁊ duxerūt eos sub tributū: ⁊
αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ὑπὸ φόρον, καὶ
q̄ fecerūt in ꝓincia hispanie: ⁊
ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ ἱσπανίας, ⁊ κατε=
obtinerēt metalla argēti ⁊
κρατῆσαι τῶν μεταλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ
auri q̄s illic. ⁊ obtinuerūt loca
χρυσίου τοῦ ἐκεῖ. καὶ κατεκράτησαν τοῦ τόπου
oēm cōsilio suo ⁊ patiētia.
παντὸς τῇ βουλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ.
⁊ locꝰ erat lōge distās ab illis
καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν
valde ⁊ a regibꝰ q̄ venerāt
σφόδρα καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων
cōtra eos ab extremo terre q̄d cōtriue
ἐπ' αὐγοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως συνέτρι
rūt eos. ⁊ posuerūt in eis plagā
ψαι αὐγούς. καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐγοῖς πλαγὴν
magnā. ⁊ reliqui dāt eis
μεγάλην. καὶ οἱ ἐπίλοιποι δίδασιν αὐγοῖς
tributū q̄libet anno: ⁊ philippū ⁊
φόρον κατ' ἐνιαυτόν, καὶ τὸν φίλιππον καὶ
perseā ceteoꝝ regē ⁊ eos q̄ in
τὸν περσέα κιτιέων βασιλέα καὶ τοὺς ἐπ'
surrexerūt cōtra eos cōtriuerūt eos bello:
αὐτοὺς συνέτριψαν αὐτῇ πολέμῳ,

τ obtinuerūt eos: τ antiochū
καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἀντίοχον τὸν
magnū regē aſie q̄ fuit
μέγαν βασιλέα τῆς ἀσίας ὃν πορευθέν-
cōtra eos in pugnā habēs centū
τα ἐπ' αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἱκανὸν
viginti elephātco τ eqtatū · τ currus
εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα
τ exercitū multū valde. τ cōtritus
καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα. καὶ συνετρί
eſt ab eis: τ acceperūt eū vīuū. τ
βη ἀφ' αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἄνδρα ζῶντα. καὶ
ſtatuerūt eis dare eū τ
ἔγνωσαν αὐτοῖς δοθῆναι αὐτόν τε καὶ τοὺς
q̄ regnarēt poſt eū tributū magnū: da-
βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, δό-
re obſides τ diſtinctionē τ regionē
σους ὁμήρους καὶ διαγολὴν καὶ χώραν τὴν
indicā τ mediā τ lydiā: τ de
ἰνδικὴν καὶ μηδίαν καὶ λυδίαν, καὶ ἐκ τῶν
optimis regionib⁹ eoꝝ. τ accipien
τῶν καλλίστων χωρῶν αὐτῶν. καὶ λαβόν-
tes illos ab eo dederūt eis cuius
τες αὐτοὺς παρ' αὐτοῦ ἔδωκαν αὐτοῖς βασι-
ni regi. τ ꝙ q̄ ex hēlla
λεῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅτι εἰ ἐκ τῆς ἑλλάδος
de decreuerūt ire τ tollere eos
δοξ βουλεύσαιτο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτούς.
τ innotuit ſmo eis: τ miſerūt
καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν
cōtra illos ducē vnū: τ pugnauerūt
ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν
cōtra eos. τ ceciderūt de eis vulne-
πρὸς αὐτούς. καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυ-
rati multi. τ captiuauerūt mul-
ματίαι πολλοί. καὶ ἐχμαλώτευσαν πολ
tos mulieres eoꝝ τ filios
λοὺς τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα
eoꝝ: τ diripuerūt eos τ obti-
αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐτοὺς καὶ κατε
nuerūt terrā eoꝝ: τ deſtruxerūt
κράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ
arces eoꝝ: τ diripuerūt e-
ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐ-
os: τ ſeruos fecerūt eos vſq; in
τοὺς, καὶ κατεδουλώσαντο αὐτοὺς ἕως τῆς
diē hāc. τ reliqua re-
ἡμέρας ταύτης. καὶ τὰς ἐπιλοίπους βα-
gna: τ inſulas q̄ vnq̄ reſiſte-
σιλείας, καὶ τὰς νήσους ὅσοι ποτὲ ἀντέστη
rāt eis: deſtruxerūt τ i ſuitutē redegerūt
σαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδούλωσαν
eos. cū āt amicis ſuis τ q̄
αὐτούς. μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν
accedebāt eis cōſeruauerūt e-
ἐπαφεστηκυιῶν αὐτοῖς συνετήρησαν αὐ
os amicitiā: τ obtinuerūt re-
τοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασι-
gna q̄ ꝓpe τ q̄ lōge. τ dcſq;
λειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακρὰν. καὶ ὅσοι
audierunt nomē eoꝝ timebāt ab
ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐ-
eis. ꝺo āt velint adimere τ vt re
τῶν. ὅσους δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βα
gnēt regnāt. ꝺo āt velit
σιλεύειν βασιλεύουσιν. οὓς δ' ἂν βούλων
demarbāt. τ exaltati ſunt valde. τ
ται, μεθιστῶσι. καὶ ὑψώθησαν σφόδρα. καὶ
in oīb⁹ his nō impoſuit ſibi vll⁹ coꝝ
ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπέθετο οὐδεὶς αὐτῶν
diadema: τ nō veſtierūt purpurā:
διάδημα, καὶ οὐ περιεβάλοντο πορφύραν,

et obtinuerunt eos:et antiochū ma-
gnum regem aſie qui eis pugnam in
tulerat habens centūviginti elephan
tes et equitatum:et currus et exerci-
tum magnum valde contritū ab eis:
& quia ceperunt eū viuum & ſtatue-
runt ei vt daret ipſe & qui regnarent
poſt ipſum tributum magnum & da
ret obſides et conſtitutum: et regio-
nem indorū & medos et lydos de op
timis regionibus eorum:& acceptas
eas ab eis dederunt eumeni regi et
quia q erant apud helladam voluerūt
ire & tollere eos : & innotuit ſermo
his et miſerunt ad eos ducem vnum:
et pugnauerunt contra illos:& cecide
runt ex eis multi et captiuas duxerūt
vxores eorum & filios & diripuerūt
eos & terram eorum poſſederunt: &
deſtruxeruut muros eorum:& in ſer-
uitutem illos redegerunt vſq; in hūc
diem:& reſidua regna et inſulas que
aliquando reſtiterant illis extermina
uerunt & in poteſtatem redegerunt
Cum amicis autem ſuis & qui in ipis
requiem habebant conſeruauerunt
amicitiam:& obtinuerunt regna que
erant proxima & que erant longe:qa
quicunq; audiebant nomen eorum
timebant eos. Quibus vero vellent
auxilio eſſe vt regnarent : regnabāt.
Quos autem vellent:regno deturba
bant:& exaltati ſunt valde. Et in oi-
bus iſtis nemo portabat diadema :
nec induebatur purpura vt magnifi
caretur in ea. Et quia curiam fecerūt
ſibi : & cotidie conſulebant trecen-
tos viginti conſiliū agentes ſēper de
multitudine vt que digna ſunt gerāt.
Et cōmittunt vni homini magiſtra-
tum ſuum per ſingulos annos domi
nari vniuerſe terre ſue:& omnes obe
diunt vni:& non eſt inuidia neq; zel⁹
inter eos:& elegit iudas eupolemum
filium iohānis filii iacob:& iaſonē fi-
liū eleazari:& miſit eos romam con-
ſtituere cum illis amicitiam & ſocieta
tē & vt auferrent ab eis iugum greco
rum: quia viderunt q̄ in ſeruitutem
premerent regnum iſrael. Et abierūt
romam viam multam valde: & intro
ierunt curiam & dixerunt. Iudas ma-
chabeus & fratres eius: & populus iu
deorum miſerunt nos ad vos ſtatue-
re vobiſcum ſocietatem & pacem : &
conſcribere nos ſocios & amicos ve-
ſtros : & placuit ſermo in conſpectu
eorum:& hoc reſcriptus eſt quod re
ſcripſerunt in tabulis ereis:& miſerūt
in hieruſalē vt eſſet apud eos ibi me
moriale pacis et ſocietatis. Bene ſit
romanis & genti iudeorum in mari
& in terra ineternum gladiuſq; & ho
ſtis procul ſit ab eis. Quod ſi inſtete
rit bellum romanis priūs aut omni-
bus ſociis eorum in omni dominatio
ne eorum:auxilium feret gens iudeo
rum prout tempus dictauerit corde
pleno:& prelantibus nō dabūt neq;

vt magnificarent in ea. et curiā
ὥστε ἀνδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ. καὶ βουλευτὴ-
fecerūt ſibi: τ cotidie cōſu-
ριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβου
lebāt trecēti τ viginti cōſiliatu-
λεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βουλευό-
tes ſemper de multitudine: vt
μενοι διαπαντὸς περὶ τοῦ πλήθους, τοῦ
guberneꝝ eos. τ credidit vni ho-
ἐυκοσμεῖν αὐτούς. καὶ πιστεύουσιν ἑνὶ ἀν-
mini: vt iperet eis ꝙ ſingulos ānos:τ do
θρώπῳ, ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ κυ
minet toti⁹ terre coꝝ. τ oēs
ριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν. καὶ πάντες
audiūt vnū. τ nō eſt inuidia neq;
ἀκούουσι τοῦ ἑνός. καὶ οὐκ ἔστι φθόνος οὐδὲ
zel⁹ in illis. τ elegit iudas
ζῆλος ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπελέξατο Ἰούδας τὸν
eupolemū filiū ioannis filij accos τ ia
Εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τοῦ ἀκκὼς καὶ Ἰά-
ſonē filiū eleazari: τ miſit eos
σονα υἱὸν Ἐλιαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
ad romā ad cōſtituēdū cū illis amicitiā τ ſocie-
εἰς Ῥώμην στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμ-
tatē: τ vt auferrēt iugū ab eis.
μαχίαν, καὶ τοῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν.
qm̄ viderūt regnū grecoꝝ in
ὅτι εἶδον τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων κα
ſuitutē redigēteꝝ iſrael ſuitio. τ
τακδουλωμένους τὸν Ἰσραὴλ δουλείαν. καὶ
abierūt ad romā. τ via multa
ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην. καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ
valde. τ intrauerūt in ſenatū:
σφόδρα. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον,
τ reſpōderunt τ dixerūt.Iudas mac
καὶ ἀποκριθέντες καὶ εἶπον. Ἰούδας ὁ μακ
cabe⁹ τ fratres ei⁹ τ multitudo
καβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος
iudeoꝝ miſerunt nos ad vos.
τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς.
ad ſtatuēdū vobiſcū ſocietatē τ pacē
σῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην
τ ad cōſcribēdū nos ſocios τ amī
καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φί-
cos vſos. τ placuit ſmo coā e-
λους ὑμῶν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐ
ios: τ hoc reſcriptū epiſtole
τῶν, καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quā reſcripſit in tabulis ereis. τ
ἧς ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις χαλκαῖς. καὶ
miſit in hieruſalē vt eſſet apud
ἀπέστειλεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἶναι παρ' αὐ
eos tibi memoriale pacis τ ſocieta
τοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρήνης καὶ συμμα-
tis. bene ſit romanis τ gēti
χίας. καλῶς ἤροιτο Ῥωμαίοις καὶ τῷ ἔθνει
iudeoꝝ in mari τ in terra
Ἰουδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ἠρᾶς
in ſeculū. τ gladi⁹ τ hoſtis pro
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ῥομφαία καὶ ἐχθρὸς μα
cul ſit ab eis. ſi āt inſtiterit bellū
κρυνθείη ἀπ' αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πόλεμος
in roma priori vel oīb⁹ ſocio
ἐν Ῥώμῃ πρώτοις ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις
eoꝝ in oī ditione coꝝ: auxiliū ferēt
αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρίᾳ αὐτῶν, συμμαχήσουσι
gēs iudeoꝝ: vt tpe dicta
τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπο
nerit eis corde pleno. τ
γράψῃ αὐτοῖς καρδίᾳ πλήρει. καὶ τοῖς
pcūtib⁹ nō dabūt: neq;
πολεμοῦσιν οὐ δώσουσι, οὐδὲ

subministrabāt triticū arma argētum nauco
ἐπαρκέσουσι σῖτον ὅπλα ἀργύριον πλοῖα
vt visum ē romanis. ⁊ custodiēt man
ὡς ἔδοξε ῥωμαίοις. καὶ φυλάξουσι τὰ φυ
data eoꝝ nihil accipiētes. fm
λάγματα αὐτῶν οὐδὲν λαβόντες. κατὰ τὰ
eadē ät si gēti iudeoꝝ contigerit pri
αὐτὰ εἰ ἐὰν γένηται Ἰουδαίων συμβῇ πρότε
us bellū: auxiliū ferēt romani
ρους πόλεμος, συμμαχήσουσι οἱ ῥωμαῖοι
ex alo vt eis opportunitas di
ἐκ μέρους ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπο
cauerit. ⁊ adiuuantibꝰ nō dabit
στανῇ. καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν οὐ δοθήσεται
triticū arma argētum nauco vt placuit rome
σῖτος ὅπλα ἀργύριον πλοῖα ὡς ἔδοξε ῥώμ,
⁊ custodiēt mādata hec ⁊
καὶ φυλάξουσι τὰ φυλάγματα ταῦτα καὶ
nō cū dolo. fm sinonca hos
οὐ μετὰ δόλου. κατὰ τοὺς λόγους τούτους
statuerūt romani cū ppło iudeoꝝ. si
ἔστησαν ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων. ἐὰν
ät post verba hec cōsiliū habuerit
δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους βουλεύσωνται
A hi ⁊ hi addere vel detrahere: fa
οὗτοι καὶ οὗτοι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ποιή
ciēt ad libitū suū. ⁊ qđ addide
σονται ἐξ ἀρέσεως αὐτῶν. καὶ ὃ ἐὰν προσθῶ
rint vel dēpserint erit ratū. ⁊ de ma
σιν ἢ ἀφελῶσιν ἔσται κύριον. καὶ περὶ τῶν κα
lis q̄ rex demetrī facit
κῶν ὧν ὁ βασιλεὺς δημήτριος συντελεῖται
cōtra eos: scripsim⁹ ei dicētes. ob
εἰς αὐτούς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες. ὅτι
qđ aggrauasti iugū tuū sup amicos
τί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους
nros socios iudeos. si igit
ἡμῶν τοὺς συμμάχους Ἰουδαίους. ἐὰν οὖν
vltra adierint cōtra te: faciem⁹ eis
ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσωμεν αὐτοῖς
iudiciū. ⁊ oppugnabim⁹ te per ma
τὴν κρίσιν. καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς ὁδ
re ⁊ per terrā.
λάσσης καὶ διὰ τῆς ξηρᾶς. Ca.9.

ΘΣ audiuit demetri⁹ q̄ fecit
Καὶ ἤκουσε δημήτριος ὅτι ἐποίησε
nicanor ⁊ exercit⁹ ei⁹ bellā:
νικάνωρ καὶ δυνάμεις αὐτοῦ πόλεμον,
⁊ addidit bachidē ⁊ al
καὶ προσέθετο τὸν βακχίδην καὶ τὸν ἄλ
B cimū iteꝝ mittere in terrā iu
κιμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν Ἰού
da. ⁊ dextrū cornu cū eis. ⁊
δα. καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. καὶ
abierunt vīā q̄ in galgala: ⁊
ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς γάλγαλα, καὶ
castrametati sunt in masaloth q̄ in arbe
παρενέβαλον ἐπὶ μισαλὼθ τὴν ἐν ἀρβή
la. ⁊ acceperūt eā: ⁊ pcc
λοις. καὶ προκατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἀπώ
merunt alios hoīm multos. ⁊
λεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς. καὶ
mēse primo anni secūdi ⁊
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ δευτέρου καὶ
quinquagesimi ⁊ centesimi castrametati sunt ad
πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρενέβαλον ἐπὶ
hierusalē. ⁊ surrexerūt ⁊ abierunt
ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύθησαν
in bereā cū viginti milib⁹ virōꝝ ⁊
εἰς βεριὰν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ
duob⁹ milib⁹ equitū. ⁊ iudas pcessit
δισχιλίοις ἱππεῖ. καὶ Ἰούδας ἦν παρεμβε
3.4.b. διχιλία ἵππων. καὶ Ἰούδας ἦν παρεμβε

submiſtrabunt triticum arma pecu
niam naues ſicut placuit romanis: & cu
ſtodient mandata eorum nihil ab eis ac
cipientes. Similiter autem & ſi genti iu
deorum prius acciderit bellum: adiuua
bunt romani ex animo prout eis tēpus
permiſerit: & adiuuātibus non dabitur
triticum arma pecunia naues: ſicut pla
cuit romanis & cuſtodient mandata eo
rum abſq; dolo. Secundum hec verba
conſtituerunt romani populo iudeorū
q; ſi poſt hec verba hi aut illi addere aut
demere ad hec aliquid voluerint: faciēt
ex propoſito ſuo & quecūq; addiderit
vel dēpſerint rata erunt. Sed et de malis
que demetri⁹ rex fecit in eos ſcripſim⁹
ei dicentes. Quare grauaſti iugum tuū
ſuper amicos noſtros & ſocios iudeos.
Si ergo iterum adierint nos aduerſum
te: faciemus illis iudicium & pugnabi
mus tecum mari terraq;. Ca.9.

INterea vt audiuit demetrius qa ce
cidit nicanor & exercit⁹ eius in pre
lio appoſuit bacchidem & alcimum rur
ſum mittere in iudeam & dextrum cor
nu cum illis. Et abierunt viam que du
cit in galgala: et caſtra poſuerunt in ma
ſaloth q̄ eſt in arbellis & occupauerunt
eam: & peremerunt animas hominum
multas. In mēſe primo anni centeſimi
& quinquageſimi & ſecūdi applicuerūt
exercitum ad hieruſalem: & ſurrexerūt
et abierunt in berea viginti milia viro
rum: & duo milia equitum. Et iudas po
ſuerat caſtra in laiſa: et tria miſlia virī ele
cti cum eo. Et viderunt multitudinem
exercitus: quia multi ſunt & timuerunt
valde: & multi ſubtraxerūt ſe de caſtris:
& non remanſerunt ex eis niſi octigen
ti viri. Et vidit iudas q; defluxit exerci
tus ſuus et bellum perurgebat eum: &
cōfractus eſt corde quia nō habebat tē
pus cōgregādi eos: & diſſolutus eſt. Et
dixit his qui reſidui erant. Surgamus &
eamus ad aduerſarios noſtros: ſi poteri
m⁹ pugnare aduerſus eos: et auertebāt
eum dicentes. Non poterimus: ſed libe
remus animas noſtras modo: & reuer
tamur ad fratres noſtros: & tunc pugna
bimus aduerſus eos. Nos autem pauci
ſumus. Et ait iudas. Abſit iſtam rem fa
cere: vt fugiamus ab eis. Et ſi appropia
uit tempus noſtrum: moriamur in vir
tute propter fratres noſtros: & non in
feramus crimē glorie noſtre: et mouit
exercitus de caſtris: & ſteterunt illis ob
uiam. Et diuiſi ſunt equites in duas par
tes: et fundibularii & ſagittarii preibant
exercitum et primi certaminis omnes
potentes. Bacchides autez erat in dex
tro cornu: & proximauit legio ex dua
bus partibus & clamabant tubis. Excla
mauerunt autem & hi qui erant ex par
te iude etiam ipſi: & cōmota eſt terra a
voce exercituum: & cōmiſſum eſt preli
um a mane vſq; ad veſperam. Et vidit
iudas q; firmior eſt pars exercitus bac
chidis in dextris: & conuenerunt cum
ipſo omnes conſtantes corde: & con
trita eſt dextera pars ab eis ooooooooo

caſtra in cleuſa. ⁊ tres mille viri
βλικὰς ἐν ἐλιάσα. καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες
electi cū eo. ⁊ viderunt multitudiem
ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶδον τὸ πλῆθος τῶν
exercituū eōꝝ multi ſunt: ⁊ timuerunt
δυνάμεων ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν
valde. ⁊ ſubtraxerunt ſe multi de
σφόδρα. καὶ ἐξερρύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς
caſtris. nō relicti ſunt ex eis
παρεμβολῆς. οὐ κατελείφθησαν ἐξ αὐτῶν
niſi octingēti viri. ⁊ vidit iudas
ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες. καὶ εἶδεν Ἰούδας
q̄ defluxerit caſtra ſua: ⁊ bel
ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πό
lū affligebat eū: ⁊ cōfractꝰ eſt cor
λεμος ἐθλίβετο αὐτόν, καὶ συνετρίβη τῇ καρ
de q̄ nō habuit tēpus vt cōgregaret eos.
δίᾳ ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.
⁊ diſſolut⁹ ē. ⁊ dixit relictis.
καὶ ἐξελύθη. καὶ εἶπε τοῖς καταλειφθεῖσιν.
ſurgam⁹ ⁊ aſcēdam⁹ ad cōtra
ἀναστῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντί
rios nros. ſi forte poterim⁹ debellare e
ους ἡμῶν. ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐ
os. ⁊ auertit eū dicētes. nō
τούς. καὶ ἀπέστρεψαν αὐτὸν λέγοντες. οὐ μὴ
poterim⁹ ſed liberem⁹ animas
δυνώμεθα ἀλλ' ἢ σῴζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυ
nras nūc reuertere. ⁊ fratres nr̄i
χὰς νῦν ἐπιστρέψωμεν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν
defluxerunt. ⁊ pugnabim⁹ cōtra eos.
ἀπερρύησαν. καὶ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτούς.
nos ät pauci. ⁊ dixit iudas. nō mihi ſit
ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι. καὶ εἶπεν Ἰούδας. μὴ μοι γέ
reo hec facere vt fugiam⁹ ab eis
νοιτο πρᾶγμα τοῦτο, ποιῆσαι φυγεῖν ἀπ' αὐ
io. ⁊ appropiquauit tps nr̄m ⁊ moria
τῶν. καὶ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν καὶ ἀποθάνω
mur fortiter ꝓpter fratres nr̄os. ⁊
μεν ἀνδρεῖα χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ
nō relinquam⁹ crimē glie nr̄e. ⁊
μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν. καὶ
mouit exercit⁹ de caſtris.
ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς.
⁊ ſteterūt in occurſum eis. ⁊ diui
καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς. καὶ ἐμερί
ſus ē equitat⁹ i duas ptes. ⁊ fundibulārij ⁊
σθη ἱππεὺς δύο μέρη. καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ
ſagittarij p̄ibāt exercitū. ⁊
οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως. καὶ οἱ
oēs primi certatores oēs potētes. bachides ät
πρωτεύοντες πάντες οἱ δυνατοί. βακχίδης δὲ
erat i dextro cornu. ⁊ appropiquauit phalāx
ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι. καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ
a duab⁹ ptib⁹ ⁊ cecinerūt tubis:
ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ ἐφώνουν ταῖς σάλπιγ
⁊ cecinerūt q̄ a ꝑte inde ⁊ ipſi
ξι, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰούδα καὶ αὐτοί
tubis: ⁊ cōmota eſt terra a
ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς
voce exercituū. ⁊ fuit preli
φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. καὶ ἐβρύησε ὁ πόλε
um cōmiſſum a mane vſq; ad veſperā.
μος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας.
⁊ vidit iudas q; bachides ⁊ firma
καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι βακχίδης καὶ τὸ στε
mēti exercit⁹ in dextris. ⁊
ωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς. καὶ
cōuenerunt cū eo oēs animoſi cor
συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ ἔμψυχοι τῇ καρ
de: ⁊ cōfractꝰ eſt dextrū cornu eb ipſis
δίᾳ καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας ἀπ' αὐτῶν

τ psecuti sūt post eos vsq; ad azoti mōtē.
καὶ ἐδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως ἀζώτου ἤρους·
τ q in siniſtro coenu viderūt q cōtri=
καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας εἶδον ὅτι συνε
tū est dextrū coenu: τ reuersi sūt fm
τρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ
pedes iude τ eoq; cū eo a
πόδας ἰούδου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν
tergo: τ ingrauatū ē pr̄elū: τ ceci=
ὄπισθεν, καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπε
derūt vulnerati multi ex hijs τ ex
σον τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ
hijs. τ iudas cecidit: τ reliqui fuge
τούτων. καὶ ἰούδας ἔπεσε, καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυ
rūt. τ tulerūt ionathā τ simō iudā
γον. καὶ ἦραν ἰωνάθαν καὶ σίμων ἰούδαν τὸν
fratrē suū: τ sepelierūt eū in se=
ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τά
pultura patrū eiº in modin. τ luxe=
φῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν μωδίν. καὶ ἔκλαυ
rūt eū τ plāxerūt eū oia israel
σαν αὐτὸν καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ
plāctu magno. τ plouauerūt dies mul=
κοπετὸν μέγαν. καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολ
tos τ dixerūt. q̄mō cecidit potēs saluās
λὰς καὶ εἶπαν. πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων
israel. τ reliqua sermonū iu=
τὸν Ἰσραήλ. καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων ἰού
de τ belloꝝ τ facinoꝝ
δα καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθι
ā q̄ fecit τ magnitudinis eoꝝ
ῶν ὧν ἐποίησε καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ
nō sunt scripta. multa enī erāt valde. τ
οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα. καὶ
factū est post mortē iude: emerserūt
ἐγένετο μετὰ τὸν τελευτὴν ἰούδα, ἐξέκυψαν
iniqui in oīb⁹ terminis israel. τ
οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰσραήλ· καὶ
exorti sunt oēs operātes iniqta
ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικί
tē. in dieb⁹ illis facta ē fames
αν. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγένετο λιμὸς
magna valde. τ rebellauit regio cū
μέγας σφόδρα. καὶ ἀνομολόγησεν ἡ χώρα με
ipsis. τ elegit bachides im=
τ' αὐτῶν. καὶ ἐξέλεξε βακχίδης τοὺς ἀσε=
pios viros: τ cōstituit eos dnos
βεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν ἀνοὺς κυρίους
regionis. τ exārebāt τ scrutabant
τῆς χώρας. καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς
amicos iude. τ duxerūt eos ad bacchi
φίλους ἰούδα. καὶ ἤγαν αὐτοὺς πρὸς βακχί
dē: τ vindicabat in illos: τ illudebat eos.
δην, καὶ ἐξεδίκα αὐτούς, καὶ ἐνέπαιζεν αὐτοῖς.
τ facta ē tribulatio magna in israel: q̄
καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραήλ, ἥτις
nō est facta aqua die nō est visus ꝓpheta
οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης
eis: τ cōgregati sunt oēs amici
αὐτοῖς. καὶ συνήχθησαν πάντες οἱ φίλοι
iude τ dixerūt ionathe. ex quo fra
ἰούδα καὶ εἶπον τῷ ἰωνάθαν. ἀφ' οὗ ὁ ἀδελ
ter tuº iudas mortuº est: τ vir simi=
φός σου ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοι=
lis ei nō est ad exercēdā cōtra inimicos
ος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς
τ bachidē. τ in inimicos
καὶ βακχίδην. καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ
gētis nr̄e. nūc igit̄ te elegimº ho=
ἔθνους ἡμῶν. νῦν οὖν σε κεχειροτονήμεθα σήμε=
die vt sis pro eo nobis in principē
ρον τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα

& persecutus est eos vsq; ad montē azo
ti. Et qui in siniſtro cornu erant vide=
runt q̄ contritum est dextrum cornu:
& secuti sunt post iudam & eos qui cuꝫ
ipso erant a tergo. Et ingrauatū est pre
lium & ceciderunt vulnerati multi ex
hijs et ex illis. Et iudas cecidit: & ceteri
fugerunt. Et ionathas & simon tulerūt
iudam fratrem suum: & sepelierunt eū
in sepulchro patrum suorum in ciuita=
te modin. Et fleuerunt eum omnis po=
pulus israel planctu magno: & lugebāt
dies multos et dixerunt. Quomodo ce
cidit potens qui saluum faciebat popu
lum israel. Et cetera verba bellorum iu
de & virtutum quas fecit: & magnitudi
nis eius non sunt descripta. Multa enī
erant valde. Et factum est post obitum
iude emerserunt iniqui in omnibus fi=
nibus israel: & exorti sunt omnes qui
operabātur iniquitatem. In dieb⁹ illis
facta est fames magna valde: & tradidit
se bacchidi omnis regio eorum cū ipīs:
Et elegit bacchides viros impios & con
stituit eos dominos regionis: & exquire
bant & perscrutabantur amicos iude: &
adducebant eos ad bacchidem: & vin=
dicabat in illos & illudebat. Et facta est
tribulatio magna in israel: qualis non
fuit ex die qua non est visus propheta
in israel: et congregati sunt omnes ami
ci iude: & dixerunt ionathe. Exquo fra
ter tuus iudas defunctus est: vir simulis
ei non est qui exeat contra inimicos no
stros bacchidem & eos qui inimici sunt
gentis nostre. Nunc itaq; te hodie elegi
mus esse pro eo nobis in principem &
ducem ad bellandum bellum nostrum.
Et suscepit ionathas tempore illo prin
cipatuꝫ: & surrexit loco iude fratris sui:
& cognouit bacchides: & querebat euꝫ
occidere: & cognouit ionathas & simō
frater eius et omnes qui cum eo erant:
& fugerunt in desertum thecue: & cōse
derūt ad aquam lacus asphar: & cogno
uit bacchides: & die sabbatorum venit
ipse et omnis exercitus eius trās iorda=
nem: & ionathas misit fratrem suuꝫ du
cem populi: & rogauit nabutheos ami=
cos suos vt cōmodarent illis apparatū
suum qui erat copiosus: & exierunt filii
iambri ex madaba: & comprehēderūt
iohannē et omnia que habebat: & abie
runt habentes ea. Post hec verba renū
ciatum est ionathe et simoni fratri eius:
quia filii iambri faciūt nuptias magnas
& ducunt sponsaꝫ ex madaba filiā vni⁹
de magnis principibus chanaan cū am
bitione magna: & recordati sunt san=
guinis iohānis fratris sui: & ascenderūt
& absconderunt se sub tegumento mō
tis: & eleuauerunt oculos suos & vide=
runt et ecce tumultus et aparatus mul=
tus: et sponsus processit et amici eius &
fratres eius obuiam illis cum tympanis
& musicis & armis multis: et surrexerūt
ad eos ex insidiis: & occiderunt eos:
& ceciderunt vulnerati multi: & resi=
dui fugerunt in montes: & acceperūt
omnia spolia eorum: & conuerse sunt
nuptie in luctum: & vox musicorum

τ ducē vt pugnēs pugnā
καὶ ἡγεμόνα τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον
ipsam. τ suscepit ionathā in tpe
ἡμῶν. καὶ ἐπεδέξατο ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ
illo ducatū: τ surrexit pro iuda
ἐκείνῳ τὴν ἡγησιν, καὶ ἀνέστη ἀντὶ ἰούδα τοῦ
fratre suo. τ cognouit bacchides τ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἔγνω βακχίδης καὶ
q̄rebat eū occidere: τ cognouit ionathas
ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ ἔγνω ἰωνάθαν
τ simō frater eiº τ omnes q̄
καὶ σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ
cū eo: τ fugerūt in desertū thecue.
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ.
τ castrametati sunt ad aquā lacº as=
καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου ἀσ
phar. τ cognouit bacchides die sab=
φάρ. καὶ ἔγνω βακχίδης τὴν ἡμέραν τῶν σαβ
batoꝝ: τ venit ipe τ oēs exer=
βάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ στρα
citº eius vltra iordanē. τ mi=
τιωμα αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἀπε
sit frātrē suū ducē tur=
στειλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τοῦ χα
be. τ rogauit nabuthēos ami
λου. καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναβαταίους φί=
cos eiº vt cōmōdarēt illis appara
λους αὐτοῦ παρασκεύασαι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευ
tū eoꝝ multū. τ exierūt filii ambri
ὴν αὐτῶν τὴν πολλήν. καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμβρὶ
de medaba: τ cōprehēderūt iohannē τ
ἐκ μηδαβά, καὶ συνέλαβον ἰωάννην καὶ
oia q̄ habuit τ abierūt hēteo.
πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.
post ā̄t sermones hos renūciatū
μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγει
rūt ionathe τ simoni fratri e=
λαν ἰωνάθαν καὶ σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐ
ius: q̄ filij ambri faciūt nuptias
τοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ ἀμβρὶ ποιοῦσι γάμον
magnas: τ ducūt sponsam ex ma
μέγαν, καὶ ἄγουσι τὴν νύμφην ἐκ μα
badath filiā vni⁹ magnoꝝ pri
βαδαθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων με
cipū chanaā cū ambitione ma
γιστάνων χαναὰν μετὰ παραπομπῆς μι
gna. τ recordati sunt ioānis fratris
γάλης. καὶ ἐμνήσθησαν ἰωάννου τοῦ ἀδελφοῦ
sui: τ ascēderūt τ abscōditi sunt sub
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὸν
tegumēto mōtis. τ leuauerūt oculos
σκέπασμα τοῦ ὄρους. καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς
suos τ viderūt. τ ecce tumultº τ appa
αὐτῶν καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ θόρυβος καὶ ἀπαρ
ratº multº τ spōsus exiuit τ
σκευὴ πολλὴ καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ
amici eiº τ fratres eiº in occursum
φίλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς συνάντη
eoꝝ cū tympanis τ musicis
σιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν
τ armis multis. τ surrexerūt in e=
καὶ ὅπλων πολλῶν. καὶ ἐξανέστησαν ἐπ' αὐ
os de insidijs: τ occiderunt e=
τοὺς ἐκ τοῦ ἐνέδρου, καὶ ἀπέκτειναν αὐ
os. τ ceciderūt vulnerati multi: τ
τοὺς. καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοί, καὶ οἱ
reliqui fugerūt in mōtē: τ acceperūt
ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἔλαβον
oia spolia eoꝝ. τ cōuersē sunt
πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ μετεστράφη
nuptie in luctū: τ vox musicoꝝ
γάμος εἰς πένθος, καὶ φωνὴ μουσικῶν

ipoꝝ in luctū ⁊ vindicauerūt vindi
αὐτῶν εἰς ἔρωτον καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδί
cā sanguinis fratris sui: ⁊ reuersi
κησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρε
sūt in oā iordanis. ⁊ audiuit
ψαν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤκουσε
E bacchides. ⁊ venit die sabba
Βακχίδης· καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά
toꝝ vsqꝫ ad ripas iordanis cū exer
των ἕως τῶν κρηπίδων τ Ἰορδάνου ἐν δυ
citu multo. ⁊ dixit ionathas
ναμει πολλῇ· καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τοῖς παῤ
3.4.b. suis: surgam⁹ nūc ⁊ pugnem⁹ pro
αὐτ, ἀναστῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ
alab⁹ nr̄is. nō enī est hodie vt
τῶν ψυχῶν ἡμῶν· οὐ γάρ ἐστι σήμερον ὡς
heri ⁊ nudiustert⁹. ecce enī bel=
ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ἰδοὺ γὰρ πόλε=
lū ex aduerso nr̄m ⁊ post nos.
μος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ὄπισθεν ἡμῶν.
at aqua iordanis hinc ⁊ hinc ⁊ pa
τὸ δὲ ὕδωρ τ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕ=
lus ⁊ syluꝰ: nō est locus ad declinādū:
λος καὶ δρυμός, οὐκ ἔστι τόπος τ ἐκκλῖναι,
nūc igit̄ clamate in celū vt
νῦν οὖν κεκράξατε εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπως
liberemini de manu inimicoꝝ. ⁊ cōmissus est
ἐλασωθῆτε χειρὸς ἐχθρῶν. καὶ συνῆψεν ὁ
pelū. ⁊ cecidit ionathas manū
πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα
suā vt percuteret bacchidē. ⁊ declinauit
αὐτ παταξαι τὸν Βακχίδην. καὶ ἐξέκλινεν
ab eo in retro. ⁊ insiluit io=
ἐπ' αὐτ εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἐνεπήδησεν Ἰω
nathas ⁊ ꝺ cū eo in iordanē ⁊
νάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτ εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ
trānatauerūt ad viterioꝝ ptē. ⁊ nō trā=
διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν· καὶ οὐ διέ=
sierūt ad eos iordanē. ⁊ cecide=
βησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἰορδάνην· καὶ διέπτε=
runt a bacchidis ptē die illa ad
σον παρὰ Βακχίδου τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς
mille viroꝝ. ⁊ reuersus ē in hierlm.
χιλίους ἄνδρας· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἰερ.
⁊ edificauit vrbes munitas in iu=
καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις ἐχυρὰς ἐν τῇ Ἰουδ=
dea ⁊ munitionē q̄ in hiericho ⁊
αίᾳ καὶ τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἱερειχὼ καὶ τὴν
bethel. ⁊ thānatā pharathoni ⁊
Βαιθήλ· καὶ τὴν Θαμνασὰ φαραθωνὶ καὶ τὴν
tepho in muris excelsis ⁊ portis ⁊
Τεφὼ ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ
vectib⁹. ⁊ posuerūt custodiā in eis vt
μοχλοῖς· καὶ ἔθεντο φρουρὰν ἐν αὐταῖς ὅπω
inimicitias exercerēt i isrl. ⁊ munuit vi=
ἐχθραίνωσι τῷ Ἰσραήλ. καὶ ὠχύρωσε τὴν πό
cē q̄ in bethsura ⁊ gazarā ⁊ ar=
λιν τὴν ἐν Βαιθσούρᾳ καὶ γαζαρὰ καὶ τὴν ἄρ=
cē. ⁊ posuit in eis exercit⁹ ⁊
κραν· καὶ ἔθετο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ
apparat⁹ escaꝝ: ⁊ accepit
παρασίσεις βρωμάτων, καὶ ἔλαβε τοὺς
filios ducū regiōis obsides.
υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὁμήρα.
⁊ posuit eos in arce in hierusa=
G καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσα=
lē in custodia. ⁊ in āno tertio ⁊ quin
λὴμ ἐν φυλακῇ. καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεν
quagesimo ⁊ centesimo mēse secūdo:
τηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
precepit alcim⁹ destruere mu=
ἐπέταξεν ἄλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος

ipsorum in lamentum: & vindicauerūt
vindictam sanguinis fratris sui: & reuer
si sunt ad ripam iordanis: & audiuit bac
chides & venit die sabbatorum vsqꝫ ad
oram iordanis in virtute magna: & di=
xit ad suos ionathas. Surgamus et pu=
gnemus contra inimicos nostros. Nō
est enim hodie sicut heri et nudiuster=
tius: ecce enim bellum ex aduerso: aqua
vero iordanis hinc & inde & ripe et pa=
ludes & salt⁹: & nō est locus diuertēdi.
Nunc ergo clamate in celum: vt libere
mini de manu inimicorum vestrorum:
& cōmissum est bellum: & extendit io=
nathas manum suam percutere bacchi
dem: & diuertit ab eo retro: & dissiliit io
nathas: & qui cum eo erant in iordanē:
& transnatauerunt ad eos iordanes: &
ceciderunt de pte bacchidis die illa mil
le viri: & reuersi sunt in hierusalem: &
edificauerūt ciuitates munitas in iudea
munitionem que erat in hiericho: et in
ammaum: et in bethoron: & bethel: &
thannatha: & phara: & thopo muris ex
celsis: & portis et seris: & posuit custo=
diam in eis: vt inimicitias exercerēt in
israel: & muniuit ciuitatem bethsuram
& gazaram & arcem: & posuit in eis au
xilia & apparatum escarum: & accepit
filios principum regionis obsides: & po
suit eos in arce in hierusalem in custo=
diam. Et anno centesimo quinquagesi
motertio mense secundo precepit alci
mus destrui muros domus sancte inte
riores: & destrui opera prophetarum.
Et cepit destruere. In tempore illo per
cussus est alcimus: & impedita sunt opa
illius: & occlusum est os eius: & dissolu
tus est paralysi: nec vltra potuit loq ver
bum & mandare de domo sua. Et mor
tuus est alcimus in tempore illo cū tor
mento magno. Et vidit bacchides quo
niam mortuus est alcimus: & reuersus
est ad reges: & siluit terra annis duob⁹.
Et cogitauerunt omnes iniqui dicen=
tes. Ecce ionathas & qui cus eo sunt in
silentio habitant confidenter. Nunc er
go adducamus bacchidem: & compre
hendet eos omnes vna nocte. Et abie=
runt: & consilium ei dederunt. Et surre
xit vt veniret cū exercitu multo. Et mi
sit occulte epistolas sociis suis qui erāt
in iudea: vt comprehēderent ionathas:
& eos qui cum eo erant: sed non potue
runt: quia innotuit eis consilium eorū.
Et apprehendit de viris regionis q prin
cipes erāt militie quinquaginta viros
& occidit eos. Et secessit ionathas & si=
mon: & qui cum eo erāt in bethbessem
que est in deserto: & extruxit diruta ei⁹
& firmauerunt eam. Et cognouit bac=
chides & congregauit vniuersam mul=
titudinem suam: & his qui de iudea erāt
denunciauit. Et venit & castra posuit de
super bethbessē et oppugnauit eā dies
multos & fecit machinas. Et reliquit io
natas simonem fratres suū in ciuitate:

aule sanctoꝝ hereditis: ⁊
τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἰσωτέρας, καὶ
destruxit opa prophetaꝝ. ⁊ ince
καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν. καὶ ἤρ=
pit destruere. in tpe illo
ξατο τοῦ καθαιρεῖν. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
paussus est alcim⁹ ⁊ impedita sunt ope
ἐπλήγη ἄλκιμος καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔρ=
ra illi⁹. ⁊ occlusum est os ei⁹.
γα αὐτοῦ· καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ·
⁊ dissolut⁹ est: ⁊ nō potuit vltra lo=
καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λα
qui sinonē ⁊ mādare de
λῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ
domo sua. ⁊ mortu⁹ est alcim⁹ in tēpo
οἴκου αὐτ· καὶ ἀπέθανεν ἄλκιμος ἐν τῷ και
re illo cū tormēto magno. ⁊
ρῷ ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης. καὶ
vidit bacchides ꝙ mortu⁹ est alcim⁹:
εἶδε Βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν ἄλκιμος,
⁊ reuersus est ad regē. ⁊ si=
καὶ ἀπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἡσύ
luit terra iuda ānos duos. ⁊ cogitaue=
χασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο. καὶ ἐβουλεύ=
runt oēs iniqui dicētes: ecce
σαντο πάντες οἱ ἄνομοι λέγοντες, ἰδοὺ
ionathas ⁊ ꝺ apō illū in silētio ha
Ἰωνάθαν καὶ οἱ περὶ αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κα
bitāt cōfidēter: nūc igit̄ ducam⁹
τοικοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἄξωμεν τὸν
bacchidē: ⁊ cōprehēdet eos om=
Βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάν
nes in nocte vna. ⁊ cūtes cōsul=
τας ἐν νυκτὶ μιᾷ. καὶ πορευθέντες συνε=
uerūt ei. ⁊ abijt vt veniret
βουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν
cū exercitu multo. ⁊ misit
μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἀπέστειλεν
epistolas occulte oīb⁹ socijs
ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις
ei⁹ ꝺ in iudea: vt cōpre
αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλά
hēdāt ionathā ⁊ eos ꝙ cū eo.
βωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.
⁊ nō potuerūt: ꝺa innotuit illis
καὶ οὐκ ἐδύναντο, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ
cōsiliū eor̄. ⁊ apprehēderūt de
βουλὴ αὐτῶν· καὶ συνελάβοντο ἀπὸ τῶν
viris regiōis ꝓncipū
ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς
malicie ꝺquaginta viros: ⁊ occide
κακίας πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέ=
rūt eos. ⁊ secessit ionathas
κτειναν αὐτούς· καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθας
⁊ simō ⁊ ꝺ cū eo in bethbe
καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Βαιθβα
sem q̄ in deserto. ⁊ edificauit q̄ de
σὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ᾠκοδόμησε τὰ κα
structa erāt ei⁹. ⁊ firmauit eā ⁊
θηρημθα αὐτῆς· καὶ ἐστερέωσεν αὐτὴν καὶ
cognouit bacchides ⁊ cōgreganit oēm
ἔγνω Βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ
multitudinē suā. ⁊ his ꝙ erāt de iudea denū
πλῆθος αὐτ· καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρ=
ciauit. ⁊ veniēs posuit castra sup beth=
ήγγειλε· καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθ
basem ⁊ oppugnauit eā dies mul=
βασὶ καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολ=
tos. ⁊ fecit machinas. ⁊ reliq̄t io
λάς· καὶ ἐποίησε μηχανάς· καὶ ἀπέλιπεν Ἰω
nathas simonē fratrē suū in ciuitate.
νάθαν Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτ ἐν τῇ πόλει·

τ exiuit in regionē. τ venit ñlierano.
καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἦλθεν ἀριθμῶν.
τ pcussit odomira τ fratres
καὶ ἐπάταξεν ὀδομηρὰ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius τ filios phasiro in taber
αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς φασιρὼν ἐν τῷ σκη=
naculo ip̄oꝝ. τ incepit pcutere: τ
νώματι αὐτῶν. καὶ ἐξῆρξατο τύπτειν, καὶ
ascēdit cū exercitib⁹. τ simon
ἀνέβαινεν ἐν ταῖς δυνάμεσι. καὶ σίμων
τ d cū eo exierūt de vrbe:
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως,
τ cōbusserunt machinas. τ pugna
καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς. καὶ ἐπολε
verūt cōtra bacchidē τ cōtriuꝰ
μησαν πρὸς τὸν βακχίδην καὶ συνετρί
est ab eis. τ afflixerūt eū valde:
βη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ἔθλιβεν αὐτὸν σφόδρα,
q̄n fuit cōsiliū ei⁹ τ exit⁹ e=
ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐ=
ius van⁹. τ iratisunt furore vi=
τοῦ κενή. καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς ἀν=
rio inīdo d̄ cōsiluerūt
δράσι τοῖς ἀνόμοις τοῖς συμβουλεύσασιν
ei venire in regionē. τ occide
αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἀπέ=
rūt ex eis multos. τ cogita
κτειναν ἐξ αὐτῶν πολλούς. καὶ ἐβουλεύ
uit vt veniret in terrā eoꝝ. τ
σατο τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ
cognouit ionathas: τ misit ad e=
ἐπέγνω ἰωνάθας, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐ=
um legatos vt cōponerēt cū illo
τὸν πρέσβεις τοῦ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν
pacē τ redderet illis capti
εἰρήνην καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχ=
uos. τ accepit libēter τ fecit
μαλωσίαν. καὶ ἀπεδέξατο καὶ ἐποίησε
iuxta verba ei⁹. τ iurauit ei
κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ. καὶ ὤμοσεν αὐ=
nō d̄simꝫ ei malū oīb⁹
τῷ μὴ ἐκζητῆσαι αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς
dieb⁹ vite sue. τ reddidit
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἀπέδωκεν
ei captiuitatē quā ꝑdatus
αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευ
erat prius de terra iuda. τ reuer
σεν τὸ πρότερον ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἀπῆλθεν
sus abūt in terrā suā. τ nō
ψας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ οὐ
addidit vltra venire ad terminos eoꝝ.
προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.
τ cessauit gladi⁹ ex israel. τ
καὶ κατέπαυσε ῥομφαία ἐξ ἰσραήλ. καὶ
habitauit ionathas in machmas. τ cepit
ὤκησεν ἰωνάθας ἐν μαχμάς. καὶ ἤρξα=
ionathas iudicare pplm. τ exterimi
το ἰωνάθας κρίνειν τὸν λαόν. καὶ ἠφάνι=
nauit ipios de israel.
σε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ ἰσραήλ. C. 10.

ΕΤ in anno sexagesimo τ centesimo:
Καὶ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ,
ascēdit alexāder filius antiochi no=
ἀνέβη ἀλέξανδρος ὁ τοῦ ἀντιόχου ὁ ἐπι
bilis τ occupauit ptolemaidā.
φανὴς. καὶ κατελάβετο πτολεμαΐδα.
τ susceperūt eū: τ regnauit
καὶ ἐπεδέξαντο αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν
illic. τ audiuit demetri⁹ rex
ἐκεῖ. καὶ ἤκουσε δημήτριος ὁ βασιλεὺς
τ cōgregauit exercit⁹ multos valde.
καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα.

& exiuit in regionem: & venit cum
numero & percussit odarē & fratres
eius: & filios phaseron in tabernacu
lis ipsorum: & cepit cedere & crescere in virtutibus. Simon vero: & qui
cum ipso erant exierunt de ciuitate
& succenderunt machinas: & pugna
uerunt contra bacchidem: & contri
tus est ab eis. Et afflixerunt eum val
de: quoniam consilium eius & cōgre
sus eius erat inanis. Et iratus contra
viros iniquos qui ei consilium dede=
rant vt veniret in regionem ip̄orū:
multos ex eis occidit. Ipse autem co
gitauit cum reliquis abire in regio=
nem suam. Et cognouit ionathas &
misit ad eum legatos componere pa
cem cum ipso: & reddere ei captiui=
tatem. Et libenter accepit: & fecit se
cundum verba eius: iurauit se nihil
facturum ei mali omnibus diebus vi
te eius. Et reddidit ei captiuitatem
quaꝫ prius erat predatus de terra iu
da. Et conuersus abiit in terraꝫ suā:
& non apposuit amplius venire in fi
nes eius. Et cessauit gladius ex isr̄l.
Et habitauit ionathas in machinas:
& cepit ionathas ibi iudicare popu:
lum: & exterminauit impios ex isr̄l.

Capitulum decimum.

ΘAnno centesimo sexagesimo
ascendit alexander antiochi fi=
lius qui cognominatus est nobilis:
& occupauit ptolemaidā: & recepeit
eum & regnauit illic. Et audiuit de=
metrius rex & congregauit exercitū
copiosum valde: & exiuit obuiam illi
in prelium. Et misit demetrius epi=
stolam adionatham verbis pacificis
vt magnificaret euꝫ. Dixit enim. An
ticipemus facere pacem cum eo pri
usq̄ faciat cum alexandro aduersuꝫ
nos. Recordabitur enim omniū ma
lorum que fecimus in eum: & in fra=
treꝫ eius & in gentem eius. Et dedit
ei potestatem cōgregandi exercitū:
& fabricare arma: & esse ipsum sociū
eius: & obsides qui erant in arce iusꝫ
sit tradi ei. Et venit ionathas in hie=
rusalem: & legit epistolas in auditu
omnis populi: & eorum qui in arce
erant. Et timuerūt timore magno:
quoniam audierūt q̄ dedit ei rex po
testatem congregandi exercitum.
Et traditi sūt ionathe obsides: & red
didit eos parentibus suis. Et habita=
uit ionathas in hierusalem: & cepit
edificare & innouare ciuitatem. Et di
xit facientibus opera vt extruerent
muros & monteꝫ sion in circuitu la
pidibus quadratis ad munitionem:
& ita fecerunt. Et fugerunt alienige
ne qui erant in munitionibus quas
bacchides edificauerat: & reliqt vnus
quisque locum & abiit in terram su=
am: tantum in bethsura remanserūt
aliqui ex his qui reliquerant legem
& precepta dei. Erat enim hoc eis ad
refugium. Et audiuit alexander rex
promissa que promisit demetrius io
nathe & narrauerit ei p̄lia & virtutes

τ exiit in occursum ei in bet
καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ εἰς βη
li. τ misit demetri⁹ ad io
λεμων. καὶ ἀπέστειλε δημήτριος πρὸς ἰω
nathā epistolas verbis pacificis: vt
νάθαν ἐπιστολὰς λόγοις εἰρηνικοῖς, ὡς τι
magnificaret eū. dixit enī: ꝓuenia
μεγαλύναι αὐτόν. εἶπε γάρ, προφθάσω
mꝰ pacē ponere cū eis: ātēq̄
μὴ ποιήσωμεν εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτῶν, πρὶν
ponat ipe cū alexādro cōtra nos.
θεῖναι αὐτὸν μετ' ἀλεξάνδρου κατ' ἡμῶν.
recordabit enī oīa malor⁹ q̄
μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν ὧν
fecimꝰ cōtra ipm: τ in
ἐποιήσαμεν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς
fratres eius⁹ τ cōtra gētē eius⁹.
ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.
τ dedit ei potestatē cōgregādi exer
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυ
citū⁹ τ ꝓparandi arma: τ vt
νάμεις καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶ
essēt ipe soci⁹ eius⁹. τ obsi
ναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ. καὶ τοὺς ἐμ
deo q̄ i arce dixit vt redderent ei.
ρα τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐ
τ venit ionathas in hierlm. τ
τῷ. καὶ ἦλθεν ἰωνάθας εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ
legit epistolas in aures oīa
ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς
ꝓplī τ cogn̄ de arce. τ timu=
τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας. καὶ ἐφοβήθη
erūt timore magno q̄ audierūt q̄ de=
σαν φόβον μέγαν ὅτι ἤκουσαν ὅτι ἔδω
dit ei rex potestatē cōgregādi
κεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐξουσίαν συναγαγεῖν
exercit⁹. τ tradiderūt q̄ de arce
δυνάμεις. καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας
ionathe obsides. τ reddidit e=
ἰωνάθαν τοὺς ὁμήρους. καὶ ἀπέδωκεν αὐ
os parentib⁹ suis. τ habitauit io=
τοὺς τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. καὶ ᾤκησεν ἰω=
nathas in hierusalē. τ cepit edificare
νάθαν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν
τ innouare ciuitatē. τ dixit ad
καὶ καινίζειν τὴν πόλιν. καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
faciētes opa vt edificarēt muros τ
ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τεῖχη καὶ
mōtē sion in circuitu ex lapidib⁹ q̄dratis
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων
in munitionē. τ fecerūt sic: τ fu
εἰς ὀχύρωσιν. καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἔ=
gerūt alienigene q̄ erāt in munitioni
φυγον οἱ ἀλλοφυλοι οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμα
bꝰ q̄s edificauit bacchides. τ reli=
σιν οἷς ᾠκοδόμησε βακχίδης. καὶ κατέλι
quit q̄libet locū suū: τ abūt
πεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν
in terrā suā. exceptis in bethsuris
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. πλὴν ἐν βαιθσούροις
relicti sunt q̄dā ex his q̄ derelicerāt
ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων
legē. τ ꝓcepta: erat enī eis
τὸν νόμον. καὶ τὰ προστάγματα, ἦν γὰρ αὐτοῖς
refugiū. τ audiuit alexāder
φυγαδευτήριον. καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ
rex ꝓmissa q̄ misit
βασιλεὺς τὰς ἐπαγγελίας ὅσας ἀπέστει
demetri⁹ ionathe. τ narrauerūt
λε δημήτριος τῷ ἰωνάθαν. καὶ διηγήσαντο
ei p̄lia τ facinora
αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας

B

q̄ fecit ipe t fratres ei⁹: t
ἃς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τὸς
labores q̄s habuerūt. t dixit: nūqd inuenim⁹
κόπους οὓς ἔσχοσαν. καὶ εἶπεν, μὴ εὑρήσομεν
virū talē ynū: t nūc faciem⁹ cū
ἄνδρα τοιοῦτον ἵνα; καὶ νῦν ποιήσωμεν αὐ=
amicū t socū nr̄m. t scripsit
τὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν. καὶ ἔγραψεν
epistolas t misit ei iuxta
ἐπιστολὰς καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς
verba hec dicēs. rex alexan
λόγους τούτους λέγων. βασιλεὺς ἀλέξαν=
der fratri ionathe gaudere. audi
δρος τῷ ἀδελφῷ ἰωνάθαν χαίρειν. ἀκη=
uim⁹ de te q̄ vir potēs fortitudie
κόαμεν περὶ σοῦ ὅτι ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύι
t aptus es vt sis nobis amic⁹.
καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ εἶναι ἡμῖν φίλος.
t nūc costituim⁹ te hodie sūmū sa
καὶ νῦν καθιστάμεθά σε σήμερον ἀρχιε=
cerdotē gētis tue: t amicū rego
ρέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον βασιλέ⁹
vocari. t misit ei pur=
ως καλεῖσθαι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορ=
purā t coronā aurē. t vt sapias
φύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν. καὶ φρονεῖν
q̄ nr̄a sit t vt seruet amicitiā erga nos.
τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.
t induit se ionathas sanctā vestē
καὶ ἐνεδύσατο ἰωνάθας τὴν ἁγίαν στολὴν
septimo mēse anno sexagesimo t centesimo
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ
in festo scenophegie: t cōgregauit exer
ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυ=
citū. t preparauit arma mul=
νάμεις. καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολ=
ta. t audiuit demetri⁹ simonis
λά. καὶ ἤκουσε δημήτριος τοὺς λόγους
hoc: t tristat⁹ est t dixit. q̄d hoc
τούτους, καὶ ἐλυπήθη καὶ εἶπε. τί τοῦ=
C fecim⁹ q: pcessit nob
το ἐποιήσαμεν ὅτι προέφθακεν ἡμᾶς ὁ
alexād̄er vt amicitiā cōstitueret cū
ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταστῆσαι πρὸς
iudeos in munimē. scribā eis t
Ἰουδαίους εἰς στήριγμα. γράψω αὐτοῖς καὶ
ego verba exhortationis t altitudinis t
γὼ λόγους παρακλήσεως καὶ ὕψους καὶ
donoꝝ. vt sint mecū in auxi
δομάτων. ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοή=
liū. t misit epistolā eis iuxta
θειαν. καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς
verba hec. rex demetri⁹
λόγους τούτους. βασιλεὺς δημήτριος τῷ
gēti iudeoꝝ gaudere. q̄m cōseruastis
ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν. ἐπεὶ συνετηρήσατε
ad nos pacta: t pmansi
τὰ πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμεί=
stis in amicitia nr̄a t nō accessi=
νατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν καὶ οὐ προσεχωρή=
stis ad inimicos nr̄os audiuim⁹ t
σατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν ἠκούσαμεν καὶ
gauisi sum⁹. t nūc pseuerate adhuc
ἐχάρημεν. καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ
cōseruare erga nos fidē. t retri=
συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν. καὶ ἀντα=
buem⁹ vobis bona: p hīs q̄ facitis
ποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθά, αὐτῶν ποιεῖτε
nobiscū. t remittem⁹ vobis remissiōes
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα
multas: t dabim⁹ vobis dona. t
πολλά, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα. καὶ

quas ipse fecit & fratres ei⁹: & labores
quos laborauerunt. Et ait. Nunquid in
ueniemus aliquem virum tales? Et nūc
faciemus eum amicum & socium nr̄m.
Et scripsit epistolam et misit ei secundū
hec verba dicens. Rex alexander fratri
ionathe salutem. Audiuimus de te q̄
vir potens es viribus: & aptus es vt sis
amicus noster. Et nunc constituimus
te hodie sūmum sacerdotem gētis tue:
vt amicus voceris regis. Et misit ei pur
puram & coronam auream: vt que no=
stra sunt sentias nobiscum: & conserues
amicicias ad nos. Et induit se ionathas
stolam sanctam septimo mēse anno cē
tesimo sexagesimo in die solēni sceno=
phegie. Et congregauit exercitum &
fecit arma copiosa. Et audiuit demetri⁹
verba ista: & contristatus est nimis: et
ait. Quid hoc fecimus q̄ preoccupa=
uit nos alexander apprehendere ami=
citiam iudeorum ad munimen sui. Scri
bam & ego illis verba deprecatoria &
dignitates & dona: vt sint mecum in ad
iutoriū. Et scripsit eis in hec verba. Rex
demetrius genti iudeorum salutē. Quo
niam seruastis ad nos pactum: & man=
sistis in amicitia nostra: & non accessi=
stis ad inimicos nostros: audiuimus et
gauisi sumus. Et nunc perseuerate ad=
huc conseruare ad nos fidē & retribue
mus vobis bona pro his que fecistis no
biscum: & remittemus vobis prestatio
nes multas: & dabimus vobis donatio=
nes. Et nunc absoluo vos & omnes iu=
deos a tributis & precia salis indulgeo:
& coronas remitto: & tertias seminis &
dimidiam partem fruct⁹ ligni quod est
portionis mee relinquo vobis ex ho=
dierno die & deinceps: ne accipiatur a
terra iuda et a tribus ciuitatib⁹ q̄ addite
sūt illi ex samaria & a galilea ex hodier
na die: & in totum tempus. Et hierusa=
lem sit sancta & libera cuꝫ finibus suis:
& decime & tributa ipsius sint. Remit=
to etiam potestatem arcis que est in hie
rusalem: & do eam sūmo sacerdoti: vt
constituat in ea viros quoscunq̄ ipse
elegerit qui custodiant eam. Et omne⁊
animam iudeoruꝫ que captiua est a ter
ra iuda in omni regno meo relinquo li
beram gratis vt omnes a tributis soluā
tur etiam pecorum suorum. Et omnes
dies solēnes & sabbata & neomenie: &
dies decreti: & tres dies ante diem solē=
nem: & tres dies post diem solennem:
sint omnes immunitatis et remissio=
nis omnibus iudeis qui sunt in regno
meo. Et nemo habebit potestatem age
re aliquid & mouere negocia aduersus
aliquem illorum in omni causa. Et vt
ascribantur ex iudeis in exercitu regis
ad triginta milia virorum. Et dabun=
tur illis copie vt oportet omnibus exer
citibus regis et ex eis ordinabuntur
qui sint in munitionibus regis ooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

νῦν ἀθῶσαι ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι ὑμῖν πᾶν
nēo iudeos a tributis t
τὸς γοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς
precio salis: t de coronis:
τιμῆς τοῦ ἁλός, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων,
t pro tertiapte seminis: t pro
καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ
dimidia pte fruct⁹ ligni q̄s
τοῦ ἡμίσους τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τοῦ
incūbit mihi accipere: dimitto a die
ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς
hodierna t deinceps accipere de
σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ
terra iuda: t de trib⁹ ciuitatib⁹
τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νόμων
additis illi ex samā=
τῶν προστεθειμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς σαμα
ria t galilea: t ex ho
ρείτιδος καὶ γαλιλαίας, καὶ ἀπὸ τῆς σή=
dierna die t in sempiternū tpo.
μερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
t hierusalē sit sancta t libera t
καὶ ἱερουσαλὴμ ἁγία ἔστω ἁγία καὶ ἀφειμένη καὶ
finiū eius. t decime t tributa.
τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ δικαίως καὶ τὰ τέλη.
remitto t potestatē arcis q̄ est
ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς
in hierusalē: t do principi sacerdotū
ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt cōstituat in ea viros q̄s
ὅπως ἂν καταστήσῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρας οὓς
cūq; elegerit ipe ad custodiādā ip=
ἂν ἐκλέξωμαι αὐτὸς τοῦ φυλάσσειν αὐ=
sam. t oēm aiam iudeoꝝ
τήν. καὶ πᾶσαν ψυχὴν Ἰουδαίων τὴν
captiuatā a terra iuda in
αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς Ἰούδα εἰς
omni regno meo remitto libe=
πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθέ=
rā gratis. t oēs remitā:
ραν δωρεάν. καὶ πάντες ἀφιέτωσαν
tributa t iumētoꝝ suoꝝ. t om=
τοὺς φόρους καὶ κτηνῶν αὐτῶν. καὶ πᾶ=
nia festa t sabbata t neo=
σαι ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νου=
menie: t dies decreti: t
μηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀποδεδεγμέναι, καὶ
tres dies ante festū t tres di=
τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέ=
es post festū: sint oēs di=
ρας μετὰ ἑορτήν, ἔστωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέ=
es immunitatis t remissiōis oīb⁹ in
ρας ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς Ἰου
deis q̄ sunt in regno meo. t
δαίοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ
nō habēt potestatē vll⁹ agere t la=
οὐκ ἔσται ἐξουσία οὐδενὶ πράσσειν καὶ πα
tigare aliquē eoꝝ de ei re
ρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πρά=
t ascribant ex iudeis
γματος. καὶ ἐγγραφήτωσαν τῶν Ἰουδαίων
in exercit⁹ regis ad trigin
εἰς τὰς δυνάμεις τ βασιλέως εἰς τριάκον
ta milia virorū. t dabunt eis
τα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ δοθήσεται αὐτοῖς
mādata vt oportet omnibus exercitū
ἐντολὰς ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμι
b⁹ regis. t ordinabunt ex
σι τοῦ βασιλέως. καὶ κατασταθήσεται ἐξ
eis in munitionib⁹ regis
αὐτῶν ἐν τοῖς ἐχυρώμασι τοῦ βασιλέως

L.

magnio. τ ex hiꝰ cõſtitue=
ηοῖς μιγάλαις. καὶ ἐκ τούτων κατασκάπτε
tur ſup negocia regni exſtitia
ται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐσῶν
ad fidẽ. τ q̃ ſup ea τ pncipes
ἐις πίστιν. καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες
ſint de ipſis: τ ambulẽt
ἔσωσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ περιειδῶσαν τοῖς
in legibꝰ ſuis: ſicut τ pcepit rex
νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ πρεσιτεῖξεν ὁ βα
in tra iuda. τ treꝫ ciuitates
σιλεὺς ἐν γῆ Ἰούδα. καὶ τοὺς τρεῖς νόμους
additas iudee ex re=
τοὺς προσιέντας τῆ Ἰουδαία ἀπὸ τῆς χώ=
gione ſamarie: addat iudee ad
ρας σαμαρείας, προσιάτω τῆ Ἰουδαία πρὸς
cõputationẽ vt ſint ſub vno: vt nõ obe=
τὸ λογιδῆναι τ ἡνίδε αι ἐφ' ἕνα, τ μὴ ὑπα
diãt alĩ poteſtati: niſi ſãmi ſa=
κοῦσαι ἄλλης ἐξουσίας, ἀλλ' ἢ τοῦ ἀρχιερέ=
cerdotis. ptolemaida τ terminos
ως. Πτολεμαίδα καὶ τὸν προσκυροῦσαν
eiꝰ dedi domo ſanctio q̃ in
αὐτῆ δίδωκα δόμῳ τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν
hieꝛlm in neceſſariũ ſumptũ
Ἱερ̃μ̃ εἰς τὸν προσκαίνευσαν δαπάνην
ſanctio. et ego do ſingulis ãnis di
τοῖς ἁγίοις. κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δι
decim milia ſiclox argẽti de
κατσίντι χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ
rõnibꝰ regis a lo
τῶν λόγων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν τό=
cis attinentib⁹. τ oĩ q̃ reliquũ ẽ
πων τῶν ἀναιτίων. καὶ πᾶν τὸ πλειαζον
q̃ nõ reddiderãt de negocijs: vt
ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς
in primio annio: ex nũc dabũt
ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τ νῦν δώσου
in ega dom⁹. τ ſup hec
σιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου. καὶ ἐπὶ τούτοις
duoꝫ mille ſiclox argẽti q̃s acci
πεντακιχιλίους σίκλους ἀργυρίου οὓς ἀπε
piebãt de negociſs vt in pa=
λάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν ὡς ἐν τοῖς πρώ
mio annio ſancti de rõne ſingulis
τοις ἔτεσι τ ἁγίου ἀπὸ τοῦ λόγου κατ' ἐνι
annis. τ hec remittunt q̃ꝫ ptinẽt ea
αυτὸν καὶ πᾶν τι ἀφίεται διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ
ad ſacerdotes q̃ miniſtrãt. τ ὅ̃ς ἂν
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι. καὶ ὅσοι ἐὰν
fugerint in tẽplũ q̃ in hieroſolimis τ
φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν ἱεροσολύμοις καὶ
in oĩbꝰ finibꝰ eiꝰ: debẽtes rega=
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτ, ὀφείλοντες βασι=
lia τ oĩ negociũ: dimittunt.
λικὰ καὶ πᾶν πρᾶγμα, ἀπολελύθωσαν.
τ vniuerſa q̃ ſũt eis in regno
καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῆ βασιλείᾳ
meo. τ vt edificent τ renouen=
μου. καὶ τ οἰκοδομεῖν αι καὶ τ ἐπισκαινίζ̃ν
tur opa ſanctoꝝ. τ ſumpꝰ dabi=
ται τὰ ἔργα τῶν ἁγίων. καὶ ἡ δαπάνη δοθή=
tur de rõne regis: τ vt extruã
σεται ἐκ τ λόγου τ βασιλέως, καὶ τ οἰκοδο
tur muri hierlm τ munitãt in
μεῖν τὰ τείχη Ἱερ̃μ̃ καὶ ὀχυρῶσαι κυ
circuitu. τ ſumpꝰ dabit de rõne
κλόθεν. καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τ λόγου
regis: τ vt cõſtruant muri
τ βασιλέως, καὶ τ οἰκοδομεῖν αι τὰ τείχη
q̃ in iudea. vt ãt audiuit ionathas τ
τὰ ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ. ὡς δ' ἤκουσεν Ἰωνάθας καὶ

magni. Et ex his cõſtituentur ſup ne=
gocia regni que aguntur ex fide: & pri
cipes ſint ex eis: & ãbulent in legibꝰ ſu
is: ſicut precepit rex in terra iuda. Et
tres ciuitates q̃ addite ſunt iudee ex re
gione ſamarie: cũ iudea reputenturvt
ſint ſub vno: & non obediãt aliene po=
teſtati: niſi ſũmo ſacerdoti: ptolemaida
& cõfines eius quas dedi donũ ſanctis
q̃ ſunt in hieruſalẽ ad neceſſarios ſum
ptus ſanctorum: & ego dabo ſingulis
annis quindecim milia ſiclorum argen
ti de rationibus regis que me contin=
gunt: & omne quod reliquum fuerit
quod non reddiderant qui ſuper ne
gocia erant annis prioribus ex hoc da
bunt in opa domus. Et ſup hec quiq;
milia ſiclorũ argenti q̃ accipiebãt de ſa=
ctorũ rõne p ſingulos annos: & hec
ad ſacerdotes pertineãt qui miniſterio
fungũtur. Et q̃cunq; cõfugerit in tẽplũ
quod eſt hieroſolymis & in oĩbꝰ finibꝰ
eius: obnoxii regi in oi negocio dimit
tantur: & vniuerſa q̃ ſunt i regno meo
libera habeant. Et ad edificanda vel re=
ſtaurãda opera ſanctorũ ſumptꝰ dabũ
tur de rõne regis: & ad extruendos mu
ros in hierlm: & cõmuniẽdos in circui
tu: ſumptꝰ dabũtur de rõne regis: & ad
cõſtruẽdos muros in iudea. Vt audiuit
aũt ionathas & populꝰ ſermones iſtos
non crediderunt eis nec receperũt eos
quia recordati ſũt malicie magne quã
fecerat in iſrael & tribulauerat eos val
de. Et cõplacuit eis in alexandrũ: quia
ipſe fuerat eis princeps ſermonum pa
cis: & ipſi auxilium ferebant omnibus
diebus. Et congregauit rex alexander
exercitum magnum: & admouit caſtra
contra demetrium. Et commiſerunt
prelium duo reges & fugit exercitꝰ de
metrũ: & inſecutus eſt eum alexander:
& incubuit ſuper eos. Et inualuit pre=
lium nimis donec occidit ſol. et cecidit
demetrius in die illa. Et miſit alexãder
ad ptolemeum regem egypti legatos ſe
cundũ hec verba dicens. Quoniam re
greſſus ſum in regnum meum & ſedi i
ſede patrum meorum & obtinui prin
cipatum: & contriui demetrium: & poſ
ſedi regionem noſtram & commiſi pu
gnam cum eo & contritus eſt ipſe & ca
ſtra eius a nobis: & ſedemus in ſede re=
gni eius: et nunc ſtatuamus adinuicem
amicitiã: & da mihi filiam tuam vxo=
rem & ego erogener tuus: & dabo ti=
bi dona: & ipſi dignitatem. Et reſpon=
dit rex ptolemeus dicens. Felix dies in
qua reuerſus es ad terram patrum tu=
orum & ſediſti in ſede regni eorum.
Et nunc faciam tibi quod ſcripſiſti:
ſed occurre mihi ptolemaidam: vt vi=
deamus inuicem nos et ſponde=
am tibi ſicut ooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ppls ſmones iſtos: nõ credide=
ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίστευ=
runt illis nec̃ receperũt: q̃s recor=
σαν αὐτοῖς οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπι=
dati ſunt malicie magne quã
μνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης ἧς
fecit in iſrael: τ tribulauit eos
ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔθλιψεν αὐτοὺς
valde. τ cõplacuit in alexãdro:
σφόδρα. καὶ ηὐδόκησεν ἐν Ἀλεξάνδρῳ,
q̃m ipe fuit eis pnceps ſmonũ
ὅτι αὐτὸς ἦν αὐτοῖς ἄρχων λόγων
pacificoꝝ: τ auxiliũ ferebãt ipſi oĩbꝰ
εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας
diebꝰ. τ cõgregauit alex=
τὰς ἡμέρας. καὶ συνήγαγε Ἀλέξαν=
der rex exercitꝰ magnos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ
caſtrametatꝰ eſt contra demetriũ. τ
παρενέβαλεν ἐξεναντίας Δημητρίου. καὶ
cõmiſerũt preliũ duo reges· τ
συνῆψαν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς. καὶ
fugit exercitꝰ alexãdri. τ
ἔφυγε ἡ παρεμβολὴ Ἀλεξάνδρου. καὶ
peſcutꝰ eſt cũ demetrioꝰ: τ ꝓualuit
ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ Δημήτριος, καὶ ἴσχυσεν
cõtra eos. τ fortificauit prelium val=
ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐστερέωσε τὸν πόλεμον σφό
de donec occidit ſol. τ cecidit de=
δρα ἕως ἔδυ ὁ ἥλιος. καὶ ἔπεσεν ὁ Δη=
metriꝰ in die illo. τ miſit
μήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέστειλεν
alexãder ad ptolemeũ regẽ
Ἀλέξανδρος πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα
egrpti legatos ſm verba
Αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους
hec dicẽs. q̃m regreſſus ſũ in trã
τούτους λέγων. ἐπεὶ ἀνέστρεψα εἰς γῆν
regni mei: τ ſedi in throno
βασιλείας μου, καὶ ἐκαθισα ἐπὶ θρόνων
patrũ meoꝝ τ obtinui pncipatũ: τ
πατέρων μου καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ
cõteri demetrioꝰ: τ obtinui
συνέτριψα τὸν Δημήτριον, καὶ ἐπεκράτησα
regionẽ nr̃am: τ cõmiſi cõſa eꝰ
τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν
pugnã: τ cõteritꝰ eſt ipſe τ ca=
μαχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς καὶ ἡ παρεμ=
ſtra eiꝰ a nobiꝭ: τ ſedimꝰ in
βολὴ αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ
ſede regni eiꝰ: τ nũc ſtatuamꝰ
θρόνου βασιλείας αὐτοῦ, καὶ νῦν στήσωμεν
inter nos amicitiã. τ nũc da mihi
πρὸς ἑαυτοὺς φιλίαν. καὶ νῦν δός μοι τὴν
filiã tuã in vxorẽ. τ ero
θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα. καὶ ἐπιγαμ=
ero tibi τ dabo tibi dona τ
βρεύσω σοι καὶ δώσω σοι δόματα καὶ
ipſi dignitatẽ. τ reſpõdit ptolemeꝰ
αὐτῇ ἀξίαν σου. καὶ ἀπεκρίθη Πτολεμαῖος ὁ
rex dicẽs. bona dies in q̃ reuer
βασιλεὺς λέγων. ἀγαθὴ ἡμέρα ἐν ᾗ ἀπέ=
ſus es ad terrã patrũ tuoꝝ τ ſedi=
στρεψας εἰς γῆν πατέρων σου καὶ ἐκάθι=
ſti in ſedibꝰ regni eoꝝ. τ nũc
σας ἐπὶ θρόνων βασιλείας αὐτῶν. καὶ νῦν
facta tibi q̃ ſcripſiſti. ſed occurre
ποιήσω σοι ἃ ἔγραψας. ἀλλ' ἀπάντησον
in ptolemaidã: vt videamꝰ nos in
εἰς Πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλή=
uicẽ: τ ero ſocer tibi ſicut
λους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς

ſupra c.1.

diriſti. τ exiuit ptolemeꝰ de egyp
ἐξῆρεν. καὶ ἐξῆλθε πτολεμαῖος ἐξ αἰγύ=
to ipſe τ cleopatra filia ei⁹
πτου αὐτὸς καὶ κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐ
tno. τ venerūt in ptolemaidē āno ſe
τοῦ. καὶ ἦλθον εἰς πτολεμαίδα ἔτους δυ
cundo τ ſexageſimo τ centeſimo. τ occur
τέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ. καὶ ἀπήν
rit ei alexander rex: τ
τησεν αὐτῷ ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς, καὶ
dedit ei cleopatram filiā
ἔδωκεν αὐτῷ κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα
ſuā: τ fecit nuptias eius in
αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε γὰρ γάμους αὐτῆς ἐν
ptolemaide: ſicut reges in gla
πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ
magna. τ ſcripſit rex alexā
μεγάλῃ. καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς ἀλέξαν
der ionathe: vt veniret i occurſum ei.
δρος ἰωνάθῃ, ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ.
τ abiit cū glia in ptolemai
καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς πτολεμαΐ=
de: τ occurrit duob⁹ regib⁹.
δα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι.
G τ dedit eis argentū τ aurū
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον
τ amicis eor⁹ τ dona multa:
καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά,
τ inuenit gr̄am coꝝ eis. τ cō=
καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἦσαν
uenerūt aduersus eū viri pestilentes de
συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λαιμοὶ ἐξ
iſrael viri iniqui ad interpellādū
ἰσραὴλ ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν
aduersꝰ eū: τ nō intēdit eis rex.
κατ' αὐτοῦ, καὶ οὐ προσέσχεν αὐτοῖς ὁ βα=
τ iuſſit rex: τ
σιλεύς. καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ
expoliauerūt ionathā veſtib⁹ ſuis: τ
ἐξέδυσαν ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
induerūt eū purpura. τ fecerūt
ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν. καὶ ἐποίησαν
ita. τ fecit ſedere eū rex
οὕτως. καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
ſecum: τ dixit principib⁹ ſu
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐ
is. exite cū eo in mediū
τοῦ. ἐξέλθετε μετ' αὐτοῦ εἰς μέσον τῆς
ciuitatis: τ p̄dicate vt nullꝰ iter=
πόλεως, καὶ κηρύξατε τοῦ μηδένα ἐντυγ
pellet aduersus eū de vllo negoꝯ
χάνειν κατ' αὐτοῦ πρᾶγ=
cio. τ nullus ei molestꝰ ſit
μα. καὶ μηδεὶς αὐτῷ παρενοχλείτω
de oi rōne τ factū eſt vt viderūt
περὶ παντὸς λόγου. καὶ ἐθεώρησαν ὡς εἶδον
q̄ interpellabāt gloriā ei⁹ vt
οἱ ἐντυγχάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς
p̄dicauerꝰ: τ oppertā eū pur
ἐκήρυξαν καὶ περιβαλόντων αὐτὸν πορ
pura: τ fugerūt oēs. τ glificauit
φύραν, καὶ ἔφυγον πάντες. καὶ ἐδόξασεν
eū rex: τ ſcripſit eū
αὐτὸν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν
inter primos amicos: τ poſuit eū de=
τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγε
cē τ participē paciꝑ. τ reuerſus eſt io=
μόνα καὶ μεριδάρχην. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰω
nathas in hieruſlm eū pace τ
νάθας εἰς ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ
letitia. τ in āno quito τ ſexageſimo
εὐφροσύνης. καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ

diuiſti. Et exiuit ptolemeus de egy
pto ipſe & cleopatra filia eius: & ve=
nit ptolemaidā anno centeſimo ſexa=
geſimo ſecundo. Et occurrit ei alexan
der rex. Et dedit ei cleopatrā filiam ſu=
am: & fecit nuptias eius ptolemaide: ſi
cut reges in magna gloria. Et ſcripſit
alexander rex ionathe: vt veniret ob=
uiam ſibi. Et abiit cuꝫ gloria ptolemai
dam: & occurrit ibi duobus regibus: &
dedit illis argentum multum & aurum
& dona: & inuenit gratiam in conſpe=
ctu eorū. Et cōuenerūt aduerſus eū vi
ri peſtilentes exiſrael viri iniqui iter
pellantes aduerſus eū: & non intēdit
ad eos rex. Et iuſſit ſpoliari ionatham
veſtibus ſuis & indui eum purpura. Et
ita fecerunt. Et collocauit eū rex ſede
re ſecū. Dixitq; principibus ſuis. Exite
cū eo in mediū ciuitatis: & predicatevt
nemo aduerſus euꝫ interpellet de vllo
negocio nec quiſq; ei moleſt⁹ ſit de vl
la rōne. Et factū eſt vt viderunt qui iter
pellabant gloriaꝫ eius q̄ predicabātur
& opertū eum purpura: fugerunt om=
nes. Et magnificauit euꝫ rex & ſcripſit
eum inter primos amicos & poſuit eū
ducem & particip̄ principatus. Et re=
uerſus eſt ionathas in hieruſlꝫ cū pace &
letitia. In āno cēteſimo ſexageſimo qn
to venit demetri⁹ filiꝰ demetrij a creta i
terram patrum ſuorum. Et audiuit ale
xander rex & contriſtatus eſt valde: &
reuerſus eſt antiochiā. Et cōſtituit de=
metrius rex apollonium ducē quiſpre
erat cele ſyrie & congregauit exercitū
magnum & acceſſit ad iamniam & mi=
ſit ad ionatham ſummum ſacerdotem
dicens. Tu ſolus reſiſtis nobis. Ego au
tem factus ſum in deriſum & in oppro
briū: propterea quia tu poteſtatem ad
uerſuꝫ nos exerces in montibus. Nūc
ergo ſi confidis in virtutibus tuis deſ=
cende ad nos in campum & compare=
mus illic inuicem: quia mecum eſt vir
tus bellorum. Interroga & diſce quis
ſum ego & ceteri qui auxilio ſunt mi=
hi: qui & dicunt quia non pōt ſtare pes
veſter ante faciem noſtram quia bis in
fugam conuerſi ſunt patres tui in ter=
rā ſuā. Et nūc quō poteris ſuſtinere e=
quitatum & exercitum tantum in cam
po vbi non eſt lapis neq; ſaxum neq; lo
cus fugiendi. Vt audiuit autem iona=
thas ſermones apollonii: motus eſt a=
nimo. Et elegit decem milia virorum:
& exiit ab hieruſalem: & occurrit ei ſi
mon frater eius in adiutorium. Et ap=
plicuerunt caſtra in ioppen. Et exclu=
cluſitq; eum a ciuitate quia cuſtodia apol
lonii ioppe erat: & oppugnauit eam. Et
exterriti qui erant in ciuitate aperuerūt
ei: & obtinuit ionathas ioppē. Et audi
uit apollonius: & admouit tria mi=
lia equitum ooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooo ooo ooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooo ooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

τ centeſimo venit demetri⁹ filiꝰ deme
καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε δημήτριος ὁ υἱὸς δημη
trij de creta in terrā pa
τρίου ἐκ κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέ
trum ſuoꝝ. τ audiuit alexāder rex:
ρων αὐτοῦ. καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ βα
τ triſtatus ē valde. τ reuerſus
σιλεύς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα. καὶ ἀπέστρε
eſt in antiochiā. τ cōſtituit de=
ψεν εἰς ἀντιόχειαν. καὶ κατέστησε δη=
metrius ¦apollonū q̄ erat ſup cele
μήτριος ἀπολλώνιον ὃς ἦν ἐπὶ κοίλης
ſyrie. τ cōgregauit exercitū magnū:
συρίας. καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην,
τ poſuit caſtra in tāmia. τ mi=
καὶ παρενέβαλεν ἐν ἰαμνείᾳ. καὶ ἀπέστει
ſit ad ionathā ſūmū ſacerdotē dicēs
λε πρὸς ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα λέγων.
tu ſoliſſim⁹ extolleris cōtra nos: ego aūt
σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ
fact⁹ ſuꝫ in deriſum τ in oppro
ἐβλήθην εἰς καταγέλωτα καὶ εἰς ὀνειδι=
briū ꝓpt̄ te. τ eo ꝓptūs exerceꝝ aduerſ⁹ nos
σμὸν διὰ σέ. καὶ διατί ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς
in mōtib⁹ nūc igit ſi cōfidis in
ἐν τοῖς ὄρεσι. νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ
exercitib⁹ tuis: deſcēde ad nos
ταῖς δυνάμεσί σου, κατάβηθι πρὸς ἡμᾶς
in cāpū: τ cōparemur adiuicē
εἰς τὸ πεδίον, καὶ συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς
illic. q: mecū eſt exercitus vi=
ἐκεῖ. ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐστι δύναμις τῶν πό
belliū. interroga τ diſce q̄s ſum τ
λεων. ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ
ceteri auxiliātes nobis. τ di=
οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν. καὶ λέγου=
cunt: nō eſt vobis ſtatio pedis cōtra
σιν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ
faciē nr̄am. q: bis cōuerſi ſūt in fugā
πρόσωπον ἡμῶν. ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ
patres tui in terra ſua. τ nūc nō
πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. καὶ νῦν οὐ
poteris ſuſtinere equitū τ exercitū
δυνήσῃ ὑποσῆναι τὸν ἵππον καὶ δύναμιν
talē in cāpo: vbi nō eſt lapis
τοιαύτην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου οὐκ ἔστι λίθος
neq; ſaxū neq; locus fugiendi.
οὐδὲ κλάξ οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν.
vt aūt audiuit ionathas ſermones apol=
ὡς δὲ ἤκουσεν ἰωνάθαν τῶν λόγων ἀπολ
lonii: mot⁹ eſt aīo. τ elegit
λωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ. καὶ ἐπελέξε
decē milia virorū: et exiuit de
δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ
hieruſlm. et occurrit ei ſi
ἱερουσαλήμ. καὶ συνήντησεν αὐτῷ σί=
mon frater ei⁹ in adiutoriū. et
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐ=
ipſe et caſtra poſuit in ioppen. et
τοῦ, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ ἰόππην. καὶ
exclauſerūt eū a ciuitate: q:
ἀπέκλεισαν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι
cuſtodia apollonii in ioppe. et ioꝑ
φρουρὰ ἀπολλωνίου ἐν ἰόππῃ. καὶ ἐπο
pugnauerūt eā: et exterriti aperue
λέμησαν αὐτήν, καὶ φοβηθέντες ἤνοι=
runt q̄ de ciuitate. et obtinuit iona
ξαν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἐκυρίευσεν ἰωνα=
thas ioppen. et audiuit apolloni⁹.
θαν ἰόππης. καὶ ἤκουσεν ἀπολλώνιος.
et admouit tria milia equi
καὶ παρενέβαλε τρισχιλίαν ἵππον σὺ

τ exercitū multū. τ abiit ↄ in azo=
χὰι δύναμιν πολλήν. καὶ ἐπορεύθη ἕως ἄζω
tū tāq̄ iter faciens.τ simul pcessit in cam
τοῦ ἐλαύνων. καὶ ἅμα πρόσθεν ἐις τὸ πε=
pū: eoq̄ hāret ipe multitudinē eqtū τ
δίον, διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν πλῆθος ἵππου καὶ
cōsideret in ipo. τ insequut ē post
πεπεισθέναι ἐπ' αὐτόν. καὶ κατεδίωξεν ὀπί
cū in azotū. τ cōmiserūt exerci=
σω αὐτοῦ ἐις ἄζωτον. καὶ συνῆψαν αἱ πα=
tus post cū in pcliū. τ reli
ρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον. καὶ ἀπε
quit apolloni⁹ mille eqtes occulte
λιπεν ἀπολλώνιος χιλίαν ἵππον κρυπτῶς
post eos. τ cognouit ionathas q̄
κατόπισθεν αὐτῶν. καὶ ἔγνω ἰωνάθαν ὅτι
sunt insidie post se. τ circuie=
ἔστιν ἐνέδρα κατόπισθεν αὐτοῦ. καὶ ἐκύκλω
runt eius castra. τ cicce=
σαν αὐτοῦ τὴν παρεμβολήν. καὶ ἐξε=
runt iacula in populū a ma=
τίναξαν τοὺς ἰοὺς εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρω
ne vsq̄ ad vesperā. at poplo stetit sicut
ἦν ἕως ἑσπέρας. ὁ δὲ λαὸς ἐστήκει καθὼς
pcepit ionathas: τ laboraueūt equi
ἐπέταξεν ἰωνάθαν, καὶ ἐκοπίασαν οἱ ἵπ=
eop. τ traxit simō ex=
ποι αὐτῶν. καὶ ἕλκυσε σίμων τὴν δυ=
ercitū suū: τ cōmisit cōtra legio=
ναμιν αὐτοῦ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν φάλαγ
nem. nā eqtes fatigati erāt: τ cōteriti
γα. ἦσαν γὰρ ἵπποι ἐξειλυῖαι, καὶ συνετρίβη
sunt ab eo: τ fugerūt. τ eqtes
σαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ ὁ ἵππος
dispersi sūt q̄ campū: τ fugerunt in
ἐσκορπίσθη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς
azotū: τ itrauerūt in bethdagon ido
ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς βηθδαγὼν τὸ εἰ=
lum suū vt liberarent. τ succen
δωλεῖον αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. καὶ ἐνεπύρι
dit ionathas azotū τ ciuitates q̄
σεν ἰωνάθαν τὴν ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς
circuitu ei⁹: τ accepit spolia eop.
κύκλω αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.
τ tēplū dagon τ eos q̄ cōfugerunt
καὶ τὸ ἱερὸν δαγὼν καὶ τοὺς συμφυγόντας
in illud succēdit igni. τ fuerunt q̄
ἐις αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρί. καὶ ἐβέλωνο οἱ
ceciderunt gladio cū succen=
πεπληγότες μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυρι
su ad viros octo mille. τ recef
σθεῖσιν ἐις ἄνδρας ὀκτακισχιλίους. καὶ ἀπῆ
sit ide ionathas: τ castrametat⁹ est in
ρεν ἐκεῖθεν ἰωνάθαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ
ascalonē. τ exierūt q̄ de ciuitate
ἀσκάλωνα. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως
in occursum ei in gla ma=
εἰς συναντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγά
gna. τ reuersus ē ionathas in hieru
λῃ. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνάθαν εἰς ἱερου=
salem cū spolio habēteo spo
σαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχοντες σκῦ
lia multa. τ facū ēt vt audiuit alexan
λα πολλά. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀλέξαν
der rex sermones eos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ
addidit glificare ionathā: τ mi=
προσέθετο δοξάσαι τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἀπέ
sit ei fibulā aurē: vt cōsuetudo ē
στειλεν αὐτῷ περόνην χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ
dari cognatio regū. τ
δίδεσθαι τοῖς συγγενέσι τῶν βασιλέων. καὶ

& exercitum multus. Et abūt azotum
tangēs iter faciens: & statim exiit in cam
pum eo q̄ haberet multitudinem equi
tum & confideret in eis. Et insecutus ē
eum ionathas in azotum & commise=
runt prelium. Et reliquit apollonius in
castris mille equites post eos occulte:
& cognouit ionathas quoniam insidie
sunt post se: & circuierunt castra e=
ius: & ieecerunt iacula in populū a ma
ne vsq̄ ad vesperam. Populus autē sta
bat sicut preceperat ionathas & labo=
rauerunt equi eorum. Et eiecit simon
exercitum suum & commisit contra le
gionem. Equites enim fatigati erant.
Et contriti sunt ab eo & fugerunt. Et
qui dispersi sunt per campum fugerūt
in azotum: & intrauerunt in bethagon
idolum suum vt ibi se liberarēt. Et suc
cendit ionathas azotum & ciuitates q̄
erant in circuitu eius: & accepit spolia
eorum: & templum dagon & oēs qui
fugerunt in illud succendit igni. Et fue
runt qui ceciderunt gladio cum his q̄
succensi sunt fere octo milia virorum.
Et mouit inde ionathas castra: & appli
cuit ea ascalonē & exierunt de ciuitate
obuiam illi in magna gloria. Et reuer=
sus est ionathas in hierusalem cum sus
is habentibus spolia multa. Et factū
est vt audiuit alexander rex sermones
istos: addidit adhuc glorificare iona=
thā. Et misit ei fibulam auream: sicut cō
suetudo est dari cognatis regum. Et de
dit ei accharon & omnes fines eius in
possessionem. Capi.xi.

ΘT rex egypti congregauit exerci
tum sicut arenā que est circa orā
maris & naues multas: & querebat ob
tinere regnum alexandri dolo & adde
re illud regno suo. Et exiit in syriam
verbis pacificis: & aperiebantur ei ciui
tates & occurrebant ei quia mandaue
rat alexander rex exire ei obuiam eo
q̄ socer suus esset. Cum autem introi=
ret ciuitatem ptolemeus ponebat cu=
stodias militum in singulis ciuitatibus
Et cum appropiauit azoto ostenderūt
ei templum dagon succensum igni: &
azotū & cetera ei⁹ demolita & corpora
piecta: & eorum qui cesi erant in bello
tumulos quos fecerant secus viam. Et
narrauerunt regi quia hec fecit iona=
thas: vt inuidiam facerent ei. Et tacuit
rex. Et occurrit ionathas regi in ioppē
cum gloria: & inuicem se salutauerunt
& dormierunt illic. Et abiit ionathas
cum rege vsq̄ ad fluuium qui vocaba=
tur eleutherus. & reuersus est in hieru=
salem. Rex autem ptolemeus obtinuit
dominium ciuitatum vsq̄ seleucia ma
ritimam et cogitabat in alexandrum
consilia mala. Et misit legatos ad de=
metrium dicens. Veni componamus
inter nos pactum & dabo tibi filiaz me
am quam habet alexander: ooooooo

oooooooooooooooooooooooooooo oooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

dedit ei accaron τ οὺς
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ
fines ei⁹ in possessionē.
ὅρια αὐτῆς ἐις κληροδοσίαν. Ca.ii.

ΘT rex egypti cōgreguit Καὶ ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου ἤθροισεν
exercit⁹ multos sicut arena q̄ circa
δυνάμεις πολλὰς ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ
otā mariꝫ: τ naues mul
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ πλοῖα πολ
tas. τ q̄siuit obtinere re=
λά. καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασι
gnū alexandri dolo: τ addere il=
λείας ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθῆναι αὐ=
lud regno suo. τ exiit in syri Jnfra.
τὴν τῆ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς συρί 12.a.
am verbis pacificis. τ aperiebāt ei q̄ de
ας λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἐκτὸς
ciuitatib⁹: τ occurrebāt ei: q̄m mādasset
τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐνετεί
erat alexandri regis obuiare ei
λατο ἀλεξάνδρου τῷ βασιλεῖ συναντᾶν αὐτῷ
eo q̄ socer sui⁹ esset. vt abiit iroiuit
διὰ τὸ πενθερὸν αὐτῷ εἶναι. ὡς δὲ ἐισεπορεύ
in ciuitates ptolemaidis: ponebat
το εἰς τὰς πόλεις πτολεμαΐδος, ἀπέτασσε
exercitus i custodiā i singulis ciuitatib⁹ vt
τὰς δυνάμεις, φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει. ὡς
asset ap̄pīq̄ret in azotū: ostenderūt ei tē
δὲ ἤγγισεν εἰς ἄζωτον, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ ἱε=
plū dagon succensum: τ azotū τ
ρὸν δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ ἄζωτον καὶ
suburbia ei⁹ destructa: τ cor
τὰ περίπολια αὐτῆς κατεκεκμένα, καὶ τὰ σώ
pora piecta: τ cōbustos
ματα ἐρριμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους
q̄s cōbussit in bello. fecerāt
οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ ἐποίησαν A
eī⁹ tumulos cop̄ in via ei⁹. τ iuxt
τὰρ τυμβωρίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. καὶ δι
rauerūt regi q̄ fecit iona=
γήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν ἰωνά=
thas ad vituperādū eū. τ tacuit
θαν εἰς τὸ φθονῆσαι αὐτόν. καὶ ἐσίγησεν ὁ
rex. τ occurrit ionathas re=
βασιλεύς. καὶ συνήντησεν ἰωνάθαν τῷ βα 1.Mac.
gi in ioppe cū gla: τ salua
σιλεῖ εἰς ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ κατα 1.1.4
uerūt se inuicē τ dormierūt illic. τ
φιλησάντων ἀλλήλους καὶ ἐκοιμήσαντο ἐκεῖ. καὶ
abiit ionathas cū rege
ἐπορεύθη ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως
vsq̄ ad fluuiū vocatus eleutheros:
ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου ἐλευθέρου,
τ reuersus est in hierlm. at rex
καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ βασι=
ptolemeꝰ obtinuit dōiū ciuitatū
λεὺς πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς
maritime vsq̄ ad seleuciā mariti
παραλίας ἕως σελευκείας τῆς παραλίας
mā. τ cogitabat de alexādro con
σίας. καὶ ἐλογίζετο περὶ ἀλεξάνδρου λο=
silia mala. τ misit lega
γισμοὺς πονηρούς. καὶ ἀπέστειλε πρέσ=
tos ad demetriū regē dis
βεις πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα λέ=
cēs. veni cōponam⁹ inter nos pa=
γων. δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς δι=
ctum: τ dabo tibi filiā
αθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα
meā quā hꝫ alexander:
μου ἣν ἔχει ἀλέξανδρος, οοοοοοοοοο

Tex. Gre. cū iter. lati.

τ regnabis in regno pris
καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πρός
tui. penitet eū q̄ dedi ei
σου. μετεμελήθην ἐπὶ δοῦς αὐτῷ τὸν
filiā meā. q̄siuit eū occidere me:
υἱόν μου. ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με,
τ vituperauit eū: q̄ desiderabat
καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ, χάριν τοῦ ἐπονομάσαι
ipe regnū illi⁹. τ auferens
αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἀφειλόμην
ab eo filiā: dedit ipsi deme-
αὐτῷ τὸν υἱόν, ἔδωκεν ἑαυτῷ τῷ δήμῳ
trio: τ alienat⁹ est ab alexandro. τ apparuit
τρίω, καὶ ἀλλοιώθη τὸ ἀλεξάνδρου. καὶ ἐφάνη
inimicitia illoꝝ. τ itrauit ptolemeꝰ in
ἡ ἔχθρα αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθε πτολεμαῖος εἰς
antiochiā: τ iposuit duo diademata
Ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα
circū caput eiꝰ: diadema asie τ e-
περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς ἀσίας καὶ αὖ
gypti. alexander asit rex erat in ci
γύπτου. ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν ἐν κι-
licia in ipibus illis: q̄ rebella
λικίᾳ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπε
bāt q̄ de locis illis. τ audi
στάσουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. καὶ ἤκου
uit alexander: τ venit cōtra eū in bel-
σε ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν πολέ-
lum. τ eduxit ptolemeus: τ occur
μων. καὶ ἐξήγαγε πτολεμαῖος, καὶ ἀπήντη-
rit ei in manu forti: τ fugauit
σεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτροπώσατο
eū. τ fugit alexander in arabi-
αὐτόν. καὶ ἔφυγεν ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἀραβί
am: vt pregereꝰ ipe ibi. at rex
αν, ἵνα σκεπασθῇ αὐτὸν ἐκεῖ. ὁ δὲ βασι-
ptolemeus exaltat⁹ est. τ abstulit iabdi-
λεὺς πτολεμαῖος ὑψώθη. καὶ ἀφεῖλε ἰαβδὶ
el arabs caput alexandri: τ
ηλ ὁ ἄραψ τὴν κεφαλὴν ἀλεξάνδρου, καὶ
misit ptolemeo. τ rex
ἀπέστειλε τῷ πτολεμαίῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς
ptolemeꝰ mortuꝰ est die tertio. τ
πτολεμαῖος ἀπέθανε τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ. καὶ οἱ
extēti in munitionibꝰ iuxta occisi sunt
ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτὸ ἀπώλοντο
ab his q̄ in munitionibꝰ. τ regna
ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐβασίλευ-
uit demetrius āno septimo τ sexagesimo
σε δημήτριος ἔτους ἑβδόμου, καὶ ἑξηκοστοῦ
τ centesimo. in diebꝰ illis cōgre-
καὶ ἑκατοστοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνή-
gauit ionathas eos q̄ de iudea: vt expu
γαγε Ἰωνάθας τοὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἵνα ἐκπο-
gnaret arcē q̄ in hierlm. τ
λιορκήσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ
fecit cōtra eā machinas multas. τ
ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς. καὶ
abierunt q̄dā odio habēs gentē illoꝝ
ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐ-
rum viri iniqui ad regem:
τῶν ἀνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα,
τ nūciauerunt ei q̄ ionathas obsi
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ ὅτι Ἰωνάθαν πολιορκεῖ
det arcē. τ audiēs tristis est. vt audi
τὴν ἄκραν. καὶ ἀκούσας ὠργίσθη. ὡς δὲ
uit: statī cū iter fecisset venit in ptole
ἤκουσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς πτολε
maidē. τ scripsit ionathe: vt nō obsides
μαΐδα. καὶ ἔγραψεν Ἰωνάθαν, ἵνα μὴ πολιορκή-
ret. τ vt occurreret ipse ei vt
σῃ αὐτὸν. καὶ ἵνα ἀπαντήσαι αὐτὸν αὐτὸς συμ

Trāsla. B. Vie.

& regnabis in regno patris tui. Penitet eū me q̄ dederim illis filiā meā. Que siuit eū me occidere. Et vituperauit eum ꝓpterea q̄ cōcupierat regnū ei⁹. Et abstulit filiā suā & dedit eam demetrio & alienauit se ab alexandro: & manifestate fūt inimicicie eius. Et itrauit ptolemeus antiochiā & imposuit duo diademata capiti suo egypti & asie. Alexander aūt rex erat in cilicia illis tēporibus: quia rebellabāt q̄ erant in locis illis. Et audiuit alexāder: & venit ad eūꝫ in bellū. Et ꝓduxit ptolomeus rex exercitū: & occurrit ei in manu valida: & fugauit eū. Et fugit alexander in arabiā: vt ibi ꝓtegeretur. Rex aūt ptolemeus exaltatus est & abstulit iabdihel arabs caput alexandri: & misit ptolemeo. Et rex ptolemeus mortuꝰ est in die tertia: & q̄ erant in munitionibꝰ perierūt ab his q̄ erant intra castra. Et regnauit demetrius anno cētesimo septuagesimo septimo. In diebus illis cōgregauit Ionathas eos q̄ erant i iudea vt expugnarent arcē q̄ est in hierlm: & fecerūt cōtra eā machinas multas. Et abierunt quidā q̄ oderant gentē suā yri iniqui ad regē demetriū: & renunciauerunt ei q̄ ionathas obsideret arcem Et vt audiuit iratꝰ est: & statī venit ptolemaidā: & scripsit Ionathe ne obsideret arcem: sed occurreret sibi ad collo quiū festinato. Vt audiuit aūt ionathas iussit obsidere. Et elegit de senioribus israel & de sacerdotibus: & dedit se periculo. Et accepit aurum & argentū & vestem & alia enxenia multa: & abiit ad regem & ptolemaidā: & inuenit gr̄iam in conspectu eius. Et interpellabāt ad uersus eum quidā iniqui ex gente sua. Et fecit ei rex: sicut fecerant ei qui āte eum fuerant. Et exaltauit eū in cōspectu oīm amicorū suorum: & statuit ei principatū sacerdotii: & quecunq̄ alia habuit prius preciosa: & fecit eum pricipem amicorum. Et postulauit ionathas a rege vt imunē faceret iudeam & tres toparchias. i. samariā & confines eius & promisit ei talenta trecenta. Et consensit rex & scripsit ionathe epistolas de his omnibus hunc modum continentes. Rex demetrius fratri ionathe salutem & genti iudeorū. Exemplum epistole quā scripsimus lastheni parēti nostro de vobis misimꝰ ad vos vt scīretis. Rex demetrius lastheni parenti salutem. Genti iudeorum amicis nostris & conseruantibus que iusta sunt apud nos decreuimus benefacere propter benignitatē ipsorū quā erga nos hñt. Statuimꝰ ergo illis omnes fines iudee & tres ciuitates lydam & ramathe que addite sunt iudee ex samaria & omnes confines earum sequestrari omnibus sacrificantibus in hierosolymis ꝓ his que ab eis prius accipiebat rex

Maccabeo. i. Cap̄. xi.

cōuenirēt in ptolemaide cito. vt
μίσγειν εἰς Πτολεμαΐδα τὸν ταχίστα. ὡς
audit audiuit ionathas: iussit obside-
δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθας, ἐκέλευσε πολιορκεῖ-
re. τ elegit ex presbyteris israel
σθαι. καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων Ἰσρὰ
& sacerdotibꝰ. τ dedit se peri-
καὶ τῶν ἱερέων. καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῷ κιν-
culo. τ accipiēs argentū τ aurū τ
δύνῳ. καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ
vestē τ alia munuscula plura: iuit
ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, ἐπορεύ-
ad regē in ptolemaidē. τ ine
θη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Πτολεμαΐδα. καὶ εὗ-
nit gratiā coraꝫ eo. τ interpellabāt cōtra
ρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐνετύγχανον κατ'
eū q̄dā iniqui ex q̄ ex gēte. τ fe-
αὐτοῦ τινες ἄνομοι τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους. καὶ ἐποίη
cit illi rex sicut fecerāt ei
σεν αὐτῶν ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ
q̄ ante eū: τ exaltauit eū coraꝫ oī-
οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάν
bus amicis eius: τ statuit ei principa-
των τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ ἔγνω αὐτῷ τὴν ἀρ
tū sacerdotiū τ q̄cūq̄ alia habuit preciosa pri
χιερωσύνην καὶ ὅσα ἄλλα ἔσχε τίμια τὸ πρό
us: τ fecit eū ex primis ami
τερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φί-
cis esse principē τ rogauit ionathas re
λων ἡγεῖσθαι. καὶ ἠξίωσεν Ἰωνάθας τὸν βασι
gē vt faceret iudea immunē tributoꝫ
λέα ποιῆσαι τὴν Ἰουδαίαν ἀφορολόγητον
τ tres toparchias τ samari
καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας καὶ τὴν Σαμαρεί
tin: τ ꝓmisit ei talēta trecē
τιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ τάλαντα τρια-
ta. τ cōsensit rex: τ scrip
κόσια. καὶ συνέκρινεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγρα-
sit ionathe epl̄as de oībus his
ψε τῷ Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τού
habentes modū hūc. rex de-
των ἔχουσας τὸν τρόπον τοῦτον. Βασιλεὺς Δη
metri⁹ ionathe fratri gaudere τ gē-
μήτριος Ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν καὶ ἔθ
ti iudeoꝝ. exemplū epistole
νει Ἰουδαίων. ὃ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quā scripsim⁹ aastheni cognato nro
ἧς ἐγράψαμεν Ἀαστθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν
de vobis: scripsim⁹ τ ad vos vt
περὶ ὑμῶν, ἐγράψαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς ὅπως
videatis. rex demetrius aastheni
ἴδητε. Βασιλεὺς Δημήτριος Ἀαστθένει τῷ
parēti gaudere. gēti iudeoꝝ ami
πατρὶ χαίρειν. τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων φί-
cis nr̄is τ cōseruantibꝰ erga nos iu
λοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δί-
sta decreuimus bñfacere: ꝓpter
καια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς ἐξ
illoꝝ beniuolētiā erga nos. statuim⁹ ipso
αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἐστάσαμεν αὐτοῖς
fingo iudee tres nomos
τὰ τρία μέρη τῆς Ἰουδαίας τοὺς τρεῖς νόμους
apherema τ lyddan τ rathami addite
ἀφαιρήματα καὶ λύδδαν καὶ ῥαθαμὶν προσιτέ
sunt iudee a samaritide. τ
σται τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ
oīa animātia ad ꝓpos omneꝫ sa
πάντα τὰ συγκυροῦντα αὐτοῖς θύουσι τοῖς ἱυ
crificātes in hierlm. ꝓ regali-
σιάζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα. ἀντὶ τῶν βασι-
bus ꝫ accipiebat rex ab ipsis
λικῶν ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν

pritus p singulos ānos de fructi
ηὸ πρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἐκτὸ τῶν ἀρτιμά=
bus terre ⁊ de fructibus arborū.⁊
των τῆς γῆς καὶ ἐκτὸ τῶν δεκατῶν. καὶ τὰ
alia ptinētia ad nos ex nūc dece
ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἐκτὸ τ̄ νῦν τῶν δεκα
marū ⁊ tributoꝝ ptinētiū ad nos: ⁊
τῶν καὶ τῶν τελῶν τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ
salis stagna: ⁊ ptinētes ad nos
τὰς τ̄ ἁλὸς λίμνας, καὶ τοὺς ἀνήκοντας ἡμῖν
coronas: oīa cōcedem⁹ eis. ⁊
στεφάνους, πάντα ἀποκείσομαι αὐτοῖς. καὶ
nō erit irritū ḡquā hoꝝ a nūc vsq; i
οὐκ ἀθετηθήσεται οὐδὲν τούτων ἐκτὸ τ̄ νῦν ἐπὶ
oē tp̄o. nūc ergo curate
τὸν ἅπαντα χρόνον. νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τ̄
facere hoꝝ exēplū. ⁊ dētur io
ποιῆσαι τ̄ τῶν ἀντίγραφον. καὶ δοθήτω ἰωνά
nathe ⁊ ponāt in mōte sctō in loco
θαν καὶ τιθήτω ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ
veili celebri. ⁊ vidit demetrius
ἐπιτη δλίω ἐπισημῳ. καὶ εἶδε δημήτριος ὁ
rex ꝙ siluit terra coꝝ eo
βασιλεὺς ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτ̄
⁊ nihil ei restitit: ⁊ dimisit om
καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀντέστη κέν, καὶ ἀπέλυσε πά
nes exercitus suos vnūsquīq; in ꝓpriā
σας τὰς δυνάμεις αὐτ̄ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον
locū p̄ter pegrinos exercit⁹ quos colle
τόπον πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων ὧν ἐξενο
git ab insulis gētiū. ⁊ ini
λόγησεν ἐκτὸ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν. καὶ ἦχ=
micifuerūt ei oēs exercitus ḡ a
θραναν αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἐκτὸ
pfid⁹. tryphō aūt erat coīū ḡ ab alexan
τῶν τ̄ρῶν. τρύφων δὲ ἦν τῶν παρ' ἀλεξά
dro prius. ⁊ vidit ꝙ oēs
δρου τὸ πρότερον. καὶ εἶδεν ὅτι πᾶσαι αἱ
exercitus murmurāt cōtra demetriū. ⁊
δυνάμεις καταγογγύζουσι τ̄ δημητρίου. καὶ
iuit ad simalcue arabē ḡ nu
ἐπορεύθη πρὸς σιμαλκουὲ τὸν ἄραβα ὃς ἐ=
triebat antiochū filiū ale=
τρεφε τὸν ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸν τ̄ ἀλε
xandri: ⁊ assidebat ei vt tra
ξάνδρου, καὶ παρεδίδου αὐτῷ ὅπως πα
deret eū ipi: vt regnaret ꝓ
ραδοῦ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ
pre eius. ⁊ nūciauit ei quāta
τ̄ πρ̄ὸς αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα
fecit demetrius ⁊ inimicitiā qua
συνετέλεσε δημήτριος καὶ τὴν ἔχθραν ἣν
ꝓsequunt̄ eū exercitus ei⁹. ⁊
ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτ̄. καὶ
mānt illic dieb⁹ multis. ⁊ mi
ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. καὶ ἀπέστει
sit ionathas epistolas ad demetriū
λεν ἰωνάθας ἐπιστολὰς πρὸς δημήτριον τὸν
regē vt eiceret eos q̄ de arce ex
βασιλέα ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ
hierlm ⁊ q̄ in munitionib⁹:
ἱερουσαλὴμ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐχυρώμασιν,
erāt em̄ oppugnātes israel. ⁊ mi
ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν ἰσραήλ. καὶ ἀπέ=
sit demetrius ad ionathā dicēs. nō
στειλε δημήτριος πρὸς ἰωνάθαν λέγων. οὐ
tm̄ hec facīā tibi ⁊ gēti tue:
μόνον τοῦτο ποιήσω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου,
sed gīa illustrabo te ⁊ gētē tuā: si
ἀλλὰ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν
opportunitatē habuero. nūc ergo recte facies
ἐυκαιρίας τύχω. νῦν οὖν ἐρρῶσθαι ποιήσεις

per singulos annos: & pro fructi=
bus terre & pomorum. Et alia que
ad nos pertinebāt decimarū & tributo
rū ex hoc tp̄e remittim⁹ eis: & areas
salinarū & cōronas q̄ nobis defereban
tur oia ip̄is cōcedimus. & nihil horū ir
ritū erit ex hoc & in omne tp̄s. Nūc er
go curate facere horū exemplū: & de
tur ionathe & ponatur in mōte sctō &
in loco celebri. Et vidēs demetrius rex
q̄ siluit terra in cōspectu suo & nihil ei
resistit: dimisit totū exercitū suū vnū=
quēq; in locū suū excepto peregrino
exercitu quē traxit ab insulis gentiū.
& inimici erant ei oēs exercitus patrū
eius. Tryphon aūt erat quidā partiū a
lexandri prius: & vidit q̄m ois exerci=
t⁹ murmurauit cōtra demetriū & iuit
ad emalchuel arabē qui nutriebat an=
tiochū filiū alexādri: & assidebat ei vt
traderet eū ip̄i vt regnaret in loco pa=
tris sui. Et enūciauit ei quāta fecit de=
metrius & inimicitias exercituū ei⁹ ad
uersus illū. Et mansit ibi dieb⁹ multis
Et misit ionathas ad demetriū regē vt
eiiceret eos q̄ in arce erant in hierlm:
& q̄ in presidiis erant quia ip̄pugnābāt
israel. Et misit demetrius ad ionathā
dicēs. Non hoc tm̄ faciā tibi & gēti tue:
sed gloria illustrabo te & gentē tuā cū
fuerit opportunū. Nunc ergo recte fe
ceris si miseris in auxiliū⁹ mihi viros:
quia discessit ois exercit⁹ meus. Et mi
sit ei ionathas tria milia virorū fortiū
antiochiā. Et venerunt ad regem & de
lectatus est rex in aduentu eorū. Et cō
uenerunt qui erant de ciuitate: centū
viginti milia virorū & volebant inter
ficere regem. Et fugit rex in aulā: & oc
cupauerūt qui erant de ciuitate itine=
ra ciuitatis & ceperunt pugnare. Et vo
cauit rex iudeos in auxiliū: & cōuene
runt oēs simul ad eum. Et disperſi sunt
omnes per ciuitatē: & occiderūt in illa
die centum milia hominū. Et succen=
derunt ciuitatem & ceperūt spolia ml̄
ta in illa die. & liberauerunt regē. Et
viderunt qui erant de ciuitate ꝙ obti=
nuissent iudei ciuitatē sicut volebant:
& infirmati sunt mente sua & clamaue
runt ad regem cum precibus dicētes.
Da nobis dexteras: & cessent iudei op
pugnare nos & ciuitatem. Et proie=
ecerunt arma sua & fecerunt pacem.
Et glorificati sunt iudei in conspectu
regis & in conspectu omnium qui e=
rant in regno eius: & nominati sunt in
regno. Et regressi sunt in hierusalem.
habentes spolia multa. Et sedit deme=
trius rex in sede regni sui: & siluit ter=
ra in conspectu eius. Et mentitus est
omnia quecunq; dixit. & abalienauit
se a ionatha & non retribuit ei secū=
dum beneficia que sibi tribuerat:

mittēs ad me viros q̄ auxilient:
ἐκτόστειλας μοι ἄνδρας οἱ συμμαχήσουσιν,
qm̄ discesserūt oēs exercitus mei.
ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μου.
⁊ misit ionathas viros tres mil=
καὶ ἀπέστειλεν ἰωνάθας ἄνδρας τριχιλί
le potētes fortitudine ei in ānthochiā.
ους δυνατοὺς ἰσχύι αὐτῷ εἰς ἀντιόχειαν.
⁊ venerūt ad regē: ⁊ letatus
καὶ ἔλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἠυφράν
est rex in aduētu illoꝝ. ⁊
θη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. καὶ
cōuenerūt q̄ de ciuitate in me
συνεσυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς μί'
dīū vibis ad viroꝝ centū vigīti mi
σον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν ἑκατὸν εἴκοσι μυ=
lia: ⁊ volebāt interficere re=
ριάδας, καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν τὸν βασι
gem. ⁊ fugit rex in aulam.
λέα. καὶ ἔφυγε ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλήν.
⁊ occupauerūt q̄ de ciuitate
καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς
itinera vibis: ⁊ ceperūt pugna=
ὁδοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο πολε=
re. ⁊ vocauit rex iu=
μεῖν. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰου
deos in auxiliū: ⁊ cōuenerunt
δαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπεσυνήχθησαν
ad eū oēs simul. ⁊ disperſi
πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα. καὶ διεσπάρη=
sunt in ciuitate. ⁊ occiderūt in ci
σαν ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀπέκτειναν ἐν τῇ πό'
be in die illa ad centum milia:
λει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας ἑκατόν,
⁊ succenderūt ciuitatē: ⁊ ceperūt
καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἔλαβον
spolia multa in illa die ⁊ libe
σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἐσω
rauerūt regē. ⁊ viderūt q̄ de
σαν τὸν βασιλέα. καὶ εἶδον οἱ ἐκτὸ τῆς
ciuitate ꝙ obtinuerūt iudei
πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰουδαῖοι
ciuitatē sicut volebāt: ⁊ ifirmati sūt
τῆς πόλεως ὡς ἐβούλοντο, καὶ ἐδειλίασαν
mentib⁹ suis: ⁊ clamauerūt ad
ταῖς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
regē cū precib⁹ dicētes.
τὸν βασιλέα μετὰ δεήσεως λέγοντες.
da nobis dextras ⁊ cessent iu
δὸς ἡμῖν δεξιὰς καὶ παυσάσθωσαν οἱ Ἰου
dei oppugnare nos ⁊ ciuitatē.
δαῖοι πολεμοῦντες ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν.
⁊ proiecerūt arma: ⁊ fecerūt pa=
καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρή'
cē. ⁊ glorificati sūt iudei coā
την. καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον
rege ⁊ coā oībus q̄
τοῦ βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν
in regno eius: ⁊ regressi sunt in
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς
hierlm hītes spolia multa. ⁊
ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά. καὶ
sedit demetrius rex in se
ἐκάθισε δημήτριος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ θρό'
de regni sui: ⁊ siluit
νου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἡσύχασεν
terra i cōspectu ei⁹. ⁊ mētitus est oia
ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐψεύσατο πάντα
q̄cūq; dixit. ⁊ abalienat⁹ est ab ionatha ⁊
ὅσα εἶπεν. καὶ ἀλλοτριώθη τῶν Ἰωνάθαν καὶ
nō retribuit secūdā bñficia q̄
οὐκ ἀπεδίδωκεν κατὰ τὰς εὐεργεσίας ἃς

retribuit illi: ⁊ vexabat eū vāl
ἀντεπιδοῦναι αὐτῷ, καὶ ἐλιπεῖν αὐτὸν σφό
de. post ait hec reuersus est tryphō ⁊
δρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε τρύφων καὶ
antiochus cū eo puer iunior:
ἀντίοχος μετ' αὐτοῦ παιδάριον νεώτερον,
⁊ regnauit ⁊ iposuit sibi diadema. ⁊
καὶ ἐβασίλευσε καὶ ἐπέθηκε διάδημα. καὶ
cōgregati sūt ad eū oēs exer
ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυ
citus quos disperserat demetrius: ⁊
νάμεις ἃς ἀπεσκόρπισε δημήτριος, καὶ
pugnauerūt cōtra eū: ⁊ fugit ⁊ fuga
ἐπολέμησαν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτρο
tus est. ⁊ accepit tryphon bestias ⁊ ob
πώθη. καὶ ἔλαβε τρύφων τὰ θηρία καὶ κα
tinuit antiochiā. ⁊ scripsit an
τεκράτησεν ἀντιοχείας. καὶ ἔγραψεν ἀν
tiochus iunior ionathe dicēs. cōstituo tibi
τίοχος ὁ νεώτερος Ἰωνάθῃ λέγων. ἵστημί σε
sacerdotii principatū: ⁊ cōstituo te sup
τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ
quattuor ciuitates: ⁊ vt sis tu ex a
τῶν τεσσάρων νόμων, καὶ εἶναί σε τῶν φί
G micis regis. ⁊ misit ei
λων τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ
vasa aurea ⁊ ministeriū: ⁊ dedit ei
χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
potestatē bibēdi in aureis vasis: ⁊ vt esset
ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι
i purpura ⁊ vt haberet fibulā auream: ⁊
ἐν πορφύρᾳ καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν, καὶ
sumonē fratrē eius cōstituit du
σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησε ἡγε
cem ab ascensu tyri vsq; ad
μονεύειν ἀπὸ τῆς κλίμακος Τύρου ἕως τῶν
fines egypti. ⁊ exiit ionathas ⁊ pā
ὁρίων Αἰγύπτου. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν καὶ διε
bulabat trans flumen ⁊ in
πορεύετο πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν πάσῃ
vrbib⁹. ⁊ cōgregati sunt ad eū oēs
πόλεσι. καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι
exercitus fyrie in auxiliū. ⁊
αἱ δυνάμεις συρίας εἰς συμμαχίαν. καὶ
venit in ascalonē: ⁊ occurrerūt ei
ἦλθεν εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ
q̄ de ciuitate honorifice. ⁊ abiit
οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως. καὶ ἀπῆλθεν
inde in gazā ⁊ cōcluserūt se q̄ de
ἐκεῖθεν εἰς γάζαν καὶ ἀπεκλείσαν οἱ ἀπὸ
gaza: ⁊ obsedit circuī eā ⁊
γάζης, καὶ περιεκάθισεν πρὸς αὐτὴν καὶ
succendit suburbana eius igni. ⁊
ἐνεπύρισε τὰ περίπολια αὐτῆς πυρί. καὶ
predatus est eas. ⁊ rogauerūt q̄ de
ἐσκύλευσεν αὐτάς. καὶ ἐξῆσαν οἱ ἀπὸ
gaza ionathā: ⁊ dedit eis dextras.
γάζης Ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς δεξιάς.
⁊ accepit filios principū eo
καὶ ἔλαβε τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐ
rū in obsides: ⁊ misit eos
τῶν εἰς ὅμηρα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in hierlm. ⁊ pābulauit regionē vsq; ad dama
εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως δαμα
A scū. ⁊ audiuit ionathas q̄ aderāt
σκοῦ. καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι παρῆσαν οἱ
principes demetrii in cades q̄ est in ga
ἄρχοντες δημητρίου εἰς κάδης τὴν ἐν τῇ γα
lilea cū exercitu multo: volētes
λιλαίᾳ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι
remouere eū a regione. ⁊ occurrit
μετοικίσαι αὐτὸν τῆς χώρας. καὶ συνήντησεν

Trāsla.B.Iero.

& vexabat eum ualde. Post hec aūt re
uersus est tryphon & antiochus cū eo
puer adolescens & regnauit & imposu
it sibi diadema. Et cōgregati sunt ad
eum oēs exercitus quos dispersérat de
metrius. & pugnauerūt cōtra eū & fu
git & terga vertit. Et accepit tryphon
bestias & obtinuit antiochiā. Et scrip
sit antiochus adolescēs ionathe dicēs.
Cōstituo tibi sacerdotiū & cōstituo te
super quattuor ciuitates vt sis de ami
cis regis. Et misit illi vasa aurea in mi
nisteriū: & dedit ei potestatē bibendi in
auro & esse in purpura & habere fibu
lam aureā. Et simonē fratrē eius cōsti
tuit ducē a terminis tyri vsq; ad fines
egypti. Et exiit ionathas & perābula
bat trans flumē ciuitates & cōgregat⁹
est ad eū oīs exercitus syrie in auxiliū
Et venit ascalonē: & ocurrerūt ei ho
norifice de ciuitate. Et abiit inde gazā
& cōcluserūt se qui erant gaze: & obse
dit eā: & succendit q̄ erant i circuitu ci
uitatis & predat⁹ est eā. Et rogauerunt
gazenses ionathā & dedit illis dexterā
& accepit filios corū obsides: & misit il
los in hierlm: & perābulauit in regio
nē vsq; ad damascum. Et audiuit iona
thas q̄ preuaricati sunt principes de
metrii in cades q̄ est in galilea cū exer
citu multo volentes eū remouere a ne
gocio regni & occurrit illis: fratrē au
tem suū simonē reliquit intra puin
ciam. Et applicuit simon ad bethsurā
& expugnabat eā diebus multis & cō
clusit eos. Et postulauerunt ab eo dex
teras accipere: & dedit illis. Et eiecit
eos inde & cepit ciuitatem & posuit
in ea presidium. Et ionathas & castra
eius applicuerunt ad aquā genezar: &
ante lucem vigilauerunt in campo a
zor. Et ecce castra alienigenarus oc
currebant in campo: & tendebant ei
insidias in montibus: ipe autem oc
curit ex aduerso. Insidie vero exurre
xerunt de locis suis & cōmiserunt pre
lium. Et fugerunt qui erant ex per
te ionathe omnes & nemo relict⁹ est
eis nisi mathathias filius absolomi: &
iudas filius calphi princeps militie exer
citus. Et scidit ionathas vestimēta sua
& posuit terras in capite suo & oravit.
Et reuersus est ionathas ad eos in pre
lium & conuertit eos in fugam & pu
gnauerunt. Et viderunt qui fugiebāt
partis illius: & reuersi sunt ad eum & i
sequebantur cum eo omnes vsq; ca
des ad castra sua et peruenerunt vsq;
illuc. Et ceciderunt de alienigenis i die
illa tria milia virorum: et reuersus est
ionathas in hierusalem.

Capitulum.xii.

ET vidit ionathas quia tempus eū
uuat & elegit viros & misit eos ro
mam statuere et renouare cum eis a
micitiam. Et ad spartiatas et ad alia lo
ca misit epistolas

Maccabeo.i.Cap.xij.

eis: at fratrē eius simonē reli
ἀνοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ σίμωνα κατέ
quit in regione. ⁊ posuit castra simon
λιπε τὴν χώραν. καὶ παρεμβάλει σίμων
in bethsura: ⁊ expugnabat eā die
ἐπὶ βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέ
bus multis: ⁊ cōclusit eā. ⁊
ρας πολλάς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν. καὶ
postulauerūt eū dextras accipere: ⁊ de
ἠξίωσαν αὐτὸν τοῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδω
dit eis ⁊ eiecit eos inde. ⁊
κεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. καὶ
cepit ciuitatē ⁊ posuit in ea
κατελάβετο τὴν πόλιν καὶ ἔθετο ἐν αὐτῇ
presidiū. ⁊ ionathas ⁊ castra eius
φρουράν. καὶ Ἰωνάθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ
applicuerūt ad aquā genezar ⁊
παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ Γενησαρέ. καὶ
surrexerūt mane in campo nasor. ⁊
ὤρθρισαν τὸ πρωὶ εἰς τὸ πεδίον Νασώρ. καὶ
ecce castra alienigenarū occurrebāt ei
ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐ
in campo. ⁊ eiecerūt insidias
τῷ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον
cōtra eū in mōtib⁹. ipi aūt occurre
ἐπ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν. αὐτοὶ δὲ ἀπήντη
rūt ex aduerso. at insidie exurrexeft
σαν ἐξεναντίας. τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν
de locio suio ⁊ cōmiserūt prelī
ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν καὶ συνῆψαν πόλε
um. ⁊ fugerūt q̄ a ionatha oēs
μον. καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ Ἰωνάθου πάντες.
nemo relictus est ab eis preterq; mas
οὐδεὶς κατελείφθη ἀπ' αὐτῶν πλὴν ματ
tathias filī⁹ absalomi ⁊ iudas filī⁹
θίας ὁ τοῦ ἀψαλώμου καὶ Ἰούδας ὁ τοῦ
chalphi principes militie exer
χαλφὶ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς τῶν δυνά
citus ⁊ scidit ionathas vestimēta sua:
μεων. καὶ διέρρηξεν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐ
⁊ iposuit terrā sup caput
τοῦ, καὶ ἐπέβαλε γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
suū ⁊ oravit. ⁊ reuersus e
αὐτοῦ καὶ προσεύξατο. καὶ ὑπέστρεψε
ad eos in prelio: ⁊ fugauit
πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ, καὶ ἐτροπώσατο
illos ⁊ fugerūt. ⁊ viderūt fugien
αὐτοὺς καὶ ἔφυγον. καὶ εἶδον οἱ φυγόν
tes ab eo ⁊ reuersi sūt ad e
τες παρ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς αὐ
um ⁊ persecuti sūt eū eo vsq; ad cades
τὸν καὶ ἐδίωξαν μετ' αὐτοῦ ἕως κάδης
vsq; ad castra eorū: ⁊ castra
ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ παρε
posuerūt sūt. ⁊ ceciderūt de alie
βαλον ἐκεῖ. καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλ
nigenis in die illa ad vi
λοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄν
ros tres mille. ⁊ reuersus est iona
δρας τρισχιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνά
thas in hierlm.
θαν εἰς ἱερουσαλήμ. **Ca.12.**

ET vidit ionathas q̄ tpo eū in
Καὶ εἶδεν Ἰωνάθαν ὅτι ὁ καιρὸς αὐτῷ συ
uat: ⁊ elegit viros: ⁊ misit
νεργεῖ, καὶ ἐπελέξατο ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν
ad romā ad statuēdū ⁊ renouandū ergā
εἰς ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς
eos amicitiā: ⁊ ad spartiatas ⁊
αὐτοὺς φιλίαν, καὶ πρὸς σπαρτιάτας καὶ
loca alia misit epistolas
τόπους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς

fm hoc. τ abierūt in romā: τῇ κατὰ πᾶν πε, καὶ εἰσελθόντες εἰς ῥώμην, καὶ ingressi sūt in senatū τ dixerūt. Io
εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ εἶπαν. Ἰω nathas sacerdotū p̄ceps τ gēs iudeoꝝ
νάθαν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων misit nos vt renouarem⁹ amicitiam
ἀπέστειλεν ἡμᾶς ἀναφιῶσαθαι τὴν φιλίαν cio τ societatē sēm p̄ri=
αὐτοῖς καὶ τὴν συμμαχίαν κατὰ τὸ πρότε= nos: τ dederūt epl̄as eis ad eos
ρον, καὶ ἔδωκαν ἐπιστολὰς αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς p locū: vt deducerent eos
κατὰ τόπον, ὅπως προπέμψωσιν αὐτοὺς in terrā iuda cū pace. τ hoc exem
εἰς γῆν Ἰούδα μετ εἰρήνης. καὶ τοῦτο τὸ ἀντί plū epl̄arū quas scripsit ionathas
γραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν Ἰωνάθαν spartiatis. ionathas sūm⁹ sacerdos τ
τοῖς σπαρτιάταις. Ἰωνάθαν ἀρχιερεὺς καὶ ἡ senatus⁹ gētis. τ sacerdotes τ reliqui⁹
γερουσία τ ἔθνους. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λοιπὸς popul⁹ iudeoꝝ spartiatis fra
δῆμος τῶν Ἰουδαίων σπαρτιάταις τοῖς ἀδελ tribus gaudere. ītēpidem misse fuerāt
φοῖς χαίρειν. ἔτι πρότερον ἀπεστάλησαν epistole ad oniā sūmū sacerdotē a da
ἐπιστολαὶ πρὸς ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ δα rio regnāte apd vos qui estis fra=
ρείου τ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν ὅτι ἐσὶ ἀδελ treo nr̄i vt exemplū subiicit. τ
φοὶ ἡμῶν ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑπέκειται. καὶ suscepit onias virū mis=
ἐπεδέξατο ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλμέ sum gliose: τ accepit epl̄as in qb⁹
νον ἐνδόξως, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς ἐν αἷς significabat de societate τ amicitia.
διεσαφεῖτο περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας. τ nos igit nō indigētes hoc exēplo: ad
καὶ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τούτων ὄντες, πα monitionē habētes libros sctōs q i
ράκλησιν ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν manib⁹ nr̄is: tentauim⁹ mittere
ταῖς χερσὶν ἡμῶν, ἐπειράθημεν ἀποστεῖλαι erga vos fraternitatē τ amicitiā reno
τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφότητα καὶ φιλίαν ἀνα uare ne alieni efficiamur a vobis.
νεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν multa enī tpa trāsierūt ex quo mis=
πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ οὗ ἀπεστάλη sistis ad nos. nos igit in oi tpe assi
σθε πρὸς ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν ἐν παντὶ καιρῷ ἀδι due ing festiuo τ in reli=
αλείπτως ἔντε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοι quio opportunis diebus recordamur
παῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα vestri: in hiis q offerim⁹ sacrificiis τ in
ὑμῶν, ἐφ ὧν προσφέρομεν θυσιῶν καὶ ἐν ταῖς orationib⁹ vt decēs est τ cōueniēs recor=
προσευχαῖς ὡς δίον ἐσι καὶ πρέπον μνημο dari fratrū. letamur aūt de
νεύειν ἀδελφῶν. ἐυφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ gsperitate vra. nos vero circūdederūt multe
δόξῃ ὑμῶν. κύκλῳ δὲ ἐκυκλωσαν πολλαὶ tribulatiōes τ bella multa. τ oppugna=
θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοί. καὶ ἐπολέμη uerūt nos reges q i circuitu nr̄o. nō
σαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν. οὐκ voluim⁹ ergo molesti esse vobis τ
ἠβουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ reliquis socijs τ amicis nr̄is
τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις ἡμῶν

secundū eandē formā. Et abierūt romā et intrauerūt curiā: et dixerunt. Iona thas summ⁹ sacerdos et gens iudeorū misit nos: vt renouarem⁹ amicitiā & societatē sēm pristinū. Et dederūt illis epistolas ad ipsos p̄ loca vt deducerent eos in terrā iuda cū pace. Et hoc est exemplū epistolarū quas scripsit ionathas spartiatis. Ionathas summus sacerdos: & seniores gētis & sacerdotes & reliquus popul⁹ iudeorū spartiatis fratrib⁹ salutē. Iāpridē misse erant epistole ad oniā sūmū sacerdotē a dario q regnabat apud vos: qui estis fres nr̄i: sicut scriptū cōtinet qd subiectū ē. Et suscepit onias virū q missus fuerat cū honore: & accepit epistolas in qb⁹ significabatur de societate & de amicicia. Nos enī cū nullo horū indigerem⁹ hītes sctōs libros q sunt in manib⁹ nostris: maluim⁹ mittere ad vos renouare fraternitatē & amicicia: ne forte alieni efficiamur a vobis. Multa enim tpa trāsierūt ex quo misistis ad nos. Nos ergo in oi tpe sine intermissione in diebus solennibus & ceteris q bus oportet: memores sum⁹ vestri in sacrificiis q̄ offerimus & in obseruationib⁹ sicut fas est & decet meminisse fratrum. Letamur itaq; de gloria vra. Nos aūt circūdederūt multe tribulatiōes & multa prelia: & ipugnauerunt nos reges q sunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹ ergo vobis molesti esse neq; ceteris sociis & amicis nr̄is in his preliis. Habuim⁹ enī de celo auxiliū & liberati sum⁹ nos. & humiliati sunt inimici nostri. Elegim⁹ itaq; neumeniū antiochi filiū & antipatrem iasonis filiū: & misimus ad roma nos renouare cū eis amicicia & societatem pristinā. Mandauimus itaq; eis vt veniant etiā ad vos & salutent vos: & reddant vobis epistolas nostras de ino uatione fraternitatis nostre. Et nunc bene facietis respōdētes nobis ad hec: & hoc rescriptū epistolarum quod misit onias. Rex spartiatarū onias ionathe sacerdoti magno salutē. Inuentū est in scriptura de spartiatis et iudeis: qm̄ sunt fratres et quia sunt de genere abraam. Et nunc exquo hec cognouimus benefacitis scribētes nobis de pace vestra. Sed et nos rescripsim⁹ vobis. Pecora nr̄a et possessiones nr̄e vestre sunt: et vestre nostre. Mandauim⁹ itaq; hec nunciari vobis. Et audiuit ionathas qm̄ regressi sunt principes demetrii cum exercitu multo: supra q̄ prius pugnare aduersus eum: et exiit ab hierusalem et occurrit eis in amathite regione. Non enim dederat eis spacium vt igrederentur regionem eius. Et misit speculatores in castra eorum: et reuersi renunciauerunt q̄ constituunt superuenire illic nocte. Cum occidisset autem sol precepit ionathas suis vigilare & esse in armis ooooooooo

ooo ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

oooooooo oooooooooooooooooooooooooooooooooo

in bellis hīs. habem⁹ enī ex
ἐν τοῖς πολέμοις τούτοις. ἔχομεν μὲν τὴν ἐξ
celo auxiliū adiuuāte nos: τ libera
οὐρανοῦ βοήθειαν βοηθοῦσαν ἡμῖν, καὶ ἐρρύ=
ti sumus de inimicis nr̄is. τ humilia=
σθημεν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἐπατήθη
ti sunt inimici nr̄i. elegimus igit nu=
σαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν. ἐπιλεξάμενοι οὖν νου
meniū antiochi τ antipatrē iasonis.
μήνιον ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρον ἰάσονος.
τ misim⁹ ad romanos ad reno
καὶ ἀπεστείλαμεν πρὸς ῥωμαίους ἀνανεώ
uandā erga eos amicitiā τ socie
σασθαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν καὶ συμ
tatem priorē. mandauimus itaq;
μαχίαν τὴν πρότερον. ἐνετειλάμεθα οὖν
eis etiā ad vos venire τ salutā
αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς παραγενέσθαι καὶ ἀσπά
re vos: τ reddere vobis no
σασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀποδοῦναι ὑμῖν τὰς πα
stras epistolas de inouatione τ
τέρας ἐπιστολὰς περὶ τῆς ἀνανεώσεως καὶ
fraternitate nr̄a. τ nūc bene facie=
τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν. καὶ νῦν καλῶς ποιή
tis rīdentes nobis ad hec.
σετε ἀντιφωνήσαντες ἡμῖν πρὸς ταῦτα.
τ hoc exemplū epistolaꝝ q̄s
καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν
miserūt. oniarco rex spartiatarū
ἀπέστειλαν. ὀνιάρης βασιλεὺς σπαρτιατῶν
onie sacerdoti magno gaudere. inuētū ēt scriptura
ὀνίᾳ ἱερεῖ μεγάλῳ χαίρειν. εὑρέθη ἐν γραφῇ
de spartiatis τ iudeis: q̄
περί τε τῶν σπαρτιατῶν καὶ Ἰουδαίων, ὅτι
sunt fratres τ q̄ sunt de genere abra=
εἰσὶν ἀδελφοὶ καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ γένους ἀβρα
am. τ nūc ex quo cognouim⁹ hec: bene
ἀμ. καὶ νῦν ἀφ οὗ ἐγνωμεν ταῦτα, καλῶς
facietis scribētes nobis de pace
ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης
vra. τ nos aūt rescribimus vobis
ὑμῶν. καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν τὰ
iumēta vra τ substātia vra nobis est: τ
κτήνη ὑμῶν καὶ ἡ ὑπαρξις ὑμῶν ἡμῖν ἐσι, καὶ
ura vobis sūt. q̄cipim⁹ igit vt
τὰ ἡμῶν ὑμῖν ἐσιν. ἐντειλάμεθα οὖν ὅπως
nunciēt vobis iuxta hec. τ audi
ἀπαγγείλωσιν ὑμῖν κατὰ ταῦτα. καὶ ἤκου
uit ionathas q̄ reuersi sunt principes
σεν Ἰωνάθας ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες
demetrii cū exercitu multo supra
δημητρίου μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ
transactū ad pugnandū cōtra eū. τ
τὸ πρότερον τ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν. καὶ
abiit ex hierlm τ occurrit eis in
ἀπῆρεν ἐξ Ἰερ καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς εἰς
amathite regione. nō enī dedit eis
τὴν ἀμαθίτιν χώραν. οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐτοῖς
spaciū ad intrandū in regionē eius.
ἀναχὴν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτ.
τ misit speculatores in ca
καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς τὴν πα
stra eius. τ redierūt τ nūciauē
ρεμβολὴν αὐτ. καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἀπήγγει
runt eis q̄ sic ordinant irrue
λαν αὐτῷ, ὅτι οὕτω τάσσονται ἐπιπε
re in eos nocte. vt aūt occidit
σεῖν ἐπ αὐτοὺς τὴν νύκτα. ὡς δὲ ἔδυ
sol iussit ionathas suis
ὁ ἥλιος ἐπέταξεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ αὐτ
vigilare τ esse in armis:
γρηγορεῖν καὶ εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅπλοις,

B

C

D

Tex. Gre. cū iter. lati.

vt parati essẽt ad pugnã p totã noctẽ.
ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον θέλοις τῆς συντυχούσης·
τ posuit custodes i circuitu castro
καὶ ἐξέβαλε περιφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμ
rum. τ audierũt aduersarij ꝙ para
βολῆς·καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι ὅτι ἡτοί
mus est ionathas τ ꝺcũ eo ad bel
μασαι Ἰωνάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλε
lum: τ timuerũt τ formidauerũt i corde
μον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἐτάραξαν τὴ καρδίᾳ
suo. τ accẽderũt pyras in ca
αὐτῶν·καὶ ἀνήψαν πυρὰς ἐν τῇ παρεμ
stris suis. ionathas aũt τ ꝺ cũ eo nõ
βολῇ αὐτῶν·Ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ οὐκ
cognouerũt vsq; ad mane. videbãt enĩ luminaria
ἔγνωσαν ἕως πρωΐ·ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα
arditia. τ psecuti est ionathas post
καυσθέντα· καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω
eos: τ nõ cõprehẽdit eos. trãsierũt
αὐτῶν, καὶ οὐ κατέλαβεν αὐτούς. διέβησαν
enĩ cleutherũ fluuiũ. τ declinauit io
γὰρ τὸν ἐλεύθερον ποταμόν· καὶ ἐξέκλινεν Ἰω
nathas ad arabes vocatos
νάθαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς καλουμένους
zabadeos τ pcussit eos: τ acce
ζαβαδαίους καὶ ἐπάταξεν αὐτούς, καὶ ἔλα
pit spolia eoꝝ τ mouẽs castra venit
βε τὰ σκῦλα αὐτῶν καὶ ἀναζεύξας ἦλθεν
in damascũ τ pambulauit oẽm regio
εἰς Δαμασκὸν καὶ διώδευσεν πάσην τὴν χώ
nẽ. τ simõ exijt τ venit vsq; ad
ρα· καὶ Σίμων ἐξῆλθε καὶ διώδευσεν ἕως
ascalonẽ τ ꝓximas munitiones.
Ἀσκάλωνος καὶ τὰ πλησίον ὀχυρώματα.
τ declinauit in ioppen τ occupa
καὶ ἐξέκλινεν εἰς Ἰόππην καὶ προκατελά
uit eã. audiuit enĩ ꝙ volunt muni
βετο αὐτήν·ἤκουσε γὰρ ὅτι βούλονται τὸ ὀχυ
tionẽ tradere hijs ꝺ ssũt a ꝑte demetrij.
ρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ Δημητρίου·
τ posuit illic custodiã vt custodiret
καὶ ἔστησεν ἐκεῖ φρουρὰν ὅπως φυλάσσωσιν
eã. τ reuersus est ionathas τ cõgrega
αὐτήν·καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν καὶ ἐξεκλη
uit seniores ꝑpli. τ co
σίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ·καὶ ἐβου
gitauit cũ eis edificare mu
λεύσατο μετ' αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυ
nitiones in iudea: τ exaltare
ρώματα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ πρυμνῶσαι τὰ
muros hierusalẽ: τ exaltare altitudinẽ magnã
τείχη Ἱερουσαλήμ, καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα
inter arcẽ τ ciuitatẽ ad
ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ
separandũ eã a ciuitate vt cẽt ipa
διαχωρίζειν αὐτὴν τῆς πόλεως ἵνα ᾖ αὐτὴ κα
singulariter. vt neq; emãt neq; ven
θημένη, ὥστε μήτε ἀγοράζωσι μήτε πω
dant. τ cõuenerũt vt edificarẽt
λῶσι. καὶ συνήχθησαν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν
ciuitatẽ τ ꝑpressit muro torrẽ
πόλιν, καὶ ἤγγισε τοῦ τείχους τοῦ χειμάρ
tio ꝺ a siloa mo τ edificauerũt eã
ρου τοῦ ἐξ ἀπηλιώτου καὶ ἐπωκοδόμησαν τὸ
ꝺ vocat chaphenatha. τ simõ edifica
καλούμενον Χαφενθά. καὶ Σίμων ᾠκοδό
uit adiũ in sephela: τ muniuit
μησε τὴν Ἀδιὰ ἐν τῇ σεφήλα, καὶ ὠχύρωσε
portas τ seras. τ ꝺstituit tryphon re
πύρας καὶ μοχλούς· καὶ ἔκτισε Τρύφων Βα
gnare asie τ apponere sibi dia
σιλεῦσαι τῆς Ἀσίας καὶ περιθέσθαι τὸ διά

Trãsla. B. Vie.

paratos ad pugnam tota nocte. Et po
suit custodes per circuitũ castrorũ. Et
audierunt aduersarii ꝙ paratus est iona
thas cũ suis in bello & timuerunt & for
midauerunt in corde suo: & accendẽt
focos in castris suis. Ionathas aũt & q
cum eo erant non cognouerunt vsq;
mane. Videbant aũt luminaria arden
tia: & secutus es eos ionathas: & non
cõprehendit eos. Transierũt enĩ flumẽ
eleutherũ. Et diuertit ionathas ad ara
bes qui vocabantur zabadei: & percus
sit eos & accepit spolia eorum. Et trãsit
& venit damascum: & perambulabat
oẽm regionem illam. Simon aũt exiit
& venit vsq; ascalonem & ad proxima
presidia: & declinauit in ioppen: & oc
cupauit eã. Audiuit enim ꝙ vellent p
sidium tradere partib⁹ demetrii: & po
suit ibi custodes vt custodirent eas. Et
reuersus est ionathas & conuocauit se
niores populi: & cogitauit cum eis edi
ficare presidia in iudea: & edificare mu
ros in hierusalem et exaltare altitudi
ne magna inter medium arcis & ciuita
tis: vt separaret eas a ciuitate vt esset ip
sa singulariter & neq; emant neq; ven
dant. Et conuenerunt vt edificarent ci
uitatem: & cecidit murus qui erat sup
torrẽtem ab ortu solis: & reparauit eũ
qui vocatur caphetheta. Et simon edi
ficauit adiada in sephela: et muniuit eã
et imposuit portas et seras. Et cogita
uit tryphon regnare asie: et assumere
diadema et extendere manum in anti
ochum regem: timens ne forte nõ per
mitteret eũ ionathas: sed pugnaret ad
uersus eum querebat cõprehendere eũ
et occidere. Et exurgens abiit in beth
san: et exiit ionathas obuiam cum qua
draginta millibus virorum electorum
in prelium: et venit bethsan. Et vidit
tryphon quia venit ionathas cum ex
ercitu multo: vt extenderet in eum ma
nus: et timuit. Et excepit eum cum ho
nore et commendauit eum omnibus
amicis suis et dedit ei munera. Et pre
cepit exercitibus suis vt obedirent ei si
cut sibi. Et dixit ionathe. Vt quid ve
xasti vniuersum populum cum bellũ
nobis non sit. Et nunc remitte eos in
domos suas. Elige autẽ tibi viros pau
cos qui tecum sint: et veni mecum pto
lemaida: et tradam eam tibi: et reliqua
presidia et exercitum: et vniuersos pre
positos negocii: et conuersus abibo.
Propterea enim veni. Et credidit ei: et
fecit sicut dixit: et dimisit exercitum et
abierunt in terram iuda. Retinuit au
tem secum tria milia virorum ex qui
bus remisit in galileam duo milia: mil
le autem venerunt cum eo. Vt autem
intrauit ptolemaidam ionathas: claus
serunt portas ciuitatis ptolemenses: et
comprehenderunt eum et omnes qui
cum eo intrauerunt: gladio interfece
runt. Et misit tryphon exercitum et e
quites in galileam et in campum
magnum.

Maccabeo. i. Cap. xii.

dema τ extẽdere manũ in antiochũ
διάδημα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρα ἐπὶ ἀντίοχον τὸν
regẽ: τ timuit ne forte nõ sineret
βασιλέα, καὶ ἐφυλάβετο μήποτε οὐκ ἐάσῃ
eũ ionathas τ nesciret pugnaret aduersꝰ
αὐτὸν Ἰωνάθαν καὶ μήποτε πολεμήσῃ πρὸς
eũ. τ ꝗrebat viã ad cõprehẽdendũ e
αὐτόν·καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐ
um vt pderet τ exurgẽs venit in
τὸν τοῦ ἐξαναστῆσαι. καὶ ἀπῆρας ἦλθεν εἰς
bethsan. τ exiuit ionathas in occur
Βαισάν· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀπάντη
sum ei⁹ cũ quadragintꝫ milib⁹ vi
σιν αὐτοῦ ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἀνὴ
rorũ electis in preliũ τ
ρῶν ἐπιλέκτων εἰς παράταξιν καὶ
venit in bethsan. τ vidit tryphon ꝙ
ἦλθεν εἰς Βαισάν· καὶ εἶδε Τρύφων ὅτι
adest cũ exercitu multo: τ extẽ
παρεστὶ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖ
dere manũ cõtra eũ timuit. τ susce
ναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ἐυλαβεῖτο. καὶ ἐπεδέ
pit eũ gliose τ cõmendauit eũ oꝰ
ξατο αὐτὸν ἐνδόξως καὶ συνέστησεν αὐτὸν τοῖς
bus amicis eiꝰ. τ dedit ei mune
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ·καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα
ra. τ ꝑcepit amicis suis obedi
τα·καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ ὑπακού
re ei sicut ipsi. τ dixit ionathe
σαι αὐτῷ ὡς αὐτοῦ·καὶ εἶπεν τῷ Ἰωνάθαν
vt ꝺd vexasti vniuersum ppm hunc cũ bel
ἵνατί ἐκόπασας πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πο
lum nõ sit nobis. τ nũc remit
λέμου μὴ ὑπεναντίου ἡμῖν· καὶ νῦν ἀπό
te eos in domos suas. eli
στειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. ἔπι
ge aũt tibi viros
λεξαι δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους οἵτινες
erunt tecũ. τ veni mecũ i
ἔσονται μετὰ σοῦ·καὶ δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς
ptolemaidã. et tradã tibi eã
Πτολεμαΐδα· καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν
et reliquas munitiões et exer
καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ πᾶς ὁ συνά
citum reliquos et vniuersos ꝓposi
γων τοὺς λοιποὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
tos negocios. et cõuersus abi
τῶν χρειῶν· καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσο
bo: hui⁹ enĩ gra adijt et cre
μαι, τούτου γὰρ χάριν παρεγενόμην· καὶ ἐμ
dẽs ei fecit sicut dixit: et
πίσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ
misit exercit⁹: et abierunt in
ἐξαπέστειλε τὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς
terrã iuda. retinuit aũt secum viros
γῆν Ἰούδα. κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας
treo mille. ꝺrũ duo mille dimisit in gali
τρισχιλίους·ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ Γαλι
lea. mille aũt venerunt cũ eo. vt aũt ira
λαίᾳ. χίλιοι δὲ συνῆλθεν αὐτῷ. ὡς δὲ εἰσ
uit ionathas in ptolemaidẽ: clause
ῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς Πτολεμαΐδα, ἀπέκλεισ
runt ptolemẽses portas: et cõpẽde
σαν οἱ Πτολεμαεῖς τὰς πύλας, καὶ συνέλα
runt eũ: et eos ingressos cum
βον αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς εἰσελθόντας με
eo interfecẽt in gladio. et mi
τ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἀπέ
sit tryphon exercit⁹ et eḋtum in
στειλε Τρύφων δυνάμεις καὶ ἱππεῖς εἰς
terrã galilee et cãpum magnum.
Γῆν Γαλιλαίας καὶ τὸ πεδίον τὸ μέγα.

vt pderent oēs q̄ aptē iona
ηοῦ ἐκκολίσαι πάντας τοὺς παρὰ ἰωνά-
thē. ⁊ cognouerūt q̄ cōphāsus ēst ⁊ pe-
ἰου. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι συνιλάφη καὶ ἀπό-
rūit ⁊ q̄ cū eo: ⁊ hortati sūt scip
λωλεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρεκάλεσαν τοὺ-
los ⁊ iuerūt cōuersi pati
τους καὶ ἐπορεύοντο συνεσταμμένοι ἕτοιμοι
in preliū. ⁊ vidēt q̄ iſequebant q̄
εἰς πόλεμον. καὶ εἶδον οἱ διώκοντες ὅτι
de aia eis ēst: ⁊ reuerſi sunt
περὶ ψυχῆς αὐτῶν ἐστι, καὶ ἐπέστρεψαν
⁊ venēr̄t oēs in terrā iuda. ⁊ luxe-
καὶ ἦλθον πάντες εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἐπέν-
runt ionathā ⁊ eos q̄ cū eo ⁊
θησαν τὸν ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
timuēr̄t valde: ⁊ luxerūt oēs
ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπένθησαν πᾶς
iſrael luctū magnū. ⁊ q̄sierunt oēs
ἰσραὴλ πένθος μέγα. καὶ ἐζήτησαν πάντα
gētes q̄ in circuitu eor̄ cōterere eos.
τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐκτρίψαι αὐτούς.
dixēr̄t enī: nō habēt ꝓncipē ⁊ adiu-
εἶπαν γάρ, οὐκ ἔχουσιν ἄρχοντα καὶ βοη-
uantē. nūc igit̄ oppugnabim⁹ eos. ⁊
θοῦντα. νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐτούς. καὶ
delebim⁹ de hoibus memoriā eor̄.
ἐξαροῦμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

C.13 ⁊ audiuit simō q̄ cōgregauit try
Καὶ ἤκουσε σίμων ὅτι συνήγαγε τρύ-
phon exercitū multū vt veniret i terrā iuda
φων δύναμιν πολλὴν ⁊ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα
⁊ attereret eā: ⁊ vidit ꝓpīm q̄
καὶ ἐκτρίψαι αὐτήν, καὶ εἶδεν τὸν λαὸν ὅτι
ēst tremens ⁊ formidāo: ⁊ ascēdit in
ἐστιν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς
hierūsalē: ⁊ cōgregauit ꝓpīm ⁊ adhortat⁹
ἱερουσαλήμ, καὶ ἤθροισε τὸν λαὸν καὶ παρεκάλε
ēst eos ⁊ dixit eis. ipſi scitis
σεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐτοὶ οἴδατε
quāta ego ⁊ fratres mei ⁊ dom⁹
ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ
ꝓpīe mei fecim⁹ ꝓ legib⁹
πατρός μου ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων
⁊ scīs: ⁊ ꝓlia ⁊
καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς
ānguſtias q̄s vidim⁹. hui⁹ gr̄a peri
στενοχωρίας ἃς εἴδομεν. τούτου χάριν ἀπώ-
erūt fratres mei oēs ꝓpter iſrael.
λοντο ἀδελφοί μου πάντες χάριν τοῦ Ἰσρα-
λεῖτα. ⁊ relict⁹ sum ego ſol⁹. ⁊ nūc nō mihi
καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος. καὶ νῦν μὴ μοί
fiat parcere mee aīe in oī
γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ
tp̄e tribulatiōis. nō enī sum melior
καιρῷ θλίψεως. οὐ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν
fratrib⁹ meis. verūm vidicabo ꝓ gen-
ἀδελφῶν μου. πλὴν ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθ-
te mea ⁊ ꝓ ſcīis ⁊ ꝓ
νους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν
vxorib⁹ ⁊ filiis vr̄is: q⁹ cōgrega
γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅτι συνήχ
te sūt oēs gētes cōterere nos simi-
θησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρίψαι ἡμᾶς ἔχ-
citie ḡr̄a. ⁊ accensus ēst ſpūs
θρας χάριν. καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα τοῦ
ꝓpli simul vt audiuit ſermōes hos.
λαοῦ ἅμα τοῦ ἀκοῦσαι τῶν λόγων τούτων.
⁊ rūderūt voce magna dicētes.
καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες.
tu es nr̄ dux ꝓ iuda ⁊ io
σὺ εἶ ἡμῶν ἡγούμενος ἀντὶ Ἰούδου καὶ Ἰω

vt perderēt omnes ſocios ionathe. At
illi cum cognouiſſent quia comprehē
ſus ēst ionathas et periit & omnes qui
cum eo erant: hortati ſunt ſemetipos
& exierunt parati in prelium. Et viden
tes hi qui inſecuti fuerant quia pro a-
nima res ēst illis: reuerſi ſunt. illi aut̄
venerunt omnes cum pace in terram
iuda. Et planxerunt ionathā & eos qui
cum ipſo erant valde. Et luxit iſrael lu-
ctu magno. Et queſierunt omnes gen
tes que erant in circuitu eorum conte
rere eos. Dixerunt ei. Non habent pri
cipem & adiuuantē: nūc ergo expugne
mus illos. & tollamus de hoibus me-
moriam eorum: Cap. xiij.

ET audiuit ſimon q̄ congregauit
tryphon exercitū copioſum vtve
niret in terram iuda: & attereret eā: vi
dens quia in tremore populus ēst & in
timore: aſcendit hieruſalem & congre
gauit populum & adhortās dixit. Vos
ſcitis quanta ego & fratres mei & do-
mus patris mei fecimus pro legibus &
ꝓ ſanctis prelia: & anguſtias quales vi-
dimus. Horum gratia perierūt fratres
mei omnes propter iſrael: & relict⁹ ſu⁹
ego ſolus. Et nunc non mihi contin-
gat parcere anime mee in omni tēpo-
re tribulationis. Non enī melior sū fra
tribus meis. Vindicabo itaq̄ gentē me
am & ſancta: natos quoq⁹ noſtros: &
vxores quia congregate ſunt vniuerſe
gentes conterere nos inimicitie gratia
Et accenſus ēst ſpiritus populi ſimulvt
audiuit ſermones iſtos & reſpondeīt
voce magna dicētes. Tu es dux noſter
loco iude & ionathe fratris tui. Pugna
prelium noſtrum & omnia quecūq⁹ di
xeris nobis faciemus. Et congregans
omnes viros bellatores acceleraut cō
ſūmare vniuerſos muros hieruſalē: &
muniuit ea⁹ in gyro. Et miſit ionathā
filium abſolomi: & cum eo exercitum
nouum in ioppen & eiectis his q̄ erant
in arce remanſit illic ipſe. Et mouit try
phon a ptolemaida cum exercitu mul
to vt veniret in terra⁹ iuda: & ionathas
cum eo in cuſtodia. Simon aut̄ appli-
cuit in addus cōtra faciem campi. Et vt
cognouit tryphon quia ſurrexit ſimō
loco fratris ſui ionathe & quia cōmiſſu
rus eſſet cum eo prelium: miſit ad eu⁹
legatos dicens. Pro argento quod de
bebat frater tuus ionathas in ratione
regis propter negocia que habuit de-
tinuimus eum. Et nunc mitte argenti
talenta centum & duos filios eius ob-
ſides vt non dimiſſus fugiat a nobis &
remittemus eum. Et cognouit ſimon
quia cum dolo loqueretur ſecum. Iuſ-
ſit tamen dari argentum & pueros: ne
inimicitiam magnam ſumeret ad po-
pulum iſrael dicentem quia non mi-
ſit ei argentu⁹ & pueros: propterea pe
riit. Et miſit pueros & centum talenta.
Et mentitus ēst & nō dimiſit ꝓonathā.
Et poſt hec venit tryphon intra regio
nem: vt contereret eam: & gyrauerūt
per viam que ducit ador. Et ſimon
& caſtra eius ambulabant in oēm locū

natha fratrib⁹ tuis. ꝓgna
ναίου τῶν ἀδελφῶν σου. πολεμήσων
ptium nr̄m. ⁊ oīa q̄cūq⁹ di
τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ πάντα ὅσα ἂν εἶ-
xeris nobis faciem⁹. ⁊ cōgregauit oēs
πας ἡμῖν ποιήσομεν. καὶ συνήγαγε πάντας
viros bellatores: ⁊ accelerauit
τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς, καὶ ἐτάχυνε
cōſūmare murco hierūm ⁊ muniuit
τελέσαι τὰ τείχη ἱερεμὶ καὶ ὀχυρῶσαι
eā circūcirca. ⁊ miſit ionathas
αὐτὴν κυκλόθεν. καὶ ἀπέστειλεν ἰωνάθας τὸν
filiū abſalomi ⁊ cū eo exercitū fortiſſi
τοῦ ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἱκα-
tem in ioppē. ⁊ eiecit eos q̄ erāt in
νὴν εἰς ἰόππην. καὶ ἐξέβαλε τοὺς ὄντας ἐν
ea: ⁊ mānſit illic ipſe. ⁊ ꝓfect⁹ ēst
αὐτῇ, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ. καὶ ἀπῆρε
tryphon de ptolemaide cū exerci
τρύφων ἀπὸ πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμε-
tu multo vt iraret in terrā iuda. ⁊
ως πολλὴς εἰσελθεῖν εἰς γῆν ἰούδα. καὶ
ionathas cū eo in cuſtodia. ſimon aūt ca-
ἰωνάθαν μετ' αὐτοῦ ἐν φυλακῇ. σίμων δὲ πα-
ſtrametat⁹ ēst i adidis cōtra facie
ρενέβαλεν ἐν ἀδιδοῦς κατὰ πρόσωπον τοῦ
cāpi. ⁊ cognouit tryphon q̄ ſurrexit ſi-
πεδίου. καὶ ἐπέγνω τρύφων ὅτι ἀνέστη σί-
mon ꝓ ionatha fratre ſuo: ⁊
μων ἀντὶ ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
q̄ cōmittere cū eo futur⁹ ēst ꝓlū: ⁊
ὅτι συνάψεσθαι αὐτῷ μέλλει πόλεμον, καὶ
miſit ad eū legatos dicēs.
ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις λέγων.
ꝓ argēto q̄ debebat ionathas
περὶ τοῦ ἀργυρίου οὗ ὤφειλεν ἰωνάθας ὁ
frater tu⁹ in rōne regis ꝓ q̄ habuit
ἀδελφός σου εἰς τὸ βασιλικὸν διὰ ἃς εἶχε
negocia detinuim⁹ eū. ⁊ nūc mit-
χρείας συνέχομεν αὐτόν. καὶ νῦν ἀπόστει-
te argēti talēta centū ⁊ duos
λον ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν καὶ δύο τῶν
ex filiis ei⁹ obſideo: vt nō dimiſſus rece-
υἱῶν αὐτοῦ ὅμηρα, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀπόστα-
dat a nobis: ⁊ dimittem⁹ eū. ⁊
σῃ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν. καὶ
cognouit ſimō q̄ dolo loquunt ad e-
ἔγνω σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐ-
um: ⁊ mittit argētū: duos
τόν, καὶ πέμπει τὸ ἀργύριον, καὶ τοὺς δύο
pueros. ⁊ ne inimicitiā ſūeret ma
παιδάρια. καὶ μήποτε ἔχθραν ἄρῃ με-
gnā ad ꝓplm dicētes: q̄ non
γάλην πρὸς τὸν λαὸν λέγοντες ὅτι οὐκ
miſi ei argentū ⁊ pue-
ἀπέστειλα αὐτῷ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παι-
ros ⁊ periit. ⁊ miſit pue-
δάρια καὶ ἀπώλετο. καὶ ἀπέστειλε τὰ παι-
ros ⁊ centū talēta. ⁊ mē-
δάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ ἐψεύ-
tit⁹ ēst ⁊ nō dimiſit ionathan. ⁊
ψατο καὶ οὐκ ἀφῆκε τὸν Ἰωνάθαν. καὶ
poſt hec venit tryphon vt eſcen
μετὰ ταῦτα ἦλθε τρύφων τοῦ ἐμβα-
deret in regionē ⁊ cōtereret
τεῦσαι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐκτρίψαι
eā. ⁊ circūdedit viā q̄ in ea
αὐτήν. καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς Ἄδω
ducit. ⁊ ſimon ⁊ caſtra ei⁹
ρα. καὶ σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ
cōtra veniebāt ei in oēm locū
ἀντιπαρῆγεν αὐτῷ εἰς πάντα τόπον

A B C

quocūq; ibat. at q̄ in arce
οὗ ἂν ἐπορεύετο. οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας
mittebāt ad tryphonē legatos
ἀπέστελλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς
D τ q̄ vigerēt esū vt veniret ad se
καὶ κατασυνδεύοντας αὐτὸν ἐλθεῖν πρὸς αὐ
p desertū τ mitteret eis
τοὺς διὰ τῆς ἐρήμου καὶ ἐκπορεῦσαι αὐτοῖς
alimonias. τ parauit tryphō oēm
τροφάς. καὶ ἡτοίμασε τρύφων πᾶσαν τὴν
ecstatū sibi vt veniret. τ in nocte illa fuit
ἐπιτομον αὐτὸ ἐλθεῖν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
nix multa valde: τ nō venit ppē
χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε διὰ τὴν
nivē. τ abijt τ venit in galaa
χιόνα. καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γαλαα
dinm. vt āt appropinquauit baschama: occidit
δίτιν. ὡς δὲ ἤγγισε τὸ βασκαμά, ἀπέκτεινε
ionathā τ sepult' ē illic. τ rediit
τὸν ἰωνάθαν καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. καὶ ἐπέστρεψε
tryphō τ abijt in terrā suā.
τρύφων καὶ ἀπῆρεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
τ misit simō: τ accepit ossa
καὶ ἀπέστειλε σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ
ionathe fratris sui. τ sepelierūt eū
ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
in modin ciuitate patrū ei⁹. τ plā
ἐν μωδεὶν πόλει τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐκό
xerūt cū eis israel planctu magno:
ψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν,
τ luxerūt eū dies multos. τ
καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς. καὶ
edificauit simō sup sepulchrū patris
ᾠκοδόμησε σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς
sui τ fratrū suoꝝ: τ exaltauit
αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν
illud vsq; lapide polito a poste-
αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξυστῷ ἐκ τῶν ὀπι-
rioribꝰ τ anterioribꝰ: τ statuit sup ea
σθεν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ
septē pyramidas: vnā cōtra
ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς
vnā patri τ matri τ quat
μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσ
tuor fratribꝰ. hīs fecit ma-
σαρσιν ἀδελφοῖς. καὶ τούτοις ἐποίησε μη
chinamēta circūponēs columnas magnas τ
χανήματα περιὼν στύλας μεγάλους καὶ
fecit sup columnas arma
ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς στύλοις πανοπλίας
F in notabē eternū τ apud arma
εἰς ὄνομα αἰώνιον καὶ παρὰ τὰς πανοπλί
naugia sculpta vt viderēn
ας πλοῖα ἐγγεγλυμμένα εἰς τὸ θεάσα-
tur ab cūbꝰ naugātibꝰ p ma
σθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλωόντων τὴν θάλα
re. hoc sepulchrū qđ fecit in modin
σσαν. οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν μωδεὶν
vsq; ad diē hāc. at tryphō ibat
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ὁ δὲ τρύφων ἐπορεύε
fraude cū antiocho rege ado
το δόλῳ μετὰ ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τοῦ νε
lescēte: τ occidit eū: τ regnā
ότερου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευ
uit p eo: τ circūposuit sibi diadema
σεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς
asie: τ fecit plagā magnā in
ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terra. τ edificauit simō munitio-
τῆς γῆς. καὶ ᾠκοδόμησε σίμων τὰ ὀχυρώμα
nes iudee τ munijt turribꝰ
τα τῆς ἰουδαίας καὶ περιετείχισε πύργοις

quocūq; ibant. Qui autē in arce erāt:
miserunt ad tryphonē legatos vt festi
naret venire per desertum & mitteret
illis alimonias. Et parauit tryphon om
nem equitatum: vt veniret illa nocte.
Erat enim nix multa valde & non venit
in galaaditim. Et cum appropinquas-
set baschaman occidit ionathan & fi-
lios eius illic. Et conuertit tryphon &
abiit in terram suam. Et misit simon &
accepit ossa ionathe fratris sui & sepe
liuit ea in modin ciuitate patrum eius.
Et planxerunt eum omnis israel plan-
ctu magno: & luxerunt eum dies mul-
tos. Et edificauit simō super sepulchrū
patris sui & fratrum suorum edificium
altum visu: lapide polito retro & ante:
& statuit septem pyramidas vnam con
tra vnam: patri & matri: & quattuor fra
tribus. Et his circumposuit columnas
magnas & super colūnas arma: ad me-
moriam eternam: & iuxta arma naues
sculptas: que viderentur ab hominib⁹
nauigantibus mare. Hoc est sepulchrū
quod fecit in modin vsq; in hunc diem.
Tryphon autem cum iter faceret cum
antiocho rege adolescēte dolo occidit
eum & regnauit loco eius. Et impo-
suit sibi diadema asie: & fecit plagā ma
gnam in terra. Et edificauit simon pre
sidia iudee muniens ea turribus excel-
sis & muris magnis: & portis & seris: &
posuit alimenta in munitionibus. Et
elegit simon viros: & misit ad demetriū
E regem vt faceret remissionem regioni:
quia actus omnes tryphonis per dire
ptionem fuerant gesti. Et demetrius
rex ad verba ista respondit ei: & scripsit
epistolam talem. Rex demetrius: simo-
ni summo sacerdoti & amico regum &
senioribus et genti iudeorum salutem:
Coronam auream: & bahen quam mi
sistis suscepimus: et parati sumus face-
re vobiscum pacem magnam: & scribe
re prepositis regis remittere vobis q̄
indulsimus. Quecūq; enim constituis-
mus vobis constant. Munitiones quas
edificastis vobis sint. Remittimus: quo-
q; ignorātias & peccata vsq; in hodier
num diem: & coronam quam debeba-
tis. Et si quid aliud erat tributarium in
hierusalem: iam non sit tributarius. Et
si qui ex vobis apti sunt conscribi inter
nostros: conscribantur: et sit inter nos
pax. Anno cētesimo septuagesimo abla
tum est iugum gentium ab israel. Et ce
pit populus israel scribere in tabulis &
gestis publicis: anno primo sub simo-
ne sūmo sacerdote magno duce & pri
cipe iudeorum. In diebus illis applicuit
simon ad gazan: & circundedit eaz ca-
stris: & fecit machinas & applicuit ad ci
uitatez: & percussit turrem vnam et cō
prehendit eam: & qui seruperant erāt
intra machinā & ciuitatem: & factus est
motus magnus in ciuitate: et ascende-
runt qui erant in ooooooooooooooooo

ooooooooooooooo: ooooooooooooooooooooo

ooo oooooooooo: oooooooooooooooooooo

excelsis τ muris magnis τ turribꝰ
ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις καὶ πύργοις
τ portis τ seris. τ posuit alimēta
καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς. καὶ ἔδωκε βρώματα
in munitionibꝰ. τ elegit simō viros
ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐπέλεξε σίμων ἄνδρας
τ misit ad demetriū regē
καὶ ἀπέστειλε πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα
vt faceret remissionē regioni. qđ ois
τοῦ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ. ὅτι πᾶσαι αἱ
act⁹ tryphonis erāt rapine. τ mi
πράξεις τρύφωνος ἦσαν ἁρπαγαί. καὶ ἀπέ-
sit ei demetriꝰ rex iuxta
στειλεν αὐτῷ δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ
sīmonis hos. τ respōdit ei: τ
τοὺς λόγους τούτους. καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ
scripsit ei epistolā talē. rex
ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην. βασιλεὺς
demetriꝰ simoni ꝓncipi sacerdotū τ amico re-
δημήτριος σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασι
gū τ senioribꝰ τ gēti iudeoꝝ
λέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει ἰουδαίων
gaudere. coronā auream τ
χαίρειν. τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν
bainem q̄ misistis accepim⁹. τ
βαΐνην ἃ ἀπεστείλατε πεπεμίσμεθα. καὶ
pati sum⁹ facere vobiscū pacē magnā
ἑτοιμοί ἐσμεν ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην
τ scribere ijs q̄ sup negocia vt remit
καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφεῖ-
tāt vobis remissiones. τ q̄ statuim⁹ erga
ναι ὑμῖν ἀφέματα. καὶ ὅσα ἐστήκαμεν πρὸς
vos cōstant. τ munitiones q̄s edifi
ὑμᾶς ἔστωσαν. καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδό
casti⁹ sint vobis. remittim⁹ āt igno
μήκατε ὑπάρχειν ὑμῖν. ἀφίεμεν δὲ ἄγνο
rātias τ peccata vsq; in hodier
ήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἕως τῆς σήμε-
nū diē. τ coronā quā debebatis
ρον ἡμέρας. καὶ τὸν στέφανον ὃν ὠφείλετε
τ si q̄d aliud tributariū erat i hieruſ: nō ampli⁹
καὶ εἴτι ἄλλο ἐτελωνεῖτο ἐν ἰερουσαλήμ, μηκέτι
sit tributariū. τ si q̄ apti ex vobis
τελωνείσθω. καὶ εἴ τινες ἐπιτήδειοι ὑμῶν
cōscribi inter eos q̄ erga nos cōscriban
γραφῆναι εἰς τοὺς παρ' ἡμᾶς ἐγγραφήσθω-
tur: τ sit inter nos pax.
σαν, καὶ γινέσθω ἀνάμεσον ἡμῶν εἰρήνη.
anno septuagesimo τ cētesimo ablati ē iugū
ἔτους ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, ἀφέθη ζυγὸς
gētiū ab israel. τ cepit ppl⁹
τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς
israel scribere in cōscriptionibꝰ τ
ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ
cōmutationibꝰ anno primo sub simo-
συναλλάγμασιν ἔτους πρώτου ἐπὶ σίμω-
ne principe sacerdotū magno τ duce τ prīci
νος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγου
pe iudeoꝝ. in diebꝰ illis ca-
μένου ἰουδαίων. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα
strametab⁹ ē ad gazā τ circundedit eā
ρενέβαλεν ἐπὶ γάζαν καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν
castris. τ fecit machinam τ
παρεμβολαῖς. καὶ ἐποίησεν ἑλέπολιν καὶ
applicuit ad ciuitatē: τ pcussit turrē
προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον
vnā τ cōprehēdit. τ eruperūt q̄ in
ἕνα καὶ κατελάβετο. καὶ ἐξέλιπον οἱ ἐν τῇ
machina in vrbē. τ facꝰ est mot⁹
ἑλεπόλει εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἐφάνη κίνημα
magnꝰ i ciuitate. τ obstupuit q̄ in
μέγα ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ

ciuitate cū vxorib⁹ ꝛ filiis
πόλει σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις
supra mu rum scissis tunicis suis
ἐπὶ τὸ τεῖχος διῤῥηχότις τὰ ἱμάτια
suis. ꝛ clamauerūt voce magna postulā
αὐτῶν. καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ αἰτοῦν-
tes simonē dextras eis dare. ꝛ
τες σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι. καὶ
dixerūt. nō nobis vtarios fm malitias
εἶπαν. μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρί-
nras: sed fm miam tuā. ꝛ
ας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου. καὶ
flexꝰ est eis simō. ꝛ nō debella-
συνελύθη αὐτοῖς σίμων. καὶ οὐκ ἐπολέμη-
uit eos. ꝛ eiecit eos de
σεν αὐτούς. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
ciuitate ꝛ emūdauit edes in qb⁹
πόλεως καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας ἐν αἷς
fuerāt simulachra. ꝛ sic intrauit in eā
ἦν τὰ εἰδώλα· καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐ-
Laudās ꝛ benedicēs. ꝛ eiecit ex ea
τὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν. καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐ-
omn immūditiā: ꝛ collocauit
τῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν
illic viros q̄ legē faciūt.
ἐκεῖ ἄνδρας οἵτινες ἦσαν νόμον ποιοῦσι.
ꝛ munuit eā ꝛ edifica
καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν καὶ ᾠκοδόμη-
uit sibi in ipa habitatiōnē: q̄ ātē erāt in
σεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν· οἱ δὲ ἐκ τῆς
arce in hierūn phibebant egre-
ἄκρας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύ-
di ꝛ ingredi in regionē.
εσθαι καὶ ἐμπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν.
ꝛ emere ꝛ vēdere. ꝛ elaborārūt
καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν. καὶ ἐπείνασαν
valde: ꝛ perierūt ex illis multi
σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῷ
fame. ꝛ clamauerūt ad simonē dextras
λιμῷ. καὶ ἐβόησαν πρὸς σίμωνα δεξιὰς
accipere. ꝛ dedit eis ꝛ eiecit
λαβεῖν. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν
eos illinc ꝛ mūdauit arcē
αὐτοὺς ἐκεῖθεν καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν
a cōtaminatiōib⁹: ꝛ intrauit in eā
ἀπὸ τῶν μιασμάτων, καὶ εἰσῆλθε εἰς αὐτὴν
tertia ꝛ vicesima secūdi mēsis anno
τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους
vno ꝛ septuagesimo ꝛ centesimo cū
ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ
laude ꝛ ramis ꝛ in cinyris ꝛ in
αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν
cymbalis ꝛ in nablis ꝛ in hymnis ꝛ
κυμβάλοις καὶ ἐν ναβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ
in cāticis: q̄ cōtrit⁹ est inimic⁹ magn⁹ ex
ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ
israel. ꝛ cōstituit singulis ānis vt agerēt
ἰσραήλ. καὶ ἔστησε κατ' ἐνιαυτὸν τοῦ ἄγειν
diē hāc cū lētitia. ꝛ mu
τὴν ἡμέραν ταύτην μετ' εὐφροσύνης. καὶ ᾠ-
nīuit mōtē templi q̄ prope
κοδόμησε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν
arcē: ꝛ habitabat illic ipe ꝛ q̄ cū eo
ἄκραν, καὶ ὤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.
ꝛ vidit simō ioannē filiū suū q̄
καὶ εἶδεν σίμων ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὅτι
vir est: ꝛ posuit eū ducē
ἀνήρ ἐστι, καὶ ἔστησε αὐτὸν ἡγούμενον τῶν
virtutū vniuersāp: ꝛ habitabat i gazaris.
δυνάμεων πασῶν, καὶ ὤκει ἐν γαζάροις.

C.14 ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ καὶ ἑβδομη-

ciuitate cum vxoribꝰ et filiis supra mu rum scissis tunicis suis: & clamauerunt voce magna postulantes a simone dex tras sibi dari: et dixerunt. Nō nobis red das secundum malicias nostras: sed se cundum misericordias tuas & seruiem⁹ tibi. Et flexꝰ simon nō debellauit eos: eiecit tamen eos de ciuitate & emunda uit edes in quibus fuerāt simulachra: & tunc intrauit in eam cum hymnus be nedicens dominum: & eiecta ab ea om ni immundicia collocauit in ea viros q̄ legem facerent: & muniuit eam: & fecit sibi habitationem. Qui autem erant in arce hierusalem prohibebantur egre di et ingredi regionem: & emere ac vē dere & esurierunt valde: et multi ex eis fame perierunt: et clamauerunt adsi monen: vt dextras acciperent et dedit illis: & eiecit eos inde & mundauit arcē a contaminationibus: & intrauerunt in eam tertia & vicesima die secundi mē sis anno centesimo septuagesimo pri mo cum laude: & ramis palmarū: & ci tharis: & cinaris: & cymbalis: & nablis & hymnis: et canticis: quia contritus est inimicus magnus ex israel: & constituit vt omnibus annis agerentur dies hi cū letitia: et muniuit montem templi: qui erat secus arcem et habitauit ibi ipse et qui cum eo erant. Et vidit simon iohan nem filiū suum q̄ fortis prelii vir esset & posuit eum ducem virtutum vniuer sarum: & habitauit in gazaris.

Capitulum decimum quartum

ANno centesimo septuagesimo se cundo congregauit rex demetrius exercitum suum: & abiit in mediam ad contrahenda sibi auxilia: vt expugna ret tryphonem. Et audiut arsaces rex persidis & medie quia intrauit demetri us confines suos: & misit vnum de pri cipibus suis vt comprehenderet eū vi uum: & adduceret eum ad se. Et abiit & percussit castra demetrii: & comprehē dit eum: & duxit eum ad arsacem: et po suit eum in custodiam. Et siluit omnis terra iuda omnibus diebus simonis & quesiuit bona genti sue: et placuit illis potestas eius: & gloria eius omnib⁹ die bus. Et cuꝰ omni gloria sua accepit iop pen in portum: et fecit introitum in in sulis maris. Et dilatauit fines gentis sue et obtinuit regionem. Et congregauit captiuitatem multam & dominatus est gazare: et bethsure: et arci: et abstulit immundicias ex ea: & non erat qui re sisteret ei. Et vnusquisq̄ colebat terraꝫ suam cum pace: et terra iuda dabat fru ctus suos: et ligna camporum fructum suum. Seniores in plateis sedebant om nes: et de bonis terre tractabant: et iu uenes induebant se gloriā et stolas bel li. Et ciuitatib⁹ tribuebat alimonias: et constituebat eas vt essent vasa munitio nis quoadusq̄ nominatum est nomen glorie eius vsq̄ ad extremum terre. Fe cit pacē super terram: et letatus est israꝫ leticia magna: et sedit vnusquisq̄ sub

mo ꝛ clerisimo cōgregauit demetriꝰ
λοῳ καὶ ἱκανοῖς συνήγαγε δημήτριος ὁ
rex exercitꝰ suos: ꝛ as
βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπο-
bijt in mediā ad cōtrahendū auxi
ρεύθη εἰς μέδιαν τοῦ ἐπισυνάξασθαι βοη-
lia sibi: vt expugnaret typhonē.
θειαν αὐτῷ, ὅπως πολεμήσῃ τὸν τρύφωνα.
ꝛ audiuit arsaces rex
καὶ ἤκουσεν ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῆς
persie ꝛ medie q̄ venit deme-
περσίδος καὶ μηδίας ὅτι ἦλθε δημήτρι-
trius in fines suos: ꝛ misit vnū
ος εἰς τὰ ὅρια αὐτῆ, καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν
principū suoꝝ vt cōprehēderet eū vnū.
ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.
ꝛ abijt ꝛ percussit castra
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβο-
demetrij: ꝛ cōprehēdit eū ꝛ du-
λὴν δημητρίου, καὶ συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἤγα-
xit eū ad arsacē: ꝛ posuit eū in
γεν αὐτὸν πρὸς ἀρσάκην, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν
custodia. ꝛ siluit terra oib⁹
φυλακῇ. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς
diebꝰ simonis. ꝛ quesiuit bona
ἡμέρας σίμωνος. καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ
genti sue: ꝛ placuit illis potestas
ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία
ei⁹ ꝛ gloria ei⁹ oib⁹ die-
αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέ-
bꝰ. ꝛ cū ol gloria sua acce
ρας. καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ ἔλα-
pit ioppē in portū. ꝛ fecit in
βε τὴν ἰόππην εἰς λιμένα. καὶ ἐποίησεν εἴ-
troitū in insulis maris. ꝛ dilata
σοδον τοῖς νήσοις τῆς θαλάσσης. καὶ ἐπλά-
uit fines gēti sue ꝛ obtinuit
τυνε τὰ ὅρια τοῦ ἔθνους αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε
regionē. ꝛ cōgregauit captiuitatē
τῆς χώρας. καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν
multā ꝛ dñatus est gazare ꝛ beth-
πολλὴν καὶ ἐκυρίευσε γαζάρων καὶ βαιθ-
sure ꝛ arcis. ꝛ ablstulit imū
σούρων καὶ τῆς ἄκρας. καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκα-
ditias ex ea: ꝛ nō erat resi-
θαρσίας ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνταιρόμε-
stēs ei. ꝛ erāt colētes terrā il-
νος αὐτῷ. καὶ ἔσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐ-
am cū pace. ꝛ terra dabat
τῶν μετ' εἰρήνης. καὶ ἡ γῆ ἐδίδου τὸν
fructꝰ suos ꝛ ligna cāpoꝝ
καρπὸν αὐτῆς καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων
fructū suū. seniores in
τὸν καρπὸν αὐτῶν. πρεσβύτεροι ἐν ταῖς
plateis sedebāt. oēs de bonis
πλατείαις ἐκάθηντο. πάντες περὶ ἀγαθῶν
cōsultabāt i cōmūi: ꝛ iuuenes induebāt
ἐκοινολογοῦντο, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο
gliaꝫ ꝛ stolas belli. ciuitatib⁹
δόξας καὶ στολὰς πολέμου. ταῖς πόλεσιν
tribuebat alimonias. ꝛ cōstituit eas
ἐχορήγησε βρώματα. καὶ ἔπεξεν αὐτὰς
in vasis munitionis vsq̄quo nomi-
ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως ἕως ὄνομα
natū ē nomē glie ei⁹ vsq̄ ad extremū
ἐδόξη τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ ἕως ἄκρου
terre. fecit pacē sup
τῆς γῆς, ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς
terrā: ꝛ letatꝰ est isrl leticia
γῆς, καὶ ηὐφράνθη Ἰσραὴλ εὐφροσύνην
magna. ꝛ sedit vnusq̄sq̄ sub
μεγάλην. καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ὑπὸ τὴν

vite sua τ sicu sua. τ nō ἄμπιλος αὐτ̄ καὶ τὴν συκῆν αὐτ̄ · καὶ οὐκ erat expertes eos. τ defecit impu ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς· καὶ ἐξέλιπεν πολε= gnās eos sup terrā. τ reges μῶν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς coēriti sunt in dieb⁹ illis. τ συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ cōfirmauit oēs hāileos ppli ἐκράτησεν πάντας τοὺς πεπτωκότας τοῦ λαοῦ sui. legē exquisiuit: τ abstulit oēm αὐτ̄· νόμον ἐξεζήτησεν, καὶ ἐξῆρεν πᾶν πᾶν iniquū τ malū. sancta glificauit: τ ἄνομον καὶ πονηρόν· τὰ ἅγια ἐδόξασεν, καὶ multiplicauit vasa scōz. τ audierūt ἐπλήθυνεν τὰ σκεύη τῶν ἁγίων· καὶ ἤκουσαν in roma q̄ defunct⁹ eēt ionathas τ vsq; i spar= ἐν ῥώμῃ ὅτι ἀπέθανεν ἰωνάθαν καὶ ἕως σπάρ= tā: τ tristati sunt valde. vt ūt audierūt της, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα· ὡς δὲ ἤκουσαν q̄ simon frater ei⁹ fact⁹ est pro il= ὅτι σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ' αὐ lo sūm⁹ sacerdos: τ obtinet regionē τοῦ ἀρχιερεύς, καὶ ἐπεκράτει τῆς χώρας τ ciuitates q̄ in ea: scripserūt ad καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ, ἔγραψαν πρὸς eū tabulis ereis vt renouarēt αὐτὸν ἐν πλαξὶν χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι erga eū amicitiā τ societatē τὴν φιλίαν ἃ εἶχον πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν quā cōstituerūt cū iuda τ ionatha ἣν ἔστησαν πρὸς Ἰούδαν καὶ Ἰωνάθαν fratrib⁹ ei⁹. τ lecte sunt coā τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπιον ecclesia in hierlm. τ hoc τῆς ἐκκλησίας ἐν Ἱερ̄μ· καὶ τοῦτο τὸ exēplū epistolaꝝ q̄s mise= ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστει= rūt spartiate. spartiatarū p̄ncipes λαν οἱ σπαρτιᾶται· σπαρτιατῶν ἄρχοντες τ ciuitas: simoni sacrdoti magno τ καὶ ἡ πόλις, σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς seniorib⁹ τ sacerdotib⁹ τ reli πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοι quo pplo indeor fratrib⁹ gaudere. πῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν. legati missi ad po= οἱ πρεσβευτὰὶ οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν δῆ pulū nr̄m nūciauerūt nobis de glo μον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δό= ria vra τ honore. τ gauisi sum⁹ in ξης ὑμῶν καὶ τιμῆς· καὶ ἐυφράνθημεν ἐπὶ τῇ introitu eor⁹: τ rescripsim⁹ q̄ ab ip= εἰσόδῳ αὐτῶν, καὶ ἀντεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐ sis dicta sunt in cōcilio ppli τῶν εἰρημένα ἐν τῇ βουλῇ τοῦ δήμου sic. numeni⁹ antiochi τ antipater οὕτως· νουμήνιος ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρος iasonis legati indeor venerūt ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰουδαίων κληθέντες ad nos ad renouādū erga nos πρὸς ἡμᾶς ἀνανεούμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς amicitiā. τ placuit pplo excipere φιλίαν· καὶ ἔρισε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι viros gl̄ose τ vt ponerēt ἄνδρας ἐνδόξως καὶ τοῦ θεῖναι τὸ exēplū simonū illor⁹ in pate ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν στή= tibus pplo tabis: vt memo λαις ἐπιγνῶσις τῷ δήμῳ βιβλίοις, εἰς μνημό= riā hāret pplo spartiatarū. συνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν σπαρτιατῶν· τὸ at exēplū hoc scripserūt simoni δὲ ἀντίγραφον τούτων ἔγραψαν σίμωνι τῷ

vite sua: & sub ficulnea sua: & non erat qui eos terreret. Defecit impugnans eos super terram: reges contriti sunt in diebus illis. Et confirmauit omnes humiles populi sui: & legem exquisiuit: & abstulit omnem iniquum & malum. Sancta glorificauit: & multiplicauit vasa sanctorum. Et auditum est rome. quia defunctus esset ionathas & vsq; in spartiatas: & contristati sunt valde. Vt audierunt autem q̄ simon frater eius factus esset sūmus sacerdos loco eius: & ipse obtineret omnem regionem & ciuitates in ea: scripserunt ad eum tabulis ereis: vt renouarent amicitias & societatem quam fecerat cum iuda & cū ionatha fratribus eius: & recte sunt in cōspectu ecclesie in hierusalem. Et hoc exemplum epistolarum quas spartiate miserunt. Spartianorum principes & ciuitates: simoni sacerdoti magno & senioribus & sacerdotibus: & reliquo populo iudeorum fratribus salutem. Legati qui missi sunt ad populum nostrum nunciauerunt nobis de vestra gloria & honore & leticia: & gauisi sumus in introitu eorum. Et scripsimus que ab eis erant dicta in conciliis populi sic. Numenius antiochi: & antipater iasonis filius legati iudeorum venerunt ad nos renouantes nobiscum amicitiam pristinam. Et placuit populo excipere viros glorioſe: & ponere exemplum sermonum eorum in segregatis populi libris: vt sit ad memoriam populo spartiatarum. Exemplum autem horum scripsimus simoni magno sacerdoti. Post hec autem misit simon numeniū romam habentem clypeum aureum magnum pondo minarum mille ad statuēdam cum eis societatem. Cum autem audisset populus romanus sermones istos dixerunt. Quam gratiarum actionem reddemus simoni & filiis eius. Restituit enim ipse fratres suos & expugnauit inimicos israel ab eis: & statuerunt ei libertatem: & descripserunt in tabulis ereis: & posuerunt in titulis in monte sion. Et hoc est exemplum scripture. Octauadecima die mensis elul ānō cētesimoseptuagesimosecundo anno tertio sub simone sacerdote magno in assaramel in conuentu magno sacerdotum & populi & principū & gētis & seniorū regois: nota facta sunt hec. qm̄ frequēter facta sunt p̄lia in regiōe nr̄a. Simon aūt mattathie filius ex filiis iarib & fratres eius dederūt se piculo: & restiterūt aduersariis gētis sue vt starēt sancta ipsorū & lex: & glia magna glificauerūt gētē suā. Et cōgregauit ionathas gētē suā: & fact⁹ est illis sacerdos magn⁹ & appositus est ad pplm suū: et voluerūt inimici eorū calcare sancta: & atterere regionē ipsorū & extēdere manū in sancta sanctorū. Tūc restitit simō & pugnauit p gēte sua & erogauit pecūias multas: & armauit viros virtutis gētis sue: & dedit illis stipēdia & muniuit ciuitates iudee & bethsurā q̄ erat in finib⁹ iudee vbi erant arma hostium antea: & posuit

ooo ooooooooooooooooooooooooooooooo

principi sacerdotū. post hec misit simon ἀρχιερεῖ· μετὰ ταῦτα ἀπέστειλεν σίμων τὸν numeniū in romā habētē clypeū au= νουμήνιον εἰς ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυ reū magnū pōdo mina⁹ milia ad ita σῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων εἰς τὸ στή= tuēdā cū eis societatē. vt ūt audi σαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν· ὡς δὲ ἤκου uit ppls simones tlios dixerūt. quā σεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων εἶπαν· Τίνα gīam reddem⁹ simoni τ filijs χάριν ἀποδώσομεν σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς ei⁹. firmauit eīm ipe τ fratres ei⁹ αὐτοῦ· ἐστήρισεν γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τ dom⁹ patrie ei⁹. τ expugnauerūt καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπολέμησαν inimicos ifrl ab eis: τ statuerūt τοὺς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν ei libertatē. τ descripserūt in tabulis αὐτῷ ἐλευθερίαν· καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις ereis: τ posuerūt i colūnis in mōte si= χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλαις ἐν ὄρει σι= on. τ hoc exēplū scri ων· καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γρα= ptur. decima octaua elul: anno secūdo φῆς· εἰκοστῇ καὶ ὀκτωκαιδεκάτῃ ἐλουλ, ἔτους δευτέρου τ septuagesimo τ cētesimo: τ hic καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τρίτου tertio ann⁹: sub simone p̄cipe sacerdotū i τρίτου ἔτους, ἐπὶ σίμωνος ἀρχιερέως ἐν saramel: in cōuentu magno sacer= σαραμέλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης ἱερέ= dotū τ ppli τ principū gētis τ ων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν seniorū regōis innotuit nobis: πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνωρίσθη ἡμῖν, qm̄ frequēter facta sunt p̄lia in ὅτι πολλάκις ἐθλίβησαν πόλεμοι ἐν τῇ regiōe. simon aūt mattathie filius filiis χώρᾳ. σίμων δὲ ὁ μακκαβαῖος ὁ υἱὸς τῶν υἱ orū iarib τ fratres ei⁹ dederūt se ip ὧν ἰαρὶβ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔδωκαν ἑαυ= sos ad piculo: τ restiterūt aduersa τοὺς τῶν κινδύνων, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναν rios gētis sue: vt starent sancta ip τίοις τ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως στήσωσιν τὰ ἅγια αὐ sor⁹ τ lex. τ glia magna glorificauerūt τῶν καὶ ὁ νόμος· καὶ ἐδόξασαν μεγάλα δόξασαν τὸ gētē suā. τ cōgregauit ionathas gētē su= ἔθνος αὐτῶν· καὶ ἤθροισε Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐ am. τ fact⁹ est eis p̄ncipe sacerdotū: τ appo τῶν· καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἀρχιερεύς, καὶ προσε sit⁹ ē ad ppl̄m suū. τ voluerūt inimi τέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχ ci eor⁹ ascēdere in regionē eo θροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐ rū vt cōtererēt regionē illor⁹ τ extē τῶν τοῦ ἐκτρίψαι τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἐκτεῖ dēt manū in sanctā eor⁹. tūc surrexit si νειν χεῖρα ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν· τότε ἀνέστη σί mon τ pugnauit pro gēte sua. τ mon καὶ ἐπολέμησεν περὶ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ· καὶ expēdit pecuniaꝝ multas ex suo. τ ἐδαπάνησεν χρήματα πολλὰ τῶν ἰδίων· καὶ armauit viros exercit⁹ gē ὡπλοδότησεν τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθ tis sue: τ dedit eis stipēdia. τ mu νους αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς διφώνια· καὶ ὠ nuit ciuitates iudee τ beth= χύρωσεν τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας καὶ τὴν Βαιθ sura q̄ in finib⁹ iudee: vbi erāt σουρὰν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας, οὗ ἦν arma hostiū pri⁹. τ posuit ὅπλα τῶν πολεμίων τὸ πρότερον· καὶ ἔθετο

D.

illic presidiū viros iudeos. τ ioppen
ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρ̄ ἰουδαίους, καὶ ἐόπωσεν
munivit q̄ in mari: τ ga
ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν γα
zara q̄ in finib⁹ azoti in q̄ habitabāt
ζαρα τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων ἀζώτ ἐν ᾗ κατῴκουσαν
hostes pri⁹ illic. τ collocauit
ἐκ πολεμίους τὸ πρότερον ἐκεῖ. καὶ κατῴκισεν
illic iudeos. τ ꝯclusa apta erāt ad
ἐκεῖ ἰουδαίους. καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν πρὸς
hoc coreptionē posuit in eis. τ
τὴν ἑαυτῶν ἐπανόρθωσιν ἔθετο ἐν αὐτοῖς. καὶ
vidit ppls fidē simonis τ
εἶδεν ὁ λαὸς τὴν πίστιν τοῦ σίμωνος καὶ τὴν
gliam quā cogitauit facere gēti
δόξαν ἣν ἐβουλεύσατο ποιῆσαι τῷ ἔθνει
sue: τ posuerūt eū duce sue
αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῶν
τ principē sacerdotū: q̄ ipe fecit
καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ αὐτὸν ποιῆσαι
ois hec. τ iusticiā τ
πάντα ταῦτα. καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν
fidē quā cōfirmauit gēti sue. τ
πίστιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ. καὶ
q̄siuit oi modo exaltare ppls
ἐζήτησε πάντι τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν
sui. τ in diēb⁹ ei⁹ ꝓsperatū ē
αὐτοῦ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐοδώθη
in manib⁹ ei⁹: vt tollerent gētes
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, τοῦ ἐξᾶραι τὰ ἔθνη
de regione ipor⁹ τ q̄ sunt in ciuitate
ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει
dauid q̄ in hierlm. q̄ fecerūt sibi
δαυὶδ τοὺς ἐν ἱερ̄λ. οἱ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
arcē de q̄ egrediebant τ cōtaminabāt in
ἄκραν ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο καὶ ἐμίαινον κύ
circuitu sanctor⁹ τ faciebāt plagā ma
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐποίουν πληγὴν μεγά
gnā in castitate. τ collocauit in ea
λην ἐν τῇ ἁγνείᾳ, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ
viros iudeos: τ munivit eā
ἄνδρας ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν
ad tutamētū regionis τ ciuita
πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλε
tis. τ exaltauit muros hierlm. τ
ως. καὶ ὕψωσε τὰ τείχη ἱερουσαλήμ. καὶ ὁ
rex demetri⁹ statuit ei sūm
βασιλεὺς δημήτριος ἔγνωσεν αὐτῷ τὸν ἀρ
mū sacerdotiū sm oia. τ fecit e⁹
χιερωσύνην κατὰ πάντα. καὶ ἐποίησεν αὐ
tum ex amicis suis: τ glificauit eū glia
τὸν ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξῃ
magna. auditū ē eū q̄ appellant
μεγάλῃ. ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται οἱ
iudei a romanis amici τ so
Ἰουδαῖοι ὑπὸ ῥωμαίων φίλοι καὶ σύμμα
ci. τ q̄ occurrerūt legatis
χοι. καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς πρεσβεύσεσι
simonis glriose. τ qz placuerunt in
σίμωνος ἐνδόξως. καὶ ὅτι ἐδικαίωσαν οἱ ἰου
dei τ sacerdotes esse eor⁹ simo
δαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ εἶναι αὐτῶν σίμω
nē ducē τ sūmū sacerdotē in seculū
να ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα
donec resurgat ꝓpheta fidelis τ vt
ἕως τοῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστὸν καὶ τοῦ
sit sup eos dux. τ vt curasit
εἶναι ἐπ' αὐτὸν στρατηγόν. καὶ ὅπως μέλῃ
ei de sanctis cōstituere p eū
αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθίσαι ἐπ' αὐτοῦ
sup opa eor⁹ τ sup regionē
ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας

illic presidiū viros iudeos. Et ioppē mu
nivit q̄ erat ad mare: & gazarā q̄ est in
finibus azoti: in qua hostes antea habi
tabant: & collocauit illic iudeos & que
cunq; apta erant ad correptionem eo=
rum posuit in eis: & vidit populus aptū
simonis & gloriam quam cogitabat fa
cere genti sue: & posuerunt eum duce
suum & principem sacerdotum: eo q̄
ipse fecerit hec omnia: & iusticiam & fi
dem quam conseruauit genti sue: & ex
quisiuit omni modo exaltare populu
suum: & in diebus eius prosperatum est
in manibus eius vt tollerentur gentes
de regione ipsorum: & qui in ciuitate
dauid erant in hierusalem in arce de q̄
procedebant & contaminabant omnia
que in circuitu sanctorum sunt: & infe
rebant plagam magnā castitati: & col=
locauit in ea viros iudeos ad tutamentū
regionis & ciuitatis: & exaltauit muros
in hierusalem. Et rex demetrius sta=
tuit illi sūmum sacerdotium: secundu
hec fecit eum amicum suum: et glorifi=
cauit eum gloria magna. Audiuit enim
q̄ appellati sunt iudei a romanis ami=
ci & socii & fratres: & quia susceperunt
legatos simonis glorioſe: & qua iudei
& sacerdotes eorum consenserunt eu
esse ducem suum: & sūmum sacerdotē
in eternum donec surgat propheta fi=
delis & vt sit super eos dux: & vt cura=
esset illi pro sanctis: & vt constitueret
prepositos super opera eorum & super
regionem: & super arma & super presi=
dia: & cura sit illi de sanctis: & vt audia=
tur ab omnibus: & scribantur in nomi
ne eius omnes conscriptiones in regio
ne: & vt operiatur purpura & auro: &
ne liceat vlli ex pplo et ex sacerdotib⁹
irritum facere aliquid horum: & contra
dicere his que ab eo dicuntur: aut con=
uocare conuentum in regione sine ipo
& vestiri purpura et vti fibula aurea: q
autem fecerit extra hec: aut irritum fe
cerit aliquid horum: reus erit. Et cō=
placuit omni populo statuere simone
et facere secundum verba ista: & susce=
pit simon: & placuit ei vt summo sacer
dotio fungeretur: & esset dux et prin=
ceps gentis iudeorum & sacerdotum: &
preesset omnibus: & scripturam istam
dixerūt ponere in tabulis ereis: & pone
re eas in peribolo sanctoru in loco ce
lebri. Exemplum autem eorum pone
re in erario: vt habeat simō et filii eius.

Capitulum decimum quintum.

ΘTmisit rex antiochus filius deme
trii epistolas ab insulis maris simo
ni sacerdoti: & principi gētis iudeorū
& vniuerse genti: & erant continentes
hunc modum. Rex antiochus simo=
ni sacerdoti magno et genti iudeoru
salutem. Quoniam quidam pestilen=
tes obtinuerunt regnum patrum no=
strorum: volo autem vendicare regnu
et restituere illud sicut erat antea: & ele
ctam feci multitudinem exercitus: & fe
ci naues bellicas. ooooooooooooooooo

τ sup arma τ sup munitio
καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ἐχυρω=
nes: τ vt cura sit ei de
μάτων, καὶ ὅπως μέλῃ αὐτῷ περὶ τῶν
sanctis. τ vt audiat ab oīb⁹
ἁγίων. καὶ ὅπως ἀκούηται ὑπὸ πάντων
τ vt scribant in nole eius
καὶ ὅπως γραφήσεται ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
oēs cōscriptiones in regiōe. τ vt
πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ. καὶ ἵνα ὡς
operiat purpura τ aurū ferat. P
περιβάλληται πορφύραν καὶ χρυσοφορῇ.
τ nō licebit vlli ex pplo τ sacer
καὶ οὐκ ἐξέσται οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱε=
dotib⁹ irritū facere aliqđ horū τ cōtradicere
ρέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντειπεῖν
ab eo dicēdis τ cōuoca=
τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ῥηθησομένοις καὶ ἐπισυρρύ=
re cōcutū in regiōe sine ipo. τ
ῆναι συνέδριον ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτοῦ. καὶ
vestiri purpura τ infibula
περιβάλλεσθαι πορφύραν καὶ ἱματιοσυν
ri fibula aurea. q̄ ãt ꝑter hec
δᾶναι πόρπην χρυσῆν. ὃς δ' ἂν παρὰ ταῦ
fecerit aut irritū fecerit deq̄ horū re⁹
τα ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων ἔνοχος
erit. τ placuit oi pplo statuere si=
ἔσται. καὶ ἤρεσε πᾶς ὁ λαὸς θεῖναι σί=
monē facere sm verba ista. A
μωνι ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.
τ suscepit simon τ placuit ei
καὶ ἐπεδέξατο σίμων καὶ ἠρέσκησεν αὐτῷ
mū sacerdotē τ esse ducē τ ꝓncipē gē G
ἱερατεύειν καὶ εἶναι στρατηγὸν καὶ ἐθναρχη=
tis iudeoꝝ. τ sacerdotū τ ꝑsc
τῶν ἰουδαίων. καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστατεῖν
oīb⁹. τ scripturā istā dixerūt
σαι πάντων. καὶ τὴν γραφὴν ταύτην θεῖναι
poni in tabulis ereis: τ statuere il=
θεῖναι ἐν πλαξὶ χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐ=
las in gibolo ſcōꝝ in loco cele=
τὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ ἐπι
bri. at exēpla eaꝝ poni in
σήμῳ. τὰ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν εἶναι ἐν τῷ
erario: vt habeat simon τ filij ei⁹.
γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃ σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ

ΘΤ misit antioch⁹ filius de= C.15.
Καὶ ἀπέστειλεν ἀντίοχος υἱὸς δη=
metrij regio epistolas ab
μητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ
insulis mario simoni sacerdoti τ
τῶν νήσων τῆς θαλάσσης σίμωνι ἱερεῖ καὶ
ꝓncipi gētis τ gēti iudeoꝝ. τ vniuerse gēti.
ἐθναρχῃ τῶν ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει.
τ erāt cōtinētes modū hūc.
καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον.
rex antioch⁹ simoni sacerdoti magno
βασιλεὺς ἀντίοχος σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ
τ ꝓncipi gētis τ gēti iudeoꝝ gaudere. quo=
καὶ ἐθναρχῃ καὶ τῷ ἔθνει ἰουδαίων χαίρειν. ἐπει
niā viri pestilētes obtinuerūt re= A
δὴ ἄνδρες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βα=
gnū patrū nrorū: volo ãt
σιλείας τῶν πατέρων ἡμῶν, βούλομαι δὲ
vēdicare regnū: vt
ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως
restituā illud vt erat prius.
ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν πρότερον.
collegi ãt multitudinē exercitus: τ
ἐξελόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων, καὶ
parauī naues bellicas.
κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά. ooooo

volo ãt procedere p regionē:
βούλεμαι δὲ ἐκβῆσαι κατὰ τὴν χώραν,
vt vlciscar eos q̄ corruperūt
ὅπως μετέλθω τοὺς καταφθείραντας τὴν χώ
regionē nr̄am t q̄ desolauerūt ciuitates
ραν ἡμῶν καὶ πολλὰς κρημνικὰς πόλεις πολ
multas in regno. nūc ergo statuo tibi om
B λὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ· τῶν οὖν ἵστημί σοι πάν
nes ablationes q̄s remiserūt tibi q̄ ãte me
τα τὰ ἀφαιρέματα ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ
reges. t q̄cūq; alia dona remiserūt
βασιλεῖς· καὶ ὅσα ἄλλα ἀφέματα ἀφῆκάν
tibi t q̄miserūt tibi facere p̄cussurā p
σοι καὶ ἐπιτρέψάν σοι ποιῆσαι κόμμα τῆς
priū numismā regioni tuę. hierusalē ãt t sanc
τὸ νόμισμα τῆ χώρᾳ σου· ἱλὴμ δὲ καὶ τὴν ἁγίαν
tā esse libera. t oia arma q̄ fa
εἶναι ἐλευθέραν· καὶ πάντα τὰ ὁπλισθέντα καὶ
bricasti t munitiones q̄s cōstruxi
τετειχισμένας καὶ τὰ ἐχυρώματα ἃ ᾠκοδόμη
sti q̄s obtines: mancāt tibi. t oē debi
σας ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι· καὶ πᾶν ὀφεί
tū regiū t q̄ futura sūt regia:
λημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικά,
et nūc t in oē tp̄o re
C ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀπο
mittāt tibi. cū ãt cōstituerim⁹ re
φείλωσοι· ὡς δ' ἂν κατασκώμεθα τὴν βα
gnū nr̄m: glificabim⁹ te t gētē
σιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος
tuā t tēplū glia magna. vt mani
σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ· ὡς τι φα
festā fiat glia vr̄a i vniuersa
νερὰν γένεσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ
terra. ãno q̄rto t septuagesimo
τῇ γῇ. ἔτους τετάρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
t centesimo exiit antioch⁹ in terrā
καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν
patrū suoꝝ: t cōuenerūt ad eū
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθεν πρὸς αὐτὸν
oēs exercit⁹: ita vt pauci cēsē
πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι
rent tryphone. t p̄secut⁹ē eū antiochus
σὺν τρύφωνι. καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀντίοχος
rex. t venit in doā fugiēs
D ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς δῶρα φεύγων
p̄ mare. sciebat.n. q̄ cōgregata
ἐπὶ τῆς θαλάσσης. ᾔδει γὰρ ὅτι ἐπισυνῆκ
erāt in eū mala. t reliquerūt e
ται ἐπ' αὐτὸν τὰ κακά· καὶ ἀφῆκαν αὐ
um exercit⁹ t applicauit exercitū antio
τὸν αἱ δυνάμεις καὶ παρενέβαλεν ἀντίο
ch⁹ sup̄ doā. t eū eo duodeci decē mi
χος ἐπὶ δῶρα· καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυρι-
lia viroꝝ belligeratoꝝ t octo milia eq̄
άδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκτακισχίλιαι ἵπ
tū. t circuiuit ciuitatē t nauco
πεις· καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
as a mari cōgregauit: t erabat
ἐπὸ θαλάσσης συνῆψε, καὶ ἐθλίβε τὴν
ciuitatē a terra t mari.
πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης.
t nō sinebat vllū egredi t
καὶ οὐκ ἐάσειν οὐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ
ingredi. t venit numeni⁹ t
E ἐισπορεύεσθαι. καὶ ἦλθε νουμήνιος καὶ
q̄ dā eo ex roma habēs epīsto
οἱ παρ' αὐτοῦ ἐκ ῥώμης ἔχοντες ἐπιστο
las regib⁹ t regionib⁹: in
λὰς πρὸς βασιλεῦσι καὶ πρὸς χώρας, ἐν
q̄b⁹ scripta erāt hec. luci⁹ cōsul
αἷς ἐγέγραπτο τάδε· λεύκιος ὕπατος

Volo autem procedere per regionem: vt vlciscar in eos qui corruperunt regionem nostram: & qui desolauerunt ciuitates multas in regno meo. Nunc ergo statuo tibi omnes oblatiões quas remiserunt tibi ante me omnes reges: & quecunq; alia dona remiserunt tibi: & permitto tibi facere percussura; proprii numismatis in regione tua. Hierusalem autem sanctam esse et liberam: & omnia arma que fabricata sunt et presidia que construxisti que tenes manent tibi: & omne debitum regis: & que futura sunt regi ex hoc & in totum tēpus remittuntur tibi. Cum autem obtinuerimus regnum nostrum: glorificabimus te & gentem tuam et templum gloria magna: ita vt manifestetur gloria vestra in vniuersa terra. Anno centesimo septuagesimo quarto exiit ātiochus in terram patrum suorum: & conuenerunt ad eum omnes exercitus: ita vt pauci relicti essent cum tryphone. Et insecutus est eum antiochus rex: & venit doram fugiens per maritimam. Sciebat enim q̄ congregata sunt mala in eum: et reliquit eum exercitus. Et applicuit antiochus super doram cum centum viginti milibus virorum belligeratorum: & octo milibus equitum. Et circuiuit ciuitatem: & naues a mari accesserunt: & vexabant ciuitatem a terra & mari et neminem sinebant ingredi vel egredi. Venit autem numenius et qui cum eo fuerant ab vrbe roma habentes epistolas regibus & regionibus scriptas: in quibus continebantur hec. Lucius consul romanorum: ptolemeo regi salutem. Legati iudeorum venerūt ad nos amici nostri: renouantes pristinam amicitiam et societatem: missi a fimone principe sacerdotum et populo iudeorum. Attulerunt autem et clypeum aureum mīarum mille. Placuit itaq; nobis scribere regibus & regionibus vt nō inferāt illis mala: neq; impugnent eos: & ciuitates eorum & regiones eorum: et vt non ferant auxilium pugnantibus aduersus eos. Visum autem est nobis accipere ab eis clypeum. si qui ergo pestilētes fugerint de regione ipsorum ad vos: tradite eos simoni principi sacerdotum: vt vindicet in eos secundum legem suam. Hec eadem scripta sunt demetrio regi: & attalo: & arabe. et arsaci: & in omnes regiones & sampsame: & spartanis: delo: & mido: & sitione: & carie: & samum: & pamphilias: & lyciam: & alicarnasum: & rhodum: & faselida: & choo: & siden: & arado: & gortynam: & gnidum: & cyprum: & cyrenen. Exemplum autem eorum scripserunt simoni principi sacerdotum et populo iudeorum. Antiochus autem rex applicuit castra in dora; secundo: admouens ei sęper manus: & machinas faciens & conclusit tryphonem ne procederet. Et misit ad

eum simon ooooooooooooooooooooooo

romanoꝝ ptolemeo regi gaudere:
ῥωμαίων πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν,οἱ
legati iudeoꝝ venerūt ad
πρεσβευταὶ τῶν ἰουδαίων ἦλθον πρὸς ἡ
nos amici nr̄i t socij renouā
μᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι ἀνανεού
tes q̄ ab initio amicitiā t societa
μενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμα
tē: missi a simone
χίαν, ἀπεσταλμένοι ὑπὸ σίμωνος τοῦ
p̄incipe sacerdotū t pp̄lo iudeoꝝ.
ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν ἰουδαίων·
attulerūt ãt clypeū aureū mināꝝ
ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἐπὶ μνῶν
quinq; miliū. placuit igit nobis scribere
πεντακισχιλίων· ἔδοξεν οὖν ἡμῖν γράψαι
regib⁹ t regionib⁹: vt
τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως
nō querāt eis mala. t ne im
μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακὰ· καὶ μὴ πο
pugnēt eos t ciuitates eo
λεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐ
rū t regionē eoꝝ: t vt nō
τῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ
auxilient̄ ipugnātib⁹ eos.
συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν αὐτούς·
visū ē ãt nobis accipe clypeū ab
ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα πα
eis. si q̄ ergo pestilētes fuge
ρ' αὐτῶν. εἴ τινες οὖν λοιμοὶ διαφύ
rūt de regione illoꝝ ad vos:
γασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς,
tradite eos simoni p̄ncipi sacerdotū:
παραδοθῆναι αὐτοὺς σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt vindicet in eos ꝑm legē
ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον
suā. t hec scripta demetri⁹
αὐτῶν· καὶ ταῦτα ἐγράφη δημητρίῳ τῷ
regi t attalo t arathe t ar
βασιλεῖ καὶ ἀτταλῳ καὶ ἀράθῃ καὶ ἀρ
sace t in oēs regiōes t
σάκῃ καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας καὶ
sampsame t spartiatis: t in de
σαμψαμὴ καὶ σπαρτιάταις, καὶ εἰς δῆ
lū t in mynd̄um t in sidonem t
λον καὶ εἰς μύνδον καὶ εἰς σιδῶνα καὶ
in caridem t in sami t
εἰς τὴν καρίδα καὶ εἰς σάμον καὶ τὴν
pāphiliam. t in lyciam t in
παμφιλίαν· καὶ εἰς τὴν λυκίαν καὶ εἰς
alicarnassum t in co t in siden
ἁλικαρνασσὸν καὶ εἰς κῶ καὶ εἰς σίδην
t in aradon et in phaselidem t
καὶ εἰς ἄραδον καὶ εἰς φασηλίδα καὶ
in gortynam t gnidum t cyprum t
εἰς γόρτυναν καὶ κνίδον καὶ κύπρον καὶ
cyrenen. at exēplū eoꝝ scri
κυρήνην· τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔγ
psērūt simoni p̄ncipi sacerdotū. ātioch⁹
γραψαν σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ· ἀντίοχος
ãt rex castra applicuit in do
δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ δῶ
rā sedido: admouēs sēm
ρα ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπα
per ei man⁹ t machinas fa
γὰς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποι
ciēs. t cōclusit tryphonē
ούμενος· καὶ συνέκλεισε τὸν τρύφωνα
ꝑ̄ ingredi t egredi
τοῦ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι·
t misit ei simon
καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ σίμων ooooooo

duo milia viroꝝ electoꝝ vt auxiliarent
δισχιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι
ei ⁊ argẽtũ ⁊ auꝝ ⁊ vasa
αὐτῷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη
copiosa. ⁊ nõ voluit ea accipe
ἱκανά· καὶ οὐκ ἠβούλετο αὐτὰ δέξασθαι
sed rupit ꝺ̃a q̃ pepigit cũ eo
ἀλλ' ἢ ἐτήρησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ τὸ
prius: ⁊ alienat⁹ est ab eo. ⁊ mi=
πρότερον, καὶ ἀλλετρίου τὸ αὐτῷ. καὶ ἀπέ=
sit ad eũ athenobiũ vnũ de amicis
στειλε πρὸς αὐτὸν Ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων
suis⁹ collocutuꝝ eũ ipo dicẽs. vos
αὐτοῦ καὶ ἐλογισάμην αὐτῷ λέγων· ὑμεῖς
obtinetis ioppen ⁊ gazarã
κατακρατεῖτε τῆς Ἰώππης καὶ Γαζάρων
⁊ arcẽ q̃ in hierlm ciuitates
καὶ τὴν ἄκρας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλεις
regni mei. fines eaꝝ desola
τῆς βασιλείας μου· τὰ ὅρια αὐτῶν ἠφανί=
stis ⁊ fecistis plagã magnã in
σατε καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terrã. ⁊ dñati estis loco⁹ multoꝝ
τῆς γῆς· καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν
in regno meo. nũc ergo tradite
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· νῦν οὖν παράδοτε τὰς
ciuitates q̃s occupastis. ⁊ tributa
πόλεις ἃς κατελάβεσθε καὶ τοὺς φόρους
loco⁹ ind⁹ dñati estis finiũ
τῶν τόπων ὧν κατεκυριεύσατε τῶν ὁρίων
q̃ sunt extra iudeã. si aũt nõ: date
τῶν ἐκτὸς τῆς Ἰουδαίας. Εἰ δὲ μή, δότε
pro eis quingẽta talenta argẽti
ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου
⁊ exterminiũ q̃ exterminastis: ⁊
καὶ τῆς καταφθορᾶς ἣς κατεφθείρατε, καὶ
tributoꝝ loco⁹ alia talẽta
τῶν φόρων τῶν τόπων ἄλλα τάλαντα
quingẽta. si aũt nõ: aduenietes expu=
πεντακόσια, εἰ δὲ μή, παραγενόμενοι ἐκ πο=
gnabim⁹ vos. ⁊ venit athenobi⁹ ami
λεμήσομεν ὑμᾶς. καὶ ἦλθεν Ἀθηνόβιος φί=
cus regis in hierusalẽ: ⁊ vi
λος τοῦ βασιλέως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶ
dit gliam simonis ⁊ abacũ eã
δεν τὴν δόξαν Σίμωνος καὶ κυλικεῖον μετὰ
vasis aureis ⁊ argẽteis ⁊ appa
χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων καὶ παρα=
ratũ copiosũ: ⁊ obstupuit. ⁊ nũciauit
σκευὴν ἱκανήν, καὶ ἐξέστη. καὶ ἀπήγγειλεν
ei verba regis. ⁊ respõ=
αὐτῷ τοὺς λόγους τ̃ βασιλέως. καὶ ἀπο=
dẽs simõ dixit ei. neq; terrã alie=
κριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ. οὔτε γῆν ἀλλο
nã sũpsim⁹ neq; aliena detinui=
τρίαν ἐλάφαμεν οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατή=
mꝰ. sed hereditatẽ patrũ
καμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων
nr̃oꝝ. ab aũt inimicis nr̃is iniuste in q̃dã
ἡμῶν. ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἐν τινι
tẽpe possessa est. nos vo opportunitatẽ ha
καιρῷ κατεκρατήθη. ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχον
bẽtes vẽdicam⁹ hereditatẽ patrũ
τες ἀντιλήμψεται τῆς κληρονομίας τῶν πατέ=
nr̃oꝝ. de aũt ioppe ⁊ gazara q̃ expo
ρων ἡμῶν. περὶ δὲ Ἰόππης καὶ Γαζάρων ἃς ἀπε=
stulas: he faciebãt in pplo plagã ma
στείλας, ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πληγὴν με
gnã ⁊ in regiõe nr̃a. hoꝝ dabi=
γάλην καὶ τῇ χώρᾳ ἡμῶν. τούτων δώσο
mꝰ talẽta cẽtũ. ⁊ nõ respõdit
μεν τάλαντα ἑκατόν, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη

duo mília virorum electorum in auxí=
lium: & argentum & aurum et vasa co=
piosa: & noluit ea accipere sed rupit om
nia que pactus est cum eo antea: & alie
nauit se ab eo: & misit ad eum athenobi
um vnum de amicis suis: vt tractaret cũ
ipso dicens. Vos tenetis ioppen & ga=
zaram: & arcem que est in hierusalez ci
uitates regni mei: fines earuz desolastis
et fecistis plagã magnã in terra: et domi
nati estis per loca multa in regno meo.
Nunc ergo tradite ciuitates quas occu
pastis: et tributa locorum in quibus do
minati estis extra fines iudee. Sin autez
date pro illis quingenta talenta argen=
ti: et exterminii quod exterminastis: &
tributorum ciuitatum: alia talenta qn=
genta. Sin autem veniemus et expugna
bimus vos. Et venit athenobius amicꝰ
regis in hierusalem & vidit gloriam si=
monis: & claritatem in auro & argen=
to: & apparatũ copiosum & obstupuit:
& retulit ei verba regis. Et respondit
ei simon: et dixit ei. Necꝫ alienam ter
ram sumpsimus: necꝫ alienam detine=
mus: sed hereditatem patrum nostro=
rum: que iniuste ab inimicis nostris ali
quo tempore possessa est. Nos vero tẽ=
pus habentes vendicamus hereditatez
patrum nostrorum. Nã de ioppe & ga=
zara: que expostulas: ipsi faciebant in
populo plagam magnã & in regione
nostra: horum damus talenta centum.
Et non respondit ei athenobiꝰ verbũ.
Reuersus autem cum ira ad regem re=
nunciauit ei verba ista: & gloriam simo
nis & vniuersa que vidit: & iratus est rex
ira magna. Tryphon autem fugit naui
in orthosaida. Et constituit rex cende=
beum ducem maritimum et exercituz
peditum & equitum dedit illi. Et man=
dauit illi mouere castra contra faciem iu
dee: & mandauit ei edificare cedronẽ:
& obstruere portas ciuitatis: & debella
re populum. Rex autez persequebatur
tryphonem. Et peruenit cendebeus tã=
nam: & cepit irritare plebem: & cõcul=
care iudeam & captiuare populum & in
terficere: & edificare cedronem. Et col
locauit: illic eqtes & exercitũ: vt egres=
si perambularent viam iudee sicut con
stituit ei rex.

Capitulũ decimũ sextum.

ΘT ascendit ioãnes de gazaris & nũ
ciauit simoni patri suo que fecit cẽ
debeus in populo ipsorum. Et vocauit
simon duos filios suos seniores iudam
et ioannẽ: & ait filis. Ego et fratres mei
& domus patris mei expugnauim⁹ hos=
tes israel ab adolescentia vsq; in hunc
diem: & prosperatum est in manib⁹ no
stris liberare israel aliquotiens. Nunc
autem senui: sed estote loco meo & fra
tris mei: & egressi pugnate pro gente
nostra. Auxilium vero de celo vobiscuz
sit. Et elegit de regione viginti milia

ei verbũ. reuersus ẽ aũt ei ira ad
αὐτῶν λόγον. ἀπεστράφη δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς
regẽ: ⁊ renũciauit ei
τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τοὺς
verba ista ⁊ gliã simonis ⁊
λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν Σίμωνος καὶ
vniuersã q̃ vidit: ⁊ iratꝰ est rex
πάντα ὅσα εἶδεν, καὶ ὠργίσθη ὁ βασι=
ira magna. tryphõ aũt ascẽdit
λεὺς ὀργὴν μεγάλην. Τρύφων δὲ ἐνέβαι=
in naue fugit in orthosiada. ⁊ cõ
νεν εἰς πλοῖον φυγεῖν εἰς Ὀρθωσιάδα. καὶ κα
stituit rex cẽdebeũ in
τέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν κενδεβαῖον ἐπὶ
ducẽ maritime: ⁊ exercitꝰ pe=
στρατηγὸν τῆς παραλίας, καὶ δυνάμεις τε
destres ⁊ equestres dedit ei. ⁊ mã
ζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ ἐνε
dauit ei castrametari cõtra fa=
τείλατο αὐτῷ παρεμβαλεῖν κατὰ πρόσω
ciẽ iudee. ⁊ mãdauit ei edi=
πον τῆς Ἰουδαίας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκο
ficare cedron ⁊ munire
δομῆσαι τὴν κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς
portas: ⁊ vt debellet pplm. at
πύλας, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν. ὁ δὲ
rex psequebaꝫ tryphonẽ. ⁊ que=
βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν Τρύφωνα. καὶ παρε
bat cẽdebeꝰ in iamnian. ⁊ cepit
βάλετο κενδεβαῖος εἰς Ἰάμνειαν. καὶ ἤρξατο
irritare plebẽ ⁊ intrare in
παροξύνειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς
iudeã ⁊ captiuare po
τὴν Ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λα
pulũ ⁊ interficere. ⁊ edificauit ce=
όν καὶ φονεύειν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν κε=
dron: ⁊ collocauit illic eqtes ⁊ exercitꝰ
δρών, καὶ ἔπεμψεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις
vt egressi pambularẽt viaꝫ
ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδοὺς τῆς
iudee sicut cõstituit ei rex.
Ἰουδαίας κατὰ συνέταξεν αὐτῷ βασιλεύς.

C.16.

ΘT ascẽdit ioãnes de gazaris: ⁊
Καὶ ἀνέβη Ἰωάννης ἐκ Γαζάρων, καὶ
nũciauit simoni patri suo q̃ facie=
ἀπήγγειλε Σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ ἐποιεῖ
bat cẽdebeꝰ. ⁊ vocauit simon
κενδεβαῖος. καὶ ἐκάλεσε Σίμων τοὺς
duos filios suos seniores iudam
δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδαν
⁊ ioãnem ⁊ ait eis. ego ⁊ fra
καὶ Ἰωάννην καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ
tres mei ⁊ domꝰ patris mei expugnaui
φοί μου καὶ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμή=
mꝰ hostes israel ab adolesc
σαμεν τοὺς πολεμίους Ἰσραὴλ ἐκ νεότη
entia vsq; in hodiernũ diẽ. ⁊ prosper̃ ẽ in
τος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ εὐοδώθη ἐν
manibꝰ nr̃is liberare israel plu
ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν Ἰσραὴλ πολ
ries. nũc aũt senui. ⁊ vos aũt in
λάκις. νῦν δὲ γεγήρακα. καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ
mia sufficientes estis i ẽnia. estote pro
ἐλεεῖ καθὼς ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι γίνεσθε ἀντὶ ἐ
me ⁊ fratre meo: ⁊ egressi pu=
μοῦ καὶ τ̃ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπὲρ
gnate pro gẽte nr̃a. ⁊ de
μαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. ἡ δὲ ἐκ
celo auxiliũ sit vobiscũ. ⁊
τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια μετ' ὑμῶν. καὶ
elegit de regione viginti milia
ἐπέλεξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας

F

G

A

viroꝝ belligeratoꝝ ꝛ equites: ꝛ profecti
ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθη
sunt ad cendebeū: ꝛ dormierūt in
σαν εἰς βηθαβαρά, καὶ ἐκαμίσησαν ἐν
modin. ꝛ surgentes mane abierūt
μωδείν. καὶ ἀναστάντες τὸ πρωὶ ἐπορεύοντο
B in cāpū. ꝛ ecce exercit⁹ multꝰ in
εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς
obuiā eis pedestris ꝛ equeꝝ. ꝛ
συνάντησιν αὐτοῖς πεζικὴ καὶ ἱππεῖς. καὶ
torrēs erat inter ipsos. ꝛ admouit
χειμάρρους ἦν ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ παρεμ
castra cōtra faciē eoꝝ ipse ꝛ po
βαλεν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λα
pul⁹ eiꝰ. ꝛ vidit pplm trepidātē ad trāſ
ὸς αὐτοῦ. καὶ εἶδεν τὸν λαὸν διλούιθον διαπε
fretādū torrentē: ꝛ trāsfretauit pri
ράσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶ
mꝰ. ꝛ viderūt eū viri ꝛ trāsie
τος. καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες καὶ διεπέρα
rūt post eū. ꝛ diuisit pplm ꝛ
σαν κατόπισθεν αὐτοῦ. καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ
C edres in medio pedituꝫ. at eos
τοὺς ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν. καὶ ἦν ὁ ἐχθρὸς
tanus aduersariorꝝ multꝰ valde. ꝛ
τῶν ὑποταγτίων πολλὰ σφόδρα. καὶ
cecinit tubis. ꝛ puerꝰ ē ifugā
ἐσάλπισε πᾶς σάλπιγξι. καὶ ἔτροπωθη
condebeꝰ ꝛ castra eiꝰ. ꝛ ceciderūt
κεν διλβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ. καὶ ἔπε
ex eis vulnerati multi. at re
σον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί. οἱ δὲ κα
siduiꝫ fugerūt in munitionē. tūc
ταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ἰσχύρωμα. τότε
vulnerat⁹ est iudas frater ioannis: cui
ἐτραυματίσθη ἰούδας ὁ ἀδελφὸς ἰωάννου, ἰω
nes ꝰ insecut⁹ est eos donec venit in ci
άννης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἦλθεν εἰς κε
dron quā edificauit. ꝛ fugerūt vsq; ad
δρὼν ἣν ὠκοδόμησε. καὶ ἔφυγον ἕως εἰς πύρ
turres q̄ in agro azoti. ꝛ succē
γους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ ἀζώτου. καὶ ἐνεπύ
dit eā in igne: ꝛ ceciderūt ex eis
ρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν
ad viros duomille. ꝛ reuersus est in trā
εἰς ἄνδρας δισχιλίους. καὶ ἀπεστράφη εἰς γῆν
D iudā cū pace. ꝛ ptolemeꝰ filiꝰ abu
ἰούδα μετ' εἰρήνης. καὶ πτολεμαῖος ὁ τοῦ ἀβού
bi erat cōstitut⁹ dux in cāpo
βου ἦν κατεστραμμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον
hiericho. ꝛ habebat argentū ꝛ aurū multū.
ἱερειχώ. καὶ εἶχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πο
ſuerat enim gener sūmi sacerdotis. ꝛ exaltatus e
λύ, ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ ὑψώθη
cor eiꝰ: ꝛ voluit obtinere
ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐβουλήθη κατακρατῆσαι
regionē. ꝛ volebat dolo aduersus simonē
τῆς χώρας. καὶ ἐβούλετο δόλῳ κατὰ σίμωνος
ꝛ filios eiꝰ tollere eos. simon aūt erat
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς. σίμων δὲ ἦν
perambulās ciuitates q̄ in regiōe ꝛ sollici
περιπολῶν τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φρον
tudinē gerēs de eis. ꝛ descēdit
τίδων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν. καὶ κατέβη
in hiericho ipe ꝛ mathathias ꝛ iudas
εἰς ἱεριχὼ αὐτὸς καὶ ματτατίας καὶ ἰούδας
filij eiꝰ anno septimo ꝛ septuagesimo
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
ꝛ octauo in mēse vndecimo: hic mēsis sa
καὶ ὀγδόου ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν σα
bat. ꝛ suscepit eos filiꝰ abubi in
βάτ. καὶ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ τοῦ ἀβούβου υἱὸς

virorum belligeratorum & equites: &
profecti sunt ad cendebeum & dormi-
erunt in modin. Et surrexerunt ma
ne & abierunt in campum. Et ecce exer
citus copiosus in obuiam illis: peditum
& equitum: & fluuius torrens erant in-
ter medium ipsorum. Et admouit ca-
stra contra faciē eorum ipse & populus
eius: & vidit populum trepidantē ad trāſ
fretandum torrentem & transfretauit
primus. Et viderunt eum viri: & trāsie-
runt post eum. Et diuisit populum & eq
tes in medio peditū. Erat autem equita
tus aduersariorū copiosus nimis. Et ex
clamauerunt sacris tubis: & in fugam cō
uersus est cēdebeus & castra eius: & ce-
ciderunt ex eis multi vulnerati: residui
autem in munitionem fugerunt. Tunc
vulnerat⁹ est iudas frater ioannis. Ioan
nes autē insecutus est eos donec venit
cedronē quam edificauit: & fugerūt vſ
q; ad turres q̄ erāt in agris azoti: & suc-
cēdit eas igni. Et ceciderūt ex illis duo
milia virorum: & reuersus est in iudeam
in pace. Et ptolemeus filius abobi cōsti
tutus erat dux in cāpo hiericho & habe
bat argentū & aurum multū. Erat enī
gener sūmi sacerdotis. Et exaltatus est
cor eius: & volebat obtinere regionem
& cogitabat dolum aduersum simonem
et filios eius vt tolleret eos. Simon aūt
perambulās ciuitates que erāt in regio
ne iudee: & sollicitudinē gerēs earū des
cendit in hiericho ipe & matathias fi-
lius eius & iudas: anno cētesimo septua
gesimoseptimo: mense vndecimo. Hic
est mensis sabath. Et suscepit eos filius
abobi in munitiunculam que vocatur
doch: cū dolo quā edificauit: & fecit eis
conuiuiū magnū: & abscōdit illic viros.
Et cū inebriatus esset simon & filii eius:
surrexit ptolemeus cū suis & sumpserū
arma sua: et intrauerūt in conuiuiū et
occiderūt eū et duos filios eiꝰ: & quosdā
pueros eiꝰ. Et fecit deceptionē magnā
in israel: et reddidit mala pro bonis. Et
scripsit hec ptolemeus: et misit regi vt
mitteret ei exercitū in auxiliū: et trade-
ret ei regionē et ciuitates eorū et tribu
ta. Et misit alios in gazam tollere ioan
nem: et tribunis misit epistolas vt veni
rent ad se: et daret eis argentum et au
rum et dona. Et alios misit occupare
hierusalem et montem templi. Et pre
currens quidam nunciauit ioanni in
gazara quia periit pater eius et fratres
eius: et quia misit te quoq; interfeci. Vt
audiuit autem vehementer expauit: et
comprehendit viros qui venerant per
dere eum: et occidit eos. Cognouit enī
quia querebant perdere eum. Et cete
ra sermonum ioannis et bellorum eius
et bonarum virtutum quibus fortiter
gessit: et edificii murorum quos extru
xit et rerum gestarum eius: ecce hec
scripta sunt in libro dierum sacerdotii
eius: ex quo factꝰ est princeps sacerdo
tum post patrem suum.

Explicit liber primus
Machabeorum.

munitiunculā vocatā doc cū do
ὸ ὀχυρωμάτιον ὃ καλοῦσιν δὼκ μετὰ δό
lo ꝙ edificauit. ꝛ fecit eis cōuiuiū
λου ὃ ὠκοδόμησε. καὶ ἐποίησεν ἀνδράσι πότον
magnū: ꝛ abscōdit illic viros. ꝛ cū
μέγαν, καὶ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας. καὶ ὅτε
inebriat⁹ cēt simon ꝛ filij eiꝰ: surrexit pto-
ἐμεθύσθη σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξανέστη πτο-
lemeꝰ ꝛ sui: ꝛ sumpserūt
λεμαῖος καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον τὰ
arma sua ꝛ irruerūt in simonē
ὅπλα αὐτῶν καὶ ἐπεισῆλθον τῷ σίμωνι
in cōuiuio: ꝛ occiderūt eū
εἰς τὸ συμπόσιον, καὶ ἀπέκτειναν ἀνδρὸν
ꝛ duos filios eiꝰ et q̄dā ꝛt puc
καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ καί τινας τῶν παι
ros eiꝰ. ꝛ fecit deceptionē magnā:
δαρίων αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἀπάτην μεγάλην
ꝛ reddidit mala pro bonis. ꝛ scri-
καὶ ἀπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. καὶ ἔγρα
psit hec ptolemeꝰ: ꝛ misit
ψε ταῦτα πτολεμαῖος, καὶ ἀπέστειλε τῷ
regi vt mitteret ei exercit⁹
βασιλεῖ ὅπως ἀποστείλῃ αὐτῷ δυνάμεις
in auxiliū ꝛ traderet regionē ei
εἰς βοήθειαν καὶ παραδῷ τὴν χώραν αὐτῷ
ꝛ ciuitates. ꝛ misit alios in
καὶ τὰς πόλεις. καὶ ἀπέστειλεν ἑτέρους εἰς
gazarā tollere ioannē. ꝛ tribu
γαζαρα ἆραι τὸν ἰωάννην. καὶ τοῖς χιλιάρ
nis misit epistolas vt venirēt
χοις ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς παραγενέσθαι
ad se: vt daret eis argētū ꝛ
πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον καὶ
aurū ꝛ dona. ꝛ alios misit
χρυσίον καὶ δόματα. καὶ ἑτέρους ἀπέστειλε
occupare hierlm ꝛ mōtē
καταλαβέσθαι τὴν Ἱερ̄μ καὶ τὸ ὄρος τοῦ
tēpli. ꝛ p̄currēs q̄dā nūciauit
ἱεροῦ. καὶ προδραμών τις ἀπήγγειλε
ioanni in gazara ꝙ ꝛt pater
Ἰωάννῃ εἰς γαζαρα ὅτι ἀπώλετο ὁ πατὴρ
eiꝰ ꝛ fratres eiꝰ: ꝛ q̄a misit
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπέστα
ꝛ te iterficere. ꝛ audiēs expauit
κε καὶ σὲ ἀποκτεῖναι. καὶ ἀκούσας ἐξέ-
vehemēter: ꝛ cōprehēdit viros q̄
σφόδρα, καὶ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας τοὺς
venerāt pdere eū ꝛ occidit
ἐλθόντας ἀπολέσαι αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν
eos. cognouit enī ꝙ q̄rebāt eū pde
αὐτούς. ἐπέγνω γὰρ ὅτι ζητοῦσιν αὐτὸν ἀπολέ
re. ꝛ cetera simonis ioānis
σαι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάννου
ꝛ belloꝝ eiꝰ ꝛ facino-
καὶ τῶν πολέμων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραγα-
rū eiꝰ q̄ fortiter gessit: ꝛ edifi-
θιῶν αὐτοῦ ὧν ἀνδραγάθησε, καὶ τῆς ὠκοδό
cij muroꝝ q̄s extruxit: ꝛ
μῆς τῶν τειχέων ὧν ὠκοδόμησε, καὶ τῶν
gestoꝝ eiꝰ. ecce hec scripta sunt
πράξεων αὐτοῦ. ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libris dieꝝ ꝓncipat⁹ sacerdotij eiꝰ:
ἐπὶ βιβλίων ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ,
ex q̄ factꝰ est ꝓnceps sacerdotū post pa-
ἀφ' οὗ ἐγένετο ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ
trē suum.
ρα αὐτοῦ.

Finis maccabeoꝝ primi.
Τέλος τῶν μακκαβαίων πρώτης.

MACCABEORVM secundus.
MAKKABAIΩN δεύτερον.

Incipit liber secũdus machabeorũ.

Ratrib⁹ q̃ sunt p
Τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς κατ'
egptũ iudeis gau
αἰγυπτον Ἰουδαίοις χαί
dere: fratres q̃ sũt i hie=
ροσ,οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἱερο
rosolymis iudei τ q̃
σολύμοις Ἰουδαῖοι καὶ οἱ
in regiõe iudee pacẽ bonã.
ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰουδαίας εἰρήνην ἀγαθήν.
τ bona faciat vobis de⁹. τ memierit
καὶ ἀγαθοποιήσαι ὑμῖν ὁ θεός. καὶ μνησθείη
testamẽti sui: q̃ ad abeaã τ
τῆς διαθήκης αὐτοῦ, τῆ πρὸς Ἀβραὰμ καὶ
isaac τ iacob fuor fuoꝝ fide
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν δούλων αὐτ τῶν πι
liũ. τ det vobis cor eiꝰ ad
στῶν. καὶ δῴη ὑμῖν καρδίαν πᾶσι εἰς τὸ
colendũ eũ τ faciãdũ ei⁹ volũ
σέβεσθαι αὐτὸν καὶ ποιεῖν αὐτοῦ τὰ θελή
tatẽ corde magno τ aia volẽ=
ματα καρδίᾳ μεγάλῃ καὶ ψυχῇ βουλομέ
te. τ adaperiat cor⁹ vr̃m in
νῳ. καὶ διανοίξαι τὴν καρδίαν ὑμῶν ἐν τῷ
lege sua τ in preceptis: τ
νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς προσάγμασι, καὶ
pacẽ faciat τ exaudiat vr̃as
εἰρήνην ποιῆσαι καὶ ἐπακοῦσαι ὑμῶν τῶν
ofones. τ reccõciliẽt vobis: τ nõ vos
δεήσεων. καὶ καταλλαγείη ὑμῖν, καὶ μὴ ὑμᾶς
deserat in tpe malo. τ nũc hic
ἐγκαταλίπῃ ἐν καιρῷ πονηρῷ. καὶ νῦν ὧδε
sumꝰ oratẽs pro vobis. regnãte
ἐσμὲν προσευχόμενοι περὶ ὑμῶν. Βασιλεύοντος
demetrio anno cẽtesimo sexagesimo nono:
τος δημητρίου ἔτους ἑκατοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἐνάτου,
nos iudei scripsim⁹ vobis in
ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι γεγράφηκαμεν ὑμῖν ἐν τῇ
tribulatiõe τ in ipetu q̃ supuenit nobis in
θλίψει καὶ ἐν τῇ ἁρπαγῇ τῇ ἐπιγενομένῃ ἡμῖν ἐν
annis istis: ex q̃ recessit iason τ
τοῖς ἔτεσι τούτοις, ἀφ' οὗ ἀπέστη Ἰάσων καὶ
q̃ cũ eo a sancta terra τ re=
οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς βασι
gno. τ succẽderũt portã τ effude
λείας. καὶ ἐπεπύρισαν τὸν πυλῶνα καὶ ἐξέχε
runt sãguinẽ inocẽtẽ. τ orauim⁹ dñm: τ exau=
αν αἷμα ἀθῷον. καὶ ἐδεήθημεν τοῦ κυ, καὶ ἐισα
diti sum⁹. τ obtulim⁹ sacrificia τ si=
κούσθημεν. καὶ προσηνέγκαμεν θυσίαν καὶ σε
milaginẽ: τ accẽdim⁹ lucernas τ ꝓpo
μίδαλιν, καὶ ἐξθήκαμεν τοὺς λύχνους καὶ προε
sum⁹ panes. τ nũc vt agatis
θήκαμεν τοὺς ἄρτους. καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς
dies scenophegie chaseleu mẽsis.
ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας τοῦ χασιλεῦ μηνός.
anno cẽtesimo octogesimo τ octauoq̃ sũt i
ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ καὶ ὀγδόου, οἱ ἐν
hierlm τ q̃ in iudea τ se=
Ἱεροσολύμοις καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ γε=
nat⁹ τ iudas aristobulo magi=
ρουσία καὶ Ἰούδας Ἀριστοβούλῳ διδασκά=
stro ptolemei regis: q̃ est ãt de
λῳ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ὄντι δὲ ἐκ τοῦ
christor̃ sacerdotũ gñe τ q̃ sũt in egp=
τῶν χρισθέντων ἱερέων γένους καὶ τοῖς ἐν Αἰγύ
pto iudeis: gaudere τ salutẽ.
πτῳ Ἰουδαίοις, χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν. ἐκ με
gnis piculis a deo liberati: ma
γάλων κινδύνων ὑπὸ τοῦ θεοῦ σεσωσμένοι, με
gnifice gr̃as agim⁹ ei: vt pote ꝓna re
γάλως εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ, ὡς ἂν πρὸς βα
gẽ dimicãtes. ipe enĩ ebullire fecit
σιλέα παρατασσόμενοι. αὐτὸς γὰρ ἐξέβρασε
eos q̃ pugnauerũt in sancta ciuitate.
τοὺς παραταξαμένους ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει.
in plida existẽs eiꝰ dux τ
Εἰς γὰρ περσίδα ἡγούμενος γὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ
circa ipm irresistibilis apparẽs esse exer
ἡ περὶ αὐτὸν ἀνυπέρατος δοκοῦσα εἶναι δύ
citꝰ: pcussi sunt in nanee tẽplo
ναμις, κατεπόντωσαν ἐν τῷ τῆς ναναίας ἱερῷ
decepcione vtãtib⁹ ipso q̃ circa
παραλογισμῷ χρησαμένων τῶν περὶ τὴν
nanẽã sacerdotib⁹. tãquã. n. simꝰ hitatur⁹ ei ea ad
ναναίαν ἱερέων. ὡς γὰρ συπεκδήσων αὐτῇ πα⁹
venit in locũ ipea antioch⁹ τ q̃
ρεγένετο εἰς τὸν τόπον ὅ, τε ἀντίοχος καὶ οἱ
cũ eo amici: vt acciperẽt pcu
σὺν αὐτῷ φίλοι, χάριν τ λαβεῖν τε χρήμα
nias in dotis rõne. τ cũ ꝓpossẽt eas
τα εἰς φερνῆς λόγον. καὶ προθέντων αὐτὰ τῶν
sacerdotes nanei: et ille ingressus esset cũ
ἱερέων τ ναναίου, κἀκείνου προσελθόντος μι
paucis intra ambitũ fani clau
τ' ὀλίγων εἰς τὸν περίβολον τ τεμένους, συγ
dẽtes tẽplũ postꝫ intrauit antioch⁹:
κλείσαντες τὸ ἱερὸν ὡς εἰσῆλθεν ἀντίοχος,
aperiẽtes laquearia occultũ por
ἀνοίξαντες τὴν τ φατνώματος κρυπτὴν ὑπο
tũ: mittẽtes lapides lapidauerũt
βολήν, βάλλοντες πέτρους συνεκρότησαν
ducẽ: τ mẽbra faciẽtes τ
τὸν ἡγεμόνα, καὶ μέλη ποιήσαντες καὶ τὰς
capita auferẽtes hijs q̃ extra erãt ꝓcesserũt.
κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρεγένοντο.
per oia benedict⁹ noster deus q̃ tradi
κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ τοὺς δι
dit impios. futuri agere in
κοὺς ἀσεβήσαντας. μέλλοντες ἄγειν ἐν
chaseleu dẽa τ vigesima purifica
τῷ χασιλεῦ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ καθα
tionẽ tẽpli necessariũ duxim⁹ significare
σμοῦ τ ἱεροῦ δέον ἡγησάμεθα διασαφῆσαι
vobis vt τ ipi agatis tãꝫ scenophegie
ὑμῖν ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε ὡς σκηνοπηγίας
τ ignis. qñ neemias postꝫ edificauit
καὶ τοῦ πυρὸς. ὅτε νεεμίας οἰκοδομήσας τὸ, τε
tẽplũ τ altare: obtulit sacrificiũ.
ἱερὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀνήνεγκε θυσίαν.
τ cũ qñ in plidẽ ducti sũt pres
καὶ ὡς ὅτε εἰς τὴν περσικὴν ἤγοντο ἡμῶν οἱ
patres: q̃ tũc erãt pũ sacerdotes acci=
πατέρες, οἱ τότε εὐσεβεῖς ἱερεῖς λαβόν=
pientes ab igne altaris occulte:
τες ἀπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου λαθραίως,
abscõderũt in cõcauitate putei ordine
κατέκρυψαν ἐν κοιλώματι φρέατος τοῦτον
habẽtio siccũ. in q̃ tutati sunt ita vt
ἔχοντος ἄνυδρον. ἐν ᾧ κατισφαλίσαντο οὕς
oĩb⁹ ignot⁹ esset loc⁹. ꝓte=
τι πᾶσιν ἄγνωστον εἶναι τὸν τόπον. διελ
ritio ũt annis multis qñ visum ẽ deo:
θόντων δὲ ἐτῶν ἱκανῶν ὅτε ἐδόκει τῷ θεῷ,
missus neemias a rege
ἐξαποστελεῖς νεεμίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως
ꝑsidis nepotes sacerdotũ
τῆς περσίδος τοὺς ἐκγόνους τῶν ἱερέων
q̃ abscõderunt misit ad
τῶν ἐκκρυψάντων ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ
ignẽ. vt narrauerũt nobis nõ inuenisse
πῦρ. ὡς διεσάφησαν ἡμῖν μὴ εὑρεῖν

ignē: sed aquā crassam. iussit eos
πῦρ, ἀλλὰ ὕδωρ παχύ. ἐκέλευσεν αὐτοὺς
haurietes ferre. vt ūt oblata sūt
ἀντιβάλλοντας φέρειν· ὡς δὲ ἀνοίχθη τὰ
sacrificia: iussit sacerdotes neemi
τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς νεεμί-
as aspergere aqua ipāq ligna t
ας ἐπιῤῥαίνειν τῷ ὕδατι τότε ξύλα καὶ
q erāt suppolita. vt ūt factū est t tē-
τὰ ἐπικείμενα. ὡς δὲ ἐθρίγο καὶ χρό-
p trāsijt q̄ sol refulsit pri-
νος διῆλθεν ὅτε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότε-
us nubilus erāt accēsa ē pyra magna.
ρον ἐπισκιὴς ὢν ἀνῆφθη πυρὰ μεγάλη.
adeo vt mirarent oēs. ofonē ūt
ὥστε θαυμάσαι πάντας. προσευχὴν δὲ
fecerūt sacerdotes cōsumato
ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς
sacrificio t sacerdotes t oēs inchoan
θυσίας ὅτε ἱερεῖς καὶ πάντες κατῆρχο
te ionatha: ac relicto respōdēnibꝰ
μένου Ἰωνάθου, τῶν δὲ λοιπῶν ἐπιφωνούν-
vt neemias. erat ūt oratio mo-
των ὡς Νεεμίου. ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τρό-
dū habēs hūc. dñe dñe deꝰ
πον ἔχουσα τοῦτον. κύριε κύριε ὁ θεὸς ὁ
oim creator terribilis t fortis t
πάντων κτίσης ὁ φοβερὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ
iustꝰ t misericors solꝰ rex t
δίκαιος καὶ ἐλεήμων ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ
bonꝰ solꝰ ῥūdāo: solꝰ iustꝰ
χρηστὸς ὁ μόνος χορηγός, ὁ μόνος δίκαιος
G t oīpo t eternꝰ: liberās
καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ διασώζων
tsrl' ab oī maloꝝ q̄ fecisti
τὸν Ἰσραὴλ ἐκ παντὸς κακοῦ, ὁ ποιήσας
patres electos: t sanctificasti e-
τοὺς πατέρας ἐκλεκτούς, καὶ ἁγίασας αὐ-
os: accipe sacrificiū pro oī
τούς, πρόσδεξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς
pplo tuo tsrl: t custodi par
τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ διαφύλαξον τὴν με-
tē tuā t sanctifica: cōgrega
ρίδα σου καὶ καθάγιασον, ἐπισυνάγαγε τὴν
dispsionē nr̄am. libera eos q̄ ser
διασποράν ἡμῶν. ἐλευθέρωσον τοὺς δουλεύ-
uiūt in gētibꝰ cōspectꝰ t
οντας ἐν τοῖς ἔθνεσι τοὺς ἐξουθενημένους καὶ
aspice in eis q̄ afflicti sūt gētes
βδελυκτοὺς ἔσται. καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη
q tu es deꝰ nr̄. affligē op-
ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν. βασάνισον τοὺς κα-
A primentes
τακυριεύοντας καὶ ὑβρίζοντας ἐν ὑπε-
tis. planta pplin tuā in
ρηφανίᾳ. καταφύτευσον τὸν λαόν σου εἰς
loco sancto tuo sicut dixit moy
τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου καθὼς εἶπε μωυ-
ses. at sacerdotes psallebāt hymnos.
σῆς. οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπῴδαλλον τοὺς ὕμνους.
posq̄ ūt cōsūptū ē sacrificiū: t
Deut. 34.a. καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ
B reliqua aq̄: neemias ius-
τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ νεεμίας ἐκέ-
sit lapideos maiores profundi. vt ūt
λευσε λίθους μείζονας καταχεῖν· ὡς δὲ
hoc factū ē flāma accēsa est. at ab
τοῦτο ἐξεκαύθη φλὸξ ἀνῆφθη. τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ
altari reluctē lumie cōsum
θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδά-
pta est. vt ūt manifesta facta est res
πανήθη. ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο τὸ πρᾶγ-

ignem sed aquam crassam. Et iussit eos
haurire & afferre sibi: et sacrificia q̄ im
posita erāt iussit sacerdos neemias asper-
gi ipsa aqua & ligna et que erant suppo
sita. Vtq; hoc factum est et tempus
affuit quo sol refulsit qui prius erat in
nubilo: accensus est ignis magnus ita
vt omnes mirarentur. Orationem au-
tem faciebant omnes sacerdotes dum
consumaretur sacrificium ionatha in
choante ceteris autem respondentibꝰ.
Et neemie erat oratio hunc habēs mo
dum. Domine deus omnium creator
terribilis & fortis iustus & misericors q
solus es bonus rex solus prestans solus
iustus & omnipotens & eternus: qui li-
beras israel de omni malo: qui fecisti pa
tres electos & sanctificasti eos: accipe sa
crificium pro vniuerso populo tuo isra
el: & custodi partem tuam & sanctifica.
Congrega dispersionem nostram: libe
ra eos qui seruiunt gentibus & contem
ptos & abominatos respice vt sciant gē
tes quia tu es deus noster. Affligе op-
primentes nos: & contumeliā facientes
in superbia. Constitue populum tuum
in loco sancto tuo: sicut dixit moyses.
Sacerdotes autem psallebant hymnos
vsq; quo consumptum esset sacrificiū.
Cum autem consumptum esset sacrifi
cium: ex residua aqua neemias iussit la-
pides maiores perfundi. Quod vt fa-
ctum est: ex eis flāma accensa est: sed ex
lumine quod refulsit ab altari consum-
pta est. Vt vero manifestata est res nun
ciatum est regi persarum: q̄ in loco in
quo ignem absconderant hi qui trans
lati fuerant sacerdotes aqua apparuit:
de qua neemias & qui cum eo erāt pu-
rificauerunt sacrificia. Considerans au
tem rex & rem diligenter examinans:
fecit ei templum vt probaret quod fa-
ctum erat. Et cum probasset sacerdoti
bꝰ donauit multa bona: & alia atq; alia
munera: & accipiens manu sua tribue-
bat eis. Appellauit autem neemias hūc
locum nephthar: qđ interpretatur pu-
rificatio. Vocatur autem apud plures
nephi. Ga.2.

INuenitur autem in descriptionibꝰ
hieremie pphete q̄ iussit eos ignez
accipere qui transmigrabātur vt signi-
ficatum est: & vt mandauit transmigra
tis. Et dedit illis legem ne obliuisce-
rentur precepta domini: & vt non exer
rarent mentibꝰ vidētes simulachra au
rea & argentea & ornamenta eorum.
Et alia huiusmodi dicēs hortabatur ne
legē āmouerent a corde suo. Erat au-
tem in ipsa scriptura quomodo taber-
naculum & arcam iussit propheta diui-
no responso ad se facto comitari secum
vsq; quo exiit in montem: in quo moy
ses ascendit & vidit dei hereditatem. Et
veniens ibi hieremias inuenit locū spe
lunce: & tabernaculum & arcam & alta
re incensi intulit illuc & ostium obstru-
xit. Et accesserunt quidam simul qui
sequebātur vt notarent sibi locū: & nō
potuerūt inuenire. Vt aūt cognouit hie
remias culpans illos dixit q̄ ignotus

τ renūciatū ē regi per-
μα. καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ τῶν περ-
sarū q̄ in loco vbi ignē absco-
σῶν ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ πῦρ ἀπε-
derūt q̄ trāslati fuerāt sacerdotes: aq̄
κρυψαν οἱ μεταχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ
apparuit ex qua t neemias pu
ἐφάνη ἀφ' οὗ καὶ ἐν πρῶτον νεεμίας κύ-
rificauit sacrificiū. circūsepīēs āt
ρισαν τὰ τῆς θυσίας. περιφράξας δὲ ὁ
rex tēplū fecit vt pbaret
βασιλεὺς ἱερὸν ἐπείνασε δοκιμάσας τὸ
rem. t q̄bꝰ gratificabat rex
πρᾶγμα. καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς
multa diuersa accipiebat t da-
πολλὰ διάφορα λαμβάνει καὶ μετεδί-
bat. appellauit āt neemias
δου. προσκηγόρευσαν δὲ οἱ πρῶτον νεεμίαν
hoc nephthar: qđ interpretat purificatio. vo
τὸν νέφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός. κα-
cat āt apud multos nephthar.
λεῖται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς νέφθαρ. 2.

IMacnit āt in descriptionibꝰ
Εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἐγγραφαῖς
hieremias pphēta q̄ iussit de
ἱερεμίας ὁ προφήτης ὅτι ἐκέλευσε τοῦ
igne accipe eos q̄ trāslnigrabāt vt si-
πυρὸς λαβεῖν τοὺς μεταβιβιβάσους ὡς σε
gnificatū ē. t vt mādauit trāslni
σήμαντται. καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μετα-
gratis pphēta dāo eis
βιβάσοις ὁ προφήτης δοὺς αὐτοῖς τὸν
legē: vt nō obliuiscant p̄cepto-
νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμά-
rū dñi: t vt nō aberra-
των τοῦ κυρίου, καὶ ἵνα μὴ ἐκπλανη-
rēt mētibꝰ vidētes simula
θῶσι ταῖς διανοίαις βλέποντες ἀγάλ-
chra aurea t argētea t q̄ circa
ματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν περὶ
ea ornamētū. t alia huiusmodi dicēs:
αὐτὰ κόσμον, καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων,
hortabat ne amouerēt legē a
παρεκάλει μὴ ἐκστῆναι τὸν νόμον ἐκ τῆ
corde suo. erat āt in scriptura
τῆς καρδίας αὐτῶν. ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ
quō tabernaculū t arcā iusi-
ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευ-
sit pphēta diuino respōso facto
σεν ὁ προφήτης χρηματισμοῦ θεοπέμπτος
se comitari: vsq̄ exiuit in
αὐτῷ συνακολουθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς
mōtē vbi moyses ascēdens vidit
τὸ ὄρος οὗ ὁ μωυσῆς ἀναβὰς εἶδε κατα-
dei hereditatē. t veniēs hic
τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν. καὶ ἐλθὼν ὁ ἱε-
remias inuenit domū spelūce t tabna
ρεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη καὶ τὴν σκη
culū t arcā t altare
νὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον
incēsi intulit illuc. t
τοῦ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ. καὶ
ostiū obstruxit. t accedentes q̄
τὴν θύραν ἐνέφραξε. καὶ προελθόντες τι
dā q̄ simul sequebant vt nota-
νὲς τῶν συνακολουθούντων ὥστε ἐπισή-
rent viā: t nō potuerūt
μῆναι τὴν ὁδόν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
inuenire. vt āt hieremias cognouit: cul-
εὑρεῖν. ὡς δὲ ὁ ἱερεμίας ἔγνω, μεμφό-
pās eos dixit: q̄ t ignotus
μενος αὐτοῖς εἶπεν, ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ

locus erit donec cōgreget dē cōgre
τόπος ἔσται ἕως ἂν συναγάγῃ ὁ θεὸς ἐπι=
gationē ppli ī mla fiat. ī
συναγωγὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἵλεως ἤκῃ. καὶ
tlic dño ostādet hec. ī appare
τότε ὁ κύριος ἀναδείξει ταῦτα. καὶ ὀφθήσε=
bit glia dñi ī nubes: sicut ī in moy
ται ἡ δόξα τοῦ κυ καὶ νεφέλη, ὡς καὶ ἐπὶ μω
se manifestabat: sicut ī salomon petijt
σῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ σολομὼν ἠξίωσεν
vt loc⁹ sc̄ificarē maxime. mani=
ἵνα ὁ τόπος καθαγισθῇ μεγάλως. φανε=
festabat ān ī vt sapiam habēo obtulit sa=
ρὸν δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυ
crificiū dedicationis ī cōsūmationis
σίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ
tēpli. sicut ī moyses orauit ad
ἱεροῦ. καθὼς καὶ μωυσῆς προσηύξατο πρὸς
dñm: ī descēdit ignis de celo ī
κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
holocaustū cōsumpsit: sic ī salo
τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτω καὶ σολο
mon orauit. ī descēdens ignis cōsū=
μὼν προσηύξατο. καὶ κατα βὰν τὸ πῦρ ἀνή=
psit holocausta. ī dixit moyses
λωσε τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ εἶπε μωυσῆς
eo q̄ nō est comestū q̄d erat ꝑ peccato
διὰ τὸ μὴ βεβρῶσθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας
cōsūptū ē. simlr ī salomon octo
ἀναλώθη. ὡσαύτως καὶ ὁ σολομὼν τὰς ὀκτὼ
dies celebrauit. narrabant ān ī in dīcti
ἡμέρας ἄγαθη. ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνα
ptionib⁹ ī in cōmentarijs q̄
γραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς
ꝑm nehemiā eadē. ī vt cō=
κατὰ τὴν νεμίαν τὰ αὐτά. καὶ ὡς κατα=
strues bibliothecā cōgregauit ea q̄
βαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ
de regib⁹: ī ꝓphetaꝝ ī ea q̄
περὶ τῶν βασιλέων, καὶ προφητῶν καὶ τὰ
dauid ī epistolas regū de
τοῦ δαυὶδ καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ
donarijs. simlr ān ī iudas q̄
ἀναθημάτων. ὡσαύτως δὲ καὶ ἰούδας τὰ
accidērūt ꝑ factū bellū
διασκεδασθέντα διὰ τὸν γεγονότα πόλεμον
nobis cōgregauit oia: ī sunt apud
ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ εἰσὶ παρ' ἡ
nos. grā itaq; necessitatē habentes: eos q̄ ꝑ
μῖν. ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, πέμ=
ferant vobis mittite. futuri
ψοντες ὑμῖν ἐκτρέλλετε. μέλλοντες
igit agere purificationē scripsim⁹ vobis.
οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν.
bene igit facietis agētes di=
καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέ=
es. at de⁹ q̄ liberauit eōm ppli
ρας. ὁ δὲ θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν
sui: ī reddidit hereditatē oīb⁹
αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν πᾶσι
ī regni: ī sacerdotij: ī
καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν
sctificationē: sicut ꝓmisit in
ἁγιασμόν, καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ
lege: speram⁹ cīt in deo q̄
νόμου, ἐλπίζομεν ταχὺ ἐπὶ τῷ θεῷ ὅτι
cito nīs miserebit: ī cōgregabit de
ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυνάξει ἐκ
sub celo in sanctū locū.
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον.
liberauit enī nos de magnis malis: ī
ἐξείλατο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ

erit locus donec congreget deus con=
gregationem populi: & propitius fiat.
Et tunc dominus ostendet hec: & appa
rebit maiestas domini: & nubes erit sic
cut & moysi manifestabatur: & sicut cū
salomon petijt vt locus sanctificaretur
magno deo manifestabat hec. Magni=
fice etenim sapientiam tractabat: & vt
sapientiam habens: obtulit sacrificium
dedicationis & consumationis templi.
Sicut & moyses orabat ad dominum:
& descendit ignis de celo: & cōsumpsit
holocaustum sicut & salomon orauit: &
descendit ignis de celo: & consumpsit
holocaustum: & dixit moyses eo q̄ nō
sit comestum quod erat pro peccato cō
sumptum est. Similiter & salomon octo
diebus celebrauit dedicationem. Infe=
rebantur autē in descriptionibus & cō
mentarijs necnon hec eadem: & quali=
ter construens bibliothecam congre=
gauit de regionibus libros: & propheta
rum & dauid & epistolas regum de do
narijs. Similiter autem & iudas ea que
didicerat per bellum quod nobis acci=
derat congregauit omnia & sunt apud
nos. Si ergo desideratis hec: mittite q̄
perferant vobis. Acturi itaq; purifica=
tionem scripsimus vobis. Bene ergo fa
cietis: si egeritis hos dies. Deus aute qui
liberauit populum suum & reddidit he
reditatem omnibus: & regnum & sacer
dotium & sanctificationem sicut promi
sit in lege: speramus q̄ cito nostri mise
rebitur: & congregabit de sub celo in
locum sanctum. Eripuit enim nos de
magnis periculis & locū purgauit. De
iuda vero machabeo & fratrib⁹ eius: &
de templi magni purificatione & de are
dedicatione: sed & de prelijs que perti
nēt ad antiochum nobilem: & filiū eius
eupatorem: & de illuminationibus que
de celo facte sunt ad eos qui pro iudeis
fortiter fecerūt ita vt vniuersam regio
nem cū pauci essent vindicarent: & bar
baram multitudinem fugarent: & famo
sissimum in toto orbe templum recu=
perarent & ciuitatem liberarent: vt le=
ges que abolite erant restituerentur do
mino cum omni tranquillitate pro=
pitio facto illis. Item q̄ ab iasone cyre=
neo quinq; libris comprehensa tenta=
uim⁹ nos vno volumine breuiare. Cō=
siderantes enim multitudinem libro=
rum & difficultatem volentibus aggre
di narrationes historiarū propter mul=
titudinem rerum curauimus volentib⁹
quidem legere vt esset animi oblectatio
studiosis vero vt facili⁹ possint memo=
rie cōmendare: omnibus autem legen=
tibus vtilitas conferatur. Et nobis qui
dem ipsis qui hoc opus breuiandi caus=
sa suscepimus: non facilem laborem
immo vero negocium plenus vigiliarū
& sudoris assumpsimus. Sicut hi qui
preparant conuiuium: & querunt alio
rum voluntati parere: propter multo=
rum gratiam: libenter laborem sustine
mus: veritatem quidem de singulis au=
toribus concedentes: ipsi autem secun
dū datā formā breuitati studētes. Sicut

loci purgauit. ea ān q̄ ad iudā
τὸν τόπον ἐκαθάρισε. τὰ δὲ κατὰ τὸν ἰούδαν
maccabeū ī hui⁹ fratres:
τὸν μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφούς,
ī templi magni purificatio
καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγάλου καθαρισ= 3.Reg.
nē: ī are dedicationē: itē 8.a.
μόν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμὸν, ἔτι C
q̄ cōtra anniochū nobilē ī
τε τοὺς πρὸς Ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ καὶ τὸν
hui⁹ filiū eupatorē ꝑlia: ī de
τούτου υἱὸν Εὐπάτορα πολέμους, καὶ τὰς ἐξ
celo factas illūinationes hijs q̄ p
οὐρανοῦ φανείας ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τ
iudaismo strenue fecerūt ita
Ἰουδαισμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασι ὥς
vt totā regionē pauci cū⁹ica popula
τε τὴν ὅλην χώραν ὀλίγους ὄντας λῃλα=
rent: ī barbarā multitudinē ꝓfligerent: ī
σαι, καὶ τὸ βάρβαρα πλῆθη διῶξαι, καὶ
celebre ꝑ totū vniuersum tēplū
τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν
restaurarēt: ī ciuitatē libera=
ἀνοικοδομῆσαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶ=
rēt: ī q̄ future crāt dissolui le=
σαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι ὑπὸ D
geo erigerēt: dño cū oi
μους ἐπανορθῶσαι, ī κυρίου μετὰ πάσης
trāquillitate ꝓpitio facto cie: a ia
ἐπιεικείας ἵλεω ἡμοδέου ἀνηκόους, ὑπὸ Ἰά
sone cyrenco declarata in q̄n
σωνος τ κυρηναίου διὰ πέν=
q̄ libris: tētabim⁹ in vno volumi
τε βιβλίων, πειρασόμεθα ἑνὶ συντάγ
ne abbreuiare. cōsiderantes enī cīs cīu=
μασος ἐπιτεμεῖν. συνεξῶντες γὰρ τὸ χυ=
sionē nūeroꝝ ī cīrcā difficultatē
μα τῶν ἀριθμῶν καὶ τὴν εὔσαν δυχέρειαν E
volentib⁹ circūuoluere hīsto
τοῖς θέλουσιν ἐσκυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱσο
ric narrationes ꝓpt multitudinē materie:
ρίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,
curauim⁹ hīs q̄dē q̄ volunt lege
ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀνα
re oblectationē: ipīs ān studio
γινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρο
sis ad in memoria accipiendā faci
νοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκο
litatē: oīb⁹ ān legētib⁹ vtili
πίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφε
tatē: ī nobis q̄dē q̄ labo=
λείαν, καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπα=
rē assumpsim⁹ abreuiationis nō fa
θείαν ἐπιδεξαμένοις τῆς ἐπιτομῆς οὐρά=
cile: sudoris ān ī vigilie nego
διον, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγ
cij. sicut illi q̄ parat cōui
μα. καθάπερ τῷ παρασκευαζοντι συμ=
uij ī sitit oim vtilita
πόσιον καὶ ζητοῦντι τὴν πάντων λυσι=
tē nō facile: tamē ꝓpt
τέλειαν οὐκ ἐυχερές, ὅμως διὰ τὴν τῶν
multoꝝ gr̄am: libēter labo=
πολλῶν ἐυχαρίσται, κ' δίως τὴν κακοπα
rē sustinebim⁹. ipāq; q̄dē diligentiā de
θείαν ὑπολισόμθ. τὸ μὲν διακρίβοῦν περὶ
singulis historiographo cōcedēs=
ἑκάστων τῷ συγγραφεῖ παραχωρήσαν=
tes: ipm ān p̄scruturi figu=
τες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμ
ras epitomes omittētes. sicut
μοῖς τῆς ἐπιτομῆς ἀφιέντες. καθάπερ

cīa noue dom⁹ architecto ὅτι πρέπει
ἐπὶ τοῖς καινῆς οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης
structura curandā: at inurere τῇ
καταβολῇ φροντιστέον, τῷ δὲ ἐγκαίειν καὶ
pingere aggredīti apta
ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια
ad ornatū ꝯgrēda sunt: sic estimo τ
πρὸς διακόσμησιν ἐξεταστέον, οὕτω δοκῶ καὶ
in nobis. ipm dē pambulare τ vtā
ἐπ' ἡμῖν. τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περίπα
facere ſmonē τ curiosum esse
τον ποιεῖσθαι λόγον καὶ πολυπραγμονεῖν
in his q̄ sūt fm pcm: historie autori
ἐν τοῖς κατὰ μέρος, τῷ τῆς ἱστορίας ἀρχηγέτη
cōgruere: at brevitatē dictionis secta=
καθήκει, τὸ δὲ συντόμου τῆς λέξεως μεταδιώ
ri: τ curiositatē negotij
κειν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγματείας
omittere: abbreuiationē facie
παραιτεῖσθαι, τῷ τὴν μεταφρασιν ποιου
ti cōcedendū. hinc ergo incipia=
μεθα συγχωρητέον. ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμε=
mꝰ narrationē predictio tan=
ta τῆς διηγήσεως τοῖς προειρημένοις τοσοῦ
tū adiligentes. stultū est ante
τον ἐπιζητοῦντες. ἴσμεν γὰρ μὲν πρὸ τῆς
historiā effluere: ipāz āt historiā abbre
ἱστορίας πλεονάζειν, τὴν δὲ ἱστορίαν ἐπεισ=
uiare.
τιμεῖν. Ca.ꝫ.

CUm sancta ciuitas habitaretur ἐν
τῆς ἁγίας πόλεως κατοικουμένης με
oi pace: τ leges ꝙ optī ταὶ
me custodirent: ꝓpt onie pōti
λιτα συντηρουμένων, διὰ τὴν ὁσίου τ ἀρχι
ficis pietatē τ malos odiū: acci
ρέως ἐυσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν, συ
debat τ ipos reges honorare
νίβαιτ καὶ ἀνακτας τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν
locū: τ tēplū muneribꝰ
τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἐπιφανείαις τῆς
optimis illustrare: ita vt τ seleucꝰ
κρατίστοις δοξάζειν, ὥς τε καὶ σέλευκον τὸν
asie rex suppeditaret ex pro
τῆς ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδί
priis redditibꝰ oēs ad ministe=
ων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουρ
ria sacrificioꝝ ptinētes sump
γίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανᾶ
tus. simon āt q̄dā de bēiamin tri=
σθαι. σίμων δέ τις ἐκ τῆς βενιαμὶν φυ
bu ꝓpositꝰ tēpli cōstitutꝰ: cōtē
λῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καθεσταμένος, δι=
dit cū ꝓncipe sacerdotū de ea q̄ in ur=
νίχει τῶν ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πό
be edilitate. τ vincere oniam nō
λιν ἀγορανομίας. καὶ νικῆσαι τὸν ὀνίαν μὴ
potēs: venit ad apollonij filiū thraſei:
δυνάμενος, ἔλθει πρὸς ἀπολλώνιον ἐρχσαιον,
q̄ in illo tp̄e eclesi syrie τ
τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κοίλης συρίας
τ phenicie dux. τ nūciauit de
καὶ φοινίκης στρατηγόν. καὶ προσήγγειλε περὶ
pecunijs ineſtabilibꝰ: plenū est in hie
τῶν χρημάτων ἀμυθήτων, γέμειν τὸ ἐν ἱε=
rosolymis erariū: adeo ꝙ multitudo
ροσολύμοις γαζοφυλάκιον, ὡς τε τὸ πλῆθος
diuersoꝝ innūerabiliū est. τ nō pti
τῶν διαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, καὶ μὴ πρὸ
nerēt ea ad sacrificioꝝ rōnē:
κήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον,

enim noue domus architecto devni=
uersa structura curandum est: ei ve=
ro qui pingere curat que apta sunt ad
ornatum: exquirenda sunt: ita esti=
mandum est & in nobis. Etenim in=
tellectum colligere & ordinare sermo=
nem: & curiosius partes singulas quas=
q̄ disquirere historie congruit autori:
breuitatez vero dictionis sectari: & exe
cutiones rerum vitare breuianti conce
dendum est. Hinc ergo narrationem
incipiemus de prefatione tātuz dixisse
sufficiat. Stultū etenim est ante historiā
effluere: in ipsa autē historia succingi.

Capitulum tertium

IGitur cū sancta ciuitas habitaretur
in omni pace: leges aūt adhuc opti
me custodirentur propter onie pontifi=
cis dispositionem & pietatem: & ani=
mos odio habētes mala: fiebat vt & ipsi
reges & principes locum sūmo honore
dignum ducerent: & templum maxi
mis muneribus illustrarent: ita vt seleu
cus asie rex de redditibus suis prestaret
omnes sumptus ad ministerium sacrifi
ciorum pertinentes. Simon autem de
tribu beniamin prepositus templi con
stitutus: contendebat obsistēte sibi pri=
cipe sacerdotum iniquum aliquid in ci
uitate moliri. Sed cum vincere omnia
non posset venit ad appollonium thar
see filium qui illo tempore erat dux ce=
le syrie & phenicis: & nunciauit ei pecu
niis innumerabilibus plenum esse era=
rium hierosolymis: & cōmunes copias
immensas esse que non pertinent ad ra
tionem sacrificiorum: esse autem pos=
sibile sub potestate regis cadere vniuer
sa. Cunq; retulisset ad regem apolloni?
de pecuniis que delate erant: ille accitū
heliodorum qui erat super negocia ei?
misit cum madatis vt predictam pecu=
niam transportaret. Statimq; heliodo
rus iter est agressus: specie quidem qua
si per celessyriam & phenicē ciuitates es
set peragraturꝰ reuera autez regis pro
positum prefecturus. Sed cuz venisset
hierosolymaz & benigne a sūmo sacer
dote in ciuitate esset exceptus narrauit
de dato indicio pecuniarum & cuius rei
gratia adesset aperuit. Interrogabat
autem si vere hec ita essent. Tunc sūmꝰ
sacerdos ostendit deposita esse hec &
victualia viduarū & pupillorum: quedā
vero esse hircani tobie viri valde emi=
nentis: in his que detulerat impius si=
mon. vniuersa autē argenti talenta esse
quadrigenta: & auri ducēta: decipi vero
eos qui credidissent loco & templo qd
per vniuersum mundum honoratur p
sus|veneratiōe & sanctitate oīno impos
sibile esse. At ille pro his que habebat
in mandatis a rege: dicebat omni gene
re regi ea esse deferenda. Constituta au
tem die intrabat de his heliodorus ordi
naturus. Non modica vero per vniuer
saz ciuitatē erat trepidatio. Sacerdotes
autem ante altare cum stolis sacerdota
libus iactauerunt se: & inuocabāt de ce
lo eū qui de depositis legē posuit: vt his
qui deposuerant ea salua custodiret.

esse ūt possibile sub regio po
εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν τοῦ βασιλέως ἐξ
testatē cadere hec. collocutꝰ ūt apol=
ουσίαν πεῖσαι τοῦτο. συμμίξας δὲ ὁ ἀπολλω
loni? cū rege: de nūciatio
λώνιος τῷ βασιλεῖ, περὶ τῶν μνυθέντων
ei pecuniꝫ manifestauit. ille ūt eli=
αὐτῷ χρημάτων ἐνεφάνισεν. ὁ δὲ προχειρι
gēs heliodoꝰ q̄ sup nego=
σάμενος κλειόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν χρημά=
cia: misit dās mādata: pce=
των, ἀπέστειλε δοὺς ἐντολάς, τὴν τῶν προ
dictaꝫ pecuniaꝫ aspectationē face=
ειρημένων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσα=
re. statim āt heliodoꝰ fecit
σθαι. εὐθέως δὲ ὁ κλειόδωρος ἐπορεύετο τὴν
iter: ipa dē specie q̄si q̄ pe=
περιοδείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς κατὰ κοί
lē syrie τ phenicē ciuitates pagraturꝰ:
λην συρίας καὶ φοινίκην πόλεις ἐφοδεύειν,
re āt regio ꝓpositū
τῷ πράγματι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν
pfecturꝰ. cū venisset āt in hierusalē:
ἐπιτελεῖν. παραγενηθεὶς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα,
τ benigne a sūmo sacerdote vbio
καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πόλε
susceptꝰ est: ꝓposuit de facto
ως ἐστοιχεῖτο, ἀνέφερε περὶ τοῦ γεγενημένου
inditio: τ cuiꝰ gr̄a adesset ostē
ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος εἵνεκεν παρεσεσήσα
dit. interrogabat āt si reuera hec
φησιν. ἐπυνθάνετο δὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις ταῦ
sic se habereꝫ. at sūmo sacer
τα οὕτως ἔχοιτο τυγχάνει. οὗ δὲ ἀρχιερέ
dote ostēdente depposita esse vidua=
ως ὑποδείκνυσι παρακαταθήκας εἶναι χηρῶν
τ orphanoꝝ: q̄dā āt τ hircani filij to=
καὶ ὀρφανῶν, τινὰ δὲ καὶ ἱρκανοῦ τοῦ πο
bie valde viri in excellēcia positi:
ου σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμένου,
nō vt calliniatꝰ fuerat impiꝰ simon.
οὐχ ὡς διαβάλλων ἦν ὁ δυσεβὴς σίμων. τὰ
at vniuersa argēti q̄dringēta talēta:
δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα,
auri āt ducēta. iniuria affici vo eos q̄ cre
χρυσίου δὲ διακόσια. ἀδικεῖσθαι δὲ τοὺς πι
didissent loci sctitatē τ
στεύσαντας τῇ τοῦ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τοῦ
honorati p vniuersū mūdū.
τετιμημένου κατὰ τὴν σύμπασαν κόσμον.
tēpli veneratiōi τ integritati: oīno
ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ, παντελῶς
difficile esse. at heliodoꝰ ꝓpt q̄ habuit re
ἀμήχανον εἶναι. ὁ δὲ κλειόδωρος διὰς εἶχε βα
gia mādata: oīno dicebat in re
σιλικὰς ἐντολάς, παντως ἔλεγεν εἰς τὸ βα
giū referēda hec esse. cōstitutō
σιλικὸν ἀναληπτέα πᾶν τε εἶναι. παρέμενος
ūt die intrabat de hiꝰ cōsi=
δὲ ἡμέραν εἰσιέναι τὴν περὶ τούτων ἐπίσκε
liū ordinaturꝰ. fuit āt nō modica in oi
ψιν ποιούμενον. ἦν δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην
ciuitate trepidatio. at sacerdotes āte alta
τὴν πόλιν ἀγωνία. οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ τοῦ θυσι
re in sacerdotalibꝰ stolis iactā=
αστηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαν
tes se ſcīpos: inuocabāt in celū cūq
τες ἑαυτούς, ἐπεκαλοῦντο εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν
de depposito legē tulit: hiꝰq
περὶ παρακαταθήκης νομοθετήσαντα, ὅπως πα
deposuerūt hec salua custodire.
ρακαταθεμένους παῦτα σῶα διαφυλάξαι.

erat ãt vidẽtẽ ſũmi ſacerdotis vultũ vul
ἦν δὲ ὁρῶντα τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἰδίαν τι
nerari mẽte.. nã aſpect' t
τρώσκεσθαι τὴν διάνοιαν. ἦν γὰρ ὄψις καὶ τὸ
coloris immutatio: declarabat eã q
τῆς χρόας παρηλλαγμένον, ἐνέφαινε τὴν
in anima turbationẽ.circũfuſa erat eſt circa
κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν. περιεκέχυτο γὰρ περὶ
virum formido q̃dã t horror corporis.
τὸν ἄνδρα φόβος τις καὶ φρικασμὸς σώματος.
pone manifeſt' efficiebat aſpiciẽtib'
ὄπισθεν πρόδηλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ
in corde exiſtẽs dolor.alij ãt de
κατὰ καρδίαν ἔνιοι δὲ ἐκ τῶν
domib' gregati exiliebãt ad popula
οἰκιῶν ἀγεληδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πάνδη
rẽ ſupplicationẽ.ꝙa ſumꝰ erat in conſẽ
μον ἱκετείαν, διὰ τὸ μέλλειν εἰς καταφρό
ptũ venire loc'. ſuccincte
νησιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον. ὑπεζωσμέναι
ãt ſub mãmio mulieres cilitio
δὲ ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους
q̃ vias cõſluebãt. at inclu=
κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπλήθυον. αἱ δὲ κατὰ=
ſe virgines: alie q̃dẽ cõcurrebãt
κλεισιν τῶν παρθένων, αἱ μὲν συνέτρεχον
ad ianuas: alie vo ad muros: q̃=
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τι
dã ãt q̃ feneſtras aſpiciebãt.vniuerſe
νὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων ἐβλεπον. πᾶσαι
ãt proſtãdentes man' in cellã:
δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρα
νὸν, faciebãt deprecatiões,miſerari ãt erat
ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν. ἐλεεῖν δὲ ἦν τὴν
multitudinis cõmixte ruinã: t ma
πλείους παμμιγῆ πρόσωπον, τὴν τε μι
gni agonizãtis ꝓcipio ſacerdotã expectationẽ.
γάλου ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.
hi q̃dẽ ita q̃ invocabãt oipotentẽ dñz
οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ κύ
credita hijs q̃ crediderãt ſalua
ριον πιστευθέντα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα
ſeruare cũ oi ſecuritate.
διαφυλάσσειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὁ
ãt heliodor' qõ decreuerat ꝓficiebat. ibi
δὲ ἡλιόδωρος ὃ διεγνωσμένον ἐπετέλει. ἀν
ãt eo cũ ſatellitib' ad
τὸν δὲ αὐτὸ σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ
erariũ ipe preſente ſpãum
γαζοφυλάκιον αὐτὸς παρῆν, ὁ τῶν πνευ
t oia poteſtatis princeps oſtentũ
μάτων καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν
magnũ fecit. adeo vt oẽs q̃ auſi
μεγάλην ἐποίησεν. ὥς τε πάντας τοὺς κατὰ
fuerãt cõuenire admiratio
θαμβήσαντας συνελθεῖν καταπλαγῆναι
dei virtutẽ: in diſſolutionẽ t timorẽ
τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν
cõuerterentẽ.apparuit.n.q̃dã eq' cũ terri
τραπῆναι. ὤφθη γάρ τις ἵππος ἀνὴρ ἐπὶ
bili habẽs ſeſſorẽ: t optimo ope
βεβηκὼς ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστῃ σκε
mẽto adornat'. inuocã' ãt cũ ipetu cõ
πῇ διακεκοσμημένος. φερόμενος δὲ ξύστῃ ἐπέ
cuſſit in heliodor' porco vngulas.
σεισε τῷ ἡλιοδώρῳ τοῖς ἐμπροσθίοις ὁπλαῖς
ipe ãt ſeſſor videbat aurea ar
ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν πανο
ma habere. alij ãt duo apparuerũt
πλίαν ἔχων. ἕτεροι δὲ δύο προεφάνησαν
ei iuuenes roboꝛe q̃dẽ decori: opti=
αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ἐνπρεπεῖς, καλ

Iam vero qui videret ſũmi ſacerdotis
vultum:mẽte vulnerabatur.Facies effi
& color ĩmutatus:declarabat ĩternus
animi dolorem. Circunfuſa enim erat
meſticia quedam viro: & horror cor=
poris:per quem manifeſtus aſpicienti=
bus dolor cordis eius efficiebatur.Alii
etiam congregati de domibus confluе
bant publica ſupplicatione obſecran=
tes: pro eo q̃ in cõtẽptũ locus eſſet vẽ
turus.Accinctecq; mulieres ciliciis pe=
ctus ꝑplateas cõfluebãt ſed & virgines
que concluſe erant: procurrebant ad
oniam: alie autem ad muros: quedam
vero per feneſtras aſpiciebant:vniuer=
ſe autem protendentes manus in celũ
deprecabantur. Erat enim miſera cõ=
mixte multitudinis & magni ſacerdo=
tis in agone conſtituti expectatio. Et
hi quidem ĩnuocabant omnipotentẽ
deum:vt credita ſibi his qui crediderãt
cum omni integritate conſeruarentur.
Heliodorus autem quod decreuerat ꝓ
ficiebat eodem loco ipſe cuꝫ ſatellitib'
circa erarium preſens. Sed ſpiritus om
nipotentis dei magnã fecit ſue oſtẽſio=
nis euidentiam:ita vt omnes qui auſi
fuerant t parere ei:ruentes dei virtute in
diſſolutionẽ & formidinem conuerte
rentur. Apparuit enim illis quidã equ'
terribilem habens ſeſſorẽ optimis ope
rimentis adornat':iſq; cum ĩpetu he
liodoro priores calces eliſit. Qui autẽ
d ſedebat videbatur arma habere au=
rea. Alii etiam apparuerunt duo iuue=
nes virtute decori:optimi gloria ſpecio
ſiq; amictu qui circunſteterunt eum &
ex vtraq; parte flagellabant: ſine inter
miſſione multis plagis verberantes.
Subito autẽ heliodorus concidit in ter
ram:cunq; multa caligine circunfuſũ
rapuerunt atq; in ſella geſtatoria poſi=
tum eiecerunt. Et is qui cum multis
curſoribus & ſatellitibus predictum in
greſſus eſt erarium:portabatur nullo ſi
bi auxilium ferente manifeſta dei co=
gnita virtute.Et ille quidem per diuinã
virtutem iacebat mutus atq; omni ſpe
& ſalute priuatus.Hi autem dominum
benedicebant quia magnificabat locũ
ſuum:& templum quod pauloante ti=
more ac tumultu erat plenum: apparẽ
te omnipotente domino:gaudio & leti
cia impletum eſt.Tunc vero ex amicis
heliodori quidam rogabant confeſtim
oniaꝫ vt ĩnuocaret altiſſimum vt vitaꝫ
donaret ei: qui in ſupremo ſpiritu erat
conſtitutus. Conſiderans autem ſũm'
ſacerdos:ne forte rex ſuſpicaretur ĩna
liciam aliquam ex iudeis circa heliodo
ruꝫ conſumatam:obtulit pro ſalute vi
ri hoſtiam ſalutarem. Cunq; ſũmus ſa
cerdos exoraret: iidẽꝫ iuuenes eiſdem
veſtibus amicti aſtantes heliodoro di=
xerunt. Onie ſacerdoti gracias age:
nam propter eum tibi dominus vitam
donauit. Tu autem adeo flagella ꝑ
tus: nuncia omnibus magnalia dei &
poteſtatem. Et his dictis non compa
ruerũt.Heliodor' autẽ hoſtia deo obla
ta: & votis magnis promiſſis eiq; viuere

mi ãt gña: ſpecioſi ãt ami=
λισι δὲ τῇ δόξῃ, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περι=
ctu. q̃ t aſtãtes ex vtraq; par
βολήν. οἱ καὶ παρεστῶτες ἐξ ἑκατέρου μέ=
te: flagellabãt eũ inceſſanter. multas
ρους, μαστίγουν ἀνὴρ ἀπλανεῖ τῷ ῥαπίσματι. πολλὰς
incutientes ei plagas. ſubito ãt
ἐπιρριπτοῦντες αὐτῷ πληγάς. ἄφνω δὲ
cadenti in terra t multa caligine
περισκότος πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῷ σκότει
circũfuſum: corripiũtes t in ge
περιχυθέντα, συναρπάσαντες καὶ εἰς φο
ſtatoria ſella ſponẽtes eũq; nup eũ multa ſeur
ρεῖον ἐνέντες, τὸν ἄρτι μετὰ πολλῆς πα
ſione t eius ſatellitib' in pre
ρακολουθοῦντας καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ πρό
dictũ ingreſſus erat erarũ: ferebãt
θεσκιδέντα εἰσεπήδησε γαζοφυλάκιον, ἄφερον
amullo adiutũ ipm armis ſtantẽ: ma
ἀβοήθητον αὐτὸν τοῖς ὅπλοις καθεστῶτα, φα=
nifeſte dei potentiã cognoſcentẽ.
νερῶς τὴν τοῦ θεοῦ δυναστείαν ἐπιγινώσκα.
t ille q̃dẽ ꝑ diuinã virtutẽ mut'
καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος
t oi primat' ſpe t ſalute
καὶ πάσης ἐλπίδος βοηθείας καὶ σωτηρίας
iacebat. hi ãt dñz bẽdicebãt q̃ magni=
ἔρριπτο. οἱ δὲ τὸν κύριον τὸν θαυμαστώ
ficauerat ſuũ locũ. t paulo an=
σαντα τὸν ἑαυτοῦ τόπον. καὶ τὸ μικρῷ πρό
te timore t tumultu plenũ ꝛpitũ:
τερον δέους καὶ ταραχῆς γέμον ἱερόν, τοῦ
oipotente apparẽte dño: gaudio
παντοκράτορος ἐπιφανέντος κυρίου, χαρᾶς
t letitia ipletũ eſt. ſtatim ãt q̃=
καὶ εὐφροσύνης ἐπιπλέρωτο. ταχύ δέ τι=
dã ex heliodori amicis rogabãt oni
νες τῶν τοῦ ἡλιοδώρου συνόντων ἐξίουν τὸν ὀνί
am vt inuocaret altiſſimũ: t vitã
αν ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸ ζῆν
donaret ei q̃ omnino in vltimo ſpũ
χαρίσασθαι τῷ παντελῶς ἐν ἐσχάτοις κει
cõſtitut' erat.in ſuſpitione ãt facti ꝓcepe
μένῳ. ὕποπτος δὲ ἦν ὁ ἀρχιε=
ſacerdotij ne forte opinionẽ rex hꝫrei:ma
ρεὺς μήποτε διαλάβῃ ὁ βασιλεὺς Χα, κα
leficij aliq̃ circa heliodor' a
κοεργίαν τινὰ περὶ τὸν ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν
iudeis cõſumatũ eſſe: obtulit ho
Ἰουδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσί
ſtiã pro viri ſalute. faciẽ
αν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἀνδρὸς σωτηρίας. γνουσθέν
tiſſimo ſacerdote ꝓpitiationẽ: ijdẽ iuue
δὲ τοῦ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμόν, οἱ αὐτοὶ νεα=
nes iter apparuerũt heliodoro in
νίαι πάλιν ἐφάνησαν τῷ ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς
eiſdẽ veſtibꝰ amicti: t ſtãtes
αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἑστολισμένοι, καὶ στάντες
dixerũt:multas onie ꝓcipi ſacerdotũ gra
εἶπαν, πολλὰς τῷ ὀνίᾳ τῷ ἀρχιερεῖ χά
tias habe.ꝓpt.n.eũ tibi donauit vitã
ριτας ἔχει. διὰ γὰρ αὐτὸν σοι κεχάρισται ὁ ζῆν
dño. tu ãt de celo flagellat' nũ
ὁ κύριος. σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαστιγωμένος διάγ
cia oĩb' magnã dei poteſtatẽ.
γελε πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεοῦ κράτος.
hec ãt cũ dixiſſẽt diſparuẽtes facti ſunt. at
ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο. ὁ δὲ
heliodor' ſacrificiũ offerẽs dño
ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ
t vota maxima vouẽs ei q̃ vitã
καὶ εὐχὰς μεγίστας εὐξάμενος τῷ τὸν ζῆν

cōcessit: τ onie gras agēs
ωιρεπωσάμενος, καὶ τὸν ἰδίαν ἀποδεξάμενος
redijt cū exercitu ad regē. testaba
ἀνεφαίνετο δὲ ὑπὸ τὸν βασιλέα. ἐξεμαρ
tur āt oliꝰ q̄ erat sub vitā cōspica
τύρει δὲ πᾶσιν ἄδηλος ἦν ὑπὸ ἰσχυρᾶς τε καὶ
mo opa maxīmi dei. at rege
μένος ἔργα τοῦ μεγίστου θεοῦ· ὁ δὲ βασιλεὺς
interrogāte heliodoꝝ qđ
ἐπειρώτησας τὸν ἡλιόδωρον τοῖός τις
esset apꝰ adhuc semel vt mitteret in
εἴη ἐπιτήδειος ἔτι ἅπαξ διασιμφῆναι εἰς
hierosolyma: dixit. si quē habes hostē
ἱεροσόλυμα, ἔφησεν· εἴ τινα ἔχεις πολέμιον
vel reꝝ insidiatorē: mitte eū illuc.
ἢ πραγμάτων ἐπίβουλον, πέμψον αὐτὸν ἐκεῖ·
τ flagellatū eū recipies. si tamē
καὶ μεμαστιγωμένον ἀνήσει πρόσ ἔξη. ἐκεῖνος
τ euaserit: eoꝝ in loco vere
καὶ περισωθῇ, διὰ τὸ πολὺ τὸν τόπον ἀληθῶς
A ſit quedā dei potētia. ipe enī q̄ habita
εἶναί τινα θεοῦ δύναμιν. ἐνοικεῖ γὰρ τὸν κατοι
tionē celestē habet: visitator est τ adiu
κίαν ἐπουράνιον ἔχων, ἐπισκέπτης ἐστὶ καὶ βοη
tor illiꝰ loci. τ venien=
θὸς ἐκείνου τοῦ τόπου· καὶ οἷς παραφθεμέ=
tes ad maleficiū paucīs pdit: τ reꝰ
νους ἐπὶ κακώσει τούτων ἐξαπολύει· καὶ τὰ
qđē de heliodoro τ erā=
μὲν κατὰ τὸν ἡλιόδωρον καὶ τὴν τοῦ γαζοφυλα=
riī custodia sic trāslate sunt.
κίου τήρησιν οὕτως ἐχώρησεν. C.4.

HO pdictus simon pecunia
Ο προειρημένος σίμων ὁ τῶν χρημά
rū τ patrie delator facꝰ:
των καὶ τῆς πατρίδος ἐπιβάτης γεγονώς,
male loquebatꝫ de onia. q̄mꝰ ipe esset
κακολογεῖ τὸν ὀνίαν. ὡς αὐτός τι εἰη τὸν
q̄ heliodoꝝ instiguit: τ malorꝝ arti
ἡλιόδωρον ἐπισισθεκώς, καὶ τῶν κακῶν ὁτ
fex extitisset. τ būfactorē
μιουργὸς καθεστηκώς. καὶ τὸν ἐνεργήτην τῆς
ciuitatis τ defensorē suę gētis τ cmu
πόλεως καὶ τὸν κωλύοντα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ζη
latorē legīs: insidiatorē re=
λωτὴν τῶν νόμων, ἐπιβουλεύειν τῶν πραγμά=
riī audebat dicere. sed cū inimicitia ad tā=
των ἐτόλμα λέγειν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπὶ πολὺ
tū ꝓcederet: vt τ ꝑ quēdā exhis q̄
τὸν προβαίνουσας, ὡς τε καὶ διά τινος τῶν
a simone ꝓbari erāt homicidia
ὑπὸ τοῦ σίμωνος διοικισμένων φόνους
fierēt. videꝫ onias difficultatē
συντελεῖσθαι. συνορῶν ὀνίας τὸ χαλεπὸν
cōtentionis τ apollonij insanire
τῆς φιλονεικίας καὶ ἀπολλώνιον μαίνεσθαι
vt pote celeꝰ syrie τ phenicie ducē
ὡς τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης στρατηγὸν
augentē malitiā simonis: ad
συναύξοντα τὴν κακίαν τοῦ σίμωνος, ὡς τὸν
regē se cōtulit: nō facꝰ ci=
βασιλέα διεκομίσθη, οὐ γινόμενος τῶν πο
nīj accusator. sed vtilitatē publicē τ
λιτῶν κατήγορος· τὸ δὲ συμφέρον καὶ τῇ
priuati vniuerse multitudini cōsiderās.
κατ' ἰδίαν παρὰ τὸ πλῆθος σκοπῶν·
videbat enī sine regali ꝓuidētia impossibile
ἑώρα γὰρ ἄνευ βασιλικῆς προνοίας ἀδύνα
B esse cōsequi pacē vtra reꝰ:
τον εἶναι τυχεῖν εἰρήνης ἔτι τὰ πράγμα
τ simonē cessationē nō acceptu=
ra, καὶ τὸν σίμωνα παῦλαν οὐ λαμβάνοντα

illi concessit et onie gratias agens: re=
cepto exercitu repedabat ad regē. Te=
stabatur autē omnibus ea que sub ocu
lis suis viderat opera magna dei. Cum
autem rex interrogasset heliodorū qs
esset aptus adhuc semel hierosolymam
mitti: ait. Si quem habes hostem aut
regni tui insidiatorem: mitte illuc &
flagellatum eum recipies: si tamen eua
serit eo ꝙ in loco sit vere dei quedam
virtus. Nam ipse qui habet in celis ha=
bitationem visitator & adiutor est loci
illius: & venientes ad malefaciendum
percutit ac perdit. Igitur de heliodoro
& erarii custodia ita res se habet.

Capitulum qtartum.

SImon autem predictus pecuniarū
et patrie delator: male loquebatur
de onia tanꝯ ipse heliodorum instigas
set ad hec: & ipse fuisset inventor malo
rum: prouisorenꝯ ciuitatis ac defenso
rem gentis sue: & emulatores legis dei
audebat insidiatorem regni dicere. Sed
cum inimicitie intantum procederēt:
vt etiam per quosdam simonis ne=
cessarios homicidia fierent: considerās
onias periculum cōtentionis: & appol=
lonium insanire vt pote ducem celessy
rie & phenicis ad augendam malitiam
simonis: ad regem se contulit: non vt ci
uium accusator: sed comunem vtilita=
tem apud semetipsum vniuerse multi=
tudinis considerans. Videbat enim si=
ne regali prouidentia impossibile esse
pacem rebus dari: nec simonem posse
cessare a stulticia sua. Sed post seleuci vi
te excessum cū suscepisset regnum an
tiochus qui nobilis appellabatur: am=
biebat iason frater onie sūmum sacer=
dotium: adito rege promittens ei argen
ti talenta trecenta sexaginta: & ex redi=
tibus aliis talēta octoginta. Super hoc
promittebat: & alia centum quinqua=
ginta: si potestati ei⁹ concederetur gym
nasium & ephebiam sibi cōstituere: &
eos qui in hierosolymis erāt antioche
nos scribere. Quod cum rex annuisset
& obtinuisset principatū: statim ad gē
tilem ritum contribules suos transfer=
re cepit & amotis his que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constitu
ta: per ioannem patrē eupolemi: qui
apud romanos de amicitia & societate
functus est legatione legitima ciuium
iura destituēs praua instituta sanciebat.
Et enim ausus est sub ipsa arce gymna
siū constituere: & optimos quosq; ephe
borum in lupanaribus ponere. Erat
autem hoc non initium sed incremen
tum quoddam & profectus gentilis &
alienigene conuersationis: propter im
pii & non sacerdotis iasonis nefarium
& inauditum scelus ita vt sacerdotes tā
nō circa altaris officia dediti essent: sed
contepto templo & sacrificiis negletis
festinarent participes fieri: palestre &
prebitionis eius iniuste: & in exercitiis
disci: & patrios qdē honores nihil hēn
tes grecas glias optimas arbitrabātur.

stultitie. cū cōmutasset āt vitā se=
τῆς ἀνοίας. μετηλλαχὼς δὲ ἦν βίον σε
leuꝰ: τ suscepisset regnū
λεύκου, καὶ παραλαβόντος τὴν βασιλείαν
antiochꝰ q̄ cognominatꝰ est nobilis:
ἀντιόχου τὸ προσαγορευόμενος ἐπιφανοῦς,
ambiuit iason frater onie sūmū
ὑπεσπεύσεν ἰάσων ὁ ἀδελφὸς ἐνίου τὴν ἀρ=
sacerdotiū: promittēs regi
χιερωσύνην, ἐπαγγειλάμενος τῷ βασιλεῖ
ꝑpt cōsecutionē argēti talēta
δι' ἐντεύξεως ἀργυρίου τάλαντα ἑξήκοντα
supra trecēta: τ reditꝰ cuiusdā
πρὸς τοῖς τριακοσίοις, καὶ προσόδου τινὸς
alij talēta octoginta. ad āt hec
ἄλλης τάλαντα ὀγδοήκοντα. πρὸς δὲ τού=
ꝓmittebat τ alia cōstituturꝫ
τοις ὑπεσχνεῖτο καὶ ἕτερα διακόσια
quinquaginta ad cētū: si cōce=
πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐὰν ἐπι=
dat ꝙ potestatē eī⁹ gymnasiū
χωρηθῇ διὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, γυμνάσιον
τ ephebiā sibi cōstituere τ in
καὶ ἐφηβείαν αὐτῷ συστήσασθαι καὶ τοὺς ἐν
hierosolymis ātiochēos scribere: cū am=
ἱεροσολύμοις ἀντιοχεῖς ἀναγράψαι. ἐπινεύ
nuisset āt rex τ ꝓncipatū ob=
σαντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀρχῆς πρα
tinuisset: statī ad grecū ritū
τήσας, εὐθέως ἐπὶ τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆ
cōtribules trāstulit: τ q̄ posita erāt
ρα τοὺς ὁμοφύλους μετῆγε,, καὶ τὰ κείμενα
iudeis māsueta regia ꝙ ioan
τοῖς ἰουδαίοις φιλάνθρωπα βασιλικὰ διὰ ἰωάν
nē patrē eupolemi: q̄ fecit
νου τοῦ πατρὸς εὐπολέμου, τοῦ ποιησαμέ
legationē ꝓo amicitia τ societa=
νου τὴν πρεσβείαν ὑπὲρ φιλίας καὶ συμμα
te apud romanos: amouit. τ
χίας πρὸς τοὺς ῥωμαίους, παρώσατο. καὶ
q̄dē legitimas solutēs politias:
τὰς μὲν νομίμους καταλύων πολιτείας,
prauas instituta inducebat. spōte enī
παρανόμους εἰσμοὺς εἰσαγινίζων. ἀσμένως γὰρ
sub ipam arcē gymnasiū edifica=
ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυ
uit: τ optimos ephebos sibi sti
σε, καὶ τοὺς κρατίστους τῶν ἐφήβων ὑπε=
tuēbat: sub velum duxit. erat āt sic occa
τάσσων, ὑπὸ πίτασον ἤγε. ἦν δ' οὕτως ἐκ=
sio q̄dā gētilitatis: τ ꝓfect⁹ alienigene
μὴ τῆς ἑλληνισμοῦ, καὶ πρόσβασις ἀλλοφυ
ꝑsecutionis ꝓpt impiū τ nō sūmi sa
λισμοῦ διὰ τὴν τοῦ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιε
cerdotis iasonis eminētē scel⁹:
ρέως ἰάσωνος ὑπερβάλλουσαν ἀνάγκην,
ita vt nō vltra circa altaris mini
ὡς τε μηκέτι περὶ τὰς τοῦ θυσιαστηρίου λει=
steria ꝓōpti essent sacerdotes. sed
τουργίας προθύμους εἶναι τοὺς ἱερεῖς. ἀλλὰ
tp̄z q̄dē vrbē cōtemnentes τ sacrifi
τοῦ μὲν νεὼ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσι=
cia negligētes: festinabāt ꝑticipes fieri q̄ in
ῶν ἀμελοῦντες, σπεύδοι μετέχειν τῆς ἐν
palestra iniuste exhibitiōis. post
παλαίστρα παρανόμου χορηγίας. μετὰ τὴν
disci ꝓuocationē. τ q̄dē patrios
τοῦ δίσκου πρόκλησιν. καὶ τὰς μὲν πατρίους
honores in nihilo ponētes: sed gre=
τιμὰς εἰς οὐδὲν τιθέμενοι, τὰς δὲ ἑλλη
cas ꝙ optimas arbitrātes
νικὰς δόξας καλλίστας ἡγούμενοι ccc

ãre τ gra habuit eos grauc infor
ὧν καὶ χάριν ἔχειν αὐτοὺς καλεῖν πρί=
tumiū. τ ãt emulabant mores τ oi
σασις· καὶ ὧν ἐβούλοντο τὰς ἀγωγὰς καὶ κα
no volebãt similes esse: hos ho=
τὰ πάντα κρεῖττον ἡγεῖσθαι, τοὺς
stes τ punitores habuerūt. ipie agere. n. cōtra
μίους καὶ τιμωρητὰς ἔχον· ἀσεβεῖν γὰρ εἰς
diuinas legeo nō facile sed τ hoc
τοὺς θείους νόμους οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ πᾶ
sequēs tps declarabit. cū celebaret
τα ὁ ἀκόλουθος καιρὸς δηλώσει. ἀγομένου
ãt quinquēnalis agon in tyro τ
δὲ πεντετηρικοῦ ἀγῶνος ἐν Τύρῳ καὶ τ
rex adesset: misit iason
βασιλέως παρόντος, ἀπέστειλεν Ἰάσων ὁ
selectū sacrox ꝓbratores vt ab hierosolymis an
μικροὺς ἱεροὺς ὡς ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἀν
tiochēsi pontifici argēti drach=
τιοχείας παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχ
mas trecētas in hercules sacri
μὰς τριακοσίας εἰς τὴν τοῦ Ἡρακλείους θυσί
ficiū: ḡo τ postulauerãt ūđ asportauerãt ne
αν, ἃς καὶ ἐκέλευσαν οἱ παρακομίσαντες μὴ
expēderent in sacrificio. ꝓpter ãt pe=
χρῆσθαι πρὸς θυσίαν. διὰ δὲ τῶν παρα
tes in triremiū fabrica
κομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρεων κατα=
tionem, misso ãt in egyptū apol=
σκευάς. ἀπολλωνίου δὲ εἰς αἴγυπτον ἀπολ
lonio filio menesthei ꝓpter primates
λωνίου τοῦ μενεσθέως διὰ τὸ πρωτοκλισιαρ
phlometoris regis: suspicāo
χοῦν Φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν
antiochū alienū eē sua⁊ factū
ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὑτοῦ γεγο
esse regi: ꝓpter securita=
νέναι πραγμάτων, τῆς καθ' αὑτὸν ἀσφαλεί
tis curā habuit. vnde in ioppen ve=
ας ἐφρόντιζεν. ὅθεν εἰς Ἰόππην παραγενό=
nies ꝓfect⁹ est in hierosolyma. magni
μενος κατέντησεν εἰς Ἱεροσόλυμα. μεγα=
fice ãt a iasone τ diui=
λομερῶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῆς πό=
tate accept⁹: cū fauꝺ τ cęda
λεως ἐκδοχείς, μετὰ δαδουχίας καὶ βο
matiōib⁹ suꝰcepe⁹ ē. postea sic in phenicia
ῶν ἐπεδέχθη. εἶθ' οὕτως εἰς τὴν φοινίκην
cū exercitu abiit. post ãt triēnū tē=
κατεστρατοπέδευσεν. μετὰ δὲ τριετῆ χρό
pus misit iason menelaū pre
νον ἀπέστειλε Ἰάσων Μενέλαον τὸν τοῦ πρὸ
dictū simonis fratrē: postū=
ὀνομαζομένου σίμωνος ἀδελφόν, παραγε=
tē pecunias regi: τ de
νόμενον τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ
negocijs necessarijs cōmonitiones
πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμοὺς
factur⁹. ille ãt cōmēdat⁹ regi τ
ποιήσεται. ὁ δὲ συγκείς τῷ βασιλεῖ καὶ
magnificēcū a facie potesta
δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσί
tis: in semetipꝫ retorsit summū sacerdo
ας, εἰς ἑαυτὸν κατέντησε τὸν ἀρχιερωσύ
tiū superbus iasone talētis ar
νην ὑπερβαλὼν ὁ Ἰάσωνα τάλαντα ἀρ
gēti trecētis. cū cepisset ãt regia
γυρίου τριακόσια. λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς
mãdata venit: eꝯdē summo sacerdotio
ἐντολὰς παρεγένετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης
nihil dignū ferēs: furoꝛes ãt crudelis tyrā=
οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὡμοῦ τυρά

Quarum gracia periculosa eos conten
tio habebat: & eorum instituta emula=
bantur: ac per omnia his consimules eē
cupiebant: quos hostes ⁊ peremptores
habuerant. In leges enim diuinas ipie
agere impune non cedit: sed hoc tps se=
quēs declarabit. Cū aũt quinquenalis
agō tyro celebraretur & rex p̄sens esset
misit iasō facinorosus ab hierosolymis
viros peccatores portantes argenti di=
drachmas trecentas in sacrificium her
culis: quas postulauerunt hi qui asporta=
uerant: ne in sacrificiis erogarẽtur qa
non oporteret: sed in alios sumpt⁹ eas
deputari. Sed hec oblata sunt quidem
ab eo qui miserat in sacrificium hercu
lis: propter presentes autẽ date sunt in
fabricā nauiū triremiū. Misso ãt in egy=
ptū apollonio nesthei filio propter pri=
mates ptolemei philometoris regis: cū
cognouisset antioch⁹ alienū se a nego
ciis regni effectum propriis vtilitatib⁹
consulẽs: profectus inde venit ioppen
& inde hierosolymam. Et magnifice ab
iasone & ciuitate susceptus cum facula
rū luminibus & laudibus ingressus est:
& inde in phenicem exercitum conuer
tit. Et post triennū tps misit iason me=
nelaum supradicti simonis fratres por
tantem pecunias regi: & de negocijs
necessarijs respōsa perlaturum. At ille
cōmēdatus regi cū magnificasset faciē
potestatis eius: in semetipm retorsit sū
mū sacerdotiū: supponens iasoni talen
ta argenti trecenta. Acceptisq; a rege
mandatis venit nihil quidem habēs di=
gnū sacerdotio: animos vero crudelis
tyrāni: & fere belue iras gerēs. Et iason
quidē qui proprium fratrē captiuaue=
rat: ipse deceptus profugus in amanī=
tem expulsus est regione. Menelaus ãt
principatū quidem obtinuit: de pecu=
niis vero regi ꝓmissis nihil agebat: cui⁹
exactionem faceret sostratus qui arci
erat prepositus. Nam ad hunc exactio
vectigaliū pertinebat: quā ab causam
vtriq; ad regem sunt euocati. Et mene
laus amotus est a sacerdotio succeden=
te lysimacho fratre suo: sostratus autẽ
prelatus est cypriis. Et cum hec ageren
tur contigit tharsenses & mallotas se=
ditionem mouere: eo ꝙ antiochi regis
concubine dono essent dati. Festinan
ter itaq; rex vēit sedare illos relicto suf
fecto vno ex comitib⁹ suis andronico.
Ratus autem menelaus accepisse se tē=
pus opportunum: aurea quedam va=
sa templo furat⁹ donauit andronico:
& alia vendiderat tyro & per vicinas ci
uitates. Quod cum certissime co=
gnouisset onias arguebat eum ipse in
loco tuto se continens antiochie secus
daphnem. Vnde menelaus accedens
ad andronicū: rogabat vt onia⁊ inter
ficeret. Qui cum venisset ad onia⁊: &
datis dextris cum iureiurando: q̄ suis
esset ei suspectus suasisset de asilo pro=
cedere: statim eum peremit non veri=
tus iusticiam. Ob quam causam non
solum iudei: sed etiam alie quoq; natio
nes indignabantur & moleste ferebant

ni τ fere barbare ipert⁹ habẽo. τ
του καὶ ἀπὸ βαρβάρου ὁρμὰς ἔχων. καὶ ὁ
ꝺdē iason q̄ ꝓpriū fratrē circū
μὲν Ἰάσων ὁ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ὑποτιθέ=
uenerat: circūuenit⁹ ab alio ꝓfugus in
μενος, ὑποπεσὼν εἰς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν
ammanitē regionē expulsus est. at menela
ἀμμανῖτιν χώραν συνέλασε. ὁ δὲ μενέλα
us ipm ꝺdē ꝓncipatū obtinuit: sed de pecu
ος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπαγ
nis regi pecunijs nihil
γελιῶν τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν
ḇñ dispōebat. facilẽ ãt exactionē
ἐνετίθει. προσιόντος δὲ τοῦ ἀποστάτου
sostrato arcio ꝓposito:
σωστράτου τοῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου,
ad hāc cui erat vectigaliū exactio:
πρὸς γοῦν γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις,
obq̄ causam ipi duo a rege vo=
δύο αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τοῦ βασιλέως πρό
cati sunt: τ ꝺdē menela⁹ reli=
σεκλήθησαν, καὶ ὁ μὲν μενέλαος ἀπέλι=
quit summi sacerdotij successorē lysimachū
πε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον λυσίμαχον
sui fratrē: sostrat⁹ ãt cratere
τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, σώστρατος δὲ κράτητα
cū ꝺq̄ sup cypriōs. cū talia ãt cōtingē=
τὸν ἐπὶ τῶν κυπρίων. γινούτων δὲ συνεπι=
rent: cōtigit tarsēses τ mallotas dis
κότων, συνέβη ταρσεῖς καὶ μαλλώτας σε
cordes esse: ꝓpterea q̄ ãtiochidi cōcubine re=
σιάζειν, διὰ τὸ ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τοῦ βα
gio in dono dare. festinãter itaq; rex
σιλέως ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι. βαδίζειν οὖν ὁ βα
venit sedare reos: relin
σιλεὺς ἦκε κατασβέσαι τὰ πράγματα, κατα
quēs suffecto ãdronico cui⁹ q̄ in di
λιπὼν τὸν ἀλαζονόμενον ἀνδρόνικον τῶν ἀξι
gnitate positi erãt. rat⁹ ãt menela⁹
ώματι κειμένων. νομίσας δὲ ὁ μενέλαος
accepisse opportunitatē bonã: aurea vasa ꝺdā
εὐληφέναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματά τινα
tẽpli furat⁹ donauit
τῶν τοῦ ἱεροῦ νεοφισάμενος ἐχαρίσατο τῷ
andronico: τ alia vẽdiderat
ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼς
ings tyro τ ijs q̄ i circuitu ciuitatib⁹. τ cū ma
ἐν Τύρῳ τε καὶ ταῖς κύκλῳ πόλεσι. καὶ σα
nifeste cognouisset onias: arguebat rece=
φῶς ἐπιγνοὺς ὁ Ὀνίας, ἀπελέγχειν ἐπε
dens in tuti⁹ locū: in daphne
πεχωρεῖτο εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ Δάφνης
q̄ ad antiochiā posita ē. vnde mene
τῆς πρὸς Ἀντιόχειαν κειμένης. ὅθεν ὁ μενέ
la⁹ accipiēs sceptū andronicū hortaba=
λαος λαβὼν ἰδίᾳ τὸν ἀνδρόνικον παρεκά
tur interficere oniam. ille ãt ve=
λει χειρώσασθαι τὸν Ὀνίαν. ὁ δὲ παρα
nies ad oniam: τ ꝓsuasus cū
γενόμενος πρὸς Ὀνίαν, καὶ πεισθεὶς ἐπὶ
dolo τ accep⁹ cū iuramētis: dão dextrā
δόλῳ καὶ ὀμόσας μεθ' ὅρκων, ὅτι ὀμὼν
q̄q̄ in suspitione posit⁹: ꝓsuasit de
καίτοι ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τοῦ
asylo ꝓcedere. quē τ statim cō
ἀσύλου προελθεῖν. ὃν καὶ παραχρῆμα κα
cīsit nō verit⁹ iusticiā: obq̄
τέκλεισεν οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δίκαιον. ὀλίγον
causam nō solū iudei: multi ãt τ
αἰτίαν οὐ μόνον Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
alias gētiū indignabant⁊ moleste ferebãt
ἄλλων ἐθνῶν ἐδυσχέραινον καὶ δυσφόρουν

D

E

ob viri iniustā necē. at re=
ἐπὶ τῷ τ ἀνδρὸς ἀδίκως φόνῳ· οὗ δὲ βασι
ge regresso ex cilicie
λέως ἐπανελθόντος ἀπὸ τῶν κατὰ κιλικίαν
locis: occurrerūt ciuitatis iudei
τόπων, ἐντυγχάνουσιν οἱ κατὰ πόλιν Ἰουδαῖοι
simulq; abominātib⁹ τ grecis:
συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν ἑλλήνων,
ppter q sine causa oniam interfectum fue
ὑπὲρ τ παρὰ λόγον γὰρ ἐνίαν ἀπεκτονέναι
rat. ex animo igit antioch⁹ tristat⁹
ἔπαθεν ψυχικῶς οὖν ὁ ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς
τ versus in miam: τ lachrymās ob
καὶ τραπεὶς εἰς ἔλεον, καὶ δακρύσας διὰ
mortui sobrietatē τ mul=
τὴν τ μετελλαχότος σωφροσύνην καὶ πολ
tā modestiā: τ incēsus furore: sta=
λὴν ἐμπρέξιαν, καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, πα=
tim andronici purpurā aufe=
ραχρῆμα τὴν τ ἀνδρονίκου πορφύραν περι
rens τ vestes scindēs: cir=
ελόμενος καὶ τοὺς χιτῶνας περιρρήξας, πε
cūducens per totā ciuitatē in ipo
ριαγαγὼν καθόλου τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν
loco vbi in oniā ipietatē cōmiserat: illic
τόπον οὗπερ τὸν ὀνίαν ἐσέβησεν, ἐκεῖ
homicidā. vita pīuauit. dño cō=
τὸν μιαιφόνον ἀπεκόμισεν· τ κυρίου τὴν ἀξί
G dignā ei penā retribuēte. factio ūt
αν αὐτῷ κόλασιν ἐπεδίδοντος. θρομβίων δὲ
multis sacrilegijs p ciuitatē
πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν
a lysimacho: cū menelai
ὑπὸ τ λυσιμάχου, μετὰ τῆς τοῦ μενελάου
consilio. τ diuulgata extra
γνώμης· καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπι
gregata ē multitudo aduersus lysimachū.
συνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν λυσίμαχον.
vasis aureis ūt multis expectatis.
χρυσωμάτων ὄντων πολλῶν διενεγμένων.
excitatis ūt turbis τ ira
ἐπιγενομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ πλῆ
repletis: armāo lysi=
γεισῶν θυμοπλαθέντων, καθοπλίσας ὁ λυσί
mach⁹ ad treo mille incepit vti manib⁹
μαχος πρὸς τρισχιλίους κατέσχεν χειρῶν
iniquis duce quodā auramo pro
ἀδίκων προηγησαμένου τινὸς ἀυράνου πρε=
uecto etate: nihil ūt min⁹ τ
βεβαίου τὴν κλικίαν, οὐδὲν δὲ ἧσσον καὶ τῆ
mēte. sticligitco ūt τ conatū
διανοίᾳ· συνιδόντες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τ
lysimachi: arripiēco alīq; dē sa=
λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πί=
xa: alīq; no fustco validoo: dā ūt ex adia
A τρους, οἱ δὲ ξύλων πάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς πα
cente cinere appehēdētes mixtim: pro
φανεστάτης ἀποδεῦ δραστόμενοι φύρδην, ἐπι
iecerūt in lysimachū. obquā
πίπτουσιν εἰς τοὺς περὶ τὸν λυσίμαχον. δι' ἣν
causam multos dē eoꝝ vulneratos
αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας
fecerūt: alios no τ pstrauerūt: oēs
ἐποίησαν, τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον, πάντας
no in fugā cōpulerūt. ipm ūt sacrile
δὲ εἰς φυγὴν συνέλασαν. αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυ
gū ppe erariū interfecerūt.
λον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.
de ūt hic istabat iudicū aduersus me
περὶ δὲ τούτων ἐνίσχυε κρίσις πρὸς τὸν με
nelaū. cū veniss̄et ūt rex
νέλαον. καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως

de nece tanti viri iniusta. Sed regressus
regem de cilitie locis adierunt iudei apd
antiochiam simul et greci: conquerentes de iniqua nece onie. Contristat⁹ ita
est animo antiochus propter oniam: &
flexus ad misericordiam lachrymas fudit: recordatus defuncti sobrietatem &
modestiam. Accensisq; animis androni
cum purpura exutum per totam ciuitatem iubet circūduci: & in eodem loco
in quo in oniam impietatem cōmiserat
sacrilegum vita priuari: domino illi con
dignam retribuente penam. Multis
autem sacrilegiis in tēplo a lysimacho
cōmissis menelai cōsilio & diuulgata fama: cōgregata est multitudo aduersum
lysimachum multo iam auro exportato. Turbis autem insurgentibus & animis ira repletis: lysimachus armatis fere tribus milibus iniquis manib⁹ vti cepit: duce quodam tyrāno etate pariter
& dementia prouecto. Sed vt intellexerūt conatum lysimachi: alii lapides: alii
fustes validos arripere: quidam vero cinerem in lysimachum iecere. Et multi quidem vulnerati: quidam autem &
prostrati: omnes vero in fugam cōuersi sunt. Ipsum etiam sacrilegum secus
erarium interfecerunt. De his ergo cepit iudicium aduersus menelaum agitari. Et cum veniss̄et rex tyrum: adiprn
negocium detulerunt missi tres viri a
senioribus. Et cum superaretur menelaus: promisit ptolemeo multas pecunias dare ad suadendum regi. Itaq; ptolemeus in quodam atrio positum quasi
refrigerandi gracia regem adiit & deduxit a sententia: & menelaum quidē vniuerse malicie reum criminib⁹ absolvit:
miseros autem qui etiam si apud scythas causam dixissent: innocentes iudicarentur: hos morte dānauit. Cito ergo iniustam penam dederunt: qui pro
ciuitate & populo & sacris vasis causam
prosecuti sunt. Quamobrez tyrii quoq; indignati erga sepulturam eorum liberalissimi extiterunt. Menelaus autē
propter eorum qui in potētia erant auariciā permanebat in potestate: crescens
in malicia ad insidias ciuium.

Capitulum quintum.

EOdem tempore antiochus secundam profectionem parauit in egyptum. Contigit autem per vniuersam hierosolymorum ciuitatem videri
dieb⁹ quadraginta per aera equites discurrentes auratas stolas habentes & hastas: quasi cohortes armatas: & cursus
equorum per ordines digestos & congressiones fieri comīnus & scutorum
motus & galeatorum multitudinē gladiis districtis & telorum iactus & aureorum armorum splendorem: omnisq;
generis loricarum. Quapropter omnes rogabant in bonum monstra conuerti. Sed cum ooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ad ptm: ad ipm iudicū retu=
εἰς τύρον, ἐπ' ἀνδρὸς τὴν δικαιολογίαν ἐπο
lerūt missi tres viri
πέμψαντο οἱ προφέροντες τρεῖς ἄνδρες
a senatu. iā no supatus
ὑπὸ τῆς γερουσίας. ὄδε δὲ μενέμαχος
menela⁹ remisit pecunias mul
ὁ μενέλαος ἐπεγγέλασε χρήματα ἱκα=
tas ptolemeo dorymenis ad
νὰ τῷ πτολεμαίῳ τῷ δορυμένους πρὸς
suadendū regi. vnde accipi=
τὸ πεῖσαι τὸν βασιλέα. ὅθεν ἀπολα=
tus ptolemeꝰ in quodā atrio tāq;
βὼν ὁ πτολεμαῖος εἴς τι περίσυλον ὡς
refrigerantē se regē a sua mutauit. τ
ἀναψύξαντα τὸν βασιλέα. μετέβαλε· καὶ
ipm dē vniuersē malicie reū mene=
τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον μενέ=
laū absoluit criminibus:
λαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημάτων, τοῖς
at miseros: qui τ si apud scy=
δὲ πελαιτωρους, οἵτινες εἰ καὶ ἐπὶ σκυ
thas causā dixissēt: absoluti essent innocen=
θῶν ἔλεγον, ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνω
tes: hos morte dānauit. cito
στοι, τοὺς δὲ θάνατον ἐπέκρινε. ταχέως
ergo iniustā penā passi sunt: pro
οὖν τὴν ἄδικον ζημίαν ὑπέσχον, ὑπὲρ
ciuitate τ populo τ sacris va=
πόλεως καὶ δήμων καὶ τῶν ἱερῶν σκευ
sis causas prosecuti. obq̄ causam τ
ῶν προκεχειρίσαντες. δι' ἣν αἰτίαν καὶ
tyrii rem abominati q̄ ad
τύριοι μισοπονηρήσαντες τὰ πρὸς τὴν
sepulturā eoꝝ magnifice suppedi=
κηδείαν αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς ἐχορήγη=
tauerūt. at menelaꝰ ppt potē
σαν. ὁ δὲ μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρα=
tiam auaritiā: mānsit in
τούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς
peripatu crescēo malitia: magn⁹
ἀρχῆς ἐπαυξόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν
ciuiū insidiator cōstitut⁹.
πολιτῶν ἐπίβουλος καθεστώς. Ca.v.

OPera ūt ipo hoc tem=
Περὶ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν δευτέ=
pō profectionē antioch⁹ in egyptū ꝓfect⁹
ραν ἐφοδιάζεται ὁ ἀντίοχος εἰς αἴγυπτον ἐπὶλα
est. cōtigit ūt p vniuersā ciuitatē fere in die
βε. συνέβη δὲ καθόλην τὴν πόλιν χρόνον ἐφ' ἡ
bus quadraginta: videri in ae=
μέρας τεσσαράκοντα, φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέ
re currētes ephebos auratas stolas
ρων τρέχοντας ἐφήβους διαχρύσους στολὰς
habētes: τ hastis admodū cohortis ar=
ἔχοντας, καὶ λόγχας ἀφειδῶς ἐξωπλισμέ
matos: τ gladioꝝ eductiones: τ cursus
νους, καὶ μαχαιρῶν σπασμούς, καὶ ἵππων
equoꝝ p ordinē digestos: τ cōgressiones
ἴλας ἐπ' ἴππων διατεταγμένας, καὶ πρόσβολάς
factas: τ incursiones virorūq; τ
γενομένας, καὶ κατὰ δρομὰς ἑκατέρων, καὶ
scutoꝝ motus: τ spiculoꝝ multitudinē.
ἀσπίδων κινήσεις, καὶ καμάκων πλήθη,
τ telorū iact⁹: τ aureoꝝ ornamētoꝝ
καὶ βελῶν βολάς, καὶ χρυσῶν κόσμων
splēdores: τ oīs generis loricas.
ἐκλάμψεις, καὶ παντοίους θωρακισμούς.
ꝙobrē oēs rogabāt in bonū esse=
διὸ πάντες ηὔχοντο ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἔκβα
tum fieri. cū fact⁹ esset ūt
σιν γενέσθαι. θρομβίνης δὲ οοοοοο

E

rumor falsus: tāq̄ cōmutasset antio
λαλιᾶς ψευδεῦς, ὡς μετηλλαχότος ἀντι
chus vitā: assumēs iason nō
ὄχου γὰρ βίον, παραλαβὼν ὁ ἰάσων οὐκ
pauciores mille: repēte in
ὀλίγους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν
ciuitatē fecit impetū. ipsis ārt ad
πόλιν συνετιλίσαντο ἐπίθεσιν. τῶν δὲ ἐπὶ
mur⁹ cōpulsis ꝛ ad vltimū iā
τῶν τείχει συνειλημμένων καὶ τέλος ἤδη
apprehēsa ciuitate: menela⁹
καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ μενέλαος
in arcē fugit. at iason
εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν. ὁ δὲ ἰάσων
faciebat cedes ciuiū ꝓpriorū
ἐποιεῖτο σφαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων
inimicoꝝ dic: nō cogitās aduersus cognatos
ἀφειδῶς, οὐ συνιεὶς τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς
ꝓsperitatē infortuniū esse maximū. ar
εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην. ὁ δὲ
bitrās ārt hostiū ꝛ nō ciuiū trophea
κῶν δὲ πολεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τροπαια
diruere. verūtn ꝓcipatū nō obti=
κατεβάλλετο. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκρά=
nuit. at finē insidiaꝝ pudorē
τησεν. τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβουλῆς αἰσχύνην
accipiēs: ꝓfug⁹ itez in ammanitē
λαβών, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν ἀμμανῖτιν
abiit. demū igit̄ malā reuerētiā cōle
ἀπῆλθε. πέρας οὖν κακῆς ἀναστροφῆς ἔτυ
cui⁹ē inclusus apō arctā ara
χεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς ἀρέτας γὰρ τῶν ἀρά
bum tyrānū: ciuitatē ex ciuitate fugiēs
βων τύραννον, πόλιν ἐκ πόλεως φεύγων
ꝓsecutionē passus ab oib⁹: odio habitus vt
ὑπὸ πάντων, συγκύριος ὡς
legū trāsgressor: ꝛ execrabilis
τῶν νόμων ἐκτοπάτης, καὶ βδελυσσόμενος
vt patric ꝛ ciuiū hostis: in
ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς
egyptū extrusus est. ꝛ vt puluis pa
αἴγυπτον ἐξεβράσθη. καὶ ὡσεὶ χοῦς τῆς πα
tric peregrin⁹: peregre perīt
τρίδος ἀποξενώσας, ἐπὶ ξένης ἀπώλετο
ad lacedemonios delat⁹: ꝙsi ob
πρὸς λακεδαιμονίους ἀναχθείς, ὡς διὰ τὴν
cognationē assecutur⁹ ꝓtectionē. ꝛ q̄ multitudinē
συγγένειαν τευξόμενος σκέπης. καὶ ὁ πλεῖστος
insepultoꝝ abiecerat: illamētat⁹ fact⁹ est: ꝛ se
ἀτάφων ἐκρίψας, ἀθάπτους ἐφρόντισε, καὶ κα
pultura nulla neq̄ patrio sepul
δίας οὐδ' ἡστινοσοῦν οὔτε πατρώου τά=
chro ꝓticipauit. cū innotuissent ārt re=
φου μετέσχεν. προσποιήτων δὲ τῶ βασι
gi: ꝓ quo hīo q̄ facta erāt putauit rebella=
λεῖ, πρὸς τῶν γεγονότων διέλαβεν ἐκστρα=
turū indecē. vnde ꝓfect⁹ ex egypto
τεῖν τὴν ἰουδαίαν. ὡσὶν ἀναζεύξας ἐξ αἰγύπτ
efferat⁹ aios: cepit q̄dē ciui=
τὴν ὀργῇ, ἔλαβε τὴν μὲν πό'
tatē armis: ꝛ iussit militi
λιν δορυάλωτον, καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώ
bus interficere crudeliter occurrentes:
ταις κτεῖναι ἀφειδῶς τοὺς ἐμπίπτοντας,
ꝛ in domos ascendētes truci=
καὶ τοὺς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατα σ
dare. fiebāt ārt iuuenū ꝛ senio⁹
φάττειν. γίνεσθαι δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων
cedes: virō⁹ q̄ ꝛ mulier⁹ ꝛ
ἀναιρέσεις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ
nato⁹ exterminiū: virginūq̄ ꝛ puero⁹
τέκνων ἀφανισμός, παρθένων τε καὶ νηπίων

falsus rumor exīsset: tanq̄ vita excessi
set antiochus: assumptis iason non mi=
nus mille viris aggressus est ciuitatē re=
pente. & ciuibus ad murum conuolan=
tibus ad vltimum apprehensa ciuitate
menelaus fugit in arcē. Iason vero nō
parcebat in cede ciuibus suis: nec co=
gitabat prosperitatem aduersus cogna
tos malum esse maximus: arbitrās ho
stium & non ciuium se trophea captu=
rum. Et principatum quidem non ob=
tinuit: finem vero insidiarum suarū cō
fusionē accepit & profugus iterū abiit
in ammaniten. Ad vltimum in exitium
sui conclusus ab areta arabum tyranno
fugiens de ciuitate in ciuitatem: omni=
bus odiosus vt refuga legum: & exeera
bilis vt patrie & ciuū hostis: in egyptū
extrusus est: & qui multos de patria
sua expulerat peregre periit lacedemo
nas profect⁹ quasi pro cognatione ibi
refugium habiturus: et qui insepultos
multos abiecerat: ipse & illamentatus
& insepultus abicitur: sepultura neq̄
peregrina vsus neq̄ patrio sepulchro p
ticipans. His itaq̄ gestis suspicatus est
rex societates deserturos iudeos: & ob
hoc profectus ex egypto efferatis ani=
mis ciuitatem quidem armis cepit. ius
sit autem militibus interficere: nec par
cere occurrentibus: & per domos asce=
dentes trucidare. Fiebant ergo cedes iu
uenum ac seniorum: mulierum & na=
torum exterminia: virginūq̄ & paruu
lorum neces. Erant autem toto triduo
octoginta milia interfecti quadraginta
milia vincti: non minus autem venum=
dati. Sed nec ista sufficiūt. Ausus est etiā
intrare templum vniuersa terra sancti⁹
menelao ductore qui legum & patrie
fuit proditor. Et scelestis manibus su=
mēs sancta vasa que ab aliis regib⁹ & ci
uitatib⁹ erāt posita ad ornatū loci & glo
riā: cōtrectabat idigne & cōtaminabat.
Ita alienat⁹ mente antiochus nō consi
derabat q̄ propter peccata habitantiū
ciuitatem modicum deus fuerat iratus:
propter quod & accidit circa locum des
pectio. Alioquin nisi contigissent eos mil
tis peccatis esse inuolutos: sicut helio=
dor⁹ qui missus est a seleuco rege ad ex
poliandum erarium: etiam hic statim
aduenies flagellatus & repulsus vtiq̄
fuisset ab audacia. Verum non propter
locum gentem: sed propter gentem lo
cum deus elegit. Ideoq̄ & ipse loc⁹ par
ticeps factus est populi malorū: postea
autem fiet socius bonorum: & qui dere
lictus in ira dei omnipotentis est: iterū
in magni domini reconciliatione cum
suma gloria exaltabitur. Igitur antio=
chus mille & octingentis ablatis de tē=
plo talentis velociter antiochia; regres
sus est existimans se pre superbia terrā
ad nauigandum: pelagus vero ad iter
agendum deducturum propter men=
tis elationem.

trucidatōeo. octo ārt decē milia in oīb⁹
σφαγαί. ἐγένοντο δὲ μυριάδες ἐν πᾶσαις
dieb⁹ trib⁹ interfecta sunt. quamor
ἡμέραις τρισὶ κατεφάρηκαν. τέσσαρες
q̄dē in manus captiuitatē. nō min⁹ ἢ
μὲν ἐν χερῶν νομαῖς. οὐχ ἧττον δὲ τῶν
iugulatio vēdeti sunt. nō content⁹ ārt
ἐσφαγμένων ἐπράθησαν. οὐκ ἀρκισθὲς δὲ
hīo ausus est in vniuerse
τολμήσας κατιτέλμησιν εἰς τὰ πάσης τῆς
terre sanctissimū tēplū intrare: du=
γῆς ἅγιώτατον ἱερὸν εἰσιλθεῖν, ἔδη=
ctor habēs menelaū: ꝛ le=
γὼν ἔχων τὸν μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νό'
gū ꝛ patrie ꝓditorē ἐ=
μων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγο=
cū: ꝛ scelestis manib⁹ sanc
νότα, καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ
vasa sumēs: ꝛ q̄ ab aliis re=
σκεύη λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων βε
gib⁹ posita erāt ad ornamētū ꝛ glo
σιλέων ἀνατεθέντα πρὸς κόσμησιν καὶ δό'
riā loci ꝛ honorē: pro=
ξαν τοῦ τόπου καὶ τιμήν, ταῖς βε=
fanis manib⁹ cōtrectās. ꝛ elementa
βήλοις χερσὶ συνσύρων. καὶ μιαιτεφὴ
est mēte antioch⁹: nō vi=
ζετο τὸν διάνοιαν ὁ ἀντίοχος, οὐ συνο=
dēo q̄ ꝓpt̄ peccata ciui
ρῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὸν πό'
tatē habitantiū irat⁹ fuit beeui do=
λιν ὀκουντων ἀπώργισται βραχέως ὁ δε=
min⁹. quāobrē fuit circa locū ꝺispe
σπότης. διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον πα
ctio. si ārt nō cōcigisset inuolutos
ρίρασις. εἰ δὲ μὴ συνέβαινε προσεσχε
esse multis peccatis: sicut
θέναι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ
heliodor⁹ missus a seleuco
ὁ ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ σελεύκου
rege ad visitationē era=
τ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ χρη
rū: hic aduenies statim
φυλακίου, οὗτος προσχθεὶς παραχρῆμα
flagellat⁹ repulsus fuisset ab audacia. verū nō
μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τοῦ ἐρᾶσθαι. ἀλλ' οὐ
ꝓpter locū gētē: sed ꝓpt̄ gētē
διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν
locū deus elegit. ideoq̄ ꝛ ipe lo=
τόπον ὁ θεὸς ἐξελέξατο. διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τό'
c⁹ particeps fact⁹ gētis malo=
πος συμμετοχὸς τῶν τοῦ ἔθνους δυστυχημά
rū euenerit: postea bōnū socī⁹ fuit.
των γενόμενος: ὕστερον εὐεργετημάτων κοινωνὸς
ꝛ q̄ relictus fuit in eiperca
σει, καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἐν τῇ τοῦ παντοκράτο
tio ire: itez in magni do=
ρος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δε
mini reconciliatione cū omni glia
σπότου καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης
exaltat⁹ est. igit̄ antioch⁹ octingēta
ὑπερυψώθη. ὁ γοῦν ἀντίοχος ὀκτακόσια
supra mille auferēs ex
πρὸς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τοῦ
tēplo talēta: velociter in antiochiā
ἱεροῦ τάλαντα, θᾶττον εἰς ἀντιόχειαν
petijt: existimās pre
ἐχωρίσεν, ἐυόμενος ἐκτὸς τῆς ὑπερηφανίας
ipam q̄dē terrā nauigabilē ꝛ mare am
τὴν μὲν γὴν πλωτὴν καὶ τὸ πέλαγος πε
bulabile factum ꝓpt̄ elationē
ρινὸν ποιῆσαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς

A B C D

coadia. reliquit ãt ꝛ ꝓpositos ad
καρδίας. κατέλιπε δὲ καὶ ἐπισκόπους τοῦ
affligēdã gētē. in q̄dē hierosolymis philip=
κακοῦν τὸ ἔθνος. ἐν μὲν ἱεροσολύμοις φίλιπ
pum: ipo q̄dē grē phrygē: at more bar=
πον, τὸ μὲν ἦθος φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρ
barioꝝ hñtem q̄ ipos q̄ illã cõstituit. in ãt
βαρώτερον ἔχοντα ꝟ κατασκάψαντος. ἐν δὲ
garizi andronicũ. ad ãt hec menela
γαριζὶν ἀνδρόνικον· πρὸς δὲ τούτοις μενέλα=
um: q̄ pessime alios q̄ superbiebat
ον, ὃς χείρισα τῶν ἄλλων ὑπερήφρων τοῖς
in cives: inimicã ãt cõtra ciues
πολίτας, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας
iudeos habẽs intẽtionẽ. misit ãt
Ἰουδαίους ἔχων διάθεσιν. ἔπεμψε δὲ τὸν
odiosũ pncipẽ apollonii cũ exercitu.
μυσάρχην ἀπολλώνιον μετὰ στρατεύματος.
viginti milia ãt supra duo mille: preci=
δισμυρίους δὲ πρὸς τοῖς δισχιλίοις, πρεσβύ=
pites q̄ crãt i cuncte odẽ interficere:
τας ἅπαντας κατασφάξαι, τὰς
at mulieres ꝛ iuuenes vẽdere. hic ãt
δὲ γυναῖκας καὶ νεωτέρους πωλεῖν. οὗτος δὲ
venieno in hierosolymã: ꝛ pa
παραφυόμενος εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ἕλλη
cificũ se simulãs: q̄uit vsq̄ ad sanctũ di=
νικὸν ὑποκρινάμενος, ἐπιέχειν ἕως τῆς ἁγίας ἡμέ
em sabbati. ꝛ accipẽs ocio=
ρας τοῦ σαββάτου. καὶ λαβὼν ἀργοῦντι
sos iudeos: hos q̄ crãt sub se vt arma
τοὺς Ἰουδαίους, οἷς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξώπλι
rent̄ precepit: ꝛ egressos eos
σεν παρήγγειλε, καὶ τοὺς ἐξελθόντας πάν
neos ad spectandũ trãsmodit. ꝛ
τας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξεκίνησε. καὶ
in ciuitatẽ cũ armis discur=
εἰς τὴν πόλιν σὺν οἷς ὅπλοις εἰσέδρα=
rẽs: ingentẽ pauit multitudinẽ. iudas ãt
μεν, ἱκανὰ κατέτρωσε πλῆθος. Ἰούδας δὲ
maccabeꝰ decimꝰ factꝰ ꝛ
ὁ μακκαβαῖος δέκατος που ἡμέρας καὶ
recedẽs in mõtiũ ferar̄ more
ἀναχωρήσας ἐν τοῖς ὄρεσι παρέπεμπεν τρόπον
vinebat cũ his q̄ crãt secũ: ꝛ se=
θήρ σὺν τοῖς μεθ' αὑτοῦ, καὶ τὴν χερ=
ni cibo vescẽtes: pcuerabãt vt
σὶν τροφὴν σιτούμενοι, διετέλουν πρὸς
nõ participarẽt ex iquinatione.
τὸ μὴ μετασχεῖν τοῦ μολυσμοῦ. Ca. 6.

NOn nõ multũ ãt tpo mi=
Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπίσε
sit rex senẽ athenienſẽ: cõpelle=
λευε ὁ βασιλεὺς γέροντα Ἀθηναῖον, ἀναγκά=
re iudeos vt trãsgrederent̄ a
ζειν τοὺς Ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν
paternis legib⁹: ꝛ dei legib⁹ nõ
πατρώων νόμων, καὶ τοῖς ꝟ θεοῦ νόμοις μὴ
gubernarent̄: cõtaminare ãt ꝛ qõ erat i hieroso
πολιτεύεσθαι, μολύναι δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσο
lymis tẽplũ: ꝛ cognominare iouis olym=
λύμοις ναὸν, καὶ προσονομάσαι Διὸς Ὀλυμ=
pũ: ꝛ qõ in garizin: p: out erãt
πίου, καὶ τὸν ἐν Γαριζὶν, καθὼς ἐτύγχανον οἱ
locũ habitãtes: iouis hospitalis. difficile ãt
τὸν τόπον οἰκοῦντες, Διὸς ξενίου. χαλεπὸν δὲ
ꝛ grane erat turbio ꝑcepti
καὶ δυχερὲς ἦν τοῖς ὄχλοις ἡ ἐπίσασις τῆς
nocte. nã tẽplũ luxuria ꝛ comes
κακίας. τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώ=
sationiba⁹ a gẽtib⁹ ipletũ erat scortũ
μων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιπλήρωτο ῥαθυ=

Relíquit autem prepositos ad afflígen
dam gentem: hierosolymís quidem phi
lippum genere phrygem moribus cru
delíorem eo ipso a quo constitutus est:
in garizim autem andronicum & me=
nelaum qui grauius cę ceteri iminebãt
ciuibus. Cunq; appositus esset contra
iudeos: misit odiosum principem apol
lonium cum exercitu viginti & duobus
milibus: precipiens ei omnes perfecte
etatis interficere: mulieres ac iuuenes
vendere. Qui cum venisset hierosoly=
mam: pacem simulans quieuit vsq; ad
diem sanctum sabbati: & tunc feriatis iu
deis arma capere sius precepit. Omnes
q; simul qui ad spectaculũ processerãt
trucidauit: & ciuitatem cum armatis dis
currens ingentem multitudinem pere
mit. Iudas autem machabeus qui deci
mus fuerat: secesserat in desertus locũ:
ibiq; inter feras vitam in montibus cũ
suis agebat: & feni cibo vescẽtes demo
rabantur: ne participes essent coinqui
nationis.

Capitulum Sextum.

SEd non post multum temporis mi
sit rex senex quendam antiochenũ
qui compelleret iudeos vt se trasferrẽt
a patriis & dei legibus: cõtaminare etiã
quod in hierosolymis erat templum &
cognominare iouis olympii: & in gari=
zim: prout erant hi qui locus inhabita
bant iouis hospitalis. Pessima autem &
vniuersis grauis erat malorũ incursio.
Nam tẽplus luxuria & cõmessationib⁹
erat plenũ: & scortantiũ cum meretrici
bus: sacratisq; edibus mulieres se vltro
ingerebãt: intro ferentes ea que non li
cebant. Altare etiã plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur. Neq; autẽ
sabbata custodiebantur: neq; dies solẽ
nes patrii seruabantur: nec simpliciter
se quisq; iudeũ confitebatur. Duceban
tur autem cum amara necessitate in die
natalis regis ad sacrificia. & cum liberi
sacra celebrarentur cogebãtur: hedera
coronati libero circuire. Decretum aũt
exiit in proximas ciuitates gentilium
suggerentib⁹ ptolemeis: vt parimodo
& ipsi aduersus iudeos agerent vt sacri
ficarent: eos autem qui nollent transire
ad instituta gentilitũ interficerent. Erat
ergo videre miseriam. Due enim mulie
res delate sunt natos suos circũcidisse:
quas ad vbera infantibus suspensis cus
publice per ciuitatem circunduxissent:
per muros precipitauerunt. Alii vero
ad proximas coeuntes speluncas & la
tenter sabbati diem celebrantes: cum in
dicati essent philippo: flãmis succensi
sunt: eo q; verebantur propter religio=
nem & obseruantiam: manus sibimet au
xilium ferre. Obsecro autem eos qui
hũc librum lecturi sunt ne abhorrescãt
propter aduersos casus: sed reputẽt ea
que acciderunt non ad interitus sed ad
correptionem esse generis nostri. Et
enim multo tempore non sinere pecca
toribus ex sentẽtia agere: sed statim vl
tiones adhibere: magni beneficii est in=
dicium. Non enim sicut in ooooooooo

tib⁹ cũ meretricib⁹: ꝛ in sacris
μυήτων μιγνύμενοι, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς
posticib⁹ cũ mulieribus sese miscẽtib⁹: ꝓterea
περιβόλοις γυναιξὶ πλησιαζόντων, ἔτι
etiã q̄ nõ decebat intro ferẽtib⁹.
δὲ τὰ μὴ καθήκοντα ἔνδον φερόντων. τὸ
at altare ꝓhibitis a
δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀπαθεσταλμένοις ἀπὸ
legib⁹ illicitis plenũ erat. erat
τῶν νόμων ἀθεμίτοις ἐπεπλήρωτο. ἦν
ãt neq; sabbatũ custodire: neq; patrias
δ' οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρίους
solẽnitates fuare: neq; simplr̃ iu=
ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς Ἰου
deũ cõfiteri esse. ducebanꝫ ãt cũ
δαῖον ὁμολογεῖν εἶναι. ἤγοντο δὲ μετὰ
amara necessitate ad q̄ singulis mẽsib⁹
πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τοῦ
regis natalẽ diẽ ad sacrifi=
βασιλέως ἡμέραν ἐπὶ σπλαγχνι
cia. cũ esset ãt bacchanaliorũ festũ: coge=
σμόν. γινομένης δὲ Διονυσίων ἑορτῆς, ἠνάγ
bant̄ hederas habẽtes pompã agere li
καζον τοὺς κισσοὺς ἔχοντες περιπατεῖν τῶν δὲ
bero. decretũ ãt exiit in vici=
ψηφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἀγο
nas ciuitates grecas ptolemeo sug=
γεῖον πόλεις Ἑλληνίδας πτολεμαίου ὑπο
gerẽte eãdẽ cõsuetudinẽ aduersus iu=
θεμένου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν Ἰου=
deos: agere ꝛ sacrificare: eos ãt q̄ nõ
δαίων, ἄγειν καὶ σπλαγχνίζειν, τοὺς δὲ μὴ
vellẽt trãsire ad gre=
προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ Ἑλλη
cos ritꝰ: iugulare. erat ergo videre pre
νικά, κατασφάζειν. παρῆν οὖν ὁρᾶν τὴν ἐπι
sentẽ miseriã. due enim mulieres
ῶσαν πλαυπωρίαν. δύο γὰρ γυναῖκες
delate sunt q̄ circumcidissent filios. ha=
ἀνήχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα· τοὺ
rũ ãt ex vberibꝰ suspẽdentes na=
των δὲ ἐκ τῶν μαζῶν κρεμάσαντες τὰ βρέ
tos: ꝛ publice circũducentes eas
φη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν
p ciuitatẽ. a muro ꝑcipitauerũt. alii
πόλιν, κατὰ τοῦ τείχους ἐκρήμνισαν. ἕτε
ro ꝓxime cõcurrẽtes ad spe
ροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ αὐτ'
lũcas: vt latẽter celebrarẽt sabbatũ: in
λαια, λεληθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μη
dicati philippo succẽsi sunt:
νυέντες τῷ φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν,
eo q; verebãtur auxiliari sibimet
διὰ τὸ ἰσλαβῶς ἔχειν βοηθῆσαι ἑαυτοῖς
fas gliam colendissime dici.
κατὰ τὴν δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.
hoeto: itaq; legẽte
παρακαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇ
hãc libũ: ne abhorrescãt ꝓpꝫ
δὲ τῇ βίβλῳ, μὴ συσίλλεσθαι διὰ τὰς
calamitates: reputẽt ãt supplicia nõ
συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ
ad interitũ: sed ad correptionẽ ge
πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γέ
neris nri esse. ꝛ cũ nõ multũ tẽ
νους ἡμῶν εἶναι. καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρό
pus sinere pcãtores: sed statim
νον ἐᾶσθαι τοὺς δυσεβοῦντας, ἀλλ' εὐθέως
vindicare supplicia: magni bene=
πεπιστῶσθαι ἐπιτιμίους, μεγάλης εὐεργεσί
cij indiciũ est. nõ cũ sicut ꝛ in
ας σημεῖόν ἐστιν. οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν

alijs gẽtib⁹: expectat patiẽs dominus ad plenitudinẽ peccatoꝝ puniret: sic & in nobis iudicauit esse. vt nõ ad finẽ postea vlciscat. ꝓ obsẽ nunq̃ dẽ misericordiã suã amouet. corripiens aũt cũ cede a nobis amouet. coercitus ãt cũ clementia exigit. ꝓpẽ. vt nõ derelinquat suũ ꝓpũm. per pauca ãt veniẽdũ est ad narrationẽ. eleazar⁹ quidã de primoribus scribarũ vir ætate prouectus & vultu decorus aperto ore hians compellebatur carnẽ porcinam manducare: at ille gloriosissimã mortem magis q̃ odibilem vitam cõplectens volũtarie preibat ad supplicium. Intuens aũt quemadmodũ oporteret accedere patienter sustinens destinauit nõ admittere illicita propter vite amorẽ. Hi aũt qui astabant iniq̃ miseratione cõmoti propter antiquã viri amicitiã: tollentes eum secreto rogabant afferri carnes quibus vesci ei licebat: vt simularetur manducasse sicut rex imperauerat de sacrificij carnibus: vt hoc facto a morte liberaretur: & propter veterem viri amicitiã hanc in eo faciebant humanitatẽ. At ille cogitare cepit etatis ac senectutis sue eminentiam dignã & ingenite nobilitatis caniciem: atq̃ a puero optime conuersationis actus: & secundũ sancte & a deo cõdite legis constituta: respõdit cito dicens premitti se velle in infernũ. Non eñ etati nostre dignũ est inquit fingere: vt multi adolescẽtes arbitrantes eleazarũ nonaginta annorũ transisse ad vitã alienigenarũ: & ipi propter meã simulationẽ & propter modicũ corruptibilis vite tẽpus decipiantur: & per hoc maculã atq̃ execrationẽ mee senectuti cõquirã. Nam & si in presenti tẽpore supplitijs hoim eriplar: sed manũ oipotentis nec viuus nec defunctus effugiã. Quãobrẽ fortiter vita excedendo senectute qdẽ dignus apparebo: adolescentib⁹ aute⁹ exemplũ forte reliquã: si própto aĩo ac fortiter pro grauissimis ac sanctissimis legib⁹ honesta morte perfungar. His dictis cõfestim ad supplicium trahebatur. Hi autẽ qui eũ ducebant & pauloante fuerãt mitiores: in irã cõuersi sunt propter sermones ab eo dictos: quos illi p arrogantiã prolatos arbitrabãtur. Sed cũ plagis perimeretur: ingemuit & dixit. Dñe qui habes sanctã scientiã manifeste tu scis: quia cũ a morte possem liberari: duros corporis sustineo dolores: secundũ aĩam vero ꝓpter timorem tuũ libenter hec patior. Et iste qdẽ hoc modo vita decessit: nõ solũ iuuenibus: sed & vniuerse genti memoriam mortis sue ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens.

Capitulum septimum.

Contigit autem septẽ⁹ fratres vna cum matre apprehensos compelli a rege edere contra fas carnes porcinas: flagris & taureis cruciatos. Vnus autem exillis qui erat primus sic ait. co

inferni. nõ est nra etate dignũ est fingere: vt multi adolescẽtũ arbitrãtes elcazar nonagenariũ trãsisse ad alienigenarũ legẽ: & ipi ꝓpter meã simulationẽ & ob modicã & mometaneã vitã corripiant ꝓpẽ me: & execrationẽ & maculã senectutis cõquirã. Si eñ & ad presẽs tẽpus a deo cõditi hoim supplicio eripiẽ ar hoim supplicio: sed & ab ipso manu potentis nec viui nec defuncti effugiã. ꝓpẽ obsẽ viri fortes elegãter de hac cõmutãdo vitã: & serenus quidẽ ex hac vita migrabo certe senectute digno⁹ apparebo: at adolescẽtib⁹ exẽplũ generosũ relinquam: si ꝓpẽ & generose pro gratissimis & sanctis legib⁹ mortẽ oppetam. Hec cũ dixisset: ad supplicium protinus ducebatur. Quib⁹ ducentib⁹ & ipsis paulatim ante benivolentiã in inimicitiã uersa: ob predicta verba: quib⁹ putabãt arrogãtiã esse. Cũ aũt ille iam ictibus deficeret: ait. Dñe deus sancte qui omnẽ habes scientiã manifestũ est: ꝙ cũ possim liberari: amore timoris tui: duros sustineo in corpore dolores: secundũ aĩam vero libenter hec patior. & hic quidẽ sic migrauit: nõ solũ iuuenib⁹: sed & plurimis genti suã morte exẽplũ generositatis & memoriã fortitudinis relinquẽs.

Ca. 7.

Contigit aũt & septẽ fratres cũ matre cõprehẽsos cogi a rege: ex illicitis porcinis carnib⁹ tãgere: flagris & taurcis cruciatos. Vnus aũt ex illis qui erat primus sic ait. eo

D

F

G

A

q̄d fatur? eo interrogare τ discere a nobis?
τί μέλλεις ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν ἡμῶν;
parati sūi mori sum?: pot?q̄ trāsgre
ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμέν, ἢ παραβαί
di patrias leges. irat? āt fa=
νειν τοὺς πατρίους νόμους. ἐκίνησε δὲ γι=
et? rex: iussit sartagines τ
ὁ δὲ βασιλεύς, προσέταξε τήγανα καὶ
ollas eneas succendere. illis āt cōfestim hec
λέβητας ἐκπυροῦν. τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκ
censis: illi q̄ fuerat coep̄ p̄m? locutor
πυρωθέντων, τὸν πρωτόθρονον αὐτῶν πρεσβύτην,
iussit linguā amputare: τ excoriari
προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυλί=
B ceo extremas pedes abscindere: relicto fratrib?
σαντας ἀκροτηριάζειν, τῶν λειπῶν ἀδελφῶν
τ matre ispicientib?. inutilē āt cū
καὶ τῆς μητρὸς συνορώντων. ἄχρηστον δὲ αὐτὸν
Deut. 32.f. in cēt? factū: iussit pgre ad
τοῖς ἄλλοις πρωτόθρονον, ἐκέλευσε τὸ πῦρ προ
mouere: spirātē τ sartagine torrerēt va
σάγειν, ἔμπνουν καὶ τηγανίζειν. τῆς δὲ ἀτ
pore ad multū sedulitāte ex sartagine: ad
μόδως ἐφικνουμένου διαδιδούσης τ τηγάνου, ἀλ
imitē se hortabant cū matre generose
λήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ γενναίως
mori: dicētes sic. dñs deus
τελευτᾶν, λέγοντες οὕτως. ὁ κύριος ὁ θεὸς
aspicit τ veritatē? in nobis cōsola=
ἐφορᾷ καὶ τῇ ἀληθείας ἐφ' ἡμῖν παρακα
tur. quēadmodū p̄ in facie pre
λεῖται. καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀν
sūs cāticū declarauit moyses
τιμαρτυρούσης ὡδῆς διεσάφησε μωυσῆς
C dicēs: τ in seruis suis cōsolabi=
λέγων, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακλη
tur. mortuo āt p̄mo ad mo
θήσεται. μεταλλάξαντος δὲ τοῦ πρώτου γὰρ τρό
dū hūc: secūdū deducebāt ad ludi=
πον τοῦτον, γὰρ δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸ ἐμπαγ
brū. τ capitis pellē cū ca=
μόν. καὶ γὰρ τῆς κεφαλῆς διέρμασιν τοῖς ἔσχά
pillis abstrahētes interrogabāt: si mādducabis āte q̄
πιρισύροντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὸ τοῦ
puniatur corp? p membra. ille āt resi=
Τιμωρηθῆναι γὰρ σῶμα κατὰ μέλος. ἐδὲ ἐκεῖνο
pōdens patria voce: dixit nō.
κρινεῖς τῇ πατρίῳ φωνῇ, προσεῖπεν οὐχί.
qua? obedē τ hic sequēs accepit tormētū:
δεύτερον καὶ οὗτος τὸν ἔσχατον ἔλαβε βάσανον,
vt primo. in vltimo ho spū cpīo di=
ὡς ὁ πρῶτος. ἐν ἐσχάτῃ δὲ τῶν ἡμερῶν ἔλε=
xit. tu q̄dē scelestē: ex p̄senti nos
γεν. σὺ μὲν ἀλάστωρ, ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς
D vita abdicis. at mūdi rex
ζῆν ἀποστερεῖς. ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς
defunctos nos pro suis legib?:
ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων,
in ēternā resurrectionē vite nos suscita=
εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀνασκή=
bit. post āt hūc tertiū illudebat: τ
σει. μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ
linguā postulat? cito protulit:
τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλε,
τ man? audacter extēdit: τ
καὶ τὰς χεῖρας θαρσῶς προέτεινε, καὶ
generose dixit. a celo hec posse
γενναίως εἶπεν. ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κέκτη=
dit: τ p̄pt̄ eā? legeo despicio
μαι, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑστεροῦ
E hec. τ ab eo hec iterū spero
ταῦτα. καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω

Quid queris & qd vis discere a nobis?
Parati sumus mori magis q̄ patrias dei
leges preuaricari. Iratus itaq̄ rex iussit
sartagines & ollas eneas succendi: qui
bus statim succensis: iussit ei qui prior
fuerat locutus amputari linguam & cu
te capitis abstracta sūmas quoq̄ man?
& pedes ei precidi: ceteris eius fratrib?
& matre inspicientibus. Et cum iaz per
omnia inutilis factus esset iussit ignem
admoueri: & adhuc spirantem torreri
in sartagine: in qua cum diu cruciare=
tur: ceteri vna cum matre inuicē se hor
tabantur mori fortiter dicentes. Domi
nus deus aspiciet veritatem & consola
bitur in nobis: quēadmodum in prote
statione cantici declarauit moyses. Et
in seruis suis consolabitur. Mortuo ita
q̄ illo primo hoc modo: sequentem de
ducebant ad illudendum: & cute capitis
eius cū capillis abstracta: interrogabāt
si manducaret prius q̄ toto corpore p
membra singula puniretur. At ille res
pondens patria voce dixit. Non faciaz.
Propter quod & iste sequenti loco pri=
mi tormenta suscepit: & in vltimo spiri
tu constitutus sic ait. Tu quidem scele=
stissime in presenti vita nos perdis: sed
rex mundi defunctos nos pro suis legi
bus eterne vite resurrectioe suscitabit.
Post hunc tertius illudit̄: & linguam
postulatus cito protulit & manus cōstā
ter extendit: & cum fiducia ait. E celo
ista possideo: sed propter dei leges nūc
hec ipsa despicio: quoniam ab ipso me
ea recepturum spero. Ita vt rex & qui
cum ipso erant mirarentur adolescen=
tis animū: q̄ tanq̄ nihil duceret crucia=
tus. Et hocita defuncto: quartum vexa
bant similiter torquentes. Et cum iam
esset ad mortem sic ait. Potius est ab ho
minibus morti datos spem expectare
a deo: iterum ab ipso resuscitandos. Ti
bi enim resurrectio ad vitam non erit.
Et cuz admouissent quintum vexabāt
eum. At ille respiciens in eum dixit. Po
testatem inter homines habens: cuz sis
corruptibilis facis quodvis. Noli autē
putare genus nostrum a deo esse dereli
ctum. Tu autem patienter sustine & vi=
debis magnam potestatem ipsius quali
ter te & semen tuū torquebit. Post hūc
ducebāt sextum: et is mori incipiēs sic
ait. Noli frustra errare. Nos enim pro=
pter nos metipsos hoc patimur peccā=
tes in deū nostruz & digna āmiratione
facta sunt in nobis. Tu autem ne exisi
mes tibi ipune futurū quod cōtra deū
pugnare tentaueris. Supra moduz aūt
mater mirabilis & bonorum memoria
digna q̄ pereuntes septē filios sub vni?
diei tēpore cōspicieēs: bono aio ferebat
propter spē quā in deo habebat: singu
los illorū hortabatur voce patria forti
ter repleta sapia: & femineę cogitatiōi
masculinū animū inserēs dixit ad eos.
Nescio qualiter in vtero meo apparui=
stis. Neq̄ enim ego spūm & aiam dona
ui vobis & vitā: & singulorū mēbra nō
ego ipa cōpegi. Sed enim mundi crea=
tor qui formauit hominis natiuitatem

receptur?. ita vt ipe rex τ
κομίσεσθαι. ὥς τε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ
q̄ cū eo mirarent̄ adolef
τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τοῦ νεανί
cētis aiam: q̄ in nihilo dolores
σκου ψυχήν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας
ponebat. τ hoc āt defuncto:
ἐτίθετο. καὶ τοῦτον δὲ μεταλλάξαντος, τὸν
quartū codē mō vexabāt torquē
τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον ἀκείρομέ=
tes. τ cū esset ad mortē sic
νου. καὶ θρόμβος πρὸς τὸ τελευτᾶν οὕτως
ait. eligibile ē cōmutantē q̄ ab hoi=
ἔφη. αἱρετὸν μεταλλάσσοντα τοῖς ἀπ' ἀνθρώ
bꝰ: q̄ sūa a deo expectare spes:
πων, τὰς ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρσδοκᾶν ἐλπί=
itez resuscitādos ē ab eo. tibi
δας, πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. σοὶ
namq̄ resurrectio ad vitā nō erit. cōse
μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται. ἐχο=
quēter āt quintū admouētes ve
μένως δὲ τὸν πέμπτον προσαγοντες κα
xabāt. ille āt ad eū aspiciēs dixit: potesta
κοῦν. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἰδὼν εἶπεν, ἐξουσί
tē in hoibꝰ habēs corruptibilia cū sis: q̄ vis
αν ἐν ἀνθρώποις ἔχων φθορὰς ὢν, ὁ θέλεις
facis. nō putes āt gen? nr̄m a
ποιεῖς. μὴ δόκει δὲ τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπὸ τοῦ
deo derelictū esse. tu āt sustine: τ
θεοῦ καταλελεῖφθαι. σὺ δὲ καρτέρει, καὶ
vide magnā ei? potestatē: q̄mō te
θεωρεῖ τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ
τ semē tuū torquebit. post hō hūc
καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ. μετὰ δὲ τοῦ
ducebāt sextū. τ futur? mori
τον ἦγον τὸν ἕκτον. καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν
dixit. nō erres frustra. nos enī ꝓpt̄ nos
ἔφη. μὴ πλανῶ μάτην. ἡμεῖς γὰρ διὰ ἁμα=
ipsos hec patimur: peccātes in
τοὺς ταῦτα πάσχομθ, ἁμαρτάντες εἰς
nr̄m deū. digna enī admiratione facta
τὸν ἑαυτῶν θεόν. ἄξιον γὰρ θαυμασμοῦ γέ=
sūt. tu āt ne existimes ipunitū fore:
γονε. σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῶος ἔσεσθαι,
cōtra deū pugnare conat?. supra modū
θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας. ὑπερεκόντως
āt mater mirabilis & memoria bona digna:
δὲ ἡ μήτηρ θαυμασία καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία,
q̄ pereūtes filios septē cōspi=
ἥτις ἑπτὰ μιᾷ θυγατρὶ υἱοὺς ἐν τῇ σωρᾷ
cieēs vni? sub tēpore dicī: bono alo
σα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας, εὐψύχως
ferebat ꝓpt̄ in dño spes. quēlibet
ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ κύριον ἐλπίδας. ἕκαστον
āt eoz hortabat patria voce ge
δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ γε
nerosa repleta prudētia: τ fe=
ναίῳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν ἓν
mineā cogitationē masculino aio excitās: οἱ
λιν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέ
cēs ad eos. nō scio q̄mō in
γουσα πρὸς αὐτούς. οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν
meo apparuistis vtero: neq̄ ego spūm
ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐδὲ γὼ πνεῦμα
τ vitā vobis donaui: τ
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν
cuiusq̄ cōglutinationē nō ego cōpegi.
ἑκάστου συνεχίωσιν οὐκ ἐγὼ διεπεράμισα.
igit̄ mūdi cōditor: q̄ forma
τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης ὁ πλά
uit hoīs natiuitatē
σας ἀνθρώπου γένεσιν ccccccccccccc

τ oim inuenit ghationē: τ ſpūm
καὶ πάντων ἐξευρὼν ἡμῖσιν, καὶ τὸ πνεῦμα
τ vitā vobis iterū dat cū
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδίδωσι μετ'
mia: vt nūc deſpicitis vos ꝓpt̄ eius
ἐλέους, ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτοὺς διὰ τοὺς αὐτ̄
legeo. at antioch⁹ arbitrāo cōtē
νόμους. ὁ δὲ ἀντίοχος διώμοσε κατηφρενῆ
ni τ cōtumelioſam deſpicitō vocē:
δ καὶ κατὰν ὀνειδίζουσαν ὑφεωμένος φωνήν,
adhuc iuniore ſuſpitie: nō ſolū ꝑ verba
ἔτι τ νεωτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων
faciebat adhortationē: ſed τ ꝑ iu
ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ διὰ ὅρ
ramēta affirmabat: ſimꝰ ditatuꝝ τ bea=
κων ἐπίσου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαρι=
tū eſſecturꝝ trāſlatū a pa
σὺν ποιήσειν μεταβιβάσων ἀπὸ τῶν πα=
triꝭ: τ amicū habituꝝ τ neceſſaria p̄bitu=
τρίων, καὶ φίλιον ἕξειν καὶ χρείας ἐμπο=
rū. at adoleſcēte nequaq̄ attendē=
σεύσειν. τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς πρόσ=
te: aduocāo rex
χοντος, προσκαλεισάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν
matrē hortabaꝰ vt eſſet adoleſcētis
μητέρα παραινέσει σῶσαι τοῦ μειρακίου
cōſiliatrix in ſalutē. multis āt illo ad=
σύμβουλον ἐπὶ σῴα. πολλὰ δὲ αὐτ̄ πα
hortāte: ꝓmiſit ſuaſurā filio.
ρανίσαντος, ἐπειδὴ ἔπεισεν τὸν υἱόν.
inclinata āt ad eū: deridēo
πρασκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν
crudelē tyrānū ſic dixit patria
ὠμοτύραννον οὕτως ἔφησε τῇ πατρῴᾳ
voce. fili miſere mei q̄ in vtero porta
φωνῇ· υἱὲ ἐλέησόν με τὴν ἐν γαστρὶ περιπεσ=
ui te mēſes nouē τ lac dedi tibi
κασά σε μῆνας ἐννέα καὶ ἐκλάσασά σε
ānos tres: τ alui te τ du=
ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασάν σε καὶ ἀγαγοῦ
xi in etatē iſtam: τ moleſtias
σαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφο
educatiōis ſuſtinui. peto te nate: reſpicientē
φήσασαν. ἀξιῶ σε τέκνον, ἀναβλέψαντα
ad celū τ terrā τ q̄ſūt in eis
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐ=
is oia videntē: cognoſcere q̄ nō ex
τοῖς πάντα ἰδόντα, γνῶναι ὅτι οὐκ ἐξ
exſtitib⁹ fecit ipa deus: τ
ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ θεός, καὶ τὸ τῶν
holim gen⁹ ita fit. ne timeas
ἀνθρώπων ᾖθος οὕτω γίνεται. μὴ φοβηθῇς
carnificē iſtū: ſed fratrib⁹
τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν
dign⁹ fact⁹: ſuſcipe morte: vt
ἄξιος φανέντος, ἐπιδέξαι τὸν θάνατον, ἵνα
in mia cū fratrib⁹ tuis reci
ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομί=
piā te. adhuc āt hec ceſſante ado
σωμαί σε. ἔτι δὲ ταύτης καταλυούσης ὁ νε
leſcēs ait: quē expectatis; nō obedio
ανίας εἶπε, τίνα μένετε; οὐκ ὑπακούω τοῦ
precepto regie: at prece=
πρoστάγματος τ βασιλέως, τ δὲ πρoστάγμα
pto obedio legis date pa
τος ἀκούω τ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πα
trib⁹ nr̄is ꝑ moyſem. tu xo om=
τράσιν ἡμῶν διὰ μωυσέως. σὺ δὲ πα'
nis malitie inuētor fact⁹ in he
σης κακίας εὑρετὴς φανόμενος ἐκ τοὺς ἑβ=
breos: nō effugies man⁹ dei.
ραίους, οὐ μὲ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τ θεοῦ·

quiq̄ omnium inuenit originem &
ſpiritum vobis iterum cum miſericor=
dia reddet & vitam: ſicut nunc voſmet
ipos deſpicitis propter leges eius. An=
tiochus autem contēni ſe arbitratus ſi=
mul & exprobrantis voce deſpecta: cū
adhuc adoleſcentior ſupereſſet: non ſo
lum verbis hortabatur: ſed & cum iura
mento affirmabat diuitem ſe & beatu3
facturum & translatum a patriis legib⁹
amicum habiturum: & res neceſſarias
ei prebiturum. Sed ad hec cum adoleſ=
cens nequaq̄ inclinaretur: vocauit rex
matrem & ſuadebat ei vt adoleſcenti fie
ret in ſalutem. Cum autem multis eam
verbis eſſet hortatus promiſit ſuaſura3
ſe filio ſuo. Itaq̄ inclinata ad illum irri=
dens crudelem tyrannum: ait patria vo
ce. Fili mi miſerere mei que te in vtero
nouem menſib⁹ portaui & lac triēnio
dedi & alui: & in etatem iſtam perduxi.
Peto nate vt aſpicias ad celum & terrā
& ad omnia que in eis ſunt: & intelligas
quia ex nthilo fecit illa deus & hominū
genus: ita fiet vt non timeas carnifice3
iſtum: ſed dignus fratribus tuis effectus
particeps ſuſcipe mortem: vt in illa mi
ſeratione cum fratribus tuis te recipiā.
Cum hec illa adhuc diceret: ait adoleſ=
cens. Quem ſuſtinetis? Nō obedio pre
cepto regis: ſed precepto legis que da=
ta eſt nobis per moyſem. Tu vero qui
inuentor omnis malicie factus es in he
breos: non effugies manum dei. Nos
enim pro peccatis noſtris hec patimur.
Et ſi nobis propter increpationē & cor
reptionem dominus deus noſter modi
cum iratus eſt: ſed iterum reconciliabi
tur ſeruis ſuis. Tu autē o ſceleſte & om=
nium hominum flagitioſiſſime noli fru
ſtra extolli vanis ſpebus in ſeruos eius
inflāmatus. Nondum enim omnipotē
tis dei & omnia inſpicientis iudiciū effu
giſti. Nam fratres mei modico nunc do
lore ſuſtentato ſub teſtamento eterne
vite effecti ſunt: tu vero iudicio dei iu=
ſtas ſuper bie tue penas exolues. Ego
autem ſicut & fratres mei animā & cor=
pus meum trado pro patriis legibus in
uocans deum maturius genti noſtre ꝓ
pitium fieri: teq̄ cum tormentis & ver
beribus confiteri q̄ ipſe eſt deus ſolus.
In me vero & in fratribus meis deſinet
omnipotentis ira que ſuper omne ge=
nus noſtrum iuſte ſuperducta eſt. Tunc
rex accenſus ira: in hunc ſuper omnes
crudelius deſeuit: indigne ferens ſe de=
riſum. Et hic itaq̄ mundus obiit p om=
nia in domino confidens. Nouiſſime
autē poſt filios & mater conſumpta eſt.
Igitur de ſacrificiis & de nimiis crude=
litatibus ſatis dictum eſt.

Capitulum octauum.

IVdas vero machabeus: & qui cum
illo erant introibant latenter in ca=
ſtella: et conuocantes cognatos & ami=
cos: & eos qui permanſerant in iudaiſ=
mo aſſumentes: eduxerunt ad ſe .oooo

noso cū ꝓpt̄ nr̄a pcā pati=
ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἰδίας ἁμαρτίας πά=
mur. ſi āt cauſa increpatiōis τ correptio
χομεν. εἰδὶ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδεί
nis viuēs dns cōtra nos parū irat⁹ eſt:
ας ὁ ζῶν κύριος ὑμῶν βραχέως ἐπώργισται,
τ iterū reconciliabit ſuis ſer
καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτ̄ δού
uis. tu āt o ſceleſte τ oim holim
λοις· σὺ δὲ ὦ ἄνοσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων
flagitioſiſſime nō fruſtra extollaris: fre=
μεμαρῶσθαι μὴ μάτην μετεωρίζου, φρυατ=
mēs incertis expectatiōib⁹ ꝓtra eccle
τόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς οὐρανί
ſtes ſuos elatiōe manū. nōdū cīn
ους παῖδας ἐπαιρόμενος χεῖρα· οὔπω γὰρ
oipotētis inſpectoris dei iudi
τὸν τ παντοκράτορος ἐπόπτου θεοῦ κρί=
ciū effugiſti. naꝫ nūc noſtri
σιν ἐκπέφευγας. οἱ μὲν γὰρ νῦν ὀλίγῳ
fratres q̄ breuē ſuſtinuerūt labore:
ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον,
eterne vite ſub teſtamēto dei eccideūt
ἀενάου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην θεοῦ πεπτώκα
tu xo dei iudicio iuſtas pe
σι· σὺ δὲ τῇ τ θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρό
nas ſuperbie feres. ego āt ſi
σιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσω. ἐγὼ δὲ κα
cut fratres τ corp⁹ τ alam
θάπερ οἱ ἀδελφοὶ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
trado ꝓ patrijs legib⁹: imo
παραδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων, ἐπι
cano deū ꝓpitiū cito gēti
καλούμενος ἐν ταχεῖ ἐλέῳ παχὺ τῷ ἔθνει
fieri. τ te cū quaſtionib⁹ τ tor=
γενέσθαι. καὶ σὲ μετὰ ἐπισμῶν καὶ μαστί=
tib⁹ cōfiteri: q̄ ſol⁹ ipſe
γων ἐξομολογήσασθαι, ὅτι μόνος ἐστὶν
deꝰ eſt. in me xo τ fratrib⁹ meis
θεός ἐστιν. ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
ceſſare oipotentis irā
σῆσαι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν
ſup oē nr̄m gen⁹ iuſte ſup
ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως ἐπεγ
ducta. irat⁹ āt fact⁹ rex: in
μένην. ἐκόμπος δὲ φρόμενος ὁ βασιλεύς, καὶ
hūc ſup alios peſſime inue
τῶν πατρὶ τοὺς ἄλλους χειρίσως ἀπάντη
eſt: amare ferēs ob ſubſānationē.
σε, πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυσηρεύματι·
τ hic igit mūde obijt omni
καὶ οὗτος οὖν κακῶς μετήλλαξε πάντ
no in dño cōfidēs. nouiſſima
λῶς ἐπὶ τῷ κυρίῳ πεποιθώς. ἐκάτη
āt filioꝝ mater mortua eſt. q̄
δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε. τὰ
igit circa ſacrificia τ
μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀσελγεχισμοὺς καὶ τὰς
eminentes crudelitates hucuſq̄ de=
ὑπερβαλλούσας ἀκίας ἐπιγεσώρηται δι=
clarata ſunt.
δηλώσθω. Ca. 8.

IVdas āt maccabe⁹ τ q̄ cū
Ιούδας δὲ ὁ μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν
eo: inuīsceo latēter in
αὐτῷ, πάσας εἰσπορευόμενοι λεληθότως εἰς
caſtellā hortabaꝰ cogna=
τὰς κώμας προσκαλοῦντο τοὺς συγγε=
tos: τ q̄ pmanſerāt in iu=
νεῖς, καὶ τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ ἰου=
daiſmo aſſumētes: cōgregauerūt
δαϊσμῷ προσλαβόμενοι, συνήγαγον ωω

F

A

sex mille. ꝛ inuocabāt dñm
ἑξακισχιλίους· καὶ ἐπεκαλεῖτο τὸν κύριον
vt aspiceret ab eis afflictū
ἐπιβλέψαι τὸν ὑπὸ πάντων καταπατούμενον
pplm:misereꝛ ūt ꝛ tēplī ab
λαοῦ, ἐλεῆσαι δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν
impijs hoib⁹ cōtaminati: misereꝛ
ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα, ἰλιτῆσαι
ūt ꝛ exterminate ciuitatis ꝛ q̄ fu=
δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλ
tura erat solo equata fieri: ꝛ clamā
λουσαν ἰσοπέδον γίνεσθαι, καὶ τῶν κατα
tē ad se sanguinē audiret:
βοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων ἐπακούσαι,
memoraꝛeꝝ ūt ꝛ innocentiū in
μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναιμαρτήτων ἐν
fantiū iniquā pditionē: ꝛ de
τίων παρανόμου ἀπωλείας, καὶ περὶ τῶν
factis cōtra nomē eiꝰ blasphemijs:
βλασφημιῶν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βλασφημούν
ꝛ scelestos abominaꝝeꝝ. faciꝰ ūt macca
καὶ μισοπονηρῆσαι· βλάμενος δὲ ὁ μακκαβαῖ
beꝰ in cōgregatiōe intolerabilis tā gēti
ος ἐν συγκλήτῳ, ἀνυπόστατος ἦν τοῖς ἔθνε
bꝰ efficiebaꝝ ira dñi in miꝛ
σιν ἐγίνετο τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου εἰς ἔλεον
versā. ciuitates ūt ꝛ castella inspe=
τραπτίσας· πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπρισο=
ratę veniēs succēdebat. ꝛ op=
δακτως ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα· καὶ τὰς εὐκαι
portuna loca occupās: nō pau
καίρους τόπους ἐκπολιορκῶν, οὐκ ὀλί=
cos hostiū in fugā vertēs: maxime
γους τῶν πολεμίων τροπούμενος, μάλιστα
nocteꝰ ad huiuscemodi insidias
τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς
aduitricēs accipiebat. ꝛ fama q̄dā
συνεργοὺς ἐλάμβανε· καὶ λαλιᾶτις τῆς
fortitudinis eiꝰ diffundebaꝝ vbiq;. vi=
ἀνδρίας αὐτοῦ διεχεῖτο παρεπιχώ· συνε⁹
dēs ūt philippꝰ paulatim ad pse
δῶν δὲ ὁ φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς πρόο
ctū veniētē vir: frequentiꝰ ūt
δον ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, συνεστέρει δὲ
in pperitatibꝰ pcedentē: ad pto
ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς πτο
lemeū celeo syrie ꝛ phenicie du=
λεμαῖον τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης στρα
cē scripsit vt auxiliū ferret re=
τηγὸν ἔγραφεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βα⁹
gio negotijs. ille ūt cito assi=
σιλέως πράγμασιν· ὁ δὲ ταχέως προχεί
mēs nicanoꝝ patrocli ex
ρισάμενος νικάνορα τὸν τὸν πατρόκλου τῶν
primatibꝰ amicis misit subdēs oīge=
πρώτων φίλων ἀπέστειλεν ὑποταξας παμ
nos gentes nō paucioꝝ vigiti milibꝰ:
φύλων ἔθνη οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων,
vt omne indeoꝝ deleret genꝰ.
τὸ σύμπαν τῶν ἰουδαίων ἐξᾶραι γένος.
adiūxit ūt ei ꝛ gorgiā vir⁹ ou
συνέτριψε δὲ αὐτῷ καὶ γοργίαν ἄνδρα στρα
cē ꝛ in bellicis vsibꝰ expētiā
τηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν
hēntē. cōstituit ūt nicanoꝝ tributū
ἔχοντα. διετάξατο δὲ ὁ νικάτωρ τὸν φόρον
regi romanio exhis talēto
τῷ βασιλεῖ τοῖς ῥωμαίοις ὄντα τελεσ=
4.Re. rū duoꝝ milīū ex indeoꝝ capti
19.g. των δισχιλίων ἐκ τῆς τῶν ἰουδαίων αἰχ
15.e. Infra. uitate vt supplereꝝ. statim ūt in
μαλωσίας ἐκπληρώσειν. ἰωσὴφ δὲ εἷς

sex milia viros. Et inuocabant dominū vt respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur: & misereretur tēplo qđ cōtaminabatur ab impijs. Misereretur etiam exterminio ciuitatis que esset illi co complananda: & vocem sanguinis ad se clamantis audiret: memoraretur quoq; iniquissimas mortes paruulorū innocentium: & blasphemias nomini suo illatas: & indignaretur super his. At machabeus congregata multitudine intolerabilis gentibus efficiebatur. Ira enim domini in misericordiam cō uersa est. Et superueniens castellis & ciuitatibus improuisus succendebat eas: & opportuna loca occupans non paucas hostium strages dabat. Maxime autem noctib⁹ ad huiuscemodi excursus ferebatur: & fama virtutis ei⁹ vbiq; diffundebatur. Videns autem philippus paulatim virum ad profectum venire: ac frequentius res ei cedere prospere: ad ptolemeum ducem celessyrie & phenicis scripsit: vt auxilius ferret regis negocijs. At ille velociter misit Nicanorem patrocli de primoribus amicum datis ei de permixtis gentibus armatis non minus viginti milib⁹: vt vniuersum iudeorum genus deleret adiuncto ei & gorgia viro militari: & in bellicis rebus experientissimo. Constituit autem nicanor regi vt tributum quod romanis erat dandum duo milia talentorum de captiuitate iudeorum supplere t. Statimq; ad maritimas ciuitates misit conuocans ad coemptionem iudaicorum mancipiorum: promittens se nouaginta mancipia talento distracturū: non respiciens ad vindictam que eum ab omnipotente esset consecutura. Iudas autem vbi comperit: indicauit his qui secum erant iudeis nicanoris aduētum. Ex quibus quidam formidantes & non credentes dei iusticie in fugā vertebantur: alii vero si qui de his supererant veniebant simulq; dominū deprecabantur vt eriperet eos de impio nicanore qui eos priusq; in comminus veniret vendiderat. Et si non propter eos propter testamentuꝫ tamen quod erat ad patres eorum: & propter inuocationem sancti et magnifici nominis ei⁹ super ipsos. Conuocatis autem machabeus septem milibus qui cuꝫ ipso erāt: rogabat ne hostibus reconciliarentur: neq; metuerent iniquе venientium ad uersum se hostium multitudinem: sed fortiter contenderent ante oculos habentes cōtumeliam que loco sancto ab his iniuste esset illata: itēq; ludibrio habite ciuitatis iniuriam: adhuc etiam veterum instituta conuulsa. Nam illi quidem armis confidunt ait simul & audacia: nos autem in omnipotēte domino qui potest & venientes aduersum nos: & vniuersum mundus vno nutu delere confidimus. Ammonuit autem eos & de auxiliis dei que facta sunt erga parentes: & q̄ sub senacherib centū octo gintaquinq; ooooooooooooooooooooooooo

maritimas ciuitates misit
τὰς παραθαλασσίους πόλεις ἀπέστειλε
vocans ad emptionē iudeoꝝ cor
προκαλούμενος ἐπ' ἀγορασμὸν ἰουδαίων σω
pus: promittens nouaginta corpora
μάτων, ὑπισχνούμενος ἐνενήκοντα σώματα
talēto traditurū. nō expe=
τάλαντον παραχωρήσειν. οὐ προσδεχόμε
ctāns q̄ ab cōpotente futura
νος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλου
erat sequi cōta se victionē.
σαν παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτῷ δίκην. τῶν
at inde cōpertū fuit de nicano
δὲ ἰούδα προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ νικάτο
ris aduētu. ꝛ cū declarasset his q̄ cū eo
ρος ἐφόδου. καὶ μεταδόντος τοῖς σὺν αὐ=
aduentū exercit⁹: q̄ for
τῷ τὴν παρουσίαν τοῦ στρατοπέδου, οἷς δει
midabāt ꝛ nō credebāt dei
λιαζόντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τοῦ θεοῦ
iusticie: infugā cōuertebāt seipos: ꝛ aloco rece
δίκην, φεύγειν ἐπειρῶντο ἕκαστος, καὶ ἐξίστα=
debāt. alij vero relicta oia vēde
σαν. οἱ δὲ τὰ περιλειπόμενα πάντα ἐπω
bāt simul ūt dñm deprecabāt vt eriget
λοῦντο· ἐμοῦ δὲ τὸν κύριον αἰτίου ῥύσασθαι
eos q̄ ab impio nicanore ante=q; cō=
τοὺς ὑπὸ τοῦ δυσεβοῦς νικάτορος πρὶν συν
gredereꝝ vēduti erāt: ꝛ si nō ꝓpt ipōs
τυχεῖν πεπραμένους, καὶ εἰ μὲ δι' αὐτοὺς
saltē ꝓpt q̄ erāt ad patres eoꝝ pa=
ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς διαθή
cta: ꝛ ꝓpter sup ipōs inuocationē
κας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπικλήσεως
venerādi ꝛ magnifici nominis e=
τοῦ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐ
ius. cōgregās ūt maccabeꝰ eos q̄ circa
τοῦ· συναγαγὼν δὲ ὁ μακκαβαῖος τοὺς περὶ
ipm erāt nūero sex mille ho=
αὐτὸν ὄντας τὸν ἀριθμὸν ἑξακισχιλίους πα
tabāt ne absterrereꝝ hosti=
ρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοῖς πολεμί=
bꝰ: neq; metuereꝝ iniuste ve=
οις, μηδὲ δειλιᾶσθαι τὴν τῶν ἀδίκως πα
nientiū aduersum se gentili multitudi
ραγινομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπλεί
nē. pugnareꝝ ūt generose ille occa=
ονα. ἀγωνίσασθαι δὲ γενναίως πρὸ ὀφθαλ=
los recipiēs iniuste in sctūm
μῶν λαβόντας τὸν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον
locū factā ab illio cōtumeliā
τόπον συντετιλεισμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν
ꝛ illuse ciuitatis iniu
καὶ τὴν τῆς ἐμπεπαγμένης πόλεως ἀλυσι
riā. adhuc ūt peruersi instituti disso
τίαν. ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κα
lutionē. illi namq; armis cōfidūt
ταλυσιν. οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν
simul ꝛ audacia ait. nos ūt in
ἅμα καὶ τόλμαις ἔφησεν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῷ
cipotente deo q̄ potest ꝛ venīē
παντοκράτορι θεῷ δυναμένῳ καὶ τοὺς ἐρχο
tes aduersū nos ꝛ vniuersū mūdū in vno
μένους ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν νεύ
nutu delere cōfidim⁹. enar
ματι κατα βαλεῖν πεποίθαμεν· προσανα
rās ūt eis ꝛ erga ꝓge=
λεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν πρὸ
nitores facta auxilia: ꝛ q̄ sub
γόνων θρομβίας ἀντιλήψεις, καὶ τὴν ἐπὶ
sennacherim centū octoginta quinq;
σενναχηρεὶμ τὸν ἐκατὸν ὀγδοηκοντα πέντε

milia ꝺmō pierūt. t qō in ba
χιλιάδων ὡς ἀπωλέσηο. καὶ τὴν ἐν τῇ βα
bylonia aduersus galatas pretiū
βυλωνίᾳ τὴν πρὸς τοὺς γαλάτας παράτα
fuit. vt oēs ad rē
ξιν ꝓuocarēt. ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρεί
venerūt octo milia cū macedonib⁹ quat
αι ἄλλοι ὀκτακισχίλιοι σὺν μακεδόσι τι
tuor mille. macedonib⁹ hesitāti=
τρακισχιλίους. τῶν μακεδόνων ἀσπερουμέ
bus: octo mille duodeci decē milia
νων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τοὺς δώδεκα μυριάδας
peremerūt ob factū ipso a ce
ἀπωλέσαν διὰ τὴν ꝓuocyāis ἀπ' οὐ
lo auxiliū. t vtilitatē multā acce
ρανοῦ βοήθειαν. καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλα
perūt. ꝓpt̄ꝙ audaceꝫ eos cōstitu=
βον. ἐφ' οἷς ἐνθαρσεῖς ἀνηροὺς παρασκέ
ens. t patos pro legib⁹ t
σας καὶ ἐνσίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς
patria mori ꝺāripartusq; exer
πατρίδος ἀσπαστικοὺς ἔχειν τετραμερίστι τὸ στρά
citū fecit: cōstitutēs t fratres
τευμα ἐποίησε, τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
suos duces vtriusq; ordinis:
ἀνηροῦ προσηγουμένους ἑκατέρας τάξεως,
simonē t iosephū t ionathan: subiū=
σίμωνα καὶ ἰώσηφον καὶ ἰωνάθαν, ὑποτά
ciēs vnicuiq; mille supra quingē
ξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς τοῖς πεντακισ
tos. adhuc ūt t eleazarū cū legisset
τοις. ἔτι δὲ καὶ ἐλεάζαρον παρακαγοὺς τὴν
sacrū libellū: t dedisset signū dei ad
ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα θεοῦ βο
uitoriā: primi ordinis ipe dux
ηθείας, τῆς πρώτης τοίξας ἀνὴρ ἡγούμε=
cōmisit cū nicanore. facto ūt il=
νος συνέβαλε τῷ νικάνορι. ꝓνομήσου δὲ ἀν
lis oīpotente adiutore: interfece
δρὸς παντοκράτορος συμμάχου, κατέσ=
rūt ex hostib⁹ supra nouē mille:
φαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλί
vulneratos ūt t mēbris muti
ους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀκατα=
los maiorē partē nicanoris exerci
λους τοὺς πλείονα μέρος τῆς τοῦ νικάνορος στρατι
tus fecerūt. oēs ūt fugere coegerūt.
ᾶς ἐποίησαν. πάντας δὲ φυγεῖν ἠνάγκασαν.
at pecunias illoꝝ ꝺ venerāt ad
τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγεγονότων ἐπὶ τὴν
emptionē ipoꝝ acceperūt. ꝓsequētes ūt
ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον. συνδιώξαντες δὲ
eos diu: cessauerūt ab hora con
αὐτοὺς ἱκανόν, ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγ
clusi. erat.n. dies ūte sabbatū: ob quā cau
κλεισθέντες. ἦν γὰρ ἡ ἡμέρα τοῦ σαββάτου, διὸν οὐ
sam nō diu perstiterūt insequentes
τίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν καταπείχοντες
illoꝝ. arma colligētes ꝺo eoꝝ t
αὐτούς. συλλογίσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ
spolia exuētes inimicoꝝ in
σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων πρὸ τοῦ
sabbato erūt. vehemēter bñdicētes
σαββάτου ἐγένοντο. πίστατα εὐλογοῦντες
t cōfitentes dño ꝺ seruauit
καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ κῷ τῷ διασώσαντι
in die hāc initiū mīe ifīti=
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἀρχὴν ἐλέους ꝓφαν
lātis cis. post ūt sabbatū debi
τος αὐτοῖς. μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἐκεσ
tibus t viduis t orphanis diui=
μένοις καὶ ταῖς χήραις καὶ ὀρφανοῖς μερί=

milia perierunt: & de prelio quod eis ad
uersus galatas fuit i babylonia vt om=
nes vbi ad rem ventum est macedoni=
bus sociis hesitātibus ipsi sex milia so
li peremerunt centum viginti milia p
pter auxilium illis datum de celo: & be=
neficia pro his plurima consecuti sunt.
His verbis cōstantes effecti sunt: & pro
legibus et patria mori parati. Consti=
tuit itaq; fratres suos duces vtriq; ordi
ni simonem & iosephum & ionathan su
biectis vnicuiq; millenis & quingente=
nis: ad hoc etiam ab esdra lecto illis san
cto libro & dato signo adiutorii dei: in
prima acie ipse dux cōmisit cum nica=
nore. Et facto sibi adiutore omnipoten
te interfecerunt super nouem milia ho
minum: maiorem autem partem exer
citus nicanoris vulneribus debilem fa=
ctum fugere compulerunt. Pecu=
niis vero eorum qui ad emptionem
ipsorum venerant sublatis ipsos vsq;
q; persecuti sūt: sed reuersi sūt hora cō=
clusi. Nam erat ante sabbatum: quam
ob causam non perseuerauerunt inse=
quentes. Arma autem ipsorum & spo=
lia congregantes: sabbatum agebant
benedicentes dominum: qui liberauit
eos in isto die: misericordie initium stil
lans in eos. Post sabbatum vero debili=
bus & orphanis & viduis diuisērūt spo
lia: & residua ipsi cum suis habuere. His
itaq; gestis & cōmuniter ab omnib⁹ fa
cta obsecratione: misericordem do=
minum postulabant vt in finem seruis
suis reconciliaretur. Et ex his qui cum
timotheo & bacchide erant cōtra se cō
tendentes super viginti milia interfece
rūt: & munitiōes excelsas obtinuerūt:
& plures predas diuiserunt equam por
tionem debilibus pupillis & viduis: sed
& senioribus facientes. Et cum arma eo
ruꝫ diligenter collegissent: omnia com
posuerunt in locis opportunis. Residua
vero spolia hierosolymam detulerunt:
& philarchem qui cuꝫ timotheo erat in
terfecerunt virum sceleſtuꝫ qui in mul
tis iudeos afflixerat. Et cum epinicia
agerent in hierosolymis eos qui sacras
ianuas incenderunt: id est callisthenem
cum in quoddam domicilium refugis
sent incenderūt: digna eis mercede pro
impietatibus suis reddita. Facinorosis=
simus autem nicanor qui mille nego=
ciantes ad iudeorum venditionem ad=
duxerat: humiliatus auxilio domini ab
his quos nullos existimauerat deposi=
ta veste gloriē per mediterranea fugiēs
solus venit antiochiam: summam infeli=
citatem de interitu sui exercitus consecu
tus. Et qui promiserat romanis se tri
butum restituere de captiuitate hiero=
solymorum: predicabat nunc protecto
rem deum habere iudeos et ob ipsum
inuulnerabiles esse: eo ꝙ sequerentur
leges a ipso constitutas.

Capitulum nonum.

dēos de spoliis: reliqua ipi
σαντες ἐκ τῶν σκύλων, τὰ λειπὰ ἀνηροί
t pueri partiti sunt. hec ūt cū gesta
καὶ τὰ παιδία ἐμερίσαντο. πάντα δὲ διαπρα
sent t cōmunē obsecrationē faciētes:
ξάμενοι καὶ κοινὴν ἱκετίαν ποιησάμενοι, τὸν
misericordē dñs postulabāt i finē reconcilia
ἐλεήμονα κῦ' ἐξίεσθαι εἰς τέλος καταλλαγῆ=
ri suis fuis t eos q circa timotheū
ναι τοῖς αὐτοῦ δούλοις καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον
t bacchidē cōfirmati supra
καὶ βακχίδην συνεστηκότας ὑπὲρ τοὺς
viginti milia ipsoꝝ interfecerūt: t munitionū
εἰσηκοντα χιλίους αὐτῶν ἀνεῖλεν, καὶ ὀχυρωμάτων
excelsa valde cōpotes facti sūt. t spo
ὑψηλῶν ἐν μάλα ἐγκρατεῖς ἐφάνησαν. καὶ λά
lia plura diuiserūt: equales portiōe se
φυρα πλείονα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους αὐτῆς
t debilib⁹ t orphanis t viduis
καὶ τοῖς ἀκτημένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις
adhuc ūt t senioribus facientes. arma
ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες. ὅπλα
colligētes ūt illoꝝ: diligenter oīa
λογισάμενοι δὲ ἀνηροί, ἐπιμελῶς πάντα
cōposuerūt in opportunis locis.
συνέθεσαν εἰς τοὺς ἐπικαίρους τόπους. τὰ
at residua spolia tulerūt in hieroso
δὲ λειπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς Ἱεροσό
lyma. at philarchē ꝺ circa timothe
λυμα. τὸν δὲ φιλάρχην τὸν περὶ τὸν τιμόθε
um interfecerūt sceleſtissimū vi=
ον καὶ ἀνελόντα πλείστους ἄνδρα καὶ πολλὰ
rū t ꝺ in multis
τῶν Ἰουδαίων ἐπιλελυπηκότα. ἐπὶ πολλοῖς
iudeos afflixerat. epinicia
τοὺς Ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα. ἐπινίκια
ntes agētes in patria: ꝺ succēderat
δὲ ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τὸν ἐμπρήσαντα
sacras ianuas callisthenē icēderūt
τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας καλλισθένη ὑφῆψαν
in vnū domicilū ꝓfugientē: t ꝺignā
εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον τῆς
impietate tulit mercedē. at impiē
δυσσεβείας ἐκομίσατο μισθόν. ὁ δὲ τρισκα
tissimꝰ nicanor: ꝺ mille mercatores ad
τάρατος νικάνωρ ὁ τοὺς χιλίους ἐμπόρους ἐπὶ
vēditionē iudeoꝝ duxerat: humilia
τὴν πρᾶσιν τῶν Ἰουδαίων ἀγαγών, ταπεινω
tus ab his ꝺ apō se repuatī fuerāt infi
θεὶς ὑπὸ τῶν καθ' οὐδὲν νομιζομένων ὑπ' αὐ
mi esse: dñi auxilio gliosam depo
τοῦ εἶναι, τὴν γὰρ κῦ βοήθειαν τὴν ἐξ οὐρανοῦ ἔσε
nēs vestē p mediterraneā fugitiui
σθαι ἐλθὼν διὰ τῆς μεσογείου φρατρίου
modo solitariā se faciēs: venit antio
τρόπον ἔρημος ἑαυτὸν ποιήσας, ἔκει ἀντὶ
chiā sup oīa ꝓperatꝰ in exer
χθεσιν ὑπὲρ ἅπασαν ἐνεμερικῶς ἐπὶ τῇ τοῦ στρα
citꝰ interitu. t ꝺ romanis ꝓmise
τοῦ. διαφθορᾷ. καὶ ὁ τοῖς ῥωμαίοις ἀναλῆμ
rat tributū de cop ꝺ in hierosolymis capti
νος φέρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις αἰχ
uitate restituturꝰ: nūciauit
μαλωσίας κατορθώσεσθαι, κατήγγελλεν
protectorē habere dēū tu=
ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τοὺς Ἰουδ=
deos: t ꝙmodō hāc immu
αίους, καὶ διὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀτρω
nerabiles esse iudeos: q; secun=
τους εἶναι τοὺς Ἰουδαίους, διὰ τὸ ἀκο=
ti sunt ab eo cōstitu=
λουθεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κρηστεταγμέ=
tas leges.
νοις νόμοις.

Ca. 9.

A

Arca āt tpo illud erat
Γερὶ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν
antioch⁹ reuersus inhoneste ex ijs q̄ circa
ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀπὸ τῶν περὶ
persidā locis. intrauerat enī in eā q̄
τὴν περσίδα τόπων. εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν
dicitur pēpolis: ⁊ tētauit
λεγομένην περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν
sacra spoliare ⁊ ciuitatē obtinere. ꝙ obsē
ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν πόλιν συνέχειν. διὸ δὴ
multitudine cōcurrēte ad armor
τῶν πλειόνων ὁρμησάντων ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλ
auxilij: fugati sunt. ⁊ cōtigit χῦ in fu
βοήθειαν, ἐτράπησαν. καὶ συνέβη τὸν αὐτο
gam antiochū ab indigētia: tur
κράτορα γὰρ ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀχρή
pem reditū facere: cpīti āt illi
μενα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι. ὄντι δὲ αὐτῷ
2. para. in ebdomadis cōperta sūt q̄ erga nicano
16.c. κατ' ἐκβάσεις πρόσπτωσι τὰ κατὰ νικάνο
rē ⁊ timotheū gesta sunt. ela
ρα καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον γεγονότα. ἐπαρ
tus āt ira arbitrabat ⁊ eos q̄ fugauē
θεὶς δὲ τῷ θυμῷ ὤετο καὶ τὸν τῶν πεφυγα
B rant se malignitatē in iudeos
κότων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς ἰουδαίους
retorsisse. ideo q̄ iussit aurigā
ἐπιτείνεσθαι. διὸ συντάξει τὸν ἁρματηλά
incessanter agitantē expedire
την ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύειν τὴν
iter. ex celo iā iudicio vigēte
πορείαν. τῆς ἐξ οὐρανοῦ κρίσεως συνούσης
eū. sic eū superbe dixit. cernite
αὐτῷ. οὕτω γὰρ ὑπερηφάνως εἶπεν. πολυσά
riā iudeor hierosolymā faciā ve
δην Ἰουδαίων ἱεροσύλημα ποιήσω παρα
nienō illuc. at opa dēs de
φρόνησεν ὁ μεγαλοκράτωρ κύριος ὁ ἐπὶ
ifrl: percussit eū insanabili ⁊ inuisi
πᾶσι Ἰσραήλ, ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ
bili plaga. fuit āt vt ipe finiuit
πληγῇ. ἅρτι δὲ αὐτῷ καταλήξαντος τὸν
simonē: apprehēdit eū inmedicabilis visce
λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχ
rū dolor: ⁊ amara iternor tormē
νων ἀλγηδὼν καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσα
ta: valde iuste eū q̄ multis ⁊ no
νοι, πάνυ δικαίως γὰρ πολλαῖς καὶ ξενίσου
uis calamitatib⁹ alior viscera toesc
σαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασα
rat. ille āt neq̄q̄ a iactātia cessa
νίσαντα. οὐδ' οὐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔλη
bat. adhuc āt ⁊ superbia repler
φει. ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐπιπλήρω
C erat: igne spīrās furore in iu
πνέων πυρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς Ἰουδ
deos: ⁊ cepīs festinare iter.
αίους, καὶ κελεύων ἐποξύνειν τὴν πορείαν.
cōtigit āt ⁊ cadere eū de cur
συνέβει δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἐκ τοῦ ἅρματος
ru q̄ ferebat ipetu: ⁊ grauī casu
τος φερομένου ῥύπῳ, καὶ δυσχερεῖ πτώματι
cadenti oia mēbra corporis
περιπεσόντι πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος
vexari. ille āt q̄ nup sibi videbat
ἐπιταράττεσθαι. αὐτὸς ἄρτι δοκῶν τοῖς τῆς
maria fluctib⁹ iperare ꝓpterea q̄ supra
θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν διὰ τὴν ὑπὲρ
homes arrogātiā: ⁊ statera mōtā
ἄνθρωπον ἀλαζονείαν, καὶ πλάσσοντα τὰ τῶν θηρίων
arbitrat⁹ altitudines appēdere: terra cruo in
ὀρέων ὕψη ζυγοῦν, κατὰ γῆν φερόμενος ἐν

Eodem tempore antiochus inhoneste reuertebatur de persida. Intrauerat enim in eam que dicitur persepolis & tentauit expoliare templū: & ciuitatem opprimere: sed multitudine ad arma concurrēte: infugam versi sunt: & ita contigit vt antiochus post fugam turpiter rediret. Et cum veniſſet circa egbathanam recognouit que erga nicanorem & timotheum gesta sunt. Elat⁹ autem in ira: arbitrabatur se iniuriam illorum qui se fugauerant posse in iudeos retorq̄re: ideoq̄ iussit agitari currum suum sine intermissione agēs iter: celesti eum iudicio perurgente: eo q̄ ita superbe locutus est se venturum hierosolymā: & congeriem sepulchri iudeorum eam facturum. Sed qui vniuersa conspicit dñs deus israel percussit eum insanabili & inuisibili plaga. Vt enim finiuit huncipsum sermonem apprehendit eum dolor dirus viscerum & amara internorum tormenta. Et quidem satis iuste: quippeq̄ multis & nouis cruciatibus aliorum torserat viscera: licet ille nullo modo a sua malicia cessaret. Super hoc aūt superbia repletus ignes spirans animo in iudeos: & precipiens accelerari negocium: contigit illum impetu eumtem de curru cadere: & graui corporis collisione membra vexari. Iscq̄ qui sibi videbatur etiam fluctibus maris imperare: supra humanum modum superbia repletus: & montium altitudines in statera appendere: nunc humiliatus ad terram in gestatorio portabatur: manifestam dei virtutes in semet ipso contestans: ita vt de corpore impii vermes scaturirent: ac viuentes in doloribus carnes eius effluerent: odore etiā illius & fetore exercitus grauaretur. Et qui paulo ante sidera celi contingere se arbitrabatur: eum nemo poterat propter intolerantiā fetoris portare. Hinc igitur cepit ex graui superbia deductus: ad agnitionem sui venire diuina āmonitus plaga: per momenta singula doloribus suis augmenta capientibus. Et cum necipse iam fetorem suum ferre posset: ita ait. Iustum est subditum esse deo: & mortalem nō paria deo sentire. Orabat autem hic sceleſtus dominum a quo non esset misericordiam consecuturus: & ciuitatem ad quam festinās veniebat: vt eas ad solum deduceret ac sepulchrum congestorum faceret: nūc optat liberam reddere & iudeos quos nec sepultura quidem se dignos habiturum: sed auibus ac feris diripiendos traditurum: & cum paruulis exterminaturum dixerat: equales nunc athenienſibus facturum pollicetur: templum etiā sanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturū & sancta vasa multiplicaturum: & pertinētes ad sacrificia sumptus de reditibus suis prestaturus: super hec & iudeum se futurum: & oēm locum terre perambulaturum: & predicaturum dei potestatem. Sed non ceſſantibus dolorib⁹: superueniebat enī in eum iustum dei iudicium: desperans

gestatorio portabat: manifestā dei om
φορίῳ παρεκομίζετο, φανερὸν τὴν τοῦ θεοῦ πᾶ
nib⁹ potentiā demostrās. ita vt ⁊
σιν τὴν δύναμιν ἐπιδεικνύμενος. ὥς τε καὶ
de corpore impij vermes
ἐκ τοῦ σώματος τοῦ δυσσεβοῦς σκώληκας
scaturirēt. ⁊ viuētis in dolorib⁹ ⁊ tormē
ἀναζέειν. καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγη
tis: carnes ei⁹ caderēt. pre
δόσι, τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν. ὑπὸ
āt odore ei⁹: olo exercī
δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ, πᾶν τὸ στρατόπε
tus grauaret ob putredinē ⁊ eū q̄ pa
δον βαρύνεσθαι τὴν σηπεδόνα. καὶ γὰρ μι
ulo ante celestia sidera cōtige
κρῷ πρότερον τῶν οὐρανίων ἄστρων ἅπτε
re videbat portare nemo pote
σθαι δοκοῦντα παρενεγκεῖν οὐδεὶς ἐδύνα
rat ob ferocis intolerabilē granitatē. hic
το διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος. ἐντεῦθεν
igit cepit a multa superbia dūcere
οὖν κρέκετο τὸν πολὺ τῆς ὑπερηφανείας λήγειν
vulnerat⁹: ⁊ in agnitionē venire
τετραυματίας, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι
diuino flagelloq̄ momētū augmētat⁹ in
θεία μάστιγι, κατὰ στιγμὴν ἐπιτιμώμενος τοῖς
doloribꝰ. ⁊ neq̄ odorē suū po
ἀλγηδόσι. καὶ μηδὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ δυ
tens ferre hec ait. iustū est
νάμενος ἀνέχεσθαι ταῦτ' ἔφη. δίκαιον
subdi deo: ⁊ nō mortalē crētā
ὑποτάσσεσθαι τῷ θεῷ, καὶ μὴ ἴσα φρονοῦντα
paria deo sapere. orabat āt sceleſt⁹ ad
ἰσόθεα φρονεῖν. ηὔχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς
cū q̄ nō iā ei⁹ miſeret⁹ erat dñs
τὸν οὐκέτι ἐλεήσοντα δεσπότην οὕτω
dicēs. ipam q̄dē sanctā ciuitatē ad quā festinās
λέγων. τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν ἣν σπεύδων
veniebat solo equatā vt faceret ⁊ ceme
τάχει γενέσθαι ἰσόβιθρον ποιῆσαι καὶ σο
teriū edificaret: liberā facta
λυκέδριον ἐκκοσμῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖ
rū: at iudeos: quos decreuerat neq̄
ξαι, τοὺς δὲ Ἰουδαίους, οὓς ἐνόμιζεν μηδὲ
sepultura dignatur⁹: auib⁹ bestiīsq̄ dādos āt cū
ταφῆς ἀξιώσειν, διωκοβρώτοις δὲ σὺν τοῖς
paruulis ꝓiectus ferīs: oēs eos
νηπίοις ἐκρίψειν θηρίοις, πάντας ἀνδρὰς
equales atheniēsib⁹ factur⁹. q̄s āt pius
ἴσους Ἀθηναίοις ποιήσειν. ὃν δὲ πρότερον
spoliauerat sancta tēplū: optimis do
ἐσκύλευσεν ἅγιον ναόν, καλλίστοις ἀναθή
nis ornaturus. ⁊ sancta vasa mī
μασιν κοσμήσειν. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πο
toplura oia restituturus: at
λυπλάσια πάντα ἀποδώσειν, τὰς δὲ
pertinēteo ad sacrificia sum
ἐπιβαλλούσας πρὸς τὰς θυσίας προσα
ptuo ex ꝓpīis reditib⁹ pīstaturus.
ξειν ἐκ τῶν ἰδίων πρόσοδων χορηγήσειν.
sup āt hec ⁊ iudeū futurus: ⁊
πρὸς δὲ τούτοις καὶ Ἰουδαῖον ἔσεσθαι, καὶ
oēm locū habitabilē pambulaturus nūc
πάντα τόπον διελθὼν ἐπιλαλήσεσθαι τὴν
dicturē dei potestatē. nequa
ταχυτέλειαν τοῦ θεοῦ κράτος. οὐδὲν
quā āt cessantib⁹ doloribꝰ: superueniebat
μὴς δὲ λεγόντων τῶν πόνων, ἐπιπλεύ
rat eīs in eū iustū dei iudi
σει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τοῦ θεοῦ κρί
cū: de se desperans:
σις. τὰ καθ' αὐτὸν ἀπελπίσας, οοοοο

scripsit ad iudeos subscri=
ἔγραψε πρὸς τοὺς ἰουδαίους τὴν ὑπογεγραμ
ptā epistolā deprecatiōis ordinē habentē:
μένην ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν,
cōtinentē ūt sic. bonis inde=
περιέχουσαν δὲ οὕτως· τοῖς χρηστοῖς ἰουδαί
is' cīuib⁹ multū gaudere t valē=
οις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαί
re t esse felicos rex t dux
νειν καὶ εὐπραγεῖν βασιλεὺς καὶ στρατηγὸς
antioch⁹. ū valetis t filij t
ἀντίοχος. εἰ ἔρρωσθε καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ
ppria:ex sentētia est vobis.in celo
ἴδια, κατὰ γνώμην ἐστὶν ὑμῖν. εἰς οὐρανὸν τὴν
spem habēs vrm honorio t benino
ἐλπίδα ἔχων ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὔνοι=
lātie recordat⁹ ūm benigne. reuersus de
αν ἀπ' ἐμμονίαν φιλοστόργως. ἐπαναγων ἐκ
persie locis: t inci=
τῶν περὶ τὴν περσίδα τόπων, καὶ περιπε
dēs in infirmitatē grauitatē habētē: necessariū
σὼν ἀδυναμίᾳ δυχέρειαν ἔχουσαν, ἀναγκαῖον
duxi cārā habere cōmunis oim scīa
ἡγησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ἀσ
ritatis: nō desperās de me
φαλείας, οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυ=
tō: sed habēs multā spē cōfugiē=
τόν, ἀλλ' ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφεύξε=
di infirmitatē. cōsiderās ūt ꝙ t pater
σθαι τὴν ἀδυναμίαν. θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πρὸ
quib⁹ tēporib⁹ ad supiora loca duxit
καιρῶν καιροὺς εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἐστρατο
exercitū: obtīdit cū ꝙ successur⁹ erat: vt
πέδευσεν, ἀνέλιξε τὸν διαλογισμόν, ὅπως
si qđ pter opinionē accideret vel t nūciare
ἐάν τι παρὰ δόξαν ἐκβαίνει, ἢ καὶ πρὸς Ὡ
tur qđ difficile: scīēs ídigene
λεῖ τι δυχερές, εἰδὼς ὅτις οἱ κατὰ τὴν χώραν
cui relicte erāt res: nō turba=
ὧν καταλελειμμένα τὰ πράγματα, μὴ ἐπιπε
rent. ad ūt hec cōsiderās ad
ρώσωσιν. πρὸς δὲ τούτοις κατανοῶν τὴν πα
iacētes potētes t vicinos re=
ραπεμφθέντας δυνάστας καὶ γειτνιῶντας βασι
gno tēporib⁹ attendētes t expectā=
λείαις τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδο
tes qđ euenturū est: designari
κῶντας τὸ ἐσομενόμενον, ἀναδέδειχα τὸν
filiū antiochū regē. quē sepe recur
υἱὸν ἀντίοχον βασιλέα· ὃν πολλάκις ἀναστρέ
rēs in supiora regna: apō pluri=
χων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας, τοῖς πλεί
mos vrm deponebā t cōmēdabā.
σοις ὑμῶν παρακατετιθέμην καὶ συνέγραψα.
scripū ūt ad eū subscripta.
γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑπογεγραμμένα.
hortor: igit vos t peto: memores
παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ ἀξιῶ, μεμνημένους
beneficiorū cōmuniť t ꝑuatim: vt vnusq⁹q
τῶν ἰνεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον
conseruet erga me t
συντηρεῖν τὴν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν
filiū. certꝰ sum cū ei benigne t hu
υἱόν. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς καὶ φι
mane sequentē mēsū ꝓpositū
λανθρώπως παρακολουθοῦντα τῇ ἐμῇ προαιρέσει
obsecutūq⁹ vobis .ille igit homi
συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν. ὁ μὲν οὖν ἀνὴρ
cida t blasphem⁹ pessime passus:
φόνος καὶ βλασφημίας τὰ χείρισα παθών,
vt alios tractauit:in pegrina fra i mōtib⁹
ὡς ἑτέρους διῆκεν, ἐπιξένης ἐν ὄρεσι

scripsit ad iudeos in hunc modum de=
precationis epistolam hec continētem.
Optimis ciuibus iudeis:plurimam salu
tem & bene valere:& esse felices:rex &
princeps antiochus. Si bene valetis &
filii vestri:& ex sentēcia vobis cūcta sūt:
maximas agimus gratias. Et ego in in
firmitate constitutus:vestri autem me=
mor benigne reuersus de psidis locis:
& in infirmitate graui apprehensus:ne
cessarium duxi pro comuni vtilitate cu
ram habere:nō desperans memetipm:
sed spem multam habens effugiendi in
firmitatem. Respiciens autem ꝙ & pa=
ter meus quibus temporibus in locis
superioribus ducebat exercitum osten
dit qui post se susciperet principatum:
vt si quid contrarium accideret:aut dif
ficile nunciaretur:scientes hi qui in re=
gionibus erant cui esset rerum sūma de
relicta non turbarentur. ad hec consi=
derans de proximo potentes quosq; &
vicinos temporibus insidiantes & euē=
tum expectantes:designaui filiū meū
antiochum regem:quem sepe recurrēs
in superiora regna multis vestrum cō=
mendabam:& scripsi ad eum que subie
cta sunt. Oro itaq; vos & peto memo=
res beneficiorum publice & priuatim vt
vnusquisq; conseruet fidem ad me &
filium meum. Confido enim eum mo=
deste & humane acturum & sequentē
propositum meum:& cōmunē vobis
fore. Igitur homicida & blasphem⁹ pes
sime percussus: & vt ipse alios tractaue
rat:peregre in montibus miserabili obi
tu vita fimctus est. Transferebat autem
corpus philippus collactaneus eius qui
metuens filium antiochi: ad ptolemeū
philometorem in egyptum abiit.

Capitulum decimum.

MAchabeus autem & qui cū eo erāt
domino se protegente templū q
dem et ciuitatem recepit:aras autē q̄s
alienigene per plateas extruxerant:itē
q; delubra demolit⁹ est. Et purgato tē=
plo aliud altare fecerunt:& de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium:& incensum & lu=
cernas & panes propositiōis posuerūt.
Quibus gestis rogabant dominū pro
strati in terram:ne amplius talibus ma
lis incideremt. Sed & si quando pecca=
sent vt ab ipso mitius corriperentur:&
non barbaris ac blasphemis hominib⁹
traderentur. Qua die autem templum
ab alienigenis pollutum fuerat: consti=
git eadem die purificationem fieri vice
sima & quinta mensis qui fuit casleu.
Et cum letitia diebus octo egerunt in
modum tabernaculorum: recordantes
ꝙ ante modicum temporis diem solen
nem tabernaculorum in montibus &
in speluncis more bestiarum egerant:
propter qđ thyrsos & ramos virides &
palmas preferebant ei:qui prosperauit
mundare locum suum. Et decreuerunt
cōmuni precepto et decreto vniuerse
genti iudeorum omnibus annis agere
dies istos. Et antiochi quidem ooooo

misero obitu cōmutauit vitā. posta=
δικῶς μίσῳ κατέστρεψε τὸν βίον. παρεκο
bat ūt corp⁹ philipp⁹ collactāeus
μίζετο δὲ τὸ σῶμα φίλιππος ὁ σύντροφος
eius.q̄ t memēs filiū antiochi:
αὐτοῦ· ὃς καὶ διαλαβὼν εἰς τὸν υἱὸν ἀντιόχου,
ad ptolemeū philometorē in egy=
πρὸς πτολεμαῖον τὸν φιλομήτορα εἰς αἴγυ=
ptū abiit.
πτον ἀπεκομίσθη.

Ca. 10.

MAccabe⁹ ūt t q̄ cū eo erāt dño
Μακκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῷ κῷ
ducēte coeō: ipm q̄dē templū recuperauerūt
ἡγουμένου ἀνῆλθον, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσατο
t vrbē: at in foco ex
καὶ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βω=
ras ab alienigenis stru=
μοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων διῳκοδομημέ=
ctas:adhuc ūt t delubra demolieī sūt. t
νους, ἔτι δὲ καὶ τὰ τεμένη καθεῖλον. καὶ
templū purgāteo: aliud altare
τὸν ναὸν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον
fecerūt. t incēdentes lapideo:t ignē
ἐποίησαν. καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ
ex hio accipiētes obtulerūt sacrificiū post
ἐκ τούτων λαβόντες ἀνήνεγκαν θυσίαν με=
biēnū tpo: t incēsū t lucernas:
τὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους,
t panū ꝓpositionē fecerūt. hec
καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποήσαντο. τού=
ūt cū fecissent: rogauerūt oēm ꝓplē
τα δὲ ποιήσαντες, ἐξίωσαν τὸν κύριον
tem sup vēnē: ne ampli⁹ inciderēt in
τις ἐπὶ κακίαν, μηκέτι περιπεσεῖν τοιού
hec mala: sed si qñ t peccauerint:
τοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε καὶ ἁμάρτωσιν,
ab eo cū benignitate corriperēt: t
ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ
nō blasphemis t barbaris gēib⁹ tra=
μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι πα=
derēt. in q̄ ūt die templū ab alieni
ραδίδοσθαι. ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ὁ ναὸς ὑπὸ ἀλλο
genis pollutū est: cōtigit in eadē
φύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν
die purificationē fieri templi:
ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τοῦ ναοῦ, τῇ
quinea t vicesima mēsis: q̄ est chasleu.
πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ τοῦ μηνὸς, ὃς ἐστι χασελεῦ.
t cū letitia egerūt dies octo tabna
καὶ μετ' εὐφροσύνης ἦγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνο
culoꝝ modo: memores q̄ ante mo
πηγίων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μι=
dicū tēporis in tabernaculoꝝ festorum
κροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτήν, ἐν ταῖς
mōtib⁹ t in speluncis ferarū more
ὄρεσι καὶ ἐν ταῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον
fuerāt solitarij. ꝙ obrē thyrsos t ra=
ἦσαν μεμενηκότες. διὸ θύρσους καὶ κλά
mos pulchros ītē et palmas habētes:
δους ὡραίους ἔτι δὲ φοίνικας ἔχοντες,
hymnos referebāt ei q̄ ꝓsperauit mūda
ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθα
ri suū locū. decreue=
ρισθῆναι τὸν ἑαυτοῦ τόπον. ἐδογμάτι=
rūt ūt cū cōmuni precepto t
σαν δὲ μετὰ κοινοῦ προστάγματος καὶ
decreto vniuerse iudeoꝝ
ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν ἰουδαίων
genti singulis ānis agere hos dies
ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν τὰς δὲ πέτρας
eo. t q̄dē antiochi
ρας· καὶ τὰ μὲν τῆς ἀντιόχου τοῦ ooo

appellatus est nobilis obit⁹
προσαγορευθέντος ἐπιφανοῦς τελευτῆς
ita se habuit. nūc ãt ea q̃ de eupatore
οὕτως εἶχεν· νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν εὐπάτορα
antiocho filio ãt impij gesta sūt decla
ἀντίοχον υἱὸν δὲ τοῦ ἀσεβοῦς θρύμμα δηλῶ
rabim⁹: ea alrecuriãtes cõtinua
σομεν ἀεὶ τὰ, συντέμνοντες τὰ συνέχοντα
bellorũ mala. hic em cũ susce pis=
C τῶν πολέμων κακά. οὗτος γὰρ παραλα=
set regnũ: designauit sup nego
βὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πρα
cia syriã quẽdã. celeo ãt syrie τ
γμάτων λυσίαν τινά. κοίλης δὲ συρίας καὶ
phenicie ducẽ primariũ. ptolemeꝰ
φοινίκης στρατηγὸν πρώταρχον. πτολεμαῖος
em vocat⁹ macer iusticiã cõser=
οὖν ὁ καλούμενος μάκρων τὸ δίκαιον συντη
uare eligẽs erga iudeos ppẽ
ρεῖν προηγούμενος εἰς τοὺς ἰουδαίους διὰ τὴν
facta in eos iniuriã: tẽtabat reꝰ erga
γεγονυῖαν εἰς αὐτοὺς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς
illos pacifice agere. vnde accusa=
D αὐτοὺς εἰρηνικῶς διεξάγειν. ὅθεν κατηγορού=
tus ab amicis apũ eupatorẽ
μενος ὑπὸ τῶν φίλων πρὸς τὸν εὐπάτορα,
& proditor frequẽter audiẽs: eo q̃
καὶ προδότης πολλάκις ἀκούων, διὰ τὸ τὴν
cyprũ sibi creditã a philometore
κύπρον ἐμπιστευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ φιλομήτορος
desertuisset: & ad antiochũ nobilẽ
ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ
trãsisset: neq; nobilẽ potestatẽ ghoſ
διαχωρῆσαι, μήτ' εὐθὺς τὴν ἐξουσίαν ἐξευ
administrãs. venenũ seipm relidt
ρηκέναι. φαρμακεύσας ἑαυτὸν ἐξέλιπε
vitã. gorgias ãt cũ esset dux
τὸν βίον. γοργίας δὲ ὁ μὲν ὁδὸς στρατηγὸς τῶν
locorũ: aduenas accipiebat: & assidue cõera
τόπων, ξενιστρόφει, καὶ παρεκάθητο πρὸς
iudeos bellũ gerebat. simul ẋo cũ
τοὺς ἰουδαίους ἐπολεμστρόφει. ὁμοῦ δὲ καὶ
hoc & idamei cõpotes opportunaꝫ
τῷ καὶ οἱ ἰδουμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων
munitionũ ccãtes: exercebãt iude=
ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύμναζον τοὺς ἰουδαί
os: & fugatos a hierosoly
E ους, καὶ τοὺς φυγαδευθέντας ἀπὸ ἱεροσολύ=
mis suscipiẽtes debellare tẽta=
μων προσλαβόμενοι πολιμστροφεῖν ἐπει=
bat. q̃ ãt circa maccabeũ facien=
χείρουν· οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ποιησά
tes orationẽ: & cõfestim deli
σάρθαι λιτανείαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν θεὸν
aduitorẽ eio esse: cõtra idu=
σύμμαχον αὐτοῖς φανῆναι, ἐπὶ τὰ τῶν ἰδου
meoꝝ munitionẽ impetũ fecerũt. q̃b⁹ & infa=
μαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν. οἷς καὶ πρόσ
stãtes fortiter: cõpotes facti sũt
βαλόντες ἰσχυρῶς, ἐγκρατεῖς ἐφάνη
locorũ: oẽs q̃ q̃ in muro
τῶν τόπων, πάντας τε τοὺς ἐπὶ τῷ τείχει
pugnabãt vi sunt. interemerũt ãt
μαχομένους ἀπέκτειναν. κατέσφαξαν δὲ τοὺς
occurrẽtes: interfecerũt ẋo nõ min⁹ vigi
ἐμπεσόντας, ἀνῃρέθησαν δὲ οὐχ ἧττον τῶν δισ
ti milib⁹. cũ fugissent ãt nõ min⁹
μυρίων. συμφυγόντων δὲ οὐκ ἐλάττον τῶν ἐν
nouẽ milib⁹ in duas turres fortes val=
νεακισχιλίων εἰς δύο πύργους ἰσχυροὺς ἐμπε
des: & cĩa q̃ ad obsidionẽ habẽ=
σόντες, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχον=

qui appellatus est nobilis vite excessus
ita se habuit. Nunc autẽ de eupatore an
tiochi impii filio q̃ gesta sunt narrabi=
mꝰ: breuitãtes mala q̃ in bellis gesta sũt.
Hic enim suscepto regno constituit su=
per negocia regni lysiam quendaꝫ phe
nicis & syrie militie principem. Nam
ptolemeꝰ qui dicebatur macer: iusti te=
nax erga iudeos esse constituit: & pre=
cipuẽ propter iniquitatẽ que facta erat
in eos & pacifice agere cum eis. Sed ob
hoc accusatus ab amicis apud eupato=
rem cum frequenter proditor audiret
eo q̃ cyprum creditam sibi a philome=
tore deseruisset & ad antiochum nobi=
lem translatus: etiam ab eo recessisset:
veneno vitam finiuit. Gorgias autem
cum esset dux locorum: assumptis adue
nis frequenter iudeos debellabat. Iu=
dei vero qui tenebant opportunas mu
nitiones fugatos ab hierosolymis susci
piebant: & bellare tentabant. Hi vero
qui erant cum machabeo per oratiões
dominum rogãtes vt esset sibi adiutor:
impetũ fecerunt in munitiones idume
orum multaq; vi insistentes loca obti=
nuerunt: occurrentes interemerunt: &
omnes simul non minus viginti quin=
q; milibus trucidauerunt. Quidam au
tem cũ confugissent in duas turres val
de munitas: omnem apparatum ad re=
pugnandum habentes: machabeus ad
eorum expugnationem relicto simone
& iosepho: itemq; zacheo eisq; qui eu;
ipsis erant satis multis: ipse ad eas que
amplius perurgebant pugnas conuer
sus est. Hi vero qui cũ simone erant cu
piditate ducti a quibusdã qui in turrib⁹
erant suasi sunt pecunia & septuaginta
milibus didrachmis acceptis dimitterũt
quosdam effugere. Cum autem macha
beo nunciatum esset quod factum est
principibus populi congregatis: accu=
sant q̃ pecunia fratres vendidissent ad
uersarius eorum dimissis. Hos igitur p
ditores factos interfecit: & confestim
duas turres occupauit. Armis autẽ ac
manibus omnia prospere agẽdo in dua
bus munitionibus plusq; viginti milia
peremit. Et timotheus q̃ prius a iudeis
fuerat superatus cõuocato exercitu pe
regrine multitudinis & congregato eq
tatu asiano aduenit quasi armis iudeã
capturus. Machabeus autem & qui cũ
ipso erant appropinquante illo depre=
cabantur dominum: caput terra aspe
gẽtes: lumboſq; cilitiis precincti: ad al
taris crepidinem prouoluti: vt sibi pro=
pitius: inimicis autem eorum esset ini=
micus: & aduersariis aduersaretur: sicut
lex dicit. Et ita post orationem sumptis
armis longius de ciuitate procedentes
& proximi hostibus effecti resederũt.
Primo autem solis ortu vtriq; commi=
serunt: isti quidem victorie & prosperi
tatis sponsorem cum virtute dominum
habentes:

tes: maccabeꝰ ad vrgentes locos
τες, ὁ μακκαβαῖος εἰς ἐπιγίνοντας τόπους
relinquẽs simoni & iosephi: adhuc ãt &
ἀπολιπὼν σίμωνα καὶ ἰώσηφον, ἔτι δὲ καὶ
zacheũ & q̃ cũ eo multos ad
ζακχαῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱκανοὺς πρὸς
hoc obsidionẽ: ipe secessit. q̃
τὴν τούτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίζετο. οἱ
ãt circa simonẽ pecunie auidi a
δὲ περὶ σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπό
phuldã q̃ in turrib⁹ plusq̃ sunt argẽ=
τινων τῶν ἐν τοῖς πυργοις ἐπείσθησαν ἀργυ
to. septies ãt decẽ milia drachmaꝝ accipiẽ=
ρίου· ἑπτάκις δὲ μυριάδας δραχμὰς λαβόν
tes: dimiserũt quosdã effugere. cũ nũcia=
τες, ἐπασάν τινας διαφυγεῖν. προσαγγεί=
tũ esset ãt maccabeo de eo q̃ factũ ẽ.
λαντος δὲ τῷ μακκαβαίῳ περὶ τοῦ γεγονότος,
congregãs ẽncipes ppũi: accusa
συναγαγὼν τοὺς ἡγουμένους τοῦ λαοῦ, κατη=
uit q̃ pecunia vẽdidissent fra=
γόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τοὺς ἀδελ
tres: aduersarios cõtra eos dimit=
φούς, τοὺς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀποδυ=
tentes. hos ẽdẽ igit̃ ẽpiteos factos
σαντες· τοὺς μὲν οὖν προδότας θρομβίους
interfecit: & cõfestim duas tur=
ἀπέκτεινεν, καὶ παραχρῆμα τοὺς δύο πύρ
res occupauit. at armis omni=
γους κατελάβετο· τοῖς δὲ ὅπλοις πάντων
um in manib⁹ ẽperat⁹: peremit in
τε ἐν ταῖς χερσὶν ἰουδούθους, ἀπώλεσεν ἐν
duab⁹ munitionib⁹ plusq̃ viginti
τοῖς δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυ
mille. timotheꝰ ãt q̃ prius superat⁹ fuit a
ρίων. τιμόθεος δὲ ὁ πρότερον πληθεὶς ὑπὸ τῶν
iudeis: cõgregãs peregrinos exercit⁹ mul=
ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις πολυ
tos: & q̃ alie erãt equ=
πλήθεις, καὶ τοὺς τῆς ἀσίας ἱππεῖς ἵνα
tes cõgregãs nõ paucos: affuit q̃si
πους συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς
armis capturꝰ iudeã. q̃ ãt
δορυάλωτον λήψόμενος τὴν ἰουδαίαν. οἱ δὲ
circa maccabeũ appropinquãte eo
περὶ τὸν μακκαβαῖον συνεγγίζοντος αὐτοῦ
ad supplicatõẽ dei: terra capita asp=
πρὸς ἱκετείαν τοῦ θεοῦ, γῆν ταῖς κεφαλαῖς κατα
gentes & lũbos cilitijs cingẽ
πάσαντες καὶ τὰς ὀσφύας σακκοις ζώσαν
tes: ad cũ q̃ est e regione altaris crepi
τες, ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κρη
dinẽ procidẽtes: rogabãt ppitũ eis
πῖδα προπεσόντες, ἱκέτευον ἵλεων αὐτοῖς
fierũ: inimicũ esse inimicis suis:
γενέσθαι, ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,
& aduersari aduersantib⁹: sicut
καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικειμένοις, καθὼς
lex declarat. cũ fuissent ãt post ora
ὁ νόμος διασαφεῖ. θυσάμενοι δὲ ἐκτὸς τῆς δια
tionẽ: assumẽtes arma: processerũt ab
σεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆλθον ἐκτὸς
urbe nimiũ. appropinquãtes ãt
τῆς πόλεως ἐπιπλεῖον. συνεγγίσαντες δὲ
inimicis: in seipis factũ. nup ãt
τοῖς πολεμίοις, ἑαυτοῖς ἦσαν. ἅρτι δὲ
solis ortu diffuso: cõmiserũt viri
τῆς ἀνατολῆς διαχυθείσης, προσέβαλον ἑκά
q̃. isti ẽdẽ spõsorẽ habẽtes ꝑperitatis & vi
τεροι. οἱ μὲν γὰρ ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νί
ctorie cũ virtute: in dñz refugiũ:
κης μετ' ἀρετῆς, τὸν ἐπὶ πάντι κύριον καταφυγὴν,

illi ãt duc̃ certaminiſ cõſtitutũ
οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων παρῆλθον τὸν
animũ. cũ eſſet ãt vehemẽs pugna: appa
θυμόν. φοινίσσης δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφά
ruerũt aduerſarijs de celo in eos
νησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφ' ἵπ
aureos frenos habẽtib⁹ viri q̃nq̃ decо=
πων χρυσοχαλίνων ἄνδρες πέντε διαφέ
ri: ꝛ duces indeoꝝ duo:
ροντες, καὶ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων οἱ δύο,
ꝛ maccabeũ accipiẽtes mediũ: ꝛ
καὶ τὸν μακκαβαῖον λαβόντες μέσον, καὶ
cooperiẽtes ipſo q̃ ſupra eos armis:
σκεπάζοντες ταῖς ἑαυτῶν παναπλίαις,
inuulneratũ ſuadẽt. cõtra ãt aduerſa
ἄτρωτον διαφυλάττειν. εἰς δὲ τοὺς ὑπεναν
rios tela ꝛ fulmina iacie=
τίους βελεμνα καὶ κεραυνοὺς ἐξερρί=
bãt. quãobrẽ ꝓfuſi cecitate interc̃adebant
πτον. διὸ συγχυθέντες ἀφασίᾳ διεκόπησαν
barbariẽ repleti. interfecti
παραχῆς πεπληρωμένοι. κατισφάγη=
ſunt ãt viginti mille ſupra q̃ngen=
σαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακο=
tos: eqtes ãt ſexcẽti. ipe ãt
σίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι. αὐτὸς δὲ ὁ
timothe⁹ cõfugit in gazarã dictũ
Τιμόθεος συνέφυγεν εἰς γαζαρα λεγόμενον
preſidiũ valde munitũ: ꝓſidente
ὀχύρωμα ξυμάλα φρούριον, ἡγουμένου
illic chorea. q̃ ãt circa maccabeũ fuerẽt
ἐκεῖ χαιρέου. οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ἄν
tes obſederũt ꝓſidiũ diebus
τες ἐπεκάθισαν τὸ φρούριον ἡμέρας
quatuor ꝛ vigili. q̃ ãt immo firmitate
τέσσαρας καὶ εἴκοσι. οἱ δὲ ἔνδον τῆ ἱερυμνότη
loci cõfiſi: valde blaſphe
τι τοῦ τόπου πεποιθότες, ὑπερήγαγον βλασ
mabãt: ꝛ ſimonco nefandos iactabãt. illu=
φήμειν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προΐεντο. ὑπο
ceſcẽte ãt q̃nta ꝛ vigeſima
φαινούσης δὲ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς
die: iuuenes ex his q̃ circa maccabeũ
ἡμέρας, νεανίαι τῶν περὶ τὸν μακκαβαῖον
accẽſi animis ꝓpt̃ blaſphemi=
παροξύνοντες τοῖς θυμοῖς διὰ τὰς βλασφημί
as: accedẽtes nauro: viriliter
ας, προσβαλόντες τῷ τείχει, ἀρρενωδῶς
ꝛ eſſerato ꝗo cũ q̃ occurrebat ſerie=
καὶ θυμικῶς θυμῷ τὸν ἐμπεσόντα ἔκοπ
bãt. alij ãt ſimiliter aſcẽdentes in
τον. ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβάντες ἐν τῷ
circũſtãtiõe aduerſus eos q̃ int⁹ incẽdebãt
περιπασμῷ πρὸς τοὺς ἔνδον ἐπέμπτων
turres. ꝛ pyras incẽdentes vi=
τύρρεις. καὶ πυρκὰς ἀναπτόντες ζῶν
uos blaſphemos cõburſerũt. alij ãt
τας τοὺς βλασφήμους κατέκαυσαν. οἱ δὲ τὰς
portas fregerũt. intromittẽtes ãt reli
πύλας διέκοπτον. εἰσδεξάμενοι δὲ τὸν λει
quũ exercitũ occupauerũt ciuitatẽ.
πὸν τάξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν.
ꝛ timotheũ occultatũ in q̃dã
καὶ τὸν Τιμόθεον ἀποκεκρυμμένον ἐν τινι
lacu iugulauerũt: ꝛ hui⁹ fra=
λάκκῳ κατέσφαξαν, καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸ
trẽ chorẽa ꝛ apollophanẽ. hec
τὸν χαιρέαν καὶ τὸν ἀπολλοφάνην. πεύ=
ãt cũ geſſiſſent: cũ hymnis ꝛ cõfeſſioni
σι δὲ διαπραξάμενοι, μετ' ὕμνων καὶ ἐξομολο=
bus benedicebãt dño q̃ magnifice
γήσεων εὐλόγουν τῷ κυρίῳ τῷ μεγάλως

illi autem ducem belli animũ habebãt.
Sed cum vehemens pugna eſſet appa=
ruerunt aduerſariis de celo viri q̃nq̃
in equis frenis aureis decori ducatum
iudeis preſtãtes. ex quibus duo macha
beum medium habentes armis ſuis cir
cumſeptum incolumẽ conſeruabant:
in aduerſarios autem tela & fulmina ia=
ciebant: exquo & cecitate confuſi & re=
pleti perturbatione cadebãt: interfecti
ſunt autem viginti milia quingenti &
equites ſexcenti. Timotheus vero con
fugit in gazaran preſidium munitũ cui
preerat chereas. Machabeꝰ autem & q
cum eo erant letantes obſederunt pre=
ſidiũ diebus quattuor. At hi q int⁹ erãt
loci firmitate confiſi ſupra modum ma
ledicebant: & ſermones nephandos ia=
ctabant. Sed cum dies quinta illuceſce=
ret: viginti iuuenes ex his qui cum ma
chabeo erant accẽſi animis ꝓpter blaſ=
phemiam viriliter acceſſerunt ad murũ
& feroci animo incedentes: aſcende=
bant ſed & alii ſimiliter aſcendentes tur
res: portaſq̃ ſuccendere aggreſſi ſunt:
atq̃ ipſos maledicos viuos cõcremare.
Per continuum autem biduum: preſi=
dio vaſtato timotheum occultantem ſe
in quodam repertum loco peremerũt:
& fratrem illius chereã & apollophanẽ
occiderunt. Quibus geſtis in hymnis
& confeſſionibus benedicebant domi=
num qui magna fecit in iſrael: & victo
riam dedit illis.

Capitulum vndecimum.

Sed paruo poſt tempore lyſias pro=
curator regis & propinquus ac ne
gociorum prepoſitus grauiter ferẽs de
his que acciderant: congregatis octogĩ
ta milibus & equitatu vniuerſo venie=
bat aduerſum iudeos exiſtimans ſe ciui
tatẽ quidem captam gentibus habita
culum facturum: templuꝫ vero in pecu
nie queſtum ſicut cetera delubra gẽtiũ
habiturum: & per ſingulos annos vena
le ſacerdotiuꝫ: nuſq̃ recogitans dei po
teſtatem: ſed mente effrenatus in multi
tudine peditum & in milibus equitum
& in octoginta elephantis confidebat.
Ingreſſus autem iudeam & appropiãs
bethſure q̃ erat in anguſto loco ab hie=
roſolyma interuallo quinq̃ ſtadiorum
illud preſidium expugnabat. Vt autez
machabeus & qui cum eo erant: cogno
uerunt expugnari preſidia cum fletu
& lachrymis rogabant dominũ: & om
nis turba ſimul: vt bonum angelũ mit
teret ad ſalutem iſrael. Et ipſe primus
machabeus ſumptis armis ceteros ex
hortatus eſt ſimul ſecum periculum ſu
bire & ferre auxilium fratrib⁹ ſuis. Cũ
q̃ pariter prompto animo procederẽt
hieroſolymis: apparuit precedens eos
eques in veſte candida: armis aureis ha
ſtam vibrans. Tunc omnes ſimul bene
dixerunt miſericordem dominum: &
conualuerunt animis: non ſolũ homi=
nes ſed & beſtias ferociſſimas & muros
ferreos parati penetrare. Ibant igitur

benefaciebat iſrael. ꝛ victoriã ip=
ἐνεργοῦντι τὸν Ἰσραήλ. καὶ τὸ νῖκος ἔδω= F
ſius dederat.
κεν αὐτοῖς.

Ca. ii.

Post paruũ ãt tẽpus ly=
Μετ' ὀλίγον δὲ παρέλαβε χρόνον Λυ=
ſias pcurator regio ꝛ cogna=
σίας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως καὶ συγγενὴς
tus ꝛ ſup negocia: valde graviter fe=
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέ
rẽs ob ea q̃ facta ſunt cõgregatus circa
ρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι συναθροίσας περὶ
octo decẽ milia ꝛ eqtatũ oẽm
τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον πᾶσαν
venit aduerſũ indeos: ciuitatẽ
παρεγένετο ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, λογισάμενος
q̃dẽ ciuitatẽ grecis habitaculũ facturꝰ:
τὴν μὲν πόλιν Ἕλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,
at tẽplũ in pecunie queſtũ ſicut G
τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον καθὼς τὰ λοιπὰ
gẽtiũ delubra. venale ãt ſingulis anno
τῶν ἐθνῶν τεμένη. πρατὸν δὲ κατ' ἔτος τὸν
ſummũ ſacerdotiũ facturꝰ. nequaq̃ cõſide
ἀρχιερωσύνην ποιήσειν. οὐδαμῶς ἐπιλο=
rans dei poteſtatẽ. extramodẽ
γιζόμενος τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. πεφρενω=
elatꝰ ãt decẽ miliariũ peditũ ꝛ
μένος δὲ ταῖς μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ
milib⁹ equitũ ꝛ ele=
ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλε
phãtis octoginta. ingreſſus in iu=
φασι τοῖς ὀγδοήκοντα. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἰου
deã ꝛ appropinq̃ns bethſure: q̃ erat
δαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ Βαιθσούρων, ὄντι
q̃dẽ forte caſtellũ: diſtabat ãt a hieroſo=
μὲν ἐχυμτῷ χωρίῳ, ἀπέχοντι δὲ Ἱεροσο
lymis q̃ſi ſtadia q̃nq̃ hoc affli=
λύμων ὡσεὶ σταδίους πέντε τοῦτο ἔθλι
xit. vt ãt cognouerũt q̃ circa mac A
βεν. ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν μακ
cabeũ obſidere ſua poſi=
καβαῖον πολιορκοῦντα αὐτῶν τὰ ὀχυρώ=
dia: cũ ſuſpiriis ꝛ lachrymis ſupplicabãt
ματα, μετὰ δυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον
cũ turbis dñm: bonũ ange
σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν κύριον, ἀγαθὸν ἄγγε
lũ mittere ad liberatiõẽ iſrl.
λον ἐκπέμψαι εἰς σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ.
ipe ãt ꝓmus maccabe⁹ aſſumẽs
αὐτὸς δὲ πρῶτος ὁ μακκαβαῖος ἀναλαβὼν
arma cohortat⁹ eſt alios: vt ſimꝰ
τὰ ὅπλα παρετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα
cũ ipo piclitantes auxiliarentꝰ fra
αὐτῷ διακινδυνεύοντες ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀ
tribꝰ ſuis. parit̃ ãt ꝛ ꝓmpte irru=
δελφοῖς αὐτῶν. ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξέ
rũt. ibidẽ ãt circa hieroſolyma B
πεσε. ἐνθὲν δὲ περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα
exĩtib⁹ apparuit ꝓcedens
ἐκπλήξ apparuit ꝓcedens eos equeſ
ἔντων ἔφιππος προηγούμενος αὐτῶν ἐφ' ἵπ=
in alba veſte armaturã aureã
που ἐν λευκῇ ἐσθῆτι παραπλίαν χρυσῆν
vibrãs. ſimꝰ ãt oẽs benedicerũt
κραδαίνων. ἅμου δὲ πάντες εὐλόγησαν
miſericordẽ deũ. ꝛ cõualuerũt
τὸν ἐλεήμονα θεόν. καὶ ἐπερρώσθησαν τῇς
animis: nõ ſolũ hoſtes beſtias q̃ctã
ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους ἤνδρας δὲ
ferociſſimas ꝛ ferreos muros fe=
τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη τε
rire exiſtẽs parati: ibãt
τρώσκειν ἕντες ἕτοιμοι, πρισῆγον θεοῦ

in dispositione à celo adiutorē habē=
ἐν διαθέσει ἦν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχον
tes misericordiā illoꝝ dño. more leo
τες ἐλεήσαντος ἀνηρ τοῦ κυρίου. λεοντι
nū ãt irruētes in hostes:
δὲν δὲ ἐπιπαίξαντες εἰς τοὺς πολεμίους,
prostrauerūt ex eis mille supra de
κατέτρωσαν ἀυτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυ
cē milia:equites ãt sexcētos supra mil=
ρίους, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς τοῖς χιλί
le. at vniuersos cogerūt fugere.
ους. τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φυγεῖν. ὥ
plures ãt eoꝝ vulnerati: nudi
πλείονες δὲ αὐτῶν τραυματίαι, γυμνοὶ
euaserūt. ꝛ ipe ãt lysias turpiter
διεσώθησαν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ λυσίας αἰσχρῶς
fugiēs liberat⁹ ē. nō insensat⁹ ãt existēs
φυγὼν διεσώθη. οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων
intra se reputās facta circa
πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλων τὸ γεγονὸς περὶ
se diminutionē: ꝛ intelligēs inuictos
αὐτὸν ἔλαττωμα, καὶ συντηρήσας ἀνικήτους
esse hebreos: cōperētē
εἶναι τοὺς ἑβραίους, τοῦ παφοδυνάμου
deo auxiliātē eis: mit=
θεοῦ συμμαχοῦντος αὐτοῖς, πρόσαπος τέ
tens q̃ q̃ssit cōsentire in oīb⁹
νως ἐζήτησε συναινεῖσθαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
iustis: ꝛ obeārē ꝛ regē q̃ua
δικαίοις, καὶ διότι καὶ τὸν βασιλέα φιλί
ssimū amicū eis cogere esse.
σσειν φίλον αὐτοῖς ἀναγκάζειν ἡμέλλε.
simul ãt maccabe⁹ in oīb⁹
συνίησι δὲ ὁ μακκαβαῖος ἐπὶ πᾶσιν
q̃b⁹ lysias hostilit⁹ vtilitatis
οἷς ὁ λυσίας πατρικάλει τοῦ συμφέροντος
curā habēs. q̃dq̃ esset maccabe⁹ tradi
φροντίζων. ὅσα γὰρ ὁ μακκαβαῖος ἐπέ=
dit lysie ꝙ scripta de iu=
δωκε τῷ λυσίᾳ διὰ γραπτῶν περὶ τῶν ἰου
deis: cōcessit rex. fuerūtq̃
δαίων, συνεχώρησεν ὁ βασιλεύς. ἦσαν γὰρ
scripte iudeis epistole:
αἱ γεγραμμέναι τοῖς ἰουδαίοις ἐπιστολαί,
a q̃dē lysia cōtinentes modū
παρὰ μὲν λυσίου περιέχουσαι γὰρ τρόπον
hūc. lysias misit mandēs iudeoꝝ gau=
τινα. λυσίας τῷ πλήθει τῶν ἰουδαίων χαί
dere. ioannes ꝛ abessalon missi
ρειν. ἰωάννης καὶ ἀβεσαλὲμ οἱ πεμφθέντες
a vobis tradētes subscriptā
παρ' ὑμῶν ἐπιδόντες γὰρ ὑπογεγραμμένον
respōsum: rogabāt ꝑ ipū ꝙ illud signifi
χρηματισμόν, ἠξίουν περὶ τῶν δίαυτ σημαι
cabātur. quecūq̃ igit oportebat regi perfer=
νομένων. ὅσα μὲν οὖν ἔδει τῷ βασιλεῖ προσε
ri significaui. q̃ ãt fuerūt possibilia cōcef
νεχθῆναι διεσάφησα. ἃ δὲ ἂν ἐπιχώρια συ
sit. si igit̃ seruaueritis ad
νεχώρησεν. ἐὰν οὖν μὲν συντηρήσητε τὴν εἰς
negocia benisolētiā: ꝛ in reliquū tēta=
τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν σπεύ
bo causā bonoꝝ esse. pro
σομαι παραίτιος ἀγαθῶν γίνεσθαι. ὑπὲρ
māt ãt hiꝰ q̃ fm ꝑcm iussi hiꝰ q̃
δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τοῦτοις τε
ꝛ dsunt a me: colloqui vos. vale
καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν, διαλεχθῆναι ὑμῖν. ἔρρω
te. anno centesimo quadragesimo octauo:
σθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου,
tonis cocinthij vicesima quarta. at re=
δίου κορινθίου εἰκάδι τετάρτῃ. δὲ τοῦ βα

prompti de celo habentes adiutorem
& miserantem super eos dominū. Leo
num autem more impetu irruentes in
hostes prostrauerūt ex eis vndecim mi
lia peditum & equitum mille sexcētos:
vniuersos autem in fugam verterunt:
plures autem ex eis vulnerati nudi eua
serunt. Sed & ipse lysias turpiter fugiēs
euasit: & quia non insensatus erat: secū
ipse reputans factam erga se diminutio
nem: & intelligens inuictos esse hebre
os: omnipotentis dei auxilio nitentes:
misit ad eos promisitq; se consensurū
omnibus que iusta sunt & regem com
pulsurum amicum fieri. Annuit autē
machabeus precibus lysie in omnibus
vtilitati consulens. Et quecūq; macha=
beus scripsit lysie de iudeis: ea rex con=
cessit. Nam erāt scripte iudeis epistole:
a lysia siquidem hunc modum conti=
nentes. Lysias populo iudeorum salu=
tem. Ioannes & abessalon qui missi fue
rant a vobis tradentes scripta postula=
bant: vt ea que per illos significabātur
implerem. Quecunq; igitur regi potue
runt perferri: exposui: & que res permi
tebat: consensi. Si igitur in negociis fi=
dem conseruaueritis: & deinceps bono
rum vobis causam esse tentabo: de ce
teris autem per singula verba manda=
ui & istis & his qui a me missi sunt col=
loqui vobiscum. Bene valete. Anno cē
tesimo q̃dragesimo octauo mensis dios
cori die vicesima & quarta. Regis autē
epistola ista continebat. Rex antiochus
lysie fratri salutem. Patre nostro inter
deos translato nos volentes eos q̃ sunt
in regno nostro sine tumultu agere: &
rebus suis adhibere diligentiam: audi=
uimus iudeos non cōsensisse patri meo
vt transferrentur ad ritum grecorum:
sed tenere velle suum institutum: ac pro
pterea postulare a nobis concedi sibi
legitima sua. Volentes igitur hāc quo=
q; gentem quietam esse: statuentes iu=
dicauimus templum restitui illis vt age
rent secundum suorum maiorum con=
suetudinem. Bene igitur feceris: si mise
ris ad eos & dexteram dederis vt cogni
ta nostra voluntate bono animo sint:
& vtilitatib⁹ propriis deseruiant. Ad iu
deos vero regis epistola talis erat. Rex
antiochus senatui iudeorum & ceteris
iudeis salutem. Si valetis sic est vt vo=
lumus sed & ipsi bene valemus. Adiit
nos menelaus dicens velle vos descen=
dere ad vestros qui sunt apud nos. His
igitur qui cōmeant vsq; ad diem tricesi
mum mensis xandici: damus dextras
securitatis: vt iudaicis vtantur cibis &
legibus suis sicut & prius: & nemo eo=
rum vllo modo molestiam patiatur de
his que per ignorantiam gesta sunt.
Misimus autem & menelaum qui vos
alloquatur. Valete. Anno centesimo
quadragesimo octauo xandici mensis
quintadecima die. Miserunt autem
etiā romani epistolaꝫ ita se habentem.

gio epistola cōtinebat sic.
σιλέως ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως. βα=
rex antioch⁹ fratri lysie gau=
σιλεὺς ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ λυσίᾳ χαί
dere. patre nro in deos transla
ρειν. τ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μεταβά
to: volētes eos q̃ ex regno
ντος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας
sine tumultu sint esse ad
ἀπαράχους ὄντας φροντίσαι πρὸς τὴν τῶν
ppria⁹ curā: audiētes iude=
ἰδίων ἐπιμέλειαν, ἀκηκοότες τοὺς ἰουδαί
os nō cōsentiētes patrio in
ους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πρὸς ἐπὶ τὰ
greca trāslationi: sed suū mo
ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγω
rem tenere postulātes cōcedi
γὴν αἱρετίζοντας, ἀξιοῦντας συγχωρηθῆναι
sibi legitima. volētes igit̃ hāc
ἀυτοῖς τὰ νόμιμα. αἱρούμενοι οὖν καὶ τοῦτο
gentē extra turbationē esse: iudicam⁹
τὸ ἔθνος ἐκτὸς ταραχῆς εἶναι, κρίνομεν
et tēplū ipsis restitui: ꝛ
τό, τε ἱερὸν αὐτοῖς ἀποκαταστα θῆναι, καὶ
vt viuāt fm eoꝝ dsuetudinē
πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων
suos mores. bñ igit̃ facies mi=
αὐτῶν ἔθη. ἓν οὖν ποιήσεις διαπεμψά
tens ad eos ꝛ dās dextras. vt
μενος πρὸς αὐτοὺς καὶ δοὺς δεξιάς. ὅπως
cognoscēteꝰ nram voluntatē: bono
γνόντες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, ἔυθυ=
animo sint: ꝛ libēter versent̃ ad
μοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται πρὸς
ppria⁹ ꝓcurationē. ad Xo
τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. πρὸς δὲ τὸ
gentē regis epistola talis
ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιαύτη
erat. rex antioch⁹ senatui
ἦν. βασιλεὺς ἀντίοχος τῇ γερουσίᾳ
iudeoꝝ ꝛ alijs iudeis
τῶν ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις ἰουδαίοις
gaudere. si valetis: erit vt volum⁹.
χαίρειν. εἰ ῥῶσθε, εὖ ἂν ὡς βουλόμεθα.
ꝛ ipi ãt valem⁹. significauit nobis
καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν. ἐνεφάνισεν ἡμῖν
menela⁹ velle descēdentes vos
ὁ μενέλαος βούλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς
venire ad ppria⁹. descen
γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίους. τοῖς κατα=
dentib⁹ itaq; vsq; ad trigesimū diē xāthi
βᾶσιν οὖν μέχρι τριακάδος ξανθι
ci erit dextra ad securitate: vt vtā
κοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀσφαλείας, χρῆ
tur iudei suis sum=
σθαι τοὺς ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δικαί=
ptib⁹ ꝛ legib⁹ sicut ꝛ prius.
ωμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ προτέρωσε.
ꝛ nemo eoꝝ fm vllū modū mo
καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον πα
lestiam patiet̃ de his q̃ ignorata fuerit. mi
ρενοχλείσθω περὶ τῶν ἠγνοημένων. πρό
si ãt ꝛ menelaū hortatus=
πεμψα δὲ καὶ τὸν μενέλαον παρακαλέ
rum vos. valete. anno cētesimo
σοντα ὑμᾶς. ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo: xanthici die
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, ξανθικοῦ πεντε
ꝛ decima. miserūt ãt ꝛ romani
καιδεκάτῃ. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖ
ad eos epistolā habentē sic.
οι πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως.

F.

quint⁹ mẽmius: titus mãlius: lega=
κόϊντος μέμμιος, τίτος μάλλιος, πρεσβύ=
ti romano⁹: ppło iudeo⁹ gau
τοι ῥωμαίων, τῷ δ' ἔθνει τῶν ἰουδαίων χαί
dere. deũo ꝙ lysias cognat⁹ re=
ρειν. ὑπὲρ ὧν λυσίας ὁ συγγενὴς τοῦ βα
gio cõcessit vobis: ⁊ nos cõ
σιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συ
sentim⁹. q̃ ãt iudicauit referendũ esse
νευδοκοῦμεν. ἃ δὲ ἔκρινε πρὸς αὐτὸν ἀναφέρειν
regi: mittite aliquẽ cõfestim
τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα παραχρῆμα
consideratu⁹ de his vt exponam⁹ sicut
ἐπισκεψόμεθα περὶ τούτων ἵνα εἰδῶμεν ὡς
cõgruit vobis. nos cũ accedim⁹ ad
καθήκει ὑμῖν. ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς
antiochiã: ideoꝙ festinate: ⁊ mittite
ἀντιόχειαν, διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατε
alios vt ⁊ nos cognoscam⁹ cui⁹
τινας ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας
estis sentẽtie. valete. anno cẽtesimo
ἐστὶ γνώμης. ὑγιαίνετε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo xanthici die
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ξανθικοῦ πεντε
decima.
καίτη. Ca.12.

Hactis ãt pactionib⁹ hic: ipe
πραγθέντων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ
ꝺđ lysias pgebat ad regẽ.
μὲν λυσίας ἀνῆκεν πρὸς τὸν βασιλέα.
at iudei circa agriculturã ἐσπού
οἱ δὲ ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγένον
tur.eoꝝ ãt ꝺ in locis ducũ timo
το. τῶν δὲ κατὰ τόπων στρατηγῶν τιμό
thei⁹ ⁊ apolloni⁹ fili⁹ gnici: item
θεος καὶ ἀπολλώνιος ὁ τοῦ γενναίου, ἔτι
ãt hieronym⁹ ⁊ demophon: vltra ãt hoc
δὲ ὁ ἱερώνυμος καὶ δημοφῶν, πρὸς δὲ τού
nicanor cypriadres: nõ sinebãt e=
τοις νικάνωρ ὁ κυπριάρχης, οὐκ εἴων αὐ
os ꝺđ sere ⁊ silentiũ age
τοὺς ἡσυχάζειν καὶ τὸ τῆς ἡσυχίας ἄ=
re. ioppite ãt tale ꝑpetraue
γειν. ἰοππῖται δὲ τοιοῦτον συνετέλε
rãt flagitiũ: rogãteo
σαντο δυσσέβημα, παρακαλέσαντες
eoꝝ ꝺđ cũ ipis habitabãt iudeos vt
τοὺς σὺν αὐτοῖς οἰκοῦντας ἰουδαίους ἐμ
ascẽderẽt in paratas ab ipis sca=
βῆναι εἰς τὰ παρασκευάσματα ὑπ' αὐτῶν σκά
phas cũ vxorib⁹ ⁊ filijs quasi nulla
φη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὡς μηδὲ μιᾶς
sẽte cũ eis inimicitia. fm
ἐνεστώσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας. κατὰ
ãt cõmune ciuitatis decretũ ⁊
δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ
his acquiescẽtib⁹ tãꝑ pacẽ agere vo
τούτων ἐπιθεμένων ὡς ἂν εἰρηνεύειν δι
lentib⁹ ⁊ nihil suspecti habẽtib⁹: in al
λόντων καὶ μηδὲν ὑποπτον ἐχόντων, ἐπα
tũ ductos eos submersurãt cũ essent nõ
ναχθέντας αὐτοὺς ἐβύθισαν, ὄντας οὐκ
min⁹ ductis. cognoscẽs ãt
ἔλαττον τῶν διακοσίων. μεταλαβὼν δὲ
iudas fortã in suã gentẽ
ἰούδας τὴν γεγενῆσαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
crudelitatẽ: precipiẽs hisꝺ circa se
ὠμότητα, παραγγείλας τοῖς περὶ αὐ
hominib⁹ ⁊ inuocãs iu
τὸν ἀνδράσι καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δί
sũ iudicẽ deũ: veniẽs aduersus
καιον κριτὴν θεόν, παραβοήθεις ἐπὶ τοὺς

Quint⁹ memni⁹ & titus manilius lega
ti romanorum populo iudeorum salu
tem. De his que lysias cognat⁹ regis cõ
cessit vobis: & nos conceſsimus: de qui
bus autem ad regem iudicauit referen
dum: confestim aliquem mittite diligen
tius inter vos conferentes: vt decerna=
mus sicut congruit vobis. Nos enim
antiochiam accedimus. Ideoꝙ festi=
nate rescribere vt nos quoꝙ sciam⁹ cu
ius estis voluntatis. Bene valete. Anno
centesimo quadragesimo octauo quin
tadecima die mensis xandici.

Capitulum duodecimum.

His factis pactionibus lysias perge=
bat ad regem: iudei autem agricul
ture operam dabant. Sed hi qui resede
derant timotheus & appollonius gen=
nei filius: sed et hieronym⁹ & demophõ
superbus & nicanor cypriarches non
sinebant eos in silentio agere & quie=
te. Ioppite vero tale quoddam flagitiũ
perpetrarunt: rogauerunt iudeos cum
quibus habitabant: ascendere scaphas
quas parauerant cum vxoribus & filiis
quasi nullis inimicitiis inter eos subia=
centibus. Secundum cõmune itaꝙ de
cretum ciuitatis: & ipsis acquiescentib⁹
paciscꝙ causa nihil suspectum haben=
tibus: cum in altum processissent sub=
merserunt non minus ducentos. Quã
crudelitatem iudas in sue gentis homi
nes factam vt cognouit: precepit viris
qui erant cum ipso: & inuocato iusto iu
dice deo: venit aduersus interfectores
fratrũ & portum quidem nocte succẽ
dit scaphas exussit: eos autem qui ab ig
ne refugerant: gladio peremit. Et cum
hec ita egisset: discessit quasi iterum re=
uersurus et vniuersos ioppitas eradica
turus: sed cum cognouisset & eos qui
erant iamnie velle pari modo facere ha
bitantibus secuꝝ iudeis: iamnitis quoꝙ
nocte superuenit: & portum cum naui
bus succendit: ita vt lumen ignis appa
reret hierosolymis ab stadiis ducentis
quadraginta. Inde cuꝝ iam abissent no
uem stadiis & iter facerẽt ad timotheũ:
cõmiserunt cum eo arabes quinqꝙ mi=
lia viri & equites quingenti. Cũqꝙ pu=
gna valida fieret & auxilio dei prospere
cessisset: residui arabes victi petebant a
iuda dextras sibi dari: promittentes se
pascua daturos: & in ceteris profutu=
ros. Iudas autem arbitrat⁹ vere in mul
tis eos vtiles promisit pacem: dextrisqꝙ
acceptis discessere ad tabernacula sua.
Aggressus est autem & ciuitatem quã=
dam firmam pontibus murisqꝙ circun
septam que a turbis habitabatur gen=
tium promiscuaruꝝ: cui nomẽ casphin
Hi vero qui⁹ntus erãt confidentes in
stabilitate murorum & apparatu alimo
niarum remissius agebant: maledictis la
cessentes iudam & blasphemantes & lo
quentes

homicidas fratrũ: ipꝙ ꝺđ poꝛ
μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμῷ
tã nocte succẽdit. ⁊ scaphas cõbus
τὴ νυκτὶ ἐνέπρησε. καὶ τὰ σκάφη κα
sit: eos ãt ꝺ illinc cõfugerunt
τέφλεξε, τοὺς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας
trãsfodit. ipa ãt villa cõclu=
ἐξεκέντησε. τοῦ δὲ χωρίου συγκλεισθέν
sa: recessit ꝺ si iterꝙ ve=
τος, ἀνέλυσε ὡς πάλιν ἥξων καὶ τὴ
niturꝰ ⁊
νιουερσαν ioppitaꝝ eradicaturꝰ gen
σύμπασαν τῶν ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευ
tem. cũ cognouisset ãt ⁊ eos ꝺ in iamnia
μα. μεταλαβὼν δὲ καὶ τοὺς ἐν ἰαμνίᾳ
eodẽ facere volẽtes mo
τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βουλομένους τρό=
do habitãtib⁹ apõ se indeis ⁊
που τοῖς παροικοῦσιν ἰουδαίους καὶ τοῖς
iamnitis nocte superueniẽs: succẽdit
ἰαμνίταις νυκτὸς ἐπιβαλών, ὑφῆψε τὸν
portũ cũ nauib⁹. ita vt appareꝛẽt
λιμένα σὺν τοῖς σκάφη. ὡς τε φαίνεσθαι
splẽdoꝛeꝰ ignis in hieroso
πρὸς ἀνατολὰς τοῦ φέγγους εἰς τὰ ἱεροσό
lymis stadia cũ cẽt ducẽta ꝺ ꝺrogi
λυμα σταδίων ἑκατὸν διακοσίων πεσόν
ta. inde ãt abeũteꝰ sta=
τα. ἐκεῖθεν δὲ ἀπελθόντες σταδί
dijs nouẽ: facientib⁹ iter cõtra
ους ἐννέα, προσιουδίων τὸν πορίαν ἐπὶ
timotheũ: superuenerũt arabes in cũ
τὸν τιμόθεον, προσέβαλον ἄραβες αὐτῶ
nõ panctores ꝺ quinquemilib⁹: cũ
οὐκ ὀλίγους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ
eo ãt quingẽti. facta ãt vali
πεῖς δὲ πεντακόσιοι. ἡμιδίους δὲ καρ
da pugna ⁊ hisꝺ circa iudã
τερᾶς μάχης καὶ τῶν περὶ τὸν ἰούδαν
ob id ꝺ ꝺ a deo auxilijs prosꝑ
διὰ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ βοήθειαν ἐνικᾶ
peratis: victi pastoꝛaleꝰ ara
σαντων, ἐλαττωθέντες οἱ νομάδες ἄρα
bes petebãt dare iudã dextrã eis:
βες ἐξίουν δοῦναι τὸν ἰούδαν δεξιὰς αὐτοῖς,
promittẽteꝰ ⁊ pascua daturoꝰ ⁊
ὑπισχνούμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ
in ceteris ꝓfuturoꝰ eis. ius=
ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτούς. ἰού
das ãt arbitratꝰ ꝙ vere in multis
δας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς
eos vtiles: cõcessit pacẽ
αὐτοὺς χρησίμους, ἐπιχώρησεν εἰρήνην
actuꝰ erga eos. ⁊ accipiẽteꝰ dex
ἄξειν πρὸς αὐτούς. καὶ λαβόντες δεξι
tras: in tabernacula discesserũt. aggreꝛ
ὰς, εἰς τὰς σκηνὰς ἐχωρήθησαν. ἐπί
sus ãt ⁊ in quãdã ciuitatẽ põe
βαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυρὰν
tumitã ⁊ murio circũsceptã ⁊
ὀχυρὰν καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ
mixtio gẽtib⁹ habitatã: no
πεμμιγέσιν ἔθνεσι κατοικουμένην, ὄνο
mẽ ãt caspin. ꝙ ꝺ ino⁹ cõfũ
μα δὲ κασφιν. οἱ δ' ἔνδον πεποιθότες τῇ
in muroꝝ stabilitate: ⁊ ali
τῶν τειχίων ἐρυμνότητι, τῇτε τῶν βρω
monio⁹ apparatu: remissiue vocabãt
μάτων παρασκευῇ, ἀνακωχότερον ἐχρῶντο,
iudã cõtumelijs lacessãteꝰ ⁊
τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν λοιδοροῦντες καὶ
adhuc blasphemãteꝰ ⁊ loquẽteꝰ
πρόσθε βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες

A B C

Zofac. 6.c. q nō fas. q āt circa iudam inuocato magno mundi principe qui sine arietibus & machinis: temporibus iesu precipitauit hiericho: irruit ferociter muris & capta ciuitate per domini voluntatem innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacens stagnum stadiorum duorum latitudinis sanguine interfectorū fluere videretur. Inde discesserūt stadia septingenta quinquaginta & venerūt in characa ad eos: qui dicuntur tibianei iudeos: & timotheum quidem in illis locis non comprehenderunt: nullo q negocio perfecto regressus est: relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dositheus autem & sosipater qui erant duces cum machabeo peremerunt a timotheo relictos in presidio. decem milia viros. At machabeus ordinatis circum se sex millibus & constitutis per cohortes: aduersus timotheum processit habentem secum centum viginti milia peditum equitūq; duo milia quingentos. Cognito autem inde aduentu timotheus premisit mulieres & filios & reliquum apparatum in presidium quod carnion dicitur. Erat em inexpugnabile & accessu difficile propter locorum angustias. Cūq; cohors iude prima apparuisset: timor hostibus incussus est ex presentia dei qui vniuersa conspicit: & in fugam versi sunt alius ab alio ita vt magis a suis deicerentur: & gladiorum suorum ictibus debilitarentur. Iudas autem vehementer instabat puniens prophanos & prostrauit ex eis triginta milia virorum. Ipse vero timotheus incidit in partes dosithei & sosipatris & multis precibus postulabat vt viu⁹ dimitteretur: eo q multorum ex iudeis parentes haberet ac fratres quos morte ei⁹ decipi eueniret. Et cum fide⁹ dedisset restituturū se eos secundum constitutu⁹: illesum eum dimiserunt propter fratrum salutem. Iudas autem regressus est a carnion interfectis vigintiquinq; milibus. Post horum fugam & necem: mouit exercitum ad effron ciuitatem munitā in qua multitudo diuersarum gentium habitabat: & robusti iuuenes pro muris consistentes fortiter repugnabant. Iu hac autem machine multe: & telorum erat apparatus. Sed cum omnipotentem inuocassent: qui potestate sua vires hostium confringit: ceperunt ciuitatē: & ex eis qui intus erant vigintiquinq; milia prostrauerunt. Inde ad ciuitatem scytharum abierunt: que ab hierosolymis sexcentis stadiis aberat. Contestantibus autem his qui apud scythopolitas erāt iudeis q benigne ab eis haberentur; & temporib⁹ infelicitatis q modeste secu⁹ egerint: gratias agentes eis: & exhortati etiam de cetero erga

fugā versi sunt. alius alio lap⁹.
φυγὴν ὥρμησαν. ἄλλος ἀλλαχῆ φερόμενος.
ita vt sepe a ppriis lederen=
ὡς τε πολλάκις ὑπὸ τῶν ἰδίων βλάπτε=
tur. t gladios macronib⁹ trāsfige
σθαι. καὶ τὰς τῶν ξιφῶν ἀκμὰς ἀναπείρε=
rent. faciebat āt precutionē intētionē
σθαι. ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν ἐνεργώτερον
iudas stimulās pphanos. occi=
Ἰούδας συγκεντῶν τοὺς ἀλιτηρίους. ἀπο=
dit q; ad decē miliaria tria viro⁹. ip=
κτείνας ἕως μυρίους τρεῖς ἀνδρῶν. αὐ
se āt timothe⁹ incidēs in eos q circa
τὸς δὲ ὁ Τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ
dositheū t sosipatrē: postulabat cū
τὸν Δωσίθεον καὶ σωσίπατρον, αἰτίου με=
multis adulationib⁹ vt dimitterēt viuū se.
πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι ζῶντα αὐτόν.
eo q; plurib⁹ q̄dē parētes alio⁹ āt fra=
διὰ τὸ πλείονων μὲν γονεῖς ὢν δὲ ἀδελ
tres haberet. t hoc decipi cōtin=
φοὺς ἔχειν. καὶ τούτους ἀλογκῆσαι συμ=
gat. cū firmasset āt ipe p pla=
βήσεσθαι. στερεώσαντος δὲ αὐτοῦ διὰ πλεό
ra definitionē restituturū hoc
νων γὰρ ὁρισμὸν ἀποκατασήσειν τοὺς
illesos: dimisertt eū ppter
ἀπεκμάνους, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα
fratrū salutē. egrediēs āt in
τῆς τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας. ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ
carnion t atergatesi: iugula=
τὸ καρνίον καὶ τὸ ἀπεργατεῖον, κατέσφα
uit decē miliaria corpo⁹ duo: t quinq; mi=
ξε μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακιχι
lia. post āt hoc fugā t pdi
λίους. μετὰ δὲ τὴν τούτων τροπὴν καὶ ἀπω
tionē exercitū mouit t cōtra ephrō ciuitatē
λειαν ἐποιεῖτο καὶ ἐπὶ Ἔφρὼν πόλιν
munitā. in q̄ omnigene in ipa militadi⁹ ha
ὀχυράν. ἐν ᾗ παμφύλα ἐν αὐτῇ πολίτευ κα
bitabāt. iuuenes āt robusti ante mu=
τώκει. νεανίαι δὲ ῥωμαλέοι πρὸ τῶν τειχέ
ros cōsistēs fortiter repugnabāt. hic
ων καθεστῶτες ἐρρώστως ἀπεμάχοντο. ἐνῆν
instrumētoꝝ t telo⁹ multi appara
δὲ ὀργάνων καὶ βελῶν πολλαὶ παρασκεύ
tus erāt. inuocāteo āt ꝑn
σεις ὑπῆρχον. ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν ὃν
cipē cū fortitudine cōfringētē
κάσιον τὸν μετὰ κράτους συντρίβοντα τοὺς
hostiū vireo: ceperūt ciuitatē
τῶν πολεμίων ἀλκάς, ἔλαβον τὴν πόλιν
subditā. pstrauerūt āt ex his q; int⁹ in
ὑποχείριον. κατέτρωσαν δὲ τῶν ἔνδον εἰς
decē miliaria duo quinq; milia. abeun=
μυριάδας δύο καὶ πεντακιχιλίους. ἀναζευ=
teo āt inde: pfecti sunt in scythaꝝ ciui=
ξαντες δὲ ἐκεῖθεν, ὥρμησαν ἐπὶ σκυθῶν πό
tatē distantē a hierosolymis sta=
λιν ἀπέχουσαν ἑξὸ Ἱεροσολύμων σταδί
dija sexcētis. testantib⁹ āt q̄
ους ἑξακοσίους. ἐκτοπισάντων δὲ τῶν
illic erāt iudeis: quā scythopo=
ἐκεῖ κατοικούντων Ἰουδαίων, ἣν δὲ σκυθοπο
litē habuerūt erga eos benivolētiā: t in
λίτας ἔχον πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, καὶ ἐν
aduersitatis tēporib⁹ benignū occur
τοῖς τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἥμερον ἀπαν
sum: gratias agēteo t hortan=
τῆσιν, εὐχαριστήσαντες καὶ προτρα=
tes etiā in reliqua erga
πέντες ἔτι καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ

genus benignos esse: venerũt in
ἡμέρας ἐυμενεῖς εἶναι, παρεφύλαξαν εἰς
hierosolymã hebdomadaꝝ festo
ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς
exitie ꝓpinquo. post ãt dictã
εὐθὺς ὑπερόγκου. μετὰ δὲ τὴν λεγομένην
pẽtecosten: irruerunt cõtra gorgiã
πεντηκοστήν, ὥρμησαν ἐπὶ γοργίαν τὸν
idumee ducẽ. exierũt ãt cũ
τῆς ἰδουμαίας στρατηγόν. ἱππέων δὲ μὲν
peditũ tribꝰ milibꝰ: equitũ ãt quadri
τὰ πεζῶν τρισχιλίων, ἱππέων δὲ τετρα
gentis. cõtra hũc ãt pugnãtes
κοσίων. πρὸς οὗτον δὲ παρατεξαμένους
cõtigit cadere paucos de iude
συνέβη πεσεῖν ὀλίγους ἐκ τῶν ἰουδαί
is. dolitheꝰ ãt ꝑã de hisꝫ bacenoris
ων. δωσίθεος δέ τις τῶν τοῦ βακήνορος
eques vir ⁊ fortis apprehẽdit
ἱππεὺς ἀνὴρ καὶ καρτερὸς εἶχετο τοῦ
gorgiã: ⁊ tenẽs chlamyde:
γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος,
duxit cũ fortiter. ⁊ cũ vellet ꝑ
ἕλκειν ἀυτὸν ἰσχύως. καὶ βουλομένου τὸν κα
lestũ capere visũ: equitũ quo
τέχειν λαβεῖν ζωγρίαν, τῶν ἱππέων τι
dã thracẽsiũ inuecto in eũ ⁊
νὸς θρακῶν ἐπιτυχθέντος αὐτῷ καὶ τὸν
humerꝫ amputãte: fugit gorgias in mare
ὦμον κατελόντος, διέφυγε γοργίας εἰς μαρ
sa. hiis ãt ꝗ circa hesdrin diutius
σά. τῶν δὲ περὶ τὸν ἔσδρι ἐπὶ πλεῖ
pugnantibꝰ: ⁊ fatigatis exhibꝰ: immo
ον μαχομένων, καὶ καπνιόντων ὄντων, ἐπι
cano iudas ꝺ̃m adiuto=
καλεσάμενος ὁ ἰούδας τὸν κύριον σύμμα
rem apparere ⁊ ducẽ belli:
χον φανῆναι καὶ πρωτοστάτην τοῦ πολέμου,
incipiẽs patria voce cũ hym
κατερξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ τὸν μετ' ὑμ
nis clamosẽ: aggressus insperate eos ꝗ
νων κραυγῆς, ἐπισίσας ἀπροσδοκήτως τοῖς
circa gorgiã: fugã eoꝝ fecit.
περὶ τὸν γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποίησε
iudas ãt colligẽs exercitũ: venit
το. ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα, ἦκεν
in odollã ciuitatẽ. at septima die sup
εἰς ὀδολλάμ πόλιν. τῇ δὲ ἑβδομάδος ἐπι
uenientes: fm cõsuetudinẽ purificati
φανεῖς, κατὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγνισθέντες
ibidẽ sabbatũ egerũt. at sequẽti
ἀυτόθι τὸ σάββατον διήγαγον. τῇ δὲ ἐχομένῃ
venerũt ꝺ̃ circa iudã quo tp̃e
ἦλθον οἱ περὶ τὸν ἰούδαν καιρὸν χρείου τὸ
necessitas fuit: corpora ꝑstra
τῆς χρείας ἐγεγόνει, τὰ σώματα τῶν πρὸ
tos tollere: ⁊ cũ
πτωκότων ἀναλαμίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν
cognatis reponere in pater
συγγενῶν ἀποκατασῆσαι εἰς τοὺς πατρῴ
nis sepulchris. lucnerũt ãt vnicuiusq; mortuo
ους τάφους. ἔυρον δὲ ἐκάστου τῶν τετελευτή
sub tunicis sacra eoꝝ ꝗ de ĩ=
ὑπὸ τοὺς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἐκ τοῦ ἰαμ
nia idoloꝝ: a ꝗbꝰ lex ꝓhibet
νίας εἰδώλων, ἃ ὧν ὁ νόμος ἀπαγορεύει τοῖς
iudeis. at oibꝰ manifestũ fuit ob
ἰουδαίοις. τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐφάνη διὰ
hanc causam hos corruisse.
τὴν δὲ τὴν αἰτίαν τοὺς δὲ πεπτωκέναι.
oẽs itaq; benedicẽtes ops iu=
πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τοῦ δικαιο

genus suum benignos esse: venerunt
hierosolymam die solenni septimanarum instante. Et post pentecosten abierunt contra gorgiam propositum idumee. Exiuit autem cum peditibus tribus milibus et equitibus quadringentis. Quibus congressis cõtigit paucos ruere iudeorum. Dositheus vero quidã de bacenoris eques vir fortis gorgiaz tenebat: & cum vellet illuz capere viuũ: eques quidaz de thracibus irruit in eũ: humerũqz eius amputauit: atqz ita gorgias effugit in maresa. At illis qui cum esdrin erant diutius pugnantibus & fatigatis: inuocauit iudas dominum adiutorem & ducem belli fieri: incipiens voce patria & cum hymnis clamorem extollens fugam gorgie militibus incussit. Iudas autem collecto exercitu venit in ciuitatem odollam. Et cum septima dies superueniret: secundum consuetudinem purificati in eodem loco sabbatum egerunt. Et sequenti die venit cũ suis iudas vt corpora prostratorum tolleret: & cum parentibus poneret in sepulchris paternis. Inuenerunt autem sub tunicis interfectorum de donariis idolorum que apud iamniam fuerunt: a quibus lex prohibet iudeos. Omnibus ergo manifestum factuz est ob hãc causam eos corruisse. Omnes itaqz benedixerunt iustum iudicium domini q occulta fecerat manifesta. Atqz ita ad preces conuersi rogauerunt vt id quod factum erat delictum obliuoni tradere tur. At vero fortissimus iudas hortabatur populum conseruare se sine peccato sub oculis videntes que facta sunt pro peccatis eorum qui prostrati sunt. Et facta collatione: duodeciz miha drachmas argenti misit hierosolymaz offerri pro peccatis mortuorum sacrificium: bene & religiose de resurrectione cogitans. Nisi enim eos qui ceciderãt resurrecturos speraret: superfluum videretur & vanum orare pro mortuis. Et quia considerabat q hi qui cum pie tate dormitionez acceperant: optimaz haberent repositam gratiam. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluantur.

Capitulum decimum. tertium.

ANno centesimo quadragesimo tno no cognouit iudas antiochum eupatorem venire cum multitudine aduersus iudeam: & cum eo lysiaz procuratoreꝫ & prepositum negociorum se cum habentem peditum centum decẽ milia: & equituz quinqz milia: & elephãtes viginti duos: currus cum falcibꝰ trecentos. Commiscuit autez se illis & menelaus: & cum multa fallacia deprecabatur antiochum non pro patrie salute: sed sperans se constitui in principatuz. Sed rex regum suscitauit animos antiochi in peccatorem: & suggerente lysia

sti dñi ꝺ̃ occulta manifesta fa=
κρίματος τοῦ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ πο
cit: ad supplicatões conuersi sunt: rogã=
ιοῦντος, εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαν=
tes factũ delictũ oino dele=
τες γὰρ γενὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλιφ
ri. at ꝑfortis iudas hortat' est
θῆναι. ὁ δὲ ἀνδρεῖος ἰούδας παρεκάλεσε τὸ
multitudinẽ cõseruare se sine peccato
πλῆθος συντηρεῖν ἀυτοὺς ἀναμαρτήτους
esse: sub oculis videtes q facta erãt ob
ὄντας, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγονότα διὰ
prostratoꝝ peccatũ. fa=
τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. ποιη=
ciẽs q ꝑparationez fm virtutẽ collẽ
σάμενός τε κατασκευάσματα κατ' ἀνδρα δ
ctionẽ ad argẽti drachmas duomille: mi=
γίας εἰς ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, ἀπ'
sit in hierosolymã ad offerẽdũ pro
στειλεν εἰς ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ
peccato sacrificiũ: valde bene ⁊ vtiliter
ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀγαθῶς
faciẽs: de resurrectione cogitãs.
ποιῶν, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.
nisi enim eos ꝺ̃ ceciderant resurrecturos spe Deut.
εἰ μὴ γὰρ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστῆναι προ 7.d.
rasset: superfluũ ⁊ vanũ pro mortuis G
σεδόκα, περισσὸν καὶ ματαῖος ὑπὲρ νεκρῶν
orare. deinde cõsiderãs hoc ꝺ̃ cũ picta
εὐχεσθαι. εἰ δ' εἰμβλέποι τοῖς μετ' εὐσεβεί
te obdormierãt optimã repositã gra=
ας κειμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον χαρι
tiã: sctã ⁊ pia cõsideratio. vnde ꝓ
τήριον, ὁσία καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια· ὅθεν περὶ
mortuis ꝓpitiationẽ fecit:
τῶν τεθνεώτων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο,
vt a peccato soluerẽtur.
τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι. Ca. 13.

ΕΤῶ δὲ ἑνάτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκα
tesimo anno cõperti est in
τοστῷ ἔτει πρεσβεῦσαι τοῖς περὶ τὸν ἰού
de: antiochũ eupatorẽ veni=
δαν, ἀντίοχον τὸν εὐπάτορα παραγενέ
re cũ multitudinib' aduersus iudeã:
σθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν,
⁊ cũ eo lysiã ꝓcuratoꝝ
καὶ σὺν ἀυτῷ λυσίαν τὸν ἐπίτροπον
et sup negocia: vnũquẽq; habẽ
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχον=
tem exercitũ grecũ peditũ decẽmiliaria
τα δύναμιν ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας
vndecim: ⁊ equitũ ducẽtos quinqz mille
ἕνδεκα, καὶ ἱππέων πεντακισχιλίους
trecẽtos: ⁊ elephãtes viginti duos:
τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο,
currus ãt falcatos trecẽtos. A
ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.
comiscuit se ãt illis ⁊ menelaꝰ: ⁊
συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ μενέλαος, καὶ
hortabat cũ multa ironia
παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας τὸν
antiochũ: nõ pro salute pa=
ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρί
trie: existimãs ãt in ꝓcipatu cõstitu=
δος, διόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατα= B
tum iri. at rex re=
στήσεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασι
gũ suscitauit animũ antiochi
λέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ ἀντιόχου
in peccatorẽ: ⁊ lysia
ἐπὶ τὸν ἁλιτήριον, καὶ λυσίου ccccc

ostendēte hunc causam malorū esse
ὑποδείξαντος τοῦτον αἴτιον τῶν κακῶν εἶ
oīm: iussit vt cōsuetudo ē in
ναι πάντων, προσέταξεν ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν
loco necare ducētes in
τῷ τόπῳ προσαπολέσαι ἀγαγόντας εἰς
bercā. est ā in loco turris ha=
βέρναν. ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντή
ginta cubitorū plena cinere. hec ā in
κοντα πηχῶν πλήρης ἀποδοῦ. εὖγος δὲ ὅν
strumētū hēbat rotundū vndiq; precepe
γανον εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀποκεκυ
C in cinerē. hic sacrilegū
μον εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦτα τοὺς ἱεροσυλίας
reū: vel ꝛ quoīdā alīoꝝ malorū sūmitatē
ἔνοχον, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπεροχὴν
facti: oēs ꝓpellāt in mo=
περιποιοῦντα, ἅπαντες προσωθοῦσιν εἰς ὄλε
tem. tali fato ꝓuaricatorē cōeigit
θρον. τοιούτῳ μόρῳ τὸν παραάσμενοι συνέβη ἀσε
mori: neq; terrā assecutum menelaū: val
βεῖν, μὴ δὲ τῆς γῆς τυχόντα μενέλαον, πα
de iustē. qm̄ cōi ꝓperauit multa
D νυ δικαίως. ἐπεὶ τοίνυν συνετέλεσαν πολλὰ
circa arā delicta: cui⁹ ignis
πρὸς τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ
fuit? erat ꝛ cinis: in cinere morī
ἀγνὸν ἦν καὶ ἀπόδος, ἐν ἀποδῷ τὸν ἀσέβειαν
tulit. at superbia rex
ἐκομίσατο. τοῖς δὲ φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς
efferat⁹ esse incipiebat: pessima eoꝝ q̄
βιβαρβαρωμένος ἤρχετο, τὰ χείρισα τῶν
sub patre suo facta fuerāt ostēdēr⁹
ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ γεγενῆσθαι ἐνδείκνυμενος
iudeis. cognoscēs ā iudas hec:
τοῖς Ἰουδαίοις. μεταλαβὼν δὲ Ἰούδας τὴν
precepit multitudini p̄ diē ꝛ no
πε, παρήγγειλε τῷ πλήθει ἡμέρας καὶ νυ
ctē inuocare dñm: ꝙ ꝗ ꝛ alios
κτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν κύριον, εἴ ποτε καὶ ἄλλοι
ꝛ nōc: adiuuare eos q̄ lege ꝛ pa=
τε καὶ νῦν, ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ νόμου καὶ περὶ
tria ꝛ tēplo sancto primūdi erāt. ꝛ
τοὺς καὶ ἱεροῦ ἁγίου στρεῖσθαι μέλλουσι. καὶ
q̄ nup paululū respirauerat ppl'm nō
τὸν ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ
sinere blasphemis gētib⁹ subdi=
βλάσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχειρί=
tos fieri. oēb⁹ ā idē faciēti=
ους γενέσθαι. πάντων δὲ τὸ αὐτὸ προσκεί
bus simī ꝛ petentib⁹ misericor=
F των ἐμοῦ καὶ καταξιωσάντων τὸν ἐλεήμο=
dē dñm cū fletu ꝛ ieiunijs ꝛ pro
να κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ πρό
stratione p̄ dies tres assidue:
πτώσεως ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως,
hortat⁹ eos iudas iussit
παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ Ἰούδας ἐκέλευσε
venire. per se ā cū senio
παραγίνεσθαι. καὶ ἰδίᾳ αὐτὸν δὲ σὺν τοῖς πρε
ribꝰ exīre: cogitauit ꝑuisquā irru
σβυτέροις ἠβούλευσατο πρὶν εἰσ
eret regio exercit⁹ in
βαλεῖν τὴν βασιλικὴν στρατιὰν εἰς τὴν
iudeā ꝛ fieret ciuitatis cōpo
G Ἰουδαίαν καὶ ἁλῶναι τῆς πόλεως ἐγκρα=
tes: egressos indicare negocia
τεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πράγματα τῇ
dēt auxilio. dans ā ꝓcurationē
τοῦ κυρίου βοηθείᾳ. δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν
creatori mīsdi: hortat⁹ eos q̄
τῷ κτίσῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς

hūc esse causaꝫ oīm malorū: iussit vt eīs
est consuetudo apprehensum in eodeꝫ
loco necari. Erat autem in eodem loco
turris quinquaginta cubitorum: aggeꝫ
stum vndiqꝫ habens cineris. Hec proꝫ
pectum hābebat in preceps. Inde in ci
nerem deiici iussit sacrilegum omnib⁹
eum propellentibus ad interitum. Et
tali lege preuaricatorem legis contigit
mori nec terre dari menelaum. Et qui
dem satis iuste. Nam quia multa erga
arā dei delicta cōmisit: cui⁹ ignis & cinis
erat sanctus: ipse in cineris morte dan=
natus est. Sed rex mente effrenatus ve=
niebat nequiorem se patre suo iudeis
ostensurus. Quibus iudas cognitis pre
cepit populo vt die ac nocte dominuꝫ
inuocarent: q̄ sicut sēper & nūc adiuua
ret eos: quippe q̄ lege et patria sancto=
rum templo priuari vererentur: ac po=
pulum qui nuper paululum respirasset
ne sineret blasphemis rursus nationi=
bus subdi. Omnibus itaqꝫ simul id fa=
cientibus & petentibus a domino mise
ricordiam cum fletu & ieiuniis per tri=
duum continuum prostratis: hortatus
est eos iudas vt se p̄pararent. Ipse vero
cum seniorib⁹ cogitauit priusq̄ rex ad
moueret exercitum ad iudeam & obti=
neret ciuitatem exire: & domini iuditio
cōmittere exitum rei: dans itaqꝫ potesta
tem omnium deo mūdi creatori: & hor
tatus suos vt fortiter dimicarēt & vsqꝫ
ad mortem pro legibus: templo: ciuita
te: patria: & ciuib⁹ starent: circa modin
exercitum cōstituit. Et dato signo suis
dei victorie: iuuenibus fortissimis ele=
ctis nocte aggressus aulaꝫ regiam in ca
stris interfecit viros quattuordecim mi
lia & maximum elephantorum cū his
qui superpositi fuerant. Sūmoqꝫ metu
ac perturbatione hostium castra reple
ntes: rebusqꝫ prospere gestis: abie=
runt. Hoc autem factum est die illuces=
cēte adiuuāte eū dñi ꝓtectiōe. Sed rex
accepto gustu audacie iudeorum: arte
difficultatem locorum tentabat: & be=
thsure que erat iudeorum presidiū mu
nitum castra admouebat: sed fugaba=
tur: impingebatur: minorabatur. His
autem qui intus erant iudas necessaria
mittebat. Enunciauit autem mysteria
hostibus rhodocus quidam de iudaico
exercitu qui requisitus comprehensus
est & conclusus. Iterum rex sermonem
habuit ad eos qui erant in bethsuris: de
xtram dedit: accepit: abiit: cōmisit cum
iuda: superatus est. Vt autem cognouit
rebellasse philippum antiochie qui re=
lictus erat super negocia: mente cōster
natus iudeos deprecans subditusqꝫ eis
iurat de omnibus quibus iustum visuꝫ
est: & reconciliatus obtulit sacrificium:
honorauit templum: & munera posuit:
machabeum amplexatus est: & fecit eū
a ptolemaide vsqꝫ ad gerrenos ducem
& principem. Vt autem venit ptolemai
dā: grauiter ferebant ptolemenses ami
cine conuentionem:

cū eo: generose dimicare vsq; ad mo=
σὺν αὐτῷ, γενναίως ἀγωνίσασθαι μέχρι θα
tem pro legib⁹ tēplo ciuitate patria
νάτου πρὸ νόμων ἱεροῦ πόλεως πατρίδος
republica. circa ā modin fecit
πολιτείας. περὶ δὲ μοδεῖν ἐποιήσατο τὴν
exercitū. reddens ā hic q̄ circa se
στρατοπεδείαν. ἀπαδοὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν
signū dei victorie: cū iuuenib⁹ optimis
σύνθημα θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων
electis admouēs nocte ad re
κεκριμένων ἐπιβαλὼν νυκτωρ ἐπὶ τὴν βασι
giā aulā castra: interfecit
λικὴν αὐλὴν τὴν παρεμβολήν, ἀπέκτεινεν
ad viros duo mille. ꝛ maximū
εἰς ἄνδρας δισχιλίους. καὶ τὸν πρωτεύοντα
elephātoꝝ cū ea q̄ in domo turba
τῶν ἐλεφάντων σὺν τῷ κατοικίᾳ ὄχλῳ
cōposuit. ꝛ in fine castra
συνέκλεισε. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν
metu ꝛ turbatione cōpleuerūt ꝛ regres
θέους καὶ παραχῆς ἔπλησαν, καὶ ἐξέλυ=
si sunt ꝓsperati. illucescēte ā tā
σαν εὐημερούντες. ὑποφαυούσης δὲ ἡμέρ
die hoc factū fuerat: ob adiuuā
της ἡμέρας τοῦτ' ἐγένετο, διὰ τὸν ἐπικεί
tem cū dei ꝓtectionē. at rex
μενον αὐτῷ τοῦ κυρίου σκέπην. ὁ δὲ βα
cū accepisset gustū iudeoꝝ
σιλεὺς ἐπλανᾶτο γεῦμα τῆς τῶν Ἰουδαίων
audacie: tentabat ꝑ cōpendia
ἰσχυρομίας, κατεπειράσατο διὰ μεθόδων τοὺς
loca. ꝛ ad bethsura p̄sidiū muni
τόπους. καὶ ἐπὶ Βαιτσοῦρα φρούριον ὀχυ=
tū iudeoꝝ accessit. fugabat. offen
ρὸν τῶν Ἰουδαίων προσέκοπτε. προ=
debat. minorabat. hic ā q̄nt⁹ iudas
σέκρουεν. ἐλαττοῦτο. τοῖς δ' ἔνδον Ἰούδας
necessaria misit. nūciauit ā
τὰ δέοντα προσέπεμπε. προσήγγελε δὲ
mysteria hostib⁹ rhodoc⁹ ex
τὰ μυστήρια τοῖς πολεμίοις Ῥόδοκος ἐκ τῆς
iudaico exercitu. requisit⁹ est ā ꝛ cōpre
Ἰουδαϊκῆς ταξεως. ἀνεζητήθη δὲ καὶ κατε
hēsus ē ꝛ cōclusus est. secūdo locut⁹ est
λήφθη καὶ κατεκλείσθη. ἐλυτρολόγησεν ὁ
rex hic q̄ in bethsuris. dextrā de=
βασιλεὺς τοῖς ἐν Βαιτσούροις. δεξιὰν ἔδω
dit. accepit. abijt. cōmisit cū
κεν. ἔλαβεν. ἀπῆλθεν. προσέβαλε τοῖς περὶ
iuda. minor⁹ fuit. cognouit re
τὸν Ἰούδαν. ἥττων ἐφάνη. μετέλαβεν ἀκοὴ
bellasse philippū in antiochia q̄
γενέσθαι τὸν φίλιππον ἐν ἀντιοχείᾳ τὸν
relict⁹ erat sup negocia. cō=
ἀπολελειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων. συ
fusus est. iudeos rogauit: sub
νεχύθη. τοὺς Ἰουδαίους παρεκάλεσεν, ὑπε=
dit⁹ ē: ꝛ iurauit in oīb⁹ iustis.
τάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις.
reconciliat⁹ ē ꝛ sacrificiū obtulit. honorauit
συνελύθη καὶ ὑσίαν προσήγαγεν. ἐτίμησε τ⁹
tēplū: ꝛ locū humane tractauit ꝛ
νεώ, καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε, καὶ τὸν
machabeū amplexat⁹ ē. relict⁹ ꝛ
μακκαβαῖον ἀπεδέξατο. κατέλιπε στρατη
cē a ptolemaide vsqad gerrenos pri=
γὸν ἕως τῆς πτολεμαΐδος ἕως τῶν γερρηνῶν ἡγε
cipē. venit in ptolemaidē. grauī
μονίδα. ἦλθεν εἰς πτολεμαΐδα. ἐδυσφό
ter ferebāt ꝑ pactio ptolemēsiū.
ρουν ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν οἱ πτολεμαεῖς.

indignabant.n. ꝓ eo ꝙ volueriãt irrita facere
ἐδίναζον ὑπὲρ ὑπὲρ ὧν ἐλύησαν διὰ τοῦ
federa. accessit ad tri=
τὰς διαλάσεις. προσῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆ
bunal lysiae. defendit possibiliter.
μα λυσίας. ἀπελογίσατο ἐνδιαθέτως.
persuasit. sedauit. benignos fe=
συνέτεθεσι. κατεπράυνεν. ἐυμθεῖς ἐποίη=
cit. regressus ẽ in antiochiã. sic
σεν. ἀνέζευξεν εἰς ἀντιόχειαν. οὕτω τὴ
regis ꝓfectio ꝛ reuer
τοῦ βασιλέως τῆς ἐξόδου καὶ τῆς ἀπα=
sio cõtigerãt.
ῤῥησις ἐχώρησε. Ca.14.

POst ãt triẽnĩ tpo tunc=
Μετὰ δὲ τρισὶ χρόνοις προσέπε
tuit inde: demetriũ filiũ
σεν ἐκ τοῦ ἰούδα, δημήτριον τὸν
seleuci ꝙ eũq; in tripoli po:
τοῦ σελεύκου διὰ τοῦ κατὰ τρίπολιν λι
tã nauigantẽ cũ multitudie fo:
μένος εἰσπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυ
ti ꝛ classe: obtinuisse regionẽ
ρᾶ καὶ στόλου, κεκρατηκέναι τῆς χώρας
posq; occidit antiochũ ꝛ hui⁹
ἐπαφειλόμενον ἀντίοχον καὶ τὸν τούτου
procuratorẽ lysiã. alcim⁹ ãt dã
ἐπίτροπον λυσίαν. ἄλκιμος δέ τις
qui fuerat sũm⁹ sacerdos: volũtarie ãt coin
πρεσβύμενος ἀρχιερεύς, ἑκουσίως δὲ με=
quinat⁹ in segreganciis tẽporib⁹:
μολυμμένος ἐν τοῖς τῆς ἀμιξίας χρόνοις,
cognouẽs ꝙ fin quẽlibet modũ nõ
συνιδὼν ὅτι καθόλου τινὰ οὖν τρόπον οὐκ
est ei saluꝰ: neq; ad scrũ
ἔστιν αὐτῶ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον
altare vltra accessus: venit ad
θυσιαστήριον ἔτι πρόσοδος, ἦκε πρὸς τὸν
regẽ demetriũ q̃si ꝓmo ꝛ qn=
βασιλέα δημήτριον ὡς πρώτου καὶ πεν
quagesimo ꝛ centesimo anno: offerẽs
πηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους, προσάγων
ei coronã aureã ꝛ palmã: vltra
αὐτῶ στέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς
ãt hec ex legitimis ramis
δὲ τούτοις τῶν νομιζομένων ἁγίων τοῦ
tẽpli. ꝛ die illo silentiũ
ἱεροῦ. καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν
habuit.opportunitatẽ ãt sumẽs ꝓpter dem
ἔσχε. καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοί=
tic auxiliatricẽ: vocatus ad cõsiliũ
ας συμεργόν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον
a demetrio ꝛ interrogat⁹ in
ὑπὸ τοῦ δημητρίου καὶ ἐπιπωτηθεὶς ἐν
qua dispositõe ꝛ cõsilio ꝓstarẽt
τίνι διαθέσει καὶ βουλῆ καθεστήκασιν οἱ
iudei: ad hec dixit. q̃ dicunt
ἰουδαῖοι, πρὸς ταῦτα ἔφη. οἱ λεγόμενοι
ex indeio asidei: q̃b⁹ ꝓcest ius
τῶν ἰουδαίων ἀσιδαῖοι, ὧν ἡγεῖται ἰού
das maccabeꝰ: bella nutrit ꝛ
δας ὁ μακκαβαῖος, πολεμοτροφοῦσι καὶ
sedicões mouẽt: nõ sinẽs regnũ
στασιάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν
quietẽ assequi· vnde defraudat⁹
ἡσυχάζειν τυχεῖν. ἔθεν ἀφειλόμενος τὴν
maiorꝫ gl̃ia: dico ãt sũmo sa=
προγονικὴν δόξαν, λέγω δὲ τὴν ἀρχιερω
cerdocio: hanc nũc veni: ꝓnũ q̃dẽ
σύνην, ἥν νῦν ἐλήλυθα, πρῶτον μὲν
pro hac q̃ ptinẽt ad regẽ legitime
ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων τῶ βασιλεῖ γνησίως

indignantes ne forte fedus irrũperent.
Tunc ascendit lysias tribunal & expo=
suit rationẽ & populum sedauit. regres
sus q̃ est antiochiã: & hoc modo regis
profectio & reditus processit.

Capitulum deci:mũ quartũ.

SEd post triennii tempus cognouit
iudas & qui cum eo erãt: demetriũ
seleuci cum multitudine valida & naui
bus perportum tripolis ascendisse ad lo
ca opportuna & tenuisse regiões aduer
sus antiochum & eius ducem lysiã. Al
cimus autem quidã qui summus sacer
dos fuerat: sed voluntarie coinquinat⁹
est temporibus cõmixtionis cõsiderãs
nullo modo sibi esse salutem neq; acces
sum ad altare: venit ad regem demetriũ
centesimo quinquagesimo anno offe=
rens ei coronam auream & palmam su
per hec & thalos qui tẽpli esse videbã=
tur. Et ipsa quidem die siluit. Tempus
autem opportunum demẽtie sue nact⁹
conuocatus a demetrio ad consiliuꝫ &
interrogatus quibus rebus & consiliis
iudei niterentur: respondit. Ipsi qui di=
cuntur asidei iudeorum quibus preest
iudas machabeus: bella nutriunt & se=
ditiones mouent: nec patiuntur regnũ
esse quietum. Nam & ego defraudatus
parentum gloria: dico autem summo sa
cerdotio huc veni: primo quidem vtili=
tatibus regis fidem seruans: secundo au
tem etiam ciuibus consulens. Nam illo
rum prauitate vniuersum genus no=
strũ non minime vexatur. Sed oro his
singulis o rex cognitis & regioni & ge=
neri secundum humanitateꝫ tuam pro
mulgatam omnibus prospice. Nam q̃
diu superest iudas impossibile est pacem
esse negociis. Talibus autem ab hoc di
ctis & ceteri amici hostiliter se habẽtes
aduersus iudam: inflãmauerunt deme=
trium. Qui statim nicanorem preposi=
tum elephantorum ducem misit in iu=
deam: datis mandatis vt ipsum quidem
iudam caperet viuum: eos vero qui cuꝫ
illo erant dispergeret. et constitueret al
cimum maximi templi summum sacer
dotem. Tunc gentes que de iudea fuge
rant iudam: gregatim se nicanori mis=
cebant: miserias & clades iudeorum ꝓ
peritates rerum suarum existimantes.
Audito itaq; iudei nicanoris aduentu
et conuentu nationum: conspersi ter=
ra rogabant eum qui populum suum
constituit: ineternum custodiret: quiq;
suam portionem signis euidentib⁹ pro
tegit. Imperante autem duce statim in
de mouerunt: conueneruntq; ad castel
lum dessau. Simon vero frater iude cõ
miserat cum nicanore: sed cõterrit⁹ est
repentino aduentu aduersariorum: ni=
canor tamen audiens virtutem comitũ
iude & animi magnitudinem: quã pro
patrie certaminibus habebant: sangui
ne iudicium ooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooo

sapiẽs: secũdo ãt ꝛ ꝓpriis ciuib⁹
φρονῶν, πλύτερον δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν
negocians. nã predicto=
χολαζόμενος. τὰ μὲν γὰρ τῶν προειρημέ=
rũ stultitia vniuersam nrã gen⁹ nõ
νων ἀλογία τὸ σύμπαν ἡμῶν ἔθνος οὐ
parũ vexat. singula ãt hoꝝ cogno
μικρῶς ἀλυμαίνει. ἕκαστα δὲ τούτων ἐπι=
scẽs tu rex: ꝛ regioni
γνοὺς σὺ βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας
ꝛ obsequio generi nro pos
καὶ τοῦ πειθαρχοῦντος ἔθνους ἡμῶν πρό=
pice: fin q̃ habeas erga oẽs ob=
νοιάν τι, καθ' ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας ἡμᾶς
uiã clementiã. quãdiu .n.
πάντων φιλανθρωπίαν. ἄχρι γὰρ
iudas supest: ipossibile ẽ pacẽ cõ
Ἰούδας περίεστιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυ=
qui negocia. talib⁹ ãt di=
χεῖν τὰ πράγματα. τούτων δὲ ῥηθέν=
ctis ab hoc: cito ceteri ami
των ὑπὸ τούτου, ἅπαξ οἱ λοιποὶ φί=
ci hostiliter se habẽtes aduersus iu=
λοι δυσμενῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τὸν Ἰού=
dã inflamauerũt demetriũ. ad=
δαν προσεπύρωσαν τὸν δημήτριον. πρε
uocãto ãt statim nicanorẽ q̃
σκαλεσάμενος δὲ εὐθέως νικάνορα τὸν γε
erat elephãtoꝝ ꝓfect⁹: ꝛ ducẽ dedi=
νόμενον ἐλεφαντάρχην, καὶ χρήσιμον ἀνὰ
gnãs indec: misit dans epistlã
πᾶσαν ἐπιστολὰς τῆς Ἰουδαίας, ἐξαπίστειλε δοὺς ἐντει
las: ipm q̃dẽ iudã occidere
λάς, ἀνὸν μὲν τὸν Ἰούδαν ἐπαφελέσθαι,
qui ãt cũ ipo dispergere: cõstitue=
τοὺς δὲ σὺν αὐτῶ σκορπίσαι, καταστή=
re ãt alcimũ sũmũ sacerdotẽ maxim
σαι δὲ ἄλκιμον ἀρχιερέα τοῦ μεγίστου
tẽpli. q̃ auẽtes iudea fuge=
ἱεροῦ. τὰ δὲ ἐκ τῆς Ἰουδαίας πεφυγα=
rant iudã gẽtes cõmiscebãtur ge
δικότα τὸν Ἰούδαν ἔθνη συνέμισγον ἀγε
gatim nicanori: iudeoꝝ aduer
ληδὸν τῶ νικάνορι, τὰς τῶν Ἰουδαίων ἀτυ
sitates ꝛ clades ꝓpriasq; ꝓperitates ex
χίας καὶ συμφορὰς ἰδίας ἐνομίζον δι
stimãtes fore. audientes q̃o
κοῦντες ἔσεσθαι. ἀκούσαντες δὲ τὴν τοῦ
nicanorẽ aduẽtũ ꝛ cõuentũ
νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν
nationũ: cõspersi terra rogabãt
ἐθνῶν, καταπασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον
eũ q̃ vsq; in seculũ cõstituerat suã
τὸν ἄχρις αἰῶνος συστήσαντα τὸν ἑαυτοῦ
ꝓpriã: sq; ãt cũ ostẽto ꝓtegen=
λαόν, ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβά
tem suã portionẽ. impe=
νόμενον τῆς ἑαυτοῦ μερίδος. προστα=
rãte ãt duce: illinc statim
ξαντος δὲ τοῦ ἡγουμένου, ἐκεῖθεν ἐκίνει
mouẽs cõmiscet se ipso ad castellũ
ἀναζεύξας συμμίσγει αὐτοῖς ἐπὶ κώμην
dessau. simõ ãt frater iude cõmi
δεσσαύ. σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα συμ
serat pcliũ cũ nicanore: paulatiũ ãt
βεβληκὼς ἦν τῶ νικάνορι, βραχέως δὲ
ob repẽtinã hostiũ apparitiõẽ
τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἀφασίαν
erranit. verũtã audiẽs nicanor quã
ἐπῆρκώς. ὅμως δὲ ἀκούων ὁ νικάνωρ τὴν
bẽbant q̃ circa iudã fortitudinẽ:
εἶχον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν ἀνδραγαθίαν,

τ in pro patria certaminib⁹ κὰι ἐν ταῖς πρὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν
ꝓperitatē: metuebat iudiciū p ἰυτυχίαν, ὑπιυλαβεῖτο τὴν κρίσιν αἷ=
sanguinē facere. quāobrē misit ματος ποιήσασθαι. διόπερ ἔπεμψε
D polidonū τ theodotū τ matthiā vt πολεδώνιον κὰι θεόδοτον κὰι ματθίαν, δοῦ
darēt τ acciperēt dextras. lōgioꝛe āt fa= ναι κὰι λαβεῖν δεξιάς. πλείονος δὲ ἡμε
ta de hiꝭ cōsultatione: τ ρῶν γενομένης περὶ τούτων ἐπισκέψεως, κὰι τοῦ
duce cū multitudine cōmunicāte: ἡγεμόνος τοῖς πλήθεσιν ἀνακοινωσαιδέου,
τ cū videret cōcoꝛs sentēta: annu κὰι φανείσης ὁμοφώνου γνώμης, ἐπι=
erūt pactis. cōstituerūt āt di= νευσαν πᾶσι συνθήκαις. ἐτάξαντο δὲ ἡμέ
em in q̄ secreto venirēt in vnū. ραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό.
τ accessit ab vnoquoq; ꝑtia. posuerūt τ προσῆλθε παρ' ἑκάτου δίφραξ. ἔθεσαν
sellas. disposuit iudas armatos para= δίφρους. διέταξεν ἰούδας ἐνόπλους ἑτοί
tos in oꝑtunis locis: ne forte μους ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μήποτε
ab hostib⁹ repēte maleficiū ἐκ τῶν πολεμίων ἀφνιδίως κακουργία
fieret. cōgruū fecerūt collo γένηται. τὸν ἁρμόζουσαν ἐποιήσαντο κατα=
quiū. mocabatur nicanoꝛ in hieroſolȳ λογίαν. διέτριβεν ὁ νικάνωρ ἐν ἱεροσολύ=
mis: τ fecit nihil absurdū. at μοις: τ ἐποίει μηδὲν ἄτοπον. τοὺς δὲ
cōgregatas gregarias turbas dimi= συναχθέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυ=
sit: τ hēbat iudam semp σε, κὰι εἶχε τὸν ἰούδαν διαπαντὸς
in cōspectu. ex animo viro incli ἐν προσώπῳ. ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσε
nat⁹ fuit. hortat⁹ est āt ei⁹ ducere vxoꝛē τ κέκλιτο. παρεκάλεσε δὲ αὐτὸν γῆμαι κὰι
filios gignere. vxoꝛē duxit. quiē. τεκνοποιήσασθαι. ἐγήμασεν. ἐυσάθησεν.
cōmunē duxit vitā. at alcim⁹ cognoscēs κοινωνίαν βίου. ὁ δὲ ἄλκιμος συνιδὼν
eā q̄ inter illos mutuā beniuolētiā τ fa= τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔυνοιαν κὰι τὰς ἁμο
ctas cōuentiōes: venit accipiēs ad de φίας συνθήκας, ἦκε λαβὼν πρὸς τὸν δι
mutriū: τ dicebat nicanoꝛē aliena κητρίου: τ ἔλεγε τὸν νικάνορα ἀλλότρια
sapere de negocijs. nā insi φρονεῖν περὶ τῶν πραγμάτων. τὸν γὰρ ἐπί
diatorē regni ei⁹ iudā succes βουλον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἰούδαν διά
sorē designauit. at rex irat⁹ δοχον ἀπέδειξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάυμαι
fact⁹ τ scelestū call= ἐποίησε τ κεκλεσθαι κακὸν
ἡρόμενος κὰι τὴν τοῦ παμπονήρου δια
νόησιν irritatus: scripsit nicanoꝛi vi= βαλὰς ἐρεθισθείς, ἔγραψε νικάνορι φέρ
cēs: pro q̄d pactis grauiter κων, ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν βαρέως
ferre. iubēs āt maccabeū vin= φέρειν. κελεύων δὲ τὸν μακκαβαῖον δέσ
ctū mittere in antiochiā. cito. μιον ἑκατὸν ἀλλεῖν εἰς ἀντιόχειαν ταχέως.
notificatio āt hiꝭ nicanoꝛi cōfu γνωρισάντων δὲ τούτων τῷ νικάνορι συνε
sus erat τ grauiter ferebat: si pa κύχνο κὰι δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ δι

E

facere metuebat. Quāobrem premisit posidonum & theodotium & matthiā: & vt darent dextras atq; acciperent. Et cum diu de his consiliū ageretur & ipse dux ad multitudinem retulisset: omnū vna fuit sentētia amicitiis annuere. Ita q; diem constituerūt qua secreto inter se agerent & singulis selle prolate sunt & posite. Precepit autem iudas armatos esse locis opportūis ne forte ab hostibus repente mali aliquid oriretur. Et congruum colloquium fecerūt. Morabatur autem nicanor hierosolymis: nihilq; imque agebat: gregesq; turbaruq; que congregate fuerant dimisit. Habebat autem iudam semper charū ex animo: & erat viro inclinatus. Rogauitq; eum ducere vxores: filiosq; procreare. Nuptias fecit: qete egit: comūiterq; viuebant. Alcimus autem videns charitatem illorum ad inuicem & conuentiones venit ad demetrium & dicebat nicanoreq; rebus alienis assentire. Iudamq; regni insidiatorem successorem sibi destinasse: atq; rex exasperatus & pessimis huius criminationibus irritat⁹ scripsit nicanori dicens: grauiter quidem se ferre de amicitie conuentione: iubere tamen machabeum citius vinctum mittere antiochiam. Quibus cognitis nicanor consternabatur & grauiter ferebat: si ea que conuenerant irrita faceret: nihil lesus a viro: sed quia regi resistere nō poterat: opportunitatē obseruabat qua preceptuq; perficeret. At machabeus videns secum austerius agere nicanorem: et consuetum occursum fecerat: intelligens non ex bono esse austeritatem illaq;: paucis suorum congregatis occultauit se a nicanore. Quod cum ille cognouit fortiter se a viro preuentum venit ad maximum & sanctissimum templum: & sacerdotibus solitas hostias offerentibus: iussit sibi tradi virum: quibus cum iuramento dicentibus nescire se vbi esset: q; que rebatur: extendens manum ad templū iurauit dicens. Nisi iudam mihi vinctū tradideritis: istud dei phanum in planiciem deducam & altare effodiam: & templum hoc libero patri consecrabo. Et his dictis abiit. Sacerdotes autem protendentes manus in celum inuocabāt eum qui semp propugnator esset gentis ipsorum hec dicentes. Tu domine vniuersorum qui nullius indiges: voluisti templum habitationis tue fieri in nobis. Et nunc sancte sanctorum omniuq; domine conserua ineternum impollutam domum istam que nuper mundata est. Rasias autem quidam de senioribus ab hierosolymis delatus est nicanori: vir amator ciuitatis & bene audiens: qui pro affectu pater iudeorum appellabatur. Hic multis temporibus cōtinentie propositus tenuit in iudaismo corpusq; & animam

ca irrita faceret. cū nihil vir male σαλμένα ἀθετήσει. μηδὲν τῷ ἀνδρὶ ἀδίκον
fecisset. qui āt regi resistere κόρος. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιπρᾶξαι
nō erat: opportūitatē obseruabat stratagēte hoc οὐκ ἦν, ἐυκαιρον ἐτήρει στρατηγήματι τοῦ
perficere. at maccabeꝰ auste ποιῆσαι. ὁ δὲ μακκαβαῖος αὐστηρό
rius agentē cognoscēs nicanoꝛē ergā τερον διεξάγοντα συνιδὼν τὸν νικάνορα πρὸς
se: τ cōsuetū occursum vario αὐτόν, κὰι τὴν εἰθισμένην ἀπάντησιν ἀγρυ
rem habentē: itelligēs nō ex πνίαν ἔχοντα, νοήσας οὐκ ἀπὸ τοῦ
optimo austeritatē esse: cōgregās βελτίστου τὴν αὐστηρίαν εἶναι, συναθρόας
nō paucos eoꝝ q̄ circa se: absc̄ōdit⁹ οὐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτόν, συνεκρύβη
est a nicanoꝛe. cognoscēs āt ali⁹ q̄ τὸ γὰρ νικάνορα συγγενὲς δὲ ὁ ἴδιος ὅτι
generose a viro astutia ꝓpter⁹ cēt: ve= ἀνδρείως ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐστρατήγηται, πα
nisse ad maximū τ sanctū tēplū: ραβοήσας ἐπὶ τὸ μέγιστον κὰι ἅγιον ἱερόν,
sacerdotib⁹ decētes victimas offerē τῶν ἱερέων τὰς καθηκούσας θυσίας προσ=
tib⁹: iussit tradere viū. φέρειν: ἐκέλευσε παραδίδοσθαι τὸν ἄνδρα.
his āt cū iuramētis dicentib⁹ nō scire τοῖς δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γινώσκειν
vbi est q̄rentē: extēdēs τοῦ ποτ' ἐστὶν ὁ ζητούμενος, προτείνας τὴν
dextrā in tēplū: iurauit hec. si nō δεξιὰν εἰς τὸν νεών, ὤμοσε ταῦτα. ἐὰν μὴ
vincti mihi tradideritis: hoc δεδεμένον μοι τὸν ἰούδαν παραδῶτε, τόν δὲ
dei phanū in planiē faciā: τ θεοῦ φανὸν εἰς πεδίον ποιήσω, κὰι
altare effodiā: τ tēplū hic θυσιαστήριον κατασκάψω, κὰι ἱερὸν ἔντεῦ
libero illustre crigā. tot θεν τῷ Διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀναστήσω. ταῦτα
āt dicēs abiit. at sacerdotes ꝓ εἰπὼν ἀπῆλθεν. οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ
tendētes man⁹ in celū: invo τείναντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπε
cabāt eū q̄ semp ꝓpugnator fuit καλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπέρμαχον τοῦ
gētis nre: hec dicētes. tu dne ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες. σὺ κὲ τῶν
vniuersoꝝ nō indigēs exīstēs: ꝓbasti tēplū ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, εὐδόκησας ναὸν
tue habitatiōis in nobis fieri: τ nūc τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι, καὶ νῦν
sancte oīo sanctitatis dñe: serua in ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ κὲ, διατήρησον εἰς
secula impollutā hāc nup mam αἰῶνας ἀμίαντον τόνδε τὸν πρόσφατος κεκα
datā domū. razias āt q̄dā de hiero θαρισμένον δικαιοπραξίᾳ δέ τις τῶν ἐκ τῶν ἱερο
solymitanis ꝓpterea: dlat⁹ est nicano σολυμιτῶν πρεσβυτέρων, ἠγγέλη τῷ νικάνο=
ri: vir amator ciuitatis τ valde bene ρι, ἀνὴρ φιλοπολίτης κὰι σφόδρα καλῶς
audiēs: q̄ ex beniuolētiā pater iu= ἀκούων, κὰι κατὰ τὴν ἔυνοιαν πατὴρ τῶν ἰου=
deoꝝ appellatus. fuit eī in supe δαίων προσαγορευόμενος. ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἔμ=
riorib⁹ tēporib⁹ cōtinētie iudicijs se= προσθεν χρόνοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν ἐσπου=
rēs in iudaismo: τ cor⁹ τ aiam σμένος ἐν ἰουδαϊσμοῦ, κὰι σῶμα κὰι ψυχὴν

pro indaissino tradide=
περὶ τοῦ ἰουδαίου παραβεβλημέ=
rat cũ oĩ pseuerãtia. volens
νος μετὰ πάσης ἐυτονίας. βουλόμε=
ãt nicanor manifestã facere quã habebat erga
θος νικάνωρ προδηλον ποιῆσαι ἣν εἶχε πρὸς
iudeos malinolẽtiã: misit mi=
τοὺς ἰουδαίους δυσμένειαν, ἀπέστειλε σρα
lineo supea quingẽtos vt cõpre
τιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλα
hẽderẽt cũ. p̃mtabat enĩ illũ cõprehẽdẽ:
βεῖν αὐτόν. ἐδόξε γὰρ ἐκείνῳ συλλαβών,
hĩo factũq; cladẽ. at
τοὺ γοις ἐργάσεσθαι συμφορὰν. τῶν δὲ
mltitudinĩb⁹ futurio turrẽ occupa=
πλειόνων μελλόντων τὸν πύργον καπλα=
re: τ aulicã tanñ aggradiẽ
βίβεσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν πύραν βιαζομέ
tib⁹: τ iubentib⁹ ignẽ admouere τ
νων, καὶ κειλιόντων πῦρ προσάγειν καὶ
portas incẽdere: cõprehẽsus sa
τὰς πύρας ὑφάπτειν, περικαταλημφθεὶς γι
ctuo suppositi sibi gladiũ: gene
νόμενος ὑπείκειν ἑαυτῷ τὸ ξίφος, ἐυγε=
rose volẽs mori: pon⁹q; pecca=
νῶς θέλων ἀποθανεῖν, ὅπερ τοῖς ἀλιτη
toríb⁹ subdit⁹ fieri: τ ꝓpria
ρίας ὑποχείριος ἠνέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας
nobilitate indigne cõmutẽlã pati. at pla=
ἐυηθρίας ἀναξίως ὑβρισθῆναι. τὸν δὲ πλη
gã nõ recte dirigẽs ob ago=
γὴν μὴ κατευθυνήσας διὰ τὴν τοῦ ἀγῶ
nio festinationẽ: τ turbio intra
νος ταραχήν, καὶ τῶν ὄχλων ἔξω τῶν
ostia irrũpentib⁹: recurrẽs
πυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν
strẽnue ad mur⁹: p̃cipitauit
ἀνδρείως ἐπὶ τὸ τεῖχος, κατεπεμπίσατο
se viriliter in turbas. hĩo
ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τοὺς ὄχλους. τῶν
ãt velociter retrocedẽtib⁹ facta dini
δὲ ταχέως ἀναστρεψάντων ἄνεμίδου δια
sione: venit ꝙ mediũ in la=
σκήψαντος, ἔλαθε κατὰ μέσον εἰς τὸν κεκλι
tus. adhuc ãt vinuo exist⁹ τ inflã
να. ἔτι δὲ ἔμπνους ὑπάρχων καὶ πε=
matus animo: surgẽs decur
πυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξανασὰς φερο
rẽte sẽtio more sanguine: τ grauí
μένων κρουνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυ=
bus plagis exãtib⁹: cursũ
σχερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τοὺς
turbas pterãsiẽs: τ stãs in quadã pe=
ὄχλους διελθών, καὶ στὰς ἐπί τινος πέ=
tra p̃rupti: penit⁹ exãguis tã
τρας ἀπερρωγώς, παντελῶς ἔξαιμος κἀκ
sact⁹: p̃cipiens intestina τ accipiẽs
θυμίδιος, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν
vtriq; manib⁹: p̃iecit sup
ἑκατέραις ταῖς χερσίν, ἐνίεσθαι τοῖς ὄχ
turbas. τ inuocans dñatorẽ
λοις. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπότην
vite τ spũs: hec ei
τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ταῦτα αὐτῷ
ter ꝙ reddere: hoc modo mor
πάλιν ἀποδοῦναι, τὸν δὲ τὸν τρόπον με
tuus est.
τάλλαξεν. Ca.15.

HO nicanor cũ cõperisset
ὁ δὲ νικάνωρ μεταλαβὼν τοὺς πε
iudã exĩtẽ in samarie
ρὶ τὸν ἰούδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ σαμάρει

tradere contentus pro perseuerantia.
Volens autẽ nicanor manifestare odiũ
quod habebat in iudeos: misit milites
quingentos vt eum comprehenderẽt.
Putabat enim si illũ decepisset: sese cla=
dem iudeis maximam illaturum. Tur=
bis autem irruere in domum eius & ia
nuas disrumpere: atq; ignem admoue
re cupientibus: cum iam comprehen=
deretur gladio se petiit: eligens nobili=
ter mori potius q̃ subditus fieri pecca=
toribus: & contra natales suos indignis
iniuriis agi. Sed cum per festinationem
non certo ictu plagam dedisset: & tur=
be inter ostia irrumperent: recurrens
audacter ad murum: precipitauit semet
ipsum viriliter in turbas: quibus veloci
ter locus dantibus casui eius: venit per
mediam cerui cem. Et cum ad huc spira
ret accensus animo surrexit: & cum
sanguis eius magno fluxu deflueret: &
grauissimis vulneribus esset saucius: cur
su turbam pertransiit et stans supra q̃n
dam petram preruptam & iam exãguis
effect⁹: cõplexus intestina sua vtrisq;
manibus proiecit super turbas inuo=
cans dominatorem vite ac spiritus: vt
hec illi iterum redderet atq; ita vita de
functus est.

Capitulum decimum quintum.

NIcanor autem vt comperit iudam
esse in locis samarie: cogitauit cuꝫ
omni impetu die sabbati committere
bellum. Iudeis vero qui illum per neces
sitatem sequebantur dicentibus: ne ita
ferociter et barbare feceris: sed honorẽ
tribue diei sanctificatiõis & honora eũ
qui vniuersa conspicit. At ille infelix in
terrogauit si est potẽs in celo qui impe
rauit agi diem sabbatorum: & respon=
dentibus illis: est domin⁹ viuus ipse in
celo potens qui iussit agi septimaꝫ diẽ.
At ille ait. Et ego potens sum super ter
ram qui impero sumi arma & negocia
regis impleri. Tamen non obtinuit vt
consilium perficeret. Et nicanor quidẽ
cum summa superbia erectus cogita=
uerat cõmune tropheum statuere de iu
da. Machabeus autem sẽper confide=
bat cum omni spe auxiliuꝫ sibi a domi
no affuturũ: & hortabatur suos ne for
midarent ad aduentum nationum sed
in mente haberent adiutoria sibi facta
de celo: & nunc sperarent ab omnipotẽ
te sibi affuturam victoriam. Et allocu
tus eos de lege & prophetis: ammonẽs
etiã certamina que fecerant prius: pm
ptiores constituit eos. Et ita animis eo
rum erectis simul ostendebat gentium
fallaciam: & iuramentorum preuarica=
tionem. Singulos autem illorum ar=
mauit non clypei & haste munitione sꝫ
sermonibus optimis

locis: cogitauit quie=
αν τόπους, ἐβουλεύσαντο τὴν τῆς κατα=παυ
tio die cũ oi munitiõe in
σεως ἡμέραν μετὰ πάσης ἀσφαλείας αὐ
ipsos irruere. at ob necessitatẽ sequẽ
τοῖς ἐπιβαλεῖν. τῶν δὲ κατ' ἀνάγκην συνε
tib⁹ cũ iudeis dicentib⁹ mequa
πομένων αὐτῷ ἰουδαίων λεγόντων, μηδα=
q̃ sic ferociter τ barbare per
μῶς οὕτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἐκπολε
eas: gliam ãt tribue honorate
σης, δόξαν δὲ ἀπονεμείσατε τῇ προτετιμηκό=
ab ola cõspiciẽte cũ sanctitate di=
τι πάντα ἐφορῶντος μετὰ ἁγιότητος ἡμέ
ei. at sceleratissim⁹ interrogauit: si est in
ρας. ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔστιν ἐν
celo ꝓnceps q̃ imperauit agere
οὐρανῷ δυνάστης ὁ προστεταχὼς ἄγειν τὴν
sabbatoꝝ diẽ. illis ãt respõden
τῶν σαββάτων ἡμέραν. τῶν δὲ ἀποφανα
tib⁹: est dñs viuus ipe in celo
μένων, ἔστιν ὁ κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν οὐρανῷ
potẽs q̃ iussit agere septimã
δυνάστης ὁ κελεύσας ἄγειν τὴν ἑβδόμην
diẽ. at ali⁹ τ ego inqt princeps sup
δα. ὁ δὲ ἕτερος κἀγώφησι δυνάστης ἐπὶ
terrã. q̃ impero sumere arma τ
τῆς γῆς. ὁ προστάσσων αἴρειν ὅπλα καὶ τὰς
regia negocia cõficere: tamẽ nõ ob
βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως οὐ κα
tinuit pficere miserã sibi cõ
τέχειν ἐπιτελέσαι τὸ χείρον αὐτοῦ βού
liã. τ ꝺdem nicanor: cũ oi iactã
λημα. καὶ ὁ μὲν νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλα
tia superbiẽ decreuerat cõmũe
ζονείας ὑφαυχενῶν διεγνώκει κοινὸν τῶν
de iuda statuere trophẽũ.
περὶ τὸν ἰούδαν συσκήσασθαι τρόπαιον.
at maccabe⁹ erat semp cõfi
ὁ δὲ μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπτως πιστο
dẽs: cũ oi spe auxiliũ
θὼς, μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως
cõsecutuꝝ a dño. τ hortaba
τυγχάνειν παρὰ τοῦ κυρίου. καὶ παρεκά=
tur eos ꝙ cũ eo nõ formidare gẽ
λει τοὺς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾶν τὴν τῶν ἐ
tiũ aduẽtũ: hẽntes ãt in mẽte pas sa=
θνῶν ἔφοδον, ἔχοντας δὲ κατὰ νοῦν τὰ πρὸ
ta ipso de celo adiutoria:
γεγονότα αὐτοῖς ἀπ' οὐρανοῦ βοηθήματα,
τ nũc sperare ab oi
καὶ τὰνῦν προσδοκᾶν τὴν παρὰ τοῦ παν
potẽte futurã eis victoriã. τ cõsol
τοκράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην. καὶ παρα
tans cũ eis ex lege τ
μυθούμενος αὐτοὺς ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῶν
prophetis: cõmonẽs ãt eos τ
προφητῶν, προεσυπομνήσας δὲ αὐτοὺς καὶ
certamina q̃ cõfecerãt: ꝓm
τοὺς ἀγῶνας οὓς ἦσαν ἐκπεπολεμηκότες, πρό
ptiores eos cõstituit. τ ani
θυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε. καὶ τοῖς θυ=
mos excitãs eos: admonebat simul
μοὺς διεγείρας αὐτούς, παρεκάγγελλεν ἅμα
ostendẽs gentiũ fallaciã τ
παραπτωμάτικὴν τῶν ἐθνῶν ἀπιστίαν καὶ
iuramẽtoꝝ trãsgressionẽ. quẽlibet ãt eoꝝ
τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν. ἕκαστον δὲ αὐτῶν
armãs nõ clypeoꝝ τ hastaꝝ
καθοπλίσας οὐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν
munitione: sed in bonis fidẽb⁹
ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις

adhortatione. τ cū exposuisset somniū
παρακλησιν. καὶ προσεγεγηθὼς ὅτι ἐφορᾶν
C dignū fide: maxime vniuersos letificauit. erat
ἀξιώτατος, ὑπὲρ τὰ πάντας εὐφραίνει. ἦν
ãt hui⁹ visio talis. oniã ꝺ
δὲ ὁ μὲν πρότερον ἀρχιερεὺς ἰαδδοῦ. ὀνίας ὁ πρὸ-
erat sūm⁹ sacerdos viꝝ honestū τ bonū:
μενος ἀρχιερεὺς ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθόν,
verendū ꝺ aspectu: modestū ãt
αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πραῢν δὲ
moꝝ: τ eloquiū eminẽtem decen
τὸν τρόπον, καὶ λαλεῖν προϊέμενον πρεπόν
ter. τ ꝺ a puero exercuerat oia
των. καὶ ἐκ παιδὸς ἐκ μειρακιώτητος πάντα
virtutis ꝓpria: hūc man⁹
τὸν τῆς ἀρετῆς ἐκθέσει, χεῖρας τὰς χεῖρας
protẽdentẽ orare pro oi
προτείναντα κατευχεσθαι τῷ παντὶ τῶν
iudeoꝝ cetu. deinde sic apparuis-
Ἰουδαίων συνόματι. εἶδοῦσιν ἐπιφανῆ-
se viꝝ canitie τ glia prestãte:
ναι ἄνδρα πολιᾶ καὶ δόξῃ διαφέροντα,
mirabilẽ ãt q̄dã τ magnificẽtissi
θαυμαστὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπεστάτην
mã esse circa illũ eminẽtiã. respõ
τὸν εἶναι τὸν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν. ὥστε
dentẽ ℔o oniã dixisse. fratrũ
κρυέντα δὲ τὸν ὀνίαν εἰπεῖν. ὁ φιλάδελ-
amatoꝝ hic est ꝺ multũ orat
φος οὗτός ἐστιν ὁ πολλὰ προσευχόμενος
pro ꝓplo τ sancta ciuitate hie
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱε-
remias dei prophęta. extendentẽ
ρεμίας ὁ τοῦ θεοῦ προφήτης. προτείναντα
ãt hieremiã dextrã tradere
δὲ τὸν Ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ
inde gladiũ aureũ: cũ daret ãt locu
Ἰούδα ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ πρὸ-
tũ esse hęc. accipe sanctũ gladiũ
φωνῆσαι τάδε. λάβε τὴν ἁγίαν ῥομφαί-
num⁹ a deo: ꝓnẽ frũgas
αν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ, δι' ἧς θραύσεις
aꝺ ꝺũras deꝝ ꝓplm. et
aduersarios. exhortati ãt
τοὺς ὑπεναντίους. παρακληθέντες δὲ οἱ τοῖς
E ii.d. inde ℑmonib⁹ valde bonis τ poten-
4. Re. Ἰούδου λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμέ-
19.g. tib⁹ ad virtutẽ inciteare τ alios imue
Eccl. nos ἐπ' ἀρετὴν παρορμῆσαι καὶ ψυχὰς νέ-
48.d. ũ viriles facere: statuerũt nõ castrame
ων ἐπανδρῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατεύ-
tari: generose ãt inuehi: τ cũ
σασθαι, θρασέως δὲ ἐμφέρεσθαι, καὶ μετὰ
omni virtutis cõgrediẽdo: iudicare
πάσης ἀνδρείας ἐμπλακέντες, κρῖναι τὰ
negocia: coꝝ τ ciuitas τ sctã
πράγματα, διὰ γὰρ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἅγια
τ templũ pictitarent. erat cũ pro vro
καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν. ἦν γὰρ ὁ περὶ γυ-
ribꝰ τ filijs item et fratribꝰ τ ꝓpi
ναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγ
quis in minori parte positũ cio pcu
γενῶν ἐλάττονι μέρει κείμενος ἀνυποῖς κίνδυ
F lum. maxim⁹ ℔o τ ꝓim⁹ pro sum-
νος. μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τοῦ καθη
cificato tẽplo timor. erat ãt τ in
γιασμένου ναοῦ φόβος. ἦν δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἐν τῇ
ciuitate dentis nõ mediocris solli
πόλει κατειλημμένοις οὐ παρέργως ἀγω
citudo: turbãre in subitali cõgres
νία, ταραττομένης τῆς ἐν ὑπαίθρῳ προσ
su. τ oĩb⁹ iã sperantib⁹
βολῆς. καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν

& exhortationibus expositο digno fi-
de somnio: per quod vniuersos letifica
uit. Erat autẽ huiusmodi visus. Onias
qui fuerat sūmus sacerdos virum bo-
num et benignũ verecundum visu: mo
destum moribus: & eloquio decorum:
& qui a puero in virtutibus exercitatus
sit manus protendentes: orare pro om
ni populo iudeorum: post hoc apparuis
se et alium virum etate & gloria mirabi
lem: et magni decoris habitudinem cir
ca illum. Respondentem vero oniam
dixisse. Hic est fratrum amator & po-
puli israel: hic est qui multum orat pro
populo et vniuersa sancta ciuitate hie-
remias propheta dei. Extendisse au-
tem hieremiam dextram & dedisse iu-
de gladium aureum dicentem. Accipe
sanctum gladium munus a deo: in quo
deiicies aduersarios populi mei israel.
Exhortati itaq; inde sermonib⁹ bonis
valde de quibus extolli posset impetus
& animi iuuenum confortari: statuerũt
dimicare & confligere fortiter vt virt⁹
de negocijs iudicaret: eo ꝙ ciuitas sctã
& templum periclitarentur. Erat enim
pro vxoribus & filijs: itemq; pro fratri
bus & cognatis minor sollicitudo: ma-
ximus vero & primus pro sanctitate ti
mor erat templi: sed & eos qui in ciuita
te erant non minima sollicitudo habe
bat pro his qui congressuri erant: & iã
cum omnes sperarent iudicium futurũ
hostesq; adesset atq; exercitus esset
ordinat⁹: bestie equitesq; opportuno
loco compositi considerans machabe
us aduentum multitudinis & apparatũ
varium armorum ac ferocitates bestia
rum extendens manus in celum: pro-
digia facientem dominum inuocauit:
qui non secundum armorum poten-
tiam: sed prout ipsi placet dat dignis vi
ctoriam. Dixit autem inuocans hoc
modo. Tu domine qui misisti angelũ
tuum sub ezechia rege iuda: & interfeci
sti de castris sennacherib centum octo-
gintaquinq; milia: & nunc dominator
celorum mitte angelum tuum bonum
ante nos in timore & tremore magni-
tudinis brachii tui vt metuant qui cum
blasphemia veniunt aduersus sanctum
populum tuum. Et hic quidem ita per
orauit. Nicanor autem & qui cum ipso
erant cum tubis & cãticis admouebãt.
Iudas vero & qui cum eo erant inuoca
to deo per orationes cõgressi sunt: ma
nu quidem pugnantes: sed et dominũ
cordibus orantes prostrauerunt nõ mi
nus triginta quinq; milia: presentia dei
magnifice delectati. Cumq; cessassent &
cum gaudio redirent: cognouerunt ni
canorem ruisse cum armis suis. Facto
itaq; clamore & perturbatione suscita-
ta: patria voce omnipotentem domi-
num benedicebant.

futuꝝ iudiciũ. τ tã se miscentibꝰ
ἐσομένην κρίσιν. καὶ ἤδη συμμιξάντων
hostibꝰ τ exercitu ordina
τῶν πολεμίων καὶ τῆς στρατιᾶς ἐπηγγέλ-
to: τ bestijs in parte oppositu
σης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρους ἐυκαι-
na cõstitutio: atq; eqtatu
ρον ἀποκατεστάτων, τῆς τε ἱππου
p cornua disposito: cognoscẽs mac
κατὰ κέρας τεταγμένης, συνιδὼν ὁ μὲν
cabꝰ mlitudinũ ꝓsentiã τ
καβαῖος τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν καὶ
armoꝝ varietã apparatũ:
τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν,
ipsamq; bestiaꝝ ferocitatẽ: extẽdens
τήν τε τῶν θηρίων ἀγριότητα, ἀνατείνας
manꝰ in celũ: inuocauit
τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπεκαλέσατο
prodigia facientẽ dñm: scẽa q̄
τὸν ἐν τοῖς παραδόξοις ποιοῦντα, κύριον, γινώσκων ὅτι
nõ est ꝓ arma: sicut ãt in ipso iudica
οὐκ ἔστι δι' ὅπλων, καθὼς δὲ ἐν αὐτῷ κρι-
tũ fuerit dignis tribuit victoriã.
θῆναι ἦν τοῖς ἀξίοις περιποιεῖσθαι τὴν νίκην.
dixit ãt inuocãs hoc mo-
ἔλεγε δὲ ἐπικαλούμενος τόνδε τὸν τρό-
do. tu dñe misisti ange
πον. σὺ δέσποτα ἀπέστειλας τὸν ἄγγε-
lũ tuũ sub ezechia rege
λόν σου ἐπὶ Ἑζεκίουꝰ τοῦ βασιλέως τῆς
iudee: τ interfecit de castris
Ἰουδαίας, καὶ ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς
sennacherib ad cẽtum octoginta q̄nq;
σενναχηρεὶμ εἰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε
milia. τ nũc ꝓcepto celoꝝ:
χιλιάδας. καὶ νῦν δυνάστα τῶν οὐρανῶν,
mitte angelũ bonũ ante
ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν
nos ad timorẽ τ tremorẽ. magnitudĩe bra
ἡμῶν εἰς φόβον καὶ τρόμον. μεγέθει βρα-
chij tui ꝓterreãtur q̄ cũ blas-
χίονός σου καταπλαγείησαν οἱ μετὰ βλα
sphemia veniunt aduersus sanctũ tuũ
σφημίας παραγινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου
ꝓplm. τ hic q̄dẽ in hijs finiuit.
λαόν. καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις ἔληξεν. οἱ δὲ
circa nicanorẽ cũ tubis τ
περὶ τὸν νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ
canticis ꝓcedebãt. q̄ ãt circa iu-
ᾠδαίων προσῆγον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰού-
dam cũ inuocatione τ voeis cõgres
δαν μετ' ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέ-
si sunt cũ hostibꝰ: τ q̄dẽ ma-
μιξαν τοῖς πολεμίοις, καὶ ταῖς μὲν χει-
nibꝰ pugnãtes: sed cordibꝰ ad
σὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς
deũ oãtes: prostrauerũt nõ min⁹
τὸν θεὸν εὐχόμενοι, κατέστρωσαν οὐδὲν ἧττον
decẽ milliarijs tribꝰ τ q̄nq; millibꝰ:
μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων, τῇ
dei maxime letati ꝓsen
τοῦ θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφα-
tia. cessantes ãt a necessitate: τ
νείᾳ. ἡσθέντες δὲ ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ
cum gaudio recedẽtes: cognouerũt
μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν
ruisse nicanorẽ cũ arma
πεπτωκότα νικάνορα σὺν τῇ παντο-
tura. facto ãt clamore τ ꝓturba
πλίᾳ. ἡσθέντες δὲ κραυγῆς καὶ ταρα-
tione: benedicebãt ꝓncipẽ patria voce.
χῆς, εὐλόγουν τὸν δυνάστην τῇ πατρίῳ φωνῇ

τ precepit ꝓmnia corpore τ ani
καὶ προσέταξεν ὁ καθάπαξ σώματι καὶ ψυ
mo primꝰ pugnato: pro ciuib⁹
χῇ πρωτομαχήσας ὑπὲρ τῶν πολιτῶν τὴν
eratis benuolentiã erga cõtribules
τῆς κλησίας εὔνοιαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
construẽs: nicanoris caput
διαφυλάξας, τὴν τοῦ νικάνορος κεφαλὴν
abscindẽtes τ manũ cũ hũero:
ἀποτεμόντες καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ
ferre in hyerosolyma. aduenięs
φέρειν εἰς ἱερουσόλυμα. παρακληθέντες
ãt illuc: τ cõuocãs cõtribules:
δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλέσας τοὺς ὁμοεθνεῖς
τ sacerdotes: ante altare stãs
καὶ τοὺς ἱερεῖς, πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου στὰς
accersiit eos q̃ de arce.
σας, μετεπέμψατο τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας.
τ ostendẽs scelestꝫ nicano=
καὶ ἐπιδειξάμενος τὴν τοῦ μιαροῦ νικάνο=
ris caput τ manũ blasphe=
ρος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τοῦ δυσφή=
mi: quã extendẽs cõtra sanctã omni
μου, ἣν ἐκτείνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ παν
potẽtis domũ gloriat⁹ fuerat: τ
τοκράτορος δίκην ἐμεγαλαύχησε, καὶ τὴν
linguã impij nicanoris absci
γλῶσσαν τοῦ δυσεβοῦς νικάνορος ἐκτε=
dẽs: dixit particulatim se datur⁹ aui=
μών, εἶφε κατὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέ
bus: ac pœnia dignũ cõtra
οις, τὸν δ' ὑπέρχειρα τῆς ἀνοίας κατίναν
tẽplũ suspẽdere. ac oẽs
τι τοῦ ναοῦ κρεμάσαι. οἱ δὲ πάντες
in celsũ ꝺirexerũt illustri
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ
dño: dicẽtes. benedict⁹ q̃ seruа=
κύριον, λέγοντες. εὐλογητὸς ὁ διατηρή=
uit sibi locũ ꝓfanatũ. suspẽ
σας τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀμίαντον. ξηρόν
dit ãt nicanoris imaginẽ ex
σι δὲ τὴν τοῦ νικάνορος προγονὴν ἐκ
arce: manifestũ oĩb⁹ τ cui=
τῆς ἄκρας, ἐπίδηλον πᾶσι καὶ φανε=
dãq; dñi auxilij signũ.
ρὸν τῆς τοῦ κυρίου βοηθείας σημεῖον.
decreuerũt ãt oẽs cõmuni
ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ

Precepit autẽ iudas qui per omnia cor
pore & animo mori pro ciuibus para=
tus erat: caput nicanoris & manum cũ
humero abscissam hierosolymam per
ferri. Quo cum peruenissẽt conuoca
tis cõtribulib⁹ & sacerdotib⁹ ad altare:
accersiit & eos qui in arce erãt. Et ostẽ
so capite nicanoris & manu nepharia
quam extenderat contra domum san=
ctam omnipotentis dei magnifice glo=
riatus est. Linguam etiam impii nica
noris precisam iussit particulatim aui=
bus dari: manum autem dementis con
tra templum suspendi. Omnes igitur
celi benedixerunt dominum dicentes:
benedictus qui locum suum incontami
natum seruauit. Suspendit autem ni=
canoris caput in summa arce vt euidẽs
esset & manifestum signum auxilii dei.
Itaq; omnes cõmuni consilio decreue
runt nullo modo diem istum absq; cele
britate preterire: habere autem celebri
tatem tertiadecima die mensis adar q̃
dicitur voce syriaca pridie mardochei
die. Igitur his erga nicanorem gestis:
& exillis temporibus ab hebreis ciuita
te possessa: ego quoq; in his faciam fi=
nem sermonis. Et siquidem bene &
vt historie competit: hoc & ipse velim:
si autem minus digne: concedendus est
mihi. Sicut enim vinum semp bibere
aut semp aquam contrarium est: alter
nis autem vti delectabile: ita legentib⁹
si semp exactus sit sermo: non erit gra=
tus hic ergo erit consumatus.

Explicit secundus liber
Machabeorum.

decreto nequaquã sinere inscie=
ψηφίσμασι μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπαρασκέ
bile hunc diẽ: habere ãt
παστον τὴν δὲ τὴν ἡμέραν, ἔχειν δὲ
insignẽ tertiãdecimã duo=
ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ δω
decimi mẽsis: adar dicit syria=
δεκάτου μηνός, ἄδαρ λεγόμενον τῇ συρια
ca voce: ante vnã diẽ mardo=
κῇ φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδο=
chei dici. ipso igit̃ erga nicano
χαϊκῆς ἡμέρας. τῶν οὖν κατὰ νικάνο=
rem cõtingentib⁹ sic: τ ab illis
ρα χωρησάντων οὕτω, καὶ ἀπ' ἐκείνων
tẽporib⁹ possessa ciuitate
τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως
ab hebreis: τ ipse hic
ὑπὸ τῶν ἑβραίων, καὶ ἐντεῦθεν ἐγὼ
finem̃ faciã. τ si quidẽ bene
λόγου καταπαύσω. καὶ εἰ μὲν καλῶς
τ vt cõpetit historie: hoc τ
καὶ ἱστορίᾳ τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ
ipso volui. si ãt exiliter τ mo=
αὐτὸς ἤθελον. εἰ δὲ ἀτελῶς καὶ μι=
dice: hoc attingibile fuit mihi. sicut
τρίως, τοῦτο ἐφικτόν ἦν μοι. καθάπερ
enim vinũ solũ bibere: similiter
γὰρ οἶνον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως
ãt τ aquã rursus cõtrariũ: quo ãt
δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολίτιμον, ἡ δὲ
modo vinũ aque mirrhã dulce
τρόπον οἶνος ὕδατι συγκραθεὶς ἡδεῖαν
τ delectabilẽ gr̃am ꝓficit:
καὶ ἐπιτερπῆ τὴν χάριν ἐκτενεῖ,
ita τ preparatio fmo
οὕτω καὶ ὁ τῆς κατασκευῆς τοῦ λό=
nio defecerat audit⁹ legen=
γου τέρπει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχα=
tis historiã. hic ãt erit
νόντων τῇ συντάξει. ἐνταῦθα δὲ ἔστω
finis.
ϗ τελευτή.

finis maccabeoꝝ secundi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων βιντέρας.

INCIPIT TERTIVS LIBER MACCABEORVM: QVI IN LATINO NON HABETVR.

At philopator a referentibus
δὲ φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀποκομιδέντων
discerne facta abipo possessop
μαθὼν τὴν ἡμιδίαν τῶν ὑπ' αὐτ κραγυμδίων
locop abstractione ab antiocho: denun=
τόπων ἀφαίρεσιν ὑπὸ ἀντιόχου, παραγγεί
cias olp exercitip pedestrip q̄s
λας πεῖς πάσαις δυνάμεσι πεζαῖς τε
q̄ strip fuit: q̄ sororē arsinoē secū accipi=
καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀρσινόην συμπα=
ens: eruit vīquad ea q̄ fm raphiā loca: vbi
ραλαβών, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ ραφίαν τόπων, ὅπου
castramentati fuerāt q̄ circa antiochū. theodor⁹ āt q̄dā cōple=
παρεμβεβλήκεισαν οἱ περὶ ἀντίοχον. θεόδοτος δέ τις ἐκπλη
re insidias cogitās: assumēs ex suppos
ρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν διανοεῖτο, παραλαβὼν τῶν πρωτο=
tis sibi armis ptolemaicis optima: cōmixte
τυπωμάτων αὐτῷ ὅπλων πολεμικῶν τὰ κράτιστα, διεκεμίδη
nocte in ptolemei tabernaculū: tāq̄ sol⁹ interfector⁹ eēt:
νύκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ πτολεμαίου σκηνήν, ὡς μόνος κτενεῖται αὐτόν,
q̄ in hoc dissolutur⁹ bellū. hunc āt ducēs dolithe=
καὶ ἐν τούτῳ διαλυθῆναι τὸν πόλεμον. οὗτος δὲ διαγαγὼν δωσίθε
us filius drimyli dict⁹: genere inde⁹: postea āt cōmu=
ος ὁ δριμύλου λεγόμενος, τὸ μὲν γένος ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβα=
tis legitima q̄ a patrijs sanctionib⁹ alien⁹ fact⁹:
λὼν τὰ νόμιμα καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀποστατήσας,
ignobilē quōdā reclinauit in tabernaculoq̄ cōtigit ferre
ἄσημόν τινα κατέλιπεν ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συμβὰν κομίσασθαι τὸν
filiū suppliciū. facto āt fonit pretio q̄ rebus
ἐκείνου κλάσιν. φροιδίνης δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμά=
magis bñ succedentib⁹ antiocho: valde arsinoe obnixius
των μᾶλλον ἐρρωμένων τῷ ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ ἀρσινόη ἐπιτερεύ
tans exercit⁹ hortabat: cū miseria q̄ lachrymis
σασθαι τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ ἔκστου καὶ δακρύων τοὺς
capillos solutas: vt auxiliarent sibi pis q̄ filijs q̄ vxo
πλοκάμους ἑλυμθήν, βοηθεῖν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ γυ
ribp audacter: promittēs se daturā victorib⁹ cuilibet duas
ναιξὶ παραλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο
minas auri. q̄ sic cōegit aduersarios in manifestā pu
μνᾶς χρυσίου. καὶ οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομί
gna perimi: multos āt q̄ captiuos cōprehen=
αις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ ἀρυκλώτους συλληφθῆ=
sos esse. cōpos fact⁹ āt insidiaq̄ indicauit ꝓpin=
ναι. κατισχύσας δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔκρινε τοὺς πλησί=
quas ciuitates aduersus hortari. facitq̄ āt hoc: q̄
ον πόλεις ἐπιστολὰς παρακαλέσαι. πιθόμενος δὲ τούτῳ, καὶ
delubris dona tribuēs: bono ēt alio subdi=
τοῖς τεμένεσι δωρεὰς ἀξιολόγους, ὑπαρξεῖς τοὺς ὑποστεγμέ
tos fecit. at indicio mittentib⁹ ad eū ex
νους κατίσχυσε. τῶν δὲ ἰουδαίων διαστεμφαμένων πρὸς αὐτὸν ἐπὶ
senatu q̄ seniorib⁹ salutaturos eū q̄
τῆς γερουσίας καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἀσπασομένους αὐτὸν καὶ
munera portaturos q̄ pro his q̄ cōtigerant cōgratulaturos: cōtigit
ξένια κομιοῦντας καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη
magis ei in alo sedere vt citissime ad eos veni:
μᾶλλον αὐτῷ προθυμεῖσθαι ὡς τάχιστα πρὸς αὐτοὺς παραγενέ
re. pueniens āt ad hierosolyma: q̄ sacrificās maximo deo:
σθαι. διακεμιδὴς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίστῳ θεῷ,
q̄ gr̄as reddēs: q̄ cop̄ q̄ deinde aliq̄d loco faciēs: q̄
καὶ χάριτας ἀποδιδούς, καὶ τῶν ἐξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ
ill⁹ veniēs in locū: q̄ diligētia q̄ deco
δὲ παραφυόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τῇ κατοψεῖ αὐτοῦ καὶ ἐμφρο
re ifupefact⁹: mirab⁹ āt q̄; tēpli optimā illustrationē: co
πίᾳ κατάπληκτος, θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ ἐυταξίαν, ἐνι
gnauit decernere in tēplū intrare. his āt dicentib⁹
ενμὴν βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσιλθεῖν. τῶν δὲ ἐπόντων

nō licere fieri hoc q̄a negabio q̄ ex gēte licet
μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, διὰ τὸ μὴ δὲ τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι
intrare neq̄ olim⁹ sacerdotib⁹: sed soli ꝓpolito
εἰσιέναι μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ προκειμένῳ
omniū sūmo sacerdoti: q̄ hoc in anno semel. ille āt neqnaq̄ ꝓsua
πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τοῦτο κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπεὶ
debak. ipsaq̄ lege spreta: nullatenꝰ cessabat preter
ἐκ. τοῦτε νόμου παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς ἀπέλειπε προφέ
re sepim: oportere intrare dicēs. q̄ si illi fraudati sūt hoc
ρόμενος ἑαυτόν, ἢν εἰσελθεῖν λέγων. καὶ εἰ ἐκεῖνοι ἐστέρηνται τοῦ
honoze me nō oportet. q̄ interrogabat: ob quā causām intrā=
της τῆς τιμῆς, ἐμὲ οὐ δεῖ. καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν εἰσιέ=
tem ipm in oē fanū nullꝰ phibuit ꝑsentiū.
χόμενον αὐτὸν εἰς πᾶν τέμενος οὐδεὶς ἐκώλυσε τῶν παρόντων.
q̄ dā imprudēter dixit male ipm hoc mōstrosum eē. sa=
καί τις ἀπρονοήτως εἶπε κακῶς αὐτὸ τοῦτο τετολμῆσθαι. γινομέ
cto āt inq̄t hoc ꝓpt aliquā clām: nōne omo ingressu=
νου δέ φησι τούτου. διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελεύ
rum eē q̄ volentib⁹ eo q̄ nōt at sacerdotib⁹ i olim⁹
σεσθαι καὶ θελόντων αὐτῶν καὶ μή; τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις
vestib⁹ ꝓcedentib⁹: q̄ omnib⁹ maximū defi ani=
ταῖς ἐδέσεσι προτισσόντων, καὶ θυμδίων τοῦ μεγίστου θεοῦ βεν
xiliari inditi necessitati: q̄ ipetā male irruētis
θεῖν τὴν ἔφεσιν καὶ ἀνάγκη, καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου
cōprimere: clamore etiā cū lachrymis tēplū implentib⁹: q̄
μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων, ὡς
in ciuitate relicti crāt: turbati exilierūt: occul
κατὰ τὴν πόλιν ἐγκαταλειπόμενοι, παραχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄδη
tū q̄d existimātes factū. q̄ inclusę virgines in cubi
λόν τι δέμενοι τὸ γιγόμενον. αἵτε κατακλεισθεῖσαι παρθένοι ἐν θαλά
culo cū matrib⁹: egresse sunt q̄ reddiderūt puluerē co
μοις σὺν ταῖς τεκούσαις, ἐξώρμησαν καὶ ἀπέδωκαν κόνιν ταῖς κε
mae spargētes: gemitusq̄ q̄ suspiritja plateas implebāt.
φαις πασχόμεναι, γόοντι καὶ συναγμῶν τὰς πλατείας ἐνεπίμπλα.
alie āt q̄ nuper sepulte ad oēs nūc cedi
αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐκαλυφθεῖσαι τοὺς πρὸς ἅπαντας νῦν θλιτε=
natos q̄ decentē pudorē relinquētes: cursū
ταγισθέντας καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αὐτῷ παραλείπουσαι, δρόμῳ
incōdinatū in ciuitate cōfecerūt. at infantes ex filijs ipēq̄
ἀπεκτόνοι ἐν τῇ πόλει συνίσαν. τὰ δὲ νεογιὰ τῶν τίκτων αἵτε
preter hos matres q̄ nutrices deserētes aliter atq̄ aliter:
πρὸς τούτοις μᾶες καὶ τιθηναὶ παραλειπούσαι ἄλλως καὶ ἄλλως,
alie q̄dē p domos: alie āt p vias irreuocabilꝰ in emi
αἱμεῖν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιτρεπτῶς εἰς τὸ πα
nētissimū tēplo cōgregabant. varia āt erat in hoc cōgrega
νυπέρτατον ἱερὸν ἀθροίζοντο. ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλε=
tor oratio pro his q̄ minime ab illo tētabant.
γόντων ἡ δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοίως ὑπ' ἐκείνου κατιγχειρουμδίοις.
cliq̄ his ex ciuib⁹ audītes nō ferebāt: denicq̄
σύντε τοῦτοις οἱ τῶν πολιτῶν ἀρκυνθέντες οὐκ ἀνέχοντο, τέλειον
eo instāte q̄ ꝓpositum cōplere cogitāte.
αὐτοῦ ἐπικειμδίου καὶ τὸ τῆς πρυσίως ἐκπλῆσον διατεινομδίου.
clamātes āt: impetū ad arma facere q̄ virilꝰ
φωνήσαντες δέ, τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσασθαι καὶ παρρηλί
ter pro patria lege moti: multā fecerunt in lo
ως ὑπὲρ τοῦ πατρώου νόμου τελευτᾶν, ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τό
co exasperationē. vīz q̄ a senib⁹ q̄ presbyte
πῳ τραχύτητα. μόλις τε ὑπό τε τῶν γεραιῶν καὶ τῶν πρεσβυ
ris cohibiti: ad eundē ocationis affuerunt sta
τέρων ἀποτρεπόντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς δικαίως παρῆσαν σπου
tū. q̄ dū turba vt pui⁹ in his versabat oēs.
δήν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἐμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο θλόμδον.
at q̄ circa regē seniores: multipliciter tētabant
οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν
superbū ei⁹ animū cohercere a proposito cōsilio. indura
ἀγέρωχον αὐτοῦ νοῦν ἐξιστάνειν τῆς ἐπιτελουμδίης βουλῆς. ἐρασυν
tus āt q̄ oia pretermittēs: adhuc q̄ impetū faciebat si=
θεὶς δὲ καὶ πάντα παραπέμψας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο τί
nē impositurꝰ se existimāo predicto hec igit q̄ q̄ circa elicxi
λος ἐπιθήσειν ὧν τῶν προειρημδίων. ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὁρ
ebāt videntes: cōcursū sunt vt cū illis inuocarēt
τιχθέντες, ἐτράπησαν εἰς τὸ συνηγμένους ἐπικαλεῖσθαι

cū q̄ olim potestatē habet: presentib⁹ auxiliari nō despi
ὢν πᾶν κράτος ἔχοντα, οἷς παρεσμεν ἐπαμῦναι μὴ παρι=
cientē intiquā ꝛ superbā facin⁹. ex ill⁹ desillima
σόντα τὴν ἄτομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν. ἐκ δὲ τῆς πυκνοτάτης
ep ꝛ laboriosa turba⁹ cōgregata exclamatiōe: incōpabiliq̄dā
τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀτείκασός τις
fuit vox. videri cū erat nō solū holes: sed ꝛ mu
ἢν βοᾶσθαι· ἐπεὶ καὶ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τεί
ros ꝛ oē solū resonare: ceu tā oīb⁹ tūc
χη καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν παίντων τότε
mortē cōmunēib⁹ pro loci cōaminatione.
θάναγον ἀλλοεθνομένων ἀντὶ τῆς τοῦ τόπου βεβηλώσεως.
ꝛ dicebāt vnanimiter. dñe dñe rex celoꝝ ꝛ
καὶ ἔπαντος ὁμοθυμαδόν. κύριε κύριε βασιλεῦ τῶν οὐρανῶν καὶ
domine oīa creature: sanctē in sanctis: monarcha: omni=
δέσποτα πάσης κτίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παν=
potēs: intūde nobis oppressis ab impio ꝛ
τοκράτωρ, πρόχεις ἡμῖν καταπονουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ
profano audacia ꝛ fortitudine turbante. tu enī q̄ creasti
βεβήλου θράσει καὶ δεινῇ περφυσιγμένου. σὺ γὰρ κτίσας τὰ
ola ꝛ olim dominās principe⁹ iust⁹ eo. ꝛ eos q̄ cū
πάντα καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάσης δίκαιος εἶ. καὶ τοὺς ὑβ
cōtumelia ꝛ fugbia aliq̄d agāt iudicas. tu illos q̄ prius impie
ρεῖς καὶ ἀγεμονίᾳ τὶ πράσσοντας κρίνεις. σὺ τοὺς ἐμπροσθεν ἀδικη
tasse fecerit: inter q̄s ꝛ gigātes fuerit roboꝛe ꝛ audacia cōfidēs
σαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντας ἔσαν ἐώμη καὶ θράσει πεποι
tos: interemisti: supinducēs eis immēsam aquā. tu sup=
θότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν αὐτοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. σὺ τοὺς ὑπε
bā operātos sodomitas manifestos in iniqui
ρφανίαν ἐργαζομένους σοδομίτας διαδήλους ταῖς κακί=
tatib⁹ factos: igne ꝛ sulphure cōbussisti: exēplum
αις ἡττωμένους, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς
venturis cōstituēs. tu audacē pharaonē q̄ seruitute op
ἐπιγινομένοις κατέστησας. σὺ γὰρ θρασὺν φαραὼ κατάδουλω=
pressērat ppm̄ tuū sanctū israel: varijs ꝛ multis
σάμενον γὰρ λαόν σου τὸν ἅγιον Ἰσραήλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς
tentās supplicijs: notā fecisti potentiā. in q̄b⁹ notifica
δοκιμάσεις τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν δυνασείαν. ἐφ' οἷς ἐγνώρι=
sti magnā tuā fortitudinē. ꝛ psequentē eū cū curribus ꝛ
σας τὸ μέγα σου κράτος. καὶ ἐπιδιώξαντα αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ
turbam multitudie: īmādasti profundo maris. eos āt q̄ crediderūt
ὄχλῳ πολλῷ, ἐπικλύσας βαθεῖ θαλάσσης, τοὺς δὲ ἐμπιστεύσαν
in te omni creature imperāti: saluos reduxi=
τας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἁπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους δικαίω
sti. q̄ ꝛ cognoscātes opa tue mā⁹: laudauerūt te omni
σας. οἱ καὶ συνεθέντες ἔργα σῆς χειρός, ὕμνησάν σε τὸν παγκο
potentē. tu rex q̄ creasti infinitā ꝛ immēsam terrā:
κράτορα. σὺ βασιλεῦ κτίσας τὸν ἀπέρατον καὶ ἀμέτρητον γῆν,
elegisti ciuitatē hāc: ꝛ sanctificasti locū hūc in no
ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς ὄνο
mē tibi olim minime idigēti. ꝛ glificasti apparitione
μά σοι τῷ τῶν ἁπάντων ἀπρόσδεεῖ. καὶ παρεδόξασας ἐπιφανείᾳ
magnifica: cōmēdationē faciēs ei⁹ ad glām ma=
μεγαλοπρεπεῖ, σύρασιν ποιησάμενος ἀνομοῦ πρὸς δόξαν τοῦ με=
gni ꝛ venerabilis nominis tui. ꝛ amās dom̄i israel:
γάλου καὶ ἐντίμου ἐνόματός σου. καὶ ἀγαπῶν τὸν ὄχλον Ἰσραήλ,
pollicit⁹ es q̄ si esset nr̄m adscritus: ꝛ cōprehēderet
ἐπηγγείλω δὲ ὅτι ἐὰν θλιβῶμεν ἡμῶν ἀποστροφή, καὶ καταλάβῃ
nos afflictio: ꝛ veniētes in locū hūc orarem⁹: exau
ἡμᾶς συνοχωρία, καὶ ἐλεύντες εἰς τὸν τόπον τοῦτον δεηθῶμεν, εἰ
dires oratiōnē nr̄am. ꝛ nūc fidelis es ꝛ verax.
σακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν. καὶ δὴ πιστὸς εἶ καὶ ἀληθινός. ἐπεὶ δὲ
sepe oppressis patrib⁹ nr̄is auxiliat⁹ es ipse in
πολυτάκις ἐλιβέντων τῶν πατέρων ἡμῶν ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ
humilitate: ꝛ liberasti eos ex magnis malis: eccē āt nūc
ταπεινώσει, καὶ ἐῤῥύσω αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κακῶν, ἰδοὺ δὴ νῦν
sancte rex: ob multa ꝛ magna nr̄a peccata
ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας
oppugnamur: ꝛ subiecti sum⁹ inimicis nr̄is ꝛ contēni=
κατεπονούμεθα, καὶ ὑποτεταγμεθα τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν καὶ παρεί=
mur in imbecillitatib⁹. in āt nr̄a ruina audax ꝛ
μεθα ἐν ἀδυναμίαις. ἐν δὲ τῇ μετέρᾳ καταπαύσει ὁ θρασὺς καὶ

profan⁹ hic studet iniuria afficere in terra deligna=
βέβηλος οὗτος ἐπιτεθύμηκεν καταβρίσαι ἐπὶ τῆς γῆς ἀναθέσεις
tum nomini glie tue sanctifi loci. nā habitaculū
μένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον. τὸ μὲν ἱερὸν οἰκητήριόν
tuū celū celi incōprehēsibile hominib⁹ est. sed q̄s pōa
σου οὐρανὸς καὶ οὐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστί. ἀλλ' ἐπεὶ ἐυδό=
sti gliam tuā in pplo tuo israel: sanctificasti loci
κησας τὴν δόξαν σου ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, ἡγίασας τὸν τόπον
hūc. nō vicisci⁹ nos in hoc iniquitia: nec⁹ puniat
τοῦτον. μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τούτων ἀκαθαρσίᾳ, μὴ δὲ ἐυθύνῃς
nos in pollutione. vt nō glocient iniqui in furore
ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει. ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ
suo: nec⁹ exultēt in superbia lingue
αὐτῶν, μὴ δὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερφανίᾳ γλώσσης
sue dicētes. nos calcauim⁹ domū sanctā
αὐτῶν λέγοντες. ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν δίκον τοῦ ἁγι=
cationis: sicut calcant dom⁹ abominationē.
ασμοῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ δίκοι τῶν πρισοχθισμάτων.
dele peccata nr̄a: ꝛ dispērge ero
ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἀμπλα=
res nr̄os: ꝛ ostēde miam tuā in tēpore hoc.
κίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.
cito preocupēt miserationes tue: ꝛ da laudes in
ταχὺ προκαταλαβέτωσαν οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ δὸς αἴσθησις ἐν
ore procidentib⁹ ꝛ confractis animab⁹:
στόματι τῶν καταπεπτωκότων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχάς,
faciēs nobis pacē. hic olim visitator deus ꝛ ante
ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην. ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐπόπτης θεὸς καὶ πρὸ
oēs sanct⁹ in sanctis exaudiēs iustā oratiōnē:
πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας τῆς ἐντέκτου λιτανείας, ἠν
cōtumelia ꝛ audacia valde elatū flagellauit eū: hinc ꝛ
ὕβρει καὶ θράσει μεγάλως ἐπωμένον ἐμάστιξεν αὐτόν, ἔνθεν καὶ
inde vibtās eū vt arūdine a vēto: adeoq⁹ in so=
ἔνθεν κραδάνας αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥς τι κατ' ἰδί=
lo inutilē adhuc ꝛ mēbris solutū: nec⁹ lo=
φους ἄπραγτον ἔτι καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μηδὲ φω=
qui posse iusto implicarī iudicio. vnde et amici
σαι δύνασθαι δικαία περιπεπλεγμένον κρίσει. ὅθεν ὅτε φίλοι
ꝛ corporis custodes celerē intuēres cōprehendentē eū
καὶ οἱ σωματοφύλακες ἐξείας ἰδόντες τὸν καταλαβοῦσαν αὐτὸν
castigatōes: timētes ne ꝛ vitā deserēret: cito eū cūcto=
λυόντα, φεβούμενοι μὴ καὶ τὸν ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλε
rūt maximo perculsi timore. in tpe āt postea
σαν ὑπερβάλλοντι καταπεπληγμένον φόβῳ. ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον
colligēs scipm: nequaq⁹ in penitentiā venit impeperat⁹.
ἀναλεξάμενος ἑαυτόν, οὐδαμῶς εἰς μετάμελον ἦλθεν ἐπιτιμώμενος.
eū minis āt acerbis recessit. paucienos ꝛo in egr=
μετ' ἀπειλῆς δεπικρᾶς ἀπέλυσεν. διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν ἁγί=
ptā: ꝛ malitiā angēs: perq⁹ pre demōstratos
πολιν, καὶ τὴν τῆς κακίας ἐπαυξων, διότι τῶν πρωτοπλαστουργῶν
coadiutores ꝛ socios aboi iusto remotos: nō so
συμπότων καὶ ἑταίρων τοῦ παρὰ δικαίου κεχωρισμένων, οὐ μό
lū in infinitis libidinib⁹ pseuerauit: sed ꝛ ad tā
νον πᾶς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηκόνει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ το
tum audacie pcessit: vt blasphemias in locis cōt
σοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συνί
daret: ꝛ multi amicos inūdemnes in regio
στασθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὸν τ̄ βασιλέως
pposito: etiā ipi seqrent illi⁹ volūtatē. pposuit publice
προθέσιν, καὶ αὐτοὺς ἑστιᾶσθαι τῇ ἰκείνου ἑλκόσει. προείρητο δημοσίᾳ
cōtra genē tradere virtutis. in ea q̄ fm au=
κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι φόγον. ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀκρο
lam turre columnā erigēs: inscripsit scripturā: nullū eoꝝ q̄
λὴν πύργου στήλην ἀναστήσας, ἐπόλαφι γραφήν, μηδένα τῶν
nō sacrificārt in sctā eoꝝ ingredi: oēs āt iu=
μὴ θυόντων εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς ἰου
deos in pplī scriptionē ꝛ seruilē dispositionē duci:
δαίους εἰς λαογραφίαν καὶ ἀκριτικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς
at cōtradicentes vi tractos vita primare: ipsos aut
δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους τ̄ ζῆν μεταιρῆσαι, τοιούτε ἔτος
criptos signari ꝛ p ignē in corpore insigni
γραφομένους χαράττεσθαι καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασήμω

dionysii hederefolioꝝ quos ꝛ segregare in pcessionē
διονύσου κισσοφύλλων, οὓς καὶ κατὰ χωρίσαι εἰς τὴν προσυνεισαλμί
ū libertatē. vt ūt nō cīb⁹ infensus apparerēt: sub=
να ἀσυντίαν. ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπειχθέμενος φαίνωμαι, ὑπὲ
scripsit. si ūt ḡppū ex illis volucrint inter eos q̄ sa=
γραψεν. ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τὰς τε
cris initiatis sint versari: hos ego illos ciues alexā=
λείτας μεμυημένους ἀπαρέφιδαι, τοὺς ἰσοτελεῖτας ἀλίσκε=
drinis esse. aliq̄ dē igit in ciuitatē ciuisatio pieta=
δρεῦσιν εἶναι. ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως ἐυσε=
tem scelus abominati: facilitet se ipsos dederūt: tūp̄ma
βείας ἐπιβάθρας συγχεῖντες, ἐυχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς μι
gne cuiusdā participaturi glie ob futurā cū re=
γάλης τινὸς κοινωνήσοντες ἐυκλείας ὑπὸ τῆς ἰσομοίρης τῷ βα
ge cōmunicationē. at plurimi ḡriola alia ꝓualuerūt: ꝛ
σιλεῖ συναπαρεφῆς. οἱ δὲ πλεῖστοι θρασεῖα ψυχῆ ἐνίσχυσαν, καὶ
nō recusārūt a pietate. et pcumias pro vita cōmutā
εὐ διέγκαν τῆς ἐυσεβείας. τάτε χρήματα περὶ τοῦ ζῆν ἀντικα
ter intrepide: tentabāt se ipsos liberare ab aspri
τε πλακτόμενοι ἀδρῶς, ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ἐῦσασθαι ἐκ τῶν ἐπιφ
ptionib⁹: sperātes ḡs ꝓseueraturūt auxilii se cōsecuturos. ꝛ
γραφῶν, ἐυέλπιδές τε καθεις κάθεισαν ἀπολήψιος τυχεῖσθαι. καὶ
eos q̄ recusārūt ab ipsis abominabant: ꝛ tāq̄ hostes
τοὺς ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν ἐβδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους ἦ
gātes indicabāt: ꝛ cōmuni cōuersatione ꝛ vtilitate ꝓuabāt.
ἔτους ἕκτου, καὶ τῆς καινῆς συναφαρεφῆς καὶ ἐυχρηστίας ἐξέρευν.
q̄ ꝛ cū cōperissēt impij: adeo irasci est: vt
ὰ καὶ μεταλαμβάνων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ πασοῦσιν ἐχόλωσεν, ὥστε
nō solū in alexādriā indignarēt: sed ꝛ ipsi q̄ in regio
εὐ μόνον κατ' ἀλεξάνδρειαν ἀγανακτεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώ
ne graui⁹ aduersārēt: ꝛ iuberet accelerātes cōgre
ρα βαρυτέρως ἐνεγκεῖν, καὶ προσάξαι ἀσεβήσαντας συναγα
gare ceo in idē: ꝛ pessima nece vita ꝓuare.
γεῖν πάντας ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ χειρίσω μέρει τοῦ ζῆν μεταστῆσαι.
his ūt dispositis fama inuica diuulgabāt cōtra
τούτων δὲ ἀκουσθέντων φήμη δυσμενὴς ἐξήχθη κατὰ τοῦ
genū hoīb⁹ cōcedab⁹ ad malefaciendū: occasione data
θνους ἀνθρώπους συμφορεῦσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς δεδομένης
ad cōstituendā ꝛ a legib⁹ eos ꝓhibitib⁹. at in
εἰς διαθεσιν, ὡς ἂν ἐκ τῶν νομίμων ἀνῆκοι κωλυόντων. ἐι δὲ ἴου
dei q̄dē erga reges beniuolātiā ꝛ fidē inuiolabilē
δαίοι, τὴν μὲν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔυνοιαν καὶ πίσιν ἀδιάφορον
fuerāt seruātes. colētes ūt deū ꝛ in hui⁹ lege
ἔσαν διαφυλάσσοντες. σεβόμενοι δὲ τὸν θεὸν καὶ τῷ νόμῳ
rēpublicā gerētes: seperatōq̄ faciebāt in aliq̄s ꝛ subuersiones.
πολιτευόμενοι, χωρισμὸν ἐποίουν ἐπί τισιν καὶ καταφορᾶς.
ob q̄ causam alioꝝ odiosi videbāt. at iustitie operatio
δὲν αἰτίαν ἐνίοις ἀπειχθεῖς ἐφαίνετο. τῶ δὲ τῶν δικαίων ἐυτρα
ne ornātes cōuersationē: oīb⁹ hoīb⁹ ꝓbati extite=
ξία κοσμοῦντες τὴν συναναστροφήν, ἀπασιν ἀνθρώποις ἐυδόκιμοι κατέστη
runt. ipam q̄dē igit de gne in oībus vulgatā modestiaz
κεισαν. τὴν μὲν οὖν περὶ τ ἤθους ἐν πᾶσιν ἑρυλλυμένην ἐυτραξίαν οὐ
alienigene negauāq̄ cōnumerauerūt. at de adorationib⁹
ἀλλ' φυλετι οὐδ' ἀμῶς διαφιλονείκησαν. τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων
ꝛ morib⁹ dissensionē diuulgabāt: dicētes neq̄ regi neq̄
καὶ τροφῶν διάκρισιν ἐῤῥίλλουν, φάσκοντες μήτε τῷ βασιλεῖ μήτε
exercitib⁹ amicos hominos esse: odiosos
ταῖς δυνάμεσιν ὁμοπαθεῖς τοὺς ἀνθρώπους γίνεσθαι, δυσμενεῖς
ūt esse ꝛ maxime negocijs aduersantes. ꝛ nō quo
δὲ εἶναι καὶ μέγά τι τοῖς πράγμασιν ἐναντιουμένους. καὶ οὐ τῶν τυ
nia diffamauerūt vituperio. q̄ ūt in ciuitate greci nihil le=
χόντι περιῆφαν φόγωσι δὲ κατὰ τὴν πόλιν ἕλληνες οὐδὲν ἧσσον
si: turbationē insperatā circa hoios vidētes: ꝛ
μβόοι, παραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τοὺς ἀνθρώπους θεωροῦντες, καὶ
cōcursus subitos factos: auxiliari q̄dē nō poterāt. tyran
συνδρομὰς ἀπροσκόπτους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἦδύνατο. τυραν
nica cū erat oppressio. cōsolabant ūt ꝛ grauiter ferebāt: casu=
νικὴ γὰρ ἦν ἡ διάθεσις. παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως εἶχον, μετα τι
ra q̄s hec cristinabāt. nō cū sic contēnet ta=
σεῖδαί τι παῦτα ὑπολάμβανον. μὴ γὰρ οὕτω παροράσεσθαι τὸ
le cōstitutū q̄ nō ignorauerit. tā ūt ꝛ q̄dā vicini q̄s ꝛ
λικοῦτο σύγκλυσμα μοδίν ἀγνοεῖσθαι. κἄν δὲ καί τινες γείτονές τε καὶ

amici ꝛ q̄ cōuersabant: secrete q̄dā attrahētes: fi=
φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι, μυστικῶς τινας ἐπιστρώμενοι, πί
dē dabāt ꝓcegere: ꝛ oē diligēs admirere ad auxi
στεις ἐδίδουν συναπαιεῖν, καὶ πᾶν ἐυτρεπὲς προσίεσθαι πρὸς ἀντί
lū. ille q̄dē igit in ꝓcinū ꝓperitate exultās:
λημψιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν ἐυημερίᾳ γεγανωμένος,
ꝛ nō videns maxime dei fortitudinē: extollimās ūt cōti=
καὶ εὐκαιρῶν τὸ τοῦ μεγίστου θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ οὐκέτι
nue in eodē ꝓseuerare cōsilio: scripsit cōtra eos epistolā hāc.
κῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαιθέσει βουλῆ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιστολὴν τὴν
rex ptolemeꝰ philopator: in egypto ꝛ in
Ο. Βασιλεὺς πτολεμαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' αἴγυπτον καὶ κατὰ
loco ducib⁹ ꝛ milimb⁹ gaudere ꝛ valere. valeo
τόπον στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις χαίρειν καὶ ἐῤῥῶσθαι. ἔῤῥωμαι
ūt ꝛ ego ipe ꝛ reg nře. in asiam fa=
δὲ καὶ ἐγὼ αὐτὸς καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. τῆς εἰς τὴν ἀσίαν ἡμε
cta nobis expeditione: quā factis ꝛ ipe: deoꝝ inuisibili
μῶν ἐπιστρατείας, ἧς ἔχει καὶ αὐτοί, τῇ τῶν θεῶν ἀπροσκόπτῳ
auxilio fim rōnē ad finē ducta: putamin⁹ nō vi
συμμαχίᾳ κατὰ λόγον ἐπὶ τέλος ἀχθείσης, ἡγησάμεθα μὲν βέλ
lācer: benignitate ūt ꝛ multa humanitate idulgēter tractare ha
τίονος, ἐπιείκειά δὲ καὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ τιθεικέναι τὰ κα
bitantes celē syriā ꝛ phenicē gentes: bñficere q̄s libēter.
θήκοντα κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην ἔθνη, ἓν ποιῆσαί τι ἀσμένως.
ꝛ hos q̄ in ciuitatib⁹ tēplis tribuētes redit⁹ multos:
καὶ τοῖς κατὰ πόλισιν ἱεροῖς ἀπονέμαντες πρόσοδους πλείους,
venim⁹ ꝛ in hierosolyma: alacritēq̄ honorare tēplū
προσήχθη δὲ καὶ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, ἀσμένως τιμῆσαι τὸ ἱερὸν
sceleste⁹ ꝛ nūq̄ cessantib⁹ ab impietate. alii ūt cōtrariā
τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε λογιζόντων τῆς ἀνοίας. οἱ δὲ λόγῳ μὲν
nfam libēter suscipiētes ꝓsentiā: at re falso:
τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως,
volentib⁹ nobis intrare in tēplū eoꝝ: ꝛ decēti=
προθυμηθέντων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπε
bus ꝛ pulcherrimis donis honorare: superbie adducti anti
σι καὶ καλλίστοις ἀναθήμασι τιμῆσαι, τύφει φερόμενοι παλαι
quis ꝓhibuerūt nos ab ingressu: cū inferiores essēt nřo robore:
τέρας εἴρξαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, λελεσθαι τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς,
ob q̄ habem⁹ erga eōs hoios amicitiā. at sinā in
ὃν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλίαν. τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡ
nos inimicitiā manifestā statuētes: tāq̄ soli gētiū ꝓtra re
μᾶς δυσμένειαν ἐκδηλον καθιστάντες, ὡς μεθ' ἡμᾶς τῶν ἐντῶν βασ
ges ꝛ suos bñficiorcs cruciē tollētes: nihil legitimū
σιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν ἐυεργέταις ὑφαρχινοῦντες, οὐδὲν γνήσιον
volūt ferre. nos ūt hoꝝ stultitia adducti:
βούλονται φέρειν. ἡμεῖς δὲ τῇ τούτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες,
ꝛ cū victoria aduenientes: ꝛ in egypti oīb⁹ gē
καὶ μετὰ νίκης διακομισθέντες, καὶ εἰς τὴν αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἐπ
tib⁹ humanitē occurrētes: vt decebat fecim⁹. in ūt
νεσιν φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐποιήσαμεν. ἐν δὲ
his erga hoios ciuilē nationis cū eis oblionē male⁹ oīb⁹ notifi
τούτοις πρὸς τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασιν γνωρίσ=
cātes: obq̄ societatē. ꝛ creditos cū simplici=
ζοντες, διότε τὴν συμμαχίαν. καὶ τὰ πιστευθέντα μετὰ ἀπλό
tate ipīs apīcipio ifinitos reos audītes mutare:
τητος ἰδίοις ἀριθμοῖς ἀπεράντοις πράγμασιν ἐναλλοιῶσαι,
nos ἀνθρώπους ἀρχὴν μυρίοις πράγμασιν ἐναλμήσαντες ἐξαλλοιῶσαι,
ꝛ participes semp sacerdotū cōstituere voluim⁹: ꝛ iure ciuita
καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταστῆσαι ἐβουλήθημεν, καὶ πολιτεί
tis eos alexādrinos⁹ dignari. illi ūt cōtrariā sperātes:
ας ἀνθρώπους ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι. οἱ δὲ τοὐναντίον ἐκδεχόμενοι,
ingenita malignitate honestū repellētes semp ūt in
καὶ τῇ συμφύτῳ κακοηθείᾳ τὸ καλὸν ἀπωσάμενοι, διατελοῦσι δὲ εἰς τὸ
malū ꝓni: nō solū respuerūt inhonoratā poli=
φαῦλον ἐκτείνοντες, οὐ μόνον ἀπεστρέψαντο τὴν ἄτιμον πολιτεί=
tā: sed ꝛ abominant verbo q̄s ꝛ tacite in tpis paucos
αν, ἀλλὰ καὶ βδελύσσονται λόγῳ καὶ σιγῇ τοὺς ἐν ὀλίγοις ὀλίγους
erga nos legitime dispositos: semp suspicātes ob infa
πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, παρικασα ὑφορᾶσθαι διὰ τῆς δυσ
matā vitā cito nos dissipaturos officia
κλείας τοὺς ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταστρέψαι τὰ καθήκοντα
recta. obq̄ ꝛ cōcepturis optime ꝓsunt: hoc in omnib⁹
μενα. διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πιστευθεισῶν, τοὺς κατὰ πάντα

dissentire a nobis modis: t puidēteo ne forte subito po=
δυσνοεῖν ἡμῖν τρόπον, καὶ προνοούμθοι μήποτε αἰφνιδίου με=
stea tumultu instāre nobis impeos hos ad ter
τέτθεται παραχὴς ἐπιφάσις ἡμῖν τοὺς δυσεβεῖς τούτους κατὰ τῶ
gus p̄fectos t barbaros habeam⁹ hostes: iussi=
του προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους, πρίστε τάχα
mus simul vt notificata erit epistola hec: eadē hora habitā
μεν ἅμα τῶ πρέπειν τὴν ἐπιστολὴν τυθῆ, αὐτοὺς τοὺς ἐντιμω=
tes cū vxoib⁹ t filijs cū cōmunelia t supplicio mit=
θέντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀπο=
tere ad nos in vinculis ferreis vndiq; cōclu
σεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐν δεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισ=
sos: ad inmedicabilē t ignominiosā decentē inimicis cedē.
μένους, εἰς ἀνάκρισιν καὶ δυσκλιᾶ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.
his cū simul punitis: putam⁹ in futurū tem
τούτων ἐκφόμου καλαβθέντων, διεκφαιθήσεται τὸ λοιπὸν χρό
pus p̄fecte nobis res in bono statu t optima dispositiōe
νον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσταθείᾳ καὶ βελτίσῃ διαθέσει
constituti iri. dicēsq; ait ,precerit aliquē indecoꝝ a se=
κατασκέψασθαι εἴ τι ἄρα σκιπάσει τινὰ τῶν Ἰουδαίων ἔτι τὸ γῆρας
ne vsq; ad pectꝰ vsq; ad lacrēas: turpissimis tormētis pu=
οὖ μέχρι νεωτέου μέχρι τῶν ὑπομασίων, ἀρχίσας βασάνοις ἔτι
nict cū tota domo.nūciare ait q̄ volnerit: obid
τυμπανιθήσεται παρεικὸς μηνύειν δι τὸν βουλόμενον, ἐφ᾽ ᾧ τὴν
substātiā incidētis in penā accipiet: etiā de re=
οὐσίαν ἥμισυ τοῦ τοιούτου ὑπὸ τὴν ἐνοῦσαν λάφυραν, καὶ ἐκ τοῦ βασι
gali pecunia drachmas duomille: t libertate coronabi=
λικοῦ ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας στεφανωθή
tur. eius ait loc⁹ vbicūq; deprehēsus fuerit cuius occultaꝝ iu
σεται.πᾶς δὲ τόπος οὗ ἐὰν φωραθῇ ὁ σύνολος σκεπαζόμενος ἢ συ
dex: laccessibilis t ignis cōbusꝰ fiat: t toti mortali nature
δᾶιος, ἄβατος καὶ πυρίφλεκτος γενέσθω, καὶ πάσῃ ἑκατῇ φύσει
penit⁹ inutilis apparebit in sempiternū tēpus.t ideō epi=
κατὰ πᾶν ἄχρηστος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον.καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπι
stole tyrus sic scripsꝰ erat. cuius ait vbi innotuit hic
στολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο. πάντα δὲ ὅπου πρέποντα ἦ τοῦ
tussus: populare cōsentiēs est gētib⁹ cōiunctū cū
το τὸ πρόσταγμα, δημοτελὴς συνίστατο τοῖς ἔθνεσιν ἐυνοχία μετὰ
tribulationib⁹ t gaudio. tanq; inueterata eius diu
ἀλαλαγμῶν καὶ χαρᾶς. ὡσθ᾽ αἱ τῆς πρωκατειλημμένης ἀνοίας πά
in mēte: cū audacia nisi detēstrata inimicitia.
λαι κατὰ διάνοιαν,μετὰ παρρησίας νῦν ἐκφανοιδήσῃ ἀπεχθείας.
at iudeis incessabilis luctꝰ fuit t lugubris cū lachry
τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἄλυπον πένθος ἦν καὶ παθύδυρτος μετὰ δακρύ=
mis clamor cū gemitib⁹:inflāmato vndiq; ipor corde ge
ων βοὴ συναγμοῖς, πεπυρωμένης πάντοθεν αὐτῶν τῆς καρδίας ὅλο
mēnū insperatā subito eius illatā gni
φερομένων τὴν ἀπρεσδόκητον ἐξαίφνης ἀνοίας ἐπικρυθεῖσαν ὀλεθρί
tiē.que lex: vel vrbs:vel dōs eius habitabilis locꝰ:vel q̄ vic
ας.τίς νόμος, ἢ πόλις, ἢ τίς ὁ σύνολος ἀοίκητος τόπος, ἢ τίνες ἀγνι
plācta t luctib⁹ sup eos nō implebant: sic cū cā
αὶ κατηγοῦ καὶ γόων ἐπ᾽ αὐτοῖς οὐκ ἐμπιπλῶντο; οὕτω γὰρ μετὰ
acerba t imite alia ab his q̄ p ciuitatē ducib⁹ vna
πικρᾶς καὶ ἀνοίκτου ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν κρατηγῶν ὁμοε=
nimiter expellebant: vt ad externa supplicia etiā
θνικὸν ἐξαπεστέλλοντο, ὥστε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καὶ
alios inimicos: accipiētes ante oculos cōmunē misi
τοὺς τῶν ἐχθρῶν, λαμβάνοντες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἅπα
cordiā: t cōsiderātes incertū vite statū: placarēt eo=
σιν, καὶ λογιζόμενοι τὴν ἄδηλον τοῦ βίου κατάστροφήν, δάκρυσιν ἀν=
rū infelicē expulsionē. ꝑibat etiā senū multitudo canitie
τῶν τὴν τρισάθλιον ἐξαποστολὴν.ἤγετο γὰρ γηραιῶν πλῆθος πολιᾷ
coopertoꝝ ex senectute tarditate pedū incarnoꝝ puer
πεπυκασμένων τὴν ἐκ τοῦ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων ἀπα
sionis ipetu violēte oī pudore abigꝝ ad velocē abuten=
τρεπτῆς ὁρμὴ βιαίας ἀπάσης αἰδοῦς ἄνευ πρὸς ὀξεῖαν καταχρω
tiū itinerationē.q̄ ait nup ad vite cōmunionē cōingalē intraue=
μένων πορείαν. αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπελλυ=
rāt thalamū puelle: pro letitia suscipiētes luctꝰ: t pul
θῆναι πᾶσιν ἐπόθησε,ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους,καὶ κέ
uere vnguētatā mixtā habētes cesarie: aperte ait tuete:
ρει τὴν μυροβρεχῆ πεφορμθαι κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι,

plācta p hymeneis vnaniter incipiebāt:tanq; lacerate vera
ἑρῆνον ἀντὶ ὑμεναίων ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς ἐπαπαραγμθῆναι σκυλ=
tionib⁹ alienigenis.vincte āt populares vsq; ad in naue imis
μοῖς ἀλλοεθνέσι.δέσμιαι δὲ ὁμοσίαι μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμ
sionē trahebant cū violētia.ipēq; hanc cōiugeo laqueis loco coro=
βολῆς εἵλκυσεν μετὰ βίας.οἵτε τούτων συζυγίας βρόχοις ἀντὶ στέφα
nū fm ceruices implicati cū floccida iuuenili eta=
νον τοὺς αὐχένας περιπεπλεγμθοι μετὰ ἀκμαίας νεφελικῆς ἡλικί
te: pro cōuiuio t adolescentili otio reliquos
ας,ἀντὶ ἐυωχίας καὶ νεωτερικῆς ἐπιμελείας τοὺς ἐπιλοίπους τῶν
nuptiaꝝ dies in luctib⁹ trāsegerūt:ad pedes tā mortē viden
γάμων ἡμέρας ἐν πένθεσι διῆγον, παρὰ πόδας κλαίοντες ἀδικηθέν=
tes posita. abducebant āt feraꝝ more tracti vinculoꝝ fer=
τες κείμενον.κατέχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσ=
reoꝝ necessitatib⁹. hi qdē trāstris nauib⁹ adigi
μενες ἀνάγκαις.οἱ μὲν τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσκλωμθέντες τοὺς
collis: illi āt fm pedes insolubilib⁹ cōstricti pedicis:
τραχήλους,οἱ δὲ τοὺς πόδας ἀφύκτοις κατασφαλισμένοι πέδαις,
ité t desuper dēsa tabula impositā. vt vndi
ἔτι καὶ τῶ καθύπερθεν τυκτῶ σανιδώματι διακειμθώδεσι πάν
q; obtenebrati oculis: vitā insidiatoꝝ in omni
τοθεν ἐσκοτισμένοι τοὺς ὀφθαλμούς,ἀγωγὴν ἐπιβούλων ἐν παντὶ
nauigatione acciperēt. hic āt ad dictū nauigii
τῶ καταπλω λαμβάνωσι.τούτων δὲ ἕνεκα τὴν λεγομένην χιδίαν
actio t nauigatione traiecta: sicut fuit sanci=
ἀχθέντων καὶ τ παράπλου περανθέντος,καθὼς ἐνδιεσταλμένον
tum a rege: iussit eos in ante ciuitatē hippo
μθον τῶ βασιλεῖ, παρεστάξειν αὐτοὺς ἐν τῶ πρὸ τῆς πόλεως ἱππο
dromo castra figere ingēti existēte mētura: t ad
δρόμω παρεμβαλεῖν ἀπλέτω καθεσῶτι περιμέτρω, καὶ πρὸς
manifestū opprobriū valde oportuno existēte cēlꝰ p
παρασκευασμένον ἄγαν ἐυκαιροτάτω καθεσῶτι πᾶσι τοῖς κα
gētib⁹ in ciuitatē: t ab his ad regionē
τοικιουμθέοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν
proficiscentib⁹ ad pegrinationē.vt nec⁹ exercitui ei⁹ cō=
στελλομθέοις πρὸς ἐκδημίαν.πρὸς τὸ μὴ δι τῆς δυνάμεσιν αὐτ κα
mūicatiōe:nec⁹ cibo dignarēt nutrio. postq; āt hoc fac
τωθεῖν,μὴ δι τὸ σύνολον καταξιῶσαι περιβόλων.ὡς δι τοῦτο ἐγε
tū est:audiēo ciuitatis cōtribules clam egredientes
νέτην,ἀκούσας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοεθνεῖς κρυβῆ ἐκπορευομθέους
frequētius lugere ignominiosā fratrū miseriā:
πυκνότερον ἔκπυθέσθαι τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀδελφῶν πολυπραγμοσύνῃ,
iratus iussit t his simul eodē modo diligēter
ὀργισθεὶς προστάξει καὶ τούτοις ὁμοῦ πάντα τρόπον ἐπιμελῶς
sicut illis facere: nō diminutio fm vllā modū illo
ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μὴ λειποψυχθέντας κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκεί
rū supplicio: describi āt oē gen⁹ ex nomine. nō cēn
νων τιμωρίας,ἐπιγραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξονόματος. οὐ γὰρ
ante paulo demonstrauī opez laboriosum fr
τὴν ἐμπροσθεν βραχὺ προδιδηλωθεῖσαν τῶν ἔργων κατάστασιν λα
uisse: tortos āt denūciatio tormēto ad finē dele
τρείαν,φυβλωθέντας δὲ παρεγγυηθέντας αἰκίας τὸ τέλος ἀφανί
re vni⁹ sub tēpus dici. facta est qdē igit hec
σαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας. ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τούτων
descriptio cū acerba festinatiōe t ambitiosa assēsio
ἐπιγραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ φιλοτίμου προσεδρεί
ne ab ortu solis vsq; ad occasū: inexpediū accipiēs
ας ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δύσεων,ἀνύτου λαμβάνουσα τὸ
finē ad dies quadraginta. maxime āt t cōtinue rei
τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα.μεγάλως δὲ καὶ θυμικῶς ὁ βασι
gaudio repleꝰ: cōuiuia in oībus idio=
λεύς χαρᾶ πεπληρωμθος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν ἐθνῶ
lis cōstitutēs errāte vltra veritatē mēte t pro
λων συνισάμθος πεπλανημθέν πόρρω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βε
fano ore: ipa qdē multa t nō potētia eius loqui vel ca
βλάφομαι,τὰ μὲν κωφὰ καὶ μὴ δυναμθέα αὐτοῖς λαλεῖν κἀρὰ
ritiari laudāo: in āt maximū defū nō decētia loquēo. posit
γειν,ἐπαινῶν,εἰς δὲ τὸν μέγιστον θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλῶν.μετὰ
āt predictū tēporis intermissū nūciauerūt scri=
δὲ τὸ προειρημένον τ χρόνου διάκημα προσκύνουντο οἱ γραμμα=
be regi: nō vltra posse iudeoꝝ descriptionē
τεῖς τῶ βασιλεῖ, μαίτι ἰσχύειν τὴν τῶν Ἰουδαίων ἐπιγραφὴν

fieri ꝓpter immēsam eox̄ mltitudinē: quā essent in
πωεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρησιν αὐτῶν πλεονεξίαν, καὶ πᾶσιν ἕτοιμον κατὰ
regione plures adhuc hi dē adhuc exā=
τὴν χώραν τῶν πλείστων ἔτι, τῶν μὲν κατὰ τὰς ἰδίας ἔτι συνισκώ=
tes: hi āt in loco: tāq̄ impossibile exīstēte oīb⁹ in egy=
των, τῶν δὲ κατὰ τόπον, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος πᾶσι τοῖς ἐπὶ δι=
pto ducib⁹. minante āt ipīo eurī tāq̄ domi
νατῶν τραχηλίσαντος. ἀπειλήσαντος δὲ αὐτοῖς σκληρότερον ὡς διδωρο
corruptis ad machinatōes fuge: cōegit manifēstē ipīm circa
κοπηθέντες εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνίεν σαφῶς αὐτὸν περὶ
hoc paruisse dictis⁹ cū demōstratiōe: t chartā tā
τοῦτ πεισθῆναι λεγόντων μετὰ ἀκριβείας, καὶ τὸν χαρτηρίαν κόπ=
t scriptorios calamos in dīb⁹ vtebant defecisse. hoc āt
καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους ἐν οἷς ἐχρῶντο ἐκλελοιπέναι. τοῦτο δὲ
erat opatio auxiliātis iudeis e celo ꝓuidētie inst
ἦν ἐνέργεια τῆς ἀβασιλεύτου τοῖς ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνι=
ate. tūc vocans hermonē ꝓpositū elephātor
σχύου. τότε προσκαλεσάμενος ἑρμωνα τὸν πρὸς τῶν ἐλεφάντων
cure: graui plen⁹ ira t idignatōe oino insertibi
ἐπιμελείᾳ, βαρείᾳ μεμισωμένος ὀργῇ καὶ χόλῳ κατὰ πᾶν ἀμετάθε
lis: iussit in sequēti die abūdantib⁹ pugnis thu
τος, ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐπιφερομένην ἡμέραν δαψιλέσι δράκεσι λι
ris t vino multo puro oēs elephātos pota=
βανωσῦ καὶ ἕνεκα πλείονι ἀκράτῳ ἄπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτί=
re: q erāt numero cētenti. t eferatos poculi
σαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν διακοσίους. καὶ ἀγριωθέντας τῇ τ πόμασος
nimia sub ministratiōe: adducere ad occursum mortis indeo=
ἀφειδῶς χορηγίαν, εἰσαγαγεῖν πρὸς συνάντησιν τ μέρους τῶν ἰουδαί=
rū. ille dē hec iubēs: versus est ad cōuiuiū cōgregā
ων. ὁ μὲν τάδε πρὸς ἑαυτὸν, ἐτρέπετο πρὸς τὴν ἐνεργείαν συναγαγὼν
tes maxime ex amicis t exercitu odiose habētes cōtra
τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς
indeos. at elephātor ꝓpositi⁹ precepit apte hermō
τοὺς ἰουδαίους. ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὸ προσαγὲν ἀπροφάτως ἕρμων
adiplebat. atq̄ ad hec inistri ad vesperā excitos
συνετέλει. ὅτι πρὸς ἑαυτοῖς λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες
miseros ligabāt man⁹: t reliq̄ machina
τὰς τῶν παλαιστῶν ἐδέσμευον χεῖρας, τὴν τελευτὴν μηχανῶν
bant circa eos securitatē: nocturnū existimāteo fimt acceptura gē
τὸ περὶ αὐτοὺς ἀσφαλείαν, ἐντυχὸν δ᾽ ἐφάπτειν ἐμοῦ λαβέσθαι τὸ φῦ
tem termini mortis. q āt oi ꝓtectione destituti videbant esse
λον πέρας τῆς ἐλευθερίας. ἃ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι διακυῦντες εἶ
gīb⁹ iudei: ꝓpt vndiq̄ oppeimentē eox̄
ναι τοῖς ἔθνεσιν ἰουδαῖοι, διὰ τὴν παντοίαν περιέχουσαν αὐτοὺς
cū vinculis necessitatē: oipotentē dīm t oīs potē
μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην, τὸν παντοκράτορα κύριον καὶ πάσης δυνά=
tie dominantē: mīsericordē deū eox̄ t patrē: incessabili
μεως δυναστεύοντα, ἱλασμάτειν αὐτῶν καὶ πρᾳΰ, δυσκατάπαυστον
voce oēs cū lachrymis inuocauerāt: oītes quod cōtra se
βοῶν πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο, δεόμενοι τὸν κατ᾽ αὐτῶν
cōcutere cōsiliū impiū: t liberare eos cū magni=
μισηρίψαι βουλὴν ἀνόσιον, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλο=
fica apparitione ab ea q̄ erat ad pdeos in ꝓpinqu mortē. hoc δὲ
μείους ἐπιφανείας ἐκ τ παρὰ πόδας ἐν ἑτοίμῳ μέρους. τούτων μὲν
assidue supplicatio aīcōdit in celū. at hermō immites
ἐνδελεχὴς ἱκετηρία ἀνέβαινεν εἰς οὐρανόν. ὁ δὲ ἕρμων τοὺς ἀπλήστους
elephātos potūs repletos vini abūdāti
ἐλέφαντας ποτίσας πεπληρωμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς
subministratiōe t thure saturatos: mane ad
χορηγίας καὶ τοῦ λιβάνου μεμεστωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν
aulā affuit: de his nūciare regi.
αὐλὴν παῆν, τὰ περὶ τούτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.
at a seculi ipīo creatiōne bonā in nocte t die
ὁ δὲ ἀπ᾽ αἰῶνος χρόνου κτίσματα καλὰ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ
cōcessim ab eo q̄ gratificat oīb⁹ q̄b⁹ ipe vult
ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ χαριζομένου πᾶσιν οἷς ἂν αὐτὸς θελήσῃ
somni ptem misit ad regē. t dulcissimo t ꝓfūdo cōpie
ὕπνου μέρος ἀπεστάλη πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ κοίτῃ καὶ βοσκῆ κατε
hensus ē oratione dīi: iniquo dē ꝓposito valde frau
χέθη τῇ ἱερείᾳ τ διανόημα, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ διεσ
dat: at ab irrenocabili cogitatiōe maxime decept⁹. at
φαλμένος, τοῦ δὲ ἀμεταθέτου λογισμοῦ μεγάλως διεψευσμένος. ἅτε δὲ

iudei ꝓsignatā horā fugientes: sanctū laudabāt
ἰουδαίοις τὴν προσκαιρεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον κύριον
deū fūs. t ipm orabāt facilē: demōstrare magnipote=
αἶνον αὐτῶν. καὶ πάλιν κρίσιν τὸν ἐναλλαγὸν, δίκαιαν μεγαλο=
tie ei⁹ man⁹ potestatē gentib⁹ sugbis. media exīste āt
πείας αὐτοῦ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερκρεμάσης. μεσούσης δὲ
tā decima hora fermēq̄ ad excitandū cōsitus⁹ erat: subi=
τῆς δεκάτης ὥρας χειδὼν, ὁ πρὸς ταῖς κλήσεσι τεταγμένος, ἀρχό=
to vocatos vidēs: pupugit accedens regē. t vix
ντος τοὺς κλητοὺς ἰδὼν, ἔνυξε προσιὼν τὸν βασιλέα. καὶ μόλις
excitās: nūciauit cōuiuiū tpo tā ꝓcurrere:
διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμποσίας καιρὸν δεῖν παρατρέχειν
de his mōnē faciens. qnē rex repu=
τε, τὸν περὶ τούτων λέγον πεισόμενος. ὃν ὁ βασιλεὺς λογισά=
tās t versus in cōuiuiū: iussit eos q̄ venerāt
μενος καὶ τραπεὶς εἰς τὸν τόπον, ἐκέλευσε τοὺς παραγεγονότ᾽
in comunitū coenā accūbere se. quo t facto: hos
εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτ᾽. οὗ καὶ θρυλλουμένου, πα
tabāt in cōuiuiū dedāteo ꝓcipue: ꝓcubāt cōuiuiū summe
ρεῖτο εἰς ἐυωχίαν δόντας ἑαυτούς, τὸ παρὸν τῆς συμποσίας ἐπιτολυ
celebrātes in letitia cōsumere ptem. lōge āt pe
γιγαρομένους εἰς ἐυφροσύνην κατενεῖδε μέρος. ἐπιτελεῖν δὲ πρὸ
cedente cōuiuio: hermonē accersens rex:
βαινούσης τῆς ὁμιλίας, τὸν ἕρμωνα μετεπεμψάμενος ὁ βασιλεύς,
cū acerba cōminatōe interrogauit: quā ob causam pmissi sint
μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας ἐκέκριντο
indei ꝓsentem die sanguinē. tpo āt nūciāte
οἱ ἰουδαῖοι τὴν παροῦσαν ἡμέραν παρεβεβιωκότες. τ δὲ ὑπνωλέξαν
nocte iussionē ad finē ꝓduxisse: t amicis ei⁹
τος τυχὸν τὸ προσαγὲν ἐπὶ τέλος ἠγωνίαν, καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ
testimoniū phibentib⁹: crudelitatē peiorē phalaridis habēs dixit:
πρεσμαρτυρησάντων, τὴν ὠμότητα χείρονα φαλαρίδος ἐγκεῖσθαι φῶ,
hodierno somno gām habere eos. sine delatione āt ad
τῶ τῆς σήμερον ὕπνω χάριν ἔχειν αὐτούς. αὐτηρότερος δὲ εἰς τὴν
ventuꝝ die similiter ꝓpara elephātos
ἐπιτέλλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τοὺς ἐλέφαντας
ad sectesiū iudeoꝝ pditiem. cū dixisset āt rex:
ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων ἰουδαίων ἀφανισμόν. ἐπότιζος δὲ τ βασι=
vtro oēs cū gaudio ꝓsentes simt collau
λέως, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ἐμοῦ συναυ
dātes: in ꝓpriā domū vnusq̄q reuersi sūt.
λίσαντες, εἰς τὸν ἴδιον ἴδιον ἕκαστος ἀνέλυσε. καὶ οὐχ οὕτως
in somno cōsumpserāt tpo noctis: q̄ in
εἰς ὕπνον κατισχύσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκτός, ὡς εἰς τὸ
olimodas excogitādo miseri⁹ existimatio illusiones.
παντοίους μηχανᾶσθαι τοῖς παλαιστῶρις δοκοῦσιν ἐμπαγιμούς.
diuū āt gall⁹ cānauerat matutin⁹: t bestias cū armassēt her
ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκέκραξεν ὄρθριος, καὶ τὰ θηρία καθωπλικὼς ὁ ἕρ
mō in magno poticu expectabat: q̄ āt p ciuitatē mltitudo
μων ἐν τῷ μεγάλῳ πατρισύλῳ θηκίτης, τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλήν,
cōgregata erat ad miserandū spectaculū expectās aurorā
συνήθροιστο πρὸς τὴν διαφθορὰν θεωρίαν προσδοκῶντα τὴν ἡμέραν
cū anditate. at indei in indissibili animo suspēsi tpe:
μετὰ παρρησίας. οἱ δὲ ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμετεγκλήτως χρόνον
mlthiachyma supplicatiōe i cāticis lucuosio rendāteo man⁹ in
πολυδάκρυον ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν
celū oēbāt maximū deū: itex eis auxiliari dicui. nōdū
οὐπω ἐδύετο τ μεγίστου ἄστρου, πάλιν ἀνοῖξαι βοᾶσαι συντόμως. οὕτω
āt solis radij spargebant: t rege amicos excipien=
δὲ ἡλίου βολαὶ κατεπείροντο, καὶ τ βασιλέως τοὺς φίλους ἐκδεχομέ
te: hermō adstās: vocabat ad exitū ostendens volū
νου, ὁ ἕρμῆ παρασὰς, ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον ὑποδεικνύων τὸ πρό=
tatē regis in ꝓpatu esse. ille āt cū ꝓcepisset
θυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι. τοῦ δὲ ἀποδεξαμένου
t obstupuisset in iniquo exitu: oīno ignotā
καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῷ παρανόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πᾶν ἀγνω
tia detent⁹ querebat: q̄ causā obdū hoc il=
σίᾳ κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ᾽ οὗ τοῦτο αὐ=
li cū festinatiōe cōfecti est. hoc āt erat opatio dicto
τῷ μετὰ σπουδῆς τετέλεσται. τοῦτο δὲ ἦν ἡ ἐνέργεια τοῦ παν
rū dominātis deī: eox̄ q̄ pri⁹ illi excogitata facerāt oblitionē
τὸ διαστενύοντος θεοῦ, τῶν πρὸ αὐτῶ μεμηχανευμένων λοιπὸν

in mēte ponētis. nūciauit hermō τ oēs ami
κατὰ διάνοιαν ἐπιτάξοντος. ὑπὸ δὲ ἡγνοεῖτο ὁ ἕρμων καὶ πάντες οἱ φί=
ci: ferao τ exercit⁹ patoo esse rex fm nūl
λοι, τὰς ἰκρίας καὶ τὰς δυνάμεις ἡτοιμάζετο Βασιλεῖ κατὰ τὴν σὴν
institō ,ppositū. ille āt in dictis repletꝰ grauī ira: eoꝝ
ἐκπλῆξιν προῆκτο. ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ἐνθέοις πλημμελεῖς βαρεῖ χόλῳ, διὰ τὸ
circa hec ,puidēcia dei disp̄ius fuisset oēs eꝝ cogitatꝰ: intu=
περὶ τούτων προνοία θεοῦ διηκεδάζετο τῶν αὐτὸ τὸ νόημα, ἐνατενί=
eno cū minio dixit. ꝗđt parēteo affuerūt aut filioꝝ filij:
σας μετὰ ἀσφαλείας εἶπεν. ὅσοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι,
hunc bestijs ferocibꝰ pauerūt abūdantē cibū pro irrepchē=
τοῖς θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασαν διαφυλὴν εἶναι ἀντὶ τῶν ἀνεγκλή=
sibilibꝰ mihi τ mansoribꝰ meis p̄ce ferētibꝰ cōtinuā firmā fi=
των ἐμοὶ καὶ πρηγόνοις ἐμοῖς ἐπιφερομένων ὁλοχερῆ βεβαίαν πί=
dē emīnēter indeis. ꝗđ fidē nō ob simꝫ educatiōis amorē
στιν ἐξόχως Ἰουδαίων. καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας σφῶν
τ necessitatis: vita pro hiꝭ ꝑuare deberēs. sic hermō inspera
καὶ τῆς χρείας, τὸ ζῆν ἀντὶ τούτων ἱερεύσιν. οὕτως ὁ ἕρμων ἀπροσδό=
tam piculosam sustinuit cōminationē. τ aspectu τ vul
κητον ἐπικίνδυνον ὑπεκίνησεν ἀσφαλῆ. καὶ τὸ ὁρᾶσθαι καὶ τῷ προσώ=
tu turbatꝰ est. vnusquisq; āt amicoꝝ cū tristitia erubescebāt: cō
πῳ συνεσκληκὸς καθεῖς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρίνοντο, τοὺς συ
gregatos dimisserūt quēlibet ad ꝓpriū negotiū. ipi q̄ in
νηρεισμένους ἀσπάσαντες ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀσχολίαν. οἵ τε Ἰουδαῖοι
dei ea q̄ a rege audiētes: illustrē dēū dīm
δαίου τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ θεὸν κύριον
regē regū laudabāt: τ hanc opē ab eo cōse
βασιλέα τῶν βασιλέων ἤνουν, καὶ τῆς δὲ τῆς βοηθείας αὐτοῦ τυγχά=
cuti. fin āt hec legeo rex cōstitutō rursus
νοντες. κατὰ δὲ τοὺς τοὺς νόμους ὁ βασιλεὺς συγκαμόντος πάλιν
conuiuiū: ad lenitā verti hortabat. at hermo
τὸ συμπόσιον, εἰς ἐυφροσύνην τραπῆναι παρεκάλει. τὸν δὲ ἕρμων=
nē adiuuāo cū minio dixit. quotiēs tibi oportet de
να προσκαλισάμενος μετὰ ἀσφαλείας εἶπεν. ποσάκις σοι δεῖ περὶ
hiꝭ ipis imperare infelicissime? elephātos adhuc τ nūc
τούτων αὐτῶν προστάττειν ἀλιώπατε; τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν
arma in crastinū ad iudeoꝝ ꝓmptē. at
καθ' ὅλεσιν εἰς τὴν ἄυριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν. οἱ δὲ
simꝫ diligētes cognati cōstantē mentē ei⁹ admirātes: ꝓpu
συναγαπεῖσθαι συγγρεῖς τὴν ἀραῖαν διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προ
lerūt hec. rex: vīg quo tāꝫ insensatos nos tem=
τέφερον τὰ δὲ. βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγους ἡμᾶς διατρίβεις;
tas: iubēs tū tertio cos detere: τ iteꝝ in
ξεις, πρόσταξον καθ' ἕκαστον τρίτον αὐγοὺς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν
rebus ex mutatione reuocāo atē sancita? quoꝝ gra
πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀνακύψαν τὰ σοὶ δόξαντα, ὡς χαρὶν ἡ
ciuitas ob expectatōez tumultuāt. τ adiuncta cōuersionibꝰ: tū
πόλις διὰ τὴν προσδοκίαν ἐχλεῖ. καὶ πλησύουσα συρροφᾶς, κάθ'
τ periclitat̄ sepe diripi. vade in oīb⁹ phala=
καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπαθῆναι. ὅθεν ὁ κατὰ πάντα φάλα=
rio rex implēt⁹ inscitia: τ factao ad cōsi=
ρις βασιλεὺς ἐμπλησθεὶς ἀλογισίας, καὶ τὰς γενομένας πρὸς ἑκά=
derationē iudeoꝝ in ipo mutationeo aie nihili esti
στοτε τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς παρ' οὐδὲν κε=
mās: nō iniciatū firmiter insurādū determinās: hos ꝺđē sine
γούμθους, ἀτελέσαντον βεβαίως ὅρκον ὁρισάμθος, τοὺς μὲν ἀνυπερ
dilatione missuꝝ in lferni in genib⁹ τ pedib⁹ ferarū punitos: du
θέτους πέμψειν εἰς ἅδου ἐν γόνασι καὶ ποσὶ ἠρίων κλισμένους, ἐπι
cenē exercitū āt cōtra indeā solo equatā igne τ hasta po=
στρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἰσοπέδου πυρὶ καὶ δόρατι ἐκσε
sinuꝝ velociter: τ inaccessibilē illoꝝ nobio tēplū igne ,pstratū velo
θῆναι διατάχους. καὶ τὸν ἄβατον αὐτῶν κλιῶ ναὸν πυρὶ πρησία τά=
citate ꝓficientū illic sacrificia in eē tpo cōstitu
χει τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίας εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον κατασκή=
tuꝝ. sic leti discedētes amici τ cognati cū
σειν. τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγγρεῖς μετὰ
fide: dispositū: execrat⁹ in opportunissimis locis
πίστεως, διέπεσον τὰς δυνάμεις ἐπὶ τοὺς ἐυκαιροτάτους τόπους
ciuitatis ad obseruatōez. at elephātoꝝ ꝓpositꝰ ferao ferme vt sic
τῆς πόλεως πρὸς τήρησιν. ὁ δὲ ἐλιφαντάρχης τὰ ἠρία χειδὸν ὡς εἰ
dicā in opus insanū adducēs: odoratissimis poculis vino
πεῖν εἰς κατάκημα μανιώδης ἄγνοχώς, ἐυοδισάγοις πόμασιν οἴνῳ

thure cōmixto horribiliter patao ꝓparationibꝰ circa aurorā:
λελιβαμμένῳ φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς περὶ τὴν ἕω,
ciuitate iā multitudinibꝰ innumerabilibꝰ in hippodromo ple
τῆς πόλεως κάθ' ὅλων ἀναριθμήτοις κατὰ τὸ ἱπποδρόμου κα=
na: intrāo ad aulā ad cōstitutū: incitanꝫ
πεμπεσωμένης, εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμθον, ὥστε τὸν
regē. ille āt ira grauī implēo impiā mentē: omni
τὸν βασιλέα. ὁ δὲ ὀργῆ βαρεῖα γεμίσας δυσεβῆ φρένα, πάντι τῷ
mole cū ferio exiuit: volēo immiti coede τ
βαρέι σὺν τοῖς ἐκρίτοις ἐξώρμησι, βουλόμθος ἀτρώτω καρδία καὶ
pupillis oculoꝝ aspicere laboriosū τ miserā ꝑe
κόραις ὀφθαλμῶν ἰδεσθαι τὸν ἐπίπονον καὶ πελαίτωρον τῶν προ
dictoꝝ subuersionē. iā δὲ elephātoꝝ egredientiū circa po=
σεισμεμμένων κατὰ ῥοφὴν. ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων περὶ τὸ
tā τ subsequētio armati exercit⁹: et multitudinis iti=
λον καὶ τῆς συνεπομένης ἱππέως δυνάμεως, τῆς τε πλήους πο=
nerio pulueꝝ videtēs: τ horisonū tumultū audiētes in
ρείας κονιορτὸν ἰδόντες, καὶ βαρυηχῆ ῥόμβον ἀκούσαντες, οἱ Ἰουδ=
dei: vltimū vite momētū ipīo illud existimātes esse finē
δαῖοι, ὑπὲρ τὸν βίου ἕκαστον αὐτοῖς ἐκείνην δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς
misertime expectatiōis: ad miseratōez τ lucē versū: oculaban
ἀλιωτάτης προσδοκίας, εἰς ἕυχην καὶ γόους τραπέντες, κατιφί=
tur se ad inuicē cōpliciti cognatio in col=
λουν ἀλλήλους περιπλεκόμθοι τοῖς συγγθέσιν ἐπὶ τοὺς τραχή=
la ꝓcumbētes: parētes filijs τ matres puellis. alie āt
λους ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μῆτρες νεάνισιν. ἕτεραι δὲ
nupgenitoo ad vbera habētes lactes vltimū fugētes lac. at
νεογνὰ πρὸς μαστοὺς ἔχουσαι βρέφη τιλευταῖον ἕλκοντα γάλα. εὖ
q̄ τ pu⁹ cio facta auxilia de ce
μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἱκετηρίδας αὐτῶν γιθμμένας ἀτιλήφεις ἐξ οὐ
lo cognoscētes: pronoo vnanimiter ꝓiciētes se ipēo τ in
ρανοῦ συνεδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἰκετηρίους καὶ τὰ νή
fantes amouētes ab vberib⁹: clamauerūt voce magna valde:
πια χωρίσαντες τῶν μαστῶν, ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα,
vniuersi principi supplicātes: misereri cū apparitiōe
τὸν τῆς ἁπάσης δυνάμεως ἱκετεύοντες, διατρέφαι μετὰ ἐπιφανείας
eoꝝ iā ad portas mortis cōstitutoꝝ. eleazar⁹ āt ꝺđē vir
ἀγκὼς κάθ' ὑπὸς πύλας ἅδου καθεστῶτας. ἐλεάζαρος δέ τις ἀπὸ
insignis eoꝝ ꝺđē ex regione sacerdotū: i senectute eximē
ἐπίσημος τῶν ἐκτὸς τῆς χώρας ἱερέων, ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν
iā fortis⁹: τ oi q̄ sin vitā virtute ornat⁹: coo q̄
κάθ' ἑλλογχώς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς
circa se cōpetētes senioreo ab inuocādo sanctū deū:
περὶ αὐτὸν καταστείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον ὄν',
oranit hec. rex magnipotēs: altissime: oēs
προσηύξατο τάδε. βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ θεέ,
oēm gubernās in mificoedijo creaturā: inspice in abrahā
τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν ἐπιεικείᾳ κτίσιν, ἔτι δὲ ἐπὶ Ἀβραὰμ
semē: in sanctificāi filioo iacob: partio sanctificate tue po
σπέρμα, ἐπὶ ἡγιασμένου τέκνα Ἰακώβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λα
pulū i pegrina fra pegrinū iuste penitē pater. tu pharaonē abūdantē
ον ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἐπιβλυόμενον υἱῷ. σὺ φαραὼ πλησύοντα
curriḇ⁹ olim egypti hui⁹ ꝓncipē subiectū immiti aua
ἅρμασι τὸ πρὶν αὐχοῦντος τοῦτος δυνάσκαι ἐπαρθέντα ἀνοίκτῳ θρά
cia τ lingua magniloqua: cū supbo exercitu mari vin=
σει καὶ γλώσκῃ μεγαλορρήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ χρατίᾳ πεπαβρό
ctoo perdidisti: lucē ostēdeno mie ifract generi. tu in
χους ἀπώλισας, φίγγος ἐπιφανὲς ἐλίους Ἰσραὴλ ῥῆξι. σὺ τὸν ἀπε
mēlio exercitiḇ⁹ superbiente senacherib grauē assyrioꝝ re=
ρισμένοις δυνάμεσι γαυρωθέντα στεναχωρίμ βαρὺν ἀσσυρίων βασι
gē: lancea oēm subditā tā accipiētē terrā: τ ela=
λέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον κάθ' ἑλαβόντα γῆν, καὶ μετεωρι
tum cōtra sctām tuā ciuitatē: grauia loquentē supbia τ au=
δήσαντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ ὑπε
dacia: tu ꝺđē fregisti. manifestā demōstrās gētib⁹ multis tuā
σει, σὺ δέ ἐστε παρέσας. ἐκδικεῖν εἰωθὼς ἐπέσι ταχείαις τὸ σὸν
potentiā. tu in babylonia treo socios igni ani
κράτος. σὺ τοὺς κατὰ τὴν βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὸν φυ
tuā voluntarie tradētes vt nō seruirēt vanis: igni
σικὸν καὶ αὐθαιρέτως διδόντας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διὰ πυ
tū rectificāo caminū: liberalit vsq; ad capillū illesos: flāmā
ρὸς δρασίσας κάμινον, ἐρεύσω μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, φλόγα

olbus immittẽs aduersarijs. tu calliniso inuidie leo=
πᾶσιν ἐπισύμφας γοῖς ὑπεναντίοις. σὺ γὰρ βλασφημίας φόνου λέου
nib⁹ in terra piecti ferio cibꝰ damicle ad lucẽ reduxisti icolumẽ.
σι κατὰ γῆς ῥιφείσας ἀφορᾷ βορὰν δ' ἀσιτὰ εἰς φῶς ἀσήγαγες ἀσιτῆ.
et in mari educati in vẽtre ceti ionã liquescentẽ iecissti: ille=
τότε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους ἐωθὲν πεσόμενον ἀφθόνως, ἅπα
sum olb⁹ familiaribꝰ demõstrasti pf. t nũc maloꝝ ꝺteſtatoꝝ. mificoꝝ.
μαγον πᾶσιν ἐκείνοις ἀπέδειξας πρὸ καὶ νῦν μισοῦσι. πολυίλλει.
olim ꝓtectoꝝ. cito appare hioꝺ ex ifrael generꝝ
τῶν ὅλων σκεπαστά. τὸ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς ἐπὸ Ἰσραὴλ θέους,
ab ãt abominatio ſcelestis gẽnibꝰ afflictio. ſi ãt impietatiꝰ
ὑπὸ δὲ βδελυγμίων ἀνόμων ἐστὶν ὑβριστοδίας. εἰ δὲ ἀσεβείας
fm ꝓgrinationẽ vita nſa cõſtricta ẽ liberã nos ꝺe ini
κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐπέχθη, ἐυσαίθως ἡμᾶς ἐκ τὸ ἰχ⁹
micoꝝ manu: vt voluerio dãe perde nos morte. nõ va
ῥῶν χειρός, ὡς προῃρῆ δ' ἐασοτε ἀπόλεσεν ἡμᾶς μέρω. μὴ τοῖς μα
nio vana ſapienteꝝ benedicãt in dilectoꝝ
ταίοις οἱ ματαιόφρενες ἐυλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἀγαθωθέντων
ate ꝓditione ꝺicẽteꝝ: neq; ꝺeꝰ illoꝝ liberauit eos. tu ãt
σεν ἀπωλείαν λέγοντες, σὺ δὲ ὁ διὰ τῶν αὐτῶν ἐρρύσω τοὺς. σὺ δὲ
oẽm ſortitudinẽ t poteſtã habẽs oẽm ſepiternũ ſpice. miſe
ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ ὑπεροχὴν ἔχων ἔπασαι ἀλάστοι. νῦν ἐπιδὲ. ἐλεή
rere nſri q̃ p iniuriã iniquoꝝ iniuſtã e vita ſimouemur ad
σον ἡμᾶς τοὺς καθ' ὕβριν ἀδίκως ἀλόγιστον ἐκ τ ζῆν μισηθέντας ἐν
inſidiatoꝝ morte. admirent ãt gẽtes tã virtutẽ inuictã hodie
ἐπιβουλῶν τρόπων. πῶς ἕκαστον δὲ ἔθνη σὸν δύναμιν ἀνέκηρον σήμερον
venerãde: poteſtã habẽs in ſalnatõe iacob generis. oeat te oẽs
ἔντιμε, δύναμι ἔχων ἐπὶ σῴᾳ Ἰακὼβ θέους. ἐπιτεύθησι γὰρ πᾶν
multitudo infantũ t hoꝝ parẽtes cũ lachrymis. demõſtret
πλῆθος τῶν νηπίων καὶ ἐκ τούτων γενεῆς μετὰ δακρύων. διεχέτω
oibus gẽtib⁹ q̃ nobiſcũ eo ꝺñe: t nõ auertiſti fa=
πᾶσιν ἔθνεσιν ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ κύριε, καὶ οὐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσω=
cẽ tã a nobis. ſed ſicut ꝺixiſti: q̃ neq; in terra inimicoꝝ
πόν σου ἀφ' ἡμῶν. ἀλλὰ καλῶς εἶπας, ὅτι οὐδ' ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν
ſuoꝝ cryſtes cõtẽpſiſti eos: ſic adimple ꝺñe. at eleazaro
αὐτῶν ὄντων ὑπερεῖδες αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον κἀ. τ δὲ ἐλεαζάρου
deſinẽte tã ab oeatione: rex cũ ferio t cum=
λογίτης ἀρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς θυσίοις καὶ πᾶ
ni exercit⁹ horroꝛe fm hippocromũ adcrat.
τὶ τῶ τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆλθ.
t aſpicientes vident: valde in ceſtũ exclamauerũt: ꝺño vt t
καὶ θεωρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ
adiacentes cõtallos ſimſonãtes continuũ luctũ
τοὺς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχήσαντες ἅπασαν ἠχὼ διέμωνεν
facerẽt cõmuneꝛo exercitu. tãc gloſia. oꝝ
ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ. τότε ὁ μεγαλόδοξος. παντοκράτωρ
t verax ꝺeꝰ: oſtendẽs ſanctã ſuã facie: aperit ce=
καὶ ἀληθὴς θεός, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτοῦ πρόσωπον, ἀνέῳξε τὰς θύρας
li portas. a q̃b⁹ incyti ꝺuo terribiles aſpecta angeli deſcẽꝺe
τοῦ πύλας. ἐξ ὧν δὲ διαφανέντων δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβη
rũt manifeſti oib⁹ ꝓcrũ iudeis. t reſtiterũt. t exer
σαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς Ἰουδαίοις. καὶ ἀντέστησαν. καὶ τὸν σύτα
citũ hoſtiũ repleuerũt turbatione t timore: t imobilib⁹
μὸν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν παραχῆς καὶ φιλοῦ, καὶ ἀκινήτους
ligauerũt pedicis. t horroꝛe etiã regis coꝛp⁹ facũ eſt:
ἔδησαν πέδαις. καὶ ὑπόφρικον καὶ ὁ τοῦ βασιλέως σῶμα ἔφριξεν,
t oblimio audaciã eiꝰ graue cepit. t cõcerterũt de
καὶ λύπη ὁ θράσος αὐτοῦ ὁ βαρύθυμος ἔλαβε. καὶ ἀπέστρεψαν τὸν ἐν
ſtias aduerſãs cõſequẽtes armatoꝝ exercit⁹. t cõculcabãt il=
ρίπ ἐπὶ τοὺς συνεπομένους ἐνόπλους δυνάμεις. καὶ κατεπάτουν αὐ=
los t interficiebãt. t cõuerſa eſt regio ira in miam t
τοὺς καὶ ὠλέθριον. καὶ μετεστράφη τοῦ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς ἔλεος καὶ
lachrymas ꝓo ijs q̃ ꝓt⁹ a ſe excogitata fuerãt. audiẽs eſt
ὁ ἀκραιφνὴς ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανημένων. ἀκούσας γὰρ
clamoꝛe: t videꝝ ꝓnoꝝ oẽs in gẽtionẽ: la=
τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δα
chrymãs cũ ira amicio minabat ꝺicẽs. rege aburtimi=
κρύσας μετὰ ὀργῆς τοῖς φίλοις διεπελέγετο λέγων. παρὰ βασιλεύ
ni: t tyrãnoꝝ trãſgreſſi eſtis crudeliate. t nec ipſi vĩa
ετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι. καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν ὑμῶν
bñfactoꝛẽ conamini a ꝓcipatu tã t aia ſubmouere
ἐνεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς κλέπτειν καὶ τοῦ πνεύματος μισεῖν

clam machinãteꝝ q̃ nõ expediſt regno. ꝺo eos q̃ obti
λαίρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλείᾳ. τίς γοὺς κρα⁹
nuerũt nſre in ſide regionis munitiones: ꝺomo remo
τήσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰς τῆς χώρας ὀχυρώματα, τῆς ἐκείνης ἔτυ
uenio vndiq; ininſte cõgreganit huc ſdo eos q̃ a ꝓncipio beniuolẽtia erga
χήσας ἕκαστον ἀλόγως αἱρούμενον ἐκάθη, τίς γοὺς ἐξ ἀρχῆς εὐνοϊκὰς πρὸς
nos in oib⁹ ſuꝑant oẽs gẽtes: t q̃ laboꝛio
ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τοὺς χεί=
ſiſſima ſepe hoim ſuſceperũt pcula: ſic
ρίστους πολυειδεῖς ἀνθρώπων ἐπιδιδυμθέους κινδύνους, οὕτως
inꝺo implicuit ſuppliciꝰ ſolnite. diſſolnite iniuſta vin
ἀθέσμοις περιβαλεῖν αἰκίας; λύσατε. ἐκλύσατε ἄδικα δε=
cula. ad ꝓpria cũ pace ꝺimittite: ante facta
σμά. εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα
cuitanteꝝ. ꝺimittite filioꝝ oipotẽtis cele=
παραπεσάνθοι. ἐκλύσατε γοὺς υἱοὺς τ παγγενεάρχης ἐπουρα
ſtio ꝺei viuẽtis. q̃ a nſis vſq; nũc maioꝛib⁹ incolumẽ
νίου θεοῦ ζῶντος. ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τ νῦν προγόνων ἀπαράσπόλ
cũ glia ſtatũ exhibet nſris negocijs. ille
σον μετὰ δόξης ὑγιάζειαν παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν. ὁ
ꝺdẽ igit hec ꝺixit. ipi ãt in indiuiſibili tpe ſolnti: ſanctũ ſaluatoꝛẽ
μὲν οὖν ταῦτα ἔλεξεν. οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον σῆρα
ꝺeũ ſuũ ꝺñicebãt: nuꝝ morte cuadẽteꝝ. poſtea rex
θεὸν αὐτῶν ἐυλόγουν, ἄρτι γὰρ ἐκ παραγενόμενοι ἐπιφιγγάνοντες. εἶτα ὁ βασι
in ciuitatẽ reuerſus: ꝑfectũ reclinũſi acceꝛ=
λεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀποκαλλαγείς, γὰρ ἐπὶ τῶν προσόδων προσκαλε⁹
ſens: iuſſit vina q̃ t reliqua ad cõtinuũ neceſſaria
σάμθους, ἐκέλευσεν ὅπους τι καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς ἐυωχίαν ἐπιτήδεια
iudeis ꝑbere ad ꝺies ſeptẽ: iudicãs eos in quo loco
τοῖς Ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπ' ἡμέρας ἑπτά, κρίνας ἀνγοὺς ἐν ᾧ τόπῳ
putauerũt morte ſuſcipere: in hoc in letitia omni ſo=
ἔδοξαν γὰρ ὅλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν ὑφροσύνῃ πάσῃ σω
teria celebraꝛe. tũc q̃ pr⁹ cõtumelijs affectũi erãt t ꝓpe morte: poti⁹ ãt
τήρια ἄγειν. τότε οἱ πρὶν ἐπονείδιστα καὶ πλησίον ὄδου, μᾶλλον δ'
in ipa ambulauerãt: pro acerba t lugubri morte: cõtinuũ
ἐπ' αὐτῷ βιβαιούτις, ἀντὶ πικροῦ καὶ δυσαπόπτου μέρου, κάθωπα
ſalutare cõſtimãteꝝ: ad morte ipis t ſepulturã ꝺeputa
σωτήριον συσκιάθοι, γὰρ εἰς πᾶσιν ἀνγοῖς καὶ τάφον ἡγιασμέ
tũ loch tentoriis ꝺiuiſerũt pleni gaudio. finien=
νον τότον κλισίας κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμοσύνης. καταλήξαν
teꝝ ãt luct⁹ gemitoſũ cantũ: reſumpſerũt cantũ patriũ: ſaluatoꝛẽ
τες δὲ θρήνου παρόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ὠδὴν πάτριον. γὰρ σῆρα
t miraculoꝝ factoꝛẽ laudãteꝝ ꝺeũ. luctũ q̃ oẽm t gemitũ repel
καὶ τεραστιῶν ἀπόντες θεόν. ἐπιμωκύντι πᾶσαν καὶ κακὴν ἄπω
lentes: choꝛeas cõſtituerũt letitie pacifice ſignũ. eodẽmõ
σάμθοι, χορεὺς συνίσαντο ὑφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον. ὡσαύτως
ãt et rex q̃ his ſympoſiũ magnũ cõgregãs: inceſ=
δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸς τούτων συμποσίου μεγὰ συναγωγάν, ἐθίσε=
ſanter in ciuitã cõſtitebat magnifice ꝓ inopina
λείτως εἰς οὐρανὸν ἀνομολογεῖτο μεγαλοκηρίτως ἐπὶ τὰ παραδό
ta facta ei ſaluatione. q̃ q̃ pr⁹ in gẽtionẽ t auũ eſcẽ
ξω θησόμενα αὐτῷ σωτηρία. δὲ τι πρὶν εἰς ὄλεθρον καὶ διωνυθρόγους
eos futuros cryſtimabãt: t cũ gaudio deſcripſerãt: gemue
αὐτοὺς ἐσεσθαι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραφόμενοι, κατεσίνα
rũt pudorẽ in ſcipis indutꝰ: t inflãmata audacia
ξαν ἀσχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλλόμθοι, καὶ τὴν πυρίπνουν τόλμαν
inglorie extincti. et iudei ſicut ꝑdixim⁹ cõſtituentes
ἀκλεῶς ἰσβεσμένοι. ὅτι Ἰουδαῖοι καθὼς προειρήκαμεν συσκιάμενοι
predicti choꝝ: cũ cõuinio in gratiaꝝ actionib⁹ letio t
τὸν προειρημένον χορὸν, μετ' ἐυωχίας ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαραῖς καὶ
pſalmis trãſigebãt. t cõmunẽ ſtatuentes de hio legẽ: in oms
ψαλμοῖς ὑμνοῦν. καὶ κοινὴν ὁρισάμενοι πρὸ τούτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶσ⁹
ni habitatione ſua in gñatiõeꝝ ꝑdictoꝝ ꝺies agere
σαν τὴν πατρικὴν αὐτῶν ἐις ἡμέρας τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν
decreuerũt hilaces: nõ por⁹ cauſã t gule: ſaluatiõis ꝺo ꝓ
ἔγνωσαν ὑφροσύνους, οὐ πόνου χάριν καὶ λυχνείας, σῆρίας δὲ τῆς θεα
ꝺeũ facte ipis. adierũt ãt regẽ: ꝺimiſſionẽ ſu=
θεὸν ἡμερῶν ἀνγοῖς. ἐπέτυχον δὲ τῶ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν ἀυ=
am ad ꝓpria petentes. deſcribũt ãt eos a ꝺcta
τῶν εἰς τὰ θεα ἀνακύμενοι. ἀπεγράφοντο δὲ ἀνγοὺς ἀπὸ πέμπτης
t viceſima pachõe vſq; ad quartã epiph ad ꝺies qua
καὶ εἰκάδος τ παχὼν, ἕως τῆς τετάρτης τ ἐπιφ ἐπὶ ἡμέρας τιο

draginta. cōstituit ūt eox ꝑditionē a ꝺnea
σαράκοντα. συνίσαντες δὲ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν ἐκ τῆς τιμωρίας τοῦ
epiph vsq; ad septimā: dieb⁹ trib⁹. in qb⁹ ꝛ gllose ostēn=
ἐπιφ ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισίν. ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφά=
dens miam suā olim precepa: incolumes eos liberauit
νας ὁ ἥλιος αὐτ⁹ ὁ τῶν ὅλων δυνάστης, ἀσπαίσους ἀνῆκε τοὺς ἱππεῖς
vnanimiter. conciliabanī ūt olī⁹ ab rege necessariis donati: vsq
ἑμιᾶ μαλ'ὸν. ἐνωχοῦντο δὲ παῤ ὑπὸ τ βασιλέως χορηγούμενοι, μέ=
ad quartā decimā. in q ꝛ colloquiū fecerūt de
χρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης. ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο πε
liberatione sua. collaudās eos rex: scri=
ρὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν. συναινέσας τι ἀνῆκε ὁ βασιλεύς, ἔγρα
pſit eis subscripā epistolā ad in ciuitate
ψεν ἀνῆκε τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κατὰ πόλιν
duces magnanimiter instantiā habentē. rex prole=
ἡγουμένους μεγαλοψύχως τὴν ἐνστασίαν ἔχουσαν. βασιλεὺς πόλε
mens philopator q̄ sunt in egypto ducib⁹ ꝛ olī⁹ pre
μαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἡγεμόσι καὶ πᾶσι τοῖς τὰ
positis sup negocia gaudere ꝛ valere. valem⁹ ūt ꝛ
παγιδίως ἐπὶ πραγμάτων χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἐρρώμεθα δὲ καὶ
nos ꝛ filij nr̄i: ꝓsperāte nobis magno deo
αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύναντος ἡμῖν τ μεγάλου θεοῦ τὰ
negocia sicut volum⁹. ex amicis q̄dā malox morā frequē
πράγματα καθὼς προαιρούμεθα. τῶν φίλων τινὲς κακοηθείᾳ πυκνό=
tius nobis adstātes: ꝓstaterūt nobis ad eos q̄ sub
τερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ τοὺς ὑπὸ τὴν
regno iudeos cōuictos in cōgregatiōes puniēdū no=
βασιλείαν Ἰουδαίους συναθροίσαι τὰς σύγκλυσις κολάσεως αἰχμαλώ
tio rebellatox supplicijs. pcētdentes nīquā bonū statū habituras nr̄as
σεως ἑκατέρων τιμωρίας. προφερόμενοι μήποτε ὑποπέσωσιν ἡμῶν
res: ob q̄ habēt hī cōtra eos gētes inimicitiā:
τὰ πράγματα, δι' ἣν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν,
donec ꝓficiat hoc. q ꝛ vinctos adducētes eos
μέχρις ἂν συντελεσθῇ τοῦτο καὶ δεσμίους καταγαγόντες αὐτοὺς
cum afflictionib⁹ tāq; mācipia: potius ūt tāq; ꝑditores: sine vl=
μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβουλους, ἄνευ πά
lo discrimine ꝛ instītione: conati sunt occidere: lege sy=
σης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως, ἐπεχείρησαν ἀπολέσαι, νόμου σκυ
thax ferociorē induti crudelitatē. nos ℞o pro bis
θῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τοῖς
acerbi⁹ cōminantes: iuxta q̄ habem⁹ erga eos holes
σκληρότερον διατεθεῖσθαι, καθὸν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας αὐτοὺς
benignitatē: vix vitā eis cōdonantes: ꝛ celestē deū co=
ἐπιείκειαν, μόγις τὸν ζῆν αὐτοῖς χαρισάμενοι, καὶ τὸν ἐπόπτην θεὸν ἐγ
gnoscētes fortiter ꝓtegentē iudeos: vt patrē pro
νωκότες ἀσφαλῶς ὑπερκειμένου τῶν Ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ
filijs semp pugnare: ꝛ amicitie ob quā [illegible] erga
υἱῶν διαπαντὸς συμμαχοῦντα, τήν τε τ φίλου δύνην ἔχ[illegible] πρὸς
nos firmam ꝛ maiorē nr̄os benivolētiā recolētes: in=
ἡμᾶς βεβαίαν καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν ἔνοσαν ἀναλογισάμενοι, δι=
ste dimisimus eos iuxta quēcūq; cause modū. ꝛ iussi=
καίως ἀπολελύκαμεν πάσης κατ' οὐτινοῦν αἰτίας τρόπον. καὶ προσ
mus cuilibet eoꝝ in ꝓpria cōuertere: in oi lo
τεταχαμεν ἑκάστῳ πάντα εἰς τὰ ἴδια ἐπισρέφειν, ἐν παρτὶ τό=
co nullo eis oino ledēte: neq; iniuriari de
πῳ μηδενὸς αὐτοὺς τὸ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ἐνεδρίζειν τι
factis ꝑter rōnem. scīote eīm q̄ cētera hoc si
περὶ τῶν γεγονότων παρὰ λόγον. γινώσκετε γὰρ ὅτι κατὰ τούτων ἐάν
q̄d machinemur malū: vel offendam⁹ eos oino: nō
τι κακοτεχνήσωμεν πονηρόν, ἢ ἐπιλυσκήσωμεν αὐτοὺς σύνολον, οὐκ
hoīes sed oīo principē potētie dei altissimū aduersus=
ἄνδρας ἀλλὰ τὸν πάσης διασῴζοντα δυνάμεως θεὸν ὕψιστον ἀντικείμε
tes nobis ad vtionē rex in olī⁹ incessabiliter semp
νοι ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφειδῶς διατε
habebim⁹. valete. accipiēte ūt epistolā hāc: nō festinaue
θησόμεθα. ἔρρωσθε. λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐσπούδα
rūt statim fieri circa recessum: sed regē oeauc=
σαν ἐνθέως ἅμα δι' αὐτῆς περὶ τῆς ἀφόδου, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσκεῖν
rūt: eos q̄ de genere iudeox sanctū deū vltro trāsgrel
σαν, τοὺς ἐκ τ ἥβους τῶν Ἰουδαίων τὸν ἅγιον θεὸν ἀναιρέτως παρα

si fuerūt ꝛ dei legē: cōsēq; ꝑ eos detētā pa
βεβηκότας καὶ τ θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δ' ἑαυτῶν τῆς ὀφειλομένης κο
nitionē: asserāto vltrix causā diuina trāsgressos
λάσεως, περιφερόμενοι τοὺς γαρεῖς εἶπεν τὰ θεῖα παραβεβηκότας
ꝓcepta: nīquā benivoloos foīe neq; regia ꝓce=
πρόσταγματα, μηδ' ἐποτε ἐυνοήσειν μὴ δι' οἷς τ βασιλέως πρός=
ceptis. ille ūt vex eos dicere ꝓcipiēs ꝛ collau=
τάγμασιν. ὁ δὴ τελικὸς αὐτοὺς λέγειν παρακελεύθμος καὶ συναμ=
dās: dedit eis facultatē olim: vt q̄ translerāt
νίσας, δέδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τοὺς παραβεβηκότας
dei legē occiderēt in oi q̄ sub dictō=
τ θεοῦ τὸν νόμον ἐξολεθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὸν βασιλέ=
re sua loco cū audacia citra oēm regalē ꝓtestatē vel
ως αὐτ' τόπον μετὰ παῤῥησίας ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας ἐπ
visitationē. tūc benēpiccātes ei: vt decēs erat: hoc
ἐπισκέψεως. τότε καταφρονήσαντες αὐτόν, ὡς πρέπον ἦν, ἐπὶ τοῦτ
sacerdotes ꝛ eis multitudo inclamātes alleluia: cū gau
ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλουία, μετὰ χα=
dio recesserūt. sic ūt obuiantē ex pollinio cōcīnē
ρᾶς ἀνέλυσαν. οὕτω δὴ τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμισεμένων ἐμεσῖν
in via punierūt: ꝛ cū exprobationib⁹ interficiebāt.
κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκόλαζον, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρουν.
illa ūt die occiderūt supra trecētos viros: ꝛ ege
ἐκείνη δὴ τῇ ἡμέρᾳ ἀπέθανον ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας, καὶ ἔγε
rūt letitiā cū gaudio ꝓfanos perimētes. ipi
νον ἐυφροσύνη μετὰ χαρᾶς τοὺς βεβήλους χειρωσάμενοι. αὐτοὶ
ūt q̄ vīq; ad mortē deū habuerūt: integrā saluandis fruitionē
δὲ ὑπὲρ μέχρι παντὸς τοῦ εἶναι ἐκρίθησαν, παντελῆ σῳτηρίας ἀπόλαυσιν
accipiētes: recesserūt ex ciuitate olmodis odoūtissimis floīb⁹
ἐπλήρωσαν, ἀπεζεύξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις ἐυωδεστάτοις ἄνθεσι
coronati cū letitia ꝛ clamore: laudib⁹ ꝛ dulcib⁹
κατεστεμμένοι μετ' ἐυφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν ᾄσεσι καὶ ψαλμῳδίαις
hymnis gr̄as agētes deo patrū suox sancto saluatori ist̄a=
ὕμνοις εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ τῶν πατρῴων αὐτῶν ἁγίῳ σῳτῆρι παντὸς Ἰσρα
el. cū venissent ūt: in ptolemaidē vocatā ob
ηλ. παραγενόμενοι δὲ εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ἐπωνυμουμένην διὰ τὴν τ
loci ꝓpietatē rosiferā: in q̄ expectauit eos classis sm cōm
τόπου ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσεμεῖναν αὐτοῖς χρόνος κατὰ κα=
ne eox cōsiliū dies sepiē: illic fecerūt cōmūē salutare:
τὴν αὐτῶν βουλὴν ἡμέρας ἑπτά, ἐκεῖ ἐποίησαν πάντα σωτήριον, τ
rege suppeditāte eis abūde q̄ ad recessū eox
βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς ἐυτύχως τὰ πρὸς τὴν ἀφιξιν πά
nia vīq; ad ꝓpriā domū. delati ūt cū
τα ἑκάστῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείαν. καταχθέντες δὲ μετ'
pace in decētib⁹ gr̄arū actionib⁹: codē mō et illic
εἰρήνης ἐν ταῖς πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ
statuerūt ꝛ hās agere dies ad pgrina=
ἔγνωσαν καὶ παύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὴν τῆς παρου=
tionis eox ꝓpe letas. q̄o ꝛ cōsecrātes in colū
σίας αὐτῶν χρόνων ἐυφροσύνους. ὡς καὶ ἀπειρώσαντες ἐν σκή=
na: in cōmūi loco votū cōfirmantes:
νῃ: in cōmuni loco votū cōfirmantes:
λη, κατὰ τὴν τῆς συμπτώσεως τόπον πρόσευχῆς καταδράσαντες,
recesserūt illesi. liberi. iocūdi. q̄ ꝓ terrā ꝛ mare
ἀνέλυσαν ἀσινεῖς. ἐλεύθεροι. ὑπερχαρεῖς. διότι γῆς καὶ θαλάσσης
ꝛ fluuiū saluati regio iussu q̄libet in
καὶ ποταμοῦ ἀνασωθέντες τῷ τ βασιλέως ἐπιταγῇ ἕκαστος εἰς τὴν
ꝓpriā. ꝛ maiorē q̄ prius in inimicos potestatē habētes
ἰδίαν. καὶ πλείω ἐμφοβίαν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐχόντες
cū gl̄ia ꝛ timore: oino a nullo excussi a
μετὰ δόξης καὶ φόβου, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασειόμενοι τῶν
subsītijs. ꝛ opa sua oēs attulerūt ex delri
ὑπαρχόντων. καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἐκ=
petionē. ita vt habētes aliq̄d: cū timore maximo restituerēt
γραφῆς. ὥστε τοὺς ἔχοντάς τι, μετὰ φόβου μεγίστου ἀποδοῦναι
eis: magnalia maximo deo facientes ꝓfecte
αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τοῦ μεγίστου θεοῦ ποιήσαντος τελείως
ꝓ liberatione coꝝ. benedict⁹ liberator: israel in sempiterna
ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν. ἐυλογητὸς ὁ ῥύσης Ἰσραὴλ εἰς τοὺς αἰῶ
tēpora. amen.
νας. ἀμήν. Finis
χρόνους. ἀμήν. τέλος.

Explicit quarta et vltima pars totius veteris testamẽti he-
braico grecoq; et latino idiomate nunc primũ impressa in hac preclarissima Complutensi
vniuersitate. De mandato ac sumptibus Reuerendissimi in christo patris & domi
ni:domini. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sancte Balbine sacro
sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepisco
pi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle
Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis
viri Arnaldi Guillelmi de Brocario artis impres
sorie Magistri. Anno Domini Millesi
simo qngẽtesimo decimo se-
ptimo. mẽsis Iulii die
decimo.

BIBLIOTECA

Que in hoc volumine continentur hec sunt.

Esaias. Hieremias. Threni. Baruch. Ezechiel. Daniel. Osee. Iohel. Amos. Abdias. Ionas. Micheas. Naum. Abachuc. Sophonias. Aggeus. Zacharias. Malachias. Machabeorum primus. Machabeorum secundus. Machabeorum tertius.

BIBLIOTECA

e recibca
o porhi
e bol

exp